Zürichi Magyar Történelmi Egyesület
32. Magyar Őstörténeti Találkozó
„Magyarságunk forrása régen és ma” címmel
2022. augusztus 13-14. Arany10 Kultúrház
Budapest V., Arany János u. 10.

Szerkesztette: Darai Lajos

ACTA HISTORICA HUNGARICA TURICIENSIA

XXXVIII. évfolyam 1. szám

Sorozatszerkesztő: Csihák György

A ZÜRICHI MAGYAR TÖRTÉNELMI EGYESÜLET 125. SZ. KIADVÁNYA

ISSN 2297-7538*

Zürich, Budapest, Adelaide, Athén, Bangkok, Beijing, Beregszász, Boulogne Sur Mer, Brno, Carrigmore, Csikszereda, Felsőőr, Heidelberg, Helsingborg, Honolulu, Koppenhága, Lendva, London, Pozsony, Szabadka, Vancouver

---

*** Lévén svájci egyesület svájci kiadványa, svájci az ISSN-szám is.**

TARTALOM

TARTALOM 2
NYILATKOZAT 6
HÁZIREND 7
A TALÁLKOZÓ JELLEMZŐI 8
A tudományos tanácskozás tárgyköre 8
Védnök 8
A tanácskozás formája 8
Előzetes megfontolásaink 8
ELŐZETES DOLGOZATOK 12
BÉRCZI Szaniszló (Budapest): 12
A civilizáció-forrás Kárpát-medence szálakból font történelme 13
CSER Ferenc (Canberra), DARAI Lajos (Kápolnásnyék): 25
Fontos tudományos tanácskozás elé 25
CSIHÁK György (Zürich): 108
Fejtetőre állt világ 108
PROKOPP Mária (Esztergom): 112
Új szempontok a Mohács előtti történelmünk tanításához 112
TIMARU-KAST Sándor (Ingelheim): 120
A magyar nép rejtélyes eredete és őshazája 120
ELŐADÁSOK 135
1. Az egyetemes és a korai magyar történelem összefüggései 136
BAKK István (Budaörs): 137
A székelység és a magyarság eredetének állomásai 137
BÁTONYI Pál (Dunakeszi): 141
A 9. század fontosabb történelmi összefüggései a Kárpát-medencébe bevonuló magyar népességgel kapcsolatosan 141
HARSAI Mária Magdolna (Budapest): 148
Hogyan vágták el a magyarság eredetének ősidőkig visszamenő történetét? 148
SÁNTHA Attila (Kézdiszászfalu): 232
Évszámozás a magyar krónikákban 232

2. A magyar nyelv: beszéd és írás 235

BÉRCZI Szaniszló (Budapest): **236**

A legegyszerűbb hangzó fogalmak születése: Korai nyelvfejlődés-történet a beszéd belső szerkezete és állandóságai alapján, a mai végállapotból visszafelé következtetve **236**

CZEGLÉDI Katalin (Piliscsév): **263**

Oktatói és kutatói program. A Volga–Urál vidéke földrajzi neveinek nyelvtana és kapcsolatai. A turáni nyelvek (szkíta, hun és utódai, köztük a magyar és a székely) alapja **263**

HARSAI Mária Magdolna (Budapest): **265**

A magyar nyelv archaikus jellegének bizonyítása **265**

MANDICS György (Budapest): **332**

Balkh ideológiája és hatása a rováshagyományra **332**

RIHMER Aurél (Budapest): **351**

Egy párhuzamos társadalom és annak problémái. (Tanulmányok a roma népességről)

I. Út a szegregációhoz. (Miképp vált szegregált iskolává egy több mint 90 éves budapesti általános iskola) **351**

II. Barangolás a középkorban. (Cigányok a XXI. században.) **389**

III. Miképp hat a nyelvi állapot az összetett gondolkodásmódra **400**

SZEKERES István (Budakalász): **413**

A 'magyar' népnév és három „ismeretlen eredetű" szavunk etimológiája **413**

ZÁHONYI András (Budapest): **431**

Miért különleges a magyar nyelv? A gondolkodás, a zene és a humor nyelve: a magyar **431**

3. A magyar jelképrendszer 444

CSIHÁK György (Zürich): **445**

Sacra Regni Hungarici Corona **445**

FEHÉR András (Dunaújváros): **451**

Tudatosan szerkesztett geometriai jelek a Szent Korona két Pantokrátor zománcképén **451**

HARASZTI Zsuzsanna Karolina (Budapest): **460**

Az ősi magyar jelképrendszer keresése **460**

HARSAI Mária Magdolna (Budapest): **493**

Szent Korona, mint az ókeresztény hitvilág jelképe **493**

PROKOPP Mária (Esztergom): **517**

A Nagyszentmiklósi Kincs és az 1031. évi Koronázási palást díszítő motívumai közötti kapcsolat és folytonosság **517**

SZEKERES István (Budakalász): **520**
A Szent Korona nemeket jelölő szimbólumai **520**
WASZLAVIK László (Leányfalu): **540**
Magyar népdalszimbolika és szerves műveltségi beágyazottsága, különös tekintettel a népdalnyelv csillagmítoszi összetevőjére **540**
5. A magyar ó- és középkor helyszínei **549**
DEÁK István (Budapest): **550**
A magyar őstörténet tér- és időbeli viszonyai **550**
6. Hivatásunk és küldetésünk **716**
CSÁMPAI Ottó (Nyitracsehi): **717**
Magyar évezredek – magyar küldetéstudat **717**
BEKÜLDÖTT TANULMÁNYOK **728**
2. A magyar nyelv: beszéd és írás **729**
PÉTERFAI János (Budapest): **730**
Néhány Szó. (Egynyelvű szótár) **730**
3. A magyar jelképrendszer **792**
VÉGH Tibor (Budapest): **793**
Koronánk Magyarrá Szentelése. Az igazságosság mellérendelő elvének és az évköri egyensúly képi megjelenésének összefüggő ténye Megszentelt Koronánkon és a Koronatanban **793**
Z. TÓTH Csaba (Pécs): **880**
Sacra Regni Hungarici Corona Ünnepek **880**
4. A magyar társadalmi és állami szervezőelv **902**
FÁBIÁN Sándor (Aknasugatag): **903**
A parazita áfium ellen való magyar orvosság **903**
ÍRÁSBELI HOZZÁSZÓLÁSOK **992**
1. Az egyetemes és a korai magyar történelem összefüggései **993**
BÉRCZI Szaniszló (Budapest): **994**
Ígéretes szálpárok összekapcsolása a történeti események leírásában **994**
CSER Ferenc (Queanbeyan), DARAI Lajos (Kápolnásnyék): **1004**
Hozzászólás Bérczi Szaniszló hozzászólásához **1004**
CSER Ferenc (Queanbeyan), DARAI Lajos (Kápolnásnyék): **1009**
„Genetikai nyelvészet”? Török Tibor legújabb közleményének határozott kritikája **1009**
CSER Ferenc (Queanbeyan), DARAI Lajos (Kápolnásnyék): **1012**
Nem látjuk a ménestől a lovat? **1012**

DARAI Lajos (Kápolnásnyék): **1017**

Új kiegyezésre van szükség, miközben az összemosás kényelme kísért. A szarmaták példája **1017**

OLÁH Zoltán (Hódmezővásárhely): **1101**

Nem vagyunk nomádok utódai. Mi következik ebből? **1101**

2. A magyar nyelv: beszéd és írás **1152**

FÁBIÁN Sándor (Aknasugatag): **1153**

A magyar nyelvről **1153**

GYIMÓTHY Gábor (Zollikerberg, Svájc): **1155**

Nyelvünk romlása ellen **1155**

RÉVÉSZ Péter (Lincoln/NE): **1166**

Kr. e. 7. századinak beállított hamis Altáj-hegyi felirat lelepleződése **1166**

3. A magyar jelképrendszer **1182**

LIPPAI Bertalan (Budapest): **1183**

Fényeslitkaei hímzések olvasása **1183**

4. A magyar társadalmi és állami szervezőelv **1206**

CSIHÁK György (Zürich): **1207**

Sajtószabadság **1207**

GYIMÓTHY Gábor (Zollikerberg): **1212**

Kell az Aranycsapat! **1212**

5. A magyar ó- és középkor helyszínei **1214**

HARSAY Mária Magdolna (Budapest): **1215**

Hol volt, holnem volt a „Selyemút” **1215**

TIMARU-KAST Sándor (Ingelheim): **1294**

Nimrúd földjén, avagy az iráni kapcsolat **1294**

6. Hivatásunk és küldetésünk **1319**

GYIMÓTHY Gábor (Zollikergerg/CH): **1320**

A világ és az élet **1320**

DARAI Lajos (Kápolnásnyék): **1322**

Történelmi szózat **1322**

FÜGGELÉK **1347**

E számunk szerzői **1348**

A Zürichi Magyar Történelmi Egyesület őszinte története XXXVI **1350**

A Zürichi Magyar Történelmi Egyesület őszinte története XXXVII **1355**

Kiadványaink jegyzéke **1367**

NYILATKOZAT

Emberi szeretet, szakmai tisztaság, tárgyi tudás és önzetlen, becsületes gondolkodásmód jellemezzen bennünket, akik a magyar nép és a haza történelmének kutatásában együttesen munkálkodunk.

Baráti kézfogásra nyújtjuk kezünket minden irányban. Tevékenységünk politikától mentes, tisztán tudományos, baráti és ismeretterjesztő. Nincsenek sem anyagi, sem társadalmi céljaink – szerelmünk a magyar nép és történelme, valamint nyelve. Mélyen tiszteljük tagjaink, barátaink és az érdeklődő egyének elkötelezettségeit, amelyek azonban semmiféle következménnyel nem járnak sem egyesületünkre, sem a többi tagjára.

Minden célunk pozitív. Külső nyomástól mentesen, a legtisztább tudományos szellemben akarjuk tanulmányozni és kideríteni – mindenek előtt – a magyar nép, vagy népek igazi eredetét, őshazánkat vagy őshazáinkat, valamint a magyar nyelv eredetét, ma élő nyelvünk és népünk rokonait.

Nem utasítunk eleve vissza semmiféle elméletet, azonban elvárjuk, hogy a bizonyítékok és az érvek szigorúan tudományos alapon álljanak. Nem egyezünk bele, hogy bárki bármitől kijelentse, hogy az mát megoldott és ezért mindenki köteles magáévá tenni.

Teljes tisztelettel vagyunk úgyszintén az emberiség nagy családjának többi tagja iránt, miközben elvárjuk tőlük ugyanezt a tiszteletet népünkkel szemben. Meggyőződésünk szerint, jövőnk új, dicső temploma csak a tiszta erkölcs alapjára építhető; ennek előfeltétele egymás kölcsönös tiszteletben tartása és az erőszak minden formájának és következményének eltüntetése.

A jelen és a jövő kérdéseinek a történelemkutatással való összefüggésével tisztában vagyunk. A mi álláspontunkat ezennek teljes terjedelemben nyilvánosságra hozzuk.

Kelt Zürichben az 1986-os esztendő február havának 10-ik napján.

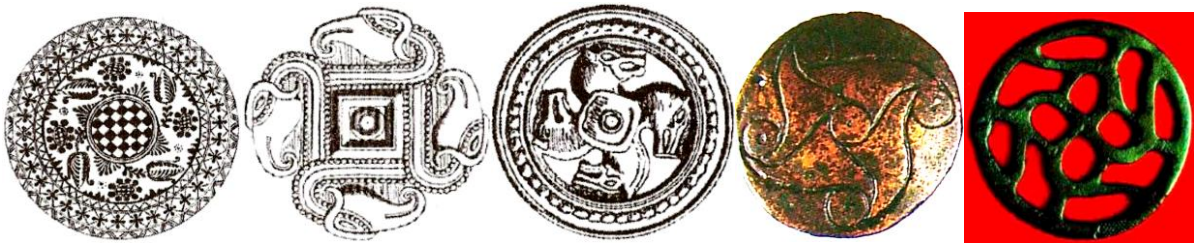

HÁZIREND

1. Az elhangzott és írásban közölt dolgozatok kizárólagos tárgya a magyar történelem és a magyar nyelv, valamint a szorosan kapcsolódó témakörök, különösen hangsúlyozandó, hogy semmiféle politikai, filozófiai vagy vallási közleménynek itt helye nincs.

2. Az itt elhangzott és/vagy ide küldött dolgozatok közlési joga kölcsönösen az Egyesület és a szerző tulajdona. Az Egyesület hasznot nem kereső társaság, így közleményeit önköltségi áron, vagy ingyenesen adja át az érdeklődőknek. Ugyanez vonatkozik a hangszalagra, filmre és minden egyéb információra.

3. Az Elnökség kéri a résztvevőket, hogy tárgyilagosságukat őrizzék meg és jóhiszeműen hallgassák végig a legellentmondóbb nyilatkozatokat is és semmiféle személyi kérdést ne vessenek fel. Az előadókat, a hozzászólókat semmi módon ne zavarják.

4. Az előadók előadásukat az elnöknek mondják, illetve olvassák. A hallgatóság részéről közbeszólásnak, hangos megjegyzésnek helye nincs. Kérdések írásban feltehetők és kiigazítások ugyancsak írásban átadhatók az elnöknek. Az elnök csoportosítja mind a kérdéseket, mind a helyreigazításokat és a beszélgetés alkalmával felveti.

5. A vezetés a mindenkori elnök kezében van; megszólítása: Elnök Asszony! Elnök Úr! Az elnök a saját legjobb belátása szerint vezet.

6. Szerelmünk a magyar történelem és a magyar nyelv!

Zürichi Magyar Történelmi Egyesület Elnökség

A TALÁLKOZÓ JELLEMZŐI

A tudományos tanácskozás tárgyköre:

Magyarságunk forrása régen és ma

Témacsoportok:

1. *Az egyetemes és a korai magyar történelem összefüggései.*
2. *A magyar nyelv: beszéd és írás.*
3. *A magyar jelképrendszer.*
4. *A magyar társadalmi és állami szervezőelv.*
5. *A magyar ó- és középkor helyszínei.*
6. *Hivatásunk és küldetésünk.*

Védnök:

Szentgyörgyvölgyi Gábor képviselő, testvérvárosi tanácsnok,
Emberi Jogi, Nemzetiségi, Egyházügyi és Kulturális Bizottság elnöke

A tanácskozás formája:

Az előadók tekintetében zártkörű meghívásos tudományos ülésszak
25 perces előadásokkal (kérdések és vita ezen idő terhére).
Előzetes dolgozatokkal igyekeztünk kijelölni a meghirdetett tárgykört és megszabni rendezvényünk alapgondolatát.

Előzetes megfontolásaink:

Tudományos tanácskozásunk címe *Magyarságunk forrása régen és ma,* mert ez magában foglalja nemcsak külső testi megjelenésünket, hanem a lényegünket adó néplélek és műveltség jelentőségét, s az ebből fakadókat, azaz történelmünket a maga megtörtént valóságában.

A nyelvben és írásban megőrzött, megjelenő magyar tartalmakat, kézműves eljárásokat, a mezőgazdaság és állattenyésztés dolgait, sajátosságait, a viseletet jeldíszeivel, ez utóbbiakat minden más tárgyon és összefüggésben a csillagismerettel, mint tájékozódási jelenséggel. Sorolható persze még több terület is.

Térjünk rá a magyar műveltségből fakadókra. Ez szellemi értékelést jelent, vagy annak hiányát, torzulását. Amíg a magyar volt az egyetemes, mert egyetemes volt a magyar, nem volt gond, hanem csak azt követően. Egyetemességen a kőkorszakok

vívmányait értve, az újkőkorszak ős- és középső kőkori gyökereivel együtt. Ezeknek a szellemi kiegyenlítődésére szokták az ősnyelv kifejezést használni, de inkább a gondolkodás közel azonosságára kell utalni Föld-szerte, ahol akkor lakni lehetett, amerre sorra elterjedtek. Ezeket az öröklődéstan segítségével is lehet már kutatni, nemcsak a régészetével, bár ez is kapott sok jó segédeszközt.

Az eddigieket összefüggésükben szükséges vizsgálni és részleteikben bemutatni. Még mindig a műveltségünkből fakadóknál járunk. Sőt, most jön – sajnos – a „java", mert eljött az a kor, miután az egyetemes – nekünk magyar – nem maradt általános, azaz a mindenkinek jó már nem terjedhetett ki minden egyes emberre. Ki lett mutatva, hogy ez valójában miben gyökerezik, van-e benne a déli területek kiszáradásának és a nép északra özönlésének köze, ahogy az utolsó jégkorszak felmelegedése más következményeinek. Bár nincs, de a kettős társadalom létrejöttét éghajlati tényezők annyiban elősegítették, hogy a letelepedett társadalom mezőgazdaságra átállásával, az újkőkor társadalmi helyzete lehetővé tette a nagyobb területekre kiterjedő emberi együttműködést, majd a fémkorban ennek hódító változatát, a korábbi együttesség megszűntetését – évezredekkel a würm fölmelegedését követően, a kurgán időszak és a harci balta megjelenésével.

Mindez kettős társadalmat hozott létre végül, győztesekkel és vesztesekkel, hódítókkal és leigázottakkal, fölé- és alárendelt társadalmi tagokkal. De ami nem vált kizárólagossá, hogy nyoma se maradjon más szervezési rendnek, mert túl erős volt az addigi rend, így új együttélési formák jöttek létre Eurázsia nagy részét meghódítva. Ebben a Kárpátok körében és keleti oldalán élők élen jártak. Akár már ide is köthetjük kulturális előnyeinket. A nagy népesség, népszaporulat, a bő élelem, ami rendelkezésre állt, valamint a tudás, ami a kézművességet és fémművességet, utóbbi esetében főként a fegyvergyártást jelentette. Aztán majd ellenállt már fegyveresen is, érdekeit védve, kiképezve magát a vár- és honvédelemre.

Eközben magunkat mindig magyar módra, azaz tudatosan szerveztük társadalommá. Nem erőszakkal, hanem egyenrangú tagokkal. Hódítóink nagy része rendre beolvadt, magyarrá vált, bár különböző nevek alatt, mert a nevet nem a nép, hanem a vezető réteg adta. Ezért nem szabad a kutatáson eluralkodnia a gépies szemléletnek, a ma igen újszerű, drága és lenyűgöző eszközhasználatból fakadó eredmények önjáróvá tételének. Azaz nemcsak a társadalom egy szeletének a vizsgálatát kell elvégezni, hanem teljességéét, ami még igen sok munka lesz.

Sok korábbi sejtés beigazolódik, ha megfelelően állunk hozzá, feltevésnek tekintve a kevéssé kidolgozott, illetve bizonyított tételeket is. Ebben sok-sok jó magyar kutatóelőd eredményeire lehet támaszkodni, mégha azok nem is állják ki a szigorú kritikát. De nem zörög a haraszt, ha a szél nem fújja, azaz figyelembe kell venni, hogy történelmünk nem a szabad kutatás tükrében fogalmazódott meg úgy, ahogy ismerjük, hanem tőlünk idegen birodalmi érdek, hatalmi szempont szerint. Ezért lehetnek benne olyan alapvetések, amelyek inkább a földtani vetődésekre hasonlóan elcsúsztak a valóságtól, de megfelelő nyitott szemlélettel ki lehet igazítani vagy pótolni őket. Módszertani kiindulásunk tehát mindenképpen az legyen, hogy

nem adjuk fel elődeink szemléletét, törekvését az igaz magyar történelem elérésére. Ekkor pedig a Kárpát-medencei fejleményekhez kötődve használhatókká válnak, sőt pótolhatatlanná azok a szerencsésen megőrzött adatok, amelyeket eddig félreértelmeztek, vagy jelentőségüket fel nem ismerve mellőztek. Ilyen lehet egyrészt a földművelés társadalmat alakító erejének a megfelelő figyelembe vétele, a hátország jelentőségének mérlegelése, másrészt az eddig a hamis időrend miatt nagy távolságokra helyezett történelmi fejleményeknek sokkal inkább a mi múltunkat is elődeinkben befolyásoló tényezőként való figyelembevétele. Eben vezérgondolatunk lehetne két helytállónak látszó kritika:

1. Napjaink „genetikai őrülete" közepette igen időszerű lett, hogy ugyan a szkiták, szarmaták belakták szinte egész Eurázsiát, a hunok úgyszintén, a magyarok szintúgy, a kunok is a Kárpát-medencétől az Urálig uralkodtak, és ők állítólag mind mi voltunk, mind magyarok voltak. „Merjünk nagyok lenni!" – mikor még a Kárpát-medencét sem tudtuk igazából soha belakni.

*2. A világbirodalmi uralmat még szolgáló történelemhamisítás máig úgy tekint Magyarországra, Kazahsztánra, Mongóliára, mint akik rabolták saját hazájukat, és minden „sztyeppei nép" önképét kétségbe vonják, mintha azok maguk nem volnának illetékesek saját múltjuk tekintetében, csakis ők. A „sztyeppei stílusban" készült ékszerek régészeti feltárása kapcsán a gazdag szíták, szarmaták, hunok, stb. rablott kincseiről fantáziálnak. De csak képzeljük el, amint a zsákmánynépek eleve sztyeppei stílusban készítenek ékszereket, hogy legyen mit a szkitáknak, hunoknak stb. rablásra felajánlaniuk. Vagy, hogyan történt? Szkita stílusban idegen ékszerész-rabszolgákat dolgoztattak a barbárok? Az, hogy ezek a hatalmak a nagyállattartó életmódjuk miatt voltak gazdagok, eszükbe se jut. Hogy téli szálláshelyeik és temetkezési helyeik védhető hegyekben voltak, ahol az aranymosás, aranybányászat történt, eszükbe nem jutna. Vagy, hogy a földműveseket megvédve szervezték, szolgálták őket, akik cserébe a saját terményükkel, termékükkel adóztak nekik. Számoljunk: egy tömény 10 000 lovaskatonából állt és minden család egy katonát adott a töménybe. Egy családot kb. tíz ember alkotott. Egy tömény kiállítója tehát százezer ember. Egy lovaskatona legalább három hátassal és hat-hét málháslóval ment hadba. Vagyis egy tömény kb. 100 000 lóval ment hadba. Ez szokszázezres ménest feltételez. Ha lóból sok százezret tartott egyetlen ilyen szervezeti egység (a törzs fogalmát késői időkre is alkalmazzák, amikor már nem léteztek törzsek), marhából annak legalább a háromszorosát, millió feletti marhaállományról beszélünk. A marha és a vagyon (arany) a magyar nyelvben régen azonos értelemmel bírt. Ahány marhád van, annyi aranyad van. Sok marha, sok arany. Ilyen egyszerű. A rablónépek elmélete elvetendő fajgyűlölő agyrém. S ha az öröklődéstan (genetika) a „sztyeppei népek" között képes pontos összefüggéshálózatot megmutatni, legyen az **bármilyen vékony szál**, foglalkozni kell vele, mert a műveltség terjesztésnek ők lehettek az irányítói, azaz kevesen, így áthidalva az eltelt igen nagy időt, valamint az irdatlan távolságokat.*

Ne essünk tovább áldozatul az ilyen ellentmondásnak, ahogy áldozatul esett a magyar múlt egésze a történelemhamisításnak köszönhetően. Aminek lényege, hogy

az írott történelem időszakának körülményeit vetítették vissza a távoli múltba, a viszonylag késő társadalmi viszonyok szerint értelmezték az ősök életét, műveltségét, történetét – a múltat, mint olyat, azaz koruk érdekeltségei szerint. Ezért a modern kori régészeti feltárások bár gyakran ellentmondanak az addigi történelemszemléletnek (lásd pl. a bugaci katedrális leleteit), mégsem történik áttörés a valósághoz közelítő értelmezés felé. Ebben a fő akadály éppen a hamis szemlélet, amely eltúloz bizonyos érdemeket és semmibe vesz jelentős értékeket. Miközben ráadásnak még mai politikai tényezők is ráteszik a névjegyüket, hogy ne sérüljön a nekik megfelelő uralmi háttér, hőskultusz.

Nem minden hamis tehát, amit régen leírtak, és a régészet, a műveltségek, valamint a népi hagyományok, az embertan – és immár a genetika – adatainak együttes értelmezésével lehet a régmúlt eseményeit, társadalmi alakulatait, azok változását és életét a valósághoz legközelebbi mértékben értelmezni. Ez a feladatunk. Ez tehát sokkal sokrétűbb munkát jelent, mint ahogy eddig a történelemvizsgálat folyt. Ki kell lépni az eddigi haszoncélt szolgáló – mondai – mederből, a múltat időszakonként a fő- és mellékszereplő népek és hatalmak szerint tüzetes vizsgálatba venni. A helyszíneket nemcsak átkutatni, hanem a távhatásokat, távkapcsolatokat megerősíteni vagy cáfolni az értintett korszak sajátosságainak megfelelően. Nehogy árnyékbokszolást végezzünk, vagy vakon menjünk el jelentős események, tényezők mellett. Ugyanez vonatkozik az eszmei elköteleződés és a szellemi irányok kijelölésére. Ha a kettős társadalom rémségeivel nemcsak az ó- és középkorban találkozunk, hanem akár még ma is, akkor jó tudnunk, hogyan mentettük meg magunkat korábbi időkben. Legyen lelki erőnk megújítanunk magunkat, felismerve, hogyan lehetünk ismét egyetemesek.

ELŐZETES DOLGOZATOK

BÉRCZI Szaniszló (Budapest):

A civilizáció-forrás Kárpát-medence szálakból font történelme

Javaslatom röviden: A MÖT 32. „témahirdetése" **szóljon a sokszálú történelemkép megformálásáról**, a szálak illesztéséről, többek között az egyes szálak belső időléptékének figyelembe vételéről. Érdemes lenne javasolni az eddig figyelembe nem vett szálak hozzáépítését is.

Javasolt részletezés: Mik a szükséges ***előismeretek és tennivalók*** a szálakból font összetett történelem leírásához? A szálak a különböző tudományágak nyelvén megfogalmazott történelmi változásleírások. A változás leírása a fizikában: kezdeti feltétel, mozgásegyenlet (a változás fő mozgatói). Szükséges hozzá koordinátarendszer, a koordináták egységei.

Szálakból font történelem leírás során az Egyesület az összetett történelemkép tervezetével egy mainál árnyaltabb történelmi modellben gondolkozik (tervez). Ez az eseményszálak igényes kidolgozásában és összekapcsolásában jut majd kifejezésre. Feltölti a hiányokat is, mert az Egyesület tagjai a történéseket jellemző fontos, s eddig nem szereplő eseményszálakat dolgozott már ki. Ugyancsak megtörtént több eseménytörténeti szálnak az illesztése is. Ezért is lehet az a meggyőződésünk, hogy a történeti modell akkor lesz egyre hűségesebb, minél több szálból van megfonva.

A szálak illeszkedése: a szálakból font összetett történelem leírásának szükséges feltétele, hogy az egyes szálak illeszkedjenek. A szálak a különböző – rendszerszemléletű – tudományágak nyelvén megfogalmazott változásleírások, melyek eseménytörténeti belső időrendje a tudományági módszer szerint hiteles. A leírásba bevont eseményszálaknál az egyik meghatározó hitelességi lépés az időlépték (a belső időlépték) meghatározása. A második lépés az egyes szálak illesztése, ami az időléptékek egyeztetése útján történik. (Egy hibás szál beépítése tönkre teheti az összképet.)

Néhány példát villantunk föl az illesztésre

Első példa: glottokronológia. A szénizotópok aránya változik, természeti „kopástörvény" szerint. Ezt alkalmazta Lee a Swadesh listára. (1. ábra.) A geológiai elemzésben a sokaság, ami kopik, az atommagok egy-egy izotópja (a mennyisége csökken). Ez a rétegekbe van beágyazva. E törvényminta leképezése: a nyelvközösségben a használt szavak köre „kopik", alakul át egy korábbi állapothoz képest. A skála megállapításával ezt a nyelvközösségi „időrétegre" tették használhatóvá. (2. ábra.)

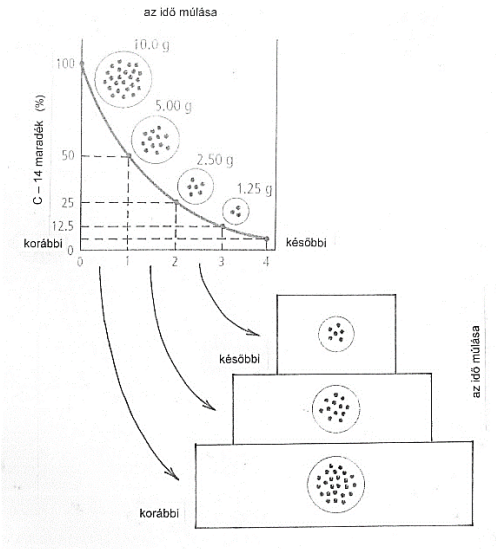

1. ábra.

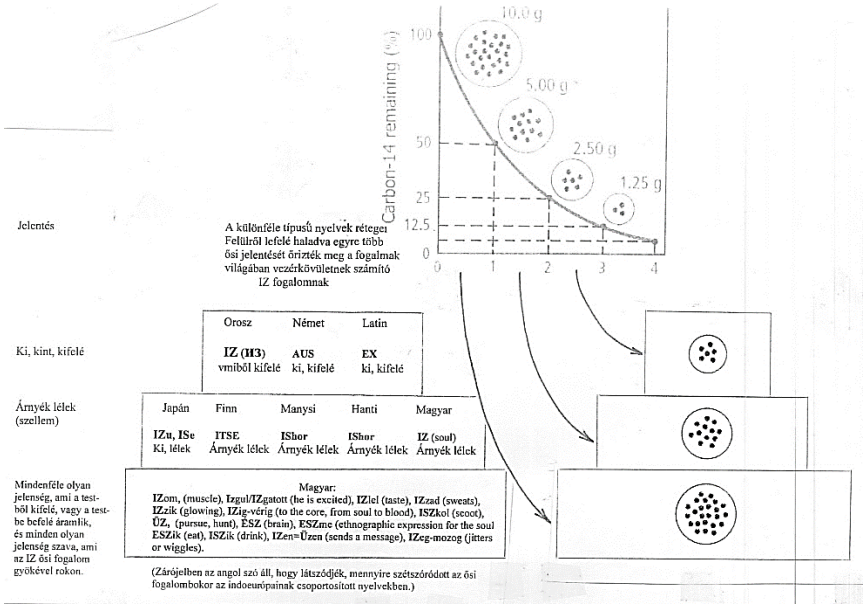

2. ábra.

De ezt a kopást a nyelvnek a belső rendszere is mutatja. Példa: az íz gyökelem fogalomkörének „elkopása”, átalakulása az időrétegekben is megfigyelhető módon.

Fontos szempont a belső rendszer föltárása. Ez a jelenlegi rendszernél félbemaradt a gyököknél. Pedig a mélyebb szintek természetes rendezési módot tárnak fel. Erre példa például a 3. ábra. A t mássalhangzó rendező erővel bír a t-t tartalmazó gyökelemek körében. Jelenségeket von össze közös tulajdonságokkal. Ez a rendezettség a magyar nyelvben rendkívül erős. (4. ábra.) A legtöbb eurázsiai nyelvben megmaradt a nyoma. Legjobban az angolban, a kelta-gealben, oroszban, de a török nyelvekben és a tamil nyelvben is. Szükségszerű következtetés, hogy az evolúció a mélyebb szerveződési szintek felől haladt a magasabb, összetettebb szerveződési szintek felé. A belső szerkezeti szintek elhanyagolása a mai történeti kép legnagyobb hiányossága akkor, amikor a nyelvészeti eredményeket össze akarják kapcsolni a többi történeti vonallal, mert a mai modellből hiányzik az időskála korai szakasza.

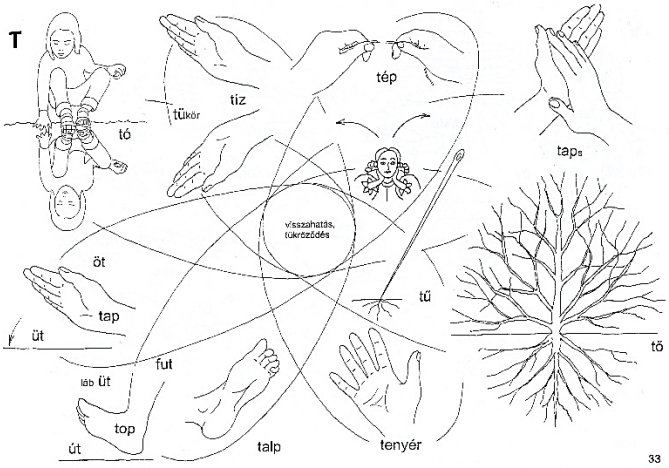

3. ábra.

4. ábra.

A mai végállapot megfigyeléseire hagyatkozva formális képet kezel, és a természeti gyökerű szerkezeti mélységet elhanyagolja (5. ábra) saját sikeresnek tekintett állapotleírása hangsúlyozásával. Ezért csak az időskála utolsó néhány 1000 éves szakaszára tud kapcsolati képeket és tárképet vázolni. A beszéd és a gondolkodás azonban minimum 100 000 években mérhető időléptékű.

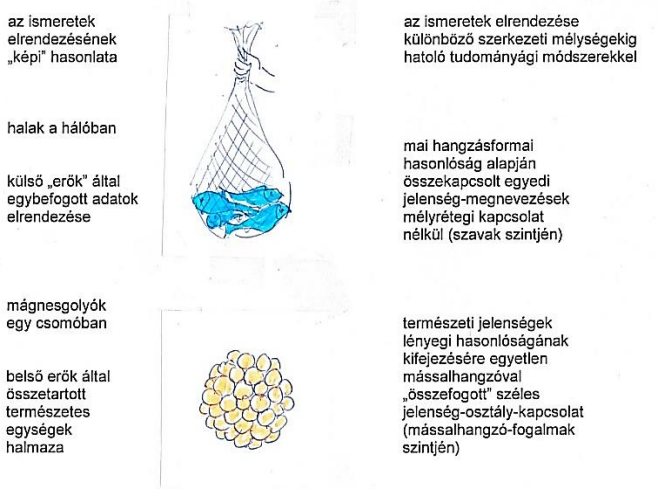

5. ábra.

A Cser-Daraiban van egy másik hiányzó szál is: a kódexekben fönnmaradt Rováskrónikák anyaga. A magyarul írt krónikák és magyar nyelvű költészet legrégebbi rétege ez. Rovásírásos vers korpuszunk **254 verses szövegből áll**, s ezek 11 kódexben találhatók. A kódexek anyaga befejeződik az 1600-as évek elején, de a többsége befejeződik már 1570-1580 között. (Cicero, Karacsay). A kódexek ősi hagyományt is tartalmaznak, és írnak a honfoglalások menetéről.

A kódexek anyagának van egy megőrzött Közép-ázsiai és kaukázusi része. Ezeknek a történelmi értéke jelentős, mert a magyar törzsek kapcsolatát írja meg a szavárdok királyságával. A leghosszabb szakasz egy verses eposz. A főhős Bükkösi. Bükkösi Balk vezér fia, aki Közép-Ázsiából jött át a Kaukázusba. Ki írhatott még máshol is az egykori kaukázusi eseményekről? A Bizánci Birodalom. ***Prokopiosz írta le: De bello persico***. (2 kötetben). Ez a korszak az 500-580 közötti időszak. Prokopiosz írja: „Balk jött … hozta a csapatait. Az Észak-Kaukázusban sok harcos jött vele. Balkból jöttek, 514-ben átmentek a Kaukázuson. Száva szavard birodalmát meghódították, s együtt éltek velük. A megromlott viszonyról és az azt követő háborúról, elköltözésről szól az eposz. (Mandics György nyomán írom ezeket.)

Összegzés: Célul tűzhető ki, hogy ***a történelem leírása*** a sok szálon futó ***eseménytörténetek rendszere*** legyen. Távlatos lesz a MÖT 32. konferencia, ha már induláskor kifejezi azt az igényét, hogy a bemutatásra kerülő tudományági eseménysor-leírások mutassák be a belső időlépték ***mérését, nagyságát, skáláját***. Kívánság lehet az is, hogy az előadók mutassák be a tudományági skála valószerűségét, alkalmazhatóságát legalább egy-két eseménytörténeti szál illesztésén keresztül. A ***várható eredmény*** az lesz, hogy létrejön a modellek használhatóságának az alapja, azáltal, hogy az egymással összhangban lévő események egyre hűségesebbé teszik a szálakon elmondottakat külön-külön is, és egybefonva is. Ezáltal formálódik **a sokszálú történelemkép.** A Cser-Darai egy jó vezérfonál.

Budapest, 2022, április 5.

A mai technikai ***civilizáció forrása a Kárpát-medence*** (ZMTE Acta Hist. Hung. T. 123. kötet https://epa.oszk.hu/01400/01445/00064/pdf/)

Darai Lajos 2020. 07.13. 14:36 **A mai** technikai **civilizáció forrása a Kárpát-medence** (**410**. oldal.)

Kedves Gyuri és Feri! Nincs más kiút, mint ***a Kárpát-medencei mivoltunk középpontba állítása***, és minden más lesöprése. A Kárpát-medenceiek magunk mellé állítása.

Ezt kell szorgalmazni, erre kell felkészülni, amikor az elmélet áttör és lehet majd támogatást szerezni ennek vizsgálatára is. Erre sokkal több esély van, mint a Hindukus hegyeinek magyar zászlókkal való benépesítésére. Ebben a genetika már többet nem nagyon segíthet annál, mint amennyire ezt mi Ferivel beépítettük (azaz a génmutációs szinteket a helyre nem álló szakaszon) a régészeti műveltségekkel feltárható időszakba. Később a kultúra áramláshoz hasonló sűrűségű és gyakoriságú a génáramlás a népkeveredés miatt, ezért a genom szintű vizsgálatnak az egyéni családfákhoz hasonló lehet csupán a jelentősége, azaz inkább jelentéktelensége, szerepe. Éppen elegendően felvázoltuk annakidején egyébként, miért nem lehet az obi-ugor, vagy akár a baskír nép, népecske a forrás, annak pedig semmi értelme, hogy mi mondjuk meg nekik, hogy ők genetikailag miként kerültek oda (régészeti kultúrák értelmében mi megírtuk nekik, nagyon előzékenyen). Az legyen az ő gondjuk, költségük.

A Kárpát-medence mindenben megelőzi a modern civilizációhoz vezető szorosan vett úton a világ többi részét, azaz Eurázsiában. Az adatok, amik onnan – messziről – vannak véve, többnyire ókorinak mondott szerzők írásainak, mondom: írásainak, igen későn „másolt”(esetleg keletkeztetett, módosított) változatai, és a modern régészet és történetírás pedig ebből vette a magyarázatot hozzájuk. Azaz ez megint csak visszakanyarít bennünket Európába, de csak a Kárpát-medencébe, nem máshová, mert Európa római kora az előzőekhez hasonló adottságokkal bír a történetírásban, régészetben, a bizánci történészek dolgait pedig a keresztes rablás után a maga szájíze szerint alakította a pápai-császári (német) hatalom. Igen hosszasan a középkor végén, majd kifinomult és kiterjedt módon a reneszánsz idejétől, mert a könyvnyomtatás monopolizálásával (és az inkvizícióval, a török hadak ellenünk irányításával) szellemi és katonai fölénybe kerültek. Amikor pedig ők lettek a török elleni felszabadítók, a művet kiteljesítették a régi iratok és érvényességük törlésével, a hithű kedvezményezettek és megfelelő népek telepítésével.

Nem Trianon az érdekes, hanem az, hogy egyáltalán [a nyugatnak] szükség[e] lett Trianonra, mert a magyarság az előbbiek ellenére úgy felszívta magát, hogy döntő többségbe került a Kárpát-medencében. A magyarázat csakis ***a magyar kultúra*** azon ***sajátossága*** lehet, hogy ***őrzi az emberi boldogulás kitűnő eszközeit a szellemi-nyelvi erőtől a kézügyességig***, ***emberségig és célképzetes szorgalomig***. Azt lehetne vizsgálni és bizonyítani, hogy a többi Kárpát-medencei mai nép nagy többsége genetikailag bizonyára magyar, mert úgy volt sqlav, amint minden hatalom alá vetett nép itt, akkor még bizonyára magyar nyelvűként és az ősi mellérendelő magyar kultúra hatékonyságával megőrizve életét, létét mindenhatalmi kizsákmányolás

és irtás ellenére. Hogy aztán miként lett a nyelvük és a jellemük mai szláv, annak is van az ortodox valláshoz és annak mesterséges szláv nyelvéhez kötődő története (amint a latin népeknek is a római valláshoz és annak mesterséges latin nyelvéhez), de egy rövid levél erre nem alkalmas kifejteni.

Cser Ferenc 2020. 07. 14. 0:38

Uraim! Csak támogatni tudom Lajos gondolatait. Csak ismételni tudom önmagam – és Lajost: a mai technikai civilizáció forrása a Kárpát-medence. Ezt éppen a mellérendelő szemléletének köszönheti, a racionális gondolkozásának –amelyre a magyar nyelv szinte kényszeríti is.

Cser Ferenc 2020. 07. 25. 15:21 ***Ahány ember, annyi rendszer*** (**424**. oldal)

Kedves Lajos! Általában nem veszek részt a ZMTE belső beszélgetéseiben – bár, most, volt rá kivétel. De ha igen, akkor a jövőben csatolmányként adom meg a véleményemet. Hát, ez a mostani „vita"nem túl magas szintű eddig. Mindenki a maga dolgát akarja eladni, még ha nem is illik most ehhez nagyon. Szaniszló a mai magyar nyelv gyökeit plasztikusan értelmezve a nyelv évmilliók előtti kialakulását „modellezi". Attila csillagász, nem társadalomtudós, de sokféle diszciplínát akar összegezni, ötvözni. Pista nem tudja, hogy a rombuszt minden kamasz rajzolta az ablaküveg párás részére az egész földön. Zsolt összegyűjtött „60 honfoglalást", holott az csak seregek mozgását jelenti a Kárpát-medencén belül. Kívülre nem látott át a görög szem. Más szem meg nem volt. Gyurka mondja, hogy „nem tud hozzálőni", de azért kinyilatkoztatja, hogy Árpáddal a nép is jött, mert Nagy Kálmán összeszedte a „honfoglalás hadtörténetét". Szóval jó lenne emelni a színvonalat az érdemi hozzászólások szintjére, csak hát ez, mint látjuk, Kásleréket nem fogja meghatni.

Cser Ferenc 2020. 07. 25.16:17

Kedves Lajos! Azon töprengtem, hogy mi történne, ha csak úgy, ötletszerűen elküldeném Káslernek a Gyökereket, hogy talán megérne egy misét, ha beletekintene – és esetleg az abban idézett adatokat megfontolná? Persze, nem gondolom komolyan, mert ahogy a jelenlegi hazai állapotokat látom, ezzel azoknak ártanék esetleg, akiknek végképp nem akarnék ártani. Vagy esetleg talán érdemes lenne a MEK-re föltétetni? Nem tudom, lehet, hogy nem fogadnák be. Egyébként az OSZK-nak akkoriban küldettem 2 tiszteletpéldányt. Bár, ahogy visszaemlékszem, és amint ezt Gyurinak meg is írtam, a főnöke kapott egy példányt és hazaérve Pokornival le is állíttatta a könyv kereskedelmi forgalmazását. Én a riportból a koponya eredetiségét meg hasonlókat nem akartam firtatni, csak az ütötte meg az agyamat, hogy a világ legtermészetesebb módján beszél arról, hogy az Árpád-háziak genetikája nem vonatkozik a népre, ami viszont természetesen vele együtt mozgott – és finnugorosodott, keveredett, szavakat vett fel, meg hasonló zöldségek. Ezért jutott az eszembe, hogy esetleg mégis elküldeném neki a könyvet PDF alakban, talán pusztán kíváncsiságból is, hogy miként reagálna rá. De ez kétélű valami, ahogy írám föntebb, árthatnék másoknak ezzel.

Cser Ferenc 2020. 08. 31. 5:37 **A folytonosság jelentős szerepű** (**437**. old.)

Kedves Lajos! Ez remek. A műveltség folytonossága [*a nyelv mellett is, B.Sz*.] hatalmas súly a modell mellett. A Gyökerekben is írtam Árpád és csapata bevonulása előtti időkből származó magyar nyelvű feliratokról – pl. Somogybűről. Meg ott van a bronzkori fejszetok, amelynek a felirata magyarul úgy olvasható el, hogy annak szerepével harmonizál („üt es, vág es...").Remélem, tényleg elindult ott valami és nem fojtják el Bakay-módon. Nézem az amerikai eseményeket, amelyek tök megfelelnek a bolsevik lázadás kritériumainak. És az egész az 'egyenértékűség' jelszava alatt megy, miközben arra tesznek a leginkább! A felsőbbrendűség a hajtóerő. Nos, többszörösen végiggondoltam a mellérendelő műveltség koncepcióját. Lajos, a hierarchia felsőbbrendűsége az, ami a mostani gondolkodást uralja és az amerikai bolsevik stílusú lázadás éppen ezt a gondolkozást segíti, mint ellentétet, mint védelmet.Rossz érzés, mert a magam környezetében mégis ezt érvényesítem - és látom, a katolikus vonal keményen ellenzi azt, de több más is. A református pap is a hierarchia fontosságáról prédikál itt. A kurucosok aztán, naná, még inkább. Pedig ez a parázs, ami a magyar műveltség legfőbb jellemzője volt, nagyon fontos, hogy izzó maradjon. Csak miként lehetne erről az elvakult hierarchiában hívőket meggyőzni, hogy a mellérendelés az nem anarchia! Az nem az, ami Amerikában most már polgárháborús jelleget ölt.

Bérczi Szaniszló, 2020. szept. 7.12:09 (**443**. old.)

Tisztelt Elnök Úr! Egyetértek azzal, hogy a valósághoz hűségesebben illeszkedő történelemírás és -tanítás lenne a kívánatos. Most lapoztam végig Cser Ferenc Gyökerek c. könyvét (a világhálón). Nagyszerű alkotás. Már 2000-ben elkészült. Sehol sem lehet kapni kinyomtatva. Ez a könyv – csekély kiegészítéssel – szinte már tankönyv is lehetne. Kiegészítései lehetnének:

1. Rovásírással írt magyar történelem, a kaukázusi és mélyebb gyökerekkel. (Mandics György munkái nyomán.)

2. A magyar nyelv mélyszerkezetének a bemutatása. (Az eddig föltárt munkák nyomán.)

3. Genetikai új eredmények.

Persze a Cser–Darai is – továbbra is – nagyszerű párja e könyvnek, de azt is ki kellene egészíteni a fentiekkel. A Cser–Daraiban talán teljesebb a genetikai szál, ha jól érzékelem. Mindenesetre az Elnök Úr kívánalmai szerinti történelemíráshoz közelebb kerülnénk e két könyvvel és a tervezett kiegészítésekkel.

Egy harmadik könyv lehetne az Oláh Zoltán által végzett adatbányászati munkák áttekintése.

Ez talán egy egészen új stílusú könyv is lehetne. Kicsit talán hasonlítana Grandpierre Atilla térképes könyvére. Javaslatom továbbra is az, hogy a sok szálon gyűjtött adatcsoportokat valódi időpontok szerint lehetne összekapcsolni egy „időfonattá".

Bérczi Szaniszló 2020. 09. 07. 14:53 Kedves Zoltán: Ez az Általad jelzett „háttérgépezet" fölépítés biztosan tanulságos lesz. De beszéd szorosan összefügg a megértéssel. ***A hangzó közlés evolúcióját semmiféle háttér-gépezeti föltárás nem fejti meg, csak párhuzamosítja majd.***

Az agyi, szöveti, sejti, molekuláris gépezetek az emberi közlő és közlést fogadó emberek evolúciós munkálkodása, beszédhasználata nyomán fejlődtek ki. De amíg nincsen VALÓDI gondolkodás és beszéd-fejlődési evolúciós modell, addig jól jöhet egy „gépezeti"modell, ami a másik VALÓDit nem tudja helyettesíteni, de esetleg sarkallhatja az annak kifejlesztésére való igényt.

Bérczi Szaniszló 2020. 09. 10. 9:01 (**450**. old.)

Kedves Lajos: Köszönöm az összefoglaló leveled. Egy pontra válaszolok, ezekre:

„***A mai magyar nyelv fogalmi elemzéséből visszamenni a nyelv születésére bátor próbálkozás***. *Hiszen az élő nyelv változása évszázadokban megragadható, nem évezredekben. Már ha szigorúan ragaszkodunk a következtetéses adatlánc minden szemének összekapcsolásához. Nehogy arra jussunk****, mit kellett gondolnia a tízezer éve élt embernek****, ha egyszer azt a fogalmi gyököt megalkotta, amit ma is használunk*." (Állandóság az életben! Az állandóság tükröződik – tükröződnie kell – a nyelvben is. Miért ne gondolhatta volna, kevésbé pontosan, ugyanazt, mint ma. Persze csak az akkori egyszerű nyelven. Persze vissza kell egyszerűsödni hozzá. De a lényeg egyszerűen is megragadható. Éppen ezek lesznek a „megragadási fokozatok", a fogalomfejlődési lépcsők, állomások a modellben.)

Amíg nincsen módod a látására, ne becsüld le azt a kincsesbányát. ***De sokféle természeti törvényszerűséget meg kell ismerned ahhoz, hogy fölismerd az értékét.*** Nem tudom, Cser Ferenc haza szokott járni? Mert egyszer szívesen beszélgetnék vele, vagy Veled is hármasban. Egy könyvnyi anyagot mégsem lehet leírni itt.

A lényeg az, hogy igenis igaza van Németh Lászlónak. Igaz, hogy ő a mondatát a görögökre értette, de még nem tudhatta, hogy szélesebb körben is igaz. Annyit azért pontosítok, hogy ***a gyök már egy csúcstechnológia a közlésben***, tízezer évek fejlődése nyomán. Még két emeletnyi egymásbaágyazottsági (vagy hierarchia) szint van a gyökbe belesűrítve. Ennek a szintnek a „kopására"mutattam be a gyök-glottokronológiát. Annak a korszakolása az indoeurópai szétágazástól függően 10 000 és 20 000 év közé esik. Továbbra is a Ti (Cser–Darai) áttekintéseteket tekintem kiindulásnak majd. Miért is? Mert az már a neandervölgyiig visszanyúlik.

Erre válasz **Cser Feritől**:

Kedves Lajos! Szaniszlótól érdekes fordulatnak láttam, hogy a Gyökereket végre kézbe vette. (és Darai levelében):

„Szaniszló a mai magyar nyelv fogalmi elemzéséből akar visszamenni a nyelv születésére, de ekkor fennáll a veszély, hogy azt kell gondoltatnia az akkori emberrel, aki a fogalmi gyököt megalkotta, amit ő gondolna arról. Ezt jól látod." [***Nem gondolsz a Természet állandóságaira?, amik függetlenek az embertől. B.Sz***.]

Darai Lajos 2020. 09. 12/a. (**454**. old.)

Kedves Szaniszló! Köszönöm a jó tanácsot, igyekszem a kincsesbánya természeti értékének közelébe jutni, ha már a gazdasági értéke elkerült, mivel 'csak' a valódi történeti értékét kutattam. Cser Ferenc megírta itt nekünk, hogy nem jár, nem jön többet Magyarországra. A vírus elintézte, hogy írásban kell beszélgetnünk. Nem lehetetlen, de a Descartes-féle *clare et disctincte* módszert érdemes alkalmazni a vitatandó tételeknél. Már én is több mindent felvetettem itt. A gyökről ezek szerint ugyanazt mondjuk. Indoeurópai nyelvi szétágazást én nem ismerek, de az őslakosság és a rátelepülő első földművesek, valamint a kurgán-

hódítók hatása eredményezhette a maradvány (kelta) nyelvet, amelyet azért nem ismertünk jól (Tímár Sándor tevékenysége óta viszont igen), mert elnyomta azt a középkori és újkor eleji, a latint ráerőltető behatolás, végül a mai nyelveket eredményezve ott. De ennek csak annyi köze van a Kárpát-medencei magyar nyelvhez, mint amit és ahogy O. Zoli „segédanyagként" javasol használni, és a nem magyar „finnugorok" kapcsán láttuk is a használhatóság módját. Hát, majd meglátjuk, hogy csupán kiindulás lehet-e, amit Cser Ferenccel írtunk. Mi mindenesetre nem így gondoljuk, és nemrég például írtunk egy összefoglalást ***A mellérendelő magyar társadalom kialakulása***. De például a Kárpát-medence, vagy Szkítia? (Fríg Kiadó, 2008) című könyvünkben szinte megelőlegezve Fábián Sándor ez irányú felfedezéseinek figyelembevételét, „eredeztetési mítoszainkról" írtunk (214-284. oldal).

Cser Ferenc 2020. 09. 21. 12:10 (**475**. old.)

Tisztelt Urak és Hölgyek! Döbbenten nézem a nyelvi 'családfát'. Gray utáninak méltatja Zoltán, csak éppen, hol az az után? Ugyanis az indoeurópainak bélyegzett nyelveknél még holmi családfa kikényszeríthető – hiszen Swadesh és Lee módszerével mondjuk elfogadható szétválási évezredek nyerhetők velük kapcsolatban, de hogy kerül oda a 'hettita → etruszk → magyar'ág 9 évezreddel ezelőtti elágazással? A Gyökerekben részletesebben elemeztem a nyelvi családfák mikéntjét és az alapszavak összehasonlításából pl. az ún. ***finnugor nyelvekre*** az jött ki, hogy **az elmúlt 6 évezredben nem élhettek együtt, sőt, *9-14 évezred a távolság*.** Már pedig a magyar nyelvhez legközelebb ezek a nyelvek állnak. Még hogy közben van az etruszk és a hettita is? A hettita területen élnek a mai örmények. Lockwood szerint a Hettita Birodalmat a Kárpátoktól délről érkezettek döntötték meg és ők hozták azt a nyelvet, amelynek utóda az örmény: a nyelvtan onnan való, a szókészletet indiaira cserélték le.[258] Az örmény igeragozás a magyarral szinte teljesen megegyezik, nincsenek nyelvtani nemeik sem. Mindez 9 évezrede és abból nőtt ki az etruszk, majd a magyar? A Roots-ban több tucat nyelv szókészletét hasonlítottam össze egymással – és természetesen a magyarral. Valóban a legközelebbiek az alapszókészletet tekintve az ún. ugor nyelvek, de még a finn a maga 14 évezredes távolságával közelebbi, mint akármelyik ebben a genetikai fában ábrázoltak közül. ***Nyelvi családfa***, ha még korlátozottan létezhet is, ***a glottokronológia*** *alapján* ***20 évezrednél teljesen elveszíti jelentését***. De közelebbről sem számolhatunk vele. Itt van példának az angol nyelv. Három gyökér tartozna hozzá – gall, germán és latin. Fokozatosan pusztulnak ki a hármas szókészlet szavai, tűnik el a nyelvtan és válik izoláló nyelvvé – és hasad számtalan nyelvjárásra. Pedig mindez alig másfél évezredes történet. Családfa? Nem! Kölcsönhatások tömege. Angela Merkantonio pl. már az ún. finnugor nyelveknél a magyar és ugor viszonylatban is levezeti, hogy az azonosságok sokkal inkább a statisztikus valószínűségnek felelnek meg, semmint családfa-jellegű viszonynak. Götz is arra következtetett, hogy ezek leginkább nyelvláncok, de nem családfák. Zoltán, neked, mint genetikával foglalkozónak kedvezőnek tűnhet a közös tőről levezethető, DNS analóg családfamodell, de sajnos tévútra jutsz ez által. Különösen, ha még a nyelvtant is beszámítod, amely sokkal konzervatívabban őrzi a keveredésnél az eredetet, mint a szókészlet. Ezt itt élőben látom, Ausztráliában, ahol fél évszázada itt élő honfitársaink tetemes angol szó-készlettel beszélnek magyarul –magyar nyelvtan szerint. Már pedig a magyar nyelvtan egyik következetes eleme a magánhangzó harmónia, ami az ábrán bemutatott nyelvek egyikének sem sajátja. Szóval, Zoli, a nyelvtan!

[258]Lásd Lockwood (1972), William Burley: A Panorama of Indo-European Languages.Modern languages 173. kötet. Hutchinson University Library, London.

Cser Ferenc 2020. 09. 23.1:19265 (**502**. old.) **Tímár Sándor: A magyar nép eredete és őshazája**. – A szerk.

Kedves Lajos! A hettitát megdöntő invázió vitte a nyelvtanát, majd fölvette –nem az indiai, hanem az iráni –szókészletet (Lockwood így írta). Éppen itt a bökkenő: az ír és kelta ág valóban ragozó, sőt, még részlegesen a magánhangzó harmónia is megtalálható bennük és csupán szókészletük alapján sorolják az indoeurópaiak közé. Azok ragozó nyelvek –ahogy az orosz is az, és zömmel a szláv nyelvek is azok. Nem változtatnak szótövet, amikor igeidőt, módot stb. fejeznek ki! Amennyi az oroszban van, ugyanannyi van a magyarban is – és valójában ugyanazon fogalom szavainál. Igen, mindenáron nagyokat akar mondani, de hiányzik az alap. Ezért használ furcsa, értelmetlen, érthetetlen, összezavart szavakat. Ezért hivatkozik bőbeszédű videóira –amelyeket nem vagyok hajlandó megnézni, mert minek. Igen, az alanti ábra valóban az indoeurópai nyelvek családfája és ehhez hasonlót akartak a finnugorhoz is rendelni, ahol a magyar egy levél, azaz egy elágazáslánc vége. Holott a finn- és az ugor-ág között a magyar jelenti a kapcsolatot, nincs közvetlen áthallásuk, azaz a magyar sokkal inkább gyökér semmint levél –ha egyáltalán ebben a kategóriában gondolkozunk. De nem lehet, nem kell és nem szabad! A nyelvek alapszókészlete még kapcsolatokat

jelent valamiféle gyökérhez –és ebből az egész emberiségre nézve sok van – de a kulturszavak már hálószerűen szétfeszítik az egészet. Zoltán ezt tutti, hogy nem tudja – de föltehetően nem értve, ez nem is érdekli őt.

Gamble szerint a kb. 40 évezred előtti hirtelen műveltségi ugrás alapja, hogy az ember beszélni kezdett. Nem értek vele egyet, **az ember sokkal korábban beszélt már**, hiszen egy-egy nagyvad elejtése emberi összefogás, együttes cselekvés hiányában nem lehetséges. ***Ha a nyelvi készség kapcsolódik ehhez (szerinte a modern ember berobbanása), akkor annak nyelvtana tehető ezért felelőssé. Hogy a szókészlet és a nyelvtan nem egyidősek, arra bizonyítékot szolgálnak az ún. izoláló nyelvek,*** ahol még kis szócskák jelzik, hogy a fogalomnak mely vonatkozására hivatkozik a beszélő. Ezek a kelet-ázsiai nyelvek – és efelé halad az angol is.

Igen, Szaniszló hivatkozik ránk, de ő mit akar ahhoz tenni? Igen a kérdés, hogy hová akar elindulni? A 'minden magyar' elvhez? (*Ez a Te mumusod?, mert nekem eszembe se jutott. B.Sz*.) Sokan hisznek ebben és dagad a mellük ettől, hogy Mi adtuk a világ műveltségét, stb. (lásd Mú, Arvisura). Ilyenkor szoktam mondani, hogyha így volt (nem volt), akkor szégyellhetjük magunkat, hogy hová 'züllöttünk' ebből! Az alárendelő szemlélet szerint a mellérendelés megalkuvás, meghunyászkodás, behódolás.

Bérczi Szaniszló 2020. 09. 23. 11:09 (**503**. old.)

Zoltán: Idézlek (Zárójelben a megjegyzésem):„A nyelv hasadás, és a szótárazó indoeurópai utódnyelvek, a bábeli tudathasadás családfájának (csak nem az indoeurópai nyelvészetre gondolsz?, mert az használhatatlan, ha VALÓDI-t akarsz) téridő vagy törzsi térképeit (mire alapozva térképezték?) és beszédtereinek kiterjedését és áthelyeződését eloszlását /besűrűsödéseit már sikerült vázlatosan felrajzolni,"

No, ezt én kétlem. Miért? Mivel nincsen VALÓDI beszéd és gondolkodás fejlődéstörténet. Nincsen valódi ismeretelmélet. Valódi (***beszéd)*** ***evolúciós alapozás nélkül nincsen mivel párhuzamosítani a genetikai eredményeket***.

P.S. Önmagáért beszél Wittgenstein könyve: Filozófiai vizsgálódások. Az első 80 oldalt érdemes elolvasni, mert abban fölismeri, hogy a beszédben (nyelvjátékok), a nyelvben hasonlóságok tűnnek fel és tűnnek el. Ez óriási teljesítmény egy ***IE nyelven*** beszélő gondolkodótól. *Csak néhányan voltak képesek erre, a hasonlóság szerepének fölismerésére a mai IE beszédben* (Ortega, Adorno, Benjamin). De ***tovább lépni nem tudtak, mert a nyelvükből kikopott, megközelíthetetlenné vált az időbeli mélység.*** *Megközelíthetetlen a visszaegyszerűsödés, ami a múltbeli élet föltárásához szükséges.* (*Illetve igen szakadozott. Van meg valami a mássalhangzók szintjén, a névmások és számnevek szintjén, gyökök szintjén, stb. de ezek csak töredékek. B.Sz*.) Németh László szellemesen írja meg azt, hogyan önti el egy német tudós agyát a fogalomőrület, ha valamit elemezni kezd. („Dilthey, egy német tudós." Esszé az Európai utas c. kötetben.) Az IE nyelvvel nem lehet visszaegyszerűsödni. Wittgenstein kínlódását is nyomon követheted, ha az első 80 oldal utáni 200 oldalt végiglapozod. Csak végiglapozod, mert elolvasni nem bírod.

Cser Ferenc 2020. 09. 23. 12:07 **Gottokronológia és genetika** (**504**.old.)

Zoltán mondatát megpróbálom mindennapi nyelven, józan paraszti alakban újrafogalmazni – közben Szaniszló kérdésére is választ adni: Az IE nyelveknél a családfa modellre alapozva alkalmazták Swadesh és Lee módszerét, amellyel az alapszavakat az egyes nyelvekben összehasonlítják és megszámolják, hogy azok hány százaléka vezethető le, mint a vonatkozó nyelv kognátja (közös származásúja).

Minthogy ezeknél a nyelveknél a családfa-modell nagyrészt érvényesül, ezért a régészeti adatokkal harmonizáló elválási időszakokat is számíthattak. A módszer szerint, közös tőre visszavezethető szavak számarányára alkalmazzák az exponenciális függvényt, amellyel évezredekben fejezhető ki, hogy mióta nem lehet a két nyelv együtt, azaz egy területen. Mikortól nem közös a változásuk – feltételezve, hogy évezredenként a szavak egy bizonyos hányada kikopik mindkét utódnyelvből – de nem azonosak kopnak ki. Kivételt képeznek itt a ***kelta nyelvek és az örmény***. Mert azok ***szótári anyaga*** ugyan ***nagy részben megfelel az indoeurópai***nak nyilvánítottnak, de ***nyelvtanuk nem***. Éppen ezért ezekre vonatkozóan az állítható, hogy az alapnépességre rátelepedettek szókészletét vették át, viszont eredeti nyelvtanuk megmaradt. Hogy melyik népesség őrzi meg a saját szókészletét, vagy veszi át a rátelepedettekét, az nagyrészt mennyiségi kérdés: mi a letelepedett és a hódító létszámaránya? Ha a hódítóé összemérhető a letelepedettel, sőt, mi több, a rátelepedéssel iskolát is visz magával (lásd a latinosított nyelvek Európa nyugati peremén), akkor a szókészletének tetemes része is átkerül oda. Éppen ezért az örökléstani fogalmak csakis nagyon korlátozottan alkalmazhatók a nyelvek és a nyelveket beszélő népek vonatkozásában, hiszen a keveredés nem jár az öröklési egységek vagylagosságával, vagy kizárólagosságával. *Európában a vonaldíszes kerámia művelt-*

sége az őslakosságé volt, az terjedt el a mezőgazdasággal a Kárpát-medencéből, az ún. Öreg-Európa műveltségéből északra és nyugatra, majd erre telepedett rá a sztyeppéről beáramló inodeurópainak nyilvánított lovas, pásztor műveltség, és a meghódítottakkal ötvöződve alakította ki a későbbi európai műveltségek láncolatát, hálózatát. Erre utaltam, amikor azt írtam, hogy a fát hálóvá szélesíti ki**.** *Egyébként* ***a szláv nyelvek szinte teljesen ragozó nyelvek***, csakis a szókészletük alapján sorolhatók az indoeurópaiak közé. Szaniszló, erre a törzsi 'térképre' és eloszlásra, 'besűrűsödésre' utalhatott Zoltán, csak hát a bonyolult gondolkozáshoz bonyolult megfogalmazás is kell, mert talán úgy hatásosabb. Igaz, kevésbé érthető is, de hát kérdés, hogy mi a megfogalmazó célja?

Bérczi Szaniszló 2020. 09. 23. 12:26

Kedves Feri: Köszönöm leveled. Köszönöm a glotto... magyarázatot is. Jól benne van a könyvedben, amit igen gyorsan elolvastam. Nagyszerű munka.

Ferenc Cser 2020. 09. 23. 13:39 (**505**. old.) [**Glottokronológia – szókészlet-kopási idő** B.Sz.]

Kedves Szaniszló! Köszönöm a linket, letöltöttem a munkát. A glottokronológiát a kaukázusi nyelvekre dolgozták ki és aztán alkalmazták az ún. indoeurópai nyelvekre. Csak hát – ahogy említettem – mechanikusan, csakis a szókészletüket vizsgálva. Magam megkíséreltem az ún. finnugor nyelvekre alkalmazni és ennek eredményét jeleztem korábbi levelemben: messze régebbi időkben kellett elválniuk, ha mind a kikopási sebesség azonos a glottokronológiában alkalmazottakéval, mind pedig igaz a családfa modell. ***Az eredmények mindenképp tagadják azt a családfát***, amelyet pl. Lakó is a könyvében ábrázol, miszerint a magyar az ugor ág levele, holott a nyelvek összehasonlításában ***nincs szoros kapcsolat az ún. finn és az ún. ugor ág között*** – ha a magyart nem tekintjük. A ***kapcsolatot a két ág között éppen magyar nyelv adja***, azaz nem levél, hanem inkább ***gyökérzet.*** De a 9–14 évezredes távolságok is már az elmélet határa közelében vannak, ami kb. 20 évezred.

Gyökök kikopását nem érzem annyira jellemzőnek, mint komplett szavakét, különösen nem a magyar nyelvből kibonthatókat, hiszen azok zöme hangutánzó, mozgást utánzó, vagy gyerek-szó, hang, ezért a világ minden táján ugyanúgy jelenik meg az emberi tudatban. Ez nem bizonyítja az emberiség ősnyelvének a létét – amit egyébként a több helyszínen való kialakulás miatt nem is tartok igaznak.

Magát a glottokronológiát sem fogadom el 'törvénynek', 'szabálynak', mert feltételezi a nyelvi családfát, és az egyes ágak hirtelen, kapcsolat nélküli szétválást. Ezt a feltételt régészet nem támogatja. De ezeket a gondolatokat és kritikát a Gyökerekben is megfogalmaztam. Ezért tartom én az európai nyelvek vonatkozásában a nyelvlánc fogalmát helyesebbnek – még ha az ún. indoeurópai nyelvekre alkalmazható is családfa modell, hiszen a ***szétköltözésük*** valóban az utóbbi 6-7 évezredben játszódott le. Ezt a régészet határozottan igazolja (természetesen a 14C-es abszolút kor-meghatározás segítségével igazolhatóan).

Elismerem, vonzó gondolat az egy-gyökérből kiinduló emberiség, de sajnos a valóság nem támogatja ezt az elképzelést, hitet. Különösen nem, mert bár az emberi beszéd mindenképp több százezer éves történetű, de a szétválások ennél sokkal régebbiek – gondolok itt a homo ergatras, homo erectus 1-1,5 millió évvel a jelen előtti szétszéledésére, majd a neandervölgyiekre, miközben pl. Kínában már a mongolid modern ember kialakulását lehetett nyomon követni (a Würm első lehűlését megelőző időszakban). [***Javaslat: a magyar – szanszkrit szétválás vizsgálata. B. Sz.***]

Darai Lajos 2020. 09. 25. 15:43 **Gyök kiavulás**?! (**507**. old.)

Kedves Feri! Ha a gyök: gyök, akkor nem avult ki. Ha kiavult, akkor azt nem ismerjük. Czuczor és Fogarasi azért tudta összegyűjteni őket, mert megvoltak. Ha csak származékaiban is, de igen. De nem ez a fő baj, hanem hogy arra a kijelentésedre, hogy nem tartod érvényesnek ránk az indoeurópai nyelvekre kidolgozott glottokronológiát, az a válasz, hogy a gyökökre alkalmazva igen. Mintha elsikkadt volna az érelme annak, amit mondtál, hogy a magyar nyelvre éppen a gyökei miatt, amelyeket ragozunk, nem érvényes a nem ragozó nyelvre kidolgozott módszer.

Darai Lajos 2020. 09. 25. 23:10 (**508**. old.)

Kedves Feri! Bérczi szerintem ellentmondást, vagy paradoxont görget azzal, amiről beszél, mert ha egy gyök ma gyök, akkor nem avult ki. Ha kiavult, akkor azt nem ismerjük. Czuczor és Fogarasi azért tudta összegyűjteni őket, mert megvoltak. Ha néha csak származékaikban is, de igen. De ha a glottokronológiát (majdnem) az indoeurópai nyelvekre találták ki, akkor a magyar gyökökre se lehet alkalmazni. (*Egy „kopási folyamat" törvényt minden jelenségre lehet alkalmazni. B.Sz.*) …

Bérczi Szaniszló 2020.09. 26. 6:01 (511. old.)

Tisztelt ZMTE beszélgetők. Zsoltnak ezt a következő szakaszát igen megfontolandónak tartom.

„Egyebekben feltűnt, hogy többen ma is a finnugor és indoeurópai nyelvészet kifejezéseit használva tárgyalják a nyelvi ügyeket. Ennek semmi értelme, hisz már régebben tisztáztuk, hogy egyik sem létezett. Hátra kell hagyni a nyelvészeti tolvajnyelvüket is a megújuláshoz. .... [valaki] a nyelvet genetikai adottságnak tekinti, de ennek nem sok köze lehet a valósághoz. Az újszülött a hardware, a szülei meg a társadalom beletölti a software-t húsz éven keresztül."

„(Ilyenkor eszembe jut egy élő klasszikus, aki attól fél, hogy a finnugristák helyét a genetikusok akarják átvenni... Minden marad a régiben, csak a genetikusok lennének a főnökök –csöbörből vödörbe.)"

Ezért előbb föl kell építeni egy valódi beszédfejlődés-történeti modellt. Ez a modell lehetővé tesz egy új osztályozást. A jelenlegi csak két, „visszabontott"hierarchiaszintet használ: ez a mondat és a szó. Vissza kell bontani a mélyebb hierarchiaszintekig. Ez a magyarban szervesen meg is van: gyök, hang (CzF-nél hangértemény), élethelyzet. Onnan épül föl a valódi beszéd-(gondolkodás)-fejlődéstörténet (lásd Acta cikkek). Az evolúciós modell lépéseit a nyelv belső hierarchiaszintjei őrzik. Hol lenne a kémia, ha az anyagokat még ma is pl. a színük alapján csoportosítanák? Ott, a kémiában természetes a molekulákra, majd atomokra bontás modellje. A nyelvkémia azonban nem engedélyezett?

Oláh Zoltán 2020. 09. 26. 8:39 (**511**. old.)

Szaniszló fején találta a szöget, de a szerves-kémiával [leágazás az „összetételek" felé. B.Sz.] analóg, amit javasol, ott ugyanis olyan „képletekben"/farmakoforokban gondolkodunk, amelyek atomi objektumokból kombinációs kapcsolási szabályok alkalmazásával építhetők fel, „bokrokká"/vázakká, amelyek taxonómia-szerűen ***osztályozhatóvá teszik ezeket a szintugráson átesett összetételeket***. Az összetett/szintetikus szerves-kémiai objektumok sorozatként és képként is egyértelműen leírhatók, kezelhetők, illetve ábrázolhatók. Kikövetkeztethető keletkezésük mechanizmusa: pl. addíció, törlődés, fúzió, transzformáció, összevonás, egyszerűsítés és más keletkezési szabályok. Az olyan genetikusoktól kell csak félni, akik a magyarokat a népvándorlással próbálják, a finnugorizmus leváltásának képzetével, beköltöztetni a Kárpát-medencébe…

Bérczi Szaniszló 2020.09. 26. 11:18 (513. old.)

Tisztelt Kör: Érdemes erre figyelni. Cser Ferenc (Quenbeyan) és Darai Lajos (Kápolnásnyék): ŐSTÖRTÉNETÜNK MEG-ÚJULT SZEMLÉLETE. Acta Historica Turiciensia XXIII. évfolyam 1. szám A Zürichi Magyar Történelmi Egyesület 54. sz. kiadványa http://mek.oszk.hu/06800/06849/06849.pdf

31-39. oldal. „A ma ***magyarnak mondott nyelv*** természetét jellemzi a ***szóalkotó, értelemalkotó gyökök egyedülállóan eredeti jelentése, a mássalhangzókig, magánhangzókig lebontott nyelvi kifejező erő***. A sikeres mondatok szavakként rögzülnek. ***Ez olyan őskori emlékké nagyítja nyelvünket, és korai elődeink gondolkodását, ami mellett eltörpül minden véletlenül megmaradt tárgyi alkotás, mert benne a feladatmegoldó képesség tárul fel.***"

+ értelmes jelentéstartalmú mássalhangzóink, ősfogalmak, a korai beszéd első szótára.

Németh László: „***A nyelv élő geológia: megőrizte egy nép történeti korszakait***." (In: Európai utas. Magvető, Szépirodalmi, 1973) „Módszertani jelentőséggel bírt annak felfedezése és beigazolódása, hogy **a magyar nép folytonos**, **közvetlen előde és nyelve igen korai Kárpát-medencei eredettel bír**. Aztán az újkőkori forradalmat mintegy előkészítően, hosszú időn keresztül érvényesült a Kárpát-medencei a környezetéhez és korához képesen mért magas műveltségi színvonala, ami - a megfelelő időjárási és talajviszonyok jelentkezésével - az élelmiszer-termelő kultúra kialakulásához vezetett. Ennek a hatékonysága megmagyarázza a túlnépesedést és a több irányból való be és kivándorlást.

Cser Ferenc 2020. 09. 27.9:32 **Égbeemelés és egyebek** (**517**. old.)

Kedves Lajos! Letöltöttem Szaniszló 2013-as könyvét. Afrikai modern ember, és 50 évezrede jött onnan ki, és szakad több részre, csak a magyar őrzi az eredeti gyökeit, a többiből exponenciálisan kikopik. **Miért őrzi a magyar**? (*Válasz: **mert az övé**! B.Sz.*) **Onnan miért nem kopik ki**? (*Válasz: **mert** az övé, és **ragaszkodik hozzá, őrzi**! B.Sz.*) **S többi nyelvből miért kopik ki?** (*mert **az csak kapta, készen**. B.Sz.*) IE nyelvek, mint elvontan gondolkoztatók – és a magyar? (*Lásd: Czuczor Fogarasi és Ballagi Mór megjegyzéseit Németh Renáta doktori dolgozatában*) Hogy honnan az exponenciális függvény? (*Egy fizikusnak természetes, hogy egy kopástörvényt „exponenciálisra helyezzen. B.Sz.*) Hát a Swadesh alapján és aztán az onnan merített felezési idő 8700 év. Az égbeemelést a sámán lélekkel indítja. (*Nem azzal, hanem madárlélekkel. B.Sz.*) Aztán, mint a kémiában úgy kellene kezelni a gyököket is... (OZ mindjárt a szerves kémiával dicséri). Ebből nem igazán köszön vissza az emberiség története – amit mi pl. a Kárpát-medence, vagy Szkítia? c. könyvünkben adtunk közre. Vagy a nyelvekről az, amit pl. a Gyökerekben kifejtettem. De a fantázia szárnyal,

akár az égig is. Nem kell foglalkoznia a lélekelemekkel, azok megnevezésével, elkülöníteni a megszemélyesített lélekelemeket a hagyományostól és így tovább. De így hogyan tudnak kiállni a Kárpát-medence mellett? Inkább a sztyeppe a fontos.

Darai Lajos 2020. 09. 27.11:17

Kedves Feri! És hát, nem a mi, hanem az ő munkásságukat kellene folytatnunk a jövőben, a beszédfejlődés-történetet. Mert „vissza lehet bontani" a nyelvet a mondat és a szó előttre, és a gyök és a hang jelentését állítani a középpontba. Raig Mária Magdolna is főként a hangok jelentésével foglalkozik, a platóni ideákat a hangokkal helyettesíti. De már Arisztotelész óta tudjuk, hogy az állítás, a propozíció a lényeg, anélküli nyelvi megnyilvánulás nincs.(Ezért logikus minden mondat, ha valóban az.) A magyar nyelv jellegével, fejlődésével foglalkozó körük a budakalászi őstörténeti találkozón elég erőteljesen megnyilvánult. Fabó László szerint a hangok létmozzanatok. Az előadását itt megnézheted, és a végén a többiek érdekes hozzászólásait szintén:

https://epa.oszk.hu/01400/01445/00057/pdf/EPA01445_acta_hungarica_2019_03_108-124.pdf

Ők nyelvünk különböző jellemzőit, de inkább részleteit vizsgálják – mintegy munkamegosztásban – jelenségként. Ezért én az **egész** vizsgálata felé tereltem volna őket. És itt van Bérczi Szaniszló általad említett magyar nyelvkémiája is röviden, a 84. oldaltól olvashatod: https://epa.oszk.hu/01400/01445/00057/pdf/EPA01445_acta_hungarica_2019_03_048-107.pdf

. A „közlés hangzó formájának evolúcióját"dolgozta ki. Még egy fontos észrevételem: Szaniszló ugyan Mesterházy Zsolttól a „finnugor" és az „indoeurópai" kifejezés elvetését idézi, de előtte Zsolt ezt írta nekem: „Kedves Lajos, a lenti mondatoddal [erről a mondatomról van szó: „*És amikor arra utalok, hogy sok kis ország volt itt, azt a logisztika miatt teszem, mert a Padányi-féle hatékonyságot el kell felejteni, amint a mai Irakból a Turáni-alföldre való sumér kiáramlást is*."] kapcsolatban megjegyzem, hogy nem tudom elfelejteni a sumér kiáramlást. Ha Khorezm területén sumér városokat ástak ki az oroszok zikkuratostól, az nem támogatja fabsanya agymenéseit [tehát, hogy Scitia a Kárpát-medencében volt]. Ezek a városok 2400 után menekültek északnak. De hát én szóltam már egyszer. Ez a Khorezm amúgy Baktria is a Hindukus és a Pamír ölelésében, a szkíta törzsszövetség kellős közepe. Most már azt is megtudtuk, hogy Árpád-házi királyaink vérében is csörgedezett szkíta vér. Onnét származik a szkíták aranya meg a sumérok lapis-lazulija. (Ellenpróba a guglival: Baktria gold.) Így az sem igaz, hogy a sztyeppén nincsenek hegyek. A vaskor elejére művelésbe vették a donyecki bányákat is, azzal jöttek be a Kárpát-medencébe, és lett itt is vaskor. "Így áll össze a Kásler vonal követése.

Cser Ferenc 2020. 09. 27.12:24 (**518**. old.)

Kedves Lajos! Visszatérve a gyök-kikopásra: úgy áll össze, hogy megnézi, mennyi kopott ki az egyes nyelvekből és a mesterkélt exponenciális alapján aztán elhelyezi időben a szétválást. Hogy akkor mi történt az emberiség életében? Lényegtelen. (*Kedves Feri: Te az első füzetet töltötted le 2013-ból. Utána még négy füzet foglalkozott a modell fejlesztésének újabb lépéseivel. S ezt a sort zárta le A beszéd eredete c. könyv 2020-ban. B.Sz*. A 2014-es füzet: *https://www.researchgate.net/publication/311675800_A_fogalomfejlesztes_muveszete_a_Karpat-medenceben_es_Eurazsiaban_The_Art_of_Concept-developing_in_the_Carpathian_Basin_and_in_Eurasia*) Aztán a szavak, ahol Szaniszló megtalálja a gyököt, külön mesét érdemelnek. Az idegen szavaknak ahhoz a jelentéshez zömmel semmi köze sincs! Pl. az 'izgotovity' értelme megcsinálni és nincs benne a kifelé mozdulás értelme. De 'iz', azaz megmaradt. Oláh Zoli beszél angolul, de nem ismeri a nyelveket. …

Ferenc Cser 2020. szept. 27. 23:51 (**518**. old.)

Kedves Lajos! Még Szaniszló elméletéhez adalékok – ugyan ezeket tudod, hiszen a Kárpát-medence, vagy Szkítia? könyvben ezekről már írtunk. Ausztráliába az ember legalább 60 évezreddel a jelen előtt jött és vízen, nem gyalog, mert sohasem volt szárazföldi híd AU és Ázsia között. Ez az ember vékony csontú, lapos arcú, hidegövi volt –ahogy a je 36 évezredes Mungo-leletek mutatják. Azaz chinoid, pontosabban: mongolid ember volt, aki a würm első rövid lehűlési szakaszában – azaz legalább 90 évezreddel ezelőtt – jelent meg Kínában, mint a homo erectus folytatása. Hogyan tehette ezt az utat meg, amikor még 40 évezredet kellett volna Kínában várnia ahhoz, hogy Afrikából kijöjjön? Szaniszló innen indítja a gyök-kikopási elméletét. (*Ez egy félreértése az olvasottaknak. Én csak az időrendeket olvastam le az exponenciális függvényből. B.Sz.*) Semmi adat nincs arra vonatkozóan, hogy melyik nyelvből mikor és mennyi 'közös' gyök kopott volna ki. Mégis, számolgatja és aztán egy tetszőleges exponenciális függvénybe illeszti, aminek

felezési idejét a Gray szókikopási modellből 8700 évre teszi. Nála (*téves ez a megállapítás*) a teljes kikopás az a bizonyos 50 évezred, amikor Afrikából szerinte kijött a modern ember. (*téves ez a megállapítás is*). Nem tud sem a kínai, sem a kaukázusi, sem a Don-völgyi, sem a Dordogne-i átfejlődésről. De arról sem, hogy a bükki ember – Istállóskő – már ott élt a würm első keményebb lehűlését követő fölmelegedéskor – azaz kb. 50 évezrede. De ha a magyar gyökök száma megmaradt, akkor a forrásnak, az afrikainak is meg kellett maradni. Vizsgált afrikai nyelveket? Nem! Nem beszélve arról, hogy miként számolta a megmaradt gyököket, mi azok jelentése.

Egy kis párbeszéd Feri kérdéseivel és a hozzáírt válaszokkal.

Azt sem világos, hogy miért a szavak kikopási sebességével számol, hiszen a szavak mögötti fogalmak változhatnak, a gyökök eredete pedig természetes.

(**?**) (á, persze, „csak" 50 000 évet dolgoztak a gyökök szerinti gondolkodáson a közösségek.) .

Miért kellene azoknak kikopniuk?

(azért, *mert azoknál kopik ki, akik nem ismerik az eredetét, mert nem ők találták föl. B.Sz*.)

Miért csak a 'leszakadt' nyelvekből kopnak ki?

(*mert ahol nem a saját munkájának és gondolkodásának az eredménye, ott nyugodtan lecserélhetik. B.Sz*.)

Miért maradtak meg a magyarban?

(*Mert az övék, ők dolgoztak meg érte. B.Sz.)*

És legfőképp: mi a helyzet a „szerinte" forrásnak számító Afrikában?

(*Én soha nem írtam a beszéd afrikai eredetéről.*)

Cser Ferenc 2020. 09. 28.23:20 **Szókikopás** (**520**. old.)

Kedves Lajos! További éjszakai gondolatok – válaszolva előző levelemben föltett kérdésre: miért kopnak ki szavak egy nyelvből? A válasz egyszerű: mert ötvöződnek egy másikkal. **Ez a fogalmaknál rendben van, de a gyököknél nem**. (*Már a gyökök is fogalmak, sőt, a mássalhangzók maguk az ősfogalmak. – B.Sz. A beszéd eredete. Püski, 2020. Kedves kutató kollégák, nem gondoltok a beszéd belső rendszerére, állandóságaira, és az evolúció folyamatára, a beszéd evolúciós fejlődésére, az evolúciós szintekre. Pedig a folyamatosságot, az élet folyamatosságát a gondolatsor elején Ti is hangsúlyozzátok. 437. old. a kötetben. Ahogy a műveltség is belső építkezésű, folyamatos, úgy még inkább az a beszéd – és a gondolkodás, a nyelv, a fogalomalkotás, stb. – amik az életet lehetővé tették a társadalmasodó embernél. B.Sz.)*

Miért felejtené elvalaki az alapszavak bármelyikét? (*Ennek nyelvfejlődéstörténeti oka is van, lásd a cikket róla*: https://www.researchgate.net/publication/352993754_AZ_OSI_FOGALOMVILAG_EMLEKEINEK_JELENLETE_NEHANY_INDOEUROPAI_NYELVBEN_Massalhangzok_es_gyokok_kulonos_tekintettel_az_angolra

Csakis azért, mert a környezetében ugyanarra a fogalomra más szót használnak! Ez a lényeg. Éppen ezért a szókikopás elméletének a határa a jégkorszak fölmelegedése, amikor megindultak embertömegek (jó, nem népek, de mozgásvolt) és vitték magukkal a MÁS szót! Na, most: ha az emberiség egyetlen közös nyelvvel rendelkezett volna anno, a beszéd elkezdődésekor, akkor mivel ötvöződhetett volna a nyelve, hiszen mindenki ugyanazt beszélte volna? Itt a bizonyíték arra, hogy nem létezett egységes emberi nyelv és az etimonok is bizonyos mértékben környezettől és klímától függően kerültek bele az emberi beszédbe. Ennek eredménye, hogy jelentős emberi mozgásoknál, egymásra településnél, amikor a műveltség ötvöződött, akkora nyelv is ötvöződött: lehetőség teremtődött más forrásból származó szóhasználatára. Erre ragyogó példa az angol nyelv 3 évezredes 'fejlődése'– pontosabban alakulása. A gall, a germán és a latinosodott forrásból hajdan mindhárom nyelvi szórendelkezésre állt és azokat használhatták. Manapság ezek száma rohamosan csökken, hiszen az angol számos helyen már csak tanult nyelv, nem anyanyelv. Következtetés: a szókikopás mértékéből legfeljebb, ha egy tucat évezredig lehet visszakövetkeztetni (addig sem), mert korábban a feltételek arra nem álltak fenn! A gyökök kikopása ennek megfelelően értelmetlen kérdés.

Gondolj bele: hány ember élt a jégkorszak vége felé a Földön? Mekkora távolságban voltak akkor szétszórva? (Afrika déli pontjától, a teljes kontinensen és Eurázsia teljes hosszában, zömmel a déli félen). Milyen mértékben élhettek együtt, telepedhettek egymásra akkor az emberek? Az egyetlen akkori időkből ismert ilyen mozgás a csiszolt kőpengés és a csiszolt csontú műveltségek találkozását, keveredését hozta a Würm lehűlés mélypontján (gravetti és aurignaci). A finn és a magyar nyelv ennek a tanúja. A sztyeppe a Fekete-tó feltöltődését követően népesedettbe újra és onnan más nyelv került oda: eredmény a kurgán mű-

veltség és az a későbbi nép-tömeg, amelyik aztán szétszóródva a vonaldíszes kerámianépességére rátelepedett és vitte a maga szókészletét, ötvöződve az alapréteggel. Kivéve a Kárpát-medence keleti, északi löszös területeit, ahol nem volt műveltségi ötvöződés – és megmaradt a Medence ősnyelve. Lajos, ez állt össze éjjel az agyamban. Alkalomadtán majd célszerű lehet közreadni. Ha úgy gondolod, te is megteheted.

Darai Lajos 2020. 09. 29.15:32 **Közép-ázsiai „magyar" rovások** (**521**. old.)

Kedves Feri! Nincs a „még midig folyó vitában" – tudományos – következetesség, vagy semmilyen. Valaki, mint egy karmester, mindig bevezényeli témákat a „vitába". Most éppen Mandicsot ajánlják figyelmünkbe újra, aki tudod talán, a ***Kaukázus***ban keresi a magyar nyomokat. És még a ***Felső-Jenyiszej-i rovásfeliratokat*** is nézegetnünk kellene: Delibeli József okl. építőmérnök fejti meg KÖZÉP-ÁZSIAI ROVÁSAINK című dolgozatában: http://www.levente-vezer.extra.hu/Kozep_azsiai.pdf. A szerző a rovásfeliratokat már Szibéria közepéről is „magyarul"olvassa. Korábban feldolgozta a kelet-európai „magyar nyelven olvasható rovásfeliratainkat" is. Ott vagyunk tehát megint, ahol a part szakad.

Révész Péter 2021. 02. 15. 5:39 (**544**. old.)

Kedves Gyuri és Zoli! Abban egyetértünk, hogy még sok felfedezői munka áll mindenki előtt. Minél több adat áll rendelkezésre, annál inkább tisztább lesz a helyzet. Én is látom a Kárpát-medencének és a magyarságnak egy speciális helyzetét az őstörténelemben, csak a jelenlegi adatok alapján óvatosabb vagyok annyira messzi menni a múltba.

Bérczi Szaniszló 2021. 02. 15. 6:32 (**545**. old.)

Kedves Péter: Azért a nyelvi emlékek is mondanak valamit. Pl. ez: ***Emlékek a gondolkodás fejlődésének néhány korai lépéséről a magyar nyelvben*** (Reminescences of the early steps of evolution of thinking in the Hungarian language.) August 2016. In book: World Congress of Hungarians IX.Vol. 1. (pp.175-214.) Edition: 1st. Chapter: Chapter 14. Publisher: Magyarok Világszövetsége, Editors: Bottyán Z., Drábik J.)

https://www.researchgate.net/publication/312027126_Emlekek_a_gondolkodas_fejlodese-nek_nehany_korai_lepeserol_a_magyar_nyelvben_Reminescen-ces_of_the_early_steps_of_evolution_of_thinking_in_the_Hungarian_language

Bérczi Szaniszló 2021. 02. 18. 10:56 **Beszéd fejlődéstörténeti szál a genetikai mellé** (**549**. old.)

Tisztelt kör: Zoltán írja: nyelvünk... alaposabb megértésre vár, de ehhez szükséges az eredeti anya-, jelelő- és formanyelvünk, JEL_KÉP rendszerünk mély rétegeinek ismerete (lefordítottam az idegen szót). Ez elkészült. *De senki sem küldött visszajelzést róla.* Azt azért megjegyezném, hogy az archeogenetikai szál és a beszéd fejlődéstörténeti szál két egyenrangú, egymástól független szál. Sőt van még egy hézagos eszközkészítési szál is. (Papp Mária (szerk.) (1974): *A nyelv keletkezése*. Kossuth, Budapest.) Amit még hiányolok az összegzésekből, az a Rováskrónika (Mandics). Az ugyanis a legrégebbi, írott, eurázsiai őstörténet. Érdemes ebbe is beleolvasni, az egyik (eddig hiányolt) független fejlődési szálhoz kapcsolódóan: Bérczi Szaniszló: Ősfogalom alkotás. April 2018. In book: *Körösi Csoma Sándor Kötődések* (pp.347-385) Publisher: Körösi Csoma Sándor Közművelődési Egyesület, Kovászna. https://www.researchgate.net/publication/337103282_Az_osfogalom-alkotas

Az összeállítás elkészült 2021 december 7-én. - javítva és bővítve irodalommal: december 10.

CSER Ferenc (Canberra), DARAI Lajos (Kápolnásnyék):

Fontos tudományos tanácskozás elé

Lelkünk közös beszéde.

A. Bevezetés

A Zürichi Magyar Történelmi Egyesület 32. Magyar Őstörténeti Találkozója, tudományos tanácskozása elé írjuk ezt a bevezető tanulmány együttest, megfogalmazódó elvárásainkat az ott majd előadók, résztvevők felé, mintegy eddigi kutatási eredményeink összegző hivatkozását indoklásként nyújtva. Hangsúlyozva, hogy egész tanulmányaink megtalálhatók a világhálón, amint a ZMTE korábbi harmincegy találkozójának előadásai is elolvashatók az egyesület honlapján elérhető Elektronikus Könyvtárában és a ZMTE Acta Historica Hungarica Turiciensia című folyóiratában.

Tanácskozásunk igen széles tárgyköre: ***Magyarságunk forrása régen és ma.*** Ezen belül a következő témacsoportokba, avagy tömbökbe várunk előadással jelentkezőket: *1) Az egyetemes őstörténet és a korai magyar történelem összefüggései. 2) A magyar nyelv: beszéd és írás kérdésköre. 3) A magyar jelképrendszer. 4) A magyar társadalmi és állami szervezőelv. 5) A magyar ó- és középkor eseményei és helyszínei. 6) Hivatástudatunk és küldetésünk.*

És az alábbiakban arra is szeretnénk rámutatni, miért olyan fontos számunkra e találkozó és mit szeretnénk vele megvalósítani, általa elérni.

A magyarok őstörténete vagy jobb kifejezéssel a korai magyar történelem éppen annyira bonyolultan szerteágazó, mint az egyetemes őstörténet, és éppen úgy nem köthető egyetlen népcsoporthoz, mint a többi népé sem. Annyi különbség azért mégis van, hogy mi a Kárpát-medencéhez tudjuk kötni elődeink életútját a messzi őskőkorig vissza, azaz nálunk minden más, máshonnan érkezett embertani és műveltségi jellegzetesség megkülönböztethető és ezért meg is kell különböztetnünk az eredeti és túlnyomó itteni jellegzetességtől. Ehhez azonban fontos figyelembe venni az egymásután következő időrétegekben a helyi népkohó egyre megváltozott állapotát, mint befogadási kiindulópontot a további külső hatásokhoz. Mert hatás volt rengeteg, aminek eddig tudósaink nem annyira itteni megvalósulását, hanem a sokszor csak feltételezett eredeti helyszínén megvolt jellegzetességeit kutatták inkább. Miközben az látszik kirajzolódni, hogy a bejövők sora nem alapvetően tudta megváltoztatni a Medence-béliek erőteljes eredeti jellegét, mert mindig kis arányt jelentett. Ugyanakkor az ellenkező irányt, a Kárpát-medencéből kiáradó hatást is nyomon kell követnünk az esetleges visszatérések felismerésén túl azért is, mert a Kárpát-medence valós szellemi eredményei, avagy találmányai valamiért háttérbe lettek szorítva az elmúlt időkben a világ többi részén fellelhető műveltségekhez képest. Azaz rá kell jönnünk utóbbi okára, ezért is fontos e tanácskozás.

Feladatunk tehát az embertani és műveltségi elemek párhuzamos futásának vizsgálata már a legkorábbi korszakokban is, hangsúlyt fektetve az egyetemes őstörténeti megfeleltetésre, de feltárva azt, számba kell venni a Kárpát-medenceiség sajátos többleteit is, ha egyszer azokat lépten-nyomon érzékeljük. Kezdve a világlátás, világbölcselem alapvetésétől, aminek sikereit a régészeti műveltség egymásutánja megmutatja, a kézművesség és fémművesség eredményein át a földművelés első és rákövetkező fejleményeiig. Ennek nyelvi és írásbeli lecsapódásaira is vannak bőven nyomok, szélesíthetjük látókörünket, különösen jelképrendszerünket illetően. Ez, folytonossága miatt, a mi kötelességünk a mai emberiség felé. Ezt a szervesen működő, azaz mellérendelő világot befolyásoló és valamennyire megváltoztató külső behatolást – lett légyen az

harcias beavatkozás vagy alárendelő műveltségi hatás – nem kizárólagossá, döntő mértékűvé válásként kell tehát figyelembe venni, hanem a kettő kiegyenlítődését bemutatni.

Hogy már kiegyenlítődéses végeredményként tudjunk tekinteni azokra a minket érintő, de máig vitatott ókori és középkori fejleményekre, amelyek, továbbá, vallásunk elveit és államunk szervezetét – s ennek beágyazódását környezetébe – illetik és taglalják. Azaz el kell utasítanunk a hamis képet, azt a mítoszt, hogy voltak itt általunk erőszakkal meghódított és műveltségében elnyomott népek, mai hazánk helyén, a mi megjelenésünket megelőzően. Mert bár voltak olyan hatalmak korábban, amelyek a Kárpát-medence bizonyos részein népelnyomóként működtek, de a máig felérő államiságunk létrejötte orvosolta ezt a helyzetet. És vitathatatlan, hogy a mi elődeink hoztak itt létre Európa és a világ többi része felé is elterjedt olyan életmódot és világelsajátítást, mely hozzájárult a modern világ kialakulásához. Sőt, itt találjuk kezdetektől mind a vallás, mind az állam máig ható, máig érvényes alakzatait, ahol a kereszténységre és a hosszú történelmünk által Megszentelt Koronánkra és a Koronatanra kell gondolnunk.

A sok-sok szálból font valóságot kell tehát megragadnunk, ha magyarságunknak a magyar történelemben gyökérző voltát kutatjuk, összegezzük. Ennek során szellemi s eseménytörténeti rendszert alkotó összetevők önmagukban is érdekesek, viszont teljes képpé összeillesztve fenséges mintát szolgáltatnak további munkánkhoz a Kárpát-medencei jövőnk szolgálatában.

Nem kell tehát folytatnunk az eddigi káros gyakorlatot, midőn két-három részre szakított országunkhoz hasonlóan, az írott történelem előtti korszakaink kutatását is előbb a két, majd a háromirányú megközelítés szembenállása, sőt kibékíthetetlen ellentéte jellemezte, jellemzi. A kiegyező megoldást az eddig itt elmondottak fényében azért mi javasoljuk, mert a Kárpát-medenceiség keretébe belefér a másik két irányzat szinte minden valódi eredménye. Valódin azt értve, hogy nem késői hatalmi mesterkedésből fakadó hamis adat vagy összefüggés miatti téves állítás, illetve nem elavult szemlélet vagy színvonal termékét akarja korszerűsíteni. És a talán legfontosabbat se felejtsük ki, hogy minden segédadatát, anyagát a történelem értelmezi, beállítja az addigiak közé. És így volt ez már az ókorinak tartott történetíróknál is, akiknek az iratait, köztudottan későközépkori és újkori feldolgozásokból ismerjük. Az értelmezésben pedig a saját korszakhoz mérés a kiindulópont, annak hatalmi és gazdasági hasznaival együtt. Azaz már Hérodotosz is értelmezett, jellegzetességeket megítélt, leginkább elítélve őket, ha nem saját népéről volt szó. Ez ellen talán egyedül a mondai történelmi emlékezet tudta felvenni a versenyt, de ezt is erősen befolyásolta, sőt kisajátította az eposzi gyakorlat, amely pedig a csillagmítoszoknak az eltorzításával érte el saját célját. Mondáinkon tehát nem krónikáinkat kell érteni, hanem amit krónikásaink emlegetnek, hogy felhasználtak valamennyire, amennyit tehát a megrendelők érdekbeszámítása megengedett. Hogy aztán az érdekbeszámítás meddig és miként érvényesült, például a csak igen későn honfoglalásnak elnevezett folyamatban, azt az előbbiekkel együtt csak igen alapos és széleskörű, az eddigieken túl más szempontokat és kutatási eszközöket bevonva lehet majd kideríteni. Fontos azonban, hogy ne hagyjuk a sajtot kiénekelni a szánkból, és ha krónikáinkban Nimród az atyja Hunor és Magornak, akkor ezzel komolyan foglalkozzunk, ne vessük el mondai alapja vizsgálatát, se azért, mert mondai, se azért mert nem elég rangos, hiszen a Bibliából hiányzik. Ugyanakkor bízhatunk magunkban, hogy képes a tudományunk a teljes és igaz kép elérésére.

Kell még pár szót szólnunk a keleti eredet lecsengetéséről, amit a hosszú-hosszú történelmi időrend pontosítása sokkal fájdalommentesebben képes elfogadtatni, mint hinnénk. Hiszen az a régiség és az a hatalmas távolság, ahonnét az ilyen összefüggések felmerültek, a valóságot jobban megközelítő magyarázatával is felemelő, fenséges, hiszen az egész emberiséget érinti, azzal kell azonosulnunk, nem valami önző kisajátítás kísérletével. Mert ekkor – különösen az európai részeken a Kárpát-medencén kívül – sok-sok Kárpát-medencei hatást észrevehetünk és feldolgozhatunk a bizonyosság elérése reményében a nyelvi indulás után régészeti és embertani vizsgálatokkal. Ahol pedig, azaz ázsiai és afrikai, amerikai tájakon, ahol inkább eleddig a sok-sok

műveltségi egyezésre hívta fel a figyelmet a szorgalmas magyar kutatógárda, ott ezeket továbbra is értékelve, a mítoszképzéshez hasonló hatalmi keretképzés eddiginél sokkal tágabb és időben közelibb feltárásával érhetünk el megnyugtató eredményt, sőt igazságtevést.

Javasoljuk tehát, hogy tudományos tanácskozásunk magyarságfeltáró terve abból induljon ki, hogy hazánk a Kárpát-medence. És hogy elfogulatlan magyarságkutatás visszavisz az 1127 éve Árpád vezér hadműveletei által történt és máig hatályos államalapításon túl a középkor előtti magyar ókorba, sőt az ókor előtti ősidőkbe is. Főként azzal, hogy országunk területére annak hű gazdájaként tekint (amint teszi ezt minden európai nép a maga országával), és a terület legrégibb lakójaként, itt minden korábbi történeti eseményt és szereplőt, műveltségi emléket és örökséget – a Pruttól a Lajtáig – magunkénak tudhatunk, azt feltárjuk, közzétesszük és mint hagyományunkat éltetjük.

Az igen régi időkbe visszavisz bennünket a hely szellemének ápolásán túl magyar mivoltunk embertani megalapozása is, benne a genetikai, vércsoporti és alkati jellemzőinkkel. Szintén ezt teszi nyelvünk, különösen gyökszói megjelenésével a többi nyelvben, de saját írásunk is, mint az írástörténet meghatározó elsője, jelképrendszerünk meghatározója. Sőt a kézművesség, a legkorábbi fémművesség, valamint a földművelés és állattenyésztése sikeressége miatt egyenesen Kárpát-medencébe gyökérző népnek tarthatjuk magunkat, egyetemes névvel: magyaroknak, akiknek régészeti szinten megragadható elődei az emberiség kultúrájának kifejlesztői és elterjesztői voltak, mégpedig új európai földművelő területekre elvándorolva az itteni nagy népszaporulat miatt és révén.[1]

Ám a magyarság legértékesebb vívmánya a – legjobban a mai tudományos felfogáshoz hasonlító – gondolkodása, világlátása, lelki tartalma, valamint igazságossága, egyenrangúságon alapuló együttműködése és a mellérendelő szemlélete. Ennek megnyilvánulása a közélete, ahol az irányítók és az irányítottak nem szakadnak kettős – hatalmi és alávetett – kultúrára, mint máshol, legalábbis a középkorban még általánosan ezzel találkozunk, s utána is búvópatakként

Kutatási feladat mindennek részletes feltárása, azaz a mindennapokban élő elődeink étkezési, ruházkodási, lakhatási szokásai, valamint az államszervezet és a honvédelem ügyei, a házasság, gyermeknevelés, nemzedékváltás, életfordulók, a népművészet, az ünnepek és az (idő) mulatás szokásai, és a hozzájuk kapcsolódó népművészet teljesítményei, amelyek mind folyamatosságot mutatnak a Kárpát-medencében, hogy részeseinek, örököseinek tarthatjuk magunkat – a környező, belőlünk és általunk alakult testvérnépekkel együtt, akiknek a velünk nagyrészt egyező megjelenésén, szokásain túl még a szellemi jellegzetességei is hasonlók.

Eredményként az ily irányú magyarságkutatás elrendezi a 260 éve tévúton indult vitát a türk és a finnugor származtatásunk között, a valóság felszabadításával, miszerint a finn népnek a későbbi skandináv túlnyomó hatás mellett voltak olyan rénszarvas vadász elődei, akik a Kárpát-medencéből távoztak északra az utolsó jégkorszak felmelegedésekor a rénszarvasokkal együtt, amit a gyér nyelvi rokonság miatt a glottokronológia is megerősít, valamint a szalagdíszes kerámia földműves népe a Dnyeperig megtalálható lösztalajra telepedett, akikből alávetettként a késői szlávok lettek, és a hódítás elől északkeletre távozókból és műveltségi hatásukból alakult a többi finnugornak mondott nép. Az ázsiai ’hunokkal’, turkokkal való kapcsolatunk pedig tudományos cáfolat alá került.

---

[1] V. Gordon Childe és tanítványa, Stuart Piggott a civilizáció bölcsőjének tekintette a Kárpát-medencét: V. Gordon Childe: *The Dawn of European Civilisation.* New York, 1925. Ő a Tordos–Vinča-kultúrát, amely fénykorában kitöltötte a Kárpát-medencét és a Balkánt, sőt még Kis-Ázsiában is vannak nyomai, összefoglalóan Duna-menti műveltségnek nevezi, Duna I. és Duna II. szakaszra osztva, mely utóbbi terjed Nyugat-Európa felé az újkőkorban. Stuart Piggott: *Az európai civilizáció kezdetei. Az őskori Európa az első földművesektől a klasszikus ókorig.* Gondolat, Budapest, 1987. http://mumia.art.pte.hu/periszkop/Musorok/history/Stuart_Pigott.pdf. Piggott persze Nyugat-Ázsiát mond, de a Kárpát-medencéről ír, és szerinte bár az élet bizonyára igen gyakori, a civilizáció igen ritka lehet a világmindenségben.

Igaz viszont hősi múltunk saját honvédő katonai eredete a türk hatalmi övezetből való származtatás helyett, előtérbe állítva olyan tényezőket, mint például a másoknál 22.000 évvel korábbi itteni nyílhasználatunk, amiből a görög nyelvben használt szkíta megnevezés jöhet, – később átterjedve minden íjfeszítő népre. Vagy a fémműves és fegyverkovács mivoltunk és annak a hódítók általi istenítése.

Feltárulnak korai körépítményes falvaink a vadállatok elleni árokkal és palánkkal, valamint a tájépítészet védelmi maradványai, amelyek még a későbbi harcias bandák támadásai ellen is védtek. Egyáltalán, helyi múltemlékként felfogva felhasználhatunk minden Kárpát-medencei régészeti emléket, néprajzi hagyományt mai magyarságunk megerősítésére, miáltal jövőnk a múltból lélegezve tágul. Beépíthetjük a Kárpát-medencei történeti ókor fejleményeit nemzeti emlékezetünkbe, kiemelten a korszak végén a hunok szereplését és utolsó nagy vezérük, Atila alakját, tetteit, amint azt az utána jövő időkben a dalnokok a magyar településeken hirdették. Sokkal egyénibb lehet a rómaiakhoz való viszonyunk, mivel annak a hatalomnak a valódi fenntartói voltunk: gabonatermelői, s maga Pannóniai földműves népe is az elődünk volt. Ennek meglévő hagyományápolási módját kiterjeszthetjük a Kárpát-medence többi részén ismert ókori hatalom alatti szerveződésekre. Minden középkori ismert magyar szokásban, jellegben felismerve ősi elemeket, s azzal a legkorábbi emberi múlthoz kapcsolódva, megmagyarázhatjuk a többi földrésszel, különösen a Kelet népeivel tapasztalt egyezéseket, az újabban is ápolt kapcsolatokat.

Meg kell említenünk, hogy a jelen tanulmányban még használjuk a *finnugor és az indoeurópai,* ill. *indogermán* kifejezéseket, amelyek alatt az eleddig ezen nevekkel megjelölt nyelvek csoportját értjük. Tudomásunk van róla, – és magunk is úgy véljük, – hogy ezek a kifejezések mesterkélten rendelnek egymás mögé – és alá – nyelveket, holmi családfát alkotva belőlük. Használatuk alapja, az volt, hogy ezek a nyelvek Eurázsiában a nevükben használt területeken terjedtek el és használtattak. De az ún. *indoeurópai* nyelvek csoportjánál már ezt a gyűjtőfogalmat elhagyják a nyelvészek, merthogy valójában csak kényszerrel sorolhatók a nyelvek egy fa törzséhez, ágakat és leveleket alkotván. Az ún. *finnugor* nyelvek esetében ez méginkább igaz, mégha nálunk vannak is még ilyen nevű egyetemi tanszékek: a rokonítás csak laza kapcsolatokat jelent. Götz László inkább nyelvláncot említ, semmint nyelvcsaládot.[2]

[2] Götz László: *Keleten kél a nap*. Püski, Budapest. 1994.

B. A magyarság Kárpát-medencei eredetét bizonyító érvek vázlatos összefoglalása[3]

A magyar történetírás régóta megtisztítandó:
- a pártoskodó történetcsinálóktól,
- a hazugság szemüvegétől.

A hamis vonatkozások tovább sokasodtak:
- kiiktatásuk kísérletei sorra elbuktak,
- világháborúk, nagy mozgalmak jöttek,
- hatalmas méretű eseménysűrűség támadt,
- szinte követhetetlenné lett a tárgy.

Igazlátás, hivatás-éthosz hiánya:
- a plebejusérvelés pusztán ideologikus volt,
- nyomában több hamisság maradt, nem jó válasz.

Magyarázat a tudomány erejével:
- a kettős kultúra elvének alkalmazása,
- népi-hatalmi műveltségi párhuzamosság,
- leágazások: hiedelmek, vallások keletkezése.

További nehézségek, kihívások:
- népek különböző törekvések túlzásai miatt,
- emberi különbségek jogtalan eltúlzása miatt.

A nemzeti önismeret feladata:
- felismeri és elveti a káros túlzásokat,
- a pártütőkét és az egyetemesítőkét egyaránt,
- jól összeilleszteni a módszert és a tartalmakat.

Tudományos kritikai szemlélet:
- rámutat hamis építmények téves alapjaira,
- kiiktatja a tényeket eltakaró tekintélyeket,
- észreveszi a tudományágak elavultságait,
- feloldja a tudományágak adatai, eredményei, meglátásai közötti ellentmondásokat.

A megújuló történetírás önálló jellege:
- lehető legmagasabb színvonalra törő kutatás,
- az összes korábbi ismeretre alapozó módszer,
- a nyelvtudomány nem lehet történettudomány,
- hivatkozás a tudományösszesség eredményeire.

A mindezzel elérhető eredmények:
- a történetírás megoldja sajátos feladatait,
- leállítja a téves nyelvtudományi közbevetést, s nem váltja fel téves öröklődéstanival,

[3] *„Az élet tanítómestere? Történetírás, oktatás és kutatás a 19–21. századi Magyarországon” című, a Tudomány Napja alkalmából rendezett konferencián tartott előadásunk vázlata.* KJF Történeti Műhely, Székesfehérvár, 2007. november 14.

- helyes történeti értékrendet állít a helyébe,
- mindez megújíthatja a nyelvtudományt is, s megfelelően alkalmazza az öröklődéstant.

Bírált előzmény: valótlan eredeztetésünk, két XIX. századi elmélet a magyarság eredetéről:
- csak a nyelvi rokonságra épülő ún. *finnugor*,
- török nyelvi és kulturális hagyományokat állító,
- s a kiegyezés után az MTA előbbit fogadta el,
- de a magyarság valódi eredete a Kárpát-medence.

A *finnugor* elképzelés, feltételezés lényege:
- a jelen előtt 6-8 évezrede uráli ősnép, ősnyelv létezett az Urál keleti oldalán,
- a kezdetekben leszakadtak a mai szamojédok,
- majd a már „finnugor" maradék kettéoszlott: finn és ugor ág az Urál ellenkező oldalán, aztán mindkettő ág újból két ágra bomlott: a finn a baltira és a permire, az ugor magyarra és az obi-ugorra (a JE 3. évezred elejére, közepére képzelik és teszik),
- a magyarok ekkortól az Obtól délre éltek volna, s itt, ekkor elhagyták halász-vadász műveltségüket, felvették az állattenyésztő életmódot, majd lovas-nagyállattenyésztő néppé lettek, s sztyeppei bolyongás jött a feltevés szerint.

A környező műveltségek magasabb szintjét is feltételezik:
- fémfeldolgozó, lovas-nagyállattenyésztők,
- a magyarok nagy műveltségbeli lemaradása,
- felfogástól függően türk, vagy iráni népek ezek, de konkrét nép vagy törzs megnevezhetetlen,
- amint a magyarság lakóhelye sincs tisztázva.

Aztán állítólag bolyongás közben óriási fejlődés következett:
- sokáig több ismeretlen helyen 'bolyongtak',
- a Kr. u-i évszázadokban a Káma és Volga között,
- több türk (pl. kazár) nép hatalma alatt éltek,
- majd a Kr. u. IX. század végén önállósodtak,
- és a magyarság a legerősebb katonanéppé lett,
- az ekkor üres Kárpát-medencébe költözve 100 év alatt Európa legkorszerűbb államát megalkották.

Ha a finnugor–turáni elmélet igaz lenne:
- a magyarság megjelenésekor sztyeppei lovas-nagyállattenyésztő nép lett volna,
- nyelve e műveltség szókészletét mutatná,
- nyelvszerkezete a türk és az iráni nyelvek között lenne,
- a ráhatások miatt az államalapítástól kezdődően a magyar nyelv rohamosan változott volna,
- ma is erősen változna a nyelvi környezetünk,
- a feltételezett „tanító nép' magasabb műveltsége miatt hit, mese s regevilágunk azt tükrözné,
- a magyar népesség embertani jegyeinek is a föltételezett uráli, illetve a későbbi szállásheljek embertani jegyeit kellene mutatnia.

De a valóság egyáltalán nem ezt mutatja.

A magyar nyelv, mint önbizonyító valóság:

- a magyar ragozó nyelvcsaládba tartozó „akkuzatív” nyelv (közvetlen tárgy esetében a tárgyat ragozza)
- első-szótaghangsúlyos, de a hosszabb szavakban a páratlan szótagok mellékhangsúlyosak,
- alkalmazza a magánhangzó harmóniát: a ragok magánhangzói illeszkednek a szó hangjaihoz és az egyszerű magyar szavakban vagy csak magas, vagy csak mély hangzású magánhangzók vannak, és ez jelleg már a legrégebbi magyar nyelvű szövegekben is fellelhető,
- a magas hangzásúak gyakran a közelséget, a mélyek a távolságot fejezik ki,
- határozott és határozatlan névelőt használ,
- igeidőket közvetlen ragozás képezi, a régi összetett igeidők mai nyelvből kikoptak, régiesnek hangzanak,
- az összetett igeidőkben is a főigét ragozta, a kiegészítő szavak (vala, volt) nem változtak,
- a mondatok szórendje szabad,
- a szavak mondatbeli szerepét ragok fejezik ki,
- a ragok a szó végére illeszkednek,
- a birtokos kerül előre, a ragozott birtok utána,
- nyelvünk alanyi, tárgyas és részlegesen kettős igeragozású,
- alapszókészlete zömmel egy vagy kéttagú szó,
- ezekből képzőkkel, ragokkal képez fogalmakat,
- ma is egységes, nem szakadt nyelvjárásokra,
- hangkészlete nagyon bő, teljes ajakmozgással kilenc hosszú és rövid magánhangzót formálunk,
- megkülönböztetjük az a-t az á-tól, az á hosszabb, mint az a, de nem az a hosszú változata,
- ugyanez vonatkozik az e és é viszonyára is, azaz mindkét hangpár képzése eltérő módon történik,
- a magyar nyelv a többes számot –k hanggal fejezi ki, a „rokonnak mondott” nyelvekben –i és –s a többes szám jele,
- a baszk nyelvben ugyancsak –k fejezi ki a többes számot, de az örmény igeragozásban is megjelenik ez a hang, ahol a személyragok a magyaréval azonosak,
- az ún. „finnugor” nyelvek közül a lappban találkozunk a többes szám első személy ragjában a –k-val, és a mordvinban fordul elő még két helyen,
- a magyar nyelv kétféle igeragozást használ: az alanyit (tárgyatlant) és a tárgyast, és tárgyas igeragozása Európa nyelveinek általában nincs, az obi-ugor nyelvek mellett még a permieknek van,
- a magyarban részlegesen van kettős igeragozás, ami egyetlen „finnugor” nyelvben sincs, van ellenben az ergatív nyelvekben, mint amilyen a baszk és a sumér,
- a magyar és „rokon” nyelvei nem ugyanúgy képezik a múlt időt: a magyar –t hangot használ múlt idő jelként, a többi „rokon” nyelvben a jelben –s, ill. –i hang van,
- a múlt idő magyar jele sokkal inkább összhangban van a szász gyenge ragozás –t, –d ragjával,
- a magyar egyes és többes számot használ, az obi-ugorok duális többest is, mint a korai ún. „*indoeurópai*”,
- a magyar igék közül hiányzik a birtoklást kifejező ige (habeo, haben, to have, stb.), a magyar e fogalmat a nekem van szókapcsolattal fejezi ki, amiben hasonlít a türk nyelvekre, s az indoeurópai nyelvek közül ez az ige hiányzik a kelta nyelvek egy részéből, valamint a szanszkritból és az örményből, mely hiány a birtoklás alárendelt szerepére utal a magyar műveltségben, de az ige egyébként hiányzik a többi finnugor nyelvből is,
- a magyarban van határozott és határozatlan névelő, ez az ún. „*finnugor*” nyelvekben általában nincs,

- a személyes névmás egyes szám első személyét a magyar az ***én*** szóval fejezi ki, s valamennyi „rokon” nyelvben erre –m hangzót tartalmazó szó szolgál, de ez a hang fejezi ki szinte minden európai nyelvben is ezt a fogalmat, a magyar a kivétel,

- az egyes szám második személy ragja a –d, ebben a magyar egyezik Európa valamennyi nyelvével,

- a magyar szóképzés igen sokoldalú és hatékony, és egyik legfőbb jellemzőjét az igekötők adják, amelyekkel az alapigék jelentése módosítható meglehetősen széles mértékben, mialatt a rokonnak mondott és a környező nyelvek nem, vagy csak korlátozott mértékben használnak igekötőket,

- a képzők családja a magyar nyelvben hatalmas, és ezek a fogalmak pontos meghatározásához igen nagy segítséget jelentenek, s így a magyar nyelvben megfogalmazhatunk eleddig ismeretlen fogalmakat is úgy, hogy minden magyarul tudó azt a fogalmat a szó alapján megérti, míg a szomszéd nyelvekben a fogalmakat leíró új szót előbb körül kell írnunk a beszédben ahhoz, hogy mások megértsék,

- külön érdekesség hogy ragokat is ragozhatjuk, és így alkothatunk új kifejezést, pl. tőlem, hozzád, stb.,

- hasonlóan ragokat személyraggal, birtokos raggal más ún. *finnugor* nyelv nem láthat el, de egyes számban a magyarral azonos raggal, hasonlóképen fejezik ki e fogalmakat a kelta utódnyelvek, de többes számú ragjaik már nincsenek rendszerben.

A nyelvrokonsági alap a nyelvtan, hangtan, szótan:

- hasonlóságok és egyezések száma, mértéke a nyelvszerkezet, a hang- és szókészlet, a szóképzés, a mondattan és a nyelvtani elemek összességében.

A magyar és feltételezett „rokon” nyelvei viszonyítása:

- a sajátságok nem egyeznek valamennyi „rokonnal”,
- a magyar nyelvet tizennégy millióan beszélik,
- a két obi-ugor nyelv – osztják és vogul – kb. harminc nyelvjárását mintegy tizenhatezren,
- a balti legnagyobb finn nyelvet öt és fél millióan,
- az észtet egy millióan,
- a lappot kb. kétszázötvenezren,
- a permi ági votják, zürjén, cseremisz, mordvin és jurákot összesen mintegy másfél millióan.

Nyelvtudomány + politika ≠ történelem:

- 22,5 millió „finnugor” nyelvűből 14 millió magyarul beszél, s a magyar nincs a nyelvcsoport nevében,
- de az „ugor” mint ismeretlen eredetű nyelv és nép ott van,
- a második legnagyobb nyelv, a finn is szerepel,
- s mindennek nincsenek tudományos indokai, hanem bizonyára politikai okai vannak.

Összehasonlítás magyar és „rokon” nyelvei közt:

- a „rokonok” a magyarhoz képest kevesebb és más magánhangzókat használnak,
- és a kiejtésük sokkal zártabb módon történik,
- a teljes kiejtésű mássalhangzóink száma 26, és van mindegyiknek kettőzött, hosszú változata is,
- a „rokon” – főként a legközelebbinek mondott obi-ugor – nyelvek kevesebb és hehezett, selyp, pöszített mássalhangzóval bírnak.

Előítéletes nyelvrokonítás a szókészlet alapján:

- Collinder szerint a magyarnak 504 *finnugor*ra visszavezetett szótöve ismert (ugyanennyi közös szó talált Kovács János és Perie Alkorán a Fülöp-szigeteki visayan nyelvet és a magyart összevetve: https://epa.oszk.hu/_acta_hungarica_2018_11_021-033.pdf),
- ezen felül még néhány százról fölteszik, hogy esetleg *finnugor* alapú,
- így Budenz, ill. Lakó etimológiai szótárában sok szó csak „potenciálisan egyeztethető",
- a szóeredet levezetés gyakran ellentmondásosan változó mássalhangzókkal, értelmezéssel operál, s így a közvetlen rokonnak vélt osztják és vogul nyelv több mint ezer *finnugor*nak vélt szóval bír,
- és minden, „*finnugor*" nyelvből nem levezethető magyar szót a magyar nyelvtudomány a magyar nyelv kölcsönzött szavának tekint, még ha nálunk szóbokor meghatározója is, míg a „kölcsönző nyelvben" idegen.

A Swadesh–Lees glottokronológia eredményei:

- mivel a szavak hasonló sebességgel kopnak ki a nyelvekből, összevetve a nem hangutánzó és nem műveltségi 100 alapfogalmukat, meghatározhatjuk az ugyanazon hangalakra vonatkoztatható szóhányadot,
- minél több az azonos hangalakra visszavezethető szó, annál közelebbi a rokonság, annál kisebb idő telt el, amióta a két nyelv nem érintkezik egymással,
- a finnugornak tekintett magyar szókészletből 56 tartozik az alapfogalom készlethez, zömük egytagú,
- az etimológiai szótárak ezeket szinte kizárólag uráli eredetűnek, s így 7 ezer évesnél régibbnek mondják,
- az egyenletes kikopás tétele szerint a magyar nyelv stabilitása sokkal nagyobb, mint a többi itt vizsgált nyelvé, mert a száz magyar alapszóból csak 9 kopott ki évezredenként, míg a többi nyelvből 14,
- a finnek mintegy 50 alapszava finnugor eredetű, s ebből 14 vezethető le magyarral azonos hangalakból,
- így a glottokronológia szerint a finn és a magyar távolsága legalább 12 ezer év,
- tehát ha elfogadjuk a finnugor nyelvi családfát, a két nyelvnek még a jégkorszak fölmelegedése idején el kellett válnia egymástól (vadászok a rénszarvassal északra mentek),
- s mivel mindkét nyelv változási sebessége kisebb, mint a tétel fölállításához használt nyelveké, ez az időtávolság még ennél is sokkal nagyobb (13-14 ezer év),
- a magyar és az obi-ugor nyelvek között 23 szó vonatkozik egymásra, így az ezek közötti távolság is legalább 5–6 évezredes, ami sokkal nagyobb (megfelel a szalagdíszesek Kárpát-medencéből keletre vándorlásának), mint az elméletek állítása, hogy csak 2–2,5 évezred lenne,
- a glottokronológia szerint tehát az ún. *finnugor* nyelvek rokonsági foka meglehetősen kicsi, sokkal kisebb, mint pl. az ún. *indoeurópai* nyelvek legkisebb rokonsági foka (kelta/örmény), és messze kisebb, mint pl. a török (türk) nyelveké, amelyek ugyan 2–3 évezrede váltak el egymástól, de még mindig kölcsönösen megértik egymást, mert a magyar és a „legközelebbi rokonai" már nem értik meg egymás nyelvét,
- a megegyező hangalakú szavak kis száma miatt a magyar–sumér távolság is nagyon nagy, több mint 7 évezred, azaz a magyarnak és a sumérnak már akkor el kellett volna válnia egymástól, amikor a sumérok még meg sem jelentek a történelem színpadán,
- a műveltséget kifejező szavak vizsgálata a nyelvet beszélők környezetét mutatja meg: egy műveltségi elem felvételekor kikkel álltak kapcsolatban,
- a magyar és az ún. *finnugor* nyelvek e vonatkozásban még nagyobb távolságra vannak egymástól, mint az alapszókészletüket tekintve,
- ugyanakkor itt már több a sumérral rezonáló szó, ami esetlegesen valamilyen újkőkorszaki

kulturális kihatást már tükrözhet (pl. a Fekete-tótól származva),

- a szókészlet sok szava arra utal, hogy a magyar nyelv meglehetősen régen megismerkedett pl. a fémfeldolgozó műveltséggel, amire egyértelműen utalnak a fémek nevei: a magyar vas szó finnugor eredetűnek tartott és ott ércet jelent, s a finn a rezet nevezi *vaski* névvel,

- a réz, az ezüst szó azonban sem nem *finnugor*, sem nem *indoeurópai*, sem nem türk, márpedig bármelyik erőltetett eredeztetési elgondolást is tekintjük, aszerint a fémeket a magyar csakis indoeurópai (iráni), vagy türk népektől ismerhette meg, a magyar szavak azonban nem ezt tükrözik,

- az aranyat a szanszkrit mélyebb rétegéből való *hieranya* szóból próbálják levezetni (nem a *finnugor* eredetből), de ha onnét ered, akkor meglehetősen idős szó a magyarban is,

- amikor a magyar nyelv ezt a szót kölcsönözhette, a finnugor származtatás szerint türk népek hatása alatt álltunk, vagy nem ismertük a fémeket, ha pedig igen, ami a valóság, akkor az átvétel akár fordított is lehet, azaz a szó tőlünk származik.

A magyar őselemek vagy etimonok bizonyítékai:

- a magyar nyelv szókészletének rendkívül nagy hányada az ún. őselem, azaz etymon, ami azt jelenti, hogy egyszerű hangutánzó, mozgást leíró, vagy gyermeknyelvi szó,

- a magyar törzsszókészlet kétharmada (66%) tartozik ide, míg a más nyelvekben ez az arány sokkal kisebb, bár még a türk nyelvekben találunk 25% körüli őselemet, de pl. az angol nyelvben ez már kevesebb, mint 5%,

- ez mutatja, milyen lassan változik a magyar nyelv, aminek köszönhető, hogy az elmúlt évezred alatt se szakadt szét nyelvjárásokra: egységes, egyetlen nyelvként maradt meg s él ma is.

A magyar nyelv lassú változása és korai fejlettsége:

- nemcsak a kikopó szavak kis száma, hanem a legrégebbi magyar nyelvi emlékek alapján is,

- a legrégebbi magyar szövegek, mint a *Halotti beszéd* latin írásmód ellenére is még minden nehézség nélkül megérthetők,

- azaz a magyar nyelv a mai kifejezőkészségével a „honfoglalás” idején már rendelkezett (míg az angol, vagy a francia nyelv hasonló korú szövegei a mai angol, vagy francia anyanyelvűek számára már egyáltalán nem érthetők),

- a magyar műveltségnek a honfoglalás idején írása volt, a rovásírások egyik fajtája, amit a kereszténység fölvételétől kezdve törvények tiltottak, mégis a paraszti társadalomban túlélt, s írásjelei a kora rézkori Közép-Európa írásjeleivel harmonizálnak.

A magyar nyelv létrejöttének körülményei:

- mindezen eddig tárgyalt fejlemények miatt a magyar nyelvnek kellett lennie egy hosszú, zárt letelepedett időszakának, amikor a nyelvtani rendszere, nyelvi logikája kialakult és rögződött, amire sem a finnugor, sem a közép-ázsiai (türk) származástani elképzelés nem nyújt lehetőséget,

- a szétszórt népesség évszázados vándorlása nem nyelvfejlesztő, hanem a nyelvizoláló, azt nyelvjárásokra bontó hatású, mire kiváló példa a szláv, germán, ill. türk nyelvek felbomlása,

- a magyar azonban régóta ugyanolyan állapotot mutat, mégpedig igen magasan fejlettet, amit csak akkor magyarázhatunk meg, ha a Kárpát-medencei eredetet fogadjuk el.

Zenei anyanyelvünk bizonyítékai:

- a magyar népzene ötfogású hangrendszerből építkezik, míg a környezete, beleértve a finn és balti finn népek zenéjét, hétfogású hangrendszerű,

- az obi-ugor népek hangrendszere a tonalitást sem éri el, vagy csak háromfogású,
- ötfogású hangrendszere van még a türk népek egy részének és a távol-keleti japánnak,
- a magyar népzene ereszkedő dallamívű, és ez nem föltétlenül jellemzi a türk népek zenéjét,
- ötfogású még az írek népzenéjének egy része,
- a magyar tehát a zenei anyanyelvében is különbözik a közvetlen rokonainak tekintett népektől, műveltségektől.

Magyarság vércsoporti bizonyítékai:

- az AB0 vércsoport rendszer statisztikus elemzése szerint a magyar nyelvű etnikumban a környezetéhez képest kicsi a 0-vércsoport százalékos mennyisége,
- amit ellentételez az AB vércsoport szokatlan nagy százalékos részesedése,
- az A és a B vércsoport nagyjából megfelel a terület környezetében tapasztaltnak,
- az AB vércsoport aránya a 0 rovására nagy, már a „honfoglalás" előtti Kárpát-medencei leletekben is, amiből következően itt az AB mutáció elsődleges az örmény-asszír eredetű A-val és a mongolt jellemző B-vel szemben, azaz nem azok keveredéséből származik,
- az AB mutáció föltehetően a Kárpát-medencében jött létre, ami fontos jele a magyarság Kárpát-medencei eredetének.

A magyarság génvizsgálati bizonyítékai:

- több mint ezer európai férfin folytatott génvizsgálat szerint az Y kromoszóma módosulásaiból, alléljeiből egyértelmű, hogy Európa ősi aurignaci és gravetti génjét a magyarok hordozzák legnagyobb mértékben (60%),
- hozzánk legközelebb a lengyel, ukrán és a horvát nép áll (45-50%), majd az allél fokozatosan elhal,
- s ez az allél nem található meg Észak-Európában, így az ún. „rokonainknál" se, jóllehet az ott végzett vizsgálat azért nem elégséges a kapcsolat tagadásához,
- az anatóliai eredetű géneket nem lehetett a Európa középső részén kimutatni, csak a Földközi-tenger partjai mentén,
- ezért Renfrew visszavonta mint tarthatatlan elgondolást, hogy a földművelés újkőkorszaki terjedésével maga az ember is terjedt volna,
- a legősibb gén a Kárpát-medencében és északi szomszédságában jelenhetett meg, hiszen a horvátokat az avar korban telepítettek át a Duna alsó szakasza mellé, korábban a szvidéri műveltség területén éltek,
- a bükki műveltség népe pedig átterjedt keleti irányban a Kárpátokon, egészen a Dnyeperig,
- így a vércsoport és genetikai vizsgálatok a magyarságot a Kárpát-medencéhez kötik, mint a nyelvünk is, egyáltalán nem Ázsia nyugati, avagy északi pereméhez.

A magyarság embertani képe bizonyítékai:

- a honfoglalás kori magyarság embertani képét Bartucz és Lipták dolgozta fel,
- Kiszely a Kárpát-medence honfoglalás kor előtti embertani képét, embertani adatait az eredeztetési modellek „őshazáinak" az embertani anyagával összevetve közli,[4]
- a jelenkori magyarságról Henkey nyújt adatokat: testmagasság, testrobusztusság s koponyajellemzők szerint, és bőr, haj, szem szín, szőrzet mennyiség, göndörítettség szerint (mumifikálódott tetemnél is),[5]

[4] Kiszely István: *Sírok, csontok, emberek. Embertan a régészetben.* Gondolat, Budapest, 1967. p. 199.
[5] V. ö. Henkey Gyula: Új embertani adatok a magyarság őstörténetéhez. Mátyus Gyula beszélgetése Dr. Henkey Gyula antropológussal. *Acta Historica Hungarica Turiciensia* 24. évfolyam, 2. szám. pp. 4-24. http://epa.oszk.hu/01400/01445/00002/pdf/acta_hist_01445_2009_2.pdf

- a koponya főbb jellemzői a hosszúság (felülnézeti legnagyobb méret), szélesség, magasság és a forma, míg a koponyajelzőszám a szélesség-hosszúság arány százszorosa, három típusban: hosszú, rövid és közepes koponya (mikor a koponyajelző kisebb, mint 75, nagyobb, mint 80, illetve 75-80),

- az arc és homlok szélessége tekintetében széles és keskeny arcú típusok vannak, ami a koponya magasságra vonatkozó szélességet jelenti, amin belül is fontos a járom-csont, s állkapocs szélesség,

- fontos még a koponya alakja, azaz a homlok, a tarkó görbültsége, mert vannak alacsony és magas, meredek és lapos homlokú, és csapott, görbült, vagy csúcsos tarkójú embertípusok, az orr formája egyenes, konkáv és konvex lehet,

- a koponya magassága a fej magasságát jelenti, s alacsony és magas koponyájú típusok vannak,

- a testmagasságot alacsony és magas típust jelent,

- a test felépítése lehet robosztus és vékony (filigrán, azaz idegen szóval: gracilis),

- a testhosszúság aránya szerint a melegövi típusoknál a láb hosszú a törzshöz képest, a hidegövieknél fordítva,

- biológiailag az emberiség egyetlen fajhoz tartozik, de ezen belül több alcsoportra (fajta) osztható fel,

- öt alapvető csoportot különítenek el általában, mint a veddo-ausztralid, europid (eurázsiai), mongolid, afrikoid és amerindid fajtát, ami akár öt eredetre is utalhat, bár az eredet kérdése ma még nyitott,

- a magyarság szempontjából, az ötből kettőt kell figyelembe vennünk: az europidot és a mongolidot,

- utóbbi tipikusan hidegövi, azaz alacsony, rövid lábú, széles, lapos arcú, gracilis típus, sokban rokona a neandervölgyinek, aki szintén rövid lábú, széles, nem lapos arcú, lapos, robosztus testfelépítésű, és vastag csontú (a mongolid föltehetően nem a neandervölgyiből eredhet, a kínai régészek a *Homo erectus* helyi, a würm első lehűlése idején történt átfejlődésének tartják),

- a robosztus, vastag csontozatú, de hosszú lábú ázsiai ősember a jávai ember, akinek fejformáját a későbbi ausztralid embernél vélik fölismerni,

- velük szemben áll az afrikoid, ill. az europid ember ugyancsak hosszú lábakkal, de vékony, magas testfölépítéssel, és hosszú, keskeny arcú fejjel,

- az europid embertípusokat általában kaukázusinak jelölik, ami nem egyetlen embertípus megjelölésére szolgál, a klasszikus kaukázusi europid embertípus hosszúfejű, keskeny arcú, vékony testalkatú,

- s ezek közül a magas testalkat az ún. indoeurópaiak és a nordikus emberek jellemzője, alacsony termet a keleti mediterrán emberé, viszont a crômagnon típusok általában hosszú és széles fejűek, széles elsőarcúak, robosztus testalkatúak, vastag csontúak,

- a crômagnon A típushoz magas, a B típushoz alacsony testalkat tartozik, s utóbbi rövidebb koponyájú változatát kelet-európainak (kelet-balti) nevezik: ezek Európa legrégebbi embertípusai,

- rövid, kerek koponyájú, meredek homlokú, kis közepes testmagasságú ember a jégkorszak végén (mezolitikum) Európában megjelenő alpi típus,

- az alpihoz közel álló lappid igen rövid fejű, alacsony, igen széles arcú ember,

- míg a keleti mediterrán típushoz vékony testalkat, hosszú, ill. igen hosszú fej és keskeny, lágyan kecses arc tartozik, s három altípusa van: iráni, transzkáspi és indid, - a közép mediterrán típushoz tartozik: pontuszi, gracilis mediterrán és az Észak-afrikai,

- a kaspi változat magas, a pontuszi kisközepes, az iráni nagyközepes testmagasságú,

- a nyugati mediterrán magasabb, kissé robusztusabb testalkatú, mint a keletiek,

- s vékony és alacsony testalkat, hosszú fej, keskeny arc jellemzi átmeneti kőkortól ismert protomediterránt,

- az armenid (taurid, előázsiai) szintén meglehetősen régi embertípus, rövid, közepesen rövid, ill. kerek fejű, lapos homlokú, vékony és közepes termetű, és a Kaukázustól délre általánosan elterjedt típus,

- ennek és a mediterránnak a keveréke alkotja a sumér–akkád civilizáció embertípusát,

- s később alakultak ki keveredés révén az uralid, a pamíri, a turanid és a dinári (adriai) embertípusok, s valamennyit rövid, vagy közepesen rövid fej jellemzi,

- a turanid (europo-mongolid) kialakulását Lipták az időszámításunk kezdetére teszi,

- a pamíri és a turanid középmagas fejű, a turanid széles, pamíri közepesen széles arcú (járomcsontú), nagyközepes, vagy nagytermetű, turanid feje nagy, pamírié kicsi,

- az uralid típus szintén europo-mongolid, azaz széles járomcsontú, rövid fejű, de erősen hátra hajló és az arctól hátrafelé szélesedő koponyájú, alacsony arcú, mongolid jellegű (alacsony, vékony termetű) europo-mongolid keverék, mongolid túlsúllyal,

- a dinári típus közepesen széles, rövid, ill. túl rövid fejű, keskeny arcú, magas termetű fajta,

- és számunkra külön figyelmet érdemelnek a cro-magnon típusok,

- a cro-magnon A típus általában Nyugat-Európában fordul elő, a B típus Közép- és Kelet-Európában,

- Magyarországon a B típus főleg az Alföldtől észak-keletre található meg, de általánosan elterjedt a Kárpátoktól észak-keletre, valamint ettől északra, a szlávok és a finnek klasszikus embertípusa,

- elképzelhető, hogy ez a két embertípus a kaukázusi és az őshonos nyugat-európai (neandervölgyi) ősember keveredésével jött létre, s bár e keveredésre utaló konkrét archeológiai (csont) adatokat találtunk, mások mégis hevesen ellenzik a gondolatot,

- Lipták a Kárpát-medencei embertípusoknak mondja a Cro-Magnon C és C+ turanid típusokat is, de ezeket Henkey a turanidok közé sorolja,

- a cro-magnon B és mongol típusok keverékeként jöhetett létre az uráli típus,

- a nordikus típus a klasszikus kaukázusi és a cro-magnon típusok keveredésével magyarázható,

- a jelenkori magyarságot többségében a rövid és közepesen rövid fejű, széles arcú ember típus jellemzi, a testalkatot tekintve a közepesen magas alkat, inkább nehéz, mint vékony a csontozat,

- ezzel szemben a környező ún. indoeurópai vékony csontozatú, hosszú fejű és keskeny arcú ember,

- de egyik népesség sem homogén, egész Európa lakossága kifejezetten kevert típusú, csak az átlagok jelzik ezt a különbséget,

- Henkey a magyarság típusait Közép-Ázsia jelenkori lakosságával veti össze, akiket ugyancsak a rövid fej és a mérsékelten közepes testmagasság jellemez,

- ebből ki nem mondottan arra következtet Henkey, hogy a magyarság eredete Közép-Ázsia,

- azonban a robosztus csontozat, a széles arc és emiatt a közepes, ill. rövid fej nem föltétlenül kell, hogy elvigyen minket Közép-Ázsiába,

- ugyanezek a típusok lehetnek a Kárpát-medence jégkorszaki cro-magnon típusú emberének is az utódai.

A magyar népi műveltség bizonyítékai:

- a néperedeztetési vizsgálatoknál nem tekinthetünk el a műveltségek (kultúrák) összehasonlításától, mert a nyelvre épülő rokonítási elméletek a műveltségre is kiterjedtek: korábban

sokan a magyar nép műveltségi elemiben is a tundra halász-vadász műveltségi elemeit, sámánisztikus felfogását igyekeztek keresni.

- a magyar népi ábrázoló művészetet a növényi elemek jellemzik, állatokat ritkán ábrázolnak, azok is zömükben madarak, vagy legelésző állatok, mint pl. a szarvas, ragadozó állatokat a magyar népművészet szinte sehol sem ábrázol.
- obi-ugor népek, sztyeppei lovas nagyállattenyésztők igen nagymértékben ábrázolják a ragadozó állatokat, ragadozó madarakat, pl. Árpád-házi legenda szerint a turul (sas-szerű nagymadár) a törzs totemállata,
- már a honfoglalás kori temetőkben sem találunk ragadozó állatot ábrázoló sírmellékleteket, a csak ritkán előfordulókat, azokat is a sztyeppei területeken,
- a magyar népmese és regevilágban nincs magyar teremtéslegenda, még néven nevezett istenek se, az obi-ugoroknak ellenben kifejlett származási legendáik s (mint a japán) istentől eredeztetett királyaik voltak,
- az az érv, hogy „bizonyára ilyenek a magyar hiedelemvilágban is voltak, csak a magyarság ezt már elfelejtette" nem fogadható el a saját hiedelemvilágunk tartalmai és erkölcsi alapfelfogása jellegzetességei miatt,
- mert a magyar népmesék alapfelfogása, hogy a hős akkor ér célt, ha önmaga jó, és a belső jóság nem külső, isteni parancsra történik, nem a megtorlástól félés váltja ki, hanem a jóra való törekvést fejezi ki, mint célt,
- a magyar népi hitvilágot a lélek tisztelete jellemzi - és nem annak megszemélyesített formáját, az isteneket tisztelik,
- Lükő Gábor szerint a magyar népi hitvilágot a lélek érdekelte, az is főleg akkor, amikor a testből távozik,
- a képi ábrázolásban is a lélek jelképeit foghatjuk meg, mint pl. ami a madár, a kígyó, a béka, a szikra és a föld (levegő, víz, tűz, föld),
- e lélekelemeket nem személyesítette meg a magyar műveltség, hanem velük együtt, azokkal egyenrangú kapcsolatban élt,
- de lélekelemként foghatók fel a mesék hősét segítő és átváltozásra hajlamos állatok is (bukát vető és mássá alakuló róka, kakas, légy, darázs, méh, stb),
- a népi hiedelemvilágban ezt tapasztalhatjuk: nincs nyoma Istennek, még kevésbé isteneknek,
- sámánisztikus felfogásra utaló elemeket is csak a sztyeppei részeken lehet elvétve találni,
- a mi népi mese, rege és hiedelemvilágunkat nem jellemzik az elrévedő, látomásokkal manipuláló sámánok,
- a magyar hiedelemvilág táltosai sem sámánok, ők sokkal inkább tudós tanítók, közösségi orvosok, esetleg papok.

A mellérendelő szemlélet és Koronatan:

- mellérendelő szemléletet fejez ki a műveltségi jellemzők sora: lélekhit, ragadozó állatábrázolások hiánya, és a magyarság találmánya, a Koronatan,
- a Koronatan eredete XI. századig visszavezethető, amikor I. László királyunkat már nem az addig királyinak nevezett, hanem az országhoz rendelt koronával koronázták királlyá,
- a Képes Krónika Salamonig következetesen királyi koronát említ, I. Géza és László korától kezdve pedig ország koronát,
- a magyar korona latin neve is ezt jelenti: Sacra Regni Hungarici Corona, azaz a hun törzs országának megszentelt koronája, az ország, és nem a király koronája!
- a Koronatan sajátsága, hogy a Korona az ország birtokosa, tulajdonosa, és a Korona alá tartozik valamennyi magyarországi ember, beleértve az egyszerű parasztot és a királyt is, a Korona testét alkotván,

- a király, mint a Korona feje, a kormányzásra, az uralkodásra a Koronától kapott jogosítványt, és nem ő birtokolja az országot, mint ahogy ez volt a szabály az egész hűbérúri Európában,

- a Koronatan mellérendelő szemléletét később Werbőczi roppantotta meg, és emelte ki a nemességet a jobbágyokkal szemben, akik addig nem voltak szolgák, mint a többi európai hasonló helyzetű ember,

- az alárendelő szemlélet volt uralkodó Európában már a JE 8. évezredtől kezdődően,

- az istenek és azok földi helytartói, a királyok, a rabszolgaság, az uralkodó nemesek és uralom alá vetett szolgák kifejezetten az alárendelő szemléleti mód megnyilvánulásai,

- alárendelő szemléleti módú társadalmakra általában a társadalom kettőssége a jellemző,

- más műveltség, más jelképek tartoznak az uralkodó előkelők, s más az alattuk élő, letelepedett népekhez,

- általában a leíró történelem, a regék az uralkodó előkelők történetét, mozgását, változásait közlik, míg az alattuk élő letelepedettek, szolgák műveltségét legfeljebb az uralkodókéba beolvasztják,

- a régészek inkább a gazdag sírokkal foglalkoznak, mint a szegény ember sírjainak tömegével, László Gyula a szegény ember régészének tartva magát, a népi települések sírjaival foglalkozva kimutatta: nem szabad a gazdagok sírjaiból az alattuk élő nép műveltségére, jellemzőire következtetni.

- a letelepedett népességre már az ún. honfoglalás idején is a növényeket ábrázoló, mellérendelő szemlélet volt a jellemző, ezért a mai műveltség elemeit visszavezethetjük az ún. „honfoglalás" előtti népességre is,

- e jellemző élesen megkülönbözteti a magyarságot mind a föltételezett elődeitől, mind Árpád „honfoglaló" népétől: ez utóbbiak csak az uralkodó előkelőket, s nem a magyar népi tömegeket jelentették.

Kárpát-medence történelmi folytonossága a kőkortól napjainkig:

- szorosan ide tartozik a Kárpát-medence időrendje, mert a XX. századi történetírás többnyire olyan időrendben mozgott, ami ma már kétségtelenül hibásnak mondható,

- a legújabb kori geofizika abszolút időmeghatározási eszközöket hozott létre, és ezek segítségével nemcsak a közelmúlt, hanem a távoli jégkorszakok időrendje is meglehetős egyértelműn rögzíthető.

- a legkorábbi idők rendjére az agyagásványokat tartalmazó üledékek, de a sarkokra kirakódott jég izotóp összetétele és a kiülepedés idejének más független fizikai módszerrel való meghatározása adja meg a választ,

- a jelenkorhoz közeli idők pontos meghatározására pedig két módszer is ismert, az egyik a szén 14-es atomsúlyú izotóp viszonylagos mennyisége alapján becsült keletkezési idő, a másik pedig a kovát tartalmazó anyagok eltemetésének időpontja a termolumineszcencia módszerével meghatározott foton kibocsátás alapján,

- a jégkorszakok időrendjében az 5,3 millió évtől 2 millió évig tartó pliocén első szakasza preglaciális, azaz jégkorszak előtti,

- majd 2 millió éve kezdődött a dunai I-II. jégkorszak,

- ezt követte az 1,6 millió éve indult bieber,

- 1 millió éve a günz, melynek hidegcsúcsa 550 ezer éve volt,

- 320–250.000 éve a mindel jégkorszak (a hagyományos felfogás 750–450.000 közé teszi),

- a riss jégkorszak 250–130.000 évig tartott (hagyományos felfogás szerint 375–275.000,

- a riss első lehűlése 235 évezrede, e jégkorszak hidegtetőzése pedig 165 évezrede volt,

- a 135.000 éve kezdődött utolsó jégkorszak, a würm kb. 17 ezer éve ért véget, s pár ezer év alatt felmelegedett a mai szintre,

- e würm előtt nagy fölmelegedés volt, aztán kezdetben csak lassan hűlt, és ezért pl. Közép-Európában nem érzékelhető a 95 évezrede történt első tetőzése,

- folyamatosan hűlt tovább, és 70-65 évezreddel ezelőtt volt a második, immár valódi hidegtetőzése,

- ezután kismértékű fölmelegedés volt, majd fokozatosan tovább hűlt, míg 22 évezreddel ezelőtt pl. a Kárpát-medencében tundrai körülményeket okozva tetőzött,

- a fölmelegedése 18-15 évezreddel ezelőtt váltott gyorsuló mértékre, majd még három kisebb-nagyobb visszahűlést követően (idősebb dryas JE 10.000, az ifjabb dryas a JE 9000, és egy rövid lehűlés a JE 8000), s a világóceánok JE 7,5 évezreddel ezelőttre érték el a jelenlegi vízszintjüket, azaz ekkorra fejeződött be a jégkorszak fölmelegedése, az északi féltekét borító jég elolvadása,

- a Fekete-tenger erre az időre területének a felére zsugorodott, mert kiszáradt, benne a korábbi fölmelegedések következtében az északi területek olvadékvizeinek a hatására kialakult édesvízi élettel,

- s az utolsó hirtelen olvadáskor a Boszporusz átszakadt és a Fekete-tenger ekkor rendkívüli gyorsan sós vízzel töltődött fel, a partján lévő emberi települések részben elpusztultak, részben az északi, a nyugati és a déli környezetbe elmenekültek,

- a Kárpát-medencében már a mindel jégkorszak előtti időkben megjelent a modern ember ősembernek mondott elődje, Homo erectus műveltséggel,

- a 450 ezer éve felbukkant Vértesszőlős műveltsége pattintott kavics szerszámai miatt, amilyen a 150.000 évvel későbbi Saint Acheul-i lelet is volt, acheuli besorolást kapott,

- annál (a Saint Acheul-inél) még a 330.000 éves Vértesszőlős II. is régibb,

- ennek Homo erectusa szerszámokkal és tűzrakó hellyel tehát már a mindel során és, a riss kezdetén megjelent és élt,

- majd az id. budai, illetve a Vértesszőlős III. Homo erectusa 1400 cm^3-es koponyacsonttal, emberi lábnyommal, s finomabb szerszámkidolgozás jellemzi,

- 230.000 éves a Vértesszőlős IV. és a ifj. budai műveltség Homo erectusa,

- kb. 130.000 éves a riss végi interglaciális alatti, würm kezdeti Subalyuk műveltség Homo sapiens neanderthalis embere a Bükk-hegységben, kőszáli kecske vadászattal,

- a Würm 75–65 évezreddel ezelőtti mély lehűlése, majd az azt követő interstadiális után 60–55.000 között, az újabb lehűlés kezdetén induló Istállóskő I. műveltségét legalább 35 évezrede követte Istállóskő II., s a Szeletéé szintén ekkoriban jelent meg, s folytatódott az ekkor indult holocénban, és átnyúlt egészen a 17.000 éve megindult fölmelegedésbe, posztglaciálisba is,

- a Dunántúlon tehát több helyen is ismert a Homo erectus időszak, avagy műveltség kavicskultúrája (Tata, Buda),

- Vértesszőlősön koponya töredéket is találtak, immár a korához képest fejlett koponyára utalva: térfogata a későbbi neandervölgyi emberéhez volt mérhető,

- e leletek kora JE 325 és 275 évezred közötti, s ezek az emberek pattintott kavics szerszámokat készítettek,

- aztán a würm lehűlésekor már nemcsak Dunántúlon (Tata, Érd, Buda) találunk emberi telepeket, hanem a Bükk hegységben is (Subalyuk barlang),

- az emberi leletek e helyeken azonban csak fogakat eredményeztek, a műveltségek pedig határozottan vadász műveltségek voltak, ahhoz igazodó, jórészt kavicsból pattintott szerszámokkal,

- Subalyuk vadászott állata a kőszáli kecske volt, ami önmagában komoly fegyvertény, mert az egyik legóvatosabb állat Eurázsiában, amit még golyós fegyverrel sem könnyű leteríteni,

- szerszámaikat mousteri szerszámoknak nevezik, és Európában a Dordogne völgyétől a

Dnyeperig, majd az orosz síkságot kihagyva, a Kaukázustól a Tien-Sanig találhatók meg a telepeik,

- a bükki műveltség embere túlélte a jégkorszak első komolyabb lehűlését és ipara átalakult a Szeleta emberének műveltségévé, ami egészen a jégkorszak fölmelegedéséig nyomon követhető,
- a Szeleta műveltséget a gyönyörűen megmunkált nagyméretű lándzsahegyek jellemezték,
- a Dunántúlon is folytatódtak a korábbi műveltségek, és itt találjuk a legkorábbi csonteszközöket is (Tata),
- a vadászott állat itt a barlangi medve volt, épp úgy, mint korábban az érdi műveltségnél,
- a Bükk nyugati oldalán mintegy JE 40 ezer évvel jelent meg a csonteszközök készítő ember műveltsége, s bár emberi csontleletet nem találtak, az eszközei alapján a mintegy 5 évezreddel későbbi, franciaországi Aurignac műveltsége legkorábbi megjelenésének tekintik, övé lehet a legősibb európai, modern ember génje,
- ez az Istállóskő műveltség madárra vadászott, finom csontból nyílhegyeket készített, s itt találták meg a világ legrégebbi hangszerét, medvecsontból faragott sípot, rajta már ötfogású dallam volt megszólaltatható,
- a würm tundrai jellegű lehűlését megelőzően a JE 28–29. évezredben jelentek meg a Kelet-Európában (a Don völgyében, ahová a Kaukázus völgyeiből érkezett a neandervölgyi ember és fejlődött át a mousteri műveltsége a modern ember gravetti műveltségévé) kialakult mamutra vadászó emberek, akik a mamutot követve kerültek be a Kárpát-medencébe a viszonylag alacsonyan fekvő észak-keleti hágókon át,
- síkvidéki műveltségük volt, merthogy a vadászott állatuk nem ment 400 m tengerszint feletti magasság fölé, s a Kárpát-medencében kellett megélniük vadászott állatuk kihalását, és itt tértek át a tundrai szarvas vadászatára, és a korábbi népességgel együtt éltek, mert vadászterületük más volt,
- a gravetti népe kifejezetten a későbbi lovas-nagyállattenyésztő műveltségek szokásai szerint téli és nyári szálláshellyel rendelkezett, mert követte a vadászott állata vonulását, s a Kárpát-medencében a téli szálláshelyük volt,
- a bodrogkeresztúri a legrégebbi telepük, majd a Dunakanyarban, a Dunántúl több pontján, és Szeged környékén ismertek telepeik,
- a nevüket a jellegzetes nyílhegyeik alapján kapták,
- Sárváron a későbbi tundrai vadásznépekéhez hasonló sátrak nyomait ásták ki a régészek, az első sátorlakók voltak (első nyíltszíni, nem barlangi lakás az Érdi-fennsíkról ismert az ottani 80.000 éves műveltségből),
- velük párhuzamosan a dombvidékeken tovább folytatódtak a korábbi mousteri műveltségek, de fokozatosan átalakulva, mígnem a hideg tetőzésekor ott is megjelentek a gravetti szerszámok,
- a Pilis több barlangjában találkozunk az ún. barlangi gravetti műveltséggel, de emberi leletet nem találtak, ezért az ember típusára csakis a szerszámaik alapján következtetnek, a két műveltség keveredett itt,
- a Würm fölmelegedésekor a rénszarvasok északra vonultak és követték őket a gravetti műveltség emberei is,
- a dombvidéki műveltségek területén a legfelsőbb rétegeket a csapadékos időjárás elmosta, ezért nincs onnan egyeslőre régészeti adat azoknak a műveltségeknek a jégkorszakot túlélésére,
- van két erőteljes következtetett adat a tömeges túlélésre, hogy egyrészt a Subalyuk környékén egyéves gyermek csontvázát találták meg, akinek a kormeghatározása 20 évezredes, s másik adat, hogy az újkőkorszakban, amikor a Kárpát-medence sík vidéki folyampartjaihoz (Körös–Tisza) Anatóliából gabonatermelő népesség érkezett, a dombvidéki területeken túlélő emberek mintegy száz év alatt átvették az új típusú műveltséget,

- majd kifejlesztették az ún. vonaldíszes kerámia bükki műveltségét, aminek kora a korszerű adatok alapján a JE 9. évezred, azaz JE 8500 körüli,

- ekkor volt a würm utolsó kisebb lehűlése, amikor Anatólia kiszáradt és onnan a korábbi, immár kerámiát készítő műveltségek eltűntek,

- a Boszporusz átszakadásakor a Fekete-tenger mentén egyszerre több műveltség is megjelent, a jellemzőjük, hogy már a háziasított búzát és az árpát ekés földműveléssel termelték, embert formáló edényeket készítettek, ismerték a rézöntés technikáját és alárendelő szemléletük volt: isteneket tiszteltek,

- a Kárpát-medencében a Duna–Tisza-összefolyás mellé telepedtek, és hamarosan fölváltották a virágzó Körös–Tisza (Starčevo) műveltséget, a Vinča a legjelentősebb telephelyük: Vinča műveltségnek nevezik őket,

- rezet bányásztak, mert Rudna Glavánál 25 méter mélyre vezető bánya alján korabeli kerámiát találtak,

- rezet öntöttek immár a JE 8. évezred végén, több mint két évezreddel megelőzve a sumér műveltség megjelenését,

- a Szegvár–Tűzköves (Szentes) mellett kiásott 7 évezredes szobor vállán rézsarlót lehet látni, ez is azt jelenti, hogy rezet önteniük kellett, mert természetes rézből ilyen eszköz nem készíthető, s a szobor vállán lévő rézsarlót találtak Zaleszentmihályon is, de azt régészetileg nem datálható helyen meg is találták,

- ez a műveltség már írt, de írásjeleiket nemcsak a Tatárlakai táblákon, hanem sok cseréptöredéken, nemcsak a Kárpát-medencében, hanem a Balkánon több helyen meg lehetett találni, pl. Thesszalonikiben, a Karanovó műveltségében, Erdélyben több helyen,

- Torma Zsófia a XIX. században már ásott ki ehhez a műveltséghez tartozó írásjelekkel cserepeket,

- az írásjelek mintegy kétharmada megtalálható a későbbi ú. n. Lineáris A írásjelei között, aminek a fele viszont a még későbbi Lineáris B jeleinek felelt meg, s a lineáris A jeleit találjuk meg a ciprusi írásjelek közt,

- s az itt megtalált írás nem kereskedelmi, elszámoló jellegű, mint a 1,5-2 évezreddel később megszületett sumér írás, hanem föltehetően rövid, vallási emlékeket rögzítő, s 13 írásjeléből 8 a székely/magyar rovásírás jele,

- a Kárpát-medence ekkori három fajta műveltsége: 1. a Tisza (Vinča) alföldi vonalkerámiás műveltség, amely műveltséggel érintkezett 2. nyugaton a népesség, azaz átterjedt a Dunántúlra is, és 3. északon a Bükki műveltség, amely embertanilag nem hígult fel a tiszai műveltségi emberrel, s nem vette át annak embert formáló kerámiáját sem, és később kottafejes műveltség néven terjedt át a Kárpátokon egészen a Dnyeperig, és alkotta a kukutyini (Cucuteny) műveltséget JE 6000, és a földművesség mellett az ércbányászat, a fémöntés és a fémfeldolgozás jellemezte, a tőle délre és keletre élő pásztor műveltségeket is innen látták el rézzel, a kottafejes műveltség terjedt aztán tovább Európa nyugati felére, ahol faluközösségek és mellérendelő szemlélete, istenek hiánya jelezte.

- Childe ezt öreg-európai, ill. Duna I és Duna II műveltségnek nevezte, kiemelte békés jellegét, meg azt, hogy más jellegű mezőgazdaságot folytatott, mint a korabeli folyamközi, ill. balkáni műveltségek: a gabonatermelés során kimerült földet itt elhagyták, betelepítették erdővel, majd az erdőt fölégették és visszatértek, a hamuval ugyanis visszakerültek a termőföldbe a kilúgozott elemek, s nem a folyamközi tellek jellemzik az itteni településeket, hanem, hogy időszakonként odébb költöztek, majd tovább, majd vissza, de nem pontosan ugyanarra a helyre,

- ez időre az orosz sztyeppe pásztornépei befogták a lovat és kialakították a harci baltát, előbb kőből, majd rézből, és a JE 6. évezred közepén megindult délnyugat felé az első kurgán invázió,

- az invázió forrása az orosz sztyeppe déli peremén élő halomsíros műveltség, ennek során

a harcibaltások fölégették a balkáni műveltségeket, és megjelent ott is a sztyeppén ekkorra már egyeduralkodó társadalmi tagozódás és annak jele: a gazdag ember sírja a szegény mellett,

- különösen gazdagok voltak azok a sírok, amelyek fölé hatalmas dombot, kurgánt emeltek, ahová a főnököt temették, gyakran udvaroncaival, ágyasaival,

- az első kurgán invázió még mindent fölégetett, és pásztor műveltséget vitt a korábbi földművelő helyére, de utána néhány emberöltővel újra visszaállt a föld művelése, s aztán a második kurgán invázió idején, a JE 5,5 évezreddel, a lovas kocsi birtokában, már nem égettek, hanem rátelepedve, úr és szolga viszony alakult ki, és így kettős társadalmak alakultak ki,

- ebben folytatták az alárendelő szemléletű műveltséget, aminek a forrása az orosz sztyeppe északkeleti területe, a Volga és Káma vidéke volt,

- s korábbi faluközpontok közösségi házai átalakultak urasági erőddé, ahol már az urak hitének megfelelő formájú kerámia és rézeszközök sorozata készült,

- ám ebben az időszakban jelent meg ezen a területen a bronz is, amihez a Kárpát-medencében a környezet bronzával ellentétben ötvöző elemként nem arzént s később ónt használtak, hanem antimont,

- a Kárpát-medence antimon bronzának a minősége olyan jó volt, hogy még a vaskorszak megérkezését is késleltette, mert a Kr. e. 5. évszázadban ez a bronz még mindig olcsóbb és jobb volt, mint a korabeli vas,

- a második kurgán invázió a Kárpátokon belül a Tisza és a Duna mentén haladt északra, majd nyugatra, de nem hatolt be a dombvidéki műveltségi területekre, s a Kárpátoktól északra is haladt, és ekkor a Dnyeper keleti oldalától a vonalkerámia műveltsége északra, északkeletre ‘menekült’, azaz eltávozott, és az Urál nyugati területeit foglalta el, a glottokronológiai eredményekkel összhangban ekkor távozhatott az ún. „ugor” műveltség Európa közepéről, és kezdett a nyelve lepusztulni, hogy mára mintegy harminc nyelvjárásban csak töredékeiben tartalmazza mindazt, amit a magyar nyelv még ma is bír,

- a harmadik kurgán invázió forrása immár a Kárpát-medence nyugati fele volt, JE 5 évezreddel indult el Somogyvár-Vinkovciból az ún. harangedény műveltség nyugatra, teljessé téve Európa indoeurópaizálását,

- ezzel egy időben, ettől függetlenül jelent meg a már sumér nyelvűnek mondható műveltség a Folyamközben,

- a Kárpátok északkeleti területein, a Medencén belül és kívül egyaránt, a vonalkerámiás műveltség szinte érintetlenül tovább élt addig,

- ami ott több mint három évezredes viszonylag egységes fejlődést jelent,

- ennek magva a bükki műveltség volt, amelynek a maga korába a Felvidéken, egészen az Alföld pereméig, majd Erdélyben több mint 700 telepe ismeretes,

- ***ha egy műveltség ennyi ideig viszonylag folyamatosan fejlődhet, akkor a műveltséghez tartoznia kell egy viszonylag fejlett nyelvnek is,***

- ***s nem találkozunk olyan eseménnyel, aminek során e műveltség kiirtódott volna, ezért a területen élők nyelvében még ma is meg kell találnunk a hosszú ideig fejlett műveltség nyelvét, mint utódnyelvet,***

- a harmadik kurgán invázió most sem érintette az Észak-kelet Kárpátok környezetét, sőt, az egységes sírokat, azaz a gazdagok sírjának a hiányát egészen a Kr. e. VII. századig megfigyelhetjük, főként Erdélyben,

- ekkorra pedig már a kimmerekkel is találkozhattunk, akiknek a vezértörzse erre a területre telepedett be, amikor a szkíták Kr. e. 700 körül elüldözték őket a sztyeppei területükről,

- ekkor a Dunántúlon már urnasíros műveltség van, mely hatott a későbbi etruszk területen lévő Villanova műveltségre, ahová Erdélyből szállítanak rezet, de nemcsak a fémet szállították, hanem vele együtt ment a mester és a családja is, ott dolgozta fel a fémet, majd visszament

eredeti telephelyére, így nem olyanfajta kereskedelemmel találkozunk itt, mint amit Folyamközben folytattak,

- az erdélyi területeken ekkoriban terjedt el a temetkezéseknél a csónakos temetkezési mód két madárral a csónak két orrában, a madár pedig lélekszimbólum,

- a vaskorszak küszöbére érkeztünk, de a Kárpát-medencében már sokkal korábban önthettek vasat, minthogy a Tátra térségében már a JE. 4. évezred elejéről ismert vaskohó, sőt ennél sokkal korábbról ismertek olyan kemencék, amelyiknek a hőmérséklete már 1600 °C fölött lehetett, ami a vas olvasztásához kell,

- a szkíta időkben a Kárpátok északi-keleti környékén nyugalmat találunk, bár szkíta „hatalom" átmenetileg kiterjedhetett e területre is, de a műveltség semmi drasztikus átalakulást nem mutat,

- Hérodotosz is írta, hogy a szkíták nem egységesek, számtalan velük együttműködő, esetleg nekik adózó törzs tartozik alájuk, akiket egyaránt szkítáknak neveznek, de ezek akár meg is tagadhatják a szkíták katonai támogatását, mint ahogy ez Dáriusz hadjáratakor meg is történt,

- a szkíták sztyeppei uralma a Kr. e. 3. században megroppant, és a szarmaták elől részben Iránba vonultak, ahol megalapították a médek birodalmát,

- míg másik részük a Kárpátokon belülre telepedett, ahol a helyi lakosságban feloldódtak,

- a szkíták egyenes utódai az alánok leszármazottai, az oszétek, és ők, a kardot istenítők, a kovácsot is istenítették, de a sztyeppén nincs fa, hogy kovácsolni lehessen, s ez lehetett a szkíták korlátja is: nem volt korlátlan mennyiségű nyílhegyük!

- és ugyanezért azokat, akiktől beszerezték, azaz fémműves elődeinket is isteníthették, s ami lényegesebb számunkra, hogy szerepkörükben meghagyták őket,

- ekkor ritkul meg a Kárpátokról keletre ismert Przeworsk és később a Cjernjakov műveltség, s emberei hátra hagytak lovas katona sírokat is, jórészt közepes gazdag emberek egalitárius telepeivel, mozaikszerű változatosan, így a kutatók képtelenek egységes nép alá rendelni őket,

- ellenben mindezen sajátságok megfelelnek a magyarságot jellemző mellérendelő társadalomnak,

- telepeik a Tiszától keletre a Dnyeszterig, délen a Dunától északon az Odera és a Visztula völgyéig,

- véglegesen az V. század elején, a hun időkben tűnik el e műveltség innen, s alakul mássá, vagy költözik el,

- a Kárpát-medence keleti területei régészeti anyaga időben tovább, az írott történelmi időkben sem kerül ez a terület elnyomó hatalom igája alá,

- a kimmerek vezértörzse hatalmuk vesztésekor ide érkezik és beolvad, s ugyanez van a szkítákkal, pár évszázad multán, s a kelták is megjelentek a terület nyugati részén, de nem uralmi jelleggel, és a rómaiak elleni harcuk vereségét követően ugyancsak a terület észak-keleti részére menekültek, és ott beolvadtak,

- a szkítákat a szarmaták és a dákok követték, az ő hatásuk már annyiban jelentkezett, hogy megszűnt a sírok egyformasága Erdélyben, de a népesség átalakulásáról még ekkor sincs hírünk,

- ekkor Erdély a dákok érdekeltségi területévé vált, de nem alakult ki igazi dák uralom, és Josephus Flavius szerint ezen a területen egyistenhit uralkodott,

- eközben nyugatról a kelták látogattak a Dunántúlra, majd a műveltségük (halotthamvasztás) fokozatosan elterjedt a keleti területeken is, népesség átalakulás ég ekkor sem figyelhető meg azonban,

- a bükki kultúra utódnépe, a cromagnon B még mindig meghatározó mértékben jelen van, s a vaskohászat erőre kapott már ebben az időszakban, de a kohók itt sem hatalmas üstök, olyanok, mint a faszénégető kemencék,

- a rómaiak sem kívánták átlépni a Dunát, nem kívánták kiterjeszteni hatalmukat a keleti

területekre, jóllehet, a Fekete-tengerhez vezető szárazföldi út biztosításában érdekeltek voltak, s lépéseket tettek,

- a rómaiak a Kr. u. első században kiszorították a keltákat, akiknek utolsó csoportja északra (Felvidék) költözött, és az ottani népességbe beolvadt,
- a rómaiak átalakították a Dunántúl műveltségét, de ők sem okoztak komoly mértékű lakosságcserét, s bár hatalmukat átmenetileg kiterjesztették az erdélyi terület déli részére, de uralmuk nagyon rövid idejű volt, az ide telepített katonai erő szíriai volt, ezért az utódnyelvként nem a latinnal analóg románt, hanem valamilyen arab nyelvet várhatnánk, így a románok nyelve innen nem eredeztethető,
- arra következtethetünk, hogy a genetikai jegyek ez ideig a számos betelepülés ellenére sem nagyon módosulhattak, hiszen a betelepülők számaránya töredéke lehetett az eredeti lakosságénak,
- e területen tehát a lakosság zömében eredeti, a jégkorszak utáni embertani jegyeit megőrizhette, s ha ez a jegy az Eu18 (M173) és Eu19 (M17) férfi génjelzőket mutatta, akkor ezek a génjelzők ebben az időszakban továbbra is itt jellemző mértékben megmaradhattak,
- a rómaiak végül is mai időszámításunk kezdete környékén kerültek csak be a területre, majd itt találkoztak a szarmatákkal, akik mellett keletről, föltehetően a Kárpátok külső pereméről, megindult egy helyhez kötött földművelő társadalom betelepülése,
- a szarmata jelenlét régészetileg elhanyagolható, de a rómaiak idején megkezdődött a Kárpátokon kívülről való betelepedés, és szarmata törzsnek vélték a régészek azokat, akik Kr. u. 270 körül az Alföld északi peremére telepedtek be, de sírmellékleteik között nem volt fegyver, pedig olyan szarmata törzset még más régész nem talált, amelyiknek a sírjaiban ne lett volna fegyver, ezekében nem volt, a szarmatákat az általuk felfegyverzett őslakosok a végén leverték,
- ekkor északról megindult a germán törzsek délre telepedése, és a Kárpátokon belülre előbb vandálok, majd 400 körül a hunok elől menekülő osztrogótok települtek be a dunántúli sztyeppei jellegű területekre,
- akiket a keletről beáramló hunok tovább kergették (Kr. u. 405),
- a hun betelepülés is csak a sztyeppei területeket érintette, ott sem százezres, hanem csak néhány tízezres tömeget, miközben a Medence lakossága több százezres lehetett,
- az osztrogótok távozását követően a Dunántúlra folytatódott a lakosság betelepedése,
- a hunok 456-458-as összeomlását követően érkeztek a langobárdok 500-ban, akiket az avarok tessékeltek ki (Kr. u. 558), ill. olvasztottak be,
- a Kárpátok északi és a keleti peremén végig nem tapasztalható népesség változás, műveltségváltás, a bükki műveltség még mindig itt van, ezért nyelve erre az időre még itt föllelhető, egyetlen komolyabb mértékű változás 670 körül a griffes-indás nép beáramlása a Kárpát-medencén belülre,
- de a griffes-indások földművelésre alkalmas területekre települtek, s bár László Gyula eredetüket a Volgához teszi, ám a griffes-indás műveltség népére semmi olyasmi nem jellemző, ami a korabeli volgai népeket meghatározta, így pl. nem találjuk meg náluk azokat az edényeket sem, ami a Volga mellett településeket a környezetüktől megkülönböztette,
- a griffes-indás jelzőt sírmellékleteken talált hímzés alapján kapták, felfogásuk nagymértékben egyezett a későbbi magyarságéval: nem azokat a jelképeket hímezték az eszközeikre, ruháikra, amik a sztyeppei nagyállattenyésztőket jellemezte, hanem, amiket a letelepedett, a földműves ember használt,
- László Gyula szerint ők a magyarság első hulláma, csakhogy a Kárpátok túloldaláról jöhettek át az itteni magyarok mellé,
- az avarokat Kr. u. 800 körül nyugatról a frankok verték le, keletről pedig a türk törzs, a bolgár terjesztette ki hatalmát a Kárpátokon belülre (803),

- ekkor tűnt fel az a katonatörzs, akik később Árpád honfoglalóiként Kárpát-medence közepén államot szerveznek 895-896-ban,

- a hivatalosan tanított álláspont szerint Árpád népe hét törzs szövetségében több százezres népességet jelentett, s lovas nagyállattenyésztők voltak, de furcsa mód az ide betelepülésük után földművelő mezőgazdaságra tértek át a nem sztyeppei területeken,

- különös módon közös temetőket használtak a Medencében lakókkal, akik számát a hivatalosan tanított felfogás csupán néhány tízezerre becsüli, s leginkább szláv töredékeknek véli,

- a szlávokra Anonymus Gesztájában olvasható *sclau* latin szóból következtetnek, de a szó akkori jelentése kizárólagosan szolga, fogoly, hatalom alá vetett, és nem az, hogy szláv nyelvű, mert Anonymus felsorolja a Kárpát-medencén kívül élő szerbeket, horvátokat, lengyeleket, ukránokat akkor ismert saját nevükön, azaz a későbbi szláv gyűjtő fogalom még nem létezett,

- vita van arról, kik voltak Árpád „honfoglalói", mert a krónikáink szerint hun utódok, s Árpádot Attila családjából eredeztették, amire vonatkozó adatok valójában vannak is,

- de krónikáink nem említenek törzseket, sem törzsi vezetőket, hanem csak kapitányokról, seregparancsnokokról írnak,

- a hét kapitánynak egyenként háromezres haderőt mondanak, ami türk törzsi szervezet alapján egy törzset ad,

- a föltételezett törzsnevek megfelelnek a turk hadi rend csapatneveinek, így nem feltétlen jelenti azt, hogy két helyen azonos nép, vagy törzs élt volna, ha Árpád ún. törzsnevei megjelennek, mert a hadrend szerinti nevek a különböző türk törzsek telepeit is egyazon névvel illethetik,

- adatok vannak, hogy Álmos és katonái a IX. század első felében nyugat felé terjesztették hatalmukat, és ellenőrzésük alá vették Dnyeper-mente településeit,

- Kijevben megszervezték a kardkovácsoló ipart, és ott találkoztak Kárpát-medencei küldöttekkel, akik kérésére betelepedtek a Kárpát-medence közepébe,

- az ún. „vérszerződés" az uralkodó nemesség és a letelepedett népesség szerződésnek fogható fel, amint az Anonymus szövegében olvasható is,

- a „honfoglalás" során Árpád katonanépe elsősorban a legelőkre telepedett be, és a hegy- és dombvidéket ellenőrzése alá vette,

- Anonymus a Gesztájában utal is Bors vezérre, akiről a helyi lakosok várat neveztek el (Borsod), és megjegyzi, hogy a –d képző, azok nyelvén, kicsit jelent,

- már pedig, ha szláv töredékek éltek volna a Medencén belül, azok egyikének a nyelvén sem jelent a –d képző kicsit, míg a magyar nyelvben igen,

- a „honfoglaláskor" a Dnyeper és a Kárpátok között hét kunkapitány is élt a népével, és ők is áttelepedtek a Medencén belül,

- folytatódott tehát az, ami a szarmata időben elkezdődött, majd az avar korszak alatt a griffes-indás népességgel folytatódott: a Kárpátok külső peremén élő, hajdani kukutyini (cucuteny) műveltség maradványa a medencén belülre költözött!

- felfogásunk szerint a Medence domb- és hegyvidékén élőkkel egyetemben ők alkották a magyar nyelvű és magyar műveltségű népességet.

Összegzés:

- a Kárpátok keleti oldalán több évezredig virágzott egy földműves és fémfeldolgozó műveltség, aminek szemléletére az egalitáriusság és nem az alárendelés volt a jellemző,

- ilyen hosszú ideig élő műveltséghez mindenképpen tartozik egy utódnyelv,

- ennek a műveltségnek és emberének az utódait mindvégig megtaláljuk a Kárpát-medencén belül,

- ezért a „honfoglaláskor" adott népek egyikének a nyelvét kell hozzájuk rendelnünk,

- a Kárpát-medencébe a műveltség virágzását követően betelepülő törzsek, népek nyelve zömmel a türk nyelvek közé sorolható, ezért elsősorban türk nyelvet kellene itt megtalálnunk,

- ezzel szemben a Kárpát-medencén belül élők kis részben szláv, vagy germán, ám zömében magyar nyelven beszélnek,

- a magyar nyelv fejlettsége, hangzó- és szókészlete, nyelvtana mind-mind egy hosszú ideig letelepedett, zárt, nagy sűrűségben élő időszakot igényel,

- ezt a hivatalosan tanított származási elképzelések képtelenek biztosítani, azok szerint egyszerűen érthetetlen nyelvünk tömörsége, szavainak ősi jellege, a magánhangzó harmóniája, következetessége a ragozásban, a szóképzés hihetetlen hajlékonysága,

- **ellenben logikusan összetartozónak foghatjuk fel a két jelenséget, azaz kijelenthetjük, hogy a magyar nyelv és a magyar nyelvet beszélők az utódai ennek a hosszú ideig békésen fejlődő műveltségnek,**

- ezzel összhangban van a magyarság mellérendelő kulturális szemlélete, népi ábrázoló művészete, népdalai, népmeséi, regéi,

- de embertani összetétele és genetikai jellemzői is összhangban vannak vele.

C. Sejti tulajdonság-örökítő kutatás kőkori eredetünkről[6]

I. Közölt eredmények összefoglalása

1. Rangos, de nálunk eddig még kevésbé feldolgozott tudományos közlemény jelent meg[7] tizenhét, több ország tudományos műhelyében kutató (nem magyar) tudóstól[8] az ember sejti tulajdonság-örökítője[9] legújabb módszerekkel történt vizsgálatának eredményeiről, valamint ezek őskőkori eredetünkkel való összefüggéseiről.[10] A természettudós szerzőcsapat a helyre nem álló sejti férfi tulajdonság-örökítőnk[11] huszonkét jelzőkettőséből[12] következtet az európai emberi történet

---

[6] A Kodolányi János Főiskola és Zürichi Magyar Történelmi Egyesület székesfehérvári, 2004. november 6-7-én tartott Tudományos tanácskozása alkalmából készült és kézbe adott (handout) anyag.

[7] "Ornella Semino, Giuseppe Passarino, Peter J. Oefner, Alice A. Lin, Svetlana Abruzova, Lars E. Beckman, Giovanna De Benedictis, Paolo Francalacci, Anastasia Kouvatsi, Svetlana Limborska, Mladen Marcikiæ, Anna Mika, Barbara Mika, Dragan Primorac, A. Silvana Sanatachiara–Benerecetti, L. Luca Cavalli–Sforza és Peter A. Underhill: The Genetic Legacy of Paleolithic Homo sapiens sapiens in Extant Europeans: A Y Chromosome Perspective." *Science* 290. évf. 2000. november 10. 1155–1159, (www.sciencemag.org). Az első két szerző közösen dolgozta ki azt a részletet, amivel hozzájárult a cikkhez. A szerzők semino@ipvgen.univp.it levelezési címen érhetők el. A cikket 2000. április 5-én zárták le, s 2000. szeptember 25-én fogadták el közlésre.

[8] A szerzők az alábbi neves genetikai kutatóintézeteket képviselik: Dipartimento di Genetica e Microbiologia, Università di Pavia, Via Ferrata 1, 27100 Pavia, Olaszország *(Ornella Semino, A. Silvana Sanatachiara–Benerecetti)*, Department of Genetics, Stanford University School of Medicine, 300 Pasteur Drive, Stanford, CA 94305–5120, Amerikai Egyesült Államok *(Ornella Semino, Giuseppe Passarino, Alice A. Lin, L. Luca Cavalli–Sforza és Peter A. Underhill)*, Stanford Genome Technology Center, 855 California Avenue, Palo Alto, CA 94304, Amerikai Egyesült Államok *(Peter J. Oefner)*, International Medico–Genetic Centre, Hospital Nol, 57 Artem Str, 340000 Donetsk, Ukrajna. *(Svetlana Abruzova)*, Department of Oncology, Pathology and Medical Genetics, University of Umeå, S-901 85 Umeå, Svédország *(Lars E. Beckman)*, Dipartimenti di Biologia Cellulare, Università della Calabria, 87030 Rende, Olaszország *(Giovanna De Benedictis)*, Dipartimento di Zoologia e Antropologia Biologica, Università di Sassari, Via Regina Margherita, 15, 07100 Sassari, Olaszország *(Paolo Francalacci)*, Department of Genetics, Development and Molecular Biology, Aristotle University, 54006 Thessaloniki, Macedonia, Görögország *(Anastasia Kouvatsi)*, Institute of Molecular Genetics, Russian Academy of Science, Kurchatoc Square 2, Moscow 123182, Oroszország *(Svetlana Limborska)*, Clinical Hospital Center Osijek, Department of Pathology Medical School, J Huttlera 4, 31000 Osijek, Horvátország *(Mladen Marcikiæ)*, Regionalne Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznitctwa w Lublinie–Oddzial w Zamosciu, ul Legionow 10, 22400 Zamosc, Lengyelország *(Anna Mika)*, Samodzielny Publiczny Szpital Wojwodski im. Papieza Jona Pawla II w Zamosciu, ul Legionow 10, 22400 Zamosc, Lengyelország *(Barbara Mika)*, University Hospital Split, Department of Pediatrics, Laboratory for Clinical and Forensic Genetics, Spinèiæeva 1, 21000 Split, Horvátország *(Dragan Primorac)*.

[9] Azaz kromoszómája. Eddig is ismert volt, hogy a nemzedékről-nemzedékre átadódó génállomány – megfelelő módszerekkel feltárhatóan – őrzi a történelmi léptékkel mért hosszú időn át együtt élő emberi közösségek múltját. A feltárás egyik humánbiológiai eszköze volt korábban az immunglobulin génjelzők kutatása, minek révén már akkor megpróbálták feltárni az emberiség közös családfáján valamennyi nép helyét és rokonsági viszonyait. (Vö. Matsumoto [1988] Hideo: Characteristics of Mongoloid and Neighbouring Populations on the Genetic Marcers of Human Immunglobulins. Review article. *Human Genetics Journal of the Antropological Society of Japan*. Tauszik [1990] Tamás: Genetikai vizsgálatok és a magyarság történelme. *Magyar Tudomány* 1990/8. Nagy [2000] Ákos: *A kor halad, a vér marad.* MŐK Kiadó, Budapest. Korábban tőle: A vércsoportok jelentősége a magyar őstörténet genetikai kutatásában. Acta VIII/2. pp. 101-124, Acta XI/1. pp. 17-32, és Acta XVIII/1. pp. 135-148.")

[10] Örökségünk: azaz főleg rólunk, magyarokról, s a lengyelekről és ukránokról van szó, valamint a mordvinokról, macedónokról és horvátokról. A tanulmányt a magyar közönség elől a vonatkozó magyar tudományosságban eddig gyakorlatilag eltitkolták, egy mély hallgatással róla. Illetve erre az elhallgatási szándékra utal Szabó István Mihály akadémikus küzdelme a téma felvetéséért, ismertetéséért. Lásd utóbbiról az ő 2003. januári fellépésének körülményeit a Magyar Tudományos Akadémia keretében, illetve lábjegyzetes nyilatkozatát „Vezérfonal a magyar és az uráli népek őstörténetének áttekintésére. (A szakirodalom kritikai összefoglalása)" c. tanulmányában és lábjegyzeten (a 75-76 oldalon), amely tanulmány megtalálható: *Tizenhetedik Magyar Őstörténeti Találkozó és Tizenegyedik Magyar Történelmi Iskola előadásai és iratai, Budapest 2003.* A Zürichi Magyar Történelmi Egyesület és a Heraldika Kiadó közös kiadványa, Budapest–Zürich 2004. 69-104. Acta XVIII/2.

[11] Azaz Y kromoszómánk.

[12] Azaz bináris markeréből.

fontos öröklődéstani összefüggéseire. A megvizsgált, huszonöt körzetből származó ezerhét európai és közel-keleti sejti férfi tulajdonság-örökítőnek több mint a kilencvenöt százaléka – e vizsgálat szerint – tíz származási vonalat alkot. A sejti tulajdonság-örökítő szalag azonos helyén lévő egyező tulajdonság-meghatározó tényezők[13] földrajzi eloszlása és életkora – megállapításuk szerint – megfelel a korunkbeli európai öröklődő tulajdonságokat hordozó sejti tulajdonság-örökítő részegységek[14] állományának kialakulásához vezető, két felső őskőkori és egy újkőkori elvándorlási eseménynek. Szólnak arról is, hogy összefüggés található a helyre nem álló sejti férfi tulajdonság-örökítő együtt öröklődő szilárd sorainak[15] adatai és a kilencvenöt fehérje jelzőn alapuló fő összetevők között, — ezzel bemutatva egyúttal a helyre nem álló sejti férfi tulajdonság-örökítő kettős többalakúsága[16] alkalmasságát az emberi népesség összetételének s történetének jellemzésére.

A szerzők szerint több különböző nyilvánvaló tényből és egyéb kutatási eredményekből[17] arra lehet következtetni, hogy a mai európai népesség helyi csiszolatlan kőkorszaki vagy őskőkori csoportok és a termékeny félholdi földművelés feltalálása után közel–keletről érkezett újkőkori földművesek összeolvadásából jött létre. Ámde az őskőkori európai csoportok származása, valamint hozzájárulása a jelenlegi sejti tulajdonság-örökítő részegységek állományához, eleddig vita tárgyát képezte.[18] Az ő feltevésük szerint sem kiválasztódás, sem helyi elkülönítés nem fordult elő elszigetelt kis őskőkori csoportokban elsodródás miatt.[19] És az őskőkor végi jelentős hatótávolság növekedést és népesség csomósodást a megjavult időjárás és az új termelési eljárások segítették elő, és a máig átöröklődött jellegzetességeket kiterjesztették a környező területekre.[20] Ugyanakkor a helyre nem álló sejti férfi tulajdonság-örökítőnek a nemi jelleget közvetlenül nem befolyásoló sejti tulajdonság-örökítőknél kevésbé hatékony népesség nagysága (hiszen nőket nem vizsgáltak) felfokozza a sodródó és megfeneklő hatás következményeit, a helyre nem álló sejti férfi tulajdonság-örökítő változást a népesség-összetétel lehetőség szerinti érzékeny mutatójává téve. Ám az őelőttük vizsgálódók is utaltak már a szűkített szakasztöredék több alakúság mutatók eloszlásából a csiszolatlan kőkori és az újkőkori közreműködésre az európai sejti tulajdonság-örökítő részegységek állományának kialakításában.[21] Viszont az embertörténet örökletes tulajdonságokat ugrásszerűen megváltoztató[22] eseményeiben egyedülálló szerepű helyre nem álló sejti férfi tulajdonság-örökítő jelzőkettősök[23] általuk elvégzett vizsgálatától az európai eredettörténet megbízhatóbb összeállítását remélik. A különböző európai és közel-keleti régióból származó vizsgált sejti férfi tu-

[13] Azaz allélek.
[14] Azaz gének.
[15] Azaz haplotípusainak. Az egymással szoros kapcsoltságban lévő öröklődő tulajdonságokat hordozó sejti tulajdonság-örökítő részegységek (gének) meghatározta egyes, a faj egyes egyedeiben fellelhető, másokban nem Gm-ellenfajták (Gm-allotípusok) egymáshoz kapcsoltan öröklődnek, s együtt öröklődő stabil sorokat (haplotípusokat) eredményeznek.
[16] Azaz polimorfizmusa.
[17] A következő öt publikációkra hivatkoznak (a folyóiratcikkek címe nélkül): (1) P. Menozzi, A. Piazza, L. L. Cavalli-Sforza (1978), *Science 201,* 786. (2) A. J. Ammerman, L. L. Cavalli–Sforza (1984): *The Neolithic Transition and the Genetics of Populations in Europe.* Princeton Univ. Press, Princeton, NJ. (3) C. Renfrew (1987): *Archeology and Language; the Puzzle of Indo-European Origin.* Jonathan Cape, London. (4) M. A. Ruhlen (1987): *Guide to the World Languages.* Stanford Univ. Press, Stanford CA. (5) L. L. Cavalli–Sforza (1994), P. Menozzi, A. Piazza: *The History and Geography of Human Genes.* Princeton Univ. Press, Princeton NJ.
[18] Itt a következő két tanulmányra hivatkoznak: (1) M. Richards és mások (1998): *Ann. Hum. Genet. 62,* 241. (2) L. Chiki és mások (1998): *Proc. Natl. Acad. Sci. U. S. A. 95,* 9053.
[19] Az itt hivatkozott két tanulmány: (1) L. L. Cavalli–Sforza, P. Menozzi, A. Piazza (1993), *Science 259,* 639. (2) M. M. Lahr, R. A. Foley: *Am. J. Phys. Anthropol. Suppl. 27,* 137.
[20] Az itt hivatkozott tanulmány: L. L. Cavalli–Sforza, P. Menozzi, A. Piazza (1993), *Science 259,* 639.
[21] Az itt hivatkozott tanulmány: O. Semino, G. Passarino, A. Brega, M. Fellous, A. S. Santachiara–Benerecetti (1996), *Am. J. Hum. Genet. 59,* 964.
[22] Azaz mutációs.
[23] Az itt hivatkozott tanulmány: P. A. Underhill és mások (2000), *Nature Genet. 26,* 358.

lajdonság-örökítőkben huszonkét összefüggő jelzőkettős öröklődéstani típusát különítették el. Négyet a szakirodalomból vettek, és tizennyolcat nagyfelbontású vegytani folyadékelemző eljárással[24] felfedeztek fel. A vizsgált minta több mint kilencvenöt százalékát éppen tíz legfőbb – örökletes tulajdonságokat ugrásszerű megváltozással meghatározott – együtt öröklődő szilárd sorhoz, illetve együtt öröklődő szilárd sor osztályhoz látták sorolhatónak.[25]

2. Az itt feltárt sejti férfi tulajdonság-örökítő együtt öröklődő szilárd sorainak gyakorisági eloszlását meghatározónak tartják a korai és máig fennmaradt európai népesség férfi összetevőjének alapvető szerkezetére, és bizonyítékkal szolgálónak a népességtörténetre, a felső őskőkorszakot is beleértve. Két – örökletes tulajdonságok ugrásszerű változásával fémjelzett – származási vonalat[26] tehát az őskőkorszaki időktől kezdve megszakítás nélkül jelenlévőnek találtak Európában, a többi maradék ág pedig szerintük valószínűleg később lépett Európa földjére, a Közel-Keletről és az Urál-hegységből történt független elvándorlások során, ahol nagyobb gyakorisággal és a hozzájuk kapcsolt kísérők több változatával találhatók meg.[27] Az általuk vizsgált és itt bemutatott[28] törzsfejlődésben közreműködő huszonkét együtt öröklődő szilárd sorból, leszármazási ágból kettő,[29] amely az európai sejti férfi tulajdonság-örökítők mintegy felét jellemzi, bár osztozik az egyik őskőkori leszármazási vonalon,[30] szembetűnően különböző földrajzi eloszlást mutat. E kettőből az egyik[31] leszármazási vonal – magában foglalva az előzően már mások által leírt[32] elő-európai ágat[33] – a leggyakoribb a Baszkföldön,[34] és nyugatról–keletre csökken az előfordulása. A másik[35] viszont gyakorlatilag nincsen meg Nyugat-Európában, és előfordulása kelet felé nő, s a legnagyobb mértékben Magyarországon és Lengyelországban, valamint Ukrajnában van jelen, ahol pedig gyakorlatilag az előző hiányzik. E két együtt öröklődő szilárd sor[36] vagy leszármazási ág közös leszármazási vonalán ellenben felfelé haladva, hasonló sejti tulajdonság-örökítők ugyanazon helyén lévő, szintén közös tulajdonság meghatározó tényező[37] szerepel. S ebből ered egy másik leszármazási vonal[38] is, amely az amerikai bennszülöttek között[39] és pár szibériai népnél[40] gyakori. Ezért úgy látják, hogy az itt elemzett leszármazási vonal[41] olyan ősi eurázsiai jelző, amelyet a mai, teljesen kialakult emberős[42] csoportja hozott magával, vagy abban jött létre Európába érkezve és

[24] Azaz folyadék kromatográffal. Az itt hivatkozott tanulmány: P. A. Underhill és mások (1997): *Genome Res. 7,* 996.
[25] Ezt mutatja az 1. ábra és az 1. táblázat. Lásd e fejezet végén.
[26] Az M173 és az M170.
[27] Az itt hivatkozott öt tanulmány: (1) O. Semino, G. Passarino, A. Brega, M. Fellous, A. S. Santachiara–Benerecetti (1996), *Am. J. Hum. Genet. 59,* 964. (2) P. A. Underhill és mások (2000), *Nature Genet. 26,* 358. (3) P. A. Underhill és mások (1997): *Genome Res. 7,* 996. (4) M. F. Hammer és mások (2000), *Proc. Natl. Acad. Sci. U. S. A. 97,* 6769. (5) M. F. Hammer és mások (2000), *Proc. Natl. Acad. Sci. U. S. A. 97,* 6769.
[28] Az 1. ábra felső részén.
[29] Az egyik az Eu18 és a másik az Eu19.
[30] Mégpedig az M173-on.
[31] Az Eu18.
[32] Az itt hivatkozott tanulmány: O. Semino, G. Passarino, A. Brega, M. Fellous, A. S. Santachiara–Benerecetti (1996), *Am. J. Hum. Genet. 59,* 964.
[33] Melyet a 49a,f 15-ös együtt öröklődő szilárd sor jellemez.
[34] Lásd az 1. ábrát alul és az 1. táblázatot.
[35] Az Eu19 leszármazási vonalról van szó, mely ugyan az M173-ból ered, de az M17-tel megkülönböztetett.
[36] Még mindig az Eu18 és az Eu19-ről van szó.
[37] M45-tel jelölve.
[38] Az M3.
[39] Az itt hivatkozott tanulmány: P. A. Underhill és mások (1997): *Genome Res. 7,* 996.
[40] Az itt hivatkozott tanulmány: J. T. Lell és mások (1997), *Hum. Genet. 100,* 536.
[41] Az M173-ról van szó.
[42] A Homo sapiens sapiens.

keletről nyugatra szétáradva úgy 40000–35000 évvel ezelőtt, az aurignaci műveltséget terjesztve.[43] Ezzel majdnem egy időben bukkant fel ez a műveltség Szibériában,[44] ahonnan szerintük néhány csoport végül Amerikába vándorolt.

Az eddig elemzett két együtt öröklődő szilárd sor[45] nyugat-keleti, illetve kelet-nyugati megoszlása és eloszlása két elszigetelt magnépesség szétterjedését jelenti tehát az Ibériai-félszigetről, illetve a jelenlegi ukrajnai területről az utolsó jégkorszak legnagyobb lehűlését követően. Valójában a tanulmány szerzői szerint e jégkorszaki időben, azaz 20000–13000 évvel ezelőtt az embercsoportok kénytelenek voltak kiüríteni Közép-Európát, az észak-balkáni menedék kivételével.[46] Az európai növény- és állatvilág hasonló elkülönüléseit szintúgy a jegesedés kiváltotta, az éghajlatilag védett helyekről való szétszóródással járt elszigetelődésnek tulajdonítják.[47] S e forgatókönyvüket az Európa keleti felére helyezett leszármazási ág[48] – a mai Ukrajna területén csúcsosodó – apró elágazásaival támasztják alá,[49] és ugyancsak a nyugati térfélen meghatározott elágazási ág[50] apró elágazásaival, azok Ibér-félszigeti csúcsosodásával. Ez utóbbi, nyugati leszármazási vonalat[51] és ágat[52] összefüggésben állónak tartják menedékükről való szétterjedésükkel az utolsó jégkorszak legnagyobb lehűlését követően.[53] És beszámolnak a másik, a keleti európai leszármazási ág[54] tekintélyes észak-indiai és pakisztáni, valamint közép-ázsiai gyakoriságának megfigyeléséről is.[55] Ennek elterjedését szerintük fölerősítette a Jamna műveltség európai és keleti irányú kitágulása a "kurgán kultúra" (mai dél-ukrajnai) területéről, az indoeurópai nyelv terjedését eredményezve.[56] Hozzáteszik, hogy volt is ezért vagylagos felvetés a régészeti adatok alapján az indoeurópai nyelvek közép-keleti eredetére.[57] Az eddig vizsgált leszármazási vonal[58] korát három apró

[43] Az itt hivatkozott két tanulmány: (1) M. Otte (1990), in *The World at 18000 BP I.* Szerk. O. Soffer, C. Gamble, Unwin Hyman, London. 54–68. (2) R. Klein, *Evol. Anthropol. 1,* 5.
[44] Az itt hivatkozott tanulmány: R. Klein, *Evol. Anthropol. 1,* 5.
[45] Még mindig az Eu18-ról és Eu19-ről van szó.
[46] Az itt hivatkozott tanulmány: M. Otte (1990), in *The World at 18000 BP I.* Szerk. O. Soffer, C. Gamble, Unwin Hyman, London. 54–68.
[47] Az itt hivatkozott tanulmány: K. J. Willis, R. J. Whittaker (2000), *Science 287,* 1406.
[48] Amely az Eu19 ághoz van kapcsolva.
[49] És A. S. Santachiara–Benerecetti kiadatlan adataira hivatkoznak.
[50] Amely, mint láttuk, a 49a,f 15-ös együtt öröklődő szilárd sorához (és így az Eu18 ághoz) kapcsolódik.
[51] Az M173 jelzésűt.
[52] Az Eu18-at tehát.
[53] És jól megfelelni látják ezt az állításukat a mások által előzően kutatott sejtlégzés sejt-szervecske sejti tulajdonság örökítője (mitokondriális DNS [mtDNS]) V együtt öröklődő szilárd sor csoportjával (haplocsoportjával) és néhány H ágával. (Az itt hivatkozott tanulmány: A. Torroni és mások (1998), *Am. J.. Hum. Genet. 62* 1137.)
[54] Az Eu19-et.
[55] Az itt hivatkozott tanulmány: P. A. Underhill és mások (1997): *Genome Res. 7,* 996.
[56] Az itt hivatkozott tanulmány: M. Gimbutas (1970), in *Indo–European and Indo-Europeans.* Szerk. G. Cardona, H. M. Hoenigswald, A. M. Senn. Univ. Of Pennsylvania Press, Philadelphia, PA. 155–195.
[57] Az itt hivatkozott tanulmány: C. Renfrew (1987): *Archeology and Language; the Puzzle of Indo–European Origin.* Jonathan Cape, London.
[58] Az M 173-ról van szó.

elágazás[59] alapján becsülték meg.[60] S noha e kb. harmincezer becsült évet óvatosan kezelik,[61] az egybevág feltételezésükkel, hogy az eddig vizsgált leszármazási vonal az aurignaci telepeket jellemzi Európában, vagy legalább megelőzi az utolsó jégkorszak legnagyobb lehűlését.

3. Egy másik leszármazási vonal[62] többalakúsága számukra más vélelmezett őskőkori örökletes tulajdonságok ugrásszerű változását mutatja, aminek becsült kora 22000 év.[63] Ez a leszármazási vonal az egyéni beállítottságú eloszlások kivételével a jelenlegi öröklődő tulajdonságokat hordozó sejti tulajdonság-örökítő részegység folyamnak Európára korlátozott mutatója.[64] Ez az örökletes tulajdonságok ugrásszerű változása Kelet-Európa központjában a leggyakoribb, és szintén előfordul a Baszkföldön és Szardínia szigetén, amely felhalmozott egy további ugrásszerű örökletes tulajdonság változást,[65] ami elkülönít egy újabb leszármazási ágat.[66] Azután a legközelebbi több öröklődő tulajdonsághordozó sejti tulajdonság-örökítő részegységi előd egy korábbi ugrásszerű örökletes tulajdonság változás,[67] amiből a legfontosabb közép-keleti leszármazási vonal eredt. Úgy gondolják ezért, hogy az e bekezdés elején elemezni kezdett leszármazási vonal[68] Európában a Közép-Keletről 20000–25000 évvel ezelőtt érkezett férfiak hagyatékaként jött létre a gravetti műveltséggel kapcsolatban állóan.[69] Ez a bevándorlás szerintük egybeeshetett a légzésben és anyagcserében résztvevő sejt-szervecske – azaz sejtlégzés (*mitokondrium*) – sejti tulajdonság örökítője egyik együtt öröklődő szilárd sori csoportjának[70] Európába érkezésével. Föltételezik, hogy a gravetti és aurignaci műveltségű csoportok együtt éltek pár ezer évig, az alkalmi kapcsolatok ellenére

[59] A DYS19, az YCAIIa és az YCAIIb jelű.

[60] Az M173 és M170 leszármazási ág keveredési idejét a 209-es és a 73-as Y sejti tulajdonság-örökítőből (kromoszómából) számították ki, illetőleg az YCAIIa, az YCAIIb és a DYS19 apró elágazási helyek változásait felhasználva. (Az itt hivatkozott tanulmány: L. Quintana-Murci (1999) és mások: *Ann. Hum. Genet.* 63, 153.) Ezen apró elágazási adatokból kapott változatokat Goldsteintől és társaitól vett két egyenlet segítségével számították ki. (Az itt hivatkozott tanulmány: D. B. Goldstein (1996) és mások: *Mol. Biol. Evol.* 13, 1213. [A javított változat: D. B. Goldstein (1997) és mások: *Mol. Biol. Evol.* 14, 354.) A CA ismétlődéseknél nem volt kezdő szórás megfigyelhető. 4500 fős állandó népesség méret és 27 éves nemzedéki idő tételezést javasoltak. (Az itt hivatkozott tanulmány: D. B. Goldstein (1996) i. m.) $5{,}6X10^{-4}$ örökletes tulajdonságok ugrásszerű megváltozási (mutációs) arány az YCAII helyek számára, és $1{,}1 \text{ X } 10^{-3}$ a DYS19 számára. (A mutációs arányokra lásd: R. Chakraborty (1997), M. Kimmel, D. N. Stivers, L. J. Davison, R. Deka: *Proc. Natl. Acad. Sci. U. S. A.* 94, 1041.)

[61] A sejti férfi tulajdonság-örökítő apró elágazásaira alapozott kettős örökletes tulajdonságok ugrásszerű változása (mutációja) korának megbecslését sok tényező akadályozta. Az első az apró elágazásokban az örökletes tulajdonságok ugrásszerű változási (mutációs) arány bizonytalansága, különösen mivel ez nem egyforma minden apró elágazás esetére. (Az itt hivatkozott tanulmány: R. Chakraborty (1997), M. Kimmel, D. N. Stivers, L. J. Davison, R. Deka: *Proc. Natl. Acad. Sci. U. S. A.* 94, 1041.) Különbség van azonban a származásban mért örökletes tulajdonságok ugrásszerű változási (mutációs) aránya és a nem közvetlenül, a több öröklődő tulajdonsághordozó sejti tulajdonság-örökítő részegységi (poligenetikus) elemzés által mért között. (Az itt hivatkozott tanulmány: F. R. Santos (2000) és mások: *Hum. Mol. Genet.* 9, 421.) A korbecslés viszonylagos (ha nem abszolút) értékét védendő a jelenleg legáltalánosabban elfogadott örökletes tulajdonságok ugrásszerű változási (mutációs) arányát használták. (Az itt hivatkozott tanulmány: R. Chakraborty (1997), M. Kimmel, D. N. Stivers, L. J. Davison, R. Deka: *Proc. Natl. Acad. Sci. U. S. A.* 94, 1041.) Hozzátéve, hogy úgy látszik, hogy pár népesedési és fejlődéstani mozgásrend (mechanizmus) csökkenti a sejti férfi tulajdonság-örökítők változatait az emberben. (Az itt hivatkozott tanulmány: P. Shen (2000) és mások: *Proc. Natl. Acad. Sci. U. S. A.* 97, 7354.) Végül, de nem utolsó sorban, az érték semmi más, mint a népesség korával nem megegyező, a sejti tulajdonság-örökítő szalag azonos helyén lévő egyező tulajdonság-meghatározó tényezők (allélek) kora, bár az ilyen becslés szolgálhat némi betekintéssel.

[62] Az M170-es.

[63] Lásd az 54. és 55. lábjegyzetet!

[64] Az M170-hez tartozó Eu7-ről van szó.

[65] Az M26 mutációról van szó.

[66] Az M26-hoz tartozó Eu8-ról van szó.

[67] Vagyis az M89 mutáció.

[68] Az M170.

[69] Az itt hivatkozott tanulmány: M. Otte (1990), in *The World at 18000 BP I.* Szerk. O. Soffer, C. Gamble, Unwin Hyman, London. 54–68.

[70] A H haplocsoportról van szó.

megőrizve azonosságukat. Az utolsó jégkorszak legnagyobb lehűlése során pedig Nyugat-Európa elszigetelődött Közép-Európától. S itt a mai ausztriai, csehországi és észak-balkáni területen kitartott egy gravetti-szerű műveltség.[71] Az éghajlat kedvezőbbé válása után e műveltség északra és keletre terjedt.[72] E megfigyelésüket most alátámasztja a kelet-európai, baszkföldi és szardíniai együtt öröklődő szilárd sor[73] mai elterjedése. Ennek az ő forgatókönyvük szerint az imént elemzett leszármazási vonal[74] helyi megoszlásaként az utolsó jégkorszak legnagyobb lehűlése alatti nyugati őskőkori népességből kellene származnia. S a sejtlégzés sejt-szervecske sejti tulajdonság örökítő egyik említett együtt öröklődő szilárd sorának[75] gyakorisága és eloszlása Európa szerte alá is támasztja a gravetti s a nyugat-európai aurignaci csoportok közti áramlást, valamint nemek szerint különböző vándorlási folyamatot jelez.[76]

4. A harmadik, szempontunkból érdekes leszármazási vonal négy időben és térben folyamatosan változó gyakoriságú [77] leszármazási ágra[78] oszlott, s az együtt öröklődő szilárd sorokra vonatkozóan Közép-Kelettől Európa felé csökken az előfordulása. Ezek közül az egyik együtt öröklődő szilárd sor[79] a törzsfejlődés tekintetében elkülönül a másik háromtól, és meghatározza egy bizonyos fajta[80] európai sejti tulajdonság-örökítőnek a többségét. E meghatározó sejti tulajdonság örökítő megfelelni látszik egy korábbi vizsgálatban leírtnak,[81] amiből egy másik leszármazási vonal[82] hiányára következtetnek.[83] E másik öröklési osztályozás összehasonlítása a sejti férfi tulajdonság-örökítő szűkített szakasztöredék többalakúságokkal[84] számukra most azt mutatja, hogy a négy leszármazási vonal két középsője[85] osztozik az imént másodiknak említett[86] együtt öröklődő szilárd sorból származtatott sejti tulajdonság-örökítő szalag azonos helyén lévő egyező tulajdonság-meghatározó tényezőn,[87] miközben a negyedik leszármazási vonal[88] ugyanazon együtt öröklődő szilárd sor[89] eredeti sejti tulajdonság-örökítő szalag azonos helyén lévő egyező tulajdonság-meghatározó tényezőt[90] tartalmazza. Abból pedig, hogy ez utóbbi három együtt öröklődő szilárd sor[91] osztozik az imént első helyen említett[92] nyolc együtt öröklődő szilárd soron vagy annak származékain, amelyeket nem találunk meg az általuk vizsgált többi tizenhat együtt öröklődő szilárd sorban,[93] e leszármazási ágak közös ősére következtetnek. Ezért e három együtt öröklődő szilárd

[71] Az itt hivatkozott tanulmány: M. Otte (1990) i.m.
[72] Az itt hivatkozott tanulmány: M. Otte (1990) i.m.
[73] Azaz Eu8 haplotípus.
[74] Az M170-ről van szó.
[75] A H haplotípusról van szó.
[76] Az itt hivatkozott tanulmány: M. T. Seielstadt (1998), E. Minch, L. L. Cavalli-Sforza: *Nature Genet.* 20, 278.
[77] Azaz cline-gyakoriságú. O. Semino, G. Passarino, A. Brega, M. Fellous, A. S. Santachiara–Benerecetti (1996), *Am. J. Hum. Genet. 59,* 964.
[78] Az M35 (Eu4), M172 (Eu9), M89 (Eu10) és M201 (Eu11) jelzésű leszármazási vonalról (és ágról) van szó.
[79] Az Eu4 haplotípus.
[80] A YAP+ kromoszóma többségét.
[81] A Ht 4-ről van szó.
[82] Az M2-ről van szó.
[83] Az itt hivatkozott tanulmány: M. F. Hammer (1997) és mások: *Genetics* 145, 787.
[84] A 49a,f és 12f2 öröklési haplotípus. Az itt hivatkozott tanulmány: O. Semino, G. Passarino, A. Brega, M. Fellous, A. S. Santachiara–Benerecetti (1996), *Am. J. Hum. Genet. 59,* 964. Valamint az e tanulmányban idézett irodalom.
[85] Az Eu9 és az E10.
[86] A 12f2 öröklési haplotípusról van szó.
[87] A 8Kb allélről van szó.
[88] Az Eu11.
[89] Tehát szintén a 12f2 öröklési haplotípusról van szó.
[90] A 10Kb allélt.
[91] Az Eu9, Eu10 és Eu11 haplotípusról vagy leszármazási ágról van szó.
[92] A 49a,f öröklési haplotípusról van szó.
[93] Azaz Eu haplotípusban. (És itt A. S. Santachiara–Benerecetti kiadatlan adataira hivatkoznak.)

sor, illetve leszármazási ág[94] egyesített gyakoriságát tüntették fel az 1. ábrán.[95] S a korábbi öröklési vizsgálati és a saját eredmények közti e három párhuzamból[96] e leszármazási vonal eredetét kb. 15000-20000 évvel ezelőttre teszik.[97] Hasonló időtávot (17000 év) becsültek a negyedik együtt öröklődő szilárd sor[98] számára. Az örökletes tulajdonságok ugrásszerű megváltozásának és a neki megfelelő együtt öröklődő szilárd sornak a vegyi tulajdonságokat őrző legkisebb anyagi részére vonatkozó[99] kora – magától értetődően – meg kell előzze a vonatkozó népesség elvándorlását. Ezen együtt öröklődő szilárd sorok – csupán megközelítően – becsült kora[100] miatt nem tudják eldönteni, hogy e férfiak az utolsó jégkorszak legnagyobb eljegesedése előtt vagy után érkeztek-e Európába. Mégis úgy gondolják, hogy a négy együtt öröklődő szilárd sor[101] időben és térben folyamatosan csökkenő mintája a Közép-Kelettől Európáig nem feleltethető meg az ezen sejti férfi tulajdonság-örökítőket hordozó embereknek az utolsó jégkorszak legnagyobb eljegesedése alatti menedékeken való elhelyezkedésének. Hiszen ha ezek az együtt öröklődő szilárd sorok már az utolsó jégkorszak legnagyobb eljegesedése előtt jelen lettek volna Európában, az időbeli és térbeli elszigetelődés miatt különbséget kellene találnunk az európai és a közép-keleti leszármazási ágak között. Még nem kiadott adatok az egyik származási rendszerről[102] és hét rövid szakaszú ismétlődésről e helyre nem álló együtt öröklődő szilárd sorok nagy európai és közép-keleti mintamennyiségében feltárták[103] előttük, hogy majdnem az összes megfigyelt európai összetett együtt öröklődő szilárd sor benne volt a közép-keleti kisebb mintában.[104] Hasonló eredményt kaptak a sejtlégzés sejt-szervecske sejti tulajdonság örökítője egyik együtt öröklődő szilárd sori csoportjának,[105] öröklődéstani vizsgálói.[106] S noha ők azt őskőkorinak tekintették, a jelen tanulmány szerzői úgy gondolják, hogy az újkőkorban honosodott meg Európában. E megfigyeléseikből arra következtetnek, hogy annak a négy helyre nem álló együtt öröklődő szilárd sornak[107], amint a sejtlégzés sejt-szervecske sejti tulajdonság örökítője imént vizsgált együtt öröklődő szilárd sori csoportjának[108] is, volt elegendő ideje a Közép-Keleten az elkülönülésre, és aztán elegendően nagy számban vándorolt Európa felé ahhoz, hogy a legtöbb létező változat visszavezethető legyen rá. Ezért a négy együtt öröklődő szilárd sor[109] a földművelők Közép-Keletről Európába szétterjedésének férfi közreműködését mutatja. Az újkőkori földművesek hozzájárulása az európai öröklődő tulajdonságokat hordozó sejti tulajdonság-örökítő részegységek állományához a Földközi-tenger partja mentén sokkal kifejezettebb, mint Közép-Európában. Nyilvánvalóan mutatja ezt a 2. ábra, ahol a szóbanforgó négy együtt öröklődő szilárd sor[110] gyakoriságának ábrázolását a Közép-Kelettől való földrajzi távolság függvényében tervezték meg minden egyes összes népesség számára. A visszavezetési vonal a Földközi-tengeri népesség tekintetében ereszkedést mutat, azaz jelentősen különbözik más népességektől, jelezvén, hogy az újkőkori földművesek vándorlása a dél-európai részt sokkal erősebben érintette, mint a közép-európait.

---

[94] Az Eu9, Eu10 és Eu11.
[95] Piros színnel jelölve őket.
[96] A Ht4-nek az Eu4-gyel, és a 12f2-nek és 8Kb-nek az Eu9-el és Eu11-el való párhuzamáról van szó.
[97] Az itt hivatkozott tanulmány: M. F. Hammer (2000) és mások: *Proc. Natl. Acad. Sci. U. S. A. 97,* 6769.
[98] Az Eu11 haplotípusról vagy leszármazási ágról van szó. (Lásd az 54. és 55. lábjegyzetet!)
[99] Azaz molekuláris.
[100] Lásd az 54. és 55. lábjegyzetet!
[101] Az Eu4, az Eu9, az Eu10 és az Eu11.
[102] A 49a,f-ről van szó.
[103] Itt A. S. Santachiara–Benerecetti kiadatlan adataira hivatkoznak.
[104] Itt is A. S. Santachiara–Benerecetti kiadatlan adataira hivatkoznak.
[105] Az mtDNS J haplocsoportjára.
[106] Az itt hivatkozott tanulmány: M. Richard (1998) és mások: *Ann. Hum. Genet.* 62, 241.
[107] Az Eu4-nek, az Eu9-nek, az Eu10-nek és az Eu11-nek.
[108] Az mtDNS J haplocsoportjának.
[109] Az Eu4, az Eu9, az Eu10 és az Eu11 haplotípusok.
[110] Tehát az Eu4, az Eu9, az Eu10 és az Eu11.

5. És mialatt a négy együtt öröklődő szilárd sor közül az elsőhöz[111] vezető leszármazási vonalat[112] nagyfelbontású vegytani folyadékelemző eljárással sejti tulajdonság-örökítő szalag azonos helyén lévő egyező tulajdonság-meghatározó tényezői osztályba sorolták,[113] rábukkantak egy másik leszármazási vonal[114] sejti tulajdonság-örökítőinek kilencvenöt százalékában meglévő korábban ismeretlen ugrásszerű örökletes tulajdonság változásra.[115] E leszármazási vonalról kb. 4000 évesként számoltak be, és az újabb keletű Észak-Európára korlátozódott uráli elvándorlással lett azonosítva.[116] Sem e leszármazási vonalat, sem a most felfedezett ugrásszerű örökletes tulajdonság megváltozást nem fedezték fel az uráli nyelvet beszélő Magyarországon.

Az első táblázat adataiból levezetett első két alapvető összetevőt a 3. ábrán mutatják be. Az udmurtokat, marikat és lappokat kizárták innét, mert, mivel bennük e szóbanforgó leszármazási vonal és ugrásszerű tulajdonság megváltozás előfordulása magas, olyannyira túlnyomó náluk az első alapvető összetevő, hogy összenyomták volna a másikat, a változat maradékát, illetve az ábrát. A vázlatrajzon három határozott földrajzi és műveltségi csoport fedezhető fel. Az első baszkokból és nyugat-európaiakból, a második kelet-közép- és a harmadik kelet-európai népességből áll, Horvátországból, Ukrajnából, Magyarországról és Lengyelországból. E három földrajzi csoport megfelel a nagyobb eljegesedési menedékhelyeknek és a földművesek elterjedése eredeti területének.

6. Az európai öröklődő tulajdonságokat hordozó sejti tulajdonság-örökítő részegység állomány korábbi legátfogóbb felmérése a kilencvenöt nem nemi sejti tulajdonság-örökítő által meghatározott[117] fehérje többalakúság alapvető összetevő elemzése volt.[118] Ők pedig összehasonlították a nagyobb sejti férfi tulajdonság-örökítő együtt öröklődő szilárd sorok gyakoriság eloszlását az első három európai alapvető összetevővel.[119] Mivel a szardíniaiakat nem vonták be az eredeti alapvető összetevő vizsgálatba, mert a törzsfejlődésen kívülállónak nyilvánították őket,[120] most szintén kizárták őket az összefüggés elemzésből. Az első alapvető összetevő, amiről feltételezték, hogy az újkőkori földművelők vándorlására utal,[121] a harmadiknak vizsgált négy leszármazási ágnak[122] felel meg. A második alapvető összetevő, aminek a jelentése eddig még nem lett teljes körűen megállapítva,[123] megfelel az elsőnek vizsgált leszármazási vonal[124] Spanyolországból Közép-Európa felé terjedő ágának,[125] az ellentétes végén pedig az uráli leszármazási vonal és ugrásszerű

[111] Az Eu4-hez.
[112] Az M35.
[113] Azaz allél-tipizálták.
[114] A TAT.
[115] Az M178 mutációra.
[116] Az itt hivatkozott tanulmány: T. Zerjal és mások (1997), *Am. J. Hum. Genet. 60*, 1174.
[117] Azaz autoszomál.
[118] Az itt hivatkozott két tanulmány: (1) L. L. Cavalli–Sforza, P. Menozzi, A. Piazza: *The History and Geography of Human Genes.* Princeton Univ. Press, Princeton NJ. (2) L. L. Cavalli–Sforza, P. Menozzi, A. Piazza (1993), *Science 259,* 639.
[119] Lásd a 2. táblázatot.
[120] Az itt hivatkozott két tanulmány: L. L. Cavalli–Sforza, P. Menozzi, A. Piazza: *The History and Geography of Human Genes.* Princeton Univ. Press, Princeton NJ.
[121] Az itt hivatkozott két tanulmány: (1) L. L. Cavalli–Sforza (1994), P. Menozzi, A. Piazza: *The History and Geography of Human Genes.* Princeton Univ. Press, Princeton NJ. (2) L. L. Cavalli–Sforza, P. Menozzi, A. Piazza (1993), *Science 259,* 639.
[122] Az Eu4, Eu9, Eu10 és E11 elterjedésével tehát.
[123] Az itt hivatkozott két tanulmány: (1) L. L. Cavalli–Sforza (1994), P. Menozzi, A. Piazza: *The History and Geography of Human Genes.* Princeton Univ. Press, Princeton NJ. (2) L. L. Cavalli–Sforza, P. Menozzi, A. Piazza (1993), *Science 259,* 639.
[124] Az M173.
[125] Az Eu18-ról van szó.

örökletes tulajdonság változás[126] terjedésének. A harmadik alapvető összetevő, aminek jelentése eddig vita tárgyát képezte,[127] az elsőnek vizsgált leszármazási vonal[128] ugrásszerű örökletes tulajdonság változásával[129] van összefüggésben. S a fehérje alapú alapvető összetevők s a helyre nem álló sejti férfi tulajdonság-örökítő adatok egyezése arra enged következtetni, hogy az elvándorlás sokkal nagyobb hatással volt a helyre nem álló sejti férfi tulajdonság-örökítő minta megfigyelt változására, mint a természetes kiválasztódás.

7. S mint már volt szó róla, korábban az európai népességben elvégezték a sejtlégzés sejt-szervecske sejti tulajdonság örökítő[130] szakaszok elemzését.[131] Ennek adatai azt mutatják, hogy az öröklődő tulajdonságokat hordozó sejti tulajdonság-örökítő részegység állomány nyolcvan százaléka őskőkori és húsz százaléka újkőkori eredetű. Ezt az eredményt az itt ismertetett vizsgálat adatai alátámasztják, mert a harmadiknak vizsgált négy együtt öröklődő szilárd sorra[132] az európai sejti férfi tulajdonság-örökítő állomány huszonkét százaléka vezethető vissza. Így a sejtlégzés sejt-szervecske sejti tulajdonság örökítő és a férfi[133] adatok megerősítik a korábbi megfigyelést, hogy a kilencvenöt hagyományos többalakúság első alapvető összetevőjére az összes származástani változás huszonnyolc százaléka vezethető vissza.[134] Mindazonáltal van némi különbség a sejtlégzés sejt-szervecske sejti tulajdonság örökítő és a férfi adatok között a létezőnek vélelmezett őskőkori összetevők vonatkozásában. A korábbi vizsgálatok feltételezték, hogy egyik együtt öröklődő szilárd sori csoportja 45000 évvel ezelőtt érkezett a Közép-Keletről.[135] Ők viszont nem mutattak ki egyetlen ennek megfelelő férfi együtt öröklődő szilárd sort sem. Továbbá legtöbb európai leszármazási vonala, amire az európai változás hatvan-hetven százaléka visszavezethető, a Közép-Keletről érkezett az őskőkor idején, úgy 25000 évvel ezelőtt.[136] Következésképp az itt másodiknak elemzett ugrásszerű örökletes tulajdonság változással[137] jellemzett jelenkori férfi leszármazási vonalak kb. húsz százaléka ered a mély törzsfejlődési származásból,[138] a közép-keleti őskőkori örökségnek megfelelően.

8. Azonfelül az elsőnek elemzett ugrásszerű örökletes tulajdonság változáshoz[139] kapcsolódó a férfi leszármazási ágak maradék ötven százaléka egy nagyobb befolyást jelez a Közép-Ázsiából kb. 30000 év óta fennmaradt öröklődő tulajdonságokat hordozó sejti tulajdonság-örökítő részegység állományra. Ezzel szemben a közép-ázsiai a sejtlégzés sejt-szervecske sejti tulajdonság örökítő

---

[126] A TAT leszármazási vonalról és Eu13 leszármazási ágról, valamint előbbi M178-as mutációjáról és Eu 14 leszármazási ágról van szó.
[127] Az itt hivatkozott három tanulmány: (1) C. Renfrew (1987): *Archeology and Language; the Puzzle of Indo-European Origin.* Jonathan Cape, London. (2) L. L. Cavalli–Sforza (1994), P. Menozzi, A. Piazza: *The History and Geography of Human Genes.* Princeton Univ. Press, Princeton NJ. (3) L. L. Cavalli–Sforza (1993), P. Menozzi, A. Piazza, *Science 259,* 639.
[128] Az M173.
[129] Az M17 mutációval, illetve az Eu19 leszármazási ággal.
[130] Azaz mitokondriális DNS (mtDNS).
[131] Az itt hivatkozott két tanulmány: (1) M. Richard (1998) és mások: *Ann. Hum. Genet.* 62, 241. (2) A. Torroni és mások (1998), *Am. J.. Hum. Genet. 62* 1137.
[132] Az Eu4, Eu9, Eu10 és Eu11 leszármazási ágra.
[133] Y.
[134] Az itt hivatkozott két tanulmány: (1) M. Richard (1998) és mások: *Ann. Hum. Genet.* 62, 241. (2) L. L. Cavalli–Sforza (1994), P. Menozzi, A. Piazza: *The History and Geography of Human Genes.* Princeton Univ. Press, Princeton NJ.
[135] Az itt hivatkozott két tanulmány: (1) M. Richard (1998) és mások: *Ann. Hum. Genet.* 62, 241. (2) V. Macaulay ((1999) és mások: *Am. J. Hum Genet.* 64, 232.
[136] Az itt hivatkozott tanulmány: M. Richard (1998) és mások: *Ann. Hum. Genet.* 62, 241
[137] Az M170-es mutációról van szó.
[138] Az M89-ról van szó.
[139] Azaz az M173-as mutációhoz.

vizsgált együtt öröklődő szilárd sori csoportjainak[140] csak a jelenkori összetétel hét százaléka felel meg.[141] Ezek az ellentmondások részben talán a sejti férfi tulajdonság-örökítőknek a vegyi tulajdonságokat őrző legkisebb anyagi részére vonatkozó,[142] más helyekhez viszonyított nyilván fiatalabb voltának köszönhetők,[143] a korábbi sejti férfi tulajdonság örökítők sokkal gyorsabb lecserélését feltételezve. A nemi alapú különböző népesség-vándorlási magatartások szintén befolyásolni fogják a sejtlégzés sejt-szervecske sejti tulajdonság örökítő és a sejti férfi tulajdonság-örökítő változás megfigyelt mintáit.[144]

9. A korábban osztályozott szardíniai, baszk és lapp kívülállók[145] alapvetően ugyanazokon a férfi kettős összetevőkön osztoznak, mint más európaiak. Az ő sajátos gyakorisági helyzetük valószínűleg a származástani sodródás és elkülönülés következménye. Ezen felül az itteni elemzők előtérbe állítják az gravetti szerű népesség szétterjedését az Észak-Balkánról.

10. Majdnem mindegyik – jelen tanulmányban elemzett – európai sejti férfi tulajdonság-örökítő egyszerű kettős sejti tulajdonság-örökítő szalag azonos helyén lévő egyező tulajdonság-meghatározó tényezők ugrásszerű örökletes tulajdonság változásaival[146] jellemzett tíz leszármazási vonalhoz tartozik. Továbbá az európai öröklődő tulajdonságokat hordozó sejti tulajdonság-örökítő részegység állomány jelentős része felső őskőkori eredetűnek látszik, de az utolsó jégkorszak legnagyobb lehűlésének végén áttelepült, amikor Európa legnagyobbrészt benépesedett.

S a szerzők a tanulmány végén köszönetet mondanak mindenkinek, aki sejti tulajdonság örökítőt (DNS-t) adományozott, K. Kyriakounak a szíriai mintákért, H. Cann-nak a franciákért, A. Piazzanak a néhány olaszért és G. Brumatnak, aki segített nekik bizonyos vérminták összegyűjtésében. (Őt nem említik, de Béres Judit humángenetikustól tudjuk, hogy a magyar mintákat az ő intézetében – Johan Béla Országos Epidemiológiai Központ Humángenetika és Teratológiai Osztálya – gyűjtötték és bocsátották rendelkezésre – elsősorban csángó, bukovinai székely, kevert magyar, palóc és kiskun minták alapján.)[147] Szintén hálásak a névtelen szemlézőknek építő kritikájukért és az egyéb (az eredetiben részletezett) szervezeti és állami támogatásért.

[140] A mtDNS 16223-C I, X és W haplocsoportjairól van szó.
[141] Az itt hivatkozott tanulmány: V. Macaulay ((1999) és mások: *Am. J. Hum Genet.* 64, 232.
[142] Azaz molekuláris.
[143] Az itt hivatkozott tanulmány: P. Shen (2000) és mások: *Proc. Natl. Acad, Sc. U. S. A.* 97, 7354.
[144] Az itt hivatkozott tanulmány: M. T. Seielstadt (1998), E. Minch, L. L. Cavalli-Sforza: *Nature Genet.* 20, 278.
[145] Az itt hivatkozott tanulmány: L. L. Cavalli–Sforza (1994), P. Menozzi, A. Piazza: *The History and Geography of Human Genes.* Princeton Univ. Press, Princeton NJ.
[146] Azaz biallél mutációkkal.
[147] V. ö. Mészáros Anita és Dr. Béres Judit: Hazai etnikumok/populációk genetikai struktúrája. *KÖRnyezetvédelmi INFOrmáció*
https://www.xn--krinfo-wxa.hu/sites/default/files/M%C3%A9sz%C3%A1ros%20Anita%20%C3%A9s%20B%C3%A9res%20Judit.pdf

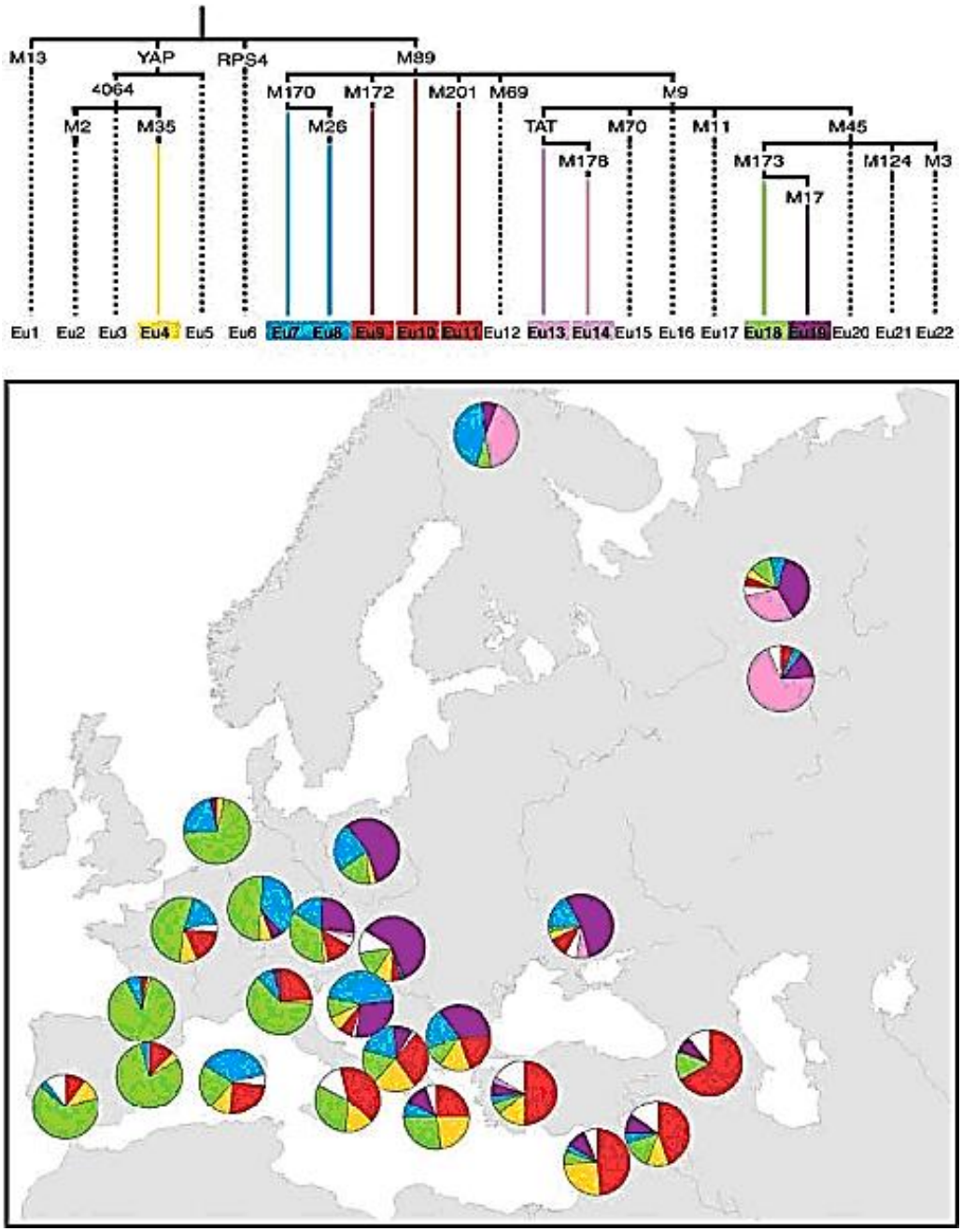

1. ábra fent: Az Európában és másutt talált helyre nem álló sejti férfi tulajdonság-örökítő (NRY) jelzők legtakarékosabban ábrázolt törzsfejlődése. Ebből korábban le lett írva a YAP (M. F. Hammer [1994], *Mol. Biol. Evol. 11,* 749), a TAT (T. Zerjal és mások [1997], *Am. J. Hum. Genet. 60,* 1174), az RPS4 (azaz RPS4YC711T, L. S. Whitfield, J. E. Sulston, P. N. Goodfellow (1995), *Nature 378,* 379) és a 4064 (azaz SRY4064, L. S. Whitfield, J. E. Sulston, P. N. Goodfellow (1995), *Nature 378,* 379). A maradék polimorfizmust nagyfelbontású vegytani folyadékelemző eljárás (DHPLC) segítségével azonosították (P. A. Underhill és mások [2000], *Nature Genet. 26,* 358, P. A. Underhill és mások (1997): *Genome Res. 7,* 996 és P. Shen és mások [2000], *Proc. Natl. Acad. Sci. U. S. A. 97,* 7354) és letétbe helyezték a National Center for BioTechnology Information (NCBI) dbSNP adatbázisba (www.ncbi.nlm.nih.gov/SNP). A törzsfejlődés elmélyítése az emberszabású majom szekvenciák felhasználásával történt.

Lent: A megfigyelt 19 haplotípus hat osztályba gyűjtve (lásd: 1. táblázat), külön színnel jelölve. Sárga: Eu4, kék: Eu7 és Eu8 együtt (a M170 mutációból), vörös: három haplotípus egyetlen családban, rózsaszín: Eu13 és Eu14, (a TAT mutációból), valamint zöld: Eu18 és bíbor: Eu19 (M173-on osztozva Európa törzsfejlődési földrajzában két külön osztályt jelentenek). A maradék 9 haplotípus – a teljes mintamennyiség 5%-a – fenn fekete pontozott vonallal jelölve, a tortadiagramon pedig a fehér területet. Három haplotípust, az Eu2, Eu5 és Eu21 jelűt nem találták. A tortaszeletek nagysága minden népességnél arányos a haplotípusok vagy haplotípus osztályok viszonylagos gyakoriságával. A két baszk mintát egybevették.

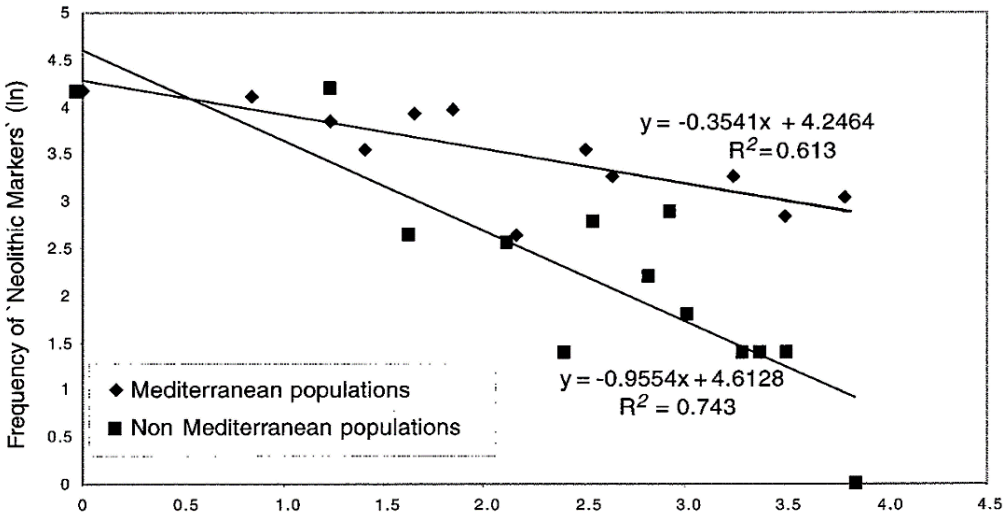

2. ábra. Abszcissza: Az egyes népességek távolsága a két közel-keleti (libanoni, szíriai) népesség átlagtól, ezer kilométerben kifejezve. Ordináta: az újkőkori jelzők gyakoriságának a logaritmusa (Eu4, Eu9, Eu10 és Eu11 összege) a Földközi-tengeri és a nem Földközi-tengeri népességben. A közép-keleti pont (x=0) a pontok mindkét sorát figyelembe vette. A két visszavezetési vonal jelentőségteljesen eltérő ($p<0,01$).

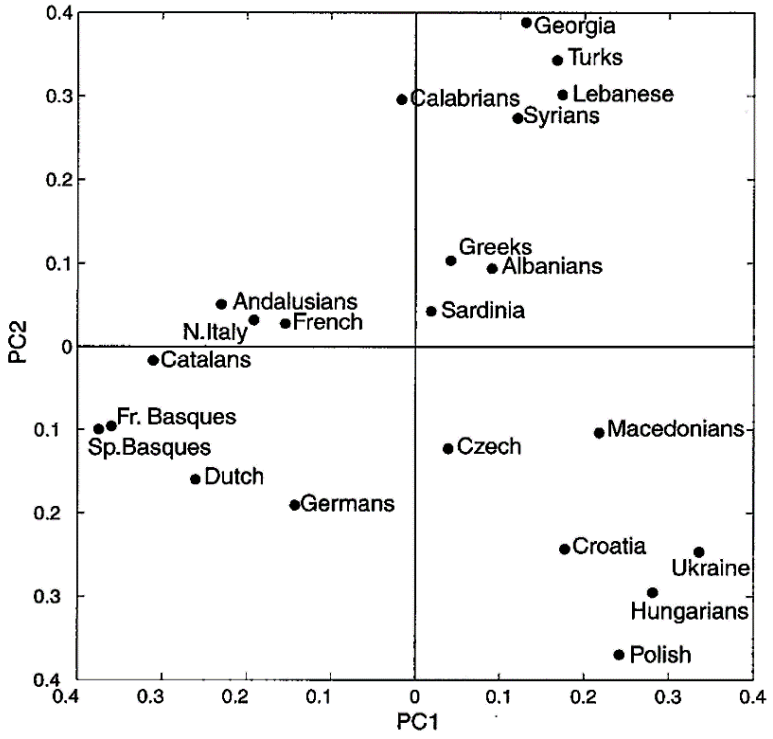

3. ábra. Az 1. táblázat adatainak alapvető összetevőkre vonatkozó elemzése. A első alapvető összetevőre a szórásnégyzet 46.24%-a vezethető vissza, míg a másodikra 34.69 %-a.

1. táblázat. A megvizsgált európai népességekben talált haplotípusok gyakorisága (százalékban).

Population†	*n*	Haplotypes*																	
		Eu1	Eu3	Eu4	Eu6	Eu7	Eu8	Eu9	Eu10	Eu11	Eu12	Eu13	Eu14	Eu15	Eu16	Eu17	Eu18	Eu19	Eu20	Eu21
Andalusian	29			10.3		3.4		6.9	3.4					6.9		3.4	65.5			
Spanish Basque	45			2.2		2.2	4.4		2.2								88.9			
French Basque	22						9.1	4.5									86.4			
Catalan	24			4.2		4.2		4.2		8.3							79.2			
French	23			8.7		17.4		13.0	4.3								52.2		4.3	
Dutch	27			3.7		22.2											70.4	3.7		
German	16			6.2		37.5											50.0	6.2		
Czech and Slovakian	45			2.2		15.6		8.9		4.4			2.2	2.2	2.2		35.6	26.7		
Central-northern Italian	50			2.0		8.0		14.0		10.0							62.0	4.0		
Calabrian	37		2.7	13.5				21.6	10.8	8.0					2.7	5.4	32.4		2.7	
Sardinian	77	1.3		10.4	1.3	2.6	35.1	5.2	5.2	14.2				1.3			22.1			1.3
Croatian	58			6.9		44.8		5.2		1.7					1.7		10.3	29.3		
Albanian	51		2.0	21.6		19.6		23.5	4.0	2.0							17.6	9.8		
Greek	76		1.3	22.4	1.3	7.9		21.0	1.3	2.6				1.3		1.3	27.6	11.8		
Macedonian	20			15.0		20.0		15.0	5.0								10.0	35.0		
Polish	55			3.6		23.6											16.4	56.4		
Hungarian	45			8.9		11.1		2.2		2.2						2.2	13.3	60.0		
Ukrainian	50			4.0		18.0		6.0		4.0	2.0		6.0	2.0			2.0	54.0	2.0	
Georgian	63							33.3	3.2	30.1				1.6	1.6	1.6	14.3	7.9		6.3
Turkish	30		3.3	13.3		3.3		40.0	3.3	6.6			3.3	3.3	3.3	3.3	6.6	6.6	3.3	
Lebanese	31			25.8	3.2	3.2		29.0	16.1	3.2						3.2	6.4	9.7		
Syrian	20		10.0	10.0		5.0		15.0	30.0		5.0						15.0	10.0		
Saami	24					41.7							41.7				8.3	8.3		
Udmurt	43			4.7		7.0			4.7			2.3	27.9		4.6		11.6	37.2		
Mari	46					4.3			6.5			4.3	65.2		6.5			13.0		
Total	1007																			

*The haplotypes are defined by the following markers and the respective derived alleles: Eu1, M13-C; Eu3, YAP$^+$, 4064-A; Eu4, YAP$^+$, 4064-A, M35-C; Eu6, RPS4-T; Eu7, M89-T, M170-C; Eu8, M89-T, M170-C, M26-A; Eu9, M89-T, M172-G; Eu10, M89-T; Eu11, M89-T, M201-T; Eu12, M89-T, M69-C; Eu13, M89-T, M9-G, TAT-C; Eu14, M89-T, M9-G, TAT-C, M178-T; Eu15, M89-T, M9-G, M70-C; Eu16, M89-T, M9-G; Eu17, M89-T, M9-G, M11-G; Eu18, M89-T, M9-G, M45-A, M173-C; Eu19, M89-T, M9-G, M45-A, M173-C, M17(delG); Eu20, M89-T, M9-G, M45-A; Eu21, M89-T, M9-G, M45-A, M124-T. Haplotypes Eu2, Eu5, and Eu22 were not observed. †Several samples were previously described (*10, 11, 28*). Samples not previously examined included 23 French, 16 Germans, 39 northern Italians, 45 Sardinians, 58 Croats, 20 Macedonians from northern Greece, 55 Poles, 50 Ukrainians, 20 Syrians, 24 Saami, 43 Udmurts, and 46 Mari.

A haplotípusok a következő jelzők által vannak meghatározva és a nekik megfelelő allélek levezetve: Eu1, M13-C; Eu3, YAP+; 4064-A, M35-C; Eu6, RPS4-T; Eu7, M89-T, M170-C; Eu8, M89-T, M170-C, M26-A; Eu9, M-89-T, M172-G; Eu10, M89-T, M201-T; Eu12, M89-T, M69-C; Eu13, M89-T, M9-G, TAT-C, M178-T; Eu15, M89-T, M9-G, M70-C; Eu16, m89-t, m9-g; Eu17, M89-T, M9-G, M11-G; Eu18, M89-T, M9-G, M45-A, M173-C; Eu18ó9, M89-T, M9-G, M45-A, M173-C, M17(delG); Eu20, M89-T, M9-G, M-45-A; Eu21, M89-T, M9-G, M45-A, M124-T. Az Eu2, Au5 és Eu22 haplotípust nem észlelték. Számos mintát már korábban leírtak (O. Semino (1996), G. Passarino, A. Brega, M. Fellous, A. S. Santachiara-Benerecetti: *Am. J. Hum. Genet.* 59, 964; P. A. Underhill (2000) és mások: *Nature Genet.* 26, 358; L. Quintana-Mirzi (1999) és mások: *Ann. Hum Genet.* 63, 153). Korábban nem vizsgáltak közül való 23 francia, 16 német, 39 észak-olasz, 45 szardíniai, 59 horvát, 20 észak-görögországi makedón, 55 lengyel, 50 ukrán 20 szír, 24 lapp, 43 udmurt és 46 mari példány.

2. táblázat. Az első három, nem nemi kromoszóma által meghatározott fehérje jelzőkön alapuló alapvető összetevő összefüggése (L. L. Cavalli–Sforza (1994), P. Menozzi, A. Piazza: *The History and Geography of Human Genes.* Princeton Univ. Press, Princeton NJ.) és a fontosabb európai Y kromoszóma haplotípusok gyakorisága.

Table 2. Correlation between the first three PCs based on autosomal protein markers (*5*) and the frequency of the major European Y chromosome haplotypes.

	Eu4	Eu9+Eu10+Eu11	Eu7	Eu18	Eu13+Eu14	Eu19
PC1 (28%)†	0.6806**	0.7939**	−0.4450*	−0.3004	−0.3644	−0.1673
PC2 (22%)†	−0.1415	0.0626	0.0594	−0.6967**	0.7570**	0.2074
PC3 (11%)†	−0.3385	−0.1248	0.0924	−0.3836	0.0438	0.7270**

*$P < 0.05$. **$P < 0.001$. †Portion of variation accounted for by each PC based on autosomal protein markers (*5*).

† A változás résznek megfelelő nem nemi kromoszóma által meghatározott fehérje jelzőkön alapuló egyes alapvető összetevő.

II. A közölt eredmények s más hozzászólások kiegészítése, értékelése

Az Y kromoszóma az ember hím nemét jelzi. A kromoszómák általában párban vannak, és így jön össze az emberi 42 a 21 párból. Nőknél nincs gond, ott valamennyi kromoszóma pában van, és ezért a mutáció esélye kisebb, mert annak a valószínűsége, hogy a pár mindkét felében megtörténik a mutáció, nagyon kicsi, így a 'hibákat' az új egyed fejlődés közben kijavítja: a hibás párt kiiktatja.

Ellenben a férfiaknál az egyik kromoszóma, az X formájú nem rendelkezik párral, mert annak egyik lába hiányzik, azaz Y formájú. A kettő nem azonos. Ennek egyetlen szerepe van, a kifejlődő egyedet férfi nemiséggel látja el. Úgy néz ki, hogy semmiféle más feladata nincs, a rajta lévő gének üresek.

Minthogy ez férfiről férfire öröklődik – ahogy a női petesejt mitokondriuma is csakis a női utódnak adódik át – ezért a férfiág elemezhető vele. Minthogy nincs párja, ezért a mutációra érzékenyebb, a változás sebessége nála sokkal gyorsabb, hisz nincsen korrigáló tükörkép. Innen is jön az, hogy a nő a genetikus információt megőrzi, s a férfi az, aki annak változásait serkenti. A női petesejt ugyanis a születéstől ott van a petefészekben, azaz az anya még beleírhat, de a továbbadója már nem, ugyanakkor a férfi ondó akkor képződik, amikor fel is használódik (nem sokkal korábban, talán néhány nappal), ezért az egyed életében bekövetkező változásokat beleépíti, azaz a tapasztalatot átörökíti.

A meglepő az, hogy az Y kromoszóma elemzése nem ugyanoda visz, mint a mitokondriumé, azaz a férfi és a női emberős nem ugyanazon területről való. Az Y kromoszómával a Távol-Keletre vezet a sor vissza, a mitokondriummal pedig Afrikába. És erről talán azért nem szeretnek túl hangosan beszélni, mert az Ős Ádám—Ős Éva modell ezzel nem áll össze. S ha például az Y követésével a Palesztinába menő középponti találkozást szeretnék és vélik kimutatni, de akkor bizony az európai Y elemzés nem ad középponti helyzetet Levantinnak, csak leágazást.

Cunliffe tanulmánya a jégkorszak felmelegedését követő növényi előnyomulásról nem engedi meg az északi nagy népesség koncepciót, mert a jégkorszak lehűlő szakaszában a folyók mellé települtek fokozatosan délre húzódtak, és előtte sem voltak, még a Volga–könyök magasságában sem. Az Urál túloldalán a Tien–San mellől jelenhettek meg, de az Uráltól délre áthatolhatatlan mocsarak voltak a Káspi–tengerig. Csakis a jégkorszak fölmelegedésének utolsó szakaszát követően tudott ember átmenni az Urál és a Káspi-tenger között, azaz a Kurgán mozgás idején, a j. e. 5000 után. Ezért is van baj bármiféle uráli őshaza elmélettel.

Az emberiség őstörténetét tekintve nem lehet egyszerűen pusztán a természeti környezet egyes állapotaiból kiindulni. Azaz ha a jég a kérdéses időszakban ki is kerülte az Urált végig, északon is, egyáltalán nem lehet oda szükségszerűen feltételezni emberek nagy tömegeinek az átvonulását. Mert már az is feltételezés, hogy nagy tömegek északra kerültek volna a mamut után menve, mert a mamut követte volna az északra húzódó kedvező életfeltételeit, majd midőn azok ott is megszűntek, átment volna az Urál keleti oldalára. Az emberek meg utána jó nagy tömegben, mert arra kényszerültek.

Ez tehát elvileg is lehetetlen volt Cunliffe szerint. Ugyanakkor azt is tudjuk, hogy a jégkorszak lehűlő szakaszában a mamutvadászok a mamut után jöttek be a Kárpát–medencébe és itt halt ki a mamut. E vadászok itt tértek át a szarvas vadászatára a leghidegebb időszakot megelőző 5–6 évezredben. Nem kellett vagy lehetett tehát sehová sem követniük a mamutokat. Nem áll meg a társadalom északra költöztetése. Ehelyett azt kell hangsúlyozni, hogy sem Afrika, sem a Kaukázus nem az egyedüli tényező ebben a folyamatban, hanem a Kárpát–medence inkább az elsődleges, a bükki kultúra. Északon ugyanis semmiféle földművelés nem volt lehetséges és így a letelepedéssel is bajok lettek volna, még csak kezdetleges állattenyésztésre sem nyílt ott ekkor semmi lehetőség.

Azaz a feltételek a nagy népesség eltartására ekkor csak a Kárpátok környékén voltak meg továbbra is, tehát itt kellett maradjanak, azok, akik majd a később magyarnak nevezett nyelvet már ekkor beszélték.

Majd a szarvas–vadászok a fölmelegedés után követték az északra vonuló szarvasokat, amit viszont nem lehet nem figyelembe venni, hiszen ezután jelenik meg Észak–Kelet–Európában a szvidéri műveltség és a később finnugornak nevezett jelenség. A mamutok már azelőtt kihaltak, hogy az Urál túloldalára lehetett jutni. Ha az Urál túloldalán is voltak mamutvadászok, azok tehát a Tien-San lejtőiről ereszkedtek le, amire Gábori Miklós könyve kifejezetten és határozottan utal. Mert Gábori könyve nem csupán útleírás, hanem komoly régészeti anyag előadása. S ha e túloldali mamutvadászoktól átterjedt is keletre, egészen Amerikáig a technika, ahhoz csak egyes szavak tartozhattak, nem a nyelv egésze. De a globális értelmet tekintve, azaz a műveltségi azonos jegyeket értelmezve nem kell feltétlenül emberek tízezreit mozgatni, költöztetni a magyarázathoz. Lehetséges ugyanis a párhuzamos értelmezés, minek lényege, hogy akkor az alapfelfogás mellérendelő volt és sok jelenségre az azonos módon működő emberi elme azonos választ adott, amint ad azóta is. A mellérendelő alapfelfogásra a jégkorszak kemény időjárási körülmények között élő embernek létfontosságúan szüksége volt, mert csakis együttműködve tudta biztosítani maga és társai létfeltételeit.

25–30 évezrede tehát valóban bejött a Kárpát-medencébe a mamutvadászok népe, mint a gravetti kultúra népe. De ez persze még nem nép, mert akkor még nem volt néppé szerveződés, de ők mindenesetre a Kaukázusban kialakult embertípust hozták be. Velük ötvöződött a helyi lakosság és hozta létre a cromagnont. Gábori könyvében erre igen komoly adatok vannak, amint Cser Ferenc könyvében is. Azok is a mousteri kultúra utódai, akik átfejlődésének a Donnál találták meg tárgyi leletsorát. Ebben a régészek számára azért kellemetlen, mert nem támogatja az Ős–Éva modellt. Európa népessége a hajdani homo erectus közvetlen utóda és az erectus három helyen fejlődött modern emberré: tömegében a Kaukázusban, majd Európában a Dordogne és a bükki ember alakult azzá. A mamutvadászok azonban még mellérendelő szemléletűek voltak. A neandervölgyi utódok ugyancsak.

A mezozoikum, amely időszakról alig van hiteles lelőhely, 12 ezer éve kezdődött, de nem 7 ezer éve, mint a hagyományos kormeghatározás véli, hanem a C14 szerint 8–9 ezer éve volt a váltás a neolitikumra, de inkább 9 ezer éve. A Körös–Tisza műveltség jelen előtt 8500 körül jelent meg, j. e. 7500 évvel pedig már a Vinča volt jelen. S közben ott van még a Lepenski-Mir műveltség j. e. 10000-ből a Duna alsó folyásánál, valamint ott van az egyik bükki barlang gyermek csontváza, amely 11 évezredes.

A többágú őstörténet meghirdetése nagy teljesítmény, miáltal minden korábbi írás, kutatás igen jól megállja a helyét, időszerű és igaz marad, mert az idő nem lövi ki fölüle a főnökelméletet, aminek alávetette magát, mind a legtöbb irányzat a modern tudományban. Páran igen régtől képviselik Kárpát-medencei eredetünket, s hogy bizonyítottan igen régtől védjük, tartjuk eme Magyarmedencét. Az idei nyári MVSZ-konferencián is a "Kelet" csak alibi volt végül, mert a Kárpát-medencei eredet vált áttörő gondolattá. Bár azt is központi gondolatként elfogadni látszottak, hogy minden innét ment valahogy ki minden irányba, s aztán nem véletlen, hogy kint is megmaradt és később kicsit másként, de visszatért.

Szabó István Mihály más (220 amerikai) irodalmakra is építve felépített egy mamutvadász elméletet az ugor népre, amely átment a mamut után az Urálon északon annakidején, majd Amerikába is átment, szétáradt egész Eurázsiában, s végül Árpádékkal, az Urál felől nem sokkal korábban indulva, bejött, hogy Európa közepén a magyarságot megalkossa. Nohát itt tartunk, a Science-hatására.

De tarthatatlan, hogy 30 ezer éve népről lehessen beszélni. Ráadásul félmillióról, a Sarkkörön túl. Ő ugyan természettudományi adatokra hivatkozik, de csak úgy nagy általában. Szóval ez így nem maradhat. De nem igazán vele van a baj, mert ő csak hűen ismerteti a vonatkozó nagyszámú amerikai irodalmat. Valamiért az amerikaiaknak fontos ez a tévedés, téves értékelés. Vagy csak tudatlanok. Mert ha nincs adat, akkor jönnek a feltételezések. Azok meg mindig a régi beidegződések mentén jönnek.

De az is baj, hogy mindenki kritika nélkül megy az 'amerikai után', és nem súlyoz mások alapján. Ha rendelkezésemre áll az amerikai, de jobb mondjuk a francia, akkor komolyabb súllyal kell használni a franciát.

A Pecsora környéke eléggé üres volt a würm jégkorszak felmelegedésekor. Ezt Götz László is erősen hangsúlyozta, mert az általa bírált finnugorizmus oda köt mindent, az Urál két oldalára.

A Cunliffe könyvében lévő komoly tanulmány a jégkorszak fölmelegedését követő növényi előrenyomulásról nem enged ilyesmit leírni. Vagy ugyanilyen Gábori Miklós korrekt könyve. Útleírásnak tűnik, pedig a legkomolyabb régészeti anyag.

Költő László ősidői rendje szerint: 1. A 12 millió éves Ramapithecus és kultúrája. 2. Az alsó paleolitikumi, 800-220 ezer éves, Paleohungaricus és kultúrája. 3. Középső paleolitikumi 70-30 ezer éves, mousteri Érd, Tata, Subalyuk, Szeleta kultúra. 4. Felső paleolitikum, 30-12 ezer év, aurignaci Istállóskő, gravetti Szeleta, Ságvár kultúra. 5. A mezolitikum 12-7 ezer éve, mely időszakról alig van hiteles lelőhely. — De az itteni váltóidőpont hibás, még a hagyományos és nem a C14 kormeghatározás szerinti. Ez a határ 8-9 ezer év, inkább 9, mint 8. A Körös-Tisza műveltség jelen előtt 8500 körül jelent meg. Jelen előtt 7500 évvel már a Vinča volt jelen. Közben azért ott van a Lepenski-Mir műveltség a Duna alsó folyásánál, ami jelen előtt 10 évezredes és ott van az egyik bükki barlang gyermek csontváza, ami 11 évezredes. 6. Neolitikumi 7-5 ezer éves Körös, alföld–dunántúli vonaldíszes, tiszai, lengyeli kultúra. 7. 5-4 ezer éves kora, közép és késő rézkor: Tiszapolgár, Bodrogkeresztúr, Pécel kultúra. 8. 4 ezer évtől kora bronzkori Zók, Nagyrév, Makó kultúra. 9. Középső bronzkori Füzesabony–Gyulavarsánd, mészbetétes edények, Vatya kultúra. 10. Késő bronzkori halomsíros, urnamezős, Gáva kultúra. 11. Ókor–kora vaskor, 2900-2700 éves kimmer, sigynna, preszkíta, (Hallstadt) kultúra. 12. Vaskori 2700–2500 éves szkíta kultúra. 13. Késő vaskori 2400 éves kelta (La Tène) kultúra. 14. Római kori kb. 2000 éves dák, jazyg, szarmata kultúra. 15. Kora népvándorlás kori markomann, quad kultúra. 16. Kora középkor–népvándorlás kori hun, gót, gepida, langobárd, avar, magyar kultúra. 17. A népvándorlás kort záró magyar államalapító kultúra. 18. 1000–1303, Árpád-kori, Árpád-házi királyok kori bevándorló kun, román kultúra. 19. Középkor–későközépkori–koraújkori török kultúra.[148]

Viszont Szabó István Mihálynál is azt látjuk, hogy a természeti környezetből indul ki automatikusan. Tehát ha a jég az Urált kikerülte, és volt ott egy lakható sáv, akkor szükségszerű volt, hogy odamenjenek, akik előtte már északra húzódtak és szorult helyzetbe kerültek onnan (az Uráltól) nyugatabbra. Tehát még az elvi lehetőséget is ki kell zárnunk, őt (őket) csak az győzi meg. Ez a kemény kizárás pedig az északra felköltözéssel, felköltözőkkel lehet kapcsolatos. Szabó István Mihály nem is akarja behozni szinte őket a Kárpát-medencébe, hanem a Kaukázusból (afrikai érkezéssel) egyenes ívben viszi őket északra. De ha sem Afrika, sem a Kaukázus nem egyedüli tényező ebben a folyamatban, hanem a Kárpát-medence inkább az elsődleges, a Bükki kultúra, akkor nem áll meg a teljes társadalom északra költözése. Hiszen ott földművelés nem volt lehetséges, merthogy azért az akkori ottani hőmérséklet fagypont közeli és alatti volt. Jég azért nem rakódott le, mert oda, nyugati légáramlással az Urál keleti felére már párás levegő nem került. Nem volt honnan lerakódnia a jégnek. A letelepedéssel is nehézségek voltak. A feltételek a nagy népesség eltartására csak a Kárpátok környékén voltak meg továbbra is, tehát itt maradtak, akik a későbbi magyar nevű nyelvet beszélték.

[148] Költő László: A Kárpát-medence régészeti vázlata, archeometria. Acta XVIII/1. pp. 323-324.

Cunliffe könyvét kézbe kellett volna venni, mert nagyon fontos Európa régészetét tekintve. Az a baj, hogy a jégkorszak lehűlő szakaszában a folyók mellé települtek fokozatosan délre húzódtak, és előtte sem voltak a Volga könyöknél sem. A Tien-San mellől jelenhettek meg az Urál túloldalán, de az Uráltól délre áthatolhatatlan mocsarak voltak a Kaspi-tengerig. Csakis a jégkorszak fölmelegedésének utolsó szakaszát követően tudott ember átmenni az Urál és a Káspi között, azaz a Kurgán mozgás idején, a jelen előtt 5000 után. Ezért zűrös az uráli őshaza elmélete.

Viszont, mi van, ha abban mégis a mamut után északra kullogók azt mindenüvé követték, s amikor átmentek utána az Urál túloldalára, nem álltak meg. Illetve talán maga a kultúra áthúzódhatott egészen Amerikáig. (Nem kellett ahhoz oda költöznie az uráliaknak, de a technikát átadhatták – amihez a nyelv is hozzátartozott.)

De nem mehettek át, mert a jégkorszak lehűlő szakaszában a mamut után jöttek be a Kárpát medencébe, és itt halt ki a mamut. Itt tértek át a szarvas vadászatra a leghidegebb időszakot megelőző 5-6 évezredben, aztán a fölmelegedés után már a szarvasokat követték. Erről nem tudni, igen a legnagyobb tévedés. És szavak tartoznak a technikához, nem a nyelv egésze. A mamutok kihaltak, mielőtt az Urál túloldalára lehetett jutni. Ha a túloldalon voltak is mamutvadászok, akkor azok a Tien San lejtőiről ereszkedtek le északra. Gábori könyve erre kifejezetten és keményen utal!

Azért is igen észnél kell lennünk, mert mások mindent kisajátítanak. Pazirikról, a paziriki leletről orosz és francia régésznő filmje arról szólt, hogy az szláv volt (indoeurópai). Ebben az a rossz, hogy a mát vetítik vissza, azt igazolják. Ezért nekünk meg azt kell hangsúlyoznunk, ha az nem hozzánk tartozik, hogy miért nem a mi tömbünk még akkor sem, ha ahhoz hasonló kisebbség többször költözött is hozzánk onnét is, a Kárpát-medencébe. Ezért a Kárpát-medencei magyar eredetről szóló könyveket[149] angolul és más nyelveken is ki kell adni.

A Science azonos számában, de néhány oldallal előbb van egy másik cikk, Anna Gibbons riportja néhány népesség-régésszel. Ebben a dolgok sokkal érthetőbbek, az ebben elhangzottak sokkal inkább megérthetők, és lényegében a másik cikket csak adatforrássá teszik. Arra a cikkre reagálnak, szóval szoros a kapcsolatuk. Akinek az Science szám a kezében volt, annak a másik, a magyarázó riport cikket is látnia, olvasnia kellett. Tehát aki csak a Semino és társai cikkét idézni, mivel az kevésbé érthető, jobban tud manipulálni vele. Nem feltétlenül akar persze szándékosan bárkit is félrevinni, hanem arra áll az agya, hogy már sajnos magától (a választott anyagtól) félremegy.

Amikor a genetikusok megtagadták az ún. finnugorságot, akkor sokan azonnal ugrottak keletre. Egyébként a Semino munkában az ott felhozott közép-ázsiai gén eredetet rosszul interpretálták. Az azt jelenti, hogy egy korábbi részből való leágazást ott találnak, de nem a forrást. A forrás föltehetően a Kaukázus volt. Gábori ír erről a könyvében, de a régészek elhallgatják. Talán meg kellene tanulni grúzul és örményül, hogy a munkáikat feldolgozhassuk.

A Fejes Pál könyve a Seminóékra reagál. Persze ő a mennybe megy, s hasonlókat mond, mint Szabó István Mihály. Van egy harmadik személy is, Gulyás István, akinek Isten diktálja a történelmet, és úgy gondolja, 50.000 éve Kína területére telepítette vissza az Isten a magyarokat, amikor azért vitte el őket a Földről, mert közben a földet egy méter mélyen kiégette, hogy megtisztítsa. Aztán ő ugyanarra viszi őket, mint Szabó István Mihály, tehát Amerikába, Equadorig, hogy a géntisztítást népkeveredéssel elvégezzék, ami isteni feladat. Ugyanúgy vissza is jönnek, északon bejutnak Európába, de a Kárpát-medence foglalt, ezért lemennek Etiópiáig, majd igen későn a Kaukázuson keresztül aztán, mint honfoglaló Árpádiak érkeznek be. Fejes pedig, szintén ugyanebben az időben Kínából India felé viszi ezeket a szerencsétlen ősöket. Mármost szerintem érdemes lenne elgondolkozni ezen a hármas egyezésen Nem tudtak egymásról biztosan. Ez tehát lehet olyan közös eredmény, rezonancia is, aminek kell legyen valami valóságos eredete, talán legfőképpen valami eszmeáramlat, amire ők különböző utakon eljutottak: természettudomány, írástörténet és a

[149] Például Cser (2000) Ferenc: *Gyökerek. Töprengések a magyar nép és nyelv Kárpát-medencei eredetéről.* Szerzői kiadás, Melbourne. http://www.leventevezer.extra.hu/gyokerek.pdf.

szellemtörténet útján. Mert ha nincs is igazuk, talán van valami lehetőség általuk valami eredményre jutni.

Bár szörnyű, hogy nem tudnak semmit, vagy nem akarnak, földtörténetről, időrendről, megfelelő korok régészeti anyagáról, a fantáziájuk szabadon jár. Nem kell telepátia ahhoz, hogy összehangolódjanak, hiszen ezek a kérdések már újságírók szintjén kerengenek, – de nem a korrekt, nem a tényekre alapuló megoldásokként.

A három azonos gondolatmenethez nem kell rezonancia, mert az ősnyelv, az ősnép gondolata a levegőben van, s a Mú-katasztrófa elmélet is azzal foglalkozik. Nem kell egymásról tudniuk, hogy ugyanarra a világot behálózó magyar kalandozás gondolatára jussanak. Pedig tévedés. Amerikába nem akkor ment az ember, hanem akkor, amikor Ausztráliába is, és föltehetően vízen. Ausztráliában a Würm lehűlési szakaszának nagyon az elején ment át az ember, és legalább 90 km-t kellett nyílt vízen mennie, hogy odaérjen. Nem tudott visszajönni, mert a tutaj csak egy irányba ment, mire odaért, újabb útra már használhatatlan volt, elázott, Ausztráliában meg egy útra való tutajt sem tudott készíteni. Legalább 30 embernek kellett oda menni közel egy időben, hogy szaporodni képesek legyenek és valamiféle elvont gondolkozással kellett rendelkezniük, hogy a horizonton lévő felhőkből rájöjjenek: ott szárazföld van! 60 évezrede ott él az ember, és 60 évezredes szikla kőarcai, majd festményei vannak. Mindezt tízezer évvel azelőtt tette meg egy alapvetően mongolid népesség, hogy Afrikából a modern ember kijött volna. Nyilvánvaló képtelenség, de nem maga az ausztráliai benépesedés, hanem, hogy a modern ember kizárólagos forrása Afrika.

Fejes cikke különösen elszomorító, mert értelmes ember hogyan hozhat össze ilyet? Olyan, mintha csak játszana, s nem hinné komolyan, amit ír. Több oldalról, kapásból lehet cáfolni, hiszen sem a földtörténetet, sem területek éghajlati és növényi viszonyait, sem a régészeti emlékeket nem ismeri. Az egész egy fantáziadús mese, valóságalapja szinte nulla. Ahogy belekeveri a valóságos dolgokat, az azonban arra utal, hogy az olvasókat tökéletesen bugyutának fogja fel. Sajnálatos, mert az ilyen munkák a valódi alternatívák hitelét is rontják.

És aki e tévedéseket követi, visszatér az 'ősi hitvilágához'. A szkíták ugyanis nem voltak szumirok, nem beszéltek azon a nyelven. Amit róluk tudni lehet, néhány név alapján, csupán annyi, hogy *indoeurópai* isteneket imádtak. A sumérok nem lovagoltak, nem kerültek ki a sztyeppére, csakis a nagy sűrűségű városi életmódra voltak alkalmasak. Városból nem vezet az út a sztyeppei élethez, nem értenek hozzá, ott elpusztulnak.

A közép-ázsiai hivatkozást sokan félreértik és magyarázzák. Annak az európaival közös gyökere a Kaukázus. Innen mentek keletre és nyugatra. Innen rajzott ki a gravetti népe, és az átalakulás a Don mellett tetten érhető, amikor a mousteri szerszámok átalakulnak gravettivé. Ez a forrás, azaz nem Szíria és nem Afrika. Közép-Ázsiában, amire sokan gondolnak (turk területek, Aral-tótól keletre) nem volt emberi települési forrás, a korai ember kizárólag dombos, hegyvidéken élt. Kirgízia embere nem fejlődött se aurignacivá, se gravettivé, azokat ezek fölváltották, később. Ideje Gábori könyvét elolvasni[150]

Az uráli embereket a TAT jellemzi, és a Semino cikk külön ki is emeli, hogy magyaroknál TAT-utód gént nem találtak! Ez a fontos, mert nem az Uráltól jött a magyarság.

A gravetti népe valóban Ukrajnában és a Kárpátokon belül vészelte át a jégkorszak leghidegebb részét. Gáboriné könyvében minden világosan le van írva.[151] Erről a nemzetközi régészet nem akar tudni: igenis, a leghidegebb időszakban a Kárpátok között volt emberi élet, és nem is akármilyen, és ez nem vonult Észak-Balkánra. Hacsak a Kárpát-medence nem Észak-Balkán!

A Semino cikk leglényegesebb mondandója az, hogy az európai népesség döntő mértékben európai eredetű. S hogy az M45-ös gén közép-ázsiai, az azt jelenti, hogy kaukázusi és nem azt,

[150] Gábori Miklós: *Ala Tau Ararát – Régészeti utazások.* Gondolat, Budapest, 1974.
[151] Gáboriné Csánk Vera: *Az ősember Magyarországon.* Gondolat, Budapest, 1980.

hogy uráli. Délen élt az ember, a jégkorszak lehűlő időszakában sem nagyon találsz az Urál környékén emberi telepeket. Gábori bemutatja, hogy a Káspi-tenger fölött mocsaras volt a terület, ott ember a lovas kultúrákig nem tudott áthaladni az Urál egyik oldaláról a másikra. A kelet-nyugati mozgás csakis a Kaukázus vonalában, a Káspi tengertől délre történt. Ez a góc az A vércsoport mutációját jelenti, ami Európában 35%-ban van jelen a 25-30%-os ősi 0-ás vércsoport mellett. Ami keletről jött, az a B vércsoport, ami a Kárpátok között alakult ki, az meg az AB. A neandervölgyi génjét föntebb kell keresni, az ág eredeténél, ami a magyarságnál talán 5%.

Egyébként a főemlősök közös pontjától indították a gén-családfát. És akik nem értik a genetikai törzsfejlődést, megették a szlávságra utaló lehetetlen állítást is. Az elágazásokhoz a genetikusok matematikai alapon rendelnek időt és úgy tűnik, hogy egy adott időtávolságra, pl. tíz évezredre tesznek egy-egy elágazást. Csakhogy a spontán mutáció, mindamellett, hogy ritka, ráadásul nem az idővel arányos, hanem az események számával. Egy több milliárdos népességű földön egy-egy elágazás valószínűsége nagyságrendekkel gyakrabban történik meg időegység alatt, mint akkor, amikor a Föld teljes emberkészlete talán még egy millió sem volt.

D. Emberi őstörténeti és öröklődéstani összefüggések összefoglalása ábrákkal

M168 mutációs réteg embere jön ki Afrikából. Ez az ember a Homo erectus lehetett (oda előbb átmehetett, mert a Homo ergatrasnak vannak 1,6 millió éves nyomai a Kaukázusban). Levante keleti végén az M130 elválik tőle és később egész Indiáig, Indonéziáig elér.

A Kaukázusban pedig az M89 mutáció jelenik meg és lesz az alapja jóval később az Ázsiába és Európába menő, további mutációkat hordozó embereknek.

A következő szint, amikor az M9 elindul és Észak-Kínáig jut.

Az M9-ből már elindulása előtt leágazó M45 lesz az európai mutációk kiindulópontja. Ezért sem jöhettek tehát a Közép-Európaiak Kínából.

Az ebből az M45-ből leágazó korábbi ág az M173 lehet, amely legkorábban indulhatott el, mert egészen Nyugat-Európáig jutott. És lehet, nem úgy haladt, amint azt például Szabó István Mihály – bizonyára Vértes László ábrája (lásd a *4. ábrát*) nyomán – bemutatta,[152] hanem Kis-Ázsián át, mert akkor még a Boszporusz-szoros zárva volt.

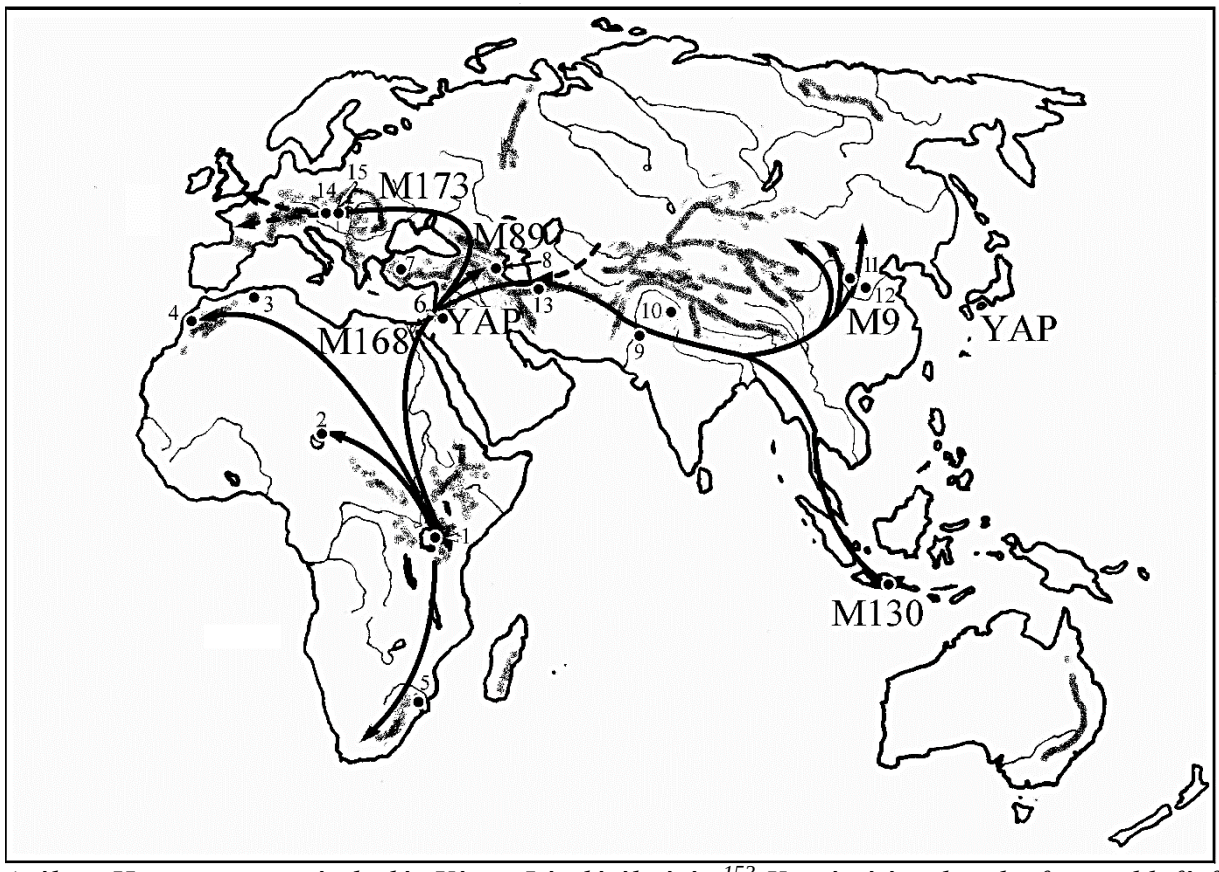

4. ábra. Homo erectus vándorlás Vértes László ábráján.[153] Kiegészítésünk: a legfontosabb férfi tulajdonság-örökítő jelzők az elágazások mellett. Műveltségek: 1: Olduvai, 2: Koro-Toro, 3: Ternifine, 4: Sidi Abderrahman, 5: Swartkrnas, 6: Ubeidiya, 7: Karain, 8: Borda balka, 9: Soan, 10: Guler, 11: Chaukau-tien, 12: Lantian, 13: Dushanbe, 14: Buda, 15: Vértesszőlős.

[152] Lásd Szabó István Mihály: Vezérfonal a magyar és az uráli népek őstörténetének áttekintésére. (A szakirodalom kritikai összefoglalása.) *A Zürichi Magyar Történelmi Egyesület Tizenhetedik Magyar Őstörténeti Találkozó és Tizenegyedik Magyar Történelmi Iskola (Budapest 2003).* Budapest-Zürich, 2004. *Acta Historica Hungarica Turiciensia* XVIII. évf. 2. szám. pp. 69-104. http://mek.oszk.hu/05900/05943/05943.pdf. Szabó István Mihály: *A magyar népe eredete. Az uráli népek eurázsiai–amerikai őstörténete.* Mundus, Budapest, 2004.

[153] Vértes László: *Kavicsösvény. A vértesszőlősi előember regénye*. Budapest, 1969.

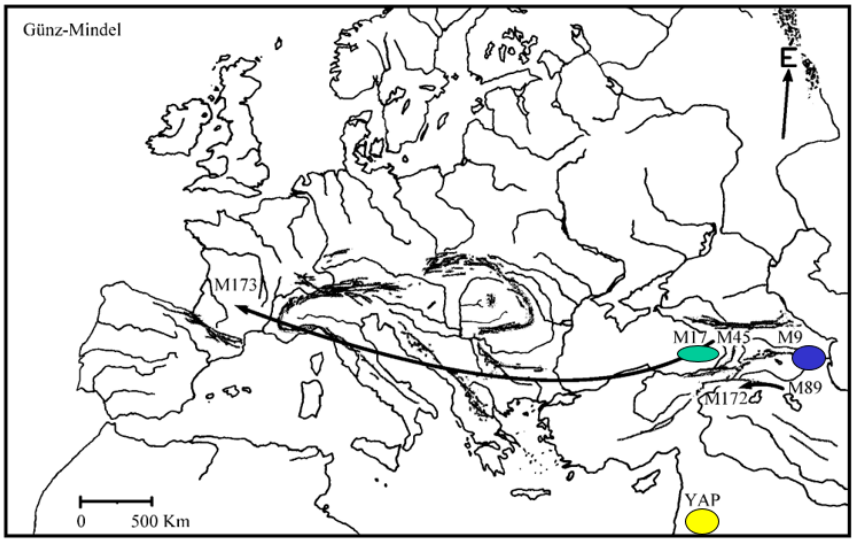

5. ábra. Génáramlás a günz jégkorszak végén (j. e. 660–500.000).

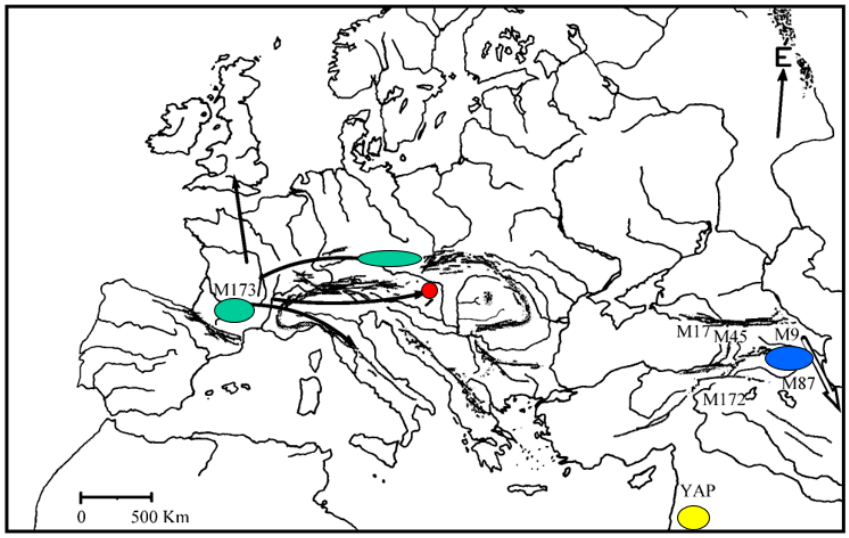

6. ábra. A mindel jégkorszak idején (j. e. 476–270.000). Vértesszőlős és Buda: je. e. 450–250.000.

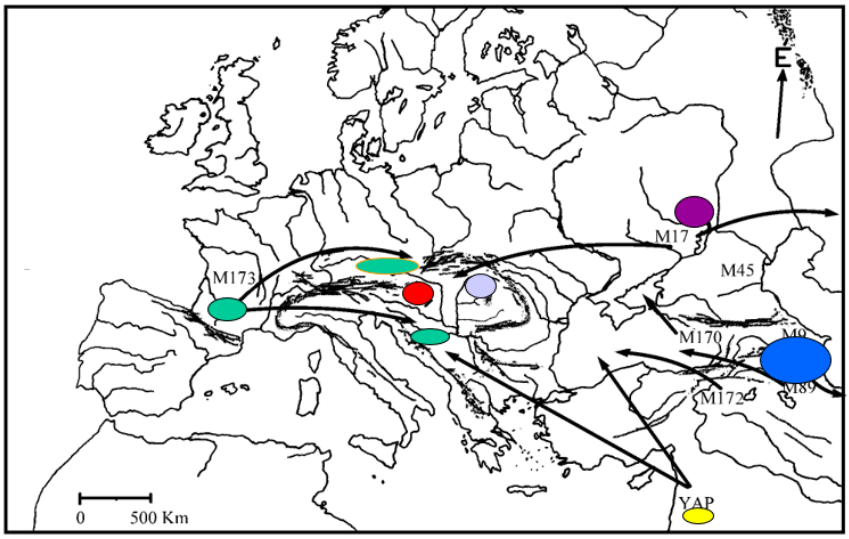

7. ábra. Génáramlás a würm jégkorszak végén.

Az M173-ból származó M17 később indulhatott el észak felé, a Donig jutva, majd a Kárpát-medencét is betöltötte mint gravetti műveltség, és ekkor terjedt Közép-Ázsia és Észak-India felé is. Nyugat-Európába kis arányban valószínűleg majd csak a földművelés terjedésével a vonaldíszes kerámia népe viszi e mutációt (17. ábra), ezért ritkább ott, és mert a kurgánhódítók (M170) rátelepedtek és irtották.

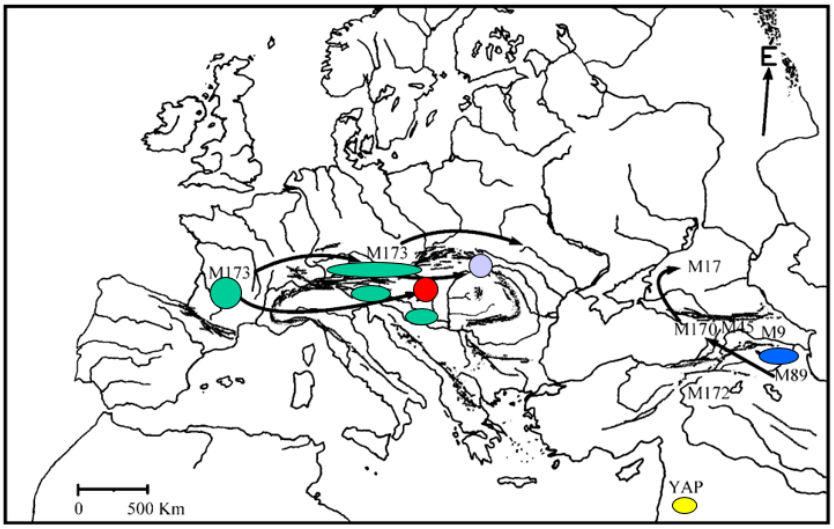

8. ábra. Génáramlás a riss jégkor végén j. e. 230–145.000 és a würm jégkorban j. e. 115.000–18.000. Vértesszőlős és Buda j. e. 450–230.000, bükki Subalyuk moustieri: j. e. 130.000–50.000.

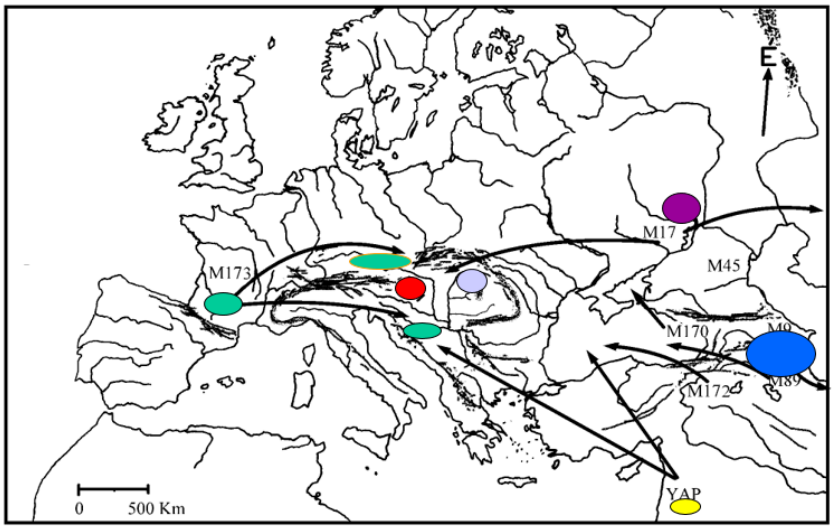

9. ábra. Génáramlás a würm jégkorszak végén.

Az M170 ugyan az M89-ből származik közvetlenül, de ez is mutatja, hogy jóval fiatalabb mutáció, mint az M17, melynek távozta után jóval később indul észak felé, előbb a Kaukázuson belül, majd pedig a szteppére. Belőle lesz a gyilkos európai kurgánhódítók hada.

Az M172 igen sokáig a Kaukázusban maradt és később is csak Dél-Európában terjedt.

Az afrikai kiáramlás maradványaként a natufi műveltséget létrehozó M35 aránya is csak ott, azaz Dél-Európában éri el a 20 %-ot, míg nálunk 8,9 %. (48. ábra) Azaz a jégkorszak végén az ezt a mutációt hordozó bevándorlók csak közvetítették Közép-Európába a földművelést, átadva az itteni bükki kultúra emberének, aki elterjedt Erdélyben és a Cseh-medencében is.

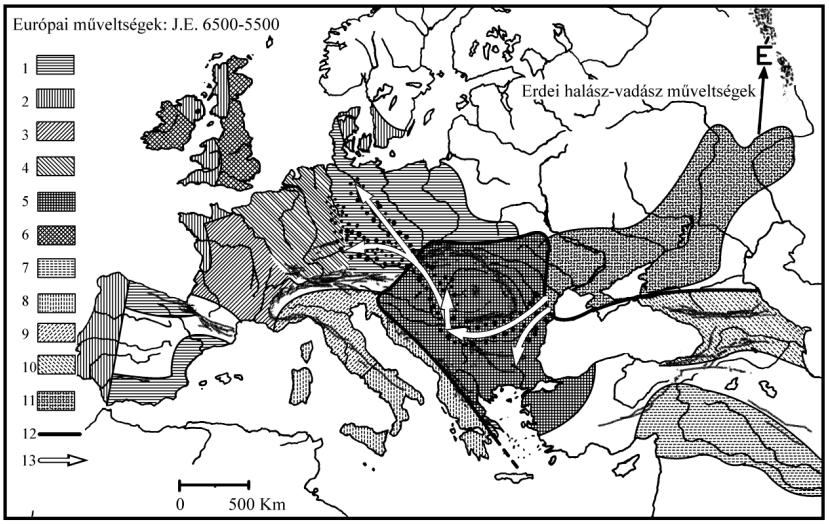

10. ábra. Európa rézkora, I. kurgán inváziő (JE 6500-5500). 1: északi földművesek, 2: megalit, 3: nyugat-francia földm., 4: Rajna-Szajna fm., 5: közép-európai réz műveltség., 6: brit földm. 7: ubaidi városit megelőző m., 8: dél-olasz fm., 9: észak-olasz és tirrén fm., 10: kaukázusi réz m. 11: sztyeppei kurgán, 12: rézműveltség északi Kr.e. 3500 k. 13. Pontozott kurgán temetkezés.

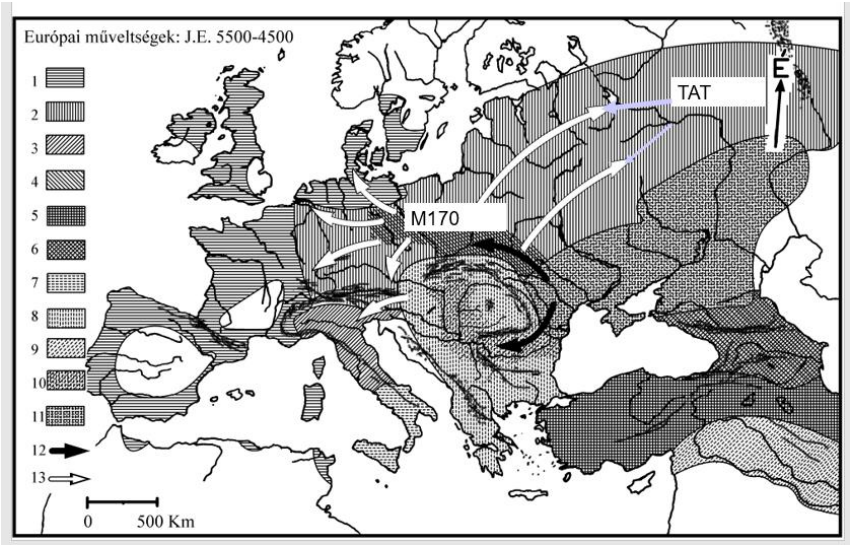

11. ábra. II. Kurgán inváziő. JE 5500-4500. 1: megalit. 2: szalagdíszes kerámia, 3: észak-olasz csoport, 4: szalagdíszesek forrása, 5: anatóliai kora-bronz, 6: kaukázusi kora-bronz, 7: dél-olasz, 8: Kárpát-medencei fémutánzó kerámia (bronzkor), 9: folyamközi városi, 10: Kárpát-medenceii kurgán, 11: sztyeppei kurgán, 12: II. kurgánmozgás, 13: szalagdíszesek menekülése.

Aki M17 hordozóként a földművelés kultúráját kiteljesítette és majd a szélrózsa minden irányába elvitte az európai legtávolabbi területekre is.

Az M17-é a gravetti műveltség tehát, míg az M173 az acheulit, a moustierit és az aurignacit egymás után létrehozta. Ezért mind modern ember, függetlenül attól, hogy Homo erectusnak vagy Homos sapiens neanderthalisnak vagy gyenyiszovainak nevezik-e. Így ezt a három emberelnevezést csak korszak megjelölésként lehet tovább használni. Helytelen volt korábban tehát, hogy csak a gravetti emberét nevezték Homo sapiens sapiensnek, Homo cromagnonnak, és csak tőle számították a modern embert. Ám a genetikai vizsgálatok egyértelműsítették, hogy a modern ember félmillió éves, még ha ezt a genetikusok nem is hangoztatják. Viszont mindezt embertani és vércsoporti adatok is alátámasztják.

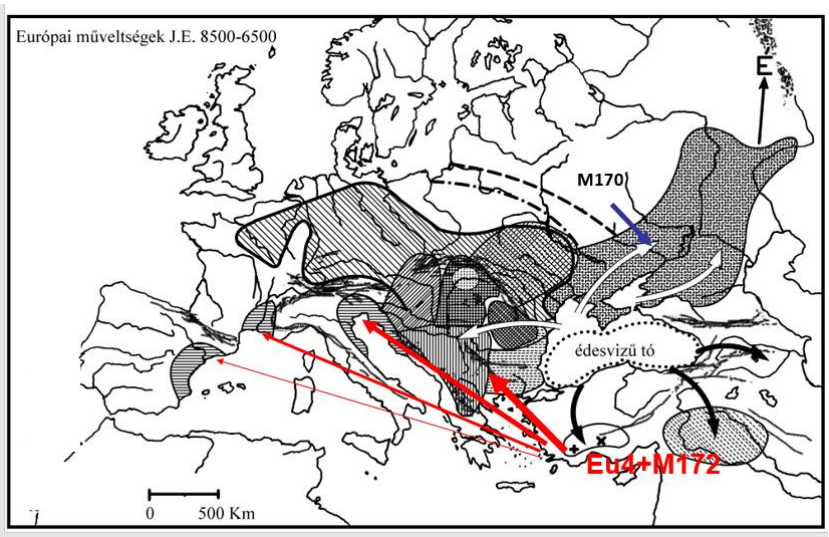

12. ábra. Európa újkőkora 1.

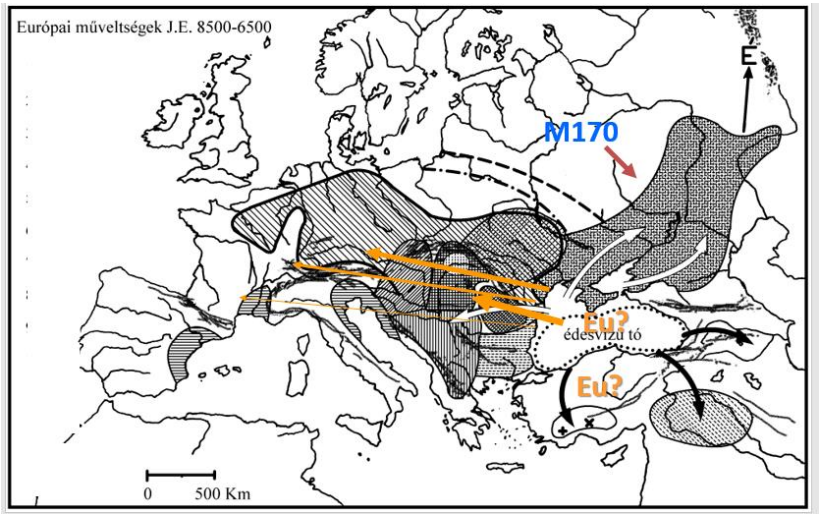

13. ábra. Európa újkőkora 2.

És van még a TAT mutáció, amely csak 4000 éves és minden finnugornak mondott népben van, de bennünk nincs.

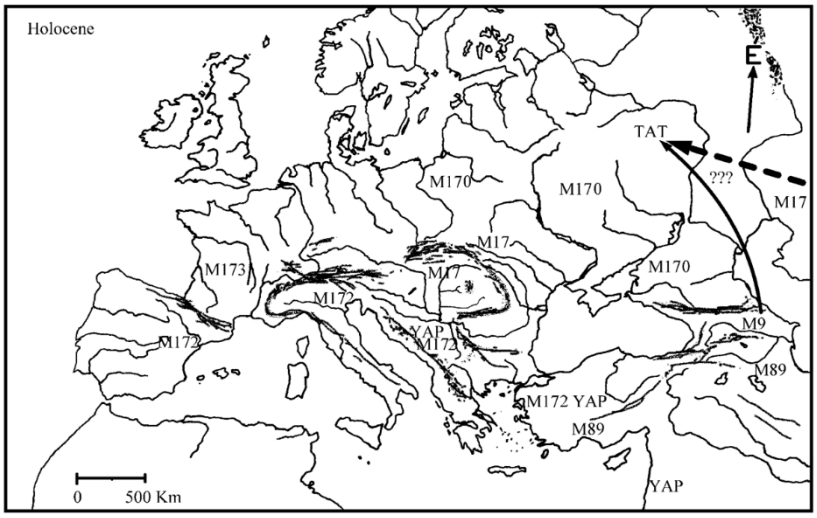

14. ábra. A TAT-áramlás a würm után és a főbb mutációk eloszlása a jelenkorban.

Nemrég felmerült néhány kérdés eme korábbi, az őstörténetet és genetikát a összeegyeztető eredményeinkkel kapcsolatosan. Csak röviden kell ezzel foglalkoznunk, mert a megjelentetett tanulmányaink sora bőven elég a megfelelő válaszhoz. Ráadásul kiderült, hogy ezek a kérdések vagy felvetések megalapozatlanok, mert nem veszik semennyire sem figyelembe az időrendet a maga szigorú mivoltában, sem a magyar műveltség meghatározó mivoltát. És mégannyira sem akarja figyelembe venni a kettő, tehát az időrendi (genetikai) és a műveltségi egymást erősítő összefüggéseket (pl. hogy a földművelést – amikor arra az időjárási és talajviszonyok alkalmassá váltak – átvette a Kárpát-medencében élő, az ide érkezőkhöz képest túlnyomó népesség, s az továbbra sem érv, hogyha valamilyen tévedést sokan hangoztatnak).

Jelen írásunkban igyekeztünk megkönnyíteni a tájékozódást a szóbanforgó ilyen kérdező vagy kétkedő kritikát illetően. Az öt pontban megfogalmazott, a kaptafa egyszerű ellenérvek a következők: 1. Bár a Kárpát-medencében a magyar nyelv ősét igen régóta beszélik, de a magyar nyelv kialakulási és első megjelenései helye nem itt van, hanem az Örmény-felföldön, avagy a Közel-Keleten. 2. Mivel több forrás szerint (Szécsényi-Nagy 2014 és 2015; Gamba 2014) az R haplocsoport aránya a neolit Kárpát-medencében nulla %, ez mi összegzésünket üti, hiszen nem vesszük figyelembe. 3. Az M17 nem a legősibb, hanem a legfiatalabb, mert az M173 leágazása, amely az M45-é, az az M9-é, az M89-é és az pedig M168-é. Utóbbi a szépszülő, az azelőtti az ükszülő, az azt megelőző a dédszülő, az azelőtti a nagyszülő és azt előző a szülő. Mert ami a Semino-féle ábrán feljebb van, az az ősibb. 4. A Medence-beli koponyák fejjelző átlaga még a kőrézkorban is olyan alacsony, hogy olyan már sehol sincs a mai Európában. A fejjelző értéke a kora bronzkorban ugrásszerűen megnőtt. 5. Mára általánosan elfogadott, hogy az európai földművesek döntően a Közel-Keletről jöttek, ami démikus diffúzió volt, nem kulturális, tehát nem a földművelést tanulta el a helyi népesség, hanem új emberek áradata írta felül a helyieket.

A korábbiakban is találkoztunk már a genetikusok manipulált eljárásával, különösen azoknál, akikre ezek az ellenérvek alapozódnak. És attól még nincs igazuk, hogy erővel áttolják a mondanivalójukat a különböző megjelenési helyeken, ami ellen nem sokat tehetünk. (Amint az lényegében megtörtént Hérodotosszal, Pliniusszal, Liviusszal, Tacitusszal, Jordanesszel, Flaviusszal, Porfürogennétosszal, de Anonymussal, stb. is.)

De ha a felsorolt pontokra elkezdünk válaszolni, csak az első pontra megy simán, mert a többinél iszonyatosan nagy a gubanc, káosz, hiszen nincs pontosítva semmi, illetve nincs a genetikai terület természete bennük figyelembe véve. Inkább a mindennapi logika szerint mennek.

A nyelv kialakulását olyan régi időkre lehet tenni, hogy azzal foglalkozni nem igazán érdemes. A magyar nyelvével sem, mert a megállapítások szükségszerűen megalapozatlanok lesznek. De az világos, hogy a magyar nyelv a kezdetei óta itt, a Kárpát-medencében alakult ki, ahogy a nép és műveltsége is mutatja, igazolja. Bedobni azt, hogy de máshol alakult ki, csak úgy nem lehet, azt valamivel alá is kellene támasztani, illetve a többértelműség elkerülésére meg kellene adni az időrendjét és a nyelv idevándorlási módját. Mert még fordított hatás is lehetséges egyébként. Ezen kívül be kell hozzá mutatni a mai Örmény-felföldre meghatározott kialakulás bizonyítékait. A Kárpát-medencei nyelvi folytonosságot éppen a legalább a gravetti műveltség jelentkezése óta látható népi folytonosság bizonyítja, azt meg nemcsak régészeti és embertani adatok, hanem a műveltség folytonossága és egyöntetű jellegzetességei is, amint az a jelen írásunk két fejezetében is látható. És egyébként mi lett ott az Örmény-felföldi magyar nyelvvel?

A 2. pontnál tehát elakadunk, mert nem volt világos, hogy mtDNS vagy Y kromoszóma R haplocsoportjára gondolnak-e. Keresve a hivatkozott angol szakirodalmat, találtunk egy jobban használhatót, amely könnyebben kezelhető, mert későbbi és beépíti a megelőzőket. Ráadásul egy nagydoktori disszertációról van szó. Ezt sem azért ajánljuk azonban, mert nagy igazságokat tartalmazna, hanem mert elég érthetően mutatja ama módszereket, amellyel a hamisságokat előadják,

illetve eladják.[154] A megadott irodalomból azonban az jött elő, hogy a Starčevo műveltségből származnak a genetikai adatok, azok száma is csekély, így az egész Kárpát-medencére nem vonatkoztathatók. A Starčevo műveltség pedig valóban a Fekete-tó, vagy Anatólia népességének génjeit hordozhatta.

Az itt felsorakoztatott genetikai anyag alapján bírálnak tehát bennünket. S mivel a doktori fokozatot szerző Mongóliából érkezett hozzánk biológia szakos egyetemistának, majd pedig visszatért ide dolgozni, az ő érvrendszere jól beleilleszkedik az ázsiai kapcsolatokat kutató, sőt azokat erőltető genetikai és egyéb felvetések sorába nálunk. A minket nyilvánosan támadó Németh Endrével is írt közös cikket, valamint könyvet is a magyarság feltételezett távol-keleti őstörténetéről, azaz a disszertáció teljesen mértékben illeszkedik a ma már támogatott genetikai és őstörténeti kutatási irányhoz.[155]

A disszertáció egyik értékelésének részlete: „Pamjav Horolma a DNS-be írt mondatok olvasása során a következő fontos, és érdekes megállapításokra jutott. – A roma férfiak Y kromoszómájának vizsgálata megmutatta, hogy eme népcsoport bár megőrizte az indiai eredetű géneket, ám fellehetők bennük a befogadó országok génjei is. – Genetikai kapcsolatot mutattak ki a magyar és a manysi népesség között. – Honfoglalás kori minták mitokondriális-DNS-ének vizsgálata alapján arra a következtetésre jutottak, hogy a mai közép-európai népesség kevert: közel-keleti, szibériai, valamint nyugati populációk génjei egyaránt fellelhető bennük. Adataik arra utalnak, hogy a honfoglaló magyarok génállománya közép-ázsiai és dél-szibériai eredetű, ám fellelhető köztük kaukázusi eredetű gének is. Sőt azok is, amelyeket itt találtak a Kárpát-medencében. – Érdekes, hogy az Y-SNP vizsgálat alapján nagy genetikai távolságot mértek a finnek és a magyarok között, ami kérdésessé teszi a két nép közötti nyelvi kapcsolatot.”[156]

A lényeg, ami megragadható e közlésekből, a központi hamis elem (a többi mellett, amiről már írtunk annakidején, mint például az „átlagos mutációs ráta”), amire építve gyakorlatilag bagatellé teszik a korábbi megállapításokat, és relativizálják a régmúltat, az a szándék, hogy minden egy állandó migrációs mozgás eredményeként tűnjön fel az utóbbi pár ezer évben.

A disszertáció ugyan az igazságügyi orvostanról szól, de van egy módszertani és őstörténeti része, mintegy bevezetése is, mert aztán a genetika igazságügyi orvostani alkalmazásának lehetőségeiről szól az egésze. Ugyanakkor az őstörténeti részt szinte a kisujjából kirázza. Valójában olyan is, de ugyanakkor nagyon hasznos nekünk nem szakember olvasóknak, mert lényegében összefoglalja, ami a genetika őstörténeti alkalmazásában Seminóék óta történt. Aminek a lényege, hogy az általunk – Cser F. és Darai L. által – figyelembe vett mutációk mellé továbbiakat találtak, és ezeket azokhoz társították és így már egészen más haplocsoportokat kapnak, mint amire mi alapoztunk. Sőt egészen más földrajzi környezetet is adnak hozzá, amit viszont már a disszertációt író is mint bizonytalant ad elő.

---

[154] Pamjav (kiejtve: Pamzsav) Horolma: Génekbe vésett vallomások: DNS-ujjlenyomat és őstörténet. Nemzeti Szakértői és Kutató Központ, Genetikai Szakértői Intézet, Budapest, 2018. http://real-d.mtak.hu/1104/7/dc_1518_18_doktori_mu.pdf. A doktori védés iratai: http://real-d.mtak.hu/1104/. V. ö. a Szécsényi-Nagy Anna közreműködésével készült tanulmányokkal: https://scholar.google.com/citations?user=uzmXJ7EAAAAJ&hl=de.

[155] Lásd: „Verhetik a seggüket örömükben a földhöz a finnugristák: sikerült genetikailag is igazolni az obi-ugor–magyar kapcsolatokat. Mégis több az ok az elkeseredésre, mint az örömre.” Fejes László: Hogyan állja ki a finnugor elmélet a genetikai összevetés próbáját? *Nyelv és Tudomány,* Rénhírek rovat. 2017. július 24. https://m.nyest.hu/renhirek/hogyan-allja-ki-a-finnugor-elmelet-a-genetikai-osszevetes-probajat-1.

[156] Vélemény Pamjav Horolma "Génekbe vésett vallomások: DNS-ujjlenyomat és őstörténet" című MTA doktori értekezéséről. A véleményt készítette: Szabad János a biológiai tudomány doktora Szegeden, 2019 januárjában. http://real-d.mtak.hu/1104/8/Szabad%20J%C3%A1nos%20b%C3%ADr%C3%A1lata.pdf.

A nagy magabiztosságát az általunk kezdettől fogva bírált Sykes-féle felfogásra alapozza, ám azt ő, mint a genetikusok általánosan, kritikai nélkül elfogadja. Így aztán igen késői az Afrikából való kiáramlás szerinte is, és aztán szinte minden ember Indiából jön. És Európa ugyanabban az időben népesül be, amikor Ausztrália, stb. Ilyen képtelenségekkel van tele.

R jelölés előfordul mtDNS-ként is és Y-ként is, mert rengeteg csoportot összeállítottak már, és szinte elvesznek a részletekben. Teljes mértékben kirajzolódik az a tendencia, amit mi annakidején már bíráltunk, és ami mostani bírálóinkat is mozgatja. Az lehetne ezek láttán az érzésünk, hogy semmi sem igaz abból, amit mi eddig megállapítottunk. De mindeközben végig láthatjuk a csúsztatásokat, a módszertani bukfenceket, amit már az Ősádám-Őséva modellnél is bíráltunk: Nem érdekli őket, hogy az csak egy-egy megszakítatlan leszármazási vonal és messze van egymástól térben és időben, miközben milliárd más vonal is volt, használják a modellt, mert hangzatos. Bár valamennyire be van mutatva, de a szemfényvesztés vagy szélhámosság miatt nem teljesen érthető, hogy újabban miként állapítják meg az új haplocsoportokat, azaz olyan újonnan talált és régen ismert haplotípusok egymás mellé társítását, amelyek létrejötte között akár tíz- és százezer évek is eltelhettek. Mintha most tehát nem vertikális csoportokat képeznének, hanem horizontálisokat, figyelmen kívül hagyva a nagy időbeli távolságukat, amelyben természetesen a mutációt hordozó embercsoportok persze nagy földrajzi távolságot megtehettek. És rengeteg helyről bizonyos korszakokból nincs vizsgálati anyag, de attól az még nem üres terület és korszak, különösen ha a régészeti anyag mást mond, mint a bükki műveltség esetében, mint majd látjuk alább. Ahol pedig mostanában találtak új mutációt, ahhoz a helyhez nem lehet kötni annak eredetét is, különösen az időrend tisztázása nélkül. Ami egyébként, a mi részünkről a nagy tett volt, amit mi a levezetésünkben megtettünk, hogy azonosítani tudtuk egy-egy régészetileg feldolgozott terület népességi és műveltségi jellegzetességeit a genetikai mutációk egymásutáni rétegeivel.

Ugyancsak nem számolnak azzal, hogy hamis feltételezés a rövid idejű mutáció kialakulás, mert az nem pontmutáció, hanem csoportmutációként kell megrögződnie. De ezzel nem is számolnak tehát, bár mi bizonyítottuk a régészeti anyag ismeretében, hogy akár százezer év is lehet egy mutációhoz szükséges idő és nem pár ezer, amiből irdatlan nagy időtávok vannak most őáltaluk átugorva és a mai emberiség kialakulása ötvenezer évre leszűkítve a végén a legalább félmillió évből. Szóval nem magyarázzák meg, hogyan kerülnek a régiek mellé az új mutációk. Ugyanis közben az is kiderült, hogy minden új haplotípus szintén a helyre nem álló szakaszon van felfedezve, mint a régebbről ismertek. Tehát az ezzel kapcsolatos bírálatunkon túl van az, amit szintén bírálunk, amikor a teljes genom, illetve a konkrét gének meghatározása és területi előfordulás után menve tesznek állításokat, mert az tényleg annyi leszármaztatás lehetne, ahány embert megvizsgálnak. Tehát még mindig a mutációkkal foglalkoznak, ami miatt a bírálatban még erősebben van igazunk, mármint hogy az időrend hiányzik. Mert igencsak tarthatatlan, hogy annyira közelivé teszik a haplocsoportokat, és az időmélységet szinte megsemmisítik ezzel, nemhogy több tízezer éves dolgok nincsenek szerintük, hanem az egész mai emberiség kb. 3000-3500 éve keletkezett olyanra, amilyen most, mert az a kevés ember a korai időkből, akinek viszont ismerjük a félmillió éves genetikai mutációit, nem számottevőként alig számít nekik. De hát tőlük valók vagyunk! Az az agyrém számunkra lassan agyrémmé változik, illetve konkrét rémmé, ha már ez lett, vagy a jövőben ez lesz az uralkodó kutatási irány.

A fő kérdés tehát, hogy miként társítják össze a Semino- és Underhill-féle eredeti sorozathoz az újabbakat, ami aztán elviszi őket az előzetesen megkívánt, de nagyon kacifántos helyekre, a régészeti időrendet felrúgva. Mintha a nehezebb, bonyolultabb vizsgálatok és kérdések elől ilyen leegyszerűsítő módon kitérnének.

Azaz ott keresnek, ahol találatot akarnak és tudnak előállítani előzetesen meghatározott céllal, mert amit találtak korábban, az nagyon ritka és kevés.

Az időrend és a régészet lebuktatja őket, nem vitás. De bizonyára az eljárásmódjukban is van nem megengedhető, azaz kihasználják, hogy egyrészt a mutáció nem mutat időbeli távolságot, és

másrészt nincs benne leszármazás, nem egy korábbi mutációból származik, hanem megjelenik valahol mellette, sokkal-sokkal később. Hogy hol, az per definitionem véletlen, azaz indifferens, nem szabadna számításba venni, mert mutációs okból jelent meg és nem kapcsolati okból, azaz nem kapcsolható a mellette levőkhöz mintegy egyidejűként. E vádat viszont azért nem lehet elmondani a Semino- és Underhill-féle közlésben szereplő haplotípusokra, mert ott van két mentő körülmény. Egyik, hogy mivel igen hosszú idejű csoportelkülönülés kell a csoportmutációhoz, a haplocsoportokat, tehát a haplotípusok kapcsolódását, egymás alatti rétegként, mintegy leszármazás szerint a paleontológia, a régészet és embertan alátámasztja, a másik, hogy a földrajzi eloszlás figyelembe vételét a népességszám alacsony volta miatt sokkal inkább lehet figyelembe venni, mint a késői időkben, amikor a nagy népességszám miatt sokkal gyakoribbá váltak a mutációk. Ezért nem áll meg az az érv, hogy szülő–nagyszülő–dédszülő stb. viszonyán lévőként kell tekinteni a haplocsoportokra, hiszen a több mutációt hordozó sokkal korábbi időkben kellett mutálódjon, mint ahol kevesebb számú és kisebb időtávolságú mutációról van szó. Ráadás érvként szóba jön még, hogy amivel ők manipulálnak – hasonló tévút használatával, mint amikor a genom és az egyéni génvariánsok használatát bíráljuk – az csak egy-egy pontmutáció és nem csoportos. Innen vannak a disszertáció nagy bakugrásai, hogy „mégiscsak van genetikai kapcsolat az obi-ugorok és magyarok között”, „a cigányok hordoznak indiai géneket”, „svédek, norvégok a génátadók Észak-Európának”, „bronzkori migráns lehet a mai európaiak majdnem mindegyike”, stb.

Az egyvonalú eredetelmélet, különösen, ha minden más ismeretet kizáróan előítéletes, ilyesmire vezet. És az indiai emberszármazás eszméjének a régészet alaposan ellentmond.

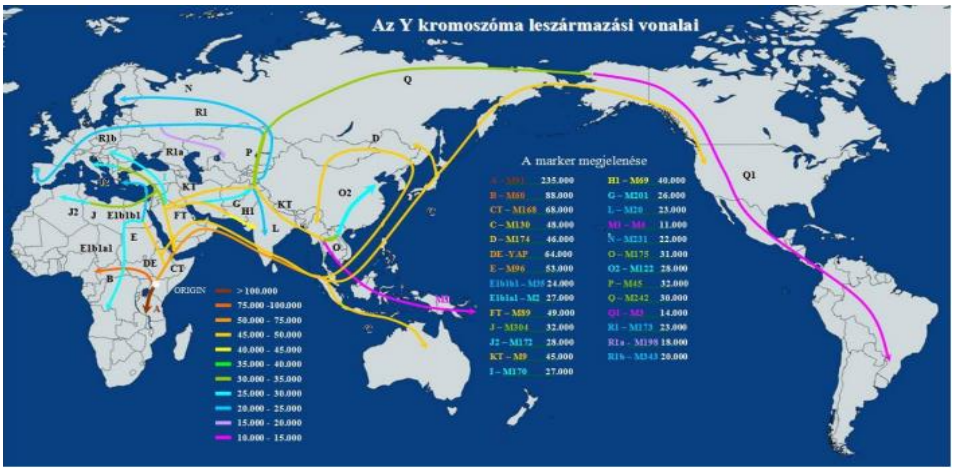

15. ábra. Az apai leszármazási vonal terjedése.

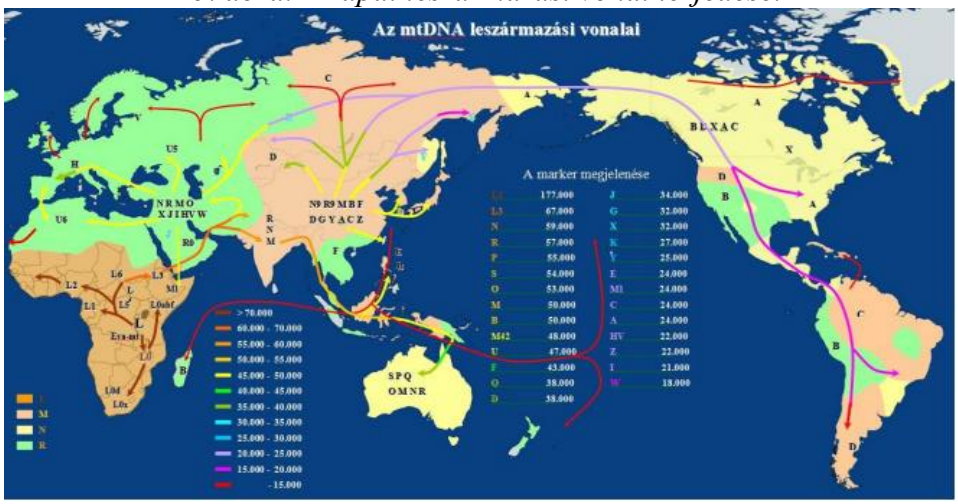

16. ábra. Az anyai leszármazási vonal terjedése.

A *15. ábrá*ról[157] látszik, hogy hibás az időrendje. A modern embert 50 évezreddel ezelőtt vezeti ki Afrikából, de akkor miként jutott el 60 évezrede Ausztráliába, ahol tény, hogy akkor már ott volt?[158] Az M130 pedig szerinte 48 évezredes kialakulású. De még kellett néhány évezred, amíg Ausztráliába jutott.[159] Azon az ábrán az M168 (CT) 68 évezredesnek van feltüntetve, hogy akkor jött létre. A YAP (DE) meg 64 évezredes és párhuzamosan hozzák ki Afrikából, holott leszármazott.

Ugyanúgy Európát az R1 népesíti be, de Istállóskő embere a würm közbenső lehűlését követő fölmelegedéskor élt ott, és az több mint 40 évezreddel ezelőtt történt. Az ábra az R1-re 28 évezredet ad meg.

És az mitől lenne nyomós érv, hogy nem találtak neolit korból itt R1-et? Hány korabeliből vettek teljes Y kromoszómát és elemezték? Honnan vették? De ha nincs neolitikus R a Kárpát-medencében, akkor ki volt Istállóskő embere, meg a Szeletáé, aki folyamatosan ott élt a kőkorszak végéig?

A dolgozatban szerepel indiai eredetű génom, azt a szerző jogosan köti a cigánysághoz.

Az A–R betűkkel jelzett haplocsoportok és a korábbi M a *16. ábrá*ról, de későbbi részből is leolvasható. Az M17 viszont nem található.

Egy előre elhatározott rendhez hozzák az adatokat. Akik keletinek tartják magukat, illetve a magyarokat, azt a vonalat nyomják, hogy mi magyarok Közép-Ázsiából érkeztünk és valahol összszekotortuk a nyelvünket. Műveltség, régészet, nyelv nekik nem számít, csak a génom.

Már pedig a statisztikát itt már 200-nál több emberre is kiterjesztették, de a neolitikumból hány mintájuk volt, amit elemeztek? Arról nem szól a fáma. Bizonyára elenyészően kevés, de attól még magabiztosan nyomják a sódert.

A kilenc Y kromoszóma mintát a Starčevóból vették. Az természetesen odajött Kis-Ázsiából (Çatal-Hüyük), akik meg átvették a mezőgazdasági technikát, azok az északiak és később a Bojan, majd a Cucuteny műveltség volt. Ezektől nincs genetikai minta.

Durva dolog ezek után kijelenteni, hogy a Kárpát-Medencében a neolitból 0% az R1.

Nincs ellentmondás a finnek genetikai távolsága és nyelvi hasonlósága között. Mind a kettő valóban távoli. De csak akkor, ha azt a modellt fogadjuk el, amelyet mi bemutattunk, és azt nemcsak a rénszarvasvadászok távozása, hanem a glottokronológia is alátámasztja.

A finn rénszarvasvadászok a sztyeppéről a Don-mellett modern emberré vált mousterieket jelentik. A magyarok az itt helyben lévőkét és a helyben maradottakét. 14 évezredes a különbség a két nyelv között, és az együttéléskor kerülhettek közel egymáshoz. Elsősorban nyelviekben, hiszen embertanilag nem föltétlenül keveredtek.

Ahogy az istállóskői és a Szeleta műveltség sem kommunikált.

A megjelölt ábrán az M és a betűs elágazásokat összekapcsolták, lehet látni, hogy melyik micsoda

---

[157] A disszertáció a 6. ábrája.

[158] Ezt megerősítik a legújabb kutatások is a helyszínen, lásd Jo McDonald, Wendy Reynen, Fiona Petchey, Kane Ditchfield, Chae Byrne, Dorcas Vannieuwenhuyse, Matthias Leopold, Peter Veth: Karnatukul (Serpent's Glen): A new chronology for the oldest site in Australia's Western Desert Affiliations. *PLoS One* 2018. szeptember 19. https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/30231025/. Samantha Goerling: Ancient campfire in Western Desert at least 50,000 years old, archaeologists say (Legalább 50 000 éves ősi tábortűz a nyugati sivatagban – állítják régészek). *ABC Pilbara* 2022. március 20. https://www.abc.net.au/news/2022-03-20/ancient-campfire-in-western-desert-dated-at-50000-years/100921362.

[159] Ráadásul az időrend korábbi közlője, Josephine Flood szerint az az ember vékony csontú, lapos arcú, hideg égövi volt, azaz az Afrikából kijövetel után valahol északon – hosszú időn át – azzá kellett válnia. Lásd: Josephine Flood: *Archaeology of the Dreamtime. The story of prehistoric Australia and its people*. Angus & Robertson, Sydney, 1995. Josephine Flood: *Rock Art of the Dreamtime.* Angus & Robertson, Sydney, 1997.

A legnagyobb gond az időrend. Nem tudni, miként számolják ki az elágazás évezredeit, de biztos hogy nem sok alapja van. Valami sávszélességről beszélnek, azaz nem csak egy mutáció van jelen, hanem több és feltételezik, hogy egy elem megváltozásához ennyi meg ennyi évezred kell. Ezt a mtDNS mutációjánál is láttuk Sykes 7 Évájában. Ahol az „átlagos mutációs rátát" 10 ezer évben határozták meg önkényesen, ami ha igaz lenne, már újra majmok lennénk.

De a mutáció nem időarányos, amivel ők számolnak, hanem esemény arányos. Azaz ahányszor lemásolódik a DNS, azzal a számmal arányos a megváltozás. És a nagyon megnövekedett népességnél nagyon megnövekszik az időegységre eső másolódások száma is.

Hajdan élt talán 1 millió ember a földön, vagy még annyi sem – a Kárpát-Medencében a neolitikumban nem élt több mint 40 ezer – és ott a változás sebessége időben sokkal lassabb, mint most, amikor ezt megbecsülték. Itt a gondok egyik veleje.

A másik, hogy százalékosan teszik össze az egyes mutációkat. Hát ez nem megy! Ha a teljes genomot nézik, akkor még elfogadható, de a haplocsoportok csakis az Y kromoszóma egy adott szakaszára vonatkozhatnak. És amikor egyszer egy helyen megváltozott, annak a valószínűsége, hogy újra változik (vissza) gyakorlatilag nulla. Tehát a változás végleges.

Ezért lehetett Seminónál és Underhillnél az elágazásokat valódi eseményekhez kötnünk.

De amikor már más gén szakaszokhoz nyúlnak, az az éppen vizsgált egy-egy család azonosításához talán alkalmas, de történetet nem illik hozzá keríteni.

Mindenesetre nemcsak arról van tehát szó, hogy az alkalomhoz dörgölőznek, hanem inkább arról, hogy a prekoncepcióhoz mint bizonyítotthoz ezen az úton juthatnak el. Bírálóink azonnal törölnék – a nulla % miatt – a gondolatainkat, és vádolnak, hogy nem vesszük figyelembe. Amikor a modell megszületett, akkor ez nem is volt figyelembe vehető, mert ez a genetika sokkal későbbi.

Azaz ha látnak ilyen nulla % neolitikus adatot, azonnal agresszívan támadnak minket. Nulla, mert nem vizsgálták, mert nincs onnan adat. Az idézett „szakirodalom" is úgy fogalmaz, hogy „Starčevo: 9 minta". Hogy lehet így érvelni? Persze a mongol disszerens bizonyára nem tudja, hogy milyen gazdag élet volt ama „minták" mögött annakidején a Kárpát-medencében.

Feltételezhetjük tehát, hogy bírálóink, akik elfogadják ezeket a felszínes és megalapozatlan állításokat, nem sokat értettek meg a mi munkáinkból, ahol a meglévő – és nem a hiányzó! – adatokra építve alkottuk meg a modellt és abból elméletünket. Az embertanba beleértve a genetikán kívül a testfelépítést és a vércsoportokat is figyelembe véve. Sőt néprajzként a szellemi műveltséget is, de a tárgyit is egységben.

Mindezeket pedig a hagyományostól eltérő időrendbe foglalva, hiszen ma már rendelkezésre állnak az abszolút kormeghatározás módszerei.

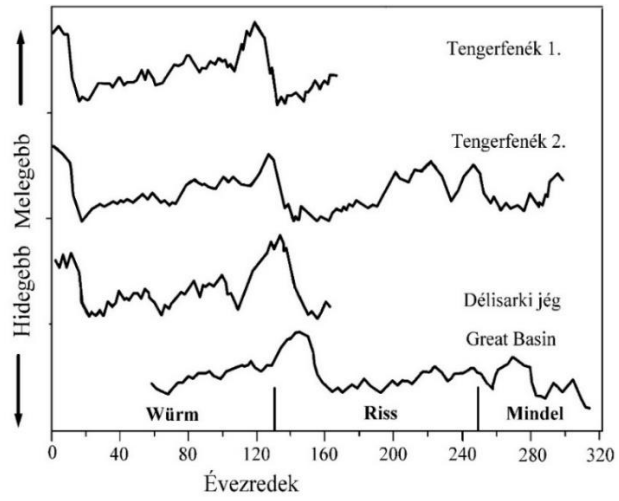

17. ábra. A föld globális hőmérséklete és a jégkorszakok időrendje (a déli sarki jég, valamint az óceánfenéki és talajvízi mészlerakódások oxigén izotóp aránya alapján).

Korszerű tudományos időrend korszerű időmérő eszközök által:

Izotópos módszerek 100.000 év határig:

– C14, a szénatomok 14-es izotópja mennyiségének a mérése az eseményhez, lelethez tartozó szerves anyagok alapján,

– a termo lumineszcencia (TL), ill. az optikailag stimulált lumin. (OSL) a régészeti réteg szilikátos anyagait vizsgálja.

Izotópos módszerek 100.000 év fölött:

– a Déli-sarki jég oxigén 18O/16O izotóp mennyiség és arány rétegenkénti mérésével, mész tartalmú tengerfenéki üledékek oxigén izotóp elemzésével (+ U/Th),

– a K/Ar és a Cs/J (cézium/jód) módszerrel pedig agyagásványok képződési idejét becsülhetjük,

– a Föld abszolút hőmérséklete mérésével kalibrált jégkorszaki időrendekkel (az emberi műveltségek időrendje az utolsó 3 jégkorszak idején).

E módszerek pontosítása (kalibrálása):

– faévgyűrűs (dendrokronológia) kalibráció.

Idő (év)	**Jégkorszak**
2.000.000 1.600-660.000	dunai I-II. bieber
660.000-500.000	günz
550.000	**hidegcsúcs**
500.000-440.000	meleg szakasz (interglaciáris)
330.000-250.000	mindel (korábbi 750.000-450.000)
270.000	**hidegcsúcs**
250.000-130.000	riss (korábbi 375.000-275.000)
230.000 és 187.000	**hidegcsúcs**
128.000-118.000	nagyon meleg szakasz (int.gl.)
115.000-18.000	würm
79.000, 65000	**hidegcsúcs**
75.000-65.000 **22.000**; 14000 és 11500	meleg szakasz (interstadiális) **hidegcsúcs**; id. és ifj. dryas

18. ábra. Jégkorszakok időrendje.

<table>
<tr><th>Idő (év)</th><th colspan="2">Korszak</th></tr>
<tr><td>700.000-90.000</td><td>alsó</td><td rowspan="3">őskőkor
(paleolitikum)</td></tr>
<tr><td>90.000-40.000</td><td>középső</td></tr>
<tr><td>40.000-12.000</td><td>felső</td></tr>
<tr><td>12.000-7000</td><td colspan="2">átmeneti kőkor (mezolitikum)</td></tr>
<tr><td>7000-5000</td><td colspan="2">újkőkor (neolitikum)</td></tr>
<tr><td rowspan="4">5000-3800</td><td>kora</td><td rowspan="3">rézkor</td></tr>
<tr><td>közép</td></tr>
<tr><td>késő</td></tr>
<tr><td colspan="2">korabronzkor</td></tr>
<tr><td>3800-3500</td><td colspan="2">középső bronzkor</td></tr>
<tr><td>3500-3000</td><td colspan="2">késő bronzkor</td></tr>
<tr><td>2900-2700</td><td colspan="2">kora vaskor</td></tr>
<tr><td>2700-2000</td><td colspan="2">vaskor – ókor</td></tr>
</table>

19. ábra. Régészeti időrend.

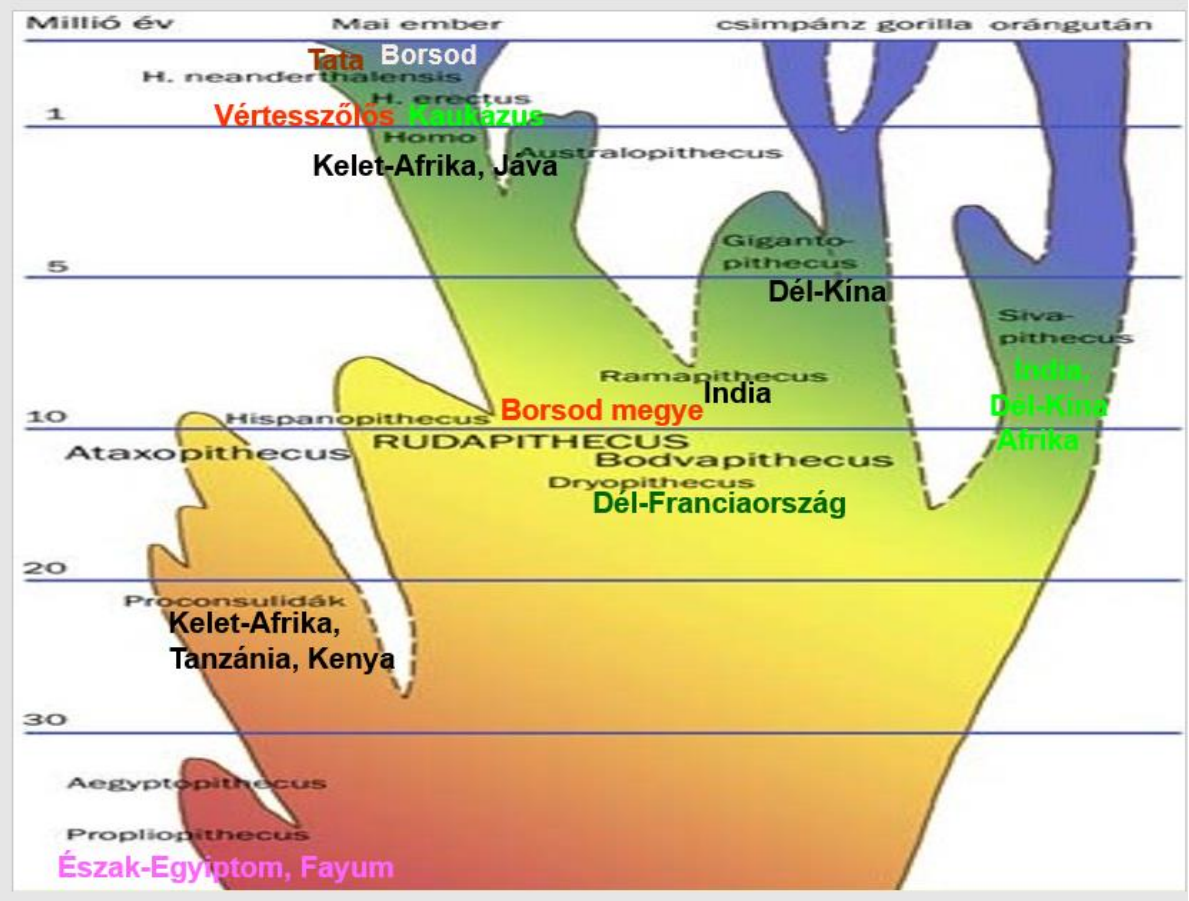

20. ábra. „Isten tenyerén.” Kretzoi Miklós törzsfája alapján.[160]

EU18 (M173):	13,3 %	A Vértesszőlősi ember óta.
EU19 (M17):	60,0 %	A gravetti műveltség óta.
EU4 (M35):	8,9 %	A földművelés kezdete óta.
EU7 (M120):	11,1 %	A kurgán inváziók óta.
EU9 (M172):	*2,2%*	
EU11 (M201):	*2,2%*	
EU17 (M11):	*2,2%*	

21. ábra. Az Y-kromoszóma helyre nem álló szakaszának mutációi a mai magyarságban.[161]

[160] Kretzoi Miklós: Gondolatok az emberré válás korai szakaszáról. A Rudabánya és az emberré válás korai szakasza c. kiállítás katalógusa. Magyar Nemzeti Múzeum, 2004. 02. 9. http://www.ace.hu/rudi/torzsfa.jpg.
[161] Az összeg 99,9% – az eredeti Semino-cikkben.

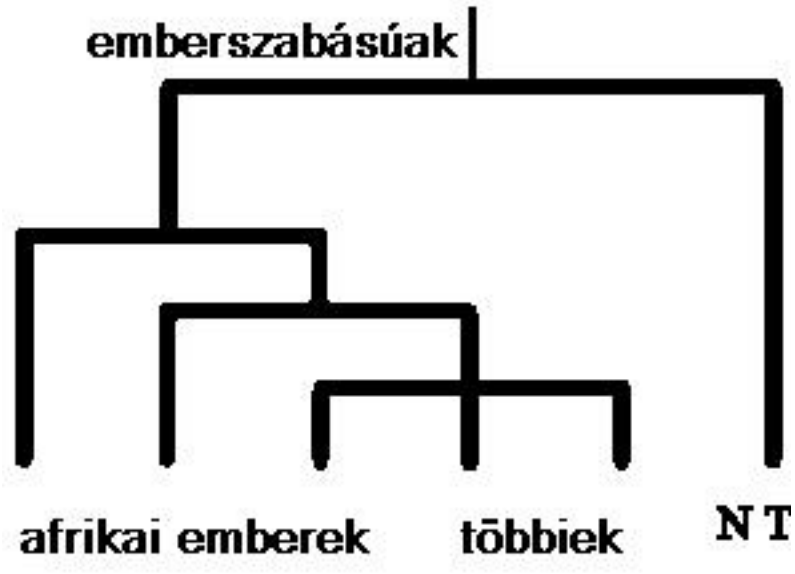

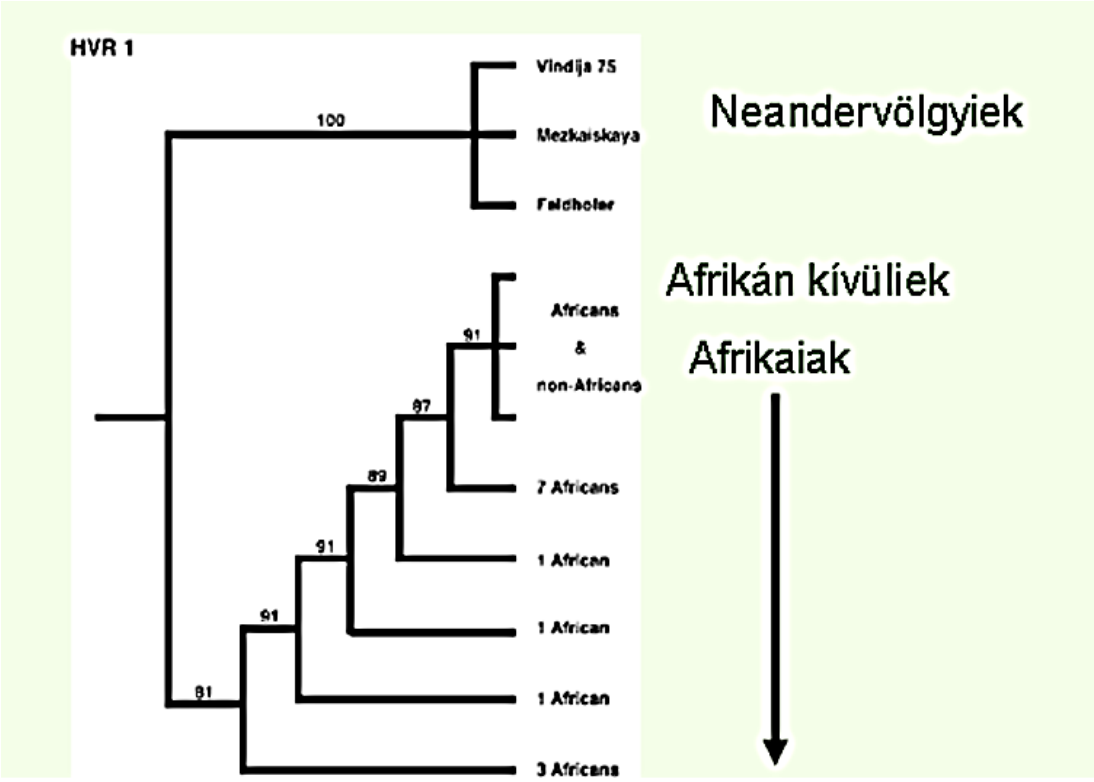

22. a. és b. ábra. Az emberiség mtDNS helyre nem álló szakaszainak vizsgálata alapján felállított származástani fája, az afrikai eredet alapadata. Szegmens-beli távolságok: csimpánztól 94 (5 millió év), az embereké egymástól a legnagyobb 36, neandervölgyitől 35, átlagos 11 (5-600 ezer év).[162] *Ezek bennünk lévő gének: a modern ember félmillió éves!*

[162] V. ö. Bryan Sykes: *The Seven Daughters of Eve*. Banton Press, London, 2001.

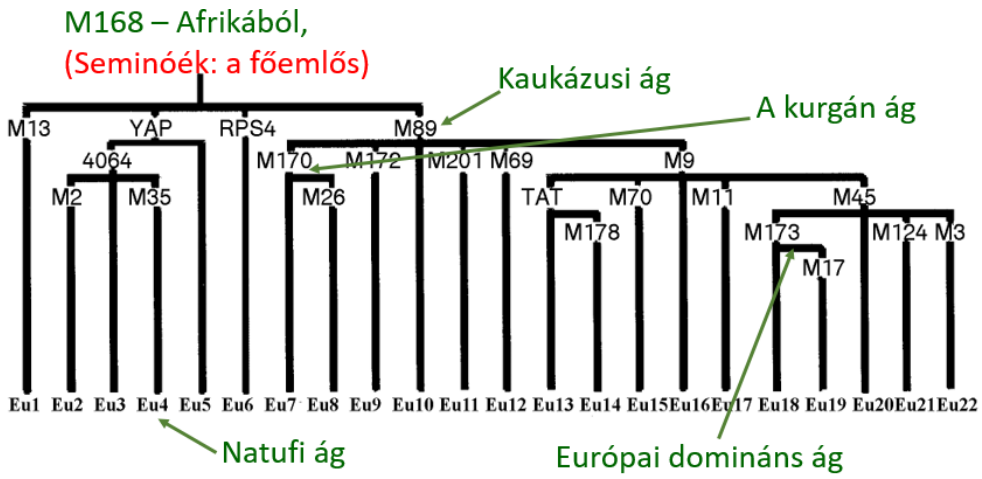

23. ábra. Az európai férfi lakosság származástani fája.[163]

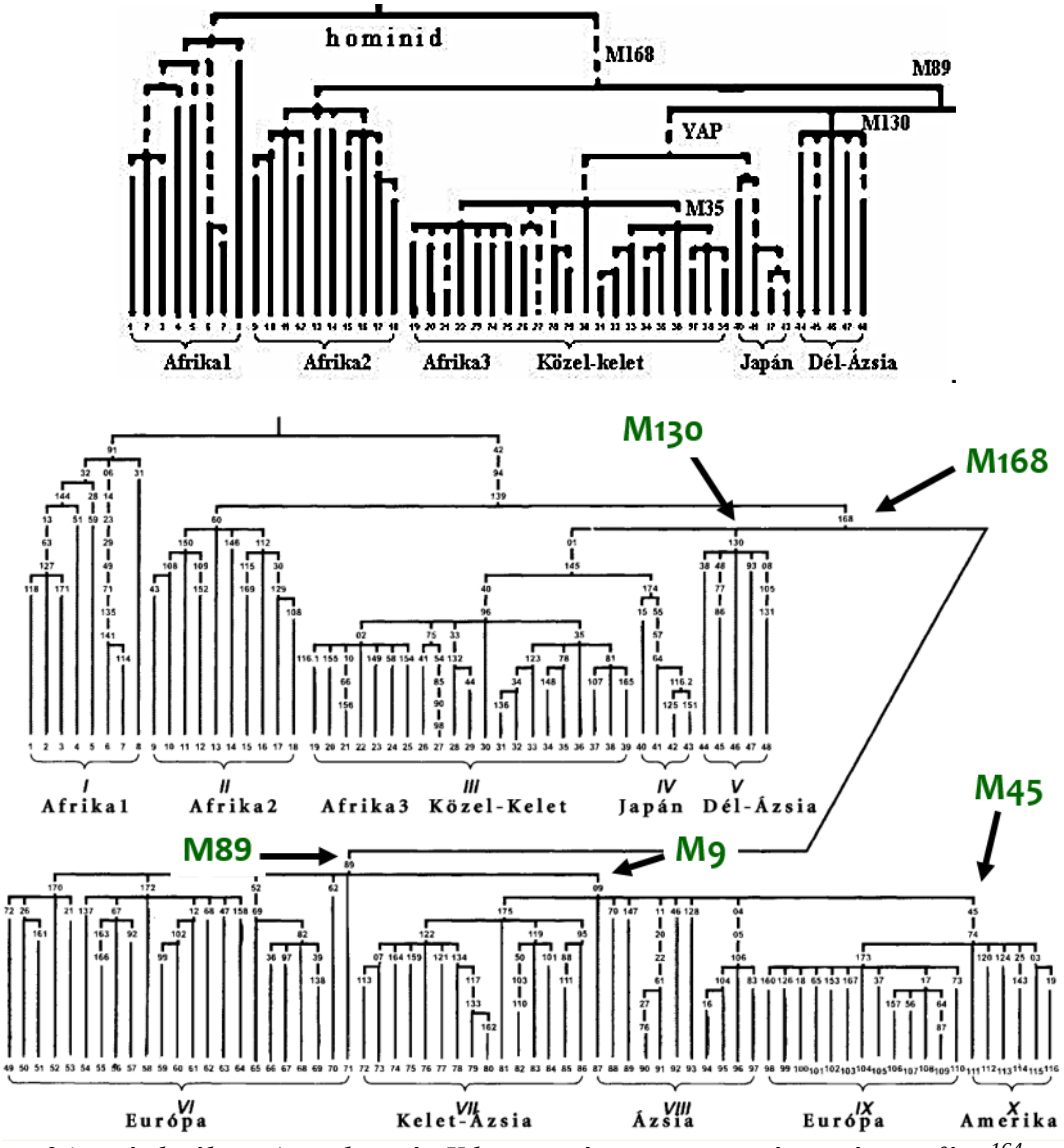

24. a. és b. ábra. Az emberiség Y-kromoszóma szerinti származástani fája.[164]

[163] A Semino-csoport tanulmánya szerint.
[164] Az Underhill-csoport tanulmánya szerint.

Afrika:	M91-M32(M06, M31) M74-M94-M139-M60 M74-M94-M139-M168-M01-M145-M40-M96-M02
Közel-Kelet:	M74-M94-M139-M168-M01-M145-M40-M35
Japán:	M74-M94-M139-M168-M01-M145-M174
Ázsia:	M74-M94-M139-M168-M89-M09-M175
Dél-Ázsia:	M74-M94-M139-M168-M89-M09-M04 M74-M94-M139-M168-M130
Európa:	M74-M94-M139-M168-M89-M09-M45-M74-M173-M17 M74-M94-M139-M168-M89-M170(172,52,62)
Amerika:	M74-M94-M139-M168-M89-M09-M45-M74-M03

25. ábra. Emberi világegység: mutációs leágazási egyezések.

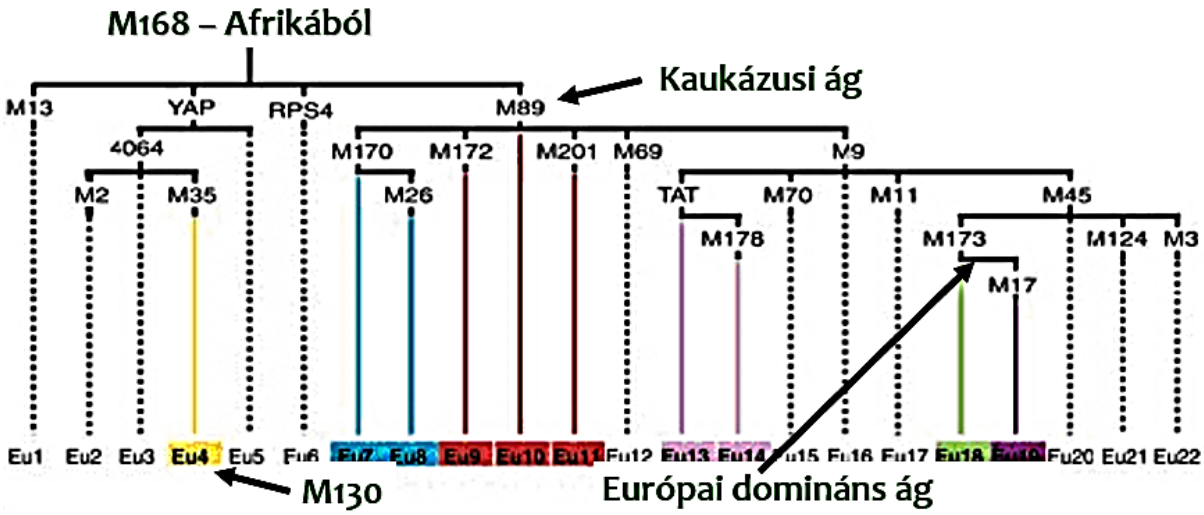

26. ábra. Az Y-kromoszóma mutációk európai és Kárpát-medencei rendszere. M173 – az ősi aurignaciak utódai. M17 – az ősi gravettiek utódai: magyarokban 60%, lengyelekben 56,4%, ukránokban 54%, macedónokban 35%, horvátokban 29,3%, szlovákokban 26,7%, udmurtokban 37,2%. YAP-M35 – a déli földművelők utódai. M170 – a kurgán hódítók utódai. M172 – déli pásztorok utódai. TAT – északi, késői, már a 'finnugor' nyelvi kapcsolat utáni!

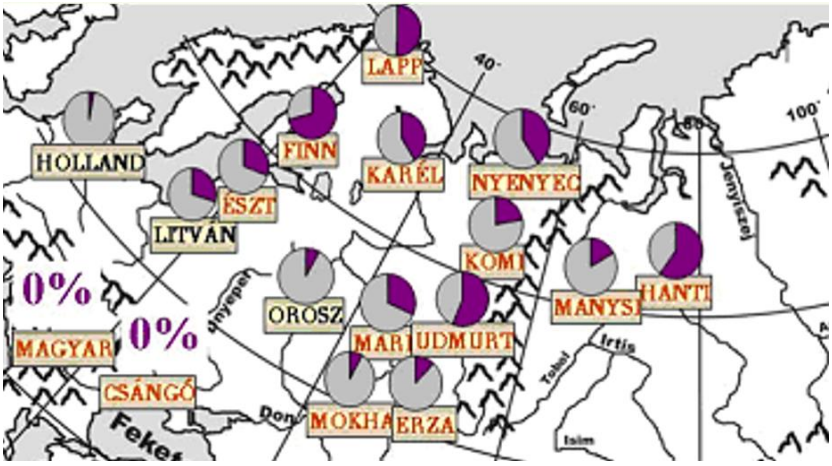

27. ábra. A TAT allél előfordulása Eurázsiában az ún. „rokon népeknél". Nálunk: nem!

Idő: év	Ember	Hely	Génmutáció
1,5 millió évtől	Homo ergatras	Kaukázus, és afrikai kapcsolatok	M168
1,5 milliótól több százezerig 0,5 milliótól	Homo erectus *Modern ember:* Homo erectus, acheuli, majd moustieri műveltség	Dél-Ázsia Kaukázus Kaukázus és Ázsia Kaukázus és Európa	M130 M89 M9 M45 M173
150.000-kb. 40-20 ezerig Kb. 50.000-től 20.000-től	*Modern ember:* Homo sapiens neanderthalis, moustieri, majd aurignaci műveltség *Modern ember:* gravetti műveltség Későbbi pásztor műveltségek	Európa (Ázsiában is)	M173 M17 M170, M172

28. ábra. Idő, műveltség, helyszín és génmutációk párhuzamban.

Acheuli	Moustieri	Aurignaci	Gravetti
Vértesszőlős I.	Subalyuk	Istállóskő I.	Bodrogkeresztúr
Vértesszőlős II.	Érd	Szeleta	Árka, Szegvár
Vértesszőlős III.	Bánhida	Istállóskő II.	Zalaegerszeg
Vértesszőlős IV.	Tata	Dolni Vestonice	Szekszárd, Palánk
Id. Buda	Észak-Alpok,		Ságvár
Ifj. Buda	Dél-német Síkság		Pilis-hegység
	Istállóskő		Bükki Balla barlang

29. ábra. Folyamatos régészeti műveltségek a Kárpát-medencében.

Mellérendelők = magyarok	Alárendelők
Acheuli műveltség: Vértesszőlős, Buda	---
Moustieri műveltség: Subalyuk, Érd, Bánhida, Tata	---
Aurignaci műveltség: Szeleta, Istállóskő	---
Gravetti műveltség: Bodrogkeresztúr, Árka, Szegvár, Zalaegerszeg, Szekszárd, Palánk, Ságvár, Pilis-hegység, Bükki Balla barlang	---
Körös-Tisza-i (Duna I.) műveltség	---
Vincsa (Duna II.) műveltség	---
Bükki és kukutyini vonaldíszes műveltség	**I-II. kurgán hódítás**
Vonal- vagy szalagdíszesek szétterjedése	**III. kurgán hódítás**
Bronzkori műveltség, Budakalász	(harangedény nép)
Vaskori műveltségek:	
dák, szarmata, gepida	kimmer, szkíta, kelta
hun, avar, magyar	római, gót

30. ábra. Kárpát-medencei mellérendelés hosszú idejű folytonossága és az alárendelés megjelenése.

E. A Kárpát-medence, mint az európai ősműveltség fontos területe

Az európai alapműveltséget adó népesség jelentős része a Kárpát-medencéből távozott el, először mintegy 14 ezer évvel ezelőtt, amikor a würm komolyabb fölmelegedésével a rénszarvasok északra vonultak és követték őket a gravetti műveltség emberei is. Mert a würm fölmelegedése 20-22 évezreddel ezelőtt kezdődött és 18 évezrede váltott gyorsuló mértékre (*31-34. ábra*), majd még három kisebb-nagyobb visszahűlést követően (idősebb dryas 15,5–14.000, az ifjabb dryas 13–11.500 és egy rövid lehűlés 8–7500 évvel a jelen előtt) a világóceánok JE 7,5 évezreddel ezelőttre érték el a jelenlegi vízszintjüket. Azaz ekkorra fejeződött be a jégkorszak fölmelegedése, az északi féltekét borító jég elolvadása.[165] A Fekete-tenger erre az időszakra területének a felére zsugorodott, mert kiszáradt édesvízi élet azért még volt.

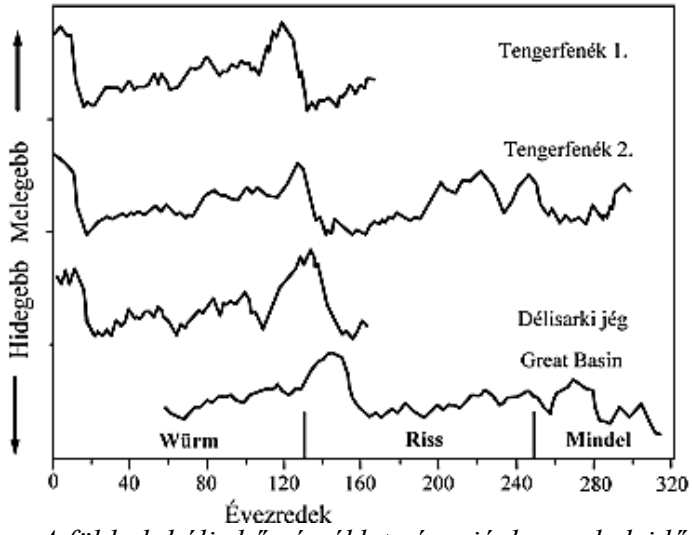

31. ábra. A föld globális hőmérséklete és a jégkorszakok időrendje.

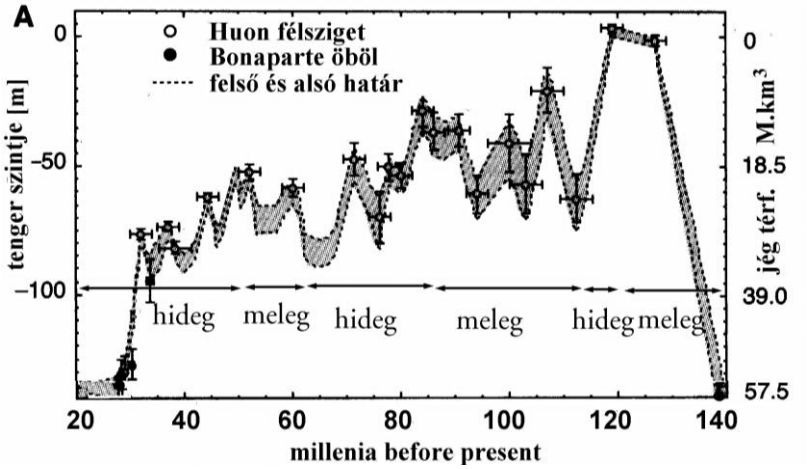

32. ábra. A würm jégkorszaka alatt a tengerszintek és az antarktiszi jég mennyisége az évezredek függvényében.

[165] Ryan, William & Walter Pitman: *Noah's Flood. The New Scientific Discoveries about the Event that Changed History*. Simon & Schuster, New York, 1998. pp. 104, 154-158. Oppenheimer, Stephen: *Eden is the East; The Drowned Continent of Southeast Asia*. Phoenix, London, 1998. pp. 30, 37-38. Lorius, C.– Jouzel, J.–Ritz, C.– Merlivat, L.– Barkov, N. I.–Korotkevich Y. S.– Kotlyakov V. M.: „A 150,000-year climatic record from Antarctic ice." *Nature*, **316**, #6029, (1985), p. 592, 1. ábra.

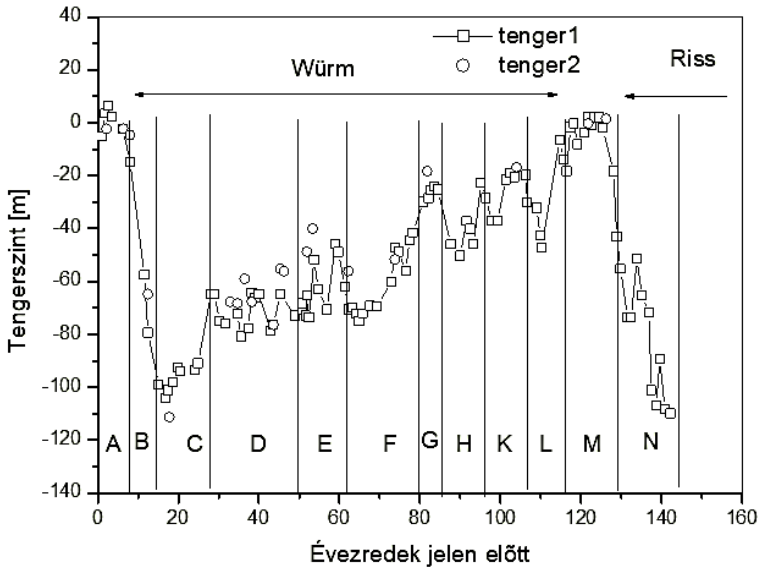

33. ábra. Tengerszint Ausztrália partjainál. A würm jégkorszak időrendje a tengerszintek elemzése alapján. A: jelenkor, B: fölmelegedés, C: hideg csúcs, D: 3. leülő szakasz, E: interstadiális, F: közbenső hideg mélypont, G-L: 2. lehűlő szakasz, L: első hideg mélypont, M: interglaciális, N: riss felmelegedő szakasza.

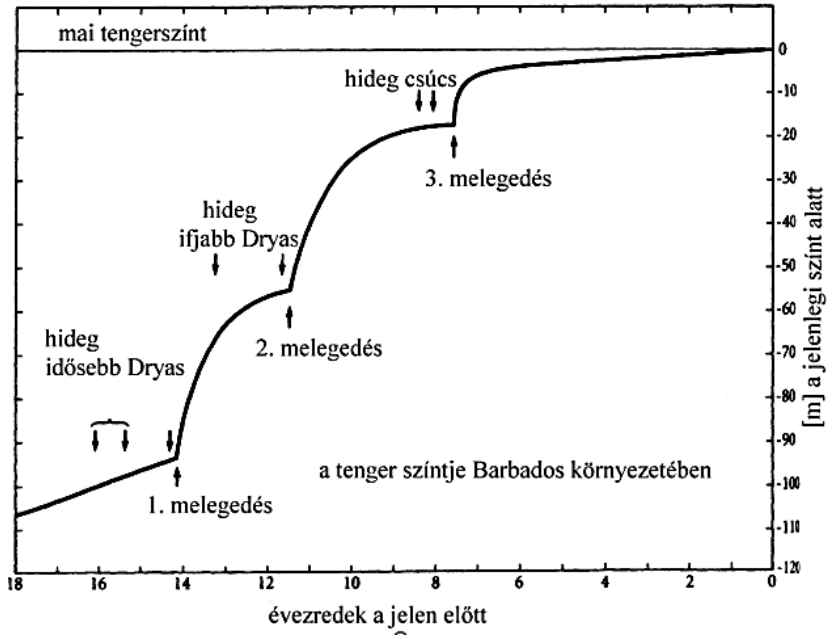

34. ábra. A würm végének időrendje a barbadosi tengerszint elemzése alapján.

Ugyanis a würm leghidegebb időszakára a világtengerek szintje mintegy 150 m-t csökkent, és amiatt, mert a Boszporusz-hasadék akkor még zárt volt, a fölmelegedés első szakaszában az olvadékvizek a Fekete-tengerbe ömölvén és az azonos szinten lévő Sakarya folyón át távoztak a sokkal alacsonyabb szintű tengerbe. Ezért annak korábbi sós vizét kimosták. Az újabb lehűlések alkalmával ennek a víznek egy része elpárolgott és a Fekete-tó vízszintje fokozatosan csökkent – egyre nagyobb száraz területet hozva létre, ahol emberi élet lehetségessé vált. A további olvadáskor viszont már az északi területek terhelése lecsökkent, mert a rájuk rakódott jégréteg vastagsága csökkent és az újabb olvadék vizek már nem a Fekete-tóba ömlöttek, hanem a Balti-tengeren át a világóceánok felé távoztak (*35. ábra*).

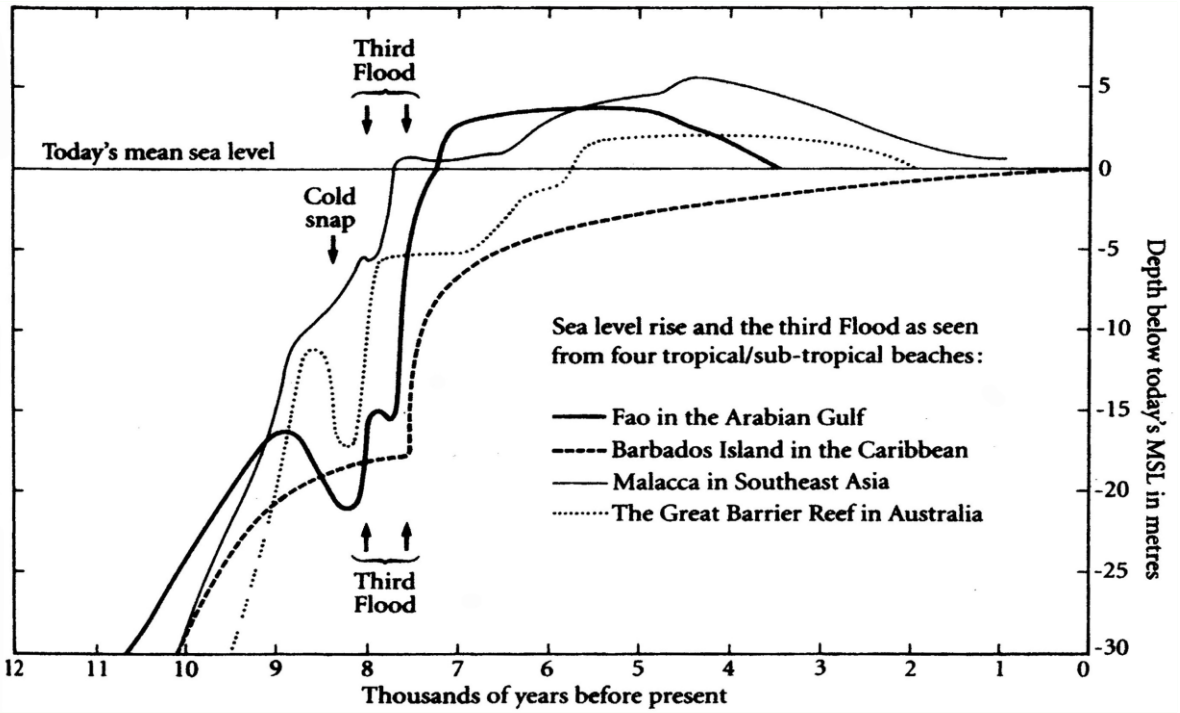

35. ábra. A tengerszint alakulása a würm végétől napjainkig a világóceánok különböző helyén.

A dombvidéki műveltségek területén a legfelsőbb rétegeket a csapadékos időjárás elmosta, ezért nincs adatunk, hogy túlélték-e azok a műveltségek a jégkorszakot.[166] Mégis, két adattal rendelkezünk: a Subalyuk környékén egyéves gyermek csontvázát találták meg, akinek 20 évezredes kort mutatott ki a kormeghatározás.[167] A másik adat, hogy az újkőkorszakban, amikor a Kárpát-medence síkvidéki folyampartjaihoz (Körös–Tisza) Anatóliából gabonatermelő népesség érkezett,[168] a dombvidéki területeken túlélő emberek mintegy száz év alatt átvették az új típusú műveltséget és kifejlesztették az ún. ***vonaldíszes kerámia bükki műveltségét.***[169] Ennek ***kora*** a korszerű adatok alapján a ***JE 9. évezred***, azaz JE 8500 körüli.[170]

Ekkor volt a würm utolsó kisebb lehűlése, amikor Anatólia kiszáradt és onnan a korábbi, immár kerámiát készítő műveltségek eltűntek. Az utolsó hirtelen olvadáskor a Boszporusz átszakadt és a Fekete-tenger ekkor rendkívüli gyorsan sós vízzel töltődött fel, az esetlegesen a partján lévő emberi települések részben elpusztultak, részben a környezetbe elmenekültek (*36. ábra*).[171]

[166] Gáboriné Csánk Vera: *Az ősember Magyarországon.* Budapest, 1980. p. 199.
[167] Gáboriné (1980), p. 173.
[168] Mellaart, James: *The Neolithic of the Near East,* Thames and Hudson, London, 1981. pp. 244, 245, 247. Mellaart p. 261-en kifejti, hogy a Balkán-műveltség anatóliai kapcsolatokat mutat és semmiképpen sem szíriaiakat.
[169] Gimbutas, Marija: *The Goddesses and Gods of Old Europe 6500-3500 BC Myths and Cult Images,* Thames and Hudson, 2nd Ed, (újra nyomtatva: 1996). 1982. p. 27, Gimbutas, Marija: *The Civilization of the Goddess,* Harper, San Francisco, 1991. p. 43. Mellaart (1981) p. 262. is arra utal, hogy a Körös-Starčevo kultúra északra terjedése lelassult, azaz nem az eredeti betelepülők viszik tovább, hanem a megmaradt őslakosok vették át.
[170] Gimbutas (1991), p. 45.
[171] Ryan (1998), pp. 188-201.

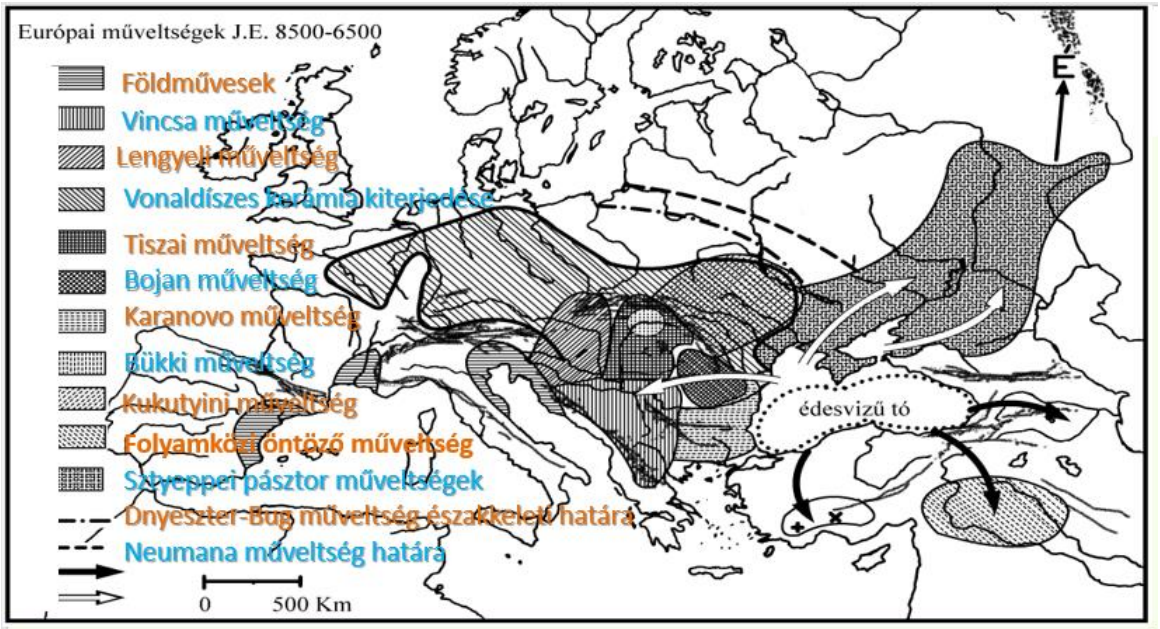

36. ábra. Európai műveltségek a würm fölmelegedését követő időben. Fekete nyilak a délre és keletre, a fehérek az északra és nyugatra menekülő földműveseket mutatják a hatalmas ár elől, amely 155 méterrel emelte meg a vízszintet és 155.400 km2 területet öntött el. Az édesvizű tóból Fekete-tenger lett e „vízözön" következtében Kr. e. 5550 körül.[172]

A Boszporusz átszakadásakor a Fekete-tenger mentén megjelent egyszerre több műveltség is.[173] Jellemzőjük, hogy már a háziasított búzát és az árpát ekés földműveléssel termelték (fogatoltak), embert formáló edényeket készítettek, ismerték a rézöntés technikáját és alárendelő szemléletük volt: isteneket tiszteltek. ***A Kárpát-medencében a Duna–Tisza összefolyás mellé telepedtek***, és hamarosan fölváltották a tőlük északra virágzó Körös–Tisza műveltséget. Vinča a legjelentősebb telephelyük, ahonnan Vinča műveltségnek nevezik őket. Rezet bányásztak.[174] A JE 8. évezred végén, több mint két évezreddel megelőzve a sumér műveltség megjelenését, rezet öntöttek. A Szegvár–Tűzköves (Szentes) mellett kiásott 7 évezredes szobor vállán rézsarlót lehet látni (*37. a. ábra*).[175]

---

[172] W. Ryan-W. Pitman: *Noah's Flood.* i. m. Azóta a Ryan-Pittman-féle elméletet módosították, korábbra tették, kibővítették, mert pontosabb mérésekből következtetnek. Ezt a fejleményt azonban arra használják, hogy a tudományba nem illő bakugrásokkal „Noé leszármazóit" a fejleményekbe, következményekbe beszámítsák. Világos azonban, bár vitatkozhatnak azon, hogy miként állt be a Fekete-tó, majd a tenger élővilága, de számunkra egyértelmű, hogy volt egy száraz, édesvizes időszak, előtte meg egy nedves, ahogy az első olvadás leve itt folyt át, majd jött a kiszáradás és a 7,5 évezredes hirtelen feltöltődés. Hogy mennyire volt hirtelen, vagy sem, az lényegtelen, mert a hajdani száraz területek víz alá kerültek és az ott élők onnan elmentek. Hogy el is pusztultak-e, vagy sem, lényegtelen. A legenda szempontjából lehet ennek jelentősége, de mi a Kárpát-medence felől nézve a dolgot, ezzel nem kell foglalkozzunk. Számunkra fontos, hogy a Vinča-műveltség ezt követően létezett már és rezet bányászott. V. ö. Ali E. Aksu, Richard N. Hiscott, Peta J. Mudie, André Rochon, Michael A. Kaminski, Teofilo Abrajano, Doğan Yaşar: Persistent Holocene Outflow from the Black Sea to the Eastern Mediterranean Contradicts Noah's Flood Hypothesis. *GSA [Geological Society of America] Today* 2002 May, és James "Bud" Alcock: Enthusiasm for Earth System Science Continues at GSA. *GSA Today* 2002, December. https://www.geosociety.org/gsatoday/archive/12/5/pdf/i1052-5173-12-5-4.pdf. M. Kuman: The Mystery of the Black Sea Floods Solved. *Journal of Earth Science & Climatic Change* 2018, 9:9. https://www.researchgate.net/publication/328286667_The_Mystery_of_the_Black_Sea_Floods_Solved.

[173] Mellaart (1981),. pp. 101, 248-248.

[174] Rudna Glavánál 25 méter mélyre vezető bánya alján korabeli kerámiát találtak. Renfrew, Colin: *Before Civilization; The Radiocarbon Revolution and Prehistoric Europe*. Jonathane Cape, London, 1973. p. 209.

[175] Ez is azt jelenti, hogy rezet önteniük kellett, mert természetes rézből ilyen eszköz nem készíthető. A szobor vállán lévő rézsarló egy példányát Zaleszentmihályon, régészetileg nem datálható helyen meg is találták.

Ez a műveltség már írt. Írásjeleiket nemcsak a Tatárlakai táblákon,[176] hanem számtalan cseréptöredéken meg lehetett találni, de nem csak a Kárpát-medencében, hanem a Balkánon is több helyen. Így pl. Thesszalonikiben, a Karanovó műveltségben, majd Erdélyben is több helyen.[177] Torma Zsófia a XIX. században már ásott ki ehhez a műveltséghez tartozó írásjeleket tartalmazó cseréptöredékeket.[178] Az írásjelek mintegy kétharmada megtalálható a későbbi ún. Lineáris A írásjelei között, aminek a fele viszont a még későbbi Lineáris B jeleinek felelt meg.[179] A lineáris A jeleit találjuk meg aztán a ciprusi írásjelek között is. Az itt megtalált írás nem kereskedelmi, elszámoló jellegű, mint a másfél-két évezredd el később megszületett sumér írás, hanem minden bizonnyal vallási emlékeket rögzítő. A Tatárlakai 3. tábla 13 írásjeléből nyolc megtalálható a székely/magyar rovásírás jelei között (*37. b. ábra*).[180]

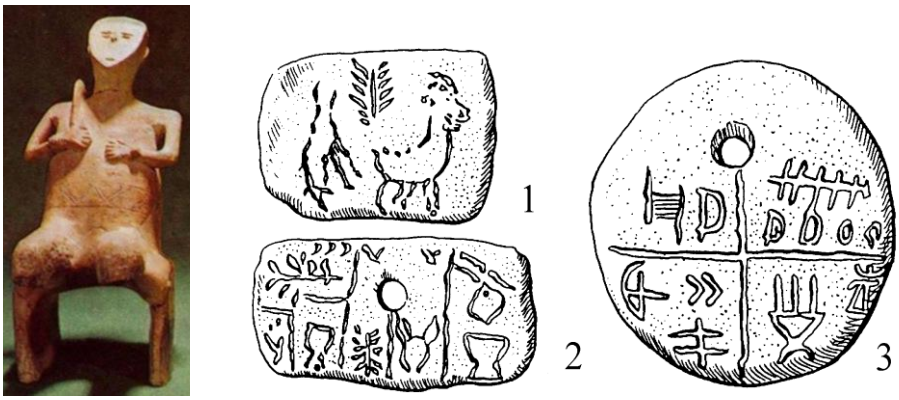

37. a és b. ábra. Sarlós alak Szegvárról és a Tatárlakai táblák.

A Kárpát-medencében ekkor három (három fajta), alapvetően vonaldíszes kerámiát készítő műveltség van jelen.[181] A Tisza (Vinča) műveltséggel érintkezett nyugaton az alföldi vonalkerámiás műveltség, amely átterjedt a Dunántúlra is. Északon a Bükki műveltséget találjuk, amely embertanilag nem hígult fel a tiszai műveltség emberével,[182] de nem vette át annak embert formáló kerámiáját sem. Később ***kottafejes műveltség néven terjedt át a Kárpátokon,*** egészen a Dnyeperig, és ***alkotta a kukutyini (cucuteny-i) műveltséget JE 6 évezreddel***.[183] A földművesség mellett az ércbányászat, a fémöntés és a fémfeldolgozás jellemezte a műveltséget, olyannyira, hogy a tőle délre és keletre élő sztyeppei pásztor műveltségeket is innen látták el rézzel.[184]

[176] Forrai Sándor: *Az ősi magyar rovásírás az ókortól napjainkig.* Antológia kiadó, Lakitelek, 1994. pp. 24-26, Gimbutas (1982), p. 88, Rudgley, Richard: *The Lost Civilizations of the Stone Age.* The Free Press, New York, 1999. p.: 59. V. ö. Lippai Bertalan: Tatárlaka üzenete. *Acta Historica Hungarica Turiciensia* 35. évf. 1. sz. (2020.) https://epa.oszk.hu/01400/01445/00060/pdf/EPA01445_acta_hungarica_2020_01_301-322.pdf.

[177] Gimbutas (1991), pp. 310-347, Rudgley (1999), pp. 59-70. Ezt az írást találhatták meg legutóbb a boszniai „piramisban" is.

[178] Forrai (1994). pp. 24-26.

[179] Rudgley, (1999), p. 70.

[180] Forrai (1994), p. 25.

[181] Makkay János: *A magyarországi neolitikum kutatásának új eredményei*. Akadémiai Könyvkiadó, Budapest, 1982. pp. 47-67. Kalicz Nándor: *Agyag istenek.* Corvina, Budapest, 1970. p. 43.

[182] Gimbutas (1991), p.: 26. Mellaart (1981) p.: 258 szerint: hosszúfejű, ovális arcú, vékony és alacsony termetű (163 cm) mediterrán. A helyi cromagnon ismert forrásaként a Lepenski Vir-i átmeneti kőkorszaki lakosságot kell érteni. A Tisza mentén a jégkorszakot követő fölmelegedés idejéről nincsenek sem emberi maradványok, sem szerszámok, eszközök.

[183] Gimbutas (1991), p.: 103, Gimbutas (1982), pp. 33-36.

[184] Gimbutas (1991), p. 361.

A kottafejes műveltség terjedt aztán tovább Európa nyugati felére, ahol faluközösségek és mellérendelő szemlélete, istenek hiánya jelezte útját. Childe a vonaldíszes műveltséget öreg-európai, ill. Duna I és Duna II műveltségnek nevezte, és kiemelte békés jellegét, meg azt, hogy más jellegű mezőgazdaságot folytatott, mint a korabeli folyamközi, ill. balkáni műveltségek. A gabonatermelés során kimerült földet itt elhagyták, de előbb betelepítették erdővel, majd amikor az megerősödött, az erdőt fölégették és visszatértek. A hamuval ugyanis visszakerültek a termőföldbe a kilúgozott elemek.[185] Éppen ezért nem a folyamközben megismert tellek jellemzik az itteni településeket, hanem időszakonként odébb költöztek, majd tovább, majd vissza, de nem pontosan ugyanarra a helyre. Virágzása tetőpontján több még a tízezres nagyságot is meghaladó telepe volt, melyekre a városi szervezettség nem volt jellemző: hatalmas faluközösségeket alkottak.

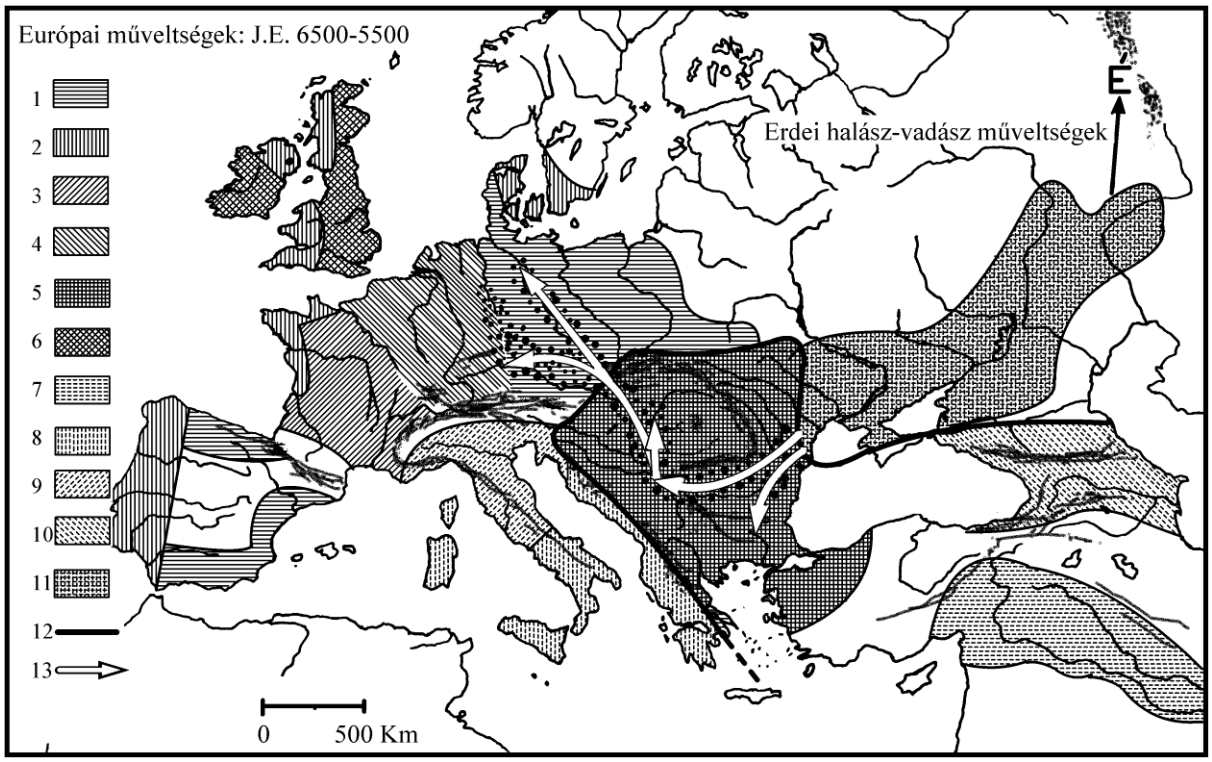

38. ábra. Európa rézkora, I. kurgán invázió. 1: északi földművesség, 2: megalitok, 3: nyugat-francia földművesség, 4: Rajna-Szajna földművesség, 5: közép-kelet-európai rézművesség, 6: brit földművesség, 7: ubaidi városiast megelőző műveltség, 8: dél-olasz földművesség, 9: észak-olasz és tirrén földművesség, 10: kaukázusi rézművesség, 11: sztyeppei pásztor kurgánsíros műveltség. 12: a rézművesség északi határa Kr. e. 3500 körül. 13. Pontok, nyilak: kurgántemetkezés.

Erre az időre az orosz sztyeppe pásztornépei befogták a lovat és a kőkést emberölésre alkalmas méretben készítették, majd kialakították a harci baltát – kezdetben kőből, később rézből – és a JE 6. évezred közepén megindult délnyugat felé az első kurgán invázió (*38. ábra*).[186] Ennek forrása az orosz sztyeppe déli peremén élő halomsíros műveltség volt. Ennek során a harcibaltások fölégették a balkáni műveltségeket, és megjelent ott is a sztyeppén ekkorra már egyeduralkodó társadalmi tagozódás és annak jele: a gazdag ember sírja a szegény mellett.

[185] Childe, Gordon V.: *What Happened in History.* Penguin Books, Harmondsworth, 1954. (Repr. 1964.) pp. 62.
[186] Gimbutas (1991), pp. 358-359.

Különösen gazdagok voltak azok a sírok, melyek fölé hatalmas dombot – kurgánt – emeltek, ahová a főnököt temették, gyakran udvaroncaival és ágyasaival egyetemben. Az első kurgán invázió még mindent fölégetett, és pásztor műveltséget vitt a korábbi földművelő helyére.[187]

Az inváziót követően néhány emberöltővel később azonban újra helyreállt a földművelés, hogy aztán a következő, a második kurgán invázió idején – a JE 5,5 évezreddel, immár az állatokkal vontatott kocsi birtokában – már ne égessék föl azt, hanem rátelepedve, úr és szolga viszonyt teremtve folytassák az alárendelő szemléletű műveltséget. Egyben a letelepedett és a rátelepedő társadalom műveltsége ötvöződött, ami a nyelveik ötvöződésével is járhatott: kialakultak a kettős műveltségek.[188] A kurgán műveltség lovas pásztor népének a forrása az orosz sztyeppe északkeleti területe, a Volga és Káma vidéke volt. A korábbi faluközpontok közösségi házai átalakultak urasági eröddé, ahol már az urak hitének megfelelő formájú kerámia és rézeszközök sorozata készült.

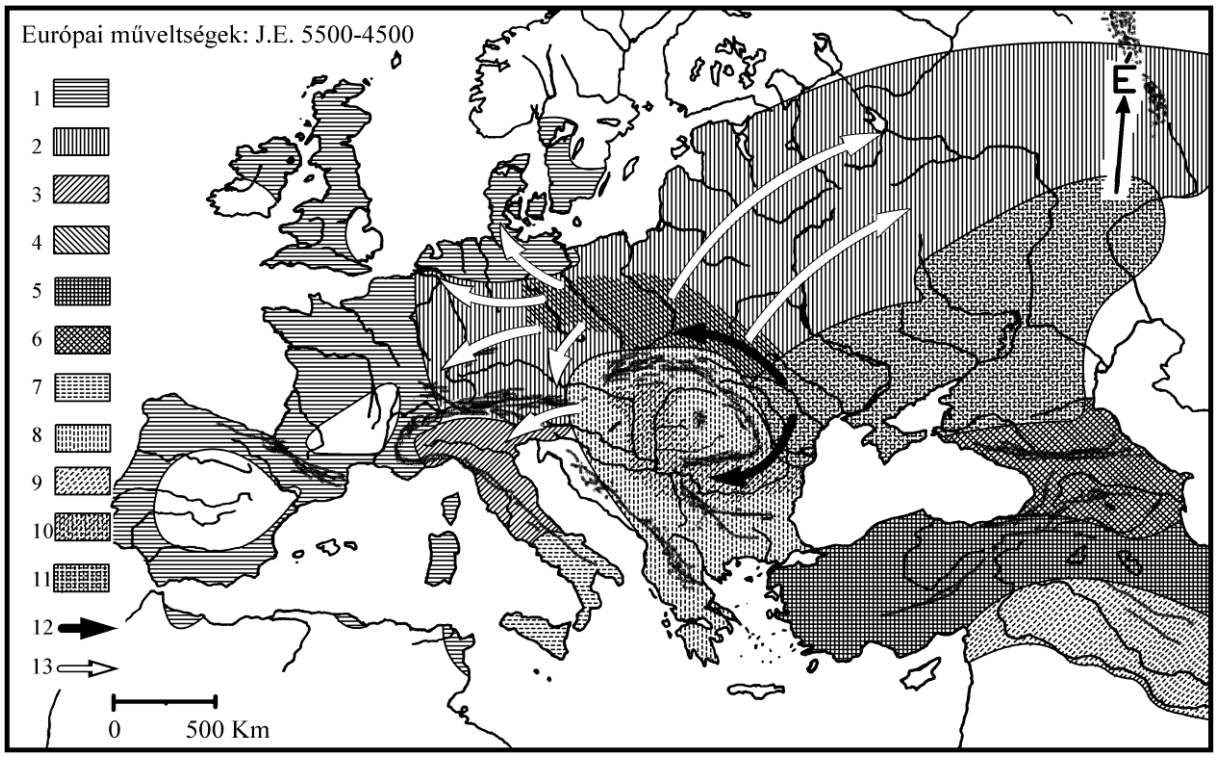

39. ábra. II. Kurgán invázió JE. 5500-4500. 1: nyugat-európai megalit műveltség, 2: szalagdíszes kerámia terjedése. 3: észak-olasz csoport, 4: szalagdíszes (kottafejes) kerámia forrása, 5: anatóliai kora-bronz korszak, 6: kaukázusi kora-bronz korszak, 7: dél-olasz műveltség, 8: Kárpát-medencei (bronzkori) fém-utánzó kerámia, 9: folyamközi városi műveltség, 10: a kurgán műveltség terjedése a Kárpát-medencében, 11: sztyeppei kurgán műveltség, 12: II. kurgánmozgás, 13: szalagdíszesek menekülése.

Ám ebben az időszakban jelent meg ezen a területen a bronz is, amihez a környezet bronzával ellentétben a Kárpát-medencében az ötvöző elemként nem arzént – később ónt – használtak, mint máshol, hanem antimont.[189] Ettől pedig a Kárpát-medence antimon bronzának

[187] László Gyula: *Vértesszőlőstől Pusztaszerig.* Gondolat, Budapest, 1974. p. 75.
[188] Gimbutas (1982), p. 34, Gimbutas (1991), p. 385, Sherrat, Andrew: „The Transformation of Early Agrarian Europe: The later Neolithic and Copper Ages 4500-2500 BC." *Prehistoric Europe*, Szerk.: B. Cunliffe, Oxford Univ. Press, Oxford, 1998. p. 169.
[189] Bárczy Zoltán: „Újabb adatok a Kárpát-medence bronzkori kohászatáról." *Turán* **XXIX** (Új **II**), pp. 11-16. (1999.) p. 10.

a minősége olyan jó volt, hogy később még a vaskorszak megérkezését is késleltette, mert a Kr. e. 5. évszázadban ez a bronz még mindig olcsóbb és jobb volt, mint a korabeli vas.[190]

A második kurgán invázió elsősorban a Kárpátokon belül, a Tisza és a Duna mentén haladt északra, majd nyugatra, de nem hatolt be a dombvidéki műveltségi területekre. Ugyanakkor a Kárpátoktól északra is haladt, és ekkor a Dnyeper keleti oldalától a vonalkerámia műveltsége északra, északkeletre „menekül", és az Urál nyugati területeit foglalja el (*39. ábra*).[191] A glottokronológiai eredményekkel összhangban ekkor távozhatott az „ugor" műveltség (vogulok és osztjákok), és a szamojédek a Kelet-európai síkság közepéről az Urál előterébe, majd mögé, és kezdett a nyelve lepusztulni, hogy mára mintegy harminc nyelvjárásban csak töredékeiben tartalmazza mindazt, amit a magyar nyelv még ma is bír.

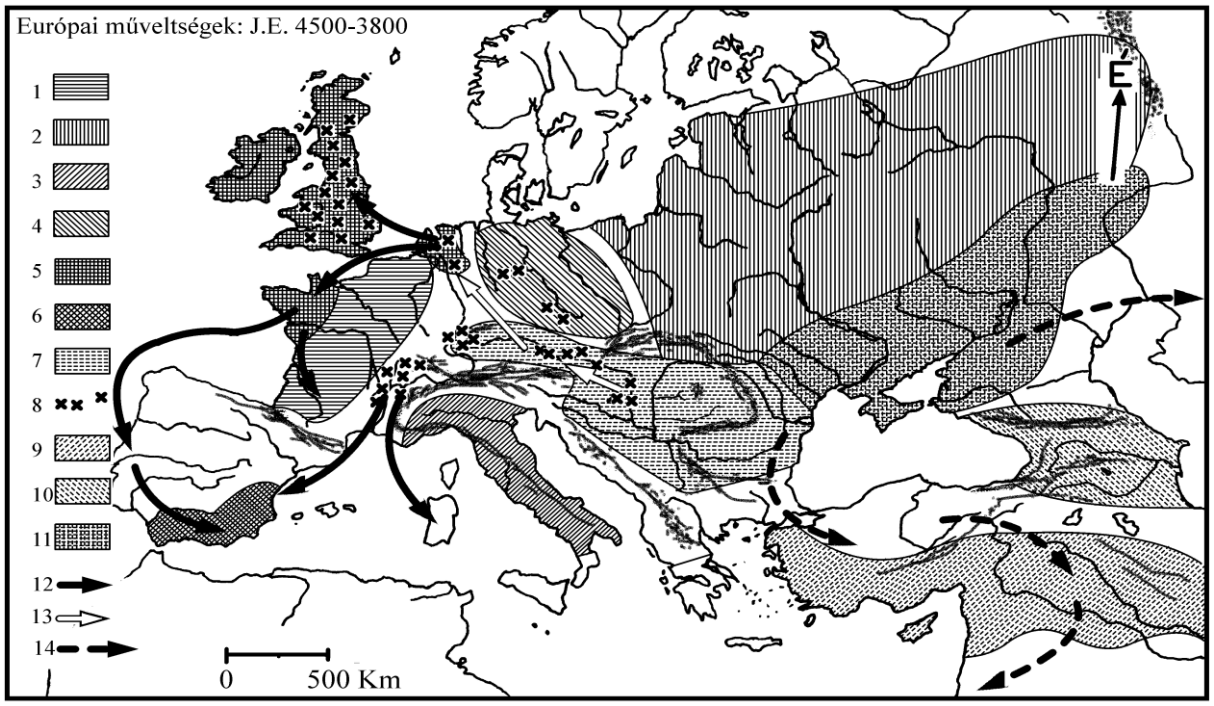

40. ábra. III. kurgán invázió JE 4500-3800. 1: megalit műveltség, 2: késő szalagdíszes műveltség, 3: észak-olasz műveltség, 4: Unetice műveltség, 5: Wessex műveltség, 6: El argar műveltség, 7: Dunamenti bronz műveltség, 8: harangedény műveltség, 9: városias műveltség, 10: kaukázusi bronz műveltség, 11: sztyeppei katakomba síros műveltség, 12. Somogyvár–Vinkovci műveltség terjedése, 13, 14. harangedény műveltség terjedése.

A harmadik kurgán invázió forrása immár a Kárpát-medence nyugati fele volt. JE 5 évezreddel indult el Somogyvár–Vinkovciból az ún. harangedény műveltség nyugatra, teljessé téve Európa kurganizálását („indoeurópaizálódását").[192] Ezzel egyidőtől ismert – függetlenül ettől – a már sumér nyelvűnek mondható városias műveltség a Folyamközben. A Kárpátok északkeleti területein – a medencén belül és kívül egyaránt – a vonalkerámiás műveltség szinte érintetlenül tovább élt eddig (*40. ábra*). Ez több mint három évezredes viszonylag egységes fejlődést jelent. Ennek magva a bükki műveltség volt, aminek a maga korába a Felvidéken, egészen az Alföld pereméig, majd Erdélyben több mint 700 telepe ismeretes.[193] ***Ha egy***

[190] Bárczy (1999), p. 11.
[191] Sherrat (1998), p. 169.
[192] Gimbutas (1991), pp. 392-393. Renfrew, Colin: *Archaeology and Language.* Jonathan Cape, London, 1987. pp. 86-93, László (1974), p. 94.
[193] Gimbutas (1991), p. 43.

műveltség ennyi ideig viszonylag folyamatosan fejlődhet, akkor a műveltséghez tartoznia kell egy viszonylag fejlett nyelvnek is. Ha a továbbiakban nem találkozunk olyan eseménnyel, aminek során ez a műveltség kiirtódott volna, akkor a területen élők nyelvében még ma is meg kell találnunk a hosszú ideig fejlett műveltség nyelvét, mint utódnyelvet.

A harmadik kurgán invázió most sem érintette az Észak-kelet Kárpátok környezetét. Sőt, az egységes sírokat, azaz a gazdagok sírjának a hiányát egészen a Kr. e. VII. századig megfigyelhetjük, elsősorban Erdélyben.[194] Ekkorra pedig a kimmerekkel is találkozhattunk már, akiknek a vezértörzse erre a területre telepedett be, amikor a szkíták Kr. e. 700 körül elüldözték őket a sztyeppei területükről.[195]

Nem olyan fajta kereskedelemmel találkozunk itt, mint amilyet a Folyamközben folytattak! Az erdélyi területeken ekkoriban terjedt el a temetkezéseknél a csónakos temetkezési mód két madárral a csónak két orrában. A madár pedig lélekszimbólum.

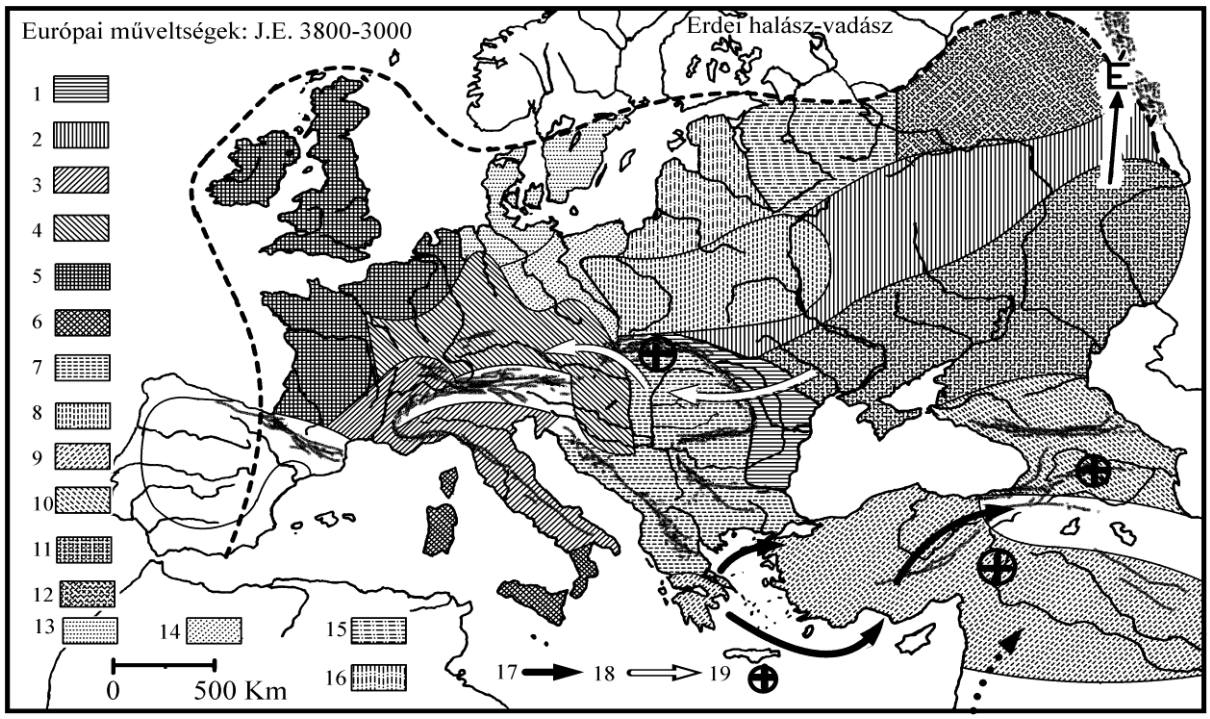

41. ábra. Európa a bronzkor végső szakaszában. 1: kukutyini műveltség, 2: Abasevó műveltség, 3: Rhone–Apennin-i műveltség, 4: tumulus temetkezés műveltsége, 5: késő Wessex műveltség, 6: dél-olasz műveltség, 7: kárpáti és balkáni bronz műveltség, 8: Trzciniec műveltség, 9: városias műveltségek, 10: kaukázusi műveltség, 11: sztyeppei pásztor, gerendasíros (kurgán) műveltség, 12: uráli bronz műveltség, 13: északi bronz műveltség, 14: késői Unetice műveltség, 15: észak-keleti bronz műveltség, 16: késői szalagdíszes műveltség, 17: harci szekér terjedésének népmozgása, 18: harci szekér európai terjedése. 19: korai vasgyártás. Szaggatott vonal: bronzművesség határa. Pontozott nyíl: az egyiptomi XIX. dinasztia hódító útja.

[194] László (1974), p. 82. Taylor, Thimoty: „Thracians, Scythians, and Dacians." *Prehistoric Europe; An Illustrated History.* Szerk.: B. Cunliffe. Oxford Univ. Press, Oxford, 1998. p. 378

[195] Taylor (1998), p. 380.

A vaskorszak küszöbére érkeztünk (*41. ábra*). A Kárpát-medencében azonban nem ez az időszak, amikor legelőször már vasat önthettek. A Tátra térségében a JE. 4. évezred elejéről ismert vaskohó.[196] Ennél sokkal korábbról ismert olyan kemence, amelyiknek a hőmérséklete már 1600 °C fölött lehetett, ami a vas olvasztásához kell. Korábban még a vastárgyakat szivacsos vasból kalapálással készítették el, mert a fémfeldolgozó, fémöntő műhelyek nem voltak képesek a vas olvadáspontjára fölmelegíteni a reakciós elegyet, és a vas szivacsos formában redukálódott az érceiből. A Kárpát-medencében mégsem terjedt el ekkor a vasolvasztás, mert a vas eszközök önmagukban alkalmatlanok voltak, pl. fegyverként mindaddig, amíg az acélt föl nem találták. S a Kárpát-medence bronza pedig annyira jó minőségű volt, hogy egyszerűen nem volt még szükség a vasra.

Ebben az időszakban a Dunántúlon már az urnasíros műveltséggel találkozunk. Ez a műveltség hatott a későbbi etruszk területen lévő Villanova műveltségre, ahová ugyanakkor Erdélyből szállítanak rezet.[197] Érdekes, hogy nem csak a fémet szállították, hanem vele együtt ment a mester és a családja is, ott dolgozta fel a fémet, majd visszament eredeti telephelyére.

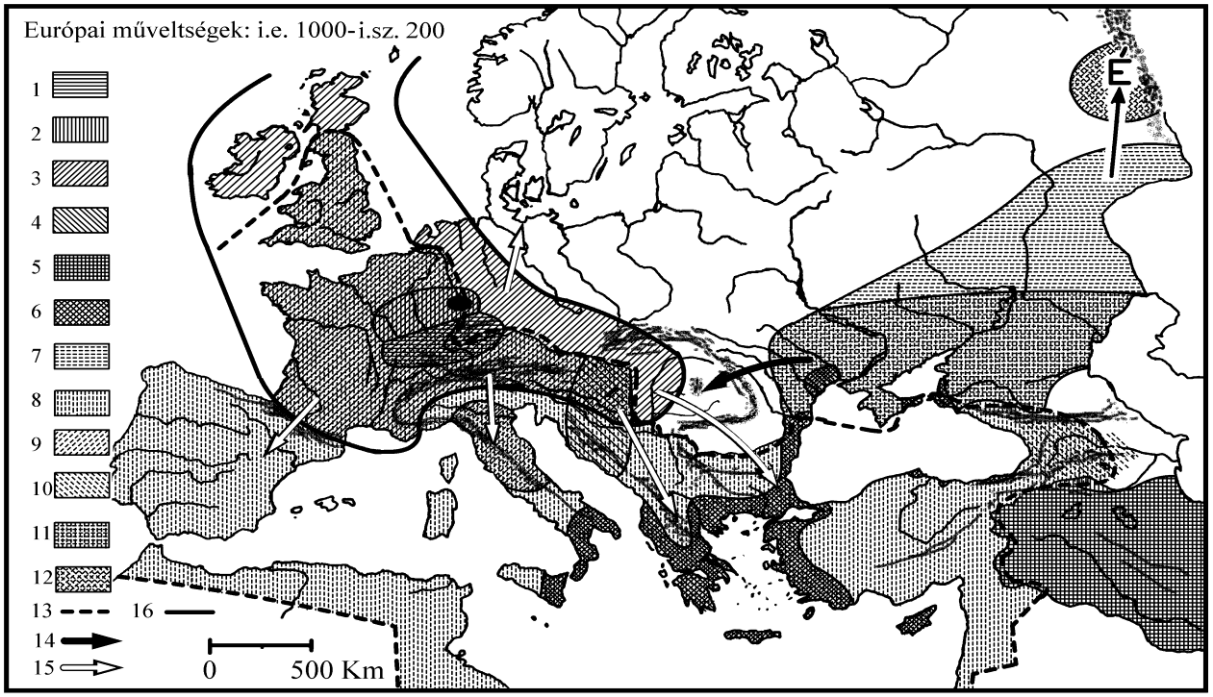

42. ábra. Ötvöződött kultúrák: Európa vaskora Kr. e. 1000–Kr. u. 200. 1: Hallstadt műveltség, 2: Le Tène műveltség, 3: kelták, 4: illírek, 5: Pártus birodalom, 6: görögök, 7: lovas-nomádok, 8. Római birodalom, 9: etruszkok, 10: örmények–grúzok, 11: szkíták. 12: ananyínói műveltség. 13: Róm. bir. határa. 14: lovas-pásztor műveltség terjedése. 15: kelták terjedése, 16: kelták határa.

A szkíta időkben a Kárpátok észak-keleti környezetében nyugalmat találunk (*42. ábra*). Ugyan föltehető, hogy a szkíták „hatalma” átmenetileg kiterjedt erre a területre is, de a műveltséget illetően semmiféle drasztikus átalakulást nem lehet kimutatni. Hérodotosz maga is írta, hogy a szkíták nem egységesek, számtalan velük együttműködő, esetleg nekik adózó törzs tartozik alájuk, akiket egyaránt szkítáknak neveznek, de ezek akár meg is tagadhatják a szkíták

[196] Taylor (1998), pp. 377-378.
[197] Bárczi (1999), p. 11.

katonai támogatását – mint ahogy ez Dáriusz hadjáratakor meg is történt.[198] A szkíták sztyeppei uralma a Kr. e. 3. században megroppant, és a szarmaták elől részben Iránba vonultak, ahol megalapították a médek birodalmát,[199] míg másik részük a Kárpátokon belülre telepedett, ahol a helyi lakosságban feloldódtak.[200]

A közvetlen turáni eredetünket cáfolja az is, hogy a jégkorszak felmelegedését követő időkben az Aral tótól délre nem sztyeppe volt, ott letelepedettek éltek, de erős pásztorság mellett.[201] A későbbi Khorezm állam eredete jégkorszaki népességre vezethető vissza, de az északról és délről jövő nyomás hatására az őslakos népesség a Kr. e. 3. évezred végétől keletnek mozog (*43. ábra*). A keletnek mozgók aztán majd meg az északi sztyeppére adnak nyomást és ott a mozgás iránya nyugati. De ez csak Kr. e. 1000 körül lesz komolyabb, aztán fokozódik egészen a Kr. e. 500-as évekig. Később már csak átszáguldanak rajta a mongol–tatár lovasok, de azok is északon, nem pedig a Káspi-tengertől délre.

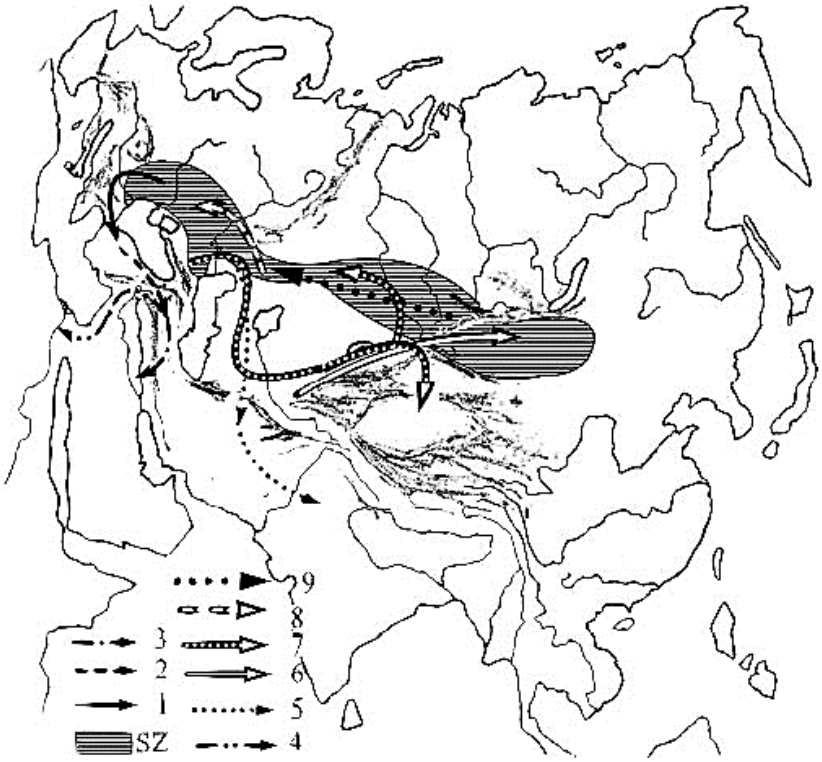

43. ábra. A harci szekér terjedése keletre. 1: Kurgán harci szekér terjedése a dél-orosz sztyeppe felől a Balkánra JE 4000 k. Belőlük lesz a Mükénéi királyság. 2: Harci szekér Anatóliában, JE 3900 körül. Kései utódaik a hettiták. 3: Harci szekér Zagroszba: Kassiták JE 3700 k. 4: Harci szekér JE 3500 körül Egyiptomba: hükszoszok. 5: Pásztornépek Iránba és Indiába: JE 3900-3700. 6: Turkok mozgása: JE 4000-3800. 7: Szkíták mozgása: JE 3000-2900. 8: Tochárok mozgása JE 3900 körül. Ők nyomhatták meg a turkokat keletre. 9: A tochárok ágából jöhetett létre a későbbi szkíta, mivel északnak fordult. Vonalkázva az akkori sztyeppei terület.

Akik a Káspi-tótól délre mennek, azok aztán Levantin felé veszik útjukat, nem mennek fel északra. Sztyeppe van még Irán északkeleti részén is és vékony sávban a nagy hegyektől északnyugatra is, de az jelentéktelen – bár lassabb pásztorvonuláshoz azonban elegendő. A

[198] Herodotos: *The Histories*, Ford. Aubreay de Sélincourt. Penguin Books, London, 1954. *4:87*, p. 243, Taylor (1998), p. 381.
[199] Ascherson, Neal: *Black Sea*. Vintage, London, 1996. pp. 223-224.
[200] László (1974), p. 103.
[201] Mellaart (1975), pp. 208-210.

lényeg az, hogy nagyobb tömegben – törzsi, vagy nagyobb keretben, azaz kocsikkal, asszonyokkal s nemcsak lóháton katonaként – a déli útvonal nehezen járható. Főként nincs kapcsolat a Kaukázustól északra elterülő részek és az iráni fennsík között, mert itt csak lovas katonák tudnak közlekedni – ahogy a szkíták is katonaként törtek oda be, és viszont: később arabok is csak katona csapatokat vezettek át ott – lóháton. Kínában is vannak sztyeppei területek, de azokra nem mehettek be – pedig akartak – a lovas nagyállattenyésztők, mert ott kínaiak gyakorolták a hatalmat. A későbbiek – a turkok – már a Kaukázus hágóit is használták délre törésükben, ahogy ezt korábban a szkíták is megtették. De akkor a Kaspi-tó nyugati szélén is levonulhattak – de azok csak lóháton ügetők voltak. A korábbiak – akik kocsikkal közlekedtek – ezeket az utakat általában nem használhatták, ezért, hogy délre kerüljenek nagyobb tömegben, az Aral- és a Káspi-tó közötti arid területen kellett átvonulniuk.

Érdekesség, hogy a szkíták egyenes utódai az alánok leszármazottai, az oszétek,[202] és ők, a kardot istenítők, a kovácsot is istenítették. Ugyanakkor tudnunk kell, hogy a sztyeppén – különösen annak déli területein – általában nincs fa, melyből a kovácsoláshoz feltétlenül szükséges faszenet készítsenek. Ez lehetett a szkíták korlátja is: nem volt korlátlan mennyiségű nyílhegyük! És ugyanezért azokat, akiktől beszerezték, isteníthették, azaz fémműves elődeinket is, s ami lényegesebb számunkra, hogy szerepkörükben meghagyták. Mert az isteni szimbólum kard imádata tehát a sztyeppei kultúrákban igen mélyen gyökerezik.[203]

A kardimádat Sulimirski szerint az iráni nyelvű pusztai népeknél egészen szokványos. Ennek igazolására Hérodotoszt idézi, miszerint az észak-pontuszi tartomány szkítáinál a vaskardot, a 'szkimitárt' a hadisten, a szkíta Árész[204] képmásának tekintették. Amint Claudius Marius Victor 5. századi marseilles-i rétor is Alethia[205] című művében említést tesz az alánok „primitív" vallásáról, hogy a korabeli alánok áldozatokat mutattak be őseik tiszteletére, és a kard az ősi alánok vallásában is központi helyen állott. Sőt a kard sokkal több ajándékot kívánt, mint más istenségek. Arésznak hadifoglyokat is áldoztak.[206] Bachrach a kardkultuszt még a nem indoeurópai hunoknál is kimutatja, mivel azt átvehették alán-szarmata szomszédjaiktól.[207] A kardkultusz aztán az 5–6. században Nyugat-Európába telepedő alánokkal megérkezett nyugatra

---

[202] Littleton, Scott L.—Malcor, Linda A.: *Szkítiától Camelotig. Az Arthur királyról, a Kerekasztal Lovagjairól és a Szent Grálról szóló legendák eredetének radikális újraértelmezése.* Szkíta Szarvas Könyvkiadó, Nyíregyháza, 2005. Az Arthurról, Lancelotról és Batrazról szóló legendák feltételezett kialakulási menete szerint az északkelet iráni alaptípus három alakban, illetve időben fejődött tovább: a szkítáknál, a jazigoknál (szarmatáknál) és az alánoknál. A szkítáknál a 'szkíta Árészig', a jazigoknál Arthurig, és az alánoknál két, nyugati és keleti részre oszlott. A galliai alánoknál jelent meg Lancelot, és az oszéteknél Batraz. Lásd Littleton (2007), p. 32. Vesd össze: „…a középkori Arthur-legendák az időszámításunk előtti első évezredben az ősi Szkítiában virágzó epikus hagyományban gyökereznek…" (Littleton [2007], p. 27.) „Batraznak, az oszét hősök, a nártok vezérének Arthurhoz hasonlóan varázserejű kardja van." (Littleton [2007], p. 27. V. ö. Dirr, Adolf: *Caucasian Folk Tales.* Dutton, New York, 1925. Dumézil, Georges: *Légendes sur les Nartes.* Librainie ancienne Honoré Champion, Paris, 1930. Dumézi1, Georges: *Le livre des héros.* Gallimard, Paris, 1965.

[203] Hérodotosz 4.59 62; de Sélincourt (1972), pp. 290-291.

[204] Sulimirski, Tadeusz: *The Sarmatians.* McGraw-Hill, New York, 1970. p. 36; Hérodotosz 4.62; de Sélincourt (1972), p. 190.

[205] Schenkl, C., ed.: „*Claudii Marii Victoris oratoris Massiliensis Alethia" Corpus Scriptorum Ecclesiasticorum Latinorum 16.* 1888. I. pp. 335-498, II. pp. 189-200. Bachrach, Bernard S.: *A History of the Alans in the West.* University of Minnesota Press, Minneapolis, 1973. p. 31-32. Courcelle, Pierre: *Histoire littéraire des grandes invasions germaniques.* Hachette, Paris. 1948. p. 221. Werner, Joachim: *Beitrage zur Archologie des Attila-Reiches.* Munich, 1956. p. 16. a marseilles-i alán temetések bizonyítékairól ír.

[206] Az emberáldozat másféle rendben történt, mint az állatáldozat: minden századik férfi fogoly fejére bort öntöttek, nyakát tál fölött elvágták, a tálat vérrel a halomra tették, s a kardot vérrel öntözték. E gyakorlat hatással lehetett a legendákra, ahonnét a vérrel telt Szent Grál edény, ill. kehely történetei kifejlődtek. Vö. Littleton (2005), 8. és 9. fejezetet.

[207] Bachrach (1973), p. 111. szoros tagolásában az egyes mesék sokkal inkább a három nemzetség lakóhelye szerint oszlanak el (földműves, állattenyésztő és harcos).

is. E kereszténység előtti alán-szarmata vallás a csupasz kardot, ill. az általa képviselt természetfölötti erőt központi helyre tette.[208] Sőt, itt már csak az a harcos sajátíthatja el tökéletesen hivatása művészetét, aki képes kardot kovácsolni magának. S jóllehet a kőbe zárt kard motívumának e vetülete a keresztény kort megelőző időkből való, nem jellegzetesen alán-szarmata eredetű. A széles körben elterjedt észak-európai kovácsszimbolika megnyilvánulása inkább.[209] Valószínűsíthető, hogy az alánoknál és a szarmatáknál is ugyanez a hagyomány élt. S ez mind a széles körben elterjedt észak-európai kovácsszimbolika megnyilvánulása. S ahogy a kőbe zárt kard történetét a hadistent földbe szúrt karddal tisztelő galliai alánok vallása átalakította, ugyanúgy a Grál legendák kialakulását a varázskupáról szóló történetek hatásának tekinthetjük.[210]

A fentiek azonban a magyar népi történetekből, regékből, mesékből, népművészeti alkotásokból hiányoznak, jóllehet, a későbbi időkben a krónikáink alapján ezek jó eséllyel meggyökerezhettek volna a magyar népi kultúrában.

Ekkor ritkul meg a Kárpátokról keletre ismert Przeworsk műveltség, és későbbi ikertestvére, a Cjernjakov műveltség.[211] E két műveltség emberei – bár hátra hagytak katonasírokat is, lovas katonákat rejtve – zömmel közepesen gazdag emberek egalitárius telepeit alkották. Mozaikszerűen, hihetetlen változatosságot mutattak fel, ezért a kutatók képtelenek egységes nép alá rendelni őket. Ellenben mindezen sajátságok megfelelnek a mellérendelő társadalomnak, amely a magyarságot jellemzi. Telepeik a Tiszától keletre a Dnyeszterig, délen a Dunától északon az Odera és a Visztula völgyéig voltak. Véglegesen az V. század elején, a hun időkben tűnik el ez a műveltség innen – és költözik el, vagy inkább alakul mássá (*44. ábra*).[212]

---

[208] A kardot itt már nem földbe szúrva ábrázolták, hanem kőbe zárva. A kard egyfajta világtengely (axis mundi), szent, központ, ahonnan a törzs származik. A szent kardot a kőből kihúzó aktus a harcost elválaszthatatlanul összefűzi a szent kiindulóponttal. Egyúttal felruházza a fegyver természetfeletti erejével és teljes jogú harcossá teszi. S aztán a kőbe zárt kard a legtöbb nyugati, azaz arthuri szövegben módosul, mert a kard kovácsüllőből áll ki, s az üllő van kőbe ágyazva. Lásd Cowen, James: *The Elements of the Aboriginal Tradition*. Element Books, Shaftsbury (első kiadás 1992), 1969. 1:16. Az *Arthour és Merlin,* ahol üllőről nincs szó, kivétel, a jelenetben „*a földön nagy kő hevert",* melyből „*egy szép míves kard kiállt."* Lásd Cowen (1969), II. pp. 27-29; vö. Weston, Jessie L.: *Chief Middle English Poets.* Houghton Miillin, Boston, 1910. p. 119. Az üllő szerepét Udo Strutynski azzal magyarázza, hogy a Nibelung-énekben Siegfridet egy Mime nevű isteni kovács beavatja a fémmegmunkálás titkaiba, mely tudás révén a hős úgy jut a varázskard birtokába, hogy maga készíti el a fegyverét, amivel azt is igazolja, hogy már igazi harcos. Megjavítja a kardot, melyet apja, Siegmund húzott ki egy fából, miután a kardot Odin lándzsája kettétörte. Lásd Davitson, H. R. Ellis.. *Gods and Myths of Northern Europe.* Penguin Books, Harmondsworth and New York, 1964. p. 49. Az Arthur legendakörből Perceval kardját és a törött Excaliburt a Tó Hölgye cseréli ki Arthurnak.

[209] E szimbólumrendszer jelenik meg a *Kalevalában* Wayland kovács történetében, és egyéb olyan regékben, ahol isteni vagy félisteni kovácsok őrzik az ércet fémmé alakító mágikus tudományt, s annak művészetét, hogy a harcosok miként alkalmazhatják e tudást a gyakorlatban. Így például Arthur kihúzza a kardot az üllőből, s Perceval szinte 'újrakovácsolja' a Grál-kard törött darabjait, amikor összeilleszti őket. A kovácsmesterség jelképéből kovácsolja meg a saját kardját, és Siegfriedhez hasonló jártasságot mutat a mesterségben.

[210] Az alán hitben a kupához és egyben a hordozó nárt-családhoz kötődő fő istenség a Napisten. A kupa az Alagáta-nemzetségről, az uralkodói szereppel felruházott nárt-családról a Borata családra, a marhapásztor nemzetségre szállt. Lásd Littleton (1978), p. 517. Az utóbbi nemzetséghez társuló istenek a tűzhely és a víz istensége, melyeket a nárt mondákban Szatana, ill. Batraz/Don Bettir képvisel. Lásd Abaev, V. I.: *The Prechristian Religion of the Alans.* Oriental Literature, Moscow, 1960. pp. 12-14. Dumézil megjegyzi, hogy noha a nártoknál a hadistenhez az Ahszartaghta család, vagyis a második szerepkör nemzetsége kötődik, a többi nemzetség csöppet sem kevésbé harcias. Lásd Dumézil (1930), p. 19.

[211] Cunliffe, Barry: *Prehistoric Europe.* An Illustrated History. Oxford Univ. Press, Oxford, 1998. p. 452.

[212] Todd, Malcolm: "Barbarian Europe, AD 300-700." *Prehistoric Europe.* Ed. B. Cunliffe, Oxford Univ. Press, Oxford, 1998. p. 452.

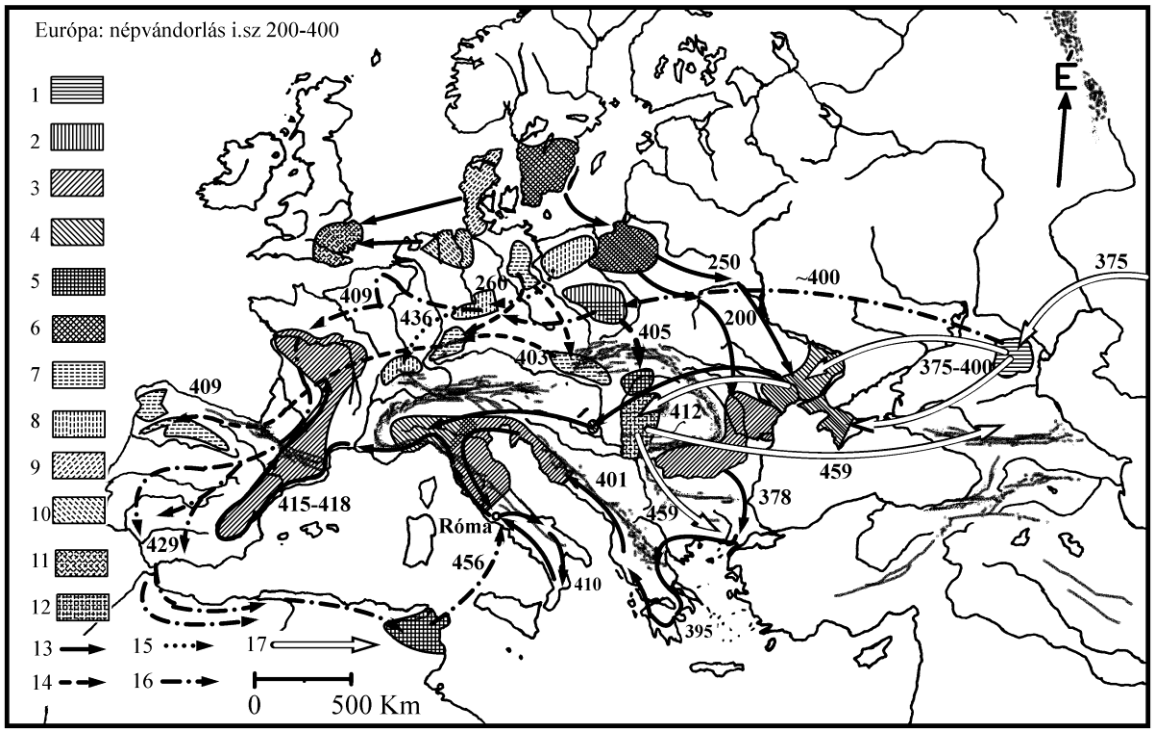

44. ábra. Az európai „népvándorlás" első szakasza. 1: alánok – 376, 2: vandálok – 400, 3: vizi-gótok – 270-376, 401, 407 után, 4: ostro-gótok – 200-375, 400, 452 után, 5: alán–vandál szövetség, 6: gótok a szétválás előtt, 7: szuevik – 170, 200-403, 411 után, 8: burgundi – 160-250, 250-436, 443 után. 9: herulok, 10: saxonok, 11: angolok, 12: hunok – 412-454, 13: gót vándorlás, 14: szuevi vándorlás, 15: burgundi vándorlás, 16: alán–vandál szövetség vándorlása, 17: hun mozgás.

S ha folytatjuk a Kárpát-medence keleti területei régészeti anyaga időbeli feldolgozását, azt látjuk, hogy az írott történelmi időkben sem kerül ez a terület elnyomó hatalom igája alá. A kimmerek vezértörzse hatalmuk vesztésekor ide érkezik és beolvad.[213] Ugyanez látszik a szkítáknál néhány évszázad múltán.[214] A kelták megjelentek ugyan a terület nyugati részén, de jelenlétük nem feltétlenül uralmi jellegű, és a rómaiak elleni harcuk vereségét követően ugyancsak a terület észak-keleti részére menekültek és ott beolvadtak.[215]

A sztyeppén a szkítákat a szarmaták és a dákok követték, és jelenlétük a Kárpát-medencében hangsúlyosabb.[216] Az ő hatásuk már annyiban jelentkezett, hogy megszűnt a sírok egyformasága Erdélyben,[217] de a népesség átalakulásáról még ekkor sincs hírünk. Ekkor Erdély a dákok érdekeltségi területévé vált, de nem alakult ki ekkor sem igazi dák uralom. Ugyanakkor Josephus Flavius úgy értesült, hogy ezen a területen egyistenhit uralkodott, amit sokkal inkább úgy értelmezhetünk, hogy itt nem volt többistenhit.

Ezenközben nyugatról a kelták látogattak a Dunántúlra, majd a műveltségük (a halott hamvasztása) fokozatosan elterjedt a keleti területeken is, de a népesség átalakulása még ekkor sem figyelhető meg. A népességben a bükki kultúra utódnépe, a cromagnon B még mindig meghatározó mértékben megtalálható. A vaskohászat azonban erőre kapott már ebben az időszakban. De a vaskohók itt sem olyan hatalmas üstök, mint amiket ma használnak, hanem a faszénégető kemencékhez hasonlítottak, mint amilyen maradványát, pl. Jósvafő határában még nemrég is lehetett

[213] Taylor (1998), pp. 380-381.
[214] László (1974), pp. 103, 107.
[215] Szabó (1971), p. 17.
[216] Taylor (1998), p. 401.
[217] Taylor (1998), p. 378

találni.[218]

A rómaiak sem kívánták átlépni a Dunát, nem kívánták kiterjeszteni hatalmukat a keleti területekre, jóllehet, a Fekete-tengerhez vezető szárazföldi út biztosításában érdekeltek voltak, és erre lépéseket is tettek. A rómaiak a Kr. u. első században kiszorították a keltákat, akiknek utolsó csoportja az északi Felvidékre költözött, és az ottani népességbe beolvadt.[219] A rómaiak átalakították a Dunántúl műveltségét, de ők sem okoztak komoly mértékű lakosságcserét. Ugyan a hatalmukat átmenetileg kiterjesztették az erdélyi terület déli részére, de ez az uralom nagyon rövid idejű volt. Az ide telepített katonai erő idegen, például szíriai volt,[220] ezért az utódnyelvként nem a latinnal analóg románt, hanem valamilyen arab nyelvet várhatnánk. A románok nyelve ezért innen nem eredeztethető.

A letelepedett lakosságba való beolvadást onnan tudhatjuk, hogy azok érkezését követően a műveltségi jegyek alapvetően nem változtak meg, a műveltségek nem ötvöződtek, ahogy azt a Kárpátokon kívüli területeken a kurgán hódítások alkalmával tapasztalhattuk.

Mindezekből arra következtethetünk, hogy a genetikai jegyek ezen ideig a számos betelepülés ellenére sem nagyon módosulhattak, hiszen a betelepülők számaránya töredéke lehetett az eredeti lakosságénak. Ezen a területen tehát a lakosság zömében eredeti, a jégkorszak utáni embertani jegyeit megőrizhette. Ha ez a jegy az Eu18 (M173) és Eu19 (M17) génjelzőket mutatta fel, akkor ezek a génjelzők ebben az időszakban továbbra is itt jellemző mértékben megmaradhattak.

A rómaiak végül is mai időszámításunk kezdete környékén kerültek csak be a területre, majd itt találkoztak a szarmatákkal, akik mellett keletről – föltehetően a Kárpátok külső peremétől – megindult egy helyhez kötött földművelő társadalom betelepülése. A szarmata jelenlét régészeti leletekben elhanyagolható mértékű. A rómaiak idején kezdődött meg tehát a Kárpátokon kívülről való tömegesnek tekinthető betelepedés, és szarmata törzsnek vélték a régészek azokat, akik Kr. u. 270 körül az Alföld északi peremére telepedtek be, holott sírmellékleteik között nem volt fegyver. Olyan szarmata törzset még más régész nem talált, amelyiknek a sírjaiban ne lett volna fegyver. Ezekében nem volt.[221] A szarmatákat az általuk felfegyverzett őslakosok a végén leverték.

Ekkor északról megindult a germán törzsek délre telepedése, és a Kárpátokon belülre előbb a vandálok, majd 400 körül a hunok elől menekülő ostrogótok települtek be a dunántúli sztyeppei jellegű területekre. Őket aztán a keletről beáramló hunok tovább kergették (Kr. u. 405). A hun betelepülés is csak a sztyeppei területeket érintette, ott sem százezres, hanem csak néhány tízezres tömeget, miközben a Medence lakossága több százezres lehetett, mely zömmel a nem sztyeppei, domb- és hegyvidéki löszös, földművelésre alkalmas területen élt. Az ostrogótok távozását követően folytatódott a lakosság betelepedése a Dunántúlra. A hunok összeomlását követően (456-458) érkeztek a langobárdok (500), akiket aztán az avarok tessékeltek ki (Kr. u. 558), ill. olvasztottak magukba (*45. ábra*).

---

[218] Cser Ferenc: Gyökerek. i. m. p. 5

[219] Szabó Miklós: A kelták nyomában Magyarországon. Hereditás. Corvina Kiadó, Budapest, 1971. p. 17.

[220] „Legio V. Macedonica: Augustus Moesiába helyezte, ahonnan részt vett a trákok elleni harcokban. 62-ben Szíriába helyezték. Kicsivel később, a zsidók elleni harcok alkalmával Alexandriába helyezték át. Ezután ismét Moesiába ment, s részt vett Domitianus és Traianus daciai hadjárataiban. 167-168 után Daciában állomásozott. Moesiai táborhelye: Troesmis, a daciai: Potaissa. Dacia elvesztése után visszament Moesiába, ahol Oescusban állomásozott. Legio V. Ferrata: Antonius legioi közül való, amely mindig Szíriában állomásozott. Vespasianus császárrá való kikiáltásakor Itáliába indult, de a cremonai csatából elkésett, a Duna mellett való megjelenése azonban jót tett a dákok fékentartása szempontjából. Innen visszament Szíriába, ahol később is részt vett a nagyobb hadjáratokban. Legio XIII. Gemina: Augustus alapította a pannoniai hadjárat során. Előbb Mainzban állomásozott, majd (50 körül) Vindonissában. Pannóniába kerülésének pontos ideje nem ismert. Domitianus szarmata háborújakor került Vindobonába, ahol Traianus koráig maradt. Ekkor a daciai háborúkba ment, ahonnan nem is tért vissza többé. A második háború befejeztével Apulumban telepedett meg, a tartomány elvesztése után pedig Dacia Ripensisbe ment. Az 5. század elején szétszórva itt állomásozott. Forrás: Ókori Lexikon. Franklin Társulat, Budapest, 1904.” http://hu.wikipedia.org/wiki/R%C3%B3mai_l%C3%A9gi%C3%B3

[221] László (1974), pp. 156-157.

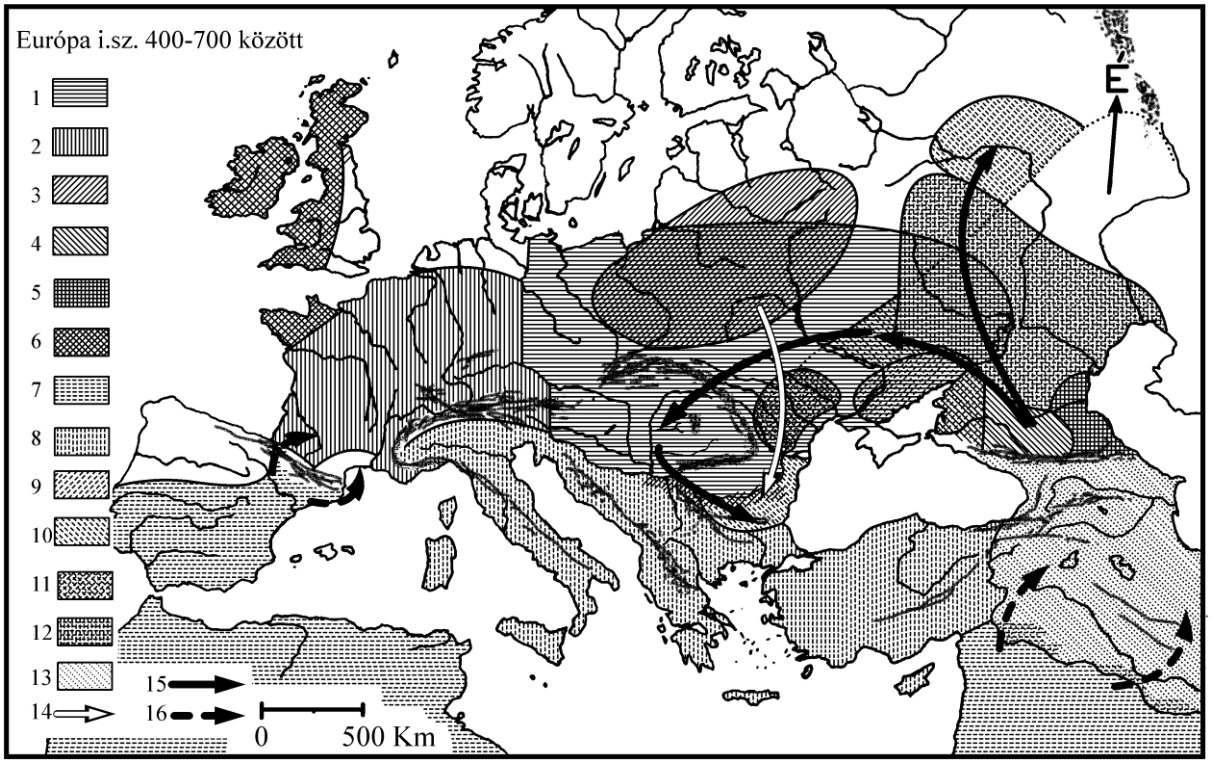

45. ábra. Az európai „népvándorlás" második szakasza. 1: Avar birodalom, 2: Frank birodalom, 3: szlávok, 4: alánok (szabirok?), 5: szabirok(?), 6: ír-kelták, 7: Arab kalifátus, 8: Kelet-római birodalom, 9: Dentu-Magyaria (Padányi Viktor szerint), 10: bolgár töredékek, 11: Etelköz, 12: Kazár birodalom, 13: Perzsa birodalom, 14: szlávok mozgása, 15: bolgár törzsek, 16: muzulmánok terjeszkedése.

Mindezen időkben a Kárpátok északi és a keleti peremén nem tapasztalható népességváltozás, műveltségváltás. A bükki műveltség lakosságát még mindig itt érezhetjük, ezért a nyelvének erre az időre még itt föllelhetőnek kell lennie.[222] Az egyetlen komolyabb mértékű változást az jelenti, amikor 670 körül az ún. griffes–indás nép áramlik be a Kárpát-medencén belülre, és telepszik le a földművelésre alkalmas területeken az eddigi itt élő őslakosság közötti helyeket kitöltve.[223] Eredetüket a Volgához teszi László Gyula, ám megjegyzésre méltó, hogy a griffes–indás műveltség népére semmi olyasmi nem jellemző, ami a korabeli Volga-menti népességet meghatározta.[224] Így pl. nem találjuk meg náluk azokat az edényeket sem, ami a Volga mellett településeket a környezetüktől megkülönböztette. A griffes–indás jelzőt a sírmellékleteken talált hímzés alapján kapták. Ez azt jelenti, hogy a műveltség felfogása nagymértékben egyezett a későbbi magyarságéval: nem azokat a jelképeket hímezték az eszközeikre, ruháikra, amik a sztyeppei nagyállattenyésztőket jellemezte, hanem olyanokat, amiket a letelepedett, a földműves ember használt. László Gyula bennük látja a magyarság első hullámát. Ez el is fogadható, csak azzal a megszorítással, hogy nem a Volga mellől, hanem esetleg éppen csak a Kárpátok szomszédságából indultak és telepedtek a Kárpát-medencén belülre, de a korábban már itt élő magyarok mellé.

Az avarokat Kr. u. 800 körül nyugatról a frankok verték le, keletről pedig a turk törzs, a

[222] Cser (2000), p. 161.
[223] László (1974), p. 207, László Gyula: *Hunor és Magor nyomában.* Gondolat, Budapest, 1967. p. 51.
[224] László (1974), p. 219.

bolgár terjesztette ki hatalmát a Kárpátokon belülre (Kr. u. 803).[225] Ekkor tűnt fel a sztyeppén az a katonatörzs, akik később Árpád 'honfoglalóiként' a Kárpát-medencébe költöznek 895-896-ban. A hivatalosan tanított elképzelések szerint Árpád népe hét törzs szövetségében több százezres népességet jelentett, s lovas nagyállattenyésztők voltak, de furcsa módon a Kárpát-medencébe településüket követően földművelő mezőgazdaságra tértek át a nem sztyeppei területeken.

Továbbá különös módon közös temetőket használtak a Medencében lakókkal, akik számát a hivatalosan tanított felfogás képviselői csupán néhány tízezerre becsülik,[226] és akiket elsősorban szláv töredékeknek vélnek. Erre Anonymus Gestájában olvasható *sclau* latin szóból következtetnek. Ám de a szó akkori jelentése kizárólagosan szolga, fogoly,[227] és nem szláv nyelvű, merthogy Anonymus felsorolja a Kárpát-medencén kívül élő szerbeket, horvátokat, lengyeleket, ukránokat az akkor ismert saját nevükön.

Vita van arról is, hogy kik is voltak Árpád honfoglalói. A krónikáink szerint hun utódok, s Árpádot Attila családjából eredeztették. Erre vonatkozó adatok valójában vannak is.[228] Krónikáink azonban nem említenek törzseket, sem törzsi vezetőket, hanem csak kapitányokról, seregparancsnokokról írnak. A hét kapitánynak egyenként háromezernyi hadereje volt, s ez a turk törzsi szervezetek alapján[229] valóban csak egyetlen törzset jelent.

A föltételezett törzsnevekkel meg az a helyzet, hogy megfelelnek a turk hadrend csapatneveinek. Így nem feltétlen jelenti azt, hogy két helyen azonos nép, vagy törzs élt volna, ha Árpád ún. törzsnevei megjelennek, mert a hadrend szerinti nevek a különböző türk törzsek telepeit is egyazon névvel illethetik (*46. ábra*).

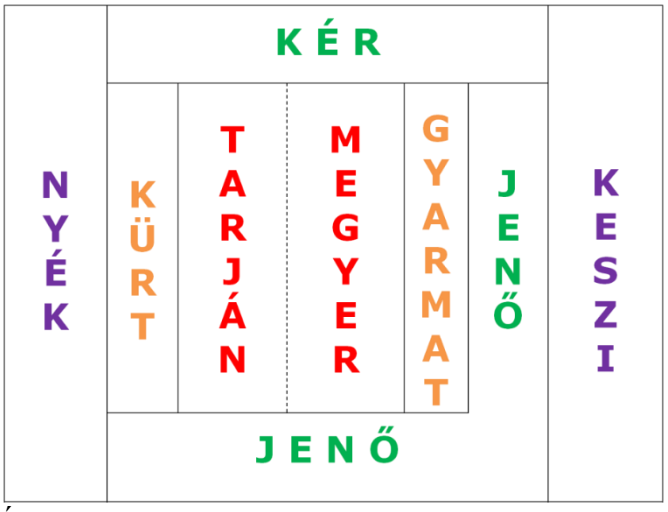

46. ábra. Az Árpád vezér központi szálláshelye körül elhelyezkedő hadtestek.[230]

[225] Dümmerth, Dezső: *Az Árpádok nyomában* Panoráma, Budapest, 1977. p. 510.
[226] Glatz Ferenc: *Magyarok Krónikája.* 2. kiadás, Officina Nova, Budapest, 1996. pp. 8-9.
[227] Du Cange, Dominu: *Glossarium Mediae et Intimae Latinitatis.* Tomus Septimus. (Az 1883-1887-es kötetek változatlan utánnyomása.) Akademische Druck, Graz, 1954. p. 357.
[228] Dümmerth (1977), pp. 40, 76-77.
[229] Padányi Viktor: *Dentu-Magyaria*, Turul, Veszprém, 1989. pp. 23-24.
[230] A vezéri csapatok elnevezésére, elhelyezkedésére vonatkozóan több forrást és beszámolót ismerünk. Bíborbanszületett Konstantin *A birodalom kormányzásáról* című művében így idézi Vérbulcsút (aki Padányi szerint Árpád unokája): „Első a kabaroknak a kazároktól elszakadt törzse, második a Nyékié, harmadik a Megyerié, negyedik a Kürtügyarmatué, ötödik a Tarjáné, hatodik Jeneh, hetedik Kéri, nyolcadik Keszi." (László Gyula: 1967. p. 90.) A törzsnevek türk nyelven értelmezett jelentése pedig ez: „Nyék = sövény, védőtörzs; Megyer = főhely, központi hely (vezértörzs); Kürt = elővéd és Gyarmat = hátvéd (vezértörzshöz tartoznak), Jenő = Gyenő = oldalvéd, Kér = hátsó, utolsó; Keszi = maradék, töredék." (*Hosszú vándorút. A hét törzs nevének az eredete.* Honfoglalás CD.) A Tarján név megfejtése nem szerepel, csak az, hogy Levéd, a Megyer törzs vezére nem vállalja a kazároktól a fővezéri megbízást, és a Tarján törzs vezérét, Álmost, ill. fiát, Árpádot javasolja. Pap Gábor szerint Tarján jelentése

Adatok vannak arról, hogy Álmos és katonái a IX. század első felében nyugat felé terjesztették hatalmukat, és ellenőrzésük alá vették a Dnyeper menti településeket.[231] Kijevben megszervezték a kardkovácsoló ipart, és ott találkoztak a Kárpát-medencéből jövő küldöttekkel, akik kérésére telepedtek be aztán a Kárpát-medencébe.[232]

Az ún. „vérszerződés" uralkodó nemesség és letelepedett népesség közötti szerződésnek fogható fel. A „honfoglalás" során Árpád katonanépe elsősorban a legeltethető területekre telepedett be, a hegy- és dombvidéket viszont ellenőrzése alá vette. Anonymus a Gestájában utal is Bors vezérre,[233] akiről a helyi lakosok várat neveztek el (Borsod), és megjegyzi, hogy a –d képző azok nyelvén kicsit jelent.[234] Már pedig, ha szláv töredékek éltek volna a Medencén belül, azok egyikének a nyelvén sem jelent a –d képző kicsit. A magyar nyelvében ellenben igen.

A honfoglaláskor a Dnyeper és a Kárpátok között hét kunkapitány is élt a népével, és ők is betelepedtek a Medencén belülre. Folytatódott tehát az, ami a szarmata időben elkezdődött, majd az avar korszak alatt a griffes–indás népességgel is folytatódott: a Kárpátok külső peremén élő, hajdani kukutyini (cucuteny-i) műveltség maradványa a medencén belülre költözött! Felfogásunk szerint a Medence domb- és hegyvidékén élőkkel egyetemben ők alkották a magyar nyelvű és magyar műveltségű népességet.

Láthattuk, hogy a Kárpátok keleti oldalán több évezredig virágzott egy földműves és fémfeldolgozó műveltség, amelynek szemléletére az egalitáriusság és nem az alárendelés volt a jellemző. Az ilyen hosszú ideig élő műveltséghez mindenképpen tartozik egy utódnyelv. Minthogy azt is láthattuk, hogy ennek a műveltségnek és emberének az utódait mindvégig megtaláljuk a Kárpát-medencén belül, ezért a „honfoglaláskor" adott népek egyikének a nyelvét kell hozzájuk rendelnünk. A Kárpát-medencébe a műveltség virágzását követően betelepülő törzsek, népek nyelve zömmel a türk nyelvek közé sorolható, ezért elsősorban türk nyelvet kellene itt megtalálnunk. Ezzel szemben ***a Kárpát-medencén belül élők*** kis részben szláv, vagy germán, ám ***zömében magyar nyelven beszélnek***.

Láthattuk azt is, hogy a magyar nyelv fejlettsége, hangzó- és szókészlete, nyelvtana mind egy hosszú ideig letelepedett, zárt, nagy sűrűségben élő időszakot igényel. Ezt a hivatalosan tanított „finnugor" vagy a „turáni" származási elképzelések képtelenek biztosítani. Egyszerűen azok szerint érthetetlen nyelvünk tömörsége, szavainak ősi jellege, a magánhangzó harmóniája, a ragozás következetessége és a szóképzés hihetetlen hajlékonysága. Ellenben logikusan összetartozónak foghatjuk fel a két jelenséget, azaz kijelenthetjük, hogy ***a magyar nyelv és a***

---

kovács. Ugyanő a nomád karaván szervezettsége alapján az egyes „törzsekhez" a következő szerepkört rendeli: Nyék = elővéd, Keszi = hátvéd, Kéri = oldal véd. Nyék = nyugati határ, Kéri = északi határ, Keszi (Gyula) keleti határ, Jenő = déli határ. (Pap Gábor: *Hazatalálás.* Püski, Budapest, [1996. p. 122.) Padányi is hasonlóan gondolja: Letelepedéskor a nyugati határ déli szakaszára kerül a Nyék, északi szakaszára kerül a Kéri. Az északi határt a kún (avar) csatlakozottak védik, a keletit meg a Keszi, a „gyula törzse". Csak a déli határra kerül szabír törzs (Jenő), az is csak azért, mert oda nem jutott „csatlakozott". (Padányi [1989], p. 347.)

[231] Padányi (1989), pp. 317-318.

[232] Padányi (1989), p. 353

[233] Anonymus: *Gesta Hungarorum, 16. fejezet.* Pais Dezső ford. Magyar Helikon, Budapest, 1977. p. 96.

[234] Anonymus maga mondja tehát, hogy a -d kicsit jelent, de ha a -d képző a valamiben bővelkedőt is jelenti, akkor a Borsos későbbi alakot kapjuk, ami még mindig alátámasztja a magyarnyelvű őslakosság tézisét. Vesd össze a Buzád és Buzás névvel, ahol már csak az utóbbi használatos. Kiss Dénes is elismeri, hogy „a 'd' persze lehet a magyar nyelvben sajátosan kicsinyítő, ha úgy tetszik déd-elgető képző. Íme a kisded, édesded, kerekded - tojás-dad! - vagy hasonló jelentéssel a déd, dédi, dada, didi, duda, dundi, kisded és így tovább". Kiss Dénes: Az Árpád név eredete. http://www.asztralutazas.hu/index.php/magyar/Az-ARPAD-NEV-EREDETE.html Utolsó frissítés (2008. April 21. Monday 07:31).

magyar nyelvet beszélők az utódai ennek a hosszú ideig békésen fejlődő műveltségnek. Ezzel összhangban van a magyarság mellérendelő kulturális szemlélete, népi ábrázoló művészete, népdalai, népmeséi, regéi, de embertani összetétele és genetikai jellemzői is.[235]

F. Összegzés

Az ember, mint élettani egység, jellegzetesen társadalmi lény. Az állati törzsfejlődés felső szakaszán a főemlősök csoportjába tartozó intellektuálisan magas rendű tevékenységet folytató lény. Emberré válás folyamatának meghatározó része a társadalomalkotó készsége, az életformát meghatározó műveltsége és ezen belül a kölcsönös szellemi információ csere. Ennek kifejezési módja a tagolt beszéd.

Egy nép, műveltség eredetének feltáráshoz több különböző jellegű adathalmaz áll a rendelkezésünkre. Elsősorban tekintettel kell lennünk annak a területnek a régészeti adataira, megfelelő időrendben elrendezve az adatokat, ahol ma az a nép, műveltség, nyelv létezik. A legkorábbi ismert megjelenéstől elindulva kell az időben visszafelé haladni a legtávolabbi múltig, amíg a népet, műveltséget jellemző adatok fellelhetők.

A legrégebbi régészeti adatokból a társadalmi kapcsolatok alapját jelentő ismeretközlési mód összehasonlító (analóg) módon történt. Ez már az állatok életében is alapvető: egymás közvetlen közelségében a bemutatott módot, eljárást látók megfigyelik, azt maguk gyakorlatává alakítják.

Ez a fajta hírközlés igényli a közvetlen forrás/gyakorló kapcsolatot.

A hírközlés másik alakja a számjegyszerű (digitális) hírközlés, amikor az egyes fogalmakat határozott egységek egymásutánisága írja le – ezek lehetnek számok, de lehetnek betűk, illetve azokkal kifejezhető hangok. Ezek továbbítására nem feltétlenül szükséges a közvetlen személyi kapcsolat, változatlan alakban tovább adható harmadik, ill. sokadik személynek is, térben és időben, nagyobb távolságokra is akár.

A tagolt emberi beszéd számjegyszerű hírközlést jelent. Az emberiség történetében a kezdeti összehasonlító módú hírközlést követte a számjegyszerű és ez lehetővé tette, hogy a műveltsége kiszélesedve az utódoknak átadható legyen. A beszéd a társadalom szellemi életének alapvető meghatározó eleme és annak megfelelően szerkesztett, szabályozott alakja a nyelv.

A tagolt beszédet megelőzte a magánhangzókon keresztül való hírközlés – figyelmeztető, vészt jelző hangok – mert azok nagyobb távolságra közvetíthetők (kiáltás, sikítás, stb). A magánhangzók képzéséhez ajakkerekítés és megfelelő nyelvmozgási lehetőség szükségeltetik. A mai nyelvek tekintélyes része csak 5 magánhangzót használ: a, e, o, u és i.

A mássalhangzók képzéséhez a bonyolultabb nyelvmozgás szükséges. A hangok képzése megtörténhet az ajkaknál, a fogaknál, a szájüreg közepén és hátul, a toroknál. A mássalhangzók ötvöződhetnek a magánhangzókkal és így ugyanazon a helyen képzetteknek van zöngétlen és zöngés változata – az m és az n kivételével. Különleges az r hang képzése és ez sok nyelvből hiányzik is.

A mássalhangzók a magánhangzókkal hangláncot alkotva alapvetően és elsődlegesen egytagú szavakat alkottak – és a Távol-Kelet mai nyelvei, mint izoláló nyelvek ma is csak ilyenekkel rendelkeznek, ahol az alapszó mellett fogalmi meghatározók módosították annak jelentését – a nyelv-

[235] Darai Lajos: „Egy tudomány — egy történelem.” *Magyar Történelem. Tízezer év – ezer oldalról.* Zürichi Magyar Történelmi Egyesület. Zürich-Budapest 2002. Cser Ferenc, Darai Lajos: *Magyar folytonosság a Kárpát-medencében, avagy Kőkori eredetünk és a sejti tulajdonság örökítő kutatás.* Fríg Kiadó. Pilisszentiván, 2005. Cser Ferenc, Darai Lajos: *Az újkőkori forradalom népe*. Fríg Kiadó. Pilisszentiván, 2007. Cser Ferenc, Darai Lajos: *Európa mi vagyunk. Európa történeti kapcsai a sejti átörökítő jelzőkhöz és a Kárpát-medencei magyar népi, nyelvi, műveltségi folytonosság. I-II. kötet.* Fríg Kiadó. Pilisszentiván, 2007-2009.

fejlődés következő szakaszában ezek az alapszóval összeolvadva ragokként, képzőkként értelmezhetők. Ettől kezdve beszélhetünk a nyelv szabályainak – nyelvtan – megjelenéséről – és ez a korszak mindenképp a modern ember megjelenésével kapcsolható össze. Ugyanis a régészet adatai szerint ekkor az emberi eszközök fajtája, minősége és mennyisége ugrásszerűen megsokszorozódott, ami sokkal szélesebb értelmű kommunikáció megjelenésével magyarázható.

A nyelvtan segítségével a szavak mondatokká fejleszthetők és mondatok fejeznek ki egy-egy gondolatot. A világ nyelvei pedig részben az alkalmazott szókészletükben, részben a nyelvtanukban különböznek – és ennek alapján csoportosíthatók.

A népet és műveltséget jellemzi az a nyelv, amelyen önmagát, hitét, felfogását stb. kifejezi. Ez a nyelv egy korábbi eredetből folyamatos változással kialakult jellemző és ezért ugyancsak a legkorábbi megjelenéséig tartó változásokat figyelembe véve kell a múltba visszafelé haladni és a forrásokat megtalálni. Forrásokat, mert a nyelv nem egy olyan egyediség, amely csakis önmagát adja, hanem más nyelvvel, nyelvekkel ötvöződhetett, alakulhatott a múltja során.

A népet a műveltsége is meghatározza. A műveltség tartalmaz tárgyi és szellemi elemeket egyaránt. A tárgyi elemek forrása, azok anyagi összetevői és megjelenési alakja kifejezik a nép műveltségi jellemzőit. A szellemi elemek a legendák, mesék, dalok és mindaz, amivel a műveltséget a szülők az utódoknak közvetítik – ide értve az anyagi világra vonatkozó elképzeléseket is. A nép, a műveltség társadalmat alkot, és annak életét mindezek meghatározzák – azaz megfordítva, azok vizsgálata lehetővé teszi a nép, a műveltség kapcsolatrendszerének vizsgálatát a jelentől a messzi múltig.

A nép emberekből tevődik össze. Az embereknek számos testi jellegzetessége van és azoknak a halál utáni összetevői a földbe eltemetve messzi a múltba vissza követhetők. A múlt megfelelő értelmezéséhez az szükséges, hogy ezen tárgyi leletek kora abszolút értelemben és lehetőleg minél pontosabban meghatározható legyen, azaz egy valós időrendre van szükség.

Az emberek egymást követő generációkban léteznek és őket személy szerint a felmenőikkel a testi átörökítők kötik össze. Ezek egy része az ún. fejlődést követve egymásra rakódottan hordozza a múlt jegyeit és ezek alapján az egyedek, az egyedi csoportok egymáshoz viszonyíthatók, a múltbeli kapcsolatuk feltárható.

Mindegyik jellegzetességhez tartozik egy-egy tudományág, amely ezeket vizsgálja és gyakran ezek közül több is kialakít egy népre, műveltségre vonatkozó származási elméletet, amelyek azonban gyakran egymásnak ellentmondanak.

Munkahipotézisként ezért el kell fogadnunk, hogy a valós származási modellek közül csakis azt tekinthetjük valószínűnek – esetleg valósnak – amelyik egyik résztudományág adataival sem ellenkezik, amelyikben valamennyi összhangba hozható.

Az ember legkorábbi jelenléte egy-egy régészeti feltárásban az általa használt szerszámok megjelenésével mutatható be. Ugyan az egyik legkorábbi emberszabású lény a Kárpát-medencében Rudabánya mellől, kb. 11-12 évmillióval a jelen előttről ismert (Rudapithecus hungaricus).[236] De jelenléte nem járt eszközök hátrahagyásával, azaz róla a tudatos tevékenység nem mutatható ki. A létét követően Eurázsiában évmilliókig nem követte utódjaként felfogható másik lelet, de tudatos tevékenységet jelentő eszközök jelenléte sem. A létét követően Eurázsiában Spanyolországtól Kínáig, Jáváig találhatók humanoid leletek, amelyek az ember kialakulásához vezethettek, de eszközök jelenléte viszont nem.[237]

---

[236] Amikor ez a közepes kutya nagyságú, negyedliteres agytérfogatú állat élhetett, a szubtropikus klímájú Kárpát-medence sík részét a Pannon-tenger töltötte ki. Minthogy a gerince alul hosszabb volt, két lábon is járhatott. Ezért gondolhatják, hogy az afrikai majmok visszafejlődtek ebben a vonatkozásban, és könnyebb nekik négy lábon járni. Többen viszont nem fogadják el, hogy az afrikaiak őse lenne, pedig az itteni klíma alapján és arckoponyáját tekintve nyugodtan lehetne. (Lásd Kretzoi Miklós: Gondolatok az emberré válás korai szakaszáról. *Rudabánya és az emberré válás korai szakasza. Kiállítás a Magyar Nemzeti Múzeumban 2004. február 9–május 24*. http://www.ace.hu/rudi/rudhu.html.)

[237] Vesd össze jelen tanulmány 20. ábrájával.

A legkorábbi eszközkészítő lényt Afrikában találjuk, mintegy 3 millió évvel a jelen előttről az Australopithecust, és utána több fokozatban kerültek onnan elő leletek egyre fejlettebb eszközkészítési technikákat felvonultatva – de egyre nagyobb koponya űrtartalommal is párosulva. Ez utóbbi jelezte, hogy az utódok szellemi képességei fokozatosan növekedtek.

A sejti átörökítők helyre nem álló szakaszának vizsgálata is azt mutatja, hogy az M168-ast megelőző forrás, ami az embert a főemlősökkel összeköti, Afrikában jelent meg és a mai afrikai népesség annak első két mutációs ágát kizárólagosan képviseli (lásd a *22–26. ábrá*t). Az időben harmadik elágazás jelenti az Afrikán kívüli emberi egyedeket – mindamellett, hogy Afrikában is megtalálható annak egyik ága.

Ez utóbbiághoz tartozik az emberiségnek Afrikán kívüli összes egyede. Az emberiség kialakulásának helyszínét ezért Afrika szavannáira tehetjük és a ma élő földi emberek elődje onnan jött ki.

De mikor?

Az archeogenetika időrendjével – ahogy fentebb bemutattuk – nem boldogulunk. Ámde ha a régészet adatait vesszük alapul, akkor a *4. ábrán* bemutatott gén-vándorlásban megfelelő egyezésre jutunk: a mai emberiség afrikai őse mint *Homo erectus* jött ki onnan mintegy 2 millió évvel ezelőtt. (Az olduvai hasadékból Australopithecusként indulva 3 millió éve, majd a Turkana-tó partjáról Australopithecus rudolfiensisként 2,5 millió éve.)

A továbbiak már ebből adódnak.

A Kárpát-medencébe a Kaukázusban megrekedt ősünk jutott be, ott közel félmillió éves fejlődés végén mint a Bükki-műveltség emberével találkozunk vele az újkőkor küszöbén. Nyelve is ott alakult ki – föltehetően a neandervölgyi korszakában, amikor is már társadalmi jelenséget észlelhettünk nála (eltemette a halottait, gyógyított, csoportosan vadászott nagyvadakra).

A modern ember egyik kialakulási helyeként is a Bükköt jelölhetjük meg – és erre utal a vércsoportbeli AB mutáció itteni későbbi gyakorisága, az Istállóskői-barlang és a Szeleta barlang leletei is ezt támasztják alá. Kora a würm második lehűlését követő fölmelegedés idején – mintegy 45 évezreddel ezelőttre tehető. A tagolt nyelv egy újabb vonása köthető ehhez az átalakuláshoz: a nyelvtan kialakulása.

A magyarnak nevezett nyelvet innen eredeztethetjük.

A magyar nyelv mellérendelő szemléletű kifejezési forma. A Kárpát-medence északi, keleti hegy- és dombvidékének műveltsége az újkőkorig visszavezetve mellérendelő jellegű volt. A mellérendelő szemléletben az egyes népek, népcsoportok önmagukat nem nevezik meg. Az alárendelő szemléletben éppen a másikaktól való elkülönítés – és valamelyik szellemi fölötteshez való születési alapon való kapcsolatának kifejezése végett – önmaguk megnevezése fontosnak tűnhetett. A legkorábbi magyar nyelven írt dokumentum – a Halotti Beszéd – a Kr. utáni XII. századra tehető. Abban a mai, magyarnak nevezett nyelv szinte összes sajátsága felismerhető – azaz a közel egy évezred alatt a nyelv változása nem volt tetemes. Köszönhető ez a föntebbi elemzésben már kimutatott ragozó jellegének és az ősinek tekintett szókészletének.

Innen visszatekintve a Kárpát-medence régészeti adataira és figyelemmel mind az embertani, mind a genetikai adatokra – a magyarnak nevezett nyelv a Kárpát-medence újkőkoritól ismert emberi településeihez köthető. Ezek közül is a korábban ott éltekéhez, akik az újkőkorszak mezőgazdasági technikáit a Medence déli részébe betelepülőktől eltanulták, átvették és továbbfejlesztették.

A kurgán hódítások idején nem mutatható ki a kurgán és a letelepedett emberek műveltségének itteni ötvöződése, ezért joggal feltételezhető, hogy a magyarnak nevezett nyelv esetleg szókészletét bővítve nyelvtani sajátságait és ősi szókészletét továbbra is megtartva adódott át az utókornak.

Erre utal a lineáris A írás megfejtésével[238] azonosított minószi nyelv szavainak a mai magyarral való nagyfokú hasonlósága. Azaz a jelen előtt már 5 évezreddel a Kárpát-medencéből a Földközi-tenger szigeteire vándoroltak innen vihették oda a nyelvüket.

További utalás rá, hogy a tengeri népek vándorlása (Kr. e. 2. évezred vége) a trák területek északi részéről – a Duna-völgyéből – a hettitákhoz vándorolt embertömeg vihette magával a Medence nyelvét és alakíthatta ott ki az iráni szókészlettel, de magyar nyelv nyelvtani sajátságával rendelkező örmény nyelvet.

Összefoglalva: ***a fent említett tudományágak mai magyarokra vonatkozó eredményeit összegezve a Kárpát-medence jelenik meg mint egyetlen lehetséges őshaza, ahol a magyarnak nevezett műveltség, nyelv, ember és annak genetikai állománya kialakult és létezik ma is.***

[238] Lásd Darai Lajos: Révész szerint a Kárpát-medencei őshaza összeegyeztethető a finnugor nyelvészettel. *Acta Historica Hungarica Turiciensia* 36. évfolyam, 3. szám (2021).
https://epa.oszk.hu/01400/01445/00063/pdf/EPA01445_acta_hungarica_2021_3_139-158.pdf

G. Szerzők összefüggő elérhető tanulmányai

A magyar nemzeti kincs világörökség.
https://epa.oszk.hu/01400/01445/00060/pdf/EPA01445_acta_hungarica_2020_01_118-168.pdf

Az egység magyar jelenléte és jelképe az eurázsiai történetben és műveltségben.
http://epa.oszk.hu/01400/01445/00008/pdf/EPA01445_acta_hungarica_2013_1.pdf pp. 27-114.

Kárpát-medencei magyar ősiség. http://www.magtudin.org/Cser_Darai_Karpat-medencei_magyar_osiseg.pdf és http://www.mvsz.hu/mtf/mtf_12.html

Magyar folytonosság a Kárpát-medencében, avagy Kőkori eredetünk és a sejti tulajdonságörökítő kutatás. http://www.leventevezer.extra.hu/folytonos.pdf

„Árpád Atila örökén – a magyarok őseik útján."
http://epa.oszk.hu/01400/01445/00053/pdf/EPA01445_acta_hungarica_2018_11_092-237.pdf

„A magyar állam jelleme: képviselet, nemzet."
http://epa.oszk.hu/01400/01445/00019/pdf/EPA01445_acta_hungarica_2016_5_0320-0426.pdf

„A mellérendelő magyar társadalom kialakulása."
http://epa.oszk.hu/01400/01445/00019/pdf/EPA01445_acta_hungarica_2016_5_0153-0297.pdf

„Műveltségünk és nyelvünk titka, írása."
http://epa.oszk.hu/01400/01445/00019/pdf/EPA01445_acta_hungarica_2016_5_0427-0581.pdf

„Ami az előadásokból kimaradt."
http://epa.oszk.hu/01400/01445/00018/pdf/EPA01445_acta_hungarica_2016_4_004-010.pdf

„Szlovák délibáb-vadász magyar nyulat ugrat ki a bokorból. Házat, hazát, és adjuk írásunkat is?

http://epa.oszk.hu/01400/01445/00015/pdf/EPA01445_acta_hungarica_2016_1_160-204.pdf

„A magyar tudatot építő tények történelmi sorsa és igazsága."
http://www.bbk.alfanet.eu/userspace/6bbk2015_minden/6BBK2015_Tanulmany_kotetek/6BBK_konyv-1.pdf

„A körgánok hatalmi párhuzama: erődített élettér.
http://epa.oszk.hu/01400/01445/00013/pdf/EPA01445_acta_hungarica_2015_2_156-204.pdf

„A magyar közjog elvi mélysége, emberi magassága."
http://epa.oszk.hu/01400/01445/00007/pdf/EPA01445_acta_hungarica_2012_2.pdf

„Nemzeti mítoszaink: A magyar hatalom- és uralomeszme eredete."
http://epa.oszk.hu/01400/01445/00003/pdf/EPA01445_2010A.pdf pp. 18-62.

„Kárpát-medencei azonosságunk, távoli rokonaink és katonai segítőink."
https://maghon.weebly.com/uploads/2/0/0/3/20035969/cser.ferenc.darai.lajos.bosztoni.eloadas.2010.pdf

„Valós eredet: a Kárpát-medence."
http://epa.oszk.hu/01400/01445/00002/pdf/acta_hist_01445_2009_2_032.pdf

A nemzeti önismeret csapdái: közbevetés a nyelvtudományról. A magyarság Kárpát-medencei eredetét bizonyító érvek összefoglalása"
http://epa.oszk.hu/01400/01445/00002/pdf/acta_hist_01445_2009_2_082.pdf

„Embertermészet vizsgálatok magyar őstörténete."
http://epa.oszk.hu/01400/01445/00002/pdf/acta_hist_01445_2009_2_032.pdf pp. 39-48.

„Őstörténetünk megújult szemlélete."
http://epa.oszk.hu/01400/01445/00002/pdf/acta_hist_01445_2009_2_032.pdf pp. 31-28.

„Kárpát-medencébe gyökérző magyar ókor."
http://epa.oszk.hu/01400/01445/00010/pdf/EPA01445_acta_hungarica_2008_4_080-104.pdf

„Őstörténetünkről röviden."
http://epa.oszk.hu/01400/01445/00001/pdf/016-017.pdf

„Műveltségi adalékok Kárpát-medencei eredetünkhöz."

http://epa.oszk.hu/01400/01445/00001/pdf/018-038.pdf
„A magyar műveltségi és társadalmi egyedülállósága.”
http://epa.oszk.hu/01400/01445/00001/pdf/039-049.pdf
„A Kárpát-medencei magyar folytonosság elmélete.”
http://epa.oszk.hu/01400/01445/00001/pdf/083-085.pdf
„A magyar és az egyetemes őstörténeti időrend összehasonlító módszertana.”
http://mek.oszk.hu/06700/06790/06790.pdf pp. 19-28.

CSIHÁK György (Zürich):

Fejtetőre állt világ

Adj emberséget
az embernek,
adj magyarságot
a magyarnak.
József Attila

Nemrégiben az egyik európai egyetemen jártamban, egy professzor elvitt féltve őrzött birodalmába, ahová kulcsa egyedül neki van. Mutatott valamit. Az egész néhány percig tartott – és évszázadokról szól. Akkor értettem meg: *a világ végleg fejtetőre állt*!

A bizonyos professzor kinyitotta előttem az ő világát és mutatott nekem egy mikroszkópot. A mikroszkóp nekem egy fura cső, aminek az egyik végén én benézek a másik végén meg valami picinyből nagy lesz valami, egyébként láthatatlan dolgok ficánkolnak a szemem előtt stb. Valami ilyesféle.

Nos, ez a mikroszkóp három egymásmelletti termet foglal el. Bementünk mindhárom terembe, ahol sok mindent láttam, de nem tudom és nem is érdemes leírni, mert nem hasonlít csak önmagára. Szóval, volt ott sok minden, látható nagy összevisszaságban. Még leginkább azt értettem, amit a harmadik szobában mutatott: egy számítógép képernyőjét, a hozzá tartozó billentyűkkel – gondolom. Amit látni lehet, az a képernyőn kell megjelenjen és – mint más esetben is – a kép növelhető, részletek kimenthetők, lehet színes is, lehet fényképet készíteni stb.

Tőle tudom, hogy belül minden üres, még a legszilárdabb fém is. Gyermekkoromban még a legkisebb a molekula volt. Ez után fölfedezték az atomot. Az atomnak van magja, ami körül valamik keringenek. Ez az a belső ürességh, ahol ezek keringenek. Professzorom mondta, amiről én beszélek, hogy látható a mikroszkóp alatt és nagy lesz, vagy izeg-mozog, az mondjuk – egyszázad milliméter. Ha az ő mikroszkópját használja, akkor az előbbi izgő-mozgótól egy olyan fél méterre „lejjebb" van az atommag. Csakhogy ő, még azon túl lát egy további méternyit. *Éppen csak nem tudja leírni, amit lát*. A tudomány csak az atomig tud leírni. Megértettem: *a technika megelőzte a tudományt. A világ tényleg a feje tetején áll!*

Mert, hogy is volt az, például a repülés esetében? Volt Daedalus és Ikarus. Aztán volt egy Da Vincsi nevű ember a középkorban, aki rajzolt olyan valamiket, hogy az majd repülni fog. Végül a 19. század végén a Francia Tudományos Akadémia kimondta, hogy az ember csinálta soha repülni nem fog, ha az nehezebb a levegőnél. Ha igazuk lenne, a Világkereskedelmi Központ két tornya ma is állna. De nem áll. *A világ áll a feje tetején* – „amint az ember Amerikában, ha nálunk sötét van."

A történelemtudományba is berobbant az új tudományág, a genetika – pontosabban itt az öröklődéstan – és fejére állni látszik tőle a világ. Vagy pont most állítjuk a talpára?

A korai magyar történelemről, nagyjából a 19. században kialakítottak egy tudományos világképet, amit máig tanítanak iskoláinkban – úgy, kisebb-nagyobb módosítással.

Egy Árpád nevű, kiváló vitéz és hat más vezér társa vezetésével, betört a Kárpátok övezte világba, hét fegyveres had – 896-ban, mert akkorra határozta ezt meg a Magyar Tudományos Akadémia. Ezt követően ez a had kalandozni kezdett Európa-szerte, rabolva, pusztítva – mint előtte párszáz évvel a hunok – megrémísztvén egész környezetét. Első királyuk – Vajk – pogány alattvalóit tűzzel és vassal a római hitre térítette, felvette a Sztephanosz nevet és utóbb Istvánnak nevezték. Jutalomból az akkori római pápa apostollá tette, királyi koronát küldött neki, amiért ezt

máig Szent Koronának nevezik, országát pedig apostoli királyságnak. Megalapították ezek a hódítók a középkori nagy Magyar Királyságot, amely – kisebb és nagyobb változtatással mindmáig fennáll.

Sokan elszántan vitatkoznak azon, hogy mi is hunok vagyunk-e – vagy sem? A döntő érv a vitában nemigen merül fel. Nevezetesen. Nevezett Sztephanosz igen bölcs utasítására megalakult a királyi kamara (miniszterelnökség), amelynek ettől kezdve 1844-ig a hivatalos nyelve (miáltal – igen bölcsen! – az országé is) az akkor már halottnak minősített latin lett. Ezen a latin nyelven íródott a magyar alkotmány is, ami a „Corpus Juris Hungarici" néven ismert „Magyar Törvénytár" lapjain található. Ez egyébként Európa legrégibb írott alkotmánya – ami a szakértők megállapítása szerint a „Vérszerződés"-sel kezdődik (a magyar történelemtudomány nagyobb dicsőségére nem tudni, hogy hol és mennyi ilyen szerződést kötöttek dicső eleink). Egynek a szövegét megőrizte Anonymus a gesztájában. A Corpus-ban – tehát végig, latin nyelvű szövegben – a magyar király kizárólag „rex hungarorum", a koronánk „Hungarici Corona". Derék eleink csak tudták, hogy ők kik? Népnevünk ebben az iratban soha sem más, csak „hun" – de a korabeli iratokban sincs sehol például a „magyar". Egyedül az un. „Hármaskönyv"-ben áll egy alkalommal, hogy „… a szkíták, akiket ma székelyeknek nevezünk." (A jelen írat szerzőjének a fordítása).

Akadt itt több nehézség, hogy csak egyet említsek. Bárhogyan is kerestük – nem sikerült például egy őshazát találnunk magunknak. Mert ugye, például, ha az a honfoglaló nép, tényleg hét felől állt össze, akkor legalább hét őshazát kellene találnunk magunknak – miközben egy sor más nép sikerrel találta meg a magáét a Kárpátok övezte – magyar hazában. Így itt, például, a történelem során egyre nehezebben fértünk el.

Időközben azért tisztázódott is néhány dolog. Mivel a létrejött birodalom az első időben, érdekterületeivel nagyjából a Duna forrásvidékétől a torkolatáig terjedt, bánságokat szervezett – nem lehetett olyan kisnépességű. Nemigen lehettek annyira pogányok, mivel egyisten hívők voltak. Olyan nagyon műveletlenek sem lehettek, mivel Krisztus után ezer táján Európában egyedül nekik volt saját betűírásuk, a rovásírás, ami nyelvük fejlettségét is mutatta. Saját zenei anyanyelvük is volt. Vajk nemigen születhetett pogánynak, mivel már apja és anyja is keresztény volt – tehát a Vajk név a nép nyelvén élt, mivel a görög név nekik nemigen tetszett. Születésekor az esztergomi királyi várban keresztelték – ami már akkor is csodálatos festményekkel volt tele.

A nagyszerű had nem fejetlenül keringett és rabolt Európában, hanem nagyvonalú diplomácia segítője, sőt: verhetetlen volt. Néhány kisebb csatavesztéstől eltekintve, a kor két nagyhatalmát évszázadokon keresztül minden háborúban megverte, mindkettőt adófizetőjévé tette – és túlélte. Éppen csak az őshazával nem sikerült boldogulni. Utóbb többen visszafutottak, mások visszalovagoltak, az utóbb feltételezett valami kilenc őshazából.

Baj lett az államalapítással is, mert kiderült, hogy Sztephanosz semmiféle államot nem alapított, mivel már atyjától, akit a források szintén Sztephanosz-nak és királynak neveznek, egy jól szervezett államot örökölt, viszont az ország római hitű egyházszervezését kétségtelenül István végezte el, miáltal országunkat évszázadokra a világ gyorsan fejlődő részéhez, Európához igazította. *És minden kétséget kizárólag, minden tette igazolja, történelmünk egyik legnagyobb királya volt. Azt sem sikerült bizonyítani, hogy mi bárkitől koronát fogadtunk volna el, mert az akkoriban azt is jelentette volna, hogy a küldő hűbérese lettünk. Az öröklődéstan a történelemtudománynak ebbe a világába robbant bele, és úgy tűnik, sikerül azt a feje tetejére állítania.*

Tegyünk itt egy rövid tudományelméleti *kitérőt.* Ha a tudományt két nagy csoportra bontjuk, akkor van természettudomány és társadalomtudomány (bölcsészetnek is mondjuk). Mivel az ember része mindkettőnek, ezért mindkettő foglalkozik az emberrel is. A természettudomány egyes ágai általában laboratóriumban is művelhetők, ezért jobb bizonyítási alappal rendelkeznek, minélfogva jobban ellenőrizhetők. Ezzel szemben, a társadalomtudomány nem rendelkezik a laboratóriumi ellenőrzés lehetőségével, ezért eredményei általában megbízhatatlanabbak, mint a

természettudomány eredményei. Ebben a helyzetben *a tudományos módszertan* a társadalomtudomány esetében, a természettudománnyal szemben jóval nagyobb jelentőséggel bír. Megjegyzendő, hogy míg a természettudomány sok ága rendelkezik tudományos módszertannal, addig a társadalomtudomány területén eddig csak a nyelvészet dolgozott ki tudományos módszertant, amelyet nemzetközileg is elfogadnak és állandóan tökéletesítenek. Érdemes ezért különös hangsúllyal kijelenteni, hogy addig, amíg a genetika a társadalomtudomány területén nem jelentkezik tudományos módszertannal, addig megállapításai a társadalomtudomány területén már ezért sem bír nagyobb jelnetőséggel, mint a társadalomtudomány többi ága. Megítélésem szerint, így kell fogadni – egyenlőre? – az öröklődéstan szerepét a társadalomtudományban, jelesül a történelemtudományban.

Azt is érdemes megemlíteni, hogy mivel a genetika igen érdekes – és jellegénél fogva a megbízhatóbbnak ítélt – állandóan újabb és újabb adatokkal jelentkezik, amik mára a világot ellepik, így gyakran, a történelemtudomány területén a szakemberek, sőt néha a genetikusok sem értik pontosan. A sírt a genetikusnak a régész mutatja – egyiknek sincs olyan tudományos módszertana, mint amilyennel a nyelvész rendelkezik. Ám kitudja, hogy az a koponya milyen nyelven beszélt?

Közelebbi tárgyunkban, a korai magyar történelmet illetően, a genetika hozta újdonság két területre összefoglalható. Az egyik az, hogy *időben nagy távolságra megy vissza.* Oly messze, ahová eddig sem a régészet, sem a nyelvészet, sem sok más tudományág még nem tudott visszamenni, ami most sikerül a genetika segítségével. A másik, *a közelebbi adatok újszerű értelmezése.* Említsük esetünkben a honfoglalást. A genetikusok elég egységesen állítják, hogy a mai magyarországi magyarban a honfoglalók génjei 3-4, de legfeljebb 12 százalékban találhatók. Ez valójában azt látszik igazolni, hogy a honfoglalók, a már akkor itt élt népességhez képest, kis létszámúak voltak. Ez viszont igazolni látszik azok, már jóval korábban bizonyítgatott feltételezését, hogy nem szükséges őshazát keresnünk a Kárpát-medencén kívül. *Itt már hosszabb ideje, nagy létszámú lakósság volt, ami a mai népanyagunk meghatározója is*. Ez viszont felvet további számos kérdést, és megadja a választ több nyitott kérdésre. Jelentős számú idegennyelvű tudományos munka is foglalkozik azzal, hogy ez a Kárpát-medence mi mindennek a kiinduló állomása az állattenyésztés, a növénytermesztés, de egyaránt a magasan fejlett technika és a műveltség egyéb területein is. *Márpedig mindez teljesen új összefüggésbe helyezi egész történelmünk további alakulásának képét.*

Árpád honfoglalóinak genetikai elemzése több nehezen érthető dolgot is mutat. Például igen messzi területekkel, és a korábbi „vándorló életmóddal" nehezen összeegyeztető adatot hoz. Például lenne a honfoglalók között eszkimó és ír területről származó ember? Ez viszont azt is igazolná, hogy az ide bejövő nyalka vitéz itt házasodhatott össze olyan néprészünkből származó hölggyel, akinek ősei innen elszármaztak és ma ott találták azt a gént, ami most a honfoglalónál mutatható ki – itt. *Ez is azt bizonyítaná, hogy itt bőségben élő és szaporodó lakósság vitte génjeit, de tudását is számos és nemegyszer messzi területre is.*

Egyesületünk két kiváló tagja, egy természettudós — és egy társadalomtudós – nagy felkészültséggel feldolgozta ezeket a tudományos felismeréseket és napjaink újabb és újabb tudományos feltárásait logikus rendbe rakva, saját felismeréseikkel gazdagítva, igyekeznek a rengeteg adat dzsungelében rendet vágva korai történelmünket rendbe igazítani. Jelen rendezvényünkkel pedig kiegészíteni igyekszünk, a mintegy harminchétévi ezirányú tudományos munkánkat. Nem fogjuk ezzel a világot a talpára állítani. A korai történelmünk alakított, vagy éppen átalakuló képét sem fogjuk véglegesen rendezni. Ám bizton reméljük, hogy munkákkal segíteni tudjuk a bizonyosság megerősítését.

Reményeink szerint ismét sikerül egy kicsivel több „magyarságot adni a magyarnak".

Hanem – a Föld minden nap fordul egyet a tengelye körül. Nem oly rég tudott dolog, hogy egyesületünk egy csikszeredai tagjának fia az USA-ban felfedezte a tudományok tudományát.

Egyesületünk tudományos tanácsa utóbbi ülésén pedig kiderült, hogy van két egyesületi tagunk is, akik – bár egymásétól eltérő technikával – de *belátnak az emberi lélekbe.* A sok emberi lélek meghatározója a nemzet lelkének – ami kialakítja az egyes emberi lelket. Ennél messzebb látni egy nemzet történetében – valószínűleg már nem lehet.

Márpedig – ha mindez igaz – *akkor az ész, tán mégis messzebb lát, mint a technika.*

Zürich, 2022. március 21-én, a Tavasz első napján

PROKOPP Mária (Esztergom):

Új szempontok a Mohács előtti történelmünk tanításához

Alaptételek

1) A tanítás, minden fokon, szent hivatás!

Az oktató a megjelenésével, az egyéniségével és az ismeret átadásának módjával és a tárgyával NEVEL, jellemet alakít.

2) A történelem tanításának van a legközvetlenebb szerepe az ember világnézetének, jellemének alakításában, mivel az egyes korok ÉLETÉT mutatja be, tárgyilagosan, de erkölcsi állásfoglalással. – A tanítványtól is el kell várni, hogy a meggyőződését, állásfoglalását kinyilvánítsa a feleletében.

3) Van IGAZSÁG! és csak EGY Igazság van! S ez minden embernek a SZÍVÉBE van írva, az erkölcsi törvényekkel együtt: ne hazudj, ne ölj, ne lopj, házasságot ne törj!

Ezek a törvények MINDEN KORRA érvényesek!

4) A történelem tanítás célja: a nemzetéhez elkötelezett állampolgárok képzése és nevelése, akik a történelem konkrét eseményeinek tanulsága alapján képesek a Jelent és a Jövőt alakítani a családjukban, a környezetükben, a munkahelyükön. Határozott, pozitív választ tudnak adni a mindennapok kérdéseire.

5) Törekedjünk életre szóló PÉLDAKÉPEKET adni, ÉLMÉNYT adni!

6) HIT nélkül nincs emberi élet! Csak az a kérdés, miben hiszek? KINEK hiszek?

A történelem tanítás során rá kell mutatnunk, hogy az események nem mindig kiszámíthatóak! A tanárnak rá kell mutatnia a századokat, ezredeket átfogó összefoglaló órákon, hogy felfedezhetjük a történelem URÁT!

Különösen a csaták kimenetelénél mutassunk rá az egyes emberek hősiességére és az azt kísérő isteni segítségre: NÁNDORFEHÉRVÁRI GYŐZELEM! Déli harangszó!

Egy nemzetnek a hősiességét és az azt megjutalmazó csodát hirdeti az egész világon a MINDENNAP hallható harangszó!

A magyar történelem tanításának új szempontjai

1) Minden iskolatípusban legalább ugyanannyi órát kell szentelni a Mohács előtti korszakra, mint az azt követőre!

Már az első órán ki kell mondanunk, hogy a Magyar Királyság Európa egyik vezető állama 1000 és 1526 között! A diplomáciai kapcsolataink dokumentumai, a dinasztikus kapcsolataink, és a kereskedelmi-gazdasági kapcsolataink mind erről szólnak! S nem utolsó sorban az Árpád-házi szentté avatott királyaink európai tisztelete!

S az egyes órákon ezt be is kell bizonyítanunk!

2) A történelmünk **kezdeteire** vonatkozóan hitelesnek kell tartanunk a közel ezer évig, az 1867. évi „Kiegyezésig" kétségbe nem vont igazságot, hogy „Hunor és Magor két egy testvér, Némrót fia" (Arany János, az MTA főtitkára!) A tudós királyi történetíróink a 13-16. századokban még konkrét források alapján dolgoztak! A régészet is ezt igazolja!

A mondák, a hagyomány szerepét is helyére kell tennünk a 21. századi ember gondolkodásában!

A **Néprajz** a történelem segédtudománya!

3) A **Vérszerződés** kapjon kiemelt helyet a kezdetek ismertetésében: **az összefogás** nagy példája: Hét vezér, fejedelem el tudta fogadni Árpád akaratát! – S a 21. században a gyermek nem tudja elfogadni a szülő, a tanár vezetését, s a felnőttek nem ismerik az összefogásban rejlő BÖLCSESSÉGET! – Legyen az iskolánkban, az osztályunkban PÉLDA a mindennapokban a HÉT vezér vérszerződése!

Ez a gyökere, a forrása az 1000 éves megmaradásunknak!

Nincs Európának a Magyar Királysághoz hasonló EGYSÉGES, 1000 éves államszervezete!

A 20. századi Európa elé példának kellene állítani a Magyar Szentkorona országaiban 1000 évig fennállt uniót, ahol minden nemzetiség szabadon gyarapodott, kibontakozhatott, önként, büszkén vallotta magát, a maga nyelvén „Hungaricusnak", vagyis a Magyar Királyság állampolgárának!

Tegyük ki az iskolánkba a **budapesti Hősök-téri emlékmű** képét! Középen felmagasodik az Isten angyala a Kereszttel és az Országalmánkkal, mert a hét vezér megegyezése és Isten-hite tette lehetővé a Királyság, az erős magyar állam létrejöttét!

Az ókori, római oszlopon álló diadalmas Angyal-szobor, nemzetünk Védelmezője 1900-ban, a Párizsi Világkiállításon arany-érmet nyert! A lendvai ZALA György szobrászművész alkotása legyen a 21. század magyarjainak is példakép: emeljük magasra a Keresztet!

4) A 907. évi **POZSONYI csata** győzelmét mutassuk be részletesen! Ez is a Vérszerződés adta összefogás eredménye volt!

A katonai Akadémiákon ma is tanítják világszerte!

Már itt jelezzük, hogy a nyugati és a keleti császárság, majd később más névre hallgató hatalmak a 10. századtól a mai napig, folyamatosan el akarnak söpörni bennünket! A pozsonyi csatát 1030-ban II. Konrád császár hatalmas támadása követte, amelyet Szent Imre herceg, a magyar trónörökös zseniális hadvezéri tehetsége teljesen megsemmisített! ! ! Ez a győzelem is egyik oka volt az Imre halálát okozó vadkan-támadási összeesküvésnek.

Már itt hangsúlyozzuk, hogy a történelmünk arról szól, hogy **minden ellenségünket vagy legyőztük, vagy ha ez nem sikerült, akkor túléltük!** – Tehát mindenkor győztesen kerültünk ki minden veszélyből! Ennek tudata adjon nagy öntudatot a 21. század emberének! ! ! A magyar ember optimista, derűs, vidám volt a legnehezebb időkben is, erről szólnak táncaink, énekeink! MA is ezek legyenek a magyar jellemzői! Ezt valósítsuk meg a tanítványaink körében! S erre adjuk a magunk személyiségével PÉLDÁT!

5) A „**Kalandozások**” fogalmát töröljük a szótárunkból! A magyar haderő, éppen a Vérszerződés összefogása nyomán, félelmetes erőt jelentett Európában. Ezért a német-római császárságért folyamatosan vetélkedő dinasztiák, a bajorok és a szláliak, hol az egyik, hol a másik, zsoldért felfogadták a magyar haderőt. Az augsburgi és merseburgi vereségek 933, 955-ben nem a magyarok vereségét jelentette, hanem a császárságra törekvő egyik fél vereségét. **Csak** így érthető, hogy a győztes I. Ottó császár leült tárgyalni Géza fejedelemmel, mint a vesztes fél csatlósával, és arra készteti, hogy mondjon le az Enns folyótól nyugatra eső területéről!!! Tehát az Ennstől keletre a magyarok területe volt és maradt! MELK is Gézáé volt! – Erről 1867-óta nem írtak a történelemkönyveink!

Ha csak kalandozó, rabló csőcselék lettünk volna, akkor nem jegyezték volna fel a német krónikák a németek imáját: „A magyarok nyilaitól ments meg Uram minket!”

6) Helyezzünk hangsúlyt minden uralkodónál a nemzetközi kapcsolataira, a házassági kapcsolatokra éppen úgy, mint az Árpád-házi szentjeink életére és európai tiszteletére, amelyek az államunk tekintélyét jelzik, vagyis a helyünket a világban. Pl. **Skóciai Szent Margit** (Mecseknádasd 1045. – 1093. Edinburgh) életét ismertessük meg az óvodától kezdve minden korosztállyal! Skócia MA is nagy tisztlettel övezi őt! Az édesapja, az angol uralkodó Szent István udvarában keresett és kapott menedéket, azért született Margit Mecseknádasdon. Ott élő a tisztelete, de az oktatásunknak még nem része! Ismertessük meg, hogy MIT tett Skóciáért, mint királyné! A lánya Hódító Vilmos felesége...

Irodalom:

Puskely Mária: „Virágos kert vala Pannónia” Bp. 1994, AMEKO Kiadó.

A magyar szentek legteljesebb tudományos életrajz-gyűjteménye a források és irodalom jegyzékével!

7) A **szentek életrajzait** tekintsük fontos **forrás**nak!

A középkor latin szóval LEGENDÁnak nevezte a szentek életét, mert latinul írták, és értették a jelentését **olvasandó** = **olvasni kell**! A latin lego, legere = olvasni igéből képzett igenév.

Tehát nem azt jelenti, hogy mese. Ezt az értelmezést csak a „felvilágosodás" terjesztette, és folytatja mindmáig a cinikus nihilizmus. Az átlag ember gondolkodás nélkül átvette ezt a téves értelmezést. . .

Az életrajzokat többnyire kortársak írták, és így igazságukat mindenki ismerte!

Naponta olvasták a társadalom legképzettebb emberei.

A szentek életrajzai nem száraz adatokat tartalmazó írások, hanem lelkesítő célzattal írt irodalmi alkotások, amelyek célja a hiteles személyiségek lelkiségének HITELES bemutatása.

– *Szent Imre életrajzában* pl. az is kifejezésre jut, hogy, milyen ismert volt Imre életpéldája az egész keresztény világ előtt: A nagy VII. Gergely pápától bűnei bocsánatát kérte egy megbilincselt nagy bűnös. A pápa felíratta vele a bűneit, és lezárta pecséttel, s azt mondta, hogy látogassa a szentek sírjait, és ahol lehullnak a bilincsei, és a lapról eltűnnek a bűnei, ott jelentkezzen a papnál, és megkapja a feloldozást. S az illető elment Jeruzsálembe, Compostellába és számos szent sírjához, s nem történt semmi. Végül eljött Szent István sírjához, aki megjelent előtte, és azt mondta, ne énhozzám gyere, hanem a fiamhoz, Imréhez, itt a közelben, mert ő a szűzi tisztaságú ifjú, akit Isten jobban meghallgat. S ott lehullottak a bilincsei és eltűnt a lapról a bűneinek sora.

S ezt a történetet a képzőművészet is ábrázolta (Anjou Legendárium, Vatikáni Könyvtár, 1330-as évek).

– *Szent István* életrajzában olvassuk, hogy *Szent Márton* segítségét kéri a pogány Koppány unokatestvére elleni hadjárata előtt. Az ő nevét tűzte zászlajára, aki mint római katona, miután keresztény lett, a Kereszt jelével győzött a Birodalmat támadó barbárok felett. S ettől kezdve Szt. Márton Magyarország védőszentje, nemzeti szentje. 2016-ban születésének 1700. évfordulóját ünnepli a kereszténység az egész világon. A Magyar Köztársaság is ünnepli, mivel nemzeti szentünk! Ábrázolása, tisztelete folyamatos az egész Kárpát-medencében! (Pl. a Bach-korszakban, Haynau rémuralma idején az esztergomi érsek, *Scitovszky János* [1849-1866] az épülő *esztergomi Bazilikában a Magyar Szentek Panteonjában* Márton tiszteletére hatalmas freskót festetett 1853-ban, amint a Keresztet magasra emelve győz a pogányok felett.)

8) A történelemtanításban kapjanak fontos szerepet a történelmünk viharai ellenére is fennmaradt, Európában egyedül álló, magas szintű **műalkotásaink,** amelyek

ugyancsak a kiemelkedő helyünket bizonyítják az adott kor Európájában. Néhányat az alábbiakban megemlítek:

– Ilyen nagy jelentőségű emlékünk a **KORONÁZÁSI PALÁST** 1031-ből! – Budapest, Nemzeti Múzeum, – Rieger Tibor szobrászművész 2000-ben másfél szeres nagyításban, bronzban megmintázta! – látható: Budapest, Vár, a lebontott Magdolna templom szentélyfalánál

– A **MEGSZENTELT KORONA**! – Budapest, Parlament

– A **BAMBERGI LOVAS**! – Bamberg, dóm, a szentély bejáratánál! 1230 körül, életnagyságú márvány lovas szobor Szent István királyunkat ábrázolja. Merániai Gertrud királynénk fivére, Egbert bambergi püspök állíttatta, hálából, mert amikor elüldözték Bambergből, II. András királyunk befogadta, megmentette az életét. A szobor világhírű, a romanika stílusa után Németországban az első, életteljes, gótikus alkotás! A bambergiek augusztus 20-án gyertyát gyújtanak a szobor előtt.

A hitleri időben kezdték kétségbe vonni, hogy a „barbár" Szent István királyt ábrázolná a szobor, és kezdték el csak „Bambergi lovasnak nevezni. Azóta, és MA is így nevezik az útikönyvek és a művészettörténet. De ha valaki közbeszól a német idegenvezetőnek, akkor azonnal mondja, hogy „igen, éppen most akartam mondani, hogy a magyarok első szent királyát ábrázolja"...

– **Villard d'Honnecourt francia építész vázlatkönyve** (Bibliothèque National, Párizs**)**, akit az **1230-**as években REIMS-ből a francia királyokat koronázó székesegyház építőműhelyéből Magyarországra KÜLDTEK!

A vázlatkönyvében több építészeti rajz mellé odaírta: „Láttam Magyarországon."

Tehát látott hazánkban a számára érdekesnek, újnak tűnő építészeti megoldásokat, vagyis tanult tőlünk!

Vigyázzunk az általánosan használt, tényként elfogadott megállapításokkal!

Ilyenek: „a gótika Franciaországban született." A fenti vázlatkönyv és az esztergomi Várkápolna épülete, valamint a 12. századi ciszter építkezések azt igazolják, hogy a korai francia emlékekkel közel egyidőben Magyarországon is megszületett a gótika!

Irodalom: Rostás Tibor: „Magyarország földjére küldtek." Villard de Honnecourt és az érett gótika megjelenése Közép-Európában. A klosterneuburgi Capella Speciosa és Pannonhalma francia kapcsolatai. Osztrák-Magyar Akció Alapítvány, Budapest, 2014.

– **Kolozsvári testvérek SZENT GYÖRGY bronz lovas szobra**, Prága, Vár, 1373.

Nagy Lajos királyunk ajándéka IV. Károly cseh királynak és német-római császárnak.

Európában az első szabadon álló lovas szobor! A csehek és a németek a német eredetű prágai szobrásznak *Peter Parler*nek szeretnék tulajdonítani.

Irodalom: Balogh Jolán: Márton és György kolozsvári szobrászok. Erdélyi Tudományos Füzetek, 71. sz. Kolozsvár, 1934.

Marosi Ernő: „Opus Imaginis Sancti Georgii.” In: Kép és Hasonmás. Művészet és valóság a 14-15. századi Magyarországon. Művészettörténeti Füzetek. 23. Bp., 1995. 86-123.

– **Magyarországi Mária, nápolyi királyné síremléke**, Nápoly, Santa Maria Donnaregina templom, 1325, Tino da Camaino sienai szobrász alkotása (V. István királyunk elsőszülöttje, II. Anjou Károly nápolyi király felesége.)

Az EGYETLEN épen fennmaradt Árpád-házi síremlék!

Irodalom: Prokopp Mária: Nápoly középkori magyar emlékei, Bp, Romanika kiadó, 2014.

– Az budapesti **Egyetemi Könyvtár Dante-kódexe, 1330-as évek**, I. Anjou Károly királyunk könyvtárából került Mátyás király könyvtárába. Onnan I. Szulejmán szultán Istambulba vitette, ahol 1862-ben a magyar tudósok megtalálták, és 1877-ben II. Abdul-Hamid szultán 34 Corvinával együtt odaajándékozta a magyar ifjúságnak hálából, hogy az orosz-török háborúba nem avatkoztunk be.

A világon a legkorábbi, gazdagon, magas művészi színvonalon illusztrált Dante: Isteni Színjáték c. műve (94 miniatúra képpel ékes). A velencei dialektusban írt szöveget a velenceiek ajándékozhatták I. Károly királyunknak, akinek az édesapját, Martell Károly címzetes magyar királyt, Dante a Paradiso VIII. énekében hosszan dicsőíti. Ő az egyetlen európai uralkodó, akit Dante a Paradisoba helyezi. A legtöbb uralkodóval a Pokolban találkozott. Dante több helyen is dicsőíti Magyarországot, ami jól jelzi a 13-14. századi hazánk helyét a világban!

Iodalom: 2006-ban Veronában megjelent Fakszimile-kiadás és tanulmánykötet G. Marchi és Pál József professzorok szerkesztésében: MARCHI, Gian Paolo – PÁL József: Dante Alighieri: Commedia Biblioteca Universitaria di Budapest, Codex Italicus 1 Studi e ricerche, Verona, 2006.

– Az **esztergomi Várkápolna** a *gótika első ismert épülete* Hazánkban, III. Béla építtette **1172**-ben, a trónra lépése évében! Az európai gótika egyik első emléke!

Falképei: a) *oroszlános díszítő-motívum* a szentélyben, **1185**, III. Béla –Capet Margit esküvőjére készült a kápolna teljes kifestésével együtt; b) 1330-as évek: apostol-mellképek a hajóban és Pasió-ciklus, Jézus feltámadása és mennybemenetele, Mária koronázása ábrázolások töredékei, az itáliai *Trecento*-festészet legmagasabb művészi színvonalát képviselő festmények, Telegdi Csanád érsek készíttette.

Legújabb irodalom: Prokopp – Vukov – Wierdl: A feltárástól az újjászületésig, az esztergomi Várkápolna története, Esztergom, 2014.

– **Képes Krónika,** Budapest, OSZK**,** 1360 körül. Kálti Márk: A Magyarok története c. művét a budai királyi festőműhely remekművű képekkel illusztrálta. Nagy Lajos királyunk ajándékozta a francia V. Károly királynak, az újszülött Katalin lánya eljegyzése alkalmából, az apósnak.

– **Anjou Legendarium**, Vatikáni Könyvtár, 1330-as évek, I. Anjou Károly királyunk készíttette a királyi festőműhelyében András fia, a nápolyi trón örököse számára, akit 1333-ban kísért Nápolyba.

Irodalom: Fakszimile-kiadás tanulmánnyal Levárdy Ferenc: Magyar Anjou Legendárium. Fakszimile kiadás, Magyar Helikon-Corvina, Budapest, 1975.

Szakács Béla Zsolt: A Magyar Anjou Legendárium képi rendszerei. Balassi Kiadó, Budapest, 2006.

– **Zsigmond-kor: Zsigmond mint német-római császár is Budán tartja a székhelyét! A birodalmi kancellárja az esztergomi érsek, Kanizsai János!**

– **KÖLN:** Dóm, Három-királyok Kápolna oltárképe: **Stephan LOCHNER: Zsigmond** (= a Madonna előtt térdelő öreg király**)** és császári udvarának **magyar** tisztségviselőinek portré-galériája (Hunyadi János, Kanizsai érsek, stb).

– **Kolozsvári Tamás: Kálvária-oltár, 1427**, Esztergom, Keresztény Múzeum. Az internaciomális gótika európai remekműve!

Prof. Michael Viktor Schwarz (Wien Egyetem, Művészettörténeti tanszék): az Internacionális gótika európai stílusa Budán született Zsigmond udvarában!

– A **Budai szobor-lelet**! 1400 körül, Budapest Történeti Múzeum. Az 1974-ben Zolnay László régész által feltárt mészkő szobrok, amelyek Zsigmond király budai palotáját ékesítették

Mindegyik az internacionális gótika európai csúcs-teljesítménye!

Irodalom: prof. Michael Viktor Schwarz (Wien Egyetem, Művészettörténeti tanszék) in: Luxemburgi Zsigmond, kiállítás-katalógus, Bp- Luxemburg, 2007.

– **Suki Benedek kelyhe**, 1440, Esztergom Főszékesegyházi Kincstár. Az erdélyi ötvösség egyetemes értékű remeke.

– A **Mátyás-kori** művészeti alkotások ismertebbek, szerepelnek jelenleg is a tankönyvekben, de nem mutatunk rá az európai művészetben elfoglalt kiemelkedő szerepükre! Pedig egyértelműen bizonyítják az Európában betöltött vezető szerepünket (Budai királyi palota, Visegrád, Diósgyőr, stb építészeti, szobrászati, iparművészeti emlékei, Corvinák, Kassai szárnyasoltár 1474, stb. A Kárpát-medence egész területének színvonalas építészeti, szobrászati, fal- és táblakép festészeti, textil-, örvös- és bútorművészeti emlékei.)

– A **Magyar reneszánsz** művészet fogalom bevezetése! – halaszthatatlan feladatunk! A reneszánsz művészetet NEM egy kis várostól, Firenzétől tanulta a Magyar Királyság!

Antik emlékeink Pannonia provincia közel 5 évszázadából bőségesen voltak hazánkban, és a XV. század igen megbecsülte. A világ is jól tudta, hogy RÓMA császár-korának jelentős része volt a Pannon-császárok kora, amikor Pannóniából kapta Róma a császárt! Hadrianus a Hajógyári szigeten előbb építtette fel palotáját, s csak azt követően építtette Rómában az Angyalvárként ismert Mauzóleumát és a híres villáját Tivoliban!

A római-kori mozaik-, falkép-, szobrászati, bronz. és kerámia-, üveg, stb emlékeink ma is igazolják a magas színvonalú római életet Pannóniában!

– A Magyar Reneszánsz művészet is életre keltette a római szellemiséget, de **egyesítette a gótika gazdag érzelmi kifejezési készségével**! Ebben rokon a Francia

reneszánsz művészettel, amely a Loire-menti reneszánsz kastélyokban büszkén őrzi a gótika dekoratív gazdagságát.

A magyar reneszánsz is erről szól: építészet: pl. Visegrád: gótikus kerengővel övezett várudvar közepén reneszánsz szökőkút, – festészet: Kassai főoltár, stb.

– **MS-mester, 1506!** – NEM kisebb művész, mint a kortárs Raffaello, Leonardo! ! !

– Előtte, Mátyás király korában BOTTICELLI hazánkban alkotja első remekművét az esztergomi Várban, Vitéz János érsek megrendelésére, a Studiolo-jának freskóival – 1465-66-ban! Innen indult el a világhírnév felé! E művei nyomán kapja első firenzei megrendelését a várost vezető Mediciektől 1470-ben: Az Erő allegóriája: Firenze, Uffizi Képtár!

Irodalom: Prokopp -Vukov - Wierdl: BOTTICELLI. Az Erények nyomában, Studiolo, 2009.

– Lorenzo Medici bankár, Firenze polgármestere „Il Magnificonak" neveztette magát a megfizetett íróival, – Mátyás király e cím nélkül is „Nagyszerű" volt egész Európa előtt!

– A **BAKÓCZ kápolna,** Esztergom, Főszékesegyház déli kápolnája, **1506. az európai reneszánsz építészet kiemelkedő alkotása!**

A magyar prímás, római bíboros, jeles humanista, Európa egyik vezető politikusa a fénylő **magyar vörös márványból** építkezett, míg Firenzében a Medici bankárok a szürke, mállékony, palaszerű kőből, a pietra sereneből!

Az esztergomi kápolna építésze és szobrásza **Andrea Ferrucci**, Michelangelo firenzei munkatársa! – aki ezzel az épülettel **tovább fejlesztette** az itáliai reneszánsz centrális épület-típust!

Irodalom: Balogh Jolán: Az esztergomi Bakócz-kápolna, Bp, 1956. Horler Miklós: Bakócz-kápolna, Bp. 1987.

TIMARU-KAST Sándor (Ingelheim):

A magyar nép rejtélyes eredete és őshazája

Mottó:
Köd előttem, köd mögöttem
Isten tudja, honnan jöttem […]
Szeretőm a titok, ő sem tudja ki vagyok.
(Szabó Lőrinc)

Volt egyszer, hol nem volt… - kezdődik minden régi magyar népmese. Árkon-bokron túl, Hetedhét országon túl, az Üveghegyen is túl, a Kerekerdőn túl, az Óperenciás tengeren innen, volt egy nagy király, aki a Világközepén egy gyönyörű országban uralkodott. Hargita volt a Nagykirály neve, és ő volt az első azon a földön. Volt neki három fia, a legnagyobbikat Zabnak, a középsőt Árpának, a legkisebbiket pedig Kölesnek hívták[239]…

A mese szövege egy nagyon régi világba röpíti a szemlélőt. Egy nagyon régi világ tárul elénk a mese által, amely a magyarságot, a hivatalos meddő történelemírással szemben, amely újat képtelen felmutatni, egy teljesen más fénybe helyezi. Sőt, már a történelmi köd fátylával borított mondák világba vezeti a lelkes kutatót. Abba a világba, amiről a székely népmesék szólnak, abba a világba, amikor még tündérek és óriások együtt éltek az emberekkel a földön.

A magyar történelem szerves részét alkotják népmeséink, mondáink és krónikáink is. A hazugok és habzó szájú fecsegőkre, akik a *„hazudtunk éjjel, hazudtunk nappal, hazudtunk minden hullámhosszon”* jelszó szerint élnek, agygörcsös felböffenéseire odafigyelni nem kell. Sőt, még a kudarctól sem kell visszariadni, mert: *Minden tévelygés mélyén valami rejtett igazság lappang*. (Thierry Amadé)[240]. Egyébként is, *ami a ma igazsága, az a holnap tévedése* (Konrad Lorenz).

Amúgy sincs örökigazság: *A tudós szellem nem annyira a helyes válaszokat keresi, mint inkább a helyes kérdéseket teszi fel* – véli a francia C. Levi-Strauss. (Ellis[241])

A történelemírás az a hazugsággyűjtemény, mellyel többnyire mindenki egyetért – vélte találóan Napóleon Bonaparte.[242]

A magyar nép eredetéről nagyon sok vélemény kering az írott és a virtuális médiában a Világhálón. A hivatalos irányzat uráli őshazáról konfabulál. A magyarok a lehetetlennel dacolva néppé ötvöződtek, egy olyan vidéken, ahol nem léteztek az ehhez szükséges természeti adottságok, ahol alig lehetett megélni, nem, hogy egy közös nyelvű népet alkotni.

A hivatalos (akadémiai) történelemírás a nyelvészet irányítása alatt áll. Ez egy hatalmas apparátust foglalkoztat, ami hatalmas pénzekből gazdálkodik, a mindenkori hatalom által, az adófizetők pénzével táplált hatalmas blöff-gyár. Miért állítom mindezt?

Első lépésben máris leszögezhetjük, hogy: *„A világnak bármely sarkán eredtek és bárhonnan jöttek is a hunok, vagyis a magyarok, dicsőségük híre-neve széles e világon elterjedt, hála viselt dolgaik nagyszerűségének, s e hír mindenfelé hirdeti, (…) hogy dérékségük fényeskedik, erkölcseik ékes tisztességben virulnak, és hogy katonai kiválóságban és fegyveres vitézségben a többi nemzeteket messze-messze felülmúlják.“* – írja Túróczi János, 15. századi krónikájában.

Éveken keresztül, legalább az 1848-1849-es forradalom és szabadságharc leverése és vérbe fojtása óta, de hatványozottan a kommunista éra iskolarendszerén keresztül, öntötték ránk a hazugságok és rágalmak halmazát, durva csúsztatásokkal kimosták agyunkat, és magyarellenes szennyel mérgeztek lelkünket. Még egy ilyen ország a világon nincs, ahol aljas propaganda folyhat a mindenkori hatalom hathatós segítségével,

[239] Erdélyi népmese: Zab, Árpa és Köles (Kálmány Lajos mesegyűjteménye).
[240] Csihák György: A hattyú, Zürichi/Budapest, 2019.
[241] Timaru-Kast Sándor: Kelta magyarok, Magyar kelták, Budapest, 1999: Ellis, P.B.: Die Druiden, 9. old.
[242] Timaru-Kast Sándor: A Fehérló fiai, Budapest, 2008.

az adófizetők pénzéből, maga az adófizetők, vagyis az ország saját népe, és ennek nemzettudata ellen, jogos nemzeti büszkesége, és az ebből táplálkozó életkedve lerombolása céljából. – Miért? Cui prodest? Kinek használ? A magyarok és Magyarország igazát és javát biztos, hogy nem támogatja. Akkor meg kinek az érdekét szolgálja, hogy a magyar adópénzéből mocskolják a magyar ősöket, a magyar nyelvet? Kinek a javát szolgálja, hogy a magyar nép maga megássa saját sírját? Vagy tényleg igaz-e, hogy: *Ugros eliminandos esse…* – a magyarok kiirtandók?

A ránk zúdított hazugságok tömkelegét még felsorolni is képtelenség, napokig eltartana csak őket számba venni. Csak egy párat említenék meg, a gazdag választékból. Ilyeneket, mind:

- A Honfoglalás ötletszerűnek vagy a besenyők előli menekülésnek való beállítása.
- A Honfoglalás egyedüliségének hamissága, holott krónikáink Árpád honalapításával kapcsolatban a második bejövetelről beszélnek, az első a hunoké volt.
- A Honfoglalás dátuma és útvonalának meghamisítása. Ezt már „Anonymus" megtette. A talán sosemvolt Névtelen az egyedüli, aki 895-re helyezi a Honfoglalást, és ezt északon Vereckénél vezeti le. Miért? Mert ez volt akkor a politikailag korrekt, ezt kívánta meg a mindenkori fősodor (mainstream). Akkortájt lehetett a millenniumot, az ezeréves Magyarországot megünnepelni. De mivel az ünnepségre való készülődések nem értek időben végett, a „Honfoglalást" időpontját áthelyeztek 896-ra.
- A magyarok Vereckénél jöttek be a Kárpát-medencébe. Miért? Mert csak így tudta a sosemvolt Anonymus, a Bécsben meghamisított krónikában, megmagyarázni a hun örökséget (Ungvár). És, Árpád bevonulhatott a „hunok várába". Így Pilist (Sicambriát) is ki lehetett iktatni a magyar tudatból. De, miért hívják az átkelő (fő)helyet Vereckének? Vagy csak az történt, hogy a krónika szerzője (meghamisítója) visszanyúlt a latinhoz vagy egyszerűen olaszhoz: olasz **varco** *út, rés, átjárás, átkelés; hegyszoros*. Hoppá!...
- A honfoglaló vezérek ad-hoc döntése a Kárpát-medencébe való maradás mellett.
- A Kárpát-medence örökös „üressége" (deserta). Holott a Kárpát-medence Európa legjobban védhető és leggazdagabb egysége, mégis minden nép jött, látott s elment, elmenekült, kihalt, kipusztult. Egy kivétel volt, csak a szlávok lakták tele, mígnem a rablómagyarok egy fehérlóért elcselték tőlük. Azok a kitalált szlávok?...
- Az ún. Morva szláv fejedelem (Szvatopluk) – akit valójában Zwentibaldnak hívtak –, és várának neve Preslavaburc. Ha ez az elnevezés nem csalás, nem későbbi (18. századi) betoldás, egy Bécsben „véletlenül" *just-in-time* előkerült középkori „magyar" krónikában, akkor ez a helységnév inkább a mai Breslau-/ Wroclaw-val azonosítható. Amúgy a szlovákokat Mária Terézia és félkegyelmű fia Sziléziából telepítette át. Innen eredt a magyar „tót" elnevezésük, mivel ők Tót-/Teut-(Deutsch)földről jöttek.
- A pozsonyi csata elhallgatása, az iskolai történelemkönyvekből való kihagyása, csak a vereségek hangsúlyozása, a hazugság sorozatának egyik égbekiáltó szégyenfoltja.
- A szkíta-hun ősök elhazudása, és utóbbiak megvetése. Így a szkíta örökséget átengedték a németeknek (indogermánoknak) és az oroszoknak (szlávoknak).
- A székelyek származásának elferdítése, szkíta-hun rokonságuk (eredetük?), Kárpát-medencei, erdélyi ősiségük tagadása. Ezzel szemben az igazság az, hogy a székelység itt Erdélyben született meg. Emiatt van az, hogy a székelyek szent hegye a Hargita, meg hogy itt van a Világközepe, mert minden ősi nép számára a Világ közepe ott van, ahol ő maga tudja, illetve ahol a saját ősmondái szerint „megszületett".
- Hérodotosz, a Történelem Atyja írásának elhallgatása. Holott, Hérodotosz már az i.e. 5. században leírta a szkíták eredtének történetét, ahogy Thargitaosz, a vidék első uraként országot alapít, feltehetően (neve tanúsága alapján) a mai Erdélyben.
- A honfoglaló magyarok kereszténységének az elhallgatása, holott már a hunok is Jézus-hitűek voltak. A zalai Sztridóvár helyén volt római Stridonban született Hieronymus (Szent Jeromos) egyházatya, 408-ban beszámolójában arról ír, hogy *„a heftaliták (fehér hunok) saját nyelvükön olvassák a szent írásokat"*. Ide tartoznak még Orosius egyházatyának 418-ban leírt szavai, miszerint: "a hunok Jézus-hitűek".[243]

[243] Zachar József: Egy az isten, egy a nemzet című könyvének nyomán.

- A catalauni csata körüli ködösítés. A valóság tulajdonképpen az, hogy Attila/Atilla megnyerte a csatát, de békét kötött a rómaiakkal, hogy a szörnyű mészárlást megállítsa. Innen Tolosába ment, a nyugati-gótok fővárosába, udvart tartani.
- Attila emlékét a "nyugati-gótok" nagy becsben tartották, az egyház rémisztő lejáratú meséi ellenére. A 850-ben Tarazonában, Aragon királyságban született, a későbbi Zamóra egyházmegye püspökét egyenesen Szent Attilának (San Atilano) hívták. Az aragóniai Szent Attila püspök koponyaereklyéjét Toledóban őrzik[244].
- Attila / Atilla / Atila nevének félremagyarázása: Nagyfejedelmünk nevét a hivatalos sztártörténészek a gótból származtatják (gót Atta = magyar Atya). Ugyanazzal a fáradsággal lehetne baszk (aita) eredetű is! A valósághoz ellenben hozzátartozik, hogy a hunok feltehetően az ótörökhöz közelálló nyelvet beszéltek, ami meg a szkítához áll közel (és még az óiránihoz is!). Így neve ***„Attla"*** is lehetett – ami azt jelenti, hogy: a támadó, a rohamozó, a csatár… (> lásd még: török **at** *ló*, **atla** *lovagol, lovon ül*).
- Attilát és a hun vad hordákat megveti a világ. Nem igaz. Csak a római keresztes[245] egyház propagandistái és médiája mázolták Attila képét feketére, maga Nagyfejedelmünket is a sátán cinkosának téve. Ellentmondanak saját maguknak is, mikor a judeo-keresztes bosszúálló Isten haragjának megtestesítőjeként jelenítik meg (> *Flagellun Dei* – Isten ostora). Ez a negatív, romboló, ártó propaganda, ami a mai „Európa" politikáját, és ennek rendkívül szabad s demokratikus aktivistáit is eszünkbe juthatja, csak a déli, a neolatin tájakon, és éjszakon a (már akkor is agymosásra hajlamos) észak-germán világban foganhatott (> Edda eposz). Európa közepe felé, a „nemetek" körében, a nép ajkán megszületett regék, krónikák, hősmondák (> Nibelungenlied), egy kimondottan pozitív, szeretetre méltó, és egy szeretett Nagyfejedelem/Nagykirály képét tárják elénk. Ők, akik valójában jól ismerték, tisztelték és dicsőítették Attilát, úgy nevét és mind tetteit. Ezért van errefelé Hunhát nevű hegy („Hunsrück" ahol, ahogyan ma is mondják: „véget ér a *der-die-das*"), Hunnenring (Hungyűrű) nevű őskori erődített településmaradványok, és hun nevű települések (Hünningen, Hünsfeld, Huningue). Egy helyi monda szerint, a mainzi dóm alapítását is Attila cselekedetének vallja. Sok helyi, fríz kiskirály (*kongu*) Attila nevét vette fel (Athelfried, Aethelred, Aethelberht), még országát is hunnak nevezte (Hunaland = Hun Coountru), *mert akkoriban büszkeség volt hunnak lenni* (német Wikipédia[246]). Ma is vígan él Attila és hunjainak emléke. Megszámlálhatatlan „hun hagyományőrző" csoport őrzi hun elődök emlékét, sok „hun" népi felvonulással találkozhatunk ezem a vidéken. Attila sírját is sok német régész a Rajnában képzel, a Holt-Rajna alá temetve gondolják, Worms (kelta „Bormező") és Mainz (kelta Mogon városa), talán valahol Alzey környéken.
- A Szent Korona témakörének elhallgatása, ennek elferdítése, fontosságának lekicsinyítése. Pedig már Eono Silvio Piccolimini, a későbbi II. Pius pápa, 1445-ben éppen a Szent Koronára való tekintettel nevezte az Apostoli Magyar Királyságot „archiregnumnak". A kappadókiai születésű Szent Gergely (Grégoriosz Nazianzénosz) szaszinai püspök tanítása szerint a megváltás Isten kegyelmének a műve, de az ember feladata, hogy tisztulás (katarzis) révén alkalmassá tegye magát a megváltásra. A megváltás feladata a földi királyság, azaz az archiregnum – az égi királyság képmása – révén valósul meg. Ennek a szimbóluma, a jelképe a Szent Korona.[247]
- Az „archirugnum" angol neve: „High Kingdom of Hungary" – avagy "The Lands of the Crown of Saint Stephen" – Szent István Koronájának országai[248]. Szent László királyunkat „ Rex Astronomus" azaz Égi Királynak nevezik.

Ezt a hazugságáradatot vígan lehetne még folytatni…

---

[244] A Hispániában megtelepedett vizigótok nagy tiszteletben tartották a hun uralkodó emlékét. (Wikipédia).

[245] A hivatalos megnevezés: keresztény/keresztyén (vajon melyik hamisság-e a magyarabb?). Szerintem inkább „keresztes" melléknévvel kell jelölni, mint a „keresztes" lovagok nevében. Agyrém, hogy az egyház hivatalos jele a „kereszt" – vagyis Jézus kínhalálának az eszköze, és ez vált hitüknek és vállalkozásuknak jelképévé is.

[246] Világháló: de.wikipedia.org/wiki/Hunaland

[247] Zachar József: Egy az isten, egy a nemzet című könyvének nyomán (71-72. old.).

[248] Világháló: en.wikipedia.org/wiki/Archiregnum. Ducange.enc.sorbonne.fr/Archiregnum : Du Cange et al., Glossarium mediae et infirmae latinitatis. Niort : L. Favre, 1883-1887.

Záhonyi András írásához csatlakozva, és vele egyettértve mondhatom és is, hogy:

Végre eljutottunk a vizsgált rendszerek és módszerek őszinte megbeszéléséhez.

Sz. Pistának sok igazsága van – elsősorban a maga rendszerén, vizsgált időszakán belül.

Nektek (Cser-Darai) is sok igazságotok van – főleg a magatok rendszerén, vizsgált időszakán belül.

Szaniszlónak sok igazsága van – a maga rendszerén, vizsgált időszakán belül.

Mandicsnak (s vele együtt nekem is) sok igazságunk lehet – a magunk rendszerén, vizsgált időszakainkon belül.

A genetikusoknak sok igazságuk van – a maguk rendszerén, vizsgált időszakain belül (akkor is, ha külön-külön eltérnek a következtetéseik, értelmezéseik). Stb.

A magyarok rejtélyes eredete

A magyar nép eredetéről nagyon sok vélemény kering az írott és a virtuális médiában, még a Világhálón is. A hivatalos irányzat uráli őshazáról konfabulál. A magyarok a lehetetlennel dacolva néppé ötvöződtek, egy olyan vidéken, ahol nem léteztek az ehhez szükséges természeti adottságok, ahol alig lehetett megélni, nem, hogy egy közös nyelvű népet alkotni. A hivatalos (akadémiai) történelemírás a nyelvészet irányítása alatt áll. Ez egy hatalmas apparátust foglakoztató, ami hatalmas pénzekből gazdálkodik, a mindenkori hatalom által, az adófizetők pénzével táplált hatalmas blöff-gyár.

A magyarság eredetét, néppé alakulását és a magyar nyelv kialakulását kutatva, nem tekinthetünk el attól, hogy akár hogy csűrjük-csavarjuk, az őshaza a Kárpát-medence. Sok bizonyítékot gyűjtöttek már össze a kutatók, úgy örökléstani, mint nyelvi emlék erről tanúskodik. Ezt már az előttem felszólalók, írók, főleg Cser-Darai szerzőpáros, már bőven felsorolták, igazolták. Ehhez én külön azt hozzátenném, hogy még két régiót figyelembe kell venni az etnogenezis kutatásában. Ezek Anatólia, Van-tó vidéke és az ezzel kapcsolatos szkíta-szarmata vidéke. Mindkét vidékről feltehető egy Kárpát-medencei és környékéről való kivándorlás, és majd innen való visszavándorlás. Ennek, utóbbinak a bizonyítéka a kaukák bevándorlása a Kárpát-medencébe.

Kaukák és Kaukaland

Erdély legrégibb ismert neve: ***Kaukaland***. Ez a helynév, valószínűleg a gótoktól ered. *Ammianus Marcellinus* (Kr.u. 330-391) szerint a magassága miatt megközelíthetetlen erdős hegységnek a neve, Erdély keleti részén, hol szarmaták laknak (ma a székelyek). *Zeuss* szerint (Die Deutschen) Kaukaland neve a (feltételezett) ógermán Hauhaland-ból származik, ami „Magasföld”-et jelentene. *Rössler* szerint (Romänische Studien), egy geta-dák törzs, a *kaukoenes* nevéhez köthető, és tőlük származna a *Kockel (Küküllő)* neve is – ami még abszurdabb az előbbi tételnél. Egy római feliratos kövön (*Goos*: Archiv für Siebenbürgische Landeskundeban, XII., I., 123) a Kárpátok keleti részét Kaukázusnak nevezik és előfordul a Kaukázus nevezet, a Kárpátok helyett, Nestor krónikájában is. Hunfalvy (Ethn. 107) szerint a *kauka* szó valószínűleg a régi dákoktól származik, melyet a gótok tulajdonnévnek fogattak el s hozzátették a land szót, mint appositum; nincs tehát köze a Kockelhez, mely a magyar Küküllőnek (Kükül-jó) utánzása. (Pallas Nagylexikon nyomán)[249]

A kaukónok valójában egy ókori nép, amelyet Homerosz az Illiászban a trójaiak szövetségeseként említ. Strabon szerint Paphlagóniában és Bithüniában (vagyis Anatólia északi, illetve észak-nyugati részén, a Fekete tenger partján), Trója szomszédságában laktak. Hérodotosz közlése szerint a kaukónok régebben Görögország (Peloponnészosz[250]) területén éltek, de később innen eltűntek. (Wikipédia)

A vidékhez kötődik a mükénéi műveltség létrejötte és virágzása, ami ugyancsak az előgörög világhoz köthető. Mükéné várost is még a dórok inváziója előtti időkben alapították. A dórok pusztításai vetettek véget a város virágzásának, és a műveltség eltűnésének. Érdekes, hogy mükénéi „aranyat” éppen a Kárpát-medencében és az ír szigeten találtak a régészek.

---

[249] Világháló: kislexikon.hu/kaukaland.html

[250] Világháló: hu.wikipedia.org./wiki/Peloponészosz: neve a görög mitológiából származik, egy Pelopsz nevű (görögök/dórok előtti) hős történetéből, aki a monda szerint meghódította a területet. A Peloponnészosz név azt jelenti, hogy Pelopsz szigete.

Mint ismeretes, az ún. Folyamköz ("Etelköz" / Mezopotámia) a bronzkultúra őshazája. Itt alakulnak ki az első bronzkultúrák (Kr.e. 2500-tól) és innen terjedt minden irányba, északfelé a Kaukázus és Anatólia vidékére, majd a "görög" világ felé is, létrehozva a krétai, majd mükénéi bronzkultúrákat. Kr.e. 2. évezredben Krétát felváltja Mükéné, és innen sugárzik a tudás Európa felé. Az első állomás éppen a Kárpát-medence ("Ungarn" – a német szerzőknél). Magyarország nagyon hamar Mükéné hatása alá kerül, s valamivel később ezt követi a 'germán' (akkor még KELTA) vidék, a kelták Nyugat-Európába való vándorlási útvonalnak megfelelően. Írországi leletek szoros mükénéi kapcsolatokra utalnak. (Kinder, Hilgemann)[251]
Régészetileg is nyomon követhető, nem annyira egy tudomány-transzfer Mükénéből a Kárpát-medence felé, hanem inkább egy népesség elvándorlása figyelhető meg a „görög"-világból és ennek áttelepülése a Kárpát-medencébe.
Homérosz szerint (Iliász) a kaukák / kaukónok (ógörögül *kaukônes*) a Trójai háborúban a trójaiak szövetségesei voltak. Homérosz a kaukónokat Kis-Ázsiában helyezi, és a vidék őshonos népének mondja.
A történészek véleménye szerint, éppen Anatóliát lakták először, itt voltak őshonosak, és innen vándoroltak át később Görögországba, és Arkadiában a triphyliái Pylosz és Elisz környékén, a Peloponnészoszon telepedtek le. A kaukónok nevéből származtatják a Kaukázus hegység nevét is. Hettita agyaglemezek megemlítik a *kaz-kaz* népességet, amely a Fekete-tenger déli partján lakott, ott, ahol Homérosz is az Iliászban helyezi a kaukónokat.
Homérosz többször is ír a kaukónokról. Az Iliász X. könyvében Dolon, trójai hírnök, felsorolja Trója szövetségeseit, és közöttük említi a kaukónokat: *„Továbbá a tengerfele laknak a károk (kariaiak)*[252]*, és az íjfeszítő paionok, és a lelegek, meg a nemes pelaszgok"*. A kaukónok a XX. könyvben a háborúra készülődtek, a trójaiak megsegítésére az achájok inváziója ellen. Strabón feljegyzése szerint, a kaukónoknak meghatározó szerepük volt az „Anyaisten" (a hettita Istanu, frígeknél Kynele) tiszteletének, imádatának és dicsőítésének, meg az eleusziszi misztériumjátékok kialakításában és elterjesztésében. Ők őrizték a „Démétér-Hadész" ereklyét a Minthe-hegyen. Minthe névben az *-nth* rag arról árulkodik, hogy a szó a görögök előtti nyelvekből származik, akárcsak az acanthus (medveköröm), labyrinth (labirintus = útvesztő) szavakban, vagy Corinth(-os) város nevében. Minthe a naiyaszok (a kutakat, forrásokat és patakokat őrző vízi nimfák) egyike volt. Őt elcsábította Hadész, a holtak világának ura. Perszephoné, a termékenység és a termés istennője, Zeusz és Démétér leánya, hogy megmentse a sellőt, az „elrabolt" Minthét, mentává változtatja. Itt a Menta-hegyen mentavirág nőtt, és ezt használták a *kukeiôn* (kykeôn) szentital előállításához az eleusziszi misztériumjátékok alkalmával. A kykeônt előállításához vizet és erjesztett árpát, feltehetően pszichoaktív (kábítószer) hatással, ízesítőül, meg mentát használtak.
Hérodotosz feljegyzése szerint, a kaukónok terjesztették el Hermész és a kabeiroi kultuszt is, ami az égei tengeri szigeteken kapcsolódik a Héphaisztosz, a tűz istene és az istenek kovácsmesterének mondájával, Boiotia-/Boeotiában pedig Dionüszosz kultuszához kapcsolódó ünnepségek, mulatozások, misztériumjátékokkal. A „görög" bevándorlásuk után mindent átvettek, bekebeleztek és civilizációjuk részévé tettek az addig ott élő, őshonos „előgörög" – azaz nem-görög népek műveltségét, szokásait, mondáit.

A kaukónok a trójaiak segítségére siettek az idegen invázióval szemben (akhájok, tengeri népek, Kr.e. 12-11. század). A háború és a hatalmas összeomlás után, melyben a Hettita Birodalom is elpusztul, elhagyták Anatóliát, és a balkáni rokon kikonokkal (kikoniaiak)[253] együtt északfelé menekültek, és bevonultak a Kárpát-medencébe. Ide megérkezve, a Hargita lábainál (a Világközepe felé!) telepedtek le, amúgy az ősi erősdi kultúra, illetve, keletfelé való terjeszkedéssel, az erősd-kukutyini műveltség területén. Román régészek a kaukónok településeinek nyomait fedezték föl a moldvai Tatros völgyében. Igaz, hogy ők a kaukónokat egy dák törzsnek vélik (de ezt már megszoktuk).

[251] Kinder, H.; Hilgemann, W. 'Atlas zur Weltgeschichte', 1987, 19. old.
[252] A károk, nevüket a legendás királyukról, Kárról kapták (Hérodotosz, I. 171), és Kária nevű országban éltek. Homérosz a károkat *barbarophonoi*-nak, szó szerint: „érthetetlenül beszélő"-/ azaz nem görögül beszélőknek nevezi. A károk népe még a Bibliában is szerepel: kári néven, a Károli-féle fordításban: keréteusok. A későbbi jón Miletosz egy kár alapítású város volt.
[253] A kikones (kikoniai) nevű thrákiai törzset (népet) az Odüsszeiából, Odüsszeusz (Iliasz) negyven napig tartó hazautazásának történetéből is ismerjünk.

A kaukónok nevéből származott az „óhazai” Kaukázus hegy neve. Az új, Kárpát-medencei hazában, a letelepedésük helyén emelkedő hegyláncot, a Keleti Kárpátokat[254] ugyancsak Kaukázusnak nevezték. Ők adták, pontosabban nevűkből alakították Erdély legrégebbi ismert nevét is: „Kaukaland”.

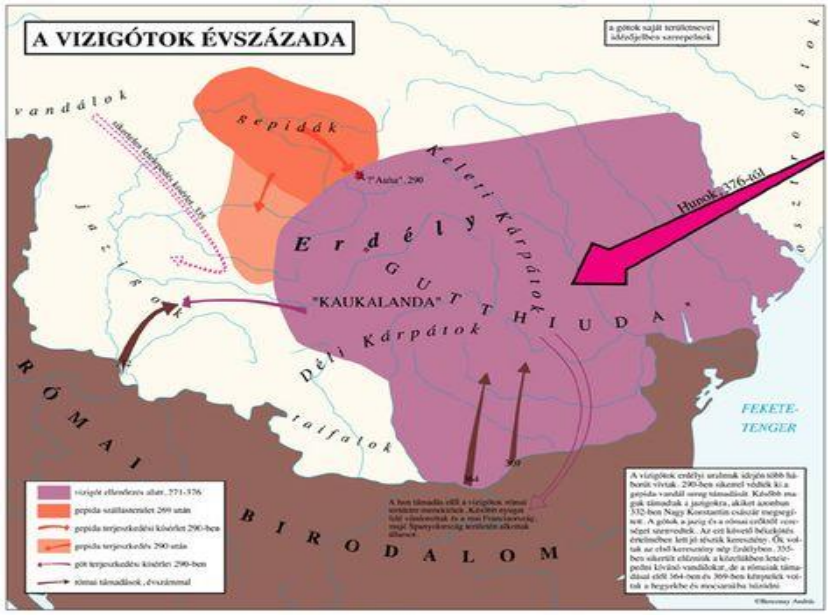

Kaukaland →

Minden Trójánál kezdődött: a trójai háború (vagy háborúk), a hatalmas, a Világok háborúja, a történelem mérföldköve volt. Trója várának falai ledőlésével, meg a lakosság és a vidék népességének elvándorlásával, a történelem új fejezete kezdődött meg.

Kenneth J. Dillon, a Georgetown University történésze szerint a *trójaiak eredetileg sztyeppei nép voltak, a magyarok rokonai*. A phaisztoszi korongot trójainak vallja, amely ugor (értsd: magyar) nyelvtannal íródott. Ebből kifolyólag maga a trójai nyelv is az urál-altáji nyelvcsaládba tartozhatott. Sokat mond, hogy az etruszk nyelven íródott maglianoi korong az egyedüli, amely a phaisztoszi koronggal hasonlóságot, rokonságot mutat[255].

Miután megtámadták és elpusztították a hettita birodalmat, a „tengeri népek” birtokukba vették a Dardanellákat. A trójai háború alatt a görögök tengeri blokáddal akadályozták meg, hogy az európai oldalon és Lemnosz szigetén élő trójaiak és más szkíta rokonnépek, Trója segítségére siessenek. Mikor Trója elesett az európai oldalon élők északra menekültek; később őket etruszkok, kelták és turkok (szkíták) néven ismertünk meg.

A város felett emelkedett az Ida hegy, ahol az Anyaisten, közismert nevein: a hettita Istanu, a lüdiai Kybele, a Zeusz által adományozott Palladión-Athéné, aki a rómaiaknál Rhea, a második „Földanya” lett, csodatevő szobra és szentélye állott. Az Anyaisten bálványa őrizte a város és lakosainak nyugalmát és szabadságát. Ezt kellett lerombolják a görögök, ahhoz hogy legyőzhessék a trójaiakat, illetve elfoglalhassák a várost.

A kis-ázsiai Ida hegy a helyszíne számos ókori mítosznak. Innen vitte Zeusz Ganümédészt az Olümposzra, itt csábította el Aphrodité Ankhiszészt, itt adott életet Aphrodité Aineiasznak, itt élt Párisz pásztorfiúként, itt laktak a nimfák, innen nézték a trójai háborút a görög istenek. Továbbá ide menekültek első ízben az égő Trója lakosai, hogy mielőtt még elhagyják városukat, búcsút vehessenek „Istanutól”, az Anyaistentől.

A Trójából való tengeri menekülést Publius Vergilius Maro (Kr.e. 70 – Kr.u. 19), etruszk származású krónikás írta meg Aeneis utazásában. Ezzel Augustus császár kérésének eleget téve megírta Róma alapításának (ma is ismert) „hivatalos történetét”.

[254] Az Archiv für Siebenb. Landeskunde meg a Nestor krónikája is, Kaukázusnak nevezi a Keleti Kárpátokat.
[255] Világháló: scientipress.com/Scientia Press: Kenneth J. Dillon: The Phaistos Disk Seems To Be Trojan.

A tengeri út mellett, a trójai menekültek egy része a szárazföldön indult el Európa felé. Több középkori krónika is megemlékezik róluk. Őket a krónikaírók, és nyomukban a régi történelemírók, a keltákkal, illetve a frankokkal kapcsolták össze.

Említésre kerül ugyanakkor, hogy Makedónia területén a menekülők nagy tömege kettéválik, az egyik csoport a Balkánon, a déli balkáni úton, az Adria északi partján haladt Gallia felé, a másik meg ***Turchot*** vezetésével északra vándorolt. Ő lett majd a turkok királya. A turkok alatt a középkorban a szkítákat, illetve a magyarokat értették. Turchot nevével találkozunk Hérodotosznál is, a szkíták eredetmondáját megörökítő Historia (Történelem)[256] művében. Nála az addig ismeretlen és lakatlan (értsd: gazdátlan) területre, a Kárpát-medencébe letelepedett ősszkíták első királyának neve Thargitaosz volt. Neve alapján azonosítható letelepedésének helye: a Hargita vidéke. Ez a vidék lett a szkíták Őshazája.

Szkíták

Háromezer éves mondák szólnak a szkíták eredetéről. Mondák, minek homályos pontjai, talányai fölött valahogy átsiklott a kutató szem. Nem csoda hát, ha a szkíták eredte, kiléte, hovatartozása körül teljes a zűrzavar. Írja *Grandpierre K. Endre*: Aranykincsek hulltak a Hargitára című könyvében.

Hérodotosz, akit *Cicero* nyomán, a történelem atyjának hívunk, a latinul megmaradt História néven ismert nagy történelmi művében (Kr.e. 5. század) két szkíta eredetmonda változatott őrzött meg számunkra.

Íme a két változat *Télfy János*: A magyarok őstörténete[257] című könyve alapján.

Az első mondaváltozatban, amit a szkíták meséltek el Hérodotosznak, egy Targitaus vagy Thargitaosz nevű király fiairól szól. Thargitaosz király szülei maga az Égisten (Jupiter vagy klasszikus írásmóddal *Iuppiter*) és feltehetően maga a Földanya, víztündér képében („Borysthén leánya") volt. Thargitaosznak három fia volt: Lipoxais, Arpoxais és Koloxais.

Egy szép napon aranytárgyak – az istenek adománya - hullottak az égből: eke, iga (járom), fokos (harci csákány) és serleg vagy kupa (kehely, csupor, csésze). A legnagyobbik fiú (Lipoxais) szaladt elsőnek oda, hogy felemelje, magához vegye őket. De amikor az égből hullott színarany tárgyakhoz közelített, tűz lobbant fel belőlük, jelezve azt, hogy az istenek nem neki szánták. Majd a második fivér (Arpoxais) akarta az istenek ajándékát megszerezni, de ő is ugyanúgy járt, mint a bátyja. Ezután a legkisebbik Thargitaosz fiú ment az égi eredetű tárgyakat fölvenni, s láss csodát, az aranytárgyak nem izztak többé fel, és Koloxais magához tudta venni az égből hullott arany tárgyakat, jelezve a népnek, hogy az istenek néki szánták ajándékukat. Ő az istenek kiválasztottja. Őt fogatták el a szkíta nép uralkodójának.

Ez a történet azt jelezte Thargitaosz (Hargita) népének, hogy ő, a legkisebb királyfi, Koloxais (Kolos / Kál) az, aki az apai „házat", birtokot, az istenek akaratából örökölheti az őshazában, az Anyaghonban. A másik két fiú népével tovaköltözött és ott külön-külön alapított magának és követőinek (népének) országot.

Koloxaisz, tehát, az a harmadik fiú, aki az atyja országát örököli a Hargita ősi földjén. Mellékneve alapján – írja Hérodotosz – népét Skolotoknak hívták. A skolotok/szkoloszok neve közel áll a latin „siculus"-hoz, a székelyek középkori nevéhez. Így ezért nyilvánvaló, hogy Hérodotosz a szkoloszok (skolotok) alatt a ma is a Hargita földjén élő székelyeket érthette. Tehát, KÁL (magyar Kál – vö. ír Cael, Caelan *erős harcos, főnök*), a kelta Kai, vels Cai, illetve az Artúri legendakörből ismert Sir Kay. A magyar Kál annak a fiúnak a neve, aki az apai birtokot örököli, a család háztüzét hivatott volt őrizni, kicsi korától fogva, akkor is mikor a bátyai kilovagoltak apjukkal vadászni. Háborúban vonulás esetén, ő volt a hátvéd, aki a hont, a szülőföldet megvédte, népének őshazája nyugalma fölött őrködött. A X. század első felében élt Kál harka[258], Bulcsú harka apja, aki a Kál nemzetség névadója volt (lásd még: Székelykál).

[256] Hérodotosz: Historien, 4. könyv, 268 – 272. old., Stuttgart, 1971.
[257] Télfy János: A magyarok őstörténete, 13-17. ill. 24-27. old.
[258] Világháló: hu.wikipedia.org/wiki > Kál harka (Györffy György *István király és műve* című könyve nyomán).

A szkíta eredetmondában nem véletlenül születtek meg ezek a nevek, nem véletlenül KÁL vagy KOLOS az, aki az istenek akaratából az ősi Hargita földjének a fejedelme lett, és uralkodott népe, a székelyek felett, őrizte a székelyek ősi földjét. (Lásd még: Kolozsvár).

Tehát, még egyszer: az ősök földjén, az öreg Hargita király birodalmát a harmadik, a legkisebbik fiú, Kál (Koloxais / Kolaxais) örökölte, míg a bátyai, Lipoxais és Arpoxais, az ősi hagyomány szerint, az istenek akarata szerint, népükkel továbbköltöztek. Lényeges kérdés az, hogy ki volt a két nagyobbik fivér, kik voltak az általuk alapított, vezetett „népek", és ezek hová költöztek, amikor elhagyták az őshazát. Ezen izgalmas kérdésekre – legalábbis részben – választ kapunk Hérodotosz által lejegyzett szkíta eredetmonda másik változatából, a szkíta világ peremére költözött görögöktől hallottak alapján leírt mondaváltozatban.

A második mondaváltozatban az ősapa maga Héraklész (Hercules) naphérosz. A görög hős neve egy olyan szkíta ős-hős nevét helyettesíti, akit a görögök Héraklésszel azonosítottak. Vagyis, ő maga a Naphős, a Napisten, az Égúr (Zeusz) fia. Akárcsak az első mondaváltozatban, ahol Hérodotosz Jupitert, vagy Jupiter fiát teszi meg a szkíták ősnemzőjének, itt is, a második mondaváltozatban, maga a Napisten (Héraklész) a szkíta ősatya. Ha még ehhez hozzátesszük, hogy Héraklészt a Rodosz szigetén élő „görögök" Magar (Makar[259]) névvel illették, szépen kikerekedik a szkíták eredete. Josephus Flavius-nak *'A zsidók történeté'*-ből tudjuk, hogy a szkíták Magógtól, Japhet fiától származtak, ezért hívták őket az ősi időkben magogoknak, azaz „magoroknak".

Az ősnemzés képét végig kísérhetjük úgy a szkíták, mint a szkíta utódnépek (magyarok, kelták, etruszkok) művészetében, freskóin, domborművein, kancsóin, halottas urnáin, nemesfémből készült dísztárgyain stb. Az ősnemzés szkíta képe a két isteni erő egyesülését, az égi atyai fényerő ráhatását a földi, anyai „anyagra" ábrázolja. Ettől az égi (Nap) ráhatástól az Ősanya/Földanya áldott állapotba kerül, és megszüli gyermekeit, a „Föld fiait". Ez az ősnemzés egyetlen és örökké ábrázolt motívuma az égi fényerő, a Nap, a Napisten, azaz a szellemi jellegű atyai erő (energia) ráhatása a földi, de mégis másvilági (mennyei) Ősanyára, és az anyagi jellegű Ősanya/Földanya megtermékenyítése. Ez mindkét mondaváltozatban nyomon követhető.

Atyai ágon Thargitaosz (Jupiter fia) és Héraklész (Zeusz fia) szerepeltetésével, kirajzolódik a szkíták „égi" beavatkozással történő megszületése. A két égi személy a fény, a Nap, az égi erő hatását jelenti a Földanyára. Az ősi szimbolikában az atyai őserő, az ős nemzőerő jelképe egy vegyes állatalak, egy fénylény, a Nap szimbóluma, a „griff", a Sárkány, a magyar Turul. A keltáknál is a Sárkány idővel sólyommá „szelídül" (Matthew[260]). A magasan repülő sólyom az Isten képe, jelképe. Ő az égi világ urának megjelenési formája.

Mindkét mondaváltozatban megjelenik az Ősanya képe, egy vízi-(BOR)-tündér, Borysthén leánya (vö. székely-magyar és kelta BOR *víz, forrásvíz, pezsgő víz, ásványvíz*), illetve „egy félig kígyó és félik nő" képében. Őt megtekinthetjük a magyarvistai templom külső falának egyik domborművén is: a szimbólumok világában a kígyó és a Földanya jelképe. A Földanya a földi, emberi világ úrnője, akit a szarvasagancsokkal ábrázolt szarvasünő képe olyan nagyszerűen megelevenít. Ez az ábrázolás részévé vált úgy a szkíta, mint a szkíta utódnépek (magyarok, kelták, etruszkok) művészetének.

A Földanya és a Turul (griff/sárkány) szerelmes egybekelése, a két másvilági, azaz mennyei erő egybeolvadása jelzi azt a pillanatot mikor a szkíták – isteni sugallatra, égi beavatkozással – megfogantatnak, és megszületnek, mint a Földanya fiai. Ez az ősnemzés képe: a griff és a gyöngéden, szerelemesen hátratekintő szarvasagancsos szarvasünő szeretkezése[261]. A Turul (sólyom, sas/griff/sárkány) a felső, mennyei fényerő, az ős nemzőerő, melynek ráhatása áldott állapotba hozza a Szarvasünő/Fehérló-Ősanyát. A Napistentől megtermékenyített Földanya megszüli gyermekeit, a „Föld(anya) fiait" – vagyis a „Föld fiait". A német *Pia Steinbauer* a „Die Magyaren und das ungarische Reich" című írásában (1995) állítja a magyarokról, hogy: ***A nevük, Magyarok (a „Föld Fiai"), máig fennmaradt, mint a Hungarok megnevezése –*** *„Sogar ihr Name, Magyaren (Söhne der Erde), hat sich bis heute als Bezeichnung für die Ungaren erhalten."* – a „magyar" népnév értelme tehát: a „Föld Fiai" (Söhne der Erde)[262].

---

[259] Görög: makariosz – magyarul „áldott, boldog szerencsés, gazdag".
[260] Matthews, Caitlín és Matthews, John: Das groβe Handbuchder keltischen Weisheit, München, 1999.
[261] Nagyszentmiklósi kincs, 2. számú korsó képe (amit egyesek „állatküzdelmi" jelenetnek hisznek).
[262] Steinbauer, Pia: Die Magyaren und das ungarische Reich, Ingelheimer Zeitung (1995. április 28.).

A második mondaváltozat szerint ezeket a fiukat (Héraklész fiait) úgy hívják, hogy Agathyrszosz, Gélonosz és Skythesz. Az ősi haza fejedelmének kiválasztása megtörténik itt is, de itt az atya, Héraklész, visszacsapó (reflex-)íját kell kifeszítsék, illetve övét kell ügyesen feltegyék. A mondából ismeretes, hogy ezen a szíjún aranycsésze lógott, és ennek emlékére – írja Hérodotosz – a szkíták mindig is övükre egy csészét aggattak. A székelyek még ma is ezt teszik, illetve még nem régen ezt tették.

Ebben a monda változatban, a fiúk neve jelzi az általuk vezetett népek nevét: agathyrszek (későbbi etruszkok), gelonok (kelták) és szkíták (későbbi magyarok)[263].

Thargitaosz harmadik fia Koloxaisz vagy Skythes, aki az istenek akaratából örökölte az atyai széket, és maradhatott népével az Anyaországban, nevéből származott népének a „szkíta" illetve „szkolot / szkolosz" (siculus – székely) neve.

Hérodotosz két szálon is beszámol a szkítákról. Az egyik, miszerint a szkíták az agathyrszek és a gelonok (kelták) testvérei. Másrészt az agathyrszek a szkíta neurok szomszédai. Maga Hérodotosz írta róluk: *A Neurok scytha szokásokkal élnek. Egy nemzedékkel Darius hadjárata* (6. század vége) *előtt kényszerültek kígyók miatt elhagyni az egész országot; mivel országuk sok kígyót hozott elő s még többen csaptak reájok a fölöttök lévő pusztákból, úgy, hogy szorongattatva elhagyták földjeiket és a Budinokhoz költöztek.* [264]

A neurokról írja *Diker*, török történész, hogy nevükben az elgörögösített „on-o(g)uri" vagyis onogur (ejtsd: onour), a „tíz-nyílhegy" (tíz-törzs) népét kell érteni, a magyarok elődeit. A neurok fölött laktak az ugyancsak szkíta eredetű gelonok (gélek, gallok, kelták).

A Világ közepén

Hol volt, hol nem volt, az Üveghegyen túl, Hetedhétországon is túl, az Óperenciás-tengeren innen, valahol a Világközepén állott egy kacsalábon forgó kastély, a Nagykirály „palotája". Neve Hérodotosz Históriájában Thargitaosz, az ófrancia krónikában Turchot. Thargitaosz neve megfelel a székelyek Szenthegyének nevével: Hargita, ahol a Világközepe. Ő volt az „első ezen a földön", hóvá letelepítette népét. Volt neki három fia: Lipoxais, Arpoxais és Koloxais, azaz magyarul Zab, Árpa és Köles. Erre az összefüggésre mutatott rá először *Grandpierre K. Endre* az „Aranytárgyak hullottak a Hargitára" könyvében. Ezen felül, van egy székely-magyar népmese is, Kálmány Lajos: „Köles" című meséje[265]. Ennek párhuzamaival találkozunk Arany László: „Fehérlófia", illetve Benedek Elek: „Táltos kecske" (Magyar mese- és mondavilág) című meséjében. A mesében a három fiú neve Zab vitéz, Árpa vitéz és Köles vitéz. A sors fintora, hogy a zab, az árpa és a köles gabonafélék őshazája éppen az az Anatólia, ahonnan Trója eleste után vándoroltak ki népek a Kárpát-medence felé.

Koloxaisz (Kolos / Köles / Kál) vált az istenek akaratából a szkíták fejedelme / királya. Ő maradt az Anyaországban, a szülőanyja országában, ott, ahol megszületett, vagyis az Őshazában, a Világközepén, örökölve atyjától az uralkodó széket, a fejedelmi címet (koronát?). Azért mondták magukról a szkíták, hogy ők a világ legfiatalabb népe, mert őtőle, a legfiatalabb királyfitól származtak. Itt a Világközepén „születtek" meg, illetve alakultak néppé. Tehát, Koloxais-Kolos (Kál) lett a szkíták első királya-fejedelme-uralkodója. Koloxais-Kolos egyben Kál is volt, a legkisebb fiú, a háztűz őrzője, a „horka".

Horka a „honfoglaló" magyaroknál is ismert, és használt méltóságnév volt. A *horka* vagy *harka*, Bíborbanszületett Konstantinnál *karkhas (καρχας)* az „államalapítás" előtt a magyar törzsszövetség harmadik legmagasabb méltósága volt a nagyfejedelem (kende) és a gyula után. Erről a bizánciak császára a 948. év táján nála járt magyar küldöttségtől értesült. A követség egyik vezetője Bulcsú harka volt, a másik az Árpádházi Termecsü (Tormás) herceg, a „gilasz" (gyula)[266]. A császár a „horka" méltóság bírói jellegét említi.

Bulcsúnak már apja, Kál is e tisztség képviselője volt. Róna-Tas András feltételezi, hogy Kurszán fejedelem a harka címet viselte korábban. A harka / horka méltóságnév kapcsolatban lehet a szkíták egyik istenének, ***Harag***, a háborúság (harc) megszemélyesítőjének nevével. Az istenség neve különböző görög

[263] Timaru-Kast Sándor: A magyar nép eredete és őshazája. ZMTE – Acta hungarica (zmte.webnode.hu), XXXVI. Évfolyam 2. szám, Budapest – Zürich.
[264] Télfy János: Magyarok őstörténete, 39-40. old.
[265] Kálmány Lajos: Köles (Ethn. 1912, Hagyományok I-II, Vác, 1914).
[266] Világháló: hu.wikipedia.org/wiki/Gyula (méltóság).

nyelvű forrásokban *Targitaosz (Ταργιτάος)*, *Targitész (Ταργιτης)*, *Targitiosz (Ταργιτιος)*, *Tergazisz (Τεργαξις)* alakban szerepel. Idegen szavakban a görög, nem lévén ilyen hangja, a *h* hangzót írásban *théta (θ)*, *kappa (κ)*, *tau (τ)*, *khi (χ)* jellel helyettesíti, élőbeszédben pedig az ezeknek megfelelő hanggal ejti, vagy erős hehezettel pótolja. A görögösített szkíta szavak végére illesztett *-osz (-ος)*, *-ész (-ης)* stb. toldalék, a görög nyelvben a névszó kötelező jelölése.

Thargitaosz nevében a Hargita nevét lehet gyanítani, annak a Hargita hegynek nevét, amely hegy a Székelyföld kellős közepén áll, a Világközepén, és amely a székelyek „szenthegye". Ide a Szenthegyre estek az égből az istenek ajándékai, az a négy aranytárgy: eke, iga (járom), kétélű harci fejsze (csatabárd vagy fokos)[267] és serleg vagy kehely (kupa, csésze vagy csupor). Az istenek ajándéka, az égi arany ereklyék a szkíta királyok legjobban őrzött kincse volt, és nagy becsben tartottak. *Évenként nagy ünnepségek keretében, áldozatokkal látogatják ezeket meg, hogy részükön maradjanak* – olvashatjuk Hérodotosznál. (Télfy)[268]

A Világközepén[269] →

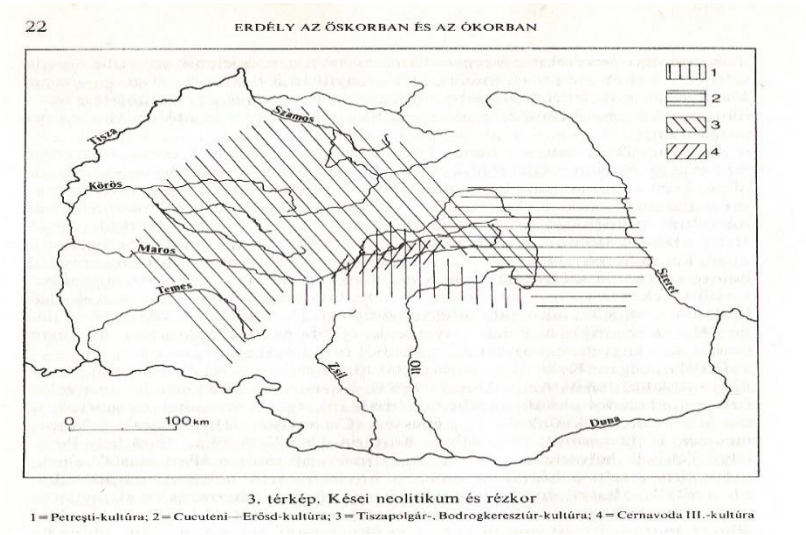

3. térkép. Kései neolitikum és rézkor
1 = Petreşti-kultúra; 2 = Cucuteni—Erősd-kultúra; 3 = Tiszapolgár-, Bodrogkeresztúr-kultúra; 4 = Cernavoda III.-kultúra

Minden nép számára az a hely, ahol megszületik vagy ősei megszületnek, főleg, ha ez, mint a szkíták esetében, isteni akaratból, isteni beavatkozással történik, az a hely a Világközepe. A székelyek számára a ***Világközepe*** a Hargita, a Szenthegy. A „szenthegy" eszméje az irániaknál is jelen van: Hara. A Hara-hegység a világ közepén áll. „Hercules" nevének eredeti alakja Hari-cules volt, azaz a „Hari faj vezetője („cul" = gyulája)".[270]

Erre a vidékre, Evilath / Havilah határába, költözött Nimród népével a Torony összeomlása után, és itt szülte meg felesége, Enéh, két fiát, Hunort és Magort. Itt, ezen a vidéken, a Van-tó partján és a Nimrud-hegy (Nimrut Dagh) aljában laktak a szkíta ***neurok***. Északra, a Kaukázus mögé való távozásukkor, magukkal ragadják az itteni lakósok (médek) egy részét, az asszíro-médeket, akiket szauromaták- /szarmatáknak fogunk megismerni.

Van török történész (Diker)[271], aki a szkíta *neurok* őshazáját Kis-Ázsiába helyezi, és Urartu, illetve a hurrik vidékén élő *nairi* ősi néppel azonosítja őket.

Amikor átkelnek a Kaukázuson és megjelennek a Fekete-tenger feletti pusztákon, nevet váltanak. Innentől ***neuri*** néven ismeri őket a történelem. Neuri nevüket Hérodotosz elírásának tekinti, valódi nevük pedig *onogur*. Mivel törökül a g-hang magánhangzó után elnémul, nevük kiejtve „onour". Ezt érthette a görög történész „neur"-nak. Törökül az onogur népnév értelme: „Tíz-Nyíl" illetve átvitt értelemben „Tíz-Törzs". Ők a magyarok ősei, véli a török történész. Őshazájuk Kis-Ázsia volt, a Nimród-hegy aljában, a

[267] Ancient History Encyclopedia (ancient.eu): A trójaiakat kisegítő kis-ázsiai népek (szkíták), amazonok egyik jellegzetes fegyvere volt a fokos > Achilles és Penthesileia lukániai vörösalakos harangedény, Kr.e. 5. század.
[268] Télfy János: A magyarok őstörténete, 13-17 old.
[269] Makkai L. / Mócsy A.: Erdély története, I. kötet, 17. old.
[270] Grandpierre K. Endre: Attila és a hunok, 62. old. (> Metcalfe, C.T.: The Rajput Tribes, 1982, I. 38.).
[271] Diker, Selahi: And the whole Earth was of One Language, 1996/1999 (Wikipédia).

Van-tó partján, de a „kígyók” (ótörök ylan) túlságos elszaporodása miatt (Hérodotosz) átköltöztek a Kaukázuson túlra, talán éppen Hunor és Magor vezetésével a Csodaszarvast követve, a Meotiszba. Az ótörök ylan (kígyó) szóval kapcsolatban, írja Diker, hogy ez alatt az alánokat kell érteni. Az alánok (szarmaták) a Kígyó (Sárkány) képét tűzték lobogó gyanánt kopjájukra. Hérodotosz a szkíta eredetmondában említi, hogy Targitaosz harmadik fiának a mellékneve skolot volt, ami miatt népét, a szkítákat, szkolotoknak hívták. Az ógörög nyelvben *skolt* nyílhegyet jelent. Tíz „skolot” törzs az *onogur*. A magyar honfoglalásban is a tíz törzs „vérszerződésével” megpecsételt szövetséggel állunk szemben: hét szkíta és három alán-szarmata törzsével.

← Szkíta harcos íjjal és fokossal (Tiszadob).

Kézai Simon krónikájában kihangsúlyozza, hogy a Perzsiában maradt, és az ő idejében még ott elő testvérek utódai (irániak), ugyan olyan alkatúak és bőrszínűek voltak, mint az onnan Magyarországra költöző hunok és magyarok. Ezt nyilván, azért hangsúlyozza ki, hogy az ottmaradt rokonok nem sötétbőrűek voltak, mint a perszák, hanem fehérbőrűek, mint a hunok és a magyarok. Csak nyelvük különbözött valamelyest(!), ahogyan már feljebb kiderült, a szarmatáké a szkíták nyelvéhez.

Majd Kézai, visszatérve Ménróthoz, így folytatja: *„Ez az óriás, a nyelvzavar kezdete után Havilah földjére költözött, melyet ekkor Perszsisz*[272] *(Perzsia) vidékének neveztek, és ott két fiút nemzett a feleségével Enethtel, nevezetesen Hunort és Magort, akiktől a hunok és a hungarusok erednek. De mert Ménrótnak, az óriásnak – a hagyomány szerint – Enethen kívűl több felesége is volt, akikkel Hunoron és Magoron kívül több más fiút és lányt nemzett, ezek fiaik és azok utódai lakják Persziszt; termetükre és bőrük színére hasonlóak a hunokhoz, csupán beszédükben különböznek valamelyest, mint a szászok és a türingiak. De mert Hunor és Magor előszülöttei voltak Ménrótnak, apjuktól különváltan éltek sátraikban.”*([273])

[272] Isidorus (Sevillai Izidor): Chronica majora.
[273] Kézai Simon: A magyarok cselekedetei, 91. old., Budapest, 1999, Milleniumi Magyar Történelem.

← *Eviláth: „Édentől keletre”.*

„Történt pedig, hogy egy nap vadászni igyekeztek Meótisz ingoványaiba, amikor is a pusztaságban egy gímszarvas jelenet meg előttük; ők üldözőbe vették, az meg menekült előlük. Ott azután végérvényesen eltűnt a szemük elől, s noha sokáig keresték, képtelenek voltak bármiképp rátalálni. Végül, miután bebarangolták az említett ingoványokat, úgy találták, hogy azok alkalmasak barmok táplálásra. Ezt követően visszatértek az apjukhoz s beleegyezését elnyerve, minden ingóságokkal együtt a Meótisz ingoványai közé költöztek, hogy ott telepedjenek el.” (Kézai[274])

Majd rátalálnak az alánok fejedelmének, Dulának két lányára, és *„egyiküket Hunor, a másikukat Magor vette feleségül. Az összes hun ezektől a nőktől veszi eredetét.”*(uo.) És, a szabírok meg az alánok szövetséget kötöttek, egyesültek, és ezen túl magukat magyaroknak (a Föld fiainak) nevezik!…

Végül pedig beköltöznek Szkítiába, az Etul (Etil)[275] folyó vidékére. Innen indulnak majd a Kárpát-medencébe (vissza)költözni.

A ***szauromaták-szarmatáknak*** nevezett ókori, kelet-európai népesség elsődleges források szerint iráni, közelebbről madai, avagy méd származású volt. Gyakran szarmatáknak címezik még – helytelenül – a masszageta, később alán szövetség népét, az ászikat is.

A szarmaták neve eredetére nézvést különféle magyarázatok adódnak. A régi magyar nyelvben a *sár* szó egyik jelentése: *sárga*. Bakay Kornél – *sár* savunkat alighanem a törökös *sari*, *sarig* (sárga, sárgásfehér stb.) kifejezéssel egyezteti – ekként nyilatkozik a szarmata névről: *„A szár szavunk azonban talán még mélyebb gyökerek jelzője, hiszen első, legkorábbi népnevünket sejthetjük a szár-mata névben.”*([276]) Használatból félig-meddig kikopott *szár* szavunk egyébként *kopár*, *kopasz*, *tar* értelemmel bír, de *fehér* jelentésű is lehet[277].

Forrásaink a szarmatákat szőke, világos bőrű embereknek írják le. A *mata* szó pedig a *metanastae*, *materoi*, *madaroi*, *matari*, *matzari*, *meterea turba* népet is jelölhet, akikről Klaudiusz Ptolemaiosz, Caius Plinius Secundus és Publius Ovidius Naso is beszél, s akikben többen – például a finn T. Pekkanen[278] – a magyarokat vélik felfedezni.

[274] Kézai Simon: A magyarok cselekedetei, 91-92. old., Budapest, 1999, Milleniumi Magyar Történelem.
[275] Kézainál a Don régi magyar neve.
[276] Világháló: hu.wikipedia.org/wiki/szkíta szokások/ cite-note – Bakay K. (1997).
[277] Világháló: hu.wikipedia.org/wiki/szkíta szokások/ cite-note – Pais D. (1938).
[278] Világháló: hu.wikipedia.org/wiki/szkíta szokások/ cite-note – Pekannen, Tuomo (1973): On the Oldest Relationship between Hungarians and Sarmatians: from Spali to Asphali (Ural-Altaische Jahrbücher, 45, 1-64).

Tuomo Pekkanen, Helsinki-i egyetemen működő finn történész 1973-ban angolul megjelentetett írásában azt taglalja, hogy a magyarság a szarmaták egyenes leszármazottja. Kutatásának célja volt megvizsgálni a Sztrabón által említett Urgoi (Οργουι) szarmata törzs etnikai hovatartozását, akik az ókorban a Fekete-tenger feletti pusztákon éltek, az Al-Duna és a Dnyeper közötti vidéken.

Sztrabón (Kr.e. 63 körül – Kr.u. 23 után), ókori utazó, író, az ókor egyik leghíresebb művében, a *Geógraphika hüpomnémata* azaz Földrajzi feljegyzések, 17 könyvből álló monumentális munkájában megemlíti a Fekete-tenger feletti, a *Borysthenes* (Dnyeper) és *Ister* (Al-Duna) vidékén, először a géták pusztáját (az angol szövegben: Desert of the Gaete), amely a az Ister (Al-Duna) és a Tyrasz (Dnyeszter) között húzódik, majd Tyregaetae (feltehetően a Dnyestermenti géták) országát és majd a szarmata jászok országát, meg azon népét akit Basileioi és Urgoinak hívnak, akik általában mind nomádok, de egyesek a földet is művelik. A Borysthenes (Dnyeper) és a Tanais (Don) között élnek a *roxolanok*. A jászok történelmi szerepe megnő, miután a Kárpát-medencébe költözik. Őket *Iazyges* (Jazigok) néven ismerjük. A magyar *jász* népnév kapcsolatban állhat az ókori nép nevével.

Plinius (Gaius Plinius Secundus, i.sz. 23/24 – 79), római krónikás, *Naturalis Historia* írásában, arról számol be, hogy Fekete-tenger felett, a Tanais (Don) vidékét a szarmata Spali, Spalae, Palaei, Pali nevű törzs lakta. Ők Diodorus szerint a szkíta Palus király, Scythes fia népe, a királyi szkíták keleti ága. Tadeusz Sulimirski (1898 – 1983), lengyel történész, aki 1939-ben Angliába menekült, és a londoni egyetem régészeti intézetében dolgozott, vallja, hogy az említett Spali/Pali törzs tulajdonképpen maga a roxolánok népe[279].

A ***Spali*** név, amellyel a gót hagyomány (Jordanes) a roxolankat nevezi meg, ismét megjelenik Bíborbanszületett, VII. Konstantinosz bizánci császár *De Adminstrando Imperio* (A birodalom kormányzásáról, 948 – 952 között írta) könyvében. Itt, a magyarokról szólva megemlíti az Asphaloi népnevet: Asphaloi (Ασφαλοι) volt a régi neve annak a népnek, akiket ő turkoknak (Τουρκοι) nevez, de más bizánci források Ugroi (Ουγγροι) névvel írják le.

A roxolánok és a proto-magyarok nagyon korai kapcsolatára kell hogy gondoljuk a Spali/Asphali szavak hallatán is.

A roxolán-magyar kapcsolatot vélhetjük felfedezni a magyar „Aladár" (kapitány) méltóság- (?), illetve személynévben is (lásd: oszét *aldar* vezér). Aladár volt Attila nagyobbik fiának a neve, aki a Nagykirály halála után átvette a hatalmat, és aki ellen fellázadtak fiatalabb fivérei (Krimhilde csatája).

A szarmata-magyar kapcsolat még i.sz. 1. század előtti időkből származhat, írja Pekannen, és ezt bizonyítja a Materi / Mattzari nép említése (Klaudiosz Ptolemaiozs, Kr.u. 85/90 – 168, *Geográfia* 150 körül írta). Lakhelyüket, az Egyiptomban élő görög író, a Volga mögé helyezi, de amely nép az Iazygesekkel (jászokkal) együtt megjelenik az Al-Dunánál, és majd Magyarországon is. A fentemlített népnév nem választható el a bizánci forrásokban szereplő Μαζαροι (Const. Prorph. De adm. Imp. 37, 1 ff.) népnévtől. Ennek értelmében, az említett Μαζαροι népnevet a ***Magyar*** népnév első írásos megemlítésének kell tekinteni.

Az ókori források aprólékos tanulmányozása arra a következtetésre vezetett, hogy a Spali és Ουργοι (Ugroi) kifejezések a királyi szkíták két különböző megnevezése. Másrészről pedig, a „Bíborbanszületett" bizánci császár az Ασφαλοι (Asphaloi) névvel az Ουγγροι (Ugroi) népnek egy másik megnevezését hagyta ránk.

A Spali – Asphaloi (Ασφαλοι) azonosságát alátámasztja neves kutatók, mind Gregoire, Veknadsky, Haussig és Szemerényi munkássága, és ebből kifolyólag bizonyítottnak vélhetjük az Ουργοι (Urgoi) – Ουγγροι (Ugroi) népnevek azonos voltát is.

A szarmaták óiráni nyelvében a *-gr- megjelenik, mint -gr- vagy -rg-, és emiatt előfordulhatott, hogy az eredeti Urgoi (Ουργοι) valamikor Ugroi (Ουγγροι) alakra váltott.[280]

A szár-mata kifejezés Bakay szerint *fehér magyar* jelentéssel bír. A fehér szín a keleti eszmevilágban jelenthet égtájat is (kelet), jelenthet bőr- vagy hajszint (szőke), de jelenthet még előkelőséget, nemességet is, szemben a köznépet jelentő feketével (pl. *fekete magyarok*). Harmatta János ellenben a mata = magyar azonosítást elutasítja. Harmattának itt nincs igaza, mert a fent említett népnevek: *Mattzari* (Ptolemaiosz)

[279] Sulimirski, T.: The Sarmatians (Anciant People and Places, Vol. 73), London, 1970.

[280] Pekannen, Tuomo: On the Oldest Relationship between Hungarians and Sarmatians: from Spali to Asphali. (izvornik.fandom.com./wiki).

vagy Μαζαροι (Konstantinos Porphyregennetosz[281]) éppen a magyarságot jelölték. A korabeli arab utazók feljegyzéseiben szereplő *mazar/madzar/madzsar* népnév is a magyarságot jelölte.

A szarmaták – görögösen szauromatai (σαυρομαται), szürmatai (συρμαται) stb. – nevének eredetére mindazonáltal kézenfekvőbb magyarázatot is találhatunk. A szüromadai, szuromadai nép jó eséllyel Média ama tartományának nevét – Szüromedia (Συρομεδια) – örökölte, ahonnan származik. Az egykori Szüromedia nagyjából a mai iráni Kermánsáh és Kurdisztán tartomány területével azonos. Egy ideig az asszírok birtokolták, innen a neve. Az említett kurdisztáni vidék a Van-tó – Urmia-tó körzetében terül el, ahová szkíták is letepedtek.

Hetedhétország

A *Hetedhétország* egy visszatérő motívuma a magyar tündér- és népmesékben.

Hetedhétország neve egybecseng a Hettita ország (birodalom) nevével. A zsidó Biblia, pontosabban Mózes első könyve vagy a Teremtés könyve, másik nevén a Genezis, felsorolja Noé fiainak nevét (Sém, Khám és Jáfet). Majd, a 10. fejezetben fiainak nevét is, és leszögezi, hogy Japhetnek hét fia volt. HÉT: Gómer, Magóg, Madai, Ján, Tubál, Mesek és Tirász. Jáfet abban a Kelet-Anatóliában uralkodott, ahol majd a hettiták országa (a „Hetek" országa?) is kialakul. A középkori írók őt tekintették az európai népek atyjának. Magógtól származtatják a szkítákat (magyarokat) és részben a keltákat (íreket) is.

„A magyarok tehát, miként a Szentírás és a szent atyák mondják, Magógtól, Jáfet fiától származtak, akik a vízözön utáni ötvennyolcadik évben – ahogyan azt Szent Sigilbertus antiochiai püspök mondja a keleti népek krónikájában – bevonult Hevilath földjére, és feleségével, Enével nemzette Hunort és Magort, akikről a magyarokat és a hunokat elnevezték. (Képes krónika)[282]

A középkori ír „Honfoglalások könyvében" (Lebor Gabála Érenn) szerint az ír nemzet Szkítia urától, Magogtól származnak, pontosabban Magóg egyik fiától. Magógnak fiai még Szkítiában éltek, majd a brit szigetekre költöztek a honszerző (honalapító) Partholón, Nemed (Nimeth) és leszármazottai, Fir Bolg és Tuatha Dé Danann vezéreinek, vezetésével. Ők mind Magógtól, Szkítia urától eredtek.[283]

Napkultusz

A „Hetedhétország" fogalmat valószínűleg a hettiták országára vonatkozhatták. A hettiták neve már a zsidó Bibliában is szerepel *(bny-ht)*, azaz a Heth (Hét?)[284] fiai.

Itt a hettiták földjének keleti határán áll a Nimród-hegy (Nemrut-Dagh). Ide, a Nimród-hegy és a Van-tó közötti területen szkíták telepedtek meg (lásd feljebb). Ez az a vidék, ahol Nimród is letelepedett népével a babiloni „nyelvzavar" után, ahol felesége Eneth megszülte fiait, Hunort és Magort, és ezek testvéreit. A zsidó Biblia szerint a hettitáknak és Nimródnak (Kézai), azaz Nimród népének, azonos őse volt: Cham.

A hettiták Istenanyját Istanunak hívták, a hatti Estan párja. Egyes szerzők szerint Estan istennő volt, és később Arinna (Aranyanya) napistennővel azonosult. Ezt az „Estan"/„Istanu" nevet örököltük meg mi is: „Isten" névalakban.[285]

Arinna egy fontos kultuszhely neve is volt, a hettita Napkultusz istennőjének városa. A kultuszhely a főváros, Hattusa, közelében állott. Arinna nevének vizsgálata a hattik nyelvéhez vezet vissza (amiből a hettita nyelv is kialakult), és feltehetően a Napanya nevét viseli.[286]

Érdekes a hettiták Napkultusza. Talán énekkel üdvözölték a Napfelkeltét.

---

[281] Bíborbanszületett Kónstantinosz.
[282] Millenniumi Magyar Történelem: Képes krónika, 10-11. old.
[283] Világháló: en.wikipedia.org/wiki/Lebor Gabála Érenn.
[284] Arcanum: Keresztény bibliai lexikon /Kánaán.
[285] Világháló: hu.wikipedia.org/wiki/Isztanu.
[286] Világháló: hu.wikipedia.org/wiki/Arinna.

Édesanyám megtanított még kisóvódás koromban egy régi versecskére, amit – ahogy mondotta – ő és játszótársai gyerekjátékok elején, mint „kiszámolós” versikét mondtak el, még a tündérek nyelvén. Íme szó szerint, ahogyan kisgyermekkoromba őtőle tanultam:

Antan ténusz, szorraka ténusz, szorraka, tiki-taka, ala-bala, bim-bam-busz.

„Süss fel Nap, fényes Nap, felragyogjál, báránykáim kertek alatt megfagynak.”

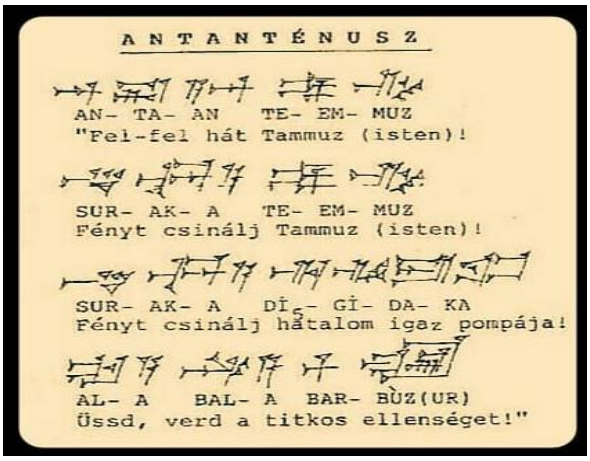

A fenti sorok helyes(ebb)en: *Anta Temuz / Tammuz (Napisten), szur-raga Tammuz, szur-raga digi-daka ala-bala Barbúz.*([287]) Magyarra fordítva: „Kelj föl Dunguz (Napisten), szülj reggelt Dunguz, szülj reggelt, áradj, terjedj, vágjad, űzzed Barbúzt (Sötétség istenét)!”

Pass László szerint egy Nap-köszöntő zsoltár ez, ami gyerek versikében maradt meg. Marton Veronika sumerológus szerint az Antanténusz eredetileg sumér szövege egyeztethető a „Süss fel Nap!” mondókával (énekkel)[288].

Már, ha csak ezt a kis „gyerekes” (játékos) örökséget vesszük figyelembe, akkor is érdemes lenne elgondolkozni azon, hogy hogyan lehetséges ezt a kapcsolatot, ezt az „örökséget” okosan megmagyarázni.

← Szkíta (magyar) Földanya (tündér) képe a gyerőmonostori református templom külső falán, Kalotaszeg.

[287] Világháló: Magyarok vagyunk.com/Antantenusz-mondóka. Világháló: hu.wikipedia.org/wiki/Antanténusz
[288] Világháló: hu.wikipedia.org/wiki/Antanténusz > Pass László: Nimrúd népe (1941); Marton Veronika: „Az Antanténusz…” című mondóka megfejtési kisérlete rovás- és ékjelek segítségével. (olvasható a Világhálón).

ELŐADÁSOK

1. Az egyetemes és a korai magyar történelem összefüggései

BAKK István (Budaörs):

A székelység és a magyarság eredetének állomásai

A nemzeti hősmondák nemzeti múltunkban Emese álmáig nyúlnak vissza, s ez az álom a magyarság történetében nem volt egyedülálló, mert a magyar népmesék tündérmeséi, hősei mind szűzfogantatásúak voltak. A múltbéli pecséthengerek képi ábrázolásának megszólaltatása nemcsak a titkot fejti meg, hanem azok a múlt és a jelen összekapcsolását is jelentik egyben. A gudeai pateszi pecséthengereken a Föld és az ég kapcsolata látható a képi anyagban. Ez lett a turáni szkíta nép egyetemes szellemi kincse, ez az idill, amely magasrendű lelki életre, emelkedett gondolkodásmódra, a másik világgal való állandó kapcsolatra utal. A mű beszámol e szellemiség hatásáról a székelyeknél, királyszkítáknál, illetve az indoszkítáknál. A magyar és a székely népnév régi változataival az ókori szerzők jelzik ősnépünket: először az Urmia-tó vidékén; később Kis-Ázsiában, a Kaukázus északi előterében és a mai Szir-Darja folyónál; majd e 3 népág nagyobb része a Kárpát-medencébe, azaz Pannonszkíthiába települ 5 hullámban, de különböző időszakokban. 1000-ben létrejött a Szent István-i duális királyság Magyarországon a Kárpát-medencei szkítákkal, a székelyekkel. Láthatóvá válik a Szent Korona apostoli egyháza, a fehéregyháza a fehérkatolikusokkal is. Bemutatásra kerülnek a Kr. u. 388-ig uralkodó indoszkíták is. Megismerhetjük az indiai történelem kincsesházát, Kácsot. Ebből az időből látható még ma is a kácsi sírkövön a szkíta harcos és a felesége. Közel a mai pakisztáni határhoz található Dolavira, az 5000 éves Indus-völgyi civilizációnak az egyik jelentős városa.

Fontos fejezet továbbá a mi élő történelmünk országa: Mária Országa (Regnum Marianum) Európa közepén, – Jézus székében ülő, Szent Koronát viselő, szent királyokkal, hiszen már kezdettől fogva Szűz Mária (Boldogasszony) volt a magyarok legfőbb oltalma: a koronázó templomaink, a főpapi székesegyházaink is az Ő oltalmazó égisze alatt állnak – ez a Szent Korona eszméjének és a magyar múlt együttesének rendkívülisége.

A mű külön figyelmet szentel a pálosokra és királyaik által a magyarság életében betöltött szerepükre. Feltárja a Habsburg–Lotharingiai-ház tagjának, Magyarország királyának, Ferenc Józsefnek a kiegyezés utáni törvénysértését. A kiegyezés nem adta vissza a nemzetnek az ellenállási jogát sem. A szabadságharc után 1867. július 28-tól, bár létrejött a kiegyezés, de a Habsburg uralkodónak ez a politikai keret azért kellett, hogy a Székelyföldön már a következő évben föl tudja számolni a székelység nemzeti státuszát: mint nemzet, közjogi és politikai értelemben az 1868. XLIII. tc. életbelépésével szűnt meg.

A kérdés az, hogy miért van szüksége magyarságtudományra a magyarságnak a XXI. században, az európai struktúrában.

A Kárpát-medencei szkíták

A székelység és a magyarság eredetének állomásait nézzük Dr. Farkasinszky Tibor munkássága alapján is. „A magyar népnév régi változataival az ókori szerzők jelzik az ősnépünket először az Urmia-tó vidékén; később Kisázsiában, a Kaukázus É-i előterében és a mai Szir-Darja folyónál; majd e 3 népág nagyobb része a Kárpát-medencébe települ több, legalább 5 hullámban és különböző időszakokban.

…Promotéd eredettel 6, magyar népnév változatokkal 5 hullámban történhetett magyar honfoglalás, betelepülés a Kárpát-medencébe:

0. hullám időszakában Szkülész a Kárpát-medencében Kr. e. 440-ben telepedik le a nemzetségével, mint Nagykutya genus, a királyságával megteremtette a Pannonszkítha államot. Ekkor már itt tartózkodnak a Kárpát-medencében a Kr. e. 1500-500 között érkezett Protoméd szigünnák és agathürszök, Szkülész Nagykutya genus létrehozza a Pannonszkítha királyságot. A királyszkíta dinasztia a Trium Generum Skythulorum (Siculorum), a szkíták (székelyek) három nemzetsége (genus) vigyázta a földön az égi királyságot. Az első (primum) a Bak, a második (secundum) a Nagykutya, a harmadik nemzet a Holló (tertium genus).

A Kárpát-medencéig jól tükrözi R1a haplocsoport előfordulása (Z282 all) térkép.

I. hullámként érkeztek a matianok, szikulóták, zakhlumok a kisázsiai Halüsz (Halys) vagy Kizilirmak folyótól, a nyugati ágból a székely magyarok első nemzetsége Kr. e. 2. sz. és Kr. u. 1. sz. között, ebben az időszakban a szkíták egy Isten hiten vannak, akik közéjük tartoznak, így András, a 'későbbi próféta', aki a szkítákkal együtt keresztelő János hitén volt. András meggyőződött arról, hogy Jézusban megtalálták a Messiást, ezért Jézushoz csatlakozott elsők között. A szkítaságból hozott kulturális nyitottságát pedig akkor érjük tetten, mikor a Júdeában örökké fennálló idegen gyűlölet ellenére szívélyes az idegen görögökhöz, ugyanis meghallgatja kérésüket és azt tolmácsolja Jézusnak.

Jézus kereszthalála után Görögországban, Örményországban, továbbá Kis-Ázsiában, Trákiában hirdette az evangéliumot úgy, hogy ezen országok kereszténnyé váltak. A magyarság ugyancsak magyar szentnek könyveli el Szent András apostolt, mert a szkíták, a magyarok térítője volt…"

A Mennyei királyság múltbelísége a szkítáknál a Hérodotosz által is írásba foglalt, szkíta eredetmondához nyúlik vissza, ahol az égből kapta Kolaxaisz király a földi királyságot. Amikor András próféta az Al-Duna felől érkezett a szkíta népéhez a Kárpát-medencébe, András (Péter testvére): „Post cuius (Jesus) passionem etresurenctionem Andreas, cum in Scithiam Europae quae ei provincia ad Christi fidem disseminandam obtigerat… Azaz: Jézus szenvedése és feltámadása után András, midőn Európa Szkítájába jött, mely provincia neki Krisztus hitének a vezetésére osztályrészül jutott", hogy ott is hirdesse az evangéliumot, tudatva azt, hogy a Jézus, a megváltó kereszthalált halt. Pannonszkíthiába a királyságot az Isten akarata szerint „miként a mennyben úgy a földön is" az Atya ajándékának és segítségének tekintették a királyszkíták, ahol megkapta a Kolaxaisz az istentől az arany tárgyakat. A korona szavunk is Mezopotámiából ered és az Égistennő egyik neve is. Később utána elküldte fiát, Jézust, messiásként, és ezzel az égi királyság a földön a szkítáknak emberivé vált, ahol a Jézus királysága a Jézus székével szkíta uralkodói feladattá vált. „Míg a (legalább jelzésszerűen) fedett korona az égbolt képmása és az Égistennő szimbóluma… A fentiek fényében jobban érthető az is, hogy Szt. István királyunk a koronáját miért Szűz Máriának, mint ősi Anyaistennőnk jelképének ajánlotta fel." A felajánlás szokása a régi szkíta korba nyúlik vissza. A Menyei királyság területe az égi korona csillagképe: a Bak, a Nagykutya és a Holló által határolt terület, az Égiek kerek udvara, amiben a Tejút a Jézus útja.

A szkíta birodalom méretétől függetlenül határozták meg e csillagképek a hármas királyságú mindenkori szkíta területet. „Azzal igyekeztem megmagyarázni a X. századbeli hármas fejedelemség eredetét, hogy itt tulajdonképp három egyesült politikai nemzet… fejedelmeiről van szó." Így volt ez a Kárpát-medencei Pannonszkíthiában is. A Bak, a Nagykutya és a Holló által jelölt földre vetített egyistenhitű területen a Kárpát-medencében.

Kárpát-medencei kereszténység

A Kárpát-medencei első keresztény templomok nagy része Szent András tiszteletére épült. Kulturális nyitottságát pedig akkor érjük tetten, amikor a Júdeában örökre fennálló idegengyűlölet ellenére szívélyes az idegen görögökhöz, ugyanis meghallgatja kérésüket és azt tolmácsolja Jézusnak.

Itt a királyi koronába vetített és rögzített égi szentségek egyikét, András apostolt helyezték el azért, hogy emlékezzen minden uralkodó arra, hogy az királyság Istentől kapott szentség, a koronán keresztül a Jézus székében ülve uralkodnak.

Az így kialakult hármas királyságban az égi csillagképeknek megfelelően a Bak, a Nagykutya és a Holló társuralkodói királyszkíta nemzetségek, ez a „Trium Generum Siculorum" a székelyek három nemzetsége. Tovább bővül Pannonszkíthia az újabb, a

II. hullám érkezésével. A magyarok a származtakkal érkeznek a Kaukázus északi előteréből, az északi ágból a materea, meterea turba és talán más rokonnépek, a székely magyarok 2/a nemzetsége is Kr. e. 1. sz. és Kr. u. 1. sz. fordulója körül a Pannonszkíthiába. Ugyanekkor a szkíta birodalom kiterjeszti hatalmát Északnyugat-Indiában, a királyszkíta a perzsáktól átvett helyi név változattal a Szaka Szatrap, más néven a két Szatrapa-dinasztia uralkodásával. Az egyik, a Ksaharáta dinasztia, közülük a pénzérmék és feliratok alapján a Bhúmaka és Nahapána király ismert, továbbá Kr. u. 124-ben Nahapána király hatalma tovább bővült a Khambhat-öböl környékével. A második dinasztiát Ptolemaiosz szerint Csasztana király alapította Kr. u. 78-100 körül, és I. Rudradáman Kr. u. 130 után, és az alapító egyenes leszármazottja a Bhatridáman fia, Visvaszéna Kr. u. 304-405-ben. E dinasztia közel 300 évig uralkodott, és hatalmuk visszaesett. A Csasztana-dinasztiáról nevezték el Nyugat-Indiában az indiai történelem egyik időszámítását. Ez a Sakanripakála.

III. hullám érkezése: húnokkal további magyarok érkeznek a Kaukázus északi előteréből, az északi ágból: mater és talán más rokonnépek (székely magyarok 2/b. nemzetsége is) a 4-5. században. Béla király jegyzője (Anonymus) írja le ezen időszakot. Már a XII. században Eustathius thessalonicai püspök azt írja, hogy nemcsak Simocatt, hanem más hiteles írók is a hunokat a híres szkíta nemzetbelieknek emlegetik. Coccius Sabellicus olasz tudós a XV. században szintén azt mondja, hogy senki sem kételkedik abban, hogy a húnok szkíták voltak.

A pannóniai kereszténység.

Kr. u. 325–326-ban a konstantinápolyi Dominus I. Constantius császár, Nagy (Kr. u. 272–337) Ariust (Kr. u. 260–336), az alexandriai diakónust és a követőit a Duna vidékére, Pannoniába száműzi. Pannoniában már a III. században felépültek a bazilikák. A Niceai zsinat (Kr. u. 325) elítélő döntése nem tekinthető egyetemes döntésnek. II. Constantius császár (Kr. u. 317–361) a teljes birodalomban az ariánus kereszténységet támogatja. A pannóniai születésű Szent Jeromos (Csáktornya, Kr. u. 347–420) erről a korról írta: „A földkerekség megdöbbenve vette észre, hogy ariánus lett." Ez a keresztény irányzat a Szentháromság kérdésében nem ismerte el a Szentlélek Istenségét. A Kr. u. 381-es konstantinápolyi zsinaton azt is kimondták, hogy a konstantinápolyi püspök a keleti egyház feje, és rangban a püspök (pápa) után következik. A pátriárka az apostoli alapítású püspökség fejének címe. A konstantinápolyi pátriárka kezdetben a trákiai püspökséghez tartozik, a herakleiai metropolitának van alárendelve a konstantinápolyi püspökség. Az arianizmus elszánt ellenségének számító Liberius püspököt (352–366) száműzte Rómából a II. Constantius császár. A püspök csupán a császár halála után gyakorolhatta újra hatalmát. A római püspöki keresztény hatalommal szemben – Pannóniában helyezkedik el az az egész világra ható Ariánus keresztény püspöki központ: Tác–Gorzium, mely képes volt a Római Birodalom népeit és császárát rávezetni az ariánus keresztény irányzat képviseletére. 381-ben az aquileiai zsinat is elismeri a magyarok, azaz pannonszkíthák Pannóniában működő érsekségei. Ezt megelőzően az I. (Nagy) Theodosius császár (Kr. u. 347–395) a kereszténységet 380-ban államvallás rangjára emelte a birodalomban. A szkíták beavatkoztak a kereszténység szerkezetének és rendszerének kialakításába. A legtöbb problémát az ariánusok okozták I. Theodosiusnak, akiket a birodalom nyugati részében az uralkodóház is támogatott: Justina, II. Valentinianusnak, a négyévesen trónra került nyugat-római császárnak (Kr.u. 375–392) az anyja, maga is az ariánus hitet vallotta, s állandó harcban állt Szent Ambrussal, Milánó (Mediolanum)

katolikus püspökével. 386-ban II. Valentinianus az arianusok védelmében ki is adott egy türelmi rendeletet. A keresztény egyházszervezet kettős szerkezetének, a világi papok és szerzetesek kialakulásához nagyban hozzájárult a szkíta származású Szt. Cassianus Johannes, aki Kis-Szkíthiában a Duna torkolatvidékénél Kr. u. 360 körül született Marsiliában, és meghalt Galliában, Kr. u. 430 után: Ő az első legjelentősebb ókeresztény szerzetesek egyike. A szerzetesi életforma Nyugaton történő terjesztésében a legnagyobb érdemet Cassianus szerezte.

A Kárpát-medence a Kr. u. 451-ben jutott kiemelt szerephez a hun birodalomban, ugyanis ekkor költözött be a Kárpát-medence déli részébe a nagykirály és környezete. Amikor Attila átkelt az Alpokon, már lent volt a síkságon, már elérte a Pó vonalát, és ott van a kapuban… A kereszténység és a világ történelmének egyik legizgalmasabb kérdése: mi történt Attila hun király és I. (Nagy) Leó pápa találkozásakor Kr. u. 452-ben. Szent Leó pápa (illusztráció a Pannonhalmán, őrzött Legenda Aurea Sanctorum című műben). 452-ben Mantuánál visszafordulásra bírta Attila hun királyt, miután a római pápa önként Attila hun király vazallusává vált. Attila és a pápa megegyezése mögött a kölcsönös keresztényi központok elismerése volt. Itáliában a római irányítású kereszténység, Pannoniában az ariánus irányítású központ. Attila, mint keresztény szkíta múltú uralkodó döntésében valószínűsíthető az a nagyvonalúság, ami a szkíta népekre jellemző.

Egy társadalom sem haladhat egy bizonyos ponton túl, ha feljegyzett kollektív emlékezetéhez nincs hatékony elérési lehetőség és fordítva, az a fejlett társadalom, amely elveszti az ellenőrzését a történelem kutatása felett, hanyatlásnak indul.

BÁTONYI Pál (Dunakeszi):

A 9. század fontosabb történelmi összefüggései a Kárpát-medencébe bevonuló magyar népességgel kapcsolatosan

A Kárpát-medencébe bevonuló magyar népesség nevének eredete vitatott a mai napig meglévő települési nevek szerint, azonban sok következtetés levonható. A magyar népnév első részét bizonyítja a Magy település neve, de változatát a Mád, Nagymad, Nyírmada település nevek is. A második rész nevét bizonyítja Kisar, Nagyar és Arad neve. Ezek alapján valószínűsíthető, hogy a magyaroknál ekkor még megvolt a két név egyesülése előtti hagyomány. Természetesen számos település viseli a Magyar nevet, de a Madar névre is van példa. A másik sajátosság, hogy a bevonuló magyar népesség vezetői „d" végződést viseltek neveiknél Levedi, Álmosd, Árpád, Előd, Ond, Kond, de a Vác környékén települt nemzetségfők Göd, Sződ, Kosd, Rád, Told neve is ezt bizonyítja. Az elterjedt Álmos név hibás, mivel egyetlen településünk őrzi az uralkodó nevét, Álmosd. A csatlakozott népeknél is megfigyelhető ez, a Kaukázus előterében leszakadt kabard és a korábban leszakadt kurd népesség nevénél is jellemző. A Kijevnél csatlakozott rusz (skandináv) népesség vezetője Rosd volt, míg a csatlakozott besenyő vezetők Szatmár (Szakmár), Csór, Súr „r" végződést használt. Ez a népesség a korábban megkötött szövetség alapján és a „Vérszerződés" döntésének megfelelően költözött be – pontosan tervezett és végrehajtott katonai biztosítás mellett – a Kárpát-medencébe.

Frank törekvések a Kárpát-medence irányában, a burgund bevándorlás és hatása, a német támadás

A belső széthúzás miatt meggyengült avar kaganátust a 8. század végén többször megtámadó frank csapatok a későbbiekben nem támadtak a Kárpát-medence területére. Nagy Károly frank uralkodó 805-ben fogadta az utolsó avar uralkodót, Theodorust,[289] pogány nevén Kajdot, aki hamarosan meghalt. Majd az új uralkodót, a fehér hun – más néven kony-székely – Ábrahámot,[290] hun nevén Ábrán(y)t,[291] székely nevén Abát támogatta. Azonban 805. év végétől a bolgár hódítás miatt beszüntette a támogatást és 814. évi haláláig már nem avatkozott be a Kárpát-medence életébe.

Az utód frank uralkodók belső harcai, a leigázott népek lázadásai és a normann hadjáratok nem tették lehetővé a frank hódítási törekvéseket a Kárpát-medence irányában. 850 körül a nyugati frank csapatok megtámadták a skandináv eredetű Burgundiát, és jelentős menekült népesség jelent meg a Kárpát-medence nyugati határánál, akiket Ábrahám unokája, Sirák, hun nevén Baton(y), székely nevén Vat (Vác, Vacs, Vál, e háromféle szeretett hangzó alapján is nevezték)[292] telepített le területén. A mai napig van burgund megnevezésű területe, utcája több településünknek (Vác, Kalocsa, Kecskemét, Szeged, Debrecen, Vál, Kocs, Tök, Dunaföldvár, Olaszliszka, Veszprém). Ezek a települések többnyire ezen a néven már ekkor megvoltak. 881

[289] Szádeczky-Kardoss Samu: *Az avar történeéem forrűásai 557-től 806-ig.* Budapest, 1998. 306-307.
[290] Ugyanott.
[291] Lelkes György: *Magyar helységnév-azonosító szótár.* 2011. 73-719.
[292] Bátonyi Pál: *Székely-fehér hun uralkodók a 9. századi Kárpát-medencében.* Vác, 2022. 6.

előtt újabb frank támadás érte Burgundiát, ahonnan a menekülteket Vác uralkodó Bécsbe telepítette, amit a burgundok fővárosukról Viennának neveztek el. Vác uralkodó felszabadította a frank uralom alól a német törzseket, akik a mai napig Watzmann király néven nagyon tisztelik (hegy, utcák, monda, zenekar van róla elnevezve). Csapatai elérték a Hamburg nyugat, Strasbourg nyugat, Genf területét, illetve több száz település ma is őrzi a wang(ar), weng(er) nevet, valamint több száz családnak wenger a neve ezen a vidéken. 881-ben Vác (németül Watzmann) király Culmitz mellett és a burgund Boso királlyal szövetségben a főváros Vienne mellett megverték a frankokat. Vác király halála után fia a morva lázadás miatt hívta be a magyarokat, az új uralkodó Salamon, hun nevén Batonya, székely nevén Vata. A 907. évi keleti frank-bajor támadás is kudarcba fulladt, mert a szövetséges csapatok (magyar, besenyő, rusz, illetve a fehér hun, avar, burgund katonák és az őslakók, akik székelyek, salok, palócok, csángók) a pozsonyi csatában megsemmisítő vereséget mértek rájuk.

A római katolikus egyház tevékenysége és a szombatos keresztények

Az utolsó avar uralkodó Theodorus valószínűleg ortodox keresztény volt és I. András, magyar nevén Endre (Szent Endre) királyig az ortodox keresztények jelenléte a Kárpát-medencében kimutatható. Ábrahám, Izsák, Sirák és Salamon uralkodók keresztény neve az Ószövetségből származik. Ők és a lakosság többsége szombatos keresztény volt. A szombatos papság a Kaukázus keleti harmadában lévő Albánia területéről menekült a Kárpát-medencébe 670 körül az iszlám hódítás elől. Velük több népcsoport is beköltözött, így fehér hunok, bolgárok is. Ez a papság magával hozta a kővel való építkezést (körtemplomok[293], várak, így Vác, Eger, Sirok is), gyógyászati és csillagászati ismeretekkel is rendelkeztek. Magukat ungarnak nevezték és hamar kapcsolatba léptek a nyugati római katolikus papsággal.[294] A két papság kapcsolata 805. szeptember 21-vel, Ábrahám (Szent Ábrahám) kagán-király római katolikus megkeresztelésével [295]a Kárpát-medence nyugati területein mindennapos lett. A szombatosok központi területe a Nagyszombat-Szombathely-Muraszombat-Bakonyszombathely környéke volt. A szombatos papság valószínűleg a rovásírást alkalmazta könyveikben. A szombatos papság vezetői apátok voltak, ebből a korból Bélapát, Bátaapát és Pélapát neve is fennmaradt. A római katolikus papság a beköltöző burgundok, valamint a német és szláv lakossággal folyamatosan erősödött. A későbbiek folyamán a római katolikus papság elérte a rovásírás betiltását, majd a római pápa 1054. évi intézkedései alapján I. Béla király erőszakkal pusztította a szombatosokat és fia I. László (Szent László), korabeli nevén Ladislaus király telepíthette ki őket Erdélybe, ahol maradékaik a mai napig megvannak a székelyek között. A római katolikus vallás fokozatosan erősödött a Kárpát-medencében, de nem I. István (Szent István) király, korabeli nevein Stephanus, Salamon, Vajk hanem I. Béla király erőszakos tevékenysége következtében lett kötelező vallássá.

A bolgár és bizánci uralkodók politikája és a délszlávok mozgatása

803. és 805. évek között Krum bolgárkán csapatai elfoglalták a Kárpát-medencét és szétverték az avar államot. 805. végén szövetséget kötött Krum bolgárkán Ábrahám székely-fehér hun kagán-királlyal és a Balaton keleti partja vonalától nyugatra lévő területek uralkodójának ismerte el, a bolgárok Balatoni fejedelemségként[296] említik, központja Ábrahámhegy volt.

---

[293] Németh Zsolt: *A Kárpát-medence legkülönlegesebb Árpád-kori templomai I*. Szombathely, 2013. 14-29.
[294] Király Péter: *A honalapítás vitás eseményei.* Nyíregyháza, 2006. 156.
[295] Szádeczky-Kardoss Samu: *AZ AVAR TÖRTÉNELEM FORRÁSAI 557-TŐL 806-IG.* Budapest, 1998. 306-307.
[296] Pavlov, Plamen - Janev, Jordan: *A bolgárok rövid története.* Budapest, 2005. 21.

Krum kán az uralkodó mellé kinevezett egy nándort, akinek feladatköréből alakult ki a nádori intézmény. A Kárpát-medence északkeleti területein élő bolgárokat Krum áttelepítette a Balkánra, akik megőrizték egy ideig szombatos vallásukat és elszlávosodva a mai észak-macedón népességet alkotják. Krum a Balkánról szlávokat telepített a Dunakanyarba és a mai zempléni részekre. 814-ben meghalt Krum és Ábrahám kagán-király kitelepíti a dunakanyari szlávokat a csehek mellé, ők a morvák. A zempléni szlávokat megrendszabályozza és kiterjeszti a hatalmát Ábrahám király a Kárpát-medence nagy részére. A bolgárok nem tudták megakadályozni a folyamatot és közben a bizánciak hatására felveszik az ortodox vallást, valamint elszlávosodnak. Ábrahám király halála után fia Izsák, hun nevén Kolon, székely nevén Kolba a bolgárokkal szövetkezve beengedte a szlávokat az avarok lakta Dráva-Száva közbe, majd Pribina embereit is a Dunántúlra és titulusként a kán-királyt használta. A bolgárok erőfeszítéseket tettek, hogy a Turul nemzetség vezette magyarjaival ne erősödjön tovább a Kárpát-medence népességének katonai ereje. A bizánci uralkodók egymás közötti harcai, lázadások és a szlávok kereszténnyé tétele lefoglalta a császárságot és a megerősödött bolgárokkal való harcaikban szívesen szövetkeztek a magyarokkal.

A vangar állam és a vengerek tevékenysége

A Kárpát-medencében Ábrahám-Ábrán(y)-Aba (Szent Ábrahám) székely-fehér hun vezér és fia Adorján-Odurján-Csaba (Szent Adorján) létrehozta a székely hadsereget, amelynek a szervezete két legfontosabb, középső „nemét” Odurjánnak és Ábránnak, a vezetőket hun nevén nevezik a székelyek.

ÖRLŐC	MEGGYES	*ODURJÁN*	*ÁBRÁN*	JENŐ	HALOM
Szovát	Dudor	Vaja	Új	Boroszló	Halond
Bod	Kürt	Telegd	Karácson	Balási	Náznán
Seprőd	Gyáros	Vácmán	Gyerő	Új	Péter
Ecken	Meggyes	Poson	Nagy	Szomorú	György

1. ábra. Székely nemek és ágak katonai rendszere

A szombatos keresztény Ábrahám vezér az utolsó avar uralkodó halála után 805-ben kagánnak kiáltotta ki magát és szövetséget kötött Nagy Károly frank uralkodóval, majd megkeresztelkedett római katolikus szertartás szerint is. Katonaságával az Őrvidékre húzódott Őribánya (ma Bergwerk), Felsőlövő (ma Oberschützen), Alsólövő (ma Unterschützen), Őribükkösd (ma Buchschachen), Felsőőr (ma Oberwart), Alsóőr (ma Unterwart), Őrisziget (ma Siget in der Wart), Lődös (ma Litzelsdorf), Őrállás (ma Oberdorf im Burgenland), Őridobra (ma Neuhaus in der Wart), Németlövő (ma Deutsch Schützen), Horvátlövő és Felsőcsatár és központját Felsőkethelyen (ma Neumarkt im Tauchental, Ausztria) alakította ki. A frank uralkodótól nem kapott segítséget és Krum bolgár uralkodó csapatai elérték területét. Először Krum katonaságot telepített Felsőkethely köré, melyek magyar neve ma is őrzik a kán nevének változatát (Drumoly, Rumpód). Krum szövetséget ajánlott fel, mert ő csak az avarokat akarta elpusztítani. A szövetség értelmében Ábrahám megkapta a Balatoni fejedelemséget (a volt Avar Birodalom fehér hun uralkodói területe), ami a Balaton keleti partja vonalától nyugatra terjedt ki és mellé egy nándort neveztek ki, amiből alakult ki a nádori intézmény. A székhely Ábrahámhegy lett, körülötte biztosításként települt a mai Badacsonyörs, Kisörspuszta, Kővágóörs, illetve a keleti határra Alsóőrs, Felsőőrs, Lovas.

814-ben meghalt Nagy Károly és Krum is. Ábrahám és fia Adorján felszabadította a Kárpát-medence többi részét, másik fia Izsák-Kolon-Kolba pedig a déli részeket felügyelt Nagykanizsától Magyarkanizsáig. Ábrahám kagán-király új központja Szentábrahám lett, a mai Rákeve. Ábrahámot és Adorjánt is szentként tisztelték a szombatosok. Első szent királyunk Szent Ábrahám és első szent királyfink Szent Adorján. Adorján Bizáncba távozott, Ábrahám halála után, így Izsák lett az uralkodó.

Izsák-Kolon-Kolba kiegyezett a bolgárokkal és a káni titulust használta. Központja Izsák település lett. Bolgár kérésre a Dráva-Száva közébe menekült avarokra telepített szlávokat és befogadta Pribina népét is. Mindezek nem jelentik azt, hogy bármilyen szláv állam lett volna a Dunántúl nyugati területein, sőt Pribina fia Kocel túszként lehetett Izsák mellett Kecel területén. Izsák középső fia Sirák nem értett egyet apja bolgár barát politikájával és a Mátra mögé települt.

Sirák-Baton(y)-Vat szeretethangzós nevein Vác[297], Vacs, Vál 850 körül létrehozta hadseregét a kavarokat. Apja halála után befogadta a burgundokat és várakat építettet (Eger, Sirok, Vác), központja Vác lett. 863-ban a nyugati részeken átvette a hatalmat és fokozatosan terjeszkedett a német-cseh nyelvterületen kiszorítva a frankokat. Újabb burgund menekülteket fogadott be és letelepítette őket Bécsbe, akik fővárosukról Vienne-nek neveztek el. Számos települést (kutatásom szerint mintegy 230 ma is megvan) hozott létre a Hamburg nyugat, Strasbourg nyugat, Bern nyugat vonalig többnyire Wang(ar), Weng(er) néven. 881-ben a frankokat megverte az északbajor Culmite és a burgund főváros Vienne mellett.[298] A király nevét többnyire Watzmann alakban sok település, utca és hegy, illetve monda is őrzi. A székely hadsereg Odurján neme egyik ága is Vácmán nevet visel, mivel Csaba katonái egyrészével távozott Bizáncba és ki kellett egészíteni a nemet.

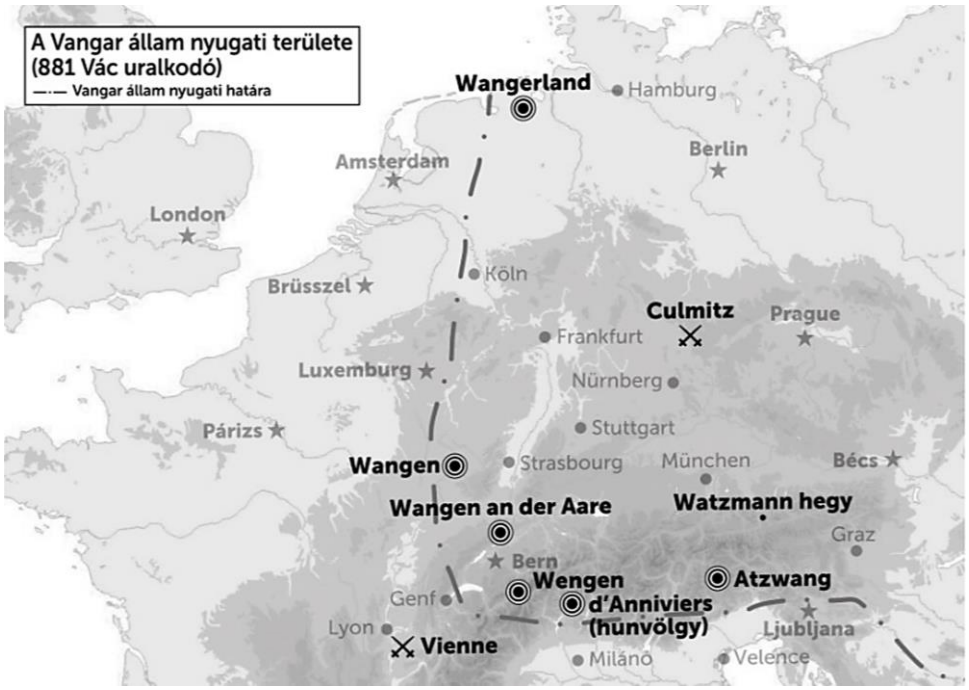

2. ábra. Sirák-Baton(y)-Vat (Vác, Vacs, Vál) király.
Vangar-venger állam nyugati területei 881-ben

[297] Petrus Ransanus: *A magyarok történetének rövid foglalata.* Fordította Blazovich László és Sz. Galántai Erzsébet. Budapest, 1999.
[298] Olajos Terézia: *A Kárpát-medencei onogurok történetéhez*. ACTA HISTORICA TOMUS CXXXVIII. Szeged, 2015. 525

Vác király keleten szövetséget kötött a ruszokkal és a magyarokkal, majd a besenyőkkel is. 895 előtt bekövetkezett halálával a nyugati részek leváltak a nyugati papok által Wangario-rumnak nevezett országról és lázadás tört ki a morváknál. Salamon-Batonya-Vata király Vác király fia hívta be a magyarokat a szövetség értelmében, melyet a Vérszerződéssel véglegesítettek.

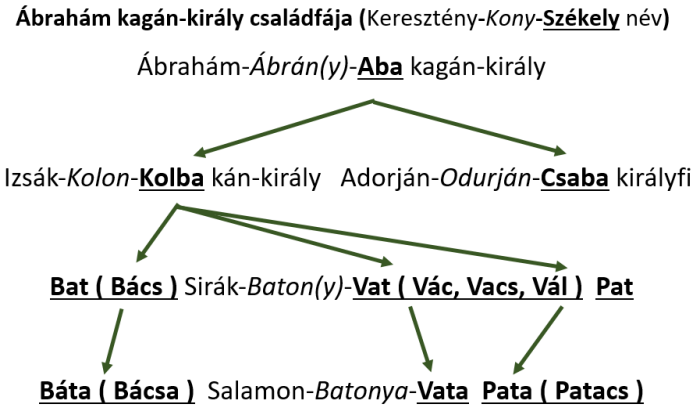

3. ábra. Ábrahám uralkodó családfája

A magyarok rendelkeztek ezekkel az ismeretekkel, mert Vác uralkodó nem csak szövetséget kötött Álmosd uralkodóval, de feleséget is adott hozzá, kinek fia valószínűleg Szabolcs volt. A Vérszerződéskor Árpád is kapott Vata uralkodótól feleséget, akinek fia Zolta lehetet. A Vérszerződés alapján hagyta el a vangar, venger nevet a Kárpát-medence őslakossága és vette fel a magyar nevet. A Vérszerződést megkötő és a katonai feladatokat ellátó hét vezér közül magyar Árpád, Előd, Ond, Kond, míg Tas neve avar, Huba (Gubacs) székely, Töhötöm (Tétény) fehér hun. Ezért található meg a mai napig Tas, Gubacs, Tétény neve a fővárosunkban és környékén, míg az új vezetők neve nem maradt itt fent. A hét vezér által vezetett magyar beköltözés katonai biztosítását a Kárpát-medencében az avar-fehér hun (kony) határig (a Balaton keleti partja Garamkeszi, Hontfüzesgyarmat, Nemesoroszi, Kisgyarmat, Súr, Csór, Hajmáskér, Papkeszi, Felsőnyék, Magyarkeszi, Bábonymegyer, Bedegkér, Baranyajenő vonaláig) védvonalat alakítottak ki, különös figyelmet fordítottak a vízi átkelőhelyek Tisza (Hejőkürt, Tiszatarján, Tiszakeszi és Tiszajenő, Tiszakürt), Duna (Pócsmegyer, Dunakeszi, Káposztásmegyer, Békásmegyer), Ipoly (Ipolykér, Balassagyarmat, Ipolykeszi, Ipolynyék), illetve fontos irányok biztosítására. Az Álmosd uralkodó udvara és a bevonuló népesség pedig a keleti részeken (Szabolcs, Szatmár) telepedett le ideiglenesen. Az őslakosság fővárosa pedig ekkor Vác városa volt, ezt erősíti a magyar nemzetségfők települései (Göd, Sződ, Rád, Kosd, Told) a város körül.

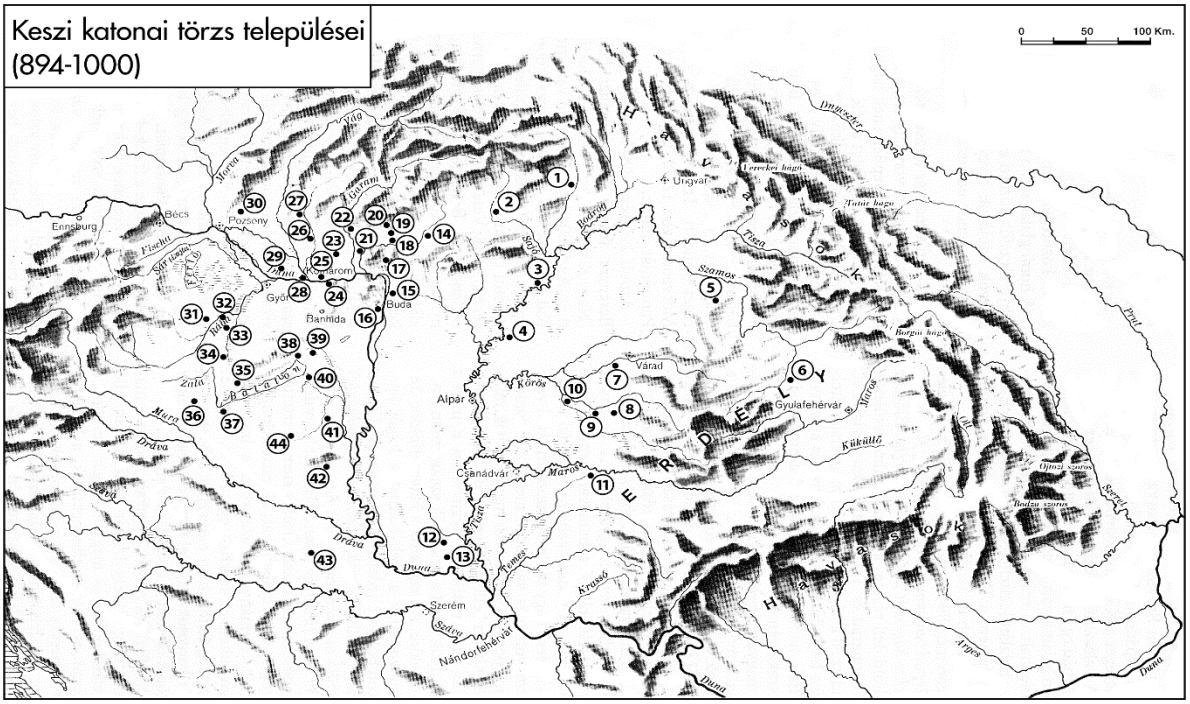

4. ábra. A Keszi települések

A Keszi katonai törzs számmal jelzett települései: 1. Delnekezy, 2. Sajókeszi, 3. Tiszakeszi, 4. Kesző, 5. Keszi, 6. Mezőkeszü, 7. Répáskeszi, 8. Somoskeszi, 9. Váraskeszi, 10. Keszipuszta, 11. Lippakeszi, 12. Szentivánkeszi, 13. Bulkeszi, 14. Karancskeszi, 15. Dunakeszi, 16. Budakeszi, 17. Csalókeszi, 18. Ipolykeszi, 19. Kőkeszi, 20. Dacsókeszi, 21. Ipolykiskeszi, 22. Garamkeszi, 23. Bátorkeszi, 24. Zsitvakesző, 25. Kurtakeszi, 26. Bánkeszi, 27. Keszi, 28. Várkeszi, 29. Nagykeszi, 30. Keszi, 31. Kesző, 32. Várkesző, 33. Egyházaskesző, 34. Szentkirálykeszi, 35. Gyulakeszi, 36. Keszi, 37. Keszipuszta, 38. Papkeszi, 39. Sárkeszi, 40. Magyarkeszi, 41. Keszőhidegkút, 42. Keszű, 43. Kesző, 44. Keszőpuszta.

A bevonult magyar katonaság elhelyezkedését jól mutatja a „Keszi" települések ma is meglévő helyei. A Balatoni Fejedelemség határán ma is meg vannak a Keszi települések, míg tőle keletre csak az átkelőhelyek biztosítására vannak települések. A 900 után birtokba vett területeken sűrűbb a Keszi települések hálózata különösen a Dunától északra, mivel ott a morvákkal katonai összeütközésekre került sor.

A magyarok (beleértve a ruszok és besenyők) csapatai és az őslakosság (beleértve a székely, a kavar és burgund) csapatokat a 907. évi pozsonyi csatában is együtt harcoltak a mai települések helyeinek bizonyítéka szerint. A Kárpát-medence egységes állammá szervezése ezzel befejeződött.

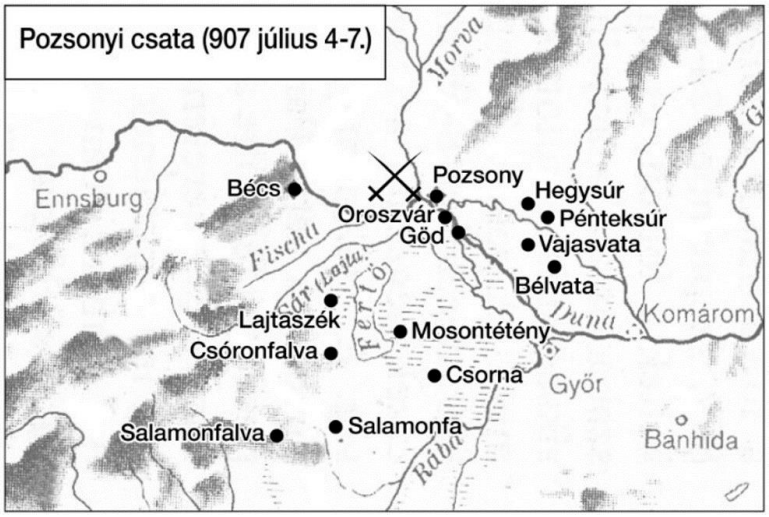

5. ábra. A Pozsonyi csata résztvevőinek települései

Vác, Vata és Álmosd uralkodók, illetve Árpád fővezér, tehát alapos tárgyalások, valamint felderítés után döntöttek a magyarok betelepüléséről, így kellő katonai előkészítés után a Vérszerződés alapján hajtották végre ezt a mai napig országunk keletkezésére és meglétére döntő tevékenységet.

Irodalom

Bátonyi Pál: *Székely-fehér hun uralkodók a 9. századi Kárpát-medencében*. Vác, 2022.

Fekete József: *Ábrahámhegyi krónika*. Tapolca, 1996.

Gyalay Mihály: *Magyar igazgatástörténeti helységnévlexikon*. Budapest, 1997.

Hoppál Dezső: *A történelmi Magyarország címerei-1899*. Budapest, 2001.

Király Péter: *A honalapítás vitás eseményei*. Nyíregyháza, 2006.

Lelkes György: *Magyar helységnév-azonosító szótár*. 2011.

Makkay János: *A magyarság keltezése*. Szolnok, 1994.

Németh Zsolt*: A Kárpát-medence legkülönlegesebb Árpád-kori templomai I*. Szombathely, 2013.

Olajos Terézia: *A Kárpát-medencei onogurok történetéhez*. ACTA HISTORICA TOMUS CXXXVIII. Szeged, 2015.

Pavlov, Plamen - Janev, Jordan: *A bolgárok rövid története*. Budapest, 2005.

Ransanus, Petrus: *A magyarok történetének rövid foglalata*. Fordította Blazovich László és Sz. Galántai Erzsébet. Budapest, 1999.

Szádeczky-Kardoss Samu: *AZ AVAR TÖRTÉNELEM FORRÁSAI 557-TŐL 806-IG*. Budapest, 1998.

Szőke Béla Miklós*: Az avar kor vége*. Évezredek üzenete a láp világából. Kaposvár-Zalaegerszeg, 1996.

Vékony Gábor: *Protobolgárok a kárpát-medencében*. Magyar Múzeumok Közleménye 5. Tata,1997.

HARSAI Mária Magdolna (Budapest):

Hogyan vágták el a magyarság eredetének ősidőkig visszamenő történetét?

BEVEZETŐ

Figyelemfelkeltés!

Magamról röviden: gazdaságmatematikusként végeztem, majd főleg bonyolult rendszerek informatikai támogatásával foglalkoztam. Nyugdíjazásom után avval játszadozva, *vajon a betűknek van-e önálló tartalma*[299], felismertem a magyar nyelv archaikus jellegét[300], majd azt, hogy e jelentések Magyarország Megszentelt Koronájának rendszerében[301] is értelmezhetők. Mindez felkeltette érdeklődésem először az ókori gondolkodás[302] majd az I. évezred történelme iránt.

A történelmi ismereteim ellentmondásosak. Rendszerszervezési munkám során azonban megtapasztaltam, az ellentmondásokat nem szabad a szőnyeg alá söpörni! Így most azok feloldására törekedve kutatom, *honnan eredhet archaikus kultúránk?* Az olyan jellegű kérdésekre keresem a válaszokat, mint például: „*Hogyan lehetséges, hogy Attila hun király a gót gepidák között rendezte be székhelyét?”* Vagy *vajon milyen nép kincsei láthatók az 1. sz. ábrán*?

1. ábra. Erdélyben talált ún. gepida kincsek.

Az utóbbi kérdés azért is érdekes, mert Níbelung kincsek után kutatók Rajnavidék-Pfalz német tartomány déli részén találták a 2. ábrán látható, az I. u. V. századból való leleteket. Különösen a tál kidolgozása nagyon hasonló a Szilágysomlyón talált ún. gepida kincsekhez. *Vajon élhetett-e egykor*

[299] Evvel foglalkozik a számmisztika
[300] Lásd e kötetben A magyar nyelv archaikus jellegének bizonyítása című tanulmányomat.
[301] Lásd e kötetben a Szent Korona, mint az ókeresztény hitvilág jelképe című tanulmánomat.
[302] Lásd e kötetben Szent Korona, mint az ókeresztény hitvilág jelképe című tanulmánom függelékét.

úgy germán gyökerű népesség Erdélyben, hogy erről a népi hagyományaink nem regélnek? Nem hinném.

Már a gimnáziumi tanulmányaim során is több olyan kérdés felmerült bennem, amelyek a logikátlanságuk okán máig nem hagynak nyugodni. Bevezetésként ezek közül néhány:

Érettségire készülve felismertem, szinte minden visszarendeződött a Karoling korszak végén[303]. *Hogyan lehetséges ez?* Tettem fel a kérdést tanáromnak, aki válasz helyett törölte ezt a tételt. De vajon *miért nem izgatja a kutatókat, hogy Nagy Károly idejéből nincsenek gazdálkodást bizonyító elszámolások?* A matematika története szerint ugyanis nyugaton néhány évszázadon át mintha elfelejtettek volna számolni! Innen a „sötét középkor" elnevezés. [304]

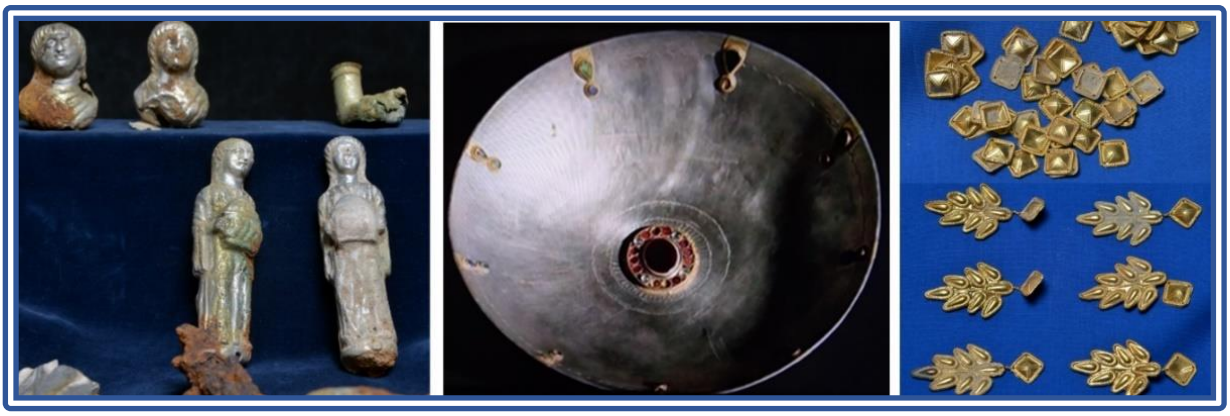

2. ábra. Az V. századból való lelet értéke kb. egymillió euró, ezüsttálakat, arany ékszereket, kicsiny szobrokat és egy aranyozott összecsukható széket tartalmaz.

A Heribert Illig által fiktívnek tartott korszak azonban nyilván nem azt jelenti, hogy ne lennének az adott évekből származtatható leletek, hiszen az élet folyamatos! Éppen a Kárpát-medence történelme alkalmas lehetne annak bemutatására, hogyan kellene helyesen értelmezni az ún. fiktív korokat. Még a „Honfoglalásról" szóló tételhez ugyanis nem sikerült Álmos családfáját összeállítanom. Hiányoznak láncszemek az V. és IX. század között, ami elvileg az avarkor. (3. ábra) *Avar kincsekről miért az idegenek regélnek? A mi krónikásaink miért nem tudnak az avarokról?*

- *Nyomozás Árpád fejedelem családfája után →* ***hiányzik közel 300 év!***

  Balambér fiai: Uldin és Karaton,
  - Uldin fiai: Mundzsuk, Uptár (Oktár), Ruga és Ojbársz,
  - Mundzsuk fiai: Bléda és **Attila** ***(V. század),***
  - Attila fiai: Ellák, Dengezik, **Irnik** (illetve Csaba) és Aladár,
  - Irnik fiai: Dulo és **Ügek**,
  - Ügek fia: **Álmos** ***(IX. század).***

3. ábra. Árpádfejedelem családfája.

Bár az archeogenetikusok beazonosítanak csontokat avarnak, még azt is megmondják, honnan érkeztek, és ezzel a tudomány emberei úgy gondolhatják, sikerült megcáfolni Illig elméletét, azonban elfogadva a szkíta-hun-magyar hagyományt, *vajon miért nem a mondáinkban szereplő hunok csontjairól beszélnek ebből a korból?*

[303] Az adott tárgykör keretében, ahonnan indult az adott érettségi tétel anyaga.
[304] Sain Márton: *Matematika történelmi ABC.* Tankönyvkiadó, Budapest, 1979.

Ettől még valósak a – szintén keleti származásra utaló – korábbra datálható leletek is. Egy hatalmas földrengés során ugyanis az Oxus folyó irányt váltott[305], és az elsivatagosodást elszenvedő lakosság a csatornázott városaikat – a szélrózsa minden irányba – elhagyták. Északra az Urálontúlra, az ugorok által lakott területekre, keletre Mongólia felé, vagy délre India irányába menekülhettek. Legtöbben azonban bizonyára a „Selyemút" mentén a Fekete-tenger vidékére vándorolhattak, mivel ez időtájt az ún. „thervingi" népek tömegesen telepedtek le Dáciában[306] , illetve Erdélyben[307], és onnan északra, a Visztula mentén. Amennyiben ők valóban a Baktria vidékéről érkező heftaliták, azaz a fehér-hunok[308], akkor nemcsak a gepidák nem gótok, hanem a székelyek hun eredete is igazolható. A közös szkíta gyökér pedig magyarázat arra, Attila miért éppen a Gepida Királyságot választotta székhelyéül. Megjegyezve, bizonyára jónéhányan –alkalmazkodva a sivatagi életformához– oázisokba szervezetten helyben maradtak.

De vajon mitől lennének a hunok echte törökök, ahogy Sándor Klára akadémikus kijelentette[309]? Nem fog megváltozni egy elvándorolt népnek a nyelve attól, ha a korábbi lakhelyére egy új nép betelepül! Azaz az elhagyott területekre beköltöző törökök vehettek át szavakat azoktól, akik a környező hegyek völgyeiből nem költöztek el. A Turáni-alföldön (a mai Kazahsztán, Üzbegisztán és Türkmenisztán politikai területén) ma már elsősorban a törökökkel rokon nyelvű népek élnek, akik nagy része muszlim vallású, azonban a nyelvükben a korábbi lakósság néhány szava felismerhető.

Mivel a Turáni alföldön egykor fehér-hunok éltek, akiknek egy jó része –miután a csatornázott városaikat vízzel ellátó Oxus medre egy földrengés okán irányt váltott– a terület elhagyására kényszerülve a Kárpát-medencébe vándorolt, ezért sokakra valóban igaz a Turáni-őshaza elmélet, azonban erős túlzás ezt a teljes magyarságra értelmezni.

VII. Konstantin szerint az avar törzsnevek	Árpád törzsei
Kabaroi (talán azonos Zabender)	
Neki	Nyék
Megeri	Magyar
Kurturgermatosz (talán azonos Kotzageroival)	Kürt-Gyarmat
Tarianoi (talán azonos Tarniachhal)	Tarján
Genach	Jenő
Kari	Kér
Kaszi	Keszi

4. ábra. VII. Konstantin avarjai (568) valójában Árpád népe (860-896), köztük is három évszázad a különbség.

Klaus Weissgerber a törzsnevek alapján megállapítja, hogy VII. Konstantin avarjai és Árpád népe valójában egy és ugyanaz a népesség lehetett. (4. ábra) A kérdés tehát az, *miért nincsen törekvés Heribert Illig és más kutatók által felismert hasonló ellentmondások feloldására?*

Problémás az ún. zsidó-kereszténység története is. Hiába bombáztam ugyanis az alábbi kérdésekkel hittantanárom, érdemi válaszokat nem kaptam: *Miért főleg Szent Pál írásai vannak a Bibliában, miért nem Jézus tanítványaié? Jézustól a tanítványai kapták a megbízást, akkor miért nem az ő terjesztői útjukról tanulunk? Miért csak annak a Szent Pál a térítő útja ismert, aki nem is volt tanítványa Jézusnak?* Péter

[305] Már nem az Aral-tóba ömlött a vize, az Amu-Darja vízgyűjtő területe már jóval kisebb.
[306] https://adatbank.ro/html/cim_pdf2406.pdf
[307] „A tervingi 271 után az egykori Dacia keleti szomszédságában, legkésőbb a 4. század második felére - utolsó harmadára Erdélyben is megtelepedett" Forrás HUDÁK doktori disszertáció.
[308] Kérdés persze, hogy kikre vonatkozhat a fehér hun megnevezés, mivel egyes tanulmányok csak az Aral-tó és Kászpi-tenger közötti lakókra használják. A kínai logika szerint minden hun fehér, aki a sárga-honoktól nyugatra él.
[309] Sándor Klára: Nyelvrokonság és hunhagyomány Typotex kiadó 2011.

és Pál a naptárban jól megférnek, mert ők nyilván testvérek lehettek. *De hogyan lehetne testvére Péternek az a Pál, akivel Jézus csak a damaszkuszi útján találkozott?*

Nag-Hammadiban (5. ábra) 52 db kopt nyelvű gnosztikus kézirat került elő egy lepecsételt cserépedényből[310]. *Ha a gnózis tudást jelent, akkor ezek az iratok miért tiltottak a mai európai keresztények számára? Miért nem tudjuk pontosan, mikor született Jézus, ha ez az időszámításunk kezdete?*

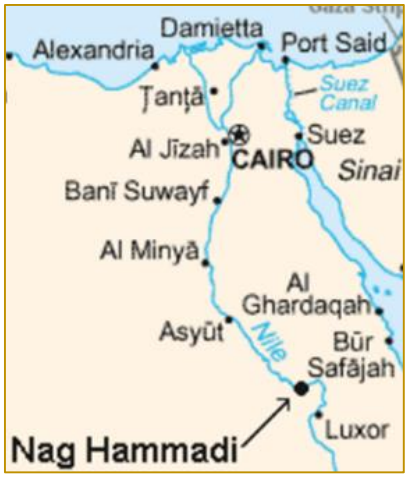

5. ábra. Nag Hammadi Luxorhoz (azaz Ipet Szuthoz) esik közel, aminek eredeti jelentése a "kiválasztott hely".

Bár tanultunk az első keresztény állam 101. évi megalapításának történetéről[311] is, azonban manapság csak egy 2 évszázaddal későbbi – Megvilágosító Szent Gergelyről szóló – történetről lehet olvasni. *Kétszer alakult volna meg az első keresztény állam?*

Célszerű az ilyen ellentmondásos beszámolókat gyűjteni. Ezekből aztán olyan képszerűen megragadott állapot-összevetések készíthetők, amelyekkel aztán már kikövetelhető a tudomány képviselőitől, hogy a megfelelő szakterület –a probléma mélyére ásva– adjon magyarázatot az ellentmondásos állapotleírásokra. Ez a módszer nevezhető *strukturális képelemzésnek*. A mindennapokban – igen hatékonyan – úgy működik az emberi agy is, hogy állapotokat hasonlít össze. A tapasztalt változásokat / ellentmondásokat beazonosítja, leszűkíti a problémás területet, és egy mélyebb szinten újból képeket összehasonlítva értékel. Mindaddig teszi ezt, amíg a döntéshez szükséges információ megvilágosodik.[312]

Az emberi agy működésétől idegen a mai tudományos gyakorlatban gyakran alkalmazott az ún. lineáris (a hosszú ok-okozati láncok menti) gondolkodás.

Miután felismertem a már szinte tökéletes magyar nyelv archaikus jellegét[313], úgy vélem, mindannyiunk felelőssége a magyarság eredetének tisztázása! Így lett az előadásom címe: *Hogyan vágták el a*

---

[310] Aranyi László fordítása: http://aranylaci.x3.hu/nag-hammadi/00%20-%20bevezetes.htm A Nag Hammadiban felfedezett szövegek jelenleg a Gnosztikus Társaság Könyvtárában találhatók, ábécé sorrendben katalogizálva, az egyes kódexeken belül pedig az egyes szövegek eredeti sorrendben. http://www.gnosis.org/naghamm/nhlcodex.html
A társaság honlapján lehetőség nyílik téma-szerinti keresésre – kulcsszavak alapján - a gyűjtemény teljes szöveganyagában: http://www.gnosis.org/naghamm/nhsearch.html

[311] Patrona Hungariae Gimnáziumban Dr. Kosztolányi István kanonok úgy tanította, hogy az első keresztény állam már nem sokkal Jézus halála után, 101-ben megalakult. Abgár királyról mesélt, viszont nem szólt semmit Világosító Szent Gergelyről. Wikipédia https://hu.wikipedia.org/wiki/J%C3%A9zus_Krisztus_levele_Abg%C3%A1r_kir%C3%A1lyhoz szerint: A 4. századi Euszebiosz történetíró beszámol egy általa látott és hitelesnek tekintett levélről, melyet állítólag Jézus írt. A történet szerint a beteg V. Abgarus edesszai király levélben arra kérte Jézust, hogy gyógyítsa meg őt. Jézus válaszában megígéri, hogy elküldi egyik tanítványát Abgárhoz. Azonban a mai tudomány e levelet már hamisítványnak tartja, azonban a 1968 táján még hitelesnek tartották.

[312] Részletesebb leírása A magyar nyelv archaikus jellegének bizonyítása c. írásom Függelékében e körtet 26. és 32. oldalán.

[313] Lásd A magyar nyelv archaikus jellegének bizonyítása c. írásom e kötetben.

magyarság eredetének ősidőkig visszamenő történetét? Azaz *vajon kik és miért akarhattak megfosztani bennünket a saját archaikus kultúránk gyökereitől?*

Már korábban is foglalkoztam a történelemhamisítás problémakörével,[314] amelyet a – téma bonyolultsága okán – a továbbiakban négyféle szempont szerint célszerű tárgyalni:

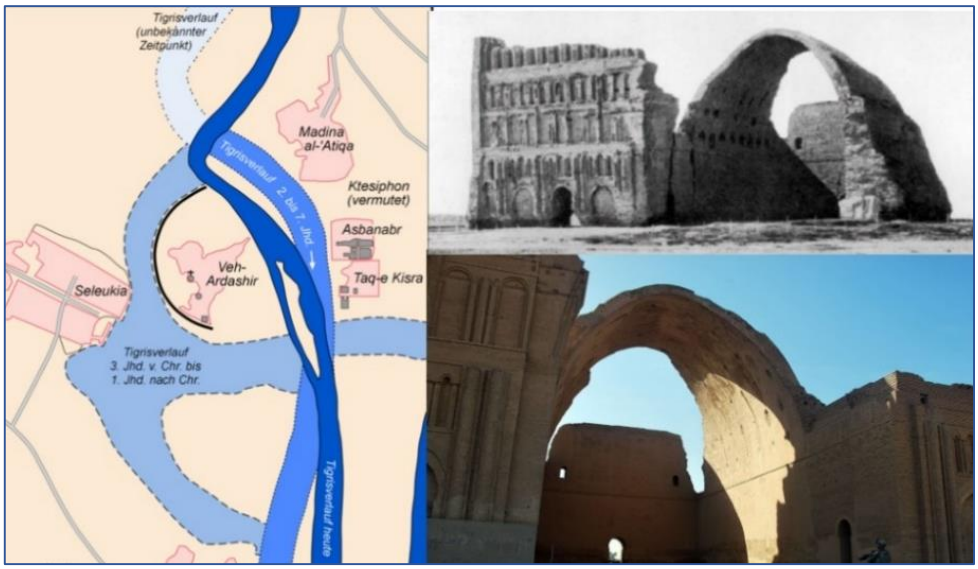

6. ábra. Ktésztifon, a pártus királyok régi székes fővárosa, a Tigris folyó másik oldalán Szeleukia, azaz úgy fekszenek, mint Buda és Pest, az egykor Bagdadtól (pici falu) alig 30 km-re.

- Egyáltalán „*Hogyan jöhetett létre a világméretű hamisítás?"*
- *A „Kik, mikor, miért, mit hamisítottak"* még felsorolva is igen hosszú. Ezen írás vitaanyag jellegű célja indokolja, hogy tartalmazza azokat a kutatási eredményeket, amelyek felvetnek hitelességi kérdéseket a mai történelemtudománnyal kapcsolatosan, ezek összefoglalóját tartalmazza a IX. fejezet. Néhány tapasztalt ellentmondással kapcsolatosan magam is végeztem „nyomozásokat", amelyeket témakörönként vitaindítónak szánok.[315] Ennek során olyan fontos kérdést is tisztázni igyekeztem, mint például *kik lehettek valóban a szkíták, akiknek örökösei a hunok? Hogyan jöhetett létre csupán néhány év alatt görög majd az arab kultúra? Miért nevezik gót kereszténységet azt, ahol a mártírok kisázsiai eredetűek és Magyarország Megszentelt Koronája egyértelműen az ókeresztény hitvilágát tükrözi? Honnan eredhet az archaikus jellegű magyar nyelvünk, ha a fennmaradt korai dokumentumainkat jellemzően latinul írták?*
- Remélve, hogy közben olyan kérdésekre is választ kapunk, hogy *vajon miért és hogyan kerülhetett elnyomásra Kárpát-medence és a Pártus Birodalom ókori kulturális szerepe más európai kultúrákkal szemben? Vajon milyen csúsztatásokat alkalmazhat a mai történelemtudomány még azon is túl, hogy meghamisított forrásokra hivatkozik?*

[314] Harsay Mária Magdolna: Történelemhamisítás az I. évezredben és hipotézis a magyarság eredetére. *Öröklődéstan és történettudomány : tudományos vita a korai magyar történelem kutatásáról villámpostai úton levelezve - világjárvány alatt. Acta Historics Hungarica Turiciensia 36. évfolyam 4. szám.* 649-740.
https://epa.oszk.hu/01400/01445/00064/pdf/EPA01445_acta_hungarica_2021_4_628-790.pdf

[315] Összefoglalója a VIII. fejezet.

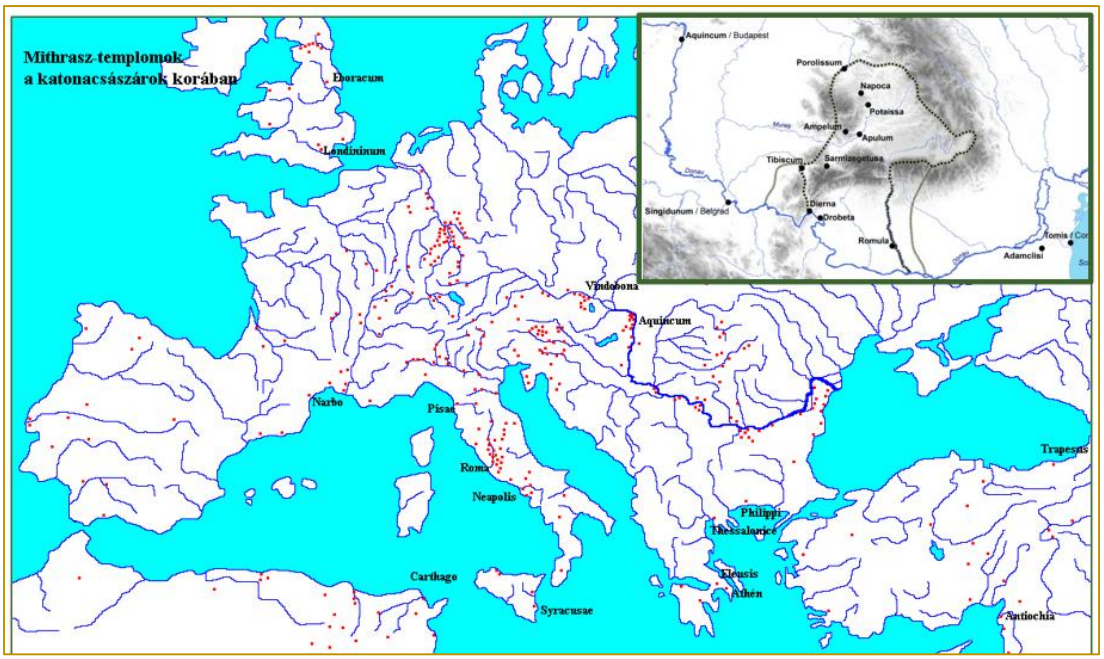

7. ábra Mithra kultusza a III. században a kereskedelmi utak mentén terjedt.

Szemléltetésül néhány példa: A Mithra kultuszt jellemzően a római kultúrához kötik, pedig sokkal hamarabb jelen volt a Pártus Birodalom egyik legnagyobb városában (Ktésztifon-ban[316] és Szeleukia-ban), mint Rómában, sőt Erdélyben is elterjedt a térképek szerint (7 ábra).

8. ábra. Körülbelül 20 mérföld (≈32 km) sugarú kört rajzolhatunk Babilon, Ktésztifon, Szeleukia és Bagdad köré. A történelem során fokozatosan felváltották egymást.

Ez egy fontos figyelmeztetés a további elemzésekhez a tekintetben, hogy egy-egy jelentősebb kulturális irányzatot a hatalom nemcsak kisajátított, hanem közben – gyakran a neveket is átírva – át is értelmezte. Ktésztifon (6. ábra[317]) ma tulajdonképpen Bagdad (8. ábra[318]), az arám nyelv pedig lehet arab, héber, szír, asszír vagy ógörög, vagy bármi más, csak nem arám.[319]

[316] https://en.wikipedia.org/wiki/Ctesiphon
[317] https://commons.wikimedia.org/wiki/Category:Ctesiphon
[318] https://www.reddit.com/r/MapPorn/comments/2s2zud/you_can_draw_a_circle_around_babylon_ctesiphon/
[319] A nyelvek kódlistájában nem is szerepel az arám https://helpguide.sony.net/has/mhc-v83d/v1/hu/contents/TP0003028062.html

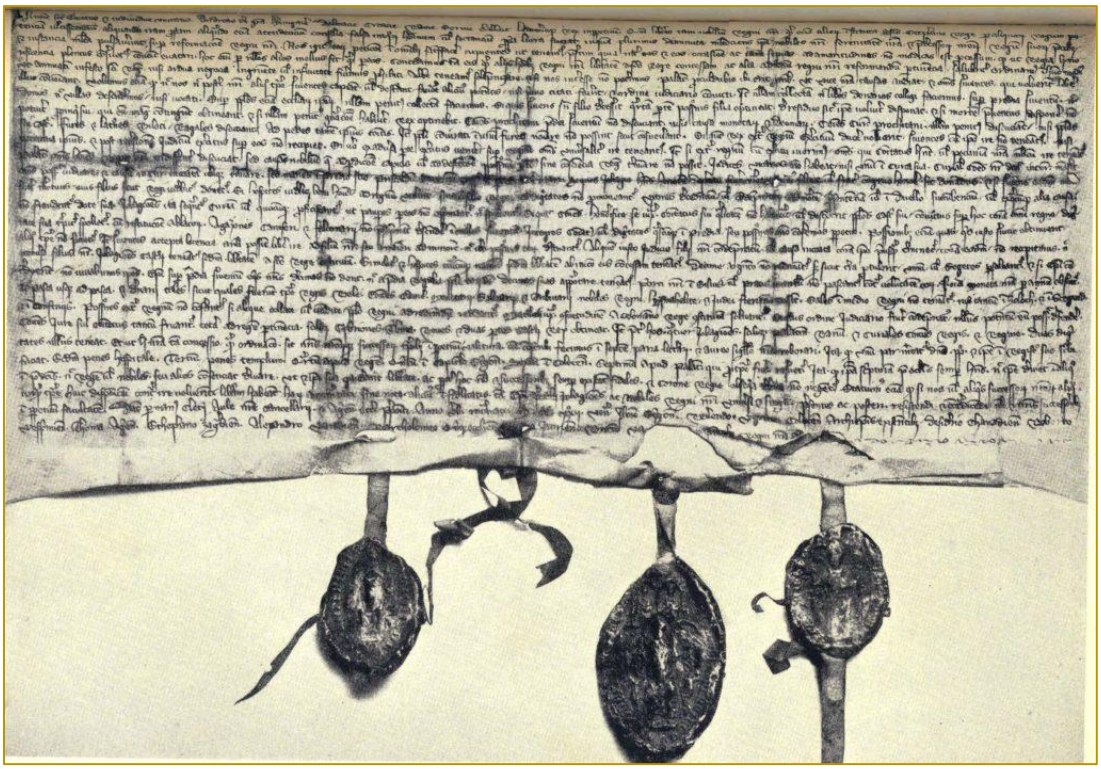

9. ábra. II. András Aranybullája. (Az aranybulla eredeti szövege.)

Ugyanez igaz a kereszténységre is, aminek története bár kényes terület, azonban a felülvizsgálata nem kerülhető meg, mivel az új-kereszténység rendteremtése hazánkat is érintette, eltüntetve a régi írásos emlékeinket. Például az Aranybulla 7 példányban készült. *Vajon milyen nyelven írhatta II. András?* Mind a 7 eredeti példány eltűnt! Még az is, amelyik a Vatikáni Levéltárban került megőrzésre. Csak a 7 főpap által készített másolat van meg. *Vajon miért nem hitelesítette ezeket a másolatokat a magyar király?* Hitelesnek tekintik ezeket, pedig „deák nyelven íródtak”[320], *holott II. András, a független magyar állam királya –a XIII. század elején– miért használta volna a latin nyelvet egy Magyarországot érintő törvény megfogalmazásához?* (9. ábra) *Vajon nem azért tűntek el az eredeti példányok, mert abban voltak olyan utalások, amelyek eltűntetése érdekében éppen a szerzetesek végezték az „üzemszerű átírásokat”? Éppen a főpapok „másolatai” – az ismert körülmények között– hogyan fogadhatók el hitelesnek?*

II. András érméin[321] sincsenek latin feliratok, ami alátámasztja, hogy a király feltehetően nem használta a latint, ami csak a XIV. századtól terjedt el (10. ábra).

[320] https://aranybulla.hu/aranybulla-eredeti-szovege/ https://index.hu/belfold/2022/04/24/a-800-eves-aranybulla-het-peldanyban-keszult-de-mara-egyik-sem-maradt-fenn/ https://rubicon.hu/cikkek/az-aranybulla-peldanytortenete

[321] Hóman Bálint: Magyar pénztörténet, 1000-1325. Budapest, 1916. 300. A XII. századi pénzek metrologiai adatai. https://upload.wikimedia.org/wikibooks/hu/2/2f/II._Andr%C3%A1s_p%C3%A9nzei.png

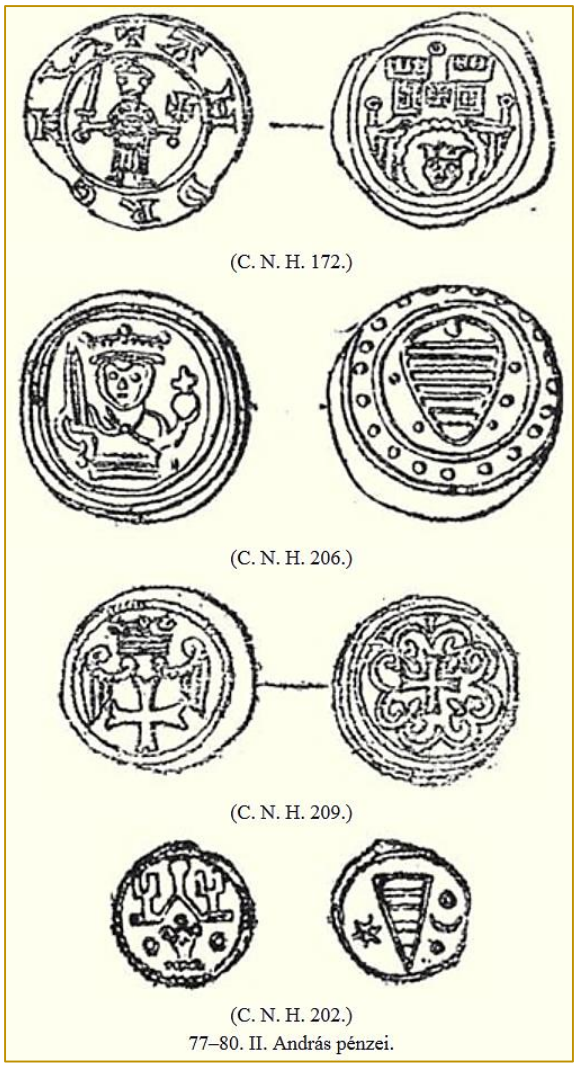

10. ábra. II. András érmeiről a kereszténység feltételezhető, azonban nem látni latin feliratot

Egy külön tanulmányt megérdemelne, *miért lehet oly kevés az ómagyar nyelvi emlékek száma, és mely latin nyelvű – hitelesnek elfogadott– dokumentumok eredeti példánya veszett el? Vajon a dokumentumok megőrzése volt a siralmas, vagy a gonosz erők pusztítása hatalmas?*

Szent István is miért írt volna latinul intelmeket a fiának? Vajon, miért éppen az inkvizíciót kiszolgáló domonkos szerzeteseknek[322] *volt oly fontos a magyar őshazakutatás? ...stb.*

[322] 1215-ben alapították Toulouse-ban. 1215-ben választották királlyá II. Frigyest is, akinek uralkodása alatt érte el fénykorát a Nápoly-Szicília-i Normann Királyság. Magyarországon ekkortájt II. András uralkodott, aki szászokat telepített be, német-barát politikát folytatott, a beregi egyezménnyel az egyházi sérelmeket orvosolta.

11. ábra Azok a képek, amelyekkel szemben a régészek értetlenül állnak, könnyen megfejthetők az egyiptomi hieroglifák és a magyar nyelv segítségével.

Az archaikus kultúránk eredete egészen az ún. Aranykorig visszavezethető. Göbekli Tepéről olvasva ugyanis feltűnt, hogy amely ábrázolások előtt a régészek értetlenül állnak, ott felsejlik vagy egy-egy egyiptomi hieroglifával való hasonlóság, vagy valamilyen ezoterikus jelkép (11. ábra), aminek jelölése/jelentése a magyar nyelvben is felismerhető. Ezúton is igazolható, hogy a magyarság archaikus jellegű kultúrája *a Fekete-tenger környéki kultúrában gyökeredzik*.

„Tehát a 2000-es Semino és a későbbi vizsgálatok óta ugyan sokat finomodott az európai népesség genetikai feltérképezése, de ettől függetlenül a 2017-es összesített genetikai adatok alapján a jelenkori magyarság főbb genetikai jelzői továbbra sem finnugor/uráli eredetet tükröznek, hanem alábbi gyökerekből eredünk: ~45 ezer éves őskőkori "aurignaci" paleolit vadászó-gyűjtögető európaiaktól fennmaradt: 8,5%, ~30 ezer éves késő kőkori "gravetti" vadászó-gyűjtögető eurázsiaiaktól (a legjellemzőbb): 30%, ~8000-6000 éve az újkőkori Közel-Keletről idetelepült földművelőktől Körös-Starčevo:16%). mediterrán embertípus (8%), anatóliai, kaukázusi eredetű, a Dunántúli *Lengyeli műveltség*: 6,5%, a bronzkori és vaskori keleti betelepülések emberei (kurgánok, szkíták, kelták) ma: 18,5%, de a többség továbbment Nyugat-Európába (ahol ma a legjellemzőbb).
A vaskor végére létrejön a ma is itt élő, többgyökerű magyar nép a Kárpát-medencében (a mai génállomány 87%-a)! Az ekkorra létrejött lakosságnak a Kárpát-medence, a Közel-Kelet, és a Pontusz–Kaszpi-sztyeppe tekinthető őshazájának. Ehhez jönnek a későbbi további keleti (sztyeppei és közel-keleti) beáramlások miatti csekély felülrétegződések vagy génrokon betelepülések; szarmaták, jászok, dákok, némi távol-keleti gén (N1c) beáramlás a hunokkal (ez később feloldódik a helyi őslakosságban), avarok, griffes-indások, Árpádék honfoglalása: többnyire R1a+R1b jelzők a keleti szomszédból. Ez tehát a magyarság genetikai származása, ami illeszkedik a régészeti adatokhoz.”
A magyarság a Kárpát-medencében alakult ki többszörös összeötvöződések következtében.

12. ábra. A magyarok eredete több kutató munkájának összegzése alapján,[323] azaz a magyar nyelv itt alakult ki a Kárpát-medencében.

[323] http://magyarokeredete.blogspot.com/p/ii-embertan-vercsoport-genetika.html

Egy „Anonymus” blogger[324] a kutatókra hivatkozva gyűjti a magyarság eredetére vonatkozó tudományos munkákat. Tőle a 12. ábrán olvasható idézet egyszerűsítve és az alábbi térkép (13. ábra), amely mint kiindulás alkalmazható, amikor a magyarság eredetéről beszélünk.

13. ábra. A magyarság őshazája a Kárpát-medence és a Fekete-tenger környéki kultúra.

A magyar nyelv tehát itt formálódott a Kárpát-medencében, az ún. Fekete-tenger környéki kultúra egyik legjellemzőbb elemeként, mivel az archaikus sajátosságait máig megőrizte. Ennek tárgyi bizonyítéka például a Szent Korona is[325].

„Árpád katonanépe nem taposott el egy magas szintű műveltséget, civilizációt, hanem a Kárpát-medence őslakóival szövetségben, az őslakók szellemiségéhez messzemenően alkalmazkodva, mégis a római kereszténységet rájuk erőltetve hozta létre Európa akkori legkorszerűbb államát, ***és az a műveltség magyarul beszélt."***[326]

Számos megállapítás a blogger összefoglaló értékelésében (12. ábra) tisztázást követel. Pl. A „kurgánok, szkíták, kelták” keletről települtek be, és a nagy hányaduk tovább vándorolt Nyugat-Európába. *De hol lehetett a kelták őshazája, kit értenek a kutatók szkíták alatt és kikre vonatkozik a magyarok hagyománya, amikor szkítákat emlegetnek?*[327] Megjegyzendő, hogy a Nyugat-felé való továbbvándárlás

[324] A magyarság eredete blog http://magyarokeredete.blogspot.com/p/ii-embertan-vercsoport-genetika.html
[325] Lásd a *Szent Korona, mint az ókeresztény hitvilág jelképe* c. tanulmányomat e kötetben.
[326] A blogger hivatkozása Cser Ferenc-Darai Lajosnak feltehetően innen eredő idézetére: http://www.leventevezer.extra.hu/folytonos.pdf
[327] Hasonló kérdésekkel foglalkozom a *Hol volt, hol nem volt a „Selyemút“* c. tanulmányomban e kötetben.

úgy is értelmezhető, hogy e népek és az utódjaik *(a hunok) terjesztették szinte az egész Európában a kultúrát (beleértve később az ókereszténységet is).*

Kiindulásként feltételezhető tehát, hogy a magyarság a magas szellemiségű ókori világ szerves részeként formálódott, majd a pártus- és hun birodalmak példájára, (az urartui és méd hagyományt követve) *a Szent Korona népeit szövetségbe szervezve vérszerződéssel jött létre! Európa kultúrájának a gyökere együtt formálódott a magyar kultúrával közösen.*

Bár a Kárpát-medence folyamatosan lakott, azonban a hagyományaink szerint csak Álmos óta beszélhetünk magyarságról, és ezt ne akarjuk átírni! Megjegyezve, feltehetően a Károly Róbert (Anjou-ház XIV. sz.) előtti történelmünket – benne a helyi lakossághoz viszonyítva eltúlozva a Urálontúlról érkező népesség mértékét– jelentős mértékben átírták, hiszen szinte mindenhol tetten érhetők a csúsztatások. Ezt igazolja a Képes Krónika 18. ábrára felrakott idézete is.

Azonban az a nép, amit, ma magyarnak nevezünk, egy kevert népesség. A magyar nyelv –ha őrzi is archaikus jellegét– nem azonos az ősnyelvvel, ami az ős arámi nyelv lehetett. Ugyanis az arám nyelvi emlékek átnevezésével, ezek kisajátítására törekednek a nyelvészek.

E logika mentén (ha tehát nem nevezünk mindent magyarnak a múltban) az igazság feltárható és a külső támadások is kivédhetők. A fontos kérdés: *vajon mikor és hogyan erőltethették a római kereszténységgel a latin, majd később a német nyelvet a magyarokra? Hogyan írhatták át úgy a történelmünket, hogy ezt mi magyarok csak úgy hagytuk?*

Ennek a bonyolult helyzetnek a feltárására teszek kísérletet a két történelemhamisítással foglalkozó vitaanyagommal.

E vitaanyag első két fejezetében villanásszerű képek megjelenítésével igyekszem az olvasóban felkelteni az érdeklődést az olyan kérdések iránt, mint „*Hogyan jöhetett létre a világméretű hamisítás?*” és „*Vajon kik és milyen célból hamisították meg az európai történelmet?*” Ez az első rész megközelítően a Magyar Őstörténeti Konferencián elhangzottak néhol kicsit bővítve, és egy önálló fejezetbe áthelyezve a nyelvtudomány csúsztatásaival foglalkozó téma.

E történelemhamisítással kapcsolatos vitaanyag további fejezeteiben – témakörönként rendezetten – a vitákra érdemes felismeréseimet szeretném közreadni kiegészítve olyan tájékoztatásokkal, amelyek jelentősen befolyásolták az erősen valószínűsíthető hipotéziseim kialakulását, amelyek összefoglalóját a VIII. fejezet tartalmazza.

Az időszámítás módszertanaival a III-IV. fejezet foglalkozik.

Az V. fejezetben igyekszem beláttatni a gótok fiktív jellegét,

a VI. fejezetben a nyelvészet csúsztatásai hívom fel a figyelmet,

a VII. fejezetben azt a témát járom körül, milyen hamisításokkal élt a bizánci görög kultúra, megjegyezve, hogy a más kutatók megállapításainak tömör figyelemfelkeltő ismertetését csak a IX. fejezet tartalmazza.

I. Hogyan jöhetett létre a világméretű hamisítás?

A fiktív korokat nem szabad „naptárhamisításként” értelmezni, hiszen nem is beszélhetünk a mai értelemben vett naptárhasználatról. Tévednek, akik ezen az alapon kreálnak cáfolatokat. Adott korokat fiktívnek véve az elemzések könnyen akár még Jézus létezésének a tagadásához is elvezethetnek.
Ugyanakkor Jézus Abgar királyhoz írt levelét bizonyára azért tartják hamisítványnak, mert az eredetét a régészek csak a IV. századra datálták. Ez azonban inkább arra bizonyíték, hogy Jézus 3 évszázaddal később született. Ekkor viszont éppen a későbbi – a Megvilágosító Szent Gergelyről szóló – történet a töltelék (annak ellenére, hogy csak a IV. századtól vannak hiteles, a kereszténységet igazoló régészeti leletek).

A 14. ábrán összefoglaltam a legfontosabb szempontokat, hogyan jöhetett létre a hamisítás, amelynek pontjaira még külön-külön kitérek[328]. A lényeg most csupán annyi, hogy Klaus Weissgerber által leírt ún. átfolyásos technika[329] sokkal árnyaltabban kezeli a fikciók megítélését, mint a naptárhamisításos megközelítés.

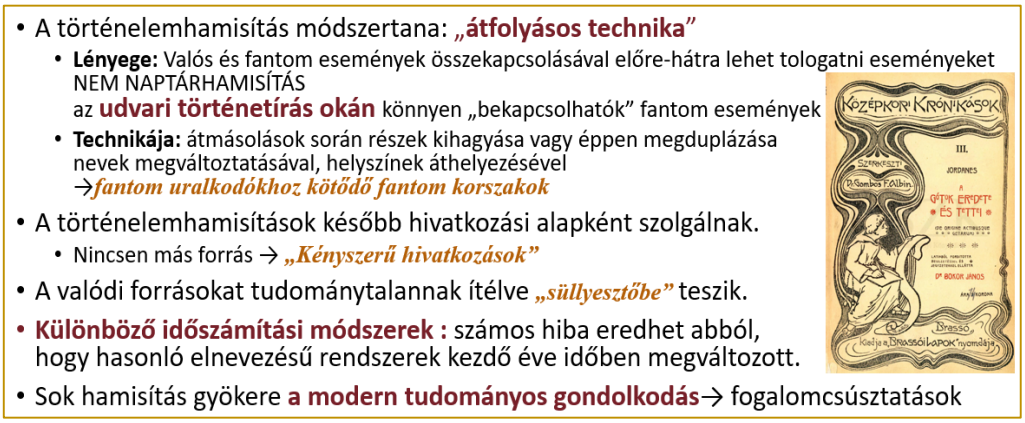

14. ábra. A történelemhamisítás módszertana, a képen Jordanes: A gótok eredete és tettei c. könyve, amelynek előszavában igen hasznos információk találhatók a fordítótól.

Amennyiben a többféle időszámítási rendszer keveredéséből eredő valós és fiktív események ide-oda tologatásával – nemcsak időben, hanem gyakran térben is – ún. „javítgatásokat”, azaz események egymásba „átfolyatását” feltételezzük, egy sokkal árnyaltabb képet kapunk az I. évezredet érintő[330] hamisításokról. Ily módon akár azon sejtések is elfogadhatóvá válhatnak, hogy egyes történetírók bizonyos középkori szereplőket, eseményeket – mint mintákat – visszavihettek sokkal korábbi időkbe, ezzel kitöltve azon lyukakat, amelyek képződését feltehetően a fiktív Macedón dinasztia létrehozásával VII. Konstantin indíthatta el, majd a germánok folytatták a Karolingokkal. Az események összekapcsolhatósága érdekében a rendteremtő történészek – elfogadva a hamis írott forrásokat – folyamatosan csúsztatásokra kényszerülnek.

Ezt nevezzük ma történelemtudománynak?!
És a többi tudományág ezt támogatja vagy erre épül?

Az ilyen jellegű csúsztatások következményeként összességében **közel 300 évnyi időszak került betoldásra a történelembe**, aminek eredménye például, hogy Jézus születésének kényszerű hátrébb tolódásával több évszázadon át Augustus nevét felvevő császárok uralkodtak.

[328] Részletesebben az 1. számú függelékben
[329] Heribert Illig - Klaus Weissgerber: Magyarok a kitalált középkorban. Újraírt történelem. Allprint, 2003.
[330] A hamisítások átnyúltak a II. évezred első felére is.

Érdemes mindenkor megvizsgálni a történetíró hitelességét. Jelen esetben: *Vajon miért nem ismert a rómaiak sokezres mészárlásaitól egyedüli túlélőként megmenekülő zsidó származású, mégis a rómaiakat dicsőítő Iosephus Flavius halálának időpontja, amikor a császárok pártfogoltjaként az udvarukban élt sok évtizeden át? Vajon Iosephus – az állítólagos görög – szövegeinek a jóval későbbi ún. latin fordításai mennyire szolgáltathatnak valós információt Júdea és Róma I. évszázadi kapcsolatáról?*

Időszámítási módszerek összevetéséből eredő furcsaságok

De ki lehetett valójában Augustus császár?

15. ábra. Mikor született Augustus császár?

A hagyomány szerint születésekor a „Spica a Napban” állt, például 279. szept. 23-án, azaz közel 3 évszázaddal később, mint Augustus császár elfogadott születési időpontja. (15. ábra)

Mily véletlen, ekkor éppen a véreskezű Diocletianus császár uralkodott, akinek pénzérméjén is ott az „Augustus” felirat! A hagyományos nézet szerint a véres kezű Octavianus veszi fel az „Augustus nevet” akkor, amikor egy arculatváltás következtében, i. e. 27-ben a köztársaságról áttér a császárságra. A két dátum között több mint 300 év a különbség, pedig nyilván ugyanazon személyről lehet szó.

Íme, még néhány további bizonyíték:

A császárok listáján 220 év különbséggel két III. Konstantin is szerepel! (16. ábra)

N	Portré	Dinasztia	Uralkodó	*Latin* és magyaros név	Uralkodott	Megjegyzések
[15.]		*Hérakleiosz*	**Hérakleiosz** * 574 † 641. február 11. (67 évesen)	*Heraclius*	610–641 (31 évig)	Phókasz hatalmának megdöntője
[16.]		*Hérakleiosz*	**III. Kónsztantinosz** * 612. május 3. † 641. május 24. (29 évesen)	*Constantinus* Konstantin	641 (pár hónapig)	Hérakleiosz fia, Hérakleónasz féltestvére
		[74.] **Honorius** ld. fent	Theodosius	395–423 I. 17. VIII. 15. (28 év)	• **Priscus Attalus** – 409–410, 414–415 – A vizigótok ismerték el császárnak. • **III. Constantinus** – 407–411 – Trónbitorló. • **II. Constans** – 409–411 – III. Constantinus társbitorlója. • **Maximus** – 409–411 • **Jovinus** – 411–413 – Bitorló. • **Sebastianus** – 412–413 – Jovinus társbitorlója.	
		[75.] **III. Constantius** FLAVIVS **CONSTANTIVS** AVGVSTVS * 370 körül † 421. szeptember 2.	Theodosius	421 II. 8. IX. 2. (~7 hónap)	**I. Theodosius veje**, Honorius társcsászára.	

16. ábra. III. Konstantinból kettő is felkerült a császárok listájára 641-421=220 év eltolással.

A „lyukak” legékesebb bizonyítéka azonban az, hogy Portugália történelmében egyszerűen nincsen évszám 1163 és 1422 között! A XV. században az ERA [331] időszámításról áttérve a Krisztus születése szerintire, elvileg csak 45 év lehetne a különbség. [332]

Önmagában már az is érdekes, *miért volt szükség a VI. században utólag egy ERA500-zal induló új időszámítás bevezetésére?*

Az I. évezredet érintő legjellemzőbb hamisítási technikák *a nyelvészeti csúsztatások mellett* (ld. részletesebben kidolgozva a VI. fejezetben) *a különböző időszámítási módszerek helytelen összekapcsolása.*[333]

Az „Úr születése szerinti időszámítás” megjelölés a húsvét-időpontok számításával kapcsolatosan maradt fenn. Dionysius Exiguus az Úr születésére hivatkozva jelölte meg a Diocletianus császár trónra lépéséhez igazított időszámítást. Azaz a VI. században ő még tudta, Jézus csupán 3 évszázaddal élt korábban.

Diocletianus-féle időszámítás harmadik neve: Mártírok kora. *Vajon kik lehettek a mártírok a IV. században?* Kézenfekvő: Jézus tanítványai és a követői. Diocletianus alakjában mintha a véreskezű Octavianus jelenne meg.

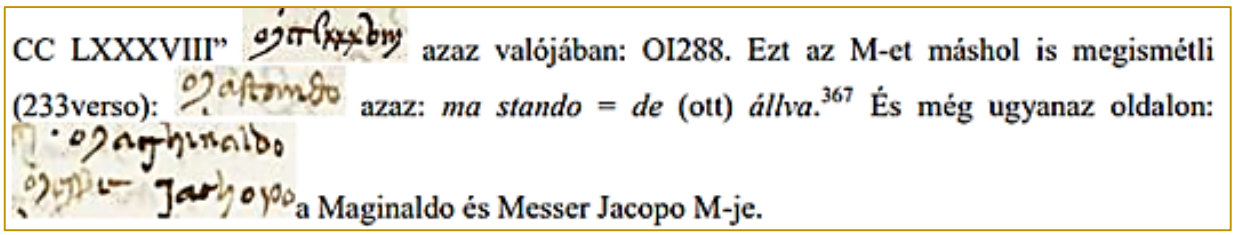
CC LXXXVIII” azaz valójában: OI288. Ezt az M-et máshol is megismétli (233verso): azaz: *ma stando* = *de* (ott) *állva.*[367] És még ugyanaz oldalon: a Maginaldo és Messer Jacopo M-je.

17. ábra. Részlet Fábián Sándor: Történelmi szürreál. Az Igazság Kálváriája c. munkájából.

A IX. századi német krónikás, Regino apát alkalmazta először a „Krisztus születése szerinti” időszámítást, ami Fábián szerint (17. ábra) később a XIV. századi Villani-féle firenzei krónikákban „OI” rövidítéssel jelenik meg.[334] E krónika nem lehet az eseményekkel egyidejű, mivel a képen látható OI288-t csak a IX. század után – azaz az évszámokat visszafelé kalkulálva – írhatták. Könnyen lehetséges azonban, hogy az „Úr szerinti időszámítást” összekeverték (*vajon szándékosan vagy véletlenül?*) a „Krisztus születése szerintivel”, ami ilyenkor 284 évnyi eltérést eredményezhetett.

Ennek okán ismerhető fel oly gyakran a megközelítően három évszázadnyi eltérés, ami lehet több vagy kevesebb, hiszen *nemcsak betoldottak, hanem bizonyíthatóan el is hagytak eseményeket.* Például mivel az ókeresztenységnek a Kárpát-medencei terjedését a germán gyökerű gótokhoz és nem a szkíta gyökerű korai hunokhoz kötik, így aztán nem érthető az identitás-zavarosnak elkönyvelt, magukat zsidónak tartó *erdélyi szombatosok*[335] helyzete, akik magyarul beszélnek. Bizonyára azért nem tartozhattak sem a római keresztények közé, sem a zsidók közé, mert az ariánus kereszténységüket őrizték makacsul, azonban ennek – feltételezhetően a korai hunok általi – terjesztését kitörölték a történelemből.

[331] Julián-féle naptár alapján számított, azonban fél évezreddel később indított időszámítás, mint ahogy a naptár már állítólag érvényben volt, ami pedig már önmagában egy képtelenség.
[332] Illig, Weissgerber 2003.
[333] Részletesebben ld. 1. számú függelék
[334] Fábián Sándor: *Történelmi szürreál. Az Igazság Kálváriája. Acta Historica Hungarica Turiciensia* 36. évf. 1. sz. (2021.) 155. https://epa.oszk.hu/01400/01445/00061/pdf/EPA01445_acta_hungarica_2021_1.pdf
[335] https://hu.wikipedia.org/wiki/Szombatosok (megj. Rádióban hallottam róluk először)

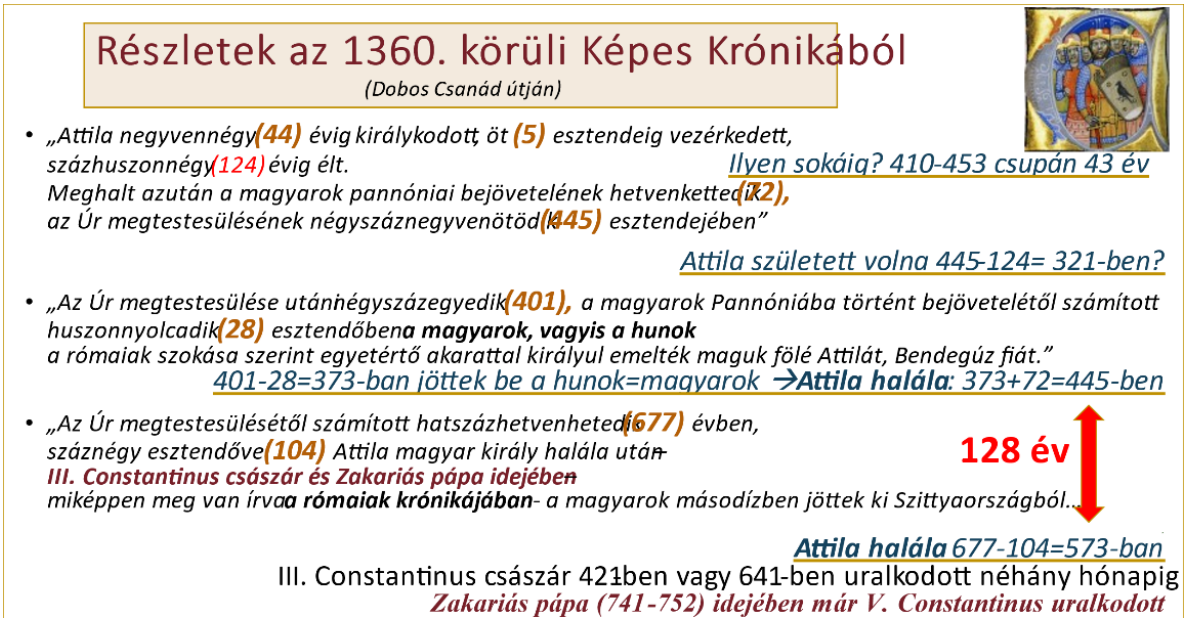

18. ábra Részletek a Képes krónikából Dobos Csanád válogatásában

A Képes Krónikából vett idézetekkel (18. ábra) jól szemléltethető, hogyan kerülhettek a téves átszámítások következtében ellentmondások a szövegekbe. Továbbá érdekelt, *mikor is élhetett egyidejűen a szövegben hivatkozott III. Konstantin császár és Zakariás pápa?*

Meglepett, Szent Zakariás csakis V. Konsztantinosszal uralkodhatott egyszerre. (19. ábra) *Betoldottak tehát utólag két Konstantint*, amiről a Képes Krónika összeállítói 1360 körül még nem tudhattak. *Ez nem zavart eddig senkit?*

		SZENT **ZAKARIÁS** O.S.B. * 679 † 752. március 15.	91. 741–752 XII. 3. III. 22. (10 év, 3 hónap)	*Papa ZACHARIAS* Zacharias	görög, Calabria március 15.
[27.]		*Izauri-ház*	**V. Kónsztantinosz** * 718 júliusa † 775. szeptember 14. (57 évesen)	741 (pár hónapig)	III. León fia, első trónra lépése
–		*dinasztián kívüli*	**Artabaszdosz** † 743	741–743 (2 évig)	trónbitorló, III. León veje
[27.]		*Izauri-ház*	**V. Kónsztantinosz** (2x)	743–775 (32 évig)	restauráció

19. ábra Zakariás pápa csak V. Konsztantinosszal élhetett egyidőben

A minap anyagvizsgálatokkal megcáfolták, hogy a Turini Lepel egy XIV. századi hamisítás lenne. Ez is egy jó példája annak, hiába végeznek kiváló munkát a kutatók, ha aztán az *eredményeiket a meghamisított forrásokhoz igazodva kényszerülnek tálalni*. Mivel a lepel IV. századi keletkezése nem értelmezhető, ha Jézus halálaként a 33. április 3-a az elfogadott dátum, így a lepelről annyit közöltek: „közel 2000 éves”. *A megállapításuk tehát attól függetlenül már csúsztatás, hogy hiteles-e a lepel, vagy sem.*

II. Kik, mikor, miért, mit hamisítottak?

E vitaanyag utolsó fejezete tartalmazza a más kutatók általi olyan feltárásokat, amelyek nyomtatott kiadványokban könnyen hozzáférhetők. Ezek részletező ismertetése helyett itt a második fejezetben csak azt a két témát érintem röviden, amelyek a Magyar Őstörténeti Találkozón, 2022. augusztusában is alhangzottak. Ez indokolja – a kereszténység témakörével kapcsolatosan –, hogy Jézus születési horoszkópja is szerepeljen itt, amit szintén átírtak. A két téma tehát:

- Hogyan és miért jöhettek létre fiktív birodalmak?
- A kereszténység történetétnek átírása érinti magyar történelmet

A probléma-körönkénti részletezés során a fiktív birodalmakról még lesz szó az V. fejezetben, ami némi ismétlést tett szükségessé, sőt a másik tanulmányom[336] is foglalkozik a fiktív arabbirodalmakkal. A téma bonyolultsága indokolja ezt az előzetes lényegi kiemelést. Logikailag idetartozik még az ún. Római Birodalom is, amelynek témáit egyelőre csak „körültáncolom" a „Kultúrák kisajátításának technikája a görögöknél" c. VII. fejezetben. Azt fontos előrebocsájtani, hogy jelentős szerepet játszottak a magyarság gyökerének elvágásában a különböző hamisítási technikák alkalmazása.

Hogyan és miért jöhettek létre fiktív birodalmak?

Ahogy Európa dél-keleti részén a Nagy Sándor fiktív birodalmáról szóló mese (az egyiptomi és perzsa kultúra kisajátítása révén) a görögöknek gyártott dicső kulturális múltat, ahhoz hasonlóan a germánok is igyekeztek maguknak olyan dicső múltat gyártani Nyugat-és Közép-Európában, amit jogalapként felhasználhatnak az uralkodásukhoz.

A gótok ellentmondásos történetét egy nem létező személy, Jordanes „írta meg", aki bizonyára azonos Aenea Silvio de 'Piccolominivel[337], III. Frigyes magántitkárával, a későbbi II. Pius pápával, aki, mint a humanizmus apostola őrződött meg az utókor számára.[338]

A humanista Lorenzo Valla *egész Európában el akarta terjeszteni a latin nyelvet*, aminek a pápa – az egykor latinul verselő udvari költő – a lelkes támogatója lehetett. Fritz Sturm ír arról, hogy a kezdetben latinul még nem tudó III. Frigyes dicsőíti a csak latinul verselő Enea Silvio de 'Piccolominit.[339] *Vajon hogyan érthette meg a verseit?* A göröggel[340] szembeni birodalmi latin[341] kötelezővé tételével a céljuk az európai nyelvek elnyomása lehetett. Közép-Európa ily módon fiktív birodalmak harapófogóba került, amiről talán sokáig nem is tudhatott, hiszen csak írott formában formálódott a hazugságok hálója.

Természetesen a fiktív személyek által készült krónikákat is megírta valaki. A kutatók véleménye szerint ezek a személyek jellemzően a XIV-XV. század táján élhettek[342], azonban az írásaikat és a fiktív lényüket a betoldott időszakra visszadatálták, ahogy ezt láttuk az előbb említett Iosephus Flaviusnál is. Azaz csak azidőtájt válhatott általános gyakorlattá a fiktív történetek gyártása, amikor az Anjou-ház, majd a Habsburg-ház uralkodói kerültek hatalomra a Kárpát-medencében. Azonban az „eretnekség" felszámolására alakuló Domonkos-rend szerzetesei már a XIII. században[343] elkezdhették a múltunk eltörlésére irányuló munkájukat.

I. (Nagy) Lajos utasítására 1360 körül készült a Képes Krónika, amelynek szövegtörténetén és magának a kódexnek históriáján is számos a fehér folt. Felmerült kérdésként, talán megrendelésre ez is csak

---

[336] Lád a *Hol volt, hol nem volt a "Selyemút"* c. írásom e kötetben.
[337] Heribert Illig - Klaus Weissgerber „Magyarok a kitalált középkorban - Újraírt történelem" Allprint Kft 2003.
[338] https://hu.wikipedia.org/wiki/II._Piusz_p%C3%A1pa
[339] https://f-book.com/mi/index.php?chapter=0101RITOAHUM
[340] Az ógörög feltehetően sok nyelv gyűjtőfogalmává vált a hellenizmus idején
[341] Egyértelműen szigorúan szabályozott nyelv, ezért sem lehetett életképes
[342] I. (Nagy) Lajos is 1351-ben készíttetett másolatokat az Aranybulláról természetesen latinul, és ezeket őrzi a magyar Levéltár.
[343] II. András harcban állt a trónért, és ezért nyugati szövetségeseket keresett, feltehetően ennek köszönhető a Domonkos szerzetesek megjelenése. https://hu.wikipedia.org/wiki/Domonkos-rend

azért készülhetett, hogy bővüljön *a hivatkozási lehetőség* az ún. reneszánsz – birodalmakat kreáló – történelemtudomány számára. Csakis ezzel magyarázhatóak a krónikán belüli ellenmondások (18-19. ábra). Ezáltal az Aranybulla 1351. évi „lemásolásának" a hitelessége is jogosan megkérdőjelezhető.

A fiktív Jordanes első írása: „*Az idők teljességéről vagy a római népnek eredetéről és tetteiről*" szól. Ebben Florus művét kivonatolja, kivéve Itáliának a gótokra vonatkozó történetét, amivel ő egészítette ki az írást.

A második könyve: „*Getica, a gótok eredete és tettei*", amire a történészek azért kényszerülnek hivatkozni, mivel nincsen más forrásuk. Ennek már önmagában gyanúsnak kellene lennie, mégsem lehet olvasni a gótok létezésének megkérdőjelezéséről.[344]

Jordanesnek nemcsak a forrásai kérdőjelezhetők meg, hanem az is gyanús, hogy *e két művét egyszerre fejezte be,* mivel mind a kettőnek végén megemlékezik Germanus fia születéséről.[345] Nyilván azért készült a Getica-val párhuzamosan egy másik könyv is – amiben vannak valós részek –, hogy így *a betoldásait a hivatkozások révén valósnak tudja láttatni.*

Ennyit a hivatkozási láncok végkimeneteiről, mennyire tekinthetők igaz állításoknak.

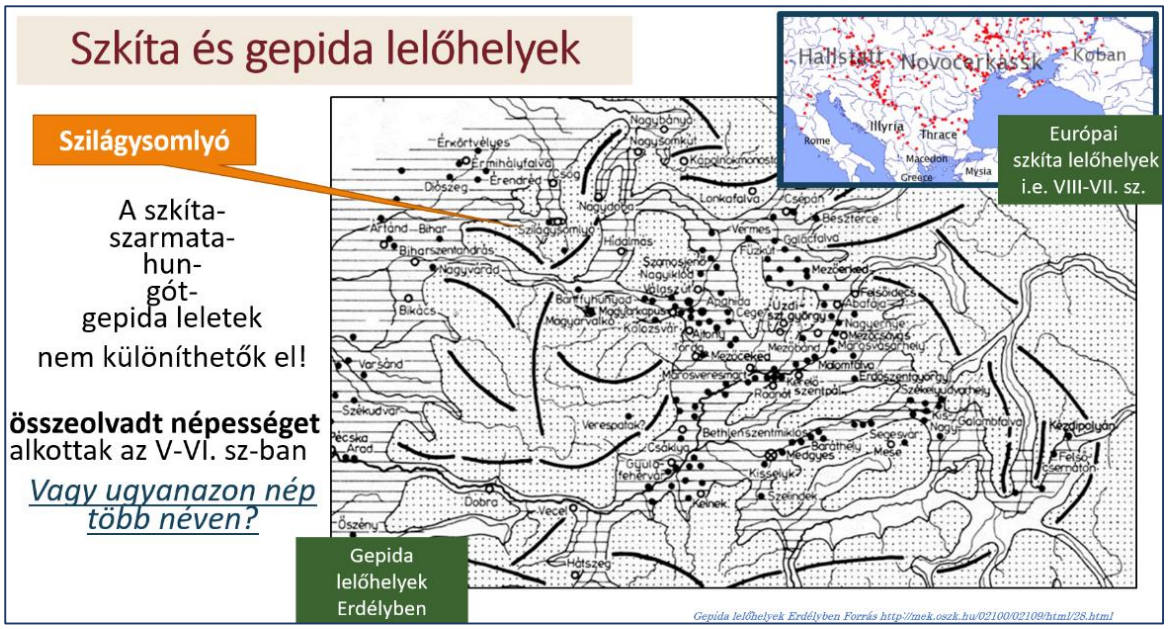

20. ábra Az erdélyi szkíta lelőhelyek szinte azonosak a későbbi gepida lelőhelyekkel, feltehetően az V-VI. századra összeolvadt népességként éltek.

Kérdés persze az is, hogy *a gepida kincsek hogyan lehetnek gótok, mikor a hunok mellett harcoltak a germánokkal szemben?* E témát a függelékben többoldalúan alátámasztom, hogy sem gót nyelv, sem gót nép olyan formában nem létezhetett, ahogy azt a történelem tárgyalja, azaz a gepidák sem lehettek gótok. *A fiktív gót birodalmak* létrehozásának a célja, az európai szkíta-hun gyökerek germánosítása. E törekvésüket alátámasztja, amikor hallstatti kultúrának nevezik (20. ábra) a Duna-menti szkíta leleteket.[346]

Az udvari jellegű történetírás célja – az uralkodó fényezése mellett – mindenkor az lehetett, hogy jogalapot szolgáltasson az utódláshoz ill. a terjeszkedéshez. A gótok útján behamisított dicső gyökerek pedig jó ürügyül szolgálhattak a hatalomra vágyó politikusoknak az uralkodáshoz.

Pedig például a mi saját (a rómait megelőző) kereszténységünket is jellemző ***gnózis*** – ami elvileg azonos lehet a szkíták tudásával – *sohasem szólt a hatalom birtoklásáról*. A gnosztikusnak nevezett

[344] Részletesebb kifejtés e tanulmány utolsó negyedében olvasható erről a témáról.
[345] https://mek.oszk.hu/16200/16211/16211.pdf
[346] Lásd a *Hol volt, hol nem volt a „Selyemút"* c. írásom e kötetben.

keresztények az üldözöttek voltak[347], mégpedig éppen azon birodalmat építő hatalom képviselői által, akik a kisajátított és átírt kereszténységet eszközként használták fel a saját hatalmuk kiterjesztéséhez.

Mivel a kutatók[348] szerint a „szkíta, szarmata, hun, gót és a gepida" leletek nem különíthetők el, ezért csak egy hamar összeolvadt, azaz ugyanazon gyökérből eredeztethető népességről beszélhetünk. Az ún. gepida kincsek is valójában fehérhun (szkíta) kincsek lehettek (20. ábra), megjegyezve, hogy a Kárpát-medencét már a gepidák, illetve a korai fehér hunok érkezése előtt is, legalább a vaskortól lakták szkíták (trákok, dahák).

Ráadásul a pre-szkítákhoz (de miért lenne PRE?) kötött legsűrűbb leletegyüttes Európában éppen a római Limes vonalára esik. *Vajon nem utólagosan – tudatosan a szkíta területet elbirtokló – határvonal kijelölésről van itt szó?* Kérdés: ha a dicsőséges Római Birodalom csak egy utólagos visszavetítés, – amit a kosszarvakkal ábrázolt Nagy Sándor (45. ábra) és a Ptolemaida-dinasztia meseszerű 300 éves története is valószínűsít – akkor *e korszakot érintő (azaz Diocletianus császár uralkodását megelőző) régészeti leletek vajon milyen kultúrához köthetők valójában?*

Az I. évezredet érintő történelem későbbi időszakai is problémásak. Heribert Illig kritikusai szeretik hangoztatni, hogy *az arab és a kínai történészek miért nem szólnak hamisításokról?*

Klaus Weissgerber a kínai történelmet az európaival összekapcsolva kimutatta, hogy az egyidejű események rögzítésével legalább két nagyobb szakadás igenis létezik.[349]

A Brémai Egyetem professzora, *Gunnar Heinsohn* „a kétszer induló arab időszámítás" hatására pedig felismerte az ősi örmény történetek és a „hidzsra" közötti párhuzamot, és ezen okra hivatkozva javasolta az ókori kronológia átdolgozását. Megállapította továbbá: a Grúz krónika más információt tartalmaz az örményországi arab helytartókra vonatkozóan, mint az arab-perzsa Tabari iskola listája.[350] Bár a pártusok kultúrájában – méd közvetítés révén – felismerhető az óperzsa hatás, azonban az már nem világos, *hogyan tüntetheti ezt fel arabnak bárki is, amikor az arab kultúra gyökerének elvileg a beduinok kultúráját kellene tekinteni* [351]

A kereszténység történetétnek átírása érinti magyar történelmet

A történelemhamisítási témakört csak színesíti, hogy III. Béla érmein (21. ábra) – aki Koppány leszármazottja – nem latin betűs az írás, hanem van, aki hébernek dokumentálja, azaz azonos lehet a Krími félsziget sírkövein talált írással. *III. Béla vajon miért verethetett „héber vagy olvashatatlanak tartott arab" feliratú érméket?*

[347] http://aranylaci.x3.hu/nag-hammadi/00%20-%20bevezetes.htm

[348] Herwig Wolfram, osztrák kutató átértékeli a korszakot. hivatkozik Bóna István munkásságára írására: https://multkor.hu/20090204_atertekelik_a_gepidak_tortenelmet?print=1. Továbbá Nagyné Dr. Hudák Krisztina szerint: „A több mint száz éve folyó szisztematikus régészeti munka egyre inkább azt a képet vázolja fel, hogy a szkírek, herulok, dunai szvébek, gepidák, hun kori osztrogótok régészetileg nem mutathatók ki, nem különíthetőek el a koinén belül."
https://rtk.uni-nke.hu/document/rtk-uni-nke-hu/NKE_RDI_doktori_tervezet_Hudak_Krisztina_2022.pdf
Azaz míg 3. század utolsó harmadában a Marosszentanna- Csernyahov kultúrában a trák, a szarmata és a gót? vagy inkább fehérhun (ún. thervingi) leletek még elkülöníthetők voltak, ez már az V. századra teljesen összeolvadt, ami hasonló gyökerű népekre utal.

[349] Kelet-Ázsiai kutatások: Illig, Weissgerber 2003. 39-40.

[350] Illig, Weissgerber 2003.

[351] Részletesebben lásd a *Hol volt, hol nem volt a „Selyemút"* c. írásom e kötetben.

21. ábra. Érdekes feliratú érmék a Kárpát-medencéből.

Mivel az érmék eredetére csak következtetni lehet pl. a többi sírleletből, érdemes megvizsgálni azt a kérdést is*, vajon Szent István latin feliratú érméi nem lehetnek-e utólagos hamisítványok? Milyen hiteles régészeti lelőhelyekről kerültek elő az ilyen érmék?* Különös tekintettel arra, hogy még II. András érméin se látni latin feliratot. *(10. ábra)*

Ugyanis – ahogy a bevezetőben említettem – a kereszténység történetének átírása is jelentős hatással lehetett a mi gyökereink elvágására. Elgondolkodtató, hogy az államalapító királyunk *hogyan adhatta át az öröklés jogát Orseolo Péternek*? Ő, mint velencei származású[352] örökös Magyarországot állítólag a Német-római Birodalom hűbéresévé tette, és ezzel megalapozta a császárok későbbi igényeit. Erről az a Képes Krónika számol be, amelyből még Attila királyunk halálának az éve is 128 év különbséggel adódik (18. ábra).

Orseolo Péter uralkodását még gyanúsabbá teszi a már 18-20 évesen 1032-ben pápává választott IX. Benedek története, aki a lateráni palotát valóságos bordélyházzá tette. Benedek támogatta III. Henrik német-római császár azon terveit, hogy leigázza az állítólag erős uralkodó nélkül maradt Magyarországot. 1043-ban kiátkozta Aba Sámuelt is az egyházból, hogy ismét Orseolo Péter kerülhessen trónra. Természetesen IX. Benedek pápa halálának körülményei sem ismertek. Három verzió van rá: vagy 1055 körül, vagy 1065-ben, vagy 1085-ben hunyt el, kinek mi tetszett jobban a saját meséjének alakításához. Azaz még a XI. században egy állítólag felforgató életet élő pápáról sem lehet tudni, mikor és hogyan halt meg. A pápaság intézményéből ebben az időben valahogy még nem a keresztény tanítások képviselete sugárzik.[353] Egyértelműen magának a pápaság intézményének is a célja ekkor még a népek feletti uralom megszervezése, aminek a ma ismert történetét csakis utólag írhatták meg, amin minden bizonnyal még a Képes Krónika kiadása után is sokat módosíthattak (19. ábra).

Szent István Intelmeit fiához – a ma ismert formájában – egy szerzetes írhatta, és ezért csak egy XV. századi példánya létezik (az eredeti „elveszett”), bár vannak korabeli hivatkozások rá. A szövegét átírhatták, míg az eredeti változatot megsemmisítették. *Miért szólt volna rímes latin prózában István a fiához?*[354] Csak a humanizmus idején terjedt el a latin nyelvnek a világi használata, és vált divattá a rímes verselés.

Modern történészek[355] egyetértenek abban, hogy István király hangsúlyozta a függetlenséget, és megvédte azt mind a császártól, mind a pápától. Bár a fő célja valóban országának keresztény állammá

[352] Orseolo Péter édesanyja bizonytalan (talán István nővére), apja Orseolo Ottó velencei dózse.
[353] Ld részletesebben Harsay Mária Magdolna: A magyar ősvallási örökség és a keresztény hitvilág kapcsolata. *Acta Historica Hungarica Turiciensia* 35. évf. 1. sz. (2020.) 185-230.
https://epa.oszk.hu/01400/01445/00060/pdf/EPA01445_acta_hungarica_2020_01_185-230.pdf
[354] http://blog.verselemzes.hu/jegyzet/szent-istvan-intelmei-imre-herceghez-elemzes/4/
[355] Köztük Engel Pál és Molnár Miklós.

tétele lehetett, azonban az már megérdemelne vizsgálódást, hogy *ókeresztények mintájára, vagy valóban a pápaság által a Német-Római Császárság alá rendelten?* Valószínűsíthető tehát, hogy amikor német érdekeltségű uralkodók kerültek a magyar trónra, azok dolgoztak azon, hogy Magyarország egy vazallus állammá süllyedjen, és ennek érdekében átírták történelmünket. Ezt igazolja az is, hogy Domonkos-rendi szerzetesek indultak felkutatni az őshazát. *Miért az idegeneknek volt ez fontos?* Minden bizonnyal, ha a germánok jogot akartak formálni Kárpát-medence elfoglalására, ehhez céljuk lehetett annak kimutatása, hogy a területet korábban germán gyökerű gótok lakták, valamint a magyarok csak betolakodó honfoglalók. Ezzel magyarázható, hogy a feltehetően hunok által terjesztett korai kereszténységből ún. gót kereszténység lett, bár ennek nincsenek régészeti bizonyítékai.

A kereszténység gyökerének átírása azonban már korábban elkezdődhetett. A régészek a VIII. századra datálják azt az ún. Constantinusi adománylevelet, amiben I. Constantinus [356](aki a halálos ágyán 337-ben tért meg) a pápának adományozza Itáliát[357]. Ilyen nyilvánvaló hamisítvány révén jött létre *a pápaság felsőbbsége a császársággal szemben.* Bár a pápa lett jogosult a korona „küldésére", ő nevezhette ki a királyokat, valójában azonban a Német-római Császár – a pápaság intézményén keresztül – gyakorolhatta hatalmát más államok felett. Ez a magyarázata annak, hogy *a pápaság történetét sokáig a császárok igényeinek megfelelően szőtték.*[358]

Külön tanulmányban szeretnék majd foglalkoznia a kereszténység történetének „átírásával". Az ún. nyugati zsidó kereszténység tapasztalatom szerint elsősorban a hatalom megszerzésének és megtartásának egyik fő eszköze lehetett, és mint ilyen sok piszok is ragadt rá, gondolok itt elsősorban a templomosokara és az inkvizícióra. Most pedig a Nyugat igyekszik elavultnak mutatni a kereszténységet, miközben a saját hatalmának kiterjesztése érdekében a neoliberális-ateista elméleteivel ismét hatalmas pusztítást végez. Jézus tanítása azonban olyan, mint az életet adó folyóvíz, ha be is szennyezték, képes az öntisztulásra, ami jól látható XXIII. János és VI. Pál pápák tevékenységén. Úgy vélem, éppen nekünk, magyaroknak igen fontos a szerepünk a kereszténység igazi lényegének a megőrzésében.

Még két előzetes kérdés:

926-ban vajon miért féltették annyira a szerzetesek – az állítólagosan még olvasni se tudó – kalandozó barbár magyaroktól a Sankt Galleni kolostorban éppen a könyveiket, hogy még Reichenauba is átmenekítették? [359] Nem inkább arról lehet szó, hogy éppen a hamisítások ellen harcoltak az ókeresztények és ezért rejtették el előlük a már elkészült hamis dokumentumokat?

Nagy valószínűséggel állítható, a történelem meghamisítása VII. Konstantin idejében, azaz a X. század közepe táján kezdődött, azaz a 926. évi események feltehetően hátra-datáltak.

Miért kellett utólag „Karácsonyra tenni" Jézus születésnapját? Nyilván, mert valóban akkor született, amit a hagyomány őrzött. A 22. ábrán látható horoszkópot néhány perc alatt állítottam fel. Jézus születési időpontja ezek szerint: 292. december 25-én, éjfél előtt néhány perccel.

[356] I. Constantinus NIS-ben (ma Szerbia, egykor Dacia-hoz tartozott) született 272, közel ahhoz, ahol Iustinos (Iustiuanus nagybátyja) 453-ban.

[357] Hamisított okirat https://hu.wikipedia.org/wiki/Constantinusi_adom%C3%A1nylev%C3%A9l

[358] Ennek bizonyítéka, mint alább majd látjuk, hogy amikor II. Sixtus pápa kezdeményezte a naptárkiigazítást, magához hívatta 1475-ben Regiomontanus csillagászt, akit 1476-ban feltehetően megmérgeztek. Nem volt ugyanis a pápáknak és a császároknak megbízható listája, amit Regiomontanus felfedett.

[359] Harsay 2020.

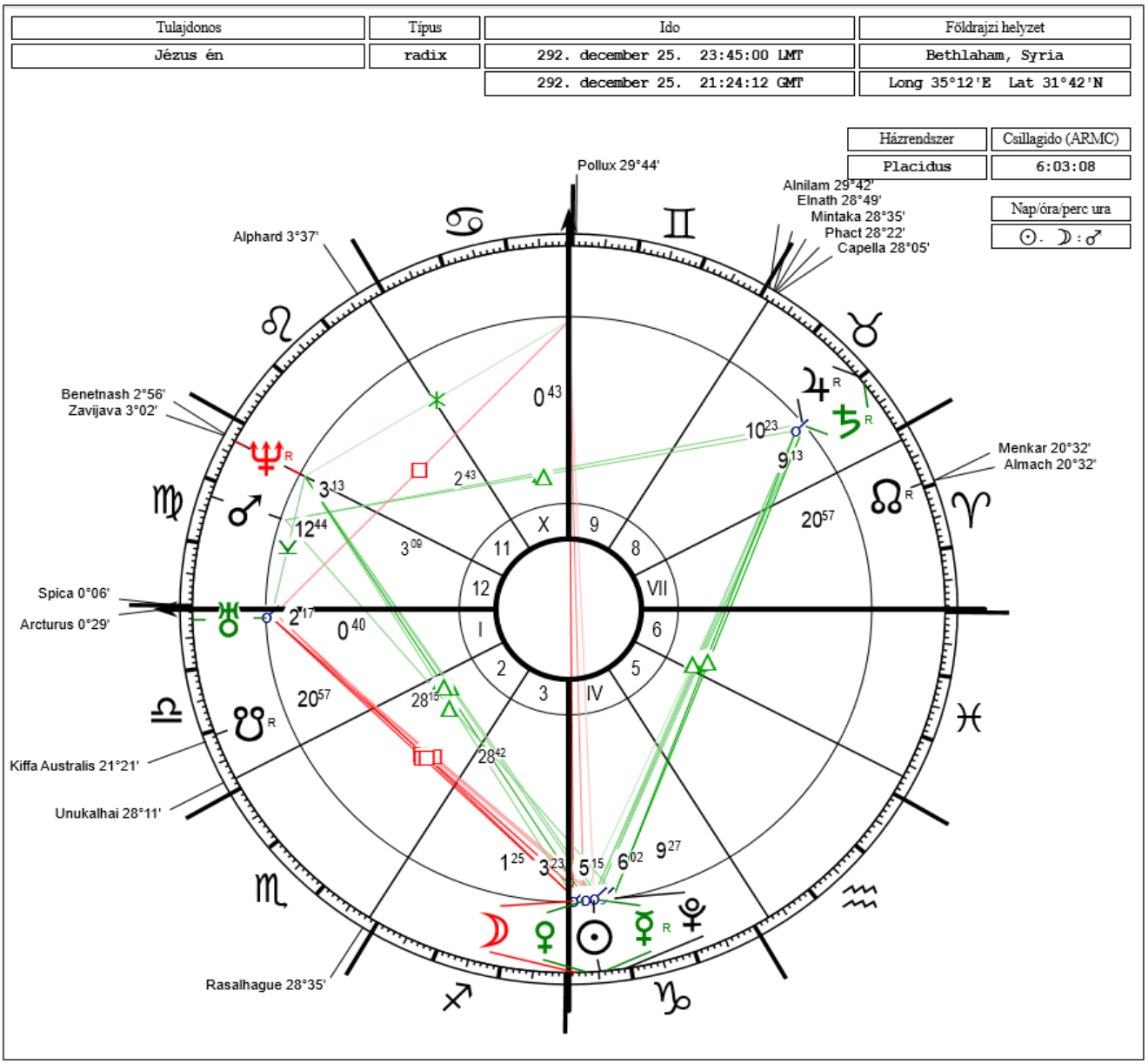

22. ábra. Jézus születési horoszkópja, a szerző Harsay Mária Magdolna készítette Placidus programcsomag felhasználásával.

A horoszkóp néhány legfontosabb jellemzője:

- Igen jelentős állócsillagok vannak együttállásban sarokpontokkal: az aszcendensén áll a Spica, a zeniten pedig a Pollux.
- A IV-8-12-es ún. „sötét házak” erős harmonikus kapcsolódásai utalnak a „túlvilággal” való kapcsolattartására.
- A IV. ház csúcsán álló 5 bolygó a kardinális Bak jegy elejére került, éppen a Tejút szakadásához, ahonnan az egyiptomi hagyomány szerint az istenek születnek.

- Az Uránusz helyzete az aszcendensén: új – felforgató – világszemléletet jelent, és mivel trigonban[360] áll a 9. házcsúcson[361] lévő állócsillagokkal[362] egyértelműen jelzi, hogy egy új IGE jelenik meg általa a Földön.
- 9 bolygó került a földjelekbe, csak az Uránusz van levegőjelben!
  →*Leszületett a Földre, megtestesült az „égi akarat = az IGE”*
  Nincsen bolygója sem a tűz, sem a vízjelekben!

Jézus születéséről ékiratos tábla – British Múzeum Nr.35429 – rosszul értelmezett, mivel a csillagállást nem lehet mai asztrológiai programcsomaggal előállítani. *Vajon mi hamis, a tábla vagy a megfejtése?*

Az újkeresztények kénytelenek voltak tehát számos ókeresztény hagyományt (mint Jézus születésének ünnepét) átemelni, viszont azok értelmezését gyakran átírták. Pl. a görög „parthea” szó szüzet jelent, így – azaz a SZŰZ szó átértelmezésével – lehetett a minden bizonnyal pártus származású Máriát, Jézus édesanyját összevonni – a magyar – Babbával, a védőanyával, aki befogadta a Teremtő Isten akaratát.

Innen a Földanya szóhasználatunk is.

SZŰZ gyök – a benne lévő hangok jelentése alapján értelmezhető – eredeti tartalma:

- Forrás az „SZ”, azaz a „szabályok szerint származtatottak”
- Kötőhang az „Ü”, azaz „a háttérben” (nem nyilvánosan)
- Kimenet a „Z” hang, „összefognak egy közös cél érdekében”.

Így érthető a szűzpecsenye is, hogyan lett szűz. A sertés gerinccsigolyáit – az összehangolt mozgás érdekében – hátulról összetartja.

[360] Trigon = kb. 120 fokos kapcsolat, olyan harmonikus állást jelent, amire az egyénnek nincsen ráhatása, szinte ajándékba kapja az Égiektől.
[361] 9. ház főleg a magasabb szellemiségre utal, pl. valláshoz való kapcsolata az egyénnek
[362] Szekeres és Orion csillagképek csillagjai a Bika (földi) jegy végén

PROBLÉMAKÖRÖNKÉNTI RÉSZLETEZÉSEK

III. Az idő története, az időszámítás kezdete[363]

Hahn István munkájából – egy múzeumpedagógia keretek között – készült előadás[364] jól érzékelteti a kronológiai tudomány problémáit. Ez alapján készült az alábbi tömör összefoglaló.

Bár számos írásos elmélet szól annak vizsgálatáról, hogy egy adott múltbéli esemény időpontját a mai időszámításunk szerint hogyan kell helyesen értelmezni, azonban a gond abban rejlik, hogy a múlt eseményeinek időpontja mindenkor más-más dokumentumban foglalt iránymutatáshoz viszonyítva alakult ki. Mivel a régészet, a geológia és az antropológia még nem áll olyan fokon, hogy e hivatkozott források állításait ellenőrizni tudná, ezért továbbra is a hibás hivatkozási láncolatok tömege képződik, egyre nagyobb káoszt teremtve a történelemtudományban.

A kronológia (latin chronologia, az ógörög χρόνος = idő és λογία = tan összetétele) az időszámítással, annak történetével, sajátosságaival és felhasználásával foglalkozó történeti segédtudomány. A kronológia *az események időbeli viszonylatait* állapítja meg, ezért az egyik legfontosabb a segédtudományok között, hiszen az események időbeliségének ismerete elengedhetetlen a történelemben. A legfontosabb vizsgálati területe a különböző típusú *naptárak összehasonlítása***,** ezek egymás közti viszonyának feltárása mellett az átszámítások lehetővé tétele. Tehát kritikus pont, hogy *az adott korban volt-e naptár, és ha igen, helyesen értelmezhető-e annak rendszere, beleértve a kezdeti időpontjának átszámíthatóságát?*

Bár az ún. természeti népeknek lehetett többé vagy kevésbé kidolgozott naptári rendszerük, azonban nem volt kialakult időszámításuk. Az évek folyamatos keltezésére olyan események szolgáltak, amelyet az emlékezet őrzött meg.

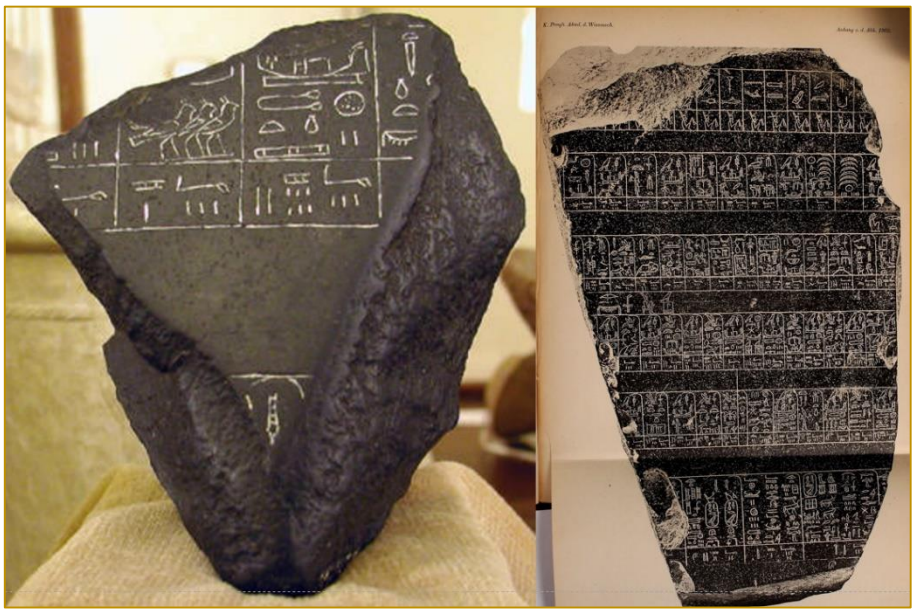

23. ábra. Palermói kő töredékek az egyiptomi király listából.

[363] Az Edelényi kastély múzeumpedagógiai foglalkozásán megtartott előadás tömör kivonata, amely Hahn István munkája alapján készült https://slideplayer.hu/slide/1889322/

[364] HAHN ISTVÁN: Naptári rendszerek és időszámítás, Budapest: Neumann Kht., 2004

Amikor pedig – pl. egy állammá alakulás kezdetén – felmerült az évek folyamatos nyilvántartásának igénye, akkor „hivatalból" határozták meg azt az eseményt, amiről aztán az időszámítást is elnevezték. Erre utalnak a Palermói kő töredékei (23. ábra), amelyek az egyiptomi királylistába[365], annak is nyilván az elejébe nyújtanak betekintést. Azonban az egyiptomi fáraók listái nehezen összevethetők. (A karnaki királylista sem teljes, súlyosan „sérült", amikor a köveket átvitték a Louvre-ba.)

Ugyanígy –azaz eseményekhez kötötten– tartotta nyilván a legkorábbi mezopotámiai, sumer társadalom is az egyes éveket. Minden sumer városnak megvolt a maga helyi eseménynaptára, ahonnan ismert az adott időszámítás kezdete (pl. az i. e. VIII. századi asszír királylista).

A korai középkorban bevezették az ún. *„indictio-ciklust"*, ami eredetileg az Egyiptomban 15 évenként tartott adókivetések ciklusát jelentette. Ezt az adókivetési módszert Diocletianus római császár 312-ben az egész római birodalomra kiterjesztette. A bizánci és általában a középkori időszámításban az indictio alatt olyan 15 éves ciklust értettek, amelynek éveit 1-15. sorszámmal látták el, de azt, hogy hányadik ilyen szakaszról van szó, sohasem tüntették fel.

Ettől eltérő keltezés alakult ki a nem despotikus módon kormányzott társadalmakban, vagy ott, ahol egy korábbi „kezdetleges demokrácia" emlékei erősebbek voltak. Az *„eponim keltezés"* abban áll, hogy minden évet egy-egy, rendszerint papi (de mindenképpen nagy tekintélyűnek tartott) hivatal évenként váltakozó viselőjéről neveztek el, és keltezésekben *az ő nevét* tüntették fel. Ilyen például az Athéni eponim arkhónok[366] katalógusát tartalmazó, i. e. V. századi felirat töredéke, vagy a Sullai éra[367] szerint keltezett „római császárkori" síremlék Kis-Ázsiából.

Az ókori időmeghatározások rendszere nagyon bonyolult, és nem érzékeltetett semmilyen időtartamot, nem jelezte a felvázolt események között eltelt időt. E hátrány kiküszöbölésére már az ókori Kelet történetírói és krónikásai is a *dinasztiák* vagy más hosszabb ciklusok szerinti keltezésekhez folyamodtak. Ahol ez *lehetetlen volt* (pl. *a görög történetírásban, mivel nem létezett átfogó görög államalakulat*), az alapvetőnek érzett eseménytől előre vagy visszafelé számolva próbáltak elképzelést adni az események időbeli helyéről. Nagyobb időtávlatok érzékeltetésére pedig az egyes évek helyett *nemzedékek időtartamával* számoltak (mükénéi korszak, trójai háborúk, a bibliai szerzőknél: pl. Ábrahám után hányadik nemzedék). Az olimpiai játékokat az egész hellénség ismerte és tiszteletben tartotta, a győztesek nevét rendszeresen feljegyezték az i. e. 776-ban tartott első (első ismert, feljegyzett győztes) olimpia óta.

Megjegyzendő, az ún. „időszámításunk kezdete előtti" adatok minden esetben kronológiai átszámítások, amelyekben ott van az ókori időmeghatározások rendszerének bonyolult voltából eredő tévedési kockázat.

Egyiptomi csillagászoktól származik és legkésőbb a hellenizmus idején került kidolgozásra az az időszámítási módszer, amely már minden esemény napra-pontos és egyértelmű keltezését volt hivatva elősegíteni, és –a teljesen azonos hosszúságú éveket számolva– egyben csillagászati és csillagjóslási számítások végzésére is kiválóan alkalmasnak látszott. *Nabú-nászir babiloni király trónra lépésétől kezdve szökőnap nélküli 365 napos éveket* számoltak. Mindig csak egy, a leghatalmasabb uralkodót veszi figyelembe a rendszer. A babiloniak után az asszírokat, majd a perzsákat, makedónokat és Augustus óta a római császárokat. (Megj. Ez részben magyarázat lehet arra, hogy az ún. Római Birodalom betoldott évszázadaiban miért kellett mindenkivel felvetetni az Augustus nevet.)

---

[365] A . III. Thotmesz uralkodása alatt készült karnaki királylista 61 fáraót sorol fel, de csak 48-nak a neve olvasható. Más királylistákhoz hasonlóan ez sem teljes, azonban az első és második átmeneti kor uralkodói szerepelnek amiket a legtöbb királylista nem szerepeltet. 1843-ben Emile Prisse francia kalandor darabjaira szedte és éjjel ellopta a királylistát tartalmazó kőtömböket, „Franciaország nagyobb dicsőségére", mivel tudta, hogy Karl Richard Lepsius vezetésével német expedíció tart Karnak felé.[1] *A súlyosan károsodott lista* ma a Louvre-ban tekinthető meg (Chambre des Ancetres).

[366] Az arkhón vezető állami tisztségviselő volt az ókori görög városokban, főleg Athénban. Eredetét tekintve a királyi címből származik. Az arkhón görög szó magyar jelentése "uralkodó, irányító" az αρχ- ("uralkodik, irányít") igéből származik. A szótő megtalálható a monarchia és a hierarchia szavakban is. Mivel e szó az AR gyökkel kezdődik, valami olyasmit is sugall, hogy az uralkodó Földön járó Isten.

[367] Lucius Cornelius Sulla Felix római hadvezér i. e. 138-78.(de inkább később)

A római történetírók az i. e. III. századtól kezdve egyes fontosabb eseményekről igyekeztek megállapítani, hogy azok *Róma alapítása után hány évvel történtek*, „ab Urbe condita”, rövidítve: a. u. c. A nagy esemény idejéről és pontos évéről a későbbi koroknak nyilván nem lehetett hiteles ismerete. Mivel Rómát – a régészet feltárásai szerint– nem egyetlen aktus keretében „alapították”, hanem vélhetően több kisebb településből évtizedek folyamán vált várossá, ezért lehetetlenség ennek kezdetét a mai időszámításunkhoz igazodva meghatározni. Végül M. Terentius Varrónak (i. e. 100 körül élt) elméletét elfogadva Romulus a 6. olimpiász 3. évében, azaz: i. e. 754-ben, Parilia ünnepén, április 21-én vonta meg jelképesen az új város védelmét mágikus módon biztosító határjelző barázdát. Azaz kb. 600 évvel visszafelé kalkulálva adta meg Róma alapításának időpontját Marcus Terentius Varro (Rieti, Kr. e. 116 – Róma, Kr. e. 27) római költő, polihisztor, akinek bár megadják születésének és halálának időpontját, azonban az életéről szinte semmit sem lehet tudni.

A keresztény világérák kialakításának ideológiai alapja az utolsó ítéletet az emberi történet végcéljának tekintő szemlélet, mely szerint a világtörténet olyan zárt egységet alkot, amely a kezdetektől – *az „első ember” megteremtésétől* isteni ütemterv szerint hatalmas időn, évezredes korszakokon át – halad *az isteni végítélet felé*. A teremtésnek csúcspontja Ádám „megalkotása”; az emberi történelem csúcspontja pedig a megváltást elhozó Krisztus. Bár ezen időszámítás elméletét mára már elvetették, azonban az egyes elemei érvényben maradtak. Az egyházi időszámításnak, azaz a nálunk is használatos polgári időszámításnak kiindulópontja az az év, amelyre az egyházi hagyomány Jézus születését teszi. *A Krisztus születését megelőző eseményeket csak a XVII. század óta keltezik „Krisztus születése előtt” jelzéssel.*

A következő fejezet az időszámítási rendszerek összevetéséről szól, amelyben elsősorban csak a magyar történelemtudományt érintő rendszerek kerülnek tömör ismertetésre. Azonban a helyzet tulajdonképpen ennél sokkal bonyolultabb, hiszen például a maják vagy a kínaiak naptárával is érdemes lenne bővebben foglalkozni.

Érdekes, hogy igen távoli kultúrák is mennyire hasonló logikával dolgozták ki az asztrológiai rendszereiket, illetve az idő múlásának dokumentálását, amelyek aztán a korai naptárak alapjaként értelmezhetővé váltak. Ugyanakkor csak elvétve ismertek ilyen jellegű információk Európa és Egyiptom történelméből, miközben az egyiptomi csillagászat igen fejlett volt, a Perzsa Birodalom idején pedig már akár közkinccsé is válhatott. Ugyanakkor döbbenetes, hogy ami ismert (például Klaudiosz Ptolemaiosz műve), avval kapcsolatosan hitelességi problémák merülnek fel.

Az ilyen jellegű felismerések késztettek arra, hogy többoldalúan közelítsek a probléma komolyságának feltárása felé.

IV. Időszámítási módszerek összevetése[368]

A mai időszámításunk kezdete

Az időszámítási rendszerek összehasonlítási problémájának gyökere abban keresendő, hogy a mai, azaz a Krisztus születése szerinti naptárak csupán a XI-XII. századtól kezdtek elterjedni és *bevezetésre csak a XVI. századtól* kerültek. (24. ábra)

- **Hazánkban az 1588-as pozsonyi országgyűlés határozata óta**
- Angliában 1753 óta
- Németországban 1775 óta
- Svédországban 1844 óta alkalmazzák hivatalosan
- Szovjet-Oroszország 1918-ban váltotta le a Julián-naptárat. (Nagy *Októberi* Szocialista Forradalom ezért esik *november* 7-ére)
- Görögország 1924-ben,
- **Románia 1926-ban vette át a gregorián naptárat.**

24. ábra. Gergely naptár bevezetése Európában.

Korábban az ún. ERA-naptár volt használatban, legalábbis a Római Birodalom területén. Máshol/máskor is előfordult, hogy jelentős eseménnyel indítottak időszámítást (25. ábra), azonban a Krisztus születés szerinti éveket majdnem 1000 évvel Krisztus születése után kezdték nyilvántartani! Visszamenően kb. 870-től fogadható el, és *nem azonos* az „Úr születése szerinti" időszámítással!

Az ún. ERA időszámítás is mintegy félezer évvel később került bevezetésre (ERA500-zal indították), mint ahogy már az alapja, a Julián naptár állítólag használatban volt.[369] *De hogyan lehetett egy naptár használatban, ha a hozzákötődő időszámítási rendszer nem?* Az ERA (az ún. provinciai) naptárt főleg Észak-Afrikában, a mai Spanyolországban és Franciaország nyugati felében használták. *Vajon miért kellett bevezetni 525-ben? Vajon nem azért, mert csak a VI. századtól lehet beszélni birodalmi provinciáról?* Eléggé értelmetlennek látszik, hogy többszáz évvel később indítsanak el egy időszámítást, mint annak a 0. vagy az 1. éve.

Hol , mikortól használták?	Éra neve	Jelentős esemény	Időpont
ókori görögök		az első olimpiai játékoktól	i. e. 776.
ókori rómaiak		Róma városának alapításától	i. e. 753. április 21.
Zsidók	Szeleukida	Szeleukosz Nikatór trónra lépésétől	i. e. 312-311
Keresztény világ, VI. századtól	Aera martyrum	Diocletianus trónra lépése	i. sz. 284. aug. 29.
Portugália, Kasztília, Aragóna	Pireneusi éra	Megj. XV. századig	i. e. 38. január 1.
Muszlimok		prófétájuk, Mohamed hidzsra-jától	i. sz. 622. július 16.
Európai kultúrkör XII. századtól	„aera vulgaris"	névleg Krisztus születésétől	i. sz. 1. (nincsen 0.)

25. ábra. Néhány Időszámítás bevezetése, ha az egy jelentős eseményhez kötött.

[368] HÁLÓ Közösségi és Kulturális központban a 2022. febr. 15-én megtartott előadás anyagának alapján.
[369] Julius Caesar i. e. 46-ban vezette be a róla elnevezett időszámítást, alapja az egyiptomi szoláris naptár. 45 év különbség van a mai és a Julián féle időszámítás között. A Rómában korábban használt holdnaptár már 80 napot késett a szoláris évhez képest.

Amikor a portugálok áttértek a Krisztus születése szerinti időszámításra 1422-ben, még csak ERA 1163-t írtak. A két időszámítás között elvileg csak 45 évnyi különbség lehetett volna, nem 259 év. *Vajon miért nem érdekel ez sem senkit? (megj.: 259+45=304).* Mennyivel logikusabb volt, amikor a dinasztiát alapító uralkodók indították el a saját időszámításuk kezdetét!

Adódik tehát, hogy azért lehetett szükség ilyen többszáz évvel későbbi bevezetésekre, hogy a korábbi eseményeket át lehessen kozmetikázni. Amíg nem szembesültem azzal, hogy a dicsőséges Római Birodalom bizonyára csupán betoldás lehet az Európa történelmébe (és ez okozhatta az ERA féle időszámítás bevezetésének szükségességét), addig egyszerűen képtelen voltam megérteni a római időszámítás lényegét, ami nem más, mint az I. évezredet érintő történelem hitelesítésének egyik legfontosabb eszköze.

Ezt valószínűsíti XIII. Gergely pápa naptárreformja (*1582.*) is, aminek a célja, hogy a Tavaszpont mindig március 21-re essen, amitől a naptár már 10 nappal eltért. Ha a Julián naptár bevezetését tekintve az eltelt évek alapján gondolkodunk, az eltérésnek már 12-13 napnak kellett volna lennie. Heribert Illig ennek alapján látta bizonyítottnak a kb. 300 évnyi betoldást az időszámításba.[370]

Ezt támasztja alá, hogy a naptárkiigazítást, már II. Sixtus (aki ma IV. Sixtus) pápa kezdeményezte. Magához hívatta 1475-ben Regiomontanus csillagászt, akit 1476-ban feltehetően megmérgeztek. *Nem volt ugyanis a pápáknak és a császároknak megbízható listája,* amit Regiomontanus felfedett. Közben tehát több, mint 100 év eltelt úgy, hogy tudták, szükség van korrekcióra. Érdekesség: Gergely nevéhez fűződő naptárreform után kezdték használni a középkor fogalmát.

Szekeres Sándor anyagából[371] másoltam ki, hogy mikor vezették be a Gergely féle naptárat az egyes országokban. (24. ábra) Míg Magyarországon a XVI. században, néhány országban csak a XX. században. Ezért „ünnepeltük" az októberi forradalmat november 7-én.

Óriási tévedési lehetőséget nyújt önmagában az, hogy időszámítási rendszereket visszamenően, valamilyen eseménytől indítva határoztak meg. Éppen ezen oknál fogva, hasonlóan problémás az arab időszámítás is. Hiszen Illigék szerint a római egyház az iszlámot gonoszságnak beállítva ERA 666-ban állapította meg a Hidzsra 1. évét. *De mi köze lehet a római egyháznak a Hidzsra naptár definíciójához? Miért ők állapítják meg az időszámítás kezdő éveként a Mekkából történő menekülést?*

Az arabok számon tartanak egy Próféta születése szerinti időszámítást is. Azonban kérdéses, *ki lehetett a Prófétájuk?* A történetükben zavaros, *miért kellett állítólag a rómaiak elől menekülnie Mekkából, ami 621-ben nem volt római fennhatóságú terület?* Heribert Illig azt valószínűsíti, Mohamed alakja egy kitalált személy. Életrajzába számos elemet átemeltek Arius életrajzából, akit valóban üldöztek a rómaiak, és tényleg el kellett menekülnie a (Kelet-) Római Birodalom területéről. Kérdés, *mikor?* Arius egy kihaltnak vélt korai kereszténység névadója, ezért e témára még visszatérek és a kereszténység kisajátításának feldolgozásával keresem a lehetséges válaszokat arra nézve, hogy *kik lehettek az ariánusok, azaz a „Jézus-követők"?*

Mindenesetre remélem azt sikerült szemléltetnem, hogy önmagában *ez a sokféle időszámítási módszer utólag számtalan tévedési lehetőséget eredményezhetett*. Másik tanulmányban[372] foglalkozom azzal is, mekkora fiktív arab birodalmakat voltak képesek létrehozni az ún. történetírók.

---

[370] Bár léteznek erőltetett kísérletek Illig-elméletének cáfolatára (Zsoldos Attila: „A történelem hamisítása." História, 2003. február. http://www.historia.hu/archivum/2003/0302zsoldos.htm.), vagy (Farkas Ildikó: „Kitalált történelem." História, 2003. február. http://www.historia.hu/archivum/2003/0302zsoldos.htm) , azonban ezek megkérdőjelezhetők. Ha Jézus 292. december 25-én született, akkor nem lehetett 325-ben Niceai zsinat, bár az érdekes, hogy elemzésem alapján 325. április 17-én lehetett. A hagyomány tudta, hogy Jézus december 25-én született, és éppen ezért erőltetett helyette december 24-vel kísérletezni. Állítólag a karácsony időpontja a 325-ben tartott niceai zsinaton különült el a vízkeresztétől, és került át december 25-re. A korban népszerű Mithrász-kultuszban a téli napforduló idején ünnepelték a Napisten születésnapját, a sötétség feletti győzelmét, ami alkalmat teremtett a kereszténység számára a pogány ünnep ellensúlyozására. A niceai zsinatot I. Constantin hívta össze, aki talán meg se keresztelkedett, és nincsen egyidejű dokumentum a zsinatról csak utólagos beszámolások.

[371] Forrás „Heribert Illig kitalált középkor-elméletének alapjai" című TDK dolgozat Szekeres Sándor nyomán

[372] Lásd a *Hol volt, hol nem volt a „Selyemút"* c. írásom e kötetben.

Nyilván kellett lennie kezdeményező –tudatosan a történelmet meghamisító– személyeknek,[373] azonban feltételezhető, hogy az igen zavaros I. évezred főleg olyan tévedések következménye, aminek a hátterében a nyugati gondolkodásra jellemző – a nyelvpolitikához hasonló – rendrakási szándék húzódik. Ezzel magyarázható, hogy a rendre törekvő kronológusok utólag vezettek be (visszamenő hatállyal) időszámítási rendszereket, amire az eseményeket átkonvertálták, ezzel azonban egyre nagyobb káoszt idéztek elő.

Az alábbiakban a legtöbb problémát okozó rendszereket ismertetem röviden.

Uralkodó személyéhez kötött időszámítások

Az uralkodók nevéhez kötődő (dinasztia jellegű) időszámítási adatok viszonylag megbízhatóbbak, mint a bizonytalan időpontú eseményekhez kötött időszámítások. Ilyenek pl. az Arszakida, a Julianus és a Diocletianus-féle időszámításra való hivatkozások. Ilyenkor is kérdéses lehet, mikor élt valójában az adott személy.

Mártírok kora (Diocletianus császár kora)

Az „Úr születése szerinti időszámítás" megjelölés a Húsvét-időpontok számításával kapcsolatosan maradt fenn. „Aera martyrumot" a keresztény világ 525-ben[374] vezette be. Dionysius Exiguus az Úr születésére hivatkozva jelölte meg *a Diocletianus trónra lépéséhez* (i. sz. 284. aug. 29.) igazított időszámítást. Azaz, Dionysius Exiguus a VI. században még tudta, hogy Jézus csupán 3 évszázaddal élt korábban.

A VI. században még tudták, hogy az Úr a III. század végén született.

A Diocletianus féle időszámításnak van egy harmadik neve is: Mártírok kora. *Vajon kik lehettek a mártírok a IV. században?* Számomra kézenfekvő, hogy Jézus tanítványai és követői, akik közül a mártírok *mind kis-ázsiai származásúak voltak*[375], azaz ők nem lehettek germánok.

E meglátásomat alátámasztja, hogy Pallasz nagy lexikonja szerint éppen Diocletianus császár emelte fel Galerianust, és a kettejük nevéhez fűződik a kegyetlen keresztényüldözés[376], Diocletianus uralkodásának idejét visszamenőleg ezért nevezhette az új keresztény világ a mártírok korának. Ha a betoldott időszakok[377] okán Jézus tanítványainak üldözését időben hátra lehetett tolni, akkor egy keresztényeket üldöző római császár – átírva az eseményeket– akár azok megmentőjeként is felléphet később. Ez a *284 évnyi „hátra-tolás" tehát könnyen átértelmezhetővé vált,* mivel Jézus valódi születése 292. december. Természetesen nem volt elégséges a hamisításhoz az adott időszak személyeinek és eseményeinek a megkettőzése, ezért nem is olyan könnyű a folyamat feltárása. Lehet találni azonban réseket, ahol el lehet indítani a nyomozást.

Több évszázadon keresztül több uralkodó is felvette az Augustus nevet – ezzel jelentősen megnehezítve a beazonosíthatóságukat–, így Diocletianus is, miközben az Augustus név nem egy közös dinasztiát jelöl. *Fantom római uralkodók lettek volna az I. évezred elején?*

---

[373] VII. Konstantin

[374] Az ERA számításával egyidejűen?!

[375] Idézet „Athanaric-féle keresztényüldözés gót orthodox mártírjai: Sabas, a majdnem mártírrá lett Sausalas, valamint Innas, Pinas, Rhimas, esetleg Nikétas és a megégetett 26/28 gót szent valószínűleg *kivétel nélkül kis-ázsiai származásúak,* vagy Kis-Ázsiából származók közösségének tagjai voltak, akik tartották egymással, illetve az anyaországgal a kapcsolatot. Így a gót fordítás nem volt égetően sürgős." (Megjegyezve vélhetően nem is létezett). ELTE Bölcsészettudományi Kar DOKTORI DISSZERTÁCIÓ Nagyné Hudák Krisztina A kereszténység története a Kárpát-medencében 374-456 között
Forrás: http://docplayer.hu/41976546-Doktori-disszertacio-a-keresztenyseg-tortenete-a-karpat-medenceben-kozott.html

[376] bár más írások szerint ők a manicheusokat üldözték főleg

[377] VII. Biborbanszületett Konstantinhoz köthető a fiktív időszakok betoldásának kezdete, amit a későbbi szerzetesek csak felhasználtak arra, hogy üldözöttekből megmentők lehessenek.

De valójában ki lehetett Augustus császár? (15. ábra, 15. old.) Octavianus kezdetben vérdíjat tűzött[378] ki az elit politikusokra a vagyonuk megszerzése érdekében, még Ciceró is felkerült a listájára. Antoniusszal politikai manipuláció révén (ellopott végrendelettel) leszámol, amivel polgárháborút robbant ki, és a végén megöleti még Cézár vérszerinti fiát is. Ekkor veszi fel először az „Augustus" nevet, és egyben egy csodás arculatváltás következik be nála. Ettől fogva békeoltárokkal, papokkal veszi körbe magát, és minden csupa fehér márvány lesz körülötte. *Létezhet ilyen arculatváltás?*

26. ábra. Betlehem a Galileai körzetben.

Jézus születésekor elvileg egy Augustus nevű császár uralkodott, aki azt a népszámlálást rendelte el,[379] amely miatt József és Mária Betlehembe utazott. Régészeti feltárások szerint azonban a mai Betlehem egy későbbi település, bár a nevének említése már jóval korábbi. *Nem lehet, hogy volt egy másik Betlehem is?* Ezután kutatva találtam egy olyan térképet (26. ábra), ahol Betlehem nem messze fekszik Názárettől, feltehetően azonos lehet Sepphorisszal[380], amelyről úgy tartják, hogy Szűz Mária szülőhelye.[381] Érdekes a története, különösen az a rész, hogy „Feltártak egy kőből épített vízvezetéket, amely a korai Omajjád időszakból származik (i. e. VII. század)" [382] *Hol voltak az Omajjádok ebben az időben?* A vízvezeték építése a perzsáknak és a pártusoknak köszönhető, és nem az araboknak. Gondolom, a történet írója összekeverte az i. e. és i. u. századokat. E tapasztalat is arra figyelmeztetés, óvatosan kell bánni az írott forrásokkal, szinte semmi sem az, aminek látszik.

Betlehem áthelyezésére Jeruzsálem mellé és Jézus eredeti szülőhelyének átnevezésére azonban azért lehetett szükség, mert Jézus idejében Galileában nem éltek zsidók, és Jézusnak egy zsidószármazást kellett kreálni[383]. Ennek okára még visszatérek a VII. fejezetben.

A véreskezű Octavianusból lett Augustus császár olyan jó kapcsolatot ápolt a zsidósággal, hogy a kérésére az ő költségén naponta kétszer is bemutattak áldozatot a jeruzsálemi oltáron. Halála után egy hónappal a szenátus „istenné" is avatta[384]. Milyen szép történet!

A zsidóság és a rómaiak összefonódását Szent Pál története is tovább erősíti. Azonban valahol már itt elkezdődhetett a keresztény kultúra kisajátítása. Az apokrif iratok szerint ugyanis Szent Pál Szent Péter testvére, és minden bizonnyal három évszázaddal később élt, az alakját megkettőzték. Kérdés csupán az, vajon *mikor kezdhettek hozzá a tudatos csúsztatáshoz, azaz Jézus életének átírásához?* Amit az is valószínűsít, hogy nagyon hiányos a Bibliában.

Jézus tehát tulajdonképpen a véreskezű Diocletianus császár uralkodása alatt születhetett A két dátum – i. e. 27., azaz a „köztársaság vége" és i. u. 279. Diocletianus feltételezhető születése – között ugyanis több mint 300 év a különbség!

---

[378] Bettany Hughes Octavianus-ról szóló dokumentumfilmje szerint
[379] Lk 2,1.
[380] Arabul: Zippori
[381] https://en.wikipedia.org/wiki/Sepphoris
[382] https://en.wikipedia.org/wiki/Sepphoris
[383] Ld. VI. fejezet. „Ki volt Nagy Sándor?"
[384] Arcanum.com/hu/online-kiadvanyok/Lexikonok-keresztyen-bibliai-lexikon-C97B2/a-a-C97B4/augustus-csaszar-C9930/

Mivel Jézus idejében még virágzott a Pártus Birodalom, *a további eligazodásban a pártusok története segíthet.*

Arszakida időszámítás kora

A Pártus Birodalom időszámítása Kr. e. 247–Kr. u. 228. között nem változik. A pártusok tudták, hogy Jézus – az ő időszámításuk szerinti –248. év végén született.

Azonban, ha Krisztus születése után az időszámításba történt közel 300 év betoldás, akkor értelemszerűen Jézus sem születhetett a mai időszámításunk elején. A hagyomány így megőrizhette az ünnepet, és nem utólag helyezték át Karácsony ünnepét december 25-ére.

Rögön felmerül a kérdés, *ha a mai időszámításunk szerint a Pártus Birodalom valójában 44-518 között állhatott fenn, akkor mikor lehetett a Hun Birodalom?* Az valószínűsíthető, időben közelebb állhattak egymáshoz, mint az köztudott. Feltételezhető, hogy az arszakidák akár *a Diocletianus féle „tisztogatás"* okán is (ami aztán több évszázadon át tartott) is nyújthattak segítséget a Hun Birodalom megszervezéséhez. Tán ez is az oka, hogy oly keveset tanítanak a Pártus Birodalomról, mert a hun annak a folytatása lehetett – és akkor már megosztva magát Európára és Ázsiára – a szászánidákkal párhuzamosan.

27. ábra. Érmék az ezred forduló közepén hasonló formájú koronával, a csüngők is láthatók.

A védelem fokozása[385] tehette szükségessé **az újjászerveződést** valamikor VI. század elején. Ekkortájt megváltozik a pártus érmeken a korona formája, és különösen feltűnő, hogy az ezt megelőző XLVI. ARSAK V. Vologaészész (II. Vologaészész örmény király fia) (ld. 27. ábra, balra lent)[386] érméjéről leolvasható, a feje úgy sugárzik, mint aki képes kapcsolatba lépni az égiekkel, azaz mai szóval hatalmas táltos is lehetett.[387] Az örmények hagyománya szerint az arszakidák Arméniának a hun dinasztiából származó uralkodói voltak (feltehetően tehát szkíta uralkodókról lehet szó). *Miért nem jön szóba szinte sehol, hogy a pártusok (is) szkíták lehettek?*

II. Vologaészész pártus király 105-től 147-ig (azaz korrigálva 398–440 között) két részletben – Arméniában is – uralkodott. *De hogyan lehetséges, hogy a fia* – az igen különleges koronájú NAGY ARSZAK (V. Vologaészész) – *csak 191-ben (azaz korrigálva 484-ben) került a trónra? Csak elírás*

[385] Aminek oka akár egy természeti katasztrófa is lehetett, 533-ban pusztult el Antióchia egy földrengést követő tűzvészben.
[386] Forrás: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Vologases.jpg
[387] Korábbi pártus uralkodók érméből is lehet következtetni a táltosi képességekre.

lenne? Vagy a pártusok történelmét is átírták? Mintha uralkodókat „közbetoldva” eltolták volna az apát a fiától.

Fontos tájékoztató jellegű adalék, hogy Arménia maradt a legtovább független, amikor a Pártus Birodalmat „elfoglalták a rómaiak” és állítólag a perzsák. Arménia keresztény állammá alakulásának – ahogy korábban már említettem – két különböző története van. *Vajon kinek köszönhető Megvilágosító Szent Gergely mesés története, aki csak Rómában találkozott a kereszténységgel és innen vitte* ***vissza*** *Jézus tanításait „Örményországba”, ahol később püspök lett?*[388]

A pártusok, amikor állítólag menekülni kényszerültek, a szkíta testvéreknél kerestek menedéket. Azaz a magyarok elődei (a szkíták) valamint a pártusok egymásra, mint *testvérnépek* gondolhattak. Ettől függetlenül – nem valószínű, de – lehettek köztük testvérharcok is, még az is könnyen előfordulhatott, hogy a Hun Birodalom megalakulásának a hátterében is örökösödési testvérharcok állhattak.

Elég zavaros is a pártus királylista (többen is uralkodhattak ugyanabban az időben), aminek talán a birodalom viszonylag laza szervezettsége lehetett az oka. A méd hagyományt követve HÉT HÁZ fogott össze, innen eredhet a krónikáinkban szereplő „honfoglalók” hét törzse is.[389] A 7-es szám már önmagában is elsősorban – valamely közös cél érdekében – az összefogást fejezi ki, a törzsek száma a valóságban lehetett ennél több vagy kevesebb, így az uralkodók száma is változó lehetett.

A tisztánlátásban sokat segíthet I. Justitianus császár szerepének vizsgálata, ami e tanulmány függelékei között a VII. fejezet „Kultúrák kisajátítása” témához kapcsoltan található meg.

Az arszakida és a diocletianusi időszámítások közötti eltérés

Eléggé elterjedt a köztudatban Tóth Gyulának azon nézete, hogy a naptárhamisítás valójában 532 év volt, mert csak a nagy húsvétciklusnyi időszakot lehet észrevétlenül betoldani.[390]

Mivel a napciklus 28 év, a holdciklus (19 év), ezért a naptárt csak 28*19=532 évvel lehetne úgy meghamisítani, hogy Húsvét ünnepe ugyanazon napra essen. Ez viszont egy olyan tudatos jellegű hamisítást feltételez, amit bizonyára már régen észrevettek és kiiktattak volna a kutatók.

Abban azonban van némi igazság, hogy az események ide-oda tologatásával, és a nem kívánatos részek „elhallgatásával” elvileg akár 6-800 hamisított év is lehet a történelemben. Tóth Gyula például – Antonio Bonfini és Kézai Simon adatait összehasonlítva – éppen 532 év betoldását feltételezi. Szerinte ugyanis Szent Orsolya halála és Attila Galliai hadjárata két olyan egyidejű esemény 236-ban, amelyek az említett két történésznél éppen 532 évre található meg egymástól.

Továbbá Tóth Gyula hivatkozik Bognár Ízes Zoltánra[391] is, aki a hunok bejövetelét egy rétestésztához hasonlítja, azáltal, hogy *az események szinte ismétlődnek a gótként ismert történetekkel*, csak a nevek megváltoznak közben. Ezért az „*Isten ostora és a tetrarkhák*” c. munkájában úgy véli, a *hunok bejövetele akár már 305-ben* – Diocletianus és Maximianus császárok uralkodása idején –megtörténhetett. Eléggé logikusan a keresztényüldözésekkel indokolja az eseményt, bár más úton[392] is ide lehet kilyukadni. Megjegyezve, a többhullámban Kárpát-medencébe kelet felől betelepülő szkíta gyökerű népeknek a közös gyűjtő neve a hun, számos különböző helyekről érkező népek közös néven említéséről van tehát szó, beleértve Kárpát-medencében élő szkítákat is.

Számomra Tóth Gyula leghasznosabb észrevétele, hogy mennyire hasonlít Marcus Aurelius és Diocletianus császár élete. (28. ábra) Ezzel hívta fel a figyelmem az uralkodók listáinak böngészésére. E

[388] https://hu.wikipedia.org/wiki/Vil%C3%A1gos%C3%ADt%C3%B3_Szent_Gergely

[389] Törzsekről a szóban-forgó időben már rég nem beszélhetünk.

[390] https://maghreb.blog.hu/2014/05/04/a_nagy_ciklus_iv_martir_kor

[391] Bognár Ízes Zoltán: „Történelmi rétestészta, avagy ki olvasta el a krónikákat?” c. III. századi római-gót háborúk a hun korszak eseményeit idézik, nevek is ismétlődnek.

[392] Az ún. thervingi népek (gepidák) mint fehérhunok valamikor a III. század végefelé érkeztek.

két uralkodó között kb. 125 év alatt 38 császár uralkodott! Köztük katonacsászárokkal, meg gall császárokkal. *Milyen dinasztiák lennének ezek?* De a legérdekesebb *a trák császárok* dinasztiája. A trákok eredetileg szkíták lehettek[393], így az uralkodásuk inkább köthető a hunokhoz, mint a rómaiakhoz.

28. ábraMarcus Aurelius és Diocletianus uralkodók Tóth Gyula szerint hasonló

Diocletianus császár nem csak azért jelentős, mert több feltehetően valós, mégis másra átruházott esemény kötődik a nevéhez, hanem mert uralkodásához kötik az „Úr születése szerinti” időszámítást is. Mennyire közel van az uralkodása az általam meghatározott Jézus születési időpontjához! A különbség csupán 8 év, ami lehet a magyarázata annak, hogy sokan Jézus születését i. e. 7-re teszik, figyelembe véve egy 0. évet is. *Vajon véletlenül alakult úgy, hogy Diocletianus születése (284) és I. Arsak uralkodása (i. e. 248) között is éppen 532 év a különbség?*

Az időszámítási rendszerek összefoglalása

A kronológusok időhorizontja elvileg lehetne a „világ teremtésének ideje”, azonban erre is van három különböző adat, amelyekre való hivatkozások, akár 1750 évnyi hibát is eredményezhetnek. (29. ábra) Fábián Sándor szerint az igazi ANNO MUNDI i.e. 5500-al kezdődött[394].

[393] Részletesebben lásd a *Hol volt, hol nem volt a „Selyemút”* c. írásomban e kötetben.

[394] Idézet Fábián Sándortól: „A hivatásos történészek beszélnek juliánusi, diocletiánusi, nagysándori, szeleukida stb időszámításról, de az Anno Mundit úgy kerülik, mint ördög a keresztet. Ez onnan van, hogy a keleti egyházak nem voltak hajlandóak elfogadni a Scaligeri és a római katolikus egyház által felállított kronológiát. Oroszországban egész az 1700-as évekig az Anno Mundi szerint datálták a történelmi eseményeket. A nyugati történészek úgy próbálták kipiszkálni ezt a tüskét, hogy gyártottak egy rakás Anno Mundit, teljesen elütő számokkal. *Az elütés pár száz évtől 1500 évig terjedt*. Így szabadultak meg az eredeti *Anno Munditól, ami Kr. e. 5500-zal kezdődik*. Csakhogy, amint láttuk, az orosz krónikás, aki szemtanúként ír a tatárjárásról, az 1232-es évet, Anno Mundi szerint, 6732-re datálja. Vagyis szerinte a Jézus születésétől csak 232 év telt el. Itt persze ő sincs egyedül, hogy ráfoghassuk az elírás vagy tájékozatlanság vádját. Ahogy Fomenkóék kimutatták, amikor a görögkeleti dokumentumokban az időszámítást átírták a Jézus születése szerintire, akkor a háromjegyű szám előtt mindig megjelent egy J betű. Ezt a *J-t aztán utólag úgy kezdték értelmezni, mintha egyes volna.* Így lett a 232-s évből 1232-es év, és így lett a tatárjárásból egy hunjárás is.” (Fábián 1021. 42.)

• A zsidók az i. sz. III-IV. századtól:	i. e. 3761. október 6.
• A keleti kereszténység egy része (alexandriai éra)	i. e. 5493. augusztus 29.
• A bizánciak (bizánci éra)	i. e. 5509. szeptember 1.

29. ábra. A világ teremtésétől kezdődő időszámítások közötti különbség kb. 1750 év.

Sextus Julius – az „Africanus Cronológia” c. munkájában – az időszámítás elejét i.e. 5500-ra tette, mely időpontot a VII. században egy Meroving szerzetes i. e. 5200-ra módosított[395]. V*ajon a VII. században egy Meroving szerzetesnek miért lehetett szüksége arra, hogy éppen 300 évvel hátra tolja a világ teremtésének kezdetét?* Az meg egy további kérdés, *vajon minek hatására tolódott el azóta tovább*? *Fontos tehát megjegyezni, hogy számos hiba eredhet abból, hogy hasonló elnevezésű rendszerek kezdő éve időben megváltozott.*

Fábián Sándor eredeti régi írások tanulmányozása közben – a Történelmi „szürreál”. Az Igazság Kálváriája c. munkájában[396] – 1000 éves eltolásokat is kimutat, azzal, hogy észrevette, hogy a hatszázas évek elejétől egyszercsak 1600-at kezdtek írni. (30. ábra) Ami eredhet onnan is, hogy Magyarországon csak 1588-ban vezették be a mai időszámításunkat, és előtte olyan időszámítás volt, amely Szent István államalapításával indult. Nem voltunk római provincia, így a magyar évszámok átírásában – a 1588. előtti időre visszamenőleg valóban csupán annyit jelentett, hogy 1-est az adott évszám elé kellett írni. *De vajon minek alapján tudjuk oly biztosan, hogy Szent István államalapítása a mai időszámításunk szerint éppen 1001-ben volt?* A pápai levéltárban nincsen nyoma annak, hogy Szent István II. Szilveszter pápától kérte volna a koronát. Amennyiben Famenkóéknak igaza van (ld. 95. lábjegyzet), és a görögkeleti dokumentumokban valóban úgy dupláztak meg eseményeket, hogy az évszám elé egy „J” vagy „1-est” írtak, ami utólag összekeverhető, akkor Szent István királyságának az időpontja már nem is olyan egyértelmű, hogy mikor lehetett.

30. ábra. Szűz Mária megkoronázza Károly Róbertet. Falkép a szepeshelyi káptalani templomban.

A mai ismereteink szerint III. Ottó (983-1002) felvette a „világ császára”, az „apostolok szolgája” és a „Jézus Krisztus szolgája” címeket, és a Római Birodalom „felújítása” lett nagy a programja[397]. A birodalma központjának Rómát tette meg. *Vajon egy német uralkodó miért helyezi birodalmának központját idegen földre?* Igaz édesapja II. Ottó német-római császár az egyetlen német uralkodó, aki Itália

[395] Heribert Illig és Klaus Weissgerber
[396] Fábián 2021.
[397] https://hu.wikipedia.org/wiki/III._Ott%C3%B3_n%C3%A9met-r%C3%B3mai_cs%C3%A1sz%C3%A1r

földjén nyugszik, állítólag a Szent Péter bazilika előcsarnokában[398], amit azonban csak a XVI. században kezdtek el építeni, a „régi és lebontott Szent Péter Bazilika" helyén. *Vajon miért kellett az ókeresztény templomot lebontani? Vajon II. Ottó hogyan kerülhetett a bazilika előcsarnokába?*

III. Ottó az édesapja kérésére jelölte ki az 1000. évet. Ebben az évben állítólag leereszkedett az aacheni palotakápolnába Nagy Károly maradványai közé, hogy ereklyéket gyűjtsön. A sírt később is még többször felnyitották Barbarossa Frigyes 1165-ben, aki egy kőszarkofágban temettette vissza Károlyt. 1215-ben II. Frigyes érckoporsót csináltatott, majd 1349-ben, majd IV. Károly császár újra felnyittatta a sírt. *Vajon miért?* Ezután már nem is egyetlen helyre temették vissza, hanem különböző ereklyetartókat csináltattak a combcsontjának, a koponyának és később a jobb kar bizonyos részeinek. Ezt követően csupán 1861-ben nyitották meg újra a sírt, majd teljes titokban 1988-ban[399].

Eléggé egyértelmű, ha III. Ottó „ereklyéket gyűjtött" a koporsóból, akkor a szarkofágban nem lehetett volna teljes holttest. Kezdetben nyilván azzal se törődtek, hogy adott korból származzon a tetem, és ahogy a technika fejlődött, már olyan csontokra volt szükség, amit az antropológia is elfogad, most pedig már az archeogenetikai vizsgálatoknak is meg kellene felelni. Sok munkával jár – meg bizonyára sok pénzbe kerül– a hamisítások nyomainak eltüntetése.

III. Ottó találhatta ki a Károly legendát[400] feltehetően Theodorich (kb. 455-526.) példájára, aki a keleti-gótok „királya". Össze akarta olvasztani a gótokat a rómaiakkal. *De kik lehettek a gótok valójában?*

[398] Bokor József (szerk.). Ottó (15), A Pallas nagy lexikona. Arcanum: FolioNET (1893–1897, 1998.). ISBN 963 85923 2 X. Hozzáférés ideje: 2009. október 4.
[399] https://www.origo.hu/tudomany/20140206-nagy-karoly-aachen-azonositottak-nagy-karoly-csontjait.html
[400] Illig-Weissgerber: *Magyarok a kitalált középkorban*. Allprint. 81. old.

V. Gótok, mint a germánok „dicső múltja” – szintén fiktív[401]

Ulfila a Bibliát milyen nyelven, milyen betűkkel írhatta?

A gótok, illetve a nyelvük létezésének bizonyítékául az ún. gót Bibliát, az „Ezüst könyvet” szokás emlegetni, ami állítólag az *Ulfila-féle Biblia átírásával* jött létre.

Ulfila Sirmium (Szávaszentdemeter) ariánus püspöke (311-383), azaz szerintem még Jézus korában élhetett), akinek hitét később eretnekségnek bélyegezték, és így a munkáit megsemmisítették.

Szávaszentdemeter egyelőre az egyetlen olyan hely a Kárpát-medencében, ahol egyértelműen a még korai kereszténységhez köthető – IV. századra datált – épület maradványokat tártak fel.[402] Építési módja az egykori Oxus-folyó (a mai Aral-tó) vidékéről a sztyeppén elterjedt Andronovói kultúrára emlékeztet azzal, hogy az anyaga tégla és vályog. Ez az építési mód mindenütt megfigyelhető az ókori perzsa kereskedelmi útvonalak mentén.

Kik részére írhatta Ulfila a Bibliát? Ulfila nagyapja (vagy apja) Kappadókiából fogolyként érkezett. E terület korábban a Pártus Birodalomhoz tartozott, így bizonyára a pártusok közvetítő nyelvén készülhetett a Biblia. Mivel a foglyok[403] bizonyíthatóan tartották a kapcsolatot szülőföldjükkel, Ulfila számára fontos lehetett az a kultúra, amelyből a szülei érkeztek. Bár az ismert IV. századra datált ószír Biblia (31. ábra) nyelve is az arám egyik helyi változata, azonban ez részben különbözhet az északabbra élő szkíták nyelvétől, részben a nyelvek közötti eltérés valószínűsíthető az alkalmazott írásjelekben is. Az arámot ugyanis írták rovással is, főleg a Kaukázus környékén.

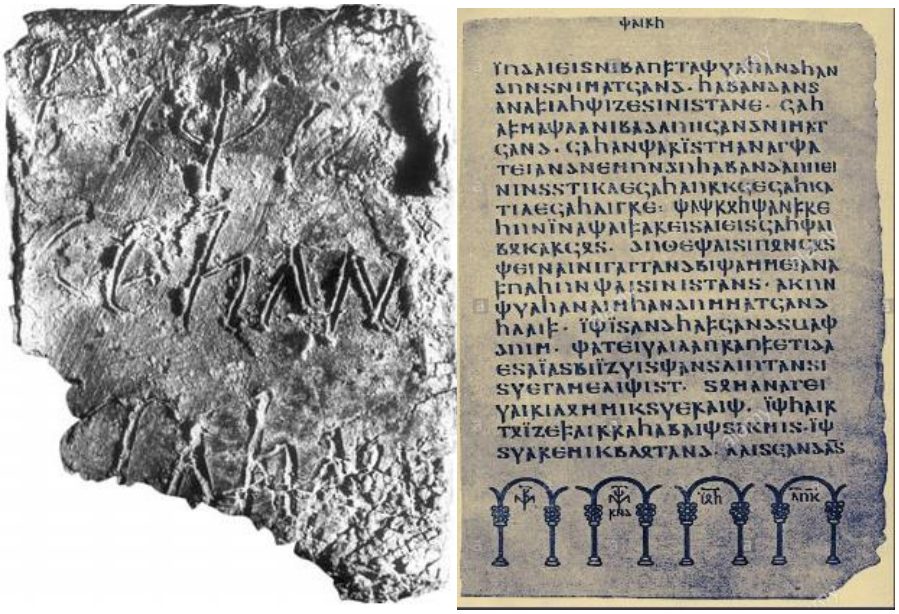

30. ábra Az Ulfila-tábla és a Gót Biblia pergamen lapja ezüstözött betűkkel[404]

Szávaszentdemeter a IV. században a Gepida királyság egyik központja. Mivel a gepidákat sokan gótoknak tartják, innen is eredhet, hogy Ulfila gót nyelvű bibliát írt. Ugyanakkor „Egyetlen forrás sem tudósít arról, hogy II. Constantius idején (378 és 386?) bármelyik illyricumi ariánus püspök, vagy később Ulfila római tanítványa, Auxentius germánokat térített volna.”[405] *Amennyiben a germánokat a IV. században még senki se térítette keresztény hitre, akkor hogyan lettek az állítólag germán gyökerű gótok*

[401] V. ö. Harsay 2020.
[402] Nagyné dr. Hudák Krisztina doktori disszertációból levonható következtetés alapján
[403] Az első mártírok is szinte mind Kis -Ázsiai származásúak voltak.
[404] Vida, 2003, p. 283. és Nagyné Hudák, 2013. p. 40.
[405] Nagyné Hudák, 2013.

korai keresztényekké? És mitől lennének a gepidák gótok? Ulfila minden bizonnyal a saját anyanyelvén hirdette az igét, és célja az lehetett, hogy egy saját liturgikus nyelvet használó „Jézus hitű" egyházat hozzon létre, hiszen mint ariánus püspök ezért dolgozott. Ahogy korábban már említettem, a korabeli mártírok is kis-ázsiai származásúak voltak.[406]

Ha Ulfila gnosztikus bibliáját törvényi előírásra megsemmisítették, *akkor hogyan maradhatott fenn a Codex Argenteus?* Mivel ez a meglévő Biblia valóban a germán törzsek számára készült valamikor a VI. században (vagy inkább még később), ezért nem lehet azonos az Ulfila-féle Bibliával. A hamisítás tényét pedig csak megerősíti az igencsak vitatott béndeki régészeti lelet, ami állítólag az eredeti Gót Biblia egy lapjának a töredéke.

Béndek a Somogy megyei Fonyódi járás területén található, Hács közelében. Hács történetéről szóló honlap szerint: az 1954-ben feltárt temetőben a csontokon és ékszereken kívül találtak *egy agyag cseréptábla töredéket,* amely Ulfila püspök (311-383) gót bibliájára hajaz. Nagyné Hudák „a hács-béndek-pusztai lemez(ek) töredékei" leletet vitatható keltezésűnek tartja. Vida Tivadar szerint a hács-béndek-pusztai lemez egy *ólomlap.*[407] *Vajon miért nem tudják egy állítólag IV. századi régészeti leletükről a hácsi lakosok, hogy az agyagtábla-e vagy ólom lemez? Hány ilyen táblára volt szükség a Bibliához? Hol a többi?*

Az ún. Gót Bibliának IV. századra datálható példánya tehát odaveszett, az egyetlen lapja bizonyára utólagos hamisítvány. A Codex Argenteus (Ezüst Könyv) –ami jelenleg az uppsalai Egyetem Könyvtárában található– bíborszínű pergamenre, ezüst és arany betűkkel írt másolat. Azért tartják gótnak, mert a benne lévő mártírok germán hitvallók. *Kik lehettek mártírok a IV. században? Ha Illyricum-ban nem is de talán távolabb lehettek germán gyökerű keresztények?* Diocletianus mártírjai elsősorban keleti származásúak lehettek, mert a keresztény egyháztörténet manicheusoknak nevezi őket, tehát ők sem valószínű, hogy germán gyökerű keresztények lettek volna, megjegyezve Mani próféta mivel hivatkozik Jézusra, nem születhetett 216-ban, inkább csak a VI. század elején. Diocletianus mártírjai minden bizonnyal ariánusok lehettek, azaz Jézus követők, de semmi esetre sem gótok.

Az állítólagos gót nyelv[408] nem csak hogy kihalt, hanem az elvárható hatása sem ismerhető fel más nyelvekben. Írásjeleinek pedig semmi köze sincs a német gót betűkhöz. Ebből érezhető, itt is valamiféle csúsztatásról lehet szó, ha az egész más formájú betűiket a németek később gótnak nevezik el.
Nagyné Dr. Hudák Krisztina a doktori disszertációjának 33. oldalán[409] más kutatókra hivatkozva írja, nincsen nyoma semmiféle gótra történő „fordítói műhelynek", sem gót hittérítőnek, azaz erősen kételkedik abban, hogy az Ulfila-féle Bibliát lefordították volna gótra. Mivel a fiatal missziós püspök legkésőbb 375 körül elkészült „bibliafordításával", ez csakis azt jelenthette, hogy a kappadókiai „arámról" átírta a gepidák által használt „arámra", hiszen az valószínűsíthető, hogy az arámnak[410] sokféle tájnyelve lehetett.

Mivel az eredeti Ulfila-féle Biblia nyelve minden bizonnyal az arám, Jézus nyelve lehetett, ezért kellett megsemmisíteni. Helyette jött a mese, hogy görögről fordította gótra a Biblia szövegét.

A környéken fennmaradt a korból néhány rovás-szöveg (pl. a Nagyszentmiklósi kincsen), feltehetően Ulfila Jézus szavainak a lerögzítéséhez ezt a fajta írást nem tarthatta alkalmasnak, ezért dolgozta át az ábécé rendszerét. Minden bizonnyal tehát ekkor *Ulfila megalkotta a korábbi arámi/szír írásból a*

---

[406] Ld. 25. oldal.
[407] Vida Tivadar: A népek országútján. *Magyar régészet az ezredfordulón*. X. A népvándorlás kora. Főszerkesztő Visy Zsolt, felelős szerkesztő: Nagy Mihály. Teleki László Alapítvány, Budapest, 2003. p. 283.
http://www.regeszet.org.hu/images/regeszet2000/h_010.pdf.
[408] „A legrégibb gót dokumentumok egészen a 4. századig mennek vissza. A nyelv a 6. század közepén hanyatlásnak indult, *mintha csak 3 évszázadon át létezett volna ez a nyelv*. Bár egy 8. századi frank szerző, Walafrid Strabo szerint a Duna alsó részén és a 9. század elején Krím elszigetelt hegyi régióiban is beszélték. A gótnak hitt későbbi (9. század utáni) kéziratok már nem tartoznak ugyanahhoz a nyelvhez"
[409] https://docplayer.hu/41976546-Doktori-disszertacio-a-keresztenyseg-tortenete-a-karpat-medenceben-kozott.html
[410] Amit a hellenizmus okán görögnek neveztek.

székely-magyar rovásjeleket, amellyel a szkíták/hunok által használt nyelven írta meg az ariánus keresztények (Jézus hitűek) Bibliáját.

Kiket érthetünk szkíták/hunok alatt? Erről részletesen írok „Az ókori kereskedelmi utak, azaz a „Selyemút" mentén terjedő kultúrák és Szent Korona eredetének a kapcsolata" c. tanulmányomban. Az Ulfila-féle ábécét az egyszerű pásztorok, erdélyi gazdálkodók akkor is tovább használták, amikor a városokban már áttértek a latin betűkre, és így maradhatott fenn.

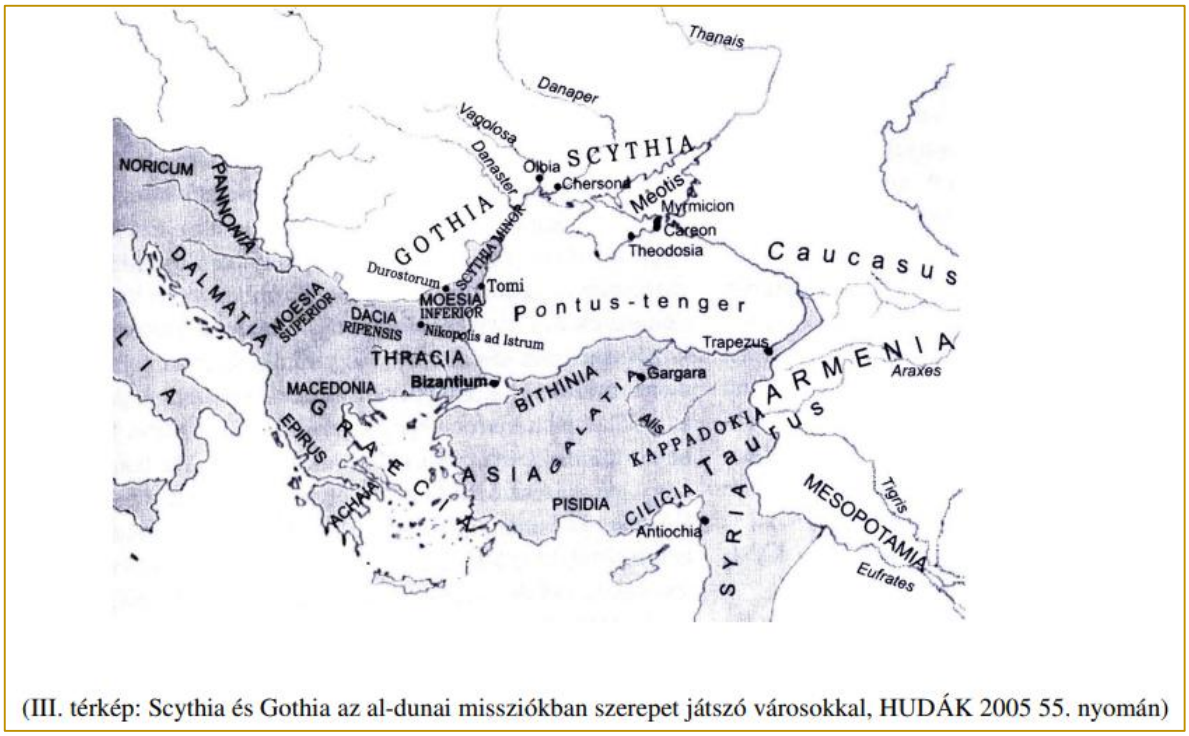

(III. térkép: Scythia és Gothia az al-dunai missziókban szerepet játszó városokkal, HUDÁK 2005 55. nyomán)

31. ábra. Hudák a doktori disszertációjában a Gepida királyságot azonosítja Gothiával, miközben hivatkozik Herwig Wolframra, aki szerint lehet, hogy nem is éltek Erdélyben gótok.

Létezett-e gót nép egyáltalán?

Nagyné Dr. Hudák Krisztina megállapítása az ógörög nyelvi közösségről bizonyítja, hogy az ógörög kifejezést valójában egy gyűjtőfogalom lehetett: „*A több mint száz éve folyó szisztematikus régészeti munka egyre inkább azt a képet vázolja fel, hogy a szírek, herulok, dunai szvébek, gepidák, hun kori osztrogótok régészetileg nem mutathatók ki, nem különíthetők el a koinén (ógörög nyelvi közösségen) belül*" [411].

Ez a kijelentés tulajdonképpen azt állítja, hogy (a történelemhamisítás technikájából kifolyólag) ideoda tologattak eseményeket, neveztek át népeket, azonban a régészeti leleteik elárulják, hogy az V. században valójában már ugyanazon kultúráról van szó.

Ebből következik, hogy a Visztula-torkolatánál élő, a germán gyökerű „gótok" nem vándoroltak délre, mint ahogy sokan ennek feltételezésével magyarázzák a gótok megjelenését. A gepida régészeti leletek gyakorlatilag korai hun leletek (1. és 20. ábra). Éppen egy ellentétes irányú vándorlás valószínűsíthető, azaz a korai (fehér) hunok[412] egy része tovább vándorolt északra a Visztula mentén, ahol azán a Lengyel-alföldön germánokkal keveredtek, és így jött létre a lengyel nép. Nevük eredete szerintem a LENTI-embeR, ahogy a Kárpátokban élők nevezhették az alföldön élőket.

[411] HUDÁK doktori 91. old.
https://docplayer.hu/41976546-Doktori-disszertacio-a-keresztenyseg-tortenete-a-karpat-medenceben-kozott.html
[412] Thervingi népek

Jordanes vallomása szerint „*minden gót nemzeti büszkesége daczára szívének legfőbb vágya az lett, hogy honfitársai rómaiakká és katholikusokká legyenek*”.

Jordanes első műve „*Az idők teljességéről vagy a római népnek eredetéről és tetteiről*” szólt. Florus művét kivonatolja, kivéve Itáliának gótokra vonatkozó történetét, amivel kiegészíti. E kiegészítésekből ismeretesek Jordanes életét megvilágító fejezetek is. Vigilius pápának (537-555) szenteli könyvét, aki, amikor Konstantinápolyban volt (547-554), kísérőként magához vette Jordanest (a dél-itáliai Krotón püspökét), mert elítélte az eretnekeket. E könyvének célja tehát „bizonyítékgyártás” a második könyvéhez. Mind a két művének végén megemlékezik Germanus fia születéséről, azaz egyszerre fejezte be a két könyvet. Fiának neve is utal arra, hogy történetével a germánoknak akart dicső múltat gyártani.

Jordanes második műve a „*Getica. A gótok eredete és tettei*”.[413] Jordanes azokat nevezi gótoknak, akik Nagy Theodorich gót királlyal nem mentek Itáliába, illetve akik Itáliából érkeztek. Egy területnek a lakosairól van tehát szó, ahol keveredhettek különböző gyökerű emberek, és nem egy közös kultúrájú népről! *Hogyan nevezhető Nagy Theodorich gót királynak, ha azok a gótok, akik nem mentek vele?* Forrásáról Jordanes azt állítja, hogy Konstantinápolyban 547-ben Cassiodorus szenátor tiszttartójától három napra kölcsönkapta Cassiodorus azon írásait, amelyek alapján megírta a gótok történetéről szóló főművét. Cassiodorus művének forrása Ablabius, aki Jordanes szerint igen megbízhatóan írt a gótokról. Cassiodorus – szenátorként –ő maga feltehetően nem foglalkozott gyűjtéssel. Ablabiusnak –egy beazonosíthatatlan személynek– kell tehát tulajdonítani a gótok elbeszéléseinek, énekeinek gyűjtését. ÉS természetesen Cassiodorius műve is „elveszett”.

A „kényszerű hivatkozás” teszi a középkor „legkelendőbb” történeti munkájává Jordanes „Getica” c. alkotását, *mert nincsen más forrás*: A népvándorlás történetének írói még ma is „kénytelenek” hivatkozni rá. Nagyné Dr.Hudák Krisztina (a IV. századi kereszténység kutatója) szerint „*körültekintően kell kezelni a korszakra vonatkozó legfontosabb forrást, a Geticat”,* azonban ő még sem vonja kétségbe a gótok létezését, sőt a korai kereszténységet gót kereszténységnek nevezi.[414] (32. ábra) Megjegyzem, éppen az ő tanulmányának mélyebb elemzésével világosodott meg bennem, hogy gótok talán nem is létezhettek. Ily módon könnyen elfogadható Weissgerber azon állítása, miszerint Jordanes egy fiktív személy, és azonos Aeneas Silvio Piccolominivel, III. Frigyes német-római császár magántitkárával.

Publius Cornelius Tacitus germán törzsekről szóló műve – amelynek keletkezési körülményei az éppen Pannóniával kapcsolatos állításai okán vitathatók – csak egyetlen példányban őrződött meg a humanizmus koráig (azaz csak 1455-ben „találhatták”), és mily csodás, éppen először Enea Silvio Piccolomini, a későbbi II. Piusz pápa foglalkozott az írással, amelyre aztán felhívta a német humanisták (Conrad Celtes, Aventinus, és mindenekelőtt Ulrich von Hutten) figyelmét is. Ezzel megkezdődött a németek érdeklődése a mű iránt, amelyet sokan saját őstörténetük leírásának tartanak. *A gótok neve pedig éppen Tacitus „Germánia” c. művében fordul elő először*. Nála a gótok azok a germánok, akik a mai Skandinávia területéről vándoroltak délre.

A gótok történetében az is a csodás, hogy Skandináviából egészen addig a területig levándoroltak, ahol a géta szkíták éltek. *Vajon nem éppen gétákkal való összekeverhetőség okán lett Jordanes könyvének címe „Getica”*?[415]

Skandinávia területéről valóban vándoroltak délre germán törzsek egészen a Fekete-tengerig, azonban a vikingek csak a XI. század táján jelentek meg, azaz nem lehetnek azonosak a III-IV. század táján érkező gótokkal. Könnyen lehet, hogy itt is kb. 700 évvel visszavetítették az eseményeket.

---

[413] Jordanes: *A gótok eredete és tettei.* Fordította, bevezetéssel és jegyzetekkel ellátta Bokor János. Brassói Lapok. Középkori krónikások 3. 1904. http://mek.oszk.hu/16200/16211/16211.pdf. Új fordítás: Iordanes: *Getica. A gótok eredete és tette*. Közreadja Kiss Magdolna. l'Harmattan, Budapest, 2005.

[414] Nagyné Hudák, 2013. Kiss Magdolna is, jegyzeteiben, igen sok ellentmondásra mutat rá (Iordanes, 2005).

[415] Fábián Sándor szerint igen. (Fábián 2021. 151-153.)

De akkor mi lehet a helyzet az ún. Gót Birodalommal?

Gót Birodalom a IV. században állítólag már a Tiszától a Donig, a Fekete-tengertől a Balti-tengerig terjedt[416]. A rómaiak ellen viselt pusztító hadjárataik a III. századtól a IV. századig tartottak. *Kellett tehát lennie egy olyan germán gyökerű népnek, amely a feltehetően nem is létező Római Birodalmat szétveri és ezáltal egyúttal jogot is formálhatnak a németek –bizonyára a „barbár" hunokkal szemben– Európában az uralkodásra*? [417]

A gótok a III. században állítólag elárasztották Erdélyt, Pannóniát és Moesiát (mai Szerbia és Bulgária területén) és Marcianopolis városa is csak nagy összegű hadisarc kifizetésével menekülhetett meg a pusztulástól. Marcianopolis fontos ókori központ Várna közelében, amely a rendszeres „barbár támadások ellenére" fennmaradt, míg nem csak végül éppen egy avar támadás 614–615-ben „elpusztította", bár a térképeken még jóval később is szerepel. Marcianopolis mindenütt „római" városként szerepel. Valens császár idején valóban a birodalom központja, azonban tulajdonképpen *Trákia fővárosáról* van szó. Valens császár (364-378) Vukováron, Szerém megyében született, a mai Horvátország területén. Az ariánusok, így Ulfila püspök támogatója volt, akinek trónvárományos fiát megölték a korai keresztényüldözések idején. Így juthatott hatalomra Nagy Theodosius (379-395), aki fiatalon már katonai parancsnok volt Moesiában. Már fiatalon harcolt az ariánusi keresztények, azaz feltehetően azon fehérhunok ellen, akik a kiszáradt Oxus vidékéről érkezhettek, és Valens császártól letelepedési engedélyt kaptak.

Ha Valens császár uralkodásának a központja Trákiában, azaz a szkíták által lakott területen volt, akkor ő milyen birodalomnak lehetett az uralkodója a IV. században? És miért keltek volna fel ellene a befogadott hunok?

A gótok – azonban még jóval ezt megelőzően a III. század végén – állítólag kettészakadtak, és köztük a határt a Dnyeper jelentette.

A keleti gótok kezdetben egy kiterjedt kelet-európai birodalom urai voltak, – Jordanes szerint tizenkét nép hódolt nekik – azonban 374-ben, azaz Valens császár uralkodásának idején – a Balambér hun király elleni csatában – kénytelenek voltak meghódolni a hunoknak, és akkor *összeolvadtak* velük. Azonban Attila király halála után már le tudták verni a hunok támadását és 475-ben Nagy Theodorik lett a gótok királya. *Ezek után vajon mi érthető összeolvadás alatt?*

Ha Attila hun király – a fiktív kort korrigálva – csak a VII. században élt, akkor az V. században a gótok esetleg csak a korai hunok felett (azaz az őslakókkal összeolvadó népek felett) győzhettek. *De akkor vajon miért költöztek tovább? Miért nincsen nyelvészeti nyoma a keleti gótok uralmának a Kárpát-medencében?* Mily érdekes, a longobárdok is éppen a gepidák legyőzése után, a bizánci császár biztatására költöztek tovább Itáliába, otthagyva az állítólagosan legyőzötteket, hogy azok szabadon tovább virágozhassanak.

De nézzük meg közelebbről, valójában milyen Bizánci Birodalom szövetségeseivé lehettek a keleti gótok? Nagy Theodorik (475–526) Pannóniában (azon belül vajon hol?) született, majd Bizáncban nevelkedett, ahol ebben az időben a Trák-dinasztia uralkodói voltak hatalmon. Zénó trák császár biztatására 488-ban népével továbbköltözött Itáliába, ahol megtámadta Odoakert. Végül a két uralkodó megegyezve felosztotta Itáliát, azonban ennek megünneplésén Theodorik váratlanul lekaszabolta Odoakert, ezzel biztosítva hatalmát, s alapította meg a keleti gótok Itáliai Királyságát, amelynek központja Ravenna lett. Odoaker egy germán származású hadvezér, aki az V. században nem nőhetett fel Attila udvarában, aki – a korrigálást figyelembe véve – csak a VII. században élhetett. Létezését gyanússá teszi az is, hogy Zénó császár nevében veret érméket. (33. ábra)

[416] https://hu.wikipedia.org/wiki/G%C3%B3tok

[417] Ezért lett szükség arra is, hogy a hunoknak „barbár török eredetet gyártsanak" a valódi szkíta keresztény gyökerek helyett.

32. ábra. Solidusok, amelyeket Odoaker Zéno császár nevében veretett.

Vajon a fentiek tükrében kik uralkodhattak 374-ig Moesiában, a gótok, a rómaiak vagy tán egyik se? Minden bizonnyal egyik se, hanem ebben az időben Moesia a Gepida királyság része lehetett, azaz a trákokkal szövetségben a korai hunok, az ariánus vallás támogatói uralkodhattak. A hunok legyőzése napján egy ágyasól született Theodorik gót király pedig bizonyára csak egy kitalált személy, aki csupán attól lett gót, hogy állítólag elhagyta Moesiát.

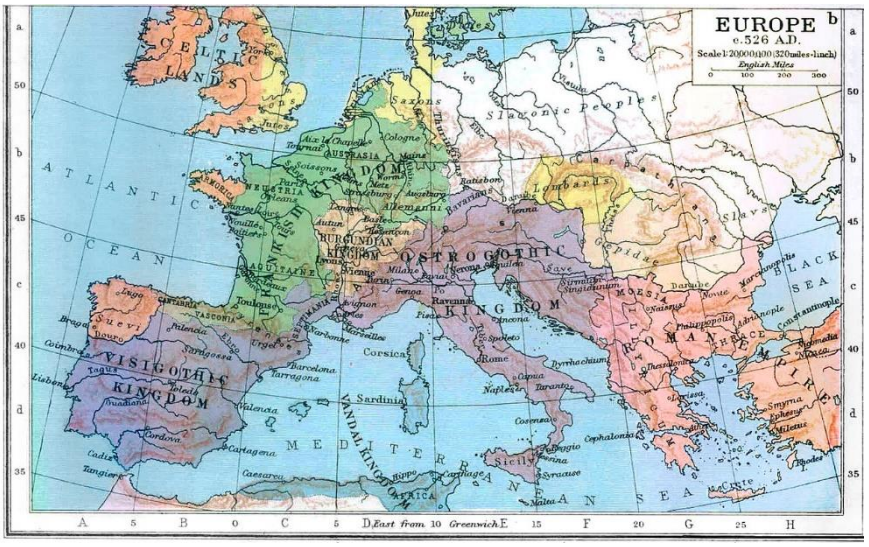

33. ábra. Nyugati és keleti gótok által uralt terület.

Megjegyezve: keleten valóban folyhattak harcok a Gepida királyság elfoglalásáért. Valens császár talán egy gepida vagy trák uralkodó lehetett, akit (a gepida → gót → germán →görög logika mentén) hellenizáltak a történészek. Ő állt szemben a feltehetően valóban germán gyökerű kegyetlen Theodosiussal. Mivel Valens császár a fia(i) elvesztése után visszavonult, előre törhettek a rómaiak (helyesebben a germánok), ami egyben magyarázat lehet az újabb hun hullámok megjelenésére is a térségben.
A történészeknek a gótok behamisított történelme szolgál hivatkozási alapot ahhoz, hogy a magyarok szkíta–hun múltját, valamint a szoros kapcsolatát a korai kereszténységhez ne lehessen bizonyítani. Azonban az ariánus kereszténység bizonyíthatóan Európa nyugati felében is megjelent, ezért pedig szükség lett egy fiktív nyugati gót nép megkreálására is.

A nyugati gótok azok, akik a Dnyepertől nyugatra, az Al-Duna és a Kárpátok közt Erdély és Moldva (a mai Románia) erdős sztyeppein telepedtek le. Ezidőtájt valóban érkezett ide egy nép, minden bizonnyal azok, akik az Oxus katasztrófája okán a kereskedelmi utak mentén nyugat felé kerestek alkalmas helyett a letelepedésükhöz. A germán források szerint a thervingiek neve az ógermán wise, azaz „nyugati” szóból származik. Azonban inkább az gyanítható, hogy a vízellátásukat biztosító Oxus kiszáradása okán folyók mentén letelepülésükről ragadhatott rájuk a vízi-géták →vizigótok megnevezés, amit a

„nyelvpolitikusok” egyszerűen nyugati gótokra átírtak. És ha már vannak nyugati gótok, akkor kreáltak hozzá egy keleti gót történetet is.

A tanulmányaimban azért maradok meg sokszor a „thervingi” idegen kifejezés mellett, mert szeretném elkerülni a germán gyökerű gótként való beazonosíthatóságúakat, tisztázva, ők keletről érkeztek, az egykori Óperzsa Birodalom területéről. Igaz, ez mintegy 3000 km-es vándorlást jelent, vagyis többnyire nem azok az emberek érkezhettek meg, akik elindultak. Azonban, ha úgy közelítünk a probléma felé, hogy a Pártus Birodalom területén szervezett kereskedelem folyt, ahol a sivatagon való átkelést karavánszerájok biztosították, a vízellátást pedig a QANAT rendszer, akkor nagyon is észszerű, hogy nagyobb tömegek a kereskedők révén járt úton indultak el, és kereshettek alkalmas helyet a letelepedésükhöz, amire legközelebb a Duna alsó folyásánál, éppen Moesia környékén lelhettek rá kb. 40 éves vándorlás után. [418]

A nyugati gótok (thervingiek ≈tehát Baktria és Szogdia területéről elvándorlók, akik csak a Dnyepper vidékén(?) szakadtak ketté) Valens trák császár uralkodása alatt engedélyt kértek és kaptak a letelepedésükhöz Trákiában. Az ő esetükben is erősen kétséges, hogy adófizetésük megtagadása okán Valens császárra, azaz a támogatójukra támadtak volna és éppen a kegyetlen Theodosiusszal kötöttek volna szövetséget. Sőt, az se valószínűsíthető, hogy a későbbiekben hol a Kelet-, hol a Nyugat- Római Birodalom zsoldosaként harcoltak volna.

Az viszont nagyon is valószínű, hogy 395-ben a *Balth nemzetségéből származó Alarikot* választották királlyá. Balkh Baktria eredeti neve, csupán egy betű különbség! Ha elírás, akkor ez egyben igazolja elméletem, hogy ez a nép az Oxus vidékéről érkezett, és *mit kerestek volna ott germán törzsek*? (Bár „Hitler árja elmélete” szerint a németek éppen e területről érkeztek.) Bár a *Balth* gyök elvileg utalhat a Balti-tenger térségére is, azonban a Balti-tenger nevének keletkezését csupán a XI. századra teszik, korábbi térképeken nem szerepel így, és e nevet is éppen egy német krónikás adta.[419]

A nyugati gótok Alarik vezetésével 410-ben elfoglalják Rómát, majd Dél-Galliában, később a frankok (azaz a nyugati germán törzsek) támadása okán Hispániában hoznak létre államot, aminek csak az arab hódítás vetett véget. (Megjegyezve, a frankok történetét először Tours-i Szent Gergely írta meg, azonban a megállapításait a régészet nem tudja igazolni, továbbá arab hódítás sem létezhetett az I. évezredben Hispániában)[420]. Valójában csak arról lehet szó, hogy a korai hunok (szkíták utódjai) az ariánus kereszténységet a gallok (a kelták utódjai) között terjesztették, tehát Nyugat-Európában is. Ezt a régészetileg és archeogenetikai módszerekkel igazolható eseményt a történészek szeretnék úgy láttatni, hogy míg a gót ariánusi kereszténység terjedt nyugaton, addig a katolikus kereszténység keleten, ahogy ezt a 35. ábra is mutatja.

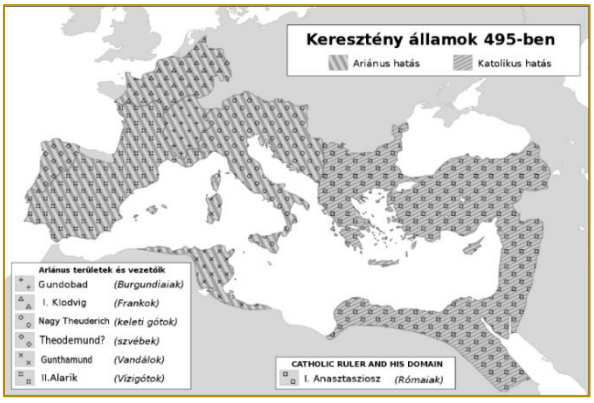

34. ábra. V. század végén a keresztény államok közösen vizionálják egy keresztény Római Birodalom létezését.

[418] Mandics György szerint 233-ban indultak Balthból. Erre a következtetésre ottani rovás-szüvegek megfejtése után jutott. Hudák Krisztina a doktoriában pedig arról ír, hogy 271-ben érkeztek ld. 5. old.

[419] https://hu.wikipedia.org/wiki/Balti-tenger

[420] Lásd a *Hol volt, hol nem volt a „Selyemút”* c. írsomat e kötetben.

Vajon a 34. ábrán látható térkép akkor is így nézne ki, ha a nemlétező gótok helyett a perzsa-pártus kultúrára is utaló hunok által uralt területet jelentené?

A térkép azt akarja inkább sugallani, hogy 518 után [421] technikai okokból kettészakadt az ókori Pártus Birodalom (aminek létezéséről a történészek szeretnének megfeledkezni); az ázsiai területe, mint a Szasszanidák Birodalma, az európai területe pedig mint a Hunok Birodalma élt tovább. Feltehetően a dicsőséges Római Birodalom pedig nem létezett, csupán a történetírók túlkapásáról lehet szó. Természetesen ez nem azt jelenti, hogy nem voltak harcok, vagy római rabszolgaság, csupán annyit, hogy a mai értelemben vett birodalmak nem létezhettek. A régészeti leletek is valósak, csupán kérdés, milyen kultúrát képviselnek.

Tisztázni érdemes tehát, mit jelenthetett ebben a korban a BIRODALOM, mint fogalom! Úgy vélem, nem többet, mint a kereskedelem felügyeletét. Azonban ez a felügyelet nem lehetett egy öncélú vámszedés. Az utak mentén biztosítani kellett a vízellátást, a szükséges élelem és egyéb termékek beszerezhetőségét. Hatalmas csatornarendszerek épültek[422], ami bámulatos mérnöki teljesítmény volt abban az időben. (36. ábra) A csatornákat nemcsak öntözésre és közlekedésre használták, hanem mélyen a föld alatt (vagy felszín felett ún. csatornahidakkal) –gravitációt kihasználva– biztosítani kellett a városok ívóvíz-ellátást, amit csak nagyfokú központi szervezettséggel lehetett megvalósítani.[423] Az esetleges tüzek elolthatóságának is lehetett szerepe a vízhálózat megtervezésében.

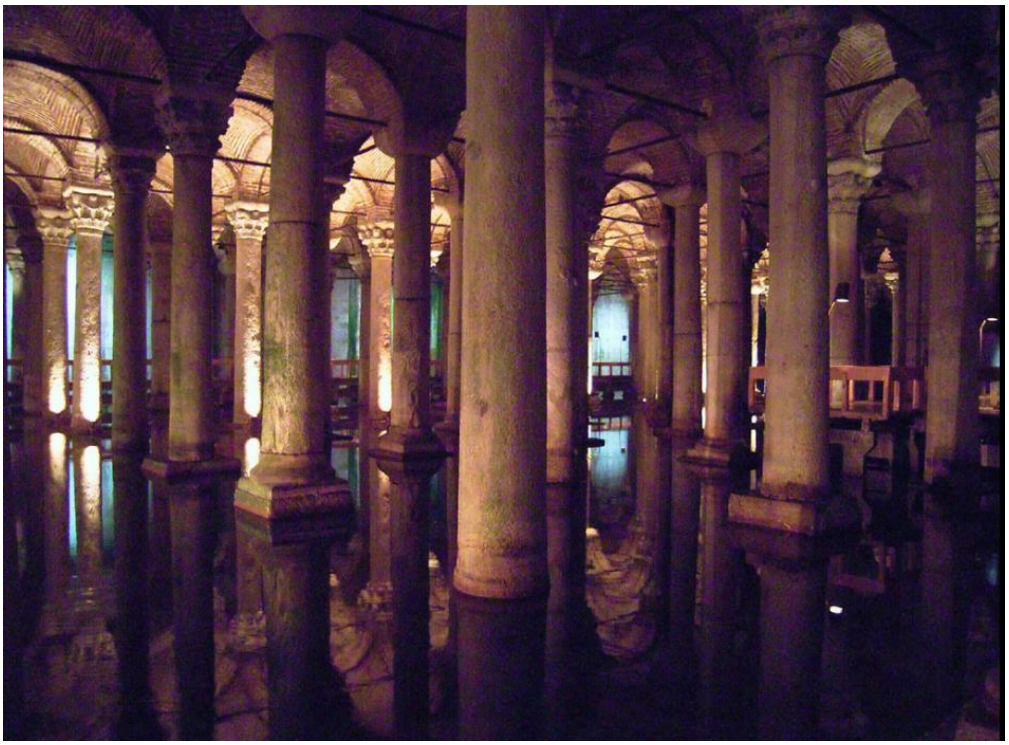

36. ábra Isztambul elsüllyedt palotája. A víztározót I. Justinianus bizánci császár építtette 532-ben. Ki lehetett Justinianus valójában? Ld. VII. fejezet.

Az évszázadok alatt kialakult rendszert azonban időközönként a környezeti csapások meggyengítették, és ilyenkor kevésbé lehettek ellenállóak a környező népek hódításaival szemben. Ilyen környezeti csapás volt pl. a Santorini-vulkán kitörés, amelyet követően nagy terület megművelhetetlenné vált, vagy az Oxus katasztrófája, amikor megszűnt nagyobb terület korábbi gazdag vízellátása. Így jelenhettek meg

[421] Aazaz amikor a hunok révén a kereszténység, illetve a kereskedelmük már elterjedt a Földközi-tenger környékén, mindenhol, azaz amikor már nehéz volt egy központból irányítani a birodalmat, akkor.
[422] Igaz, utólag az araboknak tudják be.
[423] https://hu.wikipedia.org/wiki/Els%C3%BCllyedt_Palota

a térségben a germán és az ótörök törzsek, akik számára mást jelentett az „uralkodás”, nem a népek szolgálatát. Az erőszakos diktatórikus eszközök mellett a vallást is felhasználták az elnyomáson alapuló uralkodásuk megszervezéséhez.

A 35. ábra egy olyan térkép, amelyről elvileg leolvasható lenne az ariánus kereszténység elterjedése. Már a vaskortól, a kelták révén megfigyelhető keletről egy nyugati irányba történő vándorlás,[424] a spanyol régészeti leletek pedig igazolják, hogy a perzsa méd hatás eljutott az Ibériai félszigetre. A fentebb leírtak szerint azonban a gótok 3 évszázadnyi idejének története azonban nem más, mint betoldás, ahol a hun eseményeket kisebb módosításokkal megismétlik. A térkép a nem is létező Római Birodalom kettészakadásának vallási okát akarja sugallni, igazolván, nyugaton érvényesült az ariánus hatás, míg keleten a katolikus hatás, kihagyva a Kárpát-medencét, azaz a gepidákat, sőt úgy érzékelem, talán még Arménia, az első keresztény állam is hiányzik a térképről. Szávaszentdemeter pedig érdekes módon minden szempontból éppen a határponton fekszik, ami erősen kétséges.

Azonban mivel az arabok birodalma is fiktív volt[425], feltehetően a szkíta-hun-magyar szervezettség keretében terjedhetett Jézus tanítása nyugat felé. A hagyományaink szerint a manicheizmus vallás keretei között, aminek talán csak az utólag a „gótosított” változata lett az arianizmus. Időben azért is vissza kellett vetíteni a kereszténység elterjedését, hogy megmagyarázható legyen kik ellen is folyhatott az inkvizíció. A XIII. századi szent inkvizíció ugyanis a római katolikus egyház által alapított olyan intézmény, aminek keretében Európa déli és délnyugati részein egymástól független katona jellegű szervezetek jöttek létre. Azaz már szervezetten és erőszakkal léphettek fel Spanyolországban és Gallia déli részén terjedő arianizmus ellen, *vagy más okból?*

Kérdés ugyanis, *milyen katasztrófa érhette a Hun Birodalmat, hogy helyette Bizánci- és Római Birodalomról szól a történelem?* Gót birodalom bizonyára nem létezett, *de vajon a Német-római császárság létezett-e?*

Az 526. májusában Antiokheia (a „Bizánci Birodalom” egyik legfontosabb városa) elpusztult egy hatalmas 7-es erősségű földrengésben és az azt követő napokig tartó tűzvészben. Legalább 250 ezer ember halt meg, egyes tanulmányok 300 ezer fölé becsülik az áldozatok számát. Ez a katasztrófa alapjaiban megváltoztathatta az ún. birodalmi struktúrát. Feltehetően I. Justinianus trák császárnak köszönhető a birodalom újjászervezése, és ekkor készülhetett az új ciszternarendszer is (36. ábra), hogy megelőzhető legyen a napokig tartó tűzvész.

533-ban pedig Aleppóban is 100 ezer áldozatot követelt a földrengés. A IX. században pedig Iránban volt több sok áldozatot követelő földrengés.

2013-ban pedig a tudósok bebizonyították, hogy 1257-ben a Szamalasz tűzhányó felrobbanása az egész földön évtizedes éhínséghez vezetett. A korabeli feljegyzésekből kiderül, hogy a meghosszabbodott telek miatt nem lehetett időben vetni és aratni. A termés jelentősen csökkent, vagy el is pusztult a hideg, a fagyok és az esők miatt még Európában is, ahogy másutt is.

Bár a VI. századi földrengések is jelentős változást hozhattak az erőviszonyokban, azonban a katasztrófák inkább az együttműködést segíthették elő. A XIII. századi éhínség minden bizonnyal azonban olyan körülményeket teremtett, amikor erőszakkal hatalomra juthattak azok, akik nem válogatva az eszközökben visszaéltek a nehéz körülményekkel. Valószínűsíthető, IV. Béla nem betelepítette a németeket, hanem jöttek azok maguktól, mert északabbra még kevésbé lehetett élelem, és ennek is eshettek áldozatul sokan a Kárpát-medencében.

[424] Amit a mai történészek szeretnek egy ellentétes irányú vándorlásként feltüntetni. Lásd bővebben a *Hol volt, hol nem volt a „Selyemút”* c. írsomat e kötetben.

[425] Lásd bővebben a *Hol volt, hol nem volt a „Selyemút”* c. írsomat e kötetben.

VI. A nyelvtudomány hazug csúsztatási módszerei

A katasztrófák okán tehát lehetett három olyan időszak is (VI., IX. és XIII. század táján) amikor a világ rendje felborult, és ezt utólag kihasználhatták egyesek a történelem átértelmezésére. A mai időszámításunk szerint

- a VI-VII. században indulhattak el a teológiai viták.
  525-ben vezették be az ERA időszámítást visszamenőleg.
- a X. században (944-ben) VII. Konstantinnal egy sajátos történelemszemlélet kapott tért, ekkor került betoldásra az a három évszázadnyi fiktív idő, ami elindította az események ideoda csúsztatgatását.
- a XIII-ban a hatalmas éhínséget kihasználva létrehozhatták a Német-római császárságot, amelynek uralkodói – a múlt eltörlésére törekedve– visszamenőleg átírták a történelmet. Felhasználva az „egy igaz vallást" az inkvizíció erejével sújtottak le az eretnekekre. Könnyen lehet, hogy nem is annyira a tatárok pusztítottak a Kárpát-medencében, hanem a germánok.

A történelemhamisítást szolgáló meséket azonban a beszélt nyelvre vonatkozó állításokkal is alá kellett támasztani. Így hozhatták létre először a fiktív gót nyelvet, aminek célja az lehetett, hogy átnevezéssel megszüntessék a hunok közvetítő nyelvét az arámot. Egy másik trükk lehetett a hellenizálás, ami révén minden görög lett, amit ki akartak sajátítani; továbbá, hogy az állítólagos „arabból" fordítanak le mindent latinra és görögre. Így máris lehetett görög és arab irodalomról is beszélni, amire építve a XIV-századtól elindulhatott a reneszánsz.

Azonban éppen a nyelvi emlékek és a nyelvtudomány története nagyon árulkodó a tekintetben, mi minden lehet a hazugság. Például az Illig-elmélet kritikusai hivatkoznak arra, hogy a Krím-félszigeten vannak „zsidó felirattal" sírok az V–XI. század közötti időből.

Bizonyára a Pártus Birodalom területéről áttelepült Zarathusztra-hívők sírjairól lehet szó, akikhez köthető az ún. griffes-indás kultúra. Az arszakida időszámítás átkonvertálva pedig azt jelenti, hogy a Krím-félszigeten – a mai héber betűkre emlékeztető sírkövekkel – kb. a II–III. századtól éppen a VIII–IX. századig voltak temetkezések. Elfogadható tehát azon elmélet, hogy ők lehettek azok az ún. honfoglaló magyarok (vagy legalábbis Árpádnak egyik törzse), akik magukkal hozták az ún. griffes-indás kultúrát a Kárpát-medencébe.[426] (37. ábra)

35. ábra. Az ún. honfoglalók a Krími félszigetről érkezhettek, azaz a Fekete-tenger környéki kultúrából.

[426] Ez egyben magyarázat lehet arra is, hogy László Gyula kettős honfoglalás elméletének a hátterében a három évszázadnyi betoldásból eredő kavarodás állhat, bizonyára csak így tudta megmagyarázni a kétoldalú közelítéssel feltárt ismereteit. László Gyula azonosította a griffes-indás kultúra hordozóit a magyarokkal és az ellentmondások feloldására találta ki a kettős honfoglalás elméletét (Illig-Weissgerber: *Magyarok a kitalált középkorban.* Allprint, 2003. 114).
https://mnytud.arts.unideb.hu/tananyag/tortszocl/laszlo_gyula_a_kettos_honfoglalas.pdf

Nyelvészeti problémák

Ellenben mit jelenthetnek a „zsidóként" emlegetett feliratok a sírokon? A kutatók[427] azt feltételezik, hogy a Krím-félszigetről a Kárpát-medencébe bevándorlók korábban felvették a zsidó vallást. Érdemes tehát e problémát is kicsit közelebbről megvizsgálni!

Méd hagyományt követve *a népek összefogásával szerveződött* a Pártus Birodalom, innen a latin neve, amely megőrződött a párt kifejezésünkben. E birodalom hivatali nyelve (azaz a kereskedelem közvetítő nyelve) az i. e. V. századtól az arámi, amit később azonosítottak, mint mint proto standard arab nyelvet.[428]

A történelem meghamisítása tehát nem csupán az események átértelmezéséről szól, hanem *a nyelvekkel is csúsztatnak*. *Az ógörög nyelvi közösség (koiné) mitől lenne görög?* Amennyiben ez igaz lenne, akkor elvileg már a Nagy Sándor-féle birodalomban is a közvetítő nyelvnek görögnek kellett volna lennie, mivel az nem valószínű, hogy az egész Óperzsa Birodalomban a makedón hódítások végére (azaz csupán néhány év alatt) Egyiptomtól India határáig a lakosság lecserélte volna a nyelvét, és hirtelen mindenhol áttértek volna a görögre, miközben görög államalakulat nem is létezett.

A Pártus Birodalom[429] írott emlékeinek nyelvét manapság jellemzően asszír, ószír nyelvként említik, ugyanakkor máshol a birodalom nyelve az arám. *A kettő – azaz az ógörög és az arám – tehát azonos lenne?* Mindkét nyelv írására egyaránt használtak rovást. Az ógörög írás a föníciai rovásból alakult, az pedig az arámi rovásból.[430] Ezek szerint *az arámi rovás az ősibb.* Mivel maga az arám nyelv elvileg több rokon nyelvet takarhat, bizonyára nem tévedünk nagyot, ha azt állítjuk az arám valamiféle ősnyelvnek a neve lehetett. Az egyik eredetelmélet szerint a székely-magyar rovásírás közvetve a birodalmi arámi írásból eredt,[431] amely elképzelés azért megnyerő, mert a magyar nyelv máig magán viseli az archaikus jellegét.

Ahogy most a magyar nyelvet latin betűkkel írjuk, az arámi nyelvet is elvileg lehetett héber betűkkel is írni. Csak az a furcsa, hogy abban az időben már nem beszélték a héber nyelvet. *Vajon, életszerű, hogy a Pártus Birodalomban a hivatalos nyelv írásához egy kihaló félben lévő nyelv betűit kezdik el használni, ha az nem lenne a saját gyökerük?*

Ha az arámi nyelv a héberből fejlődött volna, érthető lenne a nyelvi rokonság. *Csak az a kérdés, hogyan lett az arámból nemcsak az arab és az ógörög nyelv, hanem még a zsidók nyelve is?* Nem véletlen tehát, hogy a nyelvek felsorolása között seholsem lehet találkozni az arámmal.[432]

A hagyományos családfa elmélet tehát tarthatatlan, amelyet a XIX. század második felében August Schleicher dolgozott ki a nyelvrokonság kimutatására.

Vajon miért nem kézenfekvő a nyelvészek számára, hogy az arám ősnyelvet (amit rovással is írtak) a magyar nyelv elődjének tartsák? Nyilván erre az egyik válasz, hogy nincsen régészeti bizonyítéka. *De hogyan lehetne, ha valójában szinte alig van arámi rovásemlék?* Sokféle nyelvhez kötődő rovásról beszélnek, amelyből még jópárat megfejteni sem sikerült pl. a frígek, vagy a kazárok rovását.

Miért ne lehetne egy közös gyökerük azoknak az írásoknak, ahol az írásjelek még fogalmakat takartak, különösen, ha ezek a jelek mind a rovás családba sorolhatók?[433]

---

[427] Pl. Manfred Zeller a Zeitesprüngen folyóiratban (ld. uo.) Árpád magyarjaival azonosította. Kazár Kaganátus előkelői felvették a zsidó vallást. A magyarokhoz/avarokhoz 3 kazár törzs csatlakozott, i. u. 600-ban érkeztek Kárpát-medencébe (azaz: 600+293=893). A Krím -félsziget régészete szerint itt éltek ógörögök, szkíták, szarmaták, avarok.

[428] Illetve a nyelvészek sok más nyelvvel azonosítják. Wikipédia szerint az afroázsiai nyelvcsalád sémi ágának nyugati (vagy északnyugati) alcsoportjába tartozó, egymással rokon sémi nyelvek összefoglaló neve, az úgynevezett kánaáni nyelvek (föníciai, héber stb.) közeli rokona. https://hu.wikipedia.org/wiki/Ar%C3%A1mi_nyelv

[429] Amely jellemzően az Óperzsa Birodalom területén alakult ki.

[430] Az arámi ábécé története: https://hu.wikipedia.org/wiki/Ar%C3%A1mi_%C3%A1b%C3%A9c%C3%A9

[431] Gábor Hosszú: Comments on encoding the Rovas scripts: http://std.dkuug.dk/jtc1/sc2/wg2/docs/n4076.pdf

[432] https://hu.wiktionary.org/wiki/Wikisz%C3%B3t%C3%A1r:Nyelvek_list%C3%A1ja

[433] A fogalomírásról részletesebben lásd a *Szent Korona, mint ókeresztény jelkép* c. írásomat e kötetben.

Egy másik válasz lehetne az, hogy az arám egy sémi nyelv és a magyar nem az. Ez azonban már politika, ahol lépten nyomon az érdekek képviselete okán csúsztatások tapasztalhatók. Éppen ez az alapproblémája az August Schleicher által kidolgozott nyelvcsalád elméletnek is.

Nyelvpolitika

A nyelvpolitika (a mai értelmezés szerint) a nyelvnek olyan tudatos (vagy tudományos alapú) használata, amelynek a célja a politikai korrektség. Elvileg ezen elmélet szerint helyes nyelvhasználattal elkerülhető a másik ember megsértése. Tudva, hogy a szavaknak van mágikus ereje – amit egykor „gyógyításra" is felhasználtak – értelemszerűen a megfelelő szavak előírásával politikai jellegű hatásokat is el lehetne érni. Például a *szülő1* és *szülő2* bevezetésének is a célja a hagyományos anya–apa szerep feloldása lehet. Az már másik kérdés, hogy az emberi lélek minek a befogadására nyitott.

A nyelvpolitika lényege: vedd el a népnek a nyelvét, ha uralkodni akarsz felette. Ez áll az angol nyelv mai rohamos terjesztése mögött is.

Nagyon álságos tehát az a nem is új gyakorlat, hogy átnevezések segítségével töröljék el a múltat. A hellenizmus lényege is, hogy átnevezéssel minden görög lett. Bár abban még nem voltak elég sikeresek, hogy a félvilág „meghódított" lakossága valóban áttért volna egy új, a görög nyelv használatára. Azonban ennek vágya indíthatta el a régi írások „átmásolását" is, illetve így lett a Biblia nyelve is görögnek minősítve, majd innen latinra fordítva, stb.

Pontosabban: a történelem meghamisításának minél hihetőbbé tétele érdekében fontos szerep jutott a nyelvpolitikának is, amelynek okán az elérhető dokumentumok nyelvét lefordították az ún. birodalmi nyelvekre, míg az eredeti forrásokat megsemmisítették. Ezért oly kevés az ómagyar nyelvi emlék, és nem azért, mert a magyar csak a latin nyelvű egyháznak köszönheti az írásos dokumentumait. Éppen az Aranybulla mind a 7 eredeti példányának az „elveszett állapota" bizonyítja az egyház általi szándékos „üzemszerű" pusztítást.

A „cuius regio, eius religio" (akié a föld, azé a vallás) hagyományt követve egyházi nyelvek létrehozásával törekedtek új identitást adni a meghódított területeknek. Kihasználva a katasztrófák nyújtotta lehetőséget, amikor valóban sok dokumentum megsemmisült, „az elveszett" státuszra hivatkozva a krónikások új mesék szövésébe kezdtek.

A Római Birodalom létezéséről a latin nyelvnek a helyi nyelvekkel való összeolvadása nyújthatna egyértelmű bizonyítékot. Azonban a latin nyelv valójában csak a középkorban – a kódexek, legendák latin nyelven történő rögzítésével – terjedt el. A nem egyházi emberek csak a reneszánsz idején kezdték használni a latint és ekkor – vélhetően az új kereszténység sikeres terjesztésének folyományaként – a világiak is már tanulták az iskolákban a latint. Tehát csak ekkortól válhatott nemzetközi tudományos, jogi és irodalmi nyelvvé.

Bár csak egy hipotézis, hogy egykor az arám (nyelvjárási változatokkal) a kereskedelmi útvonalak mentén mindenhol – és *így a Kárpát-medencében is* – használatos lehetett, azonban logikusan ez következik a magyar nyelv archaikus jellegéből; elfogadva, az ősnyelv megnevezése az arám lehetett, aminek idővel helyi változatai alakultak ki, és így formálódott a Kárpát-medencében a magyar nyelv is.

Az MTA nyelvpolitikájának azonban ma egyértelmű törekvése annak az elvnek a követése, hogy a magyar nyelv a Kárpát-medencébe valahonnan kívülről érkezett (például az Urál vidéki pusztából), mivel enélkül nem tudja elvágni a Fekete-tenger környéki kultúrához kötődő gyökereinket. Ettől azonban még élhettek az Urálon túlon, az Urál délkeleti lábánál olyan népek, amelyek nyelve szintén az arámból eredeztethető, pl. a mansik. Nem szabadna azonban ennek jelentőségét eltúlozni, még akkor sem, ha találnak genetikai bizonyítékot arra, hogy volt innen is némi beköltözés a Kárpát-medencébe.

Az arám (Jézusnak is az anyanyelve) mint *egy archaikus jellemzőket bíró nyelvhez illik*, rugalmasan alkalmazkodott, és ezért azonosíthatják nemcsak a standard-arabbal, hanem az ógöröggel, és több más ókori nyelvvel. Az érthető tehát, milyen úton lett az egyházi tanítások nyelve kezdetben az „ógörög".

Nem elégséges azonban egy nyelvet átnevezni, hanem szabályozni kell annak a használatát is. A politikai korrekt nyelvhasználat sem szól másról, mint olyan szabályok kötelezővé tételéről, amivel a

politikusok a csúsztatásaikat akarják elfedni. Ez történhetett a múltban is, ami inkább káoszt teremtett a nyelvhasználatokban, mint rendet. Ezért lett aztán olyan nehéz mára a nyelvünk eredetét feltárni.

Pedig tulajdonképpen csak arról lehet szó, hogy a magyar, mint főnixmadár újraéledt az ősnyelvből, és rugalmasan alkalmazkodott a magyar emberek gondolkodásához. Levetette magáról a ráerőszakolt idegen szavakat és szabályokat.[434] Bár a XVIII. századi nyelvújítás célja elsősorban a magyar nyelvben elburjánzó – főként latin és német – szavaktól való megtisztítás volt, ennek során azonban a nyelvi tudat a saját ősi gyökerét felismerhette még az idegen szavakban is. Miközben az erőltetett magyarosítási kifejezések elhaltak, az élő magyar nyelv folytatta azon ősnyelvi legfontosabb jellegzetességét, hogy tartalmukat megőrző gyökökkel festi meg a lélek feszültségéből születő mondanivalóját.

Az élő archaikus nyelv tehát miközben őrzi azon képességét, hogy rugalmasan tudjon alkalmazkodni a kifejezendő gondolathoz, tulajdonképpen, mint a folyó vize, folyamatosan tisztul. Ahogy a Duna medre is állandó, még se lehet ugyanabba a vízbe lépni, ez igaz az archaikus nyelvünkre is. Bár a keretei, azaz a hangok és ebből összeolvadt gyökök jelentéstartalma állandó, azonban az emberek gondolkozása, azaz a gyökök alkalmazásának a körülményei változnak, és ez formálja a magyar nyelvet, és nem mindenféle erőltetett hangváltási szabályok, amivel a nyelvészek létrehozták az ún. nyelvtudományt.

A tartalmi és a formai hasonlóságokat nem szabadna összekeverni

A Pártus Birodalom történetét olvasva találtam egy érdekes mondatot: „*Az asszír feljegyzések által említett Partukka alighanem azonos Parthava tartománnyal, az avarok (aparnoi: απαρνοι stb.) szállás-helyével.*”[435] Ezek szerint igaz lehet a pártus ≈ avar ≈ magyar azonosítás, hiszen a 4. ábra éppen azt mutatja be, hogy az avar és magyar „törzsnevek” – legyenek bárminek a nevei, de – megegyeznek, ami nem lehet véletlen.

Ugyanakkor a régészet szerint a hunok és avarok leletei nehezen választhatók szét. Kérdés: *Az avarok a hunokkal vagy a magyarokkal azonosak? Vagy valójában végig ugyanazokról lehet szó?*

A nép- és családnevek beazonosítása általában nem könnyű, amire nem is szívesen vállalkozom. Az alapvető problémát abban látom, hogy míg mi – magyarok – fogalmakban gondolkodunk, s ezáltal a tartalmat színesen megfestjük, addig az ún. indoeurópaiak kevésbé értik az átvitt értelmezéseket. A népnevek gyökere egykor egy-egy jelző lehetett, amely gyakorlat felismerhető a családneveinkben is. *És akkor miért ne adhattak volna ugyanannak a népcsoportnak a különböző korokban eltérő jelzőket?*

A HUN népnév gyökere – szerintem – HUNI egyiptomi isten neve lehetett, aki *a termékenység és a terjesztés istene* volt, és ÁMON két karjaként *gondoskodott az emberekről*. Értelemszerűen az ókeresztény terjesztői kaphatták ezt jelzőként. Könnyen lehet, hogy az EMMÁNU-ÉL név arra utal, hogy ÁMON, a rejtettség életre kelt, és segíti az emberi lélek fennmaradását.

Az AVAR népnév jelentését is őrzi a nyelvünk.

Az AV gyök jelentésére a *„bizonyos rejtélyes dolgok, ismeretek titkaiba* ***avatni*** *valakit*” szófordulat világít rá.

Az AR gyök[436] bár nem élő szó, mégis mintha a tiszta, égi forrás értelmeződne benne, ezért is lehet névképző.

Az avar szó jelentése tehát beavatást jelent az Égiek tudásába. Azaz olyan alaptudást, ami háttérként – gyakran elrejtetten – mindig ott van. Ezért jelentheti a nem lekaszált, otthagyott száraz füvet is a talajon, amelyet a hó eltakar télen.

A MAGYAR: *A szellemi értékeket átmentő nép*, mivel a MAGYAT az egyiptomi nyelvben bár a könyvtekercset jelenti (Az Y1 hieroglifa 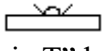 mDAt), azonban inkább olyan elvont fogalmat, ami a szellemi értékeket átmenti, csak a szóvégi „T” hang teszi egy tárggyá.

A HUN_G_AR névalakba betoldásra került a G hang, amivel a hiány pótlására (tehát csak gátak között érvényesülve) egy gerjesztő hatás ragadt a HUN gyökhöz.

---

[434] Bővebben *A magyar nyelv archaikus jellegének bizonyítása* c. írásomban e kötetben.

[435] https://www.wikiwand.com/hu/P%C3%A1rtusok

[436] Lásd bővebben *A magyar nyelv archaikus jellegének bizonyítása* és a *Hol volt, hol nem volt a „Selyemút”* c.írásom.

Akik azonban nem értik a hangok által kifejezett fogalmakat, és túlzottan csak a formára (az anyag jellegű megjelenésre, illetve a hangok képzésére) koncentrálnak, azoknál – a szabályozott, formaságokat túlhangsúlyozva– az idegen szövegek értelmezése, illetve azok lefordítása sokszor félrevezető lehet, mert nem képesek „a lényegi tartalom megfogására", így a tolmácsolására se. Ezért értik félre még a Hófehérke és a 7 törpe meséjét is, amikor az új megfilmesítésben nem akarnak törpéket szerepeltetni.

A magyar– azáltal, hogy a betűink ősfogalmakat jelentenek, és nyelv használata így egyben egy mellérendelő szemléletmódot eredményez–támogatja az emberi agy hatékony működését, a strukturális képelemzés módszerének megfelelő hatékony gondolkodást. A meséinkben is a tanító jelleg a cél. A mesék szereplőinek megvan a helye a társadalomban, egyik se nélkülözhető, egyik sincsen elnyomva, ahogy a törpék se, akik dolgosan és vidáman élnek, segítik a bajbajutottat.

Ezzel szemben a nyugati történetek jellemzően hősies tettekről szólnak, akikhez viszonyítva a többiek alárendelt viszonyban állnak. Ez a gondolkodásmód jelenik meg a mesterségesen szabályozott nyelvek struktúráiban is. Sőt a magyar krónikák –utólag idegenek által– behamisított történeteit is az ilyen jellegzetessége elárulhatja. Attila hun király történetének is van számos germán vonása, ami valószínűsíti a hamisítást.

Szellemi rokonságunk a közel-keleti ókori gondolkodással

Arménia – a térképek szerint – a Hun Birodalomnak tagja. Az örmény hagyomány szerint a Magyarok Megszentelt Koronája Arméniában készült,[437] ezáltal feltételezhető némi kulturális rokonság is az egykori Kárpát-medence népessége és Közel-Kelet egyes ókori népcsoportjai között.

36. ábra Kulturális rokonság szemléltetése

A kulturális rokonság szemléltetésére jó példa a kalotaszegi lány (38. ábra), aki két kígyót feszít szét. A madárlány egyik kígyójának nincsen szárnya, ez a múlt; míg a másik kígyó képes szárnyalni, ez a jövő. A két kígyó feje összeér egy ponton (ez a jelen), vagyis a jövő a múltban gyökeredzik.

A rovásjelek fogalmi rendszerében az U hang jele jelenti az új utat. Amikor szeretettel meghozunk egy döntést, akkor szétvágjuk a múltat a jövőtől, és ez a pillanat a jelen. Ekkor döntünk arról, mi az, amit megtartunk az új úton haladáshoz, és mi az, amit elengedünk.

Bíró Lajos könyvében[438] találtam a 38. ábra két képét egymás mellett, felismerve a tartami rokonságot a kalotaszegi dombormű madárlánya és INNIN istennő 5000 éves ábrázolása közt. Utóbbi egyik

[437] Lűsd a *Szent Korona, mint az ókeresztény hitvilág jelképe* c. írásomat e kötetben a 362-264. oldalon.
[438] Bíró Lajos: Az ősmagyarok mitológiája - A Magyar Ősemlékezet Szellemi Fényvilága Angyali menedék 2015.

kezével eltolja a kígyót, a másikkal átkarolja. Két lábával tapos az oroszlánokon, azaz a döntéseknél fontos az erő, és hogy szívből cselekedjünk.

Magyar szólás: „nem jut 5-ről 6-ra”, azaz nem tud dönteni. Nem képes elválasztani, hogy mit enged el, és mi az, amit megtart. Hatra ma Irakban (az egykori Pártus Birodalom területén) egy közel kör alakú – de inkább szív alakú – ókori település nyoma, középen templomkerttel. *Vajon lehet-e köze e város nevének a magyar szóláshoz?*

Joó Katalin hívta fel a figyelmem Nergál ábrázolására (39. ábra), aminek eredete éppen az egykori Pártus Birodalom területén lévő Hatra városa. Nergál mint ókori pártus isten az alvilág ura. A kígyó itt is a figyelmet, a magára irányító folyamatot jelöli, azonban a lány mellett – az elengedett múltra utalva – a helye van csak meg; míg Nergál mellett éppen a skorpió, azaz a halál szimbóluma alatt, kiemelt helyen található. Nergál erőteljes alakja a múltat, a túlvilágot szimbolizálja. Kezében lévő fokos szerű szerszám egyik oldala bárd, mint ami elvágja a múltat a jelentől, a másik oldalon viszont kezd kinőni egy kígyó, jelezvén, hogy a jelen a múlt döntéseitől is függ; azonban a kígyó feje már a jövő felé néz.

E képekre még értelemszerűen utalok, amikor a hangok, rovásjelek, mint fogalmak jelentéseit igyekszem bemutatni. Csupán azt szerettem volna most érzékeltetni, hogy nem lenne nehéz felismerni a kulturális hasonlóságot a pártus kultúra és a mai magyar kultúra között, ha a szimbólumok időtálló fogalmi tartalmát ismernénk.

37. ábra Nergál, mint ókori pártus isten az alvilág ura, Hatra városából

Csak az a probléma, hogy a mai tudományos gondolkodás kiölte belőlünk a képek ősi jelentéseinek ismeretét. Még Bíró Lajos is (a magyar mitológiák kiváló ismerője) csak érezte a rokonságot, azonban azt már nem értette, *miért van csak az egyik kígyónak szárnya a kalotaszegi madárlány szobrán.*

Pedig ehhez hasonlóan Nergál, a halál istenének ábrázolásánál és mellette a kicsi lány esetében is megfigyelhető a jobb és bal oldalak ellentétes tartalmának hangsúlyozása. Nergál a baloldalán erővel irányítja Cerberus kutyáit. Kutyáknak csak egy közös farkuk van, és a lábaik között egy oroszlán árnyéka, a legyőzött erő. Azaz egyértelműen a túlvilágról van szó, ahol mindent összeolvasztva az a sötétség az uralkodó, ahol a fizikai értelemben működő erők nem értelmezhetők. A skorpió alatti kígyó pedig jelzi, hogy ő (Nergál) dönt a „másvilági folyamatokról”.

Ezzel szemben a kicsi női alak jobboldalán kígyónak csak az árnyéka látszik, azaz nem láthatja az egész folyamatot, csak annak a részeit. A részenkénti megközelíthetőségre utalnak a botra felfűzött karikák is, azaz bár a „tudatos döntések" eredményei révén alakul ki az ÚJ ÚT, azonban ennek struktúrája a magasabb szinten működő rendszer által meghatározott.

Az indogermán nyelvcsalád

Az egységes latin nyelvet római patríciusok[439] hozták létre különböző nyelvjárásokból, amelyek között ott kellett lennie az etruszknak is. *Vajon kiket takarhattak az ún. római nemesek az I. évezred elején, ha a Római Birodalom talán is nem létezett?* Róma természetesen létezett, és nincsen szó az ókori római régészeti leletek hitelességének a megkérdőjelezéséről, csupán arról, *vajon kihez köthetők valójában?* Rómában még a legrégebbi templomokat is az jellemzi, hogy feltöltötték, lerombolták és a helyén egy új templomot építettek, mintha a múltat el akarták volna törölni.[440]

A latin nyelvtani szabályokat olyan nemesek alkották meg, akik az egységes nyelvhasználat előírásával hatást akartak gyakorolni identitástudat befolyásolására. Ebből viszont arra lehet következtetni, hogy a latin nyelvet valamikor csak a VI. század után kezdhették el kidolgozni, azidőtájt, amikor megalkották az ERA időszámítást, és visszamenőlegesen besoroltak eseményeket ennek megfelelően. A kereszténység terjedésének a kezdetén tehát nem valószínű, hogy létezett a latin nyelv[441].

A latin nyelvű egyházi liturgia keletkezését a VII. század elejére datálják, és bevezetését Nagy Szent Gergely pápa nevéhez kötik, akit temetése alkalmával rögtön szentté is kiáltottak, ami szintén meseszerűen gyanús.

A könyvek „átmásolásának" a célja feltehetően egyben a latin nyelvre történő áttérés is lehetett, hiszen nyugaton ez lett sok tudománynak az egységes nyelve. A hivatalosított nézetek szerint a nyugati szerzetesek a keleti, általában „arabnak" nevezett[442] kultúrát vették át, és főleg annak terjesztésében jeleskedtek. Azonban, ha az egykor még gömbölyű Föld „lapos lett," *akkor mi mindent módosíthattak még? És vajon mikor történhetett mindez?*

A latin nyelv mára elhalt, azonban a szabályozottsága elősegítette a materiális tudományok fejlődését. Feltehetően a latin kultúra kidolgozói nem értették a természet rendjének megfelelni vágyó keleti gondolkodást, és ezen oknál fogva sokmindent leegyszerűsítettek a közvetlen tapasztalat szintjére, ami idővel (ahogy maga a latin nyelv is) a mindennapi használat számára alkalmatlannak bizonyult. Folyamatosan megreformálást igényelt volna, azonban a létrehozásának a célja a minden körülmények között használható tökéletes nyelv megalkotása lehetett. Azt el kell ismerni tehát, hogy a szigorú szabályok alkalmazása kedvező hatással volt a mai értelemben vett tudományos (materiális) gondolkodás fejlődésére.

Az interkontinentális kultúra iránti vágyakozás megfigyelhető II. Frigyes, német-római császárnál (1194-1250, azaz a XIII. században), azaz már a nagy éhínséget megelőzően is. Létezhetett tehát az a közeg, amely az éhínséget kihasználva az utópista álmaikat rászabadították –erőszakkal– Európa népeire. Bár kezdetben a céljuk akár még lehetett nemes is, azaz a könnyen tanítható ún. tudományos mód-

[439] A patriciusok elvileg az ókori Róma nemesi uralkodó osztályának tagjai. A kései Római Birodalomban a patriciusi rangot magas rangú vezetőknek adományozták. A XII. századtól kezdve Nyugat-Európában a középkori városi vezető réteg.

[440] Például a Szent Kelemen Bazilika alagsorában mithraeum oltárképen Mithrász éppen leszúrja a bikát. A IV. században az alagsorban a keresztények gyülekező helye volt, de ezt a szintet 1108-ban feltöltötték. A IV. századi építkezést Sziriciusz pápához kötik, aki először nevezte magát pápának, 399. november 26-án halt meg Rómában, elvileg már a 38. pápa volt.

[441] A 325. évi zsinat jegyzőkönyvét nem őrizték meg, nem ismert a tanácskozás nyelve, nem tudni hányan voltak jelen. (A.V. Kartasev úgy véli, hogy nem őrizték meg). Az ezen a zsinaton hozott döntések későbbi forrásokból ismertek, többek között a későbbi Ökumenikus Tanácsok aktusaiból is. https://podarilove.ru/hu/pervyi-vselenskii-sobor-nike-iskii-pervyi-vselenskii-sobor-pobeda/

[442] Ami valójában azonos a közép-perzsa (azaz a pártus, illetve a hun) kultúrával. megértése az arab birodalmak fiktív jellegének bizonyítása után lehetséges, ld. a Harsay MM: Az ókori kereskedelmi utak, azaz a „Selyemút" mentén terjedő kultúrák és Szent Korona eredetének a kapcsolata" c. anyagban

szerek kidolgozása (megjegyezve, hogy a formaságok túlhangsúlyozása könnyen megfosztja az embereket a dolgok lényegének megismerhetőségétől), azonban a jószándék feltételezhetősége azzal megbukik, hogy megsemmisítették az „átmásolt iratok" eredetijét, vagy hamisított hivatkozásokat gyártottak a fiktív történetekhez. *A történelemhamisítás nem más, mint az álhírek beültetése a tudományba.*

Mindehhez egy jó ürügy lehetett az egykori nagy betűs „MAIUSCULA" 22 jelű írásról való áttérés a későbbi kisbetűsre, azaz „MINUSCULA" írásra. Így érthető, a múlt eltörlésére törekvők milyen primitíven is gondolkodhattak egy jobb jövő víziójának érdekében [443].

Az ún. latin nyelvcsalád tulajdonképpen úgy jött létre, hogy a helyi nyelvek keveredtek a Római Katolikus Egyház hivatalos, szépen szabályozott nyelvével, amelyet a humanizmus idején mindenhol kötelezővé akartak tenni Európában. Ezt a keveredést nevezzük *vulgáris latinnak,* innen a latin nyelvcsalád képzete is, ami tehát viszonylag újkeletű. Azaz a latin tulajdonképpen csak a középkort jellemzi. Az ókorra vonatkozó olyan latin nyelvű írásokban foglaltakat, amelyek egyidejűnek tüntetik fel magukat, érdemes nagyon óvatosan kezelni.

Az élet *égi eredetű* szabályozottságát csak igen primitíven lehet ún. anyagi szinten rendezetten leírni, ami alól aztán rengeteg lesz a kivétel. A végén pedig éppen az okozza életképtelenségét egy túlszabályozott nyelven, amivel szemben védekezni akartak a szabályokkal. Egyszerűen azért, mert a beszéd lényege a lélek rezdüléseinek megformálása, amire alkalmatlan egy rigorózus nyelvtan használata.

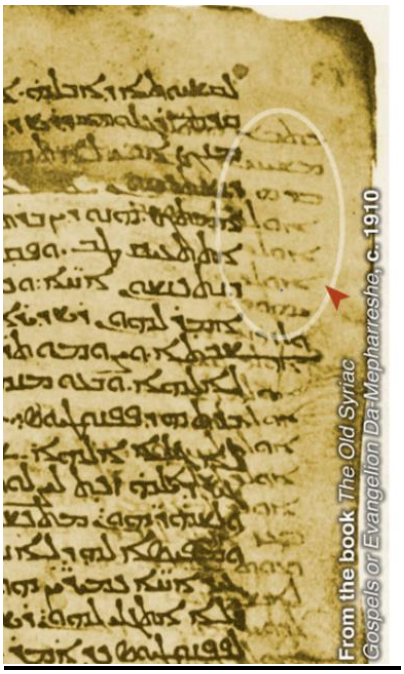

38. ábra Sínai szír kézirat, ami egy palimpszeszt

A görög nyelvet így nem is sikerülhetett a latinnak később se kiszorítania. A bibliakutatók se Rómába mentek, hanem keletre, ahol egykor az ógörög nyelvcsaládba tartozó szkíta nyelveket beszélték. Az evangélisták is görögül írtak. Amennyiben ez az ógörögöt jelenti, akkor feltehetően az arám nyelv egyik nyelvjárásáról lehetett szó, és ha ez igaz akkor ez is a szkíta kultúra kisajátításának egyik „láncszeme". Amennyiben az evangélisták már nem ógörögül írtak, akkor pedig a hitelességük kérdőjeleződik meg.

[443] Az ún. átmásolások egyik központja a VII. században alapított Sankt Gallen kolostor volt, és ugyanezt az átírásra hivatkozást tapasztaljuk VII. Konstantin De administrando Imperii című könyvénél is.

A legrégebbi, IV. századi Biblia még ószír nyelvű, ami az arámnak egy helyi változata. A 40. ábrán látható, a Sínai kézirat egy pergamenre[444] írt palimpszeszt, azaz felülírták, tehát meg akarták semmisíteni az eredeti szöveget. *Vajon miért? Csak ennyit ért a Biblia szövege?*

A nyelvtudomány szerint a mai görög írás – ellenállva a latin ábécé terjeszkedésének – az ógörögből fejlődött ki. *Vajon mit érthetünk az ógörögök írása alatt?* A frígek rovását eddig még meg se tudták fejteni, abból így *hogyan alakulhatott volna?* Mindenki számára az a természetes, hogy a görögök a föníciaiaktól vették át az írást, hiszen a föníciaiak voltak a nagy kereskedők. *De vajon ők kitől vehették át?* Tegyük fel tehát úgy a kérdést, *vajon milyen nyelven beszéltek egykor Athénban?* Megjegyezve a város csak a Bizánci Birodalom idején tért magához, azaz egy hosszabb „szünet" lehetett az ún. görög kultúrában, ha egyáltalán korábban létezett ilyen.

39. ábra. Parthenón oszlopai Athén építészete bizonyítja, hogy a keleti és nyugati kultúra itt a kezdetektől ötvöződött.

Az i. e. VII. és i. e. VI. században a kis-ázsiai partvidék ún. görög települései körében egy olyan művészi irányzat alakult ki, amire a fejlett díszítőkultúra, elegancia volt a jellemző (lásd pl. az ión oszlopokat). Ez az ún. IÓN irányzat legfőbb motívumai azonban a keleti műalkotásokból kerültek át. Sőt „a perzsák uralmát" sem érezték tehernek, mivel a kereskedelmük fejlődött általa, a jólétük növekedett. Az átvett filozófiai gondolkodásukat is a „*természettel harmóniában lenni*" jellemezte. Bizonyára nekik köszönhető az Athéni Akadémia is, amit Platón alapított. *Athénban tehát jelen lehetett a keletről érkező ionok nyelvét beszélő népesség.*

Valószínűsíthető, hogy a Santoríni vulkánkitörés (i. e. 1610 körül) után a környező terület sokáig még lakhatatlanná vált, majd – ún. városállamokba letelepedve– különböző gyökerű népek kezdték lassan benépesíteni. Az ún. ión-görögök keletről (pl. a frígektől) érkezhettek a görög szigetvilágba, és nem azonosak az ún. dór görögökkel, akik germán gyökerűek. (41. ábra) Értelemszerűen idővel összeolvadtak, ezt megelőzően azonban valószínűsíthető egy hatalmas helyi küzdelem a különböző gyökerű népek között[445]. Bár idővel a nagyobb tömegük, illetve az erőszakosságuk okán a germán gyökerű akhájok kerülhettek fölénybe, azonban sokáig *az athéni iskolákban a szkíta tudást oktathatták,* aminek szemlélete nagyon távol állhatott a nyugati germán gondolkozástól. Ezzel magyarázható, hogy önálló Görögországról csak a XIX. századtól beszélhetünk. A XV. század előtti Bizánci Birodalomban különböző gyökerű népek éltek[446], akikről csúsztatás azt állítani, hogy mind görögök lettek volna.

Ezért kérdés, hogy vajon 395-ben – a „Római Birodalom állítólagos kettészakadása" idején – milyen görög nyelv válhatott a Kelet-római Birodalom hivatalos nyelvévé? Vajon egyik pillanatról a másikra lecserélték volna az ógörögöt (azaz a szkíták nyelvét[447]), miközben még virágzott[448] a Pártus Birodalom,

[444] Pergamon egy Kis-Ázsia területén fekvő város, i. e. a II. században itt találták fel a hártyaszerű bőrt, amire írt könyvek tartósabbak, mint az egyiptomi papirusz.

[445] Feltételezésem szerint később, mint perzsa háborúk jelennek meg a történelem lapjain.

[446] Forrás https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Porphyrogenetus.jpg

[447] Athénban állítólag az ion görögök laktak, akik szkíta gyökerűnek és tulajdonságúaknak tartották magukat, megkülönböztetve a dóroktól.

[448] Természetesen a korrigált időpont szerint, azaz 44-518 állt fenn a Pártus Birodalom.

ahol a hivatalos közvetítő nyelv az arám (ami szintén a szkíták nyelve)? Nem valószínű a nyelvcsere, már csak azért sem, mert állítólag *457–518 között (I. Justitianus előtt) a Trák-dinasztia császárjai uralkodtak* a Kelet-római Birodalomban, akik a dák-szkíták egyik törzsének a leszármazottai lehettek.

Bevallom, a történelmi események között nem mindig tudok kiigazodni, és már nem is nagyon akarok, mert bizonyára sok a mese. Könnyen lehet – gondolva Octavianus és Diocletianus császároknak az Augustus néven való összemosására –, hogy az ún. Római Birodalom nem is létezett, és így aztán ketté sem szakadhatott. Annak érdekében, hogy elkerüljem az ilyen csapda helyzeteket, az olyan kapcsolódó pontokat keresem, amelyek segítségével esetleg kapu nyitható az igazság felé.

Most pl. arra lettem figyelmes, hogy **518-ig uralkodtak a trákok** a Kelet-római Birodalomban és a megfelelő korrekció után éppen **518-ig állt fenn a Pártus Birodalom is, amihez simán hozzátartozhatott Trákia is.** A 21. ábrán látható néhány uralkodó által veretett érem az I. évezred közepéről. Mind a két birodalomban ARSZAK (484-501) uralkodása után a Szent Koronához picit talán hasonló valami látható az uralkodók fején. Sőt ez igaz I. Justitianus bizánci császár némely érméjére is. *Mindez így együtt, lehet véletlen?*

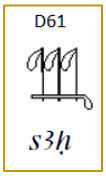

40. ábra D61-es hieroglifán állítólag lábujjak láthatók, kiejtése SZACH, SZAK

Miért nevezték át a görögök a Pártus Birodalom uralkodóit, azaz vajon a történetírás miért adhatta pl. ARSZAK helyett a sokkal bonyolultabb Vologaészész nevet? Vajon mit jelenthetett az AR_SZAK név? Több helyen[449] kifejtettem már, hogy az AR gyök valami olyasmit jelent, hogy az „Atya akarata” felvesz egy ruhát, hogy megjeleníthesse önmagát, azonban ez a ruha „szűk” rá; azonban még így is, mint valamiféle tiszta forrás értelmeződik az ilyen kezdetű szavak elején. *Mitől láthatók a SZAK-ként hangzósított 42. ábrán állítólag lábújjak?* Bizonyára azért, mert a D58-as ún. „láb” hieroglifa[450] azt a belső lényeget ábrázolja, ami állandó mozgásban tart, de nem látszik[451]. A SZAK gyök ábrája tehát a szabályok szerint származtatás alsó (alapoknál lévő) kapcsolódást fejezi ki, miközben jelzi, az alap több, mint amennyi részenként (azaz lábujjanként) megjeleníthető belőle.

Érdekes, hogy e hieroglifát az Orion nevében (43. ábra) találtam meg, amikor ARSZAK ókori jelentését igyekeztem megfejteni.

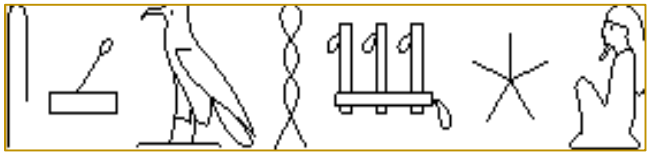

41. ábra. Orion nevében felismerhető a SZAK gyök. A hatalmas Orion csillagképet az egyiptomiak több részre szakaszolták, az itt irányító DEKAN-ok nevei: Szak felső karja, Szak alsó karja, Szak füle, Szak oszlopa.

Mindenesetre az egyértelművé vált, hogy az ARSZAK név is –hasonlóan az aranyhoz, az archoz stb.– valamilyen *„szakterületen”* valamiféle *égi eredetű megjelenítésre utal*. Ez lehet a magyarázat arra, miért lehetett oly fontos Augustus, Nagy Sándor stb. történetek kreálása során valamiféle isteni szint igazolás; ahogy a magyarok hagyományában is az Égiek választották ki az Árpád-házi királyokat uralkodásra, és innen a táltos képességük is. Különben érthetetlen lenne, Nagy Sándor miért ment volna el

[449] Lásd *A magyar nyelv archaikus jellegének bizonyítása* és a *Hol volt, hol nem volt a „Selyemút”* c. írásomat e kötetben.
[450] „B” hang rovás jele a X, szintén a belső lényegre koncentráltat.
[451] Azaz a B hangot jelöli.

a „Síwa” oázisba, ami Alexandriától 600 km-re fekszik a sivatagban. E történetekkel a nagy szkíta uralkodók (pl. DARI király, ARSAK) különös képességeit akarhatták legalább a szavak szintjén elbirtokolni a germánok. Ez se több tehát, mint nyelvpolitika.

A Pártus Birodalom hivatalos nyelve az arám. Idézet a Bibliából „Te pedig mondd az Úr, a te Istened színe előtt: Apám vándorló arám volt, lement Egyiptomba, s ott élt idegenként; kevesen követték, mégis nagy, erős és népes néppé vált.” [452] *Vajon a vándorló arám milyen népet takarhatott valójában?* Úgy vélem, itt arra az ősnépre utalás történhet, amely, mint hükszoszok feltehetően a Fekete-tenger környéki kultúrából elvándorolt Egyiptomba és azt felvirágoztatta. *Vajon az arám nyelv azonos az óhéberrel?*

A hébert – a szent nyelvet – az 1880-as évektől terjesztik a Szentföldre települő zsidók. *Vajon menynyi köze lehet az új héber nyelvnek az óhéberhez*?

Az óhéber már kihalóban volt, amikor az arám még virágzott, amit igazol, hogy a babiloniak i. e. 586-ban legyőzik a zsidókat, akik ekkor a héber helyett az arámit kezdik el használni. Mivel az ókori Izraelben – azaz Kánaánban – az eredetileg használt óhéber írás és a mai héber kvadrát írása semmiben sem hasonlítanak egymásra, a XIX. századi új héber nyelv minden bizonnyal az arámi írást vette át, ami pedig nem azonos az óhéber írással. A mai héber kvadrát írás gyökerét tehát a Pártus Birodalom nyelvéhez lehet kötni.

Vajon miért éppen erre az írásra esett a választása a göttingai August Ludwig Schlözernek, amikor az újhéber nyelvet megalkotta azon zsidók számára, akik Izraelbe, az ún. őshazába költözve ezúton is az identitásukat megerősíthetik? Mi célja lehetett ezzel?[453]

A szemita jelző, mint fogalom, szintén a XVIII-XIX. századi nyelvtudomány kreálmánya. Krisztus idejében már alig használták az ősi kánaáni nyelveket. Kiemelendő tehát, hogy a Krím-félszigetre – nem sokkal Krisztus halála után – áttelepülők (37. ábra) minden bizonnyal a saját hagyományos írásukat használhatták, és *tévedés az írásukból arra következtetni, hogy áttértek volna a zsidó vallásra*. *De miért is használtak volna egy már kihaló félben lévő nyelvnek elfeledett írását?*

[452] https://szentiras.hu/SZIT/MT%C3%B6rv26
[453] http://www.mek.iif.hu/porta/szint/tarsad/muvtort/varkonyi/html/04.htm

42. ábra. Az ósemita, a görög és a latin ábécé.

A zsidók úgy tartják, hogy a hangok (44. ábra) jelentését az Egyiptomból menekülők hozták magukkal, azaz *másoktól vették át* a tarot kártya lapjain is ábrázolt jelentéseket.[454] Bár eredetileg a kánaáni őslakók nyelvének tekintik az óhéber nyelvet, azonban ahogy az Ószövetség történetei is elolvashatók régebbi eredetű agyagtáblákon, feltehetően a zsidóknak az ún. óhéber nyelve is csupán átvétel lehetett (azaz egy másik nyelv átnevezése), és ezzel magyarázható egyben a kihalása is.

Tudtommal eredetileg *sumér és akkád nyelven* íródtak azok a történetek, amelyek átemelésre kerültek – némi módosítással – az Ószövetségbe, aminek viszont a legrégebbi példánya görög (vagy ógörög ≈ arám?). Kérdés tehát, *milyen történelmi körülmények között készülhetett az Ószövetség?* Az ismeretterjesztő filmek szerint Alexandria Nagykönyvtárában fordították le görögre, és a Könyvtár pusztulásával *a Biblia eredeti óhéber példánya is odaveszett*.

Ezért aztán oly figyelemre méltó, hogy a XVIII-XIX. században bevezetett mesterséges nyelv neve a héber, aminek a használata most olybá tűnik, *hogy csak kb. 2000 éve megszakadt, mint a zsidók nyelve,*

[454] Szepes Mária, Wictor Charon: *Academia Occulta.* Arkánum Szellemi Kiadó 1994.

pedig könnyen lehet, hogy csak mostanában lett a zsidó vallás nyelve. Itt is a történelmi gyökerek meghamisítása feltételezhető, bár ebbe nem szeretnék elmélyedni. Csupán érdekesnek vélem, hogy az alábbi ún. szemita jellemzők felismerhetők a magyarban is:

- Fogalmak a mássalhangzók köré épülnek, ősfogalmak tehát maguk a hangok lehetnek.
- Mondanivalónkat gyökök egymásmellé helyezésével festjük meg, miközben azok általában változatlanok maradnak, jelentésüket megőrzik.
- Igéknek lehet igekötőjük elől, hátul pedig ragozunk.
- Többszörösen mellérendelt mondatokat gyakran használunk beszéd közben.

A pártusok nyelve, „Arsacid Pahlavi” *szintén az arámból alakult*, amit mára már szintén kihaltnak tekintenek, azonban feltehetően nem azért, mert életképtelen lett volna. A 45. ábra sejteti, hogy *az arám nem sokat változott* az évszázadok alatt. Az egyiptomi nyelvben is bizonyára az évezredek alatt számos helyi változat kialakulhatott, azonban ettől még egyiptominak nevezi a tudomány. Ezzel szemben az *állítólag kihalt arám nyelvnek miért ad a nyelvtudomány oly sokféle nevet, miközben magát az arám megnevezést igyekeznek a nyelvészek mindenhol elkerülni?*

A szláv nyelvre miért volt szükség?

óperzsa ARÁM	középperzsa PÁRTUS	újperzsa IRÁN	Magyar
Anāhitā	Anāhid	Nāhid	Anahita
Artaxšatra	Artaxšēr	Ardašir	Artaxerxész
Mithra	Mitr	Mehr	Mithra
Rokh-šwana	Rokhsāna	Roksāne	Roxana
	Āleksandar, Sukandar	Eskandar	Alexander Nagy Sándor
	Mithradāt	Mehrdād	Mithridatész
	Borān	Borān	Borān
Zartušt	Zaratu(x)št	Zartōšt	Zarathustra
Ahura Mazda	Ōhrmazd	Hormizd	Ahura Mazda (Ormazd)

43. ábra. Nyelvek összehasonlítása.

Az ortodox egyház – azaz pravoszláv egyház, régiesen a **görög(keleti) egyház** – legfontosabb vallási központja Konstantinápoly után Moszkva lett. Az ún. görögkeleti egyház azonban nem a görögöt választotta a saját identitásának megerősítésére. *Vajon miért lehetett szükség a szláv nyelv megalkotására?* Feltehetően, mert a görög identitás nem volt valós.

Szaloniki környékén a görögből hiányzó hangok nagybetűk jelölésére új betűket fejlesztettek ki, amelyet Szent Cirill munkásságának tiszteletére cirill írásnak neveztek el. Később önálló utakon továbbfejlődve – főleg Nagy Péter cár reformjának köszönhetően – már eltért a görög írástól, azonban a hasonlóságuk még felismerhető.

44. ábra Szláv nyelvek bevezetésének oka geo-nyelv politika, azaz új identitást adni Kelet-Európának

A cirill ábécét bár elvileg „az akkor még egységesnek tekinthető szláv nyelv" írására fejlesztették[455], azonban az írást az egyház terjesztette. Ahol az ortodox egyház térített, ott cirill lett az írás. A románok is egészen az 1860-as években bekövetkezett írásreformjukig ezt használták. Sokféle eredetűek a cirill írást használó nyelvek, (46. ábra) de vannak olyan szlávnak besorolt nyelvek, amelyek sosem használták a cirill írást, mint például a lengyelek, csehek, szlovákok, szlovének. A cirill ábécé nem is egységes, elég rugalmasan alkalmazkodott a nyelvi sajátosságokhoz. Például a szerbek és a makedónok írásában a lágy mássalhangzóknak külön jelük van, ahogy a magyarban is pl. њ [ny], љ [ly] (lágy l).

Kérdés tehát, hogy kik, mikor és hol beszélhették az egységes szláv nyelvet, akik számára Szalonikiben az új ábécét kidolgozták? Bizonyára Szalonikitől nem messze, azaz Makedónia környékén. Az nem valószínű ugyanis, hogy egy írást a több ezer km-re élő, ismeretlen nyelvet beszélők számára dolgoztak volna ki. Azonban tudományos körökben éppen a makedónok eredete vitatott erősen. Feltehetően abba az ún. ógörög, de valójában a szkíta kultúrcsaládba tartozhattak, amit a germánok –átnevezések révén– ki akartak sajátítani. Csak is ezzel magyarázható, miért adtak nemcsak az egyiptomi fáraóknak, hanem még a pártus uralkodóknak is görög nevet, miért nevezték át Egyiptom és a Fekete-tenger vidéki településeket egészen Bactriáig.

Az átnevezés azonban nem bizonyult elégségesnek. Az ókeresztenységet Európa-szerte terjesztő hunok–magyarok– hatalmát csakis egy olyan szemben álló harcos germán gyökerű embertömeg segítségével lehetett megtörni, akik akár a nyelvcserét is vállalták e cél érdekében. A szláv egyházi nyelv feltehetően az egykori makedónok nyelvére épülhetett, amit szívesen átvettek – természetesen némi módosulással[456] – azok a germán gyökerű népek, amelyek felvették az ortodox vallást. Csakis evvel magyarázható, hogy a germán gyökerű keleti vikingek alkotják tulajdonképpen a legnagyobb szláv népcsoportot, (megjegyezve a germán gyökerű nyugati normannok alkotják a latin nyelvcsaládot).

Például a lengyel nyelvben azért ismerhetők fel szláv nyelvi vonások, mert ők délről felfelé vándorolva keveredtek a germán törzsekkel, így a nyelvükben egy hasonló keveredési folyamat mehetett végre, mint az oroszoknál. Azonban éppen azért nem vették fel a cirill írást, mert a saját identitásukat élesen meg akarhatták különböztetni az északi germánoktól.

Összefoglalva: az indogermán nyelvcsalád magában foglalja az európai, a latin, a görög, a szláv és a német, azaz a germán gyökerű nyelveket egyaránt. Ennek indoeurópaira való átnevezése tulajdonképpen – miközben megfosztja a fogalmat a lényegétől, – azt is sejteti, mintha e nyelvcsalád adna identitást

[455] https://m.nyest.hu/hirek/ot-tevhit-a-cirill-irassal-kapcsolatban
[456] Nagy Péter cár reformja révén.

Európának. Ezáltal egyrészt kiszorítva Európából azokat a népeket, akiknek a nyelve nem tartozik ebbe a nyelvcsaládba, másrészt beolvasztva a germánok közé azokat nyelveket, amelyek pedig határozott törekvést mutattak az elkülönülésre.

A fiktív germánoknak (vagyis az északról érkező szláv és a gót népeknek) a Kárpát-medencébe történő „betelepítésével" valójában hazánk elfoglalására igyekeztek jogalapot gyártani. A germánok utólag egy önazonos vallási nyelvet is kreáltak maguknak, a gótot, amit azonban feltehetően szinte senki se beszélt. „Papíron" még a gót kereszténységet is létrehozták, aminek története a fiktív időszakok kitöltésére viszonylag jól hasznosítható volt. Azonban nincsen olyan megbízható régészeti lelet, amely a gót nyelv a létezését igazolhatja.[457]

A germán nyelvek közül kiemelést érdemel még *a jiddis*, ami már a IX. századtól a német zsidóság anyanyelve. Az első nyelvemlékük 1272-ből származik, azaz közvetlenül az éhínséget követő időszakból.

Az ún. árja németek a beteges fajelméletük következtében megkülönböztették magukat a többi germántól, pedig a közel 100 millió *német* által beszélt anyanyelvüket a nyelvészek szintén a germán nyelvek nyugati ágába sorolják. A reformációnak köszönhetően németre is lefordították a Bibliát, azaz szintén a keresztény egyháznak köszönheti, hogy a korábbi helyi nyelveknek alkottak egy olyan standard formát, ami már betölthette egy közösségnek az identitást nyújtó szerepet. Evvel tulajdonképpen megakadályozták azt a folyamatot, amit a latin nyelv használatának kötelezővé tétele elindított; azaz keveredve a helyi nyelvekkel kialakult *az olasz, a spanyol és francia nyelv, sőt még az angolra is nagy hatással volt a latin.*

A kutatók által létrehozott –a különbségeket elmosó– nyelvi kategóriák lehetőséget nyújtanak a csúsztatásokra. *A nyelvpolitika egyik leghatásosabb eredménye, hogy a hellenizmussal gyakorlatilag a szkíták kultúráját*[458] (beleértve az egyéb helyi kultúrákat) *összeolvasztották az ún. ógörög kategóriába.* Ugyanakkor a szkíta gyökereket elvágták azzal, hogy a tanításaikat eretnekségnek minősítették, ún. Athéni Iskolák működését megtiltották.

[457] Lád jelen tanulmány V. fejezetét.

[458] Hogy kiket nevezhetünk szkítának, részletesen elemzem a *Hol volt, hol nem volt a „Selyemút"* c. írásomban e kötetben.

VII. A kultúra kisajátításának technikája a görögöknél

Az ógörög irodalom eredete

Azért is nehéz eligazodni, mikor-hol milyen nyelven beszélhettek az emberek, mert például a hellenizmus révén a más népek kultúráját is a szakirodalom egyszerűen bizáncinak vagy görögnek nevezi.

Ugyanakkor, amennyiben az ember az ókori görög címszó alatt keresgél, akkor az eredeti forrás vagy elveszett; vagy azt tapasztalja, hogy az adott személy trák volt, vagy fríg rabszolga, mint pl. Aiszóposz esetében, vagy azt, hogy az igazolható életrajzi események nem maradtak fenn, ami igaz Homéroszra és Hésziodoszra is.

Homérosz ellentmondásos életrajzának a hátterében bizonyára a behamisított évszázadok állhatnak, hiszen az ő költeményeit is megírta valaki, kérdés persze, hogy *ki és mikor?*

Míg Homéroszt sokan kitalált személynek vélik, addig Hésziodosz ókori görög költőt, aki *i. e. 700 körül daktilus hexameterben* tanítja mezőgazdasági munkákra testvérét (47. ábra), az akháj-görög költészet első nagy alakjának tartják. Hésziodosz munkáira alapozva fogalmazhatnak úgy a nyelvészek, hogy „az ógörög nyelvet[459] az ókori Görögországban[460] i. e. 800 és i. e. 300 között beszélték". *Vajon tényleg az akhájok nyelvét kellene érteni az ógörög alatt?*

σ
ΗΣΙΟΔΟΥ ΤΟΥ
ΑΣΚΡΑΙΟΥ ΕΡΓΑ ΚΑΙ
ΗΜΕΡΑΙ.

HESIODI AS-
CRAEI OPERA ET DIES,
NVNC CASTIGATIVS
VERSAE, AVTORE VL-
PIO FRANEKEREN-
SI FRISIO.

MOVSAE Pierides, præstantes laude canendi,
Adsitis, patrē celebrātes dicite uestrum,
Dicite, cur homines inter sit nobilis ille
Conspicuusq;, hic obscurus? (Iouis illa uoluntas)
Nam facile extollit, facile elatumq; refrenat,
Et clarum obscurans, obscuri nomen adauget,
Erigit & miserum facile, extinguitq; superbum,
Iuppiter altifremus, cui celsum regia cœlum,
Audi cuncta uidens noscensq;, & dirige recte
Hæc oracula, ego sic Perſen uera docebo.
Scilicet in terris gemina est contentio, uerum
Hanc animaduertens aliquis laudarit, at illam
Dixerit esse malam, sibi nam contrariæ utræq;.
Seminat illa etenim bellum, litesq; maligna,
Hinc hominum nulli grata est, sed sæpe sequuntur
Atq; colunt illam Dijs instigantibus ipsis.
Alteram at ipse (etenim prior atra nocte creata est)
Terris imposuit summi regnator olympi

A 4 Iuppiter,

45. ábra Hésziodosz: Művek és napok című versének első oldala, 1539-ben jelent meg.

Akhájok a Tróját ostromló törzsek egyike. A dór inváziót követően, *azaz i. e. 1200 körül tűntek fel*, így azonosak lehetnek az ún. tengeri népekkel. Feltehetően az ő germán nyelvük révén sorolhatták a nyelvészek az görög nyelvet *az indogermán* nyelvcsaládba.

[459] https://hu.wikipedia.org/wiki/%C3%93g%C3%B6r%C3%B6g_nyelv
[460] Létezett egyeltálan Görögország az ókorban?

Mivel az i. e. XII. században Mükéné elpusztult, tévedésnek vélem a keleti vonásokat mutató mükénéi kultúrát összemosni az akhájok – feltehetően germán gyökerű– kultúrájával, bár elvileg elképzelhető, hogy *az akhájok átvették* a mükénéi szótagírást. A fennmaradt műkénéi szövegeket a mai görög írás egy korai változatának tekintik.[461]

	-a		-e		-i		-o		-u	
		a *08		e *38		i *28		o *61		u *10
d-		da *01		de *45		di *07		do *14		du *51
j-		ja *57		je *46				jo *36		
k-		ka *77		ke *44		ki *67		ko *70		ku *81
m-		ma *80		me *13		mi *73		mo *15		mu *23
n-		na *06		ne *24		ni *30		no *52		nu *55
p-		pa *03		pe *72		pi *39		po *11		pu *50
q-		qa *16		qe *78		qi *21		qo *32		
r-		ra *60		re *27		ri *53		ro *02		ru *26
s-		sa *31		se *09		si *41		so *12		su *58
t-		ta *59		te *04		ti *37		to *05		tu *69
w-		wa *54		we *75		wi *40		wo *42		
z-		za *17		ze *74				zo *20		

46. ábra. Lineáris B néhány ismert jele.

Az ismert lineáris B (48. ábra) írásos szövegek – amilyen a mükéné is – napon kiszárított olyan agyagtáblákon maradtak fenn, amelyek később megégtek.[462] Ha ez az írás több szempontból sem tudja visszaadni az archaikus görög nyelvet a maga természetességében[463], *akkor Hésziodosz i. e. 700 körül hogyan írhatott evvel daktilus hexameterben*?

[461] https://hu.wikipedia.org/wiki/Line%C3%A1ris_B_%C3%ADr%C3%A1s

[462] Máshol, a száraz egyiptomi homokban viszont még a papíruszok is fenn tudnak maradni.

[463] Indoklás megtalálható https://hu.wikipedia.org/wiki/Line%C3%A1ris_B_%C3%ADr%C3%A1s

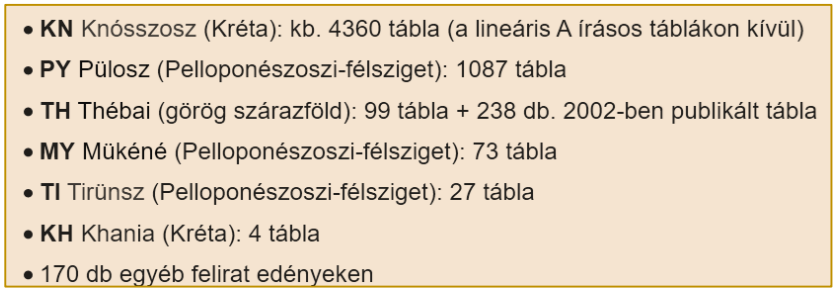

47. ábra. Lineáris B írással talált táblák száma és helye.

A 49. ábra tartalmazza azt a felsorolást, hogy a régészeti feltárások során hol hány darab lineáris B írású tábla került elő. E helyszíneken az ún. tengeri népek érkezése előtti írások kerültek elő, ahol azért maradhattak csak fenn, mert a város leégett (talán éppen a tengeri népek gyújtották fel), és így a táblák megégtek.

Egyelőre nem sikerült olyan régészeti leletre lelnem, amelyből az i. e. 800–i. e. 300 közötti gazdag ógörög nyelvű irodalomra lehetne következtetni. Olyan, mintha ezek az írások csak utólag készültek volna. *Daktilus hexameterben írt verseket lehetne elolvasni akkor, amikor* – a nyelvészek szerint – *az írás még nem is volt képes visszaadni a beszélt nyelvet?*

A görög irodalom – a ma is olvasható formáját – *Alexandriában* (a Könyvtárban? Mikor?) *nyerte el, ahol „szövegkritika tudomány" segítségével a műveket átírták.* Ezek szerint a korábbi időkből kérdéses lehet, milyen nyelvről lehet szó, amikor görögöt emlegetnek (feltehetően a szkíták arám nyelvéről, amelyet ebben az időben még az ún. fogalom írás jellemezhetett!)

Klaudiosz Ptolemaiosz, a csillagász

Gondoltam, talán Ptolemaiosz bizonyíthatja az ógörög kultúra létezését, régebben olvastam tőle egy asztrológiai kiskönyvet. A mostani forrásaim alapján[464] a következő megállapítások tehetők:

- Életéről szinte semmit sem tudható. Az egyiptomi Ptolemaiosz uralkodó családdal való rokonsága erősen vitatható. G. J. Toomer szerint i. u. 175 körül halt meg, és kb. 78 évet élhetett. Mostanáig azonosnak véltem I. Ptolemaiosz fáraóval, aki Arisztotelész tanítványa volt. Mivel I. Ptolemaiosz i. e. 305-től volt fáraó, akár itt is a kb. 3 évszázadnyi eltolásról beszélhetünk, ami egyben magyarázata lehet annak is, miért nem tudni semmit a csillagász életéről,
- aki állítólag az alexandriai Serapeion csillagvizsgálóban 127-151 között végezte megfigyeléseit. A csillagkatalógusában a 138. évi állásokat ismertette referenciaként. Munkája során állítólag az Alexandriai Könyvtárban rendelkezésére álló megfigyeléseket és elméleteket vette figyelembe. Hatalmas forrásanyagra hivatkozik, azonban ezek mind „odavesztek". Például Hipparkhosz 250 évvel korábbi csillag-jegyzéke alapján 1022 égitest koordinátáit közli, de ennek is *az eredeti jegyzéke „elveszett".*
- Ptolemaiosz főműve görögül „Megalé szüntaxisz tész asztronomiasz", amit – az arab fordítás eltorzított címe után – manapság csak Almageszt néven említenek. Ebben az ún. „alexandriai iskola" matematikusainak „epiciklusok[465]" néven ismert rendszerét alkalmazza. A fáma úgy tartja, hogy ezt Ptolemaiosz fejtette ki a legtökéletesebben, bár azt nem tudni, minek alapján.

[464] https://www.meteorologiaenred.com/hu/claudio-ptolomeo.html
https://www.csillagaszat.hu/csilltort/egyetemes-csillagaszattortenet/egyetemes-okor-csillagaszata/a-nagy-osszegezo-ptolemaiosz/

[465] Lásd itt a III. fejezetben.

- A legrégebbi ismert görög nyelvű kódexe *csak a IX. századból* maradt fenn. *Nem lehet, hogy az egész munkája csak a IX. században vagy még később készült?* Ugyanis nyilván azért datálhatják a IX. századra, mert a „felvirágzó iszlám tudomány" ekkor hozta napfényre a „Szüntaxiszt" (azaz előtte nem tudtak róla) azzal, hogy 827-ben a bagdadi Ishak ibn lefordította arabra.[466] Az iszlám csillagászok „A legnagyobb", vagyis Al Megisti jelzővel illették Ptolemaiosz művét, innen is eredhet az Almageszt elnevezés.
- Arabról latinra II. Frigyes császár orvosa ültette át, ebből ismerhették meg az európai csillagászok. Görög nyelvből csak a XV. sz. derekán (azaz már a reneszánsz idején) Georgius Trapesuntius pápai titkár fordította le latinra. Valójában innentől, azaz **a** *XV. századtól lehetett csak ismert,* mivel gyanítható, az „arab fordítás" nem létezett, csak egy korábbi –nagyon hibás– görög kalkuláció,
- *amit Johannes Regiomontanus (1436-1476) megsemmisítő kritikával sújtott.* **(**Állítólag Trapesuntius fiai ezért mérgezték meg). Mivel (a tanárával együtt) a csillagállások sorát nem csak kibővítette, hanem a teljes anyagot ki is javította, ezért a meggyilkolásának oka inkább annak felfedése lehetett, hogy a *kijavított lista már nem volt összeegyeztethető a császárok és a pápák listájával*.
- Ptolemaiosz „Bevezetés a Föld ábrázolásába" (Γεωαφική ύφεγήςις) c. munkája latin fordításban „Geographia" címen vált ismertté. *Vajon honnan szerezhette be a földrajzi helymeghatározások adatait?* A legkorábbi bizánci kézirata már közel 3000 hely földrajzi helyzetét tünteti fel, miközben az ókorból nem ismert megbízható módszer a földrajzi hosszúságok adatainak mérésére. *A reneszánsz idején* egyre pontosabb és terjedelmesebb térképekkel „egészítették ki" Ptolemaiosz munkáját. *Vagy talán akkor is írták?*

Összefoglalva: „Ptolemaiosz" a történelemhamisítás tényének elfedésére – feltehetően „bizánci" megbízásra – régi csillagászok megfigyeléseit kivetítve készíthetett táblázatokat. Nem végzett saját megfigyelést, a hamisítását Regiomontanus a XV. században leleplezte. Valószínűsíthető, hogy „Ptolemaiosz" fiktív alakját is csak visszavetítették a Könyvtárban folyó munkák igazolására. Mivel Jézus születését hátratolva kreáltak egy dicsőséges Római Birodalmat, annak a *létezésének igazolásához nem csak földrajzi helyekre volt szükség, hanem a fiktív események fiktív időpontjaihoz csillagállási hivatkozásokra is.* Heribert Illig kritikusai pedig most előhúzzák ezeket a Regiomontanus által is korrekcióra szoruló adatokat, mint tényeket.

Jó ötletnek tűnhetett „Ptolemaiosz" nevét Arisztotelész tanítványától kölcsönözni. Egy olyan személytől, akit nem csak az Alexandriai Könyvtár létrehozásával kapcsolatosan tettek ismertté, hanem mivel az ő pártfogásának tudják be az Ószövetségnek görög nyelvre történő lefordítását is, ezzel a zsidóságot a „hellenista irányba" lehetett terelni. Jeruzsálemet egyébként Ptolemaiosz állítólag egy szombati napon támadta meg, amikor a zsidók nem tanúsítottak ellenállást... *Most akkor barátja volt a zsidóknak, vagy nem?*

Arisztotelésznek bár lehetett egy Ptolemaiosz nevű tanítványa, azonban inkább az valószínűsíthető, *a görög neveket később adták az ókori szereplőknek,* hiszen az egyiptomi és pártus uralkodókat, sőt még a városokat is átkeresztelték.

Az éppen 3 évszázadig fennálló Ptolemaida-dinasztiára pedig azért lehetett szükség, hogy Egyiptom kultúráját is először hellenizálják, majd beolvasszák a fiktív Római Birodalomba, ezzel is igazolva annak a „hatalmas kiterjedését", ezzel is fényezve a dicsőségét, amit példaként állíthattak Európa népe elé XIV-XV. században.

[466] https://en.wikipedia.org/wiki/Ishaq_ibn_Hunayn

Az Alexandiai Nagy Könyvtár és a Ptolemaida-dinasztia

Klaudiosz Ptolemaiosz vélhetően fiktív alakja felveti, hogy egyáltalán *létezett-e az Alexandriai Nagy Könyvtár?* Ugyanis a tudatos történelemhamisítóknak – a céljuk elérése érdekében – a régi írások tekercseit, amire „hivatkoztak" a hitelességük igazolása érdekében nyilván meg kellett valahogy „semmisíteni". Ennek kiváló eszköze egy olyan könyvtár, ami aztán „leég", és benne megsemmisülnek mindazon nemlétező írások, amiket forrásként megneveznek. Így születhetett meg Muszeion, azaz „a múzsák csarnokának" zseniális ötlete.

A „múzsák csarnokát" tehát állítólag Nagy Sándor gyerekkori tanulótársa, I. Ptolemaiosz alapította, aki ily módon „segítette" a tudósok kutatásait.

A Ptolemaida-dinasztia, másképpen a XXXIII. egyiptomi dinasztia[467] i. e. 305–30-ig, azaz *szintén majdnem 300 éven át* irányította az ókori Egyiptomot. A végére annyira lezüllesztetté vált Egyiptom (amit utolsó uralkodója, a 9 nyelven beszélő Kleopátra már hiába igyekezett megmenteni), hogy a végén „éppen Octavianus idején beolvadt" a Római Birodalomba.

Mellesleg Kleopátra sírját sem találják a régészek. *Vajon I. Ptolemaiosz sírja hol lehet?* Nyilván azért se találhatók ezek a sírok, mert vagy maguk a szereplők is fiktív alakok, vagy ha léteztek is, akkor is csak több száz évvel későbbre datálható csontvázzal lehetne beazonosítani őket. Természetesen hatalmas földrengések is elsüllyeszthették a sírhelyeket a Könyvtárral és a világító toronnyal együtt, azonban ez sem valószínű.[468]

Tehát éppen Octavianus, azaz Augustus császár idején zárult le a Ptolemaida-dinasztia története. Korábban már említettem, ő feltehetően azonos a kb. 3 évszázaddal később uralkodó véreskezű Diocletianus császárral. Korrigálva *elvileg* tehát kb. i. e. 12 és i. u. 313[469] között állhatott fenn a Ptolemaida-dinasztia, amelynek uralkodói– lemásolás céljára – akár erőszakkal is „begyűjtették" a könyveket, és – az eredeti tekercseket a könyvtárban tartva – *azoknak csak a másolatát adták vissza*. Mily nemes cselekedet! És láss csodát, így éppen az eredeti művek pusztultak el a tűzvészben. *Vagy sokszor azok tán nem is léteztek?* Az ismeretterjesztő film[470] szerint ugyanis *a régészek nem találják az Alexandriai Könyvtárnak még a nyomát sem. Hogyan lehetséges ez a mai technikai körülmények között?* Nem beszélve arról, hogy bár a papirusztekercsek éléghettek, azonban a napon szárított agyagtáblákat a tűzvész éppen, hogy megmentette volna. Mivel a földrengés okozta elsüllyedés sem valószínűsíthető (esetleg csak egy összedőlés), legalább a hellenizmus nyomait fel kellene tudni tárni a régészeknek. E helyett az adott korból a régészek csak az egyiptomi kultúra jelenlétét igazolják, így cáfolható, hogy Alexandria a görög zsenialitás eredménye lenne.

Egy költőnek[471] köszönhető a könyvtár tekercseinek katalogizálása. Innen az információ, hogy i. e. 48-47-es alexandriai háború tűzvészében kb. 400 ezer eredeti tekercs megsemmisült[472]. Persze a „katalógus" nem volt közte, hiszen dokumentálni kellett a hivatkozott „forrásokat". Mily szerencse, hogy a Jeruzsálemből hozatott 72 fordítónak köszönhetően a már olvasható görög nyelven terjesztett

---

[467] Másféle dinasztia sorszámozás is ismert.

[468] A történelmi feljegyzések szerint Mediterráneumot egy olyan hatalmas földrengés (Richter-skála szerint legalább 8-as erősségű) rázta meg 365-ben, amelyet követő szökőár több tízezer ember halálát okozta, elpusztítva az egyiptomi Alexandriát és több más várost is. Új kutatások szerint e korábbi feltételezések tévesek. Kréta nyugati, délnyugati partjainál lévő normál vetők állhatnak a parti szakaszok jelentős emelkedése mögött, azaz itt nem csúszik teljesen az egyik kőzetlemez a másik alá. Ma már radiokarbon kormeghatározást alkalmazva képesek vizsgálni a kutatók azt, hogy a korábbi partvonalak hogyan változtak a földrengések hatására. A mostani eredmények alapján a partszakaszok akár 9 métert is emelkedhettek a vizsgált időszakban, amit bizonyítanak az elpusztult tengeri élőlények maradványai. A kutatók eredményei szerint földrengések sorozata okozta a megemelkedését, még a legendás 365-ös földrengés előtt. https://hirado.hu/tudomany-high-tech/mindenmas/cikk/2021/05/17/a-foldkozi-tenger-tersegenek-legnagyobb-foldrengese-nem-ugy-zajlott-mint-korabban-gondoltak#

[469] Nagy Konstantin éppen 313-ban engedélyezte a keresztény vallást a Római Birodalomban a mai álláspont szerint

[470] Viasat History: Ókori Egyiptom – Egy birodalom krónikái 1. évf. 8. rész

[471] Kallimakhosz (i.e. III. században?) könyvtáros is volt

[472] Más források 900000 tekercsről beszélnek

példányok fennmaradtak! Ráadásul az Ószövetség esetében a 72 fordítótól eredő szöveg szóról-szóra megegyezett egymással![473]

*48. ábra. Egy hajó készítésének a leírása annak érdekében, ha jön egy hatalmas árvíz, hogyan menekítsék az értékeket és az állatokat. A 6*11 cm-es szárított agyagtáblán a legősibb elolvasható írás látható, amely legalább 1000 évvel korábbi eredetű, mint az Ótestamentum.*

Az Ószövetség szövegének hitelessége

Sok olyan művet az Alexandriai Nagy Könyvtárban „fordítottak le görögre" (például az Ószövetséget, közte Mózes öt könyvét), amelyek görög nyelvű példányai fontos forrásai a mai tudománytörténetnek, míg az eredetije „elveszett". Bár elő került jónéhány agyagtábla, például az 50. ábrán látható[474], azonban ezek azt sejtetik, hogy az Ószövetség története egy torzított és kibővített változata lehet a sokkal korábbi sumér történeteknek.

„Az izraeliták valójában 215 évet éltek Egyiptomban **(i. e. 1728-1513).** Ez a szám összhangban van más kronológiai adatokkal"[475], ami azt jelenti, hogy körülbelül a hükszoszok uralkodásának idején. *Vajon nem lehet ebben is valamiféle csúsztatás?* Az, hogy ez az időszak többféle kronológia szerint mindenhol azonos lenne, eléggé kétséges, mivel a világ teremtésétől kezdődő időszámítások között akár még 1750 év különbség is kimutatható. Könnyen lehet, hogy a kronológusok egymásra hivatkozó görög forrásokat használva jutottak ugyanarra az eredményre. Ezért nézzük meg, m*it mond a mai régészet?*
A közelmúltban több nemzet kutatóit tömörítő régészcsoport a Jordán folyó mentén, Jerikótól északra bukkant rá egy ókori település maradványaira, amelyet Khirbet el-Mastarah névre kereszteltek. E lelőhely leleteit a késő-bronzkor, illetve a korai vaskor idejére (Kr. e. 1400-1200) keltezték, amely időszak – a cikk szerint – egybeesik az Exodus utolsó szakaszának, az „izraelita törzsek honfoglalásának" hagyományos datálásával.

A régészek számára az volt az érdekes, hogy az edénymaradványok kivétel nélkül a falakon kívül kerültek elő. Ez arra enged következtetni, hogy az építmények valójában nem az emberek, hanem az állatok elszállásolására szolgáló karámok lehettek. A beduin nomádok életmódjával összehasonlítva valószínűsítő, e települést szintén egy nomád nép pásztorai lakhatták, akik a most talált építmények mellett

[473] https://www.arcanum.com/hu/online-kiadvanyok/KonyvekKonyve-a-konyvek-konyve-2/a-bibliarol-14D6/a-biblia-nyelvei-1541/
[474] Viasat History: Legfurcsább dolgok c. filmsorozatban ismertetett tárgy.
[475] Kivonulás. Tanulmányozd a Szentírást éleslátással. 2. k. 114-.o. - wol.jw.org/hu/

sátrakban éltek. Amennyiben pedig Khirbet el-Mastarah *valóban a kb. i. e. XIII. században* létesült, úgy egy újabb bibliai epizód történelmi gyökereihez kerülhetünk közelebb.[476] Azaz jelentősen közelebbre helyezik az időpontot, mint a kronológusok, így itt is *véleményezhető a kb. három évszázadnyi csúsztatás* a zsidók Egyiptomban tartózkodása és „a honfoglalásuk" között.

Manethon munkássága

Manethón, egyiptomi származású főpap is itt, az alexandriai Könyvtárban írta meg Egyiptom történetét, a már olvasható görög nyelven. Mózesről ő is ír, tehát akár ez is lehet egy olyan forrás, amiből ismert Mózes története. Csakhogy az ő történetének idejéből tudtommal nincsenek erre vonatkozó bizonyító érvényű régészeti leletek.

Jó néhány évvel ezelőtt egy kis könyvben olvastam először az egyiptomi fáraók korának történelmét, amely szerint Manethón egyiptomi pap az i. e. IV. században (éppen I. Ptolemaiosz uralkodása idején) „Aigüptiaka" című művében az uralkodókat dinasztiákba sorolta. Az keltette fel az érdeklődésem, hogy éppen annyi dinasztiát (34-et) sorszámozott be a szerző[477], ahány rovás jel van a székelymagyar rovásírásban. Ez még lehetne véletlen azonban az, hogy a Manethon-féle dinasztia sorrendnek megfelelő időintervallumban lejátszódó legfontosabb események összhangban legyenek az adott dinasztia sorszámához köthető minőségi jellemzőkkel, az már nagyobb figyelmet érdemelt részemről. Akkor állítottam össze a 51. ábrán látható táblázatot. Akkoriban nagyon foglalkoztatott, *valóban ilyen rendszerszerű lenne az életünk, ami még a többezer év viszonylatában is felismerhető?*

Dinasztia	Időszak.	Jellemző	Jelképe a számnak
0 **TY**	3100-ig	II. Nagada kultúra, ANU nagy törzse alapítja ON városát Alsó Egyiptom *TO*-MIHI, Felső Egyiptom *TO*-RISZI	 Uránusz
I. **A**	3100 –2890	Narmer[478], *Hórus*nak, a sólyomistennek földi megtestesítője (*teremtő erő*), szolgái: SZO-SU-HOR Egyiptom *egyesítése KIMIT* néven Piramis építése Szakkarában, a későbbi memphiszi írásoktól eltérő, de nem kezdetlegesebb írásos emlékek	 Nap
II. B	2890 –2686	MINI (gör. Ménész): Memphisz alapítása *a két ország határán*, templom FTÁH, a teremtő isten tiszteletére. MINI fia TETI kezdte a memphiszi palota építését, *bonctani* értekezések maradtak fenn tőle.	 Hold
III. **G**	2686 –2613	Dzsószer: abszolút monarchia; a kultúra, a technika, a művészet virágzása (*gátak közötti gazdagodás)* BINUTIRU: *Törvényhozás* az öröklésre, a király a Nap fia, istenek megszemélyesítője, istenek vére a lányokban is folyik.	 Jupiter
IV. **D**	2613 –2498	Sznofru: piramisépítések, gazdaság virágzása Kheopsz erőskezű uralma, istenkirályság (RÉ) SASYCHIS: feltalálta a geometriát, a csillagászatot, törvényt hozott a kölcsönökre és az adósság rendezésére.	 Szaturnusz

[476] https://mult-kor.hu/akar-az-exodus-regeszeti-nyomaira-is-bukkanhattak-a-jordan-mellett-20180927

[477] Bár azóta másféle dinasztia-sorszámozással is találkoztam, ami arra utal, hogy többféle változata is keringhet a Manethon féle rendszernek.

[478] Narmer „nulladik" dinasztia utolsó uralkodója, akinek kb. i. e. 3100 tájáról fennmaradt ábrázolása már az egyesített koronával mutatja az uralkodót.

V. **E**	2498 –2345	Uszerkaf uralkodása előtt Héliopoliszban, azaz ON legelső városban *főpap* volt, templomok Ré tiszteletére.	 Merkúr
VI. **U**	2345 –2181	I. és II. Pepi uralkodása *békés és hosszú, dicsőséges* kor, kereskedelmi expedíciók.	 Vénusz
VII. **Z**	2181 –2160	Zűrzavaros uralkodási időszak, éhínség, *lázadások, felkelések. Memphisz vezető szerepének, a központi irányításnak vége.*	 Mars
VIII. **H**			 Plutó
IX. **T**	2160 –2130	Heti uralkodása, Théba szembefordult az északi királyokkal, *zavaros* kor, tele titkokkal.	 Neptunusz
X. **I**	2130 –2040	I. II. és III. Antef királyok *átmeneti* ideje.	 Föld
XI. **K**	2134 –1991	I. Mentuhotep: a *két* országrészt *újra* egyesítette, ezért félistenként tisztelték.	 Vízöntő
XII. **L**	1991 –1803	III. Amenemhat nagyszabású *vízépítési munkálatok*, Nílus szabályozása, víztározók.	 Halak
XIII. **M**	1803 –1649	Királyokat a *katonaság* választja, a vezírnek van a legnagyobb szerepe az állam irányításában	 Kos
XIV. **N**	1705 –1690	*Pásztornépek* beáramlása, hükszoszok (kánaáni népek), mint „hódítók” megjelenése, *vagy inkább segítők a fennmaradáshoz?*	 Bika
XV. **Ö**	1649 –1540	Helyi fejedelmek uralkodnak, akik elismerik a hükszoszok irányítását, *alkalmazkodás*.	 Ikrek
XVI. **O**	1649 –1582	Kamosze visszafoglalja a hükszoszoktól Egyiptomot, Théba lett a vezető állam, *otthonalapítás*.	 Rák
XVII. **F**	1580 –1550	Amoszisz (I.Jahmesz) *dicsőséges* korszak megteremtője, új remények.	 Oroszlán
XVIII. **Ü**	1550 –1292	Egyiptom Közel-Kelet leghatalmasabb állama, *női uralkodók*, IV. Amenhotep (Ehnaton) Atont, a sugárzó napkorongot teszi meg egyetlen istenné.	 Szűz
XIX. **S**	1292 –1190	I. Ramszesz fia I. Széthi visszaállítja az *isten-királyságot*, II. Rámszesz *virágzó bel és külpolitikája*, hatalmas építkezések.	 Mérleg
XX. **R**	1190 –1077	III. Ramszesz kemény *harcok* Líbiával és a papsággal, XI. Ramszesz: istenkirályság vége, *fáraó hatalma névlegessé vált*.	 Skorpió
XXI. **V**	1077 – 943	*Kiegyezés a thébai főpapokkal*, líbiaiak (külföld) döntik meg a dinasztiát.	 Nyilas
XXII. **Á**	943 – 720	I. Sesonk, líbiai király csak *átmenetileg* tudott egységet teremteni az országban.	 Bak

XXIII. **É**	837 – 762	Egy időben két dinasztia uralkodott, az *ország több részre szakadt.*	**'Jang'**
XXIV. **C**	732 – 720	Etiópiában ún. Nappata Birodalom megalakult, új célok Egyiptom az anarchiába süllyedt.	Kun: befogadó föld
XXV. **KA**	752 – 653	Nappata Birodalom elfoglalta Egyiptomot, asszír *támadásokat kivédték.*	Tui: örömteli tó
XXVI. **ZS**	672 – 525	Egyiptom függetlenségének visszaszerzése, központi hatalom, *háborúskodás Babilóniával és Perzsiával szemben.*	Kan: Mély víz
XXVII. **CS**	525 – 404	Perzsa királyok, köztük Dareiosz. *„Az erők irányítása"*	Csien
XXVIII. **J**	404 – 399	Amenirdiszu, Egyiptom függetlenségét kikiáltotta, *„jó jel"*, de nem űzte el egészen a perzsákat, sőt többi fejedelemmel is versengés.	Ken: hegy
XXIX. **SZ**	399 – 380	I. Nefaarud, befejezte a perzsák alóli *felszabadítást***.**	Szun: Örök szél
XXX. **GY**	380 – 343	Nektanebosz, Egyiptom utolsó nemzeti fáraója, egyesítette az országot a perzsák ellen, de nem sikerült legyőzni őket.	Li: terjedő tűz
XXXI. **P**	343 – 332	A perzsa Akhaimenida uralma, a perzsákat legyőzi Nagy Sándor.	Csen: Viharos erő
XXXII. **NY**	332 – 309	Makedón királyok.	**'Jin'**
XXXIII. **LY**	305 –30	Ptolemaida dinasztia: Egyiptom a Római Birodalom provinciába süllyedt. Augusztus elfoglalta, Kleopátra öngyilkos.	„feketelyuk"

49. ábra. Egyiptom történelme a Manethon rendszer szerint szintén éppen 34 szakaszból áll.

A 51. ábra szerint az utolsó Ptolemaida dinasztia olyan, mint a fekete lyuk, azaz általuk Egyiptom történelmét elnyelte a Római Birodalom történelme. *Vajon Manethon tudatosan szerkesztette így a dinasztiákat, vagy megrendelésre dolgozva véletlenül vált ilyenné a rendszere?*

Manethon eredeti műve nem került elő, bár számos ókori szerző hivatkozott rá forrásként. Azonban pl. Iosephus Flavius hivatkozása feltehetően nem tekinthető hitelesnek, ettől még létezhetett egy eredeti változat, amit egy „fiktív Manethon" később jelentősen átírt és kiegészített.

Manethón születésének és halálának dátuma, nevének eredeti egyiptomi változata sem ismert. A királylisták, amelyekhez Manethón hozzájutott, számunkra ismeretlenek[479]. Az „Óbirodalom Krónikája" (Palermói Kő [23. ábra], amely az egyiptomi királyság I-IV. dinasztiáját tartalmazza, azaz valamikor az V. dinasztia idejében készülhetett) és Manethón listája között óriási a különbség! Ahogy egyre több ókori írást megfejtenek az egyiptológusok, egyre több probléma merül fel az elterjedt besorolással. Ennek ellenére – különösen a rövid görög nevek okán – a Manethon rendszere még az elfogadott.

Tehát az egyiptomi származású, mégis görögül író, rövid görög neveket használó történész munkáját sem lehet elfogadni hitelesnek, annak ellenére, hogy Egyiptom történelmét szinte mindenki ehhez igazítja. Manethon átírta Egyiptom valódi történelmét. Erre lehet következtetni abból, ahogyan a hükszoszokról és a perzsákról ír, akiknek negatív szerepét Egyiptom történetében a régészet cáfolja.

[479] https://hu.wikipedia.org/wiki/Maneth%C3%B3n

Ha ismertek az ilyen jellegű problémái Egyiptom történetének, akkor *hogyan lehet hivatkozási alapként használni olyan ügyekben, mint például, hogy az izraeliták i. e. 1728-1513 között ott éltek Egyiptomban?* Könnyen lehet, a hükszoszok –a Szantorini vulkánkitörés után–menekültként érkezhettek Egyiptomba, amit aztán felvirágoztattak. A negatív lefestésük a jelenleg ismert Manethon rendszer összeállítóinak köszönhető.

Gyakran összemosásra kerülnek a zsidók és az arámi nyelvet beszélőkkel!

Nekünk, magyaroknak azért izgalmas ez a kérdés, mert már többen vagyunk, akik az egyiptomi hieroglifákban felismerni véljük a magyar nyelv gyökeit. Másoldalról közelítve könnyen lehet, hogy az ősarám nyelv nem is halt ki, hanem az egyik utódnyelvét éppen mi magyarok beszéljük. Helyesebben: könnyen lehet, *az ősarám nyelv archaikus jellege köszön vissza a mai magyar nyelvben.*

Ha a hükszoszok egy arámi nyelvváltozatot beszéltek, az jelentős hatással lehetett az egyiptomi nyelvre. Tehát arról szó sincs, hogy a magyarok az egyiptomiak leszármazottai lennének!

Dareiosz király idején közös kereskedelmi hálózat kiépült Egyiptom, Ázsia és Európa között. Régészek feltártak egy olyan ókori csatornát, amely a Nílust összekötötte a Vörös-tengerrel. Vízi útvonalon lehetett közlekedni a Nílus és a Tigris-Eufrátesz vidéke között.[480] Egy csatorna megépítése azonban nem csak Dareiosz nevéhez köthető (i.e.500 körül), hanem II. Ptolemaioszhoz is[481], már nem is meglepő, hogy a két csatornaépítés között kb. 250 év a különbség, és ily módon aztán a görögöknek köszönhető a kereskedelem fellendítése a vízi útvonalon! Természetesen akár többször is megépíthették a Szuezi csatornát, azonban a nevek nagyon árulkodóak: „Ptolemaiosz folyó Cleopatrisz bejárattal".

A Alexandriai Könyvtár pusztulása

Az Alexandriai Könyvtár végleges pusztulásáról nincsen elfogadható információ, még az egykori létezéséről is csak elszórt irodalmi utalások szólnak. *Vajon létezett-e egyáltalán I. Ptolemaiosz fáraó, a könyvtár alapítója, vagy talán az egész Ptolemaida-dinasztia történet egy utólagos mese?* Elvégre valahogy igazolni kellett Octavianus arculatváltó fantom alakját is.

Vajon nem azért találták-e ki az Alexandriai NAGY Könyvtárat, hogy a germán gyökerű népek kisajátíthassák maguknak kelet gazdag kultúráját? A kezdeti legenda, miszerint az arab hódítás idejében, a 640-es években Omár kalifa parancsára gyújtották fel a könyvtárat azzal az indokkal, hogy „*ha a könyvek azt tartalmazzák, mint a Korán, feleslegesek, ha nem, akkor veszélyesek*", a tudósok szerint mese, mert a könyvtár ekkor már valószínűleg nem létezett. Azonban a korábbi létezésének sincsenek tárgyi bizonyítékai. *De hányszor is égett le a könyvtár összesen?* [482] Vélhetően ez mind mese, de nézzük:

- *Ammianus Marcellinus* úgy tartja, hogy maga Julius Caesar számolt be Alexandria felgyújtásáról a nagy riválisa, Pompeius elleni háború véletlen következményeként, i. e. 48–47-ben.

  Plutarkhosz szerint Julius Caesar i. e. 48-ban – amikor Pompeiust Egyiptomba üldözte – útját egy hatalmas egyiptomi csónakflotta elvágta Alexandria kikötőjében, és ezért elrendelte a csónakok elégetését, amitől a parton lévő könyvtár is leégett. Mivel a könyvtár az alexandriai királyi palotában a kikötő közelében volt, amikor Julius Caesar beavatkozott a Kleopátra és XIII. Ptolemaiosz közötti polgárháborúba, Caesar felgyújtotta a hajókat a kikötőben, akkor véletlenül a könyvtár is leégett.

[480] Szuez közelében találtak egy gránitoszlopot, amelyet Perzsia nagykirálya, I. Dareiosz (i. e. 521-486) állíttatott. Íme az oszlop feliratának egy részlete: "*Perzsa vagyok. Perzsiából jövet meghódítottam Egyiptomot. Elrendeltem, hogy ezt a csatornát az Egyiptomban folyó Nílustól a Perzsiánál kezdődő tengerig (itt a hódító a Vörös-tengerre céloz) ássák ki. Akkor ezt a csatornát parancsom szerint kiásták, és hajók mentek ezen a csatornán át Egyiptomból Perzsiába.*" http://bobajka.atw.hu/szuez2.html

[481] Diodorosz Szikulosz ezt írja: "*II. Ptolemaiosz gátat épített a legmegfelelőbb helyen, és egy elzárószerkezettel akkor nyitja meg a csatornát és azon hajók előtt, amikor csak akarja. Ezt a mesterséges folyót Ptolemaiosz folyónak hívják, és bejárata Cleopatrisnál van*."

[482] https://gobertpartners.com/did-julius-caesar-burn-the-library-of-alexandria

- Az alexandriai könyvtárat *az arabok pusztították el* a második muszlim kalifa, Umar ibn al-Khattab (i. sz. 634-644) közvetlen utasítására. Innen adódva az elpusztításának éve valamikor 642-644 közé esik, hiszen Alexandria arab kézben való bukása i. sz. 642-ben történt.
- A legfontosabb tekercseket azonban megmentették. ... A szerapeumi könyvtár ikertestvére azonban 391-ig fennmaradt, amikor az alexandriai *Theophilius keresztény püspök utasítására* lerombolták. A fennmaradt könyveket a VII. században Egyiptom muszlim uralkodói teljesen megsemmisítették.

Magát Alexandriát állítólag Nagy Sándor parancsára Dinokratész tervezte meg, szabályos, egymást derékszögben metsző utcákkal, ahová csatorna vezetett a Nílustól, és a tengeri hajók számára is volt kikötő. Azonban a jelentős ókori építészeti remekművek úgy eltűntek a városból, hogy csak néhány beazonosíthatatlan kő lelhető fel a tenger mélyén. Így a kb. 135 m magas pharoszi világítótorony kövei is „eltűntek". *A világ egykori kulturális fővárosa létezett egyáltalán? Miért nem maradt fenn –tudtommal– itt egyetlen korabeli emléke sem Nagy Sándornak?* Mivel máshol léteznek ilyen emlékek, Nagy Sándor személye bizonyára valós lehetett.

Valószínűsíthető azonban, hogy az időszámításunk előtti századokban Nagy Sándor Alexandriája nem létezett. A történészek általában egyetértenek abban, hogy a helyén az i. e. IV. század előtt alapított Rhakotis vagy Râ-Kedet nevű egyiptomi kultúrájú település állt.

Ki volt Nagy Sándor?

Feltehetően tehát a „görögök" – elbirtokolva más népek kultúráját – hamis, jól eladható történeteket gyárthattak, amivel aztán nélkülözhetetlenné tehették magukat a kultúra történetében.[483] Hiszen valójában erről szól Klaudiosz Ptolemaiosz csillagászati utólag tévesnek bizonyult megfigyelései vagy Manethon királylistája az egyszerű görög nevekkel. Ugyanakkor érdemük, ha vissza is datálva, és fiktív személyekhez kötötten gyakran átírva az eredeti eseményeket, de mégiscsak – a saját szempontjuk szerint – feldolgozták az általuk elérhető irodalmat, és ezzel megteremtették a mai „történelemtudományt".

Így már érthető az is, mitől voltak oly véreskezűek az eretnekeket üldözők, hiszen az igazságot átformálók egyben a múlt történelmének eltörlésére törekedhettek, hogy ne maradjon még nyoma se a rengeteg csúsztatásuknak. Az „újjászületésre" (azaz inkább a múltjuk átírására) való törekvésüket igazolja, hogy Nagy Sándort *az érmeken kosszarvakkal ábrázolták* (52. ábra).

A kos jegye az asztrológiában a másik világba való átlépés szimbóluma. Azaz Nagy Sándor alakjával a görögök bizonyára tudatosan *egy új világ megteremtésére törekedtek, de vajon kinek az érdekében, és milyen világot akartak?* Bár naivan még az is elképzelhető, hogy a germánok a múltbéli bűneiktől akartak megszabadulni, és nem akarták, hogy bármi emlékeztető is fennmaradjon a múltból, és ezért léptek fel a kereszténység megmentőiként. A probléma azonban ezzel a „bűnbánattal", hogy nemcsak meghamisították a történelmet, hanem kiváltságokat is osztogattak, míg másokat lemészároltak. (Az igazságosztás a Justinianus-dinasztia – 518–610 – nevében vissza is köszön, bár könnyen lehet, ez is egy utólagos ragadvány jelző annak a történetnek az igazolására, amit a dinasztiára később rácsúsztattak, pl. Athéni Iskolák bezáratása.).

483 https://www.astronet.hu/tenyek-talanyok/tudomany/a-titokzatos-alexandriai-konyvtar-42167/

50. ábra Nagy Sándor kosszarvakkal a különböző érmeken, Zeusz-Ammunt ábrázolták kosszarvakkal

Josephus leírása szerint[484] Nagy Sándor elismerte a Biblia (Ószövetség) Istenének mindenhatóságát és a jeruzsálemi főpap előtt térdelve kifejezte hódolatát. Majd áldozatot is mutatott be, miután megtudta, hogy a próféciai kijelentések szerint a görögök egyik királya legyőzi a perzsa birodalmat[485], és ezt önmagában látta beteljesedni. Hálából *biztosította a zsidóknak, hogy nem csak Júdeában,* hanem szerte a birodalmában Isten törvényei szerint élhessenek. A zsidó történelmi krónikák szerint az ismert világ fölötti uralmát Istentől kapó Nagy Sándor evvel elismerte a zsidók egy igaz Istenének a „fennhatóságát".

Más források szerint[486] Siwa Oasis-ban (Ammon jósda otthonában) az orákulum megerősítette Nagy Sándort isteni személyként és elfogadta Egyiptom törvényes fáraójaként. Az itt kapott útmutatás hatására elhagyta Alexandriát.

Mivel azonban a makedón királyt két szarvval[487] ismerték szinte az uralkodásának a kezdetétől (noha ennek eredete homályba veszett), ez azt sugallja, hogy *Nagy Sándor története már a kezdetektől az új görög isten megteremtéséről szólt.* A görögök szerint az istenek lent járhatnak a Földön (innen az *arkhon* megnevezésük, megjegyezve, hogy a szó elején itt is ott az AR gyök!), azaz nem idegen tőlük, hogy az uralkodókat istenként tiszteljék.

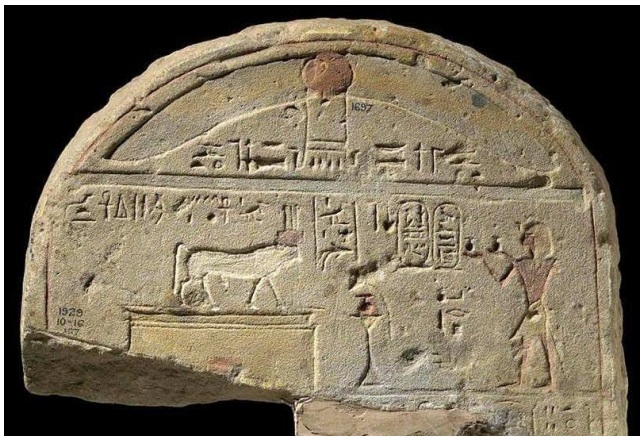

51. ábra. Nagy Sándor bort ajánl a Bikának, azaz nem akarja megölni. Vélhetően tehát a görögök nem értették a Mithra-kultuszt, és állatvédelmezőként jelenítik meg az uralkodót.

Nagy Sándor i. e. 356-323, azaz összesen 33 évet élt, és a 13 évi uralkodása alatt meghódította a fél világot, és alapított számtalan várost? Nyilván nem, bár az könnyen lehet, hogy saját magát – már csak

484 Ant." xi. 8, §§ 4-6),

485 (Dán. 7:6; 8:5-8; 9:3-4), A mellékelt képen a két szarvval ábrázolt Nagy Sándor látható egy lysimachosi ezüst tetradrachmán az i.e. 297-281 közötti évekből

486 https://en.wikipedia.org/wiki/Siwa_Oasis

487 A kétszarvú címmel Zeuszt ábrázolták

a származása okán is – istennek képzelte. Ez font köréje aztán olyan legendás történeteket (53. ábra), amelyek kiszínesítve alkalmassá váltak arra, hogy vele a germán-görögök – kisajátítva a makedónok kultúráját – egy új korszakot[488] indíthassanak a világtörténelemben.

Annak ellenére esett rá a görögök választása, hogy ő maga vélhetően nem is volt görög, vagy tán *éppen a szkíta származása okán?* Makedónia az egykori Vincsa kultúra balkáni területén fekszik, ahol egymást váltották a különböző nevű kultúrák, azaz valószínűsíthetően folyamatosan lakott lehetett, élénk kereskedelmi kapcsolatokkal. Azaz a gyökere sokkal mélyebb, minthogy az akháj görögök megjelentek a görög szigeteken. Azonban, ha Makedónia a Bizánci Birodalom része, akkor már ugye mindjárt más a helyzet, akkor mondhatjuk, hogy az ott élő népesség görög, éppen úgy, ahogy a székelyek románok, vagy a kárpátaljaiak ukránok. Aztán igazodjon ki az ember azon, hogy vajon ki kicsoda lehetett valójában! Pláne, ha éppen a makedónok nyelvéből születhetett meg az ún. szláv nyelv.

Ki lehetett valójában I. Justinianus császár?

A korábban említett 518-as évszámból[489] arra következtetek, hogy *a kereskedelem felügyeletét először I. Justinianus terjeszthette ki az egész Földközi-tengerre.* Vélhetően korábban nem is létezett a dicsőséges Római Birodalomból szinte semmi, hanem mint egy „dicsőséges mintát" vetíttettek vissza a középkorból arra a három évszázadra, amely Jézus születésének kényszerű hátra tolásából űrként adódott. Legalábbis erre lehet következtetni Octavianus és Diocletianus személyazonosságából, és abból, hogy a Bibliának nincsen korai latin nyelvű változata. De ha nem létezett a Római Birodalom, akkor 395-ben nem is szakadhatott ketté!

De ki lehetett I. Justinianus császár valójában, aki a mai Észak-Macedónia területén makedón-római gyökerű parasztcsaládba született Petrus Sabbatius (Szombati Péter?) néven?

518 nyarán gyámapja – a Nisszából, azaz az egykori magyarok (helyesebben hunok) által is lakott területről származó Iustinus – szerezte meg a császári trónt. Iustinus latin és Jusztinosz görög nevek egyaránt az igazságosságra utalnak. *Vajon mivel érdemelhették ki? És mi lehetett az eredeti neve, ha Nisszából (azaz a Balkánról) származott?*

52. ábra. A császár 521-es consuli diptichonjának részlete, ahonnan a császár eredeti neve ismert.

Iustinus 527. április 1-jén társcsászárrá emelte *fogadott unokaöccsét* Petrus Sabbatiust, aki még ugyanezen év augusztusában megörökölte a Bizánci Birodalom trónját, és tiszteletből *felvette nagybátyja nevét. Vajon miért a latin neve szerepel a császár 521-es consuli diptichonján?(54. ábra) Menynyire lehetett ebben az időben elterjedt a latin nyelv a Balkánon?*

Nissza történelmét gyanussá teszi, hogy 580-ban szlávok(?!) érkeztek a vidékre és ekkor kapta a város a Niš nevét, de 615-től az avarok, azaz magyarok lakták. Gyanítható, korábban is dákok, vagy

[488] Hasonló a folyamat manapság, amikor a Hófehérke mellett a filmben már nem törpék a szereplők.
[489] Amikor felbomlott a Pártus Birodalom, és vége lett trák dinasztiának is a Kelet-Római császárságban

„daha-avarok” (azaz szkíta hunok) lakhatták a területet, akik csak az ortodox vallás felvételét követően –valamikor a IX. század táján –lettek szlávok, azaz Isten szolgái.

A kormányzásban Justinianus számíthatott a feleségére, Theodóra császárnére[490], aki az igen alacsony származása ellenére a birodalom egyik legbefolyásosabb asszonyává vált.

A császár a kedvenc hadvezérével, vagyis Belisarius haderejével, miután 530 júniusában a darai csata során legyőzte a szászánidák seregét és Bizáncban 532-ben leverette a belső ún. NIKA-felkeléseket is, átkelt Észak-Afrikába és Karthágót elfoglalva, 534-ben megdöntötte Gelimer vandál (azaz germán) király uralmát. Majd átkelt Itáliába és 536-ban elsöpörte a keleti gót királyságot is (*vajon létezett ilyen?*[491]). A bizánciak (*vajon ők kik lehettek, görögök vagy szkíta-hunok, trákok?*) 553-ra egész Itáliát uralmuk alá hajtották, sőt az Ibériai-félsziget déli partvidékének megszerzésével Justinianusnak sikerült a Földközi-tengert „római beltengerré” változtatnia.

Majd állítólag féltékeny lett a hadvezérére és megvakíttatta, *miközben a felvett neve az igazságra és a jogszerűségre utal?*

A császár 545-ben kiadatta a Corpus Juris Civilist,[492] azaz a polgári törvénykönyvet. *Egy görög bizánci császár miért írt volna latinul?* Mivel *a Corpus Juris Civilis csupán 1532-től ismert, nem az lehet inkább az igazság, hogy ennek gyökerét egyszerűen visszavetítették Justinianus idejére, és hogy ezzel egy latin nyelvű Római Birodalom vízióját felvázolva lezárják a pártus korszakot?* Érdemes lenne az 54. ábrán látható kő eredetét megvizsgálni.

A birodalomépítés, a jogi és egyházügyi reformok mellett Justinianus nevéhez köthető a bizánci építészet leghíresebb emlékének, Hagia Szophia, a Szent Bölcsesség székesegyháznak az újjáépíttetése is, amelynek a korábbi faszerkezete leégett.

A katolikus egyház megerősítésével párhuzamosan *megkezdte az ún. hellén kultúra lebontását, így a Platón által létrehozott athéni Akadémiát is bezáratta, tanait eretnekségnek vallotta. Vajon ezért kaphatta az igazságosztó nevet?* Mintha evvel akarták volna utólag legitimálni az ókeresztények tanításának üldözését, amit az Athéni Iskolákban is oktathattak.

Justinianus *565-ben*, 82 évesen fejezte be földi pályafutását. Életműve állítólag nem volt tartós, birodalma területi integritását ugyanis utódai nem tudták megőrizni. *Azonban mi van akkor, ha ő valójában egy szkíta uralkodó volt, akinek az uralkodását a hunok folytatták, az Athéni Iskolákat pedig csak a XIII. század után zárhatták be?* Egyre valószínűtlenebbnek tűnik, hogy Giordano Brunót 1000 évvel korábban már üldözött tanok terjesztése okán ítélték volna halálra.

Justinust jelentéktelennek tartják, szemben a fogadott fiával. Felmerült, hogy n*em lehet, valójában már ők is hun-magyar uralkodók voltak, ahol főleg Justinianus uralkodásának történetét elbirtokolva később átírták?* Heribert Illig szerint 614-911 fiktív időszak, egyszerű betoldás a bizánci történelemben[493], előtte Justinianus volt az utolsó nagyobb uralkodó. *De ki lehetett ő valójában?*

Földrengések és azt követő tűzvész okán 526-ban elpusztult a Kelet Királynője, Antióchia. E katasztrófának kb.250-300 ezer áldozat lehetett. A város korábbi dicsőséges fejlődését a római császároknak tudják be. Justinianusnak azonban már nem sikerült újjáépíteni, mert perzsák elfoglalták, majd 300 éven át az arabok lakták (azaz éppen a bizánci fiktív korban). *Vajon nem arról lehet szó, hogy kihasználva egy leégett nagy hírű város történetét, annak papíron dicső görög és keresztény múltat kreáltak, amit aztán rómaiaknak tudhattak be?*

---

[490] Nagy Konstantin is NIS-ből származik és a feleségének a neve Theodóra.

[491] Később van szó a gótokról ebben a tanulmányban.

[492] A glosszátorok korától Corpus iuris civilis néven ismert a római jog első kodifikált gyűjteménye, az ezt alkotó könyvek anyaga azonban először csak 1583-ban, Genfben, a francia humanista jogtudós, Dionysius Gothofredus kiadásában jelentek meg e közös cím alatt, a kifejezés pedig csak ezt követően vált a törvénymű bevett megjelölésévé. A mű a római jog legfontosabb forrása, jelentősége hatalmasnak tekinthető. A művön keresztül lehet a legnagyobb rálátást kapni a megelőző korok római jogára, mivel kevés más jogi forrás maradt fenn. A római jog kodifikációját I. Iustinianus bizánci császár rendelte el, hogy a jogtudományt is legfőbb céljának, a Római Birodalom újraegyesítésének a szolgálatába állítsa. Célja volt még, hogy a római jog három évszázaddal korábbi aranykorát visszaállítsa, olyan jogot alkotva, amit birodalmában is alkalmazni lehet..

[493] Lásd jelen tanulmány függelékében a „Történelem átírásának kezdete” c. fejezetet.

Vajon mennyire hihető, hogy egy ekkora katasztrófa után a császár hódító hadjáratokkal van elfoglalva? Sokkal valószínűbb, hogy a nagyobb városokban megszervezi víztározókat, hogy a tüzet el lehessen oltani, amit sejtet az isztambuli vízi palota is (36. ábra).

Mivel a hun-avar-magyar történelemben az avar korszak minden bizonnyal az események duplázásával született, és az Avar Kaganátus elvileg *568-tól* a IX. századig állt fenn a Kárpát-medencében, így az valószínűsíthető, hogy Justinianus halála után az avarok, helyesebben inkább a hunok uralkodhattak Európában. Mivel Justinianus trák császár volt, így bizonyára már korábban is nemcsak a Kárpát-medencében, hanem vélhetően az egész Földközi-tenger körül a hunok terjeszthették a kereszténységet.

Mivel Attila hun király a Képes Krónika szerint 321-ben született, korrigálva kb. 321+293=*614-ben születhetett*, azaz a 670 körüli datált kunbábonyi fejedelmi kincs akár az ő sírjából is előkerülhetett. *Komolyan érdemes lenne azon hipotézist megvizsgálni, hogy a kunbábonyi fejedelmi kincsek lehetnek-e Attila sírjának a leletei.*

53. ábra Justinianus érmék

Bevallom, eddig Justinianusnak tudtam be a szkíta kultúra eltüntetésének bűnét, azzal, hogy az Athéni Iskolák megszűntetését az ő nevéhez kötötték. Azonban most kétségeim vannak. Éppen az igazságosságra utaló jelzője teszi azt gyanússá, hogy az inkvizíció jellegű bűnöket rátolták arra az uralkodóra, aki az egykori Pártus Birodalmat kiterjeszthette az egész Földközi-tenger környékén, ami alatt elsősorban a kereskedelem megszervezése állhatott, például értékálló pénzek veretésével, városok vízellátásának korszerűssítésével. Ezzel magyarázható ugyanis, hogy az ún. perzsa-pártus kultúra eljutott Európa nyugati felébe is.

Továbbá az is érthető lenne, hogy egy ilyen hatalmas birodalmat már célszerű volt kettéosztani. Míg Európában a hunok felügyelték a kereskedelmet és terjesztették az ó-kereszténységet, addig keleten a szászánidák. Valójában tehát ez a megegyezés lehet a magyarázata a Pártus Birodalom végének. Tulajdonképpen egy „zseniális” csúsztatás, ha valóban egy trák-hun uralkodóból varázsoltak egy olyan dicsőséges római uralkodót, akinek a nevéhez kötötték a saját kultúrájának az elítélését, üldözését.

Ha I. Justinianus valóban egy keresztény hun uralkodó (ami sejthető az érméi alapján is, 55. ábra), akkor az logikus, hogy ő éppen hátráltatja az ún. hellenizmus terjedését, aminek során mindennek görög nevet adtak. Az athéni Iskola bezárásának elrendelése (ami kb. i. e. 385-i alapításától számítva közel

ezer évig állt fenn) azonban már nem illik bele ebbe a képbe. Feltehetően tehát az iskola tananyagait az ún. „átmásoló szerzetesek” semmisíthették meg, amit aztán úgy dokumentáltak le, hogy már 529-ben I. Justinianus záratta be az akadémiát, amit megerősítettek az „igazságosztó” jelzővel, azonban utólag éppen ettől lett gyanús.

54. ábra XXIX. ARSAK 191-208, korrigálva 484-501 között, azaz 17 éven át uralkodott

I. Justinianus 521-565 között uralkodott 44 éven át, éppen annyi ideig, mint az Arszak dinasztia 28. uralkodója *IV. Vologaészész*, IV. Mithridatész fia (147-191). E két uralkodó között az eltolódás 374 év. A Képes Krónika adatain belül is megfigyelhető egy kb. 80-90 évnyi ellentmondás[494]. Jézus születésének a hátratolásával a korrekciós évszám 293, a kettő együtt 370-380 évnyi eltolódás az adatokban. Könnyen elképzelhető tehát, hogy *IV. Vologaészész* (uralkodott korrigálva 440-484) *élettörténetét átemelték Justinianusnak* (született „Szombati Péter?”). Ezáltal a perzsa kultúra V. századi megjelenését Európában egy kb. 100 évvel későbbi Római Birodalom „felvirágzásának” tudhatták be.

Ez a hamisítás elindíthatta, hogy a történészek egy megújulásról beszéljenek. Valójában 1000 évvel később az éhínség után valóban volt egy újjászületés, azaz a reneszánsz kor, aminek mintáját úgy vetítették rá Justinianusra, hogy a történetét összemosták *IV. Vologaészész* életével, akinek idején Mezopotámiát Rómához csatolták[495]. *Nem inkább fordítva?* XXVIII. ARSZAK uralkodó idején *az arszakidák a Pártus Birodalomhoz csatolták Rómát*.

E lehetőség felismerése egy egészen más szinezetet ad a Bizánci Birodalomnak, hiszen az *egyik legjelentősebb uralkodója balkáni származású, aki azonos lenne az egyik legjelentősebb pártus királylyal?*

Természetesen ez csak egy vizsgálatra érdemes hipotézis, azonban ennek tükrében érdemes végiggondolni, milyen következtetéseket vonhatunk le eddig a meghamisított történelemből.

[494] Attila született 410-ben vagy 321-ben?
[495] https://hu.wikipedia.org/wiki/XXVIII._Arsak_p%C3%A1rtus_kir%C3%A1ly

VIII. Összefoglaló hipotetikus következtetések

Perzsa Birodalom Dareiosz király idejében: Macedónia, Trákia, Phrigia, Bactria, Sogdiana, Egyiptom, Líbia, stb. része a birodalomnak. A későbbi Alexandria területe is a Perzsa Birodalomban feküdt. Jól látható, milyen pici az ún. görög érdekeltségű terület.

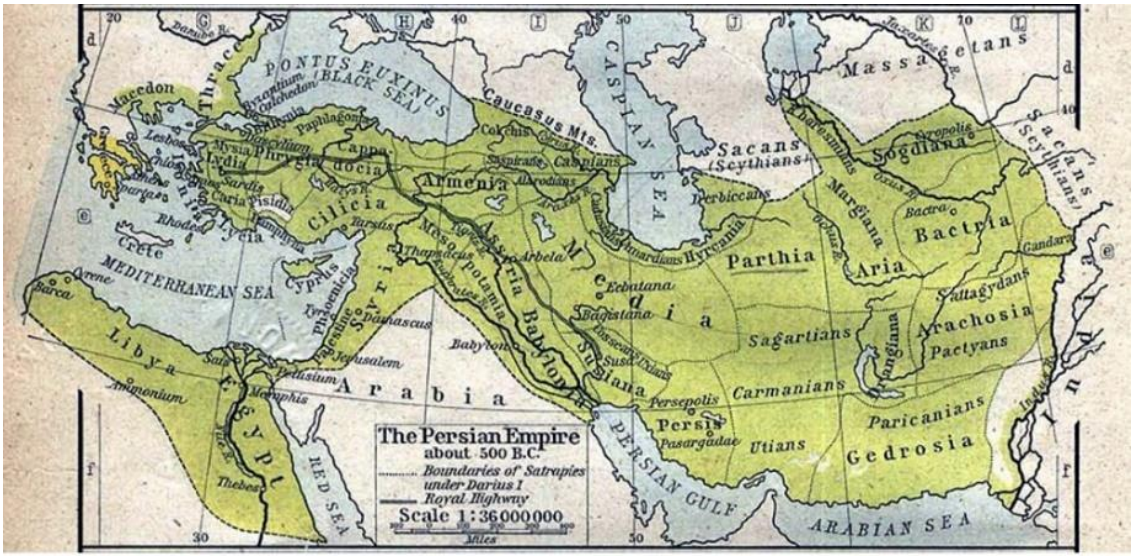

55. ábra Perzsa Birodalom térképe i.e. 500-ból.

Érdemes visszamenni egészen *Nagy Sándorig*, aki egy olyan jelentős makedón pártus uralkodó lehetett, aki szeretett utazgatni a birodalomban. Uralkodása alatt ugyanis jellemzően nem változtak meg a Perzsa Birodalom határai. Egy arszakida király történetét átírva alkothatták meg a *„nagy görög uralkodót”*, akit felhasználva mindennek (ami az egykori Perzsa Birodalommal kapcsolatos**)** *görög nevet adhattak.*

Azt a személyt, akit „átültettek a múltba”, mint Nagy Sándor, a saját korában ki kellett üresíteni. Például ilyen uralkodó lehetett az arszakidák 46. királya XXIX. ARSAK (191-208, korrigálva 484-501) aki bár17 éven át uralkodott, azonban az igen érdekes érmeábrázolása ellenére (56. ábra) sem lehet sokat tudni róla. Ktésztifon kirablását kötik a nevéhez, de *miért rabolta volna ki egy uralkodó a saját központját?* Ez az érem inkább azt sejteti, hogy egy nagy táltos lehetett az V. század végén. Talán hozzá köthető Szent Korona megtervezése is.

Nagy Sándor halálát követően a 300 éves *Ptolemaida-dinasztia* uralkodása Egyiptomban feltehetően szintén egy *fiktív korszak***.** Alexandria Nagy Könyvtára sem létezett. A „72 jeruzsálemi fordító” által a már olvasható görög nyelvű alkotások mind később jöhettek létre, beleértve Manethon rendszerét vagy Ptolemaiosz Almagesztjét és Geographiáját. Ptolemaida-dinasztia célja egyrészt annak igazolása, hogyan *lett mindennek görög neve Egyiptomban*, (Nagy Sándor 13 éves uralkodásával ugyanis ez még nem valószínűsíthető), másrészt a hátra-datált ún. görög alkotásokra később lehetett hivatkozni, sőt a dinasztia végének története kiváló hivatkozási alapként szolgálhatott a valójában szintén fiktív Római Birodalom létezésére.

A Római Birodalom csupán fiktív létére utal, hogy Octavianus=Diocletianus, aki valamikor a III. század végén és IV. század legelején uralkodott Augustus néven, és az ő uralkodása alatt 292. december 25-én született Jézus. Visszamenően kb. 300 éven át minden uralkodó felvette az Augustus nevet, amikor nem tartoztak ugyanahhoz a dinasztiához.

Jézus halálának idején a Pártus Birodalomban az arszakidák 28. királya, XX. ARSAK (uralkodott 11-38), azaz korrigálva 304-331 között.[496] (57. ábra). Vele egyidejű római uralkodó Nagy Konstantin (324-335), aki állítólag egyesítette a birodalmat. *Vajon ki egyesíthette valójában a birodalmat, azaz mikor tartozhatott Róma és Közel-kelet ugyanahhoz a birodalomhoz?*

56. ábra XX. Arsak érme

I. Justinianus idején Mezopotámiát Rómához csatolták[497]. Az ő életét összemoshatták *IV. Vologaészész* életével, akinek idején XXVIII. ARSZAKként (147-191, korrigálva 440-484) *az arszakidák a Pártus Birodalomhoz csatolták Rómát*. A 28. Arsak (aki 44 éven át uralkodott) ugyanis kiterjesztette felügyeletét a Földközi-tenger vidékére is.

Azonban meg kell jegyezni, hogy „Augustus" (azaz valójában Diocletianus) császár és 28. Arszak uralkodása között *kb. még másfél évszázad eltérés van.* A Kárpát-medencében ez időtájt lehetett a Gepida királyság, mivel az Oxus-katasztrófa okán menekülő fehérhunok már itt élhettek a Kárpát-medencében. Minden bizonnyal ők a Pártus Birodalmon belül költöztek át, így a Gepida Királyság is valószínűsíthetően a Pártus Birodalom része lehetett. Később a gepidáknak aktív szerepe lehetett a Hun Birodalom irányításában és az ókereszténység terjesztésében is. A balkáni születésű Valens „bizánci" császár támogatja az ún. ariánusi kereszténységüket.

Míg keleten trák császárok uralkodtak, addig nyugaton Theodosius-dinasztia (beleértve még Honorius uralkodását is) idején véres „keresztényüldözések" kezdődnek, amelyek gyakorlatilag a germánok összetűzéseit jelenthette a hunokkal. A korai hunok lehettek valójában az ariánus kereszténység terjesztői, így beszélhetünk utólag akár vallásháborúról is. Nagy Theodosius halálakor a 395. évi kettészakadás nyugat és kelet között valóban lehetett a kereszténység első kettészakadása.

Ezt megelőzően ugyanis Jézus közvetlen követőinek a kivégeztetése I. Damáz pápához (366-384) köthető „*A 369-ben megkezdődő Athanaric-féle keresztényüldözésnek a „gót orthodox" mártírjai (Sabas és a megégetett 28 szent) mind kis-ázsiai származásúak.*" *De mit kerestek volna gótok Kis-Ázsiában?*

I. Damáz pápa teológiai írásaiban jelenik meg először „A meghalt és feltámadt Krisztus személye", és az ő nevéhez kötődik, hogy *megteszi Rómát a kereszténység központjának*. A megkezdett vérfürdőt Nagy Theodosius 379-395 folytatja, aminek már egyértelműen vallási okai vannak. Ekkortól beszélhetünk tehát keresztényüldözésről. A keresztények üldözését tehát a római „pápa" kezdte el, és az őt támogató „császár" folytatta.

Felvetődik, akkor vajon miért Diocletianus (284-305) uralkodását nevezik Mártírok korának, hiszen az ő uralkodásának végén Jézus még csak 12-13 éves? Utána néztem, *kik lehettek ekkor a mártírok*? Euszebiosz szerint a 297. március 31-i alexandriai ediktumban *üldözendőnek nyilvánította a manicheizmust***,** mint az ellenséges perzsák „rút és visszataszító" vallását. A manicheusok az életükkel fizettek puszta hitükért, azonban a keresztény történetírók velük nem foglalkoztak, így nem sokat lehet tudni

[496] https://hu.wikipedia.org/wiki/P%C3%A1rtus_kir%C3%A1lyok_list%C3%A1ja#/media/F%C3%A1jl:Artabanosii.jpg
[497] https://hu.wikipedia.org/wiki/XXVIII._Arsak_p%C3%A1rtus_kir%C3%A1ly

róluk. Mivel Mani próféta hivatkozik Jézusra, ő bizonyára később élt, ezért *Diocletianus nem üldözhette még a manicheusokat*.

A valódi keresztényüldözés „303. február 23-án" indult (Hű de pontos az adat!) és a törvény 311-ig volt érvényben, de valójában főleg csak *mindent elégettek*. [498] Azaz utólagosan magyarázatot kellett gyártani arra, miért nincsenek keresztény templomok, írott források a IV. század előtt. „Palesztinában 303 és 305 között állítólag csak 12 keresztényt végeztek ki, azonban a későbbi hagyomány megsokszorozta az áldozatok számát." Tehát valójában akár sokkal több áldozat lehetett csak egy későbbi időben, ami érthető is, hiszen Jézus halála – asztrológiai elemzésem alapján – 325. április 17-én lehetett. *A valódi nagy keresztényüldözés azonban csak a Pártus Birodalom vége után valószínűsíthető*.

A Pártus Birodalomnak (amennyiben végrehajtjuk a korrigálást) 518-ban volt vége.

A Szasszanida Birodalom (korrigálva 519-944) állt fenn, vagyis a Pártus Birodalom végével kezdődött, és éppen akkor lett vége, amikortól VII. Konstantin új történelem szemlélete kötelező lett az egész birodalomban, Megjegyezve, hogy a Szasszanida Birodalom területe alig különbözik attól, amit Pártus Birodalomként szoktak feltüntetni.

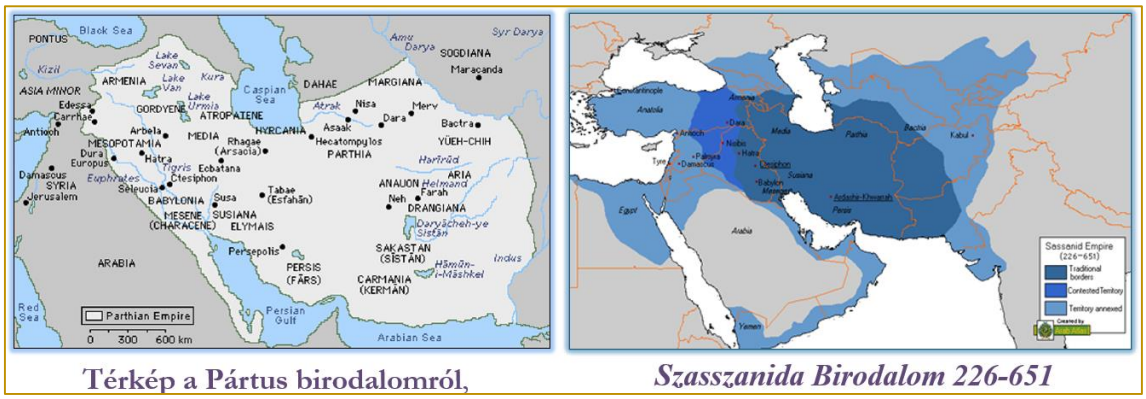

57. ábra. A Szasszanida Birodalom határai alig változtak a kb. 1000 évvel korábbi állapothoz képest, feltételezhető tehát, hogy a Pártus Birodalom is csak egy uralkodói korszak lehetett, amelyhez szorosan kötődtek a Perzsa Birodalom további "államai".

Kérdés, amire választ kell keresni, *mi történhetett a X. században, ami VII. Konstantint annyira megerősíthette, hogy még a hamis történelemszemléletét is kötelezővé tehette*? Minden bizonnyal a IX. században jelenhettek meg északról azok a skandináv népek, akikkel szövetséget kötve Kárpát-medence a germánok harapófogójába került. A vikingek 860-ban támadták meg a Bizánci Birodalmat, ami alatt ekkor minden bizonnyal még a Hun Birodalmat kellene érteni. VII. Konstantin apja a vikingek segítségével került hatalomra, ezért kezdett VII. Konstantin a történelem meghamisításához. Ez járulhatott ahhoz is hozzá, hogy a Fekete-tenger északi oldalán élő magyarok közül egy hullám átköltözött a Kárpát-medencébe.

Innen visszaszámolva Attila hun király a VII. század második felében uralkodhatott. Európában bár hozzá kötik a Hun Birodalom megszervezését, azonban az akár már a VI. században elkezdődhetett. Megjegyezve, hogy Kárpát-medence történetében az avar korszak (VI-VII-VIII. század a betoldott) fiktív három évszázad. Attila-Álmos-Árpád feltehetően arszakida leszármazottak lehetnek, és a pártusok koronájának így lehetnek jogos örökösei a magyarok.

A Hun Birodalom szerveződése azzal indulhatott, hogy az arszakidák a Pártus Birodalomhoz csatolták Rómát[499].

[498] http://historia-cronologia.lapunk.hu/diocletianus-rmai-csaszar-1200805

[499] Ahol ekkor még akár etruszk uralkodó uralkodhatott (Lucius Tarquinius Superbus), ha elfogadjuk Fábián Sándor 1000 éves eltolás elméletét, amely logika alapján az V. század eseményeit hátratolhatták akár i.e. a VI. századra is).

Róma történetében a nagyobb méretű eltolásokat az indokolhatta, hogy összességében jóval több fiktív korszakot képeztek, mint 300 év. Ugyanis nem csak a Római Birodalom története a fiktív, hanem a gótoké és a Karolingoké is. Megjegyezve, Rómában is természetesen a valós történelem folyamatos volt, a régészeti leletek valósak, csupán az a kérdés, kihez tartozhattak valójában. A vízrendszert bizonyára a keletről érkező szakértők építhették, mivel az ilyen technikai csodák ott sokkal korábbiak. A legrégebbi és leghíresebb templomok a régi templom romjain épültek. *Vajon miért kellett szinte szisztematikusan a római templomokat újjá építeni? Mit kellett eltüntetni a múltból?*

A gótok bizonyára nem léteztek. A germán történetírás a hun dicső eseményeket utólag egyszerűen átírta gótra, így lehetett azonosítani a korai kereszténységet azonosítani a fiktív gót kereszténységgel. (ld. V. fejezet) Léteztek azonban trák császárok, akik bizonyára hunok voltak.

A történelem szándékos és durva meghamisítása VII. Konstantinnal (913-959)[500] indulhatott, aki biztosítani akarta a trónt a fia számára, és ezért a származását kissé átköltötte egy Macedón-dinasztia létrehozásával. *Vajon miért éppen ezt a Nagy Sándorhoz köthető nevet választotta származásának?*

A XIII. század második felében hatalmas éhínség volt mindenhol, oka a kis jégkorszak, amit a Szamalasz vulkán 1257. évi felrobbanása okozott, sőt 1280 volt egy másik valaha mért egyik leghatalmasabb vulkánkitörés is. Ezek a természeti katasztrófák vezethettek olyan tragédiákhoz, hogy a XIV. századtól brutális harcok folytak a hatalomért, így a magyar trónért is. Ennek „folyománya" lehetett az európai történelem végleges meghamisítása. Magyarország trónjára is idegen uralkodók kerültek, akik átirattaták az Árpád-házi királyok történelmét is, amit igazol, hogy nincsenek meg az eredeti dokumentumok (pl. Aranybulla, Szent István intelmei, stb.), illetve, hogy III. Béla érmein nem latin a felirat.

[500] E 945-re datálható darab az etsmiadzini kincstárból Szergej Uvarov gróf gyűjteményébe került

IX. Heribert Illig és Klauss Weissgerber megállapításai[501]

Heribert Illig megállapításai

Más forrásokra hivatkozva:

- *Paul C Martin:* Bizánci érmék nem változtak Jusztinosztól VII. Konstantinig (VI-X. század).
- *Ribakov:* Kijev VI. században jött létre (más források szerint pedig a X. században).
- *Zeller:* Magyarok honfoglalása avar néven 598, onogur néven 895, egy és ugyanaz.
- *Lüling:* Az egész ó-arab történetírást kb. Hidzsra 400. évig átkozmetikázták.
- *Uwe Topper:* I. Justinianus halála (565) után nem épültek templomok, nem írtak könyveket közel 300 éven át. Kizárólag egyházi szerzők ismeretesek e korból.

Saját kutatási és következtetései:

- *Konstantinápoly ostroma 626, vagy 919?*

Hivatalosan: 626-ban az avarok megkísérelték Konstantinápoly bevételét. A magyar krónikák megnevezik Botondot, aki részt vett az ostromban. Botond nem volt a hadjárat vezére, Kálti Márk szerint a tényleges hadvezér Opour. Ugyanakkor Georgiosz Piszidész (az ostrom szemtanúja) úgy nyilatkozik, hogy a „szlávok és szkíták" között kialakult véres viszály lehetetlenné tette a további közös harcot. *Léteztek szlávok a VII. században?*

- 920-ban „Romanosz Lékopénosz" flottaparancsnok I. Romanosz néven (920-944) császárrá nevezte ki magát „VII. Konstantin mellé", amit nyilván azért tehetett, mert valamilyen jelentős cselekedetet hajtott végre, például megvédte Konstantinápolyt. Amennyiben a 626. évet korrigáljuk Jézus születésével, akkor 919-et kapunk (656+293=919), amikor már megjelenhettek a szlávok (azaz inkább a vikingek). Arra is érdemes odafigyelni, hogy az ostrom szemtanúja még a X. században is beszél az ostromban résztvevő szkítákról.
- Romanosz Lékopénosz azonos Hérakleiosz förtelmes előéletű flottaparancsnokkal, aki az igaz apja lehetett VII. Konstantinnak. Könnyen lehet, hogy Romanosz (azaz Hérakleiosz) vitát gerjesztett az ellenségen belül, majd ezt követően önmagát császárrá választtatta. Mint VII. Konstantin abból a célból igyekezett magának más elődöket „teremteni", hogy ezzel biztosítsa fiának a császári címet. Inkább választotta apjának a császárgyilkos istállómester Baszeileiosz fiát, Leot (888-912).
- *A bizánci császárság történetében a 614-911 közötti időszakot véli fiktívnek*, amiből mintegy 200 évre egyszerűen „eltűnik" kb. 1500 város.
- Arius és Mohamed személye is ugyanaz.
- Megállapításai a nyelvi emlékek alapján:

A szláv mesterséges nyelv, amit Cirill és Metód alkotott meg.

Irán fiktív időszaka kb. 690-1003, se papok, se uralkodók nevei nem maradtak fenn. Az ó-arab irodalomban mindenütt felismerhető a forrás-átdolgozás.

Bizonyítható módon hatalmas lyukak vannak a zsidó nyelvi emlékekben, azonban az Illig-féle fantom korban a Krimi-félszigeten vannak héber sírok.

VII. Konstantin sajátos történelemszemlélete

A Macedon-dinasztia rövid története, ahogy VII. Konstantin megszülte:

Baszileiosz istállómester (III. Mihály császár kegyence) meggyilkoltatta Bardaszt[502], majd a császárt is. III. Mihály meggyilkolását dicső cselekedetté emeli (negatív hírverés). Baszileiosz – mint 43

[501] A *Magyarok a kitalált középkorban* c. könyvből kigyűjtve.

[502] Bardas: 1. 842 óta III. Mihály keletrómai császár botrányos életű gyámja, akit Ignatius patriárka kizárt az áldozásból, ezért a császár Photiust nevezte ki a helyébe, ami a keletrómai egyház szakadására vezetett. Bardas növekvő hatalmára féltékeny

építményt emeltetető császár – megalapozza a Macedon-dinasztiát, azonban ezen építményeknek nincsen régészeti nyoma (kivéve talán a Hagia Iréné felújítását).

VII. Konstantin megteszi magát a Macedon-dinasztia IV. császárává. I. Baszeileiosz (867-886) dinasztiaalapító az ő „nagyapja", akit apja, „Leo" (888-912) követett a trónon. Konstantin 911-ben, mint gyermek már társcsászár, innen a Bíborbanszületett jelzője[503]. A trónon ekkor bár nagybátyja, Alexandrosz (912-913) ül, azonban a tényleges uralom Romanosz Lékopénosz flottaparancsnok kezében van, aki I. Romanosz néven 920-944 társcsászárként uralkodik. Konstantin csak azt követően lett az egyeduralkodó (944-959), miután megölette az apjukat megbuktató Romanosz fiúkat.

VII. Konstantin háborút nem vezetett, egyszerűen „lapapírozta" birodalmának növekedését, majd *a sajátságos történelemszemléletét az egész birodalom területén 944-től kötelezővé tette!*

VII. Konstantin célja nyilván az lehetett, hogy – a múltba tolva förtelmesnek érzett származását – biztosítsa az utódlást a fia számára. Ezt a múltba tolást oly módon gondolta ki, hogy a valódi énjét, mint Hérakleiosz fiát III. Konstantin néven császárrá koronázzák kétévesen és a Bíborbanszületett gyermek „641-ben uralkodik három hónapot". Hérakleiosz, mint flottaparancsnok elveszti Jeruzsálemet, Elő-Ázsia jórészét, Észak-Afrikát. Sőt unokahúgával, Martinával kötött házassága okán a Fredegar krónika is beszámol a rossz híréről.

Annak érdekében, hogy az ún. képvitát (az ikonokon való ábrázolásról), és az ezzel kapcsolatos pusztítást ne lehessen az ortodox kereszténység számára felróni, továbbá, hogy Jézus születését a birodalma növeléséhez eszközként felhasználhassa, az ortodox kereszténység jelentőségének megerősítésén dolgozott.

VII. Konstantin alkotásai:

- 50 kötetes enciklopédiájából hármat ő maga írt meg.
- Első alkotása „De thamatibus"

E bizánci tartományokról szóló műve még korhű, amelyben a VI. századig még Homérosztól átvett írásokra támaszkodik, azonban ezt követően nála a VII. századi népek közvetlenül lépnek át a X. századba. VII-VIII-IX. századok eseményei szinte teljesen hiányoznak, kivéve Baszeileiosz történetét. Ennek tudható be, hogy a bizánci régészeti leletekben számtalan képtelenség adódik. Hasonlóságok ismerhetők fel személyében Nagy Konstantinhoz, aki szintén megölette rokonait, és „a bűnbocsánat okán" lett keresztény. A vallást ő is eszközként használja a Római Birodalom építéséhez.

- Fő műve: De administrando imperio (DAI)

Eredetileg a fia, a későbbi II. Romanosz okulására készült jegyzetek, aki 959-ben éppen az apja meggyilkoltatása révén jut majd hatalomra.

A DAI megírásának célja, hogy meggyőzze a császárfit a Macedon-dinasztia alapítójának nagyságáról. Tulajdonképpen ez egy tankönyv arra vonatkozóan, hogyan bánjon egy birodalom uralkodója a körülötte élő népekkel. A DAI nem a nagyközönség számára íródott (titkos volt), ezért a császár nem fordított hangsúlyt a tények elferdítésére. Ennek köszönhetően vannak benne hasznos fejezetek. Ilyennek tartják Illigék a 25. fejezetet, amely a szaracénok (iszlám arabok) történetéről szól.

A DAI tulajdonképpen egy iratgyűjtemény, amelyet további fejezetekkel, könnyen lehetett kiegészíteni. A humanizmus idején a DAI-val foglalkozók felismerték a „hiányosságokat", és becsatolták Theophanész: Chronográphiáját, és „Excerptaként" becsületesen megjelölték. Csak ezekben a fejezetekben (17-22) találkozhatunk fantom alakokkal.

Theophanész alkotja meg az Amirioni dinasztiát, V. Leotól III. Mihályig (813-867).

---

császár 866. április 21-én Keposban megölette. 2. B. Skleros, Tzimiskes János császár hadvezére, majd 976-tól a bizánci trón bitorlója. A császári seregek a Halys mellett legyőzték, mire Bagdadba menekült, majd 987-ben ismét követelte a tróntot, de 989. meghódolt II. Baziliosz császárnak. 3. B. Phokas, II. Nikeforosz császárnak unokaöccse, aki, mint II. Baziliosz császárnak hadvezére, megverte Sklerost Halys mellett. 987-ben maga lázadt fel a császár ellen, azonban az Abydosz melletti csata előestéjén meghalt.

[503] III. Konstantin is bíborban született, azaz gyermekként lett császár, korábbi eseményekből vett át mintákat.

- Később a történészek – törekedve a dátumok kiigazítására – magyarázatokat kreáltak, amelyek aztán újabb és újabb ellentmondásokat szültek, aminek következtében az I. évezred ma ismert történelmének már nincsen sok köze a valósághoz.

Klaus Weissgerber csatlakozott Heribert Illig kutatásaihoz

Klaus Weissgerbert – részben a magyar származása okán – főleg a Kárpát-medence történelme érdekelte. Jelentősége, hogy felismerte az ún. átfolyásos technika alkalmazását.

Felismeri, hogy az avar törzsnevek gyakorlatilag megegyeznek az ún. honfoglalók törzsneveivel (4. ábra).

Szlávok esetében egy kétlépcsős csúsztatást valószínűsít. Szerinte a korai szláv események megegyeznek a korai avarokhoz kötött eseményekkel. A korai avar történelmi események (más szempontok alapján) megegyeznek a hunokhoz kötődő eseményekkel.

A Kelet-római Birodalom területén 874. táján a bizánci vallás kezdett terjedni, ami a glagolita nyelvén történt, így született meg a szláv nyelv. Az, hogy már 581-től – nem sokkal a gepidák „eltűnése" után – „a szlávok kezdték elözönleni a Balkánt" tudatos történelemhamisítás, ami úgy jön ki, hogy Jézus születésével egyidejűen korábbra helyezték a szlávok megjelenését is.

Valójában a VI. század végén már a magyarok jelentek meg a Balkánon, és a gepidák (ill. szkíta-hunok) összeolvadtak az újonnan érkezőkkel.

Magyarok azok, akik behozták a griffes indás kultúrát Kárpát-medencébe, mivel bevándorlásuk után Volga-környékén a griffes-indás kultúra eltűnik. Krónikák szerint a magyarok bejövetele Jézus születése után 600 évvel történt (tehát kb. i. u. 892-893 táján).

Feltárva, hogy I. Ottó magyarok feletti 955. évi győzelmét visszafelé behamisítva írták meg a Cataluani csata 451. évi történetét, Weissgerber rájött, a történelemhamisítók, mint mintákat ide-oda tologatták a csatákat. A katalunok kelta törzs, akikkel elvileg harcolhatott volna Attila. A hivatalosított verzió szerint Aetius a germán királyokkal szövetkezve megverte a hunokat a Cataluani csatában. Az a képtelenség tűnt fel a kutatóknak, hogy a megvert hunok másnap már Itália ellen fordulhattak és sorba bevették Aquileát, Milánót, Veránót, Mantuát, Bresciát, Bergamót, Cremonát és elérték Rómát. Ugyanakkor Aetius hunok feletti győzelmének nem lett nagyobb történelmi jelentősége.[504]

Persze a régészek, archeogenetikusok és egyéb kutatók nagy bajban lesznek mindaddig a beazonosításokkal, míg nem fogadják el, hogy a ma ismert történelmünknek egyrészt bőven vannak fiktív szereplői, másrészt könnyen előfordulhat, hogy egy adott lelet több száz évvel arrébb dokumentált eseményhez tartozik, vagy éppen egész más személyazonossághoz, mint ahogy azt az írott források okán gondolnánk.

Klaus Weissgerber (és Heribert Illig együttműködve) számos igenhasznos megállapítást tesz, amelyek a „Magyarok a kitalált középkorban" címmel kiadott könyvük olvasása közben nagy hatással voltak rám, minekután felélesztették azokat a kérdéseket bennem, amelyek már gimnazista korom óta foglalkoztattak. Valójában nem értem a történeszeket, *hogyan fogadhatnak el szinte minden írott szöveget hiteles forrásnak?*

A könyvükben[505] foglaltak tömör összefoglalása:

- A történelemhamisítás gyakorlata a kezdetekben az, hogy az eredeti nagybetűs formában készült iratokat „átmásolták" kisbetűsre. Közben bizonyos eseményeket különböző nevekhez csatolva megdupláztak, például: az örmény Szent Tádé példájára megszületett Szent Gergely.
- A hamisítók a perzsa hódításokat azonosították az arab hódításokkal.

[504] Az ilyen képtelenségeknek érdemes utánanézni, és valóban *nem tudják a régészek beazonosítani, hogy hol lehetett a Cataluani csata* (451).

[505] Heribert Illig, Klaus Weissgerber: *Magyarok a kitalált középkorban*. Allprint 2003.

- Ugyanők a magyarok (illetve a csatlakozó türkök) bejövetelét a Kárpát-medencébe azonosították az avarok bejövetelével. Ami nem illet a „képbe”, egyszerűen elhagyták, átírták. Törvényeket hoztak az eredeti bizonyítékok megsemmisítésére.
- A bolgárok „megnyújtással” kezelik a régészeti problémájukat. A Nagy Bolgár Államnak valamikor a IV. század végén kellett megalakulnia. A régészeti leletgyűjteményeikben kezdetben 50 éves időszakokat határoznak meg, majd a gyérülő leletszám okán az V. századtól 150 éves a szakasz, és a VII-IX. században már 200 éves. A bolgár fejedelmi lista Avitochol kán nevével kezdődik, akit Attilával azonosítanak, és „153”-ra jegyzik a hunok nagykirályának halálát. *De miért kellene a bolgárok és a magyarok gyökerét összemosni?*
- Szent István Intelmeinek nincs meg az eredeti példánya. Dobos Csanád: „Történész körökben közismert, hogy nincsenek eredeti Szent István dokumentumok. Minden csak másolat formájában maradt meg”. *Vajon kik és miért készítették a másolatot? Tán az eredeti dokumentumok rovásírással készültek? Vagy másról szóltak? Vagy nem is léteztek?*
- A domonkos rend megjelenéséhez köthető a szkíta keresztény múlt eltörlésére való törekvés. Magyarországon 1221-ben Boldog Magyar Pál alapította meg a Domonkos-rendtartományt, ezáltal összekeverhetővé vált a Pálos renddel. Az inkvizíció a katolikus egyház hivatalos nézeteihez képest másként gondolkozók (eretnekek = ariánusok), illetve a más vallásúak és a hitetlenek elleni fellépést tekintette feladatának.[506] Julianus barát Konstantinápolyban kezdte útját az őshazába, társai meghaltak, stb. [507]

A magyar eredet eltörlésére többen törekedtek. Már Kézai Simonnál is felismerhető a következő idézetben „Kik is a pusztákon kóborogva végre a Meotis tava partjain szállottak meg, s midőn ott férjeik vigasztalásától elesve hosszasan tartózkodtak, az említett Orosius állítása szerént lator ördögök jöttek hozzájok s ölelkeztek velök. S ez ölelkezésből eredtek, mint mondja, a magyarok”.

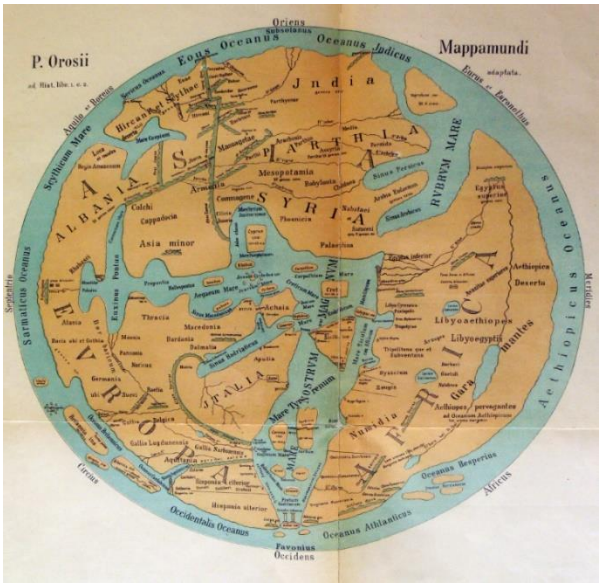

58. ábra Orosius térképe, azaz ilyennek látták az ismert világot a római történetírók

[506] A domonkos rend (zsidó-keresztény szerzetes rend alapítva: 1215) valójában Jézus Krisztus katonasága, amely az eretnekség ellen folytat fegyveres harcot. Szerintem az inkvizíció célja valójában a magyar ősmúlt (ariánus/szkíta kereszténység) kiirtása. Magyargyűlölettől izzó Árpád-kori zsidó keresztény legendák a magyarokat a „kárhozat és sötétség fiai” jellemzéssel illetik. A beszámolók hemzsegnek az ellentmondásoktól. A domonkosoknál keresendő a germánok magyargyűlöletének a bölcsője.

[507] Obrusánszky Borbála II. Orbán pápának (1088-1098) tudja be, miszerint „Nem gyilkosság a kiátkozottak megölése.”

Paulus Orosius[508] (élt 380 körültől 417 utánig) történetíró célja a pártus eredetünk eltörlése lehetett, ezért állít ilyen förtelmeseket a magyarokról. Szerinte ugyanis kezdetben Asszíria volt a világ legnagyobb hatalma, azonban ennek ereje a makedónok és a karthágóiak közvetítésével átszállt a rómaiakra. A középkori történetírók egyik központi gondolatává vált, hogy a hatalom csak úgy „repdeshet" ide-oda. Erre lettem figyelmes történelem érettségire készülve, 18 évesen. Ugyanakkor ezt a szemléletet elfogadva gyakran idéztek Orosiustól a történetírók. Ezeket az eseteket nyugodtan lehet tudatos hamisítási szándéknak venni, mivel a hatalom nem száll csak úgy át minden (bizonyítható) ok nélkül. Orosius népszerűségét mutatja, hogy maga a műve is több mint 200 középkori kéziratban maradt fenn, idézett tőle Iordanes, Tours-i Szent Gergely, Freisingi Ottó, Türoszi Vilmos, a három Villani. Bár azóta kiderült, hogy az adatai megbízhatatlanok, ennek ellenére a történész társadalom máig jelentős forrásnak tekinti, mivel számos írótól őrzött meg azóta „elveszett" szövegeket. *Vajon tényleg elvesztek, vagy soha nem is léteztek? Nem inkább arról van szó, hogy a nyugati történetírásnak szüksége van olyan hivatkozási lehetőségekre, amellyel igazolni tudják felsőbbrendűségüket az „ördögökkel való ölelkezésből származó" magyarok felett?*

Orosius kezdte el használni a pogány kifejezést a nem keresztényekre, helyesebben inkább az ókeresztényekre.

Bár Klaus Weissgerber és Heribert Illig nem ír Orosius hamisításairól, de felsorol számos olyan történetírót, akikről megállapítható, írásaikkal alátámasztották, kiegészítették az I. évezredre vonatkozó történelmet, és ezáltal ők is tudatos történelemhamisítóknak tekinthetők:

- Toursi Gergely püspök 10 kötetben írja le a frankok történetét, aminek adataira nincsen régészeti bizonyíték. Ő ír az avarok rablóhadjáratairól, amit a későbbi történetírók „hiteles forrásként" kezelnek.
- Fredegar krónika: A Meroving-kor története elég zavarosra és ellentmondásosra sikeredett, ezért sokszor átdolgozták.
- Alexander Avenarius átdolgozta az elveszett Trientus Secundus longobárdokról írott történeteit.
- Einhard: „Frank évkönyvek" alapján alkották meg a kitalált középkort, aminek hamis voltát Heribert Illig részletesen elemzi. Nagy Károlynak nemcsak születési helye és ideje bizonytalan, hanem az is vitatott, hol található a kriptája. Továbbá nincsen még művében szó koronázásról, mintha 350 éven át elfelejtették volna Nagy Károlyt királyként tisztelni. Ír a nagy Morva Birodalomról, de nincsen más írott forrás Kárpát-medence 626 és 895 közötti idejéről.
- Prüni Regino apát két kötetben ír az I. évezred történelméről. A 818–906 időszakot tárgyalva számos helyen ellentmondásban áll a később kikerekített történettel. Késő római forrásokra hivatkozva számol be a kalandozó magyarok rémtetteiről, miközben a magyarokat még ő is szkítáknak tartja.
- Corvyi Widukind (X. század eleje) „Szász történetek" c. írása az alsó-szászok eredetéről szól. Művében 555-ben még a frankok hitszegéséről van szó, majd átmenet nélkül a késői frank királyokról ír, mintha közben több mint 350 év nem is létezett volna! (Nagy Károly neve helyett eredetileg I. Clothar állhatott.)
- Jordanes, a gótok történetét írta meg Cassiodorus szenátor (ELVESZETT!) műve alapján „saját tapasztalataival" kiegészítve. Jordanes azonos Aeneas Silvio Piccolominivel, III. Frigyes magántitkárával, így a mű uralkodói kívánság szerinti „átszerkesztés".

Ezt kiegészíteném egy két névvel, bár a lista nagyom hosszú lehetne:

- Kaiszareiai Euszebiosz, latinosan caesareai Eusebius (265 körül–339 májusa) keresztény történetíró és püspök a Római Birodalomban, a kereszténység első három századának történetét nagyrészt az ő Egyháztörténetéből ismerjük. Szent Ákos által írt *életrajza*

[508] https://hu.wikipedia.org/wiki/Orosius

elveszett. Euszebiosz volt az első, aki megkísérelte mindazon a bibliai helyek beazonosítását, amelyeknek nyomuk veszett. Tanulmánya „nélkülözhetetlen" a Római Birodalom és a Szentföld megismerhetőségében. A Teremtés után 5200-ra teszi Jézus születését.

- Quintus Curtius Rufus írta meg Nagy Sándor életét, a kiléte talány, mivel művének első két könyve elveszett, valamint mivel a kortárs szerzők sem hivatkoznak rá, ezért mind a mű születésének ideje, mind a szerző kiléte spekulációk tárgya. Először Marcus Aurelius uralkodása alatt hangzik el egyáltalán utalás a mű létezésére.
- Iosephus Flavius (Jeruzsálem, 37 körül–Róma, 100 körül), zsidó történetíró és hadvezér. A zsidó háború (66–70) idején a felkelők egyik parancsnoka volt Galileában, majd átállt a rómaiakhoz és a római császárok pártfogoltja lett. A görögül írt munkái az ókorkutatás legfontosabb forrásai közé tartoznak. Önéletrajzában megemlíti, hogy már 14 éves korában vallástudósok kérték ki tanácsait hitbéli kérdésekben, de az egész élete meseszerű. Ez az életrajz természetesen nem veszett el, *de vajon igaz*? Miért nem ír senki a haláláról, amikor a császárok kegyeltje? Idézet a „Testimonium Flavianum" szövegéből:

„Ezekben az időkben élt Jézus, egy bölcs ember, ha ugyan embernek kell nevezni őt. Mert rendkívüli tetteket művelt, és az igazságot örömmel elfogadó emberek tanítója volt. Sok zsidót magához vonzott, és sok görögöt is. Ő volt a messiás. Amikor legfőbb embereink följelentésére Pilátus kereszthalállal büntette, nem hagyták el azok, akik kezdettől fogva szerették. Ő ugyanis megjelent nekik három nappal később újra élve, amint ezt és sok más dolgot megjövendöltek róla az isteni próféták. És a mai napig sem tűnt el azoknak az embereknek a tömege, akiket őróla keresztényeknek neveznek."[509]

Ez egy zsidó ember keresztény hitvallása. *Vajon a zsidó-keresztény gyökerek innen erednek?*

[509] Révay–Hahn 2004 XVIII.3.3. https://hu.wikipedia.org/wiki/Iosephus_Flavius

SÁNTHA Attila (Kézdiszászfalu):

Évszámozás a magyar krónikákban

A magyar krónikákban a honfoglalás előtti események leírása folyamán sok esetben fantasztikusnak tűnő évszámokkal találkozunk, amelyek ellentmondanak a nyugati adatoknak.
A tárgyalt időszakról kevés évszámmal előjövő Anonymus-szal most nem foglalkozom, a többi krónika esetében viszont négy, többé-kevésbé következetesen végigvitt évszámozást különíthetünk el:

- Kézai Simon meglepően későre teszi a hunok bejövetelét (700-ra), és viszonylag jó időszakra a magyarokét (872)
- a Tarih-i Üngürüsz szinte egésze, valamint a 14. századi krónika szerkesztmények egyes adatai túlságosan is koránra teszik a hunok elindulásától Attila haláláig tartó időszakot (328–411)
- a 14. századi krónika szerkesztmények nagyjából helyesen állapítják meg a hun időszakot (373–445), ám a magyarok bejövetelét erősen korai időpontra teszik (549).
- a Knauz-krónikacsalád túlságosan is későre, 417-499 közé teszi a hunok elindulásától
  Attila haláláig tartó időszakot
-

Ha megvizsgáljuk, milyen évszámozásokat használtak a 10-13. században, fény derül ezen évszámok eredetére. • **Reginói időszámítás**
Az Anno Domini-évszámok használata csak a 10. századtól kezd elterjedni Regino 906-ban befejezett, nagyhatású krónikájának évszámai alapján. Regino viszont 40-60 évvel korábbra teszi az eseményeket, így például az AD 376-ban zajlott hun-gót háborút a 327-332 között időtávba teszi, annak az elejére. Ez a Budai krónika 328-as évszámában köszön vissza, ekkor indulnak vagy érkeznek a hunok a Dunához (a kettőt egybemossák). A Tarih-i Üngürüsz összes évszáma (a kiinduló 373-as évszám kivételével) ebben a „reginói időszámításban" nyer értelmet: Attila uralkodásának kezdete 387-ben, Attila halála 411-ben.

- **Sigebertus időszámítása**

A „reginói időszámítást" Sigebertus Gemblacensis 1111-ben írt világkrónikájáig használják, amely már nagyjából helyesen adja meg az évszámokat, csupán 3 évet számol pluszban a valós AD-hez képest. ***A reginói évszámokat kizárólag Sigebertus munkájának széleskörű elterjedéséig, kb. az 1130-as évig számolhatták ki a krónikaírók.***
Sigebertus szerinti évszámok élnek a 14. századi krónikakompozíció adataiban. A Képes Krónika, Thuróczy-krónika, Tarih-i Üngürüsz 373-as kezdőévszáma aktualizálás ennek hatására, igazából 370-nek felel meg. Ez a Szkítiából való kiindulás valós időpontja. ***A sigebertusi évszámokat kizárólag kb. az 1130-as év utántól számolhatták ki a krónikaírók.***

- **A reginói és a sigebertusi évszámozás keveredésének** kell tekinteni Honoriosz császár Attila kortársaként való szerepeltetését, valamint a későbbi korban élő Celesztin pápa Valens császár kortársaként és Gelasius pápa Marcianus császár kortársaként való szerepeltetését a krónikákban.

A Knauz-krónika családja egyes kéziratiban, Laskai Osvátnál, Jakob Unrest-nél a magyarok/hunok első bejövetelének éveként 417 van megadva, Attila pedig 499-ben hal meg. Ezek a számok „kétszeres reginói kiigazításként" nyernek értelmet, a hunok bejövetelét a hibásan Valens kortársaként meghatározott Celesztin pápa valós AD idejébe teszik át.

Hunok elindulása nyugatra	Budai krónika: 328	Képes krónika: sigebertusi 373 (AD 370)	Knauz-krónika családja: 417
Valens császár uralkodásának ideje	Regino: 315 után - 331	**AD 364-378**	
Celesztin pápa		**Regino 364-3 4**	AD 422-432

A maga időszámításán belül a legpontosabb, mai tudásunkkal teljesen megegyező évszámokat a Tarih-i Üngürüsz őriz meg.
Pl.

Attila uralkodása
A Tarih-i Üngürüsz szerint 387–411 között, 24 évig uralkodott (reginói évszámok). Attila 430-tól herceg (Oktár halála), 434-től király (Ruga halála), 453-ban hal meg, ami azt jelenti, 23/24 évet uralkodott.

A Szkítiából való kiindulás és Attila halála közti időtáv:
Reginói évszámok: 411-328 (a Budai krónikában maradt meg) = 83 év. Valós Anno Domini: 453-370= 83 év.

A 14. századi krónikakompozíció viszont hibákat követ el az évszámok átszámítása során, a Szkítiából való kiindulás és Attila halála közti időtáv itt 72 év: 445-373. Egyszerűen megfeledkezik arról a 11 évről, amely a Szkítiából való kiindulás (sigebertusi 373, valós AD 370) és a főhadiszállásnak a Kárpát-medencébe való áttétele (valós AD 381) között eltelt, a kettőt egybemossa, ezért van az, hogy Attila a sigebertusi 445, évben hal meg (valós AD-ra átszámolva: 442), mikor valójában 453-ban halt meg.

Czeglédy Károly csupán 1954-ben állapítja meg az avarok bejövetelének pontos dátumát: 557. A krónikákban az szerepel, hogy Attila halála és a hunok második bejövetele között 104 év telt el, ez pontosan az Attila halála (453) és az avar bejövetel közti valós időtáv.

Kézai és az őskrónika időszámítása
Kézai Simon két évszámot ad meg: a hunok 700-as indulási (vagy beérkezési?) évét, illetve 872-t a magyarok bejövetelére nézve. A kettő közti időtáv 172 év. Ez szintén az avarok bejövetelére utalhat, semmiképp sem a magyarokéra.

Egy ismeretlen időszámítás 872. évében tehát bejönnek az avarok (valós AD 557-ben). 872-557= 323. A Philipposzi éráról van szó, melyet az arab írók sűrűn használtak a 9-11. században (példák: al-Farghani, al-Battani, Biruni, al-Khwarizmi, Kushyar ibn Labban), s amely Kr. e. 323. november 12-én, Nagy Sándor halálának napján kezdődik.

Kézai 700-as évszáma eszerint a valós AD 377-nek felel meg, talán ez lehet a Dunához való megérkezés dátuma.

Nyilvánvalóan feltevődik a kérdés, az őskrónika vajon melyik időszámítást használta. Ezt elég könnyű kikövetkeztetni, és Madzsar Imre már 1922-ben megadja a végsősoron helyes megoldást: „*Nem sokkal valószínűbb-e, hogy a hun krónikában eredetileg 700 állott, mint a Kósa-féle kéziratban (értsd: Kézainál -S. A), míg a Nagy Lajos-korabeli szerkesztés írója helyesebb történeti ismeretei alapján ezt a számot 328-ra vagy 373-ra változtatta*"[510]

Összefoglalva:

- a krónikákban először volt a nem keresztény, Philipposzi időszámítás, amit arab hatásnak kell tartanunk, s ami Kézainál marad fenn
- az Anno Dominit rosszul kiszámító Regino 906-os munkájának hatására átteszik reginói évszámokra a dátumokat (a 328-as kezdetű hagyomány + Tarih-i Üngürüsz)
- legkésőbb 1130-tól hat Sigebertus 1111-ben írt műve, amely nagyjából helyesen, csupán 3 év eltéréssel pluszban adja meg az Anno Domini évszámokat, és amelyet a 373-as kiindulópontú (igazából AD 370, a hunok elindulása nyugatra) krónikák őriznek meg.
- a Knauz-krónika családja újraszámolja a dátumokat, ezúttal a korábban rosszul megadott pápák sigebertusi idejére teszik az eseményeket.

[510] Madzsar Imre: A hun krónika szerzője. *Történelmi szemle*, 1922 (11. évfolyam), 90

2. A magyar nyelv: beszéd és írás

BÉRCZI Szaniszló (Budapest):

A legegyszerűbb hangzó fogalmak születése: Korai nyelvfejlődés-történet a beszéd belső szerkezete és állandóságai alapján, a mai végállapotból visszafelé következtetve

Bevezetés a beszéd (a nyelv) beágyazottsági szerkezetéről

A beszéd nyelvtörténeti kincsesbánya. Tartalmazza kifejlődésének útját. A szerkezete és hangzó alakzatai őrizték meg ezt az utat, az élet állandóságain keresztül. Az élet állandóságai szükségszerűen eredményezték a beszéd állandóságait. A beszéd a közlés egyre magasabb szintekre emelkedett formája lett. A közlés kívánalma, hogy segítse a közölt élethelyzet fölismerhetőségét. Ezért az utánzás a közlés első formája. Hol találjuk ma az utánzott ***állandóságok***at? A ***leggyakoribb élethelyzetekben*** – ha az élet oldalát tekintjük, és ***a beszéd hangalakzataiban*** és szerkezeti egységeiben – ha az élő beszéd oldalt tekintjük. Ebből a két irányból közelítünk az állandóságok felé.

Tekintsük először a beszéd szerkezetét. A beszéd (a nyelv) jelentéselemekből álló rendszert alkot. A jelentéselemek állandósult hangképletek állandósult tartalommal. Egy nagyobb szövegtest legkisebb önálló kifejező eleme a mondat, amely szavakra bomlik. De a rendszerelemzésnél a szerkezet fölbontása nem állhat meg a szavaknál. A szavak a mai beszéd igen fejlett részei. A szavak és a mondat viszonyait a nyelvtan részletesen elemzi.

A beszédnek a szavaknál mélyebb szerkezeti szintjei őrzik a szavaknál korábbi jelentéselemeket. Ezek használata majd egyszerűbb beszédállapotokat is jelez. A kisebb jelentéselemeket ki kell bontanunk az összetett nagyobb jelentéselemeket használó beszédből. Ezek az egyszerűbb jelentéselemek a szavakhoz tartozó „állandóságok", a ragok, a képzők, a toldalékok, az igekötők. De ezek közé tartoznak - a szavak belsejében található – gyökök is.

A ragok csoportokba gyűjtik a szavakat: pl. a ***-ra, -re*** rag azokat a helyeket gyűjti időlegesen egy csoportba, ahova valamit rátettünk. A gyökök is csoportokba gyűjtik azokat a szavakat, amelyekben előfordulnak. Például a ***kap***ar, a ***kap***csol, a ***kap***ál, a ***kap***aszkodik, a ***kap***tár, a ***kap***a, a ***kap***u, és igekötővel az el***kap***, rá***kap***, fel***kap*** szavak ilyenek. A ***kap*** gyök révén láthatjuk ma is, hogy az ősi mozdulat, egy dolognak a ***kap***–ása húzódik meg mindegyikben. Ez a megfigyelés jelzi, hogy a mai szavaknál korábbi szemléletmódot őrzött meg a szó a képletében. Egykor még csak a régebbi, egyszerűbb fogalmak segítségével láthattuk a világot. Képzeljük el azt a kort, amikor már kimondható volt a ***kap*** gyök, de még hiányzott a sokféle toldalékolás. Akkor az igék esetében a ***kap*** mozdulatot ki kellett egészíteni azzal a mozdulattal, amivel több a ***kap***ar, a ***kap***csol, a ***kap***ál, a ***kap***aszkodik igénk a ***kap***-ásnál. Ennek a kornak a szemléletmódja még egyszerűbb a mainál, mert a kimondott ***kap*** képletet még nem pontosítja a gyökhöz toldalékként ragasztott hangképlet.

A rendszer felbontása kisebb belső állandóságokra visszatekintésben követi a nyelv fejlődéstörténetét. Valójában a nyelv „visszaegyszerűsítését' végezzük el. De a nyelvben - a szerkezetkutató számára - a gyököknél mélyebb állandóságok is föllelhetők. A gyöknél is kisebb jelentéselemeket (szerkezeti állandóságokat) keresve a hangokhoz, (esetünkben a mássalhangzókhoz) jutunk el. Ezt a fölismerési kort is örököltük: a ***fű***, a ***fa***, a ***fi***, a ***fú*** és a ***fő*** gyökünk

egyetlen mássalhangzójával. Az lehet a sejtésünk, hogy a hangokat itt egy „tulajdonság leemelésére" használták. Mi lehetett ez a tulajdonság? Ezt úgy ismerhetjük fel, ha megvizsgáljuk, mi a közös ebben az öt élethelyzetben MA IS. Ma is ugyanúgy, mint egykor. (Itt szembesülünk azzal a ténnyel, hogy a természet állandóságai mindig biztos keretet adtak a tájékozódásra. Egykor is, ma is.) Az öt gyökszó által jelölt élethelyzetnek a közös tulajdonságára jellemző az, hogy: „***kijön valahonnan***" (kijön, előbújik, kinő, kitör, előtűnik, kibukkan, stb.). Az élethelyzet egyik hangképlete, a ***fú*** hangalak, láthatóvá teszi azt a testi hang-***f***orrást, ami hasonló élethelyzetek hangzó megjelölését adja. Ez a művelet az, hogy a felső fogak és az alsó ajak között kifújjuk a levegőt. Az „előbukkanást" úgy tették először „közelivé", hogy a szájra kicsinyítették. Ez után úgy tették hangzóvá, hogy megfigyelték, majd megcselekedték a testi párját, a kifújást, s ez még hanggal is közölhetővé tette ezt a közös tulajdonságot.

Az egyre ***egyszerűbb jelentéselemek felé bontva*** a beszédünket fölismertük, hogy a hangok (a mássalhangzók) a legősibb olyan élethelyzet-jellemzők, melyek (fogalomalkotó) jelentéssel bírnak. A beszéd és a gondolkodás fogalomrendszere a mássalhangzók alapján épült ki. (Természetesen a magánhangzókhoz is kapcsolódik jelentés, pl. ***e*** enni, ***i*** inni, de ezeknek a jelentéselem értékét jól elemzi a CzF Nagyszótár.) De az út, ami a hangoktól, gyökökön át a szavakig, s a mondatig elvitt, hihetetlenül összetett. S még a hangokkal sem jutottunk a beszéd kisebb – gondolati - elemeinek a végére. A szétszedési sorozat igényel egy vezérfonalat, amely összekapcsolja a hangzó képletet (hang, gyök, szó) a hangzó képlet értelmével, tartalmával. (A hangzó képlet a forma, a felidézett kép a jelentése, a tartalma.) Tartalom és forma párhuzamos vizsgálatára is szükségünk van ahhoz, hogy föltárhassuk a hangzó közlés kezdeteit.

A szerkezeti út fölvázolása

A beszéd felbontásánál láttuk, hogy a hangok is, és a gyökök is szervesen kapcsolódnak össze. A szavakba beágyazott **gyökök csoportosítják a** szavakhoz tartozó **fogalmakat** (**szócsaládosság**), mert ***a gyök tartalmi és formai állandóság is***. A tartalmi a fogalmi állandóság egybeesését keresve rálelünk a ***f***ű, ***f***a, ***f***i, ***f***ú, ***f***ő, sorozatra, vagy az ü***t***, ú***t***, á***t***, é***t***, ***t***ó, ***t***ő, ***t***ű, ***t***e sorozatra, ahol e gyökök családosságára a közös mássalhangzó utal, „áthallással" is észrevehető módon. De milyen közös kép (tartalom), milyen **fogalmi egység** kapcsolható az ***f*** mássalhangzó gyökcsaládjához (vagy a ***t*** mássalhangzó gyökcsaládjához)? Itt van az a pont, ahol ***a tartalom és a forma összekapcsolódása*** ad magyarázatot e gyökök ősi képének közösségéhez. A mássalhangzóhoz tartozó tartalom fölismerése azt az ősi állapotot találja meg, amikor még nincsen magasabb szintű nyelv, hanem a beszéd csak „születik". Miből is születik? Képek fölidézése útján: ***utánzásból és állandóságból***. Milyen utánzás kaphatott hangzósítást ezekben a gyökökben, már ami a bennük lévő ***f*** hangot illeti. Az első öt ***f***-es gyökben álló egyetlen mássalhangzó kimondása nyomán megsejthettük, hogy a „kijön" (kifúj, előjön, kibújik, felbukkan, kijön belülről) jelentés mind az öt élethelyzetre jellemző. Sőt, ez a jelentés jellemző az ***f*** hangot tartalmazó többi mára kifejlesztett két-mássalhangzós gyökre is. A „kifújásos kimondással" ***lehetővé vált átvinni a képiséget*** más „kijövéses", „kifújásos", „kinövéses" jelenségre is például a ***f***ényben, a ***f***üstben, a ***f***ejben, a ***f***ogban, a ***f***orrban, stb. Az így fölismert **gyökcsaládosság** (a közös mássalhangzó révén) egy „ködösebben" összefüggő, de létező családosság. Megőrizte az ***f*** hang születését: élethelyzeteket foglaltak vele össze, melyeket a ***f***ú hanggal, a ki***f***újással lehetett legrövidebben közölni (testi mozgással társítva, szájra kicsinyítve).

Visszatekintő, kisebb jelentéselemeket kereső módszerünkkel több fölismeréshez jutottunk: (1) a gyökcsaládosság (esetünkben az f-hangot tartalmazó 5 gyökelem) egy ***élethelyzet csoport közös képét őrzi*** a mássalhangzóban. (2) a gyökcsaládosság alapja a mássalhangzóhoz tartozó ***tartalom és forma egybeesése***. (3) a képhez tartozó ***hangzó utánzás*** alakította ki az

elvontabb közlés lehetőségét (a fújás a fogak és az ajak között). Az ***f*** hanggal jellemezett élethelyzetek természetiek, ma is körülvesznek bennünket, s ezek mai létezése adja a modellünknek azt a folytonosságot, amit a „természet, mint öntőforma" nyújt. A természet ugyanis, úgy nyújtja ma is a jelenségek hangzósítás-lehetőségét (s ezzel fölismerhetőségét), mint az öntőforma a felveendő alakot a folyékony fémnek. Ezzel megtaláltuk azt a fogalmi egységet (jelentéselemet), a mássalhangzót, ami az által jött létre, hogy a ***számos hasonló jelenséget társítottuk gondolatban***. Fölismeréseink nyomán tehát a beszéd születése azzal indulhatott, hogy a képi világ hasonló tartalmait egy közös és jellemző hanggal megjelöltük. E megjelöléssel ***az élethelyzetet utánzó mozgással együtt hang is születet***, s később ez a hang vált a közlés fő hordozójává.

Gondolatmenetünk első részben a beszéd szerkezetét bontjuk föl alrendszerekre. Ezek az alrendszerek mindig jelentéselemek is lesznek. Folyamatosan lépdelve e beágyazott alrendszerek (beágyazott jelentéselemek) sorozatán, a szerkezeti fölbontással eljutunk a legmélyebben beágyazott alrendszerig: a mássalhangzóig. Ezt a „visszatekintésben" végzett munkát a második részben megfordítjuk. Az ősidőktől kezdve, „előretekintésben" haladva, fölépítjük a beszédet. A beszédnek ezen a belső evolúciós útján haladva eljutunk az ősmondatokig. Vizsgálatunk során két eseményszálat követünk, melyek mindvégi párhuzamosan haladnak: az ***élet eseményszálát*** és ***az életről közlő beszéd*** szálát. A fölbontás során, időben vissza haladva, egyre koraibb élettel vagyunk kénytelenek gondolni, mert ez az egyszerűbb élet az addig kifejlesztett beszéddel képez párhuzamos szálat. Amikor az élet egyszerűbb volt, a beszéd is egyszerűbb lehetett. Az egyszerűbb beszédről való mai gondolkodásunkban tehát vissza kell egyszerűsödnünk.

A beszéd fölépítésekor az igen egyszerű (és ezért ma már ködös, csak a lényeget kifejező) beszédformákból (a mássalhangzókból) fokozatosan egyre összetettebb hangzó alakokkal, egyre összetettebb élethelyzeteket leszünk képesek közölni a környező életről. Az élet „szála" és az életet közlő hangképletek „szála" mindvégig párhuzamosan haladva építi meg az újabb kifejezési formákat. Ezt a kölcsönös egymásra hatást kell szem előtt tartanunk a beszéd, a gondolkodás, az ismeretek elrendezése és a fogalomalkotás fejlődésének leírásánál is (Lukács és mtsai, 1992).

A sokféle rendező elv használata figyelmeztet arra, hogy igen összetett folyamat-elemző gondolati szálakról esik szó a cikkünkben. A szerkezeti hierarchiát és az evolúciós szálat, a tartalom és a forma összhangját, és az élet és a róla való beszéd egyidejűségét és egymásrautaltságát azonban mindvégig tudatosítanunk kell a beszéd belső kapcsolatainak megértéséhez (1. függelékábra).

Rendszerelemzés szétszedéssel és „visszatekintéssel"

Számos tudományág úgy jutott el a vizsgált tárgyak, jelenségek eredetéhez, hogy a végállapot felől visszafelé haladva pörgette le az eseményeket. Rekonstruálta a szerkezetben elrejtett belső rendezettséget, majd annak kialakulási eseményfonalát, s végül az ősi állapotból a mába mutató időnyíl mentén rendezte el az eseményeket. E munkák közös vonása, hogy feltárják a sokszínű felszín mögötti állandóságokat (például az elemi egységeket). E tudományágak jelentős része a természetben előforduló rendszerek világában található. De hasonló szemlélettel rendezi szerkezetépítő elemzéseit sok műszaki tudományág is. A műszaki rendszerek építésénél a kisebb építőelemek adottak, hiszen azokra épülve készült el mindig a nagyobb szerkezeti egység.

Az eredetkutató természettudományos modellezés során egy szükségszerű feltevéssel kell élnünk. Ez a feltevés az, hogy ***a kifejlődött*** („átélt") ***korábbi állapotok rögzültek***. A korábbi állapotok (pl. atomok, molekulák) úgy tudtak fennmaradni, hogy állandó részeivé váltak a belőlük (rájuk) épülő nagyobb rendszernek. A későbbi szerkezeti rétegek is rögzültek és így újabb

rétegek képződtek a rendszerben. Így egyre nagyobb szerkezeti egységek hozták létre a ma is megfigyelhető egységekből fölépülő EGÉSZt. Ezzel a feltételezéssel a természeti rendszerek „felépítettsége” erősen hasonlít a műszaki rendszerekére.

Az EGÉSZ szerkezetének a feltárása az EGÉSZT alkotó kisebb állandósági egységek megtalálásával indul. Röviden: felbontjuk a rendszert és állandóságokból álló kisebb egységekre szedjük szét. Azt tapasztaljuk, hogy ez a felbontási módszer tovább folytatható olyan kisebb egységekre, amelyek az előző szint szerkezeteit építik fel. ***A felbontás föltárja a rendszer beágyazott szerkezetét***. Az EGÉSZbe kisebb egységek vannak beágyazva. E kisebb egységekbe pedig a még kisebb egységek, és így tovább. Ez a szerkezet két következő példán jól szemléltethető.

(Azt azonban érdemes tudatosítanunk, hogy a nagyobb egység nem lesz attól kevésbé egész, hogy fölismerjük, kisebb egységek is találhatók benne. Az egy általános vonása a természeti rendszereknek, hogy beágyazott szerkezetűek. A kisebb egységek bennfoglaltsága természetes velejárója a rendszer felépülésének.)

Két alrendszerrebontás-példa a természet- s műszaki tudományban

Ha az anyagok világa felé fordulunk, láthatjuk, hogyan dolgozik a geológus: kimegy a terepre, kőzetmintát választ le a kőzettömbből, elviszi a laboratóriumába és egy szeletet vág le belőle. Megcsiszolja, üveglemezre ragasztja, vékonyra csiszolja, és behelyezi a mikroszkópba. A fény segítségével a kőzet kisebb tartományokra válik szét. Ezek az ásványok, ezeket tanulmányozza. Tekintsük át a folyamatot: leválaszt (lebont) egy darabot a természetben található kőzettestből. Azt a darabot, mint EGÉSZt, ismét felbontja (most a mikroszkópban a fény segítségével) és a kisebb egységet vizsgálja. A munka folytatódik az ásvány belső vizsgálatával, de mi nem erre figyelünk, hanem az egésznek egy lényeges tulajdonságára. A kőzettest tartalmazta a leválasztott darabot. A leválasztott darab tartalmazta az ásványt. A kémiából tudjuk, hogy az ásvány tartalmaz molekulákat, majd atomokat. Az egyre kisebb méretű szereplők is mind tartalmazzák a még kisebbeket. A bemutatott szereplők tehát egy beágyazási sorozatot alkotnak: a nagyobbak mindig tartalmazzák a náluk kisebb szereplőket. A szereplők állandóságok: kőzettest, kőzetdarab, (vékonycsiszolati szövetben) az ásvány, s abban a molekulák s az atomok. A beágyazási sorozat lehetővé teszi, hogy a kisebbek vizsgálatával a nagyobb, beágyazó egységekre is következtetéseket vonhassunk le. Ezek mind együtt egy rendszert alkotnak. A rendszert egyre kisebb méretű állandóságok építik fel. Azok az események, amelyek érintik a nagyobb egységeket, nem törlik el az összes belső rendszertani kapcsolatot.

A beágyazást felfelé is követhetjük. A kőzetmintát tartalmazó kőzettest rátelepül az alatta lévő kőzettestekre, kőzetrétegekre. A vizsgált kőzettest fölötti rétegek pedig a mi kiindulásul választott kőzettestünkre telepedtek rá. Mindig a legfelső a legfiatalabb (gondoljunk itt az üledékek állandó letelepedésére a felszínen). Alatta rendre egyre idősebb rétegek sorakoznak. A geológia példája azt mutatja, hogy egy kőzettani rendszer rendelkezik olyan tulajdonságokkal, amelyeket majd fel tudunk használni egy másik rendszernek a vizsgálatánál. Állandóságok alkotnak benne beágyazási sorozatot. Időrend követhető a rétegződésben. Ezt egy másik tudományág fel is használta. A geológusok észrevették, hogy a kőzetekben elhullott állatok váza található. Az egykori élővilág is beágyazódott a kőzetrétegekbe. A kőzetrétegek párhuzamaként fölállították az ősmaradványok (a fosszíliák) egymásra következési sorát.

Mielőtt fölhasználnánk egy tudományág rendszertani következtetéseit, tekintsünk át egy műszaki tudományos példát is. A vonatot mozgató villanymozdony (Kandó Kálmán találmánya) legyen a példánk egy összetett rendszerre. Végezzük el ennek a felbontását. A legnagyobb rendszer alrendszerekre botható. Az alrendszerek a működés szempontjából összetartoznak:

ilyen a motor, az alváz, a kerekek, a meghajtás, a kocsiszekrény, a belső hálózatok, stb. A szétszedéssel nyert alrendszerek állandóságok: ezek egyikét-másikát kisebb közlekedő eszközökben is megtaláljuk. Sínen haladó kocsiszekrény volt a lóvasút is, de a motor helyén ló állt és az húzta a kocsit. Kerekek, forgózsámoly, alváz, ezeken is volt. Kisebb ilyen eszköz volt a lovas kocsi, ló meghajtással, kerekekkel, tengelyekkel, kocsiszekrénnyel, forgó zsámollyal, stb. A meghajtás része volt a szíjakból készült lószerszám és kocsi-szerszám, a kocsirúd is. De a meghajtás része volt a lovat irányító zabla és irányító szár is. A villanymozdony ilyen módon történt szétszedése a bemutatott alrendszerekből való fokozatos fölépülésre utalt, a szállító kocsi oldalát hangsúlyozva. De egy egészen más szétszedési (***beágyazottsági***) ***sorozat***ot találunk, ha az elektromos motor „fizikai" és „fogalmi" szétbontásába kezdünk. Ott az elektromosság folyamatainak és törvényeinek a fölfedezési és hasznosítási lépéseire bomlik a „beágyazási" sorozat. Minél összetettebb egy rendszer, annál több ismeret-rendszeri ágra bomlik föl az elemző sorozata. Ha a gépészet és az anyagok oldaláról elemeznénk a villanymozdonyt, akkor az acélipar és fémipar vívmányai kerülnének fejlődési, egymásra épülési sorba. Az irányítás műszereire, a mérési módszerekre is sor kerülne. Az emberiség évezredes tudása van beépítve egy villanymozdonyba és mennyi lehet egy repülőgépbe. Mégis, az a **módszer**, aminek a segítségével „eljuthatunk" a rendszernek egy-egy korábbi állapotába, fejlődési állomására, **a rendszer felbontása állandóságokra**, bennfoglalt alrendszerek sorozatára.

A bennfoglaltságok sorozata tehát szükségszerű következménye annak, hogy egy összetett rendszer létrejöjjön. A korábbiak hiányában nem születhetett volna meg a ráépülő egységek sora sem. Szükségszerű az, hogy korábban létrejöjjenek azok az alrendszerek, amik már beépülten vannak jelen egy későbbi összetett rendszerben.

Ugyanezt a modellezési utat és elemző logikát kell alkalmaznunk a nyelvi rendszerre is. A beszédünk (a nyelvünk) jelentéselemek (részrendszerek) beágyazott sorozatából áll. A jelentéselemek a közlés állandóságai. Az egyszerűbbek egykoron éppen úgy az élet állandóságait közölték. Tették ezt a korabeli kifejlesztett eszköztárral. Erre ***a korábbi „eszköztárra"***, jelentéselem-készletre ***ráépült a későbbi*** fejlesztés jelentéselem-kincse. A későbbi kincs beágyazta (befoglalta) a korábbi jelentéselemek világát. Ez ***a befoglalás több fejlődési lépcsőben is megtörtént***. Ebből látszik az is, hogy minden korábbi használati egység be van zárva magába a nyelvbe. Ezért kell kibontanunk a bennfoglalt rétegeket is, mert csak így jutunk el a korai beszéd állapotokhoz (2. függelékábra).

Kezdetben is már a megszerzett ismeret rögzítése történt meg. Az ősi fölismerések úgy tudtak fennmaradni, hogy állandó részeivé váltak a rájuk épülő közlési rendszernek. Módszerünk tehát úgy halad előre, hogy felbontáskor találnunk kell egy olyan kisebb szerkezeti egységet, amely a nagyobb egységnek egy állandósággal rendelkező része.

A beszéd szétbontási sora a hangzóközlés fölépülési útját jelöli ki

Beszédünk jelentéselemekből épül föl. A jelentéselemek állandósult hangképletek: mondatok, szavak, gyökök, hangok, melyeket az élethelyzetek megjelölésére hozott létre a közösség. A jelentéselemek minden hangképlete egy-egy meghatározott élethelyzet képét villantja föl bennünk. E jelentést hordozó hangalakok között most tekintsük legnagyobbnak a mondatot. Bontsuk ki fokozatosan a mondatból a bezárt kisebb egységeket. Tudjuk, hogy minden kisebb jelentéselem két oldalról is állandóság. Állandóság az élet részeként és állandóság a közlés részeként.

A **mondat** szerkezeti egység. A beszéd jelentéselemekre történő felbontását tehát a mondatnál kezdjük. Bontsuk fel a mondatot kisebb jelentéselemekre. Ezek a **szavak**. A szavak is meghatározott élethelyzet képét villantják föl. Bezárt (beágyazott) jelentéselemet keresve, bont-

sunk föl az olyan szavakat, amelyek összetettek, kisebb jelentéselemekre. Ezek a ***kisebb jelentéselemek*** általában már ***egy szótagúak*** lesznek. Van egy-egy szócsoportnak többféle olyan kisebb egysége is, amely ugyanazt a közös jelentéselemet tartalmazza. Ez a kisebb elem hangalakjában is, és tartalmában is azonos e szavakban. Ilyenek a ragok, igekötők, képzők, stb. és közéjük tartoznak a gyökök is, amelyek a szó elején állnak. Tegyük fölismerhetővé ezek közül a gyököt.

Valószínű, hogy legérthetőbben ezt a műveletsort egy példamondaton végezhetjük el.

Pista megállt, lehajolt és felkapott egy követ (1), ami az útra hullott (2), kikapcsolta a táskáját és beletette (3).

Ezt az élethelyzetet szinte magunk előtt látjuk. Az ilyen eset gyakran előfordul, ezért tekintsük ezt az összetett mondatot, amelynek három tagmondata van, szintén állandóságnak, hiszen ismétlődő élethelyzetet jelöl. Az első tagmondatban mind a 3 igének igekötője van (**meg, le, fel**), a harmadikban mind a két igének igekötője van (**ki, bele**). Az igekötő állandóság, hiszen minden ige jelentését egy meghatározott irányban módosítja. A 6 ige múlt idejű alakját a **t** jelöli. A **t** a kőnek (főnévnek) és a táskának (főnévnek) tárgyragja. Helyhatározó ragja van az útnak: **ra**. Mindegyik rag és toldalék állandóság. A két mondatrészben van még egy állandóság, de ez az állandóság nem a ragok, igekötők és toldalékok módján van hozzáragasztva a szóhoz. Ez a két szó a fel**kap**ott, és a ki**kap**csolta. Mindkettőben megtalálható a **kap** gyök. A kapcsol szóban egy toldalék járul a **kap** gyökhöz: **kap**-csol. A két ige a ***kap***-szócsalád tagja. Egy belső jelentéselem az, amely állandóság, s amely olyan tulajdonságokat hordoz, amikkel beszédünk múltbeli állapotához tudunk közeledni.

Innentől fejlesszük tovább módszerünket a beágyazottság hasznosítása felé lépegetve.

Közeledünk a tartalom és forma egybeesésének fölismeréséhez

Jelenítsük meg a közös kap-**gyök**öt tartalmazó szavakat ***képi formában*** úgy, hogy a szavaknak megfelelő hangképletek rajzát ráhelyezzük egy Venn-diagramra. Ellipszisek mutatják az egyes szavakban az olyan hangképletet, amelyek a gyökhöz tartozó közös élethelyzet képét villantja fel, s ezáltal lesznek összetartozók e jelentéselemek. Ha például középre helyezzük az el**kap**ás képét, akkor a Venn-diagramon a ***kap***ar, a ***kap***csol, a ***kap***ál, a ***kap***aszkodik, a ***kap***tár, a ***kap***a, a ***kap***u szóval jelölt élethelyzet képe körülveszi ezt. Ezekbe a szavakba be van ágyazva (bele van foglalva) a kisebb jelentéselem, kétféle módon is. A hangalakjuk által, és a megjelenített élethelyzetek képe által.

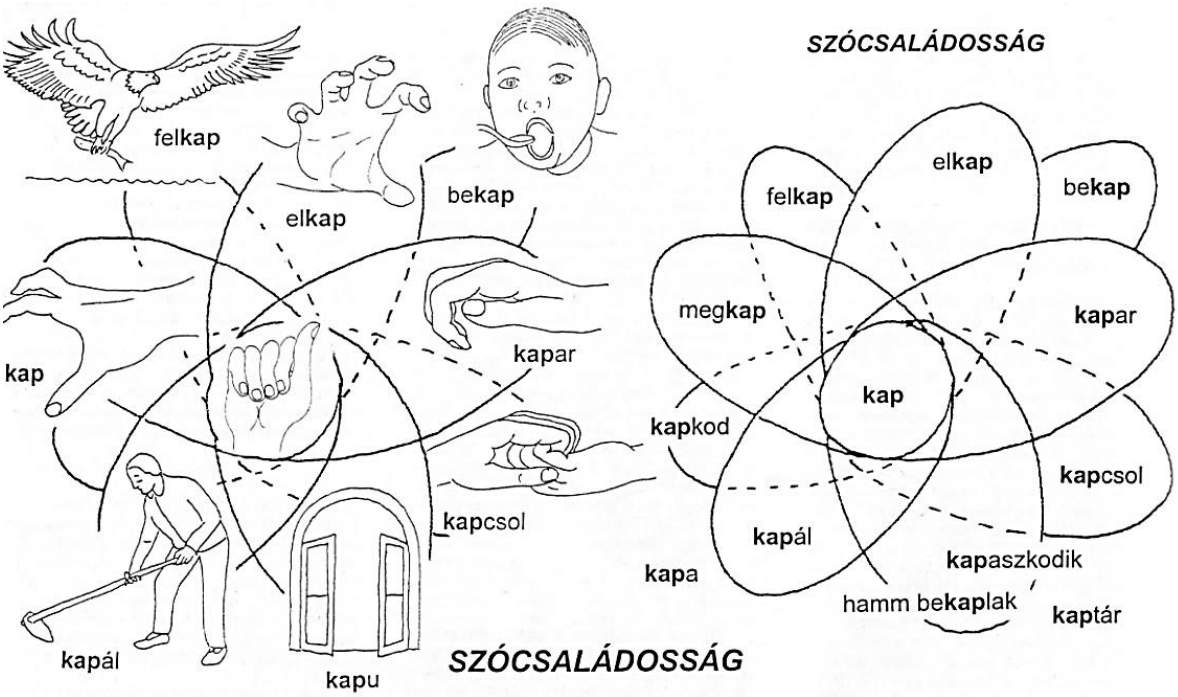

1. ábra. A szócsaládosság annak fölismerése, hogy számos toldalékolt és összetett szóban a gyök egy közös alaki és jelentésbeli részt formál egyes szavak elején. Baloldalon a gyökhöz kapcsolódó szónak a képi megjelenítését adjuk, amit a szó elhangzása fölidéz. A baloldalon van tehát a szónak a tartalmi része. A jobb oldali halmazábrán az egyes szavak írott hangalakja, tehát a formai oldal szerepel. A szavak formai képéből is kitűnik, hogy a ***kap*** *gyök előfordul a szavakban. Nem csak a hangzó képlet jelentése, (vagyis a gondolati tartalma) őrzi a gyökre utalást, hanem a szó alakja (tehát a formai oldal) is. Ez az együttes ábrázolás előre vetíti azt, hogy a magyar beszéd két ágának, a gondolati (tartalmi) és a formai ágnak is erős a kapcsolata.(Bérczi, 2016.).*

Bontsuk tovább, most már a gyököket. Ahogy a leírt hangalakjuk is tájékoztat, a gyökök is összetett jelentéselemek. Például a kap gyök a ***k*** és a ***p*** mássalhangzóra és az ***a*** magánhangzóra bomlik. Bontsuk fel a gyököket a mássalhangzókkal jelölt kisebb jelentéselemekre. Tekintsük e mássalhangzók egyikét tartalmazó más gyököket is. Például a következő gyökökben a ***p*** mássalhangzó: té***p***, ka***p***, le***p***, csí***p***, té***p***, pú***p***, csa***p***, szo***p***. E gyököket is ábrázoljuk egy Venn-diagramon az élethelyzet képével. Fölismerhető, hogy a ***p*** = felületek találkozása értelmű hang a tartalmazó gyökök körében, és így gondolatban társuló a jelentésük (2a. ábra).

Ugyanígy tekintsük a másik mássalhangzót tartalmazó más gyököket is (2b. ábra). A következő gyökökben láthatjuk a ***k*** a mássalhangzót: ***k***ar, ***k***ap, ***k***út, ***k***ör, ***k***éz, ***k***és, ***k***ő, é***k***. Ezeket a gyököket is ábrázoljuk egy Venn-diagramon az élethelyzet képével. Fölismerhető, hogy ***k*** = keménység, vagy ***k*** = határ a ***k*** –t tartalmazó gyökök körében, hogy gondolatban társuló jelentésűek (2b. ábra). Ilyen értelemben a testünk határát jelentő kemény felületek megnevezésében is előfordul: ***kar, kéz, könyök, köröm, koponya***. A ***k*** hangot is tekinthetjük egy közös tulajdonság jellemzőjének. Ilyen hangértemények fölismerését már összegyűjtötte a Czuczor, Fogarasi (1862) A magyar nyelv szótára is.

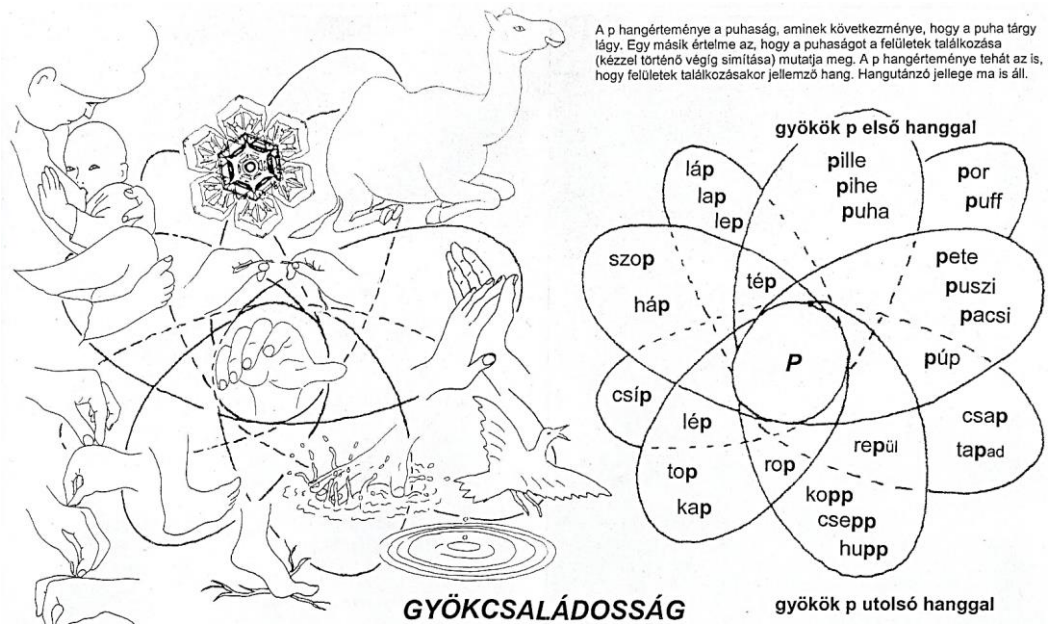

2a. ábra. A gyökcsaládosság annak fölismerése, hogy számos gyökben egy közös hangalak található. Ennek a hangnak a jelentésbeli hajlama (CzF) is fölismerhető: a háromtagú gyökök elején, vagy a végén álló ***p*** *hang egyrészt puhaságot, érintéskor érezhető felületi finomságot jelzi, másrészt azt a puffanást is, ami a test bőrfelületének lecsapódásakor hallható. Természeti jelenséget fog össze e mássalhangzónak a hangérteménye. Az ábra bal oldalán adjuk a gyökökhöz kapcsolódó élethelyzetek képi megjelenítését, (tehát magát a jelenséget illusztráltuk: ez tehát a gyökök tartalmi része. A* ***p*** *hang szükséges volt az élethelyzet megjelöléséhez, ezért a jobb oldali halmazábrán több ilyen hangképletnek az írott alakját szerepeltetjük, a mindegyikben előforduló* ***p*** *betű, a gyökben szereplő hangalak írott formai oldala (Bérczi, 2016).*

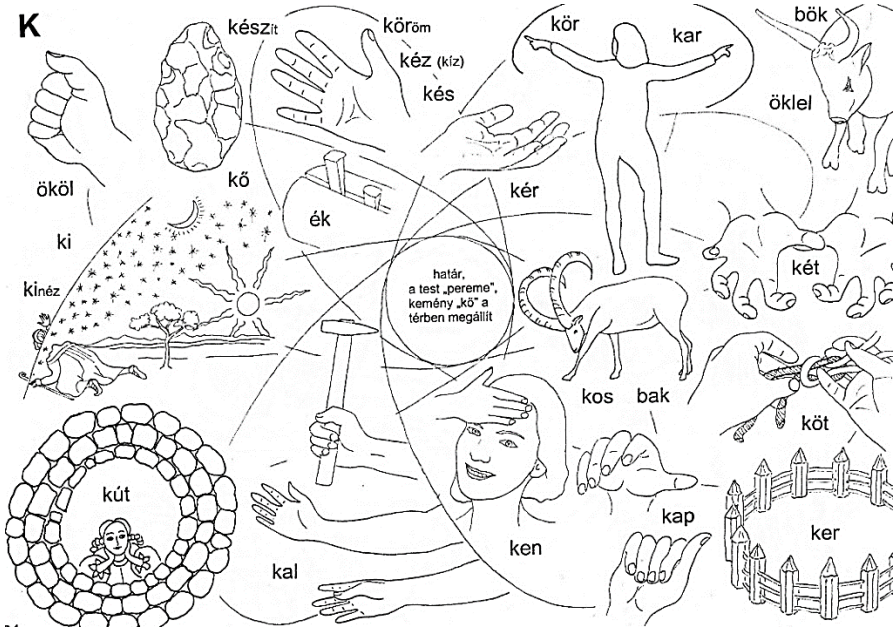

2b. ábra. Megjelenítjük a ***k****-t tartalmazó gyököket képi formában. A hangképletek élethelyzetének a rajzát ráhelyeztük egy Venn-diagramra. Ellipszisek mutatják az egyes gyökök összetartozó hangalakját középen. A közös élethelyzet (tulajdonság) képét villantja fel a közös részt jelölő, középen álló mássalhangzó és tulajdonságmegnevezés. A képekben fölfedezhető*

hasonlóság arra az élethelyzeti és fogalmi hasonlóságra utal, amit megőrzött a mássalhangzó. Nagyszámú élethelyzet között összekapcsoló szerepű a ***k*** *hang, mert a tulajdonság, a keménység (és a határolás) széles körben jelen lévő tulajdonság.(Bérczi, 2017).*

A Venn-diagramok segítségével tehát egy beágyazottsági (bennfoglaltsági) sort mutattunk föl egyes jelentéselemekre (lásd ezt 20 db mássalhangzóra, Bérczi 2017). Ezekben a bővebb hangalakú jelentéselemi egység mindig tartalmazta az összes kisebbet. Ez a beágyazottsági (bennfoglaltsági) sor a következő:

egyes **mondatok**ban a **szavak**,
egyes **szavak**ban a ***gyökök***,
egyes ***gyökök***ben **mássalhangzók**,
egyes **mássalhangzók**ban az **élethelyzetek** (közös csoportja),
az egyes **élethelyzetek**ben a jellemző, ***közös*** vonás, hasonlóság.

A jelentéselemek a beszéd kialakulása során megszületett fogalmak megtestesítői. A felbontás során a „legbelül" elhelyezkedő közös élethelyzet-jellemzőnél (tulajdonság jelölő hangnál) „megszakad" a hangzó képletek sora. A jelentéselemek sora a felbontásnál a beszéd egyre kisebb egységekből áll. Úgy találtuk, hogy e bontási sor végén áll a mássalhangzó, amely a képek útján már ismert és elrendezett egész csoportnyi élethelyzetnek a közös tulajdonságát jelöli. Ezt a közös, hasonló élethelyzetet jellemezte a közölt hang. ***A mássalhangzók jelentik a váltást a képekben látott és gondolatban őrzött élethelyzetek és a hangzó képlet által a közléskor fölidézett kép között***. A közös tulajdonság fölismerése egykor a szemlélt (és hallott) jelenségvilágban végzett élethelyzet-összehasonlítások eredménye volt. Az élethelyzetek képi összehasonlítását mindig kísérte a kísérő hangok összehasonlítása is. Arra a kérdésre tehát, hogy honnan származnak a beszéd ilyen tömör – legkisebb – jelentéselemei, mint a mássalhangzó, ennek az utolsó jelentéselemi szintnek a születése világít rá. A születés kétágú, mert képi és hangzó ágon is nyer forrásokat ahhoz a hasonlósághoz, amit az élethelyzetek között fölismertek és hangzósítottak.

Láttuk tehát, hogy a magyar nyelv beágyazott ***jelentéselemek sorozatából épül föl***. Az egyetlen mássalhangzóval létrejött gyökelem (***fű, fa, fú, üt, tó, tő,*** stb.) ezek legkisebbike. Az egyetlen mássalhangzós gyökelem, vagy egy másik mássalhangzóval összekapcsoltan létrehozott gyök (***kap, mer, kéz***) alkotja a magyar szavak „jelentésmagját". Ez a két mássalhangzós gyök is élethelyzetek lényeges jellemzőit hordozza, belőle képzett szavak jelentésének lényegét (ősibb állapotát) hordozza, s így élő közösséget teremt e rokon szavakból. A mássalhangzók tartalom és forma egysége útján ismertük fel, hogy a mássalhangzó: fogalmi egység. ***A jelentéselemek beágyazott sorozata a fogalmak fejlődésének útját mutatja***. Az ősi fogalom megragadása történt a mássalhangzóval. A jelentéselemek legkisebb egységének, a mássalhangzónak a fogalomalkotó szerepét tártuk fel az elmúlt évtizedben (Bérczi, 2020). A Czuczor-Fogarasi szótár (1862-től) a beszédhangokat a jelentéselemek sorába emelte. Munkánk a mássalhangzók fogalomalkotását mutatta ki.

A beszéd születése: mozgást utánzó „beszéd"

A legősibb mondat mozgássor-utánzásból állt. Az esti tábortűznél el lehetett „játszani" a napi vadászatot mozgásokkal és utánzó hangokkal. A közvetlen utánzás azonban egy idő után lezárja a lehetőségeket az összetettebb és elvontabb tapasztalatok átadására. Ha csak a színekre gondolunk, a közeli tárgyakon meg lehet még mutatni a hasonlóságot, de távoli, alkalmi, ritka eseményekhez köthető dolgok már nehezen hozhatók kapcsolatba. Ki kellett fejleszteni egy

olyan módszert, amelyik tömöríti az ismereteket. ***A tömörítés*** egyik ***módja az összekapcsolás***. Ahogyan virágot szedünk a réten, úgy ***csokorba gyűjthetünk*** mást is. Ha a virágcsokrot azonos, vagy hasonló virágszálakból válogatjuk össze, akkor természetes gondolat más élethelyzetekben is a ***hasonlókat*** keresni.

A természetet megfigyelő ember észreveheti, hogy többféle módon lehet hasonló pl. a virág is. Lehet, hogy a szirmainak a ***száma*** hasonló. Lehet a ***színe*** hasonló. Lehet a virág ***nagysága*** hasonló és még számos más tulajdonsága is hasonlíthat. A természet jelenségei is számos tulajdonsággal rendelkeznek, s ha ezt nem is tudja kimondani az ősi ember, azt érzi, hogy ezekből legalább egy megragadható. Például a szirmok számossága ilyen „közösségteremtő" tulajdonság. Említhetjük az ötszirmú virágokat. A szín is ilyen virágokat csoportba rendező tulajdonság. Fokozatosan bontakozhatott ki az a fölismerés, hogy ami hasonló módon megvan néhány élethelyzetben, az a tulajdonság „leemelhető" a hordozóiról, azáltal, hogy hanggal megjelöljük. Ezt a fölismerési kort örököltük a ***fű***, a ***fa***, a ***fi*** és a ***fő*** gyökünk egyetlen mássalhangzójával. A hangokat itt már nem egy vadászati jelenet kíséretéül használták, hanem „a tulajdonság leemelésére". A tulajdonságra jellemző hangadást „fogalmaztak meg", a „kijön valahonnan" (kijön, előbújik, kinő, kitör, stb.) élethelyzetre. A hiányzó ötödik hangképlettel, a ***fú*** hangalakkal látjuk a fölismerés ***f***orrását. A ***f***újás is kijön, kitör a szánkból (fogsorunk és alsó ajkunk között) és utánozza a másik négy jelenséget. S utánozza a ***f***üst, a ***f***ény, a ***f***agy, a ***f***öl, a ***f***ej, stb. sok más fogalmunk „kijön belülről" jelenségét. E ***mássalhangzók alapján az f-fel kezdődő gyökök fogalmi rokonságban lévő jelentéselemek***. Az ***f*** hang áthallást is jelent a „kiáramlásos élethelyzetek" között. Mivel ezt a hangot az élethelyzet szájon át történő bemutatásával (elismétlésével) hoztuk létre, megtalálhattuk az ősi hangzó közléshez elvezető visszaegyszerűsítő lépést. Ekkor még a **tartalom** = kijön belőle, és a **forma** = a kifújás a szájon ***f*** hangot hallatva – **egybeesett, s** egybeesett azzal a képpel is, amit a „***kijön belőle***" jelenségről őrzünk. Rátaláltunk tehát arra az állandóságra, ami ma is ugyanaz, mint ami 100 000 vagy akár 1 000 000 évvel ezelőtt is megfigyelhető volt. Ennek az állandóságnak a közlésére fejlesztette ki ősünk az ***f*** hangot.

A magyar gondolkodást segítő élő nyelvi belső kapcsolati rendszer

A beszélt nyelv egy élő rendszer. A rendszer belső rendet tartalmaz. Ennek a rendnek, láttuk, az egyik meghatározó jellemzője a beágyazottság: a beágyazott alrendszerek sorozata az egyre kisebb jelentéselemek felé haladva. Ezt ***a beágyazott alrendszer sorozatot szerkezeti hierarchiának*** nevezik. A szerkezeti hierarchia segítségével a rendszert szerkezeti szintekre tagolhatjuk. Ezeken a szinteken helyezkednek el a beszéd egymásba ágyazott alrendszerei, elemei. A beszéd esetében ilyen szint már a mássalhangzók szintje is. Ezen a szinten jelenségeket, vagy tulajdonságokat csoportosít maga a hang is. Láttuk, hogy ***a hangok (mássalhangzók) mögött állandóság és a jelenségek hasonlósága húzódik meg.*** A gondolkodásban ezek a mássalhangzók nemcsak az összetettebb fogalmak építő egységei, hanem egy hasonlóság alapján képződött „***jelenségosztályozást***" is megtanítanak, s élete során éberen tartanak az emberben. Ha ezt a jelenség-csoportosítást a beszéd használója nem is ismeri (nem tudatosítja), mégis, a hangzókból képzett gyökökön át érzékelheti. Ha a magában álló gyökökön át nem tudatosul az ősi élethelyzetek állandósága, akkor fölismerhetővé válik a szavakba ***beágyazott gyökök***ön keresztül, hiszen azok már ***a beszélt nyelv és gondolkodás szintjén kapcsolnak össze élethelyzeteket.*** De ez a fogalomalkotási sorozat a természeti jelenségek világában kezdődött el. A gondolattársítás azóta a sajátja a magyar nyelvnek, amióta őseink az állandóságokat és a hasonlóságokat észrevették a jelenségvilág élethelyzeteiben. Modellünk segítségével azt ismertük fel, hogy ***a magyar nyelvben, a beszéd egymásba ágyazott jelentéselemei révén, több rétegben is, tudat alatti „áthallások" kapcsolják össze a jelenségvilág élethelyzeteit.***

Az evolúciós út rekonstrukciója

Miért is kellett szétszednünk a rendszert előbb alrendszerekre, majd azok alrendszereire, egész addig, amíg tovább már felbonthatatlan elemekre találunk? Azért kellett ezt tennünk, mert a rendszerelemző módszerek alapján minél mélyebb hierarchiaszintre érkezünk, annál messzebb jutunk a rendszer fölépülésének múltjában. Azért bontjuk szét a rendszert, hogy minél messzebb láthassunk a múltjába, s akár az eredetéig is eljuthassunk. A rendszer legkorábbi állapota az a kor, amikor létrejön. Amikor szükségszerűvé válik a létrejötte. A beszéd esetében ez akkor következik be, amikor a hangzó közlés leválik a közlésmódok sokféleségéről.

Az emberi élet a közlésmódok sokaságával indul, mert a közösségben maradás tette az embert emberré. Ezek mindegyike a hűséges utánzás segítségével végezte a jelenségek jelzését. A közösségnek, a közlés általi együtt maradásával előnyösebb volt a védekezése, a táplálékgyűjtése, a szaporodása is. Ezt a közösségben maradást számos formában segítették a közlés formái: mozgások, hangok kiadása, mutogatások, arcjátékok. A közösségi közlés igénye folyamatosan megkívánta ezek fejlesztését. Minden előnyös fejlesztés volt, ami pontosabbá tette a közlést: madárfüttyök utánzása, állatbőgések, sziszegések, kiáltások, ordítások is jelezhették egy-egy állatfajta észrevételét, közeledését. A napszaktól való függetlenedést, a láthatóságtól való eltávolodást, a mozgásállapottól való elszakadást is segítette a hangzó közlés. A legfontosabb fejlesztési irány az ismeretek fölhalmozása volt. Ebben is fontos szerepet játszott a hangzó közlés.

A közléseket ***a gyakori ismétlés ismeretfelhalmozó szerepbe juttatta***, de a későbbiekre nézve döntő lépést a jelenségcsoportosító mozzanatok jelentettek. A jelenségcsoportosító mozzanatok már a mozgásos közlésben is jelen voltak. A hívás és a taszítás kéz- és karmozdulatai például ilyenek. Lehettek ilyenek a kicsinyítésre utaló mozdulatok, amikor egy karmozdulatot áttettünk kézzel és ujjakkal történő kisebb mozdulatokra. De a döntő fordulatot az hozta el, amikor a hangok segítségével kezdődött meg a jelenségek csoportosítása. Ehhez a tapasztalatok készletében számos jelenség összehasonlítása kellett, hogy megtörténjen. Ez legegyszerűbben úgy képzelhető el, hogy egy új jelenség már egy korábbira emlékezteti azt, aki átéli.

Az összehasonlításra kerülő jelenségek mindenféle élethelyzeti körből kikerülhettek. A hangokra figyelő ősi ember először a hangutánzással közölte az élethelyzetet, miközben a testmozgása is követte a közölni szánt élethelyzet mozdulatait. Ezért a hangzó és mozgásos közlés hosszú ideig együtt szolgálta a közlést. A mozgásutánzás és a hangutánzás az élethelyzetről való közlésnek az alappillérei – láthatósági és hallhatósági viszonyok között. A hangzó közlés jelenségcsoportosító oldalának kiformálódását a következő példával szemléltethetjük. A következő jelenetsort adják elő a résztvevők az esti tábortűznél. Vadászni indul a csapat, s átkel a vizes réten, majd a mocsáron. Az elnehezülő lépéseket fokozatosan erősödő cuppogás, lo***cs***, to***cs***, po***cs***, ***cs***ap, ***cs***epp, ***cs***obban, stb. hangképletek kísérik. Amikor visszaérnek, kezdődik a lakoma. Ezt is előadják. Nagy ***cs***ám***cs***ogás, ***cs***ócsálás, ***cs***uppogás, majd böfögés és egyéb étkezéshangok hallatszanak. Valaki fölismeri, hogy a hasonló hang valami közösre utalhat. (Ezt csak a mai szavainkkal írjuk le így.) Fölismeri a hasonlóságot a ***cs*** hanggal gazdagon jellemzett élethelyzetek között. (Ezt ma úgy mondanánk, hogy ráérzett a vizes közegben végzett mozgások hasonló hanggal történő visszaadására. Az egyik jelenségkörben a lábbal végzett vizes „munka”, a másikban a szájban forgatott étellel végzett tevékenység van a ***cs***-hanggal kísérve.) Megerősítésül újabb élethelyzeteket keres, ahol a szájjal végzett folyadék megjelenik. Ilyen a csecsbimbón keresztül az édesanyja tejét szopó (emő) ***cs***e***cs***emő hangja. Ma a ***csó***k is őrzi ezt a fölismerési kort.

A hangok segítségével tehát jelenségeket válogatott egy hangképleti csoportba ősünk. A hangokkal végzett ilyen jelenségcsoportosítás egyfajta ismeretfölhalmozást valósított meg. Ma ezt a hang utáni képességet, úgy éljük meg, mint egy ősi gondolattársítási képességet. Hasonló

fogalomképződési sorozatot vázolhatunk föl a belsőnkből kitörő ***b***öfögésre, ***b***őgésre, ***b***úgásra. Ezek a jelenségek gyors lefutásúak. A bomló tetemből kiáramló ***b***űzre is átvitték ezt a testből belülről való gyors kiáramlás hangképletét.

Egy másik jelenségkört a kijövéses jelenségekre öntötték hangba. Lehet, hogy ezt egy másik együtt élő közösség tette. Ők azt vették észre, hogy a tűzből kiáramlanak, a földből kinőnek dolgok. A földből a ***f***ű és a ***f***a, a tűzből a ***f***üst, a fény, s az anyából a gyermek (születéskor, ***f***i), s ezeket a szájból kijövő fúvással „hangképletezték": ***f***ú. A ***f***úvás is egy belülről kijövő jelenségeket csoportosító hang lett. A kijövéses jelenségek széles körét nevezték meg az f-fel: ***f***ütty, ***f***üst, ***f***ény, ***f***agy, ***f***öl, ***f***áj, ***f***oly(ik), forr, fő, s ezt más nyelvekben fennmaradt hangképletek is őrzik, mint pl. a ***f***eu (francia = tűz), ***f***ire – ***f***euer (angol, német = tűz), ***f***ace (angol = arc), tömegesen maradtak fenn ilyen ősi élethelyzeteket közlő hangképletek az eurázsiai nyelvekben.

A hangokkal végzett jelenségcsoportosítás hasznosnak bizonyult a közlésben és az ismeretfölhalmozásban. A hang által rokonságba került jelenségek nemcsak a közlést segítették, de egyfajta ***ősfogalmi osztályozást*** is létrehoztak. Megteremtették az alapját a hangzó közlés továbbfejlesztésének.

A beszéd születése: ősfogalmi osztályozás

Miért írhatjuk le, hogy ezek a mássalhangzó fogalmaink ősiek? (Ősfizika, Bérczi, 2017.) Két okból. Egyrészt azért, mert a bemutatott ***élethelyzetek az életnek*** ugyanilyen formában előforduló ***állandóságai ma is***. Másrészt a hűséges közlés utánzásai nyomán fölismerhetők azok a hangok ma is, amelyek hasonlók a bemutatottakhoz. De legfőképpen azért, mert a környező világról gyűjtött ismeretek elrendezésénél ***a hasonlóság vált az ismeretelrendezés alapjává***.

Az ismeretek elrendezése mindvégig szükségszerűen együtt járt a közlés fejlődésével. Minden egyes közlőnek a beszéd és mozgásos bemutatás előtt, a közlés céljára kigondolt élethelyzeteket végig kellett gondolnia. A kimondás hangjait lehetett gyakorolni, s közben mindig a hangokat szülő élethelyzetekre kellett gondolni. A közlés hűsége megkívánta a minél tökéletesebb elismétlést. Másrészt újabb és újabb hasonlóságok kellettek ahhoz, hogy újabb és újabb jelenségeket lehessen beemelni a már összegyűjtöttek közé. A hasonlóságok fölismerése és beillesztése a már meglévők közé az ismeretrendezésnek csak az egyik oldala.

Az alapkérdés ma is ugyanaz minden új helyzet végiggondolásánál: ***minden élethelyzetnek sokféle tulajdonsága van.*** Egy új tulajdonságnak a megnevezése hogyan történhetett? Valószínűleg úgy, hogy a hasonló dolgok egy helyre (egymás mellé) hozhatók, és ezek segítségével rá tudunk mutatni azok közös (hasonló) vonására. Ilyen volt a virágokról szóló példánk. Ily módon születhetett meg az ősi aritmetika alapjának, a számosságnak fölismerése is: ugyanannyit az egyikből, mint a másikból: 3 szál füvet, 3 diót, 3 virágot, stb. és belőlük fölismerhető lesz a 3-as számosság. De amikor még nincsen megnevezése egy új tulajdonságnak, akkor csak és kizárólag az összeválogatott ***hasonló esetek azok, amelyekről*** együtt, egyszerre „***le lehet emelni" az új tulajdonságot*** (Bunak, 1974). Erre bemutatunk egy példát.

Ősi időkre visszatekintő fogalomcsoport a *t* hangunk segítségével

Legyen a keresett tulajdonság az, hogy két dolog egyszerre és elválaszthatatlanul születik meg s van jelen látható módon a tájon. Hol találjuk az ilyen élethelyzeteket? Ilyen a **tó** látványa, a táj képe felül, és a tóban tükröződve alul, a tükörképen. Ilyen a tövestől kihúzott bokor is - felül a leveles rész, alul a földből kihúzott gyökeres rész. Kettő között van a **tő**. Egy **tű** két vége sem „vágható le", mert mindig 2 vége van (két vége marad, s ilyen a bot is).

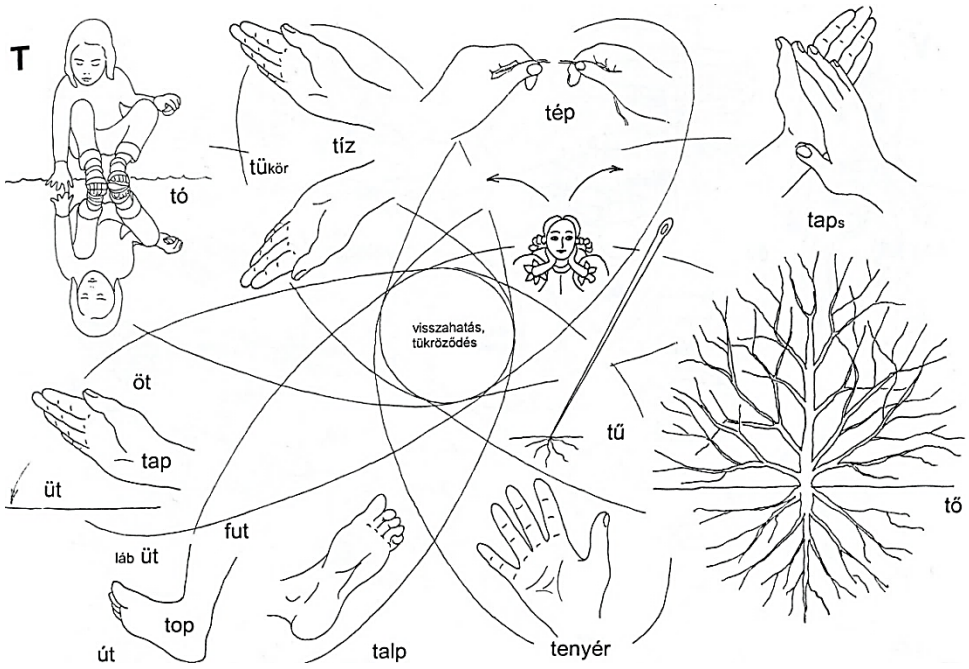

2c. ábra. A t hang világa Venn-diagramon (Bérczi, 2017).

S most jöjjön egy távolabbi, de a közösen születő kettősség szempontjából hasonló dolog. Ilyen az ütés is: az **üt**és az, amit egyszerre érez a kezem – amivel ütöttem - és a combom, amire ráütöttem. Ha most az ütés ***t***-jellegű hangját mindegyikre alkalmazom, akkor lényegi hasonlóság alapján meghatározott „jelenség osztályt" kapok: a ***t***-hangba összevont jelenségek csoportját. A ***t*** hanggal ezután jelezhetem, ha ezt az „***egyszerre a kettő***" tulajdonságot akarom megjelölni. Mi is a megnevező hangképlete a fenti négy jelenségnek? Ezek a ***tó***, a ***tő***, a ***tű***, és az ***üt***. De jönnek sorban a hasonló jelenségek, az ***út***, az ***át***, az ***ét***(el), az ***it***(al) stb. mindegyiknél egyetlen mássalhangzó őrzi az ősi fölismerést: hangalakokban.

Mit mutatnak a tűz-fogalom fennmaradt eurázsiai hangzóképletei?

Az élethelyzetek igen sokfélék, ezért a hasonlóság fölismerése közöttük lényegesen segíti a világ átlátását. Ugyanakkor egy-egy élethelyzet igen sokféle szempontból játszhat szerepet az életben. Ahogy a tűz esetében is láthatjuk (3. ábra) sokféle alapvető jelenség kapcsolódik hozzá. Ezért sokféle módon tudjuk jellemezni a tüzet, s ezért sokféle oldalról tudjuk hangzósítani a megnevezését. Ez egy olyan pont, ahol már megfigyelhetjük a különböző nyelvek különválását. Kezdetben a tűznek minden bizonnyal az összes itt bemutatott hangzó megnevezése ismert lehetett. Ebből a „***korai gyökvilágnak"*** tekinthető közlési világból ágazott szét a nyelvek sokasága úgy, hogy egyik nyelv az egyik féle, a másik nyelv a másik féle meghatározást őrizte meg a ma is használt hangképletben. (De néha még a többit is használta sajátos esetekben.)

A magyar az üt+mozog (***t+z***) mássalhangzó párt használja (***tűz***), de tud az é***gn***i szóról is. Az oroszban a ***g+ny*** (o***g****o****ny***) változat maradt fenn uralkodó megnevezésként, (***g*** – a határ, + ***ny*** – megnyúlik). Ugyanez lehet a latin változat mássalhangzó párja is (i***gn***is). Az angol és német az ***f+r*** (***f***i***r***e, ***f***euer) mássalhangzó együttessel őrzi a kijön belülről (pl. a meleg, a fény: - ***f***) és az ismétlődően, folyamatosan mozog (– ***r*** –) kettőst. Azt láthatjuk, sok más példával is illusztrálható módon, hogy ***a gyökképzés még közös elven épült be az eurázsiai nyelvekbe***. A magyarban föltárt szerkezet minden nyelvnek a közös ősi állapota volt: mássalhangzóival, és gyökképzésével (Bérczi, 2021).

Eltávolodva a nyelvi fejlesztéseket belül cserélő és átadó közösségektől, az elvált nyelvekben az a fajta „szimmetria-sértés” következett be, ami oly jellemző a természetre. Sokféle kifejezést egyetlen fogalomra tömegesen megőrizni: gazdaságtalan. Állandóan jönnek az újabb és újabb fejlesztések, gyarapodik a megjegyzésre váró hangképletek köre. Ezért a különböző irányokban eltávolodó népeknél, közösségeknél más és más mássalhangzó páros kombináció őrződött meg az egykor még közös készletből. Ez lehetett az oka annak, hogy a fogalom-megnevezések hangképletei fokozatosan szétválogatódtak.

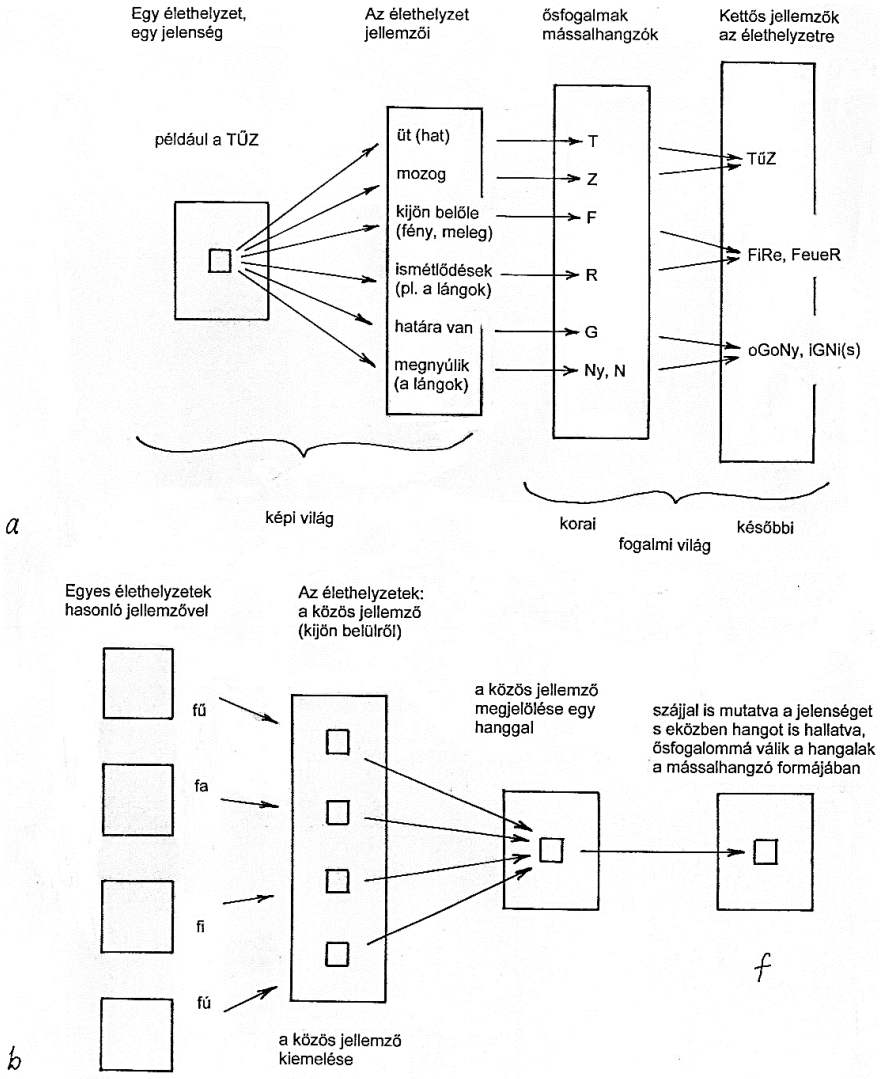

3. ábra. Sokféle élethelyzet tud fölmutatni egy közös tulajdonságot. A sokszor példaként idézett kijön belülről jelenség ilyen. Ezeknek a megjelölése egy közös hangzóval, a beszéd kezdete. A fogalomalkotás kezdete. (b. ábra). Ugyanakkor egyetlen fontos élethelyzet típusnál többféle jellemző jelenségtípus is megfigyelhető. A tűz például üt is (visszatart a melegével), mozog is, ismétlődően föl-fölcsap, kijön belőle a meleg és a fény, határt von maga köré világosságból, a lángnyelvek megnyúlnak, stb. (a. ábra).(Bérczi, 2020.)

Az eltávolodás az ősi fogalomfejlesztő közösségektől azt is jelentette, hogy a távozóknál elhomályosult az, hogy milyen képi alaphelyzet indította el az ősi fogalomképzést. A magyarban ez megmaradt, mert a fejlesztések mindig megőrizték a régi képet és a hozzá kapcsolódó állandóságokat is, hangalakban. Azért történhetett ez így, mert az új fejlesztések gyorsan ráépültek az őskép hangalakjára, és új szerkezetekbe vonták.

A tűz megnevezése néhány eurázsiai nyelvben azt mutatja, hogy különféle hangképlet típusok alkotnak csoportokat, melyekben a ***t***, a ***g***, az ***f***, az ***n+g*** a domináns (31 nyelvben):

magyar: tűz, tamil: ti, finn: tuli, észt: tuld, ír: tine, kazak: ot, tatár: ut, türkmén: ot, baszk: sate - 9 nyelv
mongol: gal, nepáli: ago, kurd: agir, gudzsaráti: aga, hindi: aag - 5 nyelv
görög: fotia, olasz: fuoco, spanyol: fuego, francia: feu, thai: fi, német: feuer, angol: fire - 7 nyelv
litván: ugnis, latin: ignis, orosz: ogony, török: yangin, jávai: geni, szanszkrit: agni - 6 nyelv
koreai: bul, kínai: huo, indonéz: api, filippino: apoy - 4 nyelv

Ábrázoltuk is ezek elrendeződését az eurázsiai térségben (4. ábra.)

4. ábra. A tűz megnevezésének négy nagy típusa Eurázsiában. A főleg a Glosbe szótár fölhasználásával készült kigyűjtés több nagy mássalhangzó-tartományt jelöl ki a nyelvek körében erre az ősfogalomra. Ezek közül a ***g****-vel és a* ***gn*** *párral hangzó a leggyakoribb, de igen elterjedt a* ***t*** *ősfogalommal, illetve az* ***f*** *ősfogalommal kapcsolatos két megnevezés csoport is. A* ***t*** *a két tulajdonság együtt (meleg és fény), az* ***f*** *a „kijön belülről”, (szintén a fény és a meleg) tartalmú.*

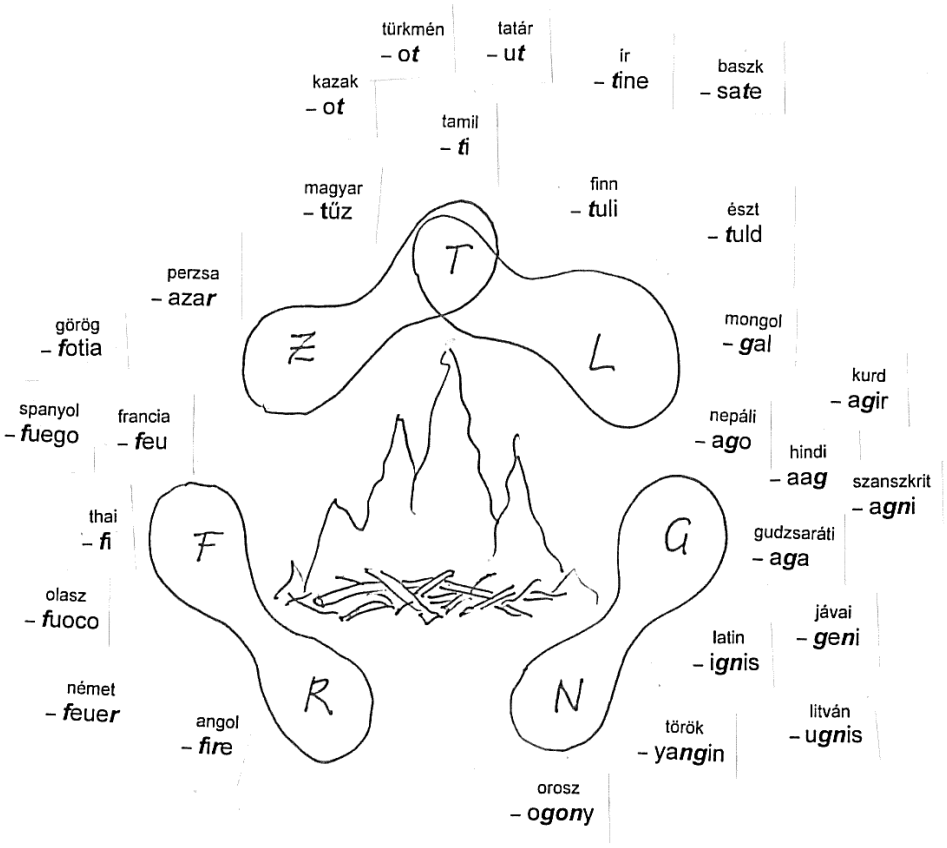

*5. ábra. A tűz megnevezésének a változatai a tűz sokféle tulajdonságát képviselik hangalakban. Elkülönítve ábrázoltuk az **f,** a **t** és a **g**+**gn** csoportot.*

Hasonlítsuk össze a 2c. ábra és az 5. ábra fogalom-ábrázolását. A 2c. ábrán egy ősi jelenség fogalmának a fölismerhetőségét egy másik mássalhangzónak a közös jelenlétében akartuk ábrázolni. Az ellipszisekben körös-körül elhelyezkedő jelenségeknek a „közös részét" emeltük ki. A Venn-diagram közepén: két összetartozó (elválaszthatatlan) dolgot jelöl a ***t***-hang. Az 5. ábrán egy jelenségnek, a tűznek a sokféle megfogalmazását (hangképletté alakítását) emeltük ki az eurázsiai nyelvekben. A 2c. ábra arról tanúskodik, hogy ***a magyar nyelv megőrizte*** a legfontosabb közös részt, ***a mássalhangzó fogalmat***. Az 5. ábra arról tanúskodik, hogy ***a sok nyelv megőrizte a tűz sokféle jellemző vonását különféle hangalakokban*** (vagyis a többféle mássalhangzó-összekapcsolás megvalósultságát). Ez a kettősség az, amire a 3. ábra mutat rá. A 3b. ábra bemutatja, hogy a beszéd hogyan sűríti össze egyetlen hangba (hangzó fogalomba) a sokféle jelenség (élethelyzet) közös jellemzőjét. A 3a. ábra viszont azt mutatja be, hogy egy jelenségnek számos jellemző vonása van, és mindegyikhez lehet találni párosítani valót a többi jelenség körében. Mindkét fejlesztés értékes, és mindkét jelenség megőrződött a nyelvekben. Ahogy már rámutattunk a magyar is őrzi a ***g***-jellemzőt (é***g*** a tűz), az ***f***-jellemzőt (***f***ő a leves, ***f***orr a víz a bográcsban, ***f***űt a tűzmester, a ***f***üstje száll, stb.). Másrészt a legegyszerűbb ***t***-képletet a tamil, és a török nyelvek őrizték meg (egyetlen ***t*** mássalhangzóval), illetve a legegyszerűbb ***f***-képletet a thai és a francia őrizte meg (egyetlen ***f*** mássalhangzóval). A ***g*** körben pedig a hindiben van egyedül ***g***, ill. a gudzsaráti és a nepáli is egyetlen ***g*** mássalhangzót használ. Láthattuk tehát, hogy az ősi fogalom egyszerűsége az egyetlen hang köré csoportosuló jelenségek körében mutatkozik. De a 2c. ábrán bemutatott ***t***-fogalomvilág gazdagsága a magyarban éri el a csúcspontját, és igen erős az angolban is. Ezért arra kell következtetnünk, hogy az angol nyelvben megőrzött mássalhangzókra épülő ősi fogalomvilág is erősen rokon az ősi magyarral.

Következtetési lánc a *t* fogalomvilágának a legkorábbi forrásaira

Az egyedül csak ***t***-mássalhangzót tartalmazó jelentéselemek (gyökelemek, gyökök) vizsgálata nyomán kibontakozott egy ősi világszemléleti gondolatkör, ahol a jelenségek jellemző „tulajdonságait" hasonlították össze. A ***t*** hang legegyszerűbb jelentéselemeinek a képi megszemlélése nyomán rájöhettünk, hogy a kiemelhető közös tulajdonságokat a természeti képek magukban hordozzák ma is (2c. ábra.).

Ezt az utat jártuk, amikor Venn diagramokon foglaltuk össze az egy-egy mássalhangzónkhoz tartozó képeket. A képek olyan közös hangzósított részt (mássalhangzót) tartalmaztak, ami egybeesett az élethelyzetekben közös tulajdonsággal. E képek közül ki lehetett választani azt is, amelyik a testünkön jelenik meg, a testünkre kicsinyítve ad hangot, s e hangot kapjuk meg ma is akkor, ha a jelenséget fölidézzük. Két eddigi bemutatásunk az ***f – fú***, és a ***t – üt*** hang eredetét vázolta föl, de legalább is erősen valószínűsítette kialakulásának néhány fontos mozzanatát.

Láttuk, hogy eddig a jelenségek közös tulajdonságára összpontosítottunk, amikor az egymásba ágyazott fogalmak során a legkisebbeknek, a mássalhangzóknak a jelentését kerestük. Nyitva maradt egy olyan kérdés, amelyre már utaltunk. Ez a kérdés a nyelvek sokféleségében fennmaradt megnevezéseket is érinti. De felteszi a kérdést, hogy miért éppen azt a hangcsoportot választhatták ki az ősi közösségek ugyannak a jelenségnek a megnevezésére. Ennek gazdagságát a tűz elnevezésű élethelyzetre gyűjtöttük ki 30 nyelvből, a magyar mellé.

Azt már bemutattuk, hogy mindegyik ilyen más nyelvű megnevezés ugyanabból az ősi hangfogalom készletből választott ki egy párt. (tűz, tuli, fire, feuer) vagy csak egy mássalhangzót (feu, fi, ti, ot, ut, stb.) Föltehetjük a kérdést arról, hogy vajon melyik volt a legősibb jelenség, amelynek összetevő tulajdonságai meghatározták egy-egy fogalomcsoport hangzósítását az adott jelenségre. Első kísérletünk a tűz fogalomnak az ütéssel kapcsolatos jelenségforrását keresi meg.

Összehasonlítva a tűzhöz kapcsolódó ***t***-hangképletek (gyökelemek) képét, fölrajzolhatjuk a „fordított" Venn diagramot (6. ábra). Fordított abban az értelemben, ha összevetjük az eddigi kereséssel. Eddig **a közös hanghoz kerestük meg a „részjelenségeket"**, az olyan élethelyzeteket, amelyek hangalakja tartalmazta a közös hangot, a ***t***-t. Most viszont először *az egyik jelenséget állítjuk a Venn-diagram metszetébe*, középre, és azt vizsgáljuk, hogy milyen tulajdonságok tartoznak hozzá, ami megtalálható a ***t*** által hozzá társított jelenségekben is. Vagyis, most a közös ősjelenséghez keressük meg a t-által oda kapcsolt „részjelenségeket". Ha jól következtetünk az ősjelenségre (forrásjelenségre), akkor a középre helyezett jelenség körül nagy számban fog előfordulni olyan élethelyzet-jellemző hangképlet, amely egyedül a ***t***-vel van hangzósítva (és egy magánhangzóval).

Természetes feltételezés az, hogy az ütéssel előállított tüzet tekintsük a tűz-fogalom ősképének. Őseink hosszú ideig kavicsok egymáshoz ütésével, majd kovakővel és egy vasdarabbal (egymáshoz ütéssel) csiholtak tüzet. Más, pl. dörzsöléses technológiák is ismertek a tűzgyújtásra. Amikor azonban ***együtt szemléljük*** a ***t***-hanghoz kapcsolódó „***társ-képeket***", olyan élethelyzet-jellemzőket, amelyek ***egyedül a t-vel vannak hangzósítva***, egy egészen más tűzeredet villanhat föl bennünk. A ***t*** hang egy másik, hatalmas, ősi, természeti ütés „megfogalmazása" volt egykor. A ***t***-ben fennmaradt ősfogalmak (gyökelemek) ezt az ősképet veszik körül. Sejtésünk a következő: ***a villámlás*** lehetett a ***t*** ősfogalma. Ezt az **üt**és képével ma is társuló jelenségek megnevezései igazolják: tó, tő, tű, út, át.

Vegyük sorra ***egy villámlás jellemző jelenségrészeit***. Az égből, a felhők közül lecsapó villám a földre **üt**. Ennek testközeli gondolati és cselekedeti párhuzama lehet az, hogy a kezemmel a combomra ütök. Ezáltal megkapjuk a testre kicsinyítés és vele a hangzósítás lépését (párhu-

zamát). Amikor a villámlás történik az **ég** is **ég**, és a földi meggyújtott növényzet is **ég**. A villámlást nagy **z**aj, dörgés kíséri. Gyakori esetben a felszínen lévő növényzet, fű, fák, bokrok is meggyulladnak. A tűz is zajt támaszt (recsegés, ropogás, lobogás, stb.). Jellemzője a gyors villámlásnak, hogy *az égből a földre hozza a* tüzet, a fény az égi és földi hely között villámgyorsan „bejár" egy **ut**at. Ennek az „*eget és földet összekapcsoló*" képességnek a hasonlósága mutatkozik meg a **tó** gyökelem tárgyában, a sima vízfelszínen: a **tó**, *az „égi" képet* (a tájat a tó felett) *hozza le a "földre"* (tükörkép formájában). A **tő** gyökelem ugyanezt a hasonlóságot őrzi, de kisebb, - bokornyi - méretben (Egy gyökerestől kibontott bokron ez jól látszik.) A villám gyakran *egy égi pontból egy földi pontra üt*. Ez a kép nem csak az **út** (eleje és vége) közötti *összekötő* tulajdonság, de a **tű** két végpontjának is sajátja. Minden eddig bemutatott jelenség a villámlás egy-egy részjelenségével, rész tulajdonságával állítható párhuzamba. Közös bennük az, hogy **két dolog összekapcsolása** (két hely, két pont, két növényrész) történik meg a ***t***-t tartalmazó gyökelem segítségével. Ezek a tulajdonságok nem a hétköznapi tűzhöz társulnak, hanem „az égből alászálló" tűzhöz. (Bérczi, 2022)

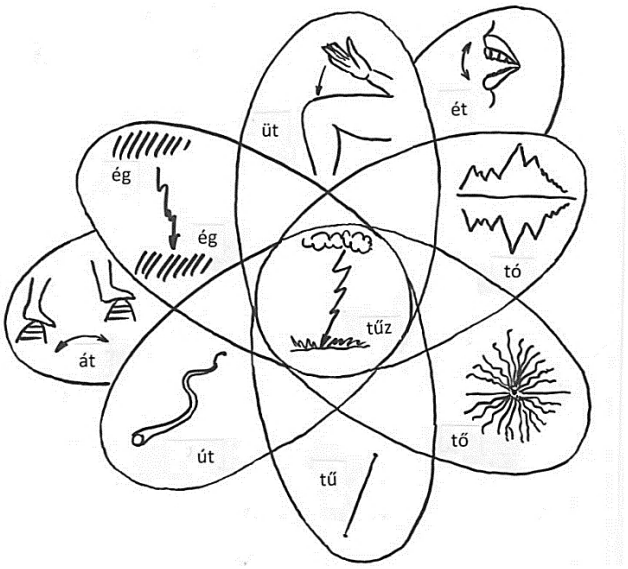

5. *ábra. A t gyökelemek párhuzama világít rá arra, hogy a magyar tűz fogalomnak a villámlás lehetett az ősképe. Ezen a Venn diagramon a forrás-élethelyzet képe szerepel középen. A vele rokonnak tekintett olyan jelenségek kaptak* ***t****-vel rögzített hangképletet, amelyek a villám égi-földi útját, annak kezdő és végpontját, mindezek földi párhuzamait adják vissza az ú****t****, az á****t****, a* ***t****ó, a* ***t****ő és a* ***t****ű gyökelemben. A villámlás egy égi ütés. Ezért az alapjelenséget is a* ***t****-jellegű hangot adó „térdre"-ü****t*** *gyökelemmel hangzósították (Bérczi, 2022).*

A bemutatottak alapján arra kell következtetnünk, hogy a ma a ***t***-hanghoz kapcsolódó gyökelemek rendező jelenség-forrása egy olyan ősi, feltűnő, rettegést keltő, fontos jelenség volt, mint a tűz keletkezésének legősibb természeti módja. A magyar nyelvben ezért is lett két mássalhangzóval jellemzett a tűz, mert az eredeti értelme a ***t***-jelenségbokornak a villámláshoz kapcsolódott. A manysiban maradt meg sok ***t***-hangalakú „égi tűzhöz" kapcsolódó fogalom. Ugyanilyen ősi a 10 000 – 15 000 éve szétvitt ősnyelvből fennmaradt **tuli**, **tuld**, **tuuli, tat** tűzmegnevezés is, de a hozzá kapcsolódó fogalombokor csak részben maradt meg a finnben, az észtben és az udmurtban, a teljességében pedig egyedül csak a manysiban. A manysi nyelv őrzi a magyarban együtt lévő, rövidebb alakú ősfogalmakat, a ***t***-vel szervezett gyökelemekben. A tűz

gyök csak később vált azzá a fogalommá, amiben már a „földi”, az emberi ütéssel előállított ***t***üze lett a jelenség forrása (a ***z*** a tűznek mozgással való kapcsolatát, mozgással való létrehozását jelzi). A mai magyarhoz távolra szakadt, (de egykor a közösből elindult) tamil ***ti,*** kazah ***ot,*** tatár ***ut***, stb. tűz-megnevezések is valószínűleg már ezt a földi tüzet (vagy elsősorban ezt) jellemzik, de erre csak az alapján gyanakodhatunk, mert nem áll mellettük az imént bemutatott ***t*** gyökelemek fogalombokra.

Földi tüzek keltésére tett következtetésünket megerősíti az a Venn-diagram, amit az **f + r** hangalakkal képzett tűz tulajdonságairól megtudhatunk. Ennek a **fire, feuer** hangalakokban megtalálható tűznek a jellemző tulajdonsága a „kijön belőle valami”. A – már csiholással is létrehozott - tűzből kijön a meleg is, a fény is. (Kijön egy fényesség-sötétség határ is, amit messziről látunk, s ez majd a ***g***-vel jelzett tulajdonságok között jelenik meg, a ***g***-vel hangzósított tűz-fogalmat használó nyelvekben.) A tűz másik jellemzője a folyamatos ismétlődés, a láng lobogása, és a tovaterjedésnél is megjelenő ismétlődés (**r**).

Az **f+r** mássalhangzókkal hangzósított tüzeknek már nincs szüksége „égi tűzgyújtásra”, nagy természeti jelenségre. Nem is hasonlítja azzal. Földi anyagok összeütésével (pl. kova és vas) a tűz keltése mindennapossá vált. Az egyik újabb tűzmegnevező gyökcsoportnál a kijövés (kiáramlás, fújás) **f** – hangja, és az ismétlődés **r**-je a fogalomképző mássalhangzó. Mindkettő földi, emberközeli jelenség.

Elmondhatjuk tehát, hogy a magyar tűz hangképlet egy igen korai fogalomvilág jelenségbokrát gyűjti egybe, ami korábbi, mint a másféle tűzjellemzőket hangzósító, a magyar **forr** (a víz a tűzön)-ral rokon, **fire, feuer** alakok.

De az is megfigyelhető, hogy más fogalombokrokhoz is kapcsolódik a jelenség az eurázsiai népeknél. Az egyik a **g** határ tartalmú fogalom lett, az é***g***, az á***g***, az e***gg*** és más hangképletekben. (A láthatár hirtelen kivilágosodik a felvillanáskor. A tűznek fényhatára van.)

A két pont közötti í***v***-vel a ***v*** hangfogalom is része ennek az ősképnek is. Egyes nyelvekben ***s*** is kapcsolódik hozzá. Az ***s*** a leesés surranó hangja. Egyes nyelvekben a ***g*** hangfogalomhoz az ***n*** és az ***ny*** kapcsolódik a tűz megnevezésénél. Ez a megnyúlás, a lángok nyaldosó játéka, a lobogás jelenléte a tűzben. Láthatjuk, hogy a jelenségvilág sokszínűségétől indulva számos kérdés megválaszolható az egyes nyelvekben kialakult eltérő szemlélet értelmezésével. De a szó értelmezése a mára már rögzült hangalakok alapján történik. ***A mássalhangzók és a velük együtt szereplő gyökelem-formák a rögzült világlátást tanítják meg az adott nyelveken.***

A magyar nyelv gazdag ősi gyökelemekben, ezért a segítségével számos fogalomcsoport új megvilágításba kerülhet. A mássalhangzó fogalmaktól elinduló elemző munka a fogalomfejlődés eddig nem vizsgált új útjaira mutat rá. Az ősi és mai természeti jelenségek elemzésben fontos eszközünk a gyökelemeket fogalmilag is és képi módon is társító Venn-diagram.

Összegzés a mássalhangzó fogalmakra épülő jelenségleírásokról

Elemzésünkben fokozatosan bontakozott ki, hogy milyen sokrétű fejlesztő munka állhatott a mássalhangzó fogalmak kifejlesztése mögött. Különös eset ezek között a mai beszédünkben is oly fontos szerepű ***t*** hang fogalomfejlesztése. Az is megmutatkozott, hogy a jelenségek milyen széles körén söpört végig a gondolati munka akkor, amikor fogalomcsoportokat alakítottak ki a hangzással. Láthatjuk ma is, hogy ugyanannak a természeti jelenségnek a hangzó megfogalmazásánál hogyan változhattak a kiemelkedő szempontok. Mert az alapjelenségek hangzó alapfogalmát a legtöbb nyelvben gyökszerűen, többnyire két mássalhangzóval és egy magánhangzóval képzett gyökökkel fejlesztették tovább (köt, tép, lát, tár, tör, fut, stb.). Megmaradt azonban az ősi két összetevőre utalás az angol nyelv két viszonyszavában: ***to*** – hoz, hez, höz, és ***at*** – nál, nél. A magyarban ez a ***t*** „kettőssséghang” a ***-tól, -től*** ragban maradt meg. A helyre

mutatás hangja az ***itt*** és ***ott***. Az eddigiek fényében a kettőzés azt jelenti, hogy ***itt*** (vagy ***ott***) van az (elképzelt) út eleje és vége is. Ennek hasonmása az angol ***t***here.

A legfontosabb kettősségfogalom használat a másik személyre alkalmazott ***t***e. A régi angolban ***th***ou, s más nyelvekben is mind ***do,*** vagy hasonló (Deák, 2018). A számnév 2 az angolban ***t***wo, a magyarban a kézhez tartozó képből ké***t***, azaz kettő, amely már összetett képi képlet is: Ké***t***-***t***ő = kettő. (A csuklónál összerakott két kéz egy ilyen „két tő" forma.) Magyar számnevekben, az ***öt üt*** ősmondat nyomán, a kézen lévő ujjak száma az 5. De a kéz kettőzésére utaló számnév a ***t***íz (a kéz k-ját ***t***-vel behelyettesítve).

A *t* ősfogalom gyökelemes hangképletei igen ősi állapotokra utalnak

A legelemibb mássalhangzó fogalmakat a gyökelemnek is nevezett jelentéselemekben (gyökszavakban) találjuk. Ezek meglétét a ***t***-t tartalmazó gyökelemekre kerestük (Bérczi, 2022) és térképeztük a 4. ábrán, Eurázsiában. Ezekből fölismertük, hogy a kezdetben ***t***-hanggal összefogott jelenségvilágot ma már egyre kevesebb fogalom őrzi eredeti hangalakjában. Ennek oka valószínűleg nem csak a beszélő közösségek eltávolodása a gondolati forrás közösségétől, hanem az élet változása, az ismeretek bővülése és a ragaszkodás lanyhulása az ősi fölfedezésekhez. Az okok közé sorolhatjuk a 3. ábrán bemutatott ismeretbővülést is, vagyis azt a tényt, hogy ***minden jelenséget egyre több tulajdonsága oldaláról lehetett „hangzósítani"***. A régi alapjelenséget mélyen a lelkében őrző közösség azáltal is ragaszkodik a kiforrott korai fogalomcsoportokhoz, hogy megtartja ősi hangalakját mindenütt, ahol csak lehet. A hang-kép összetartozás révén ezáltal ***megőrzi azokat a képeket is, amelyek a fölfedezés mindenkori tanúi***. A fölfedezés a hasonlóság meglátásának az élménye. Az élethelyzetek képe nem változik. Újak is jönnek, de a régiek megmaradnak. Ezért az ősfogalmak együtt maradása a hangalakban azt jelzi, hogy a közösség a fölfedezett jelenségcsoportokat képes volt megőrizni hosszú időn át, alapot képezve ezzel az ősibb gondolattársítások fölismerhetőségéhez. (Mindez érvényes azokra az élethelyzetekre is, amelyekről hallás útján rögzültek hangzó képletek.) Nem akarja elfelejteni az újdonságok kedvéért a régi „eredményeket", a jól bevált tapasztalatokat. Ezáltal fokozatosan tudatosodik a nyelvi közösségben az is, hogy a megszerzett ismeretek, (jelenségtársítások) mindig lehetővé teszik az élet újrakezdését, újraépítését. Az okok nagyon összetettek, de az együtt tartott fogalmaknak ez az ősi rétege is tanúsítja a magyar nyelv ősiségét.

Ősfogalmak tárházától a mondatig

Dolgozatunkban a végállapot felől visszabontott rendszer segítségével rekonstruáltuk a beszéd keletkezését. A modell eredményeként két fontos ősi lépést vázoltunk a korai beszéd fejlődésének idejéről. A ma is használt ősi fogalmak létrejötte hosszas fejlesztő munka eredménye. Összehasonlító **munkával fejlesztették** ki őseink a világlátásnak a beszédben összegyűjtött eredményeit. Ezt a ma még különös, de idővel természetesnek tekintett, jelenségeket „tömörítő", csoportosító, lényeglátó, formát. Tekintsünk át rajta még egyszer. A hangok alakjában őseink az ***élethelyzetek közötti hasonlóságot*** rögzítették. Csoportosították a jelenségeket egy-egy szemmel jól megfigyelhető, vagy füllel jól hallható közös tulajdonságuk szerint. Ennek nyomán beszédünk tartalmazza a környezeti világ **állandóság**ait. Olyan hangok formájában tartalmazza, amelyek az **állandóságok hasonlóságát is őrzik.**

E módszer segítségével létrehozták őseink a **mássalhangzók fogalomtárát (a legősibb „szótárt")**. A módszer egyszerű volt, mégis sok jelenséget átfogott. Egyszerű volt, és tovább is lehetett fejleszteni. A továbbfejlesztés titka az volt, hogy a kapott hangzó egységeket össze lehetett kapcsolni. Miért volt érdemes összekapcsolni? Mert a jelenségek összetettek (Bérczi, 2017).

A letisztult hangképlet (mássalhangzó fogalom) egyetlen fontos közös tulajdonságot jelölt meg. Ma ez így látszik, de a „hangzó magában állása” valószínűleg nem jött létre ilyen tisztán, mint a mi modellünkben. De lényeges volt az általa kialakított szemlélet, főképpen az, hogy a jelenségek összetettek. S ugyanakkor, bár összetettek – hiszen sokféle tulajdonság jellemzi őket – mégis szét lehet őket szedni rész-tulajdonságokra, rész-jellemzőkre. A szétszedhetőség-összetettség szemlélete párhuzamosan fejlődött ki.

Amit szétszedtünk, azt össze is lehetett kapcsolni. Ha például az ismétlés hangját – az ***r*** mássalhangzót – összekapcsolom kemény határ hangjával – ez a ***g*** mássalhangzót jelenti – akkor ***r+g*** hangképletet kapok, ami a mai ***rág*** életmozzanatot már ismerősen jelzi. Vagy az ismétlés hangját – az ***r*** mássalhangzót – összekapcsolom a felületek találkozására létrejött ***p*** mássalhangzóval, akkor az ***r+p*** képlettel a ma is ismerős ***rep*** hangképlet magját kapom, ami már a repülő madár szárnymozgását jól jelzi. Ez az „összeépíthetőség” hihetetlen gondolkodásfejlesztő távlatokat nyitott meg a beszédet egyre jobban fejlesztő közösség számára. Az alaptulajdonságok, vagy alapvető élethelyzetek megjelölését után érdemes volt az összetettebb élethelyzetek jelölésére újabb mássalhangzó típusokat is kigondolni, és érdemes volt az összetettebb élethelyzetek jelölésére hangcsoportokat alkotni a már létrehozott mássalhangzó fogalmakból. Ma gyöknek nevezik ezt a hangcsoport egységet, ami gondolkodásunk egyik meghatározó egysége ma is.

Az ősmondat

Egy másik fejlesztési irány a következő lehetett: tekintsük a fej élethelyzetet. Az ***f*** a kijön belülről jelenség mássalhangzó fogalma, a ***j*** pedig a „sok egyforma együtt” mássalhangzója. Az élethelyzet az, amikor a csecsemő az anyja emlőjéből tejet szív ki. De ezt az élethelyzetet őseink évmilliókon át láthatták, hiszen a legtöbb emlősállat kicsinye ezt teszi. Az ősi élethelyzet képe tehát az, amikor anya és gyermek együtt van, s a gyermek: fej (a fejével végzi a fejést, azaz szopik, ahogy ma mondanánk). De egykor, erről az élethelyzetről csak a ***fej*** gyök volt a közlés hangzó formája. Amikor elkövetkezett az az idő, hogy a tejet emlősállattól is el lehetett venni, szükségessé vált az új és a régi élethelyzet megjelölésére egy új forma. A korábbi gyök kettévált, s a „***fej fej***” ismétléssel tette érthetővé, hogy a csecsemő végzi az ősi műveletet. A kézzel végzett fej műveletre a „kéz fej” gyökkel végzett hangzó közlési forma jött létre. A „fej fej” párosban pedig – az ősmondati szereposztás szerint – a kifejezés első tagja „főnévvé vált”, alannyá a mondatban, s a második fej maradt a cselekvés szerepkörű ige. Ugyanígy történt a „***fog fog***” képletnél is, amikor már nem csak foggal fogott valaki, vagy valami, hanem kézzel is. Ez a szerepkettőződés a gyökök oldaláról szemlélve mindmáig élő beszédformula a mi nyelvünkben. Több ilyen ősi kettőzés él még, például a „***nő nő***”, amikor az édesanya hasában növekszik a gyermek, vagy az „***öl öl***”, amikor a szülésbe belehal mindkét ember, az anya is, és a kis emberpalánta is. Az ősmondathoz való eljutás is kinyomozhatóvá vált a bemutatott módszerrel (Bérczi, 2015b).

Bár csak vázlatosan haladtunk a korai beszéd és gondolkodás fejlődéstörténetében, az már körvonalazódott, hogy a ma is beszélt nyelv milyen ***belső kapcsoltságokat őriz, amelyek*** tehát ***az állandóságokon és a hasonlóságokon át visszanyúlnak a természetbe***, az ősidőkbe, amikor még nem volt beszéd. Ez a belső kapcsoltság fölismerhető ma is. Modern fogalmakkal például úgy írható le, hogy a mássalhangzóink „kereszthivatkozások”, „áthallások”, vagy rokonsági kapcsoltságok. E kapcsoltságok élethelyzetekre utalnak. E kapcsoltságok nem csak a mássalhangzók szintjén, hanem a gyökök szintjén is megragadhatók. (Magánhangzók szintjén is megvan, de képileg nem olyan könnyen megragadhatók.) De a kapcsoltság, láttuk, még korábbi közlési és életszintre is visszamegy: ezek az élet helyzetei, életjelenségek, folyamatok a környezetünkben. Aki magyarul beszél, az ezeket a belső kapcsoltságokat magával viszi és ezek a

belső kapcsoltságok segítenek megérteni a környezet jelenségvilágát. Segítenek az ismeretek elrendezésében. Már a korai beszéd is az ismeretek elrendezésére tanít.

Zárszó

A belső szerkezet számos nézőpont szerint tárható föl. Mából visszatekintve ezek közül a legfontosabb az, hogy a beszéd és gondolkodás egy rendszer. A rendszerekre jellemző egyik törvényszerűség a beágyazottság, aminek jellemző vonása a szerkezeti hierarchia. A szerkezeti hierarchia a természeti rendszerek egyetemes jellemzője, amely a beágyazott alrendszerek segítségével tárható fel. A beágyazott szerkezet a rendszer szétbontásával tárul fel, „***visszatekintésben***”. A fejlődési út - a beágyazott elemek befoglalási sorozatán át, - mintegy a fejlődési lépcsőfokokon át haladva építhető fel, a legegyszerűbbtől az összetettebbekig, „***előretekintésben***” (előrehaladásban). Mindkét út fölhasználja a szerkezeti hierarchia lépcsőfokait. A rendszerelemzés föltárta a korai beszédkeletkezési lépéseket és rámutatott arra, hogy milyen alapozó szerepe volt a hasonlóságok fölismerésének e korai nyelvfejlődési szakaszban. A beszéd és a gondolkodás, a fogalomalkotás és az ismeretek elrendezése végig együtt haladt az emberi közösség formálódása útján. Ennek az útnak a korai szakaszát a magyar nyelv őrizte meg. „A nyelv élő geológia: megőrzi egy nép történeti korszakait.” Írta Németh László az Európai utas c. könyvében. Ma sem tudjuk tömörebben megfogalmazni azt a kincset, amit a végállapotból visszatekintő rendszerelemzés jelent a beszéd korai korszakának rekonstrukciójánál.

Irodalom

Baji Lázár I. (2020): Etnoökológia és nyelvtörténet. In: *Körösi Csoma Sándor. A magyarság rétegei*. Szerk: Ferenczné Szőcs Éva, Gazda J. 229-250. old. Körösi Csoma Sándor Közművelődési Egyesület, Kovászna

Bérczi Sz. (1993): *A műveltség rétegződése: Gondolkodási és cselekvési rendszerek.* TKTE Kiadó, Budapest

Bérczi Sz. (2011): Magyar nyelvkémia. *Életünk,* 2011/3-4. sz. 38-55.

Bérczi Sz. (2013): *Égberagadás, földreszállás az ősi eurázsiai díszítőművészetben, kitekintéssel a nyelvfejlődéstörténetre*. Eurázsiai művészetek 28. TKTE, 52. old. Pirehab, Debrecen

Bérczi Sz. (2015a): A fogalomfejlődés szerepe a magyar nyelv kialakulásában. *25. Körösi Csoma Sándor emlékkonferencia*. Konferenciakötet, Szerk: Gazda J., Szabó E., Ferenczné Szőcs Éva. Körösi Csoma Sándor Közművelődési Egyesület, Kovászna

Bérczi Sz. (2015b): *A gondolkodásművészet kifejlődése a Kárpát-medencében és Eurázsiában*. Eurázsiai művészetek 30. TKTE, 52. old. Pirehab, Debrecen

Bérczi Sz. (2016a): Korai műveltségrétegek. In: *Körösi Csoma Sándor. Nyomok az időben*. Szerk: Gazda J., Szabó E., Ferenczné Szőcs Éva. 9-42. old. Körösi Csoma Sándor Közművelődési Egyesület, Kovászna

Bérczi Sz. (2016b): *A gondolkodás és beszéd művészetének felvirágzása a korai időkben a Kárpát-medencében és Eurázsiában*. Eurázsiai művészetek 31. TKTE, 52. old. Pirehab, Debrecen (ISBN 978-615-5412-04-2)

Bérczi Sz. (2017a): Fogalmi építkezés a korai hangzó közlésben. Fejlesztési lépések a nyelvben és a gondolkodásban. In: *Körösi Csoma Sándor. Gyökereink.* Szerk: Gazda J., Szabó E., Ferenczné Szőcs Éva. 34-52. old. Körösi Csoma Sándor Közművelődési Egyesület, Kovászna

Bérczi Sz. (2017b): *Ősfizika. Az ismeretek elrendezésének művészete a beszéd kialakulása idején a Kárpát-medencében és Eurázsiában.* Eurázsiai művészetek 32. TKTE, 52. old. Pirehab, Debrecen (ISBN 978-615-5412-06-6)

Bérczi Sz. (2018): Az ősfogalomalkotás. In: *Körösi Csoma Sándor. Kötődések*. Szerk: Gazda J., Szabó E., Ferenczné Szőcs Éva. 347-385. old. Körösi Csoma Sándor Közművelődési Egyesület, Kovászna

Bérczi, Sz. (2019): A közlés hangzó formájának evolúciója a beszéd kialakulásának korai időszakában – ősfizika. *Acta Historica Hungarica Turiciensia XXXIV. évf. 3. szám*. 48-107. old. (A Zürichi Magyar Történelmi Egyesület 116. sz. kiadványa)

Bérczi Sz. (2019): Szótár magányos mássalhangzókból. In: *Körösi Csoma Sándor. Tegnapi és mai magyarság*. Szerk: Ferenczné Szőcs Éva, Gazda J. 188-223. old. Körösi Csoma Sándor Közművelődési Egyesület, Kovászna.

Bérczi Sz. (2020a): *A beszéd eredete*. Püski, Budapest

Bérczi Sz. (2020b): Gyökszótár kialakulása összetett élethelyzetekre mássalhangzónyi fogalmak összekapcsolásával. In: *Körösi Csoma Sándor. A magyarság rétegei*. Szerk: Ferenczné Szőcs Éva, Gazda J. 197-213. old. Körösi Csoma Sándor Közművelődési Egyesület, Kovászna

Bérczi Sz. (2021): Az ősi fogalomvilág emlékeinek jelenléte néhány indoeurópai nyelvben. Mássalhangzók és gyökök, különös tekintettel az angolra. In: *Körösi Csoma Sándor. Sorskérdéseink*. Szerk: Ferenczné Szőcs Éva, Gazda J. 130-153. old. Körösi Csoma Sándor Közművelődési Egyesület, Kovászna

Bérczi Sz. (2022): A beszéd fejlődésének két korai korszaka: fogalomalkotás a tartalom és a forma egységében (1) hasonlóságokkal és (2) különbözőségekkel. In: *Körösi Csoma Sándor. Az idők arcai*. Szerk: Ferenczné Szőcs Éva. 113-132. old. Körösi Csoma Sándor Közművelődési Egyesület, Kovászna

Bérczi Sz. (2022): Ősfogalmak hangalakban, együtt és szétrendeződve. In: *Körösi Csoma Sándor. Tények és érvek a magyarságkutatásban.* Szerk: Ferenczné Szőcs Éva, Gazda J. Körösi Csoma Sándor Közművelődési Egyesület, Kovászna (előadás. a szövege nyomdában).

Bunak V. V. (1974): A gondolkodás és a nyelvi képesség fejlődési szakaszai és kutatásuk útjai. (In: *A nyelv keletkezése*. Szerk. Papp Mária) 259-283. old. Kossuth, Budapest

Cser F., Darai L. (2010): *Kárpát-medencei magyar ősiség. Kisenciklopédia 12. Magyarok Világszövetsége, Budapest*

Czakó G. (2011): *Eredeti magyar nyelvtan*. CzSimon Könyvek. Budapest

Czuczor G., Fogarasi J. (1862-1874): *A magyar nyelv szótára*. Akadémiai Kiadó, Budapest, (2003) Arcanum. CD ROM

Deák I. (2018): *Dunától az Indusig. Acta Historica Hungarica Turiciensia 33*. évf. 11. sz.

Kövecses Z. (2015): The Hungarian root es- in language and cognition. *Language and Cognition* 0 (2015 December), 1 – 35 .
doi:10.1017/langcog.2015.29

Havas F. (1998): Onoma, rhéma, logosz. https://core.ac.uk/download/pdf/51326115.pdf

Kresznerics F. (1831-1832): *Magyar szótár gyökérrenddel és deákozattal.* I-II. Buda,

Kuhn, T. S. (1970): *The Structure of Scientific Revolutions.* Second Edition, Enlarged. International Encyclopedia of Unified Science, University of Chicago Press, Chicago, (Magyarul: *A tudományos forradalmak szerkezete.* ford. Bíró D. Gondolat, Budapest, 1984)

Lugossy J. (1856): Szócsaládosság.

Lukács B., Bérczi Sz., Lábos E., Molnár I. (Szerk.) (1992): *Mutual Dynamics of Organizational Levels in Evolution.* (*Csatolt szerveződési szintek együttes evolúciója.*) (p. 137). MTA-KFKI-1992-32/C. Budapest.

Munkácsi B., Kálmán B. (1986): *Wogulisches Wörterbuch*. Akadémiai K. Budapest.

Németh L. (1973): *Európai utas.* Magvető Könyvkiadó, Budapest

Németh R. (2009): *A XIX. századi nyelvbölcselet és a Magyar nyelv szótárának etimológiai elvei.* Ph. D. tézisek. ELTE, BTK, Budapest. (témavezető: Horváth K.)

Papp M. (szerk.) (1974): *A nyelv keletkezése*. Kossuth, Budapest

Révész P. (2021): Duna-medencei őshaza: Révész P. aranyérmes előadása a Magyarok X. Világkongresszusán, Budapesten

Vajta D. (2017): *Varga Csaba: a kőkor élő nyelve. Könyvbemutató előadás Németországban*;

Varga Cs. (2003): *A kőkor élő nyelve.* Fríg Kiadó, Budapest

Varga Cs. (2005): *A magyar szókincs titka*. Fríg Kiadó, Budapest

Függelék

Igen összetett folyamat-elemző gondolati szálakról esett szó a cikkünkben. Három, egymáshoz szorosan kapcsolódó ismeretrendező póluspárt kapcsoltunk össze: a szerkezeti hierarchiát és az evolúciós szálat (1), a tartalom és a forma összhangját (2), és az élet, meg a róla való beszéd egyidejűségét és egymásrautaltságát (3). Ezt a három póluspárt ábránkon olyan tengelykeresztben kapcsoltuk össze, melyeknek metszéspontjában a nyelvben szereplő állandóságok állnak. A beszéd belső kapcsolatainak megértéséhez mindhárom elemző szempontpárt tudatosítanunk kell.

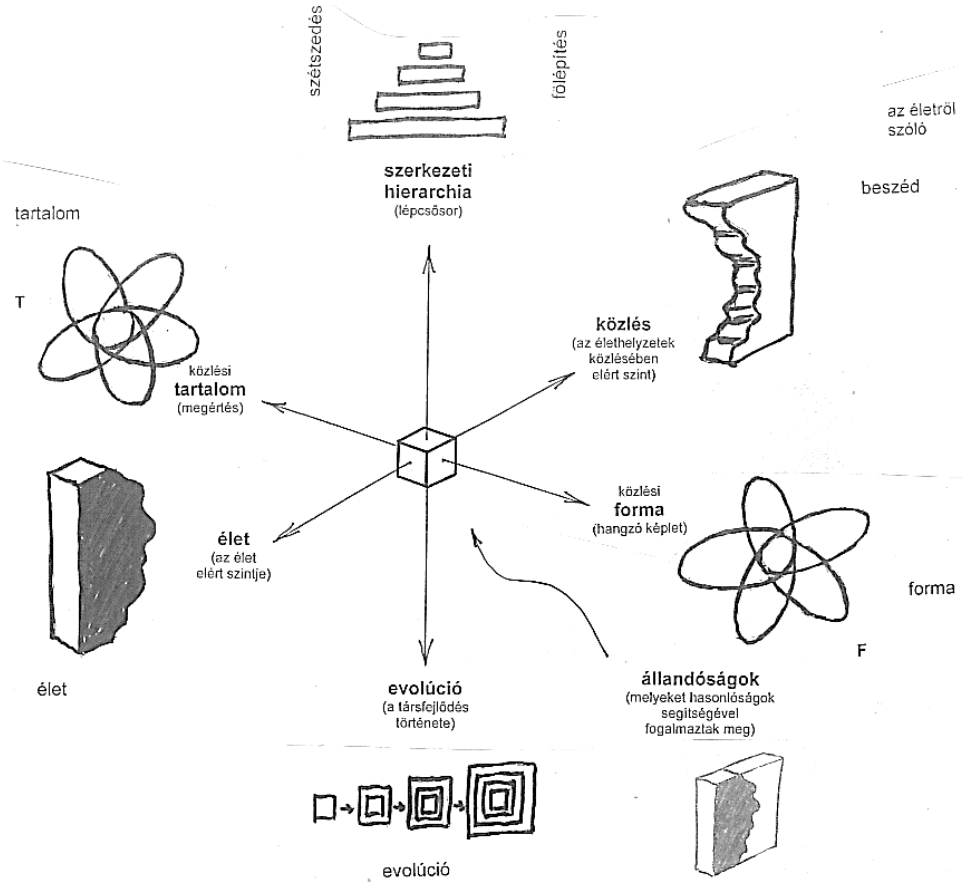

1. függelékábra: Három póluspárt kapcsoltunk össze: a szerkezeti hierarchiát és az evolúciós szálat (1), a tartalom és a forma összhangját (2), és az élet, meg a róla való beszéd egyidejűségét és egymásrautaltságát (3). A tengelykeresztben összekapcsolódó 3 póluspár metszéspontjában a nyelvben szereplő állandóságok állnak.

Ugyancsak érdemes kigyűjtenünk azokat a gondolattársításokat is, amelyeket a beszédben megtalálható jelentéselemekhez, mint állandóságokhoz kapcsolódnak.

A jelentéselemek által vázolt fogalomvilág megnevezései

A magyar nyelvben a beszéd jelentéselemekből épül föl. A jelentéselemek gondolati tartalommal rendelkező hangképletek. A nyelv belső szerkezete és a hangzó alakok sokoldalúan őrzik azt, hogy milyen tulajdonságokkal is rendelkeznek a jelentéselemek. A jelentéselemek többféle jellemző tulajdonságuk alapján is megnevezhetők. E megnevezések a másféle tudományágakban előforduló, de hasonló súlyú fogalmak segítségét is igénybe veszik.

A jelentéselemek:
állandóságok (1),
élő kövületek (2),
zárványok (3),
kereszthivatkozások = áthallások (4),
gondolattársítások (5),
hasonlóságok csoportosítói (6),
melyek egyúttal osztályozó fogalmak is (7).

Röviden kifejtjük mind a hét jelentéselemet pontosító és kiegészítő megnevezést:

(1) a jelentéselemek **állandóságok**, mert az életnek is állandóságai,
(2) a jelentéselemek **élő kövületek**, mert ősi időkben történt megalkotásuk és kifejlődésük óta fennmaradtak korai állapotukban,
(3) a jelentéselemek **zárványok**, mert a későbbi fejlesztések rájuk rétegződtek („körbeveszik őket"), s bezárult állapotukban is az ősi gondolatvilágot hordozzák,
(4) a jelentéselemek **kereszthivatkozások**, mert egyik élethelyzetben történő említésük felidézi egy másik élethelyzetben való előfordulásukat (magyarosabban az „***áthallások***" kifejezést is említhetjük rájuk),
(5) a jelentéselemek **gondolattársítások**, mert a velük képzett gondolati tartalmak esetében is az egyik élethelyzetről eszünkbe jut egy másik hasonló élethelyzet,
(6) a jelentéselemek **hasonlóságok csoportosítói**, mert a figyelmes elemzőben felvillan ősi társkeletkezésük az élethelyzetek hasonló vonásai alapján, ami később a jelenségeket csoportosító erővé vált, mert
(7) a jelentéselemek **osztályozó fogalmak**, mert a beszéd szerkezetét döntően meghatározta az, milyen élethelyzeteket, azokat milyen tulajdonságuk alapján fogta össze a képi szemlélet: a hasonló (vagyis az egymásra valamiben hasonlító) jelenségek azonos - a hang (mássalhangzó) által képzett - hangosztályba kerületek. A részben a képi osztályozás világából örökölt hangosztályozást megőrizte a beszéd azáltal, hogy újabb (és újabb) fejlesztési réteggel „vonta körbe" e korai fogalmakat. A régi képletek beágyazódtak az újabbakba. A beágyazottság, a bennfoglaltság igazolja azt, hogy a korai építkezésre szervesen rétegződött rá az új felfedezések sokasága.

A jelentéselemek itt felsorolt megőrzött tulajdonságai is áttételesen megerősítik, amit Teller Ede atomfizika professzor gyakran említett: „hogy ha nem Ady Endre és Arany János nyelvén kezdek el gondolkozni, legfeljebb egy fizika tanár lettem volna".

A „szétbontom szerveződési szintekre, majd újra felépítem elemkészletéből” alapelv és *s* szerkezeti hierarchia

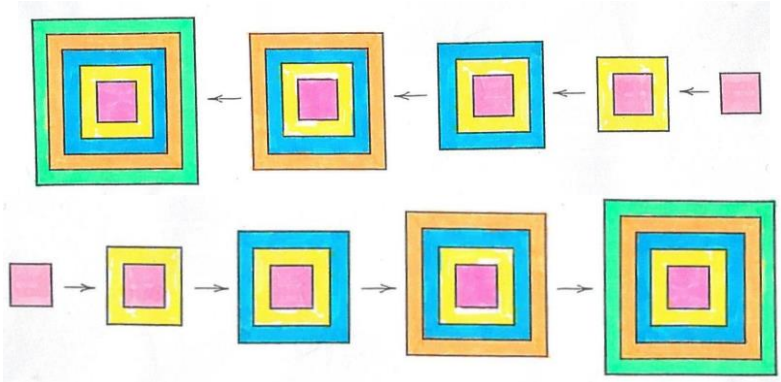

2. Függelékábra. A rétegekből összetettnek ábrázolt rendszer szerkezete. Ha a felső színes sor lépéseit balról jobbra haladva olvassuk, akkor a lépéssor bemutatja a rendszer szerkezeti szintekre (héjakra) bontását. Ez a bontás a „visszaegyszerűsödés útja”. Az alsó színes sor ábráit balról jobbra olvasva láthatjuk a rendszer szerkezeti szintenként történt fölépülését. Az egyes színezett „héjak” a rendszer szerkezeti hierarchiájának egy-egy emeletét jelzik. Evolúciós folyamatra lebontva a képet, egy-egy színes réteg egy-egy fejlesztési korszakot is, és réteget is jelöl. Az emeleteket „nevesítve”, mint egy szerkezeti lépcsőt látjuk az alsó ábrán. A szerkezeti lépcső tartalmát (egy kiemelt jelentéselemmel megnevezve: mássalhangzó, gyök, szó) az alsó ábrarész tagolja.

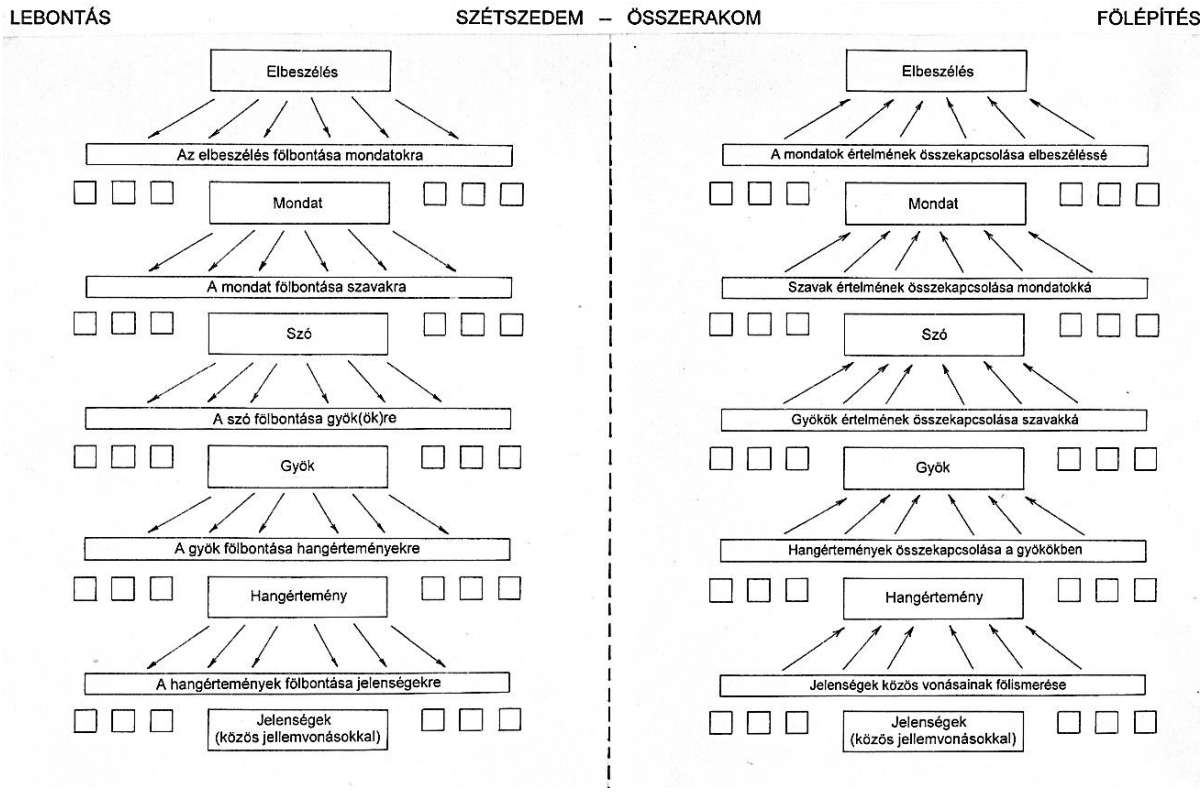

A tudomány szépsége abban rejlik, hogy a mögöttes állandóságok feltárásával lehetővé teszi számunkra, hogy átlássunk a részletes kusza komplexitáson (Derek Hodgson).

Mit ad a magyar nyelv a gondolkodás számára?

- Jelenségrokonító, gondolattársító világlátást
- Mélybe süllyedt világlátások és esemény közlések sorozatát
- Annak megismerését, hogyan sűríthetők az ismeretek (közlés által)
- A hangzásvilág és a képi világ összekapcsolódási pontjait beszédhangokba és fogalmakba sűrítve
- A jelenségek (élethelyzetek) közötti kapcsolatok felismerésének és megfogalmazásának módját
- Hangalakokba sűrített felfedezéseket az élethelyzetekről
- Ismeretek egymásba kapcsolódó rendszerét (például „áthallások" által)
- Annak megismerését, hogyan terjeszthetők ki a közelben gyűjtött ismeretek távolabbi jelenségekre
- Betekintést abba, hogyan születhettek a fogalmak
- Fölismerését annak, hogyan „emelhetők le" tulajdonságjellemzők azokról a jelenségekről, amelyek közösen hordoznak egyfajta tulajdonságot (vagyis amikor e jelenségek ebben a közös tulajdonságukban hasonlók)
- A természeti jelenségek emberi testre kicsinyítésének útját a hasonlóságok fölhasználásával
- A testre „hozott" természeti jelenségek szájjal is kifejezhető utánzását
- A szájjal is bemutatható hasonló jelenségek csoportját hogyan lehet beszédhanggal összefogni
- A gondolkodás fejlődési útjának fölvázolhatóságát
- Az ismeretek gyűjtésének, rögzítésének és továbbadásának beszédhangokon keresztül megvalósított formáját
- Ismeretek átrendezésének nagy korszakait (a beszéd fejlődéstörténetének szakaszolásával)
- Hasonlóságokon alapuló jelenségcsoportosítást (fogalmi osztályozást az élethelyzetekre alapozva)
- Hasonlóságokon alapuló jelenségcsoportosítást hangokkal (pl. mássalhangzókkal)
- A beszédhangok összekapcsolását összetett jelenségek hangképletének megalkotására (két mássalhangzóval)
- A már használt fogalmak pontosításának módjait
- Belelátást abba, hogy bővült a fogalom egyre több toldalék hozzákapcsolása által
- Belelátást abba, hogy születhetett a mondat: pl. a korábbi hangalakzat megismétlésével és a két azonos hangalak szerepének megkülönböztetésével
- A szerkezetnek, mint a beszéd belső tulajdonságainak a fölismerését (pl. beágyazott szerkezet)
- Lehetőséget a visszaegyszerűsödésre igen régi beszédalakzatok által: időutazásra a beszéden keresztül
- A beszéd több hierarchiaszinten át zajló fejlődéstörténetét
- Lehetőséget arra, hogy fölvázoljunk fontos lépéseket a gondolkodás fejlődéstörténetében

CZEGLÉDI Katalin (Piliscsév):

Oktatói és kutatói program. A Volga–Urál vidéke földrajzi neveinek nyelvtana és kapcsolatai. A turáni nyelvek (szkíta, hun és utódai, köztük a magyar és a székely) alapja

I. FEJEZET: A Volga-Urál vidéke földrajzi neveinek nyelvtana.

I./I. HANGTAN. I. kötet
I/II. MONDATTAN. I. kötet.
I/III. ALAKTAN.
I/III/1. Gyökrendszer I-III. kötet.
I/III/2. Toldalékok rendszere. I. kötet.
I/IV. SZÓFAJOK.
Főnév. Tulajdonnév.
I/IV/1. Földrajzi nevek. I. kötet + Melléklet: Földrajzi nevek etimológiai szótára – Volga-Urál vidéke I-VI. kötet.
I/IV/2. Személynevek. Bolygók nevei. Istennevek. I. kötet.
I/IV/3. Törzsnevek I. kötet.
Köznév.
I/IV/4. Népnevek. Címnevek. Egyéb köznevek. I. kötet.
I/IV/5. Melléknév. Számnév. Névmás I. kötet.
I/V. JELENTÉSTAN.
I/V/1. Tanulmányok a jelentéstan köréből. I kötet.
I/V/2. A magyarság és elődei hitéről. I kötet.
I/V/3. Közmondások, versek a Kāšγ. (XI. sz.)-ból. I kötet.
I/VI. NYELVÉSZETI SZAKKIFEJEZÉSEK SZÓTÁRA I. kötet.

II. FEJEZET: A magyar nyelv kapcsolatai más nyelvekkel.

II/I. Magyar - türk nyelvi kapcsolatok.
II/I/1. Az i. sz. 8. századi türk rovásírásos feliratok alapján (I kötet). (Készülőben)
II/I/2. Maxmūd al-Kāšγari *Dīvān Lugāt at-Turk* (XI. sz.) munkája alapján (I-II. kötet)
II/II. Magyar - burtasz - pártus - mordvin kapcsolatok nyelvész szemmel. (I. kötet)
II/III. Magyar - ujgur nyelvi kapcsolatok. (I. kötet) (Készülőben)
II/IV. Magyar - csagatáj nyelvi kapcsolatok. (I. kötet)
II/V. Magyar - bulgár - csuvas - böszörmény nyelvi kapcsolatok (I kötet)
II/VI. Magyar - baskír nyelvi kapcsolatok. (I kötet) (Készülőben)
II/VII. Magyar - mongol nyelvi kapcsolatok. (I kötet)
II/VIII. Magyar - komi-zürjén nyelvi kapcsolatok (I kötet)
II/IX. Magyar - kazáni (keresztény) tatár nyelvi kapcsolatok (I kötet) Szentkatolnai Bálint Gábor keresztény tatár nyelvi gyűjtése alapján. (Készülőben)
II/X. Magyar - óözbég nyelvi kapcsolatok. Családregény alapján. (Készülőben)
II/XI. Magyar - szláv - turáni nyelvi kapcsolatok.

III. FEJEZET: Nyelvek nyelvtana turáni alapokon.

III/I. A magyar nyelv nyelvtana turáni alapokon.
III/II. Az orosz nyelv nyelvtana turáni alapokon. (Készülőben)

III/III. A török nyelv nyelvtana turáni alapokon. (Készülőben)
III/IV. A csuvas nyelv nyelvtana turáni alapokon. (Készülőben)

IV. FEJEZET: Nyelvek tanítása.

IV/I. Magyar mint idegen nyelv tanítása. + hanganyag (I kötet)
IV/II. Kis orosz nyelvtan és gyakorlókönyv (kezdőknek és középhaladóknak). (I kötet)
IV/III. OROSZ NYELVTAN OROSZUL (HALADÓKNAK).
РУССКАЯ ГРАММАТИКА ДЛЯ ВЫСШИХ
RUSSIAN GRAMMAR FOR ADVANCED STUDENTS (I kötet)
IV/IV. Kis angol nyelvtan (kezdőknek és középhaladóknak). (I kötet)
IV/V. Csuvas nyelv kezdőknek. (I. kötet.) (Készülőben)

V. FEJEZET: Nyelvészeti őstörténet.

Nyelvészeti őstörténeti tanulmányok. I kötet.

VI. FEJEZET: Könyvbemutatók, könyvkritikák. I. kötet.

VII. FEJEZET:

VII/I. Turáni népek és nyelvek. (Készülőben)
VII/II. Turáni szótár. (Készülőben)
A Volga-Urál vidéke földrajzi neveit alkotó tagok szótára (tulajdonnevek, köznevek). (Készülőben)
VII/III. Szóelemzések. (Készülőben)

VIII. FEJEZET: Fordítás, tolmácsolás.

VIII/I. CZEGLÉDI Katalin mesefordítása csuvas nyelvről magyarra: Szegénység. 1977: 201-204.; Az ölyv. 224-226. In: Mese a tölgyfa tetején. Csuvas mesék. Európa Könyvkiadó, Budapest 977. Népek meséi, szerkesztette Karig Sára. Csuvas mesék.
VIII/II. BAHŠI Iman *Džagfar története. Bulgár évkönyvek gyűjteménye* 1680. A „Džagfar tarihi" 'Džagfar története' szöveg ismertetése orosz nyelven. Készítették I.M.- K. Nigmatullin és Petropavlovsk város lakói 1939-ben. „Bulgaria" közlöny szerkesztése. Orenburg 1993. Orosz nyelvről magyarra fordította: Czeglédi Katalin, Hungary, 2018.
VIII/III. Maxmūd al-Kāšγari 2008. A könyv eredeti címe *Dīvān Lugāt at-Turk,* oroszra fordította, az előszót és a megjegyzéseket írta Z. – M. Auezova. A szómutatót összeállította R. Ermersz. – Almati: Dajk-Press, 2005. – 1288 oldal + 2 oldal. Orosz nyelvről magyarra fordította Czeglédi Katalin, Hungary, 2009-2021. Kézirat.
VIII/IV. Sz. G. Botalov, Hunok Ázsiában és Európában. Orosz nyelvről magyarra fordította Czeglédi Katalin, Hungary, Nap-kút Kiadó Budapest, 2013.
VIII/V. Ева др. Аради - Иштван ПхШ. Бакк - Агнеш др. Дярфаш, Прошлое и настоящее. Magyar nyelvről oroszra fordította Czeglédi Katalin, Hungary, 2019. Kézirat.
VIII/VI. Éva Dr. Aradi - István PhS. Bakk - Ágnes Dr. Gyárfás, Past and Present. Magyar nyelvről angolra fordította Czeglédi Katalin, Hungary, 2021. Kézirat.

IX. FEJEZET: A nyelv, nép és történelem ősi forrásai.

IX/I. A földrajzi nevek és a magyarság ősi forrásai.
IX/II. A Dzsagfar tarihi és a magyarság ősi forrásai.
IX/III. A Divan Lugat at-Turk és a magyarság ősi forrásai.
IX/IV. Nimród Könyve és a magyarság ősi forrásai.

X. FEJEZET: Turáni elemek nem turáni gyökerű nyelvekben.

X/I. Turáni elemek az angol nyelvben. (Készülőben)
X/II. Turáni elemek a német nyelvben. (Készülőben)

HARSAI Mária Magdolna (Budapest):

A magyar nyelv archaikus jellegének bizonyítása

I. Az emberi beszéd és annak rögzítésének általános jellemzői

Az emberi beszéd

Az 1. ábrán látható UR-NAMMU sztélé szerint az ember 7 szinten működik. Míg az alsó 4 szint segítségével, azaz a személyisége révén tudatosan alkalmazkodik a környezeti elvárásokhoz, addig az egyéniségét meghatározó cselekvést és beszédet már a felső 3 szint, azaz a lélek szabályozza.

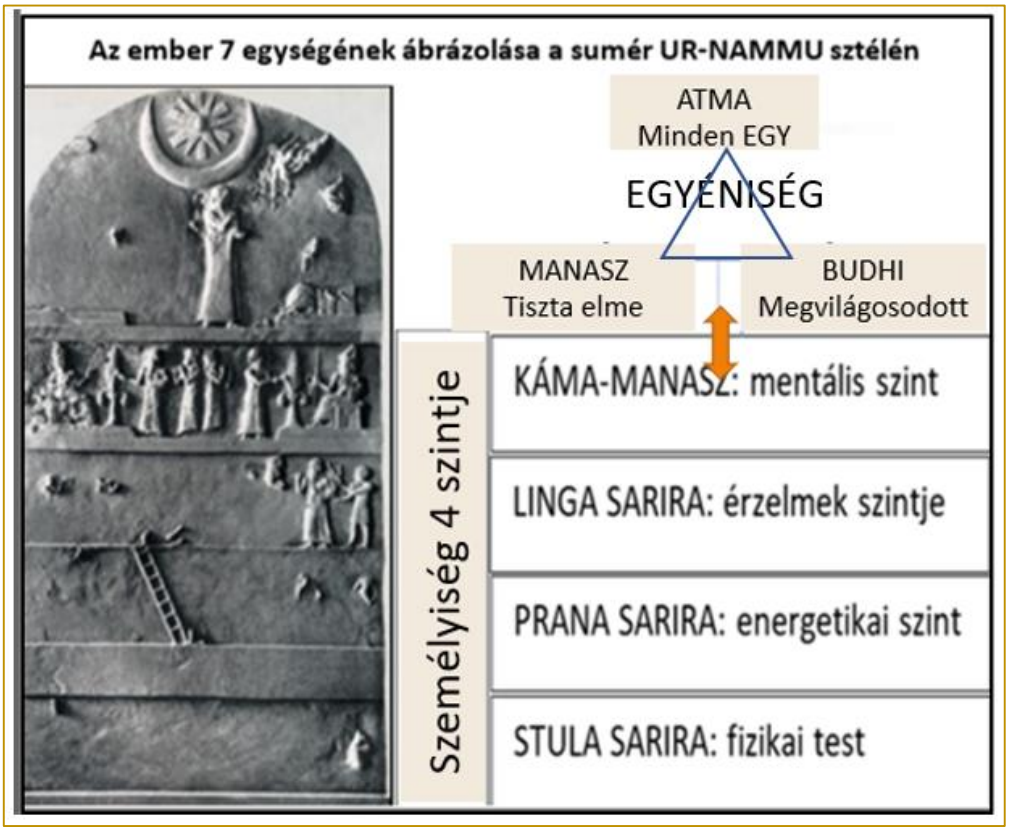

59. ábra. Itt az emberi lélek és szellemiség feszültségében születik meg a gondolat, amit beszéddel és írással képes közölni az ember.

Például lélekjelenlétre van szükség ahhoz, hogy tiszta elmével felismerjük a bajt, amitől megvilágosodva az egyik ember segítséget nyújt, míg a másik elfordul. Az emberek tehát olyan strukturált képrendszerekben gondolkodnak, amiben nemcsak állapotleképezések vannak, hanem – egyidejűen – célirányos tevékenységi folyamatok is. Az állapot-összefüggéseket kiértékelve az ember igazodhat a mások által vezérelt elvárásokhoz, vagy szólhat igazat az ideálishoz viszonyítva.

60. ábra. Az emberi beszédről.

Mivel a magyar képes a lélek legkisebb rezdülésének kifejezésére is, ezért – *az ideálishoz viszonyítva – képes a teremtett világ fokozatos megismerésére.* A hasonlóság elvét alkalmazva pedig megfogalmazhat szabályokat, sőt a teremtés részese is lehet.

Nem csak magyarul gondolkodva lehet helyesen megismerni a világot; azonban míg egy archaikus nyelv isteni természete ehhez támogatást nyújt, addig a mesterséges nyelvi környezet hamis irányba motiválhat. A közmegegyezéssel képzett olyan szavakkal azonban, mint a szülő 1 és szülő 2. lehetetlenség a lélek rezdüléseinek tolmácsolása.

Pedig Rudolf Steiner szerint az ember éppen abban különbözik a többi lénytől, hogy képes a lelkében közvetlenül megfogalmazódó gondolatok kifejezésére. Azaz képes a beszédével a hangulatait megszólaltatni, vagy a megvilágosodott elméjében születő ötleteit elmagyarázni (2. ábra).

Az emberi hangok minőségi tartalommal bíró jelképei egy-egy ősfogalomnak

Amennyiben igazolható, a gondolatok tudatos közlésére alkalmas hangjai az időtől független jelentéseket hordoznak, akkor:

- Egyrészt az evolúciós hangváltozási szabályok – és minden olyan elgondolás, miszerint az ősnyelvben a hangok eredete valamiféle közmegegyezés – értelmetlenné válik.
- Másrészt elvárható, hogy létezzenek a hangok „vegyülésével” képződött olyan gyökök, amelyek évezredek óta őrzik jelentésüket, és így akár többféle nyelv alkotóelemeivé válhattak.
- Sőt, a rövid magyar szavak elemzésével – az elől hangsúlyosság figyelembevételével – az ősfogalmak (legalább is részben) feltárhatók.

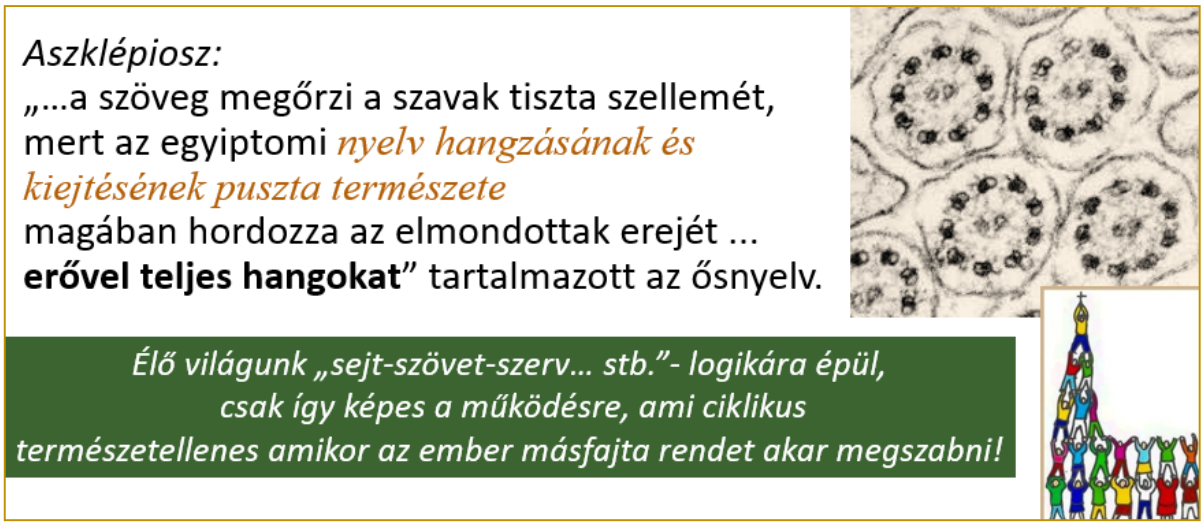

61. ábra Az ősnyelv elemei erővel bírnak, szerveződése pedig olyan, mint az élő anyagé.

Ősfogalom alatt azt értendő, *ami, mint isteni minta nélkülözhetetlen a világ működéséhez*; azaz létének eredete az isteni intelligenciának köszönhető.

Mivel a beszédhang létének célja a világ működéséről szóló eszmecsere, ezért az elemeit ősfogalmaknak tekinthetjük. Nemcsak a hangok – mint minőségi tartatalommal bíró jelképek – tükrözik vissza az agyban az ősfogalomra utaló tartalmakat, hanem azok írásképei is (3. ábra). Egy archaikus nyelv rögzítése esetén pedig elvárás, hogy ezek az írásképek őrizzék meg az általuk hordozott tartalom és a megjelenítési formájuk közötti szerves egységet.

Mivel élővilágunk a sejt-szövet-szerv-szervezet logikájára épül fel, és ciklusokba szervezetten működik (ahogy az emberi társadalom is közösségekbe szervezetten), ezért egy archaikusnak tekinthető nyelvtől az is elvárható, hogy e szerveződési forma is tükröződjön benne vissza.

Mivel a világunk a hasonlóság elve alapján önszerveződő, ezért állítható, benne az analógiás viszonyok felismerhetők, és így a hangok, mint ősfogalmi jelképek tartalmi kapcsolatai is feltárhatók.

Az emberi gondolatok rögzítése

62. ábra. A phaisztoszi korong.

Az emberek egykor még ismerhették a hangok teremtő erejét. Az első írásképeket – mágikus célzattal – a hangok erőhatásainak fokozására használhatták. Erre utal a korongokra való rögzítés is (4. ábra), ahol a teljességhez viszonyítva emelhettek ki aktuálisan fontos isteni mintákat.

Ugyanazt a jelet a lélek többféle jelentéssel értelmezheti, azaz a különféle előfordulásaikkal körülírhatják ugyanannak a valaminek a jelentését. Például a „T” hang jelentheti a tér tágulását ugyanúgy, mint a tenger titkait vagy a tudást, ami tervezve teremt tárgyakat, és őrzi a múltat. A TI névmásnak is a lényege a kör tágítása.

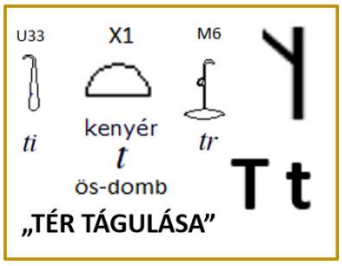

63. ábra. "T" mint ősfogalom jelentését különböző írásképekkel lehet rögzíteni.

Bár egy archaikus íráskép minőségi tartalommal bíró jelképe az adott gyök szellemének, értelmezése azonban azért nem könnyű, mert ismerni kell annak a kornak, személynek gondolkodását, aki lerögzítette. *Az embereknek a gondolkodása változik* meg, és nem a hangok jelentése. A magyar éppen azért archaikus, mert a léleknek még a legapróbb rezdüléseit is képes visszatükrözni, miközben a gyökelemek rögzítése megfelel a kiejtésnek (a torzulás elenyésző), és ezáltal megőrzi – megérthető formában – az egyes korokra jellemző gondolkodást.

Nem az a lényeg tehát, milyen írásrendszerben rögzítjük a gondolatot, hanem az, hogy az abban közölni kívánt tartalmat a lélek helyesen ismerje fel. Szabványosítással a tudomány bár e folyamat elősegítésére törekszik, azonban – a lélek hangját elnyomva – a zavaros képek is megjelenhetnek. Például nézzük az 5. ábrán, a „T”, mint ősfogalom rovásjele és hieroglifája milyen jól feltárja a „T” jelentését! Azonban a latin „T”-ről már sokan inkább a keresztre asszociálnak, ami a megosztást sugallja a léleknek. A szabályozott latin nyelvtan pedig már egyértelműen korlátozza a lélekvezérelt szabad működést, miközben viszont elősegíti a szabályok szerinti származásokra vonatkozó ok-okozati viszonyok feltárását.

A gondolatok rögzítése mindig torzít. Bár az olvasó sosem képes úgy értelmezni, ahogy azt a kibocsájtó lélek eredetileg megszülte, mégis a befogadó lélek beleérzési képessége jelentősen csökkentheti az esetleges félreértés valószínűségét.

Azonban amikor a hatalom szabja meg a nyelvhasználat rendjét, ezzel elnyomva a lélek szabad működését, akkor a nyelv fokozatosan elveszíti archaikus jellegét. Ilyen megközelítéssel valóban értelmezhető egy evolúciós folyamat. Igaz, nézőpont kérdése, hogy *a bevezetett új rendet a káosz felszámolásának vagy a tökéletesség szétverésének tekinthetjük-e?*

Mikor mondhatjuk, hogy egy nyelv archaikus jellegű?

Bár a rovásból a latin betűkre való áttéréssel sérült a tartalom és forma szerves egysége, azonban mivel az archaikus jellegét a magyar megőrizte, képes volt még az ábécéjét is önmagához igazgatni.

Az archaikus nyelv lényegéhez hozzátartozik az öntisztulási képessége. Nem feltétlenül az az idegen, ami más nyelvből kerül át. Pl. míg a FÁJL szó tökéletesen beépült a magyarba, addig sok nyelvújítás által erőltetett kifejezés kilökődött. *Az isten teremtette rend követése jelenti az archaikus jelleg megőrzését, ami tudat alatt vezérelten működik a magyar lélekben*. Mondhatjuk, *ez nyújt valódi szabadságot a gondolatok áramlásának*.

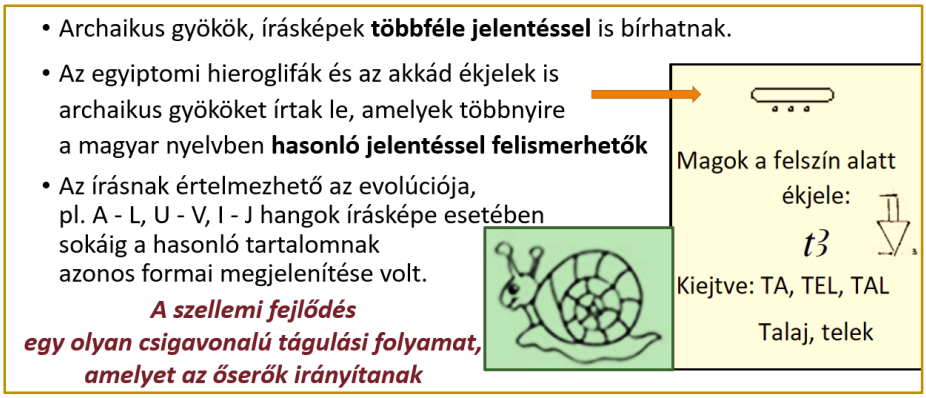

64. ábra. Archaikus gyökök.

A szellemi fejlődés tehát olyan csigavonalú – azaz az isteni minták megőrzése által irányított – tágulási folyamat, aminek hatására egyre több gyököt olvasztunk egybe, egyre hosszabb szavakat, mondatokat, szövegeket szövünk össze, miközben csak lassan alakult ki, mit is nevezzünk egyetlen hangnak.

A 6. ábrán látható „TA” hieroglifa és ékjel jól kifejezi, ahogy „T” tartalmát az „A” a létalap felé kormányozza a „szkíta”, „hettita” szavak végén vagy a talaj, takar, talp, tarló szavak elején. Mivel sokáig nem volt külön jele az „A-L” hangoknak, feltételezhető a kapcsolat a jelentéseik között. Például nagyon hasonló a tartalma a TA és TEL gyököknek, ld. tanya, telek. Itt azonban nem érvényesül az az elmélet, miszerint a szógyökök vázát a mássalhangzók adnák. Az „AL, ÁL, EL, ÉL, IL, ÖL, ÜL, UL” gyökökben egyértelműen fontos a magánhangzók jelentése.

Hibás gyakorlat tehát a gyököket magánhangzók nélkül meghatározni! Pláne cserélgetni! A tudományos átiratokban az egyiptológusok az aleph, jodh és waw gyenge mássalhangzókat magánhangzóknak ejtik és írják, amivel szinte eltűntették az „L” és a „J” hangokat. Nem valószínű, hogy az ókorban kevesebb hangot használtak volna, mint ma, inkább sokkal „sűrűbben”, a lényegre koncentrálva gondolkodhattak, és ezért nem volt szükségük a magán és mássalhangzói szerepkör megkülönböztetésére, vagy az „E” hang jelölésére.

Ugyanakkor mivel külön írásképpel jelölték a már gyökké összeforrt hangokat, így jóval több írásképet használtak. Rovásírás esetén ligatúrának az egyes archaikus gyökök képjelét nevezhetjük.

Összefoglalva: Egy beszélt nyelv archaikus jellegű, ha a szellemi fejlődés során az építő elemei még őrzik ősi – a lélek által nem feltétlenül tudatosan értelmezhető – jelentésüket; továbbá a nyelv „szövete” hasonló, mint ahogy a világunk felépül és működik. Ez lényegében igaz a mai magyar nyelvre, aminek gyökei hasonló tartalommal gyakran felismerhetők az ókori írásokban.

65. ábra. DARA, DARAB, GYÁR, DARI → DARIOSZ király szavak gyökere felismerhető az ún. lenköteg hieroglifában.

Szemléltetésül: az első pénzérméket Dareiosz, azaz Dari király verette. Az aranypénzét DARI-nak nevezték, a király így a pénzéről kaphatta nevét. Fordítva ugyanis az nem valószínű,

hogy a DAR gyök – ami előfordul a dara, darab szavakban, ahol szintén az egységet felosztó erő megjelenítéséről van szó – Dari királyról kapta volna nevét.

Hogyan ejtették az egyes írásképeket?

Nem tudhatjuk, az ókorban hogyan ejthették az egyes írásképeket. Még azt sem könnyű eldönteni, mit is értsünk egyetlen hang alatt, mivel az számtalan esetben felbontható: pl. a „GY” D és J-re, a „CS” T és S -re, bár a fordított logika is elfogadható.

A „H” -t pedig többféle módon ejtjük (8. ábra) a különböző előfordulásaiban, vagy egyetlen hangot több jellel rögzítünk: ld. NG, ND, DZ, stb.

Míg a hieroglifák segítettek az ősfogalmak megfogalmazásában, addig az írásképek nevei már sokszor zavartak. Például „SZ” hang hieroglifájának a neve lenvászon, ennek szövéséből kellett rájönnöm, hogy a szabályok szerinti szaporodásról van szó. A 7. ábrán az ún. lenköteg hieroglifa is valami hasonló jelentéssel bír. A különbség, hogy míg az „SZ” ismeri a származását (ld. számok, színek, szó, szöveg, stb.), addig a „D” maga a megosztó erő (ld. törtek, területnevek, idő, dob, dél, stb.) Az ilyen felismerések teszik aztán izgalmassá a magyar nyelv tanulmányozását.

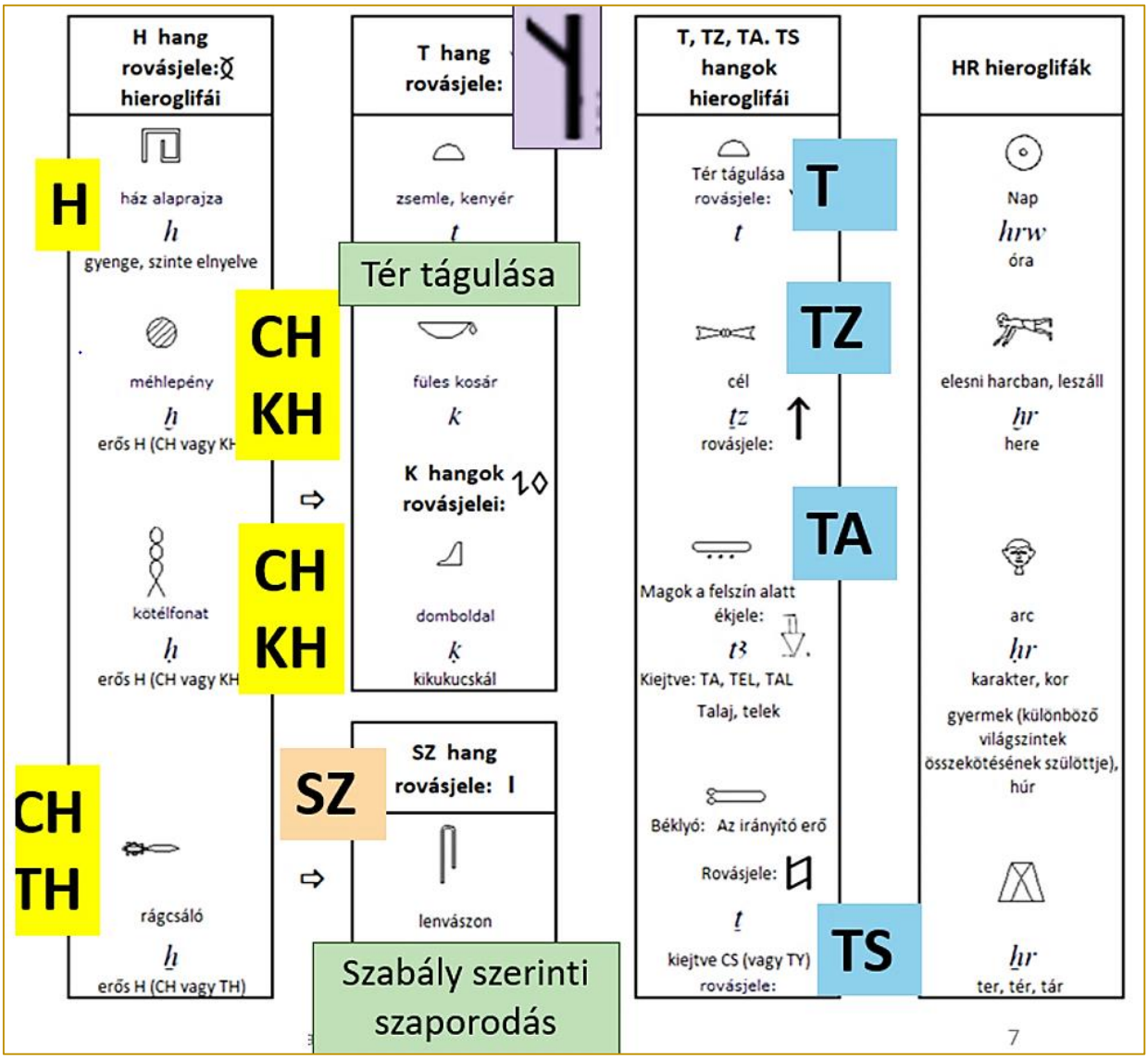

66. ábra. Nem könnyű eldönteni, mit nevezünk egyetlen hangnak.

Hangjelölő írás, illetve a magyar rovás eredete

Az „F” hieroglifája a felemelt fejű, valamire odafigyelő, antennákkal rendelkező szarvasvipera (9. ábra).

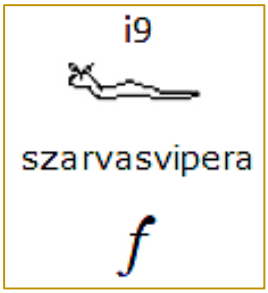

9. ábra. Az F hang hieroglifája nagyon ősi, már a legelső írásokban is előfordul.

A figyelem irányítás akár önálló gyökként is értelmezhető a következő szavak elején: FÜL, FÉL, FÉK, FÉR, FOSZT, FÜRGE, FEST, FÉRC, FÜST, stb. Az „F” tehát nem a PH jelek összeolvadásával keletkezett, a fordított folyamat valószínűbb! A latin ábécé szerkesztésénél több hangot is megbontottak, hogy minél kevesebb jel felhasználásával lehessen írni.

Hangjelölő írás azonban már korábban létezett. Magna-Arménia területén számos állam virágzott, köztük a Hettita Birodalom (a hatalma csúcsán), Mitanni és Hayasa-Azzi (i. e. 1600-1200, azaz a Szantorini vulkánkitörés után a tengeri népek megjelenéséig) és az Urartu Királyság (i. e. 1000-600). Az első állam, amelyet a szomszédos népek Arméniának neveztek (Miletusi Hekataiosz és Behisztuni felirat), az i. e. VI. század elején jött létre, elődje Urartu[511] (10. ábra). Az urartui ábécében már az „a, e, i, u” magánhangzók is megkülönböztetésre kerültek.

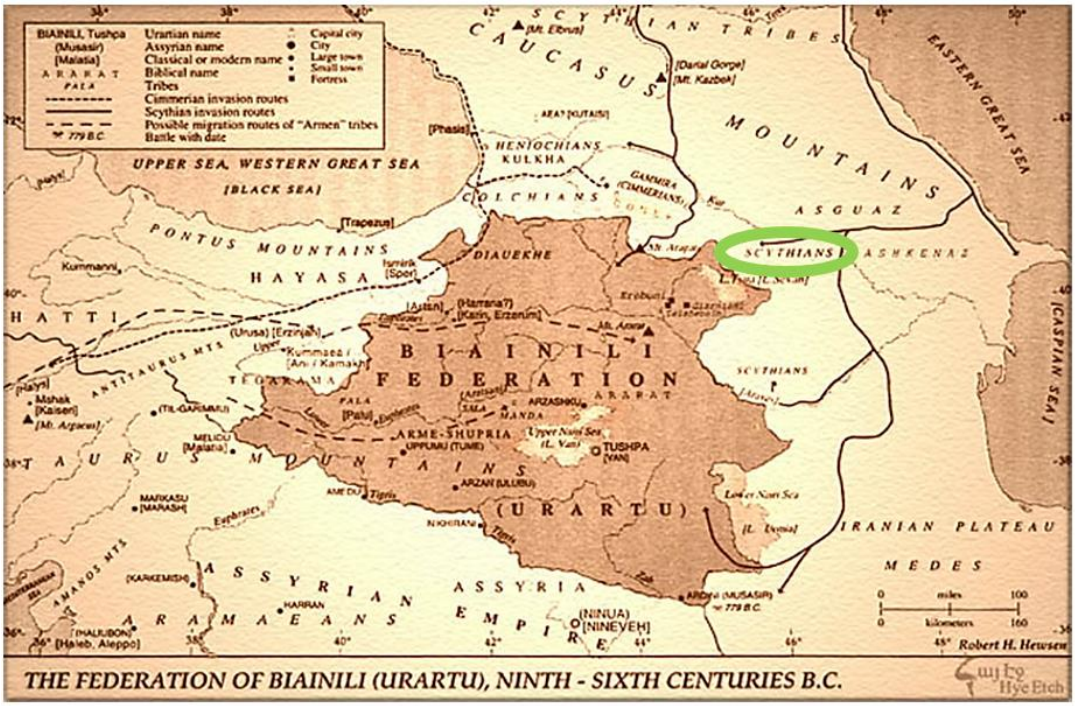

67. ábra. URARTU térképe, a Jur folyó melletti szkítákat megjelöltem.

[511] Képek forrása: *Kádár István Urartui emlékek Püski kiadó 1996.*

Hangjelölő írás azonban már korábban létezett. Magna-Arménia területén számos állam virágzott, köztük a Hettita Birodalom (a hatalma csúcsán), Mitanni és Hayasa-Azzi (i. e. 1600-1200, azaz a Szantorini vulkánkitörés után a tengeri népek megjelenéséig) és az Urartu Királyság (i. e. 1000-600). Az első állam, amelyet a szomszédos népek Arméniának neveztek (Miletusi Hekataiosz és Behisztun felirat), az i. e. VI. század elején jött létre, elődje Urartu[512] (10. ábra). Az urartui ábécében már az „a, e, i, u" magánhangzók is megkülönböztetésre kerültek.

68. ábra. A Szent Korona formája is felismerhető az urartui emlékeken.

Urartut nemcsak a hangjelölő írás okán tartom fontosnak, hanem mert a régi övveretein felismerni vélem a Magyarország Megszentelt Koronájának az elődjét. Mivel Urartu, az első keresztény államnak, Arméniának az elődje, amely tagja volt a Pártus, majd Hun Birodalomnak, vizsgálandó kérdés: *Vajon lehet-e az arámi rovásnak az utódja a magyar rovás? Vajon a frígek rovása azonos-e az arámi rovásírással?* A hivatalosított álláspont szerint ugyanis a frígek nyelve indogermán, írása pedig a föníciai rovással egyezett meg, amelynek jelei bár hasonlóak a magyar rováséhoz, azonban más hangokat jelölnek. Elgondolkodtató, *vajon nem itt is nyelvészeti csúsztatásról van-e szó?* Hiszen a fríg írásokat eddig nem sikerült megfejteni. Az egyetlen szó, aminek a nyelvészek vélni tudják a jelentését, a BÉKOS, ami gyakran előfordul a sírokon. Nyugati nyelvészek szerint – az angol „bake" révén – valamiféle kenyeret jelent. Szerintem viszont a magyar BÉKE jelentése (nyugodjék békében, béke poraira) sokkal jobban illik a sírkövekhez, mint a táplálékra utaló kenyér szóé.

Az arám eredetileg a médek nyelve is lehetett, ami az óperzsák írásában élt tovább. Ugyanakkor megmosolyogtató, hogy a perzsák írását a nyelvészek a proto-arab írásból eredeztetik; elhallgatva, hogy az ún. „standard-proto-arab" tulajdonképpen azonos az arámi nyelvvel. Azaz, *az urartui írás örököse az arámi írás*, amit sokan azonosítanak a héberrel. *Vajon létezett eredetileg külön óhéber írás?* Az ókori Izraelben használt óhéber és a mai kvadrát írás ugyanis semmiben sem hasonlítanak egymásra,[513] a mai héber írás, amit a német jiddis nyelv írásához is használnak, az arámi írásból alakult ki. *Vajon nem csúsztatás céljából?*

A nyelvtudomány legnagyobb csúsztatása a „szemita" fogalom megalkotójához, a Göttingában tanító August Ludwig Schlözerhez köthető, akinek tanítványai hozták létre azt a délibábos nyelvtudományt, ami elvágta kötelékünket az ókori nyelvektől, miközben az ő munkásságuk eredményeként az Izraelbe áttelepülő – eredetileg a jiddist beszélő germánok – kezdtek áttérni az arámból fejlesztett újhéberre.[514] Így aztán annak ellenére kevés az araminak azonosított nyelvi

[512] Képek forrása: *Kádár István Urartui emlékek Püski kiadó 1996.*
[513] Forrás: https://hu.wikipedia.org/wiki/H%C3%A9ber_%C3%A1b%C3%A9c%C3%A9
[514] Forrás: https://hu.wikipedia.org/wiki/Szemita

emlék, hogy Jézus korában elterjedten – különböző nyelvjárásokkal – használták a kereskedelmi utak mentén.

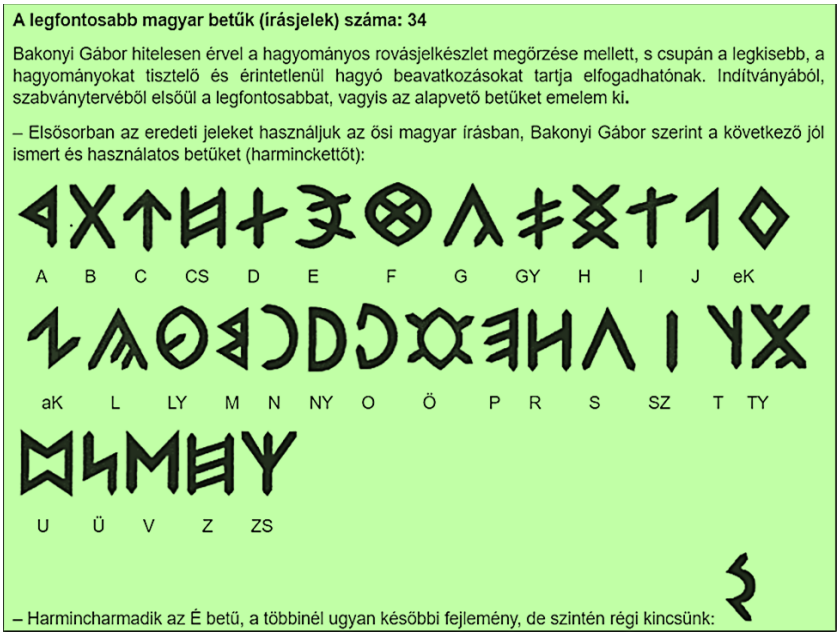

69. ábra. Megközelítően ezeket a rovásjeleket használtam az elemzéseim során.

Ulfia, Szávaszentdemeter ariánus püspökéről maradt fenn, hogy kiegészítette az ábécét. *Vajon melyiket?* Nyilván a sumér gyökerű 22 jelűt, ami feltehetően azonos a fríg ábécével. *Miért írt volna Ulfia gótul a IV. században*? Szülei Kappadókiából származtak, azaz fríg vagy óperzsa leszármazott lehetett. I. Dareiosz és Xerxész idejében Kappadókia (Katpatuka) néven a Perzsa Birodalomhoz tartozott, ahol az arám volt a hivatalos nyelv. Mivel az arámot rótták is, ezért bizonyára Ulfilának köszönhető a 34 elemű rovásrendszer (12. ábra).

Rovásjelek elemzése

A 12. ábrán lévő ábécéből néhányat kiválasztva szeretném bemutatni, hogy e jelek nem véletlen formák, hanem bennük a tartalom és forma szoros összefüggése tükröződik vissza. A hasonló formájú rovásjelek között bár kimutatható némi tartalmi kapcsolat, azonban legalább annyira lényegesek a jelentések közötti eltérések is.

Nem mindegy, áll-e a kereszt (13. ábra), ami az egységet felosztja, vagy ferde, amivel a helyes válaszok elfogadását jelöljük. A „B” hang – jelölve a befogadást – azon feltételezéssel él, hogy létezik az is, amit be lehet fogadni, ahogy BOT-nak is két vége van.

- „B”: a **be**fogadó **belső** lényeg (igen, elfogadom → *megvilágosodás*)
  BOT-nak is két vége van!
- „D”: az egységet **darabolja** (rendez térben és **időben** → *struktúra*)
- „GY”: D+J a „duális jó” mint **EGY**→ gyökér vagy gyümölcs
  azaz *a duális származtatás útjai* („SZ” hang rovásjele: I)
- „U”: az **új utód** (*a döntéskor beszűkülő a lehetőségekkel*)
- „F”: **fény felhívja a figyelmet** *„felemeli a fejét” és fókuszál*

*Föld jele: tudatunk 4 dimenzióban figyeli a földi világ teljességét, azaz **nem mindegy hogyan áll a kereszt**.*

70. ábra. A kereszttel kapcsolatos rovásjelek elemzése.

A Teremtéstörténet kezdete a megvilágosodás, amikor a fényt, az „Atya akaratát, mint szellemiséget” befogadja a sötét anyag; majd a „G-D” hangpáros, azaz a gravitáció hatására elindul a struktúraképződés. A 34 rovásjelünk jelentése tulajdonképpen nem más, mint a két Teremtéstörténet (ld. Függelék)[515] kiegészítve egy kis Konfuciussal, illetve Ji Csing „Változások könyvéből” átvett meghatározásokkal.

Visszatérve a keresztet tartalmazó rovásokra: míg a „B” a dualitást hangsúlyozva, addig a 2x2 révén már „D”, mint a megosztó erő, a már az elrendezett struktúrára utal. A lágyított „D” pedig már a tudatnak mutatja az egységet. Míg „GY” értéke 30, addig a „G”-jé 3, ami – mint az ÉG – gátak közt gerjeszt addig, amíg még hiányzik a „valami”. *Mi is?* A „D”-t követő 5-ös mondja meg, mikor miből „EL_ÉG”, az „elődre” vonatkozó döntéssel aztán megszülethet az „utód”, a 6-os szám.

Hasonló logikával a hangok, mint ősfogalmak jelentései közötti rokonságok és különbségek jól értelmezhetők, ezért *a rovás akár fogalomírásnak* is nevezhető, ami a Szent Korona elemzése során vált egyértelművé a számomra.[516]

Kezdetben ugyanis műkincseken kerestem, hol ismerhető fel valamely ősfogalomnak megfelelő tartalom. Például a segítő szentek száma 14. Valóban e jelképnek megfelelő tartalmat hordozza a 14. hang: a „néz, nap, növekszik, nevel…stb.” szavak elején „N” áll, amely révén a fennmaradást támogató égi eredetű erőhatás, mint forrás a hangsúlyos.

Ebből feltűnt, hogy a körívet tartalmazó rovásjelek a teljességgel ill. a végtelenséggel kapcsolatosak (ld. Függelék), és az ilyen rovásoknál a jegyek összege révén az 5-ös számmal analógok, vagy a 34 elemű nagyciklus két átellenes szakaszán fekszenek, azaz a 16-17-18 és a 32-33 helyeken (14. ábra). Mintha az ezeknek megfelelő a hangok biztosítanák az élet lüktetését.

Az ősfogalmakhoz tartozó értékek meghatározásánál nagy segítség az a követelmény, miszerint egymással logikai kapcsolatban kell állnia azon hangok jelentéseinek, amelyekhez rendelt számértékek részt vesznek az összevonási műveletekben, beleértve az eredményt is.

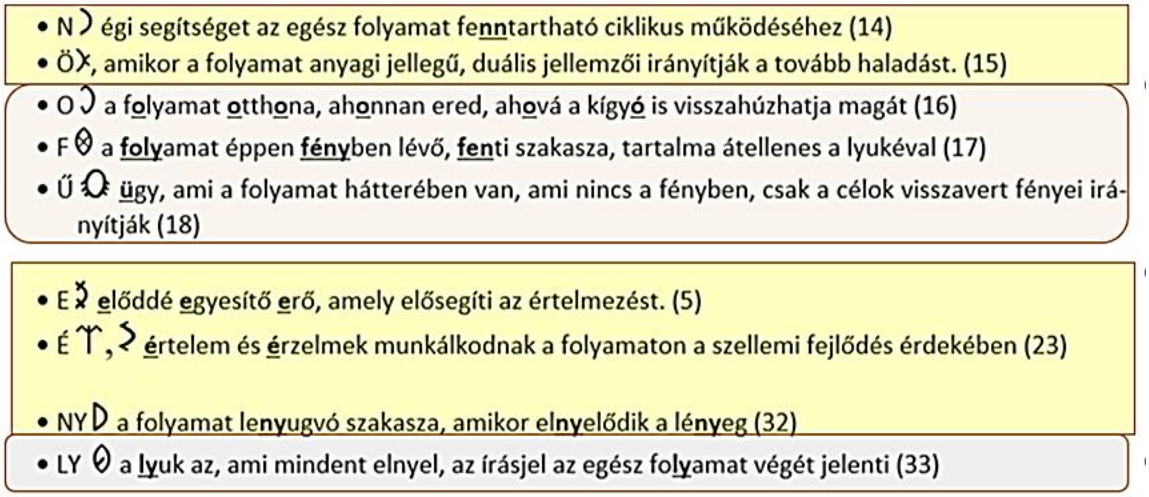

71. ábra. A körívet tartalmazó rovásjelek jelentése erősen tömörítve, a lényeget kiemelve.

Nézzünk egy példát! (15. ábra.) Az „S”, azaz „a pontból sávban sugárzás” értéke 19, jegyeinek összege 10. Ki kell tudni mutatni tehát a logikai kapcsolatot a 19-dik „S”, a 10-dik „I”, és az ábécé elején álló „A” hang jelentése között. Íme: Ahogy a Nap sugarai egy pontból sávban sugároznak, úgy árad ki Atya akarata, aminek szellemisége isteni mintául szolgál a teremtéshez.

[515] Jelen tanulány második fele.

[516] Lásd a *Szent Korona, mint az ókeresztény hitvilág jelképe* című tanulmányomat ebben a kötetben.

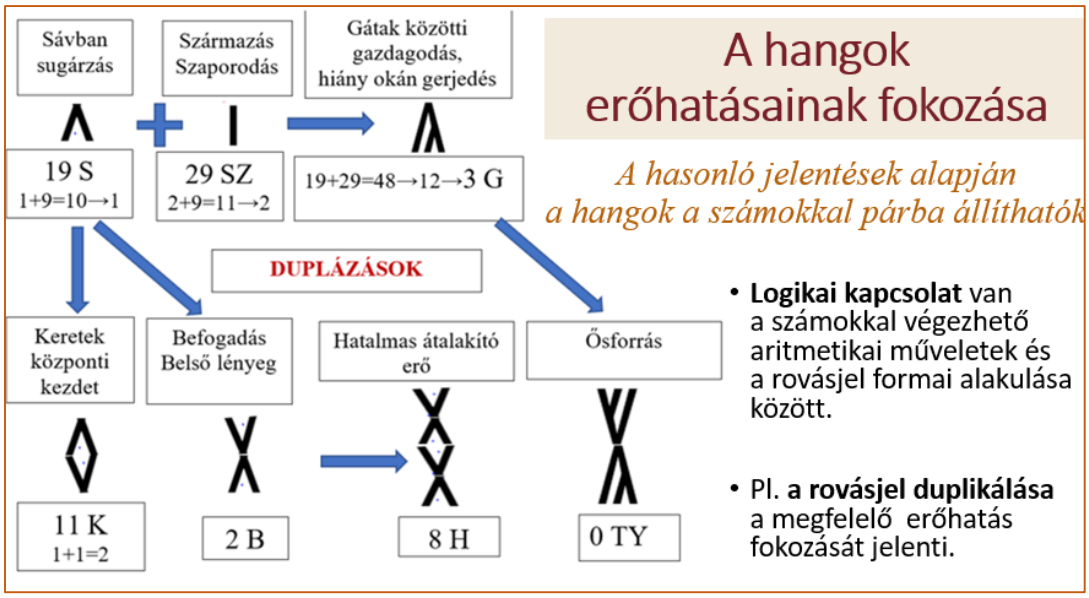

72. ábra. A rovásjelek duplázása a velük analóg hangok jelentésében erőhatás fokozását fejezik ki.

Az „A és B” hangok égi erők, jelentésük a „szellemiség fénye és sötétsége” közötti kapcsolattal analóg. Az alkotó akarata (az alap), mint a szellemiség fénye behatolva a sötétségbe, ott megvilágosodást eredményez. Azonban ennek megvalósulásához az anyagi világban (azaz a képzetek világában) szükség van egy ún. „központi keretre”, ahol elkezdődik a folyamat, azaz „kezd kitekeregni a kígyó”. Az alkotói akaratnak nincsen értelme a befogadó közeg (B és K) nélkül. Az 1-es szám („A” hang) a duális világban 2 („B”) vagy 11 („K”) hang. Így érthető, miért lett a Föld neve a sumér nyelvben KI.

A *numerológia és az aritmiológia ókori tudományok* (magyarul számmisztika) (ld. Függelék), ahol a latin ábécének megfelelően adnak a betűknek számértéket. *De miért nem a görög ábécét használják, tettem fel a kérdést?* Erre keresve a választ ismertem fel a magyar nyelv archaikus jellegét.

Az archaikus gyök az, ahol – a hangok összeolvadása révén adódó – elméleti jelentés és a gyök valódi értelme között felismerhető a kapcsolat. Például a BOT olyan TÁRGY, aminek a két vége feltételezi egymást, és mivel ez a „B” lényegi otthona, ezt hangsúlyozza a köztes „O” hang.

Platón és Püthagorasz nevéhez kötődő filozófiai iskolák foglalkoztak (ld. Függelék) – a gyakran istenként is megszemélyesített – örök igazságok rendszerezésével (16. ábra). A gondolat eredete a babiloniakhoz köthető, vagy még korábbra is visszavezethető.

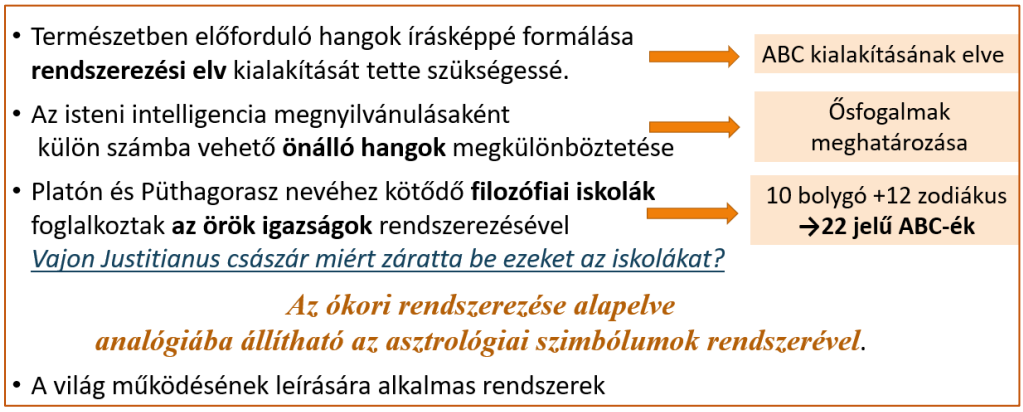

73. ábra. Archaikus gyökök rendszerezése.

Ilyen örök igazság például a gravitáció (azaz a hiány okozta gerjedés-vonzás-taszítás harmóniája, ahol a hiány megszűnése gátló tényezőként érvényesül). aminek jupiteri és szaturnuszi erejét a G-D hangpár jeleníti meg. Azaz vannak ellentétpárként működő erőtípusok, amelyek egymás nélkül értelmetlenek, és vannak olyan hangok, amelyek önmagukban érvényesítik funkciójukat.

Mivel az örökké mozgó világunkban a tudatos gondolkodásnak szüksége van egy átmeneti állandóságra, e tartalmat az „Á" hang fejezi ki. Érdekes, a latin nyelvben csak „Á" van, azaz az alapokhoz kormányzó erőt (Atya akaratát) megjelenítő „A" hangot száműzték a nyelvből. A körben lévő pont – mint Nap jelkép – tartalmának megfeleltetése az „Á" hanggal azt sugallja, hogy az isteni eredetű rendet uralni akarja a hatalom, mint tudomány.

A hangok közötti rokonság, sokszor kiejtési hasonlóságot jelent. Például míg a „B" valaminek a belső lényegét értelmezi pontként, addig a „P" azt, ahol, vagy amikor a tudat számára a párhuzamosan zajló folyamatok találkoznak. Az ilyen hasonlóságok is aritmiai módszerekkel jellemezhetők. Pl. „P" értéke 31, azaz a téridőben jelöli ki a pontot, percet, pillanatot, ahol a jegyek összege, azaz 3+1=4, ami a „D" hangot jellemző stabilitással mutat rokonságot, azaz duplikálással megerősíti a „B" hang dualitásra utaló jelentését egy téridő elhelyezéssel.

Vajon miért is zárathatta be Justitianus császár ezen elvek alapján gondolkodó ógörög (azaz ősi mezopotámiai hagyományokon nyugvó) filozófiai iskolákat?[517]

Hangok rendszerezése

Feltehetően máig nem értik sokan, miért jó az, ha a rendszerezés alapelve – a hasonlóságok alapján – a teremtett világban tapasztalható isteni eredetű rendhez rugalmasan igazodik.

Matematika tanárom hangsúlyozta: A lényeg mindig leírható egy A4-es oldalon. Erre gondolva – az asztrológiai ismereteimet felhasználva – a rovásrendszer összefüggéseit kezdtem ábrázolni, amikor egy csigolya képe bontakozott ki előttem (17. ábra). Ahogy a csigolya a tartásunkat támogató gerinc egy eleme, ugyanúgy a hangok is elemei lehetnek a földi világunk működését fenntartó erőknek! *MIÉRT NE?!*

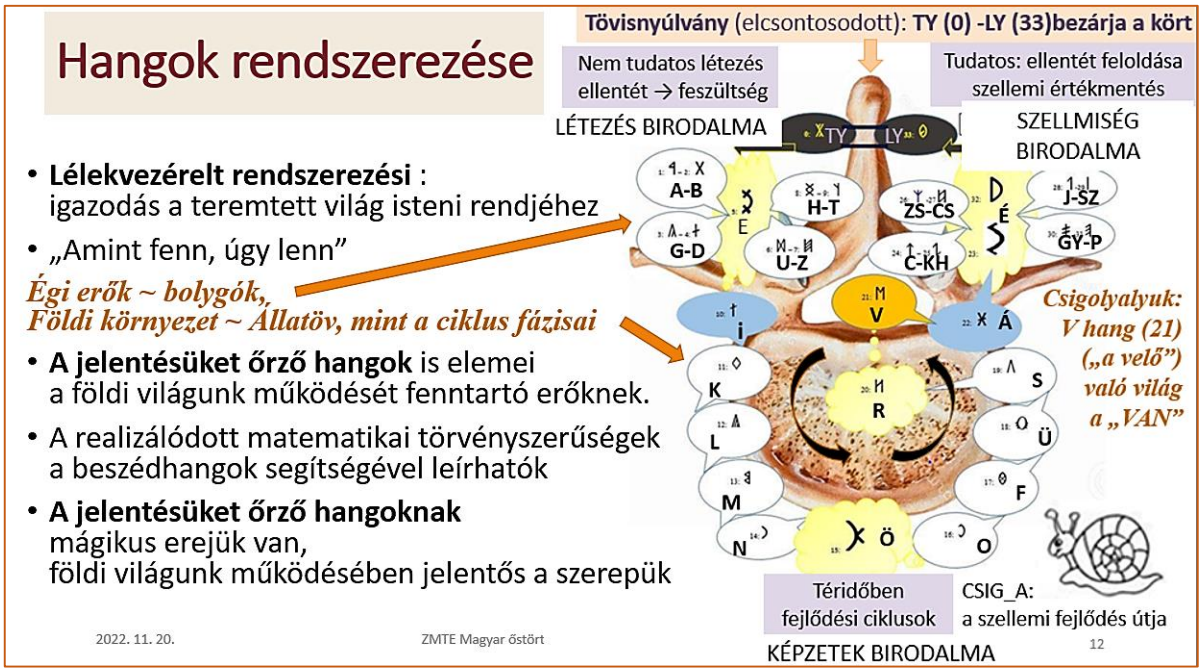

74. ábra. Csigolyaábra.

[517] Talán Justinianus császár nem is az volt, akinek ma beállítják? Részletesebben lásd a *Hogyan vágták el a magyarság eredetének ősidőkig visszamenő történetét?* című írásomban e kötet 97-99. oldalán.

Azaz a hangok rendszerezése során felismerhetővé vált az analógia a csigolyával, ami aztán visszahatott a hangok jelentéseinek finomíthatóságára.

Platón és tanítványai is hitték: a világ lényege a szám, azaz a természetben realizálódnak a matematika törvényszerűségei, amelyek aztán a beszédhangok segítségével leírhatók. *A hangok tehát a világ teremtési folyamatával egyidejűen jöhettek létre, és így a jelentésüket őrizve mágikus erejükkel máig hathatnak a földi életre.*

A Csigolyaábra megformálásához tehát először a hangok feltárt jelentéseit kellett rendszerezni, majd közöttük kialakítani a sorrendet.

- A világ működésének alapját *tértől és időtől független olyan feszültséget keltő erők* adják, mint pl. az elektromosság vagy a gravitáció. Lényegük független a földi világtól, ezért ezeket megszólaltató hangok az ún. jobboldali csoportba kerültek. Platón a Létezés Birodalmának nevezte ezeket az erőket.
- A ún. középső csoportba azaz a Képzetek Birodalmába, azon hangok kerültek, amelyeknek a jelentései *a ciklikusan ismétlődő földi élet* legfontosabb jellemzői.
- A kínai Ji Csing fókuszál arra, hogy a folyamatosan változó világban adódó különböző helyzetek, ún. trigramok esetében *mikor mi a tudatosan helyes cselekvés*. E nyolc jelentésnek megfelelő hang, ill. a jin-jang építőkövei kerültek az ún. baloldali csoportba, amit Szellemiség Birodalmának kereszteltem el.

A középső csoporton belüli sorrendet *az év ritmusa* adta. A csigolyatest csontozata nem olyan tömény, mint a nyúlványoké, a gerendázottsága mintha a dualitásra utalna (18. ábra).

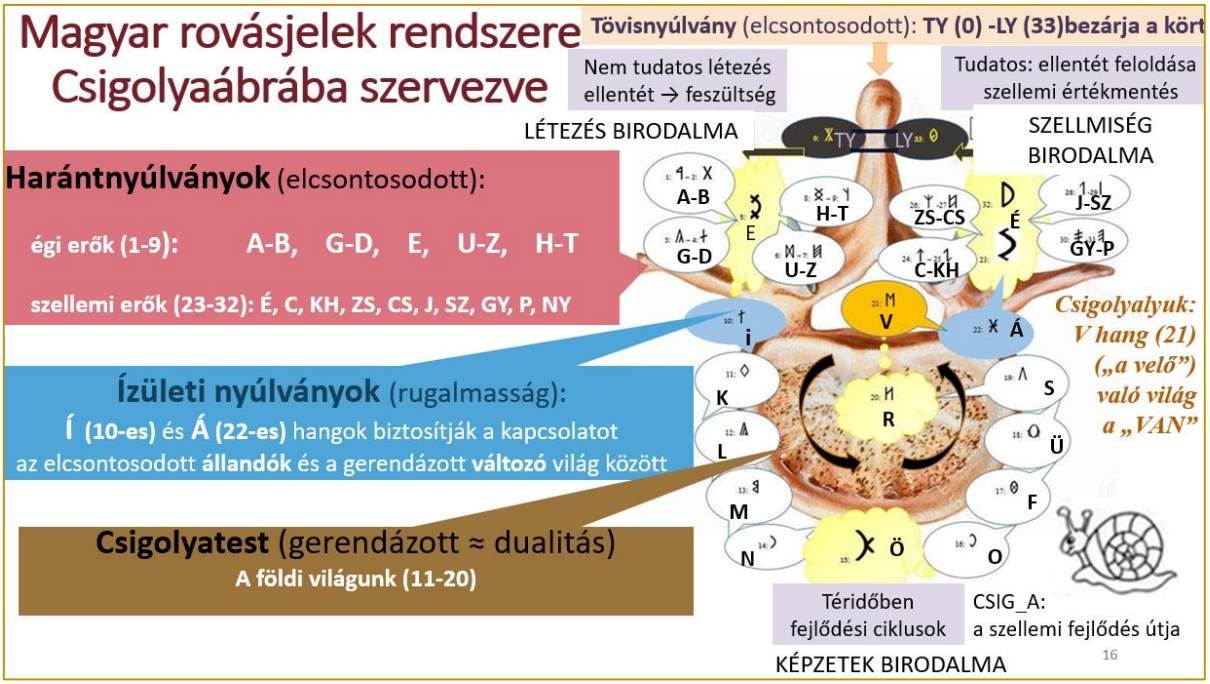

75. ábra. Egy csigolya minden részéhez rendelt hangok jelentései analógiában állnak a csigolyaelemek szerepével, és ily módon rugalmas építőkövei az emberi tartásnak.

A 19. ábrán az eltolással azt igyekeztem érzékeltetni, hogy a ciklikusságnak mindig van egy lefelé irányuló ága (jelen esetben az anyagi világ felé tekintő) és felfelé irányuló ága (jelen esetben a szellemiség felé tekintő), amikor már megjelennek a következő ciklus csírái, miközben az adott ciklus eredményei mérlegre kerülnek, és elpusztul minden, ami nem érdemli meg az átmentést.

Csigolyatest (gerendázott):
A földi világunk (11-20)

K: Központi kezdet, keretek
L: Lét (lélek ereje a változáshoz)
M: Most (megjelenés másként)
N: Nap (égi segítség a fennmaradáshoz)
Ö: Ördögi ösztönök, tapasztalat gyűjtés
(az anyagi jellemzők vannak előtérben)
O: Otthon, ami megóv
F: Figyelem ráirányítása valamire
fókuszba helyezés (felszín)
Ű: Ügyek háttér ereje (felszín alatt)
S: Sávban sugárzása a sikernek
R: Rárakott ruha (A külvilág ítélete)

76. ábra. A csigolyatesthez tartozó hangok jelentéseiben visszaköszön az év ritmusa.

Tehát a földi világunk ciklikus működését leíró, csigolyatesthez besorolt hangok a Vízöntő–Skorpió szakasz egyes fázisainak feleltehetők meg. A ciklusnak van még egy ún. érték-átmentő téli szakasza is.

Nyilas jegyével analóg kiemelt helyzetű csigolyalyukba *a való világ „V” hangja* esik. Mivel ami *van*, annak *vége van*, és már *volt*, ezért szokás w-vel írni. Továbbá itt rejtőzködik, ami a „volt-ból” a fényes „jövő” felé irányít. A szimpla V ejtése ezért sokszor F-be megy át. Ezt érdemes szem előtt tartani, mert a hagyomány a nyilas jegyet a magyarok csillagképének tartja, amiből arra következtethetünk, hogy a népünknek értékmentő szerepe lehet. Az „F” hang jelentésének a lényege a „fókuszba helyezés”, azaz reményt ad.

A Bak jegye – mindent megfagyasztva – átmeneti állandóságot hoz. A tudatnak van erre szüksége, hogy tudjon mihez viszonyítani. Az „Í”-hez hasonlóan az „Á” is ízületi nyúlványhoz rendelhető hang, ami a baloldali haránt nyúlványt kapcsolja a csigolya testhez.

A csigolyaábrába automatikusan adta magát, a,i megdöbbentő. Ahogy a 20. ábrán is látható, az egyenes rovások közötti formai kapcsolatokból is lehet következtetni a jelentéseik közötti viszonyokra, ami aritmetikai műveletekkel igazolható.

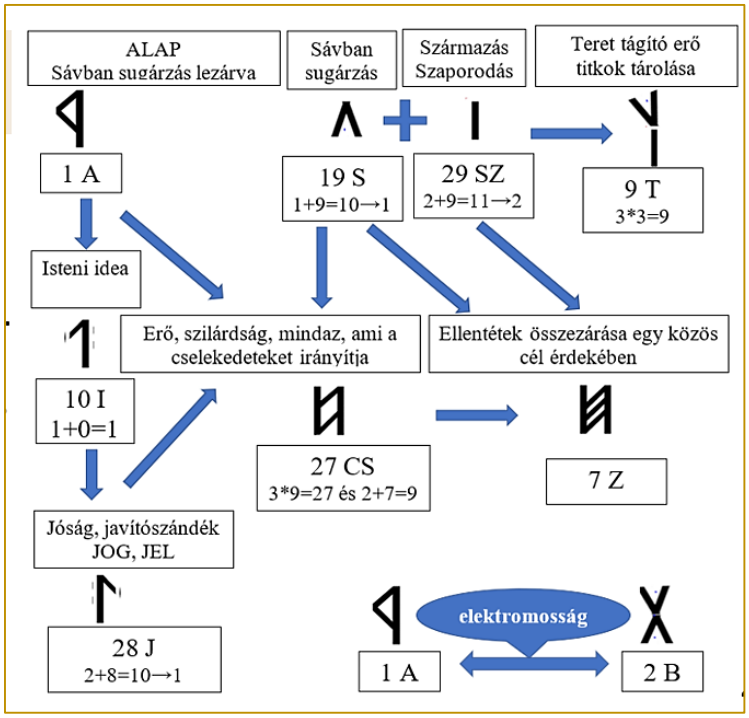

77. ábra. Egyenes rovások közötti kapcsolatok.

A 34 rovás elemzése bár időigényes, azonban csak így, rendszerben gondolkodva érzékelhetők az egyes hangok funkciói a nyelvünkben. E munkálkosás ontja a meglepetéseket. Kiindulás az „S” és „SZ” hangok rovásjele, azaz a „Sávban sugárzó égi erő” és a „Szabályok szerinti származtatás” kombináció adják mindazt, ami valamilyen formában kapcsolatba hozható az ember tudatos gondolkodásával, azaz a részleges igazságokkal, azaz ami valaminek a viszonylatában értelmezhető.

Szent Koronán felismerhetők a hangok jelentésének szimbólumai

A Szent Koronán látható 17 ikon fénylő csillagként irányítja a figyelmet, kifejezve ezzel a 17. helyen, a ciklus közepén álló „F” reményt adó erejét.

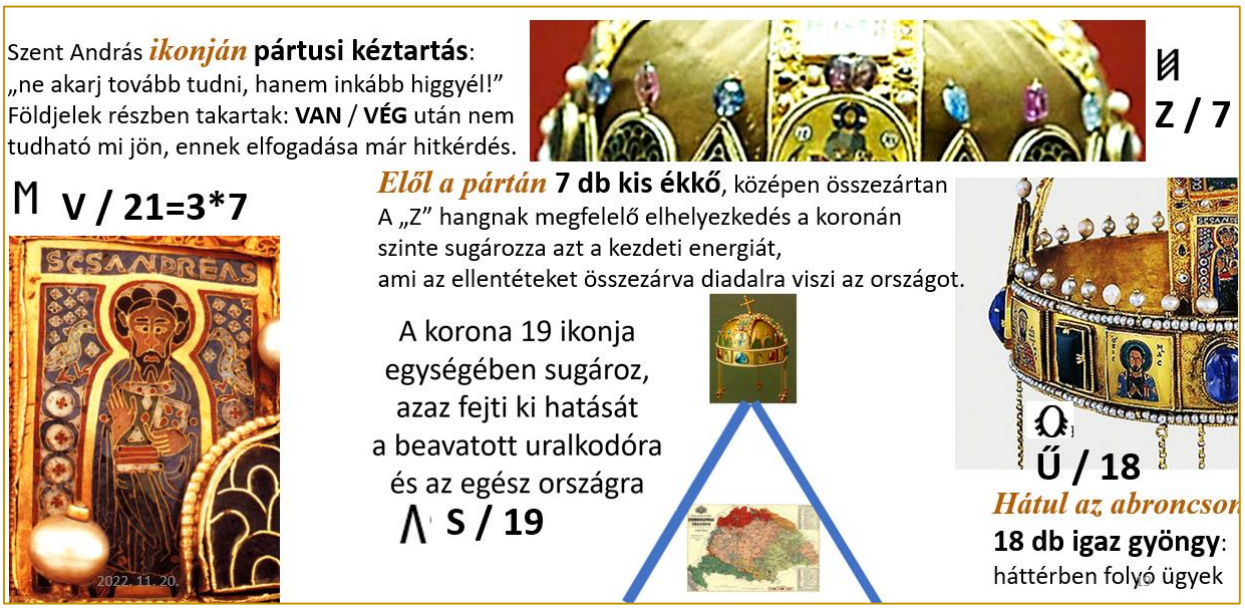

78. ábra. Szent Koronán az ősfogalmak jelképei felismerhetők.

Mind a 34 rovásnak megfeleltethető ősfogalom valamilyen jelképe megtalálható Magyarország Megszentelt Koronáján (21.ábra), ami már annak bizonyítékaként is elfogadható, hogy az isteni intelligencia által létrehozott magyar nyelv archaikus jellegű. Hogyan is jöhetett volna létre a pusztában közmegegyezésekkel, innen-onnan átvett szavakkal olyan isteni tökéletességgel szerveződő nyelv, aminek építőkövei, mint jelképek rendszerbe szervezetten megjeleníthetők?

A 21. ábrán feltüntetett példákkal azt igyekszem szemléltetni, hogyan közvetíthetik az ősfogalmak jelentését az egyes jelképek, illetve azoknak az előfordulási számai; vagy maguknak az ikonoknak, köveknek, gyöngyöknek elhelyezkedései a koronán.

Az abroncson egymással szemben lévő 2 angyal, 2 orvos és 2 katona azt hangsúlyozzák, hogy az állandó körforgás közepette a földi élet feladata – a megfelelő mérték és egyensúly megtalálásával – az ellentmondások okozta feszültségek feloldása.

E folyamatban segítenek az apostolok. Számuk 8 (a „H” értéke), utalva a hatalmas átalakításokra képes atommagon belüli erőkre. Ezek az erők újabb és újabb feszültségeket előidézve folyamatos munkára ösztönöznek. Ezt mondja ki az entrópia törvénye is, tehát a 8 nagy kőnek ott kell lennie az abroncson is, ahol a KŐ az anyag kezdeti formája. Nem véletlen, hogy a „H” és „K” hangok kiejtése is rokon!

Míg elöl a pártán a 7 db kis ékkő az ellentétes erőket egy zászló alá összezáró diadalszekérnek, azaz a „Z” hangnak kiváló jelképe, addig a hátul lévő 18 gyöngyszem a háttérben folyó támogató ügyek jelentőségét jelképezi. Az „Ü” hang írásképénél is megfigyelhető, ahogy a legtöbb esetben,

segít a hang, mint ősfogalom tartalmának megértésében. Jelen esetben is jelzi, hogy a háttérben zajló folyamat segíti, támogatja azt, ami aztán megjelenik (talaj megművelése, gyakorlás a sportban és a tanulásban, kutatás, stb.)

A csüngők hangsúlyozzák a 9*3=27 szám révén a föntről lefelé irányítást, ahogy a 27. helyen álló „CS” hang is az erőket irányítja, lásd cső, csap, csalás, család, csel, csoda, stb.

Az egyiptomiak csibe hieroglifája – az átugrást jelképezve – pedig éppen 6-szor ismétlődik a koronán. A 6-os szám a szeretettel meghozott döntést jelenti, amit ahhoz hasonló logikával ábrázoltak egy 5000 évvel ezelőtti sumér kövön (22. ábra), mint a kalotaszegi madárlány szobrán, Erdélyben.

79. ábra. A meghozott döntés utóhatásának ábrázolásai azt sugallják, hogy az ókori gondolkodás folytatódik a magyar kultúrában.

E rokon tartalmú ábrázolások, vagy pl. a szombatisták hagyományőrzése, mint a valódi igazságot hordozó képek sokkal fontosabb támpontok, mint a bizonytalan forrásokra alapozott evolúciós képzelgések. Ugyanis nemcsak a szakrális királyság jogát akarták elbirtokolni az erre érdemtelen hatalomra vágyók (lásd Nagy Károly ábrázolását a Szent Koronával), hanem még az isteni rendet visszatükröző nyelvünket is a délibábos nyelvtudományukkal.

A Szent Korona, mint az ókeresztény hitvilág jelképem[518] azonban sokat segíthet az ókori gondolkodás megértésében, és annak felismerésében, milyen kultúra átörökítői is vagyunk mi tulajdonképpen.

Befejezésül

Érdemes tehát egészen Justitianus császár idejéig – a mai tudományosnak elfogadott gondolkodás kezdetéig – visszamenni, ha a magyarság gyökerének elvágását és annak okait akarjuk beazonosítani. Azaz abba az időbe, amikor a gömbölyűnek ismert Föld hirtelen lapos lett.

[518] Lásd a *Szent Korona, mint az ókeresztény hitvilág jelképe* című tanulmányomat ebben a kötetben.

80. ábra. Az ókori gondolkodás szerint három világ létezik, ami a keresztény gondolkodás szerint Mennyország, Tisztítótűz és a Pokol.

II. Függelék: FILOZÓFIAI HÁTTÉR ÉS AZ ÓKORI SZIMBÓLUMOK

Bevezető

Egy népet mindenkor a kultúrája határozza meg; amelyen belül az adott nép anyanyelve és a hitvilága, azaz a gondolkodásmódja, valamint a használt eszközei érdemelnek figyelmet. A régészeti leletekkel kapcsolatosan is mindig arra helyeződik a hangsúly, hogy mit árulnak el arról a népről, amelyhez kapcsolható az adott leletanyag. A genetikai és régészeti kutatások eredményeinek helyes kiértékelése azonban megköveteli, hogy az időben és térben kapcsolatba hozható népek kulturális leírása harmonizáljon az írott történelemmel, ami azonban nem áll mindig fenn.

A magyarok eredetének kutatása során érdemes a rovásjelek kutatásával egyidejűen azt is megvizsgálni, vajon *a rovásjelek formai rendszere* mely uralkodó ókori filozófiai irányzattal, illetve hitvilági jellemzőkkel hozható kapcsolatba. Figyelemre méltó felismerések tehetők, amennyiben a magyar nyelv elemeit az I. évezredben már elterjedt *„az örök igazságok elvének”* tükrében elemezzük**.** Mivel a tartalom és forma dialektikus egysége biztosítja a dolgok időállóságát, feltételezhető, a magyar nyelvi gyökök időtálló jelentése mögött *az egyes hangok, mint az ősfogalmak* **–** az írásjelek formájában is visszatükröződő – tartalmi felismerhetősége áll. Megjegyezve, ugyanaz a tartalom akár többféle formával is kifejezhető, például a hangok esetében hieroglifával, rovás-jellel vagy akár a latin betűkkel is. E célból e tanulmány gondolatmenete a következő:

1. **A kereszténység kapcsolata az ókori filozófiával**, azaz
   az I. évezred embereinek hitvilága milyen filozófiai irányzatokkal állhatott kapcsolatban.
2. **A magyar kultúra – az egyedi sajátosságaival is – része az európai kultúrának**
3. **Hogyan gondolkodik az ember?**
   Míg az „örök igazságokat kereső” filozófia legfontosabb jellemzői felismerhetők a magyaroknál, addig az ún. posztmodern filozófia jelentősen eltér a magyar gondolkodástól.
4. **Szimbólumok használata a képszerű megjelenítés elősegítése érdekében**
   A magyar rovás szorosan kötődik a magyar nyelvhez.
   Az egyiptomiak gondolkodása és írása sokat segíthet a magyar nyelv megismerésében.
   Mely szimbólumok, illetve fogalmak hozhatók kapcsolatba az ún. örök igazságokkal?
5. **Elméleti háttér a kapcsolatok leírásához**
6. **Erős vár a mi nyelvünk**, azaz a mai magyar nyelvből igen hasznos következtetéseket lehet levonni a magyarság eredetére. Összefoglaló értékelés.

I. A kereszténység kapcsolata az ókori filozófiával

A magyarok ős-keresztény vallásának sokan a manicheizmust tartják. „Mani[519] szerint kezdetben *két ős-elv* volt: a Fény és a Sötétség.[520]… *Nincs isten, aki a bűnöket megbocsáthatná, vagy azoktól megváltást nyújthatna, ... nem Isten váltja (vagy váltotta) meg az embert, hanem az ember váltja meg az isteni világot. A megváltási folyamat (a reinkarnációs sorozat) addig tart, amíg minden emberi lélek el nem éri a tökéletesség fokát, és vissza nem tér a Fény Birodalmába*.”[521]

A manicheizmus Anatóliától egészen az Altáj hegységig letelepültek[522] hitvilágára épült. Manit Jézus-követőnek tartják, aki igyekezett összeegyeztetni korának fő vallásait. „*Készen találta mindazokat a könyveket, amelyeket később a saját neve alatt tett közzé*”.[523] A könyveit – a töredékek alapján – főleg szír nyelven írta, ami arámi dialektus. Írásaiban a méd magik[524] hagyománya felismerhető.

A Manicheus Egyháznak köszönhető „*Tamás apostol zsoltárai és cselekedetei*”-ből néhány részlet fennmaradása, továbbá a híradás arról, hogy *Tamás a IV. században járt Indiában*,[525] ami igazolja, hogy Jézus csak III. század végén születhetett,[526] ezért Mani próféta nem taníthatott a III. században,[527] azaz az ő életét is – Jézuséhoz hasonlóan – hátradatálták.

Hérodotosz nyomán a szkíta hitvilágról úgy tartják, nem lehet manicheus-i, azaz keresztény, mert a „*szkíták istenei a létezés előtti struktúrát*” személyesítették meg. *Vajon az őselemeket tekinthetjük isteneknek?* A hangok (mint ősfogalmak) segítségével az egyiptomi őselemek jelentésének értelmezése a nevükben lévő hangok alapján:

1. NUN az ős-víz; (≈az Ég szellemisége ≈ a levegő őselem)
   „N”: az égi segítség a fennmaradáshoz, „U”: új út
2. KUK a sötétség; (≈ az Ég „anyaga”[528] ≈ a föld őselem)
   „K”: a központi kezdet, a keretek kialakulása, „U”: új út
3. HUH a végtelenség; (≈ az átalakításra és terjedésre képes energia ≈ a tűz őselem)
   „H”: a hatalmas átalakító erő, „U”: új út
4. ÁMON a rejtettség. (≈ a teremtő erő, termékenység ≈ a víz őselem)
   „Á”: Átmeneti állandóság
   „M”: Megjelenés a másik világban (a megújhodás, újjászületés képessége)
   „O”: A dolgok lényegi otthona
   „N”: Az égi segítség a fennmaradáshoz

---

[519] Próféta, aki a Pártus Birodalom egyik legnagyobb városában Ktésztifonban született.
[520] Hiszen így kezdődik a Teremtéstörténet is!
[521] Hahn István: *Istenek és népek.* Minerva, Budapest. 1968
[522] A manicheizmus először a Pártus Birodalom volt országaiban terjedhetett el, de India felé is lettek hívei. Megjegyzendő, Mani írásainak többsége elveszett, mint ahogy ez gnosztikusnak minősített iratokra általában jellemző. Fordítások és a töredékek értelmezhetőségének hitelessége pedig mindig megkérdőjelezhető.
[523] Pap (1997) Gábor: *Angyali korona, szent csillag. Beszélgetések a magyar szent koronáról.* Jászsági Művésztelep, Tőtevény kiadás, Jászberény, 1997. p. 32.
[524] A magik olyan papok, tanácsadók voltak Médiában, akik az ősi szellemiséget átmentették a Perzsa Birodalomba, így ott is kiemelt tiszteletben részesültek.
[525] https://hu.wikipedia.org/wiki/Manicheizmus
[526] Szerintem 292. december 25-én
[527] Lásd a *Hogyan vágták el a magyarság eredetének ősidőkig visszamenő történetét?* c. írásomat e kötet 53. és 57. oldalán, valamint *Hol volt, hol nem volt a „Selyemút”* címűnek az 1153-1154. oldalán.
[528] KUK= az Ég "anyaga", azaz idézőjelben, mert a létezés előtt nem lehet még anyagról beszélni. Itt csak elvi központi keretről lehet szó, ahonnan kiindulhatott a kígyó, azaz anyagi világ teremtődésének folyamata.

A „tűz, víz, föld és levegő” ún. őselem struktúra már a nagyon ősi kultúrákban is megjelenik. Mivel a világnak a létezése előtti állapotát jellemzi, ezért nem szabad anyagi formára gondolni. NUN „alkotórészeiből” keletkezett a mindenség. Ő tehát az „Ég szellemisége”, amit az asztrológiában a levegő elem képvisel. „Az ős-víz tükrét sűrű sötétség borította, mert a fény szent forrása is NUN keblében pihent. A hatalmas NUN teremtette meg a napvilágot”. Másképpen fogalmazva a NUN↔KUK feszültségéből született meg a HUH ↔ ÁMON feszültsége, majd a négy őselem keveredése révén fellépő „feszültség” szülte meg ÁMON-RÉ-t, a teremtő napistent, aki önmagában bírja a hatalmas átalakításra képes energiát és a rejtettséget, sőt a fény és sötétség előállítását is. Azaz csak a RÉ gyök révén jelenti ÁMON a Napistent. Önmagában csupán a „rejtettséget” jelentheti, aminek a tartalma a vízelemmel rokon. ÁMON jelképe a kígyó, ami annak a rejtélyes folyamatnak a szimbóluma, amely képes időről-időre megújulni (kígyó levedli a bőrét), így biztosítva az élet fennmaradását.

ÁMON nevének eredeti formája , ahol az első jel az „I” hang, ami, mint ősfogalom „isteni mintaként” értelmezhető, úgy is hangzósítják, hogy „Imn”;[529] tehát a szó jelentése olyasmi, hogy „isteni mintája a másik világban való megjelenésnek (a megújhodás, újjászületés képességének) a fennmaradás érdekében”.[530] Tehát nem arról van szó, hogy régen csak mássalhangzókat írtak volna, hanem fogalmakat írtak, amelyek egykori kiejtése bár bizonytalan, de semmi esetre sem jelenti a betoldható magánhangzók szabad cserélgetését.

81. ábra. Az egyiptomi OGDOAD rendszerben minden őselemnek van egy ellentetje, és ezáltal már 8-an vannak, megtestesítve a hatalmas átalakító erő számával az analógiát. Más verziókban előfordulhat még GERH a hiány, vagy NIA a tagadás, mint őselem.

Csak a négy őselem együttműködéseként értelmezhető az Atyaisten,[531] mint ősforrás. (A magyar nyelvben az ősforrás szimbóluma a TYÚK, nincsen másik „TY”-vel kezdődő szó, ahol az UK az új kezdetre utal.) *Istenként az őselemek feszültségéből születő égi erő megszemélyesített*

[529] Feltehetően Imn miatt neveztette az angyal Jézust "Imánu-Él"-nek, hogy ezzel a névvel is kiemeljék, hogy Isten fia. Emmanuel tehát Jézus Krisztus héber neve, jelentése „velünk az Isten”.
Az Immánuel egy olyan megszólítás, amely Isten szabadításának jeleként adatott (Ésa. 7:14).
Amikor Ésaiás Immánuelt említi, azzal Máté megállapítása szerint Jézus halandóságba történő megszületéséről prófétál (Mát. 1:18–25). A név utolsó napi szentírásban is feltűnik (2 Ne. 17:14; 18:8; T&Sz 128:22).
[530] Maatkara 2013. Felhasznált irodalom többek között Kákosy László, Ré fiai - Az ókori Egyiptom története és kultúrája (Gondolat 1979), amit én is olvastam. https://www.maatkara.extra.hu/01istenek/Amon.htm
[531] Atyaisten tehát nem teremtette az őselemeket, hanem ezek az ő jellemzői, és mivel a létezés előtti struktúráról van szó, csupán ideákra gondolhatunk, amelyek közötti elvi feszültség hozta létre az „ősrobbanást”.

alakját szokás említeni, ami elvileg többféle lehet az egyes kultúrákban. Az ÉG erőivel a fizika tudománya foglalkozik. Az Atyaisten, mint ősforrás az egész anyagi világot teremtő Isten, aki a négy őselemmel jellemezhető, azaz ő a kezdet és a vég, aki bírja a szellemiséget, a végtelen energiát, és a rejtettséget,[532] valamint a teremtő akarata meghatározza a folyamatok kezdetét. E jellemzőknek érvényesülnie kell a világunk működését leíró égi modellben is, így lettek építőkövei az asztrológiának, és elvárhatóan építőkövei a hangok rendszerének is.

Az európai asztrológia rendszerében a négy őselemből nem csak „istenek születnek", hanem ezek az istenek a körülöttünk lévő mindenség egy-egy szegmensét uralják. Platón Akadémiájának vezetője, Knidoszi Eudoxosz[533] – akihez az európai asztrológiai rendszer alapelvének a kidolgozását kötik – szerette volna elérni, hogy a szkíta mágusok tanításait a legnemesebb és leghasznosabb filozófiai iskolának ismerjék el.[534] Valószínűsíthető tehát, hogy az asztrológia gyökere a szkíták bölcsességéből eredeztethető.

Az ún. ógörög tulajdonképpen a szkíták kultúrája lehetett, ami csak a hellenizmus révén lett görög, ezáltal nem ördögtől való az ókori görög filozófusok megállapításait a tekintetben vizsgálni, hogy az ún. örök igazságok rendszere hogyan tükröződhetett vissza egy ősnyelvben.

Athénban egymás mellett létezett a szkíta eredetű ion és a germán eredetű dór kultúra.[535] Platón Akadémiájának tudósai pedig éppen azon dolgozhattak, hogy az egyszerűbben gondolkodó emberek számára is közérthetőbbé tegyék a szkíta tanításokat, amelyek végül is ennek köszönhetik a fennmaradásukat; annak ellenére, hogy később az új zsidókereszténység számára üldözendő eretnek tanokká váltak.

- Empedoklész (i. e. V. század) nevéhez kötik például, hogy a dolgok az őselemek keveredéséből születnek meg.
- Anaxagorasztól ered, hogy az anyagot (vagy ha úgy tetszik, az ősrobbanást) a szellem hozta létre, azaz „*Isten bölcsessége"* alkotta meg a téridő rendszert, és annak tágulási folyamatát. A világot mozgató egyetlen *intellektuális erő* a NÚSZ, a Lét leglényegesebb eleme, *ami mindent kormányoz, aminek lelke van.* A núsz (a szellemiség) irányítja a körforgást, aminek segítségével a világ kialakul. Miután a mindenség mozgásba jön, a szellemiség háttérbe vonul, és átadja a helyét a mechanikus működésnek. Látszólag az anyagjellegű folyamatok előtérbe kerülnek, azonban a háttérben a szellemiség irányításával a fejlesztés tovább folytatódik, de már nincsen szükség az Atya közvetlen beavatkozására.
- Anaximandrosz (i. e. VI. sz., Thalész tanítványa,) írja le a természet ciklikus jellegét. Filozófiájában a ciklus nem csupán egy rendező elv, hanem az örök visszatérés jelképe is. Vagyis amikből a dolgok keletkeznek, azokban történik a pusztulásuk is (Uroborosz kígyó), aminek oka a tökéletlenségük. *A kezdet és a vég összekapcsolása feltétele annak, hogy az egység fogalma értelmezhető legyen.*

[532] Teológiai viták eredményeként a kereszténységben 3 őselem van, az Atya, a Fiú és a Szentlélek, ahol NUN↔KUK feszültsége feltehetően a Szentlélek, a HUH ↔ ÁMON feszültsége a Fiú, és ezek azonosak az egylényegű Atyával.

[533] Platón tanítványa: i. e. 367 és 364 között ő helyettesített az iskola élén, bár később élt egy hasonló nevű fölrajztudós is, de inkább az valószínű, a személyét megkettőzték. Bár úgy tartják, hogy a munkái elvesztek, azonban valójában az általa kidolgozott asztrológiai rendszer alapjai máig érvényesek.

[534] Ezen ismeret fényében érdemes értelmezni az ún. Athéni iskolák bezárását a római kereszténység terjedésével egyidejűleg.

[535] V. ö. a *Hogyan vágták el a magyarság eredetének ősidőkig visszamenő történetét* c. írásom 41. ábrájával a Parthenón oszlopairól e kötet 77. oldalán, ahol Athén építészete bizonyítja, hogy a keleti és nyugati kultúra itt a kezdetektől ötvöződött.

- Platón az örök igazságok rendszerének feltárásával foglalkozott. A filozófiájában az „érdem”, mint őselem szintén megjelenik, tehát nála az erkölcs is örökérvényű kategória.
- Püthagorasz zsenialitásának köszönhető annak felismerése, hogy az egység fogalmából következnek a számok, és *a világ rendje matematikai modellként* értelmezhető.

Mani dualizmusa is a világunk anyagi megjelenésének azt a lényegét ragadja meg, – ami nem állhatott messze a szkíták gondolkodásától – hogy az élet értelme a szellemi fejlődés. Platón is úgy nyilatkozott, hogy ő és Püthagorasz a legnemesebb tanaikat a szkítáktól vették át.[536]

A Magyarok Megszentelt Koronájának Szent András ikonján határozottan felismerhető a pártus kéztartás, ennek okán kulturális értelemben feltétlenül vizsgálatra érdemes a pártus vonal a magyarság eredetében. Az első keresztény állam Arménia, amely Jézus idejében még a Pártus Birodalomnak a része, majd betagozódott a Hun Birodalomba. *A kereszténység első terjesztőiként tehát Jézus apostolai után éppen a hunok jöhetnek számításba*; amit megerősít, hogy Szent András és Szent Fülöp, mint szkíta-térítő apostolok ismertek. Az első mártírok Kis-Ázsiai eredetű hittérítők,[537] ahogy az apostolok is – a gyökerüket tekintve – inkább pártusok, mint rómaiak. Értelemszerűen az utódaik is inkább a Hun Birodalomban térítettek.

Szent András kéztartásában (ami úgy értelmezhető: „Eddig, és ne tovább; azaz ne akarj többet tudni, inkább higgyél!”) az ámoni rejtettségre utalás köszön vissza.

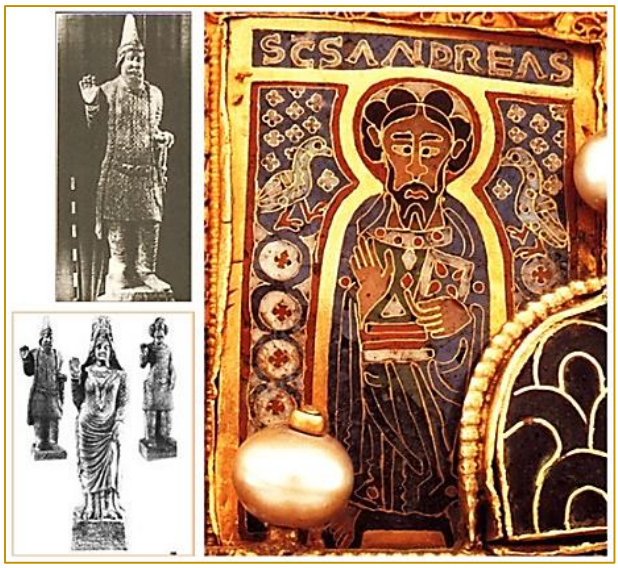

82. ábra. Pártus kéztartás Magyarország Megszentelt Koronáján.

A keresztények gondolkodása – miszerint Isten fogalma[538] a végtelen jóság ideája – nagyon távol áll a római birodalmat építő szemlélettől, és inkább az ógörög filozófiával harmonizál, ami

[536] Grandpierre K. Endre - Grandpierre Attila: Királyi mágusok ősnépe: a magyar https://lendvaykati.gportal.hu/gindex.php?pg=33583298
Ezen ismeret fényében érdemes értelmezni az ún. Athéni iskolák bezárását a római kereszténység terjedésével egyidejűleg, ami könnyen lehet, hogy nem 529-ben volt, hanem később, valamikor csak a IX-X. század után lehetett, amikor Bizánc megerősödött az északról érkező vikingekkel.
[537] Nagyné Dr. Hudák Krisztina doktori disszertáció 42. old. http://doktori.btk.elte.hu/hist/nagynehudakkriszti na/diss.pdf
[538] Istent úgy is szokás értelmezni, hogy voltaképpen minden egy, és ekkor értelmét veszti a világ felépítését leíró hierarchikus rendszer ugyanúgy, mint a világ működését jellemző mellérendelési viszonyok leírása.

bizonyára a szkíták kultúrájának átvétele. A bibliakutatók sem Itáliába utaztak, hanem Egyiptomba és Szíriába, ahol ógörög, ill. ószír (azaz arámi) nyelven írt dokumentumokra lelhettek, azaz e területek egykor részei voltak a Pártus Birodalomnak.

A Római Birodalom[539] területén állítólag elterjedt korai kereszténységet szokás ariánus-féle kereszténységnek is nevezni. A jézusi tanítás összeolvasztva az ősi méd-pártus hitvilággal, valóban elterjedt Nyugat-Európában is. Jézus azonban nem alapított új vallást, a követői Arius és Mani tették azt, amikor összegyúrták a korabeli egyéb vallási, illetve filozófiai irányzatokkal mindazt, amit az apostolok terjesztettek „széles e világban". Azonban mindkét Jézus követőnek a születését hátradatálták, és a tanaikat – a Vulgata megjelenése után – eretnekségnek nyilvánították.

A Vulgata (a latin nyelvű Biblia) keletkezését bár az V. századra teszik, azonban a római katolikus egyház csak az 1546. évi tridenti zsinaton hozott határozattal emelte a hivatalos Bibliaszöveggé. *Ezek után vajon mikor osztályozhatták a keresztény iratokat aszerint, hogy melyik kerüljön tiltó listára?* A gnosztikus tanok üldözése a XVI. században bizonyíthatóan erőteljes, mivel Giordano Bruno-t a saját szerzetes társai ekkor végeztetik ki.

Giordano Bruno szerint „*az égbolt az istenek dicsőségéről mesél*", mivel az égen az erők torzítások nélkül megjelennek. Úgy vélte, az ember feladata a felemelkedés, és hogy minél tisztábban valósítsa meg azt az életet, amire a születésének a helyén és idején az égi erők konstellációi „felkérik". „*A teljes világegyetem minden rejtélyével együtt bennünk van, de csak egy meghatározott szintjét érzékeljük, mert a tudatunk korlátos, és csak kis számú valósággal hoz kapcsolatba bennünket*".[540] Ahogy az égi erők közötti konstellációk változnak, a világegyetem mindig egy új arculatát mutatja. Azaz a kimondhatatlan Teljességnek mindig egy új képe jelenik meg, amivel analógiában folyamatosan változó viszonylatban aktualizálódnak a bennünk lévő erők is.

A téridő viszonyok között a Teljességet mi emberek tehát nem tudjuk megtapasztalni, azonban kilépve abból, lehetnek ún. „istenélményeink". Biztos hittel felismerhetünk valamit a Kimondhatatlan igazság Teljességéből. Bizonyára ez jellemezhette a táltosokat.

Manapság a kereszténységet az ún. kinyilatkoztatott igazságokkal azonosítják, ugyanakkor a hasonló természetű asztrológiai igazságokat a római keresztények megkérdőjelezik. Az asztrológia hibájának róják fel annak geocentrikus voltát. Pedig a magyar hagyomány szerint a világ közepe ott van, ahol éppen állunk! Ezzel harmóniában, a felállított asztrológiai képletek is a téridőben éppen arra a pontra vonatkoznak, ahol az esemény zajlik.

A mai tudományosság módszere leragad az ok-okozat láncolatoknál, pedig ezek könnyebben vezetnek eltorzult következtetésekre, mint az önhasonuláson alapuló – *a lényeg megfogására koncentráló* – ezoterikus rendszerek. Visszaélésre pedig mind a két módszer alkalmazása esetében bőven van lehetőség. A tudományosság fő kritériuma manapság a megtapasztalhatóság, ami attól kétséges, hogy a világegyetemnek csak egy meghatározott szintjét és szeletét képes az ember a téridőben érzékelni. *Vajon képes-e minden ember szellemi szinten kilépni a téridőből? Képesek lehetünk-e arra, hogy a Kimondhatatlan Teljesség működéséről információt szerezzünk közvetlen megtapasztalás nélkül?*[541]

Az emberi kultúrák gyökere az ezoterikus jellegű megtapasztaláson alapszik. Aki például nincsen tisztában azzal, hogy a hagyomány az egyes számokban milyen jelentéstartalmat tisztel, az nem tudja megérteni még népmeséket sem. *A számok által hordozott minőségi tartalmak egyetemesek, gyökere nagyon mélyre nyúlik vissza.*

---

[539] *Létezett-e egyáltalán a Római Birodalom, vagy a Hun Birodalomban terjedt Jézus tanítása?*

[540] Darai Lajos: Hősök (héroszok) és népalkotó emberek. *Acta Hustporica Hungarica Turiviensia* 35/1 (2020). 450. https://epa.oszk.hu/01400/01445/00060/pdf/EPA01445_acta_hungarica_2020_01_444-500.pdf.

[541] Lásd a *Hol volt, hol nem volt a „Selyemút"* c. tanulmányom 11. ábráját e kötet 1101. oldalán,

Bőven akad példa az ezoterikus úton szerzett ismeretek utólagos bizonyíthatóságára:

- A kínaiak „nyolcadik könyve” tartalmazta az ún. „fan cseng” szabályt, amely az együtthatók determinánsával határozza meg a többismeretlenes lineáris egyenlet gyökeit, amit közel egy évezreddel korábban már alkalmaztak, mint tudták, miért igaz e szabály.
- Vagy csak a teleszkópok fejlődésével nyert bizonyítást a dogonok néphagyomány által őrzött ismerete a Szíriuszról.

Vajon, milyen jogon zárja ki a mai ún. tudományos világ a kultúrák ezoterikus gyökerét, milyen alapon vonja kétségbe azok igazságtartalmát?

Ahol az uralkodáshoz a jogalapot „a megszerzett zsákmány” adja, ott nyilván a hatalom másképpen vélekedik az igazságról, mint ahol közösségek szerveződnek a problémák megoldására, tapasztalataik áthagyományozására. Amikor a lélek működésének is jut szerep, akkor a közösség a bölcsessége révén hozza meg a döntéseit. A szabad emberi lélek érzi az igazságot, még ha azt látványosan bizonyítani nem is tudja mindig. A vagyonszerzésre koncentráló hatalom azonban gúzsbaköti a lelket, mikor diktatórikusan dönt arról, mit nevezhetünk tudományosan elfogadható igazságnak.

A nyugati világban a cél a hatalom kiterjesztése, és ezáltal a képviselői üldöznek minden olyan eszmerendszert, ami nem állítható a hatalom szolgálatába. A mai elitisták is – az eszközökben nem válogatva – a hatalom érdekével nem harmonizáló minden nézetet szét akarnak rombolni, még az erkölcs örökérvényességét is. Amikor azonban már minden csak viszonylagos, és még a természet örök igazságú rendje is egy lebontandó korláttá válik, akkor *felborul harmonikus egyensúly a világ felépítésének hierarchikus és a világ működésének ciklikus jellege közötti.* A természet rendjét fenntartó egységek szétesnek, és egy bomlási, rothadási folyamat indul el.

A magyar nyelv kutatása szempontjából is a tudományos elithez tartoznak azok, akik a délibábos nyelvcsalád-elméletükkel korrigálják a több évezredes „tapasztalatgyűjtést”, miszerint a magyar nyelv gyökei őrzik tartalmukat, jelentésük időben nem változik. Ebből a szemszögből teljesen értelmetlen a magyar nyelv esetében ún. hangváltási szabályokról beszélni.

A különbségeket elnyomó szabályok felállítása helyett éppen az eltérések elemzése segítheti nyelvünk archaikus jellegének megismerését. Például míg az állókereszt felosztja a teret (ld. D hang rovásjele), addig a ferdekereszt annak középpontjára fókuszál (ld. a B hang rovásjele). Ugyanakkor nem elfeledve– ahogyan a Szent Koronán az orvosok is mutatják – hogy az eltérések elemzése ill. a különbségek boncolgatása mellett a szükség van olyan átfogó értelmezésekre, ahol elvont csoportok is kaphatnak nevet. Tehát nem avval van a gond, amikor több törzs/nép, mint közösség pártus, szkíta, hun vagy magyar néven kerül említésre, hanem azzal amikor az átnevezés célja a különbségek elnyomása révén, a fogalom lényegének átcsúsztatása az eredeti nevétől idegen tartalomra. Például, *ha a szkíta őstudást jelent, akkor hogyan értelmezhető a pre-szkíta kultúra?* Vagy mikor a feltehetően hunok által terjesztett ókeresztény vallásból lesz a fiktív gótok kereszténysége, míg a hunokból gyártanak vad kegyetlen népet…stb.

II. A magyar kultúra – az egyedi sajátosságaival is – része az európai kultúrának

Annak érdekében, hogy megértsük az I. évezredben elterjedt hitbéli gondolkodást, érdemes megismerkedni azokkal a forrásokkal is, amelyek döntő hatással lehettek a nyelvek, írásjelek formálódására.

Mivel a magyar nyelv gyökeinek jelentése évszázadok alatt alig változott, ezért e „tartalmat megőrző" sajátosságának igaznak kell lennie a korai nyelvi emlékeket megelőző korokra is. Vannak elméletek miszerint[542] a legtöbb ősnyelvi etimont a magyar nyelv tartalmazza, ahol etimon alatt a nyelvészek a természeti hangok utánzását értik, bár talán szerencsésebb lenne a hangok univerzálisan értelmezhető jelentéséről beszélni.

A fenti kutatási eredmény ellenére a „nyelvtudomány" képviselői a magyar szavak eredetét mindenáron a másoktól való átvételként akarják definiálni. *Azonban miért oly elképzelhetetlen, hogy az ősnyelv elemeiből építkezvén maradtak fenn olyan gyökök a magyarban, amelyek felismerhetők a latin- ill. görög nyelvben is.* A magyar nyelv időtálló tökéletességének éppen az lehet a magyarázata, hogy az elemeinek tartalma olyan az örök igazságokkal állnak analógiában, amelyekkel a Platón Akadémiájának kutatói is foglalkoztak. Bár az ilyen iskolákat – feltehetően az eretnek tanok üldözése okán – bezárták, azonban az örök igazságokra való tanításuk a jelképek használata révén áthagyományozódott az utókorra.

Az örök igazságok fogalomrendszerét visszatükröző tárgyi emlékek közül kiemelten említendő a Magyarország Megszentelt Koronájának szimbólumrendszere, valamint az egyiptomi hieroglifák segítségével írt szövegek. A tartalom és forma harmóniájának követelménye révén – a magyar rovások jelentésének feltárása céljából – igen hasznosak az ősi fogalmak képi ábrázolásai, amelyek felismerhetők nem csak a műkincseken, hanem az asztrológiai szimbólumokban vagy a Tarot Nagy Arkánum lapjain is.[543] Szepes Mária szerint a tarot kártya lapjai képi megjelenítése a héber betűk jelentésének.[544]

Lippai Bertalan írása[545] arról szól, hogyan hatott a rovás a magyar nyelv kialakulására. Az írásformák valóban visszahatnak a nyelvre, sőt a gondolkodásunkra is. Ezért is indokolt – a magyar nyelv ősi jellegzetességeinek feltárása céljából – a régi különböző írásformák tanulmányozása. Azonban ne felejtsük el, *először a gondolatok tartalma került megformázására*. A rovás elolvasásának hatása csak, mint visszahatás értelmezhető. Gyakran – félreértve az eredeti tartalmat – egy-egy jelet torzultan is értelmezhettek, ami aztán megőrződhetett akár nyelvi elemként is. Például a „K" hang rovásjelét –ami a központi kezdetre utalva az ellentétet (azaz a KÉT, KETTŐ megjelenését), a dualitást hordozza, mint keret–, a ◊ jelet 4-esként is értelmezhették egyben, és így születhettek meg más nyelvekben a „quattro, quatre, cuatro, quatro" szavak.

Amennyiben bizonyítható, a magyar nyelv elemeinek tartalma analógiában áll egy ókori filozófiai rendszerrel, akkor már nem állja meg a helyét, hogy a magyar egy viszonylag fiatal nyelv, és a szavait más népektől vette át. A magyar néplélek tudja, a létezésének szakrális okai vannak. A magyar kultúra, ami része az európai kultúrának, bár nem vizsgálható elszigetelten, mégis olyan

[542] A Sorbonne egyetem nyelvészeinek a nyelvek ősiségének vizsgálata kapcsán megállapították, hogy mely nyelv őrzött meg legtöbbet az ős-etimonokból: a mai angol nyelv 4 % etimont, a latin 5 %, a héber 5 %, a csendes-óciáni nyelvek 7 %, az indiai mundakhol 9 %, a tibeti szanszkrit 12 %, az ős-török, türkmén 26 %, a magyar 68%.
[543] A 78 lapból álló tarot kártyában *22 fő lap* van, és ezeket nagy arkánumoknak hívjuk. Az arkánum szó jelentése: titok, titkos szer, és e 22 lap minden kérdésedre választ tud adni, és legtöbb tarot értelmezés e 22 lapot használja.
[544] Wictor Charon, Szepes Mária: *Académia occulta.* Arkánum Szellemi Iskola, Budapest, 1994.
[545] Rovásírás hatása a nyelvre
https://epa.oszk.hu/01400/01445/00060/pdf/EPA01445_acta_hungarica_2020_01_323-439.pdf

egyedi sajátosságokkal rendelkezik, ami a magyar gondolkozást felemeli, a materiális szintre lesüllyedt ideológiák fölé.

III. Hogyan gondolkodik az ember?

a. Platón (i. e. V-IV. sz) filozófiája

Platón az idea-tanával a valóság tudatot igyekszik megmenteni a szofistákkal szemben, akik gátlástalanul képesek bármit és annak ellenkezőjét is védelmezni. Platón számára a valóság maga a modell; azaz bármi csak akkor tekinthető valódinak, ha az egy modell megjelenése a világban. A valódi tudás tehát nála az örök igazságok létezésén alapuló modell, azaz az isteni minta felismerésén alapszik.

Idea az olyan ősfogalom, ami részt vesz a dolgok felépítésében. Az ideák világa valamiféle belső elvi „magtár", ahol a magokból modellek építhetők. Az ideák világán kívül érzékelhető dolgok „felöltözöttek", így lesznek észlelhetők a világ számára. A szellemiség (a modellek összessége) magasabb rendű, mint az az anyagi világ, ahol mindig minden folyamatos változásban van. Platón ily módon az égi szférába emelte a valóságot, szemben Arisztotelésszel, akinek a valóság az, ami kézzel fogható, érzékelhető. *Vajon mi a dolgok lényege? Az, ami látható, érzékelhető, vagy az e mögötti létező?* Más szavakkal: *Van-e önálló léte az egyetemes igazságoknak, vagy a dolgok lényege csak a közvetlen tapasztalás révén kap értelmet?* Mivel a matematika (örök igazságokon alapuló modellek összessége) önállóan létezik, Platón filozófiája vonzóbb a számomra.

Platón szerint az új ismeretek megszerzése érdekében a tudatnak szüksége van egy olyan viszonyítási pontra, amihez rendezetten képes értelmezni a folyamatosan változó világból érkező az új tapasztalatokat.

A viszonyításhoz alkalmas állandóságok összessége alkotja az ideák világát. Az ideák világa egy olyan felső szint, aminek elfogadásához szükség van belátásra, azaz hitre. Erre is utalhat az ún. pártus kéztartás.

Míg a matematikai igazságok esetében a megértés szükséges a befogadáshoz, addig a természettudományok esetében elégséges a meggyőző tapasztalás. Az ismeretszerzés legalacsonyabb szintje a hipotézisek felállítása, amikor a dolgok lényegét –a látott kép/képzet alapján– csak sejtjük. E szintek mindig egyidőben működnek, és ezáltal a megismert világ folyamatosan tágul; azonban *az ideák világa marad mindig a központi mag*.

A szellemi fejlődés trendje egy olyan csigavonal, aminek a szélén van a találkozás az ismeretlen világgal, és a múlt ciklusaiban felismert analógiák révén következtethetünk a központi magra, azaz az ideára. A matematikai igazságokat leíró elemek (a számok) is értelemszerűen az ideák világához tartoznak, ahogy a hangok is, amivel el tudjuk mondani a felismert igazságokat.

Mivel a jó és a rossz csak valaminek a függvényében értelmezhető, ezáltal csak Isten ismerheti az igazságot. A dolgok lényegét illetően így megfigyelhető valamiféle mellérendelés. Csak akkor lenne igaz, hogy az ember mindent tetszőlegesen alakíthat, ha a legfőbb rendezőelvet képes lenne elbirtokolni Istentől. Mivel azonban a természet törvényei örökérvényűek, szükségszerű parancsai tökéletesen működnek, az ember nem alakíthatja azt tetszőlegesen. Ugyanakkor a jogi törvénykezés már kultúrafüggő[546] és tökéletlen. A természet törvényei mindig felülírják az ember alkotta jogi törvénykezést. Új ismerethez azonban nem csak ok-okozati láncon keresztül juthatunk, hanem intuíció révén is.

A lét nem keletkezhet és nem múlhat el, mivel lényege a folyamatos körforgás. A test olyan, mint egy ruha, amit a lélek felvesz, és amikor az elrongyolódik leveti. Dualizmus: A test és a lélek

[546] Mivel egy népet a kultúrája határozza meg, az olyan törvényi előírások számonkérése, amelyek nem része az adott nép kultúrájának, egyenlő az adott nép felszámolására való törekvéssel.

(az érzékelhető dolog és az ideája) közötti ellentmondás. Az anyag alacsonyabb rendű, mint a szellem. Az ég felé fordulva az igazság felismerése könnyebb, és többet csalódik az, aki az érzéki tapasztalásain túl nem képes a befogadásra.

b. Arisztotelész (i. e. IV. sz.) filozófiájának egyes részletei[547]

Arisztotelész a filozófia feladatát Platón bírálatában látja és hangsúlyozza, a filozófiát önmagért kell művelni. Így lett a filozófia a gondolkodás tudománya.

- Figyelmet szentel a fogalmak neveire, a fogalmak által alkotott rendszerekre, illetve a gondolkodás során alkalmazott módszertanokra.
- Különbséget tesz a bizonyítás és az érvelés között.
- Megállapít olyan előfeltételeket, amiket elég definiálni. Az axiómák elfogadása hitbéli kérdés, ami aztán lekorlátozza a megszerezhető ismeretek terét.
- Valaminek a definíciója nem állít semmit az adott dolog létezéséről.
- Míg Platónnál a dolgok lényege elvont létező, addig Arisztotelésznél ez már közvetlenül érzékelhető. Az érzékelés azonban csalóka, és jelentős mértékben függ az alkalmazott eszközöktől is. Már maga a fény is kettős természetű, szemcsés vagy fonalas, ami önmagában egy ellentmondás, mégis igaz.

Mivel *Platón a dolgok lényegi tartalmára fókuszált, Arisztotelész pedig arra formára, amin keresztül érzékeljük a dolgokat,* e két gondolkodó közösen hozta létre *a tartalom és forma dialektikus egységét.* Az írásjelek ill. az ókori szimbólumok formái még összhangban állnak azok tartalmával, ezáltal – a lényeg felismerésére koncentrálva –azok jelentése értelmezhető.

c. A magyarok gondolkodása

A magyarok gondolkodásában az egymás mellé rendelt szerepkörök egy olyan természetes rendszert képeznek, ahol a mérce a Platón-féle égi modell.

A magyar nyelvnek is az egyik legfontosabb jellemzője a mellérendelő szerkezet. A nyelv hangsúlyozással emeli ki a lényeges elemeket. A másik jellegzetesség a képszerűség[548]. A beszélő kis képekkel, az ún. gyökelemekkel szinte megfesti mondanivalóját. Mivel a gyökök több száz éve őrzik a jelentésüket, nincsen okunk feltételezni, hogy ez nem így lehetett az azt megelőző évszázadokban is. A magyar nyelv elemei egy magasabb elvontsági szinten értelmezhetők, más szavakkal: a gyökeink jelentésének van otthona, ami a benne lévő hangokból alkotott „égi modell". Helyes iránymutatást egy-egy gyök értelmezésében csak annak „égi modellje" nyújthat, ahol a modell építőkövei a gyököt felépítő hangok, mint ideák. Az egyes hangok jelentése, mint ősfogalom, az adott örök érvényű igazságon nyugszik.

A hangokat viszonylag tisztán ejtjük, és a gyökök logikáját követve írjuk le a szavakat. Teller Ede is úgy tartotta, hogy a tudományos sikereit a magyar anyanyelvének köszönheti, máskülönben „*csak középszintű középiskolai tanár*" lett volna. Szerinte nyelvünk használata egyben logikafejlesztő eszköz, mellyel Balázs Nándor fizikus is nagyon egyetértett. Ove Berglund, svéd orvos és műfordító a magyar nyelvet a logika csúcsteljesítményének tartja, talán mert az „*istenek nyelve*" is ez lehetett.

---

[547] Bor, Petersma (2010), felhasználásával.

[548] Amikor az utcán közlekedve az ember tájékozódik, akkor a körülötte lévő teret kis képekre osztja, és azt érzékeli, hol van olyan hangsúlyos elem, amivel foglalkoznia kell, majd ezt az elemet a fókuszba helyezve, szintén kb. 5-7 kisebb képre osztva elemez.
Ebben a technikában érzékelhető a képek mellérendelő szerepe. Akkor kerül egy részlet a fókuszba, ha az ott a megszokott rendtől olyan eltérés tapasztalható, aminek hatása van a döntésre. Az agyműködésnek e sajátosságát használják ki a „szemfényvesztők", amikor a hangsúlyt ráhelyezik egy nem lényeges elemre, és így a csalásuk rejtve maradhat

Már e nyilatkozatokból is érződik, a magyar nyelv égi modellként működik, és ezáltal lehetőségként kínálkozik arra, hogy a magyar rovás-jeleket, mint formákat, az örök igazságok jelképeként elemezzük.

IV. Jelképek használata a képszerű megjelenítés elősegítésére

Az ún. platóni örökigazságok szimbólumok formájában is fennmaradtak. Beazonosíthatóságukat az alábbi megállapítások segítik:

- Az „örökigazság” magában hordozza az időbeni végtelenséget.
- A természetben minden élő anyag lüktet, azaz két fázis figyelhető meg, egy aktív és egy passzív. [549]
- Intuíció: amikor az ember „sötét agyába behatol a fény”, megért valamit (ún. AHA élménye van). Ennek jelképe, ahogy évente egyszer a karnaki templom mélyén lévő II. Ramszesz fáraó szobra „megvilágosodik”, amikor a napsugár eljut odáig.

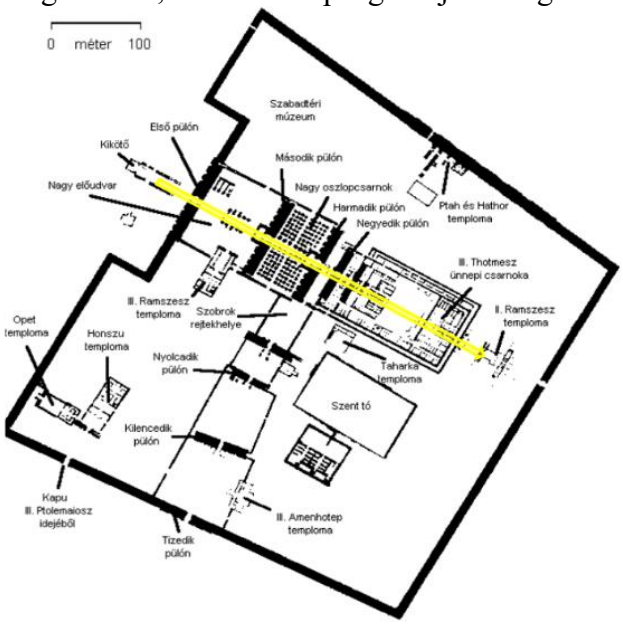

83. ábra. Ámon templomkörzete, Karnak-i templom alaprajza, ahol évente csak egyszer süt keresztül a Nap.

- Miután az ember megértett valamit, jönnek az új kérdések, és ismét a sötétben tapogatózik, bár ekkor már többnyire logikusan gondolkodik. Minél többet tudunk, annál több lesz a kérdés.
- Miközben a szellemi fejlődés csigatrendjének a külső kerülete nő, a ciklusokban lévő hasonlóságok megtapasztalhatók.
- Ezt a csodálatos rendet az ember nem hozhatta létre, mivel a léte (így gondolkozása is) eleme e rendszernek.
- Az örökigazságok olyan ismétlődések, amelyek felismerhetők a természeti folyamatokban, ezért mint ideák elvi szintre emelődnek.
- Ugyanazon ideának lehet többféle formai megjelenítése. A tartalom és forma dialektikus egyensúlya okán elvárható, hogy fel lehessen ismerni a különböző formák által kifejezett tartalmak között az esetlegesen létező logikai kapcsolatokat.
- Az ideák között felismert logikai kapcsolatok alapján „égi modell” értelmezhető.

[549] Az ember az aktív szakaszában (korlátozott lehetőséggel) hatással lehet sorsára.

Mivel az írásjelek lényege, hogy a használatukkal le tudjuk írni a világunk működését, ezért –elfogadva a fent felsoroltak igazságát– feltételezhető, létezik olyan jelképrendszer, aminek elemei *a magyar nyelvi rögzítés „égi modelljének" az építőkövei.* Éppen ilyen lehet a 34 elemű rovásrendszer is.

a. A KÖR, mint a szellemiség szimbóluma, az egység teljességét jelenti

A téridő fogalma azt takarja, hogy a tér és az idő csak egymás függvényeként értelmezhető. Mivel a végtelen idő fogalma magában rejti a ciklikusságot, hasonlóan definiálhatjuk a végtelen teret is. A hagyomány a teljességet egy körrel ábrázolja, a végtelenséget pedig egy fektetett nyolccassal, azaz összeragasztott két körrel.

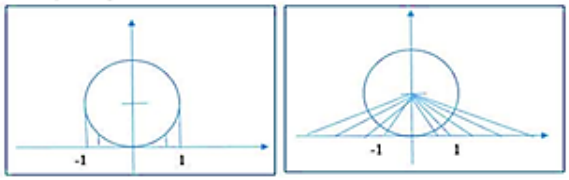

7. ábra. A „VÉGTELEN TELJESSÉG" véges ideákba vetíthető.

A végtelenséget (illetve a teljességet) szimbolizáló folytonos körívek vetítéssel véges ideákba transzformálhatók. Az egységsugarú körív minden egyes pontja levetíthető a (-1;1) szakaszra vagy középpontosan kivetíthető az egész számegyenesre. Következésképpen minden olyan rovásjel –amiben felismerhető a körív– feltételezhetően egy olyan örökigazság tartalmát hordozza, ami kapcsolatos a Teljességgel, a végtelenséggel, az éggel, illetve a szellemiséggel. Az „N" hang jele: 𐳍 olyasmi tartalmat hordozhat, mint „*Égi segítség a fennmaradáshoz*". Ezt a tartalmat sugallja a „nő, nevel, név, nemzet, nép…stb." szavak elején lévő hangsúly.

A folytonos körív és a számegyenes pontjainak megfeleltetése révén *a fonalas jelleg „szemcséssé"* válik. Ez jellemzi az „anyag jellegű" világunkat.

Vannak olyan rovásjeleink, ahol a körívhez két kis vonal csatlakozik:

- Az „E" hang jele: 𐳃, ahol a két kis vonal a körív közepe felé tart, mintegy egységbe rendezi a különálló dolgokat, ily módon megteremtvén az „elődöt". Az „E" hang jelentése semleges, nincs önálló tartalma, csupán a mellette álló hangok jelentését olvasztja össze egyetlen gyökbe. Ezért sokáig nem írták le.
- Az „É" hang jele: 𐳄, ahol a két kis vonal a körívtől széttart jelezvén: a tudat számára az ész, az értelem, az érzékelés csak egy rész-információt közöl. A teljességet megbontja, a végtelent szakaszolja, azonban egyben tágító hatása is van.
- Az „Ö" hang jele: 𐳃· vagy 𐳇, ahol a két kis vonal – utalva az anyag duális jellegére – a körívnek szinte szarvacskái. Ilyenkor az „E" hang –elveszítvén a semlegességét– a segítségével létrehozott gyök anyagi jelleget hangsúlyozza. Az »ős« szó is az anyagi jellegű leszármazásra utal, ahogy a bőr, az öröm, ösztön, a sörte, …stb. szavakban is az anyagnak a természete válik hangsúlyossá.

Az ember – a részletek megértése érdekében–a végtelen folyamatokat oly módon szakaszolja, hogy először elvi szinten meghatároz egy egységet, majd ennek az egységben felismerhető ciklusokon belül meghatározza azokat a fázisokat, amelyekkel a ciklusok működése általánosságban (azaz elvi szinten) leírható. Például a vérkeringésnek is elég egyetlen ciklusát leírni, és abból megismerhető a szinte végtelenül ismétlődő teljes folyamat.

Az egységet meghatározó ciklus jelképe a kör, függetlenül attól milyen mélységben kerül az a továbbiakban elemzésre. A kör –a számjegyek közül– a nullának a jele. A nulla nem a semmi jele, hiszen igen jelentős hatással van a helyiértékre. *Önmagában a kör azt a legfelső szintet*

jelöli, amihez lehet viszonyítani, illetve akár magát az egész világot, vagy azokat az égi erőket, amire nincsen ráhatása a tudatnak.

- Az asztrológiában a teremtő akarat (a szellemiség) jelképe a körben a pont ⊙ a Nap jele. Ismert, mint egyiptomi hieroglifa is , amikor a teljességen belül megjelenik az anyag, ami kezdetben csak egy „porszemnyi", nincsen még gravitációja. Energiára van szüksége ahhoz, hogy összetapadva más porszemekkel elindulhasson a struktúrálódás folyamata felé. A „Teljességben" azonban oly hatalmas energia „rejtőzik", ami képes akár egy teljes fejlődési folyamatot beindítani.[550] Ha jól belegondolunk, e jelben a 4 őselem együttesen megkezdi a működését.
- A kör megfelezése lehet függőlegesen, mint a görög fi: Φ esetében, vagy vízszintesen, ahogy az egyiptomi hieroglifa [551] mutatja. Ha az egységet félbevágjuk, létrejön egy ellentétes pár (aktív és passzív, pozitív és negatív tartalommal… stb.), és a köztük létrejövő feszültség „mozgásba hoz", mivel az ellentétek mindig kiegyenlítődésre törekszenek. A nagy világban minden a poláris erők küzdőtere.
- A körben a kereszt lehet ferde (az „F" hang rovásában:) vagy álló (a földjelben:) . Míg a „B" rovásaként a ferde kereszt a belső lényegre koncentrál, addig az álló kereszt megosztja a teret, és egy részterületet határoz meg[552], (az egységet darabolja, ezért képzője a „D" hang a törtszámneveknek is). Míg a Teljesség felezése, azaz a megosztás gerjesztő feszültséget teremt, addig a figyelmet fókuszáló „F" –kapcsolatot létesítve az égiekkel– új reményt ad, akár mint a fénylő csillag az égen. Az égig érő fa, mint szimbólum az „F" hang jelentésének tükrében érthető meg igazán.
- A zöldellő füves rét is a reményt sugallja, azonban inkább csak háttérként. A szóvégi »Ű hang« lehúz, a latin betűből is érződik, hogy a fentről nyitott körívét uralja az anyagi jelleg dualitása. A székely-magyar rovásjele még szemléletesebb, ahol szinte érződik, hogy a teljességet lehúzza a mélybe, a „mindennapok robotjába".
- Az „LY" hang rovása is kapcsolatban van a teljességgel, és a »lyuk« szóról könnyű aszszociálni a feketelyukra, ami mindent elnyel a Tejútrendszer közepén. Így ez lett a 34 tagú ábécé utolsó betűje.
- Az „O" hang rovása is szorosan kapcsolódik a köríveket tartalmazó szimbólum családhoz. Ahol a dolgok „otthonra" lelnek, az már az elvi szint, az adott dolog ideája. Például a »ló« szóban otthonra lel az „L" hang jelentése, és az ilyen gyökök tartalmába belegondolva közelíthetünk az adott hangok jelentésének megismeréséhez. Jelen esetben a »ló« szóban felismerhető, hogy a mozgás, a változtatási kényszer jelenik meg, amit alátámaszt, hogy az „L" hang egyben igeképző. A lovak ismertek, mint a lélek gyógyítói is, a lovas temetkezések mögött pedig az állhatott, hogy a ló és lovasa lelke szinte összenőtt.

A fejlődést szimbolizáló ciklusok ókori szimbóluma a saját farkába harapó Uroborosz kígyó, leegyszerűsítve a kör. Minden ciklus meghatároz egy egységet, például az évszakok váltakozásának ciklusa az évet. A ciklikusság következménye, hogy a végtelen folyamatokban felismerhetők az ismétlődések, amik segíthetik az egyes fázisok kialakulását. Például az évszakok bár váltakoznak, azonban a múlt tapasztalatai alapján lehet tudni, hogy a tél után jön a tavasz, és lesz a jövőben ismét nyár majd ősz is.

[550] Itt felismerhető a négy őselem: Energia a tűzelem, rejtőzés a víz elem, teljesség a levegő elem, porszem a földelem.
[551] Jelentése: Kilenc isten egy bárkában, ENNEAD, kiejtve a hieroglifa pesdt, azaz pezsdít.
[552] A »D hang« gyakori helynévképző: Érd, Diósd, Dömsöd, Libád, Ózd, Arad, Várad… stb.

Az ok-okozati láncok valójában mindig ciklusokba szerveződnek; amelyeknek, ha csak egy-egy kisebb szakaszát vizsgáljuk, az lehet a tévképzetünk, hogy a folyamat lineáris. Ok-okozati lineáris láncokat csak az emberi agy képez, a valóságban a folyamatok sokkal összetettebbek. A felfelé ívelőnek tűnő fejlődési szakaszt, mivel egy ciklikusnak csak egy része, valójában mindig követi egy süllyedés, azaz lefelé ívelő szakasz. Hétköznapokban ilyenkor beszélünk katasztrófáról, csődről, válásról…stb. Vegyük észre, hogy ezek a negatív irányba ható erők mind az anyagi természet sajátjai. Amikor a felfelé ívelő fejlődésről beszélünk, akkor mindig feltételezünk valamiféle szellemi fejlődést is egyben. A hangok rendszerének összeállításában e hasznos tapasztalat igen sokat segített.

Úgy kell tehát a hangok, mint ősfogalmak jelentéseit ciklusba szervezni, hogy az egymásutáni láncszemekben érvényesüljön az aktív és passzív szerep lüktetése, továbbá a ciklus egyik fele az anyag felé lefelé tartson, míg a másik fele a szellemiség felé, azaz felfelé íveljen.

A mindennapi tevékenységünket egyrészt a múltbéli tapasztalatok befolyásolják, másrészt a jövő (azaz a cikluson belüli következő szakasz(ok)) irányítja. Azért vetünk el tavasszal gabonát, hogy nyáron betakarítsuk a termést. A gazdálkodás értelmében beszélhetünk ideális tavaszról, ideális nyárról, ideális őszről, ideális télről, amiket nevezhetünk az évszakok égi modelljének. Bár egy adott év időjárása sohasem ideális, mégis amikor képpé formáljuk a fogalmat, akkor az évi időjárásra vonatkozóan annak az ideális jellemzőit ragadjuk meg. Például a virágzó fa, zöld fa, gyümölcsöt hozó fa, és a levél nélküli gyakori jelképei az évszakoknak annak ellenére, hogy a cseresznye nyáron érik, vagy vannak örökzöld fák.

Bár az alkalmazott jelképek szinte sohasem tökéletesek, mégis értjük azt a lényegi mondanivalót az ideát, amit a jelkép közvetíteni akar[553]. Azért van ez így, mert ismerjük azt a ciklust, aminek a szakaszairól beszélünk. Ismerni kell tehát mindig az egész rendszert és annak működését, mert ennek hiányában az egyes szakaszokra alkalmazható képekből könnyen téves következtetéseket vonhatunk le.

Minden rendszer axiómákra épül. Az axiómák elfogadása hitbéli kérdés. Akkor tekinthetünk időtállónak egy rendszer működését, *ha az axiómái örök igazságokat takarnak*, azaz ideákra épülnek.

A materialisták –megtagadva az égi modelleket– amikor szabadon bűvészkednek a nyelv elemeivel és gyártanak hangváltási szabályokat, abban a tévhitben ringatják magukat, hogy most alkottak valami tudományosat.

b. A származtatás

Az azonos egységeket tudjuk megszámolni, tehát azokat, amelyek ugyanabból a „körből” származnak.

A magyar nyelvben az „SZ” megjelenik, a szám, szín, szőr, szár…stb. szavakban, ami szinte sugallja, hogy a származásukban van valami közös eredet. Ahogy a „szab” gyökben is ott van a részek összetartozása, ugyanúgy a szabadságot szerető magyar emberekben is benne van az egy közösséghez tartozás tudata. Aki elmegy szabadságra, az egy munkahelyi közösséghez tartozik, aki szabadon áll a focipályán, az egy sportklub játékosa.

A szimbólum is egy származtatott jelkép. Az egyiptomi hieroglifák is szimbólumok, és mint ősi írásjelek sokat tudnak segíteni rovásjelek tartalmának értelmezésében.

[553] A szemfényvesztők az egyenlőséget hirdetve az egyik ember jövedelmét hasonlítják a másikéhoz, miközben háttérbe szorítják azt a lényegi elemet, hogy a jövedelem mögött mekkora a szellemi teljesítmény, a felelősség vagy éppen van-e kockázatvállalás. A manipulátorok „fénybe helyeznek” olyan anyag-jellegű mutatókat, mint például a teljesített munkaóra, amivel kapcsolatosan nem lehet ideákban gondolkodni. Erős torzító hatása van annak, amikor nem az ideálishoz viszonyítunk, hanem a szubjektív elvárásokhoz.

A rovásjelekkel foglalkozók gyakran úgy gondolják, hogy az első jel az „SZ” hang rovása lehetett, mert ez a legegyszerűbb, egy függőleges vonal. Ugyanakkor az „SZ” hieroglifája jól tükrözi, hogy itt inkább a származtatással kapcsolatos fogalomról van szó. Ahogy a magból is először gyakran csak kis levelek bújnak ki, és később jelenik meg a növény szára, adódik, egyáltalán nem biztos, hogy helyes innen kiindulva építeni fel a rendszert.

A REND_SZER szó is azt sugallja, hogy a szerek inkább a gondolkozást, a tudat működését segítik. Az egyiptomi A21-es hieroglifa (kiejtve »szer«) nemesi származású embert jelent, azaz a »szert ülni« kifejezés valójában a nemes emberek tanácskozását jelenti. A szerszámok, a szertárak…stb. a tudat által rendezett rendszert feltételeznek.

Érdemes ismerkedni a hieroglifákkal, igen hasznos ötleteket adhatnak nem csak az egyes gyökök lényegi tartalmának a megismeréséhez, hanem ahhoz is, miért is állíthatjuk a magyar nyelvről, hogy benne az egyes hangok, mint a gyökök építőkövei, örökigazságot szólaltatnak meg.

c. Az egyiptomi kultúra eredete és jelentősége az ősfogalmak meghatározása tekintetében

Az ókori Egyiptom nem csak azért érdekes, mert a bibliakutatók is először odautaztak korai keresztény dokumentumok után kutatva, hanem azért is, mert az egyiptomi írások megfejtése sikeres, és ezáltal sokat meg lehet tudni belőlük az évezredekkel ezelőtt élő emberek életmódjáról, gondolkodásáról.

Például, míg a történelemtudósok sokáig azzal a feltételezéssel éltek, ahogy a piramisokat rabszolgákkal, kegyetlen körülmények között építtették, mára már a megfejtett írásokból kiderült, hogy szabad emberek az építkezéseken bérezés fejében dolgoztak, sőt a munka ütemezésénél figyelemmel a mezőgazdasági munkák holt időszakaira is.

Egyiptom népessége egykor fehér emberekből állt, és sokféle elmélet született arra vonatkozóan, honnan is érkezhettek. A modern technika eszközeivel felállított valós hipotézis, hogy az elhunytak elődjei a mai Szíria és Fekete-tenger közötti területről (azaz az egykori Urartu, illetve Hettiták földjéről), továbbá a Fekete-tenger keleti partvidékéről (azaz a Kaukázusból) érkezhettek. Tehát e területek és Egyiptom lakóssága közötti közös gyökér hipotézise okán is érdemes a nyelvek között rokon vonások után kutatni. Olyan régi már az elvállás, hogy a felismerhető hasonlóságok akár őselemként is a megfontolás tárgyát képezhetik.

Különösen hasznosak a csillagászati és matematikai témájú egyiptomi feljegyzések.

- A bolygókat AKHIMU-URDU-nak, vagyis „soha nem nyugvóknak” nevezték, az állócsillagokat pedig AKHIMU-SZOKU-nak. Itt a SZOKU tagban felsejlik a szokás szavunk első gyöke hasonló tartalommal.
- A csillagképeket KHA-BI_SZU-nak nevezték, ahol a SZU, az „égi királynő”, aki szabályoknak megfelelően született[554] a belső igaz lényegből (BI), aminek a külső megjelenési formája (KHA). Az ember akaratlanul is felfigyel a BI_KA, szarvasbika, csodaszarvas agancsai közötti csillagos ábrázolás magyar hagyomány esetleges eredetére. A SZU gyök helyes ejtése feltehetően SZÜ lehetett, mert az M23-as hieroglifa jelentése is a születéssel is kapcsolatos.

Tehát a csillagképeknek nem – valamiféle külső hasonlóságot feltételezve – a csillagok elhelyezkedése alapján adtak nevet, hanem éppen fordítva! Az ég bizonyos tartományairól felismerték, hogy milyen minőségi jellemzőket hordoznak, és ezt a belső tartalmat személyesítettek meg az

[554] Kiejtve helyesen lehet, hogy a végén Ü-vel, mivel az átírások nem használják az Ü hang jelét.

állatövi jegyek neveivel, amelyet aztán ráruháztak az adott tartományba eső csillagegyüttesre, amelynek a csillagjai a „szabályok szerint születtek”.

Az asztrológia tanítása szerint az Ég minden pontjában más hatások érvényesülnek, amit szimbólumok segítségével is érzékeltettek az egyiptomiak. Minden egyes fokra –a Földdel, mint központtal értelmezetten– megadtak egy szimbólumot[555]. Az egy foknyi sávba kb. 72 évig tartózkodnak az ún. lámpások. Az egyiptomiak így nevezték azokat az elsőrendű csillagokat, amelyeknek a haladását nyomon követték. Egy-egy jelentős csillagot, illetve bolygót követtek és nem a mai értelemben vett csillagképeket! Felismerték, a Föld, mint viszonyítási pont szükséges a csillagok járását leíró rendszer felállításához.

Mivel az Ég egyes területeinek jellemzőit könnyebb bizonyos rendszerbe foglalva ismertetni, ezért már az egyiptomiak is az eget 36-37 DEKASZ-ra osztották (a „D” hang őrzi, hogy eredeti felosztásról van szó). Egy-egy DEKASZ-ban lakik a DEKAN, aki irányítja a világegyetem azon „szakaszát”, amit az adott DEKASZ behatárol, ahogy a manapság dékánok irányítják az egyetem egyes szakterületeit. Könnyen lehet, hogy a hieroglifák helyes olvasata: DE_SZAK, vagy SZAKED.

A DEKA szó eredete, hogy 365 osztva 36-tal vagy 37-tel, az megközelítően egy 10-ed részt ad ki. Egy ekkora területet uralt egy dékán. A „dékán” egy olyan égi erő, amit ma égitesteknek nevezünk. Amikor egy „dékán” a saját lakásában jár, akkor az ereje fokozottabban érvényesül, és vannak lakások, ahol erejét elveszti vagy éppen annak a diszharmonikus oldalai mutatkoznak meg. Asztrológia ezt nevezi a bolygók uralkodási rendszerének az állatövi jegyekben (nem a csillagképekben!).

A DÉKÁSZ-ok közül az egyik legfontosabb csillaglakás volt SZOPTI, a boldog lelkek lakása (innen eredhet a szopás, szoptatás szavunk). SZOPTI-ban kelt fel ISIS csillaga a SZIRI_USZ, amely jelezte a Nílus áradását. Azaz valami újnak a kezdetét, amit a csecsemők szoptatása is jelez.[556] Érdekes, i.e. 1500 körül a Szíriusz a Rák jegyének azon a fokán állt, amit a naptár szerint ma kb. július 1-nek tekintünk; és valóban a Rák jegye a hagyomány szerint esős, áradásos időszakot hoz. A Tejút tengelye mindenkor a Rák és a Bak jegyeket köti össze, és mivel kb. 3500 évvel ezelőtt a Szíriusz itt járt, talán innen eredeztethetők azok a hagyományok, hogy a Szíriuszról származunk[557].

Az egyiptomiak feltételezése szerint az ég egy folyékony tömeg[558], aminek a mozgása KHA-OSZ, egy sajátos mozgásforma. Az űrkutatásnak viszonylag friss eredménye, hogy nincsen üres tér a világűrben. A teret kitölti a sötét anyag, aminek halmazállapotát korábban nem ismerték, még nem is a plazmaállapot. A káosz, mint a sajátos mozgásformát jellemző szó, sokkal ősibb, mint ahogy van információ a sötét anyag létezéséről. A sajátos mozgásforma jelentése: a KHA (azaz a képmás) otthonából „O” hang való származás »SZ hang«. Mintha lenne egy másik világ, ami nem a képmásoké, ahol talán még minden egységben létezik.

- A »SZU« (hieroglifája M23 , jelentése égi királynő, szül, szűz, szügy), aki ezt a származtatást folytonosan megújítja, ezáltal tágítja az égi óceánt. De jelenti a lélegzetet és a szelet is. Érdemes megfigyelni, hogy hieroglifában ott rejtőzik az „SZ” hang jele az S29 hieroglifa, a »szárán szárnyakkal«.
- A »NU« (hieroglifája: W24,)pedig maga az égi óceán, amelyben a bolygók és a csillagok a maguk törvényszerűségeinek megfelelően mozognak. Itt is felismerhető az

[555] Asztrológusok körében szokás ezeket alkalmazni a szülött aszcendensének pontosítására.
[556] Farkas Attila Márton: *Filozófia előtti filozófia, szimbolikus gondolkodás az ókori Egyiptomban.* Typotex, 2003.
[557] A Rák, mint szimbólum azt az otthont jelenti, ami az adott dolog lényege (ahonnan ered, és ahová visszatér).
[558] Honnan volt ismeretük a sötét anyagról? Hiszen tömegről beszélnek nem csak üres térről!

„N” hang –magyar rovásban is ott lévő– köríve, a Teljesség szimbóluma. Lényeges azonban, hogy a körív lefedett, azaz ezeknek a törvényeknek vannak korlátai, amelyek az egyensúlyt fenntartják.

- A »NUT« az ég istene, ahol a szóvégi „T” arra utal, hogy ő ismeri természet titkait, sőt képes be is avatni mindazokat, akik ezt a kitartó munkájuknak köszönhetően megérdemlik (tudó, tanító).

Vegyük észre, hogy a képekkel kifejezett mondanivalótól távol áll a logikus érvelés, a jelképek inkább az ismeret, a bölcsesség kifejezői, amelyekben az általános és a lényegi tartalom tükröződik vissza, ami nagyon távol áll a logikus gondolkodástól. A képi leírás mindenkor többjelentésű, és egyazon jelentéstartalom számos formában megjeleníthető. Az archaikus gondolkodást még nem jellemezte a logikus gondolkodás, azonban a képeivel képes volt a lényegi mondanivaló megfestésére. A magyar nyelv tehát az ért is tekinthető archaikus jellegűnek, mert a gyökeivel festi meg a mondanivalót, azaz a nyelv megőrizte a kapcsolatát a hangok azon lényegi jelentésével, amit az egyiptomi hieroglifák képek formájában ábrázoltak.

E tanulmányban ismertetésre kerülő ún. Csigolyaábra rendszerben az „SZ”, mint a „*szabályok szerinti származtatások*” hangja (amely tartalom a számok, színek, szemét, széle valaminek, szárnyak szavak… stb. példák alapján jól felismerhető) lényegi jelentésének megértésében is sokat segített az S29 hieroglifa.

A SZÍR_I_USZ neve is nagyon érdekes, mivel az első gyöke a szír népnév.[559] Amennyiben összehasonlítjuk a szár, származás szavakkal, akkor szír népnév mintha isteni eredetű származásra utalna, ahol US/USZ végződés feltehetően a latin nyelvtan ragadéka. *Vajon kik és mikor adhatták a Szíria nevet annak a területnek, amelyet sokféle nép akart birtokolni?*

A Római Birodalom idején (létezett egyáltalán?) Egyiptomban nem terjedt el a latin nyelvű kultúra. A kereskedelmi utak mentén –az ógörögöt ill. ószírt/arámot (vagyis a szkíták nyelvét) – használták. Az ún. „római fennhatóság alá vont” közel-keleti kultúrát általában –a hellenizmus gyakorlata[560] okán–bizánci kultúrának tüntetik fel.

Bár a filozófia bölcsőjének Görögországot tekintik, mivel ők kezdtek el gondolkodni magáról a gondolkodás módjáról, de értelemszerűen ezt meg kellett előznie legalább egy olyan időszaknak, amikor valamilyen gondolkodási mód már kialakult. Szerintem magának az elvont gondolkodásnak a kialakulási folyamata a kiemelt jelentőségű, és a görögök szerepe másodlagos.

Számos görög gondolkodó zarándokolt el Egyiptomba, pl. Platón, Thalész, Püthagorasz, akiknek a nevét mindenki ismeri, azonban keveset tudni azokról, akiktől átvettek ismereteket. Pedig már az egyiptomiak is különbséget tudtak tenni az »mnḫt« (kiejtve kb. menchet) és a »sbɜjjt« (kiejtve kb. szobai_jó_t) között. Úgy vélem, ezeknek az óegyiptomi szavaknak a betűanalízise segítheti megérteni, milyen magas szinten is gondolkodtak az ókori egyiptomiak.

Az »mnḫt« a mesterségbeli tudást, a gyakorlat alapján megszerzett technikai ismereteket jelöli.

- Az »MN« Y5 hieroglifája: az együvé tartozó sokaságot jelenti,[561] azaz a „mind”-et. A »mnḫt« első két betűjének a valódi jelentését a magok, lényegi sűrítmények képződésével érthetjük meg, amikor a fenntartás érdekében **mentésre kerül minden** lényeges információ. A »MN« betűk akkor is megőrzik e jelentésüket[562], ha más hieroglifák hangzósítása során további betűk is csatlakoznak hozzá[563].

[559] Azaz az isteni minta alapján származik egy korábbi néptől.
[560] Valójában történelmi csúsztatás, lásd a *Hol volt, hol nem volt a „Selyemút”* c. írsomat ebben a kötetben.
[561] Ámon nevében is ott van.
[562] Hasonlóan a magyar nyelv gyökeihez.
[563] Ez csak úgy lehetséges, ha minden egyes hangnak (rezgésszámnak) önálló spirituális tartalma van.

- Az »MNW« (kiejtve: menu) C8 hieroglifáján
  egy sörényes oroszlán a kezében egy ernyőt tart. Az ernyő **menedéket** nyújt.
- Az »MND« (kiejtve: mind/ment) hieroglifáján
  egy nagyobb tartályból átcsöpög a lényeget tartalmazó sűrítmény, például amikor egy pici magba átöröklődik minden, ami a fajfenntartáshoz szükséges. Az anyai tej is egy olyan sűrítmény, amelyben megtalálható **minden**, ami az utód táplálásához szükséges és egyben védelmet (menedéket) nyújt a fertőzésekkel szemben.
- Tartós, maradandó az, „*ami meg van mentve*” , Ebben kifejezésében a hullámvonal („N” hang) révén az „égi segítség’” megerősítést kap.

- Az »mnḫt« szó végén lévő „T” hang a tudásra, a titokra utal, ami feltárult, tárgyiasult. Hieroglifája X1: . A mesterségbeli tudásnak is lényeges vonása, hogy a gyakorlati tapasztalatok, technikai ismeretek lényegi tudását minden generáció átadja a fiataloknak, és ezáltal **a tudások tere** folyamatosan **tágulhasson**.
- SZETH isten eredeti nevében is megtalálható az Aa1 hieroglifa, a Ḫ hang, kiejtve CH, ami ott van »mnḫt« kifejezésben az »MN« és a „T” között. Az egységes teljességet kifejező kör húrjai azt szimbolizálják, hogy a tudáshoz oly módon juthatunk el, ha az egységet szétválasztjuk, **elemeire bontjuk, és az elemek között kapcsolatokat ismerünk** fel.

  Az Aa1 hieroglifa, „*HÁ földje, ahol a hatások váltakozó hosszúságban érvényesülnek*”, mint jelkép egy olyan meghatározott egységet jelent, amelyen belül különböző erősségű hatások érvényesülnek. A változó hosszúságú húrok az elemek között –sokszor ellentétes– kapcsolatokat jelölnek. E viszonyok feltárása révén jutunk a tudáshoz, a »mnḫt« utolsó betűjéhez. E tartalom indokolja, hogy a CH ott legyen a mechanika és technika szavakban is. A CH kiejtése egy kemény „H”, amelyet sokszor K-nak ejtünk.

A »sbɜjjt« szóban benne rejlik az igazi, javító jellegű (JJ betűk) –műveltség, bölcsesség, szellemi-, ill. elméleti tudás, ismeret, tanítás– szavaknak a tartalma. A szabad szellemi munka vezet ahhoz a tudáshoz, amit a »sbɜjjt« szóvégi „T” jelöl. Nem találtam meg a »sbɜjjt«, hieroglifás eredeti írását, Farkas Attila Márton nem használt hieroglifákat[564], csak tudományos átiratokkal az egyiptomi kifejezéseket, ezért magam gondoltam végig, mely hieroglifák jöhetnek szóba:

- A szó eleji SZ hang tartalmát az alábbi hieroglifák szólaltathatják meg:
  - Az S29 hieroglif jel azokat a szálló szellemi alkotásokat jelenti, amit „szerte szór a szél”, mégis kötődnek valamilyen előzményhez, ahogy ezt a kapcsolatot a számok szaporodása, a szivárvány színei, vagy szintezés fogalma is jól kifejezi.
  - Az S32 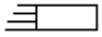 hieroglifa (ejtése „szia”) a szív szívó hatását ábrázolja, amikor a szerte szét szóródott dolgokat összeszívja egy szervbe, szervezetbe. Ez a folyamat zajlik, mikor a hangok egy szót alkotnak.
  - A D61 hieroglifa (ejtése „szakh”) azt szimbolizálja, hogy az önálló hangokból hogyan keletkeznek a szavak.

[564] Farkas Attila Márton: *A filozófia előtti filozófia, Szimbolikus gondolkodás az ókori Egyiptomban.* Typotex, Bp.

- Az Aa17 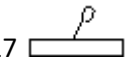 hieroglifa (ejtése „sza”) a szabad fogalmunkat jelöli, amikor ismert az összetartozás, megvannak a kötelékek, és csak azon belül értelmezhető a szétválás.

- A »bз« G29 hieroglifája: a lélekmadár, HATHOR isten jelképe, jelentése: lélek, belső, isteni eredetű lényeg. A »bз« azaz a BA gyök olyan csodálattal párosulószeretetet gerjeszt bennünk, amely magához vonz, gondoljunk például a baba, bánat, baj, barát, bárány szavak érzelmi hatásaira. A lelkierő bámulatos teherbírást eredményez a munkában, így lesznek ők a bátor bajnokok.

Hipotézis: *a magyar rovásjelek egy olyan filozófiai rendszernek a jelképei*, amelyek gyökere felismerhető az egyiptomi hieroglifák jelentésében és az Athéni Iskolák tanításaiban, különös tekintettel Platón és tanítványaihoz kötődő ún. égi modell szemléletben, mint örök igazság. E filozófiai rendszerrel analóg modell ismerhető fel a Biblia teremtéstörténeteiben is.

			Eredeti Forrás
	0 ☉		
1 ☉ Nap	↔	2 ☽ Hold	1. nap Isten elválasztotta a világosságot (☉)a sötétségtől (☽)
3 ♃ Jupiter	↔	4 ♄ Szaturnusz	2. nap Isten megalkotta a szilárd boltozatot, és elválasztotta vele boltozat fölötti és a boltozat alatti vizeket (♄). Isten a boltozatot égnek (♃) nevezte
	5 ☿ Merkúr		3. nap Isten összegyűjtötte a vizeket és kiemelte a szárazföldeket, a föld zöldellő növényeket termett. amelyek termést hoztak (☿).
6 ♀ Vénusz	↔	7 ♂ Mars	4. nap Isten megteremtette a csillagokat az égen, és elválasztotta a nappalt (♂) az éjszakától (♀)
8 ◑ Plútó	↔	9 ♆ Neptun	5. nap Isten megteremtette az állatokat a földön (◑) és vizeken (♆), és megáldotta őket, hogy legyenek termékenyek.
	10 ⊕ Föld		6. nap: **Paradicsom** Isten megteremtette az embert saját képmására, és megáldotta, hogy vonják uralmuk alá a Földet.

84. ábra. Az első teremtéstörténet és a bolygók jelentéseinek kapcsolata.

85. ábra. Az állatövi jegyek által leírt fejlődési ciklus megfogalmazásra kerül a II. Teremtéstörténetben, amely a földi élet kialakulásáról szól. E folyamat egyre tágulva aztán minden évben megismétlődik.

d. Égi modell a magyar nyelvben

A görög filozófusok (és a követőik) a természet változatlan örök törvényeinek a felállítását a matematika, a csillagászat, a zene és a hangok tanulmányozása révén tervezték megvalósítani. Az egyes fogalmak szemléltetésére – a kiértékelésre váró helyzet képszerű megjelenítése során– jelképeket, többek között különböző formákat, számokat és színeket is használtak.

Már Platón is úgy gondolta, hogy a szám (mint az időtől és a tértől is független ősfogalmak egyike) olyan idea, aminek a törvényszerűségein keresztül a világ megismerhető. Ilyennek tekintették a hangot is, mivel ennek segítségével a világ működése leírható. Ennek természetes következménye, hogy a számok és a hangok jelentései között[565] is analógiák tisztázódtak ki. Meglepő, hogy ezek az analógiák mennyire jól tükröződnek a magyar nyelvben is. Vegyük például a négy őselemet, amelyek, mint szimbólumok a következő képekkel jelennek meg a magyar hagyományban:

Őselem	*Egyiptomi nyelven OGDOAD*	*Magyarul*	*Magyar szimbólum*	*Tartalma,*	*Legfontosabb asztrológiai szimbólumok*	*Elem a mai kultúrában*
Ős-víz	(NUN: Nn)	TŐ	TENGER	Tudat, szellemiség,	Uránusz, Vízöntő	Levegő
Sötétség	(KUK: Qq)	KŐ	MENNYKŐ	Szilárdság, stabilitás, kovakő	Szaturnusz, Bak,	Föld
Végtelenség	(HUH: Ḥḥ)	HŐ	NAP	Napfény, sugárzás, energia	Nap, Mars, Jupiter	Tűz
Rejtettség	(AMON:Imn)	NŐ, LÉ	ÉLET VÍZE	Forrás víz, lélek, áramlás	Hold, Neptunusz	Víz

86. ábra. Őselemek.

Az Óperenciás tenger –a benne előforduló NC gyök révén– jelez valamiféle olyan állapotot, amikor haladunk a „megelőző gyökjelzése felé”, de az még nem értük el, (pl. »fegy« fegyenc, »tan« tanonc). A szó eleji „Ó” talán a mennybéli otthonra utal, a PER pedig egy olyan viszonyítási pont, ami a gyökvégi „R” hang révén felvett egy „*ruhát*”, hogy lehessen beszélni róla.

[565] Miközben a neoplatonizmus képviselői rendszerré fejlesztik a „lét” és a „gondolkodás” azonosítását.

- A világ végén lévő *Óperenciás tenger* tehát az az égi otthon, ahonnan elindult a fejlődés, vagyis az ős-víz, a szellemiség ideája, amin túl már csak a »JÓ« van. Így ez a hely az anyagi világ szemszögéből nézve mindennek a töve, röviden a »TŐ«.
- *Mennykő,* az égből származó »KŐ«, a „K" az a központi kezdet, amely majd az „Ő" hang segítségével megjelenhet a duális világban, ez tehát az anyagi világunk ideája.
- *Napfény,* maga az élet energiája, nyilván a tűzelemet képviseli. A fizikai jelenségek oldaláról nézve a hatalmas átalakító erővel bíró »HŐ«.
- *Élet vize,* ami segíti az újjászületést, ezért mondhatjuk, hogy a „még életképtelenek" vize, akiknek a lelke rejtett állapotban van. A víz segíti az áramlást még akkor is, ha nincsenek életjelek, ezért a rejtettség szimbóluma. Fizikai oldalról nézve ez lehet a »NŐ« gyökünk, akiben az égi segítség van jelen az újjászületéshez, vagy a »LÉ, ÉL«, ahol az L hang, mint gyakori igeképző az elemek folyamatos mozgását, áramlását segítik elő.

Míg a TŐ, KŐ, HŐ, NŐ gyökökben az „Ö" hang[566] az előtte lévő mássalhangzónak, mint ideának a lényegi tartalmát „behelyezi" az anyag duális világába, addig »LÉ, ÉL« gyökökben az L hang jelentésével az „É" hang révén az „*érzékelés, az ész, azaz értelem*" kapcsolódik össze, és ezáltal a gyök jelentését „áthelyezi" a létezés világába.

Mivel a lélek nem anyag jellegű, van, aki az elemeket lélekelemként értelmezi:[567]

- **Levegő** (ami fent az ős-víz, az Óperenciás tenger): lélekerő, lélek, legismertebb jelképe a madár.
- **Föld** (ami fent a sötétség, a Mennykő): termékenység, anya. Jelképe változatos, de leginkább a növényi magok.
- **Tűz** (ami fent a végtelenség, a Nap): a fény, a szellemi erő, az apa, jelképe és forrása gyakran a Nap.
- **Víz** (ami fent a rejtettség, az élet vize): a megtermékenyítő erő, a fiú. Jelképe szintén változatos, hal, kígyó, béka, vagy csupán egy hullámvonal**.**

A lélekelemek ebben a felfogásban olyan erőként értelmezettek, amelyek csak a teremtés folyamatában kaphatnak értelmet. Sokan igyekeznek ún. ősi eredetű tartalmat adni a magyar mintáknak, mint jelképeknek, pedig ez teljesen felesleges. E motívumok önmagukért beszélnek:

a madár közvetítő az Ég és Föld között;
a növények a növekedést, az élet fenntartását,
a mag a rejtettséget, a tulajdonságok átmentését szolgálják;
a hal felszínalatti hatalmas átalakító munkát,
a kígyó a gyökerektől a gyümölcsökig terjedő hosszú fejlődési folyamatot jelképezi, amely mint Uroborosz képes a megújhodásra.

Természetesen a Nap értelmezéséhez nemcsak azért nem fér kétség, mert gyakorlatilag nincs különbség (rendszerint ugyanaz, amit az asztrológiai leírások is megadnak), azonban érdemes itt is az anyagi jellegtől (hőtől, fénytől) elvonatkoztatva a szellemiségben rejlő végtelen energiára fókuszálni, ahol a „fénybe kerül, megvilágosodik…stb". kifejezések szintén előfordulnak.

[566] Az „Ő" hangban a teljességet uralja a dualitás
[567] Darai 2020. 475.

e. A világ felosztása régiókra

A »TŐ, KŐ, HŐ, NŐ, LÉ, ÉL…stb.« kéthangzós gyökök jelentéseiből már érzékelhetünk olyan jelentéseket, amelyeket közvetlenül a hangokhoz, mint ősfogalmakhoz kapcsolhatunk.

Paul Brunton írja: „*Bizonyos hangáram volt a legfelsőbb Lény első tevékenysége a teremtés kezdetén. A mindenség nem vak erők következménye. Nos, ez az isteni hang ismeretes a mi testvériségünk előtt, és fonetikusan átírható. Hisszük, hogy a hangok magukban hordozzák eredetük jellegét, azt az erőt, amely létrehozta őket. A hang annak a régiónak a hatását hordozza, ahonnan ered, s így, ha figyelmét befelé összpontosítja, akkor egy napon meghallhatja azokat a rejtelmes szavakat, amelyek az őskáosz első megrezdülésekor felhangzottak, s amelyek a Teremtő igazi nevét adják*”.[568]

A világ tehát régiókra osztható, és minden régiónak nemcsak egy száma, hanem egy hangja is van, amelyek természetesen analóg tartalmakat hordoznak. *De vajon a világ milyen régiókra osztható fel? Illetve vajon többféleképpen is felosztható régiókra?*

f. Az állatövi jegyek értelmezése, mint régiók a világban

Knidoszi Eudoxosz[569,] Platón Akadémiájának vezetője nevéhez fűződik a ma ismeretes ún. nyugati asztrológia alapjainak lefektetése.

Az eget ő 3*4=12 részre osztotta fel, aminek a kezdete a tavaszi napéjegyenlőség. E 12 résznek megfelelően leírt egy 12 lépcsős fejlődési ciklust, amely –az ókori gondolkodásnak megfelelően– „önmagába” visszatért, mint a saját farkába harapó Uroborosz kígyó. Ez a 12 életterület, mint 12 ház / lakás értelmezhető, amit az égi erőket szimbolizáló égitestek meglátogatnak.

Kiindulhatunk tehát abból, hogy ez a 12 régió egyben 12 isteni hang jelentésével áll analóg kapcsolatban. A 12 terület analóg a 12 hónappal, így ezekkel analóg hangok jelentéseinek is olyan tartalmat kell közvetíteni, amelyek a tavaszi újjászületéssel kezdődően egy fejlődési ciklust írnak le. A 31. ábra táblázatában a Kos jegye, amikor a természet újjászületik csak a harmadik sor (13-as szám), mert ezt megelőzően az anyagi világban van két fontos előkészületi szakasz, amelyek felfoghatók akár úgy is, mint az előző ciklus vége. A Julianus naptárban még a Kos jegyével kezdődött az év, januárra való áttéréssel valójában ezek az előkészületi szakaszok kerültek előre a ciklusban.

11	K hang	Új keretek, megvilágosodás, embrió/rügy állapot	
12	L hang	Megtisztítás, átmentés, lélekadás	
13	M hang	Újjászületés, megjelenés e világban, akarat	
14	N hang	Segítség a fennmaradáshoz, nevelés, érzékek	
15	Ö hang	Anyagi jelleg felül, megkísértés	
16	Hold	Otthoni gyökerek (tehetség, befogadás)	
17	**F hang**	**Új remények, fény, fent**	
18	Ü hang	Földi értelem, tanácsadás, hattérmunkák	
19	S hang	Az élet értelme, szellemi célok, sikerek sugárzása	
20	R hang	Ítélkezés	
21	V hang	Magas szellemiség, hit ereje, ami a tudáson túli	
22	Á hang	Átmeneti állandóság, tanítás a nehézségek által	

87. ábra. Az állatövi jegyek ciklusa.

[568] Paul Brunton India titkai c. könyvének eredeti megjelenési éve 1934.
[569] Platón tanítványa: i. e. 367 és 364 között ő helyettesített az iskola élén.

Az állatövi jegyek által leírt fejlődési ciklus[570] került megfogalmazásra a Biblia II. Teremtéstörténetében is (30. ábra), ami tulajdonképpen a földi élet kialakulásáról szól. E folyamat egyre tágulva aztán minden évben megismétlődik. A tágulást a tudatosodás folyamata eredményezi azáltal, hogy az emberiség szellemi fejlődése során egyre mélyebb régiókba hatolva nevet ad a dolgoknak, amelyeket aztán rendszerez. A mindennapi életünk során a természet rendjéhez igazodva ezen égi modellnek megfelelően működik az emberiség.

Nem nehéz felismerni az analógiákat, ha az ember kicsit járatos az asztrológiai szimbólumok jelentéseivel. Például

- ***A Kos jegye*** (I. ház) azt a kezdeti energiát jelenti, amire szükség van az új életciklus elindításához, alapjelentése a férfias kezdeményező erő. »13-as szám az M hang«.
  Ezidőtájt kelnek ki a magvak, fakadnak ki a rügyek, és újraindul az élet a természetben.
  Kos szimbóluma: ♈, az egy pontból való kikelést (szikleveleket), a kezdetet jelképezi.
- ***A Bika jegyét*** (2. ház) az a megértő női segítségnyújtás jellemzi, ahogy az asszony bánik férje urával, és ahogy neveli növekvő gyermekeit. *»14-es szám az N hang«*.
  A természetben a „csendes májusi eső aranyat ér", azaz az Ég segítséget nyújt a fennmaradáshoz, és a termények lassú növekedését biztosítja. A bika gyakran a gazdálkodás szimbóluma, aminek jelentése gyökökre bontva »BI_KA» a belső isteni lényeg képmására utal; A csodaszarvas, mint isteni eredetű irányító erő jelenik meg a magyar hagyományban, aki segít abban, hogy a nép otthonra leljen.
  A Bika szimbóluma: ♉, alul a teljes egység jelképe a kör, amit felülről ural a félhold, mint az égi sugallattokat befogadó lélek jelképe.
- ***Az Ikrek jegye*** (3. ház) a tanulás folyamatát szimbolizálja, amikor az anyagi világ megkísérti a lelket, és a dualitás uralja a teljességet. *»15-ös szám az Ö hang«*.
  A tanulók az oktatás végén számot adnak az érettségükről, hogyan sajátították el az önálló élethez való tudnivalókat. A természetben minden burjánzik, a gaz is, ami képes elfojtani a nemesített növényeket. Az embert a megszerzett tudása segíti eligazodni, mi a valódi érték, és mi a kigyomlálandó gaz. Róma alapítói: Romulus és Remus ikrek, és a várost uralja az anyagi világ hivalkodása, azonban megjelennek azok az építészeti remekművek is, amelyek segítik az otthonteremtést. Az Ikrek jegye tehát a tudatosodás kezdetét jelenti.
  Az Ikrek szimbóluma: ♊, középen a dualitás két párhuzamos vonala, felfelé nyitott félhold, mint az égi sugallattokat befogadó lélek jelképe; a lefelé néző félhold pedig, mint a démoni megkísértések jelképe.
- ***A Rák jegyében*** (IV. ház) a feladat az okos otthon kialakítása**.** *»16-os szám az O hang«*.
  A természetben a növekedés lelassul, a gabona beérik, be kell takarítani, és otthont kell adni a következő évi kenyérhez a gabonának. Az »O hang« a dolgok belső lényegét hordozza, ami nemcsak valamiféle visszahúzódásra utal, hanem egyben az új lehetőségek színhelye is.
  A Rák szimbóluma: ♋ Kétoldalról befelé tekeredő csigavonal, amikor a duális világban a dolgok megtalálják a helyüket, a saját otthonukat, ahonnan erednek, és ahová majd visszatérnek. Igen hasonlatos az indák betekeredő kacsához.
- ***Az Oroszlán*** (5. ház) az olyan új remények szimbóluma, mint amit jelentenek a játékok, a sport, a gyermekek születése, mindaz tehát, ami új értelmet adhat az életnek. *»17-es szám az F hang«*, ahol a 17-es szám a teljes 34 elemű ciklus fókuszában van.

[570] A hangok illetve a számok jelentésének részletes ismertetésére e tanulmány II. részében kerül sor. Akkor kap értelmet, miért éppen e hangok jelentésével analóg a 12 állatövi jegy, azaz 12 régiója az ekliptikának.

A természetben ilyenkor kezdenek kialakulni azok a rügyek, amelyek a következő évben virágot majd gyümölcsöt hozhatnak.

Az Oroszlán szimbóluma: ♌ Az egység az otthonából felfelé tekintve elindul,
majd jön egy lefelé néző körív, ami az illúziókat, a nem teljesülhető remények érzetére utal, azonban a végén a felfelé induló körív már a valódi célokat jelenti meg és megindul a rügyképzési folyamat, ami a fénybe, fókuszba kerül.

- ***A Szűz jegye*** (6.ház) *»18-as szám, az Ü hang«* a felszín alatti kemény munkákról szól, ekkor kezdődik az iskolában az oktatás, és e munkák sikerét majd a következő időszakok teszik mérlegre. Az élet tapasztalatainak megszerzése még a háttérben folyik, ahogy a sportolók is az edzőtermekben (a háttérben) készülnek a megmérettetésre.
  A természetben folyik a gyümölcsök, az előző évi munkák eredményeinek betakarítása. A folyamatok irányításában nagy szerepe van azoknak a céloknak, amelyek, mint egy sötét alagút végén lévő fény irányítja a szereplőt. Azonban a Szűz háza már nem a gyermeki tudatosodásról szól, mint az Ikrek jegye, hanem inkább a bölcsen rendszerezett munkáról, amelyet már a határozott célok irányítanak.

  A Szűz szimbóluma: ♍, ahol az »m« alak a két világ kapuja, a végén egy fejére állított bikajel, azaz most nem az égiek segítenek, hanem a háttérben a magunk általi elvégzett munkán van a hangsúly, ami természetesen a duális világban zajlik.
- ***A Mérleg jegye*** (VII. ház) a *»19-es szám, S hang«* rovásjele az egy pontból való sávban kisugárzás szimbóluma, ami, akár mint valamiféle védelmi sátor őrzi Kárpát-medencét. Nem véletlen, hogy éppen 19 ikon van Magyarország Megszentelt Koronáján, mert így sugároz a területéhez tartozó minden népre.
  A természetben mérlegre kerül az előző évi teljesítmény értékelése, súlyozása. Csakis így érthető meg, hogyan járulhat az „S" hang jelentése „a siker sugárzásához" ugyanúgy, mint a semmi, soha, súrlódás, sötét …stb. tartalmak közvetítéséhez. Mondhatjuk, hogy míg az »Ü hang« a „sötétségben" haladás (amikor csak a Hold visszavert fénye világít), addig az »S hang« már azt jelenti, amikor a folyamat „kiér" a fénybe, a „napsütötte" világba, és egyértelművé válnak az előző időszak eredményei. Az »S hang« azonban még csak a mérlegelés lehetőségét jelenti, és nem mond ítéletet.

  A Mérleg szimbóluma: ♎, miközben a folyamatok a párhuzamos világban zajlanak, van egy pont, ahol az egység kidudorodik, megmutatja, azaz „sugározza" az értékét, „*íme ez vagyok én*".
- ***A Skorpió jegy*** (8. ház) a *»20-as szám, az R hang«* jelentése már maga a világi ítélet. A Skorpió is egy vizes jegy, ugyanakkor a tüzes uralkodóinak (Marsnak és Plútónak) hatalmas energiáival rendelkezik. A tűz és víz hatalmas ellentmondása uralkodik a természetben. A Skorpiót sötét háznak is szokás nevezni, mert e régióhoz tartozó események a túlvilághoz köthetők olyan értelemben, hogy józan ésszel sokszor fel nem foghatók a történések okai.
  A hatalmas természeti katasztrófák előrejelzésében is gyakran szerepet játszik a Skorpió jegye, vagy sokszor éppen ekkor üti fel a fejét egy járvány, ami váratlanul csap le azokra, akik önmaguk sikerét helytelenül ítélték meg. Azért terjedt el a Skorpióról, hogy „rossz/sötét jegy", mert hatására (tűz és víz feszültsége okán) „az elrongyolódott ruha" kezd lemállani. Az ember nehezen válik meg a múlt felszíni formáitól, fél „meztelen lenni". A fák alatt az otthagyott gyümölcsök is rothadásnak indulnak, és az ember sajnálja a gyümölcsöt, pedig a magban ott van az új életnek is a lehetősége.

  A Skorpió szimbóluma: ♏ ahol az »m« alak a két világ kapuja, a végén egy kis nyíl, ami mutatja a Nyilas jegy felé vezető utat, mint a kötelező haladás irányát.

- ***A Nyilas jegy*** (9. ház) a *»21-es szám, a V hang«* az, ami VAN, amikor az ember leveti az elrongyolódott ruháját, és már nem fontos számára a külső csillogás, teljesen felszabadul a természetben és áthatja a hit ereje, mert látja a kialakult világ új rendjét, ami erővel, mindenen áthatoló szellemiséggel tölti el. Ez a magasabb szellemiség jegye, így a vallásé is; a jogalkotásé, amelyekkel átmentésre kerülhetnek a felismert társadalmi értékek. A dolgok anyagi megjelenési formája azonban itt már elveszti a jelentőségét.
  A természetben lehullanak fákról a levelek. A lényeg a gyümölcsök/termések magjában kerülnek átmentésre, ami igaz átvitt értelemben is. Az asztrológiai hagyomány a magyar népet, Magyarországot és Budapestet is Nyilas jegyűnek tartja, ami nemcsak az értékek átmentését jelenti a múltból, hanem igen fontos e „régió/ház"-nak a terjesztői szerepe is, amit a »visz, vezet, vér, vetés, …stb.« szavak is kifejeznek.
  A Nyilas szimbólum: ♐, ahol a ferde kereszt a belső lényegre való koncentrálást jelenti, míg a nyílhegy ennek a lényegnek a terjesztésére utal.
- ***A Bak jegy*** (X. ház) a *»22-as szám, az Á hang«***,** mint kötőhang valamiféle átmeneti állandóságra utal az állandóan mozgó világunkban. A tudatnak van erre szüksége ahhoz, hogy képes legyen a világot tanulmányozni. Látszólag ez valamilyen célnak az elérését is jelentheti, amikor egy új struktúra (például a föld benépesítése emberekkel, vagy csak egy templom megépítése) elkészül, ami stabilitást tud nyújtani a helyüket kereső embereknek. A természetben beköszönt a hideg tél, a vizek befagynak, Karácsonykor az élet szinte megáll. Az egyiptomi hagyomány szerint ekkor születnek az istenek, amikor az év utolsó hetén a Nap a Tejút ún. szakadási részéhez ér. Az asztrológiai rendszerben a Tejút mindig a Bak-Rák tengelyére esik, és Bak oldalán „ketté válik". Így alakul ki egy látszólagos szakadás, amikor (Karácsonykor) szinte „megáll az élet".
  A szemközti jegyek tartalma mindig rokonítható, azonban felismerhető a feszültség is. A Rák és a Bak jegye egyaránt kapcsolatos a stabilitással, illetve arra épülő új központi kezdettel (gyökvégén a „K" hang, mint központ és kezdet), azonban míg a Rák „rárak" egy védő otthont a folyamatra, addig Bak a belső lényeget dermeszti meg, rejti el, menti át.
  A Bak szimbólum: ♑, ahol a jel balra felül egy kis kos jelével kezdődik, ami visszautal a kezdetekre, ahonnan a folyamat elindult, majd jön egy hurok, ahová a folyamat egy időre bezárul, majd a vonal visszakanyarodik a pici kos jel alá, utalva arra, egy átmeneti állandóság után a folyamat folytatódik.
- ***A Vízöntővel*** (11. ház) a ciklus tovább folytatódik. Az Oroszlán jegyében lerakott új „remények" megvalósításához ekkor ki kell dolgozni az új kereteket, amelyet akár a ciklus központi kezdetének is tekinthetünk.
  Ezzel magyarázható, hogy a Vízöntő jegyéhez *»11-es szám, a K hang«* hang tartozik.
  A természetben ez az állapot az embrió szakaszhoz hasonlítható, amikor még védett keretek között van az „új élet reménye". Vízöntő igen ősi szimbólum, a magasabb szellemiség kiáradására utal, már az urartui övvereteken[571] (34. ábra) is megfigyelhető.
  Vízöntő szimbóluma: ♒ kettős hullámvonal, ami az ős-vizet (a szellemiség kiáradásának a kezdetét) jelképezi.
- ***A Halak jegyében*** (12. ház) pedig el kell végezni az „újszülött" érkezése előtti nagytakarítást. Ekkor a lélek még „fejjel lefelé lógatott" helyzetben érzi magát, ahogy az embrió is fekszik a méhben a születésre felkészülve. „Meg kell fordulnia" ahhoz, hogy lépni, azaz élni tudjon. A *»12-es szám, mitikus szám; az L hang a leggyakoribb igeképző«* az, ami mozgásba hoz, ahogy a lélek is cselekvésre ösztönöz.
  A böjti időszak is egyben egy lelki felkészülés a következő ciklusra, ezért ekkorra szervezik a

[571] Forrás: Kádár István: *Urartui emlékek*. Püski Kiadó, 1996.

lelkigyakorlatokat. A „fejjel lefelé lógatott” helyzetben az ember cselekvésképtelen, így érthető miért fordul elő a halál, lusta… stb. szavakban is.

Halak szimbóluma: ♓ ellentétes irányba néző két félholdat egy kis vízszintes vonalacska összekapcsolja. A félhold, mint körív a végtelenség, illetve a teljesség jele, amit csak megközelítve tudunk érzékelni (azaz a lélek), és mivel gyakran ellentétesek ezek az érzetek, szinte megbénítja az embert, azonban az ellentétek között lévő kapocs segíthet az egységet is megtalálni, így létrejöhet az unió, azonban gyakran csak kétségek között vergődik az ember. Az utunk folytatásához meg kell tisztulni (tavaszi nagytakarítás, lelkigyakorlatok ideje), hogy az új ciklushoz új erőre tudjunk kapni.

88. ábra Vízöntői szimbólum az Urartui övvereten

Megfigyelhető, hogy az állatövi jegyek hagyományos szimbólumaiban lévő ívek az égi jelentésük (azaz a ideák) tükre. Nem véletlen tehát, hogy az indás kultúra úgy foglalkoztatja a magyarság kutatókat. Elképzelhető, hogy az indákat csak úgy érzetre rajzolták, de van (pl. Varga Géza), aki egyfajta hieroglif írást sejt benne. A pszichológia sokat foglalkozik az emberek rajzaival, ezek alapján jellemzik a készítőjének személyiségét. Így valóban kiolvasható némi információ minden indás ábrázolásból is, és ebben tán segíthetnek az asztrológiai szimbólumok is. Azonban hasznosabb, ha az íves ábrákat a rovásjelek jelentéseinek megfejtéséhez használjuk előbb, és annak ismeretében elemezzük az indás szimbólumokat. Nem szerencsés ugyanis a rendelkezésünkre álló égi modelleket figyelmen kívül hagyni. Inkább az tekinthető hasznos útnak ha ezek között az analógiákat felismerve törekszünk a lényegi tartalmak feltárására.

g. A csillagképek eredete, és a világkorszakok értelmezése

A hal a kereszténység szimbóluma, a Halak korszakban az emberek lelki fejlődésére helyeződött a hangsúly, míg ezt megelőző Kos korszakot a fizikai erő jellemezte. Számunkra talán még érdekesebb az azt megelőző Bika korszak; egyrészt a Csodaszarvasról szóló mondánk okán, másrészt a bika, mint szent állat számos népnél megőrződött. Nagy valószínűséggel állítható, hogy a népek a Rák korszakban kezdtek formálódni, azonban a Bika korszakban kaphatták meg azt az égi segítséget, hogy a kialakuló munkamegosztás révén közösséggé formálódva tudjanak gazdálkodni. Aranykornak az Oroszlán korszakát szokás nevezni, valóban ekkor lett a Würmi jégkorszaknak vége, és elindult az emberiség fejlődésének egy új ciklusa (Oroszlán jegyében indul el a rügyképződési folyamat).

A korszakok nevei éppen fordított sorrendben haladnak, mint mikor az év folyamán beszélünk arról, ki melyik jegyben született. A korszakokat az Ekliptikán lévő csillagképek elhelyezkedése szerint szokás meghatározni, annak megfelelően, hová esik a Tavaszi napéjegyenlőség. Azonban ez egy utólagos kalkuláció, és elég problémás a csillagképek helyzetéből adódó meghatározás.

Amikor Knidoszi Eudoxosz[572], Platón Akadémiájának vezetője kidolgozta az asztrológia rendszerét, akkor ő csak ún. „2 órás területeket" jelölt ki a Tavaszponttól indítva. Ezek *az Ekliptikán mért fix időtartamra eső területek az állatövi jegyek*, amelyek nevei később a magyarázgatások során azonosultak az éppen ott-tartózkodó állócsillagok által kirajzolható, szinte beleerőszakolt képpel. A csillagok viszont idővel elvándoroltak a nevüket viselő állatövi jegyekből, ami problémát jelent azok számára, akik az asztrológiát nem analógiák, fraktálrendszerek módjára kezelik, hanem mindenáron valamilyen anyagi jellegű közvetlen csillaghatást feltételeznek.

A csillagászok a csillagok elhelyezkedése szerint csillagképeket definiálva osztják fel az eget, az asztrológusok pedig Földközpontúan a Tavaszponttól indítva magát az Égboltot osztják területekre/házakra, és a kettő nem ugyanaz! Bár van néhány olyan ábra az Égen, mint például a Göncölszekér, vagy a Fiastyúk, ami vonzza az eget kémlelőt, de ezek jellemzően csak egy csillagkép részei, magukat a csillagképeket előtanulmányok nélkül szinte lehetetlenség beazonosítani.

Vegyük például a Nagy Göncölt, amit a legegyszerűbben és a leggyorsabban lehet megtalálni, ráadásul egész évben minden este felbukkan az égbolton, mivel ún. cirkumpoláris „csillagkép"[573]. Ennek oka, hogy közel található a Kis Göncölhöz, amely az égi pólust is rejti. Apró szépséghiba azonban, hogy a Göncölszekér nem hivatalos csillagkép, hanem a Nagy Medve konstelláció része. Maga a szekér a medve hátát alkotja, az alatta lévő pár halványan derengő csillag az állat lábai, míg a szekér mögötti háromszög a feje – a Göncölszekér rúdja pedig jobb híján a medve lompos farka. A Göncölszekér rudjának közepén hat csillagnak az együttes fényét látjuk egyként. Nagy Göncöl a tájékozódásban is segíthet, mivel a szekér hátsó két csillaga közötti távolságot ötszörhatszor felmérve az égbolton egyetlen fényes csillagot fogunk találni, a Polaris-t, azaz a Sarkcsillagot, ami az északi irányt mutatja, azonban nem mindig, ui. néhányezer év múlva más lesz a Sarkcsillag.

A magyar legendák szerint Göncöl csodatévő táltos volt, aki az országot járva mindenhol önzetlenül gyógyította a rászorulókat. Amikor azonban eltörött szekerének rúdja és ő szorult segítségre, az emberek cserben hagyták, ezért Göncöl dühében az égig hajtotta a kocsiját, és sohasem tért vissza többé.

Göncölszekér leírásából érzékelhető, bár valóban születtek történetek a csillagos égbolt megfigyelésével, de ezeknek semmi köze sincs az asztrológiai rendszerben a csillagjegyekhez és boly-

[572] Platón tanítványa: i. e. 367 és 364 között ő helyettesített az iskola élén.

[573] Néhány csillagkép azonban olyan közel található a forgástengelyhez, hogy a teljes, 24 órás körbefordulás közben sem nyugszanak le, tehát az év minden estéjén láthatjuk- ezeket nevezzük cirkumpoláris csillagképeknek

gókhoz kötődő információhoz. Azok nem születhettek az ég tanulmányozása révén, ahogy a dogonok[574] sem vehették a népi hagyományként őrzött információikat a Szíriuszról, Jupiterről és a Szaturnuszról –a megfelelő eszközök hiányában– közvetlen megfigyelésből.

Az információközvetítésnek kell lennie egyéb, számunkra még egyelőre rejtett módjának is, ami felismerhető például a telepátiában, vagy az olyan megérzésekben, amikor az ember előre megérez józan ésszel nem kikövetkeztethető eseményt. A táltosok bizonyára rendelkeztek ezzel a különleges képességgel. Sőt az is lehet, hogy egykor az emberek széles rétege, és ezért nem is volt szükségük írásra.

Az asztrológia tudomány gyakorlásához szükség van némi különleges képességhez. Egykor a táltosok és bölcsek mesék formájában hagyományozták át a tanításokat, azonban ezek nem születhettek a csillagos égbolt tanulmányozásával. A csillagmítoszokat nem a csillagok szülték, hanem az emberi agyakban megformálódó történetek vándoroltak fel az Égre. Azonban az a csodálatos, hogy a MINDEN EGY elmélet igaznak bizonyul olyan értelemben, hogy az emberi agyban megformálódó történetekhez analóg módon hasonló égi jelenségeket a csillagászat utólag igazol.

h. Az égi modell szereplői: a bolygók és csillagok, mint fizikai erőtípusok

Az asztrológia értelmezése szerint a régiókra osztott Égbolt olyan, mintha helyszíne lenne az égi modellben lejátszódó eseményeknek. A modell „szereplői" (a bolygók és a csillagok) sorban betérnek az egyes házakba[575], ami hatással van egyrészt a saját szerepükre, másrészt a többi szereplővel való kapcsolattartásuk révén létrehozzák az égi modell elvi eseményeit.

Míg a II. Teremtéstörténet szakaszai (mint a ciklikus fejlődés egyes házai) könnyen értelmezhetők az év egyes hónapjaira jellemző legfontosabb tevékenységekkel, addig a Biblia I. Teremtéstörténete (27. ábra) azon égi erők kialakulásáról szól, amelyeknek a „küzdelmei" elvi szinten hatnak a földi eseményekre. Azaz az égi modellnek azon „szereplőiről" (a bolygókról) van szó, amelyek meghatározott –de egymástól eltérő– ciklusidővel meglátogatják a modellben meghatározott helyszíneket, házakat, azaz az egyes állatövi jegyeket, mint régióikat.

Az égi erők olyan elvi szinten működő erők, amelyeknek az anyagi világban megmutatkozó jellemzőiről a fizika órákon is tanulunk:

- ***1. nap:*** Az elektromosság negatív és pozitív pólusának (ókori megfogalmazásban a fénynek és a sötétségnek) a szétválasztása analóg azzal, hogy az »1-es« és a »2-es« számok jelentése megfelel az „A" és „B" hangok tartalmával. AB_LAK: ahol a fény behatol a sötétségbe. Azt látjuk meg ami a „*sötétségből kiemelkedik*", amiről a fény anyagi jellegű részecskéi, a fotonok visszaverődnek. Felfoghatjuk úgy is, hogy ily módon indul el valaminek a teremtési folyamata, azaz az elektromágneses erőtérben megjelenik a vonzás és taszítás a töltött részecskék esetében.

  A Nap a teremtő szellemiség szimbóluma; (analóg vele a pozitív elektromos töltés)

  Jelképe ⊙ a kör, közepén egy ponttal, azaz a teljességben megnyilatkozik a szellem, megjelenik a teremtő erő. Bolygórendszerünk középpontjában áll a Nap, így ő jelenti a vitalitást és a kormányzó elvet.

[574] https://hu.wikipedia.org/wiki/Dogonok

[575] Bár a házak sorszámozása többféle viszonyítási rendszerben meghatározhatók, azonban az alapértelmezés szerint a Kos jegyével indul, azaz ennek megfelelő tartalmak kerülnek kapcsolatba a születési időpont vagy éppen a napállás szerinti kiosztásnál is. Sőt az események előrejelzéséhez egyéb házkiosztásokat is szoktak nézni. Például aki február 1-jén délben születik, annak a születési időpont szerinti első háza az Ikrekben kezdődik; a Napja a Vízöntőben van, tehát a Nap állása szerint ez az első háza

A Hold a teremtő szellemiség fényét befogadó sötétség, aminek a belső lényege megvilágításba kerül Nap fénye révén, azaz a Hold a befogadó lélek jelképe (analóg vele a negatív elektromos töltés)

Jelképe ☽ a befogadó női erő, ami az áramlást, fennmaradást biztosítja. Akkor kap értelmet, ha van mit befogadnia.

- ***2. nap:*** A gravitációt létrehozó fizikai erőpár analóg azzal, hogy az »3-as« és a »4-es« számok jelentése megfelel a „G" és a „D" hangok tartalmával. A vonzás és taszítás egyensúlyának megteremtéséről van szó, ami a Bibliában így kerül megfogalmazásra: „Isten újra szólt: *A vizek közepén keletkezzék szilárd boltozat, és alkosson válaszfalat a vizek között. Úgy is lett. Isten megalkotta a szilárd boltozatot, és elválasztotta vele a boltozat fölötti és a boltozat alatti vizeket. Isten a boltozatot Égnek nevezte."*

  Egyértelműen Isten a második napon a struktúrák kialakulásába kezdett bele, amiért az asztrológiában a Jupiter és a Szaturnusz bolygók a „felelősek". Sőt, a legújabb kutatások szerint a Naprendszer jelenlegi struktúrájának kialakulásában igen jelentős szerepe volt a Jupiter és Szaturnusz gravitációjának. Meglepő módon lépten-nyomon felismerhető a párhuzam a legújabb tudományos kutatások eredményei és az asztrológiai szimbólumok jelentései között. Például a gravitáció egy viszonylag gyenge erő, könnyen legyőzhető, mégis az egész világunkat áthatja. Felmerül a kérdés, *egyáltalán létezhet-e olyan részecske (gravitonnak szokás nevezni), amely képes ilyen jellegű erőhatás létrehozására, vagy valami egészen másról van-e szó?* A G és D hangok jelentéseinek tanulmányozása a magyar szavakban, valamint a Jupiter-Szaturnusz szerepe az asztrológiában, talán erről a dilemmáról tud nyújtani némi tájékoztatást.

  A »GER gyök« tartalma a „G" hangnak a „ruhája"[576]. Gerinc, gereblye, gerjeszt, gerjed, gerezd, gerenda…stb. szavak elején a felismerhető közös tartalom valamiféle olyan hiány, ami többletet eredményez a funkcióban. A gerinc adja a test vázát, de a csigolyák közötti hiány rugalmasságot ad, a csigolyalyuk pedig helyet biztosít a velőnek; a gerendák közötti rések csökkentik a tetőszerkezet súlyát; a gereblye fogai közötti hiány biztosítja a hatékony talajegyengetési és tisztítási funkciót. Tán a legbeszédesebbek a gerjed, gerjeszt szavak, hiszen a kereskedelemben mutatkozó hiányok gerjesztően visszahatnak a termelésre, de csak addig, amíg nem telítődik a piac. Minden esetben megfigyelhető, hogy a „G" hang, bár „gazdagodással" jár, azonban a növekedés egy bizonyos határon túl egyértelműen káros. Például amikor túl nagy a rés a csigolyák között, vagy túl kevés helyen van a tető alátámasztva, ha túl nagy a hézag a gereblye fogai között, a funkciójuk hatékonysága erősen romlani kezd, ezáltal jelez egyben egy optimális állapotot. A gravitáció is tehát egy olyan erőtípus, amit a hiányérzet hoz létre, de egyben az egész világmindenségnek egyben a stabilitását is adja, amely jelentés már a „D" hanghoz tartozik. Ezért beszélhetünk egy erőpárról a gravitáció esetében is.

  Ennek felismerése elindítja az embert annak vizsgálatára, *vajon lehetséges-e, hogy a horoszkópokban értelmezett bolygóállások a fizika órán tanult erők egymáshoz való viszonyának égi modelljei lennének?* Alátámasztja ezen kérdés jogosságát, hogy e világunk az állandója a fénysebesség, aminek függvényében értelmezhető csak a tér és az idő fogalma. Az idő –az „Ő" hangú végződése révén– az anyagi megjelenése az »ID« gyöknek: ahol az „I" hang az isteni mintára utal, a „D" hang pedig ezen belül a megosztással struktúrát teremt (ez ún. szaturnuszi hatás). Az »ID« gyök jelentése jól tükröződik az idea, ideg, ide, idilli, idom…stb. szavak elelején lévő hangsúlyból. Az »IDŐ« a végtelen folyamatoknak egy ideálisan alkalmazható struktúrát ad, miközben az idő múlásának a megtapasztalása igencsak viszonylagos, azaz csak az isteni minta viszonylatában értelmezhető.

[576] Mivel az E hang csupán egy semleges kötőhang, ezért nem is írták ki általában régen.

A D és G hang viszonya igen izgalmas. Nézzük a „dagad, dög, dug…” szavakat, mindig a kialakult struktúrán belül értelmezhető „gazdagodásról, gerjedelemről” van szó. Viszonylag sokkal kevesebb a G-vel kezdődő olyan gyök, amelynek a „D” hang a következő mássalhangzója, hiszen ez valamiféle mennybéli struktúrára utalna. »Dög-Göd (település)« ellentétes jelentést hordozó gyökpár rávilágít, milyen fontos a hangzók sorrendje, és mennyire helytelen gyakorlat, amikor a nyelvészek felcserélik a hangzók sorrendjét, valaminek a szemléltetésére, mintha az mindegy lenne.

A Jupiter jelentése a „G” hangéval analóg, és szokás az ég vagy az ige szóval is helyettesíteni. Hatalmas gázgömbje jól szimbolizálja a „G” jelentését, azaz valamiféle gerjedést, aminek van gátja, optimális a mértéke. A Jupiter tömege két és félszerese az összes többi bolygó együttes tömegének, a harmadik legfényesebb égitest az éjszakai égbolton. Ha nagyobb tömegű lenne a jelenleginél, valószínűleg összeroskadna.

Jelképében ♃ felül a körív, a teljesség (a megérzésekkel kapcsolatos lélek) szimbóluma, ami, uralja az alul lévő keresztet, az anyag szimbólumát.

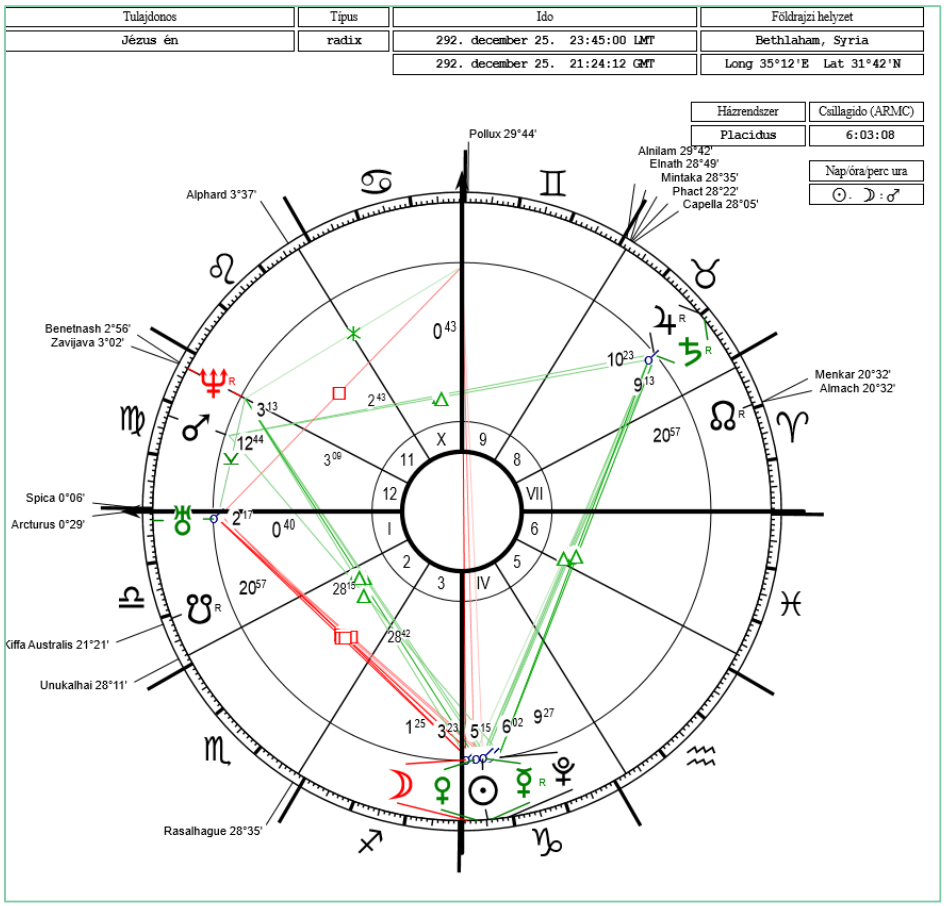

33. ábra Jézus születési horoszkópja, a radixa, benne a Jupiter és Szaturnusz együttállása a Bika jegy 10. fokán

A Szaturnusz jelentése a „D” hangéval analóg, és lehet a jelentését az idő, vagy darab, dolog …stb. szavakkal is helyettesíteni. A bolygó felszíne nem látszik, mert egy hatalmas apró kövekből álló porfelhő eltakarja, a gyűrűit is keringő kövek formálják.

Jelképében ♄ felül a kereszt, az anyag szimbóluma, ami uralja az alul lévő körívet. A lélek megérzései el vannak nyomva, az anyagi megfontolások kerülnek az előtérbe.

A Jupiter és a Szaturnusz a két legnagyobb bolygó a Naprendszerben, nagyságuk az égen a Nap és Hold után következik. Együttállásuk a horoszkópokban jelentheti isteni állapot keresztre feszítését ugyanúgy, mint az anyagi struktúra megdicsőülését. Jelentésük nagyon függ attól, hogy az Ég melyik régiójában állnak, és milyen egyéb bolygóhatások érik. 2020-ban együttállásuk Vízöntő jegy 0. fokára esett, talán érdemes lenne innen számítani a Vízöntő kor kezdetét. Jézus horoszkópjában (szül: 292. december 25.) az összes személyes, azaz gyors mozgású bolygóval harmonikus kapcsolatban állnak, azonban nem a Halak, hanem a Bika jegyében. Azaz Jézus égi segítségként érkezett az emberiség fennmaradásának érdekében a Földre, és ezt szolgálják a tanításai.

- ***3. nap:*** Hőtan: hő hatására az elemek egyesülnek és új elemeket, egy új elődöt emelnek ki, ilyen a szárazföld is.

  Eddig erőpárokról volt szó (pozitív és negatív töltésű elektronokról és a vonzás - taszítás egyensúlyának megteremtéséről), azonban a termodinamika törvényei önmagukban fejtik ki a hatásukat. A Biblia szavaival: *„Gyűljenek össze az ég alatti vizek egy helyre és emelkedjék ki a száraz. Úgy is történt. Isten a szárazat Földnek nevezte. Azután ezt mondta Isten: Növesszen a föld növényeket: füveket, amelyek magvakat hoznak, és különféle gyümölcsfákat, amelyek gyümölcsöt teremnek, és majd abban magvuk lesz a földön. És úgy történt. Hajtott tehát a föld növényeket: különféle füveket, amelyek magvakat hoznak, és különféle gyümölcstermő fákat, amelyeknek magvuk van. És látta Isten, hogy ez jó. Így lett este, és lett reggel: harmadik nap”.*

  A Merkúr azt a bölcsességet szimbolizálja, ami képes a lényeget kiemelni, az ellentéteket egyesíteni. A semleges tartalom képviseletére az »5-ös számnak« az „E” hang felel meg, ami nem módosítja a mellette lévő hangok jelentését, csak eggyé olvasztja azokat. A Merkúrnak nincsen légköre, kicsi a gravitációja, és a becsapódó kövek visszapattannak a felületéről. Az aránytalanul nagy vasmagja okán állandó mágneses mező veszi körül. A bolygó felszíne leginkább a Holdéval hasonlatos. A becsapódó testek következtében kráter lyuggatta száraz, poros, erősen tagolt domborzatú területek alkotják.

  Jelképében ☿ alul a kereszt, az anyag szimbóluma, felül a körív, azaz a lélek az ég felé nyitott, és e kettő közrefogja a kört, a teljesség szimbólumát, így teremti meg az új egységet. Úgy is értelmezhetjük, hogy a szellem az anyag és a lélek közé van szorítva. A dolgokat kétoldalúan szemléli, és ezáltal kiváló a közvetítő képessége. A jó közvetítés azonban a lényeg megragadása nélkül nem lehetséges, ezért a bölcsesség szimbóluma is.

  A merkúri egyedeket kiemelő természet a Biblia szavaival: „*Azután ezt mondta Isten: Legyenek világító testek az égbolton, hogy elválasszák a nappalt az éjszakától, és jelezzék az ünnepeket, a napokat és az esztendőket, és legyenek világító testekként az égbolton, hogy világítsanak a földre! És úgy történt. Megalkotta Isten a két nagy világító testet – a nagyobbik világító testet, hogy uralkodjék nappal, és a kisebbik világító testet, hogy uralkodjék éjszaka – és a csillagokat. Az égboltra helyezte őket Isten, hogy világítsanak a földre, és uralkodjanak a nappalon és az éjszakán, és válasszák el a világosságot a sötétségtől. És látta Isten, hogy ez jó. Így lett este, és lett reggel: negyedik nap.*”

- ***4. nap:*** Gyenge erőkölcsönhatások „a férfit és a nőt egy párrá teszik”, vagy egy új molekulát hoznak létre az atomokból. Bár az egyesülés megtörténik, nem szükséges nagy erőfeszítés a szétváláshoz. A gyenge erőkölcsönhatások erőtípusa analóg »6-os« és a »7-es« számok

jelentésével, ami megfelel az „U” és „Z” hangok tartalmának. E kölcsönhatás jelentésével a Mars -Vénusz bolygópár áll analógiában.

A Vénusz a szeretettel meghozott döntések (szétválasztások) bolygója, amelyek új utakat nyitnak meg. »6-os szám ≈ U hang« Amikor az ember egy új útra lép, akkor se tudja általában, mi vár rá. A Vénusz látszólagosan ellentétesen forog tengelye körül, mint a Föld, és nincsen mágneses tere. A légköre olyan vastag, hogy nem lehet tudni, milyen a felszíne, ahogy ez igaz a Jupiterre is. A légkör össztömege a földi atmoszféráénak 93-szorosa, így a felszínén hatalmas lehet a nyomás. A meteorok többsége elég a légkörben, nem éri el a kőzetbolygó felszínét. A bolygó kénsavas felhőzete visszaveri a napfényt, ezért oly fényes az égen.

Jelképe ♀ logikailag hasonlít a Jupiterhez, nem véletlen, hogy több hasonló jellemzőjük van. Felül a teljesség köre, ami uralja az anyagot, azaz a vénuszi embereket a megérzései irányítják. Ugyanakkor a dolgok lényege kevéssé érinti meg őket. Az erősen vénuszi karakterek kissé felszínes társaságiemberek, és inkább a művészi megnyilvánulások jellemzik őket, mint a dolgok lényegének a keresése.

A Mars olyan, mint egy diadalszekér, amelybe az ellentétes erőket egy közös cél érdekében, egy zászló alá összefogták. »7-es szám ≈ Z hang«. Amennyiben a szekeret a lovak egyirányba húzzák, akkor diadalra viszik az ügyet, de ha megmarad a széthúzás, akkor a szekér zátonyra fut. A Naprendszerben a Marson található az eddig ismert legmagasabb hegy, amely 27 km magas. A bolygó a vöröses színét a vasoxidos felső talajrétegtől kapta. Tengelyferdesége a Földhöz hasonló, így évszakok váltakoznak a felszínén, ahol az igen ritka légköre ellenére erős szelek fújnak, időnként hatalmas porviharokat okozva. Jól érzékelhető, hogy e bolygó jellemzői hatalmas ellentéteket foglalnak egységbe.

A jele ♂ eredetileg a Vénusz jelének fordítottja volt, de a felső kereszt idővel nyíllá alakult át, amivel az anyagban lévő fokozott erőhatás jut kifejezésre. Ez az energia képes megmozgatni még a szellemet is, és ezáltal hatalmas akaraterőt jelent, különösen a folyamatok elindítása tekintetében.

A marsi és vénuszi erők gyenge kölcsönhatásai a Biblia szavaival: *„Azután ezt mondta Isten: Pezsdüljenek a vizek élőlények nyüzsgésétől, és repdessenek madarak a föld felett, az égbolt alatt! És megteremtette Isten a nagy víziállatokat, a vizekben nyüzsgő különféle úszó élőlényeket és a különféle madarakat. És látta Isten, hogy ez jó. Azután megáldotta őket Isten: Szaporodjatok, sokasodjatok, és töltsétek be a tenger vizét; a madarak is sokasodjanak a földön! Így lett este, és lett reggel: ötödik nap*.”

- ***5. nap:*** Erős erőkölcsönhatások azok, amelyek az atomon belüli elemeket tartják össze. a »8-as« és a »9-es« számok szintén egymást feltételezve értelmezhetők, és „H – T” hangpárral analóg jelentést hordoznak. Az együttes előfordulásuknak a jelentése jól tükröződik a HAT gyökben: hatás, hatalom, határ, hatály, hatóság… stb. Természetesen hasonló erővel bírnak a hit, hét… stb. szavak is. Jelentésükkel egy szabadszemmel nem látható bolygópár áll a Plútó és a Neptunusz, amelyeknek igen érdekes fizikai jellemzői vannak.

A Plútó az annak érdekében történő megsemmisítést jelenti, hogy valami új létrejöhessen. Nagyon erős az átalakító képessége. A rombolást sokkal destruktívabb módon hajtja végre, mint a Mars. Csak fájdalmas próbatételeken keresztül juthatunk a szellemi fejlődés magasabb lépcsőire. Nagy előnye azonban, hogy rendszerint a hatását követően a lélek is regenerálódik. A »8-as szám« jelentése a „H” hangéval analóg. A Plútó valójában két együtt keringő kisbolygó a Naprendszer határában, mintha ez lenne a duális világ kapuja. A Pluto és a kísérője a Charon egymás körül keringenek, és a stabil pályán keringő két közös holdjukkal egy igazán meglepő

négyest alkotnak. A „H” hang előfordulása bárhol is legyen a szóban (hit, has, hegy, méh, halál…stb), szinte mindig megjelenít egy olyan hatalmas átalakító erőt, mint a Plútó a Naprendszer határán. Kétféle szimbóluma is van.

A ⚳ jelképe szerint a lélek a szellem és az anyag közé van szorítva, vagyis a megismerés révén válunk képessé arra, hogy tudjuk irányítani a lelkünket és uralni az anyagot.

A ⯓ jelkép szerint a teljességnek része a lelkünk; mikor az anyag megsemmisül, a lélek egy magasabb szintű szellemi energiává változik át.

A Neptunusz az egyetemes szeretet[577] bolygója, továbbá analóg fogalmak vele az áldozatkészség, az alkalmazkodás, az érzelmesség, a ködösség, az áradás, az álom, az illúzió, a kábaság, a mérgezés, a megváltás, a feloldódás, illetve az öt érzék feletti érzékelés. A világmindenségnek csak az a része látható, amelyet az öt érzékszervünkkel képesek vagyunk megtapasztalni. Ezt nevezzük anyagi világnak, aminek béklyója alól a szellem felszabadítására vágyik az ember. Neptunusz segít az ellentétek feloldásában, és a mögöttesen rejtőző egység feltárásában. Gázbolygó lévén az atmoszféra egyes sávjainak különböző a forgási ideje, és itt mérték a Naprendszer legnagyobb szélsebességét (2100 km/h). A »9-es« szám jelentésével a „T” hangé analóg, amely eléggé tágan értelmezetten tükrözi vissza, hogy az átalakítás hatására létrejövő tárgyak, termékek köre széles, mint a tenger, főleg mert ide tartoznak a titkok feltárása, a tervezési folyamatok…stb. is.

A ♆ jelképben a Vénuszhoz hasonlóan alul van az anyag jele, a kereszt, ami azonban átszúrja a felfelé nyitott félkörívet – a lelket, ami így oldja az anyag merevségét.

Talán a leglényegesebb „T” hanggal kezdődő szó a TOJÁS, mert jelzi, hogy a 9-es szám bezárja az egyjegyű számok körét, azaz az égi erők ciklusát, amelynek kezdetén a TYÚK van »0 „szám”« jelentése a „TY” hangéval analóg, illetve az Uránusszal,

Az Uránusz azon magasfokú szellemiség jelképe, amit nevezhetünk hirtelen megvilágosodásnak, amelyhez az erő az ősszellemiségből, a kozmikus tudatból érkezik. Alapjelentése a normális gondolkodással való szakítás, ami bár sokszor zseniális alkotásokat eredményezhet, azonban a hirtelen megvilágosodás mellett, a különcködés is jellemzi. Nevét Kronosz atyjáról kapta. Ahogy a teremtés ősapjának is voltak torz szüleményei, az Uránusz is jelez hirtelen tragédiákat, szinte képtelen eseményeket. A Neptunusz az Uránusznak az ikertestvére, a szerkezetük és légkörük nagyon hasonló. A pici bolygómagot egy vastag köpeny burkolja. A tengelyhajlása 90°-nál is nagyobb, ezért többnyire az egyik pólus van a Nap irányában, így ott több a napenergia, mint az egyenlítőn. Kétféle szimbóluma is van.

A ⛢ jelképében a kör a kifürkészhetetlen egységet jelenti. A körnek nincsen kezdete és vége, a szellemet, az életet általánosságban szimbolizálja, amely elvont és személytelen, és csak az elhatározottság révén nyer öntudatot, amikor a kör középpontjára egy pontot teszünk.
A felfelé való nyíl pedig a meglévő állapotból való kitörést jelenti, amely szemléletesen jelképezi a Forrással való kapcsolatát is.

A ⛢ jelképében felül a két félkör a meghasadt lelket szimbolizálja, (akár a Halak jegyében) ahol közéje ékelődött anyag keresztje, ami szinte kinő a kozmikus teljességből, hiszen mint gyökér ott van alatta a kör.

Az erős kölcsönhatások a Biblia megfogalmazásában: *„Azután ezt mondta Isten: Hozzon elő a föld különféle élőlényeket: különféle jószágokat, csúszómászókat és vadállatokat! És úgy történt. Megalkotta Isten a különféle vadállatokat, a különféle jószágokat és a különféle csúszómászókat. És látta Isten, hogy ez jó.*

[577] Az egyetemes szeretet az, amikor képesek vagyunk a részekben tapasztalt dolgokat Egységben (Unióban) látni.

Akkor ezt mondta Isten: Teremtsünk embert a mi képünkre és hasonlatosságunkra: uralkodjék a tenger halain, az ég madarain, a jószágokon, az összes vadállaton és az összes csúszómászón, ami a földön csúszik-mászik. Megteremtette Isten az embert a maga képmására, Isten képmására teremtette, férfivá és nővé teremtette őket. Azután megáldotta őket Isten, és ezt mondta nekik Isten: Szaporodjatok, sokasodjatok, töltsétek be a földet, és hajtsátok uralmatok alá! Uralkodjatok a tenger halain, az ég madarain és a szárazföldön mozgó minden élőlényen! Majd ezt mondta Isten: Nektek adok minden maghozó növényt az egész föld színén, és minden fát, amelynek maghozó gyümölcse van: legyen mindez a ti eledeletek! Minden földi állatnak, az ég minden madarának és minden földi csúszómászónak pedig, amelyben élet van, eledelül adok minden zöld növényt. És úgy történt. És látta Isten, hogy minden, amit alkotott, igen jó. Így lett este, és lett reggel: hatodik nap."

- ***6. nap:*** Paradicsomi állapotok a Földön. A »10-es« szám jelentése az „I" hangéval analóg, azaz az ideák, a földi minták létrehozásáról van szó, amelyek birtokosa Isten, ezért isteni jelzővel illethetők. PAR_AD_I_CSOM gyökei elárulják, mit is teremtett valójában az isteni minta létrehozása a 6. napon:

  PAR gyök jelentése kapcsolatos párhuzamossággal, jelképesen egy viszonyítási pont »P hang« „ruhája", amelyben az „A" kötőhang révén valamiféle alapakaratot fejeződik ki: paraszt, parlag, parancs, parázs, parány, part, parittya…stb. Az AR gyök bár önálló szóként nem értelmezhető, azonban a szavak elején (arany, aritmetika, archaikus…stb.) mint égi eredetű tiszta forrás értelmezhető, azaz ehhez igazodik a viszonyítási „P" pont.

  AD gyökben ott van az adás, adomány szavunk elején, a »D hang« egy részterületre utal, azaz Isten önmagából csak egy részt ad át: adat, adó, adu, addig… stb.

  I gyök, mint isteni eredetű ideát, jelen esetben vélhetően magát a Földet jelenti, a rajta lévő élővilággal együtt, annak idilli állapotát.

  CSOM gyök ott van a csomag szavunk elején, amin lévő címzés irányító erőként működik. Általában jellemző a „CS" hangra (cső, csap, csal…stb.), hogy az erőket irányítja. A gyök végén az „M" hang pedig újjászületést és egy másik világba való átlépést jelent, ahogy a csomag is a címzett tulajdonába kerül át.

A fenti értelmezés szerint Isten az emberekben nem sok kis istent teremtett, hanem „önmaga" bizonyos vetületeinek egy párhuzamos világát hozta létre abból a célból, hogy az újjászületést, azaz a szellemi megújulását létrehozza. Azaz átadott ideákat, szabályokat, törvényeket, amelyek egyben korlátozzák is az embert, így a szellemi megújulást/újjászületést csak a meglévő keretek között lehet végrehajtani. Az ember ugyanis nem képes az isteni törvények megváltoztatására. Amennyiben magát istennek képzelve mégis erre törekszik, az mindig pusztulást eredményez, mert az égi rendnek mindig helyre kell állnia. A rend fenntartásáért sokat kell dolgoznia az embereknek, mert az entrópia törvénye szerint a magára hagyott Föld a rendetlenség felé haladva idővel önmaga halálát okozza. A szellemi fejlődés tehát csakis a rendfenntartás érdekében végzett munka közben szerzett tapasztalatok révén lehetséges, ideértve az intuícióit is.

V. Elméleti háttér a kapcsolatok leírásához

A MINDEN EGY elmélet értelmezése

A fentiek alapján jól érzékelhető, hogy a Biblia teremtéstörténeteiben a platóni filozófia felismerhető, aminek értelmezése eléggé elvont gondolkozást feltételez. Nehezen felfogható azok számára, akik nem értik a MINDEN EGY elméletet.

Az ősrobbanás során először létrejött a fény vagy úgy kb. 14 milliárd évvel ezelőtt. Kezdetben azonban az idő fogalma még értelmetlen volt, ezáltal térről sem beszélhetünk a mai értelmének a

szónak. A fotonok „munkájának” következtében sikerült az elektromosságot létrehozva olyan folyamatokat elindítani, hogy egyes elemek elkezdtek vonzódni egymáshoz, és elindult a strukturálódás. A „fotonok réseket érzékelhettek” az ősrobbanás burkán, amin át „kijuthatott” a fény, azaz elindulhatott a teremtés folyamata.

A világegyetem elkezdett tágulni, azaz kialakult a tér és az idő, és vele együtt mindazon fizikai erők, amelyek birtokosa azonos azzal, aki az „Ősrobbanást” előidézte. Ez a kép olyasmi, mint mikor a teremtő szellemi erő „túlcsordul”, és kivetülés révén létrehozza képmását, amiben már az anyag, szellem, lélek hármas egysége tud működni. Fő jellemzője azonban, hogy a lélek tartja kapcsolatát az eredetével.

»IS« gyök utal a kapcsolattartásra, hiszen ezt a tartalmat hordozza a nyelvünkben is. Az »IST« gyökben ez a kapcsolattartás pedig a „T” hanggal való kapcsolat révén már tárgyiasul. A magyar nyelvben az »ŐS« fogalma testi vonalon való leszármazást jelent. Tehát amikor a magyarok Östent emlegetnek, akkor azon hitüket fejezik ki, hogy közvetlen anyagi jellegű kapcsolatban állnak Istennel. A szó végén az „N” hang, azon égi jellegű segítségre utal, amire egy fejlődő szervezetnek szüksége van a növekedéshez, a fennmaradáshoz. Ha Istenre úgy tekintünk, mint aki „kivetülése” annak a szellemiségnek, ami az Ősrobbanást és ezzel együtt a fényt létrehozta, akkor könnyen megérthető, hogy a lélek eredete is Isten, és ezáltal bennünk lakik, segíti fennmaradásunkat.

Mivel a világegyetem működése tehát ugyanazon törvényszerűségeknek van alávetve, adódik, hogy a rendszerek elemei között felismerhetők hasonlóságok. Akkor tekinthető egy rendszer leírása helyesnek, ha az elemeinek a „működése” megfeleltethetők a természet törvényeinek, amiknek összessége analóg az égi modellel. Tehát ezek az elemek felfoghatók úgy is, mint az égi modell építőkövei, amelyeknek van saját identitásuk, azaz számuk, amivel számításba vehetők, illetve hangjuk, ami révén „megszólalhatnak”.

89. ábra Ősi keresztény templomban felismerhetők a tarot kártya motívumai.

A két bibliai teremtéstörténet csak 22 elemet ír le, azaz 22 hangot definiál. Ez lehet a magyarázata annak, hogy a héber és az eredeti latin ábécé is csak 22 betűt tartalmazott. A TAROT kártya Nagy Arkánum lapjai ezt a 22 elemet ábrázolják képszerűen. E képek értelmezései sokat segíthetnek az egyes hangok jelentésének feltárásában, a megfogalmazott jelentések ellenőrzésében (amik természetesen a magyar gyökök értelmezésével adhatók meg), és egyben segítenek a hangok ősi természete sorrendjének felállításában is.

Sokan a tarot kártyát sémi gyökerűnek tartják, és ezért elvetik bármiféle használatát. Azonban a vízözön történetét a sumérok is már korábban megírták, és könnyen lehet, hogy a teremtéstörténet is ősibb gyökerű, mint az Ószövetség.

Miért ne lehetne segítségül elfogadni azokat a képi ábrázolásokat a hangok jelentésének meghatározásához, amelyek felismerhetők nemcsak a Bibliában, hanem a Van-tó környéki XI. századi keresztény Tigran Honenetz templom freskóin is?[578] (34. ábra.) Ugyanígy miért ne lehetne az asztrológiai szimbólumok tartalmát felhasználni a hangok jelentéseinek maghatározása során, amikor ezeket először azokban az athéni iskolákban definiálták, ahol örökérvényű igazságokat kutattak. Bár meg kell jegyezni, hogy az archaikus kultúrákban mindig is használatban lehettek. Továbbá éppen ezért segítséget nyújthatnak az egyiptomi hieroglifák is, amelyek képszerűen ábrázolják az egyes hangok, mint ősfogalmak jelentését.

A sokoldalú megközelítésre éppen a „MINDEN EGY" elmélet nyújt lehetőséget, amit a híres Smaragdtábla[579] a következőképpen fogalmaz meg:

1. Való, hazugság nélkül, biztos és igaz.
2. *Ami lent van, az megfelel annak, ami fent van, és ami fent van, az megfelel annak, ami lent van,* hogy az egyetlen varázslatának műveletét végrehajtsd.
3. Ahogy *minden dolog az egyből származik*, az egyetlen gondolatból, a természetben minden dolog átvitellel az egyből keletkezett.
4. Atyja a Nap, anyja a Hold, a Szél hordozta méhében, a Föld táplálta.
5. Ő a Szellemiség, az egész világ nemzője.
6. Ereje tökéletes, ha a földbe visszafordul.
7. Válaszd el a Tüzet a Földtől, a könnyűt a nehéztől, tudással, szenvedéllyel.
   Válaszd el a Fényt a Sötéttől, az Éterit az Anyagtól, tudással, elkötelezettséggel.
8. *A földről az égbe emelkedik, aztán ismét a földre leszáll,* a felső és az alsó erőket magába szívja. Az uralmat önmagad és az egész világod fölött így nyered el. E perctől fogva előled minden sötétség kitér.
9. Minden erőben ez az erő ereje, mert a finomat és a nehezet áthatja.
10. A világot így teremtették.
11. Ez az átvitel varázslata, és ennek ez a módja.
12. Ezért hívnak Hermész Triszmegisztosznak, mert a világegyetem tudásának mindhárom része az enyém.
13. Amit a Nap műveletéről mondtam, befejeztem.

Az aritmiológia és a numerológia elméleti háttere

Mivel a számok és a hangok jelentésének felhasználása egyaránt alkalmas a világ működésének a leírására, értelemszerűen a filozófusi körökben idővel a számok és hangok jelentései között analógiákat kerestek, ami valószínűsíthetően jelentős mértékben hozzájárulhatott ahhoz, hogy *mit nevezhetünk manapság egyetlen hangnak*. A 8. ábra mutatja, hogy ez nem is olyan egyértelmű.

A számok és a hangok jelentésének megfeleltetésével foglalkozik *a numerológia* ókori tudománya. A számmisztikában az terjedt el, hogy a latin ábécé hangjait sorszámozzuk be az egyjegyű számokkal, ahogy az a 35. ábrán látható.

[578] Forrás: Horváth Zoltán György, Gondos Béla: *Ani, az ősi örmény főváros és magyar vonatkozásai.* Romanika Bt., 2003.

[579] Hamvas Béla: *Tabula smaragdina, Mágia szútra.* Medio Kiadó, Budapest, ISBN 963-9240-20-6

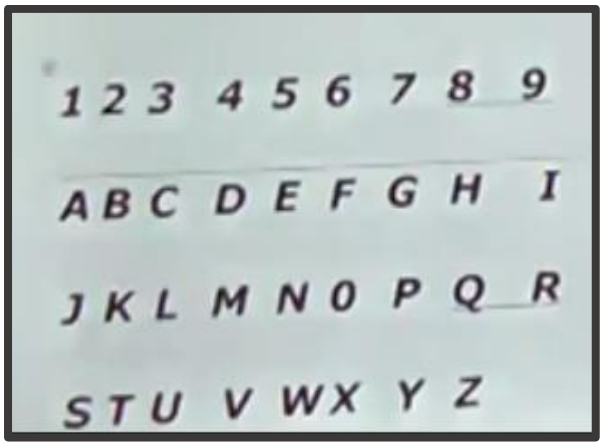

90. ábra. A mai számmisztika a latin ábécét hangjainak ad egyjegyű számértéket.

Éppen ennek képtelenségén elgondolkodva kezdtem el a magyar nyelvvel foglalkozni, hiszen a numerológia bizonyára egy ősibb tudomány lehet, amit éppen a latin kultúra képviselői el akartak töröltetni, és az ún. tudományos körök máig elutasítják az alkalmazását. *Miért nem a görög ábécé adja sorrendet? Vagy miért nem a héber ábécé, ha annak a képi megjelenítései a Tarot Nagy Arkánum lapjai?*

Odáig még elfogadható, hogy az ábécék sorrendjét egykor a hangoknak valamiféle égi modellje szerint állíthatták össze. Ez esetben azonban az nem lehet mindegy, hogy mely hangnak mi az értéke. *Például a „G" hang értéke, most 7 vagy 3, mikor a „G" még a cirill ábécében is a 3. helyen áll?*

Egy szótárból kiírva a rövid magyar szavakat, és felhasználva, hogy elől van a magyarban a hangsúly (azaz a hangok jelentése elvileg felismerhető lehet, ha úgy közelítünk a problémához, hogy az első hang a szavak / gyökök elején valamiféle forrás jelentéssel bírhat, a szavak / gyökök végén pedig valamiféle célt vagy kategória jellemzőt jelenthet) neki álltam, hogy az egyes hangok ősi jelentését feltárjam. Ha a numerológiában van igazság, akkor kell lennie minden hangnak ilyen jelentése, amit ősfogalomnak kereszteltem el.

A lustaságomból adódóan a hangokhoz asztrológiai szimbólumokat biggyesztettem. *A „G" hanghoz adódott a Jupiterrel analóg jelentés, de vajon milyen logika alapján kerülhetett az a 7. helyre? A különböző hangoknak vajon milyen logika alapján lehet ugyanaz a számértéke?* A Jupiter a 3. legnagyobb égitest az égen, így a latin sorrendet elvetettem.

A héber ábécében 22 elem van, a Tarot Nagy Arkánumnak 22 lapja van, ami elvileg megfeleltethető a 10 bolygónak és a 12 állatövi jegynek. *De hogyan működhetne ez a legalább 34 elemű magyar ábécé esetében? A 34 elemű ábécé égi modelljének miért lenne csak 9 építőköve?* Mivel az eredeti latin ábécé a magyar nyelv számára egy kényszerzubbony, bátran feloldható, hogy csak 9 építőkőből építkezzen a magyar hangok ábécéjének az égi modellje.

Platón beszél a Létezés Birodalmáról (azaz ahol az égi erők működnek) és a Képzetek Birodalmáról (ahol a téridő viszonylatában értelmezhető a ciklus), e két szempont szerint kezdtem csoportosítani a hangokat. Amelyek a téridőtől független jelentéssel bírhatnak, azok kerültek a Létezés Birodalmába, a többi a Képzetek Birodalmába. A 10 bolygó és a 12 állatövi jegy jelképeivel ellátott hangok közül – segítségül hívva a tarot kártya jelképeinek jelentését is–az első 14 betűt könnyű volt besorolni.

Az első problémát a 15. hely jelentette, ami a tarot szerint az Ördög, de nincsen a héberben „Ö" hang. Mivel a latinban nem ejtenek „A" hangot, aminek, mint ideának ott kell lennie az ARANY ATYÁCSKA tartalmában, az „Á" hang segített tovább. A tudatunk számára szükség van

egy olyan átmenetileg állandó viszonyítási pontra, aminek függvényében tudjuk állításainkat megfogalmazni, amely viszonyítási pont ideális esetben valóban az Atya akarata, azonban a mindennapi helyzetben ennek inkább valamiféle anyagjellegű strukturáltsággal illik bírnia.

Mivel átmeneti állandóságra csak az emberi tudat működéséhez van szükség, ennek felismerése meggyőzött, hogy nyilván három hangkört kell definiálni, amelyek szerves egységben működnek a magyar nyelvben.

- A Létezés Birodalmának hangjai, amelyek jelentései a bolygók jelentésével állnak analógiában
- A Képzetek Birodalmának a hangjai, amelyek jelentései az állatövi jegyek jelentésével állnak analógiában
- A Szellemiség Birodalmának a hangjai, amelyek jelentései az tudatos működés gondolkozását támogatják. Ezekhez a kínaiak trigram rendszere elvileg jól hasznosítható.

Azonban még ezek összege sem adta ki a 34 elemet, és akkor jött az „AHA” élmény, hogy kell lennie a hangköröket összekötő hangoknak is, hiszen éppen ilyen lehet az „Á” és az „Í” hang is. Így valóban egy olyan égi modell állhatott össze, mint ami a sejtszerű működéssel a természetben megfigyelhető, szemben a latin besorolási rendszerrel, amelyet mivel nem tudtam képszerűen értelmezni, hajlamos voltam elvetni.

Az egyes hangkörökön belüli sorrend meghatározásában az aritmiológia módszertana segített. Például, ha a „G” a 3. helyre került, akkor tegyük a „GY” hangot a 30. helyre. Ha az „Í” a 10. helyen áll, akkor a „J” helye feltehetően a 19 vagy a 28… stb.

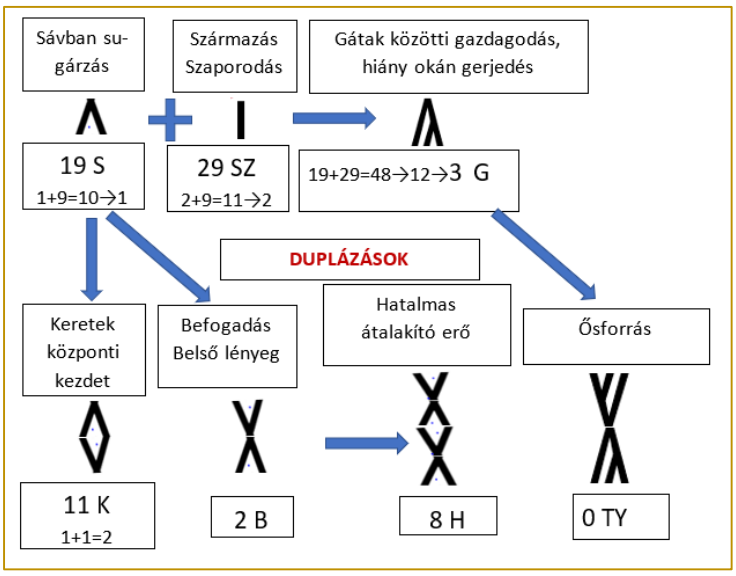

91. ábra. A rovásjelek duplázásai a jelentésekben erőfokozást jelent.

Valószínűsítve, hogy a rovás olyan ősi írásforma, ahol a jelek őrzik a tartalom és forma harmóniáját, a rovás-jelek között feltárt kapcsolatokat is figyelembe vettem a hangok számértékének meghatározásához. A hangok jelentései közötti kapcsolatok feltárására alkalmazott módszert a 36, 27, 38, 39. és 40. ábra mutatja be.

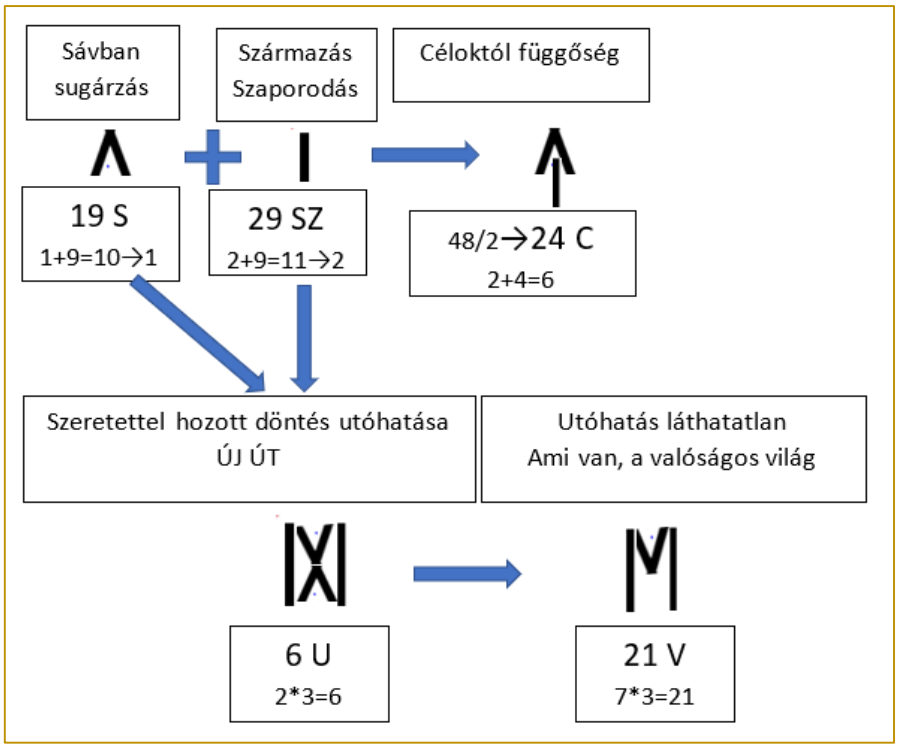

92. ábra. A származtatás és a sávban sugárzás rovások kombinációi.

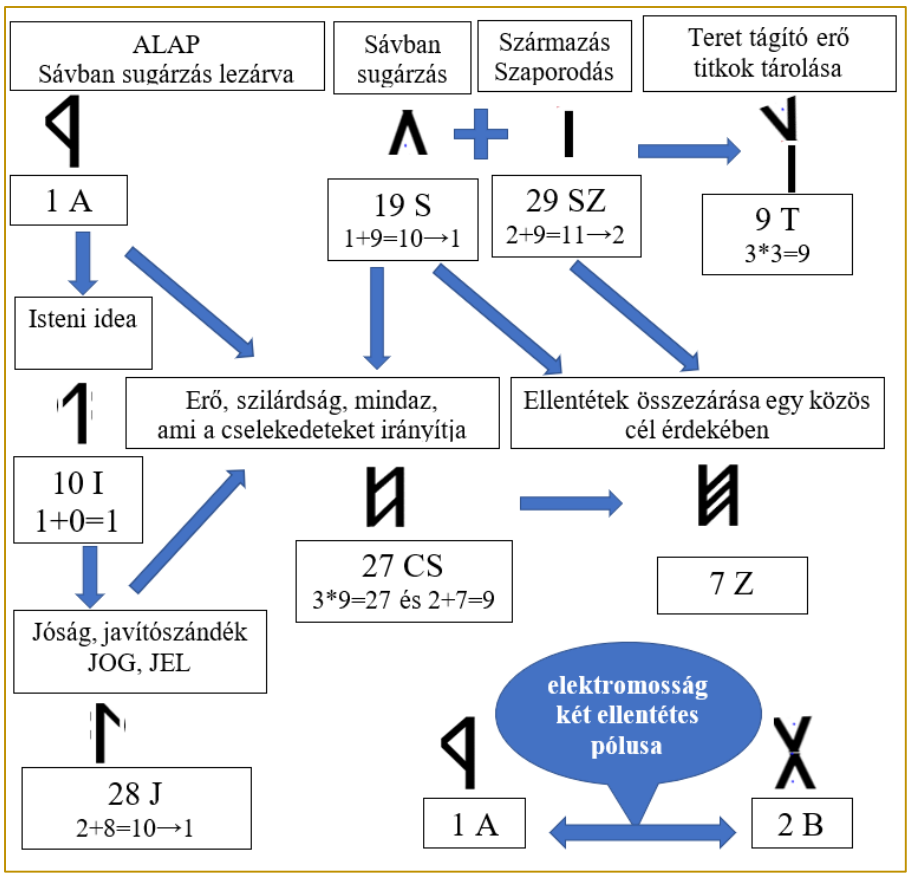

40. ábra. Rokonítható tartalmú hangok.

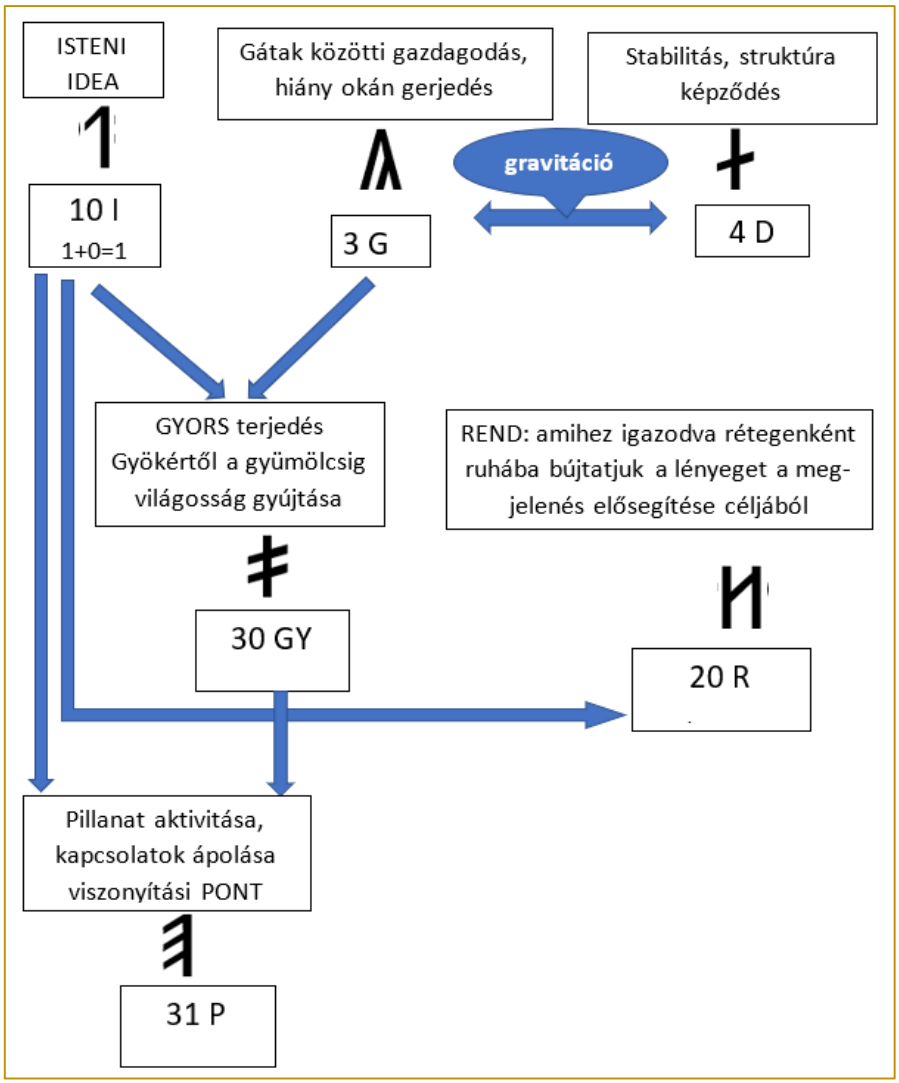

41. ábra. Az "isteni idea" formai jelének felismerése más rovás jelekben.

Az *aritmiológia*, mint módszertan tehát az egyes számok lényegi tartalma között tár fel hasonlóságokat. A számokkal végzett numerikus műveletek (összeadások, szorzások) eredményei tartalmi kapcsolatban állnak azoknak a számoknak a minőségi tartalmával, amelyekkel a műveletet végezzük. Mivel az egyjegyű számok, mint őselemek összefonódásai képezik a többjegyű számokat,

- ha egy szám számjegyeit addig összegezzük, amíg egyjegyűt nem kapunk, felismerhetjük az adott szám által hordozott legfontosabb őselemi jellemzőt, amelynek tartalma megfeleltethető valamely bolygó tartalmának.
- ha megnézzük, mely számok az osztói, illetve a leírásához milyen számjegyek leírása szükséges, feltárhatunk olyan további jellemzőket, amelyek szintén kapcsolódnak az adott szám jelentéséhez, hiszen ezek a jellemzők valamilyen korábbi összefonódások révén mind kifejtik a hatásukat az adott szám által hordozott tartalomra.

Az aritmiológia miközben segítette az egyes hangok helyének meghatározását a rendszerben, egyben kiváló ellenőrzési módszertannak is bizonyult az egyes hangok jelentésének meghatározásánál. (Megjegyezve, hogy a hangok jelentésének finomításában *az egyiptomi hieroglifáknak volt*

kulcsszerepük.) Ugyanis, ha két szám között felismerhető aritmiai kapcsolat, akkor ennek jelentkeznie kell a számok által képviselt hangok jelentései közötti összefüggésekben is.

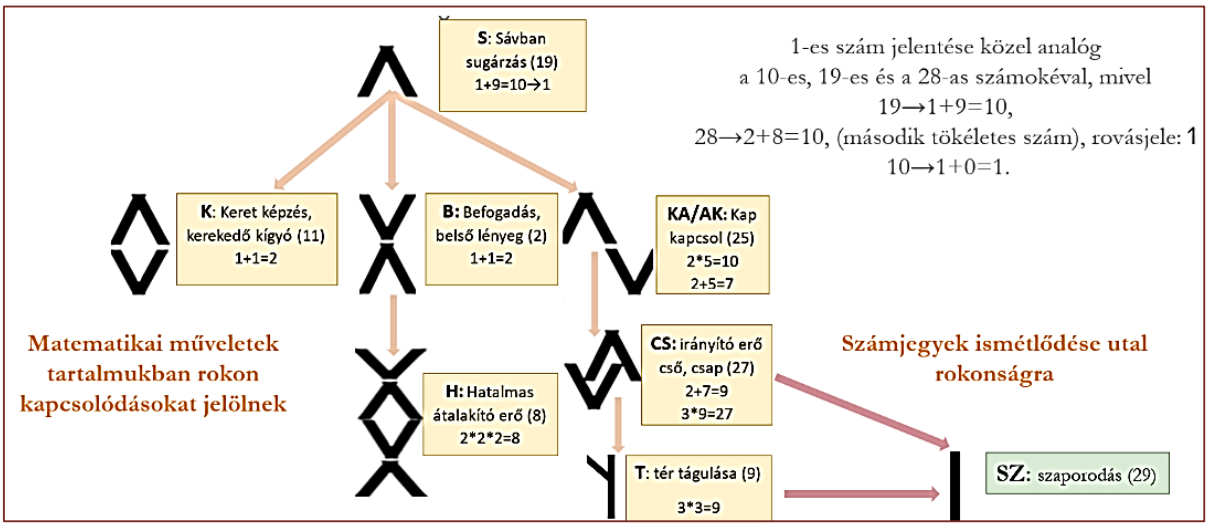

93. ábra. Egy gyakorlati példa az aritmiológia és numerológia alkalmazására.

Következtetés:

Az egyes ábécék sorrendjét egykor valóban azon elv alapján alakíthatták ki, hogy e jelentések láncolatában érvényesüljön az élet lüktetése, azaz a páratlan sorszámú helyen álló hangok jelentése aktív, a páros számú helyen állóké passzív, azaz befogadó, fenntartó jellegű.

Ha ezeket a számértékeket az őket alkotó számjegyek alapján összegezzük, akkor egyértelmű tartalmi rokonság mutatható ki az égi erőt jelképező bolygó jelentése és a vizsgált hang jelentése között, amely kapcsolat formai jegyekben is kimutatható.

Az íveket tartalmazó rovásjegyek kapcsolatát a 14. ábra mutatja be.

Csupán néhány napi kereséssel összeállt egy sorrend. Alapelv, hogy minden bonyolult struktúra helyessége ellenőrizhető azzal, ha annak a legfontosabb elemei egy A4-es oldalon ábrázolhatók. Ennyit bír az emberi agy áttekinteni és értelmezni.

III. A hangok jelentése csigolyaábra rendszerezettségben

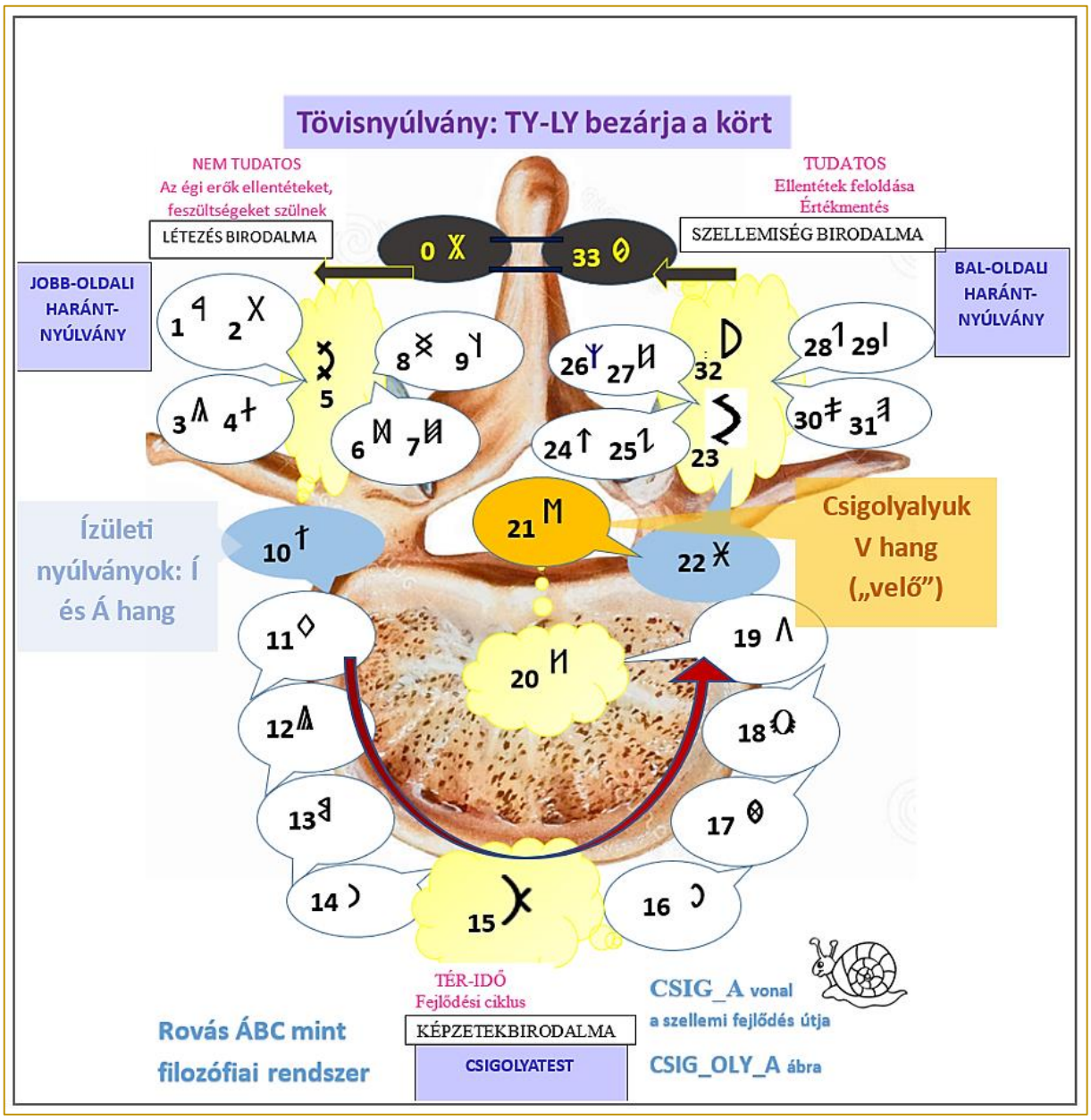

94. ábra. Csigolyaábra rovásjelekkel.

Számjel-Székely rovás		*Latin betű-jel*	*Jelképek*	*A hangok valószínűsíthető jelentése tömören vázolva*
TÖVIS NYÚLVÁNY	0 ᚷ	**TY**	Bolond ♅ Uránusz	Tyúk, mint ősforrás, őselemek összessége, a gondtalan káoszos szabad állapot, a pozitívenergia, véletlenszerűség.

Nemtudatos létezés = ÉGI ERŐK időtől és tértől függetlenül Létezés Birodalmának elemei JOBBOLDALI HARÁNTNYÚLVÁNY	1 ᚠ	**A**	Tarot I: Mágus ☉ Nap	Az alkotó akarat, mint az alap és minden feszültség forrása. (pozitív elektromos töltés) **ARANY ATYÁCSKA alapokhoz irányító kormányzó ereje**
	2 ᚷ	**B**	Tarot II: Papnő, (Védő anya) ☽ Hold	Befogadó birodalom, a benti világ, és ami a belső világgal kapcsolatos: barlang, báb, boszorkány, bútor, boldogság, bab, borsó... stb. (negatív elektromos töltés) **BABBA a befogadó belső lényegi lélekerő, ahogy a sötétség feltételezi a fényt**
	3 ᚨ	**G**	Tarot III: Uralkodónő ♃ Jupiter	Gázok tágulása, hiány okozta **gerjedés**, gazdagodás gátjai, gömbforma, „a gigászi gőgösség” (**gravitáció:** vonzás és taszítás pozitív oldala) **Relativitás →ÉG**
	4 ᛞ	**D**	Tarot IV: Uralkodó ♄ Szaturnusz	**Struktúraképződést elősegítő erő** Stabilitás térben és időben, az új hullám szemcsés természete, az egység egy darabja, darabolt dolgok (**gravitáció:** vonzás és taszítás negatív oldala), **Relativitás →IDŐ, DAGAD**
	5 ᛇ	**E**	Tarot V: Főpap ☿ Merkúr	**A bölcsesség ereje, ami kiemel, ill. egységet teremt → EGY** Az erők egysége, vagyis az egész, mint eredet az elől. A lényeg kiemelése. Az ellentétekben az egység megragadása és közvetítése. (**Termodinamika, entrópia**)
	6 ᚹ	**U**	Tarot VI: Szeretők ♀ Vénusz	**Vénuszi szeretettel meghozott döntés ereje →ÚR** A döntések utóhatása, az uralkodó udvara, illetve utódja, az új út, amelyre ugorhatunk, **Gyenge kölcsönhatások (Az atom részeit összetartó negatív erők)**
	7 ᛉ	**Z**	Tarot VII: Diadalszekér ♂ Mars	A döntéssel egyidejűleg fellépő kezdeti energia, marsi erő, a zászló hívása, a zendülés, illetve a zavargások „zátonya”, **összezárás** (közös cél a rovásjel kalitkájában) **Gyenge kölcsönhatások (Az atom részeit összetartó pozitív erők)**
	8 ᛝ	**H**	Tarot VIII: Erő ♇ Plútó	Az igazi **hatalmas átalakító erő**k (hang, hő, hit, hegy, has, hír) megnyilvánulása, átalakítás az univerzális egyensúly fenntartása érdekében, **Erős kölcsönhatások (Az atommagot összetartó negatív erők)**
	9 ᛏ	**T**	Tarot IX: Remete ♆ Neptunusz	**Teret tágító neptunuszi erő:** A titkok tárolása, ill. a rejtőzködő egység felszínre hozatala, azaz a feltárása, probléma megoldásának előre vitele, beavatás, a táltosok tanítása **TENGER** **Erős kölcsönhatások (Az atommagot összetartó pozitív erők)**

95. ábra. A létezés birodalmának hangjai, olyan fizikai erők, amelyek létezése független tértől és időtől.

Számjel-Székely rovás	*Latin betűjel*	*Jelképek*	*A hangok valószínűsíthető jelentése tömören vázolva*
ÍZÜLETI NYÚLVÁNY	10 I	Tarot X: Szerencse-kerék ♂ Föld	A letisztult ideák, mint az isteni minta, az ige birodalmának indítása időben és térben, az igények sorsfordító hatása, ISTENI IDEA
Képzetek világa TÉR-IDŐ CSIGOLYATEST: ciklikus fejlődés „ruhában” Csigolyalyuk velővel Környezetünk, a ciklikus természet	11 K	Tarot XI: Igazság ♒ Vízöntő	**KI:** Képzetek világának, vagyis a karma/dualitás kezdete, kikerülés/alászállás a külső világba, új keretek kialakulása ahol/amikor kezd kitekeredni a **KÍGYÓ** a központi kezdetből **KŐ:** a középső világ körének kezdeti kerete,
	12 L	Tarot XII: Az akasztott ember ♓ Halak	**ÉL:** A léthez a lényeg a lélek. A létező lény lábra állhat vagy a lidércekkel küzdő fejjel lefelé lóghat, míg a láncai kötik. **LE:** Lefelé, az anyagi világ felé tekintés. **LÓ:** mozgásra, változásra és átmentésre kényszerít →L igeképző
	13 M	Tarot XIII: Halál, ill. újjászületés ♈ Kos	**Megjelenés a másik világban→** a mag kikel, maszk, mise **MA:** a múltból megfordulás a jövő felé A megtisztulás misztériuma (mama mos, a máj méregtelenít), a madár a mennybe száll,
	14 N	Tarot XIV: Mértékletesség, kiegyenlítődés ♉ Bika	**NAP, NÉP, NEMZET:** égi segítség a fennmaradáshoz Növekedéshez szükséges segítő égi erők, amelyek kiegyenlítően hatnak, nevelnek. NEM
	15 Ö	Tarot XV: Ördög kísértése ♊ Ikrek	A fejlődő lélek az ösztönök ördögi örvényébe kerül, önzése révén az anyagi oldalt előtérbe helyezi. Tanulás tapasztalatok révén. Utalhat az anyag kerekded formájára (öböl, göb, kövér, öv), nagy távolságra, szétszórtságra (ős, össze), az anyag érzetkeltésére: (bök, lök, görcs)
	16 O o	Tarot XVI: Torony ♋ Rák	**OTTHON:** A fejlődő lélek megóvása okán otthont, országot épít, amely azonban egy csapásra összeomolhat, feloszolhat. Osztódás és ostromlás. **Ó:** visszavisz a régmúltba, az eredet helyére → nagyobb távolság
	17 F	Tarot XVII: Csillagok (új remények) ♌ Oroszlán	**Odairányítja a figyelmet valamire, ami ezáltal fénybe kerül, fent lesz→** Gyökképző: F_OSZT, F_ÜL, F_ÁZIK, F_ÜST, F_ÉL, F_UT, F_ŰZ, F_EL, …stb. **FI:** „isteni” dologra irányítja a figyelmet: FIÚ **FA:** fény felé haladást fejezi ki, mint valamiféle alap
	18 Ü	Tarot XVIII: Hold ♍ Szűz	ŰR: a csillagok háttere, a sötét anyag **Háttérben folyó, mégis lényeges ügyek/kapcsolatok** (szül, függ) Sötétben zajló folyamatok/terek, ahol csak a visszavert fények irányítanak: ülésezés, üdülés, lüktetés, üreg
	19 S	Tarot XIX: Nap (belső mérlegelés) ♎ Mérleg	**Sávban sugárzás:** ami jelenthet a sámáni segítséget vagy a sátáni sötétséget→ súlyozás szükséges a sávban maradáshoz, Gyakori a hangutánzó szavakban, mivel a hang is sávban terjed **SÉG/SÁG** képző a mérlegelt szétterjedést fejezi ki
	20 R	Tarot XX: Ítélet (külvilágé) ♏ Skorpió	**REND:** amihez igazodva rétegenként ruhába bújtatjuk a lényeget a megjelenés elősegítése céljából **ROVÁSÍRÁS:** kódja a lényegi tartalomnak Névképző, gyakori a népnevek végén
	21 V	Tarot XXI: Világ ♐ Nyilas	Világosság, amikor minden levedli a ruháját, a fejlődésnek vége, elvegyülés vagy változás. Világvallások. Várakozás **VAN: Valóságos világ részben takarva van előttünk, VÉG: amit nem ismerhetünk meg.**

96. ábra. A képzelet birodalmának a hangjai.

Számjel-Székely rovás	*Latin betűjel*		*Jelképek*	*A hangok valószínűsíthető jelentése tömören vázolva*
ÍZÜLETI NYÚLVÁNY	22	**Á**	Tarot XXII: Bolond Bak ♑	Átmeneti állapot, képzetek állandósulnak, amelyek aztán új áramlatokat hoznak. Dolgok tudatos elrendezéséhez **átmeneti állandó struktúra** „Bolond, aki túl van minden gátláson”
Szellemiség világa a „BOLONDSÁGOK” Tudatos létezés = Gondolkodást segítő erők BALOLDALI HARÁNTNYÚLVÁNY A CSIGOLYAÁBRÁN	23	**É**	’Jang’ ———	Az ész és az érzelmek tiszta, kötetlen tudatossága, a végtelenség természetével, a szellemi halhatatlanság, **Az ész aktivitása**, **ÉR:** bizonyos téren valamilyen irányban hatás **ÉG:** az érzékelés gerjedése
	24	**C**	Kun: befogadó föld — — — — — —	Céloktól függőség (**CÉH, CÍM, CÉL, CÉDULA**), engedékenység, rugalmasság, hajlékonyság (**CIFRA, CÉRNA**), feltétel nélküliség (**CÖLÖP**), gyengeség (**CIROGAT, CICA**), szolgalelkűség (**CÉDA, CAFKA**),
	25	’KUO’	Tui: örömteli tó — — ——— ———	**KAPOCS:** Kifelé kitülemkedés, kikukucskálás a sötétségből öröm és élvezet, bátorítás, önmagunk kiteljesítése. .
	26	**ZS**	Kan: Mély víz — — ——— — —	Veszély (**ZSÁKUTCA, ROZSDA,**), nehézség (**ZSAROLÁS, ZSUGORISÁG, KAPZSI,**), de a fejlődést előmozdító is (**ZSALUZÁS, ZSINDELY, ZSINAT**), eredményes munka mérője (**ZSÁK, ZSEB, ZSOLD, ZSŰRI**)
	27	**CS**	Csien ég ——— ——— ———	**Erő, szilárdság, mindaz, amely a cselekedeteinket irányítja**. Csövek, csapok szilárd irányító ereje, de jelent önkényes csatázást a családban, csalásokat, sőt csodákat is. Pl: **CSONT, CSIPKE, CSOPORT, CSAPDA, CSECS, CSÁB, CSORDA, CSÍRA.**
	28	**J**	Ken: hegy ——— — — — —	**Az isteni eredetű I hang emberi „alakja”** Jóság, önfegyelem, ami az önműveléssel, javítószándékkal kapcsolatos. Például: **JOG, JÁTÉK, JEL, JEGY, JÖVŐ, TEJ, VAJ, ÉJ, ÍJ, JÉG, JELLEM, JÉZUS**
	29	**SZ**	Szun: Örök szél ——— ——— — —	Származtatás: **SZÁM, SZÍN, SZER, SZÜL, SZAB** A szeretettel való behatolás, lassú kockázatmentes, egyenletes gyarapodás, szíven szúrás, követés szed/szív értelemben, vagy az önkényes vágyaké „szerteszét szórja a szél”
	30	**GY**	Li: terjedő tűz ——— — — ———	Tudás (**AGY**), megértés (vissza **GYÖKÉRHEZ**), **GYAGYA** világosság **GYÚJTÁSA, GYERTYA, GYERMEK** szélsebes terjedés (**GYORS, GYÜMÖLCS, GYÍK, GYÁR**), felületes, látszatokhoz való tapadás (**GYŐZ, GYENGE**), tisztasággal kapcsolatos (**GYÓGY, GYÖNGY**),
	31	**P**	Csen: Viharos erő — — — — ———	A pillanat aktivitása (**PERC, PONT, PUFFAN, POFON, PISLOG**), egészség karbantartása (**PUSZTA, PATYOLAT, PÁNCÉL, PÍR**), kapcsolatok ápolása (**PAP, PORC, PÓK, PÁNT, PARIPA**), megértés hiányában önkényesség és hibák (**PÉNZPIAC**),
	32	**NY**	’Jin’ — —	A világ anyagi szennyeződése, ami halandó, földhöz kötött, azaz engedelmeskednie kell az anyag törvényének, **NYUGVÁS, NYÚLIK**
TÖVIS NYÚLVÁNY	33	**LY**	Tarot XXII Bolond Uránusz.	**LYUK** (feketelyuk), ami mindent elnyel, a negatívenergia, amely a pozitív energiával egyesülve megsemmisül

97. ábra. A szellemiség birodalmának hangjainak a jelentése.

Példák véletlenül jött szavakra

..

APA: (1) alkotó akarata, mint alap (31) pillanat aktivitása (1) alkotó akarata, mint alap
→1+31+1=33→6 (U) Szeretettel meghozott döntés következtében új út

ATYA: (1) alkotó akarata, mint alap (0) ősforrás (1) alkotó akarata, mint alap
→1+0+1=2 (B) befogadó belső lényeg

ANYA: (1) alkotó akarata, mint alap (32) A világ anyagi szennyeződése, ami halandó, földhöz kötött, azaz engedelmeskednie kell az anyag törvényének, (1) alkotó akarata, mint alap →1+32+1=34 (Z) Ellentétek egyesítése adott cél (felnevelés) érdekében

BŐR: (2) befogadó belső lényeg (15) előtérben az anyagi jellemző (20) rárakódott ruha a megjelenéshez
→ 2+15+20=37→10 (I) Ideális isteni megoldás

GÁT: (3) hiány okozta gerjedés (22) átmeneti állandóság (9) tárgy, titkok tárolása,
→3+22+9=34→7 (Z) Ellentétek egyesítése adott cél (zárás) érdekében

TÁG: (9) tér tágulása (22) átmeneti állandóság (3) hiány okozta gerjedés
→3+22+9=34→7 (Z) Ellentétek egyesítése adott cél (zengés, zendülés) érdekében

DARAB: (4) struktúraképződés (1) alkotó akarata, mint alap (20) rárakódott ruha a megjelenéshez, (2) befogadó belső lényeg →4+1+20+1+2=28 (J) javító szándékkal a tudat működését segíti

IDŐ: (10) Ideális isteni megoldás (4) struktúraképződés (15) előtérben az anyagi jellemző
→10+4+15=29→ (SZ) származtatás, szaporodás

ÚR: (6) Szeretettel meghozott döntés következtében új út (20) rárakódott ruha a megjelenéshez
→6+20=26 (ZS) Veszély, nehézség, de a fejlődést is előmozdítja

ZENE: (7) Ellentétek egyesítése adott cél (zengés) érdekében (5) A bölcsesség ereje, ami kiemel, ill. egységet teremt (14) Égi segítség a fennmaradáshoz →7+5+14+5=31 (P) Pillanat aktivitása

HIT: (8) Hatalmas átalakító erő (10) Ideális isteni megoldás (9) tér tágulása, titkok tárolása,
→ 8+10+9=27 (CS) Erő, szilárdság, mindaz, amely a cselekedeteinket irányítja

TENGER: (9) tér tágulása, titkok tárolása (5) A bölcsesség ereje, ami kiemel, ill. egységet teremt (14) Égi segítség a fennmaradáshoz (3) hiány okozta gerjedés (20) rárakódott ruha a megjelenéshez
→ 9+5+14+3+5+20= 56→ 11 (K) központi kezdet, ahol „kezd kitekeregni a kígyó”

KIGYÓ: (11) központi kezdet (10) Ideális isteni megoldás (30) gyors terjedés (16) Otthon, ami óv, ahol szabadon megnyilvánulhat a lényege 11+10+30+16= 67→13 (M) Megjelenés a másik világban, újjászületés, halál

KÉZ: (11) Központi kezdet (23) érzékelés, észlelés (7) Ellentétek egyesítése adott cél érdekében →11+23+7=41→5 (E) A bölcsesség ereje, ami kiemel, ill. egységet teremt

LÁB: (12) A létező lény lábra állhat vagy a lidércekkel küzdő fejjel lefelé lóghat, míg a láncai kötik (22) átmeneti állandóság (2) befogadó belső lényeg → 12+22+2=36→9 (T) Tér tágulása

LÉT: (12) A létező lény lábra állhat vagy a lidércekkel küzdő fejjel lefelé lóghat, míg a láncai kötik (23) érzékelés, észlelés (9) tér tágulása, titkok tárolása, → 12+23+9=44→8 (H) Hatalmas átalakító erő

ÉLET: (23) érzékelés, észlelés (12) A létező lény lábra állhat vagy a lidércekkel küzdő fejjel lefelé lóghat, míg a láncai kötik (5) A bölcsesség ereje, ami kiemel, ill. egységet teremt (9) tér tágulása, titkok tárolása, → 23+12+5+9=49→13 (M) Megjelenés a másik világban, újjászületés, halál

LÉLEK: (12) A létező lény lábra állhat vagy a lidércekkel küzdő fejjel lefelé lóghat, míg a láncai kötik (23) érzékelés, észlelés (5) A bölcsesség ereje, ami kiemel, ill. egységet teremt (11) Központi kezdet → 12+23+12+5+11=63→ 9 (T) Titkok tára, a tér tágulása

MA: (13) Megjelenés a másik világban, újjászületés, halál (1) alkotó akarata, mint alap →13+1=14 (N) Égi segítség a fennmaradáshoz, azaz átlépés a múltból a jövőbe.

NAP: (14) Égi segítség a fennmaradáshoz (1) alkotó akarata, mint alap (31) Pillanat aktivitása →14+1+31=46→10 (I) Isteni idea.

NÉP: (14) Égi segítség a fennmaradáshoz (23) érzékelés, észlelés (31) Pillanat aktivitása →14+23+31=68→14 (N) Égi segítség a fennmaradáshoz.

ŐR: (15) előtérben az anyagi jellemző (20) rárakódott ruha a megjelenéshez → 15+20=35→8 (H) Hatalmas átalakító erő

ŐS: (15) előtérben az anyagi jellemző (19) sávban sugárzás → 15+19=34→7 (Z) Ellentétek egyesítése adott cél érdekében, azonban mivel a ciklus 34 elemű, visszautalás a kezdetre

ŐRDÖG: (15) előtérben az anyagi jellemző (20) rárakódott ruha a megjelenéshez (4) struktúraképződés
(3) hiány okozta gerjedés → 15+20+4 +15+3 =57→12 (L) A létező lény lábra állhat vagy a lidércekkel küzdő fejjel lefelé lóghat, míg a láncai kötik (cselekvésre kényszerít)

ISTEN: (10) Ideális isteni megoldás (19) sávban sugárzás (9) tér tágulása, titkok tárolása (5) A bölcsesség ereje, ami kiemel, ill. egységet teremt (14) Égi segítség a fennmaradáshoz
→ 10+19+9+5+14= 57→ 12 (L) A létező lény lábra állhat vagy a lidércekkel küzdő fejjel lefelé lóghat, míg a láncai kötik (cselekvésre kényszerít)

ÉG: (23) érzékelés, észlelés (3) hiány okozta gerjedés
→23+3=26 (ZS) Veszély de fejlődést is előmozdító

OTTHON: (16) Otthon, ami óv, ahol szabadon megnyilvánulhat a lényege (9) tér tágulása, titkok tárolása
(8) Hatalmas átalakító erő (14) Égi segítség a fennmaradáshoz
16+9+9+8+16+14=72→9 (T) Titkok tára, a tér tágulása

ÜST: (18) Háttérben folyó ügy (19) sávban sugárzás (9) tér tágulása, titkok tárolása
→ 18+19+9= 46→ 10 (I) ideális minta

FÜST: (17) Odairányítja a figyelmet valamire, ami ezáltal fénybe kerül (18) Háttérben folyó ügy (19) sávban sugárzás (9) tér tágulása, titkok tárolása
→ 17+18+19+9= 63 → 9 (T) Tér tágulása

FÉNY: (17) Odairányítja a figyelmet valamire, (23) érzékelés, észlelés (32) elnyúlik, lenyugszik
→17+23+32=72 → 9 (T) Tér tágulása

FIÚ: (17) Odairányítja a figyelmet valamire (10) Ideális isteni megoldás (6) Szeretettel meghozott döntés következtében új út,
→ 17+10+6=33 (LY)→ 6 (U) Szeretettel meghozott döntés következtében új út

ÜGY: (18) Háttérben folyó munka (30) gyors terjedés (gyökér és gyümölcs révén)
→ 18+30= 48→ 12 (L) A létező lény lábra állhat vagy a lidércekkel küzdő fejjel lefelé lóghat, míg a láncai kötik (cselekvésre kényszerít)

SÁMÁN: (19) sávban sugárzás (22) átmeneti állandóság (13) Megjelenés a másik világban, újjászületés, halál (14) Égi segítség a fennmaradáshoz
→19+22+13+22+14=90→ 9(T) tér tágulása.

TÁLTOS: (9) tér tágulás (22) átmeneti állandóság (12) A létező lény lábra állhat vagy a lidércekkel küzdő fejjel lefelé lóghat, míg a láncai kötik (16) otthona (19) sávban sugárzás
→9+22+12+9+16+19=87→ 15(Ö) előtérbe kerül az anyagi jellemző.

REGE: (20) rárakódott ruha a megjelenéshez (5) A bölcsesség ereje, ami kiemel, ill. egységet teremt (3) hiány okozta gerjedés → 20+5+3+5=33 (LY))→ 6 (U) Szeretettel meghozott döntés következtében új út

MESE: (13) Megjelenés a másik világban, (5) A bölcsesség ereje, ami kiemel, ill. egységet teremt (19) sávban sugárzás → 13+5+19+5=42 → 6 (U) Szeretettel meghozott döntés következtében új út

ŰR: (18) Háttérben folyó munka (20) rárakódott ruha a megjelenéshez
→ 18+20= 38→ 11 (K) Központi kezdet

VAN: (21) Világosság, amikor minden levedli a ruháját, a fejlődésnek vége, elvegyülés vagy változás. (1) alkotó akarata, mint alap (14) Égi segítség a fennmaradáshoz
→21+1+14=36→9 (T) Tér tágulása

VÉG: (21) Világosság, amikor minden levedli a ruháját, a fejlődésnek vége, elvegyülés vagy változás (23) érzékelés, észlelés (3) hiány okozta gerjedés→21+23+3=47→11 (K) Központi kezdet

VAS: (21) Világosság, amikor minden levedli a ruháját, a fejlődésnek vége, elvegyülés vagy változás (1) alkotó akarata, mint alap (19) sávban sugárzás
→21+1+19=41→5 (E) A bölcsesség ereje, ami kiemel, ill. egységet teremt

ZSÁK: (26) nehézség, fejlődést előmozdító (22) átmeneti állandóság (11) Központi kezdet
→26+22+11=59→ 14(N) Égi segítség a fennmaradáshoz.

CSÍRA: (27) Erő, szilárdság, mindaz, amely a cselekedeteinket irányítja (10) isteni minta, ideális (20) rárakódott ruha a megjelenéshez (1) alkotó akarata, mint alap
→27+10+20+1=58→ 13(M) Megjelenés a másik világban, újjászületés.

JÉG: (28) javító szándékú jelzés (23) érzékelés, észlelés (3) hiány okozta gerjedés
→28+23+3=54 → 9(T) Tér tágulása

JOG: (28) javító szándékú jelzés (16) otthona (3) hiány okozta gerjedés
→28+16+3=47 → 11 (K) Központi kezdet

SZER:(29) Származtatás (5) A bölcsesség ereje, ami kiemel, ill. egységet teremt (20) rárakódott ruha a megjelenéshez → 29+5+20=54 → 9 (T) Tér tágulása

SZÍN:(29) Származtatás (10) isteni minta, idea (14)) Égi segítség a fennmaradáshoz
→ 29+10+14=53 → 8 (H) Hatalmas átalakító erő

SZÁM:(29) Származtatás (22) átmeneti állandóság (13) Megjelenés a másik világban, újjászületés
→ 29+22+13=64 → 10 (I) Isteni minta→ 1 (A) Alap

GYORS: (30) gyors terjedés, gyökér, gyümölcs (16) otthona (20) rárakódott ruha a megjelenéshez (19) sávban sugárzás →30+16+20+19=85 → 13 (M) Átlépés a másik világba, újjászületés vagy halál

ANGYAL: (1) alkotó akarata, mint alap (14) Égi segítség a fennmaradáshoz (30) gyors terjedés, gyökér, gyümölcs (12) A létező lény lábra állhat vagy a lidércekkel küzdő fejjel lefelé lóghat, míg a láncai kötik
→1+14+30+1+12=58 → 13 (M) Átlépés a másik világba, újjászületés vagy halál

PUSZTA: (31) Pillanat aktivitása (6) Szeretettel meghozott döntés következtében új út (29) Származtatás
(9) tér tágulása (1) alkotó akarata, mint alap →31+6+29+9+1=76 → 13 (M) Átlépés a másik világba, újjászületés vagy halál

PAP: (31) Pillanat aktivitása (1) alkotó akarata, mint alap →31+1+31=63 → 9 (T) Tér tágulása, titkok feltárása

LYUK: (33) Mindent elnyel (6) Szeretettel meghozott döntés következtében új út (11) Központi kezdet→33+6+11=50 → 5 (E) (5) A bölcsesség ereje, ami kiemel, ill. egységet teremt

MANDICS György (Budapest):

Balkh ideológiája és hatása a rováshagyományra[580]

Tavaly nyáron fejezte be a szerző e kötetét, amely azt a kérdést kívánta megoldani, hogy miként jelentek meg sorra a rováshagyományban nem csupán Platón és Püthagorász, de Mani és Zarathusztra nehezen kapcsolható gondolatsora is. Kiderült, hogy mindezek egyetlen szellemi központhoz, Balkhoz, s annak ideológiai hatásához kapcsolhatók. A magyarok nem csak csatlakozhattak e központhoz, de valószínűleg több évszázadon át ennek hatásait szívták magukba.

Hogyan alakultak ki ezek az ideológiák Balkhban, hogyan rakódtak egymásra a történelem folyamán, s így a rováshagyomány melyik műveit termékenyítették meg, azt vizsgálja a szerző e munkájában, mely a filozófiatörténet nálunk ritkán s gyakran hibásan idézett munkái fényében mutatja a rovásírásban megjelenő értelmetlennel tűnő elemeket.

A rovás anyagokat gyakran új fordítások, de bizonyosan új értelmezések alapján tanuljuk meg látni. Kiderül, hogy nem egyszerűen perzsa vallási elemek torz átvételéről van szó, hanem egy olyan kulturális központ, Balkh hatásáról, a meghökkentően új fénybe helyezi a magyar múltat.

Zarathusztra majd Platón, majd Püthagorász, s végül Mani, a kézikönyvekben oly távolinak tűnő irányzatai igen természetesen jelennek meg. I. e. VI. században itt élte le életét Zarathusztra a gyermekkorától majdnem a haláláig.

I. e. 328 telén a környék történetét alaposan átalakító foglalás zajlott itt le. Bevonul Nagy Sándor, s egy fél évig összes hadai itt kerültek elszállásolásra a híres görög-perzsa háborúk utolsó szakaszaként. A perzsa hatásra ekkor rakódott rá Platón, hiszen ezen Akadémia több diákja volt Nagy Sándor alvezére, magas rangú katonája. Ugyanekkor jelentek meg Pünthagorász régebbi tanításai ugyanezen görög hadtest révén, mely nem csupán összefonódott a helyi papsággal, a helyi szentélyek papi vezetőivel, hanem új szintézist hozott, a kusita-hun birodalom gyökereit. Ez követhető a nyelvtől kezdve, mely egy korabeli görög keveredése a helyi elemekkel, egész a közeli szentélyek jelképrendszere megváltozásáig, festményei, feliratai átalakulásáig.

Végül 239-ben (216-ban?) született Mani, a manicheus vallás alapítója, aki élete lényeges részét Balkhban és környékén töltötte, s itt érte a halál is 274 táján. Ez az időintervallum tükröződik végig a magyarság azon elemeiben, akik a magyar táltosok és a vezető réteg, köztük az írók, az igricek szellemiségét meghatározták. Erre mutatjuk fel a könyvben több mint egy tucat vers rejtélyes mozzanatait, melyek a képek és jelképek rendszerén át a magyar rovásírásos költészetbe szivárogtak s ott kerültek megörökítésre. Nem csoda hogy egyes elemek nyilvánvaló jelenléte s időben és térben távolsága úgy a szibériai őserőkben feltételezett vadászó őseinktől, mint azok feltételezett finnugor nyelvétől kiváltotta a múlt évszázad nyelvészeinek értetlenkedését és hamisítási vádait. Pedig csak nyomozni kellett volna, s feltárni azt, ami most már érthető és logikusan összefüggő.

[580] Mandics György: *Balkh ideológiája és hatása a rováshagyományra.* RKFR III, 2021. 414 oldal, 171 kép.

A TÚLVILÁG MEGISMERÉSE: LÉLEKUTAZÁS

Zarathusztra égi útja. Kr. e. 10. század (Kr. e. 6. század?)

20 éves korában elvonult a hegyekbe meditálni. Meditációiban jelenés Vohu Manah (Mano) egy túlvilági lény, aki a helyes gondolkodás megtestesítője. Magával viszi Zarthusztrát az égbe, meglátja Ahura Mazda tónusát és beleülhet. Visszatérnek. Ez 30 és 40 éves kora körül történt. Utána prédikál, de 12 évig nincs követője.[581]

Vistap herceg utazása a túlvilágon. (Kr. e. 6. század?)

A Zarthusztra által először megtérített herceg, később a szentek között, egy főzetet kap, a Mangot. Ez a beléndek és bor keveréke, drog. Elalszik 3 napra, halálközeli élmény, amelyben meglátogatja a felső paradicsomot, Garodmant, s megmutatják neki a helyet ahol a halála után lakni fog az öröklétben, míg lezajlik a végtélet.[582] Ez megvalósul már a VIRÁZ-könyvben (v. ö. AV, 11. fejezet).

Ardáj Viráz utazása a túlvilágra. Kr. e. 6 század (Kr. u. 6. század?)

Viráz halálos utazásra készül. Ő végrendelkezik. A hét nővér, akik egyszerre a hét feleség is, jajveszékelve búcsuztatják. Ő is megtisztul, új ruhába öltözik, s a tűztemplomban megiszik 3 kupa bort mérges beléndekkel, s lefekszik. Mazdeánus papok és a hét nővér virrasztanak. 7 napig tart az utazás, mondják a papok. Valóban az adott időben felkel, s elhangzanak a rituális üdvözletek, majd a beléndek ellenmérgét megissza, friss ételt eszik, iszik, friss vizet és bort, majd egy irnokot hoznak, aki jegyezi mindazt, amit elmond (AV, 1-3. fejezet).

Az első éjen eljön Szrós, a szent és Ádur isten. Szróst az Avesztákban két Yast (himnusz) szólítja meg, a hosszú Srōš Yašt Hadōxt (Yast 11, Wolff, 1924, 222-225) s a rövid Srōš Yašt (Yast 11 a, Wolff, 1924, 226.), s a legrégibb alapvető Yasnák közül az 57, azaz Wolff, 1924, 75-80. Szrós a lélekvezető mindegyikben, míg a halottas könyv másik lélekvezetője Ádur isten az Avesztában, mint Átar, a tűz istene szerepel. Nyilván azért van ő a küldöttel, mivel ő biztosíthat csak hathatós védelmet, látást, a sötét kalandozó erőivel teli túlvilágon. E két vezető kézenfogja s három lépést tesz a Csinvat híd felé, miközben a 3 éjjel virrasztott holtak lelkei, találkoznak a maguk jó Dén-jével, lélek ikerpárjával, aki fiatal lány képét veszi fel, mely erényes, és keblei előreállók (ÁV, 4. fejezet).

Ők hárman átkelnek a Csinvat hídon, mely 15 lándzsányi széles lesz, jelezve, hogy ezek nagyon jó emberek, amit igazol Rásn, kezében az aranymérleggel. Ő megmondja, mily sors vár a halottra, vagyis arra, aki nem látogatóként jött. A kisérők elmondják a szabályt. Azok, akik a mérlegelésnél azt az eredményt kapják, hogy jótetteik „három ostorheggyel" magasabbak, mint vétkeik, azok a „paradicsomba kerülnek"; akinél ez fordítva van, a pokolba; akiknél ez egyenlő, a hamijasztagánban várják az újjászületést (purgatórium) (ÁV, 5. fejezet).

A csilllagok övezetébe kerülnek, akiknek érdemes cselekedetteik voltak ugyan bőven, de nem áldoztak rendszeresen, nem énekelték a gáthákat, nem éltek rokonházasságban, nem gyakorolták jól a királyi hatalmat (ÁV, 7. fejezet).

A Hold övezetébe kerültek a lelkek kiknek érdemes cselekedetteik voltak bőven, ám nem áldoztak rendesem, nem énekeltek gáthákat, s nem éltek csoportházasségban sem (ÁV, 8. fejezet).

Ezzel szemben a Nap övezetébe kerültek a jó királlyok, akik jól gyakorolták a parancsolást, s a királyi hatalmat (ÁV, 9. fejezet).

[581] Tábori Párthusok, 2015, 144.
[582] Culianu, 1994, 127-128.

Még egy lépést tesznek. A paradicsomban az első, amit megmutatnak neki, egy szent és tiszta tó, amely azokból az illatos anyagokból képződöttt, amelyeket Viráz még a földön szórt a tűztemplomok lángjába (ÁV, 10. fejezet).

Ohrmuzd trónszéke elé érnek, aki körül ott áll Zoroaszter, Kaj Vistapsz, Dzsmaszp, Zoroaszter fia, és más szentek, s parancsot ad Szrósnak és Ádurnak, hogy mutassák meg az igazak tartózkodási helyét és a csalók büntetését (11. fejezet).

És gyönyörű ruhákban látta elvonulni azokat, akik a Gáthákat énekelték, elvégezték az áldozatokat, s vallották Zartahusztra jó vallását. Látta a vérrokon hitvesek, a jól uralkodó urak és úrnők lelkét égi harci szekereken, s az előkelő igazmondók lelkét (12. fejezet). Utána az érdemes hitvesek lelkei következtek, akik eleget tettek a víz, a tűz és a föld, a növények és az állatok minden szertartása követelményének, a férjüknek engedelmekedtek, nem kételkedtek Zarathusztra vallásában, s érdemes cselkedetekre törekedtek (13. fejezet). Ezek követték a szertartásokat mindig elvégző és érdemesen cselekvő kormányzókat, harcosokat harci szekereken. Aztán az őrőket, a tüzek őreit, a kártékony állatok megölőit, a földművelést szertartásosan művelőket, a kézművesek igaz lelkét, majd a pásztorok, a falubírók, a tanítók, a kertészek, a közbenjárók lelkét. (14-15 fejezet). Ezt a tartományt egy sötét folyó határolja, amely oktalanul ontott könny a betegekért és haldoklókért. E könnyeknek semmi haszna, senkin nem segítenek (16. fejezet). Innen visszakanyarodva a Csinvat híd felé, látta a hitványak lelkeit, akik most találkoztak a Dénjeikkel. Ezek bizony nem voltak szép ifjú lányok, hanem ocsmány szajhák, hátra dudorodó üleppel, akik fertelmes bűzt árasztottak és bűnre csábítottak. S aki ezt elfogadta, megtette az első lépést a Rossz gondolkodásban, a másodikat a Rossz beszédben, s a harmadikat a Rossz cselekedetben. A negyedik lépés, már a Pokolba vitte őket (17. fejezet).

A Pokolban szőrnyű a bűz, a sötét, s mindenki úgy érzi nem telik az idő, s az ember maga marad szenvedéseivel (18. fejezet). Minden bűnt számon tartanak, s megbüntetnek. A férfiak, akik férfit engednek testükbe, azokat egy hatalmas kígyó hasogatja, amelyik az alfelükön megy be, s a szájukon távozik. (Nesze neked szivárványos élet!) (19. fejezet). A nő, aki tisztulása idején nem kerülte el a férfit, az genyből és ürülékből gyúrt gombócokat kell egyen (20. fejezet). Az a férfi, aki ilyenkor közösül a nőkkel, annak szájába geny és menstruációs vér öntetett s közben saját megsütött gyermekét kellett egye. Mert ez mindig „tizenöt és félszeres bűn” (22. fejezet).

Innen minden fejezet egy bűnfajta és büntetése részletes ecsetelése (ÁV, 23-99. fejezet). A bűnlistán vannak további, a mi erkölcsi kódexünk szerint is bűnök, de olyanok is, amelyeket nem hogy nem tekintünk bűnnek, de a perzsa rend furcsaságának vélhetünk. Ilyenek a „mindig ugyanazon cipőkben járkálás bűne”, a „felövezetlenül időzés” (nincs rajta alsóruha), vagy méginkább a férfiak „állva vizelése”!? (25. fejezet). Ezek mind az áldozati gesztusokkkal kapcsolatosak, amelyeket nem ismerve, ez értelmetlen. De javarészt érthetőek a nőkkel szembeni elvárások: Az asszonyi hűtlenség (24. fejezt), a férj sértegetése (26. fejezet), a csecsemőgyilkos anya (44. fejezet), a gyermekeit elhanyagoló anya (59. fejezet), a férjét semmibe vevő asszony (62. fejezet), a magát férjétől megvonó asszony (63. fejezet), a zabigyerekét elpusztító anya (64, 78. fejezet), a hűtlen asszonyok (69. fejezet), a fehérmájú asszonyok (70. fejezet), tisztátlan asszonyok (72. fejezet), a magukat kifestéssel kellető asszonyok (73. fejezet), a tisztátlan étket készítő asszonyok (76. fejezet), céda asszonyok (81. fejezet), a felvágott nyelvű asszonyok (82. fejezet), titokban húst evő asszonyok (83. fejezet), méregkeverő asszonyok (84. fejezet), házasságtörő asszonyok (85.fejezet), házasságrontó asszonyok (86. fejezet), a gyermekétől tejét megvonó asszonyok (87, 94. fejezet), a gyermekét paráznaság miatt elhanyagoló asszonyok (95. fejezet), az urukkal szemben engedetlen asszonyok (99. fejezet). Ezek elég dühöt váltanának ki egy feminista klubban, de vigasztalásul elmondhatjuk, hogy elég szépszámú eset van, mely a férfiak bűneseteit taglalja: az igaz embert legyilkoló férfi (21. fejezet), a falánk férfi (23. fejezet), a mértékhamisító férfi (kereskedő) (27, 49, 80. fejezet), a hatalmával visszaélő férfi (28.

fejezet), rágalmazó férfi (29, 40 fejezet), állatot törvénytelen gyilkoló férfi (30. fejezet), fösvény férfi (31, 89. fejezet), lusta férfi (32. fejezet), hazug férfi (33, 90. fejezet), eretnek férfi (36. fejezet), a munkások bérének megrövidítője (39. fejezet), zabigyereket nemző férfi (42. fejezet), a gyermekeit megtagadó atya (43. fejezet), hamis tanú (45. fejezet), barátait eláruló (46. fejezet), fajtalankodó férfi (47. fejezet) (ismét egy szivárványos eset, amelyet csótányok és más bogarak rágnak élve), kutyasanyargató férfi (48.fejezet), mezsgyetoló férfi (50. fejezet), hamis zálogot adó férfi (51. fejezet), szerződés-szegő (52. fejezet), istentagadó férfi (56. fejezet), férjes asszonyokat csábító (60. fejeezt), hit nélkül való (61. fejezet), megbánás nélküli szülőgyötrő (65. fejezet), rágalmazó és viszályt szító (66. fejezet), rossz kormányzó (67. fejezet), az asszonya lelkét elhanyagoló férfi (68. fejezet), a mások asszonyait elcsábító (71, 88. fejezet), nyerges állat pusztító (94. fejezet), állatkínzó (75. fejezet), nyerges állat sanyargató (77. fejezet), csalárd bíró (79. fejezet), nem pártatlan bíró (91. fejezet), irigy (92. fejezet), a vendégszeret megtagadója (93. fejeezt), a vetőmagot felélő (96. fejezet), a lelket meghazudtoló (97. fejezet), döghúson élő (98. fejezet), az urához hűtlen szolga (99. fejezet).

Hogy megvizsgáljuk mindezek milyen viszonyban vannak a magyar jogrenddel, mennyire más, vagy azonos a bibliai keresztény jogrend ezzel, vagy sem, oldalakra lenne szükség. Ezért most itt beérjük azzal, hogy újra elővesszük a bűn 7 magját, amit az Ártó parancsára raktak a magyar vezér párnája alá: lustaság, álmosság, eliszákosodás, furkóság, piszkosság, könnyebb véghez kapkodás, határozatlanság. Ezzel szemben egyetlen ismert manicheus bűnlista: mohóság, vágy, bosszú, felháborodás, düh, bosszúság, gyűlölet.[583] A fenti mintegy 70 tételből sem tudunk egy 7 tételes egyező listát összerakni. Csak a lustaság (32), s esetleg a piszkosság (? 72, 76) az egyező.

Az igazán konkrét piszkossági bűnök szertartási bűnök (víz és tűz ellen vétkezők 37, 38. fej.) vagy a fürdő tisztátlanjainak lelke (41.fej.), de egyik sem felel meg a mi szövegünknek.

Az igaz Viráz könyve a Teremtő Ohmazd tanításával ér véget, mely szerint „egy útja vagyon az igazságnak, az ősök tanításának útja".[584]

Clazomenei Hermonius (Hermotimus) Kr. e. VI. sz.

Hermonius el tudta hagyni a testét hosszú időre. Őt sokan Püthágorász új megtestesülésének vélték.[585] Két helyen volt egyszerre egyszer ő, mint Hermonius (Hermotimus), s egyszer mint holló.[586] Az utolsó Zamolxis kiadásban(1995) Hermotimus Pythagorász előtti reinkarnáció, azaz egyfajta időutazó is! (Eliada, Zamolxis, román,1995,46) Itt található egy olyan mozzanat is,mely új:Hermotimus házaban alszik, transzban. Haragosai reágyújtják a házát, így teste megsemmisül, s nincs hova visszatérjen a lelke.[587]

Proconesos-i Aristeas, Kr. e. VI. század.

Egyszer 7 évre tűnik el, majd 240 évre. Mikor megjelenik, közli az emberekkkel, hogy mikor járt erre, s építsenek e helyen egy oltárt Apollló-nak, akit ő ezalatt holló formában kisért. A jelkép egész középázsiában ismert.[588]

Pithagorász alvilágjárása (Kr. e. 590–Kr. e. 510.)

---

[583] M. 131 IA, Böhlig Gnosis III, 197 (szogd szöveg).

[584] 101. fejezet, Darabos ford, 126. Leírt Tanítás: a Perzsa halottas könyv, 1999, Darabos Pál, idézi Tábori L., Parthia, 143-147; Culianu,1994, 129-132. (a szöveg kora vitája, és más nyelvre való fordítások).

[585] Eliade Zalmoxis Zalmoxis, 45 jegyzetel, román, 52. Istoria II, 191.

[586] Eliade Istoria, 191 De Zamolxis 45 és jegyzetek Román kiad, p. 52.

[587] Plinius közli, Naturalis Historia, VII, 174; Rhode, Psyche, II, 94; Eliade, Zamolxis, 1995, 47.

[588] Aradi, 2008, 134. Herodotos, IV, 14-15; Burkert, Weisheit und Wissenschaft, 124 skk.; Eliade Zamolxis, 1995. 45; 144. Kép, Madármotivumok, Madárember motívumok. Turul? Holló? Sariandi, 238. old és madárfejű ember, 270-271, a 139, 140, 142. kép.

Rhodosi Hyeronimos szerint Pythagorasz leereszkedett a Hádeszbe. Látta ott Homérosz és Hesiodos szellemét, amelyek sokat szenvednek azokért a meggondolat állításokért, amelyeket az istenekről mondtak élő korunkben.[589] Püthagorász arany combja, kétségtelenül párhuzamos a sámán-beavatások folklórjával, hisz a sámánok gyakran dicsekednek azzal, hogy a túlvilágon kicserélik egyes csontjaikat, vagy izületeiket.[590] A leírás, az alászállás, azonban nem sámánisztikus típusú.[591]

A Pamphüliai Ér utazása a túlvilágra (i. e. 360 körül).[592]

A Pamphüliai Ér egy csatában vesz rész. Elájul. A csata után úgy vélik halott, s egy kupacba rakják. De magához tér, Idegen helyen van, ahol sohasem járt. A testek lelkei a halál után egy közös helyen gyűlnek össze, ahonnan négy hasadék nyílik. Kettő jobbra, s kettő balra. Mindegyik oldalon egyik hasadék a földbe nyúlik lefele, egy pedig az égbe emelkedik, szemben, felfele. Mindegyik hasadák bejáratánál bírák állnak, akik a vizsgálatokat és ellenőrzéseket végzik. A lelkek földi életében megélt és a megtörént cselekedeteik értékeléséről a vizsgálók jeleket akasztanak rájuk. Az igazságos tetteket tartalmazó jelek az emberek elülső részére kerülnek, a rosszak a hátoldalukra. Majd ahol a jó jelek a meghatározók, azok jobbra mennek, s fel az égbe, akik rossz jeleket hordanak, azok balra mennek, s le a föld alá. Erről a rendről a bírák világosították fel Ért, amikor eléjük került. Tőlük tudta meg, hogy ő nem halt meg a csatatéren, ő tanú. Szerepe az, hogy mindent lásson, majd hírül vigye az embereknek, hogy miként állnak valóan a dolgok a túlvilágon. Ez a rét ahol ő állt és ahonnnan a négy szakakadák nyílott, a találkozások helye volt, ahol egyfelől az égbe távoztak és a föld alá távoztak a holtak, miközben a párhuzamos hasadékokból ugyanide érkeztek is a lelkek. Ők letöltötték jótetteik kompenzációját, vagy a rossztettek bűntetését. Az égből visszatérők boldogak voltak, s csodás élményekről és látomásokról számoltak be, gyönyörűen felöltözve jöttek, míg a föld alá kerültek mocskosak, porosak voltak s jajveszékelve adtak számot szenvedéseikről. A szenvedések kiszabásánál a bírók a 10-es szorzóvel dolgoztak, tudta meg Ér. Ha valaki különösen gonosz volt, mint Nagy Ardaiosz, Pamphülia egyik városának türanosza, aki öreg édesatyját, meg bátyját is megölette, azt volt alattvalói hiába várták vissza a rétre, ahol a büntetéseket letöltők érkeztek: egyik kisebb bűnös felvilágosította a kérdezőket:"Az még nem jön, s aligha is fog valaha idejönni"- értsd bűnei elévülhetetlenek.(515d) Az ilyen lelkeket a kifele utat őrző hasadék felismeri, jelzi, bőgéssel, hogy illetéktelen akar kijutni a föld alól. Ekkor tüzes emberek rohannak elő, s a testükön levő jelek alapján azonosítják a bűnösöket, gúzsbakötik, megnyúzzák, majd tüskés bozótokon keresztül vontatják, hogy emlékeztessék, azok büntetésére, akik nem vezekelték le a kiszabott bűntetést, s ki akarnak idő előtt szabadulni.

A lelkek túlvilági vándorlása 1000 évig tartott, ha az emberélet hosszát 100 évre szabjuk, s a bűnök esetében az alapbűnökért 10-szeres bűntetést vagy jutalmat lehet nyerni (615 a), ezután az égből is, a föld alól is egy réten gyülekeznek a lelkek, ahol mindenki megoszthatja a másikkal tapasztalatát. 7 nap telt el így, békében, csevegésben, ám a nyolcadik napon minden lélek kötelezően útnak indult (616b). Nem tudta senki a biztos irányt, de a 4-ik napon megjelent egy fényoszlop mely összekötötte az eget és a földet. Egy napig haladt mindenki e jel felé mely távolról olyannak látszott, mint egy szivárvány, de közelről látszott, hogy ez nem az. Ezek fénykötelek, melyek az égboltozat minden pontját egy pontba csomózzák össze. Ezen függ Ananké, a végzet orsója. Ez egy sor pontosan egymásba illesztett színes korong, ahogy a varázslói dobozokat is egymásba szokták illeszteni. Összesen nyolc korong van. Ezek mind koncentrikusak.

[589] Eliade De Zalmoxis a Gengis Chan, p. 47 Rom kiad. p. 54. Eliade Istoria, II, 190.
[590] W. Burkert: Weisheit und Wissenschaft, Nürnberg, 1962. 118 skk.; Eliade, Histoire, II, 189; Istoria, II, 190.
[591] Eliade, Histoire, II, 189; Istor, II, 191.
[592] Platón II. 700-709, (magyar fordítás, Állam, X. könyv, XIII-XVI. fejezet); Stephanus számok 614b-621b.

Átmérőik közül az első(a legkülső 1-es) a legnagyobb, utána csökkenő sorrendben a 6, a 4, 8 , 5, 3, 2. átmérői következnek (616 e).

A 8 korong színei: az első, tarka, a legnagyobb; 7. legragyogóbb, a 8-ik színe visszavert; 2,5 halványak; 3 legfehérebb, 4 vöröses; végül 6 a fényességben második (617 a).

Az egyes korongok, ahogyan minden orsó, a maga egészében, egy irányban pörög, de az egész pörgésben az egyes korongok, egymáshoz viszonyítva még önállóan is, eltérő sebességgel, és ellentett irányban a fő pörgéssel szemben lassabban forognak. E lassabb mozgásban a leggyorsabb a nyolcadik korong. A második gyorsaság a 7, 6 és 5 korongokké, akik egyszerre forognak. Sebességben a negyedik korong követi, majd a harmadik, s végül a második következik. Ha képességünk van az egészet egyben és felülről nézni, akkor láthatjuk, hogy a világorsó Ananké ölében van, s minden korongon egy szírén ül, s egyetlen hangot ad ki folyamatosan. Ez a nyolc hang egy csodás égi összhangban cseng egybe (617b).

Fentről nézve Ananké körül három fiatal lányt láthatunk egymástól egyenlő távol egy-egy karosszékben. Ezek a Moirák, Ananké lányai, fehér ruhában, fejükön szalagdísszel: Lakheszisz, Klothó és Atroposz. A három lány az egyes korongok sziréneivel összhangban énekel egy bonyolult éneket, eltérő tematikus megoszlásban. Lakheszisz a múltról, Klóthó a jelenről, s Atroposz a jövőről. Ezen túl Klothhó időről időre jobb kezével meglendíti a nagy orsó külső felületét, új lendületet adva az orsó pörgésének, Atroposz ugyanezt teszi bal kezével, de a belső korongokat paskolja ellentett forgásra, míg Lakheszisz mindkét kezével játszik, hol a külső, hol a belső köröket(korongokat) ösztökéli a forgásban. (617d)

Ér látomása legfontosabb része következik. Minden lélek a mezőről most Lakheszisz széke elé kell álljon, egy kikiáltó felsorakoztatja az újjá született lelkeket, akik betöltötték első életük és a hozzászabott bűntetést (a föld alatt) vagy ajándékot(az égben). Lakheszisz így nevezi meg őket: „Egynapos életű lelkek." Azt is közli, hogy ezzel kezdődik a „halandó nemzetség" új korszaka, mely majd egy újabb halállal zárul. Azt is elárulja, hogy milyen sorsa lesz az egyénnnek új életében, az nem az istenek önkénye, hanem minden ember maga választása. Mert „nem titeket fog a daimon kisorsolni, hanem ti fogtok magatoknak daimont választani" (617 e). AZ A FELELŐS, AKI VÁLASZT. Isten nem felelős (617 e).

Ezután Lakheszisz közéjük dobja a sorshúzó cserépdarabokat a görög választások alapkellékét. Aki felvesz egyet, kap egy sorszámot a cserép hátoldala szerint. Cserélni nem lehet. Ez a választás első lépése. Utána Lakheszisz eléje teszi az életmintáket. Sokkal több van, mint ahány lélek. Állati és emberi életformák nagy-nagy változatosságban. Az emberek azonban nem oly elővigyázatosak, hogy a sorsválasztásnak minden következményét végiggondolják. Hiába mindja a kikiáltó Lakheszisz portékája előtt: „Még aki utolsóak járul is ide, de okosan választ, és fegyelmezetten él, még annak számára is marad elfogadható, nem pedig rossz életforma. Aki elsőnek választ, ne legyen könnyelmű; de az utolsó se essen kétségbe."[593]

Ezt a tényt számtalan példa mutatja be Ér látomásának mítoszában, amelyet Platón, Szokratész szavaival és válogatásában tolmácsol, hogy érzékeltesse az isteni igazság bonyadalmait. Például aki az egyes sorszámot húzta, Lakheszisz életminta lehetőségei közül rögtön azt követelte, amely szerinte a legcsodásabb. A legteljesebb zsarnoki hatalmat. Úgy vélte a teljhatalom tökéletes boldogságot, sikert, jövőt biztosíthat számára az új életében. Mohóságától elvakítva nem érdekelték a teljhatalom következményei. Mikor ezeket felfedezte, pl. tulajdon gyermekeinek felfalása és más rokonai gyilkos kivégzése, hogy ne álljanak a hatalma útjába, már el akarta dobni a választott életmintát. De ezt nem lehetett. Ekkor az Isteneket kezdte szidni, s nem saját magát hibáztatta, nem saját magát okolta. Az illető, kiderült, hogy előző életében egy rendezett alkotmányú államban élt, s így csupa jó tulajdonságokat gyűjtött, hemzsegett a jótettektől, s az előző sors után, nem is gondolt arra, hogy minden rendhagyó jónak, rendhagyó rossz oldala is

[593] Állam, X. könyv, XVI. rész (619b).

lehet. Szokratész megjegyzi, hogy könnyű jó környezetben erényesnek maradni, de az igazi erény a nagy megpróbáltatások közt mutatkozik meg igazán. Ezért aztán az új életek választásában csak azok járnak jól, akik egész léte a bölcsesség szeretete jegyében telt mindig. Ezek az új élet választásában is erre törekedtek, s így nem is csalódtak.

A következőkben, közismert görögök lelke újraéledését tudjuk meg. Például Orpheusz hattyú lett, mivel meggyűlölte a női nemet, amely a halálát okozta, s úgy vélte a nőktől való szülést úgy kerülheti el, ha hattyúvá alakul. Ez sikerült is neki (620a). Thamürasz lelke például egy csalogányba költözött, Aiasz, Telamon fia, egy oroszlánba költözik, Agamemnon lelke egy sasba. A csúfondáros Therszitész lelke egy majomba bújik, míg más állatok lelkei emberi burokban próbálnak szerencsét. Utolsó maradt a nagy Odüsszeusz lelke, aki hírnévről hallani sem akart, ezért hosszú keresés után talált rá egy jelentéktelen emberi sorsra, amely végre nyugalmat ígért számára (620d).

Miután minden szabad lélek rátalált új otthonára, új életmintájára, az egynapos újjászületett lelkek Lakheszisz elé járultak, aki az életmintát kapott lélekhez rendelt egy daimont, akinek feladata volt, hogy őrizze azt és teljesítse be választott sorsát. Utána Klothóhoz mentek, aki felvette a lelket az orsó egyik perdületére, megérintve azt. Végül Athroposz fonása visszavonhatalanná tette ezt a létet, elvágva a szálat ott, ahol majd a jövőben meghal.

A Daimon mindegyik lelket Ananké trónján át a Léthé sikságára vezette. Forróságban és fojtó levegőben vonultak estig, ahol az Amelész folyó partján táboroztak le. Itt mindenki a daimonja által meghatározottt mennnyiségű vizet ihatott.(A folyó neve gondtalant jelent, vagyis azt hogy élete mennyi gondtalanságot tartogat számára. Azt azonban kevesen tudták, hogy ezt tökéletes felejtéssel éri el. Ér, a mesélő nyilván semmit sem ihatott, hogy mindenre emlékezzen. Éjjel mennydörögni kezdett, s Ér látta amint a lelkek daimonjukkal felrepülnek, és az égre jutnak jelezve egy újszülött érkezését. Ér egyszerűen elvesztette az eszméletét, s arra riadt, hogy egy halotti máglyán fekszik. Itt találtak rá a csata után (621b). Ez Ér története vége.[594]

Nechepso, utazása, i. e. II. század.

A platonikusok számára az ég figyelése nem egyszerűen egy égi test mozgásainak megfigyelése volt az álló csillagokhoz viszonyítva, hanem felemelkedés a lélek eredete szülőföldjéhez.[595] Ez bontja ki a *Corpus Hermeticum* az Égi Ember Adam Kadmon leereszkedése (kathodos) és felemelkedése (anodos) tanával. (Ma az elektrolizisben maradt meg a Katód és Anód fogalma!) Ez az elképzelés megjelenik a Kr. e. II században már az első népi asztrológiai munkákban,[596] amelyekben Nechepso, miután egy egész éjjel nézi az eget, megszólal egy hang a fejében, mely az égből érkezett, s egy lepel formájában borítja be a testét,[597] majd a revelláció végén ugyanígy távozik.

Scipio álma, i. e. 148.

P. Cornelius Scipio, katonai tribunusként érkezik meg Afrikába. Két évvel később elfoglalja Karthágót(i.sz.e. 146), tehát az álom idején 148-ban vagyunk. Egy beszélgetés után megjelenik előtte az öreg Africanus, aki meghalt, s e jelenés inkább csak képmását idézte. Mindketten a magasba emelkednek, s alattuk Karthágó. A jelenés közli vele élete folyását, azt hogy

[594] Dicséri Szilasi Vilmos, Platón, 1910, 200-205. Culianu, 1994, 156. (rövid jellemzés, mint a lelkek transzmigrációs elmélete kifejtése. Nem tárgyalja), 160 (a két kapu: egy az égbe, egy a Föld alá; valójában 4 van!) Eliade, Histoire, II. 186 (a szelllemek Léthé vizét kell igyák, így nem emlékeznek vissza előző életükre. A beavatottak ezt nem kell megtegyék, ezért képesek visszaemlékezni) (Eliade, , Istoria,iI, 187.)

[595] Platón Timaios 34b skk.

[596] Gundel/Gundel, 27-32.

[597] Gundel/Gundel, 30.

két év múlva ő lesz a consul, s nevéhez fűződik majd Karthágó elpusztítása, ezért neve Africanus lesz, majd újra Consullá választják, véget vet egy nagy háborúnak, Numantiát a földdel teszi egyenlővé, akkor jön el élete sorsdöntő mozzanata: neki diktátorként kell helyreállítania a köztársaságot (dictator rem publicam constituas oportet) (latin szöv. IV; magyar 12). Ez időben akkor fog történni, amikor életkora 8x7 alkalommal teszi meg a Nap körútját és visszatérő pályáját. Ez a két szám, tökéletes szám, jegyezze meg. S ügyeljen, hogy el ne essen rokonai gyilkos tőrétől. Ezután tudja meg, hogy a Haza megmentőinek külön hely van az örökkévalóságban, mert az Isteneknek semmi sem kedvesebb a földi dolgok közül, mint az „emberek jogrenden alapuló társulásai". Ezek irányítói és fenntartói az égből szállnak alá, s oda is térnek vissza" (latin V, magyar 13).

Kapcsolatba lép Apjával, aki elmondja milyen jó odaát, s ezért mindjárt ott is maradna, de megtudja.az emberek feladata és kötelessége van a Földön, csak utána foglalhatják el a boldog túlvilágot, mely az általunk Tejútnak (Orbem lacteum) nevezett régióban van (lat. VII., magy. 16.)

Innen következik az ég leírása, mint kilenc egymásbazárt gömbhéj. A legkülsőben van a legfőbb isten lakhelye, majd 7 gömbhéj, amelyben a bolyók forognak az égbolt forgásirányának ellentett pályán. A legtávolabbi a Szaturnusz, alatta a szerencsét és üdvösséget hozó Jupiter, majd a vérvörös Mars. Középen van a Nap, minden fény vezérlő fejedelme. Kisérői a Vénusz és a Mercurius. A legalsó körpályán kering a Hold. A Föld mozdulatlan, s minden súly nehézkedése ide hull (latin VIII, magyar 17).

A következő szakasz a kozmikus zenéről szól, melyet a bolygók mozgása hoz létre. Ez 7 hang, mert két bolygó sebessége azonos, ezért ugyanazon hangot adja ki. Ezt hangszerekkkel utánozva az emberek felemelkedhetnek a csillagok közé (lat. IX, magy. 18).

Scipio visszafordul a Föld felé, de Africanus, az ős megfeddi, hisz láthatja a kozmikus méretek és a Föld kicsisége közti különbséget, Ráadásul a föld egésze sem lakható egyformán. A Föld sarkain hó és jég van, középen Sivatagok. Csak a mérsékelt égövön lakhat az ember, s ott is számtalan hegy, tenger, óceán nehezíti a közlekedést s az emberek közti kapcsolatokat. Hiába nagy Róma, mit jelent egy vezér neve, soha sem kerül a Kaukázuson, vagy a Gangeszen túlra! (lat. X-XI; magy. 19-20). S akkor itt az időkorlát is. Az emberek a Nap, egyetlen visszatérése alapján számolják az évet, s nem is gondolnak a többi csillagkép vándorlására. Pedig az az igazi év, a világév. Ez sok-sok száz év, amelyben a mi korunk (Róma kora) még egy huszada sem (Vicesimam parte, XII. latin, 22. magyar). Ne akarj tehát oly dicsőséget, mely alig terjed a világév tört részéig. A legnagyobbak híre sem tart örökké, mindent betemet az utókor feledése (XIII. latin, 23. magyar). Ami lényeg: a haza szolgálata. A test halandó, de a lélek nem, a lélek mindig mozog, ezért örök. Önmagát tartja működésben, nem szorul külső segítségre, ezért örök. (XV. latin, 25. magyar). A legszebb tettekben, a hazáról való gondoskodás ér legtöbbet. Így juthatunk fel a legnagyobb magasságokba. Ezért azon kell munkálkodjunk, hogy már akkor mikor még a testbe vagyunk zárva, a lelkünk túl emelkedjen korlátain. Aki nem így cselekszik, s az érzéki gyönyöröket hajszolja, az évszázadokra a föld körüli pályákon hánykolódik céltalan. Ezzel Africanus szelleme eltűnik, Scipó felriad álmából (XVI. latin, 26. magyar).[598]

Timarchosz, Chersonea-ból 70. körül.

Leereszkedik egy barlangba (Trophonius barlang, Lebadeea), hogy megkérdezze az alvilág isteneit, hogy ki volt, mi volt Szokratész daimonja. Alig ért le, amikor egy ütést érez a fején, elájul, majd érzi, hogy a koponyája megnyílik, és a szelleme szétárad, kinyílik, mint egy vitorla. Látja az eget, hallja a csillagok, vagy a bolygók zenéjét. A kozmikus képek más töredékesen

[598] Cicéron: Somnium Scipionis, Libraire Hachette, (latin szöveg); Cicero válogatott művei, Európa, 1987, 418-426. (Havas László fordítása) Macrobius Commentaire sur le songe de Scipion, Livre I-II. A Somnium francia kiadása függelékében részlet olvasható Er a pamphiliai „örmény" égi útjáról, Somnium, 37-45.

ránk maradt művéből kiegészíthetők, hiszen látható, hogy Plutarchos a történet rögzítője azon fáradozott, hogy a görögök csillagászati eredményeit a művelt közönség számára élvezetesen népszerűsítse. Az égbolt egy hatalmas égi tó, a csillagok közelről szigetek ezen a tavon, amelybe két áramlat torkol: a Tejút két tüzes karja. Hogy értse ezeket, egy testnélküli hang kommentál, mutatja, hogy a Föld, olyan fentről mint egy kút sötét feneke. De minden csak lefele érvényes, a Hold köre alatti világ, ezt érti, a magasabb világok a Hangnak elérhetetlenek, ott más istenek uralkodnak. De mi a Styx? – teszi fel a kérdést. Ez az út a Hades (az alvilág) felé… Előtted halad, de legfelső része érinti a Fényt, ott a Világegyetem vége.[599] Az egész scenirozásban a Hold központi elem, amelyben van egy nagy gödör a szenvedő lelkek számára, s két másik nagy folt, mely tulajdoképpen Kapu: az egyik felfele, az ég magasabb régiói felé (ez az Elysiumi Mezők kapuja), s egy másik le, vissza a Földre ez Perszephoné kapuja.[600]

Aridaeus, Soliból halálközeli utazás 70 körül.

Ez a történet némiképpen Er utazása folytatása, hiszen abban A**dira**eus a neve annak a zsarnoknak és gazembernek, akiről kiderül, hogy a közeli korokban nem szabadul a bűnei sokasága miatt.[601] Plutarchos majdnem azonos hőse A**rid**aeus szintén csaló, gazember, akinek egy jósda (Amphilocus, Cilicea) megjósolja, hogy csak halála után lesz boldog. Ez úgy történik, hogy a zsarnok a magasból a fejére esik, s azt hiszik meghalt, de 3 nap múlva feltámad, s egy teljesen más ember lesz, jó, szavatartó, barátkozó. Nevet is változtat, mert a túlvilági útja alatt szinte kicserélték.

A túlvilági út leírása, s az átalakulás 7 szakasza. Az egész egy elsötétüléssel kezdődik, mely végén kigyúl egy új szem, amely körkörös látást hoz magával. Látja Adrasteiát és a 3 Eryniszt, mint Ér látomásában, s hallja az itéleteket a cselekményt és a büntetést.

A második lépcsőben megismerjük, hogy minden cselekmény nyomokat, heghelyeket hagy a léleken. A gazemberség és kapzsiság sötét foltokat eredményez. A nyersség és kegyetlenség vöröst. A gyönyörökben mértéktelen lelke zöld lesz, míg az irígy biborszínű.[602]

A harmadik részben a Dionüsszoszi beavatások keretében elkövetett bűnökről szól. Ezt nagy vita téma volt nem csak a görögök keretében, de mint láttuk a szkíták is vadul reagáltak, saját vezérüket lenyakazták, amikor e menetben látták.[603]

A negyedik részben az Orfeusz által bevezetett beavatási szertartások következnek. Plutarchosz szerint Orfeusz elfeledte, hogy mi is történt vele lényegében a túlvilágon, s a memóriája hézagait hamis dolgokkal töltötte fel.

Az ötödik részben megtudjuk, hogy valójban senki sem járt a Hold körénél magasabban, s Apolló és a Nap köréig senki el nem jutott már.

A hatodik rész a bűnökről és büntetésekről szól. A részleteses esetek közt van az utaó édesapja, akit démonok vonszolnak megkinzatása helyére. A leirások tipológiája azonban szegényes. 4 bűn típus, s négy büntetésfajta kerül csak bemutatásra.

A hetedik rész az újjászöletés végső fázisát írja le. Milyen alapon kapnak az egyes lekek egy új testet. Példa Néró császár szelleme.[604] Egy vipera testében való újjászületésre itélik, mivel ez alkatának megfelelő. Aztán valaki szóbahozza, hogy a görögöknek Néro hozott egy nemes adományt: visszaadta az ország függetlenségét. Ekkor megváltozik az ítélet: egy sima levelibéka testében fog újjászületni.

---

[599] Plutarchos, De Genio Socratis, 591a.
[600] Plutarchos, De facie in Orbe lunae, 944c. Plutarchos, De genio Socrate és, De facie in Orbe lunae, Oeuvres morales de Plutarque, 1844, vol. III, pp. 39-40, 111-112, vol. IV. 475-477; Culianu, 1994, 142-143, 162-163.
[601] Platón, Állam, 615d.
[602] Plutarchos, De Sera,565 b.
[603] Hérodotosz, IV, 78-80 , vö. előbb e kötet 70-71.
[604] Néró, i. u. 54-68.

Ezek után az utazó hirtelen elrepül, vissza a testébe. Éppen idejében, mert végleg eltemették volna. Most kezdődik a jó ember élete. Neve is más lesz: Thespesius, ahogy a túlvilágon hívták.[605]

Claudius Ptolomaeus (Kr. u. 100-178) egyik megfigyelése után érzi, hogy felemelkedik a Földről a csillagok közé, hogy ott egy Isteni Lakomán vegyen rész a csillagég szivében.[606]

Karthágó, Afrika, Kr.u. 150.

Az *Aranyszamár*ban Apuleius (125–?) leírja Lucius nevű hőse beavatási szertartását Isis kultuszába. Mivel ez titkos, a leírás kifejezései homályosak.

„Elértem a halál határát, átléptem Prosperina küszöbét, majd onnnan visszatértem áthaladva minden elemi anyagon, Éjfélkor látttam a Napot, hatalmas fénnyel lángolni, majd látttam az Alvilág Isteneit, aztán az Égbolt Isteneit, közelről, és közelről hódoltam előttük."[607] Utána még két beavazási szertartáson esik át. Egy bakchus szertartáson,[608] majd harmadszor Osiris maga jelenik meg, azt látja.[609]

I. u. II. század, Celsus platonikus szerző műve egyik szakasza Origénesz egyházatya, Alexandriából, Contra Celsium (Celsius ellen) c. művében maradt fenn, amelyben azt állítja, hogy a Mithrász kultusz beolvasztottta Platón tanát az égből a földre a bolygókörökön át leereszkedő lélekről, majd később innen újra a bolygókörökön át felemelkedő lélekről. Ezt egy hétfokú létrával szimbolizálják, melyen 7 ajtó van. Minden ajtó más anyagból: Ólom, ón, réz, vas, ötvözet,ezüst és arany. Ezek mind egy-egy bolygónak felelnek meg: Szaturnusz, ólom, mint lomha bolygó, a Vénusz ón, mert puha;a réz ,Jupiter, mert kemény; Merkur, tartós, mert vas;Mars, ötvözet;a hatodik, a Hold, ezüst; a Hetedik a Nap, arany. Az elhelyezéseket a görögök a zenei hangsorral is kapcsolatba hozzák.[610]

Káldeai Juliánusz II. századból való orákulumok című dolgozata töredéke ugyancsak, amelyben a lefele ereszkedő szellem a 7 küszöböt elkerülve kellene leereszkedjen. Itt ismét szóba kerül a 7 bolygó.[611]

KÁDÁR, KIRDIR (376-398) – BALKH, KÖZÉP-ÁZSIA

Kirdir, a szaszanidák alatt több király főpapja (môbad), a Zorasztriánus tanok elleni minden eretnekség élharcosa, Mani üldözője és halála kieszközlője. A Sar Mashad-i felirat Farsban leírja Kirdir túlvilági útját, s ez a bizonyság arra, hogy ő a kiválasztott. Bár a felirat elégé roncsolt, abból világos, hogy Kirdir lelke megkettőződik, s egyik része függetlenül a testlélektől felszáll a magasba, Gignoux ezt „csontos léleknek nevezi", hiszen úgy viselkedik, mint egy hús-vér ember, akinek csontjai vannak, s nem szellemszerű.[612] Gignoux egy másik dolgozatában részletesen bemutatja ezt az égi utat, amit Kirdir szabad lelke átélt. Itt találkozik egy gyönyörű fiatal nővel, aki Kelet irányból jön, s ez igazolja számára azt, hogy ez egy Daêna (DéN),

---

[605] Plutarchos, De Sera numinis vindicata, 563b-568f, Oeuvres morales de Plutarque, 1844, vol. IV; Culianu, 1994, 163-166.
[606] Cumont, *Lux perpetua*, 305.
[607] Metamorphoses, XI, 23; Aranyszamár, Révay ford. 1924. 287. old.
[608] Id. mű, 291.
[609] Id.mű. 294.
[610] Origen, Contra Celsum, 6, 22; Culianu, 1994, 214. (zavaros a bolygók sorrendje:vagy a planetáris hét forditottt rendje kéne legyen, vagy a mitrászi beavatási rend hét fokozata sorrendje, de egyik sem vág egybe).
[611] Culianu, 1994, 216, más töredékben másként van.
[612] Gignoux Philippe: Corps osseux et âme osseux. Essay sur le chamanisme dans Iran ancien. Journal Asiatique, 277, 1979, pp. 41-79.)

aki tökéletes hite égi vetülete, ezért ő a kalauza a túlvilágban. Először egy egy tronuson ülő Istent látnak, aki előtt egy mérleg van. Ő Rashnu, s nagyon jól vizsgáznak. Tovább mehetnek, s még egy kisérőt is kapnak, hogy el ne tévedjenek. Látnak kelet felé haladva egy lebegő aranytrónust (a Napot?), majd a kéjelgésben bűnösök poklát, felülről, majd egy széles hidat(a Csinvat hid), s ezután jutnak a Zoroasztriánusok paradicsomába, ahol kenyeret és húst ehet, anélkül, hogy bűnözne.[613]

Utólag: 1189 Szent Patrick purgatóriuma, Lough Derg, Írország.

H. szerzetes István (Stephan?) király idejében jegyzi fel. Barlang egy tavi szigeten. Owein lovag engedélyt kap a Barlang megtekintésére. 15 napig imákkal erősíti a lelkét, majd a püspök elkíséri a barlang bejáratához, s ott magára hagyja. Owein Krisztus nevét kiáltozva belép a barlangba. A lába körül formátlan sötét démonok jelennek meg, akik bűnökre próbálják csábítani. De ő eltökélten halad át a kínok mezején, majd egy bűzös tüzes, füstös üregen, majd egy keskeny híd következik egy sötét folyó felett. A folyóban démonok úszkálnak, a híd nagyon keskeny, s csúszós. De sikerrel veszi ezt az akadályt is, mert a túlparton van az Égi Paradicsom bejárata. Erről kevés részlet. Utána 15 napig újabb ima, majd Jeruzsálemi zarándoklat.[614]

Tar Lőrinc, Írország, 1411.

Luxemburgi Zsigmond (1387-1437 közt magyar király) alatt zajlott le az írországi barlangban Tar Lőrinc magyar vitéz utazása a túlvilágra (1411) amelyet Tinódi Lantos Sebestyán históriás éneke őrzött meg. A lemulatságosabb, hogy látja pokolban Zsigmond királyt is aki a nők köldöke és nemi szerve közti távolságot méricskéli egy kádban. Ez Zsigond is meghallgatja, s megrémül.[615]

Buda, 1466.

Janus Pannonius is írt egy ilyen lélekutazást,[616] amelyet Gerézdi Rabán Janus utolsó évei egyik legtökéletesebb, de ritkán idézett verseként jellemzi,[617] de e viszonylagos némaság érthető, ha ide írjuk hogy egy része a lélek útját taglalja Macrobius szerint a bolygókörökön át.[618] s Huszti ebben velősen Janus Önhoroszkópját vélte tettenérni.[619] Huszti ezt később korrigálja;[620] ám az adott korszakot ismerve szinte érthetőnek mondhatjuk, hogy 1989-ig mindössze a budhizmust kutató Miklós Pál méltatta nagyobb figyelemre, mint a budhista lélekvándorlástan s az asztrológia bizarr kombinációját.[621] Ma már pompás antikvitáscentrikus olvasatokkal rendelkezünk, amelyek a végsőkig kimerítették Macrobiusnak Julius Caesar *Scipio álma* című töredékéhez írt kommentárjai alapján leírt lélekutazása teljes utalási és áthallási rendszerét. Jankovits László, sorról sora haladó elemzése, a maga szinte teljességében, remekmű.[622] Bollók műve technikai segédeszközöket kínál egy kizárólagos asztrológiai megközelítéshez.[623]

---

[613] Gignoux, Ph., Apokalypses et Voyages extra-terrestres dans l'Iran mazdéen. In. Claude Kappler (ed) Apocalypses et voyages dans l'au-delà. Paris, Cerf, 1987, 368-371; Culianu, 1994,126-127. Badinyi Jós, (1996), 2004, 411; Tábori, Párthia, 2015, 143.

[614] Culianu,1994, 232-233.

[615] Szilády Áron, III, 1921, 357-358; Diószegi V., A sámánhit emlékei, 1998, 74; Tar Lőrinc pokoljárása, Magyar Ritkaságok (4 pokoljáró kézirat). Szépirodalmi, Bp. 195, 369. old.

[616] Ad animam suam Teleki I, 12.

[617] A Magyar irod. tört. (Klaniczai szerk.), 1964, 241-242.

[618] Huszti 1931, 215; Kardos 1955, 140.

[619] Huszti 1927, 58; V. Kovács 1972, 551.

[620] Huszti 1931, 215 és 376 (jegyzet).

[621] Miklós Pál: Janus Pannonius egy verséről. In: Kardos/V. Kovács, 1975, 481-490.

[622] Jankovits 2002, 141-221. Ugyanő erről egy áttekinthető kivonatot ad Jankovits 2012, 136-140.

[623] Bollók 2003, 99 -110.

Modern etnográfiai esetek.

A sámánizmusnak nevezett vallási jelenség központi eleme a sámán, mely a tungúz nyelven varázslót jelent. E személyekre vonatlkozó irodalom hatalmas, mivel a magyar etnográfusok a finnugor elméletből következően az Urálon túlra tették a magyarok őshazáját s így az itt működő sámánt vélték a magyar mesék és hiedelmek táltosai elődjének. Diószegi Vilmos önmagán kísérletezve próbálta meg megérteni a sámánizmus technikáit, amelyek segítségével a sámán az elveszett valós állatot, avagy egy ember vagy háziállat ismeretlen bajának okát próbálta kideríteni. A sámán-transz, vagy sámán-extázis egy mérges gomba főzete nyomán létrejövő állapot, amelyben a sámán kijelenti, hogy a normális világ feletti hatalomhoz jut, a szellem túlvilágból megtudja az információkat, amelyek segítségével megoldhatja a kis közösségeket gyötrő kérdéseket. A technika a sámánok révülése, amely egyetemes vallási technika, melynek egyik formája a test és a szellem tudatos elválasztása: a sámán repülése. Ez abban áll, hogy a sámán önkívületi állapotba jut, dobolás, forgás révén, s mérgező anyagok ivása által, s utána az önkívületből felébredve leírja, hogy merre járt a túlvilágon. A hatás növelése érdekében ezeket az utakat néha rajzokkal is kísérik. Diószegi fontos megállapítása, hogy a másvilágon járás a magyar hiedelemvilágban két eltérő helyzetben is jelen van: először a víziónálásokban, amelyek isteni beavatkozások annak érdekében, hogy a célszemély megtérjen, felhagyjon bűnös életmódjával, másfelől a táltos beavatása része, mert így nyeri el a táltosjelölt természetfeletti erejét. Az ő túlvilágjárása természetfeletti erők megjelenésével jár együtt, s mindig van előzménye:ilyenek s foggal születés, ismeretlenek általi követés, majd elrablás, mielőtt a tetszhalál bekövetkezne.[624]

Ez így igaz. Ez a dichotómia megfelelően igazolja, hogy a Diószegi által összegyűjtött anyag elválasztható legyen a környező népek és más európai népek esetében ismert anyagtól, tehát nem származtatható tőlük. Az ájulás, a tetszhalál biológiai ténye egyetemes, de a lényeg az hogy a jelenséget milyen indokokkal kötik össze. (id. hely,76). A rováshagyományban a Ciceró Kódex 76. verse tartozik ide: HeGeDÜSNeK FeL TÁMADATA (SARGY III, 132-133). Ez a komáromi énekeskönyvből származik, amelyet 1583-ban a „bajcsi nuncius állított össze", s Pál mester másolt, s csatolt a Kova Áron gyűjteményhez. Az adatok történetisége nem egyértelmű jelenlegi tudásunk alapján (SARGY III, 283), ám a szöveg gondos elemzéséből kiderül, hogy e vers bár a tetszhalottság biológiai eseménye tudomásunk szerint első költői leírása, ám nem kötődik sem a vallási látomásokhoz, sem a magyar táltos beavatásokhoz. A jelenség, mint annyiszor a magyar rovásírodalomban a szerelem mindenhatósága dicséretét hirdeti:az addig ingadozó lány, amikor a tetszhalott hegedős testére borul a koporsóban, feltámasztja szerelmi bánatában majdnem meghalt hegedűsünket.

A révület egyik másik szószerinti előfordulása Árpád egyik táltosával Losu-val kapcsolatos, aki a tűzbe meredve énekel, jósol, s „RéVÜTIK " vala. (Víznek és tűznek vetélkedése, 20. sor). A szó eddig a Jókai Kódexből ismert (1372), RSZ, 209. szó, Czakó Gábor mutatta ki, hogy e kifejezés kapcsolatban áll azzal a fiziológiai ténnyel, hogy a révült utazó az élet és a halál közt akár a révész ingázik. Innen eredeztethető a két szó kapcsolata.[625]

Az ázsiai sámánbeavatás kapcsolata a túlvilági úttal gazdag példatárral igazolt.[626] A beavatás egyes motívumai is a plusz-csont igazolástól, az égi létra megmászásáig alaposan dokumentáltak.[627] Mi a következőkben immár a működő sámán tevékenységből írunk le sámán túlvilági út komplexusokat.

[624] Dószegi, A sámánhitt emlékei, 1958 1998. 76-77.
[625] Czakó G., 2008, 41. skk.
[626] Diószegi,1998,78-84.
[627] Diószegi. 1998. 86-167.

Altaji török sámán, 1880.

Egy sámán, miután először elvégzik egy ló rituális feláldozását, a ló lelkét elkiséri az ég felé. Másnap Bai-Ülgünhöz a Nagy Szellemhez az égbe látogat el. Miután lóhúst ajál fel a dob szellemének kerülget egy nyirfát, amely köré a jurta épült. A nyírfára 9 lépcsőfokot szegeznek, s a sámán minden jurta kerülés után elmondja, mi van az ég eme fokán. A harmadik negyedik fokán a létrának találkozik a lúdszellemmel, aki segíti a repülésben, majd egy nagy fekete madár következik. Az ötödik égben jóslatokat hall, amelyek a jelenlevőkkel kapcsolatosak. A hatodik égben van a Hold, amelyet köszönt. A hetedik égben már a Nap körében vagyunk, s végül a kilencedig égben találkozik Baj-Ülgünnel, Egy beszélgetés, amit két hangon játszik el: kérdés: elégedett-e az áldozatttal, akar e még áldozatot, majd ha más nincs, védje meg a jurta lakóit a gonosz szellemektől. Utána kiejti kezéből a sámándobot, amit a segitő vesz át, a sámán pedig elájul. Leveszik a létráról, s amikor magához tér, mondja nagyon jó vagy kevésbé jó útja volt, üdvözli a jelenlevőket.[628]

Evenki sámán, 1920.

Anyiszimov orosz etnográfus lerajzoltatta egy helyi sámán miként vezette el egy Itil'gun nevú sámán rokonát a túlvilágra, s hogy jött vissza.

A rajzon központi a halott rokon üres sátra, mellette a halottkisérő kellékek. A második sátor X forma, előttte a halott sátor a rokonok telepén, ahonnan a lélek kisérése elindul a rokon sámán által, aki a legidősebb sámán. Ez utal a halott lélek fontosságára. Innen indul egy mitikus folyó, mely a nemzetséget jelképezi. Ez viszi a sámándobot, a sámán lelke „hajója" tehát. A testlelket(testet) egy tutaj viszi, útmutató a búvár-madár. Az út mentén dombok, bennük egy pont. Ezek a nemzetiség „anyókái"(egyfajta ősanya őrök)". 7 van belőlük a nemzetségi folyó mindkét partján. Egy a végső sámánszigeten, Ő az alvilágba nyíló út őre. A rajzon 26., fekete figura. Mögötte a holtak. Férfiak és nök szellemei. Az anyóka megkérdezi ki zavarja őket.A sámán válaszol, szellemtestet hoztak. Az anyóka felmászik a meredek partra s megnézi mi van, majd jelzi a szellemférfiaknak, hogy hozzák a szigetre a szellemtestet. A szellemek ugyanúgy élnek mint az élők. A nők főznek, a szellemférfiak állatokat hajtanak, s halcsapdát készítenek.(a szigeten), mely a túlvilág. A sámán segítői ,ahol e folyó indult, most elreteszelik a szellemvilág bejáratát, hogy a halál ki ne szabaduljon. A felső folyást madarak, szellemcsapdák védik. A sámán vissszatér, ez a halotttak országában tett látogatás vége.[629]

Modern nem vallási esetek:
1930. körül Wauwatosa, Wisconsin

Martin Saile néhányszor egy fotelben ülve s igyekezve semmire se gondolni hirtelen kilép a testéből, s a szoba mennyzetén találja magát, amint onnan fentről nézi a testét lent. Egyik alkalommal a jelenség megismétlődik, s ekkor feltesz egy kérdést: „nem lehetne megnézni mi van a Mennyben?" Nincs válasz, de a következő pillanatban egy csodálatos parkban, vagy kertben van, élénk színű virágokkal, s egy ezüstös folyóval a távolban. Aztán sorra jelennek meg régi barátai, akikról tudja, hogy meghaltak. Nagyon jól érezte magát köztük, s azon töprengett, nem maradhatna itt örökre, de egyszer csak visszatért a testébe s ott ült megint a fotellben.

A legmegdöbbentőbb ilyen utazása Németországba történt, a régi gyermekkori házukba, ahol most a Nagynénijét látta kiterítve, felravatalozva. Levelet írt az édesanyjához, hogy furcsa megérzése van, hogy baj érte a nagynénit, s meghalt. A válaszlevél a halálhírről keresztezte

[628] Radloff 1884, II, 20; Hoppál,1994, 17.
[629] 145. kép Aniszimov, 1953, 91-93. Mandics, A Vastollú madár, II. 141. ábra. (Több más sámánutazással, térképpel a Tunguzka mentén.)

egymást. Ekkor Fort Wayne, Indianaban lakott, tehát a jelenség nem függött a helytől, csak tőle.[630]

Robert A. Monroe

Egy amerikai üzletember rájött arra, hogy miként lépjen ki a testéből, s jusson el egy elgondolt helyre. Ezt egy rendhagyó könyvben írta meg.

1958. IX. 10 délután Monroe úr felrepült, hogy meglátogassa dr. Bradshaw-ot és feleségét. Úgy tudta, hogy meghült és ágyban fekszik. erre koncentrált, de nem találta.Visszatért, előbb egy Budhaszerű alakot látott, majd nagy erővel emelkedett. Domboldalt látott, majd Dr.Bradshaw és neje, öltözék leírása. Majdnem beleütköznek, de nem, igyekezett kézzel lábbal hadonászva felhivni magára a figyelmet, majd elhangzik egy mondat a felesége részéről:Nos látom már nincs szüksége segítségre". Utána visszatér a testébe. Rengteg erőfeszítés, hogy az eseményeket időben percre elhelyezzék, ellenőrzik a ruhát, a mondatot, valós.[631]

1960. XI. 23. Éjjel, kettőkor fekszik le. Aludni szeretne, de elkezdődik a rezgés, a testenkívüli élmény közelítésének jele. Gyorsan röpül, több ismert helyen, majd vissza,. de ahogy megérkezik, érzi, hogy rossz helyen van, mert a lába valami dobozszerű valamiben. Két fehér ruhás az ágy mellett, mint egy orvos és ápolónő. Egymással beszélgetnek, aztán amikor a nő kimegy a férfi mellé lép, és leül az ágyára. Lefogja, a szeme mereven nézi. Szabadulni akar, de béna. Aztán a férfi hirtelen megcsókolja. A szeme könnyes. Nagy erőfeszítések hogy szabaduljon. Csak sokadik kísérletre szabadul ki újra a testből, s a saját testébe próbál visszatérni, Tapogatózik, megtalálja ágya ismert jellegzetességeit. Kinyitja a szemét. Igen, jó helyre ért.[632]

1963. VI. 7. Éjjel repül. A levegőben egy ismeretlen nő, aki szintén repül. Felhívja a figyelmét, hogy késésben vannak. Nem érti, de követi a nőt. Átmennek egy ajtón, hogy „elkerüljék az ellenőrzést, mely késedelmet jelentene". Elválnak, egy orvosféle utasítja hogy a második irodában várja. Nem találja. Majd váratlanul újra felbukkan az orvos. Titrálást emleget, majd mondja, hogy az adagot fel kell emelni 1500 cm^3- re. Ő megkérdezi, miért? Az orvosszerű figura a világegyetemre hivatkozik. Csak így fejlődhet az emberiség. Miért kell fejlődnie? – kérdezi. Az orvos nem válaszol, kimegy. Ő érzi, menekülnie kell innen. Sikerül.[633]

Összesítés:

Az emberi test egyik ritka képessége, a lélek különválása a testtől, s így olyan független utazások elvégzése, melyre normális esetben képtelenek vagyunk. A lélekutazások valóságában a többség többé-kevésbé kételkedett, mivel bár a jelenség elég sematikusan ismétlődött, a részletek eredetisége miatt, mindig nagy érdeklődés kísérte, s ezért többszáz évre visszamenően fennmaradtak ilyen események igen jó leírásai.

A közös elem, hogy a lélek elválik a testtől, s képes kívülről szemlélni testi önmagát. Ebben az állapotban következnek be a hihetetlen helyekre, nagyon távoli helyekre, avagy a túlvilágra tett kirándulások, melyek végén a lélek visszatalál a testbe, mely addig dermedten, halálszerű állapotban várja a kalandozó lelket.

Általános jellegzetesség, hogy a lélek és a test elválasztása két nagy csoportba sorolható: spontán jelenségek, amikor ez a szemtanú számára is érthetetlenül következik be, s kiprovokált jelenségek, amikor a szemtanú előzetes információk, vagy tanulás által próbálja kiváltani ezt a jelenséget, s a legérdekesebb esetekben irányítani is. Ez utóbbi csak igen ritkán sikerül, a legtöbb eset, ami jól ellenőrzött körülmények között valósul meg az esetek többségében önhipnó-

[630] Mouldon/Carrington,1969, 123-124.
[631] Monroe, 1972, 1993, 52-54.
[632] Monroe, 1972, 1993, 174-175.
[633] Monroe,1972,1993, 175-176.

zis, színjáték, s tömegszuggesztió keveréke. Az is nyilvánvaló, hogy ezek az utazások kulturálisan meghatározottak, rengeteg adatot tartalmaznak az utazást végző alany világképéről. Egy Zoroasztriánus hitű egyén a saját túlvilágképe által meghatározott képi világ díszletei közt röpül, egy római a római hitvilágban, egy középkori keresztény a keresztény túlvilágban, egy mai laikus a mai világképek egyikében. A leírt repülés képei olyan plasztikus leírását adják az adott kor komplex hitvilágának, hogy boldog lehet az a kultúra mely ilyen leírásokkal rendelkezik. A rovásírásos hagyatékunk három ilyen esetet is szolgáltat. Ezeket elemezzük a következőkben.

Alvilági utazás Barlangon át (Cicero Kódex 32. ének, Sil táltos). Vezérek kora

A Sil táltos alvilágjárása egy barlangon keresztül történik s ott nem szenvedő lelkekkel, hanem különféle tündérekkel találkozik. A magyar tündér fogalma meglehetősen diffúz szellem-alak. A név egy az eltűnéssel és a feltűnéssel, vagyis a megjelenéssel illetve az eloszlással kapcsolatos fizikai állapotváltozás képességére utal. A spiritizmusban, majd a parapszichológiában ez a materializálás, illetve a dematerializálás jelenségéhez kötődik, a modern sci-fiben pedig a „teleportáló" berendezések működésével kapcsolatos. A leíró folkloristákat a jelenség sokféle változata zavarja,[634] az értelmezők meg azzal bajmolódnak, hogy megállapítsák milyen ártó vagy nem ártó lényről van dolgunk, mivel a néphit főként az ártókat követi figyelemmel.[635] Pócs Éva szerint a magyar néphitben a tündér alakja összemosódik a boszorkányéval, annak jellege mutatkozik meg a leggazdagabb anyagban, a magyar boszorkányperek anyagában, s tündérhiedelmeket ezért csak a magyarságot körülvevő szlávok illetve a románok anyagaiban találhatunk, ahol nem volt boszorkányüldözés.[636] E rovás gyűjtemény tehát ismét hézagpótló, hiszen az 1530 előtti korszakról hoz adatokat, még akkor is, ha itt bizonyosan ez az anyag már irodalmilag feldolgozott formában jelenik meg.

A kíváncsi táltos, Sil táltos, egy barlangba megy be, melyek torkából füst és korom gomolyog elő, jelezve e barlang alvilági jellegét. Itt találkozik a hely urával, Rada tündérrel. (Ciceró Kódex 32, 5). A név tipikusan délszláv (?), ám lehet gót (vizigót?) is a hunok előtti népvándorlások korából, s egy tűztündérre utal, aki rögtön a lángokba veti az óvatlan betolakodót. Furcsa módon Jimenez de **Rada** annak a XIII. századi püspöknek a neve aki Spanyolországban elterjesztette Zalmoxis gót-géta kultuszát, mint a kasztíliai királyok családfája örökségét. De a szerencsés táltos(nyilván saját mágikus képességeinek köszönhetően) nem Rada inkvizitori tűzébe hull, hanem a Bájoló tündér ölébe, aki jégszéken ül, s hó ernyő védi, s pont aznap tölti be a kétszer hét éves kort, amikor a tündér sebezhető, s a férfi érintésének ellenállni képtelen (32, 7-12).

Ipolyi Arnold a magyar tündérvilág első klasszikus tanulmányozója a Déva vári tündérről jegyez fel egy ilyen 7 éves periodikus megjelenést,[637] de nincs szó arról, hogy akkor a tündér halandó férfiak számára elérhető lenne.

A történet további részében a Bájoló tündér veszi át az irányítást. Kap szél-tündér repíti őket heted-hét országon túl, a Kerek-tó mélyére (32, 14-16). Itt Uz víz-tündér lép működésbe, aki 12 szigetet alkot, s azok legszebbikén teszi le a Bájoló tündért s a táltost (32, 17-23). E 12-edik sziget a Tündérország tipikus jelképeit hordozza: csodafák arany-ezüst gyümölcsökkel.[638] A szél tündérek is ismertek,[639] s a vízi tündérek is,[640] ám egyik sem azonos forrásunkkal: nem Kap, s nem Uz. A tündérfaj megnemesítése az emberi keresztezéssel érdekes mozzanat, csak

[634] Lásd Ipolyi, 1854, IV. fej. és sok helyen még.
[635] Dömötör, 82-89.
[636] Pócs, 20-23.
[637] Ipolyi 1854, 66.
[638] Ipolyi1854, 58-59.
[639] Ipolyi 1854, 93, 105.
[640] Ipolyi 1854, 97-104.

éppen nem tipikus, hiszen az ilyen történetek zöme inkább tragikus, a tabu áthágása miatti büntetés.[641] A mi esetünk inkább a beavatás típusú jó végkimenetelű esetek közé sorolandó.[642] Ezzel szemben a KAP tündér a kaukázusra utal, az UZ szintén. A Kap-hegyek nogajul vannak. Nogaj elnevezései a Kaukázusnak- emlékeztetünk újra.[643] UZ tündér neve a kaukázusi 7 magyar neve közt szerepel, a 6-ik az ötödik BALK és a hetedik DeReG között.[644]

Sil táltos különleges szerencséje után, mely talán Táltos voltának is következménye, az ő újjászületése a tündérrel közös gyermekekben nyilvánul meg. E gyermekek sikeresen látják előre a jövőt, jelzi a dalnok, vagyis, paranormális képességekkel rendelkeznek, egy új fajt hoznak létre. Ez lehetséges – mondja az énekes, mert a szerelem mindenható.

A téma nem ismeretlen: Altájban a sámánok egy barlangüregen mennek a túlvilágra.[645]

Homérosznál a holtak a nimfák barlangján kereszül jutnak a túlvilágra. Ezt festette meg William Blake.[646]

Olyan történetet is ismerünk, ahol a táltos, vagy a sámán a túlvilágról szerez be feleséget: mégpedig a halál leányát kéri meg isteni parancsra.[647]

Walesben van egy 7 forrás nevű hely, ahol 7 viztündér vigyáz hét forrást, mely Isten dicsőségére folyik.[648]

Lucas Cranach festménye (1518), a forrás nimfája germán elképzelését őrizte meg a korból.[649]

Végül említsük meg itt Losi szarvasvadászatát a mocsárban, mely hirtelen túlvilági varázsúttá változik, hisz OZI tündér kimenti, s akkor kiderül, hogy senki által nem ismert, nem sejtett Tündérpalota rejtőzik a mocsárban. Ez egy másfajta túlvilági út, melyről már szóltunk előbb.[650]

Tündérek és Sellők I. Béla király idejében, 1062

A Béla királyról szóló történetben ismét egy Tűz tündér jelenik meg (Ciceró Kódex 47, 5-19). Ez a Tűz tündér most a vízi sellő támadása ellen épít egy szemfedői fátyolt, amely alatt a király élni tud a víz alatt. Ő testvérével, a Földdel, szabadítja meg a királyt szorult helyzetéből.

A Tűz tündér a középázsiában általános tűzkultusz kelléke, s nem finnugor sámán.

---

[641] Pócs, 74 skk.
[642] Pócs, 88-94.
[643] Somfai Kara Dávid, Manasz eposz, 2166. sor jegyzete, 2017. kiadás, 267. old.; Mandics György: Hétfolyó Hétcsilllag, 2020. 310. old.
[644] Magyar Inak elő Üsiről, 41/42 sor. Mandics György: Kaukázusi magyarság, végső forma, 2019. 55. (Jimenez de Rada alakja és Zamolxis Spanyol genealógiai hagyományba illesztése, részletesen Busuioceanu, 1985.)
[645] Eliade, Shamanism,1964. 202.
[646] Michell, The Earth, 16. tábla. 146. kép.
[647] Hoppál, 2010, 114.
[648] Michell, The Eart Spirit. 24. tábla.
[649] Michell, The Earth Spirit, 9 tábla 147. kép.
[650] Forrás: Ipolyi 1854, 42-44, 57-58, 60-66, 86-87, 89-91, 93-95, 113-114, 117-118, 127-128, 164-165, 180-181, 204-205, 235-237, 243-244,275-276, 327-328,341-343, 373-375, 393-395, 401-404, 411-413, 421-425, 429-432, 435-440, 444-446, 517-518, 534-535, 574-576. Kandra 1897, 86-88 (szél tündérek), 89 (víz tündérek), 129-141(tündér-birodalom); Dömör Tekla: A magyar nép hiedelemvilága. Corvina, 1981,71 skk.; Pócs Éva:Tündérek , démonok, boszorkányok. Akadémiai, Budapest, 1989; Hoppál, Uralic, 2010. 63. Bauer/Dümotz/Golovin, 445-448; Chevalier/Gheerbrant III, 496-498; Hoppál/ Jankovics/ Nagy/Szemadám, 247. Továbbiak: Katherine Briggs: A Dictionary of the Fairies. Penguin Books, 1977, 481. old. Alaptémánkat lásd: Visits to Fairyland, id. mű, 422 skk. A Motive Indexekkel. Mai tündér jelenések megfigyelése leírása: Mandics György: Enciclopedia fiiinţelor extraterestre. I. Humanoizi şi pseudhumanoizi, Ed. Ivan Krasko,1996, 93-94. négy újkori példaeset.

A sellő ezzel szemben egy különös víztündért jelöl, amely az örvényes vizekkel kapcsolatos. Ipolyi ezt a változatot látja ugyanis megkülönböztető jegynek a vizekkel kapcsolatos toponímiák elemzése alapján.[651] A két ének, amelyben e kifejezés előfordul a rovás hagyományban (Cicero Kódex 47. ének, valamint Karacsay Kódex 19. ének), egybevág az Ipolyi által mondottakkal (47, 3-4; 19,7). A Sellő a széllel tartja heves nászát (Cicero K. 47, 13-14), illetve „hegyről rohó rivodalmas séd zugata" mentén jelenik meg (Karacsay K. 19, 7).[652] (Tűz tündére úgy védi a vad sellő ellen Béla királyt, hogy felforralja a vizet (47, 17). A Kelir táltos énekben a Táltos nem szorul semmilyen védelemre, hisz a sellő remekül megérti magát a szeretkezésben a magányos táltossal.

E szövegek azonban a hitvilágot az irodalmár tudatosságával kezelik, humanista, racionalista módon. A tündér-sztoriban a szerelem győzelme a lényeg, s az, hogy a tündérvilág is emberies lesz. Az I. Béla király történetben pedig „minden jelkép", ezért aztán olyan merészség is lehetséges, mint a „magának valóság tündére" (7. ének), mely a magányos férfiakat vigasztalja, amit – természetesen - azok boldogan elfogadnak, épp úgy, ahogy a Karacsay 19-ben a tekergő testű sellőt. Ezek után az is lehetséges, hogy a Ciceró K. 45. ének szerzője egyenesen elutasítja a tündérekről verselőket, mint olyanokat, akik nem foglalkoznak a magyar nemzet lényeges kérdéseivel (Cicero Kódex 45, 6).

I. Béla beavatása, Dömösön mágikus lepelben a víz alatt történik (Cicero K 47. ének). A mágikus lepel itt is tündéri beavatkozás eredménye, a Tűz tündére hozza létre ezt a leplet, amelyben a Király élve marad a víz alatt. E lepelben emelkedhet újra a földre, s születhet újjá a király. De meg kell fogadja, hogy ezentúl soha sem hagyja el a földet. A király meg is fogadja, de ettől még nem kerüli el a sorsát. Amint azt az ének történelmi kommentárjaiban láthattuk (SARGY III, 196). I. Béla úgy halt meg, hogy Dömösön beszakad alatta a trónterem földje, s halálosan megsebesült. Tehát a Föld lett a pusztítója, nem a víz.

A fátyol kérdés lehetséges forrásáról Marcelilio Ficino (1433-1499), Janus Pannonius barátja egyik művében olvashatunk. A Lelkek a Tejútról a Rák csillagképen át érkeznek, beborítva egy fényes égi lepellel, amelyet fel kell vegyenek, hogy bezáruljanak a földi testekbe. A természet rendje, hogy a nagyon tiszta lélek, egyesülhessen a nagyon tisztátlan testtel, csak egy köztes lepel segítségével lehetséges, amely a platonikus hit szerint, a testnél tisztább, de a léleknél kevésbé tiszta, és így ez a legkényelmesebb módja az egyesülés megvalósításának.[653]

Ugyanezen szöveg jelzi a továbbiakban, hogy 7 planetáris démon segíti a folyamatokat, ám ezek nem a Földdel és a Vízzel kapcsolatos tündérek és sellők, mint e versben.

Ez jelzi a vers véglegesítési dátumát, 1489! Ekkor fejezte be ugyanis Ficino Synesius műve fordítását, s fogalmazta meg saját gondolatait, amelyekből idéztünk.

A Kelir táltos történetet a Karacsai Kódexből itt csak jelezzük, mivel nem kapcsolódik a szellemutazáshoz, csak jelenés.[654]

---

[651] Ipolyi 1854, 98.

[652] Vö. előbb, 21. kép egy Víz Istennő sellő!

[653] M. Ficino, De Amore (1489), 6,4; Culianu, 1994, 218.

[654] Forrás: Ipolyi 1854, 57, 63, 98, 101, 204, 255, 275, 445, 575; Kandra 1897, 89; Dömötör, id. mű, 93; Hoppál, Uralic, 2010,61 (sellő). Bauer/Dümotz/Golovin, 139, 405, 466 skk.; Chevalier/Gheerbrant II, 341; Hoppál/Jankovics/Nagy/Szemadám, 189-190. Katherine Briggs: A Dictionary of the Fairies. Penguin Books, 1977, 481.old. Alaptémánkat lásd: a Mermaids, Mermen, Merrows címszavaknál, 287-289. Mai sellők és félig-hal, félig-emberek megfigyelése, leírása: Mandics György: Enciclopedia fiiinţelor extraterestre. I. Humanoizi şi pseudhumanoizi, Ed. Ivan Krasko, 1996, 95-96, tizenkét példaeset.

Mátyás király éneke

Meghaltál ég, szemfedőd a felhő
Avagy élsz még? Szellemképed eljő.
Fújsz te szellő, szerelem szellője.
Éleggyen ég, szívem szeretője.
Miért ég szívemnek szeretője?
Merthogy dicsőségnek teremtője.
Né, hogy fénylik a számtalan lángtól.
S amott párja, kitül szívem lángol.
Azért én szerelmem rá vágy untalan.
Szerelmem iránta halhatatlan.
Éjem ide tett le. Szállt ő énhozzám.
Csodatevő fénnyel mosolyodik reám.
Engemet sugáron mennyekbe viszen.
Görögek lovára szükségem nincsen.
Ég visz engem, maga, egyenesen.
Ég belsejét szinenként nézhessem.
Ahol töltekezem dücsőségével
Majd lehoz maga fényességével.
Hogy azt a földön terjesszem el.
Míg eltűnik, telek szent képivel.
Ez volt énnekem a Mátyás álmom.
Hogy indultam Prágát oda hagynom.
Az út mit mutatott énnekem.
Álmomban az ég, azt híven követem.[655]

Ez a legérdekesebb és legtökéletesebb megvalósítása a hegedűsök részéről a lélek-út repülésnek. Akárcsak a legjobb költők és írók, M.R. is az Álomhoz tér vissza, mint modellhez.

Nem bizonyos, hogy *Scipio álmát* ismerte, de ha nem, akkor nagy valószínűséggel ismét csak az udvar volt az ihletforrás. Janus Pannonius maga, avagy valamelyik platonista barátja és híve .Itt is a szerelem a központi szó, mint Platónnál, ahol kiderül, hogy minden minden vonzódik, s az egyetemes **szerelmi vonzás** igazgatja a világegytemet. Erről beszél nekünk a költő az első sorokban. Mátyás halála után vagyunk, valószínüleg a nagy huzavona idején, amikor Prágában folyik a trónutódlás vitája. Dobzse László világa ez, amikor Beatrix, László és Corvin János vitájában két fél összefog, hogy kiküszöböljék Mátyás fiát, Mátyás maradék szellemét. A beszélő költő Mátyás szellemét keresi a csillagok között (a húgyot itt láng-ra cseréltük, hogy ne törje meg a vers kényes hangulatát). Mátyás, mint jelenés száll le a földre és sugarakkal emeli az égbe. Nincs szükség még a görögök lovára (a Pegazusra sem), mert Mátyás szelleme viszi és kalauzolja az égi túlvilágon. Miután „színenként" megtekinti az ég minden látványosságát, melyek valószínűleg Mátyás győzelmeinek diorámái (hogy modern múzeológiai műszót használjunk), hiszen elmondja, hogy itt „feltöltekezik" Mátyás dicsőségével. Utána Mátyás visszahozza utasunkat a Földre, miközben annak fejében még az égi út képei kavarognak. A földre érve az énekes elindul Prágából azzal az elhatározással, hogy híven követni fogja a számára kijelölt utat, s Mátyás útja folytatója és propagálója lesz.

A legutolsó sor alá érve figyelünk fel arra, hogy az énekes monogramja beszélő név: M. R. = Mathias Rex.

[655] Mandics György: Cicero codex 63. ének; SARGY III, 360; Hegedűsök, 401-402.

Meghalt Mátyás, újjászületett Mátyás.

Ez e vers értelme. Nem véletlen, hogy eddig féltucat alkalommal találkoztunk e vers másolataival. A legvéresebb a Zeno Kódexbe írt (SARGY I. 115). A Habsburg-ház csöpögös dicshimnsza után, (SARGY I. 114) az egyetlen szabad oldalon áll e vers, mint a magyar nemesi ellenállás pecsétje. Rovásírással, olyan helyen, ahonnan ki sem téphető a Habsbug kiadvány megsérülése nélkül. Így a leggyűlöltebb könyv védelmében utazta át e szöveg azt a 300 évet, amit neki a sors megadott.

Igazi Mátyás-furfang. Mert sajnos nem csak Mátyás születik újra, hanem nemzetünk eltiprói is. És csak remélhetjük, hogy lesz újabb beíró, aki majd tovább viszi ezt a szükséges stafétát.[656]

[656] Az utalások Mandics György: Balk ideológia és hatása a rováshagyományra c. művében szereplő könyvészeti anyagban. Id. mű, 2021, 381-414 oldal, a testen kívüli utazások 406-407. oldal. Ugyanott a képek is, amelyek megterhelték volna e tanulmányt.

RIHMER Aurél (Budapest):

Egy párhuzamos társadalom és annak problémái

(Tanulmányok a roma népességről)

I.

Út a szegregációhoz

(Miképp vált szegregált iskolává egy több mint 90 éves budapesti általános iskola)

Jelen fejezet a Kodolányi János Egyetemen írt szakdolgozatom bővített változata. Idézet az opponensi véleményből: „Rihmer Aurél intézményvezetőként egy igen komoly és gyakorlati problémát vizsgál őszintén, mindenféle általudományoskodás nélkül. Bár a kutatás célkitűzésének eredménye előre prognosztizálható, mégis meghatározó és kiemelkedő munka. Kutatása inkább tekinthető szociológiai, szociálpolitikai, oktatáspolitikai esetleírásnak, mint hagyományos szakdolgozatnak. A szakdolgozó tényszerűen, külső szemmel írja le a szegregátum kialakulásához vezető okokat és a következményeket is. A roma kérdést sokan integrációs eszközökkel megoldhatónak tekintik, de itt áll egy újabb példa, melyben látható, hogy a roma társadalom nem törekszik az integrációra. Az oktatási, szociális rendszer rendre „elkeni" a problémákat, a szakdolgozó azonban a bentlakásos, hetes iskola lehetőségében látja a megoldást. A szakdolgozat hipotéziseiben, módszerében, nem feltétlenül kidolgozott munka, azonban eredményeiben, esetleírásaiban, problémamegoldás iránti elkötelezettségében meghatározó lehet a jogalkotók és a jogalkalmazók számára is."

1. Bevezetés

1.1 Miért választottam ezt a témát?

Jelenleg egy általános iskolában tanítok, ahová 2017-ben léptem be. Itt előbb mint szaktanár, később mint osztályfőnök, majd intézményvezető helyettes és végül megbízott intézményvezető, egyre részletesebb rálátást kaptam arra a folyamatra, ami elvezetett oda, hogy egy átlag, vagy kicsivel átlag alatt teljesítő 90 éves általános iskola, végül teljesen szegregálódjon és eljusson a bezárás sorsára. Az intézmény sorsát az utolsó 10 év pecsételte meg. Ezen utolsó tíz évből 4.5 évet én is személyesen megtapasztaltam. Láttam a gyermekállomány drasztikus megváltozását, illetve a tanulmányi eredmények vészes zuhanását. Láttam azt a kényszerpályát amin az intézmény, egyre gyorsuló spirálban zuhant le, a megsemmisülés felé. Az intézményben eltöltött idő során, nagyon sokat beszélgettem a diákokkal, mini interjúk keretében, illetve különböző kérdőívek felhasználásával próbáltam felkutatni a háttérben rejlő okokat. Mert abból, hogy egy diák mélyszegénységből érkezik, attól, hogy egy etnikai csoport tagja, még nem következik automatikusan, hogy olyan állapot következzen be, aminek fenntartása már inkább káros, mint hasznos az intézmény tanulói számára. Az viszont tény, hogy nagyon nehéz a hátrányos körülményeket leküzdeni. Ezek leküzdéséhez az oktatási intézmény önmaga kevés.

Ugyanezt kell mondanom a gyermekvédelmi hálózatról is. Egy igen összetett probléma az, ami elvezet egy szegregált iskola létrejöttéhez, és ahhoz, hogy a magukra hagyott pedagógusok, a kialakult helyzetet végül ne tudják megoldani oly módon, hogy az intézmény tanulmányi szintje ne zuhanjon a mélybe. A tanulmányi szintet nem az osztályzatok mutatják! Az osztályzat mindig esetleges és kényszerből mutat egy egyfajta eredményt, amit az adott intézmény diákállományához mérnek, és nem a valós, az állami oktatásban megkövetelt valós tudáshoz. A valódi tudást a kompetencia felmérések és a központi felmérések mutatják. Mivel ezek hitelesen mutatják többé – kevésbé a valós állapotot, dolgozatomban ezekre is hivatkozni fogok. Mivel alapvégzettségem történész, dolgozatomban, egy adott intézményen keresztül próbálok rámutatni egy globálisabb problémakörre. Ehhez felhasználom a fentebb jelzett kérdőívek eredményeit, illetve a személyes interjúk anyagát. A téma ma egyre aktuálisabb ott, ahol különböző kultúrák ütköznek össze. Ott, ahol különböző kultúrájú népek, népcsoportok élnek, automatikusan kialakulhat a szegregáció. A mai magyar társadalom szempontjából is égetően fontos kérdés, nem csak a migrációs vállság miatt. Hazánk korfája nagyon elöregedett. A megszületők gyermekeknek pedig 50%-a ma már roma hátterű. Hazánk népessége 2080-ra 7 millió fő alá csökkenhet, mivel a népesség stagnálásához szükséges 2,1 arányú szaporodási reprodukciós hányados nem éri el. Ez pedig migrációs és etnikai válságot idézhet elő, illetve felveti a szegregáció, illetve az asszimiláció kérdését. (Rudnák I. – Mészáros A. 2018, 35) Egy 2003-as felmérés szerint Országos szinten, az 1- 8.osztályos diákok 13%-a roma, de van, aki 20%-ot számít. 2003-ban a romák száma hazánkban 580 ezer fő körül mozgott és az éves növekedést 10 000 főre becsülték. (Papp Z. A. 2011) Ez alapján, 2022-ben már 760 000 romával számolhatunk alsó hangon Magyarországon. Ekkor még nem vettük figyelembe a Romániából és Felvidékről történő roma áttelepülteket. A romák létszáma az ukrajnai menekültekkel, tovább nő hazánkban. Tehát, a téma ma nagyon aktuális, hiszen hazánk és Európa jelentős változásokon megy keresztül.

2. A szegregáció

2.1 A szegregáció fogalma

Mielőtt elkezdem dolgozatom érdemi részét, minden képpen tisztázni kell, mit is értek, értünk szegregáció alatt. Ez a kérdés, bár egyszerűnek tűnik, még is vitára ad alkalmat a szakirodalomban is. Fejes József Balázs úgy véli, hogy az iskolai szegregáció terén, nem elég hátrányos helyzetű diákok homogén csoportjáról beszélni, hanem látni kell, hogy az adott esetben, különböző társadalmi csoporthoz való tartozásról is szó van. Tehát, különbséget kell tenni a tanulási nehézségből adódó szegregáció, illetve a társadalmi csoportból adódó elkülönülés között. Nahalka István, a fenti folyamatot szelekciónak nevezi. Olyan szelekciónak tekinti, amelyik egyben diszkriminál is. Tehát, az érintett személyeket hátrányosan különbözteti meg az egyén számára negatív megítélési folyamat részeként. Tehát, a szegregáció egyfajta szelekció, amely negatív szocializációs hatással bír az érintettekre. (Nahalka I. 2016.) Fejes József Balázs szerint a szegregáció a szegény és nem szegény, főleg roma/cigány társadalmi csoportot érinti, az iskolák és osztályok közötti aránytalan eloszlásuk miatt. E nézőpont szerint, a tanulói arányok az egyes oktatási csoportokban, nem függenek össze a társadalmi összetétellel, pusztán csak az adott oktatási intézményben megjelenő, relatív tanulói arányon alapszik. (Fejes J.B. 2016.) Természetesen a szegregációt elősegíti az egyes társadalmi csoportok egymástól való térbeli elkülönülése. Ez eredményezheti a szegénység térbeli összezsúfolódását. Itt egyfajta térbeli, társadalmi szegregáció történik egy adott településen belül. Ők, életkörülményeik miatt, egy adott térséghez kötődnek. Bár egyes kutatások ezt nem tekintik minden esetben hátránynak. (Koós B. 2020.) Összességében azonban ez a térbeli elkülönülés, mivel gyakran etnikai elkülönülést is jelent, a körzetes iskolahálózati rendszerben, kialakíthat az adott térségben, az adott

körzetes oktatási intézményben, egyfajta szegregációt. Tehát, a térbeli szegregáció, magában rejti az egyéb téren fellépő differenciálódást. Az általam vizsgált esetben, az adott terület igen sűrű, azonos típusú iskolahálózatának (általános iskolák) köszönhetően, az elsődleges szegregációt kiváltó ok, a szelekció volt. Egyes intézmények, tudatosan zárkóztak el a romák elől, míg mások ugyan nem zárkóztak el, de kiválasztották közülük azokat, akik jó családi háttérrel rendelkeztek, és megfelelő tanulmányi előmenetelt is fel tudtak mutatni. Tehát kiestek a rostán azok, akik az óvodából már HH, HHH vagy épp BTM-es háttérrel érkeztek. A szelekció hatására viszont kialakultak olyan intézmények, ahová a kifejezetten rossz hátterű, nem csak roma származású diákok kerültek. Ezt elősegítette a szabad iskolaválasztás lehetősége. Tehát, nem csak etnikai szelekcióról beszélhetünk, hanem társadalmi, gazdasági és kulturális szelekcióról is. Addig, amíg a térségben magas volt a diákok száma, ez a rendszer fenn tudta magát tartani, mert a körzetesség miatt ez a rendszer el lett bújtatva, hiszen minden iskolában előfordult egy-egy jobb összetételű osztály. A diákszám csökkenésével viszont felszínre kerültek a bajok, különösen mikor megkezdődtek az iskola összevonások. A szegregációnak két iskolai formáját érdemes megkülönböztetni. Az egyik, amikor az intézmény maga hoz létre olyan tanulóközösségeket, ahol etnikai, vagy egyéb módon megkülönböztetett diákok kerülnek túlsúlyba. Ez az intézményi szegregáció. Ez ellen jogilag fel lehet lépni, hiszen hátrányosan diszkriminálja az érintetteket. A másik formája az úgynevezett szülői diszkrimináció, avagy a szülői szegregáció. Ez utóbbi formát a szabad iskolaválasztás teszi lehetővé. Ott ugyan is, ahol viszonylag sűrű az adott iskolahálózat, a szülő megteheti, hogy gyermekét nem a körzetes iskolájába íratja be, ha azt nem találja megfelelőnek, hanem egy közeli, másik oktatási intézményt választ. Így viszont az a helyzet áll elő, hogy egy adott oktatási intézménybe, csak olyan diákok fognak megjelenni, akik oda körzetesek, és akiket a környező oktatási intézmények nem vesznek fel. Ha pedig egy adott iskola oktatási körzetében nagyon sok a szegény, hátrányos helyzetű, jórészt roma népesség, akkor az érintett iskola, önhibáján kívül fog szegregálódni. Ezt nevezem én szülői szegregációnak. Az ilyen folyamattal szemben viszont jogi úton nem lehet fellépni. Ez esetben ugyan is az adott oktatási intézmény nem követ el hibát, és a kialakult helyzetért nem tehető felelőssé.

2. 2 A szegregáció általános problémája

A szegregáció létre jöhet intézményi úton, illetve szülői szegregáció útján. Bárhogyan is jön létre egy szegregált oktatási csoport, leginkább iskola, a diszkrimináció által érintett diákok minden képpen hátrányos helyzetbe kerülnek. Ha intézményi szegregáció történik, akkor ez látványos az adott intézményen belül, míg ha szülői szegregáció útján egy teljes oktatási intézmény válik szegregált intézménnyé, akkor a hátrányos helyzettel, igen gyakran, csak az intézmény elhagyása után, mondjuk a középiskolában szembesülnek a diákok. A társadalom peremére kerülés, avagy a marginalizáció talán legfőbb oka az elszegényedés. Ez a helyzet növeli az egyenlőtlenségeket, a diszkriminációt, a munkaerő-piaci kiilleszkedést, ami gettósodáshoz, lakóhelyi szegregációhoz vezet. (Halász L. 2020, 2-4) Ez pedig meglátszik a térség oktatási intézményein is. A manifesztált diszkrimináció általánosan törvénybe ütközik. Ez egyfajta nyílt és durva hatalomérvényesítés, amit igen gyakran önvédelemnek állítanak be. Önvédelem egy másik kultúrával szemben, illetve önvédelem olyan téren, hogy a jobb képességű diákok jussanak előnyhöz egy adott intézményen belül. Ha például két párhuzamos osztály van egy intézményen belül, akkor az egyik tagozatos, míg a másik nem. A tagozatos kapja a jobb tanárokat, bizonyos óraszámokból a magasabb óraszámot pl. nyelv, matematika stb. Ők részesülnek speciális oktatásban, kapnak különböző kedvezményeket, pl. iskolakirándulás stb. A nem tagozatos osztály pedig igen gyakran az oktatásnak az alapjait is csak alig kapja meg. (Fejes J.B. 2016.) Az általam vizsgált intézményben tíz év alatt a diákok száma a szülői szegregáció és a környező iskolák agyelszívásának következtében drasztikusan lecsökkent. Ez nem is lenne baj,

ha az Európai Unió általános irányelvét, ami a bukások számát előírja, ne kérnék számon a szegregált iskolákon is. Az EU irányelve szerint, az iskolai bikásátlagnak 2,7-3%-körül kell mozognia. (Cavada, Jean-Marie 2011) Ezt a bukási arányt, kis létszámú, szegregált vagy hátrányos helyzetű diákokkal túldimenzionált osztályok, vagy intézmények esetében, nehéz megtartani. Az általam vizsgált szegregált intézményben, az előirányzott 14%-os SNI arány a valóságban elérte a 25%-ot. Mit lehet ilyen helyzetben tenni. Figyelembe véve diákállomány összetételét, a tananyagot minimalizálni kell. Ebben az esetben, viszont a kicsit is jobb tanulók azonnal elhagyják az intézményt. A bukásarány ugyan csökkentve lesz, miközben a diákok tudása messze elmarad az adott évfolyamokon elvártaktól. A diákok ugyan papíron haladnak, még a nyolc osztályt is elvégzik, tehát nem rontják az oktatás bukási arányszámait, viszont tényleges tudás nélkül kerülnek ki az adott oktatási intézményből. Ez pedig a továbbtanulásuk terén köszön vissza, nagyon negatívan. Itt viszont gyorsan meg kell jegyeznem, közel öt évi olyan tanítási gyakorlattal a hátam mögött, amit lényegében szegregált oktatási intézményben töltöttem el, látom, hogy sok esetben, kulturális és egyéb okok miatt, nem is adható le maradék nélkül az a tananyag, mint ami elvárható egy nem szegregált környezetben.

A szegregált és nem szegregált környezet eltérése, nyomon követhető a dolgozatok értékelése terén is. Az első táblázat egy hátrányos helyzetű iskola értékelési rendszertét mutatja be, míg a második egy 4 egész feletti éves iskolai átlagot felmutató intézményét.

Szöveges minősítés	Érdemjegy	Teljesítmény
kiválóan teljesített	jeles 5	100-90 %
jól teljesített	jó 4	89-80 %
megfelelően teljesített	közepes 3	79-60 %
elégségesen teljesített	elégséges 2	59-36 %
felzárkóztatásra szorul	elégtelen 1	35-0 %

(Zrínyi Pedagógiai Program 2021 (módosított))

Érdemjegy	Témazáró dolgozat	Részdolgozat
5	100-90%	100-90%
4	89-75%	89-77%
3	74-58%	76-61%
2	57-36%	60-50%
1	35-0%	49-0%

(Gulner Pedagógiai Program 2020)

A két táblázat között jól látszik, hogy míg a témazáró dolgozatokat közel azonos mód ítélik meg, a részdolgozatok esetében már igen nagy az eltérés. A gyengébb intézményben ez utóbbira nincsen külön értékelés kidolgozva, tehát ott az elégségeshez elég a 36%-os tudás, míg az erősebb iskolában már az elégségeshez kell az 50%-os tudás. Ez pedig jól mutatja az intézmények oktatási színvonala közötti különbséget.

Felvetődik a kérdést, hogy bizonyos esetekben, nem jó megoldás e, a szegregáció. Ilyen példa lehet a Kalyi Jag Roma Nemzetiségi Általános és Középiskola, vagy a pécsi Gandhi Gimnázium és Kollégium. Erre a kérdésre majd később részletesebben is kitérek. Ma Magyarországon, körülbelül 20 szegregált oktatási intézmény ellen folyik valamilyen szintű jogi eljárás.

Mikor e sorokat írom, a 20 érintett intézmény egyikének vagyok a megbízott intézményvezetője. Így a szegregáció kérdése igen közelről érint, illetve belülről látom az oda vezető folyamatokat.

Konkrét példák szegregált intézményekre:

Az utóbbi években talán a legnagyobb port felvert ilyen esetek a nyíregyházi és a Gyöngyöspatai Általános Iskola esete volt. A fenti esetekben a legnagyobb kérdés és problémakör a következő volt: A szegregáció akadályozza a roma tanulók társadalmi integrációját, erősíti a sztereotípiákat és a többségi társadalom rasszista attitűdjeit a kisebbségi csoportokkal szemben. Következésképpen a szegregáció önmagában káros; mind a többségi, mind a kisebbségi csoportokra nézve. (Kegye A. 2015, 75-85)

Nyíregyháza esetében egy önkormányzati majd ugyan az az iskola egyházi intézményként újra indítva volt érintett. Az egyik iskola Guszev vagy Huszár telepi általános iskola volt, ahová szinte csak telepi roma diákok jártak. A követelés az volt, hogy az iskolát számolják fel, és a diákokat integrálják a település többi iskolájába. 2007-ben bezárták ezt az iskolát, a közel 200 diákot, hat iskolában helyezték el. Az önkormányzatnak külön iskolabusz járatot kellett e miatt üzemeltetnie. A felmerülő panaszok miatt, ami a többségi szülők részéről nyilvánult meg a beilleszkedni nem tudó roma diákok matt, az iskolát újra nyitották, mint egyházi oktatási intézmény. 2011/12-ben 16 fős első osztályos roma diákkal indult újra. A CFCF (Esélyt a Hátrányos Helyzetű Gyerekeknek Alapítvány) az újra nyitást azonnal megtámadta. 1914-ben a bíróság az iskola működését jogellenesnek minősítette. Az iskola mellett Balogh Zoltán miniszter is felszólalt. 2015-ben viszont a Kúria kimondta, hogy nem jogellenes, a cigánypasztorációs okkal újranyitott iskola működése. Attól, hogy egy iskolába csak roma diákok járnak, még nem biztos, hogy megvalósul az egyenlő bánásmódra vonatkozó 2000/43/EK irányelv (Faji Egyenlőség Irányelve) megsértése. Egyben nem sérül automatikusan a 2003. évi CXXV. törvény (Ebktv.) 10. § (2) bekezdése sem. (Kegye A. 2015, 75-85) Tehát, ha nem szándékolt a faji elkülönülés, hanem a mögött településszerkezet áll, vagy épp szülői szegregáció, akkor nem valósul meg jogszabálysértés. Természetesen, a jogvédők a Kúria döntését, nemzetközi normákra hivatkozva, továbbra sem fogadják el. Nyíregyháza esetében a CFCF pozitív diszkriminációt követel a roma diákok számára. Elvárja, hogy ők ne a körzetes, illetve lakóhelyükhöz legközelebbi iskolába járjanak, hanem körzeten kívüli oktatási intézménybe. Ez a mai körzetes oktatási rendszer etnikai alapon történő átlépése. Hiszen a körzetes iskola, a mai rendelkezések alapján, nem köteles felvenni, oda nem körzetes diákokat. Tehát pozitív diszkriminációt követelnek, etnikai alapon. A kérdés az, hogy miért kell, vagy lehet e kötelezni a többségi társadalmat arra, hogy olyanokat fogadjon maga közé, akikkel nem kíván együtt élni, azok életmódja miatt? A hangsúlyos az életmódot! Mert szinte mindenhol felveszik azokat a roma diákokat, akik életmódja, tanuláshoz való hozzáállása, nem gátolja a többségi társadalom diákjainak az előrehaladását. Az általam vizsgált iskola közelében lévő 3-4 általános iskola, simán átvette a megfelelő életmódot követő, és tanulni kívánó roma diákokat, hiába nem voltak körzetesek. Mi több, az egyik helyen, a szülői munkaközösség vezetője épp egy roma anyuka lett. Igaz, neki van értettségije és felsőfokú OKJ-s végzettsége. Ebből következik, hogy a többségi társadalom nem a romákat utasítja el. Az elutasítás azokat éri, akik nem tudnak, vagy nem akarnak beilleszkedni a többségi társadalom értékrendjébe. A nyíregyházi eset, az általam vizsgált oktatási intézmény esetében azért fontos, mert lényegében telepi iskolának minősíthető. A gyöngyöspatai eset teljesen más volt. A település népességének 11,7%-a vallotta magát románnak. Az érintett iskolában 14 éven keresztül, 2003-2017 között teljesen elkülönítve oktatták a roma diákokat. A „B" osztály földszinten volt, míg az „A" osztály az emeleten. Az iskolán belül megvalósult a szegregációs elkülönítés, etnikai alapon. Magában a településen létezik a lakóhelyi elkülönülés és munkaerőpiaci megkülönböztetés is. Az elkülönülés oka a cigányok eltérő kulturális viselkedéséből adó-

dott. Munkanélküliség, lopások és egyéb bűncselekmények. 2006-ban, egy 70 oldalas panaszlista sorolta fel azon okokat, ami indokolta a többségi társadalom önvédelmi reakcióját. (Feischmidt M.- Szombati K. 2013, 74-100) Itt megint felvetődik egy fontos kérdés. Van e önvédelmi joga a többségi társadalomnak, vagy csak a kisebbségnek vannak jogai?

A per során megállapították, hogy kétféle jogsértés történt, mégpedig a szegregáció és az alacsonyabb színvonalú oktatás tényállása. (Hernádi E. - Kegye A. 2020, 385-396)

Tehát, teljesen más a helyzet, mint Nyíregyházán. Ezen időszak alatt, 60 diák került diszkriminatív helyzetbe. Itt is a CFCG kezdeményezte az eljárást. A kormány azt javasolta, hogy mivel őket oktatás terén érte hátrány, az érintettek részesüljenek a kimaradt oktatásban és így legyenek kárpótolva. Nekik viszont nem kellett az oktatás, hanem a CFCF hatására, a megítélt pénzbeli kártérítést kérték. (Döntött a Kúria 2020)

Gyöngyöspata esete, felveti azt a kérdést, hogy érte e valóban oktatási hátrány az érintett diákokat akkor, amikor nem kérik az elmaradt oktatás bepótlását. Nem véletlenül teszem fel ezt a kérdést. Erre a kérdésre a 2.3 fejezetben részletesen ki fogok térni. Gyöngyöspata esetében felvetődött a 70 oldalas panaszlista. Ezt meg tudom érteni. Tapasztalatból tudom, hogy komoly problémák vannak sok diáknál a tisztálkodás terén. Például, több lány esetében gyakori a hajtetvesség. A szülők viselkedése gyakorta agresszív és veszélyeztetik a tanárok biztonságérzetét. A diákok és a szülők mindent elkövetnek azért, hogy a gyereknek ne kelljen iskolába jönnie. A bűnözés terén is van kívánnivaló. Az általam vizsgált általános iskolában, a 63 tanuló közül a 2021/22-es tanév első felében, öt diák ellen folyt lopásért eljárás, míg két másik diák ellen rablás volt a vád. Ez 11%-os bűnözési arány! Hozzá kell tennem, hogy ezek csak azok az esetek, amivel külön megkeres a hatóság. A hetedikes fiúk örömmel újságolták, hogy jó volt a nyaruk, mert bandákban jártak az utcákon, verekedtek, és futhattak a rendőrök elől. Az a menőbb köztük, aki több napot töltött rendőrségi fogdában. A rendőrséggel folyamatos az együttműködés, mert nincsen olyan év, hogy az adott iskola diákjai ellen ne folyna hatósági eljárás. Az sem tekinthető normálisnak, hogy a 12-14 éves roma lányok egy része, ekkorra már matracvirtuózzá válik. (Hallottam olyan esetről is, amikor már a 9 éves lányt is ágyba vitték.) Ennek következménye a 13 éves korban végrehajtott abortusz, vagy, hogy a 8. osztályos osztályzó vizsgára, a 15 éves diáklány részére, külön szoptató szobát kellett kijelölni, mert pár hónapos gyerekével jött vizsgázni. De nem ritka prostitúció megjelenése sem 14 éves kor felett. Ennek oka, hogy törvényileg a 12. életévét betöltő fiatal, kölcsönös beleegyezéssel, avval szexel, akivel csak akar. (Igaz, ehhez a törvényhez nem igazodik a házassági törvény, amely a házasságot csak 16. életévtől engedi, de ugyan így nem harmonizál a fiatalkorúval folytatott szexuális viszonyt szabályozó törvény sem. Problémás a 13-18. életév között szült gyermekek feletti gondviselői jog, a 12-18 év közötti fiatalok önrendelkezési joga bizonyos esetekben, illetve a fiatalkorú prostituált kérdésköre stb. Tehát, van, vagy nincsen joga a fiatalnak a 12. életéve után döntenie magáról ebben a kérdéskörben? Ez a törvényi káosz leginkább a mélyszegénységben élőket, köztük pedig leginkább a roma társadalmat sújtja. Például, jogszerű e, ha roma szokás szerint férjhez adnak egy 14 éves lányt egy 19 éves fiúhoz? És ekkor még nem beszéltünk a pedofília, illetve a megrontás témakörről. A pedofília betöltött 14. életévig van. Talán épp ezért, adják a roma lányokat „férjhez" 14 évesen. És ekkor még nem is említettem a beleeggyezéses szex kérdéskörét.)

A 12 éves Jancsika a „hős", mert otthon közölte, hogy a már egy éve számára kiszemelt, szintén 12 éves lánnyal még nem akar összeházasodni, mert még fiatalnak érzi magát hozzá. A lányok tanuláshoz való hozzáállását nagyban befolyásolja az az általános nézet, hogy minek tanulni, majd eltart a férjem, avagy az uram.

A diákok körében, főleg felsőben, általános a dohányzás, de gyakori már az alkoholizmus és a tudatmódosító szerek használata is, szerencsére ez utóbbi kettő az iskolán kívül. Nem vagyok abban sem biztos, hogy minden szülő örülne annak, ha 12-14 éves, főleg fiú gyermeke,

elkötné a család autóját – vagy valaki másét – és órákat furikázna avval a közúton, mert ezt látja roma osztálytársaitól. Sajnos az is tény, legalább is az általam vizsgált intézményben, hogy alig van olyan diák, akinek közvetlen rokonai közül ne lenne valaki börtönben, vagy ne lett volna korábban börtönben. Sajnos nagyon kevés az olyan börtönviselt ember, aki utána úgy neveli gyermekeit, hogy törvénytisztelők és munkát végzők legyenek. Találkoztam ilyen családdal is, de ők nagyon kevesen vannak.

Otthon kiskirálynak számít a fiú gyermek, szinte születésétől fogva. Gyakran ágyba kapja a reggelit, és azt csinál, amit akar. Például kontrollálatlan mobil és internethasználat a számára. Ebből sok probléma adódik az iskolában. Például alszik a gyerek, mert hajnalig mobilozik. Illetve, az iskolában sem hajlandó letenni a mobilját. Sok problémát okoz, a már 9-10 évesen nézett pornófilmek tömege. Ott, ahol nincsen jelen apa valamilyen ok miatt, gyakori, hogy a 10-12 éves gyermek, legyen az fiú, vagy épp lány, megüti az anyját, nagyszülejét otthon. Saját osztályomban is volt több olyan eset, amikor a 14 éves lánygyermek, otthoni vitáját, az őt egyedül nevelő édesanyjával szemben, konyhakéssel akarta elrendezni. Nem véletlen, hogy sok szülő közli, hogy a 10 éves gyerekével már otthon sem tud mit kezdeni. Gyakran jelentik ki a szülők, a gyerekük már nagy, avagy felnőtt 10-12 évesen. Ha a szülő sem tudja otthon kezelni a saját gyermekét, akkor miképp várható ez el az iskolától. Hiszen az iskola, csak a szülővel közösen tud eredményt elérni. A szülő – diák viszony elmérgesedésének hátterében az áll, hogy általában otthon nincsenek szabályok. A gyerek azt tesz, amit akar. Mikor viszont, a szülő szabályokat akar felállítani pl. a lánya mit tehet és mit nem (dohányzás, alkohol, matracvirtuózkodás), az robbanáshoz vezet. Az otthon, szabályozatlan világa, az iskolai viszonyokra is kihat, hiszen a roma diákok java képtelen alkalmazkodni az iskola szabályaihoz.

Mikor a szegregációról, illetve integrációról beszélünk, ezen tények mellett, nem szabad csukott szemmel elmenni. Pedig jelenleg elmegy mellette a gyermekvédelem, az egészségügyi ellátó rendszer illetve a hatósági hálózat. Ki kell mondani, hogy a romák esetében, az állami jogszabályokat, nem tartatják be maradéktalanul. Mi ez? Pozitív diszkrimináció? Vagy állami szintű lemondás a tényleges integrációról? Mert az integrációt nem csak az oktatási intézményeken kellene számon kérni. Az oktatási intézmények önmagukban, kevesek az integrációhoz! Integráció terén az oktatási intézményeket teljesen magukra hagyták. Gyöngyöspata esetében az iskolán belül történt a szegregáció, de feltehetően a többségi társadalom szülői kérésére. Kérdés, hogy ez része e a szabad iskolaválasztásnak? Ha szülői szegregáció történik és így válik szegregáltá egy intézmény, rákényszeríthető e az a szegregált társadalmi csoport olyan intézményre, ahová a szülők azért vitték a gyermekeiket, mert ot nincsen jelen, vagy csak alig van jelen az általuk nem kívánt társadalmi csoport. Nem sérülnek e evvel a többségi társadalom jogai? Hiszen nem véletlenül nem adták X-Y intézménybe a gyermekeiket, és viszik inkább azokat egy távolabbi oktatási intézménybe.

3. A szegregáció hatása egy adott intézmény tükrében

3. 1 Egy intézmény általános bemutatása és hogy mi vezetett a szegregációhoz

Az iskola 1928-ban nyitotta meg kapuit, Pesterzsébeten, amely akkor egy lendületesen fejlődő önálló város volt. (Almássy Sz. stb. 2003, 10) A térség 1950.01.01-től lett Budapest része, és 1994-ig Soroksárral alkotta Budapest XX. kerületét. 1994-től Soroksár lett a Budapest XXIII. kerülete. Ez fontos, mert magával vonta az iskolák körzethatárának a módosítását. Ez pedig hátrányosan érintette az általam vizsgált iskolát. Az iskola ma egy kertvárosi részen található. A térségben, a közeli Pesterzsébet Városközpont Lakótelep (épült 1973-1983) fejlesztéséhez kapcsolódva, szintén lakótelepet terveztek. Ezért a kertvárosi térség infrastruktúráját nem fejlesztették, mondván, hogy azt majd a lakótelep építésekor fogják elvégezni. Végül, azonban

elmaradt a lakótelep megépítése, minek következtében az infrastrukturálisan fejletlen térségben a telekárak drasztikusan leestek. Az olcsó telkek jó részét, vidékről felköltöző roma családok vették meg, illetve olyan családok, akik egzisztenciálisan rosszabb körülmények között éltek. Ily módon, drasztikusan megváltozott a térség etnikai összetétele, illetve túlreprezentált lett, szociálisan hátrányos helyzetű családokból. Mivel ekkor a térség iskolahálózata még nagyon sűrű volt, hiszen Pesterzsébeten volt 3 általános iskola, míg Soroksáron is volt egy intézmény, a megváltozott etnikai és szociális helyzet, nem jelentkezett élesen, mivel megoszlott több intézmény között. Ezt bontotta meg Soroksár kiválása először. Ez után, talán a csökkenő gyermekszámnak köszönhetően, először a Gróf Széchenyi iskola alsó tagozata került át a vizsgált intézménybe, majd 2011-ben már a felső tagozat is. Így megindult a térség hátrányos helyzetű tanulóinak koncentrálódása az általam vizsgált intézményben. Ez együtt járt avval, hogy a térségben található másik három-négy általános iskolába, megindult a jobb tanulók kiáramlása. Bár nem tartozott a jó iskolák közé tanulmányi szinten az érintett iskola, de egy erős közepes szintet hozott a kompetenciatesztekből kiindulva. Továbbá sport terén nagyon sikeres volt. A 2011-es év a kompetencia mérések alapján már bukórepülést mutatott, avagy hírtelem romlás következett be. A környező iskolák agyelszívásának következtében, elkezdtek csökkenni az osztálylétszámok is. Az iskolabezárások azonban ekkor még nem értek véget. A közeli T. téri Általános iskolát 2018-ban érte el a vég. Ez különösen katasztrofális volt, mert a térség roma közösségén belül, jelentős ellentétek húzódtak, és a két iskola diákjai és szülei között komoly összetűzések voltak, leginkább a közeli piacon. Ez azt eredményezte, hogy az ismételt iskolaösszevonás hírére, már előre elmenekültek a jobb tanuló roma diákok, és alig maradt fehér diák az iskolában. Ennek oka, hagy a felszámolt és a jogutód intézményből is, a kialakuló roma többség miatt, a fehér diákokat átiratták a környező oktatási intézményekbe. A vizsgált oktatási intézményben, lényegében csak azok maradtak, akik máshova nem kellettek. Ők pedig 95-97%-ban roma diákok voltak. Ez által lényegében, szülői szegregáció hatására, kialakult egy roma többségű, „szegregált" oktatási intézmény. Mivel a diákok java motiválatlan, hiszen szüleik között is alig akad olyan, ahol apának és anyának is van legalább 8 általánosa, a tanuláshoz való hozzáállás, illetve a tudás értéke számukra elenyésző. A tanulás és az iskolarendszer által nyújtott tudás számukra nem érték. Ők az iskolát börtönnek élik meg. A lányok 12-14 évesen már eladó sorba kerülnek a kultúrájukban, míg a fiúk 12-14 évesen otthon, már felnőttként vannak kezelve. Mind ez pedig identitászavart okoz. A diákok számára a szabálykövetés lényegében ismeretlen fogalom, épp úgy, mint az, hogy a célok eléréséhez, teljesítményre van szükség. Az EU iránymutatásai miatt, a bukásokat alacsonyan kellett tartani, így az iskola oktatási kívánalmai alacsonyak lettek. Így viszont azt a pár tanulni akaró roma diákot is elveszítették, akiknek céljai voltak. Ezek következtében, lényegében a motiválatlan, céltalan diákok tömege maradt csak az iskolában. Ez pedig meglátszott a különböző felmérések eredményében, mint például a kompetencia tesztek esetében. A vizsgált iskola messze túlreprezentált az SNI-s diákok terén. Eredetileg (320/45 fő) 14% volt az előirányzott, de ez a szám elérte a valóságban 2020/21-ben 21.5, illetve 2021/22-ben a 28.5%-ot is SNI terén. A diákok között halmozottan sok volt a HH, HHH, és BTM-es tanuló. A 2021/22-es tanévben az iskolában 63 diák volt, akik között volt 18 SNI, 10 BTM, 15 HH és 7 HHH-s diák. Jelentős problémát jelentett az utóbbi években, hogy a régóta helyben élő roma közösség közé, vidékről, főleg Szabolcsból, illetve Erdélyből nagy arányú roma beáramlás, beköltözés történt. Ők felborították a már kialakult, viszonylag konszolidált roma szülő-tanár, illetve roma-roma társadalmat, és általuk egy igen erőszakos, senkit sem tisztelő, fenyegető környezetet megvalósító csoport jelent meg a térségben és ez által az iskolában is. Az erőszakos fellépés, illetve a motiválatlanság és a szabályokat nem követő magatartás, gyakran okozott „robbanás veszélyes" helyzetet. Egyre több, erőszakos és nagy létszámú roma klán jelent meg az iskolában, illetve a fehér diákok közel 95-97%-os

hiánya azt eredményezte, hogy rokonsági szinten belterjessé vált a diákság. Mindenki, mindenki rokona. Így viszont a klánháborúk is begyűrűztek az iskolába. A diákok egyre inkább elveszítették a talajt maguk alól, mert tetteiknek nem volt lényegi következménye otthon. A diákokat nehéz volt fegyelmivel eltávolítani –bár volt erre példa-, mondván, avagy kimondatlanul ugyan, de az intézmény roma iskola lett, tehát küzdjön ő a körzetes diákokkal. Gyakran pedig, a máshonnan fegyelmivel kitett diákok számára jelölték ki. Így sikerült tönkre tenni, több, korábban jól működő osztályt is. Egyszerűen az intézmény túltelítődött a vidékről beköltözött, agresszív roma diákokkal, illetve a máshonnét kitett, de itt landoló renitensekkel. Ugyan akkor, a környező iskolák elvitték a vizsgált iskola körzetébe tartozó, nem roma diákokat. Az iskola körzetébe általában 140 elsős diák tartozik, de közülük csak 10-15 került ténylegesen be az intézmény falai közé. Ők romák. Tehát a szabad iskolaválasztás azt eredményezte, hogy a vizsgált iskolában nem történt meg a roma-fehér diákok arányának egészséges alakulása, mi által a roma diákok társadalomba történő integrálására sem nyílt mód. Nem alakult ki az egészséges diákok közötti tanulmányi versenyhelyzet sem, mivel az iskolába lényegében csak a máshová nem kellett, motiválatlan diákok kerültek. Nem alakult volna ki ez az áldatlan helyzet, ha a motivált, jól tanuló diákokat, a környező iskolák nem vitték volna el!!! Talán a fenti helyzet kezelhető lett volna, ha az intézményben rendelkezésre áll a megfelelő számú és képzettségű tanári állomány. Sajnos 2018-tól kezdve az oktató-tanítói állomány közel 50-60%-a nyugdíjba ment. Közülük pedig csak egy fő tanít vissza. A nyugdíjazások mellett, nagy volt a tanár elvándorlás (biológia-földrajz, angol, technika, könyvtáros, etika, gyógypedagógus szakos tanár) is, mert nem tudtak mit kezdeni a diákállománnyal. Ezért nagyfokú szaktanárhiány állt elő. A kieső pedagógusok helyére pedig újak nem érkeztek, mivel az iskola rossz híre elriasztotta az esetleges jelentkezőket is. Volt, aki augusztusban lépet be, de már a tanévet nem kezdte meg. Más pedagógus 1-2 hetet bírt. A korrektebbek kihúztak egy tanévet és csak utána lépett le. Pedig a Tankerület mindent megtett. Még azt is felajánlotta egy tanár házaspárnak, hogy fizetik az albérletüket, ha az adott iskolába jönnek tanítani. De még ez sem volt elég motiváló erő. Így sok tantárgyat nem pedagógus, hanem lelkes pedagógiai asszisztensek próbálnak meg tanítani. Ezek után nem csoda, hogy folyamatosan romlik az iskola tanulmányi átlaga. Pedig a Tankerület, a tanároknak minden törvény adta anyagi támogatást megad. De nehéz megtartani ott a pedagógusokat, ahol már 4.-es diák is veszi magának a bátorságot ahhoz, hogy tettleg bántalmazza a pedagógust, illetve a diákok verbálisan mocskolják a tanáraikat.

A fenntartó, az épületre is rengeteget költött az eltelt 4 évben. Közel 150 millió forint lett az iskolára fordítva, evvel jelentősen túlreprezentálva lett a tankerületen belül. Tehát a fenntartó mindent megtett azért, hogy emelje az épített környezet színvonalát, illetve biztosítsa az oktatás megfelelő voltát. A tankerület pozitívan diszkriminálta ezt az intézményt. Ennek ellenére, roma szegregáció miatt van eljárás az intézmény ellen. A Tankerület azonban teljesen tehetetlen a szülői szegregációval szemben. Ezért is hasonlít az iskola helyzete a nyíregyházi esethez.

A helyzet, szociáldarwinista értelmezése szerint, a többségi társadalom szisztematikusan, kulturálisan és fizikálisan rekeszti ki, a szerintük közéjük nem való személyeket, csoportokat, köztük a létminimum alatt élő etnikai kisebbségeket. Ez vezet egy adott terület, vagy intézmény szegregálódásához. (Halász L. 2020, 2-4)

3. 2 Az intézmény teljesítménymutatóinak változása a kompetencia tesztek fényében

A KIR adatbázisban, 2008-ig visszanézhetők az intézmény kompetencia mutatói. Egyes adatokból pedig akár 2004-ig is vissza lehet követni a változásokat. Az eredmények magukért beszélnek.

Év	Évfo-lyam	Tantárgy	Alapszintet el nem érő tanulók aránya	Ország-gos át-lag	Telepü-lési átlag
2008	6.	matema-tika	átlagered-mény 416	499	524
	6.	szövegér-tés	átlagered-mény 450	519	547
	8.	matema-tika	átlagered-mény 458	497	512
	8.	szövegér-tés	átlagered-mény 467	506	524
2009	6.	matema-tika	57,1	49,2	38,6
	6.	szövegér-tés	39,3	20,1	11,6
	8.	matema-tika	46,9	44,8	38,5
	8.	szövegér-tés	31,3	25,2	17,9
2010	6.	matema-tika	16,7	38,9	29,5
	6.	szövegér-tés	36,7	25,6	16,2
	8.	matema-tika	22,7	40,5	34,3
	8.	szövegér-tés	68,1	30,8	23,3
2011	6.	matema-tika	73,7	41,7	31,1
	6.	szövegér-tés	52,7	27,8	17
	8.	matema-tika	88,8	43,6	35,8
	8.	szövegér-tés	59,2	36,6	21,1
2012	6.	matema-tika	64,3	39	26,8
	6.	szövegér-tés	50	27,7	16,4
	8.	matema-tika	77,7	41,6	32,5
	8.	szövegér-tés	59,2	34,7	23.3
2013	6.	matema-tika	82,6	40	28,1

	6.	szövegér-tés	43,4	25,3	14,4
	8.	matema-tika	61,1	40,1	29,4
	8.	szövegér-tés	83,3	35,9	26,1
2014	6.	matema-tika	50	39,5	29.9
	6.	szövegér-tés	50	26,3	17,5
	8.	matema-tika	27,3	42	35
	8.	szövegér-tés	36.4	36	28
2015	6.	matema-tika	70	36,8	26,3
	6.	szövegér-tés	35	25,9	16,3
	8.	matema-tika	53	40,4	30,3
	8.	szövegér-tés	70,5	34,7	25,3
2016	6.	matema-tika	77	40,7	28,7
	6.	szövegér-tés	30.8	25,1	14
	8.	matema-tika	71,5	45	36,2
	8.	szövegér-tés	28,6	35	25,2
2017	6.	matema-tika	7,1 (mp.)	37,9	25
	6.	szövegér-tés	7,1 (mp.)	23	13,2
	8.	matema-tika	23,1 (mp.)	41,7	30,2
	8.	szövegér-tés	69,3	33,6	23,8
2018	6.	matema-tika	100	37,6	25,8
	6.	szövegér-tés	66,7	23,4	14,6
	8.	matema-tika	91	41,6	30,4
	8.	szövegér-tés	90,9	28,9	20
2019	6.	matema-tika	55,5	37,4	27,1

	6.	szövegér-tés	33,3	22,7	15
	8.	matema-tika	83,4	38,2	28
	8.	szövegér-tés	83,3	27,8	19,9

(KIR Tanügyigazgatási szakportál) (mp.) = manipulált eredmény

A kompetencia eredmények élesen mutatják, mikor történtek iskolaösszevonások. Ez azt is mutatja, hogy egy átlagos eredményt hozó intézmény, miképpen kezd, egyre rosszabb eredményeket elérni. Sajnos a számok nem mutatják, de az iskola tablóképei igen, az iskola etnikai összetételének a változását. Ez áll a nagyfokú eredményromlás háttérben. A 2018-as eredmény, már az újabb iskolaösszevonást vetíti előre, mivel ekkorra a jobb tanulókat már elvitték az iskolából. Ugyanez a visszaesés látható a központi felvételik terén is. A 2018/19-es, 2020/21-es és a 2021/22-es tanévet alapul véve, a központi felvételik átlaga 3-29 pont között mozog. Egyetlen kivétel volt Balázska, aki 8 éven át volt kitűnő tanuló, aki más iskolában csak közepes lett volna. Ő 65 pontot ért el. A visszaesés legfőbb oka a szövegértés hiányosságaiban keresendő. A vizsgált iskolában, évekig tartozott hozzám a könyvtár. Feltűnő volt a diákok ellenséges viszonya a könyvekhez. Leverték őket, feldöntötték a polcokat, vagy csak beléjük bokszoltak stb. Mikor egy kooperatív óra keretében, újság címlapot kellett készítenie a 8. osztályosoknak, nem ment, mert kiderült, még nem láttak újságot. Egy angol óra keretében a feladat az volt, hogy készítsenek egy vásárlási szituációs gyakorlatot egy könyvesboltban. Erre az egyik lány, aki még a jobb tanulók közé számítható, felháborodottan jelentette ki: „ Ne égessem már őt! Én soha be nem teszem a lábam egy könyvesboltba. Inkább adjak más feladatot.” Egy másik, szintén jobb tanuló roma lánytól kérdeztem, hogy hány könyvet olvasott eddig el. A válasza: „Egyet sem”. Elmondta, hogy azért nem olvas könyveket, mert azok szerinte mind unalmasak. Szerinte nincsen olyan könyv, ami nem unalmas. Szereti a Harry Potter filmeket, de könyvben nem olvasná el.

A roma kultúrának nem része az olvasás, és nagyon bajosan állnak hozzá a betűkhöz. Ez látszik a fogalmazványaikon is. Márpedig szövegértés nélkül még az egyszerű házi feladat sem oldható meg. Egy szintén jobb tanuló lány hozta hozzám a leckéjét, és kérdezi, hogy hogyan kell megoldani. A feladat leírta, hogy a tankönyv X oldalának, Y fejezetét kell hozzá elolvasni. Hangosan felolvastatom vele, hogy miképp tudja a megoldást elkészíteni. Szépen olvasott, de még utána sem tudta, hogy hol is kell keresni a megoldáshoz vezető utat.

Az olvasás mellett, az írás sem része a kultúrájuknak. A nyolcadikosok, de jórészt iskolázatlan szüleik is –itt lehet hogy van 8 általánosuk- egyáltalán nem tudják alkalmazni írásban a nagybetűket, illetve szavakat írnak egybe. Ezt látjuk a dolgozatokban, illetve a szülők által írt levelekben. Ennek oka, hogy írni is csak kényszerből írnak. Nem véletlen, hogy egyre több roma diák lapjára írja rá a Nevelési Tanácsadó hálózat, hogy mentesítsék a helyesírás alól.

A roma kultúra alapja mindmáig a memória és a szóbeliség. Volt, hogy név szóláncot játszottunk. A diákok 40 egységig (szóig) pontosan emlékeztek a szóláncra, és nem hibáztak. Páran a szóláncot egy hét után is hibátlanul tudták. Találkoztam olyan 50-es évek második felében lévő férfival, aki fejből tudta a teljes János Vitézt.

A teljesítményromlás esetében, meg kell említenem a fordított integrációt a vizsgált intézményben. Értem ez alatt, hogy az iskolába bekerülő nem roma gyerekek előtt, két út van. Az egyik, hogy átiratkoznak más iskolába, vagy asszimilálódnak a roma többséghez. Ez a 2018-as iskolaösszevonás után vált általánossá. Az asszimlálódás hatására, jórészt a nem roma diákok

is felhagytak a tanulással, rendetlenné, hanyaggá és fegyelmezetlenné váltak. Aki nem asszimilálódott és még is marat, az pedig sorozatos zaklatásoknak volt kitéve a roma diákok részéről. Lett ebből rendőrségi ügy is. A fordított asszimiláció pedig felgyorsította a szülői szegregációt.

3. 3 A szegregációból adódó további teljesítményromlás okai az általam vizsgált iskolában

Az iskola tanulmányi eredménye a 2019/2020 és 2020/21 tanévben tovább romlott. Ennek egyik fő oka a szegregáció teljes elhatalmasodása. A homogén, szegregált környezet azt eredményezte, hogy csökkenteni és egyszerűsíteni kellett a tananyagot, illetve lassabban kell haladni a lebutított anyaggal. „Az iskolai szegregáció tipikusan és rendszerszerűen alacsony színvonalú oktatással jár együtt."[657] Majd később, Kertesi és Kézdi így folytatja érvelését: „A túlzott munkaterhelés miatt a tanárok kénytelenek leszállítani a teljesítmény-követelményeiket, csökkentik a tanulókkal szembeni elvárásaikat, és visszavesznek a személyre szabott, egyéni foglalkozások volumenéből. Ha nem tudnak, vagy nem akarnak jelentős többletmunkát fektetni az oktatásba, elkerülhetetlenül azt teszik, ami a lehetőlegelőnytelenebb a tanulási problémák kezelése szempontjából. A tanulási problémák kezelése ugyanis az átlagosnál jóval több időt, figyelmet és szakértelmet igényelne, illetve személyre szabott, intenzív oktatási technikák alkalmazását követelné meg."[658] (Kertesi G. – Kézdi G. 2009) Az elmaradást nagyban növelte a Covid időszak alatti online oktatás, mivel abban a mélyszegénységben, vagy annak határán élők, nem, vagy alig tudtak csak részt venni. A roma a diákok és a szülők, különösen a második online időszakban, az otthontanulást szabadságnak fogta fel. Mert míg az első online időszakban 80% vett részt az oktatásban, a második időszakra ez az arány leesett 43%-ra. Jellemző volt, hogy az online időszakban, a diákok 10-11 órakkor keltek reggel, mondván, nem kell iskolába menni, noha az online órák, reggel 8-kor elkezdődtek.

A diákok egyre nagyobb lemaradásának következményei, pedig a középiskolában jelentkezhetnek. További probléma a folyamatos diákállomány csökkenés. Az intézmény rossz statisztikai mutatóit nagyban előidézte, hogy már alsó tagozatban, igen gyakran, viszonylag kis létszámú osztályok indultak. Ráadásul, ezen osztályokba, jórészt hátrányos helyzetű diákok jártak. Ennek oka, hogy a környező iskolák, a szabad iskolaválasztás címén, elszívták a nem hátrányos helyzetből érkező diákokat. Így alsóba már kialakult a lemaradás. Az oktatás jó része ugyan is, a szocializációban merült ki. Ez pedig gyakran a tanulás kárára ment. Érthető, hogy sok energiát vitt el a szocializáció, mert a diákok java olyan környezetből érkezett, ahol nem voltak szabályok, vagy ha voltak, teljesen eltérőek az iskolában megkövetelteltektől. Nehezítette a helyzetet, hogy alsóban buktatni, csak szülői támogatással lehet. Diákjaink, már szinte elsőben lemaradtak kortársaiktól. Jó részt, ez annak is betudható, hogy nem áll mögöttük, tanulást támogató családi háttér. Ezt a helyzetet csak tetézte a kis osztálylétszám, ami azt eredményezte, hogy ha folyamatosan ki akarta az intézmény tölteni a 8 évfolyamos iskolát, akkor olyanokat is tovább kellett engedni, akiknek tudása alapján, semmi sem indokolta azt, hogy ne ismételjenek tanévet. Ugyan is, ha megbuktak volna, akkor nem lett volna osztálylétszám a következő évfolyamon. A tanítók pedig csapdába kerültek. Haladjanak a tananyaggal, vagy próbálják meg felzárkóztatni azokat, akik lemaradtak az előző tanévben. A végeredmény felemás, mert gyakran

[657] Kertesi Gábor – Kézdi Gábor: Általános iskolai szegregáció Magyarországon az ezredforduló után, BUDAPESTI MUNKAGAZDASÁGTANI FÜZETEK BWP – 2009/6, Budapesti Corvinus Egyetem – Magyar Tudományos Akadémia Közgazdaságtudományi Intézete, Budapest 2009, 3-59

[658] Uo.

a felzárkóztatás sem sikerült, de az adott évfolyam új anyagát sem lehetett sikeresen megtanítani. Mindezek eredményeként, olyan diákok jutottak el a felső tagozatba, akiknek helye nem az 5., hanem inkább a 3. osztályban lenne. Több 6.-os diák még a nevét sem tudja leírni, matematikai képességük pedig 8. osztályban, gyakran még a 4. osztály szintjét sem éri el. A felsős diákok jelentős százaléka, funkcionális analfabéta, de még szóbeli fogalmazási készségeikkel is baj van. Így igen nehéz őket tanítani, motiválni. Míg például történelemből egy közepes színvonalú általános iskolában egy óra alatt a diákok 2-3 nagyalakú füzetlapot írnak tele, itt jó, ha diák 5-max. 10 mondatot le tud másolni 45 perc alatt vázlat címén. De míg írnak, a magyarázatra már nem tudnak figyelni. Egyszerűen az íráskészség, nem automatikus náluk. Ők, igazából, csak másolnak.

Itt szeretnék ismertetni néhány szakértői véleményt. Itt, csak két diákot emelek ki, fiktív névvel, de valós szakvéleménnyel, de ezen megállapítások a roma diákok közel 80-90%-ra érvényesek, tapasztalataim szerint. Petra (16 éves, 5.-es diák). Problémája van szövegértés és matematika terén. Az 5. osztályt kétszer járta már, különböző iskolákban. Az általam vizsgált iskolában, az 5. évfolyamot harmadszor próbálta elvégezni. Átlagos értelmi képességű, de gyenge munkamemóriájú. Olvasása nagyon halk. A magánhangzók közül az „ő-ó”, „ű-ú”-ket rendszeresen keveri. Olvasás közben keveri az „s” és „zs” betűket. A szótagok közé, gyakran betűket told be. A szavakban is elkövet betűbetoldást és sorrendi hibákat követ el. Gyakori a „g” és „k” hang cseréje. Szövegértése bizonytalan, lényegkiemelés nehézkes. Helyesírása tagolási hibás (mondat és szó), illetve keveri a „ly” és „j” hangokat. Írásban gyakran hagyja el az ékezeteket. A mechanikus számolás problémás és nagyon bizonytalan. Zavart okoz a számkörváltás. Keveri a tízes és a százas számkört. A hallott számok leírása lassú és bizonytalan. A helypótló 0-ák alkalmazása bizonytalan. Fejszámolása, már 20-as számkörben is bizonytalan. A szorzás és osztás ismerete hiányos. Matematikai szöveges feladatot önállóan nem érti, de segítséggel képes megoldani. Minden vizsgált területen, az elvárható szint alatt teljesít, ide értve a nyelvi megértés területét is. A hallás utáni szövegértése gyenge. Néma olvasásának tempója megfelelő, de szövegértése gyenge. Dekoratív megjelenése miatt, különösen veszélyeztetett.

Virginia (16 éves, 7.-es diák). A szóbeli és írott szöveget is nehezen érti. Gondolatait nehezen és egyszerű szavakkal és mondatszerkezetekkel fogalmazza meg. Szókincse szegényes. Verbális megértése és önkifejezése akadályozott. Memóriája 5 elemig terjed, de fordítva csak 3-ig. A feladatokat nehezen érti meg, még elmagyarázás és gyakorlás mellett is. A tollbamondásnál hibázik a központozásnál és az ékezeteknél. Önálló szövegalkotása egyszerű, és gyakori a szóismétlés. Szókincse szegényes. Számolás terén a helyiérték fogalma nem rögzült. A tízes átlépésénél az újait használja. A szorzó és bennfoglaló tábla nem rögzült. Az összetett szöveges feladatokat nem érti. A matematikai szabályok felismerése nem konzekvens. A matematikai szabály megtartását gyakran elhibázza. Az írásbeli kivonás technikáját ismeri, de gyakran elrontja. Az írásbeli szorzást, csak egyjegyű számokkal tudja elvégezni. Írásban osztani nem tud, annak még nekikezdeni sem tud. A törtek lényegét nem érti.

Álltalános a roma diákoknál az idegennyelv tanulásának a nehézsége. Írásban pedig alig használják a nagybetűket, még saját nevük leírása esetében is.

Ilyen készségek mellett, sikeres továbbtanulásra pedig alig van esélyük, noha szinte mindenkit be lehet iskolázni. Röviden, a kis osztálylétszám, a hátrányos helyzetű közegből érkező diákállomány, a továbbléptetési kényszerhelyzet, már alsó tagozatban olyan lemaradásba hozta és hozza a diákokat, amely lemaradásokat utólag csak a felsős tananyag kárára lehetne behozni. Ekkor viszont a tanulók a középiskolába lépnek át nagy lemaradással. A diákok felsős rossz magatartása, jórészt abból ered, hogy a szakórákon képtelenek kompenzálni, az alsó tagozatból hozott lemaradásukat. Nem tudják a tananyagot, óravázlatot megfelelő sebességgel leírni, nem értik a szöveges feladatokat és hiányoznak az alapvető matematikai ismereteik, továbbá nem tudják mondanivalójukat megfogalmazni még szóban sem. Ezek a hiányosságok alsóban még,

csak-csak kompenzálhatók a tanítói rendszerben, de felsőben, a több tanáros felállás mellett már nem. A diákoknak nincsen sikerélménye, a tananyagot önállóan se megtanulni, se visszaadni nem tudják a halmozott hiányosságaik miatt. Ezen egy erős délutáni tanulószoba, illetve a differenciálások és fejlesztések valamit tudnának enyhíteni, de a humánerőforrás túlterheltsége miatt, legalább 4 éve már ez sem működik rendesen. A humánerőforrás problémák mellett, a szülők nagy része eleve bent sem hagyta a gyerekeket a tanulószobán, illetve a differenciáló órákon, mondván, minek az a gyereknek, az ő gyerekük nem hülye. A szülői támogatás hiányában pedig az iskola tehetetlenné vált egy olyan helyzetben, ahol a szülők számára nem érték a tanulás. Nem csoda, hiszen a legtöbb diák olyan háttérből érkezik, ahol a szülők jó része nem rendelkezik 8 általános iskolai végzettséggel. Nem véletlen, hogy a dolgozat kérdőíves része, pont az iskolázottság kérdését feszegeti. A kialakult helyzeten csak humánerőforrás bővítéssel, szaktanárok, fejlesztő pedagógusok, gyógypedagógusok bevonásával, illetve az osztálylétszámok növelésével, illetve összetételük megváltoztatásával lehetne változtatni. Olyan osztálylétszámok szükségesek, amelyek esetében nem probléma, ha a tananyagtól nagyban elmaradó diákot évismétlésre küldik már alsó tagozatban. Így elérhető, hogy azok, akik felső tagozatba lépnek, azt ne nagyfokú lemaradással kezdjék meg. Így javítható a kompetencia felmérések eredménye, továbbá az iskola diákjai megjelenhetnének a kerületi és országos tanulmányi versenyeken, illetve javulna a középiskolát sikeresen elvégzők száma is.

Viszont a nagyfokú szülői szegregáció eredményeként, úgy látom, hogy a diákállomány összetétele nem változtatható meg. A tanárhiány sem fog megoldódni, mivel a diákállomány miatt, nem igen tolonganak a szaktanárok egy szegregált és ebből kifolyólag rosszabb hírű iskola előtt.

A szülői szegregáció azt eredményezi, hogy eleve hátrányos helyzetű diákok tömege fog megjelenni egy intézményen belül. Az otthoni oktatáshoz, neveléshez való hozzáállás pedig nagyban befolyásolja a diákok képességeit. Az IFLScience cikke tért ki arra, hogy egypetéjű ikrek esetében is mennyit számít a családi neveltetés az IQ terén. Egypetéjű ikrek esetében az átlag eltérés, ha azonos körülmények között élnek, 7 pont. A cikkben szereplő egyik gyermek az USA-ban nőtt fel, míg a másik Dél-Koreában. Az USA-ban felnőtt IQ-ja 16 ponttal volt alacsonyabb, az eltérő neveltetés miatt, mint azé, aki Dél-Koreában nőtt fel. A tanulmány világosan rámutat a család szerepére az egyes személy IQ szintje közötti összefüggésre. (Külön nevelkedtek 2022)

3. 4 Valós igény-e a tanulás, taníttatás, vagy az iskola csak egy börtön?

A tudás megszerzésének igénye körüli nyilvános vita, Gyöngyöspata esetében került először a nagy nyilvánosság elé. A bíróság 60 gyöngyöspatai egykori roma diáknak kártérítést ítélt meg. Azt, hogy „természetben", vagyis oktatás illetve képzés formájában kapják azt meg, azt a felperesek (roma diákok) jogi képviselői elutasították. A terület országgyűlési képviselője megjegyezte: „úgy véli, hogy mivel a tanulók az oktatás terén szenvedtek hátrányt, a kártérítést is egyéni fejlesztés, képzés formájában kellene megkapniuk."[659] (Doros J. 2020.01.18) Gyöngyöspatán a pénz volt a lényeg, nem pedig az elmaradt oktatás pótlása. De mennyire is valós az igény az oktatásra a roma társadalom nagy részében? Az általam vizsgált iskolában erre alapos rálátásom volt. Mivel itt az irattárban még két másik egykori általános iskola iratait is tárolják, amiből rendre kérnek igazolásokat a volt diákik, a helyzetkép jó pár évre, évtizedre visszamenőleg is megismerhető, szélesebb körben is. Látszik, hogy évtizedekre visszamenőleg, nagyon

[659] Kertesi Gábor – Kézdi Gábor: Általános iskolai szegregáció Magyarországon az ezredforduló után, BUDAPESTI MUNKAGAZDASÁGTANI FÜZETEK BWP – 2009/6, Budapesti Corvinus Egyetem – Magyar Tudományos Akadémia Közgazdaságtudományi Intézete, Budapest 2009, 3-59

sok roma diák fejezte be tanulmányait, úgy, hogy csak 4-7 általánost végzett el. Előfordult, hogy valaki a 2000-res évek első felében, tehát, már a XXI. században, úgy töltötte be a 18. életévét, és így ért véget a tankötelezettsége, hogy mindössze csak egy befejezett osztálya volt, az első osztály. A második osztályt különböző okok –bukás, illetve hiányzásai miatt – már nem végzett el. A vizsgált iskolában, a 2021/22-es tanévben is van olyan 15 éves lány, aki negyedszerre járja az 5. osztályt hiányzásai miatt. Ugyan itt, találkoztam 10-12 éves elsős és másodikosokkal, akik még nem buktak meg, csak épp a szülők időben elfelejtették beiskolázni őket. Ez a gyermekvédelmi rendszernek nem tűnt fel! Mi állhat a fentiek hátterében? A hátrányos helyzetből érkezők tanuláshoz való hozzáállásának megítélése a szakirodalomban vitatott. A társadalmi kirekesztettség, előidézheti, vagy épp fenntarthatja a tanulással szembe helyezkedő szubkultúrát, ami a tanulóközösség motiválatlanságában nyilvánul meg. Fejes József Balázstól eltérően, szerintem a tanulók, iskolához, tanuláshoz való hozzáállása nagyon is függ a családi háttértől. Tapasztalatból tudom, hogy a tanulás hasznosságával sok esetben, nincsennek tisztában a hátrányos helyzetű, főleg roma identitású családok. Ebből adódóan, vitatható, hogy a családi háttér, ne függene össze a tanulás gyakorlati értékével. És bizonyos csoportok esetében, ez a hozzáállás, független a munkanélküliségtől. Tehát, vitatom Fejes J. B. azon állítását is, hogy a munkanélküliség ösztönzi az eredményes tanulást. Ugyan így vitatom, hogy a családi háttér hatása motiváció szempontjából ne lenne lényeges az oktatás során, akár már az iskolakezdéskor. Lásd a 10-12 éves „kis" elsősöket. Lényegében elfogadható, hogy a hátrányos helyzetű tanulók sikeres iskolai munkához szükséges készségei általában elmaradnak szerencsésebb társaikétól az iskolai elvárásokat figyelembe véve. (Fejes J. B., 2016.) Lehet-e a fentiek alapján meghatározni a tanuláshoz való hozzáállást, igényt. Szerintem csak részben, mégpedig a többségi társadalom esetében. A roma társadalom esetében azonban teljesen más mutatók alapján kell kiindulni.

Ilyen kiindulási alap lehet az általam vizsgált iskolában, a hiányzási mutató. Az alábbi vizsgált időszakban a diáklétszám 130 fő körül mozgott.

	2017/18 tanév	2018/19 tanév	2019/20 tanév
Igazolatlan órája volt (alább részletezve)	40 fő	27 fő	47 fő
1 óra igazolatlan	1	0	0
2-9 óra igazolatlan	10	6	0
10-29 óra igazolatlan	9	6	22
30-50 óra igazolatlan	5	5	12
50-nél több óra igazolatlan	15	10	13
Egyéb hiányzási mutatók:			
Igazolt mulasztott órája volt	60 fő	45 fő	74 fő
250 óránál több volt a hiányzása az igazolt, illetve igazolatlan hiányzásokkal együtt	16	14	16

Nagyon magas az 50 óránál több igazolatlannal rendelkezők aránya ami 7,6-11.5%. Viszont, ehhez jön a 250 óránál többet hiányzottak száma, ami 10,7-12,3%.[660] A kettő együtt 18,3-23,8%, ami nagyon magas igazolatlan hiányzásra utal. A családokat a családi pótlék ideiglenes

[660] A 2021/22-es tanév végén a vizsgált iskolában a 250 órai hiányzást meghaladók aránya elérte 16%-ot, avagy az évismétléshez szükséges hiányzási határértéket.

megvonása se zavarja. Ilyen magas hiányzás esetén, a diákok rendre lemaradnak az oktatás terén. Mi több, 250 felett, évismétlésre lehetne buktatni őket. Az igazolatlan hiányzások persze nem fedik a valódi hiányzások mennyiségét. Hiszen van gyerek, akinek van 200 óra igazolatlanja, de van még 150 függő hiányzása, mert még nem jött iskolába, hogy próbálja azt igazolni. Máshol van 146/142 igazolatlan, amihez tartozik 159/119 igazolt hiányzás. Tehát, az igazolt hiányzások fényében, a valós hiányzási adatok sokkal magasabbak. Nagyon sok diák azért hiányzik, mert a szülő egyszerűen nem engedi iskolába járni. Ennek két oka van: otthon kell segíteni, illetve, szerinte a gyermek súlyosan beteg. Nagyon sok roma szülő ugyan is, szándékosan állítja be betegnek gyermekét, hogy ne kelljen annak iskolába járnia. Pedig csak a lógást fedezi, vagy azt, hogy nem engedi iskolába a gyermeket. Miért nem engedi el? Mert szerinte a gyermeke amúgy okos, így felesleges az iskola. Ez napi szintű probléma. A Covid járvány alatt az új lógási ok, féltem a gyereket a Covidtól, de persze azért beoltani nem oltatja be. Szinte napi est, hogy a szülő jelzi, hogy gyermeke nagyon beteg, azért nem megy iskolába. Viszont, gyakran a nagybeteg gyermek, épp az iskola előtt randalírozik, vagy látjuk társaival szórakozni a játszótéren, vagy a környező utcákban. Semmi baja, csak épp iskolába nem akar jönni. A szülők partnerei gyermekeiknek abban, hogy azoknak ne keljen iskolába menni.

Mindaddig nem fog megszűnni a szülő partnersége a gyermek iskolai lógása terén, ameddig a szülő nem érzi, hogy jogszabálysértést követ el. Ugyan, a szülő büntethető 2-4 évig terjedő elzárással, ha gyermekét nem járatja iskolába, de a bíróságok általában a kérdést megoldják pénzbirsággal, vagy felfüggesztett büntetéssel. Ilyen felfüggesztett kapó szülő, a vizsgált iskolában is van. Gyermeke továbbra is rengeteget hiányzik. Így pedig a jogszabálynak, nincsen kellő visszatartó ereje. A fenti szülő gyermeke már az első félévben hiányzott 181 órát igazoltan és 55 órát még nem igazolt. Ez megint már 236 óra hiányzás. A legtöbb igazolás orvosi igazolás, de sajnos tudjuk miképp születnek ezek. Sajnos, piaca van az igazolásoknak, ami mögött, gyakran kényszerhatás áll.

A" tudásszomj" egyik látványos eleme volt a magántanulói státusz. Ezt az „oktatási formát" az iskolák kezdeményezhették, a szülőkkel együttműködve. Egyben ez volt a legális kiskapu arra, hogy a beilleszkedni nem tudó, illetve aránytalanul sokat hiányzó tanulókat, úgy tudják az iskola kapuin kívül, hogy azok jogilag bent maradtak az iskolában és az oktatási rendszerben. A magántanulóság egyik fő okát Novák Imre így fogalmazta meg: „..sok gyerek számára válik nehéz feladattá, hiszen nálunk még mindig elsődlegesen a fegyelemre alapoz az oktatás és a nevelés"[661] (Novák I. 2009) "A megismerő kompetenciákat előtérbe helyező módszerek konfliktusok forrásai lehetnek, sőt még az iskolai erőszak forrásaivá is válhatnak, ha csak azt nézi az iskola, mit nem tud a diák." (Novák I. 2009) Tehát, a gond a fegyelem és az elsajátítandó tananyag. A magántanuló felmentést kap az iskolában való napi megjelenés alól." A többség - a szülői kérésre, tanári javaslatra, támogatással, igazgatói engedéllyel - lesz magánzó." (Novák I. 2009) A magántanuló a vizsgáira leginkább otthon, maga készül fel. „Van tehát a közoktatásban egy csoport, amelyik mentesül az iskolai, közösségi regula alól, és csak vizsgázik (ha vizsgázik!) a tanév végén. Ók így jutnak iskolai tudáshoz, papírhoz." (Novák I. 2009) Ez a forma, erősíti, fenntartja az esélyegyenlőtlenséget. Viszont nem volt más kiút, leginkább a tanulni akaró diákok védelmére. A roma szülők pedig örültek a magántanulóságnak, hiszen a gyermeknek nem kellett iskolába mennie, és szinte minimális tudással is gyakorta átengedték, no meg persze a családi pótlék is járt, amitől elestek volna a sok hiányzás miatt. Így, ez egy hallgatólagosan elfogadott, „jó" megoldás volt. Babusik Ferenc tanulmányában kimutatta, hogy a roma diákok 2,33%-a volt magántanuló 2001-ben. A magántanulók között, a roma hátterű diákok, háromszor annyian voltak, mint a nem roma diákok. Kimutatta, hogy „amennyiben az iskolában tanuló romák aránya meghaladja a 15 százalékot, a magántanulók között

[661] Novák Imre: Magántanulók; Élet és Irodalom, 2009-07-17 / 29. szám 16.

a romák aránya - függetlenül az iskola méretétől - eléri illetve meghaladja a 70 százalékot" az adott oktatási intézményben. Minél több egy adott intézményben a romák aránya, annál több a magántanulók száma is. „A 25 százalék feletti roma tanulóarányú iskolákban ez a szám eléri a 80 százalékot."[662](Babusik F. 2001) A magántanulóság legfőbb előnye volt, hogy lényegében minden iskolai tanulás nélkül, el lehetett jutni 5-7 osztályik, néha pedig még a 8 osztályt is el lehetett papíron így végezni, noha a valós tudás még a 3.-os, 4.-es szintet sem érte el, sok tantárgy esetében. A roma családoknak viszont jó volt ez a megoldás, mert őket valójában nem érdekelte az a tudás, amit a közoktatás nyújt. A magántanulók világát és valós tudását tapasztalatból ismerem. Ennek a rossz gyakorlatnak –magántanulók- vetett véget 2019-ben az oktatási kormányzat. Ekkor mintegy 8000 magántanuló volt az országban. (Csókás A. 2019/2) Viszont így megnőtt az iskolák terhelése a problémás diákok terén. Új kiút nem igazán nyílt, mert a magántanulóságot, a helyette bevezetett egyéni tanrend nem váltotta ki, amit viszont az iskolák helyett már, az Oktatási Hivatal bírál el. Az új rendszer célja, hogy csak ténylegesen indokolt esetben - például betegség, tartós külföldi tartózkodás, sport, művészeti tevékenység-, lehessen úgy végezni az iskolát, hogy a tanulónak nem kell bejárnia. A Nemzeti Pedagóguskar az új rendszerben, szerette volna elérni, hogy a döntési jog maradjon az intézményvezetőknél, mondván, ők ismerik a helyi viszonyokat. Végül, a döntési jog az Oktatási Hivatalhoz került, az intézményvezetőnek csak javaslattételi joga maradt. (Csókás A. 2019/1) Viszont, az új helyzetben, a problémás diákok tömegével jelentek meg az iskolákban, ami ismét felélesztette a szegregációs folyamatokat. Leginkább a szülői szegregáció nyilvánul meg, a szabad iskolaválasztás lehetősége által. Ugyan akkor, a magántanulói státusz átalakításával, joggal merül fel a kérdés, hogy mit tesz az állam, a tanulni, szocializálódni és beilleszkedni kívánó tanulók védelmében. Mert kimondva, kimondatlanul, de a magántanulói státusz, jórészt az ő védelmüket szolgálta azáltal, hogy az iskolai rendbe beilleszkedni nem akarókat, távol tartotta az iskolától. Itt most teljesen mindegy, hogy azért került távoltartásra valaki, mert rossz magaviseletű volt, vagy azért, mert tanulmányaiban annyira lemaradt, hogy jelenléte már gátolta a többiek fejlődését. A kérdéskörben valós vizsgálati alap lehet a KRÉTA rendszer leckehiány, felszereléshiány rovata. Feltéve, hogy a pedagógusok már nem fáradtak bele a folyamatos beírásokba. Egy másik vizsgálható pont, a szülői érdeklődés a diákok tanulmányi előmenetele iránt. Itt nézzük a lemorzsolódási arányt. 2017/2018 év vége: 20 fő (130 főből, 15,3%), 2018/2019 év vége 38 fő (130 főből, 29,2%), 2019/2020 év vége 28 fő (120 főből, 21,5%). A 2021/22-es tanév első felében, a 63 diákból 25% bukott meg valamiből. Ennek ellenére, a szülői értekezleten alig jelenik meg szülő. Szinte teljes az érdektelenség. Az érdektelenség jól mérhető abból is, hogy hányan jelentkeznek be a KRÉTA rendszerbe. Fejes J. B. szerint motiváló erő a jó osztályzat. Sajnos semmi következménye nincsen, ha egy gyerek rossz osztályzatot visz haza. Ugyanez a helyzet a fegyelmi jellegű beírások esetében is. Olyan, mint ha az iskola a roma közösség világában, egy légüres tér volna. Ebből adódóan, szinte természetes, hogy nincs olyan év, hogy valaki ne hagyná ott az iskolát úgy, hogy csak 4, 5, 6 vagy 7 osztályt fejezett be. Nincsen jelentősége se ennek, se a bukásoknak. Igen gyakori, hogy a 12-14 éves lányokat „férjhez adják". Erről van hogy csak közvetve értesülünk, de van, hogy ezt a szülő írásban jelenti be. Természetesen, a férjhez adott lány, ki is marad a közoktatásból, mert ettől kezdve az ő feladata a férje és annak családjának az ellátása. De sok fiú sem fejezi be a 8 általánost. Ők 8 általános nélkül is tudnak pénzt keresni, pl. mint üzletelők, vagy épp „fodrászok" a roma közösség berkein belül.

Az egyik tanév végén, egy jobb tanulónak jeleztem, hogy tegye el a füzetét, mert azt a következő tanévben tudná folytatni. A válasza megdöbbentő volt. „Iskolaév végén a füzet és könyv helye a szemétben van, mert arra semmi szükség." Ez a fiú nyíltan meg is mondta, hogy

[662] Babusik Ferenc: Kutatás a roma gyerekeket képző általános iskolák körében - II.: Esély, 2001/1 szám 12. évfolyam Méltóságot mindenkinek: 28-29.

az iskolában alig tanítunk valamit nekik, amire szükségük lenne az életben. Az iskola a számukra csak börtön. Persze tisztelet a nagyon csekély kisebbségnek. Mert azért ilyen is van 2-3%-ban. A diákok nagy részének nincsen felszerelése, leckét nem írnak, még akkor sem, ha a szülő reklamálja, hogy miért nincsen házi feladat. Van olyan diáklány, aki a teljes felszerelését a melltartójában hordja, ott van a toll, és egy papírlap, no meg a mobiltelefon. A diákok tényleges „felszerelése" a kakaóscsiga, csipsz, energiaital, mobiltelefon. Nagyon gyakoriak a tanórákról való késések is. A lányok gyakran büszkék a szépen vezetett füzetükre, bár év végén az is a kukában landol. Viszont a fiúknak általában nincsen füzete. Ők lapra írnak, ha írnak, mutatva, hogy ők dolgoznak, aztán, óra után a lap megy a kukába. Ennyi értéke van az oktatott tananyagnak. Egy meleg májusi napon felhívtuk a szülőt, hogy miért nincsen iskolában a gyereke. Felháborodva válaszolta, ebben a melegben mi a strandon vagyunk. Ennyit ér az iskola. Egy újabb mérési pont lehet azok száma, akik sikeresen fejezik be a középiskolát. Az általam vizsgált általános iskolából kikerülők közül a középiskolát sikeresen elvégzők aránya, nem éri el a 10%-ot. A tényleges arány 3-6% között mozog! Ezt az arányt, a középiskolák visszajelzéseiből, illetve közvetett úton ismerhetjük meg, pl. személyes beszélgetések útján. Több 8-os diák, eleve kijelenti, hogy nem akar továbbtanulni, noha még nincsen 16 éves. Szintén magáért beszél, hogy országos szinten a roma diplomások aránya, nem éri el az 1%-ot. Mind ezek pedig arról árulkodnak, hogy a mélyszegénységben élő romák között, a közoktatás nyújtotta értékek, oktatott tárgyak, lényegében az érdektelenségbe fulladnak. Az érdektelenség legfőbb mutatója, hogy a diákok szinte elválaszthatatlanok a mobiljaiktól. Van olyan diáklány, akitől ha elvesszük órán a mobilt, remeg, mint az elvonási tünetes drogos. Mivel a szülő sem tudja korlátozni otthon a gyermek mobilhasználatát, igen sok diák át mobilozza az éjszakát, és így kialvatlanul jön iskolában. Többen az iskolában alusszák ki magukat. Természetesen más a helyzet az iskolázottabb romák, illetve a muzsikus romák esetében, bár ez utóbbi között is egyre több az iskolázatlan, köszönhetően a média sztárgyárának. Gyöngyöspata esetében az egyik szegregációs pont az volt, hogy a roma diákok nem mehettek uszodába. (Doros J. 2020.01.20) Ez az általam vizsgált iskolában igen furcsán alakul. A legtöbb roma diáknak, nincsen fürdőruhája, ahogyan testnevelés felszerelése sincs. A roma lányok pedig az első havi vérzés után, már kulturális okok miatt nem öltöznek át se úszáshoz, se testneveléshez. A 2021/22-es tanév során 16 gyermek ment volna úszni. Mindössze csak 3 szülő jelezte, hogy támogatja, hogy a gyermekét elvigyük úszni. Ennyire fontos hát az úszásoktatás. Lehet, hogy más volna a helyzet, ha nem szegregált közegben lennének. Azt viszont látom, hogy azok a diákok sem teljesítenek, akik átkerültek nem szegregált közösségbe. Körükben folyamatos a bukás, és alig van esélyük a 8. osztály elvégzésére. Tehát, nem működik a de szegregáció! A diákok elmondása szerint, a 8. osztály elvégzésének egyetlen célja, hogy kell az általános iskola 8 osztálya, a jogosítvány legális megszerzéséhez. Számukra az általános iskolának más célja, motiváló ereje nincsen. Ugyan többen kutatják a funkcionális analfabéták számát az országban, részletes csoportelemzés nem készült eddig. Funkcionális analfabéta az, aki nagyon alacsonyan iskolázott, gyengék a kognitív (gondolkodási) képességeik, minek következtében, egy kicsit is összetettebb szöveg, már nem ért meg. Tapasztalatból tudom, hogy egy rövid fogalmazványt, például kérvényt sem tudnak megírni. Az arányuk a mai Magyarországon 15-33%, a becslések szerint. Tehát, Magyarország akár egyharmada funkcionális analfabéta. (Potyók I. 2018) Tehát, az írástudatlanság ma már nem csak a betűismeret hiányával egyenlő. Történészként jegyzem meg, hogy az analfabéták aránya Magyarországon 1914-ben, mindössze csak 14% volt felső értéken. Lesújtó a hazai cigányság munkaerőpiaci helyzete és iskolai végzettsége - írta a Magyar Nemzet 2016-ban. Magyarországon a 15 és 64 év közötti romák 80 százalékának legfeljebb általános iskolai végzettsége van, ugyanez az arány a nem romák közt 20 százalék. (Lesújtó 2016) A közoktatás egyik elvi cél, hogy a gyereknek magasabb iskolai végzettsége legyen a szülőknél. Ez sok roma család esetében papíron lehetséges, de valódi tudás nélkül. A papíron való „iskolázottságot"

segítik elő a szülői szegregáció útján létrejövő közoktatási intézmények, hiszen kell a diák az iskolába, az osztályokba. A legtöbb diák motiválatlan a tanulás terén. Nincsen igényük a tanulásra, és az iskolában is mindent elkövetnek, hogy ne keljen tanulniuk. Nagyon sok probléma van az órai fegyelemmel. Mivel alul szocializált közegből érkeznek legtöbben, számukra, nem létezik szabálykövető magatartás. Egy következmények nélküli világban élnek! A minap mesélte az egyik 5-es diák, hogy a családjában szinte mindenkinek csak 5-6 osztálya van. De van jogosítványuk, mert be tudják szerezni a 8 általánosról szóló bizonyítványt. Talán, ha jobban ellenőriznék az általános iskolai végbizonyítványokat, nagyobb értéke lenne a tanulásnak. Mert így úgy tűnik, hogy a bizonyítvány, tudás nélkül megvehető. Erről több más diák is márt beszélt korábban. A 8. osztályos bizonyítvány fekete piaci ára 350-500 ezer forint között mozog állításuk szerint.

A már megszüntetett HÍD program, illetve a dolgozók esti iskolái sem segítik elő a tényleges tudás megszerzését. Ismerek olyan felnőttek iskoláját, ahová 16 évesen kerül be a diák, és 7. és a 8. tanévet végzi el. Papíron hetente két délután jár be, de a gyakorlatban egyszer, vagy még annyiszor sem. De lesz 8. osztályos bizonyítványa. Szintén érdekes Virgínia esete. Ő 7. osztályban megbukott. Nem súlyosan szellemi fogyatékos, de ennek ellenére, szülői kérésre egy szakértői bizottság annak minősítette, mondván, hogy az anya is egykor azzá volt minősítve. Virgínia átkerült egy fogyatékosokat oktató intézményben, ahol egy év alatt végezte el a 7. és a 8. osztályt, majd ez után beiskolázták egy normál diákokat oktató középiskolába. Szakmailag igen csak megkérdőjelezhető ez az eset is.

Itt kell megemlítenem a „roma receptet" oktatás terén. A gyermek rendszeresen felszerelés nélkül jár iskolába, leckét nem csinál, az órán nem dolgozik, illetve óra alatt is hozzá van nőve a mobiljához. A mobilját természetesen nem adja le a tanárnak, még kérésre sem, viszont kéretlenül is zavarja a tanórákat. Ilyen aktivitás mellett, általában 5-7 tárgyból buknak. Ekkor jön a jól bevált recept. Anyuka elviszi gyermekét a szakértői bizottsághoz, és ott eléri, hogy gyermekét nyilvánítsák enyhén szellemi fogyatékosnak, és mondjuk kapjon egy F70-es kódot. A „szakértők" ezt általában meg is adják a szülő kérésére, mivel ő gyermekét fogyatékosnak látja. Sok ilyen indoklású szakértői papírt láttam. Pedig a diáknak semmi fogyatékossága nincsen, egyszerűen csak lusta tanulni. És ilyenkor megy a „Benedekbe" az Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézménybe, ahol a diák fele, negyede tananyag mellett végzi el az adott osztályokat.

A roma családok esetében, az anya dönt leginkább a gyermek iskoláztatásáról. Ezért is káros, mikor a roma lányok 14-16 évesen abbahagyják az iskolát, mert férjhez mennek. Többen pedig korábban azért maradnak ki az oktatásból, mert otthon kell segíteniük. Hogy mennyire fontos az anyák oktatáshoz való hozzáállása, legyen itt pár példa. H. Eszter édesanyja, mikor Esztert megszületett, pár hónapra rá, özveggyé lett. Ekkor három fia és egy lánya volt. Az édesanya szeretett volna tanulni, de idő előtt férjhez adták 14/15 évesen, így csak 7 általánosa volt. De benne volt a tanulás utáni vágy, így nagyon sokat olvasott. Mint özvegyasszony, a saját útját járta. Elhatározta, hogy ha ő nem is tanulhatott, bizony az ő gyerekei tanulni fognak. A három fiú mind elvégezte sikeresen a középiskolát, míg lánya most fog érettségizni 2022-ben. Egy friss példa pedig rámutat arra, hogy mennyire szükséges is a tudás, ha az anya sem volt arra korábban motivált. Ez a példa egyben felvezeti a negyedik fejezetet. Az iskolában van egy hetedikes, nagyon tehetséges diáklány. Könyveket olvas, megtanult németül, rajzait és vászonképeit kerületi és országos versenyeken indítjuk, ahonnét rendre hoz el díjakat. Értelmesen fogalmaz írásban és szóban, és a tanulmányi eredménye egy erős iskolában is 3-as, 4-es lenne. Beneveztük egy tanulmányi ösztöndíjra, amelynek feltétele, hogy egy tanodával kössön szerződést, ahová tehetséggondozás végett, havonta párszor el kell mennie. A kislány boldogan vállalta a feltételeket, mert abban kitörési lehetőséget lát. Az ösztöndíj elnyerésében a 8 osztályt

végzett édesapja támogatta is. Viszont, a 6 osztályt végzett édesanya megvétózta az egészet, mondván, hogy „ne járjon két iskolába, minek annyit tanulni”. Ez az ösztöndíj, egy kitörési lehetőség lett volna a diáklány számára, de ezt az iskolázatlan anya megvétózta. Végül még is jóra fordult a dolog, mert az apa 8 osztályt végzett nővére, akinek mindegyik gyermeke középiskolát végzett, ráparancsolt a családra, és így végül megkaphatta a diáklány az ösztöndíjat.

Mielőtt rátérnék a kérdőíves vizsgálatra, meg kell jegyeznem, hogy a roma diákok furcsa mód jogkövetőek. Ők ismerik a jogaikat, de a kötelességeiket nem. Így 12 éves kortól már szexelnek (beleegyezéses szex), illetve 14 évesen házasodnak roma mód. (A 14. életév, min roma lány életében fordulópont az egész világon.) Nálunk 16 évesen befejezik az iskolát, mondván, csak eddig kötelezi őket tanulásra a törvény, majd 18 évesen már akár a család ellenében is fellépnek, mondván, már felnőtt vagyok, azt csinálok amit akarok. Tehát, ők joggal mondják, a 16. életév után, nekik már nem kell iskolába járniuk, függetlenül attól, hogy hány osztályt is végeztek el. Nem az iskolázottság, hanem az életkor számít. Sokan mondják, 16 évesen szabadulok az iskolából. A 2018/19-ben felsőben indult osztályomból 3 lány és 4 fiú fejezte be úgy 16 évesen az iskolát, hogy 5-7 osztályuk van csak. És tudom róluk, hogy ők a felkínált felnőttképzésben sem tanulnak tovább, tehát nem céljuk még a 8 általános megszerzése sem. Viszont van egy olyan diákom is, aki úgy végzi normál általános iskolában a 8. osztályt, hogy annak megkezdésekor már betöltötte a 16. életévét.

4. Hipotézis és mérés

4.1 A hipotézisek háttere

Ebben a fejezetben, kérdőív segítségével próbálom felmérni a társadalom véleményét avval kapcsolatban, hogy a szülők iskolázottsága, anyagi háttere, illetve anyanyelve, kapcsolatban állhat e a gyermekeik tanulmányi eredményeivel. A kérdőív nyitott kapukat dönget, mivel ezt az összefüggést már többször felvetették. Erre legyen itt egy idézet: „Az alacsony státusú társadalmi csoportok (szegény, iskolázatlan, állástalan szülők) gyermekeinek iskolai szegregációja a gyerekek iskolai teljesítménye szempontjából nem közvetlenül, a család szociális hátrányai miatt érinti hátrányosan e gyermekeket, hanem a családi háttér és a gyermek várható tanulmányi sikeressége közti szoros korreláció következtében. A család hátrányos társadalmi helyzete és a gyermek tanulási problémáinak várható gyakorisága közötti szoros összefüggés világszerte megfigyelhető jelenség.”[663] (Kertesi G. – Kézdi G. 2009) A szülők iskolázottsági szintje mellett, fontos információ, hogy milyen a házaspárok iskolai végzettség szerinti összetétele. Meglátásom szerint, a gyermek iskolai teljesítménye és a szülők iskolázottsági tőkéje között, szoros összefüggés van. A kutatások szerint, általában, a házasfelek törekednek arra, hogy hasonló végzettségűek legyenek. A homogén végzettségű házasságok terén, nagyon magas a 8. általánost, illetve az általánost be sem fejező családok aránya. Megfigyelték, hogy az általános iskolai végzettséggel nem rendelkező szülők gyermekeinek közel egy-egy harmada általános iskolát, illetve szakiskolát végez, míg 10,5% nem fejezi be az általános iskolát. Az általános iskolai végzettségű szülők gyermekeinek a fele szakiskolát végez, míg másik felük középiskolát. A középiskolát végzett szülők gyermekeinek iskolázottsága, határozottan javul. A legalacsonyabb iskolai végzettsége, azok gyermekeinek van, ahol egyik szülő sem fejezte be az általános iskolát. Az általam vizsgált iskolában, a diákik minimum fele él olyan családban, ahol valamelyik szülő nem végezte el a nyolc általánost. Tehát a szülők iskolai végzettsége, nagyban befolyásolja a gyermekeik tanulási esélyhányadosát. Az elemzések is arra mutatnak

[663] Kertesi Gábor – Kézdi Gábor: Általános iskolai szegregáció Magyarországon az ezredforduló után, BUDAPESTI MUNKAGAZDASÁGTANI FÜZETEK BWP – 2009/6, Budapesti Corvinus Egyetem – Magyar Tudományos Akadémia Közgazdaságtudományi Intézete, Budapest 2009, 3-59

rá, hogy az iskolai oktatás nem tudja kompenzálni a gyerekeknél a szülők alacsonyabb iskolai végzettségének hátrányait. Ha egyik szülő sem végezte el a 8 általánost, akkor szignifikánsan megnő annak az esélye, hogy gyermekeik sem végzik el a 8 általánost. „Azokban az esetekben, amikor a házasfelek egyike nem rendelkezik befejezett általános iskolai végzettséggel, akkor magasabb a gyermekek iskolai végzettsége — az elvégzett osztályok átlagos száma —, amikor az anya a magasabb iskolai végzettségű."[664] (Szukicsné Serfőző K. 1994) Szegregált környezetben, tapasztalatom szerint, nagyon fontos az anyanyelv kérdése. A roma nyelv érzelmekben és érzelmi kifejezésekben gazdag nyelv. Viszont rendkívül hiányos az elméleti, tudományos, technikai fogalmak területén. A kutatók szerint, hatalmas munka kellene ahhoz, hogy a roma nyelv –amelyek közül a magyarországi roma nyelv a leggazdagabb -, elinduljon a kultúra útján, és például megteremtse a roma nyelvű irodalmat és tudományos nyelvet. A romák igen gyakran nyelvi panelekben beszélnek. Nyelvük, csak akkor tudna felzárkózni az európai nyelvek mellé, ha arra a roma közösségnek lenne igénye, nem pedig azoknak, akik helyettük gondolkodnak. De erre nincsen igényük, mert ősi nyelvük adja sajátos identitásuk. (Barthelemy, A. 1992) Az iskolában, találkoztam több olyan roma elsős diákkal, aki a magyar abc hangjait még nem tudta készség szinten képezni, noha elvben járt korábban óvodába. Ők eleve hatalmas hátrányban kezdték meg, nyelvi okok miatt az általános iskolát. A szegedi egyetemen a bukások felől közelítették meg a szülői háttér kérdését. Kimutatták, hogy a hátrányos társadalmi közegből érkező gyermekek eleve hátrányból indulnak, a jobb körülmények közül érkezőkhöz képest. A kulturáltabb körülmények közül érkezők, eredményesebben teljesítik az iskolai követelményeket, így, esélyük van a továbbtanulásra. A hátrányos környezeti hatások, leginkább az általános iskolában mutathatók ki. Hátrányos helyzetűnek számít a vizsgálatban az, akinek a szükséglet-kielégítési lehetőségei, illetve életkörülményei, és lehetséges életmódja a társadalom többségénél lényegesen rosszabb. A szülők foglalkozása nagyon jelentős a bukások vizsgálata során. A munkakörülmények pedig nagyban függenek az iskolázottságtól. A tanuló oktatása, akkor lesz eredményes, ha a szülők ügyelnek a „hézagmentes tudás" megszerzésére. Tehát, az oktatás, az iskola és a szülők közös feladata. Nagy visszahúzó erő, ha a szülői házat szellemi-erkölcsi igénytelenség jellemzi. Fontos tényező a negatív tanulási eredmények esetében, ha a család egzisztenciálisan labilis, ha a szülők tudatlanok, brutálisak, alkoholisták, kábítószeresek és a pedagógiai eljárások terén kulturálatlanok. Otthoni háttérsegítség nélkül, a gyermeket hamar érheti kudarcérzés az iskolában, pláne, ha otthon nem követelik meg a tanulást. Ilyenkor a gyermeknél fellépnek a védekezési reflexek, feladja az iskolai célokat, menekül a tanulási helyzetből és érdeklődése elterelődik az iskoláról. (Orosz B.{S.I.}) Ezt teljesen tapasztalom az általam vizsgált intézményben. A lemorzsolódás már megindul az 5. évfolyamon. A 6. osztályban (9 fő) már nincsen motivált diák, a 7. osztályban (10 fő), mindössze 3 diák motivált a tanulásra. A húsz fős 8. osztályból talán 10 diák motivált még az általános iskolában, de, a tapasztalatok alapján, még ezek fele sem fogja sikeresen befejezni a középiskolát. Tehát, nagyon hamar kialakult náluk a tanulmányi kudarc érzete. Ez pedig gátolja az értelmi, érzelmi és jellembeli fejlődésüket. Ezt, saját tapasztalataim alapján, csak megerősíteni tudom. Tehát, a gyermek, tanuláshoz való viszonyát, a család döntő módon befolyásolja! A gyermek sikeres tanulásához, fontos az otthoni pozitív és szilárd értékrendszer, a stabil követelmények és az alapvető kommunikációs készségek. Ez utóbbi például nagyon szegényesen jelenik meg sok roma családnál, mivel úgy a roma, mint a magyar nyelvet, nagyon leegyszerűsítve használják. A bukások terén is kimutatható volt, hogy minél iskolázottabbak a szülők, annál jobban tudnak tanulni a gyer-

[664] Szukicsné Serfőző Klára: A szülők és gyermekeik iskolázottsága; Központi Statisztikai Hivatal Népességtudományi Kutató Intézet Kutatási Jelentése 51. ISSN 0236-736-X, 1994, 7-37

mekeik, mert otthonról ehhez megkapják a megfelelő segítséget. Így, a segédmunkás, tehát feltehetően iskolázatlanabb szülők gyermekeinek közel egyharmada bukik meg alsó tagozatban, míg ez az arány az 5. osztályban már több mint a tanulók fele. Az alsóban, a tanulmányi követelményeknek meg nem felelő tanulók 56%-a roma származású, míg az 5. osztályban ez az arány már 67% a vizsgálat szerint. (Orosz B.{S.I.}) A fenti összefüggéseket munkám során én is tapasztaltam, ezért is tartottam fontosnak, hogy kérdést én is megvizsgáljam.

A fentiekből kiindulva, a következő hipotézisekere keresem a választ.

1/ Az alacsonyabb iskolázottságú szülők gyermeke, rosszabbul fog teljesíteni, mint az iskolázottabb szülők gyermeke (iránymutató hipotézis). 2/ A származás negatívan befolyásolja az iskolai előmenetelt. (iránymutató hipotézis). 3/ Összefüggés van a családi háttér és az iskolai eredmények és viselkedés között (irány nélküli hipotézis). 4/ Szülői iskolázottság és gyermekeik tanulmányi eredménye közötti összefüggések kérdőíves vizsgálata.

A fent megfogalmazott hipotézisek kérdőíves kutatásához, három kérdéscsoportot állítottam fel, és az ezekre adható választ 1-5-ig lehet értékelni. Az 1 a nem értek vele egyet, míg az 5 a maximálisan egyet értek az állítással. Nincsen olyan válaszadási lehetőség, hogy nem tudom. A módszer deduktív vizsgálat, mert előzetes szempontsort használok, de egyben kvalitatív eljárás, mert egy dolgot, nagy fogalmat jár körül. A kérdőívet négy csoport töltötte ki: első csoportba 15, jórészt roma származású diák tartozik. Az előbbiek egy kiemelt része alkotja a második csoportot. A harmadik csoportot az őket tanító 7 pedagógus alkotja, míg a negyedik csoportba 7 teljesen véletlenszerűen felkért személy válaszai találhatóak. Ők egyáltalán nem mozognak roma környezetben. A felméréshez azért használtam kérdőívet, mert a megcélzott roma diákok esetében, ez tűnt a legcélravezetőbbnek. Azért választottam roma diákokat, és az őket tanító tanárokat, mert ők közvetlenül érintettek a kérdésben. A kontrolcsoportba viszont teljesen véletlenül kerültek be személyek. A feltett kérdések, kérdéscsoportok pedig saját megfigyeléseimen alapulnak. Megfigyeléseimet, tapasztalataimat szerettem volna a felméréssel leellenőrizni. Ezért is érdekelt különösen a diákok és a tanárok véleménye.

4.2 A felmérés és annak kiértékelése

Az alábbi kérdőívet kellett kitölteniük az önkénteseknek:

H1/ Alacsony iskolázottságú szülők gyereke rosszabbul fog teljesíteni, mint az iskolázott szülő gyereke. (iránymutató hipotézis)

Kérdés	Pontozás	Pontozás	Pontozás	Pontozás	Pontozás
	1	2	3	4	5
Az alacsony iskolázottságú szülő gyereke rosszabbul fog írni, mint az iskolázotté.	5 1 1 0	1 0 0 0	1 0 3	2 2 0 4	6 4 3 3
Az alacsony iskolázottságú szülő gyereke rosszabbul fog olvasni, mint az iskolázotté.	6 1 1 1	1 1 0 2	1 0 3 3	2 0 0 0	6 5 3 2

Az alacsony iskolázottságú szülő gyerekének rosszabb a logikai képessége, mint az iskolázott szülőké.	5 1 1 1	1 0 2 2	2 2 1 3	3 0 0 0	4 4 3 2
Az alacsony iskolázottságú szülő gyereke rosszabbul fog számolni, mint az iskolázott szülőké.	6 1 1 0	2 2 1 1	2 0 2 4	2 1 0 0	3 3 3 2
Az alacsony iskolázottságú szülő gyerekének rosszabb lesz a szövegértési képessége, mint az iskolázottaké.	8 4 1 0	2 0 2 1	2 1 0 1	2 2 1 1	1 0 3 4
Az alacsony iskolázottságú szülő gyerekének, kevesebb lesz a szókincse, mint az iskolázottakénak.	4 0 1 0	2 2 1 1	3 1 1 1	2 0 0 2	4 4 3 3

H2/ A származás negatívan befolyásolja az iskolai előmenetelt. (iránymutató hipotézis)

Kérdés	Pontozás	Pontozás	Pontozás	Pontozás	Pontozás
	1	2	3	4	5
A roma nyelvet anyanyelvként beszélő diák lemarad a tanulásban a magyar anyanyelvűekhez képest.	9 5 1 0	1 0 1 2	2 0 1 1	3 2 1 0	0 0 3 4
A roma hátterű gyerekeknek jobb a memóriája a	4 1 1 1	5 3 1 5	3 0 3 0	0 0 0 1	3 3 2 0

nem romák-hoz képest.					
Származás miatt, tanulmányi előmenetel miatt, fontos e, hogy a tanuló lány, vagy fiú?	7 3 1 3	1 0 2 1	2 1 0 1	2 1 2 2	3 2 2 0
A származás jelenthet e előítéletet másokban?	5 1 0 0	2 1 0 1	0 0 0 0	2 1 3 1	6 4 4 5

H3/ Összefüggés van a családi háttér és az iskolai eredmények és viselkedés között. (irány nélküli hipotézis)

Kérdés	Pontozás	Pontozás	Pontozás	Pontozás	Pontozás
	1	2	3	4	5
Az alacsonyabb iskolázottságúak rosszabb lakáskörülmények között élnek, mint az iskolázottak.	10 4 1 0	2 1 1 0	0 0 1 1	1 0 2 5	2 2 2 1
A lakásviszonyok befolyásolják a tanulmányi eredményt.	5 3 1 0	0 0 1 0	4 0 1 0	2 0 2 1	4 3 2 6
A tanulmányok terén fontos e család otthoni szabálykövető magatartása?	4 0 0 0	2 1 0 0	5 3 3 1	1 1 0 0	3 2 4 6
A tanulmányokat befolyásolja a csonka vagy ép családi háttér.	9 4 0 0	0 0 1 0	2 1 2 4	3 2 1 1	1 0 2 2
A mentális viselkedést befolyásolja a csonka vagy ép családi háttér.	5 1 0 0	2 2 2 0	2 2 1 0	3 1 0 1	3 1 4 6

A kérdőívbe beírtam a kapott eredményeket.

Első csoport a diákok összessége, második csoport a nevüket felvállaló diákok, harmadik csoport a tanárok, negyedik csoport a külső kontrol csoport.

Ugyan a kérdőív névtelennek és önkéntes alapúnak indult, a diákok ennek ellenére sok esetben nevesítették válaszukat. Akik vállalták a nevüket, alkotják a 7 fős második csoportot. Tehát, ők az első csoporton belüli részcsoport.

A kiértékelésnél a nemnek az 1-2 oszlopot összesítve veszem, míg az egyetértek esetében a 4-5 oszlopot számítom egybe. A 3. oszlopot, mint középértéket kiveszem, kivéve, ha az dominál.

H/1 kiértékelése

1/ *Az alacsony iskolázottságú szülő gyereke rosszabbul fog írni, mint az iskolázotté.* Az összes diáknál 8:6 arányban rosszabbul fog teljesíteni, a nevüket felvállalóknál 6:1 arányban rosszabbul fog teljesíteni, a tanároknál 3:1 arányban rosszabbul fog teljesíteni, míg a kontrolcsoportnál 7:0 arányban rosszabbul fog teljesíteni. Tehát, az alacsony iskolázottságú szülők gyermeke a válaszok alapján, rosszabbul fog teljesíteni, mint az iskolázotté.

2/ *Az alacsony iskolázottságú szülő gyereke rosszabbul fog olvasni, mint az iskolázotté.* Az összes diáknál 8:7 arányban rosszabbul fog olvasni, a nevüket felvállalóknál 5:2 arányban rosszabbul fog olvasni, a tanároknál 3:1 arányban rosszabbul fog olvasni, a kontrol csoportnál 3:1 arányban rosszabbul fog olvasni.

Megjegyzendő, hogy az utolsó két csoportnál az azonos esély is 3 pontot kapott.

Kimondható, hogy az alacsony iskolázottságú szülő gyereke rosszabbul fog olvasni, mint az iskolázotté.

3/ *Az alacsony iskolázottságú szülő gyerekének rosszabb a logikai képessége, mint az iskolázott szülőké.* Az összes diák esetében 7:6 arányban rosszabb a logikai képesség, a nevüket felvállalók esetében 4:1 arányban rosszabb a logikai képesség, a tanároknál 3:3 az arány, tehát eldöntetlen, míg a kontrol csoportnál 2:3 -ra nem igaz az állítás, de itt a közepes eredmény kapta a legtöbb szavazatot. Így itt csak részben mondhatjuk ki, hogy az alacsony iskolázottságú szülő gyerekének rosszabb a logikai képessége.

4/ *Az alacsony iskolázottságú szülő gyereke rosszabbul fog számolni, mint az iskolázott szülőké.* Az összes diák esetében 5:8 arányban nem igaz az állítás, a nevüket felvállalók esetében 4:3 arányban rosszabbul fog számolni, a tanárok esetében 3:2 arányban rosszabbul fog számolni, míg a kontrol csoportnál a nincs befolyással kapta a legtöbb szavazatot. Így itt is csak részben mondhatjuk ki, hogy az alacsony iskolázottságú szülő gyereke rosszabbul fog számolni, mint az iskolázott szülőké.

5/ *Az alacsony iskolázottságú szülő gyerekének rosszabb lesz a szövegértési képessége, mint az iskolázottaké.* Az összes diák esetében 3:10 arányban ez az állítás hamis, a nevüket felvállalók esetében 2:4 arányban ez az állítás hamis, a tanárok esetében 4:3-ra az állítás igaz, míg a kontrol csoport esetében 5:1 arányban az állítás igaz. Tehát kimondható, hogy a felnőttek szerint az állítás igaz, míg a diákok szerint az állítás hamis.

6/ *Az alacsony iskolázottságú szülő gyerekének, kevesebb lesz a szókincse, mint az iskolázottakénak.* Az összes diák esetében 6:6 arányban döntetlen az eredmény, a nevüket felvállalók esetében 4:0 igaz az állítás, a tanárok szerint 3:2 arányban igaz az állítás, míg a kontrol csoport esetében 5:1 arányban igaz az állítás. Tehát kimondható, hogy az alacsony iskolázottságú szülő gyerekének, kevesebb lesz a szókincse, mint az iskolázottakénak. A felmérés ezen része szerintem bizonyította az előzetes feltevések igaz voltát.

H/2 kiértékelése

1/ *A roma nyelvet anyanyelvként beszélő diák lemarad a tanulásban a magyar anyanyelvűekhez képest.* Az összes diák esetében 0:10 arányban hamis, a nevüket felvállalók esetében

2:5 arányban hamis, a tanárok esetében 4:2 arányban igaz, a kontrol csoport esetében 4:2 arányban igaz. Tehát a gyerekek szerint az állítás hamis, míg a felnőttek szerint az állítás igaz. Én az állítást igaznak fogadom el.

2/ *A roma hátterű gyerekeknek jobb a memóriája a nem romákhoz képest.* Az összes diák szerint 3:9 arányban hamis, a nevüket felvállalók szerint 3:4 arányban hamis, a tanárok szerint eldöntetlen, míg a kontrol csoport szerint 1:6 arányban hamis. Tehát ez az állítás hamis.

3/ *Származás miatt, tanulmányi előmenetel miatt, fontos e, hogy a tanuló lány, vagy fiú?* Az összes diák szerint 5:8 arányban hamis, a nevüket felvállalók szerint eldöntetlen, a tanárok szerint 4:3 arányban igaz az állítás, míg a kontrol csoport szerint 2:4 arányban hamis. Tehát ez az állítás inkább hamis.

4/ *A származás jelenthet e előítéletet másokban?* Az összes diák szerint 8:7 arányban igaz, a nevüket felvállalók szerint 5:2 arányban igaz, a tanárok szerint 7:0 arányban igaz, míg a kontrol csoport szerint 6:1 arányban igaz. Tehát, ez az állítás igaz. Ez a kérdéscsoport a válaszok alapján, csak részben teljesítette az előzetes feltevéseket.

H/3 kiértékelése

1/ *Az alacsonyabb iskolázottságúak rosszabb lakáskörülmények között élnek, mint az iskolázottak.* Az összes diák szerint 3:12 arányban hamis, a nevüket felvállalók szerint 2:5 arányban hamis, a tanárok szerint 4:2 arányban igaz és kontrol csoport szerint 6:0 arányban igaz. Tehát a gyerekek szerint az állítás hamis, míg a felnőttek szerint igaz.

2/ *A lakásviszonyok befolyásolják a tanulmányi eredményt.* Az összes diák szerint 6:5 arányban igaz, a nevüket felvállalók esetében eldöntetlen, a tanárok szerint 4:2 arányban igaz, míg a kontrol csoport szerint 7:0 arányban igaz. Tehát ez az állítás igaz!

3/ *A tanulmányok terén fontos e család otthoni szabálykövető magatartása?* Az összes diák szerint 4:6 arányban hamis, a nevüket felvállalók szerint 3:1 arányban igaz, vagy döntetlen, a tanárok szerint 4:0 arányban igaz, míg a kontrol csoport szerint 6:0 arányban igaz. Tehát a diákok szerint az állítás hamis, míg a felnőttek szerint az állítás igaz.

4/ *A tanulmányok terén fontos e család otthoni szabálykövető magatartása?* Az összes diák szerint 4:9 arányban hamis, a nevüket felvállalók szerint 2:4 arányban hamis, a tanárok szerint 3:1 arányban igaz, míg a kontrol csoport szerint eldöntetlen. Tehát ez az állítás inkább hamis.

5/ *A mentális viselkedést befolyásolja a csonka vagy ép családi háttér.* Az összes diák szerint 6:7 arányban hamis, a nevüket felvállalók szerint 2:3 arányban hamis, a tanárok szerint 4:2 arányban igaz, míg a kontrol csoport szerint 7:0 arányban igaz. Tehát a diákok szerint az állítás hamis, míg a felnőttek szerint az állítás igaz. Tehát a diákok elvetették az állítást, míg a felnőttek szerint igazak az előzetes feltételezések.

Ugyan a mintavétel nem volt reprezentatív, de az eredmény még is elfogadható, mivel a legtöbb válaszadó, az adott kérdésben valami módon érintett volt. Itt külön fontosnak tartom a nevüket felvállalók véleményét. A felmérés szerintem igazolta az előzetes feltételezéseket, noha több esetben a diákok más véleményen voltak, mint a felnőttek. Ennek oka, hogy a roma környezetben élő roma diákok, nem látják azokat a hátrányokat, mint amiket látnak azok a nem roma felnőttek, akik szintén kitöltötték a kérdőívet. Sajnos, szülői érdektelenség miatt, a roma diákok roma szüleit a kérdéskörökben nem tudtam vizsgálni a kérdőívvel.

4.3 Te milyennek látod magad és a jövődet?

Ez az önismereti kérdéssor arra próbál meg választ adni, hogy egy szegregált környezetben élő diák, miképpen látja önmagát. Hogyan képzelik a jövőjüket.

Ezt az önismereti tesztet a diákik, 2021 decemberétől 2022 januárjában töltötték ki. A résztvevők a 3-8. osztály tanulói. A válaszadás teljesen önkéntes és anonim. Összesen 51 diák töltötte ki. A 3-7 osztályosok közül évfolyamonként 7-7 fő, míg a 8. osztályból 16 fő töltötte ki

a tesztet. Több válasz esetén a legtöbb szavazatot kapó válaszokat – válaszbokrokat vettem figyelembe.

Az összes válasz kiértékelése:

Mi jut eszedbe arról, hogy iskola?	Tanulás 27, barátok 13, játszás 3, börtön 3, szerelem 2, tanárok 2, gyűlölet 1
Mit sportolsz szívesen szabadidődben?	foci 19, telefonálás 8, futás 6, bokszolás 5, csavargás 5, kerékpározás 4, sétálás 4
Írj magadról öt jó tulajdonságot!	kedves 16, okos 11, segítőkész 7, szép 7, vicces 6, megértő 4
Írj magadról öt rossz tulajdonságot!	verekedés 7, rossz 5, lusta 4, bunkó 4, hülye 4, sértődékeny 3, nincs 3 (21 válasz egyszer fordul elő, vagy nem írt választ.)
Kit tartasz példaképnek és miért?	anya 9, sportolók 11, pedagógus példakép 17, testvér 1, apa 1
Milyennek képzeled el magad 10 év múlva? (Mi lesz belőled, hogyan fogsz élni?)	fodrász 9, gazdag 9, gyermekem lesz 6, cukrász 3, milliomos 3, dolgozni fogok 2, szakmám lesz 2, körmös, csöves 2
Ha anyagilag független volnál, mit tennél? Több válasz is lehetett.	adakoznék – segíteném a rászorulókat-segíteném a családom válaszkör 30, kocsit vennék 9, családom lenne 10, ruhát vennék 5, házat vennék 5,
Min változtatnál az életedben?	gazdag lennék 7, semmin nem változtatnák 7, felnőtt lennék 4, többet tanultam volna 2, idősebb lennék 1, bezárnák az iskolát 1

Sok válasz sajnos nem volt értelmezhető, olvasható, máskor pedig nem a kérdésre válaszoltak. Előfordult, hogy több választ is írtak, illetve a több válasz helyett egy választ írtak. A válaszok közül még megemlítendő: bérgyilkos, lopok, ügyvéd, tovább tanulok, mindent megeszek, örökre gyerek lennék, szeretnék idősebb lenni, informatikus, telefonfüggő vagyok, strici lennék, kurváznék, elköltöznék albérletbe, kisgyermek nevelő, lakberendező. Az iskola igazságtalan, unalmas, botrány. Min változtatnál. Hogy ne legyek ötödikes. Ezt egy olyan lány írta, aki negyedszerre járja az 5. osztályt.

Sajnos, nehéz értékelni a kérdőíveket azok össze-vissza volta miatt. Feltűnő viszont, hogy az apa, csak egy esetben példakép. Feltűnő a vágy a kitörésre a szegénységből. Ugyan akkor előfordulnak a bűnözésre, munkakerülésre utaló válaszok is. Sok gyereknél a pedagógus a példakép, ami jó, de valójában nem hiszem, hogy tényleg példakép lennénk nekik. Kiemelendő viszont a segítőkészségük, ami talán annak is köszönhető, hogy nagy családban, gyakran klánban élnek, ahol természetes a másik megsegítése. A telefonfüggés, telefonálás is sokszor fordult elő. De még is sokkal kevesebbszer, mint arra számítani lehetett. A jó tulajdonságoknál nagyos sokan tartják magukat okosnak. A tanulmányi eredmények mind ezt nem tükrözik. Igaz, a roma közegben, mást jelent okosnak lenni, mint a nem roma közegben. A foglalkozásoknál döntő a fodrász, cukrász, körmös. Viszont nagyon hiányolom a szakács foglalkozást, mivel nagyon sok diák megy szakács iskolába a vizsgát iskolából. Igaz, ezen „pályaválasztás” egyik oka, hogy más iskolába nem veszik fel őket.

A tíz éves távlatban, nagyon kevésnek találom azt a választ, hogy gyerekem lesz. Azért keveslem, mert a 20 év körüli roma lányok esetében, szinte mindnek van már gyermeke. Többen írták, hogy, szeretnének idősebbek lenni. Ennek oka, hogy szeretnének a szülő felügyelete alól kikerülni, mert rossz vele a viszonya. A kézírásból megnézve, viszont feltűnő, hogy ezt a választ olyan is beírta, akinek ugyan rossz a viszonya az édesanyjával, de még is ő a példaképe. Összességében a kérdésekre kapott válaszok, hűen tükrözik az adott intézmény diákjainak vágyait, lehetőségeit.

5. Ötödik fejezet

5. 1 Miért jó, ha magunk között vagyunk? Diákok véleménye az általam vizsgált szegregált iskoláról.

Máris pontosítanom kell a címet. A szülők által szegregáltá tett iskolában mi volt a jó? Azért fontos a pontosítás, mert ez esetben, az iskola nem törekedett a kirekesztésre. Célja az integráció volt, és ennek érdekében mindent meg is tett. Nem az iskolán múlt, hogy mutatói leromlottak a megjelenő, hatalmas motiválatlan tömeg hatására. Mert megfelelő szülői háttér nélkül, az iskola tehetetlen. Sok nagyszülő elmondta, hogy mikor ő volt diák, bizony kapott a tanártól egy atyait, ha rendetlen, vagy trehány volt. Nem is beszéltek vissza. Volt tekintélye a tanárnak. Na de kérem, ma a diákjogok mindent felülírnak. Ma az iskolában szinte csak joga van a diáknak, a tanár meg csak kapkodja a fejét. Sok roma nagyapa mondta el, hogy bizony a gyerek csak a verésből ért. De ma más szelek fújnak. Ma az iskola, szolgáltató hely és nem oktatási központ első sorban. És ezt a diákok is érzik. Talán ennek is köszönhető, hogy sokan jól érezték, érzik magukat az épület falai között, miközben szinte semmit sem tanulnak. Mert az iskola egyfajta védettséget ad, amire a roma diákoknak nagy szüksége van.

A legtöbb diák szeret az általam vizsgált, szülők által szegregált iskolába járni. Ennek oka, elmondásuk szerint, hogy maguk között vannak és így nincsennek egyedül. A roma emberek számára ugyan is nagyon fontos a közösségtudat. Ahogy az egyik fiú megfogalmazta: „Sokan vagyunk, félnek tőlünk, még ha gyávák is vagyunk”. További ok, amiért jól érzik magukat, hogy itt nem nézi ki őket a fehér társadalom. Az a pár fehér diák, aki ide jár, elfogadja őket, mi több, inkább azok asszimilálódnak a romákhoz. Ez persze, a tanulás terén nem örömteli folyamat. A gyerekek azért ragaszkodnak az iskolához, mert itt a tanárok elfogadják őket és érzik, hogy azok szeretettel fordulnak feléjük. Sok diák, a végzés után még évekig, be-be néz a suliba, illetve az interneten keresztül tartja a kapcsolatot volt tanáraival. Sokan jutottak el olyan helyre, ahová máskép nem jutottak volna el. Ilyenek a színházi előadások, zenei műsorok, bábszínház, biológia-fizika show, skanzen, Ópusztaszer, dunaparti séták, mini planetárium, pályaválasztási programok, csokigyárlátogatás, tűzoltóság felkeresése stb. Meg kell jegyeznem, hogy sok diák azért nem jutott el ezen iskolai programokra, mert számukra, pl. a Nemzeti Színházban bemutatott Egri Csillagok előadásra, a részvételt a szülők megtiltották. Szerintük felesleges, hogy gyermekük ilyen helyre menjen.

Nekem külön élmény volt velük a Szentendrei Skanzen felkeresése. Sok iskola diákja volt ott, de állíthatom, hogy a legfegyelmezettebb és leg érdeklődőbbek a roma diákok voltak. Sok más rendezvényen is példamutatóan tudtak viselkedni, még azok is, akik amúgy problémás diákok. Ennek oka, hogy értékelték azt, hogy esélyt kapnak eljutni, megismerni valamit. Például a Nemzeti Múzeumból úgy kellett kikergetnem őket, mert már a 4. kiállítást nézték végig, és mentek volna a következőre, de sajnos lejárt az időnk és indulnunk kellett vissza. A kisebbek élvezték a korcsolya és úszás órákat. Az úszás azonban, bizonyos kor betöltése után, főleg a lányoknál, már nem keresztülvihető. A diákok értékelték, hogy a tanárok tolerálták a roma kultúrából eredő viselkedésüket, családi problémáikat stb. A diákok tisztában vannak avval,

hogy itt van esélyük elvégezni a 8 osztályt, míg máshol erre kevés esélyük lenne. Igaz, ehhez a tananyagot drasztikusan át kell alakítani. De ennek következtében a diákoknak van sikerélménye. Értékelték, hogy bízunk bennük. Indulhattak szavaló versenyen, énekversenyen, vagy épp sakkversenyen. Sok diák a képzőművészeti pályázatokon mutathatja meg tudását. Sokokan örült annak, hogy az ONLINE oktatás alatt, az iskolától kaptak számítástechnikai eszközt, illetve, hogy aki kérte, annak otthon is tudtunk helyszíni segítséget nyújtani. Éveken keresztül, nagy izgalommal várták a farsangkor megtartott végzős – felsős keringőt. Ilyenkor szép báli ruhában, frizurával, sminkkel léptek fel. Ez volt az ő „szalagavatójuk". Több diák mondta, hogy köszönik az iskola segítségét, amit kaptak a szakértői vélemények terén. A Nevelési Tanácsadó Szolgálat az iskola közreműködésével, igen sok diáknak biztosított könnyítést az oktatás terén. Igaz, néha olyanoknak is adtak könnyítést, amit az iskola szakmailag nem tartott megalapozottnak. De ez megint érdekes kérdéseket vethet fel.

„Dr. Donauer Nándor neuropszichológus, a Budai Gyermekkórház klinikai szakpszichológusának hangsúlyos véleménye volt a diszlexiával, és hasonló „diszes" jelzővel diagnosztizált gyermekekről is. Itt mondta azt, hogy 100 gyerekből, akinek „pecsétes papírja" van arról, hogy diszlexiás, 85 nem az, hanem csak olvasási nehezítettségei vannak. Ezt több tényezővel magyarázza, köztük a motiváció hiányával. Régen, mondja Donauer, amikor kiderült, hogy a gyerek nem tud olvasni, akkor a nagypapa így reagált: „Nem szégyelled magad? Ide leülsz mellém a kalendáriummal, és addig olvasol, amíg nem tudsz olvasni". Ma meg: Ó, mentsük fel írás alól, mentsük fel olvasás alól, mentsük fel az élet alól. Az igazi diszlexiásnak szerinte nagyon komoly mozgási nehézségei vannak, és nemcsak az elemi betűfelismerés nem megy neki, hanem egyszerű reciprocikus mozgásokat sem képes elvégezni."[665] (Donauer 2022) Itt kell megjegyeznem, hogy gyakorló intézményvezetőként, pedagógus oldalról is meg tudom erősíteni Dr. Donauer véleményét. Kis túlzással, ma a 6 – 8 osztályt végzett szülők diktálják a szakértői véleményeket. Sorra kaptam olyan „szakvéleményeket", aminek lényegében köze sem volt az adott tanuló valós teljesítményéhez, képességeihez. De amit a szülő megrendel, azt kapja képlet működik. Ha az iskola jelzi, hogy az adott diák enyhén értelmi fogyatékos, de a szülő azt mondja, hogy gyermeke nem az, akkor a bizottság közli, hogy a gyermek nem értelmi fogyatékos. Ha pedig a szülő kéri, hogy minősítsék gyermekét értelmi fogyatékosnak, lám arról kap pecsétes papírt. Kirívó eset volt, mikor az iskola évekig kérte, hogy a diákot minősítsék enyhén értelmi fogyatékosnak, hogy a megfelelő oktatási intézménybe kerülhessen, de ezt a szülő mindig megakadályozta a bizottságnak. Mikor két év múlva, ugyan ennél a gyereknél már a szülő kérte, hogy minősítsék enyhén értelmi fogyatékosnak a diákot, a bizottság annak minősítette. Ugyan így történnek a tantárgyak alóli felmentések is. L. Ákos szintén általános iskolai igazgató mesélte a következő történetet. A talán 8 általánossal bíró édesanya, közölte a szakértői bizottsággal, hogy gyermeke azért nem halad jól az iskolában X tantárgyból, mert ott rossz módszertannal tanítják. A szakértői bizottság pecsétes papírján az szerepelt, hogy a diák visszamaradottságának oka, hogy rossz módszertannal tanítják az iskolában. Mert az iskolázatlan szülő meg tudja ítélni a különböző oktatási módszertanokat. Ákos felhívta a bizottságot és megkérdezte, hogy tudják e, hogy milyen módszerrel tanítják a diákot. A válasz nemleges volt, de hát a szülő azt mondta…. Erre Ákos megjegyezte, hogy az állítólagos rossz módszertan, épp az, amit a szakértői bizottság jó módszertanként javasolt.

[665] Dr. Donauer: 100 gyerekből, akinek pecsétes papírja van arról, hogy diszlexiás, 85 nem az: https://telex.hu/kult/2022/04/30/veiszer-alinda-interju-donauer-nandor-gyerek-pszichologus (2022.05.01-es letöltés)

Ki kell mondani, hogy ma a Szakértői Bizottságok jelentős társadalmi kárt okoznak avval, hogy egészséges embereket minősítenek betegnek, visszamaradottnak. Nem vizsgálják, hogy az adott diák miért is nincs pl. matematika, olvasás, írás stb. terén ott, ahol korosztálya szerint lennie kellene. Ők megállapítják a lemaradást, de annak okát nem derítik ki. Nem derül ki, hogy a diák nem jár rendszeresen iskolába, nincsen felszerelése, nem készít házifeladatot stb. Tehát, a diák nem beteg, fejlődésben nem visszamaradott illetve mozgásába, idegpálya összehangoltságban stb.nem elmaradott, hanem egyszerűen lusta, fegyelmezetlen. Mivel lustasága, tanulni nem akarása miatt a tananyagtól és tanuló kortársaitól ténylegesen elmarad a vizsgált diák, természetes, hogy a teszteken, méréseken is rosszul teljesít. De nem képességei miatt, hanem azért, mert nem tanulta, nem akarta megtanulni a tananyagot. Itt felmerül, hogy a vizsgálati módszerek egyáltalán megfelelőek-e? A diák rossz teljesítménye mögött igen gyakran a szülők, illetve a családi háttér tanuláshoz való érdektelensége áll. Márpedig a 2011. évi CXC. törvény (törvény a nemzeti köznevelésről) 1. A törvény célja és alapelvei, 3§ 2. bekezdése kimondja: „A köznevelésben a nevelés és oktatás feladatát a gyermek szülei, törvényes képviselői megosztják a köznevelési intézményekkel és a pedagógusokkal". Avagy a szülő sok esetben nem teljesíti a törvényi kötelezettségét, és ehhez asszisztálnak, a Szakértői Bizottságok. Minek tanulni, mondják a roma diákok, hisz a szülőknek sincs iskolája. Minek tanulni, ha a tanulási probléma „okosban" megoldható. Így, a lusta, társadalomba beilleszkedni nem akaró tanulókat, a Szakértői Bizottságok, valós teljesítmény nélkül juttatják végzettséghez. Csak zárójelben jegyzem meg, hogy az indokolatlan szakvélemények, jelentős többletmunkát rónak a pedagógusokra is, mivel a papírral rendelkező diáknak más oktatási rendet kell biztosítani, differenciálni kell stb. Az indokolatlan könnyítések, felmentések nem segítik elő például a romák de szegregációját sem. Roma vagyok, minek tanuljak, hiszen kapok egy pecsétes papírt és munka nélkül is lesz végzettségem, avagy 8 általánosom. Simán bomlaszthatom a tanóra rendjét, mert ugye van papírom, így nem vagyok megbuktatható az adott tárgyból stb. Elég, ha a szüleim erőszakosan követelik a szakértői véleményt. Véleményem szerint, az egész szakértői rendszert át kellene alakítani. Mielőtt megszületik egy szakvélemény, az érintett személyt, diákot, vizsgálja meg neuropszichológus, illetve a bizottságok kérjék ki a diákot oktató intézmény tanárainak a részeles pedagógiai szakvéleményét (ne csak az osztályfőnökét), nézzék meg a KRÉTA napló bejegyzéseit stb. A végső döntést pedig előzze meg egy „konzílium" az érintett szakemberek bevonásával. A bizottságok ne szülői megrendelésre dolgozzanak, hanem tényleg működjenek szakmai szervezetként.

Ezen kalandozás után, nézzük tovább, mi is volt jó a diákoknak az adott iskolában. Például, jónéhány diák gondolkodott el a prevenciós órákon hallottakról. Ilyen prevenciós órák voltak: drog, dohányzás, energiaital, iskolai bántalmazás (*bullying),* internet veszélyei. A diákok talán azt értékelték, hogy volt aki meghallgatta őket. Egy diáklány mondta, hogy már annak is örülne, hogy amikor hazamegy, jól megvernék, mert akkor legalább tudná, hogy feltűnt a szüleinek, hogy hazament. Az iskolában nagyon sok emberhez fordulhattak tanácsért, meghallgatásért. Szeretettel foglalkozott/foglalkozik velük a gyermekvédelmi felelős, a pszichológus, a titkárnő és sok pedagógus. Gyakran, ilyen beszélgetések után tudtunk segítséget nyújtani családon belüli kiskorú szexuális zaklatás terén. Három kiskorút mentett ki ilyen helyzetből az elmúlt két évben az iskola. Máskor, mediátorként tudtunk fellépni családi konfliktus esetén, illetve megfelelő szakemberhez tudtuk irányítani az érintetteket. Jó volt látni a terhet lerakó, felszabadult diákok mosolyát, mikor rendeződött az életük. Egy nyolcadikos diáklány fogalmazta meg: „Jobb itt, mint otthon, mert otthon csak unatkozom."

Sajnos, mindez, azonban kevés ahhoz, hogy a tanulás iránti igényt a nagy többségben sikeresen felkeltse az iskola. A tanulás rendszeres munkát jelentene, aminek jó részét otthon kellene elvégezni. Ehhez a munkavégzéshez, viszont nincsen kedve a roma diákok nagy többség-

ének. Az iskola így mard számukra egy nappali közösségi tér, és nem több. Sajnos, ezen közösségi tér miatt, igen sok tehetségesnek induló diák kallódik el. A roma közösség és baráti kör gyakran tesz a tanulás és a munka helyére más „értékeket". Ezek a szex, a cigaretta, az alkohol és a kábítószer. Ehhez társul a lopás és garázdaság, mivel ezek a „menő" dolgok, ez a „menő" életforma. A roma közösség önmagában rejti az elkallódás lehetőségét, a sajátos életmód, kultúra és gondolkodás miatt. Emiatt pedig, nagyon sok, szép reményekkel induló diák vész el a társadalom számára.

Egy tipikus eset az elkallódás lehetőségére Viktória Kinga példája. Veszélyeztetett családban él, mivel a családban nincsen férfi, avagy idősebb fiú testvér illetve apa. A lány fél – negyed részben roma, világosbőrű, szőke hajú, kék szemű. Képes a tanulásra, és a 8 általánost, bukás nélkül végezte el. Közepesnél jobb tanuló lehetne, de sajnos kissé lusta. Neki is voltak kisebb számolási gondjai, de az olvasása és a szövegértése jó. Még fogalmazni is tud. Egy szakmát sikeresen megszerezhet a középiskolába. Mikor betöltötte a 14. életévét, rossz társaságba vitte egy 13 évesen abortuszon átesett barátnője, aki 15 évesen gyereket is szült. A lány elkezdett cigarettázni, inni, majd matracvirtuózkodni. Azt hitte, hogy ettől válik nagylánnyá. Vidékre kezdett járni és ott aludni a barátjánál. Ezért édesanyja kidobta, mert neki nem tetszett a lánya életmódja. Ennek oka, hogy egykoron ő is egy fiú miatt hagyta félbe a középiskolát, és rájött akkori hibájára. A korábbi, szabályok nélküli világ most köszönt vissza. A lány azt hiszi, hogy a 8 általánost végzett, nála 4 évvel idősebb barátja, majd csak úgy eltartja őt. Ha leköltözik vidékre, akkor kimarad a középiskolából. Mivel otthon látszólag kitagadták, teljesen a barátjára fog szorulni. A lány nehéz döntés elé került. Visszamegy az édesanyájához –aki azért szíve szerint visszafogadná-, és elhagyja a barátját, vagy az utóbbit választja, és belép a kiszolgáltatott, bizonytalan világba. Sajnos, a hasonló helyzetbe került lányok, általában a középiskolát, de gyakran a 8 általánost sem végzik el, és igen gyakran válnak prostituálttá. Csak remélni tudom, hogy ez a lány jól fog dönteni.

Többek között, a sok elkallódó, de szépreményű diák miatt lenne szükség egyfajta integrációra, avagy de szegregációra. Jó volna őket kiemelni a sajátos zárt világukból, és más életutakat is megmutatni nekik. A társadalomnak ugyan is nagy haszna lenne abból, ha ezt a társadalmi csoportot, be lehetne vonni az adófizető munkavégzők körébe, és általuk például bővülhetne hazánk szakmunkás ellátottsága.

6. Kiútkeresés

6.1 Kell-e szegregált oktatás? Mi lehet a megoldás?

Dolgozatomban felmerült annak a kérdése, hogy kell e a szegregált oktatás. Az általam vizsgált budapesti iskolában, két tanév óta nincsen első osztály. A körzetes diákokat, így igen sok roma diákot, a környező iskolák fogadtak be. Ezeken a helyeken szinte azonnal kialakult a tagozatos, illetve a sima osztály elkülönülés. A közelben van egy katolikus általános iskola a XX. kerületben. Ide több roma tanuló került felvételre. A közel 30 fős osztályokba 4-5 roma diák jár, de ellehetetlenítik az oktatást. Mivel fiatalon már pornót néznek, vagy otthon nézik a házas életet, igen csak túlfűtöttek. Ezért az iskolában lerántják a lányok nadrágját, fehérneműjét az osztályban, folyósón, de néha fiúkat sem kímélik. Ez az általam vizsgált iskolában is állandó gond. Káromkodnak, fenyegetik diáktársaikat –véresre verlek-, elgáncsolják a nem roma diákokat, megütik, megrúgják őket, az órákon pedig folyamatos a magatartási probléma. Ezek a diákok gyakran még nincsenek 10 évesek sem, de már egyszer, kétszer megbuktak. Az iskola nem sokat tehet, buktat, majd 10. életévük után jönnek a fegyelmik. A még többségi társadalom gyermekeinek szülei, követelik gyermekeik számára a védelmet, az iskola házirendje alapján. A tanuló jogai: Személyiségét, emberi méltóságát és jogait tiszteletben tartsák, vele szemben

fizikai és lelki erőszakot, testi fenyítést ne alkalmazzanak, kegyetlen, megalázó büntetésnek vagy bánásmódnak ne vessék alá." (József A. Házirend) Úgy tűnik, hogy ott, ahol nagy tömegben jelennek meg a mélyszegénységből érkező, tanulatlan szülői háttérrel rendelkező roma diákok, a hagyományos iskolarendszer, képtelen a de szegregációra és a felzárkóztatásra. Mint kitűnik, már 20%-os jelenlét is problémához vezethet egy osztályon belül. A nem roma szülőknél, illetve az iskolázottabb roma szülőknél pedig automatikusan beindulnak a védelmi reakciók. Először az iskolától kérnek segítséget, majd elkezdik elvinni az érintett osztályokból a fehér, illetve jobban tanuló diákokat. Jelenleg az érintett osztályból 5 szülő jelezte, hogy elviszi a gyermekét, ha az iskola nem tud úrrá lenni a helyzeten. Sajnos a gyermekvédelmi háló a romák esetében lényegében tehetetlen.

Beszélgettem gyermekvédelmi szakemberrel, fejlesztő pedagógussal, olyan tanárral, aki több évtizedet tanított roma diákokat stb., és egyöntetűen az a véleményük, hogy szükség volna olyan oktatási intézményekre, ahol a roma diákokat megfelelően szocializálják, felzárkóztatják őket a társadalmi kultúra terén, megtanulják a jogkövető magatartást, és megfelelő fejlesztő pedagógusok segítségével kiküszöbölik a BTM, HH, HHH és egyéb hátrányból fakadó lemaradásukat. Az ugyan is nem megoldás, hogy a roma diákok állandóan egy krízis szobában, az Arizóna szobában legyenek. Ezt a rendszert Edward E. Ford fejlesztette ki Arizonában. (Töprengő) Úgy tűnik, hogy a beilleszkedni nem képes roma és nem roma diákok felzárkóztatásának egyetlen útja, egy a részükre létrehozott bentlakásos, hetes iskolahálózat lehet. A másik út, hogy a jobb képességű diákok, fizetős alapítványi iskolákba fognak járni, míg az állami iskolarendszer marad a leszakadó társadalmi csoportoknak. A társadalmi szegregáció így is, úgy is elkerülhetetlen. Én a bentlakásos állami iskolák létesítését látom járható útnak inkább. Ez nem lenne újdonság, hiszen az Egyesült Államokban az indián diákokat pont így szocializálták és emelték be a többségi társadalom keretei közé. Több szülő maga javasolja a hetes iskolát, mert nem bír otthon a gyerekével. De sok diák is kéri, mert ettől azt várnák, hogy jobb életkörülmények közé kerülnek legalább hétköznap. A hetes iskolába azok a diákok kerülnének, akiket első körben szüleik iratnak oda be. Ők egészülnének ki azon beilleszkedésre nem képes diákokkal, akiket ezen oktatási intézménybe irányít a gyermekvédelmi rendszer, mivel fegyelmivel kikerülnek a normál rendszerű oktatásból. Tehát, nem automatikusan ide lenne irányítva minden roma diák, és nem csak a kezelhetetlen roma diákok kerülnének ide, hanem minden más, a normális oktatásba beilleszkedni nem képes diák is. Csak azok kerülnének ide, hasonlóan a beilleszkedni nem tudó nem roma diákokkal együtt, akik szocializációja nem oldható meg a normális oktatási keretek között. Továbbá, az, aki bekerül a hetes rendszerbe, megfelelő teljesítmény és szocializációs szint után, visszakerülhetne a normális oktatási keretek közé. Ez az iskolaforma a „magántanuló" vagy „egyéni tanrendes" rendszert váltaná ki, mivel közismert, hogy leginkább a beilleszkedni nem tudó diákok lettek magántanulók, vagy egyéni tanrendesek, mivel őket az oktatási intézmények így távolították el az iskolákból. Oktatási szempontból, ennél a megoldásnál sokkal jobb a hetes iskolarendszer. A hetes iskolahálózat gondolata, már 2017-ben nagy vitákat váltott ki. Mielőtt belemennék ebbe a vitába, ki kell mondani, hogy az integráció talán legfőbb gátja, a diákjogok halmaza, mivel ezek kiveszik az iskolák kezéből a fegyelmezési eszközöket. Például, kérhető, de nem vehető el a mobil, nem kötelezhető a diák a tanulószobára illetve nem alkalmazhatóak azok a büntetések, amik beváltak például az USA-ban. Ha a tanár kezét megkötik a diákjogok, akkor az adott iskola csak a diákok jóindulatára és jószándékára apellálhat. Így pedig, egy szabálykövetést nem ismerő csoportot, lehetetlen integrálni és a többi diákkal együtt oktatni. Addig, amíg az iskola házirendjét felülírják a diákjogok (pl. tulajdonhoz való jog az iskolában), addig az iskola kiszolgáltatott helyzetben van. A kérdés tehát, hogy mi a fontosabb: a diákjogok, vagy az integráció. Az ugyan is látható, hogy a szegregációnak kitett csoportok esetében a rossz osztályzatok és intők semmiféle visszatartó erővel nem rendelkezik.

De térjünk rá a hetes iskola kérdésére. Az ötletet 2005-ben Gyurcsány Ferenc vetette fel. Szerinte ez az intézménytípus alkalmas arra, hogy a gyermekeket felelősségvállalásra szoktassák, mert munkanélküli szüleiktől, otthon ilyet nem tanulhatnak. Az ötletet 2010-ben a Jobbik karolta fel. Vásárhelyi Mária, liberális szociológus szerint, ez a rendszer nagyon sok gyermeken tudna segíteni. Szerinte, ha ugyan is a szülőkben meg van az akarat, de nincs meg a képesség, hogy esélyt teremtsenek a gyermekük számára a kitörésre a mélyszegénységből, ily módon tudna nekik segíteni az állam. A kérdést 2017-ben a FIDESZ vetette ismét fel. (Ónodi-Molnár D. 2017) Tehát, egy olyan kérdésről beszélünk, ami 17 éve benne van a köztudatban, mint megoldási lehetőség, mi több, erre az igény ott van a baloldalon, a liberálisoknál, a konzervatívoknál és a jobboldaliaknál egyaránt. Kende Ágnes szociológus a rendszer ellen felveti, hogy a diákok túl korán kerülnének ki a családból, illetve, hogy a szülők nem adnák be ilyen intézménybe a gyermekeiket. Szerinte a gyermek számára az otthoni lét jelenti a biztonságot. (Ónodi-Molnár D. 2017) Evvel csak akkor tudok egyetérteni, ha az otthonlét ismeri a szabályrendszer fogalmát, ha vannak elvárások és követelmények, illetve a gyermek olyan környezetben él, amely alkalmassá teszi őt arra, hogy beilleszkedjen a társadalomba, abból önmagát viselkedése miatt ne zárja ki. Sajnos, igen sok roma család az integráció hátterét nem tudja biztosítani, így pedig hosszú távon káros hatást gyakorolnak a következő nemzedékre, nemzedékekre. A vitában, Orsós János pedagógus attól félti a roma diákokat, hogy a bentlakásos iskola „kifehérítené a gyerekeket".[666] (Ónodi-Molnár D. 2017) Orsós, pont az integrációtól félti a roma diákokat, noha arról beszél, hogy nem célszerű, sőt bűn két párhuzamos társadalmat fenntartani. Hogy van ez? Most legyen integráció, vagy ne legyen? Meglátásom szerint, létezhet olyan hetes, bentlakásos iskola, ahol a cél a szocializáció, az integráció, de úgy, hogy a diákok ne veszítsék el nemzetiségi identitásukat. Ez pedig megoldható, ha az oktatási programba bekerülnek alternatív órák keretében a roma értékek. Sok diák a bentlakásos hetes iskolában megtapasztalhatná, milyen érzés naponta többször enni, fürdeni, hajat mosni, tiszta ruhát venni, friss ágyneműben aludni, illetve védelmet kapni az esetleges szexuális zaklatásoktól. (Balczó M. 2010) A hetes, bentlakásos iskolának jelentős irodalma van, de azt hiszem, hogy rövid ismertetés végett, most erről többet nem kell írni. Hiszen már fentebb, megjelentek a legfőbb érvek és ellenérvek. A kérdés, hogy akarjuk e egyáltalán az integrációt, vagy az csak egy politikai szlogen. A másik út lehet a nemzetiségi roma iskolák létesítése. Erre példa a Kalyi Jag Roma Nemzetiségi Általános Iskola, Gimnázium, Szakképző Intézmény, Alapfokú Művészeti Iskola és Felnőttoktatási Intézmény. A roma nemzetiségi iskolák mellett érvelők, például Horváth Aladár egyik fő érve a roma kultúra és identitás fennmaradásának a joga. A roma identitás meghatározása azonban lényegében még szűz terület. (Kerényi Gy. 2000) Viszont, többen a nemzetiségi iskolákban, a szegregáció legalizálását látják. „A körzethatár-módosítás kikerülésének módja lehet a cigány/roma nemzetiségi iskola kialakítása: ha már úgyis roma tanulók vannak csak az iskolában, „legálissá" tehető a szegregáció az alapító okirat és a pedagógiai program módosításával."[667] (Andl H. – Kóródi –M., stb. 2009) „A nemzeti és etnikai kisebbségek jogairól szóló 1993. évi LXXVII. törvény 6/A. §-a (1) bekezdésének 3. pontja a kisebbségi közoktatási intézmény fogalmát akként határozza meg, hogy a tanulók legalább egynegyede részt vesz a nemzeti, etnikai kisebbségi nevelésben-oktatásban."[668] (Julesz M. 2010) Julesz Máté nem tekinti járható útnak a roma nemzetiségi iskolákat, mivel szerinte evvel törvényesítenék a szegregációt. Továbbá,

[666] Ónodi-Molnár Dóra: Éles viták a bentlakásos iskoláról; 168 óra közéleti hetilap, 2017. február 9, 27-29

[667] Andl Helga - Kóródi Miklós - Szűcs Norbert - Vég Zoltán Ákos: Regisztráció, körzethatár, előnyben részesítés. A halmozottan hátrányos helyzetű tanulók integrált oktatásának biztosítása a beiskolázás szabályozásával; Esély, 2009, 20. évfolyam, 3. szám, MAGYAR VALÓSÁG, 38-73

[668] Julesz Máté: Egyenlő bánásmód és esélyegyenlőség az iskolában; Iskolakultúra, 2010/1, 20. évfolyam, 2. szám, Szemle, 117-126

szerinte: „Egyrészt ezt emberi jogi jogsértés nélkül nem lehet előírni, másrészt a kisebbségi kérdés két külön ágáról van szó. Itt nem a romák mint kulturális kisebbség elnyomásáról, kirekesztéséről van szó, hanem a roma lakosság mint „államalkotó tényező" - vesd össze az Alkotmány 68. § (1) bekezdésével) állami-társadalmi beilleszkedéséről." (Julesz M. 2010) Egyben ő választ is adott Horváth Aladár felvetésére. Tehát, a roma nemzetiségi intézmények, önmaguk alakítják ki a szegregált helyzetet. Ez a helyzet pedig nem segíti elő a romák integrálódását.

Lényegében a romák okozta iskolai problémák miatt lett bevezetve, hogy a tankötelezettség 16 éves korig tart. Időről időre felvetik különböző politikai pártok, hogy a tankötelezettséget ismét toljuk ki 18 éves korig. Én ezt az ötletet nem tudom támogatni, ismerve a romák belső világát. A tankötelezettségi kor felemelése 18 éves korra, hatalmas problémaözönt zúdítana az iskolák, leginkább az általános iskolák nyakába. A korhatár felemelése nem növelné ténylegesen a roma társadalom tényleges iskolázottságot, tudását, maximum statisztikailag lehet kozmetikázni, hogy többen végeznek el több osztályt, valós tudás nélkül. Hiszen az iskolák igyekeznének megszabadulni tőlük, így 0 tudásra is sikeres bizonyítványt kapnának, mint manapság nagyon sok 7.-es és 8.-os diák. Azért sem indokolt a tankötelezettség felemelése, mert az iskolák igazgatói eldönthetik saját hatáskörben, hogy a jól tanuló, de valami miatt, még is a tankötelezettségből kicsúszó diák, 16. betöltött életéve után is járhasson nappali rendszerű általános iskolába. Nekem is volt olyan diákom, aki 18 évesen fejezte be nappali oktatási formában a 8 általánost. Tehát aki akar, az most is tanulhat, aki pedig nem akar tanulni, annak meg teljesen mindegy, hogy 16, vagy 18 lv tankötelezettség. Viszont az oktatási intézmények szempontjából, egyáltalán nem mindegy, hogy a problémás, tanulni nem akaró diák a 16., vagy a 18. életévéig szerepel a rendszerben. De ezt szerintem a középiskolák is hasonlóan élik meg, mint az általános iskolák.

7. Összegzés

Az általam vizsgált általános iskolában, nem intézményi, hanem szülői szegregáció történt. Ezt jórészt az intézmény külső környezetének megváltozása, illetve a sorozatos iskolaösszevonások idézték elő. Erre erősített rá a környező oktatási intézmények „agyelszívó" tevékenysége, aminek következtében az iskolában lényegében csak a motiválatlan, máshová nem kellő diákok maradtak. A helyzet tovább rontotta a nagyarányú nyugdíjazás által előidézett szaktanárhiány. Az iskola hiába próbált és próbál meg mindent a roma szegregáció felszámolására, az integráció végett, ha abban nem talál támogatásra a szülők részéről. A kérdőíves vizsgálat szerint, szoros összefüggés van a szülők iskolázottsága és társadalmi helyzete, illetve gyermekeik oktatásban elért eredményei között. Ezt sok esetben, maguk az érintett diákok is megerősítették. Az önismereti kérdőív pedig azt erősítette meg, hogy a diákok önerőből, nem akarnak, vagy nem tudnak kilépni az őket körülvevő társadalmi közegből. Egy 14 éves 6-os diáklány fogalmazta meg: „Ha nem kapok külső anyagi, vagy egyéb segítséget, nincs kiutam." Őt 14 évesen „férjhez is adták" és már a 7. osztályt sem végezte el. Sajnos, a roma társadalom nem törekszik az integrációra. Az iskolai oktatás jelenlegi formái pedig, alkalmatlanok a szegregáció felszámolására és a roma integrációra. Az iskolák az integráció terén teljesen magukra lettek hagyva. Nem támogatja őket megfelelően a gyermekvédelmi hálózat, a rendvédelmi szervek és az igazságszolgáltatás. Jelenleg a gyermekvédelem és a jogi háló, pozitívan diszkriminálja a romákat. Pontosabban, elfordítja a fejét. Addig, ameddig ez a helyzet nem változik meg, lényegi javulás nem várható, mivel nincsen az integráció mögött az állam tényleges tekintélye. Az is látszik, hogy nem minden esetben jelent hátrányt a szegregáció, lásd a diákok véleményét az általam vizsgált iskoláról. A beilleszkedni nem képes, az integrációtól elzárkózó, a szegregáció határán mozgó diákok felzárkóztatására és integrálására, legalább 17 éve forog már a köztudatban a bentlakásos, hetes iskola lehetősége. Ezt már szinte minden irányultságú párt felvetette. A kérdés az, hogy van e

tényleges politikai és társadalmi akarat az integrációra. Meglátásom szerint, a roma nemzetiségi iskoláknak a középiskolától kezdve lenne létjogosultsága. Ennek oka, hogy ha már az általános iskolától kezdve működnének nagy számban, vélhetően nem tudnák a diákokat integrálni a többségi társadalomba. Az iskolai szegregáció lebontása természetesen nem jelenti automatikusan azt, hogy a társadalmi és etnikai választóvonalakat átlépő kapcsolatok valóban létre is jönnek. (Kertesi G. – Kézdi G. 2009) Nem véletlen, hogy pusztán annak a hírnek hallatára, hogy az általam vizsgált iskola esetleg bezár, a közeli iskolákból elkezdték kimenteni a fehér diákokat. Több iskolaigazgató is jelezte ezt felém, mikor aggódva kérdezte, hogy az általam vizsgált intézmény, tényleg bezár-e. A roma diákok puszta megjelenésének lehetősége is elég ahhoz, hogy iskolák veszítsenek el fehér, vagy tanulni akaró roma diákokat. Ez pedig azt mutatja, hogy az eddig alkalmazott de szegregációs utak, nem kínálnak valós megoldást.

Felhasznált irodalom

(Almássy Sz. stb. 2003) Almássy Szilvia et al: A Zrínyi Miklós Általános Iskola Jubileumi Évkönyve, TRÜKK Reklámstúdió, Budapest, 2003.

(Andl H. – Kóródi –M., stb. 2009) Andl Helga - Kóródi Miklós - Szűcs Norbert - Vég Zoltán Ákos: Regisztráció, körzethatár, előnyben részesítés. A halmozottan hátrányos helyzetű tanulók integrált oktatásának biztosítása a beiskolázás szabályozásával; Esély, 2009, 20. évfolyam, 3. szám, MAGYAR VALÓSÁG, 38-73

(Babusik F. 2001) Babusik Ferenc: Kutatás a roma gyerekeket képző általános iskolák körében - II.: Esély, 2001/1 szám 12. évfolyam Méltóságot mindenkinek: 28-29

(Balczó M. 2010) Balczó Mátyás: A lehetőség városa; Barikád, 2. évfolyam, 42. szám, 2010.10.21, 10-11

(Barthelemy, A. 1992) André Barthelemy: Cigányország útjain; Lámpás Kiadó, Abaliget, 1992, ISBN 963 7593 07 1, 7-191

(Cavada, Jean-Marie 2011) Jean- Marie Cavada: Jelentés az Európai Iskolák rendszeréről, Kulturális és Oktatási Bizottság
https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-7-2011-0293_HU.html (2022.01.16-i letöltés)

(Csókás A. 2019/1) Csókás Adrienn: Senkit sem kényszerít a köznevelési törvény: Magyar Nemzet 2019-06-28 / 118. szám, 75. évfolyam, 1. és 4.

(Csókás A. 2019/2) Csókás Adrienn: Idén még lehetnek magántanulók; Magyar Nemzet, 2019. augusztus, 75. évfolyam, 2019-08-09 / 154. szám

(Dornauer 2022) Dr. Donauer: 100 gyerekből, akinek pecsétes papírja van arról, hogy diszlexiás, 85 nem az: https://telex.hu/kult/2022/04/30/veiszer-alinda-interju-donauer-nandor-gyerek-pszichologus (2022.05.01-es letöltés)

(Doros J. 2020.01.18) Doros Judit: Megtagadott ítélet: JOGÁLLAM: Lejárt a határidő, és a jogerős döntés ellenére sem kapták meg a kártérítést a gyöngyöspatai romák, a város és az állam sem fizetett önként; Népszava, 2020., 147. évfolyam, 2020-01-18 / 15. szám.

(Doros J. 2020.01.20) Doros Judit: Dagad a patai botrány: Szegregáció: Nagy a felháborodás a faluban, mert az iskolai elkülönítés miatti kártalanítást az ítélet ellenére nem fizette ki a kormány; Népszava, 2020. január (147. évfolyam, 2020-01-20 / 16. szám, 1.)

(Döntött a Kúria 2020) Döntött a Kúria: ki kell fizetni a kártérítést a gyöngyöspatai roma diákoknak
https://index.hu/belfold/2020/05/12/gyongyospata_iskolai_szegregacio_roma_diakok_karteritesi_per_itelet_kuria/ (2022.01.17-i letöltés)

(Feischmidt M.- Szombati K. 2013) Feischmidt Margit - Szombati Kristóf: Cigányellenesség és szélsőjobboldali politika a magyar társadalomban: Gyöngyöspata és a hozzá vezető út; Esély : társadalom- és szociálpolitikai folyóirat, 2013. (24. évf.) 1. sz. 74-100

(Fejes J.B. 2016.) Fejes József Balázs: A szegregáció vajon mi?; Taní-tani Online, 2016. 21. évf. http://www.tani-tani.info/a_szegregacio_vajon_mi (2022.01.16-i letöltés)

(Halász L. 2020) Halász Levente: Lakóhelyi szegregáció és a gettósodás jellemzői Észak-Magyarország egykori szocialista iparvárosaiban: Társadalmi és szociális válság Miskolcon és Ózdon Párbeszéd: Szociális munka folyóirat, 7. évfolyam, 1. szám, 2020), Tanulmányok https://ojs.lib.unideb.hu/parbeszed/article/view/7409/6803 (2022.01.23-i letöltés)

(Hernádi E. - Kegye A. 2020) Hernádi Eleonóra - Kegye Adél - Gárdos Péter - Sahin-Tóth Balázs: A gyöngyöspatai szegregációs per jogi krónikája; Magyar jog, 2020, (67. évf.) 7-8. sz. 385-396

(József A. Házirend) József Attila Katolikus Nyelvoktató Német Nemzetiségi Általános Iskola házirendje

https://drive.google.com/file/d/1bl3PwXVHEPWXCJa3e-f3bVXFiukGa3mV/view (2022.02.02-es letöltés)

(Julesz M. 2010) Julesz Máté: Egyenlő bánásmód és esélyegyenlőség az iskolában; Iskolakultúra, 2010/1, 20. évfolyam, 2. szám, Szemle, 117-126

(Kegye A. 2015) Kegye Adél: Áldott szegregáció; Fundamentum, 2015. (19. évf.) 1. sz. 75-85

(Kerényi Gy. 2000) Kerényi György: Tudás, hatalom; Beszélő, 2000. január 1. szám, 32-38

(Kertesi G. – Kézdi G. 2009) Kertesi Gábor – Kézdi Gábor: Általános iskolai szegregáció Magyarországon az ezredforduló után, BUDAPESTI MUNKAGAZDASÁGTANI FÜZETEK BWP – 2009/6, Budapesti Corvinus Egyetem – Magyar Tudományos Akadémia Közgazdaságtudományi Intézete, Budapest 2009, 3-59

(KIR Tanügyigazgatási szakportál) KIR Tanügyigazgatási szakportál: Az országos mérések eredményei (2008-tól kezdődően)

https://www.kir.hu/okmfit/getJelentes.aspx?tip=t&id=035159&th=1(2022.01.23-i letöltés)

(Koós B. 2020.) Koós Bálint: Városi zsugorodás és lakóhelyi szegregáció; Tér és Társadalom 34. évf., 1. szám, 2020, Tanulmányok 53

(Külön nevelkedtek 2022) Külön nevelkedtek az egypetéjű ikrek, hatalmas az IQ-különbségük:

https://index.hu/tudomany/2022/05/09/egyesult-allamok-del-korea-szetvalasztott-ikrek-intelligencia-kulonbseg/

(Lesújtó 2016)

https://eduline.hu/kozoktatas/Lesujto_a_ciganysag_altalanos_vegzettsege_d_L6TBY7 (2022.02.12-i letöltés)

(Nahalka I. 2016.) Nahalka István: A szegregáció és az integráció; Taní-tani Online, 2016. 21. évf. http://www.tani-tani.info/a_szegregacio_es_az_integracio (2022.01.16-i letöltés)

(Novák I. 2009) Novák Imre: Magántanulók; Élet és Irodalom, 2009-07-17 / 29. szám 16

(Ónodi-Molnár D. 2017) Ónodi-Molnár Dóra: Éles viták a bentlakásos iskoláról; 168 óra közéleti hetilap, 2017. február 9, 27-29

(Orosz B. {S.I.}) Orosz Bálintné: A tanulói bukások és a szülők foglalkozásának összefüggése; A hátrányos helyzetű családok 1-5 oldal. http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:TY9p29V5ovcJ:acta.bibl.u-szeged.hu/27291/1/modszertani_026_001_001-

005.pdf+&cd=2&hl=hu&ct=clnk&gl=hu (2022.01.25-i letöltés) Feltehetőleg a Szegedi Tudományegyetem Juhász Gyula Pedagógusképző Kar kiadványa

(Papp Z. A. 2011) Papp Z. Attila: A roma tanulók aránya Magyarországon és a tanulói teljesítmények az általános iskolai oktatásban; Szerk: Bárdi Nándor és Tóth Ágnes: Asszimiláció, integráció, szegregáció: Párhuzamos értelmezések és modellek a kisebbségkutatásban, MTA Kisebbségkutató Intézet, 2011, Argumentum Kiadó, 227-264

(Potyók I. 2018) Potyók Izabella: Az írástudatlanság ma már nem csak a betűismeret hiányával egyenlő; Hajdú-Bihari Napló, 2018. szeptember, 75. évfolyam, 2018.09.08.)

(Rudnák I. – Mészáros A. 2018) Rudnák Ildikó, Mészáros Aranka: Az asszimiláció – integráció – szegregáció aktualitása a szakirodalom tükrében; Studia Mundi - Economica Vol. 5. No. 1.(2018)

(Szukicsné Serfőző K. 1994) Szukicsné Serfőző Klára: A szülők és gyermekeik iskolázottsága; Központi Statisztikai Hivatal Népességtudományi Kutató Intézet Kutatási Jelentése 51. ISSN 0236-736-X, 1994, 7-37

(Töprengő) Töprengő (Arizona) Szoba http://eslplus.eu/toprengo-arizona-szoba (2022.02.02-i letöltés)

Szakértői vélemények

II.

Barangolás a középkorban

(Cigányok a XXI. században.)

A diákok szegregációja, és iskolai helyzete, nagyban függ családi környezetüktől, hagyományaiktól és életmódjuktól. Ez pedig igen régi időkre mutat vissza, és nagyon nehezen építhető be a XXI. század társadalmi szerkezetébe.

Középkorral foglalkozó tanulmányainkban szembesülünk a családfő fogalmával. Találkozunk 12-14-éves anyákkal, akik komplett háztartásokat vezetnek. Olvasunk a házasságok anyagi vonzatairól. Elgondolkodunk azon, hogy hány idősödő férfinek volt fiatal, szinte gyermek felesége. Látjuk a családfákon a fejedelmi házak belterjes házasságpolitikáját. Ismerjük a vándorló népeket, miközben még a XX. század elején is éltek olyan vidék emberek, aki saját falujuktól három településnél messzebb nem mentek. A népvándorlás korából ismertek a törzsek, nagyobb közösségek, amelyek féltékenyen őrizték területüket a betolakodókkal szemben. Megtanultuk a nyelv a zene és a tánc identitás őrző szerepét. Csodálkoztunk azon, hogy milyen nagy volt régen az iskolázatlanság foka, még is fentmaradt a társadalom. A regényekben a csínytevő lótolvaj a hős, hiszen férfivá érett. Okleveleink tanúskodnak a férfiak és nők szigorú különválasztásáról családon belüli szerepeik szerint. A férfiak mulatnak, míg a nők felszolgálnak. A kereszténység hajnalán a babonák keveredtek a keresztény hittel. Szellemek, varázslás, jóslás, szemmel veres, míg például Mária egy mitikus ősanya. Félelem a halottak szellemétől, stb. Megjelenik a szigorú öltözködési protokoll, amely célja a lányok védelme. Néha ezek az iszlám szabályaihoz hasonlítanak. Előkerül a virtus, a harc, amely célja nem az ölés, csak a sebzés. A fiúk a harcosok, a nők az anyák, akik irányítják a család életét. Úgy a lány, mint a fiú már felnőtt ha ivarérett. Egykoron a harcosok tollakkal, szőrmékkel tették magukat félelmetesebbé. Most ezt a pufi kabát, mellény, stb. helyettesíti. És mi a célja? Hogy nagyobbnak, erősebbnek lássanak annál, mint amilyen valójában vagyok. Megjelenik az erőfitogtatás, török, zúzok, de gondosan ügyelve arra, hogy tényleg törjek-zúzzak. Így esik áldozattá megannyi hungarocell.

Az egyén egyedül semmi, ő csak a klánjával együtt ér valamit. A törzs, a klán ezért igen csak fontos. A középkorban az a férfi volt kívánatos, aki elég erélyes. Nem a dalnok kellett, hanem ki eltörte a lány karját. Megismerkedhetünk a közösségi és magán tulajdon élő kettősségével.

A sort hosszasan tudnám még sorolni.

Az élő középkor köztünk van a cigányok/romák személyében.

Felvetődik a kérdés, ők most cigányok vagy romák. Ők önmagukat cigányoknak tartják, és nevetnek a roma megnevezésen. Egy diák fejtette ki a cigány – roma kérdést. Mindegy, hogy cigányt vagy romát mondanak, mert a fontos a hangsúly és az, hogy azt jó vagy negatív értelemben használják.

A cigányok megőrizték a múltat, és egy alternatív, de sikeres utat járnak be. Miért sikeres? Mert míg a magyarság elöregedett, addig a cigányok nagy százaléka mindmáig fiatal. Míg a

magyarság a kihalás szélére jutott, a romákat ez a veszély nem fenyegeti, noha átlagéletkoruk rövidebb, mint a környezetükben élő nem romáké.

Ebbe a középkori, de még is XXI. századi világba kalauzolom el az olvasót.

Ez a tanulmány, a 2021.11.18-án megtartott Aranytíz Előadás írott és kicsit bővített változata.

Jelen tanulmány, saját több mint 4 éven át tartó megfigyeléseimen alapszik.

Roma vagy cigány, tehetjük fel a kérdést? A fentiekből kitűnik, hogy teljesen mindegy, mert nem az elnevezésen van a lényeg. Éppen ezért, ezen dolgozatomban, a két azonos értékű kifejezést, felváltva fogom használni.

A mai Magyarországnak szinte minden 8-10. lakója cigány, vagy részben cigány. De hányan is élnek közöttünk? Erre csak becslés létezik, ami 6-700 000 fő-től (1994-es adat) a szám akár 2 millióig is terjed. A fővárosban a lélekszámuk 100 000 fő köré tehető. Érdekes, hogy 2003-ban, még mindig csak 580 ezer főre becsülték a számutat, miközben évi 10 000 fős lélekszám növekedéssel számolnak. Én a 2 milliós lélekszámot tartom elfogadhatónak, országos szinten. Ezt a lélekszámot, tovább növelik, a Kárpátaljáról menekültként érkezett, magyarul beszélő romák.

A romák társadalma igen stabil és lényegében változatlan. André Barthelamy atya, a romák európai utazó papja, aki roma nyelvkönyvet is írt, az 1970/80-as évek állapotát írta le a „Cigányország útjain" című könyvében, ami magyarul 1992-ben jelent meg. A könyvet és a mai helyzetet látva, az idő lényegében állni látszik.

Az alap népelem Magyarországon az oláh cigány, mivel Románia és a Balkán felől érkeztek. A belső elkülönülésük alapja nyelvi és kulturális okokra vezethető vissza. A romák így azonosítják saját csoportjaikat:

- oláh cigány (beszéli a cigány nyelvet)
- colár (szoknyás, kendős cigány, családon belül is házasodik, akár első fokú unokatestvérek is)
- Gábor cigány, avagy kalapos cigány
- romungró (75-80%, akik magyarul is jól beszélnek)
- beás cigány (románul beszél)
- stb.

A roma családok jó része nem ismeri saját családja eredetét. Így leginkább kulturális alapon határozzák meg saját magukat.

Mivel a fenti csoportok gyakran egy-egy család állapotát jelentik, van, hogy egy-egy nagycsaládban vannak oláh cigányok (pl. a nagyszülők), colárok (pl. az egyik testvér családja) és romungrók (pl. a másik testvér családja). Ez gyakorta okoz belső feszültséget a nagycsaládon belül. Különösen a colárokat nézik le sokan.

Identitásukat, saját kultúrájuk adja. Ennek alapja a nyelv, a zene és a ruházkodás.

Ezt a sajátos identitást igyekezett felszámolni a rendszerváltás környékén erőltetett asszimilációs politika. A cigányság sorsát a csetényi romákon keresztül mutatta be 2003-ban egy tanulmány. „ Azt Ladányi János és Szelényi Iván A csenyétei cigányság társadalomtörténetének vázlata című tanulmányából tudjuk (2003, Kritika), hogy a XIX. században a csenyétei cigányok

élete a szegényebb parasztokéihoz volt hasonlatos. Vagyis a romák a legszegényebb parasztokkal és a szegény zsidókkal együtt a helyi társadalom alsó osztályát adták. Aztán jött a Horthy-korszak, a kirekesztés kezdete, de a cigányság akkor még a társadalom peremén belül élt. A Kádár-korszakban még csökkent is a cigányság társadalmi kirekesztettsége. Az igazi hanyatlást a rendszerváltozás előtti évek hozták el. A tanulmány szerint az 'asszimilációs politika megfosztotta a cigányságot hagyományos kultúrájának számos elemétől, s így még nehezebben tudtak a proletársorba süllyedt cigányok megbirkózni azokkal a nehézségekkel, melyeket a piacgazdaságba való átmenet hozott magával. A szocialista asszimilációs politika, legalábbis a falusi gettókba szoruló cigányság esetében, történelmi zsákutcának bizonyult'." (F. Tóth Benedek: Ezt a földet nem az Isten hagyta magára: https://index.hu/kultur/2022/08/07/teatrom-simon-balazs-fesztival-cigany-makar-csudra-csenyete-templom: 2022.08.07-es letöltés) *Az asszimilációs politika tényleg sokat rontott a cigányság sorsán*.

Az utóbbi 10 évben egyre többen hagyták el a cigány nyelv ismeretét, illetve hagynak fel a hagyományos ruhaviseleti szabályokkal stb. Így a fő identitási elem a zene és a tánc maradt. Ezt viszont a mai média nagyban felerősíti. Mára egyre inkább teret nyer a cigány vagy cigány hátterű zenei kultúra, illetve reality showk. Ez nem is lenne talán baj. A baj, hogy igen gyakran iskolázatlan személyek jutnak így a figyelem középpontjába, jutnak így vagyonhoz, amivel azt sugalljak, hogy minek tanulni, anélkül is lehet boldogulni. Sajnos, rossz példaképek a cigányság számára ezen műveletlen, de meggazdagodó és véleményformáló személyek. Minek tanulni, ha iskolázatlanul is lehet boldogulni, a leggyakrabban elhangzó érve a cigány diákoknak. Ezért, még a XXI. századi Magyarországon is vannak olyanok, akik csak egy általánost végeztek, és nagyon sokan vannak, akik megálltak a 4-7. osztálynál. Ebből adódóan a romák iskolázottsági szintje, nagyon alacsony, tisztelet a kevés kivételnek.

Ma az újszülöttek több mint 50%-a cigány gyermek, ami azt jelenti, hogy a romák a népességen belül, 20-40 éven belül, többségbe kerülhetnek, ha figyelembe vesszük hazánk elöregedett társadalmát, és azt, hogy a nem roma hátterű családokban milyen kevés gyermek születik. Ezért is fontos megismerni a kultúrájukat és ezért is szükséges lenne integrálni őket.

A cigány emberek átlag életkora 40-50 év, A férfiak 40 éves koruk felett, már igen gyakran szenvednek súlyos betegségekben. Ennek sok oka van. Én leginkább genetikai és életmódbeli okokat látok a rövidebb átlagéletkor mögött.

A buszon beszélgetett két cigány nő. Az egyik örömmel újságolta, hogy rokonának igen jó génjei lehetnek, hiszen 38 éves nagyapaként sem látszik még rajta meg az öregség.

A rövidebb életkor egyik oka lehet, főleg a fiúknál – férfiaknál, és sokkal ritkábban a nőknél az állandó felfokozott idegállapot. Ezt gyakran úgy fejezik ki, hogy „ideges vagyok", noha minden nyugodt körülöttük. Bármelyik pillanatban képesek ilyenkor robbanni, gyakran nagyon agresszívan és hangosan.

Bár rövidebb az élettartalmuk, a középkori családforma miatt, sikeresen élik át az évszázadokat. A családfő feladata ugyan is a fajfenntartás, és minden ennek van alárendelve. Ezért a nemileg érett, akár 12 éves lányok, már megjelennek a házassági piacon, de a legveszélyeztetettebb korosztály a 14-18 éves korosztály. Ennek oka, hogy a törvény lehetővé teszi 12. életévtől a beleeggyezéses szexet. Így 14 éves korban, sok lányt vesznek ki az iskolából és adnak „férjhez". Éppen ezért, a roma lányok életében, talán a legfontosabb a 14. születésnap, amire

az egész család nagyon készül, mivel ez a házasodási kor kezdete. Ez egy nagy ünnep a roma lányok életében.

2020-ban, naponta 5 gyermekkorú, avagy 18 év alatti személy szül gyermeket. Ez azt jelenti, hogy éves szinten több mint 1800 gyermek válik anyává. Java részük a kutatásaim szerint, roma, vagy mély szegény hátterű, illetve gyermevédelmi intézményben élő lány.

A családok eltérő életkörülményeiből adódóan, főleg a szegény családok esetében, a lányokat pénzért adják férjhez. A lánygyermek megélhetési forrást jelenthet. Az ország különböző területétől függően, 80-300 ezer forintért lehet feleséget venni. Romániában a cigányok tényleges vásárok keretében kínálják és adják-veszik a lányokat, átszámítva hasonló áron, mint Magyarországon.

A szegény családból kikerülő lány, főleg, ha nincsen apja, vagy gyenge a klánja, védelem fejében csapódik férfiak mellé. Ők ágyról-ágyra járnak, és akár már 13-14 évesen szülnek, vagy túl vannak már ezen életkorukra 1-2 abortuszon.

A gazdag illetve jobb módú családok, viszont vigyáznak a lányokra, mert jó partit csak érintetlen szűzlány remélhet. Ilyenkor a klán, kő keményen vigyázza a lányokat.

A lányok általában csinosan, és szépen öltözködnek. A roma kultúrájú családban fontos a lány szüzessége. Viszont ott, ahol a szülők roma és fehér, tehát vegyes hátterűek, a lányok gyakran öltöznek igen kihívóan, és viselkedésük nagyon kurvásan. Ilyen családban a lány gyakran már nem szüzen megy „férjhez". Az általam ismert lányok, akik 12-14 évesen veszítették el szüzességüket, mind vegyes hátterű szülőktől származott.

A roma fiúk nem káromkodnak, nem káromolják az Istent és nem szidják más anyját. Nekik saját szitokrendszerük van. Például, „a rák vigyen el". Viszont a roma – fehér szülők fiai, alpári mód káromkodnak. A vegyes házasságok gyermekeiből általában mindkét oldal negatív vonásai törnek elő. Ezek a leg veszélyesebb és leg veszélyeztetettebb gyerekek. Se romák, se fehérek. Identitás zavarosak, még akkor is, kinézetre romának tűnnek.

André Barthelamy megjegyzi, hogy a romák nagycsaládokban élnek. Én a nagycsaládot inkább klánnak nevezném.

Miért beszélek klánról? Miért fontos nekik a nagycsalád, vagy a klánrenszer?

Azért, mert a cigány ember egyedül elveszett. Ők csak tömegben, nagycsaládban vagy klánban érzik magukat biztonságban. Láttam, hogy két cigány férfi összeveszett az utcán, majd mindkettő megállt az utca egy-egy oldalán és aktívan elkezdett telefonálni. Hamarosan, mindkét férfi családja – klánja megérkezett. Ők felsorakoztak az utca két oldalán, és farkasszemet nézve, kiabáltak egymásnak. Csak így érezték magukat erősnek. Szerencsére, ekkor elmaradt a verekedés.

Az erődemonstráció a fiúk, férfiak dolga. Ez gyakran kiabálásban nyilvánul meg. De van, hogy törnek-zúznak a környezetükben, de gondosan figyelnek arra, hogy csak olyan tárgyat törjenek szét, ami könnyen törik, nehogy az erődemonstráció során felsüljenek.

A fiúk/férfiak és a lányok/nők vitás ügyeiket leginkább külön-külön intézik. Igen ritka, hogy nők vitájába beavatkozzanak a férfiak, és fordítva. A nő barátja, „ura" sem kel a védelmére, mert ilyen helyzetben nem üt meg nőt. (Persze otthon veri a saját családjának nő tagjait.) Ugyan így, a fiúk verekedéseibe sem szólnak bele a lányok, nem állnak egyik fél oldalára sem. Kivétel a béketeremtés, ha van erre mód. A nők és férfiak, két párhuzamos társadalmat élnek.

A női és férfi szerepek teljesen elkülönülnek. A férfiak a harcosok, míg a nők nevelik a gyerekeket és az ő fő feladatuk a család eltartása.

A csoporttudat fontosságára mutatott rá az egyik diákom. Ezt mondta: "Mivel cigányok vagyunk, amikor csoportosan közlekedünk, mindenki fél tőlünk, még akkor is, ha valójában gyengék és gyávák vagyunk. Furcsa, de gyakran az iskolában is csak akkor meri a gyerek a jó választ leírni, vagy feleletkor elmondani, ha azt a többiek is megerősítik, noha ő tudja a jó választ. És ha csoport mást mond, képesek a jó válaszukat rosszra módosítani. De a létezéshez szükséges a csoport háttere a számukra.

A roma családok, igen gyakran élnek nagycsaládokban, klánban. Ilyenkor több család él egy közös helyen. Tehát, a rokonok egymás közelébe, vagy épp közös lakásba, telekre költöznek. Volt olyan diákom, aki 25 négyzetméteren 15 rokonával lakott együtt.

A nagycsaládi rendszerben él a munkamegosztás. Viszik, hozzák egymás gyerekeit. Gyakori, hogy a kis korkülönbség (12-14 év) a nagymama együtt neveli lányát és unokáját. Volt, hogy a gyermek az iskolában tudta meg, hogy Julika nem a nagytestvére, hanem az édesanyja, hiszen mindkettőjüket ugyan az nevelte. Nem csoda, hiszen nem ritka a 32 éves nagymama, nagypapa. Van, hogy a nagymama legfiatalabb gyereke, fiatalabb mint egyik-másik saját unokája.

Közben közösségi tulajdonviszonyban élnek. Akár a fogkefe és a fésű is képezheti a közösségi tulajdon részét, amit többen is használnak. Ezért probléma gyakran a cigány gyerekek számára a magán tulajdon fogalma. Gyakran, nem lopni akar, bár a magántulajdonon alapuló jogrend szerint lop, noha ő a közösségi tulajdon alapján, csak időlegesen akar kölcsön venni valamit.

A fentiekből következik, hogy egy roma, avagy cigány gyermek, teljesen másképp szocializálódig és teljesen más érték és jogrendben nevelkedik. Ez pedig gyakran vezet kulturális összeütközésekhez.

Több családban előfordul, hogy a frissen bekerülő lány, nem csak az ura (férje) ágyasává válik, hanem az egész klán férfi tagjai igényt tarthatnak rá. Volt ilyen diáklányom, aki ilyen családba került. Az új „feleség" ilyen helyzete addig áll fent, míg nem szül gyermeket. A klán így biztosítja a fennmaradását. A klán, illetve a család fennmaradásának másik biztosítéka, hogy ha a házasságkötés (legyen az roma, vagy hivatalos) után, három éven át nem lesz terhes a feleség, akkor büntetlenül elhagyhatja urát, illetve az ura is elküldheti minden következmény nélkül. A roma családok ugyan is nem támogatják a meddő házasságot. Sok lány viszont így tud elmenekülni olyan párkapcsolatból, amit rákényszerítenek.

Az asztalnál, külön étkeznek a férfiak. Őket a nők és lányok szolgálják ki. Ha a férfiak már jól laktak, a nők csak akkor ülhetnek asztalhoz. Egy fiú attól a kortól férfi, hogy nemzőképessé válik. Így akár már 11 éves fiú gyerek is férfinak számít a családban, és akár ágyasa is lehet. Ez megint a klán erejétől függ. Ettől kezdve lehet nála kés, bicska stb., hiszen ő klánt védő harcosok közé került. A 11 éves életkor körül, a családban férfinak tekintett gyerek, viszont az iskolában identitászavarba kerül, hiszen ott ő gyerekként van kezelve. Ebből igen sok probléma adódik. Például gyakran az iskolai szemtelen megnyilvánulások, erre az ellentmondásos helyzetre vezethetők vissza.

A klán feje általában a nagyapa, vagy a legidősebb fiútestvér. A klán fejének feladata, hogy gondoskodjon a nagycsalád belső működéséről. Ő osztja ki a feladatokat, és dönt a család belső vitáiban. Előfordul, hogy a család elveszíti férfi tagjait, mert mondjuk, csak lányok születtek. Ilyenkor a legidősebb lány veszi át a családfő szerepét. De az ilyen család nagyon kiszolgáltatott

már akár a rokonok felé is. Igen gyakran, az ilyen családok elvesztik státuszukat és a lányok akár a rokonok szexuális zaklatásának is ki vannak téve.

A családfők és „vének" szerepe igen fontos a különböző klánok, vagy családok vitáiban. Ha két családnak vitája van, és az erővel nem rendezhető, vagy nincs értelme az erőfitogtatásnak, akkor keresik a tárgyalásos utat. Ilyenkor a két klán „vének tanácsa" összeül, és keres egy kompromisszumos megoldást. Ekkor általában kiderítik, hogy a két család vagy klán valahol, szegről végről rokon, tehát testvérek. Testvérek között pedig már könnyű rendezni a vitás kérdéseket. Nagyon ritka, hogy cigányok egymás közötti vitájukat a hatóságok elé viszik. Ha tesznek is feljelentést, azt általában vissza is vonják.

Egy példa az életből. Az iskolába bejött egy anyuka és a folyóson megpofozott egy diákot, mondván, hogy az bántalmazta a fiát a testnevelés órán. A következő szünetben megjelent a szülő által megvert gyerek rokonsága, és elverte azt a fiút, akinek korábban az anyja megverte az ő gyereküket. Az iskola hivatalos feljelentést tett mindkét verekedő szülő ellen. Másnap mindkét érintett szülő, értetlenkedve jött be az iskolába, és nem értették, hogy ebből miért lett ügy, hiszen a problémát a két család vénei az este folyamán már elrendezték.

A családhoz visszatérve, igen ritka a jogilag rendezett házasság, vagy élettársi viszony. Nem csoda, hiszen sok esetben a „házasság" a lány 12-14 éves korában köttetik. A két fél családja megegyezik a házasság feltételeiben, esetleg még lakodalmat is tartanak, és ettől kezdve számukra érvényes a házasság. A házasságban a nő nem léphet félre, nem úgy mint a férfi. Ez abból adódik, hogy a roma lányok egyik alapvető tulajdonsága az engedelmesség. A roma lány verve jó, szólhatna akár egy új közmondás. Teljesen természetes, hogy a roma fiúk, a környezetükben lévő lányokat megütik, tépik a hajukat, vagy épp verbálisan alázzák meg őket.

Elsőre ledöbbentem, hogy ezt miért tűrik a lányok. Aztán elmagyarázták, hogy ők azért tűrik, mert az ő társadalmukban ez jelenti azt, hogy egy fiú, felfigyelt rá, tetszik neki. Ez náluk az udvarlási forma.

Furcsa viszont, hogy ha egy nő veri dühből a férfit, a férfi nem, vagy alig üt vissza, mert ilyen esetben nem üthet meg egy nőt. Erre jó példa, ha a férfi félrelép. A nő üthet, de a férfi nem üthet vissza.

Ha a nő félrelép, az kizárja magát a családjából, nem így a férfi.

Mivel jogilag nem rendezettek a házasságok, azok gyakran fel is bomlanak. Általában a nő, a „feleség" kerül ki a családból.

A lányok alárendelt szerepét jelenti, hogy több családban, klánban, korábban szokás volt, hogy az apa veszi el a lánya szüzességét.

Találkoztam olyan esettel, ahol mind a 4 gyereknek, más az apja. Általában, szétválás után, az apánál marad a gyerek. Ha viszont futó kalandból születik a gyerek, akkor az anyánál marad. Az egyedülálló anya akkor nevel gyereket, ha élettársa elhunyt, vagy, ha az apa nem kívánja a gyereket, mert mondjuk, közben van neki egy másik családja. A rendezetlen jogi helyzet miatt, a roma gyerekek java, az édesanyjuk családnevét viszi tovább. Furcsa, de ez egy egyfajta anya jogú társadalmat eredményez. Ez meglátszik abból is, hogy a béketeremtők a nők. Láttam, hogy két fiú verekedett az iskolában. A teremből kijött egy kislány, rájuk üvöltött, hogy fejezzék be, mire a fiúk azonnal kibékültek egymással, noha nem is voltak egymás rokonai.

Viszont a „családban" a „feleség" a férfinak teljesen alá van rendelve. A cigány nőnek nem férje, vagy élettársa van, hanem ura. Ura, aki uralkodok felette. Megverheti szórakozásból,

megalázhatja, stb. A „feleség” feladata, ura teljes kiszolgálása. Az a lány, aki szereti urát, akár még a sarokra is kiáll, hogy pénze legyen az urának.

Talán nem véletlen, hogy a gyerekek iskolázottsága, igen nagyban függ az édesanya vagy a nagymama iskolázottságától. Minél magasabb az anya iskolai végzettsége, vagy kulturális igénye, annál több esélye van annak, hogy a gyerekei elvégzik legalább a 8 általánost, vagy talán még a középiskolát is.

Sajnos a roma társadalomban igen magas az iskolázatlanság aránya. Az általam vezetett iskolában, alig van olyan roma család, ahol az anyának és az apának is megvan legalább a 8 általános. Viszont igen gyakori, hogy egyik szülőnek sincs 8 általánosa. Ez különösen érvényes az Észak-Magyarországról érkezett családokra. Találkoztam olyan iskolaigazolási kérvénnyel, ahol a kérelmező papíron 2008-ben fejezte be az iskolát. A befejezte, igen kétes értelmű, mivel mindössze csak 1 osztályt végzett el 18 éves koráig a leányzó. Roma diákjainknak mindössze 5-6%-a végez középiskolát, alig pár százalék, aki a 8 általános után, legalább OKJ végzettséget szerez. Az OKJ rendszer átalakítása után, a szakmát szerzettek száma még kevesebb lesz. A diplomások között a romák száma igen elenyésző, mindössze csak 0,6%. És ez a szám, a korábbi évtizedekhez képest, 100%-os növekedést jelent.

A roma népesség nagyfokú iskolázatlansága is hozzá járul ahhoz, hogy a mai Magyarországon 25-30% a funkcionális analfabetizmus. (1914-ben az analfabéták száma országosan 14%.) Papíron tud írni és olvasni, de a gyakorlatban nem tud megírni egy kérvényt, szülői igazolást és egyáltalán nem tudja értelmezni, hogy mit olvasott el. Sajnos a funkcionális analfabéták aránya ma magasabb az országban, mint volt az analfabéták aránya 1914-ben!!!!!!

Lényegében azon cigány gyereknek van esélye a tanulásra, ahol az anya taníttatni akarja őket. Különösen úgy érvényes ez, hogy az anya szabja meg, hogy meddig járhat iskolába a lány gyerek, és mikortól kell férjhez mennie, vagy kezdheti meg a nemi életet. Mindkét eset lényegében egyenlő a leánygyermek iskolából való kimaradásával. A családok a fiúk taníttatásával többet foglalkoznak. Esetükben fontosabb, hogy legalább a 8 általános meglegyen. Ez egyfajta státusszimbólum, mivel a 8 általános kell a legális jogosítványhoz. A jogosítvány és az autó pedig státusszimbólum. Ehhez tudni kell, hogy igen sok roma fiút, már 12 évesen a szülők engednek vezetni a forgalomban, vagy épp a gyerek veszi kölcsön a család, vagy mások gépjárművét egy kis kocsikázás céljára. Ez igen balesetveszélyes szokás, de úgy tűnik, hogy szinte minden érintett szemet huny efelett. Ez nem csoda, hiszen a hatóságok, az orvosi hálózat, a gyermekvédelmi rendszer szintén szemet huny a kiskorúan, vagy épp jogilag gyermekkorúan anyává váló lányok esetében is. A gyermek vagy kiskorúak abortusza is elsikkad a rendszerben. A roma társadalom szinte jogrenden kívül esik. Csak akkor lesz jogi eset, ha fehérek érintettek egy-egy ügyben. Ilyenkor jön a kifosztás, lopás, rablás stb. bűncselekmény és jogi eljárás.

Számtalan roma gyereknek van így is rendőrségi ügye akár már 10 éves kortól kezdve. Ez főleg lopás és rablás, kisebb százalékban testi sértés. Nekem is több diákom áll, hatósági pártfogói felügyelet alatt. Ők gyakran nem is értik, hogy miért büntetik őket.

A bűnözés oka, igen gyakran a mélyszegénység. Ha egy 4-6 fős családnak van összesen havi 200 000 Ft nettó havi bevétele, az már jobb módúnak számít. Gyakran, 4-6 fő él 100-150 000 Ft havi bevételből. Ezért lomiznak, illetve gyakran ez motiválja a bűncselekményeket. Gyakori, hogy boltokban takarítanak. Ilyenkor a raktárkészleteket dézsmálják, mivel igen ritkák a leltározások. Általában tudni lehet, hogy melyik rokonság, hol takarít, mert érdekes módon annak a boltnak a termékei jelennek meg a család tagjainál, használati cikként, vagy árucikként. A bűnözés megjelenésére legyen egy általános példa. Egy 16 éves lány, 8 általános befejezése

nélkül szül gyereket, hasonló korú és iskolázottságú párjától. Nincs miből megélniük, ha a család nem támogatja őket. Iskolázatlanul pedig alig van munkalehetőség. Számtalan ilyen esettel lehet találkozni a bíróságokon. De ez már szociológia a javából.

Igen furcsa szociológiailag a kurva státusza. Több féle utcanő létezik. Az igazán kiszolgáltatott és megvetett, akit a futtatója kényszerít erre. Ilyenkor nincsennek valódi érzelmek a strici és a kurva között. Ez puszta kizsákmányolás és emberkereskedelem. Nekik alig van esélyük ebből a sorból kitörni. A bevételét pedig elveszik. Ők a tényleges kurvák a szlengben. Erre a sorsra jutnak gyakran azok a lányok is, akiket például a szüleik eladnak egy – egy uzsorás csoportnak, vagy fiatalon csapódnak egy férfihoz, mondván, az majd eltartja őket. A szegény családoknál még mindig előfordul, hogy a lányokat eladják és lemondanak róluk.

Ha viszont családfenntartóként, például a gyermeknevelés végett űzi ezt az ipart egy nő, akár úgy, hogy férje is van, akkor megbecsült tagja a társadalomnak, és senki sem veti meg. Őket nevezi a szleng „vállalkozóknak, vagy üzletasszonyoknak". Az ilyen utcalánynak van esélye a felemelkedésre, mivel gyakran ezt az életvitelt csak időlegesen végzik. A bevételéből pedig az ilyen nő, részesül.

Szintén elfogadott az alkalmi pénzkereset végetti utcalányság. Ezt a szegényebb, vagy gazdaságilag kiszolgáltatottabbak végzik. Volt olyan 15 éves diáklányom, aki így kereste meg a pénzt a súlyosan beteg édesanyja gyógyszereire. Más a kisebb testvéreit segíti így. Gyakori, hogy családok fiatalabb nő tagjai, akár már 13 éves korúak is, összeállnak és pár férfi védelme alatt, kimennek Svájcba, vagy Németországba pénzt keresni. Az így szerzett keresetből pedig a lányok is részesülnek.

Kérdeztem egy 16 éves lánytól, hogy kiállna-e az út mellé, ha az ura kérné. Válasza megdöbbentett: „Igen, mert így mutatom ki a szeretetem. Azt akarom jó legyen neki, legyen neki pénze".

A cigány családok még mindig nagyon mobilisak. Vándorolnak az ország különböző részein, általában egy falu és egy város között. De gyakran térnek vissza Romániába is. Furcsa, hogy a vándorlás során néha leszakadnak családtagok. Például egy lány családja kiment Kanadában, de őt itt felejtették a rokonságnál. A rokonság befogadta egyfajta házicselédnek. Ő vigyázott a család kicsi gyerekeire. Így viszont a 8 általánost sem tudta befejezni, mert neki feladatai lettek a családban. A sorsa neki is az utcasarokra vezetett végül.

A roma emberek a maguk módján vallásosak. Vallásosságukban viszont keveredik a kereszténység a babonák világával. Nagyon félnek a különböző rontó szellemektől, és a halottaktól. Szűz Mária és a Földanya képe is összekeveredett, de Mária és Jézus képe is keveredik. A jövőt jóslással keresik. Ez kártya, vagy számmisztika, bár az utóbbit kevesen végzik, mivel sokan nem tudnak számolni. Félnek az átoktól és a rontástól, különösen, ha azt egy jósnő mondja ki. Szerintük léteznek a boszorkányok.

Ha azt kérdezzük, egy roma gyerektől, hogy mi leszel, általában azonos válaszok érkeznek:
Lányok:

- anya és nem tanulok tovább
- sminkes
- cukrász
- szakács

- bolti eladó
- rendőr

(Élből, egyik lány sem akar utcalány lenni, noha soknak ez lesz a sorsa.)

Fiúknál:

- nem tanulok tovább
- futtató „strici" = humán erőforrás menedzser
- kábítószer kereskedő
- szakács
- cukrász
- fodrász
- rendőr
- szobafestő
- kőműves

Nagyon ritka, hogy egy fiú például autószerelő akarna lenni, vagy épp számítástechnikával akarna foglalkozni.

Minden szakmánál az első kérdésük, hogy hol van benne a nagy pénz. De mi a nagy pénz? Fentebb már láttuk, hogy a 200 000 Ft már nagy pénz, noha milliókról álmodnak. A megszerzett pénzt viszont szinte azonnal felélik, így nincsen tartalékuk. Épp ezért esnek, főleg Észak-Magyarországon az uzsorások áldozatává.

Mivel igen alacsony iskolázottságúak, és ha van is 8 általánosuk, lényegében funkcionális analfabéták, így igen alul kvalifikált munkákat végeznek. Takarítók, iskola-közintézményi konyhások, mosogatók, WC-sek, segédmunkások.

Állandó jövedelmük igen alacsony, gyakran mindössze 25-40 000 Ft. Ebből pedig gyereket nevelni nem igen lehet. Nem véletlen a 200 000 Ft-os álomhatár. Gyakran a munkáltatók nem jelentik be őket, és gyakorta ki se fizetik őket.

Csak iken kis százalékuk végez szakmunkás feladatokat. Sokan élnek alkalmi, utcai árusításból, mások a lomizáskor összeszedett tárgyak felújításából és értékesítéséből élnek meg. Gyakran a téli tüzelőt a lomizáskor kidobott fa hulladékból gyűjtik össze. Sokan a „fekete" szolgáltatóiparból élnek meg. Ők a szakmát el nem végzett, de roma körökben jó szakembernek számítók. Ilyenek a végzettség nélküli körmösök, szempillások, masszőrök és fodrászok. Ők a roma világban, kiterjedt pacientúrával rendelkeznek, és jól is keresnek. Persze, adót ők sem fizetnek. Hozzájuk csatlakoznak a jósok, illetve a roma körökben „világhírű" alkalmi zenészek.

A roma társadalom a rendszerváltás és az EU csatlakozás legnagyobb vesztese a munkaerőpiac terén. A magyar tulajdonú gyárak, nagyüzemek bezárásával és a szocialista gazdasági rendszer átalakulása által, nagyon sok roma veszítette el a munkahelyét. Olyanok is, akik a múltban igen jól dolgoztak. A kapitalista gazdasági rendszerben, nagyon sokan nem tudtak beilleszkedni. Tovább rontja az esélyeiket a fokozott gépesítés, illetve a munkáltatók humánerőforrás racionálása.

Mivel hazánk gazdaságának nagy része idegen kézbe került, a romákat különösen sújtja az idegennyelvtudás hiánya. Az adórendszer bevezetésének szintén ők a nagy vesztesei, hiszen az addig végzett segédmunkáik, napszámos munkáik, hírtelen adóköteles munkává váltak, miáltal megszokott munkavégzésük átkerült, lényegében önhibájukon kívül, a fekete szektorba. Talán nem véletlen, hogy kialakult a párhuzamos „háziipar" például a szolgáltatóiparban, amire ebben a tanulmányban is utalok. Sok fiú, már 13-14 évesen elkezd dolgozni az apja mellett az építőiparban. Szívesebben dolgoznak, mint tanulnak. Akik rendszeresen dolgoznak az apjuk mellett, azokkal az iskolában is kevesebb fegyelmi probléma van.

Sok roma család piacozik. Ilyenek például a ruhaárusok. Tudom, hogy többen Szabadkán vásárolnak be. Üres, félig üres bőrönd megy ki, és teli jön vissza. Az árkülönbözet a hasznuk, illetve a be nem fizetett jövedelemadó. Sok virágárus a nagybani piac által kínált árrést használja ki, no és persze ők sem fizetnek jövedelemadót. Így van az, hogy a romáknál jóval több pénz halmozódik fel esetenként, mint a nem romáknál, akik megfizetik a jövedelemadót.

Mindmáig él a roma – fehér ellentét. A romák a fehéreket „paraszt"-nak nevezik. Ez nem sértés a részükről, bár annak tűnhet. A fehér azért paraszt, mert övék a föld. A cigányoknak nincsen földjük, így saját bevallásuk szerint, hazájuk sincs. A haza az a hely, ahol enyém a föld. Ezért is vándorolnak, váltanak olyan könnyen lakhelyet. Szerintük az ő hazájuk a nagyvilág és nem egy adott hely. Így ők mindenhol otthon vannak. A fehérek részéről a roma népesség felé megnyilvánuló sztereotípiákról pedig felesleges írnom, mert az köztudott.

Maguk a cigányok próbálják megőrizni az identitásukat, különállásukat. Ezért hangosak, járnak csoportokban, mosdatlanok (-leginkább a fiúk-), stb. Ha így jelennek meg valahol, a fehéreket távol tudják tartani maguktól, mivel azok félnek, illetve elkerülik őket.

A mosdatlanságra visszatérve, egyre több esetben nincsen gond a ruha tisztaságával és tisztálkodással (-főleg a lányoknál-). Viszont furcsa, hogy tiszta ruhában, megmosakodva, parfümözve jön iskolába a lány, miközben mozog a fején a tetű. A tetvesség, még sok esetben nem része a tisztálkodásnak. Nem foglalkoznak vele. Van olyan diákom, ahol a családban 4 éve folyamatosan jelen van a hajtetű.

A fehér – cigány házasság esetén, általában az alul, vagy alacsonyabban iskolázott emberek házasodnak össze. Egy roma számára a fehérrel való házasság, társadalmi felemelkedés, míg fordítva ez már nem mondható el. Vegyesházasságot általában egyik fél családi háttere sem támogatja.

Talán az etnikai elkülönülés jele, hogy ha egy nem roma közelít egy romához egy konfliktus esetén, a roma folyamatosan azt kiabálja, hogy „Hozzám ne érj". Ha egy roma pedagógiai asszisztens ér egy roma diákhoz, az nem baj, de ha egy fehér tanár vagy pedagógiai asszisztens akar hozzáérni a renitens diákhoz, pl. egy verekedés leállítása végett, már a roma diák üvölti: „Hozzám ne érj". A szakirodalomban evvel a jelenséggel nem találkoztam. Lehet, hogy ez tudat alatt az indiai kasztrendszer érinthetetlenjeire, a dalitokra utal vissza. Vagy esetleg középkori maradék és a nem romák érintése, a tetten ért, rajta kapott romát jelenti. Minden esetre a nem romáktól való érintéstől való tartózkodás, egy igen markáns jelenség.

Az öltözködés terén a lányokra vonatkoznak főleg a szabályok. Igen sok esetben a 12. életévét már betöltött lány, idegenek előtt fürdőruhában nem mutatkozhat. Igen gyakran még tornadreszt sem vehet, mert azt is erkölcstelen öltözéknek tartják.

A cigányok között, mivel nagycsaládi illetve klán rendszerben élnek, az ünnepek mindig sok vendék érkezésével történnek. Egy születésnapon az 50-100 vendég átlagos. E téren a gyász külön világ. A gyászidő 2 hét. Ilyenkor a család együtt van. Nincs munkavégzés, nincs iskolába járás stb. A zenehallgatás tilos.

A roma családok étrendje balkáni étrend: Sok hús, mert hús nélkül nincsen étkezés.
A hús és gyümölcs együtt számukra ehetetlen. A cigánygyerek gyakran az eltérő étkezési kultúra miatt nem eszi meg a menza kaját. Nincsen közös étkezés a családban, csak a családi

ünnepeknél. A diákok az iskolába uzsonna, néha ebéd nélkül étkeznek. Pénzükből a következőket veszik: csipsz, M'c Donalds kaja, energia ital, kóla, cigaretta.

A gyerekjátékok igen sokat mondók. Első helyen áll a kábítószerezés eljátszása. A tanterem összes krétáját porrá zúzzák. Második helyen van a rendőrségi letartóztatás eljátszása, míg harmadik helyen a bírósági tárgyalás imitálása. Ha pedig nem játszanak egymással, akkor az internetes játékok vezetnek. Itt folyik a háborús gyilkolás. A többi játék a póker és a pénznyerős játékok.

A bűnözés minden életkorban előfordul. Legfőbb motivációja ennek az alacsony jövedelmi háttér, illetve a szabálykövetést nem ismerő életmód. Szerencsére többen is felismerik, általában szabadulás után, hogy a jogkövető magatartás kifizetődő. Az ilyenek családja már igyekszik magát távoltartani a bűnözéstől. Szerencsére több olyan diákom is volt, akinek a szülei felismerték, hogy korábbi életmódjuk helytelen volt. Tehát, van kiút számukra a bűnözés világából, de ez az út a mélyszegénység miatt nehéz. Itt meg kell állni egy kicsit. Ugyan is nagyon sok roma ember ad vagyonokat a külsőségekre. Ilyen a gyerek arany gyűrűje, vagy a 300 ezer forintos arany nyaklánc, vagy a szintén több százezer forintos aranyóra. Ez utóbbit használni sem tudják, mert nem ismerik a számlapos – mutatós órát. Igen, ezeket megveszik és hordják, miközben a napi élelmezés gond. Számukra a külsőségek rejtik el a meglévő valós szegénységet. Illetve, az arany gyűjtése visszautalhat a korábbi vándor életvitelre. Hiszen az arany kis helyen elfér, és könnyen vihetik magukkal. Számukra ez egyfajta „bank", a külsőségek mellett.

A külsőségek közé tartoznak a márkás ruhák, cipók, táskák, stb. A márkás gyakran idézőjelben van, mert mindenki tudja, hogy hamisítványt visel, de rajta van a márkajel, így avval már menőznek. De ugyan így van, mikor szakadt ruhában vannak, mert a boltban kivágták belőle a lopásjelző csipogót. Mindegy, hogy lyukas a ruha és látszik, hogy lopott, a lényeg, hogy van rajta márkajelzés.

A romák számára az idő relatív. Reggel 8-kor kezdődik az iskola, de sok gyerek 8.30-9 között be sem ér az iskolába. Nem tudnak felébredni, meg minek beérni, ha később is bemehetek. Ha szülőkkel beszélünk meg időpontot, gyakran a harmadik egyeztetés a sikeres, vagy a nap stimmel mikor megérkeznek, csak reggel 8 helyett délután 2-re jönnek. Ők bejöttek a megbeszélt napon. De számos más helyzetben is kitűnik, hogy nem igazán kezelik helyén az időt.

Ahogy ezen tanulmány elején írtam, a romák, egy párhuzamos világban élnek. Ezen világ része a nemek közötti lét szabályozása, a családfenntartás és a végtelenül egyszerű életforma, amelynek egyik alap köve a zene, és a tánc, miáltal szinte mindig vidámak és harsányak. A vidám lelkület pedig alapja egy társadalom folyamatos megújulásának és fennmaradásának.

III.

Miképp hat a nyelvi állapot az összetett gondolkodásmódra

A Zürichi Magyar Történelmi Egyesület egyik vitanapján merült fel a nyelv és kultúra közötti szoros kapcsolat. Ez elgondolkodtatott azon, hogy ha egy nyelv egyszerű szerkezetű, kevés szókinccsel működik, akkor ez hatással lehet egyéb kombinatív gondolkodási feladatok ellátására is. André Barthelemy; Cigányország útjain című könyvében foglalkozik avval, hogy a romák nyelve mennyre egyszerű szerkezetű, és mennyire szegényes a szókincsük. [669]

Közel öt évet töltöttem egy olyan budapesti általános iskolában, ahol a diákok nagy többsége roma származású. Esetükben igen szembetűnő, hogy még nyolcadik osztályban is szinte funkcionális analfabéták, épp úgy, mint igen gyakran a szüleik is azok. Ezek a diákok szinte képtelenek megtanulni rendesen olvasni, és helyesen írni. Fogalmazni írásban, a nagy többség alig tud. Írni, tőmondatokban írnak. Persze akadnak kivételek, de nagyon kevesen. Ugyan így, nagy számban képtelenek a matematikai műveletek megértésére is.

Mi állhat ennek a hátterében?

Megfigyeléseim szerint, ma a romák világa jelentős nyelvi átalakuláson megy keresztül. Ezt már Zsigmond István roma értelmiségi is felvetette.[670] Gyermekkoromban még szinte mindennapos volt, hogy az utcán a romák, cigány nyelven beszéltek. Ma ez már igen ritka, különösen a városokban. A dédszülők, a ma 50-60 éves romák, még beszélik a nyelvet, gyermekeik, a ma 30-50 éves korosztály romlott formában, de még használja otthon. A mai 20-30 éves korosztály már nem beszéli, de még nagyából érti. De a fiatalok, főleg városi környezetben, már nem beszélik és alig-alig értik a cigány nyelvet. Ők, csak egy-két mondatot, szót használnak. Ezek jellemzően köszönés, hogylét felöli érdeklődés, illetve a „tolvajnyelv" szókincse köré csoportosul. Tehát, elveszítik eredeti nyelvüket, viszont nem veszik át a környező nép, esetünkben a magyar nyelvet. Értem ez alatt, hogy az eredeti cigány/roma nyelv mondatszerkezetét és szókincsét helyettesítik be magyar szavakkal. Így a magyar nyelvi állapotuk, igen egyszerű és szegényes. A mai fiatalok roma voltukat, a nyelvben nem őrzik, de megőrzik annak szerkezeti állapotát. Ez által, nem kényszerülnek bonyolultabb nyelvi szerkezetek megtanulására.

Egy nyelvszakos kolléganőm jegyezte meg, aki 42 évet tanított roma környezetben, hogy szerinte azért nem tudnak még magyarul sem, nem hogy idegen nyelven fogalmazni a roma diákok, mert igazából se a roma (itt most külön nyelvjárást nem emelek ki), sem pedig a magyar nyelvet nem beszélik jól. Ők egy szókincsben és nyelvtanban is kevert nyelvet használnak.

Szó és fogalomkincsük nagyon kicsi, ami jórészt az olvasás hiányának, illetve az ingerszegény környezetnek köszönhető. Jó példa a szó és fogalmak keverésére a diákok középiskolai

[669] André Barthelemy: Cigányország útjain; Lámpás Kiadó, Abaliget, 1992, ISBN 963 7593 07 1, 7-191
[670] Zsigmond István: A cigány nyelv helyzete egy nemzetiségi középiskolában végzett nyelvhasználati kérdőíves felmérés tükrében: Szellem és tudomány : a Miskolci Egyetem Szociológiai Intézetének folyóirata, 2012. (3. évf.) 2-3. sz. 53-67. old.

beiskolázása. Gyakran, még a lányok sem tudják, hogy mit csinál egy szakács és mit egy cukrász. Ők a két fogalmat gyakran egyként kezelik, mivel a konyhához köthető. De ugyan így nem értik, mi az hogy turisztika. Szerintük ez a kifejezés az utaskísérőt jelenti, ami náluk egyfajta prostituáltnak felel meg. A sort még hosszasan lehetne sorolni.

A problémát tovább fokozza, hogy a roma/cigány nyelv nem írott nyelv. Ez azt jelenti, hogy nincsennek önálló írásjegyeik, miáltal a hangok nincsennek írott formákhoz kötve. Mivel nem írott, hanem szóbeliségen alapuló nyelvről van szó, nem alakulhattak ki írott nyelvi szabályok sem. Éppen ezért, nagyon sok roma diák, de felnőtt sem képes megtanulni a magyar helyesírás alapjait sem. Értve itt például a nagybetű használatát, a központozást, vagy épp a betűk feletti ékezetek használatát. Mivel eredetileg nincsen hang – betű megfeleltetés a nyelvükben, az olvasás során is gyakran tévesztik a betűket, illetve azok hangértékét. A mássalhangzó – magánhangzó fogalma pedig igen gyakran, teljes érthetetlenséget jelent a számukra.

Mivel, egy olyan társadalomról beszélünk, ahol a betűnek, így az írás és olvasásnak alig van értéke a mindennapokban, nem is nagyon foglalkoznak avval, hogy ezt megtanulják készség szintjén. Ők az iskolában az írott szöveget másolják, kvázi rajzolnak, de gyakran nem értik azt. Olvasni nehezen olvasnak, mert próbálják memóriából előhívni az adott hang, képi, avagy írott megfelelőjét. Ez a küzdelem viszont oda vezet, hogy míg a hangjeggyel küzd, addig nincsen ideje a szó, vagy mondat értelmének felfogására. Ez írásban is világosan kitűnik. Mikor a tábláról másolnak szöveget, nem képesek közben a tanár magyarázatára figyelni. Nem automatikus számukra a hang és betű azonossága, miáltal nem tudják a figyelmüket megosztani a forma és a jelentés között.

Itt kell felhívnom a figyelmet a kézírás fontosságára. A kézírás egy igen bonyolult rendszer, hiszen hangértéket kell kötni egy leírt formához. Ezen formákat, megfelelő irányban haladva, kötni kell egymással, miközben fejben kell tartani, hogy mit is írok le. A kézírás már önmaga egy bonyolult logikai folyamat, ami egyéb logikai készségeket is fejleszthet. Éppen ezért tartom botrányosnak, hogy egyes országokban (pl. Finnország, Kanada, Svájc, USA) az általános iskolákból törölni akarják a kézírást, mondván, már mindenre elég a számítógép használat. Sajnos, ilyen kézírás ellenes hangok Magyarországon is vannak, mondván, kézírás nélkül, hamarabb van sikerélménye a diáknak. „….a nem-írás a gondolkozás módját meg fogja változtatni. Ha kézzel írok egy szöveget, akkor a leírtak javíthatatlansága kényszerít a gondolataim rendezésére és messzemenő előre-megfontolására, tehát hozzászoktat a pontosságra, szabatosságra és a leírnivalóim részletes átgondolására. Ez még az írógéppel való írásnál is így volt, mert az utólagos javítási lehetőségek ott is erősen korlátozottak voltak. Ha a számítógépen írom a szövegeimet, akkor ott a leírtak teljes átírására, a mondatok átalakítására, "csiszolására" megvan a lehetőség, ami fölöslegessé teszi a szöveg pontos előtervezését."[671] A kézírás egy kultúrkörhöz való tartozást is jelent, Novák Gábor szerint.[672]

Kiderült például, hogy a gyerekek sokkal gyorsabban tanulnak meg olvasni, ha párhuzamosan kézzel írni is megtanítják őket, és jóval hatékonyabban őrzik meg a megtanult információkat is. A folyóírás elsajátítása és gyakorlása során ugyanis egy különleges agyi áramkör aktiválódik, magyarázza Stanislas Dehaene francia pszichológus. A kézzel írott szó felismerése a

[671] Gyimóthy Gábor: Vélemény a kézírás megszüntetéséről: Acta Historica Hungarica Turiciensia, 2015. (30. évf.) 2. sz. 270. old.
[672] Novák Gábor: A kézírás egy kultúrkörhöz tartozás jelképe: Könyv és nevelés, 2011. (13. évf.) 3. sz. 38-40. old.

jelek szerint egészen másképp stimulálja az agyat, mint a gépelt írás olvasása. Karin James, az Indianai Egyetem kutatója rámutat arra, hogy a a rejtély nyitja abban rejlik, hogy ha kézzel írunk, magunknak kell megterveznünk, milyen vonásokkal másoljuk le a formát. Ehhez pedig alaposabban kell tanulmányoznunk magát a mintát is, hogy aztán saját, egyedi vonásainkból sikerüljön felépítenünk azt. Előre „gyártott" betűk használata esetén viszont, ahogy gépelés során történik, elég néhány kulcsfontosságú tulajdonság megjegyzése, így nincs szükség olyan nagy figyelemre. A vizsgálatok kimutatták, hogy a betűk tényleges reprodukálása, vagyis az ehhez szükséges motoros idegpályák aktiválása hozza magával az írás elsajátításával kapcsolatba hozott egyéb tanulási előnyöket, például az olvasás gyorsabb elsajátítását, továbbá, hogy a folyóírás és a gépelés során egészen más agyműködési mintázat figyelhető meg, amelyek eltérő végeredményeket is produkálnak. A jobb kézírással rendelkezők körében írás közben nagyobb aktivitás mutatkozik az agy rövid távú emlékezetért felelős területén, illetve az olvasás és az írás sajátos agyi hálózataiban is. Szintén érdekes, hogy eltérő agyi mintázatokat figyeltek meg akkor is, ha az alanyok folyóírással írtak, vagy ha kézzel ugyan, de nyomtatott betűkkel vetették papírra soraikat. A kutatásokból ugyanakkor világos, hogy a folyóírás elsajátítása nem egyszerűen a betűk adott módon való leírásának képességét jelenti, hanem egy sajátos agyi tevékenységet, amelyhez gondolkodási, tanulási folyamatok és módok is kapcsolódnak.[673]

A romák világa mindmáig megmaradt az egyszerű szerkezetű cigány nyelv világában, és a szóbeliségben. Ugyan, fokozatosan elveszítik ősi nyelvüket, de gondolkodásmódjuk nem képes átállni egy bonyolultabb nyelvi szerkezetre, és arra, hogy a hang meg is jeleníthető.

Tehát, képtelenek egy bonyolultabb rendszerben gondolkodni. Pedig a hang megjelenítése, annak értelmes egésszé való összeállása, például az olvasás során, igen fontos agyai folyamatokat indít be. Ezen folyamatok képezik Csépe Valéria pszichológus kutatási területét, aki az olvasást az idegtudomány felől közelíti meg. „Szerinte fontos leszögezni, hogy az olvasást kiszolgáló agyi rendszer nem az evolúció terméke, és hogy az olvasás csupán néhány évtizede hozzáférhető a tömegek számára – a formális oktatás rendszerén keresztül. Ez evolúciós léptékben borzasztóan kevés idő." „Idegtudományi adatok, bizonyítják, hogy az olvasás a beszélt nyelv sokezer év alatt kialakult agyi hálózatára telepszik rá Az olvasás tanulása során két feldolgozó kör alakul ki: a szavak jelentését a látott szóforma alapján azonnal felismerő „elülső kör", illetve az ismeretlen szavak kiolvasásához és megértéséhez szükséges elemzést végző „hátulsó kör". Itt azonban még nincs vége, ezek mellett ugyanis legalább harminc agyi régió összehangolt működése jellemez egy magabiztosan olvasó felnőttet. Csépe Valéria ugyanakkor hangsúlyozza, hogy ez még nem azonos a szövegértéssel, amelyet „tapasztalataink együttese, emlékezeti működésünk, a világról való és tárgyi tudásunk határoz meg, amely egyben visszahat az agy fejlődésére is"".[674]

A romák jelenlegi nyelvi állapota, egyfajta identitásválságot is tükröz.

A szülők iskolázottsága, a diákok otthoni kulturális környezete, nagyban befolyásolja a nyelvi készségeket. Lásd párhuzamként a tájnyelveket. Ugyan így, az otthonról hozottak, nagyban befolyásolják a tanuláshoz való viszonyt is. Ezt jól szemlélteti Andor Mihály tanulmánya.[675] Illetve az otthon hallott nyelvi állapot, az embert, egy életre meghatározhatja. Az otthoni nyelvi

[673] A kézírás és az agy: https://ipon.hu/magazin/cikk/a-keziras-es-az-agy (2022.06.13-i letöltés)
[674] Kránicz Dorottya: Ha végleg elfelejtünk olvasni, egymást sem fogjuk már megérteni; https://hvg.hu/kultura/20220609_olvasasi_szokasok_digitalis_szoveg_konyv_tablet (2022.06.09-i letöltés)
[675] Andor Mihály: Diplomás szülők gyermekei; Educatio, 2002. (11. évf.) 2. sz. 191-210. old.

fejlődésre kiváló tanulmány olvasható a Hungarológiai Közleményekben.[676] Ha valaki például folyamatosan úgy tanulja a nyelvet, hogy az mindig egyszerűsít és mindig csak a minimumot közli, nem fog bonyolultan és választékosan beszélni. Például a „Hol van" kérdésre gyakran jön a következő válasz; „Ott a", vagy „Ott van". Kimarad a bővített forma, pl; Ott van az ajtó mellett". Vagy egy másik nyelvi fordulat: „Speciálba küldöm neked", avagy Szeretettel küldöm neked. Máshol ilyeneket lehet hallani: „Menny haza magadnak", avagy menj a fenébe. Hiányoznak komplett fogalmak, mint a településformák. Ők leginkább két településformát ismernek: város, vagy Budapest és a vidék. Van, akit még rávezetni sem lehet arra, hogy mondjuk Tikos egy falu. Nekik a városon (Budapesten) kívüli világ, általában vidék. Ugyan így nem értik, hogy Pesterzsébet, Budapest része. Nem értik, hogy egy nagyobb település milyen közigazgatási és egyéb egységre oszlik.

Freaud, Erikson és Piaget hangsúlyozzák, hogy a fejlődésnek elkülönülő és minőségileg különböző szakaszai vannak. A környezeti tényezők gyorsíthatják és lassíthatják a fejlődést, de a szakaszok sorrendje nem változhat. Ezért fontos az öröklés szerepe. Fontos az érés folyamatában, mert biztosítja azokat az alkati sajátosságokat, adottságokat, amelyek a pszichikus fejlődéshez szükségesek. Az érés biológiai program alapján történik, lehet szomatikus (testi növekedés, a serdül kori nemi érés) pszichikus (az egyes lelki funkciók kibontakozása, pl. az emlékezés, a gondolkodás magasabb szintre emelése).[677] Márpedig a tanulás és a nyelv terén, nagy jelentősége van az emlékezésnek. Nem véletlen, hogy a magasabb iskolázottságú személyek esetében, ahol az agy dolgoztatva van, a kognitív képességek is jobbak, pláne, ha ez több generáció óta tart, így az iskolázottsági szint is magasabb lesz általában. Ezek után úgy tűnik, hogy nem csak a környezeti hatások, hanem az öröklés is befolyásolja egy csoport vagy család nyelvi, illetve gondolkodási képességét. Mielőtt valaki félreérti, ez nem fajelmélet, mivel a fenti öröklési forma, minden embercsoportnál azonos. Viszont bizonyos csoportoknál nagyobb számban jelentkezik negatív hatással. Mivel pedig a nyelv az elsődleges gondolkodási forma megnyilvánulása, annak bonyolultsága, összetettsége fogja meghatározni a többi gondolkodási folyamat bonyolultságát is.

Ehhez jönnek még a környezeti hatások. Több kutatás bebizonyította, hogy ha a gyermek fiatalon nem tanul meg megfelelően beszélni akkor ezt a hátrányát nem, vagy alig tudja behozni. A roma diákok igen gyakran, alacsony nyelvi képességű környezetben élnek 6-8 éves korukig. Több gyerek úgy érkezik az általános iskolába, hogy még a magyar hangzókészlet minden elemét sem ismeri. Egyszerűen nem használ hangokat, betűket. Mire iskolába kerül, a nyelvi érés és logika terén, pont a környezeti hatásból adódóan, már vészesen lemaradt.

A környezeti hatások, igen gyakran nem tudják ellensúlyozni az örökölt tulajdonságokat. Ismeretségi körömben, több diplomás család fogadott örökbe igen fiatal roma gyerekeket. Ennek ellenére, közülük többen még az általános iskolát sem végezték el. Többen végeztek középiskolát, de a felsőoktatásban az ő jelenlétük is elhanyagolható, kivéve a zenei területet. De a zenei érzékenyég is adódhat egyfajta örökletességből.

[676] Sugárné Kádár Júlia A beszédfejlődés és a pszichikus érés néhány összefüggése a szómondatok és a grammatizáció időszakában: Hungarológiai Közlemények; 1982. (14. évf.) 53. sz. 537-552.
[677] Személyiségfejlődés alapjai: https://www.fajltube.com/filozofia/pszichologia/A-szemelyisegfejlodes-alapjai92577.php

Ezek fényében nem meglepő, hogy a diplomások világában, a roma hátterűek aránya nem éri el az 1%-ot. A képet tovább árnyalja, hogy a diplomás romák jó része pedig vegyesházasságból származik. Tehát a gyermek fiatalon két külön kultúra világába nő fel. Olyan, mintha a szülei két külön nyelven beszélnének.

A negatív örökletességre, ellenpéldaként, ismerek olyan családot, ahol az apai felmenők 1792-től mind diplomások. A család szinte minden férfi tagja diplomás lett, de sok lány is lediplomázott. Az egészségesen születettek közül, pedig mindnek van értettségije. Jelenleg a 8. generáció jár már egyetemre ebben a családban.

Ha pedig ezeket figyelembe vesszük, akkor már érthetővé válik a roma diákok tanulási nehézségének oka. Természetesen, ez nem jelenti azt, hogy rosszul működik az agyuk, viszont sok esetben rosszabbak a kognitív képességeik. Én úgy látom, hogy a nyelvi egyszerűségük miatt, nem olyan fejlett a logikai képességük, mint azoké, akik nyelvi állapota összetettebb. Természetesen mindez fejleszthető.

Különösen akkor, ha figyelembe vesszük azt a megfigyelést, hogy a bonyolult, de érthető rajzokat készítő roma diákok, nyelvi és tanulási képességei is sokkal jobbak, mint az egyszerű rajzokat készítőké. A rajz egy összetett gondolkodási forma, ami rámutat arra, hogy képes-e bonyolultabb logikai összefüggésekre az agy, vagy csak egyszerűbb összefüggések felismerésére képes. Ugyan ide sorolandó a zenei képesség is. Nem véletlen, hogy a muzsikus romák, szinte teljesen más „kasztot" alkotnak, mint a nem muzsikusok. Igaz, ezen különállásukon és kiváltságukon, most hatalmasat ront a média, mivel teret ad a kulturálatlan és nívótlan, iskolázatlan elemeknek, akik degeszre keresik magukat, miközben nem hozzák magukkal azt a kultúrát, ami elvárható volt a muzsikus romáktól. Ők például, nem Mága Zoltánok. Számomra megtiszteltetés volt, hogy lányom, Mága Zoltánnal együtt hegedült egy újévi zenés produkcióban. Tehát, ha egy ember rá van kényszerítve bonyolultabb logikai folyamatok felismerésére, és azt rendszeresen használja is, lásd rajz és zene, képességei egyéb téren is javulnak.

Mivel a roma nyelv nagyon egyszerű szerkezetű, és lényegében ezt a szerkezetet használja a legtöbb roma ma is, csak a szavakat magyar szavakra cseréli, az agy nincsen rákényszerítve a bonyolultabb folyamatok felismerésére. Példa néhány egyszerű mondatra: „Mi zu?" Lásd: Mi van veled, hogy vagy. Vagy „Minden oké?" Lásd: Minden rendben van? Meg van szomorodva. Avagy, szomorú, mert egyedül van. Van zsebkendője? Lásd: Kérek egy papírzsebkendőt. Sokáig, aminek a teljes jelentése: Legyetek sokáig boldogok. Szoszi van ami körülbelül ezt jelenti: „Mi van?", „Mi van veled?", de van aki „Szeretés van"-ként használja.

Megjegyzendő, hogy egyre több roma hátterű egyszerű nyelvi kifejezés, illetve mondatszerkezet kerül át a magyar nyelvbe, különösen a fiatalok körében. Ez köszönhető annak, hogy egyre magasabb lesz a romák aránya a fiatalok között, illetve a médiában szereplő romák egyre nagyobb száma miatt. Ezeket a roma kifejezéseket először az alacsonyabb kultúrájú magyar családok veszik át, és általuk kerül be lassan a magyar nyelvű köztudatba.

Az egyszerű nyelvszerkezetből adódó, elvont, illetve összetett logikai gondolkodás hiánya, egyértelműen megmutatkozik a matematika tanulás terén, ahol összetett gondolkodásra kény-

szerül az ember. Alig akad olyan roma diák, aki jól és biztosan tudja a szorzótáblát és a bennfoglalást alkalmazni. Sokaknak probléma az írásbeli szorzás és osztás, de még az írásbeli kivonás és összeadás is. Érdekes, hogy fejben néha jobbak e két utóbbi terén, mint írásban. Ugyan így probléma a tízes átlépés, mivel ez is egy logikai folyamat megértését teszi szükségessé. Így, már nem is lepődtem, meg, hogy a 15 éves, 8. osztályos diák, nem tudta leírni számmal azt, hogy 110 000. Egyszerűen eltévedt a nullák rengetegében. Ezeket a megfigyeléseket, számos szakértői vélemény is alátámasztja.

Idegennyelv tanulás esetében nehezen megy a szótanulás, és még az egyszerű nyelvtani szerkezetek megtanulása is gond. Nem véletlenül, hiszen még a magyar nyelvet sem beszélik annak széles nyelvi perspektívájában. Náluk, idegennyelv terén a pavlovi reflexek működnek. Ez az internetes játékok terén nyilvánul meg. A játékban tudja alkalmazni az idegen szavakat, de ugyan azokat más helyzetben már nem tudják alkalmazni.

Sajnos a nyelvi készségeken, nagyon sokat ront a facebook és társain megjelenő nyelvi igénytelenség, ami tovább rontja, leginkább az alacsony műveltségűek nyelvi készségeit. [678] Találkoztam például ilyen bejegyzéssel: „Te is Tesó". Ez azt jelentette, hogy gratulálok, hogy van barátnőd. Tehát, még az amúgy is egyszerű nyelvet, még inkább egyszerűsítik. És ez átszivárog a hétköznapi, élő beszédbe is. Igaz, a sláger a TikTok, mert a facebook is már túl sok betűt használ, míg máshol elég csak magukat mutogatni.

A facebook és TikTok világa még a szlenget is keveri. A bekövet, vagy ki követ annyit tesz, hogy figyelemmel követ valakit egy adott felületen, vagy épp töröli a követést. De ezt a romák tudják „turbózni", pl. így: „Ki ne kövess már? Avagy: Töröld már a követésem.

Röviden összefoglalva a fentieket, egy adott személy, vagy csoport nyelvi állapota, nyelvének összetettsége, gazdagsága és bonyolultsága, nagyban befolyásolja az agy gondolkodási folyamatait és a kognitív képességeket. Ha a nyelvi állapot nem kényszeríti az agyat egy összetettebb folyamat megértésére, akkor az agy, más területen sem fogja könnyen megoldani az összetettebb logikai folyamatokat. Tehát, a nyelvi állapot, nagyon nagy részben befolyásolja az adott személy logikai képességeit. Ezért van az, hogy az egyszerűbb nyelvi állapotot használó diákok, hátrányos helyzetbe kerülnek az oktatás terén. A jelenlegi oktatási rendszer pedig, ezt a helyzetet nem tudja kezelni, mivel annak alapját az összetett gondolkodásra késztető magyar nyelv adja.

Oktatás terén figyelembe véve az ország demográfiai és etnikai képének gyors változását, az általános iskolák terén, kétféle intézményt kellene párhuzamosan működtetni. Az egyik intézmény lenne az, amelyik a mostani oktatási forma szerint működik.

A másikban alacsonyabb és más jellegű követelményszínt szerint tanulnának a diákok. Ez az iskolai forma nem lenne gyógypedagógiai, kisegítő iskolának tekinthető. Egyszerűen, csak más lenne a tananyaga. A magasabb szintű általános iskolából lehetne menni gimnáziumba és

[678] Gyermekek és tabletek: Veszélyben lehet a gyerekek nyelvi fejlődése: Inotéka: 2018. (8. évf.) 3. sz. 42. old.

értettségit adó szakiskolába, míg az alsóbb szintű iskola folytatása lenne a szakképzés. Természetesen, az alsóbb szintű iskolából, jó eredmény mellett, különbözetivel át lehetne menni a felsőbb szintű iskolába. Ha pedig valaki az alsóbb képzést nyújtó általánost végzi el, az egy kilencedik évvel és állami különbözeti vizsgával, szintén mehetne gimnáziumba. Tehát, a tehetséges tanulók előtt, az alsóbb képzési szintről is megmarad a lehetőség és az út az érettségi és a diploma felé. A két szintre azért lenne szükség, mert ma hazánk rosszabbul áll az analfabetizmus terén, mint állt 1914-ben. Az alacsonyabb követelményeket támasztó iskola, sikerélményt adhatna azon diákoknak, akik ma képtelenek helytállni az oktatási rendszerben. A kétszintű oktatás pedig biztosíthatná a tehetséggondozást is, illetve hozzájárulhatna a funkcionális analfabéták arányának csökkentéséhez.

Ma lényegében burkoltan, de működik romák esetében ez a kétszintű általános iskola. Ma a lusta, tanulni nem akaró, rendbontó diáknak a szülők a szakértői bizottságnál szereznek egy F70-es, enyhén fogyatékos kódot, és a diák máris mehet a Benedekbe, az Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézménybe. Ezt a hamis, kvázi csaló megoldást válthatná fel legálisan a kétszintű általános iskolai oktatás.

A romák felzárkóztatásának másik lehetősége lehet, a minden magyar politikai irányzat által már időről időre felvetett hetes iskolahálózat bővítése.

A fentieket röviden összefoglalva, látni kell, hogy a roma diákok rosszabb tanulmányi eredménye mögött a roma nyelv egyszerű szerkezete, annak szóbeliségének előtérbe helyezése az írás – olvasás ellenében állhat. És ezen a helyzeten inkább ront, mint javít a sok számítógép és okostelefon használat, mivel ezek nem segítik elő az alapvető képességek fejlődését. Nem véletlen, hogy a roma társadalom igen nagy hányada funkcionálisan analfabéta. Ezért is volna szükség számukra speciális tanmenetre és oktatási formára.

Utószó helyett

Négy és fél év után, módomban állt a roma iskolában tapasztaltakat egy hasonló budapesti külvárosi környezetben sikerült vizsgálnom egy nem roma kontroll csoport segítségével. A két vizsgált iskola egymással szomszédos külvárosi kerületben van. A kontrollcsoport annyiban is megfelelt a célnak, mivel nem volt teljesen homogén, mert ide is járnak roma diákok, és így az integrációt és annak eredményességét is meg tudtam figyelni. Egyben az „Út a szegregációhoz” tanulmányrészben felvetett tanulással kapcsolatos kérdőívek ellenőrzését is el tudtam végezni gyakorlati megfigyelés által.
Az iskolában élesen elkülönül egymástól a roma és nem roma diákok viselkedése, tanuláshoz való hozzáállásuk, ami egyértelműen a szülői, gondviselői háttérnek tudható be. Meglepően tapasztaltam, hogy míg a roma többségű iskolába bekerülő nem roma diák mennyire asszimilálódik az erőszakosabb, tanulásban kevésbé jeleskedő roma diáktársaihoz, tehát fordított aszszimiláció történik, addig a nem roma többségű iskolába bekerülő roma diákok alig próbálnak megfelelni az iskola, illetve osztálytársaik elvárásának. A roma diákok tanulmányi eredménye nagyon gyenge aminek két oka van. Az egyik a nagyfokú hiányzások száma, a másik, hogy elutasítják a felajánlott tanulási segítséget. Igen problémás a hiányzások igazolása is. Sajnos, a családi pótlék megvonás nem visszatartó erő, mivel ha pár hónapig újra jár a diák az iskolába, akkor a korábban visszatartott pénzhez is hozzájutnak.

Megfigyelhető, hogy a 14-16 éves roma diákok életterüket már nem az iskolában képzelik el, számukra az iskola erőszakos lekötöttségnek tűnik. Így például rendre elszöknek a napköziből, ahol lenne aki segítené őket a tanulásban.
Az integráció, vagy inkább az integrálódni akarás hiányát mutatja, hogy az integrált környezetben sem végzi el minden roma diák még a 8 általánost sem, és tanulmányaikat itt is 5-6 osztály elvégzésével fejezik be, épp úgy, ahogyan sokan teszik ezt szinte tiszta roma diákállományú iskolában is.
A kontroll iskolában talán az integráció eredménye a roma fiú diákoknál az erőszak visszaszorulása. Bár csibészségük, tanuláselkerülés náluk is jelen van. Ellenben a roma lányok hangos rendbontása itt sem szűnik meg. A roma fiúk erőszakos szexuális viselkedése, durva „udvarlása" nem jelentkezik. Tehát a roma fiúknál kulturális viselkedésbeli javulás látható. Nem így a roma lányoknál, akik már 12-14 éves korukban provokálják szexuálisan környezetüket, fehér diákok környezetében is. A roma lányoknál az integrációnak szinte semmi hatása a kontroll iskolában. Ez számomra meglepő volt, mert pont a lányoktól vártam a jobb beilleszkedés képességét, mivel ők azok, akik rendre átkerülnek élettársuk családjába, ahol sok mindenhez kell alkalmazkodniuk. Úgy tűnik, hogy az iskolában, rájuk erősebben hat a családi, származási háttér, mint az iskolai példaadás és integráció. Ez azért fontos, mert a roma családok viselkedésmódját, tanuláshoz és környezetükhöz való viszonyát, nem a férfiak, hanem a nők határozzák meg.
A lányok provokatív viselkedése, a szexuális érettségükkel áll összefüggésben.
A roma lányok már 10 éves kortól arra törekednek, hogy legyen uruk (párjuk). Ők 12-14 éves kortól már gyakran élnek szexuális életet –abortusz és gyermekszülés is előfordul -, míg a fehér kortársaik ekkor még gyakran a fiúk közeledését is visszautasítja. Ennek oka a háttér kulturáltság, illetve az oktatáshoz, tanuláshoz való viszony. A fehér lányok ideje így ki van töltve kulturális és oktatási élményekkel, míg a roma lányoknál ez hiányzik. Őket mindenütt a fajfenntartás veszi körül, ami gyakran szüleik aluliskolázottságának az eredménye, mivel nincsen igény elvont, kulturális vagy épp szellemi kikapcsolódásra. Gyakran nehéz a szövegértésük, olvasnak, de funkcionális analfabéták. Így nem marad hátra számukra más, mint a természetes ösztönvilág.
Míg a kortárs 10-16 éves lányok esetében az ölelés a szeretet természetes megjelenési formája, úgy a hason korú roma lányoknál az ölelés a szexualitással párosul leginkább. Egy roma lány nem ölel meg csak úgy egy fiút, nem így a fehér lányok. Ennek legfőbb oka a társadalmi különbségekben keresendő. Például abban, hogy egy roma gyermek 13-14 éves kortól saját világában már felnőttnek számít, tehát kvázi szabadon élheti világát, míg a fehér lányok 18-20 éves korukig gyakorlatilag a családon belül gyermeknek számítanak, tehát életüket a szülők szabályozzák. Természetesen a fehér lányok között is akadnak kivételek ez alól a szabály alól, de nem a kivételek a leggyakoribb esetek.
A kontroll csoportban megfigyelhető, hogy a roma lányokkal ellentétben, a nem roma lányok alig sminkelik magukat. Nincsennek műszempillák, hatalmas festett műkörmök, hajdúsítás, szemfestés és arcfestés, és más a hajviseletük is. Egy 12-14 éves roma lány kinézetre elmegy akár 18-20 évesnek is. A kinézetre az öltözködés is ráerősít. Magassarkú cipő, haspóló, tapadós bőrnadrág stb. A roma lányok így 12-20 év között gyakran kortalanok a külső szemlélő előtt. Saját példámból tudom ezt. Iskolai beiratkozáskor egy lánytól kérdeztem, hogy 7. vagy 8. osztályba jön az iskolába, mire közölte, hogy ő mér 20 éves és a fiát hozta első osztályba. Tehát igen gyakori, hogy egy akár 12-14 éves roma lány már felnőttként érez, viselkedik és öltözködik, és otthon is így kezelik. Őket már nehéz gyermekként kezelni, különösen akkor, ha „felnőttségület" a testi adottságaik is felerősítik. Esetükben nehéz meghatározni, hogy mi a pedofília, hiszen mini felnőttekről van szó, akik ráadásul már gyakran szexuális életet is élnek. Tehát

a roma közegben igen esetlegesen lehet csak értelmezni a törvényi szabályozások ide vágó pontjait.
A médiában nagy port vert fel, hogy egy 33 éves anya, 10 éves fiának a születésnapjára szexet vett egy 15 éves prostituálttól. Az eset szinte mindennapos a roma világban –én is hallottam ilyenről-, és nem is lett volna belőle ügy, ha nem veszik fel az aktust mobil telefonnal és nem kezdik el terjeszteni. Hol a felnőtt kor és a nemi érettség határa a roma világban? Illik e rájuk a nem romákra megalkotott jogi szabályozás?[679]
Tehát, míg egy roma fiatal akár 12-14 évesen már felnőtt igen sok téren, addig a kontrollcsoport nem roma hátterű és nem roma környezetben élő diákjai esetén kimondható, hogy ők még a szó jó értelmében, gyerekek, akik a világot még gyermek szemmel nézik. Ennek legfőbb oka az otthoni környezetben keresendő, mint ahogy erre már korábban utaltam.
A kontroll iskolában megfigyelhető, míg a roma fiúknak státusszimbólum a hajviselet, a „belőtt", gyakran zselézett hajviselet, amit akár kétnaponta megcsináltatnak, addig ugyan ez a nem roma fiúknál nem tapasztalható. A nem roma hátterű fiúk számára nem fontos a hajviselet. Számukra ez nem státusszimbólum. A roma fiúk számára a hajuk épp annyira fontos, mint a márkás cuccok, mert így leplezik valós vagyoni állapotukat.
Mivel a roma szülők legtöbbje aluliskolázott, ez visszatükröződik a roma diákok tanuláshoz való hozzáállásában is, még integrált környezetben is. Sokkal rosszabbul teljesítenek fehér társaiknál, illetve részükről nagyfokú érdektelenség tapasztalható. Tehát a szülői háttér fokozottan kihat a gyermekek tanulmányi eredményeire.
A családi háttérből adódnak a tanulási célok is. A roma diákok tanulási céljaik, ha van ilyen, leginkább a háztartás körül forog, szakács, cukrász, pincér, fodrász, körmös stb. A fehér diákok többsége több szakma közül válogat, illetve az általam vizsgált iskola diákjai közül kiemelkedő számban célozzák meg az érettségi vizsgát. A roma diákok esetében az érettségit alig célozza meg valaki.
A nem roma hátterű diákok életcélja a munkavégzés után járó fizetésből való megélhetés. Ez a roma diákok esetében csak esetleges megoldás. Ők inkább az üzletelést tűzik ki célul maguk elé. Ez már megjelenik részükről az általános iskolában is. A roma diákok hozzák be az iskolába a bizniszt, a tiltott termékek forgalmazását. Sajnos ehhez találnak maguknak partnert a fehér diákok között is. De míg a fehér diákok az iskola figyelmeztetésére tevékenységükkel felhagynak, ugyan ez a roma diákokról nem mondható el. Ugyan így, a dohányzást is a roma diákok hozták be az iskolába, bár ezt sikerült erőteljes ráhatással az iskolán kívülre szorítani. De tevékenységükkel veszélyeztetik a nem roma diáktársaikat, akiket rászoktathatnak a dohányzásra.
Az iskolán belüli bűnözés, például a lopás nem a roma diákokhoz köthető, hanem a családotthonban (gyermekotthon) nevelkedő diákokhoz. Ezen gyermekotthonok és családotthonok megérnének egy külön tanulmányt, mivel az ottani gyermekek nagyon ki vannak szolgáltatva az idősebb társaiknak, illetve felügyelő nevelőiknek. Az általam kontrollcsoportként vizsgált iskolába járó nevelőotthonos diákok kiszolgáltatottsága nagyon magas fokú, ezért egyre többször vannak szökésben. Ismerve „otthoni" helyzetüket, meg tudom érteni, hogy miért vannak szökésben inkább a 12-13 éves diáklányok. Viszont így fokozottan veszélyeztetett helyzetben vannak, amit képtelen a gyermekvédelmi rendszer megoldani. Ők a szökés alatt már egyre többször a testükből tartják el magukat. Az így szerzett tapasztalataikat pedig megosztják diáktársaikkal, akik evvel nem nagyon tudnak mit kezdeni, mert más szocializációs társadalmi közegben élnek. Így szüleik gyakran élnek panasszal az iskola fel, mondván, hogy mit tanul ott a gyermekük. De erről nem az iskola tehet, hanem a gyermekvédelmi rendszer.

[679] Szexet kapott a születésnapjára egy tízéves kisfiú az anyjától: https://civishir.hu/bun/2022/10/szexet-kapott-a-szuletesnapjara-egy-tizeves-kisfiu-az-anyjatol

Megfigyelhető a mobil telefonhoz való viszony különbözősége is. Mivel a roma diák a klán tagja, tehát állandó készenlétben kell lennie –gyerekvigyázás, bunyó- vagy épp az üzletelés végett, náluk elképzelhetetlen, hogy ne legyen bekapcsolt mobil. Továbbá a kommunikáció mellett, a legfőbb szórakozási forma is a mobil, hiszen azon megy a zene és a közösségi médiák. A fehér kontrollcsoport esetében nincsen szükség napközben mobilra, mivel egymás között élő társas kapcsolat van- beszélgetnek egymással, míg roma közegben gyakori, hogy egymás mellett ülnek, de telefonon kommunikálnak- vagy szórakozásukat társas játék, illetve olvasás, iskolában ne adj isten a tanulás teszi. Közben pedig tudják, hogy otthon nyugalom veszi körül őket, és ha valami probléma van, akkor a szülő az iskolát hívja. Ennek megint a családon belül elfoglalt szerepük áll a hátterében, avagy gyerek, vagy mini felnőtt.
Mivel a romák jó része alkalmi munkából él, vagy minimálbért kap, számukra fontos a „gazdagság" megjelenítése az aranyláncokban és márkás vagy épp hamisított „márkás" termékek képében. Nekik státusszimbólumok ezek. A nem roma diákok esetében, ahol általában a szülők állandó bérből tartják el gyermekeiket, tehát számukra a munkavégzés adja a viszonylag biztos megélhetési hátteret és státuszt, gyermekeik esetében közel sincs akkora jelentősége a márkás termékeknek. A romák esetében a márkás cuccok olyanok, mint a japán szamuráj szájában a fogpiszkáló. A fogpiszkáló a jólakottság jele, és mivel a szamuráj a társadalmi hierarchia felső köreibe tartozik, ő nem mutathatja kifelé azt, hogy éhezik. Tehát a szájában folyton ott a fogpiszkáló.
Jelentős eltérés van a fehér többségű és a roma többségű iskolába járó diákok étkezési szokásaiban. A roma környezetű iskolába élen jártak a csipszek és az energiaitalok, és alig evett valaki az étkezdében ebéded, továbbá a reggeli szendvicsek sem fogytak. Ugyan így nem volt keletje a gyümölcsöknek és a nyers zöldségeknek –répa, retek, hagyma, paprika – sem. A fehér környezetű iskolában alig tűnik fel a csipsz –helyét otthon elkészített szendvicsek veszik át -, energiaital elvétve fordul elő, míg a felkínált szendvicsek rendre elfogynak. Kirívó példa a vajas kenyér, amit üresen –nincsen benne felvágott- a roma diákok eldobnak, míg a nem roma diákok megeszik simán vajjal a kenyeret. Az étkezdében a befizetett, vagy a kedvezményezetten étkező diákok mindent elfogyasztanak. A kontroll iskolában a befizetett roma diákok is megeszik a meleg ebédet, ami pozitív elmozdulásnak tekinthető.
A szülők iskolázottsági különbsége és életvitele nagyban meglátszik a roma hátterű és nem roma hátterű diákok szerepjátékaiban. A roma diákok szerepjátékai a bűnözés köré csoportosulnak – rendőrségi letartóztatás, kihallgatás, bírósági tárgyalás-, míg nem roma társaik szerepjátékai olvasmány illetve filmbéli élményeik hősei (westernhősök, varázslók, mitikus lények stb.) A roma diákok játékai gyakorta igen erőszakosak, ellentétben nem roma kortársaik játékaival. Nagy eltérés, hogy a nem roma hátterű gyerekek, fiúk – lányok együtt játszanak (labdajáték, fogócska stb.), míg a roma fiúk, alig játszanak együtt csapatjátékot a lányokkal. Ennek oka, hogy a roma családokban teljesen elkülönül a férfiak és a nők világa, ami az iskolában is megjelenik.
Az iskolában egy külön színfolt az arab – roma együttélésből származó diák. Esetében a vagyonos arab apa, és a csóró cigány anya keveréke nagyon rosszul keveredik. Hasonló hátteret a roma környezetű iskolában is tapasztaltam. Mindkét esetben a pénzzel támogatott roma identitás nagyon rossz hatással volt környezetére, egyaránt ide véve a roma és a nem roma diáktársakat. Ez egy külön társadalmi veszélyforrás, amit a migrációs hullám csak felerősíthet. Azért fokozott veszélyforrás, mert két, egymáshoz közeli kultúrkör egyesül, ami kölcsönösen felerősíti azon viselkedésformákat, amik eltérőek a keresztény Európa alapértékeitől. És ha ez még pénzzel is meg van támogatva, az különösen veszélyes, mert az ilyen hátterű diák azt hiszi, hogy bármit megtehet. A szegény roma diákok esetében sok mindentől visszatartó erő a szegénység, így ez konstelláció a roma közösségekre is veszélyes lehet.

A roma többségű iskola és a kontrollcsoport esetében, ahol integráltan megpróbálnak romákat is tanítani, azt kell látnom, hogy az integrált oktatásnak alig van eredménye. Lényegében az integráció az otthoni társadalmi háttér miatt megbukott.
Az integráció kérdése hazánkban többszáz éves problémakör.

A romák története Magyarországon a XV. században kezdődött. Együttélésüket az ország többi lakójával a XVII. századtól kezdve próbálják meg szabályozni. Mária Terézia óta próbálja a magyar társadalom erőteljes jogi úton beilleszteni őket az ország társadalmába és a nemzetgazdaságba. Érdemes végezetül tehát megnézni a magyar királynő intézkedéseit és azt összevetni a jelenlegi helyzettel. A XVIII. századi állapotokat Soós István munkájának felhasználásával mutatom be.[680] Az állandó lakhely nélküli és a török hadsereg mellett végzett foglalkozásoktól megfosztott, nomadizáló, karavánokba verődött cigánycsoportok, különösen Moldva és Havasalföld, valamint a Balkán felől, egyre nagyobb számban szivárogtak be az országba. Ők fokozatosan szembekerültek a belső rend helyreállítására törekvő államhatalommal. Az államhatalom megpróbálta „normalizálni" az országban vándorló roma csoportokat. A XVIII. század elejéig az állam arra törekedett, hogy a cigányságot távol tartsa a lakott területektől. Ilyen törvényt adott például ki I. Lipót császár 1701-ben, de már 1703-ban a falvak népességére bízta, hogy befogadja őket. Ez után viszont megváltoztak a célok, és ettől kezdve a letelepítésük és a termelésbe való bevonásuk volt a cél, így megpróbálva növelni az adózó állampolgárok lélekszámát. III. Károly 1724-ben kiadott pátense a **kóborló és rablásokat elkövető cigányok** ellen lett kiadva. Az uralkodó utasította a hatóságokat, hogy a kóborló kumpániákat tartsák távol a lakott területektől. Kötelezi a hatóságokat arra, hogy a le nem telepedett cigányokat írják össze, az összeírás ellen erőszakkal ellenszegülőket pedig büntetlenül kivégezhetik. Továbbá a rendelet kimondta, hogy a 16 évesnél idősebb gyermeket ki lehet végeztetni, ha főbenjáró bűnt követett el. A súlyos kihágást elkövető nőket a hóhér bélyegezze meg R betűvel („rea" = bűnös) és ha visszaesőként ismét büntettet követnek el, akkor ők is kivégeztethetők. A kóborló cigányok 16 éven felüli gyermekeit össze kell fogdosni, és azokat más vármegyébe kell áttelepíteni. **Cigány nem viselhet fegyvert**. A rendelet kimondja, hogy azok, akik letelepednek, kapjanak munkájuk fejében mérsékelt bért, továbbá őket a földesurak birtokaikon letelepíthetik. A rendelet célja, hogy a cigányok a nomadizáló életmódjukat, cseréljék fel a letelepedett életmóddal. Az 1724. évi rendelet nem érte el a célját, mivel a romák nem hagytak fel vándorló, nomadizáló életmódjukkal, miközben egyre többen telepedtek be Magyarországba a Partiumból, illetve Erdélyből. A Magyar Királyi Udvari Kancellári utasítására a Magyar Királyi Helytartótanács 1743-ban a közigazgatási hatóságokat ismét arra utasítja, hogy a vándorló cigányokat tartsák távol a településektől. Az 1758-1770-es évek királyi pátensei a cigányság életének és kultúrájának teljes megváltoztatását tűzték ki célul az integráció jegyében. *Cél a letelepítés, az állandó munkához való szoktatás, iskoláztatás és a keresztény vallásosság bevezetése*. Ezek elérése által a cigánykérdést felszámolhatónak vélték. Elsőnek azok letelepítését szorgalmazták, akik nem éltek bűnöző életmódot és nem is tartottak ilyenekkel kapcsolatot. További cél a polgári erkölcsökkel való megismertetésük. Az integrálás legfőbb eszköze ekkor a letelepítés és a munkára való szoktatás. A *cigányokat eltiltják a kóborlástól és a lókereskedelemtől*. 1761-ben a rendelet *eltörölni kívánta a cigány népnevet*, de ugyan így megtiltották a cigányok saját népnév elnevezéseinek a használatát is, úgy mint például a „pogányok", „egyiptomiak", „fáraó népe" stb. elnevezéseket. Ez a XX. században ismét előkerült, és így vált a cigány romává. Mária Terézia őket „újparasztnak vagy újmagyarnak" nevezte. 1763-ban előírták, hogy *ruházatukban is al-*

[680] Soós István: Mária Terézia és a cigányság; szerk. Gerő András és Nagy Beatrix: Mária Terézia a magyarok királynője (1740-1780), Habsburg Történeti Intézet – Közép- és Kelet-Európai Történelmi és Társadalom Kutatásért Közalapítvány, Budapest, 2018, 199-218. oldal.

kalmazkodjanak az őket körülvevő népekhez. A királynő 1767-ben a kóborló cigányokat **közmunka** végzésére kötelezte. Egyben *eltörölte a cigányvajdaságokat és a romákat az állami jognak rendelte alá*. A cigánygyerekeket a társadalomba való beilleszkedés végett, eltiltotta, hogy mezítelenül járjanak. 1767-től kezdve törekedtek a *cigány népesség összeírására*, de nem igazán sikerült ezt a feladatot pontosan végrehajtani. Az összeírás feldolgozására csak 1779-ben került sor. Mária Terézia a romák integrálásának fő elemét az oktatásban látta. Ezért azt szorgalmazta, hogy a *cigányok gyermekeit emeljék ki saját családjukból* és nevelésüket bízzák a magyar földművesekre, illetve a céhek tagjaira. A rendelkezések 1773-ig nem igen érték el a céljukat, ezért azokat szigorúbb formában ismét kiadták, avval súlyosbítva a helyzetet, hogy *betiltották a cigány nyelv használatát*. A gyermekeket a családoktól már egészen kicsi korban elszakították és nevelő családokhoz adták őket. Ezen családokat az állam fizette. 1774-ben pontosították az elviendő gyerekek életkorát 3-12 életévben, de kikötötték, hogy a 12 évesnél idősebb gyereket szolgálatra vagy mesterségre kell kényszeríteni. *Lovat továbbra sem tarthattak,* kivéve ha azt földművelésre használták. 1775-től kezdve törvényileg szabták meg, hogy csak az a cigány férfi *köthet hivatalosan házasságot*, aki jobbágyként és, vagy szolgálóként dolgozik, esetleg mesterséget űz és hitelesen bizonyítani tudja, hogy ebből tartja el magát. *Koldulni csak saját lakhelyükön koldulhatnak*. A rendelet elrendelte, hogy *cigány cigánynál zsellérként nem lakhat*. A királynő rendeletei nem érték el céljukat, ezért II. József rendeletekben próbálta integrálásukat megoldani. II. József halála után azonban a letelepedett cigányok nagy része is visszatért nomadizáló életformájukhoz.
Most pedig nézzük meg a kiemelt részek segítségével, hogy mit változott azóta a helyet. Változott e valami egyaránt?

- Cél a letelepítés, az állandó munkához való szoktatás.

A roma népesség letelepítése csak részben sikerült. Költözködésük, lakhelyváltoztatásuk mindmáig igen gyakori, még akár országok között is. Állandó munkával pedig igen kevesen rendelkeznek. Leginkább alkalmi munkából tartják fent magukat. Igen gyakori köztük a szakképzetlen személy.

- Cigány cigánynál zsellérként nem lakhat.

Mindmáig megszokott dolog, hogy egy lakásba, igen sokan jelentkeznek be, illetve költöznek be. Általános, hogy ahol megjelenik egy roma család, ott nemsokára a rokonság is feltűnik. Gyakori, hogy a munkanélküli, gyermekét nevelő roma nő, rokontól rokonig vándorol és a rokonok által tartatja el magát.

- Iskoláztatás és a keresztény vallásosság bevezetése.

Mind a mai napig igen alacsony a roma emberek iskolázottsága. Ma sem ritka, hogy felnőtt korukban is csak 4-6 osztályuk van. Vallási téren még mindig élnek a babonák, a varázslatok. Leginkább a kisegyházak tudják maguknak megnyerni őket.

- Cigányokat eltiltják a kóborlástól és a lókereskedelemtől.

Mint fentebb írtam, mindmáig igen nagy a lakhelyváltoztatási hajlandóságuk. A lókereskedelmet az autókereskedelem váltotta fel.

- Eltörölni kívánta a cigány népnevet.

Mindmáig megőrizték cigány és egyéb népneveiket. A mostani átkeresztelésük roma-ra sem vált be. A roma elnevezést magukra nem használják, az elnevezésnek leginkább csak politikai téren van ma jelentősége.

- Ruházatukban is alkalmazkodjanak.

Sok roma népcsoport megőrizte sajátos ruhaviseletét, kalapviseletét, illetve színvilágát. Az aszszimiláció e téren sem volt sikeres.

- Közmunka végzésére kötelezve.

A helyzet ma sem változott, az állam a munkanélküli romákat most is közmunka végzésére kötelezi.

- Eltörölte a cigányvajdaságokat és a romákat az állami jognak rendelte alá.

Ma továbbra is él a saját belső jogszolgáltatásuk. Egymás közötti vitáikat igyekeznek az állami szervek és törvények megkerülésével elrendezni, noha a vajdák szerepe ténylegesen visszaszorult.

- Cigány népesség összeírására.

Ma sem lehet tudni, hogy hány cigány él az országban.

- Cigányok gyermekeit emeljék ki saját családjukból.

A mindmáig meglévő kulturális különbségek, illetve iskolázottsági szint következtében, a roma gyermekek családból való kiemelése most is napirenden lévő kérdés. Az világosan látszik, hogy a roma gyermekek saját közegükben, általában tanulás terén hátrányos helyzetből indulnak. Viszont, a családtól elszakítva, olyan gátak épülhetnek ki bennük a tanulás és az asszimiláció ellen, ami meggátolhatja továbbtanulásukat.

- Betiltották a cigány nyelv használatát.

Az anyanyelv betiltása mindmáig az egyik leghatékonyabb eszköze az asszimilálásnak. A romák viszont minden tiltás ellenére eddig megőrizték nyelvüket. Viszont a XXI. században az anyanyelvük megőrzése komoly veszélybe került pont a kötelező iskoláztatás miatt.

- Lovat továbbra sem tarthattak.

Ma nem a ló, avagy az autó tartása a probléma, hanem a jogosítvány nélküli vezetés. A jogosítvány alap feltétele a 8 általános megléte. Ezért sok roma nem kaphat jogosítványt, és a szegényebbek azt még a feketepiacon sem tudják beszerezni, hogy legalább a látszat meglegyen.

- Köthet hivatalosan házasságot.

Talán Mária Terézia rendelkezésének mindmáig ható következménye az, hogy igen sokan nem kötnek hivatalosan házasságot mind a mai napig. Az akkori tiltás hatása a tudat alattijukban működhet tovább, noha most nem kell igazolniuk azt, hogy miből élnek. Továbbá, egyfajta szabadságérzetet ad, hogy nincsennek az állami joghoz kötve a magánéletükben.

- Koldulni csak saját lakhelyükön koldulhatnak.

A koldulás és a hozzá tartozó prostitúció napjaink állandó problémája.

- Kóborló és rablásokat elkövető cigányok.

Ma a roma és nem roma társadalom együttélésének legnagyobb gátja a romák közötti igen gyakori bűnelkövetés. Ezt megtapasztaltam diákjaim rokonsági körében, de a bíróságon is ahol társadalmi munkában dolgozom.

- Cigány nem viselhet fegyvert.

Mind a mai napig hatalmas probléma a romák „fegyverviselése”, avagy a késhasználata.

Ha megnézzük Mária Terézia korát, és azt összehasonlítjuk napjaink világával, kitűnik, hogy a roma nem roma társadalom együttélésében, az ott felmerülő problémákban az eltelt több mint 240 év során, lényegi változás nem történt. A roma integráció megrekedt, mivel azt csak az egyik fél, a nem roma társadalom érzi magáénak.

SZEKERES István (Budakalász):

A 'magyar' népnév és három „ismeretlen eredetű" szavunk etimológiája

Bevezetés

— A 'magyar' népnév etimológiája az elmúlt három évtizedben többször foglalkoztatott. Első tanulmányom „A 'magyar' népnév történeti összehasonlító vizsgálata" címmel, 1992-ben írtam. A második tanulmányom címe: „A magyar népnév történeti etimológiája".

A 2019. és 2021. évi tanulmányaimban már kitértem a TESZ által két, majd három „ismeretlen eredetű" szavunk etimológiájára is, amelyek *a kínai* '**MA**' (ló) szógyökeikkel példázzák egymást.

— '**Magyar**' népnevünk, *nyelvünk*, *történelmünk* olyan „örökzöldje", ahol a fantázia különösen nagy teret nyert. (L.: „Mag népe"; stb.)

De, több feltételezést olvashatunk, a TESZ 2. kötete 817. oldalán, népnevünk szófejtésében is. A **félkövér** kiemelések tőlem:

„Összetett szó. — Előtagja az önálló használatban **ki nem mutatható** *magy-* **valószínűleg** ősi örökség az ugor korból;" — Továbbá:

„Az ugor alapalak ***mańćɜ lehetett**. A szó az ugor korban a későbbi magyarságnak, a voguloknak és az osztjákoknak a möś-frátriához tartozó részét **jelölhette**. — Az összetétel eredetibb vegyes hangrendű formájában megőrzött *er*, *eri* utótag azonos azzal a finnugor örökségben ránk maradt, önálló használatban **ki nem mutatható** 'férfi' jelentésű szóval, amely a férj-nek az utótagja, s feltehetően benne lappang az ember-ben is (a rokon nyelvi megfelelőket 1. férj a.). — Az összetétel kialakulásának ideje az ősmagyar kor **legelejére tehető**. A *dzs > gy változás kora közelebbről **nem határozható meg**. A származásnak megfelelő vegyes hangrendű formából, amelynek változatai még a 16. században is éltek, kétirányú hangrendi kiegyenlítődéssel, megyer és magyar változat alakult. Törzsnévként a palatális változat, a vezető törzs után megjelölt nép neveként viszont végül is a veláris változat állandósult. Az *i* végű középkori adatok többféleképpen magyarázhatók: lehet közöttük többes számú latinosított forma, melléknévképzős származék, de némelyikükben **talán** az a szóvégi hang lappang, amely a férj szó végén s **esetleg** a némber egyes régi adataiban is megtalálható. A magyarán *–n* ragja előtt birtokos személyrag, a magyaráz *á*-jában lativusrag van. — Személynévből való származtatása, a mag főnév származékaként és más szavak összetételeként való magyarázata, valamint az utótag török szóval való egybevetése téves."

A TESZ szócikke írója az alábbi általam kiemelt 10 feltételezéssel vezeti le a '*magyar*' szó eredetét:

1. : „ki nem mutatható"; **2.** : „valószínűleg"; **3.** : „mańćɜ lehetett"; **4.** : „jelölhette"; **5.** : „ki nem mutatható"; **6.** : „feltehetően"; **7.** : „legelejére tehető"; **8.** : „nem határozható meg"; **9.** : „talán"; **10.** : „esetleg".

Ezért sem tudom elfogadni *magyar* népnevünk *magy-* előtagja levezetését az ugor alapalak ****mańćɜ* szóból! — mert nem a ****mańćɜ* szóból származik! Az utótag *–er > ar* levezetésével egyetértek.

Kutatásaim a kínai 'ma' alapszó alábbi adatcsoportjain alapulnak:

1.0 A kínai '**ma**', népnevünk előtagjának alapszava
1.1 A Német Gyula által kigyűjtött nép és településnévi adataink
1.2 A keleten maradt magyarság emlékei
1.3 **Ma**, **Mada** személyneveink és elhasonult változataik
1.4 **Ma**, **Mada** helységneveink és elhasonult változataik
1.5 Három „ismeretlen eredetű" '**ma**' -tövű szavunk etimológiája

1.0 A kínai 'ma', népnevünk előtagjának alapszava

Németh Gyula a **Madžar (**Madzsar**) tavat** és a **Madžar (**Madzsar**)** folyót földrajzi névként a *felső Abakán vidékén,* a kizil tatárok földjén találta meg. S így *madžar* népnevünknek *földrajzi névként* a legkeletebben adatolt előfordulása. Amelynek **madž** előtag, a kínai '**ma**' (ló) **č** (cs) ellátottságot jelölő képzőnkkel, s a **č > dž** (cs > dzs) affrikáta hangváltozásával jött létre.

A '**ma**' már *kikopott nyelvünkből*, mert csak *népnevünk előtagjaként*, három „*ismeretlen eredetű*" szavunkban, *személyneveinkben*, és a belőlük képzett *helységneveinkben* van jelen.

Akkor került (kerülhetett) ázsiai hun (xiongnu) néprészünk nyelvébe, amikor háborúzva, vagy a békésebb időszakokban is, *összekapcsolódott régmúltunk története* az ó-kínai népességgel. A köznépi érintkezésekben is:

„A heqin egyezmények keretében a kínaiak Wudi császár uralkodásának kezdetén fizették a legtöbbet a xiongnu-knak.

A xiongnu-k jóindulatának elnyerését szolgálhatta a határpiacok (*guanshi*) megnyitása. Ezeken a határ közeli piacokon a xiongnu-k elcserélhették pásztorkodással, vadászattal szerzett javaikat a kínaiak földműves termékeire. A határpiacokat Wendi császár (Kr. e. 180─157) idejében nyitották meg, s több forrás utal arra, hogy rengeteg xiongnu látogatta őket." (Csornai K. 2007. 20.)

Így, Őseleink — a kínai piacokon alkudozva, — *megismerhették* a lovak '**ma**', vagy a *még korábbi hangtörténetű nevét* is! Amely '*ma*' szónak, a kínai nyelv legújabb hangtörténeti kutatása alapján, — 2000 évvel korábban — még ***mra** hangalakja volt. (Dr. Bartos Huba szíves közlése.)

De, ebben az ó-kínai ***mra** szóalakban, *xiongnu* eleinknél aligha lehetett használatos, mert nyelvünk *jövevényszavakban sosem tűrte* a szókezdő mássalhangzó torlódásokat. A nazális '*m*'-hez kapcsolódó '*r*' pergőhang képzésének helye és módja teljesen eltér egymástól, ezért az ó-kínai ***mra** szóalakból az '*r*' pergőhang kiesett. S így a kínai szó korabeli hangalakjától függetlenül, Őseleink már '**ma**'-nak ejtették.

Cáfolhatatlan bizonysága, hogy '*Magyar*' népnevünknek a '*ma*' alapszó az előtagja, miként alapszava, az „ismeretlen eredetű" *mén*, *makacs*, *makrancos* szavaknak is.

A '**ma**' (ló) szó arra is enged következtetni, hogy a földművelő életmódban élő *őskínai nép* őseleinket — *lovon ülő*, *lovas népnek* ismerte meg. S így, a *sok lóval ellátottság* — **determinánsa lett** *népnevünknek* is.

„A *-cs* képző legtöbb esetben valamivel való ellátottságot jelöl: *Munkács*, *Hangács*, *Bikács* 'Bikás hely', *Kövecs* 'köves hely', *Fajdacs* 'fajdban gazdag hely', de külön kell kezelni azokat az eseteket, amikor a *–cs* foglalkozásnevet alkot vagy kicsinyítőképzőként van jelen." (Faragó Imre: FÖLDRAJZI NEVEK, Bp. 2014, 116.)

„A *-csa/-cse* kicsinyítő képzőbokor előzménye még az ősmagyar korban alakult ősi kicsinyítő funkciójú denominális elemekből." Amely „A ma is használatos tócsa, vércse, szárcsa származékokban már teljesen elhomályosult." (T. Somogyi Magda: KICSINYÍTŐ-BECÉZŐ KÉPZŐINK TÖRTÉNETÉRŐL 296)

— A **Madžar** (Madzsar) tavat és a **Madžar** (Madzsar) folyót földrajzi névként, a Felső Abakán vidékén, a kizil tatárok földjén találta meg kigyűjtéséhez **Németh Gyula**. Amely *madž* előtag népnevünkben, — a **ma+č**, ellátottságot jelölő képző, s a **č > dž** (cs > dzs) affrikáta változással jött létre. S így **földrajzi névként** *népnevünknek* a Németh Gyula által legkeletebben megtalált előfordulása. S itt meg kell jegyeznem: — Időtálló *földrajzi neveket,* **elhurcolt rabszolgákról** nem szoktak elnevezni!

Így jöttek létre egykor a: **ma+č > mač > madž**, — és a **ma+d > mad'** (magy), és elhasonult *mad* **> mat**, stb. — előtagjai népnevünknek. Amelyek később, a Kárpát-medencében is (!) megjelentek. **L**. pl.: a **Mach** (Macs) család és helységneveket, és elhasonult változatait. S ez épp így igaz — a **ma+d** ellátottságot jelölő képzővel alkotott neveink, és elhasonult változataikra is. Amely előtagok jelentését a tulajdonságot jelölő: **–as, > -os, > -us** képzőkkel tovább képezték. L.: *Mad-as* > *Mad-os* **>** *Mat-os*; *Macs-os* **>** *Macs-us* családneveinket.

— A **ma+cs**, és a **ma+d** előtagokhoz az **–er** (férfi) utótag járult. Mert '**ember**' szavunk az **em-** '*nőstény*,

anya’ (L.: ’**emse**’), és a hím **-ber** ’*férfi*’ szó összetételeként jött létre. Amely: „**-ber** utótag a ’férfi’ jelentésű férj szónak változata.” (L.: TESz 1 759)

S amely **–ber** utótag **–er** végződésre rövidült, és a macs > **madzs** és a mad **> mad’** (magy) > **megy** előtagokhoz csatlakozott. (L. pl.: **Magy** ’helység Szabolcs-Szatmár megyében Nyíregyházától keletre’ [1319: *megh* (megy); 1326: *Mogh* (Mogy);] **Vö. Mátyfalva**, **Nagyfalva** (Kiss II 65.) — **L.:**

Mátyfalva Kárpát-Ukrajnában Nagyszőlőstől nyugat-délnyugatra [1326 *Magfalva*] A *Magy* szn.-nek a birtokos személyraggal ellátott *falu* főnévnek az összetétele. (Kiss II 110.)

Nagyfalva ’ausztriai helység Burgenlandban Gyanafalvától (Jennersdorf) kelet-északkeletre; Mogersdorf’ [1350: *Mochfolua* (ɔ: Moghfolua) (Kiss II 184.)

„**Matty** ’helység Baranya megyében Siklóstól dél-délnyugatra’ [1355: *Moch*: Csánki 2 508]. Puszta szn.-ből keletkezett magyar névadással; vö. 1211: *Mot* szn. PRT. 10 507), *Mod* szn. (uo.) 1229/1550: *Mogy* szn. (VárReg. 360.). (Csánki 2: 508; Varga: Bec. 76.).”

Így jöttek létre a ’**macs**’, ’**mad**’ (lóval ellátott jelentésű) személynevekből a ’Mocs’, ’Mod’, Magy > Máty > Mot > Moty > Mogy, stb. — elhasonult személy és településnevek **a Kárpát-medencében**.

Baboss Ernő szerint a **dzś > gy** változás „a legkorábban a X. században, az ősmagyar kor legvégén kezdődhetett meg, s minden bizonnyal átnyúlhatott az ómagyar kor első évszázadába vagy későbbre is”. (Baboss 1957. 440.). Ezért a **Megyer** helységnevek csak a Kárpát medencében fordulnak elő! Korábban ’**magyar**’ (hangzású) népnevünk a Kárpát-medencében sem létezett! Miként a magas hangrendű **Megyer** törzsnév sem.

S mivel a török nyelvekben nem volt **d’** (gy) hang, így a **dž > d’** (gy) és a **d > d’** (gy) palatalizáció (jésítés, vagy lágyítás),— **csak és csakis a nyelvünkben** mehetett végbe!

Németh Gyula kigyűjtésében: „A malmyži kerületben lévő **Ma’djar** nevű falut pl. állítólag egy **Ma’djar** nevű ember alapította.” — Ugyanezen **Ma’djar** népnévi adatainkat találták meg magyar kutatók Üzbekisztánban és Északnyugat-Kazahsztánban, ahol a leszakadt (lemaradt) néprészeink nyelvében a kései palatizáció (lágyulás) szintén végbement. S ez bizonysága annak, hogy csak később váltottak nyelvet, amikor nyelvükben már szintén végbement a **dž > d’** (gy), vagy a **d > d’** (gy) palatalizáció. Ezért a **Ma’djar**-t később is — **ma’gyar**-nak ejtették. Ahol a **dj** betűpár a lágyult **d’** (gy) hangot jelölte.

A magas hangrendű **Megyer** helységneveink, csak a Kárpát-medencében fordulnak elő. Erdélyen kívül. Bizonyságaként, hogy a Megyer törzs névadóként **Erdélyben** nem volt jelen, mert Árpád népéhez tartozott. Ezért kigyűjtöttem Megyer nevű településeink legrégebbi feljegyzéseit. Ahol a ’*gy*’ hangot a korabeli latinbetűs írásunkban ’*g*’ betűvel jelöltük:

„**Megyer** ’község Veszprém megyében Sümegtől északnyugatra’ [1332: *Meger* : Zalaokl. 1: 261] Az ómagyar *Megyer* törzsnévből keletkezett, tehát Megyer törzsbeliek településére mutat. A törzsnévre l. 950 k.: *Μεγέρη(ς)* (Gyóni: GörFeljSz. 90) Az elsődleges névváltozat a vegyes hangrendű *mogyer* volt.” (Kiss Lajos II 115) S ez már a **ma** > **mo**, — **a** > **o** hangváltozás bizonysága.

„**Megyercs** ’helység a Csallóközben (Szlovákia) Komáromtól északnyugatra; Čalovec’ [1247 u.: *Megerch* : Győrffy 3 439]. Az ómagyar *Megyer* törzsnév kicsinyítő funkciójú *–cs* képzős származékából keletkezett.” (Kiss L. II 115.) — Továbbá:

Bábonymegyer „l.: 1193: *meger*”

Békásmegyer „l.: 1135/1262/1566: *Meger*”

Bélmegyer „l.: 1346: *Meger*”

Káposztásmegyer „l.: 1148/1253: *Meger*”

Mezőmegyer „l.: 1346 *Meger*”

Nagymegyer „l.: 1268/1347: *Meger*”

Nógrádmegyer „l.: 1282: *Meger*”

Tótmegyer „l.: 1248: de villa *Meger*”

— A megkülönböztető előtagok csak később lettek a helységnevek részei.

A mélyhangrendű a **Macs** > **Mocs** > **Mogy**, és a **Mad** > **Mád** településneveink (itt fel nem tüntetett régi írásmódjukkal), valamint elhasonult változataikkal ma is jelen vannak a Kárpát-medencében. Ilyen elhasonult településnév a **Mátyfalva**. — De: **1326: Magfalva** (Magyfalva), amely településnév a személynév birtokos személyraggal ellátott falu összetétele.

Különösen fontos adatsor a **Matty**: „[1355: *Moch;* Csánki 2: 508]. Puszta szn.-ből keletkezhetett magyar névadással; vö. 1211 *Mot* szn. (PRT 10: 507), *Mod* szn. (uo.), 1229/1550: *Mogy* szn. (VárReg. 360.). (Csánki 2 508; Varga: Bec. 76.).” (Kiss Lajos 1978, 110.) Mert, **Kiss Lajos** a **Matty** településnévnél, — szinte összefoglalja népnevünknek a kínai ’**ma**’ (ló) ellátottságot jelölő képzőit, és elhasonult változatait a Kárpát-medencei személy és településneveinkben.

1.1 A Német Gyula által kigyűjtött név és településnévi adataink.

— **Németh Gyula** népnevünk különböző helység és földrajzi név változatainak sokaságát gyűjtötte ki, bár koncepciósan tagadta, hogy többségüknek bármi köze volna népnevünkhöz, mert csak az „*uráli őshaza*”, a *Magna Hungária* környékén lévőket ismerte el hitelesnek.

Pedig, a legrégebbi bizonyságok: **a földrajzi nevek**. Így Németh Gyula a már említett Jeniszeji kormányzóság minuszinszki kerületében, *a felső Abakán vidékén*, a kizil tatárok földjén találta a **Madžar (**Madzsar**)** tavat és a **Madžar (**Madzsar**)** folyót.

Azért **valótlan** feltételezés, hogy e két földrajzi név is **a tatárjárás alkalmával** elhurcolt rabszolgák által jött létre. Mert elhurcolt rabszolgákról nem szokás **időtálló földrajzi neveket** alkotni.

A **Madžar** személynév is többször előfordult Ázsiában, mégpedig a mongolok történetében. Első előfordulása e névnek azon események leírásában volna, melyek a merkitek, egy régi mongol nép pusztulásával vannak összefüggésben. (1206 – 1227-ben.) E tudósítás szerint a merkitek királya, Tokta-bigi, 1208-ban (?), az Irtis környékén elesik, a testvére Fiai között szerepel némely forrásokban egy Madžar nevű herceg is. A magyarországi 1241-42-es „tatárjárás” előtt 35 évvel!

Sőt: **Julianus barát** első útján, 1235-1236-ban még csak arról értesült, hogy a mongolok megtámadni szándékoznak Európát. Tehát 1206-1227-ben a mongolok még nem érték el Julianus megtalált úticéljának magyarjait sem! S így erős cáfolata annak, hogy elhurcolt rabszolgák neveként került (kerülhetett) népnevünk a mongolokhoz. Mert ez inkább népnevünk hagyatékként való tovább élését bizonyítja a korabeli mongoloknál, s nem Németh Gyula gondolatmenetét:

„Kelet-Európában és Ázsiában, a múltban és jelenben egyformán, számos olyan hely-, személy- és népnevet találunk, mely a magyar névvel azonos, vagy hozzá igen hasonló. Ezeket a neveket gyakran úgy magyarázzák, hogy a honfoglalás előtti magyarsággal, illetőleg ennek töredékeivel vannak összefüggésben. Ilyen nevek a következők (azokat a neveket, amelyek világosan a honfoglalás előtti magyarokra vonatkoznak, természetesen nem említem):”

Možarsk helység a Kuma alsó folyásánál, a torkolattól mintegy 80 kilométerre, a folyótól mintegy 10-12 kilométerrel északra, az Asztrachani kormányzóságban, a kormányzóság határán.

Možarka és
Možarki falvak,
Možarovo egyházas falu. (A **Možari** — magyarka; a **Možarovo** — magyaré.)
Možarka folyócska a tetjuši kerületben;
Možarka folyó a csebokszári kerületben;
Možarovszkij Majdan és
Možar-Kasy falvak,
Možarovka falu- és folyónevek a Penzai kormányzóság két kerületében;
Možarovka,
Možarovo,
Možarovszkaja falvak a Tambovi kormányzóságban,
Možary falu a Szaratovi kormányzóságban. A megyer-féle névváltozatot őrizték meg
a Kazáni kormányzóság kozmodemjanszki kerületében
Mižar és
Mižary falvak, továbbá a civilszkiben
Mišer falu és
Mižer-šjirma folyónév. „Hogy pedig e helyneveknek csakugyan népnév az alapja, kétségtelenül kiviláglik egy Šack városában őrzött 1539-es oklevélből, melyben Kugušev fejedelemnek jog adatik „régi

mód szerint bíróilag ítélettel sújtani és megkötözni a tarchanok, baskírok és možerjánok közűl való tatárokat, akik Temnikovban laknak...” *Továbbá*: „Egy 1483-ból való szerződésben is szerepel a

Mačjarin név.” „Egy másik kutató, éppen

Možarovskij nevű, szintén foglalkozott e nevekkel. Legfontosabb adata, hogy

Možar 1551-ben mint népnév előfordul Kazán vidékén, a csuvasokkal, cseremiszekkel, morvákkal és tarhanokkal együtt. A Vjatkai kormányzóság malmyži, orlovi kerületében van:

Madjar, illetve

Madjarovo község.” „Reguly „Tschuwaschische Namen” c. kéziratos dolgozatában

Modzsár és

Matjár neveket találunk, melyeket Munkácsi a magyar népnévvel egyeztetett.” (A csillaghegyi HÉV megállóban, a 60-as években volt egy „maszek” iparos nevét hirdető tábla, amelynek egy Matjár nevü iparos volt az alanya. S ezen a néven igencsak megakadt kíváncsi figyelmem!) (A Matjár név a mad > mat, d > t > ty elhasonulásokat is igazolja. L.: *matyár ~ magyár*. Ezek alapján a mad > mat > maty > magy fonémaváltozások könnyen beláthatók.)

„Örményországban, éppen a szevordik földjének a tájékán van egy völgy, amelynek a neve

Mačarakajor (a ’**jor**’ völgy, új-örmény nyelven.)

Mčrkajor. A Kaukázusban van

Madžara folyó s

Madžariszkhali folyó. Van egy tatár, illetve orosz közszó is, mely a magyar névvel függ össze. Ez a szó a krími tatár

madžar ’szekér’; az oroszban

možára ’grosser, tatarischer Karren’ (nagyobb, tatáros kocsi);

maža (?) (Südrussl.) ’mit Ochsen bespannter wagen’ (ökrökkel befogott kocsik);

mažara ’zweispänniger Kamelwagen (in der Krim)’ (kétfogatos tevés-kocsi, a Krimben). Ide tartozik még:

možárskaja kurica (’magyar csirke’),

možarskij pètuh (prov.) ’der Fasan’ (’magyar fácán’).”

Az idézetek szerint magyar néprészünk jellegzetes megjelenéséhez tartozott az ökrökkel és tevével húzott szekér, a csirke, és a fácán (vadászata?).

„Találkozunk a

Madžar földrajzi névvel Ázsiában is. /…/

A Jeniszeji kormányzóság minuszinszki kerületében, a felső Abakán vidékén, a kizil tatárok földjén találunk

Madžar tavat és egy

Madžar folyót. A

Madžar személynév is többször előfordul Ázsiában, mégpedig a mongolok történetében. Első előfordulása e névnek azon események leírásában volna, melyek a merkitek, egy régi mongol nép pusztulásával vannak összefüggésben. (1206 – 27-ben.) A magyarországi „**tatárjárás**” előtt! E tudósítás szerint a merkitek királya, Tokta-bigi, 1208-ban (?), az Irtis környékén elesik, a testvére és a fiai csak levágott fejét tudják megmenteni. Fiai között szerepel némely forrásokban egy **Madžar** nevű herceg is. Úgy látom azonban, nem bizonyos, hogy Tokta-biginnek valóban volt ilyen nevű fia.”

— Akár volt „ilyen nevű fia”, akár nem: A

Madžar — tó, folyó és személynevek, *még jóval a magyarországi tatárjárás előtt* léteztek Mongóliában! Mert tó és folyó nevek *nem származhattak* rabszolgaként elhurcoltaktól! — csak korábbi földrajzi nevek hagyományozódott tovább éléséből. Mert 1208-ban még nem érték el a tatárok Juliánus úti célját sem, nemhogy a Kárpát-medencét! Így elhurcolt magyarok a névadók nem lehettek! A tó és folyónevek lényegesen hosszabb életűek, mint a személy, vagy településnevek! —

„A XIII. század közepe táján, illetőleg e század második felében, Dzsingisz legidősebb fiának Dzsocsinak († 1227) egy unokája (a XIII. század elején született Sejbán tizennegyedik fia) és két dédunokája viseli a

Madžar nevet.” „Előfordul a mongol korban s a mongol kor után a magyar név, mint törzsnév. Šejbāni özbeg kán seregében, ki 1500 körül Transoxániát meghódította, volt egy **Madžar** nevű nemzetség.

Bohara és Szamarkand, pontosabban Karmine és Katta-Kurgan között Tatkend helység környékén egy néhány faluból álló özbeg nép neve

Madžar.”

„Van egy másik

Madžar nevű török nemzetség is, mégpedig a hívai özbegek között. Harmadik

Madžar nevű özbeg törzset találunk Afganisztánban. Néhány további példát is említettem munkám első kiadásában.” Továbbá:

„Milyen viszonyban vannak e nevek a honfoglaló és honfoglalás előtti magyarsággal? Egy részüknek egyáltalán semmi köze a magyarsághoz, más részüknek pedig nincs köze a honfoglalás előtti magyarsághoz. Ebben a kérdésben az a döntő kritérium, hogy a magyarság neve 1200-1250-ig nem magyar, hanem mogyeri, esetleg mogyori, mogyuri, az első szótagban o-val, a másodikban e-vel, u-val.” (A kérdésem csupán csak az: Hol találhatók 1200 – 1250-ig e hangtani kritériumoknak megfelelő *mogyeri*, esetleg *mogyori*, *mogyuri* népneveink, mert erre Németh Gyula egyetlen adatot sem említ! — Továbbá: „Az említett nevek közül tehát az egyetlen

možerján név az, amelynek a honfoglalás előtti magyarságnak köze van. Ez — mint láttuk — egy 1539-i oklevélben fordul elő, amely Temnikovoban (a Tambovi kormányzóság északi részén) lakó tarhanokról, baskírokról, és

možerjánokról beszél. Valószínű, hogy itt valami baskiriai magyar töredékről van szó.”

— Németh Gyula csak a feltételezett Magna Hungáriából a Kárpát-medencébe vezető „útvonal” mentén, és csak olyan nevet ismer el adatként a baskírokkal kapcsolatban, amelyeknek az előtagja: **mo**. Vagy a tatárjárás utánra feltételezett „magyar” népneveket.

Németh Gyula:

„A HMKial-ban összeállítottam azoknak a „magyargyanú”-ba fogott néprész- és helységelnevezéseknek a jegyzékét, melyek semmiképpen sem köthetők a magyarsághoz. De van a neveknek egy másik csoportja is. A honfoglalás utáni magyarsággal vannak esetleg kapcsolatban a többi magyar-féle nevek, főleg — mint látom — a tatárjárás után a Mongol Birodalomba költöztetett magyarsággal, esetleg későbbi, Kelet-Európába és Kis-Ázsiába költözött vagy költöztetett magyar településekkel. Tudjuk, hogy a mongolok hadseregükhöz kapcsolták a baskíriai magyarokat, azon kívül kunokat, alánokat, szóval más Európában élő népeket is. Éppen így kapcsoltak magukhoz magyarországi néptöredékeket. Adataink vannak rá, hogy a tatárjárás után Kelet-Európában számos helyen, sőt Közép-Ázsiában is voltak magyarok.” — Továbbá:

„Ami a kérdés magyar hangtani oldalát illeti, a magyar név ez időben már — legalább általában — magyar-nak hangzott, mert a tatárjárásról szóló kínai források a nevet

Ma-dža-r –nak írják.” — (Lám-lám: A kínai forrásadatokban is **Ma**?)

Ma (ló) a szótő, — mert a kínai források szerzői

Madžar népnevünket felbontották az általuk vélt összetevőikre. A

Ma (ló) szótőt felismerték, s a szóvégi *-r* hangot vélték népnév képzőnek, — miként a bulgár népnévben az ó-türk „**bulγa**–” (kevert) szóhoz kapcsolt *-r* a népnév-képző! (Jelentése: keverék-nép.) Csakhogy: Az ily módon három részre tagolt név

-dža- és **-r** része *népnevünknek* teljesen értelmetlen! Mert eredeti utótagja:

–er > -ar, amely hangrendi kiegyenlítődéssel lett

madžer-ből **madžar** > **magyar** és **Megyer**. E folyamatnak a (még) vegyes hangrendű: **Ma+č** (Macs) **+ er** > **Mačer**, a **č > dž** hangváltozással:

Madžar > **Modžer** > **Možer**, > **Mižer** az elhasonulva megmaradt szinonimái. — Továbbá:

Feltűnő, hogy a Kuma mellett csoportosan találjuk a magyar helyneveket. Itt van

Kummadžar, a

Možar-tó és

Možarsk helység. A névnek e csoportos jelentkezése nem lehet véletlen.

„Arra azonban nem jogosítanak fel bennünket az adatok, hogy a jelzett területen a honfoglalás előtti magyarság töredékét keressük. A Kuma melletti

Madžar stb. nevek csak a mongol hódítás után jelentkeznek, a

Madžar alak magánhangzói XIII. századiak,

Madžar városban XIV. századi feliratokat és pénzeket találtak: ezek a nevek a Mongol Birodalomban élő magyarsággal, illetőleg a Mongol Birodalomban elterjedt

Madžar névvel függenek össze. Hogy

Madžarban valaha magyarok éltek volna, erre semmi elfogadható bizonyítékunk nincsen."

— Možar-tó és **Možarsk** helység a Mongol Birodalomban élő magyarsággal, illetőleg a Mongol Birodalomban elterjedt

Madžar névvel függenek össze…? A Kaukázus melletti

Možar-tó neve és a

Možarsk helységnév…? — Hiszen, a földrajzi nevek még a településnevektől is tartósabbak! Csakhogy: — tudtommal épp azzal kapcsolatos

Madžar város neve, hogy: elpusztították! Elnéptelenedett. Tehát, létezett a mongol pusztítás előtt is!

— Népek jelenlétét és életterét jelentő település és földrajzi neveket (L.: **Možar-tó**) nem szoktak csupán egy nép nevének ráfogásával elnevezni (úgy), hogy az a későbbi évszázadokban is fennmaradjon. Németh a 306. oldalon ír a Kuma melletti **Madžar**-ról. Említi, hogy két olyan érmét is találtak, melyből az egyiket: „**Madžar el-dždedidben**, azaz: 'Új-magyarban' " vertek. Tehát volt régebbi **Madžar** is! Olyan nagyságú város volt, hogy romjai még a XIX. században is láthatók voltak.

A **Možar-tó**, miként *a földrajzi nevek*, — túlélik névadók jelenlétét, ha marad névhagyományozó népmaradékuk. Továbbá:

„Nomád népek költözései, alakulásai nem igen vannak írásban megörökítve. Ezért nincsenek adataink a tatárjáráskor a Mongol Birodalomba hurcolt magyarokról sem, de — amint látszik ilyenek valóban nagy számmal voltak. Lehetnek ezek között az oroszországi „magyar" telepek között későbbi (pl. XVI.-XVII. századi) eredetűek is. A malmyži kerületben lévő

Ma'djar nevű falut állítólag, egy

Ma'djar nevű alapította." — (Amely névben a '**Ma**' (ló) előtag (mint szótő) hangsúlyozottan jelölt.) A névben a '**gy**' fonémát **dj** betűkapcsolattal jelölte lejegyzője.

— Németh Gyula a „magyargyanús" nevek esetében koncepciósan járt el! Csak azt fogadta el adatnak, ami a történeti-nyelvészeti szempontjával egyezett. A honfoglalás előtti magyarokat csak a baskírok mellett tudta elképzelni. Ezért a **madžar** és a **možar** sem mindegy, hogy hol fordult elő. Az időrendben eltérő változatokról már nem is beszélve.

Németh Gyula kigyűjtésében népnevünk az alábbi változatokban fordult elő: — **Mačar** (Macsar); **Mačjar** (Macsár?); **Madža**r (Madzsar); > **mažar** (mazsar); **> Možar** (Mozsar); > **Možer** (Mozser); > **Mižar** (Mizsar) > **Mižer** (Mizser); > **Mišer** (Miser); **Ma'dja**r (Ma'gyar); > **Madjar** (Magyar); (**d > t > t'**) > **Matjar** (Matyar).

— S itt meg kell említenem, hogy 1964-ben egy tudományos konferencián, Seitbek Nurhanov kazak nyelvész tájékoztatta Tóth Tibort a **madjarok** (magyarok) létezéséről Kazahsztánban. Népnevünk hangjelölésének írásmódja egyezik Németh Gyula kigyűjtésében a **Madjar**, illetve **Madjarovo** község nevével „Reguly „Tschuwaschische Namen" c. kéziratos dolgozatában.

1.2 A keleten maradt magyarság emlékei.

Tóth Tíbor 1964-ben készült akadémiai doktori címe megvédésére az akkori Szovjetúnió területén. Baskíriában kezdte antropológiai felmérő munkáját, majd Almatiban a Kazak Akadémia ülésén Szeitbek Nurhanov torgaji származású nyelvész felhívta figyelmét a torgaji madiar (magyar) törzsre. Tóth Tíbor eljutott a külföldiek elől elzárt területre, de nem fényképezhetett. Magyarországon felfedezését nem vették figyelembe még az után sem, hogy 1968-ban Üzbekisztán-ban, a Kaska-Darja folyó mentén kipcsakmagyarok között végzett méréseket." (Benkő 2007, 18)

Itthon közöny és értetlenség fogadta. 1991-ben halt meg. Megkezdett munkáját Benkő Mihály történész és dr. Bíró András Zsolt antropológus folytatta a SZU felbomlása után. Benkő Mihály felkereste a kazahságba asszimilálódott Eleinket.

„Északnyugat-Kazahsztánban a Torgaj-kapunak nevezett mocsaras-szikes síkságon élnek az argün-magyarok. Északkeleten, az Irtis bal partján, az orosz-kazah határvidéken, de már Nyugat-Szibéria te-rületén, Omszktól délre, mintegy 150 kilométerre van a magyar-kipcsakok egykori központi szállásterülete." (Benkő 2007, 13)

Itt leltek új hazára, szállásterületre a Magna Hungária megsemmisülése után megmaradt magyar törzsek, beolvadva a kipcsak kazahságba úgy, hogy etnikai tudatukat népnevükkel együtt máig megtartották,

de nyelvüket a kötelező nemzetségen kívüli házasságok miatt elvesztették. Mert kazah nyelvű nőket vettek feleségül.

„2006 szeptemberében Bíró András antropológus, a Természettudományi Múzeum Embertani Tárának tudományos munkatársa Orazak Iszmagulov antropológus akadémikus támogatásával, tudományos expedíciót szervezett a Torgaj-vidékre, ahol folytatta az Embertani Tár egykori igazgatójának: Tóth Tibornak a munkáját. Bíró András Y-kromoszóma vizsgálatot végzett 110 argün-magyar férfin.” (Benkő, 2007, 19)

Benkő Mihály 2002-ben több sírfeliratot lefényképezett. Ezekből idézek:

Az alábbi sírfelirat az Abüz nemzetség qmisigi temetőjéből. (Bíró András felvétele.)

A sírokon cirill betűkkel МАДЪЯР-nak (magyjarnak), МАДИЯР-nak (magyjarnak), МАДИОР-nak (magyornak), МАДИАР-nak (magyarnak) írt feliratokat Benkő szerint „magyar”-nak ejtik. A kazak nyelvben (mint a török nyelvekben) ’gy’ fonéma nincs! — csak lágy ’ğ’, amit a ’j’-hezhasonló hangon ejtenek. S ez bizonyítja, hogy a kazak törzsekhez nem lehet közük! A „gy” fonémát a Д (d) betű után írt lágyító jellel: Ъ, vagy lágyító szerepet betöltő И (i) magánhangzóval jelölték. Ahogy nyelvünkben is a ’d’ hang lágyulásával is létrejött a ’gy’ hang. Erről Benkő Mihály és Bíró András Zsolt is a helyszínen meggyőződtek!

Bírálójuk, Baski Imre (tudtommal) nem kereste fel személyesen a helyszíneket. Tanulmánya címe: „*A kazak madijar nemzetségnév és a magyar népnév állítólagos közös eredetéről*” (Nyelvtudományi Közlemények 107. 95–130.)

„A szerző azzal érvel, hogy az orosz tudós körökben régóta kedvelt hipotézis alapján a magyar, a magyarság etnikai nevét hamis módon azonosítják a kazah madiyar klánnévvel. Egészen a közelmúltig senki sem készített alapos nyelvi (beleértve a komparatív onomasztikai) elemzést a madiyar névről. Miután kritikai áttekintést adott az idézett hamis azonosítókról, a szerző folytatja a madiyar részletes etimológiáját, amely az arab-perzsa eredetű összetett antropónia (Madi [y] -yar) bizonyult. A cikk az Aldi yar („Allah barátja / követője”) és Ḫudi-yar („Isten barátja”), Madi (y) -ar („Muhammad barátja /követője”). Az ilyen „relatív nevek” (vagy névviszonyok) erősen támogatják egymás etimológiájának a hitelességét. A forma és struktúra feltűnő hasonlósága mellett az ilyen „név-kapcsolatok” tagjai jelentős jelentőségűek is. Mindegyik kapcsolatban áll az iszlám vallással, ami figuratív értelemben olyan valaki, aki hű barát és az „Igaz hit” követője. A sokoldalú elemzés eredményeképpen bebizonyosodott, hogy a kazah klánnevű madiyárnak nincs semmi köze a magyarhoz, a magyarok etimológiájához.” (Baski Imre angol nyelvű tanulmányának bevezetője, amit nyelvünkre fordítottam.)

— Baski Imre nyelvi elemzését az elmúlt években többször figyelmesen (végig gondolva) elolvastam. S amikor felszabadultam a sok nyelvi adatot és irodalmat bemutató bizonyítás lenyűgöző „nyűgje” alól, — több kétkedő kérdés kezdett megformálódni bennem:

— a./ Vajon — miért nem ellenőrizte a helyszínen is Baski Imre: — hogy a kazahisztáni „madi - jarok” — miért nevezik magukat magyarnak?

Mert a török nyelvekben sincs ’gy’ fonéma, ezért — gondolom: — a kazahok „dzs” hanggal ejtik a ’magyar’ népnevet. A „madiarok” mégis, miért ’gy’ -hanggal ejtik ’magyar’ népnevüket?

— b./ Miért csak ilyen kis létszámú népcsoportok alkotnak a kazakok milliói között, és Üzbekisztánban a Kaska-Darja mentén is egy helyen „madiár klánt”? Amikor mind szunnita iszlám hitűek.

— c./ Vajon: „tudománypolitikai” felfogása késztette Baski Imrét véleménye megírására? — anélkül, hogy helyszíni ellenőrzésekkel is megbizonyosodott volna a „hamis azonosítók” állításainak hamisságáról? Arról, hogy miért mondják magukat még mindig magyarnak?

— d. Német Gyula kigyűjtésében a „Ma’djar (Ma’gyar), Madjar (Magyar)” népnévben egyértelmű adat, hogy a ’Ma’ (ló) szótőhöz ellátottságot jelölő d > gy képző járult, s ez egészült ki az –er > -ar (férfi) utótaggal. Ennek semmi köze sincs az „arab-perzsa eredetű összetett antropónia arab-perzsa Madi [y] –yar”-hoz, a „Muhammad barátja / követője” jelentésű szóhoz. Mert nem „madi” a szótő!

— e./ A „madijar” sírfeliratok nem tudatják az elhunytak iszlám vallásosságát, mint amilyen feliratokat az alábbi törökországi temető sírkövein, vagy a békéscsabai Vasúti temetőben nyugvó Kadri Is-mail Dag (hibás) török nyelvű sírfeliratában is olvashatunk:

Ha pedig nincsenek fentebb a „МАДИЯР”-ok sírköveken jelölve, amint ezeken a török sírköveken is látjuk Muhammet nevét, — akkor hogy lehettek az elhunytak: „Muhammad barátai, követői?

1.3 Ma, Mada személyneveink és elhasonult változataik.

A kigyűjtött személy és családnevek azért is különösen fontosak, mert régmúltunk olyan sajátságos adatai, amelyek helységneveinkben is jelen vannak, s amelyek ’*ma*’ szótöve, népnevünk alapszava.

A felsorolt személyneveket még nem Fehértói Katalin 2004-ben megjelent „Árpád-kori személynévtár 1000 – 1301)” művéből, hanem az 1992. évi Budapesti Telefonkönyvből gyűjtöttem ki év végén, a két ünnep között.

A kigyűjtöttek szinte egyáltalán nem rendelkeztek etimológiával, mert a közös ’ma’, vagy elhasonult változatainak eredete és jelentése feltáratlan volt. Már az Árpád-korban is kevesen ismerhették, s így jelentésük is a feledés homályába merült. Egy (kis) részüket hasonló hangzású névtípusokhoz sorolták. Vagy, ha talált Kiss Lajos egy hasonló hangzású cseh (vagy más szláv) nevet, akkor abból vezeti le a helységnevet. Az ismeretlen eredetű helységnevekhez Kiss Lajos csak annyit fűz hozzá, hogy: „puszta személynévből keletkezett magyar névadással.”

Az –i nélküli „puszta személynevek” kutatóink vitákban kialakult álláspontja szerint jobbágynevek, míg az –i-vel ellátottak jobbágy és nemesi nevek is lehettek.

Az –i helyhatározóval ellátott neveket is részben felsoroltam, mert előzményük többnyire olyan „puszta személynév”, ami csak –i helyhatározóval fordul elő. A személyneveknek zárójelben közlöm Fehértói Katalin által megállapított évszámát.

Macs	ma + cs ellátotts. vagy kics. képző
Macsi	ma +cs ellátotts. vagy kics. képző +i helyh. rag (1440)
Macsicza	ma +cs képző +i hh. + cza halmozott kics. képző
Mácsány	ma > má +cs +ány képző
Macsek	ma + csek halmozott kicsinyítő képző

Macsadi	ma +csa halmozott kicsinyítő képző +di hh.
Mácsai	ma > má + csa halmozott kicsinyítő képző +i hh. (1466)
Macsek	ma + csek halmozott kicsinyítő képző
Macsó	ma + csa > cso halmozott kicsinyítő képző
Makó	ma + cso > ko (L.: macharia > Makarya)
Macsotay	ma +csa > cso + (da > ta) kics. k. +i hhat.
Mócsy	ma > mo +cs képző +i hh. (1466)
Mócsa	ma > mo + csa halmozott kics. k.
Mocsány	ma > mo +cs + ány főnév képző.
Makay	ma + csa > ka + i hh.
Makács	ma + ka > ká + cs képző
Makádi	ma + csa > ka > ká + d képző + i hh.
Makocsi	ma +cs > k + o + cs kics. k. + i hh.
Makonyi	ma +csa > ka > ko + ny képző, +i hh.
Makovetz	L.: makó + vetz (délszlv.) képző
Makor	L.: mako + r mn. képző (!)
Mády	ma ~ má + d ellátottságot jelölő + i hh.
Matos	ma +d > t +os mn. képző (1460)
Matty	ma +d > t > ty elhasonulás
Mata	mada > mata (d > t) (1506)
Madacsai	mada +csa kics. bec. k.+i hh.
Madacska	mada +cska halm. kics.-becéző k.
Maday	mada +i hh.
Madas	mada + s mn. képző.
Madách	mada > madá + ch (cs) kicsinyítő képző (1487)
Madák	ma, + da > dá + k kicsinyítő k.
Madocs	mada > mado +cs képző
Madocsai	mada > mado +csa + i hh.
Mados	mad +os mn. képző
Madray	mad + ra hh. + i hh.
Mod	ma > mo + d ellátottságot jelölő képző.
Mott	ma > mo + d > t elhasonulás.
Motyán	ma > mo + d > t > ty + án képző
Modai	mada > moda + i hh.
Medán	ma > me +d + án képző
Mede	mada > mede
Medek	mede + k k. képző
Medák	mad > med + ák mn. képző

1.4 Ma, Mada helységneveink és elhasonult változataik.

— Kyril Ryjik „L' idiot chinois" c. könyvének 218. oldalán, a /12/ MĂ ('ló') jelcikkének glosszáriumában az alábbi kifejezésre lettem figyelmes:

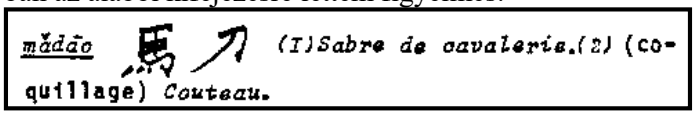

A kínai szóösszetétel előtagja a 馬 '**mă**' (ló), utótagja a 刀 'dāo' (kard, kés). Jelentése: (I) *Lovassági szablya'*. (2) *Kard*, *kés*. Pinjin átírásban: 馬 mă (*má*) 刀 tāo (*tao*). A szónak a mai kiejtése: *mátāo*.

Pinjin a mai pekingi (hivatalos) nyelvjárás szerinti kiejtés.

— De, 2000 éve? — vagy ***annál is régebben átvett kínai szavak*** kiejtésére, legfeljebb az Árpád-korban személynévként létező, és a személynévből keletkezett településnevek *adhatnak* csak adatokat. Akkor, ha *nyelvünk hangjainak története* nem módosította az átvételkor *hallomásként rögzült szó hangjainak* történetét.

Mert, alkalmi használat és hallomás alapján átvett *idegen nyelvű szavak hangjai*, csak az átvevő nyelvének a fonémáival rögzülnek. Azokkal a hangokkal, amelyeket erősen „áthall" a másik nyelvből a saját nyelve hangjaként. Ebben a magánhangzók „áthallott" hangjainak lényeges szerepük volt. Különösen, a kínai nyelv esetében, ahol a „félhangzókat" az átvevő nyomatékosan nem is érzékelte. Csak akkor, ha a nyelvet is bármi módon alaposan elsajátította.

„Lényeges tudnunk, hogy a kínai nyelv hangzásbeli és jelentésbeli alapegysége a szótag, vagyis a nyelv minden alapszava egy szótagú. Ezért, ha egy szóban több magánhangzó torlódik, csupán egyet kell teljesen kiejteni, a többi félhangzós. Példák: **a**o az **a** teljes értékű magánhangzó, az *o* csak félhangzó, pl. *csao*, *lao*". (Nagy Bálint, 1989. 7)

Az hajdan átvett kínai szavak, személy és településneveinkben léteznek, elhasonult változataikkal is. A korabeli „mădāo"-ból, a félhangzó *o*-t nem ejtve, a 'mada' van ma is jelen. Pl.: Nyírmada helységnevünkben. A 'mada' *-cs* képzős származéka a Madách (Madács) személynév és a **Madácsi** helységnév.

A 'ma' és 'mada' tövű helységneveink, és elhasonult változataik kigyűjtését Kiss Lajos hézagpótló könyve segítségével végeztem. Először minden esetben Kiss Lajos etimológiájából idézek, majd kifejtem (ha van eltérő) véleményem, mert az általa megadott helynevek etimológiája nem minden esetben talált egyetértésemre. A helységnevek egy részét Kiss Lajos is bizonytalan etimológiájúnak tartja, más neveket pedig különböző szláv nevekkel azonosít. A településnevek névanyagból megállapíthatjuk, hogy sincs annyi szláv eredetű helynevünk, mint amennyit annak véltek (vélnek) névtörténeti kutatóink. Könnyen tévútra visz bennünket, ha csak a cseh, vagy más szláv névhasonlóság alapján etimologizálunk, mélyebbre hatoló *történeti*, *történelmi összehasonlító* (összefüggések) *vizsgálata* nélkül. A helységnevek szócikkeiből csak a szükséges számú, az összehasonlító etimológiához feltétlenül szükséges terjedelemben idézek.

1. „Nyírmada

'helység Szabolcs-Szatmár megyében Vásárosnaménytől délnyugatra' [1882: *Nyír – Mada:* Juhos: Hnt. 239, de l. 1296: *Mada:* ÁÚO. 10: 266 is]. A *Mada* helynév puszta szn.-ből keletkezett magyar névadással; vö.: 1202-3 k./15. sz.: *Mada* szn. (Sztp. KritJ. l: 62); 1211: *Mada* szn. (PRT. 10: 513): 1213/1550: *Mada* szn. (Vár.Reg. 257.). Az alapjául szolgáló szn. etimológiája bizonytalan. A tájra utaló *Nyír-* előtag arra szolgál, hogy a község lakósságától még ma is megkülönböztetett *Kis-* és *Nagymadá*-nak közös, összefoglaló neve legyen." (Csánki 1: 520; Melich; MNy. 15: 3; Maksai 169; Berrár: MNy. 47: 200; Mező: Bakt. 83; SzabSzatm. 91.) — Vö. Máda"

— A **Mada** > **Máda** > **Máta** személy és helyneveket a kínai ***mădāo*** (mada > máta = lovasság szablyája) jelentéssel tartom azonosnak, mivel két összetevője, a ***ma*** **>** ***má*** (ló) és a ***da*** > ***ta*** (kés) külön-külön is jelen vannak személy és helységnevekként hazánk területén, a Kárpát-medencében. A szóvégi *o* félhangzó már az átvétel folyamán „lekophatott", s így ***Máda > Máta, Mada*** > ***Mado*** és egyéb, *–cs* és *–csa* kicsinyítő képzős változatokkal találhatók meg névanyagunkban.

2. „Máda

'romániai helység Erdélyben Dévától (Deva) északkeletre; Mada' [1407: *Mada*: Csánki 5: 109]. Puszta sz.-ből keletkezett magyar névadással. Az alapjául szolgáló személynévhez l. *Nyírmada* szócikkét. — A rom. *Mada* 'Máda' a magyarból való. (Csánki 5: 109; Suicu 1: 372.) — Vö.: Nyírmada.

Madačka l. Madácsi
Madács l. Madácsi
Madácsfalva l. Madocsán
Madácsfölde l. Madocsán
Madácsháza l. Madocsán"

3. „Madácsi

'helység Szlovákiában Losonctól (Lučenec) nyugat-északnyugatra; Madačka' [1906: *Madácsi:* Hnt. 1907. 634 (az évszámhoz l. Hnt. 1944. 655), de l. 1460: *Madarzka* (*ɔ: Madaczka):* Csánki

1: 116 is]. Az elsődleges *Madács* hn. Puszta szn.-ből keletkezett magyar névadással; vö: 1250/1353/18. sz.: *Modacs* szn. (Fejér: CD. 4/1: 60); 1278: *Madach* szn. (RDES. 1: 421); 1391: *Madach* szn. (Ómolv. 227). Az alapjául szolgáló szn. a m. *Mod* [1211: PRT. 10: 507], *Mada* (l. *Nyírmada* a.) szn.-nek lehet a kicsinyítő-becéző funkciójú *-cs* képzős származéka. De l. szb.-hv. *Medač* szn. (Grković: RIS. 129), csn. (LPH. 414) is. A hn. idővel *-ka* képzőbokorral bővült, majd a *Madácska* névalak helyébe hatósági úton a *Madácsi* névalak került. — A szlk. *Madačka* 'Madácsi' a magyarból való. (Csánki 1: 103, 116; Melich: MNy. 15: 1, 29: 84; Stanislav: SlovJuh. 2: 326; Majtán 268; VSOS. 2: 209; Mező: HivHn. 175.) — Vö. Madocsán."

— A fenti Madács változatokból figyelemre méltó a *Madarzka* (L.: (?) d > gy Magyarcka (c > cs) > Magyarcska) változat. De a ***-cs*** nem csak kicsinyítő-becéző, hanem főnévképző is (kő > kövecs).

4. „Madocsán

'település Szlovákiában Liptótepla (Liptovská Teplá) belterületétől északra; Madočany' [1503: *Madaczan:* VSOS 2: 169, de l. 1391: *Madachfalua:* Kázmér: Falu 222 és 1390: *Madachfelde:* VSOS 2: 169, *Madachhaza:* ZsigmOkl. 1: 188 is]. Az elsődleges *Madácsháza, Madácsfölde, Madácsfalva* hn. a m. *Madács* (l. *Madácsi* a.) szn.-nek és a birtokos személyraggal ellátott *ház, föld, falu* fn.-nek az összetétele. A magyar névadásal párhuzamosan a szlovákban *Madočany* [többes sz.] hn. keletkezett, s ez idővel a magyarban is felülkerekedett *Madocsán*-ként. (Melich: MNy. 15: 3; Kázmér: Falu 222; Majtán 414; VSOS. 2: 169, Mező: HivHn. 168.) — Vö. **Madácsi"**

— Az 1503. évi *Madaczan* feljegyzés arról tanúskodik, hogy a település már (környezetével együtt) elszlávosodott.

5. „Madocsa

'helység Tolna megyében Pakstól északkeletre' [1109: *Modocea:* OMOlv. 17]. Puszta szn.ből, mégpedig a m. R. *Mod* [1211: PRT. 10: 507] szn. származékából keletkezett; vö. 1138/1329: *Madafa* szn. (MNy. 32: 56). Csánki 3: 439; Melich: MNy. 15: 4, 35: 144; Virágh: MnhEr. 60; Pais: MNy. 31: 100, MNyTK. 50. sz. 13; Stanislav: SlovJuh. 326; Győrffy 1: 340.)"

— Madocsa név nem a Mad > Mod –ból keletkezett, hanem a Mada > Madó ***-csa*** kicsinyítő képzős változata.

6. „Máta

'Hortobágyhoz tartozó település' [1219/1550: *Mata:* VárReg.. 110.]. Puszta szn.-ből keletkezett magyar névadással; vö.: 1229/1550: *Matha* szn. (VárReg. 360.). Az alapjául szolgáló szn. a m. *Máté* dzn. családjába tartozik. (Csánki 1: 520; Sági: MNy. 10: 223; Varga: Bec. 76.) Máté l. Mátészalka, Szentmáté."

— Nem értünk egyet a *Mata* — 'Máté' névazonosítással, mivel a **Máté** személynevet rendre másképp írták a Kiss L. által megadott forrásokban is: (Mátészalka) 1268/1365: *Mathei;* 1354: *Mathe;* 1211: *Matey.* Vagy: (Szentmáté) 1622: *Mathe;* 1237-40: *Mate;* 1391: *Mathe.* (Mateóc) 1354: *Mathefalua.* A forrásadatokban a Máté név végződése mindig szóvégi *e,* nem *a.* A névazonosítás nem helytálló. A ***Máta*** a ***Mada d > t*** *hangváltozással létrejött változata.*

7. „Mád

'helység Borsod-Abaúj-Zemplén megyében Szerencstől északkeletre' [1255/16. sz.: *Mad:* ÁÚO. 7: 406; 1332-7: *Mad, Maad:* Csánki 1: 356]. Puszta szn.-ből keletkezett magyar névadással; vö.: 1211: *Mod* szn. (PRT. 10: 512); 1213/1550: *Modu* szn. (VárReg. 375.). Az alapjául szolgáló szn. talán a m *Madaras* ~ R. *Modoros* (>: *madár*) szn.-nek a rövidüléses becéző alakja. (Melich MNy. 15: 3; Qu.: MNy 17: 121; Terestyényi: MNyTK. 59. Sz 26; Stanislav: SlovJuh. 2: 325; ComZempl. 112.) — Vö.: Nagymad."

— Nincs köze a *madár* szavunkhoz! A ***mă > má*** — ***d*** -képzős, (lóval) ellátottságot jelölő alakja.

8. „Nagymad

'Albárhoz (Dolnỳ Bar) tartozó szlovákiai település a Csallóközben Dunaszerdahelytől (Dunajská Streda) délkeletre; Mad' [1260: *Nagmod:* VSOS. 1: 340, de l. 1254-5: *Mod*: uo. is]. A *Mad* hn. Puszta szn.-ből keletkezett magyar névadással. Az alapjául szolgáló szn.-hez l. *Mád* szócikkét. A *Nagy* előtag a R. *Kismad* [1299: *Kysmod:* VSOS. 1: 340] előtagjával van korrelációban. — A

szlk. *Mad* 'Nagymad' a magyarból való. (Makkai: Száz 81: 133; Majtán 49; VSOS. 1: 340.) — Vö.: Mád. Nagymada l. Nyírmada"

— Nincs köze *madár* szavunkhoz! A ***ma*** — ***d*** -képzős alakja.

9. „Macs

'település Debrecen központi belterületétől nyugatra' [1219/1550: ? *Mochy* VárReg. 11.; 1282: *Moch:* Győrffy 1: 640]. Puszta szn.-ből keletkezett magyar névadással; vö.: 1211: *Mocchi* szn. (PRT. 10: 505), *Mochy* szn. (PRT. 10: 514). Az alapjául szolgáló szn. talán a szlávságból magyarázható; vö.: cseh R. *Mač* szn. (Svoboda: SOJ. 138); le. *Macz* szn. (SISNO. 3: 351). (Csánki 1: 615; Zoltai: Tel. 42; Kniezsa: AECO. 1: 117, MSzlkCsn. 25; Stanislav: SlovJuh. 2: 324; Győrffy 1: 640; Lévai: MúzKur. 4/7. Sz. 4, 28, 30.) — Vö.: Mocs."

— Nincs köze a „szlávsághoz". A ***ma -cs*** -képzős alakja.

10. „Dunamocs

'helység Szlovákiában Komáromtól (Komárno) keletre; Moča ' [1888: *Dunamócs:* Majtán: 274, de l. 1208: *Moch:* CDS. 1: 115 is]. A *Mocs* hn. Puszta szn.-ből keletkezett magyar névadással; vö.: 1214/1550: *Moch* szn. (VárReg. 323.) A *Duna* előtag a folyam mellékére utal. — A hatósági úton megállapított szlk. *Moča* 'Dunamocs' tudatos szlovákosítás eredménye. (Stanislav: SlovJuh. 2: 346; Majtán 274; VSOS. 2: 260; Győrffy 3: 441.)"

— A Ma > Mo -cs -képzős változata.

11. „Mocs

'romániai helység Erdélyben Kolozsvártól (Cluj-Napoca) keletre; Mociu' [1319: *Mooch:* Győrffy 3: 364]. Puszta szn.-ből keletkezett magyar névadással. Az alapjául szolgáló szn.-hez l. *Macs* szócikkét. — A rom. *Mociu* 'Mocs' a magyarból való (Csánki 5: 384; Kniezsa: MagyRom. 1: 229; Suciu 1: 403; Győrffy 3: 364.) — Vö.: Dunamocs, Macs."

12. „Mocsa

'helység Komárom megyében Tatától nyugat-északnyugatra' [1237-40: *Macha*: PRT. 1: 777]. Puszta szn.-ből keletkezett magyar névadással; vö.: 1208/1359: *Mocha* szn. (UrkBurg. 1: 53); 1272: *Mocha* szn. (Sopron 1: 34). De nem zárható ki annak a lehetősége sem, hogy a m. *Mocsa* hn. előzménye szláv hn. volt; vö.: szb.-hv. *Moča* hn. (HASz. 6: 876); or. *Моча* hn. (WbRussGn. 3: 327). (Csánki 3: 508; MVV. Komárom vm. 96; Stanislav: SlovJuh. 2: 346; Bezlaj 2: 28; Győrffy 3: 441.) Mocsár l. Kövesmocsár, Nyárádkelecsény"

— Nincs köze a szláv 'mocsár' névhez! [(20)] vagy az orosz Моча (vizelet) helynévhez. A **Kövesmocsár**: „1388 *Mochar".* **Nyárádkelecsény**: „1335 *Mochar"*. Valamint **Mocsármány:** „1382 *Mocharmal"* „1431: *Mocharosmal".* Minden „mocsár" **-r** végződésű! A **Mocsa** a ***ma*** > ***mo*** *a* > *o* hangzóváltozású ***-csa*** kicsinyítő képzős alakja.

13. „Galgamácsa

'helység Pest megyében Gödöllőtől észak-északkeletre' [1900: *Galgamácsa*: Hnt. 1907. 324 (az évszámhoz l. Hnt 1944. 655) de l. 1371: *Macha:* GalgaIF. 42 és PestReg. 247 is]. A *Mácsa* hn. puszta szn.-ből keletkezett magyar névadással; vö.: 1237: *Macha* szn. (ÁUO. 7: 47); 1257: *Macha* szn. (Sztp KritJ. 1: 353). A megkülönböztető szerepű Galga- előtag a Galga mellékére utal. (Csánki l: 31; MVV. Pest-P.-S.-K. vm. 1: 68; Kniezsa: MagyRom. 1: 191; Stanislav: SlovJuh. 2: 325; Bezlaj 2: 6; Mező: Száz. 116: 598.) — Vö.: Mácsa, Máslak."

— A **Mácsa** a **ma** > ***má***-nak ***-csa*** kicsinyítő képzős alakja.

14. „Mácsa

'Romániai helység az Alföld szélén Aradtól északra; Macea' [1380: *Macha*: MagyRom. 1: 191]. Puszta szn.-ből keletkezett magyar névadással. Az alapjául szolgáló szn.-hez l. *Galgamácsa* szócikkét. — A rom. *Macea* 'Mácsa' a magyarból való. Csánki 1: 739; Kniezsa: MagyRom. 1: 191; đuciu 1: 372.) — Vö.: Galgamácsa."

15. „Máslak

’romániai helység Lippától (Lipova) délnyugatra; Maşloc’ [1326/1349: *Machalaka:* Győrffy 1: 181]. Az elsődleges *Mácsalaka* névváltozat a *Mácsa* szn.-nek és a birtokos személyraggal ellátott *lak* ’lakóhely, otthon’ fn.-nek az összetétele. A *Mácsa* személynévhez l. *Galgamácsa* szócikkét. — A rom. *Maşloc* ’Máslak’ a magyarból való. (Csánki 1: 765; Kniezsa: MagyRom 1: 288; Győrffy 1: 181; Suciu 1: 381.) — Vö. Abaújlak, Galgamácsa.”

16. „Matty

’helység Baranya megyében Siklóstól dél-délnyugatra’ [1355: *Moch*: Csánki 2: 508]. Puszta szn.-ből keletkezett magyar névadással; vö.: 1211: *Mot* szn. (PRT. 10: 507), *Mod* szn. (uo.), 1299/1550: *Mogy* szn. (VárReg. 360.). (Csánki 2: 508; Varga: Bec. 76.) Mattyasóc l. Alsómatytyasóc”

— Véleményünk jelentősen eltér! — mert semmi köze a **Matty**-nak a Mattyasóc, Alsómatytyasóc névhez. Mert: ***Mattyasocz*** 1412-ben: *Mathiassfalwa,* amely (1211: *Matias*) a Mátyás személynévvel azonos, és nincs köze a ***Moch***hoz, ***Mod***hoz, ***Mogy***hoz, ***Mot***hoz, és **1355: *Moch*** = ***Matty***hoz. A ***Matty*** a *Mocs > Mogy > Moty > Maty — cs > gy > ty* hangváltozású, elhasonult alakja. A **Matty** településnév jelentősége (részünkre) abban áll, hogy Kiss Lajos is észrevette az általa felsorolt ***ma*** névváltozatok etimológiai összefüggését.

17. „Magy

’helység Szabolcs-Szatmár megyében Nyíregyházától keletre’ [1319: *megh:* AnjouOkm. 1: 509; 1326: *Mogh:* SzabSzatm. 69]. Puszta szn.-ből keletkezett magyar névadással; vö.: 1188: *Mogy* szn. (MonString. 1: 137); 1202-3 k./15. sz.: *Mogy* szn. (Sztp. KritJ. 1: 63). (Csánki 1: 520; Moór: Westung. 91; Stanislav: SlovJuh. 2: 327; Mező: Bakt. 50; TESz. 2: 811 *mag* a.; SzabSzatm. 69.) — Vö.: Mátyfalva, Nagyfalva.”

L.: mag > Mogh (magy > mogy) 1319: megh (megy) (L.: Magy-ar; Megy-er.)

18. „Mátyfalva

’Szőlősvégardóhoz (Podviniogradov) csatolt helység Kárpát-Ukrajnában Nagyszőlőstől (Vinogradov) nyugat-délnyugatra; Matyejevo’ [1326: *Magfolva:* Szabó: Ugocsa m. 409]. A *Magy* szn.-nek és a birtokos személyraggal ellátott falu fn.-nek az összetétele A *Magy* szn.-hez l. a Szabolcs-Szatmár megyei *Magy* szócikkét. — Az ukr. *Mamieɛe* ’Mátyfalva’ névalakot hatósági úton állapították meg. (Csánki 1: 434; Szabó: Ugocsa m. 409; Dezső: Oč. 261; ZakarpObl. 247; Kázmér: Falu 272.) — Vö.: Ágfalva, Magy.”

— A Mátyfalva névnek nincs köze a Mátyás (Matyej) névhez. 1326-ban ***Magy*** volt a neve.

19. Macsó

’egykori helység Észak-Szerbiában, amelyről a középkorban egy bánságot neveztek el’ [1256: *Mako:* Sztp. KritJ. 1: 348]. Vö.: szb. –hv. *Mâčva* (HASz. 6: 353) ’Macsó’. Etimológiája nincs tisztázva. A m. R. *Macho* szn. [1198: UrkBurg. 1: 133] nem feltétlenül kapcsolható vele össze. PallasLex. 11: 764; Skok: EtRj. 2: 346.) Vö.: **Bélamácsó, Mácsova.”**

— Bizony, **azonos vele!** 1256-ban *’Mako’* volt, majd (ismét) *’Macsó’* néven említik. Ez volt az elsődleges neve. A **’Mako’** a *Macso> Mako, cs> k* elhasonult alakja. A ***Macsó*** a ***Macsa*** *a > o* hangváltozású alakja.

20. Bélamácsó

’helység Szlovákiában Privigyétől (Prievidza) nyugatra; Mačov’ [1913: *Bélamácsó:* Hnt. 396, de 1. 1396: *Maczow;* VSOS. 2: 209 is]. A *Mácsó* hn. puszta szn.-ből keletkezett magyar névadással; vö.: 1198: *Macho* szn. (UrkBurg. 1: 33). Az alapjául szolgáló szn.-hez vö.: blg. *Máчo* szn. [>: *Mameй* ’Máté’] (Ilčev: RIB 326). A megkülönböztető szerepű *Béla-* előtag a régen *Béla-patak*-nak (l. *Bélapataka* a.) hívott Kis-Nyitra mellékével kapcsolatos. — A szlk. *Mačov* ’Bélamácsó’ a magyarból való. (Fügedi: Nyitra m. 51; Stanislav: Slov.Juh. 2: 325; Majtán 258; VSOS. 2: 209.) — Vö.: **Bélapataka, Macsó, Mácsova.”**

— A felvidéki ***Macho*** etimológiának ***semmi köze*** sincs a blg. *Мáчо, Mameй* 'Máté' személynévhez. A tatárjárás után szlávosodott el Vö.: 1198: *Macho,* 1396: *Maczow;* valamint: 1390: *Madachfelde,* 1503 *Madaczan* (Madocsán).

21. „Mácsó

'romániai helység Erdélyben Hátszegtől /Hateg) északra; Măceu' [1263/1347: *Machou*: Csánki 5: 108]. Puszta szn.-ből keletkezett magyar névadással; vö.: *Macho* szn. (UrkBurg. 1: 33). — A rom. *Măceu* 'Mácso' a magyarból való. (Csánki 5: 108; Suicu 1: 382; Győrffy 3: 297.)"

22. „Mácsova

'Helység Romániában Karánsebestől (Caransebes) észak-északnyugatra; Maciova' [1394: *Machwa*: Csánki 2: 49]. Szláv eredetű; vö.: szb.-hv. *Mačevo* hn. (ImMesta. 1973. 244); le. *Maczewo* hn. (MagyRom. 1: 233). — A rom. *Maciova* 'Mácsova' ugyancsak a szlávságból való. (Csánki 1: 49; Kniezsa: MagyRom. 1: 233; Suciu 1: 372.) — Vö.: Bélamácsó, Macsó."

— Semmi köze a szlávsághoz. Szótő a ***Mach*** (Macs), amelyhez szláv *-wa* képző járult. A helynév már 1393-ban így lett feljegyezve. Valószínű, hogy a tatárjárás után szlávosodott el, és kapott *-wa* végződést, ami később *-owa* végződéssé alakult.

23. „Nagymacséd

'helység Szlovákiában Szeredtől (Sereď) délnyugatra; Veľká Mača' [1473: *Nagmached:* VSOS. 3: 240, de 1326: *Mached*: AnjouOkm. 2: 250 is]. A *Macséd* hn. puszta szn.-ből keletkezett magyar névadással; vö.: 1138/1329: *Macídí* szn. (MNy. 32: 131); 1333: *Mochwd*-fiamihalfeulde szn. (Turul 3: 178). A *Nagy-* előtag *Kismacséd* [1412: *Kysmached:* VSOS. 2: 214] 'Malá Mača ' előtagjával van korrelációban. — Az 1948-ban hatósági úton megállapított *Veľká Mača* 'Nagymacséd' tudatos szlovákosítás eredménye. Majtán 256; VSOS. 2: 214, 3: 240.)"

— Szótő a ***ma,*** amelyhez ***-cse*** kicsinyítő, és ***-d*** képző járult.

24. „Makó

'város Csongrád megyében' [1337: *Wasarhel Moko:* Győrffy 1: 863, de l. 1299: *Makofalua:* MonStrig. 2: 469 is]. Az elsődleges *Makófalva* névváltozat előtagja a m. R. *Makó* [1256/1572: *Mako:* ÁUÓ. 7: 429] szn. Így hívták azt a bánt, aki 1256 és 1285 között szerepelt az oklevelekben, s aki birtokosa volt a falunak. A m. *Makó* szn. szláv eredetű lehet; vö. szb. -hv. *Mákó* szn. (>: szb.-hv. *Màkarje* szn. > gör.*Μαχάριος* szn. [tkp. 'boldog']). — *Makó(falva)* helyén korábban *Velnek ~ Velnök* [1274/1340: prope superiorem *wlnuk:* Győrffy 1: 863] állott. E hn. talán kapcsolatba hozható a m. *Vének* hn.-vel. De l. a. szorb R. *Velnik* szn. (Schlimpert: SIPn.[2] 153), valamint or. *Влъники* [többes sz.] hn. (RussGeogrNb. 2: 29) is. (Csánki 1: 699; Kniezsa: MagyRom. 1: 226; Stanislav: Slov.Juh. 1: 148, 585, 586, 2: 329, Győrffy 1: 863; Inczefi: Mako 198, 232; Décsy: UrAltJb. 54: 114.) — Vö.: Makád, Mikófalva, Vének. Mákó l. Mákófalva"

— A ***'Mako'-nak nincs köze*** szláv nevekhez! A Makó a Macsó *cs* > *k* hangváltozású (elhasonult) alakja. Vö. a Macsói Bánság névadó várának 1198: *Macho* szn. = 1256: *Mako* = *Mâčva* nevével. Nincs köze a **Mikófalva** (Miklós) névhez sem. Mivel *Makó* településneve kései keltezésű, előző neve igazoltan Velnek volt — így a település neve a történeti összehasonlító helynevek szempontjából értéktelen.

25. Mákófalva

'Romániai helység a Kalotaszegen Bánffihunyadtól (Huedin) keletre; Măcău' [1913: *Mákófalva:* Hnt. 863, de l. 1299/1300: *Mako:* Győrffy 3: 362 is]. Az elsődleges *Mákó* névváltozat puszta szn.-ből keletkezett magyar névadással. Az alapjául szolgáló szn.-hez l. *Makó* szócikkét. L. még cseh *Makov* hn.(Profous 3: 6); le. *Makow (Podhalański)* hn. (WEP. 6: 798); or. *Маков* hn. (WbRussGn. 3: 185). A *-falva* utótaggal az országos helységnévrendezés során egészítették ki a *Mákó* névalakot. — A rom. *Măcău* 'Mákófalva' a magyarból való. (Csánki 5: 379; Szabó T. A.: Kal. 241; Kniezsa: MagyRom. 1: 226; Suciu 1: 382; Mező: HivHn. 214; Győrffy 3: 362.) — Vö.: Ágfalva, Makó."

— ***Makó*** időrendben (1299/1300:) elsődleges! A Macsa > Macsó > Mako *cs* > *k* hangváltozású alakja.

26. Makád

'helység Pest megyében a Csepel sziget déli részén' [1528: *Makao* (Ↄ: *Makad):* CsepSzig. 226; 1546: *Makád:* uo., de 1444/1806: *Makofalua:* uo. is]. A R. *Makofalva* névváltozat egy *Makó* nevű személy birtokában levő településre vonatkozott. Az előtag később önállósult, és *Abád, Nyárád*-féle nevek végződésével egészült ki. — *Makád* [1208/1395: Győrffy 1: 724] nevű helység a középkori Bodrog vármegyében is volt. (Virágh: MhnEr. 61; Kálmán: MNyj. 22: 55; &sep-Szig. 226.) — Vö. Makó.*"*

— A Makád, a macso > mako *cs* > *k* elhasonult alakjának *d*-képzős alakja.

1.5 Három „ismeretlen eredetű" 'ma' szótövű szavunk etimológiája.

A „Magyar nyelv történeti etimológiai szótára" — három '**ma**' (*kínai*: ló) alapszavú szavunkat „ismeretlen eredetű"-nek határozza meg. Ezek a: **mén**, **makacs** és **makrancos** szavaink. Először idézem a TESZ szócikkét, utána a szavaink rövid, valós etimológiáját.

„**mén** 1138/1329: ? „In uílla Setkelu… quorum nomina funt… *Menes*" sz. szn. (MNy. 32: 205); 1150 k./13–14. sz.: *Menomorout* szn. (An. 11.) 1237–40: *Men*fy hn. (PRT. 1: 780); 1261: *Meny*to hn. (Csánki 1: 780); *Mynees* sz. hn. (Kniezsa Erd.Vízn. 39); **1395** k.: „emíffarius: *men*" (BesztSzj. 939.); 1560 k.: *Meny* loo (GyöngySzt. 425.). **J:** 1150 k. 13–14. sz.: 'csődör'; Hengst' "

„Ismeretlen eredetű. Szókincsünknek feltehetően igen régi eleme. Tőbelseji magánhangzója eredetileg középső nyelvállású *(ë* vagy *é)* lehetett. A *ménes* származék mindkét jelentése a *ménes ló*, *ménes lovak* kapcsolatából (1. NySz. 2: 615, 738) vonódhatott el jelentéstapadással; a gyűjtőnévi jelentés azon a szemléleti alapon, hogy a *ménes* eredetileg nyilván az egy ménhez csatlakozott kisebb lócsoportot jelölhette. Az egyedi jelentésű *ménes*-re vö. még *gulya*. — A *mén*-nek ugor egyeztetése, valamint a *mony* 'tojás, here, stb.' szóból hangrendi átcsapással való magyarázata mind alaki, mint jelentésbeli nehézségek miatt kevésbé valószínű. Alán származtatása további vizsgálatra szorul, török származtatása téves." (TESZ 2 887.)

Mén szavunk etimológiája nagyon egyszerű. Szótöve a mélyhangrendű kínai '**ma**' (ló), amelynek magashangrendű párja a '**me**'. Miként a '**ma**gyar' népnevünknek a később megnevezett '**Me**gyer' törzsnév. Amely magashangrendű '**me**' szótőhöz **–n**, és **–ny** képzők járultak.

Az **–n** és **–ny** képzőkről:

„Az *-n/-ny* elsődlegesen ugyanúgy köznevekben (*vadon*, *gyertyán*, *gyümölcsény*) és személynevekben (*Abony*, Apony, *Etény*) szerepelt, mint *a -d*, és nagyon korán megjelenik helynévi adatokban is: *Harsány*, *Aranyán* (vö. MELICH 1914: 193). A képző elsődleges funkciói nehezen határozhatók meg pontosan, mivel szerepel melléknevekben (*kemény*, *sovány*, *vékony*, *kicsiny*), a TNyt. szerint ellátottságot fejezhet ki a *hangony*, *szederkény*, *tömörkény* [56] szavakban (SZEGFŰ 1991: 241, 246), hasonlóság jelölője a *gyertyán*, *savanyú*, [57] *laponya* szavakban (SZEGFŰ 1991:246). A köznevek közül idevonható a *hajadon*, *harkány* (harkály), *murkony* (<murok), *lapány* (BÁRCZI 1951: 155, PAIS 1919: 128). Az *-n/-ny* képzővel alakultnéhány személynév is, többnyire idegen vagy ismeretlen eredetű, rövidült nevekből:*Beken*, B*odon*. Magyar alapszóból jött létre a *Hetény*, *Öcsény* (SZEGFŰ 1991: 251). (Bényei 103)" (Bényei 2012, 103.)

A **mén** szó **–n** és **–ny** képzővel is előfordul a TESZ szócikkében: *Menes*, *Menomorout*, *Men*fy, *Meny*to, *Mynees, men*, *Meny* loo.

Ménes szavunknál az **–s** képző valamilyen tulajdonságra, sajátosságra utal: „Meszes (1234: Meses,Gy. 1: 341), Ormos (1275: Vrmus, Gy. 1: 796), Tós (+1194/[1230 k.]: Thous, Gy. Meszes (1234: Meses, Gy. 1: 341), Ormos (1275: Vrmus, Gy. 1: 796), Tós (+1194/[1230 k.]: Thous, Gy. 96 732, vö. KMHsz.)." (Bényei 2012, 95-96.)

„Makacs: 1750 „*makats*, magában titkoló" (Wagner: Phras, *Abftrufus* a.): — *makocs* (MNy, 57: 300); *makucs* (UMTsz.). **J:** 1. 'zárkózott; verschlossen, reserviert' (l. fennt); 2. 1767 'önfejű, nyakas; eigensinnig, hartnäckig' # (PPB). — Sz: **~kodik** 1786: *makatskodni* sz. (Baróti Szabó: Verskoszorú 3: 147: NSz.).

Ismeretlen eredetű. Alakváltozatai közül az *o*-t és *u*-t tartalmazók valószínűleg későbbi fejlődés eredményei. „ Finnugor és török származtatása téves. MUSz. 600; Budenz: NyK. 17: 484: SzófSz.” (TESZ 2 823.)

A **makacs** szónak nagyon egyszerű az etimológiája! Szóösszetétel: **Ma** (ló) + **kacs > kocs**. Azaz: ’*ló-kacs*’. Olyan ló, amelyik „*megkacsolja magát*”, s nem hajlandó, nem akar, ebből a *kacsoltan rögzített* állapotból kimozdulni. Ennyi.

A **kacs~kocs J**: „1. 1565 ’kapocs; Klammer, Haken’ ; 2. 1577 k.: ’szőlő, borsó kapaszkodója; Ranke, Schlinge, W’einranke’ # ” További jelentései: 3. 1585 ’kezecske’ 4. 1787: ’kasza, evező görbe fogója’ 5. 1807: ’levélszár’ 6. 1808: ’fattyúhajtás’ ” (TESZ 2 297.)

Makrancos 1770/1914: „Nem kell *makranczos* [lány], mert a rút mocskos” (Bokréta 46: NSz): 1770–80: *makrántsoskodnak* sz. (Németh A.: Ezopus 170: NSz.); 1831: makrontszos (Kováts József: Éneis 3: 47: NSz.). **J:** 1. 1770/1914: ’makacs, nyakas, önfejű; widerspentig, trotzig, eigensinnig’ # (l. mint fent); 2. 1834: ’vakmerő; tollkühn, waghalsig’ (Kassai 3: 320)” Stb.

„Ismeretlen eredetű szócsalád. Tagjainak egymáshoz viszonya nem világos. A makranc nem feltétlenül elvonás. Az 1339: „Johannis de *Mokronch*” (MNy. 2: 369) tulajdonnévi adat azonban — elsősorban a nagy időbeli távolság miatt — aligha tartozik ide. — Nem valószínű az a feltevés, hogy a *makrancos* a *marcangol* családjába vonható, és csak egy adatból ismert *marcangos* ’makrancos’ (MTsz) módosulata volna. — A *makranc* és *makroncás* nyelvjárási szó.” (TESZ 2 825–826.)

— Makrancos szavunk összetett szó. Előtagja a: ’**ma**’ (ló), amelyhez **–k** mozzanatos igeképző, vagy névszóképző csatlakozott. (l.: T. Somogyi Magda: Kicsinyítő-becéző képzőink történetéről, 292.) Amely ’**mak**’ előtaghoz a ’**rancos**’ (> ráncos) utótag csatolódott. Mert:

„Az eredetileg konkrét jelentésű ráncba szed elvont értelmét (3. jelentés) az magyarázza, hogy a rakoncátlan, makacskodó személy megfegyelmezése olyan nehéz feladat, mint a merev házivászonból készült ruhaneműnek kézzel végzett redőzése.” (TESZ 3 343.)

Makrancos szavunk olyan ’**ma**’ (ló) viselkedésére utal, amelynek „megfegyelmezése olyan nehéz feladat, mint a merev házivászonból készült ruhaneműnek kézzel végzett redőzése.”

— Mily *csodálatos és gyönyörű!* — a mi *lovakkal bőségesen ellátott* nyelvünk!

Irodalom

A magyar nyelv történeti etimológiai szótára Akadémiai Kiadó, Bp. 1967.

Baboss Ernő 1957. /Magyar Nyelv/

Bárczi Géza: A magyar nyelv életrajza, Budapest, Gondolat 1975.

Bárczi Géza: A magyar nyelv múltja és jelenje, Budapest, Gondolat 1980.

Baski Imre: A kazak madijar nemzetségnév és a magyar népnév állítólagos közös eredetéről Nyelvtudományi Közlemények 107.

Benkő Mihály - Babakumar Khinayat: A keleti magyarság írott emlékeiből Masszi Kiadó, 2007.

Bényei Ágnes: Helynévképzés a magyarban Debreceni Egyetemi Kiadó. 2012.

Budapesti TELEFONKÖNYV 1992.

Fehértói Katalin: Árpád-kori személynévtár 2004.

Kiss Lajos: FÖLDRAJZI NEVEK ETIMOLÓGIAI SZÓTÁRA Akadémiai K. Bp. 1978.

Kis Tamás: A „palatális” dzs a magyarban Debreceni Egyetem, Magyar Nyelvtudományi Tanszék

Németh Gyula: A honfoglaló magyar nép kialakulása Budapest Akadémiai Kiadó, 1991.

Csornai Katalin: Négy égtájon barbár csillag ragyog Bp. 2007.)

Ryjik, Kyril: L' idiot chinois, initation éléméntaire a la lecture intelligible des caracteres chinois Paris Payot, 1980.

Szekeres István: A ’magyar’ népnév történeti összehasonlító vizsgálata 1992.

Szekeres István: A magyar népnév történeti etimológiája

Szekeres István: A SZÉKELY ÉS AZ ÓTÖRÖK ÍRÁS JELTÖRTÉNETE Bevezetés a történeti összehasonlító jeltörténet módszertanába Budapest, Mundus Kiadó, 2008.
Szekeres István: Uráli, nemeket jelölő fejszimbólumok történeti összefoglalása, s ami körülöttük van (2019)
Szekeres István: Amikor megszólalnak a régészeti leletek (2021)
Szekeres István: Uráli, nemeket jelölő fejszimbólumok történeti összefoglalása, s ami körülöttük van (2019)
T. Somogyi Magda: KICSINYÍTŐ-BECÉZŐ KÉPZŐINK TÖRTÉNETÉRŐL (Eötvös Lóránd Tudományegyetem)

ZÁHONYI András (Budapest):

Miért különleges a magyar nyelv? A gondolkodás, a zene és a humor nyelve: a magyar. Szórakoztató-szóragoztató példák Kiss Dénes, Hofi Géza, Brachfeld Szigfrid, Sinkovits Imre és Karinthy Frigyes nyomán

TRIANON után a magyar nyelv a legnagyobb összetartó erőnk!
Pomozi Péter[681]

Békés tudományos egymás mellett „ülés”: MMA, Buddhista Főiskola, MTA, Bolya Fészek (a képen nem látszik Csáji László Koppány, MTA és MMA)
Kovászna-Csomakőrös 2022
***Különleges anyanyelvünk** segítségével (és egy kis jóindulatú „moderálással”, melyet én követtem el) végül szót értettek egymással a különböző megközelítések képviselői.*

Anyanyelveink

A beszélt anyanyelv

A Czuczor-Fogarasi szótár gyöknyelvészete
A kb. 110 000 szócikket tartalmazó szógyök-gyűjtemény 2300 gyököt tárgyal. Bérczi ezt az adatot egy exponenciális görbén veti össze a szanszkrit és a germán gyökszámmal (550 és 300). Ebből kiindulva ad becslést az adott nyelv kialakulásának idejére.

> A természetben zajló folyamatokat általában bonyolultabb függvényekkel (pl. az ún. exponenciális függvénnyel) tudjuk modellezni. A természettudományos módszertannal rengeteg adatot meg lehet vizsgálni (mérni, becsülni), össze lehet hasonlítani. Alapszáma az *e* (~2,71).
> https://hu.wikipedia.org/wiki/Term%C3%A9szetes_logaritmus

[681] Kossuth Rádió, 2022. ápr. 20.

A magyarban a hangalak és a jelentés nem független. Az indoeurópai nyelvek többségében – néhány kivételtől eltekintve – már jóval ritkábban fordul elő ez a jelenség.
Lásd Bérczi Szaniszló kutatásait a beszédfejlődésről (tűz-tűz, fog-fog, fej-fej, nő-nő)!
(BÉRCZI, 2014)

A gyökök száma az egyes nyelvekben (vizsgálat a Czuczor-Fogarasi szótár alapján)
(CZUCZOR-FOGARASI, 1862)

http://osnyelv.hu/czuczor/
http://www.osnyelv.hu/czuczor/keres.php

A glottokronológia a komparatív (történeti-összehasonlító) nyelvészet módszere. A rokon nyelvek által megosztott közös eredetű szókincs arányát vizsgálja.
Jövevényszó-e? van-e szóbokra? A rokonság foka mennyire erős?
A vizsgálatok alapján a magyar nyelv igen ősi időkre nyúlik vissza. A hangértemények összekapcsolása, a hierarchiaszintek vizsgálata mindezt megerősíti.
Melyik szó a régebbi? Bérczi szerint a geológiából jól ismert „beágyazódás törvénye” segít ilyenkor a kérdés eldöntésében.

Záhonyi András és munkatársai kísérlete a nyelvi kapcsolatok (a „rokonsági fok”) becslésére
(Záhonyi András előadása – Petőfi KHE, Szentendre, 2022. jan. 14.)

A térképre felírjuk az adott (alap)szó (pl. *Húsvét*) helyi megnevezését – majd azonos színnel emeljük ki a hasonlókat. A térképeket összevetve kirajzolódik a „nyelvrokonsági rendszer”.

A színes ábra jobban szemlélteti a mondanivalót, mint a ’sraffozott’ fekete-fehér. A régebbi ábrákat is színezni lehet a mai korszerű szoftverekkel – jó példa lenen erre Cser Ferenc: *Gyökerek* (Melbourne, 2000.) c. könyve ábráinak színesre átdolgozott változata.
Más fontos szavak, kifejezések esetén is érdemes hasonló színes térképeket készíteni. Ez a munka már elkezdődött.

Néptáncos anyanyelv

https://www.youtube.com/watch?v=3t5awvJkHug

Sára Ferenc és Bakonyi Erika moldvai táncokat tanít – remek pedagógiai érzékkel és módszerrel.

Népzenei anyanyelv

(A népdalok, balladák, siratók világa)

A malomnak nincsen köve c. népdalt az országházi képviselők is elénekelték – méghozzá igen jól!

https://www.youtube.com/watch?v=6Wvdj_fUubU

A műdalszövegek irrealitása

https://eljen-a-magyar-nota.webnode.hu/magyarnotak-szovegek-/

Zergetollas kiskalapom… (a zergének nincs is tolla!)

Fecském (édes) fecském, vidd el az én levelecském! (jellemzően a galamb viszi…)

Lerázza a meggyet (igen nehéz lerázni!)

Az őrmesternek nincs is fekete subája… (Veres Péter észrevétele)

A pacsirta nem énekel este a fán (csak a levegőben)!

A **magyar KÉPi nyelv – sok humoros lehetőséggel!**

Ez a két 'vicc' érthetően lefordítható más nyelvekre is, ui. üzenete ***képi****!*

A magyar képi nyelv (ősnyelv) – sokan megállapították ezt, köztük Varga Csaba is. A belső analógiák, a máig működő GYÖKrendszer miatt segíti az új összefüggések gyors felismerését. A ragozó nyelvekre jellemző módszer a *szintézis* és az *intuíció.*

A mellérendelő magyar gondolkodásmód révén magyarul tömörebben lehet kifejezni gondolatainkat, mint németül, angolul, szlovákul stb.

Az indoeurópai módszert az *analízis és az oksági gondolkodás* (alárendelő szemlélet, túlzott vagy torz racionalitás, a szakralitás hiánya) jellemzi.

*Verne Gyulá*t (1828-1905) gyerekként magyar írónak gondoltuk. Ez egyáltalán nem névmagyarosítás – az akkori időkben szokás volt „lefordítani" magyarra a keresztneveket. Ő *Jules Gabriel Verne,* magyarosan Verne Gyula francia író, a tudományos-fantasztikus irodalom korszakalkotó alakja.

A könyveiben említett 180 terv és találmány döntő többségét mára már megvalósították.

Julius Meinl-t is Budapesten, szüleim gyerekkorában Meinl Gyulaként említették.

A magyar humort nehéz lefordítani más nyelvre

Agócs Szilvia: *A Tál család* (a szerző személyes közlése)
„A remek politikus **Reprezen Tál** kiválóan képviseli a családot különféle rendezvényeken. Az elkötelezett **Agi Tál** nővérem élen jár a meggyőzésben, de **Reflek Tál** igyekszik folyton ellentmondani neki.
Medi Tálhoz bármikor fordulhatunk átgondolt és megnyugtató tanácsokért.
Szalu Tál unokaöcsém éppen katonaidejét tölti a hadseregben.
Bevásárolni **Kós Tál** nagynéném szokott a piacon, mert ő mindig tudja, hogy mi mennyibe kerül, és általában **Lici Tál** is elkíséri, mert nagyon szeret alkudozni a kofákkal.
A kitűnő hanggal megáldott **Kán Tál** folyton dalol, zenész fivére **Trombi Tál** pedig hangszeren kíséri (a kamasz **Mu Tál** átmenetileg nem énekel velük). Sajnos a múlt év során három családtaggal is kevesebben lettünk: két unokatestvér, **Dezer Tál** és **Konver Tál** külföldre távozott, a 90 éves **Exi Tál** néni pedig végelgyengülésben elhunyt. Őt az utolsó időkben már csak **Ágy Tál** vigasztalta."

Amikor a vicc a félreérthetőséget használja ki
(avagy a mechanikus gondolkodás csapdái…)

Kislányom, teljesen egyedül oldottad meg ezt az egyenletet?
Nem. Két ismeretlennel.

Bejglit sütöttem, s a *fenyőfánk* is szép lett.
Szőke nő: bejglit én is szoktam sütni, de még soha nem csináltam *fenyő*ből *fánk*ot.

Szerdától drágul a benzin!
Szőke nő: ez engem nem érint. Én mindig *5000-ért* tankolok!

Miért nincs bástya a vonaton? Mert a vonat nem *vár*.

A tehén bonyolult állat. De én meg*fejt*em.

Akarsz sokat *keres*ni? Igen. Akkor jól elbújok.

A Szent Jobb *István király* bal keze. (?)

Petőfi egy szegény cselédlány és a magyar nép fia.

Anonymus III. Béla névtelen jegyese volt.

Rákóczi Ferenc úgy halt meg, hogy belefulladt a Rodos*tó*ba.

Egyiptom őslakói a múmiák.

Kolumbusz háromszor indult útnak, bár a második útján meghalt.

„Nem akarom *süket hallgatóimat* megbántani." (Részlet egy XXI. századi rádióműsorból…)

Jelképes (és udvarias) kritika

A szerző kérdezi a barátját:
– Olvastad az új könyvemet?
– Igen.
– És mi a véleményed?
– Nos, őszinte leszek. A fedőlapok túl messze vannak egymástól...

A hazafias érzelmekre alapozó humor

A kis *Latyi* (Latabár Kálmán) léggömbbel a kezében lépett színpadra Amerikában.
„Hoztam maguknak egy kis pesti levegőt" – mondta, és kiengedte a lufi tartalmát, mire a közönség *könnyez*ni kezdett…

A fordítás 'nehézségei'

***Ady Endre*: A Tisza-parton**

Jöttem a Gangesz partjairól,
Hol álmodoztam déli verőn,
A szívem egy nagy harangvirág
S finom remegések: az erőm.

Gémes kút, malom alja, fokos,
Sivatag, lárma, durva kezek,
Vad csókok, bambák, álom-bakók.
A Tisza-parton mit keresek?

Karinthy Frigyes készakarva félrefordítja-ferdíti (azaz átkódolja) ezt a verset az „*Így írtok Ti*"-ben! Németül sokkal jobb lett, mint angolul (nem lett annyira poéngyilkos…).

Egy költői antológiában megjelent a következő szép versszak Ady Endrétől:

Jöttem a **Gang**esz partjairól
Hol álmodoztam **déli verő**n
A **szív**em egy nagy harangvirág
S finom remegések: az erőm.

Le is fordították *német*re a következőképpen:

- Ich kam vom **Ufer** des **Gang**es
- Dort träumt ich von **südisch**en **Schlager**
- Mein **Herz**, du Blume, du banges (félsz, aggódsz)
- Du bist so zitternd, so mager. (oly remegő, reszkető – oly sovány)

Egy másik műfordító elolvasta a verset a «*Dichterstimmen*»-ben. Nagyon megtetszett neki – de elragadtatásában nem vette észre, hogy a verset *magyarból* fordították németre. Eredetinek nézte és lefordítván magyarra, ilyen formában küldte be egy magyar szépirodalmi lapnak:

Ufer, a zsidó kupléíró
Aludt a **folyosó**n mélyen (~ ' folyó só'…)

Barátja, **Herz**, biztatta
Hogy ne remegjen, ne féljen.
(A „végén” még az illető szalámigyáro**s**t is hálára kötelezik...)

A «südischen» szót «jüdischen»-nek olvasta, a «**Dichter**» szót «**sűrűbb**»-nek fordítani pedig éppen úgy lehet, mint «**költő**»-nek…

Egy harmadik műfordító, aki magyar versnek nézte, lefordította és beküldte a «Gedicht-Magazin»-nak, az alább olvasható tökéletes átköltésben:

- O, **Dichter** der alten Juden
- Was schläfst du im Flus**salz** so tief?
- Hörst du nicht den stolzen Herzog
- Der dir in Ohren rief?

A negyedik műfordító végérvényes magyar fordításban közölte a közben *„világhírűvé vált”* költeményt:

A **Herz-féle szalámi**ban
Sokkal **sűrűbb a só**,
Mint más hasonló terményekben (???)
Hidd el, ó, nyájas olvasó!

Fordítási gyakorlat
Ezt fordítsd le *német*re, *angol*ra – ha tudod…!

Rákosi Mátyás: Aki nincs velünk, az ellenünk van.
Kádár János: Aki nincs ellenünk, az velünk van.
Grósz Károly: Aki ellenünk van, az is velünk van.
Gyurcsány Ferenc: Aki még mindig velünk van, az nincs magánál.
Orbán Viktor: Aki nincs velünk, az nincs is.

Olvasási gyakorlat
Aki ismeri *Cirill* ábécéjét, el tudja olvasni!
(*Megj*.: vannak benne kisebb pontatlanságok...)

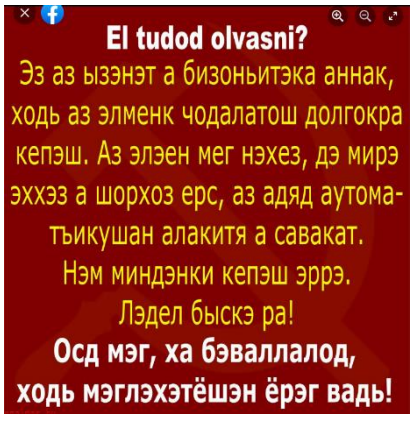

Ez is bizonyítja, hogy más ábécékkel is le lehet írni magyar szöveget (és persze más nyelvűeket is).
Nehéz megállapítani pl., hogy az adott szöveg akkádul vagy sumerul, szerbül vagy horvátul, olaszul vagy spanyolul stb. olvasandó. Ugyanis a jelkészlet majdnem azonos.

Hogyan ejtik a külföldiek a magyar városok neveit?
Tájheni: Tihany (dán olvasata: cihenű…)
Giongiosz: Gyöngyös
A fonetikus írásrendszer (pl. a magyar) sokat segít abban, hogy helyesen ejtsük ki a kiolvasott szót. Persze a *más kiejtési szabályok*at alkalmazóknak ez nem sokat segít…

Ékezet nélkül egészen mást jelent:
űr, fél, szél, lő, ára, szárnyalás, szárba szökken, aranyérem…

Egy szöveg mássalhangzóváza önmagában *többféle nyelvű* és tartalmú *olvasat*ot is lehetővé tesz. Az olvasat elkészítéséhez a *nyelv* megállapítása és ismerete feltétlenül szükséges.

Hogyan beszélnek a külföldiek magyarul?
Típushibák a nyelvhasználatban – pl. egy *kazah szakember* magyar szófordulatai
(Pl. alanyi ragozás alkalmazása a tárgyas helyett; a *hamar* szó használata a *gyorsan* helyett stb.)

La**ty**in-Amerika; min**gy**ig, min**gy**en, **ty**ekintik (ő orosz lágyítással ejti a *t*-t és a *d*-t)

sok hely**en** jár el	helyesen: hely***re***
Tengri engem választott	(Tengri: Isten)
20 könyvet bocsátt**á**k	(helyesen: bocsát***ott***ák) – a jelentése itt: adtak
ikes**i** ig**ö**	helyesen: ikes ige
szelen	helyesen: sz**é**len
csángó nyelv közelbe van	helyesen: közelébe**n**
elkészítették nagy plakát**ok**	**(**a -*t* tárgyrag lemaradt, helyesen: plakátoka**t)**
szövegét **meg**fordít	helyesen: ***le***fordít***ja***
fennmaradni írónak	helyesen: ***meg***maradni

Sandro barátom írta Olaszországból:
„András, velünk lesz egy magyar baratnőm (a videókonferencián), amellyel összetanulok a magyar történelem – együtt. Nagyon aranyosan s(e)gít nekem.
Kattíntani kell a linket, engedni mikrofon és kamera!”

Teljesen értjük – a magyarul anyanyelvként beszélő azonban irodalmibb stílusban és a nyelvtani szabályokat pontosabban alkalmazva mondaná el ugyanezt.

Törekedj a helyes nyelvhasználatra!

Típushibák
de viszont… ugyanazt kétszer mondani *felesleges!* Vagy *de,* vagy *viszont* legyen*!*

kőrút (helyesen kiejtve: körút – a *budapesti*ek gyakran rosszul – hosszan – ejtik)

, stb. (nem kell az stb. előtt vessző)

muszály (??? a német *muss sein*-ből származik – ezért pontos j-vel írjuk: muszá**j**!)

ban ≠ ba

Úgy *lássák*… (hivatalosan „magyartalan” ragozási forma -- ám a szó *kiejtése* így könnyebb, mint a ‚*lát-**j**ák*’-é!)

Olvasás *magyar kiejtés* szerint: *’nó var’* (angolul: war! – Kossuth Rádió, 2022. márc. 16.)

A csillagképek magyar és görög nevei
Toroczkai-Wigand Ede építész a csillagképek ősi magyar neveit gyűjtötte össze (1915).

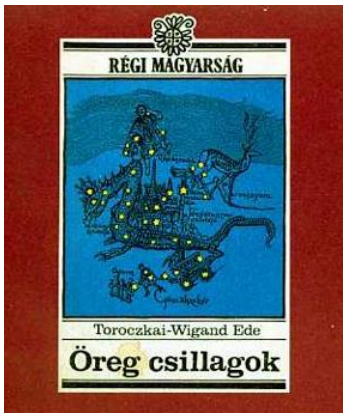

A *görög*ök is felhelyezték isten(ség)eiket (s királyaikat) az *É*gre (Perseus, Cassiopeia, Hercules, Castor és Pollux, Cepheus, Andromeda).
M*agyar*ul az Orion neve: *Nimród, Kaszás;*
a Syrius-é*: Sánta Kata;*
Castor és Pollux: *Hunor és Magor*.

Mai név	Magyar/székely név	Népi kalendárium sz. név	Nyelvújítási név
Január	Fergeteg hava	(Nagy)Boldogasszony hava/Télhó	Zúzoros
Február	Jégbontó hava	Böjtelő/Télutó hava	Enyheges
Március	Kikelet hava	Böjtmás/Tavaszelő hava	Olvanos
Április	Szelek hava	Szent György hava/Tavaszhó	Nyilonos
Május	Ígéret hava	Pünkösd/Ikrek hava	Zöldönös
Június	Napisten hava	Szent Iván/Nyárelő hava	Termenes
Július	Áldás hava	Szent Jakab hava/Nyárhó	Kalászonos
Augusztus	Új kenyér hava	Kis(arany)asszony/Nyárutó/Bőség h.	Hévenes
Szeptember	Földanya hava	Szent Mihály/Őszelő hava	Gyümölcsönös
Október	Magvető hava	Mindszent hava/Őszhó	Mustonos
November	Enyészet hava	Szent András/Őszutó hava	Gémberes
December	Álom hava	Karácsony/Télelő hava	Fagyláros

Régi és mai hónapneveink (ihletői: a természet működése, a magyar hagyományok, a rómaiak és a katolicizmus)

A KÓDolás nehézségei

A híres "dodonai" szöveg (1213-ban *Merániai János* esztergomi érsek írt a *Gertrudis* királyné elleni összeesküvőknek):
„A királynét megölni nem kell félnetek jó lesz ha mindenki egyetért én nem ellenzem.”
1., A kétértelműségét a vesszők (azaz a szakaszolás) hiánya, ill. azok "önkényes" hozzágondolása adja.
2., Egy *szó*n nem ugyanazt értjük!
Lord Wellington tábornagy tévedése: ’a Waterloo-i csatát Eton (a *public school* neve) játszóterein nyerték meg’ (???).
A *valóság*ban árulás történt! (Majd a tőzsdén a részvényesek átverése – az információt gyorsabban megszerzők ui. meggazdagodtak…)

A világhálón érdemes meghallgatni a következőket!
***Hofi Géza* is memorizál…**
(1973, Volán Elektronika – az emberek a *rendszer mellett* röhögnek)
Foga(l)m(a)zásgátló rögtönzés…
https://www.youtube.com/watch?v=_1bOeHVuRiM
***Sinkovits Imre* szaval** (1987. – de csak 2016-ban tették közzé)
Bencze Imre: Édes, ékes apanyelvünk
https://www.youtube.com/watch?v=SLGtzsu6b-Y
Reményik Sándor: Templom és iskola
https://meglepetesvers.hu/remenyik-sandor-templom-es-iskola/
Brachfeld Siegfried
pl. így mondja:
a *huz*aton Bécsből jöttem – rajta nagy volt a *von*at.
S le*húz*ta a tanulságot… https://www.youtube.com/watch?v=PT29zJXRNlU

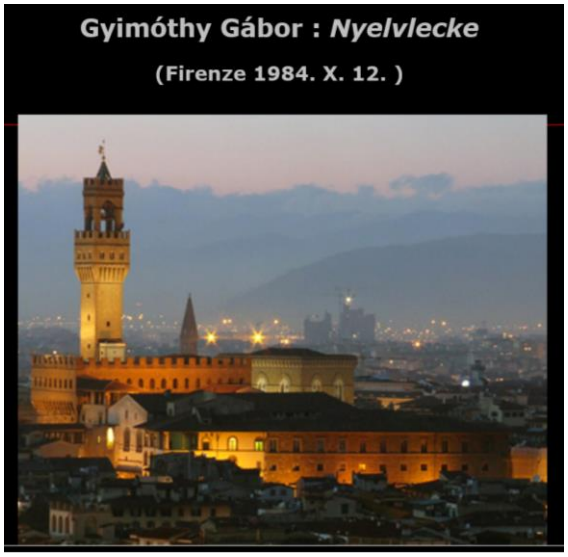

Gyimóthy Gábor a ZMTE tagja. Versének kifinomult szóhasználata remek példákat ad a magyar nyelvet tanulók számára.
Egy részlet a versből:

Másik, erre settenkedik,
Sündörög, majd elterül.
Ráripakodsz, elódalog,
Hogy mondjam ezt németül?

Egy csavargó itt kóborol,
Lézeng, ődöng, csavarog,
Lődörög, majd elvándorol,
S többé már nem zavarog.

Ám egy másik itt tekereg, –
Elárulja kósza nesz –
Itt kóvályog, itt ténfereg. .
Franciául, hogy van ez?

S hogy a tömeg miért özönlik,
Mikor tódul, vagy vonul,
Vagy hömpölyög, s még sem ömlik,
Hogy mondjam ezt angolul?

Aki surran, miért nem oson,
Vagy miért nem lépeget?
Mindezt csak magyarul tudom,
S tán csak magyarul lehet..!

Függelék
(Nyelvi érdekességek)

Csak a *szóvég*eket olvassuk el (képként)?
„A cmabrigde-i etegyemen kéüszlt eigyk tnuamálny áítllsáa sznreit a szvkaaon bleül nincs jlneestőgée annak, mkénit rdeeözndenk el a btűek:
eygeüdl az a fntoos, hgoy az **eslő** és az **uolstó** betű a hlyéen lygeen, ha a tböbrie a lenogygabb **özeássivsazsg** a jleezmlő, a sövzeg aokkr is tleejs mrtébéekn
ovasalthó mraad.
A jnleeésg mgáayzrataa az, hgoy az erbemi agy nem eyedgi btűeket, hneam tleejs sazakvat ovals.
Íme a bzonytéik. Úhygoyg tnseseek mkneit bkébeén hyagni a hleysesráii fmonisáokgkal!
Bargtágasál: Móklis (azaz *Lohonyai Miklós, Filozófiai Vitakör)"*

P.S.: Lehet hgoy a **kárípés** az izgai, mret **hábis** kepéket is mengeged?

Bízunk benne, hogy a T. Olvasónak sikerült ezt a különleges szöveget megértenie!

Lugossy József, a szócsaládosság megfogalmazója mondta a magyar nyelvről (1856)
„Nyelvünk egy kiképzett egész, minden (nem idegenből készen kölcsönzött) szava egy kiképzett mennyiség, melynek alkotó részei ***mathematice*** *kimutathatók,*
bármily burkolt alakban is tisztán elemezhetők, szintén csak tényezők, szorzandók, osztandók és gyökökből . . . és ezeknek kimeríthetetlen combinatióiból állók,
végre az ***unitás****ban, a végetlen nagy és kicsinyben határozódók s így magába a szellembe visszatérők . . .*
E rendszeres alkotmány aztán ***nem élettelen*** *gépmű, hanem életművezetes lény, tenyészerőkkel ellátva;* ***test****, melybe a* ***teremtő szellem életet is lehellett****; mert nyelvünkben* ***egy józan nép eszme-világa*** *testesült meg; az eszme pedig istené. ...*
fájdalom*: egyetemes nyelvtannal és nyelvből****csészettel*** *keveset törődünk, vagy* ***a német rendszereknek rabul adjuk magunkat****; e mellett önálló ázsiai tanulmányaink nincsenek.”*

Teller Ede atomfizikus szerint is **a magyar nyelven való gondolkodás segítette,** hogy kimagasló tudományos eredményeket érhessen el.

Flektálás a magyar nyelvben is LÉTezik – de nem jellemző rá. Pl.
*hó – hava, nő – neje, légy – legye (*és igeként *légy – legyen), kéz – keze;*
de vér – vére (nem vere), szép – szépe.

TÉVesztések
A könnyen felismerhető az azonnal ki*javítható* tévesztés:
pl. **3022. 13. 32.** – 2022. 12. 31. helyett)
egye**n**lőre – *egyelőre* helyett;
elgépelés (pl. itta – í**r**ta helyett) – oka: a billentyűzeten egymás mellett van az R, a T: Q W E **R T** Z

Az előbbivel nem azonos súlyú eset a nehezen átlátható érvelési **hiba** (következtetés, értelmezés, logikai baki):
pl. ‚*minden holló fekete*’ (ez elfogadhatatlan általánosítás)
pl. anakronizmus (*Samas* mint az akkád napisten megnevezése egy sumer nyelvű szövegben – *UTU* helyett).

Sajnos a politikai, a tudományos és a művészeti közéletben, a médiában mindkettőt ***egyformán súlyos hibának*** **tekintik** (és bemutatását gyakran *hiteltelenítés*re, *lejáratás*ra használják fel)!

Lehet-e egy versfordítás jobb, mint az eredeti?
Válasz: ha magyarra fordítanak, időnként lehetséges! (A *filológus*ok ki tudják mutatni.)
Pl. az Aradon született Tóth Árpád versfordításai kiválóak. Ő Goethe, Csehov, O. Wilde, Maupassant, Flaubert műveinek remek fordítója.
Körúti hajnal (1923) – stíluseszköze a *szinesztézia**.
**szinesztézia*: az a jelenség, melynek során egy érzékszervünkkel észlelt érzet felidézhet egy másik szervvel észlelhető érzést (pl. kék szín – hideg)

Arthur Rimbaud: ***A magánhangzók szonettje*** (remek példa a *szinesztéziá*ra!)
Szurok **Á**! hó É! rőt I! zöld Ú! kék Ó! – csak egyszer
Lehessek titkotok mind elbeszélni bátor!
Á!: – bolyhos öv, mely a setét legyek faráról
Csillog, ha szörnyü bűzt belepnek lomha testtel!

Á! árnyak öble! É! hűs párák, tiszta sátor,
Halk hóvirág, királyi hermelin, jégtűs gleccser!

I! bíborok, kihányt vér, kacagógörcs a keccsel
Vonagló női ajkon, ha düh rándítja s mámor!

Ú!: – az isteni tenger nyugodt, gyűrűző tánca,
Nyájjal hintett fenyér csöndje, tudósok tánca
A békés homlokon, mit alkimia tép föl --,

Ó!: – szörnyü harsonák, mik ítéletre zengnek,
És Csönd, melyben világok és angyalok kerengnek,
Oméga! – viola sugár az Ő szeméből!

Jó éjszakát! (1924): a vers paradoxona, hogy versben szól a költői tevékenység kétséges voltáról.
*Stílus*a a szecesszióval rokonított impresszionizmus.
Ch. Baudelaire: *Az albatrosz*;
A. Rimbaud: *A részeg hajó*;

Az ANTANTÉNUSZ kiszámoló
Olvasatom sokkal egyszerűbb, mint az önkényesen 'odavarázsolt' sumer-akkád jelekből kihozott értelmezések (lásd Dudás Rudolf, Marton Veronika stb.). – no meg azonnal érthető!

Kiszámoló, torzított nevekkel – Záhonyi szerint:
Antal (=Anton), Dénes (=Demis),
Szergiusz Dénes,
Szergiusz Kati-Kata,
Ali-Pali (*vagy* Ila-Béla),
Bandus(z) (=Bandi).

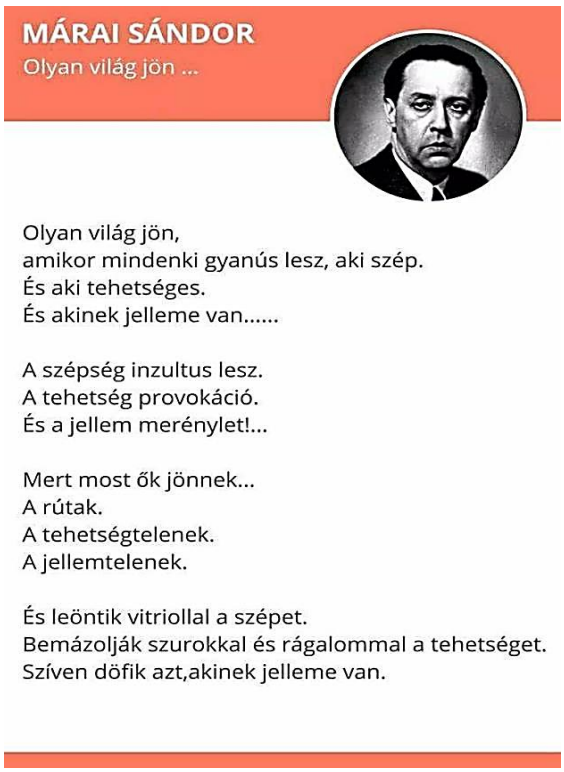

Az egyszerűbb értelmezésekre, megoldásokra nehezebb ráébredni, mint a bonyolultakra. Akinek sikerül, rögtön lebesülik a munkáját a többiek (pl. irigységből?), kijelentve, hogy „*ez nekem is eszembe juthatott volna*"…
De nem jutott! Szégyelljék magukat az ilyen médiamágiát is használó, torzító és önsztároló manipulátorok!

***Márai Sándor* írta a tehetségesekről és a jellemesekről**
(Ma is aktuális az „*Olyan világ jön*" c. verse! Talán ez a szemlélet az oka korunk egoizmusának, profithajhászásának, természetes környezetünk tönkretételének, a háborúknak?)

Szakirodalom

BÉRCZI, 2014 = BÉRCZI, Szaniszló: *A fogalomfejlesztés művészete a Kárpát-medencében és Elő-Ázsiában*, Természet- és Környezetvédő TE, Budapest, 2014
CZUCZOR-FOGARASI, 1862 = CZUCZOR, Gergely-FOGARASI, János: *A magyar nyelv szótára*, MTA, Budapest, 1862
TOROCZKAI 2017 = TOROCZKAI -Wigand, Ede: *Öreg csillagok*, Nemzeti Örökség Kiadó, 2017
CSER 2000 = CSER, Ferenc: *Gyökerek*. Melbourne, 2000. http://www.levente-vezer.extra.hu/gyokerek.pdf (Angolul: http://www.hungarianhistory.com/lib/cser/rootsls.pdf)
KOMÁROMI CSIPKÉS GYÖRGY gondolatai a nyelvek eredetéről
https://mki.gov.hu/assets/pdf/MKI_031_Osi_irasaink_2_B5_web.pdf#joomlaImage://local-assets/pdf/MKI_031_Osi_irasaink_2_B5_web.pdf?width=0&height=0

3. A magyar jelképrendszer

CSIHÁK György (Zürich):

Sacra Regni Hungarici Corona

Tisztelt Hallgatóim!

Tekintettel az idő rövidségére, valamint arra, hogy ezzel a tárggyal bő negyven éve foglalkozom, dolgozataimat pedig több kiadványunk is tartalmazza, ahol megállapításaim pontos bizonyítása megtalálható, ezért itt és most csak a legfontosabbakra szorítkozom – mégpedig kizárólag *a magyar nemzet fogalma* meghatározásával. A továbbiakban az egyes főbb pontokat számozással jelzem.

1. Abban a szerencsés helyzetben vagyok, hogy egyesületem alapítását közvetlenül megelőző időben hallhattam a kitűnő történész, Vajay Szabolcs erről szóló előadását, amikor koronánkról már elég sok dolgozatot olvastam és előadást hallgattam. Tőle akkor megtanultam, hogy A KORONÁNKRÓL SZÓLÓ ELŐADÁST mindig kétfelé kell választani: beszél az ember vagy a *tárgyról,* vagy a hozzá kapcsolódó *eszmerendszerről.* Ezért van az, hogy az előadások nagy részét az ember nehezen érti, mert az előadók többnyire a két dolgot keverik és így az embernek – az előadás vagy az olvasás után – gyakran hiányérzete marad.

2. Fiatal koromban megtanultam, hogy minden írásban két dolog fontos: az, ami benne *van* és az, ami benne *nincs*. Ezért tehát, ami ebből az összefoglalómból ebben a tárgyban kimarad, annak *ebben a tárgyban* legfeljebb csak másodlagos jelentőséget tulajdonítok.

3. Nekünk van Európában a legrégibb írott alkotmányunk, ami valahol egy Vérszerződéssel kezdődik és *máig is érvényes*, de érvényességét hatalom korlátozza, az 1946. évi első törvény óta. Alkotmányunk megtalálható a Corpus Juris Hungarici lapjain, *latin nyelven* – és ez *történelmi alkotmány*.

4. Szent István királyunk minden bizonnyal, az egyik legjelentősebb királyunk, még akkor is, ha esetleg néha tévedett. Nem ismerek olyan családot, de végkép nem királyit, *amely a római egyháznak annyi szentet adott, mint az övé. Nem volt államalapító, mert szüleitől kész államot örökölt, de biztosan ő szervezte meg országunkban a római egyházat. Nem igaz, hogy „Vajkot megkeresztelték", mert szülei keresztények voltak*, ezért már születésekor megkeresztelték még akkor is, ha esetleg nem az esztergomi királyi vár kápolnájában. Például a bambergi katedrális leírásában is szerepel, hogy ott keresztelték, *ami valószínűtlen, mert ott görög papok soha nem kereszteltek.* Inkább lehet, hogy erdélyi édesanyja kereszteltette a Sztefanosz névre. *A nép nyelve nem görög volt, ezért ezt a nevet lefordították a maguk nyelvére és ezért maradt fönn az ő Vajk neve is.*

5. *Sztefanosz bölcs parancsára alakult a királyi kamara* – a mai miniszterelnöki hivatal, és tekintettel az akkori Magyar Birodalomban honos több nyelvre, az ő ugyancsak bölcs parancsára *a kamara nyelve a latin lett,* miáltal *egyik népe sem került nyelvi hátrányba*. És így maradt ez a nyelv „hivatalos" egészen addig, amíg a magyar országgyűlés az 1844: 2.tc., (törvénycikkel) ezt meg nem változtatta.

Ezért igen fontos tétel, hogy ha olyan dolgot vizsgálunk, mint például a koronánkhoz kapcsolódó eszmerendszer, vagy annak egy része, akkor *kizárólag a latin nyelv az irányadó.* Itt kell megjegyeznem, hogy nekem is azért tartott ez a vizsgálódásom bő negyven évig. Részint azért, mert nem tudok *olyan* jól latinul, részint pedig azért, mert a nyelv ugyan holt, de ez alatt az idő alatt is, például nálunk *élt*, tehát *sokat változott*. Korai történelmünket illetően, például szinte napjában találkozom téves fordítással.

6. Koronánk neve Sacra Regni Hungarici Corona. Érvényesítsük itt is azt a tételt, hogy ami itt nincs – az nincs. Például a „magyar" szó – ami pedig gyakran található a vonatkozó közlemények esetében. Viszont van több minden, *amit gyakran félrevezetnek.*

Szabad legyen itt megjegyeznem, hogy ebben az esetben sokat tanultam két jogászunktól, akik ebben a tárgyban, a második világháború idején a legjelentősebbek voltak: Bölöny Józseftől és Molnár Kálmántól. Bölöny József még küldött nekünk a koronáról egy dolgozatot 1988-ban, a 3. Magyar Őstörténet Találkozónkra, Londonba, amit ki is adtunk abban a kiadványunkban. Szerinte nem helyes a "szent" szó fordítása, helyesebb lenne a „megszentelt". A latinban ugyanis létezik a „sancta", ami a szentek jellemzője: „Sancta Maria", szentek, szentszék, stb., ami kötődik a római egyházhoz. Viszont *itt erről szó sincs.* Mondjuk inkább, hogy a „sacra" *megszentelt – például a mi, több mint sokezer éves történelmi hagyományaink által.* A latinban ez két szó: sacra és sancta. Továbbá, mindketten figyelmeztetnek arra, hogy ez nem a "rex", a király – pláne nem valami Habsburg király! – koronája, hanem az országé: „*regnum".*

7. Arra már magam kell felhívjam a figyelmet, hogy ez egy *„hun" korona.* Sokan tűnődnek azon, hogy ugyan rokonai vagyunk-e a hunoknak? Hanem, királyaink így írtak alá, bő nyolcszáz éven át: „rex hungarorum"! Csak tudták, hogy kik ők?! De azért, álljunk meg itt egy pillanatra.

Természetesen ily hosszú idő alatt található sokféle aláírásuk: van egyszerűen csak a név, vagy rex (mindenki tudta, hogy ki?). Volt, hogy alá sem írták. Ám, ha pontosan ki van írva, akkor mindig „rex hungarorum" – és most kérdéses lehet, hogy mit jelent *ez*?

Minthogy eddig senki nem bizonyította, hogy volt nép vagy birodalom, amely *önmagát* szkítának nevezte – hanem, csak a görögök nevezték így némely tőlük északra megjelent valamely lovasműveltségű népet, *ezért szkíták – valószínűleg – nem is léteztek.* Elemben, a történelemben több *hun* nevű birodalom is létezett, tehát *hunok voltak*. Ám a „hun", egy *birodalmi név,* még akkor is, ha az adott birodalom népei genetikailag, esetleg nyelvileg is közel álltak egymáshoz. Ujgur krónikák szerint a hun annyit tesz, mint *a nap fiai*.

Tehát az -orum és az -ici latin végződés – a hun pedig hun. Hanem mit jelent a gar? Nekem a legjobban az tetszik, hogy Labat szumér lekszikonjában kétszer is szerepel, két különféle lejegyzéssel, értelmezése az egyik esetben *körülvevő, gát,* a másik esetben *lánc*. Mivel létezik Kashgar, Dzsungar, és bulgar, hungar – ezért tehát jelenthet az egyik esetben területet – mondjuk: *országot,* a másik esetben, mondjuk: *népet*. Mivel ott latin nemigen lehet, tehát ezért tetszik ez nekem.

8. Koronánk neve Sacra Regni Hungarici Corona – aminek a helyes fordítása tehát: *Hunország (vagy Hunok országának) Megszentelt Országkoronája* – a királyé pedig *Hunország (vagy Hunok Országának) királya.*

Mivel Pápai Páriz Ferenc 1801-es kiadású latin–német–magyar szótárában a *natio* első jelentése „társaság", ezért a mi esetünkben a magyar (azaz a hun) nemzet latin neve „gens hungarorum", ami egy „*membrum*" – egy tag. *A Korona egy tagja.* Idetartoznak a vérszerinti (genetikailag) rokonok, a hunok (székelyek, palócok, kunok, csécsények, herények, jászok stb). A többi ország esetében szokásos nemzet, nálunk a "natio hungarorum" magában foglalja a többi „membrum"-ot is, ami szintén összefoghat több *nemzetiséget* (nem kisebbséget!), mint a szlávok, a németek, de lehet egy membrum *egy* nemzetiség (mint a cigány, a román), vagy *egy* vallási közösség (mint a zsidó) és ezen membrum-ok összessége adja a nemzetközi értelemben adott *magyar nemzetet*, a „*natio hungarorum*"-ot – ami nem más, mint a Megszentelt Korona Népe a „*Corpus* Sacrae Regni Hungarici Coronae". Ennek a koronának a *feje* a „Caput" (csak a feje!) a király (de lehetne a köztársasági elnök is) a *„Caput Sacrae Regni Hungarici Coranae*", és a "*Corpus*" és a „*Caput*", a kettő így együtt *a „Totum Corpus Sacrae Regni Hungarici Coronae"* a „Megszentelt Korona Egész Teste".

Így található ez a történelmi magyar alkotmányban, a *Corpus Juris*, a *Magyar Törtvénytár* – lapjain. Mivel pedig ez nem egy charta, hanem egy *történelmi* alkotmány, ezért ilyen paragrafust, de táblázatot se keressen ott senki. Helyette mellékelem a jelen dolgozatomhoz.

9. Végül, még egy megjegyzés. Eddig még senki nem tudta nekem megmondani, hogy mióta és miért nevezzünk magunkat „*magyar*”-nak? Csak néhány, velünk szomszédos nép nyelvén fordul még elő ez a szó, és néhány ázsiai nép nevezi országunkat „Magyarisztán”-nak – de nem tudom, *mióta*?

Köszönöm a figyelmet.

Zürich, 2022. július 15.

FORRÁSMUNKÁK:

Molnár Kálmán: Magyar közjog
Alkotmányjogi reformok az 1937 és 1938 években
Bölöny József: Sacra Regni Hungarici Corona
(Acta III/1, 42-43 oldal)
Nyírő József: Néma küzdelem.
Hídfő Baráti Körének kiadása, California

FONTOS IRODALOM:

Corpus Juris Hungarici – Magyar Törvénytár
Echart Ferenc: Jog- és alkotmánytörténet. – A magyar történetírás új útjai.
Szerk.: Hóman Bálint. Budapest, 1931
Magyar Alkotmány- és jogtörténet. Budapest, 1946
A szentkorona-eszme története. Budapest, 1941
Dr. Csonkaréty Károly: A magyar történelem 1100 éve a jogforrások tükrében.
Budapest, 1997. ISBN 963 7270 90 6
Csihák György: Magyar állampolitikai alapokról a 21. század elején.
(Acta XXV/3, 104-113 oldal)

Csihák György: Trianonról – tárgyilagosan. Adatok és gondolatok a trianoni békeszerződésünkkel kapcsolatban.
(Acta XXX/3)
Dümmert Dezső: A két Hunyadi.
Panorama 1985. ISBN 963 243279 7
Kovachich Márton György: Vestigia comitiorum apud Hungaros. Budae, 1790.
235-243 p.
Bartoniek Emma: Corona és Regnum.
Századok, 1934. évf.

MEGJEGYZÉS:

Acta = Acta Historica Hungarica Turiciensia – a Zürichi Magyar Történelmi Egyesület kiadványa.
Megtalálható: az Egyesület honlapján: www.zmte.org (Elektronikus könyvtár).
Itt megtalálható a két békeszerződés eredeti szövege magyar nyelven.
Továbbá a magyar (MEK) és az európai digitális könyvtárban, valamint a Schweizerische Nationalbibliothek (Svájc Nemzeti Könyvtára) katalógusában „Helveticat” címen.
Hivatkozható az MTA Magyar Tudományos Művek Tára (MTMT) egyéni adatbázisában.

ÖSSZEFOGLALÓ TÁBLÁZAT

MAGYAR NEMZET A MAGYAR TÖRTÉNELMI ALKOTMÁNYBAN

ÉS ÁTVEZETÉSE A MAI VILÁGBA

MAGYAR EMBER (magyar férfi és nő)
CSALÁD
NAGYCSALÁD
magyar **NEMZETISÉG** (natio=nemzetség)
(ez eddig vérszerinti kapcsolat, PÉLDÁUL egy TÖRZS)
amiből lehet később TÖBB NEMZET(I)SÉG szövetsége,
PÉLDÁUL a **„GENS HUNGARORUM"** ami egy **TAGJA, Membrum** a koronánknak,
amihez csatlakozhat más törzs és nemzet(i)ség, mint **egy másik Membrum:**
pl. SZLOVÁK, ROMÁN, ZSIDÓ STB. (ami szintén lehet egy-egy törzsszövetség=gens is) amennyiben a magyar állam polgárai akarnak lenni,
(VÉRSZERZŐDÉSSEL LEHET CSATLAKOZNI BÁRMELYIK NEMZET(I)SÉGHEZ VAGY TÖRZSHÖZ), ezek együtt
***Corpus* Sacrae Regni Hungarici Coronae** – a korona teste
és a király ***Caput* Sacrae Regni Hungarici Coronae,**
ez – tehát a fejjel együtt - a
MAGYAR NEMZET (natio hungarorum), ami a korona
egész teste ***Totum* Corpus Sacrae Regni Hungarici Coronae**
ÉLHET
MAGYARORSZÁGON mint magyar állampolgár
és aki élhet KÜLFÖLDÖN

KÉNYSZERBŐL	és	SAJÁT AKARATÁBÓL
TRIANON	és	MENEKÜLT kivándorolt
TÖMBBEN és SZORVÁNYBAN	TÖMBBEN ÉS SZORVÁNYBAN	TÖMBBEN ÉS SZORVÁNYBAN
SZÉKELYFÖLD TURÓC MEGYE	CLEVELAND ZÜRICH	CLEVELAND ZÜRICH
CSALLÓKÖZ SZATMÁR		

EGYETEMES MAGYARSÁG
az egész, a teljes magyar nemzet,
EGYSZERŰBBEN KIFEJEZVE

A MAGYAR NEMZET, A NATIO HUNGARORUM, A KORONA TESTE:
Corpus Sacrae Regni Hungarici Coronae, amihez tehát jön a király, a ***Caput***
Sacrae Regni Hungarici Coronae, tehát csak a feje, a kettő együtt a
***Totum* Corpus Sacrae Regni Hungarici Coronae,**
a korona ***egész*** teste,
A MAGYAR NEMZET

A Corpus, a test több tagból (membrum) áll. Az egyik tag a *Gens Hungarorum*, ami inkább megfelel a nyugatiak nemzetének, de ez nálunk csak a hunok vérszerinti közössége (palócok, székelyek, kunok stb.), tehát egy membrum, egy törzsszövetség, amiben több nemzet(i)ség van. Hozzájön *a többi tag, azaz membrum,* a többi nemzetiség (együtt képezhetnek szintén egy-egy törzset, több törzs egy-egy törzsszövetséget): a tót, a román, a zsidó stb., amennyiben a magyar állam polgárai akarnak (tudnak) lenni. Ami tehát a *Corpus Sacrae Regni Hungarici Coronae* – ami így a történelmi alkotmányunk szerint: az *EGYETEMES* (teljes) *MAGYAR NEMZET.* Igaz akkor is, ha nincs Caput – vagy a „Caput" kormányzó, vagy köztársasági elnök.

Jegyezzük meg, hogy minden nemzet joga megnevezni önmagát és a többit. Ma már magyaroknak is nehéz megérteni mindezt, mert nem tanuljuk. De ügyelnünk kell: a jogszabályokat nálunk is pontokba, paragrafusokba foglalták. Csak az alkotmány „történelmi", ami azt jelenti, hogy a Corpus Juris Hungarici-ben (a Magyar Törvénytárban), megtalálható a Magyar Történelmi Alkotmány, ahol viszont senki ne keressen egy ilyen táblázatot. A mi alkotmányunk nem pontokba foglalt, karta alkotmány. A történelmi alkotmány szellemében kell cselekedni, a szellemét kell felfogni, az egészét kell érteni. Deák Ferencről feljegyezték, hogy jurátus, tehát egyetemista korában, ha felolvastak egy sort latinul a Magyar Törvénytárból, akkor ott folytatta latinul. A magyar országgyűlésben mindenkinek latinul kellett felszólalnia. Ez volt az igazi nemzeti-nyelvi egyenrangúság – az Európa közepén több mint ezer éven át fennálló – keresztény Magyar Királyságban.

NÉHÁNY FOGALOM

a Magyar Történelmi Alkotmány alapján a Corpus Juris Hungarici, a Magyar Törvénytárból, HELYES MAGYAR FORDÍTÁSBAN és értelmezésben

SACRA REGNI HUNGARICI CORONA
Hunország (Hunok Országának) Megszentelt Országkoronája (Szentkorona?)

REX HUNGARORUM
Hunország (Hunok Országának) királya
(Magyar király?)

CAPUT SACRAE REGNI HUNGARICI CORONAE
Hunország (Hunok Országa) Megszentelt Országkoronája Feje
(a király, vagy a köztársasági elnök)

SACRA CORONA RADIX OMNIUM BONITUM ET JURIUM
A Megszentelt Korona minden jog és tulajdon forrása

MEMBRUM SACRAE REGNI HUNGARICI CORONAE
Hunország (Hunok Országának) megszentelt Országkoronája Tagja;
amit valamennyi TAG együtt alkot, az az

EGÉSZ (teljes, egyetemes) **MAGYAR NEMZET**

Natio első jelentése: **társaság. Natio Optimatum: A' Főrendek**

GENS HUNGARORUM (egy MEMBRUM)
Nincs egyetemlegesen elfogadott magyar fordítása. A Hunok (vérszerinti) Közössége. (A nemes magyar nemzet?)
Egy CSALÁD, egy NAGYCSALÁD, egy NEMZET(I)SÉG,– mint pl.: palóc, székely, kun, avar, besenyő, szarmata, herény, csécsény, kazár, matyó, jász, hun stb. együtt és vérszerződéssel egy TÖRZS, egy TÖRZSSZÖVETSÉG, (Árpád honfoglaló népe?)
Külön-külön és együtt is, **NEMZETISÉGÜK: magyar** (a latin nyelv szerint a ***nemzetségük***)
Nemzés által jön létre a gens (törzs) és szövetkezés által a natio (nemzet).

CORPUS SACRAE REGNI HUNGARICI CORONAE
Hunország (Hunok Országának) Megszentelt Országkoronája Teste
(valamennyi MEMBRUM együtt, ha akarja és - az állam polgára. Kivétel ez utóbbi alól, ha valakit kényszerítenek állampolgársága elhagyására; de azért őt a Korona misztikuma ide tartja). Ide tartozik a korona többi tagja is (MEMMBRUM): szász, tót, sokác, bunyevác, horvát, szlovén (sclavon), szerb, rác, cigány, román, zsidó, rutén, hucul stb. Ha hozzávesszük a királyt (CAPUT, a FEJ), akkor:

TOTUM CORPUS SACRAE REGNI HUNGARICI CORONAE –
Hunország (Hunok Országának) Megszentelt Országkoronája Egész Teste – ami az

EGYETEMES (TELJES, EGÉSZ) **MAGYAR NEMZET** –
IDETARTOZHAT BIZONYOS ESETBEN MÉG AZ IS, AKI *NEM* ÁLLAMPOLGÁRA A MAGYAR ÁLLAMNAK, például a Trianon által elcsatolt országrészeink magyarjai.

FEHÉR András (Dunaújváros):

Tudatosan szerkesztett geometriai jelek a Szent Korona két Pantokrátor zománcképén

Révay Péter 1613-ban kiadott könyvében, a következőképpen buzdítja a Szent Korona titkai iránt érdeklődő olvasóit: *„A kettős köb van ugyanis benne, vagyis kétszer négy és háromszög, tudniillik a háromszögek között vannak még két-két pontból álló sorokkal" (értsd! sarokkal) „határolt négyszögek is, és így a párosnak és a páratlannak, vagyis az az egész számsornak a teljessége fejeződik ki benne. Akinek már most szívügye és a dolga a számok és arányok misztikájának vagy a Szent Koronáját díszítő gyöngyök és drágakövek jelentésének nyomozása, áldozza rá tehetségét a mi beleavatkozásunk nélkül."*[682]

Az idézet megfejtése igen termékeny felismeréseket indított el a koronakutatás területén.[683] Ráirányította figyelmemet a felső, legfontosabb zománcképre, az azon és körülötte található geometriai szerkesztési szabályszerűségekre (*1. ábra*). Nem volt nehéz észrevenni, hogy a homlokzati Pantokrátor képen is találhatók olyan geometriai szerkesztési eljárások, melyek nagyon hasonlítanak a felső képen találtakhoz. Hogy mindkét képen hasonló logikával ugyanazon szerkesztési sajátosságokat találtam, azt a mindkét zománcképen megtalálható két-két életfa tette elsősorban lehetővé.

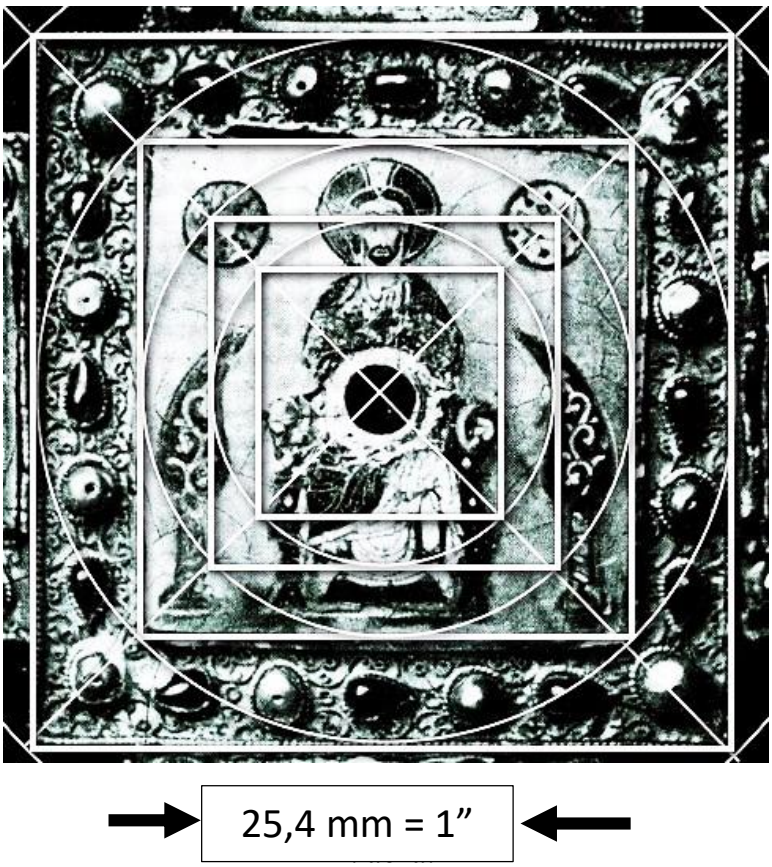

1. ábra.

[682] Révay Péter *A Szent Korona eredete.* Magyar Ház Kiadó, Budapest, 2010. p. 44.
[683] Fehér András: Tanulságok egy négyszeres nagyítású Szent Korona emlékmű megvalósítása során. . *Körösi Csoma Sándor: Konferencia előadás.* 2021. évi kiadvány.

A középkori gondolkodásban nem volt idegen az a felfogás, hogy a Teremtő a látható világmindenséget valamilyen előre megtervezett valóságos szabályszerűség figyelembe vételével alkotta meg. Erről árulkodnak azok a festmények, melyeken a teremtő egy körző használatával jelöli ki azokat a pontokat és pályákat, melyeket majd befutnak például a csillagok és a bolygók. Természetesen egyszer egy TÉRbeli elrendezésen túl, – mivel a forgómozgást is szemlélteti a festő, – rögtön hozzá kell rendelni a szög elfordulásokat is, amelyek az IDŐ megtervezését és meglétét is bizonyítják, illetve magába foglalják. Tehát egy TÉRIDŐ, egyidejű valós elgondolásáról és megvalósításáról van szó a festményeken (*2. ábra*).

2. ábra.

Ne csodálkozzunk azon, hogy a Szent Korona, a festményeken túl konkrét adatokat is tartalmaz a teremtett világ egy részéről. A csodálkozásunk azért jogos, mert a középkor tudósai, Szent István idejében, illetve az azelőtti évszázadokban már ismertek sok olyan csillagászati összefüggést, amelyeket az utóbbi félezer év öntelt, materialista tudósai a maguk felismeréseinek tudnak be.

Ezeket a szerkesztési eljárásokat a homlokzati Pantokrátor zománcképén mutatom be elsőre, annak ellenére, hogy az időbeli sorrendet figyelembe venném. Az életfák lombjai három görbeívből tevődnek össze. Az alul lévő felfelé nyitott félkör, melynek a két vége átmegy egy-egy nagyobb szabályos körívbe, melyek felfelé haladva egy csúcsban találkoznak (*3. ábra*).

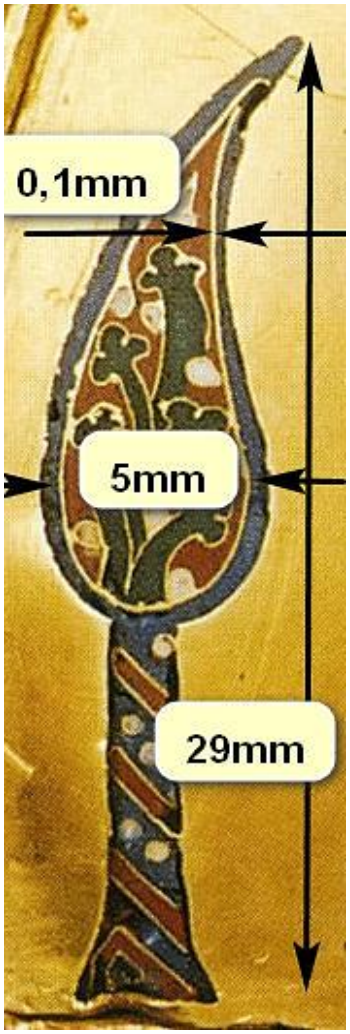

3. ábra.

Ezeket a köríveket legpontosabban a 0,1 mm-es vastagságú aranycsík valósítja meg, mely elválasztja a különböző színű zománcfelületeket, zománctartományokat. Ebben a szerkesztésben csak az életfa csúcsban találkozó két nagyobb arany körívet – szegmenst – használom fel, egészítem ki teljes körökké. A láthatóság, illetve a nyomdatechnikai korlátok miatt a teljes körvonalakat muszáj megvastagítani ebben az írásban. Ugyanakkor pedig romlik a szerkesztés minősége, a bizonytalan metszésponti helyek megítélése miatt. A szerkesztéseket elvégezttettem egy gépészmérnök fiatal barátommal, aki mesterein kezelte a CAD-CAM rajzolási, illetve műszaki szerkesztési programot, melynek segítségével nagyon pontosan ellenőrizhettük a zománcképek szerkesztési pontosságát. Ezen tapasztalatok bátorítottak fel, hogy közöljem az új felfedezéseket.

A *4. árán* elsőnek a homlokzati Pantokrátor életfáinak *külső íveit* egészítettem ki teljes körökké. Ha a metszéspontokon keresztül egy (függőleges) egyenest húzunk, akkor egy olyan egyenest kapunk, mely az elhelyezkedésénél fogva kitüntetett helyzetben van. Az egyenes a két kör felső metszéspont után átmegy az Úr ujjai közt tartott gyöngyön, majd az alsó metszésponton, és pontosan a gyűrű homlokzati kezdőpontjánál ér véget, amit az alatta lévő, csúcsával felfelé álló homlokzati ékkő is jelez. *Tehát egyszerre kapcsolatot teremt a koronán belül az ég BOLTOZATA és a FÖLDET jelképező gyűrű között.*

4. ábra.

5. ábra.

Folytassuk tovább a szerkesztettség vizsgálatát! Az *5. ábrán* az életfák *belső köríveit* egészítettem ki teljes körökké. Ez az ábra már többet mond. Ha a teljes körök metszéspontjain keresztül húzok egy egyenest, akkor a következőket tudom megállapítani. A ferde egyenes átmegy a homlokzati Pantokrátor orrnyergén, közben a Glóriában lévő függőleges keresztszárral együtt fut, majd

átmegy a körök metszéspontján, majd az Úr kezében lévő gyöngyön, majd a körök alsó metszéspontján, a Trón alapján elhelyezkedő fehér pöttyön és eléri a gyűrű felső gyöngysorát tartó aranykarikát. Tovább húzni egyik végét sincs értelme, mert a ferde egyenes már nem találkozik kiemelt jelentőségű ponttal, vagy iránnyal.

Észre kell venni még egy összefüggést. Ez a ferde egyenes, merőleges a trón alapsíkjára és kijelöli a Trón és a rajta Ülő Pantokrátor szimmetria tengelyét, mely nem esik egybe a teljes Korona hosszanti szimmetria tengelyével, illetve síkjával. Korábbi írásaimban már kifejtettem a Szent Korona időolvasata kapcsán, hogy ennek a dőlésszögnek nagyon nagy a fontossága a Szent Korona időolvasatában. A Trón dőlésszöge 2,30° ezt az értéket meg kellett erősíteni a Koronán, nem lehet sérülékeny. Ha a gyűrű teljes körét 360°-os értékben határozom meg (ez nagyon-nagyon régről ismert), akkor a gyűrűn elhelyezkedő 156 gyöngy egyenként 360°/156=2,30° szöget fog jelenteni. Ez utóbbi szögértékre hívja fel a figyelmet a Trón 2,30°-os dőlésszöge. Az ferde egyenes alsó végpontja a gyűrűn található, és az idő olvasatának kezdőpontjára mutat, melyen különböző időbeosztásokat találunk, melyek nem mások, mint különböző periodikusságú szögbeosztások. Az IDŐT mindig egy egységnek választott szögelfordulással mérjük. A 13 osztású kört a 13 aranykarika jelzi, melyek egymástól 2” (hüvelyk) távolságra vannak a felső és alsó körbefutó gyöngysoron. (!) Egy-egy osztásra 12 gyöngy jut. Ha 13 gyöngyöt tekintünk egy osztásnak/osztásköznek akkor egy 12 osztású kört kapunk a gyűrűn. A két fontos számot, ha összeszorozzuk, akkor 12X13=156-ot kapunk, mely szám visszaköszön a gyűrű gyöngykör számosságában. Az időolvasatnak az ismertetését nem folytatom, mert ennek az előadásnak már nem témája. Erről bővebben korábbi cikkemben írok.[684]

Az előzőekben bemutatott két szerkesztett ábrát, ha egyben ábrázoljuk, akkor összeáll az életfákkal kapcsolatos szerkesztettség (*6. ábra*). Vizsgáljuk meg a zománcképet általam ismert jeleinek és a szerkesztett ábra által megengedhető következtetéseket.

6. ábra.

[684] Fehér András: A Szent Korona tér és idő olvasata és annak következményei. *Körösi Csoma Sándor: Konferencia előadás.* 2020. évi kiadvány.

A homlokzati zománcképen található életfák talppontjai egy vízszintes egyenesen – mely párhuzamos a gyűrű vízszintes felső síkjával, – állnak, jelezvén, hogy a Földön vannak. A lombjainak külső körív kontúrjaihoz illesztett körök metszéspontjai pedig összekötik a hosszanti boltozat (pánt) felezési vonalát/síkját a gyűrű homlokzati Pantokrátor alatti kezdőpontjával, mely kitüntetett pont a gyűrű kerületén. A háromszögletű kő felső csúcsa.

Fontos következtetés, hogy a zománckép előrajzolója tudatában volt annak, hogy a szerkesztéssel kiadódó függőleges egyenesnek hogyan kell mind a boltozathoz és a gyűrűhöz illeszkedni. Továbbá az életfák belső ívéhez illeszkedő körök metszéspontjai pedig az Úr zománcképét úgy felezik, hogy a felező egyenes alsó végpontja a gyűrűn, az időolvasat kezdőpontjára hívja fel a figyelmet. A felső gyöngysort tartó aranykarikarikára mutat.

Tehát a homlokzati Pantokrátor pártaelem, mely hozzá van forrasztva a gyűrűhöz, a zománckép szerkesztettsége révén egyszerre tartozik a gyűrűhöz és a korona boltozatához, pántjaihoz.

Még egy fontos szerkesztési bizonyítékot mutatok be a homlokzati zománcképen. Ha az Úr kezében tartott gyöngyöt tekintem egy központnak és ezen keresztül bejelölöm az életfák külső ívei által adódó függőleges vonalat, valamint az arra merőleges vízszintes vonalat, mely érinti a két tele fényű égitestet alulról és egyben áthalad a központi gyöngyön, akkor egy újabb érdekesség rajzolódik ki. A gyöngyből, ha indítunk két fél egyenest, melyek egyenként érintik a két telefényű égitestet felűről, két olyan egyenest kapunk melyek 23,5°-os szöget zárnak be a vízszintes egyenessel. Az elemi szerkesztési szabályból adódik, hogy ez utóbbira, ha merőlegest állítunk, akkor megkapjuk a precessziós kúpszög két szélső alkotóját, melyek között helyezkedik el a Föld szimbóluma, az Úr glóriája. Csak csodálni lehet az alkotók előrelátását, hogy a 23,5°-os szöget is több helyre beépítették annak az érdekében, hogy például a Szent Korona kereszt dőlésszögének sérülése esetén, visszaállítható legyen ez az érték is (*7. ábra*).

7. ábra.

Térjünk át a felső 2”x2” méretű négyszögletes Pantokrátor zománckép elemzésére, melyet ugyancsak díszít két hasonló életfa, mint a homlokzati Pantokrátor zománcképet. Szelényi Károly kiváló fényképfelvételei művészetei szempontból kiválóak, de hogy azokon a parallaxis torzulás

miatt pontos szerkesztéseket végezzünk, az már sok nehézség elő állítja az elemzőt. Ezért egy XIX. század végé fele készült fekete fehér felvételt használtam a szerkesztéshez, mert a fényképész elég pontosan az objektív tengelyét a zománcképen található lyuk középpontjára merőlegesen irányította és így nem terheli a parallaxis hiba és a kereszt sem takarja el a zománckép egyes részleteit. A szerkesztési vonalakat itt együttesen ábrázolom és nem térek ki a részletes szerkesztés menetére (*8. ábra*).

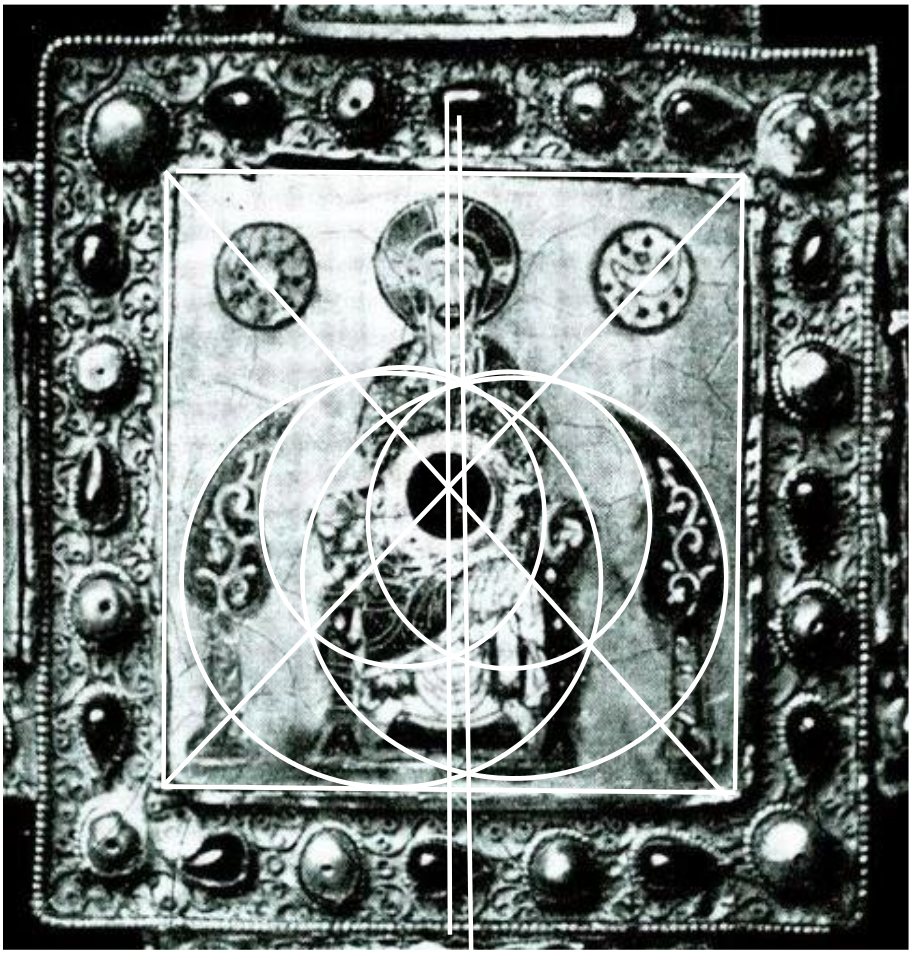

8. ábra.

A Révay Péter inspirálta négyszögek és körök egymásra felépülő rendszerének felismerése tette lehetővé, hogy végső soron megrajzolhattam ezt az ábrát.

Elsőnek a két átlót rajzoltam meg, melyek a lyuk középpontjában metszik egymást (*1. ábra*). Ez várható is volt. Majd következett az életfák körívszegmenseinek teljes körré való kiegészítése. A *külső ívekhez* rajzolt körök metszéspontjain át húzott vonal, átmegy a Pantokrátor orrnyergén és a lyuk középpontján. Összesen *négy jelzett pont esik egy egyenesre*. A *belső ívekhez* szerkesztett körívek metszéspontjai egy új, az előzővel majdnem párhuzamos egyenest eredményeznek, nagy meglepetésemre. Sokáig nem tudtam ezzel a látszólagos rendellenességnek tűnő ferde egyenessel mit kezdeni, míg végül megmértem, illetve kiszámítottam a két egyenes egymáshoz való hajlásszögét. Nagyon bizonytalan voltam az eredményben, egyszer a szerkesztés pontossága tekintetében, egyszer pedig a kapott érték miatt. 1º-os szögeltérést/hajlászöget kaptam. A Szent Korona már megtanított arra, hogy ha egy érték fontos és hogy ne legyen sérülékeny, a Koronán még más összefüggésben is meg kell találni. Csak feltételeztem, hogy ha az egyeneseket hátrafelé meghosz-

szabbítom, akkor a Dukász képnél találkoznak. Ha a homlokzati Pantokrátor kép felé meghosszabbítom akkor növekszik a két egyenes közötti távolság. Mekkora lesz ez az érték a gyűrű kerületénél? Nagyon egyszerűen ki lehet számolni, hisz korábbról már kiszámoltam az ideális Szent Korona átmérőt, a Nap–Föld fényperc-távolság segítségével, mely 207,4 mm-nek adódott. A számítás eredményét *9. ábra* mutatja.

A homlokzati gyűrűnél a két egyenes távolsága d=3,620 mm-es ív hosszat jelöl ki. Milyen szám lehet ez? Mekkora értéket képvisel a gyűrű kerületéből? Ezek a kérdések foglalkoztattak. Ha elosztom a gyűrű kerületét a 3,62 mm-es ívszakasszal, meg is kapom az elfogadható értéket a 179,999º értékben, melyet igen pici kerekítéssel 180°-nak kell elfogadni. Ez a gyűrű/kör fele, félkör, szögértékben kifejezve. Ez a kerek érték igazolja, hogy a 3,62 mm-es érték is előre tervezés eredménye. Rögtön adódik a következtetés, hogy a gyűrűn található 2x156 gyöngy miért szerepel kétszer. Kétszer kell körbejárni a gyűrű kerületét ahhoz, hogy befussuk a 360º-os kör kerületet, az időskálán? Ezt a gondolatmenetet ebben az előadásomban nem bontom tovább. Ha jobban szemügyre vesszük a szerkesztési vonalakat, további nem véletlen metszéspontjait, meglepődve tapasztalhatjuk, hogy a köríveknek *további négy metszéspontja nagyon pontosan az átlókra esik, melyek egymásra merőlegesek* és alapja lehet egy koordinátarendszernek. Tudni kell, hogy a két boltív felező egyenesei, felülnézetben nem egészen merőlegesek egymásra.

A 3,62 mm-es értékkel egy pillanatra azért még érdemes foglalkozni, hisz ezt az értéket az elölnézeti fényképfelvételeken elég jól ki lehet mérni, illetve számolni. Ugyanezt megtették már korábban az aranyművesek is a Szent Korona vizsgálatai során és hasonló eredményre jutottak.[685] Ez az elcsúszás képezi a Szent Korona aszimmetriája körüli vitákat, amelyek eléggé ellentmondásosak. Nem is lehet ezekre az elképzelésekre mást mondani, hisz légből kapott elképzelésekre alapozzák mondanivalójukat, mellőzve minden a Szent Koronán található objektivitást. Megpróbálják belevetíteni a középkor korrekt, becsületes, objektív, a Teremtőben hívő tudósokba és mesterekbe a mai kor emberének, politika által eltorzított tudati paradigmáját és erkölcstelen viselkedését.

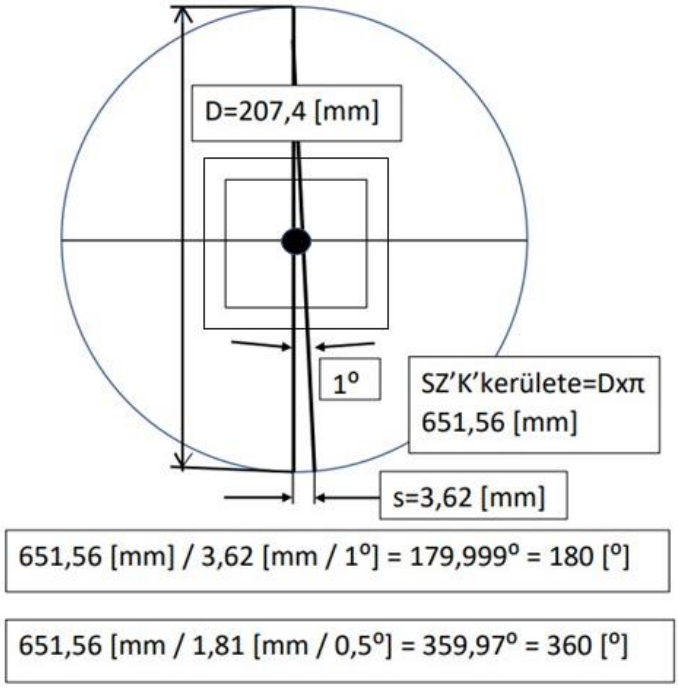

9. ábra.

[685] Csomor Lajos: *Őfelsége, a Magyar Szent Korona.* 1996. pp. 367, 376, 377.

10. ábra.

A *10. ábrán* csak vázlatosan – nem pontos szerkesztés – bemutatom a Szent Korona felülnézeti perspektivikus képén a két egymással 1º-os szöget bezáró, a hosszanti boltíveken végig futó *két sík* áthatási vonalát. Továbbá érzékeltetem, hogy a Felső négyszögletes Pantokrátort tartó zárólemez átlói egymásra merőlegesek és egy koordináta X, Y tengelyét képezhetik. A pántok felező tengelyei/síkjai nem pontosan merőlegesek egymásra.

Most objektíven megmutatkozott, világossá vált, hogy erről az aszimmetriáról tudott a homlokzati és a felső Pantokrátor kép előrajzolója, szerkesztője és természetesen a zománcképet készítő Mester is. Tarthatatlanok azok a korábbi nézetek, vélemények, amelyek a Szent Korona pántjait és a gyűrűt különböző helyekről származtatják és nem egy előre megtervezett egységes szerkezetnek tekintik.

A felhasznált Irodalmi munkák:

– Révay Péter A Szent Korona eredete. Bp. 2000.

– Körösi Csoma Sándor: Konferencia előadás. Fehér András „Tanulságok egy négyszeres nagyítású Szent Korona emlékmű megvalósítása során”. 2021. évi kiadvány.

– Körösi Csoma Sándor: Konferencia előadás. Fehér András” A Szent Korona tér és idő olvasata és annak következményei”. 2020. évi kiadvány.

– Csomor Lajos Őfelsége, a Magyar Szent Korona. 1996.

HARASZTI Zsuzsanna Karolina (Budapest):

Az ősi magyar jelképrendszer keresése

I. Michelangelo Naddeo (1943-2013) emlékezete és jelképei

Öreg Európa már 4000 ezer évvel ezelőtt ismerte az írást:
a finn-ugorok már kitalálták az ABC-t.
Az indoeurópai nyelvek alapja, a Grimm-törvények, tévesek.
A magyarok már i. e. 2000-ben Európában voltak és
a „honfoglalás" visszatérésük volt ősi földjükre.

Ezt a meglepő szöveget találtam angolul 2006-ban az interneten Michelangelo Naddeo könyve bemutatóján. Azonnal írtam egy dicsérő üzenetet a szerzőnek, jelezve, hogy nagyon kíváncsi vagyok az elméletére, ami eléggé ellentétben áll a Magyar Tudományos Akadémia hivatalos álláspontjával, – de sok lelkes magyar kutató egyet fog vele érteni.

Hamarosan válaszolt, nevéből már kiderült, hogy olasz származású, nem anyanyelve az angol, de angolul több emberhez juthat el a mondanivalója. Ez a második könyve, aminek már a címe is csodálatosan hangzott – ***„Honfoglalás … the magyars are back home"*** – bár ez a kevert magyar–angol cím nem volt előnyös, nem juttathatta el a könyvet túlsok angolul beszélőhöz.

Arra kért, keressek kapcsolatot számára a magyar őstörténet kutatókkal. Ismeretlenül küldött a címemre öt darab könyvet egy hatalmas cserép orchideával együtt. Írta, hogy hamarosan jön Budapestre és szeretne találkozni azokkal, akik már olvasták a könyvét. Elsőre a Magyarok Világszövetsége egyik rendezvényére vittem a könyveket, ott találkoztam Záhonyi Andrással, és neki köszönhetően kerültem kapcsolatba a Zürichi Magyar Történelmi Egyesülettel. A könyveket volt, akinek a lakására vittem, volt, akinek postáztam, vagy a könyvhéten tudtam átadni, mert később több is érkezett. Először ajánlottam, hogy lefordítom, de miután beleolvastam láttam, hogy profi szakfordítóra van szükség. Azon kívül ennek a fiatalembernek egy magyar kiadó is kellene… Mint később kiderült, Ő is egy lelkes történész vagy régész hallgatónak gondolt engem – mindketten tévedtünk. Az első találkozáskor ebédre hívott a Sofitel Szállóba, én Varga Csabát a Frig kiadó tulajdonosát kértem meg, hogy jöjjön velem, hisz kiadója segítségére lehetne. A találkozó furcsára sikerült, ételt nem rendeltünk, még négy óra múlva is csak Naddeo ecsetelte elméletét, én fordítottam közöttük, végül Varga Csaba megunta, elment és nem lettek barátok.

Akik olvasták a könyvet, azok közül csak egy udvarias kutató vette a fáradtságot, hogy megírja véleményét, finoman jelezve, hogy vannak tévedések, kifogásolta a „pannonici" megnevezést. Nem tudom kapott-e választ levelére. Naddeo nagyon gyorsan és sokat dolgozott, még 2007. augusztus 17-én, az augusztus 20-ai ünnep tiszteletére – ***„The Ugaritic abjad … a rovás alphabet"*** című – harmadik könyve bemutatóját tartotta a Sofitel Szállóban. A Duna tv is megjelent a bemutatón, Naddeo felkért előadása fordításra, de én nem vállaltam. Radics Géza és Szakács Gábor rovásszakértő mutatták be a könyvet és Gyárfás Ágnes lánya fordított. Rengeteg érdeklődő, még a szálló földszintjén is kihangosítva hallgatta az előadását.

Innentől azután nagyon sok ismerőse lett, még időpontokat csináltam a Demokratánál, a Gerhardt Petra készítette riportra és összejött egy teltházas előadás a TF-Esték- sorozatban Schulek Ágoston szervezésében, Papp Lajos professzor megnyitójával. Sajnos a közönség körében szerzett nagy népszerűsége nem volt arányban a történészek, nyelvészek, régészek és egyéb őstörténettel foglalkozó kutatók egyetértésével. Az interneten található magyar nyelvű honlapját többször feltörték, letörölték, ezért egy kínai szolgáltatón keresztül építette újjá, hiányosan, de az a mai napig is megtalálható: www.michelangelonaddeo.cn

Régészek, történészek, nyelvészek, kitértek a személyes találkozó elől.

Még próbálkozott közös nevezőre jutni egyes kutatókkal. 2009 márciusában a Kálvin téri Korona Szállóban 10 kutató részvételével megszerveztünk egy egész napos megbeszélést, ebéddel, kávéval, – mindent saját zsebből fizetett, – a megfelelő együttműködés mégsem jött össze. Itt egy olasz tolmács fordította Naddeonak a magyar kutatók különböző témában elmondott kutatásait, véleményét, de sajnos nem alakult ki az együtt-gondolkodás jó szándékú légköre.

Mint később kiderült, Vareseben, ahol élt, egy fordítóirodával állt szoros kapcsolatban, magyar könyveket fordítottak számára és még nyomdára sem volt szüksége. Ha egy szakember a kezébe vette a könyvét, könnyen talált téves aláírást egy fényképhez vagy tudománytalan szóhasználatot, mint „indonémet”, vagy értelmiség helyett intelligenciát, ezért könnyen mondhatott rossz véleményt az egész elméletéről, fordítási, technikai hibák miatt, és mert kevés szakirodalmi utalást jelölt meg az adataihoz.

Naddeo a szokatlan és önkényes elnevezései miatt nehezen olvashatóvá tette mondanivalóját.

A Kárpát medencéből i. e. 2000 körül kiáramló magyarságot és annak beszélt nyelvét a Flavio –Flavii névvel illette (=szőke – olaszul), míg a helyben maradt ős-magyarokat, a földművelő, matriarchális, neolitikus, népességet Pannonici névvel különböztette meg! Ez a megkülönböztető tagolás logikus és a nevet az Ős-Pannon-tenger nevére visszavezetve, helyénvalónak találom. A hivatalos történettudomány pannonoknak az ó-illíreket nevezi, akik i. e. 3. évezredben egy kis szeletét lakták a Dunántúl déli részének, mely indoeurópai nyelvű nép a Balkán nyugati oldalán, a mai Horvátország területén élt, szomszédságban a trákokkal és a tenger kalózainak számítottak. A Római Birodalom leigázta őket és romanizálódtak. A Dunántúl nagyobb részéhez nem volt közük.

Naddeo az indoeurópaiakat Steppici, vagyis sztyeppei, harcos, patriarchális népeknek nevezte, a nyelvükkel együtt.

Első három könyve főleg a különböző ősi írások jelkészleteit vizsgálta, mint a camuni, orkhoni és jenyiszei, görög, latin és föníciai, ugariti. Jeleiket, egymáshoz való viszonyukat vizsgálta, technikai különbségeiket és hasonlóságaikat kereste. Nagy sikerrel tartott előadásokat Miskolcon, Hódmezővásárhelyen, és Erdély több városában. Negyedik könyvének címe mutatja, kutatásában eljutott odáig, hogy 10 ezer évre terjesztette ki a magyarság Kárpát- medencei őshonosságát.

A hun rokonságot nem hitte, inkább ellenségnek tartotta a hunokat a ragadozó állat szarvasölő jelképei miatt. A genetika ma már bizonyítja a hun–magyar rokonságot. Pl. Neparáczki Endre diplomamunkája (2009): https://doktori.bibl.u-szeged.hu/id/eprint/3794/1/Neparaczki_PhD.pdf

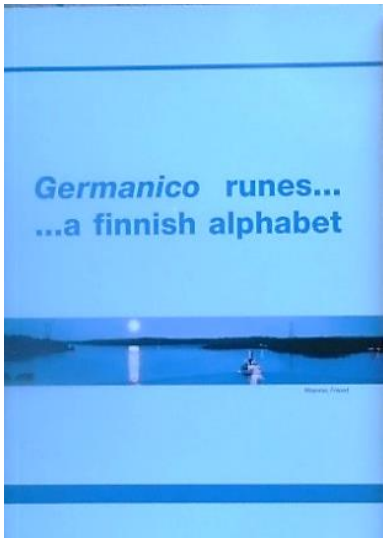

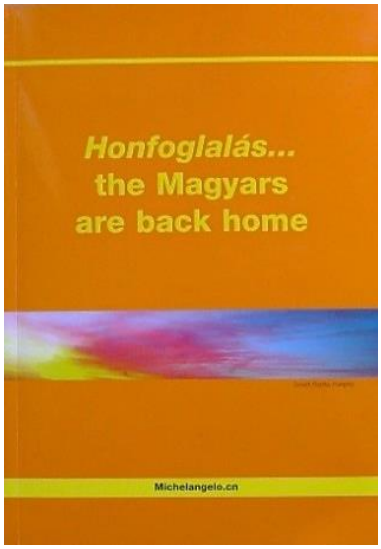

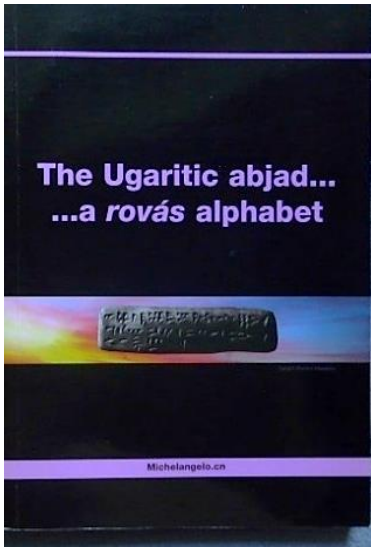

Table **63**
THE ALPHABET GENETIC TREE
(Author)

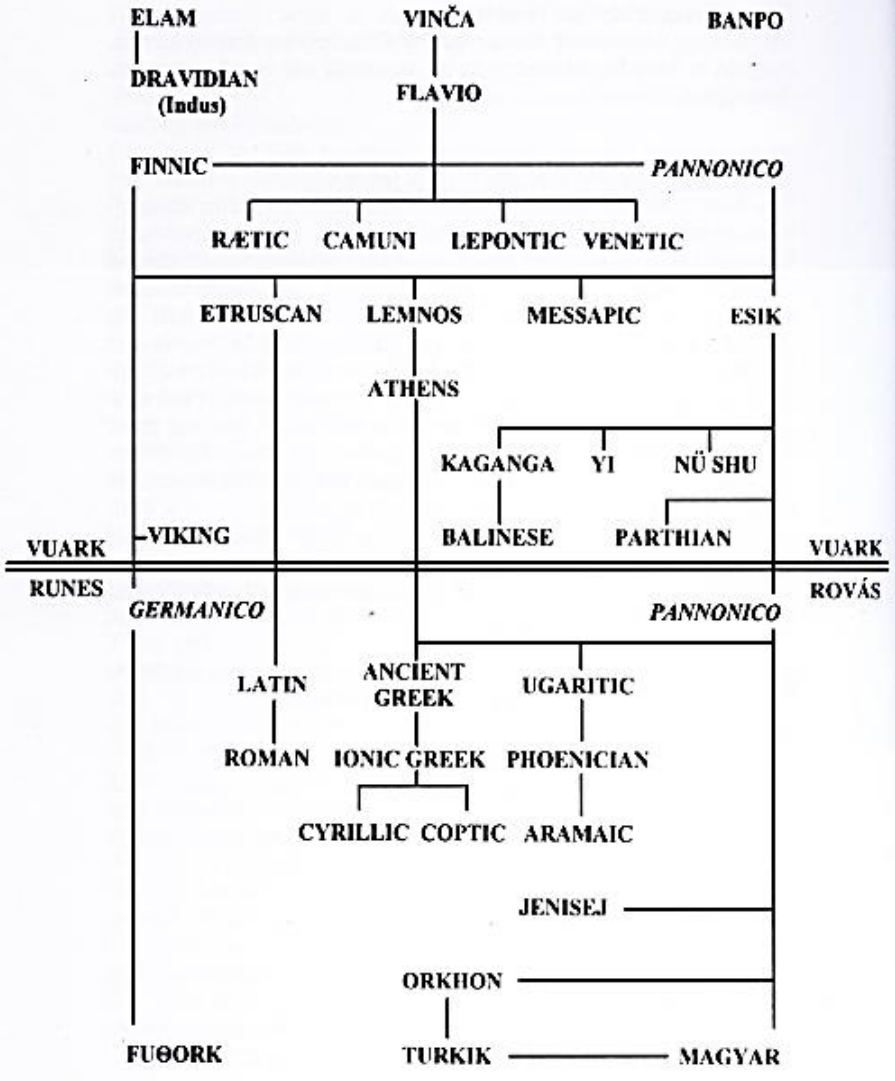

A különböző rovás ABC-k fejlődését a Vinča jelekből vezeti le, amit a Kárpát medencéből kiáramló Flavio névvel nevezett nép vitt szét Eurázsiában, egészen a Tarim medencéig és később a visszatérő szarmata-avar-magyar nép hozza vissza, mint székely-magyar rovásírást.

A ***„10.000 éves magyar kontinuitás”*** című utolsó könyvében már eljutott arra a véleményre, hogy a magyarok a Kárpát medence őslakosai. A magyar kulturális markereknek nevezett több tízezer régészeti jelkép és vallási szimbólum meggyőzte Naddeót erről. Lehet, hogy sok hiba található elméletében, de vétek lenne a fürdővízzel a gyereket is kiönteni, ami a jelkép gyűjteményére vonatkozik. Még nem találkoztam ennyi régészeti lelet összegyűjtött képsoraival egyhelyen rendszerezve, mint ebben a könyvben. A tudományos megközelítés a tévedéssel is előbbre léphet, ha van építő kritika. De az új elmélet tagadása anélkül, hogy ismerné, vitatná, kiigazítaná, nem tudományos, inkább szégyenteljesen tekintély elvű, és csak árthat a valódi, akadémiai kutatásnak.

Naddeo üzenete a fiatal indóeurópaiaknak: attól, hogy valaki indoeurópai nyelven beszél, még nem árja, *Európában az árja annyira kis népcsoport volt (harci elit), hogy ezidáig senki nem volt képes felmutatni az őket meghatározó genetikai markert! Ennek alapja csupán nyelvészeti spekuláció!*

A magyar kulturális DNS markereket az ó-európai vallási szimbólumokban kell keresni, sokkal többet mondanak a népek kulturális összetartozásáról, mint a rövid életű fazekasedény-gyűjtemények összehasonlítgatása. Ezért ezeket a régészeti jeleket itt most több táblán bemutatom:

A székely-magyar rovás ábécé összehasonlításával bizonyítja, hogy a legrégibb írás a Kárpát-medencei írás, amit a nyugati nyelvészek Vinča-Tordos jeleknek neveznek, a románok csak Duna-írásnak hívnak. Hivatalosan a Vinča-Tordos jelekhez sorolták a tatárlakai korong i. e. 5500 éves jeleit is. *Ki találta föl a betűírást? – kérdezi Naddeo, és a válasza: nem a föníciaiak.*

Bizonyítja, hogy nem lehetnek a föníciaiak, mert jeleik nem önállóak, azt az ugariti mássalhangzós ábécéből – vagyis az ugariti abjad-ból vették át. Az ugariti viszont olyan jeleket is átvett a Vinča-Tordos jelekből, amit nem is használtak, mert azok magánhangzók jelölésére szolgáltak. Ezzel látja elméletét bizonyítva, hogy a legidősebb jelkészlet, vagy ábécé nem lehet a föníciai írás, csak a Vinča-Tordos jeleket tartalmazó székely-magyar rovás ábécé az! Bizonyítékként hívatkozik egy Kárpát medencében elsőnek gyártott fém kardra. Öt darab Pannonico Naue II-es tipusú kardot találtak Ugaritban i. e. 1200-ban, amikor az ugariti abjad hirtelen megjelent és ismertté vált.

Külön kiemelte a flektáló és ragozó nyelvek közötti nagy különbséget, amit nyelvészek nem vesznek figyelembe, egy kaptafára hasonlítgatnak almát és körtét – Franz Bopp-nak 1816-ból még van mentsége, de 2012 ben erre már nincs mentség, mondta.

Mi maradt fenn? Az iráni Isfahanban a Pénteki Mecset iwanja tetejének díszítése és még sok egyéb! (Egy 20 méter hosszú, Istenekből és Csecsemő Isteneknek életet adó Arany Bálványokból álló sor). Az iwanokon szereplő Istensorok gyakoriak Közép-Ázsiában és a Tarim-medencében és pontosan azokon a helyeken találhatóak, ahová az Arsi helyezték volna őket. Lásd 47. oldal és „Az Anya Isten", 154. sor). ***Lásd*** *www.michelangelo.cn > „Magyar művészet". Mintegy* ***15.000*** *további, weboldalamon és számítógépem memóriájában található kép támasztja alá elméletemet.*

Naddeo térképén a Kárpát medencéből i.e. 2000 környékén kiáramló földművelő népesség legmesszebb a Tarim medencéig jutott. Bizonyíték a Pazyrykban talált magyar spirálok, agancsos szarvasok, stilizált állat figurák és genetikailag az N1a mtDNS közép-európai gazdálkodókra utal - (Ricaut et al.) Felismerhető magyar születési motívum, az alsó sor pirossal: rövid életű Imre (1196-1204) magyar király özvegyének Aragóniai Konstancia palermói koronája, ami Magyarországon készült és születési szimbólum díszíti. Az ábrázolt terület a Pazyryka és a Tarim-medence lótemetkezések helyét is kijelöli.

Naddeo elmélete szerint:

- A magyaroknak nincs szükségük „európai rokonokra", mert a kőkorszaktól kezdve európaiak voltak és a mai napig is azok.
- A magyarok nem voltak hanti-manysik, sem finnek, sem hunok, viszont az újkőkori szétterjedés után Pazyrykból és a Tarim-medencéből jöttek vissza, mint szarmaták, alánok, avarok, és Árpád népe akik a Selyem-utat is ellenőrizték.

- A magyar kultúra terjedésének jeleit – kulturális DNS-ét – egész Közép- és Kelet-Európában, Közép-Ázsiában, Pazyrykban, Kínában, Japánban megtaláljuk.
- A Marija Gimbutas által dicsért ó-európainak nevezett nép a magyar nép, és nem az indo-európaiak.
- A földművelés Çatal-Höyükből érkezett a Kárpát medencébe.
- A kárpátiai írás a magyarok vallási írása volt – a jelek egyben ősi jelképek.
- Székelyföldet az utóbbi legalább 10 ezer éve magyarok lakják, az úgynevezett „dákó-románok" magyar jazigok és pannonok voltak.
- A hunok nem rokonaink, mert harcias nép – ragadozó állataik széttépik a szarvast!
- A Kárpát-medencei rovásírás magyar vallási jelekből álló írás.
- A germán rúnaírás egy szarmata írásfajtából ered.

A Tordos–Vinča kultúra a Körös-kultúra második felében kezdett terjedni, részben annak területén, vitatott időbeliséggel. Leleteiket az i. e. 5. és i. e. 3. évezred közé helyezik.

MAGNA PANNONIA: A MAGYAR DIASZPÓRA

A Kr. e. II. évezred végén Kárpátiában a hamvasztások száma messze meghaladta a temetésekét. *Oppida* (erődített városok) jelentek meg Közép-Európa területén. Erőszakról szóló feljegyzések is előkerültek. Egyes *Pannonico* törzsek a kelta háborús elit rabszolgáiként csatlakoztak a nyugati irányba tartó kelta vándorlásokhoz (kelta-*Pannonici*). Egyes nem keltásított *Pannonici* törzsek kelet felé vették az irányt (ősmagyarok). Amikor a magyarokat támadás érte, továbbálltak.

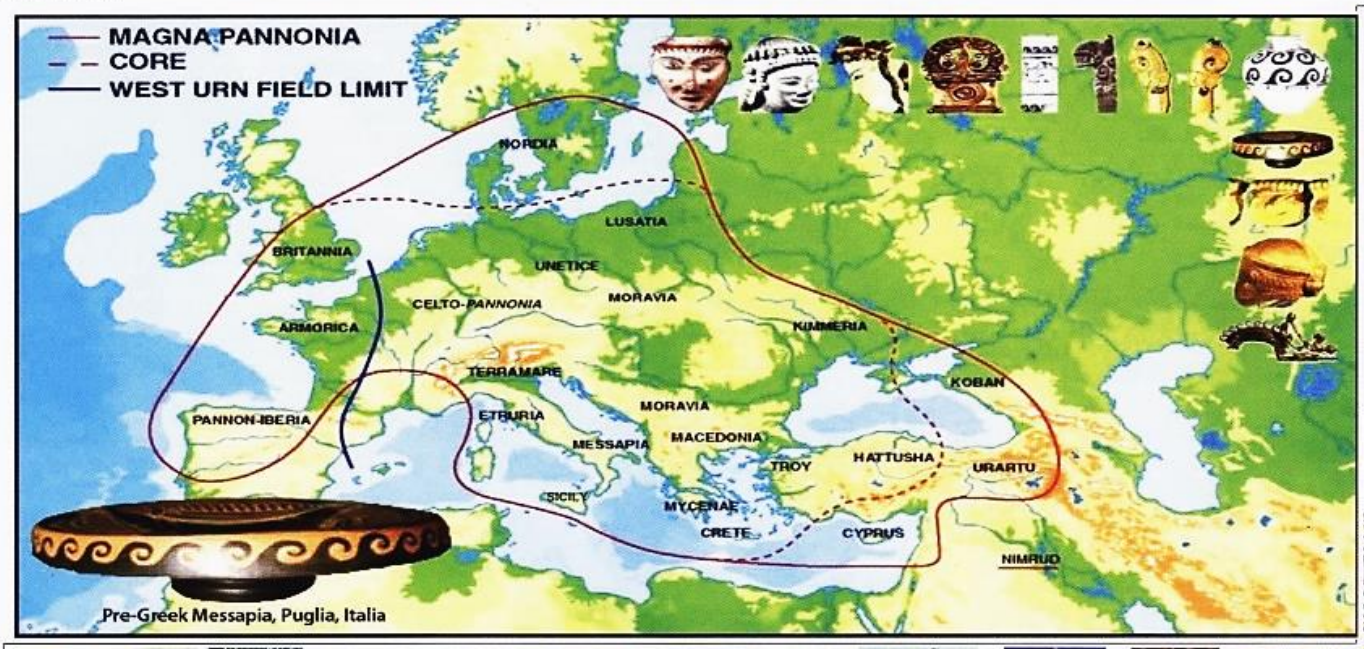

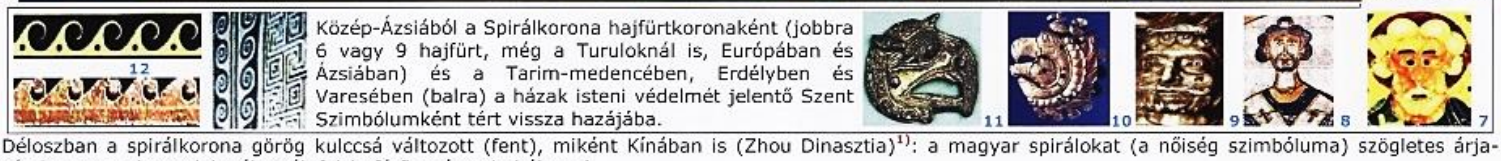

Közép-Ázsiából a Spirálkorona hajfürtkoronaként (jobbra 6 vagy 9 hajfürt, még a Turuloknál is, Európában és Ázsiában) és a Tarim-medencében, Erdélyben és Varesében (balra) a házak isteni védelmét jelentő Szent Szimbólumként tért vissza hazájába.

Déloszban a spirálkorona görög kulccsá változott (fent), miként Kínában is (Zhou Dinasztia)[1]: a magyar spirálokat (a nőiség szimbóluma) szögletes árja-sémita-mongol vonalak váltották fel (a férfiasság szimbóluma).

Képek: *1 Knosszosz, Kréta. 2 Pazirik. 3 Pannonico-szarmata Odryssia, BG. 4 Tillia Tepe, Afganisztán. 5 Nagyszentmiklós. 6 Avar, Milánó. 7 Szent korona. 8 Avar longobárd, Codex Matritensis, XI. sz., Madrid, Biblioteca Nacional. 9 Maestri Campionesi. 10 Berel, KZ. 11 Komárnó, SK. 12 A hasonló Spirálkoronák általában a rez-de-chaussée és az első emelet között találhatóak, és etruszk freskók és kövek környékén voltak... 1) „Székely Varese" > 38. Sor. Mintegy* ***15.000*** *további, weboldalamon és számítógépem memóriájában található kép támasztja alá elméletemet.*

MAGYAR SZENTSÉGSZIMBÓLUMOK

1 Csúcsos fejfedő: a kereszténység a csúcsos fejfedőket mindig is a boszorkányokhoz társította! 2 A magyar Isteni Fogantatás: később aszimmetrikussá vált, így megkülönböztetve a férfit a nőtől: lásd az etruszk műtárgyat, illetve néhány későbbi leletet. 3 Plejádok. 4 Sugarú Nap. 5 Három kör: mellek és méh vagy szeméremtest? 6 Avar Tamga: ***régészek tamgák jellemezésekor azt állítják, hogy a tamgák vándorlásának útvonalából rekonstruálható minden egyes közép-ázsiai törzs vándorlása. Miért nem tették ezt meg soha?*** *Azért, mert mindegyikük csak a saját maga által feltárt leleteket ismeri! 1) Úgy tűnik, hogy a picenói „Vért" támpontot nyújt a szimbólum jelentésére vonatkozóan: a vért védi a terhes asszony mellkasát és nagy hasát. Az Egyesült Királyságbeli övcsat melleket és szeméremtestet sejtet.*

1 *Dupla Spirál, az élet felé vezető út (63. oldal).* 2 *Arany Bálvány, mellek és terhes has.* 3 és 4 *Arany Bálvány variációk.* 5 *Csecsemő Isten, amikor még csak a fej és a karok bújnak elő.* 6 *Anya Isten szülő pozícióban (Szív Isten).* **1)** *Mosuo Múzeum, Yunnan: 33 „Mosuo jelből" legalább 8 Magyar Szent Szimbólumokra vezethető vissza.* **2)** *„Kiszely tulipánja" nem lehet tulipán, mert egy tulipánnak 6 szirma van, nem pedig 3 vagy 4!* **3)** *www > „Magyar művészet" > „Az Anya Isten" > 109. Sor. Mintegy* ***15.000*** *további, weboldalamon és számítógépem memóriájában található…*

Mint látható az Anatolia-i Çatal-Höyük jeleket mutató tábla első sora végig az Anyaistenséget jelenti szülő női alak formában Naddeo szerint. A jelek rendkívüli hasonlósága napjainkig elkísér. A neolitikus Kárpát-medencei írásjel és a rézkori, majd bronzkori Kárpát-medencei régészeti leleteken is meg lehet találni, – ahogy a következő táblázatban ugyanazok előfordulnak a Tarim-medencében és visszajönnek a „honfoglalás" idején.

Szent vallási szimbólumok jelei, az életfa, a hatágú Nap-szimbólum, a szülő anya alakja, a Plejádok csillagkép, a nyakban hordott Arany Bálványok a női formákkal, dupla spirálok aranyból, szvasztika az égtájak jele Naddeonál. A következő oldalak olyan írások, amelyek nem jelentek meg könyvben, csak töredékei egy Naddeo által tervezett magyar nyelvű könyvnek, ami később végső formájában már átalakult.

Régészet: a magyar őshaza megtalálásának eszköze

A „Honfoglalas... the Magyars are back home" (Honfoglalás... a magyarok visszatérése hazájukba) című könyvemben bemutattam mintegy 50 kulturális jelképet, amelyek Közép Európából átkerültek Közép Ázsiába, majd a honfoglalás idején a magyarok visszahozták őket Európába. Ezek közül kettőt (művészeti és vallási) alapul véve további kutatásokat folytattam régészeti tanulmányok segítségével.
Régészeti leletekről készült képek ezreit gyűjtöttem össze, amelyek mind azt igazolták, hogy sok pre-indoeurópai minta és szent jelkép származik a Kárpát-medencéből vagy környékéről (réz és bronzkorból). Ezek később elterjedtek Agglutiniában (a korai bronzkorban), fennmaradtak Pannoniában (a közép bronzkorban) és újra elterjedtek Magna Pannoniában (a késői bronzkorban).

Megmutatni a térképeket és a mintákat.

Ugyanezek a minták és szent szimbólumok kerültek Európából Pazyrykbe, Altaiba a Krisztus előtti első évezred elején. Később feltűntek a Tarim medencébe, majd végül a honfoglalás idején visszakerültek a Kárpát medencébe.
Más szóval: a Kárpát medencében talált bronzkori régészeti leletek megegyeznek, vagy nagyon hasonlítanak azokhoz, amiket Stein Márk Aurél talált a Tarim medencében, illetve azokhoz, amiket a Kárpát medencében ástak ki és a honfoglalás idejére datálnak. A szent koronán is fellelhetők azok a pogány jelképek, amik a bronzkori Pannoniából származnak, és amelyek a honfoglalással kerültek vissza Magyarországra a Tarim medencéből. A magyarok kulturális öröksége tehát változatlan maradt 5 évezreden keresztül.
A magyarok a honfoglalás ideje alatt jöttek vissza a Kárpát medencébe és magukkal hozták ugyanazt a szimbolikus művészetet és ugyanazokat az Anyaistenségeket, amiket Európában használtak a bronzkorban: szülő női alakì:

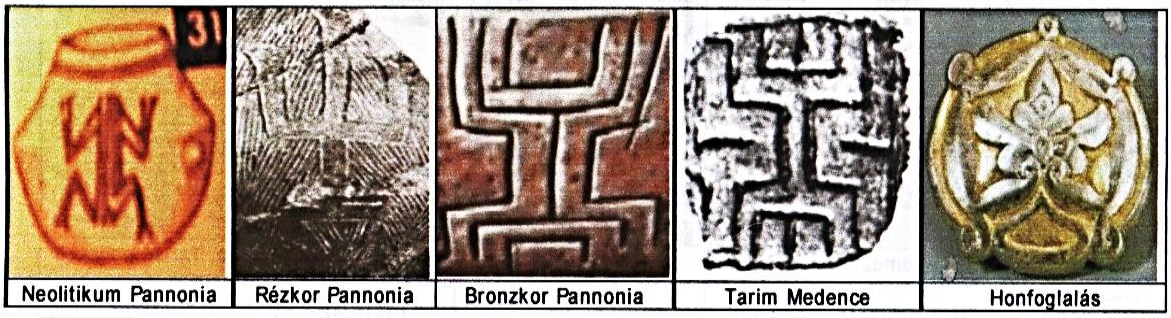

Neolitikum Pannonia	Rézkor Pannonia	Bronzkor Pannonia	Tarim Medence	Honfoglalás

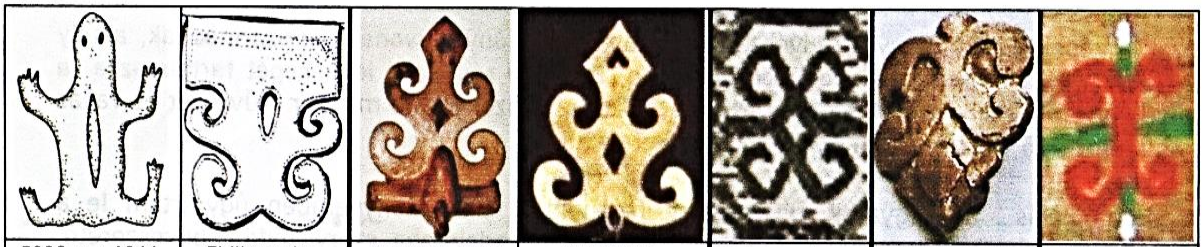

-5000 > +1811 , Pannonia	Philippovka, Kelet Ural, RU	Pazyryk, Altai Oroszország	Tillia Tepe, Afganisztán	Tarim medence	Honfoglalás	Székely kapu

A híres úgynevezett „tulipán" motívumok, melyek mindenhol fellelhetők Magyarországon, a bronzkori minta evolúciójának tekinthetők és nem más, mint az állapotos Anyaistenség szimbolikus ábrázolása. Az etruszkok már rajzoltak ilyen tulipánokat jóval az előtt, hogy ezt a motívumot behozták volna Európába:

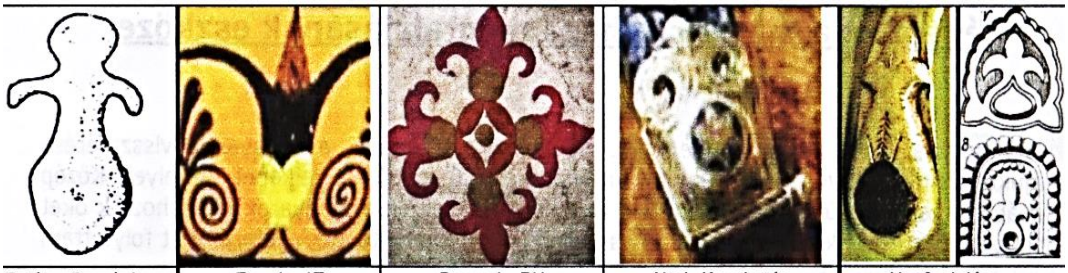

Erdély, Románia | Etruria, IT | Pazyryk, RU | Altai, Kazahstán | Honfoglalás

Amikor felhagytak a szentségimádással, a magyar, etruszk és Anjou Anyaisten ábrázolás tulipánná vagy liliommá („giglio" Firenzében, Etruriában, Olaszországban; „fleur de lis" Franciaországban) alakult át.

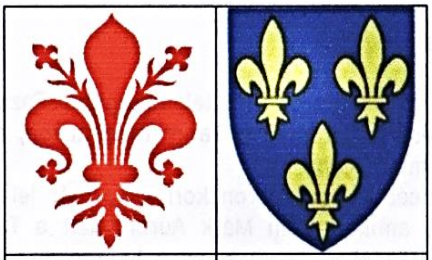

Giglio di Firenze | Fleur de lis

Az etruszkok, a magyarok, az ainuk és a legtöbb Tarim medencéből vagy környékéről származó Közép-ázsiai nép leszármazottja még ma is használja ezt a díszítő motívumot, anélkül, hogy tudnák ez az Anyaistenség szimbolikus ábrázolása.

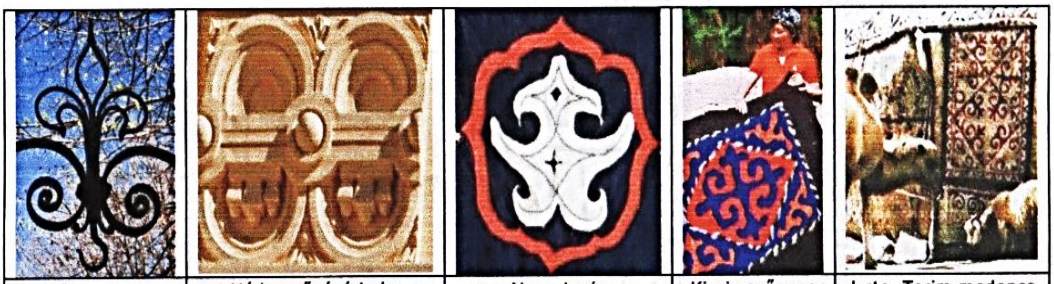

Varese, Olaszország (etruszk) | Hódmezővásárhely, Postahivatal, Magyarország (Dodo Kot) | Ainu, Japán | Kirgiz szőnyeg (Etruszk, Pazyryk) | Jurta, Tarim medence (Etruszk, Pazyryk)

Ezek a képek a „Ősi magyar művészet és vallás" című könyv kivonatából származnak, amely megtalálható a www.michelangelo.cn honlapon. Ez 1500 régészeti lelet képét tartalmazza (a következő frissítés után 2000-t fog tartalmazni), amely bizonyítja a magyar művészet és vallás kontinuitását 5 évezreden és 2 kontinensen keresztül.

A „Honfoglalás... a magyarok visszatérése hazájukba" című könyvemben úgy írtam le a kalashokat, mint egy egyenlőségelvű matriarchális társadalomba szerveződő , békeszerető, szőke hajú lovas népet. Csúcsos fejfedőt viseltek és animisztikus vallást vallottak magukénak. Feltevésem szerint ők magyarok voltak.
Nem messze attól, ahol a kalashok laktak, Stein Márk Aurél talált és lefényképezett egy nagyon régi épületet, ami valószínűleg egykor a kurultay helyszínéül szolgált. Stein Márk Aurél helyi idegenvezetője, aki képünkön is látható, még mindig úgy van felöltözve, mint egy kushan és Stein leírása értelmében szőke hajú.
Az észak Pakisztáni régiót, ahol a kalashok élnek és ahol ez az épület is található, ma a Karakorum autóút szeli át. Ez az ősi Selyem út vonalát követi Kashgartól a Tarim medencén át Peshawarig. A Selyem út idején a magyarok felügyelték ezt a területet és itt folytatták kereskedelmüket, kínai selymet cseréltek indiai árúra. A Stein által felfedezett épület igazolja

azt a korábbi feltevésem, miszerint a magyarok felügyelték a Tarim Medencét és az abból kivezető utakat.
Tulajdonképpen az épületet díszítő faragványok azok a minták és szent szimbólumok, amiket a magyarok Európából hoztak, és amik mai napig fellelhetők a magyar kapukon és épületeken.

Íme néhány jel, amik az épület magyar jellegét adták (a többit a könyvben mutatom be):

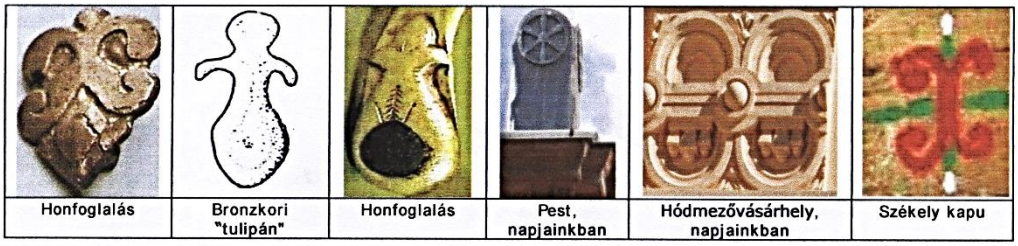

Honfoglalás	Bronzkori "tulipán"	Honfoglalás	Pest, napjainkban	Hódmezővásárhely, napjainkban	Székely kapu

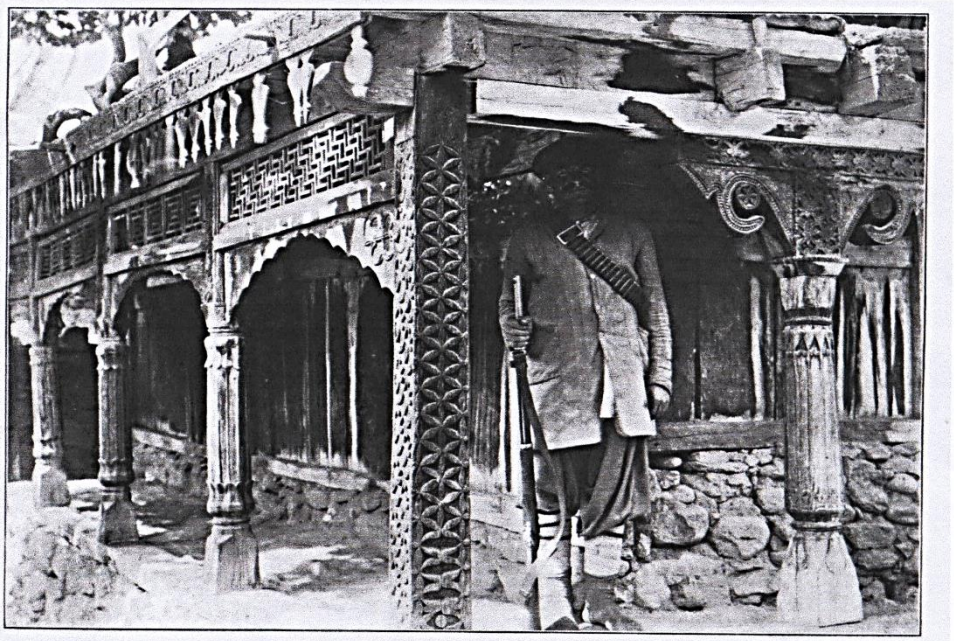

28. WOOD-CARVINGS AT ZIÂRAT OF DODÔ-KÔT, DARÊL.
Standing within arcade is Shahîd of Pâpat (see p. 16).

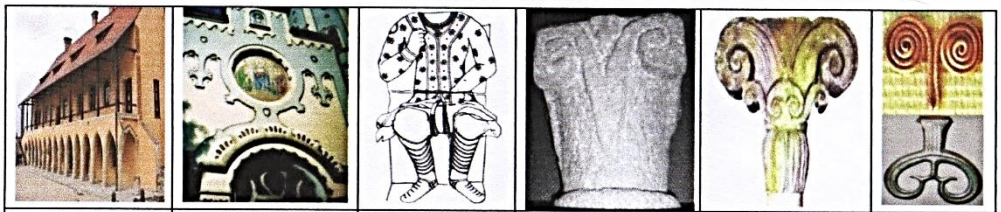

Magyar udvar	Magyar templom: lefele fordított keresztek	Kushan	Egy honfoglalás kori oszlopfő, egy Larissaból származó oszlopfő (Görögország, Kr.e. 540) és a bronzkori magyar minta

A ***„Honfoglalás … the magyars are back home”*** című könyvét már 2008-ban szerette volna magyarul is megjelentetni, küldött is belőle előzetest, körülbelül 7 oldalnyi anyagot, végül helyette 2012-ben összeállította első magyarnyelvű könyvét, aminek címe ***„A 10.000 éves magyar kontinuitás”*** lett. Ez a könyv tele képekkel valóban egy kincsesládája azoknak a jeleknek, amiket Naddeo a *magyarok kulturális DNS jeleinek tartott*. Elsősorban a rovás jelek. Szerinte a „kárpátiai írás” egy magyar vallási jellegű írás, és felismerhetők benne azok a szent szimbólumok, mint az életfa, a 6-sugarú nap, az Anyaisten, spirálok, S alak, 3-as V-alak, M-alak, stb, amiket használati tárgyainkon és a neolitikumtól a mai napig meg lehet találni épületeinken, szobrainkon, népművészetünkben.

A KÁRPÁTIAI ÍRÁS... EGY MAGYAR, VALLÁSI JELLEGŰ ÍRÁS

Az a terület, ahol a kárpátiai betűjeleket alkalmazták, az Arany Bálvány civilizáció központja volt (Óeurópa).

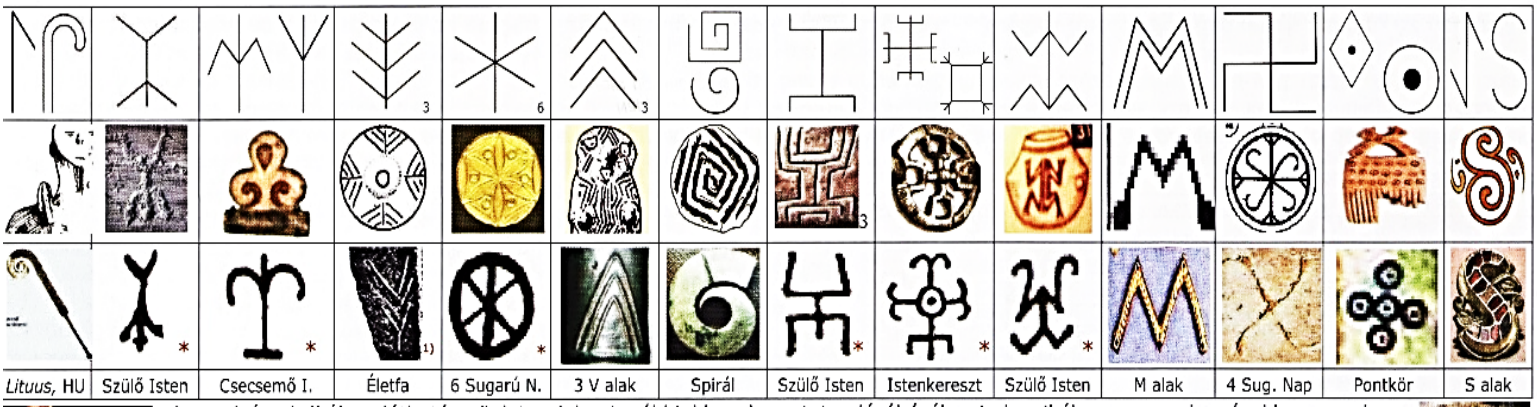

Az utolsó rubrikában látható szögletes jel a továbbiakban bemutatandó ábécék mindegyikében szerepel, másokban azonban nem. A kárpátiai betűjelek[2] magyar vallási írásjelek voltak. A Magyar Szent Szimbólumok, amelyek 8 évezreden át változatlanul fennmaradtak, már Kárpátiában is léteztek, amikor a kárpátiai írásjeleket használták. Kárpátiában a vizuális kommunikáció jelei a Magyar Szent Szimbólumok reprezentációi voltak, míg *Arsiában* a tamgák[3], a Honfoglalás idején „pálmafák" (*„Hungarian Archeology at the turn of the Millennium"* c. mű szerint), ill. (Kiszely István szerint!) „tulipánok" formájában tértek vissza Kárpátiá területére. Csak úgy, mint a *rovásírás* esetén, a legősibb kárpátiai írásjelek is szögletesek, az újabbak azonban már kerekítettek voltak. *„A Vinča szimbólumok egyfajta proto-írásként szolgáltak: üzenetet közvetítettek, de nem testesítettek meg nyelvet"* (vizuális kommunikáció). Néhányuk számrendszert is alkotott. Más jelek proto-tamgák voltak. A vizuális kommunikáció 40.000 éve[4] kezdődött *Pannoniában* (balra, Hohle Fels, Bayern): ezen a Vénuszon (magyar *horror vacui*; fej nélkül, mint Kárpátiában) hosszú párhuzamos vonalak találhatóak, viszont a jobb karján látható vonalak valójában írásjelek[5]. A vizuális kommunikációt a cigányok ma is alkalmazzák: jeleket rajzolnak az ajtókra, hogy tudassák, mennyire gazdagok a házban élők és mennyire kockázatos azt kifosztani. Az **M** alak a Szülő Anya Isten altestét jelképezte (jobbra): **M**ária jelképévé vált, aki a *Santa Maria* templom udvarán (Lezzeno, IT, Avar Lombardia) Csecsemő Istent hoz világra egy Dupla Spirálon keresztül és egy Csecsemő Istenre enged asszociálni.

ROVÁSIRÁS[6]. Minden ősi ragozó nyelv korlátozott fonológiával rendelkezett és hiányoztak belőlük azok a fonémák, amelyeket az indoeurópaiak hoztak Európába. A ragozó nyelvekben hangtani szempontból csak 16 betűre volt szükség (VUARK): azonos számú fonémák a finn nyelvben, a viking rúnaírásban, valamint a korai „görög" és olasz ábécében. Az etruszk „modell" ábécé jeleiből csak 16-ot, az ugariti abjadból pedig csak 20-at használtak valójában. Öt *Pannonico* Naue II-es típusú kardot találtak Ugaritban[7] csúcsos fejfedőkkel, Anyaistenekkel és magyar szimbólumokkal: a *Pannonici* tehát eljutott idáig és vele együtt az ábécéjük is. A VUARK írásjelekhez hasonlóak találhatóak az esikiben (jobbra; állítólag török, a törökök megjelenése előtt ezer évvel!), a szkítában, a törökben, a Banpóban (Gansu, Kína, Kr. e. 5500), a Mosuo-ban (Jünnan, Kína) a kagangai írásban (Szumátra), és a Futhark-ban (melyek mindegyike a magyar kulturális terjeszkedés útvonalai mentén találhatóak): a legtöbb rúnában (mind a magyar kultúra terjedésének útvonala mentén[7]). A fenti ábécék legtöbb jele kárpátiai írásjel volt (72. oldal). Az Anya Isten a kínai Banpo és a Madárírás egyik írásjele; néhány Magyar Szent Szimbólum pedig megtalálható a Tifinagh-ban (57. oldal). A rovásokon néha pont volt, csak úgy mint néhány Magyar Szent Szimbólumon is (jobbra: halotti maszk, *Pannoniai* bronzkori fazekasság).

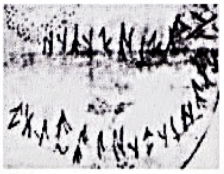

1) Életfa motívum szarmata dárdákon és „rúna feljegyzésekben" 2) A (Vinča) kárpátiai jelek forrása: prehistory.it (más külföldiek, akik azt a magyar történelmet írják, amit a magyar értelmiség képtelen megírni!). 3) Tamgák forrása (*):Bakay Kornél, „Őstörténetünk régészeti forrásai, III.". 4) Lásd „Pre-árja-sémita-mongol rítusok". 5) Hasonló írásjelek találhatóak az Alvao (PT) sziklákon, kárpátiai szobrocskákon (Gimbutas) és a piacenzai etruszk bronzmájon. 6) „The Ugaritic Abjad... a rovás alphabet". 7) Kr. e. 1200 (amikor az ugariti abjad megjelenik), Robert Drews.

Mindent összevetve köszönjük Michelangelo Naddeonak, a rengeteg időt, pénzt és energiát, amit arra fordított, hogy bebizonyítsa azt számunkra, amire a magyar tudóstársaság már 175 éve nem képes választ adni, hogy hol az őshazánk, mióta élünk a Kárpát medencében, bezavartak-e ide minket a besenyők vagy őshonos népként élünk itt. Nem biztos, hogy Naddeonak mindenben igaza volt, de a sok magyar jelkép, ami körülvesz minket a mai napig, nélküle nem lenne egyre ismertebb. Sajnos mára elfelejtettük ősi jelentéstartalmukat, ezért könyve nagy segítség a tudás visszaszerzésében, újra tanulásában.

Michelangelo Naddeo már régen elnyerte a Tiszteletbeli Magyar elnevezést hallgatóitól, olvasóitól. A Duna tv által készített videó végén (amit azóta már letöröltek) üzent nekünk **:**

„Magyarok, szedjétek össze magatokat, ti vagytok a legjobbak!"

II. Az ősi magyar jelképrendszer keresése

Hitünknek, lelkiismeretünknek és régi törvényeinknek
szabadságát minden aranynál feljebb becsüljük.
Bocskai István (1557-1606)

Az archaikus őskorban ember alkotta jelekből alakult ki az emberi kultúra, állt össze különböző jelrendszerekké. Nem a kultúra nemesíti az embert, hanem az ember nemesíti a kultúrát.

Ezek egyfajta szimbolikus képi gondolkodást feltételeznek és egy embercsoporton belül erősítették az összetartozást. Jelrendszernek tekinthető a nyelv, amin beszéltek, az írás, ahogy jeleket írtak, a vallási hiedelmek, de a mesék, népszokások, a népi kézművesség jelei is mind szerves részét alkotják a gondolkodó képi látásmódnak – ami létrehozta a jeleket. Magyar ragozó anyanyelvünk a *képes vagyok* kifejezéssel már érzékelteti, hogy a képek és a gondolatok a hagyományban gyökereznek, ami egyenlő a magyar kultúránkkal. Őseleink az égre néztek, fürkészték a csillagokat és megfigyelték a természet körforgását, nemzedékek adták át tudásukat az utódoknak. A legfontosabb volt, hogy legyenek utódok!

A magyar jelképrendszer keresését nagyon messziről fogom kezdeni.

David Attenborough írja Egy élet a bolygónkon (Park kiadó, 2020) című könyvében: „*Körülbelül 200 ezer évvel ezelőtt megjelent az anatómiai szempontból már teljesen hozzánk hasonló ember a Homo sapiens; azóta fizikai értelemben szinte alig változtunk. Ami azonban változott, méghozzá elképesztő mértékben, az a kultúránk. Fajként való létezésünk kezdetén kultúránk a vadászat és gyűjtögetés tevékenységei köré szerveződött. Kiemelkedően jók voltunk mindkettőben. Felszerelkeztünk kultúránk tárgyi produktumaival: horgokkal a halfogáshoz, késekkel az elejtett vad megnyúzásához. Megtanultuk uralni és főzésre használni a tüzet és kövekkel morzsoltuk össze a gabonaszemeket. Életünk azonban minden leleményességünk ellenére sem volt könnyű. – A tengerszint alacsonyabb volt, nehéz volt iható vizet találni, a világ éghajlata jóval hidegebb volt, mint manapság és gyorsan, erőteljesen ingadozott. Testünk és az agyunk csaknem olyan volt, mint ma, de ebben a barátságtalan környezetben nehéz volt életben maradni. A mai embereken végzett genetikai kutatások tanúsága szerint a 70 ezer évvel ezelőtti éghajlati viszonyok jelentette megpróbáltatások csaknem kipusztították az emberiséget. Fajunk teljes egyedszáma alig 20 ezer szaporodóképes felnőttre zsugorodott. A további fejlődéshez megbízhatóságra és állandóságra volt szükség. Tizenegyezer hétszáz évvel ezelőtt, a legutolsó gleccserek visszahúzódásával ez a követelmény is teljesült. Eljött a holocén!”*

A Föld nevű bolygónak egy különleges helyén élünk, joggal nevezhetnénk a Kárpát-medencét is Mezopotámiának, – mert Folyamköz vagyunk 330 ezer négyzetkilométeren, (Grandpierre A., *Demokrata*, 2022. 01. 21. o.) ahol a Duna és a Tisza vízgyűjtő területén sok kisebb folyóval átszelt termékeny földjén kifejlődött egy írással rendelkező civilizáció**.** *Ez a civilizáció egyelőre nem nyerte el hivatalos elismertségét.* Ennek bizonyító jelképeit keresem ebben a dolgozatban**.**

Még jobban vissza kell mennünk az időben, hogy nagyszerűségét igazán tudjuk értékelni.

10 millió évvel ezelőtt már Rudi, a Rudapithecus hungaricus is kitüntette jelenlétével a Kárpát-medencét, pedig akkor még a Pannon-tenger hullámzott a Bükk-hegy lábánál, talán még a vulkán is működött Tokajban. Nem egyedül „majomkodott”, több nemzetségét ugyanott találták, és talán ki fog derülni, mennyivel többre volt képes, mint „majom” besorolása engedné. Kretzói Miklós szerint már az arckoponya, állkapocs, más szerint a gégefő mutatott képességet a felé, hogy

a beszédkészség kialakulhatott, ha nem is Rudinál, de távoli leszármazottainál, mert hétmillió év múlva Afrikában nem a kihalt helyi hominidákból, hanem a Rudapitecus folytatódásából alakul ki az ember.

Vértesszőlősön azután Samu, a Homo erectus hungaricus, már a visszahúzódó Pannon-belső-tó kiszáradó területén (a mai Ától-ér mellett) élt 350 ezer évvel ezelőtt. Még előember besorolást kapott, pedig koponya-űrtartalma nagyobb volt, mint sok mai embernek. Vadászó gyűjtögető volt, mint a valószínűleg hasonló időben egész Eurázsiát belakó neandervölgyi ember is. Hazánkban eddig legalább öt barlangban maradtak szerszámai és életének, temetkezésének nyomai enenk az embernek, sőt még a lábnyomát is ismerhetjük. Tudósok állítják, hogy kihaltak 40-28 ezer éve, tudós genetikusok bizonyítják, hogy nagymértékben (akár 4-6 %-ban) a génjeinkben hordozzuk őket. Ismerték a tüzet, nem vadásztak, csak gyűjtögettek. Halottaikat zsugorított testhelyzetben temették el, vörös okker festéket szórtak a sírba és virágokkal jelölték a helyét. Nem voltak harci eszközeik, viszont a későbbiekben találtak barlangjukban csontfuvolát három faragott lyukkal, ami 5 hangot adott ki. Lehet, hogy a lelkialkatukat örököltük?

A csontfurulyát faragó Istállóskői ember már 36 ezer évvel ezelőtt csontból faragott nyílhegygyel vadászott, íjat használt, varrótűt készített. (Gáboriné, *Az ősember Magyarországon,* Gondolat, 1980. 177. o.)

A képen látható *willendorfi Vénusz* 28 ezer éves és a Don folyónál talált *kostenki Vénusz* szobrocska 30 ezer éves. A két távoli hely között rengeteg női idolt, termékenységet kérő faragások és kerámiák ezreit találták a régészek a Kárpát-medencében, és környékén.

A gyűjtögető-vadászó kultúrában alakulhatott ki az anyatisztelet: az egyenrangú matriarchátusban élő férfi–nő közösségek, egymásra voltak utalva, egyformán viselték a terheket. Nehéz lehetett az élet, az átlaghőmérséklet a Kárpát-medencében ebben az időben hűvös volt és az alultápláltság nem kedvezett a szaporodásnak.

Dr. Czeizel Endre genetikus szerint a gyűjtögető-vadászó népeknél átlagosan csak négyévente született gyerek, mivel a gyakori éhínség miatt a sovány nők (és férfiak) termékenysége alacsony volt és a vándorlás során a kisgyermekek halálozása is igen magas lehetett. (Dr. Czeizel Endre: *A magyarság genetikája*, Galenus kiadó, 2003. 289. o.)

Így már talán érthető a 28 ezer éves, okkerrel meghintett willendorfi vénusz kövérsége és a többezer neolitikus vagy rézkorú, zsírfarúnak nevezett női idol kövérsége is – ezek mind fohászok lehettek termékenységért, kövérségért és védelemért az anyának és megszülető gyermekének. A régészeti leletek között sok kör alakú, aranylemez szimbolizál női melleket találunk, esetleg háromszöggel – ami a női nemiszerv jelképe, vagy várandós anya hasát jelképező amulettet nagyméretű lyukkal a közepén.

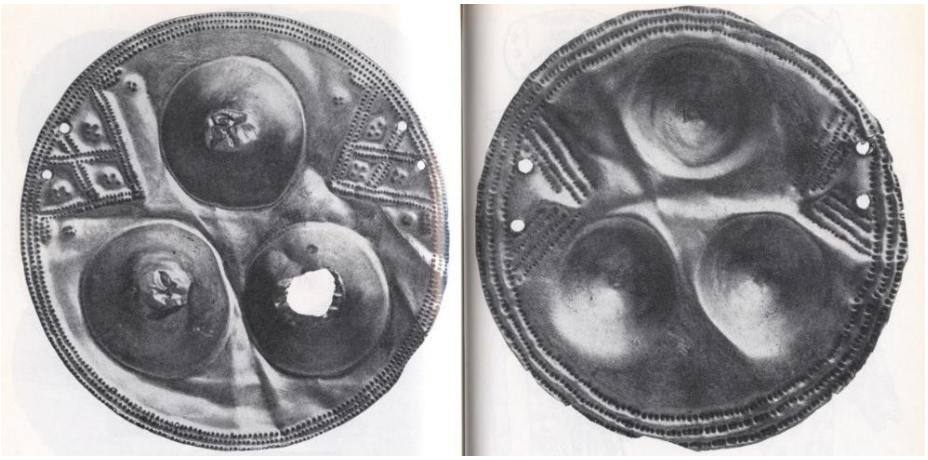

2 db. Csáfordi aranykorong, és lentebb a Bécsben őrzött Tiszaszőlős-i aranykorong (1839-ben találták), spirálok, gyöngyök. (Makkay János: *A Tiszaszőlősi Kincs*. 1985.)

Ezeket az arany idolokat nevezte M. Naddeo Anyaisteneknek.

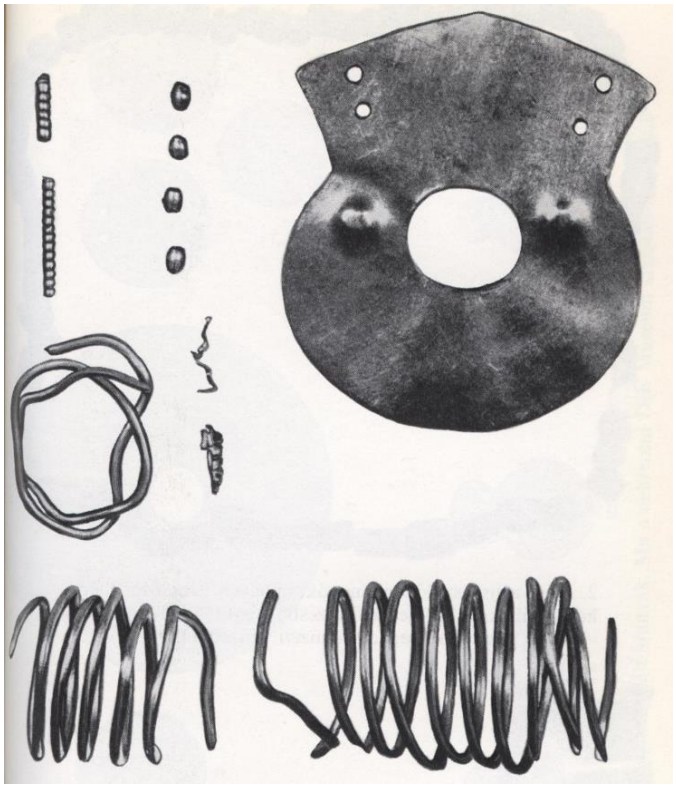

Sajnos a régészet nem tudja helyén kezelni ezeket a női jellegű tárgyakat – írja a régész – függőknek, csüngőknek, T-alakú spirálvégződésű csüngőnek nevezi őket szemérmesen és érthetetlenül. Anyaisten-hit és anyaközpontúság jellemzi használóikat. Ez lassan már egy letelepedett, rézkori földművelő társadalom vallása.

A vörös okker festék a vér színével az élet szimbóluma, használata a feltámadást, a tovább élés reményét táplálta. Hazánk azzal büszkélkedhet, hogy *az európai kontinens egyetlen okkerbányája* itt van, a Balaton-felvidéki *Lovason*. A bányászathoz használt csonteszközökből és a Szeleta-műveltségi korú kőkaparóból megállapított korát 11.700 évre becsülik (az MTI 40 ezer évet ír, Gáboriné 28.000 évet). Hatalmas mennyiségű, 24 köbméteres finomszemcsés, puha, piros hematit és limonit minőségű okker bánya (legfinomabb, krémszerű, a vasoxidos ércek közül). (Gáboriné, *Az ősember Magyarországon,* Gondolat, 1980. 190. o.) Ekkora mennyiséggel már valószínűleg kereskedtek is.

Itt kell szomorúan megjegyezni, hogy a Lovas határában lévő őskori okkerbánya talán már védetté nyilvánított, de a külszíni fejtésű murvabányát, amiben található, jelenleg egy erdészeti cég használja. A festékbánya gondozatlan, nem is lehet megtalálni. Lovas önkormányzata létrehozott ugyan egy alagsori múzeumot, de pénzhiány miatt azt is be kellett zárni, pedig lenne helyi régész, aki csak megbízásra vár, hogy kiemelt régészeti helyként kezeljék. Ennyire nem vagyunk jó gazdái értékeinknek 2022-ben!

Tokajban Európa egyetlen szárazföldi obszidián lelőhelye található – a ritka ásványból éles kőeszközöket, késeket, nyúzókéseket lehet belőle pattintani, ami fontos volt az ősembernek. Tűzgyújtáshoz még kovakő vagy tűzkő (radiolarit) szükséges, Tatán 5-6 ezer éves bánya található, Vörsön és több helyen is bányászták**.** *Minden megtalálható volt hazánkban, ami fontos volt az ősember életben maradáshoz.*

Az első ismert vadásztelep kora 18.900 év, amikor már kunyhokban éltek a Siófok közeli Sárvár területén, főleg rénszarvasra vadásztak, és amint a csordák észak felé vették az irányt a melegedés miatt, ők is mentek utánuk. Lehet, hogy egészen Finnországig?

A tűzgyújtástól eljutni az irtásos földművelésig, állatok háziasításától a használatukig, tenyésztésükig hosszú az út. A történész társadalom figyelmét valahogy elkerüli, mert nem kap kellő hangsúlyt Grover S. Krantz (1931-2002) bizonyítása, hogy az európai nyelvek kialakulása egyben a kultúrák kialakulásának origóját is kimetszi, és ez a Kárpát-medence. Amikor a könyvét írta (1988), még nem álltak rendelkezésére populáció genetikai eredmények.

Könyvében (G. S. Krantz, *Az Európai Nyelvek Földrajzi Kialakulása,* Frig Kiadó, 2015.) nem kevesebbet állít, mint, hogy 10 ezer éve egész Európa és a Közel-Kelet egyetlen nyelvjárási hálót alkotott – ahogy a Biblia is mondja (Mózes I. k.10.11.): „Mind az egész föld pedig egy nyelven szól vala, és a szólásnak beszéde egy vala.” Mint tudjuk, az ókori népek nyelve ragozó, agglutináló, mint a sumér, szanszkrit, etruszk, ezeknek lehetett egy ősnyelve, az terjedt szét a világon.

Krantz szerint: „A nyelvjárási háló bárhol megszakad, darabjai szabaddá válnak és saját, független irányukban fejlődnek.” (26. old.) „…a tényleges uráli nyelvűek elterjedésére csak egyetlen magyarázat marad, a nyelvcsalád Magyarországról ered és innen terjedt el az ellenkező irányba… ha az elterjedés idejét a legkorábbi újkőkorra tesszük.” (81. old.)

Így alakulhatott ki a sokféle nyelv, ami sokat megőrzött az ősi nyelvből is. Ezért ülnek fordítva a lovon azok a magyar nyelvészek, akik még a 18. században született német nyelvész, Franz Bopp nyelvösszehasonlító elméletét toldozgatják-foltozgatják, és mindig találnak a magyar nyelvben olyan szavakat, amit szerintük flektáló nyelvekből vett át a magyar nyelv. Igen, ott van szinte mindegyikben az ősnyelv és abból talán a magyar őrizte meg a legtöbbet. Mert a magyar agglutináló/ragozó nyelv az átadó nyelv és a flektáló indoeurópai nyelvek, akik átvették a szavakat és miután másként gondolkodtak, átalakították.

A nyelvtől visszakanyarodnék a Kárpát-medencei földművelő, egalitárius, békés matriarchátusban élő, Gimbutas-említette Öreg Európa népére, a földművelő népek nem vándorolnak, csak ha kényszerítik őket. A föld megtart.

Az első fazekas-jellegű kultúra a Kárpát-medencében az újkőkor jellegzetes kultúrája a *Körös-Starcevo* kultúra, i. e. 6500-tól alakult ki Erdély délnyugati és a Balkán északi részén, túl a mai Belgrádon.

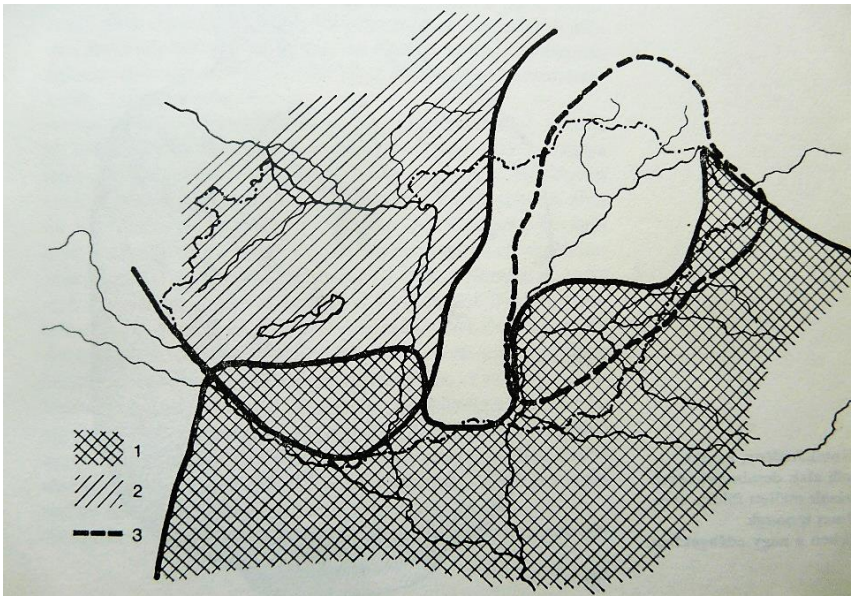

7. Az újkőkor korai szakaszának kultúrái Magyarországon
1 Körös–Starčevo-kultúra
2 A dunántúli vonaldíszes kerámia kultúrája
3 Az alföldi vonaldíszes kerámia kultúrája

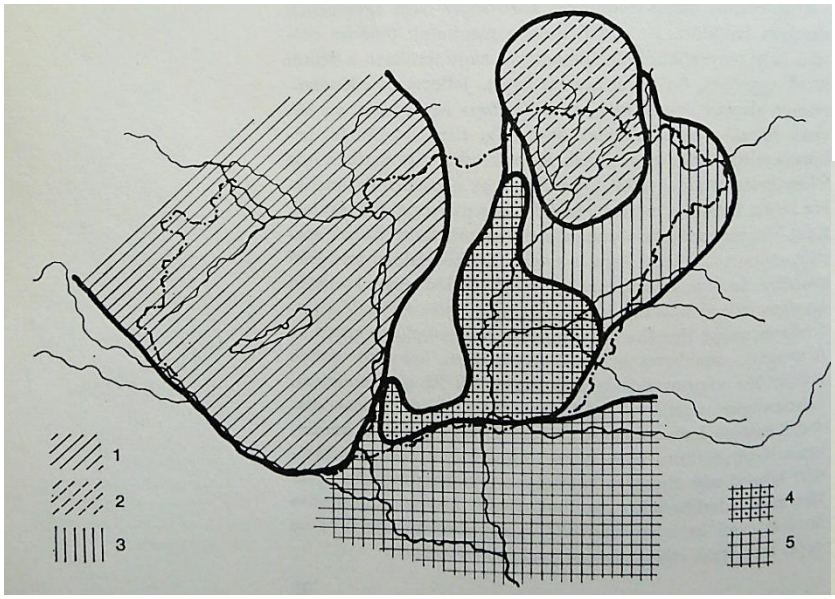

14. Az újkőkor középső szakaszának kultúrái Magyarországon
1 A dunántúli vonaldíszes kerámia kultúrája
2 Bükki kultúra
3 Az alföldi vonaldíszes kerámia kultúrájának késői csoportjai
4 Szakálháti-csoport
5 A bánáti (Vinča-) kultúra korai szakasza

A fenti térképek forrása: Kalitz Nándor, *Agyag Istenek*, Corvina kiadó, 1970.

A *Körös-Sztarcevo* kultúrára vonatkozólag a Makkay János vezette archaeometriai vizsgálatok[686] szerint a két kora-neolitikus kultúra kerámiakészítési módszere (nyersanyag felhasználás, technológia) hosszú ideig és viszonylag nagy területen hasonló volt, ami az egyes kultúrák közötti szoros kapcsolatra utalhat. Mondjuk ki magyarul, ugyanarról a népről van szó – nem külön kultúra!

A következő kultúra a *Tordos-Vinčanak* nevezett, i. e. 6000 körül induló kultúra, nagyon fontos, itt indul el az íráshoz vezető út. Torma Zsófia már 1875 körül gyűjti a Maros partján előbukkanó őskori cseréptöredékeket, amiken vonalas és geometrikus jelek sokasága szerinte hasonlít a sumér jelekre. Tízezer darabos gyűjteményét nemzetközi konferenciákon mutatta be. Jénában kiadott németnyelvű dolgozatában szakszerűen bizonyítja, hogy a cserepeken lévő jelek írásra hasonlítanak, a sumér cuneiform íráshoz hasonlóan. A kor arroganciája, hogy mint női régészt, nem vették komolyan. Fáradozása mégsem volt hiába való, ma már fejet hajtunk előtte. Bátor kitartásával és intelligens, fáradhatatlan munkabírásával feltette Magyarországot a nagyhírű régészeti lelőhelyek listájára**.** *Véleményével, száz évvel megelőzte a korát!*

Torma Zsófia tordosi leletrajzai (dr. Madarassy Enikő nyomán) és Anyaisten glóriával a fején.

[686] Magyar-olasz kormányközi TÉT együttműködés, 2004-2007 projekt keretében készült, *Archaeometriai Műhely* 2004/1.

Dr. Torma Zsófia (1832-1899) Magyarország első régésznője és a világ élvonalába tartozó tudósa volt. Az idén van születésének a 190. évfordulója, remélhetőleg a MTA szentel munkásságának egy ünnepi megemlékezést.

A *Vinča kultúra* neve eredetileg *Bánát-kultúra volt, 1908-ban fedezte fel Miloje Vasic szerb régész, a Magyar Királyság területén.* A Vinča-telep megérte a rézkort, bár meglehetősen kevés réz-leletet találtak. Néhány házban rézműhelyt – kéményes, fújtatók, kemencéket – tártak fel. A leletek nagy része kultikus tárgy: szobrocskák, áldozati edények, emberformájú vagy állat alakú edények. Az edényeken és szobrokon piktografikus jelek vannak, amik értelmezhetők korai írásként is. A szakma összevonta a Tordosi-jeleket a Vinča-jelekkel. Állítólag nem alkotnak ÁBC-t, és nem köthetők nyelvhez, inkább kommunikációs jelek. Korát i. e. 5000-re teszik, a legkorábbi írásjel Európában, korábbi, mint a Sumerban talált írások, nagy hasonlósággal a tatárlakai korongon talált jelekkel.

Torma Zsófia kutatása későbbi szakaszában, a tordosi leleteken már az Erdélyben ismert székely-magyar rovásjeleket is felfedezi a cserepek jelzései között: ZS, T, D, C betű-jeleket.

A következő két kép tatárlakai régészeti leletek másolata – saját felvétel:

A Vlassa Miklós régész által 1961-ben megtalált Tatárlakai leleteknél is van további fejlemény, miután az amulettek egy női csontváz mellé voltak temetve. Erről hosszú tanulmányt irt Marco Merlini olasz újságíró (aki 2008-ban a Sibiu-/Nagyszeben-i Lucian Blaga Egyetemen doktorált, archaeo-semiotikából), további vizsgálatoknak vetették alá az amuletteket és a csontmaradványait, amit azonos rétegben találtak.

Ugyan a koponya és a medencecsontok hiányoztak, egy női csontváz mellé voltak az amulettek téve, aki 50-55 éves lehetett, 147 cm magas, törékeny alkatú, gerincferdüléses és sántíthatott, mert az egyik lába rövidebb volt, csontjai sötétbarnák, de nem égettek. Kora ^{14}C vizsgálattal az olaszországi Sapienza University által i. e. 5370-5140 körülre datált. A csontváz ^{14}C-es vizsgálata megerősíti a tatárlakai leletek i. e. 5500 éves korát is, amit többen hamisítványnak tartottak.

A *„Milady of Tartaria" elnevezésű hölgy nagy tiszteletben állhatott,* mert a gödör, amiben találták, a második temetése volt. 26 vallási jellegű szakrális szobor és idol közé temették, a tatárlakai amuletekkel együtt. Nem derült ki róla, hogy előkelő vagy gazdag lett volna – írja Merlini. Talán mi, magyarok úgy gondolhatnánk, hogy egy nagytiszteletben álló tudós papnő, bába, esetleg

gyógynövényes javasasszony lehetet. Temetése tekinthető bizonyítéknak, hogy egy nőtisztelő, matriarchális, egalitárius, békés újkőkori embercsoport élt Erdélyben, időszámításunk előtti 5500-ban. (Forrás: Prehistory Knowledge Project – Inventory of the Danube Script, www.prehistory.it/tartaria_tablets/tartaria_tablets_04.htm)

Itt fontosnak érzem emlékeztetni arra, hogy az erdélyi székely-magyar néplélek, 7500 év távlatából, minden húsvéti feltámadás után 50 nappal – pünkösd napján – Csiksomlyón emlékezik a Napbaöltözött Boldogasszonyra. Az istentiszteletről kép a dolgozatom végén.

Torma Zsófia leletei között található egy kis női büszt, feje körül rovátkolt glóriával vagy napkoronával – lásd felntebb, Zsófia arcképe mellett. Mi lehet ez, ha nem a nagytiszteletű Anyaisten ősi, 7500 éves képe, mellén – Friedrich Klára szeritn – a rovás ZS vagy T betűjével.

Az 1980-as években és 2009-ben is találtak Erdélyben, két helyen is, tucatnyi újabb neolitikus agyagtáblát, hasonlókat a tatárlakai táblákhoz. Elsőként Vadu Rau nevű helységnél, másodjára a kiöntött Beszterce/Bistrica folyóban, majd Farcasa Neamt/Farkaskő településnél egy egész kerámiaműhelyt tártak fel, s feltételezik, hogy onnan szállítottak minden irányba, még a Húsvét-szigetekre is! *Koruk ^{14}C eredménye alapján 6500-6000 BC – mondja Dumitru Ionita* (forrás: www.bloganavazquez.com/tag/marco-merlini/ 2013.)

Ana María Vázquez Hoys több képet mutat az újonnan talált leletekről, amelyek kora *még idősebb, mint a tatárlakai leleteké*. Az egyik amulettet elnevezték *„Sister of Tartaria táblának”*, amit az Erdélyi Vadu Rau-ban találtak, vagyis a *Tatárlakai Táblák Nővére* nevet kapta és valóban, sokkal egyszerűbb és kezdetlegesebb jelek vannak rajta, tehát korábban készülhetett.

Ezek a táblák Denise Schmandt-Bessarat (Texasi Egyetem Közel-Keleti Tanulmányok) elméletét igazolhatják (könyve: *The Evolution of Writing*, 1992), amiben megfogalmazza, hogy *az írás a számolásból fejlődött és a kereskedésnél használt könyvelésből alakult ki.* Hasonló, többféle alakú agyagcédulákat használó számolási rendszert – úgynevezett *számoló köveket* – találtak Sumerban. (Bíró József, *A Szabir-Magyarok a ”Sumirok” tanítómesterei*, 2002. 22. old.)

*Beszterce-folyói lelőhely – Farcasa Neamt/Farkaskő?– kerámia műhely*re találtak a román régészek (a helyiség címerében egy farkasfej van**).**

Balra fent: Ana Vazquez Hoys blogjáról másolva. Jobbra fent: sumer beszolgáltatási tábla, Jemdet Nast. Balra lent: Uruk, i. e. 3200-2900. Jobbra lent: Írott gömb kerámia (Stanie-in-mantii-neamtu – mai Romania).

Tovább keresgélve Magyarország jelképeit, fontos említeni az agyagkocsi sírleleteket. Iskoláinkban azt tanítják, hogy az első és legrégebbi kerék és kocsi Mezopotámiából származik, míg nyugati iskolákban a közép-ázsiai régiót tanítják. Magyarországon a legkorábbi *kocsimodell kerék* 2001-ben Szombathelyen került elő Ilon Gábor és Farkas Csilla ásatásán**,** *i. e. 6500 éves (Balaton-Lasinja, Lengyeli III)*. A budakalászi kocsi kora i. e. 4200 év. Kevésbé ismert szép kerámia kocsik még a szigetszentmártoni, pilismaróti, boglárlellei, balatonberényi és további sok hasonló korú kerék töredékek.

Szigetszentmártoni agyagkocsi (késő rézkor).

A *Körös kultúrát* még az erősen stilizált női alakok jellemzik, valamint az Alföldi vonaldíszes edények hátracsapott fejű anya–nő idoljai erős vonalakkal karcoltak, még egy szkíta-szerű agancsos szarvas is található edénytöredéken.

Változás a *Tisza kultúrához*, – a Kökénydombi Vénusznak még házi oltára van – hogy érkezik egy addig ismeretlen kultúra, a trónuson ülő Sarlós Istennel – akit Makkay János már Kronosznak nevez, Sarlós Istennek, akiv már egy új patriarchális életszemlélet érkezett a Kárpát-medencébe.

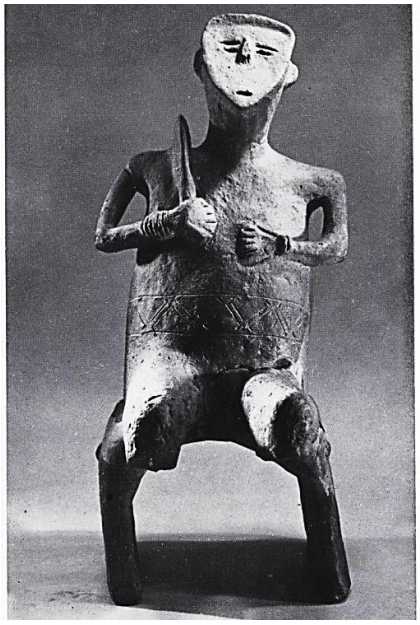

A különböző kerámiakészítő kultúrák szép számban voltak a Kárpát-medencében, mégis, sokszor nagy időbeli és térbeli távolságról is az edényeiken nagyon hasonló mintákat alkalmaznak annak ellenére, hogy a régészek egészen más kultúrába sorolják őket. Talán mégsem más a kultúra? A legjobb példa erre a magyar népművészet rendkívüli sokfélesége, a sárközi, buzsáki, matyó, torockói, kalotaszegi, ormánsági, és mégis mind magyarok voltunk és vagyunk. A következő kerámiák szemmel látható hasonlóságai: mindenütt *a Spirálok és Indák* – a nőiség jele, **S**-alak, ami vízszintesen a földi élet egy szakasza, függőlegesen szellemi fejlődés útján az égiekhez vezető út.[687]

[687] Lásd erről aláb a Makoldi-házaspárt megállapításait.

1. Cucuteni-Tripolje spirálos váza (Románia).

1.

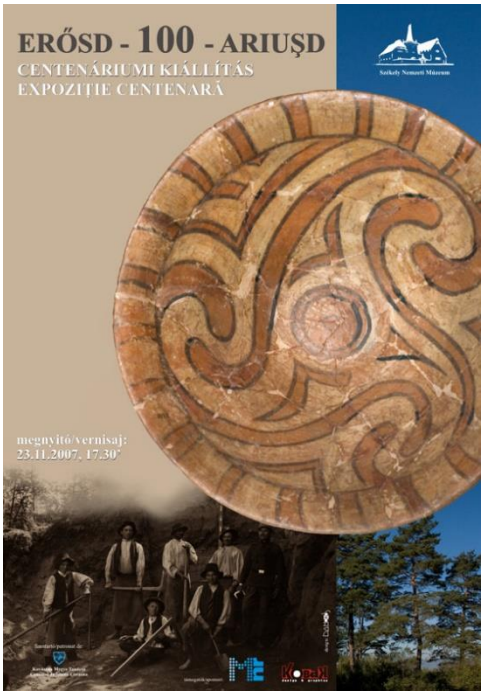

2. Erősd/Arisud, (Erdély).

Az i. e. 4-5 ezer éves kerámiák és az i. e. 1700 éves bronz fokosok mintája hasonló spirálokból áll.

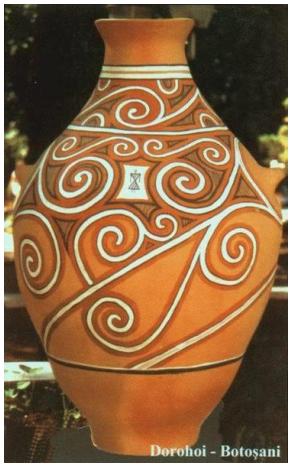

3. Cófalvi korsó (Erdély)

4. etruszk váza spirálokkal.

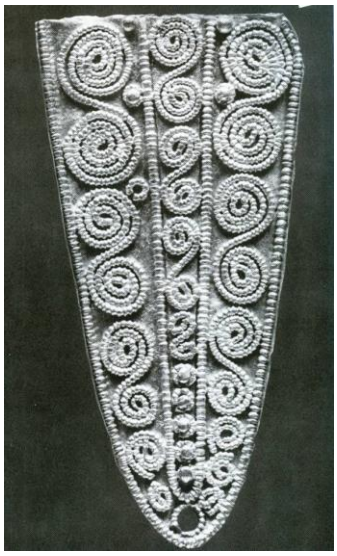

Hun aranyfejék spirálokkal, Mezőberény i. u. 4. század (Volterra Múzeum).

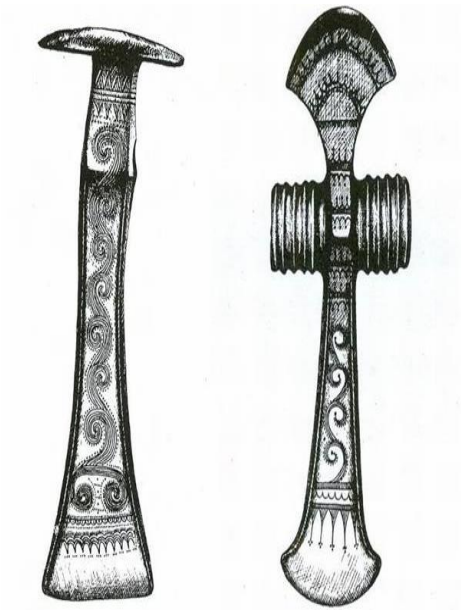

Spirálok: Hajdúsámsoni bronz fokos i. e. 1700.

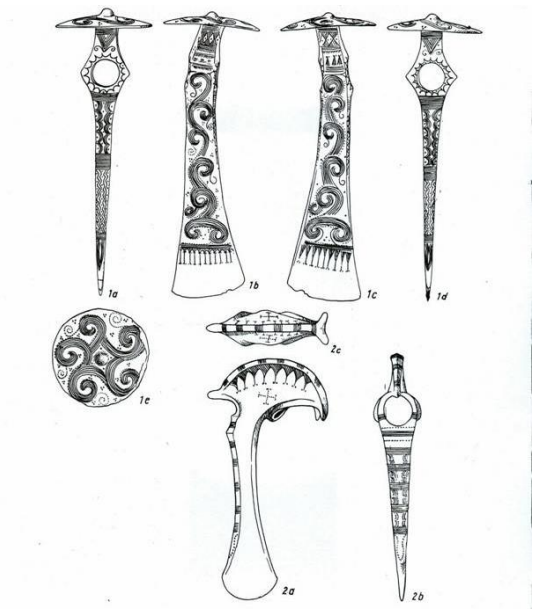

Apa-Nagyfalu-i Bronz fokosok i. e. 1750.

Itt kell megemlíteni a Kárpát-medencéből származó Naue II tipusú kardot, amely innen jutott el sokfelé, például *Kréta* szigetére, és a közel-keleti *Ugaritba* i. e. 1300-ban érkezett. Akkor hirtelen feltalálták az *abjadot*, a magánhangzó nélküli Tordos-Vinča jelekből másolt abc-t. Ez lett az alapja a főniciai abc-nek, ami olyan magánhangzó jeleket tartalmaz, amiket a főniciai nyelv nem is használt. (M. Naddeo, *The Ugaritic abjad … a rovás alphabet*.)

Hajdúsámsoni kard, Kr. e. 1700 – az úgynevezett Naue II. tipus.

A Naue II kard elterjedése legkorábbi leletei alapján a Kárpát medencéből indult ki. i. e. 1700 tól.[688] Látszik, hogy a Kárpát medencéből eljutott a kard Kréta szigetére és Ugaritba is.

[688] Paulina Suchowska-Ducke 2015. (Mosonszolnok, Csabarendek, Hajdúsásmson) https://www.academia.edu/21306979/The_Dissemination_of_Naue_II_swords_a_Case_Study_on_Long_distance_Mobility

Mezőkeresztes – Zöldhalompuszta, i. e. 6. század.

Hagyományaink, ősi szimbólumaink itt vannak a génjeinkben, a mai napig találunk termékenységi jeleket a kovácsoltvas kerítéseken, szakrális szimbólumokat kerámia tálakon és népi hímzéseken, csak már elfelejtettük eredeti jelentésüket. Kandra Kabos a *Magyar Mithológia* (1897) szerzője így búsong: „*Nincs tiszta magyar hitregés könyvünk, amely a gyermeknek meséljen, az ifjút eszméltesse, a művésznek motívumokat sugalljon, a bölcselőt a Nemzeti Génius szolgálatának magaslatáig emelje.”*

Makoldi Sándor (1945-2017) festőművész és felesége Papp Gizella néprajzos felismerte a magyarság ősi hagyatékainak fogyatkozását, évtizedek óta gyűjtik, mentik a népművészet szakrális jeleit. Tudták a jelek nem lehetnek üres díszek, inkább a képírásba tömörített egyetemes mondanivalók az életről, szerelemről, halálról. Most megjelent könyvük, a *Szuszékokra Rótt Üzenet* (Mede Ferenc–Háttárs Kft. 2021. kiadásában) ősi bútorunk, az ácsolt, nyeregtetős ládák, szuszékok jeleit mutatja be, szándékozik megmenteni, és a kelengyésládák szép vésett, geometriai formáinak szakrális jelentését megfejteni.

Az ácsolt szuszék jelentősége, hogy amikor a fiatal arát viszik a templomba, a ládát is viszik vele a házasságba, és ebben minden ingóságát új családjához. A Meny-Asszony a Nap alatt van! Az esküvő célja a gyermekáldás, a túlról kapott áldás – ezért mindent elkövetnek a termékenység befolyásolására. A szuszék jelei képírásba tömörített legősibb, geometrikus táltos jelek: a félkörök csak a házasságban válnak eggyé, egész körré – ez a teljesség. A házi oltár – a nyeregtetős szuszék a lakás fő helyén áll.

Kép az Igmándi Múzeumból (szuszekos@gmail.com engedély).

Hasonló szándékot látunk Makoldiné Papp Gizella: *A Gömöri palóc és a Magyar tojás a misztérium tojása* című könyvében bemutatott hímestojások ősi szimbólumainak bemutatásával. Felismerte a pirostojás termékenységi üzenetét, a húsvéti locsolás szakrális jelentését és a karcolt minták ősrégi, *Tordos-Vinča*, de akár *Mezopotámiáig* visszavezethető jeleit, mint az életfa, a világtájak a víz és a föld jelei, vagy a szvasztika, mint a szerencse és az élet forgása, mely az egyik legrégibb jel a világon. A szerző ragyogó magyarázata, *a Hímestojás nevére: Húsvétkor egy lány ad egy tojást – egy petét a fiúnak – egy hímnek!*

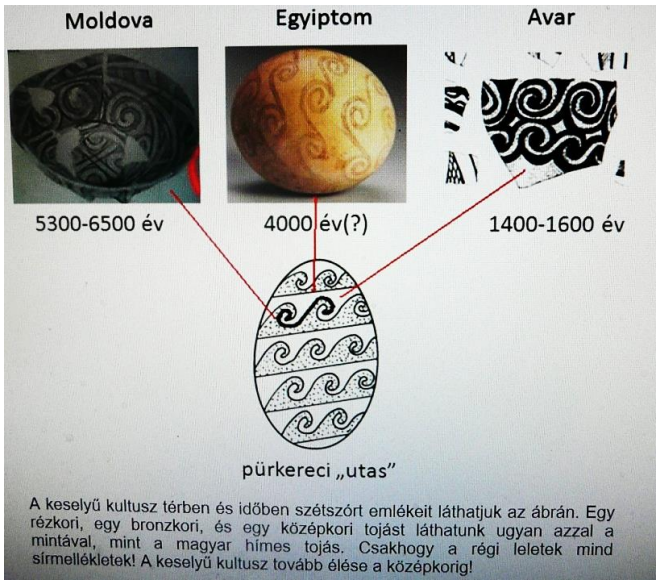

Képek az internetről, a rajzos magyarázat Barabás György mérnöktől (internet). Barabás kiegészíti Makoldiék csodálatos népi faragás és hímes tojás-jelkép gyűjteményét egy remek írással: https://2022plusz.hu/wp-content/uploads/2021/03/Foldanya-tojasa.pdf

Összefoglaló

További jelképkeresésemet itt befejezem. Szándékom a neolitikus Kárpát-medence őshonos népének a megtalálása és bizonyítása volt. Úgy gondolom, minden józan, politikamentes, tudományos vizsgálódással: ***csakis a ragozó magyar nyelv tulajdonosai lehetnek azok, akik a Kárpát medencében, az Alföld és különösen Erdély területén átvészelték az utolsó jégkorszakot***.

Grover S. Krantznak igaza volt, hogy innen a Kárpát-medencéből terjedt szét a nyelv délre, keletre és nyugatra. Elméletéhez felhasznált több művet, V. Gordon Childe (1926) munkáitól kezdve egészen Marija Gimbutasig (1973 és 1977). Felsorolja legalább 8-10 kutató munkáját, azokat összevetve tette a megállapítását: *„Kr.e. 6800-ban érkezett a Kárpát-medencébe a magyar nyelv, és mint ilyen, Európa egyik legősibb nyelve."* Más kérdés, hogy nem érkezett, mert itt már egy kialakult magyar nyelv élt!

Idézem Wong és társai genetikai vizsgálati eredményét (Neparáczky munkájából): *Szorosan ide kapcsolódik, hogy Wong és mtsai. 2016-ban kapcsolatot talált a mansi genomok és egy 6000 éves paleolit korú Kárpát-medencei genom között, ebben azt is leírták, hogy szerintük a nyelvi kapcsolat erre az időre nyúlhat vissza. Eredményeinknek ezért komoly kihatása van a történelem, régészet és nyelvészet jövőbeni kutatási irányaira*.[689]

Ezek után már csak szépségük miatt is honfoglaló jeleinkből mutatok, a teljesség ígénye nélkül tarsolylemezeket, és egy női magyar koronát, Aragoniai Konstancia királynéét Palermóból.

Honfoglaláskori tarsolylemezek, az első Bp. farkasréti és a legújabb pátyit csodálhatjuk (2022).

[689] https://doktori.bibl.u-szeged.hu/id/eprint/3794/1/Neparaczki_PhD.pdf

Magyar gyártmányú királynői korona: rövid életű Imre magyar király (1174-1204) özvegye, Aragóniai Konstancia koronája magyar születés-jelekkel az alsó sorban. (Kép Naddeo.)

Tápiószentmártoni elektron szarvas, Kr.e. 6 század.

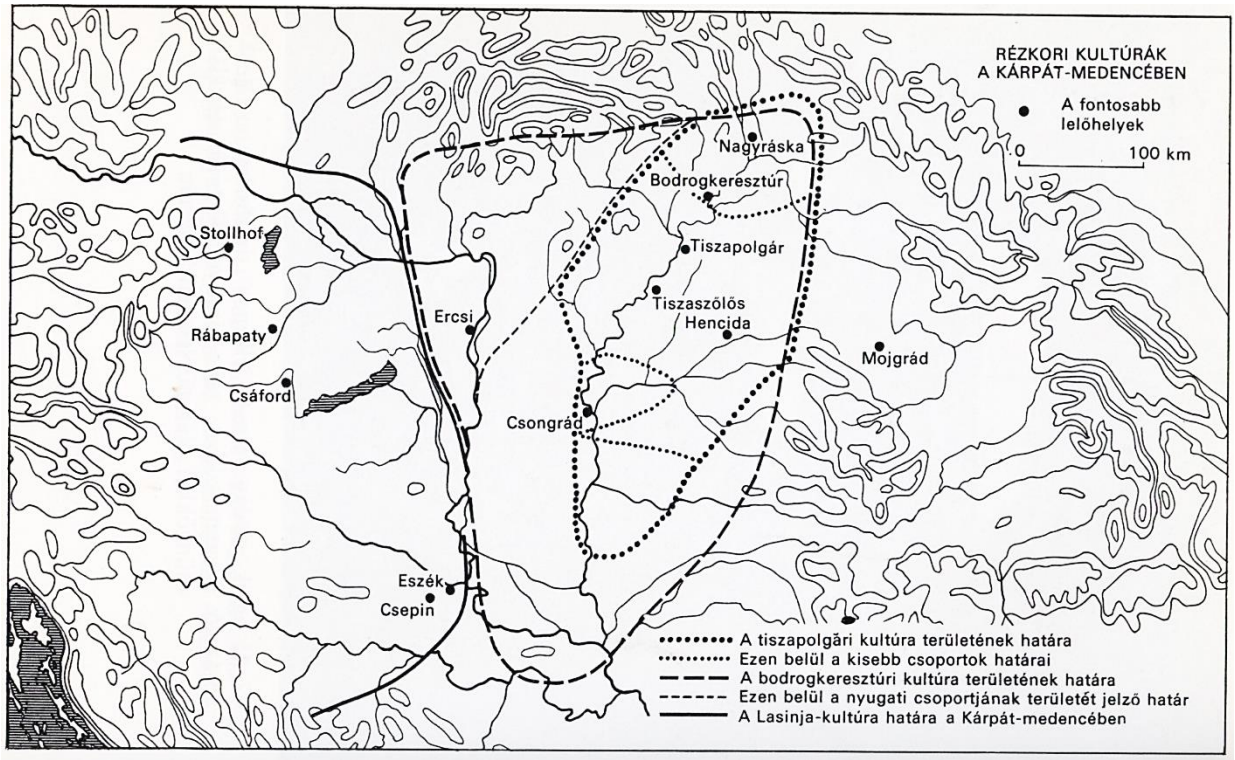

Makkay J. térképe, a Tiszaszőlősi kincs (Rézkori kultúrák a Kárpát-medencében).

A Kárpát-medence helységnevei – mint jelképeink szolgálnak. Czeglédi Katalin: *Gyökrendszer. A Szkíta-Hun nyelvek története* című könyvéből tudható, hogy a Kárpát-medencétől a Volga–Urálon, Közép-Ázsián át egészen Kínáig ugyanazokat, vagy rokon földrajzi neveket találunk. *A finnugristák eddigi nyelvcsalád elmélete bizonyíthatóan megbukott.*

Csak egy példát emelek ki, *Visegrád* szavunk nem szláv átvétel, ahogy állítják (magas vár jelentéssel), hanem az ősi magyar Víz és Garád (Czuczor-Fogarasi: elkerített, sáncolt terület) összevonásával alakult ki: Vizegarád – ami víz melletti körbekerített erősséget jelent. (Czeglédi K. és Faragó Imre: *Helynév régészet 1.* 2017.)

Nyelvünk szókészlete, nyelvtana közös gyökerű a szkíta-hun utódnépekével.

A magyar néplélek 7500 éve nem változott **–** Istentisztelet Csiksomlyón 2020. *Hajnalban a felkelő Napot várja sokezer magyar, hogy abban megpillanthassa* ***a Napbaöltözött Asszonyt, Babba Mária megjelenését Pünkösd hajnalán.***

1444-ben IV. Jenő Pápa körlevélben engedélyezte a Ferenceseknek hivatalosan a templom építését, búcsút, és a régóta megtartott Mária-tiszteletet pünkösd napján, Csiksomlyón.

HARSAI Mária Magdolna (Budapest):

Szent Korona, mint az ókeresztény hitvilág jelképe

I. Szent Korona nem vatikáni kincs!

Kik készíthették?

Magyarország Megszentelt Koronája keresztény ereklye. Eszmei rendszere az üldözött ókeresztények hitvilágát tükrözi. Szent András ikonján a pártus kéztartás (1. ábra) felveti, hogy a közel-keleti történelem is jobban érintheti eredetünket, mint ahogy azt eddig sokan gondoltuk.

98. ábra. Szent András ikonja Magyarország Megszentelt Koronáján.

Az akadémikusok még mindig úgy beszélnek róla, mint ami nem lehetett Szent István fején, mert később készült, két részből összerakva. Mivel azonban – kutatásaim szerint – Jézus valójában csak a III. évszázad végén született, valamint az abroncs és a kupola (kersztpánt) szerves egységet képez – Csomor Lajosnak a kb. V-VI. századra tett keltezését elfogadva – csakis ókeresztény hitvilágot tükröző koronáról beszélhetünk. Csomor kizárólag a művészettörténeti párhuzamokat figyelembe véve jutott arra,[690] hogy Magyarország Megszentelt Koronája bizonyára egy kaukázusi műhely alkotása. E szakmai úton meghozott álláspontját azonban nem sikerülhetett összeegyeztetnie az újabb tudomány által terjesztett hun-avar-keresztény vonallal, mivel ő nem vette figyelembe a betoldott közel három évszázadnyi fiktív történelemet.

Tutsek Árpád örmény szerzetesazonban Csomor Lajosnál két évszázaddal korábbra teszi a korona keletkezését. [691] A különbség hátterében az állhat, hogy az első keresztény állam Abgár királyhoz kötve, 101-ben, Megvilágosító Szent Gergelyhez kötve, 301-ben alakult, azaz az egyes

[690] Őfelsége, a Magyar Szent Korona (Székesfehérvár, 1996) c. könyvében: https://hu.wikipedia.org/wiki/%C5%90fels%C3%A9ge,_a_Magyar_Szent_Korona_(k%C3%B6nyv)
[691] https://demokrata.hu/tudomany/ormenyek-koronaja-59631/

országok történelmét más-más időszakban érinti a hamisítás ténye. Ezért elfogadható Csomor Lajosnak azon szakmai megállapítása, hogy a koronát a Kaukázustól délre élő[692] szabír (vagy szavárd) „magyarok” még az ókereszténység idején[693] egy vélelmezett kaukázusi őshazában készíthették. Tutsek Árpád szerint a Korona eszmei tervezője a Poti-érsekség (2. ábra) főpásztora, megrendelője pedig a hun-szabír-magyar király, Hunor lehetett.

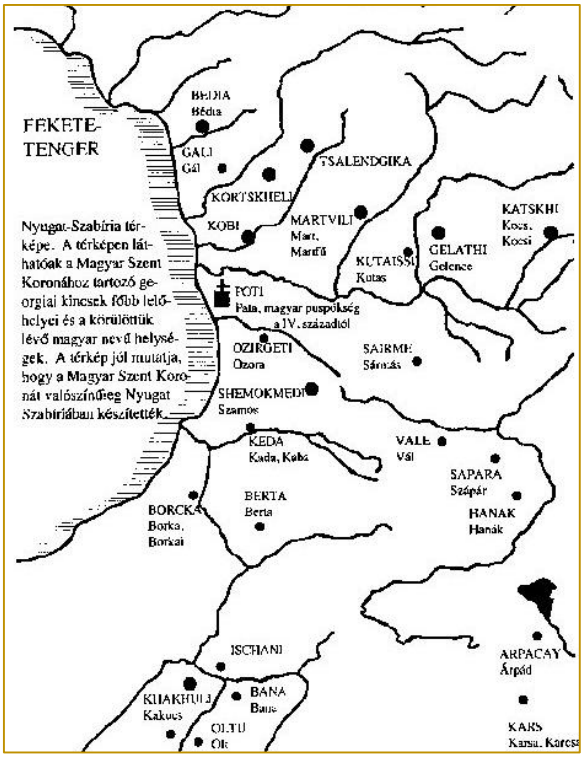

99. ábra. Poti érsekség a Kaukázusban.

Megengedve azonban, hogy HUNOR akár jelzője is lehetett a Hun Birodalom királyának (amely birodalom a mai időszámításunk szerint feltehetően csak 518. után[694] alakulhatott meg), célszerű megnézni, kik viselhették a Hunor nevet. Mivel Attila – figyelembe véve a korrekciót – csak a VII. században uralkodott, aminek táján az ókereszténység már elérhette a nyugati partokat, feltehetően olyan korábbi, hellenizált nagy „bizánci” uralkodóról lehet szó, akinek a valódi származása hun lehetett. Ilyen lehet például I. Justinianus császár, aki Nisszában született, avarok, azaz hunok által lakott területen.

Jézus III. század végi születésére[695] tekintettel csak a IV. századtól terjedő ókereszténység azonban akár egészen a X. századig is virágozhatott (VII. Konstantin 944-ben tette kötelezővé az igen sajátos történelemszemléletét) annak ellenére, hogy a keresztények üldözésről akár már Jézus

[692] I. e. XVIII. és i. u. VIII. század között.

[693] Csomor L. szerint tehát még a IV. században, mivel nem számol a történelembe behamisított három évszázaddal (azaz elfogadja Nagy Károlyról szóló mesét is).

[694] Ugyanis a Pártus Birodalom időszámítása Kr.e. 247-Kr. u. 228. között nem változott, és Jézus az ő időszámításuk szerint 248. év végén született, ezért e birodalom kb. 44-518 között állhatott fenn. Ezt követően Ázsiában a szászánidák irányították a kereskedelmet, Európában pedig a hunok. Ebben az időben egy birodalom irányítása ugyanis nem valószínű, hogy többet jelenthetett a kereskedelem felügyeleténél; megjegyezve, hogy a kereskedelmi utak mentén a kultúra is terjed.

[695] Lásd Hogyan vágták el a magyarság eredetének ősidőkig visszamenő történetét? c. írásom e kötetben, 53-55. old.

– feltehetően 325-ben történt – halálával elkezdődően is beszélhetünk. Egyeseket[696] bizonyára ingerelhetett a rohamosan terjedő, megszabadulást hirdető kereszténység, ahol az ÚR az égben van. Számos tény (kezdve a Szent Korona ikoncseréjétől a fiktív uralkodókon át a fiktív birodalmakig) bizonyítja a földi uralomra törők ama célját, hogy ők akarják megmondani, mi legyen a rend itt a földön, és ehhez gyártanak jogalapot, hoznak létre katonaságot, sőt eszközül használják fel a könnyen megtéveszthető társadalmi rétegeket, nemcsak a múltban, hanem még ma is.

Bizonyára VII. Kostantin (vagy már elődje is) gyilkosság révén jogtalanul bitorolhatta a trónt. Logikusan adódóan az utódlást meghamisított történelemmel akarta a fiának biztosítani. Hamis bizonyítékokra volt szüksége az ún. görög kultúrájú Bizánci Birodalom létezésének igazolására. Ezen oknál fogva kerülhettek fel a Szent Koronára „Bíborbanszületett Konsztantinosz, a rómaiak császára" és vele szimmetrikusan „Geobitzasz Türkia hű királya" feliratú ikonok. Azaz a Szent Korona nagy valószínűséggel jogtalan trónbitorlás következtében lett „bizánci kincs".

A hellenizmus nem más tehát, minthogy egyszerűen ógörögnek minősítették mindazt, amit birtokolni akartak. Így lettek nemcsak a Fekete-tenger környéki népek – trákok, frígek, makedónok, szarmaták, stb. – mind ógörögök, de még a szírek és az egyiptomiak is. Sőt Balk is görög lett Bactriai királyság néven, mert abban az időben még tudhatták, hogy onnan korábban tömegesen vándoroltak a korai fehér-hunok[697] a Kárpát-medence felé. A települések utólagos görögre átnevezését pedig az is valószínűsíti, hogy szervezett görög állam a XIX. századig nem is létezett, ily módon birodalommá sem növekedhetett.

A Bizánci Birodalom, más néven Kelet-római Birodalom a legnagyobb kiterjedését valóban a VI. században érhette el, azonban éppen Justinianus származása veti fel, hogy a Hun Birodalom utólagos hellenizálásáról lehet szó. Ebből pedig következik, ha a Hun Birodalom királyát, vagy annak jogos örököseit meggyilkolták,[698] és ilyen trónbitorlással kerül valaki a hatalomra, az ily módon elbirtokolhatta a hunok koronáját is. Papp Gábor az előadásaiban hangoztatja, hogy a magyarok – a latin nyelvű források szerint – nem kérték, hanem visszakövetelték a koronát.

Az első keresztény állam, Nagy Armenia[699] – ahol az uratui eredetű médek hagyományát átörökítették – kezdetben a Pártus, majd a Hun Birodalomhoz tartozott. Innen eredhet az égi eredetű királyság, amit a kereszténység is átvett. Ezt igazolják az urartui övveretek[700] (3. ábra).

100. ábra. Bronz övlemez töredékek az Urartu idejéből.

[696] A germán gyökerű népességnek általában meglehetősen naturális elképzelésük van az uralkodásról, aminek megvalósulásáért itt a Földön küzdenek, ezért jellemzően ateisták.
[697] Thervingi népek, akik az Oxus katasztrófája okán lakhelyük elhagyására kényszerültek.
[698] Valens császár fiainak meggyilkolására gondolok. Valens császár az arianizmus támogatója volt, fiai megölése után átengedte a hatalmat a Teodosius dinasztiának.
[699] https://hu.wikipedia.org/wiki/Armenia_Magna
[700] Kádár István: *Urartu emlékek*. Püski kiadó, 1996.

Bár Csomor Lajos és Tutsek Árpád egyetért abban, hogy a Szent Korona a mai Grúzia területén készült, azonban egyszerűbb úgy fogalmazni, hogy a tágabb Fekete-tenger környéki kultúrában gyökeredzik a Szent Korona eredete, amely az első keresztény állam uralkodója számára készülhetett. Az ókereszténység széleskörben terjedt szét az egész Pártus, majd a Hun Birodalom területén, amelyekbe természetesen a mai grúz területek is beletartoztak. *De hogyan értelmezhetők abban az időben az államhatárok?* Birodalom alatt elsősorban csak a kereskedelem felügyeletét lehet érteni (beleértve az úthálózat vízellátását, pénzveretést is), azonban éppen e kereskedelmi útvonalak mentén terjedhetett a kereszténység. Jézus nem alapított vallást, csak a követői terjesztették a tanítását a megváltásról és a szeretet hatalmáról.

A hellenizálást (majd a romanizálást) azonban a kereszténység sem kerülhette el, mivel a germán gyökerű birodalom-szervezők kiváló szervező eszközt láthattak benne egy általuk uralható birodalom létrehozásához. Céljuk megvalósíthatósága érdekében az ókereszténységet eretnekségnek minősítették, és az „egy igaz vallás" nevében kötelezően követendő dogmákat fektettek le. Így már érthető, hogy az ún. újkeresztények szerzetesei évszázadokon át miért másolták „üzemszerűen a dokumentumokat", ami a végén olyan sikeres lett, hogy az „Ókori keleti nyelvek és írások" oktatási segédanyagában[701] ma már egyetlen szót sem tudnak írni az ősi arám nyelvről, pedig minden bizonnyal ez lehetett az ókori kereskedelem közvetítő nyelve, azaz ezen a nyelven terjedhetett az ókereszténység is.

Bár a kereszténység történetével külön tanulmányban szeretnék ezután majd foglalkozni, Magyarország Megszentelt Koronája azonban tanúja a történelemhamisítási gyakorlatnak, hiszen rajta az ikonokat hátul bizonyíthatóan kicserélték. *Kik és mikor? Hogyan kerülhetett át a Korona Bizáncból Rómába? Lehetett-e a Korona Szent István fején?* Van még számtalan válaszra váró kérdés, amelyekre csak úgy találhatjuk meg a helyes választ, ha gondolati síkon megpróbálunk visszamenni abba a korba, amikor a Szent Korona készült.

Például a latin és a görög nyelvű feliratok okán szokás lett két külön eredetű koronának az összedolgozásáról beszélni. A Jézus- és az Atya-ikonok hasonló felépítettsége miatt azonban az egységes szerkezet sokkal valószínűbb. Ezért úgy célszerű feltenni a kérdést, *vajon mi lehet az oka annak, hogy a Koronán vannak latin és görög nyelvű feliratok, sőt még rovásjelek is?*

4. ábra. A Szent Korona a különböző népeket egyesíti.

[701] Főszerkesztő: Zólyomi Gábor http://gepeskonyv.btk.elte.hu/adatok/Okor-kelet/Okori.es.keleti.nyelvek.es.irasok/index.asp_id=1.html

Mivel a kereskedelmi utak mentén terjedő ókeresztenységnek lehetett célja a különböző kultúrájú népeket egy közösségbe összehozni, ezért a különböző írásjelek még nem feltétlenül jelentenek egyben külön eredetet is. Ezt alátámasztja, hogy Valentinus, a gnoszticizmus jeles képviselője a platóni filozófiát összedolgozta Mithra kultuszával, a zoroasztrizmussal és Jézus tanításával. Valentinus – Attila királyunk jó barátja – a különböző vallási irányzatok ötvözésével a népek szövetségén munkálkodott. A Hun Birodalom is egykor a népek olyan szabad közösségét jelenthette, ahol a király a törvényhozói, bírói és végrehajtói hatalmát Isten nevében gyakorolta. A király szakrális beiktatása is alátámasztja, hogy a Hun Birodalom egyenrangú népek szövetsége volt. A Szent Korona „többnyelvűsége" tehát inkább arra bizonyíték, hogy a különböző nyelvű népeket egyesíti közös uralkodó által irányított „országban", ahol az Úr az Atyaisten.

A Szent Korona eredeti célja tehát egy ókeresztény vallási közösség identitásának a megerősítése lehetett (4. ábra). Ebben az esetben viszont hiányzik róla éppen Jézus nyelve, az arám. Egyre érdekesebb a kérdés, *miért olyan szegényes az arám nyelvű írásos emlékek tárháza?*

Segítség a Szent Korona jelképrendszerének megértéséhez

Valentinus és a gnosztikusok Platón filozófiára[702] alapoztak, felhasználták azt az ókori gondolkodást, amit az újkeresztények eretnekségnek tartanak és minden eszközzel máig üldöznek.

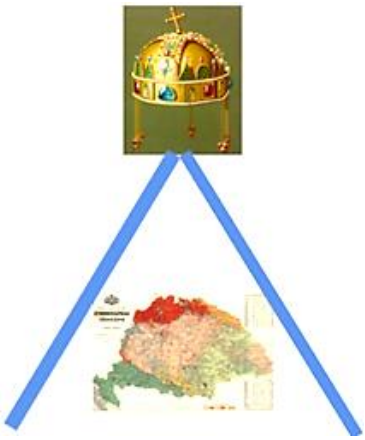

101. ábra. Szent Korona 19 ikonja sávban sugározza be az alája tartozó népeket.

Az ókorban még sokaknak természetes lehetett, hogy elmélyülve, a lélek belseje felé való utazásban az ember (azaz a táltossá váló lélek) felismeri az igazságot, amit aztán minden bizonyítás nélkül tud alkalmazni. Az ilyen felismerések az ún. ahá-élmények, amikor az ember Istennel lép kapcsolatba. Az ahá-élmény oly ajándék, amit nem lehet átélni hazugság és csalás révén, így az ilyen ezoterikus élmény létezését is tagadja az, aki csalással hazug módon akar elérni valamit.

Az újkeresztények mindent, ami az ezotériával kapcsolatos, elitélnek, tudománytalannak tartanak, amiből érzékelhető, hogy az ÚR természetes (jellemzően mellérendelő) rendjét nem értik, így azt el sem tudják fogadni. Ugyanakkor mivel óriási bennük a hatalomvágy, maguk akarják megszabni a (hierarchikus) rendet, ami tulajdonképpen működésképtelen. Így volt ez már a kereszténység kezdetén is. Egyes teológusok – a keresztény vallás taníthatósága céljából – a tudományosság igényével léptek fel és logikai formába öltöztetett tanrendszert szerkesztettek. Az emberalkotta ún. „vallásalapító" tanrendszer azonban, bár tanítható és ezáltal könnyen terjeszthető,

[702] Bár Platón filozófiáját a hellenizmus okán a görög kultúra részeként szokás emlegetni, de Athénban a Parthenon ión oszlopfői is igazolják, hogy jelen volt az ionok révén a keleti kultúra is, azaz minden bizonnyal a szkíták tanításai kerültek megfogalmazásra az Athéni Iskolákban, ami egyben magyarázat is arra, miért kellett bezáratni.

de az így létrejövő, jellemzően hierarchikus felépítésű Egyház szervezettsége már a természettől idegen működést erőszakol a rendszerbe. Bár az ismeretek tudatos rendszerezése mindenkor segíti a tudományok fejlődését, beleértve a teológiát is, minden tudomány olyan, mint egy ruha, ami bár ideig-óráig segíti az igazság megjelenítését, e ruha sohasem tökéletes, felismerve a csúsztatásokat, idővel elkopik, lefoszlik. Megjegyezve, hogy az értékek átmentődnek új tudományágakba, azonban a valódi érték, az igazság felismeréséhez az ember beleérző képességére is szükség van, amit az ember általában csak sok előzetes áldozat révén (a háttérmunka elvégzésével) tud kifejleszteni magában.

Nekem a homályos eredetű tarot kártyák iránti korábbi kíváncsiságom is sokat segített a Korona jelképrendszerének feltárásában. Például megjelent előttem, ahogy a Korona a 19 ikonjával besugározza Magyarországot (5. ábra). A tarot 19. lapja a Nap, ami süt. „Tegyük az 'S' hangot a 19-dik helyre!" – gondoltam, és ezzel minden helyére került abban a rendszeremben, amelyet mint *csigolyaábrát* ismertettem korábban.[703]

A tarot kártyának még az említése is sokakból megvetést vált ki, pedig olyan ókori eredetűnek tartott jelképrendszerről van szó, aminek a használata a XI. században az ókeresztény templomokbanakár még természetes is lehetett (6. ábra).[704]

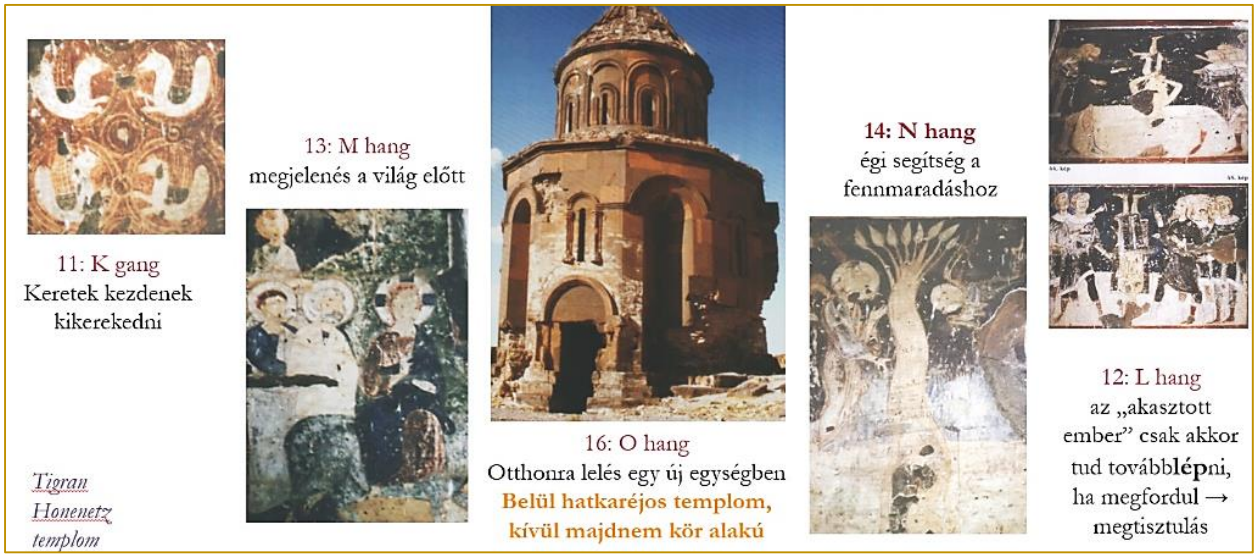

102. ábra. Fejlődés ciklusainak ábrázolása egy régi templomban.

Érnek támadások a tarot jelképek alkalmazása miatt, pedig Samuel Noah Kramer a sumér Ószövetséget Pickax, azaz „A fokos teremtése" címmel ékiratos táblákon elolvasva megállapította, hogy a fokok jelentései megfeleltethetők a 22 fokú rovásrendszer jelentéseinek, ami mint *Teremtéstörténet* ismerhető fel az Ószövetségben.[705]

Szepes Mária szerint az Egyiptomból menekülő zsidók hozták magukkal a héber betűk jelentését,[706] aminek képszerű megjelenítése a tarot. Felismerve a nyelvészek csúsztatásait, ne az legyen a lényeg, honnan eredhet a héber,[707] hanem az, hogy legalább a sumérokig visszanyúlva hangok-

[703] A magyar nyelv archaikus jellegének bizonyítása" c. tanulmányomban e kötet 150-216. oldalán.
[704] Horváth Z. György, Gondos Béla: *Ani, az ősi örmény főváros és magyar vonatkozásai.* Romanika Bt. Bp, 2003.
[705] https://magyar-megmaradas.eoldal.hu/cikkek/badiny-jos-ferenc/bjf_jkph02.html
[706] Wictor Charon, Szepes Mária: *Academia Occulta.* Arkánum Szellemi Iskola Kiadó, Budapest, 1994.
[707] A héber nyelv eredete: a Héber Biblia (az Ószövetség, azaz a Tanakh) nyelve nem ismert, nem tudható, hogyan beszélt Dávid király: http://gepeskonyv.btk.elte.hu/adatok/Okor-kelet/Okori.es.keleti.nyelvek.es.irasok/index.asp_id=149.html

nak már olyan jelentéseket tulajdonítottak, *amelyek jelképeivel szerkezetielg elrendezetten üzeneteket is lerögzítettek*. Nem ördögtől való tehát Magyarország Megszentelt Koronáját – az ókori gondolkodást jellemző úton – előítéletmentesen megvizsgálni.

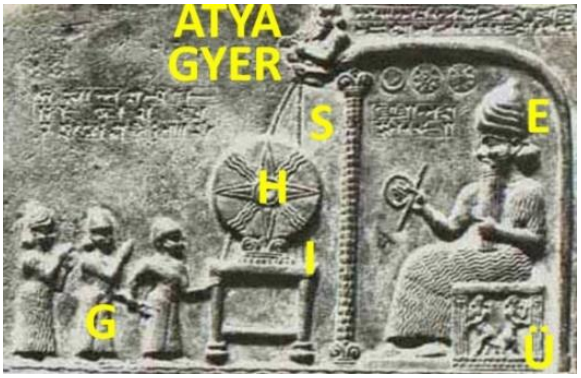

103. ábra. Sumér pecséthengereken már tükröződik az az ősi tudás, ami felismerhető a rovásjelek jelentésében.

A közismert sumér pecséthengeren (7. ábra) az „Ű hang" jelentését – jobbra lent a sarokban elkülönítetten – a háttérben dolgozó munkások fejezik ki, azaz szükségesek az aprólékos háttérmunkálatok is a sikerhez. A „H hang" jelentését a 8 ágú napkerék jeleníti meg, utalva a Nap hatalmas átalakító erejére, amelynek tartalma analóg a 8-as számmal. Felismerhető az „S hang" rovásjele is, kifejezvén a sávban sugárzott hatóerőt. A „G hang" a hiány által gátak közt gerjedő erő, hozza a gazdagodást, aminek tartalma analóg a 3-as számmal, stb.

A magyarok voltak az üldözött keresztények

Sokan vannak már, akik a magyarok Szent István előtti vallásának – az ariánusokat gótoknak véve – a manicheizmust tartják. Mivel Jordanes gótjai bizonyára nem is létezhettek, azaz inkább voltak hunok, mint germánok, továbbá Ariust ábrázoló képen az angyal *piros-fehér-zöld szalaggal* hoz üzenetet (8. ábra), érdemes az ariánusokkal is foglalkozni, már csak azért is, mert a vallásuk egykor egész Európában elterjedt, aminek terjesztői éppen a hunok lehettek.

104. ábra. A kéziratos Codex Vergilius romanus illusztrációja Ariusról.[708]

[708] *Biblioteca Apostolica Vaticana,* Vatikán https://commons.wikimedia.org/wiki/File:RomanVirgilFolio074v.jpg

Ezek után Arius, Mani és Mohamed közül vajon ki lehet a valós, és ki a kitalált személy? Vajon a kereszténység történetének az ennyire összecsomósodott szálai kibogozhatók? Kizárólag a mai tudományos módszerek alkalmazásával aligha!

Az AR gyök jelentése

A Szent Koronával kapcsolatosan is szinte mindig csak az érdekli a tudományt, amire az írott forrásokból lehet következtetni. Pedig tulajdonképpen olyan – a helyes uralkodást támogató – ezoterikus rendszerről van szó, ami visszatükrözi mindazt, amit az AR gyök az emberi képzeletben megjelenít: *Aranyból* van, *arányai* – Rumi Tamás szerint[709] – megfelelnek a mai csillagászati ismeretek szerinti arányoknak. Jelképei olyan magasszintű spirituális ismereteket tárolnak, amelyek – az egymáshoz viszonyított elhelyezkedésük alapján – égi útmutatásként is értelmezhetők.

Az AR bár nem élő szó, mégis érdekes, hogy Noé bárkája az *Arméniában* található *Ararát* hegyénél kötött ki; Jézus *aratókat* keresett munkásoknak; követőit *ariánusoknak* hívták; származásáról pedig azt mondja: „apám *arám*”.

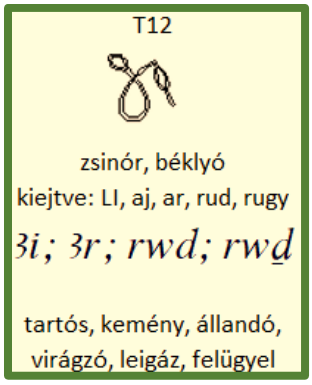

105. ábra. T12-es egyiptomi hieroglifa a Dickson Dictionaryből kigyűjtött információk alapján.

Az AR gyök jelentése valami olyasmi (9. ábra), mint amikor *az Atya akarata az alapokhoz kormányozva, a „Reája rakott ruha révén”, mint egy „rügy”, bár képes megjelenni, azonban e magas szellemiség a földi viszonyok közötti béklyóban, keresztre feszítve érzi magát*. Ezt fejezi ki az egyiptomi hieroglifa is. [710]

Az arc, ara, arany, arasz, archaikus, aritmetika, Aral-tó, Arad, stb. szavak elején, mintha a tiszta – az isteni eredetű – forrást jelentené. Így érthető (hasonlóan az IB gyökhöz), miért nem fordulhat elő önmagában élő szóként! Bizonyára e tartalom tükröződik vissza a pártus uralkodók ARSZAK nevében is, ahol a SZAK gyök éppen azt fejezi ki, hogy az isteni forrásnak csak egy szakaszát képesek megjeleníti.

AR értéke 21 (a hangjai alapján). A csigolyaábrám 21. helyén[711] a magyarokat jellemző Nyilas jeggyel megegyező „V” hang áll. Ez adhatta az ötletet a VAR népnévhez; ami egyben jó magyarázat arra, hogy az avar törzsek[712] nevei miért egyezhetnek meg az Árpáddal érkezett törzsek neveivel. A *VAR tehát egy jelzője lehetett* a keleti kereszténység egykori központi népének, amelynek eredete, más szavakkal, a pártus arszakida uralkodók népe.[713] Talán hozzájuk köthető a Szent Korona, ami azért mondható tökéletesnek, mert jelképeivel és méretarányaival visszatükrözi azt az

[709] Rumi Tamás: *Két kör. Napjelképek rendszere. Naprendszer jelképek.* Imagent Kft, Budaperst, 2011.
[710] https://archive.org/details/DictionaryOfMiddleEgyptian/page/n1/mode/2up
[711] Lásd A magyar nyelv archaikus jellegének bizonyítása c. írásom 17. és 18. ábráját ebben a kötetben.
[712] Egyes kutatások szerint az avarok azonosak a pártusokkal, akik Nis környékén telepedtek le a III. században Justinus szerint. http://www.heritageinstitute.com/zoroastrianism/parthia/index.htm
[713] Az avarok eredetére v. ö. https://hu.wikipedia.org/wiki/Avarok

isteni eredetű rendet, amiben nemcsak ok-okozati *linearitás, haladás* létezik, hanem a hasonlóság elvén működő *ciklikusság, ismétlődés* is.

„A természettel összhangban lenni" tehát azt jelenti, hogy e két ellentétes gondolkodást harmonizáljuk a gyakorlatban.

A történelemkutatást is célszerű lenne olyan alapokra helyezni, ahol a kutatóknak lehetőségük van, az írott szövegek hivatkozási láncait félretéve, a tárgyszerű ismereteket közvetlenül lélekvezérelten is értelmezni. *Hogyan is lehetne másként megérteni az ókereszténység spirituális, anyagtalan lelki, szellemi üzeneteit?*

Mi jellemzi a szkíták tudását?

A szkíta-tudás alatt értendőket pontokba szedve, képekkel leírva a következőképpen lehetne jellemezni:

- Magasszintű kézművesség, jellegzetes díszítő művészet (10. ábra)
- Táltosok (azaz közvetlen kapcsolat a szellemvilággal) (11. ábra)
- Szakrális jellegű életbölcselet, a természetfeletti művelése (13. ábra)
- Napvallás, majd kereszténység
- Sírok → Az örök folyamatosság feltételezése (feltámadás) (14. ábra)
- Hagyományok tisztelete, archaikus gondolkodás (4. ábra) → (12. ábra),
- *Tudásközpontok* **(**iskolák a tudás terjeszthetőségére**)**
    - A gondolkodás analógiákra épülő (a jelenlegi lineárissal szemben)
    - A számoknak minőségi tartalmat tulajdonítottak, megkülönböztetnek mitikus számokat, ismerve azok jelentését
    - Magas szintű csillagászati ismeretekkel rendelkeznek
    - A természetben megfigyelhető méretarányok köszönnek vissza a műkincseiken[714]

106. ábra. Szkíta sisakés szkíta lovas.[715]

[714] Rumi i. m.

[715] http://emf-kryon.blogspot.com/2014_07_20_archive.html

A magyar hagyomány azokat, akik közvetlen kapcsolatban állnak a szellemvilággal, táltosoknak nevezi. Eredetileg a keresztény szkíta táltosok lehettek azok, akiket a XVII. századtól gnosztikusokként említenek. Legismertebb képviselője az előbb említett Valentinus egyiptomi filozófus. Csak a gnosztikusok lehettek képesek – kapcsolatba lépve a természetfeletti szellemvilággal – olyan a tökéletes alkotásokra, mint a Szent Korona.

11. ábra. XXIX. ARSAK 191-208, korrigálva 484-501 között, aki 17 éven át uralkodott.

A 11. ábrán látható XXIX. ARSZAK uralkodó igen különleges ábrázolása azt sugallja, ő egy hatalmas táltos lehetett, *talán ő tervezte a Szent Koronát?*

II. A Szent Korona mint a helyes uralkodást támogató ezoterikus, természetfölötti rendszer

De nézzük, vajon mit jelenthetett a gyakorlatban a szkíták tudása? (12. ábra.)

Csomor Lajos könyvének 20. oldalán:
*„**Az abroncs** alsó peremén húzódó gyöngysor gyöngyeinek száma **156, ami 13 x 12,***
*vagyis 13 tucat, és mint mondtam, a gyöngysorok **13 szakaszra** vannak felosztva.*
*Ezek a szakaszok 2-2 hüvelyk hosszúak, ez összesen **26 hüvelyk,***
ami viszont az abroncs belső kerületének is a hossza.
Tehát minden kéthüvelykes hosszra jut egy tucat gyöngy.
Ez feltétlenül tudatos és átgondolt szerkesztésre vall!”

107. ábra. Tudatos archaikus gondolkodás.

Az abroncson 13 szakaszban lévő, szakaszonként 12 db gyöngy egyértelműen az örök folytonosság jelképe. A 13-as szám a másik világba való átlépést jelenti, a halál helyett gondoljunk inkább az újjászületésre! Minden egyes szakasz végén a 12. gyöngy jelképesen – ahogy „Az ember tragédiájában” is – egy „fejjel lefelé lógatott” helyzetet eredményez, ahonnan – rákényszerülve a helyzetünk megváltoztatására – léphetünk csak tovább. Az abroncs hossza: 66 cm→6+6=12 cm, ezáltal még hangsúlyosabb a 12-es szám jelentése.

108. ábra. Koronázási jelvények minden apró motívumnak, részletnek jelentést hordozó tartalma van.

A 12-es az „L” hanggal, a 13-as pedig az „M” -mel analóg. Együtt kiejtve ELEM / EMEL (azaz tárolt energia) vagy MELL, EMLŐ (ami szintén energiát tárol az újszülöttnek). A 12-es és 13-as számok együttes előfordulása – mint égi energia – elősegíti, hogy az anyagi világ folyamatosan a központja körül forogjon.

Aki elkezd játszadozni a hangok ókori jelentéseivel, elámul a magyar nyelv tökéletességén. Az abroncson a gyöngyök száma: 12*13=156 (13. ábra). Egyrészt a 12= 3*4 szorzat – ahol a 3 (az idő) * a 4 (az égtáj) – azt a megtapasztalható környezet jelöli, amelyben a „3” a minőségi jellemzők száma is (kardinális, fix, változó) és a „4” az elemek száma is (tűz, víz, föld, levegő). Másrészt a 13-as szám az újjászületést jelenti. A 12*13=156 révén az abroncson lévő gyöngyök tehát a megtapasztalható környezetnek a folytonos újjászületését jelenítik meg. →*Örök folytonosság***.**

Íme, erre egy másik példa: Ha 360-at elosztjuk 156-tal, azaz a 12 és 13 szorzatával, akkor Fehér András szerint Jézus trónjának dőlésszögét, 2,3 fokot kapunk (14. ábra), ami számmisztikában 23-mal azonosítható. A 23. helyen az „É”,[716] az észlelés–érzékelés hangja áll. E kifelé áradó aktív tudatos férfias erőt[717] megszólaltató hang rovásában a teljesség körívéből a sugarak kifelé szórnak”, jelezve, hogy ezen erő a szellemi fejlődés folyamatos, csigavonalú tágulását eredményezi. Az „É” hang, mint az értelem, az érzékelés észlelése segíti a szellemi fejlődést, aminek trendje: CS_IG_A vonal, ahol

„CS” hang: Erő irányítása (analóg a 27-es számmal)

„I” hang: isteni mintának megfelelően (analóg a 10-es számmal)

„G” hang: hiány gerjeszt → gátak közti gazdagodás (analóg a 3-as számmal)

„A” hang: az Atya akarata, alapokhoz kormányozás (analóg az 1-es számmal)

Eredmény 41→ 4+1=5 „E” → EGY azaz MINDEN EGY. Az „E” hang: az elemekből az egység létrehozását vagy kiválasztását jelenti, létrehozva az elődöt, a funkciója a lényeges.

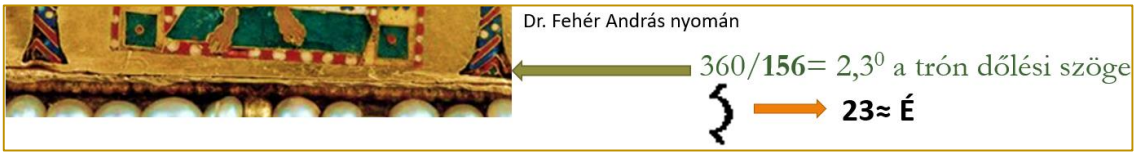

109. ábra. Jézus trónjának dőlésszöge.

Mindegy tehát, hogyan lett éppen 23 fok a kereszt ferdesége. Mondhatjuk az „Atya akaratából”, ahogy a Föld tengelyferdesége is. Ha hiányzik a „csiga” elejéről a „CS” hang, akkor a szó az IGA, aminek értéke 10+3+1=14, azaz egy fennmaradást segítőről van szó, ahol a számjegyek összege szintén 5 (1+4=5 → „E”), azonban ekkor hiányzik a szó elejéről az erőnek a kezdeti irányítása.

Azaz, amikor a szavak jelentését kiértékeljük, akkor minden egyes hangnak az értéke és a helye fontos a szóban, ahogy ezt láthattuk a sumér pecséthengeren is (7. ábra). Nagyon sokat segítettek az ókori képi ábrázolások annak megértésében, mit is érthetünk archaikus gondolkodás alatt, hogyan közelítsünk a magyar szavak archaikus jelentésének megértéséhez.

Összefoglalva: Míg a 12-es szám a téridőben valamiféle ciklikusan működő egységet jelent, lásd a tucatot vagy a 12 zodiákust mint évet, addig az 5-ös (avagy a vele analóg 14-es, 23-as, 32-es számok) inkább szellemi szinten jelentenek valamiféle olyan erőt, ami képes eggyé olvasztva az elemeket közösséget mint új egységet létrehozni, vagy kiválasztani az EGY-et (pl. a jó vezetőt a tagok közül), ami mint ELSŐ, vagy ELŐD megjelenhet aztán a folyamatban.

Önmagában a változás tehát – ami gyakran csak rombolás – még nem hozza a fejlődést, ezért olyan fontos az 5-ös által jelzett bölcsesség eggyé olvasztó funkciója, lásd nyelvünkben a semleges „E” szerepét.

Sokan úgy tartják, hogy a magyar gyökökben pl. az „E” és az „A” hangok felcserélésével alig változik meg a gyök jelentése, mert a gyök vázát a mássalhangzók adják. Ez az állítás erősen vitatható. Úgy vélem, a nyelvészek a munkájuk leegyszerűsítése céljából vezethettek be ilyen állítást, pedig magánhangzó még önmagában is előfordulhat szóként, ami a mássalhangzókra nem igaz. E probléma hátterében az állhat, hogy egykor még nem a hangokat, hanem a fogalmakat rögzítették, és nem tudatosították, egyes hangoknak a funkciója a lényeg. Így csak a tudatosodás

[716] A hangok jelentései rendszert alkotnak, és minden jelentés analógiában áll egy egész számnak a jelentésével a 0–33 számtartományban (V. ö. A magyar nyelv archív jellegének bizonyítása c. írsommal e kötetben).

[717] Míg a férfias aktív teremtő erőnek jelképe a Nap, addig a befogadó passzív nőies erő jelképe a Hold, és a kettő egymást feltételezi, egymás nélkül értelmetlenek. Azaz itt a férfierő a kifelé sugárzást, a kilövellés aktivitására ural, és semmi köze sincs a nemek értelmi képességéhez.

adott fokán jelentek meg bizonyos hangok, mint önálló fogalmak. Némely magánhangzó pedig a vele rokon tartalmú mássalhangzótól függetlenítve magát kapott önálló írásjelet.[718]

Fogalomírás

Egyes hagyományos szimbólumok jelentése közismert. A kör, körív, gömb a teljességet, az égi eredetet jelenti. A számokkal rokon jelentések valamiféle tudatos (azaz szellemi) gondolkodásra utalnak. Ahogy a háromszög harmóniát, a szent „hármasságot", a négyzet és a kereszt az anyag tulajdonságait jeleníti meg, úgy a nyolcágú napkerék már a hatalmas átalakító erőre utal.

Mivel a lélek nem anyag jellegű, van, aki az őselemeket lélekelemként értelmezi, és a megjelenésüket a magyar népi ábrázolásban[719] állatok, növények, személyek, tárgyak jelképeiben azonosítja. Ennek alapján valószínűsíthető, hogy a Szent Koronán előforduló minden pici kép hordozza a hagyományban őrzött jelentését (15. ábra). E jelentések azonban inkább a lélek fejlettségi szintjéhez kapcsolhatók, ahogy ez az UR-NAMMU sztéléből[720] is kikövetkeztethető. A Szent Koronán is megfigyelhetők ezek a jellemző szimbólumok:

- ***Állatok:*** *madarak, emlősök, kígyók stb.*
- ***Növények:*** *Égig érő fa, liánok stb.*
- ***Tárgyak:*** *trón, könyv, múmia stb.*
- ***Közvetítők:*** *bot, szárnyak (angyalok) stb.*

Ehhez hasonlóan az egyes minták ismétlésének a száma is hordozza a neki megfeleltethető, a 34 elemű rovásrendszer egyes hangjaival analógiába állítható jelentést. Az „E" hang jelentőségét például hangsúlyozza, ahogy Jézus rámutat a kezében lévő könyvre, amin az anyagi világ rendezettségének jelképeként van 4 db négyzet, melynek közepén a bekerített 5-dik elem utal a közösségteremtésre.

110. ábra. Minden apró motívumnak, előfordulási számnak, elhelyezkedési viszonynak jelentést hordozó tartalma van: Háromszög, négyzet, 8 ágú napkerék, állatok, növények, tárgyak.

Fogalomírásnak a gondolatnak olyan rögzítését nevezhetjük, amikor annak értelmezését a jelképek és azok egymáshoz viszonyított helyzete, valamint azoknak az előfordulási számai vezérlik (15. ábra). Fogalomírásra jó példa a könyvre rögzített üzenet, ahol a négyzetek között van 4*2 pont, összesen 8, ami a hatalmas átalakításra képes erő száma. Az ELŐDÖT kiválasztó 5-höz hozzáadva ezt a 8-at, 13-at kapunk, amivel ismét a szellemi fejlődés egy új szintjére lépünk. Új ciklust a szellemi fejlődés csigatrendjén elvileg 5, 8, 13-hoz hasonló Fibonacci számok indítanak.

[718] Lásd A magyar nyelv archaikus jellegének bizonyítása c. írásom 17. és 18. ábráját e kötetben.
[719] Darai Lajos: Hősök (héroszok) és népalkotó emberek. *Acta Hustporica Hungarica Turiviensia* 35/1 (2020). 475. https://epa.oszk.hu/01400/01445/00060/pdf/EPA01445_acta_hungarica_2020_01_444-500.pdf. V. ö. Lükő Gábor: *A magyar lélek formái*. Exodus, Budapest, 1942. 30.
[720] Lásd *A magyar nyelv archaikus jellegének bizonyítása* c. írásom 1. ábráját e kötetben.

Ha jobban megnézzük azonban a képet, Jézus ujja az egyik pontot eltakarja, azaz a 8-as számnak megfelelő erőtípust már ő uralja. A 7 látható pont jelentése olyan, mint VII. tarot kártyán a Diadalszekér. Azaz egy adott cél érdekében összefogásra serkent, így születnek a közösségek, azonban annak vezetőre is szüksége van. Az ELSŐ kiemelése (a bölcsesség révén) mint funkció, szintén az „E" jelentéséhez tartozik, amit az 5-ös osztályzat „kiváló" minősítésként tükröz vissza.

Az előfordulási számokon kívül még az is fontos, hogy mindez egy könyvön jelenik meg, olyan tárgyon, amely a szellemi értékek átmentését segíti. Így a kiolvasható üzenet valami olyasmi, hogy *„a munka alapú közösségek együttműködése révén születő szellemi termékek tesznek képessé a fennmaradást elősegítő fejlődésre"*, vagy *„a munka alapú közösségek együttműködve létrehozzák az elődöt, amelyre aztán lehet építeni."*

A fogalomírással a Koronán rögzített üzenetekről a végtelenségig lehetne beszélni. E rövid kis tanulmány csupán azt szemlélteti, hogy az isten teremtette rend különböző szintjeihez rendelhető jelképek milyen gazdagsággal fordulnak elő a Koronán. Hangsúlyozni szeretném: *a fogalomírás nem azonos a képírással!* Nem szabad pontos olvashatóságára gondolni, inkább a jelképek elhelyezkedése és előfordulása alapján a lélek által vezérelten célszerű a közvetített gondolat megértésére törekedni.

A Szent Korona a helyes uralkodást támogató ezoterikus[721] rendszerként azt jelenti, hogy magas szintű spirituális ismereteket tárol szimbolikus formában. A jelképek egymás közötti viszonya, mint egy program, az élet különböző eseteire útmutatást nyújt. A helyes uralkodási rend: a királynak *a természettel összhangban kell irányítania* az országának gazdaságát és szellemi életét.

A Szent Koronának, illetve részeinek analógiában kell állnia mindazon rendszerekkel, amelyek a világunk működését leírják. Szimbolikusan ábrázolt rendszerek megfejtéséhez fontos *a szimbólumok feltételezett korabeli értelmezésének ismerete*.

A világunk működését leíró rendszer például az asztrológia. Ez a magyarázata annak, hogy asztrológiai szimbólumok archaikus jelentéseinek ismerete sokat segíthet a hangok jelentéseinek megismerésében is, ugyanúgy ahogy magának az asztrológia rendszernek az ismerete is sokat tud segíteni a Szent Korona archaikus gondolkodást tükröző szerkezetének a helyes felismerésében.

111. ábra. Számok–hangok, mint ősfogalmi jelképek, pl. 19 ≈ „S" hang: sávban sugárzás → Nap" szimbólum.

[721] Ezoterikus: Rejtett tudás (módszer, eljárás, gondolkodás) ami csak különleges képességekkel vagy érdeklődéssel érhető el, ismerhető fel.

A 16. ábrán látható még egy példa arra vonatkozóan, hogyan értelmezhető az ősfogalmak jelképeinek megjelenése a koronán. Illetve mit érhetünk az alatt, hogy a koronán ezeknek a jelképeknek a száma, elhelyezkedése, illetve a jelképek egymáshoz való viszonya – mint valamiféle program – útmutatást nyújt az élet különböző eseteire.

A Szent Korona 19 ikonja – mint Nap, a szellemiség fénye – az Atyától egy pontból „sávban sugározva" fejti ki hatását az alája tartozó ország népeire. A 19-es szám jegyeinek összege 10, aminek jelentése az „I" hangéval analóg. Azaz az isteni természetet, mint ideát viszi be a szavakba. Gondoljunk csak az ima, hit, írás, irgalom, igaz, ín, stb. szavakra!

Az abroncs a kör, rajta az apostolok a keresztje, értelmezhető álló kereszttel, ekkor a Föld jele, ami analóg a 10-es számmal; vagy ferde kereszttel, és ekkor az „F" jele hívja fel a figyelmet arra, ami a fókuszba került, és középen az Atya ikonja van!

Mivel a körben megjelenő pont, mint Nap-jelkép jelentése analóg az 1-es számmal, azaz a szellemiség fényének sugárzásával, ezáltal a ferde kereszttel úgy is elolvasható, hogy íz Atya szellemiségét a Föld (azaz a sötét anyag) befogadta, azaz az „Ige megtestesült". A kínaiak máig a fény vallásának nevezik a kereszténységet. Ahol fény van, ott minden világos, érthető, érzékelhető, azaz működik a szellemiség. A fény és a sötétség egyesülése tehát nem ördögi, hanem kívánatos! Egymás nélkül nincsen értelme sem a fénynek, sem a sötétségnek.

Az asztrológiában a sötét házak olyan életterületeket jelölnek, amelyek felett a túlvilág erői uralkodnak (pl. származás, halál, megpróbáltatások). A Szent Koronán is előfordulnak olyan szimbólumok, amelyek a sötétséggel, azaz a túlvilággal kapcsolatos jelentéseket hordoznak. Ilyen például Szent János alakja, azonban rögtön alatta ott van a nem látható Bertalan, aki megszűri, értelmezhetővé teszi a túlvilág üzenetét, ami aztán mint intuíció, illetve akár mint táltosi képesség formájában segítségére van Jézusnak itt a Földön.

Az „F" hang értéke a „17-es" szám; és a Koronán – reményt nyújtva a megvilágosodáshoz – éppen 17 ikon van a fényben. Azaz itt a Földön mindig más kerül a fénybe, fókuszba, mindig éppen az, amivel dolgunk van. Még az uralkodó sem képes a tudatával mindent egyszerre uralni, azonban az égi erők segítik, hogy mindig arra tudjon koncentrálni, aminek éppen itt van az ideje.

Az abroncson elöl a fő helyen szintén fogalomírás található méghozzá rovással (17. ábra). Míg az Atya feje melletti a Nap–Hold ősi jelképek szerepelnek, addig Jézus feje mellett ennek a földi leképezése. Azaz kétoldalt a köríν, mint az „N" hang rovása, a fennmaradás érdekében szükséges égi segítséget jelenti. A köríν (a körhöz hasonlóan) a teljesség jelképe. Azért nyitott, mert közvetlen kapcsolatban van az éggel. Nem mindegy az sem, milyen irányban nyitott.

112. ábra. IC–XC régészeti kormegállapítások szerint csak a IV. századtól fordul elő.

Míg a Jézus jobbján az „SZ" (I) rovás a „szabályok szerinti származtatásra" utal, addig a baloldali „B" (X), a ferde kereszt a „befogadásra".

A fogalomírás olvasata tehát: *A fennmaradás érdekében a szabályok szerinti származtatott, mint égi segítség befogadást nyert, azaz a jelentése szintén:* „*Az Ige megtestesült*". Ez a keresztény hitvilág lényege, így állítható, a Szent Korona a kereszténység jelképe.

Mivel a keresztpántról éppen az evangélisták hiányoznak, feltételezhető, hogy a keleti kereszténységről lehet szó.

Lehetett-e a Szent Korona Szent István fején?

Géza fejedelem és Szent István kényszerhelyzetben lehettek az elhatalmaskodó germán erőszakos cselekmények miatt. Ez lehet a magyarázata annak, hogy Szent István az országot Szűzanya védelmébe ajánlotta. Bár a hagyomány a Szent Koronát az államalapító Szent Istvánhoz köti, mégis a történészek a koronázási palláston felismerhető ábrázolás (18. ábra) okán ennek lehetőségét tagadják.

113. ábra. Gizella királyné és Szent István a koronázási palláston.[722]

De ha a palást felirata szerint eredetileg egy harang alakú miseruháról volt szó,[723] akkor *minek alapján állítják, hogy Szent Istvánt kellene ábrázolnia a palástnak*? Csak a XII. század vége felé (azaz III. Béla idején) döntöttek arról, hogy ez legyen a koronázási palást.

A palláston lévő minta tervezőjének a munkája a délnémet, reichenaui iskola miniatúrafestészet jellemzőit viseli magán, azaz vélhetően éppen annak az iskolának tudható a koronázási palást elkészítése, ahová kimenekítették a Sankt Gallen-i kolostorból éppen a „kalandozó" magyarok elől a könyveket. *Vajon nem arról lehet-e szó, hogy ahol a szerzetesek nagyüzemben foglalkoztak a dokumentumok meghamisításával, ott készíthettek egy olyan hamis tárgyi bizonyítékot is, ami elősegíti a Szent Korona által biztosított jogok elbirtoklását?* Hiszen éppen azon dolgoztak, hogy egy fiktív uralkodó, Nagy Károly fejére helyezzék a Magyarok Megszentelt Koronáját, és időben visszavetítve ily módon létrehozzák a Német-római Császárságot, ahonnan a palást, mint művészeti alkotás eredeztethető; és a hozzáfűzött történet szerint Szent István fején nem volt a Szent Korona.

Valószínűleg hátsó szándékkal kaphatta ajándékba e csodás miseruhát III. Béla, aki gyanútlanul átdolgoztatta koronázási palástnak. Ráadásul a vékony, kétszínű alapselyemnek mára csak a nyomai vannak meg, mivel a XVII. és a XIX. században is átdolgozták. *Akkor minek alapján állítják, hogy e textilen látható I. István, Gizella királyné* (18. ábra) *és Imre herceg, egyetlen fennmaradt korabeli ábrázolása az államalapító királyunknak és családjának? Szent István érméi – a kor hagyományát követve – miért nem a pénzt verető uralkodó képmását ábrázolják?*

A magyar hagyomány tudja, hogy a pártus, majd hun királyok koronáját Árpád fejedelem örökölte. Bővebbem is kifejtettem feltevésem, hogy a trák dinasztia császárai minden bizonnyal

[722] Balázs György, Szelényi Károly: *Magyarok. Egy európai nemzet születése*. Novotrade Rt., 1990, 32. old. lent, Szelényi Károly felvétele. Magyar Nemzeti Múzeum.
[723] https://hu.wikipedia.org/wiki/Magyar_koron%C3%A1z%C3%A1si_pal%C3%A1st

hunok és nem görögök lehettek. Történelmi csúsztatás lehet a teljes Bizánci Birodalmat görögnek beállítani, amit a hellenizmus fpgséo, kiterjesztésével értek el. [724]

Miért van az, hogy az Aranybullának – amely eredetileg 7 példányban készült, és II. András pecsétjével különböző helyekre, még a Vatikáni Könyvtárba is kerültek belőle, elvileg megőrzésre – egyetlen eredeti példánya sem maradt fenn?[725] 1318-ban főpapok átmásolták a szöveget, és ezek a másolatok maradtak fenn, illetve az, amit 1351-ben Nagy Lajos az eredetire hivatkozva kiadott. II. András is még módosított a szövegen, azonban a magyar király által kiadott eredeti szöveg nyelvéről nincsen bizonyíték. *Vajon nem azért kellett átírni és az eredeti nyomokat eltüntetni, mert az eredeti példánynak a nyelve és a szövege egyértelmű bizonyítéka lehetett a magyar királyság eredetének?* Amit az idegen uralkodók éppen el akartak birtokolni, mint ahogy ezt teszik már legalább 1000 éve.

Attila király – ha a betoldott évszázadoktól eltekintünk – a VII. században élt, és minden bizonnyal az ő fején is rajta lehetett már a korona, amit dédunokája, Álmos is elvileg örökölhetett. *Vajon miért lehetett oly fontos VII. Konstantinnak, hogy a származását megváltoztassa?* Feltehetően nem ama förtelmes származása okán, ahogyan Heribert Illigék gondolják, hanem mert meg akarták szerezni csalással a Hun Birodalmat. Ez magyarázat arra is, hogy Szent István miért követelhette vissza a Koronát.[726] Valószínűsíthető, hogy Szent István idejében a Fekete-tenger északi vidékén már megjelenhettek azok a vikingek, akik szövetkezve a görögökkel felvették az ógörögből – a keveredés okán is – átnevezett szláv nyelvet, és a kétoldali harapófogó komoly veszélyt jelentett a Kárpát-medence népességére.

A Szent Korona felépítése

A Szent Korona eredetével Papp Gábor művészettörténész is foglalkozott, azonban mivel a megállapításaihoz nem a mai tudomány által elismert tényekből indult ki, elméletét a tudomány elutasítja.

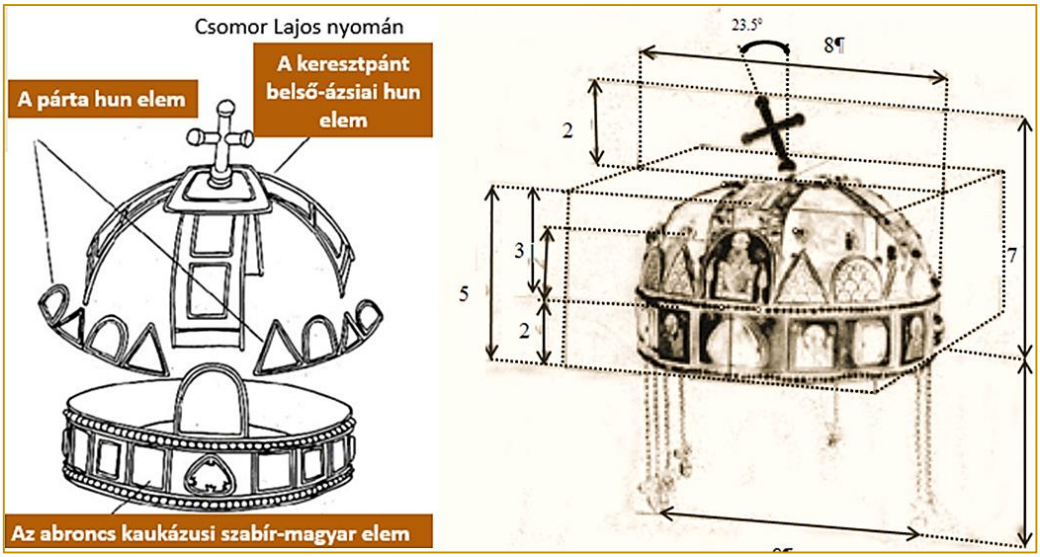

114. ábra. A Szent Korona felépítése Csomor Lajos és Papp Gábor (jobbra) megközelítése szerint.

[724] Lásd a *Hogyan vágták el a magyarság eredetének ősidőkig visszamenő történetét* c. íráspmat e kötetben.
[725] https://library.hungaricana.hu/hu/view/FEJM_FMTE_06/?query=aranybulla&pg=6&layout=s
[726] Az eredeti latin szövegben a fagíre követelnit jelent és nem kérést.

De hogyan lehetne feltárni a ma elismert tudomány tévedéseit, ha nem éppen a felmerülő kétségek elemzése alapján? Papp Gábor is kételkedett, és a felmerülő kérdéseire válaszokat keresett, ami becsülendő, bár következtetéseiben meglehetősen laza.[727] Az előadásában szereplő fény felszabadítási elméletével kapcsolatosan erős kétségeim vannak, ugyanakkor felhívta a figyelmem a Szent Korona lehetségesen tökéletes szerkezetére, aminek aztán a későbbi – más úton történő – felismerésem annyira lenyűgözött, hogy azóta keresem a választ, *honnan eredhet a magyarság archaikus kultúrája, kinek az örökösei vagyunk?*[728]

Már az ókori filozófusok az aranymetszésben a létezés egyik alaptörvényét vélték felismerni, és azóta igazolták, hogy a világ valóban hasonló elvek alapján *önszerveződő, ciklusokba rendezetten* működik. Tehát a fejlődés sem szólhat ok-okozati hierarchikus láncolatokról, inkább egy *csigavonalban táguló rend* feltételezhető. A szabályos csigavonal létrehozásában valóban ott működik az aranymetszés alkalmazása.

Tehát amíg az ok-okozati ún. lineáris láncok mentén nyomozók kénytelenek mindent elnyomni, ami nem illik a hipotézisük képébe, addig *a strukturáltan elhelyezett képek elemzői* éppen a zavaros helyeken ásnak egyre mélyebbre, mindaddig, amíg ki nem tisztul számukra a kép. Az igazság megismerésére törekedve ez nem azt jelenti, hogy az ok-okozati kapcsolódásokra ne figyeljünk oda. Csupán arról van szó, hogy az írott forrásokat kétkedve kezelve, a hasonlóságokon alapuló hipotézisek mentén is végezzünk mélyreásásos ellenőrzéseket.

A 19. ábra tartalmazza, hogyan gondolkodott Csomor Lajos és Papp Gábor a Szent Korona felépítését illetően, azonban ehhez a kérdéshez is többboldalúan közelíthetünk (20. ábra).

115. ábra. A Szent Korona felépítése számmisztikai megközelítéssel.

[727] Hiányosak az asztrológiai ismeretei, meglehetős lazasággal átértelmezi e tudományt.

[728] V. ö. Végh Tibor: Koronánk Magyarrá Szentelése. Az igazságosság mellérendelő elvének és az évköri egyensúly képi megjelenésének összefüggő ténye Megszentelt Koronánkon és a Koronatanban c. beküldött tanulmányával e kötetben.

A Szent Korona valóban nevezhető beavató koronának, mert a szerkezetében a 8-as szám kiemelten uralkodik. A számmisztikában a »8-as« szám azt a hatalmas átalakító erőt jelenti, amely az atommagon belül lezajló folyamatokhoz hasonlítható. A jelentésében „H" -val analóg 8-as szám előfordul a keresztpántokon mint a 8 apostol, az abroncson mint a 8 nagy kő. Sőt hasonló tartalmat közvetít a teljes korona viszonylatában is, mivel 17 ikon van a fényben, ahol a számjegyek összege szintén 8.

Érdemes végiggondolni, mi lehet itt a közös tartalom? „H" hanggal kezdődő szavak: has, hal, hegy, híd, hít, ház, hő, hang, hideg, hulla… és ott van a méh, potroh szavak végén is, mint „eredmény"! Belátható, olyan hatalmas átalakító erő **H**A**T**ÁSA értelmezhető a „H" hangban, amit a fizikában *erős kölcsönhatásnak* szokás nevezni. Ha kölcsönhatásról van szó, akkor kell lennie egy párjának is, jelen esetben ez a »9-es« számmal analóg „T" hang. A keresztpántokon összesen 9 ikon van és az abroncsról 9 csüngő lóg le. A »8-9-es« számok hangsúlyos előfordulásai (ikonok, nagy kövek, csüngők) azokat a hatalmas erőket jelzik, amelyeknek a **H**A**T**ÁSAI „beavatóvá" teszik a koronát.

Mint egy ÉGI kupola, úgy borul az abroncsra a két keresztpánt, amelyen a 9 ikonnak TÉRTÁGÍTÓ szerepe van („T" hang). A kereszteződésben az Atya (»0« értékű „TY" hang) ikonjának közepén a lyuk („33-as" értékű „LY" hang) valójában azt fejezi ki, hogy az ősforrás azonos a végső mindent elnyelő lyukkal, azaz végeredményben minden EGY.

A pánton lévő 8 apostol azoknak a hatalmas átalakító erőknek a szimbóluma, amelyekről fizika órákon is tanulunk. Létezésük bár független az emberi akarattól, azonban a földi környezetben is kifejtik hatalmas átalakító hatásukat, ezért az abroncson mint 8 nagy kő is jelen vannak ezek az erők. A KŐ mindenkor valamiféle központi kezdet szimbóluma, amivel az anyagi világ kezdődik.

Az isteni intelligencia által teremtett égi eredetű, összességében 10-féle erőtípus az abroncson a 10 ikon formájában, mint valamiféle isteni minta (»10-es« értékű „I" hang) jelenik meg, amely – földi környezetben (azaz az abroncson, téridőben) egymásra hatva – hozta létre mindazt, amiről a Teremtéstörténet is szól.

Az abroncson elől 3 ikon van. Középen a FIÚ, aki magára irányítja a figyelmet, és kétoldalán a 2 angyal. A »3-as« értékű G hang a jelentése révén gerjesztően hat mindaddig, amíg valami még hiányzik, majd gátló tényezőként képes a gerjedést visszafogni.

Hátul szintén 3 ikon, amelyek szerepe elvileg a háttértámogatás, ahol a hiány függvényében a támogatás szintén vagy gerjesztő, vagy gátló tényezőként hathat. Azonban éppen ezeket a képeket lecserélték. Feltehetően középen a befogadást elősegítő Földanya, Babba Mária lehetett, a mellette lévő képekre pedig még visszatérek.

Oldalt a négy szent példát mutat, ahogy a »4-es« értékű „D" hang is elsősorban stabilizálja az anyag szerkezetét. Az abroncsról lelógó 9 db csüngő révén ismét a tér tágításának a szerepe lesz a hangsúlyos, hiszen a tudatosodás folyamata sem más, mint a tér tágulása.

Isten azért csak hat nap alatt teremtette a világot és a hetediken megpihent, mert az egyes erőpárok – egymás létezését feltételezve – ugyanazon napon jöhettek csak létre (21. ábra).

A földi környezet téridő fogalmát a 3 és 4 szorzataként a »12-es« szám mint egység fejezi ki, amelyen belül az örök ciklikusság értelmeződik. A téridő egyes fázisai az ún. állatövi jegyek, amelyek tehát nem azonosak a csillagképekkel, a névazonosságuk akár csúsztatásként is értelmezhető. A »3-as« szám mint minőség jelenti egyrészt a jelen pillanatát, ami már kardinális, azaz sorsszerű; másrészt a múltat, ami már fix, hiszen megtörtént, elvileg megváltoztathatatlan, harmadrészt a jövőt, ami még bizonytalan, alkalmazkodó.

			Eredeti Forrás
	0 ☉		
1 ☉ Nap	↔	2 ☽ Hold	1. nap Isten elválasztotta a világosságot (☉)a sötétségtől (☽)
3 ♃ Jupiter	↔	4 ♄ Szaturnusz	2. nap Isten megalkotta a szilárd boltozatot, és elválasztotta vele boltozat fölötti és a boltozat alatti vizeket (♄). Isten a boltozatot égnek (♃) nevezte
	5 ☿ Merkúr		3. nap Isten összegyűjtötte a vizeket és kiemelte a szárazföldeket, a föld zöldellő növényeket termett. amelyek termést hoztak (☿).
6 ♀ Vénusz	↔	7 ♂ Mars	4. nap Isten megteremtette a csillagokat az égen, és elválasztotta a nappalt (♂) az éjszakától (♀)
8 ♇ Plútó	↔	9 ♆ Neptun	5. nap Isten megteremtette az állatokat a földön (♇) és vizeken (♆), és megáldotta őket, hogy legyenek termékenyek.
	10 ♁ Föld		6. nap: **Paradicsom** Isten megteremtette az embert saját képmására, és megáldotta, hogy vonják uralmuk alá a Földet.

116. ábra. Teremtéstörténet I. a Bibliában.

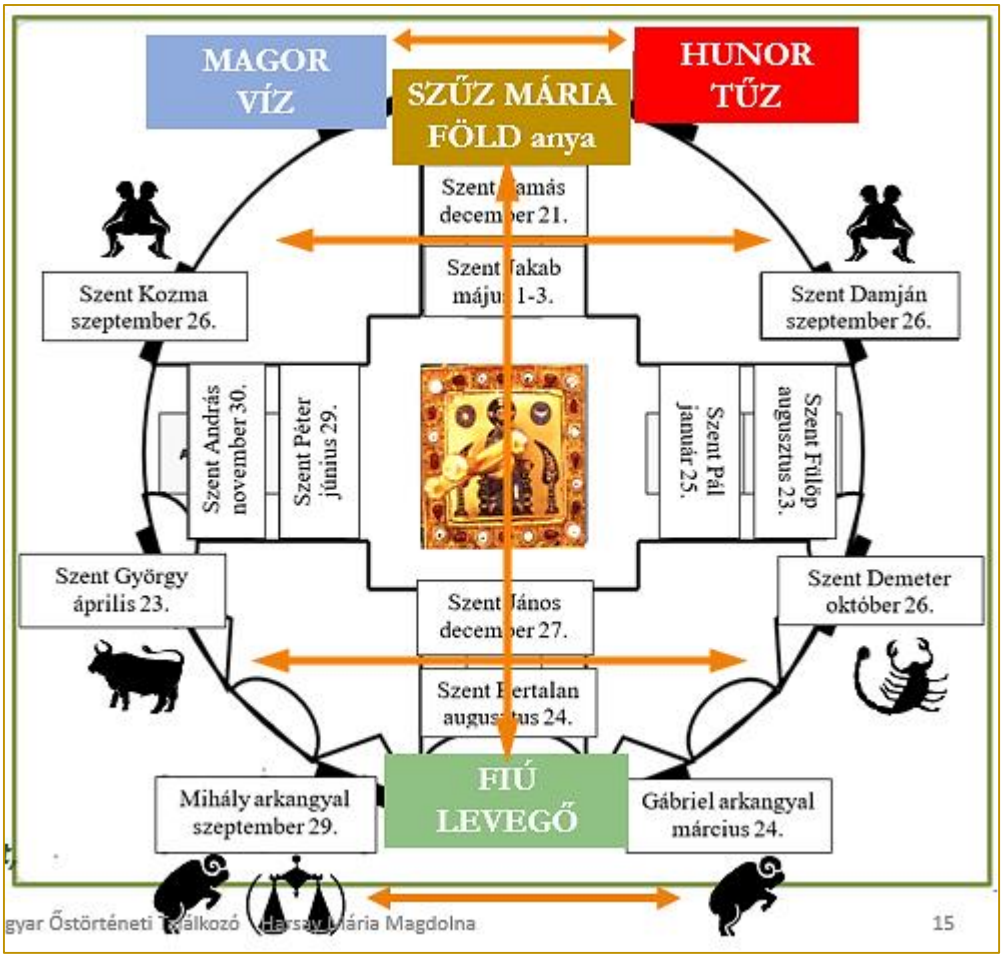

117. ábra. Az abroncson a földre közvetítők (állatövi jegyek minősége).

A 22. ábráról leolvasható, hogy az abroncson elől az angyalok közvetítik *a kardinális* hatásokat; oldalt a katonák védenek, de ha kell támadnak, azaz *fixálják***,** állandósítják a helyzetet; az orvosok hatásának a kimenetele (ami vonatkozhat a részletekre, vagy a teljességre) azonban még *bizonytalan. E minőségek párban működve elősegítik a mértéktartást*, és a téridőben aktualizálják az apostolok felől érkező égi erők hatásait.

E három – azaz kardinális, fix és változó – minőségnek a tűz–víz és levegő–föld ellentétes természetű elempárokkal előálló kombinációja oly módon hozza létre a 12 állatövi jegyet, hogy annak kezdőpontja mindig a Tavaszpont, függetlenül a csillagképektől.

.

Fiú	szellemiség	Levegő	10
Mihály	**Kardinális**	sors	13
Gábriel	**Kardinális**	sors	13-25
György	**Fix**	stabil	14-30
Demeter	**Fix**	stabil	20-27
Kozma	**Változó**	gyenge	15
Damján	**Változó**	gyenge	15
Hunor	terjesztés	Tűz	21
Magor	rejtőzködés	Víz	23
Szűz Mária	befogadás	Föld	2

*118. ábra. Az ellentétes irányú hatások segítik az egyensúlyt 4*3 féle minőség → földi ciklus 12 fázisa.*

Jézus magas szellemisége egyértelműen a levegő elemet képviseli a Koronán, és a szembenállás logikáját követve eredetileg hátul a Befogadó Földanyának kellett állnia. Az abroncsról azonban még hiányzik két – egymással szemben álló – elem: a tűz és a víz.

Mivel HUN az egyiptomiaknál a termékenységet, a terjesztést jelentette, azonosítható a tűzelemmel, MAG pedig elrejti azt az információt, amiből új élet kelhet: a vízelem pedig éppen a rejtettség jelképe. Azaz Hunor és Magor alakja kiválóan megjeleníti azt a tartalmat, ami hiányzik a koronáról (22. ábra).

A 22. ábrán látható *szembenálló feszültségek – a folyamatos körforgást elősegítő 13*12 gyöngy hatására – a három minőség és a két ellentétes természetű elempár kombinációi mindig érvényesülnek.* Ezáltal a Szent Korona az isteni eredetű rend tökéletességének olyan szimbóluma, amelyen belül a jelképek, mint örök igazságok értelmezhetők (23. ábra).

Az apostolok jelképei egy-egy zodiákusra utalva elősegítik az égi erők jelentésének tudatosíthatóságát. Például Szent Bertalant megnyúzottan, azaz bőrtelenül ábrázolják. Ikonja ott van a koronán elől, Jézus mögött. Bár kiemelten, mégsem látszik. A kidolgozása kezdetleges, mintha hiányozna a megjelenését segítő bőr.

A Szűz jegy jellemzője az olyan aprólékos háttérmunka, mint kutatás, ülésezések, edzés, kapálás, aminek a megfelelő tartalmat az abroncson hátul a 18 gyöngyszem is közvetíti. Az „Ű” hang fejezi ki azt, ami a háttérben zajlik.

Szent Bertalan azonban nemcsak a Szűz jegy képviselője a Koronán, hanem annak az uralkodója révén a Merkúré is, ami analóg az „E” hanggal és az »5-ös« számmal. Tehát mindaz, amit ezzel kapcsolatosan az előbb elmondtam a Jézus mögé elrejtett ikon révén is működik. Azaz Szent

Bertalan a bölcsessége révén értelmezhetővé teszi a föntről érkező Szent János-i intuíciókat, a neptunuszi erőhatást.

Neptunusz (mint a Halak uralkodója) a »9-es«, ill. a „T” hanggal analóg erőt képviseli. Azt a „tér-tágító” erőhatást közvetíti, ami által „tárgyiasulnak a tervek, feltárulnak a titkok”. Így érthető, Neptunusz miért a tengerek istene. Szent János és Szent Bertalan ikonjai hangzósítva együtt: TE.

Ehhez hasonlóan, sőt sokkal bővebben is a keresztpánt minden ágának és minden elemének az üzenetét végig lehet elemezni (24. ábra).

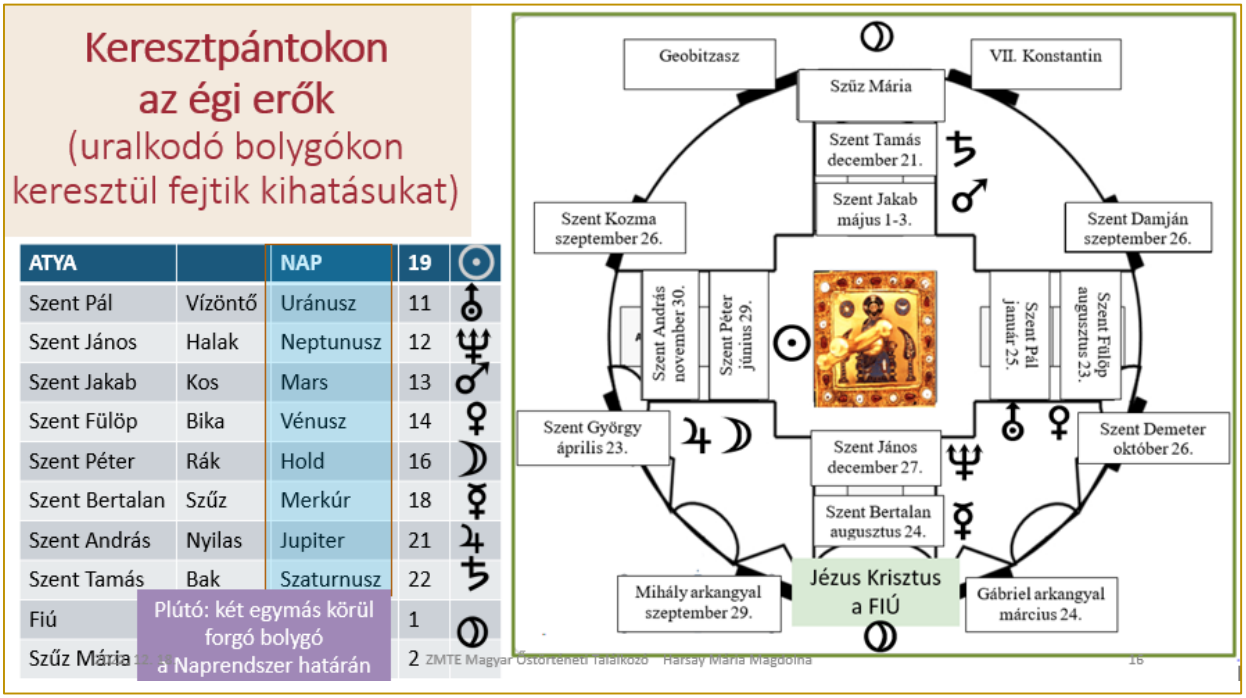

119. ábra. Keresztpánton lévő ikonok értelmezése.

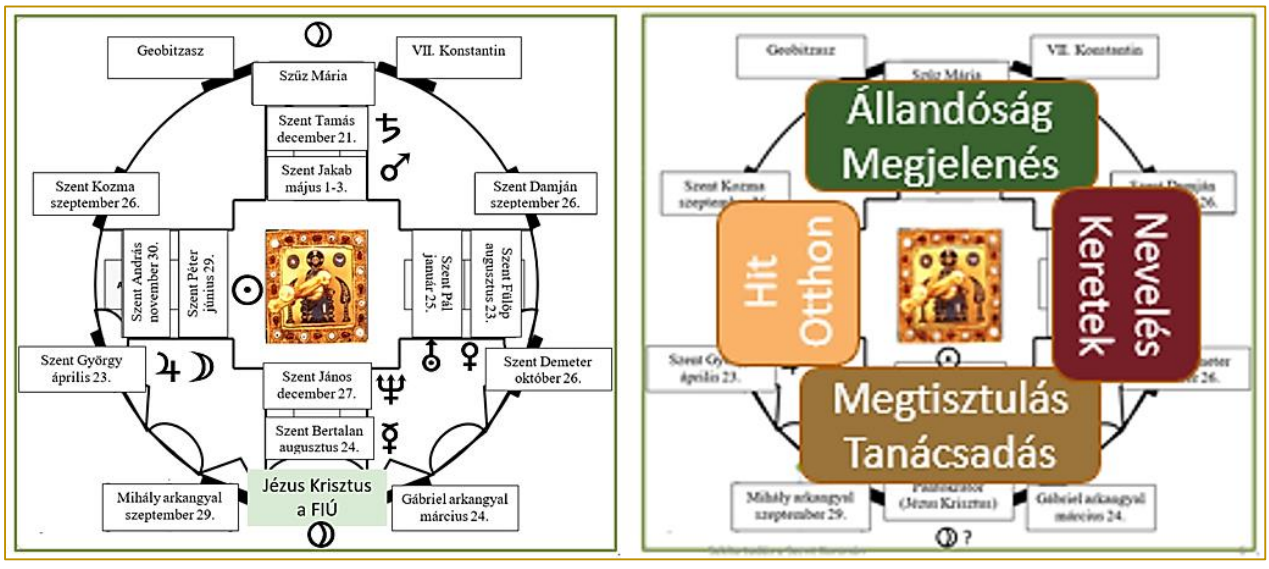

120. ábra. Az Apostolok, mint az égi erők Földre (abroncsra) közvetítői.

Érdekesség, bár a Korona készítői nem tudhattak a Plútóról, ami Naprendszerünk határában valójában nem egy, hanem két egymás körül keringő bolygó egy-egy Holddal; logikailag azonban

még a Plútó funkciója is felismerhető a Koronán. Szűz Mária és Jézus felment a Mennybe, onnan közvetítik azt a hatalmas átalakító erőt, amit a magyar nyelvben a „H” hangban képvisel.

Az istenként megszemélyesített bolygók helyett az apostolok képviselik az égi erőket. Az ikonjaikon található jelképeikből pedig felismerhető, mely életterülethez tartoznak (25-26. ábra). Egy ilyen életterület például az otthon. Az Atya jobbján van Szent Péter, jelképe a kulcs, utalva a dolgok lényegi otthonára, ami eredetileg nem a templomokat jelenthette. Mivel a germán gyökerű népesség nem értette a lélekvezérelt jelképeken keresztüli megnyilvánulást, a végleges otthon a Mennyország lett, Isten otthona pedig a templom.

Azonban a Szent Korona segít megérteni, hogy minden képzetnek van egy olyan otthona, ahonnan származik, ahol jól érzi magát, ahol ki tud teljesedni, és ahová visszatér az elmúlásakor. Amikor ehhez hiányzik valami, az gerjesztően hat a fejlődésre, amihez a Korona megmutatja az utat. Azonban e kifejtések, főleg betűkkel szemléltetve igen időigényesek. Helyette egy kérdés: *Mennyire lehet az véletlen, hogy a szkíta térítő apostolok jobbról és balról éppen egymással szemben vannak a koronán?* Ezt felismerve vált egyértelművé számomra, hogy a Szent Korona csakis szkíta gnosztikusok remekműve lehet.

	Bolygó	Közvetített égi erők				Apostol
☉	Nap	Az élet értelme, szellemi célok: AKARAT	♈	1	A	ATYA
☽	Hold	OTTHONI gyökerek (tehetség, befogadás)	♋	16	O	Szent Péter
♃	Jupiter	Magas szellemiség, hit ereje, VALÓSÁG	♐	21	V	Szent András
♄	Szaturnusz	ÁLLANDÓSÁG, tanítás a nehézségek által	♑	22	Á	Szent Antal
☿	Merkúr	Tanácsadás, hattérmunkák, ŰZ, ÜGY, ŰR	♍	18	Ü	Szent Bertalan
♀	Vénusz	Segítség a fennmaradáshoz, NEVELÉS, érzék	♉	14	N	Szent Fülöp
♂	Mars	Újjászületés, MEGJELENÉS e világban MINT	♏	13	M	Szent Jakab
♇	Plútó	Átalakulás, feltámadás, „RÁRAKOTT RUHA”	♒	20	R	Orvosok
♆	Neptunusz	Megtisztulás, átmentés, táltos LÓ	♓	12	L	Szent János
♅	Uránusz	KÖZPONTI KEZDET, új KERETEK,	♎	11	K	Szent Pál

121. ábra. Földi viszonylatban az apostolok minőségi jellemzői azon állatövi jegy tulajdonságain keresztül érthetők meg, aminek uralkodó bolygója analóg az apostol jelképével.

Vegyük észre, míg a Szent Koronát az ikonjai egyértelműen a kereszténységhez kötik, addig az a logika, ami szerint az elemzést végzem, a katolikus útmutatás szerint eretnekség és üldözendő.

E logikára még egy példa. Jézus feltámadása egy CSODA, ahol a „CS” hang az erőket irányítja. Gondoljunk csak a csap, cső, család, csík szavakra! A „CS” jelentése már egyértelműen a tudatos gondolkodásunkkal kapcsolatos. Jelképesen, a Korona csüngői irányítják a beavatott uralkodó döntéseit. A 9 csüngő végén 9*3=27 db eredetileg fehér kő, amiket lecseréltek vörösekre. Csak a fényektől színesek a kövek. Míg a fehér tisztán tükröződő gondolatokat ébreszt, addig a vörös sokat elnyel az igazságból. Ugyanakkor az összes kő száma a Koronán 72, ami a 27-hez hasonlóan a »9-es« számra vezethető vissza. A vele analóg neptunuszi erőket Szent János túlélő apostol is képviseli elöl a Koronán, így hiába cserélték ki a csüngőkön a köveket, az igazságra fény fog derülni.

A 27. ábrán a »3-as« szám sokféle előfordulása mind a jupiteri (a hiány által gerjesztett) gazdagodást segíti elő. A gamma a 3. hang a görög ábécében, *vajon miért került helyére a C a latin ábécében?*

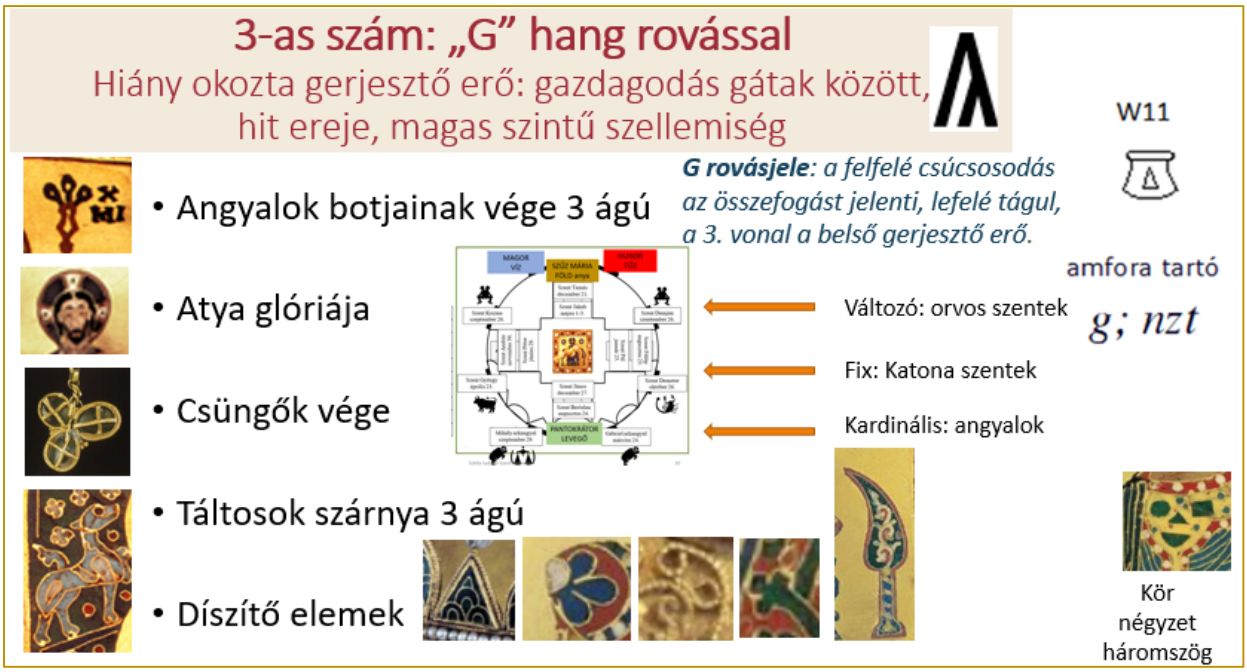

122. ábra. A 3-as szám sokféle előfordulása a koronán.

Befejezésül mégegyszer hangsúlyozandó a sokak által háttérbe szorított „E” hang fontossága nyelvünkben. Bár a szerepe valóban a hangok tartalmának egyesítésével csupán semleges közvetítés a nyelvben, azonban azon égi erőt képviseli a Koronán, amit fizika órákon a termodinamika tárgykörében szokás tárgyalni (28. ábra). Az „E” szerepe a nyelvünkben a folyamatokat befolyásoló hőhatásokra emlékeztet. A fogalomírások alkalmával – így a rovások esetében is – gyakran azért hagyhatták el, mert a funkciója a lényeg, és nem mint egy új fogalom összetevője.

Vajon ezt a folyamatot befolyásoló lényegi szerepet lehetséges-e visszamenőlegesen kizárólag a tudomány eszközeivel modellezni? Avagy a figyelembevétele nélkül megérthető-e a múltunk, jelenünk és a jövőnk? Az elrejtett Szent Bertalan szerepe is jelentős, az ő segítsége nélkül nem tárható fel a múltunk.

123. ábra. A rovásjelek is hasonló tartalmat közvetítenek ahhoz, ahogy a vele analóg számok értelmezhetők a Koronán.

PROKOPP Mária (Esztergom):

A Nagyszentmiklósi Kincs és az 1031. évi Koronázási palást díszítő motívumai közötti kapcsolat és folytonosság

Képzőművészeti emlékeink legjelentősebb emléke az 1879-ben a Temes megyei **Nagyszentmiklóson talált aranykincslelet**. A 23 edény nem egy korban készült, de kétségtelenül egy időben képezte a 8. ill. 9. századi vezér kincsét, amelyet a földbe rejtett el az ellenség elől. Ez az együttes arra utal, hogy 9. században a kultúránk része volt a görög feliratos edény éppen úgy, mint a latin vagy a rovás-írásos tárgy. Valamennyit a maga művészi igényesség jellemez. Tehát a kultúra magas fokán álltak az edények használói, akik a jelen kutatás szerint a késő avar korhoz tartoztak. A figurális és az ornamentális ábrázolások alapján egyértelmű, hogy a tulajdonosai a kereszténységet és a pogány mitológiát egyaránt magukénak vallották. A 2. számú korsó négy oldalát ékesítő, egymáshoz kapcsolódó medallionba zárt alakos ábrázolása, *a páncélos, lovas*, "győztes fejedelem"; *az állatküzdelmi* jelenet, melyben egy *griff leteper egy dámvadat*; s az "égi vadászat, " amely egy *emberfejes, szárnyas oroszlánon vadászó fejedelmet* ábrázol; és az *égberagadási* jelenet kompozíciója széles érzelmi skálájú, reális és misztikus ihletettségű megrendelőre vall. Az edények készítői a technikai tudás magas okán álló, kiváló művésze voltak.

A 20. SZÁMÚ lapos (omphalos) csésze közepén díszes keretben griff-ábrázolás látható, s 21. számú csészét, Boila csészének is szokták nevezni görög betűs, de török nyelvű felirata nyomán. A középső pálcika palmettás keresztes korongot egykor zománc díszíthetett, ezt külön forrasztották bele. Alján a középső korong *hegyi-kecskére támadó szárnyas oroszlánt* ábrázol.

Váralljai Csocsán Jenő a nagyszentmiklósi kincsek ornamentikáját virágos díszítéseit elemezve megállapította, hogy a nagyszentmiklósi kincsek ötvösei olyan motívumokat használtak műveiken, mint amilyeneket használtak a honfoglaló magyarság más fémművesei, tehát nem különbözhettek tőlük. A nagyszentmiklósi kincseken található díszítések megegyeznek a honfoglaló magyarság használati tárgyain találhatókkal, így a buji ruhaverettel, a nagykörűi övveretekkel, az újfehértói és karosi tarsolyveretekkel, valamint a szeged-bojárhalmi és nagyteremiai leletekkel. Ugyanezekből a motívumokból hímeztek azonban az 1031-ben hímzett **magyar koronázási palástra** is. Mindezen honfoglaláskori motívumok azonban általában meglehetősen megkülönböztethetők, vagy eltérnek az avarok alkotásain használatos motívumoktól. A 3. és 4. kancsót díszítő keresztek motívuma Nagy Károly 794 és 800 között vert dénárain jelenik meg először, tehát az avar kagánság összeomlásával egyidőben, s ezért nem tűnhet föl az avar uralkodók hatalmát tükröző aranykincseken**.**

A 9. és 10 tálkán azonos **görög nyelvű föliratot** találunk, amely Váralljai Csocsán Jenő professzor beható kutatása szerint magyarul: XP A SZENT(elt) VÍZ EREJÉVEL NYUGTASD MEG JÉZUS SZENT ÜDVÖZÍTŐ ISTVÁN GYULÁT 6497[=AD 989] Összefoglalva a 9. és 10. tálkáról mondottakat, a görög szöveg nyilvánvalóan István gyula temetésével kapcsolatban keletkezett, akit ezek szerint a görög egyház rítusa szerint temettek, és megadja temetésének évszámát is Kr. u. 989-ben. Az se lehet véletlen, hogy mind a 9., mind a 10. tálkát föltünően XP Krisztus monogram és görög kereszt díszíti, ami tükrözi nemcsak István gyula kereszténységét, hanem a 9. és 10. tálka rendeltetését is. Ebből az is nyilvánvaló, hogy a 9. és 10. tálka

ezek szerint az erdélyi gyulák kincseihez tartozott, ami az egész nagyszentmiklósi kincs hovatartozására is utal. A 3. és 4. kancsón megjelenő kereszt jelek inkább Aba Sámuel és Péter dénárait tükrözik, mint Szent Istvánét, és így alighanem a Péter király elleni a Maros-vidéki szervezkedés s annak elfojtására való kísérletek során (cf.: Képes Krónika 2628 , 2629) kerülhetett a nagyszentmiklósi kincs a földbe....

Az azonos föliratú 17. számú, de alig díszített kürt **István gyula uralkodói kürtje** volt, éppenúgy, mint a szintén díszítetlen 22. és 23 számú kehely, melyeknek a talpán jelenik meg vésett rovásírással az öreg «or» tulajdonjegye. A szóbanforgó kelyheknek az alakja tipikusan a görögök κελιξ-ére üt, s ez arra emlékeztet, hogy a dalmát Szent Jeromos fordította latin szentírásban, a Vulgatában, az utolsó vacsora kelyhét mind a három synoptikus evangelium, sőt az I. korinthusi levél is a latinban calix szóval jelöli. Ezért a 22. és 23. kelyhet alighanem az István gyula által hazánkba hívott Szent Hierotheosz liturgiáiban használhatta, és azért tartoztak István gyulához.

Az a tény, hogy az erdélyi gyulák kincsein mind magyar, mind török föliratok olvashatók, egybecseng azzal, amit Bíborbanszületett Konstantin jegyzett föl.

Ezek szerint a törököknek két nyelvük van, és plusz megtaníttattak a kazárok nyelvére is. Tulajdonképen ezt tanúsítja a vérszerződés is, mert a testvéremmel nem kötök vérszerződést, hiszen egy test és vér vagyunk. A vérszerződés föltételezi, hogy legalább két nem vérrokon között jön létre. Ezért a magyar vérszerződés 2675 is eleve föltételezi, hogy legalább két nép között kötötték, a finn-ugorok és a törökök között. Szent István intelmeiben az „unius linquae uniusque moris regnum imbicile et fragile est" 2676 kitétel is azt mutatja, hogy még Szent István király idejében sem volt az ország egynyelvű. Szent István király ugyanis, aki azután, hogy kiverte Bátor Boleszlót és megszállta a bolgár fővárost, 1030-ban pedig megverte és területet átengedésre kényszerítette még a német-római birodalmat is, nem gondolhatta azt, hogy országa gyenge és törékeny. Tulajdonképpen a kétnyelvűség etelközi kialakulását magyarázza Bíborbanszületett Konstantin tudósítása.

Ezek szerint a törököknek két nyelvük van, és plusz megtaníttattak a kazárok nyelvére is. Tulajdonképen ezt tanúsítja a vérszerződés is, mert a testvéremmel nem kötök vérszerződést, hiszen egy test és vér vagyunk. A vérszerződés föltételezi, hogy legalább két nem vérrokon között jön létre. Ezért a magyar vérszerződés 2675 is eleve föltételezi, hogy legalább két nép között kötötték, a finn-ugorok és a törökök között. Szent István intelmeiben az „unius linquae uniusque moris regnum imbicile et fragile est" 2676 kitétel is azt mutatja, hogy még Szent István király idejében sem volt az ország egynyelvű. Szent István király ugyanis, aki azután, hogy kiverte Bátor Boleszlót és megszállta a bolgár fővárost, 1030-ban pedig megverte és területet átengedésre kényszerítette még a német-római birodalmat is, nem gondolhatta azt, hogy országa gyenge és törékeny. Tulajdonképpen a kétnyelvűség etelközi kialakulását magyarázza Bíborbanszületett Konstantin tudósítása.

A 7. kancsó elülső rövidebb oldalának a fölső részén tulajdonképen ugyanannak a küzdelemnek a tükörképe jelenik meg a táltosló és a táltosjelölt között, mint a fogantyús oldal alsó részén, csak a táltoslón a tollak rövidebb bagolytollak (33. kép). Ugyancsak itt, az elülső oldalon lehet jól szemügyre venni, hogy a táltoslóval való küzdelmen kívül mi a másik ábrázolás, (mert a fogantyú azt az oldalán részben eltakarja) (34. kép). Ezen utóbbi ábrázolás értelmezéséhez azt kell megvizsgálnunk, amit mintegy győzelmi jelként fölmutat a szárnyas hátasállaton lovagló. A ugyanis állatformának látszik, de olyan valódi állatot aligha találunk. A formája miatt az csak sárkány lehet. Ez azért lényeges, mert Ipolyi Arnold Kecskemét táji gyűjtésből idézi, hogy a „garabonczosok bűvös tudományú emberek, kik esőt szélvészt támaszthatnak, a sárkányok felett hatalommal bírnak, azokat kiolvassák." Ipolyi arra is rámutatott, hogy a garabonciásoknak sárkányokon való varázserejének hagyománya már Bél Mátyás 1742-ben kinyomtatott

kötetében is megjelent. A 7. kancsón a szóban forgó személynek a sárkányon való hatalma tehát mutatja, hogy ő garabonciás.

Az erdélyi gyulák 2. kancsójának úgynevezett 3. korongján az égben vadászó íjas koronás uralkodó csak az óbolgár uralkodó listák szerint is szintén a Gyulák nemzetségéből származó Etele király lehet. Íjáról László Gyula megfigyelte: „Az íj parányi …az aranyborításos íja szkíta időktől kezdve fejedelmi jelvény volt… Lehet tehát, hogy Nagyszentmiklóson is az íj kicsiny volta egyúttal az íj méltóságjelvény voltát, s ezen keresztül a fejedelem rangját jelzi." Etele király ugyanis éppen arany íjáról volt nevezetes, amit „a hunok nagyra tartottak" és halálakor Marciánus bizánci császár megtörni látott. „Priscus a történész azt mondja, hogy ezt maga megvizsgálta [s] igaznak bizonyult.

A 2. kancsó negyedik képe azt tanúsítja, hogy a **griffek**, melyek Herodotosz szerint az Altáj hegységben az aranyat őrizték, még a honfoglaló magyarok között is tenyésztek, vagyis a griffes-indás nép tovább élt a hét vezér népe között.

A 2. kancsón ez a jelenet tulajdonképpen a szittya állat-küzdelmek ábrázolásának évszázados hagyományának alighanem az utolsó hajtása. A szittya állat-ábrázolásoksok jelentőségét a szittya bölcselőnek, a hét bölcs egyikének Anacharsisnak gondolatai világíthatják meg legjobban. Krőzus „megkérdezte Anacharsist a bölcs emberek között a legidősebbet, hogy melyik élőlényt tartotta a legbátrabbnak. Anacharsis azt felelte, hogy a legvadabb állatokat, mert azok egyedül készek, hogy meghaljanak szabadságukért. Krőzus azt gondolta, hogy ez rossz válasz volt, de azt hitte, hogy a második kérdésére úgy fog válaszolni, ahogy szeretné, és így azt kérdezte, hogy kit tart a legerkölcsösebbnek. De Anacharsis ismét azt mondta, hogy a legvadabb állatokat, mert azok egyedül élnek a természet szerint, és nem törvényeket követve, [mert] amíg a természet Isten műve, a törvény csak az ember találmánya, s biztos az, hogy igazabb, ha valaki hűséges marad Isten művéhez, mint emberekéhez. És akkor Anacharsisból a legjobbat akarva kihozni azt kérdezte Krőzus, hogy a legvadabb állatok a legbölcsebbek-e, de a másik egyből azt felelte, hogy ez igaz, kifejtve, hogy a bölcsesség ismertető jegye a természet igazságát a törvények előírásai fölé helyezni."

A 2. és 7 kancsó művészete alapjában tér el az avar ábrázolásoktól és a magyarságnak a Feketetenger vízgyűjtő területén talált alkotásait tükrözi. Megfigyelhetjük, hogy mind a 2. mind pedig a 7. kancsón az ábrázolt személyek szemgolyói a valóságosnál sokkal közelebb kerültek az orrukhoz, mint azt szokásosan látjuk. Nyilvánvaló, hogy ezzel egy bizonyos túlvilági összpontosítást, lelki koncentrációt, túlvilági orientációt kívántak kifejezni. Éppen ezért a két táltospárducnál, vagyis a segítő szellemeknél, ez a sajátosság még fokozottabban jelentkezik.

Váralljai Csocsán Jenő kutatási eredményeiből számomra az egyik fontos üzenet, hogy a Nagyszentmiklósi Kincs és a 1031. évi **Koronázási palást** díszítő motívumai között kétségtelen kapcsolat, kontinuitás figyelhető meg.

A két emlék közötti egy, vagy több száz év jelzi nemzetünk kulturális fejlődését, alakulását a nyugat-európai kultúra hatására...

SZEKERES István (Budakalász):

A Szent Korona nemeket jelölő szimbólumai

A „Szent Korona” nem csak Európa egyik legrégebbi, keresztény államunkat jelképező koronája. Annál sokkal több! Mert abroncsa elülső oldalain látjuk nyelvünk és kultúránk ősmúltunkba követhető, szimbólumait. Amelyek jelentését nem ismerve: Íves és csúcsos pártaelemeknek neveznek.

— Pedig: Az uráli hím és nőnemet jelölő szimbólumok hitelesen adatolják nyelvünk és kultúránk 5-6 évezredes történetét, az uráli Irbit-parti Sziklarajzoktól — a Szent Koronáig.

Dolgozatomban a 800 éves Aranybullára is emlékezve, a Szent Korona nemjelölő szimbólumainak történetével foglalkozom:

— A Korona abroncsán középen, a legnagyobb nyújtott félkörben, — a trónján ülő Pantokrátor, Jézus Krisztus ábrázolását látjuk. Ettől jobbra és balra, a Korona abroncsa két elülső oldalán — az egyre kisebb nőnemet jelölő *ágyékháromszögeket*, és a hímnem *félkörré csonkított* szimbólumait. Amelyeket, csak ily módon lehetett a Korona abroncsára rögzíteni.

— Az öröklési jogrendben, majd a rendek által megválasztott uralkodó: Jézus Krisztus hitében képviseli nemzetét, amelyet — *képszerű háttértávlatban* —az egyre kisebb nemeket jelölő jelképek szimbolizálnak.

— Ezért a Szent Korona: nem (csak) beavató korona! Annál sokkal több: MINDEN JOG FORRÁSA!

Mert beavatni bárkit, bármibe, akárhányszor lehet. De — **A SZENT KORONA** — csak egyszer! — egyetlen egyszer volt az uralkodó fején! Mint *egy szerződés rituális megkötésének* tárgyiasult SZIMBÓLUMA!

Amely, az esküt tett Uralkodó és a Korona nemjelölt nemzete közt, — a szerződés *kinyilvánított megtartására*, s az egyház szolgálatára köttetett.

A korabeli forrásokból kitűnik, hogy koronázáskor a nemesek által gyakorolt akklamáció (éljenző közfelkiáltás!), az uralkodói hatalom felruházására utal! — a rendi monarchia sajátos letéteményeként.

— De, bizonyítja SZERZŐDÉS voltát, a II. András (1205-1235) uralkodása alatt kibocsátott Aranybulla is. Amikor az általános elégedetlenség (a „szerződés megszegése"), az Uralkodót 1222-ben az Aranybúlla kiadására kényszerítette. Rendelkezéseinek betartását az ellenállási záradék biztosította, mely kimondta, hogy a nemesek a hűtlenség vétke nélkül ellenállhatnak, ha az uralkodó nem tartja be esküjét.

Azaz: — Megszegi a „szerződést". Mert bármilyen társadalom és hatalma csak akkor létezhet, ha az emberek közös cselekvésre egyesülnek; és megszűnik, ha bármi okból elhagyják egymást. —

Ezért, rögtön feltolul a kérdés: — Milyen történelmi, jogtörténeti szokáselőzményeken nyugódott (nyugodhatott) Őseleink jogrendszere? Főnökeinek, uralkodóinak hatalma? —

Mert az, hogy Őseleink nemjelölő jelképei megjelentek a ku-wen (az *ó-kínai képírás*) *piktogramjain*, tényként bizonyítják: Steppei szervezettségű társadalmunk műveltsége, jogrendszere sem volt alábbvaló a kínainál, az ó-kínai szomszédságban.

Amely cselekvésre szerveződő összefogás jogrendszerét, — a jogarok gömbjeivel ábrázolt ősatyáink sziklarajzainak bizonyságai mutatják, már a mai Mongólia területén! [(119)]

A csulúti sziklarajzokat Novgorodova a neolitikumba helyezte:

A sziklarajzokon ábrázolt személyek méltóságteljesen, székeken ülnek. Bot (vagy lombos ág): a hatalom, és madártoll: a bátorság jelképei társulnak személyükhöz. Két sziklarajzon ábrázolt „ősatyánk", jogarunk ősi gömbjével jelképezett széken ül. Korabeli társadalmukban betöltött jogi, hatalmi helyzetük alapját: a jogar gömbjén székelés — sziklába vésve mutatja.

A két szélső atya fején atyakereszt van, mint a székely kopjafák fejrészén. A balszélső „aty" a karját feltartja (mintha fontos kijelentést tenne). Karjáról egy madártoll: a bátorság jelképe válik el.

A tőle jobbra ülő feje nyílhegy, kezében íjat és botot tart. A vállán átvetett botról lombos ág lóg alá. Íjas katonák (bottal és lombos ággal rangjelzett) parancsnoka lehet.

Tőle jobbra, egy kettőzött-fejű rajzalak egy jogar gömbjén ül. Két felemelt karján madártollak rajza van. Mérlegelő, igazságosztó intézkedéseit, a kettéosztott fején lévő, „harmadik kéz" szimbolizálja.

A kucsmás, vagy „gombafejjel" ábrázolt háta mögött egy jogar látható, melyről egy görbületekkel ábrázolt zsineg végén, egy kéz rajza lóg alá. Feltehető, hogy a jogar jogával rendelkező (bíró? vagy törzsfőnök?) rajza lehet. A jobbszélső aty szintén egy jogar gömbjén ül, ami a jogarával, tollal és

atyakereszttel jelképezett rangját, hatalmát mutatja.

A mongóliai, csulúti sziklarajzokról megállapíthatjuk, hogy Őseleink már az ó-kínai szomszédságban fejlett jogi, katonai, politikai szervezettséggel rendelkeztek. Mert a jogar: a hatalom, az ítélkezés és a jogszolgáltatás ősi szimbóluma. Amelyre az Aranybulla kiadása is emlékeztet.

— Most pedig: — vegyük időrendi sorrendbe a Szent Korona 5-6 évezredes, *nemeket jelölő* szimbólumait. Kezdve az uráli, Irbit-parti Sziklarajzokkal. Amely sziklarajzok (eredeti) rajzait Philipp Johann von Strahlenberg (1676–1747): Das Nord- Und Ostliche Theil Von Europa Und Asia (1730) c. könyvében láthatjuk a 364-367. oldalakon. Tisztázott másolatait Karl Faulmann: „Illustrierte Geschichte der Schrift" c. könyve 291. oldalán:

„Az i. e. 3. évezred elején, esetleg korábban keletkezett uráli sziklarajzok motívumai az újkőkori népesség agyagedényeinek díszítéseiben és az obi-ugorok élő művészetében is jelen vannak. Az i. e. 3. évezred elején megkezdődött az uráliak szétvándorlása, a szibériai Angara folyó és Skandinávia között elterülő roppant tajgában létrejövő egységes arculatú műveltség előidézői a szétvándorló uráliak voltak." (Magyarország története Akadémiai Kiadó Bp. (1984) I. 404)

Az uráli, Irbit-parti Sziklarajzok nemeket jelölő rajzai, a nyelvcsaládok történetében páratlan, egyedi módon mutatják „ősnépünk" sajátos, egyedi újkőkori kultúráját! A szétvándorló „uráli ősnép" nyelvi és kulturális asszimiláló erejét, ahogy a nőnemet jelölő „vulvafejek" rombusz rajzait látjuk ma is a nyugati Észt és Finnországig, — keletre, a mai Mongólián át, az ó-kínai (ku-wen) képírásig:

Az uráli, Irbit-parti Sziklarajzok nemeket jelölő rajzai, a nyelvcsaládok történetében páratlan módon mutatják „ősnépünk" sajátos és egyedi, újkőkori kultúráját!

„*A népességek régi, helyi eredetűek is lehetnek, és a kultúrájuk is tartalmazhat helyi elemeket is. Sőt, a nyelvekben helyi szubsztrátum is lehet, de ezeknek a nyelveknek az uráli magja máshonnan érkezett, és csak nemrégen alakult ki mai sajátosságuk. Ez azt is jelenti, hogy az uráli nyelveken eredetileg nem szükségképpen azok a népességek beszéltek, amelyek most uráli nyelvűek. Az eredeti uráli nyelvű népességek örökösei manapság viszont részben talán más nyelveken beszélnek."* (Juha Janhunen: „A legkeletibb uráliak" 16–17.)

Ezért a **genetika**, nagyon fontos! *segédtudomány*. Mert *emberi közösségek*, történetük meghatározó eseményei folyamán, — *nyelvet és kultúrát cserélve* — rendre beolvadtak a dominánsabb *nyelvű* és *kultúrájú* etnikai közösségekbe, a saját, attól eltérő genetikai állományukkal. Ezért egy nemzetet, csak a *nyelvének és kultúrájának ősi története* azonosít. De *csak akkor*, és *addig*, —

ameddig vannak *más nemzeti, etnikai közösségektől megkülönböztető* olyan ismertetőjegyei, amelyek *változatlanul követhetők* ősmúltjukba.

Ilyenek az *uráli* **Irbit-parti sziklarajzok** nemeket jelölő **vulva** és **péniszfej** *szimbólumok* mellett az **ágyékháromszögek** is, amelyek együtt: csak az Urál hegységtől *kelet felé* terjeszkedő *őseleink sziklarajzain* láthatók, az újkőkorban. Amelyek *egy déli eredetű őskultúrára is* rámutatnak, ahol az Irbit-parti Sziklarajzok emberpár nőalakja ágyékát, az alábbi ágyékháromszögek rajzával jelölték:

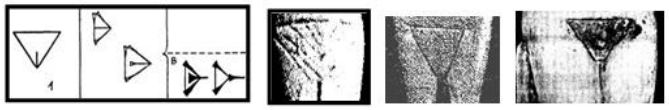

Az „ágyékháromszög" jelentése (104) a sumereknél: GEME, MI sinitšu ('nő, asszony'). A három ágyékháromszöggel jelölt közül a baloldali, a dél-mezopotámiai Ur város temetőjében talált agyagszobrocska ágyéka, a Kr. e. 4. és 3. évezred határáról. A középső egy hatti ezüstszobrocska a Kr. e. 3. évezred végéről. A jobb szélső egy elefántcsont szobrocska részlete a kültepei kárum I/b rétegéből (a Kr. e. 18. századból) (105)

Az ágyék ábrázolása ma is jelen van népművészetünkben **(106),** gazdag jelképes tartalmakkal:

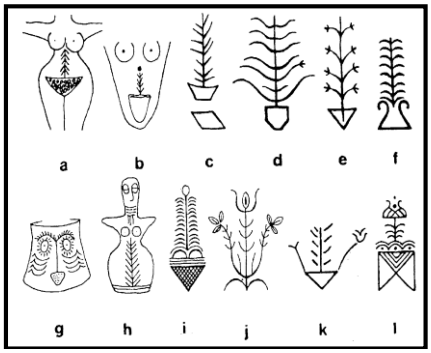

„A „virágtő"-motívum feltételezett eredete: *a* agyagszobor; *b* arany nyakdísz Astarte stilizált képével; *c-d* „cserépből kinövő életfák" egy baranyai sulykolón; *e* háromszögből induló kilencágú növény baranyai sulykolóról; *f* szaruval írott mángorló részlete; *j* sótartó díszítése; *k* tükrös részlete; *l* a tűzhely melletti fal „kibabozása". (Hoppál Mihály: Jelképtár.)

De *nem csak* **képi** megjelenéseiben: — a **nyelvünkben is él!** a képivel azonos tartalom:

„*Egyszersmind úgy tetszett neki, hogy méhéből forrás fakad, és ágyékából dicső királyok származnak*." (Anonymus) „*Egy íze sem enyím, E szenny idegen ágyékból ered! S kik szakadtak ágyékomból, Unokák és gyermekek, Bolondak és pajkosak, Babrálgatnák ősz szakállam*." (ADY)

— Az „uráli" ősnyelvnek nincsenek hangjelölő írással rögzített nyelvemlékei. De vannak olyan sajátosan egyedi, a nyelvünkben ma is élő hiteles bizonyságai, mint az Irbit-parti Sziklarajzok *rombusz alakú* fejei, amely *rombuszfejek* rajzát korabeli nyelvünkön a '*pina*', a *kerek fejek* rajzát '*fasz*' szavunkkal neveztük (nevezzük) meg. (Szekeres 2008, 90-113.) A TESZ mindkét szavunkat ismeretlen eredetűnek határozza meg.

— „Stilizált női és férfi nemi szerv. Szeremlei sulyok." (Hoppál Mihály: Jelképtár 241)

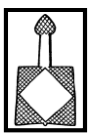

S hogy ne legyenek kétségeink az egykor ősnyelvünkön megnevezett péniszfejek rajzáról, két sziklarajzával is idézem:

A bajkálontúli Oljokma folyó menti, baloldali sziklarajzon, a férfi pénisze — az uráli Irbit-parti Sziklarajzok hímneműinek kerek péniszfejeiben végződik. (Okladnyikov 1976, 180., 58. tábla, III/3. rajz) A jobboldali, sziklarajzon látható férfi a péniszfejét a bal kezében tartja, s valami csöpög róla… (Okladnyikov 1976, 132, 10. tábla 2. rajz.)

Az uráli, nemeket jelölő *vulva és péniszfej rajzaink* — az ágyékháromszög kivételével, — más nyelvcsaládok népeinél ismeretlenek! Ezért csak Eleinktől vehették át a nemeket jelölő rajzainkat a Sang (-Jin) korban, az ó-kínai (ku-wen) képírásba.

Az uráli Irbit-parti Sziklarajzok nem egy — „gyűjtögető, halász-vadász" életmód kultúráját mutatják. Inkább kora magaskultúrájával rendelkező olyan ősnépet, amelynek alkotó művésze, sziklarajzokon mutatta be a *vulvafejjel* és *ágyékháromszöggel* jelölt nőnemű, s a *péniszfejjel* jelölt hímnemű emberpárral, — Kr. sz. előtt a III. - IV. évezredben (!) — a teremtéstörténet első emberpárját:

A középső sziklarajz baloldalán látjuk a vulva *rombusz rajzával* jelölt fát, tövén egy kinyílt szájú kígyóval. Sziklába vésve *a bűnbeesés történetét!* Éva és Ádám engedetlenségét. (L. részletesen: Szekeres 2008, 90-98.)

Mózes első könyve összeállítását Kr. sz. e. a 6.-5. századba teszik. S így az Irbit-parti Sziklarajzok — majdhogy **HÁROM ÉVEZREDDEL** (**!**) előzik „*képekkel leírva*" Mózes első könyvében a **teremtéstörténet első emberpárját! A bűnbeesés történetét! —**

A. Okladnyikov nyilakkal jelöli az uráli, obi, és az északi lénai kultúra „vándorlását" a bajkáli kultúrába, amely délen — már közvetlenül érintkezett az ó-kínai kultúrával:

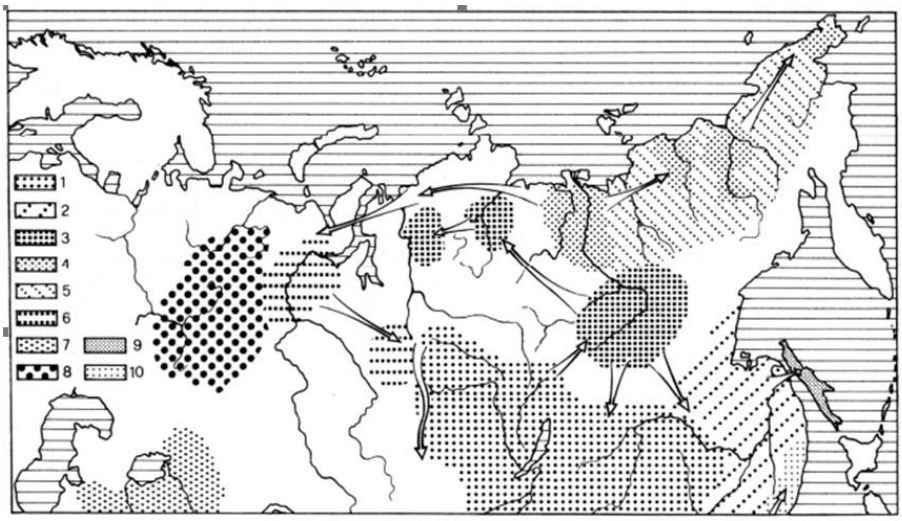

Újkőkori kultúrák területi elhelyezkedése Szibériában
A. Okladnyikov szerint
1. bajkáli kultúra; 2. amuri kultúra; 3. közép-lénai kultúra; 4. alsó-lénai kultúra; 5. az alsó-lénai kultúra feltételezett elterjedési területe; 6. obi kultúra; 7. kelteminári kultúra; 8. uráli kultúra (sigiri kultúra); 9. szahalini kultúra; 10. tengermelléki kultúra (kagylóhéjhalmok kultúrája)

— Okladnyikov „térképén" jól láthatjuk az **Irbit-parti Sziklarajzok** helyszínét az újkőkori uráli kultúrában, és a nemeket jelölő *vulva* (rombusz), *pénisz* (kerek), s az ágyék (háromszög) alakú jelképeink „útvonalát" az obi kultúrán át, a bajkáli kultúrába. A mai Mongólia és földrajzi környezete területére. Ahonnan időszakos átvétellel megjelentek a *nemeket jelölő szimbólumaink* az ó-kínai (ku-wen) képírásban.

„*A finnugor régészet kiemelkedő egyéniségének, V. N. Csernyecovnak a véleménye szerint az i. e. IV.-III. évezred fordulóján kezdtek Szibéria ősnépei, köztük az uráliak első csoportjai az őshazából szétvándorolni: Skandinávia felé a lappok, keleti irányba pedig a mai jukagirok ősei. Mindkét csoport a rénszarvasvadászatra specializálódott. Az i. e. III. évezredben nyugat-szibériai központtal, az Onyega tótól a közép-szibériai Jenyiszej és Angara folyóig terjedő hatalmas területen létrejött az uráli népek lakta egységes arktikus etno-kulturális areál, amelyet az egyforma díszítésű kerámiatárgyak mellett első sorban a szintén egyező stílusú medve-, rénszarvas-, és vízimadár-ábrázolások és sziklarajzok jellemeznek. Nagyon valószínű, hogy az uráli-szibériai etno-kulturális közösség nyelvi vonatkozásban az uráli (finnugor szamojéd) nyelvcsalád keleti ágával, vagyis az ős ugorokat és szamojédokat egyesítő csoportjával hozható kapcsolatba.*" (Hoppál Mihály: Bevezető)

S ez bizonyítja, hogy téves minden olyan elképzelés, amely a mai nyelvföldrajzi helyzetet vetíti vissza Belső-Ázsiában, vagy a Kárpát-medencében, — az évezredekkel korábbi állapotra! Megtagadva az ázsiai hunokkal és koraavarokkal *a nyelvi és kulturális* azonosságunkat.

Mert *a hunok* és *avarok távozása után* megszűnt a mai Mongólia és *földrajzi környezetében* az uráli nemeket jelölő jelképeink használata!

Eleink „távozását" az is bizonyítja, hogy a hunok, koraavarok és Árpád népe *régészeti leletein egyaránt* előkerültek *a nyelvünkön megnevezett*: vulva *(pina*), pénisz (*fasz*), és *ágyékháromszög alakú* jelképeink, használati tárgyak jellegzetesen egyedi díszítéseként.

Épp úgy, mint a Nikolsburgi Ábécé betűképzésének a hun (xiongnu) teknős világmodellből származó, és az ó-kínai (ku-wen) képírás piktogram előzményei. Amelyek az előkerült régészeti leleteiken együtt „*kísérik*" a *hunok*, *koraavarok* és *Árpád népét, — a kínai szomszédságból* a Kárpát-medencébe.

Amely piktogramokból Eleink — *már a középavar korban* — a nyelvünkön betűket képeztek. Majd, a Nikolsburgi Ábécé összeállítója, a székely betűk hangértékeinek képzését is ellenőrizte, és befejezte az ÁMEN (*Így legyen*) szóval. (L. összefoglalva: „*Amikor megszólalnak a régészeti leletek*" c. dolgozatomban is.)

— Mert, a népek történetében *példátlanul egyedi* ősműveltségi kísérőink voltak az uráli, Irbit-parti

Sziklarajzok *hím és nőnemet jelölő* szimbólumai, — amelyek más nyelvcsaládok népeinél (a jelentésük szavával is megnevezve) — ismeretlenek! Ezért egyedi, és páratlanul hiteles kísérői nyelvünk és kultúránk hat évezredes történetének!

S ebből kitűnik az is, hogy *nyelvünk és kultúránk* megtartó erejét, a steppei **fegyveres életmód** szervezettsége, és a **fejlettebb kultúra**, évezredeken át biztosította. S ezt Eleink egykori *élettereinek sziklarajzain,* s a *régészeti leleteiken* előkerült, nemeket jelölő díszítéseink is rendre bizonyítják. —

— Az Uráltól keleti irányba terjeszkedő őseleink Tom folyó menti, a szarvasok nemeit is jelölő „írásos sziklái", időrendben a Kr. e. IV. évezredtől a Kr. e. I. évezredig, az afanaszjevói, andronovói kultúrák idejére keltezhetők.

„*A Tom völgyi sziklarajzok túlnyomó része kőeszközökkel készült, a vájatokat belevésték a sziklába, ütögetéssel kimélyítették. A ritka színezés leginkább okker. A kutatók megállapították, hogy egyes összefüggő rajzcsoportok elkészítési technikája és stílusa mindig egyforma. Többek között ez teszi lehetővé a különböző rajzok nagyobb csoportokba való osztását és kronológiai elhelyezését.*" (Hoppál, 1982 9)

Az Alatau hegységben eredő Tom folyó mentén a kutatók három rajzokkal díszített sziklát fedeztek fel, egymástól 50-60 km. távolságra. A Piszanaja patak torkolatától nem messze van az „Írott szikla", ahol a rajzok (kettőszázhetvennégy) a szikla folyó felé eső oldalára esnek, hét különálló sziklafelületen. Többnyire jávorszarvasokat és vadászokat ábrázolnak:

Ezek közül a balszélső nőnemű szarvas, mert a fara mögött a nemét jelölő vulva rombusz rajzát látjuk. (Okladnyikov-Martinov 71) Miként a mellette lévőn (Okladnyikov-Martinov 71-72), és a két jobbszélső sziklarajzon is. A középső az ágyékháromszöggel anyaszarvast jelöl.

A jobbszélső két sziklarajzon egy összekötő vonal vezet a szarvasok fejétől a nemüket jelölő vulva rombusz rajzáig. Mert fejszimbólumként a vulva rombusz rajzát a szarvasfélék fejeként nem alkalmazhatták. Mert a fejük rajza mutatta szarvaikkal az azonosíthatóságukat. Ezért a szarvasok fejétől induló összekötő vonalak végén, a nőnemet jelölő vulva rombusz, és a köralakú, hímnemet jelölő pénisz rajzokat látunk:

„*A Tom és Léna völgyében s az Urál vidékén készült sziklarajzok nemcsak fő vonásaikban hasonlítanak egymásra, hanem részletmegoldásaikban is. Meg kell említenünk, hogy az állatokat szigorúan oldalnézetben ábrázolták. Valamennyi ismert rajzon okkerszínű vastag vonallal rajzolták körül a ló figuráját, az okker idővel megsötétedett, szétfolyt, elmosódott*." (Okladnyikov-Martinov 88)

Novgorodova Eleonora Afaneszjevna összegyűjtötte és rendszerezte az addig elvégzett kutatások (kutatók) anyagát, így a mai **Mongóliában**, a csulúti sziklarajzok *nő* és *anya* ábrázolásait is:

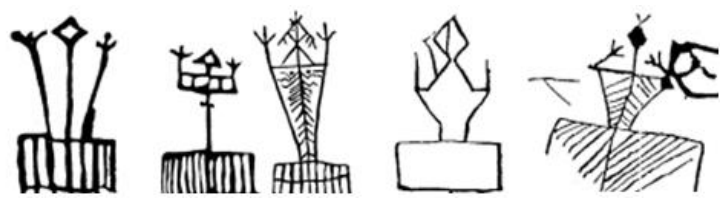

A nőalakok *mindig szemből vannak* ábrázolva. Közös jellemzőjük a *rombusz*, vagy *ágyékháromszög* alakú fej. A *nőnem* és *anya* **uráli nemjelölései**.

A jobbszélső nőalak neme rombuszfejjel jelölt. A teste téglalapszerű, mert alul a két vonal nem zárul össze. A felső szögeihez karok vannak jelölve. A lábjelölések vonalai között ágyékháromszög van. Mellette balra, a másik nőalaknak, szintén rombusz (vulva) feje van. A karjai szintén jelöltek. A középső sziklarajz feje is rombusz. Testének rajza hasonló az előbbihez.

A két balszélső rajza még vázlatosabb. A szélső feje *rombusz*, a teste jelöletlen. Két hosszú karja van. A másik sziklarajz neme fordított *ágyékháromszöggel* jelölt. Épp úgy megfordítva, mint a Szent Korona abroncsán!

— Másik táblázatában Novgorodova, a mongóliai sziklarajzok nőalakjait a kínai képjel változatokkal összevethetően ábrázolta:

Mongóliai piktogramok kínai piktogramok

A jobbszélső mongóliai sziklarajzon a nő feje '*Nap*' piktogram, ami a nő szépségét a Naphoz hasonítja. Karjairól díszek lógnak alá. Két nőalak feje a **vulva** *rombusz rajzával*, a balszélső *ágyékháromszöggel*, a középső: *nyílhegy rajzával* jelölt. Két sziklarajzon az emlők is jelöltek.

Az ó-kínai 'nő, anya' képrajzok közül háromnak a feje ágyékháromszög, melyek *megfordított helyzetükkel*, a **Szent Korona** *abroncsán lévőket* — **előzményeikkel példázzák!**

— Az ázsiai hun (székely): 𐰴 'anya' és a kínai 'nő, anya' piktogram alkotásának történeti előzményét egy mongóliai sziklarajzon látjuk (Okladnyikov 1976, 140, 18. tábla, I/10-11. rajz), — ahol a szemben álló női testhez az ágyékháromszög már oldalirányba elfordított, ahogy a nőalak testének alsó részén látható:

A sziklarajz egyben arra a bizonyságra vall, hogy ázsiai hun Eleinktől került az ágyékháromszög az ó-kínai 'nő, anya' piktogram alkotásába, amely történetét Kyril Ryjik Nr. 11. jelcikke, és Bernhard Karlgren rajzaival mutatom be:

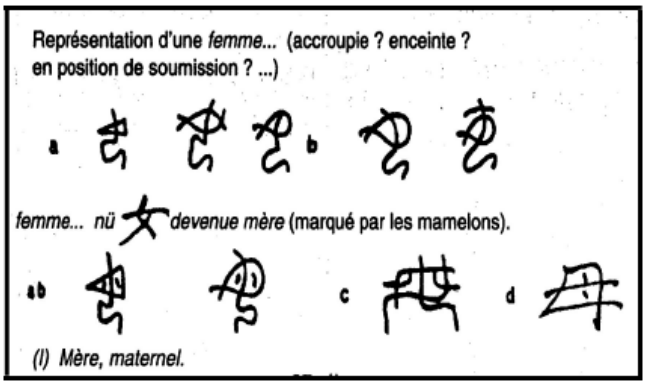

Ryjik *a*, *b*: „Ábrázolása egy nőnek… (guggoló? állapotos? helyzetében?...") „*nő… nü*" anya lett (a mellbimbók jelzik.) *ab*, *c*, *d*: *Anya*, *anyai*.

Karlgren (1957, No. 94) kigyűjtésében a '*nő' b* és *c* rajza Jin, a *d*, *e* rajza Csou I -kori.

A két sinológus rajzaiból látjuk, hogy a kínai 'anya' piktogram Jin-kori változata a székely 𐳀 'a' hangértékű betűvel szinte egyező rajz. Eltérés csak a „gerincvonal" rajzaiban van. De „nyoma" maradt a székely jeltípusnak a kínai írástörténetben is, mivel Karlgren 1957, No. 934 c — 'térdelő ember' rajzaként is lejegyezte: **(154)**

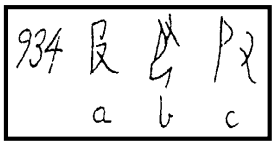

A **934** *a–c* rajz jelentése: „leigáz, meghódol". „*A rajz egy térdeplő embert és egy kezet ábrázol*." Csakhogy a *c* rajz gerincvonala egyenes, nem „térdel", mint a *b* rajzon. Az **ágyékháromszög** pedig a gerincvonal jobbfelső oldalán van. Mint a koraavar piktogram és a székely betű grafémáján.

Bizonyítva, hogy a **Szent Korona** *abroncsán* lévő ágyékháromszögek, már Kr. sz. előtt a **II. évezredben** alkotói voltak a **hun Eleinktől** *átvett* **ó-kínai** '*nő, anya*' **piktogramnak**. Épp úgy, miként az **eleinktől átvett** *köralakú péniszfejek*. Amelyek *szintén nemjelölői* az **ó-kínai hímnem** időszakos ábrázolásának:

A hímnemű változatok közül kettőnek köralakú a feje, és szemből vannak rajzolva. A bal szélső és a középső karja lombos ágban, vagy többszörözött kezekben végződik. (Novgorodova 1984, 76, 25. kép.) (122) A középsőnek nincs feje.

— Egy kerekfejű íjas férfi sematikus rajzát látjuk (Novgorodova 1984, 116, 53. kép) a hun-korban. A lábak ábrázolása hasonló, mint a csulúti sziklarajzokon:

Novgorodova (1984, 112, 49.) az *atyakereszt fejekkel* ábrázolt „*atyák*” sziklarajzait a neolitikumba keltezi:

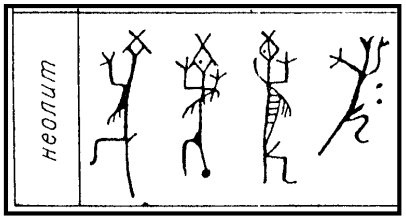

Oldalnézetben ülnek, mellükről toll lóg, szarv-szerű fejükön atyakereszt ⚔ van. Balról a második egy jogar gömbjén ül! A jobbszélső fejének csak a szarv-szerű elágazását látjuk, amelyre az atyakereszt illeszkedik:

Megállapíthatjuk, hogy Eleink, már a neolit korban atyakereszt fejekkel különböztették meg a nagytekintélyű „atyákat” a közrendűektől. A társadalom sajátos tagozódása már láthatóan végbement.

Eleink keleti irányba terjeszkedve, a Tom folyó menti sziklarajzaikon, a szarvasok testének vésetére helyezték el (a már bemutatott) Irbitparti Sziklarajzok nemeket jelölő szimbólumait, mert a szarvasok sziklarajzai csak a fejükkel és a szarvaikkal azonosíthatók.

Később, — már piktogramként, — a mongóliai sziklarajzon és az ó-kínai képírásban, a szarvas-féle állatok nemeinek jelöléseit, a piktogramok alsó vonalvégéhez rögzítették:

„*Hímnemű juh, birka, kecskeféle, antilop*”. (Dorzs – Novgorodova: Petroglifü Mongolii 1975, 128). Valamint: Okladnikov 1980. 119. Цагаан-гол, hun korszak.)

Az uráli Irbit-parti sziklarajzok nemjelölései a Sang (-Jin) korban jelentek meg az ó-kínai képírásban. A nőnemet a vulva rombusz, és ágyékháromszög rajzával jelölték:

„*Juhfélék, kecskefélék, antilop, stb*.” (Kyril Ryjik 1980. No. 25.)

A nemeket is jelölő **ku-wen** (ó-kínai képírás) piktogramok rámutatnak, hogy ázsiai hun (xiongnu) Eleink „*erősen közreműködtek*” az ó-kínai képírás alkotásában, amikor megjelentek a tájolt nőnemű teknős világmodell (páncélzatának) jelképeivel, és a nemek uráli jelöléseivel a kínai műveltség bővítésében:

Mert előtte: *szarvasmarha*, *disznó*, *juh* — csontjai voltak **a kínai jóslócsontok** íráshordozói.

„*A korabeli állattenyésztés fontosságára utal, hogy a jelek a későbbi kínai írásjegyekhez képest sokkal részletesebben megkülönböztetik az állatfajtákat és a nemüket is. Például a harci kocsik esetében más-más írásjeggyel jelölték, ha azokat ló vagy elefánt húzta. A pásztorkodás, állatterelés írásjegye is más, ha szarvasmarháról, és más, ha birkáról van szó. Az állatok írásjegyei kis eltéréseket mutatnak aszerint is, hogy hímnemű vagy nőnemű állatról van szó*.” (Bai 1982, 63.)

Bizonyságaként, hogy *ázsiai hun* (xsiongnu) **Eleink** *a kultúrájukkal* és erős *hatalmi befolyásukkal* részesei voltak a **ku-wen** (ó-kínai képírás) Shang (-Jin) -kori időszakos történetének!

Amikor pedig **hun** (xiongnu) **Eleink** eltávoztak a kínai szomszédságból, — nemjelöléseink alkalmazása is megszűnt a mai Mongólia területén! Mert az Irbit-parti Sziklarajzok nemjelölései — csak Eleink *nyelvéhez* és *kultúrájához* kötődtek! **Más nyelvcsaládok népeihez: — Nem!**

— Ezért, nem csak a régészeti leleteken előkerült „Teknős jelcsalád” ideogrammáival és ku-wen piktogramokkal követhető eleink *nyelve* és *kultúrája* a kínai szomszédságból a Kárpát-medencébe, mert velük együtt követhetők a régészeti leletként előkerült tárgyak díszítéseként **a nemjelöléseink is!**

Éles *határt vonva* nemjelöléseink *tárgyi és nyelvi bizonyságaival* feltárt **hiteles**, — és a tárgyi és nyelvi adatokkal nem bizonyított (nem bizonyítható!) elmélkedések között.

— Az uráli Irbit-parti Sziklarajzok nemjelölő fejszimbólumai nőnemű hasonmására, már csak az Árpád-kori, Aranyosgerendi Református templom bejáratának kétoldali osztott oszlopdíszei között találtam (eddig) hasonlatot a Kárpát-medencében. Amely templom 1290-ben épült, mert a sekrestyeajtó szemöldökén olvasható: *Istam cameram edificativ Stephas sacerdos anno Di MCCXC*. (Ezt a kamrát István pap építette 1290-ben.) A szentély déli fala, még ma is az eredeti, 13. századi fal.

A növényi díszek között — a bejárat mindkét oldalán, — *rombuszfejű* nőalakot látunk. A nőalakok *rombuszfejének* (vulva) *vésete* kitűnően látható!

Az alsó sor mindkét oldalára (középen), szintén szimmetrikusan elhelyezve: kínai 𐆊 > 𐆋 fu (atya) piktogramokat véstek a templom építői.

— Így, ilyen ünnepélyes jelöltségükel várva a templomba érkezőket:

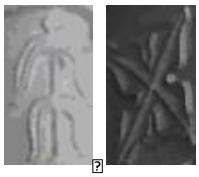

Nemeket jelölő díszítéseink régészeti leleteken

A kínai szomszédságból nyugati irányba vonuló hunok, koraavarok (: „fehér hunok”), és Árpád népe, — nem csak a Nikolsburgi Ábécé piktogram előzményeit hagyták régészeti leleteiken az utókorra. A sírokból előkerült tárgyaikon egyedien sajátos díszítésként látjuk az uráli nőnemet jelölő vulvafejek ◊ rombusz alakú díszeit; a hímnem ○ köralakú péniszfejeit, és az ▽ ágyékháromszögeket is, — többnyire ékköves díszítésekként.

Ott hagyták halottaik sírjaiban („nyomjelzőként”), ahol s amely földrajzi térségeken át, a kínai szomszédságból nyugatra vonultak. S amely nemjelölő díszítések — identitásunk olyan szimbólumai, amelyek messzi évezredek múltán a nyelvünkön nevezve, — itt vannak velünk ma is! Amelyek más nyelvcsaládok népeinél — ismeretlenek! Őstörténeti, nyelvi és etnológiai kutatásunk hitelességét, — bizonyságként mutatják!

— Ezért, — mielőtt ismertetésüket megkezdeném, — „bevezetésként” bemutatok egy kínai díszkancsót (Ecsedy Ildikó 1992, 22.), amelynek teljes felületét, nemzetünk nemeket jelölő rombusz (vulva), és ágyékháromszög nemjelölései díszítik:

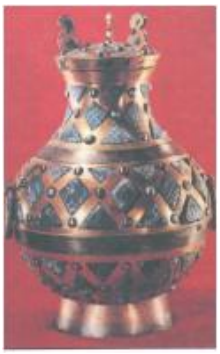

Mert, nem csak a ku-wen piktogramokon látjuk *uráli nemjelöléseinket*. A korai HAN -korban készített díszkancsón is látjuk, amely a korszak hun-kínai kulturális kapcsolatainak máig élő bizonysága.

S itt meg kell jegyeznem: — A British Muzeum kiállított kínai anyagában, egyetlen nemjelöléseinkkel díszítettel kerámiával (porcelánnal), — keresve sem találkoztam. —

Xigoupan, **Ordos**. Rekonstruált hun női arany diadém, Kr. e. 4-3. század. Tian és Guo 1986 után. (Érdy 2001, 209)

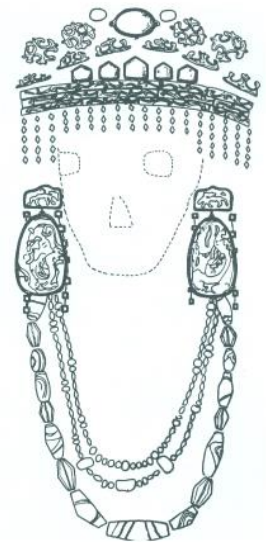

A diadém csúcsán egy köralakú nagyobb és két kisebb hímnemet jelölő kő van. A homlokon lévő pántról apró, láncokba fűzött rombusz alakú kövek lógnak a női homlokra.

„*Hun kurgántemetőben, Szidorovkán talált kerek aljú temetkezési agyagedények rovátkákkal a peremen.*” (Érdy 2001, 94)

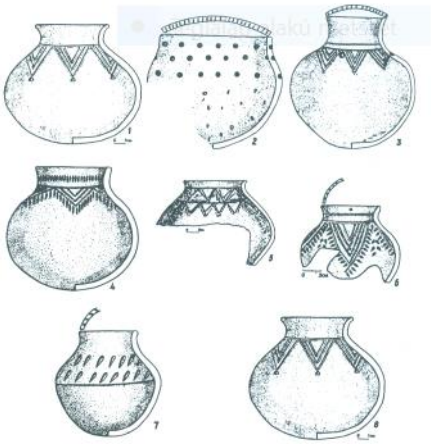

A peremen lévő „*rovátkák*”, a női nemet, *anyát jelölő* ágyékháromszögek.

— „Barnaul közelében (az Obba ömlő Čariš folyó kanyarulatában) Tugozvonovóból ([285]), az eddig legkeletebbi ismert népvándorlás kori fejedelmi hun sírból (1959) kerültek elő az alábbi csatok (Szekeres 2008, 183), amelyek szélein „pontozott” ágyékháromszögeket, a belsejükben hímnemet jelölő (péniszfej) köröket, a jobboldali csat közepén a nőnemet jelölő vulva (rombusz) díszítést látunk:

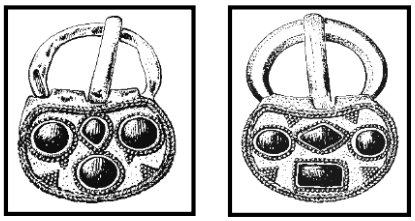

„A diadémaleletek „kiindulása” csaknem egybeesik a hun rézüstökével, jelenleg legkeletibb példány az Ob és a Balkas-tó közötti vidékről a pompázatos kanattasi diadéma. Nyugati elterjedésük végpontja Csorna.” (Szekeres 2008, 183.)

A Balkhas–tótól nem messze, [286] a 19. kurgánban eltemetett nő csonkított diadémát viselt. A bronz alapon arany lemezzel bevont diadémán a granulált *rombuszok* (vulvák) rajzában köralakú *péniszeket jelölő* (almandin, borostyán, karneol, stb.) kövek vannak elhelyezve:

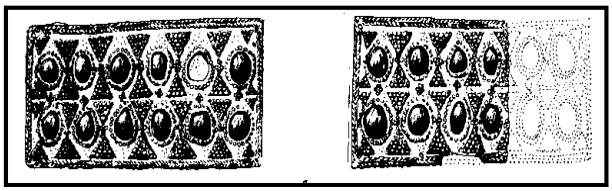

A Dnepropetrovszki terület Sztara(ja) Igreny nagy leletéből [287] származik az alábbi diadéma. A felső sorban középen, a kör alakú hímnemet jelölő péniszfej rajzát poncolt ágyékháromszögek és vulva alakú dinnyemag ékkövek veszik körül. Két oldalán, egy-egy *ágyékháromszögben* felezett *péniszfej szimbólumok* vannak. Hasonképen, mint a **Szent Korona** abroncsán!

Amely félkörök folytatódnak a diadém mindkét oldalán. A diadém alsó sorában hímnemet jelölő köröket, és a nőnemet és anyákat jelölő párban jelölt ágyékháromszög díszítéseket látunk a téglalap alakú ékkövek között:

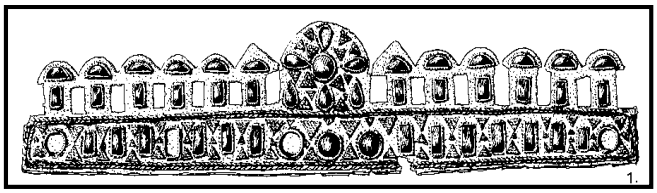

— A Šipovóban [288] eltemetett hun asszony sólyomfejes diadémájának díszei a hímnemet jelölve, köralakúak:

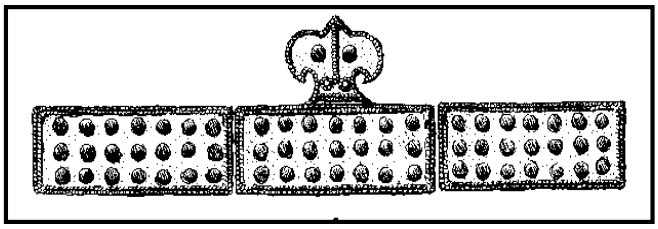

— A csornai hun diadéma: (Bóna, 1993. XIV. színes kép.)

A diadémán *köralakú*, *rombusz* alakú, és *háromszög* alakú ékkövek vannak. Mindhárom uráli nemjelölésünk egy ékszeren. A téglalap alakú ékkövek feltehetően a nőnemű testek szimbólumai.

A csornai hun diadéma részlete: (Bóna, 1993. XV. színes kép.)

De legszebb, a Krím félszigeten talált rekeszes, sólyomfejes kercsi [289] diadéma:

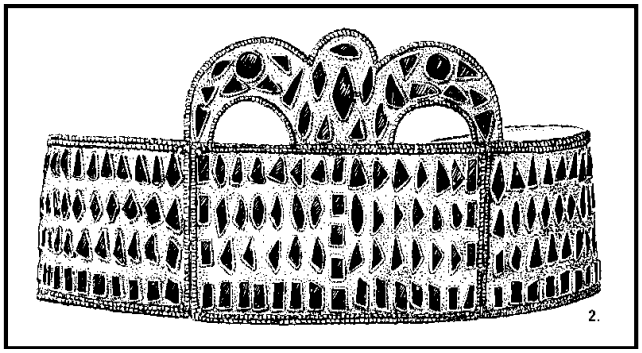

— ahol a sólyomfej közepén egy nagyobb, és két kisebb *vulva* (rombusz) alakú ékkövet, két oldalt középen, egy-egy *köralakú pénisz* szimbólumot, és *ágyékháromszögeket* látunk jobbra és balra elforgatva. A rekeszek sorait *ágyékháromszögekkel, rombusz* és *téglalap alakú* ékkövekkel díszítették. Az alsó sorban csak téglalap-alakú ékkövek vannak.

— Dolgozatom tárgyát tekintve, különös jelentése van az *ágyékháromszögeken függő jégcsapokkal*, a bokodpusztai arany nyaklánccnak [311], — amely nyaklánc „*erkölcsi tartalma*": a *hűség* és a *hűsség*: a kellő „*távolságtartás*"-ra utalás lehetett:

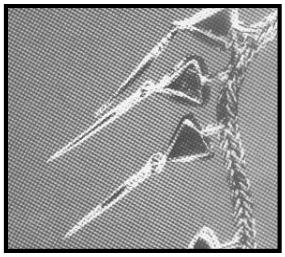
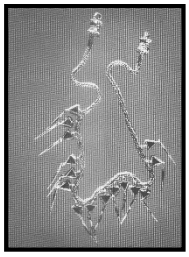

A lébényi „barbár elkelő sírjából" előkerült „Késő római díszfésű" a két pár, egymással szembenéző lófejjel [304], *rombusz* (vulva) és *ágyékháromszög alakú* díszítésekkel, — egyértelműen a székely Nikolsburgi Ábécé *akrofoniás* '**L**' *hangértékű* betű, ku-wen *piktogram előzményét* formázza. Ezért, csak hun készítésű fésű lehetett:

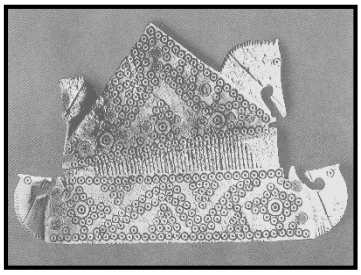

A Nemzeti Múzeumban **kiállított hun csatok:**

— amelyek közül, a harmadik sor közepén lévő csattest díszítéseként, két háromszög alakú kő van. Alattuk szintén háromszög alakú kő lehetett. A negyedik sor jobbszélső csattest szélein két rombusz

alakú, középen háromszög alakú kő van:

Bóna István: „A hunok és nagykirályaik” c. könyve (1993) elülső borítólapján, a dunapataj-bokodpusztai hun arany karperecpár [316] ágyékháromszög párjait látjuk:

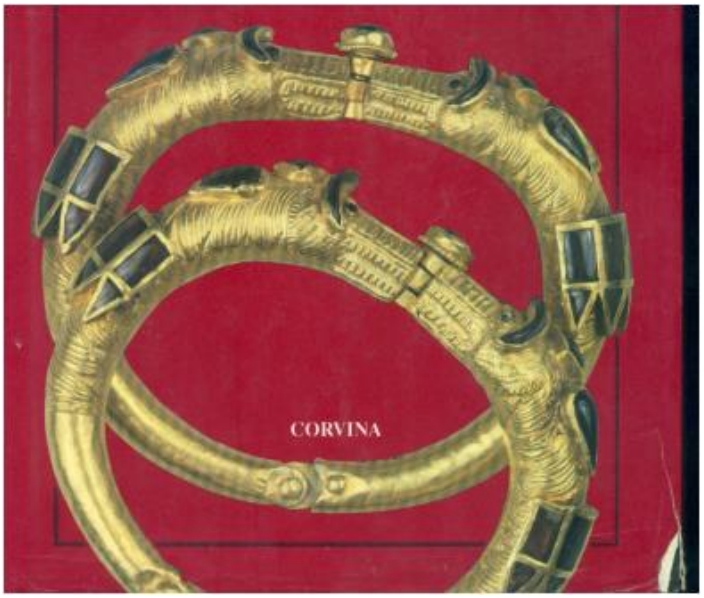

— amelyek téglalap alakú ékkövek aljához vannak illesztve. Amely téglalap alakzat, a mongóliai a női testek egyszerűsített szimbóluma lehetett.

Baján fejedelem „koraavar” hun népének régészeti leletein szintén látjuk a nemeket jelölő szimbólumainkat. De már túldíszített formákban. Amelyek többségét: Magyarország története 1242-ig (Akadémiai Kiadó Bp. 1984) műből idéztem.

Az egykori Jankovich-gyűjteményből származik [315] az a Magyar Nemzeti Múzeumban levő nyeregkápaveret, amelynek lelőhelye nincs feltüntetve. A nyeregkápaveret lófején a hímnem kis, köralakú „péniszfej” rajza szimbólumot, az első lábon a téglalapszerű ékkő aljához illesztett ágyékháromszöget látunk. Az nyakán a jellegzetes hun „dinnyemag” díszítést. A nyeregkápaveret díszítése hun jellegű:

Annyira az, hogy párhuzamba állítható (Bóna István (1993) könyvének elülső borítólapján is látható, dunapataj-bokodpusztai hun arany karperecpár [316] díszítésével. Ahol, a karperecen mindkét oldalon egy *téglalap alakú* szimbólumhoz csatlakozik alul az ágyékháromszög. Amelyből ily módon megállapítható, hogy a **téglalap** feltehetően az ágyékháromszög felett, a téglalap alakúra egyszerűsített emberi test

szimbóluma. Amelynek feltehetú előzményeit, a már vázlatszerűre egyszerűsített uráli és csulúti sziklarajzokon látjuk:

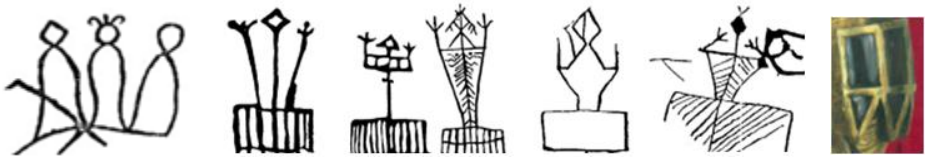

A gúlás csüngőjű arany fülbevalópár [317] a nagykürti téglavető területén, a korai avar temetőből (temetőrészből) került elő:

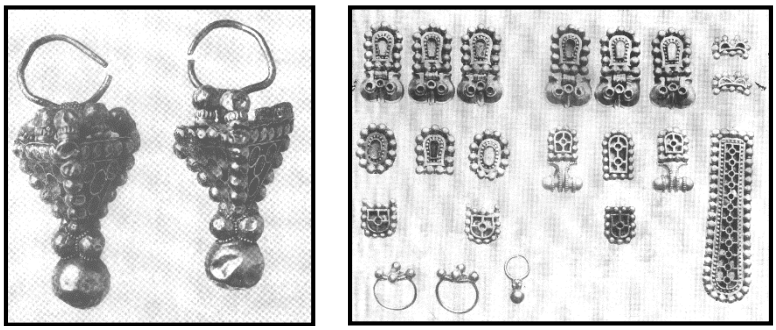

A gúlák három oldalát kis körökkel túldíszített ágyékháromszögek képezik, amelyekben a hímnemet jelölő körök vannak. A háromszög és a kör nemjelzők már túldíszített formában vannak jelen, miként a bócsai avar fejedelem [318] arany övveret méltóságjelvényein, a rekeszes nyújtott körök és félkörökön is.

Gyulafehérvárról [319] származik az alábbi *rombusz* (vulva) alakú díszítéssel ellátott korai avar aranygyűrű, benne a kör alakú *péniszfej* szimbólum:

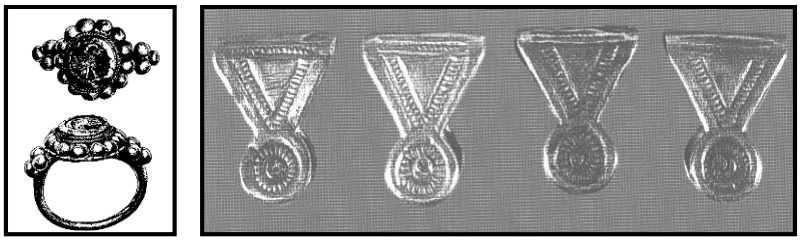

A kunbábonyi korai avar temető [320] fejedelmi sírjából kerültek elő az ágyékháromszög díszítésű arany tálkaveretek, amelyek alsó végéhez a hímnemeket jelölő körök csatlakoznak. Az eddig leggazdagabb avar sír a Kárpát-medencében. Korát a 7. szd. középső harmadába keltezik.

Ágyékháromszögek a törteli női sírból: (*Őstörténetünk kaukázusi forrásai* Kiállítás. Bp. 2020.)

A nőnemet jelölő **rombuszok**, **ágyékháromszögek**, és a hímnemet jelölő („*péniszfej*”) **körök**, a *hun, koraavar* és *Árpád népe* régészeti leletein egyaránt előfordulnak. Épp úgy, mint a Nikolsburgi ábécé betűinek pikogramm/ideogramma előzményei.

— Végig vezettem *sziklarajzokon* és *régészeti leleteken* a **nyelvünkben** és **kultúránkban** ma is élő, 5−6 évezredes *nemeket jelölő szimbólumainkat,* — az **uráli Irbit-parti Sziklarajzoktól** a **Szent Korona abroncsáig**:

Amelyek feltárták, *nyelv és kultúrahordozó* **Eleink** *történelmét*, földrajzi helyszínekhez kötött adatrendszereit, *bárki számára* **jól látható hitelességgel!** S rámutattam, hogy:

— **Uráli ősműveltségünk** a *teremtéstörténet* **emberpárjának,** s a **bűnbeesés történetének sziklarajzával,** — *majdhogy három évezreddel* előzi **Mózes első könyvét**! S ennek: — *páratlan kultúrtörténeti jelentősége* van!

Belátható az is, hogy a dolgozatomban ismertetett *nyelv* és *kultúrahordozó* **ősuráli Eleink**, már nem azonosak nemzetünk mai *genetikai* **leszármazottaival** a Kárpát-medencében. Csak *nyelvünk* és *őskultúránk* **uráli helyszíne** volt az. Mert a steppe, a nomadizáló törzsek évezredeken át tartó keveredések helyszíne volt. Ami tovább folytatódott a Kárpát-medencében.

Ezért, *minél korábbiak* nemzetünk mai **egyedeinek** genetikai adatai, — *annál kisebb arányban* mutathatók ki a Kárpát-medencében.

Mert *katonanépünk* több évezredes *háborúi folytán* **törzsrészek** szakadtak le Eleinkről, s **gyarapodtunk** a *legyőzőttek és csatlakozók* **eltérő genetikai adataival**. S így — a **legrégebbi embertani**, *genetikai összetevők*, egyre kisebb („*felhígult*”) arányban vannak jelen népünkben. Vagy már, szinte hiányoznak.

Ezért **nemzetünk létének** legerősebb építménye: — a **NYELVE!** — és a több mint öt évezreden átívelő uráli **ŐSKULTÚRÁJA!** Amit, a katonai életmódban élő **Eleinktől** — a legyőzött és csatlakozó, *más nyelvű törzsek* és *néptöredékek, áthasonulva, asszimilálódva* átvettek. S ily módon: örökös utódai lettek *nyelvünknek* és *kultúránknak*. Itt, **a Kárpát-medencében is!**

Ennek az **Irbit-parti Sziklarajzoktól** a **Szent Koronáig** adatolt, *nemeket jelölő őskultúránk*, a **cáfolhatatlan**, **élő** bizonysága!

— A meggyengült, *kellően* **nem gyarapodó**, *nyelvüket és kultúrájukat bármi okból feladók*, történetük, — **történelmük** *visszavonhatatlan vesztesei*. Mert csak idő kérdése, hogy *megfogyatkozva*,

más népekbe *asszimilálódva*, — eltűnünk *az élő történelem* lapjairól is.

Jegyzetek

(105) Makkay János: Az indoeurópai népek őstörténete Gondolat, 1991
(106) Kiszely István: A magyarság őstörténete 691. Püski, Bp. 1996
(119) Novgorodova 1984, 76, 25. kép.
(122) Novgorodova 1984, 76, 25. kép.
(286) Bóna 1993, 49 (18. rajz) (Kanattas, diadéma)
(287) Bóna 1993, 56 (21. rajz) „Kerč-Mithridates-hegy északi lejtője (?), SZU, Krím félsziget. Ékkövekkel díszített aranylemezekkel, fülbevalókkal, karneolköves ovális fibulával együtt találták torzított koponyájú csontvázon. A diadéma jelentősége, hogy háromtagú szerkezete és kettős ragadozómadár-fej homlokdísze révén összeköti egymással a keleti (vö. Šipovo 2. kurgán, 19. rajz), technikai megoldásában, felületdíszítésével pedig a nyugati, csornai típusú (vö. XIV—XV. tábla) diadémákat. Aranylemezzel bevont bronzlemezek, amelyeket 257 rekeszben szabálytalan alakú almandin- és drágakövek díszítik, a két madárfejet összekötő lemezen zöld üvegberakással tarkítva. Átm. összeállítva: 19 cm, teljes H: 25 cm." (Bóna 1993, 220)
(289) Bóna 1993, 219, „***19. Šipovo 2. kurgán*** Uráli terület, a Derkul folyó mellett, SZU, Kazakisztán. Az alacsony kurgán alatt 220 cm. Mélyen nyugvó torzított koponyájú „magasfejű" nő (1) kifli alakú arany hajfürtkarikát (2), aranyozott bronzhuzalokból csavart nyakperecet (3), vas és bronz övcsatot viselt, bronz tükrének csak kis csonkját temették el jobb bokája mellé az orsógombbal együtt, bal bokájánál a nadrág csattal záródott. Élelemként juhhúst (koponya), csontok) tettek a lábához. A nő homlokán talált, bőr alapra erősített három bronzlemezből összetett diadémát (4) lilásvörös üvegberakás díszíti." (Bóna 1993, 219)
(304) Bóna 1993, 24, 21. kép. Lébény-Magasmart (1964)
(311) Bóna 1993, 179, 113. kép. „113. Fonott arany nyaklánc arany csüngődíszekkel Dunapataj-Bödpuszta („Bakodpuszta") Két nyaklánc együttes viselése vagy eltemetése kivételnek számít, csak az untersiebenbrunni női sírban van rá példa. Nyakláncunk korábbi stílusú és jóval kopottabb-hiányosabb, mint a másik nyaklánc, tehát minden bizonnyal korábbi. 4 aranyszálból fonott nyaklánc két végén hengeres-hurkos zárótaggal, amelyről — a moult-argences-i és kerči fonott nyakláncokról ismert — zárókapocs hiányzik. Jelenleg 3 + 10 + 2 sorrendben 15 db, kis karikával rákapcsolt csüngődísz található rajta, a fonott lánc kis sérülései azonban elárulják, hogy eredetileg 20 csüngő volt ráerősítve. A csüngők kéttagúak, felül rovátkolt dróttal szegélyezett háromszög alakú rekeszek vannak almadinlapocska betéttel, a háromszögek alsó csúcsán újabb kis karikára függesztve elhegyesedő végű, rovátkolással tagolt testű jégcsapszerű aranyrudacskák fityegnek. Kopott, sokat használt, 6 rekeszből hiányzik a kő. H.: 35 cm. Súlya: 39,7 g. MNM Ltsz: 19.1860.3. Kétségtelenül Pontus vidéki ékszer, amint azt a kerči 1904. június 24 -i sírkamrából származó előképe igazolja (*Kiss, A.:* Acta ArchHung 35 [1983] 111, 46. J. 16. kép), a kerči nyakláncon azonban nincsenek rekeszek, csak 32 db tagolt testű rúdcsüngő. Formailag az utóbbi típust követi az egyik untersiebenbrunni nyaklánc, de 50 db rúdcsüngővel, amelyek a bokodpusztai „jégcsapok" édestestvérei. A két utóbbi nyakék valószínűleg azonos műhelyben készült, a bokodpusztai ékkődíszes előkelőbb változata az untersiebenbrunninak. Nyakláncainkhoz szokták sorolni az elzászi Hochfeldben talált fonott arany nyakláncot is, amely azonban 30 db hegyes, belül üres lemezcsüngőjével csupán távolabbi — egyébként szintén pontusi eredetű — rokon (*Hatt, J.:* Gallia 23 [1965] 251, 5. kép). Síregyüttese és párhuzamai alapján nyakláncunk aligha készült a 430-as éveknél később, emiatt tartható az 1. sír korábbi vagy egyetlen nyakláncának." (Bóna 1993, 261-262.)

(316) Magyarország Története 1242-ig Akadémiai Kiadó Bp. 1984. 52. kép.
(317) Magyarország Története 1242-ig Akadémiai Kiadó Bp. 1984. 65. kép.
(318) Magyarország Története 1242-ig Akadémiai Kiadó Bp. 1984. 64/b kép.
(319) ERDÉLY TÖRTÉNETE a kezdetektől 1606-ig I. 168. 8. ábra.

Irodalom

Balassa István – Ortutay Gyula: Magyar néprajz Corvina, 1979.
Ecsedy Ildikó: KÍNAI CSÁSZÁROK ÉS ALATTVALÓK Kossuth Könyvkiadó, 1992
Érdy Miklós: A HUN LOVASTEMETKEZÉSEK magyar vonatkozásokkal 2001
Szekeres István: A teknős jelcsalád (ZMTE 1991, Szent Gallen)
Szekeres István: Írás és történelem (ZMTE 1992, Szentendre)
Szekeres István: Őstörténetünk írásjelekben. Egy kutatás módszerénekeszközrendszere. (ZMTE 1993, Kaposvár)
Szekeres István: Székely-hun írásjelek a hunok és koraavarok régészeti leletein (ZMTE 1996, Székelyudvarhely)
Szekeres István: Az (uráli) Irbit-parti sziklarajzok vizsgálata írástörténeti eszközökkel (ZMTE 1997, Tapolca)
Szekeres István: Termékenységi szimbólumaink az Urál hegység és a Sárga folyó (Huang-ho) között (ZMTE 2000, Felsőőr/Oberwart)
Szekeres István: A SZÉKELY ÉS AZ ÓTÖRÖK ÍRÁS JELTÖRTÉNETE Bevezetés a történeti összehasonlító jeltörténet módszertanába (Mundus Kiadó, 2008.)
Szekeres István: Az ótörök (és székely) betűk jeltörténeti összefoglalása, s ami körülöttük van (ZMTE Historica Hungarica Turiciensia XXVII. évf. 1. szám, 2012.)
Szekeres István: A székely írás három ábécéjének történeti összehasonlító összevetése (ZMTE Historica Hungarica Turiciensia 2018/A)
Szekeres István: Uráli, nemeket jelölő fejszimbólumok történeti összefoglalása, s ami körülöttük van (ZMTE 2019, Budakalász)
Szekeres István: Amikor megszólalnak a régészeti leletek (ZMTE, 2021.)

WASZLAVIK László (Leányfalu):

Magyar népdalszimbolika és szerves műveltségi beágyazottsága, különös tekintettel a népdalnyelv csillagmítoszi összetevőjére

Az előadás egy 2016-ban született kiadatlan könyvből elevenít fel néhány fejezetet (1. ábra).

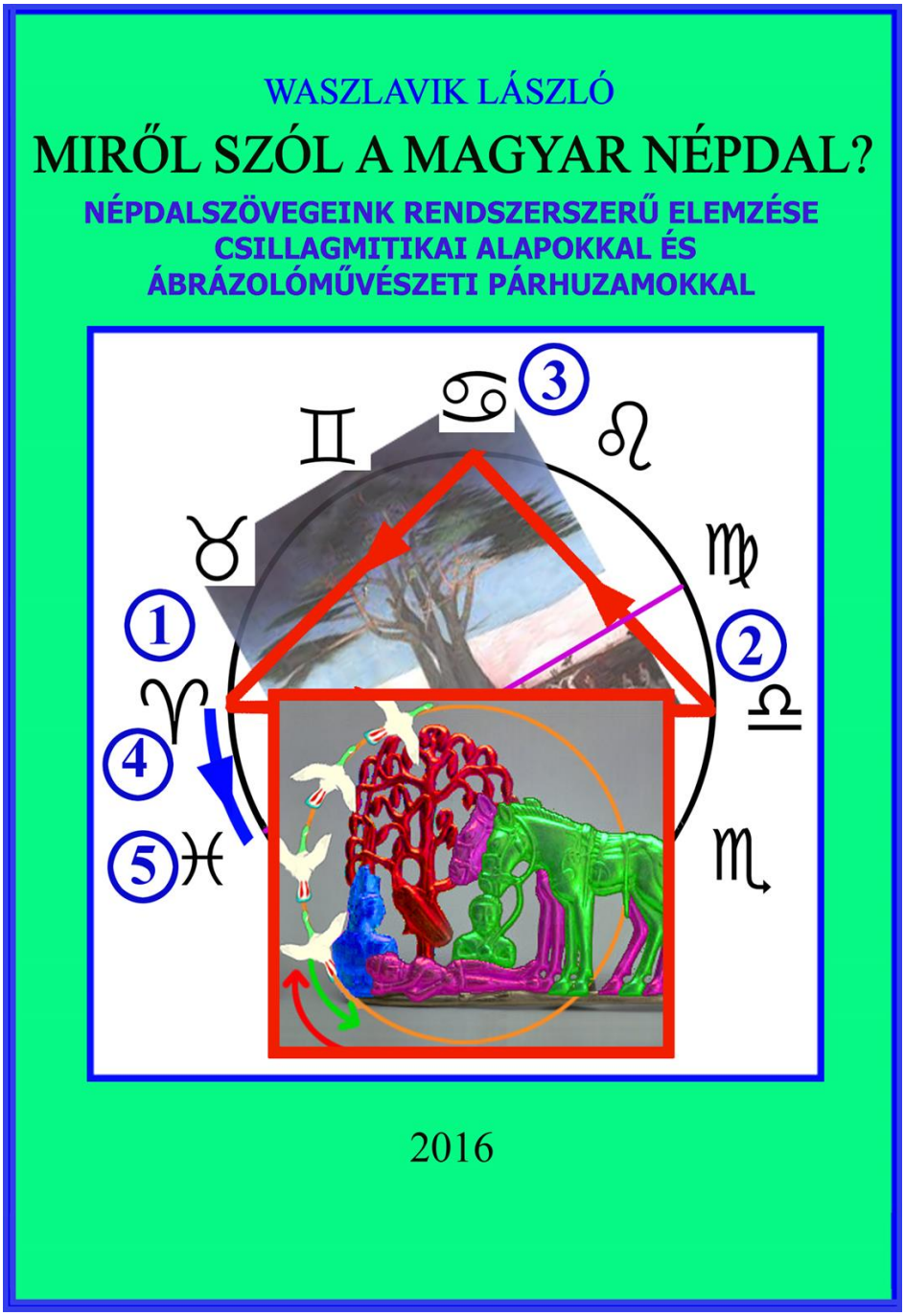

1. ábra.

A könyv főleg az 1980-as években a magyar szerves műveltségi iskola által kifejlesztett csillagmítoszi („zodiákus”) apparátusnak a népdal-szimbolikai beépítését célozta.

Kísérletet tettem a népdalszerkezet általános képletének a felállítására egy egyszerűbb lineáris modell formájában (2. ábra), mellyel a népdalkincs igen jelentős része írható le, de a bemutatott és feldolgozott példákban érintek „elágazó” megoldásokat is.

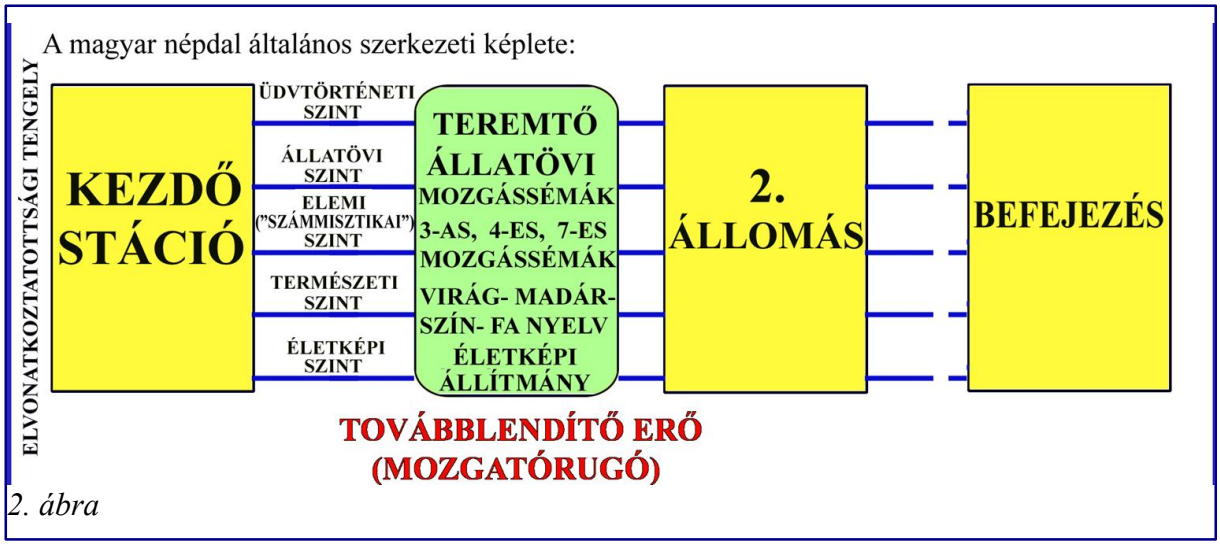

2. ábra

A népdalszövegek mai formájukban egy olyan sok stáción végiglépegető rendszert alkotnak, ahol különböző karakterű és elvonatkoztatási szintű szimbolika nyelvek párhuzamos jelenléte lehetséges, és az egyes stációk között bizonyos mozgatórugók lendítik tovább a kifejletet.

Nézzünk néhány konkrét példát a szerelmes dalok világából! A csillagmítoszi szemlélettel felruházva feltűnt, hogy a szerelmes dalok képei a levegős zodiákus jegyeket hozzák egy bizonyos logika szerint:

1. A választás-válogatás az Ikrek „kétesélyes” jegyére íródik, néha a csalárdság (túlzott válogatósság is itt jelenhet meg);
2. A megállapodott kapcsolat a harmóniát megfogalmazó Mérleg jeggyel áll kapcsolatban;
3. A szerelmi elválást vagy az elrontott kapcsolatot a Vízöntő kódolja.

Négysoros egyszerű népdaloknál gyakori, hogy az első három sor a fenti esetek valamelyikét tartalmazza, tehát abban táblázatunk állatövi szintje érvényesül, majd a negyedeik sor köznapi megfogalmazásban is közli, hogy milyen állapotból milyen másik állapotba ment át a szereplők közötti kapcsolat (különállás, együttlét, elválás).

A 3. ábra 75. dalában rögtön az első szó közli, hogy az Ikrekben járunk. Itt egy csalárd szerelmesre derül fény.

Egy másik Ikrek-példa: *Tavaszi szél vizet áraszt, virágom, virágom,*
Minden madár társat választ, virágom, virágom,
Hát én immár kit válasszak, virágom, virágom,
Te engemet, én tégedet, virágom, virágom.

Itt csak az Ikrek-versszakát hoztam az ismert népdalnak. Az Ikrek tavaszi jegy és levegős elemi minőségű, amire a „tavaszi” és a „szél” szó utal (a „vizet áraszt” az Ikrek után következő vizes jegyet – a Rákot – idézi). A „választ, kit válasszak” szó szerint közli, hogy szerelmi választásról van szó, emellett párosságok is jelzik az Ikreket (virágom-virágom, te engemet – én tégedet).

A 3. ábra 85. dalából (egy Kallós-kedvenc) az első két sor a Mérleget és a Vízöntőt adja. A hajó, bárka ismert Mérleg jelkép, ami a csillagmítoszi rendszerben a házasságot mint megállapodott kapcsolatot jeleníti meg. Innen már látható, hogy az elmerülő hajó az elrontott házasságot jelenti, a hajó képletesen a Vízöntő („özönvíz”) által képviselt nagy vízben merül el.

A 78., 79. és 80. dal egyaránt a már említett 3+1-es szerkezetű, az első három sor csillagmítoszi és a Vízöntőt hozza, a negyedik köznyelvi szintén mondja el ugyanazt, vagyis az elválást, egyedül maradást.

(78)
Sej, haj, zavaros a Tiszának a két széle,
Fehér hattyú szállott a közepébe,
Két szárnyával veri széjjel a habot,
Sej, haj, mástól hallom, hogy a babám elhagyott.

ZOD

(79)
Szépen szól a kalocsai nagyharang,
Búsan húzza három fekete galamb,
Azt veri ki mind a négy oldalára,
Sej szerettelek kisangyalom hiába.

IKREK=VÁLOGATÁS
MÉRLEG=PÁRKAPCSOLAT
VÍZÖNTÕ=ELVÁLÁS

KÉTFELÉ VÁLASZTOTT VÍZ, HOLLÓ. HAT SZÁRNY = VÍZÖNTÕ

(80)
Házam előtt terül el egy halas tó,
Abba' úszik három fekete holló,
Három fekete hollónak hat szárnya,
Nem köll neköm senki megunt babája.

KÖZNYELVI

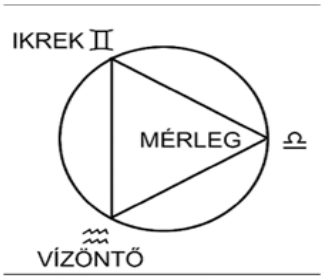

(75) ♊
Ikerablak nyílj kétfelé,
Régi babám nézz kifelé,
Nézz ki rajta keservesen,
Hogy ölelem a kedvesem.

(81)
...Bánatos hajóra ültem, ♎
A hajóval elmerültem... ♒
(125)
Csak ott es úgy kerülj, ♒
búval meg ne merülj, ♒

Olyan bánat a szüvemen,
kétrét hajlott az egeken.

A zavaros Tisza, annak a két széle és a közepén habot verő madár (78. dal) a víz és egy hármasságot jelöl, ami a Vízöntő egyik jellegzetes képi megjelenítőjét, a hármashullámot adja. A széttárt szárnyú madár is a hármashullámot vagy a Vízöntő képjelének egyik felét (hármas törtvonal) jeleníti meg. Itt a fehérnek is van jelentősége, az a levegős jegyekhez illő szín. A 79. dalban a harang az, ami a Mérleg képjelét (nagy ómega) hozza és a házasságot jelenti, de a „búsan” határozó már előjelzi a következményeket. A Holló egy Vízöntő holdház (azzal asztrológiailag egyenértékű szimbólum), madár is, és a hármasság sem véletlen. A szerkezet itt is „3+1” típusú, az utolsó sor közvetlenül (köznyelvileg) utal az elválásra. A 80. dalban a halastó a nagy víz (Vízöntő-özönvíz) formájában utal a Vízöntőre. Úgy a három fekete holló, mint a Vízöntő képjelében megszámolható hat „szárny” is a Vízöntőt adja, a zárósor köznyelvi. Befejezésül megemlítem, hogy bizonyos szerelmi dalokban a bú, bánat révén van megjelenítve a szerelmi elválás (81., 125. dal), de az is a Vízöntőt hozza. „Olyan bánat a szűvemen, kétrét hajlott az egeken” – a népnek volt annyi elemi csillagászati ismerete, hogy tudta, a Vízöntő egy igen nagy csillagkép az „egeken”, ami mindkét irányban ráhajlik a szomszédos csillagképekre.

BALLADA RÉSZLET
(4 ŐSELEM)

1. A kenyered kővé váljon! F
2. Mosdóvized vérré váljon! V
3. Törülköződ lángot hányjon! T
4. Páros késed néked álljon! L

♊

4. ábra.

A 4. ábrán látható balladarészletben egy átok hoz egy fordulatot (stációváltást) a cselekményben, ami a négy őselemre van kódolva. Ez a 2. ábrán az „elemi, számmisztikai szintnek” felel meg. Az első sor a földes minőséget adja, mert a kő nem levegős, nem vizes, és nem tüzes karakterű, míg a mosdóvíz és a folyékony vér a vizes minőségre, a láng a tüzes minőségre utal, a „páros késed” kifejezés pedig a párosságával hozza az Ikrek jegyét, ami levegős jegy, és ez jeleníti meg a levegőt mint őselemet.

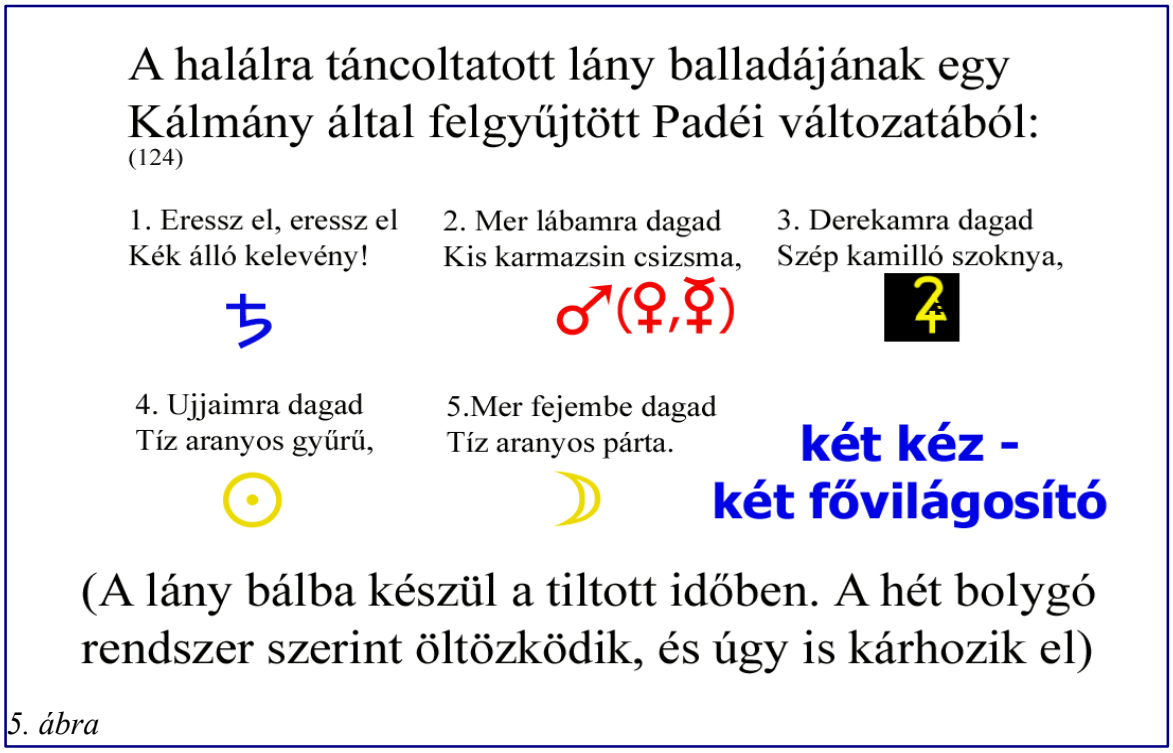

5. ábra

Az 5. ábrán szintén a számmisztikai szinthez sorolható megoldást látunk. A „Halálra táncoltatott lány” egy olyan balladatípus, ami a tiltott adventi időben mulatozó lány elkárhozását meséli el, az évköri rendszerhez nem igazodó főhős tragédiájaként, ami a balladák általános ismérve. A lány halála a hét asztrológiai bolygóra – a Napra, a Holdra, a Merkúrra, a Vénuszra, a Marsra, a Jupiterre és a Szaturnuszra van kódolva. Az első versszak a gonosznak és károsnak tételezett „kelevényt” említi, ami csak a Szaturnusz lehet, és ezt a Szaturnuszhoz rendelt hideg és sötét színek (fekete, kék) egyike is visszaigazolja. Az Álló jelző inkább a Szaturnusz képjelének függőleges kiterjedésére, egészen pontosan a virtuális magasságára, a „magassági kódjára” utal. Ez a legnagyobb sugáron keringő bolygó, amihez a népi-szakrális felfogás a legnagyobb magasságot társítja. Csontváry utolsó festményén hét lovas a hét bolygóra van kódolva, közülük a Szaturnuszé a legnyurgább és a legmagasabb. A második versszakban a kis és a karmazsin jelző vezethet nyomra. A belső asztrológiai bolygók közül – a különleges státuszú fővilágosítókat leszámítva – a legkisebb pályán és ezért a leggyorsabban a Merkúr, a Vénusz és a Mars kering, ezek a „legkisebbek” és kettőhöz köztudottan illik a vörös szín, aminek egyik fajtája a karmazsin. A Marsot „vörös bolygónak” is szokták nevezni, a Vénuszt mitikus festményeken vörös vagy bordó ötszög, illetve ötágú csillag szokta megjeleníteni. A harmadik versszak a sárga szoknyás bolygóra utal. A Jupiternek van „szoknyás” képjele. Én a Napéhoz közeli sárga színt jellemzőnek gondolom, bár a szigorú alkímiai kódolás szerint a Jupiter féme az ón, aminek nem sárga a színe – egyébként az egykori alkímiai megfeleltetéseket már a kora-középkori mitikus festők sem tartják. A negyedik és ötödik versszak a két fővilágosítót, a Napot és a Holdat hozza. Szokták mindkettőt egy kör alakban, egy „gyűrűben” megjeleníteni, egy ugyanazon körből van leválasztva a Hold is, és mindkettő fénye az „aranyos” Naphoz kötődik, a Hold csak tükrözi azt. Ez indokolja a tíz számot (ami a két kéz ujjainak együttes száma) ami a gyűrük lehetséges számából kiindulva rendeli össze a két fővilágosítót, és a Holdra is az „aranyos” sugárzást testálja. A Nap és a Hold megkülönböztetésére a 4. versszak a „gyűrű” (értsd, kör), az 5. versszak a párta alakot használja.

Szintén Kálmány Lajos gyűjtött fel egy igen ritka, épen maradt ballada-változatot (bukovinai, tehát régóta elszigeteltségben élő, és ezért még a korai variánsokat ismerő) csángóktól. A megöltek egy legényt című népdal-ballada egyéb változatai sajnos már eléggé „feltöredeztek”, nem szívesen

használom a romlottak kifejezést. A padéi változatnak a Kos-Halak átmenetre (Vég-Kezdet) íródó szerkezeti szakaszát a 6. ábrán látjuk. A teljes ballada egy bonyolultabb zodiákus képletben mozog, aminek részleteire itt nem tudunk kitérni (Bika-Skorpió átló, Skorpió-Halak vizes trigon lépés, Halak-Kos átmenet).

3X3	HALÁL	GYÁSZ	NÁSZ
TEST	6. Odamén a bátyja, Költje, de nem hallja, Sárga sarkantyús csizmája, Lábára van fagyva.	9/a Csináltatsz-ë babám Diófa koporsót?	9/b Csináltatok kedves babám, Márványkű koporsót ! (NÁSZ-METAFORA)
LÉLEK	4. Odamén az apja, Költje, de nem hallja, Ezüstgombos kis mándlija, Mellyire van fagyva.	8. Borulj a nyakamra, Hagy vigyelek haza, Harmannapig, negyennapig Nyugodj az ágyamba ! (TISZTASZOBA - A LÉLEK JELENLÉTÉNEK KÉPZETE)	.
SZELLEM	5.Odamén az anyja, Költje, de nem hallja, Szép fekete göndör haja, Vállára van fagyva.	10.Betakarsz-ë babám, Viaszkos vászonnyal? (SZEMFÖDÉL-SZELLEM)	10/b Betakarlak kedves babám, Arany paszománttal. (NÁSZ-METAFORA)
	(MEGÖLTEK EGY LEGÉNYT)		

6. ábra

A szóbanforgó mátrix úgy épül fel, hogy három versszakban a legény testében, lelkében és szellemében hal meg, három félversszakban vagy versszakban a kedvese testben lélekben és szellemben siratja el, majd (látszólag hiányosan) két félversszakban a nász metaforái tűnnek fel testi, lelki és szellemi színezettel, tehát a második és harmadik egység a gyász-nász párt alkotva a következő ciklusba visz, az élet nem áll meg, ha utalásosan is, de a természet és a kozmosz ciklikussága szerint folytatódik. A 4-5-6. versszak értelmezéséhez tudni kell, hogy a népi-szakrális kódolási gyakorlatban a testet az övön aluli rész (itt a csizma), a lelket az öv és a nyak közötti rész (itt a lajbi), a szellemet a fej (itt a haj) jeleníti meg. A 8-9-10. egységekhez annyit, hogy a koporsó a testi halált hozza, a harmadnapi-negyvennapi nyugvás a lélek és a test halál utáni együttlétének képzetével áll kapcsolatban a tisztaszobában és utána, a viaszkos vászon a szemfödélre utal, ami a fej révén a szellemnek felel meg. A 9/b félversszak nász-metafora, amihez a szerelmi szimbolikát kell ismerni, a 10/b félversszak annak elemeltebb, „szellemi" változata, a nász-sorozat lelki stációja alighanem a 8., „lelki" versszakból érthető ide, a kedves ágyának felajánlása okán.

A 7. ábrán a zodiákus vizes trigonját bejáró daltípust látjuk. A szerelmes dalok között is van olyan ami a teljes levegős trigonon fut végig. A katonadalok a tüzes trigon jegyeit használják. Vannak földes keretben mozgó dalok is (pl. Hallod-e te szelídecske). A vizes trigonban futó dalok

érdekessége, hogy a Halaknál végződnek, ami rögtön felajánlja a Halak-Kos átmenetet, az úgynevezett Vég-Kezdet lépést vagy „mentőhurkot”. Itt két ágra szakad a típustár, egyes dalokban a főhős „bennragad” a tél utolsó jegyét adó Halakban – elpusztul –, másokban bizonyos erőtartalék, segítség révén, aminek csillagmítoszi értelmezhetősége is van, a szereplő megmenekül, és tovább lép a Kosba, mintegy új életet nyerve. Itt csak az első típust vizsgáljuk.

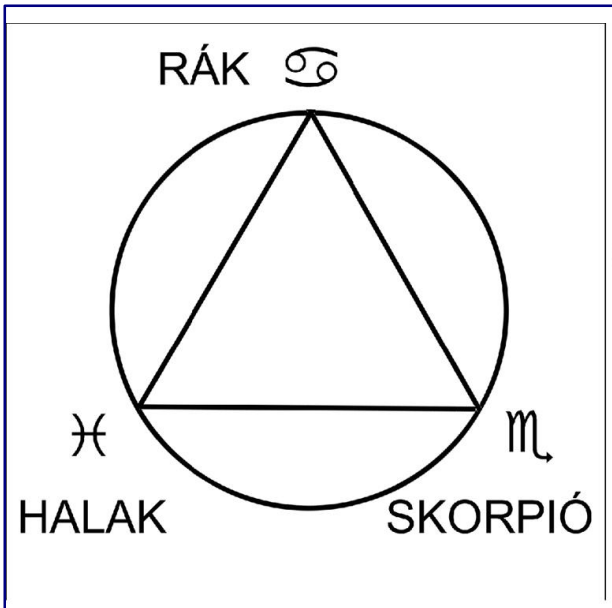

(34)
Házunk előtt folyik el a Berettyó,
abban úszik egy fekete koporsó.
Koporsóból kilátszik a szemfödél,
régi babám, de hiába szerettél.

(35)
Kerek erdő közepében van egy tó
Abban úszik egy fekete koporsó
Rá van írva de aranyozott betűvel
Rózsa Sándor nem feledünk soha el!

(36)
Házunk előtt folyik el egy halastó,
Abban úszik egy fekete koporsó...

♏ - "férfi a vízben"

♓- vizen úszó négyzetes bezáró elem: keszkenõ, koporsó, "négy sarkú hajó"; kaszárnya, börtön bezáró tömbje

7. ábra

Figyeljük meg a 36. dalrészlet szövegét! A halastó nem folyhat, itt figyelemfelhívásról van szó. A halastó vagy a Berettyó a Rák vizes jegyére utal, amit a 34. dalban a „házunk előtt” kifejezés erősít meg. A szülői ház, a család, a szülők ugyanis hagyományosan a Rákra vannak kódolva (ami a horoszkópiában a IV. háznak felel meg). A 35. dal végén a „Rózsa Sándor nem feledünk soha el”, szintén arról szól, hogy a „mi Sándorunkról”, a mi virtuális családunkhoz tartozó személyről van szó. A „kerek erdő közepében van egy tó” kifejezés a 35. dalban látszólag gyengébben kódolt ilyen szempontból, de csak látszólag. A szabványos, körnek tételezett zodiákusban, amit a „kerek erdő” jelenít meg, pontosan középen van a Rák vizes jegye (tó). A Rák tehát az első vizes jegy, amit az éves időrendben a Skorpió követ. A Skorpiót az effajta történetekben mindig egy vízbe esett, vízbe vetett, vízben vagy vízen lévő férfi jeleníti meg. Ennek hátterében az áll, hogy a Skorpió egy olyan vizes jegy, aminek az uralkodó bolygója a „legférfibb férfi”, a Mars – a legfőbb hadúr. Persze Rózsa Sándor is kellően „férfi”. A 34. dalban a kedves, a 35. dalban Rózsa Sándor az aki a koporsóba zárva, de annak közbeiktatásával a vízen van. A harmadik vizes jegy sorrendben a Halak, ami a halált, pusztulást jelenti. Ez itt nyilvánvaló, erről szól a főhős elgyászolása. A 7. ábrán még megjegyeztem. hogy az itt látott koporsó szerepét más dalokban más „négyzetes” bezáró elem is játszhatja – vízen úszó keszkenő, négy sarkú hajó (!), de akár a víztől elválasztható olyan tipikusan férfit bezáró motívumok is, mint a kaszárnya, börtön, vármegyeháza négyzetes bezáró tömbje, és a dalok egy részében a Halak-Kos átmenet mentén nem pusztulásról, hanem szabadulásról van szó („Felszállott a Páva /=Halak/, vármegyeházára” és más, a Jónás és a cet történetére rímelő, akár csak a Halak-Kos átmenetre íródó, akár a teljes trigonon végigfutó, és azt megtoldó férfitörténetek).

Egy rövid előadás keretében nem érdemes a zodiákus mozgásformák bonyolultabb, felsőbb szintjeire lépni, de hoznék még egy mutatós példát, ami a zodiákus földes és levegős trigonjára épül. Kallós Zoltán kedvenc Moldvai szerelmi daláról van szó, amit hangszerkíséret nélkül énekel az Ökrös együttessel felvett kazetta zárószámaként (Búsulni sohasem tudtam).

A dal szimbolikájának felfejtéséhez érdemes két további népdalt is megvizsgálnunk.

Az egyik „segéddal" a 8. ábrán látjuk.

(158)

Elment a madárka
Üres a kalitka
S azt üzente vissza
TAVASZ Visszajő **tavaszra** (♈),♉,(♊)
S azt üzente vissza
Visszajő tavaszra

S ha tavaszra nem jő
NYÁR **Búzapirulásra** (♋)
S ha még akkor sem jő
ŐSZ **Szőlőlágyulásra** ♍-♎
S ha még akkor sem jő
TÉL Tudd meg **sohasem** jő ♑

8. ábra

A kalitkába zárt madárról, mint a szerelem által fogvatartott főhősről több szerelmes dal szól. Ez a dal a természeti év kezdete, a tavaszpont előtt kezdődik, mintegy az előző ciklusban, és a négy évszakot jeleníti meg. A „visszajő tavaszra" pontosan adja vissza a tavaszt, azaz ott a Kos, a Bika és az Ikrek haváról lehet szó. A Búzapirulás általában a Rák havára esik, ami a nyár kezdőjegye, amiből sejthető, hogy negyedéves léptékkel haladunk az időben. A szőlőlágyulás tipikus időszaka a Szűz-Mérleg időszak. Negyedéves felbontásban itt nyilván a Mérleget, az ősz kezdőjegyét kell figyelembe vennünk. A „tudd meg sohasem jő" sor a „szerelem halálaként" a terméketlen, sivár és kegyetlen tél megjelenítője, ami a negyedik évszak.

A Kallós Zoltán által énekelt változatot, illetve a dal egy másik változatát (a Muzsikás együttes előadásában) a 9. és a 10. ábra hozza, a kettőt érdemes együtt vizsgálni.

MOLDVAI SZERELMI DAL (KALLÓS Z.)

(156)

1. Rózsám, édes rózsám, mondd megnekem nyilván,
Mondd meg nekem nyilván, tudjam ki igazán,
Tudjam ki igazán, mikorra várjalak,
Várjalak-e vagy nem, várjalak-e vagy nem.

2. Akkor szívem, akkor, akkor, még akkor sem,
Mikor kapud sarka gyönggyel leveledzik,
Gyönggyel leveledzik, ezüsttel virágzik,
Mikor tűzhelyedet sárig gyopár növi. ♑ ♉

3. Akkor szívem, akkor, akkor, s még akkor sem,
Nem volt szívem, nem volt, tudom nem is leszen,
Noha nem volt soha, engem se várj vissza,
Mert nem jövök vissza a fekete gyászra.

4. Rózsám, édes rózsám, mondd megnekem nyilván,
Mondd meg nekem nyilván, tudjam ki igazán,
Tudjam ki igazán, mikorra várjalak,
Mikorra várjalak, várjalak-e vagy nem.

5. Akkor szívem, akkor, akkor még akkor sem,
Mikor kapud előtt tündér vásár nyílik,
A posztóknak singjét, vasrudakkal mérik,
Mikor egy szem búza száz kalangyát terem. ♍

6. Akkor szívem, akkor, akkor, s még akkor sem,
Nem volt szívem, nem volt, tudom nem is leszen,
Noha nem volt soha, engem se várj vissza,
Mert nem jövök vissza a fekete gyászra.

9. ábra

Mindkét változatban egy párbeszédet látunk a kedvessel, és mindkét esetben három időjelölő részlet van elbújtatva a válaszokban, amik a földes jegyeket adják, bejárva a földes jegyek éves trigonját. A kérdezz-felelek szerkezete a második esetben jóval szimmetrikusabb, és elé van téve egy kétsoros bevezető, ami a természet születéséhez-újjászületéséhez rendelhető tavaszpontot az igével (hanggal) és fénnyel teremtés képeivel jeleníti meg. Még a madár is feltűnik, és a „visszafordulásod" fordulat is némi analógiát ad az előző dallal, de ami a lényeg, hogy a szerelmes

pár kérdezője a levegős jegyek és a levegő, mintegy az ég világában mozog, míg a kérdezett szigorúan földi képekkel válaszol, és egyfajta szívtelen földhözragadtságot képvisel a kérdezővel szemben, így el is beszélnek egymás mellett, és a találkozásra nincs kilátás. A kérdező beszédében feltűnő páros ismétlések éppúgy mint a bizonytalansága (mondd meg nekem nyilván, tudjam ki igazán) az Ikreket hozza, a „fekete gyász" kifejezés pedig a Vízöntőt idézi. Már említettük a szerelmi bánat Vízöntő kódolását, de hogy még közelebbi példát hozzak, ami a gyászt a Vízöntőhöz köti, idézném a siratóként is énekelt „segéddal" azonos dallamú párját (csak az első három versszakot):

1. Felmegyek a hegyre
Lenézek a völgybe
Ott látom a babám
Tiszta feketébe
Ott látom a babám
Tiszta feketébe
2. Tiszta feketébe
Pohár a kezébe
Köszöntsd reám babám
Hadd igyak belőle
Köszöntsd reám babám
Hadd igyak belőle
3. Mintsem rád
köszöntném
Inkább elönteném
A tengernek habját
Kalánnal kimerném
A tengernek habját
Kalánnal kimerném

Mitikus történetekben a Bakot sokszor jelöli kopár terméketlen hegy, aminek a túlsó oldalán a völgy a soronkövetkező Vízöntőt jelöli. Így van ez megfestve például Csontváry „Magányos cédrusán" is. Az első versszakból látszik, hogy a tiszta feketében lévő, alighanem gyászoló kedves itt a hegy utáni völgyben, a Vízöntő közegében jelenik meg. A második versszak paradox képet hoz. A pohárral mint Vízöntő jelképpel koccintana az egyik fél, de a másik menekül ettől, a Vízöntőt idéző tengert akár ki is merné, hogy szabaduljon a gyász képzetétől.

Még egy idézet a gyász és a Vízöntő kapcsolatának érzékeltetésére (moldvai dal):

Rajtunk a bú hármat hajlott, *Nekünk a legszebbik estét*
De bezzeg, hogy elhervasztott, *Fekete gyászra festették,*
De bezzeg, hogy elhervasztott. *Fekete gyászra festették.*

Itt az „olyan bánat a szívemen, kétrét hajlott az egeken" helyett a bú hajlik hármat, ami a Vízöntő hármashullámára utal, de közvetlenül utána ott van a mi dalunkban is szereplő „Fekete gyász" is.

Csak a Mérleg megjelenítése hiányzik a kérdező beszédéből, de pont a „tartós kapcsolat" a kérdéses, és az az, ami nem alakul ki, így a Mérleg hiánya teljesen indokolt.

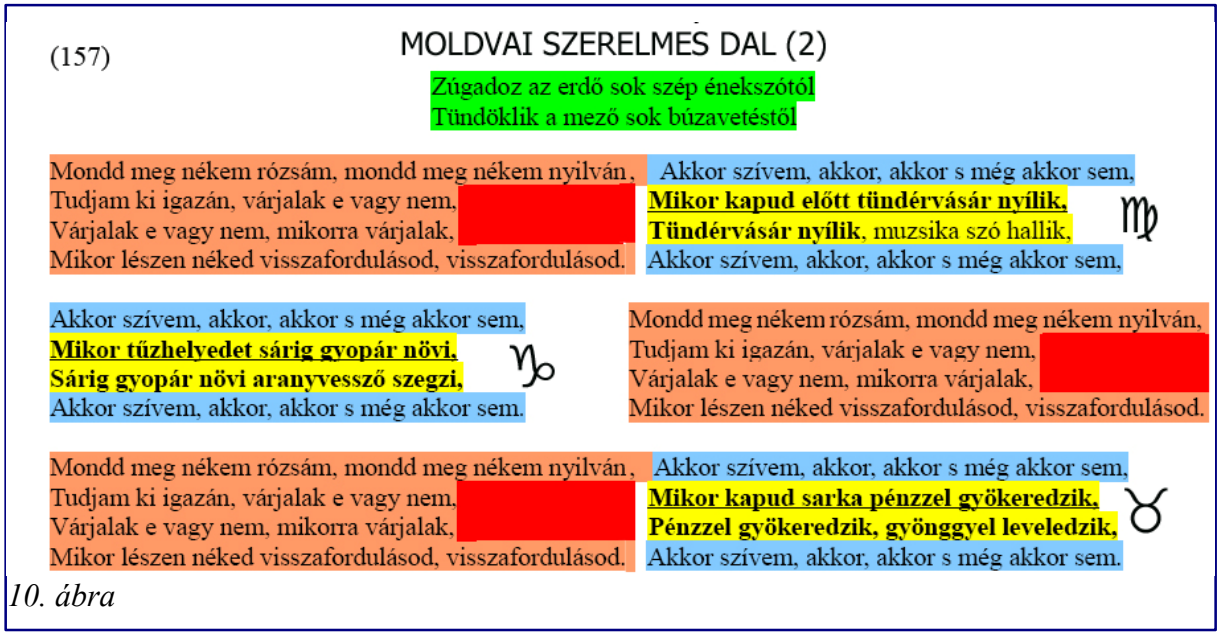

10. ábra

Tisztázzuk a válaszoló beszédében feltűnő földes jegyeket! A kérdező szövegét piros, a válaszolóét kék alapon jelenítettem meg, az utóbbin belül a földes jegyek megjelenítését sárgával emeltem ki.

A Kallós- és a Muzsikás-féle változatban az anyagiassághoz kötődő Bikát a következő sorok rejtik:

1. Mikor kapud sarka gyönggyel leveledzik
Gyönggyel leveledzik, ezüsttel virágzik.

2. Mikor kapud sarka pénzzel gyökeredzik,
Pénzzel gyökeredzik, gyönggyel leveledzik.

Itt a második változat a beszédesebb, érthetővé teszi az első változatot is, amiben az ezüst pénzt jelenthet, a gyöngy ékszert, drágaságot. Az anyagiasság egyértelmű, így a Bika hozzárendelhetősége is.

A következő földes jegyet, a Szüzet megjelenítő sorok a két változatban:

1. Mikor kapud előtt tündérvásár nyílik,
A posztónak singjét vasrudakkal mérik,
Mikor egy szem búza száz kalangyát terem.

2. Mikor kapud előtt tündérvásár nyílik
Tündérvásár nyílik, muzsika szó hallik

A tündérvásár mind a két helyen utal a Szűzre, mert a leányvásárokra a szüzeket vitték eladni a távolabbi helyekről érkezők. Elég a tündért szűzzel helyettesíteni. Itt viszont az első változat az egyértelműbb, mert további megerősítéseket is tartalmaz. A mechanikusan ismétlődő egyformaság, legyen az a mérőrúd folyamatos áthelyezése vagy az egy szem búza „ismétlése", sokszorozása, hagyományosan a Szűzhöz tartozik. Még a Máté:14-ben is azonosítható, hogy Jézus kenyérszaporítása a Szűz dekánra esik.

Az utolsó földes jegy – a Bak – megjelenítése a két helyen:

1. Mikor tűzhelyedet sárig gyopár növi.

2. Mikor tűzhelyedet sárig gyopár növi,
Sárig gyopár növi aranyvessző szegzi.

A Bak a tél, a hideg évszak kezdőjegye és képviselője. A benőtt, nem működő tűzhely ezt a hideget jeleníti meg, így a Bakot hozza. Emellett érdemes megjegyezni, hogy a gyopárok között a legismertebb a havasi gyopár – különösen Erdélyben –, ami magashegyi növény, a hideg ormok világának lakója. Legendája szerint oda kérte magát, virágtársai közül egyedül és egyedülállóként, Isten közelébe. A gyopár, de az aranyvessző is utal a hideggel és sötétséggel rokonítható Bakra, amihez a legalacsonyabb éves napjárás tartozik. Az aranyvessző a gyopár rokona. A Kárpát-medencében csak két faja van, egy síkvidéki és egy magashegyi. A sárga jelző talán megtévesztő, hozhatná a homoki gyopárt is, de a balladákban és máshol is azonosítható, hogy a sárig gyopár kifejezés az árva, egyedülálló állapotot jelzi, ami a havasi gyopár legendájára utal.

A „moldvai szerelmi dalnak" – ahogy lenni szokott, van még változata, de a lényeg az elmondottakból látszik, a levegős és a földes jegyekkel jellemzett két szereplő mint ég és föld viszonyul egymáshoz, ezért nem is találják a közös hangot.

5. A magyar ó- és középkor helyszínei

DEÁK István (Budapest):

A magyar őstörténet tér- és időbeli viszonyai

TARTALOMJEGYZÉK:

Kezdő idézetek

1. MÓDSZER

1. FELADAT

1. Lendületben

2. Őstörténet és őstörténész

3. Az őstörténet adatforrásai

4. A megkülönböztetés célja

5. Az adatok keménysége

6. Az őstörténet módszertana

7. A magyar őstörténeti tér

2. ÉLETMÓDOK ÉS TERÜLETEK

1. Az életmódok jelentősége

2. A vadász-gyűjtögető életmód

3. Nomád pásztor életmód

4. A földműves életmód

5. Az életmódok összefoglalása

6. A Puszta

2. TÉR ÉS IDŐ ALAPADATOK

1. MAGYAR ŐSTÖRTÉNETI TÉR

1. Felföld

2. Anatóliai-balkáni vonulóút

3. Medence

4. Kaszpi-kapu

5. Terek-Kubán-sík

6. Vadmező

7. Szabíria

8. Mongólia

9. Dzsungária

10.1. Az Oázisfüzér általában

10.2. Az Oázisfüzér tájai

11. Afgán-vonulóút

12. Észak-iráni-vonulóút

2. A MEDENCE IDŐRENDJE

3. ŐSTÖRTÉNETI ADATOK

1. ADATFORRÁSOK ÁLTALÁBAN

1.1. Keveredő és nem keveredő örökítő anyag

1.2. Régiségi öröklődéstan

1.3. Immunglobulin

2. Alkattan

3.1. A nyelvészet szintjei, fejlődése és irányultsága

3.2. A nyelvi rétegek

4.1. A leltáros és a régész

4.2. A régészeti időhatára

4.3. A régészet irányultsága

4.4. A régészet őstörténeti jelentősége

4.5. Helyben maradó vagy vonuló közösségek

4.6. A régészeti kultúra

4.7. A kultúra terjedése

4.8. Néprajz

5.1. A szellemi hagyaték általában

5.2. A szellemi hagyaték belső forrásai

5.3. A szellemi hagyaték külső forrásainak példái

2. ÖRÖKLŐDÉSTANI ADATOK

1. Kövek népe

2. Magvetők népe

3. Puszták népe

3. ALKATTANI ADATOK

1. Kövek népe

2. Magvetők népe

3. Puszták népe

4. NYELVÉSZETI ADATOK

1. A Felföld névmásgyűrűje

2. A Felföld nyelvi gyűrűi

3. Baszk

4. Magyar

5. Finnféle nyelvek

6. Dravida nyelvek

7. Nílus-Szaharai nyelvek

8. A magyar-finnféle nyelvkapcsolat

9. A magyar-obi nyelvkapcsolat

10. A magyar nyelv ősnyelv

11. Életmódjelző szócsoportjaink

12. A Medence magyar nyelve

13. A Puszta magyar nyelve

5. A TÁRGYI HAGYATÉK ADATAI

1. Kövek népe

2. Magvetők népe

3. Puszták népe

6. A SZELLEMI HAGYATÉK ADATAI

1. Kövek népe

2. Magvetők népe

3. Puszták népe

4. KÖVETKEZTETÉSEK

1. AZ EDDIGI ELMÉLETEK ELLENTMONDÁSAI

1. Finnféle elmélet

1. Összefoglalása

2. Vonatkozó adatok

3. Ellentmondásai

2. Szkíta-hun elmélet

1. Összefoglalása

2. Vonatkozó adatok

3. Ellentmondásai

3. Pusztai elmélet

1. Összefoglalása

2. Vonatkozó adatok

3. Ellentmondásai

4. Kárpátia elmélet

1. Összefoglalása

2. Vonatkozó adatok

3. Ellentmondásai

5. Kárpátia és Szkítia elmélet

1. Összefoglalása

2. Vonatkozó adatok

3. Ellentmondásai.

2. A MAGYARSÁG FELFÖLDI EREDETE

1. A nemzettagok általában

1. A nemzettagok fogalma

2. A nemzettagok táblázata

2. A nemzettagok bemutatása

1. Kövek népe

2. Magvetők népe

3. Puszták népe

3. Mi az, amit nem tudok pontosan?

4. Mozgóképes összefoglalás

5. Jelentőség

5. SZEMELVÉNYEK

1. RÉGÉSZET

1. A szkíta-hun kapcsolatú régészeti kultúrák

2. Tükörkultúrák a Vadmezőn

2. AZ AFRIKAI ÁFIUM ELLENI ORVOSSÁG

1. Szigetek

2. Zsákok

3. Emberszabásúak

4. Homo erectus

5. Szanok

6. Későbbi népvándorlások

7. Technika

8. Nagyvadak

6. FÜGGELÉK

1. NEVEZÉKTAN

1. Rövidítések

2. Történelmi nevezéktan

3. Nemzettagok

4. Földrajzi nevezéktan

2. TÁJBEOSZTÁS

1. Európa

2. Ázsia

3. Afrika

3. SZAKIRODALOM.

Kezdő idézetek

„A kutatás kitaposott útjai gyakran zsákutcába vezetnek, és az alapkérdések felderítésének egyetlen helyes módszere, ha ezeket a problémákat az alapismeretek szintjéről támadjuk meg.”

Szent-Györgyi Albert

”Nem kétséges tehát, hogy az idő és a tér alapvető kategóriák, amelyek pontos ismerete nélkül … őstörténeti rekonstrukció sem lehetséges.”

Dr. Makkay János /Makk1-96./

„Sherlock Holmes pedig azt mondta: ha minden más lehetőséget egyértelműen ki lehet zárni, az igazság az, ami fennmarad."

Fehér Bence, MKI

„Hol lesznek legyalázóink? / Merülnek: törlődnek. … Hol lesznek földicsérőink? / Szavunk sokszorozzák. / Sarjadó vetés fölött ring, / repül előre velünk örök ország.”

Illyés Gyula: Hol lesznek

1. MÓDSZER

1. FELADAT

1. Lendületben

Mire tanít a jó tanár? Arra, hogy a tananyagot ne csak bemagold – alkalmazni is tudd! A statikus, lexikonszerű tudás önmagában ma már nem elég. Lásd meg az adathalmazban az ok-okozati összefüggéseket! Kérdezz és gondolkozz! Dolgozz egészen addig, amíg a kiválasztott témát egészében át nem látod. Ne állj meg, míg fel nem érsz a csúcsra, ahonnan széttekintve a tájon, mindent ellentmondásmentes egységben látsz. Ha jól tudsz kérdezni: az már fél siker! Tedd fel az alapvető kérdéseket!

Alkoss **modellt** – és **ellenőrizd** azt, minden lehetséges oldalról! Ha a modell akár csak egy irányból nézve nem igazolódik be, mert ellentmondáshoz vezet: vesd el, mint tarthatatlant és menthetetlent. Ha pedig a modell végül minden szempontból kiállja a próbát, a kérdésekre választ ad, részei összhangban vannak, akkor – és csak akkor – **hirdesd** ki: az adott problémára megvan a megoldás.

Az alábbi kisfilm 2 perc 19 másodpercen bemutatja a magyar őstörténet tér és időbeli viszonyait. A zöld szín a vadász-gyűjtögetőket jelöli, a fehér a földműveseket, a piros a szkítákat és hunokat **/1.1. és 1.2. ábra/**. Ebben az írásban ezen tér- és időbeli viszonyok mellett fogok érvelni: https://www.youtube.com/watch?v=w9CxFArxeC0

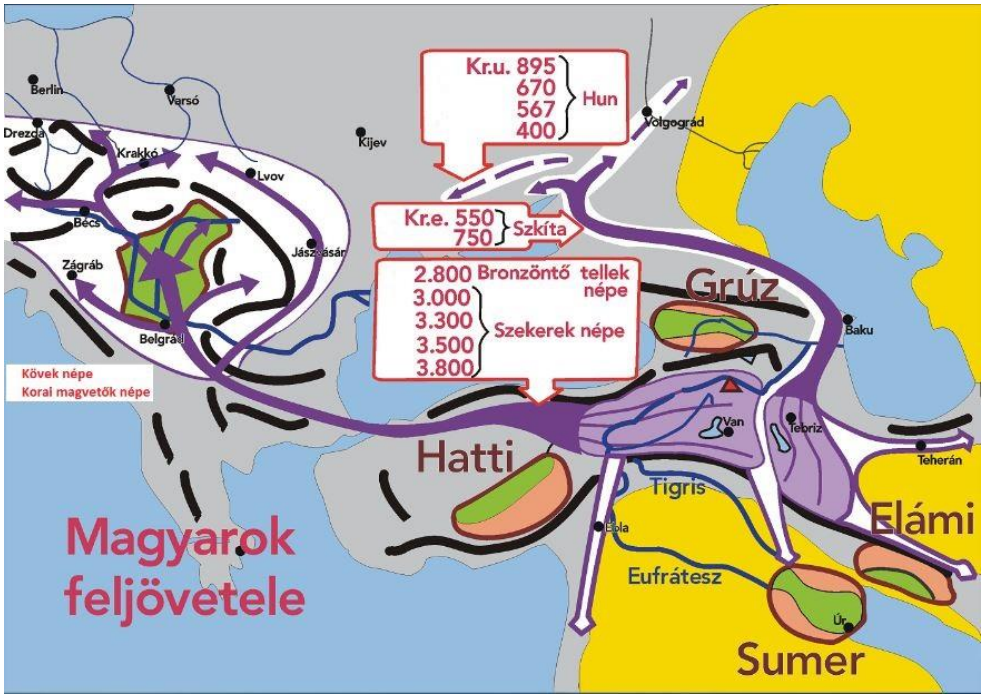

1.1. ábra.

Kövek	Magvetők	Puszták
1. Kövek	1. Korai	1. Szkíta elődök
	2. Nimród	2. Szkíták
	3. Hódoltságok	3. Keleti hunok
		4. Attila
		5. Korai Griff
		6. Baján
		7. Késői Griff
		8. Árpád

1.2. ábra.

A diákok dinamikus tudását úgynevezett problémafeladatokkal mérik fel. Például: itt egy kémcső, amiben ismeretlen anyag van. Kapsz hozzá néhány – mondjuk öt – reagenst, dolgozz velük, és végül mondd meg, mi az ismeretlen anyag.

És a diák, aki tanult is és okos is: megmondja.

A magyar őstörténet kérdésében tisztán látni nem nehezebb, mint megoldani egy középiskolás természettudományos verseny **problémafeladatát**. Az adathalmaz az asztalon hever. A tárgyi tudás mellett a dinamikus munkamódszerrel ebben az írásban tisztázni fogom a magyar őstörténet tér- és időbeli viszonyait.

2. Őstörténet és őstörténész

Időben visszafelé haladva az **őstörténet** an. (angol néven) prehistory ott kezdődik, ahol az adott közösségre vonatkozó írott forrásokkal szemben túlsúlyba jutnak az egyéb adatforrások. A magyar őstörténet esetében ez a kezdet azért Kr. u. 895, mert még napjainkban is vannak, akik vitatják vagy elhallgatják az ezt megelőző, túlnyomóan magyar népesség létét a Kárpát-medencében. Az árpádi honfoglalás után viszont már mindenki a magyar zömmel számol.

Az őstörténész a múltra vonatkozó tudományos adatok ismerője. Fontos megjegyezni, hogy sikeres működésének ez csak **feltétele**, és nem végeredménye. Önmagában egyik őstörténeti adatforrás csoport sem őstörténet. Az őstörténet, mint tudomány akkor kezdődik, amikor az adott tudományon belüli, és/vagy adott tudományok közötti összefüggésekre fény derít. Az őstörténésznek törekednie kell arra, hogy mindegyik adatforrásból megismerje az alapvető tényeket, azok között pedig összefüggéseket keressen és találjon.

E munka betetőzése a tér- és időbeli viszonyok meghatározása. Ami pedig megadja, hogy: ettől-eddig ezen, attól-addig pedig azon stb. a földterületen éltek vér szerinti őseink, akik nyelvünk ősibb változatait beszélték, és akik tárgyi és szellemi hagyatékának egyenes ági örökösei mi vagyunk.

Ez által jön létre az a **vezérfonál**, amelyre az eddig szétszórtnak tűnő adatok felfűzhetők.

Egy nemzet őstörténete a nemzettagok túlnyomó része számára mindaddig a találgatások halmaza és eltérő vélemények ütközőterülete marad, amíg a tér- és időbeli viszonyok vezérfonala elfogadottá nem válik.

3. Az őstörténet adatforrásai

Kik a legközelebbi őseink? Ezt még mindenki tudja: a szüleink. Aztán a nagyszüleink, dédszüleink – és így tovább. Az ős fogalma tehát elsődlegesen vérrokonságot – öröklődéstani rokonságot – jelent. Vér szerinti őseinktől örököljük génjeinket és – kire ütött ez a gyerek? – testalkatunkat. Mindezeket a **történeti öröklődéstan** és **alkattan** tudománya tárja fel.

Szellemi értelemben őseink azok, akikkel egykor közös **nyelv**et használtunk, akikkel közösek hagyományaink. Ez olvasható a Gyula (Julianus) barát útjáról írt jelentésben, Árpád népének maradékáról: ”Megtalálta pedig őket a nagy Etil folyó mellett. … teljesen magyar a nyelvük: megértették őt, és ő is azokat.” /SzárI-208./ ”A régiek hagyományaiból tudják, hogy ezek a magyarok tőlük származnak, de hogy hol vannak, nem volt tudomásuk róla." /RóT1-193./

Őseink azok, akiktől élni tanultunk, tudást és hitet kaptunk. Egy nemzet esetében ez utóbbiak a „mi-tudat”-ban és a **sorsközösség** vállalásban jelennek meg. Szintén Árpád népéről írják, hogy ”… megegyezésük van arra nézve, hogy a folyóknál, bármely részen üt ki háború, teljes odaadással és együtt harcolnak.” /Mőt3-49./ A fenti tulajdonságok ilyen közvetlenséggel ritkán tárulnak fel, de utal rájuk, valószínűsíti őket a közös jelrendszer. Ennek körébe tartoznak a közös nyelv mellett pl. a temetkezési szokások vagy a mondavilág. Ez utóbbiakat a tárgyi és szellemi hagyaték körébe soroljuk.

Az adatforrások **táblázatban** összefoglalva:

Adatforrás		más / tudományos / angol néven
1.	Történeti öröklődéstan	archaeogenetika an. archaeogenetics
2.	Történeti alkattan	an. physical paleoanthropology
3.	Nyelvészet	lingvisztika an. linguistics
4.	Tárgyi hagyaték	régészet an. archeology + népi eszközök
5.	Szellemi hagyaték	szövegtan an. philology + szájhagyomány

4. A megkülönböztetés célja

Az öröklődés – a környezeti hatásokkal együtt – meghatározza az alkatot is. Szellemi hagyaték a nyelv is, és a régészeti leletek is azok, mert az emberi szellem alkotta meg őket.

Tegyük fel, hogy egy régészeti feltárás során előkerül egy emberi csontváz, markában egy tárggyal. A csontváznak meghatározható az embertani alkata (1) és kinyerhető belőle az örökítő anyag (2). A tárgyon (4) egy adott nyelvre (3) utaló írásjelek vannak és jellegzetes díszítőelemek (5). Ezen a feltáráson tehát az őstörténet mind az öt adatforrása szerepel. **/2. kép/**

2. kép.

Miért érdemes ezt az egységet felbontani? Azért, mert mind az öt szempont – más, de azonos fajtájú adatforrásokkal együtt – önálló őstörténeti nézőpontot eredményez. Az őstörténet tehát öt különböző nézőpontból írható le – és a különböző helyekről látott képek között nem lehet ellentmondás. Emellett az adatok fenti csoportosítása a felhasználhatóságot: rendezettséget, visszakereshetőséget és érthetőséget szolgálja.

5. Az adatforrások keménysége

Az őstörténet tehát vizsgál örökítő anyagot, testi alkatot, tárgyi és szellemi hagyatékot, és állítást fogalmaz meg a nyelvre. Az öröklődéstan és alkattan esetében a kapcsolat vér szerinti. Ezen tudományok által olyan adatok nyerhetők, melyek könnyen és egyértelműen számszerűsíthetők: **kemények**. Az egyéni elfogultság kizárható. Tárgyilagosságuk a teljeshez közelít. Az alkattani mérések és az öröklődéstani vizsgálatok bárki által megismételhetők. Az öröklődéstan esetében a különböző laboratóriumok eredményei szórnak – de elfogadhatóan szűk tartományon belül /Pl. Gen-113./. Ezért ezek az adatok a tudósok körében nem vitatottak.

Ezekhez képest pl. egy néphagyomány látszólag "**puha**" adatnak számít. Érdekcsoportoknak megfelelően vitatható, magyarázható és félremagyarázható, mert ritkábban tud logikailag kényszerítő erejű és számszerűsíthető állításokat megfogalmazni.

Jól mutatja az igazi magyar érdekérvényesítés gyengeségét, hogy csak a régiségi öröklődéstani tények miatt következett be a közember számára is érzékelhető mozgás a magyar őstörténet tárgyilagosságra törekvő bemutatásának ügyében. Annak ellenére, hogy az alkattani adatok szintén kemények!

6. Az őstörténet módszertana

Az őstörténész feladata olyan, mint az **aranymosóé /3. kép/**. Egyes kőzetekben ott van az arany, de nagyon kicsi szemcsékben. Az ilyen kőzetet felaprítják, vízzel keverik és a sarat ráöntik egy rovátkolt csúszdára. Az arany sűrűbb, mint a meddő, ezért megül a rovátkákban. Innen lehet kivenni.

3. kép.

Az őstörténetnek öt **csúszdája** van, melyre rá kell szórja, egymás után, időrendben, az imént említett öt adatforrás: öröklődéstan, alkattan, nyelv, tárgyi és szellemi hagyaték mindazon adatait, melyek az adott közösséggel kapcsolatba hozhatók. Ezen írás mintegy 265 adatot foglal egységbe – a nyelvészetet nem számítva. Az idézett adatok sokkal tovább szaporíthatók, ami számomra a közölt tér- és időrend helyessége mellett bizonyít.

Magukat a **rovátkákat** a földrajzi tér adja.

A földrajz jelentőségét már régen felismerték. Az I. Türk Birodalom bukása után a **türkök** kínai fennhatóság alá kerültek. Ekkoriban írják a kínaiak, hogy „A türkök … a császári iskola kapuit átlépik /azaz ott tanulnak/. … Tanulmányozzák győzelmeinket és vereségeinket térképek és történeti művek alapján, és megtudják azokat a helyeket, ahol nehezen avagy könnyen lehet átkelni a hegyeken és a folyókon.” /Vás-76./ Bizonyára ennek a földrajzi felkészültségnek is szerepe volt abban, hogy első birodalmuk bukása után egyszer vége szakadt a hódoltságnak, és létrejött a II. Türk Birodalom.

7. A Magyar Őstörténeti Tér fogalma

Két legrégebbi krónikánkat Anonymus és Kézai Simon írta. Mindketten tanult emberek voltak, akik ókori forrásokat is említenek. Kézai biztos pap volt, Anonymus pedig valószínűleg. Így különösen jól ismerték a számukra legfőbb, és egyben a legtöbb példányban fennmaradt ókori forrást, a Szentírást.

Azonos bennük az is, hogy történetük tartalmazza az Örmény-felföld, az eurázsiai füves Puszta és a Kárpát-medence hármasát. Az első azonosításához a szentírási Teremtés könyvének (Genezis) ismeretére is szükség van.

Ezt a három terület a magyar őstörténeti tér.

2. ÉLETMÓDOK ÉS TERÜLETEK

1. Az életmódok jelentősége

Az alábbi áttekintés adatai két dolgot valószínűsítenek.

1. A Medence mai népében várhatóan túlnyomó a **földműves** eredetű lakosság aránya. Az ide érkező földművesek létszámban valószínűleg hamar felülmúlták az itt talált vadász-gyűjtögetőket. A később érkező legelőváltó pusztai népek lélekszáma pedig a földművesekhez képest mindig alacsony volt. Nyelvcserére csak az évszázados, masszív, egyirányú pusztai hatás és a betelepedők tartós elkülönülése esetén lehetne számítani.

2. A Medencének kiváló földműves adottságai vannak. Ezért – ha a Medence bármikor, a földművelés megjelenése óta laktalan vagy ritkán lakott lett volna – nagy számban települtek volna be a környező, indoeurópai nyelvű népek. A Medence írott történelmének kezdetén azonban a lakosság nyelve túlnyomóan **magyar** volt. Ez arra utal, hogy az ide érkező földművesek nyelve is az volt.

2. A vadász-gyűjtögető életmód

1. Leírás

A vadász-gyűjtögető, an. hunter-gatherer életmódot zsákmányolónak is nevezik, mert az élelmet nem termeli, hanem csak megtalálja / elejti. A vadász gyűjtögetők megettek minden emészthetőt, amire rábukkantak, és ha kellett, le tudtak gyűrni; és emellett nem volt fertőző vagy mérgező. Az életmód területigénye óriási, az elérhető **népsűrűség rendkívül kicsi**. Az együtt élő közösség mérete sem lehet nagy, mivel a terület kicsi táplálékhozama miatt sok ember egyszerűen nem tud tartósan együtt lenni. Az élelemtermelés feltűnése előtt az egész emberiség így gazdálkodott.

Az emberi nem létrejöttét akkortól számítom, amikor fejlődési vonalunkról levált a csimpánzé. Ez mintegy 6 m éve történt. Az élelemtermelés Kr. e. 10 000 k. tűnt fel. Tehát az emberiség történetének mindössze másfél ezrelékét élte eddig élelemtermelőként (p. 1 / 600-adát).

2. Adatok

Jégkori Európa, Kr. e. 18 000 k.

A jégkorban, ”húszezer évvel ezelőtt egész Európában körülbelül tízezer ember élt.” /CsáV/

„20 ezer éve … egész Európa lakossága a 10 ezret sem érte el.” /Vit-45./

Ekkor földrészünknek csak kétharmada volt jégmentes.

A népsűrűség tehát 10 e fő / 7 m km^2 = 0.0014 fő / km^2.

Szvidéri kultúra, Kr. e. 9000 k.

"A swideriek lélekszáma a kultúra virágkorában sem lehetett több **négyezernél**." /Dész-25; Zaliznjak, 1989m 163./.

A kultúra területét virágkorában 500 000 km^2-re becsülöm.

A népsűrűség tehát 4 e fő / 500 e km = 0.008 fő / km^2.

Tunguzok Szibériában

A tunguzokról írják, hogy ”Szibéria területének kb. egynegyedét lakják. … 1897-ben az evenkik /tunguzok/ együttes száma 64 500 volt.” /KÁzs-150./

A tunguzok egy része nem vadász, hanem szarvasmarha és lótartó, valamint rénszarvastenyésztő volt. Szibéria területe mintegy 12 m km^2. A tunguz szállásterület Szibériában átlagosnak számított. Ezért valószínűleg az egész Szibériai erdőrengetegben és a tundrán akkortájt mintegy 260 e őslakos élt.

Tehát az általagos népsűrűség 64.5 e / 3 m km^2 = 0.022 fő / km^2.

Götz László szerint

”… halász-vadász gazdasági fokon a népsűrűség szükségszerűen rendkívül alacsony – négyzetkilométerenként kb. 0.01 és 0.09 fő között mozog …” /G2-938./

Tehát az általagos népsűrűség 0.05 fő / km^2.

Starr Carr kultúra, Kr. e. 7500 k.

”A yorkshire-i Starr Carrban végzett ásatások lehetővé tették e vadászok egy közösségének részletes tanulmányozását. A tó partján álló telephelyet egy legfeljebb **25 főből** álló, négy-**öt családra** oszló közösség vagy húsz szezonban kereste fel ismétlődően, mindig a késő ősztől a kora tavaszig terjedő időszakban. Közülük talán **öt** lehetett azoknak a férfiaknak a száma, akik eredményesen vadászhattak nagyvadra. Az európai hódítás előtti Észak-Amerika életéből vett példák alapján, ha egyúttal feltételezzük, hogy a népesség nem haladta meg a 250 km^2-enkénti tizenhármat, akkor a Starr Carr állandó mozgásban lévő népessége mintegy **500 km^2** nagyságú területen belül mozoghatott.” /Eck: 43-44./

Tehát a Starr Carr kultúrában a népsűrűség 25 fő / 500 km2 = 0.05 km^2.

Föld egésze, Kr. e. 10.000

”Érdemes rámutatni, hogy Európa népsűrűsége a mezőgazdasági terjeszkedés előtt … rendkívül alacsony volt.” /Lui-166/.

Az élelemtermelés feltűnésekor az emberiség a kb. 150 m km^2-es szárazföldek 2/3-át lakta, mivel a túl hideg és/vagy száraz tájakon nem tudott megélni és néhány távoli szigetet (pl. Izland, Hawaii, Új-Zéland) a terjeszkedése még nem ért el. Az emberiség akkori összlétszámát kb. 10 m főre becsülik.

Tehát a népsűrűség 10 m fő / 100 m km^2 = 0.1 fő/km^2 lehetett.

Táblázat

Csoport	fő / km^2
Jégroham, Európa	0.0014
Szvidériek	0.008
Tunguzok	0.022
Starr Carr, Götz	0.05
Föld egésze	0.1

3. A nomád állattenyésztő életmód

1. Kialakulása

„A Kr.e. 1000 körüli időszakban a sztyep térségét már nagyrészt pásztorkodó népcsoportok lakták.” /Vit-80./

2. Népsűrűség

1. Andronovói kultúra

Az Andronovói kultúráról írják, hogy „Észak- és Közép-Kazahsztán mintegy 400 000 km^2-es területén összesen mintegy 3500-7000 ember lakhatott.” /W: Andronovói kultúra/

Valójában ez a kultúra még nem volt nomád. Az említett népesség átlagértéke 5250 fő.

Tehát a népsűrűség 5250 fő / 400.000 km^2 = 0.013 fő / km^2

2. Felső határ

A nomádok max. népsűrűsége Vékony Gábor szerint max. 2 fő / km^2. „a nomádokra jellemző népsűrűségi viszonyokat veszi figyelembe (utóbbiak maximuma 2 fő/km2)”. /Internet: Vékony Gábor: Népesedési viszonyok az Árpád-korban/ Ez a viszonylag magas érték azonban nem a korai állattenyésztőkre vonatkozik.

3. Mongólia

1. Európa, Kína és Mongólia

Az alábbi táblázatban összehasonlítom Európa, Kína és a mai Mongólia területén lévő lakosságot.

Az évszámok Krisztus utániak. Kiegészítésül az Oázisfüzér szívében lévő Üzbegisztán adatait is bemutatom. A „Széli átlag” a Puszta nyugati és keleti szélén lévő európai és kínai lakosság átlagát jelenti. Az arány megadja, hogy Mongólia lakossága hányada a széli átlagnak.

Évszám	Európa	Üzbegisztán	Mongólia	Kína	Széli átlag	Arány
1900	400	4	**0.5**	440	420	1.2 ezred
1950	530	6	**0.8**	544	537	1.5 ezred
1960	605	9	**0.9**	657	631	1.4 ezred
2000	726	25	**2.4**	1256	991	2.4 ezred

Mongólia az egyedüli olyan ország, mely túlnyomóan **nomád** gazdaságát a közelmúltig megőrizte. A Föld **legalacsonyabb népsűrűségű** országa. Lakossága eltörpül a sűrűn lakott Európa és Kína között.

Az ismert adatok összevetéséből az látszik, hogy az összehasonlított régiók lélekszám változása kéz a kézben haladt. Ésszerű feltételezés, hogy ez a múltban is így volt. Az arány növekedését a gabonabehozatal, valamint a földművelés terjedése és modernizációja tette lehetővé.

2. Az eunuch megállapítása

Kr. e. 170 k. a jól tájékozott Zhonghang Yue / Csung-hang Jüe eunuch szerint „Hunnia teljes lélekszáma nem mérkőzhetik a Han Birodalom egyetlen prefektúrájának lakosság-számával …" /Gro-125./ Ekkoriban a Han Birodalom lakossága 33 millió fő volt, és mintegy 40 prefektúra létezett. Egy prefektúrában tehát kb. 800 ezer fő élt.

3. Következtetés

Ezek az adatok azt valószínűsítik, hogy a mai Mongólia ország területén élt lakosság mindig nagyon kevés volt a földműves tájak lakosságához képest.

4. Egyéb jellemzők

1. Tatárok a piramis csúcsán

*"Seregüket meg úgy rendezik, hogy **tíz** ember élén **egy** tatár, száz ember felett pedig egy százados van. Ezt azért csinálják ilyen fortélyossággal, nehogy befurakodó kémek valami módon meglapuljanak közöttük, és ha történetesen számuk lecsökken a csatában, tüstént ki tudják egészíteni, és hogy a sokfelől összegyűlt nép, amely **különböző nyelvűek** és nemzetiségűek közül verődik össze, ne tudjon valamilyen hűtlenséget elkövetni. Minden elfoglalt ország királyait, fejedelmeit és főurait, akikről feltehető, hogy valamikor ellenállást szerveznek, haladék nélkül megölik."* /Internet: Julianus második útjáról készület jelentése, 1237-38-ból, Györffy György fordítása/

2. A krími tatárok nem vállaltak emberáldozatot

„Harcoltam én is tatárokkal, de soha annyi hullát egy kupacban csata után nem láttam, mint németet, muszkát és mást. Háromszáz, négyszáz megölt tatárt látni egy halomban – nagy győzelemnek kell annak lennie, más nemzetekből meg van annyi, mint a nyű. Legkönnyebb a némettel csatázni. Legyőz, nem vesz üldözőbe, én győzöm le, nem menekül meg előlem; a tatár meg: menekülni is nehéz előle, üldözni is fáradságos dolog." Jan Chryzostom Pasek lengyel katona visszaemlékezései, 1690 körül /Mőt3-37./ *Vsz. azért nem vállaltak emberáldozatot, mert a földműves peremhez képest kevesen voltak.*

3. Kicsi emberigény

„A sztyeppi környezetben élő nomád pásztorok számára az ember nem jelentett értéket, mivel gazdálkodási módjuk **nem** volt különösebben emberigényes: **több ezres** nyájaikat csupán **egy-két** pásztor őrizte. … A földművelő kultúrákban azonban az ember nagy értéket jelentett. Ez az életmód kisebb területen **több** ember számára nyújtott megélhetést, mint a nomád pásztorkodás. A külterjes állattartáshoz képest intenzívebb gazdálkodásnak nevezhető földművelés **több** munkáskezet igényelt." /Rénhírek, 2008.10.03; Rettegett Iván és a cseremiszek – Arszk ostroma/

5. Beolvadás nyugaton

1897-ben az Orosz Birodalomban népszámlálást tartottak. Ez volt az első, pusztai eredetű népekre is vonatkozó, pontos összeírás. */A felhasznált adatok zöme megtalálható az interneten; Russian Empire Census, 1897/*

Az alábbiakban listázom a pusztai eredetű népek nyelvi maradékának lélekszámát 1897-ből, a Kaukázustól északra és a Volgától nyugatra lévő térségben, a Volgakönyök kivételével.

Terület	*Nép*	*e fő*
Vadmező	*Gagauz*	*56*
	Krími tatár	*194*
	Karai	*13*

	Lipka tatár	*24*
	Összesen	*287*
TK-sík	*Karacsáj*	*27*
	Balkár	*19*
	Oszét	*172*
	Kumük	*84*
	Nogáj	*64*
	Kalmük	*191*
	Összesen	*557*
Mindösszesen		*844*

Az oszétek (20%) iráni, a kalmükök (23%) mongol nyelvet beszélnek, a többiek (57%) pedig törököt. A legrégebbi nyelvi réteg az iráni, akik legkésőbb Kr.e. 400 k. tűntek fel a Vadmezőn. A pusztai népek önállóságának a Krími Kánság bukása vetett véget 1783-ban. A vizsgált idősáv tehát 2183 év. Ez évente (844e : 2183 =) 387 fő nyelvi maradékot jelent.

A táblázat tartalmazza a dél-oszéteket, mert mai hazájukba észak felől érkezetek a középkorban. A táblázat nem tartalmazza a dunai bolgárokat, mivel ők százötven éven belül beolvadtak a délszlávokba. A táblázat nem tartalmazza Attila, Baján, a Griff és Árpád népét sem, mivel ők magyar nyelvűek voltak, msz. (mások szerint) beolvadtak a magyarok közé. A továbbiakban hunoknak nevezem őket. Hun csoportok Kr.u. 400-895 között, 495 éven át érkeztek. Ha a 495 év évente 387 betelepülőjével számolunk, 192 ezer fő a végeredmény.

A listázott népek három nyelvi hullám maradékai. Negyedikként hozzájuk sorolom a kb. ***fél évezreden*** *át érkező hunokat. Így egy nyelvi hullám maradékaként átlagosan (844e : 4 =)* ***211e fő*** *adódik.*

Ebből az is következik, hogy a hunok beszélhettek magyarul – és vsz. így is beszéltek – de a magyar nyelvet nem ők hozták a Medencébe. Annak már korábban itt kellett lennie.

6. Terjeszkedés keleten és délen

Kelet *felé haladva, Szabíriában és az Oázisfüzérben az általghőmérséklet és a megfelelő csapadékot kapó sáv egyre csökken. Ezért egyre rosszabbak a földművelés adottságai. Ennek megfelelően nő az állattenyésztés aránya. Ez tükröződik a földművesek és pusztai népek kevésbé szélsőséges arányaiban. A tartós uralmi helyzet és az évezredes folyamatos betelepülés hatására a török nyelvű kisebbség képes volt elterjeszteni nyelvét ezeken a tájakon.*

A Volgakönyök térségében a csuvasnak olyan erős finnféle alrétege tn. szubsztrátuma van, hogy először finnféle nyelvnek hitték. Ez arra utal, hogy a helyi földművessé lett lakosság átvette a pusztai nép nyelvét. A kazáni tatárok zöme a Volgától keletre él. 1897-ben a csuvasok összesen 844 ezren, a kazáni tatárok pedig a mai Tatarisztán területén 700 ezren voltak. Mindkét szám önmagában kb. akkora, mit a nyugatabbra lévő nyelvi maradványok összessége.

Dél *felé, Előázsia jelentős részben ugyan ez történt és hasonló okból. Az évezredes uralmi helyzet itt is fennált. Ezek mellett a kicsiny földműves területek szélesen érintkeznek a pusztákkal. Ezek mellett valószínű az is, hogy a Pusztáról kitelepedők sokkal nagyobb arányban érkeztek a melegebb délre, mint a többi peremterületre.*

Irán: Területének fele félsivatag és sivatag, ötöde pusztai legelő, ***tizede*** *művelhetetlen hegyvidék és ugyanennyi a* ***megművelt föld*** *(p. 11%) /ÚjÁzs-367./. Az állattenyésztő terület aránya tehát túlnyomó.*

Teheránt a török (turkomán) kádzsárok tették fővárossá. Uralmukat 1921-ben döntötték meg.

Felföld: A terület az Urmia-tótól keletre alapvetően száraz (pl. Tebriz csapadéka 280 mm/év), de másutt is vannak száraz medencék (Jereván 360 mm/év, Van 410 mm/év). "A hosszú, zord telek a ***völgyek és medencék aljára*** *száműzik a kevés termőföldet ..." /ÚjÁzs-351./*

A középkorban a Felföld volt a török Fekete és Fehér Ürü Szövetség szállásterülete.

Törökország: Anatólia belseje félsivatag és füves puszta. Az „Anatóliai-fennsík fagyos telű, aszályos nyarú vidék, ahol az évi csapadékösszeg 500mm, sőt helyenként 300 mm alatt marad. A legsivárabb belső medencékben juh- és kecskepásztorkodás hasznosítja a gyér füvű pusztákat. Szűkösen fizető gabonaföldek vagy öntözött oázisok csak elvétve tűnnek fel." /ÚjÁzs-351./.

Az uralmi helyzet ellenére a mai Törökországról ezt írják: „A XX. század elején az Oszmán Birodalom magvát képező terület lakosságának ***alig több mint fele*** *volt török. Az örmény kisebbség az I. világháború éveiben 1,5 millió áldozatot követelő genocídiumnak esett áldozatul." /ÚjÁzs-343./. A mai országterület manzikerti csata (1071) után kezdődő törökösítése tehát hosszú folyamat volt.*

4. A földműves életmód

1. Gabonájuk

Általában

Nagyobb népsűrűség ott alakulhatott ki, ahol túlnyomóan növényi táplálékot fogyasztottak, mivel ez esetben rövidebb a tápláléklánc és kisebb az energia veszteség. Ezért ezeken a helyeken a mezőgazdaságon belül a növénytermesztés volt a döntő. A termesztett növények közül az élelemtermelés kezdetétől messze a legfontosabbak a gabonák voltak, és azok is maradtak mind a mai napig.

Búza

Európában a gabonák közül a búza állt a legnagyobb becsben. „Egyetlen más gabonamag lisztjéből sem lehet olyan jól lazított, emészthető kenyeret sütni, mint a búzáéból." /Vmg-144./ De ez a növény igényli a legjobb talajokat is.

A Kárpátok északi előterének hegylábi vályogsávján még megtermett (Krakkói-kapu, Sandomíri-alföld), de ettől északra már nem. Térségünkben termesztésének északi határát 1600 k. a Wroclaw / Boroszló, Krakkó, Lviv, Zsitomir, Kijev vonal adta /Tim-179./.

Rozs

„Ha a búzát kedvező körülmények között termesztik, hozama nagyobb a rozsnál, mivel a rozs növekedési periódusa rövidebb, származnyisége nagyobb, és a kalászkák termékenysége is rosszabb. … A rozs **télállósága** a legjobb a kalászos gabonák között." /DT → Digitális Tankönyvtár, Egyéb gabonafélék termesztése, Sárvári Mihály 2011/

"... a rozs ... a németek kenyérgabonája ... igénytelenebb volt, ... fekete és meglehetősen **kesernyés** ízű kenyeret sütöttek belőle." /Etf-126, 193./

Árpa

Az árpa kevesebbet ért, mint a búza. „Egy mérő búza egy dénár, három mérő árpa egy dénár." /Jel 6, 6./

„Az elsődleges kenyérgabona Itáliában a búza volt, a Balkánon és többnyire Európának az Alpoktól északra eső területein az árpa." /Egt-78./

„A rövidnyarú **északi** tájakon fontos kenyérgabona."

Az árpa a búzával együtt a korai gabonatermesztők fő gabonája volt, de a búzával szemben a gyengébb talajokra és/vagy szárazabb tájakra szorult. A rozs és a zab egykor a búza- és árpaföldek gyomnövényei voltak. A rozs a rossz talajt is elviselte, a zab pedig főként lótakarmány volt.

2. Népsűrűségük

„A legkorábbi európai földművelők életmódja Délkelet-Európában hasonló volt a délnyugat-ázsiaihoz. Az **egymáshoz közel** fekvő falvakat mintegy 50-**300 fő** lakta." /Vit-59./ A Körös kultúrában „… A nagyobb falvak kiterjedése a 600 x 200 m-t is meghaladta. A házak 40-50 m távolságra épültek egymástól." /Vit-59./ A nagyobb falvak területe tehát 12 hektár, azaz 0.12 km^2 volt.

Az alábbi adatok egy kiváló adottságú területre vonatkoznak. „A … tell települési forma jól feltárt, igazi példája a Sztara Zagora melletti Karanovo Bulgáriában. … Ezen hét települési réteg alkotja a 12 méternél is magasabbra emelkedő telephalmot. … A házak valószínűleg **5 fő**ből álló kiscsalád létszámának megfelelő nagyságúak, a telepen egész fennállása alatt általában véve mindig 50-**60 ház** állott egy időben … Az ókorban a népesség egy főre eső évi fogyasztása gabonafélékből megközelítően 350 literben adható meg. … A telep évi gabonafogyasztásának fedezéséhez körülbelül **200 hektár** nagyságú terület volt szükséges, azaz **3.5-4 hektár** családonként." /Eck: 58, 60./ A tell lakossága 250-300 fő. Az általuk művelt terület 200 hektár = 2 km^2. A népsűrűség tehát 125-**150 fő/km^2**. A 2 km^2-es termőföldhöz képest a 0.12 km^2-es falu területe elhanyagolható.

3. Arányuk

1. A szerző szerint az 1492-1789 közötti idősáv a kora újkor. „A kora újkor lakosságának 80-90 százaléka a mezőgazdaságból tengette életét … Másképp fogalmazva: **kilenc** termelőmunkát végző ember tudott eltartani egy tizediket. … Átlagosan a napi étkezés mintegy **70 százaléka kenyérgabona** volt. A gazdagok viszonylag kevesebb kenyeret ettek /ez is 50 százalék/, míg a szegények táplálékának meghatározó része volt /80 százalék/." /Vit-523./

2. Franciaországban a mezőgazdasági keresők aránya 1500 óta az alábbi módon változott:

Évszám	%
1500	73
1789	66
1914	33
2010	3
2020	2

Más, kevésbé jól adatolt helyeken is hasonlóak az arányok.

4. Maghozam

Az ókori Római birodalomban és a korai középkorban a maghozam legfeljebb háromszoros volt. A kora-újkorra az elvetett mag hétszeres termést hozott, manapság pedig, fejlett mezőgazdasági technika mellett, az ötvenszeres termés sem ritkaság.

„A bronz- és vaskori Európa mezőgazdaságát a területváltó művelés gyakorlata jellemezte. a terméshozamok nagyon alacsonyak voltak …" /Egt-49./

Az ókori római és középkori angliai adatokra alapuló kalkuláció szerint „feltételezhetően 800 liter gabona termett hektáronként … Átlagosan a termés egyharmadát félretették vetés céljára … az ókori római és görög hadseregben a katonaságnál az évi gabonaporció /choenix és modius/ fejenként csaknem 400 liter volt. " /Ekc-80./ Ez azt jelenti, hogy egy elvetett mag **hármat** hozott.

„A korai középkorban **két-háromszoros** volt a gabona szokásos hozama, a mezőgazdaság forradalmasodása után a négy-ötszörös hozam vált általánossá.” /Eng1-127./

A kora újkorról írják, hogy „… a terméshozamok alig 6-8-szorosak voltak, legalábbis a fejlettebb nyugati régióban.” /Vit-523./ Ekkor tehát az elvetett magnak kb. **hétszeres** hozama volt.

Napjainkban a jó adottságú és jól művelt földeken az elvetett mag **ötvenet** hoz.

Összefoglalva, kiegészítve, táblázatban:

Idősáv	Maghozam
Élelemtermelés kezdete	2 x
Ókor, kora középkor	3 x
Kora újkor	7 x
Napjainkban	50 x

Ezért nehéz nekünk beletalálni magunkat abba a korba, amikor nem mindig tudtak jól lakni.

5. Éhínség

Az ipari forradalom előtt a népességnövekedés korlátja a gyenge mezőgazdasági termelés volt.

1000 k. Nyugati Európa: „Az ezredforduló mezőgazdasága valóban nem volt még képes olyan mennyiségű többlettermény előállítására, ami tartalékok képzését tette volna lehetővé. A rossz hatékonyságú, gyenge szerszámokkal olyan gyenge termésátlagokat értek el, amik a szükségleteket is alig fedezték, így az **éhezés**, az alultápláltság **általános** jelenségnek számított.” /Sulinet, Agrárforradalom a középkorban/

1050 k. Anglia: „Dokumentumok bizonyítják, hogy a 11. századi angol piacokon például főtt **emberhúst** árultak az ínséges időkben.”

1050 k. Németföld: „… a XI. század derekán, a német tartományok lélekszáma valószínűleg öt- vagy hatmillió lehetett. A népesség zöme ekkor **kis falvakban** és tanyákon vagy a világtól elszigetelt birtoktesteken élt, melyeket apró irtványföldek vettek körül, **rengeteg erdők mélyén**. A lakóházak többnyire siralmas kunyhók voltak … A várható életkor alig haladta meg a **harminc esztendőt** … S amíg éltek, sorsuk általában betegséggel, nyomorúsággal, időnként **éhínséggel** sújtotta őket.” /Nét-19./

A „rengeteg erdők” arra utalnak, hogy a rosszabb talajú helyeken égetéses-irtásos földművelést folytattak, a jobb adottságúak pedig kicsiny foltok voltak.

1377 k. William Langlnad „Szántóvető Péter látomása” c. művében így ír: „Öt év sem telik el, támad a nagy **éhínség**, Folyók kiöntenek, viharok tombolnak, meddő marad a föld.” /Etf-217./

1750: Angliában „… 1750-re … eltűnt az éhínségtől való ősi rettegés.” /Tim-178./

6. Népsűrűség

Mivel a terméshozamok a kora-középkorig nagyon alacsonyak voltak, a rossz adottságú, de azért valahogy művelhető területeket gyéren lakták, mert különben éhen haltak volna.

Kr. u. 500 körül, „A Meroving-korszak kezdetén a későbbi Németország területén fekvő földnek talán csak **két százalékát** vonták művelés alá …” /Nét-16./

„1000-ig az Alpoktól és a Pireneusoktól északra fekvő Európának talán a **négyötödét** borította sűrű erdő.” /Tim-120./

Ha a gyengébb adottságú területeken a népsűrűség időlegesen megnőtt, rövidesen beköszöntött az éhínség. Ezért rá voltak **kényszerítve** arra, hogy új termőföldet keressenek.

7. Mit kerestek?

Három dolgot

Az éhínség réme helyett jóllakást, lehetőleg búzakenyérrel. Mivel a gabona számára a három legfőbb tényező a domborzat, éghajlat és a talaj, ezért elsősorban a jó talajú, kellemes éghajlatú sík területeket keresték.

Idézetek

1. Kr.e. 3800-tól: „… a népesség gyarapodása, a települések sűrűsödése ellentétek forrásává is vált: a **legjobb területeket** elfoglalók igyekeztek megtartani földjeiket, mások viszont **erőszakkal** igyekeztek maguknak új élelemforrásokat keresni. Közép-Európától az atlanti partokig ennek tudható be az erődített telepek /körárkos, sáncos erődítmények elterjedése Kr.e. 3800-3200 között/ és a – nem vadászatra használt – **fegyverek** /buzogányok/ megjelenése.” /Vit-61./

2. Kelták és germánok: „Úgy tűnik, általában mind a kelták, mind a germánok a **jobb talajok** és az **enyhébb éghajlat** felé húzódtak.” /Egt-47./

3. A népvándorlás kori germánok céljáról írják, hogy „… vonzotta őket a limeseken túli területek gazdagsága, főleg a gondosan művelt **szántóföldek**. … nem voltak városlakók, germán hazájukban a város fogalma teljesen ismeretlen volt, s eleinte nem is tudtak mit kezdeni a városokkal, azon túl, hogy elfoglalták, kirabolták, s részben elpusztították azokat. Önellátó mezőgazdaságuk mellett a kereskedelem, az árucsere meglehetősen jelentéktelenné vált. Ez azt jelentette, hogy az általuk elfoglalt területeken az anyagi műveltség szintje a Római Birodalom szintjéhez képest jelentősen visszaesett.” /Vit-375./

Domborzat: A legjobb termőterület az alföld, ahol nem fenyeget a talaj televényben dúskáló A-szintjének lemosódása.

Éghajlat: Legkedvezőbb a nedves kontinentális éghajlat száraz kontinentális éghajlat felé tekintő pereme, ahol évente 600-500 mm csapadék hull, a júliusi középhőmérséklet pedig 20 oC felett van.

Talaj: A Föld legtermékenyebb talaja a fekete mezőségi talaj, más néven feketeföld vagy csernozjom (csornüj zemljá = fekete föld, orosz). Ez a talajféleség, az egykori erdős puszták alatt, az egyensúlyi vízháztartású területeken képződik legkönnyebben – és legjobb minőségben a löszön.

5. Az életmódok összefoglalása

1. Táblázat

Növekedés: az eltartó képesség növekedése az előző életmódhoz képest.

Népsűrűség és életmód		
Életmód	max. fő/km^2	növekedés
Vadász-gyűjtögető	0.1	-
Korai állattenyésztő	1	10
Korai növénytermesztő	100	1 000
Modern mezőgazdaság	1000	10 000

2. Megjegyzés

1. Vadász-gyűjtögetők

Akik vadász-gyűjtögetők maradtak, azok szerepe mindenütt a térvesztés és beolvadás lett. Az északi fenyvesek vadász-gyűjtögetői közé folyamatosan bekerültek a Pusztáról kiszorult népek is, pl. Európában a komik/zürjének, Ázsiában pedig a jakutok.

2. Pusztai állattenyésztők

A pusztai állattenyésztők alig tudták megváltoztatni területük eltartóképességét. Ezért időről időre harcba szálltak egymással a legelőkért, amelyektől megélhetésük függött. Nem az eltartó képességet, hanem a haditechnikát fejlesztették tehát. Területük alacsony népsűrűségű maradt, az életben maradt népszaporulat pedig – egyezkedés vagy hódítás során – kitelepedett / kiszorult / kitört a Puszta szélére. A Medencébe egyezkedés után érkező besenyők és kunok története jól ismert. A kitörést az tette lehetővé, hogy a pusztai népek a lőfegyverek (az ún. puskaporbirodalmak) koráig gyakorta földébe tudtak kerekedni a Puszta déli és nyugati peremén élő földműveseknek, ha azok nem tudtak nagyobb egységet alkotva összefogni ellenük. A Puszta széle Szibériát, Kínát, Indiát, Iránt és Európát jelenti. A pusztáról jöttek a kimmerek, szkíták, szarmaták, hunok. Az Európába érkező törökök: besenyők, úzok, kunok és tatárok. A Közel-Keletre érkező törökök, akik elterjesztették nyelvüket Törökországban és Azerbajdzsán országában, és az Iráni-Azerbajdzsánban (Tebriz térsége).

Ennyi, döntően állattenyésztő népet a Puszta egyszerre nem tudott volna eltartani.

3. Földművesek

A földművesek egyrészt jelentősen meg tudták változtatni területük eltartó képességét, másrészt idővel megtalálták annak is a módját, hogy a közelükben lévő gyengébb talajokat – a „rengeteg erdőket” - is megműveljék. Sokszor kínnal és keservvel – időleges túlnépesedéssel, éhínséggel – történt mindez, de történelmi távlatban sikerrel jártak. Végül a lőfegyverek segítségével felszámolták a pusztai népek pusztai uralmát is.

6. A Puszta

1. Elegendő pontosság

Az Eurázsia éghajlatát vagy természetes növényzetét ábrázoló tematikus térképeket összehasonlítva két dolog látszik.

Egyrészt: nincs köztük két azonos. Szórást mutatnak az alapul vett éghajlati adatok. Az egyes szerzők forrásai különböző idősávokból átlagoltak. Ezért az egyes sávok határait kissé máshol vonják meg. Vannak akik átlagolják a szigetes határt, mások részletezik. A természetes növényzetet az emberi munka átalakította, ezért nincs feltétlenül szem előtt.

Másrészt: az eltérések kicsik. Elegendően kicsik ahhoz, hogy világossá váljanak az alábbi összefüggések.

2. A Puszta általában

1. Fogalma

A röviden Pusztának nevezett terület az eurázsiai füves és erdős puszták térsége. Oroszul sztyep, németül Steppe. Az éghajlat és növényzet - tehát a megélhetés – szempontjából egyveretű terület a Kárpátoktól a Nagy-Hinganig, a Dunától a Sárga-folyóig terjed. Északon a zárt erdő határolja, délen pedig többnyire hegyvidék (Kaukázus, Hindukús, Tiensan, Csilien-hegység).

2. Részei

Kilenc része a Kaszpi-kapu, Terek-Kubán-sík, Vadmező, Szabíria, Mongólia, Dzsungária, Oázisfüzér, valamint az Afgán és Észak-iráni vonulóút.

3. Külső kapcsolatai

A Puszta nyugati és keleti széle a Medencével és a kínai Löszfennsíkkal érintkezik. További legfőbb kapcsolatait a Kaszpi-kapu, valamint az Afgán- és Észak-iráni-vonulóút jelenti.

3. A Puszta bekerítettsége

Egy jelentős, pusztai nép nem tűnhet el a történész látóköréből egykönnyen, mert a Puszta be van kerítve.

Északi határa a zárt erdő, mely az Uraltól keletre döntően **fenyvest** jelent. A fenyves eltartóképessége rendkívül kicsi, mivel sem a viaszos tűlevél, sem a gyantás fa nem olyan tápanyag, amelyet az ember vagy közvetlen zsákmányállata meg tudna enni. 1894-ben a teljes szibériai erdőrengetegben és a tundrán mintegy 260 ezer őslakos élhetett. Határt jelent a hideg és száraz Tibet **hegyvidéke**. Írásos feljegyzés készül a népről, ha kapcsolatba kerül a **földműves peremvidékkel**: Kínával, Indiával, a Közel-Kelettel (perzsa, örmény, szír, arab kútfők) vagy Európával (görög és nyugati kútfők).

4. A Puszta állatai

A magyar nép legeltető állattartói között a néprajzi adatok szerint **rangban** első volt a csikós, akit a gulyás / csordás követett. Végül a juhász zárta a sort. Ez megfelelt az általuk tartott állatok igényességének is: ló > szarvasmarha > juh. A legjobb, legjava füvet a ló legeli, de a szarvasmarha is igényes. A juh viszont a félsivatagban is megél. A döntően lovat és szarvasmarhát tartó népeket **nagyállattartónak**, a juhot és kecskét tartókat pedig kisállattartónak nevezzük.

A szkíták és hunok nagyállattartók voltak.

A **szkíták** nagyállattartók voltak. /KMag-193./ "Az **avarság** nagyállattartó népességként költözött a Közép-Duna-medencébe …" /Gyón-211; Mőt1-38. nyomán/ **Árpád** népéről írják, hogy "A magyarok gazdálkodásában a nagyállattartó pásztorkodás játszotta a főszerepet." /Gyón-211; Mőt1-38. nyomán/ A többi hun nemzettag (Attila népe, Griff népe) is nagyállattartó volt.

5. A Puszta sávjai

Vizsgáljuk meg a legelők eltartóképességét a csapadék függvényében.

Az alábbi táblázat bemutatja, hogy négyzetmérföldenként hány juhot tud eltartani egy legelőterület a csapadék függvényében. /Györ-400./

Terület	Csapadék mm kb.	Juh / mf^2
Dél-Ausztrália	225	8.5
Új-Dél-Wales	330	96
Új-Dél-Wales	510	640
Argentína	865	2630

Az ábrázolt függvényről az alábbi adatokat olvashatjuk le. (A táblázatot kiegészítettem az adott csapadéksávra jellemző természetes növényzettel.)

Növényzet	Csapadéksáv	Lehetséges
Sivatag	0 - 200 mm/év	1 db juh
Félsivatag	200 - 300 mm/év	40 db juh
Rövid füvű puszta	300 - 400 mm/év	160 db juh
Hosszú füvű puszta	400 - 500 mm/év	425 db juh
Erdős puszta	500 - 600 mm/év	800 db juh

Ha a juhok százalékos arányát az alábbi grafikon adja meg.

Juhok százalékos aránya a csapadéksávon (mm/év) belül				
				56
			30	
-	3	11		
100-200 sivatag	200-300 félsivatag	300-400 rövidfüvű	400-500 hosszúfüvű	500-600 erdős puszta

Azt tapasztaljuk, hogy a csapadék növekedtével az eltartó képesség hatványozottan nő.

Az adatok szerint az állatállomány több mint fele – p. 56 %-a – az 500 mm-es csapadékvonal felett legel. Ebből az következik, hogy a nomád és félnomád népek döntően az erdős puszták erdei szélén éltek és mozogtak. Még inkább így volt ez az ún. nagyállattartók esetében, akik lovat és szarvasmarhát tartottak. A kisállattartók – rendkívül kis számban – hasznosíthatták a félsivatagot is.

A Pusztán a tekintély, a vagyon és a gazdasági hatalom alapja az állatállomány. A fenti számokból következően ez az erdős pusztát aktuálisan birtokló népek kezében volt. És a katonai hatalom is - mert különben nem tudták volna megvédeni birtokukat a legelőkért folyó harcban.

6. A Puszta Száraz Közepe

Fogalma

A Turáni-síkvidék túlnyomó része egy olyan terület, melyet a mozgó teljes népességek csak megkerülni tudnak, átszelni nem. A teljes népesség azt jelenti, hogy nem csak férfiakról, harcosokról van szó, hanem gyermekről, asszonyokról és öregekről is. Ezt a Kaszpi- és Balhas-tavak vidéke közötti, mintegy 3 millió km^2-es térséget Száraz Középnek nevezem /Wa-82.3./. Tavak, sivatagok és félsivatagok tartoznak ide.

Határa városokkal megadva, az óramutató járásával egyezően

Mahacskala, Volgográd, Oral, Aktöbe, Karaganda, Szemej, Ajagöz, Taldikurgan, Mari, Asgabat, Gorgan.

Részei → lásd: Függelék / Földrajzi nevezéktan

7. A Puszta hasadása

A Száraz Közép térségében a Puszta egy északi és egy déli részre hasad.

Az **északi** rész Szabíria. Legjobb adottságú része az erdős-puszta viszonylag keskeny sávja. Ez a sáv Szimbirszk, Ufa, Cseljabinszk, Omszk és Novoszibirszk vonalában húzódik. Szabíria és a Száraz Közép határa az Oral, Aktöbe, Karaganda, Szemej városok vonala.

A **déli** rész az Oázisfüzér. Ez a magas hegyek sivatagba nyúló lába, kiegészülve néhány, a hegylábtól kissé eltávolodó oázissal. Itt sorakozik Gorgan, Asgabat, Mari, Mazari-Sarif, Dusanbe, Buhara, Szamarkand, Taskent, Dzsambul, Biskek és Almati.

A Száraz Középen természetesen nem volt lehetetlen **átjutni**.

(1) Legeltettek a félsivatagokban pásztorok, nyáron északra, télen délre húzódva. A kazahokról feljegyezték, hogy Omszkban cseréltek pl. egy juhot egy varrótűre.

(2) Rendszeresen átjártak rajta karavánok, ilyennel utazott pl. Ibn Fadlan a volgai bolgárokhoz 922-ben. De a kazah pásztorok és a karaván tagjai egyaránt kevesen voltak.

(3) Tudunk hadseregről is, mely átkelt rajta. Timur Lenk serege pl. 1391-ben a Szir-darja mentén jutott a Száraz Közép szívébe és onnan felvergődött az Ural lábához. De serege majdnem odaveszett. „.. baj van a hadsereg ellátásával. Az élelmiszert a sereg után szállítják, és ekkorra már olyan kevés a gabona, hogy Timur drasztikusan korlátozza a napi fejadagot.” /Arh-136./. Mikor 1394-ben újra Toktamis ellen indul, ’Timur délről átkel a Kaukázuson; semmi kedve hozzá, hogy újra egy kétes kimenetelű hadjáratot kockáztasson a Szir-darjától északra elnyúló végtelen pusztai vidéken. 1391-es vállalkozása kis híján csődöt mondott.” /Arh-138./

(4) Ezek mellett a besenyők három törzse - az ún. kangarok – szintén ezen az úton érkeztek az Ural déli lábához. „Tudjuk azt is, hogy a Szir-darjának Taskenttől lefelé húzódó alsó folyását Kankar/Kangar néven is illették.” /Vás-155./ Ezt az átszivárgást akkor tudták megszervezni, amikor már a száraz térség arali és urali szélét egyaránt biztosították.

2. TÉR ÉS IDŐ ALAPADATOK

1. MAGYAR ŐSTÖRTÉNETI TÉR LEÍRÁSA /4.1, 4.2, 4.3. ábra/

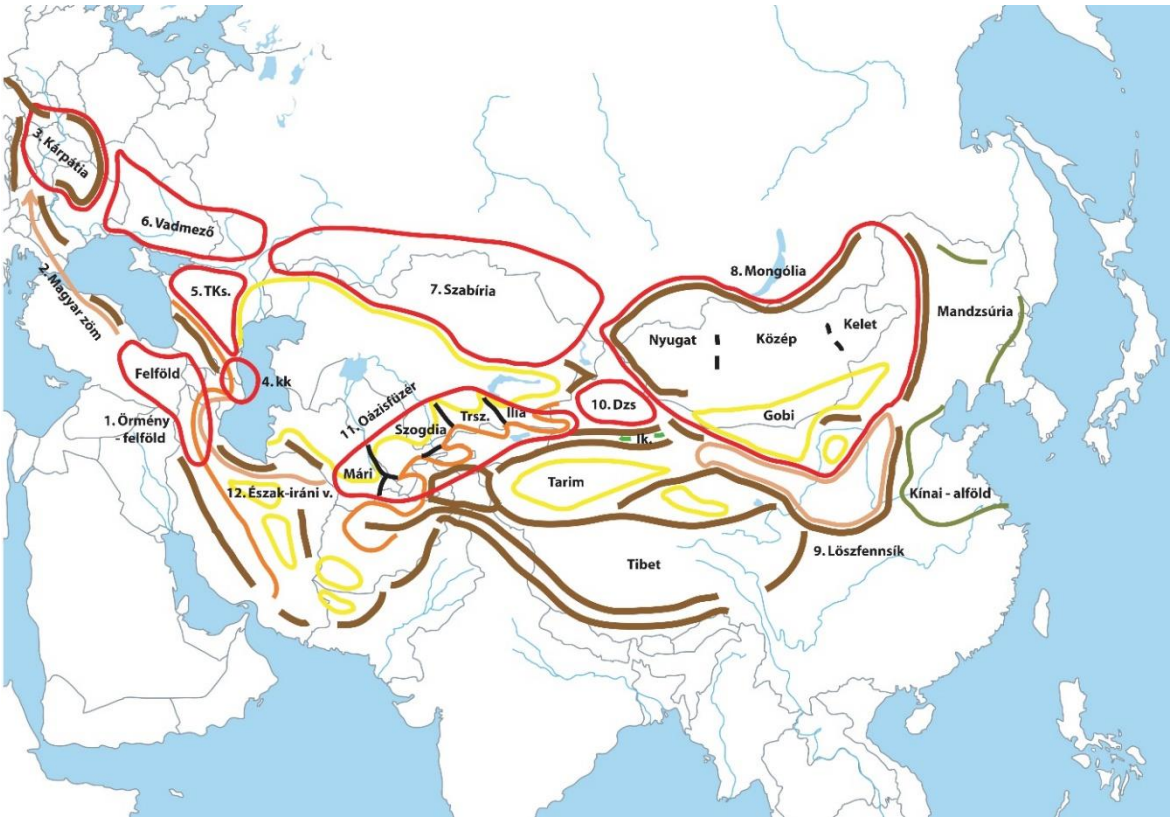

4.1. ábra. Tájak.

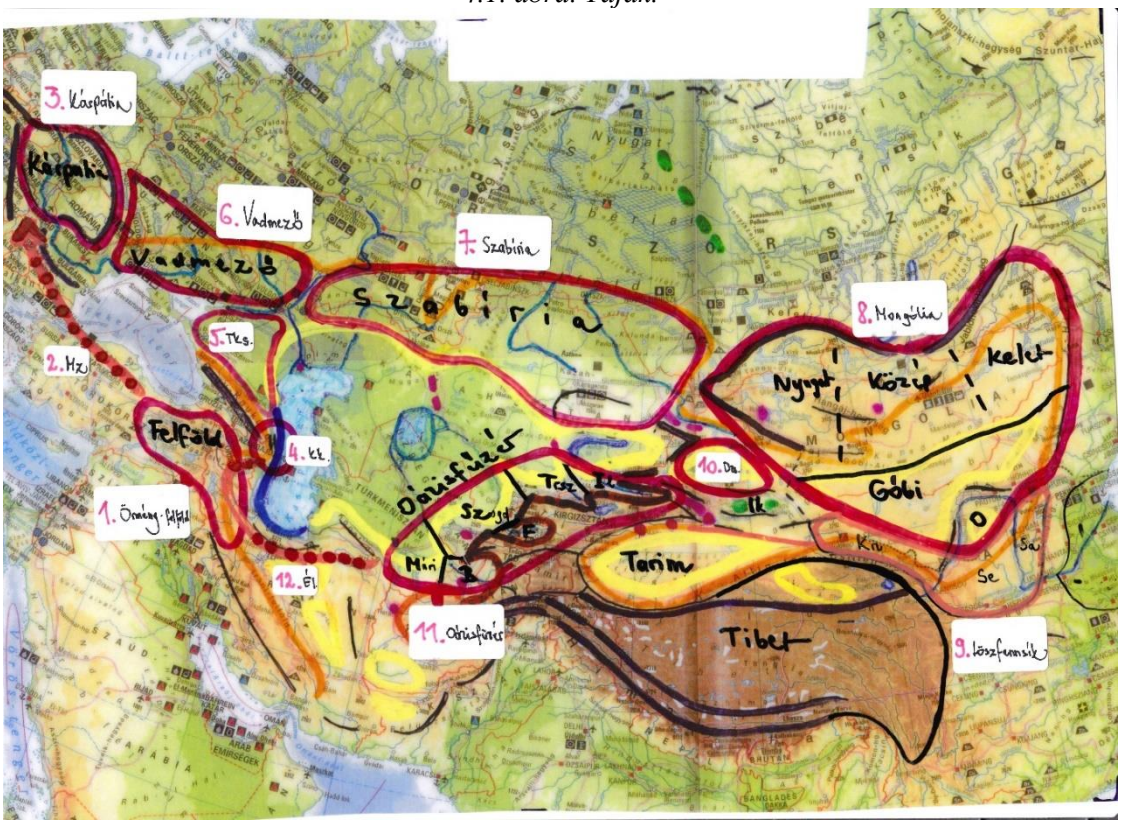

4.2. ábra. Tájak.

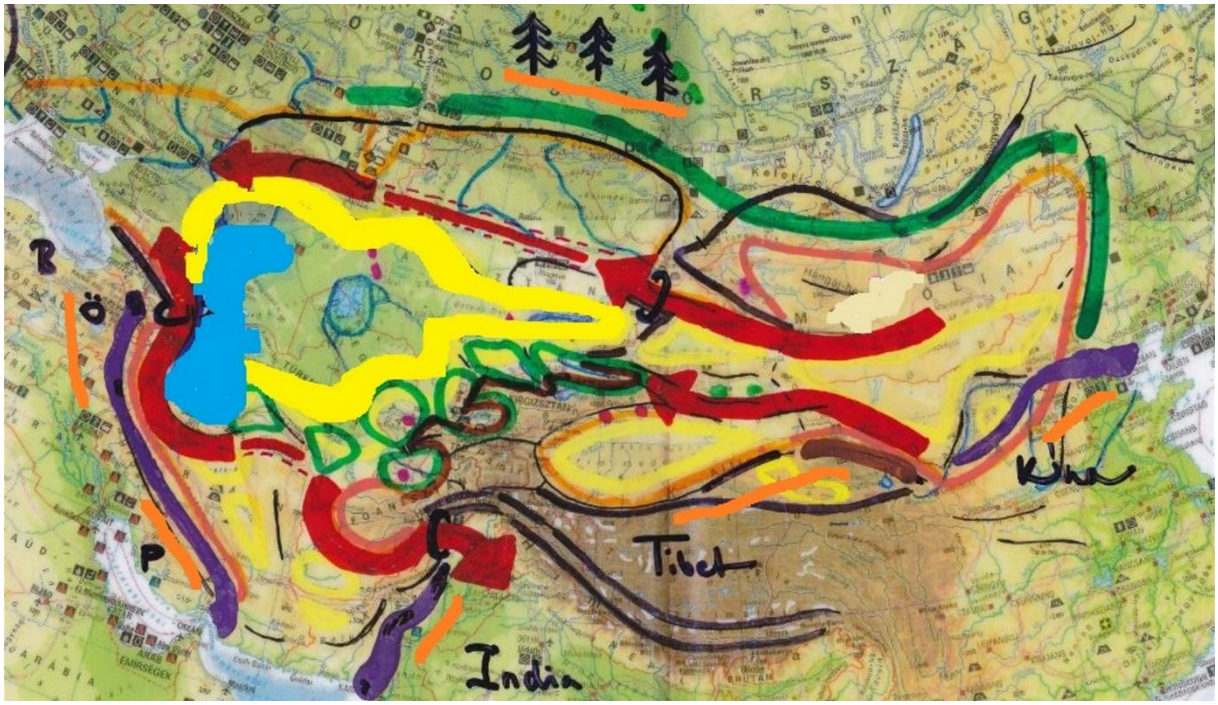

4.3. ábra. Utak.

1. Felföld

1. Elnevezése

Előázsia a Közel-Kelet északi, csapadékosabb, hegyvidéki része. Lakossága mindig felülmúlta a déli, sivatagos területét.

Az Örmény-felföld an. Armenian Highland Előázsia közepén terül el. Nevét arról a nagy múltú népről kapta, mely Urartu bukása után már ott élt e tájon, hosszasan uralkodott is. Volt, hogy hatalmát kiterjesztette a Földközi-tengertől a Kaszpi-tóig. A Felföldön az Eurázsiai-hegységrendszer vonulatai összefutva csomópontot képeznek. Átlagmagassága 1.800 m. A továbbiakban e tájat röviden Felföldnek nevezem.

2. Határai

A Felföldtől északra van a Kis- és Nagy-Kaukázus közötti Kaukázus-vidék, keletre az Iráni-medence, délre a Termékeny Félhold, nyugatra pedig az Anatóliai-medence. Határa északon a Fekete-tenger, Kis-Kaukázus és a Kaszpi-tó, délen pedig a Keleti-Torosz és az Északi-Zagrosz. A keleti határ a Bagdad-Teherán útvonal része (Kazvin/Qazvin-Hamadán/Ekbatana-Baktarán/Kermansah), a nyugati pedig a Diyarbakir-Malatya-Sivas városok közötti út.

3. Részei

A Felföldnek három része van. A három része nagyjából az Ararát térségében, az örmény-török-iráni hármas határnál találkozik. Az északi rész fele Örményország területe. Főhelye az Araksz folyó közelében lévő Jereván. Nagy tava a Szevan. A nyugati rész nagyjából a mai Kelet-Törökország. Nagy tava a Van-tó, mellette található Van városa, Tuspa néven az egykori urartui főváros. A keleti rész nagyjából Északnyugat-Irán. Nagy tava az Urmia-tó, közelében Tebriz városával.

Táblázat

A Felföld részei			
Rész	Nyugati	Északi	Keleti
Ország	Kelet-Törökország	Örményország	Északnyugat-Irán
Város	Van	Jereván	Tebriz
Tó	Van	Szevan	Urmia

4. Városai

Jereván

Örményország tizenegyedik fővárosa.

Éghajlati adatai: januári középhőmérséklet, r. jn: -4 oC, évi középhőmérséklet, r. é: 13 oC, júliusi középhőmérséklet, r. jl: 26 oC, csapadék, r. cs: 360 mm/év, fagypont alatti átlaghőmérsékletű hónapok száma, r. f: 2 hónap.

Van

Város a Van-tó keleti partján.

Éghajlati adatai: jn: -2 oC, é: 10 oC, jl: 23 oC, cs: 410 mm/év, f: 2 hónap.

Tebriz, an. Tabriz

Iráni-Azerbajdzsán főhelye az Észak-iráni vonulóúton. Egykor a „karavánszerájok városa”-ként is nevezték.

Éghajlati adatai: jn: -2 oC, é: 13 oC, jl: 26 oC, cs: 280 mm/év, f: 1 hónap.

5. Éden

A Felföld legfőbb délnek tartó folyói a Tigris és az Euftáresz. Ezek az ikerfolyók adták Mezopotámiának az éltető vizet. A Szentírás négy Édenben eredő folyót nevez meg, melyek közül ez a kettő a biztosan ismert. Az Eufrátesz mellékfolyója az Ararát közelében eredő Murat. Legfőbb északi folyója a Jereváni-medencén is átfolyó Araksz. Ma már nem éri el önállóan a Kaszpi-tavat, hanem Azerbajdzsán fő folyójába, a Kurába torkoll.

6. Ararát

A Felföldön van az Eurázsiai-hegységrendszer legnagyobb vulkanikus területe Eurázsia törzsterületén belül /térkép: ÚjÁzs-92./. Leghíresebb hegye a három csúcsú Ararát (5137 m). A hegy már az őskorban is kiemelkedően fontos volt, mert lejtőin szobányi tömbökben áll a vulkáni üveg - az obszidián - és ebből az anyagból lehetett a legjobb pengéket pattintani. Véleményem szerint ez a magyar népmesék Üveghegye. Az ókori Közel-Keleten a világ tetejének hitték.

7. Kapcsolatai

A Felföldről sok irányba nyílnak az utak. A *nyugati* úton Kisázsiával és Európával kapcsolódik. Éghajlati és növényzeti - a régiségben megélhetési - szempontból ez az út a legjelentősebb: a Felföld legerősebben nyugat felé tart kapcsolatot. A legrövidebb út a Pontuszi- mn. Észak-anatóliai-hegység lábánál vezet a Boszporuszhoz (Isztambul).

Az *északi* út a Kaszpi-kapun át vezet. Jelentőségéről a következő pontban írok.

Kelet felé egyre kevesebb az eső. Itt a Zagrosz és Kopet-dag hegylábi oázisait fűzi fel a keletre - Indiába vagy a turáni Oázisfüzérbe - vezető út. A hegyek lábához termékeny földek simulnak, tőlük délre füves puszta sávja következik, majd az Iráni-medence belsejének sivatagos, ”halott közepe”. /Átf-744./.

A mai Irán területének negyede füves puszta. Véleményem szerint ez a térség volt a legelőváltó állattenyésztés tanulószobája.

Délkelet felé haladva a füves puszták sávja után sivatag állja el az utat az esőre alapozó gabonatermesztők elől. Itt, az ikerfolyók mentén alakult ki először nagy léptékű öntözéses földművelés, Dél-Mezopotámiában.

A *délnyugati* út a Levantei-folyosóba vezet.

8. Pongyolaság

Az emberiség fele az *europid* nagyrasszba tartozik. A nagyrassz másik neve: „**Kaukazoid**”, ami elterjedési központot jelöl. Ez – amellett, hogy helyesen utal az europidok Kaukázus környéki eredetére - a pongyola névadás iskolapéldája, mivel a Kaukázus egy magashegység, jeges csúcsokkal. Nem volt forrása embertömegeknek - legfeljebb menedéke lett, a kevéssé szerencsés, kisebb csoportoknak. Ezért is nevezik „népek hegyének”. A névadók nem akarták a Felföldet megadni – pedig az lett volna a helyes.

Az Örmény-felföldet tévesen nevezik „**Kelet-Anatóliának**”. Anatólia egy medence, és fogalma egyértelmű. Az Örmény-felföld nem „**Északnyugat-Irán**”, bár Irán is részesül belőle. Mindkettőt lásd a 13. pontban.

2. Anatóliai-balkáni vonulóút

1. Általában

A Felföld és a Boszporusz közötti út kisázsiai szakasza a Pontuszi-hegység déli lábánál, kisvárosokat felfűzve halad. A Boszporusz két oldalán terpeszkedik a legnépesebb török város, Isztambul (Bizánc, Konstantinápoly). Innen a Medence felé a Balkán közlekedési főtengelyén juthatunk el. Edirne (Hadrianopolis, Drinápoly) a mai Törökország nyugati kapuja. A termékeny Marica-alföld nagyvárosa Plovdiv (Philippopolis). Az út egyedüli és alacsony bukkanója Szófia (Szerdica) és Nis között található. Ez utóbbi város a Morava völgyében található, és a Balkán közlekedésföldrajzi csomópontja. Innen az út a folyó mentén vezet fel Szendrőhöz (Smederevo) és az Alföld déli kapujában álló Nándorfehérvárhoz (Singidunum, Belgrád).

2. Jelentősége

A vonulóút balkáni része földrészünk legfőbb kontinensközi közlekedési kapcsolata. Történelmi jelentősége kimagasló.

1. Errefelé jött Európa belsejébe az aurignaci műveltség embere. „Az aurignaci műveltség emberei a leltek elterjedése alapján talán Kis-Ázsia felől hatoltak be hazánk területére, és keresztülvonulva jutottak a további nyugatra.” /Lágy1-36./

2. Valószínűleg errefelé jött fel Európába a Gravetti kultúra /Wiik-43./.

3. Erre érkezett földrészünkre a réz és a bronz.

4. Erre vonultak Anatóliába a kelta galaták Kr.e. 278-ban /Nac-194./ vagy 278-277-ben.

5. Erre vonult Attila népének serege Konstantinápoly ellen 442-ben vagy 443-ban

6. Erre vezetett a Balkáni Hadiút, ln. Via Militaris Kr.u. 550 k. (is)

7. Erre vezettek a Bizánc felé tartó kalandozó hadjáratok 934-970 között több alkalommal (958: Botond-monda)

8. Erre vezetett a Szent István király által megnyitott szentföldi zarándokút 1018/19-től /Mőt5: 142-143./.

9. Erre vezetett a levantei kereskedelem északnyugati, szárazföldi ága

„… a szárazföldi **levantei kereskedelem** útvonala Pestről Konstantinápoly felé a régi római hadiút vonalán: Belgrádon, Barancson, a Morava völgyén, Nisen, Szófián és Filippupoliszon /a mai Plovdiv/ keresztül vezetett. … Tudélai Benjamin zsidó utazó, aki … Mánuel császár korában járt a bizánci fővárosban, … magyarokat is említ a konstantinápolyi piacok látogatói közt. … Magyar kereskedői telepek voltak a Konstantinápolyba vezető út egyes állomásain, így Barancsban és Pilippupoliszban is.” /Biz-76./

10. Erre tartott a szárazföldi utat is választó I. és III. keresztes hadjárat 1096-ben és 1189-ben.

11. Erre indult Gyula barát keleten maradt véreink felkeresésére.

12. Itt vonult fel a török a nándorfehérvári diadal és a mohácsi vész során.

13. Ez lett a Könnyek Útja is, melyen a magyar rabokat hurcolták Isztambulba vagy Anatóliába.

14. Erre adott gyors összeköttetést a németeknek a Közel-Kelet felé a Berlin-Bagdad-vasút. Ennek az I. Világháború kitörésében jóval nagyobb szerepe volt, mint holmi merényletnek.

15. Erre vezetett egy időre a Vendégmunkásút, németül Gastarbeiterroute, melyen a Németországban dolgozó törökök mentek szülőföldjükre és vissza.

16. Erre vezetett a közelmúltban a heroin csempészek útja.

17. Erre jött fel 2015-ben mintegy 400 000 közel-keleti vándor, többek között a röszkei csatához.

3. Medence, Kárpát-medence, an. Carpathian Basin

1. Talajok királya

A medencealj területének jelentős részét lösz vagy lösz szerű üledék (ázott lösz, lejtőlösz, homokos lösz) fedi, mely a legjobb talajképző kőzet. A termékeny talaj Magyarország legfőbb természeti kincse. Löszvidékeinken legelterjedtebb a fekete mezőégi talaj, melyet termékenysége miatt a talajok királyának is neveznek. Európában tőlünk nyugatra a kimosó vízháztartás túlsúlya miatt lösz már nem maradt meg, hanem vályoggá lett.

A Medence központi és legnagyobb területű nagytája az Alföld. Termékenységben vetekszik vele földrészünk három nagy déli félszigetének legnagyobb alföldje, de méretben nem (Az Ibér-félsziget legnagyobb alföldje az Andalúz-alföld, Appenninni-félszigeté a Pó-alföld, Balkán-félszigeté pedig a bulgáriai Marica-alföld). Ugyanígy, a dél-oroszországi Kubáni-alföld is kisebb nála.

2. Búzaklíma

Az ukrán feketeföldek méretben ugyan megelőzik, de adottságokban mögé kerülnek. A mi Alföldünk ugyanis egészében (1) síkvidék, túlnyomó részén a búza számára legjobb éghajlattal, ami (2) 20 oC feletti júliusi átlaghőmérsékletet és (3) 500 mm/év feletti csapadékot jelent. Az ukrán feketeföldeken e három tényező optimuma csak a Medencéénél kisebb területen esik egybe.

A Medence nagy részének éghajlata ún. ”búzaklíma”. A kora nyári csapadék szárba szökkenti a gabonát, a gyakran aszályos nyárutó pedig az aratásnak kedvez. Az ősszel felszántott talaj rögeit a téli fagy szétporlasztja, és egyben a kártevő rágcsálók számát is korlátozza.

Budapest éghajlati adatai: jn: 1 oC, é: 12 oC, jl: 23 oC, cs: 520 mm/ év, f: nincs.

3. A medence méltatása

1. Makkay János régész

"... Eurázsia mérsékelt égövének széles síkságai közül a Magyar Alföld a mezőgazdaságra a legalkalmasabb, az ember megtelepedésére a **legkívánatosabb** vidék." /M5-7./ Valójában a meleg mérsékelt (szubtrópusi) éghajlatú

Kínai-alföld még kellemesebb éghajlatú (embernek, rizsnek) és nagyobb is. Egész Európában azonban kétségtelenül: páratlan.

"Összességében nézve a Kárpát-medence síkságaival, hegyeivel, erdeivel és folyóival tejjel-mézzel folyó Kánaán." /M5-7./

2. Nogenti apát, 1096

Nogent Párizs központjától 10 km-rel keletre található. "Guiebert nogenti apát 1096-ban azt írja Magyarországról, hogy földjét 'toronymagasságú asztagok' terítik be, de töménytelen nyáj és gulya legel rétjein, valamint a 'lovak végtelen sokasága.'" /B6-69./

3. Friesingi Ottó, 1147

„Friesingi Ottó püspök 1147-ben elkísérte III. Konrád király keresztes hadjáratára, s ekkor átutazott hazánkon …" /Lágy2-627./ Ez volt a II. keresztes hadjárat. Freising Bajorországban van. A püspök az "I. Frigyes császár tettei" c. művében Magyarországról azt íjra, hogy "Ezt a régtől Pannoniának nevezett tartományt, mivel köröskörül erdőségek és hegyek … övezik, amelynek belseje a róna tágas síksága, és amely a folyók és folyamok futásától ékes, a különböző fajú vadakban dús erdőkben bővelkedik, oly **gazdagnak** ismerik természettől fogva virágzó szépséges földjeinek **termékenysége** miatt, hogy szinte Isten **paradicsomának**, vagy a hírneves Egyiptomnak látják. … joggal lehet kárhoztatni a szerencse szeszélyét, vagy inkább csodálni az Isten türelmét, amiért martalékul hagyta ezt az oly szép földet az emberiség e szörnyetegeinek, akiket még embernek sem nevezhetek."

4. Összehasonlítás végett

"... Tacitus, a történetíró (Kr. u. kb. 55-116) ... adatokat közöl a germán törzsekről Germania című munkájában. ... 'ki akarná ... meglátogatni Germania vonzónak nem mondható tájait, szigorú éghajlatát, érzékeink és szemünk tapasztalata szerint általános komorságát..." /Nét-15./ "... a rozs ... a németek kenyérgabonája ... igénytelenebb volt, ... fekete és meglehetősen **kesernyés** ízű kenyeret sütöttek belőle." /Etf-126, 193./

4. Érchegységek

Az Erdélyi-medence sóban, a hegyvidékek ércekben gazdagok. Európa leggazdagabb aranybányái az Erdélyi-érchegységben voltak. A Gömör-szepesi-érchegység bányáit is régóta művelik.

4. Kaszpi-kapu

1. Elnevezése

A térképre pillantva a Kaukázus egészen elzárni látszik a tőle délre lévő területeket az északibbaktól. Valójában a hegység keleti peremét egy keskeny parti síkság szegélyezi, egy jól járható sávot hagyva a Kaszpi-tó partján.

A lényegében tengerszinten haladó út jelentőségét mutatja, hogy a Kaukázuson átvezető másik híres út a Grúz hadiút, mely Tbiliszi és Vlagyikavkaz között vezetve 2379 m-ig /ÚjÁzs-95./ emelkedik. Ezt a hegyi utat többször megjáró Lermontov 1840-ben így ír róla: "Jobbra a meredek szikla, balra a szakadék, olyan mély, hogy az alján fekvő oszét falu csupán fecskefészeknek látszott. … két szekér nem fér el egymás mellett …" /Internet: A Wang folyó versei / A grúz hadiút/

A könnyen járható sáv a mai azeri-orosz határtól 35 kilométerrel északnyugatra lévő Derbent városánál mindössze 3.5 km-re szűkül /O4-242./. Ez a szűkület a Kaszpi-kapu ln. Porta Caspiae, mely összeköttetést biztosít Baku és a Terek-Kubán-sík között. Sok más neve is volt és van: Kapuk kapuja, kaukázusi Vaskapu, törökül Demir kapu; Derbenti-kapu, egy időben Hun-kapu, ami örményül Turen Honáczh /Szon-113./.

2. Határai

A hegység és a tó közötti szűk folyosó Baku és Mahacskala között húzódik, mintegy 350 km hosszan.

3. Városai

Baku, azeriül Baki.

A Kaszpi-tó partjának legnépesebb városa és egyben Azerbajdzsán fővárosa, a Kaszpi-kapu déli végén

Éghajlati adatai: j: 4 oC, é: 15 oC, jl: 26 oC, cs: 210 mm/év, f: nincs

Derbent mn. Derbend

Város a Kaszpi-kapu legszűkebb részén, ahol a parti síkság mindössze 3.5 km széles

Mahacskala

Dagesztán fővárosa, a Kaszpi-kapu északi végén.

Éghajlatai adatai: jn: 1 oC, é: 13 oC, jl: 25 oC, cs: 390 mm/év, f: nincs.

4. Jelentősége

Erre vezetett

1. véleményem szerint 800-591 között a **szkíták** útja, Hérodotosz utalása szerint, a masszagéták nyomására (Előázsiából a Terek-Kubán-síkra).

„'Maga Hérodotosz is határozottan állítja, hogy 'az Ázsiában lakó nomád szkíták a masszagétáktól háborúra kényszerítve az **Arax** folyamon **átkeltek** és Kimméria földjére vándoroltak.' Hérodotosz hangsúlyozza, hogy a Fekete-tenger partjain korábban kimmerek laktak, akiket a szkíták űztek el." /B1-74; Hérodotosz IV. 11. és I. 15, I. 1./ Valójában ezt az eredetet tartotta leginkább valószínűnek.

2. 125 k. a dél-turáni Oázisfüzérből a **szakák** útja. Ezért kellett Kr.e. 129-ben I. Mithridatész pártus nagykirálynak feladnia Szíria elfoglalását és befejeznie győzelmes nyugati hadjáratát. A Pártus Birodalomba betörő – és azon áttörő - szakákat csak a Kr.e. 123-bam trónra lépő II. Mithridatész tudta megfékezni. /Párt-85./ Az Oázisfüzérből a Terek-Kubán-síkra jutó szakák neve idővel alánra változott. A Szir-darja és az Amu-darja folyók közéről írják, hogy „Az északkelet iráni nyelvet beszélő alánok e területről vándoroltak … a Kaspi-tengert délről megkerülve a Volga és a Don közé. … Az alánok kaukázusi megjelenése tehát már a Kr. u. 1. századtól adatolható." / Mőt2: 56-57./

3. ***445*** k. a dél-turáni Oázisfüzérből, a **Griff** népéből az első kötelékek útja. "... Kőrösi Csoma is úgy tudta, hogy a magyarok a Káspi-tavat alulról megkerülve jöttek be Európába /K. Cs. levele 1821. márc 1-én, 2. fejezet/." /Érd2-27./ Véleményem szerint csak a Griff és Baján népe érkezett a Kaszpi-kapun.

4. 555 k. a dél-turáni Oázisfüzérből **Baján** népének útja /avarokról, Bíró András Zsolt: info@magyar-turan.hu/ Valószínűleg az avarok egyik csoportja adott nevet a mai, Dagesztánban élő avar népnek.

5. 1222 k: a dél-turáni Oázisfüzérből a Dzsebe és Szübötej /Vit-475./ vezette **mongol** sereg útja a kalka-menti csatához (1223) /Arh: 37-40; Kta-14./

6. 1942-ben erre vezetett *volna* a III. Birodalom sztálingrádi csatában győztes seregének útja. Ez a hadsereg csoport egyesült volna az Észak-Afrikán áthaladó csapatokkal. Együttes erővel foglalták volna el a „brit korona legszebb gyémántját" – Indiát.

5. Terek-Kubán-sík

1. Elenevezése: Más néven a Kaukázus északi előtere.

2. Határai

Északi határa a Don és a Volga, keleti határa a Kaszpi-mélyföld sivataga, déli határa a Kaukázus, nyugati határa pedig a Fekete-tenger.

3. Részei

Négy részre tagolódik. A részeket egy-egy várossal adom meg.

Északi része a Jergenyi-fennsík, a Kuma-Manics-árok vizenyős mélyedésén túl. Rövidfüvű pusztája a térség legrosszabb adottságú része. Itt található Eliszta.

Keleten található a Terek folyó vékony szalagja és terjedelmes deltája. A térség nagyvárosa Groznij.

Középen terül el a Sztavropoli-hát, mely a Kaukázus lábához simul. Névadó városa Sztavropol.

Nyugati része a Kubáni-alföld. "… a Kaukázustól északnyugatra elterülő kelet-európai sztyeppe." /Mőt2-128./ Ez a Kaukázus és Don közötti /Kfa-62, HaM.Eur-194./ terület a legtermékenyebb része, de nem csak a nemcsak a Terek-Kubán-síknak, hanem a Föld legnagyobb országának is /HaM.Eur-194./. Déli peremén van Krasznodar.

Táblázat

A Terek-Kubán-sík részei				
Rész	Nyugati	Középső	Keleti	Északi
Ország	Kubáni-alföld	Sztavropoli-hát	Terek-alföld térsége	Jergenyi-fennsík
Vízvidék	Kubán	vízválasztó	Terek	Manics
Város	Krasznodár	Sztavropol	Groznij	Eliszta

A **Terek-kubáni átvonuló út** a Mahacskala és Rosztov közötti vezet. Érinti a Gudermesz, Mozdok, Prohladnij, Georgijevszk, Nyevinnomisszk (Sztavropoltól délre), Armavir, Kropotkin (a Kubán folyó ívének legészakibb pontja), Tyihoreck, Batajszk városokon át vezet.

4. Városai

Eliszta

Kalmükia fővárosa a Jergenyi-fennsík keleti szélén, a füves pusztán.

Éghajlatai adatai: jn: -6 oC, é: 9 oC, jl: 25 oC, cs: 350 mm/év, f: 3 hónap

Groznij: Csecsenföld fővárosa a Kaukázus lábánál.

Éghajlati adatai: jn: -2 oC, é: 10 oC, jl: 23 oC, cs: 550 mm/év, f: 2 hónap

Sztavropol, an. Stavropol

A Kaukázus északi előterében lévő dombság névadója a Fekete-tenger és Kaszpi-tó vízválasztóján.

Éghajlati adatai: jn: -2 oC, é: 10 oC, jl: 23 oC, cs: 550 mm/év, f: 3 hónap

Krasznodar

A Kubán folyó partján, a Kubáni-alföld déli peremén.

Éghajlati adatai: jn: 1 oC, é: 13 oC, jl: 25 oC, cs: 750 mm/év, f: nincs.

5. Meiótisz

A Kubáni-alföld neve Kézai Simonnál. Ezt a régi nevét az Azovi-tenger öbléről kapta, melyet régen Limné Maeotis, azaz Maiótisz-tó névvel illettek.

6. Vadmező

1. Elnevezése

A Vadmező, mn. Pontusi- vagy orosz-ukrán sztyepp, an. Pontic-Caspian Steppe. A Duna és a Volga folyamok köze az erdős és füves pusztán.

A Vadmező an. Wild Fields lengyel eredetű név, és az egykori Lengyel-Litván Királyság délkeleti végvidékét jelentette, mely egy időre a Fekete-tengerig terjedt. Az elnevezés számunkra is helytálló, mert a keleti lovasnépek (úzok, kunok és tatárok) 650 éves idősávban (1068 és 1717 között), számos alkalommal pusztítottak a Medencében, főként annak keleti részein.

2. Határai

Nyugaton: Duna, a Moldva déli határát adó Foksányi-kapu (Galac-Foksány között) és a Kárpátok keleti lába

Északon: A zárt erdő kezdetének vonala, Foksány, Csarnóca, Kijev, Tula, Szimbirszk városok vonalában. „Az erdős sztyep Európában Kijevtől enyhe ívben északnak tartva Ufáig húzódik …” /EurÜ-39./

Keleten: Volga, mely nem csak Attila, hanem még Árpád népének érkezésekor is földrészünk keleti határaként működött. Mindkét nép akkor „kerül a térképre”, szereznek róla nyugaton tudomást, amikor átkel a Volgán.

Délen: A Don és a Fekete-tenger.

3. Részei

Keresztben: A tájon az erdős és füves puszta fele-fele arányban osztozik. Határvonaluk városokkal (5): Galac, Kisjenő, Harkiv, Voronyezs, Szamara.

Hosszában: A Vadmezőt az északias irányból érkező Dnyeper és Don három szeletre hasogatja.

4. Domborzata és vízrajza

A Vadmező legszárazabb, déli része a Tengermelléki-alföld. Északi részén három dombvidék is emelkedik. Lábukat a keleti peremükön haladó folyók alámossák. A Volgamenti-hátságét a Volga, a Közép-orosz-hátságét a Don, a Kárpátokra támaszkodó Podóliai-hátságét pedig a Dnyeper.

A Vadmező vizeivel - a Volga kivételével - a Fekete-tengernek adózik.

5. Városai az erdős puszta és zárt erdő határán

Foksány, románul Focsani

Város a Keleti-Kárpátok keleti lábánál, az ún. Foksányi-kapu nyugati végén

Csarnóca, Csernyivci, Csernovci, románul Cernauti, németül Czernowitz

Város az Északkeleti-Kárpátok lábánál, a Prut partján

Éghajlati adatai: jn: -3 oC, é: 9 oC, jl: 21 oC, cs: 630 mm/év, f: 3 hónap

Kijev

Ukranja fővárosa a Dnyeper partján, a Podóliai-hát alámosott peremén (eredetileg), a zárt erdő és erdős puszta határán. Fontos révhely volt, mivel tőle délre a Dnyeper zúgókon át haladt, egészen Zaporozsjéig (za-porogi, a

vízesések alatt). A várostól északra pedig az Erdővidék (Poleszje) mocsarai nehezítik meg a folyó megközelítését.

Éghajlati adatai: jn: -4 oC, é: 9 oC, jl: 21 oC, cs: 650 mm/év, f: 3 hónap

Tula

Város Moszkvától 190 km-rel délre, a Don forrásának közelében

Éghajlati adatai: jn: -7 oC, é: 6 oC, jl: 20 oC, cs: 620 mm/év, f: 5 hónap

Szimbirszk

Város a Volga jobb partján, a zárt erdő és füves puszta határán

Éghajlati adatai: jn: -10 oC, é: 5 oC, jl: 21 oC, cs: 470 mm/év, f: 5 hónap

6. Városai az erdős puszta és füves puszta határán

Galac, románul Galati, törökül Kalas, németül Galatz

Dunaparti átkelőhely a Szeret és Prut torkolata között, három óromániai táj (Havaslföld, Moldva, Dobrudzsa) és a Vadmező határán, az ún. Foksányi-kapu keleti végén.

Éghajlati adatai: jn: -1 oC, é: 11 oC, fh: 23 oC, cs: 490 mm/év, f: 1 hónap

Kisjenő, románul Chisinau

Moldávia fővárosa

Éghajlati adatai: jn: -2 oC, é: 11 oC, jl: 23 oC, cs: 560 mm/év, f: 3 hónap

Harkiv, oroszul Harkov, angolul Kharkiv

Ukrajna második legnépesebb városa a Donyec mellett, az erdős és füves puszta határán.

Éghajlati adatai: jn: -2 oC, é: 13 oC, jl: 27 oC, cs: 520 mm/év, f: 3 hónap

Voronyezs

A Don mellett, az erdős és füves puszta határán.

Éghajlati adatai: jn: -6 oC, é: 8 oC, jl: 21 oC, é: 570 mm/év, f: 5 hónap

Szamara

Volgamenti város a Szamara folyó torkolatánál

Éghajlatai adatai: jn: -10 oC, é: 6 oC, jl: 22 oC, cs: 550 mm/év, f: 5 hónap

7. Történeti tájak

1. Etelköz

A Prut és Dnyeper köze és partvidéke /Mőt1-32./, mely a legjobb adottságú ukrán feketeföldeket is magában foglalja. Lényegében azonos a Szubbotyici-horizont régészeti leleteinek elterjedési területével, mely Árpád népének hagyatéka a 850 körüli időkből.

2. Krím

A Fekete-tengerbe nyúló félsziget, melynek délkeleti-pereme a Krími-hegység.

„A csapadék … a Krím-félsziget északi síkságain csak 300 mm.” /Fák-158./

7. Szabíria

1. Elnevezése

1. Szabir

A szabirokról írják, hogy "Egyes elképzelések szerint Szibéria neve összefüggésben áll a nép nevével." /Mőt2-155./

"Djakonov szerint az észak-kelet felé kirajzó szabírokról nevezték el Szibériát, amit ma is magyar hangzású földrajzi nevek igazolnak.” /Lágy1-395./ ”Szerinte a sumér alapszó Su-bir név, ősi mezopotámiai eredetű." /Bír2: 41-42./ A szabir név Belső-Ázsiában 455 k. /Mőt2-155./, Európában pedig 463-ban tűnik fel. A 948-ban Bizáncban járó Tormás és Bulcsú magát szabirnak nevezi.

2. Szibir

Úgy tűnik, hogy ez a népnevünk egész Észak-Ázsia névadója lett. Ennek története az alábbi.

A Mongol Birodalom egyik késői utódállama a Szibériai Kánság volt. Fővárosa a Tobol irtisi torkolatánál, a mai Tobolszk városa mellett helyezkedett el. Jermak kozák vezér 1582-ben átkelt az Urálon, elfoglalta és lerombolta Szibirt. A nyomába útnak indulók a kánság uralmát megdöntötték. Ezt követően az orosz hódítás a fenyvesek sávjában úgy haladt előre, mint kés a vajban. A terület rendkívül ritkán lakott volt (és maradt) és nem ismerték a tűzfegyvereket. A hódítók 1638-ban elérték a Csendes-óceánt. A hatalmas terület meghódításának Szibir bevétele és a kánság megdöntése volt a kulcsa. Ezért a van az, hogy a kezdetben csak a kánságot jelentő Szibir nevének érteménye a hódítással együtt tágult északkeleti irányba. Még később, az orosz hódítás – és a Szibéria név – a délebbi erdős és füves pusztákra, a mai Délnyugat-Szibériára is kiterjedt.

2. Határai

Nyugaton: Volga folyó. Keleten: Szaján-hegység. Északon: a zárt erdő. Délen: a félsivatag.

„Az erdős sztyep … az Uraltól keletre … nagyjából az é.sz. 55o-val párhuzamosan haladva Novoszibirszkig tart, de nyúlványai keleten a Jenyiszejig, délen, az Ob mentén pedig az altáj előtere száraz hegyi pusztájáig érnek.” /EurÜ-39./

3. Részei

1. Volga-uráli-dombvidék

Szabíria Volga folyó és Ural-hegység közötti szelete. Legfőbb folyója a Belaja.

2. Urálalja

Szabíria Ural-hegység és Tobol folyó közötti szelete. Oroszul Zauralje

4. Isim vidék

Szabíria Tobol és Irtis folyók közötti szelete.

5. Irtis-Ob vidék

Szabíria Ob és Irtis közötti szelete.

Északi része a Baraba-alföld erdős pusztája, Novoszibirszk és Omszk között. Ez a Balhas-tó és az Északi-Jeges-óceán közötti térség emberi megtelepedésre legalkalmasabb része. Északról a Vaszjugan-alföld erdőrengetege, délről pedig a Kulunda-alföld füves pusztája határolja.

6. Kuznyecki-félmedence

A Kuznyecki-félmedence egy dimbes-dombos, félmedencei pusztafolt. Délnyugaton a fennsík-jellegű Szalairi-hátság (612 m), északkeleten a Kuznyecki-Alatau magashegsége (2187 m) határolja. A közel Magyarországnyi tájat az Obba torkoló Tom folyó szeli át. A félmedence északi kapuvárosa Keremovo, központja Novokuznyeck.

7. Minuszinszki-félmedence

Dimbes-dombos félmedencei pusztafolt a Kuznyecki-Alatau (2187 m) és a Szaján magashegységei között, a Jenyiszej völgyében. A félmedence központja Abakán és Minuszinszk ikervárosa.

7. Városai az erdős pusztán

Ufa

Baskíria fővárosa a Belaja folyó partján, az erdős puszta és lomberdő határán

Éghajlati adatai: jn: -12 oC, é: 4 oC, jl: 20 oC, cs: 580 mm/év, f: 5 hónap

Cseljabinszk, angolul Chleyabinsk

Város az Ural keleti lábánál, az erdős pusztán.

Éghajlati adatai: jn: -15 oC, é: 3 oC, jl: 19 oC, cs: 430 mm/év, f: 5 hónap

Omszk

Az Irtis partján, az erdős pusztán.

Éghajlati adatai: jn: -16 oC, é: 2 oC, jl: 20 oC, cs: 420 mm/év, f: 5 hónap

Novoszibirszk

Szibéria legnépesebb városa Szabíria északkeleti az Ob partján, az erdős pusztán

Éghajlati adatai: jn: -17 oC, é: 2 oC, jl: 20 oC, cs: 470 mm/év, f: 5 hónap.

Barnaul

Az Ob partján, az Altáji-vonulóút északnyugati végén, az erdős pusztán.

Éghajlati adatai: jn: -16 oC, é: 3 oC, jl: 20 oC, cs: 440 mm/év, f: 5 hónap.

8. Városai a füves puszta és félsivatag határán

Volgográd, rn. Caricin, Sztálingrád

Volgai átkelőhely a Don folyó közelében. A közlekedést északról a Volgamenti-hátság, délről a félsivatag szárazsága tereli ide.

Éghajlati adatai: jn: -6 oC, é: 9 oC, jl: 24 oC, cs: 320 mm/év, f: 3 hónap.

ktöbe, oroszul Aktyubinszk

Város az Urál-hegység déli előterében, a Mugodzsaron mn. Mugaldzsar.

Éghajlatai adatai: jn: -13 oC, é: 6 oC, jl: 23 oC, cs: 320 mm/év, f: 5 hónap

Karaganda

Város Kazahsztán közepén, az Isim partján

Éghajlatai adatai: jn: -13 oC, é: 4 oC, jl: 20 oC, cs: 380 mm/év, f: 5 hónap

Szemej, angolul Semey

A Fekete-Irtis partján, az irtisi-kapu előterében. Régi neve Szemipalatyinszk, mely hét palotára utal.

Éghajlati adatai: jn: -15 oC, é: 4 oC, jl: 22 oC, cs: 300 mm/év, f: 4 hónap.

9. Városai a félmedencékben

Keremovo

A Kuznyecki-félmedence kapuvárosa, az Obba torkoló Tom partján, a Bajkáli-vonulóúton.

Éghajlati adatai: jn: -18, jl: 20 oC, cs: 420 mm/év.

Novokuznyeck

A Kuznyecki-félmedence főhelye.

Éghajlati adatai: jn: -16 oC, é: 2 oC, jl: 19 oC, cs: 480 mm/év, f: 5 hónap.

Minuszinszk

A Minuszinszki-félemdence névadója, a Jenyiszej partján. Ikervárosa Abakán, mellyel együtt a medence főhelye.

Éghajlati adatai: jn: -20 oC, é: 1 oC, jl: 20 oC, cs: 350 mm/év, h: 7 hónap.

Minuszinszktől délre található a Tuvai-medence.

10. Altáji vonulóút

Fogalma: Szabíria (Barnaul) és Nyugat-Mongólia (Hovd) közötti vonulóút, mely áthalad Gorno-Altajszk városán.

Gorno-Altajszk

Az Altáj-hegység északi lábánál, az Ob mentén.

Éghajlati adatai: jn: -14 oC, é:: 3 oC, jl: 19 oC, cs: 470 mm/év, f: 5 hónap.

11. Szajáni-vonulóút

Fogalma: A Minuszinszki-medence (Minuszinszk) és Nyugat-Mongólia (pl. Hovd) közötti vonulóút, mely áthalad Kizil városán.

Kizil

A Tuvai Köztársaság fővárosa a Kis- és Nagy-Jenyiszej találkozásánál.

A Tuvai-medence a Jeniszej-forrásvidéke, melyet északról a Nyugati-Szaján, délről a Tannu-ola bércei határol.

Éghajlati adatai: jn: -29 oC, é: -1 oC, jl: 21 oC, cs: 240 mm/év, f: 5 hónap.

11. Bajkáli vonulóút

Fogalma: Novoszibirszk és Ulánbátor között Krasznojarszk, Irkutszk és Ulan-Ude városok térségén át halad.

Krasznojarszk

A Minuszinszki-félmedence kapuvárosa, a Jenyiszej partján, a Bajkáli-vonulóúton. a Transzszibériai vasút vonalán.

Éghajlati adatai: jn. -16 oC, é: 2 oC, jl: 19 oC, cs: 510 mm/év, f: 5 hónap.

Irkutszk

Az Angara folyó mellett, a Bajkál-tó délnyugati szegletének közelében, a Bajkáli-vonulóúton, a Transzszibériai-vasút vonalán.

Éghajlati adatai: jn: -18 oC, é: 1 oC, jl: 19 oC, cs: 480 mm/év, f: 5 hónap.

Ulan-Ude

Burjátföld fővárosa a Szelenga átkelőhelyén, a Bajkál-tó térségében, a Bajkáli-vonulóúton, a Transzszibériai-vasút vonalán.

Éghajlati adatai: jn: -18 oC, é: 1 oC, jl: 19 oC, cs: 480 mm/év, f: 5 hónap.

12. Magna Hungária

„A Magna Hungaria fogalmat szinte egyöntetűen az északi, Volga-Káma-Urál vidéki elképzelés kapcsán használják a kutatók.” /Mőt1-34./

Magna Hungaria mn. Ungaria maior, Árpád népének egyik állomása, ahol Gyula barát fellelte a honfoglalókat nem követő magyarokat (1236). A Kámába torkolló Belaja folyó vízvidéke, mely a torkolatvidéknél a Káma jobb partjára is kiterjed. Nagyjából a mai Baskíria. Baskíria főhelye Ufa. Keleti határa a Déli-Urál, nyugati határa a Bugulma-Belebeji-dombság vízválasztója. Térkép: Mőt1-32.

Van, aki a kusnarenkovói kultúra (Kr.e. 550-750 k.) leleteinek elterjedési területével azonosítja, mivel az a fentiekkel majdnem pontosan egybevág /Mőt1-39./.

8. Mongólia

1. Határai

Mongóliát északon az Altáj, Szaján és Jablonovíj-hegység; keleten a Nagy-Hingan; délen a kínai Nagy Fal, nyugaton pedig a Pej-hegység (Hámi és Jümen között) és a Mongol-Altáj határolja.

2. Részei

1. Belső és külső

A kínaiak azért építették a Nagy Falat, hogy védjék magukat a hunoktól és mongoloktól. Ha ettől észak felé indulunk, először füves pusztákon járunk, majd a hatalmas Góbi-sivatag után ismét füves puszták tűnnek fel. A tájszemlélet a ”Középső Birodalom”-hoz, Kínához viszonyít. Ezért a délibb, Kínához közelebbi füves térség, mely ma már Kína része, Belső-Mongólia néven lett tartomány. Az északibb Külső-Mongólia pedig (Hajlar térségének kivételével) Mongólia néven lett önálló ország. Belső-Mongóliában több mongol él, mint Mongólia országában. A továbbiakban Belső-Mongólia területét (Hajlar térségének kivételével) Dél-, Mongólia országét pedig, Hajhlar térségével kiegészítve, Észak-Mongóliának nevezem.

2. Észak-Mongólia

Észak-Mongóliát a Hangáj és Hentíj hegység nyugati, középső és keleti részre osztja. A részek tengelyében egy-egy folyó folyik: a Dzavhan, Szelenga és Kerülen. Nagyobb városaik pedig Hovd, Ulánbátor és Hajlar, ugyanazon sorrendben. Nyugaton és keleten egy-egy nagyobb tavat is találunk: a Hjargasz- és Hulun-tavat. Középütt nincs tó: a Szelenga vizével már a tájon kívüli Bajkálnak adózik.

Táblázatos összefoglalás

Észak-Mongólia részei			
Táj	Nyugat	Közép	Kelet
Folyó	Dzavhan	Szelenga	Kerülen
Tó	Hjargasz-tó	(Bajkál-tó)	Hulun-tó
Város	Hovd	Ulánbátor	Hajlar

3. Dél-Mongólia

Dél-Mongólia területének leghíresebb része az Ordosz-fennsík. Folyóhuroknak is neveznek, mert a Sárga-folyó / Huang Ho nagy, északra nyúló kanyarjával három oldalról körülöleli. A folyó északi szakaszát északon az Árnyék-hegység (Jin-hg.) keretezi. Ennek a lábánál található Hohhot, Belső-Mongólia tartomány székhelye.

3. Városok

Ulánbátor

Mongólia fővárosa Észak-Mongólia középső részén, a Hentij-hegység lábánál. A Föld leghidegebb fővárosa.

Éghajlati adatai: jn: -25 oC, é: -2 oC, jl: 17 oC, cs: 210 mm/év, f: 7 hónap.

Hajlar

Észak-Mongólia keleti részén

Hovd mn. Kobdó, an. Khovd

Észak-Mongólia nyugati részén.

Éghajlati adatai: jn: -24 oC, é: 0 oC, jl: 19 oC, cs: 120 mm/év, f: 5 hónap.

Hohhot

Belső-Mongóia Tartomány székhelye, Dél-Mongóliában.

Éghajlatii adatai: jn: -11 oC, é: 7 oC, jl: 23 oC, cs: 400 mm/év, f: 3 hónap.

9. Dzsungária

1. Határai

Északi határa a Mongol-Altáj, a déli a Tiensan, a nyugati pedig a kazah-kínai országhatár, mely átvágja a Dzsungár-Alataut és a Tarabagatáj hegységet.

2. Részei

Dzsungária egy háromszögletű táj, a mai Hszincsiang-Ujgúr tartomány északi részén. Belseje sivatag, a széle pedig füves puszta. Nyugati csücskében található az Ebi-tó, a keletiben pedig a Bar-tó. Északi részén a (Fekete-) Irtis folyik.

3. Városa

Urumcsi, Ürümqi

Dzsungária fő helye és egyben Hszicsiang-Ujgur Autonóm Terület székhelye.

Éghajlati adatai: jn: -13 oC, é: 7 oC, jl: 24 oC, cs: 290 mm/év, f: 5 hónap.

4. Kapcsolatai

Dzsungária a Belső-Ázsiából kivezető néposztó átjárók helye. Két főút vezet nyugat felé. Az északnyugati a Tarabagatáj és Szaján hegységek közötti Fekete-Irtis völgyszűkülete. Röviden *Irtisi-kapunak* nevezem. Az itt átvonulók Szemejnél értek ki a Nyugat-szibériai-alföldre. A délnyugati a Dzsungár-Alatau és a Keleti-Tiensan-hoz tartozó Borohoro közti bukkanó. Ez az út az Ili folyó termékeny völgyébe vezet (és azt Gulja /Kuldzsa / Yi-ning/ városánál éri el). Röviden *Ili-kapunak* nevezem. A folyó mentén nyugatra vonuló népek itt Almati térségébe érkeztek, ami már az Oázisfüzér része.

10.1. Az Oázisfüzér általában

1. Elnevezése

A Turáni-síkvidék öt déli folyami oázisa úgy tapad a tőlük délre magasodó hegyek (Tiensan, Hindukús és Kopet-dag) lábához, mint megannyi **fecskefészek**. Ennek oka az, hogy a hegyek nem lennének ott, helyükön sivatag terpeszkedne, mint ahogy tőlük délre azok is vannak, pl. Takla-Makán, Thar, Halál-sivatagja mn. Daste-Margo).

A hegyek lábánál azonban felemelkedésre kényszerülnek a légtömegek, és így belőlük több-kevesebb **csapadék hull**. Ez a csapadék lomberdőt (Almati 670 mm/év, Dusanbe 650 mm/év), erdős-pusztát (Biskek 460 mm/év, Taskent 440 mm/év) vagy füves pusztát (Szamarkand, 370 mm/év) éltet.

Másrészt a hegyekből lesiető folyók éltető vize a sivatag szélén folyami oázisokat öntöz (Buhara 140 mm/év, Mazari-Sarif 190 mm/év, Mari 130 mm/év).

Az Oázisfüzér szemeit vonulóutak és a Selyemút hálózata fűzi fel.

2. Határai

A térségen hat "isztán" osztozik: Kazahsztán, Kirgizisztán, Üzbegisztán, Tadzsikisztán, Afganisztán és Türkmenisztán.

A Keleti-Tiensan északi peremén haladó vonulóút az Ili-kapun lép be a területre. A leírás innen indul.

10.2. Az Oázisfüzér részei

1. Ilia

Fogalma: Az Ili folyó termékeny völgyvidéke.

Almati, rn. Alma Ata

Ilia főhelye, Kazahsztán régi fővárosa (1997-ig).

Éghajlati adatai: jn: -5 oC, é: 10 oC, jl: 25 oC, cs: 670 mm/év, f: 3 hónap.

2. Tarszia

Fogalma: Kétosztatú táj. Keleti részének főhelye a Csu folyó közelében lévő Biskek / Frunze, a nyugatié pedig a Talasz folyó menti Dzsambul.

Biskek, an. Bishkek, mn. Pispek /Fák-301./, rn. Frunze

Kirgizia fővárosa, „750 m tengerszint feletti magasságban” /Fák-301./

Éghajlati adatai: jn: -3 oC, é: 12 oC, jl: 26 oC, cs: 460 mm/év, f: 3 hónap.

Dzsambul

Kazah város a Talasz folyó mellett, Biskek és Taskent között félúton. Közelében van Taraz városa.

3. Szogdia

Nevei továbbá

Transoxania, azaz Oxuson / Amu-darján túli terület, az előázsiai tájszemlélet szerint.

A Turáni-Mezopotámia nevet is viseli, mivel a síkvidék két legnagyobb folyójának (Szir-darja /görög-latin: Oxus; arab: Dzsajhún /RóT1-100.// és Amu-darja /görög: Jaxartes /RóT1-100.//) közén terül el.

Taskent

Üzbegisztán fővárosa és egyben az Oázisfüzér legnépesebb és legtekintélyesebb városa.

Éghajlati adatai: jn: 2 oC, é: 15 oC, jl: 28 oC, cs: 440 mm/év, f: nincs

Szamarkand, rn. Marakanda

Oázisváros a Zeravsán középső folyásánál

Éghajlati adatai: jn: 2 oC, é: 14 oC, jl: 27 oC, cs: 370 mm/év, f: nincs

Buhara

Oázisváros a Zeravsán folyó alsó folyásánál. Csapadéka 140 mm/év.

4. Fergána

Fogalma: Akkora medencealj, mint a trianoni Magyarországon maradt Aflöld (52e km2). A Középső- és Nyugati-Tiensan között a Szir-darja mentén.

Kokand, rn. Kahvakand

Város a Fegránai-medence kapujában, az egykori Kokandi Kánság fővárosa.

Éghajlata félsivatagi. Évi középhőmérséklete 16 oC, csapadéka 230 mm/év.

5. Baktria

Fogalma

Az egykori Bakrtia az Amu-darja mn. Pandzs félmedencéje az Aláj és Hindukús hegységek között.

Dusanbe, angolul Dushanbe

Tadzsikisztán fővárosa az egykori Baktria északi részén

Éghajlati adatai: jn: 3 oC, é: 15 oC, jl: 28 oC, cs: 650 mm/év, f: nincs

Mazari-Sarif

Afganisztán északi részének legnépesebb városa, a Hindukús lábánál, az egykori Baktria déli részén.

Éghajlati adatai: jn: 2 oC, é: 17 oC, jl: 33 oC, cs: 190 mm/év, f: nincs

Közelében van Balkh és Kunduz.

Balkh: Az egykori Baktria névadó városa, Mazari-Sariftól északnyugatra, 20 km-re.

Kunduz mn. Qonduz: Az egykori Baktria délkeleti részének nagyvárosa.

6. Mária

Fogalma

A Murgáb folyó oázisa a Kara-kum sivatagban. A folyó egy szakaszán az afgán-iráni határt is hordozza.

Mari, Mary

Oázisváros, melyet a Murgáb éltet. Éghajlata mérsékelt övezeti sivatagi.

Csapadéka 125 mm/év.

Közelében találhatók az egykori Merv romjai.

Merv, régi neve Meru, türkménül Merw, perzsául Marv.

7. Pártia

Fogalma

Hegylábi oázisvonal a Kopet-dag északi lábánál.

Asgabat, Ashabad

Türkmenisztán fővárosa a Kopet-dad északi lábánál, a Kara-kum peremén.

Éghajlatai adatai: jn: 4 oC, é: 18 oC, jl: 30 oC, cs: 220 mm/év, f: nincs.

10.3. Az Oázisfüzér térségének történeti tájai

1. Khorezm, mn. Hvárezm /Arh-17./, Horezm /Fák-274./

Történeti táj, az Amu-darja alsó szakaszának folyami oázisa az Aral-tó mellett.

Nukusz: A mai folyami oázis és egyeben Karakalpakföld főhelye, csapadéka 110 mm/év.

2. Horaszán, mn. Kuraszán /KÁzs-261./

Kettős értelemben használt történelmi tájegység.

1. Eredetileg a szászánida Perzsia keleti tartománya volt /Mőt28-150./ és a modern kori Irán legnagyobb, ÉK-i tartományát is így hívták (2004-ig, a tartományi átszervezés óta három ÉK-iráni tartomány nevében szerepel).

2. A középkorban az Oázisfüzér és Perzsia határvidékét értették alatta, Mari (Mária), Balkh (Baktria), Herát és Neisapur városokkal.

11. Afgán vonulóút

Fogalma

Vonulóút Mári és Iszlamabad között, a Hindukús peremén. Stratégiai pontja a Hajbár-hágó mn. Khaibár-hágó, 1070 m /ÚjÁzs-87./.

Mazari Sarif és Kabul között az út hegyi menetelést vállalva rövidíthető (Szalang-hágó, 3.350 m k.).

Az Afgán-medence keleti részéről írják, hogy: "Az utolsó medenceperemi vonulatok az afgán-pakisztáni határ mentén húzódnak, 3000 m körüli magasságban tetőző tagjait mély völgyek szabdalják, közülük legjelentősebb az Indus felé tartó Kábul völgye. A környező vonulatok egyikét szeli át a történelmi-stratégiai jelentőségű *Khaibár-hágó*, amelyen 1070 m magasságban ősidők óta a belső afgán medencéket az Indus alföldjével összekötő karavánút /ma főút/ halad keresztül." /ÚjÁzs-87./

Városai

Mári → Lásd: Oázisfüzér

Herát

Afganisztán második legnépesebb városa és egyben legnyugatibb nagyvárosa a Hindukús lábánál, a sivatag peremén

Éghajlati adatai: jn: 3 oC, é: 16 oC, jl: 30 oC, cs: 240 mm/év, f: nincs

Farah, **Kandahár**, **Ghazni**

Kabul: Afganisztán fővárosa, a Hajbár-hágó nyugati kapuvárosa

Éghajlati adatai: jn: -2 oC, é: 12 oC, jl: 25 oC, cs: 310 mm/év, é: 2 hónap

Iszlamabad

Pakisztán fővárosa az Indus-völgyben, a Hajbár-hágó keleti kapuvárosa

Éghajlati adatai: jn: 10 oC, é: 21 oC, jl: 30 oC, cs: 1140 mm/év, f: nincs.

12. Észak-iráni vonulóút

Vonulóút Mári és Baku között, hegylábi oázisokat fűzve fel, érintve a Felföld peremét.

A Kopet-dag és Elburz déli lábainál halad, majd átvág a Kura folyó alföldjén. Eközben áthalad Meshed, Teherán és Tebriz (vagy Ardabil) városán. Mári a sivatagban (125 mm/év), a többi város félsivatagban van (Meshed 230 mm/év, Teherán 250 mm/év, Tebriz, 280 mm/év, Baku 210 mm/év).

Az út során Tebriz kihagyható, amennyiben korábban lemennek a Kaszpi-tó Lenkoráni parti síkságára (Qazvin, Bostanábád).

13. Kitekintés: A Pusztával határos tájak

1. Anatóliai-medence

Medencealjból és hegységkeretből áll.

Medencealj: Az anatóliai medencealjon a Tuz-tó vize csillog. A medencealj és hegységkeret hegylábi vásárvonalának délies részén sorakozik Eskisehir, Konya és Kayseri városa.

Hegységkeret: Északon a Pontusz, délen a Toros adja. Kelet felé azok azon hegyvonulatok peremei határolják, melyek az Égei-tengerhez futnak ki. Nyugaton a peremi vonulatok Sivas térségében találkoznak.

Határa északon a Fekete-tenger, keleten a Sivas-Malatya közötti út, délen pedig a Földközi-tenger Levantei-medencéje.

2. Iráni-medence

Medencealjból és hegységkeretből áll.

Medencealj: Az iráni medencealjon a Daste-Kavir és Daste-Lut sivataga terpeszkedik. Északi és nyugati hegylábi vásárvonalán ül Neyshabur, Shanrud, Semnan, Teherán, Kom /Qom, Káshán, Ardakan, Jazd, Kerman és Bám. Kermanig e városokat a vasút is összeköti. „Az Iráni-felföldön a lefolyástalan medencék és a tengerek vízgyűjtői között a hegységkeret a vízválasztó.” /Futó-490./ Vízhálózata összetartó.

Hegységkerete északon az Elburz és Kopet-dag, keleten a mai iráni-afgán országhatárra támaszkodó Kelet-iráni-peremhegység, délen a Makran-hegység, délnyugaton és nyugaton pedig a Zagros.

Az Iráni-medence nyugati határa a Teherán-Bagdad útvonal része, Kazvin és Baktarán között.

3. Löszfennsík

A Kínai-löszfennsík, r. Löszfennsík a Föld legnagyobb összefüggő löszterülete.

Határa

Északon a Nagy Fal Ordoszt is átszelő szakasza, keleten a Kínai-alföld északnyugati peremét adó Tajhang-hegység, délen a Csin- és Csilien-hegység.

Részei

A Löszfennsík három részre tagolódik, melyek kínai tartományok egyben. A három lösztartomány neve és fővárosa nyugatról keletre:

Tartomány	Kanszu	Senhszi	Sanhszi
Főváros	Lancsou	Hszian	Tajjüan
mn.	Lanzhou	Xian, rn. Csangan	Taiyuan
Folyója	Sárga-folyó	Vej folyó	Fen folyó

A Löszfennsík kanál alakú, mert Kanszu tartomány messze nyugtra nyúlik. Ez a nyúlvány a Csilien-hegység lábához tapadó Kanszu-folyosó mn. Hexi korridor. Ennek nyugati szélén található Jümen (Yumen) városa.

2. A MEDENCE IDŐRENDJE

1. Táblázat

Kor	kezdete	vége	lelőhelyek, kultúrák, népek
Őskőkor	375 000	10 000	Vértesszőlős, Subalyuk, Szeleta, Ságvár
Átmeneti kőkor	10 000	6 200	Jásztelek
Korai újkőkor	6 200	5 500	Körös kultúra
Középső újkőkor	5 500	5 000	Dunántúli és Alföldi vonaldíszes edények
Késői újkőkor	5 000	4 500	Lengyel I-II. / Tiszai kultúra
Korai kőrézkor	4 500	4 000	Lengyel III. / Tiszapolgári kultúra
Középső kőrézkor	4 000	3 600	Balaton / Bodrogkeresztúri kultúra
Késői kőrézkor	3 600	2 800	Péceli kultúra
Korai bronzkor	2 800	2 200	Zóki / Vicsedál kultúra (p. 3000 – 2200)
Középső bronzkor	2 200	1 300	Vatya kultúra pl.
Késői bronzkor	1 350	800	halomsíros és urnamezős hódítók, Gáva k.
Vaskor	800	9	kimmerek, szkíták, kelták
Római kor	13	*400*	rómaiak, szarmaták, germánok, dákok
Hun kor	400	895	Attila népe, gepidák, Baján és a Griff népe

2. Kőkor

373 e Vértesszőlősi ember /Vit-1211.: 400-350 ezer éve/

128 e Krapinai és Gánóci neandervölgyiek, Riss-Würm interglaciálisban /Gyen2-101./

113 e Megkezdődött az utolsó eljegesedés /Vit-1211./, és tartott Kr.e. 10 e-ig

68 e Kőzet átkristályosítása hőkezeléssel a miskolci Avason /Internet: Hőkezelés az őskorban, Index 2005.07.27./

58 e Subalyuki neandervölgyiek /Gyen2-102./, zsákmányuk vadló, kőszáli kecske, zerge /Vit-39./

40 e A mai ember bevándorlása Európába, az Aurignaci kultúra (Kr.e. 40-30e) kezdete

38 e Neandervölgyi ember Érden és a varasd melletti Vindijai-barlangban /Gyen2-102./

32 e Tatai neandervölgyi telep a hévforrásoknál /Vit-39./, mamutborjú vadászok

30 e Gravetti kultúra (Kr.e. 30-20 e) kezdete

25 e A neandervölgyiek utolsó ismert előfordulásai, Ibéria /Dou-92./

19 e A földi átlaghőmérséklet 9 °C-ra csökken, az európai összlakosság 10 e fő alatt /Vit-45./

16 e Rénvadászok a Ságvári Lyukas-dombon /Rippl-Rónai Múzeum, Milyen korú tárgyakat keresünk, msz. Kr.e. 16.9 / 15.7 e Mes-272./

10 e A Szvidéri kultúra kezdete – az utolsó eljegesedés vége /Vit-1212./,

9750 A lovasi festékbányából kitermeltek 25 m^3 limonitos-hematitos agyagot

7300 Jászsági rúdsátor

6250 k. Janislawicei kultúra kezdete (idősávja: Kr.e. 6500/6000 – 5000/4800)

6200 Első élelemtermelők érkezése, Körös kultúra (Kr.e. 6200-5500) kezdete

5750 k. a rénszarvasok végleg eltűnnek a Medencéből /Mes-292./

5500 Vonaldíszes kultúra (Kr.e. 5500-5000) kezdete a Dunántúlon és az Alföldön

5000 Tisza kultúra (Kr.e. 5000-4500) és Lengyel I-II. kultúra (Kr.e. 5000-4500) kezdete

4500 Tiszapolgári kultúra és Lengyel III. kultúra kezdete.

3. Kőrézkor, Kr.e. 4500-2800

4500 Tiszapolgári kultúra (Kr.e. 4500-4000) és Lengyel III. (Kr.e. 4500-4000) kultúra kezdete

4000 Bodrogkeresztúri (Kr.e. 4000-3600) és Balaton /Lassinja kultúra (Kr.e. 4000-3600) kezdete

3600 Péceli kultúra (Kr.e. 3600-2800) kezdete

2800 Péceli kultúra vége.

4. Bronzkor, Kr.e. 2800-800

2800 Zóki / Vicsedál kultúra kezdete, vége Kr.e. 2200

2200 Középső bronzkor (2200-1350) kezdete

1350 Késő bronzkori kezdete, halomsíros hódítás, első hódoltság (Kr.e. 1350-750) kedzete

1100 Gáva kultúra (Kr.e. 1100-800) kezdete

800 k. kimmer betörés.

5. Vaskor, Kr.e. 800-13

800 k. kimmer betörés

750 k. a szkíták érkezésével megszűnik az első hódoltság, Vekerzug kultúra (Kr.e. 750-250) kezdete

400 k. megkezdődik a Dunántúl meghódítása /ŐsE-155./

250 k. az Alföld kelta meghódítása /ŐsE-155./, Vekerzug kultúra vége, megkezdődik a második hódoltság

200 k. kelta virágkor kezdete a Medencében /ŐsE-155./

100 k. kelta virágkor vége a Medencében /ŐsE-155./

6. Római kor, Kr.e. 36 – Kr.u. 400

36 megkezdődik, és Kr.u. 9-re befejeződik Pannónia meghódítása /Kov-67./

1 k. betelepszenek a Medencébe az első kvádok és szarmaták

87 Decsebál uralmának kezdete

106 Decsebál halála

167 Markomann háborúk (167-180) kezdete /Kov-78./

175 Zanticus király 8000 lovast ad Rómának /Kov-78./

324 A Csörsz-árok építésének kezdete, vége 334 /W: Csörsz-árok/

334 Szolga szarmata ln. limigantes felkelés a Bánátban /Kov-86./

359 Zalánkeméni affér: lemarházták a római császárt
400 k. Attila népe betelepedett a Medencébe

7. Hun kor, mn. népvándorlás kora

Az egyes hun csoportok - Attila, Baján és a Griff népének - adatait lásd a nemzettagok c. részben.

Attila népe, 400-455

Gepida királyság, 455-567

455 Gepida királyság /Vit-1223./

546 A Dunántúlon Longobárd királyság jön létre

Baján népe, 567-677

Griff népe, 677-895

Árpád népe, 895-1001

895 A fősereg bevonul a Medencébe.

3. ŐSTÖRTÉNETI ADATOK

1. ADATFORRÁSOK ÁLTALÁBAN

1.1. Genetikai alapfogalmak

Öröklődés: Életfolyamat, mely által az élőlények tulajdonságaik egy részét átadják a következő nemzedéknek.

Öröklődéstan tn. genetika: Biológiai tudomány, melynek tárgya az öröklődés.

DNS, dezoxirobonukleinsav, an. dezoxiribonucleic acyd, r. DNA: Az élőlények örökítő anyaga – az öröklött tulajdonságok átadásának letéteményese. Sejtmagbéli nagymolekula, mely 4 féle nukleotidból áll.

Nukleotid: A nukleotid egy három részből álló közepes molekula. Részei: bázis, cukor és forszforsav. Mivel az utóbbi kettő a (DNS) nukleotidokban azonos, a 4 féle nukleotid az ún. bázisokban különbözik.

Bázisok (a nukleotidok részeként): A 4 féle bázis az adenin, timin, guanin, citozin, melyeket A, T, G, C betűkkel adnak meg. Végső soron ezen 4 alegység sorozata – mint egy 4 betűs ábécével írott könyv – kódolja a fehérjéket, amelyek pedig a sejt legfőbb szerkezeti elemei és működtetői (pl. enzimek).

Történeti öröklődéstan tn. archeogenetika: Az ásatag örökítő anyaggal foglalkozó tudomány.

Szekvencia a molekuláris biológiában: A 4 féle nukleotid alapegység megadott kapcsolódási sorrendje. Sequor = követ (ige), latin, amiból sequentia = követés, kíséret. Ide értik a fehérjéket, vagy a 22 aminosavat.

Genom: Egy élőlény vagy sejt örökítő anyagának egyszeres vagy kétszeres sorozata.

Hunángenom-projekt, an. Human Genome Project: Az ember örökítő anyagának lebetűzése, mely 2003-ra készült el.

Gén: A DNS azon szakasza v. szakaszainak összessége, mely egy fehérjét kódol.

Genotípus / fenotípus: A genotípus egy adott élőlény v. élőlény-csoport örökítő anyaga. A fenotípus az élőlény minden egyéb tulajdonsága, amit a genotípus a környezeti hatásokkal együtt meghatároz.

Haploid / diploid: Olyan élőlény vagy sejt, amely az örökítő anyag egyszeres / kétszeres mennyiségét tartalmazza.

Kromoszóma: A fehérjeburkos DNS a sejtosztódás középszakaszában (metafázis) jól festődő csoportokba rendeződik. Ezeket a csoportokat jól festődő tulajdonságuk miatt kromoszómának nevezik. Néveredet: kromo = szín, szóma = test. Az embernek 23 pár kromoszómája van. Ebből 22 pár ún. testi, 1 pár pedig ivari kromoszóma. Ez utóbbiakra alapul a nem meghatározása.

Nem meghatározás az embernél: A nőknek, anyáknak két darab X ivari kromoszómája van, a férfiaknak viszont egy X és egy Y. Anyjától, a petesejt által mindenki egy X kromoszómát kap. Apjától, a hímivarsejt közvetítésével viszont vagy egy X-et vagy egy Y-t. Ha X-et, akkor a nő lesz az utód, ha Y-t, akkor pedig férfi.

Mutáció: Az örökítő anyag örökletes megváltozása.

Pontmutáció, an. Single Nucleotide Polimorphism, r. SNP: A genom egyetlen nukleotidnyi változása. Az összes mutáció 90%-át adja /Nep1-8./. Csak 4 %-nak van működésbeli hatása. /Nep1-8./

Pontmutáció fajták (3): Beszúródás tn. inszerció: egy új nukleotid beszúrása. Kiesés tn. deléció: egy régi nukleotid kiesése. Helyettesítés tn. szubsztitúció: egy régi nukleotid újra cserélése.

Mutációs ráta: Az örökítő anyag változási sebessége.

A mutáció hatása: A mutáció lehet az élőlény számára közömbös, káros vagy hasznos. A történeti öröklődéstan számára kitüntetett jelentőségűek azok az örökítő anyag szakaszok, melyek hatása közömbös. Ezért nem hat rájuk a kiválasztódás. Így változásuk az eltelt idővel egyenesen arányos.

Kiválasztódás tn. szelekció: Az a folyamat, melynek során az egyes népességekben az egymást követő nemzedékek során a káros mutáció aránya csökken, a hasznos aránya pedig nő. Ennek az az oka, hogy a hasznos mutációt nyert egyednek több, a káros mutációt szenvedőnek pedig kevesebb utódja lesz, mint a mutáció nélkülinek.

Klaszter an. cluster: Egy halmaz olyan részhalmaza, mely egyértelműen megadható és használata hasznos. Klaszterképzés, mn. klaszter analízis: Klaszter létrehozása.

Haplocsoport: Egy adott klaszterbe tartozó egyedek csoportja. Hasonlattal: a DNS egy adott részének fejlődése ábrázolva olyan, mint egy ágrendszer. Ennek egyes ágai a haplocsoportok.

1.2. Rokonságok

1. Csimpánzok – eltérés 3.5 %

Az ember legközelebbi rokonai a csimpánzok. Egy alaposan megvizsgált csimpánzról írják, hogy „DNS-e **96** százalékban egyezik a miénkkel” /NaG.2005.09.02. Mi tesz bennünket emberré?/

„Az ember és csimpánz génjeinek legalább **97** %-a közös.” /Internet: Origo.2009.12.08. Ember és csimpánz – eltérés ezer génben/ Az átlagos becsült eltérés tehát 3.5 % körüli.

2. Emberek – eltérés 0.2 % (1. és 2. átlaga)

1. „Általánosságban elmondható, hogy a teljes genom DNS szekvenciája minden emberben 99,6 %-ban azonos (Levy és mtsai., 2007). … Azt, hogy két egyén genomja milyen mértékben különbözik egymástól, a nukleotid diverzitás érték adja meg. Ezt az értéket emberben **0,1%**-tól (Jorde és Wooding, 2004) **0,4%**-ig (Tishkoff és Kidd, 2004) becsülik.” /Nep1-7./ Tehát átlagosan 0.25 %.

2. Egy adott területen élő embercsoportoknak jellegzetes örökítő anyag mintázata van. Ennek alapján feltárható a rokonsága és megállapításokat lehet tenni a csoport korábbi útjára vonatkozóan is.

„A genetikai rokonság megállapításához azokat a DNS szakaszokat vizsgálják, amelyek az egyének és populációk között eltérést mutatnak. … Napjainkra 26 populációból több mint 1000 ember teljes genomját szekvenálták meg az 1000 genom projekt során (The 1000 Genomes Project Consortium, 2015), és azt találták, hogy egy-egy egyén genomja átlagosan 4,1-5 millió helyen különbözik a referencia genomtól. Ezen variánsok többsége SNP és rövid inszerció-deléció” /Nep1-7./ Az átlagos eltérés tehát kb. 4.5 millió nukleotid, ami a 3 milliárd bázispárnyi haploid emberi genomnak 0.15 %-a.

3. „A populációk genetikai vizsgálata kimutatta, hogy az emberi faj genetikai változatosságának zömét populáción belül találjuk, és **csak** töredékét, **10-15%-át a populációk között**, azonban ugyanez az arány az Y-kromoszóma elemzéseknél már 30-40%-nak adódott (Lewontin, 1972).” /Nep1-15./

1.3. Keveredő és nem keveredő örökítő anyag

1. Keveredő örökítő anyag

Az öröklődéstan a sejtekben lévő örökítő anyagot, azaz dezoxirobonukleinsavat r. **DNS**-t (an. deoxiribonucleic-acyd, DNA) vizsgál. A DNS túlnyomó része a sejtmagban lévő, magi tn. nukleáris DNS (nucleus = sejtmag, latinul) angolul rövidítve **n-DNS**.

Az ivarsejtképzés során az apai és anyai eredetű kromoszómák összetapadnak és csereberélni kezdik DNS-üket (az Y kromoszómás örökítő anyag 95%-nak kivételével). Ez az átkereszteződés an. crossing over jelensége,

melynek eredménye az örökítő anyag **átkeveredése** tn. rekombinációja. Eredménye az, hogy a DNS túlnyomó részének egyedi jellegzetességei hosszabb távon egyre inkább elmosódnak.

Ez jellemző a sejtmagbéli DNS 99 %-ára, amely az ún. **testi** tn. autoszomális kromoszómákban található.

2. Nem keveredő örökítő anyag

Ezért kiemelkedő jelentőségű az, hogy az Y kromoszóma (túlnyomóan) és a mt-DNS az átkeveredésből kimarad. Örökítő anyagukon így csak a mutáció változtat. Ezért ezen **nem keveredő** örökítő anyagok által az emberek leszármazási vonalakba sorolhatók. Az adott vonalakhoz tartozó örökítő anyagú emberekből cluster-analízissel képeznek jól használható csoportokat. Ezeket tn. haplocsoportnak nevezik.

„… a társadalmak körülbelül 70%-ánál amikor két ember egybekel, többnyire a **nők** váltanak lakóhelyet, ők költöznek a **férjükhöz**. Más szóval a férfiak genetikusan kevésbé mozdíthatók. Ennek következményeként egy jóval homogénebb mitokondriális DNS elterjedési térkép alakult ki, míg az Y-kromoszómák egymástól függetlenül divergálódtak a különböző populációkban (Seielstad és mtsai., 1998).” /Nep1-15./

3. Y haplocsoportok

A sejtmagbéli DNS 1 %-a a nemet meghatározó ún. ivari an. sex kromoszómákban (X, Y) található. Az Y kromoszóma esetében hossza mintegy **57 ezer bázispár**. A férfiak ivarsejtképzése során az X és **Y kromoszóma** között átkereszteződés, örökítő anyag cserebere gyakorlatilag nincs (p. csak 5%-ban van), így annak örökítő anyaga csak apai ágon mn. vonalon öröklődik. Ezét az Y-DNS-nek „II. András esetében is 100%-ban meg kell egyeznie Álmos és Árpád fejedelem DNS-ével.” /Gen-29./ Az **apai vonalú** öröklődés tn. patrilineáris, vö. pater + linea, apa + vonal, latin.

„Az Ykromoszóma 57227415 bázispár hosszú. A kromoszóma hosszának 95%-án nem játszódik le rekombináció…” /Nep1-14./

Az Afrikán kívüli összes férfi ősét eurázsiai Ádámnak nevezték el. „Eurázsiai Ádám Y-kromoszómáján 14 813 991 pozícióban keletkezett egy mutáció, vagyis C helyett T lett kb. 65-70 ezer évvel ezelőtt. … Annak a várható esélye, hogy pont ebben a pozícióban egy másik férfiban is keletkezzen ugyanez a változás, 1 : 60 millióhoz, ennek esélye szinte a nullával egyenlő. Ezért hívjuk ezt ’egyszeri mutációs eseménynek’ /unique mutation event/ /Knjiff, 2000/.” /Gen: 26-27./

4. mt haplocsoportok

Nagyon kevés DNS a sejtek **energiatestecskéiben**, tn. mitokondriumaiban is van. Ennek összessége az ún. mitogenom. Ez az ún. sejtmagon kívüli, tn. extranukleáris vagy mt-DNS az energiatestecske saját, sejtosztódástól független osztódásával adódik tovább.

Az energiatestecskék örökítő anyaga csak anyai ágon mn. vonalon öröklődik. Az anyai vonalú öröklődés tn. matrilineáris, vö. mater + linea, anya + vonal, latin.

„… az emberi mtDNS-t már 1981-ben sikerült ’szekvenálni’, tehát a szerkezetét teljesen megismerni.” /Gyen2-136./ Az emberi mtDNS „mindössze 16.569 nukleotidpár hosszúságú …” /Gyen2-136./ Mennyisége a sejtmagi DNS-nek mindössze 0.00027%-a.

„A körülbelül 800 bázispár méretű hipervariábilis régió (HVR) nem kódol géneket csak szabályozó szerepe van, ezért az itt bekövetkező pontmutációkra kevésbé hat a szelekció, ennélfogva a HVR régió az mtDNS legpolimorfabb szakasza. A mtDNS mutációs rátája a nukleáris DNS-ének körülbelül tízszerese, a HVR szakaszé ennek is többszöröse. A haplotípusok elkülönítésére **elsősorban a HVR-I** szakaszt (nt 16024- 16365) használják, de néhány haplocsoport (H és U) a HVR-II (nt 37-340) szekvenciákban is különbözik.” /Nep1-14./ A HVR-I szakaszban tehát **341** bázispár van.

5. Táblázat

DNS-megoszlási **táblázat**, diploid genom esetén, kerekített adatokkal

	DNS			
helye	Sejtmagban			Energiatestecskébe
tn.	nukleáris			mitokondriális v. extranukleáris
	Autoszomális m. testi kromoszómák	Szex mn. ivari kromoszóma		
bázispár	6 000 millió	60 millió /Gen-27./		17 ezer
aránya	kb. 99 %	kb. 1 %		0.0003 %
rövidítése	n-DNS	X-DNS	Y-DNS	mt-DNS
öröklődés	átkeveredéssel		**csak apai ágon**	**csak anyai ágon**

1.4. Haplotípus

„A teljes genom szekvenálás igen költséges módszer, ezért többnyire a csontmaradvány részleges genotípusát szokás meghatározni. Elsősorban azokra a DNS szakaszokra koncentrálunk, melyekben a populációk **jellegzetes** polimorfizmust mutatnak, melyek alapján az egyének eltérő úgynevezett haplotípusokba és haplocsoportokba sorolhatók. A haplotípus az egyén nem rekombinálódó DNS szakaszaira jellemző **SNP mintázat**, melynek kiemelkedő jelentősége van az **mtDNS és Y-kromoszóma** leszármazás vizsgálatában. A haplocsoport az **azonos leszármazási** vonalba tartozó haplotípusok összességét jelenti. A Humán Genom Projekt nagyszámú genom szekvencia összehasonlításával korábban meghatározta az mtDNS és az Ykromoszóma vonalak leszármazási viszonyait, és kijelölte a haplocsoportba soroláshoz **legalkalmasabb** SNP pozíciókat.” /Nep1-10./

Ezek az SNP-pozíciók az emberiség mt-DNS vagy Y-DNS családfájának legfőbb elágazási pontjai.

„Az Eurázsiára jellemző leggyakoribb mtDNS haplocsoportokba történő besoroláshoz az **mtDNS** kódoló szakaszán **22** jól jellemzett polimorf pozíció szekvenciáját kell meghatározni (Haak és mtsai., 2010)” /Nep1-10./

Az Y-kromoszóma esetén 25 ilyen pozíció meghatározása szükséges.

1.5. Régiségi öröklődéstan

1. Fogalma és kezdete

„A régészeti leletekből kinyert DNS neve az **ásatag DNS** vagy archaikus DNS /ancient DNA, **aDNA**/, melynek vizsgálata speciális módszereket igényel. A régészeti genetika születése a XX. század végére keltezhető, amikor Higuchi és mtsai., **1984**-nak sikerült egy 150 éve kihalt állatból DNS-t izolálni és megszekvenálni.” /Nep1-17./ Az ásatag DNS-t angol rövidítése tehát aDNA - magyarul **áDNS**-nek nevezem. Szekvenálni = bázissorrendjét megállapítani. Az állat a dél-afrikai quagga volt, a zebra rokona. A vizsgálatot az University of California / Berkely Egyetemen végezte Russ Higuchi és munkatársai. Az 1984 óta létező tudományág tehát közel negyven éves. Ez alatt az idő alatt a vizsgálatok pontossága és időhatára egyre nő, az ára pedig csökken.

2. áDNS források

A történeti öröklődéstan mn. régészeti öröklődéstan tn. archeogenetika tárgya a régiségi DNS és ennek kapcsolatainak feltárása. A régiség emberének a **csontja** marad meg legtovább. A legtöbb DNS-t a halántékcsont sziklacsontjából /Gyen2-192./ és a fogakból lehet kivonni. Napjainkban már egyetlen csontszilánkból képesek kinyerni annyi DNS-t, amennyi a haplocsoportba soroláshoz elegendő. A csont – és a régiségben élt ember – halálának idejét a radiokarbonos keltezés már 2014-ben +/- **30 éves pontossággal** /Mót1-29./ tudta megadni. A csont mellett a haj és ürülék is ásatag DNS-forrás lehet.

3. Munkafegyelem

A vizsgált minta szennyeződhet idegen öröktő anyaggal. Az idegen örökítő anyag forrása legtöbbször egy jelenkori mikroorganizmus vagy az ember – akár maguk a kutatók. Jelenléte téves eredményt hozhat. Egy alkalommal például egy júra időszaki sárkánygyík tn. dinoszaurusz DNS-t akartak vizsgálni, de végül kiderült, hogy az örökítő anyag egy emberé volt. Ezért a régiségi öröklődéstani vizsgálatok során a laboratóriumi munkában szigorú munkafegyelemre van szükség.

„ Az aDNS laborban steril légbefújással enyhe túlnyomást kell létrehozni, hogy az ajtók nyitásakor megakadályozzuk a kintről befelé irányuló légáramlást, amely szennyezések forrása lehet. A laborban minden munkafázis elkülönülő légtérben folyik, és az anyagok mozgatása szigorúan egyirányú. … Az aDNS laborba minden eszköz és anyag csak alapos DNS-mentesítés után kerülhet be, ami hipós törléssel és UV kezeléssel történik. A steril környezet fenntartása érdekében minden dolgozónak csuklyás overált, maszkot, cipővédőt és kesztyűt kell viselnie. Minden felületet le kell takarítani a munka elvégzése előtt és után. Elsőnek 3-10%-os hipóval mossuk a felületeket, majd 70%-os etanollal, hogy letisztítsuk a hipót és elkerüljük a korróziót, majd UV-sugárzás következik (Fulton, 2012). A felszínek, falak tisztántartása érdekében éjszakánként mindenütt UV lámpák működnek, és rendszeres hipós mosással kell tisztítani a helyiségek falait és padozatát.” /Nep1: 18-19./

4. Szerepe a magyar őstörténetben

A történeti öröklődéstan egy áDNS kapcsolatainak vizsgálata során azt összevetheti más ásatag DNS-ekkel és jelenkori DNS-ekkel. Ilyen módon felderíthető az, hogy az adott egyed melyik régi és mai csoportokkal van kapcsolatban.

A magyarságra vonatkozó genetikai vizsgálatok **1991**-ben kezdődtek el.

A magyarok őstörténetét vizsgáló történeti öröklődéstan két biztos pontból indulhat ki. Alapul veheti a mai magyar népességet vagy az árpádi honfoglalókat. Mindkét esetben azt is felderíti, hogy hol élnek ma olyan örökítő anyagú emberek, mint amilyenek az árpádi honfoglalók voltak vagy mi, mai magyarok vagyunk.

5. Megfigyelés

1. Elkülönülés

A történeti öröklődéstan kimutatta, hogy az élelemtermelés előtt a nagytérségek vadász-gyűjtögető - an. hunter-gatherer, r. HG - népe öröklődéstanilag jól elkülönült egymástól. Az örökítő anyag eltérései nagyok voltak.

2. Keveredés

A történeti öröklődéstan azt is kimutatta, hogy az élelemtermelés terjedése során ezek a korábban elkülönült csoportok különböző módokon összekeveredtek. A keverékek összetevőinek arányából vándorlási utakra is következtethetünk.

1.6. Immunglobulin

Érthetőségi szempontból ide sorolhatók a DNS által egyértelműen meghatározott fehérjék, pl. a vérbeli **immunglobulin** fajták is, melyeket a japán Matsumoto vizsgált (szigorúan véve azonban az immunglobulinok szerkezete fenotípusos tulajdonság).

2. Alkattan

1. Tárgya szerint

Az alkattan az emberi testek alakját vizsgálja a jelenben és múltban. Az őstörténeti célú alkattan főként a fenotípus legjobban megmaradó részéből, az emberi **csontokból** von le következtetéseket. Mivel az embert legin-

kább az agya emeli ki az állatvilágból és különbözteti meg a többi embertől is, a vizsgálatok legfőbb tárgya a **koponya**. Az ősi koponyák alakja hosszúkás - a később megjelenteké egyre inkább kerek.

A **fejjelző** a fej szélességének és hosszúságának hányadosa, megszorozva százzal. Értéke a kerekfejűeknél magas, a hosszúfejűeknél alacsony.

2. Idő szerint

Idő szerint a vizsgálat tárgya régiségi vagy jelen idejű anyag. A **régiségi** alkattan a régi korok emberének alkatával foglalkozik. A **jelen idejű** kutatás azt is felderíti, hogy hol élnek ma olyan emberek, mint amilyenek mi is vagyunk. Az őstörténeti célú régiségi alkattan megpróbál közöttük **kapcsolatra** találni.

3.1. A nyelvészet szintjei, fejlődése és irányultsága

1. Szintek

A nyelvészet vizsgálthatja az egyes nyelvi szinteket: **hangtant** tn. fonetikát, **szótant** tn. lexikát és **mondattant** tn. szintaxist, egy vagy több nyelv esetében.

2. Fejlődés

A nyelvészet vizsgálhatja a nyelv vagy nyelvek fejlődését az egyes nyelvi szinteken.

3. Irányultság

Irányultsága szerint a vizsgálat lehet belső vagy külső. A **belső** nyelvészet az adott nyelven belül vizsgál összefüggéseket és fejlődést, pl. a magyar nyelv gyökrendszere esetében. A **külső** nyelvészet lehet nyelvcsaládon belüli vagy kívüli.

A magyar nyelv esetében a kutatásra szánt pénzforrások és ismertetési lehetőségek elosztása szélsőségesen aránytalan volt, ezért csak a nyelvcsaládon belüli külső kapcsolat részletesen feltárt és közismert. Benkő Loránd magvasan így fogalmaz ”A kiterjedt turkológiai és finnugrisztikai vizsgálatok mellett és mögött nem bontakozott ki eléggé, sőt – mondhatni nagyon lemaradt – az a kutatási kör, amelyben őstörténetünk kérdései a szorosabb értelemben vett magyar nyelvtudomány oldaláról is megvilágíthatók.” /G1-11: László Gyula/

Nevezéktanomban a magyar nyelvet a **magyar-finn** nyelvcsalád részének tekintem, a finnugor helyett. Ennek egyik oka a magyar beszélők túlsúlya, melyet az alábbi táblázat mutat. A táblázat adatforrása: Mőt6-18.

nyelv / adat	beszélők száma	aránya
magyar	12 500 000 fő	60.43 %
finnféle	8 184 000 fő	39.57 %
obi	10 540 fő	0.05 %

A manysi és hanti nyelveket **obi**nak hívom, és az obi-ugor nevezetet félrevezető volta miatt kerülöm.

3.2. A nyelvi rétegek

1. Győztes nyelv

A külső nyelvészet felismerhet nyelvi alréteget tn. szubsztrátumot és/vagy felréteget tn. szupersztrátumot. Ha két különböző nyelvű közösség együtt él, az egyik közösség idővel lecseréli a nyelvét és nyelvi szempontból veszít. A másik nyelv pedig beolvasztja a vesztes nyelv beszélőit és nyelvi szempontból győz. A győzelemnek **három tényezője** van: a beszélők hatalmi helyzete, fejlettebb kultúrája és nagyobb létszáma. Ezek a tényezők ritkán vágnak egybe. A vesztes nyelv a nyelvcsere során nyomot hagy a győztes nyelvben, és bejuttatva abba valamennyit saját eredeti nyelvi elemeiből. Az így átmentett nyelvi elemek összessége a nyelvi **maradvány**.

2. Nyelvi maradvány

A nyelvi elemek maradvány volta több módon ismerhető fel. Felismerhető, ha az adott területen vesztes nyelv máshol még élő; és az adott nyelvi elemek a győztes nyelv területének csak azon a **peremén** fordulnak elő, amely ahhoz a még élő részhez földrajzilag közel van. Felismerhető akkor is, ha egy adott nyelvi elem az adott nyelvben **elszigetelt** helyzetű és így pl. a szó története (kialakulása, fejlődése) az adott nyelvből nem magyarázható - egy másik nyelvből viszont igen, mert abban régi és sok kapcsolata van.

Ennek következménye a magyar nyelvre nézve többek között az alábbi: mindazon szavaink, amelyek a magyar nyelv **gyökrendszerének** szerves részei, és más nyelvekben megvannak ugyan, de a többi szóval való kapcsolatuk csekély – a korai magyarból való átvételek.

3. Felréteg és alréteg

A maradvány utal arra, hogy milyen társadalmi helyzetben voltak a vesztes nyelv beszélői. A hatalom és háború szavainak maradványa jellegzetesen **felréteget** képez. Arra utal, hogy a beolvasztott nyelv beszélői uralmi helyzetben voltak, de nyelvileg mégis veszítettek. A helynevek, a kifejezetten az adott területre jellemző növények vagy állatok szavainak nyelvi maradványai viszont jellegzetesen **alréteget** alkot, és a beolvasztottak alávetett helyzetét tükrözik.

4.1. A leltáros és a régész

1. A lelet

A régészet a múlt tárgyait tárja fel és vizsgálja meg. A régi tárgy neve: **lelet**. Előkerülési helye a **lelőhely**, ln. locus. A lelőhely leleteinek összessége a **leletegyüttes**. A lelet előkerülhet **keresés** vagy **szerencse** révén. A keresés lehet hivatalos vagy rabló ásatás, történhet fémkeresővel, légi felvétel elemzés után, stb.

Árpád-népének elsőként fellelt leletegyüttese 1834-ben, Kecskeméttől kb. 20 km-rel ÉK-re, Ladánybene határából származik. A községről elnevezett ”Bene vitéz” úgy került elő, hogy a sekély temetkezésről a szél egyszerűen lefújta a homokot és ezért az ott legeltető pásztorok a leleteket keresetlenül észre vehették.

2. Rész és egész

A régészet mindig küzd azzal a problémával, hogy a régiségben élt közösségek tárgyi hagyatékának **csekély töredéke** kerül a tudósok kezébe. Ezért a régészet múltról adott képe elvileg sem lehet tökéletes. A hagyaték túlnyomó része mindig is a földben marad, ha előkerül, nem biztos, hogy felfigyelnek rá, ha pedig felfigyelnek, gyakran el is lopják. Ugyanez az Élővilág fejlődésének (evolúció) kutatására is igaz. Azonban mindkét esetben a józan értelem általában elegendő pontossággal képes pótolni a hiányokat. A régészt pont az különbözteti meg a leletek leltárosától, hogy képes összefüggéseket keresni és találni. A részből következtet az egészre.

4.2. A régészeti időhatára

1. Kezdete

A régészet a múlt tárgyait tárja fel. Vizsgálódási időhatárának kezdete az emberi faj létrejötte, mintegy 6 millió éve. Az első kézzel fogható kőeszközök csak 3.3 millió évesek, de a tárgyi hagyaték lehet ennél régebbi. Időben még visszább haladva a régészet az őslénytanba tn. paleontológiába torkol.

2. Végtelensége

Mikor a régészeti vizsgálódás idősávjának vége? ”Korábban a paleolitikumtól általában a honfoglalásig terjedő időszakot tekintették a régészet kutatási területének, ennek megfelelő volt a gyűjtőkör is. Ma már ez az időhatár a törökkor vége, azaz 1686, de a koraújkori régészet céltól függően akár 19. századi objektumokat (például faze-

kas-központokat) is kutat.” /Wosinsky Mór Megyei Múzeum honlapja, Szekszárd/ A megemlített három időhatár helyett vannak, aki mást javasolnak. Szerintük a múlt hossza egyre nő, mivel az éppen elmúlt pillanat is azzá válik. A régészet időhatára tehát a jelenig ér.

És lehet szerepe is. Az arizonai Tucson egyik negyedében a közelmúltban két felmérést végeztek. Egyrészt megkérdezték az embereket, hogy mennyi sört isznak egy héten. Másrészt, az ún. „szemét program” keretében megvizsgálták a háztartási szemetet. Az adatok összevetéséből kiderült, hogy az emberek legalább 38 %-a több sörösdobozt és/vagy üveget dobott a szemétbe a bevallottnál. Ők az első felméréskor füllentettek. /Rég-13./ Ha csak nem azért vettek sört, hogy az kiöntsék, vagy máshonnan hoztak üres tárolókat a szemetesükbe, stb.

„… a régészet … időintervalluma az emberi lét kezdetétől egészen napjainkig terjed.”„ /Rég-40./

4.3. A régészet irányultsága

A régészet irányultsága szerint vizsgálhatja egy adott **terület** vagy **idősáv** leleteit, pl. a Kárpát-medence régészeti leleteinek sorozatát (terület); vagy akár az egész Óvilág leleteit Kr.e. 4000 és 3000 között. Lehetséges az is, hogy a régész egy technikai újítás (pl. bronzöntés) elterjedését próbálja nyomon követni, az ezzel kapcsolatos **lelettípusok** időbeli szétterülése által. Más esetben egy **közösség** őstörténetének feltárása is lehet a régészet célja. Ez utóbbi esetben nem csak időben kell a lehető legmesszebb visszatekintenie, hanem – amennyiben feltételezhetők a vonulások - térben is nagy területet kell áttekintenie.

Egy adott nép őstörténetét vizsgálva a régészet lehet **visszatekintő** tn. retrospektív /Mőt1-28. nyomán /. Ez esetben a jelen lakóhely leleteinek kapcsolatait időben visszafelé (6 → .. → 1) vizsgálja. Véleményem szerint egy ilyen sorozatot alkotnak az alábbi kultúrák.

6.	Medence	Árpád népének hagyatéka
5.	Etelköz	Szubbotyici horizont
4.	Magna Hungária	Kusnarenkovói kultúra
3.	Kelet-Szabíria	Felső-Szargatka kultúra
2.	Ob felső folyása	Ogyinocovói kultúra
1.	Belső-Ázsia	Közismert hun hagyaték

Előfordul olyan is, hogy egy adott nép jelenlegi hazájától távoli, korábbi szálláshelye mellett valami nyomós érv szól. Ilyen volt pl. Gyula barát látogatása 1236-ban Magna Hungáriában. Ilyenkor a távoli táj felől való közelítés is szóba jöhet, pl. Magna Hungária → Etelköz → Kárpát-medence. Ez az **előretekintő** tn. lineáris módszer /Mőt1-28. nyomán/.

4.4. A régészet őstörténeti jelentősége

A magyar őstörténet kutatásakor ”kiemelkedő jelentőséggel bírnak a régészet eredményei.” /Mőt1-27./ A régészet egyetlen feltételezés által kapcsolódik az őstörténethez. Eszerint, ha a leletek egymáshoz sok szempontból és lényegileg **hasonlítanak**, másokhoz pedig nem vagy jóval kevésbé, akkor az azokat készítő és használó emberek között is másoknál szorosabb kapcsolat volt. A szinte teljes egyezés ritka, de nem példátlan. Ilyenek pl. a ”nyugat-szibériai Baraba-steppén hun kurgán temetőben” talált edények, melyek ”ugyanúgy a halott fejénél, a homlok közelében van a helyük, mint a magyar csoportnál. ... A hun edények alakjukat, elhelyezkedésüket és méretüket tekintve ugyanolyanok, mint az Alsó-Káma, Bjelaja és Urál folyó menti korai magyar lovassírokban megjelenő agyagedények. Még a peremek rovátkái is azonosak.” /Érd1: 90-91./

4.5. Helyben maradó vagy vonuló közösségek

Ha egy emberi közösség, mint közösség hosszan fennmarad, akkor tárgyi leletei hosszú időn át fellelhetők. Pl. időben előre haladva az adott közösség régészeti kultúrája 1 → 2 → 3 soron fejlődik. Ha a közösség eközben **helyben** marad (A), akkor ezek a régészeti kultúrák ott helyben, vastagon (1-3) rétegződnek egymásra. Ha a kö-

zösség közben időnként összecsomagol és **vándorol** (A → B → C helyek között), az egyes helyek rétegei a közösség szempontjából vékonyak (A1, B2, C3), összességük azonban eléri a helyben maradók vastagságát (1-2-3). A táblázat idősora a normál rétegsorrend szerint, alulról-felfelé olvasandó.

Idő:		Helybeli				Vonuló		
3		3	-	-		-	-	3
2		2	-	-		-	2	-
1		1	-	-		1	-	-
Tér: →		A	B	C		A	B	C

Ezt a jelenséget a földtan tn. geológia ezt az autcohton – allochton ellentétpárral írja le. Az autochton kőzettömeg helyben fejlődött ki, az allochton máshonnan került oda. Pl. a Dunakanyar fölött magasodó Hegyestető oldalában lévő 16 millió éves korallzátony bádeni mészköve helyben képződött, a területet foltonként befedő jégkori kavics viszont máshonnan ide került hordalék.

A régészetnek törekvése kiszűrni az adott kultúrában idegen, gyökértelen tárgyakat, és ezután azok kapcsolatait is feltárja. A nomád/félnomád népek szükség és/vagy jó lehetőség esetén gyors **vonulásra** képesek. Ilyenkor régi helyükön szakadás áll be leleteik sorában, az új helyen pedig gyökértelen, az ottani korábbi kultúrából nem magyarázható leletek tűnnek fel. Ez utóbbira példa Magna Hungáriában a Kusnarenkovói és Karajakupovói kultúra, Etelközben pedig a Szubbotyici-horizont. Mindkettő esetében világos, hogy nem helyben fejlődött ki.

4.6. A régészeti kultúra

Az egymáshoz lényegileg hasonló leletegyüttesek térben és időben lehatárolt csoportjai, más megfogalmazás szerint „az azonos formajegyeket mutató leletegyüttesek” /Vőt-398./ ún. régészeti **kultúrát** alkotnak, „feltételezve tipológiai egyezéseik okaként az egykori használati tárgyak készítőinek vagy tulajdonosainak életmódbeli összetartozását vagy talán még ennél is többet, a gondolkodás, a szokás kulturális közösségét.” /Vőt-398./ A kultúra egységének oka lehet tehát életmódbeli vagy a közösség egységéből fakadó.

A régészet igyekszik egy adott kultúrán belül leírni annak belső és/vagy külső hatásokra történő változásait: **átalakulását** vagy pusztulását. Hosszú időt tekintve a kultúra nem marad állandó. Tárgyai, leletei (a, b, c) fejlődési sorba rendezhetők pl. a.a. → a.b. → b.b. → b.c. → c.c. stb; tehát mindig meg kell legyen a változatlan rész a változó mellett. ”Különböző korok tárgyaiból fejlődési ’sorozatok’ állíthatók fel.” /Mőt-58./

„Nem sokkal 1859 után brit kutatók, mint Pitt-Rivers tábornok és John Evans a régészeti tárgyakat fejlődési sorokba rendezték, ami lehetőséget adott a ’**tipológia**’ /tárgyleletek kronológiai vagy fejlődési sorba állítása/ módszerének kialakulására.” /Rég-25./

Az átalakulásnak lehet belső vagy külső oka. ”A Herman Ottó által képviselt ’magyar módszer’ lényege, hogy az analógiákat és homológiákat elsősorban a saját hagyományban, azután pedig a rokon népeknél, s csak végső esetben keresi az európai – vagy esetleg más földrészen élő – népeknél.” /Mőt1-59./

Az átalakulás lehet lassú vagy gyors, részleges és majdnem teljes. Pl. egy gyors és majdnem teljes átalakulás során "... az un. gazdag honfoglaláskori sírok 'hirtelen' eltűnnek a X. század derekán." /B4-99: Mesterházy Károly, A magyar fejedelem kisérete a 10. században. Századok 129 /1995/ 1039 skk./ A későbbiekben legfeljebb néhány huzalékszer található. Ennek oka az, hogy ”A középkorban a kereszténységet sírmellékletek /ékszerek, élelem, eszközök/ nélkül temették el; azt tartották, hogy ’amilyen mezítelenül jött az ember a világra, éppúgy kell távoznia is.” /K6-15./

4.7. A kultúra terjedése

1. Hordozó szerint

1. Átadásos terjedés

Egy újítás terjedhet önmagában, úgy, hogy lényegében csak az **információ** mozog. Ez az ún. átadásos ismeretterjedés, tn. kulturális diffúzió. Ennek során a helyben maradó közösségek eltanulnak és továbbadnak egy újítást. Példa erre a fésűs edények elterjedése Európa északkeleti részén, a finnféle népek körében.

2. Népmozgásos terjedés

Az újítás terjedhet úgy is, hogy az új ismerettel embertömegek érkeznek. Ez az ún. népmozgásos ismeretterjedés, tn. démikus diffúzió. Ennek során maguk a mozgó néptömegek viszik az újítást, ami áttelepülésük révén terjed el.

A népmozgásos ismeretterjedés lehet békés és vad. **Békés** terjedés során az új kultúra hosszasan együtt él a régivel. Példa erre az élelemtermelés ismeretének terjedése a Vonaldíszes kultúra által. **Vad** terjedés során gyakorta maga a fegyver fejlettebb. Ennek segítésével az új kultúra rövid idő alatt harcban visszaszorítja régit. Gyakorta pusztulási szint is kötődik hozzá.

3. Kevertség

Egészen tiszta formában valószínűleg egyik terjedési mód sem létezik.

2. Irány szerint

1. Gyűrűs

Egynemű környezetben a kultúra terjedése olyan, mint egy vízbe esett kavics keltette hullám - táguló gyűrűt alkot. Ilyen jellegű volt pl. az Aurignaci vagy az Urnamezős kultúra terjedése.

A földrajzi környezet egyenetlensége miatt a kultúrák terjedése sem egyenletes. Leginkább jellegzetes lehetőség a sugaras, sávos és vonalas terjedés.

2. Sugaras

A sugaras terjedés során egyes folyosókban gyors a terjedés, másutt lassú a terjedés vagy hiányzik. A Felföldről induló búza- és árpatermesztés. Kr.e. 7000 k. eléri Krétát, Pártiát (Djeitun), Szindet (Mehrgarh), de hiányzik pl. a tengerekből és az Iráni-medence sivatagos belsejéből.

3. Sávos

A kultúra terjedése egy adott irányban, adott szélességben lehetséges, másutt nem. Így terjedt el a Rosztov térségéből kelet felé az élelemtermelés a Pusztán. A Vadmező keleti részén át Szabíriába jutott, onnan pedig tovább, a Kuznyecki- és Minuszinszki-medencéig.

4. Vonalas

Az ősidők óta járt vonulóutak mentén a kultúra áramlása környezetéhez képest rendkívül gyors. Így jutott el a búza és árpatermesztés ismerete a dél felé Termékeny Félholdba és kelet felé, a kínai Löszfennsíkra. A keleti út az Oázisfüzéren, Ikerközponton és Kanszu-folyosón át vezetett.

3. Tükörkultúrák általában

Olyan kultúrák összefoglaló neve, melyek létrejöttüket azonos fejlesztő központ egyidejű hatásának köszönhetik. Ilyen pl. a balkáni és mezopotámiai újkőkor, vagy a vadmező pusztai kultúrái, melyek a szkíták feltűnéséig Rosztov térségében váltak ketté.

4.8. Néprajz

A néprajz a jelen vagy közelmúlt tárgyi hagyatékát is vizsgálja. Ez az őstörténet számára akkor használható, ha a fellelt tárgy megléte ősinek bizonyul.

Herman Ottó szerint ”Hogy megérthessük, amit a prehistorikus kutatás földerít … ahhoz nem elég az ősrégészeti anyag, sem az ősrégész éleselméjűsége. A megfejtést sok esetben csak az élő ember megfigyelése nyújtja …” /Mőt6-58./

”Móra Ferenc sokat idézett megállapítása szerint a régészet megkövült néprajz, a néprajz pedig élő régészet. … A néprajzi megközelítés legnagyobb ’csapdája’ az, hogy az egymástól időben és térben távoli, de látszólag hasonló viseleti elemek nem mindig jelentenek közvetlen folytonosságot és leszármazást is. … Mindezek ellenére a népi kultúrában valóban sok honfoglalás kori, sőt akár azt megelőző időkre utaló maradvány megőrződhetett …” /Mőt1-128./

5.1. A szellemi hagyaték általában

Szellemi hagyaték mindazon **szöveges**, **zenei** vagy **képi** anyag, mely az adott nép őstörténetével közvetlenül vagy közvetve kapcsolatos. A szöveges forrás lehet írásbeli vagy szóbeli. A képi anyag lehet két- vagy három dimenziós, pl. egy rajzolt jelkép v. szobor.

A szellemi hagyaték lehet **belső** vagy **külső**. Belső az adott közösség saját alkotása. A külső forrás az adott népre (is) vonatkozik, de egy vele kapcsolatba kerülő más nép alkotta meg.

5.2. A szellemi hagyaték belső forrásai

1. Régiségi hagyaték

Pl. alsótatárlakai korong jelei sumer és elámi párhuzamokat mutatnak. Mivel ezek a magyarhoz hasonlóan ragozó nyelvek, a jelek feltételesen a magyar szellemi hagyaték részei.

2. Népi hagyaték

1. Szöveges: vers: regölés, ballada, mondóka; próza: népmese

2. Zenei: népdal, néptánc

3. Képzőművészeti: hordozó szerint pl. hímzés, faragás; tárgy szerint pl. rózsa, életfa, gólya, galamb

3. Úri hagyaték, melyet az urak számára írtak

Az „urak” ez esetben a szellemi és/vagy politikai elitet jelentik.

1. Írások: pl.

Riccardus-jelentés Gyula barát útjáról

Anonymus: A magyarok cselekedetei

Kézai Simon: A magyarok cselekedetei

Mahmud Terdzsüman: Tarihi Üngürüsz

2. Jelképek, pl. a Turul-nemzetség / Árpád-ház jelképei:

kettős kereszt, hármas halom, árpád sáv, oroszlán, „sólyomforma madár”

nemzeti színek: II. Endrének egy 1222. kelt okmányán a pecsét vörös-fehér-zöld selyemzsinóron függ.

5.3. A szellemi hagyaték külső forrásainak példái

1. Távol-keleti

Kínai nyelvű forrás pl. ”Sima Qian 130 kötetes művének 110. kötete foglalkozik a hunok legkorábbi történelmével” /Gra-22./ A mű címe: „A történetíró feljegyzései”. Szerzője mások szerint Szemacsien / Szima Tsien; Kr.e. 145 - 90/86. A mű címe mn. Történeti Feljegyzések, kínaiul Si-ki /KiszM1-14./.

2. Belső-ázsiai

Tibeti követjelentés ujgur nyelven, mely 750 k. az Irtisi-kapu térségében említ egy hatalamas és boldog népet, melynek kiváló lovai vannak és tőlük délkeletre éltek a besenyők.

Török nyelvű forrás pl. a (1) Köli-Csor és a (2) Tonjukuk-felirat.

1. A 722-ben írt Köli-Csor felirat nyugati oldalán olvashatjuk: „Amikor Szagir Csologun ellenséges lett, Köli Csor /rájuk/ ökörként támadott, /őket/ felnyársalta, megölte. Gyermekeiket, asszonyaikat foglyul ejtette.” /Tür-19./ Az itt szereplő „Szagir” szó a „szir”-ből fejlődhetett, úgy mint ahogy a kán → kagán lett; tehát szir → szagir.

2. „A Tonuquq felirat Mongóliában, Ulánbátortól mintegy 60 kilométerre keletre található Bayan Cogt mellett, a Tuul /Tola/ folyó felső folyásánál … A felirat keletkezésének ideje vitatott, valószínűsíthető dátumként 726-ra gondolhatunk.” /Tür-27./ Ez az évszám a „második Türk Kaganátus /680-740/” /Tür-27./ idejére esik. A feliratot egy négyoldalú kőhasábra vésték.

Az északi oldalon ezt olvashatjuk: „Türk Bilge kagán türk szir népet és az oguz népet gondozva uralkodik.” Az itt szereplő név egyrészt azonos azzal, ami az Amu-darja testvérfolyójának – a Szir-darjának – nevében szerepel. Másrészt közismert a Közel-Keleten. Véleményem szerint a „szir” szó kétféle képen alakult tovább. Egyrészt hehezettel a szir → ha.szir → ka.zár soron. Másrészt szóbelseji triftongusból alakult be*v*ézéssel, a szir → sz.au.ir → sza.*v*i.r → sza.bi.r népnévvé.

3. Dél-ázsiai

Indiai forrás pl. az Indiába érkezett hunok legyőzéséről értesítő Garuda oszlop (Kr.u. 850) és Gaonori tábla (Kru. 955, az Indor melletti Vaniká faluból). /Internet: Dr. Aradi Éva: A hunok Indiában – A heftailták története /

4. Közel-keleti

Örmény, asszír, szír, arab források

Perzsa nyelvű a Derbenti-kapu történetéről szóló ”… a Derbentnáme … a 6. század elején a mai Dagesztán területén említi Kicsi Madzsar és Ulu Madzsar várost.” /Internet: Alfahír.2011.01.27./

Sumer nyelvű pl. a Gilgames-eposz, melyben a Napisten helye azonosítható az Araráttal.

5. Európai

Szláv nyelvű pl. A régmúlt idők krónikája

Görög nyelvű pl.

Hérodotos, „a történetírás atyja”. „’Maga Hérodotosz is határozottan állítja, hogy ’az Ázsiában lakó nomád szkíták a masszagétáktól háborúra kényszerítve az **Arax** folyamon **átkeltek** és Kimméria földjére vándoroltak.’ Hérodotosz hangsúlyozza, hogy a Fekete-tenger partjain korábban kimmerek laktak, akiket a szkíták űztek el.” /B1-74; Hérodotosz IV. 11. és I. 15, I. 1./ Valójában ezt az eredetet tartotta leginkább valószínűnek.

Malalas bizánci történetíró. "**Avarok** ... Nyelvükre, fajtájukra nézve koronatanu Malalasz bizánci író, aki őket hunoknak nevezve azt mondja róluk, hogy amikor követeik először megjelentek a császári udvarnál Konstantinápolyban, azok a tolmácsok fordították le beszédeiket, akik azelőtt az **Attila** féle **hún** nép nyelvén előadott beszédeket is tolmácsolták." /NaS-123./

Bíborbanszületett Konstantin: A Birodalom kormányzásáról, latinul De administrando ipmperio, r. DAI

Latin nyelvű pl. a Fuldai évkönyv, mely csoportjában az Árpádi honfoglalás szempontjából a legrészletesebb.

2. ÖRÖKLŐDÉSTANI ADATOK, 31 adat

Egyes adatok esetében pontosan meghatározható, hogy az melyik magyar nemzettaghoz tartozik, másoknál nem. A sarkított mesekezdés pl. a Puszta vidékének tágas térségeiben elterjedt, és nem tudom megmondani, hogy pontosan melyik (szkíta, hatféle hun) nemzettagnak köszönhetően. Valószínűleg többnek is. Az ilyen adatokat annál a nemzettagnál közlöm, amelyik annak legkorábbi lehetséges hordozója.

1. Kövek népe: 12 adat

1. tény: A mai magyar népességben nincs kimutatható arányban utóda a Kr.e. 100 000 előtt élő nőknek és az 50 000 évvel ezelőtt élő férfiaknak.

A magyarok között a legősibb, kimutatott Y-haplocsoport a C /Gen-118./. Kb. Kr.e. 46 000 éve vált le a fejlődés fő ágáról /Gen-86./.

A magyarok között a legősibb, kimutatott mt-haplocsoport az L2 /Gen-118./. Kb. Kr.e. 95 000 éve vált le a fejlődés fő ágáról /Internet: W: Haplogroup L2/.

2. tény: A legkorábbinak tartott európai mai embereknek Y-haplocsoportja a Medencéből teljesen eltűnt.

„Az ősi C-M105 csoport lehetett Európa első benépesítője is a szakirodalom nagyjából egyetértő álláspontja szerint, a 7000 évvel ezelőtti Kárpát-medencei leletek között 11%-ban volt jelen, mára azonban teljesen eltűnt a Kárpát-medencéből.” /Gen-78./

3. tény: A legkorábbi mt-haplocsoport aránya a mai magyarságban 0.4 %-ra csökkent /Gen-119./

4. tény: Tíz százalék alatti az őskőkori népesség utódainak aránya Európában

”… az őskori eurázsiai gyűjtögető-vadászó népesség /N1/ amely i.e. 13 000 körül egész Európában egyenletesen oszlott el; ez mai Európa népességének kevesebb, mint 10%-át jelenti.” /Gran2-149: Juhász et. al. 2015, Lazardis 2018, Juhász, Dudás and Pamjav 2018./

5. tény: Tizedannyian voltak a Medencében a vadász-gyűjtögetők az anatóliai eredetű földművesekhez képest /Nature, 2015, Genome-wide patterns of selection in 230 ancient Eurasians Iain Mathieson et al./

6. tény: A finnféle apai haplocsoport a magyarokra leginkább jellemzőnél korábbi leágazást képvisel

A finn férfiakra leginkább az N (60% <), a magyar férfiakra leginkább az R (45.5 %) haplocsoprot a jellemző. Az R haplocsoportba tartozik az európai férfiak több mint fele. Az N csoport fejlődése az MNOPS → NO → N, az R csoporté pedig az MNOPS → MPS → P → R soron ment végbe.

7. tény: A finnféle apai haplocsoport az elszigetelt helyeken nagyarányú

”Az N-Tat haplocsoport aránya azokban a finnugor népekben a legmagasabb, amelyek viszonylagos földrajzi elszigeteltségben élnek.” /Gen-153./ Ilyenek pl. a finnek.

Vélemény: ”… azokban az európai populációkban, ahol szintén nagyobb arányban mutatható ki az N-Tat haplocsoport, ott valamely finnugor nyelvű népesség történelmi jelenléte valószínűsíthető, vagy legalábbis elképzelhető.” Ilyenek a litvánok (47 %), lettek (32 %), északi oroszok (35.5 %), tatárok (18.3 %), csuvasok (17.7 %), baskírok (17 %), és közép-oroszok (16.3 %). /Gen-153./

8. tény: A finnfélékre leginkább jellemző apai haplocsoport aránya a magyaroknál 1.2% körüli

Van egy olyan genetikai jellegzetesség, amely a finnféle népekre általánosan jellemző. Ez az Y ivari kromoszómán található ún. N-TAT haplocsoport. Apai leszármazási vonalat tár fel.

”Az egyetlen finnugor nyelvű népesség, amelyben mai tudásunk alapján meglehetősen alacsony az N-Tat haplocsoport aránya, a magyar.” /Gen-161./

”N-Tat: … A finn-permi és a balti népek között nagyon gyakori, a finneknél **60% fölött** van. … Magyarországon ritka, **2% alatti**, de a székelyeknél az eddigi minták alapján eléri a 6%-ot.” /Gen-82./

Másutt: az N-TAT aránya a finneknél 63%, a mai magyarságban viszont 1.2% /Gen-118./.

9. tény: A magyar és finnféle népesség szinte teljesen elkülönül egymástól

1. „Béres és mtsai. a magyarok finn-ugor genetikai rokonságának kérdését is vizsgálták **Y kromoszómás és mtDNS** markerek analízisével /Lahermo és mtsai., 1999/, és eredményeik szerint a **magyar és finnugor** népesség **teljesen elkülönül** egymástól, amit későbbi hasonló vizsgálatok is megerősítettek /Guglielmino és mtsai., 1990; Semino és mtsai., 2000; Völgyi és mtsai., 2009/.” /Nep1-16./

2. „Időközben egyre több recens magyar mintából készült publikáció látott napvilágot amelyekben mtDNS HVR régióját (Brandstätter és mtsai., 2007; Egyed és mtsai., 2007), Y kromoszómás mikroszatellita lókuszokat vizsgálták (Bíró és mtsai., 2009). Utóbbi cikk eredményeit a szerzők később újabb eredmények alapján felülbírálták (Bíró és mtsai., 2015). Ezen vizsgálatok mindegyike megerősítette, hogy a magyar népesség genetikailag a környező európai népességhez hasonlít, és nincs köze a finnugorokhoz. Emellett intenzíven kutatták a **finnugor** népekre jellemző Y-kromoszómás **Tat-C** csoportot alcsoportjainak meglétét a magyar és finnugor populációkban /Fehér és mtsai., 2014/, és azt találták, hogy ennek egyik alcsoportja 17 /L1034/ kb. **20%-os** gyakoriságú a **mansik** között, és kb. **3%-os** gyakoriságúnak mutatkozott a **székelyek** között, de ugyanez a marker megtalálható az üzbég, és baskír mintákban is, és teljesen hiányzik a többi magyar populációból.

Az idézett publikációk azt tanúsítják, hogy a magyarok genetikai rokonságának intenzíven kutatása ellenére a finnugor rokonság nem nyert megerősítést, a két népcsoportot legfeljebb egy nagyon vékony genetikai szál kapcsolja össze.” /Nep1: 16-17./

3. Így hangzik a magyarság körében 1999-2016 közötti genetikai vizsgálatok összefoglalása: ”Az idézett publikációk azt tanúsítják, hogy a magyarok genetikai rokonságának intenzíven kutatása ellenére a finnugor rokonság nem nyert megerősítést, a két népcsoportot legfeljebb egy nagyon vékony genetikai szál kapcsolja össze.” /Neparáczki, 2017-17./

10. tény: Sok gént tekintve a portugálok és svédek közelibb vérrokonaink, mint a finnek

1994-ben közölték egy sokgénes n-DNS vizsgálat eredményét, mely szerint a magyarok legközelebbi vérrokonai a **lengyelek**. Rokonaink sorában a portugálok a 8-ak, és a svédek (16) megelőzik a finneket (17.). A lappok a sorban az utolsók (25.).

”A magyarok genetikai távolsága más európai népekhez képest. A számok az egyes népességek közötti, nukleáris DNS-en alapuló távolságot mutatják, Cavalli-Sforza-Piazza 1994." /Wiik-341. táblázat/

11. tény: Az n-DNS-t tekintve a finnek legközelebbi vérrokonai a germánok

”… Cavalli-Sforza-Piazza 1994-ben kiadott munkája támaszkodva azt mutatjuk be, hogy a nukleáris DNS-en alapuló genetikai távolságok alapján milyen távolságra vannak a finnek 25 más európai népcsoporttól.” A finnekhez legközelebbi első öt rokonnép germán nyelvet beszél. 1. belga flamandok. 2. németek. 3. osztrákok. 4. svédek. 5. norvégok. /Wiik-145./

”A finnek /általánosabban valószínűleg a balti finnek/ legközelebbi vérségi rokonai a germán nyelveket beszélő népességek …” /Wiik-145./

12. tény: Az n-DNS vizsgálatok szerint az obiak a finneknél is távolabbi vérrokonaink

"Az ázsiai gének aránya a mai magyarságban 3-5% … /Neparáczky et al. 2018/." /Gran2-153./

A "… kelet-eurázsiainak tartott anyai vonalak … jelenléte … az észtekben, finnekben és marikban 2%, a mordvinokban 3%, a komi-zürjénekben 6%, a komi-permjákokban 18%, az udmurtokban 21%, a manysikban 31%, a hantikban 41%." /Gen-155./ A magyarokban 2% /Wiik-273./

Nép	Magyar	Finn	Manysi	Hanti
Keleti Y	4	58	75	86
Keleti mt	4	2	31	41

2. Magvetők népe: 8 adat

1. tény: A mai magyarság öröklődéstanilag a környező európai népekhez hasonlít

„Időközben egyre több recens magyar mintából készült publikáció látott napvilágot amelyekben mtDNS HVR régióját (Brandstätter és mtsai., 2007; Egyed és mtsai., 2007), Y kromoszómás mikroszatellita lókuszokat vizsgálták (Bíró és mtsai., 2009). Utóbbi cikk eredményeit a szerzők később újabb eredmények alapján felülbírálták (Bíró és mtsai., 2015). Ezen vizsgálatok mindegyike megerősítette, hogy a **magyar** népesség genetikailag a **környező európai** népességhez hasonlít, és nincs köze a finnugorokhoz." /Nep1-16./

2. tény: Húsz százalék körüli az újkőkori földművesek utódainak aránya Európában

"Második az a népesedési hullám /N2/, amely az i.e. 7000-5500 között indult el az **Iráni**-fennsík-**Anatólia** körzetből, itt a **Kárpát-medencében** létesítette legnagyobb telepeit, és innen terjedt tovább északra, keletre és nyugatra. Ez a népesség adta a mai Európa népességének 10-30%-át." /Gran2-149./

3. tény: A mai magyar nők közel 90%-az európai csoportba tartozik

"A 'Genetikai ujjlenyomatok' c. írásában /Mindentudás Egyeteme, Raskó István/ pl. ezt olvashatjuk: '... A ma élő magyarok és székelyek majdnem **90 százalékban európai** típusú **mitokondriumokat** hordoznak.'" /Tót-53./

4. tény: A mai magyarok 60%-nak apai ősei az újkőkor után érkeztek a Medencébe

„… a mai magyar **férfiak 60%-ának ősei** … teljesen **hiányoznak** a **neolit** minták közül …" /Gen-117./.

A mai magyar férfiak 45.5 %-ára jellemző R1 Y-haplocsoport /Gen: 115, 118./ csak a rézkortól kezdve tűnik fel a Kárpát-medencében.

5. tény: Európa génállománya döntően a kora bronzkorban alakult ki, és az átmeneti kőkori népessége arányaiban visszaszorult

"… a mai Európa népesség-összetétele **döntő** mértékben a korai **bronzkor** … migrációs hullámai következtében alakult ki, a korábbi **mezolitikumi** népesség jelentős **eltűnésével /visszaszorulásával**/ párhuzamosan. A bronzkori európai régészeti kultúrák hordozóit jellemző **R1a és R1b** haplocsoportok alkotják együtt a mai **európai férfi** lakosság **többségét**." /Gen: 98-99./

6. valószínűség: A magyar ősapák nagy része a bronzkorban érkezett a Medencébe

Megalapozott feltételezik, hogy a "… a **döntő változás** Európa népesség-összetételében a **bronzkorban**, mintegy 4-5 ezer éve következett be." /Gen-136./ "… az R1a és R1b a bronzkorban kap jelentős szerepet Európa benépesítésében …" /Gen-91./

A magyar ősapák 45.5%-a az R haplocsoportos. Ez a haplocsoport a kőkorban még nincs jelen a Medencében. Európában csak a bronzkorban terjed számottevően, és ez valószínűleg a Medencére is igaz.

7. valószínűség: A bronzkor után Európa génállománya lényegében változatlan maradt

”A ma rendelkezésre álló csont-DNS eredmény azt valószínűsíti, hogy Európa génállománya a **bronzkor** végére már sok szempontból a maihoz hasonlóvá vált, és **jelentős** mértékű **külső hatás már nem érte**.” /Gen: 96-87./

8. tény: A mai délszláv területre a szláv nyelvet egy genetikai kisebbség hozta.

„A bolgárok túlnyomórészt (~70%) azoktól a korai neolitikus földművesektől származnak, akik (1) a mezőgazdaság Anatóliából való elterjedésével érkeztek, (2) nyugat-ázsiai bronzkori benyomulók, (3) más dél-európai csoportok. Mind a bolgár mtDNS (anyai genetika), mind az Y-DNS (apai genetika) azt mutatja, hogy a bolgárok rokonságban állnak szomszédaikkal: macedónokkal, szerbekkel, románokkal, görögökkel és albánokkal. A korábbi filogenetikai elemzések is kimutatták, hogy a bolgárok közelebbi rokonságban állnak a macedónokkal, görögökkel és románokkal, mint más európaiakkal vagy a Földközi-tenger közelében élő közel-keleti emberekkel.” /A genetic analysis of the people currently inhabiting the country of Bulgaria Subtitle: A biological perspective of the origin of the Bulgarian ethnicity author: Mariana Yaneva September, 2015/

3. Puszták népe, 14 adat

1. Szkíta elődök, 1 adat

1. tény: A szkíták egyik jelentős csoportja a BMAC kultúra népével azonos

BMAC = Baktria-Margiana Archeological Complex, kb. Oxus-kultúra.

2. Szkíták, 6 adat

1. vélemény: A kora bronzkori pusztai népesség fele az újkőkori Iráni-fennsíkról származik

”… a sztyeppe kora bronzkori népességének több mint fele /a számítások szerint 48-58 %-a/ az újkőkori Iráni-fennsíkról származik, /Lazaridis et al./, a korai iráni földművelőktől /Matheison et al. 2015/.” /Gran2-152./

2. valószínűség: A hunok és a magyar férfiak 45.5%-ának ősapja a Felföld közelében élt

” A keleti eurázsiai R1a-alcsoport – az R1a1a1b2a-Z94 –, a hun, az avar és a honfoglaló elit összekötő szálának tűnik. Mindhárom hun kori vonal párhuzamát megtaláltuk a honfoglalók között, míg az avarokban csak egyikük volt jelen, de a kevés hun és avar mintaszám miatt még nem vonhatunk le komoly következtetéseket.” /Nep1/

A mai magyar férfiak 45.5 %-nak (R1a-M198) ősapja legvalószínűbben Nyugat-Iránban élt. Ezen ősapa utódaiból származik a hunok apai őse (R1a1a1b2a-Z94), aki azonban csak a mai magyar férfiak 1%-nak őse.

3. tény: Kr.e. 900 k. nyugati anyai haplocsoportok tűnnek fel a Baraba-pusztán

A mt-DNS-ről írják: ”A bronzkor és a vaskor közötti átmeneti periódusban /i.e. 900-tól/ dominánsan nyugat-eurázsiai csoportok jelennek meg a Baraba-sztyeppen és eltűnnek az ugor jellegű C és G2a haplocsoportok.” /Gen-204./

4. tény: A Szargatka kultúra hordozói a keleti szkítákkal vérségi kapcsolatban voltak

A Szargatka kultúra az Ural és Irtis közötti erdős pusztán virágzott Kr.e. 650-Kr.u. 450 között.

A Szargatka kultúráról írják, hogy ”Egy 2021-es tanulmány szerint, amely különböző ősi, közép-ázsiai pusztai népek genomszintű adatait vizsgálta, a Szargatka kultúrához kapcsolódó kultúrák szoros genetikai közelséget mutatnak a keleti nomád szkítákkal.” /Internet: Sargat culture; Genetics/

5. tény: A turáni és belső-ázsiai törökök ősanyáinak mintegy fele keleti haplocsoportokat tartalmaz

A keleti haplocsoportok aránya a magyaroknál 2%, az ujguroknál 45 %, üzbégeknél 48 %, kazahoknál 62 %, és a kirigizeknél 70%. Ez azt mutatja, hogy a turáni és Belső-ázsiai törökök anyai ágon nem közeli rokonaink.

6. vélemény: A magyarság nem szibériai eredetű

”A magyarságban … a szibériai összetevő, amely a keletről érkezett népvándorláskori csoportokkal /szkíták, hunok, avarok, Árpád népe, kunok stb./ érkezett ide, csak kb. 5%.” /Gran2-150./

Az összes, keleti pusztákról betelepült népesség arányát a mai magyar népességben a különböző kutatások legfeljebb 10 %-osra becsülik.

3. Keleti hunok, 3 adat

1. tény: Árpádi génjelzők tűnnek fel Mongóliában és Burjátföldön

”Árpád népe kelet- és belső-ázsiai … haplocsoportjainak gyakoriság-eloszlása a mai Burjátföldön és Észak-Mongóliában … élő népek körében a leghasonlóbb.” /Gran2-152./

2. vélemény: A Pusztáról a Medencébe érkező hunok kevesen voltak

A Medencébe érkező hunoknak – beleértve Árpád népét is – valószínűleg egyféle apai öröklődéstani közössége van. Ez az öröklődéstani közösség az R1a1a1b2a = Z94 alcsoport, mely része az R1a1a1b2 = Z93-as alcsoportnak. Ez utóbbi, Z93-as haplocsoport a mai magyar férfiak között mindössze 1 %-os arányban található meg /Gen-116./.

”A keleti eurázsiai R1a-alcsoport – az R1a1a1b2a-Z94 –, a hun, az avar és a honfoglaló elit összekötő szálának tűnik. Mindhárom hun kori vonal párhuzamát megtaláltuk a honfoglalók között, míg az avarokban csak egyikük volt jelen, de a kevés hun és avar mintaszám miatt még nem vonhatunk le komoly következtetéseket.”

3. tény: A magyarokban van egy kevés mongol immunglobulin, amely bennünket szigetszerűen elkülönít a környező népektől

„Matsumoto immunglobulin vizsgálatai a mai magyarságban felfedtek néhány százaléknyi olyan népességet, mely e tekintetben az északi és déli mongol népességgel rokon. Mivel az adott immunglobulin jelenléte szempontjából a magyarság szigetszerűen elkülönül, valószínű hogy hunjaink révén jutott el a Sárga-folyótól a Dunáig.” /Az idézet forrása keresés alatt/

6. Baján népe, 2 adat

1. tény: a hunok öröklődéstani nyoma Ulug Depén, Baján népe és/vagy Griff népe

Ulug depe a Kopet-dag lábánál, a Kara-kum peremén, mai Türkmenisztán területén, Asgabat és Tedzsen között, Kaahka mellett van. 30m-es dombja a Turáni-sík leghosszabb rétegsorát tartalmazza, a Dzsejtun-kultúrától az Achaimenida birodalmat közvetlenül megelőző időkig.

”Bizonyítékot találunk a keletről, vaskor után történt génáramlásra. A génáramlás leginkább a keleti hunokra utalt.” /BRIEF RESEARCH REPORT article; Front. Genet., 22 August 2022; Sec. Evolutionary and Population Genetics; https://doi.org/10.3389/fgene.2022.884612/

2. tény: Az avar elit ősapáinak kétharmada belső-ázsiai eredetű

” A populációgenetikai és filogenetikai analízisek eredményei kimutatták, hogy a vizsgált avar kori elit apai és anyai vonalainak kétharmada belső-ázsiai eredetű. A mintákon megfigyelt kelet-ázsiai Y-haplocsoportok a mai **északkelet-szibériai** és a **burját** népességre jellemzőek.” /Internet: Origo, 2020.02.04. írása az ELTE Régészettudományi Intézete és az ELK BTK Archeogenetikai Laboratórium munkatársainak munkájáról/

8. Árpád népe, 2 adat

1. valószínűség: Árpád népe kisszámú volt

"A 'Genetikai ujjlenyomatok' c. írásában /Mindentudás Egyeteme, Raskó István/ pl. ezt olvashatjuk: '... Nagy valószínűséggel az a népesség, amelyet mi honfoglalónak tartunk, lélekszámban egy kicsiny populáció volt." /Tót-53./

"Az ázsiai gének aránya a mai magyarságban 3-5% … ami csak tizede az Árpád-népében találtnak. A genetikai és régészeti, történeti, valamint paleodemográfiai eredmények arra utalnak, hogy Árpád népének létszáma valószínűleg nem haladta meg az őket itt fogadó nép létszámának 10%-át. /Neparáczky et al. 2018/." /Gran2-153./

2. valószínűség: Árpád népe valószínűleg Magna Hungáriából jött

"Árpád népe apai ágainak eredete és összetétele nagyon hasonló az anyai ágakéhoz és a mai baskírokkal mutatja a legközelebbi kapcsolatot; Török Tibor még közöletlen eredménye/." /Gran2-153./

"A honfoglaló apai vonalak összetétele a **baskírokéra** hasonlít, míg az anyaiak vonalak összetétele a **volgai tatárokhoz** hasonlított (Neparáczki és mtsai. 2018). Ezen újabb kori populációk egymás mellett élnek, őstörténetük (Frank 1998) és genetikai összetételük hasonló, ugyanazon földrajzi forrásokból származnak, amelyeket a honfoglalókban is észleltünk. Ezenkívül meg kell jegyezni, hogy a baskír adatok hiányoztak a mitogenom-adatbázisból, míg a volgai tatároké az Y-kromoszóma adatbázisunkból, mert ezek az adatok nem voltak elérhetők." /Nep2/

3. ALKATTANI ADATOK, 35 adat

1. Kövek népe, 5 adat

1. tény: a magyarok alkata alapvetően más, mint a finneké és obiaké

1. "A finnek – érthető módon – a velük szomszédos indoeurópai nyelvű **skandinávokhoz** hasonlítanak **80%**-os arányban, mind fizikai antropológiájukban, mind genetikájukban …" /Ómt6: 20-21.//

2. "A finnek az észak-európai embertípus jellegzetes megtestesítői." /Bih-26./

3. "… a magyarság ugyan nyelvileg rokona az uráli /finnugor, ugor/ népeknek, fizikai alkata azonban más, azoktól eltérő." /Csor-23./

4. **"…** az obi-ugorokkal való nyelvrokonságot az embertan kérdőjelezte meg, ugyanis sem a hazánk területére érkezett honfoglalókban, sem pedig a mai magyarságban még 1 %- os embertani rokonság sem mutatható ki velük." /Hen-7./

2. tény: Csak a legdélibb finnféléknél és a magyaroknál jelentős a mediterrán alkat

Ezek a legdélibb finnfélék a mordvinok.

"A mediterrán embertani típus a jelenlegi finnugor népek közül kettőnél van meg jelentősebb arányban: a magyaroknál és a mordvinoknál, s a magyarság embertani összetételében különösen jellemző." /Vék-136./

3. vélemény: a magyarok ősei a távol éltek a finnfélék őseitől

A finnfélék alkata ősi maradt. A magyarokra jellemző típusok később – a késő réz- és kora bronzkorban – terjedtek el.

2. Magvetők népe, 25 adat **/5.1; 5.2. kép/**

5.1. ábra.

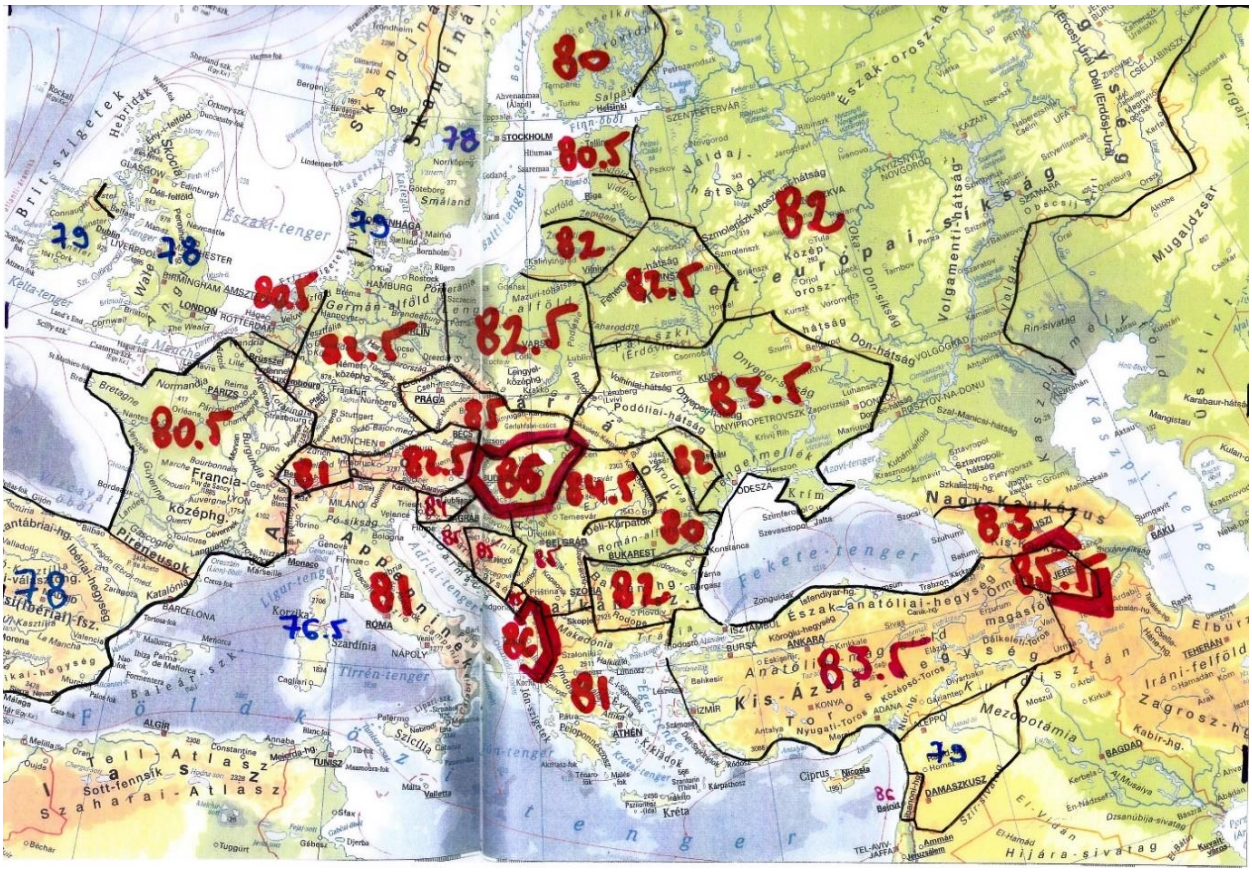

5.2. ábra.

1. Felföld, 3 adat

1. tény: A Felföldön élő hurrik kerek fejűek voltak, a sumerekkel egyidőben, tehát (valamikor) Kr.e. 3500-2000 között.

A sumerektől "... Észak felé ... az armenid jellegű hurriták éltek" /KÁzs-283./

2. tény: A mai felföldi emberek egyik meghatározó típusa kerekfejű

"Ki kell emelnünk, hogy a rövid és közepesen rövid fejforma jellegzetesen a Kaukázus környezetében, főleg attól Ázsia felé fordul elő, és föltehetően innen terjedt el más vidékek felé." /Maf12-20./ A Kaukázus déli környezetén az Örmény-felföldet értik.

3. vélemény: A kerekfejűek őshazája a Felföld volt

Az embertan kutatói arra következtettek, hogy "... a Kaukázus vidéke lehetett ... a kerek koponyájú népek őshazája..." /Mes-215./

2. Észak, 1 adat

1. vélemény: A bronzkor elején tűnik fel a Vadmezőn a tömeges rövidfejűség

A vadmezőn a bronzkor kezdete Kr.e. 2800 k, a Katakombás kultúra megjelenése (előtte, Kre. 3500-tól Majkop kultúra)

"A régibb 'aknasírokat' felváltotta egy újabb '**katakomba**' típus. Ezzel egy időben megjelennek a hosszú fejű sztyeppi népek között az első keleti **rövidfejűek**, ugyanúgy, ahogy a Földközi-tenger mentén történt a bronzkor hajnalán." /KEur: 68-69./

A kora bronzkori Katakombás kultúra Kr.e. 2800-1800 között létezett a Vadmezőn.

3. Dél, 4 adat

1. tény: Felső-Mezopotámia lakossága Kr.e. 6000 k. hosszú fejű volt

"Hassuna embere a nagyobb fogazatú mediterrán volt, azaz meleg égövi, vékony csontozatú, alacsony növésű és hosszúfejű." /KáSz-127./ A Hassuna kultúra Kr.e. 6000 k. létezett.

2. tény: A Kr.e. 3500 k. Dél-Mezopotámiába érkező sumerek kerek fejűek voltak.

"A sumerok a Kr. e. 4. évezred közepén vándoroltak Mezopotámia déli részére." /SzárI-17./

A sumerekről írják, hogy "Az emlékek ábrázolása szerint simára borotvált, zömök, rövidfejű emberek voltak ..." /John-37./

3. tény: A Balkán korai földművesei hosszúfejűek voltak.

"A jugoszláviai starcevói és a bulgáriai karanovói koponyaleletek hosszú fejű mediterránok. " /KEur-280./

4. tény: Bulgária területén a rövidfejűek Kr.e. 4500-3000 között tűnnek fel.

"A dinári típus Bulgáriában a rézkorban jelenik meg. … A rézkorban jelenik meg először durva formájában az alpi típus …" /KEur-281./

4. Kelet → lásd: Puszták népe

5. Nyugat, 6 adat

1. tény: Ma Európa nyugati felének peremén hosszúfejűek az emberek

A hosszúfejű perem jellegzetes területei: Appenninni-félsziget déli része, Ibér-félsziget, Brit-szigetek, Skandináv-félsziget a lappok lakta északi fjellek kivételével. /KEur-189./

2. tény: A mai Lengyelország területén 'kész' formájában tűnik fel az őslapp, Kr.e. 6000 k.

Európában "Az átmeneti kőkor új embertípusa a brachykran, rövid fejű alpi és lapponoid, amely 'kész' formájában tűnik fel; gyökere ismeretlen." /KEur-46./ Brachykran = rövidfejű

"A lengyelországi Janislawicében egyedülálló lelet került elő az átmeneti kőkorszakból; a 'janislawicei őslapp' ... ancylus kori ... rétegből. ... a lappok és a velük rokon alpiak 'kész' formájukban jelentek meg." /KEur-45./ Ancylus-tó Kr. e. 7 500 – 6 000 /W/ Janislawicei kultúra Kr. e. 6 000 – 4 800.

3. tény: Anatóliában az újkőkor végén tűnik fel a tömeges kerekfejűség, tehát Kr.e. 5 500 k-től

"Anatólia első ismert lakói mérsékelten hosszú vagy hosszú fejűek voltak; a rövid fejű lakosság csak az újkőkor végén jelenik meg. ... Az újkőkor végén ... egészen új ... Az 'armenid' elem Anatólia északkeleti része felől, egyre mélyebben hatol be..." /KÁzs-223./

"A fémkorok elején Anatóliát elözönlik a rövid fejű lakók." /KÁzs-224./

4. tény: Európát a bronzkorban rövid fejűek árasztják el, tehát Kr.e. 3100-tól

"Európa bronzkorának új embertípusa a .. rövid fejű ... dinári ... taurid .. elterjedt Európa-szerte ... elárasztották egész Európát, keveredtek az ősi /autochton/ lakossággal, és új típusokat alakítottak ki." /KEur-80./

5. tény: A Mediterráneumban a bronzkor hajnalán tűnik fel a tömeges rövidfejűség, tehát - Kr.e. 3100 k-től

"… megjelennek … az első … rövidfejűek, ugyanúgy, ahogy a Földközi-tenger mentén történt a bronzkor hajnalán." /KEur: 68-69./

6. tény: Ny-Európába a rövidfejű harangedényesek fejlett kultúrát hoztak, Kr.e. 2 800-1800 között

"Harang alakú /beaker/ … i.e. 2800-1800" /Gen-101./ Európában késő rézkorinak és kora bronzkorinak nevezik.

"Az archeológusoknak bizonyítékok állnak rendelkezésükre arra nézve, hogy a harangserleges kultúra idején .. új népesség érkezett a Brit-szigetekre .. A jövevények kerekebb koponyájú népességet képviseltek, mint a vidék őslakossága; halottjaikat nem csoportos, hanem magányos sírokba temették; már használták a fémeket is; világosan megállapítható, hogy volt társadalmi tagozódásuk; kereskedelmük élénk, kézművességük fejlett volt." /Wiik-245./

"Sok feltevés van a baszk nyelv eredetéről, közöttük olyan is, amely szerint beszélői nem is tartoztak az eredeti ibériai őslakossághoz, hanem ... ők az utódai a már említett rézkori-kora bronzkori kultúrának, a harang alakú edényeket készítő népek egyikének .." /Makk1-140./

"… a harang alakú népesség temetőiben feltárt csontvázak koponyái rövidek /úgynevezett brachykeplahlok/, és mint ilyenek, pontosan az ellentétei a neolitikus népcsoportok kisebb, hosszú fejű /dolichokephal/ fajtáinak." /ŐsE-84./

A Harangedényes népet angolul Bell Beakernek nevezik. "... a Bell Beaker kultúra népei, kis csoportokban lassan, de szívósan terjesztették saját magas kultúrájukat a koralbeli Európa jóval elmaradottabb népei között." /Gra-29./

6. Medence, 8 adat

1. tény: A Medencében a középső rézkorig a hosszúfejűség az uralkodó, tehát Kr.e. 3600-ig

"A Kárpát-medencében a bronzkor és az újkőkor közé ... rézkort szoktak beiktatni ... e kor embervilága a Kárpát-medencében az újkőkor végétől a fémkor elejéig alig változott. ... Az eddig feltért leletek - főleg a tiszapolgári, bodrogkeresztúri - nagyobb számú mediterrán lakosságot és kisebb arányú autochton lakosságot mutatnak. Az emberek 19.36%-a közepesen hosszú fejű, az átlagos koponyajelző közel azonos az újkőkoriéval: 71.34, hosszú." /KEur-387./

2. tény: A Medencében a késő rézkorban tűnik fel nagyobb számban a kerekfejűség, tehát Kr.e. 3600-2800 között

1. A késő rézkori Péceli Kultúra Kr.e. 3600-áról írják: "A késői rézkorban egyre több kerek fejű elem jelenik meg. Az alsónémedi és a budakalászi temetőkben a kerek fejű elem már 30-35%-ban található." /KiszS-197./

2. „... a rézkor vége felé egyre több alpi elem mutatható ki, például az alsónémedi és a budakalászi temetőkben, mintegy 30-35 százalékban." /Hankó/ Az alpiak kerekfejűek.

17. vélemény: Közép-Európában a fejkerekedés bevándorlás eredménye

A közép-európai fejszélesedéséről írják, hogy az "... az ősibb hosszúfejű lakosság körében egyre nagyobb számban elterjedő rövid fejű típusok megjelenésével magyarázható." /KEur/

3. tény: A Péceli kultúra délkeletről érkezett, emberének ismert rokonsága Kelet-Anatóliáig terjed

"K. Zoffmann Zsuzsanna 42 koponya sorozatot vizsgált, több szempontból. A kutató négy csoportot állított fel. Erről írják, hogy "A negyedik csoport a 'D' azaz Délkelet-európai és anatóliai tömb: Közép- és kelet-anatóliai rézkor, Trója I.-V., a görögországi újkőkor és EH periódus, Nea Nikomédia, Cernavoda /Hamangia kultúra/, Cernica /Boian kultúra/, Ruse /Gumelnica kultúra/ + Körös /+Cris/ kultúra, Badeni kultúra: Budapest-környéki és a Balaton-vidéki és egyéb leletek sorozata ... "A rézkor végén a **délkelet felől** a Kárpát-medencébe érkező Badeni **kultúra jelentős népesség-beáramlással** járt, amely csaknem az egész Kárpát-medencére kiterjedt ..." /Gran2./

4. tény: A Medence bronzkorában jelenik meg a tömeges kerekfejűség, tehát Kr.e. 2800-tól

1. "A bronzkorból számos csontvázanyagunk van ... A koponya hosszúság-szélesség jelzőértéke 77-re emelkedik ... E korban számolhatunk először tömegében brachycephal lakossággal /25%/... A bronzkor közepén már három különböző embercsoport élt a Kárpát-medencében ... 3. lapos nyakszirtű dináriak és 'tauridok'." /KEur-388./

2. A bronzkorról írják, hogy „... a hosszúfejű egyének száma jócskán lecsökkent" /Hankó/

5. tény: A Medence bronzkorában a fejrövidülés idejében tömeges bevándorlás történik

"A bronzkorban már erősen fogy a hosszú fejű elem, egyre erősebben tolódik előre a rövid fejűség, már 36%-kal van képviselve, sőt, van már 6% nagyon rövid, kerek fejű is - hiper brachicephal. ... A bronzkorban nagy rasszbeli eltolódás figyelhető meg. ... Ekkor tehát nagy népmozgalomnak kellett lennie, keveredésekkel. A korábbi mediterránok helyét a rövid fejűek foglalták el. Ez főként a bronzkor első és második szakaszában történt." /Koll-94./

6. tény: A Medence a bronzkorában közelítőleg már jelen vannak a mai alkatok

A kárpát-medencei bronzkorról: "... a 'típusspektrum' megközelíti a mai változatosságot." /KEur-80./

7. tény: A római uralomnak nem volt hatása az embertani képre

„A Római Birodalom az embertani képet tekintve szinte semmi nyomot nem hagyott a helyi lakosságban." /Hankó/

7. tény: A mai magyarok kerekfejűek

1. Bartucz Lajos szerint a mai magyarságra **legjellemzőbb** a **turanid** alkat. A turanidok **kerekfejűek** tn. brachyceplalok. A turanidok magyarországi változatát 'homo pannonicus'-nak nevezte el. Bartucz Lajos 19 éven át vezette a szegeden az Embertani Tanszéket és a tudományok doktora lett.

2. "Az általam vizsgált magyarok fejjelző tekintetében jelentős mértékben egységesek. A vizsgált népességek túlnyomó többségénél a fejjelző a brachycephalia /**rövidfejűség**/ és a hyperbrachycephalia /túlrövidfejűség/ határán van." /Internet: Henkey 1993/

8. tény: Az európai kerekfejű tömb súlypontja a Medencében van

KEur-189. térképe alapján a kerekfejű tömb háromszög alakú, csúcsain kb. Tirana, Párizs és Kijev városával.

Táblázat: tömeges rövidfejűség feltűnése

Tér	Kr.e.
Anatólia	5500
Medence	3600
Dél-Mezopotámia	3500
Mediterráneum	3000
Ny-Európa és Oázisfüzér	2800
Vadmező és India	2500

3. Puszták népe, 11 adat

1. Szkíta elődök, 2 adat

1. tény: A Turáni-síkon a bronzkorban jelenik meg a tömeges kerekfejűség, tehát Kr.e. 2800 k-től

A Turáni-alföldről és a Pamír-hegységről írják, hogy "Itt a bronzkortól kezdve a turanid és pamíri embertípus a leggyakoribb." /Gran2-242./

2. tény: A dravidák körébe észak felől érkezett a rövidfejűség Kr.e. 2500 k.

"A dravidák .. az észak felől érkezett rövidfejűség ... a rövidfejűség a dravidák közé i. e. 2500 körül érkezett." /KÁzs-393./

3. Keleti hunok, 1 adat

1. vélemény: „A Kínában fekvő Szánsziban a múlt század második felében 6000 agyagkatona szobrát tárták fel, amelyek az **időszámításunk előtti 3. században** lettek eltemetve. Meglepő módon **nagyobbrészt** a **turanid** típus **europoid** jellegű formái, kisebb mértékben mongoloid vonások voltak ezen agyagkatonák fotóin meghatározhatók. A turanid formák közül közel **80 %-ban a nagy-magyaralföldi változat** és annak extrém variánsa, az észak-kazahsztáni forma, voltak észlelhetők. Ez utóbbi arra utal, hogy embertani adatok alapján a magyar őstörténet az időszámításunk előtti 3. századig visszavezethető. Az adatok azt mutatják, hogy az agyagkatonákat a kínaiakhoz csatlakozott katonai segédnépek, főleg a **hunok** embertani jellegei alapján készítették." /Internet: Henkey 1993/

6. Baján népe, 3 adat

1. tény: az avarok között jelentős volt a mongol alkatúak aránya

"… az avar kori temetőkben jelentős mongol réteget találunk, sőt a bócsai kagáni kör embertani alkata egyenesen tungid …" /Henkey/

2. tény: Baján, a Griff és Árpád népének tiensani fehér hun hasonlósága

A Griff népe a 2-4. században a Tiensanban élt. Baján népe a fehér hunok köréből szakadt ki. Alkatuk Árpád népéhez igen hasonló. Az árpádi honfoglalókról írják: ”A Karos környékén talált rendkívül gazdag temetkezések leletei embertani típusukat tekintve a legnagyobb hasonlóságot a **2-4. században** a **Tien-San** hegység környékén élt **hunokkal** mutatják … A Duna-Tisza-közére költözött árpádi magyarok lovas, fegyveres csoportja pontosan ugyanezen a területen találja meg a leginkább hasonló csoportokat: sorrendben a Tien-santól kissé északabbra lévő Szemirecsje, azaz Hét Folyó Alföldjén, az uszun kori népességben /i.e. 3-1. sz./, a tien-sani hunok /2-4. sz./ és fehér hunok /heftaliták/ /5-7.sz./ között, hangzott el Fóthi Erzsébet ’A magyarság őstörténete az antropológus szemével’ című előadásában 2014-ben /Fóthi 2014b/. /Gran2-144./

3. tény: Baján népét europidnak írják le

Azokról a fehér hunokról, akik 484-ben megölték a szászánida uralkodót, azt írják, hogy hogy „Bizánci források és indiai pénzérmék Közép-Ázsiából származó fehér, nem mongoloid népként ábrázolják őket.” /Tim-95./

7. Kései Griff népe, 3 adat

1. tény: A szegények sírjaiban lévő alkatok nem változtak meg Baján népének érkezése óta

"... korai és kései avar temetőinkben igen sok a 'szegény', 'melléklet nélküli' sír, s ezek embertanilag az Árpád-kori 'szegények' elődeinek tekinthetők." /Lágy1-448./

2. tény: a Griff népének idejére jellemző alkatokat Árpád népének érkezése nem változtatta meg

”A kutatók az avar kori népességnek a magyar honfoglalást követő továbbélését ma már egységesen vallják …” /Éry Kingát idézi Lágy2-725./.

”Embertankutatóink nagy része azon a nézeten van, hogy az Árpád-kor elejének népessége az élettan szemszögéből nézve folytatása a késő avar korszak népességének.” /Tomka Pétert idézi Lágy2-725./.

3. tény: Árpád népének érkezésével az embertani kép nem változik meg

"... az Árpád-kori magyarság embertani képe ... egyezik a késő avar koraival." /Lágy1-188/

"Az antropológusok a késői avarok folyamatosságát igazolták /Bartucz, Lipták, Éry 1971./" /Erd-162./

3. Árpád népe, 4 adat

1. tény: Árpád népének tuvai hasonlósága

Karostól Tuváig: A honfoglalók karosi leleteiről írják, hogy a korban hasonló népességek közül ”… **Tuva** 8-9. századi népessége áll a legközelebb.” /Gran2-144./

2. tény: A kusnarenkovói kultúra népe europid és jövevény volt

”Fizikai antropológiai adatok alapján bizonyosnak tűnik, hogy a kusnarenkovói kultúra népessége jövevény volt a Volga-Urál-vidéken. Antropológiailag ugyanis teljesen **europid** populációról van szó, amely élesen különbözik a bahmutyinói és pjanbori kultúrák ’őslakos’ népességétől.” /Gyón-129./

3. tény: Árpád népe europid volt

”… mongolos elemek ugyan Árpád magyarjainak a temetőiben valóban nem találhatók …” /Henkey/

4. tény: Árpád népének vezető rétege igen rövidfejű volt

Az árpádi honfoglalókról írják, hogy „A vezető réteg a többieknél magasabb termetű volt, koponyájuk igen rövid alkatú.” /Csor-78./

4. NYELVÉSZETI ADATOK

1. A Felföld névmásgyűrűje

6. kép. Személyes névmások.

1. Személyes névmásaink /6. kép/

A személyes névmások a nyelvek alapszókincséhez tartoznak. ”… az ún. alapszókincshez tartoznak … a névmások …” /História 2017/7. Csepregi Márta: Csak nyelvrokonok – de ez is elég/

A magyar személyes névmások használata - a világ nyelvei között egyedülállóan - kiterjed a birtokos névmásokra, birtokos személyjelekre és a tárgyas igei személyragokra. Ennek a rendszernek más és más, töredékes elemei a Felföld 3000 km sugarú körzetében tűnnek fel, a nyelvészet számára világosan felismerhetően. Az említett terület - az Atlanti- és Indiai-óceán között, a Jeges-tengertől a Szaharáig - az Óvilág szíve.

Mivel a magyarban egész rendszer van, a többi nyelvben pedig töredék, az átadó nyelv a magyar volt.

Az N és M használata a régiségben fokozatosan vált külön. A magyarban az N az önálló személyes névmás alkotója lett, az M pedig a toldalékokba került. Mindkettő értelme azonos.

2. A magyar és finn személyes névmások

A finn személyes névmások: én: mina, te: sina, ő: hán, mi: me, ti: te, ők: he

A finn egyes számú igeragozás nem a finn (mina, sina, hán), hanem a magyar személyes névmásokra épül. A többes számú személyragokat pedig ősi módon, az egyes számúak megkettőzésével fejezi ki.

magyar	(éN) alszom	(Te) alszol	(ő) alszik	(Mi) alszunk	(Ti) alszotok
finn	nuk.uN	nuk.uT	nuk'uu	nuk.uMMe	nuk.uTTe
értelmezés	nuk.éN	nuk.Te	nuk'ő	nuk.éM.éM	nuk.Te.Te

3. A magyar és indoeurópai személyes névmások, kiegészítve a komival és lappal

Nyelv	ír	walesi	magyar	albán	komi	luwi+	lapp	kurd	perzsa	urudu	hindi	marathi
éN	Mé	Mi	éN	uNö	Me	aMu	Mo.n	Mi.n	Me.n	Me.in	Ma.i	Mi
Te	Tu	Ti	Te	Ti	Te	Tu	Do.n	Tu	Tu	Tu.m	Tu	Tu

4. A magyar és a sémi személyes névmások

Nyelv	ivrit	egyiptomi	geez	szomáli	marokkói
éN	aNi	aNa	aNa	aNi.ga	aNa
Te	aTa	en.Te	an.Ta	aDi.ga	n.Ta

A szomáli a sémi-hámi nyelvek hamita ágába tartozik.

2. A Felföld nyelvi gyűrűi

1. A Felföld utóragozó nyelvei

1. Ősidőktől

Az írott történelem kezdetén a Felföldön utóragozó nyelvek kerülnek a térképre és maradnak fenn, egészen az örmény és méd nyelv túlsúlyra jutásáig.

Utóragozó rendszerű nyelv volt a Felföld déli peremén, Mitanniban (Kr.e. 1525 k-től) beszélt hurri / szubartui nyelv, valamint a felföldi Urartuban beszélt urartui. Nyelvemlékeik Kr.e. 1800-600 közöttiek.

2. A hurri nyelv

A hurri nyelvről írják, hogy „A nyelv maga **élesen elkülönül** mind a szuffixumokat használó **indogermán** és **sémi** nyelvektől, mind a prefixumokkal élő /proto-/hattitól: jellemző rá az agglutinálás. A hurrita szuffixumai laza elemek, amelyeket nagy számban egymáshoz csatolnak, ugyanakkor saját jelentésüket megőrzik." /Nyelv4-1086./ Szuffixum = utórag. Az utóragokat nagy számban használó nyelv az utóragozó nyelv.

3. Az urartui nyelv

Urartu a Felföld legjelentősebb államalakulata volt az örmény államot megelőzően. „A Kr. e. I. évezred elején jelennek meg az urartui feliratok a mai Örményország területén. Kevés számú feliratból és az **örmény nyelvben fennmaradt** elemeiből ismerjük. Amennyire ezekből megállapítható, a **hurrival rokon** nyelv. A nevet a Bibliában **Ararátnak** olvassák …" /Nyelv4-1501./

4. Lyuk a nyelvtani nem térképén

Az utóragozó nyelvekben nincs nyelvtani nem. Ennek köszönhetően ez a hajlító nyelvekre is jellemző rendszer a hettitában /Makk1-92./, örményben és a középső kurd nyelvjárásokban /Nyelv4-801./ nincs meg. Úgy is mondhatjuk, hogy a nyelvtani nemmel rendelkező hajlít nyelvek elterjedési területének közepén vagy egy lyuk.

2. A magyar-finn nyelvcsalád őshazája nem az Urál térsége

"... a legtöbb szakember szerint az uráli őshaza az Urál hegység térségében volt, ahonnan nevét is kapta. Erről a központi lakóhelyről a nép feltehetően minden irányba szétterjedt, hogy elérje jelenlegi eloszlását és /a 'hivatalos akadémiai' felfogás szerint - a fordító megjegyzése/ Kr. u. 896-ban bejutottak Magyarországra is. Mindezt több okból is nagyon valószínűtlennek tartom. A központi földrajzi elhelyezkedés nem bizonyítéka egy nyelvcsoport eredeti területének. Elterjedésének okát kell bizonyítani, nem lehet feltételezni minden irányú, automatikus és egyenlő terjedést. A 9. században egy észak-ázsiai törzs behatolása Közép-Európába ugyan lehetséges, de e törzs által okozott népességcsere, vagy még inkább nyelvcsere abban az időben egy Magyarországhoz hasonló, jól benépesült mezőgazdasági vidéken teljesen lehetetlen. Bármiféle ilyen állítást meg kellene magyarázni, hogy miként mehetett végbe ez a változás." /Kra-79./

3. A belső perem bekebelező nyelvei

Bekebelező nyelveket beszéltek a Felföld peremvidékén az írott történelem kezdetétől.

A bekebelező tn. poliszintetikus v. inkorporáló rendszer az utóragozó nyelvekénél ősibb, így azok előzményeinek tekinthetők.

A Közel-Keleten az anatóliai hatti, a grúz, a dél-mezopotámiai sumer és a Zagrosz délnyugati előterében beszélt elámi bekebelező nyelv volt.

Visszaszorulásuk és eltűnésük (a grúz kivételével) a hajlító nyelvek elterjedésének eredménye.

4. A külső perem utóragozó nyelvei

A külső perem utóragozó nyelvei kapcsolatban állnak a Felföld térségével, kapcsolatban állnak egymással és az őket általában felváltó hajlító nyelvekben alréteget hagytak

A külső perem utóragozó nyelvei a baszk, a magyar, a finnféle, a dravida és a nílus-szaharai nyelvek. Visszaszorulásuk, a rosszabb adottságú peremvidékekre szorulásuk a hajlító nyelvekkel szemben jól adatolt. Egyetlen kivétel a magyar (mivel a mi nyelvünk maradványnyelv).

3. Baszk

1. Általában

A Közel-keleti karvéli (pl. grúz) nyelvek nyelvtani szerkezete igen hasonló /Nyelv-45./.

Valószínűleg Nyugati-eruópában baszkféle nyelveket beszéltek a római hódítás előtt. A gascony-i nyelvjárásban világosan felismerhetők a baszk hatás nyomai.

"… valószínűnek tűnik, hogy a római uralom előtt Európa nyugati részén a baszkhoz hasonló nyelvet beszéltek: Gascony francia tartomány például baszk nevet visel, a gascony-i nyelvjárásban pedig világosan felismerhetők a baszk nyomai."

A baszk nyelv hathatott a lappok őseire a bromme-lyngbyi kultúra által /Wiik-309./. "A lappok nyelvére vonatkozó feltételezésemet arra alapozom, hogy őseik területe … /közelebbről a brommei-lyngbyi kultúra/ az ibériai menedék irányába mutat, melynek nyelve – feltételezésem szerint – a baszk volt." /Wiik-309./

A baszk, magyar és lapp nyelvekben a többes szám jele a 'k'.

2. Magyar-baszk-finn szavak

magyar	baszk	finn
éN	Ni	Mina
Nő-	Nai-	eMe-
iGaz	eGia	oiKeia
HoRkol	KuR'unka	KuoRsata
FüL	BeLar'i	BaeL'e (lapp)
aNyu	aMa	eMa (állatnál)
PoPó	PoPa	PeF'a
GöRbe	KuRba	KieRo
Bu_BoRék	BuRBuiLa	PoRe
FoRog *	BiR.atu/ak	PyöRiá
FuRat	BeRoa	PoRaus
FoR'ó	BoRe	PoLt'ava
TáNC	DaNTza	TaNS'i
BüK'	PaGo	PyöK'i
VaRjú	BeLe	VaRis
SzeNT	SaiNT	SiuNaT'u (áldott)
KoRona	KoRoa	KRuunu
PaP	aPaiz	PaP'i
oLTáR	aLDaRe	aLT'aRi
ToRony	DoR'e	ToRni
KoRDé	GuRdi	KáR"yT
iSKoLa	eSKoLa	_KouLu
HáRom	HiRu	KoLme
TábLa	TauLa	TauLu

A felsorolás elején az alapszókincs szavai találhatók. A "forog" szó és következő két társa a tűzfúró (tűzgyújtó szerszám) közös ismeretét és elnevezését mutatja.

Baszk-finn nyelvkapcsolat: "baszk tantor / tuntur = hegytető ~ finn tunturi /kopár/ hegy /Mők18-131./. E szó régiségével kapcsolatban sokatmondó, hogy erről a szóról kapta nevét a tundra növényzet és éghajlat. A szót jégkori tn. pleisztocén kori maradványnak tartom. Baszk txaKuR'a ~ KoiRa, finn, jelentése: kutya /Glosbe forító és Mők18-131. → M. Morvan, 1996./.

3. Baszk-magyar nyelvkapcsolat

1. Szavak

aTya: aiTa, DiDi: TiTi, BeLső-BeLül: BaRneoka-BaR'uan, HaL (meghal): HiL, HoRDa: HoRDa, BiVaLy: BuFaLo, PaTa: aPaTx, BoRóKa: iPuRuaK, FeNyő: PiNua, oReiN: (RéN→) szarvas, ZeRge: SaR'io; VaRjú: BeLe, CseReSznye: GeReZi, GeSzTeNye: GaZTaiNa

Későbbi szavak: váR.os (régi magyar: uaR): hiRi, KaSTéLy: GaZTeuLa, BéKe-BéKés: BaKe-BaKeTsu, KuPa: KoPa, KaR: KoRu (kórus, ének~), aRany: uR'ea, CiPő: ZaPata, (eGész →): Húsz: hoGei.

2. Mondat

SzeNT Pap a MiSe oLTáRáNál / aPaiz SaiNDua MeZaren aLDaReaN /Google fordító

4. Baszk finn kapcsolat

Baszk alréteg van a lapp nyelvben Kalevi Wiik szerint.

4. Magyar

1. Sémi kapcsolat

Magyar személyes névmásokra épülő azonosságok a finn és arab igeragozásban

magyar	(éN) írom	(Te) írod	(ő) írja
finn	kirjoit.aN	kirjoit.aT	kirjoit".aa
arab	Ne.kteb	Te.kteb	je.kteb

A magyar eredetű személyragot a finn hátra, az arab pedig előre teszi.

2. Felföldi kapcsolat

1. Igeragozás

A magyar és örmény igeragozásban hasonló elemek vannak.

Az örmény igeragozása részben a magyarhoz hasonló, vö. (te) szeret.*sz* = sir.*es*, (ő) szeret.- / sir^{c}, (mi) szeret.*ünk* = sir.*emk*^{c} /Nyelv4-1145/

2. Isten szava

Sokak számára legfontosabb szavunk az ókori Közel-Keleten van beágyazva. Tudnivaló, hogy a hitvilág szavai a legszívósabban megmaradó szavak közé tartoznak.

nyelv	hangalak	jelentés
akkád	isten	egy /Nyelv4-35./
hatti	Estan	Napisten /Vék-171./
hettita	Istanu	nap, Napisten /Vék-171./

Az akkád "A legkorábbi ismert sémi nyelv." /Nyelv4-32./

***3. Altáji kapcsolat**: török, mongol*

"Honfoglalás előtti török jövevényszavaink száma 300 körüli." /Mők18-58./

A magyar-török közös szavak száma mások szerint 400 körüli. Számos szavunk a mongollal is rokon.

Magyar-török mondat: "Zseb-em-ben sok kicsi alma van. = Ceb-im-de çok küçük elma var"

/Pont Hu: Zsebemben sok kicsi alma van/

4. Egyéb kapcsolatok

"... rendkívül sok az azonosság olyan nyelvekkel is, melyekkel a magyar nép rokonságát szokás *volt* eleve elvetni ... ír, baszk, örmény, stb. ..." /CseD2-43./

Példa egy pandzsábi mondat /Nyelv4-1165./, ahol a szórend is a magyarral egyező:

magyar	Apa	nekem	kutyát	adott
pandzsábi	Piu	má ku	kuttu	dditi

5. Finnféle nyelvek

1. Sumer, török és mandzsu nyelvkapcsolat

”Asko Parpola szerint az uráli nyelvek közé tartozik a sumer is. … Parpola szerint a hangokban, az alapszókincsben, a névmásokban és a számokban több hasonlóság mutatkozik a sumér és az uráli nyelv között, mint a különféle finnugor nyelvek között.” /Idézet forrása keresés alatt/

A bekebelező rendszerű sumerrel és grúzzal rokonok a két finnféle állam nyelvének 1/1 és 1/2 személyes névmásai. Ezen felül rokonok a kazah és kirgiz névmásokkal is.

Az oromo egy Etiópiában beszélt hamita nyelv. Névmásai megegyeznek a finn birtokos személyjelekkel /Kfny-102./.

Nyelv	fnn.b	oromo	baszk	sumer	lív	észt	vót	inkeri	grúz	finn	kazah, kirgiz
éN	-Ni	Na	Ni	Me	Ma	Ma	Miá	Mia	Me	Mina	Men
Te	-Si	Si	Zu (általában)	Zé	Ssa	Sa	Siá	Sia	Shen	Sina	Sen

2. Van akik szerint délről jöttek

1. Van, akik szerint a finnféle nyelvek őshazája nem az Urálban volt.

"... a legtöbb szakember szerint az uráli őshaza az Urál hegység térségében volt, ahonnan nevét is kapta. Erről a központi lakóhelyről a nép feltehetően minden irányba szétterjedt, hogy elérje jelenlegi eloszlását … valószínűtlennek tartom. A központi földrajzi elhelyezkedés nem bizonyítéka egy nyelvcsoport eredeti területének. Elterjedésének okát kell bizonyítani, nem lehet feltételezni minden irányú, automatikus és egyenlő terjedést." /Kra-79./

2. Vannak akik szerint a finnféle nyelvek jelenlegi elterjedési területüknél délebbre fejlődtek ki: ”… Hajdú Péter … 1966-ban megjelent ’Bevezetés az uráli nyelvtudományba’ című könyvében … arról beszélt, hogy az uráli-finnugor nyelv ’… **több régi eurázsiai nyelv és nyelvcsalád kialakulási centrumának közelében** fejlődött ki’ és valószínű ’… az a feltevés, hogy a régészetieken kívül a nyelvészeti nyomok is a **preuráliak délebbi kapcsolataira** utalnak.’ /l. Hajdú 1966, 9-10. old./” /G2-1020./

3. Dravida kapcsolat

A dravida és egyes finnféle nyelvek között van hasonlóság: ”… régi Horezm … magyarázná az ugor nyelvek és az indiai dravida nyelvek közötti rokoni kapcsolatokat.” /LágyI-257./

4. Mandzsu nyelvkapcsolat

Számos szó az alapszókincsbe tartozik. ”Az uráli és mandzsu-tunguz kapcsolatokra utaló szavak száma viszonylag nagy: … öcs, eme ~ emse, máj, fa, egér, nyuszt, nyíl, tetű, daru, úszik, stb.” /Mők18-46./

5. Észak felé szorultak vissza

1. Példa a visszahagyott alrétegre

Jelentős finnféle alréteg van a germán, balti és szláv nyelvekben

Szókezdő hangsúly pl. nem indoeurópai sajátság. Szókezdő hangsúly jellemezi a magyar-finnféle nyelveket és jellemezte a régi baszkot /Wiik-130./ is. Ez a jellegzetesség őrződött meg a - Skandináviából ősi állapotot vitt - izlandi, a legrégebbi kelta és a lett nyelvekben, valamint a legészakibb litván és orosz nyelvjárásokban /Wiik-215./. Ez a jelenség a nyelvileg beolvasztott, egykori finnféle nyelvet beszélők nyoma.

2. Alréteg a germánban

”A legrégebbi germán nyelvjárás a finnugor nyelvet beszélők által törten beszélt indoeurópai nyelvjárás.” /Wiik-129./

3. Alréteg a balti nyelvekben

”Villems 2000b: 7: ’… a finn-észt anya és apaági vonalak genetikai identitása a letteket és a litvánokat is magába foglalja. – Lehet, hogy mindez az őslettek és az őslitávnok réges-régi nyelvcseréjére utal?”” /Wiik-208./

”A Laitinen-féle munkacsoport /el al. 2001/ … ”valószínűnek látszik, hogy az észtek mindig finnugor nyelvet beszéltek, míg a lettek és a litvánok eredetileg finnugor nyelvüket lassanként indoeurópaira cserélték fel.” /Wiik-208./

4. Alréteg a szláv nyelvekben

”A szláv nyelvekben bőségesen találni finnugor szubsztrátumot.” /Wiik-235./

”Többen úgy tartják, hogy Lengyelországban és annak szomszédságában is léteznek finnugor eredetű földrajzi nevek.” /Wiik-209./

”Az ősi egyházi szlávban létezett magánhangzó-harmónia …” /Wiik-235./

”A finnugor nyelvekből sok szó kölcsönződött az ősszlávba.” /Wiik-236./

”… az észak-oroszban … finnugor kölcsönszavak … száma meghaladja az 1300-at.” /Wiik-238./

Kr. u. 1-ben még Európa területének még mintegy harmadán finnféle nyelveket beszéltek

”Másfél-kétezer évvel ezelőtt Európa területének mintegy 1/3-át lakhatták az uráli nyelveket beszélők, s a kontinens akkori népességéhez képest jóval nagyobb volt az arányszámuk.” /Csor-17./

A finnféle nyelvek észak felé szorultak vissza a Baltikumban és Oroszországban: ”A térkép szerint a lívek területe az 1200-as években még egy 20-50 km nagyságú övezetet képezett, mely a Rigai-öbölben helyezkedett el. Az 1900-as években alívek területét már csak Kúrföld csücske, vagyis a Lívpart képezi. A terület zsugorodását a lív > lett nyelvcsere idézte elő.” /Wiik-319./ A ’Rigai-öbölben’ helyett helyesen a ’Rigai-öböltől délre’ helyezkedett el.

”Oroszország területén különösen sok folyónév tanúskodik arról, hogy az ország területének jelentős részét /északi felét/ másfél évezrede még finnugor népek lakták, amelyek azóta beleolvadtak a szlávságba.” /Csor-16./

6. Dravida nyelvek

A dravida nyelvek rendszere a Közel-Kelet hegyvidéki területén alakult ki, az egykori elámi nyelvterület közelében. A Közel-keleti dravida nyelvek utolsó hírmondója az Afgán-medence peremén beszélt brahui nyelv. A dravida nyelvek az Iráni-fennsíkon át érkeztek Indiába Kr.e. 3500 k. és meghatározó szerepük volt az Indus-völgyi kultúra létrehozásában. Az indoerurópai nyelvű hódítók érkezésével egy időben északról dél felé húzódtak, nyelvileg beolvasztott népük pedig az indoárja nyelvekben alréteget hagyott hátra. A dél felé húzódók nyelvébe az indoárja nyelvekből kölcsönszavak kerültek. Ezekből a legtöbbet a Közel-Keleten maradt brahui, a legkevesebbet a félsziget déli részén, a nehezen megközelíthető, rossz adottságú Nilgiri-hegységben beszélt toda vette át.

„… egy **Elámból** származó /Délnyugat-Irán/, mintegy ötezer éves ékírásos szövegről kiderült, hogy a nyelve dravida.” /Lui-165./

„… a Dekkánban az első földműves települések a korai dravida nyelvekkel hozhatók összefüggésbe. A dravida nyelvek őshazája **Pakisztánban vagy Irán** területén lehetett.” /Vit-75./

”A dravida népek nem őshonosak Indiában. Népneveik alapján … feltehető, hogy hegyvidékről származnak, vagy hosszú ideig ott éltek. … Indiába ... valószínűleg **DNy-Ázsiából**, szárazföldi úton jutottak … a mai **Irán**

területnek érintésével. A Kr.e. IV. évezred táján vándoroltak be a jelenlegi India és Pakisztán területére, ahol feltehetően nagy szerepet játszottak az **Indus-völgyi civilizáció** kialakulásában. Betelepedésük több szakaszban, ágban és úton történhetett. Későbbi – kb. 2 ezer évig tartó – délre vándorlásuk részletei még nem tisztázottak. A prototamilok Kr.e. VI-V. sz. körül érhették el a Hindusztáni-félsziget csücskét. … egyre inkább vizsgálat tárgya az uráli /többek között a magyar és a finn/ és altáji /vagy ural-altáji/ nyelvekkel való kapcsolatuk. Előtérbe került … az **elámi** nyelvvel … való rokonításuk. … A dravida népek a szubsztrátum szerepét töltötték be az indoárja nyelvet beszélő népcsoportok D-Ázsiába történő bevándorlásakor. … A legtöbb kölcsönszót a brahui, a legkevesebbet a toda használja." /Nyelv4: 304-305./

7. Nílus-Szaharai nyelvek

Kr.e. 8 000 k. még Nubiában /Nyelv-76./ beszélték őket. Idővel az ÉK-i nyomás elől kitértek nyugatra (Felső-Niger-medence) és délre (Viktória-tó térsége).

"A nílusi-szahrai nyelveket inkább az afroázsiai és niger-kongói nyelvek által körülzárt, nehezen megközelíthető közép-afrikai területeken használják …" /Nyelv-77./

8. A magyar-finnféle nyelvkapcsolat

1. A magyar nyelv távoli rokonai a finnféle nyelvek

"A magyar nyelvnek nincsen olyan közeli rokon nyelve, amely egy laikus számára is egyértelmű és könnyen felismerhető lenne, és nincsenek olyan közös emlékeink sem, amelyek a kollektív emlékezetben megmaradtak volna." /Mőt6-19./

A magyar nyelv legközelebbi rokonai az obi (manysi és hanti) és permi (udmurt és komi) nyelvek.

1. vélemény: "A magyar és a finn nyelvben mintegy 250 közös szó van." /Wiik-340./

2. vélemény: "A magyar és a finnben összesen alig háromszáz közös eredetű szótő van, ezeknek a gyakorisága azonban meghaladja minden más szóért." /História, 2017/7. 6. oldal, Csepregi Mária: Csak nyelvrokonok – de ez is elég/

Bár ez kevesebb, mit a török (400), szláv vagy német nyelvekkel való szóbeli közösség, mégis jelentősebb, mivel a közösség az alapszókincsre vonatkozik.

2. A magyar és finnféle nyelvek élelemtermelő szókincse már nem közös

Az uráli alapnyelvről: "Hiányoznak a háziállatok nevei, s a földművelésre utaló uráli és finnugor kori szavakat sem sikerült eddig kimutatni." /Csor-18./

Ebből az is következik, hogy a nyelvi kapcsolat az élelemtermelés kifejlődésekor már megszűnt.

Az élelemtermelés kezdete a Felföldön Kr.e. 10000 k., Anatóliában Kr.e. 8000 k, a Medencében Kr.e. 6000 k., a mai Finnország területén viszont csak Kr.e. 2300 k. volt.

3. Hatos határ

A hatos számig tartott a magyar és finnféle nyelvek közös fejlődése általában.

"… kettő és hat között a finn, magyar és vogul számnevek nagyon hasonlóak."

4. A finn nyelv a magyar nagyanyó nyelve

"Vicceskedve szokták is mondani, hogy a finn jégszekrényben jól megőrződött a finnugor alapnyelv." /Internet: Nyest Nyelvészet és Tudomány, 2010.10.05./

A finn nyelv gyökrendszere a magyarhoz képest éretlen maradt. Pl. a finn mu' szó önmagában má.s-t jelent, de a finn nyelvben egyben a mó.d gyöke is. Az ilyen jellegű kapcsolatok felismerése a magyar gyökrendszer bizonyítéka, mivel ez (és rengeteg más) esetben a finn ősibb, fejlődésben megrekedt állapotot őriz.

5. A magyar és finnféle nyelvtömb szétválását Kr.e. 4000-re teszik

"Nyelvészeti bizonyítékok alapján az a legvalószínűbb, hogy az uráli nyelvcsalád felbomlása mintegy 6000 évvel ezelőtt történhetett meg …" /Mőt6-17./

Az északnyugat felé szorított finnféle nyelvtömb Kr.e. 4300 körül, a Tölcséredényes kultúra feltűnésével /Gen-100./ vált el a Medence peremétől.

9. A magyar-obi nyelvkapcsolat

1. Hatás

"A magyar nyelv … legközelebbi rokon nyelvei az obi-ugor nyelvek, a manysi /vogul/ és a hanti /osztyák/ …" /Mót6-16./ Ennek okai lehettek az alábbiak.

1. A finnféle népek között egyedül maradtak vadász-gyűjtögetők a közelmúltig

A vogulokról / manysikról írják, hogy "Főfoglalkozásuk a halászat és a vadászat, csekély földművelés, állattartás csak déli csoportjaiknál található, északi csoportjaik a nyenyec szamojédoktól vették át a rénszarvastartást." /Vék-52./

2. Az egykori szkíta és hun településterület északi határán éltek és azzal kapcsolatot tartottak

"A 2000-es években, elsősorban Finnországban" felmerült, hogy esetleg "az obi-ugor és magyar egyezések csak területi egymás mellett élés hatásával /ún. areális kapcsolatokkal/ magyarázhatók…" /Gen-147./ Az itt megadott tér- és idő viszonyok szerint az egymás mellett élésre majd' másfél évezred állt rendelkezésre (Kr. e. 800 – 500 és Kr. u. 100 – 1230 között). Pl. a permi területekről írják, hogy ott "valamikor obi ugorok éltek." /Mőt1-56./

3. Részben közéjük olvadt be Gyula barát népe

2. Távolságtartás

1. A magyar távolabb van az obi nyelvektől, mint azok egymástól

"... a laza kapcsolat inkább a magyar és az obi-ugor nyelvek viszonyára vonatkoztatható, a két obi-ugor nyelv között ugyanis igencsak szoros a kapcsolat, tehát a laza kapcsolatot a magyar erős eltávolodása okozza ..." /Vék-131./

2. Kifejezetten obi nyelvtani kapcsolat alig van

"Ugyanakkor 'meglepő, hogy a sajátságosan ugor alapnyelvi változások vagy újítások száma nem nagy: az aránylag számos szóegyezésen kívül mindössze egy-két egyező hangfejlődés, három közös fogantatású rag meg egy-két ugor képző, és esetleg a tárgyas igeragozás csíráinak egyezése ad számot róluk.' /Hajdú-Domokos, 1980, 85./ /Gen-162./

3. Labilitás

1. Az obi nyelvek változékonyak

"... Munkácsi Bernát ... saját maga vallotta be, hogy 1888-89-es vogul-osztyák tanulmányútján semmi hasznát sem vette Reguly 1843-ból származó szójegyzékének, mert a vogulok nyelve 45 év alatt az érthetetlenségig megváltozott." /Mat1-191./

2. Az obi nyelvekben szétmállanak a magyar szavak;

1. táblázat

magyar	manysi / vogul	hanti / osztyák
nyolc	nijel /Esz-578./	nalew /Esz-578./
ló	lov / luv /Vék-133./	lav / log / tav /Vék-133./

2. táblázat; m = manysi, h = hanti

Magyar	Obi	Forrás
ló	tav (h)	/Vék-133./
íj	jáwt (m)	/Esz-329./
tegez	tavet (m)	/Esz-833./
nyereg	navra (m)	/Esz-576./
álom	otem (m)	/Esz-22./

"Továbbá meg kellett állapítani, hogy az ú. n. ugor nyelvek nem képezhették a magyar nyelv alapját, merthogy azok sokkal inkább a magyar nyelv - vagy elődje - lepusztult utódai, semmint forrásai." /CseD2-43./

10. A magyar nyelv ősnyelv

1. A magyarban rengeteg a kéthangú gyök és van 26 egyhangú szó/szótő

Egyhangúság		
1.	i	d’ gy > a, ál h.at n’i sz > ik, ol, om, ”a t > al, at, ó.ka t’ > a, ál v > ás, ot’
2.	i	de; t’
3.	i	ci → (p) i.ci n.ci → (f) i.n.ci
4.	í	gy, m
5.	í.	j, gyártó, v /CzF5-176./
6.	é	v > **es, ül**
7.	ó.	cs.ka, d.on, **s.di**, szeres
8.	ő	**s.i**
9.	a	v > **as, ul**, ítt
10.	é	h. > es t. > el, ek
11.	e	d’ gy > e, él h.et le > d.el, mózsia n’i sz > ek, el, em, i t.et t’ > e, él v > et’, és
12.	e	mutató névmás

13.	e é	kérdőszó
14.	e	jt; s > ik, ő; ss
15.	á.	(mint tagadószó /Esz-2./)
16.	á	l; m > ít, ok, ul (hamis)
17.	á	l', csorog
18. 19.	á ó	hít haj.t
20.	a	határozott névelő
21.	ó.	hatatlan, v, szeres
22.	o	da, t'
23.	ő.	(ö.n)
24.	ü	de, gy (víz /Esz-887./)
25.	ü	l, csörög
26.	ü	t, s'

2. A magyarban rövidebbek a gyökök, mint a legrégibb sémi nyelvben

Az akkád "A legkorábbi ismert sémi nyelv." /Nyelv4-32./ "Az akkád a nyugatról érkező sémi népek bevándorlásával jelent meg a színen az i.e. III. évezred elején. … szókincse hárombetűs gyökökre épül …" /Step-192./

3. Kéthangúság - egyhangúság

1862-74 között adták ki Czuczor Gergely és Fogarasi János "A magyar nyelv szótára" c. művét, mely a gyökrendszerre alapul.

A magyar nyelv gyökei szerves – törés nélküli - fejlődéssel jöttek létre és szókincsünk zömét átfogó rendszert képeznek. Olyan hálózatot alkotnak, amelynél a háló egy szemét megérintve (gondolkodás, olvasás, kiejtés) számos más, közeli elem jön rezgésbe. Ha kimondunk egy gyököt, a vele szorosabb kapcsolatban álló többi gyök is - a kapcsolat erejével arányosan - rezonál, ami kapcsolatrendszert ad a gondolkodás számára. Hasonló ez a csalánozók *diffúz idegrendszeréhez*. Ilyen rendszer csak akkor fejlődhet ki, ha a beszélők hosszú ideig és szorosan egymás közelében élnek.

Kezdetben volt az általánosabb jelentésű rövid szó, melyet az újabb hang módosított. Pl. a 'ro' gyökhöz kapcsolódó, harmadik pontosító hang lehet k, m, n, s, sz, z, az alábbi módon:

ro	h.ad
	k'an
	m
	n > cs, g.ál, t
	s.k.ad
	sz'
	t.h.ad
	z > 'an, oga

Valójában azonban már a 'ro' második hangja, az 'o' is pontosít, mert hasonló értelmű szavakban állhat helyette pl. 'ó', 'e', vagy 'u', „ú".

r	e > z: eg.ő, d.ül e > v.es
	ó

	u.s.nya
	ú.t

Kezdetben volt a rövid és pontatlan, később jelent meg a hosszú és pontos. Az egyhangú szótő jelentésmezejét tn. szemantikai mezejét a második hang szűkíti.

Ez egy olyan rendszer, amit a természettudomány *fraktálnak* nevez.

4. Összegzés

A magyar nyelvnek gyökrendszere van, mely a belső fejlődés nyoma és alapja. A magyar nyelv önmagából magyarázható: tehát ősnyelv.

11. Életmódjelző szócsoportjaink

1. Földműves igék

Bizonytalan eredetűek és egyben régiek – sumer kapcsolattal.

”Érdekes, hogy a földművelésre vonatkozó igék eredete bizonytalan, ami egyúttal régiségüket is mutatja: vet /1131-1141, arat /1211/, szánt /1018/.” /Mót5-96./

Az ősi magyar ”eD” szó búzát jelentett. /Vék-142./ Az eD.éNy szavunk ”Ismeretlen eredetű. /Esz-165./ Az ősi sumer edény képjel jelentése ”éDeN” volt.

A SzeM, mint testrész ”Ősi, uráli kori szó … vogul sam, osztják sem, … jurák sew … Az ősi, testrésznévi jelentésből … ’növények magja’ …” /Esz-782/. Vö. ”latin semen ’mag’” /Esz-783./. A földműves a szántóföldre SzeM.et (vö. sumer Se = gabonaszem /Joan-19./) SzáN (vö. ”csuvas sun ’kíván, akar’” /Esz-770./) és SzáM.ol (vö. ”türkmén san- ’számol’” /Esz-770./). SzáN.tódik = SzáM.lik /Esz-772./, régiesen; vö. orosz zemlja = föld. A SzeN.t.el igéről írják, hogy ’felajánl, szán valakinek valamit’ jelentése is van /Esz-786./. A régiségben tarlóra vetettek, utána SzáN.tottak (”A szóvégi –t műveltető igeképző, az m > n hangváltozásra vö. bont /~bomlik, ront /romlik/.” /Esz-772./ A SzáN (a szó megvan a szlovénektől a manysikig /Esz-770-771./). Eredendően bizonyára rúdszán volt, és elsőként ennek rúdjai szántottak. Aki pedig azzal elment, ”elhúzta a csíkot”. A szán talpa olyan, mint a SiM.a (vö. ”nyelvjárási SiM.ik ’csúszik, csuszamlik’ /Esz-733./) SíN – különben nem csúszik, csuszamlik. Akkor csúszik, csuszamlik, ha Sí.k ”Bizonytalan eredetű szó.” /Esz-731./

Sze.M	érzékszerv mag
SzeN	t.el ~ SzáN
SzáN.. SzáM	t lik ít, ol
SiM	a
SíN.	

2. Fémöntő szavak

1. Szavak

Bizonytalan eredetűek, felföldi kapcsolattal.

Ősi gyökér, a tűzfúró korából: fúr – forog / pörög - forró

Forr → forma

Önt: ”ismeretlen eredetű” /Esz-559./. Rokon szava az ömöl / omol / ont.

Réz: ”bizonytalan eredetű, talán kaukázusi jövevényszó, vö. **avar** rez ’sárgaréz’.”

Vas: **urartui** ushu, uskhu / oskho = ezüst /Vék-140./

Rúd, vö. ”**sumer** urud ’réz’” /Esz-183./, ”középperzsa rod = érc, sárgaréz öntvény” /Esz-696./

Fény - fém: ”bizonytalan eredetű”

Bronz: ”A szó eredete tisztázatlan” /Esz-87./ Barna: ”… litván beras: ’/vörös-/Barna’” /Esz-58./ Vö. magyar vörös, piros.

2. Rontom bontom

1. Az alábbi táblázatból kibontott szavakat a táblázat alatt listáztam.

R/B	**O** Ö	N M	T D

On, Ont, Ondó

Önt

Öm.öl

R/B Om.ol

R/B On.t

R O. > h (ad), m, n (cs, g.ál, t), t (h.ad).

2. Ez annak példája, hogy az ún. gyökök is összefüggenek egymással. Gyök lehet a „ro” (nt), de az „on”(t) is

3. Lovas szavak

Bizonytalan eredetűek és régiek – elámi kapcsolattal.

A magyar nyelv lovas szókincséről írják, hogy ”Különös, hogy ezek a szavak jelentős része ismeretlen eredetű, am egyrészt arra utal, hogy meglehetősen régiek nyelvünkben, másrészt azt bizonyítják, hogy a magyarul beszélő közösség régi, önállóan fejlődő kapcsolatban állta a lovakkal.” /Mőt5-31../

”… talán nem véletlen, hogy az ugor lovasterminológia esetében éppen a kaukázusi eredet lehetősége merült fel komolyabban.” /Vék-137./

A szekérről írják, hogy ”Azt, hogy a magyarok régóta használnak efféle járműveket, maga a szekér szó is bizonyítja: talán a kaukázusi nyelvekből /alán?/ került át a magyarba, és egyúttal a vogulba és osztyákba is.” /Mőt5-50../ Átadó volt a magyar, nem átvevő.

”Művelődéstörténeti szempontból főleg a lótenyésztés terén köszönhetünk sokat a hurritáknak.” /Blex-653../ A hurrik Kr.e. 2500 k. kerülnek térképre a Tigris felső folyásától keletre. /Blex-652./.

"A magyar nyelv ugor eredetre visszamenő szavai közül egyetlen jellegzetes fogalomkör van, ez pedig a lótartásé. ... a lótartás meghonosodása iráni hatásra az ugor nyelvi együttélés korában következett be." /Kr-16./

”Az állattartás és a földművelés szavait sorra véve szembetűnő, hogy nem találunk a lótartással kapcsolatos török jövevényszavakat /talán az egyetlen csődör szót kivéve/ …” /Csor-42./

”… talán nem véletlen, hogy az ugor lovasterminológia esetében a kaukázusi eredet merült fel komolyabban.” /Vék-137./

magyar	elámi	manysi / vogul	hanti / osztyák
ló	lak /Vék-141./	lov / luv /Vék-133./	lav / log / tav /Vék-133./
fék	-	pek /Esz-205./	pák /Esz-205./
~ kantár	pik /Vék-133./	-	pek /Vék-133./
zabla	pik /Vék-133./	-	-
gyeplő	-	peh /Vék-133./	pek /Vék-133./

”Az ugor korból származtatott /tehát a többi uráli nyelvvel nem, csak az obi-ugorokkal közös/ szóegyezések közül sok a lótartással kapcsolatos, mint a ’ló’, ’fék’, ’nyereg’, ’fű’, ’szekér’ … Az ugor kori szavaink közül sok közös átvétel valamely iráni nyelvből …” /Gen-162./

12. A Medence magyar nyelve

1. Maradványnyelv

Az európai kultúra alapjaként általában a **római**, és időben még visszább tekintve a **görög** kultúrát nevezik meg. Valójában a római kultúra és az ott használt latin betűs írás az **etruszkra**, a görög pedig a lineáris-A írást használó krétai, Mínoszi kultúrára alapult, mely utóbbit sokan **pelazgnak** neveznek. A földrészünknek nevet adó Európé elrablásáról szóló legenda pedig Krétáról is a Közel-Keletre vezet, ahol az élelemtermelés, írás és az első állam kialakult. Az első írás és állam a **sumereké** volt, de nyelvüket (beszélt nyelvként) Kr.e. 2000 k. felváltotta az **akkád** hódítóké. Ugyanilyen folyamat figyelhető meg a dravida nyelvű Indusvölgyi kultúra esetében, melyet az **indoárják** számoltak fel. ”Az indoeurópaiakból kiszakadt népek többfelé barbár hódítóként jelentek meg, akik lerombolták új hazájuk megelőző kultúráját. /MKL: indoeurópaiak/

A dravida, sumer, pelazg és etruszk **ragozó** nyelv, az indoárja, akkád, görög és latin pedig **hajlító**. Meglapozott a feltételezés, hogy Kr.e. 4 000 k. a Dunától az Indusig tartó kulturális tengelyben ragozó nyelvű népek éltek és az említett **magaskultúrákat** ők építették fel és a hajlító nyelvűek rombolták le vagy alakították át úgy, hogy az erőszak szerepe ugrásszerűen megnőtt. Ezen a térségen belül két olyan foltocska van – mindkettő a tengely szélén - amelyben még ma is utóragozó nyelvet beszélnek. Az egyik a brahui, a másik pedig - a magyar. A **bráhuit** a kutatók túlnyomó része maradvány nyelvnek tartja. Véleményem szerint a **magyar** is az.

2. A Tárih-i Üngürüsz a föld népét közvetve Nimród népével azonosítja

"'Üngürüsz /a magyarok/ népe Hunor nemzetségéből származott. /38. old./ ... Amikor /Pannónia/ tartományába érkeztek, látták ... hogy az **ő nyelvükön** /azaz a hunok nyelvén/ beszélnek /az **ottani népek**/ ... Végül is a Tiszán átkelő Hunor népe /Attila hunjai/ egyesült Hunornak azzal a népével /Hunor és Magor népével a vízözön után/, amelyik Adzsem padisahjával /az özönvíz utáni **Nimród**, Evilath uralkodójának fiaival, Hunorral és Magorral/ erre a tájra költözött és itt telepedett le' /1982, 105. old./. Más szóval: a nyelv lényegében nem változott meg az eltelt évezredek alatt. Hunor és Magor már Nimród korában magyarul beszéltek." /Gra-225./

3. A föld népének nyelve lehet, hogy lényegében mit sem változott

1. Jelentős lélekszámú lakosság nyelvileg nem tűnik el egyik napról a másikra

Dr. Makkay János megnevez egyet "a modern őstörténet-tudomány .. alapelveiből, hogy jelentős lélekszámú lakosságok nem tűnnek el, nem szívódnak fel egyik napról a másikra. Főleg nem a nyelvükben." /M5-85./ Ezért Árpád népe nem írhatta felül a Medence szláv nyelvű népének nyelvét.

2. A kelta elnevezés nem biztos, hogy a nyelvre vonatkozik

A keltákról írják, hogy "… az a népesség, melyet keltának neveznek, soha nem hozott létre egységes birodalmat, sőt még talán egységes etnikumot sem /Burenhult 1988: 155./. Tehát még az sem egészen biztos, hogyan határozzuk meg a kelta elnevezést: keltákon érthetjük ... azokat, akiknek **kultúrája** kelta ..." /Wiik-243./

"Európa kelta csoportjai sohasem alkottak egységes államot, de még egységes etnikai csoportot sem. Sok nyelvjárásuk közeli rokonságban állt egymással, máskor viszont egymástól teljesen **eltérő nyelvet** beszéltek." /Nac-193./

"Tacitus a Dunától északra lakó osiakról világosan azt írja, hogy nem kelta, hanem pannon nyelvet beszéltek, az **eraviszkuszuszok** nyelve pedig megegyezett velük. Ebből az a következtetés vonható le, hogy csak a felsőbb osztály lehetett kelta, maga a nép azonban a kelta uralom előtti **illír**séghez tartozott. Appianosz Pannonia alatt azt a területet értette, amelyet Augustus hódított meg (a mai Horvátországot és Bosznia-Hercegovinát), így ismerteti a pannon népet és földjüket: „Egész Pannonia nagyon erdősen terül el az Iapydes és Dardani között. Augustus idejében nem volt ott város, hanem falunként vagy a vidéken szétszórt egyes házakban laktak nemzetségek szerint. Nem volt a nemzetnek egy közös kormánya, nem volt közös gyűléshelyük, közös uralkodójuk. Háború idején százezer embert tudtak volna kiállítani, de nem tudták összgyűjteni a fejetlenség miatt." Az eraviszkuszok a mai Pest, Fejér és Tolna vármegyét lakták. "Egyes modern kutatók szerint a mai Magyarország északnyugati részében, az Ipoly vidékén laktak." /W: Osiak/

3. A római hódítók idejében a Medence lakossága nagyrészt változatlan maradt

A dunántúli római uralomról írják, hogy "Sokan úgy képzelik, hogy a római uralom négy évszázada alatt hazánk területén rómaiak éltek ... Hódító világbirodalom volt a rómaiaké ... Pannónia földjén is csak a tartományi igazgatás legfőbb tisztviselői és a magas rangú katonák voltak rómaiak, a lakosság nagy része bennszülött alattvaló volt ..." /Er-58./

"A Dunántúlnak is erős népi alaprétege kellett hogy legyen, mert ott a majd négy évszázados római uralomnak semmilyen nyelvi nyoma nem maradt." /Koll-80./

4. A szlávok jelentősebb számban Kr.u. 795 után telepszenek a Medencébe

Az Avar Kaganátus szétesése a gyepű őrzésének felhagyásával járt. Ez után tűnnek fel a szlávok a Kárpát-medence leggyengébb talajadottságú peremein - imitt-amott.

"Miután tehát Károly császár a hunok elűzése után a salzburgi egyház fejére bízta a püspöki méltóságot ... a szlávok és a bajorok népe kezdte birtokba venni a földet, ahonnan a hunokat kiűzték, és sokasodni kezdtek." /Mők16-86./

"Az avar uralom összeomlásával egyre nagyobb számban érkeztek szlávok a Kárpát-medencébe." /Szár1-195./

"... a szlávok a Kárpát-medencében csak az Avar Kaganátus felbomlása után, a VIII. és IX. sz. fordulóján jelentek meg ... " /Koll-82../

5. Az Árpád-kori szolganevek döntően magyarok, F = M

1.1. "Meg kellene tudnunk, milyen nyelvű volt az itt talált földmívesnép. Nos, erre közvetett bizonyságunk azon kívül is van, amit az eddigiekben felsorakoztattunk: a XI-XII. századi magyar **szolganevek** garmadája. Ha ugyanis az itt talált népesség szláv lett volna, várható lenne, hogy a szolganevek is szlávok, ezzel szemben a – nem keresztény, tehát ősi – szolganeveink majdnem színtiszta magyar nevek. Ebből pedig következik, hogy az itt talált, uralmuk alá vetet nép magyar nyelvű volt." /LáGy2-751./

1.2. "… 1092-ben az erdélyi királyi sószállítók kivétel nélkül magyar neveket viseltek … 1138-ban a Kenyérmezőn fekvő Sajti, azaz Sósd faluban és környékén szintén kizárólag magyarok végezték a sótermelést és szállítást. … a 8-11. században a Kárpát-medencében nem élt számottevő szláv nyelvű lakosság, a pórnép döntő többsége finnugor-magyar neveket viselt. … A kevés szláv is főleg a hegyvidéki peremeken lakott …" /LáGy2-751./

6. Az Árpád-kori helynevek magyarok, F = M

1. Az 1055-ben íródott a Tihanyi alapítólevél híres sora magyar helynevet említ: „feheruuaru rea meneh hodu utu rea”

2. A Dunántúlon nincsenek nagy számban szláv helynevek

”A Dunántúlon alig akad igazi szláv nyelvű korai falu, azok is egy-két kis térségben, például Veszprém környékén vannak.” /M1-95./

3. Az Alföldön és Erdélyben nincsenek nagy számban szláv helynevek

3.1. "Valójában a Kárpát-medence nagy részén, így az Alföldön és Erdélyben nem lehet kimutatni 8-10. századi népes szláv lakosságot. Nincsenek elegendő számban sem helynevek, sem régészeti leletek, és nem lehet hivatkozni a szlávság folyamatos jelenlétére sem." /M1-38./

3.2. Erdélyben nincsenek nagy számban szláv helynevek

”… az 1400-ig keletkezett oklevelekben említett 2056 erdélyi helység közül csak mintegy 5%, szám szerint 102 visel szláv eredetű, s még mintegy másfél tucatnyi szláv lakosságra utaló nevet.” /Et-253./ Ez utóbbiakkal a szlávokra utaló arány 6%.

3.3. ”A székelyföldi helynevek túlnyomó többsége magyar eredetű …” /Gen-214../

4. ”A korai magyar nyelvterületen belül nagyobb, összefüggő területen élő szláv lakossággal aligha találkozhattak elődeink …” /Juhász Péter: Magyar–szláv együttélés a kora Árpád-korban. Helynevek, írott források, régészet. Helytörténeti tanulmányok. 14. Debreceni Egyetmi Kiadó, 2018. ISSN 1417-958X, ISSN 1789-0128/

5. Az árpádi honfoglalás előtt Erdélyben nem éltek románok

„… a román folyónevek hiánya Erdély területén annak a bizonyítéka, hogy nem élhettek románok Erdélyben a magyar honfoglalás előtt.” /Mők18-19./

4. A mai magyar nyelvnek nincs közeli rokona.

13. Puszták népének magyar nyelve

1. Szkíta elődök

Ótörök kapcsolatok

A ”… a földművelés, állattenyésztés és a társadalmi élet” számos szava az ótörökkel közös /Mőt6-115./.

Számos kutató szerint a török nyelv az Oázisfüzérben fejlődött ki.

2. Szkíták

1. A szkíta név nem jelentett nyelvegységet

Kr. e. 450 körül jár Hérodotosz a fekete-tengeri Olbiában (a Déli-Bug torkolatánál, Herszon közelében).

"Nem kétséges, hogy a szkíta elnevezés alatt több nép értendő, akik különböző nyelvet használtak. Hérodotosztól tudjuk, hogy a kereskedők az Urálig vezető útjukon hét tolmácsot is használtak, azaz hét különböző nyelvű nép területén haladtak át." /Var-136./

2. Hérodotosz szerint az igazi szkíták kevesen voltak

"Herodotos érdeklődése kiterjedt a szkíták számára is. 'A szkíták számáról - írja IV. 81. - nem tudhattam meg bizonyosat, mert azt is mondják, hogy igen sokan vannak, azt is, hogy kevesen - már t. i. az igazi szkíták.'" /Csur-40./

3. Harmatta szerint a szkíta nyelvű volt a hunok vezértörzse

„Harmatta (1990) szerint a hunok vezértörzse szkíta nyelvű volt.” /Internet: Mátyus Gyula beszélgetése Dr. Henkey Gyula antropológussal, 2007/

4. A szkíta és méd nyelv jelentősen különbözött

"Az bizonyos, hogy a szkíta nem volt azonos a ma az iráni nyelvek közé besorolt méddel, különben Küakszarész méd király nem taníttatta volna fiait a szkíták nyelvére (Hérodotosz/I/73)." /Var-136./

5. Hatás a permi finnre

A Magna Hungária közelében beszélt permi finn nyelvek – és a finnféle nyelvek között csak ezek - a magyarral egyezően használják a főnévi igeneveknél a ’–ni’ végződést, a számnevek ’-nc, -van, -ven’ végződését és a kenyér szót /SzárI-206./. Ez a szkíták (Ananyino kultúra, Kr.e. 800-300) mellett Attila és Árpád népének nyelvi hatása is lehet.

”Az ősmagyar nyelv biztosan érintkezett a permi finn nyelvekkel /vagy azok elődjével/, ennek nyomát őrzi néhány közös szavunk és a főnévi igenévképző közös eredete.” /Mőt6-16./

3. Keleti hunok

1. A keleti szkíták névváltással lettek a hunok

"Szkíta = hun ... Arra a kérdésre, - amely az eddigiek alapján szinte felesleges - hogy hol voltak eddig a hunok és hogy hová lettek ettől kezdve a szkíthák, minden logika és a bizonyítékok tömege alapján csak egyetlen felelet lehetséges: az egymást felváltott két elnevezés **ugyanazon** népcsalád népeit jelenti ..." /Csur-43./

2. Az igazi keleti hunok kevesen voltak

"A hsziungnu birodalom sokféle népből állt. Fennmaradt Maotunnak egy Kr. e. 177-ben a kínai császárnak írt levele, amelyben az uralma alá hajtott huszonkilenc különböző népet sorolt fel. 'Ezek most mind hunok, és valamennyi újveszítő nép egyesült' - írta." /RóT1-22./

4. Attila népe

1. A keleti hun vezető réteg és Attila népe azonos volt.

”Annyi bizonyos, hogy a Kína szomszédságából nyugatra távozott hsziungnuk és az évszázadokkal később Európában megjelenő hunok vezető rétege azonos volt.” /RóT1-25./

2. Attila népe kisszámú volt

”A hun hatalom erős volt ugyan, de maga az ethnikailag vehető hun csak egy kicsiny uralkodó réteg volt irániak, germánok és ki tudja, milyen nyelvű mások fölött.” /Makk1-25./

3. A föld népét érti Attila népe, F = A

Mahmúd Terdzsümán Táríh-i Üngürüsz /Mőt4-89./ c. műve szerint a Kárpát-medence népe és Attila népe egy nyelven beszél.

1. "'Hol vagy, Pannonija tartománya!' kiáltással kibontották zászlaikat, megszólaltatták a kis és nagy dobokat, és Ísziá próféta < Jézus Krisztus >, aki legyen megdicsőítve és felmagasztalva, háromszázhetvenharmadik évében csapataik egymás után elindultak. <...> Amikor abba a tartományba érkeztek <...> látták, **az ő nyelvükön**, azaz Hunor népének nyelvén beszélnek az ottani népek. <...> Hunor nemzetségéből két testvér volt közöttük, az egyiket Atilusznak, a másikat Budának hívták." /V11-41./

2. Pannóniába érkezve Attila népe látja, hogy ”csodálatosan bőséges folyamai vannak nagy számban, sok gyümölcse és bő termése van annak az országnak, és **az ő nyelvükön** beszélnek /az ottani népek/. ’Mikor kerül a kezünkre ennél jobb ország?’” /Gran2-43./

6. Baján népe

1. Baján népének nyelve nem hasonlított sem a török, sem a mongol nyelvhez

”… a kínaiak szerint a heftaliták nyelve nem hasonlított sem a mongolhoz, sem a türkhöz …” /B1-247: 22. jegyzet: Világtörténet tíz kötetben. Szerkezsette: Sz. L. Urcsenkó-D. L. Kallisztov-A. I. Pavlovszkaja-V, V. Szturve. Budapest, Kossuth. II. 1962, 800./

2. Attila népét érti Baján népe, A = B

1. "Malalas bizánci író - az avarokat hunoknak nevezve - feljegyezte, hogy velük a korábbi hun tolmácsok tárgyaltak. Az avar követek öltözete is azonos volt a hunokéval." /Koll-72./

2. "Avarok ... Nyelvükre, fajtájukra nézve koronatanu **Malalasz** bizánci író, aki őket hunoknak nevezve azt mondja róluk, hogy amikor követeik először megjelentek a császári udvarnál **Konstantinápolyban**, azok a tolmácsok fordították le beszédeiket, akik azelőtt az Attila féle hún nép nyelvén előadott beszédeket is tolmácsolták." /NaS-123./

3. ”A VI. század dereka felé hallatszik ismét nevük s egy-pár évtized mulva már egész Európa ismeri őket s úgy emlegeti, mint a kik vitézségben, hatalomban, félelmetességben igazi utódai a hunnoknak, kikkel a hajviseletet kivéve egyforma szokásúak voltak, nyelvük is egyezett, úgy hogy Konstantinápolyban, midőn megjelent az első avar követség, nem is kellett külön tolmácsról gondoskodni, a rendes hunn tolmács is megtette a szolgálatot.” /Szilágyi: A magyar nemzet története/ Az első avar követség 558-ban érkezett Konstantinápolyba.

4. ”A 6. század közepén élt bizánci **Menandrosz** pedig azt írja, hogy 582-ben hun tolmácsok közvetítettek a **Szirmiumot** ostromló avarok és bizánciak között” /Menander, 1905, p. 176./.

Ebből az következik, hogy a forrás szerint Attila népe és Baján népe egy nyelven beszélt.

7. Kései Griff népe

1. Ibn Fadlan szerint a kazár nyelv nem hasonlított sem a türk, sem a perzsa nyelvre

Ibn Fadlan 922-ben a volgai bolgároknál járt, akiknek nyelve köztudottan ótörök. Útja során iráni területen is áthaladt. A kazárokról azonban mégis így ír: ”A kazárok nyelve nem hasonlít sem a türk, sem a perzsa nyelvhez …”

2. A Griff népének nagy temetői kirajzolják az Árpád-kori magyar nyelvhatárt

”A griffes-indás nép temetőit jól ismerjük: sok száz síros, nagy temetők, és a temetők elterjedése pontosan fedi a XI. századi magyar nyelvhatárt. ... a griffes-indások voltaképpen magyarok ...népe földműves-állattenyésztő-katona nép volt ... " /Lágy1-134./

8. Árpád népe

1. Gyula barát értette Árpád népét: Á = magyar

A domonkos rendi Gyula (Julianus) barát azokat a magyarokat kereste és találta meg 1235-ben /Mőt2-72./ vagy 1236-ban, akik nem jöttek be Árpád népével a Medencébe. Útjáról Riccardus írt jelentést. Legfőbb mondata így szól: ”Megtalálta pedig őket a nagy Etil folyó mellett. … **teljesen magyar** a nyelvük: megértették őt, és ő is azokat.” /SzárI-208./

”… az Etel/Itil /Atil/ elsősorban a Volgát, másodsorban pedig a Dont jelentette, ám elképzelhető, hogy a szó nem tulajdonnév, hanem egyszerűen ’nagy folyó’-t jelent.” /Mőt1-31./

A Vadmező három folyójának vízhozama azért lényeges, mert segít a Riccardus-jelentésben szereplő ”nagy” Etil azonosításában. Összehasonlításként az Urál folyó is szerepel.

Folyók	Dnyeper	Don	Volga	Urál
Vízhozamok	1670 m3/sec	935 m3/sec	7700 m3/sec	225 m3/sec

Arány a Volgához	22 %	12 %	100 %	3 %

A fenti adatok alapján kitűnik, hogy a ”nagy Etil” csak a Volga lehet.

Gyula barát hitelességéről írja Cholnoky Jenő földrajztudós: ”Híradásának teljes mértékben hitelt kell adnunk, mert a részletek olyanok, hogy azokat hamisítani nem lehetett és annak nem is lett volna értelme! Sőt a leírt eseményeket más forrásokból pontosan bizonyíthatjuk s ezek alapján tudjuk, hogy Juhanus 1236-ban járt a magyaroknál a Bjelaja vidékén. Hisz hazatérte után újra kiküldték őt, hogy komoly térítő munkához fogjon és a királynak a mongolok előnyomulásáról pontos híreket hozzon.” /Turán folyóirat, XVIII. évfolyam, 1935. I-IV: Cholnoky Jenő: Julianus barát, 12. oldal/

A merja és votják népek említése ”… jól értesültségét bizonyítja, és egyéb adatainak hitelességét is erősíti.” /a Finnugor Tanszék honlapja a 13. századi szerzetes utazókról/

9. Összegzés

A +v valószínűséget jelez

Nép	F	A	B	G	Á	Jelekkel
Attila	+	X				F = A
Baján		+	X			A = B
Griff	+v			X		F ~ G
Árpád	+				X	F = Á
Összegzés	+	+	+		+	F = A = B= Á

5. A TÁRGYI HAGYATÉK ADATAI, 87 adat

1. Kövek népe, 5 adat

1. vélemény: A Közel-Keleten hamarabb tűnt fel a moustieri műveltség, mint a Medencében

A moustieri műveltség ".. Európában csak körülbelül 70 ezer évvel ezelőtt jelent meg, míg a Közel-Keleten a hasonló iparok már 120 ezer évvel ezelőttről is ismertek." /Gör-71./

2. vélemény: "Egy központból terjedtek el a Közel-Keletről a geometrikus kőpengeformák..."

/Dész-32./

3. tény: Az átmeneti kőkorban Európa népessége észak felé terjeszkedett

„Európa történetében a jégkorszak vége és a földművelés elterjedése között eltelt időszakot /mintegy öt-hat évezredet/ a tudomány mezolitikumnak nevezi. Erre az időszakra az egyes népcsoportok lassú észak felé vándorlása, az addig lakatalan területek benépesítése jellemző.” /Vit-57./

4. tény: A jászsági rúdsátorhoz hasonlót használtak a közelmúltig Lappföldön

A Jászságban feltárták egy rúdsátor nyomát, a Kr.e. 7300 körüli időből. A lelet alapján készített rajz szinte pontos mása annak a sátornak, amely ma a lappföldi Rovaniemiben állít emléket egy, Európában már eltűnt életformának.

5. tény: A jászsághoz hasonló kultúra a Kárpátok északi előterében tovább maradt fenn

A janislawicei őslapp a mai Lengyelország közepe táján, Lódz mellett került elő. A Janislawicei kultúra Kr.e. 6500/6000 – 5000/4800 között létezett. Tehát az őslapp kultúrája a jászsági lelet után még két évezreden át fennmaradt.

6. vélemény: néprajzi tárgyak fejlettségi sorrendje: magyar, finn, hanti

Jankó János szerint ”Az eddigi adatgyűjtésekből constatálni lehet, hogy a tárgyi néprajzban az osztyák áll a legprimitívebb fokon, következik azután a finn, mely tárgyi néprajzával körülbelül a magyarság magyarföldi első századokbeli állapotának felel meg, s végül maga a magyar, melynek tárgyi néprajza a legfejlettebb.” /Mőt6-61./

2.1. Korai magvetők népe, 2 adat

1. tény: Az élelemtermelés forrása a Felföld

Az élelemtermelés forrása a Felföld /NaG100-81./. Az első földművesek Kr.e. 6200-tól érkeznek a Medencébe. Búzát és árpát vetettek, juhot és kecskét tartottak. Ezek a növények és állatok a Felföldön honosak – Európában nem.

Keleti kapcsolatainkhoz képest ezt az ún. déli (valójában délkeleti) kapcsolatot régészetileg keveset vizsgálták. László Gyula írja 1994-ben, hogy ”a déli nagy kultúrákkal való beható foglalkozás – eddig – kiesett érdeklődési körömből …” /G1-11: László Gyula/

2. tény: A Kaukázus és Kis-Kaukázus közének újkőkora kapcsolatban állt a mezopotámiaival

A Shulaveri-Shomu kultúra Kre. 6200/6000-4000 között létezett a Felföldön és a Kaukázusok között. A kultúra kezdete újkőkori. A Shulaveri-Shomu kultúráról írják, hogy: ”Az észak-mezopotámiai térség társadalmaihoz fűződő kapcsolatok a közelmúltban ismét bizonyítást nyernek annak kezdetén.” /Mentesh Tepe, an early settlement of the Shomu-Shulaveri Culture in Azerbaijan/

2.2. Nimród népe, 5 adat

1. tény: A Közel-Keletről évezredeken át érkeznek a bevándorlók hullámai

László Gyula szerint az **élelemtermelés** hatására ”megindult robbanásszerű népességszaporodás nagyarányú kivándorlásokra, gyarmatosításokra vezetett, ami együtt járt a termelés új formáinak elterjesztésével; ezek négyöt évszázadonként ismétlődnek.” … Majd Götz László: Keleten Kél a nap c. munkájáról írja, hogy ”A magam részéről sajnálom, hogy Csalog Józsefnek, a zseniális magyar ősrégésznek munkásságát nem építette bele az egymást követő elő-ázsiai műveltségek hullámainak ismertetésébe. Az **elő-ázsiai** gyarmatosok az **újkőkor és a rézkor** folyamán mintegy 3000 éven át szinte folyamatosan töltötték fel többek között a **Kárpát-medencét** is.” /G1-7./

2. tény: Népáradat Kis-Ázsiából a késő rézkorban

1. Anatóliai színezet, kocsi, népáradat: "... a késői rézkorban anatóliai színezetű balkáni népcsoport árasztotta el délről a Közép-Duna-medencét, a mai Morvaországot, Csehországot és a szomszédos területeket. Vándorlásuk közben Közép-Európában először használták a négykerekű kocsit, amint ezt az egyik budakalászi sírban talált kocsiminta bizonyítja. ... Talán ez az első igazán tömör népesség" /Tro-38./

2. A felvándorlók felülírták a Medence korábbi kultúráját. A Péceli kultúráról írják, hogy "Nem vitatható tovább, hogy a korábban csak sejtett 'déli elemek' Kis-Ázsiából kerültek a Kárpát-medencébe, egy olyan vándorlás során, mely kizárja az 'importtárgyak' elméletét, hiszen bizonyíthatóan új vallási és technikai jelenségeket tapasztalhattunk, melyek nem maguktól, hanem az azokat folyamatosan használó emberek által érkeztek területünkre. ... az új jövevények nem túl hosszú idő alatt asszimilálták az itt talált őslakosokat ..." /Tro-43./

3. A péceli kultúra városias hatásokat mutatott: ”… városi civilizáció Európa felé is terjeszkedő hatásaival /nagyjából talán a badeni kultúra ún. kis-ázsiai összefüggéseivel/ …” /Makk1: 185-186./

4. Trójai kapcsolat: A Péceli kultúráról írják, hogy ”Jellegzetes urnáinak közeli párhuzamait Trója II-IV. rétegéből ásták ki.” /G1-23./

5. Mezopotámiai kapcsolat: ”… budakalászi kocsimodell konstrukciója teljesen megegyezik az Úr-i kocsiletekével.” /G1-25./ Ez a kapcsolat közvetett: mindkettő a felföldi fejlődés eredményeit vette át. Az Ur-i királyírok kora Kr.e. 2600-2400.

3. tény: A késő-rézkorban a Medence nem kurganizálódott

„Tudjuk azt is, hogy Közép- és Délkelet-Európa népei, beleszámítva a Balkán keleti és középső részét is, a kései újkőkor, illetve rézkor idején éppen hogy nem kurganizálódtak az inváziók idején, hanem szinte egységre törekedve mintegy védekeztek ellenük, méghozzá sikerrel.” /Makk1-274./

4. tény: a korai bronzkorban közel-keleti bevándorlók hatására tovább nő a népsűrűség

"A korai bronzkor a Közel-Keletről kiinduló vándorlással, új népek érkezésével és megtelepedésével ér a Kárpát-medencébe. Ezek már ismerték a bronz készítésének módját. Munkaeszközeik, fegyvereik, ékszereik bronzból vannak... Telepeiket cölöpvédelemmel látják el, a házak fala álló, vesszőfonatos, pinceveremmel, gabonatárolóval. ... A korai bronzkorban a népsűrűség jelentősen megnőtt. ... a magyarországi bronzkor népeinek életszínvonala felülmúlta a többi, közép- és nyugat-európai tér egykorú népeiét ..." /Koll: 60, 62./

5. tény: A Medence északi pereme sokáig kulturális határ

A Medencéből induló Lengyeli kultúrát felváltó Tölcséredényes kultúra (Kr.e. 4300-2800) majd a Zsinórdíszes kultúra (Kr.e. 2800-2350), majd a Mierzanowicei kultúra (Kr.e. 2350-1600) terjedése lényegében megállt a Kárpátok vonalánál.

2.3. Hódoltságok népe, 8 adat

Számos esetben bizonyítható, hogy a Medence köznépének anyagi műveltsége folytonosságot mutat és a Medencébe érkező nyugati, északi vagy keleti hódítók kevesen voltak. Véleményem szerint ennek ellenkezője pedig egy esetben sem.

1. tény: A halomsírosok kevesen voltak

"Az eleinte békés kapcsolatok a 14. század végén váltottak át komoly ellentétekbe, amikor a Rajna völgye és az Alpok felől terjeszkedő halomsíros nép törzsei betörtek a Kárpát-medencébe is. Ezzel a nagy népmozgással vette kezdetét a késői bronzkor." /ŐsE-154./

A Kre. 1350 körül érkező "... új kultúrát halomsíros kultúrának nevezik. A leletek alapján /korábban/ azt gondolták, hogy komoly etnikai váltás is történhetett, a Kárpát-medencét 'inváziószerűen' elözönlötték a mai München környékén, a Cseh-medencében ... kialakult úgynevezett halomsíros kultúra képviselői. ... Ma úgy látjuk, hogy kisebb közösségek, **néhány nemzetség, család** szivárgott be..." /Tót-28. Sánta Gábor régészt idézi/

2. tény: Az urnamezősök hagyománya a római korig megőrződött

”… az urnamezős kultúra hagyományait átörökítették … egészen a római hódoltság koráig.” /Kősz-313./

3. tény: A preszkíták érkezése alapjaiban nem változtatta meg a köznép edényművességét

”Ugyanakkor az is szembetűnő, hogy a kerámiában közel sincs ilyen éles törés, az égetett agyagtárgyak alapformái továbbra is a pseudo-Villanova típusokat idézik.” /Kősz-300./

”… újból és újból hangsúlyozhatjuk azt a kulturális és népi kintinuitást – folyamatosságot -, amely időben az urnamezős korszak felső időhatárát alaposan meghaladja.” /Kősz-312./

4. tény: A szkíták korában fennmaradt az urnamezős kor hagyománya

Lásd az idézetet alább.

5. valószínűség: A betelepedő szkíták kevesen voltak a föld népéhez képest

"Igazi szkíta fejedelmek jelenlétére utal az a két halomsír /Zöldhalompusztán és Tápiószentmártonban/, amelyekben csak nagy főnököknek kijáró, jelvényt vagy pajzsot díszítő aranyszarvast is találtak. Ugyanakkor a részben égetéses, részben csontvázas sírokat tartalmazó, esetenként több száz sírokat tartalmazó temetők azt mutatják, hogy az **urnamezős** és a gávai kultúra, valamint a '**preszkíta**' korszak hagyományai - és feltehetőleg lakossága - **éltek tovább**, kisebb-nagyobb megrázkódtatásokkal." /ŐsE-155./

6. tény: a kelták kevesen voltak

1. A keltákról "Az időszámításunk előtti IV. század elején indultak a Rajna mentéről új hadaik, a

melyek ... a Kárpát-medencét ... is elérték. Természetesen az új hódítók sem töltötték ki népességükkel az egész területet, inkább csak a **gócpontokat** szállták meg." /Er-52./

2. A kelta La Téne Műveltség terjedéséről írják, hogy: "... csak az ipari, kereskedelmi, hadászati **központokat** szállták meg erősebben, a főútvonalak találkozási pontjait, átkelőhelyeket, az őslakosságot nem bolygatva, azzal igen gyorsan keveredve is ..." /Koll-65./

3. "A kelta törzsek az i. e. 4. században vették birtokba a Dunántúlt. A vasfegyvereket viselő, harcos bevándorlók a helyieket **nem űzték el**, azok továbbra is jelen voltak a területen. Az eraviszkuszoknál ez valószínűleg a hódító kelták és az illírek összeolvadásához vezetett." /W: Eraviszkuszok/

7. tény: A római korban fennmaradt a kelta kor hagyománya

1. "Nyugat- és Dél-Pannoniában a római formák már az I. század végére túlsúlyba kerültek, ezzel szemben Északkelet-Pannoniában a késő-**La Téne formák** még a 2. században is elterjedtek voltak, különösen az eraviscus terület kerámiájában /az ún. 'pátkai szürke' áru/." /A helyi ipar átalakulása és a helyi művészet, Római kor, világháló; szerkesztő: Sarkadi István/
Ez a régészeti anyag tehát arra utal, hogy a római hódítás nem cserélte le a föld népét. A korábbi és későbbi hódítók idejéből is hasonló bizonyítékok sora ismert.

2. Az eraviszkuszokról írják, hogy „A törzs fokozatosan ellatinosodott, amit az 1. és 2. évszázad fazekassága is mutat: ötvözi a **kelta** hagyományokat (grafitos kerámia, pecsételt vagy festett díszítés) a római ízléssel. A helyi fazekasok nem sokkal később átálltak a katonaság igényeihez illeszkedő edények gyártására, ezzel feladva a kelta hagyományokat és a római áruk utánzására korlátozva magukat." /W: Eraviszkuszok/

8. tény: A germánok másutt bizonyítottan vékony úri réteget képeztek

Az Észak-Afrikába érkezett vandálokról írják, hogy „*Mint más germán népek esetében*, a hódítók etnikai egységét nem sikerült hosszú időn keresztül megőrizni, ami érthető, hiszen a vandálok lélekszáma Észak-Afrikában aligha lehetett nagyobb 80 ezernél, viszont az ott élő római /romanizált/ népesség lélekszáma mintegy 4-5 milliónyi lehetett." /Vit-380./

9. tény: A szarmata korban sűrűn lakott volt az Alföld. E néptömeg eltűnésének semmi nyoma.

1. "A szarmaták több mint négyszáz éven át lakták az Alföldet ... alig van olyan szántás, ahonnan emlékanyaguk ne kerülne elő ..." /Tro-81./

2. Az alföldi szarmatákról: "... a 3-4. században a szarmata telepek szinte közmondásosan **sűrűek**..." /MőkX-22./

3. A szarmatákról: "... az Alföldet igen **tömören** kitöltötték, a régész minden lakható helyen megtalálja a szarmata leleteket. ... **semmi** nyoma annak, hogy valamilyen nagy népírtó hadjárat megsemmisítette volna őket..." /Er-76./

3.1. Szkíta elődök, 6 adat

1. tény: Az első ismert lovasábrázolás Elámból való, Kre. 2800 k.

Ismert egy ”Kr. e. 2800-ból származó csontra karcolt lovasábrázolás Susából, amelyet Hancsar … művében /Das Pfred in prahistorischer und führer historischer Zeit/ megemlít” /G1-431./

Vö. nyelvészet, magyar fék és ló szavak.

2. vélemény: A vasolvasztást az Örmény-felföldön fedezték fel, Kr.e. 2500 k.

”… az szinte kétségbevonhatatlan, hogy a vasolvasztást Kisázsiában fedezték fel, alighanem az örmény hegyvidéken … az i. e. 3. évezredben …” /ŐsE-101./ Tehát kb. Kr.e. 2500 k. Az Örmény-felföld azonban nem Kisázsiában van.

3. tény: Közel-keleti kapcsolat az arcvédő maszkok és lemezek esetében, Kre. 2500 k.

1. Közel-keleti előfordulás, Kr.e. 2500 k-től

"Az ősi Közel-Keleten az arany- vagy ezüstmaszkokat, lemezeket egyenesen az arcbőrre helyezték a Kr. e. III. évezredtől a Kr. u. III. századig. /Benkő, 1990/." /Érd2-278./

2. A szem- és szájfedő lemezek jellemzőek a szkítákra, az obiakra és Árpád népére

”Érdekes Götz László hozzászólása a honfoglaláskori sírokban talált szem- és szájfedő lemezekhez. Ezek obi-ugor kapcsolatait először Dienes István fedezte fel, Fodor az ő alapján ír, Götz viszont megrajzolja e jelenségek őstörténeti hátterét a szkítákig és azon túl.” /G1-11: László Gyula/

4. vélemény: Közel-keleti kapcsolat a szkíta díszítőelemek és kultikus jelenségek esetében

1. A szkíta díszítőművészet elődjét Bakay Kornél régész a Zagrosz-hegységben talált lurisztáni bronzokban leli fel (Kermansah térsége, Kr.e. 1000-650 k; griff jelkép)

2. A paziriki temető az Altájban található, leletei Kr.e. 450 k-ből származnak. "Az altáji szkíták és a dél-mezopotámiai - előázsiai kultúrák közötti szoros kapcsolat vitathatatlan. Erre utal az állatábrázoló művészet, a lótusz és a palmetta motívum, a kultikus jelenségek garmadája." /B4-89./

5. tény: Kr.e. 2000 k-ig az Oázisfüzér déli részén a kultúrák évezredeken át, békésen épültek egymásra

Megjelenik az élelemtermelés, átveszik a téglakészítést és a fazekas korongot, részt vesznek a lazúrkő kereskedelemben. ”Ebben a robbanásszerűen fejlődő világban mindez jól szervezett gazdaságról és ahhoz tartozó infrastruktúráról árulkodik.” /História XXIII. évfolyam 2001 év, 8. szám, 7. oldal: Puskás Ildikó: Őskor, ókor/

6. tény: Kr.e. 2000 k. északias irányból megérkeztek az indoirániak ősei és a fejlődés megtört

”A Kr. e. II. évezred azonban a Turáni alföldön és az afganisztáni térségben nagy változásokat hozott. A korai városi civilizáció lehanyatlott, több települést elhagyott a lakosság, másokba új népesség költözött; mindez alighanem az indoiráni vándorlással és betelepüléssel függött össze. … bizonyos, hogy a dard-indoárja-iráni törzsek a közép-ázsiai steppeövezet irányából érkezhettek, több egymást követő hullámban, s elsősorban ott települtek le, ahol megszokott állattartó félnomád életmódjuknak a folytatására legalkalmasabbnak találták a terepet. Kelet-Iránt éppúgy fokozatosan foglalták el a később ezért kelet-iráninak nevezett törzsek, mint Észak-Indiát az indoárják. A késő bronzkori és kora vaskori afganisztáni emlékek az indoárjákkal hozhatók kapcsolatba.” /História XXIII. évfolyam 2001 év, 8. szám, 7. oldal: Puskás Ildikó: Őskor, ókor/

7. vélemény: A Közel-Keletről a vaskorban terjedt el a kiteljesedett lovasnomád életforma

"Az első nomádok ... **elő-ázsiai** kultúrcentrumaikból gazdag örökséget hoztak. Rendelkeztek a következő domesztikált állatokkal: lóval, juhval, kecskével, szarvasmarhával. Ismerték a különböző gabonák termesztését. Fejlett fémművességük volt. Emellett használták már a kocsit, amelynek küllős kerekei voltak. A lószerszámok között a nyerget is ismerhették. Fegyverzetük pedig rövid kardból, lándzsából és reflexíjból állt. Anyagi kultúrájukhoz különféle pompás textíliák, szőnyegek is tartoztak." /Mők22-126./

"A nagyobb távolságok megtételét lehetővé tevő, sőt megkövetelő nomád vagy félnomád életforma kialakulása a **bronzkorszak végén** kezdődött meg Eurázsiában. Kelet-Európa pusztáin a kora vaskori kimmerek, majd a szkíták nagyszabású vándorlásai, hadjáratai eredményeztek óriási változásokat a népek elhelyezkedésében." /Erd2-17./

3.2. Szkíták, 13 adat

1. tény: A lovastemetkezés összeköti a szkítákat és Árpád népét

"**Honfoglalóink** lovastemetkezésének jól ismert formái /kitömött, vagy csak sírba ásott lóbőrrel való temetkezés/ általában csak vezetőrétegünk temetőiben találhatók, köznépünknél igen ritkán. Az avar korból csak igen gyéren ismerjük párhuzamait ... A lótemetkezéseknek e **szkíta** kortól kimutatható formái, jóideig hiányoznak a dél-oroszországi pusztai népeknél, az északabbra lakó finnugoroknál pedig sohasem terjedtek el. Mintegy ezer éves szünet után újból megjelenik ez a temetésmód Ukrajna füves pusztáin, s nálunk. Ennek a szertartásnak újból való feltűnése a kazár ... népeknél figyelhető meg, s természetesen a honfoglalók vezető rétegénél." /Lágy1-187./

2. tény: A részleges lovastemetkezés szokása nem iráni és nem török

"Bálint Csanád elemezte és összefoglalta a részleges lovastemetkezéseket a korai középkor folyamán a Kr. u. 11. századig. Vizsgálatának eredményeként Bálint rámutat, hogy a korai középkor bizonyos népeinél nincs meg ez a fajta temetkezés. Írja, hogy ez a szokás **nincs** meg a **szarmatáknál**, vagy az **alánoknál**. Megjegyzi, hogy a szokást **nem** ismerik a **belső-ázsiai türkök**. A szokás nem található kazár, tölösz, vagy barszil sírokban. Az alánok és **dunai bolgárok** szokása szerint általában egyedi csontként megmaradó húsételt tettek a sírba, és csupán ritkán temették el az egész lovat. Az avarok gyakran az egész lovat eltemették a halottal." /Érd-71./

3. tény: A kor legjobb íjainak birtoklása összeköti a szkítákat és Árpád népét

1. "A szkíták említett népe a harcban kemény volt, lóháton gyors, fejükön sisakot viseltek, az íj és nyíl használatában felülmúlták a világ minden népét..." /AK-11, Any/

2. "A magyarok fegyverei közül a reflexíj alapvető, amellyel 450 méterig lehetett lőni. ... percenként 15 lövést adott le..." /Mők22-128./

3. "… a hazai íj legjobb párhuzamait ... találjuk meg … a hazai anyaggal pontosan egykorú **helyi elitek** 'nemzetközi' jellegű tárgyakban tobzódó hagyatékában, a **Rusz druzsina** sírjaiban, illetve a **viking Birka** kereskedelmi központjában." /Mőt3-94./

4. tény: A hasonló díszítőművészet összeköti a szkítákat Árpád népénél

"A **szkíta** lószerszámok egyik leggyakoribb **díszítése** a szavasfej vagy –láb. Nos, ezt tudva nem lehet véletlen, hogy a **törteli** lószerszámon ott van az ugró szarvas alakja. Történészeink ugyan tagadják krónikáink szkíta hagyományát, de a régészeti leletek kézzelfoghatóan bizonyítják, hogy a szkíta elődökhöz volt ilyen – tudatos vagy tudattalan – kapcsolódás!" /LágyÁr-101./

"Fodor István … 'Rokonaink-e a szkíták' című írásában kifejti, hogy régészeti tények sokasága jelzi a **szkíta-hun-magyar** régészeti tárgyak hasonlóságát, egyezését. Megírja, hogy Árpád népének a Kárpát-medencébe költözése előtt valóságos szkíta reneszánsz tört ki az eurázsiai sztyeppevidék számos pontján, Kelet-Európában és Dél-Szibériában … Az Árpád népétől származó, VII. századi karosi öv**veret** és a szkíta Litoj kurgánból származó, sólymot formázó aranyveret például annyira hasonlók egymáshoz, hogy 'nehéz elhinni, hogy a két tárgyat mintegy ezerszáz esztendő választja el egymástól'" /Fodor 2009, 123/." /Gran2-211./

5. tény: A griff jelkép összeköti a szkítákat a Griff népénél

A Kárpát-medencéről írják, hogy "A nagyjából 670 után beáramló nép jelvénye a griff volt, meg az inda, erről nevezik őket **griffes-indások** népének. ... Ábrázolásaikban megtaláljuk a mi Hunor és Magyar mondáink

megfelelőjét is: a leroskadó szarvast marcangoló két griff alakjában /hasonló a **szkíta** aranyszarvasokhoz/." /Lágy1-134./

"… számos **szkíta** örökség az **onogur-avar** ás **Árpád** magyarjainak régészeti emlékanyagában." /G1-10: László Gyula/

6. tény: a jellegzetes pusztai legelőváltás Kr. e. 900 után tűnik fel a Pusztán

"A Kre. 9-8. századtól adatolható a klasszikus nomád életforma a steppén" /Mők22-125./

7. tény: A Vadmezőn a szkíták terjesztik el a vasművességet

"A kelet-európai steppén a vas megjelenésével egy időben jelentek meg a szkíta lovasnomádok." /RóT1-17./ Valójában mintegy fél évszázaddal a kimmerek megelőzték őket.

8. vélemény: a kimmerek egykor a Fekete-tenger mellékén éltek

"A kimmerek hagyatékaként több mint 200 leletegyüttes ismert a Fekete-tenger északi vidékein, a Don és a Dnyeper partjain." /B1-74: 6. jegyzet/

9. tény: Kr.e. 750 k. elterjednek a selyem szemfedők a Pusztán

A halott arcát védő lemez közel-keleti eredetű. Ezt a szkíták úgy fejlesztették tovább, hogy a lemezeket szemfedőre varrták. A nomád népek temetkezéseiről írják, hogy "Gyolcsból, bőrből vagy selyemből készült szemfödélhez erősítették, varrták a fémlemezeket a Kr. e. VIII. századtól a Kr. u. XII. századig." /Érd2-278./

Minderről Érdy Miklós alapos térképet készített. Ez a hagyaték mindazon tájakon megtalálható (és marginális területek kivételével csak ott), melyet egykor a szkíták és hunok jártak. Nevezetesen: Kubán-Terek-sík, Vadmező, Szabíria, Mongólia, Dzsungária, Oázisfűzér és a Medence.

10. vélemény: A Szkíta műveltség Kr.e. 500 k. a Medencétől Észak-Kínáig terjedt

"A Krisztus előtti első évezred közepe táján **a Kárpát-medencétől Észak-Kínáig** egyetlen hatalmas műveltség fogta össze a füves puszták területét: a szkítáké." /Lágy1-93./

11. tény: Az obiak területére délről több hullámban érkeztek tárgyi kultúrát meghatározó hatások

Az uszty-poluji kultúra Kr. e. 500 - 200 között létezett az Ob torkolatvidékén. Erről írják, hogy "... nem volt nehéz megállapítani, hogy az obi-ugorok elődeinek tárgyi hagyatéka." /Ver-89./. Erre a kultúrára jellemző, hogy "Az edények díszítésében gyakori szalagdísz hasonmását az **andronovói** fazekasok munkáin ismerhetjük fel." /Ver-125./ És "Különösen sok déli vonást mutatnak fegyvereik /fokosok, nyílcsúcsok, kardok/, amelyek gyakran semmiben sem különböznek a déli **szkíta** és **szarmata** harcosok fegyvereitől." /Ver-125./

12. vélemény: A szkíta művészet folytatása a keleti hunoké

1. Az Ordosz a Sárga-folyó északra ívelő hurka (Folyóhurok), Hohhot városától délnyugatra. A Minuszinszki-medence főhelye Abakán. Az ordoszi lelőhelycsoportól: "... hosszú századokon át ... a **hún**ok régi települő helye volt. A minussinski, ordosi és mongóliai leletcsoportok azonos stílushatást mutatnak fel, a szkíta-pontusi kultúra legszélsőbb eurázsiai kisugárzásának tekinthetők. ... Az ordosi kultúra virágzása a Kr. e. V-III. századra esik és a **pontusi szkíta** stílushatásnak a legtávolabbi keleti kisugárzása. E kultúra a tulajdonképpeni Ordosból kiindulva szétterjeszkedik az egész északi Kínán és annak műiparára elhatározó befolyást gyakorol." /Szász: 551, 554./

2. Az Ordosz kultúrának szkíta jellegű művészete volt.

Az Ordosz kultúra (Kr.e. 550-150) **keleti hun** kultúra. Erről írják, hogy a **szkíta** művészet számos leletéről ismert. „The Ordos culture is known for significant finds of Scythian art …" /Wikipedia: Ordos culture/

3. "A kínaiak a szkítáktól vették át az állatstílust /Mallory, Mair 2000/" /Mtf3-41./

4. Jellegzetes hun sírokat találtak Ulánbátor térségében, Noin Ulában. "A sírok **szkíta** stíluselemei ... a nagy délorosz, **pontuszi** kultúrterület ... nagy hatósugarára hívják fel a figyelmünket." /Szász-554./

5. "A kínai krónikák gyakran tesznek említést a 'barbárok' totemállatairól, a 'szárnyas tigrisről" – ezeknek ábrázolását ott találjuk az altaji leleteken, a **hunok**, a **szkíták** vagy az **avarok** fémjein, textiljein, de a **magyar** királyi jogaron, a koronázási palást szélén, az Árpád-kori magyar pénzeken éppúgy szerepelnek, mint Belső-Ázsiában." /KiszM2-893./

6. "A hunok történetének tárgyalásánál érdemes számításba venni a kínai kutatók azon álláspontját, hogy nem különböztetik meg a **szkíta és hun** korszakot … Minjajev orosz régész is hasonló álláspontot képviselt, szerinte sem kellene túlságosan elkülöníteni a szkíta és hun régészeti kultúrát, hiszen azok **nagyon hasonlóak**. /Minjajev, 2005-ös nemzetközi hun konferencián tartott záróbeszéde./" /Hus: 23, 139./

7. A paziriki leleteket általában szkítának tartják, Érdy Miklós viszont keleti hunnak.

"... a széles körben ismert paziriki leleteket /Észak-Altáj, Ob forrásvidéke/ a szakirodalom sokáig **szkíta** leletekként tárgyalta. Azonban észrevehetően terjed ezek átértékelése és egy **hun** alapnépességnek való tulajdonítása ..." /Érd2-189./

13. tény: A szkíták bevándorlása a Medencébe nem volt tömeges

„Adataink arra utalnak, hogy a vaskor első évszázadaiban bekövetkező változásokat nem egy tömeges keleti bevándorlás idézte elő" /Mandiner.2020.06.22. Szkíták nyomában a Kárpát-medencében – Szabó Gábor a Mandinernek; írta: Kovács Gergő/

2.3. Keleti hunok, 8 adat

1. tény: A keleti hunok vékony úri réteget alkottak

Keleti hunjainkról írják, hogy: "Az orosz archeológiai leletek summázata egy **oligarchikus** hún '**arisztokrácia**' városközpontjai körül kiképződött territoriumok laza 'feudális' rendszerét mutatja, egy az őslakosságra rátelepedett s azt 'kizsákmányoló' **katonatársadalom** uralmát, amely az ásatásokból kiolvasható adatok szerint, mintegy félezer éven át, tehát időszámításunk kezdetéig, a krisztusi évekig tartott. Az ásatások földsáncokkal, vizesárokkal körülvett, őrtornyokkal, megerősített kapubejáratokkal ellátott erődítmények maradványait hozták felszínre, amelyeken belül a **várúr** lakásán kívül számos kisebb lakás is épült, amelyeket - az északibb Altáj-régióban - egy központi kazánból, a föld alatt vezetett égetett agyagcsövek rendszerén át központilag fűtöttek. A feltárt sírok **fényűző** temetkezésekről adnak számot." /DeM-204: A felsorolt adatok a jeles orosz archeológusnak, A. L. Mongaitnak 'Archeology int he U.S.S.R.' című orosz eredetiben, 1955-ben, angol fordításban, 1961-ben publikált könyvéből valók./.

2. tény: A keleti hunok íja kitűnő és erős volt

A keleti hunokról írják, hogy "Már a kínaiak kiemelik a **hún ijj** erősségét és **kitűnő** voltát." /Szász-525./

3. valószínűség: Magyar-ujgur kapcsolat

Az ujgurokról írják, hogy "népművészetükben náluk is uralkodik a **tulipán** motívum, a **menyasszonyi láda** díszítése **szinte teljesen megegyezik** a miénkkel, vagy pl. őseik temetésekor ők is **kopjafákat** állítottak!" /Nlc. 2011.06.25: Az ujgurok földjén/

4. tény: A keleti hunok kapcsolata Attila népével: üstök és lovastemetkezések

"A hunok áldozati szokásai azonban nem változtak. Áldozati **bronzüstjeik** egyre szebbek, egyre díszesebbek lettek /Érdy, 1990, 1995/, pedig ezek a Kr. e. IX. századtól kísérik már az előhunokat is. Temetkezési szokásaik ugyancsak változatlanok maradtak. ... **részleges lovastemetkezésük** /lókoponya, alsó lábszárak, lóbőr/, mind a sírok háromféle belső elrendezése ugyanaz maradt a **Sárga-folyótól** a **Duna** völgyéig, a Kr. e. VIII. századtól kezdve /Yuhuangmiao leleőhely, Jundu Shan /hegység, Érdy, 2000, 2002b, 2002c/." /Érd2-257./

5. tény: Belső-ázsiai hasonlóság Baján népével: kengyel

”Az ázsiai összefüggés másik döntő eleme, hogy a **korai avar** máglyagödrökből ugyanolyan hosszú fülű /téglalap alakú/ vagy hurkos fülű, kerek talpú, puha talpú csizmához alakított - kengyelek és csikózablák kerülnek elő, mint **Belső-Ázsiában**. A legkorábbi avar /s egyben európai!/ **vaskengyeleket** az avarok készen hozták magukkal. Amiről nem csak a formák tökéletes megegyezése tanúskodik, hanem a legkorábbi kengyelek **nikkeltartalmú** – a Kárpát-medencében ismeretlen – vasanyaga is. Ezek a máglyás sírok, illetve a rájuk utaló égett felületű vaskengyelek /jelenleg mintegy 35-40 lelőhely/ a Dévényi-kaputól a Küküllő partjáig – úgy tűnik, csalhatatlanul – jelzik az avarság legkorábbi települési rendjét.” /Et-164./

6. tény: Belső-mongol hasonlóság Árpád népével: szemfedők és részleges lovastemetkezés, valamikor Kr.e. 800-400 között

1992-ben Érdy Miklós, Belső-Mongóliában, a **Pekingtől északra** lévő Yühuangmiao lelőhelyen, a Jundu Shan déli lejtőin felfigyelt egy temetkezési módra, melyről így ír. ”Az egyik sírban a halott feje mögötti padkára helyezett lókoponyát és négy alsó lábszárat vettem észre. … Nagy meglepetést jelentettek számomra a padkán látszó, ősi lómaradványok, hiszen azok a jól ismert honfoglaló idők **részleges lovastemetkezéseit** idézték.” A temető kora a Kr.e. 8-5. század, ami a szkíták kora. A térségben rövidesen sok hasonló leletre bukkant.

"... a Jundu Shan /Dzsundu sén/ hegység déli lejtőjén, Beijingtől északra ... A Jundu Shan hegység temetőiben ... a **Kr. e. VIII**-V. **században** látjuk a legkorábbi régészeti előfordulását egy olyan temetkezési szokásnak, amelynek párhuzamai a Kr. u. IX-X. századi **magyar** temetőkben is megjelennek. ... mind a **fémlemezes szemfedők** szokása, mind pedig a sajátosan magyar **részleges lovastemetkezés** - az utóbbi a hunokon kívül nem jellemző más népre ..." /Érd2-276,280./

"... kísérlet történt arra, hogy a részleges lovas- /illetve más részleges állat-/ temetkezések legősibb kezdeteit is megtalálják, egészen a **Kr. e. VIII. század északkelet-kínai** nomádjai hasonló temetkezéseire történő hivatkozással /Érdy 2000/, amelynek az **ázsiai hunok** hasonló jellegű temetkezései előzményeiként foghatók fel." /Erd-81./

Árpád népének jellegzetessége a részleges lovastemetkezés. A **részleges lovastemetkezésről**: "... így temették el halottaikat az **Ordosz** területén a **hunok** ..." /KiszM2-939./

7. tény: A legősibb fémkengyel a keleti hunok térségében, Kr.u. 150 k.

”Erdélyi István beszámol a **mongóliai hun** ásatásokról, melynek keretében találták meg az egyik legfontosabb technikai emléket, a Kr. u. 2. századból való **fémkengyelt**.” /Hör-9./

A kínai kutatók szerint a kengyel kifejlesztésében a kínaiaknak is része volt.

8. vélemény: Nyugat-Mongólia 410-ig hun fennhatóság alatt volt

"A mongol Batszajhan s kínai források /Bei-shu/ és a legújabb mongóliai leletek összevetéséből arra a következtetésre jutott, hogy az északi hunok, akik **Mongóliában** önállósították magukat, egészen **410-ig önálló** birodalmat alkottak, és őket a zsuanzsuanok, és nem a xianbei-ek győzték le.” /Hör-10./

2.4. Attila népe, 6 adat

1. tény: Az Altáj és Szabíria részleges lovastemetkezései, Kr.u. 150-650 k.

1. Altáj, valamikor Kr. u. 100 - 400 között: "A hunok kelet-európai megjelenése előtt, a **2-4. századi** ogyinocovói kulturából mutattak ki **részleges lovastemetkezéseket** az **Ob folyó felső szakaszánál**." /Erd2-26./

2. Asztana, valamikor Kr.u. 200-700 között: "A honfoglaló magyarokéhoz hasonló **részleges lovatemetkezéseket** tárt fel Stein Aurél 1913-1915 között a **Kr. utáni III-VII. századi asztanai** ujgur temetőben ..." /KiszM2-939./

2. tény: A Baraba-puszta leletei Kr.u. 1 k. olyanok, mint Magna Hungária leletei

"... Harmadik régészeti párhuzam hun és magyar sírokban ... Tanulmányozva a Jenyiszej és az Irtis folyamok közti hun temetőket, elsősorban a **Szidorovkán** fekvő, öt kurgánból álló, de összesen 19 sírt magába foglaló temetőben figyeltem fel a harmadik párhuzamra. Itt egy központi temetkezés körül helyezkedett el több más sír a kurgánok alatt. A harmadik párhuzam azokra a sajátos, tenyérben is elférő agyagedényekre vonatkozik, amelyek közel a halott fejéhez vagy a bal, vagy a jobb oldalra vannak téve. Az oroszországi régészek ezeket Kusnarenkovó típusú edényeknek nevezik. Jellemzőjük, hogy kerek aljúak, széles szájukat rövid hengeres nyak formálja, néha kissé kihajló peremmel. ... Halikova megjegyzi, hogy az összes, általa magyarnak azonosított, lovassírokat is tartalmazó temetőkben ezek a kerek aljú agyagedények jelen vannak. ... Az Irtis folyam túlsó, keleti oldalán Szidorovkánál, a nyugat-szibériai Baraba-steppén **hun** kurgán **temetőben** ... ugyanúgy a halott fejénél, a homlok közelében van a helyük, mint a magyar csoportnál. ... A hun edények alakjukat, elhelyezkedésüket és méretüket tekintve ugyanolyanok, mint az Alsó-Káma, Bjelaja és Urál folyó menti korai magyar lovassírokban megjelenő agyagedények. Még a peremek rovátkái is azonosak. A régészeti jelentés csak lazán keltezi a hun temetőt, a Kr. e. évezred végétől a Kr. u. évezred elejéig terjedő korba teszi. ... Honnan származik azonban a Dél-Uralban feltűnt Kusnarenovo kultúra, hova nyúlnak ennek a gyökerei - azaz hol kereshetjük az ősmagyarság korábbi szállásait? Csernyecov ... a Perjama helység mellett fekvő temetőre irányítja a figyelmet, a Tura folyó alsó szakasza mentén, Tyjumen nagyváros térségében ... Halikova írja, hogy Csernyecov - a híres orosz régész és néprajzkutató - a Perjámánál talált kerámiákat már korábban az irtisi steppék nomád törzseivel hozta kapcsolatba, s úgy vélte, hogy azok genetikus rokonságban vannak az Omszk közelében feltért szargatkai kurágnok edényeivel az Irtis Európa felé eső oldalán ... Különösen a késő szargatkai lelőhelyek mutatnak sok rokon vonást a kusnarenkovóiakkal. Mongilnyikov szerint a szargatkai műveltség népességének jelentős része Kr. u. a 4. században a nagy népvándorlási hullámhoz csatlakozva nyugatabbra költözött, a helyben maradók pedig annak a régészeti műveltségnek a létrehozásában játszottak jelentős szerepet, amelyet többek között a **perjamai** temető képvisel." /Érd-90-91./

3. tény: Az Attlia népével való érintkezés után a Bizánci Birodalomban lovasíjászokat képeznek ki

"A Bizánci Birodalomban a 6. századtól - lényegében a hunokkal való érintkezés után - mindvégig jelentős szerep jutott a lovasíjászatnak." /Mőt3-67./

4. tény: Attila népének alig van régészeti nyoma

1. Az európai hunokról írják, hogy "csak néhány elszórt magányos temetkezést hagytak maguk után." / Neparáczki Endre: Apai ágú (Y-kromoszómás) haplocsoportok a Kárpát-medencében feltárt hun, avar és honfoglalás kori leletekből/

2. Attila népéről írják, hogy „a régészek nem sok emlékanyagot találtak utánuk." /Hankó/

5. tény: Az Uraltól a Rajnáig vezet az üstök útja

"… a mintegy 20 db öntött rézüst, amelyek az Ural folyótól a Mariacumi csatatérig bámulatos pontossággal jelzik a hun mozgalom kiindulási és végpontját .."

6. tény: Attila népe a keleti hunok utóda a régészeti leletek szerint

Ezt az észak-eurázsiai leletanyag avatott ismerője, Érdy Miklós bizonyította. Az áldozati üstök, a részleges lovastemetkezések és a női diadémok hasonlósága alapján.

2.5. Korai Griff népe, 5 adat

1. valószínűség: Az Oázisfüzérben - Biskek térségében - hunok éltek Kru. kb. 50 - 450 között

"Egyre inkább igazolódni látszik G. N. Bernstam sokat vitatott hipotézise, amely a mai **Kirgiszisztán** hegyei között a **Kr. u. I-V. században** virágzó kenkoli kultúrát a **hunokkal** hozza kapcsolatba." /KiszM1-177./ A Kenkoli kultúra a mai Kirgizisztán területén létezett, Biskektől délre.

2. tény: A kazárok visszacsapós íja turáni típusú

”A **kazárok** a **közép-ázsiai** típusú reflexíjat használták …” /Mőt3-47./

3. tény: Észak-Iráni hasonlóság

”A ’griffes-indások’ téglavörös színű edényművessége éppenséggel **Észak-Iránra** utal..” /Lágy2-722./

4. valószínűség: A Griff népének kaukázusi kapcsolata

A Griff népéről írják, hogy ”Idejövetelük egy kaukázusi vezető réteg vezérlete alatt történt /szablyás vezérsírok!/ ... vezérréteg ... közvetlenül a **Kaukázushoz** kapcsolható. Ezekkel együtt jelenik meg például a szablya, és aranyöveik pontosan példázzák a kaukázusi mintákat. /pl. ozorai, igari fejedelmi temetkezés/.” /Lágy1-134./

5. tény: Az árpádi íjakhoz leginkább a kaukázusiak hasonlítanak a Pusztán

Árpád népének íjairól írják, hogy ”Számunkra legfontosabbak a 9-11. századi **kaukázusi** lelőhelyek /Gogopsz, Moscsevaja Balka 1974-es és 1978-as leletei, Podorvannaja Balka/, hiszen az ott előkerült háromszöges átmetszetű szarvszerkezetek, valamint a szórvány anyagban együttesen megjelenő, a hazaihoz igen hasonló fejes és fejetlen szarvlemezek olyan szoros kapcsolódási pontokat jelentenek, amelyek a korabeli sztyeppen ebben a formában nem kimutathatóak.” /Mót3-94./

2.6. Baján népe, 5 adat

1. tény: koerai kapcsolat

550 k. ”Koreában a kora avar VI. századi gyűrűs markolatú kardoknak vannak kiváló analógiái.”

/Man.2020.09.19. 11. oldal: Fókuszban a teljes sztyepperégió, Makoldi Miklós, Magyarságkutató Intézet, Régészeti Kutatóközpont/

2. Kapcsolat az Oázisfüzérrel

2. tény: az Oázisfüzérben Kr.u. 600 körül készült freskók Baján népének sisakjaihoz hasonlókat ábrázolnak

”Az Aranka déli partján Németszentpéter mellett előkerült lovassír … összehajtogatott lóbőrös temetkezésével is kitűnik. A sírt Heraclius császár 615-625 között veretett, az avar adó céljaira ’államilag hamisított’, ún. könnyű solidusa keltezi, amely ruhadísz vagy nyaklánccsüngő lehetett. Az **avar** úr a közép-ázsiai /Ó-**Szamarkand**/ 6-7. századi freskóábrázolásról ismert, vaslemezekből összefűzött sisakot viselt …” /Et-167./

3. tény: Baján népének hagyatékának iráni kapcsolata

1. ”Meg kell említenünk, hogy az **avar** régészeti anyagban, éppen a vezető rétegben /Bócsa, Kiskörös-Vágóhíd/ **Irán** felé mutató nyomok vannak, tehát a **heftaliták** szállásterülete felé vezető párhuzamokat találunk.” /LáGyŐs-72./

"A **heftaliták**. A xyon nép alkotta az 568-as **avar** foglalás egyik vezértörzsét. ... az avar régészeti anyagban, éppen a vezető rétegben ... **Irán** felé mutató nyomok vannak, tehát a heftaliták szállásterülete felé vezető párhuzamokat találunk." /Lágy1-446./

2. A Kr.u. 431 utáni Iránból szerzett pénzt Baján népe

”A legkeletibb őrállomás a Barcaságból kivezető szorosokig terjedt, I. Chosrau **perzsa** király /531-579/ aranypénze csak az **avarokkal** juthatott Brassó környékére.” /Et-164./

4. tény: Baján, a Griff, és Árpád népének arcvédője Eurázsia szerte hasonlít

a halotti szemüvegek, szem és szájlemezek esetében. Ezek feltűnnek:

150-450 között a **Tiensanban** lévő Kenkoli kultúrában → Baján és a Griff népénél

450-950 között az **Ural** vidékén → Árpád népénél

895 k. a Medencébe érkező → Árpád népénél.

/Benkő Mihály: A halotti arctakaró történetéhez; Különlenyomat az antik tanulmányok 1992. évi XXXVI/1-2. számából, 1992, Budapest/

5. tény: Baján és a Griff népe közös temetőket használt

A kárpát-medencébe bevonult Griff népéről: "Az itt talált avarokkal jól megférték, sok helyen **egy temetőben** /de külön csoportban/ temetkeztek." /Lágy1-134./

2.7. Kései Griff népe, 5 adat

1. tény: Árpád népének voltak Kaukázusi kapcsolatai is

„Az egyik sírban lévő övdísz – egy bújtató veret, amelyen átfűzték az öv végét a becsatolás után – analógiái a 9. század előrehaladott időszakának **kaukázusi** lelőhelyei felé vezetnek. … A halottak értéktárgyai, viselete, az, hogy a halottakat a **magyar** szokás szerint, nyúzott lóval temették – és nem az avar szokás szerint, egész hátas állattal – a 10. századra jellemző képet mutatják.” /Mandiner, 2022.10.30. Izgalmas kérdések: Milyen volt az avarok és a honfoglaló magyarok viszonya? Kovács Gergő beszélget Szenthe Gergely régészszel/

2. tény: A griffes-indás nép 677 körül érkezik a Medencébe

1. "670 táján nagy változást tapasztalhatunk az avar régészeti anyagban: a temetkezési szokásoktól kezdve a fegyverzetig, a viseletig minden megújul. A változás teljes és tökéletes. Ezt **nem** magyarázhatja a **'divat'** módosulása ..." /Lágy1-127./

2. ”A régészeti leletek tanúsága szerint a 670-680-as években **új nép** költözött a Kárpát-medencébe, amely mintegy átrétegezte az avar korai Avar Kaganátus társadalmát. … A **legkorszerűbb** sztyeppei **fegyverzettel** és hadviseléssel megerősödött kaganátus településterülete ekkor minden irányban megnövekedett, ezek közül a legjelentősebb a Bécsi-medence megszállása az Enns folyóig. A településhálózat is szembetűnően sűrűsödött. … a korszak vezérmotívumáról **griffes-indás** népességnek nevezett avarság …” /Mőt4: 21-22./

3. tény: A Medence köznépe 750-900 között lényegében nem változott meg

”A 8. század folyamán sajátos jelenség figyelhető meg a régészeti leletanyagban: a korszak vezérmotívumáról griffes-indás népességnek nevezett avarság nagy sírszámú temetői békés, **paraszti** életmódot folytató lakosságról tanúskodnak; ugyanakkor a birodalom előkelő része, a korabeli arisztokrácia és a körülöttük szolgáló fegyveres kíséret tagjai nomád mintakinccsel díszített viseletben jártak, keleti divatnak hódoltak. … az avar köznép azonban valószínűleg megérte a honfoglalást … Az Alföldet **ugyan az az avar népesség** lakta a 9. század során, mint a korábbi századokban – viseletük,

temetkezési szokásaik **keveset változtak** …” /Mőt4-23./

4. tény: A régészeti adatok szerint alig volt szláv lakosság az Alföldön a 9. században

”A régészeti leletanyagban a 9. századi Nagyalföldön mindenesetre **alig** találni olyan leleteket, amelyet többkevesebb biztonsággal **szlávnak** tekinthetnénk, ami ezen etnikumnak **legfeljebb rendkívül szórványos** elterjedésére utalhat. … egész egyszerűen **nem látható az a szláv tömeg, amely a feltételezett nyelvcsere folyamatában átadóként szolgált volna**.” /Mőt4-70./

5. tény: Úri hatod

1. Ötöd: ”De különben is vessünk számot azzal, hogy egy-egy ’griffes-indás’ temetőben a ’szabadok’, az ’urak’ száma, tehát azoké, akiknek öv jelezte a rangját, vagy éppenséggel fegyver, aránylag csekély, **10-30 százaléknyi**. A többi szolganép volt a ’griffes-indások’ alatt is, s az maradt a magyarok alatt is! /Lágy2-723./

2. Heted: A VIII-IX. századi avarokról írják, hogy "... a férfi síroknak csak kb. **15%**-a volt **öves** ... A **griffes** veretek száma ezen belül **még kisebb**. Nagyon különböző az övveretek száma és típusa." /B4: 151, 154./

3. Vékony réteg: **„**A késő avar kori elit a társadalom össztömegéhez képest igencsak vékony rétegnek tűnik. Amennyit most látok belőlük, annak alapján a korszak falusias telepeitől tisztán tartott területeken, talán sztyeppei, nagyállattartó életmódjuk külsőségeit megtartva éltek, szinte félrevonultak a termelő gazdálkodást űző csoportok által belakott területektől. Ebben a hortobágyi csoport sem különbözött."

2.8. Árpád népe, 19 adat

1. Belső-ázsiai kapcsolat, 4 adat

1. tény: Távol-keleti és turáni hasonlóság: részleges lovastemetkezés

"Négy és fél évszázaddal azután, hogy a hunok /Attila népe/ visszahúzódtak, igen sok részleges lovastemetkezés tűnik fel Közép- és Kelet-Európában, melyek a **távol-keleti** és **közép-ázsiai** sírokkal mutatnak hasonlóságot. Ezek a temetkezések a magyarokat /Árpád népe/ jellemzik, akik a Kárpát-medencét a 9. század végén foglalták el. Sírjaik, illetve temetkezési szokásaik követhetők a **Dunától** kelet felé egészen az **Irtis** folyóig." /Érd-71./

2. tény: Belső-mongóliai hasonlóság: nyíl

Árpád népnek nyilairól írják, hogy "a legközelebbi ismert párhuzamot a 8. századi Moscsevszkaja Balka-i /Észak-Kaukázus/ és a 9-12. századi **mongol** nyilak mutathatják …" /Mőt3-116./

3. tény: Belső-ázsiai hasonlóság: íj és fegyveröv

Árpád népéről írják, hogy "a tegez, íj és fegyveröv pontos mását a **kelet-turkesztáni** buddhista szentélyek falán megfestett **ujgur** előkelőkön találjuk meg…" /LágyÁr-64./

4. tény: Belső-Ázsia és Kelet-Szabíria hasonlósága

1. Az Ural keleti lábánál lévő uelgi temető leleteiről írják, hogy "… erős szálak kötötték e területet a szibériai barabai sztyeppék térségéhez." /Mőt1-40./

2. A szargatkai kultúrához tartozó szidorovkai lelet 1986-ban került elő, Omszktól 100 km-re, északra. A lelet griff, sárkánykígyó és tigris ábrázolásairól írják, hogy az "… **ázsiai hun** sírokból ismertek hasonló jellegű ötvösművek." /Csor-26./ Mivel Szidorovka is Ázsiában van, a szerző nyilván az általam keleti hunnak nevezettekre gondol.

3. "Erdélyi István régész és Benkő Mihály történész a szargatkai kultúra és a hunok kapcsolatát elemezte. Megállapításuk szerint a szidorovkai leletek párhuzamot mutatnak az ivolgiai (**Bajkálon túli**), valamint az **ordoszi** (Belső-Mongólia) temetők hun leletanyagával. Ennek bizonyítékai például a pontos párhuzamot mutató övcsatok, melyek közül a szidorovkai és ordoszi aranyból, míg a bajkáli és észak-mongóliai övcsatok (pl.: Noin-Ula) bronzból készültek." /Idézet forrása keresés alatt/

2. Szabíriai kapcsolat, 4 adat

1. tény: Az Urálon túlról érkeztek az ősmagyarok Baskíriába

Baskíriáról (Ufa) "... Fodor István ... Az ősmagyarok erre a vidékre az **Urálon túlról** érkeztek, az őshaza nem a Káma vidékén volt." /Erd-103./

2. tény: Kelet-Szabíria és Magna Hungária hasonlósága, 350 k.-ig

"Mogilnyikov orosz régész … Úgy véli, hogy különösen a **késő szargatkai** lelőhelyek mutatnak sok rokon vonást a kusnarenkovóiakkal. Mogilnyikov szerint a szargatkai műveltség népességének jelentős része Kr.u. 4.

században a nagy népvándorlási hullámhoz csatlakozva nyugatabbra költözött …” A szargatkai kultúra az Urál / Tobol és az Ob között létezett.

3. tény: Nyugat-szabíriai hasonlóság, 550 – 750/800 – 850/950 k.

A kusnarenkovói kultúráról írják, hogy ”… Baskíria Uraltól nyugatra fekvő területein volt elterjedt régészeti műveltség a Kr.u. 6-8. században. Jelentősége abban áll, hogy ezt a régészeti kultúrát hozzák mai is leggyakrabban összefüggésbe vagy az ugor kori nyelvi egység hordozóival /Jelena A. Halikova és Alfred H. Halikov/, vagy – mások – kifejezetten a magyarok elődeivel /Vlagyimir A. Ivanov és Fodor István/, illetve azok Urál-vidéki őshazájával, Magna Hungáriával. … nagyon valószínű, hogy a baskíriai kusnarenkovói népesség az **Urálontúl** erdős sztyeppei régiójából telepedett át nyugatra … A kusnerenkovói kultúrán belül a 8. században /talán újabb keleti népességhullám hatására/ kialakult a karajakupovói kultúra /Kr.u. 8-9. sz./ melyet korábban csak a kusnarenkovói egy kései variánsának véltek. … A kultúra végét az orosz régészeti kutatás egyértelműen a **magyarok** nyugati irányú elvándorlásával hozta összefüggésbe a 9. század első felében, melynek hátterében a **besenyők** térségben való feltűnését vélték felfedezni. A helyben maradó, főleg nagyállattartással foglalkozó népesség nyugati irányba húzódva, a volgai bolgár birodalomban talált menedéket és olvadt be /pl. Bolsije Tigani-i tenető/.” /Mőt1-38./

Idő adatok: ”A kusnarenkovói és a karajakupovói kultúra lelőhelyei … kusnaernkovói kultúra lelőhelyei /6-8. század … karajakupovói kultúra lelőhelyei /9-10. század/” /Mőt1-39. térképpel/

4. tény: Nyugat-szabíriai hasonlóság Árpád és Gyula barát népével, 900-950 k

”Az Uelgi-tó Oroszországban, az Urálontúl régió füves sztyeppéjén, **Cseljebinszk** városától mintegy 100 km-re északra, Kusnak járás területén található. … 2009-ben kerültek elő először nagyobb mennyiségben középkori fémleletek … a **honfoglaló** magyar típusokhoz hasonló veretek kerültek elő

… a 9-10. század fordulójára, illetve a 10. század első felére datálják. … a késő kusnarenkovói-karajakupovói régészeti lelethorizonthoz tartozik …” /Mőt1: 36-39./

3. Török és iráni kapcsolatok hiánya, 3 adat

1. tény: A török kőbálványok csak 500 k. tűnnek fel a Nyugati-Altájban

A török kőbálványok (sírszobrok, 'kunbabák') csak 500 k. tűnnek fel a Nyugati-Altájban /Bod-261./.

2. tény: alig van a török népekre jellemző kőbálvány a Medencében

”… hazai ásatási leleteink közül hiányoznak a pusztai török népekre jellemző sírszobrok … kőbálványok, a ’kamennaja babá’-k. Ezek az Atlajtól Bulgáriáig jelzik a török lovasnépek terjeszkedésének területét. … van … adatunk kőszoborra. … Ha tehát állíthattak is nálunk néhány ilyen szobrot, semmiképpen sem volt belőlük olyan sok, mint a török lovasnépek egykori területén.” /Lágy2-621-622./

3. tény: rendkívül csekély a párhuzam az alán eredetű Szaltovói kultúrával, 750-950 k.

”A Don-Donyec vidékén … nincs régészeti nyoma annak, hogy a 6-8. század között az Urál vidékéről újabb népesség költözött volna be. Másrészt mind a feltételezett etelközi, mind pedig a Kárpát-medencei honfoglalás kori hagyaték **rendkívül csekély** párhuzamot mutat az említett területeken a 8-10. század között elterjedt, úgynevezett szaltovo-majackajai kultúrával … Szaltovói kultúrának ma csak az **alán** vagy erdős sztyeppei variáns nevezhető, a többi nem. /Mőt1: 33-34./

4. Vadmezei kapcsolatok, 4 adat

1. tény: Kelet-Európai hasonlóság

”… jelentős mennyiségben állnak rendelkezésünkre olyan párhuzamok keleten, egészen az **Urálig**, melyek a magyar honfoglalás általánosan elfogadott 895-ös időpontja után, vagyis a 10. században kerültek a földbe, a

Kárpát-medencei honfoglaló anyaggal egy időben. Érdekes, hogy ez utóbbiak szinte csak olyan régiókban fordulnak elő, amelyeket a **magyarok** elődeinek lehetséges szállásterületeiként tartunk számon." /Mőt1: 28-29./

2. valószínűség: Árpád népe az Ural keleti lábától gyorsan vonult a Medencébe

1. Az uelgi temető (Cseljabinszktól 100 km-rel É-ra, leletek 900-950 k.) leleteiről írják, hogy "… a magyar szempontból fontos leletek egyfelől a nyugatra költözés előtti utolsó, rövid ideig használt szállásterület emlékei lehetnek, nagyobbrészt viszont valószínűleg a keleten maradt magyarok hagyatékának tekinthetőek." /Mőt1-40./

"A Kárpát-medencei 10. századi magyar régészeti hagyaték jellegzetes leletei a rozettás lószerszámveretek. Főként rangos női sírok mellékletei … peremén … kör és pálcatag váltakozásából álló szegélyminta fut, melyet az orosz és ukrán szakirodalomban az utóbbi időben gyakran neveznek 'magyar bordűr'-nek. … elsősorban a **Volga**-vidéken sűrűsödtek. … Az uelgi lelőhelyen szintén előfordul ez a verettípus, olyan kivitelben, mely nemcsak hasonlít a Kárpát-medenceiekre, de tökéletes megfelelője azoknak. … Legutóbb … a 'Kazár kollekció' nevű, az Alsó-Volga és a Kaukázus vidékéről származó szórványleltekből álló gyűjteményben tűnt fel néhány ilyen darab." /Mőt1-41./

2. "A Dél-**Urál**, illetve a Középső-**Volga**-vidék, valamint a **Dnyeper** menti leletek időrendje alapján úgy tűnik, hogy feltehetően gyors és a 9. század elejénél nem korábbi átköltözéssel számolhatunk a magyarok elődei esetében, ahogy ezt a szovjet-orosz, illetve az ukrán kutatók már korábban is – mondhatni – egyöntetűen feltételezték." /Mőt1-35./

3. tény: Etelközi leletek és az árpádi hagyaték hasonlósága

1. "… 'magyargyanús' lelőhelyek - mintegy tucatnyi lelőhely közel 120 temetkezése sorolható ide …" /Mőt1-53./

2. "Az itt feltárt leletek közeli kapcsolatot mutatnak egyrészt a Kárpát-medence honfoglalás kori, illetve a **Volga**-Dél-**Urál** vidék 8-10. századi régészeti hagyatékával. … világosan elkülönül … a 9. század második felére keltezett …" /Mőt1-32./

5. Árpád népe a Medencében, 4 adat

1. tény: Árpád népének régészeti hagyatéka jól elkülöníthető

Az árpádi honfoglalókról írják, hogy „régészeti hagyatékuk jól elkülöníthető a megelőző avar és későbbi Árpád-kor leleteitől." /Révész, L., 2016. A honfoglalás és államalapítás kori temetők tanulságai. Rubicon./

2. tény: Árpád népe kisszámú volt

"A História című folyóirat szerkesztői az 1996. évi számot ... a honfoglalásnak szentelték. Ebben ezt olvashatjuk ... 'Akárhogy csűrjük-csavarjuk a tényeket, kétségtelen, hogy a fennmaradt késő avar népesség falulakó, földműves tömegei **legalább tízszeresét** alkották Árpád magyarjainak. A földmívelő falusiak, a későbbi jobbágyok, **elnyelték nyelvileg** Árpád győztes seregét, akik alapját alkották a későbbi nemességnek.'" /Tót-17./

3. vélemény: Árpád és a Griff népe összeolvadhatott

"Elég nagy biztonsággal ki merem jelenteni, hogy a két sírban az avaroknak a magyar honfoglaláskor előestéjén, illetve a magyar honfoglalás korában élő leszármazottai nyugodtak, akik valamilyen szerencsés véletlen nyomán sikerrel kerültek be Árpád magyarjainak előkelői közé." /Mandiner, 2022.10.30. Izgalmas kérdések: Milyen volt az avarok és a honfoglaló magyarok viszonya? Kovács Gergő beszélget Szenthe Gergely régészszel/

4. tény: Árpád népének érkezéséhez nem kötődik pusztulási réteg

"Az avar kori települések kései rétegéből hiányoznak az erőszak olyan nyomai, amelyek a lakosság tömeges pusztulására utalnának. A 8-9. századra keltezett, több hektárnyi kiterjedésű településrészletek feltárása során még egyetlen esetben sem lehetett telepjelenségekbe /házba, gödörbe, kemencébe stb./ bedobált, részleges vagy

teljes emberi maradványokat találni, miközben az 1241-42. évi tatárjárás esetében ilyen – joggal borzalmasnak minősíthető – tettek régészeti nyomait már tucatnyi lelőhelyen figyelték meg.” /Mőt4-159./

6. A SZELLEMI HAGYTÉK ADATAI, 107 adat

1. Kövek népe, 10 adat

1. vélemény: A hármas Üveghegy

1. Népmeséink gyakori kezdete ”az üveghegyen is túl” szókapcsolat. Ennek ”a hármas üveghegyen is túl” pontosítása is feltűnik /Ben-63./.

2. Az Ararát lejtőin szobányi tömbökben áll a vulkáni üveg, az obszidián és ebből az **üveges** szövetű anyagból lehetett a legjobb pengéket pattintatni.

3. A sumerek ország jele **három** darab háromszög. Hasonló figyelhető meg a korai kínai írásjelek esetében, és kínai nyelven a három = sán, hegy = shán.

2. vélemény: A Közel-Kelet egy sor manysi, magyar és altáji ősmonda és mese gyökere

1. ”Hoppál Mihály Berze Nagy János mitológiai tanulmányairól írt, ’Az égig érő fa gyökerei’ című tanulmányában megállapította, hogy ’annyi ma már bizonyosnak tűnik, hogy jó nyomokon indult el, amikor egy egész sor turkesztáni, altáji, magyar meg vogul mesei, illetve mitikus hagyomány gyökereit délen, a perzsa, vagy még délebbre, a mezopotámiai kultúrkörben keresete. … /Hoppál 1981/” /Gran2-299./

2. ”Demény István Pál /1949-2000/ kolozsvári néprajzkutató különös párhuzamokra hívta fel a figyelmet: … A Gilgames-eposz világfája a sámánok világfáját idézi.” /Gyón-19./

3. tény: A magyar néphit nem finnféle

1. A fenti adatok a magyar népi kultúra igen csekély részét képezik, ami a nemzeti öntudat számára nem érzékelhető. Így szól Hoppál Mihály Széchenyi-díjas etnológus és néprajztudós vallomása: ”Egész életemben néphittel foglalkoztam … kiderült, hogy **a magyar mitológia rettentően kilóg** ebből az uráli rendszerből … Mitológiáját tekintve a magyar rendszer nem finnugor rendszer.” /A Magyar Nemzet 2019.10.19. számának hétvégi mellékletének Népkarakterek c. cikkében nyilatkozta Hoppál Mihály, melléklet-IV./

2. ”… magyar hitvilágunk meghatározó része nem tajgai finnugor…” /M1-116. /

4. tény: A magyar népzene nem finnféle

1. ”… a finnugor nyelvi kapcsolatok által kijelölt irányban hiányzik a dallamrepertoár meggyőző súlyú hasonlósága, s a tárgyterület vitáit ismertető monográfia összegzéséből is csak annyit tudunk meg, hogy hasonlóságot leginkább csak a beszéddallami képletek zenei vetületei terén lehet kimutatni.” /Magyarságkutató Intézet Kiadványai 20., Magyar őstörténeti műhelybeszélgetés, Szerkesztette: Neparáczki Endre, Magyarságkutató Intézet, Budapest, 2020, Agócs Gergely: A Kaukázus szérűjében. Az észak-kaukázusi türk népek zenefolklórjának magyar őstörténeti vonatkozásairól/

2. ”A finn népzene meghatározó hétfokúsága a svéd és más germán valamint szláv … zenékhez áll közel. /KiszM1: 682./

3. A magyar népdalokról írják, hogy ”Az új stílusú népdalok túlnyomórészt a hétfokú … hangsorokra épülnek. … Kodály Zoltán világosan látta, hogy sok új stílusú népdal a pentatonból alakult hétfokúvá. … A régi- és az új stílusú népdal egymásnak szerves folytatása.” /KiszM1: 685./

5. tény: Nem érezzük magunkat finnugornak

”… nem érezzük magunkat finnugornak …” /Mőt6-19./

6. tény: Nincsnek a finnfélékkel közös emlékeink

A magyar nyelv finnféle rokonságával kapcsolatban írják, hogy ”… nincsenek olyan közös emlékeink …, amelyek a kollektív emlékezetben megmaradtak volna.” /Mőt6-19./

7. tény: Az obi kapcsolat korai rétege: siratóének és búvármadár

1. Van a magyar népi kultúrának (népdal, népmese) egy olyan, nehezen, de mégis felismerhető mélyrétege, amely az obiakkal is közös. A közösség fő oka az, hogy hozzánk legközelebb körükben maradt fenn a közelmúltig a legősibb, vadász-gyűjtögető életforma. Figyelembe kell venni, hogy nincs pontosan feltérképezve, hogy az obiakkal közös hasonlóságok mely más népeknél vannak még meg. A hasonlóságok sűrűsödése az elzártsággal is magyarázható.

2. Régi népdalaink sirató típusú - pl. Kedves jó édesanyám, jaj, de árván hagyott kend - ősrétegéről írják, hogy a ”… vogulok és osztyákok medveénekeihez és hősénekeihez igen hasonló dallami és szerkezeti sajátságok jellemzik a magyar siratóéneket …” /Mőt6-114./

3. ”A magyar folklórban kimutathatók olyan világteremtési hagyományok nyomai is, amelyek igen ősi /uráli?/ örökséget őriznek /például a ’**merülő madár**’ motívumával történő világteremtés elbeszélése, meglehetősen torzult, de így is jól felismerhető formában/. /Gyón-21. → 46. jegyzet: Kálmány 1893, különösen az a motívum, amelyben a lúdvérc hoz a tenger aljáról homokot. Dömötör 1982, 193./

4. És: ”Nem elhanyagolható mennyiségű párhuzamot találunk a **manysi** folklórkincs és a hazai mesei motívumok között, például az égig érő fa, az ún. búvármadár-motívum … esetében.” /Gen-162./

8. vélemény: Az obiak kultúrája kötődik a magyarsághoz

A ”hantik és manysik kultúrája igenis kötődik a magyarsághoz, nem csupán a nyelvük.” /Ómt1-70./

Véleményem szerint azért, mert jelentős, kultúrát is átadó szkíta és hun csoportok olvasztottak be.

9. tény: A finnféle és germán mitológiában jelentékeny egyezések vannak

”A **finnugor** mitológiában … A **világ tengelye** egy **fa**, oszlop vagy **hegy**.” /W: A finnugor népek mitológiája/

”Az Yggdrasil vagy Yggdraszill a **germán** és skandináv mitológia kőris **világfája**, melynek koronáját felhők fedik, gyökerei pedig egészen az alvilágig nyúlnak.” /W: Yggdrasil/

10. tény: Kétezer éve finnféle népek lakták Európa harmadát

”A finnugorok nagy részét – a … magyarok kivételével – az Eurázsiában az utóbbi két évezredben egyes időszakban hegemonikus helyzetbe jutó népek egyre **északabbra** szorították, illetve asszimilálták. **Oroszország** területén különösen sok **folyónév** tanúskodik arról, hogy az ország területének jelentős részét /északi felét/ másfél évezrede még finnugor népek lakták, amelyek azóta beleolvadta0k a szlávságba. … Az uráli nyelveket beszélők által lakott terület jelenleg mintegy **3 millió km2-re** tehető. … Másfél-kétezer esztendővel ezelőtt **Európa** területének mintegy **harmadát** lakhatták az uráli nyelveket beszélők, s a kontinens akkori népességéhez képest jóval nagyobb volt az arányszámuk.” /Csor-16./

2. Magvetők népe, 11 adat

1-2. Korai magvetők és Nimród népe, 6 adat

1. vélemény: A Medence népének jó része a Közel-Keletről érkezik

"... hazánk benépesedése ... Elő-Ázsiából történt ..." /Ómt6-21./ Elő-Ázsia alatt a Közel-Kelet északi, hegyvidéki részét értik.

2. vélemény: Zsoltár típusú népdalaink közel-keleti eredetűek

Régi népdalaink zsoltár típusú (pl. Szivárvány havasán) rétegéről írják, hogy ”… az ugor és az ótörök rétegek közé helyezhető el nagy valószínűséggel … e stílus ugyanis még a gregorián határain túl is követhető, Nyugat-Európa régi egyszólamúságában éppúgy, mint **Kis-Ázsia** zenéjében.” /Mőt6-114./

”A ’pszalmodizáló’ megjelölés a gregoriánnak formailag hasonló zsoltártónusaira utal, de nem az abból való származásra. Mivel a legtöbb analógiát az ősi liturgikus dallamanyag, a gregoriánum kínálja, sok kutató arra következtetett, hogy abból is származik. Mai elképzelésünk szerint azonban mindkettő egy náluk is régibb **ó-európai** zenei köznyelvből eredeztethető, melyből a liturgikus gyakorlat épp úgy merített (stilizálva, rögzítve és rendezve azt), mint a magyar hagyományanyagban ma is élő stílus. A nemzetközi rokon dallamok is megerősítik, hogy mindkét esetben ennek a régi európai - **talán mediterrán vidékről kisugárzó** - dallamkultúrának más-másképpen elsajátított, variált és megőrzött maradványairól van szó. /Digitális népzenei olvasókönyv, Pszalmodizáló stílus/

3. tény: A Medence korai írásjelei a Felföld peremén tűnnek fel

A helyi agyagból készített tatárlakai táblákról írják, hogy ”meglepően hasonlítanak proto**elami** és proto**sumer** darabokhoz. … kétségtelenül írottak – lehetővé tették, hogy a Vinca-**Tordos** kultúra agyagemlékein lévő jelek egy részét, mint korábban is gyanították, írásjeleknek tartsuk.” /Et-17./

”a tatárlakai piktografikus táblák a **Jemdet Nasr**-kori szumér piktografikus jelekkel egyeznek meg.” /G1-22./

A Vincsa-Tordos kultúra Kre. 5700-4500, a Jemdet Nasr-kor Kre. 3100-2900 között volt. A tatárlakai korongok Kre. 5000 k. készültek. Az ottani jelek tehát kétezer évvel később, Dél-Mezopotámiában és Elámban tűnnek fel.

4. vélemény: Hésziodosz szerint szkíta találta fel az érc keverését

"Hésziodosz /i.e. VII. sz./ szerint 'szkíta találta fel az ércz keverését'" /Gran-191./ Az "ércz keverése" a bronzkészítésnél volt döntő. A bronzöntést az Örmény-felföldön fejlesztettük ki. Krónikáink szerint a szkíta a magyarok egyik neve volt.

5. tény: A Szentírás, valamint az egyiptomi és a sumer mitológia földrajzi adatainak összevetése szerint a sumer kultúra hordozói a Felföldről érkeztek.

1. Szentírás

A Szentírás szerint az **Éden** a **Felföldön** van, mivel ott ered a Tirgis és Eufrátesz. Az Édennek **négy folyója** van. Noé bárkája pedig az **Ararát**-hegyein feneklett meg.

2. Egyiptomiak

Az egyiptomiak „A világ kormányzójának a … **Nap**istent tekintették.” /Kák-314./. A Nap volt tehát a legfőbb isten. „Nevének bővebb formája Ré-Harahti, ’Ré, a Fényhegyen lévő Hórusz’. Az ahet az a hely a **világ szélén**, ahol a Nap **felkel és lebukik** … a hireoglifa a **két hegy** között a napkorongot ábrázolja.” /Kák-314./

Az világ teremtésének kitüntetett helyén, a **Napot** egy **kétágú hegy** között ábrázolják. A hegy előterében **négy vízfolyás** vesz körül egy kertet.

Egyes papok azonosították a Napistent Ozirisszel. /Kák: 315-316./ Ozirisz képjele egy három lépcsőjű trón, mellette egy szem jelével.

3. Sumerek

A **sumer** Gilgames-eposz főszereplője Uruk papkirálya. Egy alkalommal ***ősei földjére*** utazik. Az erről szóló rész földrajzi adatai a 9. és 11. táblán olvashatók /EgyMe/. A 9. táblán egymás közelében szerepel a Masu-hegység és az istenek drágakő kerjte, a 11-en pedig a Niszir-hegy szerepel. A Masu-hegységről megtudjuk, hogy a világ végén van, őrködik a **Nap felkeltén és napnyugtán**, csúcsai az égboltozatig nyúlnak, gyökerei pedig leérnek az

alvilágig. Örményül az **Ararát**ot Maszisznak nevezik, amiben felismerhető a Masu név. Az istenek drágakő-kertje a Szentírási **Éden** fogalomkörébe tartozik. A Niszir-hegyen áll meg Út-napistim bárkája, aki a sumer Noé és egyben Gilgames őse. A bárka hegye a Szentírás alapján azonosítható az **Ararát**tal.

Egy sumer hengerpecsét lenyomatán **kétágú hegy** között kel fel a **Nap**isten (Utu). Mellette áll Enki és Isimud. Enki vállából **négy vízfolyás** ered. Isimud kétarcú – és így a római Janussal rokonítható.

4. Táblázatos összefoglalás

Rövidítések: Vöt: vízözön történet, vf = vízfolyás; 3s = hármas, k/ny: felkel és lenyugszik, sz/v = szélén vagy végén.

Kútfő/Adat	Felföld	Éden	Ararát	Vöt	4 vf	3s hegy	2 hegy	Nap	Nap-k/ny	Világ sz/v
Szentírás	+	+	+	+	+		+			
Sumer		+	+	+	+	+	+	+	+	+
Egyiptomi						+		+	+	+

6. tény: A székely-magyar írás eredete a Közel-Keletre vezet

A székely-magyar és a föníciai írásnak közös őse lehet.

1. ”Az **első betűírás** létrehozói a **föníciaiak** voltak /22 betű/, s utánuk alakult a Közel-Keleten az összes sémi ábécé /szidoni, moabita, szamaritánus, dél-arab, arámi, szír, héber, arab, stb./ az arámi útján pedig az iráni /pehlevi, szogd, stb./ írások és a türk írások; nyugat felé pedig a görög /ebből gót, kopt, galgolita és cirill/, etruszk, latin,, itáliai írások és a germán rúnák.” /Mőt6-31./

2.”E székely-magyar rovásírás kétségtelenül rokona a ótörök írásoknak, de belőlük nem származhatott … a székely-magyar rovásírás **önálló** hajtás volt az ősi írásbeliségnek azon a talaján, amelyből a legrégibb alfabetikus írások kisarjadtak.” /LágyÁr-125./

3. Az urartui, szkíta és székely írást 20-20 jelforma köti össze: "A **szkíta** jelkincset közel 20-20 azonos jelforma köti össze egyrészt a **székely** rovásírással, másrészt az égei írásokkal, a **hettita** és **urartui** hieroglif írásokkal, valamint az ős**horezmi** jelrendszerrel. /Var-141./

7. tény: Népművészeti hasonlóság a khorezmiekkel és a szkítákkal

Érdy Miklós keleti útjain felfigyelt a magyar népi díszítőelemek felbukkanására a kazahok, ujgurok, majd és leginkább a khorezmiek körében. Ennek hatására rendszeres összehasonlító vizsgálatokba kezdett. 23 díszítőelem párhuzamát találta meg azon népek között, amelyekkel a magyarokat kapcsolatba hozták. A díszítőelemek négy fő csoportja a rózsa, tulipán, a levél és palmetta, valamint a csigavonal és inda volt. A vizsgált népek: magyarok, avarok, szkíták, achmenida perzsák, szaszanida perzsák, magyarországi törökök a hódoltság idejéből; ujgurok; balti finnek és lappok, obiak; kazahok, kirgizek, üzbégek. A magyar népi díszítőelemek a legnagyobb hasonlóságot a **khorezmi** (17) és **szkíta** (16) anyaggal mutatták, a legkisebbet pedig az **obiakkal** (0) és achmenida perzsákkal (3). /Érd2: 175-179./

Ezt a hasonlóságot legegyszerűbben a szkíták és magyarok közös eredetével lehet magyarázni. A khorezmi még nagyobb hasonlóság oka az elehet, hogy a területre a szkíta-hun hatások mellett közel-keleti, korai földművesek is érkeztek.

3. Hódoltságok népe, 6 adat

1. tény: A magyar népdal- és népmesekincs Európában a leggazdagabb.

1. A gazdagság és európai beágyazottság arra utal, hogy a népi kultúra hosszú időn át és a Medencében, helyben fejlődhetett.

2. Népdalaink számáról írják, hogy (1) ”Mára ez a szám 300 000-re növekedett, melyből ’csak’ 150 000 lejegyzett.” /W: Magyar népzene/ (2) ”Dalaink számát **negyedmillió** körülire teszik. **Egész Európában nincs ennyi**. /Magyar Nemzet újság, 2019.07.01. Czakó Gábor: Luxuspokol a kincstár körül/

3. ”Talán kevesen tudják, hogy a magyar népköltészet a **világ leggazdagabb mesekincsével** rendelkezik. … A feldolgozott magyar népmesék száma már 1982-ben meghaladta a 10 ezret.” /Gran2-300./

4. ” A méltán világhírű magyar népmese vitathatatlanul az európai népmese egyik csoportja. … Mára több mint **40000** magyar népmesét gyűjtöttek össze …” /Az idézet forrása keresés alatt/

2. tény: A szkíták korában megkülönböztetik a szántó és királyi szkítákat

Azt mutatja, hogy a szkíta megnevezés különféle életmódú embereket fed el.

3. tény: A rómaiak korában az igazi rómaiak kevesen voltak

"Sokan úgy képzelik, hogy a római uralom négy évszázada alatt hazánk területén rómaiak éltek ... Hódító világbirodalom volt a rómaiaké ... Pannónia földjén is csak a tartományi igazgatás legfőbb tisztviselői és a magas rangú katonák voltak rómaiak, a **lakosság** nagy része **bennszülött** alattvaló volt..." /Er-58./

4. tény: **A szolga szarmaták felkelése**

Az esemény arra utal, hogy a szarmaták egy köznép feletti úri réteget alkottak.

1. ”Kr.u. **271**-ben újabb betelepedés történt, de ez már a falvakba. Az elnyomottak ekkor fellázadtak a szarmata vezető réteg ellen, és azok részben a germánokhoz, részben a rómaiakhoz távoztak.” /Kász-169. → László, 1974: 159./

2. Mások szerint a szolga szarmaták **334**-ben kelnek fel uraik ellen a **Bánátban**.

3. ”… a IV. század közepén a szarmatáknál nagy belső forradalom játszódott le a szolga szarmaták és szabad szarmata uraik közt. Egyesek feltevése szerint a szarmatákat a szorongató gót veszedelem ellen fegyverezték volna fel, de fegyvereiket uraik ellen fordították. A szabad szarmaták egy része a germánoknál keresett menedéket, más részük a római birodalomtól kért oltalmat.” /Lágy1-106./

5. vélemény: a Medencében mindig magas volt a népsűrűség

"'A Kárpát-medencében az ősi nyelvet az évezredek viharai azért nem tudták elseperni, mert a mindenkor magas népsűrűség ezt kizárta.'" /V11-13. → Radics Géza/

6. tény: Szép számmal éltek keresztények a Medencében Baján népének uralma idején

Ha nem így lett volna, nem hívtak volna össze püspöki zsinatot az ügyükben.

”Kiss Attila egyik legutóbbi dolgozatában idézte a **796**-ban Pipin hadjáratával kapcsolatban összehívott **linzi püspöki konferenciát**. Ez arról tárgyalt, hogy mitévők legyenek azokkal a keresztényekkel, akik írástudatlan papjaik vezetésével élnek, és magukat kereszténynek vallják.” /LágyŐs-78. → Kiss A.: i.m. 112. /MGH. Consilia. II. 1. 1906, 172-176./

3. Puszták népe, 86 adat

1. Szkíta elődök, 11 adat

1. tény: Kr.e. 1100 k. elnémulnak az elámi források

A Kr.e. 1100 körüli évekről írják, hogy: "Ezen a ponton az **elámi** források elhallgatnak a következő háromszáz évre." /Amé-208/

2. tény: Az első nomádok Előázsiából erednek

"Az **első nomádok** ... **elő-ázsiai** kultúrcentrumaikból gazdag örökséget hoztak." /Mők22-126./

3. tény: A fehér ló mondájának számos közel-keleti párhuzama van

A fehér ló mondájáról írják, hogy „A szakirodalom számos perzsa és közel-keleti párhuzamra mutatott rá ezzel kapcsolatban." /Mőt6-90./

4. tény: A szkítákról először a Közel-Keleten írnak, Kr.e. 700 körül

1. "Ishpaka szkíta király szövetségesei voltak a médek Kr.e. 678 k." /W: Ishpaka: 'Scythian king Ishpaka allied himself with the Medians in ca. 678 BCE' (Hinds, 2010)/

2. "Az asszír ékiratok rendre megemlékeznek az Urmia-tó vidékén az askuza vagy iskuza népről II. Szargon asszír király idejében." /Digitális Tankönyvtár; Vásáry István: A régi Belső-Ázsia története: Kmmerek, szkíták, szarmaták fejezet/ II. Szargon Kr. e. 721-705 között uralkodott.

5. tény: A kimmerek az európai és kínai forrásokban szinte egyszerre tűnnek fel

A vadmezei kimmereket a Közel-Keletről a Kaszpi-kapun kijövő szkíták nyugati és keleti részre – az európai kimmerekre és a kínai forrásokban említett kam-mierekre - választották szét. "Az irániak … A Kr.e. I. évezred elejére egyes törzseik már elérték a sztyeppövezet legkeletibb pontját és Hsien-yun vagy Hsien-yü /archaikus kínai kam-mier = **kimmer**/ néven megjelennek a **kínai** forrásokban is." /Nyelv4-603./

6. vélemény: A szkíták Elő-Ázsiából származtak

1. "Iustinus szerint a szkíták laktak az ókori **Iránban**." /Buny-97./

2. "... újabban azt hangoztatják, hogy a délorosz sztyeppe szkítái **Elő-Ázsiából** származtak." /B3-41: Vékony Gábor id. mű /2002/ 161-162. kt/

7. vélemény: Kr.e. 1300-500 között sokan vándoroltak a Közel-Keletről a Terek-Kubán-síkra

A vándorlások tetőpontja Kr. e. 600 k. volt. "... Mészáros Gyula .. Kimutatta, hogy kb. Kr. e. 1300-tól kezdődően jelentős mértékű vándorlások indultak meg Kisázsiából és Észak-Mezopotámiából a Kaukázuson át a Kubán-Káspi-Pontusz térségébe. A következő évszázadokban ez a migráció tovább tartott, és a 7-6. században érte el tetőpontját. Ebben az időszakban hatalmas előázsiai tömegek özönlöttek a Kubán-Don környékére és a Fekete-tenger északi partvidékére. Egykorú források egyértelműen bizonyítják, hogy e népek a szkíták voltak, amiből viszont az következik, hogy a szkíták a Kr. e. 7. századot megelőző időkben a Kaukázustól délre, Elő-Ázsiában laktak." /G2-602./ Mészáros Gyula etnográfus és turkológus volt.

8. vélemény: A 'történetírás atyja' azt tartja leginkább valószínűnek, hogy a szkíták az Araksz folyón átkelve jutottak Kimmériába

„'Maga Hérodotosz is határozottan állítja, hogy 'az Ázsiában lakó nomád szkíták a masszagétáktól háborúra kényszerítve az **Arax** folyamon **átkeltek** és Kimméria földjére vándoroltak.' Hérodotosz hangsúlyozza, hogy a Fekete-tenger partjain korábban kimmerek laktak, akiket a szkíták űztek el." /B1-74; Hérodotosz IV. 11. és I. 15, I. 1./ Valójában ezt az eredetet tartotta leginkább valószínűnek.

9. vélemény: Egy időben szkíták az Araksz mentén laktak

1. "... Sziciliai Diodorus szerint a szkíták 'eleinte ... az **Araxes** folyó mentében laktak, ... /majd/ megszerezték a hegyvidéket a Kaukázusig ... s a többi területet a Tanaisz folyójáig." /Var-19./ Araxes = Araksz, mely az Ararát lábánál folyik. A Tanaisz a Don régi neve.

2. A szkítákról írják, hogy: "Hazájuk 'észak', a Kur-vidéki alföld Kaspi-tenger felé eső része fel a Káspi-Kaukázusi kapuig, meg még azon túl is." /DeM-228./

10. tény: 591-ben a szkíták egy csoportja Médiából a Kaszpi-kapun át észak felé vonult.

„… Kyaxarész méd király – miután 591-ben vendégség ürügyén legyilkoltatta a szkíta vezéreket – kiűzte a szkítákat Médiából, akik ekkor a Kaukázus völgyeiben a derbenti kapun keresztül a kimmerek elhagyott területeire észak felé húzódtak.” /KMag-191./

11. vélemény: A szkíta írás Előázsiából ered

1. A magyar rovásírás a legkorábbi betűírások rokona. Írásjelei rokonok a Elő-Ázsia és az Oázisfüzér legősibb jeleivel. A Puszta ősi írását - az ún. protorovást - a szkíták hozták a Közel-Keletről Kr.e. 800-591 között.

2. ”Tagadhatatlanul használtak azonban egyfajta írást a Kárpát-medencei szkíták” /Fehér Bence: A Kárpát-medencei rovásírásos emlékek gyűjteménye, I. kötet, MKI/

3. ”… a rovás első változata kb. Kr. e. 7-6. században a szkíták írása lehetett. Ez szélesebb körben ismertté válhatott a steppén … A szkíták a Kr. e. 612-ben a médek ellen elvesztett háborújuk után kiszorultak a Kaukázuson túlról. Így a Kis-Ázsiában használt betűket ezen időszak előtt kellett átvenniük …” /Ratl-12-13./

4. ”… a székely-magyar, a Kárpát-medencei és a steppei rovásban … előforduló közös grafémák jelentős része olyan írásokból származik, amelyek a Kr.e. **4. század előtt** voltak csak ismeretek Kis-Ázsiában. … Ezen kis-ázsiai írásokból grafémákat történeti okok miatt csak a szkíták vezettek át, akik a Kr. e. 7. században a Kaukázustól délre eső területeket birtokolták. … Úgy vélem, hogy a protorovás megjelenése a steppei népek /valószínűleg a szkíták/ által kis-ázsiai eredetű grafémák /betűk és írásjelek/ feltételezhetően Kr. e. 7-6. századi átvételéhez kötődik.” /Ratl-20-21./

5. A magyar rovásírás nem az ótürk írásból származott: ”Két nemrégen megjelent dolgozatból idézek. ’Az ótürk írások szembeötlő jellemzője a mássalhangzók jeleinek két- vagy többalakúsága … a magyar rovásírás betűi a K kivételével **egyalakúak** … A türk írásrendszer nem ismeri a ligatúrákat, azaz **betűösszevonásokat**. A magyar írásnak viszont gazdag ligatúraanyaga van … A türk írásban nincs, a magyarban van **névmonogram**.’ Egy másik tanulmányban a következőket olvashatjuk: ’E székely-magyar rovásírás kétségtelenül rokona az ótürk írásoknak, de belőlük nem származhatott … a székely-magyar rovásírás **önálló** hajtás volt az ősi írásbeliségnek azon talaján, amelyből a **legrégebbi alfabetikus** írások kisarjadtak.’” /LáGyÁr-125: Püspöki Nagy Péter: A felsőszemerédi rovásemlék. MNy. 1971: 1-17 és A ’rovásírás’ írástani helye és szerepe a magyar művelődéstörténetben. Magyar Herold i.é.n. /1984: 9-19. - Simon Pétrer: A magyar rovásírás történelmi jelentősége és eredete. U.o. 23-71./

2.1. Szkíták mint a magyarok ősei, 2 adat

1. tény: Legrégebbi írásaink szerint a magyarok ősei a szkíták és hunok. Más pusztai népről azonban nem állítják, hogy a magyarok ősei lettek volna.

1. ”… gestáink forrásértéke nagyobb, mint azt korábban a némelykor túl szigorú filológiai kritika vélte.” /Mőt2-127./

2. Anonymus szerint Attila és Árpád népe a szkítáktól eredő magyar

"A magyarok bátor és hadi vállalkozásokban félelmetes népe, mint fent említettük, a sziktáktól ered..." /AK-13./

3. Attila népéről: ”Szkítia első királya Jáfet fia Magóg volt, népét Magóg királyról nevezték el magyarnak. Ettől a királytól származott a nevezetes és hatalmas király, Attila, aki az Úr megtestesülésének 451. évében Szkítia földjéről erős haddal indult el.” /AK-13./

4. Árpád népéről, az ”Álmos fejedelem megválasztása” c. rész kezdetén: ”A magyarok bátor és hadi vállalkozásokban félelmetes népe, mint fentebb említettük, a szkítáktól ered …” /AK-10./

5. táblázat

Korai krónika	Cím	Évszám	korábbi név
Anonymus	A magyarok cselekedetei	1210 k. /Gyón-28./	szkíták
Kézai Simon		1282 k.	hunok
Kálti Márk	Képes Krónika	1358	

Kézai Simon krónikáját Gyóni az 1280-as évekre keltezi /Gyón-28./

2. tény: A legrégebbi európai történetírók szerint a magyarok ősei a szkíták és hunok

”A régi magyar történelmi hagyomány III. Béla jegyzőjétől kezdve Kálti Márkig őstörténetünket a hunokkal, az európai historikusok, mint például az ókori illetve késő antik szerzők közül Josephus Flavius és Jordanes, a középkori krónikások közül pedig többek között Freisingi Ottó, Spalatói Tamás, valamint Regino prümi apát a szkítákkal kapcsolja össze. … A magyar őstörténet legrégebbi hagyománya szkíta-, illetve hun-magyar rokonságról ír. Anonymus és Kézai Simon korában a magyarokat még a szkítáktól, illetve a hunoktól származtatták.” /Internet: Elter Tamás: Tudománytörténeti tévedés lehet a magyarok finnugor eredete; Origo, 2018.02.23./

2.2. A szkíta hitvilág, 14 adat

1. tény: A lóáldozat a szkítákra és Árpád népére is jellemző

1. A szkíták ”Áldoznak pedig más állatokat is, de kivált lovakat.” /W: szkíta szokások → Hérodotosz 4. könyv, 61. szakasz/

2. Anonymus így ír Tarcal hegyéről - a mai Tokaji-hegyről: ”Akkor Ónd, Ketel és Tarcal … felértek egy magas hegy csúcsára. … Ott pogány szokás szerint leöltek egy kövér lovat és nagy áldomást tartottak.” /AK-21./

2. tény: A szkíták ismerték a csodaszarvas-mondát, a fehérló-áldozatot és a részleges lovastametkezést

A szkítákról írják, hogy „Ismerték a csodaszarvas-mondát, a fehérló-áldozatot és a részleges lótemetkezést.” /KMag-193./

3. tény: A szarvaskultusz a szkíták megjelenésekor széles körben elterjed a Pusztán. A szarvaskultusz a szkíta hagyományát Attila és Árpád népe is fenntartotta.

1. A szarvaskultusz **Árpád** népének is hagyománya. "A Kézai-krónikában megőrződött ún. csodaszarvasmonda a magyarság ősi eredethagyománya. ... A tárgyi ábrázolásokban megjelent szarvas kultusza a Kr. e. VIII. századot követő időszakban széles körben elterjedtnek számított Eurázsiában, többek között a **szkítáknál** és a szarmatáknál. Egyes vélemények szerint a szarvas lehetett a szkíták totemisztikus állatőse …” /Csor-29./

2. A csodaszarvasmondáról írják, hogy ”… minden bizonnyal az eredeti magyar hagyomány része volt, s nem egy klerikus költötte, vagy jegyzetelte ki máshonnan. Ezt két tényből lehet sejteni. Egyfelől az egyházi kötelékbe tartozó középkori írástudóknak nem volt szokása pogány eredetmítoszokat gyártani. /A monda fontossága éppen azt jelzi, hogy pogány mivolta ellenére helyet vívott ki magának a krónikák lapjain./ Másfelől a szarvasűzés mondája olyan keleti népek ajkán is élt, akiknek nyelvét egyetlen krónikásunk sem ismerhette. A mitikus ’őstörténeti tér’ tehát ’Perzsia vidéke’ és a Meótiszi mocsarak, azaz a Kaukázustól északnyugatra elterülő kelet-európai sztyeppe.” /Mőt2-128./

3. ”A csodaszarvas-üldözést Jordanes Geticájában /6. század/ is megtaláljuk, mint **hun** eredetmondát.” /Mőt6-82./

4. A csodaszarvas monda sokhelyütt feltűnik

Terek-Kubán-sík: A Csodaszarvas monda egyik mienkéhez legközelebbi változatát a karacsájoknál jegyezték le.

Azerbajdzsán: ”Csodaszravas-történetek … Movses Dasxuranc’i: A kaukázusi Albánia története, 10. század /?/ /Mőt6-85./

Észak-Pakisztán: ”2001-ben pedig **Észak-Pakisztán**ban, az afgán és a kínai határ közelében élő hunzakutok között járván jegyeztem le a Girkis és Moglot, két mitikus vadász esetét, akik itt kőszáli kecskét űzve jutottak el a Hunza folyó völgyének medenceszerűen kiszélesedő, termékeny völgyébe az irdatlan hágókon túlra, és ott ők is összeházasodtak a helybeliek leányaival, majd pedig megtelepedtek, és létrehozták a két testvérállamot: **Hunzát és Nagart**. Az őslakos burusókról elnevezett Bru-za avagy Buruza valóban a Kr. u. VI-VII. /tehát Kr. u.

600 k./ század folyamán Hun-za elnevezésre változik, amely szó egyik magyarázata a 'hun zamin', azaz a '**hunok** földje' jelentés …" /Ómt6-30./

4. tény: A griff jelkép a hun, árpádi, magyar népi, valamint a belső-ázsiai török hagyomány része

1. Keleti hun, magyar népi, Belső-ázsiai török: "'A kínai krónikák gyakran tesznek említést a '**barbárok**' totemállatjairól, a 'szárnyas tigrisről'' – ezeknek ábrázolásait ott találjuk az altaji leleteken, a hunok, a szkíták vagy az avarok fémjein, textiljein, de a magyar királyi jogaron, a koronázási palást szélén, az Árpád-kori magyar pénzeken éppúgy szerepelnek, mint Belső-Ázsiában. A **magyar népmesékben** a griff, griffmadár, nagy madár elnevezések gyakran szerepelnek. … A **belső-ázsiai török** népek meséiben és mondáiban a szimurg, smaragd anka vagy zülölő madár nevekkel illetik ezt a nagy madarat …" /KiszM2-893./.

2. Keleti hun és magyar népi hagyomány: "A **hunok művészetének** … gyakran visszatérő alakja a griff … a **magyar mesevilágban** is megvan, például a Fehérlófia című jól ismert mesében szerepel a hőst repítő griffmadár. … A griffről megjelent egy kitűnő, úttörő könyv: Horváth Izabella A griffek útja Belső-Ázsiától a Kárpátokig, Folklór és etnográfia sorozat, No. 66, Debrecen, Kossuth Lajos Tudományegyetem kiadása, 1992." /Érd2-256./

2.3. Szkíta kultúra, 14 adat

1. tény: A vérszerződés a szkíta, hun és árpádi magyar hagyomány is

1. A vérszerződés a népek kis részére jellemző, köztük a szkítákra és hunokra.

2. Szkáitáknál: "A vérszerződéssel megpecsételt szövetség az ókortól fogva ismert sztyeppei szokás: Hérodotosz például a szkítákról jegyzi ezt fel." /Mőt2-167./ Hérodotosz szerint "Esküt a következőképpen tesznek egymásnak a szküthák. Az eskütevők megszúrják magukat árral, vagy kis sebet vágnak a testükön tőrrel, és vérüket egy nagy agyagcsészében borral keverik." /Tro-142./

3. Árpád népénél: "Akkor az említett férfiúk megerősítették Álmos fejedelemnek tett esküjüket: pogány módra vérüket egy edénybe folyatták." /AK-13./

4. További szkíta és hun hagyomány a kard tisztelet és zászló használat.

2. tény: Népmeséink sarkított kezdésének kapcsolatai vannak a Pusztán

Belső-Ázsiában és a Kaukázusban: "Az újabb nemzetközi kutatásokból kiderült, hogy a 'poláris' mesekedzés /'volt-nem volt'/ gyakorlatilag ismeretlen a finnugor népek mesekincsében. Belső-Ázsiában és a Kaukázusban azonban egy ehhez kapcsolódó formula is megjelent: 'egyszer volt – egyszer nem volt'". /Mőt6-79./

3. tény: Népmondáink szkíta hasonlósága

Makkay János László Gyulát idézve írja, hogy "… a Szent László … mondáink **magyarázatakor** annyi **szkíta** példát, előzményt idézhettünk." /Lágy2-621./

4. tény: Népzenénknek erős kapcsolatai vannak a Puszta térségében

Megjegyzendő, hogy a jelenség nem csak a szkíták-hunok, hanem a Felföldről kitelepülő élelemtermelők hatása is lehet.

1. A Pusztán, általában: "A magyar népzene jellemző alakzatainak összehasonlító vizsgálata alapján kimutatható, hogy zenefolklórunk dallamrepertoárjának törzsanyaga leginkább az eurázsiai füves **puszta** kultúráiban, és itt is elsősorban a **türk** nyelveket beszélő népcsoportok körében feltárt zenei hagyománnyal mutat rokonságot." /Nep3-82./

2. Belső-Ázsiában

1. Kis hangterjedelmű, ötfokú régi népdalaink (pl. Kesereg egy árva madár) rétegéről írják, hogy ”rokonait a Volga-Káma-köz és Belső-Ázsia zenéjében találjuk meg: csuvasoknál, cseremiszeknél és a hori-burjátoknál a **Bajkál-tó környékén**.” /Mőt6-115./

2. A kanszui sárga ujgurok / yugurok népzenéjéről → lásd: Keleti hunok

3. A Turáni-síktól délre

Megtalálhatók ”a nagy ívű, lá végződésű kvintváltós /és kvartváltós/ pentaton népdalok például az afganisztáni és észak-pakisztáni kovárok népzenéjében is.” /Ómt1-70./

4. A Terek-Kubán-sík térségében

1. Nogaj: ”… a nogaj népzene általunk ez idáig feltárt dallamrepertoárjának közel 70 százaléka mutatja a magyar népzene morfológiai jegyeit. Az esetek jelentős részében azonban nem is csak puszta szerkezeti párhuzamokról beszélhetünk. Kijelenthetjük, hogy a nogajok zenei hagyományában feltűnően magas az olyan dallamoknak az aránya, amelyek a magyar népzene egyes ismert dallamtípusai közeli változatainak tekinthetők.” /Nep3-99./

2. Karacsáj-balkár

2.1. ”Az eddig elvégzett összehasonlító vizsgálatok elemzései azt mutatják, hogy a **karacsáj-balkár** népzene általunk feltárt dallamtípusainak 35-40 százaléka magán viseli a magyar népzenei dallamrepertoár jellemző szerkezeti vonásait. Többségüknél a hasonlóság olyan szembetűnő, hogy az adott karacsáj vagy balkár dallamnak meg tudjuk határozni a magyar megfelelőjét.” /92. oldal/

2.2. ”A **balkárok** folklórjában például olyan ölbeli játékokra is rábukkantunk, melyek a magyar nyelvterületen általánosságban ismertek, de a szomszédnépek hagyományából hiányoznak. Ilyen például a ’Csip-csip csóka...’ kezdetű, melyet a balkárok falvaiban „Csu-csu, csu-ala...” szövegkezdettel, s a magyar anyagból ismert mozgásos játékcselekménnyel együtt sikerült rögzíteni.” /Nep3-92./

2.3. ”… a **karacsájok** köréből … a magyar népzene legközelebbi párhuzamait /sőt bizonyos dallamok teljes egybeesését/ szintén itt gyűjtötte Agócs Gergely népzene kutató.” /Bíró András Zsolt: info@magyar-turan.hu/

3. Kumük: ”…A kumuk népzenében több, a magyar népzenéből ismert vonást is identifikálhatunk.” /Nep3-97./

5. Magna Hungária közelében → lásd: Árpád népe

2.4. A szkíták hanyatlása, 14 adat

1. vélemény: Diodórosz szerint a szarmaták Médiából indultak el

”Diodórosz ókori görög történetíró szerint a ’sauromaták’ Médiából indultak el.” /Gran2-214./

2. tény: ".. a szkíták alkonya a Kr.e. 4. században kezdődött el.” /Vás-29./

3. tény: A szkíták és hunok rendszerszerű ellenségei az irániak

szkíták / hunok	iráni ellenség	mikor, hol, megjegyzés
déli szkíták	masszagéták	Kr.e. 800 k. Araksz folyó, Hérodotosz
nyugati szkíták	szarmaták	Kr.e. 350 k. Dnyeper
keleti hunok	jüecsik	Kr.u. 207 Modu /Hör-44./ Kr.u. 174, Sárga-folyó, Laoshang, ivókupa
kidarita hunok / Griff népe	kusánok	Kr.u. 350 k. Amu-darja
európai hunok / Attila népe	alánok	Kr.u. 373 k. Volga

4. tény: Herodotos szerint az igazi szkíták kevesen voltak

Kr. e. 450 körül jár Hérodotosz a fekete-tengeri Olbiában (a Déli-Bug torkolatánál, Herszon közelében).

"Herodotos érdeklődése kiterjedt a szkíták számára is. 'A szkíták számáról - írja IV. 81. - nem tudhattam meg bizonyosat, mert azt is mondják, hogy igen sokan vannak, azt is, hogy kevesen - már t. i. az igazi szkíták.'" /Csur-40./

5. tény: A szarmaták Kr.e. 300 k. leverték a dél-oroszországi szkítákat, s elfoglalták helyüket.

„A szarmaták Krisztus előtt 300 táján leverték a dél-oroszországi szkítákat, s elfoglalták helyüket." /Lágy1-104./

6. vélemény: A szarmatákról szóló számos forrás egyike sem tekinti őket a magyarok őseinek

„A szarmatákról elég sok antik forrás szól" /Lágy1-104./

7. tény: A lengyel nemesség a szarmatákat tekintette őseinek

„A szarmatizmus a **Lengyel**-Litván Unió (Két Nemzet Köztársasága) fennállása idején, a 16. és 18. század közötti időszak ideológiája és életstílusa. Az ó- és középkorban a Volga és a Visztula között élő iráni eredetű nomád **szarmatákat** tekintette **őseinek** a **lengyel** nemesség (szlachta)." /W: Szarmatizmus/

3. Keleti hunok, 18 adat

1. vélemény: A keleti szkíták névváltással lettek a hunok

"Szkíta = hun ... Arra a kérdésre, - amely az eddigiek alapján szinte felesleges - hogy hol voltak eddig a hunok és hogy hová lettek ettől kezdve a szkíthák, minden logika és a bizonyítékok tömege alapján csak egyetlen felelet lehetséges: az egymást felváltott két elnevezés ugyanazon népcsalád népeit jelenti ..." /Csur-43./

2. tény: A magyarokat hunoknak tartják a kínaiak, mongolok, ujgurok és üzbégek

1. Érdy Miklós személyes beszélgetésekben gyakran vette észre, hogy "… a **magyarokat hunoknak** tartják az **özbégek** az Aral-tónál, **ujgurok** Xinjiangban, **mongolok** Mongóliában, de főleg a **kínaiak**." Érdy az információt a népemlékezetnek tulajdonítja. /Érd-125./

2. "Az **ujgurok** a **magyar** népet testvérüknek tekintik, közös ősüknek a **hunokat** tartják." /Gran2-405./

3. tény: A magyarokat rokonuknak tartják a mongolok, ujgurok és a török néphagyomány

1. „… a **mongolok** most is úgy tekintenek a magyarokra, mintha bennük a rokonaikat tisztelhetnék a távoli európai kontinensen." /Tserennadmid Darjaa mongol költő, a Cogtu Tajdzsi Palotája Alapítvány elnöke, Man. 2022.11.05. Lugas, 13. oldal/

2. "Az **ujgurok** a magyar népet testvérüknek tekintik, közös ősüknek a hunokat tartják." /Gran2-405./

3. "A török néphagyományban – a kazakoktól a türkméneken át a macedóniai törökökig – él a magyarokkal való testvériség legendája." /Gran2-332./

4. tény: Belső-Ázsiából származtak a magyarok a muszlim források szerint

"... a muszlim felfogás szerint a magyarság Belső-Ázsiából származott." /Mők22-81./

5. tény: Sarkított mesekezdés Belső-Ázsiában és a a Kaukázusban

"Az újabb nemzetközi kutatásokból kiderült, hogy a 'poláris' mesekezdés /'volt-nem volt'/ gyakorlatilag **ismeretlen a finnugor** népek mesekincsében. **Belső-Ázsiában és a Kaukázusban** azonban egy ehhez kapcsolódó formula is megjelent: 'egyszer volt – egyszer nem volt'". /Mőt6-79./

6. tény: A yugurok különlegessége

1. A yugur mn. sárga ujgur /sharigh uyghur/ nép az ujgurok keleti csoportja. Az ujgurok magukat a **hunok utódainak** tartják. /Mat2-81. Bárdi László: Az ujgurok története/

2. Nevükben a ”sárga” jelző valószínűleg arra utal, hogy az egykori **vezértörzs** utódai. /Bár1: 70./

3. Nyugati csoportjuk az **ótürk** nyelv számos elemét őrzi. /KiszM1-214./

4. A Csilien / Qilian-hegység **elzárt** völgyeiben, fennsíkjain és lefolyástalan kismedencéiben élnek. /Mat2-81. Bárdi László: Az ujgurok története/ Ősi **hagyományokat** őriznek. A kínai kutatók ”élő néprajzi múzeumnak” tekintik területeiket. /Bár1-72./

7. tény: A yugurok népzenéje hasonlít a magyarra

1. ”A yugurok azonban mindenekelőtt különleges népzenéjükről ismertek. A **pentatonikus** hangskálára felépülő, **ereszkedő** dallamvonalú **kvintváltós** népdalaiknak csak a nagy népvándorlás nyugati végpontjában, a Kárpát-medencében található rokona: a magyar népdalokban. Erre már Bartók Béla és Kodály Zoltán is felfigyelt, de még nem állott módjukban elmélyültebb vizsgálatokat végezni. Erről a különlegesen fontos tárgykörről a nyolcvanas évek második felétől jelennek meg kínai zenekutatók tanulmányai, majd nyomukban magyar szerzők közlései.” Lábjegyzet a kínai; majd a magyar szerzőkről: ”Du Yaxiong /1982 és a következő években folyamatosan/, Chang Rei /1989/; a legelső /magyar/ közlések időrendi sorrendben Bárdi Judit és Bárdi László /1986, 1987/, majd Kiszely István /1989/ nevéhez fűződtek. Napjainkra Csajághy György /1998, 2001/ sokoldalú és alapos elemző vizsgálatai kerültek az élvonalba. E tárgykörben dolgozik még Kozák József és Sipos János is.” /Bár1: 74-75./

2. A yugur népdalokra jellemző az ”… **ereszkedő** dallamvonalú **pentatonikus** szerkezet vagy **kvintváltós** dallamfelépítés … Du Yaxiong kínai zenetudós összehasonlító tanulmányai rendkívül fontos magyar-yugur zenei párhuzamokra utalnak, s ő a közös gyökereket a hun zenei világból eredezteti.” /Mat2-88. Bárdi László: Az ujgurok története/

3. ”Dallamviláguk kísértetiesen hasonló a magyar népdalok ősrétegének pentaton dalaihoz, és sok esetben ezek előképeit mutatják.” /Mat2-190: Csajághy György: Pentaton dallamok. A magyar népdalok jellegzetes ritmikai elemeiről./

8. tény: A yugur népviselet és díszítőművészet hasonlít a magyarra

”A yugur népviselet és díszítőművészet számunkra oly ismerősnek tűnő stílusát, színvilágát, a fekete alapon elhelyezett színes virágmotívumokat a képek sokkal meggyőzőbben érzékeltetik, mint a száraz szavak.” /Bár1-75./

9. tény: Egy yugur temetési szokás Attila népénél és a székelyeknél is felbukkant

A yugurok ”Sok helyütt gyakorolják azt az ősi – a nomád pásztor időkből örökölt – szokást, hogy a tetem sírba helyezése előtt belenyilaznak a kiásott gödörbe. … Lehetetlen nem gondolnunk arra, ahogyan az európai hunokkal kapcsolatosan **Attila** temetését leírja Priszkosz rétor, s beszámolójában pontosan ugyanilyen szokást jegyez fel. Közvetlen magyar párhuzamként idézhetjük Benedek Eleket, aki így ír: ’A 18-ik század utólján, mielőtt a koporsót a sírba leeresztették, háromszor lőttek bele. Ugyanígy tettek hajdan a **székelyek** is.’” /Bár1-74./

10. tény: Egy yugur házassági szokás a magyar néphagyományban is felbukkan

A yuguroknál ”A menyasszonyt az esküvő előtt – amit gyakran holdtölte időpontjára rögzítenek – legidősebb leánybarátja fésüli meg, majd másnap ugyanígy átigazítja a haját, amit egyes magyar vidékeken ’**felkontyolásnak**’ neveznek.” Lábjegyzet: ”V.ö. Harangozó Imre /2000/: ’Két fa között besütött a holdvilág’; In: Turán, /Új/ III. évf. 6. sz. Budapest, 144-152. o./” /Bár1-73./

11. tény: A Belső-Ázsiai nomád birodalmak hun mintára épültek ki Kr. u. 840-ig

"A hun társadalomszerveződési elemeket az összes többi későbbi lovasnomád nép továbbvitte, minden pusztai államnak a hun állam volt az alapvető szervezési keret." /Ob1: 28-29./ Véleményem szerint ezért nevezték Árpád népét türknek a korabeli források.

12. tény: A keleti Hun Birodalomban Maotun idején 29 nép élt

"A hsziungnu birodalom sokféle népből állt. Fennmaradt Maotunnak egy Kr.e. 177-ben a kínai császárnak írt levele, amely az uralma alá hajtott huszonkilenc különböző népet sorol fel. 'Ezek most mind hunok, és valamennyi újfeszítő nép egyesült' – írta. … A hsziungnu birodalomban számos nyelvet beszéltek." /RóT1: 22-23./

13. tény: Az ázsiai és európai hun vezető réteg azonos volt

1. "Kr. u. 375-ben egy addig a Nyugat számára ismeretlen nép lépte át a Volgát. ... Őket hívták hunnak. ... bizonyos, hogy a Kína szomszédságából nyugatra távozott hsziungnuk és az évszázadokkal később Európában megjelenő hunok vezető rétege azonos volt ... A hunok ... 400 körül elfoglalták a Kárpát-medencét." /RóT1-25./

2. "... a kutatás újabban elfogadja a hiung-nu-hun azonosságot..." /Vék2-141./

14. tény: A csőrös ló aganccsal az Ordosztól az Urálig a hun hagyaték része

"… a csőrös ló aganccsal … a motívum végigkövethető Keleten, az Ordosz-puszstától, a hunok egyik legősibb területétől, északon a Bajkál-tó menti és észak-mongóliai hun térségig, majd Pazirikon át, nyugaton az Urál-hegységig, azaz Nagy Péter cár szibériai aranykincséig." /Érd2-256./

15. tény: A főkirály Kobdóba menekül 89-ben

Kobdó = Hovd: Észak-Mongólia nyugati részének főhelye.

"... a sien-pik ... I. sz. 89-ben betörnek Hunországba ... s a főkirály Khobdóba menekül..." /Gra-148: Szász-83./

16. tény: A hunok Kr.u. 151-ben Dzsungária K-i részén hadakoznak

Yivu a Bar-tó mellett található /Tkp1-84. F3./. "151-ben a Hu-yen király Yi-vut felperzseli és 3000 lovasa élén Mao K'ai kínai tábornokot megveri. Tun-huang kormányzója vonul fel ellene, de bár a Barkul-tó környékéig üldözi, a végén mégis kénytelen minden eredmény nélkül székhelyére visszatérni." /Szász-86./

17. tény: A Tárim-medence É-i része Kr.u. 153-ban a hun fennhatóságot ismeri el

Kucsa a Tárim-medence északi részének közepén található /Tkp1-84. D3./: "153-ban Ku-csa királya ismét a hún tan-hu fennhatóságát ismeri el." /Szász-86./

18. tény: A hunok rendszerszerű ellenségei a törökök, a testvérharc ritka

1. A hunok rendszerszerű ellenségei a törökök

nemzettag / levált nemzettag	ellenség	mikor, hol, megjegyzés
korai Griff népe – szabirok	bolgárok	463 Terek-Kubán-sík, Bizáncban mesélik
Baján népe – heftaliták avarok	türkök	555-567, Oázisfüzér, I. Türk Kaganátus
	bolgárok	569, egy csoport Baján népe elől Itáliába /Gyón-160/
	türkök	598 Baján népéhez menekülő tarniach, kotzagir és zabender törzsek /Lágy1-446./
	bolgárok	630 k. levert puccs a Medencében
	bolgárok	635 Kuvrat sikeres lázadása a Vadmezőn

kései Griff népe – kazárok	bolgárok	665 k. Vadmező, Nagy Bulgáriát szétverik
kései Griff népe - Medence	bolgárok	803 Az Avar Kaganátus uralmát a Medence keleti részén is felszámolják
Árpád-népe	besenyők	750 - 900 között: Szabíria, Árpád-népének Ny-ra vonulása
	bolgárok	894 Dunai Bolgárok Árpád népének bejövetelekor

2. Testvérharc

A keleti hunok Kr.e. 50 k. északi és déli részre váltak. A déli rész kínai fennhatóság alá került. Ezután voltak közöttük összecsapások.

Attila népe viszont harc nélkül vonta függőségbe az Oázisfüzérből a Terek-Kubán-síkra frissen érkező Griff népét. Attila Ellák fiát rendeli föléjük.

A Korai Griff népében, amikor a Terek-Kubán-síkon tartózkodtak, voltak belharcok a perzsa és bizánci párt között.

Baján népe felszámolta a Griff népnek uralmát, egyrészt a perzsákkal összefogva az iráni területen, másrész a Terek-Kubán-síkon és a Vadmezőn.

4. Attila népe, 5 adat

1. vélemény: Körösi Csoma Sándor szerint a magyarság Attila népe.

„Így ér véget majd küldetésem, ha egyszer be tudom majd bizonyítani, hogy ellentétben a finnmagyar elmélet mellett kardoskodók megnyilatkozásaival, a **magyar** nép igenis **Atilla népe**.” Kőrösi Csoma Sándor /Nep1./

2. tény: Attila népe Kr.u. 150 körülre elérte az Uralt.

1. "A régészeti források és az antik térképek tanúsága szerint már a Kr.u. 2. század közepén elérték az Ural-hegységet és a Kaszpi-tenger vonalát. /Hus-29./

2. "A hunok nyugatra, a mai Kazahsztán területére történő mozgásának kezdete már a 2. század elején feltehető. Ekkor tűnnek fel először írásos forrásokban a hunok, a Kaszpi-tenger környékén, az alexandriai Dionüszosz Periégétesz rímes földleírásában.” /Gyón-103. → Kljastornüj 2002, 138; Szaszeckaja 2002, 141. /

3. tény: Attila népe 373 k. indult az európai hadjáratra

„Az Úr megtestesülését követő háromszázhetvenharmadik évben .. elhatározták, hogy rátámadnak a nyugati vidékre.” /Kék-13./

4. tény: Attila népe a katonai elit birodalomalkotásának iskolapéldája

„a hunok iskolapéldái a nagyon sikeres katonai elitnek, akik a környező, illetve legyőzött népeket csatlakozásra tudták bírni” /az ELTE Régészeti Intézetének munkatársaival, Szabó Gáborral és Koncz Istvánnal beszélgettünk; Migrációs kavalkád a vaskori Kárpát-medencében, Varga Máté, 4! Blogok, Imapkták, 2017.01.18./

5. tény: Attila és Árpád népének kapcsolata

Attila Ellak nevezetű fiának nevéről írják: „*Meglepődve* fedezhetjük fel, hogy a honfoglaló Árpád vezér egyik fiát szintén így nevezték: Bíborbanszületett Konstantin császár átírása szerint Ielekhnek.” /Vás-109./

6. tény: A Medencébe való visszatérésről csak az Attila utáni hunok esetében van szó

Anonymus és a Tárih-i Üngürüsz szkíta vagy hun visszatérésről nem ír.

Kézai Simon Krónikája először Attila népéről ír, kezdve „A magyarok *első* bevonulása Pannóniába” c. résszel. Ezután több mint 10 oldalon át ismerteti tetteiket. És csak ezután említi Árpád népének visszatérését. Ennek az oka pedig az, hogy Attila népének időbeli folytatása Árpád népe, mely Szabíriában maradt.

5. Korai Griff népe, 6 adat

1. vélemény: A hunok egyik ága Belső-Ázsiából az Oázisfüzérbe költözött

A mai Almati, a régi Alma Ata térségébe, Iliába, az Ili folyó vízvidékére: "A hunok ... kényszerűségből elhagyták a Bajkál alatti vidéket, és először az Ili folyó völgyébe, majd a Káspi- és a Balhas-tavak közé költöztek..." /Érd2-27./

2. vélemény: Kr.u. 100 k. Szogdiába költöztek

"Kr. u. I-II. században Belső-Ázsia felől Közép-Ázsiába, tehát nyugatra húzódó hun csoportok özönlik el a mai kazak sztyeppét, és veszik át a hatalmat a Szir-darja és az Amu-darja közén”. /Ómt1-71./

Véleményem szerint uralkodó helyzetben erre csak 350 k. került sor.

3. tény: A szabír név Belső-Ázsiában is feltűnik

”A szabir /szavir/ nép a 450-es évek körül tűnik fel a történeti forrásokban, amint éppen az avarokkal szövetségben támadják azok egyik lázadó törzsét Belső-Ázsiában.” /Mőt2-155./

4. tény: Kelet-Iránból vándoroltak ki a magyarok Al-Bakri szerint

"Al-Bakri ’Az országok és utak könyve’ c. műve szerint a magyarok /al-Unqalus, nyilvánvalóan a magyar népnév Ungarus formájából magyarázható arab név/ ’Khoraszánból vándoroltak ki' a Kárpát-medencébe /Kmoskó 2000, 257-258./ /Gran2-214. és Mők22-81; Gran2-240. Kmoskó 2000, 258./ ".. Kelet-Irán, azaz Horaszán.." /Vás-108./

5. tény: 558-ban Baján népe megdönti a Szabir Birodalmat

”… a keletről érkező avarok 558-ban megdöntötték a birodalmukat.” /Mőt2-155./

6. tény: Al Maszúdi szerint szabír = kazár

1. ”Egy arab történetíró, al-Maszúdi pedig úgy vélte, hogy a kazárok török neve a szabír.” /Mőt2-155./

2. ”A kazárok maguk is lehettek a szabirok egyik törzse.” /Erd2-27./

6. Baján népe, 13 adat

1. tény: Az Oázisfüzért 500 k. a heftaliták uralták

2. tény: Baján népének vezető rétege a heftalitákból szakadt ki

1. ”A görög Theophylaktosz Simocatta /7. század első fele/ … Világtörténetében írta: „Midőn Iustinianos császár (527-565) gyakorolta a hatalmat, eme var és chunni népekből az ősi törzs egy kicsiny része elfutott és Európába vándorolt át. Ezek avaroknak nevezték el magukat s vezérüket a kagán címmel tüntetik ki.” /Czakó Gábor: Legrégibb nyelvemlékünk, Magyar Hirlap, 2017.05.06./

2. ”Czeglédy Károly ugyanis a pannóniai avarok őseit azonosítani tudta a keleti heftaliták uar és xyon törzsével.” /Lágy1-446. → Czeglédy K.: IV-IX. századi népmozgalmak a steppén. Budapest, 1954, MNyT. 84./

3. tény: Baján népének leletei között szogd nyelvű írásos emlékek is vannak

”szogd: kihalt iráni nyelv. … A szogdok az iráni népek északkeleti csoportjához tartoztak, lakóterületük Közép-Ázsiában, a Zerafsán folyó völgyében feküdt, de legnagyobb városaik, **Szamarkand**, és Bokhara /**Bukhara**/

már a folyó síkvidéki szakaszán épültek. … kerültek elő szogd írásos emlékek K-Európában, sőt még a magyarországi avar leletanyagban is.” /Nyelv4-1339./

4. tény: 500 k. kézben tartották India ÉNy-i részét

5. tény: Indiában ma is élnek hun származás tudatúak

1. ”A hun származás tudata jelen van a rádzsputok és a gudzsarátok között /Chohan 1998/.” /Gran2-405./ Nevezetes fészkük volt a radzsasztáni Chittaurgarh városa (Delhi és Mumbai közt félúton).

2. ”… ma **Pandzsábban** vannak olyan falvak, ahol ötfokú dalokat énekelnek, őrzik a hun származás hagyományát és nem hasonlítanak a bennszülött indiaiakhoz.” /Mes-202./

6. tény: A Baján népét alkotó szövetségesek neve Irán határán tűnik fel

Baján népéről írják, hogy ”két törzs szövetségét alkották, a két törzs neve: ’var’ és a ’chunni’ … Czeglédy Károlyé az érdem, hogy a bizánci források emlegette két törzs nyomait megtalálta, méghozzá **Észak-Irán** határán …” /Lágy1-125. /

7. tény: Egy időben Baján népének egy része a Kaszpi-tó DK-i szegleténél tanyázott

1. ”Theophilaktosz megemlítette, hogy az avar törzsek több tagja **Perzsia északkeleti** határán tanyázott. Ugyancsak ilyen földrajzi megjelölést nyújtott Tabari, aki ekkortájt az **Oxus** folyó **túlsó** oldalára helyezte a keleti Avar Birodalom magvát.” /Kov-179. /

2. Hyrkania történeti táj, melyet a mai Mázenderán és Gulisztán tartomány között osztottak fel. A Kaszpi-tó DK-i szegletében, az Elburz lábánál, a mai Gorgan térségében terül el.

8. vélemény: Altheim szerint az avarok a déli úton érkeztek Európába

”Altheim megállapítja /Geschichte der Hunnen, I. kötet/, hogy … Az avarok 550 után Perzsia északi határai mentén, a **Káspi-tavat délről** megkerülve, a Kaukázuson keresztül vonultak Európába …” /G1-264. / Véleményem szerint nem a Kaukázuson keresztül, hanem a Kaszpi-kapun.

9. vélemény: A Dagesztáni avarok közé olvadhatott be Baján népének levált tagja

”De úgy látszik, hogy kisebb avar csoportok hátramaradhattak a Kaukázusban, mint ez a nomád népek vándorlásánál gyakran megesik. Talán az ő emléküket őrzi a **dagesztáni avarok** népe. A dagesztáni avarok ma egy tipikus kelet-kaukázusi nyelvet beszélnek, amely Dagesztánban afféle lingua francaként használatos. Az avarok **nevüket** adhatták a kaukázusi népnek, megszervezték őket, s nyelvileg beléjük olvadtak.” /Vás-72./ Dagesztán, a Hegyek országa: A Kaukázus délkeleti csücskének északi része, fővárosa Mahacskala.

10. tény: 555-ben már a Terek-Kubán-síkon vannak az abarok, 557-ben pedig Baján népe

1. "555-ben már egy szír forrás a Kaukázustól északra élő nomád népek között sorolja fel őket 'abar' néven." /Csor-33./

2. "A türkök elől menekülő, 552 táján a Belső-Ázsia feletti hatalomból kiszorított avarok és velük összeolvadt szövetségeseik, a szintén türkök elől menekülő közép-ázsiai heftalita hunok 557 végén érkeztek a Kaukázus északi előterébe." /Erd-159./

11. tény: Az avar támadások következtében kerültek a Balkánra a délszláv tömegek

Az avarokról írják, hogy ”Támadásaik egyik fontos következménye a majdani szerbek és horvátok őseinek, illetve a bolgár etnogenezisben később fontos szerepet játszó szlávságnak a beözönlése lett a Balkán-félszigetre.” /Mőt4-20./

12. tény: Baján népének 600 k. a Bizánci Birodalom évi 4 mázsa aranyat fizet

Az V. századról írják, hogy ”… a század végén Bizánc már évi százhúszezer aranyat fizetett a vélt béke fejében. … Több mint négy mázsa arany évente!” /Tro-103./

13. tény: A Medencében 630 k. levernek egy török (bolgár) puccsot

"630 táján az addig avaroknak alávetett bolgárok is megpróbálják magukhoz ragadni az Avar Birodalom vezetését, ez azonban nem sikerül neki, s egy részük bajor földre menekül. Itt a mintegy 9000 bolgár család nagy részét éjnek idején Dagobert frank király /628-638/ a szállásaikon lemészárolja." /Szék-116./

7. Kései Griff népe, 5 adat

1. tény: Ulu Madzsar és Kicsi Madzsar felépítése 560 körül

”Valamikor, talán a 12. században született … Derbend náme … szerint Hoszrau Anúsírván szászánida király /531-579/ a turániak ellen számos erődített várost épített, köztük Ulu /’Nagy’/ Madzsart és Kicsi /’Kis’/ Madzsart. A leírás ugyan földrajzi fogódzókat nem nyújt, de a felsorolás ismert települései Derbendt városától északra, a Kaukázus keleti oldalán helyezkednek el, a mai Dagesztánban.” /Mőt2-157./

2. tény: Kálti Márk szerint 677 k. magyarok jöttek a Medencébe, Szkítiából

Kálti Márk így ír: "Atyla meghalt az Úr megtestesülésének négyszáznegyvenötödik évében ... az Úr megtestesülésétől számított **hatszázhetvenhetedik** évben, száznégy évvel Atyla magyar király halála után a magyarok másodszor jöttek ki Scythiából." /V11-41./

3. vélemény: A Griff népének bukása után a frank birodalom a mai Őrvidékig nyomult előre

”A frank birodalom feudális szervezete a Kárpát-medencében nagyjából a mai **osztrák-magyar határig** terjedt keleten, amint erről a birtokviszonyokat rögzítő oklevelek tanúskodnak.” /Vék-186./

Sokatmondó, hogy nincsenek (és nem is lesznek) ilyen okleveles adatok a sokkal termékenyebb Mezőföldről.

4. vélemény: Az Alföld sűrűn lakott volt a Griff népének politikai bukása után is

Az Alföldről ”a bajor krónika az avar hatalom bukása utáni években azt írta, hogy hatalmas terület és sűrű lakossága van.” /M1-123./

5. tény: Magyar nevű nyugati szerzetesek

”Számos középkori európai kolostor listát vezetett az ott hosszú ideig tartózkodó szerzetesekről, akiknek gyakran származási helyét is megemlítették. Ezek között meglepő módon szép számmal találunk ’hungarus’-okat, vagy legalábbis e névhez meglehetősen hasonló jelzőkkel illetett személyeket is. 731/736-ban például a Szent Galleni kolostorban egy Ungarus … jelzővel barát élt. /Körülbelül 60, e körbe sorolható adatot ismerünk.” /Mőt/

8.1. Árpád népe Kelet-Szabíriában, 4 adat

1. vélemény: Kr. u. 410-ig Nyugat-Mongóliában hunok éltek, a mai Hovd térségében

"... a mai Mongólia területén ... a hunok ... egészen a zsuanzsuanok támadásáig, egészen 410-ig önálló államuk volt." /Hör-172./

2. tény: Kelet-szabíriai homály 463-800 között

Vásáry István írja, hogy "A 463 és 800 közötti időszak **Délnyugat-Szibériában teljes homályban** van. ... Belső-Ázsiának ez az északnyugati stepperésze 'néma övezet' történetileg a X. század előtt ..." /Mők24: 81-82./

3. tény: Árpád népét annak Medencébe érkezése előtt nem ismerték

Vékony Gábor szerint Árpád népét ”a Szent Bertin-kolostor évkönyve azelőtt ismeretlen népnek mondja … ugyanezt írja Regino prümi apát is a X. század elején, és egy ismeretlen szerző oly népként beszél róluk, akikről azelőtt semmit sem lehetett hallani.” /Vék1./ Mivel Vékony Gábor szerint a korabeli európai írók tudtak a Kazár Kaganátus eseményeiről és általában tudtak Kelet-Európáról, ez a terület szerinte is az Uraltól keletre volt.

4. vélemény: Szabiriában szuvár, saber és sybir népnév a közelmúltig fennmaradt

1. Kelet-Szabiriában sapernek nezvetek egy korábbi népet a hantik: "... a vogulok és osztyákok között is megmaradt a Saber, Saper, ect. név, és az osztyák hagyomány nagy tisztelettel szól a szabírokról, 'mint magasabb rendű fajról'. A vogulok az oroszokat, későbbi uraikat is saper-nek nevezik." /B2-29: Németh Gyula, A honfoglaló magyarság kialakulása. 2. kiadás. Közzéteszi: Berta Árpád. Budapest, Akadémiai Kiadó. 1991, 150./

2. Sybirnek nevezték a tobolszki tatárok a terület őslakóit:

"... Sibir ... a Tobol és Irtis /folyó/ összetalálkozásánál terül el. Fővárosának /szintén Sibir/ romjai a mai Tobolszk környékén mai napig is láthatók. Németh Gyula - mint különösen fontos dologra - hívja fel a figyelmünket, hogy Patkanov szerint 'a tobolszki terület déli részén lakó tatárok sybyr, syvyr névvel jelzik az ország őslakóit és nekik tulajdonítanak csaknem minden fennmaradt régiséget. ...' 'A mongol korszakban a mohamedán forrásokban, pl. Rasideddinnél, Sibir /Ibir-Siibir/ a neve egy területnek Nyugatszibériában, az Irtis vidékén.'" /Bdf-93./

3. Volgai Bulgária egyik nagyvárosa Szuvár volt.

8.2. Árpád népe és a besenyők, 4 adat

1. tény: A keleti besenyők nyugati határa 750 k. az Irtisi-kapunál volt

A keleti besenyők szállásterületének nyugati határa 750 körül még az Irtisi-kapunál, Belső-Ázsia peremén volt.

1. ”… a besenyők 8. századi szállásterülete … a **Tarabagataj hegységtől északra**, az **Irtis felső** folyásánál lehetett …” /Mőt-109./

2. ”A besenyőkről pedig tudjuk, hogy a **VIII. század közepén** a Balhas-tótól keletre, az **Irtis** folyó **forrásvidékén** laknak, ezt a szállásterületeüket a VIII. század második fele és 821 között hagyják el.” /Vék-206./

2. tény: A kipcsakok 750 k. a kimek törzsszövetség egyik törzsét alkották

”Amennyiben a sine-usui feliraton szereplő alakot kétes olvasata miatt nem számítjuk /Akhinzsanov, 1989, 40-42; Keller 2001, 138./ akkor a legkorábbi muszlim forrásokban megjelenő török nyelvű kipcsakokról annyit állapíthatunk meg, hogy **a 8. században** a **kimek** törzszsövetség egyik **törzsét** alkották.” /Mők18-139./

2. tény: A keleti besenyőktől nyugatra élt népről 750 k. azt írták: ”hatalmas és boldog”

A ”Ha-la-yun-log” nép egy ”8. századi tibeti nyelvű ujgur kémjelentésben” szerepel. A besenyőkről írják, hogy ”… ötezer harcosuk van. Háborúskodtak a horokkal /az azaz ujgurokkal/. Tőlük nyugatra a dru-gu /azaz török/ Ha-la-yun-log törzs van. Hatalmas és boldog. A jó dru-gu /török/ lovak tőlük származnak. …’ a Ha-la-yun-log … országa az Ob, Irtis és Isim területén” /Mők22: 57-58; , KiszM1: 15-16./ van.

Az említett törzs ÉK-en határos a Felső-Jenyiszej menti kirgizekkel, DK-en pedig a Felső-Irtis menti besenyőkkel. A szöveg lejegyzése 750 k. történik: tehát ekkor a besenyők még az Irtisi-kapuban vannak.

3. vélemény: A déli besenyők az Aral-tó térségéből jöttek, 850 körül

1. A besenyőknek két ága volt, mely az Ural hegység déli részénél találkozott. A számosabb, de szegényebb keleti besenyők az Irtisi-kapuból indultak nyugat felé, a déli, más néven kangar besenyők pedig az Aral-tótól.

2. A kangar nevet a régiségben több népcsoport viselte, többek között szogdiai iráni és kaukázusi hun csoportok. A besenyők történetében szerepet játszó kangarok egy tudósítás szerint a mai Biskek és Taskent

közötti térségben 692-ben, a kipcsakokkal élnek együtt. Ez a déli besenyők, azaz kangarok néppé formálódásának ideje. 850 k. (vagy 825 körül?) az oguzok az Aral-tó mellől a Mugodzsar vidékére űzik őket.

3. ”692-es adat szerint a kangar törzsek kipcsak törzsekkel élnek együtt a Fekete Irtis és a Szir-Darja között (azaz a mai Kazahsztán területén). Ez az az időszak, amikorra a besenyő törzsszövetség kialakulása datálható.” /W: besenyők/

4. Véleményem szerint itt és ezután zajlanak Árpád népének a déli besenyőkkel vívott csatái. "... V. F. Gening azt bizonygatta az írásos források általa értelmezett adatai alapján, hogy 'Árpád magyarjai' a IX. sz. második felében a Kaszpi-tenger északi vidékén és az Aral-tó melletti háború részesei voltak, onnan érkeztek Európába. /u. o. 235-236./." /Erd-103./

4. valószínűség: A besenyőkkel való későbbi harcok sem a Medence közelében voltak

”A besenyők tehát csak évtizedekkel a honfoglalás után szállták meg a korábbi magyar szállásterületet. Amikor a bizánciak 917-ben először akarták őket a bolgárok ellen segédcsapatokként felhasználni, még akkor is a Krím félszigeten keresztül vették fel velük a kapcsolatot.” /Gran2-41. → Harmatta 2001./ Véleményem szerint a korábbi magyar szállásterület alatt itt Etelközt értik.

8.3. Árpád népe Magna Hungáriában, 12 adat

1. valószínűség: a baskír helynévrajzban magyar alréteg van

”A baskíriai, toponímiával foglalkozó kutatók többsége úgy véli, a köztársaság területén kimutatható magyar eredetű földrajzi helynévanyag.” /Gyón-142./

2. valószínűség: Gyarmat és Jenő

”… Baskíriában … nagy bizonyossággal csak a **Gyarmat** /Jurmati/ és a **Jenő** /Jenej/ baskíriai ’párjai’ regisztrálhatók.” /Gyón-155./

3. tény: A baskír néphagyományban fennmaradt az Uralban élő - keleti - magyarok emléke /Gyón-142./

4. valószínűség: népdal hasonlóság Magna Hungária közelében

1. Kis hangterjedelmű, ötfokú régi népdalaink (pl. Kesereg egy árva madár) rétegéről írják, hogy ”rokonait a Volga-Káma-köz és Belső-Ázsia zenéjében találjuk meg: **csuvasoknál**, **cseremiszeknél** és a hori-burjátoknál a Bajkál-tó környékén.” /Mőt6-115./

2. Nagy ívű, ereszkedő, ötfokú régi népdalaink (pl. Röpülj, páva, röpülj) rétegéről írják, hogy ”cseremisz és csuvas dallampárhuzamok sora” figyelhető meg, de ”ez a stílus sem a cseremisz, sem a csuvas népnek **nem általános** hagyománya, hanem csak egy szűkebb földrajzi körzeté a Volga mentén, a **cseremisz-csuvas nyelvhatáron**. Behatóbb elemzések valószínűsítették, hogy … a **magyarság adta** át környezetének. Az átadók pedig azok a magyarok lehettek, akik nem vettek részt a honfoglalásban, hanem a besenyő támadás után északra húzódtak.” /Mőt6: 116-117./

3. **”… a** márik (avagy cseremiszek) népzenéjében fellelhető, a magyar zenefolklór egyes morfológiai jegyeit mutató sajátosságok **újabb fejleménynek** tekinthetők, hiszen jelenlétük valószínűleg annak köszönhető, hogy ez a népcsoport szoros interetnikus kapcsolatban áll a szomszédos, türk nyelvű baskírokkal és tatárokkal. Ez a kapcsolat a mordvinok és udmurtok településterületén azonban nem áll fenn, és az ő népzenéjükből talán ezért is hiányozhatnak, vagy legalábbis abban emiatt is sokkal kevésbé mutatkoznak a **magyar dallamhagyomány** törzsanyagát karakterizáló jellemzők.” /Nep3./

5. tény: A Magna Hungáriából induló utazásról Anonymus teljesen hihető részleteket ír

”Anonymus sorai tele vannak életszerű, teljesen hihető részletekkel a volgai átkelésről, a lakatlan tájakról, a kijevi tartózkodásról.” /M1-75./

6. tény: al-Balkhí 921-ben a medencei magyarokat is baskírnak nevezi

”… egyes arab szerzők –a 921-ben író al-Balkhí, később ibn Haukal, al-Isztarhí és al-Garnáti – a magyarokat baskírnak /basdzsirt/ nevezik, és tudnak róla, hogy e néven két közösség létezik: az egyik az Urálnál, a másik pedig a besenyők szomszédságában. Ez több okból is különös: egyrészt azért, mert Julianus és a nyomában járó ferencesek Baskíriában találják meg a magyarokat. Másrészt Kézai Simon krónikájában a magyarok egyik szállásterületét Bascardiának nevezi. Harmadrészt éppen a baskír törzsnevek kapcsán merült fel, hogy kapcsolatban állhatnak a magyar nevekkel. Mindennek ellenére a baskír-magyar kapcsolatok mibenlétét nem ismerjük.” /Mőt2: 122-123./

7. tény: Yaqut 1225 k. a medencei magyarokat basgirdnak nevezi

1. ”Én magam Aleppó városában egy nagy törzset találtam, amelynek neve al-basgirdiya … kérdést intéztem országukról és állapotukról. Válaszolta: ’Ami országunkat illeti, az Konstantinápolyon túl /mögött/ van, a frankok egyik nemzetének birodalmában, akiknek neve al-hunkar.”

2. ”Yaqut szerint tehát **a basgird a magyarokkal** /hunkar/ **azonos nép**, vö. Qazwini II, 411; Abu-l-Fida, ed. Reinaud, 206, 221, 223./” /Mők23-18./

3. Yaqut 1219 után menekül a Turáni-síkról a Közel-Keletre, ahol Aleppóban telepszik le.

8. vélemény: Gyula barát népének helye

1. ”A legismertebb forrás persze a Julianus barát útjáról /1236/ szóló Riccardus jelentés, mely szerint a magyar szerzetes az Etil folyó mellett, a volgai bolgár állam közelében, vagy esetleg annak a területén találta meg a keleti magyarokat.” /Mőt1-35./

2. ”… a forrás leírása alapján nagy valószínűséggel gondolhatunk a középső Volga vidékére, a mai Kazánytól délre, nem nagy távolságban az egykori bolgár fővárostól, Bulgártól, mely a Volga bal partján feküdt.” /Mőt2-148./

3. ”1237 elején újabb 4 domonkos szerzetes indult Magna Hungariába, ahogyan a keleti magyarok országát itthon elnevezték. Közülük 2 Rjazanyig jutott, 2-nek nyoma veszett. Eközben a Rómából visszatért Julianus barát is újra elindult Magna Hungaria felé 3 társával, de csak Szuzdalig jutottak …” /Magyar Katolikus Lexikon, Julianus barát címszó/ Ezen utak végpontja – Szuzdal és Rjazany – egyértelműen kijelöli a Káma volgai torkolatának térségét, mint úticélt.

9. tény: későbbi utazók, 1255-től: ”Baskíriából, azaz Magna Hungáriából”

1. ”Wilhelm Rubruk a mongolok ruháiról: ”… Oroszországból, Moksa /mordvin/ - földről, Nagy-Bolgárországból, **Baskíriából, azaz Nagy-Magyarországból** és a kirgizektől – ez csupa erdő borította északi tartomány – és még sok másik nekik hódoló, északi fekvésű országból szállítják a különféle értékes **szőrméket**, amilyeneket soha nem láttam a mi tájainkon; ezeket hordják télidőben.” /Mőt1-172./

2. ”… Rubruk /1255/ feljegyzései … szerint **Ungaria maior Baskíriával** azonos.” /Mőt1-35./

3. ”… Planio Caprini, Benedictus Polonus, Rubruk „, szerint a **magyarok** által lakott terület **Baskíriával** azonos.” /AK-128./

10. valószínűség: Kézai: Bascardia

1. Kézai szerint a magyarok ősei Szkítiából érkeztek a Medencébe. ”A szkíták országa ugyan területileg egységet alkot, de kormányzás tekintetében három részre oszlik: Barsatiára, Denciára és Mogoriára.” /AK-93./

2. Magyarázó jegyzet Barsatiáról: ”Valószínűleg Bascardia, baskír föld nevéből…” /AK-128./

11. valószínűség: Madzsar Redzsep, 1311-ből

”… a tatarsztani, Kámától délre fekvő Csisztopolban került elő egy 1311-es muszlim sírfelirat, amely bizonyos Iszmailnak állított emléket. Iszmail apját Madzsar Redzsepnek hívták, amely név kétségtelenül a magyar népnévből ered.” /Gyón-225./

12. valószínűség: Mozsarok

A Volga vidéki magyarokról írják, hogy ”A mongol kor szétszórta a Volga vidéki népcsoportokat is, többségük a Volga jobb partjára, nyugatabbra sodródott. … A 15. és 16. században szerepelnek az orosz forrásokban mint egy mozsar/mocsar nevű népcsoport, mely az Arany Horda tatár államának fennhatósága alatt élt. Az egykori rjazanyi, tambovi, nyizsnyij-novgorodi, penzai, szimbirszki és kazányi kormányzóságok területén a mai napig Mozsarü, Mozsarki és Mozsarovo helynevek őzik a volgai magyarság széttelepülésének az emlékét. … 1551-ben szerepelnek az orosz évkönyvekben, a csuvasok, cseremiszek és mordvinok társaságában. Teljes beolvadásuk … a 17. századra tehető.” /Mőt2-149./ A megadott helynevek területét lényegében az Ufa, Izsevszk, Nyizsnyij-Novgorod, Rjazany, Voronyezs, Penza, Uljanovszk városok vonala határolja.

8.4. Árpád népének Medencébe érkezése, 3 adat

1. valószínűség: Árpád népe kisszámú volt

1. ”… ereinkben valószínűleg nagyon kevés csordogál Árpád népének véréből.” /Mőt4-8./

2. "A História című folyóirat szerkesztői az 1996. évi számot ... a honfoglalásnak szentelték. Ebben ezt olvashatjuk ... "Akárhogy csűrjük-csavarjuk a tényeket, kétségtelen, hogy a fennmaradt késő avar népesség falulakó, földműves tömegei legalább tízszeresét alkották Árpád magyarjainak. A földmívelő falusiak, a későbbi jobbágyok, elnyelték nyelvileg Árpád győztes seregét, akik alapját alkották a későbbi nemességnek.'" /Tót-17./

2. valószínűség: Az árpád-kori népesség nagyszámú volt

Az Árpád-kori hely- és személynevek túlnyomóan magyarok. És ”… az Árpád-kori oklevelekben megőrződött hely- illetve személynevek sem egy kis lélekszámú népességre utalnak, az adott forrástípus igencsak hiányos megmaradása ellenére sem.” /Mőt4-121./

3. tény: Anonymus szerint Árpád népe „lakomásan” foglal hont.

Ezalatt azt értem, hogy általában ’jó szóval, harc nélkül’ nyomul előre és keveset harcol.

1. Árpád népének honfoglalásáról Anonymus így ír: "Miután Szovárd, Kadocsa meg Huba, akinek leszármazottja az okos Szemere, mikor látták, hogy az a sok nép minden háború nélkül meghódolt nekik, nagy lakomát csaptak; majd az előkelőbb lakosoknak, akik fiaikat kezesül adták, különböző ajándékokat osztogattak, s őket jó szóval, harc nélkül, Árpád vezér hatalma alá vonták, sőt hadjáratukra is magukkal vitték, kezesül kapott fiaikat pedig többféle ajándékkal egyetemben Árpád vezérhez küldötték. A vezér és a nemesei igen nagyon megörültek ezen, s az örömhír hozóinak sok ajándékot adtak." /Pais Dezső fordítása/

2. "… úgyszólván lépten-nyomon sor kerülhet a napokig vagy éppen hetekig tartó lakomákra, áldomásokra … összesen 12 esetben.” /Gran2-39./

3. KÖVETKEZTETÉSEK

1. AZ EDDIGI ELMÉLETEK ELLENTMONDÁSAI

1. Finnféle elmélet

1. Összefoglalása, Fodor István szerint, 2009 / 2012

1. Az **uráli** korról nem tudni, mikor kezdődött, csak azt, hogy a magyarok, finnfélék, obiak és szamojédek ősei az újkőkorban már az **Urál** két oldalánál voltak. A kor Kr.e. „4000 táján vagy valamivel az előtt" ért véget (biztos, hogy Kr.e. 6000 után). /Fod1-20./ Szállásterületük az erdős pusztától az északi sarkkörig, az Oka folyó volgai torkolatától az Irtisig terjedt. Déli ívét Európában a mai Nyizsnyij-Novgorod, Kazán, Ufa; Ázsiában pedig Magnyitogorszk és Omszk városok adták. /Fod1.Rom: 17-18, térképpel/ Ezen a területen van a mai Európának az a települése, ahol eddig a legnagyobb hideget mérték (Uszty-Scsugor, - 58 oC /1978/).

A kor végén a szamojédek kelet felé távoztak.

2. A **finnugor** korban, Kr.e. 4000-3000 között a magyarok ősei az obiakkal együtt az Urál ázsiai oldalán laktak. A finnfélék az Urál európai oldalán éltek, és egyes csoportjaik a Balti-tengerig vándoroltak.

3. Az **ugor** kor Kr.e. 3000-750 között (Kr.e. 3500/3000-1000/500 között) tartott. Ekkor a magyarok és obiak ősei az Irtis-folyó és az Ural-hegység, a mai Nyizsnyij Tagil és Omszk városok között helyezkedtek el. /Fod2: 7-8, térképpel/

A kor végén az obiak és magyarok egymástól külön váltak.

4. Az **ősmagyar** kor Kr.e. 750 – Kr.u. 900 között tartott. Az idősáv több mint 80%-ban a magyarok helyben maradtak. Ezután vándorolni kezdtek: Kr.u. 550 k. Magna Hungáriába → 750 k. Dentümogerbe → 860 k. Etelközbe → 895-900 között a Medencébe.

2. Vonatkozó adatok

1. Öröklődéstan

Kövek népe

5. tény: A finnfélékre leginkább jellemző apai haplocsoport aránya a magyaroknál 1% körüli

7. tény: Sok gént tekintve a portugálok és svédek közelibb vérrokonaink, mint a finnek

8. tény: A finnfélékkel való rokonságunk nagyon távoli

9. tény: Az n-DNS-t tekintve a finnek legközelebbi vérrokonai a germánok

10. tény: Az n-DNS vizsgálatok szerint az obiak a finneknél is távolabbi vérrokonaink

Magvetők népe

1. tény: A mai magyarság öröklődéstanilag a környező európai népekhez hasonlít

4. tény: A magyar ősapák 60%-a a kőkor után érkezik a Medencébe

2. Alkattan

Kövek népe

1. tény: a magyarok alkata alapvetően más, mint a finneké és obiaké

3. Nyelv

A Medence magyar nyelve

5. Az Árpád-kori szolganevek döntően magyarok

6. Az Árpád-kori helynevek magyarok

4. Tárgyi hagyaték

Puszták népe

1. A medence termékeny belsejében Árpád népének érkezését megelőzően alig van szlávokra vagy germánokra utaló régészeti emlék.

3. tény: A Medence köznépe 750-900 között lényegében nem változott meg

4. tény: A régészeti adatok szerint alig volt szláv lakosság az Alföldön a 9. században

5. Szellemi hagyaték

3. tény: A magyar néphit nem finnféle

4. tény: A magyar népzene nem finnféle

5. tény: Nem érezzük magunkat finnugornak

6. tény: Nincsnek a finnfélékkel közös emlékeink.

3. Ellentmondások

1. ellentmondás

A finnfélék és obiak **öröklődéstani** és **alkattani** szempontból nagyon távol állnak a mai magyarságtól, tehát vér szerint nagyon távoli rokonok (az n-DNS vizsgálat szerint közelebbiek a portugálok és svédek). Emellett „… a IX-XIII. században nyoma vész a sztyeppén és a ligetes mezőkön annak **régészeti** anyagnak, amely Árpád magyarjait jellemzi. Tehát nemhogy évezredek távolába, de néhány száz évre sem jutunk visszafélé ezzel a kísérlettel.” /LáGyŐs-11./ Tehát a finnféle-obi népek őseivel világos régészeti kapcsolat sincs (más kérdés, hogy az árpádi hagyaték valójában a keleti hun hagyatékból fejlődött ki). Van-e a magyar **szellemi** hagyatéknak jelentős közössége a finnfélékkel? A magyar néphit és népzene nem finnféle. Nem érezzük magunkat finnugornak és nincsnek a finnfélékkel közös emlékeink. Ezért a finnfélékre semmiféle **őstörténet nem** alapozható – legfeljebb nyelvtörténet. A finnféle elmélet tehát nem őstörténet, hanem legfeljebb **nyelvtörténet**. De – amint az alábbiakból kiderül - az sem.

2. ellentmondás

A magyar-finnféle nyelvek beszélőinek abszolút többsége magyar. Ezért a magyarok eredetét kell megismerni ahhoz, hogy a magyar-finnféle nyelvcsalád abszolút többségének eredetét megtudjuk. A magyarok eredetével kapcsolatban leírják, hogy „… Európa, így hazánk benépesedése az egymással kétségtelenül genetikai rokon europid csoportok részéről több hullámban éppen **Elő-Ázsiából** történt … /Cavalli-Sforza 2002/.” /Ómt6-21./

Tehát a magyar-finnféle nyelvcsalád beszélőinek abszolút többsége Előázsiából származik, nem pedig az Urál vidékéről.

3. ellentmondás

Attila népének európai politikai bukása után térképformáló erővel indul meg a szláv nyelv terjedése. A szlávok döntően földművesek voltak. Keresték a jó talajokat, ezért a Balkánon a folyóvölgyeket szállták meg, felszorítván a hegyekbe a korábbi, vlach lakosságot (utódaik jól ismertek, a Pindosz-hegységtől az Isztriáig). Ha a medence – akárcsak néhány évtizedre – lakatlanná / ritkán lakottá vált volna, akkor termékeny talajai miatt ide került volna a szlávok népességi súlypontja. Ehelyett a szláv nyelvterület szempontjából a Medence legtermékenyebb belseje úgy jelentkezik, mint egy lyuk. Tehát a Medence a szláv terjeszkedés idején nem volt sem üres, sem ritkán lakott.

4. ellentmondás

Az egész elmélet arra alapoz, hogy Árpád népe valahonnan az Uráli őshaza térségéből ered. Árpád népe azonban a mai magyarságnak mindössze **3 %**-át adja. Az írásbeliség elterjedésével (Tihanyi alapítólevél 1055, erdélyi sószállítók nevei 1092, stb.) a Medence népe egyértelműen magyar nyelvűnek mutatkozik. Az árpádi bevonulás és az első írásos nyelvemlékek közötti százötven-kétszáz év alatt egy 3 %-os kisebbség nem erőltethette rá a nyelvét a 97 %-os többségre úgy, hogy annak az alapszókincsben ennek nincs nyoma (mivel az magyar-finnféle).

5. ellentmondás

Országrésznyi területeken alig került elő lelete Árpád népének (vö. Dunántúl-jelenség /Mőt4: 134-135./). Az írásbeliség elterjedésével azonban a Medence népe ott is magyarul szólal meg. Ez arra utal, hogy nem Árpád népe hozta a Medencébe a magyar nyelvet.

2. Szkíta-hun elmélet

1. Összefoglalása

A magyarok ősei a **Pusztáról** érkeztek a Kárpát-medencébe, . Van, aki szerint a mint szkíták és hunok, mások szerint ezek mellett/helyett más pusztai népek is.

2. Vonatkozó adatok

2. Alkattan

Hódoltságok népe

1. tény: A szegények sírjaiban lévő alkatok nem változtak meg Baján népének érkezése

2. tény: a Griff népének idejére jellemző alkatokat Árpád népének érkezése nem változtatta meg

3. tény: Árpád népének érkezésével az embertani kép nem változik meg

3. Nyelv

Attila népe

2. Attila népe kisszámú volt

Egyebek

3. Tárgyi hagyaték

Szkíták

6. tény: A lovastemetkezés összeköti a szkítákat és Árpád népét

7. tény: A részleges lovastemetkezés szokása nem iráni és nem török.

14. tény: A szkíták bevándorlása a Medencébe nem volt tömeges

Hódoltságok népe

5. valószínűség: A betelepedő szkíták kevesen voltak a föld népéhez képest

Keleti hunok

1. tény: A keleti hunok vékony úri réteget alkottak

Attila népe

4. tény: Attila népének alig van régészeti nyoma

Árpád népének Medencébe érkezése

2. valószínűség: Az árpád-kori népesség nagyszámú volt.

4. Szellemi hagyaték

3. Ellentmondások

1. ellentmondás

1. Minden fellelhető öröklődéstani, alkattani és régészeti adat azt mutatja, hogy a szkíták és a hunok minden csoportja (Attila, Baján, a Griff és Árpád népe) **törpe kisebbség** volt a Medence földműves többségéhez képest. Árpád népének aránya pl. a mai magyarságban 3 % körüli.

2. A Medencében a szkíta jelenlét / uralom idősávja mintegy 450 év (Kr.e. 750-300). Utána **jóval hosszabb** időn át, mintegy 700 évig indoeurópai (iráni, latin, germán) nyelvű népek voltak uralmi helyzetben. Ha a szkíták hozták a magyar nyelvet, akkor a későbbiek miért nem hoztak indoeurópait?

3. A Dunai Bulgáriát megalapító bolgár-törökök pl. legfeljebb **kétszáz éven** belül beolvadtak a földműves szlávok közé. „A Dunai Bolgár Birodalomban kezdettől fogva a szláv elem volt túlsúlyban, s a vezető bolgár-török réteg a 9. századra teljesen elszlávosodott.” /Vás-135./

2. ellentmondás

1. A Kaukázustól északra és a Volgától nyugatra (a Volgakönyök kivételével) lévő területeken 1783-ig uralkodtak pusztai népek. A Kr.e. 400-tól 1783-ig terjedő 2183 évnyi idősáv több mint **háromnegyedében nem magyarul** beszéltek. Szarmaták/irániak és gótok Kr.e. 400 – Kr.u. 373 = 773 év. Besenyők, úzok, kunok, tatárok Kr.u. 895-1783 = 888 év. Összesen 1661 év. 1661 : 2183 = 0.76. Miért pont a jóval rövidebb idősávban beszélt magyar kerület el ezt a sorsot?

2. A hun-magyar nyelvi jelenlét Attila (373-463), Baján (552-567) és Árpád népének (840-895) esetében összesen 160 év volt. A Griff népével más a helyzet. Első csoportjaik már 445 k. megérkeztek a Terek-Kubán-síkra és 965-ig - időnként - uralmi helyzetben is voltak. De az adatok azonban ebben a hosszú idősávban semmiféle jelét nem adják a magyar nyelvi hegemóniának – bár jelenlétére utalnak.

3. ellentmondás

A fent említett, nem magyar pusztai népek túlnyomó része nyelvileg beolvadt a környező népek közé. 1897-ben kevesebb mint egymillió fő beszélte az eredeti, pusztai nyelvet. Ez a csekély maradék hatalmas területen, szétszórtan élt: a Kelet-európai-síkvidéken, a Pusztán és a Kaukázusban, mintegy 3 milllió km2-en. Ugyanekkor a Medence **tizedakkora** területén **tízszer** annyi volt a magyarajkú magyarok száma. Ezen adatok szerint a magyarság nem illik a pusztai népek sorába.

3. Pusztai elmélet

1. Összefoglalása

A magyarok ősei a **Pusztáról** érkeztek a Kárpát-medencébe, de nem, vagy nem csak mint szkíták és hunok.

2. Vonatkozó adatok

Öröklődéstan

Magvetők népe

1. tény: A mai magyarság öröklődéstanilag a környező európai népekhez hasonlít

Nyelv

vélemény: A magyar nyelv gyökrendszerének kialakulásához tartósan letelepedett életmódra volt szükség. Egy ilyen nagymértékben egységes nyelv – ahol minden mindennel összefügg – nem származhat a Pusztáról egy vagy több hullámban érkező népektől.

Tárgyi hagyaték

Nimród népe

3. tény: A késő-rézkorban a Medence nem kurganizálódott

Szellemi hagyaték

Szkíták

1. tény: Legrégebbi írásaink szerint a magyarok ősei a szkíták és hunok.

3. Ellentmondások

1. ellentmondás

A magyar krónikák a szkíták és hunok mellett egyetlen pusztai népről sem állítják, hogy őseink lettek volna. Miért pont ez a kettő – időrendben szépen egymás után következő – csoportról írják ezt?

2. ellentmondás

A földműves térségekhez képest ritka lakosságú Puszta nyelve biztos, hogy nem csak magyar volt. Az Oxus-kultúrát feszámoló, északias irányból érkező pusztai nép indoárja nyelvű volt.

A keleti hunok birodalmában a legfőbb meghódított alapnép a lapsíroroké (Lapsíros, an. Slab Grave kultúra népe) volt. A lapsíros nép régészeti folytatása a mai mongolokig ér. Az 552-ben létrejött Türk birodalom vezér-népe török volt, és utódnépeik is azok. A bolgárok, besenyők, úzok és kunok török nyelvűek voltak. A bolgárok a Dunánál és Volgánál alapítottak államot.

A kimmerek a szkíták ellenségei voltak, akárcsak a szkítákat elgyőző szarmaták. A szarmaták iráni nyelvűek voltak. Erről a Fekete-tengeri kikötővárosok görög feliratai és a máig élő oszét nyelv tanúskodik. Az iráninak tartott Szaltovói kultúrának az árpádi hagyatékhoz vajmi kevés köze van.

4. Kárpátia elmélet

1. Összefoglalása

Magyar Adorján szerint, mi magyarok *”nem jöttünk sehonnan, a magyarok őshazája a Kárpát-medence”*. *Az elmélet magas szintű, részletes kidolgozása Cser Ferenc és Darai Lajos munkája. Szerintük ”a mai magyar nép*

és nyelv eredeti, önálló emberi alkotás, a Kárpát-medencében született. … bizonyosság e nép és nyelv folytonos jelenléte, élete és működése a Kárpát-medencében és környékén az őskőkor óta.” /Kász: hátsó borító/

2. Vonatkozó adatok

1. Öröklődéstan

Kövek népe

2. tény: Húsz százalék körüli az újkőkori földművesek utódainak aránya Európában

Magvetők népe

4. tény: A mai magyarok 60%-nak apai ősei az újkőkor után érkeztek a Medencébe

7. tény: Európa génállománya döntően a kora bronzkorban alakult ki, és az átmeneti kőkori népessége arányaiban visszaszorult

Alkattan

Magvetők népe

1. tény: A Medencében a középső rézkorig a hosszúfejűség az uralkodó, tehát Kr.e. 3600-ig

2. tény: A Medencében a késő rézkorban tűnik fel a tömeges kerekfejűség, tehát Kr.e. 3600-2800 között

4. tény: A Medence bronzkorában jelenik meg a tömeges kerekfejűség, tehát Kr.e. 2800-tól

7. tény: A mai magyarok kerekfejűek

8. tény: Az európai kerekfejű tömb súlypontja a Medencében van

Nyelv

Árpád népe

1. Gyula barát értette Árpád népét

Szellemi hagyaték

6. tény: Népművészeti hasonlóság a khorezmiekkel és a szkítákkal.

3. Ellentmondásai

1. ellentmondás

A ”nem jöttünk sehonnan” állítás kimondatlanul ugyan, de arra épül, hogy az emberréválás központja a Medence volt. Ez esetben itt a történeti öröklődéstani vizsgálatoknak egy lényegében folyamatos öröklődéstani fejlődési sort kellene találniuk – de nem ez a helyzet.

2. ellentmondás

A Medencében Kr.e. 40 000 k. jelenik meg a mai ember, a Közel-Keleten pedig 100 000 éve. Az európai mai emberre jellemző aurignaci kultúra is korábban jelenik meg a Közel-Keleten, majd a Balkánon, mint Európában.

3. ellentmondás

A puszta térségében élő népek szellemi hagyatéka nagy arányban tartalmaz a magyarral azonos / rokon elemeket. Ezt az elmélet nem tudja magyarázni.

4. ellentmondás

Ez olvasható a Gyula (Julianus) barát útjáról írt jelentésben: ”Megtalálta pedig őket a nagy Etil folyó mellett. … **teljesen magyar** a nyelvük: megértették őt, és ő is azokat.” /SzárI-208./ A helyet a kutatók túlnyomó többsége a Volga-Káma szegletében lévő Magna Hungáriával azonosítja. Tehát a Medencétől jó kétezer kilométerre volt egy jelentős magyar nyelvű közösség.

Ugyanebben a térségben van a honfoglaló magyarok eddigi legbiztosabb és legtömegesebb kapcsolata az őstörténet adatforrásai szerint. Öröklődéstan: Árpád népének legközelebbi rokonai a volgai tatárok és baskírok között lelhetők fel. Nyelv: permi és obi kapcsolat, törzsnevek, Gyula barát felismerése mellett. Tárgyi hagyaték: kusnarenkovó-karajupkovói kultúra hasonlósága az árpádi hagyatékkal. Szellemi hagyaték: népdalok.

Ezt az elmélet úgy magyarázhatja, hogy a magyar nyelv két helyen, véletlenül alakult az érthetőségig menően hasonlóvá, vagy egykor a Medencéből indultak el Gyula barát népének magyar ajkú ősei. Az első lehetőségre az emberiség történetében nincs példa. A második lehetőséget a Kárpátia és Szkítia elmélet tartalmazza.

5. Kárpátia és Szkítia elmélet

1. Összefoglalása

A magyar nép … ” Több mint egymillió évvel ezelőtt … a Kárpát-medencében született. … a szkíta-hun nyelv azon változatát beszélte, amely felismerhetően közeli a magyarhoz. … Az őskőkorban egy jelentős része a Pusztára települt ki.” /Gran2-435./ Így lett a magyar nép ”másodlagos őshazája a Puszta” /Gran2-435./, mely az Ordosig tartott. A Medencébe érkező szkíták és hunok ezért valójában visszatérők. A Medencében az őskőkor legkésőbb Kr.e. 10 000 k. ért véget.

2. Vonatkozó adatok

1. Öröklődéstan

Kövek népe

1. tény: A mai magyar népességben nincs kimutatható arányban utóda a Kr.e. 100 000 előtt élő nőknek és az 50 000 évvel ezelőtt élő férfiaknak.

2. tény: A legkorábbinak tartott európai mai embereknek Y-haplocsoportja a Medencéből teljesen eltűnt.

3. tény: A legkorábbi mt-haplocsoport aránya a mai magyarságban 0.4 %-ra csökkent /Gen-119./

4. tény: Tíz százalék alatti az őskőkori népesség utódainak aránya Európában

5. tény: Tizedannyian voltak a Medencében a vadász-gyűjtögetők az anatóliai eredetű földművesekhez képest

Magvetők népe

1. tény: A mai magyarság öröklődéstanilag a környező európai népekhez hasonlít

4. tény: A mai magyarok 60%-nak apai ősei a kőkor után érkeztek a Medencébe

7. tény: Európa génállománya döntően a kora bronzkorban alakult ki, és az átmeneti kőkori népessége arányaiban visszaszorult

4. Tárgyi hagyaték

Egyrészt közismert, hogy a szűk értelemben szkítának nevezett kultúra nem a Medencéből indult. Másrészt a szkíta díszítőelemek csak a történetileg szkítának vagy hunnak ismert térbeli és időbeli helyzetben gyakoriak,

nem pedig általában az egész Pusztán. Pl. nagyon mások az ún. permi bronzok. A Medencében használatos díszítő elemekhez mégis rendkívül közel áll a szkítáké. Ez a medencebeli és szkíta díszítőelemek közös, de nem medencebeli forrására utal.

5. Szellemi hagyaték

Attila népe

6. tény: A Medencébe való visszatérésről csak az Attila utáni hunok esetében van szó

3. Ellenmondásai

1. ellentmondás

Az őskőkorban nincsenek jelen a Medencében a mai magyarság túlnyomó részére jellemző haplocsoportok. Így azokkal sem a Pusztáról, sem máshonnan nem telepedhettek *vissza* sem a magyarokkal, sem másokkal.

2. ellentmondás

Az elmélet "több mint egymillió év"-et fog át. Ha ebből csak egymillió évet tekintünk, akkor is az idősáv 96 %-ában (Kr.e. 1 000 000 – 40 000 éve) csak homo heidelbergiensis és homo neanderthalensis leletek vannak Európában. Ezek a csoportok embertani jegyeikben **távolabb** állnak a mai magyarságtól, mint az európai népek átlagától.

Az aggyal leginkább kapcsolatban álló fejjelező esetében pedig a mai Magyarország és Albánia népe távolabb áll ezen ősi emberektől, mint bármely más európai ország népe.

2. A FELFÖLDI EREDET

1. A nemzettagok általában

1. A nemzettagok fogalma

Vér szerinti őseink szállásterülete az elmúlt 10 ezer évben összesen mintegy 10 millió km2-re terjedt ki, az Eufrátesz, Duna és a Sárga-folyó közötti térben. Az időmélység, a terület - és az érthetőség, áttekinthetőség, egyszerű hivatkozhatóság - igénye szükségessé teszi a nemzettag fogalmának bevezetését.

Az egykori **nemzettagok** vér szerinti őseink azon csoportjai, akik egy meghatározott földrajzi térben és meghatározott történelmi idősávban nyelvünk korai változatát beszélték. Két csoportjuk van. Az **élő** nemzettagok utódai manapság túlnyomóan a Medencében élnek és magyarul beszélnek. A **levált** nemzettagok egykor a magyar nyelv korai változatát beszélték, de nem jutottak el a Medencébe és hosszabb-rövidebb idő alatt nyelvileg beolvadtak a környező népekbe. A fennmaradt nemzettagok közül legismertebbé Árpád népe, a leváltak közül pedig Gyula (Julianus) barát népe vált. Ezen írás őstörténetünket tizenkét nemzettag által tekinti át.

2. A nemzettagok időtáblázata

Nemzettag	Idősáv	
1. **Kövek** népe (1)	Kr.e. 1000e	Kr.e. 6200
2. **Magvetők** népe (3)	Kr.e. 6200	Kru. 895
2.1. Korai magvetők	Kr.e. 6200	Kr.u. 3600
2.2. Nimród népe	Kr.e. 3600	Kr.u. 1300
2.3. Hódoltságok népe	Kr.e. 1300	Kr.u. 895
3. **Puszták** népe (8)	Kr.e. 2500	Kr.u. 895
3.1. Szkíta elődök	Kr.e. 2500	Kr.u. 800

3.2. Szkíták	Kr.e. 800	Kr.e. 318
3.3. Keleti hunok	Kr.e. 318	Kr.u. 410
3.4. Attila népe	Kr.u. 1	Kr.u. 463
3.5. Korai Griff népe	Kr.u. 1	Kr.u. 677
3.6. Baján népe	Kr.u. 100	Kr.u. 677
3.7. Kései Griff népe	Kr.u. 677	Kr.u. 895
3.8. Árpád népe	Kr.u. 463	Kr.u. 895

3. A nemzettagok területe

A nemzettagok és levált tagok esetében is szükséges lehet megkülönböztetni a belső és külső uralmi területet.

A **belső uralmi terület** mn. központi terület a pusztai nép uralta területnek azon része, amelyet az adott nemzettag a legbiztosabban birtokol és a hanyatlás idején utoljára veszít el. Ilyen volt pl. a keleti hunoknak Külső-Mongólia nyugati része (Kobdó/Hovd térsége), Attila és Árpád népének pedig Szabíria (a Volga és Szaján hegység közötti terület). A belső uralmi területen volt valahol a birodalom vezérnépének **településterülete**, ahol jelentős arányban éltek a korai magyar nyelvet beszélők.

A **külső uralmi területen** elenyésző számban éltek a korai magyart beszélők, de azt hol szorosabban, hol lazábban fennhatóságuk alatt tartották. A külső uralmi terület lehet adóztatott terület, alávetett nép területe vagy gyepű. Adóztatott területe volt pl. a keleti hunoknak Kína, Attila népének Bizánc, Baján népének Perzsia majd Bizánc, Árpád népének pedig Bizánc, Észak-Itália és a Rajnáig terjedő európai térség. Az alávetett nép nem vagy nem csak adót, hanem katonát is ad. Általában túszok által tartják függőségben. A gyepű célja a védelem volt, és tiltották az oda való betelepedést.

Például Baján népének belső uralmi területe 568 után a Medence déli része volt – de ott is elenyésző kisebbséget alkottak. Külső uralmi területe ereje teljében a Balti-tengertől az Adriáig és a Don folyótól a Száváig terjedt.

2. A nemzettagok bemutatása

1. Kövek népe

A Medence első ismert embere a 375 e éves Vértesszőlősi ember. Embertanilag a H. heidelbergiensis és a neandervölgyi közötti átmenet /Gyen2-96./ A **neandervölgyi** embernek már jól megfogható öröklődéstani nyoma is van: a mai európai emberek kb. **2%**-ban tartalmazzák testi örökítő anyagukat. A magyarok között a legősibb, kimutatott mt-haplocsoport az L2 /Gen-118./, mely kb. Kr.e. 95 000 éve vált le a fejlődés fő ágáról /W: Haplogroup L2/. A legősibb, kimutatott Y-haplocsoport (a C /Gen-118./) pedig Kr.e. 46 000 k. /Gen-86./.

A jégkor utolsó hidegrohamát (Kr.e. 24 500 – 17 500) követően a Közel-Keletről indultak azok a közösségek, melyek felhozták Európába a középső kőkort, tn. mezolitikumot. Európa középső és keleti részén a legnagyobb hatású középső kőkori kultúra a kb. **Kr.e. 10 000**-től feltűnő Szvidéri kultúra volt. A jelenleg ismert adatok szerint a Medence északi peremén és előteréből sugárzott ki észak és kelet felé. Kulcsszerepe volt az új kőeszközök és egy számunkra fontos nyelvi állapot elterjesztésében. A műveltség hordozói korai finnféle nyelvet beszéltek, mely a magyarnak egy korai előzménye, ún. nagyanyó-nyelve. Ide megy vissza a magyar nyelv finnféle rokonsága. A korai magyar és finnféle nyelvtömb közötti kapcsolat a hajlító nyelvű Tölcséredényes kultúra közbejöttével szakadt meg **Kr.e. 4300**-tól. A rénszarvasok népe a felmelegedés miatt távozó rénszarvasokkal nagyrészt kivonult a Medencéből. Akik maradtak, békésen beolvadtak a korai földművesek népébe.

Kr.e. **6200** k. megérkeztek az első élelemtermelők a Medence peremére → lásd: Magvetők érkezésével nevet vált.

2.1. Korai földművesek, Kr.e. 6200-3600

A magyar nemzet ősei ez időben – és ez megelőzően, időtlen idők óta – a Felföldön, az Ararát, mn. Üveghegy lábánál életek. Ez a terület volt a kerekfejűek kialakulásának, a kőiparok fejlődésének, az élelemtermelés, valamint a réz- és bronzöntés kifejlesztésének gyújtópontja. Az élelemtermelés Kr.e. 10 000-től gyors népességnövekedést eredményezett. A népességnyomás hatására kitelepedők **Kr.e. 6200** k. érkeztek meg a Közel-Keletről Kisázsián és a Balkánon át a Kárpát-medence déli peremére. Az élelemtermelést a belőle élő néptömegek terjesztették el, nem kulturális átvétel volt tehát.

Nevezéktanomban a Medence korábbi lakossága Nimród népének érkezésével nevet vált.

2.2. Nimród népe, Kr.e. 3600-1300

Így nevezem késő rézkori és kora bronzkori betelepedőket, akik a korai földművesek nyomába lépve, de már szekéren, **Kr.e. 3600**-2800-ig (Péceli kultúra), majd a bronzöntés tudományával, **Kr.e. 2500**-2000 között érkeztek a Medencébe. Nekik köszönhető a medencebeli fejformák nagymértékű kerekedése.

A Táríh-i Üngürüsz szerint Nimród népét értette Attila népe (ott nem különböztetik meg a hódoltságok népét).

A Medencében a Felföldről érkező néphullámok nyelve zavartalanul egymásra épült. "Felállíthatom tehát a nagy nyelvalakulási igazságot, amely szerint az a nyelv, amelyet mi most beszélünk, és magyar nyelvnek nevezünk tulajdonképpen az az ősi nyelv, amely a Duna-medencében már ősidőktől egymásra rakódott néprétegek nyelvéből alakult ki..." /NaS-22./

2.3. Hódoltságok népe, Kr.e. 1300 – Kr.u. 895

A késő bronzkorban, **Kr. e. 1300** körül a Kárpát-medence népére kis létszámban, északnyugati irányból érkező, idegen ajkú halomsíros hódítók telepedtek. Ettől kezdve e népet a hódoltságok népének nevezem, annak ellenére, hogy a szkítákat és hunokat magyar ajkúnak tartom. A halomsírosokat az urnamezős hódítók követték.

"'A Kárpát-medencében az ősi nyelvet az évezredek viharai azért nem tudták elseperni, mert a mindenkor magas népsűrűség ezt kizárta.'" /V11-13: Radics Géza/

Hódítók a szkíták után: kelták, dákok, rómaiak, kvádok, szarmaták, gótok, gepidák, longobárdok.

3.1. Szkíta elődök, Kr.e. 2500 - 800

Kr. e. 2000 k. lecsendesedtek a Közel-Keletről a Kárpát-medencébe vezető nagy népmozgások a kisázsiai-balkáni úton. A magyarajkú települések folyamata a szkíták érkezéséig (Kr.e. 750) megszakadt. Honnan erednek a szkíták?

A Felföldről északkelet felé, a dél-turáni Oázisfüzérbe Kr.e. 7200 óta érkeztek az egyre fejlettebb technikát hozó telepesek. A kultúrák mintegy ötezer éven át békésen fejlődnek át egymásba. A folyamat az Oxus kultúrában teljesedik ki. Ez a középső bronzkori kultúra Máriában és Baktriában már városias jelleget öltött. A kultúra népe összeütközésbe került az indoirániakkal. Teljes alávetésük – az Indus-völggyel ellentétben - nem sikerült. Ebben a küzdelemben születtek meg a szkíták, hasonlóan, mint egykor a habiruk és majdan a kozákok és hajdúk.

„'Maga Hérodotosz is határozottan állítja, hogy 'az Ázsiában lakó nomád szkíták a masszagétáktól háborúra kényszerítve az **Arax** folyamon **átkeltek** és Kimméria földjére vándoroltak.' Hérodotosz hangsúlyozza, hogy a Fekete-tenger partjain korábban kimmerek laktak, akiket a szkíták űztek el." /B1-74; Hérodotosz IV. 11. és I. 15, I. 1./ Valójában ezt az eredetet tartotta leginkább valószínűnek.

3.2. Szkíták, Kr.e. 800-318

A szkítákról így ír Anonymus: ”A szkíta nép nagyon bölcs és szelíd volt … Később azonban az említett nép, belefásulván a háborúkba … kegyetlenné vált …” /AK-11./ Vezérnépük, akárcsak a belőlük lett keleti hunoké, magyar ajkú volt. A szkíták a Közel-Keletről a Kaszpi-kapun vonultak északra. Nyugati águk – kis számban - betelepedett a Medencébe. Keleti águk pedig hun nevezet alatt az eurázsiai történelem főszereplője maradt.

Kr.e. **774**-ben említi őket először egy felföldi, urartui forrás

611-ben egy seregtestük Egyiptom határáig jutott. Ezt megelőzően részt vettek az Asszír birodalom szétverése körüli harcokban

513-ban Dareiosz hadjáratot vezet ellenük /Vit-1216./. Ez Anonymusnál is szerepel: „Nem futamították-e meg a szkíták a perzsák királyát, Dariust, aki félelmében csúfosan megfutott Perzsiába és elveszítette 80 ezer emberét?” /AK-15./

500 k. uralkodtak a Duna és a Sárga-folyó között

450 k. szövetségi rendszerük felbomlott

346-ban a nyugati szkíták utolsó csoportja is átköltözik a Don nyugati partjára /Bih-54./ A szkíták ellenségei, az iráni nyelvű szarmaták tehát először valahol a Dontól keletre ragadták meg a hatalmat.

318-ban a kínai forrásokban feltűnik a hsziungnu név → lásd: Keleti hunok.

3.3. Keleti hunok, Kr. e. 318 - Kr.u. 400

Kr. e.

318-ban a kínai forrásokban feltűnik a hun, p. hsziungnu név

256-ban először említi a nagykirályi méltóságot a a kínai forrás

198-135 között intézményesített adót szednek Kínából

60 k. megszűnik az egységük /Hus-42./)

48-ban birodalmuk szétesik /Hus-57./ A helyben maradásuk által levált déli hunok és az északról délre vándorlók behódoltak Kínának. A déli hunok idővel beolvadtak.

Kr. u.

1 k. megérkeznek az első hun kötelékek - az Altáj vidékén át (azt délről és északról megkerülve, valamint a hegységen átkelve - Szabíria keleti peremére → lásd: Attila népe; és Dzsungáriából Iliába → lásd: a Griff és Baján népe.

89-ben nagykirályi székhely lesz Kelet-Mongólia, Kobdó / Hovd térsége /Szász-83.//

91-ben nagykirályi székhely lesz Ilia, Almati térsége /HuS-57./

151-ben a Bar-tónál /Barköl, Dzsungária keleti szegletében/ csatáznak

153-ban a Tárim-medence északi részén lévő Kucsa (a mai Aksu és Korla között, félúton) királya elismeri fennhatóságukat. /Szász-86-87./

155 k. a hun uralom kiszorult Észak-Mongólia középső részéből, a mai Ulánbátor térségéből

400 k. a zsuanzsuanok meghódítják Kelet-Mongóliát /HuS-58./.

3.4. Attila népe, Kr. u. 1 – 463

Azt a nemzettagot, amely Kr. u. 1 és 410 között Belső-Ázsiából az Altáj északi és déli peremét követve a Nyugat-szibériai-alföldre telepedett, Attila népének nevezem.

1 k. megjelennek Szabíria nyugati peremén. Egyre nyugatabbra szorítják az iráni, szarmata népet. Hagyatékuk a Felső-Szargatka kultúra.

150 k. elérték az Urált /RóT1-82./, mások szerint már a Volgát is /HuS-150./.

373 k. a hadinép átlépte a Volgát. Ettől kezdve európai hunnak nevezi őket a történetírás.

376-ban tönkre verték a keleti gótokat és a nyugati gótok alávetése után a Dunáig hatoltak.

378 „Hadrianapolisznál megsemmisítő vereség a gótoktól” /Vit-1222./ A bizánci sereget győzték le.

395 „A Római Birodalom kettészakadása” /Vit-1222./

400 k. Attila népe betelepedett a Medence keleti részére

405 „A hunok elől menekülő germán népcsoportok áttörik a dunai határt” /Vit-1222./

406 „Összeomlik a rajnai határ.” /Vit-1222./

433 Attila népnek kezére került a Dunántúl is

451 Attila és Aetius csatája Mauricaum mellett /Vit-1222./

452-ben Itáliába vezet hadjáratot

453-ban Attila meghalt

463-ban a bolgárok bizánci követjárása a Vadmezőn önálló külpolitikát jelez

A Volga és Altáj közötti területet azonban továbbra is uralták → lásd: Árpád népe.

3.5. Korai Griff népe, Kr.u. 1-677

A Griff népe a László Gyula által griffes-indásnak nevezett, 677 körül a Medencébe érkező néppel azonos, akiket kései avaroknak is hívnak. Kr.u.

1 körül kezdenek tömegesen kivonulni Belső-Ázsiából az Ili völgyébe.

360-ban megdöntötték II. Varahan kusánsah - perzsa alattvalóvá lett kusán fejedelem - uralmát. A déli úton haladva, több csoportban – az elsők még az európai hunok uralma alatt - érkeztek a Kaukázus előterébe. Itt szabír és kazár nevezet alatt itt hosszasan időztek.

445 k. első kötelékeik megérkeznek az Észak-iráni vonulóúton a Terek-Kubán-síkra

463 kitúrják helyéről a bolgár-török vezető réteget, amit azok Konstantinápolyban elpanaszolnak

506-tól kezdve Kelet-Európában birodalmat építettek (valószínűleg alávetették a vadmezei bolgárokat).

515-ben a Felföld peremén hadakoztak Bizánccal.

558-ban Baján népe megdöntötte uralmukat /Mőt-155./, miközben területükön át vonult át a Medence felé. Ezután a türk birodalmak részesei (581-ig I. Türk Birodalom, utána Nyugati Türk Birodalom).

630-ban a Nyugati-türk birodalom is megszűnt. Sokak szerint ennek rögtön nyomába lépett a Kazár kaganátus, melynek magterülete a Terek-Kubán-sík volt.

652 / 653-ból ismeretes először a kazár kagáni cím és ekkor már biztosan létezett az önálló kazár állam.

665 k. /Mők22-191./ a Griff népe szétveri Nagy Bulgáriát, ahonnan a bolgár vezető réteg négy felé spriccel szét (Itália, Dalmácia, Kárpát-medence, Északkelet-Balkán), a helyben maradottak pedig behódolnak. A menekülők közöl a legnevezetesebb Aszparuch népe lesz, mely fegyverrel a kézben hátrál nyugatra, a Duna felé.

670 k. „a bolgár-törökök átkelnek a Dunán.” /Vit-1224./ Dobrudzsából bizánci területre kitörve megalapítják Dunai Bulgáriát, melyet Bizánc 681-től ismer el /Vit-1224./.

667 k. a Griff népe a Medencébe vonul → a továbbiakat lásd: Kései Griff népe.

3.6. Baján népe, 100-677

Baján népe a turáni oázisokban fehér hun mn. heftailta néven volt ismeretes. A Kárpát-medencében avaroknak, később, a Griff népének érkezése miatt, korai avaroknak nevezik őket. Népüket a Naptól eredeztették, szent állatuk a sólyom volt /Hör-121./.

100 körül vonultak ki Belső-Ázsiából az Ili völgyébe.

400 k. kapcsolatba kerülnek a perzsákkal. Fidrauszi perzsa író turk; heftailita, eftalita, naftalita, haytal néven említi őket /AraI-45./. Vö. hepta ~ hefta = 7

425-ben elfoglalták Baktriát /AraI-45./. 430-ban veszítenek a heráti csatában Behram Gór perzsa nagykirállyal szemben.

455-ben egy belviszályt kihasználva Punjabba törnek, de ekkor még Szkanda Gupta legyőzte őket /AraI: 47, 49./.

457-ben Behram Gór unokáját, Firozt (457-474) már ők tették trónkövetelőből perzsa nagykirállyá.

460-ban uralkodójuk már Kabulban székel és a királyok királyának nevezi magát /Gra-102./.

474-ben a perzsa nagykirály ellenük fordult és megölték (mások szerint csak 484-bem /Tim-94./.). Ezután Perzsiától évtizedeken át intézményesített adót szedtek.

"A Kr. u. V. sz. végén és a VI. sz. első felében a heftalita dinasztia még a hatalmas szászánida Perzsiát is vazallusává teszi, az Aral-tótól a Taklamakán-sivatagban lévő nagy múltú városállamokig /Khotán, Kucsa, Kasgár/ terjedő birodalom indiai területei Közép-Indiáig és a Gangesz középső folyásvidékéig, Mathuráig tartanak..." /Ómt1-54./ Birodalmuk ”területe: 3,5 millió km2" /Hör-477./

552-ben egy északnyugatnak tartó csoportjuk az Oázisfüzérből indulva megérkezett Európába /Mőt4-19./ - nyolc évvel a török és perzsa szövetség (557 /Hör-323./) harapófogójának bezárulta (560 /Gran2-217./) előtt.

558-ban megdöntötték a szabírok kelet-európai birodalmát /Mőt-155./

562 „Az avarok megjelenése az Al-Dunánál.” /Vit-1223./

567 „A langobardok döntő győzelmet aratnak az avarok segítségével a gepidák fölött.”/Vit-1223./ Baján népe bevonul a Medence keleti részére.

568-ban a longobárdok előlük menekülnek Itáliába, ahol nevet adnak Lombardiának. Ezzel a Medence egésze uralmi Baján népének kezére került.

582-ben, egy három éves ostrom végén beveszik Szávaszentdemetert (579-582).

602-re szétverték a Bizánci birodalom dunai végvárvonalát és a Dnyeperig hódítottak /Mőt2-77. nyomán/.

626-ban Konstantinápolyt sikertelenül ostromolták /Mőt4-20./.

630-ban sikerrel verik le a kagáni udvarral szembeszegülő bolgárokat /Mőt6-13./.

635 k. önállósul a Kuvrat országa (Magna Bulgaria) és az alpesi szlávok is lázadoztak /Mőt4-20/.

677 körül szövetségre lépnek a békésen beköltöző Griff népével.

3.7. Kései Griff népe, 677-895

677 körül a Griff népe beköltözik a Medencébe. Az avar uralmi terület nyugat felé is kiterjedt.

A helyben maradása által levált tag továbbra is jelentős szerepet játszott a 965-ig fennálló Kazár Birodalomban. A birodalom uralmi területe 850 k. északon Kijev és Bolgari (a mai Kazán közelében) városáig, délen pedig a Van és Aral tavakig terjedt.

680 k. elfoglalták Lauriacum / Lorch városát és beállították az Enns-határt. (A bolgár töredékek egyike létrehozza dunai Bulgáriát 681-ben /Mőt4-20./.)

713-ban a bajor herceg az avarok erős népéről beszél.

740-ben a Dráva és Száva forrásvidékéről a bajorok elűzik az avarokat.

750 körül már a thüringiaiak is megtagadják az adófizetést /Lágy2-747./

775 / 776-ban a Griff népe befogadja a menekülő longobárd nemeseket /NaK: 773/4./

791 „Avar-frank háború.” /Vit-1225/ A Griff népe a Bécsi-medencében csatát veszít Nagy Károly seregével szemben, mely azonban a legyőzésükkel mégis kudarcot vall. Győrig jut, majd sikertelenül hazatér.

792-ben a frank király belekezd a Duna-Majna-Rajna csatorna építésébe, hogy a keleti hadjáratot vízi úton jobban hadtápolni tudja és kiköszörülje a hírnevén tavaly esett csorbát.

795-ben és 796-ban belharcaik miatt frankok két különálló becsapással a kagáni székhelyet fosztogatták.

A belharcok következtében a Medence nyugati peremvidéke – Pozsony, Hainburg, Szombathely, Ptuj és Sisak központokkal - tényleges frank befolyás alá került.

800-ban Nagy Károlyt római császárrá koronázzák.

803-ban a bolgár Krum támadása vetett véget a bajáni nép uralmának (mások szerint 805-ben /Vit-1225./). A bolgárok megszerezték a Szerémséget és ellenőrizték Gyulafehérvár környékét.

3.8. Árpád népe, 463-895

A vadmezei bolgárok önállósulásakor a Volga és Altáj közötti fennmaradt uralmi terület szóhasználatom szerint nevet vált: hunjait ettől kezdve Árpád népének nevezem.

750 k. vsz. egyre súlyosabb harcokat vívtak a Belső-Ázsiából az Irtisi-kapun (Öszkemen térsége) kitörő törzsszövetséggel, melynek legnyugatabbra jutott csoportja besenyő néven vált ismertté.

833 A kazárok bizánci segítséggel felépítik Sarkel erődjét (833-34) /Vit-1225/

884 körül az Anonymus által leírt árpádi népnek már a Tobol volt a nyugati határa, majd ekkor délnyugatra indulva ”az Etil /Volga/ folyón pogány módra tömlőn ülve keltek át”. Lényegében a mai Moszkva-Kijev főúton haladtak. Egy évtized múlva már a medence keleti kapuiban álltak.

894 „Az úzok megtámadják a besenyőket.” /Vit-1225./

895-ben a fősereg is bevonult a Medencébe. Teljes népük számát 30 000 főre becsülöm.

3. Levált nemzettagok táblázata

Élő nemzettag	Levált nemzettag	Tér	Idő
Kövek népe	finnféle nyelvrokonok	Lengyel-alföld, Baltikum	6200-máig
Korai magvetők	vonaldíszesek	Balkán, Európa törzse	4300-
Nimród népe	szubartuiak / hurrik	Felföld, Termékeny Fh.	2500-1250
Keleti hunok	Helian Bobo népe	Ordosz	*407*-425
Baján népe	Toramana népe	India	475-630
Griff népe	Jeretány népe	Kaukázus	1329
Árpád népe	Gyula barát népe Mozsarok	Magna Hungária Kelet-európai-síkvidék	884-1236 1236-1650

Fh. = félhold. Az első Krisztus utáni évszám dőlten szedve.

4. Amit nem tudok pontosan

Természetesen sok ilyen részletkérdés van - de ezek a tér- és idő rendszer alapját nem érintik.

1. Korai magvetők népe

1. Feltételezem, hogy elődeik a távoli múltban a Felföldről indultak. Ezt feltételezem annak ellenére, hogy történeti öröklődéstan jelenleg még csak anatóliai eredetet mutat ki.

2. Nimród népe

1. A Péceli kultúra népében jelentős volt az előázsiai bevándorlók aránya. Egy történeti öröklődéstani vizsgálat helyi eredetűnek mutatta őket. Feltételezem, hogy hogy ha több lesz az adat, láthatóvá válik a bevándorlás.

2. Az előázsiai bevándorlásnak a puszták felől a Balkánra törő hajlító nyelvű népesség vetett véget. Feltételezem, hogy az út a kora bronzkorban, de lehet, hogy csak a középső bronzkorban szakadt meg. Ez az esemény nem jelentette egyből a bevándorlás megszűnését, mivel ezek az emberek a Balkán északi részén nem kerültek egyből hajlító nyelvi befolyás alá. Hasonlat: ha elzárom a lefelé tartott locsolócső csapját, a már benne lévő víz még kifolyik.

3.1. Szkíta elődök

1. Feltételezem, hogy az első szkíta kötelékek Kr.e. 1000 k. léptek ki a Kaszpi-kapun.

2. Feltételezem, hogy keleti águk Kr.e. 800 k. érkezett Mongóliába.

3.2. Szkíták

1. Feltételezem, hogy a szkíta szövetségi rendszernek a szarmaták felemelkedése Kr.e. 450 k. vetett véget. Biztosra veszem, hogy Kr.e. 500 k. még fennált a szkíta szövetségi rendszer, Kr.e. 346 után viszont, a Dontól keletre már szarmata uralom volt.

2. Feltételezem, hogy a szarmaták felemelkedését egy olyan iráni csoport hozta el, mely a Kaszpi-kapun vonult ki Előázsiából. Ők használták a hadviselésben először a döfődárdát.

3. Nem tudom pontosan, hogy a szarmata és tohár uralom hogyan terjedt kelet felé. De azt igen, hogy a hunok ellenségei, a tohárok a Kanszu-folyosóig terjeszkedtek, az Alsó-Szargatka kultúra iráni népe pedig Szabíriát szállta meg részben vagy egészben. Nem tudom, hogy Szabíria keleti részére kiterjedt-e az iráni és/vagy tohár uralom.

3.8. Árpád népe

1. Feltételezem. hogy a Volga és Tobol közötti területről érkező csoport mellett más, jelentős kötelékek is részeivé váltak az árpádi honfoglalóknak, pl. a Kubáni-alföldről érkező kabarok.

2. A kisfilm nem helyes abból a szempontból, hogy 838-895 között nem jelöli a Dnyeper és Prut közén a Szubbotyici-horizont árpádi magyar népét.

3. A kisfilm a Volga-Tobol közéről érkező nemzettag útját sem mutatja pontosan. Ez az árpádi csoport 884-895 között a mai Kazán – Nyizsnyij-Novgorod – Moszkva – Kijev útvonalon érkezett a Vereckei-hágó térségébe.

4. Mozgóképes összefoglalás

https://www.youtube.com/watch?v=w9CxFArxeC0

5. Jelentőség

1. Kárpátia

Ha a magyarság az ősidőkben a Kárpát-medencében jött létre, akkor annak **kárpát-medencei** jelentősége van. Megmutatja a trianoni országcsonkítás végletes igazságtalanságát, hisz bebizonyosodik: mi voltunk itt előbb, még pedig sokkal előbb.

2. Európa

Adatok / Öröklődéstan / 2. Magvetők népe / 1. tény: A mai magyarság öröklődéstanilag a környező európai népekhez hasonlít. Ebből következően a magyar őstörténet egyben a „környező európai népek” őstörténete is egyben.

Ha a Vonaldíszes tömb nyelve magyar volt, akkor annak már - az előzőt magában foglalva - **európai** jelentősége is van. Mi voltunk Európa törzse, és vér szerint ma is: ”Európa mi vagyunk”.

Utóragozó nyelvünkkel Európa szívében olyanok vagyunk, mint egy kicsi, hullámverésben porló **szikla** az indoeurópainak mondott népek zajló tengerén. Mégis, az európai őstörténetben „**Mi vagyunk** a homok a gépezetben, a bot a küllők között, a tüske a köröm alatt. Mi vagyunk az a Dávid, akit …” - már nem tud elkerülni Góliát.

3. Felföld

Ha a felföldi eredet az igaz, akkor annak az előbbieket is magában foglalva, de azokat meghaladóan **világtörténelmi** jelentősége van. Végig ott álltunk az emberiség bölcsőjénél – ami nem Afrikában, hanem itt, a Felföldön volt → adatok a következő pontban. Tőlünk ered az élelemtermelés, melynek köszönhetően az emberiség lélekszáma közel ezerszeresére nőhetett.

És ha a felföldi eredet igaz, akkor annak **transzcendentális** jelentősége is van, mert itt erednek az Éden folyói, és itt magasodik az Ararát hegye – ahol a vízözön után felragyogott az Isten és ember közötti örök szövetség szivárványa. És a Felföld déli pereméről indult el egy Ábrahám nevezetű férfi Sárával az oldalán, délnyugat felé.

5. SZEMELVÉNYEK

1. TÁRGYI HAGYATÉK

1. A szkíta-hun kapcsolatú régészeti kultúrák az alábbiak:

Név	Tér	Idő	Hordozó
BMAC	Baktria-Mária	2.250 - 1.700	Szkíta elődök
Vekerzug	Alföld	750 - 250	Szkíta
Arzsan	Altáj	750 - 650	Szkíta
Pazirik	Altáj	550 - 250	Szkíta
Ordos	Folyóhurok	550 - 150	Keleti hun
Ogyinocovo	Felső-Ob mente	*150* - 350	Keleti-hun
Felső-Szargatka	Ural-Irtis erdős puszta	100 - 450	Attila népe
Kenkol	Kirgizia	250 - 450	Griff és Baján népe
Kusnarenkovói	Baskíria	550 - 750	Árpád népe
Karajakupovói	Baskíria	750 - 850	Árpád népe
Szubbotyici hr.	Prut-Dnyeper	850 k.	Árpád népe

Az Ogyinocovoi kultúra dőlten szedett időkezdete azt jelzi, hogy az időadatok ettől kezdve Krisztus születése utániak.

A Felső-Szargatka elnevezés arra utal, hogy véleményem szerint a kultúra alsó része (Kre. 650 – Kr.u. 100) vezérnépét tekintve nem szkíta és nem hun, hanem iráni (szarmata) volt.

2. Tükörkultúrák a Vadmezőn – véleményem szerint

A Vadmező új kultúrái hosszú időn át a Don torkolat, Rosztov térségében tűntek fel. Véleményem szerint azért, mert **előázsiai** kitelepedők vitték oda az új kultúrára jellemző fejlesztő elemeket, legalább az átmeneti kőkortól fogva, a szarmatákig.

Az aktuális új kultúra a **Kaszpi-kapun** és a **Terek-kubáni vonulóúton** érkezett a Don torkolatához. Ott először ékként benyomulva ketté választotta a Vadmező régebbi tárgyi hagyatékát őrző népet, majd azt nyugatra és keletre szorította, a helyben maradókat pedig átalakította. Olyan ez, mint amikor széthúzzák a függönyt az újabb fellépő előtt. A **függöny** két szárnya a visszaszoruló régi kultúra.

Így választotta a Gödörsírosokat /Yamna/ ketté a Katakombás kultúra, azt pedig a Gerendavázas. A kimmereket nyugati és keleti csoportra vágták a szkíták, majd pedig a őket a szarmaták. A folyamat hajtóereje a **Felföld** folyamatos fejlődése volt, mely megelőzte a Pusztát.

Az összefoglaló táblázat az adatokat alulról felfelé olvasandó. A számok ezer éveket jelentenek, Kr.e.

Nyugat: Pontusi-puszta	Rosztov térsége	Kelet: Ny-Szibéria, Turán
Nyugati szarmaták	(Keleti szarmaták ←)	Keleti szarmaták
Nyugati szkíták 0.65	Szarmaták 0.35	Keleti szkíták → K.i hunok
Nyugati Kimmerek 0.8	Szkíták 0.7	Keleti Kimmerek
Belozerskaya 0.9-1.2	Kimmerek 1.0	kimutatott hatás
Monteoru-Mnogo.. 2.0 k.	Gerendavázasok 1.85 – 1.2	Andronovo 2.1-
Ny. Gödörsírosok 2.6-2.8	Katakombások 2.6 – 1.95	Pol.Pot. 2.5 – 2.5
Nyugati Repin 3.3	Gödörsírosok 3.4 – 2.6	Afanasjevo 3.3 – 2.5
	Repin kultúra 3.95 – 3.4/3.2	

A táblázat rövidítései: Ny: Nyugati. K: Keleti; Mnogo: Mnogovalikovaya; Pol.Pot: Poltavka-Potapovka. Az ábra a legalapvetőbb hatást mutatja, de **nem minden** hatást. A bronzkor elején pl. volt visszacsapás a Puszta felől a Felföldre, és a Vadmezőt érte távoli, keleti hatás is.

Amikor pedig a keleti szkíták névváltással lett **keleti hun** utódai megindulnak vissza, nyugatnak, ezeket a keleti szarmatákat tolják maguk előtt a Nyugat-szibériai-alföldön és Volga-Urál-közén. Végül a Kaukázusi-előtérben is rájuk telepszenek, mielőtt Kru. 373-ban lerohannák a Volgától keletre lévő gótokat. A keleti hunok két ok miatt voltak képesek **megváltoztatni** a korábban fennálló, keletre vándorlásokat. Egyrészt az előázsiai puszták mozgóképes népességét ellenőrizni kezdték a létrejött államok. Másrészt élen jártak a haditechnikában – akárcsak szkíta őseik.

2. AZ AFRIKAI ÁFIUM ELLENI ORVOSSÁG

1. Szigetek

1. Szárazföld

Bár az élet egykor vizes közegben fejlődött ki, mára a szárazföldi **fajsűrűség** (területegységre jutó fajok száma) a tengerinek **hétszerese**. Ebből arra következtetek, hogy a fajok számát megnövelte egyrészt a **szárazföldi** életmódhoz való alkalmazkodás többféle lehetősége (nyálka, kitin, mész, szaru), másrészt pedig az, hogy a szárazföldek változatosabb életteret jelentenek, mint a tenger. Ezért a szárazföld meghódításával a fejlődés központja is ide került. De a szárazföldek mely részén lehetett leggyorsabb a fejlődés?

2. Nagy szárazföld

Általánosan igaz, hogy egy **nagy** szigeten több faj van, mint egy hasonló adottságú kicsin. Ezt mutatja pl. a hüllő fajok számának összehasonlítása Új-Zélandon (20), Új-Guineában (240) és Ausztráliában (380). Végső soron a földrészek is szigetek. A legnagyobb földrész Ázsia, mely Európával már 300 millió éve, az Összföld tn. Pangea kialakulása óta, széles sávban összefügg. Ezzel szemben Észak-Amerikával a Bering földhíd által csak 55 m éve egyesült (55-2 m év között, valamint a pleisztocén jégkorszakok során, utoljára Kr. e. 12 000-ig), Afrikával pedig csak 25 millió éve. Dél- és Észak-Amerika 5 millió éve kapcsolódott össze. Ausztrália és Antarktika pedig már igen régen elszakadt társaitól.

3. Nagy északi szárazföld

Mivel a három déli földrészen sokáig csak erszényesek éltek, ezek a területek véleményem szerint kizárhatók a fejlődés központi térségét keresve. Dél- és Észak-Amerika 5 millió évvel ezelőtti találkozásakor a fejlettebb északi méhlepényes emlősök nagyrészt kiszorították a déli erszényeseket. Van kivétel - pl. oposszumok - de nem sok.

2. Zsákok

1. Anglia

Az Angol-sziget olyan, mint egy zsák, melynek szája délre nyílik. Ebben a zsákban három ismert nyelvi réteg volt. Az első a sziget legrégibb, ismert nyelve a **pikt**. Ezt a nyelvet a zsák alján, a mai Skócia területén, tehát legészakabbra beszélték. Még a középkorban kihalt. A **kelta** nyelvek máig fennmaradtak a sziget silány talajú, hegyvidéki tájain (északon és nyugaton, a walesi és a skót, és a közelmúltig a cornish a Cornwall-félszigeten). A germán eredetű **angolszász** hódítók érkeztek utoljára, Kr.u. 400-tól. Vér szerinti utódaik a lakosság csekély töredékét alkotják. Kis lélekszámuk ellenére képesek voltak nyelvileg úgy átalakítani a szigetet, hogy a keltát már csak nyomokban beszélik.

A piktek a legősibbek, de természetesen nem belőlük származtak a kelták és angolszászok.

2. India

India olyan, mint egy szájával északra néző zsák. Ebben a zsákban hat réteg van. A legrégibb, **negrito** lakosság kiszorult a környező apró szigetekre (Andamán-sztk.). Srí Lanka és a félsziget déli részének hegyei adnak a **veddáknak** menedéket. Az ausztroázsiai eredetű, risztermesztő **mundákat** az Indus kultúrát is megalkotó **dravidák** követték. Utoljára az **indoárják** jöttek, de ma már a lakosság ¾-e az ő nyelvüket beszéli. A későbbi iráni, görög, tokhár, hun, arab és török hódítóknak már nem volt számottevő genetikai vagy nyelvi szerepe. Az északi, termékeny síkságokon viszont általuk terjedt el keleten és nyugaton az **iszlám** hit (Banglades, Pakisztán).

A negritók a legősibbek, de természetesen nem tőlük származnak a veddák, mundák, dravidák és indoárják.

3. Afrika

Afrika legősibb népe a **szan**, amely mára Dél-Afrika sivatagos tájaira szorult. A Kongó-medence **pigmeus** ősnépe apró termetéről híres.

Az alkattan számára az is lényeges, hogy a negritók között találhatók az egész földrészen a legkerekebb fejű emberek. S mi több: a később érkező hosszú fejű lakosság rájuk rétegződése is megfigyelhető, mivel az esőerdő legeldugottabb zugaiból a termékeny szavanna felé haladva a fej egyre hosszúkásabb lesz, az alábbi soron. Pigmeus < bambutid / erdei néger < bantu < szudáni (alkat).

A kicsinégerek nyelve nem maradt fenn, a **bantu** és **szudáni** viszont a földrész legelterjedtebb nyelvcsaládja. Észak felé haladva a **nílus-szaharai** nyelvek sávja következik, ide tartozik pl. a maszáj. Végezetül a Szaharától északra lévő Fehér-Afrikában **sémi-hámi** nyelveket beszélnek, melyek közül a legfőbb az arab. Afrika olyan mint India, de zsákjának szája azzal ellentétes (és az Angol-szigetével egyező).

A szanok és negritók a legősibbek, de természetesen nem tőlük származnak a bambutidok, bantuk, szudániak, valamint a nílus-szaharai és sémi-hámi nyelvet beszélők.

3. Emberszabásúak

Véleményem szerint az emberi faj a Felföldön alakult ki és onnan terjedt szét. Nem jött a mai ember Afrikából.

Az eocén időszakban a szárazföldeket trópusi esőerdők borították. Az emberszabásúak fogókeze elsődlegesen az ágak megragadására szolgált. Lételemük az erdő. Az erdők vonala az északi féltekén északról dél felé hátrált. A mai Góbi-sivatag és a Szahara közötti száraz térség mintegy 30 millió éve jelent meg. Ennek kiterjedésével szorultak be az emberszabású majmok Belső-Afrikába és Délkelet-Ázsiába.

Ma az emberszabásúaknak Afrikában 3, Ázsiában 23 **fajuk** van. Ez arra utal, hogy az ázsiai emberszabásúak hamarabb elszigetelődtek a többitől. Ennek pedig az a magyarázata, hogy messzebb vannak a Felföldtől, mint Belső-Afrika (ahol ma csimpánzok és a gorilla él).

4. Homo erectus

A Homo erectus a jelen adatok szerint nagyjából egyidőben tűnik fel a Felföldön (Dmanisi, 1.8 m éve), Délkelet-Ázsiában és Afrikában.

A fejlettebb fajok, alfajok elterjedése alapvetően hullámszerűen történik, mint ahogyan egy vízbe dobott kavics veti a hullámokat.

A felföldi eredet esetén ezek a hullámok **feleakkora** átmérőjűek, mint az afrikai eredet esetén.

5. Homo sapiens neanderthalensis

”A becslések szerint a Szaharától délre élő afrikaiak kivételével a modern emberek genomja egy-négy százaléka a Neander-völgyiektől származik.” /Magyar hang, 2022.12.22. 36-37. oldal: A bennünk élő neandervölgyiek/Tehát a neander-völgyiek örökítő anyaga bejutott a Szaharától északra lévő afrikai területre is. Valójában elég nehéz elképzelni,

hogy a jégkor hidegrohamai idején a neandervölgyiek ne mentek volna át Észak-Afrikába, mikor tudjuk, hogy tudtak hajózni a Földközi-tengeren /Magyar hang, 2022.12.22. 37. oldal: A bennünk élő neandervölgyiek/.

6. Szanok

1.1. Öröklődéstan – apai ág

Az Y kromoszóma A haplocsoportja „… a **legősibb** csoport, kismértékben **Afrika-szerte** előfordul, főként a **busmanok** között, Etiópiában, valamint a Nílus felső folyásánál élő nílóták körében. A legősibb, kameruni 'A00' csoport leválása a többi ma élő férfi ősétől jelenlegi ismereteink szerint 235 ezer évvel ezelőttre tehető." /Gen-76./

Az Y kromoszóma B haplocsoportja „… az A-hoz hasonlóan, csak Afriában fordul elő, esősorban a **pigmeusok és busmanok** között. Elválása a többi csoport közös ősének számító CT csoporttól 84 ezer évvel ezelőttre tehető." /Gen: 76-77./

1.2. Öröklődéstan – anyai ág

A mitokondriális DNS L haplocsoportja „… (L0, L1, L2, L3, L4, L5, L6): … a legkorábbi női ágak … Nagyon ritkán előfordulnak ***Afrikán kívül*** is ***elszigetelt hegyi népességekben***. A ma élő összes női vonal közös őse, 'mtDNS Éva' 177 ezer éve élt. Az Afrikán kívül elterjedt M és N csoportok … az L3-as alcsoportból váltak ki, amely 67 ezer éve jelent meg." /Gen-104./

„Az emberi mitokondriális DNS (mtDNS) törzsének legmélyebben gyökerező kládjai közé tartoznak az L0d és L0k haplocsoportok, amelyek elsősorban Dél-Afrikában találhatók. Ezek a leszármazási vonalak jellemzően nagy gyakorisággal vannak jelen a nem bantu nyelveket beszélő vadászó-gyűjtögetők és pásztorok úgynevezett **khoisan** populációiban …" /National Libray of Medicinal, 2011, Ancient Substructure in Early mtDNA Lineages of Southern Africa, Chiara Barbieri et al./

Tehát a legkorábbi anyai L haplocsoportok tehát nagy gyakorisággal a koi**szan**okra jellemzőek.

A hegyek jellegzetes menedékhelyek. Rossz adottságuk miatt a teret foglaló fejlettebb gazdaságú csoportok számára kevésbé érdekesek. Ezért a maradványnépek ott találnak menedéket. Véleményem szerint ez történt az anyai L haplocspoport esetében is. Egykor ***Afrikán kívül is általános volt***!

A szanok mára visszaszorított helyzetbe kerültek. A Namíb-sivatagba, a pigmeusok a Kongó-medence hegyvidékeire szorultak.

2. Alkattan

„Azt is érdemes megjegyezni, hogy a koiszanok némiképp külső megjelenésükben is hasonlítanak a kelet-ázsiaikhoz, nevezetesen nekik is elnyújtott szemrésük és nagy kerek fejük van." /Lui-162./ A szanok és pigmeusok a **kerekfejűség** tendenciáját máig megőrizték - az Óvilág leginkább hosszúfejűek lakta földrészén. A pigmeusokra rétegződtek az erdei négerek tn. bambutidok, akik fejhossza a pigmeusokénál nagyobb, a többi négernél viszont kisebb.

Kiemelendő, hogy a szanok embertanilag annyira különböznek a négerektől, amennyire csak lehet (magasság, testalkat, fejjelző, zsírfarúság).

3. Nyelv

A nyelvcsaládokról írják, hogy „a koiszant tartják a legöregebbnek." /Lui-173./

4. Tárgyi hagyaték

Afrika legdélibb részére még az európai hódítók érkezéséig sem ért el az élelemtermelés mn. újkőkor tn. neolitikum.

"Egy központból terjedtek el a **Közel-Keletről** a **geometrikus kőpengeformák**..." /Dész-32./

A koiszanok az európai gyarmatosítók érkezésekor még vadász-gyűjtögetők voltak és a Wilton-iparhoz tartozó pengéket használtak. Erről az iparról írják, hogy használata „elterjedési területeinek peremén egészen a modern korig tartott.”

A Wilton-kultúra egy átmeneti kőkori tn. mezolitikus, tehát mikrolitokat készítő kultúra volt. „… a Wilton-hagyományt követő **mikrolit** iparokat voltaképpen még akkor is űzték, amikor az európai hatások kezdtek behatolni Dél-Afrikába.” /Vőt-239./.

„A busmanok életmódja alapjában véve ugyanaz, mint amire a régészet a Wilton-népet illetően enged következtetni. …” /Vőt-239./

7. Későbbi népvándorlások

Afrikában a jelentős és önkéntes **népvándorlások** mindig északról dél felé, vagy a tengerparttól a belső vidékek felé vezettek. Egyetlen jelentős önkéntes népmozgás sem volt ellenkező irányba.

1. A Közel-Kelet felől érkező újkőkori földművesek szétáramlottak szinte Afrikába. Az arányuk „… Északkelet-Afrika korabeli népességének akár negyedét is kitehette.” /Gyen2: 193./ Emellett innen ered „… a kontinens nyugati és déli vidékein lakók genomjának is legalább 5 százaléka …” /Gyen2: 192./ és ez az összetevő „még a dél-afrikai khoi-sanidokban és a Kongó-medencei pigmeusokban is megtalálható.” /Gyen2: 193./

2. Északról mentek dél felé a bantuk, kusiták (pl. irakuk) és maszájok. Ezen népmozgások összefüggése az fent említett újkőkori földművesekkel általam nem ismert, ezért külön tárgyalom őket.

„A bantu nyelv térhódításával összefüggésben terjedt dél felé a vasművesség, a szarvasmarha- majd a juhtartás. /Vőt-370./

Kr.e. 1000: „A **szarvasmarha** /és valószínűleg a juh/ tenyésztése az ezredfordulón jutott el Dél-Afrikába, s ekkor már ismerték a kerámiakészítés technikáját is. A kontinens szárazabb, délnyugati részére szorult vissza a vadászat és gyűjtögetés.” /Vit-79./

Kr.u. 1: „A bantuk csak Kr. u. 1 körül érték el az Uganda és Kenya területén fekvő tóvidéket. … régészeti leletek bizonyítják a bantuk erőteljes vashasználatát. … A bantuk szemlátomást már csak néhány száz kilométerre voltak a Jóreménység fokától, amikor 1650 körül a hollandok partra szálltak.” /Vőt-260./

3. Tengeren érkeztek ausztronézek, az európai hódítók és az indiai munkások.

Afrikáról írják, hogy „… a keleti tengerpart vendéghajós csónakjait és az igen elterjedt xiolofonokat egyaránt a legkézenfekvőbben Délkelet-Ázsiából lehet származtatni, a madagaszkári malgas nyelvnek pedig maláj-polinéz rokonsága van.” /Vőt-260./

Tengeren érkeztek az európai hódítók / telepesek, pl. a franciák Algériába, a búrok Dél-Afrikába. Tengeren érkeztek Kelet- és Dél-Afrikába az indiaiak.

4. Fekete-Afrika Európához és Ázsiához képest lemaradt a fejlődésben. Ezért nem tudta minimálisan sem megvédeni magát. Az északra és a tengerpartok irányába tartó népmozgás nem önkéntes volt – a rabszolgakereskedelem által valósult meg.

8. Újítások

1. Késő-pleisztocén

„… Afrikaa Földközi-tenger melléki parti övezettől eltekintve már a késő-pleisztocéntől … kezdve egyfajta kulturális **múzeum** maradt …” /Vőt-235./ A múzeum olyan hely, ahol régi, ma már nem használatos tárgyakat állítanak ki.

2. Felső-őskőkor

„… ahogyan a **fejlett paleolitikus** kultúra nyomai Afrikának **Délnyugat-Ázsiához** legközelebb eső részeire korlátozódtak, úgy a **földművelés és állattenyésztés** legkorábbi afrikai nyomai is a Levantéhoz legközelebb eső szögletben összpontosultak.” /Vőt-235./

3. Ókori Egyiptom

„… a fáraók Egyiptoma … technikailag … **maradi** volt. …” /Vőt-254./

4. Növények és állatok

Afrikába a búza és árpa a Közel-Keletről érkezett. Ezeket Észak-Afrikába az ún. Szívkagylós tn. Cardium edények kultúrája hozta. Északkelet-Afrikáról írják, hogy „… a Közel-Keleten termesztett **búza és árpa** nagyjából 3000 évvel ezelőtt tűnt fel a kelet-afrikai termesztett növények között.” /Gyen-193./

„A rómaiaknak köszönhető, hogy az Arábiából származó, s a Kr. e. II. évezred közepén háziasított **tevét** meghonosították Afrikában.” /Vit-370./

Szarvasmarha → lásd: bantuk

5. Fémek északról

Az egyenlítőtől délre lévő Afrikai területek annyira elmaradtak a fejlődésben, hogy önálló réz- és bronzkoruk sem volt. A réz és vas észak felől és együtt érkezett.

„A főníciaiak révén jutott el a **vas** ismerete Afrikába, a tengerpartról kiindulva terjedt el a Szaharától délre eső régiókban is.” /Vit-79./

Afrikáról írják, hogy „A **réz és vas** feldolgozásának ismerete lényegében **együtt** terjedt el a déli övezetekben.” /Vit-79./

6. Állam

A Közel-Kelethez képest az első, fekete-afrikai állam mintegy 3500 éves késéssel jött létre.

„Az ókorban és a középkor első századaiban Afrikának csupán viszonylag keskeny északi peremvidéke, valamint Egyiptom és Szudán volt az, amely szoros **kapcsolatban** állta az **európai és délnyugat-ázsiai** civilizációkkal. A hatalmas kontinens többi része élte a maga külön, **elszigetelt** életét.” /Vit-432./

„ A legkorábbi független nyugat-afrikai állam valószínűleg a kedvező fekvésű Ghána lett.” /Vit-432./

„… első igazi városa, Jenne-jeno.” /Vit-432./. Ez a városias település a **Kr.u. 1. századból** való. /Tim-45./

9. Nagyvadak

Afrikában ma is nagy számban élnek elefántok és patások (zebrák, orrszarvúak, gnúk, antilopok). Ezekből a nagyvadakból az Óvilág többi részén már alig van. Ennek két oka van. Egyrészt a népsűrűség a szavannák adottságaihoz képest kicsi maradt. Másrészt a juh és szarvasmarha tenyésztés viszonylag későn érkezett – még nem vették el a szavannát a házi állatoknak.

5. FÜGGELÉK

1. NEVEZÉKTAN

1. Rövidítések

an.	angol néven
e	ezer (szám után)
hg.	hegység
k.	körül
kb.	körülbelül
ln.	latin néven
m	millió (szám után)
mn.	más néven
p.	pontosabban
tn.	tudományos néven
v.	vagy
vsz.	véleményem szerint.

2. Történelmi nevezéktan

Gyula barát, Julianus barát helyett. Ennek oka az, hogy a középkorban általában latin volt az írás nyelve, de már ez a szokás megváltozott.

Hun kor (400-895) a Medencében népvándorlás kora helyett. Ennek oka az, hogy a hunokat zömmel magyar ajkúnak tartom, és magyar emberként nem tartom helyesnek a kort másról elnevezni akkor, amikor az idősáv több mint felében - **59 %-ban** - hunok uralták a Medence zömét. Attila (400-455), Baján (567-677) és a Griff népe (677-803) összesen 291 éven át uralkodott. A kivételt a Gepida Királyság (455-567) és a Griff népének bukása (803-895) utáni időszak jelenti, mely összesen 204 évig tartott.

Magyar-finn nyelvcsalád, a finnugor és/vagy uráli helyett. Ennek okai a következők. A beszélők abszolút többsége, **60 %-a** magyar. A finnugor-uráli különbözetet adó szamojédok száma nem éri el a hatezer főt, ezért miattuk túlzás külön szót alkalmazni. Emellett ezen nyelvek őshazája vsz. nem az Uralnál volt.

Obiak obi ugorok helyett, mivel az ugor elnevezést félrevezető.

Rézkor - kőrézkor tn. kalkolitikum helyett, mert egyszerűbb

Magyar-finn nyelvcsalád, mivel (1) a beszélők 60 %-a magyar, és (2) a

3. Nemzettagok

1. Kövek népe: Az a lakosság, amely már az élelemtermelés megérkezése előtt itt élt a Medencében.

2. Magvetők népe: Korai magvetők népe + Nimród népe + Hódoltságok népe

1.1. Korai magvetők népe: A Medence lakossága az itteni újkőkor elejétől a középső rézkor végéig. Körös-kultúra megjelenésétől a Bodrogkeresztúri kultúra végéig.

1.2. Nimród népe: A Medence lakossága a késő rézkor elejétől a középső bronzkor végéig. Kezdete a Péceli kultúra megjelenése.

1.3. Hódoltságok népe: A medence földműves rétege, a Halomsírosok betörésétől kezdve.

3. Puszták népe: A Pusztán lévő vagy onnan érkező nyolc nemzettag. Szkíta elődök, szkíták, keleti hunok, Attila népe, korai Griff népe, Baján népe, kései Griff népe, Árpád népe.

3.1. Szkíta elődök: A Felföldről indultak kelet felé, részt vettek az Oxus kultúra megalkotásában, az iráni terjeszkedés hatására egyre mozgékonyabbá váltak, az Észak-iráni-vonulóúton, majd a Kaszpi-kapun át jutottak ki a Terek-Kubán-síkra.

3.2. Szkíták: Előázsiából a Kaszpi-kapun kilépve jelennek meg. A Don torkolatánál nyugati és keleti ágra válnak. Nyugati águknak egy csoportja beköltözik a Medencébe. Keleti águk Kr.e. 450-től nevet vált.

3.3. Keleti hunok, kínai néven hsziungnuk: A keleti szkíták Kr.e. 450-es névváltással létrejött utódai. Mongóliából az északi és déli vonulóúton indultak nyugat felé. Az északi úton haladt Attila / Árpád népe; a délin pedig a Griff és Baján népe.

3.4. Attila népe: Az északi vonulóúton halad Mongóliából nyugat felé. Kr.u. 1-ben lép ki Szabíriába, és 150-re ér a Volgához. A Volgán túli európai térségben 373-463 között van meghatározó szerepe.

3.5. Korai Griff népe: A déli vonulóúton halad Mongóliából nyugat felé. Első csoportjaik 445-re jutnak ki a Terek-Kubán-síkra. 463-ra elűzik onnan a bolgár vezető réteget. 506-ra már a Vadmezőt is uralják. Uralmi helyzetüknek egy időre véget vet Baján népének átvonulása ezeken a tájakon (557-567).

3.6. Baján népe mn. korai avarok: A déli vonulóúton halad Mongóliából nyugat felé. 557-567 között vonul át a Terek-Kubán-síkon és a Vadmezőn a Medencébe. A Medencében beolvadnak a 677 k. érkező Kései Griff népébe.

3.7. Kései Griff népe, mn. késői avarok v. griffes-indások: A Terek-Kubán-síkról indulva 665-677 között átvonulnak a Vadmezőn a Medencébe, ahol 795/803-ig vannak uralmi helyzetben.

3.8. Árpád népe: Attila népének 463-as névváltással létrejött utódai. 750-884 között feladják Szabíriát, 840-900 között uralják a Vadmezőt, 862-től telepszenek be a Medencébe.

4. Földrajzi nevezéktan

1. Általában

Déli földrészek: Ausztrália, Antarktisz, Dél-Amerika

Éghajlati adatok: Alapvető forrás a Wikipedia. Az alábbi szövegben az adatok az itt megadott sorrendben tartalmazzák a januári átlaghőmérséklet (jn), évi középhőmérséklet (é), júliusi középhőmérséklet (jl), csapadék (cs), fagypont alatti átlaghőmérsékletű hónapok száma (f) adatait, a megadott rövidítések után. A hőmérsékletnél a oC adatokat egész számra, a csapadék esetében a mm/év adatot pedig tízesekre kerekítettem.

medence (általában): két része a medencealj és a hegységkeret. Nem csak a medence alját jelenti tehát.

2. Magyar Őstörténeti tér

1. Felföld: Örmény-felföld

Városokkal: Van, Jereván, Tebriz

2. Anatóliai-balkáni-vonulóút: A Pontus-hegység déli lábánál és a Balkán-félsziget tengelyében.

Városokkal: Erzerum, Isztambul, Edirne, Plovdiv, Szófia, Nis, Belgrád) vezet.

3. Medence: Kárpát-medence

4. Kaszpi-kapu

A Kaukázus keleti lába és Kaszpi-tó közötti átjáró, Baku és Mahacskala között.

5. Terek-Kubán-sík mn. a Kaukázus északi előtere

A Kaukázus, Fekete-tenger, Don és a Kaszpi-mélyföld közötti terület.

Városokkal: Groznij, Sztavropol, Krasznodár, Eliszta

6. Vadmező

Az Alduna és a Volga közötti füves puszta.

Városokkal: Chisinau, Harkiv, Voronyezs, Szaratov

7. Szabíria: A Volga és az Altáj közötti füves puszta (a Minuszinszki-medencéig).

Városokkal: Szimbirszk, Ufa, Cseljabinszk, Omszk, Novoszibirszk

8. Mongólia: Mongólia ország + Góbi-sivatag + Belső-Mongólia tartomány

Városokkal: Ulánbátor, -, Hohhot

9. Dzsungária: Északi határa a Góbi-Altáj, déli határa a Tiensan. Nagyvárosa Urumcsi.

10. Oázisfüzér: A Turáni-síkvidék déli peremvidéke.

A Tiensan, Hindukús és Kopet-dag északi lábánál sorakozó öntözhető életkamrák sorozata, az Ili folyó medencéjétől a Kaszpi-tóig.

Városokkal: Alamati, Biskek, Taskent, Mazari-Sarif, Mari, Asgabat.

11. Afgán-vonulóút: Mari és Iszlamabad között, a Hindukúst megkerülve

Városokkal: Mazari-Sarif, Herát, Kandahár, Gazni, Kabul, Iszlamabad

12. Észak-iráni-vonulóút

A Kopet-dag és Elburz déli, és az Ardabili-hegység délnyugati lábánál futó útvonal.

Városokkal: Meshed, Teherán, Baku.

3. Ázsia

Előázsia, Elő-Ázsia helyett, mivel használata gördülékenyebb.

Előázsia a Közel-Kelet északi, hegyvidéki része + az ún. Termékeny Félhold.

A 'Pallas Nagy Lexikona' szerint a Közel-Kelet - az Arab-félsziget kivételével: "Ázsia nyugati része, magában foglalja Kisázsiát, Örményországot, Sziriát, Palesztinát, a Sziriai-sivatagot, Perzsiát, Mezopotámiát, Afganisztánt és Beludsisztánt."

Ikerközpont: A Turfáni és Hámi mélyedés párosa

Kaszpi-tó Kaszpi-tenger helyett, mivel jelenleg már nincs kapcsolatban a Világóceánnal, és ezért nem tenger.

Kopet-dag

Szűk értelemben egy hegyvonulat Türkmeniszán és Irán határán.

Tágan értelmezem, hozzá számítva az Elburz folytatásában lévő Aladagh és Binauld hegységet is. Az így értelmezett kettős vonulat között található a Meshed városát is befogadó Horaszáni-árok.

Tiensan

Mintegy 2500 km hosszú hegységcsoport a Kizil-kum és a Pej-hegység között.

A továbbiakat lásd a tájbeosztásnál.

Turáni-síkvidék, melynek része a Száraz Közép →kiemelés

4. A Száraz Közép részei

1. Nyugaton (2)

1. Kaszpi-tó, a Föld legnagyobb területű tava.

2. Kaszpi-síkság: Alföld és mélyföld. A Kaszpi-mélyföld „Nagyobb része homoksivatag.” /Fák-304./ Ilyen pl. a Volga és Urál közötti Rin-sivatag. Legfőbb nagyvárosa Asztrahány.

Asztrahány an. Astarkhan: Város a Volga-deltában, éghajlata mérsékelt övezeti félsivtagi éghajlat, éghajlati adatai: jn: -4 oC, é: 11 oC, jl: 26 oC, cs: 230 mm/év, f: 4 hónap.

2. Középen (6)

1. Aral-kum: A kiszáradt Aral-tó medencéjében jött létre

2. Usztyurt-fennsík: A Kaszpi-és Aral-tavak között, „területének nagy részét agyag, illetve kősivatagok építik fel.” /Fák-272./

3. Mugodzsar / Mugaldzsar: „Az átlag 200-300 m-re kiemelkedő /legmagasabb pontja 567 m/ dombvidék már a félsivatagi területhez tartozik.” /Fák-304./

4. Arali-Kara-kum: Az egykori Aral-tó kiszáradása után, annak helyén jött létre

5. Kizil-kum, m. Vörös-homoksivatag: A Szir-darja és Amu-darja között

6. Kara-kum, m. Fekete-homoksivatag: Az Amu-darja és Kopet-dag között, Türkmenisztánban. Türkmenisztánról írják, hogy „a csapadék a síkságon 70-120 mm” /Fák-262./. . „a Kara-kum homokfelszínén mértek mér 79 °C-ot is” /ÚjÁzs-100./.

3. Keleten (5)

1. Szégyentelen-síkság mn. Betpak-Dala: A Kazah-hátság délnyugati pereme, melyet ”terméketlensége miatt” /Fák-306./ neveztek el így a kazahok.

2. Mujun-kum m. Tevenyak-homoksivatag: Homoksivatag az Aj-tau - Zsol-tau és Kara-tau hegyláncok, valamint a Csu és Talasz folyók között

3. Hétfolyó-alföldje, törökül Dzsetiszu, oroszul Szemirecsje: A Balhas-tótól délre lévő homoksivatagos térség, melyet az Ili és a Dzsungár-alatau vizei öntöznek.

4. Balhas- mn. Balkas-tó

5. Kazah-hátság, an. Kazakh uplands, kazahul Szariarka: Csak a Tengizi-tótól és Karagandától délre lévő része a Száraz Közép része, mely túlnyomóan sivatag és félsivatag. Jellemző városa pl. a Kazahsztán mértani középpontjának közelében lévő Dzsezkazgan, an. Jezkazgan, éghajlati adatai: jn-13 oC, é: 6 oC, jl: 24 oC, cs: 180 mm/év, f: 4 hónap. „… az ország belsejében, Dzsezkazgan környékén … mindössze 1.5 fő/km2 az átlagos népsűrűség.” /Fák-310./

5. Afrika

Belső-Afrika: Azon terület, ahol ma az emberszabású majmok élnek. Ide tartozik a Kongó-medence, Nyugat-Guinea és Kelet-Afrika egy kicsiny része.

2. TÁJBEOSZTÁS

1. Bevezetés

Minden tájbeosztás tovább részletezhető, de a részletesség egy szint után lényegtelen. A túlzott részletességet úgy kerülöm el, hogy egy összetett táj esetén a legjellemzőbb táj nevét használom. Pl. elég közismert a ”Dunántúli-dombság a Mecsekkel” név helyett, egyszerűen használható a „Dunántúli-dombság”. Igaz, ez utóbbi tájnév nem csak egy dombságnak nem mondható középhegységet, hanem többek között egy méretes alföldet is tartalmaz (Belső-Somogy). Ezen az alapon pl. a Tiensan-vidéket úgy értelmezem, hogy nyugati vonulatai az Amudarjáig érnek.

Ázsia esetében a kilenc óriástájra alapuló beosztás emberközpontú. A egységeket tekinti határnak, mivel népsűrűségük környezetükhöz képest alacsony.

2. Európa

1. Fennoskandia
2. Kelet-európai-síkvidék
3. Brit-szigetek
4. Francia-Belga-rögvidék
5. Germán-Lengyel-alföld
6. Közép-európai-rögvidék
7. Ibér-félsziget
8. Appenninni-félsziget
9. Balkán-félsziget
10. Alpok-Kárpátok-vidéke.

3. Ázsia

Táblázat

Ázsia nagytájai egy 3x3-as sakktáblához hasonlítanak.

Sávok	Nyugati	Középső	Keleti
Északi	Nyugat-szibériai-alföld	Közép-szibériai-fennsík	Kelet-szibériai-hegyvidék
Középső	Turáni-síkvidék	Belső-Ázsia	Távol-Kelet
Déli	Közel-Kelet	India	Délkelet-Ázsia

Észak-Ázsia = Szibéria

Határai

Ural-hegység, Északi-jeges-óceán, Csendes-óceán, Sztanovoj-hg, Jablonovij-hg, Szaján, Altáj, Kazah-hátság.

Részei

Nyugat-szibériai-alföld, Közép-szibériai-fennsík, Kelet-szibériai-hegyvidék.

A szibériai óriástájakat a Jenyiszej és a Léna folyamok választják el egymástól.

Turáni-síkvidék

Határai

Kaszpi-tó, Sztavropoli-hát, Jergenyij-fennsík, Volga, Obscsij-szirt, Nyugat-szibériai-alföld, Altáj, Dzsungár-Alatau, Tiensan, Pamír, Hindukús, Kopet-dag.

Részei (3)

Nyugaton (2): Kaszpi-tó, Kaszpi-síkság

Középen (6): Aral-kum, Usztyurt-fennsík, Mugodzsar, Arali-Kara-kum, Kizil-kum, Kara-kum

Keleten (5): Betpak-Dala, Mujun-kum, Szemirecsje, Balhas-tó, Kazah-hátság

Belső-Ázsia

Határai

Altáj, Szaján, Jablonovij-hegység, Nagy-Hingan, Tajhang-hegység, Csin-hegység, Vörös- mn. Szecsuáni-medence, Himalája, Karakórum, Pamír, Nyugati-Tiensan, Dzsungár-Alatau, Tarabagataj-hegység.

Részei (6)

1. Mongólia, 2. Kínai-löszfennsík, 3. Tibet, 4. Tarim-medence, 5. Ikerközpont: Turfáni és Hámi-oázisok, 6. Dzsungária.

Távol-Kelet

Határai

Sztanovoj-hg, Nagy-Hingan, Tajhang-hg, Tibet keleti pereme, Vörös-folyó, Csendes-óvcean.

Részei (9)

1. Amúrmellék, 2. Mandzsúria, 3. Kínai-alföld, 4. Jangcse-medencék: Szecsuáni- mn. Vörös-medence, Vuhani-medence, Torkolati-félmedence, 5. Dél-kínai-hegyvidék, 6. Szahalin, 7. Japán-szigetek, 8. Koreai-félsziget, 9. Kínai-szigetek: Tajvan, Hajnan.

Közel-Kelet mn. Délnyugat-Ázsia

Határai

Fekete-tenger, Kaukázus, Kaszpi-tó; Kopet-dag, Hindukús, Arab-tenger, Vörös-tenger, Szuezi-csatorna, Földközi-tenger, Égei-tenger, Márvány-tenger.

Részei (3)

1. Északi hegyvidék (5): Kisázsia, Örmény-felföld, Kaukázus-vidék, Iráni-medence, Afgán-medence

2. Termékeny-félhold an. Fertile Crescent: Levantei-folyosó, Mezopotámia

3. Sivatagos Arábia mn. Szir-Arab-sivatagok és a Jemeni- és Ománi-hegyvidék

India p. Indiai szubkontinens mn. Dél-Ázsia

Határai: Szulejmán-hg, Himalája, Patkai- és Arakán-hg, Bengál-öböl, Arab-tg.

Részei

1. Észak-indiai-alföldlek

Indus-alföld: Punjab + Szind

Gangesz-Brahmaputra-alföld: Hindusztáni-alföld, Brahmaputra-alföld, Bengália

2. Dekkán-fennsík

3. Indiai-parti-síkságok: Malabár-part, Koromandel-part.

Délkelet-Ázsia

1. Indokína

2. Maláj-szigetvilág: Nagy-Szunda-szigetek: Borneó / Kalimantán, Szumátra, Jáva, Celebesz /Sulawesi. Kis-Szunda-szigetek. Molukkák / Maluku-szigetek. Fülöp-szigetek.

Tiensan

Határa

Északon: Kizil-kum, Mujun-kum, Szemirecsje, Dzsungár-Alatau, Dzsungáriai medencealj

Keleten: Pej-hegység, szétnyíló vonulatai között van az Ikerközpont

Délen: Takla-Makán, Pamír-hg, Amu-darja

Nyugaton: Kizil-kum.

Vizei: Innen ered nyugaton a Szir-darja, keleten pedig az Ili. Nagy tava az Isszik-kul, m. Meleg-tó.

Részei

Nyugati része a Zaravsán-Aláj-hegyvidék, melyet egyes szerzők a Tiensantól különállónak tekintenek. Ennek keleti része az Aláj-hegység, mely a Fergánai-medence és a Pamír között húzódik. Nyugati részének három vonulata van. Az északi a Turkesztáni-hegység a Nura-tauval, a középső a Zeravsán-hegység, a déli pedig a Hisszár-hegység. Ez utóbbi hordozza Baktria és Szogdia határát.

Központi része a Fergánai-medence és a Középső-Ili-medence között húzódik. Itt magasodik, a kirgiz-kínai határon, a hegységcsoport legmagasabb csúcsa, a Dzsengisz Csokuszu, oroszul Pik Pobedi, m. Győzelem-csúcs (7439 m).

A Kizil-kum és Mujun-kum közötti Kara-tau adja Szogdia és Tarszia határát.

A Mujun-kum és a

Keleti része a kínai Hszincsiang-Ujgur Autonóm Terület keleti részén terül el, a Középső-Ili-medencétől északra és keletre. Három vonulata van. Az északi a Bogdo- és Barköl-hegység, a középső a Csol-hegység, a déli a Kuruk-hg. A két északibb vonulat között van a Ikerközpont.

3. Afrika

1. Atlasz-vidék

2. Szahara

3. Szudán

4. Nyugat-Guinea

5. Kongó-medence

6. Északkelet-Afrika: Etióp-lávafennsík + Szomáli-félsziget

7. Kelet-Afrika: Közép-afrikai-árok, Kelet-afrikai-fennsík, Kelet-afrikai-árok, Kelet-afrikai-lejtő

8. Dél-Afrika

9. Madagaszkár.

3. SZAKIRODALOM

AK **Anonymus**: A magyarok cselekedetei. **Kézai** Simon: A magyarok cselekedeti.

Osiris. Budapest, 2004. Milleniumi magyar története. Források.

ISSN 1585-4264. Sorozatszerkesztő Benda Gyula, Bertényi Iván, Pótó János.

ISBN 963 389 606 1

Ame **Az ókori Közel-Kelet** - Amelie Khurt. Fordította: Mohay Gergely.

Pázmány Péter Katolikus Egyetem Bölcsésztudományi Kar. 2005.

Studia Orientalia. Sorozatszerkesztő: Maróth Miklós. A fordítás alapjául szolgáló mű: A. Kuhrt: The Ancient Near East, c. 3000-300 BC I-II London.

ISBN 963 9206 00 8. c /copyright/ Mohay Gergely.

AraI **A hunok Indiában** - Aradi Éva. A heftaliták története. Hun-idea.

Szkíta - hun - magyar. Kiadja a Hun-idea Szellemi Hagyományőrző Műhely.

Budapest, 2005. ISBN 963-7014-02-0. C Aradi Éva, 2005.

Fényképek C Aradi Éva, Király Marianna, 2005. C Hun-idea, 2005.

Arh **Az Arany Horda**. Vásáry István. Kossuth Könyvkiadó, 1986.

ISBN 963 09 2792 6.

B1 **Őstörténetünk régészeti forrásai** I. - Bakay Kornél. Egyetemi tankönyv gyanánt. Felelős kiadó: László Gyula Történelmi és Kultúrális Egyesület, Budapest. 2004. ISBN: 963 7528 32 6.

B2 **Őstörténetünk régészeti forrásai** II. - Bakay Kornél. Egyetemi tankönyv gyanánt. Miskolci Bölcsész Egyesület. 1998. ISBN: 963 7528 40 7.

B3 **Őstörténetünk régészeti forrásai** III. - Bakay Kornél. Egyetemi tankönyv gyanánt. László Gyula Történelmi és Kultúrális Egyesület. Budapest, 2005.

ISBN 963 218 087 9

B4 **Magyarnak lenni: büszke gyönyörűség!** - Bakay Kornél. Tanulmányok és

előadások. II. javított kiadás. Kráter. Pomáz, 2004. C Bakay Kornél, 2004.

C Kráter Műhely Egyesület, 2004. ISBN 963 9472 91 3.

B5 **Történelem 5. osztályosoknak** - Írta: Bakay Kornél, Harangozó Imre, Molnár V. József. Főszerkesztő: Bakay Kornél. Lektorálta: Nagy Gyula. Alternatív történelem tankönyv 11-12 éves gyermekek számára. László Gyula Történelmi és Kulturális Egyesület. Felelős Kiadó: Pető László. Budapest, 2006. Változatlan kiadás.

B6 **A magyar államalapítás** - Bakay Kornél. 2. kiadás. Gondolat, 1981. Magyar História. ISSN 0324-7716. ISBN 963 280 674 3. C Bakay Kornél 1978.

B7 **Az árpádok országa** - Bakay Kornél. Őstörténetünk titkai. Budapest, 2002. Második kiadás. C Bakay Kornél. ISBN 963 7528 01 6.

Bár1 **Az ősi Selyemút világa** – Bárdi László. Masszi Kiadó, Budapest, 2003. ISBN 963 9454 38 9.

Bdf **A magyarság és a Középkelet** - Bendefy László. Reprint kiadás. Dr. Bendefy István. Budapest, 2000. ISBN: 963 640 945 5.

Bih **A népek országútján** - Bihari Gábor. I. rész Szkíták, szakák, székelyek. Szkíta Szarvas Könyvkiadó. Nyíregyháza, 2004. Copyright C 2004 Bihari Gábor. Copyright C 2004 Szkíta Szarvas Könyvkiadó. ISBN 963 216 716 3 ö. ISBN 963 216 717 1 (I. kötet).

Bír2 **A szabír-magyarok** a "sumirok" tanítómesterei - Bíró József. A szerző kiadása. Budapest. 2002. C Bíró József.

Biz **Bizánc és magyarság** - Moravcsik Gyula. Budapest 2003. Eredeti kiadás: Bizánc és a magyarság. Budapest, 1953. ISSN 1586 3144. ISBN 963 9465 13 5. C Moravcsik Gyula jogörökösei. C Lucidus Kiadó.

Blex **Bibliai Lexikon** - Dr. Herbert Haag. ISBN 963 360 465 6. Szent István Társulat, az Apostoli Szentszék Könyvkiadója, Bp, 1989. Az eredeti mű címe: Bibel-Lexikon. Fordította: dr. Ruzsiczky Éva.

Bod **Avarok és székelyek** - Boda László. A történelmi fehér foltok filozófiai kutatásának tükrében. Püski. Budapest, 2004. C Boda László. ISBN: 963 9906 35 2.

Buny **A Szent Grál üzenete** - Bunyevácz Zsuzsa. Az eltitkolt magyar vonatkozások.

CseD **Magyar folytonosság a Kárpát-medencében** - Cser Ferenc - Darai Lajos.

Avagy Kőkori eredetünk és a sejti tulajdonság-örökítő kutatás. Fríg Kiadó.

Szerkesztő: Varga Csaba. C Cser Ferenc - Darai Lajos, 2005. Minden jog fenntartva. ISBN 963 865 88 6 X.

CseD2 **Európa mi vagyunk** - Cser Ferenc - Darai Lajos. I. kötet. Fríg Kiadó.

Sorozatszerkesztő: Varga Csaba. C Cser Ferenc - Darai Lajos, 2008.

Minden jog fenntartva. ISBN 978 963 9836 02 0.

Csor **Árpád népe** - Csorba Csaba. Csorba Csaba, 1997. Az első kiadás utánnyomása. Vince Kiadó Kft., 2000. ISBN 963 9192 29 5 / ISSN 1417-6114

Alexandra. Copyright C Bunyevácz Zsuzsa, 2007. ISBN 978 963 370 321 2.

DeM **Dentu-Magyaria** – dr. Padányi Viktor. Püski, Budapest, 2000.

ISBN 963 9188 92 1.

Dész **Dél és észak** - Erdélyi István. Régészeti emlékek. Cédrus Művészeti Alapítvány - Napkút Kiadó. Budapest, 2.011. Ómultunk tára 7.

C Erdélyi István, 2011 és Napkút Kiadó, 2011.

ISSN 1789-2023. ISBN 978 963 263 1929.

Dou **Az ember eredete** - Dr. Douglas Palmer. Az ember fejlődésének képes története. Copyright c 2.007. New Holland Publishers /UK/ Ltd

A mű eredeti címe: The Origins of man. An illistrated history of human evolution. Magyar kiadás: c Officina '96 Kiadó, 2.007. 1088 Budapest, Szentkirályi utca 34.

Eck **Az európai civilizáció kezdetei** - Sturat Piggott. ISBN 963 281 831 8.

Az őskori Európa az első földművelőktől a kalsszikus ókorig. Gondolat.

C Stuart Piggott, 1965. C Makkay János, 1.987 Hungarian translation.

Egt **Európa gazdaságtörténete**.

EgyMe **Egyiptomi és Mezopotámiai** regék és mondák. Feldolgozta Dobrovits Aladár

és Kákosy László, Móra Ferenc Könyvkiadó, Második kiadás

ISBN 963-11-7448-4.

Eng1 **Magyarok a világban**. Engel Pál. Beilleszkedés Európába a kezdetektől

1440-ig. Háttér Kft. – Téka. 1990. ISBN 963 7403 85 X.

Er "**Emlékezzünk régiekről** ..." - László Gyula.

A Kárpát-medence egykori népeinek története és a magyar honfoglalás.

Képes történelem. Szerkeszti: F. Kemény Márta. Móra Ferenc Könyvkiadó.

C László Gyula, 1979. ISBN 963 11 1044 3.

Erd **Őseink nyomában** - Erdélyi István. A magyar őstörténet kutatása a XX.

században. Masszi Kiadó, Budapest, 2004. C Erdélyi István, 2004.

ISBN 963 9454 46 X.

Erd2 **A magyar honfoglalás és előzményei** - Erdélyi István. A magyar műveltség 1100 éve. Mundus Magyar Egyetemi Kiadó, Budapest, 2002.

ISBN 963 8033 37 1. ISSN 1418-7035.

Erd3 **Schtya Hungarica** - Erdélyi István. A honfoglalás előtti magyarság régészeti

emlékei. Mundus Magyar Egyetemi Kiadó. Budapest, 2008.

ISBN 978 963 8033 43 7. ISSN 1417-7552.

Esz **Etimológiai szótár**, főszerkesztő Zaicz Gábor. Magyar szavak és toldalékok

eredete. Tinta Könyvkiadó, Budapest. 2006.

A magyar nyelv kézikönyvei XII. Sorozatszerkesztő Kiss Gábor.

C Tinta Könyvkiadó. C Dolovay Dorottya, Jankovicsné Tálas Anikó, Kiss Gábor, Sipőcz Katalin, T. Somogyi Magda, Tamás Ildikó, Zaicz Gábor.

Első kiadás: 2006. ISSN 1589-4371. ISBN 963 7094 01 6.

Et **Erdély története** - Szerkesztette Makkai László és Mócsy András.

Főszereksztő Köpeczi Béla. Első kötet: A kezdetektől 1606-ig. Akadémiai Kiadó. Budapest 1986. C Akadémiai Kiadó, Budapest, 1986.

ISBN 963 05 4203 X (összkiadás). ISBN 963 05 4204 8 (1. kötet).

Etf **Európa történeti földrajza** - Norman J. G. Pounds. Osiris Kiadó. Budapest, 2003. ISBN 963 389 384 4. ISSN 1218-9855. Fordította: Boros Attila.

EurÜ **Európa és a Szovjetunió**. Üsd fel! Novotrade Kiadó. ISBN 963 585 103 0

Érd **A hun lovastemetkezések** - Érdy Miklós. magyar vonatkozásokkal.

Magyarországért, Édes Hazánkért Kiadó. 2001. C Érdy Miklós, West New

York. ISBN 963 00 7566 0. ISBN 963 00 7565 2. ISBN 963 00 7567 9.

Érd2 **A magyarság keleti eredete és hun kapcsolata.** Érdy Miklós. Kairosz Kiadó, Budapest, 2010. ISBN 978 963 662 369 2.

Fák **A Szovjetúnió utódállamainak** földrajza - Rudl József. Dialóg Campus Kiadó.

Dialóg Campus Tankönyvek. Budapest - Pécs, 1999.

C Dialóg Campus Kiadó és Rudl József, 1999.

ISBN 963 9123 25 0. HU ISSN 1418 1274. HU ISSN 1418 1304.

Fnyelv **A világ nyelvei és nyelvcsaládjai** - Fodor István. Tinta Könyvkiadó Budapest, 2004. Második, átdoglozott kiadás. C Fodor István. C Tinta Könyvkiadó.

ISBN 963 7094 06 7.

Fod1 Őstörténet és honfoglalás / Magyarország története sorozat. Írta: Fodor István.

Főszerkesztő: Romsics Ignác. Kossuth Kiadó. C Kossuth Kiadó 2009. C Fodor István 2009. ISBN 978-963-09-5679-6

Fod2 **Historia** folyóirat, 2012.7.

Futó Kontinensek földrajza I. Szerkesztette: Dr. Futó József. Második kiadás. Tankönyvkiadó, Budapest, 1988. ISBN 963 18 1247 2.

G1 **Keleten kél a Nap** I. - Götz László. Kultúránk a történelmi ősidőkből. Első kötet. Püski. Budapest, 1994. C Götz László örököse.

ISBN 963 8256 30 3. ISBN 963 8256 31 1 I.

G2 **Keleten kél a Nap** II. - Götz László. Kultúránk a történelmi ősidőkből. Második kötet. Püski. Budapest, 1994.

C Götz László örököse. ISBN 963 8256 30 3. ISBN 963 8256 32 X II.

Gen **Genetika és őstörténet**. A magyarok és más eurázsiai népek múltja a genetikai adatok fényében. Pamjav Horolma, Fehér Tibor, Németh Endre, Csáji László Koppány. Ómultunk tára 12. Cédrus Művészeti Alapítvány – Napkút Kiadó, Budapest, 2006. ISSN 1789-2023. ISBN 978 953 263 567 5.

Gör **A múlt emberei**. Az emberiség képes története.

Az emberiség eredetének és fejlődésének képes története.

Összeállította: Göran Burenhult. Kossuth Kiadó 2007. A kiadás alapja:

The Illustrated History of Humankind People of the Past.

ISBN 978-963-09-5619-2

Magyar fordítás: dr. Kordos László, dr. Bácskay Erzsébet.

Gra **Attila és a hunok** - Grandpierre K. Endre munkáinak és jegyzeteinek alapján írta: Grandpierre Attila. A szkíta-hun-magyar folytonosság. Napkút Kiadó. Budapest, 2006. C Grandpierre Attila, 2006. C Napkút Kiadó, 2006.

ISBN-10: 963-8478-40-3. ISBN-13: 978-963-8478-40-5.

Gran2 **Ősi Magyarország**. Grandpierre Attila. A Kárpát-medence és a Selyemút népeinek felemelkedése. Titokfejtő Könyvkiadó. ISBN 9789637707117.

Gro **Hunok és kínaiak**. A hunok története a Kr. sz. előtti évszázadokban – kínai források alapján. J. J. De Groot. Művét közzéteszi: Bakay Kornél. Respenna, Budapest, 2006. C Bakay Kornél. ISBN 963 0605 26 0.

Gyen2 **Emberré válás**. Gyenis Gyula, Hajdu Tamás. Az ember biológiai és kulturális evolúciója. Budapest, 2017. ISBN 978-963-9911-93-2.

Gyón **A magyarság hajnalán**. Gyóni Gábor. A magyarok korai története a honfoglalásig. Források és tanulmányok 3. Magyar Tudományos Akadémia Bölcsészettudományi Kutatóközpont Magyar Őstörténeti Témacsoport. MTA Bölcsészettudományi Kutatóközpont. Budapest, 2009. C Gyóni Gábor, 2019. C MTA BTK, 2019.

ISBN 978-963-416-167-7

Györ **István király és műve** - Györffy György. Balassi Kiadó, Bp.

3. Bővített, javított kiadás, 2.000. C Györffy György, 2000.

H.2012/7. **História** - Szerkesztő: Glatz Ferenc. Felelős kiadó: História Alapítvány.

HU ISSN 01392409. Index: 25348.

Hankó **Hankó** Ildikó: A Kárpát-medence benépesülése, Demokrata, 2008.10.01.

HCsB **Horváth** Csaba-Barnabás: How Eurasia Was Born – A proposedatlas of prehistoric Eurasia based on genetic data supporting the farming-language dispersal model. International Relations Quarterly, ISSN 2062-1973

Hör **A hunok öröksége** - Szerkesztette Marácz László és Obrusánszky Borbála. Hun-idea. Szkíta - hun - magyar. ISBN 978-963-7014-37-6.

HuS **Hunok a Selyemúton** - Obrusánszky Borbála. Masszi Kiadó, 2008.

Az ősi belső-ázsiai pusztai civilizáció páratlan öröksége. C Dr. Obrusánszky Borbála. ISBN 978 963 9851 06 1. C Aradi Éva, Ucsiraltu, 2009.

Hun-idea, 2009.

Joan **Babilon** - Joan Oates. A mű eredeti címe: Babylon. Copyright c

1979 and 1986 Thames and Hudson, London. Fordította: Valló Gábor.

ISBN 978 963 643 064 1. Kiadja a General Press Kiadó.

John **Izráel története** - John Bright. Fordította: Domján János.

Kiadja a Református Zsinati Iroda Sajtóosztálya, Budapest, 1.990.

A mű eredeti címe: History of Israel. Ötödik kiadás. ISBN 963 300 363 6.

Egyetemi Nyomda.

Kák **Az ókori Egyiptom története és kultúrája**. Kákossy László.

Osiris, Budapest, 2005. ISBN 963 389 818 8

KáSz **Kárpát-medence vagy Szkítia?** - Cser Ferenc - Darai Lajos. Fríg Kiadó,

2008. c /copyright/ Cser Ferenc - Darai Lajos, 2008.

ISBN: 978 963 9836 12 9.

KÁzs **Ázsia** népei, 1 - Kiszely István. A Föld népei. Gondolat Kiadó. Budapest, 1984. C Kiszely István, 1984. ISBN 963 280 673 5 Összkiadás.

ISBN 963 280 813 4 II. kötet.

KEur **Európa** népei, 1 - Kiszely István. A Föld népei. Gondolat Kiadó. Budapest, 1979. (K1) ISBN 963 280 673 5 összkiadás ISBN 963 280 689 1 I. kötet

Kék **Képes Krónika**. Osiris Kiadó, Budapest, 2004. ISBN 963 379 785 3.

Kfa **Középiskolai földrajzi atlasz**. Cartographia, 2021.

ISBN 978 963 262 562 1 CM

KiszM1 **A magyarok eredete és ősi kultúrája I.** - Kiszely István. Bővített kiadás.

c /copyright/ Kiszely István, 2000. Püski Kiadó Kft. Bp., 2.000.

ISBN 963 9188 84 0. ISBN 963 9188 85 9 I. kötet.

KiszM2 **A magyarok eredete és ősi kultúrája II.** - Kiszely István. Bővített kiadás.

c /copyright/ Kiszely István, 2000. Püski Kiadó Kft. Bp., 2.000.

ISBN 963 9188 84 0. ISBN 963 9188 86 7 II. kötet.

KMag **A magyarság embertana**, Kiszely István. A magyar ember. Egyetemi tankönyv és tanári segédkönyv. Magyar Ház. Budapest, 2007.

ISBN 978-963-9335-37-0

KiszS **Sírok, csontok, emberek.** Dr. Kiszely István. Embertan a régészetben. Gondolat Könyvkiadó, Budapest, 1976. II., átdolgozott kiadás.

ISBN 963-280-204-7.

Kov **Őstörténeti időrend**. Kovács László. Vértesszőlőstől Pozsonyig. Székelypálfalva 2021. ISBN 978-615-01-0707-3.

Kősz **A történelem küszöbén** - Kőszegi Frigyes. Kossuth Könyvkiadó / 1984.

ISBN 963 09 2267 3. ISSN 0324 5098. C Kőszegi Frigyes, 1983. (3673).

Kr **A kilencedik és a tizedik század története** - Kristó Gyula, Makk Ferenc.

Pannonica Kiadó, 2.001. Sorozatszerkesztő Szvák Gyula.

C Kristó Gyula - Makk Ferenc, 2001; Pannonica Kiadó, 2001; Szvák Gyula editor, 2001. ISBN 963 4869 X (összkiadás). ISBN 963 9252 38 7.

Kra **Az európai nyelvek földrajzi kialakulása** – Grover S. Krantz.

Magánkiadás, Budapest, 2000. ISBN 963 440 022-1.

Lágy1 **Múltunkról utódainknak** - László Gyula. I. A magyar föld és a magyar nép őstörténete. c /copyright/ László Gyula örökösei, 1999.

Püski Kiadó Kft. ISBN 963 9188 10 7 összkiadás.

ISBN: 963 9188 11 5 I. kötet.

Lágy2 **Múltunkról utódainknak** - László Gyula. II. Magyarok honfoglalása – Árpád

népe. c /copyright/ László Gyula örökösei, 1999.

Püski Kiadó Kft. ISBN 963 9188 10 7 összkiadás.

ISBN: 963 9188 12 3 I. kötet.

LáGyÁr **Árpád népe** - László Gyula. Helikon.

C László Gyula örökösei, 1988, 2005. C Helikon Kiadó, 1988, 2005.

HE 986 / ISBN 963 208 915 4.

Lui **Genetikai átjáró**. Luigi Luca Cavalli-Sforza. Különbözőségünk története.

HVG könyvek. HVG Kiadói Rt. Budapest, 2002. ISBN: 9637525246.

M1 **Indul a magyar Attila földjére** - Makkay János. 2. átdolgozott és bővített kiadás. A szerző kiadása. Budapest, 2009. ISBN 978-963-88250-4-9.

C Tulok Magda és Makkay János.

M5 **Egy ősi háború** - Makkay János. Az esztergályhorváti késő neolitikus tömegsír. A szerző kiadása. C Makkay János. ISBN 963 640 140 3. Budapest, 2000.

Man **Magyar Nemzet** napilap

Maf3 **Letagadott eleink, a szkíták**. Magyarságutdományi füzetek.

Maf12 **Kárpát-medencei magyar ősiség** - Cser Ferenc és Darai Lajos.

Magyarságtudományi füzetek. Kiadja a Hun-idea Szellemi Hagyományőrző Műhely. Budapest, 2010. Kisenciklopédia 12. C Magyarok Világszövetsége.

ISSN 2061-649X. ISBN 978-963-7014-55-0.

Makk **Az indoeurópai nyelvű népek őstörténete** - Makkay János. A szerző kiadása.

Budapest, 1.998. ISBN 963 550 270 2. c /copyright/ Makkay János.

Mat1 **Magyar történelem**. Tízezer év - ezer oldalról. Szerkesztő: Csihák György.

Zürichi Magyar Történelmi Egyesület. Zürich - Budapest, 2002.

ISBN 963 86100 1 8.

Mat2 **Magyarságtudományi tanulmányok**. Főszerkesztő: Botos László.

Hun-idea Szellemi Hagyományőrző Műhely, 2008. ISBN 978-963-7014-28-4.

C Aradi Éva ... Vetráb József Kadocsa, 2008. C Hun-idea, 2008.

Mes **A magyar ókor** - Mesterházy Zsolt. Szerkesztette: Bencsik András.

Magyar Ház Könyvek, Kárpáti Ház. Budapest, 2003. C Mesterházy Zsolt, 1998-2000. ISBN 963 212 079 5. ISBN 963 206 036 9.

Mők14 **A Kárpát-medence és a steppe**. Magyar őstörténeti könyvtár 14.

Szerkesztette Márton Alfréd. A sorozatot szerkeszti Zimonyi István.

A József Attila Tudományegyetem Magyar Őstörténeti Kutatócsoportjának és a

Középkori Egyetemes Történeti Tanszékének kiadványai.

Balassi Kiadó Budapest. C A Szerzők, 2001. ISSN 1215-4024.

ISBN 963 506 403 9.

Mők16 **Források a korai magyar történelem ismeretéhez**.

Magyar őstörténeti könyvtár 16.

A Szegedi Tudományegyetem Magyar Őstörténeti Kutatócsoportjának és a

Középkori Egyetemes Történeti Tanszékének kiadványai.

A sorozatot szerkeszti Zimonyi István. Balassi Kiadó. Budapest.

Szerkeszetette és a bevezető tanulmányt írta Róna-Tas András.

C A szerzők, 2001. ISSN 1215-4024. ISBN 963 506 402 0.

Mők17 **A sámánhit emlékei**. Török népek. Magyar őstörténeti könyvtár 17.

Szerkesztette Molnár Ádám. A Szegedi Tudományegyetem Középkori Egyetemes Történeti Tanszékének kiadványai.

A sorozatot szerkeszti Zimonyi István. Balassi Kiadó Budapest.

C Molnár Ádám szerkesztés, előszó, fogalomtár és irodalomjegyzék, 2003.

C A fordítók; 2003. ISSN 1215-4024. ISBN 963 506 495 0.

Mők18 **Őstörténetünk kérdései** - Rédei Károly. Magyar őstörténeti könyvtár 18. A

József Attila Tudományegyetem Középkori Egyetemes Történeti Tanszékének kiadványai. A sorozatot szerkeszti Zimonyi István. Balassi Kiadó. Budapest.

A nyelvészeti dilettantizmus kritikája. Második, bővített kiadás.

ISBN 1215-4024. ISBN 963 506 515 9. C Rédei Károly, 2003.

Mők20 **Szír írók a steppe népeiről** - Kmoskó Mihály. Magyar őstörténeti Könyvtár 20. A Szegedi Tudományegyetem Középkori Egyetemes Történeti Tanszékének kiadványai. A sorozatot szerkeszti Zimonyi István. Balassi Kiadó. Budapest. Szerkesztette: Felföldi Szabolcs. Balassi Kiadó, Budapest. 2004. C Felföldi Szabolcs, Zimonyi István, 2004. ISSN 1215-4024.

ISBN 963 506 581 7.

Mők21 **Fegyveres nomádok, nomád fegyverek**. Magyar Őstörténeti Könyvtár 21.

A Szegedi Tudományegyetem Középkori Egyetemes Történeti Tanszékének kiadványai. A sorozatot szerkeszti Zimonyi István.

III. Szegedi Steppetörténeti Konferencia. Szeged, 2002. szeptember 9-10.

Szerkesztette: Balogh László, Keller László. Balassi Kiadó, Budpest.

C A Szerzők, 2004 ISSN 1215-4024. ISBN 963 506 554 X.

Mők22 **Muszlim források a honfoglalás előtti magyarságról** - Zimonyi István.

Magyar Őstörténeti Könyvtár 22. A Gayhani-hagyomány magyar fejezete.

Balassi Kiadó, Budpest. C Zimonyi István, 2.005. ISSN 1215-4024.

ISBN 963 506 627 9

Mők23 **Mohamedán írók a steppe népeiről** - Kmoskó Mihály.

Magyar Őstörténeti Könyvtár 23. Földrajzi irodalom I/3.

A Szegedi Tudományegyetem Középkori Egyetemes Történeti Tanszékének kiadványai. A sorozatot szerkeszti Zimonyi István. Balassi Kiadó. Budpest.

C Zimonyi István, 2007. ISSN 1215-4024. ISBN 978-963-506-703-9.

Mők24 **Magyar őshazák és magyar őstörténészek** - Vásáry István.

Magyar Őstörténeti Könyvtár 24.

A Szegedi Tudományegyetem Középkori Egyetemes Történeti Tanészékének kiadványai. A sorozatot szerkeszti Zimonyi István. Balassi Kiadó, Budpest.

C Vásáry István, 2008. ISSN 1215-4024. ISBN 978-963-506-756-5.

Mők25 **Térítés - Megtérés** - A világvallások terjedése Kelet-Európa népei között.

Magyar Őstörténeti Könyvtár 25.

A Szegedi Tudományegyetem Középkori Egyetemes Történeti Tanészékének kiadványai. A sorozatot szerkeszti Zimonyi István. Balassi Kiadó. Budpest.

Szerkesztette Balogh László, Kovács Szilvia.

C A Szerzők, 2009. ISSN 1215-4024. ISBN 978-963-506-799-2.

Nac **Nagy civilizációk**. Az emberiség képes története. Ősi társadalmak és kultúrák.

Összeállította: Göran Burenhult. Kossuth Kiadó 2.007.

A kiadás alapja: The Illustrated History of Humankind Great Civilizations.

ISBN 963-09-4746-3

Magyar fordítás: Antoni Csaba, Dr. Dezső Tamás, Szuhay Havas Ervin.

Nag **National Geographic**

Nag1 **National Geographic** Magyarország 2011 június 100. szám

Nep1 **Neparáczki** Endre Ph.D. értekezése, 2017, Szeged. A honfoglalók genetikai származásának és rokonsági viszonyainak vizsgálata archeogenetikai módszerekkel Témavezető: Dr. Török Tibor Társ-témavezető: Dr. Pálfi György Biológia Doktori Iskola Szegedi Tudományegyetem Természettudományi és Informatikai Kar Genetikai Tanszék

Nep2 **Neparáczki** Endre: Apai ágú Y-kromoszómás haplocsoportok a Kárpát-medencében feltárt hun, avar és honfoglalás kori leletekből, A Magyarságkutató Intézet Évkönyve 2019; Szerkesztette: Berta Péter, Vizi László Tamás/ Elérhető az interneten.

Nep3 **Neparáczki** Endre szerkesztő, Magyarságkutató Intézet Kiadványai 20., Magyar őstörténeti műhelybeszélgetés, Magyarságkutató Intézet, Budapest, 2020, Agócs Gergely: A Kaukázus szérűjében. Az észak-kaukázusi türk népek zenefolklórjának magyar őstörténeti vonatkozásairól.

Nét **Németország története**. Mary Fulbrook. Fordította Szuhay-Havas Ervin. Maecenas Könyvkiadó, 1997. ISBN 963-9025-30-5.

Nyelv4 **A Világ nyelvei**. Főszerkesztő Fodor István. Akadémiai Kiadó, Budapest. ISBN 963 05 7597 3 Első kiadás.

Ob1 **A hunok kultúrtörténete** - Obrusánszky Borbála. Fehérvár, a déli hunok fővárosa. C Obrusánszky Borbála. C Balogh Ildikó.

A Kőrösi Csoma Sándor Magyar Egyetem jegyzete.

ISBN 963-9428-57-4. ISBN 978-963-9428-57-7.

Farkas Lőrinc Imre Könyvkiadó.

Ob2 **A nesztoriánus kereszténység** - Obrusánszky Borbála. ISBN 963 9428 52 3.

Farkas Lőrinc Imre Könyvkiadó, 2006.

A Kőrösi Csoma Sándor Magyar Egyetem jegyzete.

Ob5 **Szkíta-magyar múltunk ragyogása** - Obrusánszky Borbála. C Obrusánszky Borbála. Történelmi igazságok, tanulságos mesék. ISBN 978-963-87665-9-5.

Koronás kerecsen kiadó 2011.

Ómt1 **A sztyeppei civilizáció és a magyarság** - Csáji László Koppány. Ómultunk tára 1. Cédrus Művészeti Alapítvány - Napkút Kiadó. Budapest, 2007.

ISBN 978 963 8478 76 4.

Ómt5 **Avarok, bolgárok, magyarok** - Konferenciakötet. Ómultunk tára 5.

Cédrus Művészeti Alapítvány - Napkút Kiadó. Budapest, 2009.

ISBN 978 963 263 104 2. ISSN 1789-2023.

Ómt6 **Mérföldkövek a magyar őstörténetben** - Veres Péter. Ómultunk tára 6.

Cédrus Művészeti Alapítvány - Napkút Kiadó. Budapest, 2009.

ISBN 978 963 263 108 0. ISSN 1789-2023.

Ómt8 **Magyarok keleten és nyugaton** - Ajbolat Kuskumbajev.

Magyar-türk-kipcsak kapcsolatok a középkorban. Ómultunk tára 8.

Cédrus Művészeti Alapítvány - Napkút Kiadó. Budapest, 2011.

ISBN 978 963 263 263 223 0. ISSN 1789-2023.

ŐsE **Az őskori Európa** - D. W. Harding. A múlt születése. Helikon Kiadó.

A mű eredeti címe: Prehistoric Europe. Fordította és az utószót írta Makkay János. C Elsevier Publishing Projects Sa, Lausanne, 1978.

Párt **Párthia**. Tábori László. Egy alig ismert ókori világbirodalom. Turán könyvek 3. Antológia. Szöveggyűjtemény, térképek, írás- és uralkodási táblázatok. Hun párhuzamok. Magyar Őstörténeti Kutató és Kiadó. Budapest, 2003. C by Dr. Tábori László. ISBN 963 86084 6 3.

Ratl **Rovásatlasz** – Hosszú Gábor. Budapest, 2013. ISBN 978-963-08-5812-0.

Rég **Régészet** - Colin Renfrew - Paul Bahn. Elmélet, módszer, gyakorlat.

Osiris Kiadó. Budapest, 2005. ISBN 963 389 809 9.

RóT1 **Kis magyar őstörténet** - Róna-Tas András. A magyarok korai története az

államalapításig. Balassi Kiadó. Budapest. C Róna-Tas András, 2007.

ISBN 978-963-506-704-6.

Step **Élet az ókori Mezopotámiában** - Stephen Bertman.

Eredeti cím: Handbook to Life in Ancient Mesopotamia.

Copyright c Stephen Bertman, 2003 Fordította: Kmilcsik Ágnes.

Magyarországon kiadja a Gold Book Kft. Felelső kiadó a kft. ügyvezetője.

ISBN 963 426 013 6. 2003.

Szár I. **Történelem I.** - Száray Miklós. középiskolák, 9. évfolyam.

Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest. Forrásközpontú történelem.

C Száray Miklós, Nemzeti Tankönyvkiadó Zrt., 2006.

ISBN 978-963-19-3454-0.

Szár II. **Történelem II.** - Száray Miklós. középiskolák, 10. évfolyam.

Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest. Forrásközpontú történelem.

C Száray Miklós, Nemzeti Tankönyvkiadó Zrt., 2006.

ISBN 978-963-19-3455-7.

Szász **A húnok története**. Attila nagykirály. Írta Szász Béla. Gede testvérek Bt.

Budapest 2001. ISBN 963 9898 16 6.

C Szász Béla örökösei; Bakay Kornél és Kristó Nagy István; Szabad tér Kft.

Szék **A székelység eredete** - Varga Géza. Írástörténeti tanulmányok.

Az Írástörténeti Kutatóintézet sorozata. C Varga Géza 2001.

ISSN: 1217-6974. ISBN: 963 00 5981 9.

Szon **A magyarok eredete és őslaka** - írta: Szongott Kristóf államgymnasiumi nyug. tanár, az 'Armenia' szerkesztője. A szerző kiadása. Szamosújvár, 1906.

Todorán Endre "Aurora" Könyvnyomdája.

Tim **Világtörténelem** - The Times atlasz. Akadémiai Kiadó. Budapest, 1992.

Szerkesztette: Geoffrey Barrachlough és Normann Stone.

A mű eredeti címe: The times Atlas of World History.

Magyar nyelvű kiadás C Times Books and Akadémiai Kiadó, 1992.

Készület a harmadik, átdolgozott kiadás alapján.

Tót **Magyar őstörténet** - Tóth Imre. avagy "nem jöttünk mi sehonnan sem". Fríg Kiadó. Felelős kiadó: Varga Csaba. C Tóth Imre, 2009.

ISBN: 978 963 9836 10 5.

Tro **Múltbalátó** - Trogmayer Ottó. Régészetünk nagy pillanatai. Helikon Kiadó.

C Trogmayer Ottó, 2005. C Helikon Kiadó, 2005. HE 973

ISBN 963 208 896 4.

TÜ **Magyarország története** - Mahmúd Terdzsüman

Tárih-i Üngürüsz vagyis Üngürüsz története. Szerkesztő: Geönczöl Gyula

kiadja a II. Nagy Szittya Történelmi Világkongresszus, USA, Ohio, Cleveland, 1988 május

Tür **Szavaimat jól halljátok...** - Bertha Árpád. ISBN 963 482 682 2.

A türk és ujgur rovásírásos emlékekk kritikai kiadása. Jatepress Szeged 2004.

C SZTE BTK Altajisztika Tanészék - MTA-SZTE Turkológiai Kutatócsoport.

ÚjÁzs **Ázsia regionális földrajza** - szerkesztette Horváth Gergely - Probáld Ferenc – Szabó

Pál. Elte Eötvös Kiadó. C Szerzők, 2008. ISBN 978 963 248 021 5.

V11 **Történelmünkhöz magyarul** - Szondi Miklós szerkesztő és kiadó.

Solt - 2009. ISBN 978-963-06-6914-6. Negyedik - bővített - kiadás. Ismeretterjesztő könyv. C Szondi Miklós - 2008 - Minden jog fenntartva!

Var **A székelység eredete** - Varga Géza. az özönvíz káoszából kiemelkedő istenek

hagyatéka. Írástörténeti Kutatóintézet Budapest, 1998. ISBN 963-03-4505-6.

Vás **Pusztai népek** - Vásáry István. ISBN 963 481 973 7. ISSN 1215-4024.

C Vásáry István, Szeged, 1993.

Ver **Verecke híres útján**... A magyar nép őstörténete és a honfoglalás - Fodor István. Gondolat. 1.975. Magyar História. ISBN 963 280 241 1. C Fodor István 1975.

Vék **Magyar őstörténet** - Vékony Gábor. Magyar hongoglalás. Második kiadás.

c /copyright/ Vékony Gábor, 2002; jogörököse, 2005.

Nap Kiadó Kft., 2002, 2005. ISBN 963 9402 16 8.

Vék2 **A rézkortól a hunokig** - Vékony Gábor. Régészeti tanulmányok a hagyatékból. c /copyright/ Vékony Gábor jogutóda, 2007. c /copyright/ Nap Kiadó Kft., 2007. Nap Kiadó Kft., Budapest, 2007. ISBN 978 963 9658 09 7.

Vit **Világtörténet**. Főszerkesztő: Salamon Konrád. Akadémiai Kiadó, 2006.

ISBN 963 05 84123; ISBN 978 963 05 8412 8.

Vmg **A világ mezőgazdasága**. Dr. Lőkös László. Szaktudás Kiadó.

Vőt **A világ őstörténete** - Grahame Clark. A mű eredeti címe: World Prehistory.

c /copyright/ Cambridge University Press 1969. Fordította: Sárkány Mihály.

Gondolat. Budapest 1976. ISBN 963 280 410 4.

W **Wikipedia**.

Wa **Westermann** földrajzi atlasz. Cartographia Kft, Budapest, 1994.

ISBN 963 352 547 0 CM

Wiik **Az európai népek eredete**. Kalevi Wiik. Nap Kiadó, 2008.
ISBN 978 963 9658 50 9.

6. Hivatásunk és küldetésünk

CSÁMPAI Ottó (Nyitracsehi):

Magyar évezredek – magyar küldetéstudat

Amikor a Nagyszombati Egyetem ósdi és megújult falai lehetőséget adtak annak, hogy az ifjúság körében terjesszem a tudást, többek között az a gondolat is vezérelt, hogy az egyetemen működött nagy elődeim nyomdokaira lépjek. Még annak ellenére is, hogy a mai Felvidéken működő Nagyszombati egyetem elöljárói nem tudják, vagy nem akarják az egyetem alapítójának nevét helyesen leírni,[729] mégis büszkén hivatkoznak rá, és ezen az egyetemen tanulni és tanítani mindig is egyfajta kiváltság és kitüntetés. Talán ezért vált szokásommá, hogy előadásaimat többnyire bibliai idézettel kezdtem.

A legkedvesebb és a leggyakrabban használt idézet Szent János evangéliumának első mondata: „Ἐν ἀρχῃ ἠν ὁ λογος …". Bár a történelem során az idézetet magyarul is többféleképp fordították,[730] de csak egy fordítás adta vissza legszebben és leghitelesebben annak az eredeti tartalmát: „Kezdetben vala az ige …". Ugyanis a görög logosz ebben az értelemben nemcsak egy egyszerű szó, mint más nyelvekben. Szavakkal lehet az embereket félrevezetni, manipulálni, tévútra terelni, sőt akár nyíltan hazudni is. Ugyanakkor vannak olyan szavak is, amelyeknek valós a tartalma, az igazságot hirdetik. A népies magyar nyelvben az ***ige***, mint fogalom, amelynek ***igaz*** (valós) tartalma van, megtalálható! Gyerekkoromban, amikor valami csintalanságot követtem el, és el akartam fedni szüleim előtt, édesapám zoboralji szóhasználattal figyelmeztetett: „Az igazsághoz igenyes út vezet!" Ebben az ***ige***nyes egyenességben benne van az ige, az igazság. Bár az igazság egy és oszthatatlan, mégiscsak erkölcsi-etikai kategóriáról van szó. Másként ítéli meg az igazságot az, aki uralkodik fölöttünk, mint az, aki fölött uralkodnak.

Ezeket a gondolatokat azért véltem szükségesnek bevezetőként kiemelni, mert minden tudománynak az egyik alappillére a tárgy helyes meghatározása, más szóval helyes definíciók használata. Sajnos, az utóbbi időben sok olyan dolgozat cserél gazdát a közösségi hálókon keresztül, amely nemhogy nem használja tárgya helyes meghatározóját, de sok esetben eltekint attól, hogy egyáltalán megfogalmazzon kiindulóként (vagy végkövetkeztetésként) valamiféle definíciót. Az ilyen eszmefuttatások nagyon gyakran tömegesen manipulálnak és tévesztenek meg egész társadalmi csoportokat.

Nemzet – közösség – nemzettudat

Tárgyunkkal kapcsolatban fontos elsősorban meghatározni a nemzet fogalmát. A XX. század 90-es évei után, amikor a hosszú kényszerszünet után tömegével jelentek meg nemzetpolitikai írások, találkoztam két kirívó esettel. Az egyik egy vaskos kiadvány, amely a magyarországi közigazgatási dolgozóknak kívánt nemzetpolitikai alapismereteket nyújtani.[731] Többször figyelmesen végig lapoztam, de sehol nem találtam meg benne a nemzet fogalmi meghatározását. Még az első fejezetben sem, – amelynek a címe: „Nemzet, állam, kisebbség" – nem találtam ennek a három fogalomnak a definícióját. Pedig, ha alapismeretekről van szó, akkor ezek a

[729] Pázmány nevét szlovák átírással így írják: Pázmaň.
[730] Kezdetben vala a szó, Kezdetben vala a beszéd, Bölcsőben vala a bölcsesség, Forrásban vala a szó …
[731] Kántor Zoltán (szerk.): *Nemzetpolitikai alapismeretek. (Közszolgálati tisztviselők számára).* Budapest, Nemzeti Közszolgálati Egyetem, 2013, 219 oldal.

meghatározások nem hiányozhatnak. A másik, egy valószínűleg angolról lefordított tanulmány volt, amely a nemzetet így definiálja: *„A nemzet az emberek egy olyan csoportja, amelyet a származás »közös tévedése« és a szomszédok iránt érzett »közös megvetés« fűz össze”*. Igen, a szélsőséges, liberális irányzat számára ez a nemzet! Ha nem is pontosan így, de ezek a szavak tükröződnek az egyik elismert és sokat idézett tudósunk nemzetelméleti munkásságából is. Például a „A magyar nemzet megszületése” című, igényesnek tűnő történeti munka, egy olyan szerzőtől, aki csaknem egy történész generációt nevelt ki, a nemzetet (köztük a magyart is) négy ismérv szerint határozza meg: 1. idegengyűlölet (xonofóbia), 2. a közös múlt, 3. állami keret, 4. a haza fogalma.[732]

Tehát szerinte az első és legfontosabb ismérv a nemzet megszületésénél az idegengyűlölet.[733] Igaz ugyan, hogy a nemzetet, mint bonyolult társadalmi alakulatot többféleképpen lehet definiálni, és a történelmi fejlődés bizonyos szakaszai során a nemzet mást-mást jelentett. De miért kell egy hazánkfiának negatív ismérvvel kezdeni, kiváltképp akkor, amikor a magyar nemzetről van szó?

A modern szakirodalom az európai hagyományban két alapfelfogást különböztet meg a nemzet újkori értelmezésében. Mind a kettő a nemzeti újjászületési folyamatokban lépett előtérbe. Az angolszász politikai irodalom és gyakorlat a nemzet állam-politikai értelmezése volt és van máig is elterjedve.[734] A francia és angol területeken, ahol a különböző etnikumok (bretonok vagy walesiek) mindig is a francia vagy brit nemzet részeként voltak elkönyvelve, nem volt szükséges külön foglalkozni az etnikai hovatartozásukkal. A másik felfogás a német területeken terjedt el és a nemzetet nyelvi-kulturális közösségként értelmezte.[735]

Az említett két, szofisztikusan egymást kizáró elgondoláshoz szükséges hozzáfűzni, hogy azok elemei bizony már benne foglaltatnak a magyar őstörténet két alapvető forrásában: Anonymusnál egy határozott államnemzeti elgondolás körvonalai látszanak kibontakozni – krónikájában, a *Gesta Hungarorum*ban a történeti hagyomány és az állami keret szolgálta a nemzeti együvé tartozás kifejezésre juttatását, míg Kézai Simonnál az etnikai (vérségi) és nyelvi eredet került előtérbe (a tiszta Magyarországnak 108 nemzetsége van és nem több – a többiek jövevények). Azonban a két eltérő felfogás sem a múltban, sem a későbbiekben élesen nem fordult szembe egymással, nem zárta ki egymást. Szigorú szembeállításuk hamis és félrevezető lenne, mert valamely ország nemzeti kultúrájának az érvényesülése, „kulturális nacionalizmusa” szükségszerűen felhasználja az államot és annak politikáját, ugyanúgy mint a nemzetpolitika, a „politikai nacionalizmus” szükségszerűen a kulturális identitásra támaszkodik.

A legáltalánosabb modern nemzetfogalmi meghatározás az, amikor a nemzetet politikailag gondolkodó és cselekvő kulturális közösségként fogjuk fel. Ez a meghatározás minden nemzetre vonatkozik, legyen az politikai, vagy nyelvi-kulturális megközelítés, mi több, visszavetíthetjük a régebbi történelmi korokra, amikor még a nemzet fogalmilag és a gyakorlatban is elkülönült a néptől. Már az első olvasatra szemünkbe tűnik a meghatározás három tartalmi eleme: a politika, kultúra és a közösség.

---

[732] Kristó Gyula: *A magyar nemzet megszületése*. Budapest, Kossuth Kiadó 1998, 211 oldal.
[733] Uo. 137. old.
[734] Ennek eredete térségünkben már az olasz származású, a prágai egyetemen németül tanító Bernard Bolzano (1781–1848) filozófiai elképzeléseiben megtalálható, aki a nemzetet politikai egységként kezelte.
[735] Ez a koncepció Johann Gottfried Herder (1744–1803) filozófiai nézeteire volt alapozva, aki hangsúlyozta, hogy az embert emberivé elsősorban a nyelv, a hagyományok, a népi alkotások teszik, amelyek összekötik az egyes nemzedékeket és fejlődésük bizonyos fokán nemzeti egységet alkotnak.

Kezdjük a harmadikkal. Mellőzve a bonyolult (ál)tudományos megközelítéseket, abból indulunk ki, hogy minden közösség spontánul keletkezik, mint az emberek nagyobb egységbe való társulása eredményeként. Tehát szerves, organikus jellege van. Ez még akkor is érvényes, ha szervezett, „organizált" intézményi kezdeményezés következményeként jelenik meg (pl. a kisebb közösségeknél az iskola, vagy a katonaság). Ezzel kapcsolatban szükséges hangsúlyozni, hogy nem minden társadalmi csoportnak van közösségi jellege. A közösség minden esetben *értéktartalommal* bíró fogalom. A közösség belső viszonyait azok a társadalmi (politikai, gazdasági, kulturális stb.) értékek szabályozzák és közvetítik, amelyek az egyes közösségekbe társuló személyeknek a tágabb társadalomhoz fűződő kapcsolatait jellemzik. Az emberi közösségek így nemcsak az egyének összességei, hanem rendszerint szerves rendszert alkotó csoportosulások, amelyek különleges vonásokkal vannak felruházva. Olyan jellegű együvé tartozással van dolgunk, amelyben érvényesül a közös érdek, a közös cél és a hasonló értékrend. Karácsony Sándor a közösségi életet szemléletesen a vásár példáján magyarázza, ahová sokan eljárnak: *„ … a maguk hasznáért és egyúttal mégis egymás kedvéért mennek a vásárra az eladók is, meg a vevők is … Kettőn áll a vásár. De nemcsak a vásár, hanem nagyon sok minden az ember életében."*[736] Tehát beszélhetünk az emberi közösségek egy bizonyos fokú egységesüléséről, amelyet egyben tudatosít is.[737] A közösség ún. mi-tudata így a további vonása ennek a csoportosulásnak. Ilyen közösség a nemzet is, bár a nemzet esetében inkább ún. eszmei közösségről van szó, de a mi-tudatnak itt is nagy szerepe van, amely a *nemzeti tudat* fogalomban jelenik meg. Egy nemzet tagjai, közösségei akkor hordozói az azonosságtudatnak, ha képesek megkülönböztetni önmagukat más nemzet tagjaitól, ha képesek saját közösségük jellegzetes vonásait szavakkal, viselkedésmóddal úgy kifejezni, hogy újra meg újra bizonyítsák, hogy nemzetüknek van létjogosultsága és nekik van okuk e nemzethez tartozni. Ez azt is jelenti, hogy a nemzetet nem lehet szabályokkal, rendeletekkel, (nyelv)törvényekkel megteremteni, mint ahogy szellemét, a tudatát sem lehet ilyen módon megváltoztatni. Nem lehet egy nemzetet megsemmisíteni mindaddig, amíg tagjaiban él a nemzeti tudata. Másfelől, csak a nemzeti tudatot birtokló közösségekben születhetnek nemzetépítő alkotások.

Bár a politikum szerves része minden közösségnek, amelyik eljutott a nemzethez, mint a legfelsőbb fejlődési fokig, értekezésünk szemszögéből mégis a kultúra az, amelynek jelentős szerepe van a nemzeti fejlődésben. A nemzetnek, mint kulturális közösségnek több megnyilvánulása van. A nyelvi fejleményeken, a beszédben, a dalban és írásban közölt szellemi tartalmakon kívül, főleg a kultúra olyan megnyilvánulásaiban, mint pl. az öltözet, szokások, hagyományok, amelyek elkísérik az embereket a születésüktől a halálukig. De közelebbről tekintve ilyenek a kultúrába, a kultúratudatba beépült nemzeti színek, a nemzeti vallás sajátos jegyei, a nemzet szimbólumai. Ezek a jegyek és jelképek a nemzet kultúrájához való tartozás igen fontos kellékei, melyek útján kifejeződik az egyénnek a közösséghez való tartozása. Ezek teremtik meg a lehetőségét annak, hogy az etnikum, a nemzet kijelölhesse határait az elfogadottaknak és kívülállóknak, vagyis befogadjon (vagy kirekesszen) valakit. A nemzeti kultúra jegyei és szimbólumai nagyon erős érzelmi töltetet hordoznak, és az utóbbi két évszázadban kialakult és bizonyos körökben elterjedt gyalázásuk vagy adminisztratív felszámolásuk, félelmet és dühöt válthat ki a nemzet tagjaiban.

[736] Karácsony Sándor: *Magyar nyelvtan társas-lélektani alapon.* Budapest, Exodus Kiadás 1938, 1–2. old.
[737] A jelenlegi politika-elméleti értekezések bizonyos választóvonalat keresnek az európai demokráciák és kultúrák között a társadalom (Nyugat Európa) és közösség (Közép- és Kelet-Európa) fogalmi megkülönböztetésében is.

Térjünk azonban röviden ki egy további fogalomra, amelynek tartalma a legnagyobb mértékben járul hozzá a nemzetépítő alkotásokhoz. Ez pedig a már említett nemzettudat. Bár ezt a fogalmat is többen próbálták definiálni, számomra a legelfogadhatóbb és egyben olyan, amely legjobban kifejezi a lényegét az, amelyet egy emigrációban élő hazánkfia fogalmazott meg: *A nemzettudat egy egységes és átfogó, alkotótöltetű nemzeti önismereten alapuló közösségtudat. Az együvé tartozás tudata, amelynek jegyében vállaljuk a közös sorsot, és amelyet birtokolva egy nép képes megoldani nemzeti sorskérdéseit.*[738] A megfogalmazás olyannyira megfelel a tudományos igényeknek, hogy a tudomány rangos kiadványaiban is helyet kapott.[739] A definíció megfogalmazója egyben kiemeli, hogy a kulcsszó nem is annyira a nemzettudat, mint inkább a nemzetismeret. Ugyanis a nemzetismeret nélkül a nemzettudat nem érheti el azt a szintet, amely szükséges nemzetépítő és nemzetfenntartó alkotásokhoz.[740] Ha a nemzettudat tömör meghatározását operacionalizáljuk, tehát olyan konkrét mérési eljárást alkalmazunk, amely során az általánostól az egyedi felé haladunk, más szóval konkrét lépéseket és műveleteket alkalmazunk, amelyek aztán felhasználhatók a nemzettudat (nemzetismeret) mérésére, akkor leegyszerűsítve a következő ismereteket kell kutatnunk és mérnünk: 1. valós ismeretek a nemzet múltjáról (történelemtudat), 2. ismeretek a nemzet jelenéről (ez főleg a politikai tudatban nyilvánul meg, amikor az élet nagy kérdéseiről kell határozni: *politikai rendszerváltozások, parlamenti választások*) és *3. elképzelések a nemzet további sorsáról, jövőjéről, a küldetéséről, amit felvállalt és teljesíteni akar.*

Küldetéstudat – a nemzettudat szerves része

Az előző sorok arra engednek következtetni, hogy a küldetéstudatnak a tartalma főleg a jövőnk ismeretéhez, egyfajta jövőképhez kötődik. Térjünk ki röviden, mit értünk a nemzet küldetésén, a küldetéstudaton? A nemzeti azonosságtudat egyik fontos eleme nemcsak az, hogy az adott nemzet (vagy nemzetrész) tudomásul veszi önmagát, mint közösséget, hanem bizonyos szerepeket is lát maga előtt, amelyekről meg van győződve, hogy az emberiség elvárja ezeknek a teljesítését. Éppen ezeknek a szerepeknek, a nemzet küldetésének a felismerésére, tudatosítására épülnek az azonosságtudat további összetevői is. A nemzet sokszor transzcendens értékként kezeli küldetését, amely ugyan gyakran mítikus gyökerekből táplálkozik, de a modern világban is kell ezzel a sajátossággal számolnunk. A küldetéstudat az egyik fő meghatározója a nemzet cselekvésének, kreativitásának. Amíg ez ki nem kristályosodik, ki nem forr, addig nem beszélhetünk a szó szoros értelmében a nemzeti öntudat magas fokáról. A magyarság szemszögéből ez egy különálló szociológiai probléma, amelynek a megoldása további elemzéseket igényel. Azonban már itt meg kell állapítanunk, hogy a nemzet küldetésének leglényegesebb kiindulópontja, életet adó gyökere, a történelmi múlt.

[738] Radics Géza: *Eredetünk és őshazánk.* Körösi Csoma Sándor Cultural Society 2002, 186. oldal. Később a szerző több kiadványában is közreadta.

[739] Чампаи, Отто: *Центральная Европа – Карпатский бассейн: развитие этнических общностей: теоретико-методологический аспект : (на примере венгерского этноса) Közép-Európa = Kárpát-medence).* Изд-во ИжГТУ. Izsevszk 2012, 108. old.

[740] Erre már akkor rámutattunk, amikor első terjedelmes empirikus kutatásainkat publikáltuk. Lásd közelebb: Csámpai Ottó: *Viharvert nemzettudat. (Az identitástudat és érzésvilág problémái Zoboralja magyar falvaiban).* Pozsony 1994. Sajnos az akkori eredményekből levezetett konklúziók mára nemcsak Zoboralján, de az egész Felvidéken, teljesen beigazolódtak.

Említettük, hogy a jegyek és szimbólumok a nemzet kultúrájához való tartozás igen fontos kellékei. Az egyik ilyen a nemzeti jelkép az állam (és egyben a nemzet) címerében megjelenő kettős kereszt. Nagyon régi szimbólum, amely már az ősi képírásokban, mint főember, főpap, uralkodó, istenség jelenik meg. A kettős kereszt, amelyet apostoli keresztnek is nevezünk, nagyon rég kerülhetett címerünkbe. Sokak számára ismert tény, hogy Erdélyben, az énlakai unitárius templom mennyezetén van egy festmény, amelyben rovás szöveg látható. Ennek olvasata „Gy az Isten Georgyius Musnai diakon". Mintha hiba csúszott volna Musnai mester írásába – kihagyta az „e" betűt. A rovás „gy" – G betűjével írhatjuk az egyet, az egyetlent is. Az egyetlen pedig az Isten – Egy az Isten! Ha egybe olvassuk a kettős keresztet és a hármas halmot, akkor *egy ország*ot kapunk – az egy Isten országát. Mítosz ez, vagy valóság? Nem tudjuk. De mégha mítosznak is bizonyulna, ne becsüljük le. Ugyanis, *minden nemzetnek szüksége van mítoszra, mert bizonyos értelemben ez biztosítja a nemzet túlélését*. Ha tönkreteszik a nemzet mitológiáját, ha ez megsemmisül, akkor a nemzet tagjai formátlan tömeggé válnak, melyet aztán alkalmas módon alakíthatnak az ügyeskezű manipulátorok. *A mítosz nélküli nemzetet a szellemileg fogyatékos emberhez hasonlíthatjuk.* Anélkül a nemzet gyökértelenné válik, zavarok keletkeznek értékrendjében, nincs küldetéstudata, vagy elveszti azt, parttalanul csapong, vagy csapódhat bárhová a végtelen univerzumban – könnyen felszívódhat, eltűnhet a történelem süllyesztőjében. Erre már Ipolyi Arnold is ráeszmélt, aminek következtében feladatul tűzte ki a magyarság mitológiájának a leírását.[741]

A mítoszok a nemzetek előtörténetéből erednek, akárcsak a mondákra épített történelemből. A mítosz többnyire nagyobb embercsoportoknak az alkotása, egész közösségeké, így voltaképpen anonim, névtelen. A világ és az önnön etnikumot tudomány előtti és történelem előtti (de velük nem mindig ellentétes) szemlélete, gyakran antropomorfisztikus, erős érzelmi töltettel. Közös társadalomtörténeti meggyőződés a világ és az élet nagy kérdéseinek sajátos értelmezésére, bizonyos jelrendszer, amely előírja a nemzet gondolat- és cselekvésmódját. Veszélyes lehet akkor, ha a nemzetek hamis mitológia szerint értelmezik történelmüket. Nem minden nemzet ismeri előtörténetét és dicsekedhet vele, de vannak nemzetek, amelyek gondosan lejegyeznek minden fontos és jelentős eseményt, és igyekeznek megőrizni a jövő nemzedékek számára. Nagyon gazdag mitológiai örökségre épülő történelmük van a görögöknek, kínaiaknak, zsidóknak. De nem kell szégyenkezni a ***magyarságnak*** sem, mert ugyanúgy ***gazdag***, részben ismert, részben a mai nemzedékek számára kevésbé ismert előtörténete van.

Szimbólumainkon keresztül tudjuk értelemszerűen feleleveníteni a többszázéves, sőt többévezredest küldetéstudatot.

Fentebb említettük, hogy az egyik legősibb nemzeti szimbólumunk a kettős kereszt. Mellőzzük a vitás kérdést, hogy a koronát II. Szilveszter pápa küldte volna István első királyunknak térítői buzgalmát méltányolva, de hogy ő kapta először az apostoli királyi címet, az elfogadott tény. Ennek a szimbóluma pedig a kettős kereszt, mert a pápák már ekkor hármas keresztet használtak. Ez még akkor is úgy van, ha a kettős kereszt királyi jelvényként való alkalmazása ebben az időkben nem bizonyítható. Mindazonáltal a kettős kereszt hosszú évszázadokon át a magyar küldetéstudat egyik kiemelkedő szimbólumává vált. A XVI. század elején, amikor Werbőczi István Hármaskönyvében összefoglalta a magyarországi szokásjogot, ő is úgy vélekedett, hogy a kettős keresztet, mint apostoli jelvényt, Szent István a keresztény egyház szervezésére kapta. Ezt a huszadik századi tudósok közül sokan tévedésnek tartották, ugyanúgy, mint az

[741] Ipolyi Arnold: *Magyar mythologia.* Pest, Hackenast Gusztáv 1854.

1360 körül Kálti Márk által írt Képes Krónikát. Pedig Szent István királyt koronázása után abban is következetesen kettős keresztes zászlóval és címerrel ábrázolja. Nem elegendő bizonyíték az akkori történelmi emlékezet frissessége? Világi használatban ez az apostoli jelvény a középkorban, mint politikai szimbólum jelenik meg. Míg a keresztény egyház szimbolikájában a püspököt egyágú kereszt illette, az érsek – *archiepiscopus* – jelképe a kettős kereszt volt, politikai értelemben főkirályságot *(archiregnum)*, az összes többi királyság *(regnum)* közt az élenjárót jelentette.

A magyarok már röviddel a hon(vissza)fogalás után kiérdemelték Európa nagyhatalmainak a tekintélyét. A 907-es pozsonyi csata, amelyben Árpád hadai tönkretették Nyugat-Európa egyesített hadait, vagy amikor III. Henrik német-római császár 1051-ben harmadszor is megtámadta Magyarországot, I. András királyunk csúfosan menekülésre kényszerítette. Akkor még az uralkodó, legyen az fejedelem vagy koronás király, nagyon is tudatában volt küldetésének a nemzet élén és ezt ki tudta terjeszteni a nemzet egészére.

A magyar küldetéstudat a kettős kereszt jegyében

A kettős kereszt, mint a magyar állam és uralkodó szimbóluma Szent László király ábrázolásaiban jelenik meg, bár ezek minden bizonnyal későbbi eredetűek. Nyitra vármegye címerének központi motívuma a kun harcosra lesújtó Szent László király (1077-1095) kezében a címerpajzzsal. Ezt valamilyen módon a szlovák heraldikusok is megtartották azzal a különbséggel, hogy a kun vitéz inkább mongolra hasonlít, de a rá lesújtó harcos kezében már egyértelműen a kettős keresztes pajzs van. Ez egyfajta utalás a IX. század két nagy hittérítőjére, Cirillre és Metódra, akik a „morva-szlovien" uralkodók számára hozták volna a kettős keresztet és állítólag ez került volna Magyarország címerébe.[742] Nyitra és környéke, ugyanis mint a korai szlávság hatalmi központja él mai napig a szlovák történelmi tudatban. Ebben az esetben egy hamis mítosszal van dolgunk, amely a szlovákság történelmi tudatát befolyásolja, ami nem is lenne baj, ha ez a kettős kereszt segítené a két nemzet egymásra utaltságát.

Magyarország, mint Európa védőbástyája

A kettős kereszt, mint királyi jelvény először III. Béla király (1172–1196) pénzein fordul elő, kezdetben még pajzs nélkül, később pajzsba foglalva, lebegő helyzetben. Ő az egyik leghatalmasabb uralkodónk, mégha keveset is tudunk róla. Őneki jutott az a történelmi szerep, hogy a Magyar Archiregnun és Bizánc, mint az adott kor egyik jelentős civilizációs egysége között a kapcsolatot szorosabbra fűzze. III. Béla fiatalabbik fia, II. András király (1205–1235) ismét szerepelteti a kettős keresztes címerpajzsot a pénzein. Uralkodása a magyar történelem egyik legnevezetesebb időszaka. Nevéhez kötődik az 1222-ben kiadott Aranybulla, de értekezésünk szempontjából főleg az V. keresztes hadjárat a Szentföldre, amely az akkori világ egyik legkiemelkedőbb történelmi tette volt. Az ő szerepvállalása óta használták uralkodóink a *Jeruzsálem királya* címet. Utána fia, IV. Béla király (1235–1270) az, aki egyértelműen uralkodó szimbólumként használja a kettős keresztet. Ő is egy történelmi küldetést vállalt fel, éspedig az ország tatárjárás utáni újjáépítését. Ezért valóban megilleti őt a „második honalapító" cím. De

[742] Ez annyira beivódott a köztudatba, hogy az első bécsi döntés utáni visszacsatolás emlékére kiadott „A visszatért Felvidék 1918–1938" című kötet címoldalán is a zöld színű hármashalmon álló kettős keresztes címer látható, mint a Felvidék címere.

valójában még egy fontos dolgot kell tevékenységéből kiemelni: Az újabb mongol támadás veszélye arra késztette Bélát, hogy a pápának 1252-ben megírja híres Mongol Levelét, amelyben büszke öntudattal kihangsúlyozta, hogy a Duna „az ellenállás vize" – hic est aqua contradictionis. Itt jelentkezik első alkalommal, és magyar király megfogalmazásában a magyarság további küldetése – a *„kereszténység védőbástyája"*, melyet a római pápák később magukévá tettek.[743]

Az Árpád-ház fiú ágon való kihalása után I. Károly Róbert király (1310–1342) kerül a trónra. Ő, mivel bár női ágon, ámde ugyancsak Árpád-házi leszármazott volt, az Anjouk liliomos címere mellett, már az Árpád-házhoz tartozást kihangsúlyozó vörös-ezüst vágott pajzsot használta. Azonban nála is tovább élt a kettős kereszt, egyrészt a királyi pecsétben és másfelől, az 1326-ban létrehozott Szent György Lovagrend címerében, amelynek elsődleges feladata a királyi család védelme mellett a Szent Korona őrzése is volt. Károly Róbertnek az ország felvirágoztatása mellett, sikerült egy közép-európai együttműködés alapjait is lerakni, hiszen az 1335-ben a visegrádi királytalálkozón, kibékítette egymással János cseh és Kázmér lengyel királyt. Így lett a kettős kereszt egy közép-európai együttműködés szimbóluma is. Fia, I. (Nagy) Lajos folytatta apja országfejlesztő tevékenységét. Aktív külpolitikájának köszönhetően Magyarország valódi európai nagyhatalommá vált. Szimbolikus jelentőse van annak a ténynek, hogy koronázása utáni első útja – amellyel kinyilvánította uralkodói küldetését is – Nagyváradra, Szent László lovagkirály sírjához vezetett, ahol „*... felidézte emlékezetébe ama sok vitéz férfiút, akik vérük ontását ajánlották fel a hazáért, s nem is haboztak vérüket ontani, hogy maradéknál is haláluk után dicsőség legyen osztályrészük. Erre gondolva elmélkedett, és hánytorgatta lelkében, hogyan szerezhetné és állíthatná vissza Isten segítségével kellő állapotába országa jogait, melyeket a szent korona gyalázatára szomszédos fejedelmek elfoglaltak, s lázadók vagy hűtlenek vakmerően elragadtak*" Uralkodása alatt a Magyar Királyság nemcsak európai nagyhatalommá vált, hanem kulturális központjává is szerette volna megtenni – 1367-ben Pécsett megalapította az egyetemet. Politikai nagyságát erősítette az 1370-ben létrejött perszonális unió Lengyelországgal, a térség másik fontos államával. Így a lengyel királyi trónt is magáénak tudhatta. A hármas halmon álló kettős kereszt, amely ott van pecsétjének a hátlapján, már az Anjou-liliomoknak az előterébe kerül, kihangsúlyozva keresztény királyi elkötelezettségét. Ebben a viszonylatban említjük, hogy leánya, a később szentté avatott Hedvig (Jadwiga) lengyel királynő uralkodóként ült a lengyel trónon és Jagelló II. Ulászló feleségeként, mint litván nagyhercegnő nagyban hozzájárult a litvánok keresztény hitre térítéséhez.

A folyamat, amely Árpáddal elkezdődött és folytatódott ivadékaival, tehát valójában Károly Róbert és Nagy Lajos alatt bontakozott ki. A Magyar Archiregnumot ekkor már Európában az „országok királynőjeként" tisztelték. Tovább érlelődött ez Luxemburgi Zsigmond, majd Hunyadi Mátyás korában, de a tragikus hanyatlásának a folytatása a mohácsi vérmezőre vezetett. Azonban a kettős kereszt továbbra is az ország címerében ékeskedett, emléke tovább élt napjainkig, nyugtalanított, lelkiismeretvizsgálatra késztetett, ösztökélte a politikai elitet küldetésünk újrafogalmazására.[744]

[743] Ezt a megfogalmazást használja 1440-ben I. Jagelló Ulászló is koronázásakor a magyar királyi esküjében.

[744] Későbbiek során a kettős kereszt eljut más országokba is – Báthory István lengyel királyként saját címerébe veszi Litvánia nagyhercegségének egyenes szárú kettős keresztjét, amely azonban a már említett Nagy Lajos király leányán, Hedvigen került Litvánia címerébe. De ugyancsak az Anjouk révén került a kettős kereszt Franciaországba, ahol lotharingiai keresztként vált ismertté. Évszázadokkal később, 1940-től De Gaulle tábornok Nemzeti Ellenállási Bizottságának a jelvényeként is ezt a kettős, lotharingiai keresztet választotta.

Magyar küldetés a nemzet nagyjai megfogalmazásában

Voltak ugyan próbálkozások a Habsburg uralom alatt is a magyar küldetés megfogalmazására és átültetésére a gyakorlatba, de ezek nem érték el a kellő eredményt és sokszor tragikus végbe torkolltak. Már a nagy Comenius az elfeledett politikai beadványában, amelyet II. Rákóczi Györgynek írt, megfogalmazta mit kell tenni az uralkodó elitnek, hogy a nemzet valóban „boldog" legyen.[745] Néhányan már előtte, vagy később igyekeztek ezt, vagy valami hasonlót célul tűzni, hogy a nemzet valóban felemelkedjen. Sőt, párhuzamosan a Habsburg-pártoló és Habsburg-ellenes oldalon, sokszor a művészetek, a tudományok, a politika és a hitviták szókincsével fejezték ki mindazt, amit a mai szóhasználattal így fogalmazhatnánk meg: értelmesen közvetíteni Kelet és Nyugat között, és ezen belül egyeztető fórummá lenni a különböző társadalmi, etnikai és vallási csoportok között, kialakítani egy hatásos együttműködést a magyar nemzet és a többi Kárpát-medencei néptömörülések javára, úgy hogy ezek valóban magyarnak, hungarusnak számítsanak, még akkor is, ha vérségileg nem tartoznak a gens Hungarorum részébe. A legnagyobbak közül megemlíthetjük pl. gróf Esterházy Miklóst, aki nádorként sok engedményt kicsikart az ország védelmében, mi több, lemondással fenyegette a bécsi kormányt, ha nem teljesíti a nemzet kívánságait. Ő és családja kései leszármazottai meg voltak győződve arról, hogy küldetésük – értelmesen közvetíteni a nemzet és az uralkodóház között. Kortársával, gróf Zrínyi Miklóssal, a költővel és hadvezérre és Bethlen Gábor fejedelemmel együtt dolgozott a nemzet felvirágoztatásán, de ugyanebben a szerepben említhetjük Pázmány Péter bíborosérseket is, aki megértette az erdélyi fejedelmek nemzetileg elkötelezett politikáját, világosan látta, hogy rendkívül fontos a magyar nemzet fennmaradása és további fejlődése számára, hogy a független Erdély, mégha török támogatásra is szorul, továbbra is magyar nemzeti politikát folytasson, „mert ha ezt nem teszi, akkor gallérunk alá pök a német"! De ide sorolhatjuk akár Thököly Imrét és főleg a nagyságos fejedelmet, II. Rákóczi Ferencet, aki élete legszebb éveit áldozta a nemzetért, mert annak szabadságát mindennél fontosabbnak tekintette. Ugyancsak meg kell említenünk a reformkorszak és az 1948/49-es forradalom és szabadságharc zászlóvivőit Széchenyin, Petőfin és Kossuthon keresztül egészen Deákig, még akkor is, ha ő valamelyest más eszmeiséget képviselt.

Küldetésünk kérdései Trianon tükrében

A nemzet Trianon utáni földarabolása azonban szükségessé tette az elcsatolt területeken élő, sokszor megalázott sorban élő közösségek küldetésének a megfogalmazását is – ez azonban gyakran hiányzik! A XX. század 90-es évei elején kezdtek mindinkább elterjedni azok a naiv elképzelések, hogy belépésünkkel az Európai Unióba automatikusan megszűnnek a népek és nemzetek közötti feszültségek, mi több, a „felzárkózás Európába" jelszava már csaknem a nemzet küldetésének összetevője lett. Azonban az európai egységesülési folyamat csak tovább fokozta ezeket az ellentéteket – Európa etnikai és kulturális arculata, főleg a növekvő bevándorlás következtében, nagyban megváltozott. Nagyon hamar bebizonyosodott, hogy egy hamis tudattal szembesülünk.

A fentiekkel kapcsolatban szükséges hangsúlyoznunk azt a gondolatot (és tényt), hogy Európa nem egyöntetű kulturális és civilizációs egység. Sőt, földrajzi értelemben Európa nem is létezik, csak Eurázsia. Úgy a múltban, mint manapság sok itt élő gondolkodó (és politikus)

[745] Közelebb Csámpai Ottó: *Comenius újrafelfedezése.* Budapest, Heraldika Kiadó 2020, 89–145. old.

sorakozott fel a kelet-európai vagy a nyugat-európai kultúra és civilizáció mellett. Ehhez hozzá kell adni azt, amit az egyik méltatlanul mellőzött gondolkodónk írt le még a XX. század 60-as éveiben. Ugyanis azt, hogy a nagy Eurázsia masszív nyugati félszigetén létezik egy kb. 1000 km-es sáv, amelyet két függőleges választ el Kelettől, ill. Nyugattól. Az egyik vonal Königsberg (Kalinyingrád) környékéről indul és valahol a Dnyeszter-torkolat mélyén Ogyesszánál éri el a Fekete Tengert – ez a vonal jelenti az említett sávnak a keleti szegélyét. A másikat – a nyugati viszont Stettin és az Adria északi csücskén levő Trieszt vonal jelenti.[746] Ennek a sávnak a jellegét, természetét hagyományosan a két, paradigmatikusnak tekintett területhez szokták meghatározni. Jól mutatja ezt az egyik német elnevezés „Zwischeneuropa" – Köztes-Európa. A földrajzilag kis államoknak és nemzeteknek, amelyek ebben a sávban fekszenek két nagy közös lidércnyomása van: Németország és Oroszország. Ez 2022-ben, az orosz–ukrán konfliktus nyomán még erőteljesebben kibontakozott, függetlenül attól, hogy melyik állt az egyik vagy másik fél mellé. Sokak számára ez a nemzetek és államok halmaza kulturálisan Kelet-Európa, míg mások Nyugat-Ázsiáról beszélnek. Az említett történetfilozófusunk ezt a sávot, amelynek szerves része a Kárpát-medence is, poetikusan így jellemezte: *„Valahol e két vonal közötti sáv belsejében végződik a gótika és kezdődnek a hagymakupolák. Valahol itt záródott le a páncélos középkor európai lovagvilága és valahol itt kezdődtek a háremek. Valahol itt tűnik el az abbé és hallgat el a hegedű és valahol e kettő között jelenik meg a pópa és kezd ciripelni a balalajka."*[747]

Összekuszált nemzettudatunk törvényszerűen a negatív gondolkodás felé vezet, már az elért sikereket sem tudja pozitívan értékelni. Nemzetünk bizonyos rétegei magatartása az örökösen elégedetlen és panaszkodó beteghez hasonlítanak és ez sajnos egyre inkább meghatározza a magyarság további részének a gondolkodását és lelki beállítottságát. Annak ellenére, hogy a Kárpát-medencében élő magyar nemzetrészek körében vannak közösségek, melyeknek már hagyományosan példamutató öntudatuk van (pl. a székelyek, akik Tamási Áron szavaival élve, olyanok, mint a magyarok, csak még olyanabbak), ezeket a feladatokat, szerepeket, tehát küldetésüket nem tudják mindig felismerni, tudatosítani, sőt megfogalmazni sem. Létezik tehát egy bizonyosfokú identitászavar. Sokszor a többségi nemzet fogalmazza meg, mit vár el más nemzetrésztől, ez pedig megelégszik azzal a megfogalmazással, hogy küldetése: a kisebbségi sors vállalása (?).

De emellett van egy erényünk is: éspedig az *emberség*. Az emberséghez, a humánumhoz tartozik az, hogy évszázadokig valóban keresztény Európa védőbástyája voltunk a betolakodó idegen kultúra és vallás ellen, de ugyancsak emberségünk jele, hogy próbálkoztunk közvetíteni Nyugat és Kelet között, ami sokszor véráldozattal is járt. És most a XXI. század első felében védjük a nyugati civilizációt az erkölcsi nihiltől, attól, hogy az egyedi, páratlan európai kultúrák is, amelyeknek megvan a saját szépségük, feloldódjanak egy univerzális, szürke, zavaros kuszaságban, egyfajta kultúranélküliségben. Ezért a küldetésünk: *Kiterjeszteni ezt az emberséget az egész emberiségre!*

Ahhoz, hogy a tudjuk érvényesíteni azokat a gondolatokat, amelyek küldetéstudat szerves részét alkotják, szükségen néhány alapfeltételt teljesíteni:

1. Az Istenben való hit. Ennek az intézményesített megnyilvánulása pedig a vallás. Minden vallás a szent dolgokra, a közösségben élő emberek végső kérdéseire vonatkozó hitek és gyakorlatok egységes rendszere. Az ember számára végső kérdéseknek számítanak olyan kérdések,

[746] Padányi Viktor: *Egyetlen menekvés.* Budapest, Gede Testvérek BT. 1995, 23. old.
[747] Ugyanott 23. old.

mint honnan jövünk, miért létezünk, hová megyünk, az élet értelme, miért szenvedünk, van-e élet a halál után? A válasz ezekre a kérdésekre feltételezi az Istenben való hitet. Egyben olyan szellemi áramlat, amely bizonyos kritériumoknak eleget kell hogy tegyen: Elsősorban kifejlett és lehetőleg jól érthető nyelvezeten dokumentált elképzelések a világ keletkezéséről, ami azt jelenti, hogy van egy kozmogóniai doktrínája. A magyarság számára a kereszténység a meghatározó vallás még akkor is, ha történelmünk során a keresztény–keresztyén szókettős a magyar kultúra vallási megoszlásának a jelévé is vált.

2. Az összefogás szükségessége. A széthúzás már csaknem a magyarság jellemhibájává vált, aminek történelmünkben többször beláthatatlan következményei voltak. A mellérendelő elv (Karácsony Sándor) alkalmazása során, főleg ott, ahol több vezéregyéniség találkozik, kialakulhatnak olyan helyzetek, hogy nehéz megtalálni a közös álláspontot. Ezért válságos időszakokban szükség van a központi akaratra.

3. Az önazonosságunk megőrzése. Az önazonosságunk már nemcsak az elcsatolt nemzetrészekben veszélyeztetett, hanem a magyar állami keretek között élő nemzet tagjainál is. Amint azt a bevezető sorokban hangsúlyoztuk, legnagyobb szerepe a nemzeti önismeretnek van, s ezen belül főleg a nemzeti múltunk valós megismerésének.

4. A családok egészséges szerepének a megőrzése. Addig erős a nemzet, amíg erősek a családok! Ez a tézis főleg a család hagyományos funkcióinak betöltéséből ered. Változó világunkban ezek a funkciók állandó átalakulásban vannak, mi több egyes funkciók elsorvadnak. Ez befolyásolja a családok tevékenységét, kultúráját, norma- és értékrendszerét. A társadalmi és gazdasági változások is kedvezőtlenül hathatnak a család funkcióinak működésére, főleg a biológiai, reprodukciós szerepre, a gondozási feladatok ellátására, amelyeket a szülők sokszor áthárítanak más intézményekre (óvoda, iskola). Az egészséges családoktól való idegen ideológiák (gender) beszivárgása veszélyezteti a nevelési, szocializációs feladatok ellátását, veszélyezteti a biztonságot nyújtó családi környezetet.

Visszatérve a küldetéstudathoz, minden társadalmi és közösségi szerepnek legalább három fontos mozzanata van: környezetünk elvárásai velünk szemben, saját elképzeléseink a szerepvállalásunkról és nem utolsó sorban a szerepkör valós teljesítése. Összegezve tehát: A nemzetnek, mint küldetésközösségnek lényegi tartalma ezeknek a szerepeknek a tudatosítása, az a meggyőződés, hogy az emberiség elvárja a teljesítésüket.[748] Nemzetről akkor beszélhetünk, ha már nemcsak az egyén felelős a közösségnek, hanem a közösség is felelős, de az egész emberiségnek.

Legalább három oknál fogva szükséges és időszerű e témával foglalkozni: 1. főleg azért, mert sokan borúlátóan figyelik a körülöttünk zajló eseményeket, melyekbe csaknem genetikai információként épültek bele a „magyarságnyomorító" törekvések; 2. ugyanakkor a nagyobb geopolitikai egységek kibontakozásában is benne rejlenek a veszélyek, amelyek a magyar szellem és etnikum nyomtalan eltűnéséhez vezethetnek; 3. mint a herderi jóslat, úgy üldöz az intés, amelyet a XXI. század küszöbén néhányan megfogalmaztak: „Merjünk kicsik lenni!" Mert, ha valóban jelentéktelen, kis nemzet vagyunk, akkor felmerül a kérdés, hogy mitől vagyunk fontosak az ellenségeinknek? Miért olyan fontos minden évszázadban legalább egyszer lefejezni, börtönbe juttatni, emigrációba kényszeríteni a nemzet színe-javát?

[748] A társadalmi szerep nem teljesen azonos a vakon teljesített feladattal. Míg a feladatokat egyfajta külső nyomásra teljesítjük, a szerepeket bizonyos módon eljátszuk, mint a színész a színpadon. A társadalmi szerep nem más, mint bizonyos elvárások összessége, viselkedési minta, amely szorosan összefügg az adott személy vagy csoport társadalmi helyzetével.

Valószínűleg a fordítottja érvényes: A valós kultúra gyökere, adományozója és hordozója vagyunk! Ezért kell a hatalmon lévő népeknek minden áron igazolniuk a kultúrfölényét. És épp emiatt fontos újra meg újra feleleveníteni küldetéstudatunkat, hiszen nekünk itt nemcsak fennmaradni és túlélni, hanem Széchenyi, a méltán nevezett legnagyobb magyar szavaival – „alkotni, teremteni kell!”.

BEKÜLDÖTT TANULMÁNYOK

2. A magyar nyelv: beszéd és írás

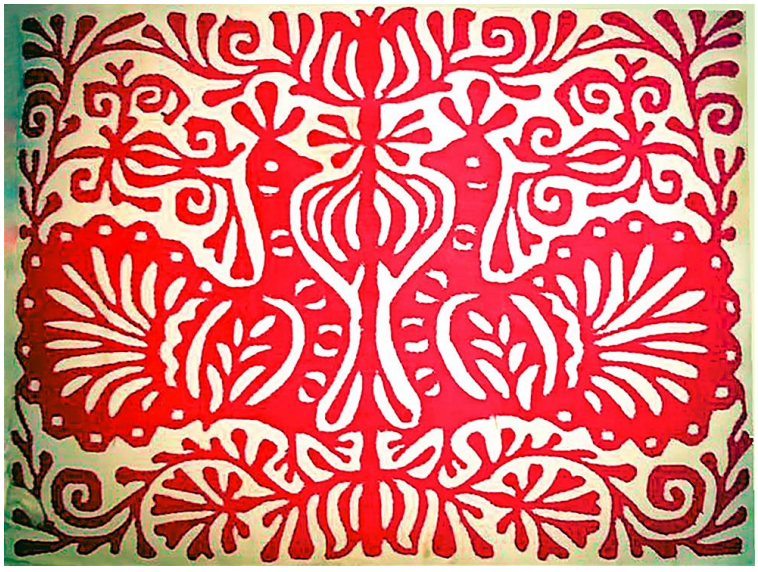

PÉTERFAI János (Budapest):

Néhány Szó
(Egynyelvű szótár)

Az *Isten, haza, család!* – nagyon jó jelmondat, és az *Isten, nép (nemzet), nyelv!* is az.

Arról van szó, hogy a magyarok nem megfelelően törődnek nyelvükkel. Számtalan kiváló szakember, magyartanár és mások, nagyon sokat munkálkodnak a magyar nyelv érdekében. De a származástan körében nincs minden rendben.

Nagyon hiányos a rovásírás tudománya. Azután az összerovás, a magyar számírás, és az öröklődéstan (genetika), ami a magyarok ősiségét bizonyítja.

Rokonságunk sincs kellően bemutatva. Gyakorlatilag az egész emberiséggel rokonok vagyunk. Nagy magyar és külföldi kutatók könyveket írnak az emberiség és a magyarok eredetéről, mások mást írnak, de mindig eme mások véleménye a hivatalos.

Kiváló szótáraink vannak. Ha valamelyik szavunkról vitatkozni lehetne, az jó lenne. De nincs hely a vitára, amit közölnek a szótárak, azon nincs vita. Ezért is íródott meg a Néhány Szó, arra gondolva, hátha segít a kutatásban. Csak néhány szó, az igaz, de talán segít a kutatásban.

A, Á

A – Isten, Hatalmas, Magas, Felső, Nő nem jelzője, Névelő, mint Isten adja a szót, Víz,

Ab – Ház (Nemzetség, Város), Víz, Felső,

Aba – Magyar királyi nemzetség. A-Bá az uralkodó neve a magyarban. Szerepel a szumerban, tehát nem lehet arab eredetű, mert a szumer sokkal régebbi az arabnál. A magyar meg a szumernál.

Abajgat – A-Baj-Gat felosztásban a Gat gyakorító, sokszorozó, a Baj a Bá szóból eredve, valami rossz értelmezője, az A Nagy. Szexuális tartalma is van.

Abál – Magyar szó, Vízben főz. Az Ab a szumerban is Víz, a szumer a magyarból ered. Ab-Ál szóban az L magyar igeképző. Erről a szavunkról is sokan mást mondtak.

Abárol – Az Abál változata, az Ab Víz, az Ár az áradó víz, a sok víz. Az L igeképző a magyar nyelvben.

Ábécé – Nem ismert, hogy milyen eredeti betűsorból eredő kifejezés. A magyar betűrend is, ami sok tízezer éves, az Ábécé sorrendet adja meg.

Ablak – Magyar eredetű, a Lak esetleg Luk. Mert az Ab is Ház, tehát az Ab-Ház és Lak-Ház kétszer azonos. Ezért az Ab-Lak Ab szava Felső értelemben pl. Catal Hüyük városhoz visz, ahol kifejezetten a Felső tetőn lévő nyílásból lehetett létrán leereszkedni a házba, városba. Szavaink ennél a kornál is sokkal régebbről is erednek. Szláv eredeztetése nevetséges.

Ábra – Magyar eredetű, az Áb a Ház, a Ra az Ember, Lény. Az Áb-Ra tehát az a körvonal, amely az Ember, vagy lény Háza, körvonala.

Az Ábráz igében a Z igeképző. Az Ábrázol is ige, az Ábrázat a Fejre vonatkozik. Sok szláv nyelvben öröklődik, de az Ábrahám név is a magyarból ered.

Abrak – Ab a Ház, ezt a ló fejére tesszük, benne a zab főleg. A Rak ige talán érthető.

Ábránd – Régebbi az Ábrándoz ige. Áb-Rán-D felbontásban az Áb a Régi Ház neve. A Rán a Rén szóval együtt az égboltra vonatkozik, a Csudaszarvas eszmeisége sejlik fel. A D helyképző. Ebből következik, hogy az Ábránd a régi Csudaszarvas idejében lévő gondolkodás, kutatás, felderítés.

Ábráz – Ige.

Abroncs – Ab a Ház, a Ron a Forduló, Gördülő Égbolt, a Cs kicsinyítés. Tehát az Ab-Ron-Cs olyan készítmény, ami a magyar őseink által készített kerekeket övezte. Az Égbolt forgását vitték vissza a kocsi kerekére.

Abrosz – Az Ab a Ház, a Rosz egy felület. Van térkép abrosz is. A Rosz eredetileg Magyar értelmű, majd lesz belőle Rusz, Rosz, Russzia. A szumer nyelvben ez világosan látszik.

Acél – Magyar szó. A magyarok fedezték fel a fémek javát. A-Cél jelentése az A Nagy, Felső jelentése mellett a Cél a Szél. Ez azt jelenti, hogy a nagy vezér és harcosai Szélét, a bőre feletti részt Acél védte. Páncélos vitézről van szó, a páncélosok nálunk a Kína elleni harcokban már nagyon régiek.

Ács – Az Ász szabályos változata, fejleménye. Ezért Isten, Hős értelme teljesen elfogadható. Az Ács alkot, tetőfedő, vagy hajókat készít, de ezek az értelmek másodlagosak az Isteni értelem mellett.

Ácsi – Hagyd abba, a cigány nyelvből.

Ácsorog – Az Áll-Csorog fogalom rövidülése. A Csorog a folyamatosság szava, az Áll az egyhelyben állás szava.

Ad, Ád – Ige, nagyon fontos. Az Ad igéből ered az Ada magyar városnév. Ada város neve egy Ada nevű férfiútól ered. Ez a héberben megfordul, és Női név lesz, Ada női név. De a magyarban Ada férfi, Atya értelmű. Az Adam név a magyar nyelvből ered, a héber Ada nő, tehát nem férfi.

Ada – magyar város a Tisza mentén.

Adakoz – Ada és Koz-Köz összevonása. A Köz a Ku-Zu-ból.

Adalék – Adál az "l" igeképző, az Ék önálló szó.

Adás – Az Ad és az Ás – Ház összevonása.

Adat – Ad és az Át összevonása.

Adódik – Ad és Ód-ik összevonása.

Adogat – Az Ad és a Gat gyakorító képzőből.

Adomány – Az Ad ige, és a Mány összevonása. A Mány egyrészt Hely, másrészt Mennyei dolog.

Adag – Ad egy Ágat, a sokból egy kisebb részt.

Adó – Az Ad ige mellett az Ó egy sóhajtás, bánatos hang. Az Adó-s ide tartozik.

Adoma – Az Ad itt Atya, a Ma Hely.

Ádámcsutka – Csak a férfiak nyakán, Ádám ősatyáról elnevezve.

Ádáz – Ád és az Áz összevonása.

Ádvent – Latin, Adventus Úrjövet.

Áfonya – Á – Isteni, Fonya a Fonnyadból. Ma is megfonnyasztják főleg a vörös áfonyát, a kék áfonya akkor érett, ha már fekete. Fonyód neve hasonló, a Fon, vagy az Á-Fonya nevéből.

Ág – Magyar eredetű. Ágaz szóban a ”z” igeképző.

Ágas – Az Ág mellé az As – Ház szó kapcsolódik. Ágak Háza, ez a Lomb.

Ágaskodik – Az ágak felé nyújtózkodik, magasra.

Agancs – Ág az An-cs, az Ég felé, a cs kicsinyítő,

Agg – Az Ágból,

Agy – Ágas a felszíne, barázdált,

Ágy – Ágakból,

Agyar – Az agyból egy Ar, vagyis Hegy,

Árnyék – Az Ár, pl. Ember első része, Nyéke,

Ágyú, Álgyú – Áldást ad és Gyú ige,

Ajak – Aj-Ok, kettő van, Aj a Száj,

Ajándék – Aj a Száj, Nyílás, Án az Ég, a Dék képző,

Ajtó – Aj Száj, Nyílás, a Tó Tu, Hely,

Akó – Ak Víz, az Ó talán Nagy, A,

Akol – Ak Ház, Ol Hely,

Al – Magas, Alacsony, El,

Alap – Al Alul, Ap Ház,

Alkony – Alra megy a Kon, a Nap,

Áll – Ige és főnév,

Állat – Áll, tehát az emlősök és madarak főleg,

Alma – Al Magas, Ma a Mama, Földanya a fán,

Álom – Ál, nem valódi, Om Hely,

Angol – An-Gol Égi-Kapu, Gol még Öböl?

Angyal – An-Gal Égi-Nagy, kelta?

Anya – An-A, A-Na, Égi és Nagy, a Ház nagyja,

Apa – A-Pa Nagy-Fő, Ap-A Apa-Nagy,

Apáca – Ap-Ásza a Ház Ásza,

Apad – A-Pad, Víz a Padozathoz,

Apát – Ap-Át a Ház Atyja,

Apró – Ap és Ró, Háza a Rovásnak, ami kicsi, betű,

Ár – Hegy, Férfi, Nép, Víz, Magas, a szerszám Hegy, a Vízár Magas, az érték Magas,

Arab – A Hegy Házából jövők, pl. Hegyász,

Árad – Ár a Magas Víz, és az Ad ige,

Arany – Magas, a Hegyből az Any a Mennyei, Égi fém, Aranka pl. Ar-An-Ka,

Arány – Az arany ötvözése,

Arat – Ar-At, Hegyeket, kazlakat készít,

Árboc – Ár, Víz és Bot,

Arc – Orr és Sza, Hegy és Száj, ebből Or-Ca, majd Arc,

Árok – Ár és Ok-Ék, az Ár a Víz,

Árpa – Ár a Nép, a Pa a Főség, a nép eszi,

Arszlán – Arcán Lán, Oroszlán, nagy szakáll,

Árt – Ge és főnév, a Hegy szóból,

Árva – Ár és Va, valamilyen hegyes eszközzel megölt utóda, a Va Isteni,

Asztal – Ász Tál,

Át – Máshova,

Atlasz – Arab szövet,

Atlasz – At-Lasz a Atyja a Hegyeknek,

Ata, Atya – Atád helynév,

Av – Régi, Av-Ul, Av-As, Av-At,

Avar – Abar-ból,

Áz – Az Ász változata,

B

Ba – 1. Lélek, 2. Gyerek, Fiú, Lány, 3. a Pa (Fa) változata. 4. Rag.

Bá – Idősebb úr, közeledik a Lélek formához.

Bab – Kis keletkezés. Növényi mag, hüvelyben a baba. A Bab növénygyerek.

Báb – Lény, dolog, akit, amit más erő mozgat. Tündér.

Baba –Ba-Ba, a Ba kettőzve, a Csillagvilágból születik, a Kisbaba, a Csillagvilág felé megy, idős úr, mint törökben Baba, szlávban Babuska. Mind a magyarból. Baba értelme Tündér is, kis tündér, angol Baby a Baba, Babi változata,

Bába – Aki a tündért segíti világra jönni. 1. Tündér, 2. Babát világra segíti, a Baba kis Nap, akit a Bába Tündér segít napvilágra,

Bábabukra – Tündér-Szalag,

Bábu – Báb-U, Báb, amely Magas, Hosszú,

Babus – Kisbaba. Az Us becézés. Babus-Gat – Gat folyamatosság képző,

Babér – A Bá Bére. Ba-Bér a valószínű összetétel.

Babona – Babo-Na, a Babókról szóló mesék Háza. A Babo Háza, babból jóslás, egyebek,

Bagoly – A Bag a Feje, az Oly a Hely,

Baj – A Bá szóból,

Bajnok – Aki a bajt megvívja,

Báj – A Bi és Bá szóból, kb. Varázsló,

Bajor – Baj Urak, gazdag urak,

Bajusz – A Bá, Baj és Úsz,

Bak –

Baka – Báka,

Bal – Nem a jobb,

Bál – Nagy Fényes, Nagy és Fény, Ragyogás,

Bálna – Bál-Na Nagy-Ház,

Bálvány – Nagy és Isteni, Ván,

Bámul – A Bá a Mulokat, csillagokat nézi,

Bán – Ige és főnév, Király, kínai Wang,

Banda – A sumerban, keltában, angolban is,

Bandita – Bánt-ita,

Bár – Fénylő hely,

Barack – Bar Magas, Csillogó, Aszk,

Bárány – Bár az Égen, Ány az Ég, pl. felhők,

Barázda – Bar és Ázda, ahol öntöztek, a Bar Magas,

Bárka – Bár a Víz, a Ka Ház,

Barlang -Fényes-Láng, itt festettek,

Begy – A Bog rokona, gömbded,

Béke – Bék-E Fehér-Ház,

Belga – Bél Háza, a wales-iek lakták,

Beteg – Bet Ház, a Test, Eg Ég, Lázas,

Betű – Bet Ház, az Ű Örökkévaló, Végtelen,

Betyár – Bet-Jár, Ház-Járó, Csillag-Járó,

Bíbor – Bí pirosas, Bor,

Bika – A Ka itt Bika, a Bi talán Élő,

Birka – Bír ige, a Ka itt Ház,

Bíró – Bír igéből,

Bog – A Nap, gömbded,

Boglár – A Nap Sugárzása,

Bojtár – Boj a Fiú, a Tár ige és csillag, gyerek,

Boka – Bog a lábon,

Boldog – Izzó érzése van, a Dog a Szent is,

Bulgár – A Tűz Népe,

Bolha – Bul-Ha a Tűz-Háza, mert csíp,

Bolond – Bult, fényest Ont, tehát nagyon okos,

Boly – A boj társa,

Borona – Bő-Róna,

Borostyán – Bor, vagyis Víz, Osztján,

Boszorkány – Bősz-Ork-anya,

Bot – Ház, a fa háza,

Bő – A Pa társa, Fő,

Bögöly – Bököly, Bök,

Bőr – Bar, Felső, Ház,

Buborék – Bu-Bor-Ék Fejalakú, Gömb, a Borban, és Ék a Csillag,

Búcsú – Bu-Su, Fej-Kéz,

Bunkó – Bum-Kő, még kőből volt,

Bura – Pl. Terem-Bura, az Égbolt,

Buta – Bu Bú, Fekete, Ra Lény, Ember,

Búza – Bu-Sza, Fősége a Szájnak,

Bükk – Big, Bih, Nagy,

C

Cápa – Sza-Pa, Száj-Fej,

Cél – Nagyon régi szó,

Cet – Szet, Nagy,

Cica – Szi-Sza, Szil-Szál a bajusza,

Cimbora – A Szim és Bora,

Cinege – Szin-Ege, a Szin a Nap, vagy Hold,

Címer – Kimmer, Cink – Német, a Szin lehet Fehér, mint a Hold,

Cipő – Szíp-Ő, Szép-Ő,

Cukor – Su-Kar, Su-Gár, a Keze és Karja a Napnak,

CS

Csa – Folyó, Víz, Hosszú, mint a Folyó, Lány, akinek hosszú, folyó haja van. A Beszéd, mint Folyó árad, a szájból kiömlő szavakat még folyamatként, növekvő virágzásként ábrázolták a népi díszítéseken. Közvetlen rokona a Csu és Cso, az Égi Vizeken lévő csillagok nevei is.

Csá – Balra, mert a Jobbra a jó hely, balra a rossz hely. A szarvasmarháknak adott parancs.

Csab – Valószínűleg a Csaba rövidülése.

Csaba – Magyar személynév, Csa – Csillag, Csillagfolyó, Folyó, Ba – Ab, vagyis Ház, esetleg Víz, továbbá Bá. A Ba Csillaglélek. Csa-Ba Csillag-Lélek, vagy Csillagfolyó, Folyó – Házból származó.

Csába – Csá kifejezetten Csillag, Ba Csillaglélek, illetve Ház. A Csillagok vonzzák a leányt és legényt, el is viszik az óvatlant. A Csillag Tündér, az égboltra vagy a vizek mélyére viszi az óvatlant. Ezért a Csába Félkegyelmű, Gyengeelméjű, mert enged a csillagtündérek hívásának.

Csabacsűd – Település. Csaba vezér helysége. A Csűd Chud volt eredetileg, a Csűd a boka és a pata, illetve csülök közötti rész, de nincs szerepe a szóban. A Chud helyesen Csud, ami a Csuda szó rövidülése. Csaba Csud tehát Csaba Csudája, és nem Csűdje, amivé átalakították a nevet.

Csabaíre – Csaba Orvossága. Egy növény, amely gyógyítja a sebeket.

Csabarákosa – Rákoscsaba névformája. Rákos lehet Rá Kosa, amit valószínűsít a Chabarakusa régi forma. Rakusa megfelel a Ra Kusa értelmének, a Ra a Napisten, a Kus a Kusok népének neve, ami alapvetően Világfa értelmű. A Rák-os forma Rák szava is magyar, de a Rákos patak nem a rákjairól híres. Kétségtelen, a rákokról is el lehet nevezni patakot, de az ilyen név már nagyon materialista jellegű, őseink viszont nem voltak materialisták.

Csabdi – Település. Csaba Helye, a Csaba rövidül Csab formára, a Di a Földanya egyik neve, innen ered helyképző funkciója. A Csopol, Csapol formákból való származtatása téves, ellenkezik a magyar névadás törvényeivel.

Csábít – Csa a Csillag és a Víz, további alakja a Csába, amiből a Csáb rövidült. Ezért a Csáb-Ít szóban az Ít talán Hely és igeképző. Ellenben a Csá-Bít értelme Csillag-Ház, vagyis a csillagok és a tündérek csábítanak. A Csábos a Csáb „s” jelzős alakja.

Csabrendek – Település, Csab és Rendek összeolvadásából jött létre. Csab a Csaba, a Rendek a Rend és Ék szavainkat mutatja.

Csábul – Csáb a Csillagház, az Ul Fiú, Fia és a szumerben Fény. De a Lu igeképző is. Csáb-Ul eszerint a Csillagház (Égbolt) Fia, aki elcsábult a tündérektől, akik csillagok és a magyar lányok és ifjak. A lányt tündérifjú, a fiút tündérlány csábítja el. A Csá-Bul forma is értelmes.

Csács – Talán rövidülés, a Csacs szóval azonos. Csa és Csá a Csillag és Víz.

Csács – Település. Ma Csácsbozsok, ami a Csács és Bozsok helységekből nőtt össze.

Csacsi – Csa a Csillag, Csi a Nap. Mindkettő becéző, kicsinyítő név is, ami a Csillag és Nap értelméből következik. Szamár jelentése a kicsik oktondiságára vonatkozik. Tehát az ember Csacsiról ment át a név a szamár Csacsira. Mert a szamár aztán tényleg nagy Csacsi.

Csacska – Csacs a Csacsiból elvonással, Ka a Ház, továbbá kicsinyítés, becézés. Csacsika a név teljes alakja. Csacskaság a a Csacska Fősége.

Csacsog, Csácsog – Csa-Cso-G az összetétel felbontása. Csa – Folyó, Lány, Cso – Folyó, Csillag, G talán a Ga – Ház rövidülése, esetleg igeképző. Csacsogó lehet a Gyerek, a Patak és más vízfolyások, a Szél, a Madarak, és bizonyára mások is.

Csád – Tó, amiről egy országot is elneveztek. Magyar név, a Csá Víz, a D speciális magyar helyképző. Csád tehát a Víz-Helye. A Kusok, a Maúrok és Egyiptom magyar lakói is adhatták a nevet.

Csahol – Csa és Hol, továbbá a Csah és Ol összetétele. Csa a Folyó Beszéd neve, a Hol és Ol a Hely nevei. Manapság a kutyák ugatására is mondjuk.

Csaj – Magyar szó. Csa a Folyó, Víz, Csillag, becézve Csa+J, vagyis Csaj. Akinek Folyó a haja, Lány és nem Asszony.

Csajka – Csaj és Ka összetétel. A Csa Víz, a Csaj Vizecske, nem túl sok víz, a Ka Ház. A Csajka tehát kulacsféle eredetileg, amiben őseink vizet tároltak, később, a mai időkben, ételt is tettek bele a katonaságnál.

Csak – A Sák fejleménye, azonos a Csák – Főség szóval. Csakhamar, Csakhogy, Csaknem, Csakugyan, Ugyancsak és egyebek őrzik a Csak szót.

Csákány – Magyar szó. A Csák és Án (Ány) összetétele. Csák a Sák fejleménye, jelentése Főség, az Án az Ég. Az eszközt, a Sákot az Án, vagyis az Ég felé emeljük, azután lesújtunk a kőzetre, vagy más kemény anyagra. Harci csákányok is voltak, továbbá manapság Jégcsákányok. A Harci Csákány kifejezetten a Fejre, Főre, Sákra, Csákra mért ütésre volt alkalmas. Mivel a szláv és török nyelvek tele vannak a Csákány megfelelőivel, ezek a szavak mind a magyar nyelvből erednek, mivel sem a szlávok, sem a törökök nem tudják részeiben helyesen értelmezni ősi szavunkat.

Csáklya – Csák és Lya elemekből felépült szavunk. A Csák Főség, gyakran Szákos formájú eszköz, a végén visszahajló résszel. A Lya Hely, de Hosszú és Folyó is, az Istent jelentő A további fejleménye. A Csák-Lya hosszú eszköz, kezdetben hajók megcsáklyázására használták őseink. Csáklyáz szavunkban a Z igeképző, a Csáklyás a Csáklyát kezelő harcos neve. Török megfelelői a magyar nyelvből, mivel a név összetevői értelmetlenek a törökben.

Csákó – Csák a Sákból, Fej, Fejecske értelemmel. A Csákó „kiálló szarvú marha”, de kifejezetten a marha szarva a fejét nevezi meg. A Csákósüveg szóból való elvonással

keletkezett a mai Csákó, Bárczi Géza szerint. Nem helyes, a Csák-Ó a Fejre helyezett eszköz, az Ó bizonyára jelző a szóban.

Csal – A Sal szóból, jelentése Fényes, Ragyogó. A Csal ige és származékai arra mutatnak, hogy egykor erény volt a Csalás, de aztán súlyos vételeknek számított. Származékai rengeteg nyelvben. A Csa Csillag, Ég és Víz, az L igeképző. Tehát a csillagok, a tündérek csalogatnak magukhoz elsősorban. Képzett alakok a Csalárd, Csalárdság, Csalás, Csalatkozik, Csalékony, Csalhatatlan, Csalódik, Csaló, Csalogat, Csalóka, Csalafinta, Csalfa, Csalogány.

Csala – Csa a Csillag, La a Hely, Lak. Csa-La a helyes felbontás.

Család – Magyar szó. Eredetileg Gyerek az értelme. A Chalad régi magyar alak Kis-Ázsiában a Halad, Haladás és a Hold fogalmat is tartalmazza. A Család tehát Haladás, továbbá egy másik magyar eszmerendszerben Hold az értelme.
A Szülő a Nap, a Család a Gyerek, a Hold, az Unoka a Csillag. A magyar Család a Világegyetem leképezője, a Nap, Hold, Csillagok rendszere.
A Cseléd, mint Gyerek, már egy erősen osztott társadalom szava.
Hány családod van? teszik fel ma is a magyarok a kérdést. Négy családom van, mondja a kérdezett, vagyis azt mondja, hogy négy Gyereke van.

Csalafinta – Csala és Finta szavainkból. A Csala a Csillagok Helye (Csa és La), akik könnyen becsapnak bennünket. A Finta a Fint Görbe, Ferde jelentésű szóból. A Fintor, Firtat jelzi a Finta jelentését, de a Fi Csillag, a Csillag viszont mindig Kör, Görbe alakú. Alapvetően kedveskedő szó.

Csalamádé – Csala a Sala, levelek neve, pl. Sallang, Mádé a Mada régi nevünkkel azonos. Mád-É helyesen a Madák Háza. A Csalamádé egykori szupercivilizációnk terméke, amit felújítottunk, a csalamádé az állatok takarmánya, kiváló tápanyag.

Csalán – Növény. Csal és Án neveink ötvözetéből. Csaló növény, mert rendkívül tud szúrni, az Án az Égisten egyik neve (An), a fájdalomban az Egekig, vagyis Ánig repülünk. Torzult változatai vannak török utódaink nyelveiben.

Csálé – Összetétel, a Csál és É ötvözete. A Csálé a Csalás Háza.

Csalfa – Csaló Lány. A Csal ige és a Fa összevonása. A Fa gyakran a Nők, erdei tündérek lakhelye, lásd Nym-Pha, vagyis Ném-Fa. A Fa a Főség is, a Pa-Fa-Fő-Fej sorozat egyik tagja. A Csalfa tehát a Csalás Fősége, továbbá elsősorban Nő. Mai gondolkodásunkban a férfiak is lehetnek csalfák, Csaló Fők, de eredetileg a szó kifejezetten Nőkre vonatkozott. Ebből tilos levonni azt a következtetést, hogy a Fa lakói Nők voltak, mert a Fán Férfiak is laktak.

Csalit – Csal és It a szó két eleme. A Csal ige érthető, az It szó kétségtelenül Istennel kapcsolatos. A Te Isten, változatai a Ti (Élet), Et, It. A Csalitosban Istenhez szóló szertartások zajlottak.

Csalogány – Kazinczy Ferenc nyelvújítása a Csalogat igéből. Csalokány – Csalóka a népnyelv szerint, állítólag. Csaló a név első része, Kán a második része, amiből a Kány, Gány alak

származik. A Kán magyar eredetű szó, a Kan változata, súlyos tévedés török értelmezése. A Csalogány csalja a szíveket, a szerelmesek madara, a megcsalt szerelmesek madara, továbbá mocsárba csalja a szédült szerelmest.

Csámcsog – Csám a Zabálás neve, ferdült értelemben. A Csám a Sám szóból eredhet. A Csá önmagában is Bal, a Csám a Bal Helye, mivel Csá-M formában az M a Földanya, Hely neve.
Csám-Csám a zabálás megjelenítője, nem hangutánzó szó. A Csá-Cso-G felbontásban a Cso a Folyamatot jelzi, a G igeképző, vagy a Ga Ház rövidülése lehet. A Csamcsog és Csemcseg a Csámcsog változatai.

Csámpa – Csám a Bal – Csá, Helye (M a Ma Földanya, a Mama rövidülése), a Bal értelméhez sok dolog tartozik. Csám-Pa tehát a Balság, a rosszul sikerült dolog neve, a Pa a Főség.

Csámpás – A Csám-Pa S-el jelzett formája. A Csámpás a lépteiben is kilengő, nem tartja szépen a lábát menés közben.

Csángó – Népnév. Helyesen Sangu, ebből Csangu, amit a csanguk ma is így mondanak. Sangu hun és szumer királyi és főpapi cím. A Csangu nép a magyar nyelv sok ezer évvel ezelőtti formáját beszéli, sokkal régebbi nyelv, mint a görög és a latin. A San/Csan és Gu nevekből jött létre. A Szan, San, Csan értelme Úr, Hegy, a Gu Fő. A San-Gu tehát Úr-Fő, az Urak Fője jelentést tartalmazza.
Az ostoba Csangó – Rosszul Hangzó, Fülsértő, vagy a Csángál kitalált szavak ellenségeink találmánya. Még Bárczi Géza is azt mondja, hogy a „Ki nem mutatható Csang, Csáng – Kóborol, Kivándorol” ige származéka nem lehet. Ami a Cammog, Csammog, Csánkál családjába tartoznék, de a Csangu ezekkel a szavakkal nem vethető egybe.
Csangu, illetve Csángó népnevünk is jól mutatja, mennyire nem ismerik a magyar nyelvet a nyelvészek.

Csap – Csa és Pa szavaink ötvözete. Csa a Folyadék, Bor, Víz, Pa a Fősége. A Csa-Pa etimonokból képződött szóból lett a Csap. A magyar Csap egyéb származtatásai brutálisan rosszak.

Csap – Ige. A hordó, ami a Csa Fősége, vagyis Csa Pa, igényel egy leeresztő helyet is, ez a Csap. A Csap elvonás a Csa-Pa (Folyadék-Főség) szóból. Igeként a Folyadék lecsapolásából keletkezett, amit játékosan átvihettünk a Csap igére. Csa-Pa mellesleg a Csa, mint Csillag ütését is jelentheti a Pa, vagyis Fej szóra.
Származékai: Csapadék, Csapda, Csapdos, Csapkod, Csapkodó, Csapong, Csapongás, Csappan, Csappant, Csappantyú, Csapongás – Ki-Csapongás, Be-Csap, Csapodár.

Csáp – Hosszúkás szerv a rovaroknál, talán nyelvújítási szó, de nem biztos. A Csáppal lehet Csapkodni, Csápolni.

Csapa – Csa a Folyó, kígyózó folyosó, Pa a Főség, Fej. A Csapa a vadász területe, amely egy folyó az erdőben. Két oldalt fák állnak, a Csapán járnak az állatok, amelyekre les a vadász. Az orosz Leszo Erdő, vagyis Leső Hely.

Csapás – Erdei ösvény, amelyen a vadász és az erdei állatok járnak. A nagymacskák is csapásokat használnak, ezért vagy elkerülendő a csapás, vagy azon kell menni, ha nagymacskára vadászik valaki.

Csapat – A Csap és At ötvözete. A Csapat csapkodta az ellenséget. Csap mellett az At az Ata, Atya neve, tehát egy Csapkodó osztagot egy Atya vezetett.

Csapda – A Csap és a Da (Hely) szavaink ötvözete.

Csapláros – A Csap-Lár-Os elemek ötvözete. A Csapláros a jó kocsmában a Csapot kezeli. A Csap az Ital helye, a Lár Sugárzó, ahonnan az ital kiárad, az Os jelző szerepű.

Csapodár – Csap-Od-Ár formában a Csapkodó szerelmű nő és férfi neve. Az Ár szó a Folyamatosságot jelöli, ami azt jelzi, hogy a Csap-Od-Ár nem képes megfékezni önmagát szerelmi életében.

Csapong – A Csap és Ong szavak ötvözete.

Csárda – A Csár és Da szavaink ötvözetéből született. A Csár eredetileg a Sár, Király értelmét tartalmazta, a Da Hely. A Csár-Da tipikus magyar szó. Ezt a szavunkat is el akarják rabolni.

Csarnok – Csar és Nok magyar szavakból felépülő szó. A Csar a Szár, Sár, Sárga, Király értelmű szó lehet. De a Csa Folyadék, Víz, Ital, Csillagfolyó, a Csar kétségtelenül szóösszetétel, ami a Szár Király szóval lehet rokon. A Nok, mint rag, igen fontos, de eredetileg a Na Ház, K Kicsinyítés (Ka) elemekből jött létre. A Csar-Nok tehát egy Királyi, vagy Nagy helyiség, a Nok jelenti a Házacska jelentést. Ebben a Királyi (Nagy) Házacskában lehetett este összegyűlni, vacsorázni, majd a hölgyek és gyerekek elvonulása után, italozni.

Császár – A Csá-Szár pontos értelme Csillag-Király. A Csillagok az Emberek, számtalan szavunkban. A Caesar név magyar eredetű, Caesar mondja, hogy ő trójai, a trójaiak pedig mi vagyunk. Szé-Szár mellesleg Fény-Király.

Csat – A Csata, Csattog elvonása is lehet, nem pedig török szó. A Csa Csillogás, Csillag értelme mellett a Csattan (Csat-Tan) is szóba jöhet. A Csat fémből is készül, emiatt csillog, a Csat bekapcsolásakor Csattan is. Sok Csat van, köztük a Haj-Csat még ma is kifejezetten Csattog.

Csata – Csa-Ta formában a Csillagok-Tája. Csat-A formában Csattogás-Nagy. Ezt a szavunkat is el akarják ragadozni.

Csatakos – A Csa-Ta-K-Os, illetve Csa-Tak-Os formákban a Csa kifejezetten a Víz, Izzadtság jelentésű, a Ta a Táj, Hely, a Tak talán a Ta kicsinyítése.

Csatangol – Kalandozó harcosok, akik Csatára is szomjaznak, hogy javakat, birtokot szerezzenek. A Csatangolók fogalma később az elcsatangolt állatokra is vonatkozott. Csat-Ang-Ol olyasmit is jelent, hogy a csapat vagy állat Ang (Ank) országába Csatlakozott. A modern államok megjelenése előtt szabad volt a vándorlás.

Csatara – Hahóta. Csa a szájból kifolyó beszéd, ezért Hahóta.

Csataráz – Hadonász, Hadarász. A Csa a Száj beszéde, a Hadar is a Szájból ömlik elő. Lásd Hadari Egyiptomban.

Csatlós – A Csata megvívásához szükséges Ló, vagyis Ember. Csat-Ló a vezérhez csatlakozott harcos, a Ló Ember. A Csat-Ló-S a Csatalkozott Ember, S-el jelezve.

Csatorna – Renkívüli szó. Csa-Tor-Na a helyes értelme. Csa a Víz, Folyó, Tor a Torlás, a földben való mélyedés és hegy, Na a Ház. Már az ókor előtt sok ezer évvel építettünk Csatornákat. A szumer csatornák csak sokkal későbbi alkotások, mint a magyar csatornák. A Csatorna szó szabályos megfelelése a Szaturnusz, az isten a földművelés egyik védnöke. A latin nem tudta kiejteni a Cs hangot, ezért Sz hangot tett a helyére. A régi olasz Citerna és a Ciszterna kétségtelenül a magyarból keletkezett.

Csattan – A Csat, Csatt formában is él, ma is. Csatt-An szavunkban az An nem csupán An isten neve, hanem egyszerűsödve jelző szerepű is lehet.

Csáva – Timsós bőrkészítő lé. Csáva szavunkat szlávnak akarják beállítani. Csá a Víz, Folyadék, Va a magasabb rendűség neve. Egészen biztos, hogy nincs köze a Timsós bőrkészítő lé fogalmához. A Csáv a Csév rokona is, ami forgó dolog. Tehát a Csáva egy akció kudarcából fakadó helyzet, amikor a sereg kénytelen visszafordulni, amit a Csév is mutat. A Csávába esik, Csávában marad kifejezések a visszafordulást jelentik, az akció sikertelenségét. Csaba nevével is rokonítható a szó, bár nem biztos. A Csávában maradni kifejezés viszont kifejezetten a Csillagot jelenti, vagyis a kis születendő babát, mivel az anya elvesztette az apát, elsősorban a harctéren.

Csavar – Csav a Fordulás, amit a Csavar ige is mutat. Csav mellett az Ar Hegyet jelent. A Csav-Ar mozgása a Csavarodás, Forgás mellett, a Hegy, vagyis az Ar előre araszolása. Maga a Csavar is Csavarodó Forgásokat jelöl, aminek van egy Hegye, ami a kőbe, téglába, fába behatol. Változata a Facsar.
Ige és Főnév, a Csűr-Csavar is a fejleménye.

Cseber – Cse a Víz, Ber a Ház.

Csecs, Csöcs – Csúcs a jelentése. Sok változata van, mint a Csücs, Csics, Csocs, és mások. Eredete a Csicsi királynévhez köthető, aki a Napok Napja volt, vagyis a Csúcsok Csúcsa.

Csecse – Csecs-E, vagyis a Csecs-Háza. Szép jelentése a női mell csodálatosságából fakad, Csúcs jelentése a női mell mellbimbóban kicsúcsosodó mivoltából fakad.

Cseh – Népnév. A Cse a magyar Cse szóból származik, a Sze Fény értelméből.

Csekély – A Se-Kély változata. A Se tagadó jelentése jelenik ebben a szóban meg. A Sek a Sák változata is lehet, ekkor az Él/Éj szóhoz juthatunk. Sek-Él is lehet a szó eredete, nem csak a Se-Kély. Ha nincs Kély, az kevés, a szó szerinti szolgáltatás valamilyen prostituáltakkal kapcsolatos helyzetre utal, ami Mezopotámiában elterjedt volt.

Csel – A Cse Fény, Sze, Se, az L igeképző. Közeli testvére a Csal. Cselt vetni az ellenségnek Fényes Észbeli Cselekedet.

Csélcsap – Szél-Csap, mint a Szél, Csapongó, ide-oda szállongó.

Cseléd – Magyar eredetű szó. A Család magas hangrendű változata. A szláv nyelvekben is él, bizonyítva a szlávok magyar eredetét. Cselédség, Vászon-Cseléd, Fehér-Cseléd a nőkre vonatkozik. Szolgáló máskülönben a nevük.

Cselekedik – Cselekvés, Cselekszik. A lusta ember elszánja magát, Cseleket fog tenni, hogy valamihez hozzájusson. Csel Ék a Csel Fia, ebből a Cselek. Tehát, ha valamit akartunk tenni, akkor valamilyen fondorlatot kellett kifőzni, aminek segítségével sikerre jutottak őseink. Az erdőben cselt vetettek a vadnak, vagy a nagyvárosban valamilyen furfanggal élelmet szereztek. A Cse-Lek értelmezés teljesen más jelentést valószínűsít.

Csemege – Renkívüli finomságok neve. Cse-Me-Ge az Fény-Fényének-Helye. A Csem-Ege variációt nem vizsgálom, bár biztosan kiadhat néhány fontos jelentést. A Csem a Szem változata is lehet.

Csemete – Cse-Me-Te a Cse Fény, Me Fény, Keletkezés, Te Isten és Hely szavakból épült fel. A Szeme-Te változatban a Szem a kicsi jelentést is tartalmazza, ami vonatkozik a Csemete szóra is.

Csempe – Csem szavunkban a Szem, mint a Nap, a Fényesség képviselője. A Csempe Fényes. Marokkó lehet az egyik megőrzője. A Csempe gyakran kicsempésedik, ha ütés éri, megrongálódik. Ezért a Csem-Pe közeli rokona lehet a Csam-Pa. A Pa utótag a Főség értelmét tartalmazza.

Csempész – Csem a Csám változata, a Csalók neve. Csemp a Csem-Pa alakból ered. Csemp-Ész olyan személy, aki Eszes a Csempészetben. Egykor nagyon fontos foglalkozás volt, a csempészek kijátszották a királyi rabló államot, amely adókkal sanyargatta a kereskedelmet.

Csen – A Sen szóból. Rendkívül fontos szavunk. A Se fogalma Nem, Nincs, de a Fény is.

Csend – A Csen és D ötvözete. A D a Hely, Da rövidülése. A régi Csendesz, mai Csendes, Csendesít, Csendélet és egyebek mutatják fontosságát.

Csendít – A Csen-Dít és Csend Ít összevont alakja.

Csendül – A Csen és Dül összevonódása. A Csend-Ül értelme az lenne, hogy a Csend mindenre ráül. Ellenben a Csendül éppen a csengés felhangzását jelenti. A Csenők Eldűlnek, ha Csendül valami.

Csép – Üt, Csépel, Csepel,

Csepeg – Csepp, Csöpp, Csillag, Víz,

Cser – Faféle,

Cserép – Cser az Épületen, cserépszavazás,

Cserebogár – Szkarabeus,

Cseresznye – Cser a Csillag, Napocska, Esz ige és a Nye a Ház, Na-Ne,

Csetepaté – Csata és öldöklés,

Csibe – Csi a Nap, Be a Fia, kis sárga,

Csibor – Csi és Csíp, a Bor itt is Víz,

Csiga – Csi-Ga a Nap Háza, a csigaház tekeredése miatt,

Csigolya – Csi a Nap, és Golyó, Golya,

Csihol – Csi a Nap, tüzet készít, Hol a Hely,

Csík – Amit a Nap húz, amikor megy,

Csikó – Napocska, Csi a Nap, Csicsi király,

Csillag – Csil a Csillogás, Nap, Fény, a Lag a Lak, amiben a Fény Lak,

Csillár – Csil és Lár, Csilt Sugároz,

Csille – Csil-t és Le, a földbe megy, és csillogót hoz fel,

Csinál – A napember csint készít,

Csipisz – Kicsi naplények, kis emberek,

Csipke – Szípke, kicsipkedett dísz,

Csípő – Szíp-Ő,

Csíra – Csi és Ra, Nap lesz belőle, a Ra itt Lény,

Csirke – Kis síró sirke, Csi a Nap,

Csizma – Csiz a Csid, Csűd, a Ma a Föld,

Csoda, Csuda – Csu a Csillag, a Da Hely, a Csu-Da az Égbolt,

Csók – Csó a Víz, Csó-k Vizecske,

Csokoládé – Csokolatl, mexikói szó, Vízben oldották a kakaóport, Cso, Csok, Csokol és Atl képző,

Csónak, Csolnak – Cso a Víz, a Na Ház, Na-k Házacska,

Csont – Szont, Kő, pl. angol Stone,

Csorda – Sor-Da, a Sor-Helye,

Cső –

Csődör – Cső Tör előre,

Csök – A Cső k-val kicsinyítve,

Csu – Csillag, de Szu a Hold, Szu-En Hold-Isten,

Csúcs, Csuha, Csuhéj – Csu a Magok, Csillagok, a Ha Ház, a Héj szintén,

Csuk – Az égbolt csillagai tűnnek,

Csuklya – Csuk ige, és a La Hely,

Csutka – Csu-t a Magok, Csillagok, a Ka Háza,

Csücsöl – Csúcs és Ül,

Csülök – Talán Sül-ök, ék, de Csü-Lök? Csü a Csu rokona,

Csütörtök – Csu-Tör-Tök, Fényes Negyedik Nap,

D

Dada – Da a Földanya,

Dagad – Da-Gad?

Dal – Da a Föld, Dada,

Dara – Dar a Csillag, alakú étel, a Folyadék,

Darab – Dar és Ab, Csillag és Ház, volt Darabont név,

Dér – Csillogó, Dár-Dér, Tár-Tér, csillag,

Derül – Az égen látszanak a csillagok,

Dicsér – Dics, vagyis Fényes,

Díj – Valamilyen Csillogó, Din – Nagy, Hatalmas,

Dió – Di a női mell, Didi, és Ó, régi jel,

Disznó – Dísz és Na,

Dor – Erőd, dorgáló,

Dús – Dú a Nap, S jelzővel,

Düh – Du a Napisten, forró érzés,

E, É

E – Ház, Palota, Templom, kérdőszó,

Eb – Kutya, gyenge,

Ebéd – Eb Étkezés, Eb-Ét/Éd, délben meleg van, keveset ettek,

Ében – Éb-En, a Fekete-Enje,

Éber – A Fekete, az Éj Ura,

Edény – Ed az Étek, Ét, az Ény az Enje,

Édes – Édes Ízes,

Ég – Ige és főnév,

Egy – Az Ég becézése,

Éh – Tüzes érzés, a Hé-Nap tükrözése,

Éj – Az Ék Csillag változata,

Ék – Csillag, egy szára a csillagnak,

Eke – Ék-E, az Ék-Háza,

Él – Isten, Élő,

Elem – El-Em, Él Isten – Helye,

Ell – Ige,

Elme – Él Fénye, El-Me,

Ember – Eme Anya, Nő, Ber Fér(fi),

Emel – Em a Mell, El, vagyis az Emhez El,

Emlő – Em-Lu, az Eme-Fénye,

Én-En – Isten, 2. Herceg, minden ember,

Ép – Ház,

Epe – Ep-E, az Építés Háza,

Eped – Házasodni szeretne,

Ér-Er – Ige és főnév, Férfi is, az Úr magas hangrendű alakja,

Érc – Ér a földben, kicsinyítés,

Erdő – Eredő,

Erő – Er a Férfi, Ő Magas,

Es – Ház, ige,

Eskü – Ős-Kű, kőszoborra is esküdtek?

Est, Este – A Nap Esbe, a Házába megy éjjelre,

Ész – Fény, az Izzás szócsoportba tartozik,

Esz-ik – Fényt, hogy meleg legyen a test,

Eszköz – Eszes dolog a Köznek, a Köz a Kuzu-ból,

Esztendő – Esz-Ten-D-Ő – Fény-Isten Helye,

Esztergál – Esz-Ter Fény-Csillag, az eszterga szórja a szikrákat,

Étel – Ét a Tűz, és El, vagyis a testbe,

Év – Az Ív rokona, 365 Ív egy Év,

Evez – Ívez,

Ezer – E-Der Háza a Csillagoknak,

Ezüst – Ez-Ős-t, Fehér-Ősök, a csillagok,

F

A *P* és *B*, és az *F* és *V* ajakhangok tagja.

Fa – A Pa származéka, gyakran Pha formában is írják. Szumer, egyiptomi, és más magyar nyelvekben is jelen van. A Pa – Fa – Fő – Fej sorozat tagja. A Fának Feje van. Másik jelentése a Világfa, a Tejút.

Fabales – Hüvelyesek. A Fa és Bál magyar szavakból. A Bál Nagy, Ragyogó, a Fa Bál tehát Ragyogó Fa, Nagy Fa, ami a Tejút. A Bab tehát a Tejút, Babákat hoz létre, amint a Tejút babái az Emberek (Magyarok).

Fabrikál – A latin Fabricare, vagy Fabrika származéka.

Fácán – Phasianus – latin, Fasan – kfnémet, Phasianos – görög mind a magyarból. A Fa és Szan/Szán ötvözete. Fán lakó madár, a Szan lehet Úr, Hegy, Szent. Királyi udvarokban is tartották, szépsége miatt. Phasianus colchicus a tudományos neve, amiben a Colchicus a Kolcsok magyar törzsének nevét igazolja, ami Grúzia.

Facér – A német Vazierend, nyelvjárási Facirert – Munkanélküli, szóból.

Facsar – A Csavar változata. Egy Fát tesznek a vizes ruhába, azzal Csorgatják ki a vizet. Fával Csorgatás, de a víz lehet Csa, Cso és Csu is.

Faggat –

Faggyú – A Fagy és Juh szavaink összetétele. A Faggyú a juh zsírja, a Juh kiejtése Ju.

Fagy – Nincs teljesen megfejtve. A Fa kétségtelenül Fa értelmű. A Gy esetleg Gi vagy Gü, ami Földet, Országot jelent. A lombos erdők, a tajga lehet Fa-Ország, ami északra van, ahol a Fagy uralkodik. A Fagy eszerint az északi erdők földjének a neve, ahol hideg van. Fázik igénkkel is kapcsolatos lehet. A Fagy a Fáj ige egyszerű változata is lehet, J > Gy hangfejlődéssel. Manysi Pálj- Fagyni, hanti Pojem Fagyni erős torzulások, finn Pala Ég nem tartozik ide.

Fagyal –

Faj – A Fa kicsinyítése, „J” hanggal. A Fa, mint Világfa, sok ágat hajt, minden ág másik család, nem, nép, faj.

Fáj – Lehet a Fej változata, mint Fejfájás, lehet a Fával való verés, lehet a Fő általi büntetés. A Fa kicsinyített alakja.

Fajd – A Faj, mint Fácska kicsinyítése, itt D-vel. A manysi Poljta Fajd, de eléggé értelmetlen szóalak.

Fajta – A Faj és a Ta ötvözete. A Fajból eredő Táj, Terület.

Fakad – A Fa és Kad magyar szavakból ered. A Fa Háza, mivel tavasszal a Fa lombot hoz, levelekkel öltözködik fel, mintegy Házat vesz magára.

Fáklya – A Fa K-val való kicsinyítése, és a Lya Folyó, Lobogás, Isten (Tűz, Láng) összevonása. A latin Facula – Fáklya a magyarból. A latin változatban a Fak Ul a Fácska Fia, de a Fakul és Fa Cula lehetőségek bizonyára nincsenek benne.

Fakó – Szőkés,

Fal – Ige és Főnév,

Falka – Falók Háza,

Falu – Fal és U, az U Magas, Hosszú, a Falu eszerint erődített település fallal,

Far – Ház,

Farkas – Far a Háza is,

Fazék – Főz-Éke, vagy Fa- Szék,

Fegyver – Fej-Ver, Gy>J,

Fehér – Fej-Ér, Fő-Úr,

Fej – A Pa származéka,

Fekete – Fek az alapja,

Fekszik – Fek a Szik a Nap, még Feküszik,

Fel, Föl –

Fél – Ige és akár szeretet, a Fil görög rokona,

Feleség – A Szerelem Fősége, Ság-Ség Főség,

Felhő – Felmegy a Hő, és Felhő lesz,

Fen – A Pen Nap nevéből,

Fény – A Nap Pen nevéből,

Fenyő – Fény-Ő,
Fér – Ige,

Férfi – Fér akár Fairy Tündér, és Fi,

Fér-j – Tündér, a J kicsinyítés,

Fertő – Fere-Ton, Fer-Tó,

Fészek – Fé, kis tündér, Széke,

Figyel – Fi-Jel, Csillag-Jel,

Fog – Ige és főnév,

Fül – Pu Kapu, Luk,

G

Gam, Gamó – A Gömb változata,

Galamb – Gal-Amb-er, Nagy-Napféleség,

Garád – Körít, Erőd, Vár, Grád szláv, Gárd germán rövidülés,

Garral – Hatalmas, Egész ország, Hungár, Bulgár, Kangár,

Gaz – A Gad-ból,

Gáz – Magas,

Gerle –

Gömb – Gomb, Gömböc, a Gam változatai,

Gulya – Gu Szarvasmarha, Lya Folyó,

Guta – Gu-Ta a Nyak-Tája,

Gúnya – Gú szarvasmarha, Na Ház, Nya Házacska,

GY

Gya – A Gyagya alapja.

Gyak – Szúr, Döf.

Gyakori – Az elavult "Sűrű" jelentésű Gyakor származéka: Bárczi G. Szerintem a Kor és a Gya összetétele, a Kor Idő, a Gya jelentheti a Sok, Sűrű fogalmát.
Gyakorta, Gyakorol, Gyakorlat, Gyakorlatlan, Gyakornok, Gyakran a Gya-Kor rokonai.

Gyaláz – Gyal és Áz felbontás esetében valaki Gyalt Ázat egy másik személyre.

Gyalog – Gyal jelenti a gyaloglást, az Og Óriás, vagyis nagy és sok. Sokat gyal, aki két lábon megy.
Származékai: Gyalogol, Gyalogos, Gyalogság, Gyaloghíd, Gyalogút.
Finn Jalka-Láb, a Gyal összevethető a Jal finn szótővel. De inkább a Föld Gye (Ge) szavának Gya alakja van a Gyalog szóban, ami "Földön Járás" jelentésű.
Az Őgyeleg szóban a Gyeleg a Gyalog változata.

Gyalom – Hálóféle. A Gya és Lom esetében a Lom csillagalakra utal. A háló fonásának csillag alakja volt. A Gya itt Hely értelmű is lehet.

Gyalu – Eszköz. A Gya-Lu értelmezésben a Lu Ember, a Gya értelme nem világos.

Gyalui-havasok –

Gyaám – Valószínű a Kám, vagy Gám rokonságot jelentő szóból. A Gám, mint Gamó, körül ölel, vagyis védi, gyámolja a rábízott utódot.
Származékok: Gyámol, Gyámolít, Gyámoltalan, Gyámkodás, Gyámság, Gyámatya, Gyámanya, Gyámszülők.

Gyanánt – Időt jelölő szó. A Gyakran rokona lehet. Bárczi G. a régi Gynaján-ból.

Gyanta – A Gyan és Ta szavakból áll. A régi Gyentár, Gyantár Borostyánkő jelentésű, orosz Jantar, vagy balti Gentar lehet az eredő. De a szó a középlatinból ered, Gentarum formában, ami viszont a magyarból ered.

Gyanu – Magyar eredetű.
Származékok: Gyanakszik, Gyanakodik, Gyanúsít, Gyanútlan, Gyanúper.

Gyapjú – Magyar eredetű. A Gyap és a Ju összetétele. A Gyap a Gyapkod igében jól mutatja jelentését. A Ju azonos a Juh szóval. A Gyapkod rokona a Kapkod. Gyapni a Juh szőrzetét, innen ered a Gyap-Juh, vagyis Gyapjú.
Török változatai, pl. a csgatáj Japaq, kizárólagosan a magyarból eredhetnek.

Gyapot – A Gyap a Gyapkod ige töve, az Ot helyképző. A Gyap-Ot tehát magyar szó, hasonlóan Gyapkodják a termését, mint a juhok szőrzetét. A Gyapjú és Gyapot hasonlít egymásra.

Gyár – A Jár igéből eredő magyar szó. Már 4-5000 éve léteztek Gyárak, ahol futószalagon ment a termelés. A futószalag Jár folytonosan, innen a Gyár. Lagasból több gyárról is tudunk.

Gyarapít – Magyar eredetű. A Gyar, az Ap és az Ít összetétele. Bárczi Géza szerint Gyarapik ige az alap, és van Gyarapodik és Gyarapszik alak is. Gyar lehet a Gyár, a növekvés, sokasodás neve. Az Ap Ház. Gyar-Ap a Gyarapodás Háza. Az Ít lehet ige képző, helyképző.
Esetleg a Nyar-Ap-Ít eredetben a Nyár a Gyarapodás, ekkor van az aratás, és az állatállomány növekedésének megszámolása.

Gyarló – A Gyar és Ló szóelemek összeolvadása. A Gyar a Jár, járjuk az élet útját, de gyarlók vagyunk. A Ló Ember.

Gyarmat – A Ger-Matu országnév és törzsnév összeolvadása. A Ger a Ker változata, a Nap, ami a Gyer-Ek fogalmát is jelenti. A Matu az akkádban is jelen van, magyar eredetű. Ma a Földanya, Tu az Ország, tehát Ma-Tu értelme Föld-Ország, vagyis föld, ország. A Gyerekek 25 fiú és 25 leány, vagy 50 fiú és 50 leány idegen kiszemelt földre mentek, ahol a helyiekkel összeházasodva új népet hoztak létre. Ez volt a gyarmatosítás.

Gyár – A Jár szóból. Szumerban fedezték fel a Járószalagot, Lagas államban. A Jár szabályosan alakul Gyár alakra.

Gyepü – Ge-Pu, Föld és Kapu,

Gyerek – Jer Ék, Csillag, Ger több névben is,

Gyertyán – Geretan,

Gyékény – Gé, Földanya, a Föld és Kény, ezen aludtak, gyé-kényen aludtak,

Gyors – Jors, Járós,

Gyógyít – Jójít,

Győz – Gőz,

Gyurgyalag – Gyúrja az Alagutat,

Gyűl –

Gyűrű – A Kör változata,

H

Ha – Ház,

Hab – Ha-Ab, Háza a Víznek,

Háború – Házak a Boron csatáznak, a Bor Víz,

Had – A Ház Helye, egy Had egy Házból való,

Hagyma – Maj-Ma, Ma a Földanya, a Mama,

Háj – Házacska,

Hajadon – Haja Don, vagyis a Haja Folyó, nincs férjnél,

Hajdú – Haj, a Dú a Nap,

Hajlék – A Haj Kerek, és Lak,

Hajnal – A Napisten Haja Növekszik, az L igeképző,

Hattyú – Hat Tyú, vagyis Hat Csillag, mint a Csillagképben,

Hal – A sumer Ga is Hal,

Halom – A Hal és az Om-Föld, temetkezés,

Hamu – Ha a Ház, Mu a Fény, Tűz, a parázson van a ha-mu,

Han – Kínai, állítólag Mocsár is,

Hany – Ördög Istók,

Hány – Felhányja a sírdombot,

Hány? - Mennyi és Hány,

Harap – Har a Hegyek, Ap a Ház,

Harc – Har Hegyek, a C kicsinyítés, lásd pl. Harz,

Harcsa – Har Hegy, a Csa a Víz,

Hár-Fa – Öröklét-Fája,

Hár-Om – Hegy és Föld, az első véset nagyon régi,

Has – Ház,

Ház – Sok változata van, Had, Hat, Hát, Haza,

Hazug – Ha a Ház, a Zug Zugba dugja az igazságot,

Hegy – Az Égből képzett szó,

Héka, Hékás – Egyiptomi Gyerek, Hé a Nap, Ka a Háza,

Hely – He a Nap, az Ly a föld neve,

Here – Her a Hős, az E a Háza,

Hét – A He-Ta a Nap-Tája, a Hét a Nap,

Hév – A Hé a Nap,

Hí – Ige,

Him – Dísz, hím nemű,

Hint, Hinta –

Hír – A királynak viszik,

Hő – A Nap Hé rokonsága,

Hó – A hő változata,

Hód – A Ház változata,

Hol – Hely,

Hold – A Halad-ból,

Holló – A Hul-Ló-ból,

Hon – A Hun-ból,

Horvát – Hor Napisten, a Vát a Bát, a Háza,

Hölgy – A Hold-ból,

Hős – A Hő a Nap,

Hug – Az Ug gyerek, húg,

Hull – Ige,

Hullám – Hulló és Lám Hegy, Málló,

Huszár – Hu-Szár Csillag, Csillogó Király, vagy Húsz-Ár Húsz-Hegy, kardhegy,

Hű – A Nap változata,

Hüvely – Hű-Hely,

Hűvös – Hűv a Hé rokona, Ös jelző,

I, Í

Ibolya – I-Ház, a Bolya a Nap,

Ici-Pici – A Pi csillag, mindkét szó kicsinyítve,

Ide – Id-E az Isteni Hely és az E Háza,

Ideg – Id Ég, az Isteni rész Ég,

Idegen – Az Isteni Rész, az Id Égésének Enje,

Idétlen – Szegénynek nincs Idje, -étlen fosztó képző,

Idő – Id-Ő, Isteni Rész és Végtelen, Örökkévaló,

Ifjú – Fi és Jú, Új,

Igaz – Ig – Ég, és Az,

Ige – Ig-E, az Ég-Háza,

Íj – Í, Ív,

Iker – Ék-Er, két Csillag-Úr,

Illan – Il Istennő,

Illa berek, - Ill Istennő,

Ím –

Ín – Isteni belső, szegényre is mondják, Inség,

Indul – In az Én, Du az Indulás, Napember, L igeképző,

Int – In és T képző,

Ip – Az Ép változata, Ház,

Ír – Vés, Vág kőbe, csontba, fába, fémbe, és Írt,

Irány – Az Ir és Mennyei, milyen az írás iránya,

Irha – Az Úr Háza,

Irt – Vés, Vág, kiirt,

Is – Fény,

Iskola – Is-Ko/Ku-La a Fény Kövének, Kapujának a Helye, pl. barlang,

Ismer – Is-Mer Fény és Ifjú,

Ispán – Is-Pán Fényes Pán,

Istálló – Ist-Álló, a Fényhez közel Álló,

Istápol – Fénnyel Tápol,

Isten – Is-Ten, Aki a Fényt Teszi,

Iszák – I-Szák, Háza a Szájnak, K-J rokonság, Száj-Szák,

Iszap – I-Szap, Háza a Szappannak,

Iszik – Isz ige, Folyadék, Fény,

Ív – Év, és rokonai,

Íz – Az Id-ből,

Iz – Lehet Tűz, Izzás, sok rokonnal, és Por, izzé-porrá,

Izom – Iz és az Om, Hely,

J

Jár – Az Ár lehet jejes,

Jég – Az Ég jejes alakja,

Jel – Él isten jeles alakja,

Jog – Jó, Jobb szóból,

Jogar – Jó és Jog, és Gar és Ar,

Jós – Jót mond,

Józan – Jó-Szan, Jó az Ember,

Jő, Jön – Gi a Föld, Gyön, Gyün,

Juh – A sumer U Juh,

Jut – A Jó szóból,

K

Kába – Ká lélek, és Ba a Fia, baba,

Kabát – Ka-Bát Nagy, Királyi és Bát Ház,

Kacsa – Ka a Király, Csa a Víz,

Kacsó – Ka Királyi, a Csó a Su-Kéz lehet,

Kád – Ház, Város is,

Kagyló – Hajló,

Kaján – Kien, Enki, Káin,

Káka – Kakosz, egyiptomi?,

Kakas – Király a Kas, Ház udvarán,

Kakukk – Nagy, Királyi, Ház és Kukkol,

Kalács – Kal és Ács, a fonás végtelen, ezt ácsolja,

Kalap – Ka-Lap Királyi, Ház és Lap az alsó része,

Kalapács – A Ház, Nagy, Királyi Lap Ácsa,

Kalóz – Kallóz az evezőkkel,

Kályha – Kah a Koh, a Ha Ház,

Kan – A Kán változata, Király,

Kanál – Ka-Nál, a Nál a Nyél, Ka a Ház, a Nagy része,

Kancsó – Királya a Víznek, Csó Víz,

Kap – Ige, a Fő, a Király, a vezető,

Káposzta – Káp a Feje, ami Osz – Sok, Osztva, a sok levél miatt,

Kar – Város is, Karol,

Kara – Ka-Ra Háza a Feketének, ez magyar szó, a Gara rokona,

Kár – A Kara-ból,

Karc – A Kar és C kicsinyítés,

Kazal – Ka-Szal, Ház és a Szálak,

Kecske – Kecs is lehet, de Kék-Cse, mert kék kőből faragták,

Kedd – A Kettő, a második nap,

Kefe – Kő-Fő,

Kék – A Cik(lus) szóval rokon, Kük Egy görög, az Ég az Egy,

Kel – A Nap főnév is,

Kém – Fekete, egyiptomi Kemet,

Kemény – Kő-Mennyei,

Ken – Úr, Kén – Sárga, a Nap és arany színe,

Kende a Nap, Kender – Kend-Úr,

Kenéz – Kened, Kende,

Kengyel – Kend Jel,

Kenyér – Ken ige és Ér-Úr, a kenyeret olajjal felkenik,

Kép – A Kap társa,

Kér –

Kert – Kerít ige, a Ker-Kör a Nap,

Kereszt – Ker-Kör és Oszt, négy felé, ami a Föld,

Kész – A Kézből,

Kéz – A Ke-Su, Két Kéz fogalomból, Kettő – Két-Tu, Két-Nap,

Kevély – Kőfej, Keve, kijev,

Kevés – Kies,

Ki – Gi, Ge, Gé a Kő és a Hely, Kinn,

Kics – Kövecs, a Kő, Ki kicsinyítve,

Kígyó – Ki-Jó, Ki a Kő, Föld, amit a Jó, Víz vesz körbe, még 1500 tájáról is van kép, ebből lett a hüllő kígyó,

Kilenc – Etruszk Kilentsz,

Kincs – Kin az Arany, a Cs kicsinyítés,

Király – Ki az Ország, Kő, Föld, Rály a Rá, a Nap, az Ly kicsinyítés, lásd még Rádzsa,

Kis – Ki a Kő, kicsi,

Kisér – Kis Úr, a főurat kíséri,

Kocka – Kocogtatás Háza, Köve,

Kocsma, Korcsma – Rossz Hely,

Kocsonya -Kővé-Cso a Víz, Folyadék és Nya a Házacska, enni lehet,

Kolbász – Kál és találd ki,

Koldús – Dús-Kál-tól kéreget,

Kom – fekete, sötét jellegű,

Konyha – Koh-Nya, ahol koholják az ételt,

Korsó – Kör-Su, körbe megy a kezekben,

Kosz – Fekete, Koz, égi csillagok, Kozmosz, Kozmetikum,

Koszorú – A Kosz a Koszmoszba megy, Orú Örű, Örv,

Kő – Sok változata van, Ki, Gi,

Kovász – Kő-Vasz, Kővé, és Fehér,

Kökény – Kök-Kék és En,

Kölyök – Kel igéből, Napocska,

Könyv – Kő-Név, a kőbe vésték a betűket,

Környék – Körben az Első Hely,

Kövér – Köb-Er Úr,

Követ – A Kö itt Száj, ku, amit átvetnek egy másik királyhoz,

Kulacs – Ku a Száj, és Locs,

Kupa – Ku-Pa a Száj-Fősége,

Kushad – Kus Had a fáraó előtt elvonul,

Kút – Ku a Száj, a T helyképző,

Kutya – Ku a Száj, a Tya becézés,

Kuvasz – Ku és Vasz, Száj és Fehér,

Kül – A Kul változata,

L

La – Hely, pl. Amott' La, Amott azon a Helyen, Amott Látod,

Láb – A Bál fordítottja, vagyis Nagy a kézhez képest, a Lap, Lep, Lép rokona is,

Labanc – Lábonc,

Lád és rokonai, a Lát, Lasz, Láz – Hegy, Magas, az At-Lasz Atyja a Hegyeknek,

Láda – Lád – Hegy, Lá-Da a Sok dolog Helye,

Lágyék – Lágy-Ék,

Lajtorja – Csillagképben, az Orion Öve,

Létra – Lét-Ra, Lét-Ember, az Orion Öve,

Lakoma – Lak ige, a test az étel laka,

Lámpa – A Lám a Lát, a Pa Főség,

Lán, Lány – Oroszlán, harcos lán, Hosszú a Haja, Nap,

Lánc – Lán oroszlán is,

Lándzsa, Láncsa, Lánsza – Lán Hosszú, a Sza az ék, száj, hegy,

Láng – Lán-Ga, az Oroszlán a Nap, Lán, a G a Háza,

Lap – Sok rokon, Lép, Lep, Láp, Lop, talán a Lupa is,

Lárma – Lár-Ma a Szétsugárzás-Helye, nagyon régi, ebből az A-Larm – Riadó,

Lát – Ige, Vi-Hor-Lát, Dél-Eb-Lát,

Láz – Láz-bércek,

Ló – Lu, Laó, Lau, Loa – Nagy, Ember, pl. Lu-Gal Ember-Nagy, Fény pl. Lux, latin,

Ledér – Le és Dér, Csillag,

Lég –

Legenda – A Lég Magas, En az Istenek, és a Hősök, Da a Hely,

Legény – A Legek Enje,

Lehel – En-Lil a Lég, Levegő, a Lél és Lehel,

Lel – Ige,

Lélek – Lél Éke,

Lengyel – Leng-Jel, a lovasoknak jele volt, ami a ló hátán lengett,

Lep – A Lap változata,

Lepke – Lapka, Lepek, a szárnya miatt, ami Lap alakú,

Levente, Levanta – Lev a Lán-ból, oroszlán, En Herceg, Te és Ta Isten és Hely, Isten Oroszlán Hercege,

Ló – Ember, sok szóban, Fény és Nagy, a név az Equusra is átment,

Lop – Laposan megy, lopakszik,

Lucsok – Lu az Ember, Cso a Víz, a K kicsinyítés,

Lyány – A Lány becézése,

Lyuk – A Luk, a Csillag az Égen, vagy a Lak becézve,

M

Ma – Földanya, Hely sok szóban, Mama, Idő, most ezen a helyen,

Macska – Makacs

Mackó – A Medve becézve,

Madár – Ma és Dár, olyan repülő Csillag, amelyik a Ma helyen, a földön költ,

Mag – Csillag, ebből a növényi Mag, ami virágot ad, ami csillag alakú,

Maga – Ember,

Magas – Mag és As, Csillagok Háza,

Máglya – Csillag, Csillogó Hely, Folyó,

Magyar – Mag-Úr, Mag-Or a Csillagok Ura, a Nap, a Király, Fejedelem, és a népe, népei,

Magyaráz – A Napban, Fényben Áz,

Majom – Magasan él, Makom,

Mak – A Nagy Istenanya neve, Mak-Szim Nagy-Szem, latin,

Makk – Nagy, Magas,

Major – Mag-Úr-ból,

Mák – Kicsi, a Mak Nagy,

Malom – A Máll ige, és az Om-Hely,

Mangalica – Mangal – Mongol eredetije, és becézés,

Manó – Man-Ó, Ó-Ember,

Mar – Ifjú és Vég,

Marcipán – Sumer, Marci és Pán,

Marha – Mar az Ifjú, aki házasodik, a Ha Ház, szülei adják a vagyont,

Mátka – Maat istennő, és Ka becézés,

Mécs – Mé a Fény, a Cs kicsinyítés,

Meder – Med a Közép, Er az Ér, Folyó,

Medve – Méz Evő, D-Z hangváltozás,

Mé – A Fény, az Égbolt,

Méh – Fényből jön,

Meggy a Mag változata,

Mély – Az Ég, meg a víz,

Menny – Men, Menni, azután Meny, azután Menny,

Mer – Ifjú, ige is, pl. innen a tenger,

Méreg – Méri, és az Égbe küldi,

Mese – Mes az Ifjúság, E a Háza,

Mészáros – Mé a Fény, Szár a Király, -os jelző, a Napisten előtt dolgozott,

Min – Isten,

Mindenség – Min-Den-Ség, Min Isten Fősége, pl. Minosz is Min,

Miniszter – Mis és Iszter, fia, csillaga,

Mocsár – Mo-Csár Fényes Sár,

Mogyoró – A Mogy a Magból, Mogyor és Ó,

Mókus – Mókás, a Kus lehet Fa,

Mond – Mun a Fényes hely, a D helyképző,

Mor – A vég,

Mosoly – Mo a Mu, Fényes, Soly a Száj,

Mostoha – Mástól-Házi,

Moszat – Mo a Mu, a Fény, a Szat a Kezdet, Keletkezés, igen ősi növény,

Múl – Ige, a Csillagkor ideje, ami elmúlt, pl. Ro-Mul-us, latin,

Mulat – Mul-At A Mul Csillagokon Át,

N

Na – Nagy, Ház, Város, szlovák Igen, magyar Naná,

Nád – Nagy,

Nádor – Nagy-Úr,

Nadrág – Nadra-Ág, két szára van,

Nagy – A Na szóból,

Nap – Na-Pa a Nagy-Fő, ebből a Nap, tükre a Pán,

Nem – Nim, Oroszlán, a Né, Nő több jelentéssel,

Nemes – Van Némje, Neje, csak úgy lehet úr,

Néma – A Ne és Ma, Hely, nem tud beszélni,

Német – Nimet, oroszlános,

Név – A Né szóból,

Nő – Ige és főnév, nagyon gazdag,

Nyár – Nő az Ár, a Fény,

Nyelv – Nű-Elv, anyanyelv az anyától,

Nyíl – A Nil szóból,

Nyílik – Az Ég Nyílása, a Tejút, Nílus pl.,

Nyolc – Nolc, két kis kör,

Nyoszolya – Nő-Szülő,

Nyugat – Nyu, Nu Nincs, a Nap, a Gat gyakorító képző,

O, Ó

Ó – Rági,

Óbégat – Ó-Bé talán Á-Bé a Gat gyakorító,

Ócska – Ócs-ka,

Ódon – Ó-Don, Ó-Folyó,

Odú – Ó-Du, a Du a Napisten neve, meleg hely,

Oh, Ah – Felkiáltás,

Ohaj – Talán Oh-Aj, az Aj Ajak, Száj,

Olt – Ol – Hely,

Ok – Csillag, az Ék párja, Ok-Os Csillag, vagyis Fény van a fejében,

Ok-Ta – Nyolc, latin, Nyolc ágú csillag, a Ta Hely,
Oláh – Kelta?

Olasz – Latin, francia,

Oldal – Ol Hely, Old ige, és Al, mint domboldal,

Olló – Ál-Ló, két ember áll, egymással szemben,

Ólom – Ó-Lom, a Lim-Lom csillaganyag, lásd Limu, Milu csudaszarvas,

Olvas – Ol Hely, Olv, pl. Olv-ad, Olv-As feloldja a betűk titkát,

Omol – Ó-Mul, az Ó kor elomlik,

Ón – An, Fehér színű,

Or – Hegy,

Óra – Ó-Ra, mindig az Ó-ra következő, Ra itt Ember,

Orgona – Hegy alakú,

Orom – Hegy és Om – Hely,

Óriás – Hegy nagyságú, Ás lehet Ház is,

Orkán – Hegy nagyságú Király, a Kán régi Király,

Orosz – A Rusz névből,

Oroszlán – Orcán Lán, a Lán az Oroszlán, Arcán Láng, a Nap,

Oroz – Hegyel, rabol,

Orr – Hegy,

Ormány – Hegy-Kéz,

Ország – Úr-Szág, az Úr-Fősége,

Orvos – Úr-Vas, Úr-Fehér,

Ö, Ő

Öböl – Ab-öl, a Víz-Fia,

Ölyv – Ölő,

Ön – An-ból,

Őr – Úr,

Ördög – Úr-Dug, Úr-Szent?

Öreg – Ő-Rég, n

Örmény – Ar-Men, Hegy-Mennyei,

Ős – Us, Üs,

Ősz – Összegződés,

Őszinte – Ő-Szin, Ő a Nap, Ő-Szint, Szinte,

Öszvér – Össz-Vér, valóban,

Öt – Ut, a Napisten, látni a kézen,

P

Pa – Fő, Fej,

Pad – Csillag, Csillaga, pl. Padus – Pó-folyó, csillogó,

Padlás -Pad-Láss, Csillagot-Láss, éjjel,

Páhol – Fejet-Hol,

Paizs – Pa-Is, a Fejet védő Fényes,

Pajta – Pa, Ház, és Ta – Hely, innen a Pajtás,

Patak – Pat – Ház, Ak Víz,

R

Rá és Ré – A Napisten, sok nyelvben,

Rab – Nemes, szumer, Rá-Bá alakból,

Rabbi – Mesterem!
Rác – Napocska,

Raj – Napocska, a J kicsinyítés,

Rajkó – Napka, gyerek,

Rég – Ré a Napisten, a G torokhang,

Rege – A Rég-Háza, E-Ház,

Reggel – Ré-Kel,

Rekken – Ré-k-Ken,

Rémül – Ré-Múl, ebből Rém,

Rész – Ré és egy Sz,

Részeg – Ré Szege, vagy kiszögellés, ahol Ré megpihen, vagy italtól Ré által Szegett,

Rév – Ré és V, Révül – akin Ré-v – Ül,

Rí – Folyó, jön a Könnye,

Ró – Ír, Üt, Vág betűket, ebből pl. utat ró,

Robot – Rovás a Botra, ez a munka feljegyzése,

Ruha – Ru-Ha, ez Írott Ház, vagy Vörös-Ház,

Ruta – Olykor a Hold, pl. Holdruta,

S

Sapka – Sáp-Ka,

Sár – Arany, Király, sok rokon szóalakkal,

Sárga – Sár-Ga Arany-Háza,

Sarjú – Arany-Új, az arany itt növény, A Sarj arany utód,

Sarok – Sar-Ok, a Sár-Fia, Ok-Ék Csillag, vagyis Fia, Utód,

Sas – Sa a Menny Fia, az S jelző,

Sunyít – Su – Kéz, Nyit az ujjakkal a szem előtt,

Süket – Su a Kéz, és Két, a két fület eltakarja,

Süveg – Su-Vég, a Kézzel a fejfedő Végét megemelni,

SZ

Sza – Menny Fia, nagy szócsoport, pl. Sza-Ud, Sza-Várd, Sza-Bin, Sah, Sakk-Matt, stb.,

Szabad – A Sza-Háza, innen a Szab,

Szablya – Szabást ad, a Lya több értelmű,

Száj – A Sza kicsinyítve,

Szakács – A Száj-Ácsa, J-K rokonság,

Szál – Gazdag az elterjedése,

Száll – Levegőben, vagy megszáll aludni,

Szalma – Ma Földanya Szálja,

Szám – A Nap neve, végtelen,

Szán – Úr, Szan, San, Sán – Hegy,

Szánt – Kis hegyeket csinál a földön,

Szapora – A Sza emberek Pora, ebből Spóra, stb.,

Szappan – Iszap-Pán, az első hang elveszett,

Szár – A Szer párja, Király, Uralkodó,

Származik – Szár-Mada, Madáktól,

Szárny – Szár-Nő,

Szarvas – Arany-Ezüst, Sárga-Fehér, ez az éji égbolt, jelképe a Csudaszarvas, a latinban Cervus,

Száz – Hun Sadag Száz-Ág, Sza az Égbolt, Menny Fia, sok csillag,

Szed – Egyiptomban a Szed ünnepségek is, Szedés,
Szék – A Nap,

Szik – A Nap,

Szél – A Világ Széle, onnan jön a Szél is,

Szem – Sze a Fény, Ma a Hely, a Szem a Fény-Helye,

Személy – Szemek az Éjben, vagyis Emberek, csillagok,

Szen – Ember,

Szende – Kis Ember,

Szender – Szen-Der Ember-Csillag, Szenderül,

Szenved – A Szent Védi,

Szent – A Szen származéka,

Szer – Király, a Szár is, ebből Cár,

Szerb – Szer-Bá Király-Bá,

Szerda – A Király Napja, Szerződés Napja,

Szerelem – Szer, Szerel, összeszerel, Em Hely,

Szerény – Minósziban is, a Szer Enje,

Szerez – Szer-Ez és Az,

Szérű – Szer a Gabona, a szerűn csépelnek, lásd Ceresz gabona istennő,

Szét – A Kezdet egyik neve,

Szí – Ige, a Nap,

Szív – A Nap,

Szig – A Nap,

Sziget – A Nap Helye,

Szikkad – Szik-Kad a Nap-Háza,

Szike – Tojás szike pl., narancssárga és gömb, mint a Nap,

Szikla – Szik a Nap, La a Hely, itt pihen a Nap égi útja idején,

Szikra – Szik-Ra a Nap-Emberke,

Szilfa – Napfa, Szil és Szél rokon,

Szilas – Nap-Házi,

Szilaj – Szi-Lak, Nap-Laki, a Napon tartják,

Szim – Szem, a Nap,

Szín – Felület, a Nap színe verődik vissza, a lakóház mögött a Szín, itt adtak elő a Színészek,

Szint – A Napkirály házának emeletei,

Szip – Szép,

Sziporka – Szi-Por-Ka a Nap Por-Ka,

Szita – Szi-Ta a Nap-Háza, kerek,

Szivárvány – Szivacs, de Szi a Nap, Vár, és Szív ige, és Ár, Víz, fenn a Vány az Istenség egyik neve, hét színe Isten jelképe,

Szó, Szól – Alapvetően a Nap,

Szoba – Szab-A,

Szoknya – Szok a Nap, Nya a Nő és a Háza,

Szolga – Szol a Nap, Ga a Háza,

Szombat – Szom a Szem, a Bat Ház,

Szomj – Szom a Szem és Szájam, a J a Jo Víz neve,

Szomorú – Szem Örű, és Szumerú,

Szomszéd – Szom a Szem, a Szé-d a Fény-Helye, akit látnak,

Szor – Többszöröz,

Szöcske – Szök-Cse, a Cse kicsinyítés,

Szög – A Szeg, a Nap,

Szőke – Szők-E Nap a Háza, a Haja,

Sző –

Szőr – A Szár változata,

Szörny – Szőr Nő rajta, nagy,

Szú – A Hold, a Hold idején perceg a bogár,

Szúnyog – Szúr és Nyög,

Szuka – Szu-Ka Hold-Házi,

Szunnyad – A Szu a Hold, éjjel,

Szúr –

Szurok – Szur a Fekete, Ok a Fia, Ék,

Szül – Szu-l, a Holdanya segít,

Szűz – Szud Teljes, Egész, Dél,

T

Ta – Hely, Ország, Földanya, ritkán a Ta Férfi, pl. Tata,

Tábla – Tab a Tűz, a La Hely, pl. agyagtábla,

Tag, Tág – Hegy, Magas, Végtelen,

Táj – A Ta Hely, Ország, a J kicsinyítés,

Tak – A Táj rokona, pl. Takar, A Nap neve is,

Tál – Bölcs, ételt kérnek a Tállal a bölcsek, igen sok szóban,

Talaj – Ta a Hely, Ország, Föld, a Laj a Lak, K-J rokonság,

Talicska – Tol-Tal és Icska,

Taliga – Tol-Iga,

Táltos – Tál-Tas, Bölcs-Úr,

Tám – A Ta a Hely, az M a Ma Föld rövidülése,

Tanács – A Tan és Ács szavakból,

Tánc – Vallási mozgás, a Tan és C kicsinyítés, becézés,

Tanít – A Tan ismeretére,

Tanya – Ta a Hely, a Na Ház, a Nya Kis Ház,

Táp – Tűz,

Tapló – Tap-Ló, Ol a Tűz-Helye,

Taps – Tap-Su Tűz-Kéz,

Tár-Tér, Dar, Dér – Csillag, a Tér csillag alakú, a szélén Házak, Ter-Ep a Tér-Épületei, köztük kiterjedés, a Térség,

Tarhonya – Tar itt Kopasz, a Hunya kis csillag, a szemecskék,

Tarisznya – Tároló, az Isz az Iszik, a Nya Kis Ház,

Tarka – Csillag-Ház, az Éji Égbolt, Tar-Ka,

Tarló – Tar-Ol,

Társ – Tár a Csillagok, az S lehet Su, Kéz, a házastárs?

Tarsoly- Tár-Súly, Csillagokat csináló Súly, tűzkő és vas?

Táska – U-Tas-Ka,

Tat – Magas, Tát – Végtelen,

Tavasz – Ta-Vasz a Táj Fehéredik, fénnyel öntődik el,

Tegnap – Teg a Teljes,

Tehén – A Tej-Enje, tejhercegnő?,

Tej – A Té jejes alakja, az Istenek itala?,

Tenger – Ten-Ger, Ten Gyereke,

Tény – A Ten Isten szóból,

Tenyér – A Tényen Erek vannak,

Térd – Tér a Csillag, és a Terep, a D hely és kicsinyítés,

Tig és Tik – A Nap,

Tikkad – Tik a Nap, Kad a Háza,

Tok-Tek-Tök – A Nap,

Tor – Hegy,

Torony – Tor, Hegy az Any, az Ég felé,

Tő – Tu a Nap és Hely,

Tölgy – Told, Toldi-ból,

Töm – Ige,

Tömör – Temér, ezred? de Vas is, török rokonság,

Tör – Ige, Negyed,

Törpe – Törp-E Negyed Házi ember,

Tulipiros – Túli-piros, Tuli finn Égővörös,

Túró – Túr ige, és Türó görög Túrólány,

Tű –

Tücsök – Tű, a végén, ami Csök,

Tüdő – Tűz és Ő,

Tükör – Tu-Kör, vagyis Nap és Kör, jelkép is,

Tün – Ige,

Tündér – Tűnő Csillag, Dér Csillag,

Tűr – Ige,

Tüske – Tűzke, égő szúrás,

Tűz – Tu-Zu a Nap Tudása,

TY

Tyúk – Tu a Nap, a K beczés, Tyúk a Napocska,

U, Ú

Uborka – U – Hosszú, Magas, Végtelen, Bor a Víz és Bor, Ka – Háza, Kicsinyítés,

Uccu – A kutyát ugatásra biztató szó, Bárczi Géza szerint,

Udvar – Ud a Nap, Udu, aki Vára az Udvar, a király udvara, de a magyaroknak is, bárkinek, lehet kisebb udvara, kerített kert,

Ugar – U-Gar pl. Hosszú-Nagy, Hosszú-Hegy, Gar,

Ugat – U-U-U, a Gat gyakorító képző,

Úgy – Hely, Ugyan,

Új – a Jú, Jó társa, azután Eu Új, Jó, Igazi,

Ujj – Új, a Nap minden új reggel Ujjait a horizontra teszi, lásd a Kéz részeit is,

Ukrán – Az Ugrán változata,

Un – Az Ég Királynőjének egyik neve, ellenséges szavak az Undor, Ún, Undok, de etruszk Uni, latin Iuno, Unus-Una-Unum, az Ég Királynőjének fogalma,

Unoka – Un-Oka, vagyis az Ég Királynőjének Oka, Csillaga, Ok-Ék Csillag, a Gyerek is Csillag,

Úr – Igen sok jelentés, pl. Ur város, azután Király, Nagyúr, Hegy,

Úsz-ik – Úsz a Nap,

Út – A Nap által megtett Út,

Után – Ut, a Nap, Án az Ég,

Utca – Az Út és kicsinyítés, kis Út,

Utó, Utód – A Nap, az Utód a Napocska,

Ü, Ű

Üde – Ud-E a Nap-Háza, főleg reggel,

Üdv – Az Udból ered,

Üget – U-U-U, és gyakorító képző,

Ügy – Az Id-ből, ami Isteni, pl. Id-Ig-Inna, Ig-Id-Inna, a Tigris folyó neve,

Ük –

Ül – Az Ul-ból, ez Gyerek?,

Üldöz – Az Öld-ből,

Üllő – Az Ül és Lu szavakból,

Ünnep – Id-Nap, Isteni-Nap,

Ünő – In-Ő, En-Ő, vagy U-Nő, Magasságos Nő,

Űr, Üres – Az Úr-ból, Ür-Es az Úr-Háza, világűr,

Üreg – Ür és Eg, Gé, Üresség a Földben,

Üröm – Űrbe visz, halálos növény,

Üst – Az Ős rokona,

Üstökös – Űs-Tök és Ös,

Üt – Az Ut, Nap változata,

Üveg – Ü-U, a Magasságos, Végtelen, Örökkévaló, ahol az Élet uralkodik,az Élet Vége, a jégmezők helye, U-Vég, színe miatt a gleccser átment a gyártott üvegre,

Üvölt – Ub, Öb alakot Ölt az arca,

Üzen, Izen – Iz valamilyen jel, kicsi, amit küldenek,

V

Vac – Vasz, pl. Vaszet – Vác,

Vacsora – Vas-Fehér és Öt, Óra,

Vad – A Bad rokona, a Vád a rokona,

Vadon – A Va lehet Isten, Folyó, a Don Úr, Folyó,

Vág –

Vaj – Gazdag,

Vajda – Vaj-Da Gazdag-Nap, Gazdag-Hely,

Vak – A Vakít, Vakul rokona,

Vakar – A Va-Kar lehetséges,

Vál-ik – Vál ige,

Vala – A Valák istenek is,

Váll – a Bál Nagy, a Váll is,

Való – Mint a Vala, Van, Ván istenek,

Vám – Vámol, Vámpír Vámolja a Fényt, pirosságot,

Van – Istenhez tartozó ige,

Vándor – Vánhoz tartozó, és Dor,
Vár – A Bar szóból, Magas, ige és főnév,

Varangyos – Várandós, Várand-Jós, békavizeletből jósoltak,

Varázs – A Va isteni, de a szó nagyon nehéz,

Varga – Var-Ver, Háború, Harc, a Ga Ház,

Varr – A Var változata,

Vas – Fehér,

Vasárnap – Va-Sár-Nap Isten-Király-Napja,

Vászon – Vasz Fehér, On Hely,

Vedel – Ved a Víz változata,

Vendég – Ven-Vén a Fény változata,

Ver – Háború,

Vér – a Pir változata,

Veréb – Verdeső-Eb, rosszul repül,

Vese – Ves-E a Víz-Háza,

Vesz, Vész, Vét – a Víz rokonai,

Vezet, Vezényel – Vezér, a Víz rokonai,

Ví, Vív – Fény, Villog,

Visz – A Víz,

Vics – A boszorka,

Vidra – Vid-Ra Víz-Lény,

Vihar – Ví-Hegy,

Világ – Vil a Világos, Ága, a sok csillag, Világfa a Tejút,

Virrad – Ví a Fény,

Víz – Igen sok a változata, ősnyelvi szó,

Vöcsök – Vöcs a Víz, Ök az Ok, Ék, a Fia,

Vödör – A Víz Őre,

Völgy – Sok rokona van,

Z

Zab – A Búza és a Szab rokona, lásd Zab folyók,

Zabál – Sza-Bál, Szája Nagy,

Zaj – A Száj-ból, a zajlás is hangos, a jégzajlás,

Zene – Den, vagy Ten Háza,

Zuhan – Zuh-An, mint a Zú madár az Anból, Égből,

Zúz –

ZS

Zsák – A Sák, a Fejen vitték,

Zsarátnok – Főpap, Irán vidékén,

Zsarnok – Cárnok,

Zsidó – Talán a Juda szóból, de Zi-Du az Élő-Nap,

Zsizsik – Ziz a Búza, Ziz-Ik Búza-rontója, élősködője,

Zsold – A latin Solidus-ból,

Zsurló – A Súrol, Súrló szóból, amiben a Su a Kéz.

3. A magyar jelképrendszer

VÉGH Tibor (Budapest):

Koronánk Magyarrá Szentelése. Az igazságosság mellérendelő elvének és az évköri egyensúly képi megjelenésének összefüggő ténye Megszentelt Koronánkon és a Koronatanban

Dolgozatomban bemutatom az évköri egyensúly képi megjelenítését Megszentelt Koronánkon és a vele párhuzamos igazságosság mellérendelő elvét a Koronatanban. Azaz a gyakorlati igazságosság és az elméleti egyensúly – tan és tény – összefüggését. Megtehetem, mert a Korona látható és láthatatlan szerkezetét a rajta látható képek és szabályszerűségeik mutatják.

Ahogyan a Korona kettős létezésű: létezik tárgyként és létezik mint (jogi) személyiség, ugyanúgy kettős létezésű a szerkezete is. Van anyagi szerkezete és van eszmei szerkezete. Az anyagi szerkezete látható, az eszmei szerkezete gondolati, azaz láthatatlan, de megjeleníthető.

A látható szerkezete – kereszt, pántok, pártázat, abroncs (diadém), csüngők – a térbeliségét adja, a láthatatlan szerkezetet a képekhez tartozó naptári névünnepi időpontok, időadatok kapcsolják az idősíkhoz, de tartalmát az idő fölé emelve.

A láthatatlan, mégis megjelenített szerkezet, a szentek névünnepének évköri – naptári és csillagászati – sorrendje vezetett a Korona Boldogasszony-központúságának felismeréséhez, azaz személyiség-jellegének bizonyításához. A Boldogasszony-központúság ugyanakkor igazolja és magyarázza Koronánk eredeti keresztény mivoltát, sőt ennek forrásának a Koronatan és annak mellérendelő igazságelve adódik az ősiségből.

E szabályszerűségek megléte kizárja a lehetőségét a vizsgált képek más elrendezésének, mert az az eszmei szerkezet hiányát jelentené, márpedig az eszmei szerkezet a Megszentelt Koronánk lényegéhez tartozik.

https://hu.wikipedia.org/wiki/Szent_Korona és https://www.borbolajanos.com/tanulmanyok/szent-korona

1. Koronánk látható és láthatatlan szerkezete

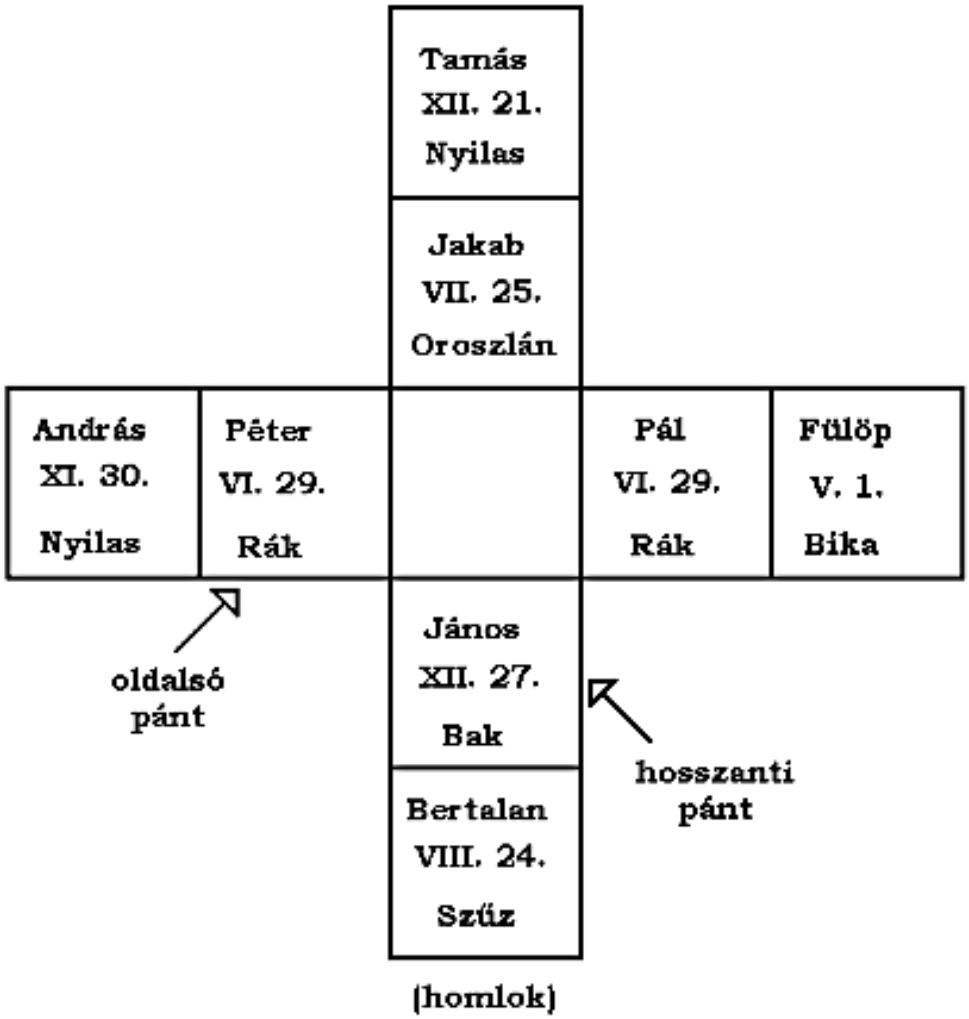

1. ábra. Apostolnevek, névünnepnapjuk, csillagjegyük és felülnézeti képhelyük

A Korona látható és láthatatlan szerkezetéről szóló észrevételeim az apostolképek szabályszerűségeivel kezdem. A látható szerkezet tehát a háromdimenziós térbeliségé, a láthatatlan pedig a képekhez tartozó névünnepi dátumok, mint időadatok segítségével kapcsolódik az idősíkhoz, a 4. dimenzióhoz. A szélesség-hosszúság-magasság látható, az idő láthatatlan.

A továbbiakban a Szent Korona láthatatlan szerkezetében rejlő rengeteg szabályszerűség közül „csak" az apostolképek segítségével felismerhető néhányat szeretném bemutatni: az apostolképeket név, névünnepi dátum, kapcsolódó állatövi jegy és a Szent Koronán elfoglalt helyük szerint (*1. ábra*).

A Korona látható szerkezete felülnézetben megfelel az emberiség egyik ún. „ősképének", a körbe írt keresztnek. Ez a látvány azonban csak mozdulatlan (statikus) állapot. De az apostolok névünnepének időbeli sorrendje ezen felül szinte mozgásszerűen (dinamikusan) ki is rajzolja, meg is határozza az ősép két összetevőjét: a kört is és a keresztet, azaz eszmei szinten is megjeleníti ugyanazt a szerkezetet, mint ami a Korona tárgyi mivoltán látható (*2. ábra*).

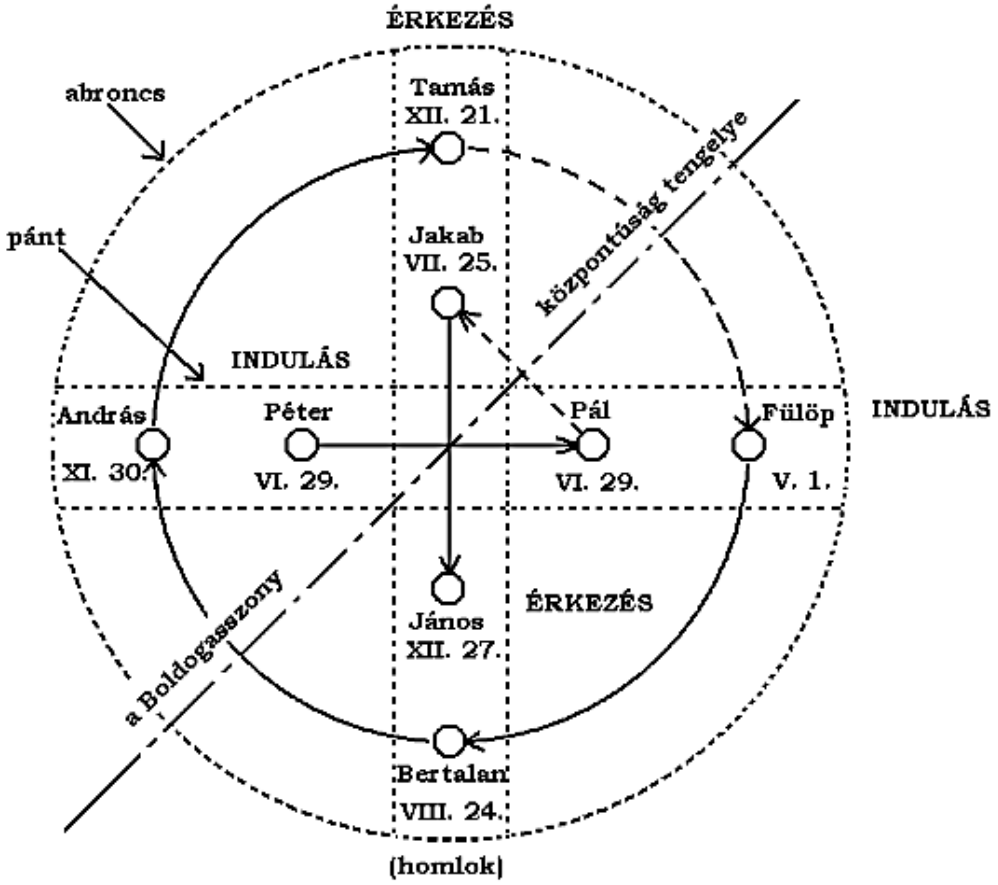

2. ábra. A pánton alsó és felső helyzetű apostolai névünnepének naptári sorrendje

Az ábrából – jól láthatóan – nemcsak a kör és a kereszt rajzolódik ki, hanem ebben az eszmei szerkezetben benne van a Boldogasszony-központúság tengelye is (részletesen lásd alább). A nyilazott vonalvezetés – szaggatott vonallal jelzett – „üresjáratai", valamint a rajzolatok indítási és érkezési helye teszi lehetetlenné, hogy ezt a szimmetriatengelyt más irányban jelöljük ki.

A kör az alsó helyzetű (alul lévő) apostolok névünnepének időrendjéből adódóan jelenik meg, a felső helyzetű apostolok által meghatározott keresztalak megjelenését pedig az teszi egyértelműen lehetővé, hogy Péter–Pálnak közös az ünnepe, így őket feltétlenül össze kell kapcsolni, s ezek után nem marad más lehetőség, mint a másik két apostol összekapcsolása, és mindez együttesen formázza a keresztet, de semmiképp nem engedné meg itt kör, vagy négyszög alakzatának létrejöttét a szentek valamilyen más sorrendjében.

Figyeljük meg azt is, hogy a kör vonalának és a kereszt vonalainak indítása és érkezése a Boldogasszony-központúság tengelyéhez képest váltó-szimmetrikus: a kör a tengely jobboldalán indul, és a baloldalán érkezik, a kereszt viszont a tengely baloldalán indul, és a jobboldalán érkezik.

Péter és Pál (június 29-ei) ünnepének közös voltát azért tartom szükségesnek kihangsúlyozni, mert volt, aki a Szent Korona szentjeinek – általa „egyedül lehetségesnek" kinyilvánított – sorrendjében Pálnak január 25-ével – Pétertől elszakítva! – külön ünnepet tulajdonított,[749] így pedig éppen azt zárja ki, hogy azokra a szabályszerűségekre fény derüljön, amelyek pontosan e két szent közös névünnepi adatából következnek.

[749] Pap Gábor: *Hazatalálás. Művelődéstörténeti írások.* Püski, Budapest, 1999. p. 550.

alsó			felső		
V. I.	Fülöp	BIKA	RÁK	Péter	VI. 29.
VIII. 24.	Bertalan	SZŰZ		Pál	VI. 29.
XI. 30.	András	NYILAS	OROSZLÁN	Jakab	VII. 25.
XII. 21.	Tamás		BAK	János	XII. 27.

3. ábra. Az alul és felül lévő apostolok csillagjegyek szerinti besorolásának váltószimmetriája

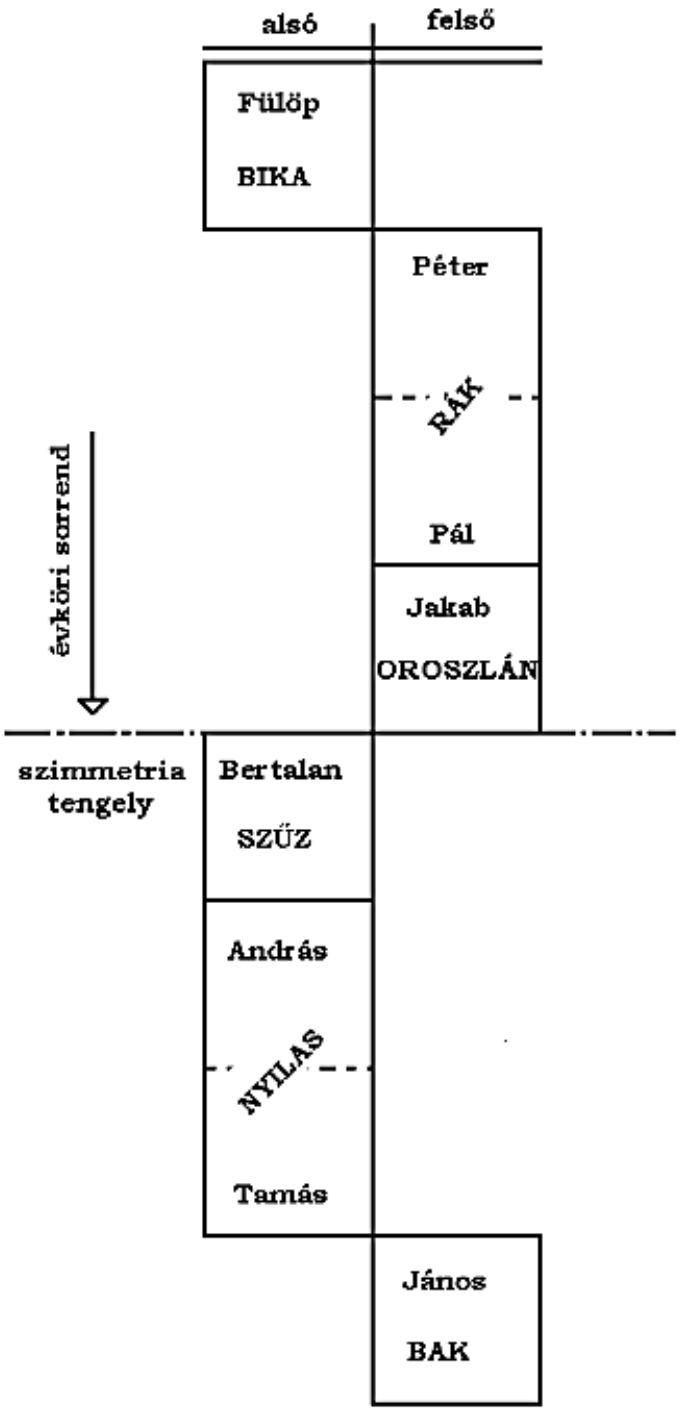

4a. ábra. Az apostolok és csillagjegyük évköri sorrend szerint

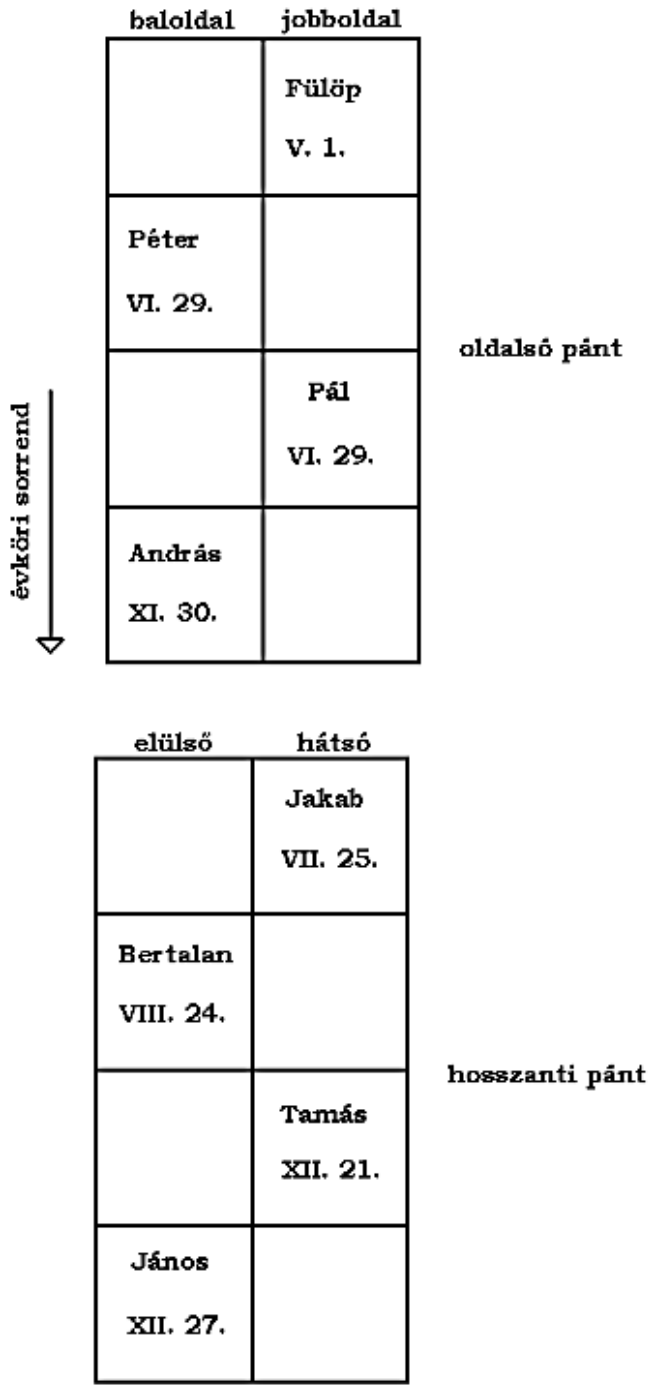

4b. ábra. Az apostolképek horizontális helyzete

A pántok alsó és felső apostolképei névünnepének sorrendje a dátum állatövi csillagképhez való tartozásában is (váltószimmetrikus) szabályszerűséget mutat (*3, 4a. és 4b. ábra*). Az alsó helyzetű apostolok sorrendjében az utolsó két szent tartozik ugyanahhoz az állatövi jegyhez, a felső helyzetűeknél ellenkezőleg, a sorrendben első két apostol. A váltószimmetrikus szabályszerűséget kétféleképp is igyekeztem szemléltetni: táblázatosan és folyamatszerűen is.

Az időrendet pántonként vizsgálva azt találjuk, hogy az oldalsónál és a hosszantinál is ugyanolyan íves rajzolat adódik, de az oldalsó pánt sorrendje alsó helyzetű apostoltól, Fülöptől indul, a hosszanti pánté pedig felső helyzetűtől, Jakabtól (*5. ábra*). Kérdezhetné valaki, hogy a hosszanti pán-

tot miért épp balról szemlélem? Az indok egyszerű: ha nálunk magasabb rangú személyiség társaságában vagyunk, akkor tőle balra kell állnunk, ülnünk, balról kell kísérnünk. Márpedig a Szent Korona nálunk sokkal magasabb rangú személyiség, és személyiség! (Az íves rajzolat vonalvezetése egyébként mindkét oldalról nézve természetesen ugyanúgy alakul.)

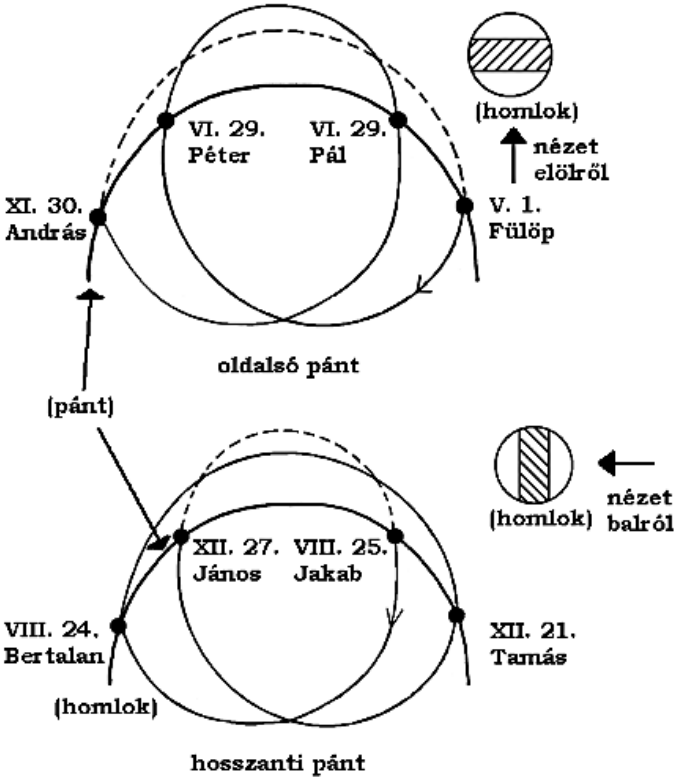

5. ábra. Időrend a pántokon

A pántok időrendjének az összes nézet szerinti váltószimmetrikus szabályszerűségeit a *6. ábrán* gyűjtöttem egybe.

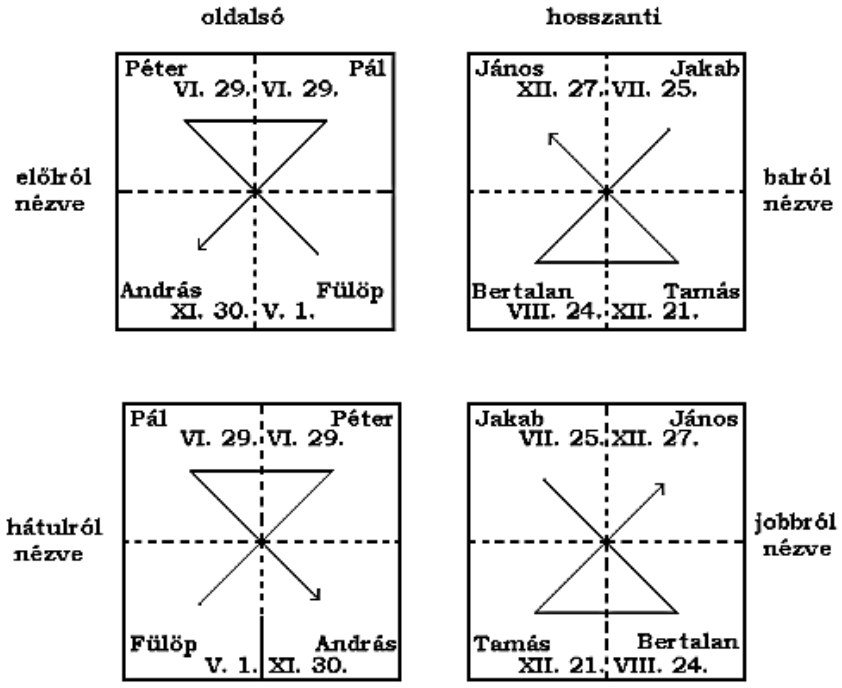

6. ábra. A pántok idősorrendje nézetek szerint

Látható, hogy

– mind a négy esetben a dátumok ugyanazt a hurokszerű alakzatot rajzolják ki,

– mindkét esetben az oldalsó pánt vonulata lefelé, a hosszanti pánté felfelé irányul,

– a két pánt elölről, il. balról nézett helyzetben jobbról induló és baloldalon végződő hurkot képez, hátulról és jobbról nézett helyzetben, pedig balról induló és jobb oldalon végződő hurkot, s ezen összetartozásuk ismét a Boldogasszony-központúság tengelyére utal (*7. ábra.)*

– a négy négyzetben a hurokvonal mind a négy lehetséges helyzete megvalósul.

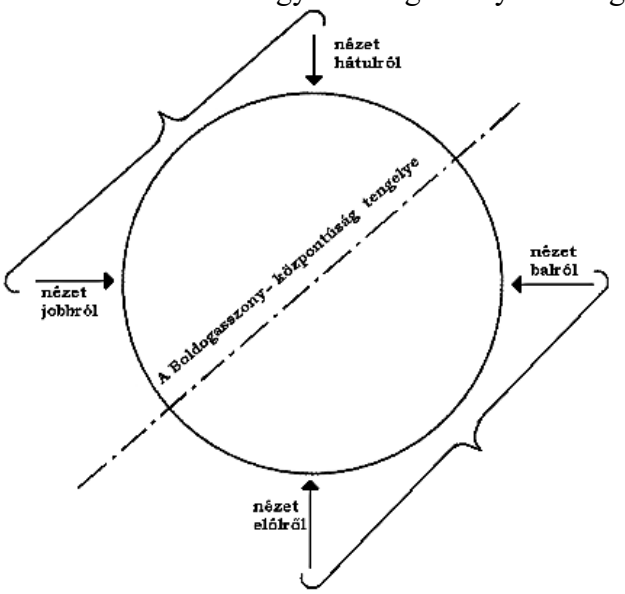

7. ábra. A hurokvonal nézeteinek összetartozása (indításuk és érkezésük szerint)

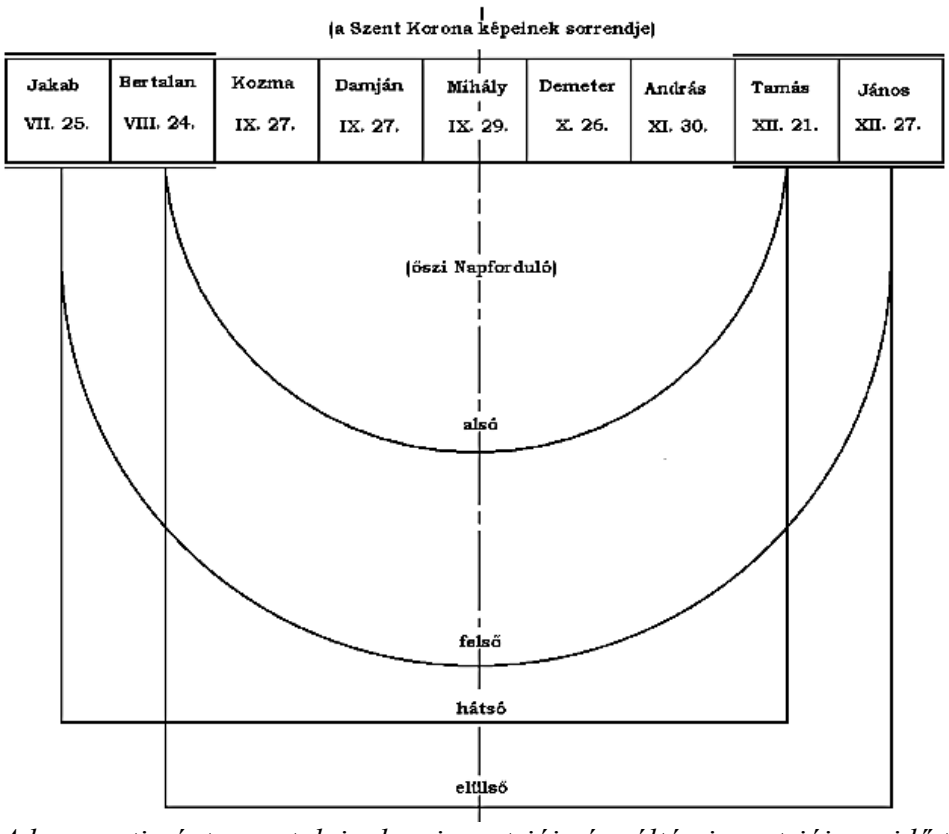

8. ábra. A hosszanti pánt apostolainak szimmetriája és váltószimmetriája az idő tengelyén

A hosszanti pánt

– szentjei szimmetrikus és egyben váltószimmetrikus elhelyezkedést mutatnak az időtengelyen is (*8. ábra*),

– és váltószimmetrikus az idősorrend az alsó és felső, valamint az elülső és hátsó helyzetű képek között (*9a. és 9b. ábra*).

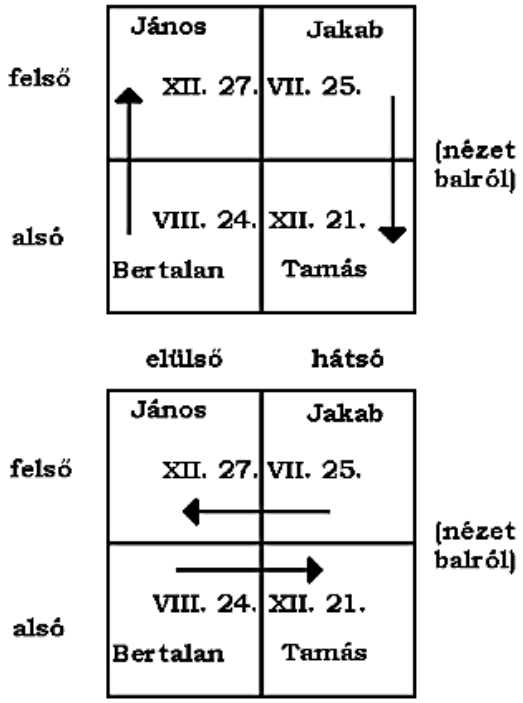

9a. ábra. A hosszanti pánt képeinek váltószimmetrikus idősorrendje helyzetük szerint

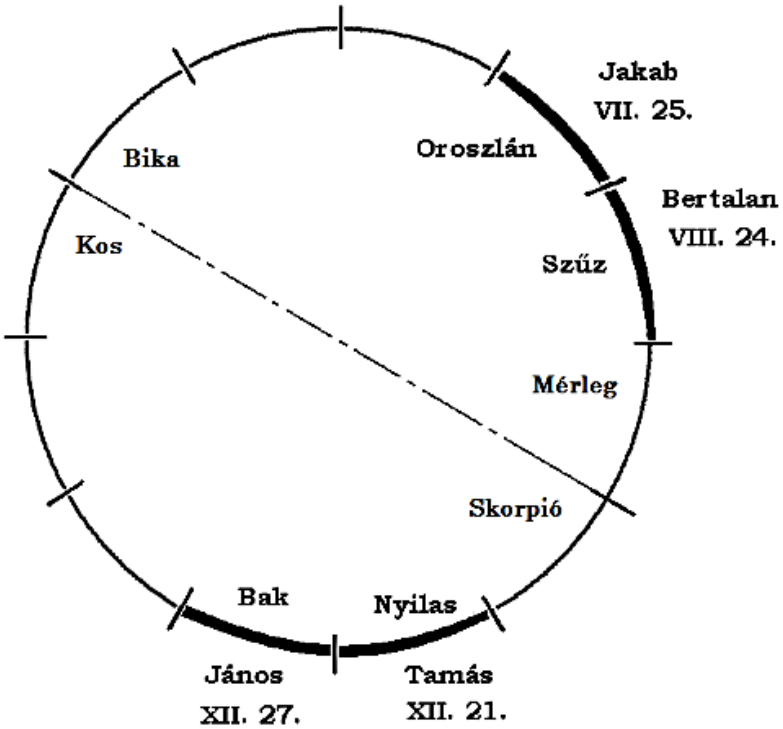

9b. ábra. A hosszanti pánt szentjeinek szimmetriája az Állatövön vagy Zodiákusban

Ezek a váltószimmetrikusan megismétlődő szabályszerűségek egyébként a Korona más vizsgálódásaiban is jellemzőek.

Az ismertetett szabályszerűségek meglétét tapasztalva igencsak nehéz annak a lehetőségét feltételezni, hogy a Koronán az apostolképek bármikor is más elrendezésben szerepeltek volna, mert ez az eszmei szerkezet hiányát jelentené, márpedig az eszmei szerkezet a Korona lényegéhez tartozik.[750]

2. A Korona-keresztpánt, -abroncs és -párta (kicserélés előtti) képeinek jelentése

Hogy Koronánk hatalmas tudást tartalmaz, rengeteg titkot rejt és sok fontos üzenetet hordoz ma már jól látható a kutatók munkájának eredményeképpen. Egyikük javaslata, hogy a rajta lévő zománcképeken ábrázolt szenteket állítsuk, névünnepük szerint, naptári sorba, amitől tisztán üdvtörténeti Újszövetségi Biblia-i ihletésű, ugyanakkor évköri–csillagmítoszi hangszerelésű üzenetet remélt.[751] De szerinte a 19 kép közül csak a szentek 16 képével kell foglalkozni, mert a három kiemelt kép, a Teremtőé, a Krisztusé és (a feltételezett) Szűz Máriáé[752] nem köthető egyetlen ünnepnaphoz, valamint csillagászati szemléletmód szerint a hónaphatárokat a Zodiákus jegyei szerint kell figyelembe venni, a sorba rendezést pedig a „legkisebb változtatás" elve szerint kell végezni. Meglátásait azonban ez a kutató képeik kapcsán a szentekről csak egyenként mondta el, nem összefüggésükben, tehát a naptári sorrend kulcsát nem találta meg.

Jómagam, aki fél évszázadon át folyamatszervezéssel foglalkoztam, Koronánk képeit is, azaz a szentek naptári sorba állítását a színtiszta folyamatszervezés példájának tekintettem. Ennek megfelelően próbáltam a sorba rendezést elvégezni rejtvényszerű feladatként felfogva azt, a folyamatszervezés tudományos elveinek ismeretét és bőséges gyakorlati tapasztalataimat kamatoztatva. Saját módszerem tehát lényegesen eltért az imént említett-től, de a követelményeket betartottam.

A szenteket csak akkor tudjuk sorba állítani, ha hiánytalanul rendelkezésünkre áll a jegyzékük. Eléggé közismert már, hogy Koronánkon hátul középen az abroncs fölé magasodóan a pánt előtt valaha nem Dukász Mihály képe volt, hanem Szűz Máriáé, és alatta kétoldalt az abroncson levő két kép sem az eredeti, amely ráadásul nem is szentet ábrázol. Korabeli hiteles leírások, ábrázolások hiányában a két alsó kép eredeti személyének kilétére nézve tudományos feltételezést kell tennünk. Ha pedig valamilyen bizonyítékra bukkanunk, az vagy igazolja, vagy cáfolja a feltételezést. Utóbbi esetben újabb feltételezések számára nyílik meg az út. Megpróbáltam olyan hipotézist felállítani, amely segíthet a kicserélt képek helyén eredetileg volt szentek megtalálásában. Igyekeztem elkerülni az egyoldalúság veszélyét. Mert gondoljunk csak pl. Weszprémi Istvánra, aki a Korona kétnyelvűségét (a pántok apostolképeinek latin, és az abroncs képeinek görög feliratát) annak bizonyítékául vette, hogy a két rész két külön helyről származik. És a hivatalos fórumok mind a mai napig ezt hirdetik. Weszprémi egyoldalúsága abban nyilvánult meg, azért tévedett, mert nem nézett semmi mást, csak a kétnyelvűséget. Nem kereste a Korona célját, feladatát, nem foglalkozott a szerkezetével, arányaival, stb. A hivatalos fórumok által több mint 200 év óta belénk sulykolt hamis dogma lett ez tehát, és mintha azt sugallaná, hogy „szedett-vedett népség a magyar, még a Koronát is úgy tákolták össze kétfelől".

---

[750] Az apostolképek helyének felcserélésére nézve lásd pl. Berta Tibor: *Időkód. Kulcs a kozmikus időhöz, melyet a Szent Korona őriz szerkezetében elrejtve.* Biotér-Natura, Budapest, 2002.

[751] Pap, 1999. pp. 547-549.

[752] Tucatnyinál is több ünnepe van évente. (http://lexikon.katolikus.hu/M/M%C3%A1ria-%C3%BCnnepek.html)

Az ember-alkotta (komoly) műveknek céljuk van, feladatuk, és ez a cél meghatározza a mű szerkezetét. Ez a szabály érvényes a Koronára is: a király beavatására, „felszentelésére" való.[753] A Korona kétnyelvűségének okát néhai Kovács József Vas megyei kanonok-plébános még az 1980-as években szépen elmagyarázta: az Egyházban papszenteléskor, templomszenteléskor ez a kétnyelvűség a szokás, ezért indokolt, hogy a király „felszentelésekor" is így legyen.[754] Az imént ember-alkotta műként utaltam a Koronánkra, pedig ha csak kevéssé is elmélyedünk szemléletében, meglehetősen nehéz sima emberi műnek tekinteni, olyan – szinte emberfeletti! – szervezettséget, rendezettséget, belső összefüggések, szabályszerűségek rendszerét mutatja. Maradjunk ezért abban, hogy természetesen végső fokon emberi kéz kivitelezte ezt a csodálatos művet, de hogy megalkotásának folyamatában – főleg a tervezés szakaszában – égi sugallatnak, támogatásnak, segítségnek is szerepe kellett.

Ha meghatározott célból készült, nagyon bonyolult műnek hiányzik valamelyik része, akkor az – szerencsés esetben – a mű egészéből kikövetkeztethető. Ilyen feltételezést tartva szem előtt és ilyen reményt dédelgetve mélyedjünk el kissé a Korona szerkezetének látványában. E Korona óriási szervezettségű mű lévén, nem lehetséges, hogy a képek csak úgy találomra legyenek rajta elhelyezve. Okának kell lennie minden képnél, hogy miért azt a személyt ábrázolja, és miért azon a részén van a Szent Koronának. Legfelül, a kereszt alatt a Teremtő (Atyaisten) képe van. Ezt nem kell megindokolni. A Legfelső Lénynek legfelül kell lennie. Közvetlen közelében körben a négy legfontosabb apostol. Azért ők a legfontosabbak, mert nekik volt csak személyes találkozásuk az Istennel a keresztény hit szerint. Péter, Jakab és János ott volt Jézus színeváltozásánál, és hallották az Atya hangját: „Ez az én szerelmetes Fiam...". A negyedik, azaz Pál apostol pedig a damaszkuszi úton személyesen az Úr hangját hallotta: „Saul, miért üldözesz engem?" A Korona homlokrészén, a párta közepén van Krisztus, a Fiúisten képe, és közvetlen közelében alatta az abroncson kétoldalt két arkangyal. Vagyis a Teremtőt és Fiát is hozzájuk közelálló személyek veszik körül, mégpedig megcserélve, – talán azért, hogy a második isteni személy lényegi azonosságát, teológiai egylényegűségét így lássuk kifejezésre juttatva. A földi életben is megjelent Krisztust ugyanis,, az Isten Fiát az égiek – Gábor és Mihály – kísérik, a láthatatlan Atyát, az „Égben lakó", de a világban mindenütt jelenlevő Teremtőt viszont földi személyek – a négy apostol – veszi körül.

És ha e két kiemelt fontosságú képnek a közvetlen környezetéhez való viszonyát irányadónak ismerjük fel és következetesen alkalmazandónak fogadjuk el, akkor a Krisztus képpel átellenben, hátul az abroncs felett lévő harmadik kiemelt képnek, a Szűz Mária-képnek a közvetlen közelében is olyan két személy képét kell keresnünk, akik közel állnak őhozzá. Milyen szempontból keressünk tehát közelállóságot? Üdvtörténeti és családi szempont szerint. És akkor ki lehet e két személy? Nem lehet másra gondolni, mint Szent Józsefre és Keresztelő Szent Jánosra. Szent Józsefre, aki a világ szemében Szűz Mária férjének, Jézus apjának – valójában nevelőapjának – áldozatkész szerepét vállalta, és Keresztelő Szent Jánosra, aki nemcsak unokabátyja Jézusnak, hanem kortárs előhírnöke is az Evangélium hirdetésében, ugyancsak áldozatos sorsot vállalva. Ha ezt a két személyt tételezzük fel eredeti elhelyezésű képként a Szent Koronán, akkor mind a három – vitathatatlanul kiemeltnek minősítendő – kép, a Teremtőé, Krisztusé és Szűz Máriáé közelében olyan szentek állnak, akik közel állnak hozzájuk, tehát így egységesen érvényesül a közelállóság szempontja, illetve követelménye, kiválasztási elve.

Hogy a Szűz Mária kép a Koronán volt, arról közmegegyezés van. Az abroncs felületán kicserélt két kép eredetijére vonatkozóan azonban többeknek többféle feltételezése van forgalomban. Ezek közül az egyik az, hogy mivel az abroncson elől középen két arkangyal van, Mihály és Gábor, akkor átellenben, hátul középen a másik kettőnek, aki Rafael és Uriel kellett lennie, mivel négyen arkangyal van összesen. Ez ugyan logikusnak látszik így önmagában, de az eredeti képek kiderítéséhez nem

[753] A beavatásra lásd Dümmert Dezső: *Az Árpádok nyomában.* Panoráma, Budapest, 1977. pp. 423-430. és Pap, 1999. p. 513

[754] Lásd Kovács József: *A Magyar Szent Korona. Ikonológiai megjegyzések*. Főnix Kiadó, Debrecen, 1999.

elegendő pusztán a szűk logikára támaszkodni. Az ellen, hogy a másik két arkangyal volt a Koronán, ellene szól, hogy a Korona tisztán újszövetségi szellemiségű,[755] miközben a másik két arkangyal egyetlen egyszer sincs említve az egész Újszövetségben.[756] És egyébként az apostolok sincsenek meg teljes létszámban a Koronán.

Másik feltételezés, amely már-már hitvallássá vált (lásd a Fénykorona-szertartást),[757] Atilát és Budát szeretné a kicserélt képek helyén látni. Ezeknek – a magyarság szempontjából egyébként vitathatatlanul nevezetes – személyeknek a Korona eredeti állapotú képeiként való szerepelését egyáltalán nem tartom valószínűnek, még úgy sem, hogy feltételeznek többszöri képcserét, és a maihoz képest közbülső állapotban átmenetileg szerepeltek volna ők egy ideig a Koronán.[758] De Koronánk Sacra Corona, azaz megszentelt, vagy közkeletűn szent, és célja a beavatás. Nemcsak 17/19-ed részben szent, ha a képek számát vesszük alapul, hanem a maga egészében. Ezért aki, vagy ami nem éri el a szentség fokozatát, nem kerülhet rá. Olyan személyek képével, akik nem szentek, nem szabad a Sacra Corona megszentelt vagy szent jellegét felhígítani, színvonalát (a természetfelettivel való kapcsolattartási képességét) keverékké süllyeszteni, vegyes tartalmúvá alakítani, egységes minőségét eltorzítani, lerontani. És ha vitán felül beavató korona, akkor hogyan kerülhetne beavatott képe a beavató Koronára? Ez szerepcsere lenne, ellentmondás a Korona szerepét illetően. Hogyan fejthet ki a Koronánk a beavató hatást, ha beavatott személyek jelenléte nehezíti, gyengíti, zavarja ezt a működését? A beavató szinten levő (szent) személyeket és a beavatott személyeket nem lenne helyes és indokolt ugyanabban a koronában egymás mellé rendelni, mert a beavató folyamatnak épp az ellenkező sarkán vannak. Márpedig nyilvánvaló, hogy az avatókról a beavatandóra irányulónak kell lennie. A folyamat nem oda-vissza játszódik le. Tegyük fel, hogy Atilát már ezzel a Koronával avatták fel. De Atila előbb rátetette volna a saját (és Buda) képét? Ilyen önteltség egy szakrális királytól nem telik ki. Akkor vajon Atila megkoronázása után tették rá az ő (és Buda) képét? Akik tisztában voltak a Korona beavatói szerepével – márpedig abban a korban még tisztában voltak! – azok ezt nem tehették. A beavatói és a beavatotti helyzet és minőség, tisztán, el kell különüljön egymástól, különben nincs értelme a beavatásnak. Ha beavatandó személy képe rákerülne a Szent Koronára, akkor akár saját magát is beavathatná? A beavatandó személynek csak passzív szerepe van a beavatási folyamatban, és nincs senki másnak beavató képessége, csak a Koronának a maga – eredetileg is ott levő – szentjeivel.

Ugyanezzel lehet cáfolni az alábbi eredményt, amely a Koronában lezajló energiaáramlást a képek között részecskefizikai analógiával kiderítve ragaszkodik ahhoz, hogy az abroncson hátul középen feltétlenül uralkodóknak kellett lenniük.[759] Annak ellenére, hogy az energia áramlás útja szempontjából nem a személyek kiléte a döntő, hanem a képek mintázata. Ezen álláspont indoklása az asztrológiában szokásos „minőségek" szerinti, amely minőségek: levegő, tűz, víz, föld. És mivel az abroncson levő nyolc kép közül a két arkangyal levegő-, a két katonaszent, György és Demeter tűz-, a két orvosszent, Kozma és Damján víz-minőségű, azért a megmaradt két képen föld-jelleget megtestesítő személyeknek kell lennie. Ezt el is fogadható lenne, bár nem értek az asztrológiához, de kérdés, hogy a föld-minőség csak egyetlen jelleget tartalmaz, mégpedig az uralkodást? Vajon e minőségeknek mindegyike nem tartalmaz-e többféle jellegre vonatkozó lehetőséget is? Azaz: más jelleg nem tartozhat a föld-minőséghez, csakis az uralkodás? Pl. a családi kapcsolat nem eléggé föld-jellegű? A családi kapcsolat, mint a földjelleg egyik esete, nem fér bele a föld-minőség tartalmába? És

[755] Pap, 1999, p. 515.
[756] Kéri Á., dr. Várlaki P.: Szent István palástjának kiegészítő rekonstrukciója és ábrázolási rendszere. *Országépítő* 2005/l. p. 14.
[757] Lásd az ún. Fénykorona-szertartást. (Lakatos Tibor: Fénykoronás becsapás. *Új Ember* 2003. december 28. https://www.karizmatikus.hu/hitvedelem/6757-fenykoronas-becsapas.html)
[758] Az egyik forrása ennek, hogy a Zala megyei Pacsán élő „szentember látomása szerint" a kicserélt képek helyén nem egy, hanem több kép is volt.
[759] Németh Zsolt: *A magyar Szent Korona*. BKL Kiadó, Szombathely, 2007. p. 110.

különben is: miért kellene az uralkodói jelleget földi uralkodókkal juttatni kifejezésre Koronánkon, amikor már ott van a Világ Urának és Krisztus Királynak a képe?

Most már elkészíthetjük a szentek feltételezéssel kiegészített jegyzékét.

De előtte még meg kell választanunk az év indulásának időpontját. A naptári rend szerinti felsorolást nem január l-gyel,[760] hanem a Tavaszi Napéjegyenlőséggel, március 21-gyel, mert azokban a régmúlt időkben, amikor Koronánk készült, azok a nagy tudású emberek, akik ezt a bámulatos összhangot megtestesítő szerkezetet megtervezték, csillagászati felfogás szerint gondolkodtak. Az üdvtörténeti rend is a III. 21-ei kezdést indokolja, hiszen az üdvtörténet az Angyali Üdvözlettel (ideje március 25.) kezdődik, és a szentek közül Gábor arkangyallal, aki az üzenetet hozta, s akinek a szentek közül eszerint az évkezdés szerint az első az ünnepe: III. 24.[761]

Különösen elgondolkoztató körülmény, hogy bár a Koronát – több kutatás szerint – az évszázadok során átalakították, valamint ennyi idő alatt a szentek névünnepei is módosultak a naptárban, mégis a Koronát a mai állapotában vizsgálva, és a jelenlegi naptári ünnepek dátuma alapján, egymást erősítő, igazoló észrevételekre, szabályszerűségekre lehet bukkanni, mint azt a következőkben látni fogjuk.

A szentek jegyzéke:

1. Gábor III. 24.
2. György IV. 24.
3. Fülöp V. 01.
4. Keresztelő János VI. 24.
5–6. Péter és Pál VI. 29.
7. Jakab VII. 25.
8. Bertalan VIII. 24.
9–l0. Kozma és Damján IX. 27.
11. Mihály IX. 29.
12. Demeter X. 26.
13. András XI. 30.
14. Tamás XII. 21.
15. János XII. 27.
16. József III. 19.

Nyilvánvaló, hogy ez a jegyzék még nem kép. Az adatok a képi üzenet megnyilvánulásának még csak a lehetőségét hordozzák. Ezt a jegyzéket a képi üzenet kiolvasásához olyan közegbe kell helyezni, amelyik a maga – legalább kétdimenziós – szerkezetével vizuálisan érzékelhető kép kiolvasását teszi lehetővé.

[760] És nem is a Vízöntővel (a Zodiákus 11. hónapjával!), Pap, 1999. pp. 516. skk. teszi.

[761] A csillagászati adatokat – a Zodiákus hónaphatárait – Teres Ágoston: *Biblia és asztronómia* (Springer, Budapest, 1998.) c. könyvéből, a névnapok dátumát az *Új Ember* katolikus hetilap 2002-es falinaptárából vettem.

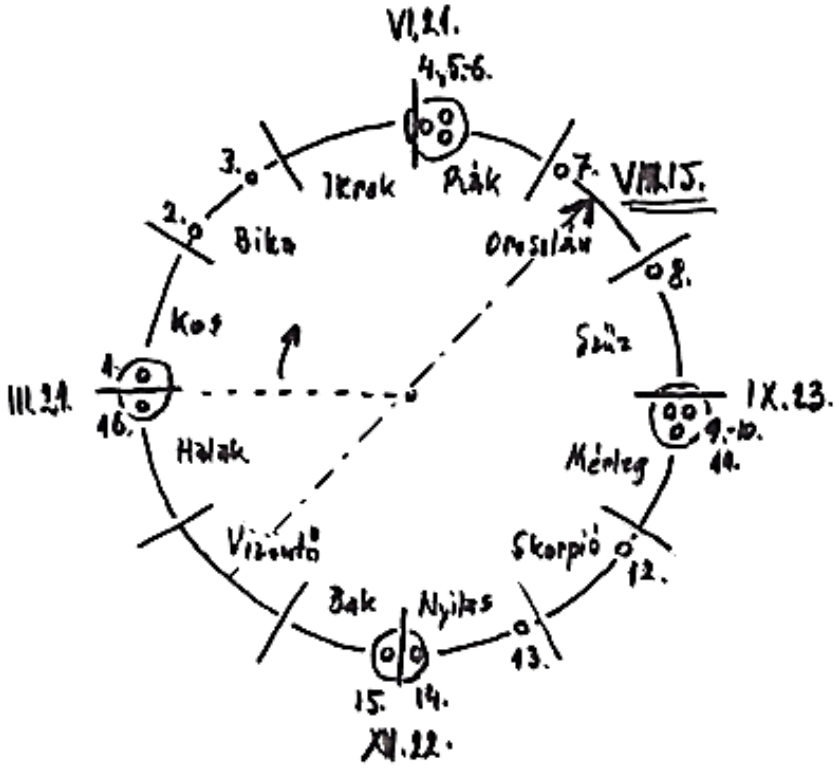

10. ábra.

Az üzenet – természete szerint, azaz mint szellemi termék – nem a fizikai létsíkra, hanem a szellemi létsíkra tartozik, ott létezik, a fizikai létsíkra csak a képe tartozik az üzenetnek. A dátumok pedig – természetük szerint – időadatok. Az időadatok elsődlegesen az idő – és nem a tér! – dimenziójába tartoznak. Ezért erre a célra tehát vagy a végtelen egyenes, vagy az önmagába visszatérő szabályos görbe vonalak egyike – pl. a kör – a legalkalmasabb. És mivel esetünkben éppen ismétlődő, évente visszatérő adatokról van szó, azért válasszuk a kört, az ún. csillagászati évkört (*10. ábra*).

Ebben a körben kiindulópontként az óralap 9-esének megfelelő helyet vegyük fel, ahogy ezt a csillagászati felfogás diktálja, mint a Tavaszi Napéjegyenlőségnek, azaz a Kos jegye (=csillagászati hónapja) kezdetének hagyományos pontját. Ha ebbe az évkörbe a szentek névünnepeinek dátumát arányosan bejelöljük, a *10. ábrát* kapjuk. (Forgásirány jobbos.) Bármiféle erőltetés, torzítás, az adatok nagyvonalú elhanyagolása vagy előzetes koncepció belemagyarázása nélkül szembeszökő csoportosulások, „sűrűsödések" tűnnek elő a négy Napforduló közvetlen közelében. A téli Napfordulónál és a tavaszi Napéjegyenlőségnél két-két szent, a nyári Napfordulónál és az őszi Napéjegyenlőségnél 3-3 szent van! A téli Napforduló tája és a tavaszi Napéjegyenlőség tája között nincsenek szentek. És nincs szent az Ikrek jegyében (V. 21.–VI. 20.) sem. Többen ezt „hibának" próbálták minősíteni. Sokáig nem tudtam erre mást mondani, csak azt, hogy „így jött ki az adatokból, nem tudok mást csinálni". És megkérdeztem azokat, akik ezt „hibának" tartják, hogy hol van az előírva, hogy minden műnek, mindig tartalmaznia kell a Zodiákus összes jegyére vonatkozó utalást? Ilyen előírást senki nem tudott mutatni. A Vízöntővel kapcsolatban egyébként Pap Gábornak vannak csodálatos fejtegetései és ott „kiüresedettségről" értesülhetünk.[762] Aztán megkaptam a szakszerű feleletet: „A Vízöntő az egyetlen a 12 állatövi jegy közül, ami rendelle-

[762] Pap, 1999. p. 162.

nesen viselkedik. Ez abban nyilvánul meg, hogy ahol szabályosan neki kellene kifejtenie működését, ott időszakadék tátong. … Az Ikreknél a téridő lenullázódik."[763] Lám, lám, itt a kielégítő magyarázat! Ahol nincs idő, ott miért lennének dátumok?

Bebizonyosodott tehát, hogy nem szabad azt hinnünk, hogy ha valamit merev, hétköznapi logikánkkal elvárhatónak hiszünk, akkor annak biztosan úgy is kell lennie, hanem egészen más okok is működhetnek mögötte, amelyek fényében a furcsaságnak tűnő mozzanat egyszeriben érthetővé válik. És így betartottam a követelményét, hogy ne diktáljunk a műnek. Mert az diktálás lett volna, ha mindenáron beleerőltetek valamilyen ünnepet ebbe abba két csillagászati hónapba is.

3. Boldogasszony-központúság

De menjünk tovább az évköri adatok számbavételében. A tavaszi Napéjegyenlőség tája és a téli Napforduló tája közötti 3/4 évben a fordulókon kívüli naptári – nem csillagászati! – hónapokban egy-egy szent van, következetesen. A sorrend utolsó (a 16.) szentje, József, közvetlenül a csillagászati évkezdet előtt áll, ezzel mintegy visszacsatolja a körfolyamatot. A téli Napfordulótól kiindulva csillagászati negyedévenként egyenletesen növekvő számban találunk ünnepeket: 2, 3, 4, 5. Ez a „felpörgés" is mintha az évkör forgására utalna. A Napéjegyenlőségek között („vízszintesen") megfelezve az évet a két félév kiegyenlítettséget mutat: 3+4 = 5+2. Az egynél többszemélyes, azonos nagyságú „létszámok" egymással szemben párokat alkotnak az évkörön, mégpedig mindig Napéjegyenlőség–Napforduló összetételben, és az ilyen összetételű két páron belül fordított helyzetben! Mert a nyári Napforduló, párja, az őszi Napéjegyenlőség, a téli Napforduló, párja a tavaszi Napéjegyenlőség. A Napforduló–Napéjegyenlőség párok között félreérthetetlen szimmetriatengely húzódik, ami azonban nem egyszerű, semleges egyenes vonal, hanem határozott (mondhatnám: vektoriális) irányultsága is van. Mert alul, a Vízöntőben, ahol nincs szent, és ahol az egyenes metszi a kört, ott 0 (nulla) szent van, de innen a köríven kétfelé is elindulva és a Napfordulókon keresztül haladva egyre magasabb számban találunk szenteket: először kettőt, aztán hármat, így a tengely felső metszéspontja a körön mintegy a kicsúcsosodását, középpontját alkotja az évköri sorrendnek.

De milyen nap, milyen ünnep van ott? AUGUSZTUS 15. NAGYBOLDOGASSZONY! Megkockáztatom azt a véleményemet, hogy a magyar kereszténységnek a világon egyedülálló Boldogasszony-tisztelete ezek szerint nem egyszerű és spontán népi jámborság csupán, nem folklorisztikus színfoltja csak a vallásnak, hanem a Megszentelt Koronába beleírt ősi parancs, amit követni és megtartani szent kötelességünk! És ha képi üzenetet vártunk a szentek sorrendjétől, akkor íme, itt az üzenet, az egyértelmű, tisztán világos, magától megmutatkozó üzenet. Szent József és Keresztelő Szent János képének feltételezése ugyan még nincs bizonyítva, de a feltételezésük segítségével felbukkant eredmény nagy valószínűséggel hat vissza a feltételezés megalapozottságára.

Ebből is látszik, hogy ha a magyar Korona Boldogasszonya üzenni akar, akkor nem a hivatalosokkal (pl. akadémikus művészettörténészekkel teszi azt meg), hanem akárkivel, méltatlan hívével (amatőrnek, kontárnak, dilettánsnak is kikiáltható „kívülállóval") is tud üzenni. 1917-ben sem a lisszaboni érsekkek, de még csak nem is a fatimai plébánossal üzent, hanem írástudatlan pásztorgyerekekkel.

Szent József feltételezésével kapcsolatban egyháztörténészek részéről felmerült az a jóhiszemű aggály, hogy mivel „csak a kései középkorban kezdték szentként tisztelni", azért – a feltehetően l000 körül, vagy még korábban készült – Koronánkon még nem szerepelhetett. Ez a vélemény egy pillanatra sem ingatta meg feltételezésemet. Mert ez jellegzetesen nyugat-európai

[763] Born Gergely: Mária országa. *Dobogó* 2006. április, pp. 17-18.

központú egyháztörténeti felfogás. Elképzelhetetlen ugyanis, hogy a kereszténység első elterjedési körzetében, ott, ahol a Szent Család élt, az ott kialakult legkorábbi keresztény egyházak ne tisztelték volna már az első századoktól kezdve Jézus nevelőapját szentként. Az Istengyermek és az Istenszülő Anya tisztelete mellett nem maradhatott el a Családfő megfelelő arányú tisztelete sem.

Egyéb összefüggő bizonyítékok mellett a legkorábbi kopt tárgyi bizonyítékok a IV–V. századból származnak.[764] Azaz tehát Szent József szerepeltetése a Koronán nem zárható ki csak azért, mert Nyugaton később kezdték el tisztelni szentként, és a nyugati egyháztörténészek erről keveset tudnak. És másik „kopt bizonyíték" (a gellérthegyi Sziklakápolna Krisztus-képe) erősíti a feltevést, hogy a Szent Korona jóval Szent István kora előtt is készülhetett. De a legnagyobb súlya Szent József és Keresztelő Szent János feltételezése indokoltságának abban van, hogy ezt a két szentet a Korona eszmei rendszerébe illesztve Koronánk elkezdi ontani magából az önmaga szervezettségéről szóló bizonyítékokat.

A magyar kereszténységnek a Szent Koronába beleírt Boldogasszony-központúsága egyúttal rögtön új megvilágításba helyezi Szent István tettét is. Ezek szerint ugyanis nem egyszerűen és alapvetően fia elvesztése miatti bánatában, a dinasztikus öröklés meghiúsulása miatti tanácstalanságában, és nem „a két nagyhatalom – német-római és a bizánci – közötti kényszerű választás" dilemmájának feloldásaként ajánlotta fel a Koronánkat és vele az országot Szűz Máriának. Ez a tett részéről nem rögtönzött ötlet, a kilátástalan helyzetben megtalált, de addig soha fel nem merült kiút. Nem kétségbeesésből született megoldás volt, és főleg nem egyéni választáson alapuló döntés. Hanem mai szóval élve munkaköri kötelesség, a helyzetre előrelátóan megszabott parancs, aminek a Koronában előírt voltát Szent István – az ezzel a Koronával megkoronázott APOSTOLI király – még nagyon világosan tudhatta és az Intelmekben ki is fejtette, ha ez a tudás jóval később, különösen a Szűz Mária-kép eltüntetésével, feledésbe is merült.

És itt a kulcsa annak is, hogy a Megszentelt Korona – a Koronatan szerint – miért személyiség, és nem csupán tárgy. Azért személyiség, mert Szűz Máriát képviseli, őt jeleníti meg, az ő képviseletében birtokolja az országot és a népet, mint földi helytartója. A Koronatan tudósai és hívei eddig is szent meggyőződéssel hirdették és tanították a Korona személyiség-jellegét, de nem tudhatták ezt valamilyen konkrét összefüggéssel bizonyítani, mert nem volt a kezükben a Korona e titkának az előbbiekben kifejtett felismerése. A Boldogasszony-központúság felismerésével szeretném a Koronatannak – a hétköznapi ember előtt eddig – képtelenségnek tűnő álláspontját (a Szent Korona kettős szinten való létezését, mint személy, és mint tárgy) alátámasztani, és a személyiség kilétére rámutatni, azt megnevezni.

Tehát ami eddig képtelenségnek számított, az épp a képek segítségével nyert magyarázatot. Hát persze, hogy Magyarország Koronája megszentelt, szent, hát persze hogy helyettesíthetetlen, lecserélhetetlen, hiszen ezek a tulajdonságok velejárói a személyiségnek. A Megszentelt Korona Szűz Mária megszemélyesítője. Az augusztus 15-ére mutató tengellyel a képtelenségből érthető képszerűség lett (*11. ábra*). Nem Szent István választotta tehát Szűz Máriát pátrónánknak, hanem Szűz Mária fogadott minket népéül már előbb. Szent István tehát nem újdonságként ajánlotta fel a Koronát Szűz Máriának, hanem csak visszaadta annak, akié. Abba a Koronába bele van írva, hogyha az ország nagy bajban van, Szűz Máriához kell fordulni, hozzá, akié az ország és annak népe.

4. Szimmetria–aszimmetria és aranymetszés a Koronán

Sokszorosan feltártam tehát a Szent Korona „Boldogasszony-központúságát", ami a zománcképek névünnepi dátumaiból vett naptári időadatok alapján kialakuló évköri rendszerben

[764] Vörös Győző egyiptológus szóbeli közlése.

augusztus 15-ére, Nagyboldogasszony napjára mutat. De augusztus 15-e egyúttal a január 1-jével kezdődő év aranymetszési pontja is! (365 x 0,618034 = 225,6 és január 01. → augusztus 15. = 226 nap. Lásd a *11. ábrát*.) Márpedig az aranymetszés a műben – még Einstein szerint is – elősegíti a jó létrejöttét és kizárja a rosszét.

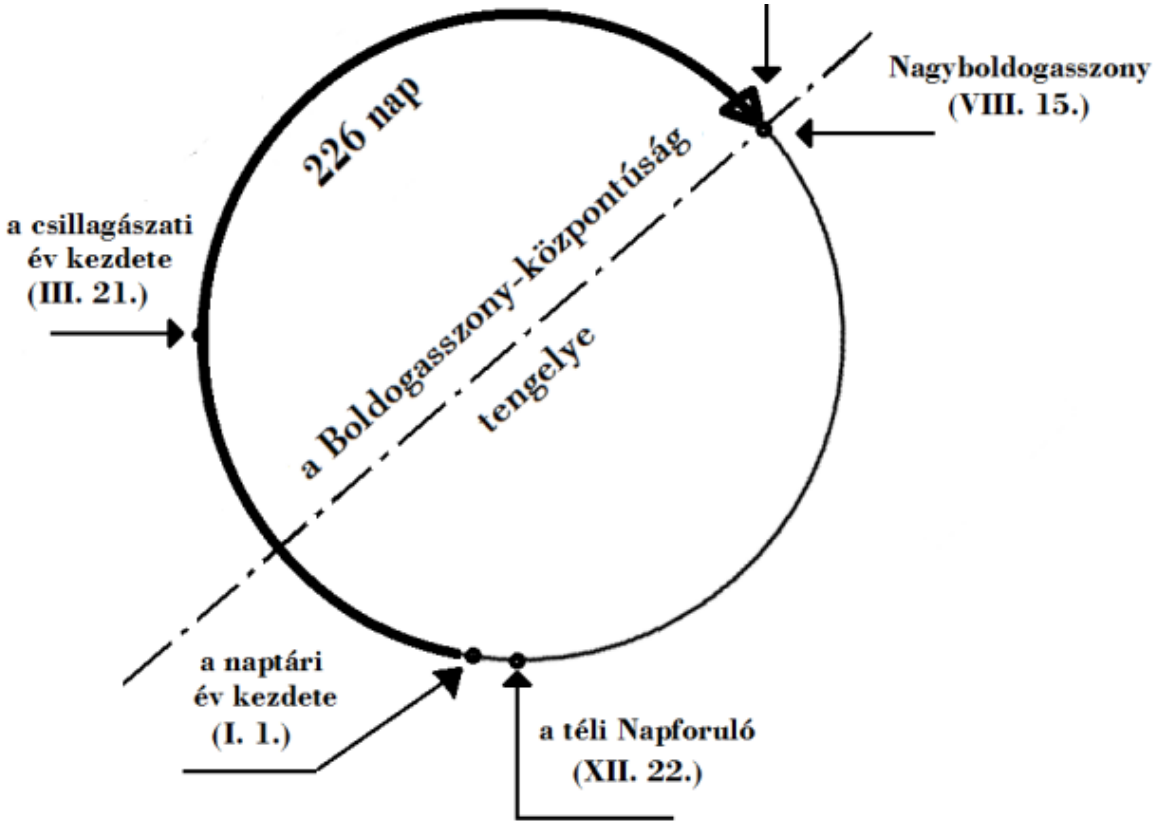

11. ábra. Az év aranymetszési pontja.

Az aranyműves vizsgálat megállapította, hogy a Korona abroncsa aszimmetrikus és ez mesteri módon, alig észrevehetően el van rejtve a Korona szerkezetében (a párta takarja),[765] és volt, aki ezt szakmai ügyetlenségből adódottnak tulajdonította,[766] de aki ezt nem tekintette véletlennek, hanem tudatos tervezés eredményének,[767] az nem tette fel ama kérdést, ami pedig elkerülhetetlenül előtolakszik minden érdeklődőben: miért akarták ilyennek? Pedig a válasz egyszerű: az abroncs az Eget, az égi Egyenlítőt (is) jelképezi. Márpedig a csillagászati év egyik fele hosszabb, mint a másik. Azaz: XII. 22.—VI. 20. = 181 nap, VI. 21.—XII. 21. = 184 nap. Lásd a *12. ábrát*.: A Korona homlokrésze — felülnézetben — megfeleltetendő az évkörön a téli Napfordulónak. És az abroncs aszimmetriájának mértéke megegyezik a csillagászati félévek napjai számának arányával.

[765] Lásd Csomor Lajos: *Magyarország Szent Koronája.* Vay Ádám Múzeum Baráti Köre, Vaja, 1988.
[766] Lásd Kopáry Dénes: *Az ismeretlen Szent Korona.* Püski Kiadó, Budapest, 2009.
[767] Lásd Ferencz Csaba: Szent István király koronája. Heraldika Kiadó, Budapest, 2002.

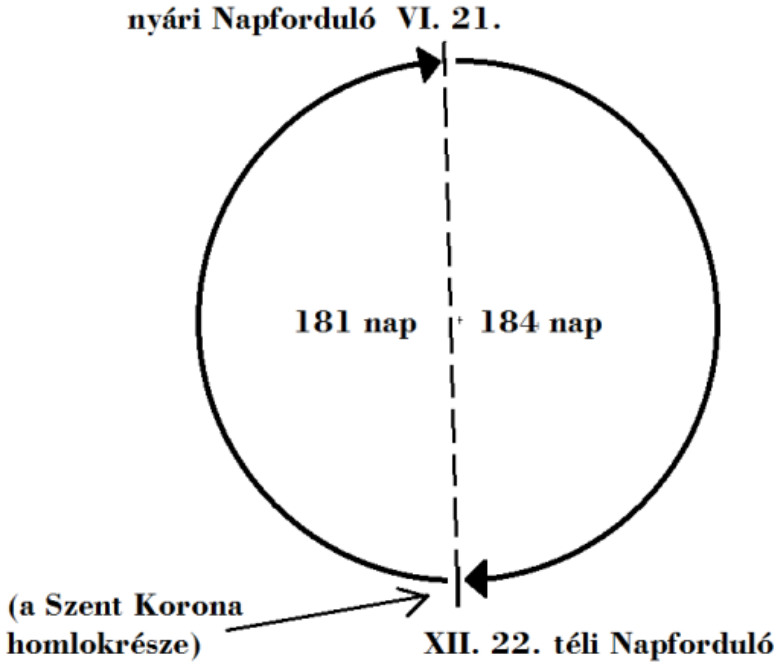

12. ábra. A csillagászati félévek.

A régi magyar gazdálkodási év Szent György napjától (április 24.) Szent Mihály napjáig (szeptember 29.) tartott. Még az 1900-as évek elején is így fogadták meg a számadó juhászokat. Ez a két szent viszont a maga képével a Koronán a Boldogasszony-központúság eszmei szerkezetében kimutatott tengelyhez képest tökéletesen szimmetrikusan helyezkedik el, és a köztük levő naptári időtávval mintegy körül járhatjuk az évet. Lásd a *13. ábrát*. A szakrális királynak gondoskodnia kellett a népe jólétéről. A mérsékelt égöv alatt földművelésen és állattenyésztésen alapuló gazdálkodás mellett nagy jelentősége van ezeknek az időadatoknak.

A Megszentelt Koronát Decsy Sámuel a XVIII. században így szólítja meg: „Angyali Korona, szent csillag!” A csillagászok a nagy égitestek pályájából, fényességéből ki tudják számítani azok élettartamát. De vajon a Szent Korona tartalmaz-e valamilyen utalást a saját élettartamára vonatkozólag? A Szent Korona március 24-én, Gábor arkangyallal kezdődő képsorrendjében (nálam, azaz az abroncson kicserélt két kép eredetijére vonatkozó feltételezés szerint) Szent József az utolsó: március 19-én. És a Szent Korona fennhatóságának érvényesülése (nem az érvénye, hanem csak az érvényesülése!) éppen Szent József napján 1944. március 19-én, azon az emlékezetes hűvös tavaszi vasárnapon szakadt meg, függesztődött fel, amikor a német hadsereg lerohanta országunkat. Ha a Zodiákus jegyeinek az évkörrel ellentétes, és az évnél hosszabb időszakra érvényes ún. „precessziós” mozgását nézzük, akkor Szent József (Halak) után már csak a Vízöntő kaotikus kiüresedettsége következik. (Ennek fényében elgondolkodhatunk azon is, hogy vajon mit jelent az Európai Unióba történt belépésünk?) Lásd a *14. ábrát*.

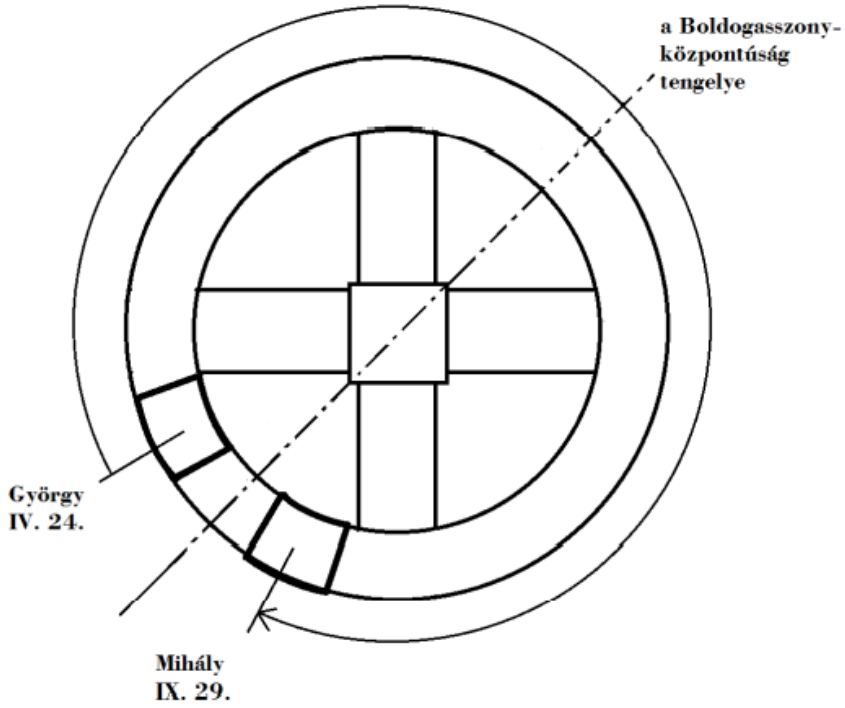

13. ábra. Szent György és Szent Mihály képének helye a Korona sematikus felülnézetében.

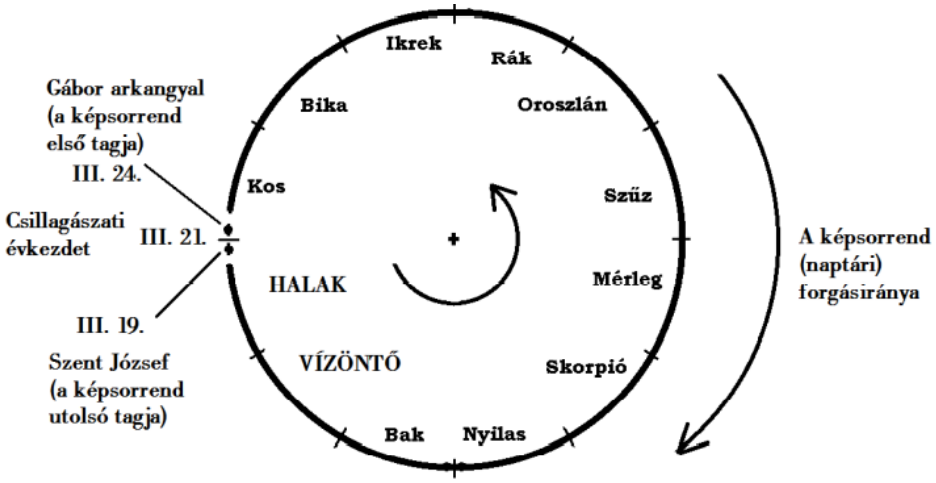

14. ábra. A Zodiákus ás a precesszió forgásiránya.

5. Korona-képek szentjei ünnepeinek szabályszerűségei a csillagászati évkörben

A Koronán 19 zománckép van. Fent, a kereszt alatt (az ún. zárólemezen) a Teremtő képe, elől középen az abroncs fölé magasodóan a pánt előtt Krisztus képe, azzal átellenben hátul (hasonlóan elhelyezve), Dukász Mihály (görög császár) képe. Ez utóbbinak a helyén valaha Szűz Mária képe volt, ezt a kutatók már bebizonyították. Marad tehát még 16 kép: 8 a két keresztpánt négy ágán (2-2) és 8 az abroncson. De az abroncson hátul középen a Dukász-kép alatt kétoldalt ma olyan 2 kép van, amiről a szakemberek (aranyművesek, mérnökök) szintén bebizonyították, hogy nem eredeti elhelyezésűek (és egyébként nem is szentek). Ha a 16 képet, azok jelentőségét, szerepét, érdemben és együttesen kívánjuk vizsgálni, akkor e két kicserélt kép helyett odaillő szenteket kell feltételeznünk. Szerintem Szent József és Keresztelő Szent János illik oda. (*15.*

ábra) A szentekhez névünnepek tartoznak, s ha ezeket, mint időadatokat a csillagászati évkörbe arányosan és a tavaszi Napéjegyenlőségtől kezdve bejelöljük, olyan ábrát kapunk, amelyben a szentek és ünnepek csoportosulásával félreérthetetlen szimmetriatengely jelenik meg, és így feltárul a Szent Korona eszmei, eddig láthatatlan szerkezete (*16. ábra*). Ez a tengely egyébként csillagászati tájolás szerint megfelel az OroszlánVízöntő tengelynek. Ebben a szerkezetben egyszerre van jelen az egyensúly és a „súlytöbblet",[768] valamint a szimmetria és a „felpörgés". S mivel ez a Korona világmodell, vele kapcsolatban szükséges a mozgás kifejezése.

Bizonyítottan meglévő szabályszerűségek és jellegzetességek a következők: 1) A téli Napfordulótól (XII. 22.) kiindulva csillagászati negyedévenként egyre több ünnepet találunk: 2, 3, 4, 5 (=14). Ez „felpörgésre" utal (*17. ábra*). 2) Az évkört a Napéjegyenlőségek (III. 21. és IX. 23.) között megfelezve egyensúlyt találunk: 3+4 = 2+5 (*18. ábra*). 3) Az évkört a Napfordulók (VI. 21. és XII. 22.) között megfelezve „súlytöbbletre" utaló adatokat kapunk: 5 ünnep 5 szenttel és 9 ünnep 11 szenttel. (Összesen 14 ünnep 16 szenttel.) Érdekes, hogy a jobb oldal (9+11 = 20) a kétszerese a baloldalnak (5+5 = 10) (*19. ábra*). 4) Az ünnepeket és a szenteket az említett tengely 2 oldalán számba véve pedig egyensúlyt találunk: 7-7 ünnep és 8-8 szent. Érdekes az is, hogyha azoknak a dátumoknak a számjegyeit összeadjuk, ahol a tengely metszi az évkört (II. 14. és VIII. 15.), szintén kétszerességet találunk: 2+1+4 = 7 és 8+1+5 = 14 (*20. ábra*). Ennek a két dátumnak a pontos meghatározása (kiszámítása) természetesen magyarázatot igényel, de – terjedelme miatt − külön leírást képez. A *3–20. ábra* adatai ellenőrizhetők a *2. ábra* alapján. Hát nem megdöbbentő, hogy ilyen ellentétesnek látszó szabályszerűségek ilyen harmonikusan férnek meg a Szent Koronában? Ezek a szabályszerűségek a Szent Korona emberfeletti tudatosságú megtervezettségére utalnak. De vajon megmutatkoznának-e mindezek számunkra, ha nem éppen Szent Józsefet és Keresztelő Szent Jánost tételeznék fel az abroncson kicserélt képek helyén eredetiként?

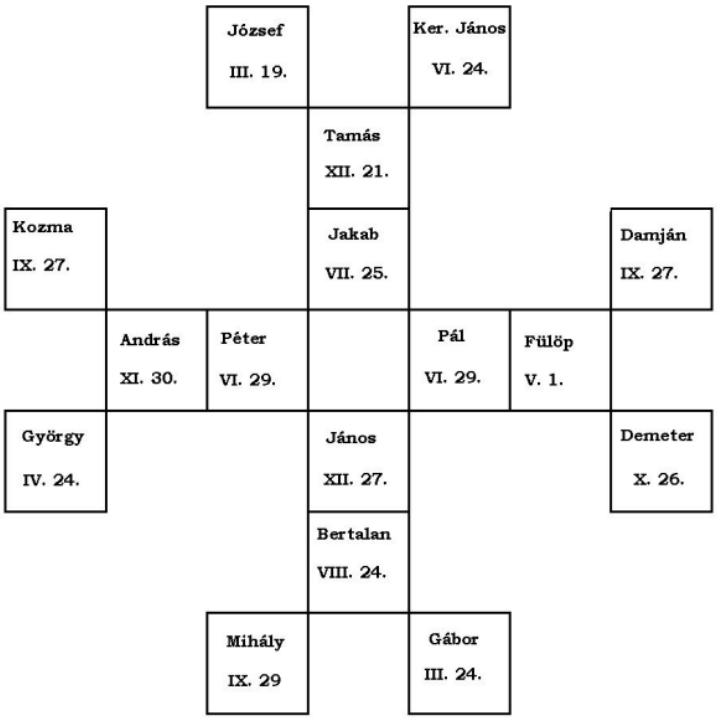

15. ábra. A szentek neve, névünnepe, képhelye a Korona síkban kiterített felületén.

[768] Ez utóbbira nézve lásd az *Ősi Gyökér* 2013/1-es számában az „Önmozgóról" írt cikkemet.

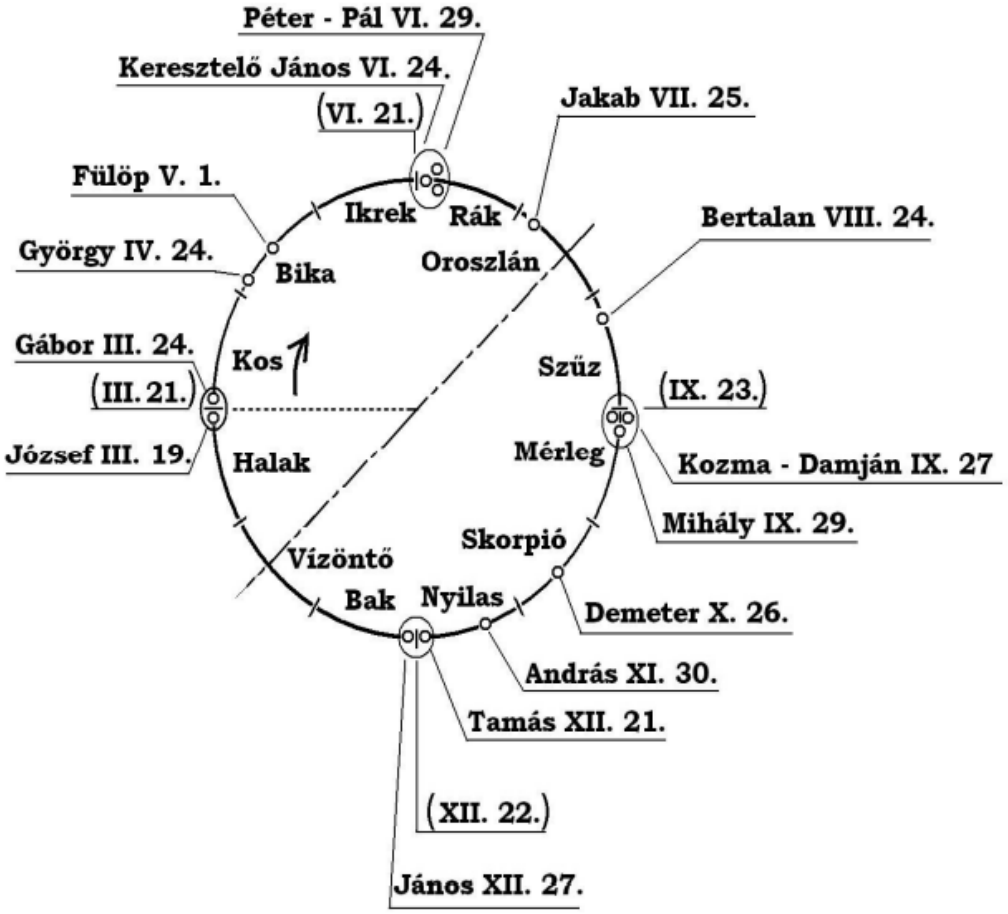

16. ábra. A Korona szentjeinek névünnepe az évkörben.

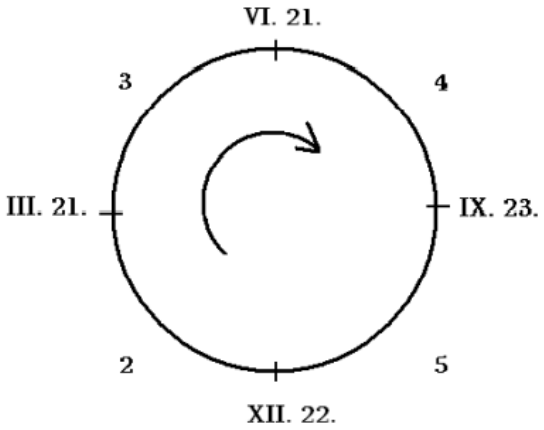

17. ábra. A szentek számának csillagászati negyedévenkénti növekedése a Téli Napfordulótól kiindulva

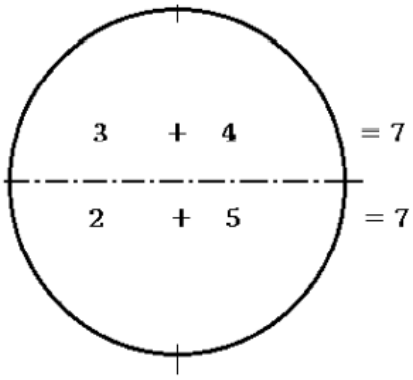

18. ábra A szentek számának egyensúlya az évkört a Napéjegyenlőségek szerint megfelezve

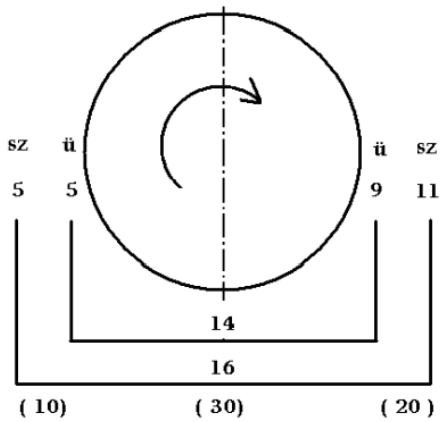

19. ábra. Az ünnepek és szentek száma az évkört a Napfordulók szerint megfelezve („súlytöbblet” a jobb oldalon)

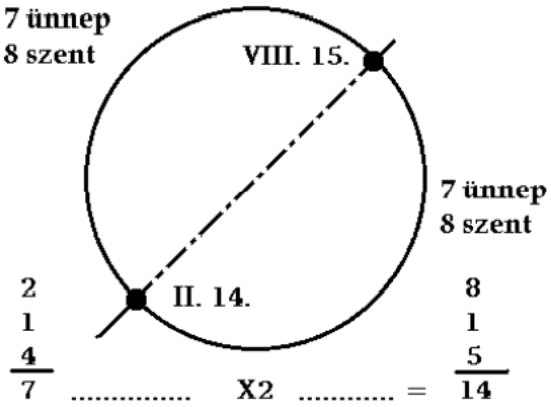

20. ábra. Az ünnepek és szentek számának szimmetriája tengely két oldalán

6. Fülöp és András képe a Koronán

A történészek és kutatók majdnem kivétel nélkül egyetértenek abban, hogy a magyarság ősei már jóval a honfoglalás előtt megismerkedtek a kereszténység legősibb formájával, mégpedig Fülöp és András apostol térítő útjai során. Ezért nevezhetjük ezt az apostolpárost Szkíta-térítőknek. A Koronán mindkét apostolnak van képe, mégpedig az oldalirányú keresztpánt alsó helyzetű képeiként az abroncs fölött: Andrásnak (szemből nézve) baloldalon, Fülöpnek jobboldalon. (Lásd a Korona sematikus felülnézeti képét az *21. ábrán*).

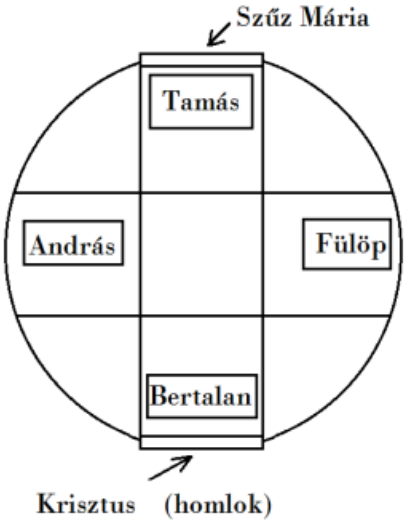

21. ábra. A Szent Korona sematikus felülnézeti képe.

Fülöp apostol kinagyított, részletesen megrajzolt képén[769] legnagyobb megdöbbenésemre Fülöp jobb keze mutatóujjával a jobb melle előtt balra, a bal mellén levő hatalmas méretű, dupla vonallal megrajzolt nagy M betűre mutat (*22. ábra*). De egyes kutatók szerint az általam félreérthetetlennek tartott nagy M betű nem az, hanem „nyitott könyv”, szemben más apostolok (Pál, János, András) képén látható csukott könyvvel.

[769] Lásd Csomor Lajos: *Őfelsége, a Magyar Szent Korona.* V. Hunyadi László kiadása, Székesfehérvár, 1996.

22. ábra. Szent Fülöp apostol képe a keresztpánt bal oldalán, alul.[770]

Tudjuk azonban, hogy a Korona készítői nagyon pontosan ki tudták fejezni, ha valamit ábrázolni akartak. Tizedmilliméteres méretekben is meg tudták rajzolni a fontos részleteket. Ha nyitott könyvet akartak volna ábrázolni, akkor meg tudták volna adni annak is a jellegzetességeit, hogy jól fel lehessen ismerni. A nyitott könyv rajzának lényeges eleme a gerinc függőleges vonala középen a két oldal között. Fülöp képén ilyen vonal nincs. A feltételezett nyitott könyv gerince helyén cseppalakú rajzolat van, ami egyrészt kizárja, hogy ott gerinc legyen, másrészt megegyezik a ruhán látható többi cseppalakkal, vagyis a betű a ruhán van. A valóban könyvet tartó apostolok képén a könyv színe (a színes képeken jól láthatóan) egészen más, mint a mögötte levő ruháé. Fülöp képén az M-betű által közrefogott felület ugyanolyan színű, mint a ruha!

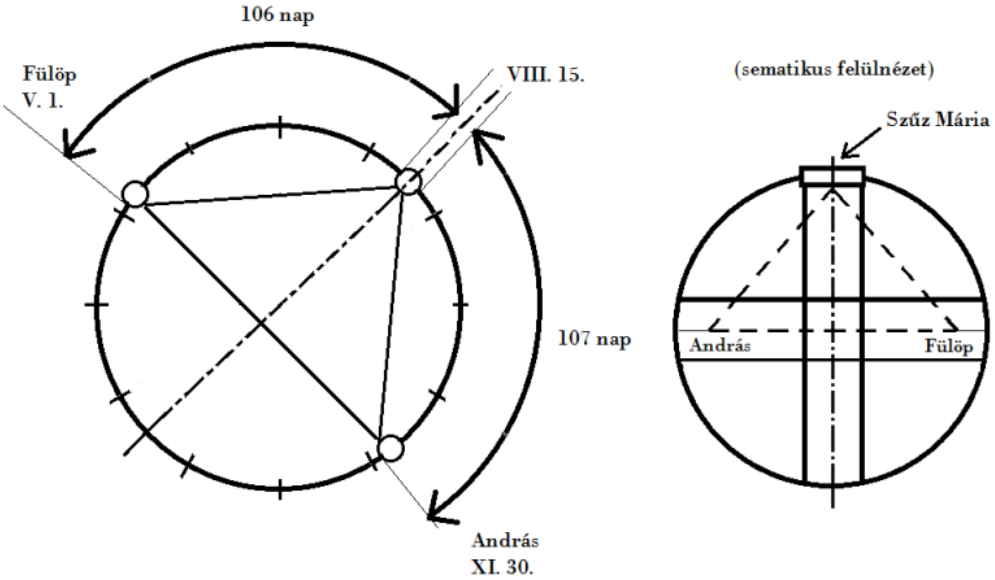

23. ábra. Fülöp és András szimmetriája az évkörben és a Szent koronán

[770] Csomor, 1996.

A nyitott könyv V-alakú felső szélének alul szintén V-alakban meg kellene ismétlődnie, mint ahogy a nyitott könyvet tartó többi apostol képén a könyv a karjuk alatt folytatódik. Fülöp képén azonban az M-betűnek alul nincs semmiféle lezárása, a dupla vonal köze is nyitott marad, és az M-betű nem is érintkezik a karral. Tehát szó se lehet róla, hogy az M-betű nyitott könyv lehetne! Mi tehát ez az M betű, ha nem a legtisztább iránymutatás arra nézve, hogy „arra van Mária”? Mert Fülöp képének a Szent Koronán elfoglalt helye szerint a Szűz Mária-kép éppen balra van tőle. (Lásd újból a *21. ábrát*.) Ezek után megnéztem Fülöp ünnepének (V. l.) az aug. 15-étől való távolságát az évkörön, és ámulva láttam, hogy a körív túloldalán András (1%-on, belüli „pontatlansággal”) ugyanolyan távolságra van VIII. 15.-étől, mint Fülöp! És éppen ez a két apostol az, akiket szkíta-térítőknek nevezünk (*23. ábra*).

Az évkört szemlélve rögtön az is szembeszökő, hogy ez a három ünnep (V. l. – VIII. 15. – XI. 30.) egyenlőszárú háromszöget alkot, de a hozzájuk tartozó képekről meg jól tudjuk, hogy a Szent Korona felülnézetében szintén egyenlőszárú háromszöget alkotnak. És az évkörben is, meg a Szent Koronán is a háromszög magassági vonala a Boldogasszony-központúság tengelyében van! (Lásd újból a *23. ábrát*.) Az évköri háromszög arányait szemlélve egy másik – a geometriában jártasabbak előtt jól ismert – háromszög arányaihoz való hasonlóság gyanúja merült fel bennem szemmérték alapján. A gyanú beigazolódott: az évköri háromszög arányai megegyeznek a kör 1/12-ed résznyi cikkébe rajzolható legnagyobb méretű körnek a kiinduló (nagy) kör ívével és sugaraival érintkező három pontja által alkotott háromszög arányaival! (Lásd a *24. ábrát*.) És a háromszög szögeinek aránya napokban és fokokban mérve is ugyanaz!

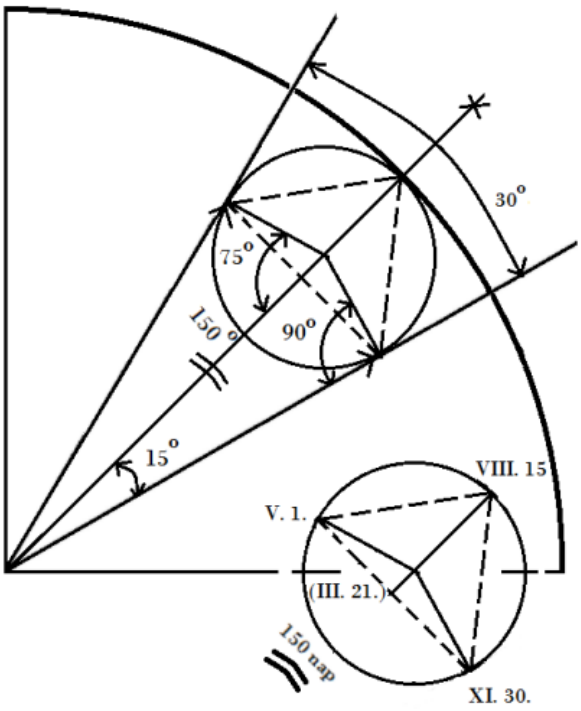

$150^{\circ} : 360^{\circ} = 0{,}416$

151 nap : 365 nap = 0,414

$$\begin{array}{r} 0{,}416 \\ -\ 0{,}414 \\ \hline 0{,}002 \end{array} \qquad \frac{0{,}002}{0{,}416} = 0{,}005$$

V. 1. → VIII. 15. = 107 nap

VIII. 16 → XI. 30. = 107 nap

214 nap

XII.	= 31	
I.	= 31	
II.	= 28	
III.	= 31	
IV.	= 30	
	151	151
		214
		365

24. ábra.

Ha Fülöp zománcképén ilyen világos utalás szól hozzánk, akkor vajon András képén is van-e valamilyen nyoma az összetartozásuknak? Fülöp képe után gyorsan megnéztem András képét is. Az alaposan kinagyított rajzon félreérthetetlenül látszik, hogy András alakján az övmagasság felett (mert öv nincs!), a környezetétől tejesen elkülönült egyenlőszárú háromszög ékeskedik, amit semmiképp nem lehet összetéveszteni a ruharedőzettel, annak vonalaival. De egyúttal ellenőriztem a többi apostol képét is, azonban sehol még csak hasonló vonalkombinációt sem találtam. (Lásd az *25. ábrát*). E két fizikai ténynek (az M-betűnek és a háromszögnek a két zománcképen), mint elégséges bizonyítéknak a jelentősége abban van, hogy − megegyeznek Révay Péter koronaőr tanúságtételével Szűz Mária képét illetően, − és nem mellesleg az is megállapítható, hogy teljesen függetlenek az abroncson hátul kicserélt két képre vonatkozó bármelyik – már meglevő vagy ezután felállítható – hipotézistől! Mindebből látszik, hogy Fülöpnek és Andrásnak különleges szerepe van, hiszen ők közvetítették a kereszténységet a magyarságnak: ennél a két képnél „tevődik át a hatás a pántokról az abroncsra”.[771]

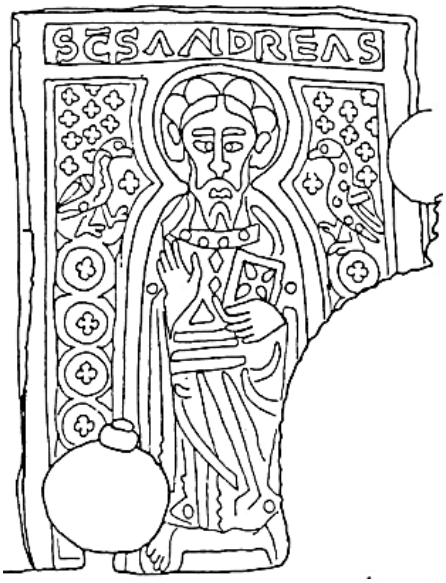

25. ábra.[772]

Intuitív meggondolásból a szentek névünnepeinek napjáról két jegyzéket is készítettem. (Lásd a *26. ábrát*.) A baloldalin a Szent Koronán ábrázolt szentek névünnepét aszerint állítottam emelkedő sorba, hogy a naptári hónap hányadik napján vannak. A jobboldali jegyzéket pedig aszerint rendeztem szintén emelkedő sorba, hogy a szentek névünnepe hány nap távolságra van annak a csillagászati hónapnak a kezdőnapjától, amelybe a névünnep a csillagászati hónaphatárok szerint tartozik. A két jegyzéket összehasonlítva az a megdöbbentő, hogy a két jegyzék első és utolsó tagja megfelel a keresztpántok négy alsó szentjének. (Lásd újból a *21. ábrát*.) És ugyanaz a három szent – méghozzá ugyanabban a sorrendben is! – áll az egyik jegyzék legelején és a másiknak a legvégén! A baloldali jegyzék első és utolsó tagja (Fülöp és András) az oldalsó keresztpánt két alsó szentje, a jobboldali jegyzék első és utolsó tagja (Bertalan és Tamás) a hosszanti (a homloktól induló) keresztpánt két alsó szentje. És a dátum szerint „legkorábbi” három szent – az elsejei Fülöp, a 19-ei József és a 21-ei Tamás – van a legtávolabb a csillagászati hónapjuk kezdőnapjától (Fülöp 11 napra, József 28 napra, Tamás 29 napra). Ha nem léteznék az a – szinte felsorolhatatlanul – sok szabályszerűség a Szent Koronában, mint amelyek közül néhányat már korábban bemutattam, csak ezek, amelyeket Fülöppel és Andrással kapcsolatban itt

[771] Ahogy Born Gergely fogalmaz a Dobogó 2006. októberi számában a 16. oldalon.
[772] Csomor, 1996.

ismertettem, már akkor is el kell gondolkodnunk azon, hogy két helyről származó részek utólagos egyesítésével vajon előállhattak volna ezek a szabályszerűségek?

NAPTÁRI				CSILLAGÁSZATI					
Sorsz.	NÉV	hó	nap	Sorsz.	NÉV	hónap	kezdő nap	ünnep	Táv.
							a	b	b-a
1.	Fülöp	máj.	1.	1.	Bertalan	Szűz	23.	24.	1
2.	József	márc.	19.	2.	Jakab	Oroszlán	23.	25.	2
3.	Tamás	dec.	21.	3.	Gábor	Kos	21.	24.	3
4.	Gábor	márc.	24.	4.	Keresztelő János	Rák	21.	24.	3
5.	György	ápr.	24.	5.	Demeter	Skorpió	23.	26.	3
6.	Keresztelő János	jún.	24.	6.	György	Bika	20.	24.	4
7.	Bertalan	aug.	24.	7.	Kozma-Damján	Mérleg	23.	27.	4
8.	Jakab	júl.	25.	8.	János	Bak	22.	27.	5
9.	Demeter	okt.	26.	9.	Mihály	Mérleg	23.	29.	6
10.	Kozma-Damján	szept.	27.	10.	Péter-Pál	Rák	21.	29.	8
11.	János	dec.	27.	11.	András	Nyilas	22	30.	8
12.	Péter-Pál	jún.	29.	12.	Fülöp	Bika	IV. 20.	V. 1.	11
13.	Mihály	szept.	29.	13.	József	Halak	II. 19.	III. 19.	28
14.	András	nov.	30.	14.	Tamás	Nyilas	XI. 22.	XII. 21	29

26. ábra.

27. Fülöp ás András[773]

7. Képhármasok és képnégyesek szabályszerűségei a Koronában

A magyar Korona-kutatás egyik nagy kérdése: vajon egyszerre s egy helyen készült-e, vagy több helyen készült részekből később egyesítették? Nem szándékozom felsorolni a kétféle álláspontnak általam eddig megismert összes változatát, mert akkor nem maradna hely a tulajdonképpeni mondanivalóm kifejtésére, csupán azt említem meg, hogy a hivatalos álláspont szerint az abroncs Bizáncban, a keresztpántok Rómában készültek. Anélkül, hogy bárkit befolyásolni kívánnék, nem hallgathatom el, hogy az általam észrevett, és a következőkben bemutatandó szabályszerűségek láttán azok közé tartozom, akik úgy vélik, Koronánkat olyan magas fokú szervezettségben tervezték meg, ami szinte már emberfeletti képességeket igényel. Hogy ez a szerve-

[773] https://www.borbolajanos.com/ujdonsag/44-atrendezes-2.

zettség egyszerre, egyetlen lépésben valósult-e meg, vagy több lépésben is meg lehetett-e valósítani, ezek után mellékes: mert a lényeg az, hogy ez a bámulatos szervezettség igenis fennáll, megvan, észrevehető, és ha esetleg nem egyszerre, egyetlen lépésben valósult meg, akkor még inkább bámulatra méltó.

Az abroncs és a pántok összetartozásának eszmei rendszerét a Szent Koronán levő képek segítségével fogom bizonyítani. Mivel aranyművesek és mérnökök szakmailag kétségtelen jeleit találták annak, hogy az abroncson hátul középen levő két kép nem eredeti elhelyezésű, azért a ma ott látható képek helyébe kénytelenek vagyunk más képeket feltételezni. A kutatók körében természetesen erre vonatkozólag több feltételezés van forgalomban, de a magam részéről Szent Józsefet és Keresztelő Szent Jánost tartom a legodaillőbbnek, mint fentebb láttuk. A Korona pántjai és abroncsa képeinek – feltételezéssel kiegészített – jegyzékét is. A felsorolást a csillagászati naptár szerint végeztem, vagyis az évkezdetet a tavaszi Napéjegyenlőségtől, március 21-től számolom, mert a legalább 600 éves,[774] de lehet akár l600 éves[775] Korona készítése idején az ilyen művet alkotni képesek, minden bizonnyal csillagászatban gondolkodtak, ha nem is az asztronómiát, hanem az asztrológiát művelték – mai fogalmaink szerint.[776] felfogás szerint gondolkodtak.

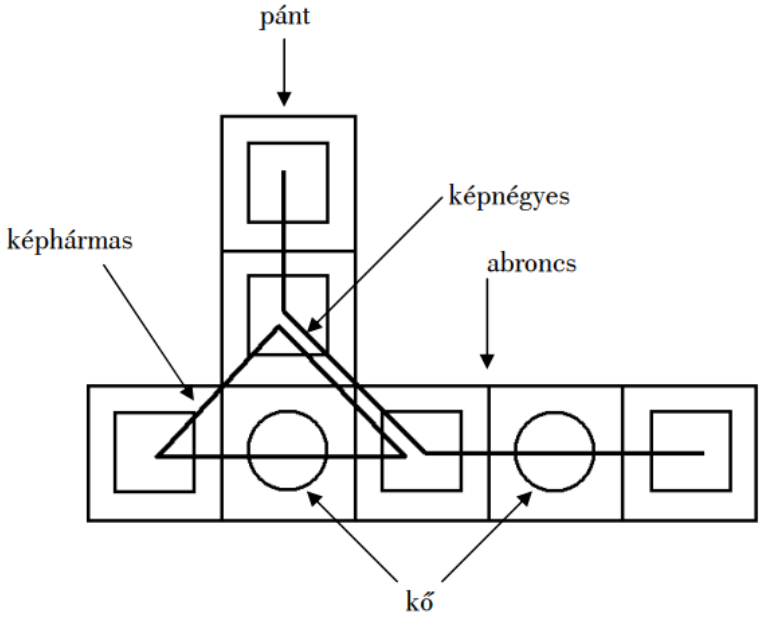

28. ábra.

A pántok és az abroncs összetartozása eszmei rendszerének igazolt voltát a 3, illetve 4 képből álló képcsoportok vizsgálata során vettem észre. Ezekben a képcsoportokban 1, ill. 2 kép a pántokról, 2 pedig az abroncsról származik. A képhármasoknak és képnégyeseknek az általános *ábrája* a *28*. A képhármasok szabályszerűségeire egy ábra[777] hívta fel a figyelmemet. Abroncsból és keresztpántokból szerkesztett kelta fémkorona (a Kr. u.-i I. századból), tehát fő szerkezeti elemeiben a Szent Koronával megegyező korona, de a pántok és az abroncs találkozását kerek fémlap fedi forgásra, forgómozgásra (is) utaló dombornyomású koncentrikus körökkel (*29. ábra*).

[774] Lásd Kopáry, 2009.
[775] Lásd Varga Géza: *A Szent Korona hun párhuzamai.* Dobogó" 2009/5-6.
[776] A jegyzék: 1) Gábor III. 24. 2) György IV. 24. 3) Fülöp V. 01. 4) Keresztelő János VI. 24. 5-6) Péter és Pál VI. 29. 7) Jakab VII. 25. 8) Bertalan VIII. 24. 9-l0) Kozma és Damján IX. 27. 11) Mihály IX. 29. 12) Demeter X. 26. 13) András XI. 30) 14. Tamás XII. 21. 15) János XII. 27. 16) József III. 19.
[777] Ferencz, 2002. 69. sz. ábra. p. 135.

29. ábra. Kelta boltíves, keresztpántos (druida) korona, Norfolk, Anglia.[778]

Ennek a koronának a látványa indított arra a gondolatra, hogy a magyar Korona azonos helyein (vagyis a pántok és az abroncs találkozásánál) levő képek együttesét megvizsgáljam: hátha van valamilyen forgómozgásra történő utalás köztük?

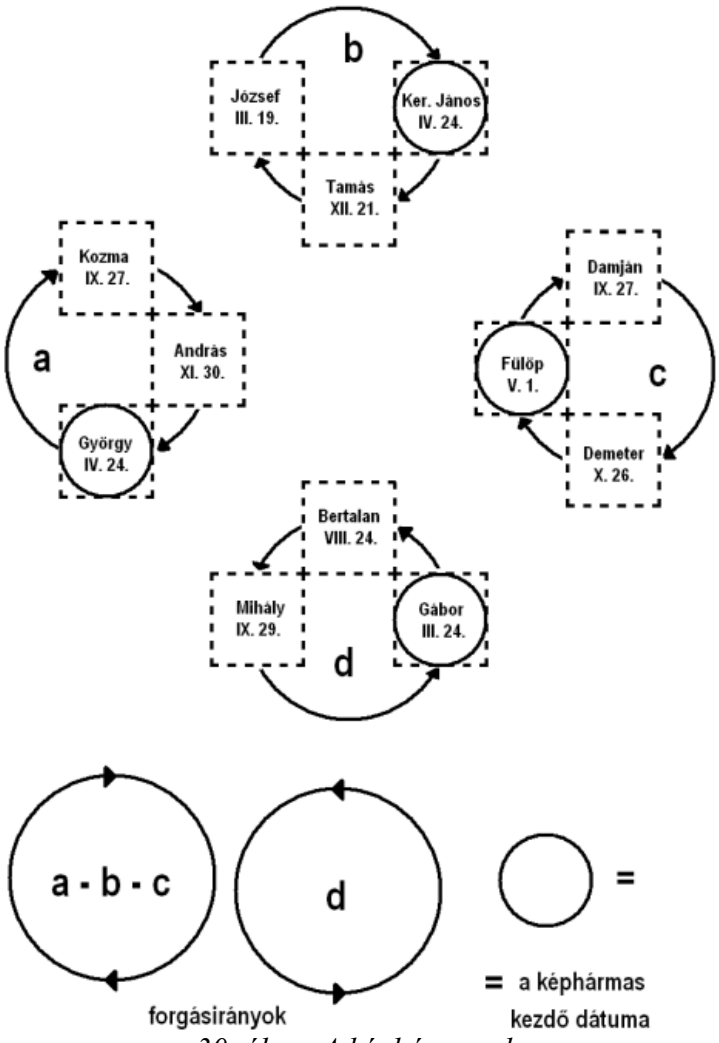

30. ábra. A képhármasok

[778] https://sandortimarukast.blogspot.com/2018/10/a-keltak-nyugat-magyarjai.html.

A képeken ábrázolt szentek névünnepét naptári sorba állítva – természetesen a csillagászati évkezdet helyétől indulva – három képhármas (tehát György-Kozma-András, Keresztelő János-Tamás-József és Fülöp-Damján-Demeter) jobbra forgó irányú, – a negyedik képhármas (Gábor-BertalanMihály) balra forgó irányú. (Lásd a *30. ábrát*).

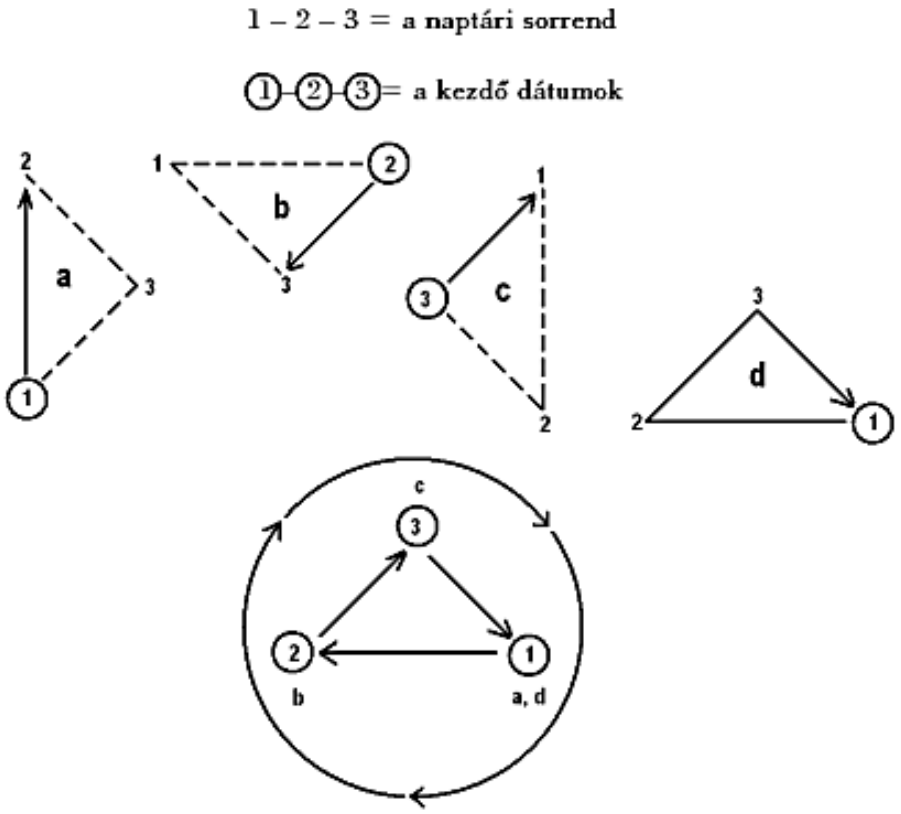

31. ábra. A képhármasok kezdő dátumának forgása.

A képcsoportok kiinduló dátuma a képcsoportok háromszögének a sarkán is jobbra forogva következik egymás után. (Lásd a *31. ábrát*). És különösen érdekes az is, hogy a 4 képhármasnak mind a 4 kiinduló (a *30. ábrán* bekarikázott) szentje a szentek naptári sorrendjében épp az első 4 helyet foglalja el: 1. Gábor (III. 24.), 2. György (IV. 24.), 3. Fülöp (V. 0l.), 4. Keresztelő János (VI. 24.). A képnégyesek szabályszerűségei esetében monumentális kultúrtörténeti műből[779] tudjuk, hogy a szvasztika alakzatának a jelentése: élet, alkotás, építés, teremtés. És ez az alakzat – eredeti forgásirányában – földrajzilag egymástól távol eső, több ezer éves magas kultúrák egységesen használt jelképe volt.

32. ábra.

[779] Várkonyi Nándor: *Sziriat oszlopai.* Magvető Könyvkiadó, Budapest, 1972. – Széphalom Könyvműhely, 2017.

A Megszentelt Koronával történő koronázáskor szakrális király teremtődik. Ha a Korona abroncsát négy helyen elvágnánk, akkor felületét síkban ki lehet teríteni, és a felület így éppen a teremtő erejű jelkép, a szvasztika alakzatát adná (*32. ábra*).

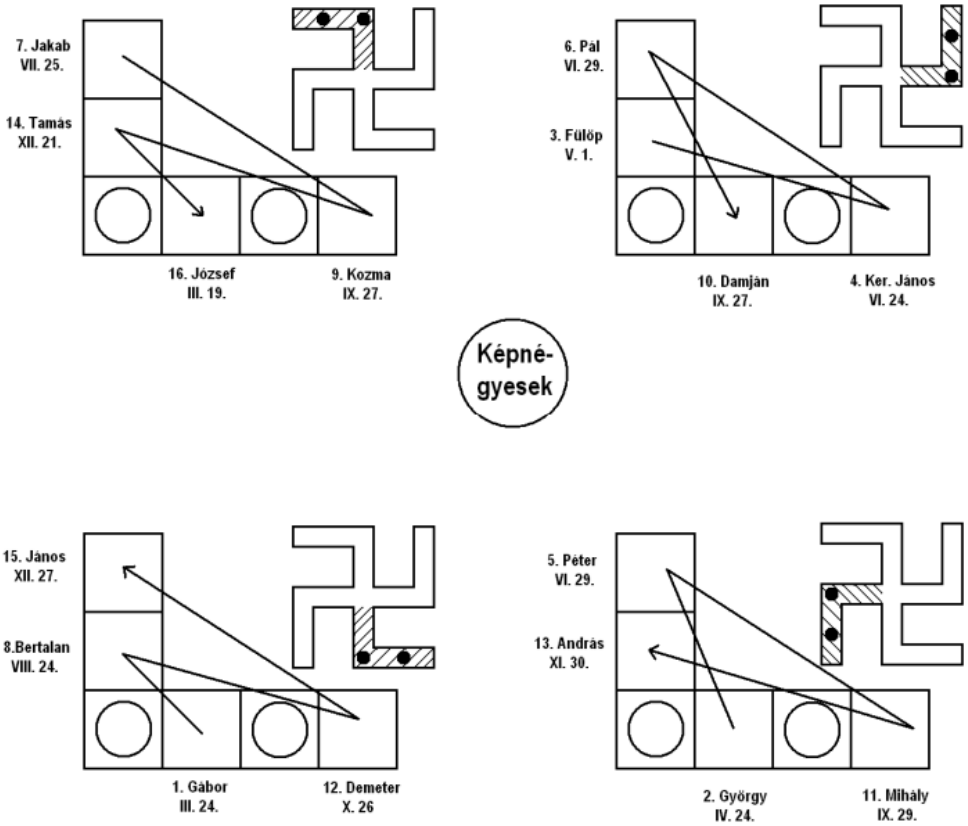

33. ábra.

Ha pedig a Korona pántjain és abroncsán levő szentek képének középpontját a szvasztika négy derékszögű szárában a szentek naptári sorrendjében egyenes vonallal összekötjük, kétféle vonalvezetésű, de páronként teljesen megegyező alakú (bár elforgatott helyzetű) ábrát kapunk, amelyek sorrendi iránya azonban páronként ellentétes (*33. ábra*).

Összefoglalva: A képhármasokban is és a képnégyesekben is pántok-beli és abroncs-beli képek együttesen vesznek részt. Vajon a pántok és az abroncs egymástól független, egymás tudtán kívüli elkészítése után azok utólagos egyesítésével létre lehetett volna-e hozni ilyen bámulatos szabályszerűségeket?

8. A Korona és a lemniszkáta. A Nap útja a Koronán

Ezzel a kérdéssel szinte felkérésre kezdtem foglalkozni.[780] A lemniszkáta a Nap éves útjának egyik megjelenítési módja (*34. ábra*).[781] A lemniszkáta és a Megszentelt Korona összefüggését aztán a Koronával kapcsolatos, 2002 óta folyó vizsgálódásaim során szerzett észrevételek alapján be tudom bizonyítani. Csak egyszerűen össze kellett rakni ezeket az – eddig különállóként kezelt – észrevételeket, mint elemeket. De hogy ezek az elemek együttesen a lemniszkátára utalnak,

[780] Vesd össze Gyárfás Ágnes: Szíriusz Boldogasszonyként való ábrázolása. *Ősi Gyökér* 2012/1. p. 34. https://epa.oszk.hu/02300/02387/00001/pdf/%C5%90si%20Gy%C3%B6k%C3%A9r_2012_1_024-040.pdf.

[781] Lásd Gyárfás Ágnes: *Virágemberek Istenháza. Alacskai református templom*. Miskolci Bölcsész Egyesület Nagy Lajos Király Magánegyeteme, Miskolc, 2004. pp. 47-50. V. ö. Gyárfás, 2012. 1. ábra. p. 34.

vagyis arra, hogy a Szent Korona tervezői és készítői tisztában voltak a lemniszkáta lényegének mibenlétével is (mint ahogy sok más adattal is az Universumra vonatkozólag), ezt a felismerést a külső ösztönzőmnek köszönhetem.[782] Rávezető segítsége nélkül nem jutott volna eszembe a meglevő elemeket összekapcsolni.

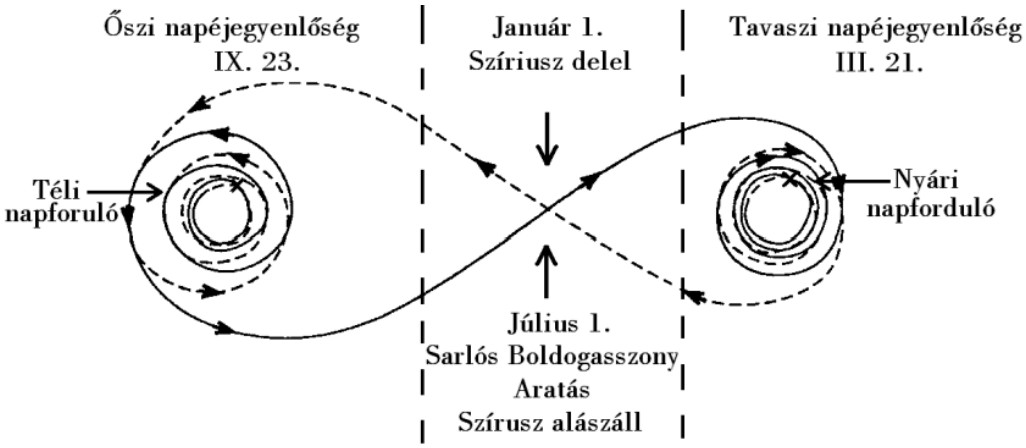

34. ábra. A Nap éves útját kijelölő végtelen jel (fekvő nyolcas): lemniszkáta.[783]

A Koronával kapcsolatos vizsgálódásaim a zománcképeken ábrázolt szentek névünnepének naptári sorrendjén alapulnak. A Korona szentjei névünnepének sorba rendezése a saját módszeremmel, azaz az időadatok évköri vizsgálatával – és nem a Korona felületén hely szerinti azonosítással – a Szent Korona Boldogasszony-központúságának felismeréséhez vezetett. Azaz az évkörben egyértelmű irányú szimmetriatengely mutat Nagyboldogasszony ünnepére, ami egyébként a január l-jével kezdődő naptári év aranymetszési pontja is. Rajzban kifejezve ez a tény megfelel Gyárfás Á. írásában a 38. oldalon levő ábrának. Lásd a 2. sz. ábrapárt.

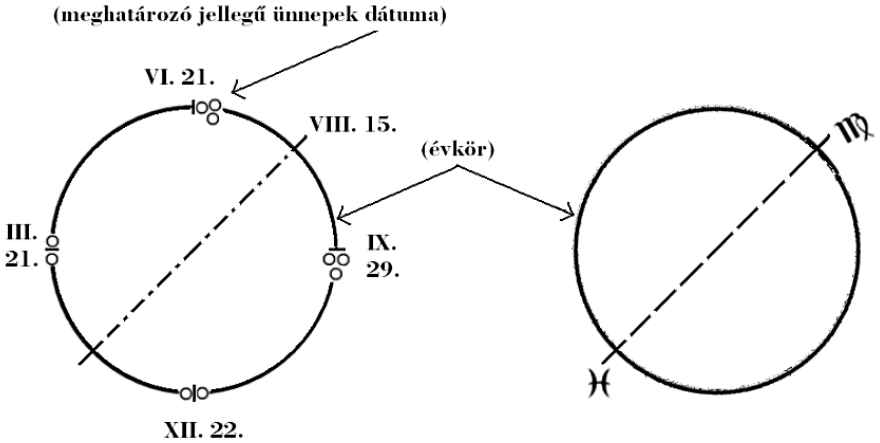

35. ábra. Balra a Boldogasszony-központúság, jobbra a Halak és a Szűz csillagkép tengelye.[784]

A lemniszkáta fekvő 8-ashoz hasonló vonalvezetése a Szent Korona hosszanti (a homloktól induló) keresztpántjának az abroncshoz való csatlakozása mellett az abroncson levő két-két szent névünnepének évköri sorrendjében nyilvánul meg. Az abroncson hátul középen, a jelenlegi Dukász Mihály kép helyett volt Szűz Mária kép alatt kétoldalt az abroncson a két kicserélt kép eredetijeként Szent Józsefet és Keresztelő Szent Jánost tételezem (*36. ábra*).

[782] Gyárfás, 2012.
[783] Gyárfás, 2012. 1. ábra. p. 34.
[784] Utóbbira lásd Gyárfás, 2012. p. 38. felső ábráját.

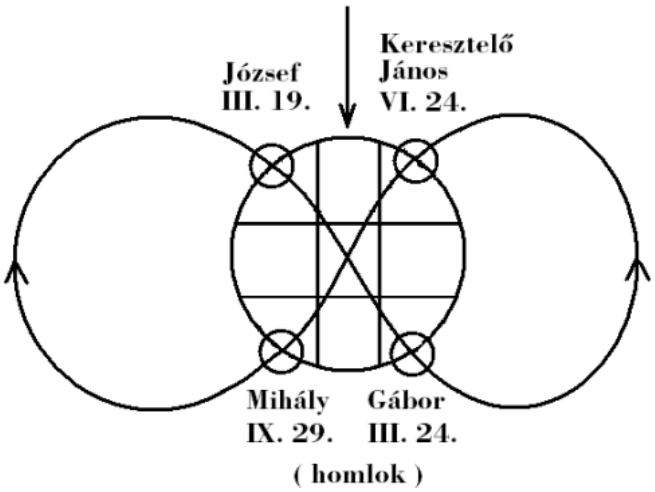

36. ábra. A Korona felülnézetben.

Ebből a vonalvezetésből ugyan még hiányzik kétoldalt a körök spirális sűrűsödése, de ezt is megtalálhatjuk a keresztpánt abroncshoz való érkezése mellett az abroncson levő két-két kép és a keresztpánt alsó képéből álló képhármashoz tartozó dátumok naptári helyének forgómozgásra utaló jellegében (*37. ábra*).

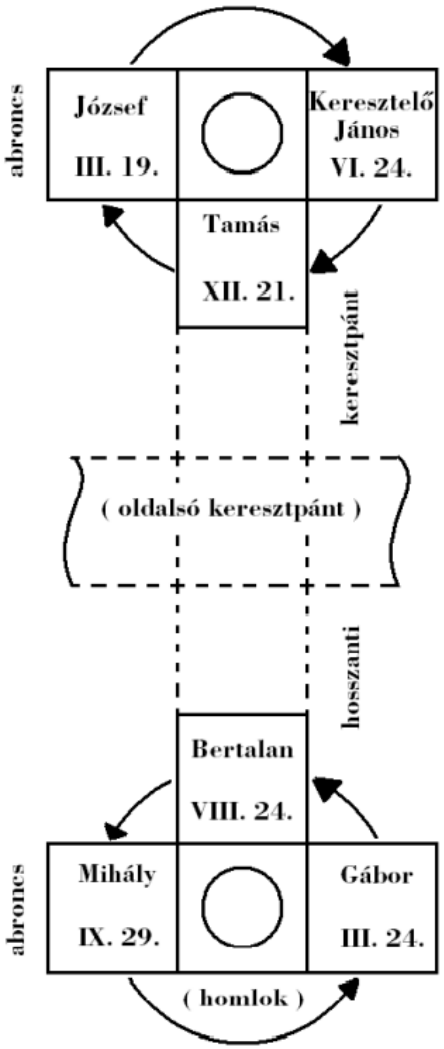

37. ábra.

A két keresztpánt négy helyen csatlakozik az abroncshoz. A névünnepi dátumok sorrendje mindenütt forgómozgásra utal, éspedig járom helyen (két oldalt és hátul) jobbos, egyedül a homloknál balos irányban. Ezt eddig sem tekintettem szabálytalanságnak, de nem tudtam az okát. Csak most jöttem rá az értelmére, ahogyan a fekvő 8-as értelmére is. Így tehát a hosszanti keresztpánt két végénél az egyik (a hátsó) képhármas jobbos, az elülső (a homloknál) balos forgásirányú. És ha megnézzük a lemniszkáta spiráljait, akkor azt találjuk, hogy azok is ellentétes forgásirányúak. Tehát a hosszanti keresztpánt alsó képeihez és az abroncson a keresztpánt mellett levő két-két képhez tartozó dátumok együttese félreérthetetlenül meghatározza a lemniszkáta 8-as és spirális vonalvezetését. Afelől pedig nem maradhat kétségünk, hogy a Korona eszmei szerkezetében az abroncs bizonyíthatóan az égi kört szimbolizálja. A bizonyítás abból adódik, hogy az abroncs (felülről nézett) jobb fele (azaz a „viselés" szerinti bal fele) nagyobb, mint a másik fele. Ez a pontos műszeres mérésekkel igazolt tény[785] mutatja, hogy tudatos méretezésről van szó. A készítők azért tervezték aszimmetrikusnak az abroncsot, hogy a nyári Napfordulótól a téliig tartó csillagászati félév hosszabb (184 napos) mivoltát kifejezzék vele, mert a másik félév, a téli Napfordulótól a nyáriig tartó (181 napos) rövidebb. A 3 napos különbség és a méret-beli eltérés számszerű arányossága könnyen ki is mutatható. És a keresztpántok meg az abroncs találkozása körül forgómozgásra utal a rejtett eszmei szerkezet, ahogy a Kr. u. I. századból való kelta fémkoronán a pántok és az abroncs találkozását fedő kerek fémlap domború koncentrikus körökkel mutatja ().[786] Ez az ábra adta tehát az ötletet, hogy a mi Koronánk megfelelő helyein forgó mozgásra utaló jeleket keressek.

Összefoglalva: A Megszentelt Korona eszmei szerkezete a mű anyagi szerkezetében is egyértelműen kifejezve tartalmazza a lemniszkátára vonatkozó ősi tudást, aminek a Korona alkotói – így bizonyíthatóan – birtokában voltak.

9. A Zodiákus géntérképe

Ugye milyen érdekes a Zodiákus jegyeinek elnevezése? *Emberi lények:* Ikrek, Szűz, Nyilas, Vízöntő, *állatok:* Kos, Bika, Rák, Oroszlán, Skorpió, Bak, Halak és egy *tárgy* is van köztük: Mérleg. De még érdekesebb, hogy a 4x4-es négyzethálóban megrajzolt szimbolikus geometriai jegyei sematikusan, absztrakt módon, de félreérthetetlenül és egyértelműen kifejezik, megjelenítik a Zodiákus jegyeinek elnevezését, különösen ha 45°-ban jobbra félrehajtjuk a fejünket, és úgy szemléljük az ábrákat[787] (*38. ábra*). Ezen geometrikus jegyekben az az érdekesség, hogy a Zodiákus is 12 jegyből áll, és a 4x4-es négyzethálóban – a jegyalkotás szabályai szerint[788] is – éppen 12 alakzat szerkeszthető meg, se több, se kevesebb, és ezek megjelenésükben – erőltetés nélkül – megfeleltethetők a Zodiákus jegyeinek. (Lásd a *38. ábrát*.)

[785] Ferencz, 2002. pp. 52-56.
[786] Ferencz, 2112. 69. ábra. p. 135.
[787] Molnár V. Józsefnek szimbolikus geometriai jegyeiről van szó. Vö. Molnár V. József: *Világ-virág. A természetes műveltség alapjelei, és azok rendszere.* Örökség Könyvműhely, 2005.
[788] Lásd a következő, *9. A Korona, az évkör és a négyzetháló összefüggései* című fejezetben.

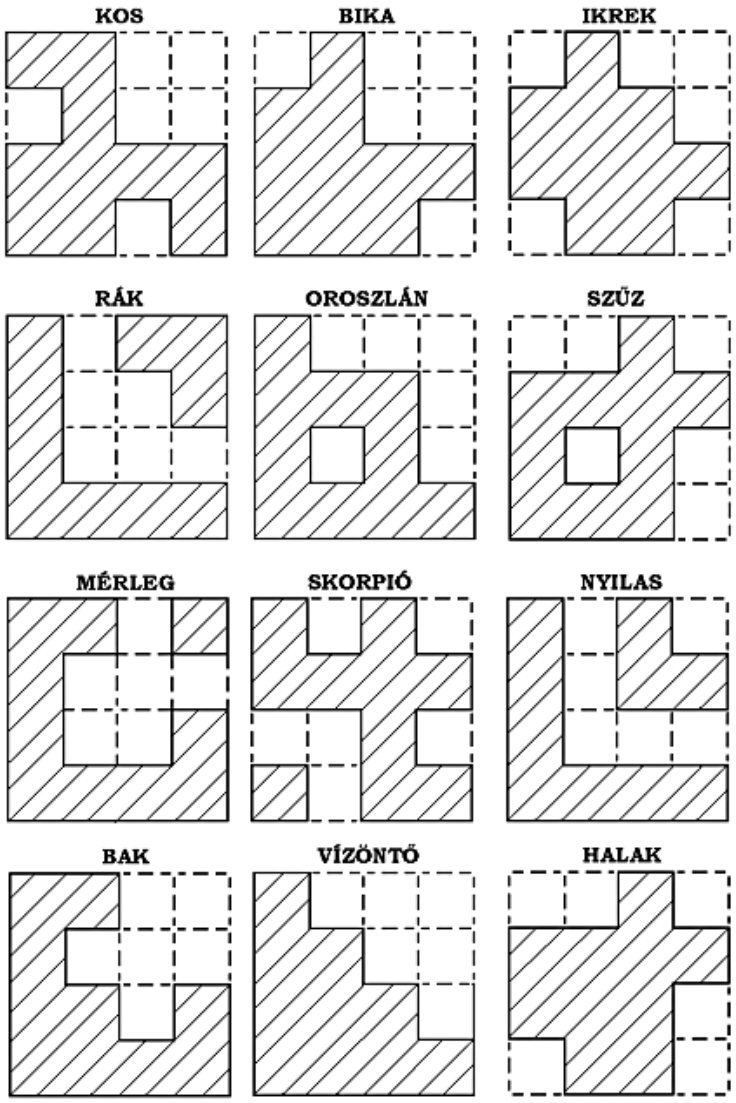

38. Molnár V. József grafikus állatövi szimbólumai.

Az egyes jegyek közötti hasonlóságot vagy rokonságot a jegyek elemeit – a 10 „kitöltött kockát” a 16 elemből álló négyzethálóban – vizsgálva úgy láthatunk, hogy feltételezzük: egy-egy elem a maga helyén a hálóban valamilyen tulajdonságának felel meg, és a jegynek azért van hasonlósága egy másik jegyhez, mert (hely szerint) közös ez az elemük. Ehhez a vizsgálódáshoz ismerkedjünk meg kissé a háló és a jegyek szerkezetével. Az üres háló kockáit sorszámozzuk be, hogy az elemek helyét a továbbiakban mindig egyértelműen meg tudjuk határozni. (Lásd a *39. ábrát*.) A jegyalkotás szabályai szerint a háló bal alsó sarkától a jobb felső sarkáig tartó átló 4 elemi négyzete tengelyt képez, és attól balra és jobbra a hálóban szimmetrikusan kell elhelyezkednie a jegy többi elemének. (Ha a tengely mind a 4 kockája ki van töltve, akkor 3-3, ha 2 kockája van kitöltve, akkor 4-4, ha egy sincs kitöltve, akkor 6-6 elemnek kell lennie kétoldalt, de egymásnak szimmetrikusan megfelelő helyen. 1 vagy 3 elem nem lehet a tengelyben, mert akkor nem lehet a kötelező 10 elemből megmaradó 9 vagy7 elemet szimmetrikusan kettéosztani. (Lásd a *40. ábrát*.) Az eddigiekből az is következik, hogy a tengelyektől balra és jobbra levő elemek a tengelyhez képest elfoglalt helyük szerint megfeleltethetők egymásnak. Magyarul: ha az egyik oldalt kitöltöttük, a másikat csak ugyanúgy lehet kitölteni, vagyis „újdonság” nem léphet be. (Ennek az egyensúlyt is jelentő szimmetriának különleges jelentősége is van a Mindenség rendjére utalóan, de ennek kifejtése másik tanulmány tárgyát képezi. (Lásd a *41. ábrát*.)

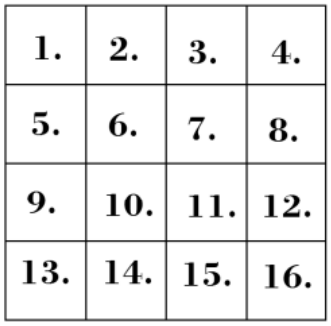

39. ábra.

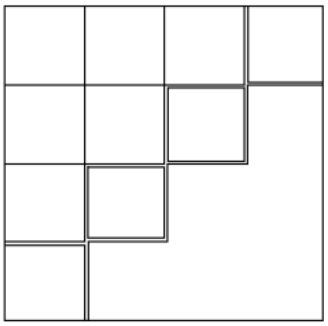

40. ábra.

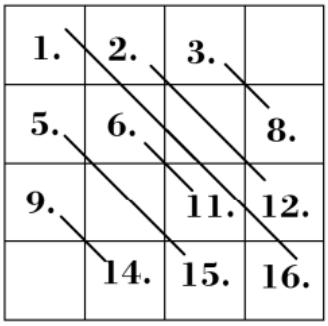

41. ábra.

Ezek után olyan táblázatot készíthetünk, amelynek fejrészében a Zodiákus jegyei, soraiban pedig a négyzetháló elemei vannak (sorszámuk szerint) felsorolva. Ha ebbe a táblázatba bejelöljük a 12 jegy 10-10 elemét, megkapjuk a Zodiákus „géntérképét”. Mert a táblázatból függőlegesen az látható, hogy 1-1 jegyben a háló mely kockái foglaltak, vízszintesen pedig azt láthatjuk, hogy a háló 1-1 kockája melyik jegyben van kitöltve. (Lásd a *42a. ábrát*.) A rokonságot keresve felmerül a lehetőség, hogy a helyük szerint megjelölt elemekhez tulajdonságokat rendeljünk. Azokban az esetekben, amikor 1-1 hely 5, 6, 8 jegyet is érint (azaz 7, 6, 4 jegy nincs érintve) ez nyilván nagyon nehéz lenne, de ahol csak 1, legfeljebb 2 jegy van – vagy nincs – érintve, talán rájöhetnénk valamire, ha úgy tesszük fel a kérdést: Mi lehet az a tulajdonság, ami csak a Kosban nincs meg? (Lásd az 5. és 15. sort.) Mi lehet az a tulajdonság, ami csak a Skorpióban nincs meg? (Lásd az 9. és 14. sort.) Mi lehet az a tulajdonság, ami csak a Rákban és a Mérlegben van meg? (Lásd a 4. sort.) Mi lehet az a tulajdonság, ami csak az Ikrekben és a Halakban nincs meg? (Lásd az 13. sort.) (A *42b. ábra* összevont táblázatában ezeket a kérdéseket kérdőjellel is megjelöltem a maguk helyén.)

	K	Bi	I	R	O	Sz	M	S	Ny	Bi	V	H	Σ
1.													8
2.													5
3.													5
4.													2
5.													11
6.													8
7.													6
8.													5
9.													11
10.													6
11.													8
12.													5
13.													10
14.													11
15.													11
16.													8
Σ	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	120

42a. ábra. A Zodiákus géntérképe.

	K	Bi	I	R	O	Sz	M	S	Ny	Bi	V	H	Σ
1.= 16.													16
2. = 12.													10
3. = 8.													10
4.				?			?						2
5. = 15.	?												22
6. = 11.													16
7.													6
9. = 14.								?					22
10.													6
13.			?									?	10
Σ	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	120

42b. ábra. A Zodiákus összevont géntérképe.

10. A Korona, az évkör és a négyzetháló összefüggései

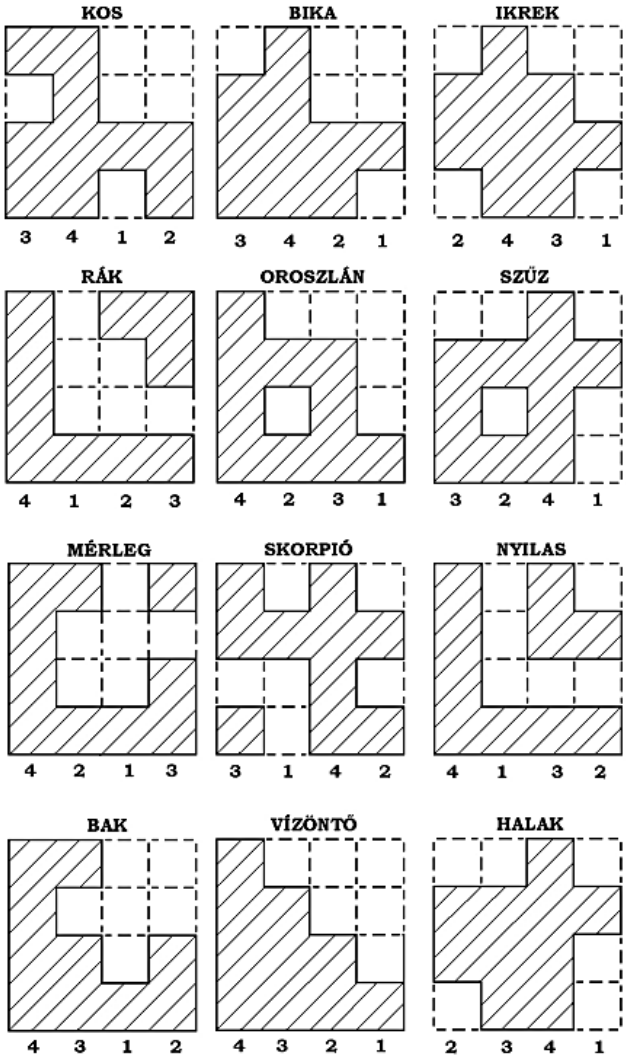

43. ábra. Molnár V. József geometrikus állatövi szimbólumai.

A Korona, az évkör és a négyzetháló úgy függ össze, hogy mind a három szervesen illeszkedik az Univerzum rendjébe, és ezáltal nemcsak magában hordozza ezt a rendet, hanem képes annak megjelenítésére is. A Korona ugyanis világmodell, az évkör és a négyzetháló pedig univerzális kulcsként alkalmazható a Mindenség megismerésében. Egymástól igen távolinak és merőben különbözőnek látszó két témakör összefüggését és kapcsolódásait szeretném a következőkben bemutatni. Az egyik a Korona-kutatás egyik ágának, a Boldogasszony-központúságnak a témája, a másik pedig a Zodiákus geometrikus szimbólumrendszere, és annak alkalmazási lehetőségei. Azt, hogy kik tervezték, készítették a Koronát, és hogy ki szerkesztette meg és használta először valaminek a kifejezésére, bemutatására, jelképezésére a 4x4-es vagy a 7x7-es négyzethálót magát, mint eszközt, mint módszert, nem tudjuk, de azt igen, hogy a 4x4-es négyzetháló keretében ki szerkesztette a Zodiákus geometriai szimbólumainak rendszerét.[789]

Az állatövi jegyeket szimbolizáló 12 geometrikus alakzat mindegyike 3 követelménynek felel meg a 4x4-es négyzethálóban:

1) a háló 16 eleméből („kockájából") 10-et tölt ki,

2) az így létrejött alakzat a háló bal alsó sarkától a jobb felsőig tartó felezővonal, mint tengely mentén szimmetrikusan helyezkedik el, és

3) a hálót függőlegesen 4 (egyenként 4 elemes) oszlopra bontva minden alakzatban kell 1 olyan oszlopnak lenni, amelyben mind a 4 elem ki van töltve, 1-nek, amiben 3, 1-nek, amiben 2, és 1-nek, amiben 1 elem van kitöltve, – persze nem csak ebben a sorrendben. (Lásd az *43. ábrát*. Az alakzatok alatt látható számokról később lesz szó.)

Érdekes módon ezt a 3 követelményt betartva csak 12 alakzat állítható össze, ezért alkalmas pl. a Zodiákus jegyeinek szimbolizálására is, mert abból is 12 létezik. (A 3. követelményt elhagyva 64 alakzat állítható elő.)

A szenteket ábrázoló 16 zománckép a Koronán a térben helyezkedik el, de a Koronának a képeket hordozó felületét síkban kiterítve a képek a 7x7-es négyzethálóban együttesen is szemléltethetők, szemben az oldal- vagy felülnézettel, amikor is a pántok és az abroncs egyes képei nem látszanak. Lásd a *44. ábrát*. A Szent koronához használt 7x7-es és a Molnár V. József állatövi jegyeihez használt 4x4-es négyzetháló úgy függ össze a szerkezetében, hogy míg a 7x7-es hálóban 7 sor, illetve oszlop van, addig a 4x4-es hálóban 7 „réteg" van. Lásd a *45. ábrát*.

[789] Molnár V. József néplélek-kutató az 1980-as években. Erről így vallott: „Elkezdtem keresgélni azokat a nagyon régi kőkorszakbeli formákat, amelyek az emlékezetem szerint a lehető legkisebb karcolattal, a lehető legtöbbet tudták mondani. Ahogy nézegettem az egyszerű elemi formákat, rádöbbentem, hogy becsaptak az iskolában. A kőkori társadalom, nem volt primitív, és nem a logika jellemezte, hanem a logika előtti állapot. Az a társadalom a maga korában művelt volt. A kőkorban élt emberek társadalma ugyan ma társadalomnak alig nevezhető, de műveltek voltak. És az a műveltség a mai napig megmaradt s alapját képezi az ember műveltségének. És nemcsak azt tapasztaltam, hogy alapjelek voltak az ember környezetében, barlangi környezetében, legfontosabb alapjelek, hanem alapjeleknek a rendszere, ami több mint az alapjel. Tehát nemcsak fontos forma, hanem a fontos formák rendszere jelent ott meg. Egyszerű logikai képlet segítségével meg tudom találni a rendet az ősi formák között: (a&b)∪(a&c)∪(b&c)∪(b&d)∪(c&d), az inverz képlet pedig: (a∪b)&(a∪c)&(b∪c)&(b∪d)&(c∪d)]. Azt hittem, hogy ebből majd piktúra, grafika lesz, de több vagy más lett belőle. Ez az eszköz, logikai modell alkalmas a szerves kultúra vizsgálatára. Elkezdtem analógiásan összehasonlítani a modell elemeit az organikus kultúrákban, most már nemcsak az őskultúrában, hanem az ókori kultúrában, meg a mai népművészetben lévő formákkal. Ez lett az életem, és más embereket is segít az organikus kultúrának a teljessége, az egészséget sugalló teljesség." (http://www.artpool.hu/boglar/muv/mem_molnarv.html)

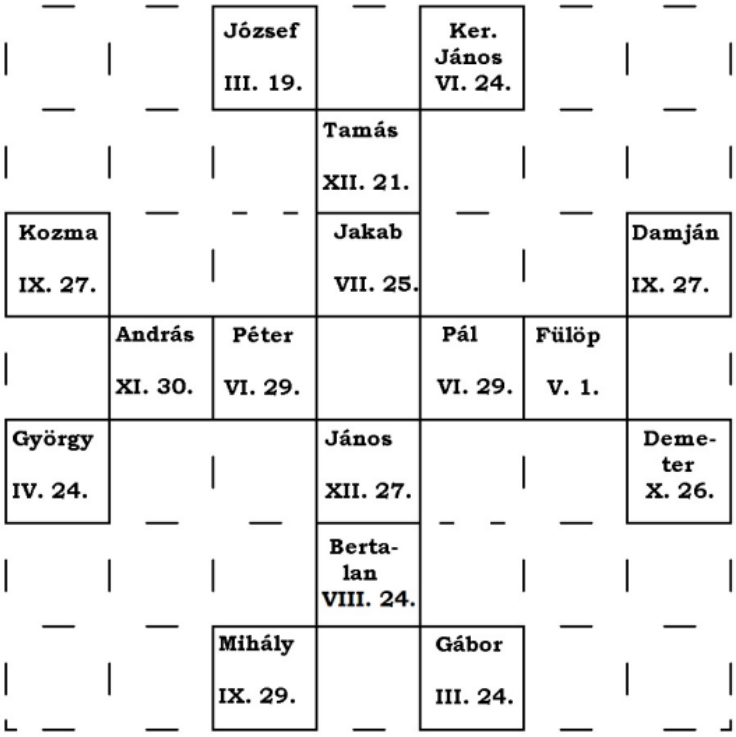

44. ábra. A Korona zománcképein ábrázolt 16 Szent neve, névünnepének dátuma és a kép helye a Korona 7x7-es négyzethálóban, síkban kiterített felületén.

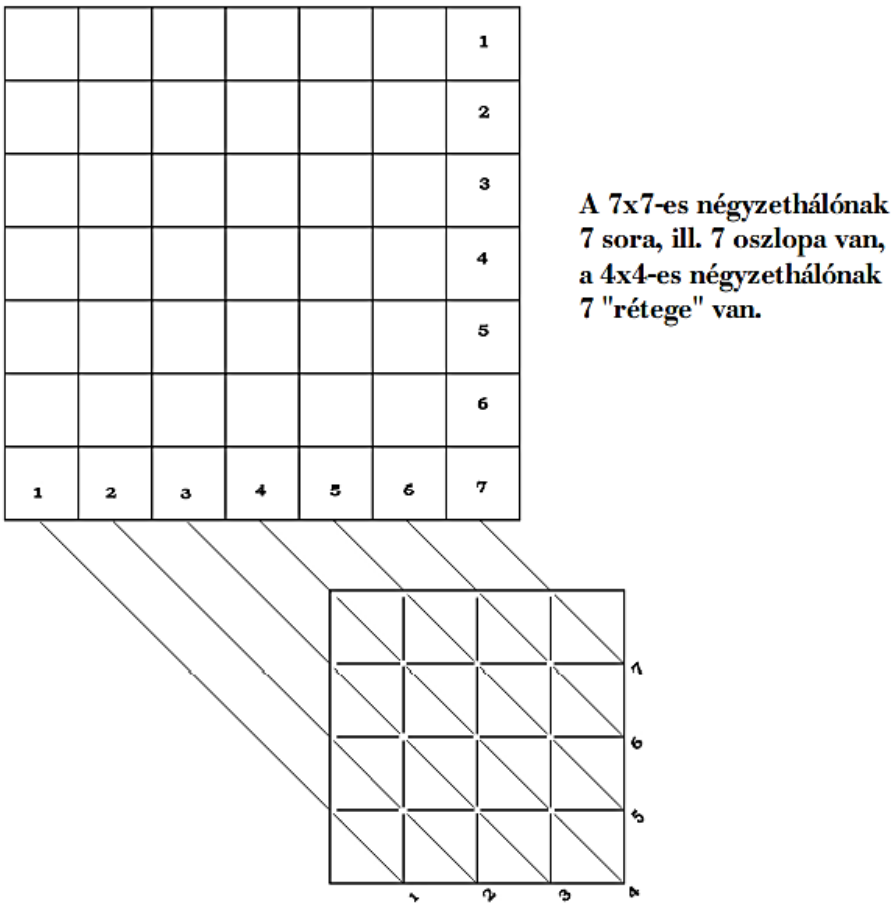

45. ábra. A 7x7-es és a 4x4-es négyzetháló összefüggése.

Magukat ezeket a rétegeket – bizonyos felhasználási esetekben – egyébként lehet úgy is értelmezni, mint az Univerzum 7 rétegét: a leganyagszerűbbtől a legszellemibbig. Koronánk világmodell jellegének egyik velejárója, hogy magán viseli az általunk érzékelhető világ, a földi világ mind a 4 dimenzióját: szélessége – magassága – hosszúsága a térbeli 3 dimenziót, a képek szentjeinek névünnepéhez tartozó dátummal pedig a 4. dimenziót, az időtényezőt is.

Többször említettem már, hogy a Korona jelenlegi – szakrális szempontból rontottnak minősülő – állapotában 3 kép helyett másokat vagyunk kénytelenek feltételezni, mert azokat valakik, valamikor, valamiért kicserélték. Ez a 3 kép az abroncs hátsó részén:

– az abroncs fölé magasodóan Dukász Mihály (görög császár) képe, annak helyén eredetileg Szűz Mária képe volt, ezt Révay Péter koronaőr írása tanúsítja 1613-ból

– és alatta, két oldalt az abroncson Konstantin (görög császár) és

– Geobitzasz (= Géza fejedelem?),

amelyek helyén a magam részéről – más szerzők feltételezései mellett és ellenében – Szent Józsefet és Keresztelő Szent Jánost tételezem fel. Ezt fentebb részletesen indokoltam.

A Korona 7x7-es négyzethálóban elhelyezett képeihez tartozó dátumokat a csillagászati évkörben arányosan bejelölve a *46. ábrát* kapjuk. A csillagászati évkörről tudni kell, hogy – hagyományos módon – az óralap 9-esének megfelelő helyen van az évkezdet: március 21-e, a Tavaszi Napéjegyenlőség napja. Bár a Korona készítésének pontos idejét nem tudjuk, annyi mégis biztos, hogy a ma használatos időszámítás és dátumozás általános elterjedése előtti időből származik, ezért indokolt a régmúlt időkben viszont általánosan használt csillagászati időbeosztás szerint kezelni az adatokat. A dátumokat az évkörön elhelyezve a négy Napforduló táján feltűnő „sűrűsödések", csoportosulások jelennek meg:

− a tavaszi Napéjegyenlőségnél és a téli Napfordulónál 2-2 ünnep 2-2 szenttel

− a nyári Napfordulónál és az őszi Napéjegyenlőségnél 2-2 ünnep 3-3 szenttel (két olyan szent-páros van a Szent Koronán, akiknek közös az ünnepük: Péter-Pál és Kozma-Damján.)

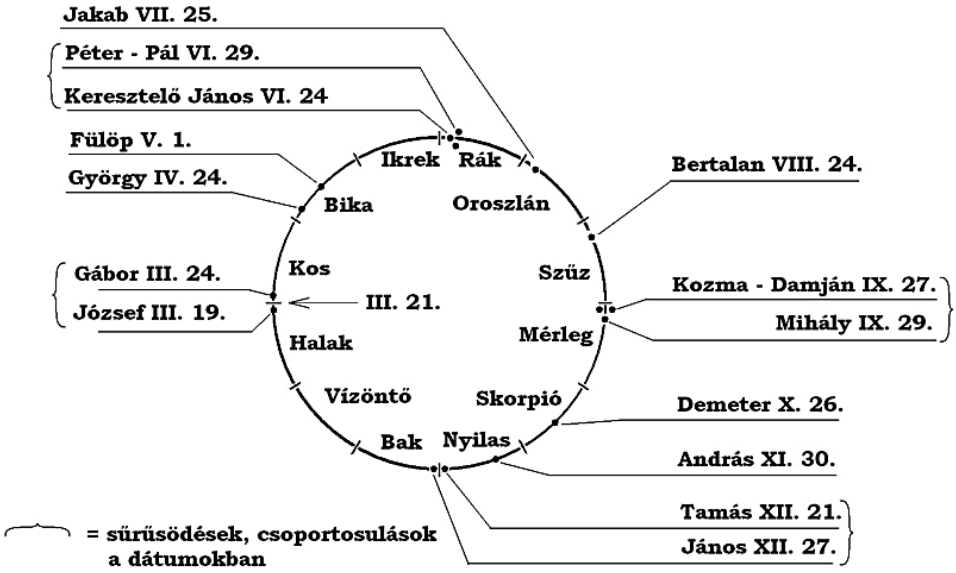

46. ábra. Szentek névünnepe az évkörben.

Ez a négy csomópont az évkörben félreérthetetlen szimmetriatengelyt jelöl ki, lásd a *47. ábrát*.

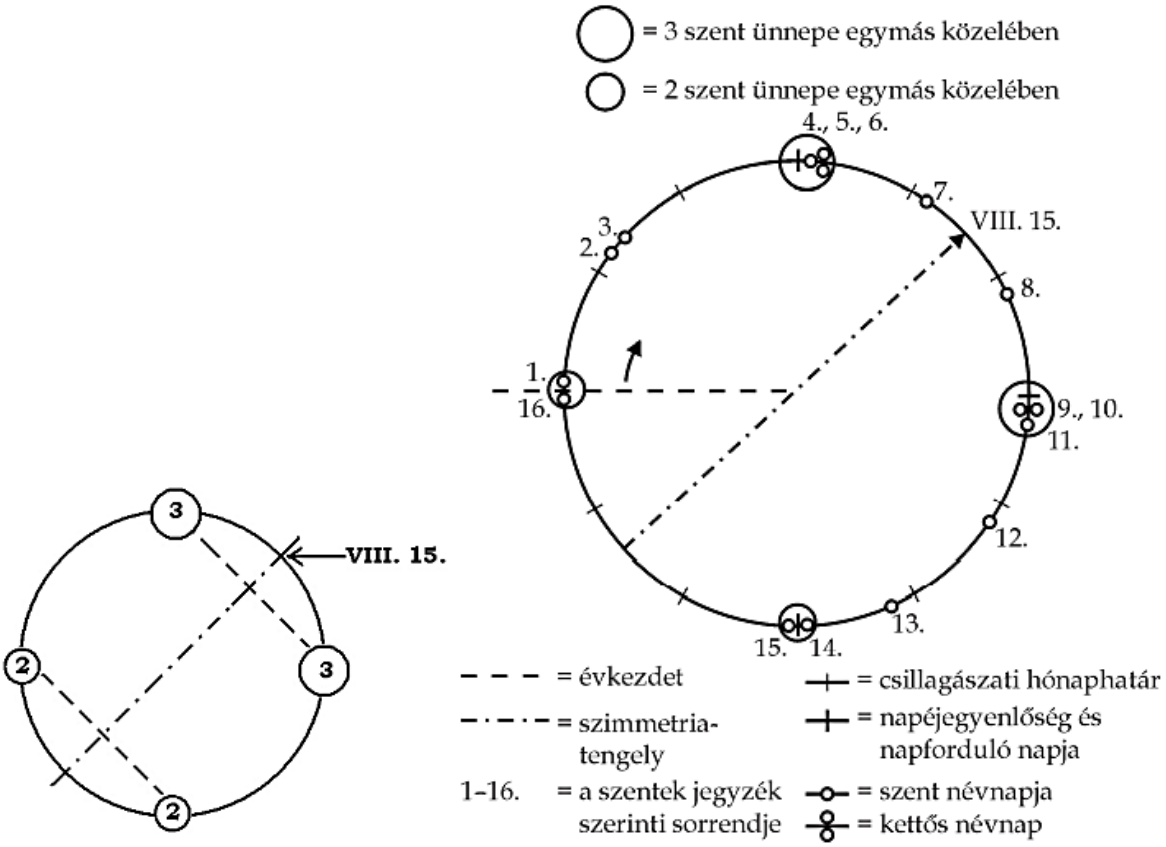

47. ábra. A Boldogasszony-központúság Szimmetria tengelye.

A szimmetriatengely augusztus 15-ére, Nagyboldogasszony ünnepére mutat. Ez a tengely megegyezik a geometrikus jegyek a 4x4-es hálóban meglévő tengelye irányával (*48. ábra).*

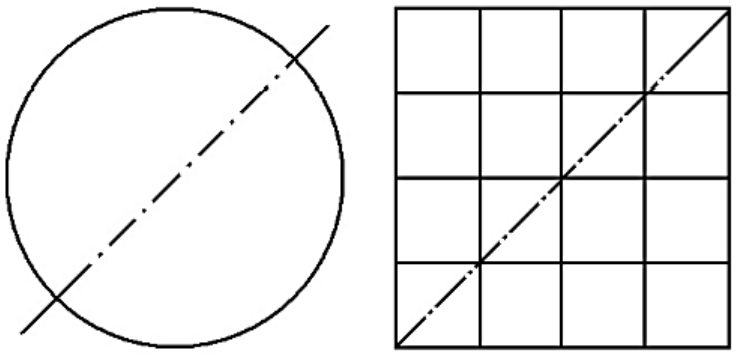

48. ábra. Az évkör és a háló tengelyének egyezése.

Az évkör, mint 12 részre osztható kör, s a 16 elemből álló 4x4-es háló összefüggése a *49. ábrán* látható: a hálónak a negyed körbe tartozó részén. A sugárral képzett egyenlő oldalú háromszög magassági vonala megfelezi a negyed körbe tartozó területet, és így a háromszög 90°-os elforgatásával kijelölhető a kör 12 részre osztása is és a 4x4-es háló is. A geometrikus szimbólumok speciális eljárással 4-számjegyű kódokká alakíthatók át, és fordítva is igaz: ha olyan 4-jegyű számmal találkozunk, amelyben az 1-es, 2-es, 3-as és 4-es csak egyszer fordul elő, akkor abból egyértelműen vissza lehet következtetni az állatövi jegyre. Lásd újból a *43. ábrát*.

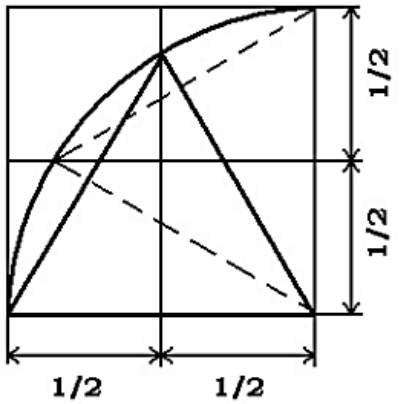

49. ábra. A kör 12 részre osztásának módja a sugárral szerkesztett egyenlőoldalú háromszöggel – a 4x4-es háló balfelső negyedében bemutatva.

A 7x7-es hálóba rajzolt Szent Koronának a képek által elfoglalt kockáit függőleges oszloponként számba véve és az eredményt az előbbiek szerint kódolva a Bak állatövi jegyének szimbólumát kapjuk. Lásd az *50. ábrát*.

A hálóban kitöltött kockák sorszámát tőszámként összegezve pedig a Nyilas jegyét kapjuk meg, mint a Szent Korona keresztény („Isten báránya”), és magyar jellegének (a Nyilas a magyarok csillagképe) egymástól elválaszthatatlan bizonyítékát, hiszen mindkét szimbólumot ugyanabból a hálóbeli szerkezetből vezettük le. Lásd az *51. ábrát*. Hogy a kereszténység és a magyarság, mint jellemzők szorosan összetartoznak, azt bizonyítja az is, hogy a Bak és a Nyilas jegye 3 elemük áthelyezésével egymássá alakítható át. (Az *50.* és *51. ábrán* szaggatottan jelölve.) A középső adatok kétszeres felhasználásának jogosultságával kapcsolatban (mindkét eljárásban az *50.* és *51. ábrán*) hivatkozom arra az általános érvényű elvre, hogy ami középen van, az mindig egyszerre kétfelé is tartozik. Ha réteges a megosztottság, akkor az alsóhoz és a felsőhöz is, ha pedig kétoldali, akkor a baloldalihoz és a jobboldalihoz is.

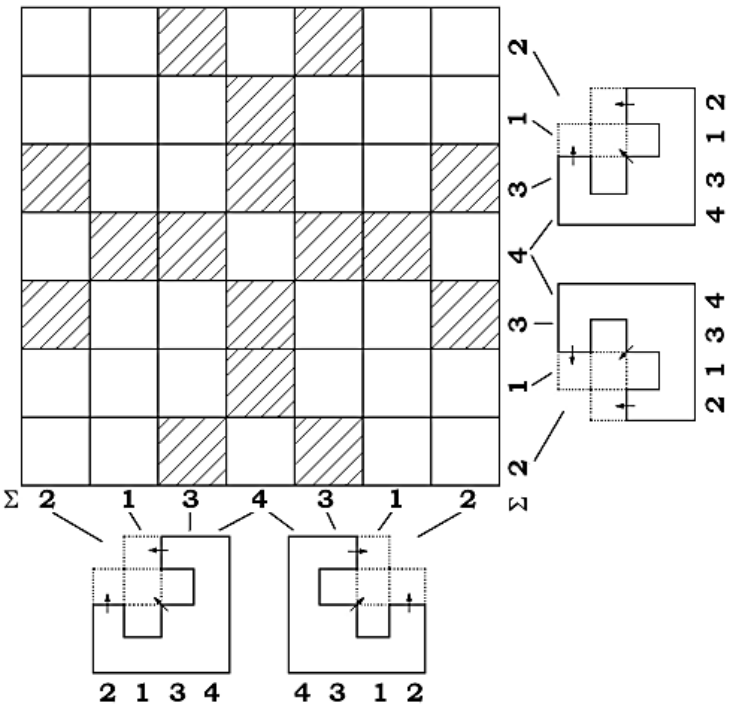

50. ábra. A Bak kódolt jegye a Koronánkban.

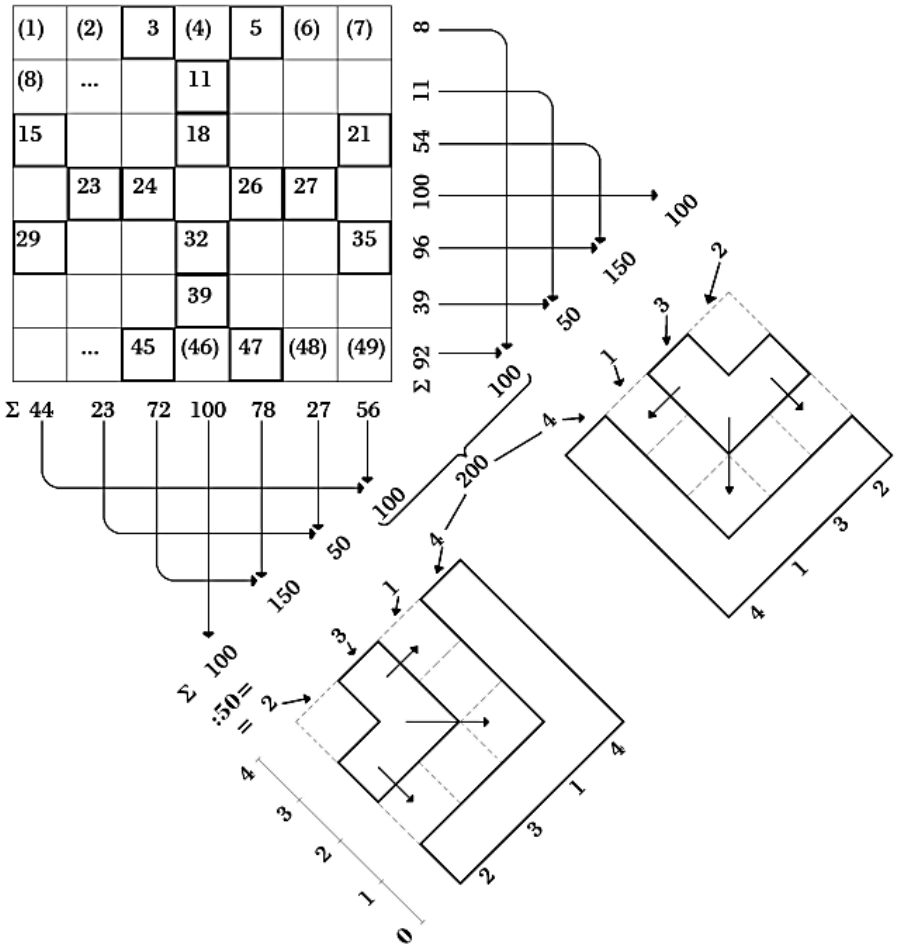

51. ábra. A Nyilas kódolt jegye a Koronánkban.

Ne feledkezzünk el arról, hogy a Szent Koronán 16 szentnek van képe, és a 4x4-es hálóban a kockák száma ugyancsak 16, valamint, hogy a Szent Korona eszmei rendszerében (a Boldogasszony-központúságra utaló évköri adatokban) 10 szent (= 2x2+2x3) képezi a Boldogasszony-központúság alapjának meghatározását, a szimbolikus állatövi jegyek pedig 10 elemből állnak. Ha az évkör 4 Napfordulójánál levő szentek számát (a tavaszinál és a télinél 2-2-t, a nyárinál és az őszinél 3-3-at) a négyzetháló oszlopainak és sorainak sorszáma szerint elemenként jelöljük be a hálóba (2 szent = 2. oszlop, és a 2. sor, 3 szent = 3. oszlop és 3. sor), akkor az *52. ábrát* kapjuk.

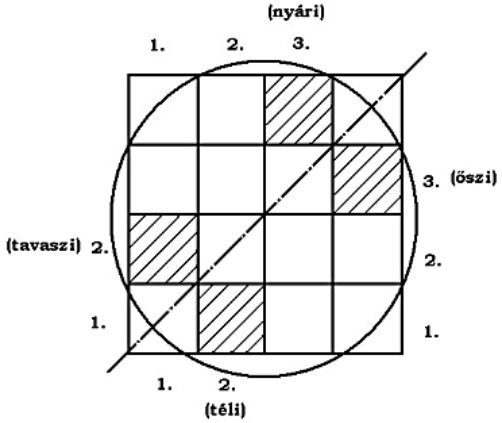

52. ábra. Az összetartozó Napforduló-párok a négyzethálóban.

S ha ezután megnézzük, hogy melyek azok a jegyek, melyekben éppen ez a 4 elem szerepel, akkor azt a 4 jegyet találjuk meg, melyek évköri helyzetükkel a Napfordulók iránymutatását további adatként megerősítve szintén meghatározzák a Boldogasszony-központúság tengelyét. Lásd az *53. ábrát*.

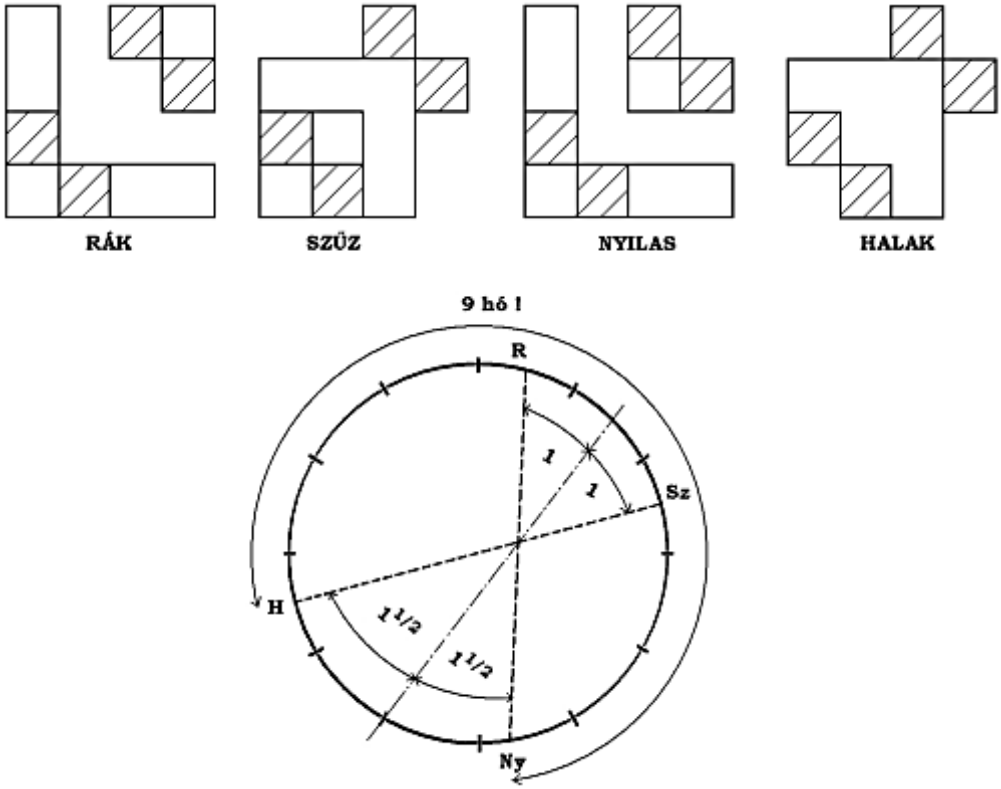

53. ábra. A Boldogasszony-központúság tengelyét másodlagosan meghatározó állatövi jegyek.

Tudjuk, hogy a szentek létszáma szerint összetartozó Napfordulók vezettek rá bennünket az évköri szimmetria felismerésére. Így tartozik össze a Rák-beli és a Mérleg-beli, valamint a Kos-beli és a Bak-beli Napforduló. Ámde ennek a 4 jegynek, mint 2 párnak a geometrikus alakzatban megvan az a jellegzetessége, hogy a párok tagjai egymás között 2 elemük áthelyezésével egymássá alakíthatók át. A Rákból Mérleg (és fordítva), a Kosból Bak (és fordítva) lesz. Lásd az *54.* és *55. ábrát*.

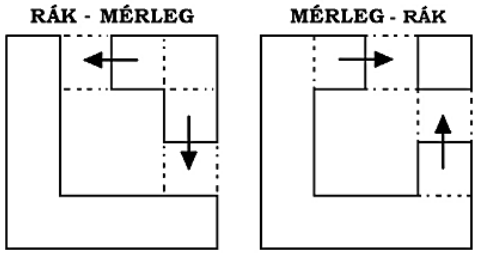

54. ábra. A Napfordulók jegypárosainak egymássá alakíthatósága.

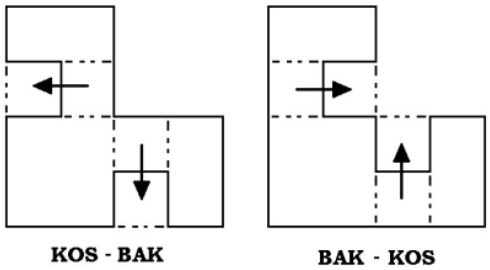

55. ábra. A három-három szenttel kijelölt Napfordulók az egész hálót betöltik, a két-két szenttel kijelölt Napfordulók a hálónak a jobb felső negyedét nem töltik ki.

11. A Korona 16 képe és a 4x4-es négyzetháló

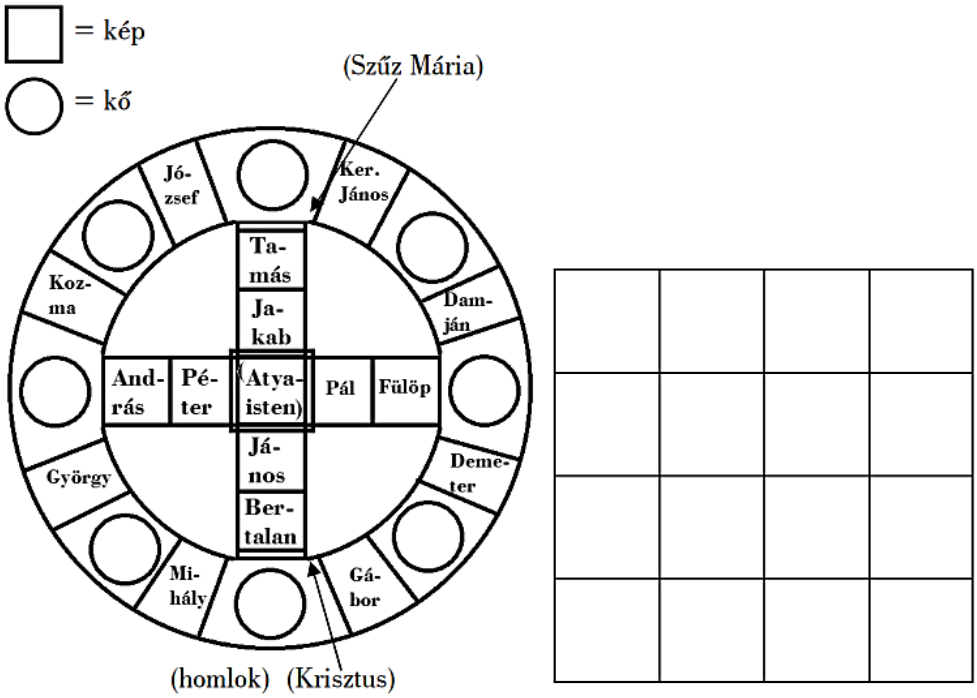

56. ábra. Balra: a Korona sematikus felülnézeti képe síkban kiterítve: nyolc Szent a keresztpánton, nyolc Szent az abroncson, és (zárójelben) a három kiemelt kép. Jobbra: a 4x4-s négyzetháló.

Láttuk, hogy mivel a Koronán ábrázolt szentek képeinek száma is 16, és a 4x4-es négyzethálóban is 16 elemi négyzet („kocka”) van, a képek és a kockák megfeleltethetők egymásnak. Lásd az *56. ábrát*. Hogy ez a megfeleltetés szembeszökő legyen, ahhoz természetesen a hálót a sarkára állítva kell szemlélni, mert különben nem adódik olyan kocka-együttes vagy sorozat, amelyik kielégítené a keresztpántok derékszögű átlós helyzetét. Ebben az elforgatott helyzetben a háló függőleges felezővonala megegyezik a Boldogasszony-központúság tengelyével is. Lásd az *57. ábrát*.

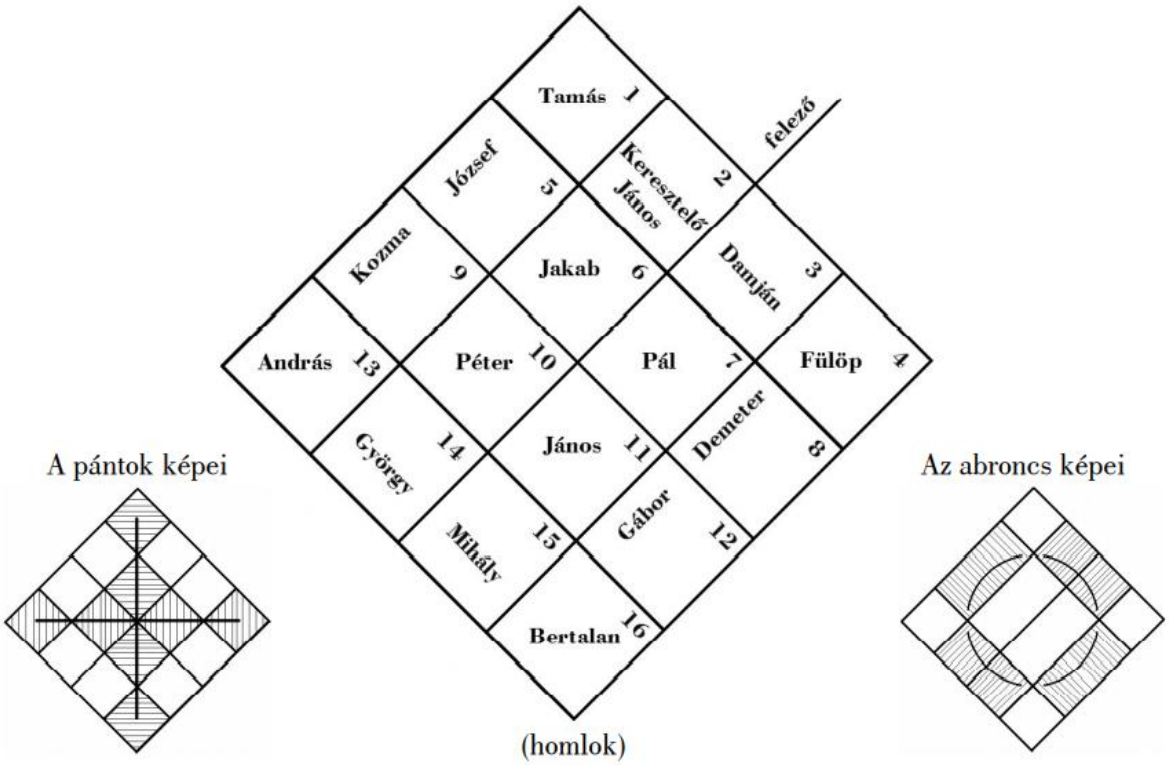

57. ábra. A Korona szentjei képei helyének megfeleltetése a sarkára állított 4x4-es négyzethálóban.

A Korona említett képeinek 16-os számával kapcsolatban korábban már tisztáztuk, hogy ugyan összesen 19 kép van rajta, de most csak a szentek 16 képéről van szó, és ebből is 2 kép kiléte csak feltételezhető (nálam: Szent József és Keresztelő Szent János), mert az eredetieket valakik valamikor valamiért kicserélték, és a ma a helyükön láthatók nem szenteket ábrázolnak. Ha a háló kockáit – mielőtt a hálót a sarkára állítanánk – sorszámozzuk, lásd ezeket a sorszámokat a *61. ábrán*, és külön-külön összeszámoljuk a pántokon meg az abroncson lévő képeknek megfelelő kockák sorszámait (tőszámként), akkor egyenlőséget, egyensúlyt, a legmagasabb fokú rendezettséget mutató szabályszerűséget találunk, mint ahogy a Szent Korona eszmei szerkezetének eddigi sok vizsgálatánál minden esetben. Lásd az *58. ábrát*.

A Korona képsorrendjének a 7x7-es négyzethálóban felismerhető kiegyensúlyozottságát is láttuk fentebb, és látszik, hogy a Szent Korona ilyen jellegű szabályszerűségei kimeríthetetlenek, azonban felismerésük csak lépésről-lépésre történhet. Továbbmenve: a hálót (alaphelyzetben) függőleges vonallal megfelezve az egyik oldalon az oda eső pántok képeit, és a másik oldalról az abroncs (arra a térfélre tartozó) képeit véve figyelembe az érintett kockák sorszámát (tőszámként) összeadva szintén egyensúlyt, egyenlőséget találunk. (Lásd az *59.* és *60. ábrát*.) Az pedig egyenesen megdöbbentő, hogy a háló kockáit a háló alaphelyzetében (tehát nem a sarkára állítva) – azaz Andrástól és nem Tamástól kezdve – látjuk el sorszámmal, és ezeket, mint a pántok és az abroncs képeinek adatait összeszámoljuk, ugyanolyan egyensúlyt és szabályszerűséget találunk, mint a sarkára állított háló vizsgálatánál. Lásd az *61. ábrát*.

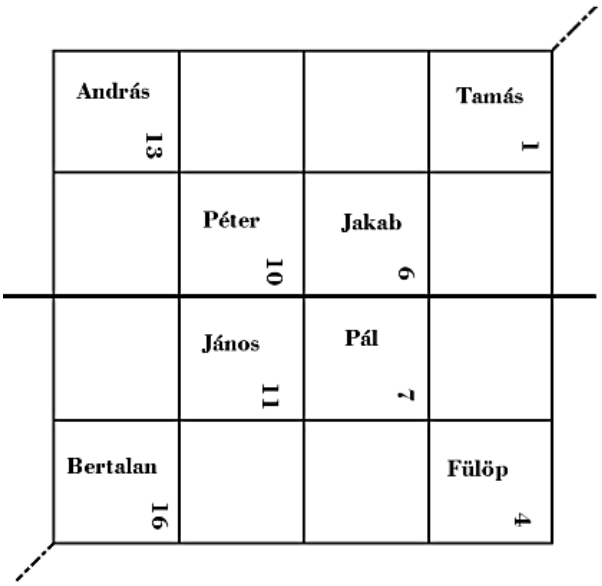

A pántok képei

$(1+6+11+16) + (13+10+7+4) = 68$

34 34

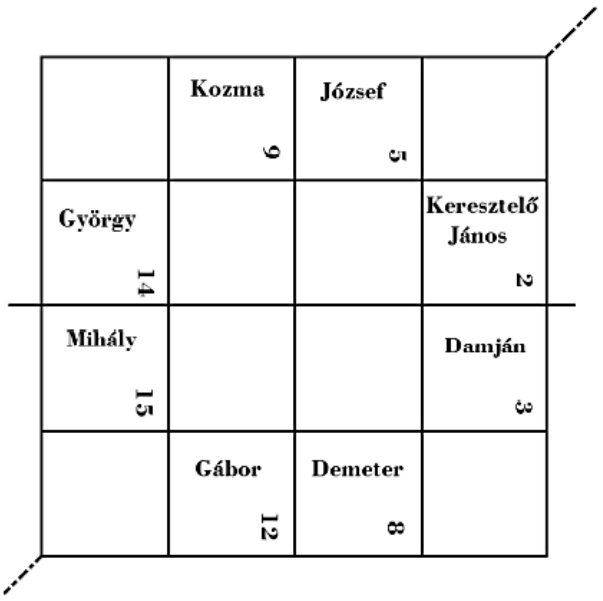

Az abroncs képei

$(14+15) + (2+3) + (9+5) + (12+8) = 68$

34 34

58. ábra.

	Baloldal		Jobboldal	
	1 Tamás	2 Keresztelő János	3 Damján	4 Fülöp
	5 József	6 Jakab	7 Pál	8 Demeter
	9 Kozma	10 Péter	11 János	12 Gábor
	13 András	14 György	15 Mihály	16 Bertalan

$1+2....+16 = 136$

59. ábra. A háló alaphelyzetben (sarkáról visszaforgatva) és függőlegesen megfelezve.

Bal pántok		Abroncs jobb	
1 Tamás		3 Damján	
	6 Jakab		8 Demeter
	10 Péter		12 Gábor
13 András		15 Mihály	

Abroncs bal		Jobb pántok	
	2 Keresztelő János		4 Fülöp
5 József		7 Pál	
9 Kozma		11 János	
	14 György		16 Bertalan

Pánt: 1+6+10+13 = 30
Abroncs: 3+8+12+15 = 38
68

Abroncs: 2+5+9+14 = 30
Pánt: 4+7+11+16 = 38
68

60. ábra. A pántok és az abroncs váltószimmetrikus egyensúlya a megfelezett négyzethálón.

Abroncs: $\underbrace{(2+3)}_{34} + (14+15) + \underbrace{(5+9)}_{34} + (8+12) = 68$

Pántok: $\underset{34}{(1+6+11+16)} + \underset{34}{(4+7+10+13)} = 68$

1 András	2 Kozma	3 József	4 Tamás
5 György	6 Péter	7 Jakab	8 Keresztelő János
9 Mihály	10 János	11 Pál	12 Damján
13 Bertalan	14 Gábor	15 Demeter	16 Fülöp

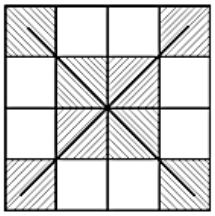

A pántok képei

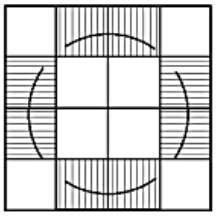

Az abroncs képei

61. ábra.

Ezek után szinte már nem is szabad meglepődnünk, hogy a sarkára állított négyzetháló kockáinak vízszintes – azaz növekvő majd csökkenő hosszúságú – sorait sorszámozva, és a pántoknak meg az abroncsnak megfelelően összeadva, ugyanolyan egyensúlyt, egyenlőséget találunk, mint az egyforma hosszúságú soroknál. Lásd a *62. ábrát*.)

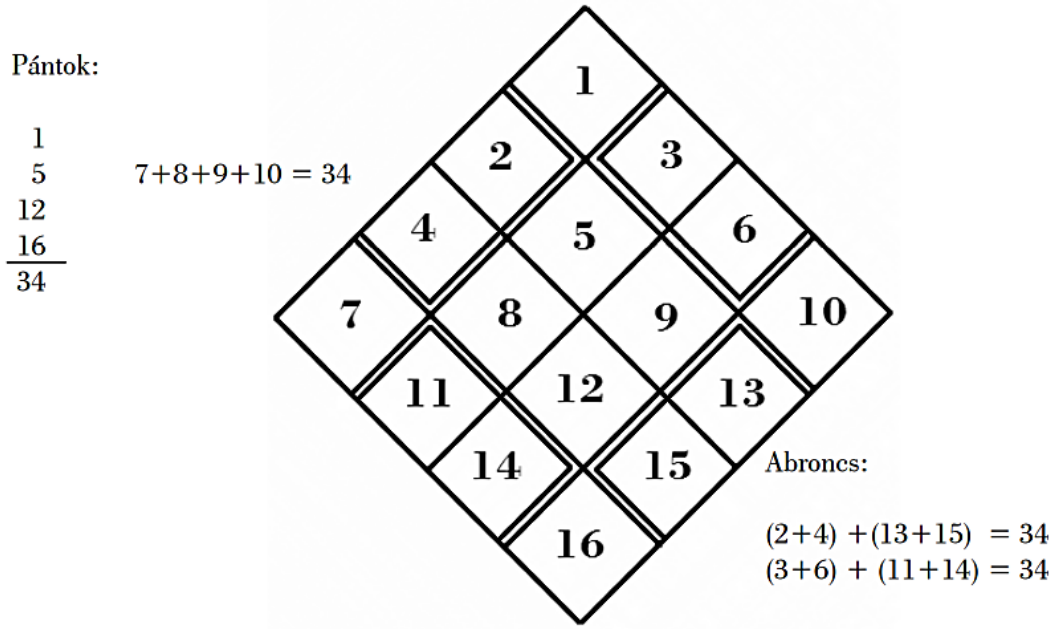

62. A sarkára állított háló kockának sorszámozása.

A 3x3-as „mágikus négyzet” (ha a számait függőlegesen, vízszintesen és átlósan is összeadjuk mindig 15-öt kapunk) számsorrendjét 1-től 9-ig megrajzolva ugyanúgy váltószimmetrikus ábrát kapunk, mint sokszor a magyar Szent Korona eszmei szerkezetének megjelenítésekor, és az ábra szimmetriatengelye is megegyezik a Boldogasszony központúságával (*63. ábra*).

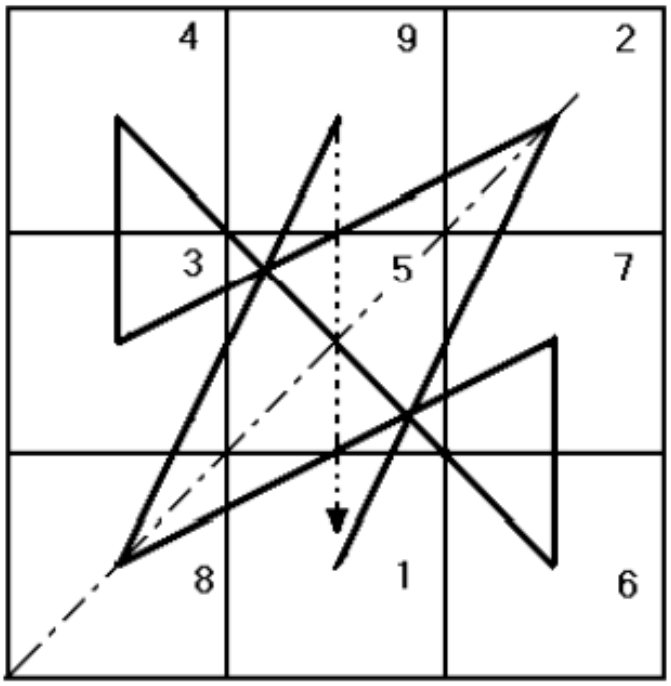

63. ábra.

A Zodiákus 3 kérdésre feleletet adó táblázata:

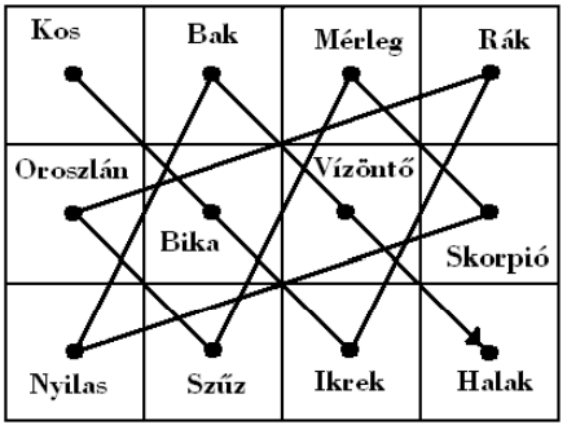

64. ábra.

1. kérdés: Mi a jegyek sorrendje? – Lásd a vonalas hálót (*64. ábra*): váltószimmetrikus.
2. kérdés: Melyek a Δ-ek tagjai? – A függőleges oszlopok.
3. kérdés: Melyek a +-ek tagjai? – A vízszintes sorok.

És Koronánk belső (eszmei) szerkezetével kapcsolatosan újra és újra hangsúlyoznunk kell, hogy mennyire tarthatatlan ennek a csodálatos rendezettségnek az előbbiekben is megtapasztalt fényében a két helyről származó koronarészek – az abroncs és a pántok, mint görög és római adomány – több mint 200 év óta sajnálatos módon mindmáig fenntartott hivatalos álláspont szerinti elmélete.

12. A Korona és a valószínűségszámítás

A Megszentelt Koronán most 19 (rekeszes) zománcképvan. Ebből 3 kiemelt kép: a Teremtő, Krisztus és Dukász Mihály (görög császár) képe, ezen kívül a pántokon és az abroncson van még 16 kép, amelyeket együttesen „a szentek képeiként” szokás emlegetni, de ez a jelenlegi állapotban pontatlan jellemzés, ugyanis az abroncson hátul középen 2 olyan személy képe van, akik nem szentek.

Az aranyművesek és a mérnökök hitelt érdemlően megállapították, hogy a Dukász Mihály kép és az említett másik két kép nem eredeti elhelyezésű: azokat valamikor valakik valamiért kicserélték és az eredetiek helyére tették. De a kutatók viszont azt már bebizonyították, hogy a Dukász Mihály kép helyén valaha Szűz Mária képe volt.[790] Az abroncson kicserélt 2 kép eredetijére vonatkozólag csak feltételezések lehetségesek.

A Korona képeinek a rajtuk ábrázolt szentek névünnepe szerinti sorrendjéből kiolvasható „fontos képi üzenet” kiolvasásához azonban természetesen mindenekelőtt nélkülözhetetlen annak a megsejtése, feltételezése, hogy kiknek a képe lehetett eredetileg a kicserélt képek helyén. Egyik megfejtésnél felmerült, hogy egy ilyen rendszer spontán létrejöttének valószínűsége nullával egyenlő, azaz e megfejtő megfejtése mint találmány az egyedül helyes.[791] Mivel azonban évköri naptári névünnepekről van szó, annak rendje spontánul alakult, azaz követi a Nap-járást, így elég csupán felfedezni azt.

Rendszer alatt a szentek sorrendje értendő. Esetünkben ez konkrétan azt jelenti, hogy 16 képet hányféleképp lehet sorba rendezni? Tudniillik a „rendszer spontán létrejötte” ezek közül a

[790] Lásd pl. Németh, 2007.
[791] Pap, 1990. p. 550.

lehetséges esetek közül az egyik. A matematika azonban csak azt tudja megadni, hogy hány ilyen eset lehetséges. És 16 „valami" (esetünkben kép) esetében megadja az őrületes nagy számot. De azt nem tudja megmondani, hogy ezek közül melyik eset felel meg annak a sorrendnek, amit helyesként kell elfogadnunk. Azért sem lehet valószínűségről szó, mert nem az a kérdés, hogy milyen legyen a sorrend, hiszen évköri sorrendet kell kialakítani. Az évkörben pedig nem kétséges, hogy melyik dátum után melyik másik következik. A szentek névnapjait bizonytalankodás nélkül sorba lehet rendezni az évkörben. Abból pedig kiolvasható a Korona üzenete. De ez a sorrend nem csúszhat át a Korona energiaáramlásává,[792] nem jelentheti az energiaáramlás útját.[793]

Az igazi kérdés tehát az, hogy kik lehettek eredetileg a kicserélt képek helyén, az ő névünnepük dátumára van szükségünk. Nem a sorrend a kérdéses, hanem az, hogy ki lehetett az a két személy, akiknek kicserélték a képét? A valószínűségszámítás nem tud segíteni ebben, csak az, ha megpróbáljuk – a támpontok és követelmények alapján – leszűkíteni az odaillő szentek körét, aztán feltételezésekbe bocsátkozni. A „rendszer" akkor bontakozik ki, ha eltaláljuk a hiányzó 2 személy kilétét. Ehhez nem matematikai segítségre, hanem inkább intuícióra (és persze következetességre) van szükség.

13. A Korona képsorrendjének két olvasata

A Szent Korona képsorrendjének – eddig tudtommal – két olvasatára derült fény. Az egyik olvasat felismerése nekem adatott meg (2002-ben), a másikat Németh Zsolt ismerte fel (és 2007-ben tette közzé). A két olvasat szorosan összefügg a Koronatan ama tételével is, hogy a Korona kettős létezésű: létezik, mint tárgy, de létezik, mint személy is. Az egyik olvasat rámutat a személyiség kilétére, a másik pedig a Szent Korona működésének mibenlétére.

Mint fentebb láttuk, a Koronán lévő 19 kép közül csak a szentek 16 képével kell foglalkozni, mert a 3 „kiemelt" kép (a Teremtő, Krisztus és Szűz Mária) nem köthető egyetlen ünnepnaphoz. (Hogy a ma látható Dukász Mihály kép helyén valaha Szűz Mária képe volt, ezt Révay Péter koronaőr megbízható leírásából tudjuk.[794] Továbbá csillagászati szemléletmód szerint kell gondolkodnunk, így a hónaphatárokat is a Zodiákus jegyei szerint kell figyelembe venni. A következő képsorrendet állítottam össze még 2002-ben: 1) Gábor III. 24. 2) György IV. 24. 3) Fülöp V. 01. 4) Keresztelő János VI. 24. 5) Péter VI. 29. 6) Pál VI. 29. 7) Jakab VII. 25. 8) Bertalan VIII. 24. 9) Kozma IX. 27. l0) Damján IX. 27. 11) Mihály IX. 29. 12) Demeter X. 26. 13) András XI. 30. 14) Tamás XII. 21. 15) János XII. 27. 16) József III. 19.

A sorrenddel kapcsolatban meg kell jegyeznem a következőket:

– Mivel a követelmények között szereplő csillagászati szemlélet is, meg a támpontok között szereplő üdvtörténeti rend is magától értetődően diktálja, az évet a tavaszi Napéjegyenlőséggel (III. 21.), és egyúttal az Angyali üdvözlet táján (III. 25.) kezdtem.

– Mivel az aranyművesek és mérnökök az abroncson hátul középen lévő két képről kétséget kizáróan megállapították, hogy azok nem eredeti elhelyezkedésűek, ezért helyettük más személyek képét kell feltételeznünk, különben nem juthatunk előbbre. Szent Józsefet és Keresztelő Szent Jánost tételezem fel a fentebb ismertetett indoklás szerint.

– A sorrend megjelenésének megoldásaként, azaz a képszerű kiolvashatóság céljából a dátum-adatok szellemi-eszmei természetének és évköri-asztrálmítoszi hangszerelési követelményének megfelelőleg a sorrendet az évkörön helyeztem el, és nem a Korona felületén, a fizikai valóságban próbáltam meg követni.

[792] Amint az Pap, 1999. esetében látszik.
[793] A Korona energiaáramlását Német, 2007 mutatta ki.
[794] A leírás megbízhatóságát Németh, 2007. pp. 59-68. bizonyítja.

– Nem a szentek szerepét vagy tulajdonságait kerestem, hanem a 16 Szent-együttes által képzett sorrendben megnyilvánuló rendszert, annak képileg értelmezhető üzenetét. Miután a választott módszer (az évköri megjelenítés) segítségével és a kicserélt képek eredetijének intuitív feltételezésével kétséget kizáróan és félreérthetetlenül rendszer mutatkozott meg, sikerült az üzenetet is kiolvasnom: a Megszentelt Koronánkban Szűz Mária személyisége rejlik, és ez a Boldogasszonyközpontúság tengelyeként fejeződik ki. Lásd a *67. ábra* 10. pontjában a baloldali ábrát.

Sor. sz.	Jellemzők		üzenet	energiaáramlás
			kutatás	
1.	Létszint		szellemi	fizikai
2.	Módszer		A névünnepek naptári sorrendje	A képek részecskefizikai analógiája
3.	A kutatás terepe		A csillagászati évkör	A Szent Korona (képes) felülete
4.	Résztvevő képek száma		16	19
5.	A folyamat	elemeinek száma	14 ünnep	23 lépés
6.		forgásiránya	jobbos	jobbos+balos
7.		tagolása	tagolatlan	2 szakasz
8.		indítása	A tavaszi Napéjegyenlőségtől	A Teremtő képétől
9.	Eredmény		Az üzenet kiolvasása	Az energiaáramlás útjának felderítése
10. Látvány	(az évkörben és a Szent Korona 7x7-es négyzethálóban kiterített felületén)		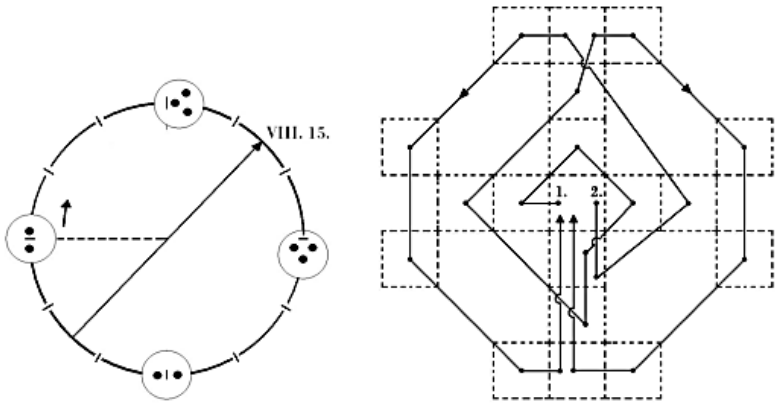	

67. ábra. A Korona üzenet- és energiaáramlás-kutatásának összehasonlítása.

És ettől kezdve, hogy az évkörös rendszerbe a szentek közé Szent József és Keresztelő Szent János lett beállítva, a Korona szinte önként ontotta magából a további bizonyítékok sokaságát.

A koronai képsorrendből az energiaáramlás útjának kiolvasója[795] azt mutatja meg, hogyan áramlik az eszmei energia Koronánk 19 képe között. Ehhez az eredményhez a képek jellegzetességeinek a részecskefizikai elemekkel való párhuzamba állítása vezette. Nem a névünnepek dátumát használja fel a képsorrend kialakításához, hanem a képek mintázatának elemeit. Ennek a – képmintázatok és a részecskefizikai elemek közötti – analógiának a kidolgozásával Németh Zsolt a Korona-kutatást olyan világba léptette át, ahonnan az eddig ki volt rekesztve. Eddig

[795] Németh, 2007.

ugyanis az a paradox helyzet állt fenn, hogy a Megszentelt Koronát csak fizikai vizualitással voltunk képesek megközelíteni. Merthogy még a szellemtudomány körébe tartozó történészkedés és művészettörténészkedés is csak a látványt tudta megragadni, – leszámítva az aranyművesek hozzájárulását, akik a készítés módjára is képesek voltak visszakövetkeztetni.

Az ellentmondásosság abban van, hogy ugyan mindenki szellemi oldalról közelítette meg a témát (nem lévén más eszköze), de csak fizikai látvány alapján. Németh Zsolt viszont a legfizikaibb oldalról közelítette meg, mégis ezzel tárta fel a legszellemibb vonatkozását a Koronánknak: a beavatáskor előálló szellemi hatás fizikai alapját! Eddig a Koronáról a kutatók csupa szellemi vonatkozást tudtak csak elmondani, – leszámítva a mérési vizsgálatokat – de épp a szellemi hatás okát-módját nem tudták megmagyarázni. Most már a részecskefizika megmagyarázza a szellemi hatást. Ez az eredmény perdöntő a Koronának a természetfelettiség és a személyiség irányába mutató megismerésében.

Németh Zsolt, az (eszmei) energiaáramlással, ellentétes irányban forgó két ágat mutatott ki: az ún. főágat, és a mellékágat. Az energiaáramlás útja a Szent Koronának a képeit érintő felülete síkban kiterített és a 7x7-es négyzethálóban megszerkesztett rajzán látható (*68. ábra*). A fő- és mellékágnak a Teremtő utáni kezdő szentjei a 7x7-es hálóban is, és névünnepükkel az évkörben is szimmetriát mutatnak. Péter és János apostol ünnepének dátuma érdekes módon az évet a napok száma szerint ugyanakkora két részre osztja, mint ahogy a téli és nyári Napforduló, de fordított rendben. Lásd a *69. ábrát*.

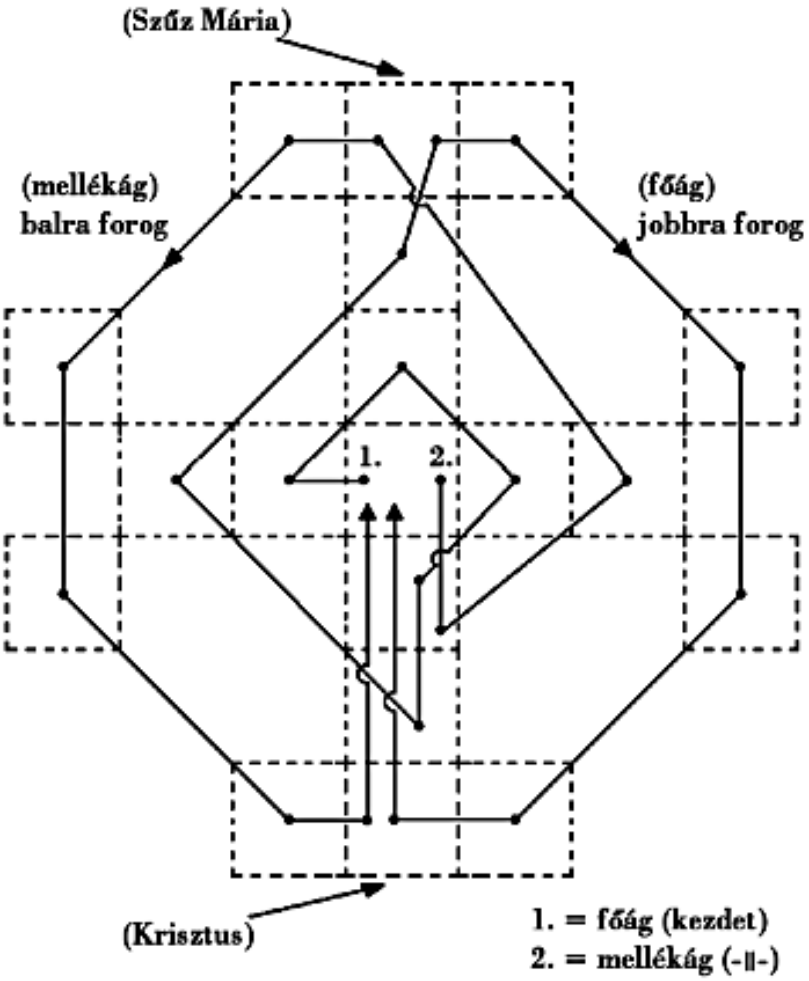

68. ábra. Az energiaáramlás útja a képek között a Korona síkban kiterített felületén.

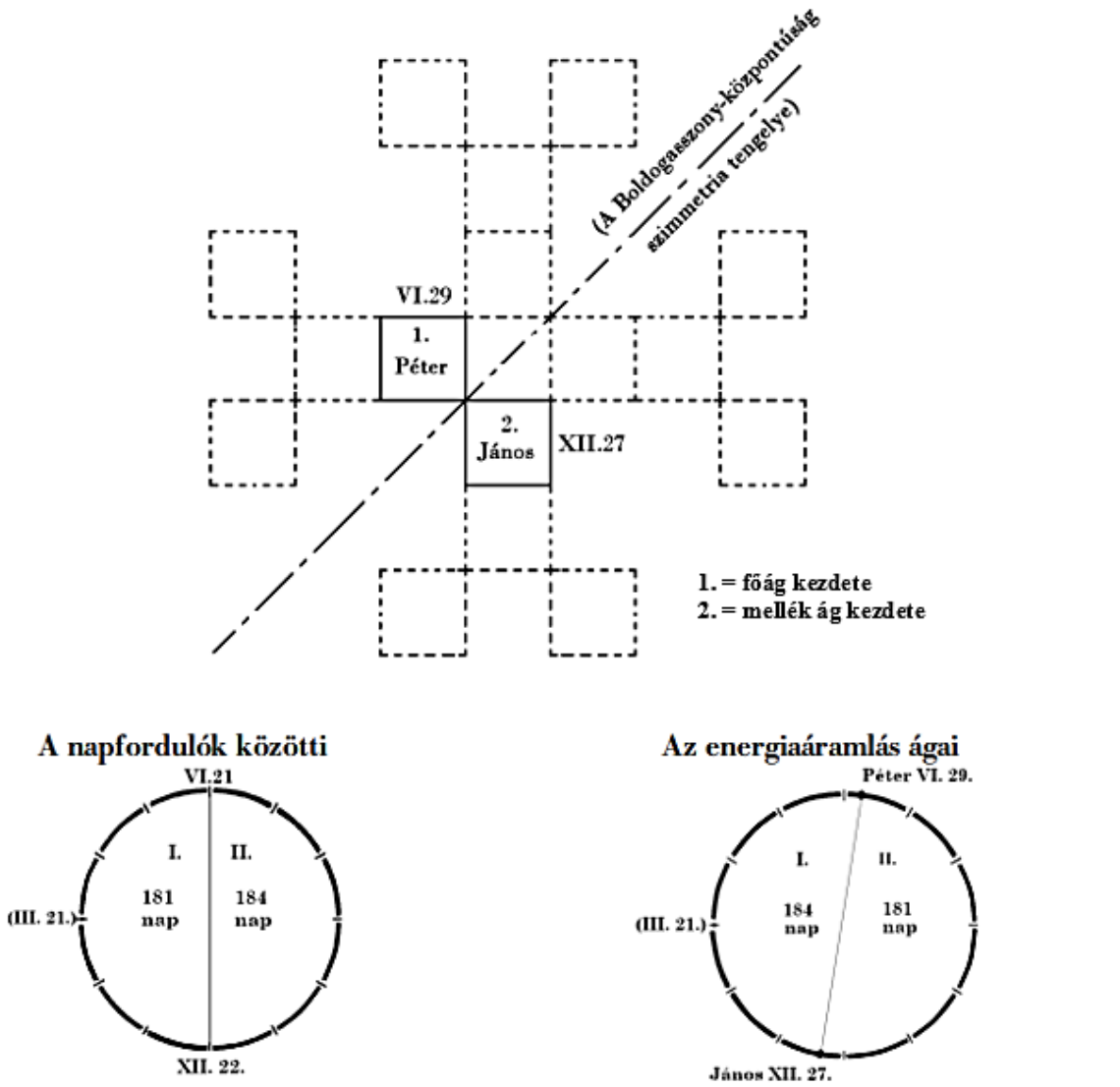

69. ábra. Az energiaáramlási ágak kezdő Szentjei képének helye a Koronán.

14. Az önmozgó. Újabb bizonyíték, hogy Koronánk világmodell

Azért „újabb” bizonyíték, mert Molnárfi Tibor már bemutatta, hogy a Korona méretarányai megegyeznek az egyiptomi Nagy Piramis méretaranyaival.[796] Valamint Németh Zsolt kimutatta, hogy a Korona képeinek mintázata analógiában van a részecskefizikai elemekkel.[797] Jómagam pedig már 2002-ben észrevettem, hogy a Korona abroncsa (amelyről az aranyművesek és a mérnökök bebizonyították a szándékos asszimetrikusságot),[798] azért aszimmetrikus, mert az Eget, az égi kört jelképezi, márpedig a nyári Napfordulótól a téliig tartó (”jobboldali”) csillagászati félév három nappal hosszabb, mint a másik félév.

[796] Molnárfi Tibor: *A Szent Korona misztériuma.* Összmagyar Testület, Budapest, 2001. című könyvének „A Szent Korona és a kozmosz” fejezetében
[797] Németh, 2007.
[798] Csomor, 1996. és Ferencz, 2002.

Pár éve láttam egy önmozgó szerkezetet működés közben.[799] Azért nem nevezem „Örökmozgónak” (perpetuum mobile), mert az anyag előbb-utóbb elkopik. Megpróbálom ezt a szerkezetet leírni, és azt is, amennyit megértettem belőle.

Gondolatmenetem a következő Ha van egy (függőleges síkban) forgásra képes szerkezet, amelynek (függőlegesen megosztott) egyik fele folytonosan „nehezebbé” tud válni, mint a másik fele, akkor a két fél közti súlykülönbség forgatónyomatékként hat a szerkezetre és állandó mozgásban tartja. Lásd a *70. ábrát*.

S mi legyen a ”forgásra képes” szerkezet? Természetesen kerék, ami tengelyen forog, és a tengely természetesen alá is van támasztva, de ezt az állványszerűséget most nem is ábrázolom. A keréknek természetesen lehetnek küllői, de feltétlenül csak páros számban, hogy a (függőlegesen megosztott) két fél között ne állhasson elő súlykülönbség a kerék bármilyen helyzetében.

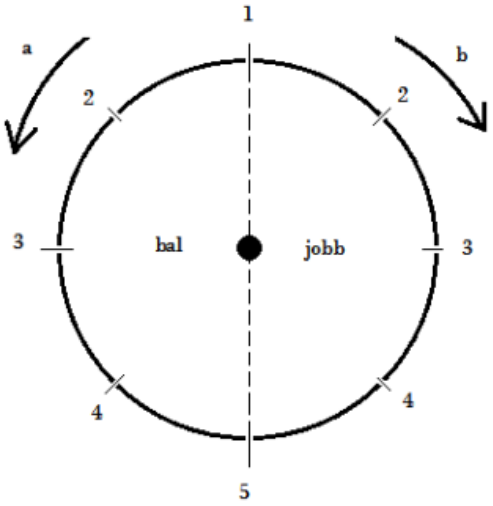

a, b = a forgatónyomaték iránya a kör két felén

1… 5 = felvett mérési pontok a körön a forgatónyomaték nagyságának grafikonjához

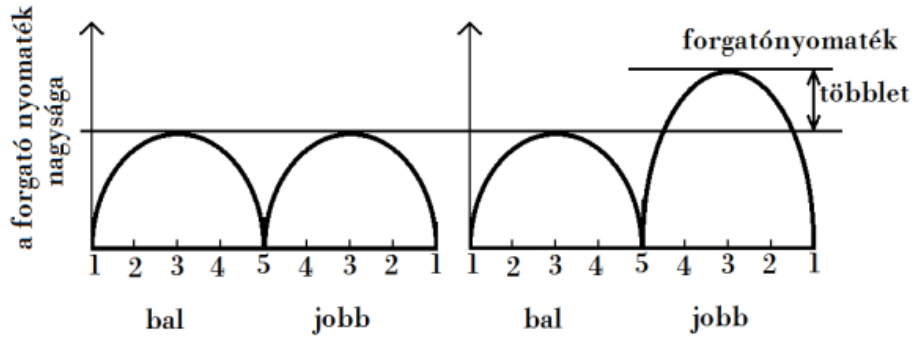

egyenletes súlyelosztású szerkezet esetén

a jobboldal állandóan képződő „súlytöbblete” esetén

70. ábra. A forgatónyomaték nagyságának alakulása kör alakú szerkezetben.

[799] Egely György mutatott be tévécsatornáján egy (szíriai vagy libanoni?) amatőr feltalálóról videófelvételt. Egely az a bátor fizikus, aki a klasszikus fizikatudomány szerint lehetetlen (és így a szabadalmi hivatalok által elfogadhatatlan) jelenségekkel foglalkozik.

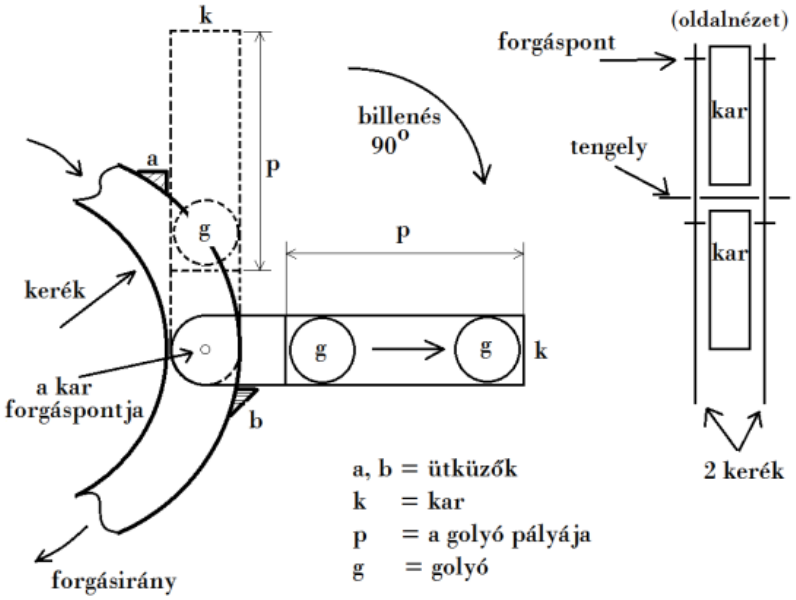

71. ábra. A kar két határhelyzete

A keréken karok vannak. Ezek úgy vannak az egyik végükön a kerékhez rögzítve, hogy elfordulhassanak a kerék síkjával megegyezően. A karok két kerék között is elhelyezhetők. Lásd a *71. ábrát*. A karok lehetnek sínszerűségek, vagy cső, de mindenesetre zárt pályát képezzenek egy golyó számára, amely a karok egyik végétől a másikig tud gurulni

A keréken ütközők vannak, minden kar előtt és után. (Az ”előtt” és ”után” a jobbos forgásirány szerint értendő.) A karok előtti ütköző arra szolgál, hogy a kart a kör (a kerék) sugarával egyező helyzetbe hozza. A karok mögött levő ütköző pedig arra szolgál, hogy a kart a kerék sugarára merőleges helyzetben tartsa. A karok helyzete a forgás során változik. Ezt a *72. ábrán* 8 karral ábrázolom. (De a szerkezet több karral is készülhet, természetesen csakis páros számban.)

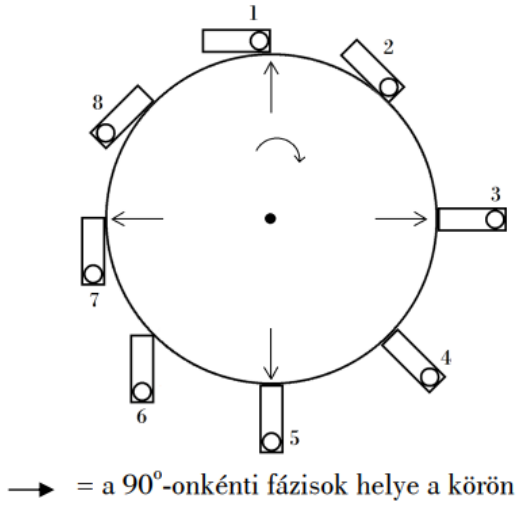

72. ábra. A karok és a golyók helyzetének sematikus ábrázolása a körforgás során

Az 1-es kar éppen a forgás felső pontján túl jutott, a golyó tehát a kialakuló lejtő külső végétől a kar belső (a felfüggesztés felőli) végéhez gurul, és ezzel lökést ad a forgáshoz. A 2-es kar közbülső helyzetben van az l-eshez és 3-ashoz képest. Ugyanígy a 8-as a 7-eshez és 1- eshez képest. A 3-as kar éppen túljutott az első 90°-os helyzeten, ezért függőleges állásból vízszintesbe

billen. Ezzel az ütközéssel forgásba hozza a kereket, (még nagyobb mértékben, mint az l-es helyzetben a golyó), és a benne levő golyó a kar belső végétől kifelé, a külső végéhez lökődik, ami további energiát ad a forgáshoz. Az így messzire kinyúlt (3-as) kar nagyobb forgatónyomatékkal bír, mint a vele szemben levő 7-es kar. A karok előtti ütköző még a 4-es kart is olyan helyzetben tartja, hogy kinyúltan nagyobb a forgatónyomatéka, mint a kerék másik oldalán levő 6-os karnak, amely függőlegesen lóg, ugyanúgy, mint az 5-ös kar legalul.

Összegezve: a szerkezet megvalósítja azt a – hihetetlennek tűnő – követelményt, hogy a kerék jobboldala állandóan nagyobb forgatónyomatékot eredményező helyzetben van a súlyeloszlás változása folytán, mint a baloldala, így külső erő nélkül mozgásban tartja a szerkezetet.

És most térjünk vissza egy pillanatra Koronánk (általam) korábban tárgyalt eszmei szerkezetére, amely a képek szentjei névünnepének az évkörön történt elhelyezése után a Boldogasszony-központúság tengelyét alakította ki. Az évkörben ugyanúgy 4 fontos pont, helyzet mutatkozik meg, mint a most tárgyalt önmozgónál. És a 4 helyzet ugyanúgy egyértelműen szimmetriatengely meglétére utal, és ez a szimmetriatengely mindkét szerkezetben – a Koronában is és az önmozgóban is – ugyanolyan irányú: a kör jobb felső negyedére mutat, vagyis ahol a döntő (szó szerint a döntő, billenő!) mozzanat történik; az, ami mozgásba hozza a szerkezetet. Mi mást jelenhet ez, mint hogy a Szűz mozgatja, élteti a világot, – merthogy az élet = mozgás. Merthogy a körnek a Szűz csillagképének megfelelő helyén keletkezik az az erő, ami mozgatja a szerkezetet. Lásd a *73. ábrát*.

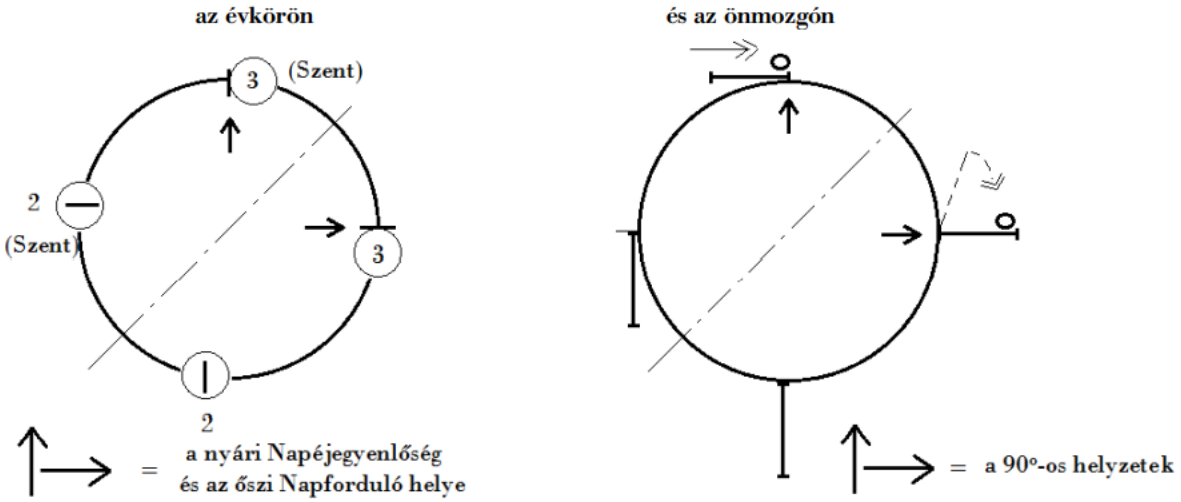

73. ábra. Az „útánállásos" helyzet azonossága és a szimmetriatengely egyezése

Figyeljünk fel arra is, hogy az évkörön mindkét 3-személyes kettős ünnepnél (a nyári Napfordulónál és az őszi Napéjegyenlőségnél), az önmozgónál pedig a felső és a jobboldali fázisban ún. utánállásos a helyzet! Vajon Koronánk tervezői–készítői is ismerték az önmozgó titkát, vagy éppen azért tudták ők is megszerkeszteni azt, mert ismerték a Mindenséget mozgató erő jellegét, ami a Koronában is, és az önmozgóban is kifejeződik?

És itt a magyarázata a szvasztika alaki megjelenítésének is: négykarú világmodell. (A Korona és a szvasztika összefüggését itt a 6. fejezetben már ismertettem.) A Korona eszmei rendszerében az évkörben a baloldalon 5 szent van 5 ünneppel, a jobboldalon 11 szent 9 ünneppel, tehát itt is azt a bizonyos többletet láthatjuk, ami a forgáshoz szükséges! Lásd a *74. ábrát*.

Ugyanakkor a csillagászati félévek között egyensúly van: 7+7 ünnep, 8+8 Szent III. 21. és IX. 23. között.

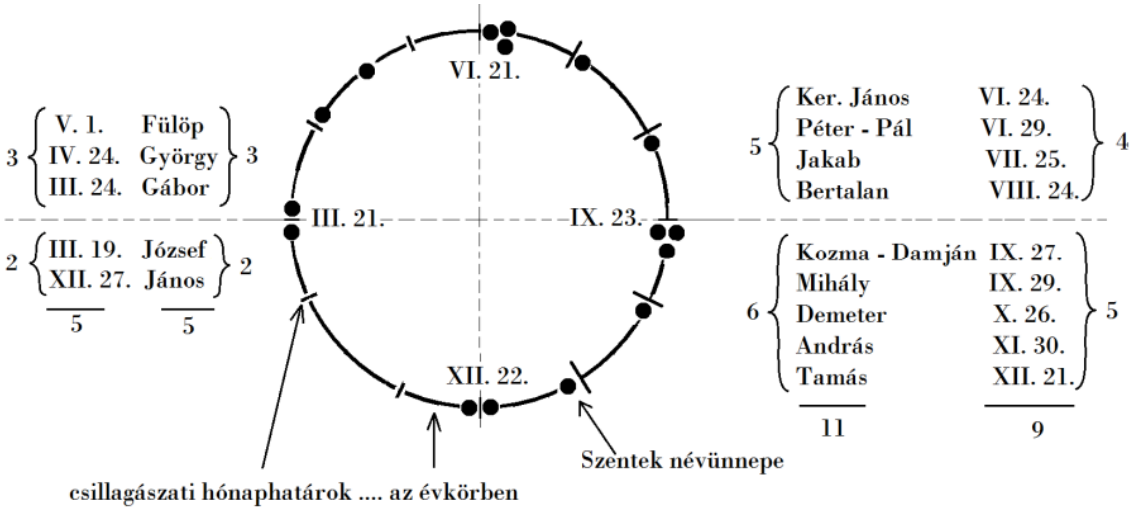

74. ábra. A jobboldal többlete és a (III. 21.-IX. 23 közötti) csillagászati félévek kiegyensúlyozottsága (:3+4=2+5 ünnep, 3+5=2+6 Szent) a Szent Korona eszmei rendszerében

Van olyan vélemény is, miszerint a kerék baloldali súlyának felemelése felemészti azt az energiát, amit a jobboldalon a kar billenése és a golyók gurulása előidéz, így a kerék csak meglódulhat, de nem marad forgásban. Lehet. Nem baj. (De persze ha pl. 30°-nál valamicskével odébb tudja forgatni a lökés a kereket, akkor 12 kar beállításával a lökések elég sűrűen következnek egymás után ahhoz, hogy a forgás fennmaradjon, ha ennek során szakaszosan lelassulások és felgyorsulások váltakoznak is. Valamicskével több, mint 22,5° lendítés esetén 16 kar… stb.) De nem is az igazából fontos, hogy az „örökmozgást” az ember az anyagi világban meg tudja-e valósítani, hanem az, hogy ez a felmerült párhuzam a figyelmünket a Korona eszmei szerkezetére irányította, és így sikerült a világot mozgató szellemi erő működését jobban megértenünk. Merthogy ami az anyagi világban nem lehetséges, az a szellem világában természetes. Így például ha van két zsemlém, és az egyiket odaadom valakinek, akkor nekem kevesebb marad. De ha 30 diákot megtanítok az egyszeregyre, nem csökken az én tudásom, de sokan másoké növekszik. Ez a csoda, így működik a szellem.

15. Korona-képek egyenesvonalú hálózata és a Szentlélek jelenléte

A Szent Korona zománcképein ábrázolt szentek névünnepei – mint időadatok – elsődlegesen természetesen ugyan az évkörben helyezkednek el, oda tartoznak, ott jelenítendők meg, a sorrend jellegzetességei ott fejeződnek ki a legjobban, de ezt a sorrendet láthatóvá tehetjük a Korona síkban kiterített és a 7x7-es négyzethálóba illesztett felületén is.[800]

Ha a Korona síkban kiterített felületén a névünnepek dátuma szerint egymást követő képek középpontját egyenes vonallal összekötjük, hálózat alakul ki a 7x7-es négyzethálóban.[801]

És a „7 hét”, azaz 7x7 = 49, a Szentlélek száma is. Pünkösd távolságával egyenlő Húsvéttól, napokban számolva. Pünkösdvasárnap – azaz a 49+1. nap – ugyanúgy „uránállásos” (sugárzó) helyzetű, mint az aranymetszés szerinti VIII. 15. Boldogasszony-központúsága.

A névünnepek naptári sorba állításával megrajzolt vonalhálózatot a *75. ábra* mutatja. Érdemes és tanulságos ezt a vonalhálózatot alaposabban és részletesen is megvizsgálni, mégpedig

[800] Ezt a módszert – a 7x7-es háló használatát – már néhai Kovács, 1999. is alkalmazta, de csak a képek helyének áttekinthetősége céljából.

[801] Ez a módszer egyébként – mivel két pont között a legrövidebb út az egyenes – jobban meg is felel a naptári sorrend kialakítására előírt „legkisebb változtatás” követelményének, mint a Pap, 1999. 551. oldalon közölt, Hervay Tamás által bonyolultan ívelt összeköttetésekkel szerkesztett számítógépes ábra.

nemcsak matematikai-geometriai adatok elemzésével, hanem intuitív asszociációs megközelítéssel (azaz megsejtéses gondolattársítással) is. A következőkben ezeknek a vizsgálatoknak az eredményeit szeretném bemutatni.

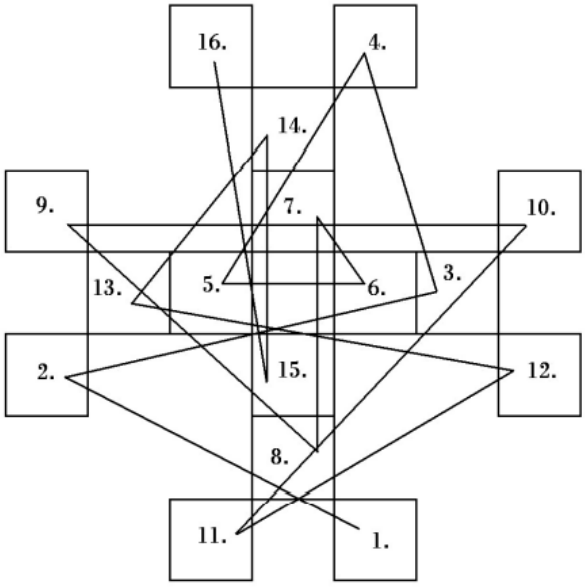

1.	Gábor	III. 24.	9.	Kozma	IX. 27.
2.	György	IV. 24.	10.	Damján	IX. 27.
3.	Fülöp	V. 1.	11.	Mihály	IX. 29.
4.	Ker. János	VI. 24.	12.	Demeter	X. 26.
5.	Péter	VI. 29.	13.	András	XI. 30.
6.	Pál	VI. 29.	14.	Tamás	XII. 21.
7.	Jakab	VII. 25.	15.	János	XII. 27.
8.	Bertalan	VIII. 24.	16.	József	III. 19.

75. ábra. A szentek naptári sorrendje a Szent Korona felületén.

Az alaki vizsgálatokat a forgásirányokkal folytatjuk:

Bár az évkörben a forgásirány egyértelműen csakis jobbos lehet (a tavaszi Napéjegyenlőségnek az óralap 9-esének megfelelő helyétől kiindulva és ugyanoda visszatérve), az egyenes vonalú hálózatban azonban a forgásirány a kiinduláshoz képest 4x változik, és ebből 5 forgásirány adódik 5 szakaszban. Ezek a szakaszok a következők:

a.)	1.	Gábor	III. 24.	2. György	IV. 24.	3. Fülöp	V. 1.	jobbos
b.)	3.	Fülöp	V. 1.	4. Ker. János	VI. 24.,	5. Péter	VI. 29.	
	6.	Pál	VI.29.	7. Jakab	VII. 25.			balos
c.)	7.	Jakab	VII. 25.	8. Bertalan	VIII. 24.	9. Kozma	IX. 27.	
	l0.	Damján	IX. 27.	11. Mihály	IX. 29.			jobbos
d.)	11.	Mihály	IX. 29.	12. Demeter	X. 26.	13. András	XI. 30.	balos
e.)	13.	András	XI. 30.	14. Tamás	XII. 21	15. János	XII. 27.	
	16.	József	III. 19.	1. Gábor III. 24.				jobbos

A két kép közötti vonalszakaszok részvételét a forgásirányokban a *76. ábra* mutatja.

A forgásirányok szakaszait „visszamenőlegesen” rávetíthetjük az évkörre, az időadatok eredeti helyére is, és ott csodálatos szimmetriát találunk. A szimmetriatengely megfelel a Boldogasszonyközpontúság tengelyének. Lásd a *77. ábrát*.

Érdekes, hogy a 2 szakaszból (azaz 3 képből) álló forgásirányokban érintett képek szimmetrikusan helyezkednek el a 7x7-es hálóban, és ezekben a szakaszokban ott találjuk a két szkitatérítő apostolt, Fülöpöt és Andrást. Lásd a *78. ábrát*. Megjegyzem, Fülöp és András itteni szereplése a Szent Korona belső összefüggéseiben nem egyszeri. (Többszöri előfordulásuk különleges kihangsúlyozást kell, hogy jelentsen. Ezek az előfordulások külön tanulmányt képeznek, lásd a *9. fejezetet*.)

Vonalszakasz	Forgásirány		Σ
	jobbos	balos	
1. – 2.	▨		2
2. – 3.	▨		
3. – 4.		▨	4
4. – 5.		▨	
5. – 6.		▨	
6. – 7.		▨	
7. – 8.	▨		4
8. – 9.	▨		
9. – 10.	▨		
10. – 11.	▨		
11. – 12.		▨	2
12. –1 3.		▨	
13. – 14.	▨		4
14. – 15.	▨		
15. – 16.	▨		
16. – 1.	▨		
Σ	10	6	16

76. ábra. Az egyenes vonalú hálózat vonalszakaszainak részvétele a forgásirányokban.

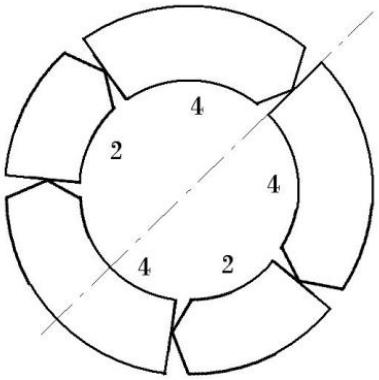

77. ábra. A vonalszakaszok szimmetriája az évkörben.

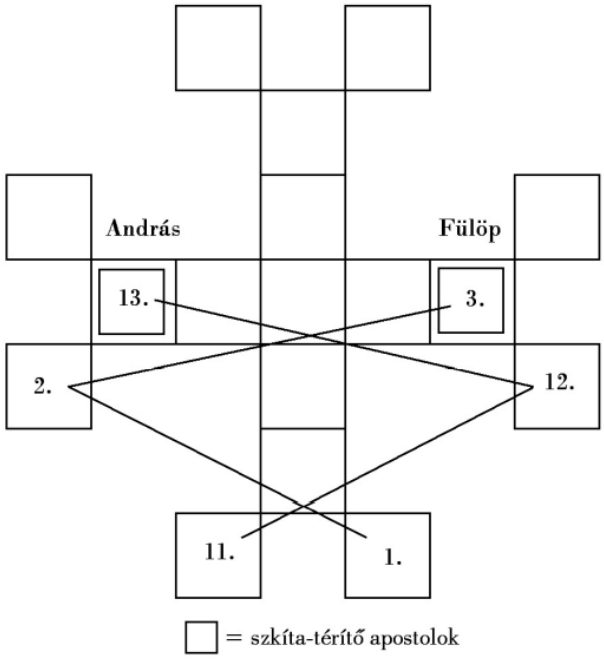

78. ábra. A 2 szakaszból álló forgásirányok szimmetriája

Az *79. ábrán* szakaszaira bontva látható a vonalhálózat. És ismét a meglepetés: az irányváltó képeket kiemelve, és egyenessel összekötve a 7x7-es háló függőleges tengelyével szimmetrikus elhelyezkedésű ötszöget kapunk. Ha pedig ezeknek a képeknek a naptári sorrendjét megvizsgáljuk, akkor lényegében a lemniszkáta fekvő 8-asának megfelelő alakzatot fedezhetjük fel (lásd a *8. fejezetet*).

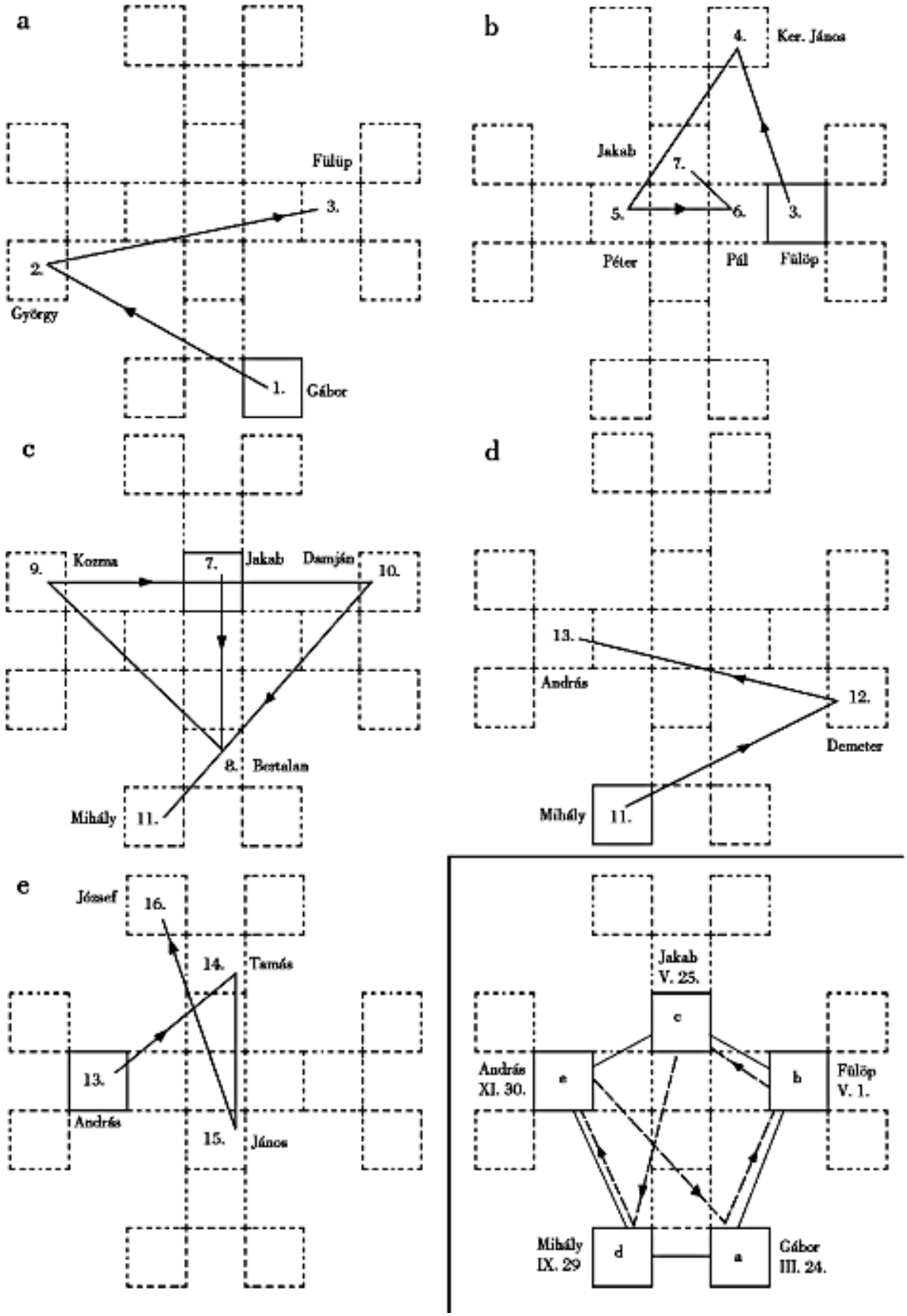

79. ábra. Forgásirány váltások az egyenes vonalú hálózatban: jobbos és balos.

A kiegyensúlyozottság megjelenése:

A Szent Korona síkban kiterített felületébe egyenes vonalakkal berajzolt hálózatot első pillantásra akár „össze-vissza cikk-cakknak” is nézhetjük, és ez a vélemény nem is minősíthető rossz szándékúnak, csupán a hétköznapok szintjén elfogadható tárgyilagos megállapításnak. Felmerült azonban bennem az az intuitív kérdés, hogy vajon ezek a vonalak – látszólagos összevisszaságuk ellenére – hátha mégiscsak úgy helyezkednek el a 7x7-es négyzethálóban, mint valami koordinátarendszerben, hogy arányosan oszlanak el benne, azaz ezáltal valamilyen szempontból végső soron ez a hálózat kiegyensúlyozott, teljesíti a kiegyensúlyozottság igencsak magas követelményét.

Vizsgálódási módszerre volt ehhez szükségem, és ilyen módszerként a következőket vettem fel:

– a 7x7-es hálót függőlegesen és vízszintesen is megfelezve 4 mezőre osztottam fel, hiszen a Szent Koronának az Y-szárú kereszt alakját képező felülete ugyanígy kétszeresen szimmetrikus,

– és azt vizsgálom, hogy az egymást követő sorszámok szerint érintett négyzetek középpontja között húzott egyenes vonal - a 4 mező közül éppen melyikben vonul, mi az iránya,

– és a 7x7-es háló szerkezetében hány oszlopot, illetve hány sort hidal át?

A 7x7-es háló 7 oszlopa, illetve sora között 6 egységnyi táv adódik, 3-3 mindkét oldalon, illetve mindkét szinten. Lásd a *80. ábrát*.

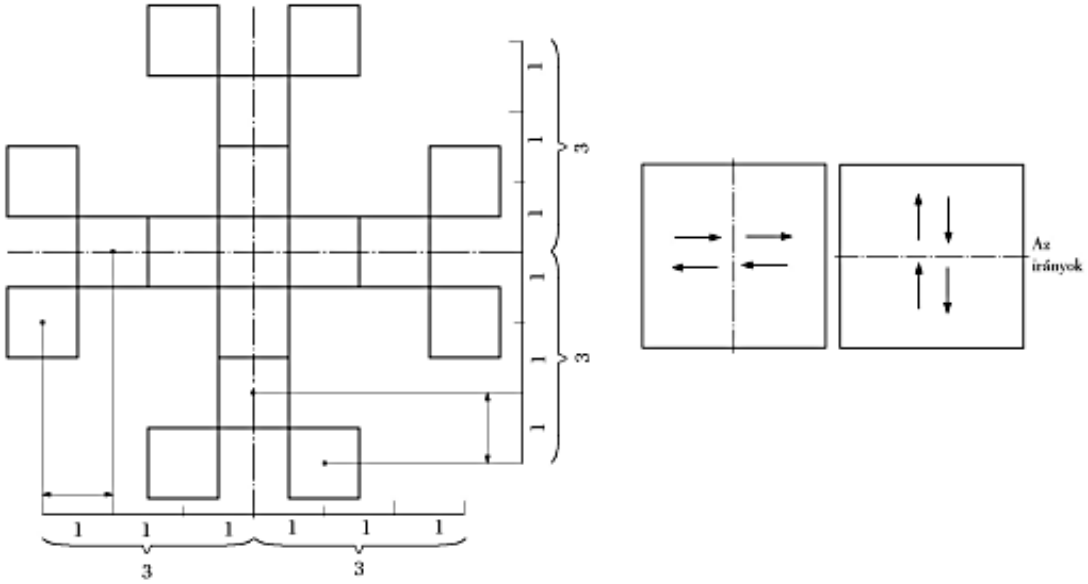

80. ábra. A mezők és a távok

A vonal haladási iránya:

– ha az oldalak szerinti elhelyezkedést nézzük: balra vagy jobbra mutat,

– ha a szintek szerinti elhelyezkedést nézzük: lefelé vagy felfelé mutat.

Az esetenkénti táv természetesen két szakaszból is összetevődhet, ha a vonal átlépi az oldalak vagy a szintek közötti határt, de a vonalnak mindig csak ezt a szakaszát vesszük figyelembe, ami a mezőn belül marad. Ezt a vizsgálódási módszert – példával együtt – a *81. ábrán* láthatjuk. S a vizsgálati módszer alapján felmért adatokat a *82. ábra* tartalmazza. A táblázat alsó, utolsó előtti összegsora azt a megdöbbentő eredményt hozza, hogy akár oldalanként, akár szintenként vizsgáljuk a vonalakat (hosszúságukat, pontosabban vetületüket az előbb ismertetett egységnyi „táv”- ban kifejezve), mindig ugyanannyi távot kitevő vonalhossz halad balra, mint jobbra, és lefelé is ugyanannyi, mint felfelé! Tehát igenis különleges, azaz rejtett, de mégis ellenőrizhetően

kimutatható kiegyensúlyozottság valósul meg az egyenes vonalú hálózatban! Nem lehet tehát úgy hozzáfordulni a Koronához, hogy ne a legmagasabb szintű rendezettség tűnjék elő belőle lépten-nyomon. És az is nagyon érdekes, hogy ha az oldalak, illetve a szintek közötti megoszlást nézzük, az egész táblázat végösszegének pontosan a felét (40- et) olyan területpárok (mezők) – azaz a baloldali és az alsó térfél, meg a jobboldali és a felső térfél – adják ki, amelyek evvel az összetartozásukkal magukban hordozzák ugyanazt a tengelyt, mint amit a Boldogasszony-központúság jelent. Lásd a *83. ábrát*.

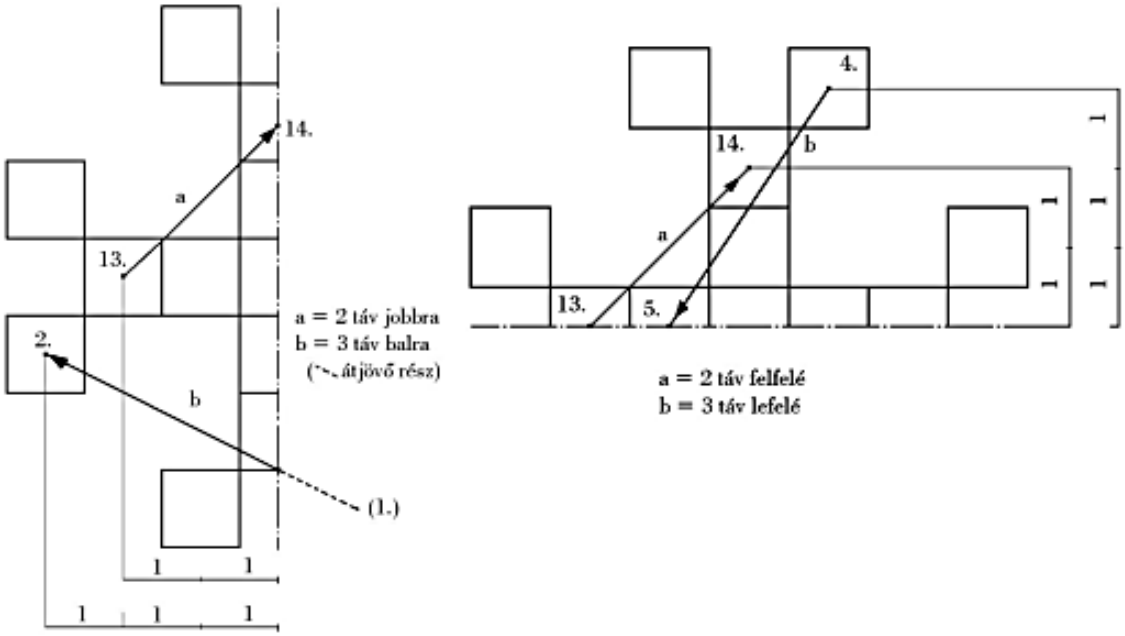

81. ábra. Módszer és példák a bal felén és a felső felén.

Lépések	Oldalak				Szintek				Σ
	Bal		Jobb		Alsó		Felső		
	←	→	←	→	↓	↑	↓	↑	
1. – 2.	3		1			2			6
2. – 3.		3		2		1			6
3. – 4.			1					3	4
4. – 5.	1		1				3		5
5. – 6.		1		1					2
6. – 7.			1					1	2
7. – 8.					2		1		3
8. – 9.	3					2		1	6
9. – 10.		3		3					6
10. – 11.	1		3		3		1		8
11. – 12.		1		3		2			6
12. – 13.	2		3			1			6
13. – 14.		2						2	4
14. – 15.					1		2		3
15. – 16.	1					1		3	5
16. – 1.		1		1	3		3		8
Σ	11	11	10	10	9	9	10	10	80
Σ	22		20		18		20		80

82. ábra. A naptári sorrend egyenesvonalú hálózatának lépésenkénti vizsgálata, irány (:← → ↓ ↑) és a 7x7-es négyzetháló oszlopai, ill. sorai közötti táv szerint a háló 4 mezejében

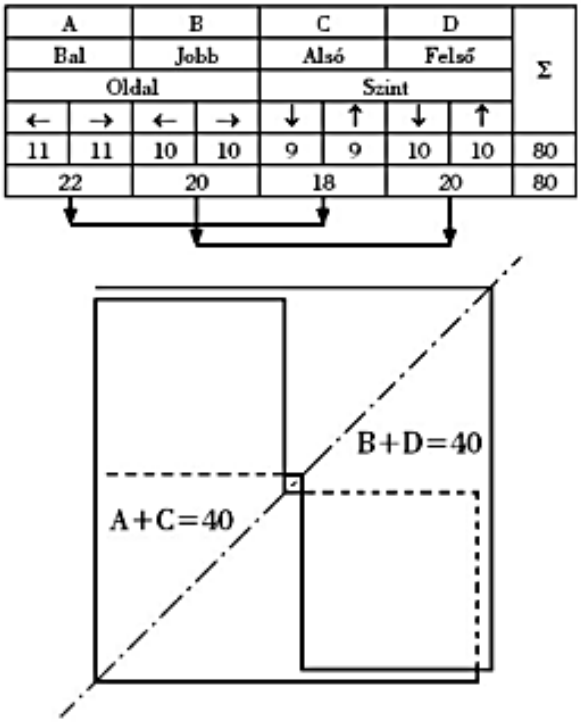

83. ábra. A kiegyensúlyozottság és a Boldogasszony-központúság

Ennek a rejtett, de meglevő kiegyensúlyozottságnak az előbbiekben kimutatott felismerését és bizonyítását a Korona-kutatásában jelentős eredményének tartom. (Eközben a vizsgálódási módszerem megválasztásával és megkonstruálásával – nem is tudván róla[802] – mintegy újra felfedeztem azt a matematikai-geometriai axiómát, mely szerint: ha egy pontból bármerre elindulva és bármilyen utat bejárva visszatérünk a kiindulási pontra, mindig ugyanannyi távolságot tettünk meg a 2-dimenziós síkban felfelé, mint lefelé, és ugyanannyit balra, mint jobbra. De persze ez az axióma azt egyáltalán nem garantálja, hogy az egy-egy térfélen belül megtett mindkét irányú út összege egyenlő legyen mindkét térfélen, vagyis mint amilyen eredmény a Korona vizsgálata során előállt. Tehát nem az axióma igazságát bizonyítottam be, hanem csak alkalmaztam az axiómát a Korona kiegyensúlyozottságának bizonyítására. Az más kérdés, hogy ehhez a bizonyításhoz módszerre volt szükség, és ezt sikerült önállóan úgy megkonstruálnom, hogy az – tudtomon kívül – a matematikai-geometriai axiómaként már ismert volt.)

Koronánk kiegyensúlyozottsága különös jelentőséggel bír a Koronatan tekintetében. Eddig elvileg a Koronatan akkor is igaz és helyes lehetett, ha maga a Korona más alakú, más méretű, más anyagból készült, stb. lenne. Miután azonban kiderült a rejtett kiegyensúlyozottsága, nyugodtan kimondhatjuk: ez a kiegyensúlyozottság a Korona szerkezetében ugyanazt a kiegyensúlyozottságot jelenti, mint amit a Koronatan – a világon egyedülálló módon – valósít meg az államberendezkedésben az uralkodó és a nép között, azáltal, hogy mindkét fél egyenrangú módon a Megszentelt Korona tagja: a király a feje, a nép a teste.

A tartalmi vizsgálatok során meglepő eredményre jutunk a vonalhálózat jelentése kapcsán:

A naptári sorrend alapján előállított egyenes vonalú hálózat – tömegszerűségében, térkitöltésében, vázként – igen erősen emlékeztet a Louvre Múzeumban őrzött sólyom-alakú onix-kancsóra, amit vagy 16 társzekérre menő más kinccsel együtt Nagy Károly rabolt e1 az avaroktól. Lásd *84. ábrát*.[803]

[802] De matematikus barátaim utólag figyelmeztettek rá.

[803] Fehér Mátyás Jenő: *Avar kincsek nyomában I*. c. könyvéből.

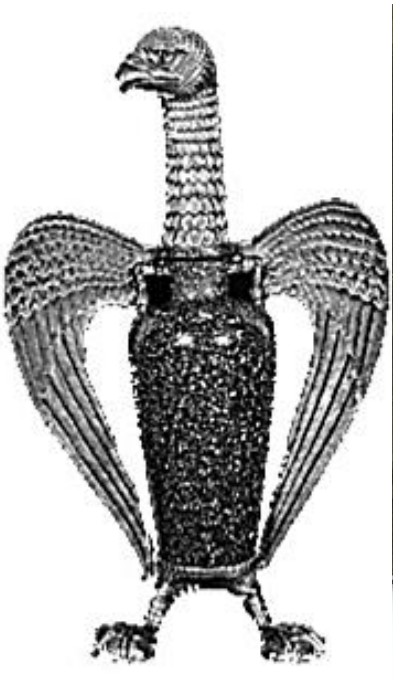

84. ábra. Suger, Saint Denis apátjának átalakított onix-vázája (Louvre Múzeum).[805]

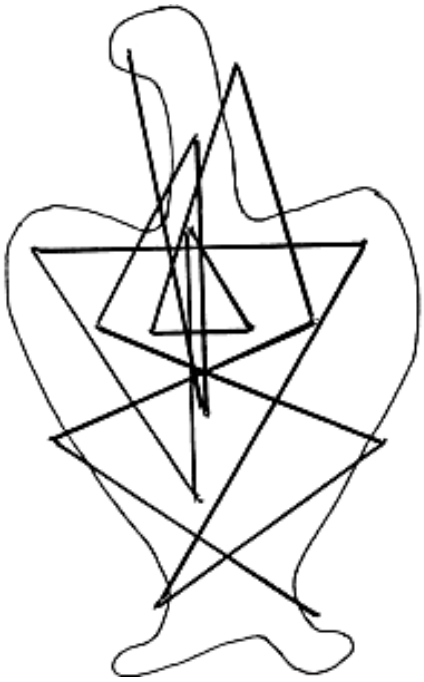

85. ábra. A vonalhálózat[804] *és a kancsó körvonalának egybeesése.*

A vonalhálózat és a kancsó körvonalának egybeesését a *85. ábra* szemlélteti. (Mivel a kép a kancsót nem pontosan merőlegesen szemből, hanem kissé elfordulva ábrázolja, azért az egybeesést szemléltető rávetítésnél a hálózat arányai a perspektíva törvényei szerint kissé módosultak.) Ennek az egybeesésnek az (intuitív) észrevételével a következő feltételezés lehetősége nyílik meg: A Korona zománcképein ábrázolt isteni (égi) és emberi (földi) személyek láttán nyilvánvalónak látszik a Korona keresztény jellege. A keresztény hit szerint (az unitáriusokat kivéve) az Isten 3-személyű. Így, ha a Korona keresztény szellemiségű, akkor elvárható, hogyha egynél több isteni személy van megjelenítve rajta (az Atya és a Fiú, avagy a Teremtő és Krisztus), akkor ne csak kettőt, hanem mind a hármat megtaláljuk rajta vagy benne.

A keresztény hitre vonatkozó meggondoláson felül azt is figyelembe kell venni, hogy a Korona beavató szerepű korona. A beavatáskor pedig a Szentlélek, áldásának közvetítését várjuk tőle, a Szentlélek kiáradását a leendő uralkodó személyére. Ezért nagyon furcsa lenne, ha Koronánk a Szentlélekre semmiféle utalást nem tartalmazna.

A Koronán legfelül, a pántok kereszteződésénél a Teremtő, Mindenható Atyaisten képe van, elől középen, az abroncs fölé magasodóan Krisztusé, a Fiúistené. De hol van a 3. isteni személy, a Szentháromság harmadik tagjának, a Szentléleknek a megjelenése a Szent Koronán? Ugyanis olyan óriási rendezettséget, olyan szoros összefüggéseket, olyan feltűnő szabályszerűségeket birtokló alkotásnál, mint amilyen a Megszentelt Korona, méltán tehető fel ez a kérdés.

Az érthető, hogy emberi alakban ábrázolva nem találjuk a Szentlélek-Istent, hiszen személye annyira szellemi természetű, hogy emberalakban nem ábrázolható. Az első két isteni személy, az Atya és a Fiú, emberi alakban is ábrázolható, a Szentlelket azonban nem lehet így ábrázolni. Érthető tehát, hogy olyan képét, mint a meglevők, hiába keresnénk.

---

[804] A Korona-képeken lévő szentek naptári sorrendjének vonalhálózata.

[805] „Suger sasa” néven ismert liturgikus antik porfír és aranyozott ezüst váza, 1140 körül. Magassága 43 cm. https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/d/d6/Aigle_de_Suger.jpg

A nyugati keresztény egyházművészetben – kb. a késői középkor óta – elfogadott és megengedett szokás a Szentlelket galamb képében ábrázolni. Ez a megoldás azonban interkontinentális (azaz földrészek közötti), és az ezzel járó interetnikai (azaz népek közötti) viszonylatban nem tudja betölteni a szerepét. Ismeretes ugyanis – például – az újkori portugál hittérítőknek az a blamázsa, hogy amikor Indiában hirdették a kereszténységet, és a katekizmus oktatásában eljutva a Szentlélekig, galamb-képeket mutogattak róla, a megtérőben levő hinduk elkezdtek furcsán vigyorogni. A hindu kultúrában ugyanis a galamb a szexuális kicsapongás egyértelmű jelképe, ugyanúgy, mint ahogy pl. az európai kultúrában a róka a ravaszságé.

A régi magyarok és elődeik a Szentlelket sólyom alakjában ábrázolták, és ez jobban meg is felel a Szentléleknek az Égből villámként lesugárzó működésére. (Amikor a sólyom lecsap, 3000 méter magasból több mint 300 km/ó sebességgel zuhan, és csak az utolsó 17 méteren fékez a szárnyával.) Az Arab-félsziget (nomád) beduin lakói átszellemült, áhítatos arccal magyarázzák a solymászatot figyelő külföldi vadászvendégeknek, hogy „a sólyom a Fényt hozza le az Égből a Földre!”[806]

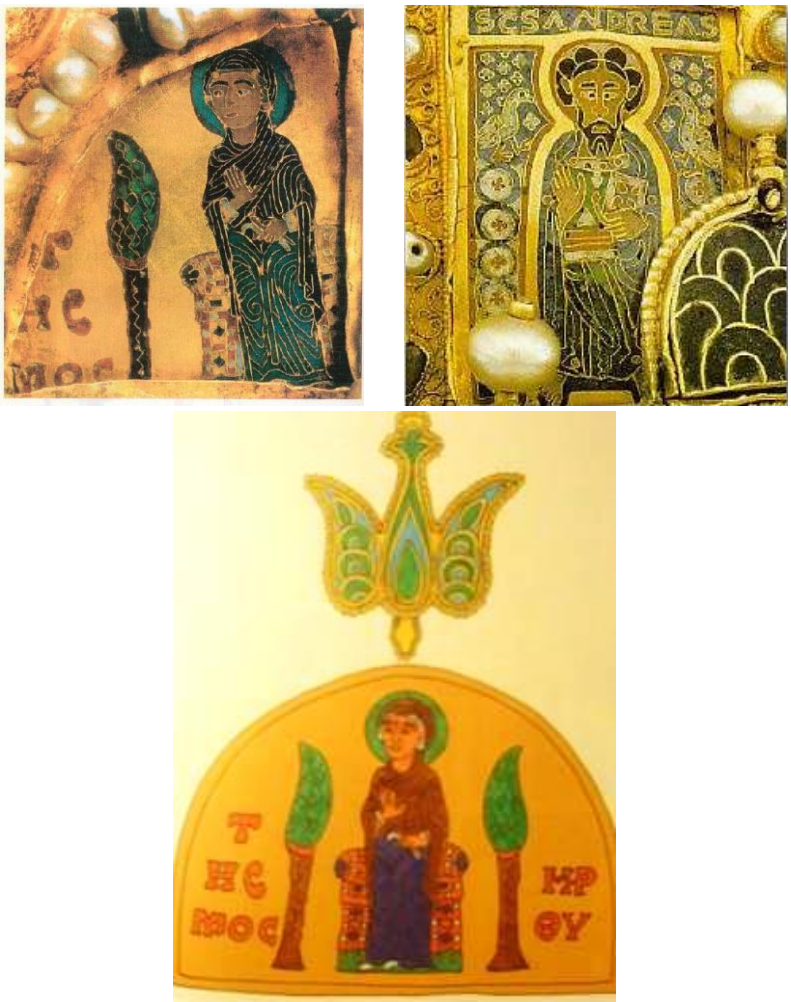

86. ábra. A Khalkhuli triptichon Szűz Mária-képe és Szent András képe[807] hasonló kéztartással, valamint a Csomor Lajos által elképzelt eredeti állapot a Megszentelt Koronán.[808]

[806] Spectrum TV Legendák lényei c. sorozata, 2006. szept. 7-i adás.
[807] http://2.bp.blogspot.com/_LUieYzR09tY/SZqkyp3vAkI/AAAFFc/ryrQiO5pQs4/s320/szentkorona_andras.jpg
[808] Csomor, 1886. p. 164. https://www.koristen.hu/koristen/A-mindentudas-elemije/index.html

A budapesti Szépművészeti Múzeum 2005-ös kopt kiállításán szerepelt egy dombormű, amely egyértelműen a Szeplőtlen Fogantatást ábrázolta, éspedig úgy, hogy egy ruhátlan nőalakra hatalmas, jellegzetes csőrű és szárnytartású sólyom száll, miközben oldalt angyal őrködik. És a Csomor Lajos szerint a Koronán eredetileg látható Szűz Mária-kép[809] tetején lévő, első pillantásra liliomnak vagy tulipánnak is vélhető dísz pedig szerintem inkább zuhanórepülésben ábrázolt sólyom: Kétoldalt a kinyílt szirmok megfelelnek a szárnyaknak (*86. ábra*). A Szentlelket sólyom képében ismerő régi magyarok még jól tudhatták, hogy a virágnak is olvasható dísz rejtett jelentése a Szentlélek.

Feltételezem ezért, hogy a kancsó beletartozott a koronázási szertartás eszközkészletébe. (Nem tévesztendő össze a koronázási jelvényekkel!) Hiszen a leendő (avar vagy kunmagyar) királyt vagy fejedelmet a koronázáskor (szentelt) olajjal fel kellett kenni. Ezt az olajat valamilyen edényben kellett tartani, és a szentek – általam feltételezett – sorrendjében az utolsó szent a vonalhálózatban éppen ott van, ahol az olaj a kancsó száján, azaz a sólyom csőrének megfelelő szerkezeti részen kifolyik, kiömlik, mint a Szentlélek kiáradásának jelképe.

Figyelemreméltó, hogy a hálózat első és utolsó tagja között húzott egyenes szimmetriatengelyként és épp a középponton (a Teremtő képén) megy keresztül. Nagy Károly az elrabolt avar kincseket apátságok, püspökségek között osztotta szét. Talán nem véletlen, hogy a kancsót a St. Denis-i apátságnak adta. Ez volt ugyanis a középkorban a francia királyok koronázási helye. És Nagy Károly talán azt is nagyon jól tudta, hogy mi a szerepe a kancsónak.

A Szentlélek tehát ilyen elvont formában, csak gondolatilag megszerkeszthetően van elrejtve, de mégis benne foglalva és megjelenítve a Koronában! És éppen ez a megoldás illik legjobban a Szentlélek lényegéhez, tisztán szellemi természetéhez.[810]

A hálózat további részletei:

Az egyenes vonalú hálózatban néhány önállónak, kiemelhetőnek – és így talán külön is értelmezhetőnek – tűnő részletet is észre lehet venni.

1. A szentek naptári jegyzékének első és utolsó (azaz 16.) tagja a Korona síkban kiterített felületén váltó szimmetrikusan helyezkedik el, a (homloktól induló) hosszanti tengely mentén, keresztülhaladva a Teremtő képén, mint középponton. Ez is bizonyság arra nézve, hogy minden a Teremtőtől indul és oda érkezik vissza, és hogy az egyenes vonalú hálózat nem véletlenszerűen alakul épp így, hanem részt vesz a Korona alapvető belső összefüggéseinek rendszerében. Lásd a *87. ábrát*.

2. A kettőskereszt alakzata is megjelenik a vonalhálóban. (A Korona alatt állva és felfelé nézve láthatjuk így.) A vízszintes szárakat a „kétszemélyes" ünnepek (Péter–Pál, Kozma–Damján) alkotják. A 3 képpár 3 Napfordulónál van. Lásd a *88. ábrát*.

3. A rovásírás B betűje is megjelenik. Ebben a két szkíta-térítő apostol (Fülöp és András) meg a két katona-szent (György és Demeter) vesz részt. Lásd a *89. ábrát*.

4. A rovásírás CS betűje az évkörben 3-3 szentből álló csoportokból (Keresztelő János, Péter–Pál és Kozma–Damján, Mihály) tevődik össze. Lásd a *90. ábrát*.

5. A rovásírás GY betűje feltűnően olyan szentekből áll, akik a Boldogasszony-központúság tengelyéhez képest szimmetrikusan helyezkednek el az évkörben. Lásd a *91. ábrát*.

6. A rovásírás H betűjének kialakításában részt vesz a két szkíta-térítő apostol. (H=hun? Hungária?) A többi apostol a kettőskeresztben szerepel együtt. Ezzel a megosztással talán a magyar kereszténység egyedien különleges jellege jut kifejezésre? Lásd a *92. ábrát*.

7. A rovásírás Ü betűje a naptári sorrend szerint egymás után következő 4 szentből (Mihály–Demeter–András–Tamás) áll. Lásd a *93. ábrát*.

---

[809] http://www.geocities.ws/huntortenelem/foto/maria.jpg

[810] Csomor, 1886. feltételezi, hogy Szűz Máriát a Koronán volt képe áldott állapotban ábrázolta, és ez utalás volt a Szentlélekre. Ez szép gondolat, de a Szentléleknek csak egyszeri „tettét" jelenti, és nem a világon mindig és mindenütt jelenlévő működését, amit az egész Koronát behálózó sólyomalakú vonalrendszer jobban kifejez.

8. A rovásírás l00-as jele is kirajzolódik a vonalhálózatban (György–Fülöp, Jakab–Bertalan, Demeter–András). Lásd a *94. ábrát*.

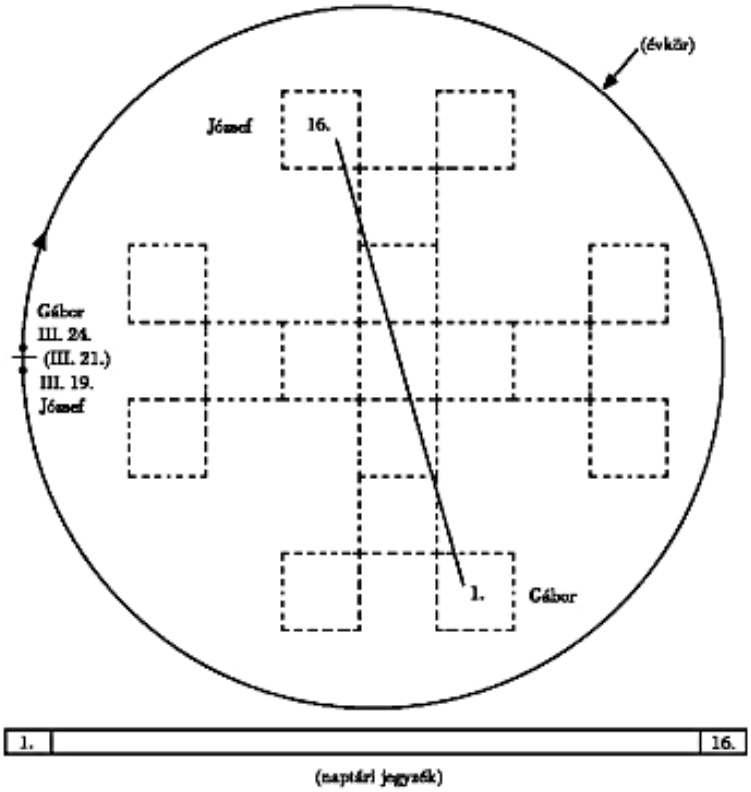

87. ábra. Az első és az utolsó kép változószimmetriája a vonalhálózatban

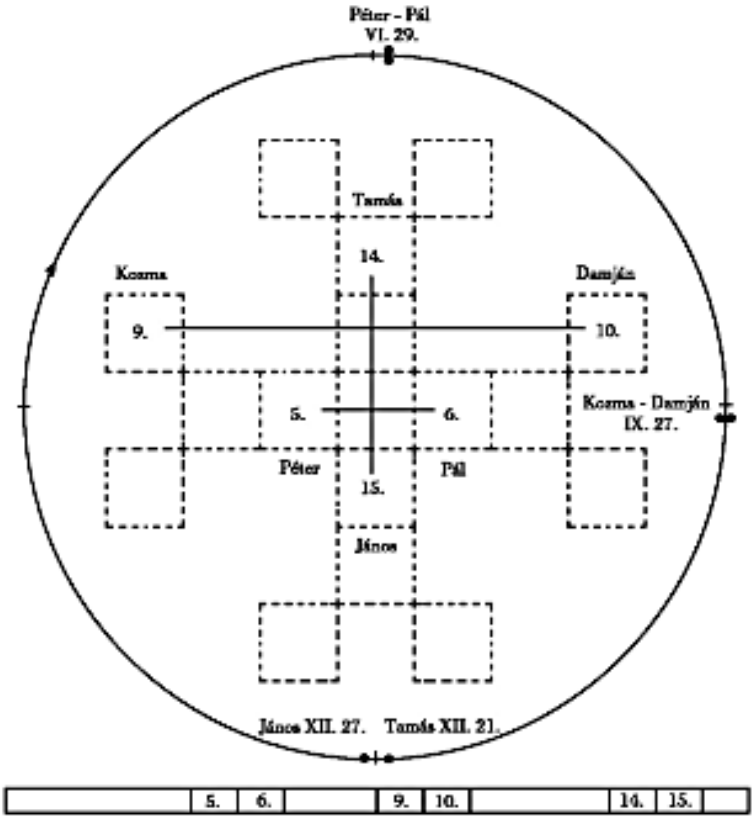

88. ábra. A kettős kereszt a vonalhálózatban

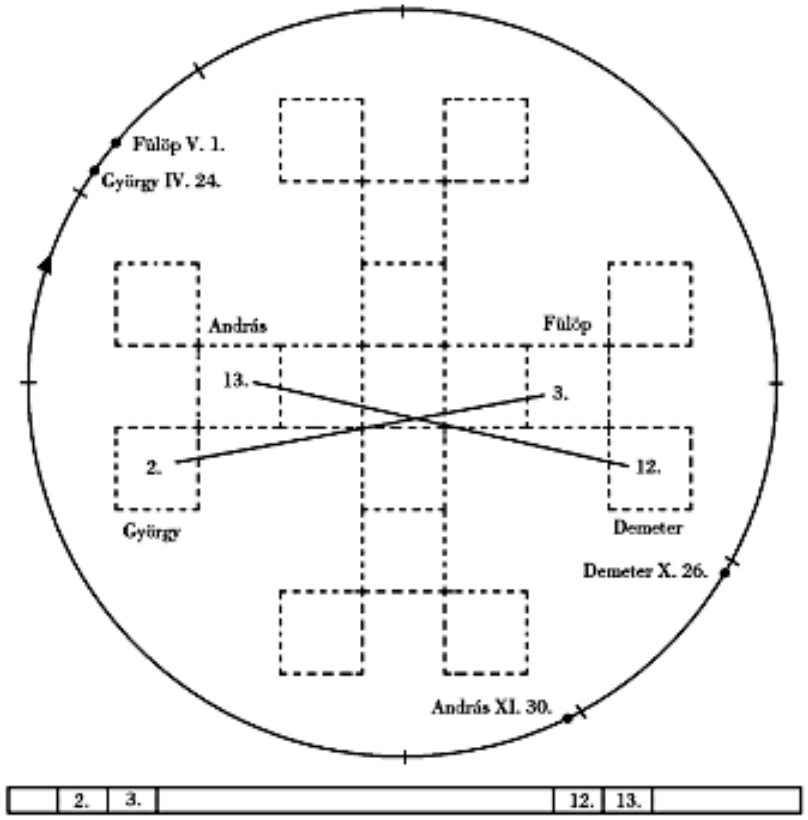

89. ábra. Rovásírás B betű

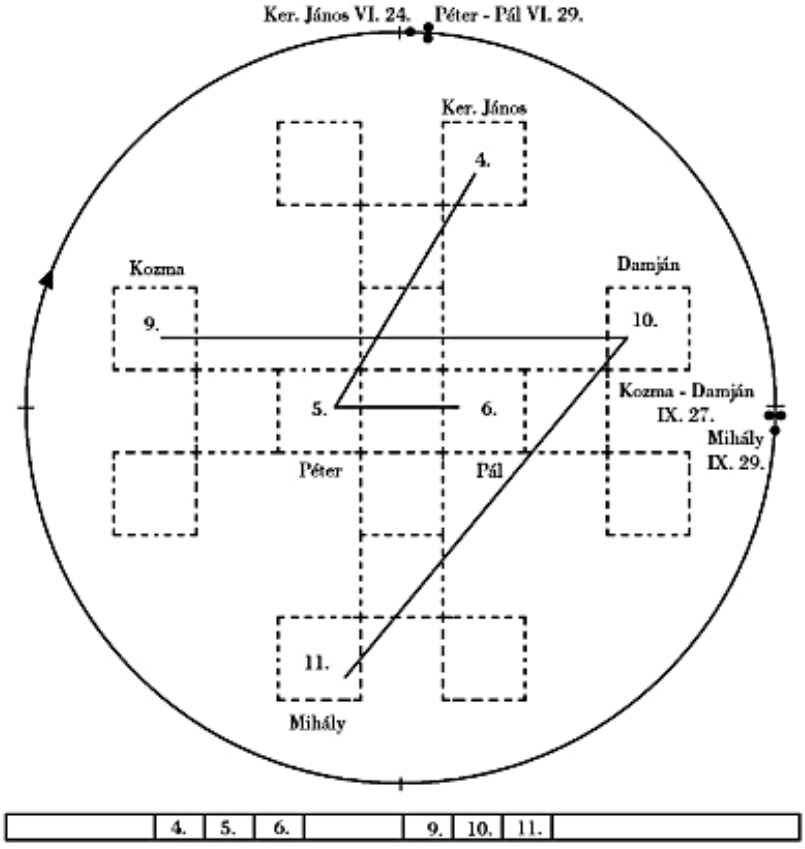

90. ábra. Rovásírás CS betű

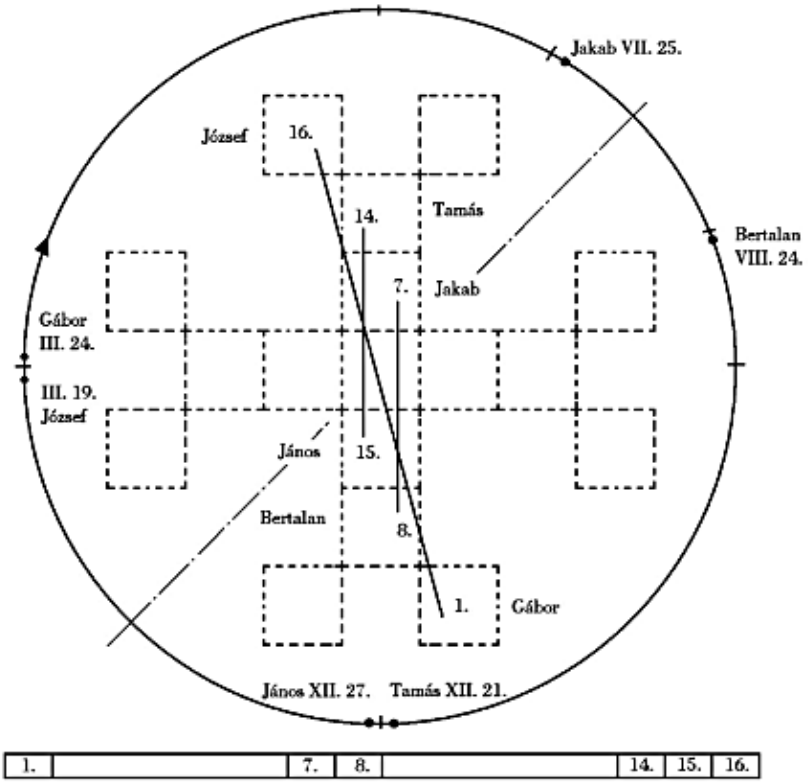

91. ábra. Rovásírás GY betű

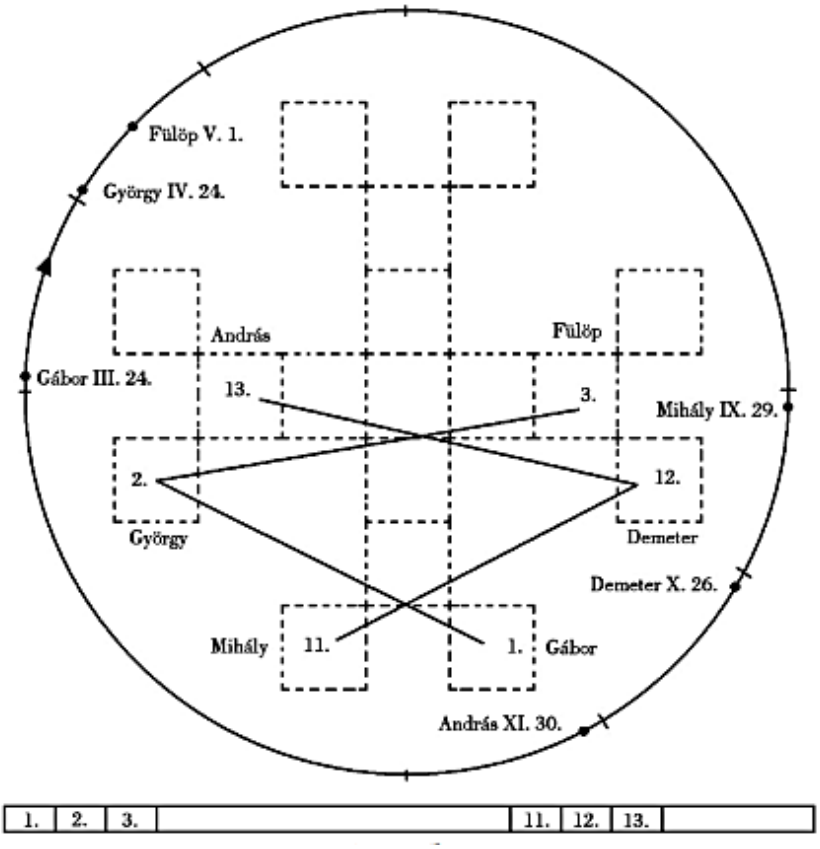

92. ábra. Rovásírás H betű

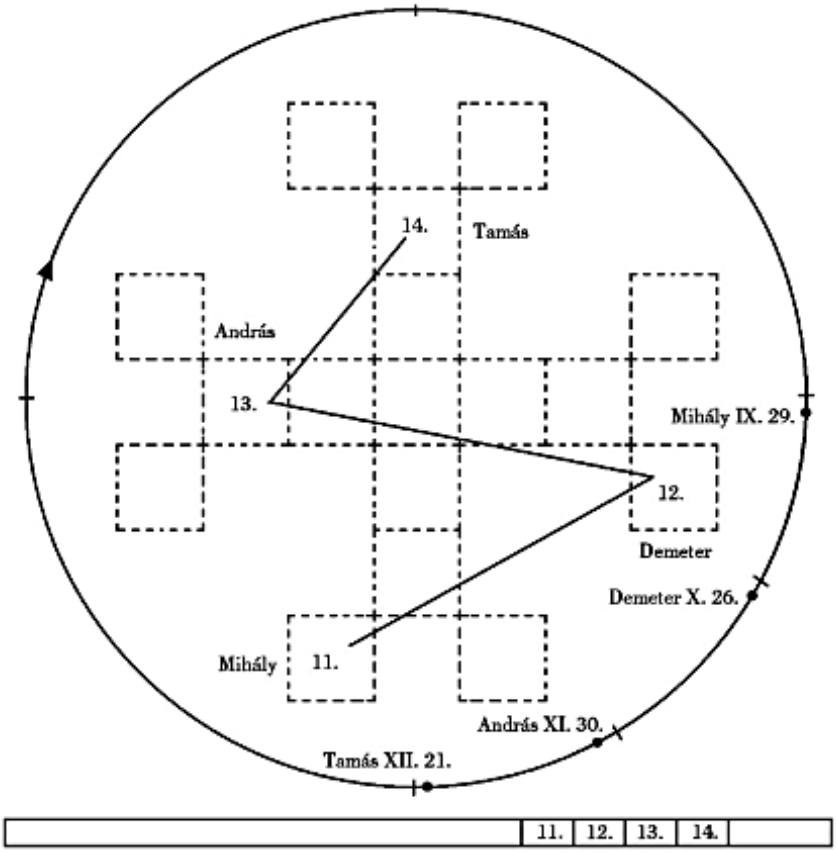

93. ábra. Rovásírás Ü betű

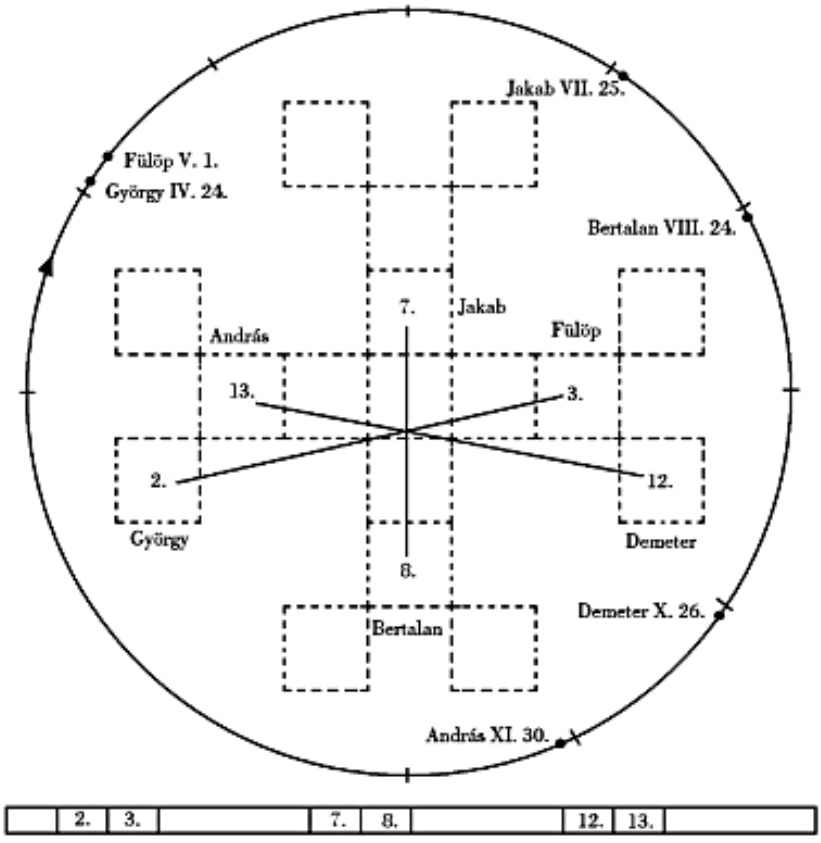

94. ábra. Rovásírás 100-as jel

Szabályként – csak olyan vonalszakaszokat használtam fel, amelyek egymást közvetlenül követő (tehát a szentek jegyzékében egy sorszám különbségű) képek között fordulnak elő. Mivel a rovásírás jelei többféle változatban is használatosak, rögzítem, hogy a cserkészetben az 1930-as években tanultak alapján jártam el. De könnyen lehet, hogy a rovásírás mai, képzettebb tudói még más jeleket is fel tudnának fedezni a vonalhálózatban, vagy ugyanezeket a vonalcsoportokat más jelekként értelmezik. Ezennel szíves figyelmükbe ajánlom az előbbi észrevételeimet. Varga Géza írja, hogy a kettőskereszt alakú székely írásjelnek, mint Gy betűnek a jelentése egyúttal EGY, és így tehát a magyar címerben álló kettőskeresztet nem elsősorban általános keresztény jelképként kell értelmezni, hanem mint olyan rovásjelet, ami azt jelenti: Egy az Isten! [811] Lehetséges tehát, hogy a rovásírás a Szent Korona harmadik nyelve? Az első kettő a képeken a latin és a görög.

Borbola János pedig kimutatta, hogy a Krisztus-kép felirata és a pártázat 8 eleme az egyiptomi matematika nyelvén számolási képleteket, mértékegységeket fejez ki.[812]

Újra jogos tehát e két kérdés:

– Vajon ha külön készült az abroncs és külön a pántok, előállhatott volna-e ilyen összefüggő szabályszerűségek rendszere?

– Vajon ha nem Szent Józsefet és Keresztelő Szent Jánost tételezzük fel eredeti képekként, meg tudnának-e mutatkozni ezek a szabályszerűségek?

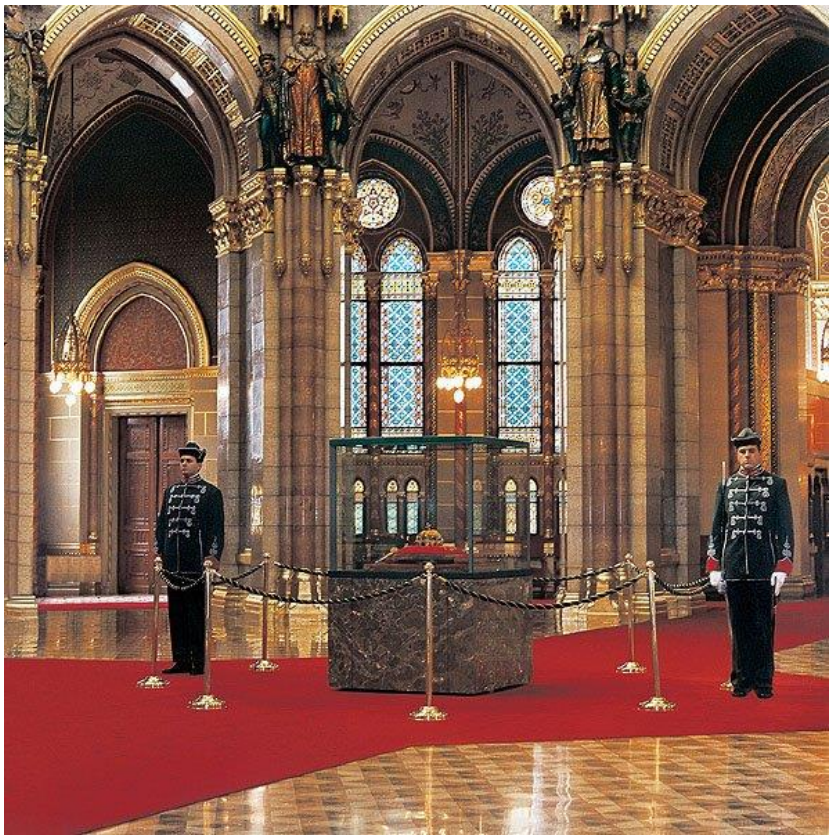

95. ábra. A Magyar Megszentelt Korona az Országházban.[813]

[811] Varga Géza: *A magyarság jelképei*." Írástörténeti Kutatóintézet, Budapest, 1999. p. 88.

[812] Borbola János: *Királykörök. Huni fáraótól a Szent Koronáig*. Hun-Idea Kiadó, Budapest, 2008. Borbola János: A magyarok Istene. *Ősi gyökér* 33. évfolyam. 1-2. szám. (2005. január-június) pp. 2-29. https://epa.oszk.hu/02300/02387/00025/pdf/%C5%90si%20Gy%C3%B6k%C3%A9r_2005_1-2_002-029.pdf

[813] http://www.mkdsz1.freeweb.hu/korona/Korona01a.jpg.

16. Összefoglaló

A Korona-kutatásban eltöltött 20 évem (2001–2021) eredményeinek összefoglalása eredeti észrevételeim összefüggésének bemutatása, ahogy az „magától” szervesen összerendeződött.

Kiindulás:

Megszentelt Koronánk szentjei névünnepének ábrázolása – az abroncson kicserélt képek helyén Szent József és Keresztelő Szent János feltételezésével.

Módszer:

Hogy Koronánk szentjei névünnepének ábrázolását az *Évkörben* is elvégeztem és a *7x7-es négyzethálóban* is.

Eredmény:

Az Évkörben *a Boldogasszony-központúság tengelye* és a 7x7-es négyzethálóban *az egyenesvonalú háló Sólyom-alakja.*

Következmények:

Az Évkörben:

– A Megszentelt Korona személyiség jellegének bizonyítása.
– Az év aranymetszési pontja: I. 1.—VIII. 15.
– A régi gazdálkodási év (IV. 24.—IX. 29.) kijelölése.
– A csillagászati félévek hosszának különbözősége és az abroncs aszimmetriájának egyezése.
– A Szűz Mária-kép bizonyítása a Fülöp–András–Szűz Mária háromszöggel.
– Koronánk fennhatóságának időbeli határa: 1944. III. 19. (?)

A 7x7-es négyzethálóban:

– A Szentlélek rejtett megjelenése a Koronánkban.
– Az uralkodás kiegyensúlyozottságára vonatkozó Koronatan tétel bizonyítása.
– A Louvre Múzeumban található Sólyom-alakú kancsó szerepe a Koronázási Szertartásban.

És még végső összegzésként röviden elmondom, amit felismertem, felfedeztem, feltártam a Magyar Megszentelt Koronával kapcsolatosan:

Mint a Koronánk iránt érdeklődők, és róla több-kevésbé tájékozottak előtt ismeretes, az abroncson hátul középen két kép nem eredeti elhelyezésű, azokat valakik, valamikor, valahol, valamiért kicserélték. Helyükbe Konstantin (egyik görög császár) és Geobitzasz (Géza fejedelem?) képét tették. Ezért a Korona ma „rontott” állapotban van, s mivel nem fejdísz, hanem beavató eszköz, feltételezhető, hogy ezen állapotában nem is lenne képes a teljes értékű beavatásra. Kérdés, kiknek a képe lehetett eredetileg hátul középen az abroncson? Erre több feltételezés létezik, de annyiban mind erőtlen, hogy végiggondolása nem von maga után következtetést a Korona szerkezetére nézve, hogy az újat árulna el magáról. De mit mond maga a Korona?

Ahogy minden emberi mű céljának megfelelően van kialakítva, úgy az eddigi vizsgálati eredmények alapján kijelenthetjük, hogy Koronánk tudatosan megtervezett és szinte emberfeletti szervezettségű mű. Eddig nem rendelkezünk külső, a Koronán kívüli bizonyítékkal az abroncson kicserélt két képre vonatkozóan, ezért gondoltam felhasználni a Korona célra irányuló szerkezetét. Mint tudatosan tervezett szerkezet ugyanis lehetővé teszi, hogy sérülése esetén a megmaradt

ép részekből a szerkezet célja megértésével visszakövetkeztessünk a hiányzó részeire. Segít ebben, hogy a Koronánk nemcsak tárgy, hanem személy is, amely kettőséget, kétszintű – anyagi és a szellemi – létezését a látható tárgyi és a láthatatlan eszmei szerkezete testesíti meg és fejezi ki.

A látható tárgyi szerkezeten legfelül, a kereszt alatt a Teremtőt, a Mindenható Atyaisten képét találjuk, mert legfelül a Legfelső Lénynek kell lennie. Körülötte a legfontosabb négy apostol közül hárman – Péter, Jakab, János – látták Jézus színeváltozását, és hallották az Atya hangját: „Ez az én szerelmetes fiam", és a negyedik, Pál a damaszkuszi úton személyesen hallotta Krisztus hangját: „Saul, miért üldözesz engem?" Elöl középen pedig az abroncs fölé magasodva, a homlokpánt előtt Krisztus képe áll, és közvetlenül alatta, kétoldalt az abroncson Mihály és Gábor arkangyal képe van. Hétköznapi eszünk számára meglepően a két isteni személyt megcserélve veszik körül a szent személyek: az Égben „lakó", de a világban mindenütt jelenlevő Teremtőt földiek kísérik, míg Krisztust, az emberként a Földön is járt Istenfiát két égi lény, két arkangyal kíséri. Feltételezhetjük, hogy az a megoldás egylényegűségüket akarja kifejezni: „Az Atya és Én egyek vagyunk." Ilyen „cserét" máshol is látunk a Koronán, például a Napfordulók és Napéjegyenlőségek szentjeinek összetartozásánál az évkörben.

Ám ha az Atyát és a Fiút is hozzá valamilyen szempont szerint közelállók veszik körül, ezt a viszonyt észre kell vennünk a Koronán a szerintem a harmadik kiemelt személy, Szűz Mária közelében is. Azaz ott is olyan személyeket kell keresnünk és hiányuk esetén feltételeznünk, hogy ott voltak, akik hozzá közel állnak. Egyébként a Szűz Mária-kép jelenlétét a Koronán Révay Péter koronaőr 1613-as írásbeli tanúságtétele alapján és Német Zsolt fentebb idézett elemzésére támaszkodva bizonyítottnak vehetjük. És jelenleg az abroncson hátul középen Szűz Mária alatt, az Ő közvetlen közelében vannak azok a kicserélt képek, amelyeknek az eredetijét keressük. Helyzetük ugyanolyan kell legyen, mint az arkangyal-képeké a Krisztus-képhez viszonyítva és az apostol-képeké az Atya-képhez viszonyítva. Azaz a hétköznapi gondolkodás azt mondaná, hogy ha az első oromzati kép alatt arkangyalok vannak, akkor a hátsó oromzati kép alatt sem gondolhatunk másra, mint a másik két arkangyalra, hiszen négy arkangyal van. Igen ám, de az apostolok se nyolcan vannak, nincsenek mind megjelenítve a Koronán. Ráadásul az Újtestamentumban csak Gábor és Mihály neve fordul elő, a másik két arkangyalé sohasem.[814] Viszont mint láttuk, Koronánk újszövetségi jellegű, mialatt a német-római császári korona ószövetségi jellegű a rajta ábrázolt személyek miatt. De a legnagyobb érv az ellen, hogy Szűz Mária képe alatt arkangyalok legyenek, hogy az arkangyalok egyértelműen az isteni rangot jelölik Krisztus képe alatt, míg Szűz Máriánál erről szó sem lehet. A közelállóság alapján és hogy szenteknek kell ott megjelenniük, szerintem Szent József és Keresztelő Szent János illik oda leginkább a családi kötelék alapján. Szent József Szűz Mária férje volt és Jézus nevelőapja, Keresztelő Szent János pedig Jézus unokabátyja és igen áldozatos szerep vállalója az Evangélium hirdetésében. Koronánk teljes mibenlétére vonatkozóan a legösszefoglalóbb felismerés az aranymetszés általános érvényesülése, azaz hogy az élő világ modellje.[815] Ez az élő jelleg vonatkozik a Kozmosztól kezdve a Földön is mindenre, a sejtek szintjén is. Ámde társadalmi szinten mi az élet alapvető egysége, élő sejtje? A család! Hát nem eléggé indokolt a világmodellbe a család szerepét is belefoglalni, mint az élővilág társadalmi szintjének létfontosságú sejtjét?

A Megszentelt Korona eszmei szerkezete nem a tárgyi mivolt három térbeli dimenziójában, hanem a negyedik, az idődimenzióban létezik. Az időtényezőt a képeken ábrázolt szentek névünnepi dátuma adja. Ezeket sorba állítottam, amiből „egydimenziós" vonalképet, jegyzéket kaptam: **1.** *Gábor III. 24.* **2.** *György IV. 24.* **3**. *Fülöp V. 1.* **4.** *Keresztelő János VI. 24.* **5-6.** *Péter-Pál*

[814] Lásd Kéri Ádám, Dr. Várlaki Péter Szent István király palástjának kiegészítő rekonstrukciója és ábrázolási rendszere. *Országépítő* 2005/1. p. 14. é, aki nemrégiben mutatott rá – 1 A „Tanulmányok az Szt. K. szellemében" c. kötetben /Eger, 2018. március/.

[815] Lásd Dr. Fehér András írását a *Tanulmányok az Szent Korona szellemében* (Eger, 2018. március) c. kötetben. dr. Fehér András: *A Szent Korona mint az élővilág szimbóluma*. https://youtu.be/45lrOFbN7io.

VI. 29. **7.** *Jakab VII. 25.* **8.** *Bertalan VIII. 24.* **9-10.** *Kozma-Damján IX. 27.* **11.** *Mihály IX. 29.* **12.** *Demeter X. 26.* **13.** *András XI. 30.* **14.** *Tamás XII. 21.* **15.** *János XII. 27.* **16.** *József III. 19.* De ez a jegyzék még nem kép, ezek az adatok a képi üzenet megnyilvánulásának még csak a lehetőségét hordozzák. Ezt a jegyzéket a képi üzenet kiolvasásához olyan közegbe kell helyezni, amelyik a maga – legalább kétdimenziós – szerkezetével vizuálisan érzékelhető kép kiolvasását teszi lehetővé. Az üzenet – „természete" szerint, azaz mint szellemi „termék" – nem a fizikai létsíkra, hanem a szellemi létsíkra tartozik, ott létezik, a fizikai létsíkra csak a képe tartozik az üzenetnek. A dátumok pedig – természetük szerint – időadatok. Ezért erre a célra, időadatok ábrázolására vagy a végtelen egyenes, vagy az önmagába visszatérő szabályos görbevonal, pl. a kör a legalkalmasabb. És mivel esetünkben éppen ismétlődő, évente visszatérő adatokról van szó, válasszuk a kört, az ún. csillagászati évkört. Az év kezdetéül természetesen a tavaszi Napéjegyenlőség napját, márc. 21-ét vettem – a Kos jegye, azaz csillagászati hónapja kezdőnapját. Azért tartom természetesnek ezt a kezdetet, mert amikor a Korona készült, nem a mai naptár, hanem a csillagászati naptár szerint tartották számon az időt. És ez szépen illeszkedik Koronánk „üdvtörténeti rendjéhez" is, mert a jegyzék első tagja a március 21-hez közeli névünnepű Gábor arkangyal névünnepe: március 24. Ami egyúttal az Angyali Üdvözlet napjához, március 25-höz közeli ünnepnap, vagyis az üdvtörténet kezdete.

Az évkör kezelésének kiindulópontjaként tehát az óralap 9-esének megfelelő helyet vettem fel, ahogy ezt a csillagászati felfogás diktálja, mint a tavaszi Napéjegyenlőségnek a hagyományos pontját. Az évkörbe arányosan bejelölve a szentek névünnepi dátumát, a *96. ábrát* kaptam.

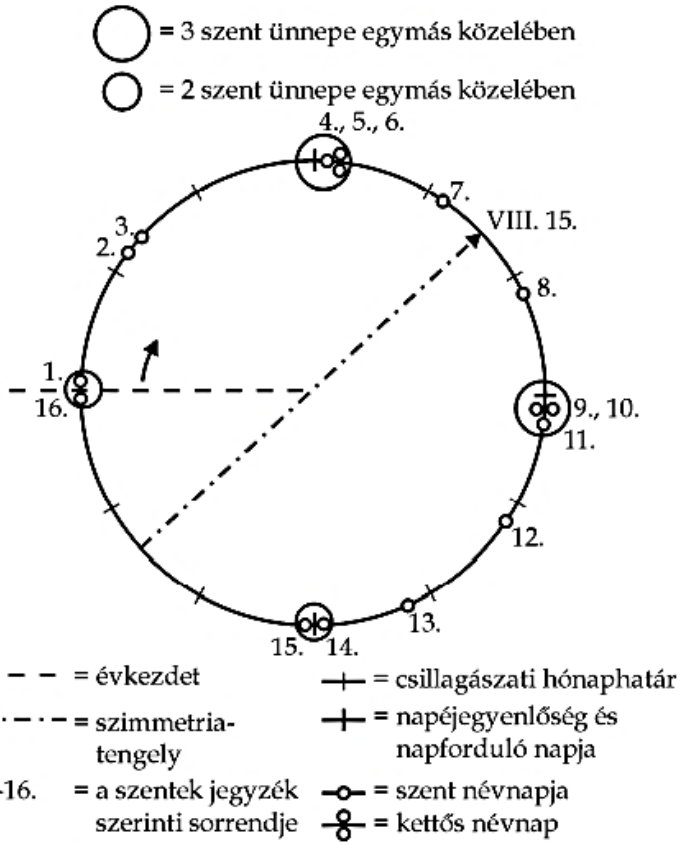

Évköri környezet: Kos, Bika, Ikrek, Rák, Oroszlán, Szűz, Mérleg, Skorpió, Nyilas, Bak, Halak

96. ábra. A korona képsorrendje az évkörben (jobbos forgásirány).

Az ábrán pedig bármiféle erőltetés, torzítás, az adatok nagyvonalú elhanyagolása, vagy előzetes koncepció belemagyarázása nélkül szembeszökő csoportosulások, „sűrűsödések" tűnnek elő a négy Napforduló és Napéjegyenlőség közvetlen közelében. A téli Napfordulónál és a tavaszi

Napéjegyenlőségnél két-két szent, a nyári Napfordulónál és az őszi Napéjegyenlőségnél három-három szent ünnepe van. A téli Napforduló tája és a tavaszi Napéjegyenlőség tája között nincsenek szentek. És nincs szent az Ikrek jegyében (V. 21. – VI. 20.) sem. Nincs előírva sehol, hogy minden műnek mindig tartalmaznia kell az Állatöv összes jegyére vonatkozó utalást. És a Vízöntőről ismeretes a kiüresedettsége, hogy egyetlen rendellenesen viselkedő állatövi jegyként, időszakadék miatt nem fejti ki, amikor kellene, szabályosan a működését. Az Ikreknél pedig a téridő semmivé válik.[816] Így tehát ahol nincs idő, ott nincsenek dátumok se. Tovább menve az évköri adatok számbavételével, a tavaszi Napéjegyenlőség tája és a téli Napforduló tája közötti ¾ évben a fordulókon kívüli naptári – nem csillagászati – hónapokban egy-egy szent van következetesen. A sorrend utolsó, a 16. szentje József, közvetlenül a csillagászati évkezdet előtt áll, ezzel mintegy visszacsatolja a körfolyamatot.

A téli Napfordulótól kiindulva csillagászati negyedévenként egyenletesen növekvő számban találunk ünnepeket: 2, 3, 4, 5. Ez a „felpörgés" is mintha az év(kör) forgására utalna. A Napéjegyenlőségek között ("vízszintesen") megfelezve az évet a kéz félév az ünnepek számában kiegyenlítettséget mutat: 3+4=5+2. Az egynél többszemélyes, azonos nagyságú „létszámok" egymással szemben párokat alkotnak, mégpedig mindig Napéjegyenlőség–Napforduló összetételben (és nem két Napéjegyenlőség, két Napforduló, és ez a már említett megcserélődés,) és az ilyen összetételű két páron belül mindig fordított helyzetben. Mert a háromszemélyes nyári Napfordulónak a párja a háromszemélyes őszi Napéjegyenlőség (s nem a kétszemélyes téli Napforduló), a kétszemélyes téli Napfordulónak a párja a kétszemélyes tavaszi Napéjegyenlőség (és nem a háromszemélyes őszi Napéjegyenlőség). A Napforduló–Napéjegyenlőség párok között félreérthetetlen szimmetriatengely húzódik, ami azonban nem egyszerű semleges vonal, hanem határozott (mondhatnám: vektoriális) irányultsága is van. Mert alul, a Vízöntőben, ahol az egyenes metszi a kört, ott nullaszámú szent van, azaz nincs, de innen a köríven kétoldalt kétfelé elindulva és a Napfordulókon keresztülhaladva egyre magasabb számban találunk szenteket: először 2-t, aztán 3-at, így a tengely felső metszéspontja a körön mintegy a kicsúcsosodását, középpontját alkotja az évköri sorrendnek. És milyen ünnep van ott? ***Augusztus 15-e, Nagyboldogasszony!*** Mit jelent ez? Azt, hogy a magyar kereszténységnek a világon egyedülálló Boldogasszony-tisztelete ezek szerint nem egyszerű és spontán népi jámborság csupán, nem folklorisztikus színfoltja csak a vallásnak, hanem a Megszentelt Koronába beleírt ősi parancs, amit követni és megtartani szent kötelességünk!

És ha képi üzenetet vártunk a szentek sorrendjétől, akkor íme, itt az üzenet, az egyértelmű, tisztán világos, magától megmutatkozó üzenet. Szent József és Keresztelő Szent János képének feltételezése ugyan még nincs „külsőleg" bizonyítva, de a feltételezés segítségével felbukkant eredmény nagy valószínűséggel hat vissza a feltételezés megalapozottságára. Könnyen kiszámolhatjuk; hogy augusztus 15-e a január elsejével kezdődő év aranymetszési pontja is egyben, nemcsak Mária-ünnep. Ez az év 226. napja, és 365 x 0.618.034[817] = 225,6. Mivel a napokat egész nap egységben számoljuk, a 225,6 csakis 226-ként értelmezhető. Megdöbbentő, hogy ekkora pontosságot tudtak a Korona készítői elérni. E kulcsszám megjelenése a Korona eszmei szerkezetében bizonyítja, hogy mivel az egész élővilág az aranymetszés szerint épül fel, Koronánk az élővilág modellje, amint Dr. Fehér András felismerte.[818] Örülök, hogy az aranymetszés jelenlétét Koronánkban nem most kerestem meg és találtam meg, hanem még 2002-ben, Dr. Fehér András tanulmányának megismerése előtt, tehát nem vagyok azzal gyanúsítható, hogy azon fellelkesedve magyaráztam bele Koronánkba.

A magyar kereszténységnek a Megszentelt Koronába beleírt Boldogasszony-központúsága több irányban is magyarázatot ad és megvilágosodást hoz. Így pl. Szt. István tettére is. Ezek

[816] Lásd Pap 1999. p. 162. és Born, 2006. pp. 17-18.
[817] Az aranymetszés arányszáma: τ (tau).
[818] Fehér, 2018.

szerint ugyanis nem egyszerűen és alapvetően fia elvesztése miatti bánatában, a dinasztikus öröklés meghiúsulása miatti tanácstalanságában, és nem a két nagyhatalom – a német-római és a kelet-római – közötti kényszerű választás dilemmájának feloldásaként ajánlotta fel a Koronát és vele az országot Szűz Máriának. Ez a tett részéről nem rögtönzött ötlet, a kilátástalan helyzetben megtalált, de addig soha fel nem merült kiút, nem kétségbeesésből született megoldás volt, és főleg nem egyéni választáson alapuló döntés, hanem – mai szóval élve – „munkaköri kötelesség", a helyzetre előrelátóan megszabott parancs. Aminek a Megszentelt Koronában előírt voltát Szent István, az ezzel a Koronával megkoronázott ***apostoli*** király még nagyon világosan tudhatta, ha ez a tudás később – különösen a Szűz Mária-kép eltüntetésével – feledésbe is merült.

És itt a kulcsa annak is, hogy a Megszentelt Korona miért személyiség, és nem csupán tárgy. Azért személyiség, mert Szűz Máriát képviseli, az Ő képviseletében birtokolja az országot és a népet, mint földi helytartója. A Koronatan tudósai és hívei eddig is szent meggyőződéssel vallották, hirdették és tanították Koronánk személyiség-jellegét, két létszinten való létezésének különleges mivoltát, de nem tudták, nem tudhatták valamilyen konkrét összefüggéssel bizonyítani, mert nem volt a kezükben a Koronánk titkának az előbbiekben kifejtett felismerése. A Boldogasszony-központúságnak a Korona eszmei szerkezetébe beleírt tényével szerettem volna a Koronatannak – a hétköznapi ember előtt eddig képtelenségnek tűnő álláspontját, hogy Koronánk nemcsak tárgy, hanem személy is – alátámasztani, és a személyiség kilétére rámutatni, azt megnevezni. Tehát ami eddig képtelenségnek számított, az éppen a képek segítségével nyert magyarázatot. Hát persze, hogy szent (megszentelt=Sacra) a Koronánk, hát persze, hogy helyettesíthetetlen, hiszen ezek a tulajdonságok velejárói a személyiségnek, a szent személyiségnek. Az augusztus 15-ére mutató tengellyel a képtelenségből érthető képszerűség lett. Nem Szent István választotta tehát Szűz Máriát pátrónánkul, hanem Szűz Mária fogadott bennünket népéül, már előbb. Szent István tehát nem újdonságként ajánlotta fel a Koronát Szűz Máriának, hanem „csak" visszaadta annak, akié! A Koronába bele van írva, hogy ha az ország nagy bajban van, Szűz Máriához kell fordulni, ahhoz, akié az ország és annak népe.

Láthatjuk, hogy milyen lényegre törő és messzire vezető felismerésekhez tud hozzásegíteni bennünket Szent. József és Keresztelő Szent János feltételezése a Korona abroncsán kicserélt két kép helyén. Mivel azonban külső bizonyíték mindeddig nem hitelesíti ezt a feltevést, azért azt mondom: ha valakinek nem elég meggyőző, nem elég hihető, sőt nem fogadható el ez a feltételezés, álljon elő meggyőzőbbel, hihetőbbel, elfogadhatóbbal, amelynek segítségével még többet árul el magáról Koronánk, s igyekezni fogok elsőként őszinte szívvel köszönteni érte őt.

Budapest, 2022. június 22.

Végh Tibor korábban megjelent írásai

A Szent Korona titkai. *Nemzeti Újság* 2003. Mindszent hava. Szerk. Endrey Antal, Ásotthalom. (Félben maradt közlés.)

A Szent Korona üzenete. *Országépítő. Építészet, Környezet, Társadalom. A Kós Károly Egyesülés negyedéves folyóirata* 2004/3. pp. 22-24. https://orszagepito.net/wp-content/themes/orszagepito/pdf/2004-3.pdf

További észrevételek a Szent Korona zománcképeivel kapcsolatban. *Országépítő. Építészet, Környezet, Társadalom. A Kós Károly Egyesülés negyedéves folyóirata* 2005/1. pp. 17-19. https://orszagepito.net/wp-content/themes/orszagepito/pdf/2004-3.pdf

Észrevételek a Magyar Szent Koronáról 1. *Dobogó. Mitikus magyar történelem ismeretterjesztő folyóirat.* IV. évf. 3. szám, 2005/június. pp. 12-15.

Észrevételek a Magyar Szent Koronáról 2. *Dobogó*. IV. évf. 4. sz. 2005/augusztus. pp. 20-21.

Mit üzen a Szent Korona? Intuitív asszociációs tanulmányok. Szerzői Kiadás, 2006. https://cupdf.com/document/dr-vegh-tibor-mit-uezen-a-szent-korona.html

Mit üzen a cserkészliliomot átölelő Szent Korona? *Táborkereső. Cserkészvezetők Lapja.* 2006. augusztus.

A magyar Szent Korona látható és láthatatlan szerkezete. Észrevételek az apostolképek szabályszerűségeiről. https://docplayer.hu/225232819-Vegh-tibor-a-magyar-szent-korona-lathato-es-lathatatlan-szerkezete.html

Mit üzen a Szent Korona? *JURA. A Pécsi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Karának tudományos lapja*". 13. évfolyam, 2007. 2. szám, pp. 205-208. https://jura.ajk.pte.hu/JURA_2007_2.pdf

Összefoglaló a Magyar Szent Korona üzenetének kutatásáról. *Acta Historica Hungarica Turiciensia* 23. évf. 4. sz. (2008.) https://epa.oszk.hu/01400/01445/00010/pdf/EPA01445_acta_hungarica_2008_4_048-066.pdf

A Zodiákus géntérképe. *Dobogó* 2009. február és *Ősi Gyökér* 44. évf. 1-2. sz. (2016. január–június) http://www.epa.hu/02300/02387/00037/pdf/EPA02387_osi_gyoker_2016_1-2_023-025.pdf

Fülöp és András, a szkíta-térítő apostolpáros képe a Szent Koronán. *Pannon Eleink* (Zalai Civil Ház, Zalaegerszeg) 2009. február és *Ősi Gyökér* 41. évf. 3. sz. 2013. http://epa.oszk.hu/02300/02387/00030/pdf/EPA02387_osi_gyoker_2013_3_017-020.pdf

A Szent Korona és a Szentlélek. *Pannon Eleink* 2009. március és *Ősi Gyökér* 46. évfolyam 3-4. szám (2018. július–december) http://www.epa.hu/02300/02387/00042/pdf/EPA02387_osi_gyoker_2018_3-4_047-049.pdf

Boldogasszonyunk Szent Koronája. *Pannon Eleink* 2009. április.

Kicserélt képek a Szent Koronán. *Pannon Eleink* 2009. május.

Mit üzen a Szent Korona? *Ősi gyökér* 37. évf. 3. sz. (2009. július–szeptember). http://www.epa.oszk.hu/02300/02387/00013/pdf/%C5%90si%20Gy%C3%B6k%C3%A9r_2009_3_007-020.pdf

Két 2 szófejtési kísérlet. *Ősi gyökér* 37. évf. 4. sz. (2009. október–december) http://www.epa.hu/02300/02387/00014/pdf/%C5%90si%20Gy%C3%B6k%C3%A9r_2009_4_002-035.pdf

A dátumozásról. *Ősi gyökér* 37. évf. 4. sz. (2009. október - december) http://www.epa.hu/02300/02387/00014/pdf/%C5%90si%20Gy%C3%B6k%C3%A9r_2009_4_002-035.pdf

A Szent Korona és az állatövi jegyek geometrikus szimbólumai. *Ősi gyökér* 37. évf. 4. sz. (2009. október - december) http://www.epa.hu/02300/02387/00014/pdf/%C5%90si%20Gy%C3%B6k%C3%A9r_2009_4_002-035.pdf

A Szent Korona zománcképein ábrázolt szentek névünnepei naptári sorrendjének egyenes vonalú hálózata. *Ősi gyökér* 39. évf. 2. sz. (2011. április - június) pp. 19-32. http://www.epa.hu/02300/02387/00005/pdf/%C5%90si%20Gy%C3%B6k%C3%A9r_2011_2_005-032.pdf

Képhármasok és képnégyesek szabályszerűségei a magyar Szent Koronában. *Ősi gyökér* 39. évf. 1. sz. (2011. január - március) http://www.epa.hu/02300/02387/00004/pdf/%C5%90si%20Gy%C3%B6k%C3%A9r_2011_1_022-025.pdf

A Szent Korona képsorrendjének két olvasata. (Kutatástörténeti beszámoló.) *Ősi gyökér* 39. évf. 3. sz. (2011. július–szeptember) pp. 62-65. http://www.epa.hu/02300/02387/00006/pdf/%C5%90si%20Gy%C3%B6k%C3%A9r_2011_3_046-074.pdf

A Szent Korona és a lemniszkáta. A Nap útja a Magyat Szent Koronán. *Ősi Gyökér* 40. évfolyam 2-4. szám. (2012. április–december) pp. 62-64. http://www.epa.hu/02300/02387/00002/pdf/%C5%90si%20Gy%C3%B6k%C3%A9r_2012_2-4_062-064.pdf

Az önmozgó. Újabb bizonyíték arra, hogy a Magyar Szent Korona világmodell. *Ősi gyökér* 41. évf. 1-2. sz. (2013. január–június) http://www.epa.hu/02300/02387/00003/pdf/%C5%90si%20Gy%C3%B6k%C3%A9r_2013_1-2_011-014.pdf

A Szent Korona, az évkör és a négyzetháló összefüggései *Ősi Gyökér* - 42. évf. 1-2. sz. (2014. január–június) http://www.epa.hu/02300/02387/00032/pdf/EPA02387_osi_gyoker_2014_1-2_028-047.pdf

A Szent Koronán lévő képek szentjei és azok ünnepei számának szabályszerűségei a csillagászati évkörben. *Ősi gyökér* 42 évf. 3. sz. (2014. július - szeptember) pp. 12-14. http://www.epa.hu/02300/02387/00033/pdf/EPA02387_osi_gyoker_2014_3_012-014.pdf

Astrologia vera. (Igazi asztrológia.) *Ősi gyökér* 42 évf. 3. sz. (2014. július–szeptember) pp. 38-39. http://www.epa.hu/02300/02387/00033/pdf/EPA02387_osi_gyoker_2014_3_012-014.pdf

A magyar Szent Korona látható és láthatatlan szerkezete. (Észrevételek az apostolképek szabályszerűségeiről.) *Ősi gyökér* 43. évf. 3-4. sz. (2015. július - december) http://www.epa.hu/02300/02387/00036/pdf/EPA02387_osi_gyoker_2015_3-4_036-042.pdf

A magyar Szent Korona és a valószínűségszámítás. *Ősi gyökér* 43. évf. 1-2. sz. (2015. január-június) http://www.epa.hu/02300/02387/00035/pdf/EPA02387_osi_gyoker_2015_1-2_065-067.pdf

A magyar Szent Korona 16 képe és a 4×4-es négyzetháló. *Ősi Gyökér* 45. évf. 3-4. sz. (2017. július – december) http://www.epa.hu/02300/02387/00040/pdf/EPA02387_osi_gyoker_2017_3-4_068-072.pdf

Megszólalt a Szent Korona. Ősi *Gyökér* 46. évfolyam 1-2. szám (2018. január-június) http://www.epa.hu/02300/02387/00041/pdf/EPA02387_osi_gyoker_2018_1-2_012-014.pdf

A Szent Korona, az évkör és a négyzetháló összefüggései. *Ünnepi gondolatok Molnár V. József 84. születésnapjára.* https://docplayer.hu/114062813-Magyar-szent-korona-vegh-tibor-a-szent-korona-az-evkor-es-a-negyzethalo-osszefuggesei-unnepi-gondolatok-molnar-v-jozsef-84.html

A Magyar Szent Korona szenteket ábrázoló zománcképei és a csillagászati évkör négy fordulója. *Ősi gyökér* 47-48. évf. 1-4. sz. (2019-2020.) http://www.epa.hu/02300/02387/00043/pdf/EPA02387_osigyoker_2019-2020_01-04_002-006.pdf

Feltételezés a magyar Szent Korona abroncsán kicserélt 2 kép eredetijéről. *Ősi gyökér* 50. évf. 1. sz. (2022.) http://www.epa.hu/02300/02387/00046/pdf/EPA02387_osi_gyoker_2022_01_002-010.pdf

Az állatövi jegyek geometrikus szimbólumai. *Dobogó* 2020. február–június.

Mikor süt a Nap a legerősebben? *Dobogó* 2021. augusztus–december.

A magyar Szent Korona és a Szent Korona-tan összefüggése. *Dobogó* 2022/1.

Feltételezés a Szent Korona abroncsán kicserélt két kép eredetijéről. *Ősi gyökér* 49. évf. 1. sz. (2022. január–április)

Függelék: A Koronánk abroncsán kicserélt 2 kép eredetijére vonatkozó egyik feltételezés logikai elemzése, avagy „kutatói következetlenségek korrekt kritikája”

Pap Gábor 24 évvel ezelőtti tanulmányának egyik részlete[819] az abroncson – az aranyművesek és a mérnökök által megállapítottak szerint – kicserélt 2 kép, a Gézának is tartott Geobitzasz és Konstantin eredetijére vonatkozó feltételezést tartalmaz. Elemzésem ezzel a feltételezéssel kíván foglalkozni.

Egyébként a Korona homlokrészénél abroncs fölé magasodón a pánt előtt álló Krisztus-képnek megfelelően, a Koronán hátul is valakik valamiért kicserélték az ott lévő képet, és ma ott Dukász Mihály görög császár képét láthatjuk. Ám Révay Péter Korona-őr megbízható, 1613-ból származó leírásából[820] tudhatjuk, hogy ott eredetileg Szűz Mária képe volt.

Az általam kritizált szerző kilátásba helyezi,[821] hogy ha a „szenteknek” a Koronán lévő 16 képét az ábrázolt személyek *névünnepi dátuma* szerint sorba rendezzük, akkor *„fontos képi üzenetet”* kaphatunk. Ehhez a munkához kitűnő támpontokat ad, és célszerű követelményeket is támaszt. (A „szenteket” azért tettem idézőjelbe, mert ez pontatlan meghatározás, ugyanis a 16-ból 2 nem szent: a már említett Geobitzasz és Konstantin.

A támpontok:

– A Korona „tisztán újszövetségi ihletésű”.[822] Ez nyilván azt jelenti, hogy az ószövetségi személyeket kizárhatjuk a feltételezésekből.

– A Koronának „gyönyörű üdvtörténeti rendje van”.[823]

– A zománcképekben rejlő üzenet „kifejezetten évköri-asztrálmitológiai hangszerelésű”.[824]

A követelmények:[825]

– Csak a 16 szent képével kell foglalkoznunk, mert a 3 „kiemelt képhez” – a zárólemezhez és a 2 oromzati képhez – nem rendelhető egyetlen dátum. Mindegyiknek több ünnepe is van.

Csillagászati szemlélet szerint kell gondolkodnunk, vagyis a hónaphatárokat is eszerint – tehát a Zodiákus jegyei szerint – kell figyelembe venni. Tájékozódás céljából mellékelem is:[826]

Kos	III. 21.		Mérleg	IX. 23.
Bika	IV. 20.		Skorpió	X. 23.
Ikrek	V. 21.		Nyilas	XI. 22.
Rák	VI. 21.		Bak	XII. 22.
Oroszlán	VII. 23.		Vízöntő	I. 20.
Szűz	VIII. 23.		Halak	II. 19.

– Ki kell keresni, hogy egy-egy ünnep melyik állatövi jegybe tartozik. De nem fordítva, – teszem hozzá – hogy minden jegyhez igyekezzünk odavaló névünnepű szentet találni.

– A „legkisebb változtatás elve” – lex minimi – szerint kell eljárni. Ami azt jelenti, hogy amit egyszerűen meg lehet oldani, azt ne komplikáljuk. (Pl. 2 pont között a legrövidebb távolságot az egyenes adja.)

---

[819] Pap 1999. pp. 512-558.
[820] Révay Péter: *A Szent Korona eredete.* Fordította: Kulcsár Péter. Magyar Ház, Budapest, 2010.
[821] Pap 1999. p. 515.
[822] Uo.
[823] Pap 1999. p. 528.
[824] Pap 1999. p. 548.
[825] Pap 1999. p. 549.
[826] Forrás Teres Ágoston: *Biblia és asztronómia.* Springer, Budapest, 1998.p. 243.

– „Ne diktáljunk a műnek!” – azaz ne előre kialakított koncepciót próbáljunk belemagyarázni a Koronába.

Ezek után Pap közreadja a szentek általa összeállított sorrendjét.[827] Ebben a kicserélt képek helyett szükségszerűen feltételezendő eredeti személyekről még nem nyilatkozik, azt csak később teszi meg.[828]

„Pál apostollal érdemes kezdeni” – írja. „Ha Pál apostoltól mint a Vízöntő képviselőjétől indulok el, akkora következő ’hónapszent’ a Halak havában Géza (Geobitzasz) lenne.”[829]

Érdemes elgondolkodni eze a kifejezésen: „érdemes”. Ilyet akkor mondunk, ha valamilyen célunk van. Ámde nem vagyunk abban a helyzetben, hogy célokat tűzzünk ki, vagy hogy valamilyen célhoz igazodjunk, hiszen lekötöttük magunkat a naptári sorba rendezés eljárása mellett, mégpedig a csillagászati szemlélet, tehát a márc. 21-ei évkezdet, és a Zodiákus jegyeinek a hónap határai szerint.

Pálnak – Péterrel együtt – jún. 29-én van a névünnepe. Hogyan lehet mégis Pállal kezdeni? Úgy, hogy Pap önkényesen a „Pál fordulása” jan. 25-ei ünnepét választja kiindulásnak. Tehát semmibe veszi a csillagászati szemlélet követelményét. Ez az önkényeskedés többszörös önellentmondást jelent:

– Január nem a csillagászati szemlélet szerinti kezdőhónap. Jan. 25-e az „asztrálmitológiai” szemlélet szerint a Vízöntő hónapjába tartozik. (Ezt Pap ki is hangsúlyozza.) A vízöntő viszont a Zodiákus 11., azaz utolsó előtti hónapja. Hogyan lehet ezzel kezdeni az időrendi felsorolást?

– Pap kifejti, hogy az abroncson lévő „Kozma és Damján kettősénél ikerpárt kaptunk a képek sorrendjében”. (Tudniillik ugyanazon a napon – IX. 27-én – van a névünnepük.) „A két figura ugyanazon időegységben nyilatkozik meg… Ha én itt bármiféle erőhatás levonulását konkrét formában feltételezem, direkt módon történhetett az áthatás… egyfajta ’átlövés’ formájában.”[830] (Ő itt arra céloz, hogy a király koronázásakor valamiféle – kozmikus? – erők működnek a Koronában.) Megdöbbentő, hogy ha ilyen fontosnak tartja Kozma és Damján összetartozását, akkor ha a közös névünnepük alapján ugyancsak összetartozó és Kozmához és Damjánhoz hasonlóan szimmetrikus párként elhelyezkedő, de az abroncshoz képest két szinttel feljebb, a pántok felső képeiként található Péter és Pál égbekiáltó következetlenséggel elszakítható egymástól? És akkor Péter a továbbiakban egyedül is képviselheti – mint később meglátjuk – jún. 29-ei ünnepet? Avagy neki is kellene külön ünnepet találni (pl. fogolyszabadító Szent Péter).

Összegezve: Pap a legdurvább következetlenséggel kezdte a képsorrendjét.

A Pállal történő kierőszakolt kezdés alátámasztására Pap még más kijelentést is tesz: „Az ember első kérdése az, hogy honnan kezdjük a sorolást? Általában azt szokták” – kik? – „javasolni, hogy az alsó koronarészen. Tipikusan rossz indulás, tudniillik ennek a Koronának egyetlen úgynevezett szinguláris pontja van, – szinguláris pont az, aminek nincs párja – ez pedig a felső Pantokrátor.”[831] Honnan tudja ezt ilyen biztosan, hiszen meg se próbálta ott kezdeni, holott ha betartja saját követelményeit, rögtön megtalálja Gábriel (Gábor) arkangyalt, akinek névünnepe – III. 24. – a megkíván csillagászati évkezdet szerint az első, és tetejében vele – az Angyali üdvözlettel – az ugyancsak irányadónak tekintendő üdvtörténet is! Pedig Pap maga azt írja: „Ha a véletlenek szaporodnak, akkor normális és becsületes kutató nem tekinthet el tőlük.”[832] Véletlenül Gábor névünnepe az első a csillagászati szemlélet szerint, véletlenül az Angyali Üdvözlet üdvtörténeti eseménye őhozzá tartozik, de ezeket a halmozódó véletleneket Pap vagy nem veszi észre, vagy nem akarja tudomásul venni.

[827] Pap 1999. pp. 550-551.
[828] Pap 1999. pp. 554-555.
[829] Pap 1999. p. 549.
[830] Pap 1999. p. 555.
[831] Pap 1999. p. 544.
[832] Pap 1999. p. 524.

Tovább menve a képsorrend elemzésében: „…biztosan meg is lehet találni az abroncson hátul eredetileg megjelentetett uralkodóknak a helyét és szerepét is, és itt nagy segítségünkre van az, hogy tudjuk, milyen hónapban kereshetjük a névünnepeket. Mert hiszen a hónaprend az fix" (Geobitzaszról és Konstantinról van szó), „az egyik hiányzó személyt az Ikrek havában, … a másikat pedig a Halak havában… Az a helyzet, hogy sem a nyugati, sem a keleti kereszténység kínálatában nem lehet ide illő szenteket találni."[833]

Látható, hogy Pap – saját követelményeivel ellentétben – a Zodiákus hónapjaihoz keres szenteket, és nem valamilyen feltételezett szent névünnepének helyét keresi meg a csillagászati hónapokban. És bár nyíltan bevallja, hogy nem lehet megfelelő szenteket találni, és mégis beleerőltet két személyt a Koronába, mégpedig nem is szenteket, de feltétlenül uralkodókat.

Adódik a kérdés: honnan tudja Pap, hogy az eredeti képeken biztosan uralkodók voltak?

„Ezek a névünnepek" (mármint az Ikreken és Halakban keresettek), „olyan páros felé visznek el bennünket, … amelyet a mi hagyományunk mint mitikus kettőst tart számon. Egyiküket Buddász névvel illeti" (ez lenne Buda?), … ez a Béma ünnep, amely … febr. 26-án volt… A másik kép esetében eléggé evidens név-rímelés vezetett, ha mondhatjuk így, a megoldáshoz." (Tehát Pap szerint itt a megoldás.) Május 21-én olyan Ethelbert nevű angol király van bejegyezve a római egyház kalendáriumába, melynek megfelelője ugyanabban a kalendáriumban: Etele…" (=Atilla.) „Enne a szentnek a névünnepe május 21-én telibe találja azt az évköri pontot, ahol a helyére került Konstantin napja van."

Ilyen elképesztő gondolati csűrcsavarással akar Pap az olvasók számára hihető feltételezéssel előállni a kicserélt képek eredetijére. De mi köze van Atillának és Budának az Újszövetséghez és Üdvtörténethez? Pap a saját követelményeitől elrugaszkodott feltételezést a matematika csalárd módon történő bevonásával is szeretné alátámasztani a gyanútlan a gyanútlan olvasók szemében:

„Kérésemre ilyen rendszer" (mármint a szentek képsorrendje) „spontán létrejöttének a valószínűségét megpróbálták mérnök kollégák és egy matematikus kollegina modellezni. Elképesztő valószínűtlenség jött ki. Körülbelül akkora a valószínűsége egy ilyen rendszer véletlenszerű összeállásának, mint annak, hogy én két egymást követő héten ugyanazzal az öt számmal, és csakis én, megnyerem az öttalálatost a lottón."[834]

Kimondatlanul, de félreérthetetlen igénnyel ezzel az előrevetített érveléssel akara Pap elhitetni az olvasókkal, hogy az egyetlen helyes megoldás lehetetlen feladatát igenis megoldotta. Ő, Pap, olyan okos és ügyes, hogy neki ez is sikerül. És ezek után már engedelmesen el kell hinni, hogy az a sorrend, amit a továbbiakban bemutat, amit a továbbiakban bemutat, az az egyetlen lehetséges és helyes sorrend. Az a sorrend, amiből semmiféle üzenet nem olvasható ki, és ami önmagához képest következetlen és ellentmondó. Arról van szó ugyanis, hogy ha matematikusoktól várunk segítséget a bizonyításhoz, akkor először is jól meg kell értetnünk velük, hogy mi a problémánk, mire szeretnénk választ kapni. Pap úgy tette fel a kérdést: „rendszer spontán létrejöttének" mi a „valószínűsége?" Rendszer alatt a szentek sorrendje értendő. Esetünkben ez konkrétan azt jelenti, hogy 16 képet *hányféleképpen* lehet sorba rendezni. Tudniillik a „rendszer spontán létrejötte" ezek közül a lehetséges esetek közül az egyik. A matematika azonban csak azt tudja megmondani, hogy *hány* eset lehetséges! És 16 „valami" – esetünkben kép – esetében megadja az őrületes nagy számot. De azt nem tudja megmondani, hogy ezek közül melyik felel meg annak a sorrendnek, amit helyesként kell elfogadnunk! Itt van az óriási csúsztatás: Pap azt próbálja belénk beszélni, hogy a matematikusok bizonyították: ő, Pap, eltalálta az őrületes sok lehetséges eset közül az egyetlen helyeset. Pedig úgy, *ahogy megkérdezte*, és amilyen alapon válaszoltak, csak annyi igaz, hogy Pap – akármilyen! – sorrendje is *benne van* az őrületesen sok

[833] Pap 1999. pp. 554-555.
[834] Pap 1999. p. 550.

lehetséges eset halmazában, de hogy az helyes-e, azt semmi nem bizonyítja, még csak nem is valószínűsíti.

De az ámítás még ennél is alattomosabb és mélyebb! Tudniillik nem így kellett volna segítséget kérni. Mert nem az a kérdés, hogy milyen legyen a sorrend, hiszen Pap leszögezte, hogy évköri sorrendet kell kialakítani. Az évkörben pedig nem kétséges, hogy melyik dátum után melyik másik következik. A szentek névnapjait bizonytalankodás nélkül sorba lehet rendezni az évkörben. *A kérdés az, hogy kik lehettek eredetileg a kicserélt képek helyén, és az ő névünnepük dátumára van szükségünk.*

Miért kérdezhetett rá akkor mégis Pap a valószínűség számításra? Mert – mint azt a tanulmány figyelmes elolvasása után bárki észreveszi – csak kilátásba helyezte, csak bejelentette, csak megígérte az üzenetkeresését, de valójában nem azt, hanem az energiaáramlás útját kereste a Koronában! Mindannyiszor, amikor eltér a saját helyes támpontjaitól és célszerű követelményeitől, úgy jár el, mint aki az energiaáramlás útját keresi. Márpedig az energiaáramlás útja nem a szentek névünnepének sorrendje szerint alakul. Az ugyan szintén a képek valamilyen sorrendje, de semmi esetre sem évköri sorrend.

A valószínűségszámításra hivatkozva Pap egyszerűen magát helyezi a nyertes szerepébe: „csakis én…" (A 47 oldalas tanulmányban egyébként 33x fordul elő az „én", de ebből csak 2 esetben indokolt, – mert ott hangsúlyos – a többi esetben feleslege: az ige végződése félreérthetetlenül jelzi, hogy ki az alany.)

Pap más helyen is szuggesztíven próbál meg hatni az olvasóra, amikor ezt írja: „Egyszerűen nem lehet másképp végig járni ezt a szentsort."[835] De ez az állítás is magában hordja a cáfolatát. Tudniillik az eddigiekben sem, és a későbbiekben sem tud Pap semmiféle üzenetet kiolvasni a Koronából. Akkor tehát kell lennie más, eredményesebb sorrendnek is, vagy ha ilyen mégsincs, akkor viszont nincs üzenet!

De folytassuk Pap képsorrendjének ismertetését. „A Halak után a Kos következik" (Gábor), „utána a Bika" (György), utána az Ikrek…" (Az Ikrekre vonatkozó feltételezést az előbbiekben már elemeztük.) „Fölcsavarodik az útvonal Péterhez a Rák havába, és visszatér az ősforráshoz" (értsd: a Teremtőnek a záró lemezen lévő képéhez). „Nem lehet ezt a kanyart tovább a maga irányában folytani, mert akkor a többi kép nem fűzhető fel rá a hónapok sorrendjében… Új indítás következik tehát. A második menet Jakabbal indul."[836]

Megint többféle következetlenséggel és ellentmondással találjuk magunkat szemben. Arról volt szó, hogy csak 16 szent képét kell sorba állítanunk, de itt nem sorrendről, hanem útvonalról beszél Pap, mert nem az időben, hanem a Korona képes felületén mozog fel és le! És enne során érinti a zárólemez – Pantokrátor – képét is, ami kívül esik a 16 szentre korlátozott vizsgálódáson.

Ez a csúcsa annak a zűrzavarnak, ami a követelmények és Pap tényleges sorbarendezési eljárása ellentmondásában jelentkezik. Naptári dátumokról, idősorrendről volt szó. Az idő folyamatosan, megszakítás nélkül és egy irányban folyik. Az egyik hónap „kanyar" és megszakítás nélkül következik a másik után, és benne a szentek névünnepi dátuma. Mi az, hogy „nem lehet ezt a kanyart a maga irányában folytatni"? Arra gyanakszom, hogy Pap nem tisztázta először is magában azt, hogy mit is keres. Úgy nyilatkozott, hogy a „fontos képi üzenetet" keresi, de ténylegesen a sorrend összeállításával csak utat jár be, azonban annak során nem jut semmiféle üzenethez. És ez az út bejárás nagyon is emlékeztet annak a másik útnak a keresésére, amit a Koronában a koronázáskor feltételezhetően lezajló energiaáramlás leírása jelent. Ezt egyébként dr. Németh Zsolt vizsgálta és mutatta be *A Magyar Szent Korona* című könyvében.[837] Pap ugyanis a képsorrendjében két „menetet" különböztet meg, Németh pedig az energiaáramlásban két „ágat". Papnál az 1. „menet" Pállal, a 2. Jakabbal kezdődik, Némethnél az 1. „ág" Péterrel, a 2.

[835] Uo.
[836] Pap 1999. p. 550.
[837] Németh Zsolt: *A Magyar Szent Korona.* B. K. L. Kiadói és Reklám Kft, Szombathely, 2007.

Jánossal kezdődik. De ha megnézzük ezeknek a képeknek a helyét a Koronán, azt látjuk, hogy váltószimmetrikusan helyezkednek el egymáshoz képest, vagyis mintha ugyanazt a gondolatot jelenítenék meg, csak valamiféle + – előjelváltásszerű párban és különbségben. Lásd az *1. ábrát*.

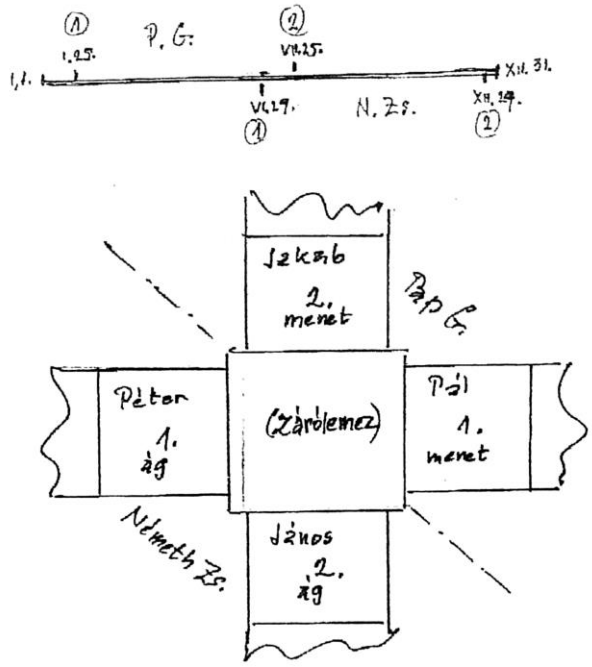

1. ábra. Pap Gábor és Németh Zsolt képsorrendje két szakaszának váltószimmetrikus összefüggése a Szent Koronán és a naptári évben.

Újból térjünk vissza és folytassuk Pap képsorrendjét: „A második menet Jakabbal indul, őt odafönt" (miért fönt, mikor épp hogy lejjebb vannak a pántjukon?) „Fülöp és Bertalan követi" (hónap és csillagjegy említése nélkül), „azután az elülső Pantokrátor" (Krisztus) „lesegít bennünket" (miért kell segítség?) „az alsó részre, és máris Mihálynál vagyunk" (az abroncson), „a Mérleg havában."[838]

Jól láthatjuk, hogy ismét beleveszi a sorrendbe az egyik kiemelt képet. „Innen Kozmára és Damjánra lépünk tovább" (IX. 27), „mert abban a hónapban" (szeptember, illetve a Mérleg hava), „Mihállyal együtt" (IX. 29.) „hárman vannak."

Pap itt nagyvonalúan elhanyagolja az időrendet. Először lép a későbbi dátumra és utána a korábbira.

„Demeternél" (Skorpió hava) újra feljövünk a keresztpántokra, és kettős kanyarral Andráson (Nyilas, XI. 30.), „majd Tamáson át Jánoshoz" (XII. 27.). Az utóbbi két apostol ünnepe a Bak havának első tíz napjába, szaknyelven" (asztrológia) „szólva dekanátusába esik."[839]

Pap tehát mind a két szentet (Tamás és János) a Bak jegyébe tartozónak veszi, ami csak úgy lehetséges, ha Tamás ünnepét XII. 21. helyett 22-re teszi, avagy a Bak kezdetét teszi 22. helyett előbbre 21-ére, és így minősíti át a Nyilasba tartozó Tamást Bak-belinek.

[838] Pap 1999. p. 550.
[839] Uo.

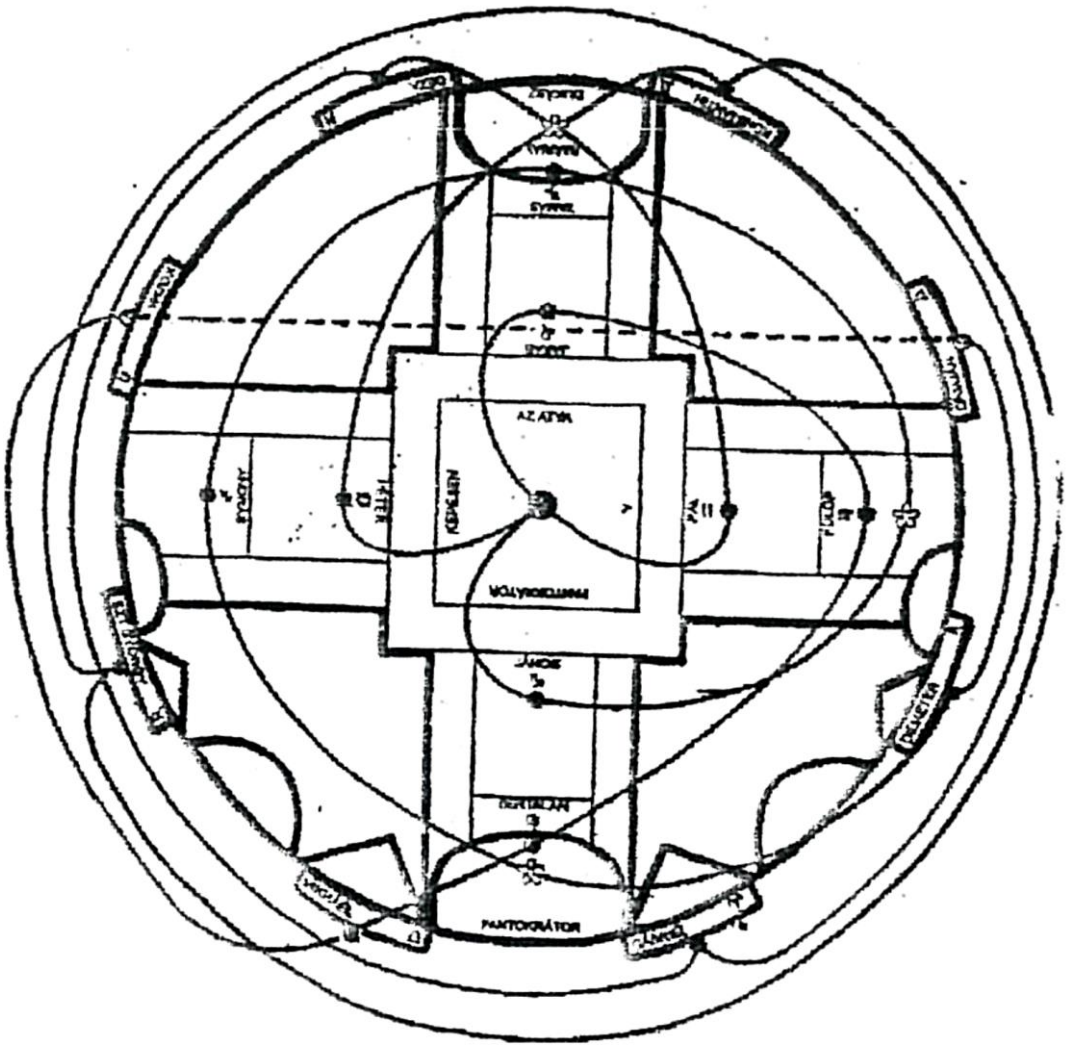

2. ábra. A névünnepek évköri sorbajárásának teljes folyamatábrája jellegzetes kettős spirálvonalat ír le. (A számítógépes kirajzolás Hervay Tamás munkája).

De mi az a „kettős kanyar", amiről Pap az előbb beszélt? Ehhez meg kell néznünk Hervay Tamás ábráját, amit Pap közöl,[840] alája a következőket írva: A névünnepek évköri sorbafejtésének teljes folyamatábrája jellegzetes kettős spirálvonalat ír le. Lásd a *2. ábrát*. (Kettős spirál az energiaáramlásra jellemző!) Pap évkörről beszél, de itt nem évkört láthatunk, hanem a Korona felülnézetét, és nem sorbajárást az évkörben – névünnepi dátumokkal! – hanem görbevonalas összeköttetéseket a képek között. (Erről később még részletesebben kell beszélnünk.) A tévedhetetlenség sugalmazására irányuló fogalmazás itt is tetten érhető: Pap kihangsúlyozza, hogy a kirajzolás számítógépes. Jól tudja ugyanis, hogy a közvélemény úgy tartja, hogy ami számítógéppel készül, az biztosan hibátlan. De itt a számítógépnek nem számolni, hanem rajzolni kellett, és azt rajzolta, amit számára előírtak. Vagyis a hiba nem a rajzolásban magában van, hanem a rajzolás módjának meghatározásában. A számítógép ugyanis itt nem más eszköz, mint ami régebben a görbevonalzó volt. Teljesen mindegy, hogy görbevonalzóval rajzolta, vagy számítógéppel rajzoltatta Hervay az ábrát, az alkalmazott rajzolásmód a döntő, és azt nem a számítógép határozta meg.

Megkerestem Hervay Tamást (lakása ajtajára a nevén kívül ez volt írva: „lélekemelgető táltos"), és megkérdeztem, Pap kérte-e tőle az ábra készítését, mire őszintén megmondta, hogy saját

[840] [840] Pap 1999. p. 551.

kezdeményezése volt, és amikor Pap meglátta, elkérte, hogy a tanulmányában szerepeltesse. Azt is megkérdeztem, hogy az ábra elkészítésekor figyelembe vette-e az előtte nyilván áttanulmányozott Pap-féle írásban olvasható követelményeket? (Pl. a „legkisebb változtatás” elvét.) A felelt ismét: nem. Ez meg is látszik az ábra szerkezetén: ahelyett ugyanis, hogy következetesen ugyanolyan módon kötötte volna össze a képeket a sorrend bemutatására, összevissza, többközpontú, többféle kanyarulatú, szakaszonként változó összetételű görbevonalakkal kötötte össze a képeket a sorrend bemutatására, nehezen megszerkeszthető ívdarabokkal és ezt programozta be a számítógépnek, ilyen ábra kirajzolására utasította. Az ábrán egyébként nincs bejelölve, hogy hol kezdődik, és hol végződik a sorrend, és a képek közötti összeköttetések iránya sem, vagyis hogy merre halad a folyamat.

Lehetséges tehát, hogy Pap Hervay önszorgalmú, félresikerült ábrájának csapdájába szorult, amikor kénytelen „kanyarról” beszélni az „évköri sorbafejtés” kapcsán? És azért „nem lehet a kanyart a maga irányában folytatni”, mert Hervay itt úgy rajzolta meg a Konstantin és Péter közötti, a zárólemezig tartó görbevonalat, hogy amikor utána Jakabhoz, majd Fülöphöz kell tovább vinnie, akkor nem talált olyan megoldást, ami sarkos törés nélkül kapcsolódhatott volna a zárólemeztől tovább vezetendő szakaszhoz? (De ha pl. kihagyja a zárólemezt, mivel nem tartozik a 16 szent közé, akkor nem is áll elő ilyen akadály. Azonban nem tehette, mert Pap a szövegben érinti az „ősforrást”.)

Az elmondottak tisztánlátásához a *3. ábrán* Hervay ábrájából kiemeltem a Konstantin–Péter–zárólemez–Fülöp–Bertalan szakaszt.

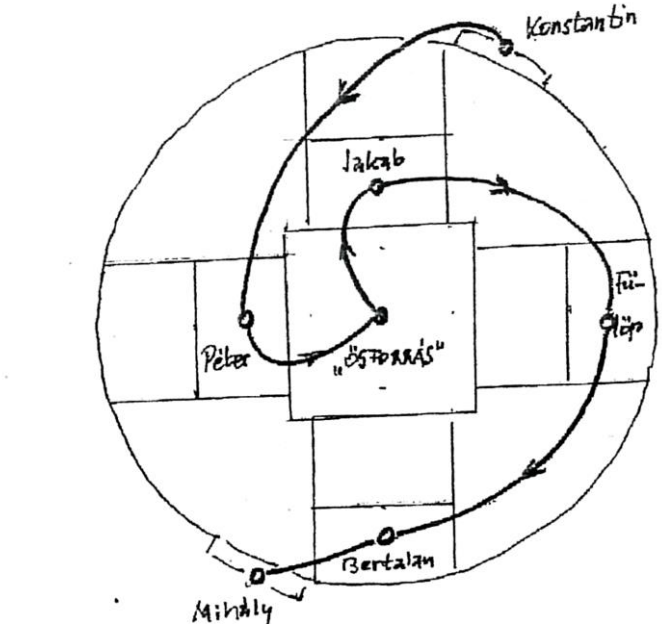

3. ábra. Pap Gábor képsorrendjének Konstantin–Mihály közötti szakasza – kiemelve Hervay Tamás ábrájából.

És hogy ne csak kifogásoljak, hanem konstruktívan megmutassam, hogy mit is értek a képek közötti „következetes összeköttetés” alatt, kidolgoztam az egységesen csak körívekből – tehát egyközpontú görbevonalból – álló megoldás ábráját. Lásd a *4. ábrát*. Ezzel kívánom bizonyítani, hogy betarthatjuk – még görbevonalakkal is – Pap „lekisebb változtatásra” vonatkozó követelményét.

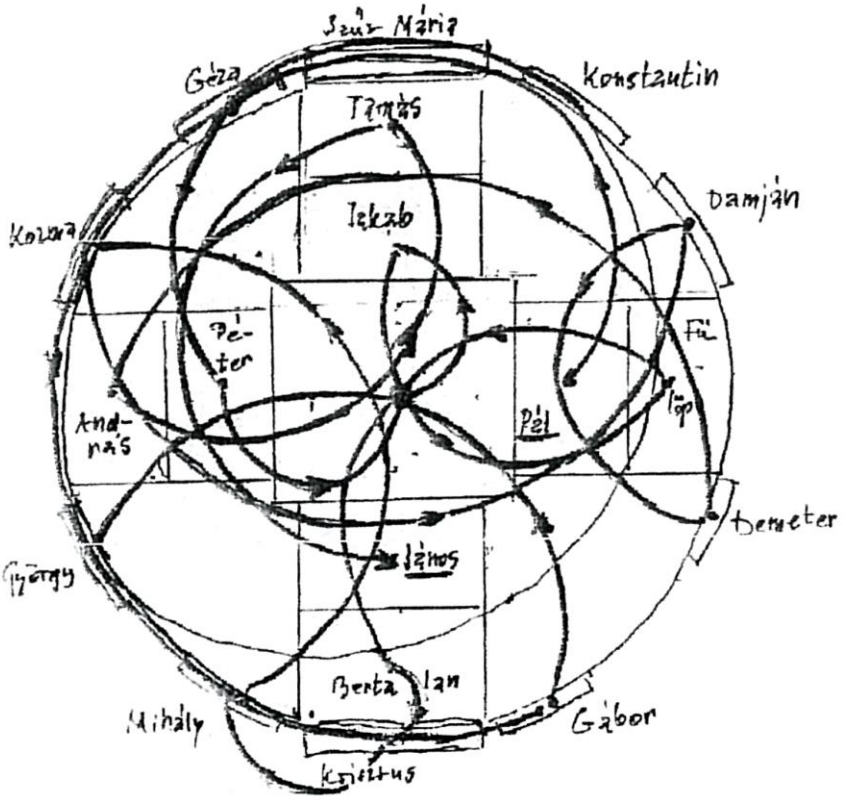

4. ábra. Pap Gábor képsorrendje a Korona felülnézetében egységesen köríves összeköttetéssel (Páltól Jánosig).

A képsorrend végére érve és az elemzést befejezve félreérthetetlenül rögzítenünk kell: Pap semmiféle üzenetet nem olvasott ki a Koronából, és a kicserélt képek eredetijére nézve olyan feltételezéssel állt elő, amit saját támpontjai és követelményei kizárnak. A képsorrend összeállításában szemmel láthatóan kirívóan azt az előzetes koncepciót érvényesítette, hogy a kicserélt képek helyén eredetileg Buda és Atilla képe volt, és el akarta hitetni az olvasókkal, hogy megtalálta az eredeti képekre vonatkozó megoldást, amihez csúsztatásos érvelést is bevetett, mint megkérdőjelezhetetlen bizonyítékot.

– És még egy nagy ellentmondás (önellentmondás) Atilla és Buda feltételezése kapcsán. Épp Pap az, aki felismerte, hogy a Korona nem egyszerű felségjel, nem fejdísz, nemcsak ékszer, hanem beavató eszköz. És mégis ő az, aki ezt a beavató jelleget figyelmen kívül hagyja, és olyan feltételezéssel él, ami ezt elrontja. A Szent Korona a maga egészében, és nem 17/19-ed részben szent, – mármint ha a képek számát vesszük alapul, – ezért nem kerülhet rá két olyan személy képe, akik nem szentek. A beavató szerep miatt a Szent Korona nem köthető valamelyik (konkrét) uralkodóhoz (a képe által), hanem fölötte áll a mindenkori uralkodóknak. A koronázás, mint folyamat egyirányú, amelynek két pólusán áll a Korona és a beavatandó személy. A folyamat a Koronáról a beavatandó személyre irányul, és nem oda-vissza játszódik le. Ha a Koronán rajta lenne egy konkrét uralkodónak (pl. Atillának és/vagy Budának) a képe, akkor ez/ek saját magát/magukat is beavathatná/k? A szakrális király (ha pl. feltételezzük, hogy Atilla az olt), nem tehette rá a saját képét a Koronára, mert tisztában volt a Korona nála feljebbvalóságával és nem ronthatta le a Korona beavató képességét azzal, hogy olyan személyek képét is viselje, akik nem szentek. Ugyanígy Atilla utódai is tisztában voltak mindezzel, tehát ők sem tehették rá Atilla és/vagy Buda képét, bármilyen fontosnak ismerjük is el őket a magyarok őseinek történetében. És fel kell tennünk a kérdést is, hogy mi köze van Atilának és Budának a Pap által megkövetelt újszövetségi és üdvtörténeti jelleghez, szerephez?

A tanulmány zavarosságának fő oka pedig az, hogy nem tisztázta saját magában, hogy igazából mit is keres, így félig-meddig eltért az energiaáramlás útjának keresése irányába. Tanulmányának a kicserélt képek eredetijére vonatkozó része inkább káros, mint hasznos a szakirodalomban.

Pap felszólítja az olvasókat: „Tanuljuk meg leleplezni a szellemi szemetelőket!”[841]

Ezzel az elemzéssel ennek a felszólításnak tettem eleget.

[841] Pap 1999. p. 550.

Z. TÓTH Csaba (Pécs):

Sacra Regni Hungarici Corona Ünnepek

ÚJABB ÉSZREVÉTELEK A MAGYAR SZT. KORONA „ÉLETRAJZÁHOZ”

— az „égi-földi” Szt. Korona-ünnepek megalapításáért

P. G.-nek

Ahogy továbbgondoltam a 2017. márc. 25.-i Szt. Korona-pentagram felfedezésem, mely által feltárult egy valódi „égi" összefüggés a Korona felépítésével, képeinek elrendezésével kapcsolatban,**1** idén, 2022. év elején újabb figyelemreméltó tényeket találtam e téren, melyek bevilágíthatnak a Szt. Korona és a „vele" lényegében eggyévált magyarság „életrajzába", „horoszkópjába", amennyiben követjük a Szt. Korona egykori alkotóinak tényleges intencióit. Ez a „Szt. Korona-mágia" levezethető, megérthető a középkorban még élő szakrális hagyományból, melyben alapvető törekvés volt, hogy a hatalmi szimbolikában, művészeti alkotásokon, épületeken, használati tárgyakon egyaránt kifejezzék ég és föld szerves összetartozását, az égi-szellemi erők jelenlétét a földi életben. Ettől volt „szerves" a hagyomány, nem pusztán attól, hogy „népi" volt, vagy „természetes", ahogy ma vélik, bár a néphagyomány megőrökölte, továbbvitte a hajdani „magas" tradíciót, egy ösztönösebb, „folklorisztikusabb" formában, így is olykor híven a régi, nagy igazságokhoz, élő megismerésekhez. Az újabb „fejlemények" jobb megértése érdekében az alábbiakban vázolom a korábbi pentagram-felfedezésem lényegét:

1). *A Korona genezise*: a már megállapított történettudományi, művészettörténeti és ötvösszakmai eredményeknek megfelelően a Magyar Szt. Korona *bizánci*, ill. *bizánci hatást* mutató nyugat-európai alkotás, melynek *alsó része* (görög feliratos abroncskorona, gör. *stephanos* vagy *stemma*, nyitott, koszorú-típusú korona, az elülső kőmező hibás méretezésével, amit aligha lehet „szándékosnak" tekinteni, vö. Barabássy, *Országépítő*, 2018/1) Géza herceghez került 1074 előtt, majd Béla-Alexios herceg részére ezt kibővítették egy *felső résszel* 1162-69 között (latin feliratos keresztpánt, a két rész együtt gör. *diadém*, „szent", császári, zárt korona; az utólagos összeszerelést jelzi leginkább a keresztpánt „méretre igazítása", szétszabdalása és az abroncsénál durvább összeforrasztása, majd felszegecselése az abroncsra, mivel ezen a meglévő zománcképek, ékkövek miatt már nem lehetett forrasztani). Az alsó, abroncskorona jellegzetes női korona volt, készülhetett Zoé császárnő számára 1028 táján (a Hagia Sophiában emeletes abroncskoronával ábrázolták, de ettől még lehetett egyszerű abroncskoronája is), vagy húgának, Teodórának, 1042 körül, majd katonai segítség reményében (török fenyegetés, 1071) Gézának ajándékozta Dukász Mihály császár, rászereltetve a saját, a fia, Konstantin, és Géza arcképét is, melyek egyértelműen mutatják e koronarész Magyarországra kerülésének idejét.**2** A keresztpánt nagy valószínűséggel István király fejereklyetartójáról származott (1083), s a kincstárban lehetett már István király életében, eredetileg valószínűleg velencei-bizánci ajándékként (talán egy bizánci, liturgikus *asteriskos* volt, ill. egy tárgy része, pl. könyvfedélé, vö. Szt. László fejereklyetartójának keresztpántos kialakítása, bár ez későbbi alkotás; ld. a velencei kapcsolathoz István király nővére vagy húga, Grimelda a velencei dózse felesége lett). A két rész összeszerelésével egy bizánci császári, „szent" diadémot hoztak létre, mivel Béla a bizánci-magyar birodalom trónjának várományosa volt Konstantinápolyban (1162-1172), és a latin-görög koronarészekkel utaltak a kereszténység újraegyesítésének nagy céljára is, mely Béla nagybácsija, Mánuel császár szeme előtt lebegett.

2). *A Korona felépítése, szimbolikája*: ennek megismeréséhez, némi megszorításokkal, a legértékesebb hozzájárulást mégiscsak Pap Gábor művészettörténésznek köszönhetjük, aki kozmikus-üdvtörténeti összefüggésekben kezdte vizsgálni a Szt. Koronát annak hazatérte, 1978. jan. 6. utáni évtizedekben, elemezve az egyes zománcképek elhelyezkedését a naptárnak, zodiákus-jegyeknek megfelelően, ami a 80-as években egy kezdeti inspirációt adott számomra is.**3** Végül 2017-ben feltárult előttem az egyes zománcképek *pentagram*-elrendezése — talán nem mellesleg az „Angyali Üdvözlet" napján, amikor épp volt egy Nap-Vénusz együttállás is a Kos jegyében —, mely egészen új és nagyszerű értelmezési lehetőségeket nyújtott a Szt. Korona titkainak megfejtésében. A pentagramot — melyet eredetileg rontáselhárító, „ördögűző" hatásúnak tekintettek**4** —, elsősorban az alsó, abroncsrész rejti, de a római

katolikus egyházi naptár szerinti Napút-sorrendben: elöl Szt. Gábor arkangyal (Angyali Üdvözlet, Jézus Fogantatása, márc. 25, Kos), kétoldalt Kozma és Damján gyógyítószentek (szept. 27, Mérleg, a Napút alászálló pontja), ismét elöl Szt. Mihály arkangyal (szept. 29, Mérleg, egy még nem létező Mihály-ünnep „helye"), és hátul Tamás apostol, ill. *legkésőbb* 1074 tájáig a hátsó, íves képmezőben lévő Istenanya (Karácsony, Jézus Születése, dec. 25., Bak). Ehhez szervesen, bár csak „érintőlegesen" illesztették a pentagramnak a keresztpánton átfutó két vonalánál Szt. Péter és Szt. Pál apostolok képeit (közös, róm. kat. emléknapjuk jún. 29, Rák, és Pál megtérése jan. 25, Vízöntő), melyekkel teljessé tették a Koronán a Napút ábrázolását a napéjegyenlőségi és napfordulós pontokkal. Kicsit más a helyzet a görög-ortodox egyházi naptár szerint, ahol Kozma és Damján napja júl. 1, Rák, és Mihály arkangyal napja nov. 8, a Skorpióban, de az *évszakrend* így is teljes az abroncskoronán, Kos-Rák-Skorpió-Bak, tavasz-nyár-ősz-tél. Fontos kiemelni az 1025-ös „dátumválasztót", amikor a Vénusz-pentagram épp átváltott a Kos-Bak-*Skorpióból* a Kos-Bak-*Mérlegbe*, ahogy az abroncskoronán is, a bizánci-ortodox és a római katolikus naptárnak megfelelően, melyeket egyaránt figyelembevehették Bizáncban is, az egyházszakadás (1054) előtt. Ezzel úgy tűnik megtaláltuk a Szt. Korona alsó részének „készítési kódját", vagyis ez készülhetett Zoé hercegnő részére, aki 50 évesen, 1028-ban került a trónra, első férje, III. Romanosz Argürosz mellett (ld. ábra), és a pénzeiken megjelenő Istenanya alakja is ekkor kerülhetett az abroncskoronára.[5]

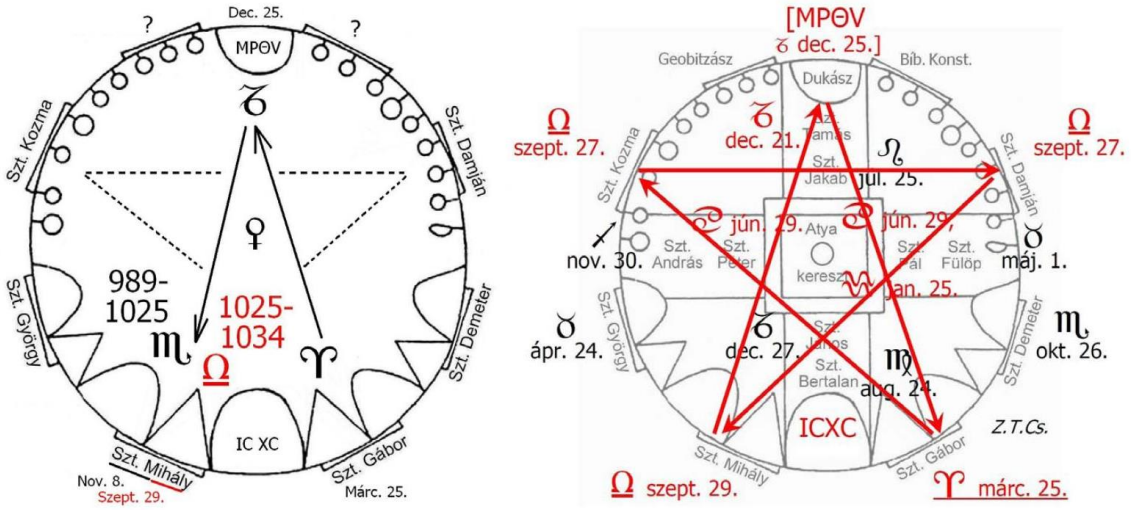

A Vénusz-pentagram 1025-ben váltott át a Kos-Bak-Skorpió jegyekből a Kos-Bak-Mérlegbe a Szt. Korona abroncsán lévő három szentkép zodiákus-jegyeiben, a bizánci-ortodox naptárnak, majd a róm. kat. naptárnak megfelelően, ami utalhat az abroncsrész készítési idejére, azután mintegy „megtörik" a pentagram az Istenanya-kép lecserélésével 1074 előtt, végül teljessé válik 1162-69 között, (III.) Béla-Alexios részére (a keresztpánton Tamás/Bak mintegy „kiváltja" a hiányzó, ugyanúgy Bak-jegyű MPΘV-napot, & Pét.-Pál/Rák/Vízöntő)

III. Romanosz Argürosz pénze (balra), ill. felesége, Zoé császárnő és ennek húga, Teodóra közös pénze, az Istenanya (MPΘV, Mater Theon) alakjával; utóbbihoz hasonló lehetett a Magyar Szt. Koronán

Mármost, a Szt. Korona képeinek ebben az elrendezésében nyilvánvalóan *a szellemi és fizikai kozmosz egységét* akarták kifejezni, úgy, hogy ez a kozmosz mintegy a leendő uralkodó fejét övezze, ékesítse a koronázáskor, és az égitestek előnyös állása szerint kiválasztott időpontban, előzetesen a leendő uralkodót is „beavatva" a Szt. Korona titkaiba, a lehető legjobb égi erők „hassák át" az uralkodását; ez nem pusztán „babona" volt, hanem a mindent átható éteri-asztrális világ ismerete állt mögötte (babona az, amikor a láthatatlan világot fizikailag képzeli el valaki). Mint már rámutattam a 2017-es Korona-tanulmányomban,***6*** figyelemreméltó, hogy III. Béla király fia, II. Endre úgy tűnik rendelkezett ezekkel az asztrológiai, „beavatási" ismeretekkel, megörökölte atyjától annak bizánci-magyar császári Szent Koronájával együtt, mert Endre király 1222-ben kibocsátott Aranybullájának nagypecsétjén szerepel a Nap, Hold és egy ötágú spirálkereszt, mellyel egyértelműen a Vénusz-pentagramra utalhattak, noha magát a Szt. Koronát nem ábrázolták a király fején, ez tiltás alá eshetett, eleinte talán egyházi oldalról. Ebből a szempontból érdekes lehet, hogy Endre apját, Bélát nem is akarta megkoronázni 1172-ben az esztergomi érsek, Lukács,***7*** mivel Béla Bizáncban áttért a görög-ortodoxiára és a Szent Koronát is Bizáncból hozhatta (Mánuel császár *„teljes uralkodói felszereléssel",* βασιλείου πλείστης παρασκευής, és *„királyi diadémmal",* ρηγική διαδούμενον küldte haza).***8*** Csak később lett „Szent István-i" a Korona, s az egész ország szimbóluma.

II. Endre (1205-1235) és a Nap, Hold, Vénusz az Aranybulla nagypecsétjén (1222); a pecsét hátoldalán a király címere, mely a Nap erejét jelképező hét oroszlánnal és közöttük a „vénuszi" szeretetet jelképező szivekkel ugyancsak a király és környezetének „beavatási" ismereteit tükrözi

Már régóta ismeri az asztrológia, hogy a Vénusz-bolygó szabályos ötszögek ezreiből álló „táncot lejt" a Nap és a Föld viszonylatában, 8 évente leír egy-egy szabályos pentagramot, és 1199 év alatt pedig végigjárja a teljes zodiákust, a Naputat, hol előre, hol hátrafelé mozogva, a Nap elé vagy mögé kerülve, alsó vagy fölső együttállásban a Nappal.***9***

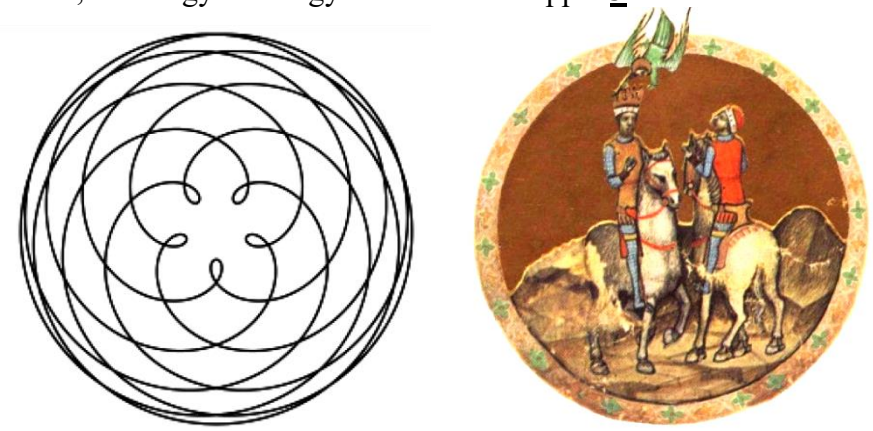

A Vénusz-bolygó „táncának" geometrikus vázlata, és jobbra Képes Krónika, 120., zöld ruhás angyal hoz koronát Géza hercegnek, s a zöld a Vénusz színe

Természetesen ma felmerül a kérdés, hogy mégis mi köze a „földi halandónak” mindehhez, miért is kell mindezt firtatni, elemezni ma, amikor sok minden függ magától az embertől, akinek bőven van dolga a mindennapokban, s „hol van már a tavalyi hó”? A valóság az, hogy bár szükséges volt az „alászállásunk” a materialista szemléletbe, elveszteni a „hitet” s „felnőtté válni”, de ezzel csak a valóság „felét” ragadtuk meg, amit az érzékszerveinkkel észlelhetünk. Mára elérkeztünk oda, hogy a materialista egyoldalúságot, „emberállatiságot”, az „erősebb jogát” ipari léptékben abszolutizálják, és már jelentkeznek a súlyos problémák, a globális környezetpusztítás, az egyre absztraktabb, gépiesebb, léleknyomorítóbb „civilizált” élet. De az emberi személy, az „én”, a lelki-szellemi képességeink, gondolkodásunk, érzésünk, akaratunk valójában nem az „agyban” székel, a test csak közvetítője énünknek: az eddigi és a következő kb. 500 év egy átmeneti kor csupán, melynek lassú lecsengésével egyre inkább feltárul ismét a szellemi erők világa, melyet ma még „nem-létezőnek” szeretünk hinni, hogy „ne bonyolítsuk” a dolgokat, holott valójában a szellemi forrásainkkal való összhang teremtheti meg az élhetőbb, emberibb jövőnket, nem az anyagiak végsőkig való „racionalizálása”.

Ami az írásunk velejét, a Szt. Korona és a magyar nemzet „közös életrajzát” illeti, érdekes módon *2021-2038 között megjelennek ugyanazok a Nap-Vénusz együttállások, ahogy a Szt. Koronán is, a Kos, Bak, Mérleg jegyekben* (ld. Függelék III.), mondhatni egy „tranzit”, bár nem pontosan a Korona képeinek naptári napjain, és az égi Kos-Bak-Mérleg a koronai Gábor-Istenanya-Mihály sorrendre mutat, a Fogantatás, Születés, Feltámadás egyébként életszerű egymásutánjára. Különösen érdekes lehet számunkra, hogy *1867-ben* is volt Nap-Vénusz-*Mérleg* együttállás, az osztrák-magyar *kiegyezés* évében, és 1879 óta *idén először okt. 22.-én lesz ismét a Mérlegben* (Deák Ferenc születése évében, 1803. okt. 14.-én is volt egy Nap-Vénusz-Mérleg együttállás), ami egy karmikus szükségszerűségre látszik utalni: fokozottan szükség lehet egy „kiegyezésre” ma is, kicsiben vagy nagyban, a népek és a hatalom belés/vagy külföldi birtokosai között, mely a kiszolgáltatottabb többség jogait garantálja a szélesebb körű gazdasági-politikai hatalommal rendelkező kevesek önkényével szemben. Idén ünnepeljük az *Aranybulla 1222. évi kibocsátásának* kerek *800. évfordulóját* is, mellyel a nemzet (akkor még csak a nemesség) épp egy ilyen tartalommal igyekezett megvédeni magát a mindenkori uralkodóval szemben, illetve az országot magát kellett megvédeni a hatalmasságok, „idegenszívű” érdekszövetségek túlkapásaitól (Aranybulla, 13, 19, 24, 26, 30. törvénycikk). Érdekes még a Szt. Korona „életrajzában”, hogy amikor hazakerült, 1978. jan. 6., Vízkereszt, Háromkirályok napján („figyelmesek” voltak az amerikaiak), a Nap és a Vénusz csupán néhány fokra állt egymástól a Bakban, a Korona eredeti MPΘV, Istenanya-képe jegyében (az egzakt együttállás jan. 22.-én volt a Vízöntőben).

A lényeg tehát, hogy a „csillagok” és a Korona-pentagram „átfedésbe” kerülnek 2021-2038 között a három zodiákus-jegyben, Kos-Bak-Mérlegben, s ez az időszak különösen alkalmasnak látszik egy szélesebb „nemzetegyesítésre”, ha a Nap-Vénusz együttállások napjain *nagyobb demonstrációkat* tartanánk, szerte a Kárpát-medencében, a jelzett dátumok szerint, s kiemelten a Mérleg jegyében, a Vénusz „házában”, ugyanakkor Jézus Kereszthalálának 2000. évfordulója is ebbe az intervallumba esik 2033-ban, a Kos havában:

2021. márc. 26./**Kos** (fölső együttállás)
2022. jan. 9./**Bak** (alsó együttállás)
2022. okt. 22./**Mérleg** (fölső együttállás)
2025. márc. 23./**Kos** (alsó együttállás)
2026. jan. 6./**Bak** (fölső együttállás)
2029. márc. 23./**Kos** (fölső együttállás)
2030. jan. 6./**Bak** (alsó együttállás)
2030. okt. 20./**Mérleg** (fölső együttállás)

2033. márc. 20./Kos (alsó együttállás) I.†Ch.
2034. jan. 4./**Bak** (fölső együttállás)
2034. okt. 21./**Mérleg** (alsó együttállás)
2037. márc. 21./**Kos** (fölső együttállás)
2038. jan. 4./**Bak** (alsó együttállás)
2038. okt. 18./**Mérleg** (fölső együttállás)

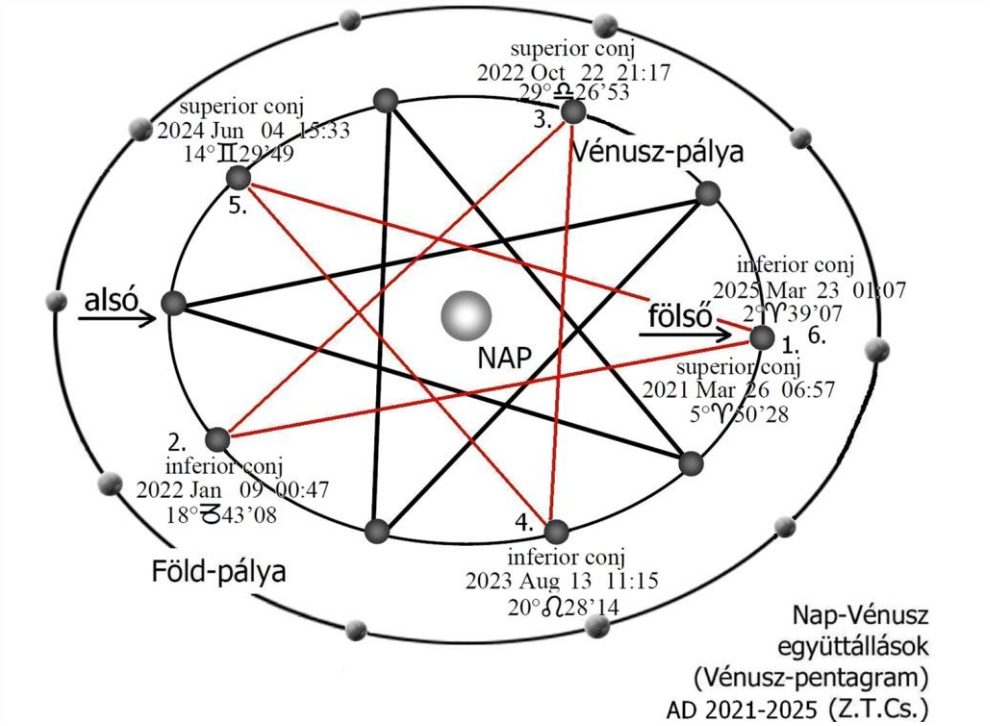

Ezek nagyobb időtávok, de természetesen lehetne egyéb Szt. Korona-körmeneteket is tartani a „pentagram-szentek" napjain (Gábor, Kozma-Damján, Mihály, Tamás, ill. Péter-Pál és Pál megtérése napján), akár a római katolikus, akár a görög-keleti egyházi naptár szerint, vagy együtt, az illető szentek „minőségeit", tanításait kiemelve. Az újabb nemzedékek továbbvihetnék a Korona-ünnepek hagyományát, valóságosabban kapcsolhatnánk össze a Szt. Koronát a magyarsággal, mikrokozmoszt a makrokozmosszal, a Nap-Vénusz pentagram jegyében, ami nem más, mint az „ultima ratio", a *krisztusi Szeretet,* a valódi *Szabadság, Egyenlőség, Testvériség* nagy, jövőbemutató, politikamentes társadalmi programja, mellyel ki lehetne egyensúlyozni az ellenerőket, a „túl forró" és a „túl hideg" tendenciákat, Keletet és Nyugatot. Mert Közép-Európa egy „áttetsző", független közvetítésre, hídszerepre hivatott, mint már régóta tudjuk, s örvendetes módon, a magyar kormány tíz esztendeje ennek jegyében alakította meg a Visegrádi Négyek (V4) szövetségét, melyből talán „V8-ak" lesznek egyszer, akik annak is „motorja" lehetnek, hogy Oroszország egy *semleges* EU teljes jogú tagjává váljon, s ezzel bekapcsolhatjuk Ázsiát is a nagyobb, eurázsiai „közvetlen demokrácia" társadalmi-gazdasági vérkeringésébe, a Föld igazi szellemi céljának megfelelően***10***.

Jegyzetek:

1. ActaHHT, 2018/10., és 2019/1.
2. Képes Krónika 120, László herceg látomásában jelképesen írták le a bizánci császár korona-adományozását, a „szent", „égi" vonatkozást helyezve előtérbe: *„Amidőn itt álltunk és tanácskoztunk, íme, az Úr angyala leszállott az égből, kezében aranykoronát hozott, és azt a fejedre illesztette"* (vö. Függ.

I., *De cerim.*, 1829, I. 9, p. 59, az „égből alászállt", „szent" koronákról; a bizánciak nem csupán általánosságban gondoltak az „égre", hanem a konkrét asztrológiai „csatornákat" is ismerték, melyeken át az ég kapcsolatban van a földdel). Fontos rámutatni, hogy a miniatúrán az angyal zöld, ami a Vénusz színe (ld. Agrippa: *De occ. phil.*, Lib. I., cap. 28; uitt a 7 planéta analógiái között a Nap/Michaelhez tartozik a jobb szem, a Hold/Gábrielhez a bal szem, s a Szt. Koronán is ennek megfelelően rendezték el a képeiket). Ezenkívül I. Gézát valóban nevezhették még a bizánciak „králész Turkiász"-nak, „Turkia" királyának, megszokásból, ahogy egyéb királyainkat is „hun királynak", a latin *rex* szóval (ld. Függelék II., és Moravcsik Gy.: *Az Árpád-kori magyar történet bizánci forrásai,* 1984, Manasses, Kinnamos, Choniates). Megj.: Révay Péter koronaőr 1613 táján csak egy „kegyes" túlzással láthatott „Szűzanyát" Dukász Mihály képe helyén, ahogy a Pantokrátor kezében is „országalmát" (ld. A Korona kilenc évszázada), s a képcseréket semmiképp sem lehet „Nagy Katalin cárnőnek" tulajdonítani (ld. Pap Gábor elmélete Jancsó Benedek műve nyomán, amit 2017-ben átmenetileg magam is valószínűsítettem).

3. Ld. legelső Korona-tanulmányom, *Országépítő,* 2002/2.
4. Goethe: *Faust*, I., Dolgozószoba, Faust Mefisztóról és neki: *„E félig pokolból való ellen Salamon kulcsa jó"*, és *„A Pentagramma fáj neked?"* Goethe itt egy reális csillagászati tényre utal a pentagram „nyitott végével" kapcsolatban, mellyel Faust „fogságba ejti" Mefisztót, mert a Vénusz-pentagram valóban kb. 2,5 foknyi, 2,5 napos eltéréssel záródik, nem ugyanoda tér vissza (ld. ábra, 2021-25).
5. Zoé a trónon volt férjeivel 1028-tól haláláig, 1050-ig, s harmadik férjével, IX. Konstantin Monomachosszal, és húgával, Teodórával megjelennek a nyitraivánkai lemezes koronán is, melyet Salamon király anyja, kijevi Anasztázia hozhatott magával, s az 1074-es menekülésük közben áshatták el (*Kép. Krón*. 121). Ez egy ún. *kamelaukion*-t, cilinderszerű papi süveget utánzó koronához tartozott, melyet viselhettek nők, férfiak egyaránt, s megörökítette a képes Skylitzes-krónika (www.wdl.com, pdf.110, 111, 116; Vajay Szabolcs tévesen tekintette ilyen típusúnak a Magyar Szt. Koronát, *Aetas,* 1990/3). Bíborbanszületett VII. Konstantin császár szerint (950 k.) az idegenek nevezik „kamelaukion"-nak a diadém-típusú, boltozott, császári koronákat (DAI 13, ld. még a „modiolos" koronát, De cerim. 91. és 94. fejezet, és P. Charanis: The imperial crown modiolus and its constitutional significance, in *Byzantion*, 1937, vol. 12, No. 1/2, vö. gör. μόδιος = űrmérték, 8.75 liter, lat. modius, magyarul véka, gör. kicsinyítőképzővel modiolos = „edényke"). Bizáncban egyébként minden uralkodónak saját koronája volt, s a kincstárban lehettek kész abroncskoronák, tartozékok e célra, ld. a fő bizánci platonikus tudós, Michael Psellos munkássága (†1078), és Anna Komnené a korona-típusokról (†1153), ld. még bizánci női koronák elajándékozása külföldi uralkodóknak, Thomas Steppan: The Artukid Bowl, in *Perceptions of Byzantium,* ed. O.Z. Pevny, 2000, Metropolitan Museum, N.Y., p. 97. (www.metmuseum.org)
6. A 2002-es írásom bővített változata.
7. Moravcsik: The Role of the Byzantine Church in Medieval Hungary, 1947, p. 149, www.jstor.org.
8. Choniates, in Moravcsik: *Az Árpád-kori magyar történet bizánci forrásai*, 1984, 293.; fontosak a bizánci kifejezések az egyes korona-típusok megkülönböztetésére, ld. 10. jegyz.; a „teljes uralkodói felszereléshez" tartozhatott az országalma a kettős kereszttel (ld. bizánci pénzeken), és valószínűleg a jogar is. Megj.: az apróbb rekeszzománcképeken a koronákat általában stilizálva, nem teljesen a valóságnak megfelelően ábrázolták.
9. Ld. R. Powell: *Hermetikus asztrológia*, I., 3. fej. A Vénusz-pentagram. Vö. a csillag a holdkaréjban a Szűzanya szimbóluma és egy iszlám jelkép is, mely utóbbival az Aranybulla pecsétjén talán egy „gesztust" tehettek a magyarországi muszlim kereskedőréteg felé, „kiegyensúlyozva" a 24. tc.-et (ld. Cedrenus I., 1838, p. 744, a Vénusz és a Hold az „Allahu Akbar"-ban; vö. Mohamed próféta a legtöbbet Gábrielre hivatkozott, aki a Hold arkangyala a hagyományban, ld. Trithemius: *A Hét Másodlagos Okról*, 1515, magyar ford. Z.T.Cs., 2015, in *ActaHHT,* 2018/10).
10. Vö. egyes 18-21. századi dátumok tükörszimmetriáit, *Rundbrief,* Internationales Kulturzentrum, Achberg, 2000, p.24, utalással a „négy titokra", a Bölcsesség, Szépség, Erő és Szeretet imaginációira Goethe: *A Zöld Kígyó és a Szép Liliom* c. meséjében, vö. R. Steiner, GA 22, 53, és megjegyzése a mesében szereplő „szép ifjú" orosz néplelki jellegéről, GA 171, 1916. szept. 25, www.anthrowiki.at.

Függelék I.

„Fényhozó” Korona

– a Nap, Hold, Vénusz és a szeretet „mágiája” a Szent Koronán

Vajon tükröződik-e a Szt. Korona pentagramjában a Nap-Vénusz együttállások valamely tényleges, korabeli adata? Noha a Korona tervezői-készítői nem akarhattak múlandó dátumokat belefoglalni a nagy műbe, mely elsősorban az örökkévaló szellemi hatalom jegyében készült, mégis érdemes kissé betekinteni a planetáris világba, hátha van ennek nyoma. A Vénusz bolygó AD 600-1100 közötti adatai sorában (Astrodienst AG, Zürich, www.astro.com, ld. a Vénusz 8 évente tér vissza ugyanabba a jegybe, a teljes „tánca” pedig, melyben számtalan ötszögben egy csodálatos égi „pünkösdi rózsát” ír le és végigjárja a 12 zodiákus-jegyet, 1199 évig tart), csupán kétszer található olyan Vénusz-pentagram, alsó-felső együttállásokkal, mely 3 ponton egyezik a Korona évszakrendjével, s ez a *Kos-Bak-Mérleg*-(Oroszlán-Ikrek) jegyű pentagram az 1025-1026 és 1033-34 években, de ez legfeljebb a Corona Graeca-nál jöhet számításba, ami a görög-keleti naptár szerint készülhetett, Kos-Rák-Skorpió-Bak jegyű szentképekkel (ld. alább). Érdekes lehet még, hogy volt-e a korai időkben *háromszoros* Vénusz-tranzit vagy együttállás a Mérlegben, ahogy a Korona-pentagramban is háromszor szerepel Mérleg-jegyű naptári szentkép? Többször előfordulnak együttállások a Mérlegben 819-875 között (és 608-, 624-ben is), majd AD 875 után a Nap-Vénusz-*Mérleg* helyzet nem ismétlődik meg 1025-ig, és nem voltak hármas együttállások vagy tranzitok sem a Mérlegben 875 előtt (667-1040 között 6 tranzit volt az Ikrekben és a Nyilasban), viszont *608. és 851. szept. 27-én épp Kozma-Damján napján* volt egy-egy Nap-Vénusz-*Mérleg* együttállás, ami felvetheti, hogy esetleg ezen dátumok valamelyikét „elrejthették” a Koronában, mint a készítés évét, bár a készítés nyilván több évet vehetett igénybe. Volt azután egy Nap-Vénusz-*Kos* felső együttállás 766. és 1009. *márc. 24-én, Gábriel* napján, ahogy a Koronán is kezdődik a pentagram.

Mindezek fényében komolyan felmerülhet – túl a készítési idő esetleges „kódján”, vagy akár ezzel együtt is –, hogy a magyar Szent Korona szellemi konstrukciójának létrehozásában kifejeződik egy *magasabb tudatosság*, amely a *Nap-Vénusz-Hold* kapcsolatot akarhatta rögzíteni a pentagrammal, mivel (1) az ekliptika sarkpontjain, és (2) a Vénusz-pentagramon kívül kiemelésre került (3) a *Hold* „háza”, a *Rák*, mely *Péter-Pál* jegye, jún. 29, ill. szóba jöhet a Hold-pentagram is (ld. *Le Grimoire Secret de Turiel*, Peter d’Abano: *Heptameron, Clavicula Solomonis*). A készítők a Nap-Hold-Vénusz összefüggéssel „mágikusan” megtestesíthették a magasabb szellemi erők transzformációjának, „lehozásának” lehetőségét a társadalmi szintéren, vagyis, nem túlzás: a „szeretet programját”, hiszen a Vénusz közismerten a szeretet, a szív bölcsességének planétája, amellett, hogy egyéb vonásoknak, erőknek is „képe” (a Vénusz a Mérlegben, Bikában van „otthon”, a Halakban pedig, mely a jelenlegi, AD 220-2380 közötti Keresztény-Germán korszak jegye is, ereje teljében), és „ő” a „fényhozó” (gör. *phosphoros*, lat. *lucifer*) az alkonyi és hajnali égen, melyet mint „hajnalcsillagot”, a Vénusz „ébredő” aspektusát az Ítélet Krisztusa a lélekben győzteseknek szánja (Ján.Jel. 2,28, 22,16., 1.Kor. 15,40; ld. még a Vénuszról, Robert Powell: *Hermetikus asztrológia*, 2012, I., 3. fejezet, és R. Steiner GA 104/3., 137, 232, www.anthrowiki.at, www.rsarchive.org).

Mindez természetesen csak a „metamatikai” váza, egyik „atomszerkezete” annak az élő, szerves analógia-hálózatnak, amely magában az életben, a mikro- és makrokozmikus „egyszerreségben”, szinkronicitásban lüktet, áramlik, s ami további (újra-) felfedezésekre vár, úgy is, mint a Szent Korona igazi, történelem- és nemzetfeletti, örök üzenete, mely csakis a megismerésünk által létezhet, különben menthetetlenül a babona és a bálványimádás sötétségébe merül, velünk

együtt, ami a legmélyebb megszentségtelenítése a Koronának és a saját egyéni, nemzeti fejlődésünknek. A Koronát nem szükséges *eredetében* „megmagyarítani”, ez erőltetett és hiábavaló törekvés, hanem fel kell ismerni a történelmi „karmát”, ami *épp nekünk* juttatta. *Ebben* rejtőzhet valami közös a Korona és a magyarság „pentagramjával”, a régi királyság intézményén túlmutató, modern értelemben is, a jelenleg még tartó *Ötödik* Főkorszak *Ötödik* Alkorszakában, mely a „négy princípium” után az *ötödik*, a krisztusi Szellemi Én megjelenésének és bennünk való kifejlődése kezdetének kora, minden tévedés és ellenáramlat dacára. (Z.T.Cs., 2017)

Függelék II. — De cerim., 950 k. (1829), a bizánci koronázási szertartásban az „égből szállott”, „szent” koronáról, következő oldalakon: „*Królész Turkíasz, królész Ungaríasz, arkhón Turkíasz*”, keresztény magyar királyok megnevezése a 11-12. századi bizánci forrásokban

ὁ αὐτός· „ὁ παράκλητος σήμερον οὐρανόθεν, ὡς ἐν πυρίναις γλώσσαις ἐπιφοιτήσας τοῖς ἀποστόλοις, ἐδίδασκεν κηρύττειν τὴν ὁμοούσιον πίστιν τῆς τριάδος, τὰ ἔθνη ἐφώτισεν, τὴν πλάνην κατέφλεξε, τοὺς εὐεργέτας ταῖς νίκαις ὡραΐζει, καὶ τῷ βραχίονι αὐτῶν βαρβάρους καθυποτάσσει· ἀγαλλιάσθω πᾶσα ἡ οἰκουμένη, ὅτι νίκη βασιλεύει καὶ χαρὰ ἐν τοῖς Ῥωμαίοις." δοχὴ β', τῶν Πρασίνων, φωνὴ ἦχ. δ'· „τῇ τετραπλῇ τριάδι ἀποστόλων ἡ τῆς τριάδος ὤφθη πυρσοφαΐα." ἄλλο, ἀπελατικὸς πλαγ. δ'· „ὁ ἐν πυρίναις γλώσσαις Χριστὸς τὰ ἔθνη εἰς ἐπίγνωσιν ἀγαγὼν ἀληθείας, αὐτὸς ὑμᾶς, θεόστεπτοι εὐσεβεῖς εὐεργέται, ἐν τῇ τοῦ πνεύματος ἐπιφοιτήσει ἡγιασμένον στέφανον ἐπέθηκεν οὐρανόθεν ταῖς τιμίαις κορυφαῖς ὑμῶν· διὸ αὐτὸν δυσωποῦμεν ἐκ καρδίας ἀπαύστως. κύριε ὁ αἰωνίως βασιλεύων, τούτους ἡμῖν χάρισον εἰς χαρὰν καὶ ἀνέγερσιν τῶν Ῥωμαίων." δοχὴ γ', τῶν Βενέτων, φωνὴ ἦχ. δ'· „πυρὸς ἐν εἴδει τὸ πνεῦμα τοῖς ἀποστόλοις ἐπέστη σήμερον οὐρανόθεν." ἄλλο, ἦχος ὁ αὐτός· „ὁ γλωττομόρφοις Θεὸς πυρσοφαΐαις τὰς τῶν ἐθνῶν ἐκμειώσας ἀθείας, δι' ὑμῶν, ἀνδρειότατοι δεσπόται, ἐκπολεμῆσαι ἐπαγγέλλεται καὶ ἐκμειῶσαι τὰς τῶν ἐθνῶν ἀθείας, καὶ ὁμογλώττους ἐν πίστει τοὺς ἀλλογλώσσους ἑλκύσει ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα, ἡ χαρὰ καὶ ἀνέγερσις τῶν Ῥωμαίων." (B.) Δοχὴ τετάρτη, τῶν Βενέτων, φωνη πλαγ. δ'· „ἡ τοῦ θείου πνεύματος παρουσία" καὶ τὰ ἑξῆς.

8. πυρσοφαΐα R., πυρσοφαία ed. 13. δυσωποῦντες cod.

Alius eiusdem toni: *Ipse Paracletus hodie coelo delapsus, tanquam in igneis linguis Apostolis apparens, consubstantialem trinitatis fidem praedicare docuit, gentes illustravit, errorem igne delevit, benefactores opportunis victoriis beat eorumque brachio barbaros subiicit. Universus orbis gaudeat, quod victoria et gaudium apud Romanos imperat.* Receptio II. Prasinorum, cantio toni IV.: *Quadruplici Apostolorum trinitati flamma trinitatis apparuit.* Hymnus apelaticus toni IV.: *Christus in linguis igneis gentes ad cognitionem veritatis perduxit. Ipse, a Deo coronati Imperatores, Spiritus Sancti praesentia sacratam coronam venerandis verticibus vestris imposuit: propterea cum ex animo indesinenter et venerabundi intuemur: Domine, aeternum imperans, hos nobis in gaudium et salutem Romanorum serva.* Receptio III. Venetorum, vox toni IV: *Ignis specie in Apostolos Spiritus S. hodie e coelo descendit.* Alia eodem tono: *Deus, qui flammis linguas mutantibus gentium impietatem delevit, vobis, Domini fortissimi, vincere et exstinguere gentium impietatem edixit: qui diversis nunc linguis utuntur, hos una lingua in fide loquentes trahet N. N. gaudium et salus Romanorum.* (II.) Receptio quarta Venetorum tono obliquo IV.: *Divini Spiritus praesentia* etc. Alia vox tono IV.

πάθει καὶ τῷ προπηλακισμῷ τοῦ Συμεὼν περιαλγὴς γενόμενος ὁ βασιλεὺς Νικήταν πατρίκιον τὸν τὴν ἐπωνυμίαν Σκληρὸν διὰ τοῦ Ἴστρου πρὸς Τούρκους τοὺς Οὔγγρους καλουμένους ἀπέστειλεν, ἐφ' ᾧ περαιώσασθαι τὸν ποταμὸν καὶ τὴν Βουλγαρίαν τὸν ἐνόντα τρόπον λυμήνασθαι. ὁ δὲ τοῖς Τούρκοις συμμίξας καὶ πείσας κατὰ τῶν Βουλγάρων ὅπλα κινεῖν, ὁμήρους τε λαβών, εἰς βασιλέα ὑπέστρεψεν. ἀλλὰ δὴ καὶ αὐτὸς ὁ βασιλεὺς διά τε γῆς καὶ θαλάττης ἐγνώκει Βουλγάροις πολεμεῖν. διὰ μὲν οὖν θαλάσσης D Εὐστάθιον ἐκπέμπει τὸν πατρίκιον καὶ δρουγγάριον, διὰ δὲ γῆς τὸν πατρίκιον Νικηφόρον τὸν Φωκᾶν, προβαλόμενος αὐτὸν μετὰ τὸν Ἀνδρέου θάνατον δομέστικον τῶν σχολῶν. ὧν μέχρι Βουλγαρίας ἀφικομένων ὁ βασιλεὺς ἔτι τὴν εἰρήνην στέργων τὸν κοιαίστωρα Κωνσταντινάκιον ἐκπέμπει πρὸς Συμεών· ὃν οὗτος κατασχὼν τίθησιν ἐν φρουρᾷ, δολίως πρὸς αὐτὸν ἀφικέσθαι νομίσας. ἀσχολουμένου δὲ περὶ τὸ στράτευμα τὸ περὶ τὸν Φωκᾶν τοῦ Συμεών, οἱ Τοῦρκοι περαιωθέντες τὸν ποταμὸν πᾶσαν τὴν Βουλγαρίαν ἐλῃΐσαντο. ὅπερ ὡς ἠγγέλθη τῷ Συμεών, τὸν Φωκᾶν ἀφεὶς κατὰ τῶν Τούρκων ἐτράπετο. γλιχόμενοι δὲ καὶ αὐτοὶ συμπλακῆναι Βουλγάροις, περαιωθέντες τὸν Ἴστρον τούτοις προσβάλλουσι καὶ νικῶσι κατὰ κράτος, μόλις τοῦ Συμεὼν ἐν Δοροστόλῳ σωθέντος, ὃ καὶ Δρίστα καλεῖται. νικήσαντες οὖν οἱ P 597 Τοῦρκοι ἠτήσαντο τὸν βασιλέα τοὺς κατασχεθέντας ὑπ' αὐτῶν αἰχμαλώτους ὠνήσασθαι· πρὸς ὃ καὶ κατανεύσας τοὺς πολίτας

2 τῇ ἐπωνυμία C 18 ἐστράτευσε C 21 περισωθέντος C δίστρα C

misit. hac clade et contumelia Leo in summum animi coniectus dolorem, Nicetam patricium cognomento Sclerum (id est, durum) per Istrum ad Turcos sive Ungros mittit, ab iisque petit ut flumine traiecto Bulgariam pro virili infestent. Niceta cum Turcis congressus iis ut arma in Bulgaros moverent persuadet, obsidibusque acceptis ad imperatorem redit. nec non imperator quoque bellum terra marique contra Bulgaros suscipit, classi praefecto Eustathio patricio et drungario, terrestribus copiis Nicephoro Phocae patricio commissis, quem Andrea mortuo domesticum scholarum fecerat. hic cum iam Bulgaris appropinquasset, Leo adhuc pacis cupidus Constantinacium quaestorem ad Simeonem mittit. quem barbarus dolose ad se legatum putans in custodiam datum detinuit. dum ad Phocae exercitum profligandum se parat Simeon, interim Turci fluvio transmisso universam Bulgariam populantur. quod ubi annuntiatum est Simeoni, omisso Phoca in Turcos contendit; qui et ipsi cum Bulgaris praelium committere cupidi Istrum transeunt, eosque pugna congressos devincunt. Simeon aegre Dorostolum, quod et Drista nominatur, fuga elapsus est. Turci victoria potiti ab imperatore petunt ut Bulgaros a se captos emat. annuit im-

Cedrenus, II, 1839: „*Turkosz tusz Ungrosz”*, 'turkok vagyis ungarok', azaz a honfoglaló magyarok, Bölcs Leó császár idején legyőzik a bulgárokat (vö. DAI 38, turkok = magyarok, akiknek régi neve 'szavartiaszfali' volt)

τοῦ, ἄρχοντα ἐκτομίαν Γεώργιον ἔχοντα τὸν Προβατᾶν. ὁ δὲ τὸν τόπον καταλαβών, καὶ δυσχωρίαις καὶ φάραγξι καὶ δυσβάτοις ἀπερισκέπτως ἐμπεσὼν τόποις, τό τε στράτευμα ὅλον ἀπώλεσε καὶ αὐτὸς δυσχερῶς διεσώθη.

Τούτῳ τῷ ἔτει καὶ ἡ ἀποστασία γέγονε Βουλγαρίας τοῦτον τὸν τρόπον. Πέτρος τις Βούλγαρος, Δελεάνος τὴν προσηγορίαν, δοῦλος Βυζαντίου τινὸς ἀνδρὸς ἀποδρὰς ἐκ τῆς πόλεως ἐπλανᾶτο ἐν Βουλγαρίᾳ, καὶ κατήντησεν ἄχρι Μωράβου καὶ Βελεγράδων (φρούρια δὲ ταῦτα τῆς Παννονίας κατὰ τὴν περαίαν τοῦ Ἴστρου διακείμενα καὶ γειτονοῦντα τῷ κράλῃ Τουρκίας), καὶ υἱὸν ἑαυτὸν ἐφήμιζε Ῥωμανοῦ τοῦ υἱοῦ τοῦ Σαμουήλ, καὶ τὸ γένος ἀνέσειε D τῶν Βουλγάρων, πρὸ ὀλίγου τὸν τράχηλον ὑποβαλὸν τῇ δουλείᾳ καὶ λίαν ὀριγνώμενον ἐλευθερίας. διὸ καὶ πιστεύσαντες τοῖς παρ' αὐτοῦ λεγομένοις βασιλέα τε αὐτὸν ἀναγορεύουσι Βουλγαρίας, καὶ ἄραντες ἐκεῖθεν διά τε Ναϊσσοῦ καὶ τῶν Σκουπίων, τῆς μητροπόλεως Βουλγαρίας, ἴεντο ἀνακηρύττοντες καὶ ἀνευφημοῦντες τοῦτον, καὶ πάντα τὸν παρευρεθέντα Ῥωμαῖον ἀνηλεῶς καὶ ἀπανθρώπως ἀναιροῦντες. ὅπερ μαθὼν Βασίλειος ὁ Συναδηνός, στρατηγὸς Δυρραχίου τυγχάνων, ἄρας τὰς ἐγχωρίους δυνάμεις ἔσπευδεν ἀπαντῆσαι τῷ Δελεάνῳ πρὶν ἢ ἐπὶ μέγα ἀρθῆναι τὸ κακὸν καὶ πυρκαϊὰν ἀναφθῆναι. γενόμενος δὲ κατὰ τὴν λεγομένην Δέβρην, καὶ προσκρούσας κατά τι μετά τινος τῶν ὑποστρατήγων Μιχαὴλ τοῦ Δερμοκαΐτου, διαβάλλεται ἐς βασιλέα ὡς μελετῶν P 746

8 μοράβου καὶ βελαγράδων C 20 ὑπαντῆσαι C 22 δέβριν C 23 ἐς βασιλέα om C

praebeat. hoc cum pro nihilo putaret Stephanus, Georgium Probatam spadonem cum exercitu adversus eum mittit imperator. qui in Servia illapsus inconsiderate in locorum difficultates et invias convalles, toto exercitu amisso aegre evasit.

Hoc ipso anno et Bulgari defecerunt hac occasione. Petrus quidam Bulgarus, cognomento Deleanus, servus cuiusdam Cpolitae, profugus ex urbe Bulgariam pervagando usque ad Morabum et Belegrados pervenit, quae sunt castella Pannoniae trans Istrum sita, Turcicae vicina dicioni; et filium se Romani, nepotem Samueli iactando gentem Bulgaricam concitavit, quae non ita pridem cervices iugo subdiderat ac libertatem magnopere appetebat. quo factum ut fidem homini haberent, eumque regem Bulgariae designarent, et per Naissum ac Scupias primariam Bulgariae urbem eum circumducerent, faustis acclamationibus regem celebrantes, et Romanos in quos incidissent crudeliter interficientes. id ubi comperit Basilius Synademus Dyrrachii praefectus, celeriter eius loci copias in Deleanum duxit, occurrendum ratus priusquam vires hoc incendium sumeret. cum autem ad locum cui Debra nomen pervenisset, et dissensio ei quaedam cum uno tribunorum militum Michaelo Dermocaita orta esset, apud imperatorem falso crimine affectatae

Skylitzes, uo.: *„krále Turkiasz”*, Magyarország királya, általánosságban, II. Petar Deljan, bulgár király idején (uralk. 1040-41)

ἐπωνυμίαν φέροντα. Σκοπίων δὲ δοὺξ προεβλήθη ὁ Καβασίλας Ἀλέξανδρος. Λέων δὲ ὁ Διαβατηνὸς εἰς Μεσημβρίαν ἀποσταλεὶς τὰ ἐκεῖσε ἦν διοικῶν καὶ μετὰ τῶν Πατζινάκων καὶ τῶν Κομάνων συμβιβάσεις καὶ σπονδὰς τιθέμενος. δέδωκε δὲ καὶ τὴν ἀνεψιὰν αὐτοῦ ὁ βασιλεὺς τὴν Συναδηνήν, θυγατέρα οὖσαν Θεοδούλου τοῦ Συναδηνοῦ, τῷ κράλῃ Οὐγγαρίας εἰς γυναῖκα, οὗ καὶ τελευτήσαντος αὖθις εἰς τὸ Βυζάντιον ὑπέστρεψε. καὶ χειροτονίας δὲ πολλὰς μητροπολιτῶν τε καὶ τῶν ἄλλως ἱερωμένων γεγόνασιν ἐπὶ C τῆς βασιλείας αὐτοῦ, μὴ ἔχουσαι τὸ ἀπεπίληπτον. ὁ δὲ βασιλεὺς λιτότητι καὶ ἁπλότητι συνειθισμένος κατ' οὐδὲν τοῦ οἰκείου ἔξέστη τρόπου. φιλοδωρότατος δὲ ἦν καὶ προετικὸς καὶ πᾶσιν ἕτοιμως ἐπικλινόμενος. ἦσαν δὲ τούτῳ δοῦλοι δύο, Βορίλος τε καὶ Γερμανός, οὐ κατὰ δούλους αὐτοῦ ὑπακούοντες, ἀλλὰ πᾶν τὸ αὐτοῖς βουλητὸν διαπραττόμενοι ἀνενδοιάστως· δι' οὓς καὶ φορτικὸς τοῖς ἐξοχωτέροις τῆς συγκλήτου ἐνομίζετο, δακνομένοις ἐφ' οἷς εἰς πάντας ἐπεδείκνυντο. ἐπεὶ δέ, ὡς ὁ λόγος φθάσας ἱστόρησεν, ὁ λογοθέτης τῷ Ῥουσελίῳ προσέδραμε καὶ παρὰ τούτῳ διῆγε κατασχεθείς τε πρὸς αὐτοῦ ἐτηρεῖτο, τὸν μὲν Ῥουσέλιον φαρμάκῳ ἀναιρεῖ, παρὰ δὲ τῶν ἐπιτηδείων τοῦ Ῥουσελίου τῷ Βοτανειάτῃ D προσαχθεὶς φρουρεῖται ἐν τῇ νήσῳ Πρώτῃ. τῶν δὲ περὶ αὐτὸν εἰδότων ἀκριβῶς ὡς εἰ μόνον ἴδῃ αὐτόν, συμπαθείας τε τεύξεται καὶ εἰς τὸ τὰ κοινὰ διοικεῖν προσληφθήσεται ὡς πολύπειρος, ἀμβλύτερον πρὸς ταῦτα τοῦ βασιλέως ἔχοντος, ὅπερ μὴ συμφέρον αὐτῷ οἱ περὶ τὸν βασιλέα λογιζόμενοι (ἔσεσθαι γὰρ αὐτὸν σκόλοπα

rum cognomento. Scopiorum autem dux delectus est Alexander Cabasilas. Leo vero Diabatenus in Mesembriam missus res illic moderabatur, et cum Patzinacis et Comanis percusso foedere consensit. dedit item sororis suae filiam Synadenen, Theodulo Synadeno genitam, crali Ungariae uxorem, quo etiam mortuo rursus est Byzantium reversa. et alii multi metropolitae et sacri viri ipso imperante delecti sunt; qui omni reprehensione caruerunt. imperator autem frugalitati et simplicitati assuetus nulla ex parte a suis moribus declinavit. erat autem maxime promptus ad largiendum et liberalissimus et ad omnes propensus. erant ipsi duo servi Borilus et Germanus, qui non ei ut servi obediebant, sed quaecunque ipsis liberent, sine controversia peragebant; propter quos ille odiosus erat senatus principibus, qui aegre ferebant illorum in omnes facinora. ubi vero, ut superius declaratum est, logotheta ad Ruselium confugit et apud ipsum commoratus est, detonsusque ab ipso servabatur, Ruselium veneno interficit. sed a propinquis Ruselii ad Botaniatem perductus in Prota insula asservatur. cumque ii qui cum ipso erant optime nossent, si solum ipsum videret, fore ut veniam consequeretur, utpote qui multarum rerum usu praeditus esset, et imperator ipse ad res gerendas esset hebetior, qui cum imperatore erant haud conducere sibi existimantes (fore enim ipsum sibi impedimento

Skylitzes, uo.: *„krále Ungaríasz”*, Magyarország királya, I. Géza (1074-77), és házassága egy Szünadénosz családbeli bizánci leánnyal

Madridi képes Skylitzes-krónika: mohamedán követség egy „arkhón Turkíasz”, egy 11. század eleji szeldzsuk-török fejedelem előtt, akit egy magyar vagy bulgár uralkodóhoz hasonlóan ábrázoltak (www.wdl.org, pdf. 473, ld. Skylitzes angolul, J. Wortley, 2010, p. 417, „ruler of Turkey”, és Cedrenus II. pp. 567-70, a fejedelem neve elírva „Tragolipakes” vagy „Tangrolipex”, azaz Togrul bég, a turul-sólyom török nevén, időrendileg azonban tévesen; vö. Tugral, *Sahname*, Bahram Gór szerelmei); a Madridi Skylitzes pedig a 12. század első felében készült Szicíliában, és nem tudjuk, hogy egy régebbi példány másolata, vagy kortárs alkotó festette, kortárs minták, ismeretek alapján

„*Geobitzász pisztosz králesz Turkíasz”*, Géza, Magyarország hívő királya (1074-77), a Magyar Szt. Koronán (vö. Géza fejedelem is a „Stephanos” nevet kapta a latin keresztségben, Ademár, Lib. III, „Gouz” a 983. évnél, és „Stephanos Vengerski” a Poveszti-ben, 996-ban, de sosem nevezték „Turkia királyának”, vagy „hívőnek”, s a veszprémvölgyi alapítólevél is inkább I. István királyhoz köthető, aki a görög szövegben az *egész* ország keresztény királya, amivel utaltak a riválisai legyőzésére; ld. még Dithmar, Lib. VIII., Géza fejedelem nehezen kimondható, eredeti, tájnyelvi Gyécsa/Gyeücsa nevét „Deuiux”-nak írja, hitéről pedig azt, hogy „elég nagy úrnak tekintette magát, hogy több istennek áldozzon”, ti. a magyar ősvallás megtartása mellett megkeresztelkedett mind a bizánci, mind a római katolikus rítus szerint; vö. Bulcsu/Boulosoudes és az erdélyi gyula/Gylas vezér megkeresztelkedéséről, Skylitzes, 2010, p.231, és képen, Madrid Skylitzes pdf.278, Bulcsu kivégzése Augsburgnál pdf.279)

Függelék III. — A Nap-Vénusz együttállások a Kos, Bak, Mérleg jegyekben, 1025-26-ban és jelenleg, 2021-2038 között (www.astro.com, inferior/alsó, superior/felső konjunkciók)

Planetary Phenomena of Venus from 600 through 1100 (UT), Astrodienst AG 14-Nov-2015 16:15, page 85

	1022 Sep 04 j 15:22	0°♏	
greatest brilliancy	1022 Sep 18 j 19:39	7°♏42'16	-4.6m
retrograde	1022 Sep 29 j 09:12	9°♏43'43	
evening set	1022 Oct 15 j 02:40	4°♏57'48	
inferior conj	1022 Oct 20 j 00:43	2°♏03'21	-5°-20'-56
minimum elong	1022 Oct 20 j 10:51	1°♏47'57	5°18'21
min. Earth dist.	1022 Oct 20 j 17:50	1°♏37'21	0.26839 AU
	1022 Oct 23 j 10:53	30°℞♎	
morning rise	1022 Oct 25 j 18:38	28°♎41'13	
direct	1022 Nov 09 j 16:51	24°♎18'17	
asc. node	1022 Nov 11 j 07:31	24°♎21'26	
greatest brilliancy	1022 Nov 22 j 21:34	27°♎33'00	-4.7m
	1022 Nov 27 j 13:33	0°♏	
morning max el	1022 Dec 30 j 11:28	27°♏50'21	46°56'30
	1023 Jan 01 j 14:07	0°♐	
	1023 Jan 29 j 01:20	0°♑	
	1023 Feb 23 j 21:57	0°♒	
desc. node	1023 Mar 02 j 21:12	8°♒13'50	
	1023 Mar 21 j 04:00	0°♓	
	1023 Apr 15 j 03:29	0°♈	
	1023 May 09 j 23:24	0°♉	
	1023 Jun 03 j 16:20	0°♊	
asc. node	1023 Jun 24 j 00:34	24°♊50'13	
	1023 Jun 28 j 05:42	0°♋	
morning set	1023 Jun 30 j 23:28	3°♋21'37	
	1023 Jul 22 j 14:51	0°♌	
max. Earth dist.	1023 Aug 02 j 18:14	13°♌46'45	1.72848 AU
superior conj	1023 Aug 06 j 08:34	18°♌14'11	1°19'29
minimum elong	1023 Aug 06 j 02:44	17°♌56'05	1°19'23
	1023 Aug 15 j 20:04	0°♍	
	1023 Sep 08 j 22:36	0°♎	
evening rise	1023 Sep 12 j 06:54	4°♎10'11	
	1023 Oct 03 j 00:04	0°♏	
desc. node	1023 Oct 13 j 13:55	13°♏11'14	
	1023 Oct 27 j 01:41	0°♐	
	1023 Nov 20 j 04:29	0°♑	
	1023 Dec 14 j 10:18	0°♒	
	1024 Jan 07 j 23:17	0°♓	
	1024 Feb 02 j 03:45	0°♈	
asc. node	1024 Feb 03 j 17:16	1°♈49'15	
	1024 Feb 28 j 17:15	0°♉	
evening max el	1024 Mar 17 j 16:14	18°♉34'42	45°48'47
	1024 Mar 30 j 00:36	0°♊	
greatest brilliancy	1024 Apr 20 j 23:58	15°♊19'59	-4.5m
retrograde	1024 May 05 j 15:29	19°♊05'10	
evening set	1024 May 20 j 17:22	14°♊41'56	
desc. node	1024 May 25 j 06:31	12°♊00'39	
inferior conj	1024 May 27 j 02:51	10°♊51'13	0°-26'-1
minimum elong	1024 May 27 j 01:53	10°♊52'44	0°25'46
min. Earth dist.	1024 May 27 j 03:59	10°♊49'26	0.28960 AU
morning rise	1024 Jun 02 j 10:29	7°♊02'58	
direct	1024 Jun 17 j 18:40	2°♊33'40	
greatest brilliancy	1024 Jul 01 j 08:19	5°♊46'15	-4.5m
	1024 Aug 03 j 01:11	0°♋	
morning max el	1024 Aug 05 j 15:56	2°♋29'17	45°53'46
	1024 Sep 01 j 03:05	0°♌	
asc. node	1024 Sep 15 j 10:06	16°♌05'48	
	1024 Sep 27 j 08:57	0°♍	
	1024 Oct 22 j 08:45	0°♎	
	1024 Nov 15 j 17:24	0°♏	
	1024 Dec 09 j 19:10	0°♐	
	1025 Jan 02 j 18:44	0°♑	
desc. node	1025 Jan 04 j 23:26	2°♑44'54	
	1025 Jan 26 j 18:28	0°♒	
morning set	1025 Feb 07 j 23:06	15°♒13'35	
	1025 Feb 19 j 19:36	0°♓	

	1025 Mar 15 j 23:02	0°♈	
superior conj	1025 Mar 19 j 13:20	4°♈27'18	-1°-16'-19
minimum elong	1025 Mar 19 j 21:43	4°♈53'15	1°16'08
max. Earth dist.	1025 Mar 23 j 02:50	8°♈51'56	1.72727 AU
	1025 Apr 09 j 05:24	0°♉	
evening rise	1025 Apr 26 j 16:13	21°♉28'30	
asc. node	1025 Apr 28 j 02:53	23°♉14'57	
	1025 May 03 j 14:51	0°♊	
	1025 May 28 j 03:13	0°♋	
	1025 Jun 21 j 18:39	0°♌	
	1025 Jul 16 j 14:26	0°♍	
	1025 Aug 10 j 17:09	0°♎	
desc. node	1025 Aug 17 j 16:09	8°♎13'23	
	1025 Sep 05 j 07:24	0°♏	
	1025 Oct 01 j 19:17	0°♐	
evening max el	1025 Oct 23 j 04:33	22°♐39'43	47°15'09
	1025 Oct 30 j 15:59	0°♑	
greatest brilliancy	1025 Nov 30 j 19:47	23°♑14'42	-4.7m
asc. node	1025 Dec 08 j 19:33	25°♑40'46	
retrograde	1025 Dec 12 j 23:22	26°♑01'31	
evening set	1025 Dec 28 j 03:55	21°♑26'15	
min. Earth dist.	1026 Jan 01 j 18:41	18°♑41'28	0.26773 AU
inferior conj	1026 Jan 02 j 15:16	18°♑09'38	5°52'22
minimum elong	1026 Jan 02 j 05:03	18°♑25'27	5°49'55
morning rise	1026 Jan 07 j 06:34	15°♑22'05	
direct	1026 Jan 23 j 00:28	10°♑28'52	
greatest brilliancy	1026 Feb 02 j 20:12	12°♑39'30	-4.6m
	1026 Feb 28 j 17:34	0°♒	
morning max el	1026 Mar 13 j 17:43	12°♒06'28	46°24'24
desc. node	1026 Mar 30 j 08:51	29°♒11'19	
	1026 Mar 31 j 03:08	0°♓	
	1026 Apr 27 j 06:26	0°♈	
	1026 May 23 j 06:53	0°♉	
	1026 Jun 17 j 17:12	0°♊	
	1026 Jul 12 j 17:08	0°♋	
asc. node	1026 Jul 21 j 12:24	10°♋40'49	
	1026 Aug 06 j 07:49	0°♌	
	1026 Aug 30 j 14:35	0°♍	
morning set	1026 Sep 07 j 18:55	10°♍10'44	
	1026 Sep 23 j 15:40	0°♎	
max. Earth dist.	1026 Oct 14 j 02:24	25°♎38'35	1.71395 AU
superior conj	1026 Oct 16 j 00:57	28°♎04'44	0°54'59
minimum elong	1026 Oct 16 j 11:26	28°♎37'41	0°54'34
	1026 Oct 17 j 13:39	0°♏	
desc. node	1026 Nov 10 j 01:50	29°♏32'29	
	1026 Nov 10 j 10:35	0°♐	
evening rise	1026 Nov 25 j 21:27	19°♐25'04	
	1026 Dec 04 j 07:43	0°♑	
	1026 Dec 28 j 06:08	0°♒	
	1027 Jan 21 j 07:38	0°♓	
	1027 Feb 14 j 15:13	0°♈	
asc. node	1027 Mar 03 j 05:08	20°♈10'23	
	1027 Mar 11 j 09:07	0°♉	
	1027 Apr 05 j 19:34	0°♊	
	1027 May 02 j 11:00	0°♋	
evening max el	1027 May 28 j 03:49	26°♋28'05	45°21'30
	1027 May 31 j 21:53	0°♌	
desc. node	1027 Jun 22 j 18:30	17°♌38'50	
greatest brilliancy	1027 Jul 03 j 02:17	23°♌14'43	-4.5m
retrograde	1027 Jul 15 j 18:15	26°♌03'58	
evening set	1027 Aug 01 j 23:44	20°♌30'23	
inferior conj	1027 Aug 06 j 02:19	18°♌01'11	-8°-7'-13
minimum elong	1027 Aug 05 j 19:26	18°♌11'48	8°06'31
min. Earth dist.	1027 Aug 06 j 10:39	17°♌48'17	0.28619 AU
morning rise	1027 Aug 09 j 14:55	15°♌51'54	

	2020 Apr 03 17:10	0°♊	
greatest brilliancy	2020 Apr 28 14:35	18°♊02'07	-4.5m
retrograde	2020 May 13 06:45	21°♊50'25	
evening set	2020 May 28 10:49	17°♊23'05	
inferior conj	2020 Jun 03 17:43	13°♊35'40	0°29'12
minimum elong	2020 Jun 03 18:48	13°♊33'59	0°28'52
min. Earth dist.	2020 Jun 03 17:05	13°♊36'41	0.28858 AU
desc. node	2020 Jun 05 19:01	12°♊18'25	
morning rise	2020 Jun 10 02:55	9°♊44'59	
direct	2020 Jun 25 06:48	5°♊20'12	
greatest brilliancy	2020 Jul 08 12:01	8°♊22'55	-4.5m
	2020 Aug 07 15:21	0°♋	
morning max el	2020 Aug 13 00:14	5°♋01'18	45°47'28
	2020 Sep 06 07:21	0°♌	
asc. node	2020 Sep 26 22:39	23°♌08'22	
	2020 Oct 02 20:48	0°♍	
	2020 Oct 28 01:41	0°♎	
	2020 Nov 21 13:22	0°♏	
	2020 Dec 15 16:21	0°♐	
	2021 Jan 08 15:41	0°♑	
desc. node	2021 Jan 16 11:50	9°♑49'44	
	2021 Feb 01 14:05	0°♒	
morning set	2021 Feb 14 01:14	15°♒36'53	
	2021 Feb 25 13:11	0°♓	
	2021 Mar 21 14:16	0°♈	
superior conj	2021 Mar 26 06:57	5°♈50'28	-1°-21'-8
minimum elong	2021 Mar 26 13:47	6°♈11'40	1°21'03
max. Earth dist.	2021 Mar 30 06:51	10°♈48'20	1.72346 AU
	2021 Apr 14 18:22	0°♉	
evening rise	2021 May 04 01:01	23°♉47'44	
	2021 May 09 02:01	0°♊	
asc. node	2021 May 09 15:27	0°♊41'19	
	2021 Jun 02 13:18	0°♋	
	2021 Jun 27 04:27	0°♌	
	2021 Jul 22 00:36	0°♍	
	2021 Aug 16 04:26	0°♎	
desc. node	2021 Aug 29 04:35	15°♎17'28	
	2021 Sep 10 20:39	0°♏	
	2021 Oct 07 11:21	0°♐	
evening max el	2021 Oct 29 20:52	23°♐35'03	47°02'42
	2021 Nov 05 10:44	0°♑	
greatest brilliancy	2021 Dec 07 16:16	23°♑53'05	-4.7m
retrograde	2021 Dec 19 10:36	26°♑29'25	
asc. node	2021 Dec 20 07:58	26°♑28'27	
evening set	2022 Jan 03 04:45	22°♑09'38	
min. Earth dist.	2022 Jan 08 09:18	19°♑06'52	0.26579 AU
inferior conj	2022 Jan 09 00:47	18°♑43'08	4°51'07
minimum elong	2022 Jan 08 15:16	18°♑57'44	4°48'32
morning rise	2022 Jan 14 02:02	15°♑42'54	
direct	2022 Jan 29 08:46	11°♑04'37	
greatest brilliancy	2022 Feb 09 13:48	13°♑25'07	-4.6m
	2022 Mar 06 06:29	0°♒	
morning max el	2022 Mar 20 09:25	13°♒11'39	46°35'11
	2022 Apr 05 15:17	0°♓	
desc. node	2022 Apr 10 21:30	5°♓40'44	
	2022 May 02 16:10	0°♈	
	2022 May 28 14:46	0°♉	
	2022 Jun 23 00:34	0°♊	
	2022 Jul 18 01:32	0°♋	
asc. node	2022 Aug 02 00:48	18°♋07'53	
	2022 Aug 11 18:30	0°♌	
	2022 Sep 05 04:05	0°♍	
morning set	2022 Sep 15 05:45	12°♍28'22	
	2022 Sep 29 07:49	0°♎	
max. Earth dist.	2022 Oct 20 08:15	26°♎15'47	1.71718 AU
superior conj	2022 Oct 22 21:17	29°♎26'53	1°03'07
minimum elong	2022 Oct 23 07:33	29°♎59'00	1°02'46
	2022 Oct 23 07:52	0°♏	
	2022 Nov 16 06:08	0°♐	
desc. node	2022 Nov 21 14:21	6°♐42'12	
evening rise	2022 Dec 02 00:16	19°♐46'21	
	2022 Dec 10 03:54	0°♑	
	2023 Jan 03 02:09	0°♒	
	2023 Jan 27 02:32	0°♓	
	2023 Feb 20 07:55	0°♈	
asc. node	2023 Mar 14 17:40	27°♈20'23	
	2023 Mar 16 22:34	0°♉	
	2023 Apr 11 04:47	0°♊	
	2023 May 07 14:24	0°♋	
evening max el	2023 Jun 04 11:01	28°♋56'08	45°23'57
	2023 Jun 05 13:46	0°♌	
desc. node	2023 Jul 04 06:53	22°♌45'22	
greatest brilliancy	2023 Jul 09 17:59	25°♌30'37	-4.5m
retrograde	2023 Jul 23 01:33	28°♌36'12	
evening set	2023 Aug 08 22:41	23°♌13'05	
inferior conj	2023 Aug 13 11:15	20°♌28'14	-7°-41'-17
minimum elong	2023 Aug 13 03:01	20°♌41'02	7°40'13
min. Earth dist.	2023 Aug 13 15:17	20°♌21'59	0.28871 AU
morning rise	2023 Aug 17 07:11	18°♌07'26	
direct	2023 Sep 04 01:20	12°♌12'14	
greatest brilliancy	2023 Sep 18 12:19	15°♌53'26	-4.5m
	2023 Oct 09 01:10	0°♍	
morning max el	2023 Oct 23 23:14	13°♍52'22	46°24'47
asc. node	2023 Oct 25 10:20	15°♍20'11	
	2023 Nov 08 09:30	0°♎	
	2023 Dec 04 18:50	0°♏	
	2023 Dec 29 20:23	0°♐	
	2024 Jan 23 08:50	0°♑	
desc. node	2024 Feb 13 23:46	26°♑41'11	
	2024 Feb 16 16:05	0°♒	
	2024 Mar 11 21:50	0°♓	
	2024 Apr 05 04:00	0°♈	
morning set	2024 Apr 28 09:39	28°♈40'19	
	2024 Apr 29 11:31	0°♉	
	2024 May 23 20:30	0°♊	
superior conj	2024 Jun 04 15:33	14°♊29'49	0°-3'-33
minimum elong	2024 Jun 04 16:18	14°♊32'07	0°03'32
behind sun begin	2024 Jun 03 17:58	13°♊23'29	
behind sun end	2024 Jun 05 14:38	15°♊40'45	
max. Earth dist.	2024 Jun 05 03:00	15°♊05'01	1.73528 AU
asc. node	2024 Jun 06 03:13	16°♊19'24	
	2024 Jun 17 06:20	0°♋	
evening rise	2024 Jul 10 20:50	29°♋00'10	
	2024 Jul 11 16:18	0°♌	
	2024 Aug 05 02:23	0°♍	
	2024 Aug 29 13:22	0°♎	
	2024 Sep 23 02:36	0°♏	
desc. node	2024 Sep 25 16:39	3°♏08'57	
	2024 Oct 17 19:28	0°♐	
	2024 Nov 11 18:25	0°♑	
	2024 Dec 07 06:13	0°♒	
	2025 Jan 03 03:24	0°♓	
evening max el	2025 Jan 10 05:01	7°♓21'57	47°10'07
asc. node	2025 Jan 16 19:50	13°♓57'01	
	2025 Feb 04 07:57	0°♈	
greatest brilliancy	2025 Feb 16 09:07	7°♈24'55	-4.6m
retrograde	2025 Mar 02 00:36	10°♈50'09	
evening set	2025 Mar 19 19:57	4°♈39'33	
min. Earth dist.	2025 Mar 22 15:48	2°♈53'47	0.28060 AU
inferior conj	2025 Mar 23 01:07	2°♈39'07	8°24'41
minimum elong	2025 Mar 23 06:46	2°♈30'13	8°24'12

morning rise	2025 Mar 26 17:50	0°♈21'58	
	2025 Mar 27 08:40	30°♓	
direct	2025 Apr 13 01:02	24°♓37'30	
greatest brilliancy	2025 Apr 24 06:09	26°♓55'38	-4.5m
	2025 Apr 30 17:16	0°♈	
desc. node	2025 May 08 09:10	4°♈50'31	
morning max el	2025 Jun 01 03:28	25°♈04'00	45°52'59
	2025 Jun 06 04:42	0°♉	
	2025 Jul 04 15:30	0°♊	
	2025 Jul 31 03:57	0°♋	
	2025 Aug 25 16:27	0°♌	
asc. node	2025 Aug 29 12:49	4°♌36'04	
	2025 Sep 19 12:39	0°♍	
	2025 Oct 13 21:18	0°♎	
	2025 Nov 06 22:39	0°♏	
morning set	2025 Nov 26 09:59	24°♏26'10	
	2025 Nov 30 20:13	0°♐	
desc. node	2025 Dec 19 02:06	22°♐57'15	
	2025 Dec 24 16:26	0°♑	
superior conj	2026 Jan 06 16:36	16°♑22'03	0°-42'-38
minimum elong	2026 Jan 06 06:23	15°♑49'58	0°42'12
max. Earth dist.	2026 Jan 08 06:37	18°♑21'40	1.71096 AU
	2026 Jan 17 12:43	0°♒	
	2026 Feb 10 10:18	0°♓	
evening rise	2026 Feb 16 23:02	8°♓10'33	
	2026 Mar 06 10:45	0°♈	
	2026 Mar 30 16:00	0°♉	
asc. node	2026 Apr 11 05:37	14°♉12'35	
	2026 Apr 24 04:03	0°♊	
	2026 May 19 01:05	0°♋	
	2026 Jun 13 10:46	0°♌	
	2026 Jul 09 17:22	0°♍	
desc. node	2026 Jul 31 18:48	23°♍50'05	
	2026 Aug 06 19:12	0°♎	
evening max el	2026 Aug 15 06:31	8°♎20'48	45°53'32
	2026 Sep 10 08:06	0°♏	
greatest brilliancy	2026 Sep 22 17:39	6°♏28'33	-4.6m
retrograde	2026 Oct 03 07:16	8°♏29'28	
evening set	2026 Oct 19 17:48	3°♏23'12	
inferior conj	2026 Oct 24 03:44	0°♏45'03	-6°-30'-49
minimum elong	2026 Oct 24 14:14	0°♏28'57	6°28'36
min. Earth dist.	2026 Oct 25 01:48	0°♏11'15	0.27280 AU
	2026 Oct 25 09:09	30°♎	
morning rise	2026 Oct 29 10:06	27°♎36'50	
direct	2026 Nov 14 00:27	22°♎51'49	
asc. node	2026 Nov 21 22:05	24°♎03'39	
greatest brilliancy	2026 Nov 27 18:46	26°♎19'56	-4.7m
	2026 Dec 04 08:12	0°♏	
morning max el	2027 Jan 03 17:58	26°♏15'57	46°57'01
	2027 Jan 07 08:53	0°♐	
	2027 Feb 03 14:30	0°♑	
	2027 Mar 01 06:32	0°♒	
desc. node	2027 Mar 13 11:45	14°♒33'58	
	2027 Mar 26 08:16	0°♓	
	2027 Apr 20 03:57	0°♈	
	2027 May 14 21:01	0°♉	
	2027 Jun 08 12:32	0°♊	
	2027 Jul 03 02:01	0°♋	
asc. node	2027 Jul 04 15:03	1°♋53'23	
morning set	2027 Jul 06 15:14	4°♋20'58	
	2027 Jul 27 12:31	0°♌	
max. Earth dist.	2027 Aug 08 22:02	15°♌17'14	1.73164 AU
superior conj	2027 Aug 12 00:20	19°♌06'40	1°14'45
minimum elong	2027 Aug 11 16:54	18°♌43'42	1°14'35
	2027 Aug 20 19:42	0°♍	

	2027 Sep 14 00:24	0°♎	
evening rise	2027 Sep 17 10:26	4°♎14'37	
	2027 Oct 08 03:59	0°♏	
desc. node	2027 Oct 24 04:31	19°♏54'18	
	2027 Nov 01 07:34	0°♐	
	2027 Nov 25 11:59	0°♑	
	2027 Dec 19 18:40	0°♒	
	2028 Jan 13 07:20	0°♓	
	2028 Feb 07 10:01	0°♈	
asc. node	2028 Feb 14 07:46	8°♈02'21	
	2028 Mar 04 20:00	0°♉	
evening max el	2028 Mar 22 12:26	18°♉26'54	46°07'00
	2028 Apr 03 20:27	0°♊	
greatest brilliancy	2028 Apr 26 06:08	15°♊51'09	-4.5m
retrograde	2028 May 10 23:02	19°♊41'13	
evening set	2028 May 26 04:08	15°♊11'59	
inferior conj	2028 Jun 01 10:00	11°♊26'20	0°49'06
minimum elong	2028 Jun 01 11:48	11°♊23'30	0°48'34
min. Earth dist.	2028 Jun 01 09:48	11°♊26'38	0.28843 AU
desc. node	2028 Jun 04 20:58	9°♊17'28	
morning rise	2028 Jun 07 19:33	7°♊35'09	
direct	2028 Jun 22 22:12	3°♊10'47	
greatest brilliancy	2028 Jul 06 03:58	6°♊13'48	-4.5m
	2028 Aug 07 15:26	0°♋	
morning max el	2028 Aug 10 16:03	2°♋51'20	45°46'57
	2028 Sep 05 23:17	0°♌	
asc. node	2028 Sep 26 00:36	22°♌34'20	
	2028 Oct 02 10:08	0°♍	
	2028 Oct 27 13:51	0°♎	
	2028 Nov 21 00:57	0°♏	
	2028 Dec 15 03:39	0°♐	
	2029 Jan 08 02:47	0°♑	
desc. node	2029 Jan 15 13:58	9°♑21'45	
	2029 Feb 01 01:03	0°♒	
morning set	2029 Feb 11 11:32	13°♒04'38	
	2029 Feb 25 00:03	0°♓	
	2029 Mar 21 01:03	0°♈	
superior conj	2029 Mar 23 20:11	3°♈28'53	-1°-22'-18
minimum elong	2029 Mar 24 02:19	3°♈47'58	1°22'14
max. Earth dist.	2029 Mar 27 17:43	8°♈19'37	1.72292 AU
	2029 Apr 14 05:06	0°♉	
evening rise	2029 May 01 16:34	21°♉34'50	
	2029 May 08 12:46	0°♊	
asc. node	2029 May 08 17:24	0°♊14'15	
	2029 Jun 02 00:10	0°♋	
	2029 Jun 26 15:37	0°♌	
	2029 Jul 21 12:20	0°♍	
	2029 Aug 15 17:06	0°♎	
desc. node	2029 Aug 28 06:41	14°♎44'44	
	2029 Sep 10 10:54	0°♏	
	2029 Oct 07 04:47	0°♐	
evening max el	2029 Oct 27 10:52	21°♐12'55	47°01'08
	2029 Nov 05 13:38	0°♑	
greatest brilliancy	2029 Dec 05 05:11	21°♑25'19	-4.7m
retrograde	2029 Dec 16 23:47	24°♑01'42	
asc. node	2029 Dec 19 09:59	23°♑54'25	
evening set	2029 Dec 31 15:06	19°♑44'58	
min. Earth dist.	2030 Jan 05 22:29	16°♑38'33	0.26550 AU
inferior conj	2030 Jan 06 13:17	16°♑15'55	4°30'31
minimum elong	2030 Jan 06 04:12	16°♑29'48	4°27'57
morning rise	2030 Jan 11 17:35	13°♑11'58	
direct	2030 Jan 26 21:33	8°♑37'41	
greatest brilliancy	2030 Feb 07 03:37	11°♑00'01	-4.7m
	2030 Mar 06 12:51	0°♒	
morning max el	2030 Mar 17 23:55	10°♒51'53	46°36'30
	2030 Apr 05 09:18	0°♓	

desc. node	2030 Apr 09 23:29	4°♓59'31	
	2030 May 02 06:37	0°♈	
	2030 May 28 03:32	0°♉	
	2030 Jun 22 12:23	0°♊	
	2030 Jul 17 12:46	0°♋	
asc. node	2030 Aug 01 02:58	17°♋40'58	
	2030 Aug 11 05:24	0°♌	
	2030 Sep 04 14:50	0°♍	
morning set	2030 Sep 12 21:57	10°♍16'27	
	2030 Sep 28 18:33	0°♎	
max. Earth dist.	2030 Oct 17 19:59	23°♎48'36	1.71760 AU
superior conj	2030 Oct 20 11:12	27°♎06'24	1°05'28
minimum elong	2030 Oct 20 21:17	27°♎37'57	1°05'10
	2030 Oct 22 18:39	0°♏	
	2030 Nov 15 17:00	0°♐	
desc. node	2030 Nov 20 16:21	6°♐14'18	
evening rise	2030 Nov 29 11:25	17°♐16'28	
	2030 Dec 09 14:51	0°♑	
	2031 Jan 02 13:14	0°♒	
	2031 Jan 26 13:48	0°♓	
	2031 Feb 19 19:29	0°♈	
asc. node	2031 Mar 13 19:40	26°♈50'03	
	2031 Mar 16 10:41	0°♉	
	2031 Apr 10 18:01	0°♊	
	2031 May 07 06:06	0°♋	
evening max el	2031 Jun 02 03:33	26°♋47'28	45°24'11
	2031 Jun 05 12:57	0°♌	
desc. node	2031 Jul 03 09:02	21°♌22'49	
greatest brilliancy	2031 Jul 07 07:52	23°♌18'35	-4.5m
retrograde	2031 Jul 20 17:08	26°♌25'37	
evening set	2031 Aug 06 11:10	21°♌07'14	
inferior conj	2031 Aug 11 03:00	18°♌17'13	-7°-31'-35
minimum elong	2031 Aug 10 18:21	18°♌30'41	7°30'21
min. Earth dist.	2031 Aug 11 06:01	18°♌12'32	0.28893 AU
morning rise	2031 Aug 15 01:26	15°♌52'33	
direct	2031 Sep 01 17:56	10°♌01'11	
greatest brilliancy	2031 Sep 16 02:34	13°♌39'43	-4.5m
	2031 Oct 09 06:32	0°♍	
morning max el	2031 Oct 21 14:12	11°♍35'59	46°23'07
asc. node	2031 Oct 24 12:22	14°♍32'11	
	2031 Nov 08 02:59	0°♎	
	2031 Dec 04 09:08	0°♏	
	2031 Dec 29 09:16	0°♐	
	2032 Jan 22 20:56	0°♑	
desc. node	2032 Feb 13 01:53	26°♑11'41	
	2032 Feb 16 03:40	0°♒	
	2032 Mar 11 09:04	0°♓	
	2032 Apr 04 14:57	0°♈	
morning set	2032 Apr 26 01:55	26°♈29'20	
	2032 Apr 28 22:17	0°♉	
	2032 May 23 07:10	0°♊	
superior conj	2032 Jun 02 09:07	12°♊23'32	0°-6'-46
minimum elong	2032 Jun 02 10:33	12°♊27'56	0°06'43
behind sun begin	2032 Jun 01 13:40	11°♊23'45	
behind sun end	2032 Jun 03 07:26	13°♊32'06	
max. Earth dist.	2032 Jun 03 01:27	13°♊13'45	1.73513 AU
asc. node	2032 Jun 05 05:18	15°♊53'04	
	2032 Jun 16 16:59	0°♋	
evening rise	2032 Jul 08 15:38	26°♋57'28	
	2032 Jul 11 03:03	0°♌	
	2032 Aug 04 13:19	0°♍	
	2032 Aug 29 00:39	0°♎	
	2032 Sep 22 14:23	0°♏	
desc. node	2032 Sep 24 18:36	2°♏38'50	
	2032 Oct 17 07:59	0°♐	
	2032 Nov 11 08:03	0°♑	
	2032 Dec 06 21:48	0°♒	
	2033 Jan 02 23:34	0°♓	
evening max el	2033 Jan 07 20:05	5°♓01'47	47°11'27
asc. node	2033 Jan 15 22:01	13°♓01'42	
	2033 Feb 05 05:26	0°♈	
greatest brilliancy	2033 Feb 14 03:01	5°♈09'50	-4.6m
retrograde	2033 Feb 27 15:40	8°♈31'52	
evening set	2033 Mar 17 12:49	2°♈19'17	
min. Earth dist.	2033 Mar 20 06:01	0°♈37'30	0.28011 AU
inferior conj	2033 Mar 20 16:05	0°♈21'38	8°30'58
minimum elong	2033 Mar 20 21:01	0°♈13'51	8°30'36
	2033 Mar 21 05:48	30°♓	
morning rise	2033 Mar 24 05:28	28°♓09'18	
direct	2033 Apr 10 15:27	22°♓21'03	
greatest brilliancy	2033 Apr 21 18:20	24°♓36'49	-4.5m
	2033 May 02 03:12	0°♈	
desc. node	2033 May 07 11:11	3°♈38'19	
morning max el	2033 May 29 17:31	22°♈47'59	45°53'53
	2033 Jun 06 01:08	0°♉	
	2033 Jul 04 06:36	0°♊	
	2033 Jul 30 16:59	0°♋	
	2033 Aug 25 04:29	0°♌	
asc. node	2033 Aug 28 14:47	4°♌06'16	
	2033 Sep 19 00:09	0°♍	
	2033 Oct 13 08:31	0°♎	
	2033 Nov 06 09:44	0°♏	
morning set	2033 Nov 23 21:40	21°♏57'15	
	2033 Nov 30 07:17	0°♐	
desc. node	2033 Dec 18 04:11	22°♐28'59	
	2033 Dec 24 03:30	0°♑	
superior conj	2034 Jan 04 02:10	13°♑46'23	0°-39'-5
minimum elong	2034 Jan 03 16:36	13°♑16'17	0°38'39
max. Earth dist.	2034 Jan 05 08:26	15°♑21'37	1.71083 AU
	2034 Jan 16 23:48	0°♒	
	2034 Feb 09 21:23	0°♓	
evening rise	2034 Feb 14 09:35	5°♓38'45	
	2034 Mar 05 21:50	0°♈	
	2034 Mar 30 03:11	0°♉	
asc. node	2034 Apr 10 07:35	13°♉44'06	
	2034 Apr 23 15:30	0°♊	
	2034 May 18 13:04	0°♋	
	2034 Jun 12 23:49	0°♌	
	2034 Jul 09 08:34	0°♍	
desc. node	2034 Jul 30 20:51	23°♍06'28	
	2034 Aug 06 15:54	0°♎	
evening max el	2034 Aug 12 19:00	5°♎59'32	45°51'21
	2034 Sep 11 16:18	0°♏	
greatest brilliancy	2034 Sep 20 06:06	4°♏06'25	-4.6m
retrograde	2034 Sep 30 19:36	6°♏07'44	
evening set	2034 Oct 17 10:04	0°♏56'15	
	2034 Oct 19 00:40	30°♎	
inferior conj	2034 Oct 21 17:03	28°♎22'30	-6°-45'-33
minimum elong	2034 Oct 22 03:27	28°♎06'36	6°43'29
min. Earth dist.	2034 Oct 22 15:49	27°♎47'40	0.27350 AU
morning rise	2034 Oct 26 20:14	25°♎18'41	
direct	2034 Nov 11 14:01	20°♎27'53	
asc. node	2034 Nov 21 00:09	22°♎08'45	
greatest brilliancy	2034 Nov 25 11:43	23°♎59'33	-4.6m
	2034 Dec 05 12:03	0°♏	
morning max el	2035 Jan 01 07:27	23°♏50'05	46°56'45
	2035 Jan 07 05:59	0°♐	
	2035 Feb 03 06:28	0°♑	
	2035 Feb 28 20:22	0°♒	
desc. node	2035 Mar 12 13:39	14°♒00'08	
	2035 Mar 25 20:56	0°♓	

	2035 Apr 19 15:51	0°♈	
	2035 May 14 08:25	0°♉	
	2035 Jun 07 23:36	0°♊	
	2035 Jul 02 12:53	0°♋	
asc. node	2035 Jul 03 17:11	1°♋26'40	
morning set	2035 Jul 04 09:29	2°♋16'36	
	2035 Jul 26 23:18	0°♌	
max. Earth dist.	2035 Aug 06 19:09	13°♌20'56	1.73207 AU
superior conj	2035 Aug 09 18:40	17°♌01'39	1°13'13
minimum elong	2035 Aug 09 10:54	16°♌37'41	1°13'01
	2035 Aug 20 06:32	0°♍	
	2035 Sep 13 11:23	0°♎	
evening rise	2035 Sep 15 02:54	2°♎02'36	
	2035 Oct 07 15:12	0°♏	
desc. node	2035 Oct 23 06:31	19°♏25'07	
	2035 Oct 31 19:05	0°♐	
	2035 Nov 24 23:51	0°♑	
	2035 Dec 19 06:59	0°♒	
	2036 Jan 12 20:23	0°♓	
	2036 Feb 07 00:26	0°♈	
asc. node	2036 Feb 13 09:43	7°♈24'53	
	2036 Mar 04 13:33	0°♉	
evening max el	2036 Mar 20 03:24	16°♉11'04	46°09'29
	2036 Apr 04 01:53	0°♊	
greatest brilliancy	2036 Apr 23 21:46	13°♊39'48	-4.5m
retrograde	2036 May 08 15:58	17°♊31'43	
evening set	2036 May 23 21:46	13°♊00'22	
inferior conj	2036 May 30 02:24	9°♊16'35	1°08'57
minimum elong	2036 May 30 04:56	9°♊12'38	1°08'13
min. Earth dist.	2036 May 30 02:19	9°♊16'44	0.28826 AU
desc. node	2036 Jun 03 23:06	6°♊17'53	
morning rise	2036 Jun 05 12:13	5°♊25'22	
direct	2036 Jun 20 14:11	1°♊01'07	
greatest brilliancy	2036 Jul 03 19:43	4°♊04'17	-4.5m
	2036 Aug 07 14:37	0°♋	
morning max el	2036 Aug 08 08:37	0°♋42'50	45°46'23
	2036 Sep 05 15:11	0°♌	
asc. node	2036 Sep 25 02:38	21°♌59'57	
	2036 Oct 01 23:39	0°♍	
	2036 Oct 27 02:20	0°♎	
	2036 Nov 20 12:56	0°♏	
	2036 Dec 14 15:20	0°♐	
	2037 Jan 07 14:16	0°♑	
desc. node	2037 Jan 14 16:04	8°♑52'26	
	2037 Jan 31 12:22	0°♒	
morning set	2037 Feb 08 21:37	10°♒30'32	
	2037 Feb 24 11:15	0°♓	
	2037 Mar 20 12:10	0°♈	
superior conj	2037 Mar 21 09:15	1°♈05'39	-1°-23'-19
minimum elong	2037 Mar 21 14:37	1°♈22'21	1°23'16
max. Earth dist.	2037 Mar 25 06:07	5°♈54'30	1.72238 AU
	2037 Apr 13 16:10	0°♉	
evening rise	2037 Apr 29 08:12	19°♉21'03	
	2037 May 07 23:50	0°♊	
asc. node	2037 May 07 19:32	29°♉46'46	
	2037 Jun 01 11:22	0°♋	
	2037 Jun 26 03:06	0°♌	
	2037 Jul 21 00:22	0°♍	
	2037 Aug 15 06:06	0°♎	
desc. node	2037 Aug 27 08:39	14°♎10'37	
	2037 Sep 10 01:37	0°♏	
	2037 Oct 06 23:02	0°♐	
evening max el	2037 Oct 25 01:24	18°♐50'50	46°59'07
	2037 Nov 05 18:58	0°♑	
greatest brilliancy	2037 Dec 02 18:12	18°♑55'41	-4.7m
retrograde	2037 Dec 14 12:46	21°♑31'16	
asc. node	2037 Dec 18 12:09	21°♑11'37	
evening set	2037 Dec 29 01:25	17°♑17'39	
min. Earth dist.	2038 Jan 03 11:23	14°♑07'33	0.26523 AU
inferior conj	2038 Jan 04 01:26	13°♑46'05	4°08'59
minimum elong	2038 Jan 03 16:53	13°♑59'09	4°06'30
morning rise	2038 Jan 09 08:42	10°♑38'26	
direct	2038 Jan 24 10:19	6°♑08'23	
greatest brilliancy	2038 Feb 04 16:38	8°♑31'38	-4.7m
	2038 Mar 06 17:53	0°♒	
morning max el	2038 Mar 15 13:49	8°♒29'03	46°37'56
	2038 Apr 05 03:23	0°♓	
desc. node	2038 Apr 09 01:34	4°♓17'45	
	2038 May 01 21:17	0°♈	
	2038 May 27 16:34	0°♉	
	2038 Jun 22 00:28	0°♊	
	2038 Jul 17 00:16	0°♋	
asc. node	2038 Jul 31 04:57	17°♋12'36	
	2038 Aug 10 16:34	0°♌	
	2038 Sep 04 01:51	0°♍	
morning set	2038 Sep 10 14:41	8°♍05'31	
	2038 Sep 28 05:33	0°♎	
max. Earth dist.	2038 Oct 15 07:22	21°♎19'35	1.71809 AU
superior conj	2038 Oct 18 01:40	24°♎46'56	1°07'41
minimum elong	2038 Oct 18 11:30	25°♎17'42	1°07'23
	2038 Oct 22 05:43	0°♏	
	2038 Nov 15 04:11	0°♐	
desc. node	2038 Nov 19 18:30	5°♐45'53	
evening rise	2038 Nov 26 22:42	14°♐45'55	
	2038 Dec 09 02:12	0°♑	
	2039 Jan 02 00:45	0°♒	
	2039 Jan 26 01:32	0°♓	
	2039 Feb 19 07:31	0°♈	
asc. node	2039 Mar 12 21:41	26°♈18'25	
	2039 Mar 15 23:16	0°♉	
	2039 Apr 10 07:44	0°♊	
	2039 May 06 22:25	0°♋	
evening max el	2039 May 30 19:33	24°♋36'33	45°24'34
	2039 Jun 05 13:34	0°♌	
desc. node	2039 Jul 02 11:07	19°♌56'55	
greatest brilliancy	2039 Jul 04 22:52	21°♌07'25	-4.5m
retrograde	2039 Jul 18 08:35	24°♌15'04	
evening set	2039 Aug 03 23:58	19°♌01'25	
inferior conj	2039 Aug 08 19:02	16°♌06'26	-7°-21'-19
minimum elong	2039 Aug 08 10:02	16°♌20'27	7°19'57
min. Earth dist.	2039 Aug 08 21:23	16°♌02'45	0.28909 AU
morning rise	2039 Aug 12 19:59	13°♌37'42	
direct	2039 Aug 30 10:14	7°♌50'24	
greatest brilliancy	2039 Sep 13 16:49	11°♌25'54	-4.5m
	2039 Oct 09 10:09	0°♍	
morning max el	2039 Oct 19 04:21	9°♍17'23	46°21'31
asc. node	2039 Oct 23 14:27	13°♍44'49	
	2039 Nov 07 20:12	0°♎	
	2039 Dec 03 23:27	0°♏	
	2039 Dec 28 22:18	0°♐	
	2040 Jan 22 09:16	0°♑	
desc. node	2040 Feb 12 03:49	25°♑40'39	
	2040 Feb 15 15:34	0°♒	
	2040 Mar 10 20:38	0°♓	
	2040 Apr 04 02:15	0°♈	
morning set	2040 Apr 23 17:40	24°♈15'43	
	2040 Apr 28 09:21	0°♉	
	2040 May 22 18:05	0°♊	
superior conj	2040 May 31 02:24	10°♊15'40	0°-10'00
minimum elong	2040 May 31 04:31	10°♊22'09	0°09'54

Függelék IV.—A Vénusz tranzitjai 667-2012 között, és együttállásai a Nappal a Mérleg jegyében 1026-2050 között (www.astro.com, a szerző összeállítása, illuszt.: a Vénusz jelképes ábrázolása, trónján a pentagrammal, előtte Erósszal/Ámorral, a Szerelem ókori istenével, a kocsi kerekeiben pedig a Vénusz két „házával”, a Bika és a Mérleg jegyével, melyekben „otthon” van, Bonatti, 1491)

Planetary Phenomena of Venus from 600 through 2100 (UT), Astrodienst AG

Transits:

transit middle	667 Nov 23 j 22:13	4°♐34'27	0°01'39
transit begin	667 Nov 23 j 18:10	4°♐40'37	
transit end	667 Nov 24 j 02:17	4°♐28'18	
+ 122 év			
transit middle	789 May 24 j 15:19	6°♊24'25	0°05'07
transit begin	789 May 24 j 11:28	6°♊30'27	
transit end	789 May 24 j 19:10	6°♊18'23	
+ 8 év			
transit middle	797 May 22 j 08:27	4°♊14'28	0°14'27
transit begin	797 May 22 j 06:37	4°♊17'22	
transit end	797 May 22 j 10:18	4°♊11'35	
+ 113 év			
transit middle	910 Nov 23 j 21:28	6°♐32'49	0°03'28
transit begin	910 Nov 23 j 17:29	6°♐38'53	
transit end	910 Nov 24 j 01:27	6°♐26'45	
+ 122 év			
transit middle	1032 May 24 j 19:06	8°♊42'13	0°06'13
transit begin	1032 May 24 j 15:21	8°♊48'06	
transit end	1032 May 24 j 22:51	8°♊36'20	
+ 8 év			
transit middle	1040 May 22 j 12:27	6°♊33'17	0°13'12
transit begin	1040 May 22 j 10:05	6°♊36'59	
transit end	1040 May 22 j 14:48	6°♊29'35	
+ 113 év			
transit middle	1153 Nov 23 j 20:41	8°♐32'30	0°05'08
transit begin	1153 Nov 23 j 16:48	8°♐38'24	
transit end	1153 Nov 24 j 00:34	8°♐26'36	
+ 122 év			
transit middle	1275 May 25 j 22:38	11°♊00'29	0°07'25
transit begin	1275 May 25 j 19:02	11°♊06'08	
transit end	1275 May 26 j 02:15	10°♊54'50	
+ 8 év			
transit middle	1283 May 23 j 15:46	8°♊50'42	0°12'14
transit begin	1283 May 23 j 13:06	8°♊54'53	
transit end	1283 May 23 j 18:26	8°♊46'31	
+ 113 év			
transit middle	1396 Nov 23 j 19:24	10°♐30'59	0°07'04
transit begin	1396 Nov 23 j 15:42	10°♐36'36	
transit end	1396 Nov 23 j 23:06	10°♐25'21	
+ 122 év			

Sun-Venus Conjunctions in Libra, 1026-1305 A.D.:

superior conj	1026 Oct 16 j 00:58	28°♎04'44	0°54'59
inferior conj	1030 Oct 17 j 13:31	29°♎37'58	-5°-39'-22
superior conj	1034 Oct 13 j 13:43	25°♎39'01	0°57'45
inferior conj	1038 Oct 15 j 02:13	27°♎12'44	-5°-57'-1
superior conj	1042 Oct 11 j 02:57	23°♎16'04	1°00'23
inferior conj	1046 Oct 12 j 15:06	24°♎48'18	-6°-13'-53
superior conj	1050 Oct 08 j 16:05	20°♎51'47	1°02'54
inferior conj	1054 Oct 10 j 04:02	22°♎23'50	-6°-29'-54
superior conj	1058 Oct 06 j 05:32	18°♎29'28	1°05'18
inferior conj	1062 Oct 07 j 16:59	20°♎00'11	-6°-45'-2
superior conj	1066 Oct 03 j 19:30	16°♎08'23	1°07'32
inferior conj	1070 Oct 05 j 05:53	17°♎35'21	-6°-59'-25
superior conj	1074 Oct 01 j 09:26	13°♎47'18	1°09'38
inferior conj	1078 Oct 02 j 19:11	15°♎13'26	-7°-12'-49
superior conj	1082 Sep 28 j 23:21	11°♎26'32	1°11'38
inferior conj	1086 Sep 30 j 08:22	12°♎50'03	-7°-25'-26
superior conj	1090 Sep 26 j 13:52	9°♎07'07	1°13'28
inferior conj	1094 Sep 27 j 21:46	10°♎28'12	-7°-37'-2
superior conj	1098 Sep 24 j 04:17	6°♎48'11	1°15'10
inferior conj	1102 Sep 25 j 11:20	8°♎07'04	-7°-47'-40
superior conj	1106 Sep 21 j 18:55	4°♎29'10	1°16'43
inferior conj	1110 Sep 23 j 00:58	5°♎45'49	-7°-57'-26
superior conj	1114 Sep 19 j 10:02	2°♎12'41	1°18'09
inferior conj	1118 Sep 20 j 14:31	3°♎25'02	-8°-6'-17
inferior conj	1126 Sep 18 j 04:22	1°♎04'36	-8°-14'-7
+ 151 év			
superior conj	1277 Oct 13 j 14:47	27°♎46'08	0°57'50
inferior conj	1281 Oct 15 j 02:03	29°♎16'53	-5°-57'-28
superior conj	1285 Oct 11 j 03:54	25°♎22'58	1°00'28
inferior conj	1289 Oct 12 j 14:46	26°♎51'41	-6°-14'-18
superior conj	1293 Oct 08 j 17:30	23°♎00'19	1°02'57
inferior conj	1297 Oct 10 j 03:44	24°♎27'31	-6°-30'-12
superior conj	1301 Oct 06 j 07:10	20°♎38'48	1°05'19
inferior conj	1305 Oct 07 j 16:51	22°♎04'32	-6°-45'-23

Transits:

transit middle	1518 May 26 j 01:56	13°♊18'03	0°08'25
transit begin	1518 May 25 j 22:28	13°♊23'30	
transit end	1518 May 26 j 05:23	13°♊12'36	
+ 8 év			
transit middle	1526 May 23 j 19:11	11°♊08'51	0°11'07
transit begin	1526 May 23 j 16:14	11°♊13'30	
transit end	1526 May 23 j 22:08	11°♊04'12	
+ 105 év			
transit middle	1631 Dec 07 05:20	15°♐00'30	0°15'39
transit begin	1631 Dec 07 03:52	15°♐02'44	
transit end	1631 Dec 07 06:48	14°♐58'16	
+ 8 év			
transit middle	1639 Dec 04 18:26	12°♐31'02	0°08'44
transit begin	1639 Dec 04 14:57	12°♐36'20	
transit end	1639 Dec 04 21:55	12°♐25'44	
+ 122 év			
transit middle	1761 Jun 06 05:19	15°♊36'37	0°09'30
transit begin	1761 Jun 06 02:02	15°♊41'46	
transit end	1761 Jun 06 08:36	15°♊31'28	
+ 8 év			
transit middle	1769 Jun 03 22:25	13°♊26'39	0°10'09
transit begin	1769 Jun 03 19:15	13°♊31'36	
transit end	1769 Jun 04 01:35	13°♊21'41	
+ 105 év			
transit middle	1874 Dec 09 04:07	17°♐00'23	0°13'50
transit begin	1874 Dec 09 01:49	17°♐03'53	
transit end	1874 Dec 09 06:26	16°♐56'53	
+ 8 év			
transit middle	1882 Dec 06 17:06	14°♐30'14	0°10'37
transit begin	1882 Dec 06 13:57	14°♐35'01	
transit end	1882 Dec 06 20:15	14°♐25'26	
+ 122 év			
transit middle	2004 Jun 08 08:20	17°♊53'57	0°10'27
transit begin	2004 Jun 08 05:14	17°♊58'50	
transit end	2004 Jun 08 11:26	17°♊49'05	
+ 8 év			
transit middle	2012 Jun 06 01:30	15°♊44'14	0°09'14
transit begin	2012 Jun 05 22:10	15°♊49'29	
transit end	2012 Jun 06 04:50	15°♊38'59	

Sun-Venus Conjunctions in Libra, 1309-1576 A.D.:

superior conj	1309 Oct 03 j 20:47	18°♎16'27	1°07'35
inferior conj	1313 Oct 05 j 06:07	19°♎41'20	-6°-59'-34
superior conj	1317 Oct 01 j 10:55	15°♎56'15	1°09'41
inferior conj	1321 Oct 02 j 19:20	17°♎19'05	-7°-12'-50
superior conj	1325 Sep 29 j 01:13	13°♎36'37	1°11'39
inferior conj	1329 Sep 30 j 08:49	14°♎56'54	-7°-25'-13
superior conj	1333 Sep 26 j 15:37	11°♎17'00	1°13'29
inferior conj	1337 Sep 27 j 22:12	12°♎35'12	-7°-36'-47
superior conj	1341 Sep 24 j 06:24	8°♎59'32	1°15'11
inferior conj	1345 Sep 25 j 11:46	10°♎13'52	-7°-47'-20
superior conj	1349 Sep 21 j 21:22	6°♎41'41	1°16'44
inferior conj	1353 Sep 23 j 01:19	7°♎52'33	-7°-57'-6
superior conj	1357 Sep 19 j 12:21	4°♎24'57	1°18'09
inferior conj	1361 Sep 20 j 15:10	5°♎32'58	-8°-5'-56
superior conj	1365 Sep 17 j 03:32	2°♎07'57	1°19'26
inferior conj	1369 Sep 18 j 05:01	3°♎12'29	-8°-13'-50
inferior conj	1377 Sep 15 j 19:06	0°♎54'07	-8°-20'-45
+ 143 év			
superior conj	1520 Oct 13 j 15:41	29°♎53'22	0°57'55
superior conj	1528 Oct 11 j 05:07	27°♎31'01	1°00'31
inferior conj	1532 Oct 12 j 14:40	28°♎56'23	-6°-14'-44
superior conj	1536 Oct 08 j 18:37	25°♎08'03	1°03'02
inferior conj	1540 Oct 10 j 03:51	26°♎33'19	-6°-30'-29
superior conj	1544 Oct 06 j 08:13	22°♎46'29	1°05'24
inferior conj	1548 Oct 07 j 17:00	24°♎10'22	-6°-45'-20
superior conj	1552 Oct 03 j 22:30	20°♎26'23	1°07'36
inferior conj	1556 Oct 05 j 06:08	21°♎46'43	-6°-59'-33
superior conj	1560 Oct 01 j 12:40	18°♎06'32	1°09'43
inferior conj	1564 Oct 02 j 19:34	19°♎25'27	-7°-12'-46
superior conj	1568 Sep 29 j 03:02	15°♎47'04	1°11'41
inferior conj	1572 Sep 30 j 08:55	17°♎02'39	-7°-25'-9
superior conj	1576 Sep 26 j 17:44	13°♎28'39	1°13'30

Sun-Venus Conjunctions in Libra, 1580-2050 A.D.:

inferior conj	1580 Sep 27 j 22:30	14°♎41'53	-7°-36'-37
superior conj	1584 Oct 04 08:29	11°♎10'58	1°15'11
inferior conj	1588 Oct 05 12:15	12°♎21'13	-7°-47'-12
superior conj	1592 Oct 01 23:16	8°♎52'29	1°16'46
inferior conj	1596 Oct 03 02:06	10°♎01'18	-7°-56'-47
superior conj	1600 Sep 29 14:40	6°♎37'17	1°18'10
inferior conj	1604 Sep 30 15:53	7°♎41'11	-8°-5'-29
superior conj	1608 Sep 27 05:59	4°♎20'42	1°19'26
inferior conj	1612 Sep 28 06:00	5°♎22'06	-8°-13'-14
superior conj	1616 Sep 24 21:26	2°♎05'38	1°20'35
inferior conj	1620 Sep 25 19:55	3°♎03'03	-8°-20'-11
inferior conj	1628 Sep 23 10:04	0°♎43'54	-8°-26'-11
+ 143 év			
superior conj	1771 Oct 23 06:08	29°♎38'56	1°00'36
superior conj	1779 Oct 20 19:59	27°♎17'22	1°03'04
inferior conj	1783 Oct 22 03:33	28°♎37'57	-6°-30'-41
superior conj	1787 Oct 18 10:00	24°♎57'16	1°05'25
inferior conj	1791 Oct 19 16:52	26°♎15'34	-6°-45'-38
inferior conj	1799 Oct 17 06:15	23°♎53'10	-6°-59'-37
superior conj	1803 Oct 14 14:22	20°♎17'11	1°09'44
inferior conj	1807 Oct 15 19:43	21°♎31'50	-7°-12'-45
superior conj	1811 Oct 12 04:47	17°♎57'39	1°11'42
inferior conj	1815 Oct 13 09:23	19°♎10'31	-7°-25'-1
superior conj	1819 Oct 09 19:27	15°♎39'31	1°13'32
inferior conj	1823 Oct 10 23:03	16°♎50'14	-7°-36'-20
superior conj	1827 Oct 07 10:28	13°♎22'35	1°15'13
inferior conj	1831 Oct 08 12:47	14°♎29'20	-7°-46'-41
superior conj	1835 Oct 05 01:46	11°♎06'06	1°16'45
inferior conj	1839 Oct 06 02:35	12°♎09'25	-7°-56'-23
superior conj	1843 Oct 02 16:53	8°♎50'04	1°18'11
inferior conj	1847 Oct 03 16:34	9°♎50'05	-8°-5'-3
superior conj	1851 Sep 30 08:29	6°♎34'29	1°19'27
inferior conj	1855 Oct 01 06:35	7°♎30'41	-8°-12'-49
superior conj	1859 Sep 28 00:10	4°♎20'13	1°20'35
inferior conj	1863 Sep 28 20:51	5°♎12'54	-8°-19'-44
superior conj	1867 Sep 25 15:54	2°♎05'31	1°21'35
inferior conj	1871 Sep 26 11:11	2°♎54'38	-8°-25'-45
inferior conj	1879 Sep 24 01:39	0°♎37'56	-8°-30'-42
+ 143 év			
superior conj	2022 Oct 22 21:17	29°♎26'53	1°03'07
superior conj	2030 Oct 20 11:12	27°♎06'24	1°05'28
inferior conj	2034 Oct 21 17:04	28°♎22'30	-6°-45'-33
superior conj	2038 Oct 18 01:41	24°♎46'56	1°07'41
inferior conj	2042 Oct 19 06:29	26°♎00'32	-6°-59'-34
superior conj	2046 Oct 15 16:02	22°♎28'08	1°09'47
inferior conj	2050 Oct 16 20:02	23°♎39'31	-7°-12'-32

4. A magyar társadalmi és állami szervezőelv

FÁBIÁN Sándor (Aknasugatag):

A parazita áfium ellen való magyar orvosság

Bevezetés

A parazitizmus megtalálható a bioszféra minden szegmensében, így az emberi társadalomban is. A paraziták néha a tevékenységük zavartalan végzése érdekében valamiféle kábító szert használnak. Az ilyenfajta kábítószert régen áfiumnak hívták. A társadalmi paraziták, akik embereken élősködnek, ugyancsak emberek. Azt mindenki beláthatja, hogy a parazitizmus nem erkölcsös tevékenység. Az embert az állattól az erkölcs különbözteti meg. A parazita személyét inkább az állati ravaszság jellemzi, mint az emberi bölcsesség. Az európai ember az erkölcsi magatartását a görög–szkita bölcsesség, és a keresztény tanításból meríti. A keresztény vallás bár a legnagyobb erénynek a szeretetet tartja, mégis azt vesszük észre, hogy néha ennél nagyobb erénynek számit a hűség.

Az elég hosszú életű hűbéri társadalmi rendszer alapja, a hűség volt, ami felülírt minden más erényt. Ez is, mint minden társadalmi csoportosulás, mintegy önálló biológiai lényként, mindent elkövetett saját túlélése érdekében amódon, hogy a csoport tagjai föltétlen hűséget tanúsítottak a szervezet ura iránt, ahol például az igazságosság szóba sem jöhetett. Ennek a társadalmi rendszernek, ami a fegyveres hatalomból és uralkodásból született, békés előzménye az ősidők homályába vész, amire a régészet azzal utal, hogy nincs az akkori sírokban sem fegyver, sem rangjelzés. Ez lett volna a mellérendelő társadalom, melyet az alárendelő maga alá gyűrt. A mellérendelés egyfajta maradványelve a krisztusi tanítás, melynek alapja egy mondatban összegezhető: „Ne tégy olyat másnak, amit nem szeretnéd, hogy más neked tegyen!” Vagy fordítva: „Amit szeretnél, hogy más neked tegyen, azt tedd te másnak előbb!” Ebben megjelenik az egyenlő elbánás elve, vagyis az igazságosság. Ami ha szembemegy a különböző szervezetek csoportérdekével, választani kell az igazság és a csoport (szervezet, egyház, állam, stb.) érdeke, néha túlélése között, mert a szervezet felbomlana, ha túlnyomó többsége nem a hűséget, hanem az igazságosságot választaná. A valóságban a keveseket, akik az igazságosság elvét követik, kiközösítik, kizárják, vagy megfeszítik, mint Krisztust. Őrá tehát nem egyszer élt történelmi személyként, hanem az egész történelemben állandóan jelenlévőként, az abszolút hűséggel szemben az igazságosságot hirdetőként kell tekinteni. Azaz az igazi Krisztus-hívő nem egy vallási szervezetnek, hanem az egyetemes emberi közösségnek a tagja. Sőt az emberi mindenségnek, mert felelősen viselkedik a természettel is.

Az igazságossági normák figyelmen kívül hagyása a parazitizmust idézi elő az emberi társadalomban, kétféle rétegben: az egyik nagyon intelligens és nyíltan vagy burkoltan uralkodik a társadalmon, a másik réteg a szellemi vagy testi tehetetlen egyéneké. A kettő bizonyos szimbiózisban áll egymással, különböző közös érdekek miatt. Az első a tisztességesen dolgozó emberektől elsajátított többletből saját luxusigényein túl, igazolandó az erkölcsi kiválóságát és uralkodó szerepét, kielégíti a második csekély szükségleteit is. Ezért az igazságosság elvének követése egyben harc a parazitizmus ellen. De – miközben az intelligens parazitáknak nem érdekük a megtámadott test elpusztítása, csak ennek oly mértékű meggyengítése, hogy képtelenné váljon a védekezésre, és így tartósan tudjanak rajta élősködni, – néha a paraziták annyira elszaporodhatnak, hogy a gazdatest, illetve az adott közösség életét veszélyeztetik. És nem véletlen, hogy ezen a ponton már erős áthallást érzünk egyes országok, valamint saját

népünk és országunk esetében, szemügyre véve az általunk ismert történelmi vagy jelenkori eseményeket.

Dolgozatomban a történetieket idézem fel új megvilágításban, amennyiben eddig sosem látott szakirodalomból idézek összefüggő jelentőségteljes adatokat. Azért tudom velük mostani mondanivalómat alátámasztani, mert a ZMTE kiadványaként nemrég megjelent írásomban[842] bemutatott anyag, a legelső nyomtatott könyvek még a korábbi kéziratos kódexek másolataként kevésbé eltorzított és modern hatalmi szempontok szerint átalakított képet mutatnak magyar múltunkról is.

Az európai kultúra alapja a görög filozófia, a római jog és a zsidó–keresztény vallás. A történelemírás úgy állatja be, mintha ezek így egymás után jelentek volna meg, mint valami minőségi ugrások. Pedig, ha jól utána nézünk, rájövünk, hogy ezek egy és ugyanabban az időben, ugyanis a reneszánsz kora körül jelentek meg, és teljesedtek ki. A görög filozófia épp úgy jelen volt a reneszánszi középkorban, mint a rómainak nevezett jogrendszer, vagy a keresztény vallás. Ami mégis egy új adalék, az a Tórában összefoglalt judaizmus, amit beleszőttek a keresztény vallásba. A görög történészek nem tesznek említést a zsidókról, bár a Biblia szerint a zsidó történelem jóval régebbi, mint a görög. Erre fel a zsidó történészek azt mondják, hogy azért nem, mert sem a görögök, sem a rómaiak, nem voltak fogékonyak a szakrális dolgok iránt. De mi is az a szakrális? Szerintem olyan dolgok, amit nem szabad vitatni, ami annyira szent és megkérdőjelezhetetlen, akár a tabu. Ennek a szakralitásnak azzal szereznek érvényt, hogy szerintük az Isten a zsidóknak jelentette ki a Tórában megirt úgynevezett igazságot. Érdekes, hogy amíg a szakralitás szlogenje alatt a görög filozófiát, és később a tudományt is teljesen „kiherélték", addig a római jogrendet – legalább is napjainkban – ez alig érinti. Vegyük például Ábrahám esetét, aki „Isten utasítására" fel akarja áldozni a fiát. Ha ilyen eset előfordulna manapság, a mai törvények értelmében nyilván fennállna a bűncselekmény ténye, a szándék miatt, attól függetlenül, hogy valami külső ok eltérítette az elkövetőt a szándékától. Elég, ha a terrorista merényletek elkövetésére, vagy ezek előkészítésére gondolunk.

Hallom, egyes vallásos emberek véleményét, hogy bezzeg a keresztény vallást lehet kritizálni, de próbálja meg valaki az iszlámot, no meg Mohamedet kritizálni. Ezek az apologéták elfelejtik, hogy van egy európai keresztény kultúrkör, és van a Közel-Keletről benyomuló ábrahámita fanatizmus. Ez utóbbinak sajnos egyes vallási vezetők hatalmi féltékenysége miatt túl nagy teret engedtek a keresztény vallásokban is. Az igazi keresztény kultúrát a más vallásokkal szembeni tolerancia jellemzi, és nem a vallás erőszakos terjesztése. Ennek bármilyen formája éppúgy elítélendő, mint a terrorizmus. Terroristákkal szemben viszont jogos az önvédelem.

Kapcsolat a latin és a magyar nyelv között

A történelmi folyamatok megértéséhez párhuzamosan kell követni a forrásokból nemcsak a világi, hanem az egyházi fejleményeket is. Mivel az egyházi írások zöme latin nyelven íródott, ezért szükséges pár szót ejteni a latin nyelvről.

Hamis az az állítás, hogy a latin nyelv már az ókorban létezett abban a formában, ahogy a klasszikus latint bemutatják. Elég idézni Janus Pannoniustól, aki őszintén megmondja, hogy a latin nyelv még a 15. században is elég faragatlan volt: „Ez (a latin nyelv) ahogy megőrződött, egyenesen barbár (faragatlan) volt."[843] Aki sokat tett a latin nyelv cizellálása érdekében,

[842] Fábián Sándor: Történelmi „szürreál". Az Igazság Kálváriája. *Acta Historica Hungarica Turiciensia* 36. évf. 1. sz. (2021.) https://epa.oszk.hu/01400/01445/00061/pdf/

[843] „Haec cum servata est, barbara prorsus erat." (*Janus Pannonius összes munkái. Jani Pannonii opera omnia.*

az kortársa, Guarino Veronese (1374–1460) volt. Pannonius nem csak a latin nyelvről írta meg az igazat, hanem kendőzetlenül azt is leírta, hogy milyen ravasz módszerrel utáltatták meg a nemi életet a katolikus papi növendékekkel a feletteseik. Erre szükség volt, hogy a karrierjük alatt minden energiájukat csakis a szellemi tevékenységre fordítsák. Valamikor persze voltak durvább módszerek is, kivált a keleti birodalmakban, ahol a szellemi tevékenységre kiszemelt egyedeket kasztrálták: mandarinok Kínában, eunuchok a Perzsa, a Bizánci, és később a Török birodalomban. Ezen birodalmak urai valódi paraziták voltak. Ahogy a hatalmukat kiterjesztették mind több népre, e népek fáradságos munkájából tartották fenn luxus életüket. *Az a népcsoport, amelyik leghosszabb ideig ellenállt a birodalmaknak, azok a Dunától északra lakó szkiták voltak, kiket a történészek különböző nevekkel illettek, mint vandálok, hunok, avarok, magyarok, de a források tanusága szerint rájövünk, hogy egy egységes szabad társadalomról van szó, melyet lassan a hódító parazita birodalmak maguk alá gyűrtek.*

Hamis az az állítás, hogy az úgynevezett klasszikus történelmi írásokat az ókorban írták. Valójában amikor a reneszánsz korában divatba jött a történelemírás, amivel akkoriban jól lehetett keresni, élelmes írók összeszedték az akkori, vagy pár száz évvel korábbi véleményformáló gondolkodók írásait, és ezeket kibővítve, egyes esetekbe meghamisítva, a kor hatalmasainak elvárása szerint történelmet kompiláltak. Ezeket úgy adták el, mint valahol a padláson, vagy dohos pincékben nemrég megtalált, ókori írásokat.

Szerintem az írás is úgy fejlődött, mint manapság a filmek. Az elején csak fehér-feketében, kevés mozgással, hang nélkül, majd mind jobban kezd hasonlítani a valósághoz. Így az írás is: az első írások alig voltak képesek képet generálni az emberben, aztán egy Vernénél, vagy Jókainál, mintha filmet látnánk. A váteszeknek nevezett költők írásait a diafilmekhez hasonlítanám. Minden esetre valószínű, hogy haszonszerzési céllal olyan visszadatált írások is vannak, amiket már a késői reneszánszban írtak, de utánozták a váteszeket.

Bár a középkorban a latin nyelv nagyon háttérbe szorította a magyar nyelvet, azért sok forrásban felfedezhetjük a latinra gyakorolt hatását. Arról nem is beszélve, hogy a húsvéti ünnepek táblázatát egy Dionisius Exiguus nevű szkita ember végezte el, akinek a tevékenységét a VI. századra teszik. Magyar szavak nyoma a latin nyelvben: segnius = gyenge (szegényes), erigi = eredeztet, létrehoz, subere = parafa, kéreg (suba), coegi=összegyűjteni, egyesíteni. Nézzük meg az ut latin szócskát: a szótár szerint azt jelenti, hogy ahogy, ahogyan. Tovább menve a magyar szavak megfelelői mentén, úgy is mondhatnánk, hogy milyen úton, módon. Viszont az út csak magyarul jelent utat, nem latinul.

Továbbá Altenstaig szótára írja, hogy „Nisus megarai király nevét madárnak fordítja (ahogy Ovidius az Átváltozások VIII. könyvében írja).”[844] A nisus nem jelent semmiféle madarat, viszont Ovidius a magar szó madárba való elferdítéséről beszél, ami a g és d gyakori felcseréléséből következik. Ebből viszont az is következik, hogy Ovidius inkább tisztában volt a magyar nyelvvel, mint Altenstaig.

Maegara, magara, magyara

A régi magyar nyelvben nem névelőt, hanem névutót használtak. Ez így öröklődött át sok indoeurópai nyelvre is.

---

https://mek.oszk.hu/06700/06722/06722.htm?fbclid=IwAR3RsqtRzrPoeEtiNu8vShyn4xSbZyWzzrSTobU9Xi8jmCbp_9QN2v5vodw#3

[844] „Nisus nomen regis megarensis in sui nominis (ut scribit Ovidius in VIII. Metamorfosi) avem conversus.” (Johann Altenstaig: *Vocabularis Ioannis Altenstaig Mindelhaimensis.* Joannes Prüsz chalcographus, 1509. Fo. VII.)
https://books.google.ro/books?id=iDDikKkACTIC&dq=scyth%C3%A1k+solinus&hl=hu&source=gbs_navlinks_s

„Megara város a Peloponnészoszon az Attika és Beotia közti földszoroson helyezkedik el... Itt volt az úgynevezett Megarai Filozófiai Iskola, amely felvette soraiba a Megarai Szokratikus Euklideszt, amint erről beszámol Sztrabón a 9. könyvében… Így a Megari kerámia váza nevét is e-vel kell irni, nem pedig a-val, ahogy a kereskedők teszik” [845] – olvashatjuk. Érdekes észjárás: bár Euklidesz Maegara városától kapta a nevét, a szerző mégis Euklidesz nevéből akarja levezetni a Maegara nevet. De valószínű, hogy a kereskedőknek, akik évszázadokon keresztül vitték a kerámiát Magarából, inkább hihetünk, mint e könyv szerzőjének. Tehát Megara inkább Magara. Bár a vázafestés színhelyeként több (magari) város szerepel, de az itt bemutatott idézetek azt sugallják, hogy a görög kultúra alapjait a megariak rakták le, tehát bármelyik vázát abból az időszakból magarinak lehet tekinteni.

1. ábra. Megarai terrakotta tál a Kr. e 2. századból.[846] *Rajta Niké trófeát koronázó, Poszeidón, Ariadné Dionüszosszal egy szatír támogatásával, Athéné pedig pajzzsal és lándzsával. A hellenisztikus korszakban a reliefdíszes kerámia népszerűbbé vált, mint a festett kerámia.*

Számtalan bizonyíték van arra vonatkozólag, hogy az őstörténetet meghamisították. Erre azért volt szükség, mert olyan népek (nemzetek), akiknek nem volt történelmük, de hatalomra tettek szert, megpróbáltak idegen tollakkal ékeskedni. Akiknek a „tollait” elvették, azokat valami módon el kellett tüntetni a történelemből, vagy legalább Európától minél távolabbra űzni őket. Ahhoz, hogy a saját jelentéktelen történelmüket fel tudják nagyítani, azt térben és időben megnyújtották, átraktak eseményeket olyan térségekbe, ahol addig teljes történelmi sötétség volt. Amíg a Bibliát nem írták meg, addig a történelem a trójai háborúval kezdődött. A trójai háború főszereplői a görögök és a trójaiak. A görögöknek két ellenfelük volt, a perzsák és a szkiták. A trójai háború idején a perzsák, még nem érték el azt a hatalmi nívót, hogy méltó ellenfelei lettek volna a görögöknek. Az igazi ellenfelek a szkiták voltak. Ezek az európai szkiták a görögöktől északra laktak, akiknek később a megtévesztés érdekében számtalan nevet adtak. A trójai háború volt az első összecsapás a déli hevesvérű faj és az északi békés

[845] „Megara urbs circa Isthmum media inter Peloponnesum, et Atticam et Beotiam... Erat vero inibi Schola Philosophorum Megarensium dicta, que recipit Euclidem Megarensem Socraticum, ut Strabo libro 9. dictum de regione Megaris, et Megareis, possesiv Megaricus. Sic vero et fictilia vasa Megarica per e oportet dicere, non per a, ut mercatores, qui primam syllabam corrumpunt...” (Stephanus [Byzantinus], Thomas de Pinedo, Jacobus Gronovius: *Stephanos Peri Poleōn. Stephanus De Urbibus.* Jacobus de Jonge, Amstelodami, 1678. p. 450. https://books.google.ro/books?id=h7tAAAAAcAAJ&printsec=frontcover&hl=hu&source=gbs_ge_summary_r&cad=0#v=onepage&q&f=false)

[846] https://www.metmuseum.org/art/collection/search/254263

természetű faj között. Az úgy nevezett görög kultúra csak a trójai háború után indult fejlődésnek, amikor a görögök magukba olvasztottak több balkáni szkita népcsoportot (lásd Athén és Megara, vagy később Spárta és Athén közti harcok). Általában az történt, hogy a harciasabb déliek legyőzték a békésebb természetű északiakat, majd keveredtek az életben maradt legyőzöttekkel. Később ezeknek a leszármazottai kerülnek hatalmi pozíciókba. A legyőzött foglyokat általában szétosztották a győztes birodalomban, és később látva az eredményt, ezt úgy szemléltették, hogy a sárkány fogait szétszórták a birodalomban, amelyekből sárkányok keltek ki. Lásd Téba alapítását. A történelem órákon úgy tanultuk, hogy két görög városállam rivalizált egymással. Egy békésebb Athén és egy harciasabb Spárta. Viszont ha utánanézünk a tényeknek, azt látjuk, hogy Athénben találunk egy rakás épületet és műemléket, hogy a szellemi hagyatékról ne is beszéljünk, míg Spártának se híre, se nyoma. Pedig Spárta győzte le Athént, és nem Athén Spártát. Ebből világosan látszik, hogy a Spártaiak, valójában délről jövő bevándorlók voltak, akik előbb megtelepedtek a Peloponnészoszi-félsziget déli partjainál. A bevándorlók legtöbbször fiatal férfiak, így nem csoda, hogy a legtöbb összetűzés a nők miatt keletkezik. Herodotosz szerint a föníciaiak Argoszra jöttek kereskedés céljából, ahonnan elrabolták Io-t, akit Egyiptomba vittek. Ez után a görögök elrabolják Tyrusból Európát, majd ismét a görögök Medeát Kolchisból. Ez után Alexander Priámosz trójai király fia elrabolja a görög Helénát. Aztán a görögök bosszúból feldúlják Priámosz királyságát. Nem kétséges, hogy nagyon sok hasonló esetről van szó, amikor déli férfiak északi fehér nőket rabolnak el. A történészek elismerik, hogy a klasszikus római civilizáció a klasszikus görög civilizáció alapjára épült, viszont hogy a görög civilizáció milyen alapra épült, egyenesen ignorálják. A klasszikus görög birodalom kiterjedt Itáliától a Balkánon keresztül egész Kis-Ázsiáig. Azt, hogy a görögök (hellének) pontosan honnan származnak az említett területekről, nehéz megmondani, csak annyit mondanak a történészek, hogy a hellének előtt a görög területeket a Pelazgok birtokolták, de mivel róluk nem maradt semmi emlék, így vagy nem is léteztek, vagy tősgyökeres görögök voltak.[847]

Pedig léteznek források, ahonnan megtudhatjuk, hogy kik birtokolták a görögök előtt azt a területet, amely később a klasszikus görög birodalom lett, például a Fragmenta historicorum graecorum.[848] Mai összegzése szerint: „A pelazg nevet (görögül: Πελασγοί, Pelasgoí, egyes számban Πελασγός, Pelasgós) görög történészek használták, amikor azokról a népekről írtak, akik megelőzték a helléneket az ókori Görögországban. Általánosan használták ezt a nevet tágabb értelemben az Égei-tenger vidéki őslakosokra és kultúrájukra, a görög nyelv megjelenése előtt. A klasszikus korban a görög szárazföldön, Krétán és az Égei-tenger más régióiban számos helyen maradtak fenn enklávék ezen a néven. A pelazgként azonosított népek a görögök szerint olyan nyelvet beszéltek, amelyik eltért a görögtől, mind a mellett, hogy egyes szerzők szerint ezek görögök voltak. Egy fennmaradt hagyomány szerint Görögország nagy része Pelazg volt, mielőtt hellenizálódott volna."[849] Csakhogy nyilván való, hogy a pelazg

---

[847] E megállapítás itt található: Gyomlay Gyula: A görögök története a római hódítás koráig. I. rész: A görögök története a perzsa háborúkig. I. szakasz: A görögök története a dór vándorlás koráig. Bevezetés. Görögország földrajza. II. Törzsszerkezet, ősvallás, kultúra. I. fejezet: A görögök eredete, őshazája, vándorlása; törzseik legrégibb megoszlása- Nyelvjárások. *Nagy képes világtörténet II. kötet: Az ókor.* Szerk. Marczali Henrik. Franklin-Társulat Magyar Irodalmi Intézet és Könyvnyomda és Révai Testvérek Irodalmi Intézet Részvénytársaság, Budapest, 1899. Elektronikus kiadás: Arcanum Adatbázis Kft és Magyar Elektronikus Könyvtár. https://mek.oszk.hu/01200/01267/html/02kotet/02r01f01.htm).

[848] Carl Friedrich Wilhelm Müller (szerk.): *Fragmenta historicorum graecorum 1. kötet.* Ambrosio Firmin Didot, Paris, 1883. https://books.google.ro/books?id=l4EapVpG8EEC&printsec=frontcover&hl=hu&source=gbs_ge_summary_r&cad=0#v=onepage&q&f=false.

[849] „Numele de pelasgi (în limba greacă: Πελασγοί, Pelasgoí, singular Πελασγός, Pelasgós) a fost folosit de unii autori antici greci atunci când se refereau la grupe de populație care au precedat elenii în Grecia antică. În general

nevet a pelagus=tenger névből képezték le. Így a pelazgokat nyugodtan azonosíthatjuk a forrásokban megtalálható megarai néppel.

A forrásokban[850] az említett nép és város neve Megara. A források szerint Megarában gyártották a hires megarai vázákat. Az egyik szerző megjegyzi, hogy a kereskedők, akik a vázákkal üzleteltek, a várost Magarának nevezték, de szerinte helytelenül. De nem csak szerinte, hanem azok szerint is, akik ignorálják ezeket a forrásokat, mert ha Megara Magara, és az 'a' hátravetett névelőt[851] előre tesszük, s a g-t meglágyítjuk, akkor a Megara 'a Magyar' lesz, ez pedig már nagyon provokatív. Ha viszont ehhez hozzáadjuk azt is, hogy az említett források szerint ezek a megariak szkiták voltak, akkor ez már kiveri a biztosítékot a „magyar kurultájnál" is. A forrásokból az is kiderül, hogy a megariak nem csak Megarában voltak jelen, hanem a klasszikus görög birodalom egész területén. Ezek persze csak elszórt szkita kolóniák voltak, de a klasszikus görög birodalom is a kezdetekben csak kis városállamokból állt.

A lábjegyzetben ez áll: „Megara a Korinthoszi-földszoroson fekszik, Peloponnészosz és Attika között, amint erről Scilaci, Thucidides, Sztrabo, Ptolemeusz, Pauzania és Livius különböző írásaiban beszámol, ahol a város nevét nőnemben említik, mint ezt a két város nevében látjuk: Nisaea és Alkatooa. Egész az én időmig a Nisaeaiak leszármazottainak volt egy templomuk Ceresz Malophori (Juhok) névre szentelve. Miután a Lacedaemoniak[852] megverték a megariakat és az athéniakat, ezek egyesültek és megépítették a nagy falat, amint írja Thuküdidész az 1. könyvében. És megépítették a hosszú falat az Athéniak a Megariakkal a várostól (Athén) egész Nisaeáig, és őrizték ezt. De sokkal jobban leírja a várost[853] Euklidesz szókratikus filozófus és Theognis költő, kik ebből a városból származtak, ahogy írja Sztrabón a 9. könyvében, a következő szavakkal: Sok változáson ment át Megara városa, ami még ma is tart. Valamikor itt volt a filozófiai iskola, amit megarainak neveztek. Később, amikor le lettek győzve az Athéniaktól, megtiltották nekik a kikötők használatát az Athéni részeken. Ezért

termenul pelasgian a ajuns să se folosească într-un sens mai larg pentru toți locuitorii autohtoni din jurul Mării Egee și a culturilor lor, înainte de apariția limbii grecești. În timpul perioadei clasice, enclave sub această denumire au supraviețuit în mai multe locații din Grecia continentală, Creta și în alte regiuni din Marea Egee. Populațiile identificate ca pelasgi vorbeau o limba (sau limbi) pe care grecii au identificat-o că nu era limba greacă, chiar dacă unii autori antici au descris pe pelasgi ca fiind greci. O tradiție care a supraviețuit spune că o mare parte din Grecia a fost Pelasgiană înainte de a fi elenizată." (https://ro.wikipedia.org/wiki/Pelasgi.)

[850] További források: Stephanus [Byzantinus], Thomas de Pinedo, Jacobus Gronovius: *Stephanos Peri Poleōn. Stephanus De Urbibus.* Jacobus de Jonge, Amstelodami, 1678. https://books.google.ro/books?id=h7tAAAAAcAAJ&printsec=frontcover&hl=hu&source=gbs_ge_summary_r&cad=0#v=onepage&q&f=false, Claude Duret: *Thresor de l'histoire des langues de cest univers, contenant les origines, beautés, perfections, decadences, mutations, changemens, conuersions et ruines des langues.* Par Matth. Berjon pour la Société Caldoriene, 1613. https://books.google.ro/books?id=YEScMxcpM-8C&pg=PA514#v=onepage&q&f=false, Pausanias [Periegeta]: *Pavsaniae De Veteris Graeciae Regionibvs Commentarii.* Aubry & Schleich, Francofurti, 1624.https://books.google.ro/books?id=D3NVA-AAAcAAJ&printsec=frontcover&hl=hu&source=gbs_ge_summary_r&cad=0#v=onepage&q&f=false, Come Pisistrato conquistò Megara. https://www.latin.it/versione/Come_Pisistrato_conquist%C3%B2_Megara/274/22/?fbclid=IwAR373gujwpwB9eePt8MbY8QwNF4nJ3yTUtAOv-78FzvIB2kAKl0kkEgWI34, Roger Bacon: *Opus Majus Ad Clementem Quartum…* Typis Gulielmi Bowyer, Londini, 1733. p. 235. https://books.google.hu/books?id=AWRZAAAAYAAJ&printsec=frontcover&hl=hu&source=gbs_ge_summary_r&cad=0#v=onepage&q&f=false, Johann Turmair: *Joannis Aventini Annalium Boiorum libri VII.* Ioannis F. Bravnii, Lipsiae, 1710. p. 433. https://books.google.ro/books?id=Mcg-AAAAcAAJ&printsec=frontcover&hl=hu&source=gbs_ge_summary_r&cad=0#v=onepage&q&f=false.

[851] Határozottságot, nyomósítást, utólagos figyelemfelhívást fejez ki.

[852] Spártaiak.

[853] Megarát.

Euklidesz női ruhába öltözve menekült Szókratészhez. Diogenész pedig úgy csúfolódik a menekülő megarai gyerekeken, azt állítva, hogy ezek nem is gyerekek, hanem kosok, ugyanis ezek siettükben juhbőrt öltöttek magukra."[854]

„Szicíliában hat Megara település volt Sztrabó szerint… Ezeket kifosztották és lerombolták a Szirakúzaiak... Servio szerint: Megara város Szirakuza mellett van. Plinius pedig Bithiniában[855] említ egy Megarai várost. Eustathius pedig Epirusban említ egy Megara várost."[856] Tehát mindebből világosan látszik, hogy az egész Égei-tenger térségében megari kolóniák voltak, amiket a délről jövő barbár betolakodók megsemmisítettek. A megariak megpróbáltak az athéniakkal közösen védekezni amikor megépítették a hosszú falat, de később az athéniak elárulták őket, és ellenük fordultak. Lehet tanulni a történelemből, és ne magyarkodj, mert el leszel felejtve mint a magariak: „Stilpon (megarai filozófus) szerint: A megaraiak a találmányaik és az ügyességük (érvelésük) miatt annyira a többiek fölött álltak, hogy a szemében az minden volt, csak nem Görögország, elkezdett megarizálni"[857] (magyarkodni?).

„A magyarok nyelvéről: Nikolas Kalkocondile a törökökről írt könyvében ír a magyarok szokásairól, és írja, hogy nyelvük nem hasonlít sem a németekéhez, vagy a lengyelekéhez, de egy nyugat-európai nyelvhez sem. Annyira, hogy egyesek azt akarják állítani, hogy régen ők voltak azok a Géták, akik a Haemus hegy lábánál laktak, és akiket a Szkiták elűztek oda, ahol a mostani helyükön laknak. Mások szerint viszont ezek a Valachok voltak."[858] A tévedés onnat adódik, hogy a régi írások nem tartalmazták az n betűt. Ezt a betűt az előtte lévő betű fölé

---

[854] „Megara urbs circa Istmum Corinthiacum scilicet, media inter Peloponesum, Atticam et Boeothitiam, memoratur Scylaci, Thuucidides, Strabone, Ptolemeo, Pausania, et Livio in diversis locis, qui huius urbis nomen in genere faemine usurpat, cam illustrabat duplex arx, alteri Nisaeae, alteri ab Alcatoo nomen erat, necnon navale Nisaea quoque nomine, ut apparet ex Pausaniae lib. 1. cuius adhuc aetate nomen servabat, ut ipse refert libro citato: Ad navale vero mea quoque aetate vocatum Nisaeam descendendibus, Cereris Malaphori (Oviferae) fanum est. Ad quod navale usque Athenienses cum Megarenses a Lacaedemonis defecissent ac sese ipsis adjunxissent, longos muros aedificarunt, auctore Thucidides lib. i. ET longos muros edificarunt (Athenienses) Megarensibus ab urbe ad Niseaeam usque, et ipsi custodiebant. Sed multo magis illustrarunt hanc urbem Euclides Philosophus Socraticus et Theognis poeta, et Schola Philosophiorum, qui ab ea Megarici dicebatur, ut inquit autor noster ex Strabonis lib. 9. cuius sunt verba: Multas vero habent mutationes Megarensium urbs, tamen etiamnum durat. Habuit aliquando et Philosoforum scholam, qui Megarici dicebatur, successores Euclidis Socratici, patria Megarensis. Postea cum Megarenses ab Atheniensibus defecissent, illis interdictum fuit portubus in ditione Atheniensium sitis, autore Thucydide lib. 1. Quapropter Euclides muliebri vestitu ad Socratem se conferebat, autore Gellio Noct. Extat facetum Diogenis apophtegma adversus Megarenses apud Laertium in Diogene, qui cum vidisset eos magis curere ores propter lanam, quam filios, hos enim nudos, illas pellibus tectus intuitus fertur dixisse Praestat Megarensis arietem esse quam filium." (Stephanus [Byzantinus], de Pinedo, Gronovius 1678. 450. 17. lábjegyzet.)

[855] Anatóliában.

[856] „Sexto loco numerat Megara Siciliae, quae antea Hybla dicta fuit (Strabone)... Megara vi captam diruit atque diripuit, ad reliquorum, ac maxime Syracusanorum terrorem... Megaros sinus autore Servio, qui ad eundem locum inquit: Megara oppidum est iuxta Syracusas. Megaricum oppidulum Bithyniae celebratur Plinio lib. 5. cui Megarice dicitur. Megara fuisse quoque Epiri et urbem et pagum (Eustathius)." (Stephanus [Byzantinus], de Pinedo, Gronovius 1678. 451. 19-21. lábjegyzet.)

[857] „Stilpon: Megarensis inventionis gratia et argutiis in tantum superavit ceteros, ut omnis tantum non Graecia coniectis in eum oculis intenta ***megarisare*** coeperit..." (*Hesychii Milesii Opuscula duo quæ supersunt* [Hesychi Milesi két művecskéje, ami még fenn maradt] *I. De hominibus doctrina et eruditione claris. II. De originibus urbis Constantinopoleos. Et Cardinalis Bessarionis Epistola de educandis filiis Joann. Palæologi, lingua Græca vulgari scripta. Gr. et. Lat.* Libraria Weidmannia, Lipsiae, 1820. 53.https://books.google.ro/books?id=gxZgAAAAcAAJ&printsec=frontcover&hl=hu&source=gbs_ge_summary_r&cad=0#v=onepage&q&f=false.)

[858] „De la langue des Hongres. Nicolas Chalcondile lieu. 2. de l'histoire des Turces descrivant les moeurs d'iceux escrit que leur langage est particulier n'ayant rien de commun avec celuy des Alemands et Polonois, ne de pas une des nations Occidentales aussi peu. Tellement que quelques uns veulent dire que ce furent ancienment, les Getes propres, qui habitoyent au pied du mont Haemus, et qu'en ayant esté dechassés par les Scythes, ils se feroyent retirés en la contrée qu'ils tiennent de present. Les autres ont opinion que c'estoient Valaques." (Claude

húzott vonalka helyettesítette, amit a későbbi másolók nem vettek figyelembe. Így lett a gente-ből gete és a gete-ből Géta. Ha figyelembe vesszük Varga Csaba megállapításait, ami szerint az Ógörög nyelv a csángó régies formája, akkor nyugodtan feltételezhetjük, hogy valamikor a magyarok valóban a Haemusz-hegy lábánál is laktak.

„Uralkodott pedig a nagyobbik Cekrops, aki Ackta lányát vette feleségül. Egy kisebbik Cekrops, Pandion, kit fiaival együtt a Methionidok kitaszítottak a királyságból, Pylához menekült a megari királyhoz, kinek lányával élt házasságban, ahol nem sokára betegségben meghal: itt a Megariak földjén a tenger mellett van egy szirt amit Minerváról neveztek el. Aztán a fiúk ismét kitaszították a Methionidákat és így a Megariak visszatértek Athénba: ahol Egeus az idősebb fiú kapta meg a királyságot."[859] Tehát Egius, akiről az Égei-tenger is a nevét kapta megari (magari), azaz magyari volt. Ha magyarul értelmezzük a nevet, egyet jelent.

2. ábra. Themis és Aegeus. Attikai vörösalakos kylix (ivócsésze), Kr. e. 440-430.h[860]

„Nisus megarai király emlékműve: akit Minos megölt, és az athéniek ide temettek. Erről a Nisusról a fáma azt tartja, hogy vörös haja volt, hogy a halál nem érhette, a jóslat révén, ha csak a haját le nem vágták. Ez úgy történt, hogy amikor a krétaiak ellenségesen megtámadták

---

Duret: *Thresor de l'histoire des langues de cest univers, contenant les origines, beautés, perfections, decadences, mutations, changemens, conuersions et ruines des langues*. Par Matth. Berjon pour la Société Caldoriene, 1613. p. 832. https://books.google.ro/books?id=YEScMxcpM-8C&pg=PA514#v=onepage&q&f=false)

[859] „Regnavit enim et Cecrops maior, qui cum Actaei filia nupta fuit. Regnavit etiam Pandion Erichthonii et alter minoris Cecropsis filius, qui cum filiis a Methionidis regno pulsus, cum ad Pylam Megarensium regem, cuius filiam in matrimonio habebat, confugisset,morbo confectus illic diem suum obiit: estque eius mari vicinum monumentum eo in loco Megarensis agri, qui Minervae Aethyae (id est mergi) scopulus est appellatus. At filii rursus eiectis Methionidis, Megaris Athenas reversi sunt: ubi regnum maximus natu Egeus obtinuit." (Pausanias [Periegeta]: *Pavsaniae De Veteris Graeciae Regionibvs Commentarii.* Aubry & Schleich, Francofurti, 1624. p. 9.
https://books.google.ro/books?id=D3NVAAAAcAAJ&printsec=frontcover&hl=hu&source=gbs_ge_summary_r&cad=0#v=onepage&q&f=false)

[860] https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/Themis_Aigeus_Antikensammlung_Berlin_F2538_n2.jpg

az országát, és más városokat, melyek a megariak fennhatósága alá tartoztak, és magát Nisust a Nisaea vagy Nisaia erődítményben ostromolták, Nisus lánya, Scylla, ki szerelmes volt Minosba, lenyírta apja – vörös[861] – haját."[862]

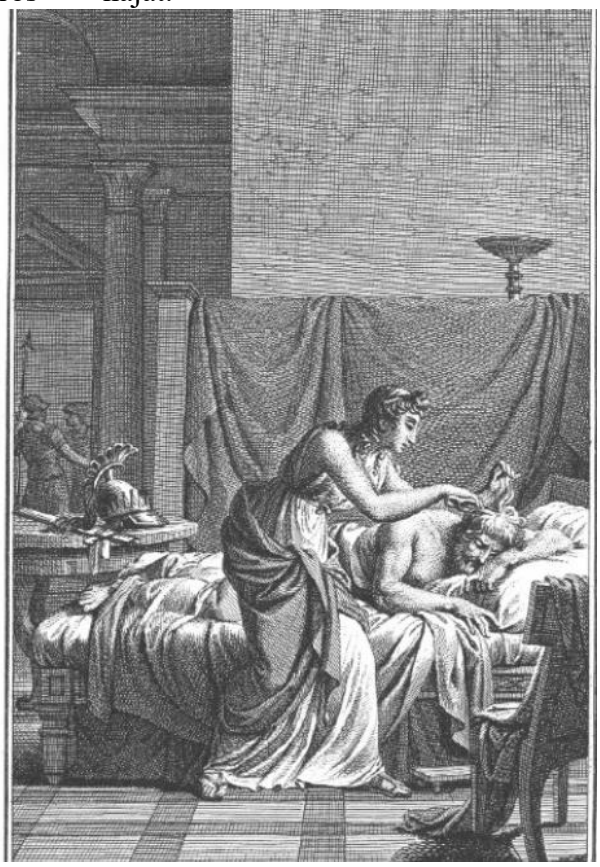

3. ábra. Scylla, Nisus megarai király lánya, levágja alvó apja erőt adó haját.[863]

„Megarát elfoglalták az athéniak a korinthusiakkal és másokkal, akik hozzájuk csatlakoztak, megsemmisítve a kolóniát, ami oda vezetett, hogy a megarai nyelv és szokás eltűnt, az attikaiak dórokká váltak."[864]

„Itt Theagenes zsarnoksága alatt vízvezetéket építtetett, melyet feldíszített gyönyörű oszlopokkal. A befolyt vizet a nimfák fészkének nevezték: ezeket a nimfákat őshonosoknak mondták, és tőlük született Jov isten egyszülött fia Megarus, de Megarus Deukalion özönvize alatt a geraneai hegyre menekült, amikor még nem ez volt a hegy neve. Mert Megarus a repülő

[861] https://mek.oszk.hu/03400/03410/html/5637.html

[862] „Nisi Megarensium regis monimentum: quem cum Minos interemisset, sublatum Athenienses eo in loco sepelierunt. De hoc Niso fabula vulgata est, capillum purpureum habuisse, quo salvo, mori se non posse ex oraculo cognorat. Ita vero accidit, ut cum Cretenses eius fines hostilem in modum adorti, et alia in Megaride oppida subitis incursionibus cepissent, et ipsum intra Nisaee Moenia compulsum obsedissent, Nisi filia Minois amore capta, crinem patri detonderit." (Pausanias, 1624. p. 32.)

[863] Nicolas-André Monsiau rajza, 1806. https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Scylla_et_Nisus_Nicolas-Andr%C3%A9_Monsiau.jpg

[864] „Megara Athaeniensibus ademerunt, Corintiosque, ac caeteros auxiliarios, qui nomina dedissent, illuc coloniam deduxerunt, que res effecit, ut Megarenses lingua cum moribus mutata ex Atticis Dorienses fierent." (Pausanias, 1624. p. 69.)

darvak hangját követve abba az irányba úszott, így menekült meg, és innen van a hegy neve."[865] MAGURA![866]

„A templom ugyanazon részében, bronz hajó található egy állványon, mely hajókat a megaraiak használtak az Athénnal vívott háborúban, Szalamina szigetéért."[867] Nem lehetett kis népesség, ha képes volt hadihajókat építeni az athéniekkel való háború során.

Úgy néz ki, hogy az őshonos európaiak mindinkább északra menekültek a déli invázió elől.

„Ugyanazon a helyen van Ceresz nemes temploma: melyet Megaronnak hívnak, amit Kara épített uralkodása idején az emlékezés szerint... Ugyanazon templom egy részében található a háromárbócos ezüst váza, az a háromárbócos, amivel a megariak a hajócsatába mentek, amikor Szalamináért harcoltak az athéniakkal."

„De bárki, aki a származást kutatta, az is a megariak tudatlanságában volt, ugyanis: Theseus Pelopétól származott. De a Megariak nem hogy nem ismerték az igazat, de ezt elrejtették, nem akarták bevallani, hogy Nisus uralkodása alatt a várost elfoglalta a veje, Alcathous. Mert Niso halála után, és Megara feldúlása után Elide szerint Alcathous következett. Megbizonyosodtam, hogy azokat a falakat, melyek a régiót körülvették és amelyeket a krétaiak lerombol-tak, ő maga egészen újraépítette."[868] Szerintem akik valamit elrejteni akartak, azok nem a megariak voltak, hanem a kompilátorok, akik tudatosan félreértelmezik a „görög' emlékműveket.

„Van a megariaknak egy másik váruk is, melyet Alcathousról neveztek el: amelyre aki felmegy, jobboldalt láthatja a megarai emlékművet, ugyanis a krétai háborút, amikor Onchesto (beociai város) a megariak segítségére jött."[869]

„Mert amikor Hiperion, Agamemnon fia, ki utoljára uralta a Megariakat, a fösvénysége és szemtelensége miatt Sandion megölte."[870] Agamemnonról tudjuk, hogy részt vett a trójai háborúban. A fia Hiperion nem lehetett Megara királya csak közvetlenül Megara megsemmisítése előtt, vagyis i. e. 500 körül. Bár a trójai háborút az i. e.12. századra datálják, tudjuk, hogy csak egy egyszerű legendával állunk szemben, tehát az időpont nincs kőbe vésve.

„Eközben Pausanias összegyűjtötte Tegeából és a megmaradt Árkádiából a segédcsapatokat, és a már befejezett csata helyére érkezett. Ez amikor elérte Beociát, megbizonyosodott

---

[865] „Hic itaque Theagines in tyrannide aquaductum erexit, opus cum magnitudine tum ornatu, et columnarum numero valde praeclarum. Aquam influentem Sithnisum Nympharum appellant: ac eas quidem Nymphas indigenas esse dicunt suas, atque ex earum unius filia Iovi Megarum natum: ac Megarum quidem Deucalonis diluvium in Geraniae verticem effugisse, cum nondum mons ille id nominis haberet. Nam quod Megarus gruum praetervolantium vocem secutus, illuc natando evasiset, inde monti inditum nomen tradunt." (Pausanias, 1624. p. 70.)

[866] Az Északkeleti-Kárpátok második legmagasabb csúcsa, de több hegyet is így neveznek arrafelé, és Magurahegy falu Szilágy megyében.

[867] „Eodem in loco est Cereris nobile templium: Megaron appellant: quod aedificasse Cara, dum regnaret, memorant... In eadem templi parte triremis aeneum rostrum positum est, eam vero se triremem cepisse Megarenses dicunt in praelio navali, quod cum Atheniensibus de Salamine certantes fecerunt." (Pausanias, 1624. p. 71.)

[868] „Sed quicumque ille fuerit qui Gentilitates persecutus est, eadem nimirum fuit qua Megarenses inscitia utique: Teseus a Pelope genus duxit. Sed Megarenses industria veritatem non tam ignorant, quam ambagibus involuunt, quod enim fateri prorsus nolunt, Niso regnante urbem captam, sucessisse ei Megareum generum, Megareo Alchatoum comminiscuntur. Nam Niso iam mortuo, et eversus Megaris, constat ab Elide Alcatoum venisse. Testimonio mihi fuerit, quod muros ipse de integro erexit, quorum fuerant veterem ambitum Cretenses demoliti." (Pausanias, 1624. p. 72.)

[869] „Habent Megarenses et arcem alteram, cui ab Alcathoo nomen est: ad quam qui ascenderint, ad dexteram Megarei monumentum videant, is enim Cretico bello, ab Onchesto, Megarensibus auxilio venit." (Uo. p. 74.)

[870] „Nam cum Hyperion Agamemnonis filius qui postremus Megaris regnavit, propter avaritiam et insolentiam a Sandione occisus fuisset..." (Uo. p. 76.)

Lisandra és társai haláláról: habozás nélkül Théba felé fordult és megtámadta a várost."[871] Itt jól meg van keverve a történelem, ugyanis Lysandra i. e. 395-ben hal meg, Pausanias pedig, aki i. sz. 110-180 körül él, indul Thébába megbosszulni Lysandros halálát. A kompilátor hanyagsága miatt kiderül, hogy az ókor történetét valójában a reneszánsz korában írták az addigi történelmi képek és szobrok alapján, ugyanis a reneszánsz koráig nem volt történelmi írás. Ezért joggal kételkedhetünk abban, hogy a történelmet elfogultság és részrehajlás nélkül írták.

Hogyan győzte le Peiszisztratosz a megarokat (latin és olasz szöveg).[872] Itt a háború okát a győztes athéniak által leírt változatban találjuk, ahol a megariak mint becstelen barbárok vannak lefestve. Viszont tudott dolog, hogy a megariak által készített kerámiai remekműveket a kereskedők évszázadokon keresztül vitték a szélrózsa minden irányába. Így a rágalom csak egyszerű ürügy. Ez is lehetne a trójai háború egy változata, ha nem éppen az eredeti, annál is inkább, mivel Helanikus (ókori történetíró) a trójai háború kiváltó okát másképp írja le.

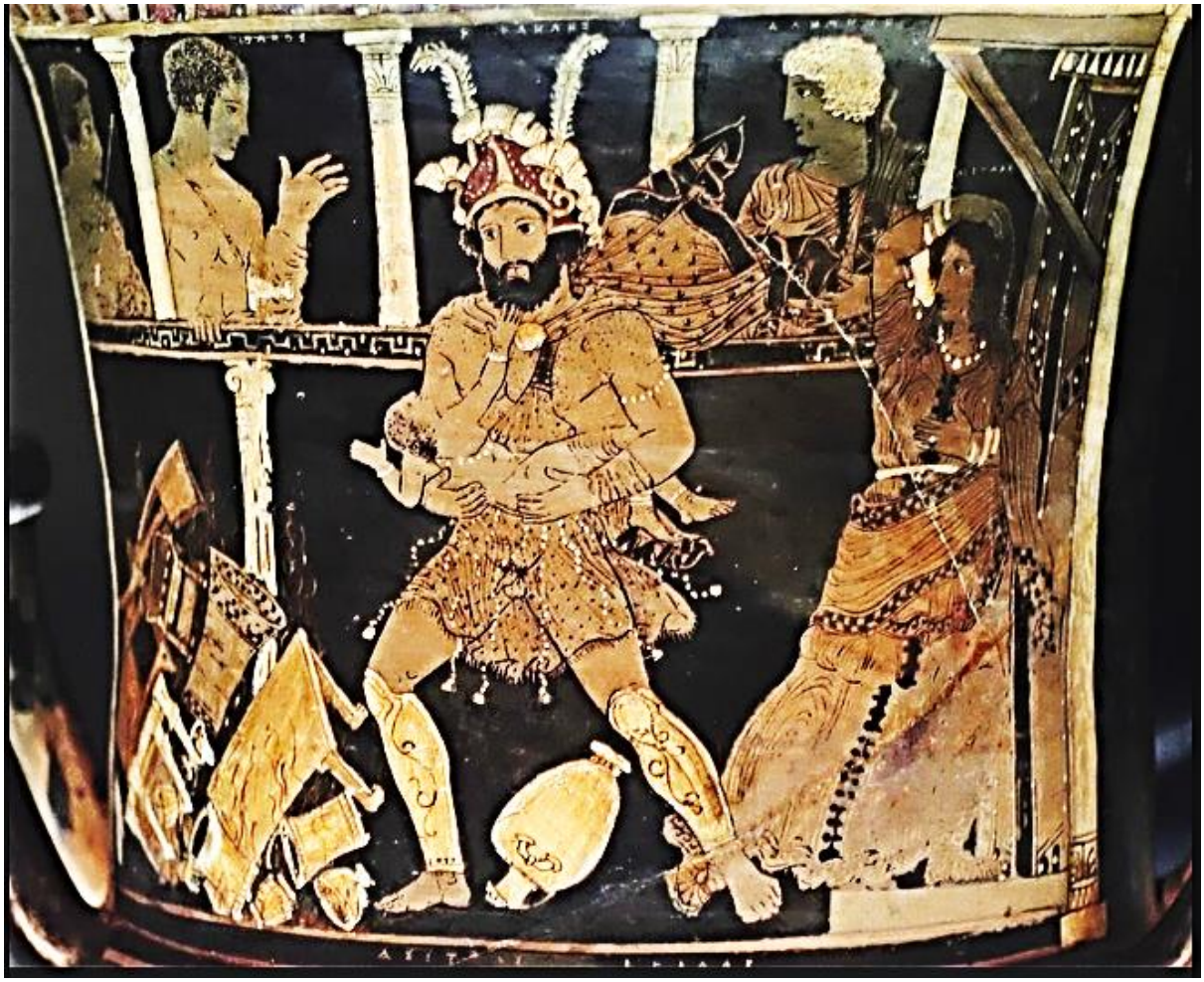

4. ábra. Megarai festett váza, Kr. e. 350-320.[873]

[871] „Interea Pausanias, a Tegeatis et reliquia Arcadia comparatis auxilis, confecto iam praelio supervenit. Is ubi primum Boeotiam attigit, eorum qui cum Lysandro fuerant, et ipsius Lysandri caedem cognovit: nihilo tamen secius Thebas perrexit, urbem oppugnaturus." (Uo. p. 156.)

[872] https://www.latin.it/versione/Come_Pisistrato_conquist%C3%B2_Megara...

[873] https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/c/c9/HeraclesLocoObraTeatral.jpg

Az előbbi vörösalakú vázaképen „az őrült Héraklészt ábrázolják, amint megöli a fiát, miközben első felesége, a thébai Megara elborzadva nézi.[874] Szerintem ez inkább egy újdonsült apa, aki örömébe táncol a gyerekével. Az asszony sem nagyon kap a gyerek után, hanem csak csodálkozik a jeleneten. A kép alatti angol szöveg azt írja, hogy „an insane Heracles"=egy örült Heraklesz (egy a sok közül). Az igazsághoz elég az egy, de a hazugsághoz nagyon sokat kell papolni. Szerintem Pausaniától csak annyi származik, ami a megariakra vonatkozik, a többi mind a kompilátor agymenése. A szerző Romulo Amaseo III. Pál pápa unokája, aki a könyvet a pápa megrendelésére írta. Ez a pápa VI. Sándor pápa szeretőjének a testvére. Ő hívta össze a trentói zsinatot (1545–63). Ekkor szentesíthették a történelmet. Mivel a görög történelem nem felelt meg az egyháznak, ezért az egészből legendát és mesét csináltak.

5. ábra. Héra őrült rohamot küldött Herkulesre, stb.[875]

Itt az asszony ugyanabban a pózban mint a másik képen. Valószínű, hogy miután rájöttek, hogy az előbbi képen Héraklész nem elég vad, így ki akarták javítani. Vagyis ez nem eredeti.

A trójai háború leírása Hellanicus tollából: „Corithus, Oenone és Alexandro fia, amikor segédkezni jött Trójába, beleszeretett Helenába, aki készséggel fogadta őt. Helena kiválóan szép volt. Az apja tetten kapva a szerelmes párt, megölte Corithust."[876] Hellanikus szerint ez váltotta ki a trójai háborút. Itt a történet száznyolcvan fokban meg van fordítva. Helena nem görög, hanem trójai. Aki elcsábítja, nem trójai, hanem görög. Ez után leírja Trója megszállását a görögök által és a trójaiak menekülését, ami már megegyezik a Homérosznak tulajdonított verzióval.

„Aeneas pedig és az őt követő társai egy tömeget alkotva elfoglaltak egy védett helyet az Ida-hegyen. Hozzájuk jöttek aztán a Dardania város lakói."[877] Az utolsó mondatnak csak annyi értelme van, hogy ezzel bizonyitani lehessen azt, hogy Trója Kis-Ázsiában volt. Mert a

[874] https://en.wikipedia.org/wiki/Megara_(wife_of_Heracles)#/media/File:HeraclesLocoObraTeatral.jpg

[875] https://eu.wikipedia.org/wiki/Megara_28mitologia29#/media/Fitxategi:Mosaic_panel_depicting_the_madness_of_Heracles_(Hercules_furens),_from_the_Villa_Torre_de_Palma_near_Monforte,_3rd-4th_century_AD,_National_Archaeology_Museum_of_Lisbon,_Portugal_(12973806145).jpg

[876] „Narrat Hellanicus in Troicis et Cephalon Gergitius: Ex Oenone et Alexandro filius natus est Corithus. Hic quum auxiliaturus venisset Trojam, amore captus est Helenae, quae benevolentissime eum excepit, formae enim pulchritudine quam maxime excelebat. Sed ipsum pater deprehensum interfecit." (Carl Friedrich Wilhelm Müller (szerk.): *Fragmenta historicorum graecorum 1. kötet.* Ambrosio Firmin Didot, Parisiis, 1841. p. 61. https://books.google.ro/books?id=l4EapVpG8EEC&printsec=frontcover&hl=hu&source=gbs_ge_summary_r&cad=0#v=onepage&q&f=false)

[877] „At Aeneas ejusque socii suos in itinere assecuti, uno agmine facto, munitissima Idae loca occuparunt. Ad ipsos autem venerunt qui tunc urbem Dardanum incolebant..." (Müller, 1841. p. 62.)

Dardania lakói nem álltak konfliktusban a görögökkel, miért kellett volna menekülniük? De ha Trója alatt Megarát értjük, és ha a megariak észak felé menekültek, akkor Makedóniától északra volt egy Dardániának nevezett régió, amelynek a lakói valószínű hogy szkiták voltak.

„Aeneas pedig az apjával, gyerekeivel és az istenek képeivel hajóra szállt, átment a Hellespontuson, és a legközelebbi félszigeten kötött ki, mely a tengerben fekszik Európa előtt, és Pallenenak hívják."[878] Ez a Pallene viszont Attikán található, vagyis közel Athénhoz. Miért mentek volna a menekültek az oroszlán barlangjába? De a csavaros mondatból látszik, hogy ez egy meghamisított írás. Nagy a valószínűsége annak, hogy a trójai háború nem más mint a görögök háborúja a megariak ellen. Minden hamisítónak van egy B terve is: Ha mégis valaki nyomokat talál Attikában a „trójaiakról", akkor a B terv szerint a trójaiak Attikán keresztül menekültek.

Hogy kik voltak a megariak, akik az ősi Athént birtokolták, de akikről a történelem bölcsen hallgat, utalást találunk Bacon Opus majus c. könyvében, azt állítja, hogy a megariak szkiták voltak: „Beotia alatt van Attika, mely régió Athén városa után kapta a nevét, mely a filozófusok dajkája volt, ahol Szókratész, Platón, Arisztotelész és más híresség tanítottak. Aethikus filozófus szerint Attika Árkádia része, leghíresebb provincia nemcsak Athén miatt, melyet Aethikus Görögország köldökének nevez, hanem a katonai ereje miatt is. Ezt a területet nevezték Scycioniának Scycio királyról, mely egyike volt a világ első négy legfontosabb birodalmának, tudnillik a Szkiták birodalmának."[879]

És Bacon így folytatja: „Mert ahogy Aethikus mondja, egész Görögország a Scycio név alatt szövetkezett, így a görög birodalmat a Scyciók birodalmának mondták, mivel a legfőbb katonai erő a Scycióknál volt, akik a Nyilasok."[880] Tehát Bacon rájött, hogy a scyciók szkiták. A szkita szó latinul scyta (a scio=tud, ért) szóból lett leképezve. Az y görög betűvel nemzetre nemesítve. Ugyanebből a scio szóból különböző történészek a saját tetszésük szerint „gyártottak" különböző szkita megnevezéseket: Baconnál scycio, Pausaniasnál sicyo (225.oldal), Raphael Regiusnál Scironi.

Ide sorolhatjuk a székelyek megnevezését is, mert figyelembe véve a történelmi hagyományt, ami szerint a hun birodalom szétesésekor a hunok, azaz szkiták egy része Erdélybe menekült, ahol nevet váltottak. Erről tesz említést Ransanus történész is: „Gyulafehérvár a sóbányák és a székelyek hazája, mely nép nevét, amint sokan állítják elferdítve, székelyeknek (siculos) mondják. Azt mondják, hogy ők a szkiták leszármazottai. Mások szerint viszont a Szicíliában élő szikuloktól származnak."[881]

---

[878] „Aeneas vero cum reliquis liberis et patre et deorum simulacris, classe iam parat, Helespontum traiecit, et in proximam peninsulam navigavit, quae in mare procurrens ante Europam iacet, et Pallene vocatur. Haec autem Thraciam gentem sociam habebat, quae Crisea vocabatur." (Uo.)

[879] Sub Beotia est Attica dicta ab Athenis civitate quae est nutrix philosophorum, ubi Socratesa, Plato et Aristoteles et caeteri famosi docuerunt. Et haec est Attica pars Archadiae secundum Ethicum philosophum, quae est illustrissima provincia non solum propter Athenas, quam vocat Ethicus umbilicum Graeciae, sed propter potentiam militarem. Nam haec a Sycione rege dicebatur Sycionia, unde regnum Sycioniorum dicitur unum de quator principalibus regnis mundi, quae fuerunt a principio scil. regnum Scytharum sub Reu atavo Abrahae exortum." (Roger Bacon: *Opus Majus Ad Clementem Quartum…* Typis Gulielmi Bowyer, Londini, 1733. p. 235. https://books.google.hu/books?id=AWRZAAAAYAAJ&printsec=frontcover&hl=hu&source=gbs_ge_summary_r&cad=0#v=onepage&q&f=false)

[880] „Nam cum ait Aethicus, tota Graecia conspiravit in nomen Sycioniae, quoniam regnum Graecorum dicebatur regnum Sycionioirum propter hoc quod principale robur militiae fuit apud sycionis, qui sunt Arcadi." (Bacon, 1733. p. 236.)

[881] „Alba Julia praeterea, ubi fodinae salis, et Scytulorum patria, quo populos, verbo corrupto ut non nulli autumant, appellant Siculos. Aiunt enim eos a Scythis habuisse originem. Sunt nihilominus, qui vetustiora repetentes, putent, Siculos esse, non Scythulos. Eius namque gentis genus referri volunt, in Siculos, qui tenent Siciliam insulam, in extremis Italiae locis positam." (Pietro Ranzano: *Epitome rerum Hungaricarum velut per*

Ovidius Átváltozások c. műve szerint: „A szcióniak megszabása: megölése, kiiktatása. Mert megszabni néha megsemmisítést is jelent: akiket megölnek, azok eltűnnek. Sciron pedig rabló volt, aki a Megariak helyén lakott, ami miatt azt a helyet Scióniának nevezték. Ez eszébe vette, hogy az ott áthaladó zarándokokat (peregrinos=migránsokat), a szakadékba vesse, vagy a meredek szirtről őket a tengerbe vesse... Mert Theseus Sciront a tengerbe vetette, amint erről Pausanias tudósít. A szirthez ragadt a Sciron név, amint Strabon írja... A költő szája szerint a tengerbe vetett Sciron szirtté változott."[882]

Nyilvánvaló, hogy szándékosan torzították a scyta szót. Valójában ez a szó is akkor keletkezett, amikor történelmet kezdtek írni. Görögország területén rengeteg volt a történelmi emlékmű, ezért csak úgy tudták megsemmisíteni a valódi görög történelmet, ha mitológiának nevezett számtalan változatot készítettek róla. Ez nagyon jól megfigyelhető ugy a Pausaniast kompiláló Romulo Amaseo, valamint az Ovidiust kompiláló Raphael Regiusnál, amikor a felsorakoztatott görög emlékművek mellé különböző legendákat csatolnak. Mindkét könyvben úgy Pausanias, mint Ovidius, írása 5%-ban van jelen, míg a többi 95% a kompilátorok agymenése. A cél világosan kiderül az idézetekből, ami nem más, mint a megariakat kitörölni az európai őstörténelemből. A fent leírtakból kiderül, hogy miért van olyan sok közös szó a magyar és az ógörög nyelvben, mint ahogy ezt Varga Csaba bebizonyította. Német kutatók a földben megtalált pollen maradványokat vizsgálva megállapították, hogy sok ideig Görögország területén sűrű erdők voltak. Ezek az erdők, előbb a tenger partokon kezdtek ritkulni, majd eltűnni. Ezután a pollen vizsgálat kimutatta a füves területeket, majd az erózió miatt lassan ezek is kezdtek ritkulni. A folyamat mindinkább folytatódott, éspedig a tengertől a szárazföld belseje felé, délről észak felé. Észszerű az az elképzelés, hogy az első emberi települések mindig a vizek (folyók, tengerek) partján jelentek meg. A legrégebbi írások úgy számolnak be, hogy az első emberek Árkádiában jelentek meg. Árkádia pedig nem más, mint Attika. De ha megnézzük az árk (arc) latin jelentését, minthogy íj, akkor gyanússá kezd válni a dolog. Vagyis Árkádia nem más, mint az íjasok hazája.

Henrik, Herkules, Heraklesz

A hivatalos történelem mélyen hallgat arról a tényről, hogy a kezdeti írások nem tartalmazták az m és az n betűket, gyakran fölcserélték az r betűt az l-lel, a k-t a h-val, néha pedig mellőzték a h-t. A latin írásokban ugyanazzal a betűvel jelölték az s-et, mint az f-et, az u-t és a v-t. De nem csak a betűkészlet volt hiányos a latin nyelvben, hanem a szókincs is, amit paradox módon pont a betűkészlet hiányossága miatt tudtak szaporítani: definit-desinit, furculus-surculus. Ugyanezzel a módszerrel szaporították a történelmi neveket is. Vegyük példának az Imre nevet. A latin krónikák Imrét I. István fiát Henriknek nevezik. Mivel az n és m betűt ugyanazzal a jellel jelölték, ugyanis az előtte lévő betű fölé egy vonalkát húztak, így a Henriket Hemriknek olvasták, majd a h elhagyása után Emriknek, ami az Imre német válto-

indices descripta. Veronicae Nottensteinin, Budae, 1746. 50. https://books.google.hu/books?id=YGG-_nV3LrIC&printsec=frontcover&hl=hu&source=gbs_ge_summary_r&cad=0#v=onepage&q&f=false.)

[882] „Composito Scirone: interfecto, sublato. Nam componere interdum finire significat: qui autem necantur finiuntur. Sciron autem latro fuit, qui ea Megaridis loca habitavit, quae ab eo Scironia saxa vocant. Is peregrinos illac transeuntes cogebat se ipsos de precipiti loco iactare, vel deductos supra scopulum abruptum ipse calce in mare proiciebat... Nam Teseus Scironem in mare proiciens effectus erat Pausanias refert. Scopulus nomen Scironis inhaeret ut refert Strabo... Fingit autem poeta ossa Scironis in mare proiecti fuisse in scopulus conversa." (Publius Ovidius Naso: *Metamorphoseos libri XV*. 1534. p. 86. https://books.google.ro/books?id=Gz1QAAAAcAAJ&printsec=frontcover&hl=hu&source=gbs_ge_summary_r&cad=0#v=onepage&q&f=false)

zata. A 11–12. századi nyugati történelmi írások hemzsegnek a Henrik nevektől. Ha figyelembe vesszük a fent leírtakat, és ehhez hozzáadjuk azt a tényt, hogy a régi írásokban a helyhiány miatt rövidítéseket (abreviáció) alkalmaztak, ami abból állt, hogy egy szóból egy vagy több betűt kihagytak, amit úgy jelöltek, hogy a szó fölé különféle jeleket húztak, akkor rájövünk, hogy a Henrikből hány történelmi nevet lehetett alkotni. Ha kihagyjuk az n-et, és a h-t, akkor a Henrikből Erik lesz. Kihagyva az n-et és hozzáadva egy görög képzőt, megkapjuk a Herakleszt, vagy latinosan Herkulest. Tudni való, hogy Herkukes vagy Heraklesz egy délről, általában Afrikából származó hős, aki nagy tetteket visz véghez Európában, és sok nemzet tőle származtatta magát. Mivel fentebb bár első látásra nevetségesnek tűnő kapcsolatot állapítottam meg a Henrik és a Herkules név között, érdemes elolvasni Leibniz írását a guelfiek származásáról. A jobb sorsra érdemes, egyébként hires matematikus és nagy filozófus Leibniz, ahhoz, hogy tengetni tudja az életét, kénytelen volt elvállalni egy a gazdagságán kívül semmi értéket felmutatni nem képes politikus famíliájának a csiszolását. A nevezett család ősei mind Henrikek, tehát hősök. Oroszlán Henrik, kinek a fia IV. Otto 1182–1218 között német-római császár. Oroszlán Henrik családfája meg ez: Henrico Nigro–Henrico Superbo–Henrico Leo–Henrico. Ezeket nevezték Guelfiknek.

„A guelfi hercegeknek az volt a sajátossága, hogy még a leghíresebb családjaiknál se, még vaktában sem lehet megtalálni a származásukra vonatkozó okmányokat.”[883] Ez nagyon érdekes, ha figyelembe vesszük, hogy a pápák, különösen a 12. századtól kezdve a guelfiek szövetségesei voltak, és a legtöbb történelmi forrás a Vatikánba került. Úgy tűnik, hogy nemcsak a guelfieknek, de a pápáknak is volt valami rejtegetni valójuk.

„Óriási költséggel járt az Itáliai expedíció 1157-ben, amikor a pénzt főleg a meghódított szlávoktól vették Helmoldo szerint, aki részt vett az akcióban, roskadtak a sok pénz terhe alatt. Ezeknek a megtérítésével Geraldo püspök és helyettese Brunone voltak megbízva. Ebben részt vett a herceg (Henrik) is Adolfusszal, kik az Aldenburgi püspökségnek 300 rabszolgát adományoztak, amit nehezen tudtak kivitelezni.[884] Ugyancsak 300 rabszolgát adott Henrik a Racenburgi püspökségnek. 1157-ben Adorján pápa a különleges bullájában megemlítette ezt, ahol Henriket, Bajorország és Szászország hercegét a legkedvesebb fiának nevezi.”[885]

„Frigyes császár a fogadalomból tett lengyelországi hadjárata alatt Szászországba jött... A Henrik megőrzött okleveleiből kiderül, hogy a dédapja Welf herceg volt, ahogy Frigyes császár is így hívja. Tehát a mi Henrikünk ősapja Henrik Niger volt.”[886]

---

[883] „Haec enim ita semper Guelficis Principibus propria fuit, ut in nulla familia tot praeclara eius documenta reperiri posse haut temere dixerim.” (Christianus Ludovicus Scheidius: *Origines Guelficae: quibus potiss. gentis primordia, magnitudo variaque fortuna usque ad Ottonem quem vulgo puerum dicunt, primum Brunsvicensem et Luneberg. ducem, ex aequalium scriptorum testimoniis, instrumentis publicis, ... deducuntur et in compendio exhibentur*. 3. kötet. Moringensis, Hannoverae, 1752. 35. https://books.google.ro/books?id=5gxdAAAAcAAJ&printsec=frontcover&hl=hu&source=gbs_ge_summary_r&cad=0#v=onepage&q&f=false.)

[884] Azt nem tudni, hogy mi okból.

[885] „Immensa opum vis impensa erat expeditioni Italicae, unde Anno 1157. undique pecuniam, praesertim ex Slavis, sub onerum pondere pene succumbentibus, congessit, indice Helmoldo, qui rebus interfuit. De conversione tamen eorum serio quoque cogitatum est a Geraldo Episcopo, et Brunone eius Vicario. Egit quocunque Dux cum Adolfo Comite, ut trecentos mansos in Episcopii Aldenburgensis dotem offerret, quod tamen invitus executus est... Raceburgensi quoque Ecclesiae trecentos mansos donaverat Henricus, quos Evermodo Episcopo et Canonicis loci huius Adrianus Papa Anno 1157. XII Kalendas Februarii praecibus charissimi filii sui Henrici Bavariae et Saxoniae Ducis, in cuius fundo praedicta Ecclesia fundata erat, inclinatus, peculiari bulla confirmavit, cuius autenticum adhuc restat.” (Scheidius 1752. 41.)

[886] „Fredericus imperator expeditione Polonica pro voto facta, in saxonia venit... Unde in Henrici diplomate memorato pro avus noster Dux Welfo legendum proavus noster: uti Fridericus I. imperator eum in sua confirmatione recte vocat. Avus enim Henrici nostri Henricus Niger fuit.” (Scheidius 1752. 83.)

Henrik ábrázolása: „Henrik szász herceg középmagaságú volt, jó vágású, keménykötésű, nagy arc, nagy fekete szemek, feketés haj, jószívű a gazdagságban, és erős a hatalomban, a legnemesebb fajta."[887]

Van ebben az időben két király, akik mindketten a római császári címre pályáznak, az egyik Otto, a másik Philip. Ez a Philip bár nincs jó szemmel nézve a Szentszék részéről, mivel börtönbe zárva fogva tartja azt a Bruno püspököt, aki a szlávokat térítgette. Ezért a pápa Philipet kiközösítette, aki mégis megpróbálja megvesztegetni a pápát oly módon, hogy a pápa testvérének fiaihoz ígéri a lányait. A pápának tetszett az ajánlat, mivel ezáltal bizonyos Itáliai területeket tud békés úton megszerezni. A másik királynak, Ottónak viszont egyáltalán nem tetszett, mivel erre a méltóságra ő pályázott. Ezért mindkét császárjelölt fegyverkezni kezdett. A pápai követek egyiktől a másikig járva, heteken keresztül próbáltak közvetíteni.

„Philippus számlálhatatlan nagyszámú sereget gyűjtött össze 1208-ban az egész birodalomból, akikhez csatlakoztak a Magyarország részeiről összeszedett legrosszabb fajták, kiket Pelyvának neveznek, számtalan bátor számszeríjjászt, és mindenféle fegyverforgatót. A gyülekező hely Bábenbergben volt."[888] Megjegyzendő, hogy Philippust a pápa kiközösítette, ami azt jelentette, hogy bárki megölhette, anélkül, hogy e miatt a törvény elött bűnhődnie kellett volna. Így nem kell csodálkozni, ha a magyarokról is ilyen szépeket írnak a pápisták.

„Arnoldus így folytatja: Ezt megértvén Otto király, mert a készülődés nem maradt rejtve, ő is nagymennyiségű élelmet és fegyvert osztott ki a városoknak és váraknak, és rettenthetetlenül készült e sok inzultus ellen. Nem hiányzott Waldemár dán király sem, aki segítségére jött nemcsak fegyverrel, de pénzzel is."[889] Ahogy a háborúban történni szokott, legtöbbször nem az erősebb fél győz, hanem a ravaszabb és kegyetlenebb, és aki jobb kémhálózattal rendelkezik. Ez utóbbiból bizony nem volt hiány a barátok között. Így kilesték, amikor Philippus a táborban vért vétetett le a kezéből, tudnillik akkoriban ez volt a gyógyításnak egyik módja, ekkor megrohanták a sátrában és megölték.

Nem volt honfoglalás, csak Hon-vesztés. Vandálok

Régi írásokban észrevehetjük, hogy politikai, vagy érzelmi okokból néha megváltoztatják a szavak értelmét, néha úgy, hogy betűket hagynak ki. Erre példa, hogy a régi írásokban az m és n betűt nem írták le, hanem úgy jelezték, hogy az előtte lévő betű fölé egy vonalkát húztak, amit a későbbi másolók ignoráltak, s így lett pl. a genteből a gete. Máskor betűket cserélnek fel egymással, mint a d és a g betű esetében. Eredetileg a d betűt g-vel jelölték, és ez az orosz nyelvben a mai napig megmaradt, de olyan oknál fogva, amiről manapság nem illik beszélni, hacsak nem akarjuk magunkra zúdítani a rasszizmus vádját, a nyugati írásokban a g-t már g-nek olvassák. A történelem említést tesz a vandálokról, mint vándor népről, akik más migrációs népekhez hasonlóan, valahonnan Ázsiából jöttek Európába, törtek zúztak (hisz innen a vandál melléknév), majd átmentek Afrikába. Viszont, ha észrevesszük, hogy a szláv népek a g-t d-nek olvassák, akkor a vandált vangálnak, és mivel az l gyakran felcserélődik az r-rel

[887] „Henricus dux Saxoniae erat mediocriter magnus, bene compositus, viribus corporis valens, magnus facie, oculis magnis, et nigris, capillis quoque quasi nigris, alti cordis in divitiis et potentia pollens, genere nobilissimus." (Scheidius 1752. 155.)

[888] „Arnoldus: Philippus contracto innumero exercitu (anno nempe 1208) de omni imperio, ubi aderant innumeri de Ungarorum finibus, contrahens secum auxilia pessimorum, qui dicuntur Valve cum innumera virtute balistarum et omni genere armorum, consistebat in Bavenberg, coadunationes exercitum expectans." (Scheidius 1752. 301.)

[889] „Hoc pergit Arnoldus, inteligens Rex Otto quem tantae machinationes non latebant, coepit innumeris victualibus et armis communire civitates et castra, et contra tantos insultus vere imperterritus se praeparare. Nec defuit Rex Waldemarus, in manu militari, vel etiam impensis thesaurorum ei subveniendo." (Scheidius 1752. 302.)

(lásd Amsterdam régi neve Amsteldam), így a szóból vangár lesz, ami nem más, mint a magyarok megnevezése a szlávok által.

Neugebauer lengyel történelmi könyvében[890] a vandálok egyszerre vannak említve az alánokkal. A Czuczor-Fogarasi szótár szerint a lengyel szó kapcsolódik a len és az alán szavakhoz. És valóban, ha a polák szó a szláv nyelvben mezei (síkségi) lakost jelent, akkor a lenti (lendi), alanti ugyanezt a magyarban. Több forrásban említve vannak az alánok is ezen a területen. Az alán jelentése ugyancsak alföldi, vagyis síkságon lakó.

„Alánról azt állítják, hogy Ázsiából vándorolt Európába, négy fia közül a nagyobbik Vandál adta a Visztula folyónak és a Lengyeleknek a nevet, meg azt is, hogy Vandál nagyon sok fiat nemzett, kik Európa negyed részét foglalták el, és a Lengyel, Orosz, Kassubi, Cseh, Morva, Szlovén, Dalmát, Pannon, Bosnyák, Horvát és Bolgár Királyságot alapították... A lengyelek és a szlávok a Vandálok után jöttek ezekre a helyekre, melyet most Lengyelországnak hívnak."[891]

„Valószínűbb, hogy azok a népek, kiket most lengyeleknek és cseheknek neveznek, Attila ideje körül, vagyis 430-ban indultak el orosz és szarmát földről, ugyanekkor más szlávok a vandálok üres, vagy gyérebben lakta területeit foglalták el, ahonnan később támadták a német és bohém területeket. Mert a Kárpátok jobboldali lejtőin gyorsan és könnyen be tudtak nyomulni a német föld nem lakott területeire. Oroszországból indulva eljutottak a római császárok által védett messzi dalmát és szlavóniai területekre. Ezekre a provinciákra, mint Dalmácia, Makedonia, Trákia és Illyrikum, jóval Jusztiniánusz császár ideje után nyomultak be, Krantzio és Blondus szerint. Hogy a lengyelek ősi neve a szláv volt, vagy egy bizonyos nép specifikus neve, ez nem derül ki. Minden esetre a 700 évvel ezelőtti külföldi évkönyvekben a nevük sehol nem szerepel. Sem egyetlen szavuk (etymon) nincs feljegyezve."[892]

Ez pedig lengyelekről lengyel szerző által írt könyvből való: „Ezeknek a kegyetlen szarmátoknak, kiknek a génjeit hordozzuk, és akiknek a nyelvében még a rengeteg migráció és változás után is a pole jelentése akárcsak a szláv nyelvekben síkság és vadászat. Nem ismerjük az igazságot, csak azt tudjuk, hogy kilencszázhatvanötben Mieciszlav Ziemomiszli volt az uralkodónk, és ettől az időtől kezdjük írni a könyvünket."[893]

---

[890] Salomon Neugebauer: Historiæ Rerum Polonicarum libri quinque, etc. Typis Wechelianis, 1611. https://books.google.ro/books?id=M-xmAAAAcAAJ&hl=hu&source=gbs_navlinks_s

[891] „Alanum quem primum ex Asia in europam commigrasse ferunt, et ex eius filio inter quator natu maximo Vandalo Vistulae flumini et Polonis nomen inditum esse, idque ó, Vandalos dictos multos etiam liberos genuisse, qui quarta parte Europae occupata, Polonorum, Russorum, Cassubiorum, Bohemorum, Moravorum, Slavorum, Dalmatarum, Pannonum, Bosnensium, Croatorum, Bulgarorumque regna condidisse perhibentur ... polonos et slavos Vandalis successisse in his locis, ubi nunc est Polonia." (Neugebauer, 1611. p. 1.)

[892] „Probabilius igitur est, circa Attilae tempora, videlicet anno Cristi quadringentesimo trigesimo eos populos, qui nunc poloni et bohemi dicuntur, progressos é Russia et Sarmatia, itidem atque, alios slavos vacuas, aut certe infrequentes Vandalorum sedes occupasse, indeque, porro in interiorem Germaniam et Bohemiam arma protulisse. Nam facilius citiusque hac secundum dextrum latus Carpathi montis ad interiorem Germaniam aliquo modo vacuam tum penetrare potuerunt. Russia profecti, quam in Slavoniam aut Dalmatiam longius á se distantes et Romanorum Imperatorum armis defensatas. In quas provincias, ut et in Dalmatiam, Macedoniam, Traciam, et Illiricum longe post Iustiniani tempora se infuderunt, ut ex Krantzio et Blondo constat. Polonorum autem nomen vernaculum an fuerit commune Slavorum, an peculiare unius cuiusdam populi, et quam vetustum, non satis constat. Ante septingentos quidem annos nusquam in annalibus ullis externis invenitur. Nec unum eius etymon memoratur." (Neugebauer, 1611. p. 4.)

[893] „Maxime vero, feroces illi Sarmatae, quorum genus ducimus, et in quorum oris, post tot mutationes et migraziones, a Pole, quod planiciem et venationem Slavis significat, Polachi seu Poloni appellati, confedimus. Nec lumen veritatis agnovimus, nisi post nongentesimum et sexagesimum quintum, a partu virgineo, annum Miecislao Ziemomisli nobis imperante, a quo etiam scriptionis nostre, sumpsimus inicium." (Szymon Starowolski: Sarmatiae bellatores. Apud Henricum Crithium, 1631. 1. https://books.google.ro/books?id=YjkVAAAAQAAJ&hl=ro&source=gbs_navlinks_s)

Sebastian Münster Cosmografia universale c. könyvében írja: „A vidéket az Elbán túl a vandálok lakták, akik közé számláltattak a brandenburgiak, a meklenburgiak, a pomeránok, a pruténok, a csehek és lengyelek, akik mind nehezen akarták elfogadni a keresztény vallást a Nagy Károly és más császárok által ellenük vezetett megtorló hadjáratok ellenére se... Ezek a népek mielőtt keresztények lettek volna, a vandál nyelvet beszélték, de utánna azt elhagyták és ma a szakszont beszélik."[894]

A vandál birodalom utolsó „végvára" Pruténia, mai nevén Pruszia. Ezeket „térítették" a 13–14. században nyugatról a teuton keresztesek, keletről a lengyelek. A térítés valójában hóditást jelentett. A keresztény hit akkoriban, akárcsak manapság az iszlám hit, csupán ürügyül szolgált olyan népek leigázására, akik megtagadták elfogadni a hitet. De még ha el is fogadták, mindig lehetett a dogmákon módosítani, és akik nem ismerték, vagy nem ismerték el a módosításokat, azokat meg lehetett vádolni eretnekséggel.

Próbáljuk megemészteni az eddig leírtakat. Úgy tűnik, hogy Attila birodalmának szétesése után indulnak meg a szláv népek nyugat felé, és a germán népek kelet felé. Az őslakosok akarva akaratlanul keverednek és összeolvadnak a hódítókkal, vagy, ahogy sokan tették, Afrikába mentek. (Ha Amerika fel lett volna már fedezve, akkor valószínű, hogy oda mennek). Az ezredforduló körül, már megjelennek az utódállamok a saját nyelvükkel, keleten és délen szláv nyelvekkel, nyugaton germán és latin nyelvekkel, a Kárpát-medencében a magyar és latin nyelvvel. Attól függetlenül, hogy milyen volt az ezen államokban élő népek nyelve, az államok közti kommunikációs nyelv a latin.

Az a bizonyos aranykor, amiről a történészek említést tesznek, addig állhatott fenn, amíg a népszaporulat annyira alacsony volt, hogy különböző emberi fajok elszigetelve éltek. A görög filozófusok szerint a világ, sőt az emberiség is öröktől fogva létezik. Azt viszont nem állították, hogy minden ember egyetlen emberpártól származna, és így mind egyformák lennének. Ezt csak a vallás állítja, és ebből kifolyólag egy univerzális emberi fogalomban gondolkodik, ami nem más, mint a globalizmus célkitűzése. A globalizmus élharcosa maga az Egyház. A nagy mondás szerint a pokolba vezető út jószándékkal van kikövezve. Úgy gondolták, hogy ha összekeverik a különböző fajokat, eltüntetve a faji különbözőségeket, ezzel megszűnik az emberek közti ellentét, és létrejön a világban egy édeni állapot. Régi források beszámolnak a legkülönbözőbb emberi fajokról: törpék és óriások, szőrös testűek és csupaszok, meg különböző bőrszínűek. Idővel, úgy ahogy manapság szemtanúi lehetünk egyes állatfajok kipusztulásának, ugyanúgy pusztult ki rengeteg emberi alfaj. A keveredés által ezek részben át tudták örökíteni a génállományukat, amit könnyű felfedezni különböző populációkban.

A természet évezredeken keresztül szabályozta a különböző etnikumok szaporulatát, úgy, hogy az ne veszélyeztesse a környezetet. Amikor különböző népcsoportok kezdtek összekeveredni, akkor szabadult ki a szellem a palackból. Ugyanis azok a csoportok, akik kulturális nívójuk, vagy mostoha környezetük révén addig a fajfenttartásuk érdekében arra voltak kényszerülve, hogy minél több utódot hozzanak létre (ugyanis az említett okok miatt ez utódokból csak a töredék maradt életben), a globalizmus által kedvezőbb környezetbe jutva túlszaporodtak. Könnyű belátni, hogy ez a helyzet csakis katasztrófához vezethet, mert amíg a szaporulat végtelen, addig az élettér véges. Ez a folyamat már a Biblia megírásakor érzékelhető volt, és akik az antik filozófusok „után" kidolgozták a vallási filozófiát, ebbe kénytelenek voltak be-

[894] „La regione oltre Albi (Elba) fu habitata da Vandalia (Bangaria) tra qualis annoverano, Brandemburghesi, Mecklenburghesi, Pomerani, Pruteni, Boemi et Polonii quali tutti con difficulta accettaronola fida christiana anzi la perseghitarono Combatte contra di loro Carlo Magno et i seguenti cesari... Questi populi prima che fussero Christiani, usarono la favella Vandala et Schiavona, ma dopo i tolsero la lingua Sassona, che ora usano." (Sebastian Münster: Cosmographia Universale. In Colonnia, 1575. p. 817. https://books.google.ro/books?id=6i2WKfS2hVMC&hl=hu&source=gbs_navlinks_s)

leágyazni a világvége fogalmát. És ha úgy látták, hogy a világnak vége lesz, akkor úgy gondolták, hogy annak kezdete is volt. Így alakult ki a világteremtés doktrínája. A Biblia-írás kezdeti stádiumában már belátták, hogy nagy tévedés volt a különböző kultúrájú népeket összekeverni, és ennek hangot is adtak, például a vizsolyi Bibliában, de a későbbi kiadásokban ezt már törölték. Íme: Mózes I. VI. szerint: „Az Istennek haragja gerjed ez világ ellen, a Sétnek és a Kainnak nemzetségeknek öszveelegyedésekért, és azoknak házasságokból származott embereknek kegyetlenségekért, és ez világnak sok gonoszságáért.” [895] Itt persze azt az előítéletes bibliai felfogást találjuk, aminek értelmében Kain nemzetsége eleve gyilkos hajlamú.

Az ember, de bármelyik élőlény eleve nem születik gonosznak, csak azzá válik, amikor veszélyeztetve látja az életterét. A népszaporulat szabályozására, eddig még nincs megoldás, az élettér viszont véges.

A baj megtörtént, és most a kérdés az, hogy elfogadjuk az elkerülhetetlennek tűnő világvégét és megyünk tovább az Egyház által kijelölt úton, akár a vágóhidra szánt barmok, akik abba a csodába reménykednek, hogy majd egyes kiválasztottak elkerülik a kést, vagy megpróbáljuk elkerülni az elkerülhetetlennek tűnő véget. Ez a vég nemcsak az emberre vonatkozik, hanem az egész élővilágra. Egyesek úgy vélik, hogy a szeretet majd mindent megold. A szeretet viszont, mint bármelyik érzelem, vak. Elég, ha elolvassuk Pál apostol értekezését a szeretetről.[896]

Van, aki elmegy a templomba és úgy érzi, hogy Istennel van, sőt egyesek úgy érzik, hogy társalognak is vele. Mások álomban látják Istent, legalábbis ők úgy vélik. Ez már többet jelent, mint az érzelem, de semmi sem bizonyítja, hogy az a személy, akit Istennek vélt, az tényleg az. A hívő ember nemcsak múltbéli és jövőbéli lehetetlen dolgokban hisz, hanem ha a vallása azt kívánja tőle, hogy a feketét fehérnek mondja, a szeme látása ellenére képes erre. Vannak, akik úgy vélik, hogy erős hittel mindent véghez lehet vinni.

Sokan úgy vélekedhetnek, hogy ha elvetjük a teremtés doktrínáját, akkor istentagadókká válunk. A globalisták nemcsak az etnikumokat keverték, hanem a vallásokat is. A keresztény vallást összevegyítették az ábrahámita vallásokkal, ezért találunk benne nagyon sok ellentmondást. A legnagyobb ellentmondás az, amikor egyistenhitűnek tünteti fel magát, holott három isteni személyben hisz. Nincs értelme a további ragozásnak, mert ahogy fentebb is írtam, a hívő embernek a fekete is fehér, ha a dogma úgy kívánja. Az eredeti keresztény vallás, valóban egyistenhitű volt, de ez az Isten emberből vált Istenné. Ha viszont emberből vált Istenné (a megtisztulás és megigazulás útján), akkor már nem lehet azt állítani, hogy a világot ő teremtette.

Az istenné válás már magában foglalja az evolúció, a fejlődéselmélet fogalmát. Az evolúció elismerése nem jelent materializmust. A materialisták kizárják a lélek fogalmát, míg az evolúció elmélete nincs miért tagadná a lélek létezését. Ha elfogadjuk, hogy az anyag és a lélek nem zárja ki egymás létezését, sőt azt, hogy lélek nélkül nincs anyag, és anyag nélkül nincs lélek, akkor már túl vagyunk a materializmuson. Tételezzük fel, hogy a legparányibb anyagi részecskének is van lelke, ami abban nyilvánul meg, hogy a vonzás és taszítás adottsága révén képes a szervezkedésre. Ahogy az anyag mind összetettebb szervezkedéshez jut, ugyanilyen mértékben összetettebbé válik a mellé társuló lélek is. A legösszetettebb anyagi

[895] SZENT BIBLIA AZ AZ: ISTENNEK Ó ÉS UY TESTAMENTOMÁBAN FOGLALTATOTT egész szent Irás. MAGYAR NYELVRE FORDITATOTT CÁROLI GÁSPÁR által. Es mostan NEGYEDSZER, à Franciai nótákra MOLNAR ALBERTVL rendelt Sóltár Könyvel Palatinátusi Catechismussal, s egy-házi könyôrgéseknek és Ceremóniáknak formáival egyetembe ki botsáttatott, à Belgiomi Académiákban tanuló Magyaroknak forgolódások által. Jánsonius János költségével, Amstelodamban, 1645.
https://books.google.ro/books?id=dihfAAAAcAAJ&dq=%C3%B3lta&hl=hu&source=gbs_navlinks_s

[896] 1Kor 13, 4-7: „A szeretet türelmes, a szeretet jóságos, a szeretet nem féltékeny, nem kérkedik, nem gőgösködik, nem tapintatlan, nem keresi a magáét, haragra nem gerjed, a rosszat föl nem rója, nem örül a gonoszságnak, de együtt örül az igazsággal, mindent eltűr, mindent elhisz, mindent remél, mindent elvisel.”

szerv maga az ember. A tökéletesség szempontjából, az embernél is vannak fokozatok, úgy a test, mint a lélek minőségében.

Az erdélyi Batthyáneumban őrzött Codex aureus[897] 39. oldalán látható kép (*6. ábra*) lehet, hogy Minervát ábrázolja (amint a *30. ábra* is). Ha mégis elfogadjuk, hogy Krisztust ábrázolja, ahogyan a mellékelt írás tanúsítja, ez akkor se lehet az evangéliumokban leírt Jézus, – már csak a szakálhiány miatt sem, – hanem egyszerűen a tökéletességre jutott ember, vagyis egy Krisztus. Ugyanis a Krisztus név eredetije a görög xristos, görögül, de latin betűkkel: Sibilliakoi xpesmoi (kresztoj) = Oracula Sibillina = Szibilla jövendölések. Megfigyelhető, hogy a Krisztus nevét az összes latin iratban a görög nyelvből vett név rövidített formáját találjuk Xpm. Ez azonban a fenti szóösszetételből látszik, hogy a görög Kresztóból származik, vagyis a jövendőmondó, jós, álomlátó (álmos) fogalmakhoz köthető. Ezekből a történelem folyamán volt bőven, úgy mint a Szibillákból, akik ezeknek a női képviselői.

Körülötte a körsávban keresztalakban egymással szemben lévő alakokra vonatkozóan a kép fölött és alatt ezt a latin feliratot találjuk: „Quattuor ergo viros animalia sancta figurant sacra salutiferi narrantes munera Christi. (A négy ember tehát szent állatokat, a Megváltó szent ajándékait képviseli, Krisztus ajándékait meséli el.)" Valószínű, hogy tévedésből viros=férfiakat írtak, vires=erők helyett. Mert ember csak egy van. Ezért így fordítom: „Tehát a négy, ember és szent állatok" (együttese), „ábrázolják a négyféle erőt, az üdvözítő elbeszélésben, Krisztus négy ajándékát." Valószínű, hogy a négy ábra a földi élővilág négy erőségét (ajándékát) ábrázolja: A nemző erőt (bika), a fizikai erőt (oroszlán) és a képzelőerőt (a sas), és az értelmi erőt (ember). Itt is, mint sok más antik képi ábrázolásnál, megpróbálják a képet beágyazni a bibliai kontextusba. Az evangélium szerint Jézus 30 éves korától kezd prédikálni. 12 éves korától 30 éves koráig nincs semmi hír felőle az evangéliumokban. De harmincévesen egy férfinak már szakálla van. Arról sincs hír, hogy borotválta volna az arcát. Ezért feltételezem, hogy ez a kép nem Jézust, hanem Minervát ábrázolja.

Az irás megjelenése előtt (szerintem a 13. század előtt) a templomokban képi ábrázolással mesélték el a vallási történeteket. Amikor megírták a Jézus történetét, és a keresztény egyházból zsidó-keresztény egyház lett, akkor a templomokban a régi képeket, melyeket nem tudtak beágyazni az új irányzatba megsemmisítették. Ez volt a képrombolás időszaka, ami aztán több fantom időszakban megjelenik a történelemkönyvekben. Az a legenda, hogy Máni, akinek a manicheizmus kigondolását tulajdonítják, képfestő volt, arra utal, hogy a manicheista vallást képekben és nem írásban terjesztették. A zsidókat az arabok az írás népének nevezik, mert ők írásban terjesztették a vallásukat.

János Jelenések könyve szerint: „És az első lelkes állat hasonló vala az oroszlánhoz, és a második lelkes állat hasonló a borjúhoz, és a harmadik lelkes állatnak olyan arca vala, mint egy embernek, és a negyedik lelkes állat hasonló vala a repülő sashoz."

Aki ezt a szöveget írta, nem volt tisztába a képek eredeti jelentésével. A bikának van jelentése, a borjúnak itt nincs.

Ezékiel 5. szerint: „És belőle négy lelkes állat formája tetszék ki, és ez vala ábrázatjok: emberi formájok vala. És orcájok formája vala emberi orca, továbbá oroszlán-orca mind a négynek jobb felől, és bika-orca mind a négynek bal felől, és sas-orca mind a négynek hátul."

A fenti fordítás az online Bibliából van. Vajon az utolsó mondatban a "desuper ipsorum"-ot miért fordították hátulnak, amikor az föntit jelent. Nem titkolni akarták-e, hogy milyen képről származnak a lelkes állatok?

---

897 http://digitool.bibnat.ro/view/action/nmets.do?DOCCHOICE=225252.ml&dvs=1663973478588~222&locale=hu&search_terms=codex%20aureus&adjacency=N&VIEWER_URL=/view/action/nmets.do?&DELIVERY_RULE_ID=4&usePid1=true&usePid2=true.

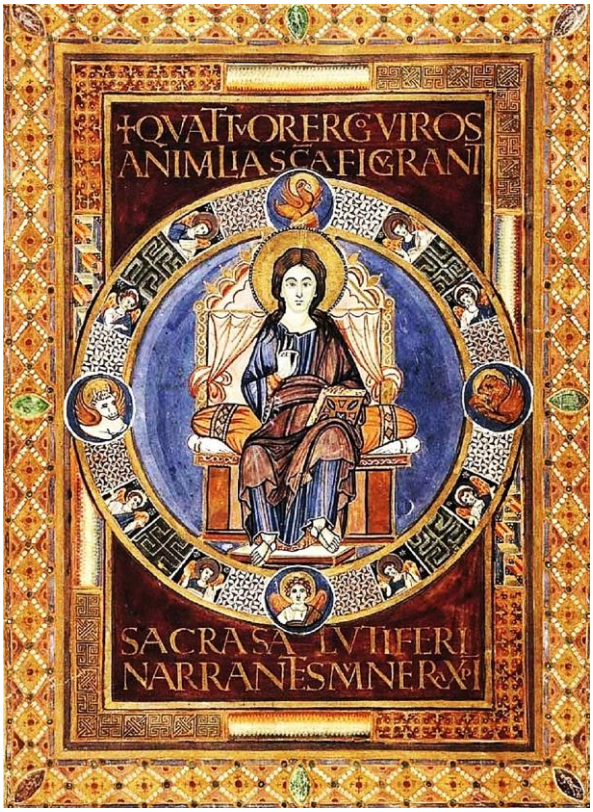

6. ábra. Krisztus szakáll nélkül 810-ből származónak mondott képen a Codex Aureusban.[898]

Régi írásokból kompilálták a Bibliát, de már nem tudták értelmezni a képek jelentését. A tudás átadása előbb képi ábrázolásokban történt. Az írás általi tanítás jóval későbbi. Amikor megjelent az írás, óriási vetélkedés támadt azok közt, akik képekben tanítottak, és azok közt, akik írásban. Itt valószínű, hogy a haszonszerzés is közrejátszott. Volt idő, amikor képeket romboltak, máskor könyveket égettek. Végül az íráspártiak kerekedtek felül, mivel így olcsóbban nagyobb mennyiségű információt lehetett továbbítani. Így győzött az írás, és így jött létre a Szentírás. Így idővel feledésbe ment sok képi ábrázolásnak a jelentése.

A katolikus papok gyakran használják a prédikációikban, hogy „ez a mi titkunk”. Valóban sok mindent titokban tartanak, attól félve, hogy ha ezek a titkok nyilvánosságra kerülnek, az megrendítheti a hitet. Azonban a titokban tartás nem más, mint a dolgok sötétségben tartása. A sötétben pedig szinte mindig törvénytelen dolgok is történnek. Senki sem tagadhatja annak a mondásnak az érvényességét, hogy „rend a lelke mindennek”, de hogy lehet sötétben rendet teremteni. A teremtés története szerint is Istennek az első dolga a világosság megteremtése volt. Gondolom, hogy a mai bonyolult társadalmi és vallási helyzet rendezésében is az első feladat a sötétség megszüntetése és a titkok feltárása.

Az eredeti keresztény tanítás szerint az ember képes a tökéletesedésre. Ezt megteheti saját erejéből, sőt ez az egyetlen mód ahhoz, hogy valóban tökéletesedjen. Vagy mondjuk úgy, hogy Istentől (természettől) kapott adottsága van az embernek, melyek segítségére lehetnek ebben a folyamatban. Az első a nemzés, amit a régi szimbolikában a bikával ábrázoltak. Mivel az emberi élet rövidsége miatt egy emberi élet nem elég a cél eléréséhez, ezért szükség van az

[898] Batthyáneum példányán kívül létezik még pár darab. Ez a kép innen van: Codex Aureus of Lorsch. Folio 72v. https://03varvara.wordpress.com/2010/06/20/unknown-artist-majetas-domini-christ-in-majesty-codex-aureus-of-lorsch-germany-folio-72v-circa-778-820/unknown-artist-christ-in-majesty-codex-aureus-of-lorsch-germany-folio-72v-c-778-820/

újraszületésre, ami a nemzés által érhető el. A második adottsága a fizikai erő, amit egy oroszlán jelképez a szimbolisztikában. Erre szükség van a saját biztonsága megőrzése végett. A harmadik adottság a képzelőerő, amit szimbolikusan egy madárral ábrázolnak. Ez segít úgy a külső, mint a belső világunk átformálásában, ugyanakkor a biztonságát már nem a fizikai erő biztosítja, hanem az ész ereje. Ennek a mottója: „Többet ésszel, mint erővel." A negyedik adottság az értelem, amit egy emberi arccal ábrázolnak. Ez segít abban, hogy megtaláljuk a harmonikus kapcsolatot az egész élő világgal. A nemzésről meg kell jegyezni, hogy amennyiben féktelenül működik, a tökéletesedés szempontjából inkább káros mint hasznos. Ezt felismerve volt olyan irányzat a kereszténység előtt, mely megpróbálta akadályozni a nemzést. Ezt láthatjuk szimbolikus ábrázolásban a Mitrász szobron.

7. ábra. „A bikát megölő Mithrász márványszobra. Mithrász keleti öltözetben látható, nadrággal és frígiai sapkával. Egy kutya és egy kígyó látható, amint a vért próbálják lenyalni, és egy skorpió támad a bika nemi szervére.[899]

Azonnal láthatjuk, hogy ezek az erőknek nevezett adottságok, valójában fegyverként is használhatók. Nem kevés nép ezáltal hódított, és hódít ma is. Ugyanígy fegyverként használható a fizikai erő, és a képzelőerő. Az értelmet birtokló tökéletes embernek birtokában van mind a három állati erő, de ezeket ritkán használja és kivált nem fegyverként. Az értelem abban különbözik a képzelő erőtől, hogy a képzelőerő értelem nélkül csak állati ravaszság. Ezzel lehet cselezni, hazudozni, csapdát állítani másoknak.

A fentebb leírt négy erő nem egyformán oszlik meg minden emberben. A tökéletesedés folyamatában a négy erősség négy fokozatot jelent. A legalsó fokozat a nemző erő (bika, az érzékiség), a következő a fizikai erő (oroszlán, az érzékiség és az érzelem keveréke), a harmadik a képzelőerő (sas, az érzelem és az értelem keveréke), a legfelső fokozat az értelem. Erre a fokozatra csak az az ember jut el, aki uralkodni tud az előző három erő fölött, és féken tudja azokat tartani. A keresztény vallás egyik nagy tévedése, hogy nem az értelemre helyezi a hangsúlyt, hanem az érzelemre.

A katolikus egyháznak birodalmi törekvései voltak, és erről most sem mondhat le az „egy akol, egy pásztor" jelmondat értelmében. A birodalomépítés titka az, hogy különböző fajú és műveltségű népeket kevernek össze, ami felmorzsolja a kisebb közösségek összetartását, önállóságát, így téve őket engedelmes alattvalókká. Ahhoz, hogy különböző műveltségű, és tudás szintű népek ugyanazt a vallást tudják gyakorolni, lekellett építeni a keresztény doktrínát a lehető legalacsonyabb nívóra. Nem titok, és ezt dokumentumok sora bizonyítja, hogy a pápák bizonyos időszakokban nagy tömegeket vándoroltattak be Európába, Afrikából, Ázsiából.

[899] https://www.britishmuseum.org/collection/object/G_1825-0613-1.

A vallások egységesítésére is volt már próbálkozás a 15. században. A bevándorlás kapcsán egyesek ma már a keresztény vallás és az iszlám összeolvasztásáról vizionálnak. Amennyiben nem leszünk képesek felülvizsgálni és kijavítani egyes bibliai téziseket, ez a fordulat hamar be fog következni. A krisztusi tanítás lényege az ember kiemelése a rabszolga státusból. Az iszlám szerint mindenki Isten rabszolgája. Ha figyelembe vesszük Pál apostol értekezését a predesztinációról, akkor szerinte is egyes kiválasztottakon kívül mindenki Isten rabszolgája.

„Jól felvázolni ezen írás témáját, amilyen magasztos feladat, épp oly nehezemre esik belemártani a tollamat a tintatartóba."[900] Ugyanezt mondhatja bárki, aki ezzel a témával újra foglalkozik. Ez pedig azért van így, mert a hívő emberek felfogása szerint az isteni kinyilatkoztatásokat nem illik boncolgatni. A hívő ember számára a történelemben „megesett" csodák valós megtörtént dolgok és ezekben illik hinni. Az, hogy a kő beszélt Mohamedhez, vagy hogy Mózes felment a hegyre, ahol találkozott Istennel és az Isten a saját kezével írta le a kőtáblákra a tízparancsolatot, a hívő ember számára ez mind igaz megtörtént esemény. Százféle kérdést és cáfolatot fel lehetne hozni, de amíg a hívő embernek az ezen csodákban való hit bizonyos előnyöket és előjogokat kínál, addig hiába a logikus érvelés.

I. Kor. 4,7: „Ugyan mi különböztet meg téged (másoktól)? Mid van amit nem kaptál? De ha úgy kaptad, hogy dicsekedhetsz vele, mintha nem kaptad volna?"[901] Itt máris a latin nyelv pontatlanságával találjuk szembe magunkat, mert a latinban a quis *kit* és *mit* is jelenthet. Azonban a két különböző jelentés két különböző kérdést eredményez. Ha azt kérdezzük, hogy mi különböztet meg, erre a válasz egy normális társadalomban az lehet, hogy megkülönböztethet a szorgalom, a munkával elért sikerek, a műveltség, a tudás, stb. Ha azonban úgy tesszük fel a kérdést, hogy ki különböztet meg, akkor már egy önkényuralmi alapokra helyezett társadalmi közegben gondolkodunk, ahol az egyén nem a saját érdemei miatt kaphatja az elismerést, hanem mint könyöradományt a fölötte álló hatalmasságok, illetve Isten részéről. (Rom. 9,16: „Annak okáért tehát nem azé, aki akarja, nem azé aki fut, hanem a könyörülő Istené." Rom 9,20: „Sőt inkább kicsoda vagy te, oh ember, hogy versengsz az Istennel? Avagy mondja-é a készítmény a készítőjének: Miért csináltál engem igy?")

A Bibliában a magyar fordításban valóban így áll: „kicsoda különböztet meg téged?" s itt mindjárt meg is mondja, hogy kicsoda, ugyanis Isten. Neki jogában áll megkülönböztetni téged másoktól. Vagyis Isten érdemessé tehet téged, habár nem vagy az, és érdemtelenné, habár érdemes lennél a saját munkád miatt. Na, itt van Pál apostol ravaszsága, amivel megalapozza a kiválasztottak kiváltságait. Az egyedüli feltétel a hit és a hűség. Mert Pál apostol szerint Isten egyeseket eleve tisztességre, másokat meg alantas vagy visszatetsző használatra rendelt. Ez volt jellemző a rabszolgatartó és a feudális társadalmakra. Az ember és Isten ilyetén való példázása, mint a fazekas és az általa készített edény, egyáltalán nem illik bele a krisztusi tanításba. A fazekas és a fazék közt ég és Föld a különbség, míg a keresztény tanításban Isten és ember közt csak annyi, mint az apa és a tékozló fiú között. Az előbbi megközelítés jellemző az iszlám vallásra. Nagy a valószínűsége annak, hogy a fent említett, Pál apostol szájába adott mondatokat a konstanzi zsinat után írták be a Bibliába, amikor kísérletet tettek a három monoteista vallás egyesítésére.

A kérdés tehát az, hogy ki, vagy mi különböztethet meg téged egy másik embertől? A keresztény doktrínában mindenki Isten gyermekének számit, és épp ennek a felismerése, vagy

---

[900] „Illustre prorsus praesens scriptionis argumentum, quanto quidem sublimius est, tanto fluentior memet absterret intingere calamum atramento." (Ignácz Pongrácz: Triumphus Pauli, pio dolo a deo decepti: e duplici volumine Annalium Ordinis... Landerer, Posonii, 1752. 442. https://books.google.ro/books?id=iB1cAAAAcAAJ&printsec=frontcover&hl=hu&source=gbs_ge_summary_r&cad=0#v=onepage&q&f=false.)

[901] „Quis enim te discernit? Quid autem habes, quod non accepisti? si autem accepisti, quid gloriaris, quasi non acceperis?" (Uo.)

fel nem ismerése különbözteti meg az embereket egymástól. És ha Isten gyermeke vagy, ebből következik, hogy társalkotó is, és ha Istent illeti a dicsőség az alkotása miatt, így ennek a dicsőségnek az ember is részese kell legyen, mint társalkotó.

Az iszlám szerint az ember nem Isten gyermeke, hanem rabszolgája, szerintük ami megkülönbözteti az embereket, az a hit és a hűség. Így szerintük a megtermelt javak fölött nem azoknak kell rendelkezniük, akik megtermelték, hanem a hűséges hívőknek. Az igazi keresztény ember úgy tekint a nem hívő emberre, mint testvérére, aki tudatlanabb nála. Az iszlamista meg úgy tekint a hitetlenre, mint ellenségre, akit vagy alá kell vetni mint szolgát, vagy kiirtani.

Ahhoz, hogy elfogadhatóvá tegyék a kinyilatkoztatást és megőrizzék az egyistenhit látszatát, kitaláltak egy csavaros történetet, melyben nemcsak csodák vannak, de mai szemmel nézve botrányos dolgok is.

Amikor Dürer megrajzolta az alábbi képsorokat, és Chelidonius ezek mellé írta a szövegeket, úgy tűnik, hogy az értelem még nem került teljes száműzetésbe a vallási doktrínában.[902]

Ifj. Ajtósi Albert (1471-1528), más néven Albrecht Dürer képes bibliája: Szűz Mária története

Ha nem lenne feltüntetve már az elején, hogy a szövegeket Chelidonius írta, azt gyaníthatnánk, hogy Dürer magyar származású lévén, ő maga szőtt olyan elemeket az írásba, ami a magyar őstörténethez kapcsolódik (lásd Emese álma). Ugyanakkor, úgy a szövegekben, mint a képekben olyasmiket találunk, ami talán sokak szemében blaszfémiának számít. Az is igaz, hogy Pál apostol már annó megmondta, hogy a gyerekeket és gyengéket könnyű táplálékkal (mint a tej és zöldségek) kell etetni, a keményebb táplálék viszont a felnőtteknek jár. Ne legyen kétségünk afelől, hogy a Bibliát számtalanszor átírták, amíg a mai formájában láthatjuk. Így feltehetjük a kérdést, hogy ha ilyen sokat kellett korrigálni, akkor valóban minden Isten szavának számit? Vagy valójában bizonyos világi hatalmi érdekcsoport a saját céljait próbálja ezen írásokkal érvényesíteni. Mert aki elfogadja azt, hogy „ha arcul ütnek, tartsd oda a másik arcodat is”, vagy csak annak lehet reménye a mennyek országára, aki olyanná válik, mint a gyermek, az már ki van szolgáltatva bárhonnan jövő atrocitásnak. Aki a csodák és a mese szintjén értelmezi a vallását, az gyerekké válik. Ezek a követelmények a teljes kiszolgáltatottságba taszították az európai „keresztény” embert, aki így más alfajok és más vallásúak szolgájává vált.

[902] EPITOME IN DIVAE PARTHENICES MARIAE HISTORIAM AB ALBERTO DŸRERO NORICO PER FIGURAS DIOES TAM CUM VERSIBUS ANNEXIS CHELIDONII. Nurnberge, 1511. https://digi.vatlib.it/view/Cicognara.IX.2022?fbclid=IwAR3MHhJ5M1pge4xPou-NG912rTplzfMcqi_9BjtCA92fQuSE-bEBCWYNC0zM

EPITOME IN DIVAE PARTHENICES MARI
AE HISTORIAM AB ALBERTO DVRERO
NORICO PER FIGVRAS DIGES
TAM CVM VERSIBVS ANNE
XIS CHELIDONII

8. ábra.

9. ábra. Joachim egy bárány felajánlásával próbálja a papnál kieszközölni, hogy gyereke foganjon.[903] *A pap tudván, hogy ez semmit nem használ, visszautasítja az áldozatot. „Éjszakákon át bánkódott Joachim és Anna, hogy a hitvesi ágy nem hozott gyereket... Így a fenséges Sólyom templom oltárához folyamodtak... Terméketlen vénség termékeny homlokkal. Inkább járj a gyülekezetbe nappal. Magtalanul mindhiába építesz házat!”*[904]

[903] Jobb minőségű képek forrása: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/9/90/D%C3%BCrer_-_Life_of_the_Virgin_01.jpg

[904] „Quondam dum steriles Ioachim deplorat et Anna coniugii noctes et sine prole thorum... Ergo aras adeunt Solymas templumque superbum... Infoecunde senex, audes qua fronte feraces. Inter conventus ire sub ora dei. Sterili te conde domo vir inutilis!” (Dürer, 1521. 1v-2r.)

10. ábra. Joachimnak megjelenik az angyal és azt tanácsolja neki, hogy vigye a feleségét az aranykapuhoz.[905] *Szokásban volt a görögöknél, hogy bizonyos templomokban olyan szolgáltatásokat nyújtottak férfiaknak, vagy nőknek, amit nem kaptak meg a hitvesi ágyban. Ebben az esetben ez nem más, mint a lombikbébi program primitívebb, vagy ha úgy tetszik természetesebb formája. „És elmentek a Sólyom templom kapujához, melyet aranykapunak hívnak, ahol a hitvese fog láttatni."*[906] *Ez nagyon hajaz az Emese álmára, amikor álmában a sólyom teherbe ejti, ami nem csoda, mivel ezek a mondák ugyanabban az időben keletkeztek, vagy is a reneszánsz korában. Viszont ez a „solyma" csak magyarul jelent sólymot (így megszépítve a dolgot), mert latinul vigasztalást akar jelenteni.*

[905] https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/1/1d/D%C3%BCrer_-_Life_of_the_Virgin_02.jpg

[906] „Et peteret Solymam (quae dicitur aurea) portam qua visura sui coniugis ora foret." (Dürer, 1521. 2v-3r.)

11. ábra. „Eljöttek a kapu bejáratához (melyet aranykapunak hívnak),[907] *ahol bemutatták mindkettőjük fogadalmát" (hogy ugyanis a születendő gyermeket felajánlják a templom részére). … „Folyamatosan többször átjárták a templom küszöbét, ahol elvégeztetett az Istennek felajánlott orgia. Aztán bizonyosak lévén a születendő gyerekről, hazamentek."*[908]

[907] https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/9/99/Durer%2C_vita_della_vergine_03.jpg

[908] „Venit ad ostensae (quae dicitur aurea) portae introitum, voti compos uterque fui. … Continuoque sacri repetentes limina templi, magno persoluunt orgia vota deo. Inde lares patrios certi de prole revisunt." (Dürer, 1521. 3v-4r.)

12. ábra. „Megszületett az isteni Mária Joachim és Annától,[909] akik sok ideig magtalanok voltak.”[910]

[909] https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/2/26/D%C3%BCrer_-_Life_of_the_Virgin_04.jpg
[910] „Diva Maria nascitur ex Ioachim et Anna diu sterilibus.” (Dürer, 1521. 4v-5r.)

13. ábra. „Máriát három éves korában[911] *szülei átadták a templomnak.”*[912]

[911] https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/e/ec/D%C3%BCrer_-_Life_of_the_Virgin_05.jpg

[912] „Maria tres annos nata a parentibus in templo presentatur.” (Dürer, 1521. 5v-6r.)

14. ára. „Mária elérvén az érett kort,[913] szűzen eljegyeztetett Józsefnek a templom papja által.”[914]

[913] https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/a/a3/D%C3%BCrer_-_Life_of_the_Virgin_06.jpg
[914] „Maria indicio frondentis virge desponsatur Iosepho a templi pontifice.” (Dürer, 1521. 6v-8r.)

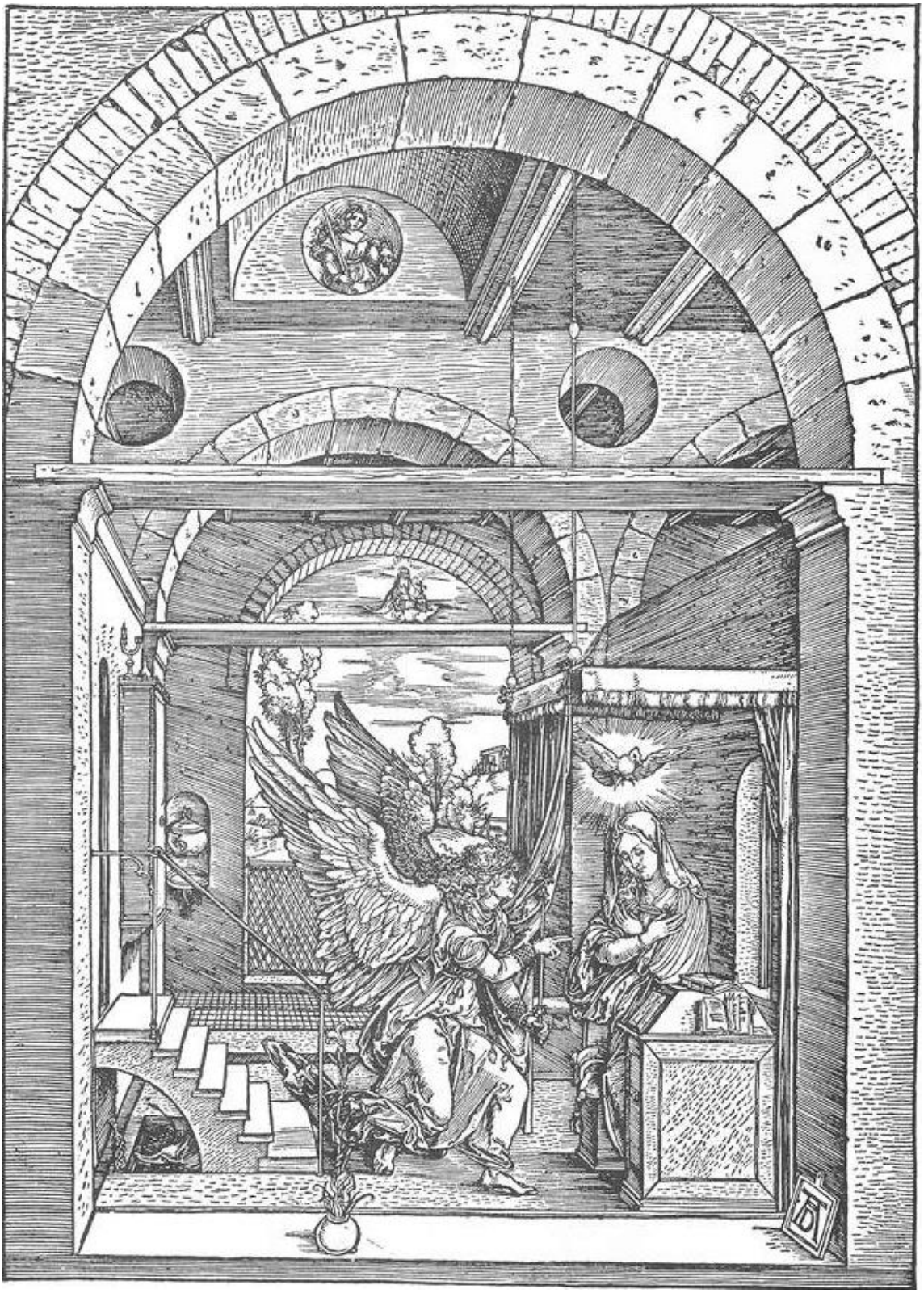

15. ábra. „Máriát köszönti az angyal,[915] miközben úgy hiszi, hogy megfogant benne Jézus, a világ megváltója."[916]

[915] https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/c/ca/D%C3%BCrer_-_Life_of_the_Virgin_07.jpg
[916] „Maria angelo salutanti dum credit Iesum mundi salvatorem concipit." (Dürer, 1521. 8v-9r.)

16. ábra. „Mária áldott állapotba kerülve Krisztussal, sietett a hegyekbe menni rokonához,[917] Erzsébethez.”[918]

[917] https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/9/9f/D%C3%BCrer_-_Life_of_the_Virgin_08.jpg

[918] „Maria Christo concepto, abit in montana cum festinatione ad Helisabeth cognatam.” (Dürer, 1521. 9v-10r.)

17. ábra. „Krisztus megszületik szűz Máriától[919] *judai Betlehemben.”*[920]

[919] https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/2/2a/D%C3%BCrer_-_Life_of_the_Virgin_09.jpg
[920] „Christus ex Maria virgine in Bethlehem iudae nascitur.” (Dürer, 1521. 10v-11r.)

18. ábra. „Mária fiát, Krisztust a nyolcadik napon körülmetélik[921] *és Jézusnak nevezik.*"[922]

[921] https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/4/4b/D%C3%BCrer_-_Life_of_the_Virgin_10.jpg
[922] „Christus Mariae filius octavo die circumciditur atque Iesus appellatur." (Dürer, 1521. 11v-12r.)

19. ábra. „Mágusok jöttek kelet felől[923] ajándékokkal imádni Jézust, Mária fiát.”[924]

[923] https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/4/45/D%C3%BCrer_-_Life_of_the_Virgin_11.jpg

[924] „Magi venerunt ab oriente in Bethlehem cum muneribus, adorare Iesum Mariae filium.” (Dürer, 1521. 12v-13r.)

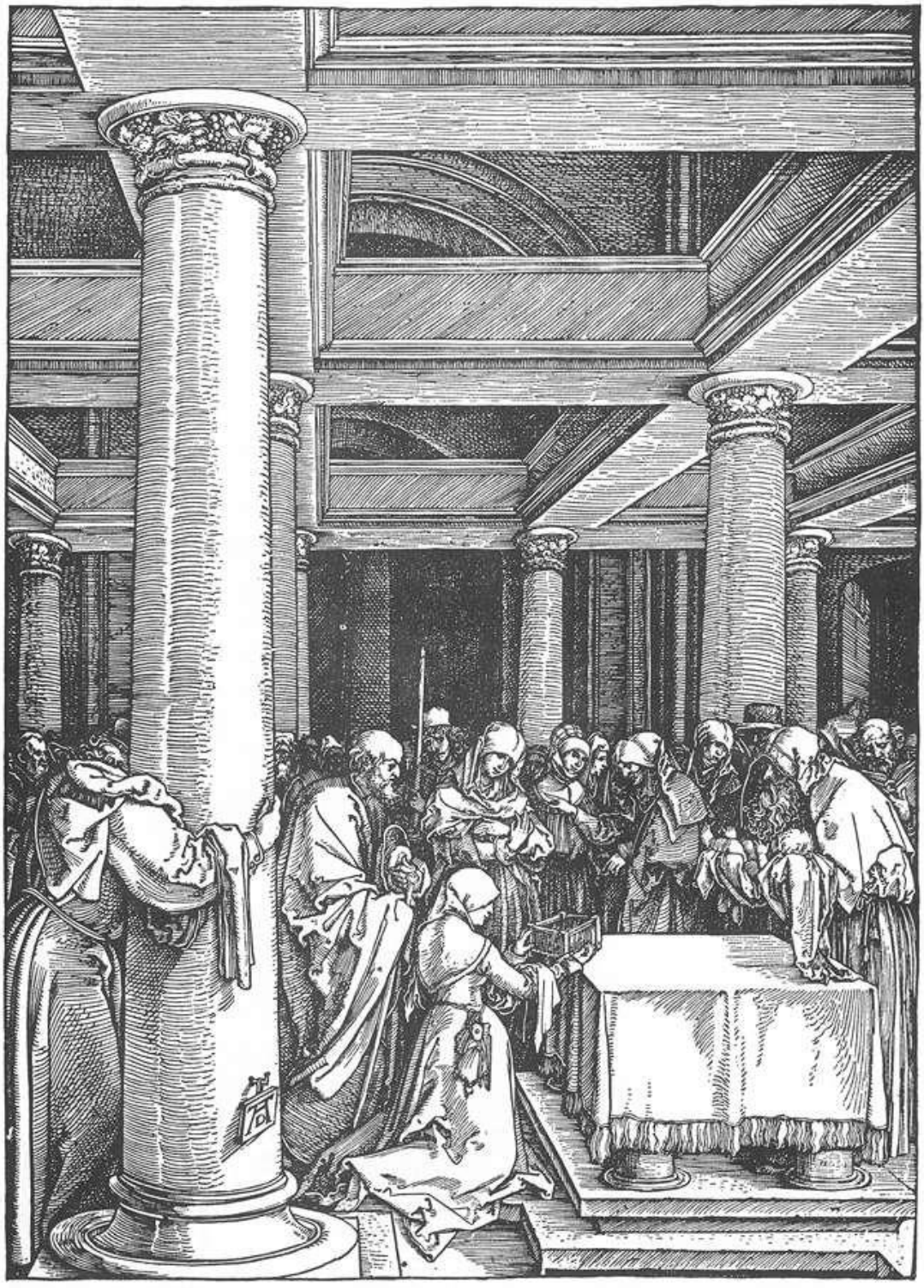

20. ábra. „A Jézust szülő Mária áldozatot mutat fel a templomban[925] *Mózes második törvénye szerint", ahol Simeon az ölébe veszi a gyermeket... „Ez az öreg próféta Szibillával és tíz mással előre megjósolta Krisztus születését."*[926]

[925] https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/1/19/D%C3%BCrer_-_Life_of_the_Virgin_12.jpg

[926] „Maria puerpera Iesum in templo ofert secundum Mosi legem. … Haec senior vates, eadem praesaga canebat Anna Sibilla, aliis connumeranda decem." (Dürer, 1521. 13v-14r.) Szószerint: „ugyanazt az előérzetet énekelte",

21. ábra. „Mária Heródestől való félelmében elmenekül[927] Egyiptomba.”[928]

és Anna Sibilla lehet akár Sibilla Anya, magyar értelmezésének hitelt adva: https://www.amagdala.hu/hu/uj-atomizmus/a-szibilla-rejtely

927 https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/3/30/D%C3%BCrer_-_Life_of_the_Virgin_13.jpg

928 „Maria metu Herodis regis cum filio suo Iesu fugit in Aegiptum.” (Dürer, 1521. 14v-15r.)

22. ábra. „Mária és József munkával keresik a kenyerüket Egyiptomban,[929] majd hazamennek.”[930]

[929] https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/7/7a/Durer%2C_vita_della_vergine_14.jpg

[930] „Maria et Ioseph quo studio victum in Aegipto quesierunt, et in patriam quando redierunt.” (Dürer, 1521. 15v-16r.)

23. ábra. „Mária Jézust Jeruzsálemben[931] az írástudók és hitoktatók között találja.”[932]

[931] https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/8/83/D%C3%BCrer_-_Life_of_the_Virgin_15.jpg
[932] „Maria Iesum puerum Iherosolymis in templo inter scripturarum magostros reperit.” (Dürer, 1521. 16v-17r.)

24. ábra. „Mária gyászolja a fiát aki Bethániából Jeruzsálembe menet[933] a zsidók kezébe esett.”[934]

933 https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/f/f2/%27Life_of_the_Virgin%2C_Christ_Taking_Leave_of_his_Mother%27%2C_woodcut_by_Albrecht_D%C3%BCrer%2C_c._1504%2C_Honolulu_Academy_of_Arts.jpg

934 „Maria qui doluerit filio suo ex Bethania Iherosolymam in manus iudeorum proficiscente.” (Dürer, 1521. 17v-18r.)

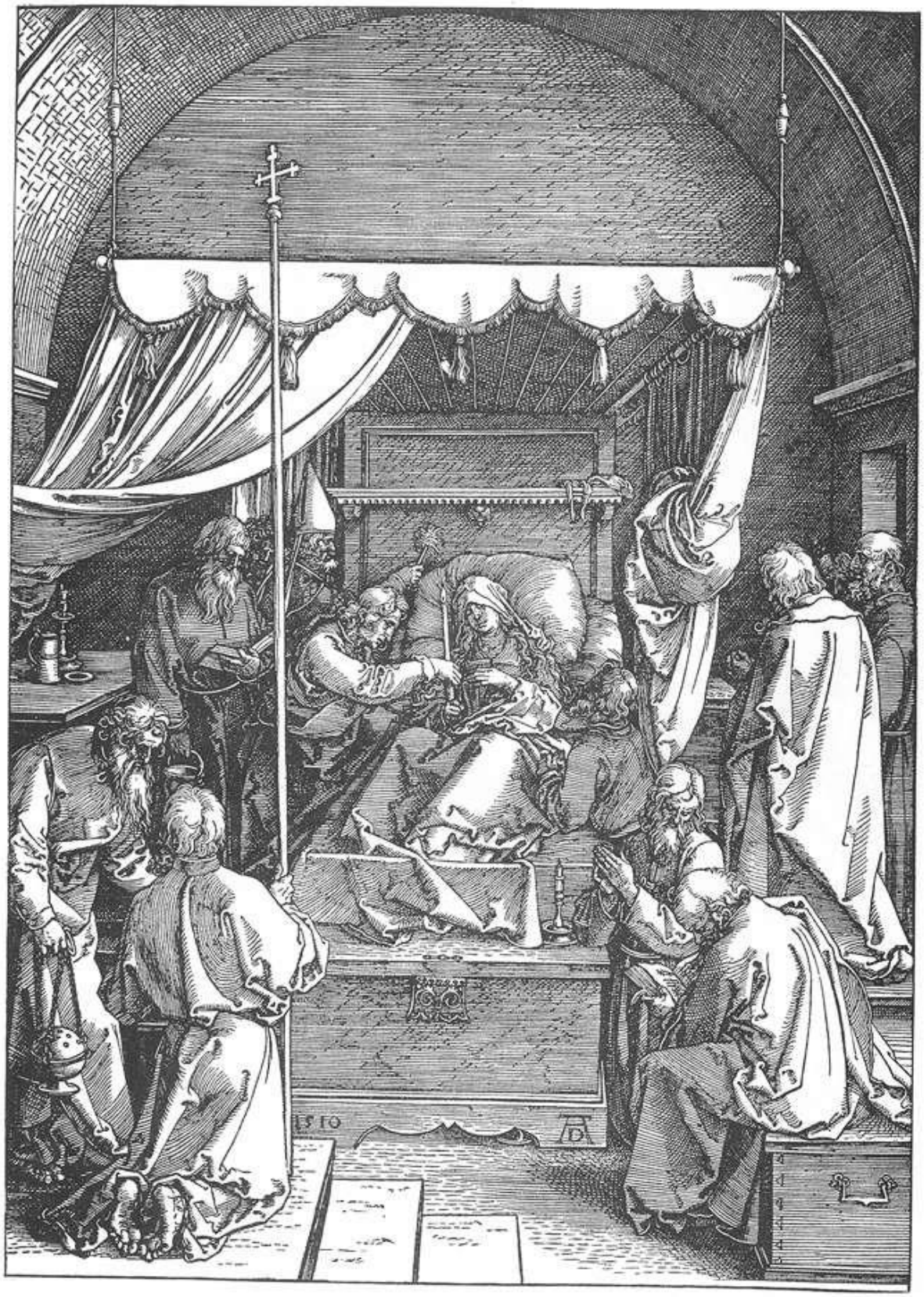

25. ábra. „Mária tizenöt évvel Krisztus menybemenetele után[935] meghal.”[936]

[935] https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/c/c0/D%C3%BCrer_-_Life_of_the_Virgin_17.jpg

[936] „Maria anno quintodecimo post Christi ascensionem astante eodem cum sanctis omnibus obit.” (Dürer, 1521. 18v-19r.)

26. ábra. „Mária az angyalok kara fölé emelve[937] az atya székének baloldalán megkoronáztatik.”[938]

[937] https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/2/25/D%C3%BCrer_-_Life_of_the_Virgin_18.jpg
[938] „Maria supra choros angelorum exaltata ad levam dei patris sedet coronata.” (Dürer, 1521. 19v-20r.)

Mária és Jézus története több változatban megjelent a reneszánsz korában. Ebben a változatban nem csak Joachimot, de Józsefet is már élemedett korban találjuk. A szövegekből csak a képekhez közvetlen kapcsolódó mondatokat idéztem.

27. ábra. Innentől kezdődnek a Jézus kálváriáját ábrázoló képek, ahol Pilátus török turbánt visel, mint az aktuális „római" birodalom képviselője.[939]

Sok forrást áttanulmányozva arra jöttem rá, hogy téves az a nézet, hogy előbb megjelent a keresztény vallás, és majd utána kezdtek megjelenni a különböző eretnek szekták. A valóság inkább az, hogy előbb jelent meg nagyon sok vallási irányzat, és ezekből emelkedett ki később a katolikus egyház, mint a keresztény vallás letéteményese. Akárcsak a természetben a nagyhalak felfalják a kisebbeket, és így még nagyobbak lesznek, ugyanígy a katolikus egyház magába olvasztott többféle gyülekezetet, ami által nagyra nőtt, és ugyanakkor irtotta a saját doktrínájával szemben renitens irányzatokat. Ugyanolyan ellenségnek számítottak azok, akik felhívták a figyelmet a bibliai kinyilatkoztatásokban található ellentmondásokra.

[939] Dürer, 1621. 27r.

Aranykapu és katarok Theodosziosz császár idejében?

„A fiatal Theodosziosz császárságának ötödik évében pedig nagy földrengés volt, amikor a falak leomlottak, a Katcintcár Amalekiták, kik a városban laktak, a Szent, szent, szent éneket keményen tépték, könyörgéseket és imádságokat intéztek Proklo pátriárkával az élen, a fórum téren. Amikor azonban az Isten irgalmazz éneket énekelték, amihez nagy tömeg csatlakozott, egy gyerek, mindenki szemeláttára a levegőbe emelkedett, ahol hallotta, amint az angyalok éneklik, hogy *Szent Isten, Szent Erő, Szent Halhatatlanság, kegyelmezz nekünk.* Amint a gyerek visszatért a földre, az egész nép ugyanazt énekelte, és a földrengés elállt. A császár pedig az összes eretneket kiűzte a városból: a falakat lebonttatta hat oszlopig, egészen az aranykapuig, hogy a saját szobrát tudja felállítani...”[940]

Elképesztő, mily gyermeteg magyarázattal állnak elő a Chatzintzarii *(Χατζινζάριοι)* szó magyarázatánál, holott messziről látszik, hogy katarokról van szó, akiket a németek Katzereknek is neveztek. „In fact, the ideas of these Chatzintzarii, namely, the duplication of the person of Christ, can have ancient Jewish-Christian roots. (Valójában ezeknek a Chatzintzarii fogalmaknak, nevezetesen Krisztus személye megkettőződésének, ősi zsidó-keresztény gyökerei lehetnek.)”[941]

Miután a zsidók átvették a keresztény vallás vezetését, az eretnekeket a saját ősi ellenségüknek tartva, mikor amalekitáknak, mikor filiszteusoknak nevezték. Tehát a katarok, mint őskeresztények, nem csak Európában, de Kis-Ázsiában is jelen voltak.

Az tény, hogy egy bizonyos történelmi időszakban a zsidók átvették a keresztény vallás fölötti uralmat. Az viszont kérdés, hogy miért kellett legyártaniuk a Jézus történetét, ami zsidó szemszögből, de logikusan nézve is elég botrányos történet. Egy másik nehezen megemészthető fogalom a szentháromság, ami nehezen egyeztethető össze az egyistenhit fogalmával. Meglátásom szerint, mielőtt megjelent Európában a Közel-Keletről behozott patriárchátusi szemlélet, Európában a fő istenség nem férfi, hanem nőszemély, akit Minervának, Nagyboldogasszonynak, vagy a Napbaöltözött Asszonynak hívtak. A Minervára felszentelt templomokban Minerva a trónon ülve, ugyanolyan pozícióban található, mint a Pantokrator. Könnyebb volt, és kevesebb ellenállásba ütközött, ezeket az ábrázolásokat átkeresztelni, mint megsemmisíteni. Így lett Minervából férfi Isten. Ez viszont már túl fiatalnak tűnt, és ezért lett fiú isten.

A Santa Maria sopra Minerva a domonkosok főtemploma volt Rómában, a Minerva-templom fölé építve, ami Iseum volt valójában, meg Serapeum is. Végül az Inkvizíció székháza lett. Az egyetlen reneszánszkori épület Rómában, a sok barokk épület közt.

---

[940] „Theodosius vero junior, quinto anno sui imperii, cum terrae motus esset, et muri ruerent, quia Amalechitae Chatzintzarii, urbis incolae, cantilenam Sanctus, sanctus, sanctus, vehementer lacerabant, preces et supplicationes in campo tribunalis una cum Patriarcha Proclo instituit. Cum vero Domine misere canerent, et multis horis in eo perseverarent, puerulus omnibus cernentibus, in aerem est surreptus: audivitque puer Angelos canentes et dicentes Sanctus Deus, Sancte fortis, sancte immortalis, misere nostri. Cum iam puer rediret, populo ad eundem modum canente, terre motus desiit. Imperator vero omnes haereticos ex civitate eiecit: murosque a sex columnis usque ad auream portam diduxit, propter quod et statuam suam pone...” (Georgius (Codinus): *Chronikon peri ton patron tes Konstantinupoleos*… Commelinus, 1596. p. 38. https://books.google.ro/books?id=qbs7AAAAcAAJ&dq=Selecta+de+originibus+Constantinopolitanis&hl=hu&source=gbs_navlinks_s)

[941] Irina Kolbutova: Interrelation of Platonic and Jewish-Christian Aspects of the Symbolism of the Cross in the Apocryphal Acts of the Apostles, Church Fathers and Christian Iconography. *Scrinium* 28 Nov 2017 https://brill.com/view/journals/scri/13/1/article-p309_21.xml?language=en&fbclid=IwAR30PvM2Ql3i5TY-SyvCkvoHz7fmgDDfkBEMeV0QriNLmED_oapM_R_yJHqg

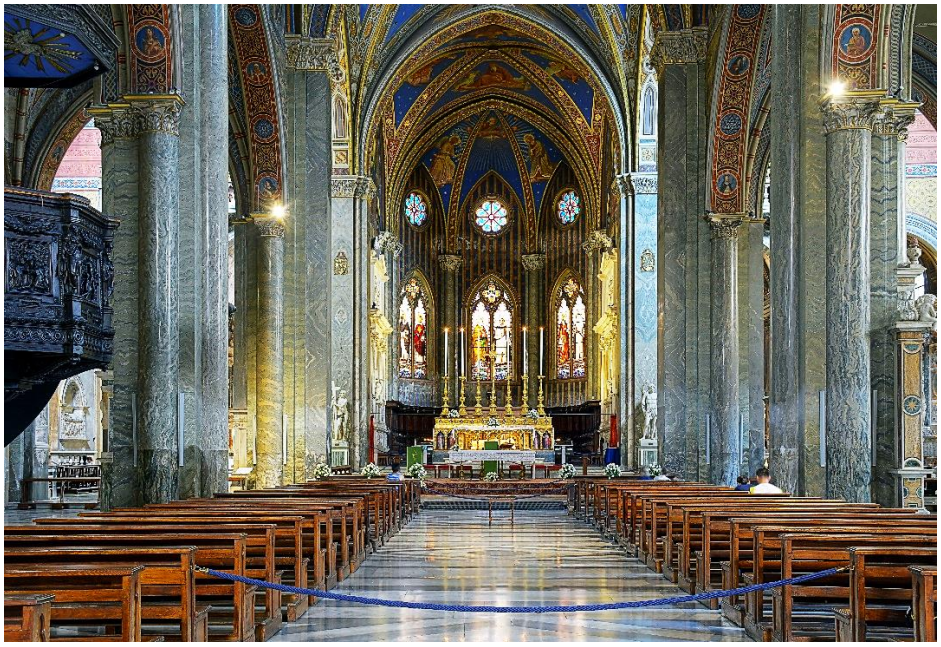

28. ábra. A római Santa Maria sopra Minerva (Minerva [temploma] fölé [emelt] Szűz Mária) bazilika.[942]

29. ábra. Aostában a Mennybe-fölvett Szűz Mária és Keresztelő Szent János székesegyház[943] *kórusa alatt a padlón 12. és 14. századi mozaik látható, előbbi valós és képzeletbeli állatokat ábrázol, utóbbi az év hónapjait, valamint a Tigris és az Eufrátesz folyót.*[944]

[942] https://en.wikipedia.org/wiki/Santa_Maria_sopra_Minerva
[943] https://www.lovevda.it/en/database/8/churches-and-sanctuaries/aosta/santa-maria-assunta-cathedral/722.
[944] http://www.aostaclassica.it/locations/cattedrale-di-aosta.

30. ábra. Aostában az Év vagy Hónapok ciklusa mozaik közepén Krisztus, az Idő Ura alakja látható, aki egyik kezével a Napot, a másikkal a Holdat tartja. Körben kör alakú medalionokban az év tizenkét hónapjának megszemélyesítői vannak ábrázolva, elsősorban az elvégzett munkatevékenységekre utalva. A jelenlévő díszítő motívumok a mozaikot szőnyegre emlékeztetővé teszik. A sarkokban a paradicsom négy folyójának allegóriái láthatók.[945]

Az előző oldali képről sem gondolnánk, hogy 12. századi. Pedig lehetséges, ugyanis a képen szerintem nem Krisztus, hanem egy nőalak van. Aki nem más, mint Minerva. A kataroknál nagyon sok Minervára felszentelt templom volt. De Olaszországban is van egy, mint előbb láttuk, amelyiket átkeresztelték Szűz Máriára. Valószínűnek tartom, hogy mivel sok

[945] https://twitter.com/ParvaVox/status/1026841332294320129/photo/2

ilyen ábrázolás volt, a judeo-keresztény vallás bevezetésekor, kénytelenek voltak kitalálni egy fiú istent is. A zsidó vallásban nincs fiú isten.

31. Minervát és a csillagjegyeket ábrázoló tányér (kerámia).[946]

32. ábra. Minerva napsugarakkal: Fiatal férfi vagy nő? – eldönthetetlen![947]

946 https://www.bridgemanimages.com/en/noartistknown/plate-depicting-minerva-and-signs-of-the-zodiac-ceramic/ceramic/asset/130014

947 https://hmn.wiki/hu/Minerva#wiki-1

33. ábra. Az előző és ez a kép Elihu Vedder: Minerva Béke mozaik. Kongresszusi Könyvtár, Washington.[948]

[948] https://hmn.wiki/hu/Library_of_Congress#wiki-9

34. ábra. A „Sulis-Minerva” feje a Bath-i római fürdők romjaiban található.[949]

35. ábra. Minerva domborított képe római aranyozott ezüsttálon Krisztus előttről.[950]

[949] https://hmn.wiki/hu/Minerva#wiki-5
[950] https://hmn.wiki/hu/Minerva#wiki-3

Sok forrást áttanulmányozva arra jöttem rá, hogy téves az a nézet, hogy előbb megjelent a keresztény vallás, és majd utána kezdtek megjelenni a különböző eretnek szekták. A valóság inkább az, hogy előbb jelent meg nagyon sok vallási irányzat, és ezekből emelkedett ki később a katolikus egyház, mint a keresztény vallás letéteményese. Akárcsak a természetben a nagyhalak felfalják a kisebbeket, és így még nagyobbak lesznek, ugyanígy a katolikus egyház magába olvasztott többféle gyülekezetet, ami által nagyra nőtt, és ugyanakkor irtotta a saját doktrínájával szemben renitens irányzatokat. Ugyanolyan ellenségnek számítottak azok, akik felhívták a figyelmet a bibliai kinyilatkoztatásokban található ellentmondásokra.[951]

Egy írásban minél több az abreviáció, annál régebbi az írás. Ebben az írásban rengeteget találunk: Ioannis Altenstaig Mindelhaimensis – sacrum litterarum baccalaureo (a szent irodalom dijjazottja): Latin szómagyarázat és nyelvtan a 15. századból.[952] A múlt hamisítása, abból a kényszerű képzeletből indult ki, hogy az írás már évezredekkel ezelőtt megjelent. A társadalmi életben, akár a fizikában, az ok–okozat törvénye érvényesül. Valami csak akkor jöhet létre, ha annak oka van, vagyis szükségszerűen. Azt tudjuk, hogy a reneszánsz korában az írás robbanásszerűen terjedt. Vajon létezett-e két évezreddel a reneszánsz előtt egy olyan ok, ami szükségessé tette volna az írást? Ez az ok a nagy római birodalom léte lehetne, ami viszont úgy néz ki, hogy csak egy fikció. A kezdetleges római számjegyekkel lebonyolított számítási technika mellett teljesen lehetetlen lett volna egy ilyen óriási birodalmat működtetni. De a nagy Szent Római Német birodalom léte is csak egy vágyálom, mert soha nem volt olyan egységes, hogy az lett volna, ami a neve. A nagy földrajzi felfedezések a reneszánsz korában kezdődtek, és ekkor vált igazán szükségessé az írás. Az írás nem más, mint a beszéd papíron való rögzítése. Az tudott igazán írni, aki a beszédnek is ura volt. Ezek pedig a kereskedők voltak.

Az istenek nevének magyarázatánál ezt olvassuk: „Mercurius az ékesszólás istene, mivel úgy tartották, hogy jobban beszélt az embereknél. Ugyanakkor a kereskedés és a torna istene, az istenek hírnöke és tolmácsa."[953] Így ne csodálkozzunk azon, ha kereskedőktől származó írástudók (teológusok) írták a szent könyveket is. A kereskedők, szükségszerűen nyilvántartást kellett vezessenek az áruikról, de az idegen országokban bejárt útjaikról is feljegyzéseket készítettek. Így nem csoda, ha az írás a nagy földrajzi felfedezések alkalmával érte el a csúcspontját.

Mielőtt az írás terjedni kezdett, vagyis a 14. század előtt, az Evangéliumot képi és szoborábrázolások által terjesztették. Jól szemlélteti ezt az Anjou legendárium,[954] de az akkori templomokban található freskók meg szobrok is. A 14–15.századtól mindinkább előtérbe kerül az Evangélium írásos terjesztése. Az írással sokkal precízebben és részletesebben lehetett magyarázni és egyszersmind félremagyarázni a tanítást.

A valódi beavatott hittanítók helyett megjelentek az üzleti adottságokkal megáldott világhatalomra törő papok és pápák, akik egységesíteni próbálták a keresztény, a zsidó és az iszlám vallást. A katolikus szó értelme az egyetemesség. Ekkor dolgozták ki a világteremtésétől megkezdett történelmet és a Jézus Krisztus történetét. A Jézus története, halála és feltámadása

---

[951] Lásd például az Anjou-legendárium és egy korai szentek élete ilyen összefüggéseit Fábián, 2021. VIII/8. Nagyboldogasszonytól Máriáig, pp. 450-469 és VIII/9. Érdekes üdvtörténet, pp. 470-508 című fejezetét.

[952] Johann Altenstaig Mindelhaimensis: *Vocabularis Joannis Altenstaig Mindelhaimensis. Vocum quae in opere grammatico plurimorum continentur, brevis & vera interpretatio Henrici Bebelii Epigramma...* Joannes Prüsz, Tübinga, 1509.https://books.google.ro/books?id=iDDikKkACTIC&printsec=frontcover&hl=hu&source=gbs_ge_summary_r&cad=0#v=onepage&q&f=false.

[953] „Mercurius: deus facundiae dictus nam hominibus loqui prestare dicebant. Dicitur etiam deus mercatororum et palestrae, nunciusque et interpres deorum." (Altenstaig Mindelhaimensis 1509. Fo. II.)

[954] Lásd Fábián 2021. 92-99, 450-508. (III/7. Az Anjou legendárium és Piccolomini Gétikája. VIII/8. Nagyboldogasszonytól Máriáig. VIII/9. Érdekes üdvtörténet.)

számtalan mítoszban visszaköszön, más néven, más helyen és más időben. Így nagyon megkérdőjelezhető a történet hitelessége. De vajon ez hitelteleníti a krisztusi tanitást is?

Ha logikusan értelmezzük az írásokat és kiszűrjük azt, ami nem odaillő (mert nyilvánvaló, hogy az idő folyamán az érdekek mentén csűrték-csavarták a tanítást), akkor rájövünk, hogy becsületes egyenes gerincű ember számára ez az egyedüli elfogadható vallás.

Mi az, amit ki kellene szűrni a tanításból? A jézusi történetben megtaláljuk azt a primitív és egyben groteszk, ha ugy tetszik barbár felfogást, hogy csak véráldozat árán lehet üdvözülni. A primitív népeknél az volt a szokás, hogy a bűnök bocsánatáért, vagyis a jogos büntetés elkerülése végett, egy ártatlant feláldoztak. Ez legtöbbször egy ártatlan állat, de volt idő, amikor gyerekeket, vagy szüzeket áldoztak. A hangsúly mindig a tökéletességen és az ártatlanságon volt. Így akarták megvesztegetni a kegyetlen, féltékeny, bosszúálló zsarnokot, akit Istennek neveztek. Ez nemcsak tudatlanságot, hanem a legnagyobb elvetemültséget is tanúsítja, azok részéről, akik ezt gyakorolták. Milyen módon tudná ezt egy jogtudós olyan köntösbe öltöztetni, hogy egy mai törvényszék előtt erre felmentést találjanak?

Ráadásul „az Isten feláldozta a saját fiát" egy cél érdekében, mely célt sokkal humánusabban és példamutatóbban el tudta volna érni, mint teljhatalmú Isten? Ha egy mai iszlamista ezt teszi, amikor öngyilkos merénylőt csinál a saját gyerekéből, ugye hogy mélyen elítéljük és joggal. De ha egy Istenről van szó, akkor abba már nincs kivetnivaló. Az effajta gondolkodási mód vezet oda, hogy a tyúktolvaj a börtönben van, a nagy tolvaj a parlamentben.

Abban, hogy az Isten feláldozta a fiát, nincs semmi racionalitás. Ugyanis ha Jézus feltámadott, akkor az nem volt igazi halál. Így csak a szenvedés marad, amit Jézusnak el kellett szenvednie a bűnök bocsánatáért. Egyesek a húsvét nevét azonosítják ezzel a szenvedéssel, amit a katolikus egyház stációkra bont, hogy minél jobban kidomborítsa ezt a szenvedést. Nézzük meg, ezzel kapcsolatban mit ír a forrás: „A pascatis és pasci név zsidó eredetű: a pascat átmenetet jelent: Mint ahogy azt Hieronimus tanítja mondván: A pasca, amit a zsidók pase-nak mondanak, nem a szenvedésszóból ered, ahogy sokan vélekednek, hanem az átmenet szóból. És mikor Krisztusról azt mondják, hogy pasca, ez azt jelenti, hogy a halálból átment az életbe."[955]

Mivel a különböző nyelvek szavai nem fedik tökéletesen egymást, ezért szükség van egy kis magyarázatra. Tehát a húsvét, ami latinul pascat, két szó összetétele, a pas és a cat. A pas lépés, átlépés, átmenet, stb. A cate =hozzáértően. Vagyis bölcs átmenet a halandó állapotból a halhatatlansági állapotba, amikor a tanítvány eljut arra a bölcsességre, amint megérti és megtapasztalja, hogy az ember több, mint a halandó test. Ez volt az eredeti kereszténységnél a beavatás ünnepe, amit a tavaszi napéjegyenlőség utáni holdtöltekór ünnepeltek. A pascat ugyanakkor élelmezést, legeltetést is jelent. Például a román nyelvben a paste=legeltetés, pastele=húsvét. Maga a legeltetés is úgy zajlik, hogy a juhok menetközben esznek.

Tehát a húsvét eredeti értelmében nincs szó sem áldozatról, sem kínzásról. Vegyük észre, hogy itt szimbolikus dologgal állunk szemben. Értelmezzük a következő szöveget, melyhez hasonlót a bibliában is találunk, de már a jézusi történethez igazítva: „Verbigena Christus ex verbo Dei natus. – Az igelényegű Krisztus az Isten igéjéből (szavából, tanításából) született."[956] A verbigena=igefajú. Vagyis Krisztus nem más, mint Isten tanítása. Az Isten élő lélek és tanítás. Nem igényel áldozatot, még szimbolikus formában sem, s nem lehet sem megvesztegetni, sem megpuhítani. Nincsenek számára előre kiválasztottak, akiknek mindenáron kedvezne, és többre értékeli a becsületet és igazságosságot, mint a mindenáron való hűséget és imádatot.

---

[955] „Pascatis et pasce nomen hebreum: est pascat transitum: ut docet Hieronimus sic inquiens: Pasca quod hebraice dicuntur pase: non a passione: ut plerique arbitrantur, sed a transitu nominant. Et Christus dicitur pasca: que transivit a morte ad vitam." (Altenstaig Mindelhaimensis 1509. Fo. XI.)

[956] Altenstaig Mindelhaimensis 1509. Fo. X.

Az európai ember el kell döntse, hogy az emberi értelem útján közelít Istenhez, vagy az állati érzelemtől elvakítva továbbra is obskurus dolgokban hisz. Ha nem tudunk felülemelkedni a tévhiteken és összefogni az értelmes emberekkel fajtól, nemzetiségtől függetlenül, akkor a fanatizmus fog győzni, ami csak pusztulást jelenthet.

Szentekről. Szent Erzsébet

A katolikus egyház leglátványosabb erőfeszítése a vallások feletti uralom megszerzésére III. Ince pápa idejében történt, amikor az eretnekeknek nyilvánított európai szekták tagjait tizezerszámra semmisítette meg. Ez az esemény 1181 körül történt, az ekkor regnáló III. Ince pedig mint ellenpápa szerepel a pápák listájában. A halottak gyors elföldelése nem a legsikeresebben történt, ugyanis 1183-ban úton-útfélen kezdtek megjelenni holttestek, amit a nép csodaként értelmezett, s mint ilyenre az egyháznak magyarázatot kellett találnia. Azt a verziót kezdték terjeszteni, hogy ezek az Attila hunjai által lemészárolt keresztények holttestei. Ehhez kellett egy gyorstalpalással kreált szent, akire hivatkozva el lehetett hitetni az emberekkel ezt a verziót. Ez a nagy feladat IX. Gergely pápápára hárult, aki nemsokára soron kívül szentté is avatta Erzsébetet.

„Így az istentelenek számára visszatetsző, de sok jámbor számára tiszteletre méltó, annyira, hogy IX. Gergely pápa, amikor hallott az erényeiről, azonnal akár a saját lányát az apostoli pártfogás alá vette, és Krisztus papjára Marburgi Konrádra bízta, mint vigasztaló és biztató gyámolitóra, hogy tanítsa a szentek türelmességére, tisztaságára és kitartására...”[957]

Konrádról annyit érdemes tudni, hogy mint inkvizítor működött III. Ince mellett. Róla és IX. Gergelyről itt olvashatunk: Miért buzdított az egyház a macskák irtására a középkorban? *Múlt-kor* 2019. április 3. 16:41.[958]

„Eljött a szent húsvét napja, amikor keresztény szokás szerint fedetlen fővel megjelentek az oltár előtt, Erzsébet megragadta az idő és a hely alkalmát (ugyanis az ünnep a minoriták templomában zajlott), ahol a magiszteren kívül nem kevés szerzetes is volt, az oltárra tette a kezét, ünnepélyesen és nyomatékosan megtagadta a szüleit, gyerekeit, testvéreit, a világi pompát és hiábavalóságokat, továbbá saját akaratából lemondott minden földi vagyonáról...”[959]

„Így a király lánya a gazdagság legmagasabb csúcsáról ledobatott a szegénységbe.”[960]

---

[957] „Erat itaque impiis ostentui, piis vero plurime venerationi, intantum ut et pontifex maximus Gregorius nonus audita fama virtutum eius, tanquam filiam sub apostolice sedis protectionem assumpserit. assumptam Christi sacerdoti Conrado Marpurguensi commendaverit commendate solatium pariter et ad hortatorem adhibuerit, docueritque eam propositis sanctorum exemplis pacientiam castitatem perseverantiam servare…” (Jacobus Montanus (Spirensis): *Vita illustris ac dive Helisabeth Hungarorum regis felię…* G. L. 1511. https://books.google.ro/books?id=M99oAAAAcAAJ&printsec=frontcover&hl=hu&source=gbs_ge_summary_r&cad=0#v=onepage&q&f=false.)

[958] https://m.mult-kor.hu/miert-buzditott-az-egyhaz-a-macskak-irtasara-a-kzepkorban-20190403

[959] „Advenerat dies sacratissime parasceves, quum pro Christiano ritu sacris nude tegminibus visuntur are, Elisabeth sumpta occasione temporis et loci (erat enim in cenobio fratrum minorum) sacellum quoddam una cum magistro ac nonnullis ex fratribus ingressa, positis super altare manibus solenni ac magnanima pressione renunciat parentibus liberis,consanguineis pompis ac vanitatibus mundi, denique voluntati proprie ad nexura etiam evestigio cessionem terrene possesionis...” (Uo.)

[960] „Sic filia regis ab altissimo divitiarum culmine deiecta cousque paupertatis devenit.” „Hac in paupertatem degentem, missus ex Hungaria Comes quidam non sine vehementi stupore invenit: tentatusque reducere ad opes natales soli affirmans eo se nomine illinc missum a patre.Illum audito quam infeliciter filia mariti viduata solacio ageret nequivisse diutius legationem differe. Flagitare proinde paterna vota in pectus admittat seque honorifice unde sit oriunda reduci permittat. Non decere filiam regis lanicio deditam amictu scallidam facie deformem intra argilosos fumosarum edium parietes inveniri. Aliam esse conditionem nobilium aliam populorum. Singula pro sui dignitate locis suis constitui decorum esse ac minime a virtute abhorrere. Cum his verbis nihil omnino

András király miután tudomást szerzett lánya sanyarú sorsáról, elküldte egy főemberét, hogy hazahozassa.

„A Magyarországról küldött főember megdöbbenve vett tudomást a király lánya nyomorúságos helyzetéről. Megmondta neki, hogy az apja nevében jött, és megpróbálta rávenni a hazajövetelre: Nem illik egy király lányának posztó ruhában járni, sápadt arccal füstös vályogházban lakni. Más körülmények illenek a nemeseknek és mások a közembereknek. Mivel ezek a beszédek nem tudták meggyőzni Erzsébetet, a küldött visszament Magyarországra dolga végezetlenül."[961]

„Erzsébet három nappal előbb megmondta halálának idejét. Sírja mellett számos csodás esemény történt. IX. Gergely pápa avatta szentté 1235-ben ugyanott, ahol 27 évvel korábban Assisi Szent Ferencet."[962]

A fenti állítás szerint Szent Ferencet 1208-ban avatták szentté, aki 1226-ban halt meg. Hát vannak csodák. A csodáknak az a tulajdonságuk, hogy az idő elteltével mind nagyobbakra duzzadnak. Így van ez Szent Ferenccel is. A fent bemutatott Jacobus Mintani által a 15. században írt Szent Erzsébet életéről szóló könyvben nyoma sincs sem Szent Ferencnek, sem az általa létrehozott rendnek, de a legújabb írásokban már összekötik Szent Erzsébet tevékenységét a ferences rendiekkel (fratres minores).

Ahogy mondani szokás, evés közben jön meg az étvágy. Látva a pápaság hogy milyen nagy szolgálatot tett neki Szent Erzsébet, rögtön kapott az alkalmon, amikor ugyanabból a vérből IV. Béla jóvoltából egy másik szentet is lehetett faragni. A hazugság kényszere: „A születendő gyermek az Istennek szolgálatára lett felajánlva, hogy sértetlenül el tudjanak menni Magyarországról a barbár istentelen nemzet elől. Meghallgatásra találtak a jámbor király imái... Eltávozásuk után a királynő megszülte a lányszereket, kit Margitnak neveztek és a szokásnak megfelelően a királyi udvarban tápláltak. De amikor betöltötte a harmadik évét, megfelelőnek látták, hogy inkább isten szolgálatára szánják, mint a világi örömök gyakorlására... Betöltvén ötödik évét, a tanítónője jónak látta feladni rá a flagellációs övet (cinctorium cilicinum), amitől ő nem ijedt meg, hanem ahogy megérintette a fiatal ágyékát, azonnal a meztelen testére övezte."[963]

A szabad enciklopédiában ezt találjuk: „Szülei – a tatároktól elszenvedett vereség miatti kétségbeesésükben – felajánlották őt Magyarország megmentéséért."[964] Viszont a fenti idé-

---

moveretur, Elisabeth diceretque si ita ut erat permansuram ac deo famulaturam Comes infecto negocio in Hungariam est regressus." (Uo.)

[961] „Hac in paupertatem degentem, missus ex Hungaria Comes quidam non sine vehementi stupore invenit: tentatusque reducere ad opes natales soli affirmans eo se nomine illinc missum a patre.Illum audito quam infeliciter filia mariti viduata solacio ageret nequivisse diutius legationem differe. Flagitare proinde paterna vota in pectus admittat seque honorifice unde sit oriunda reduci permittat. Non decere filiam regis lanicio deditam amictu scallidam facie deformem intra argilosos fumosarum edium parietes inveniri. Aliam esse conditionem nobilium aliam populorum. Singula pro sui dignitate locis suis constitui decorum esse ac minime a virtute abhorrere. Cum his verbis nihil omnino moveretur, Elisabeth diceretque si ita ut erat permansuram ac deo famulaturam Comes infecto negocio in Hungariam est regressus." (Uo.)

[962] https://hu.wikipedia.org/wiki/%C3%81rp%C3%A1d-h%C3%A1zi_Szent_Erzs%C3%A9bet?fbclid=IwAR2CPJReTOzowZLOQAlbeGuI_NnAym0wP_c6pD5rX5vWlEf-JkpQ5t7oNcjs.

[963] „…nascituram prolem Divino se dicaturos servitio, si detur divinitus, ut barbara, Deoque inimica gens, ipsis incolumibus, ex Hungaria abeat. Exauditae sunt piorum Principum preces... Post quorum abitum, edita est Regina infantula, Margarita nominata est, Regali postea cultu in Regia nutritur. At vero ubi complevit tertium aetatis annum, visa est eam esse indole: quam dei potius esset mancipanda famulatui, quam delitiis abdicanda saecularibus... Quintum agens annum, oblatum ei ab educatrice cinctorium cilicinum, non horruit, sed haud cunctanter lumbos tenerrimos suos ad nudam carnem, praecinxit." (Pietro Ranzano 1746. 147.)

[964] https://hu.wikipedia.org/wiki/%C3%81rp%C3%A1d-h%C3%A1zi_Szent_Margit.

zetből azt látjuk, hogy szó sincs Magyarország megmentéséről, hanem csak a saját testi épségük megmentéséről. Sőt, az idézetből nem világos, hogy melyik az az Istentelen nemzet, így azt is lehet feltételezni, amit egyébként az osztrák krónika is sugall, hogy a király a saját népe elől menekül.

Egy beszámoló miután a kunokat ugyanolyan stílusban festi le, mint Jordánes a hunokat, vagyis, hogy nyersen eszik a húst, a lótejet meg vérrel keverve isszák, a hatalom elvárásához híven, úgy írja le, mintha Béla király engedte volna be őket az országba. „Akik már bent voltak az országban egyesültek az újonnan érkezőkkel és megszámlálhatatlan tömeggé lettek. Kiknek a királya, Gotán öngyilkos lett, miután megöli két királynéját és más ott tartózkodókat, félvén Ausztria hercegétől, ki a házat ostromolta. Magyarország királya pedig összegyűjtötte a sereget, ahogy mondják százezer embert és Pest mellett a kunok elé állt. Amíg ők a táborban ettek (ittak), a kunok hajnalban váratlanul megrohanták őket, felgyújtották a tábort, megöltek minden püspököt, nemest, öreget fiatalt, senki sem tudott ellenállni, így a nagy tömegből alig menekült meg néhány a királlyal. Ezek után a történtek után megjelent egy másik nemzet napkeletről, akiket Tatároknak hívtak."[965]

Az idézetből látszik, hogy Béla király nem a tatárok, hanem a kunok elől menekül. A kunok lázadását pedig az váltotta ki, hogy Kálmán püspök, Béla testvére rá akarta kényszeríteni a kunokat egy keresztes hadjáratra a bogumilok ellen. Bármennyire megpróbálták elkendőzni a történteket, valahol mindig kilóg a lóláb:

„IV. Béla, II András király fia idejében 500 000 szkita feldúlta egész Oroszországot és Podoliát (Lengyelország): Ezután benyomultak Magyarországba és megtámadták Pestet. Béla király úgy menekült el a táborból, hogy szolga ruhát öltött magára... három év eltelte után a dühös, veszett rablók a Meotiszon keresztül visszamentek a hazájukba, és ez után felvették a mohamedán szokásokat."[966]

Itt a király Pest mellett vonul ki a „tatárok" elé, tehát szó sincs egy úgynevezett Mohi mezei csatáról. Három év múlva a király visszatér, de mit jelent az, hogy „a dühös, veszett rablók elvonulnak a Meotiszon túlra és ezután felveszik a Mohamedán szokásokat"? Ez csak azt jelentheti, hogy addig keresztények voltak, akik fellázzadtak a király ellen. Vagyis a király nem a tatárok elől, hanem a fellázadt kunok elől menekült.

Margit „nem szerette a sok beszédet, dicséretesen különösen szerette a hallgatást, néha persze mosolygott, de sosem fakadt hangos nevetésre, tizennyolc éves koráig tartózkodott a mosdástól."[967] Kiskorú gyereket zárdába kényszeríteni ilyen körülmények közé barbárság,

---

[965] „Illi vero, qui prius coeperunt habitare in terra, coniunxerunt se in suis, et factus est turba innumerabilis. Quorum rex nomine Gutan, seipsum interfecit, prius interfectis duabus Reginis, et aliis, qui secum in domo convenerant, pre timore Ducis Austriae, qui domum illam impugnabat. Rerx autem Ungariae, collecta in unum multitudine copiosa (ut dicebatur) C millibus, occurrit illis circa Pest. Illis ibi in castris comedentibus, Chumani summo diluculo inopinate supervenerunt: et primo incendebant castra, deinde interfecerunt omnes episcopos, comites, senes et Juvenes, nemine sibi resistente, ita quod ex tanta multitudine vix pauci cum ipso Rege salvarentur. His itaque praeparatis secuta est alia gens, quae dicitur Tartari, veniens ab ortu solis..." (Pez, 1721. 705.)

[966] „Bela IV. regis Andreae II. filius, hoc regnante, quinties centena millia Schytarum totam Rusciam et Podoliam devastarunt: inde Hungariam ingressi aliquoties Pestam adorti sunt. Rex ipse Bela ex improviso in castris deprehensus habitu servili vix evasit... triennio elapso furiosi isti et rabidi praedones repetentes Maeoticam paludem in patriam redierunt, et Mahometis traditiones post haec amplexi sunt." (Turma Nigra: *Respvblica et statvs regni Hvngariæ 1. kötet*. Elzeviriana, Leiden, 1634. 123. https://books.google.ro/books?id=00BlAAAAcAAJ&printsec=frontcover&hl=hu&source=gbs_ge_summary_r&cad=0#v=onepage&q&f=false.)

[967] „Erat paucis contenta verbis, ideoque laudabilem taciturnitatem mire amabat, subridere quidem aliquando, sed in cachinnum nunquam laxari visa est... decem et octo annos corporis abstinuit lavacro." (Pietro Ranzano 1746. 147.)

nemcsak mai szemmel nézve, de példátlan a történelemben is. Nem csoda, hogy fiatalon meghal.

Ezt a barbárságot persze csakis a magyarok nyakába varrják, ami miatt önérzetes írók kényszerűen nem riadnak vissza a hazugságtól sem, lásd a leprások szigetét átkeresztelik nyulak szigetének (leprozum=leprások, leprorum=nyulak). Ha a dolgok mögé nézünk, rájövünk, hogy ennek semmi köze a magyarsághoz. Ugyanilyen körülmények között hal meg fiatalon Erzsébet, Margit nagynénje Németföldön. Umbertus, a sziget főapátja, akire Margitot bízták, nem volt magyar, ahogy Konrádus sem az, Erzsébet „mentora", de a legtöbb pap, meg apáca, mind magyaridegenek voltak. Ez a magyar átok, ugyanis hogy idegenekre bízzuk a magunkat, majd mi visszük el a mások okozta balhét.

Ha figyelembe vesszük Kapisztrán János tevékenységét a 15. században, amikor a nagy egyházi szakadások zajlanak, azt gyaníthatjuk, hogy a Szent Ferenc legendája nem más, mint ennek a fantomképe. Erre azért volt szükség, hogy valamiképpen kedvezőbb képet fessenek III. Ince pápáról, aki elkövette a katarok elleni mészárlást.

„Ebben a gyászos időben az isteni gondviselés megvigasztalta az egyházat a Szeráfikus renddel, két példaértékű szenttel, kik közül egyik kisebb, a másik nagyobb: Bernardinus és Kapisztrán János. Egyik a Mester, másik a tanítvány..."[968]

Itt Bernardinus a mester és Kapisztrán a Tanítvány. A Szent Ferenc legendában Ferenc a mester és Bernardus a tanítvány.

„Kapisztrán János 1422. évben felvette a Minorita vallást az Obszervánsoknál.[969]

A Szent Ferenc legendáját a Jókai kódexben olvashatjuk. Ezt több latin verzióból kompilálták, mely legendák valószínű, hogy a 15–16. században jelentek meg, de vissza lettek datálva száz évvel oly módin, hogy a kéziratban a 14. században használatos betűket használtak.

Érdekes, hogy akár Máninak és Krisztusnak a legendában, Ferencnek is tizenkét tanítványa van, de hogy még inkább hasonlítson Krisztushoz, itt van egy Judás szerep is, aki felakasztja magát.

„Először is tudni kell, hogy boldog Ferenc testvér mindenben ténykedésében követte Krisztust. Mert mint Krisztus a prédikáció előtt magához vett tizenkét tanítványt, akik mindent hátrahagytak és a szegénységet vállalták. Es ahogy a tizenkettőből az egyik felakasztotta magát, így itt is volt egy, Kápolnai Johann, aki felakasztotta magát."[970] A mellékelt magyar fordításban a "laqueo se suspendit" igy áll: „magát térben megakasztotta".

Ha a Jókai-kódexben leírt legenda a 15. században lezajló eseményekből ered, akkor az itt János néven megjelenő „Judás", katolikus szemmel nézve nem más, mint Husz János, akire

---

[968] „Luctuoso hoc tempore, inquam, Divina Providentia Ecclesiam totam, et specialiter Ordinem Seraphicum consolatus est duobus luminibus sanctitatis et exemplaritatis, quorum maius unum, minus alterum: Bernardinus et Johannes Capistranus, unus Magister, alter Discilulus..." (Amand Hermann. *Capistranus Triumphans, Seu Historia Fundamentalis De Sancto Joanne Capistrano, Ordinis Minorum Insigni Regularis Observantiae Propagatore: In Qua Omnes eius heroicae Virtutes, magnanimi Actus, gloriosae pro Ecclesia Dei Functiones... Miracula & Prodigia ... ac tandem ... mors, & Apotheosis fundamentaliter describuntur ...* Endter, Coloniae, 1700. p. 19. https://books.google.ro/books?id=4_hVAAAAcAAJ&printsec=frontcover&hl=hu&source=gbs_ge_summary_r&cad=0#v=onepage&q&f=false.)

[969] „J. Capistran susceperat illo anno videlicet 1422. Religionis Minoriticae apud Observantes…" (Uo. p. 44.)

[970] „Primo igitur sciendum est, quod beatus pater noster Franciscusin omnibus suis actibus fuit Christo conformis. Nam sicut Christus benedictus in principio suae praedicationis assumpsit sibi duodecim apostolos omnia relinquentes, ita beatus Franciscus habuit duode-cim electos socios paupertatem altissimam eligentes. Et sicut unus de duodecim apostolis laqueo se suspendit, ita unus de duodecim sociis praedictis, frater Johannes de Capella nomine, laqueo se suspendit." (*Jókai-kódex XIV-XV. század. A nyelvemlék betűhű olvasata és latin megfelelője*. Akadémiai Kiadó, Budapest, 1981. p. 22.
https://mek.oszk.hu/05100/05163/pdf/jokai1.pdf?fbclid=IwAR1GqnevApYYwwY-X-evrVF_ygkMBOH-Hbz3o2W1NQJMOnqiS1n329QUjcus.)

nem talált az akasztás, mert máglyán égették el. Azt nem hihetjük, hogy a fordító nem tudott volna különbséget tenni a felakasztás és a megakasztás között. Az alábbi idézetekből kiderül, hogy a husziták, épp úgy mint az összes európai keresztény, az obszerváns mozgalom hatalomra jutása előtt, hittek a lélekvándorlásba. Az obszerváns mozgalom a konstanzi zsinat (1415) után jött létre, és ezeknek a tagjai közül kerültek ki az inkvizítorok.

„De a keresztény emberek, kik hiszik, hogy Isten alkotta a világot, nem kételkednek abban, hogy kormányozza is azt, amit teremtett, és úgy gondolják, hogy távol áll tőle minden igazságtalanság, hisznek az ó és az új szentírásban. Vannak, akik úgy hiszik, hogy miután kiszáll a lélek az emberből, más helyre vándorolhat, ahol jutalmat kap a jó cselekedeteiért és kínszenvedést a rossz cselekedeteiért: pedig ebben a halandó életben jó emberek is szerencsétlen helyzetbe juthatnak, és gonosz embereket is sokszor megszál a szerencse, amit a világon minden nemzetnél észre lehet venni: A csehek a tanúság szerint ilyenek voltak. A mi időnkben elvetették a római egyház iránti engedelmességet eltaposván szüleik vallását, megölték a Krisztus papjait, lerombolták a szentek imahelyeit, hit nélkül, jó modor nélkül, rablásban és minden mocsokban élve, a leghatalmasabb királyokkal, a legképzettebb hadvezérekkel, a legjobban felszerelt hadsereggel szemben legyőzhetetlenek maradtak."[971] Azt elfelejti odatenni Pius pápa, hogy a Zsiska vezette cseh lázadás, Husz János és Hieronimus elégetése után tört ki. A fenti idézetben Pius bevallja, hogy a Husz János által képviselt kereszténység hitt a lélekvándorlásban. Ezt a tényt mindenáron megpróbálták tagadni, és elrejteni oly módon, hogy kitaláltak egy manicheizmusnak nevezett vallást, amit a történelemkönyvekben visszadatáltak az ókorra.

Boszorkányperek Erdélyben és máshol

A pápaság már a 12. századtól a legkegyetlenebb módon lépett fel az eretnekekkel szemben, akik közt számláltattak a zsidók, manicheusok, albigensek, bogumilok, izmaeliták, de egész a 15. század végéig szinte szó sem esett a boszorkányságról. A vallás mindig is vallotta az ördög létezését, és ennek rossz befolyását az emberekre, de ilyen közvetlen kapcsolatot ember és ördög közt, mint ahogy azt a 15. századi inkvizítorok állították, soha a történelemben nem találunk. Ha megvizsgáljuk Johannes de Utino Bibliáját,[972] mely magában foglalja a Tórát, de sok mindenben eltér a Tóra mai tartalmától, akkor be kell lássuk, hogy valójában a 14. században kezdték megfogalmazni a Mózes 5 könyvét. Ha Utino idejében a Biblia meg lett volna írva a mai formájában, akkor Utino nem vette volna a bátorságot, hogy olyan dolgokat szőjön bele, ami hiányzik a Bibliából. Például, hogy Ádám és utódai sok ideig ikreket nemzettek, egy fiút és egy lányt. Említi Szibilla Egippát, aki megjövendöli Krisztus eljövetelét.

---

[971] „At homini Christiano, qui deum fabricasse mundum constanter credit, nec dubitat illum gubernare quae condididt, iniquitatem quoque, omnem ab eo alienam putat, sacri veteres novique sermones fidem faciunt. Qui animas ex corporibus excedentes, in alia loca meare tradunt, in quis praemia pro benefactis, supplicia pro malefactis expendant: quamvis in hac mortali vita, et viros bonos in adversis rebus oppressos, et iniquos homines saepe numero blandis fortune afflatibus in sublime raptos cernimus licet in omni gente, quae sub coelo est hoc videre: Bohemi tamen testimonio satis fuerit. In qua nostra aetate reiecta Romanae ecclesiae obedientia, conculcata parentum religione, sacerdotibus Christi occisis, fanis sanctorum dirutis,sine fide, sine bonis moribus ,in latrociniis, in omni spurcitia viventes, adversus potentissimos reges, innumerabiles populos, peritissimos duces, structissimus exercitus invicti perstiterunt." (Aeneae Silvii Senensis: *De Bohemoru[m] origine ac gestis historia, variaru[m] reru[m] narrationem complectens.* Heronem Alopecium, Coloniae, 1524. 1-2. http://digi-tool.bibnat.ro/view/action/nmets.do?DOCCHOICE=524885.xml&dvs=1663883599236~533&lo-cale=hu_HU&search_terms=aeneae%20silvii%20senensis%20de%20bohemoru&adja-cency=N&VIEWER_URL=/view/action/nmets.do?&DELIVERY_RULE_ID=4&usePid1=true&usePid2=true XVI_I_67 19 és XVI_I_67 20.)

[972] Manuscript - Ott.lat.479. *DVL DIGIVATLIB*. https://digi.vatlib.it/view/MSS_Ott.lat.479.

József, amikor Egyiptomba megy a Kisjézussal, lerombolja az összes bálványt, úgyhogy egy bálvány sem marad Egyiptom templomaiban.

Hogy miért épp ebben az időben (15. század) lett ilyen sürgetős felvenni a harcot az ördöggel, ennek több oka van. Ekkor fenyegeti Európát a török veszély, a katolikus egyházat pedig a protestánsok, akik megpróbálják új alapokra helyezni a keresztény tanokat. Az egyház úgy próbál szabadulni az egyik fő eretneknek tartott ellenséges szektától, nevezetesen a zsidóktól, hogy elfogadja a Tórát, mint az egyházi tanítások egyik alappillérét. Ezzel viszont el kell fogadtatni a néppel a mózesi tanitás két legfontosabb követelményét: 1. A nemi kapcsolat férfi és nő között kizárólag csak a nemzést kell szolgálja, ennek figyelmen kívül hagyása halálos bűn (lásd Onán példáját). 2. A mózesi tanitásban egy másik halálos bűn a jövendölés (ami kizárólag csak a próféták műfaja), és a halott vagy tisztátalan lelkekkel való érintkezés. Ezen követelmények betartásához (observantia), szükség volt drákói intézkedésekre. Ebben a században (15. század) jelent meg az Observans rend és az Inkvizíció intézménye. Carl Göllner írja: [973] „1484-ben VIII. Ince pápa kiadja a Summi desiderantes[974] című bulláját. Ebben a Bullában a pápa panaszolja, hogy Németországban újabban nagyon sokan elestek a hittől, és istentelen szövetséget kötöttek az ördöggel. Továbbá fájlalja, hogy egyes egyházi és világi emberek[975] többet akarnak tudni, mint amennyi meg volna engedve, nem ismerik el az Inkvizíció tekintélyét, így akadályozzák az eretnekek jól megérdemelt büntetését." A pápa a bullájában a hangsúlyt az ördöggel való bujálkodásra helyezte, így ugyanez lett a fő témája a Kramer és Sprenger által megirt *Malleus maleficarum* (*Kívánságcsont*) című könyvnek is, amit 1487-ben adtak ki, és amely a következő években olyan nagy számban jelent meg és terjedt, akár a Biblia.[976]

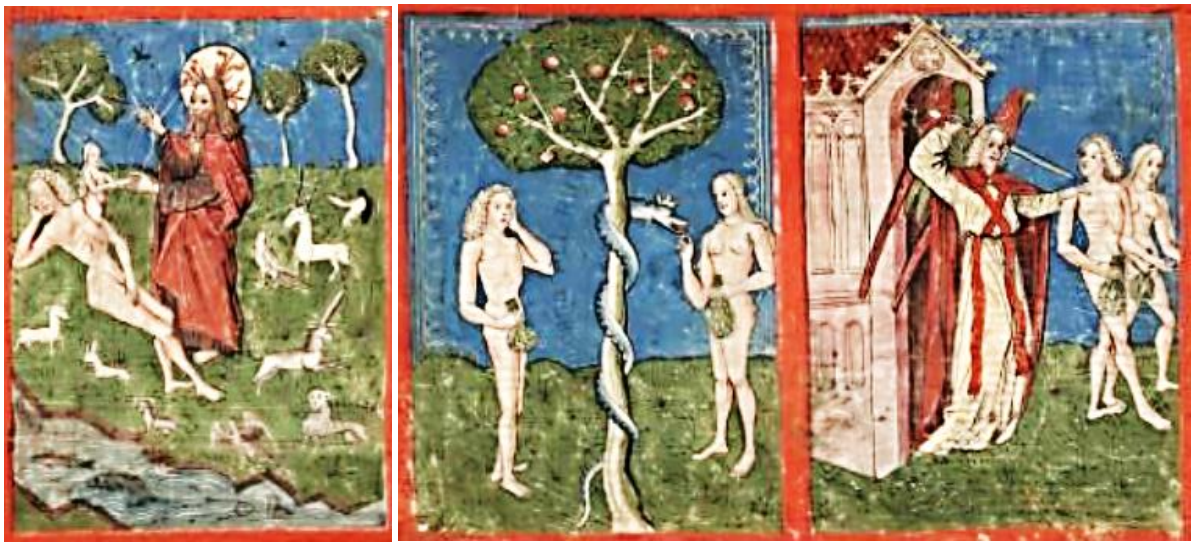

36. ábra. Paradicsomi jelenetek Utino Bibliájában.[977]

Érdekes a sors fintora, hogy a VIII. Ince pápa sugallatára megírt könyv és az egész boszorkányüldözés a nőkre volt kihegyezve, ez a pápa halála előtt hetekig csak dajka tejet volt

[973] Carl Göllner: *Hexenprozesse in Sibenbürgen.* Dacia Verlag, Cluj, 1971. 20.
[974] Tehát „A legmagasabbra vágynak" kezdetűt.
[975] „… clerici et laici, quaerentes plura sapere quam oportet = klerikusok és laikusok, akik a kelleténél több bölcsességet keresnek".
[976] Henricus Institoris [valódi neve: Kramer, institoris=felbujtó] and Jacobus Sprenger: Malleus Maleficarum. 1487; facsimile reprint, Göppingen: Kümmerle Verlag, 1991).
[977] Manuscript - Ott.lat.479. 1v, 2r.

képes enni. Egy későbbi kiadásból idézzük a szerzők nőkről alkotott véleményét: „Kellemesebb egy oroszlánnal, vagy sárkánnyal együtt lakni, mint egy gonosz asszonnyal... Nem hasznos megházasodni. Mi más az asszony, mint a barátság ellensége, olyan büntetés, amitől nem menekülhetsz, szükséges rossz, természetes kísértés, kívánatos katasztrófa, házi veszély, kellemes veszteség, stb.”[978] Az, hogy a könyvet a Mózesi tanok elfogadtatása végett írták, abból látszik, hogy minden állítást a Tórában talált szövegek igaz voltával bizonyítanak. A Tóra igazát pedig azzal az állítással támasztják alá, hogy maga az Isten nyilatkoztatta ki Mózesnek. Aki ezt nem fogadja el, az eretnek, és rosszabb esetben az ördöggel áll szövetségben. Innen már csak egy lépés van a máglyáig.

A 99. oldalon azt az állitást próbálja bizonyitani, hogy a boszorkányok képesek elvenni egy férfi nemiszervét: „E mellett nagyobb volt Lót feleségének sóbálvánnyá változtatása, mint elvenni egy férfi nemi szervét, mivel az nem csak látszat, hanem valós volt, hisz a sóbálvány most is megvan.”[979]

Érdekességképpen még egy idézet a könyvből: „Egy nő, aki az inkvizítorok kezébe esett, és később el lett égetve, hat évig az ördöggel bujálkodott, miközben a férje mellette aludt az ágyban. Ezt tette hetente háromszor, szombaton, kedden és csütörtökön, vagy más szent napokon.”[980]

A boszorkányüldözés másik gyakori áldozata a szülésznő. A vád itt is a szaporulat gátlása, és amint tudjuk a Bibliából, Isten egyik parancsa, hogy szaporodjatok. De bárkit meg lehetett gyanúsítani különféle „praktikák” miatt: ha „szemmel megvert” valakit, megbetegítette a szomszédot, vagy ennek az állatját, jégesőt okozott, vagy szárazságot, a lényeg, hogy legyen rá tanú, amiből nem volt hiány. Magyarországon, így Erdélyben is Könyves Kálmán óta nem volt boszorkányüldözés egész a Habsburg-uralomig. Ekkor a német betelepülőkkel együtt Erdélyben is elindult a boszorkányüldözés. A Carl Göllner erdélyi boszorkányperekről szóló könyvében a legtöbb perbefogott boszorkánysággal vádolt személy szász nemzetiségű, ami lehet, hogy a szerző nemzeti hovatartozásának tudható be, de vannak köztük magyarok és románok is, de az is lehet, hogy bizonyos okból a németek fogékonyabban a babonaságra.

Az emberek mindig láttak álmokat. Ezt kihasználva az inkvizítorok ártatlan és óvatlan embereket bekaszliztak, példát statuálva ezeknek máglyán való elégetésével, így biztosították a katolikus egyház hegemóniáját és rémuralmát. Ebben az időben, ahogy a Malleus maleficarum könyvből is látszik, még nincs említés a testet elhagyó lélekről, valószínű elkerülendő, hogy a manicheusok „malmára hajtsák a vizet”, akik hittek a lélekvándorlásban. Itt az incubus és succubusnak nevezett gonosz lelkek kizárólag az ördög rendjéhez tartoznak. Végül Swedenborg, egy tekintélyes tudós ember a 18. század közepén tiszta vizet öntött a pohárba, bár a vallás továbbra is megpróbálta ennek az embernek a kutatásait felhasználni a saját doktrínájának alátámasztására. A kutatásnak mégis volt egy pozitív hozadéka, hogy ugyanis ettől az időtől megszűntek a boszorkányperek. 1766-ban, amint a Carl Göllner boszorkányperekről

---

[978] „Commorari leoni et draconi plus placebit, quam habitare cum muliere nequam... Non expedit nubere. Quid aliud est mulier nisi amicitiae inimica, ineffugabilis poena, necessarium malum, naturalis tentatio, desiderabilis calamitas, domesticum periculum, delectabile detrimentum, malum naturae, bono colore depicta, ergo si dimittere illam peccatum est, cum oportet tenere iam vero tormentum necessarium est, ut aut dimittentes adulteria faciamus, aut quotidianas pugnas habeamus.” (Jakob Sprenger: *Malleus maleficarum.* Candentis Salamandrae, Venetiis, 1576. 69. https://books.google.ro/books?id=8NE7AAAAcAAJ&printsec=frontcover&hl=hu&source=gbs_ge_summary_r&cad=0#v=onepage&q&f=true.)

[979] „Praeterea maior fuit conversio uxoris Loth in statuam salis, quam auffere membrum virile, sed illa fuit vera,et realis et non apparens conversio, quia adhuc visibiliter, ut dicitur super est illa statua.” (Sprenger 1576. 99.)

[980] „Mulier quedam capta et tandem incinerata, sex annis incubum daemonem habuerat, etiam in lateri viri dormientis in lecto. Et hoc ter in septimana, sabbatis, quintis et tertijs feriis, aut aliis noctibus sacratioribus.” (Sprenger 1576. 184.)

irt könyvében látjuk, Mária Terézia a következőket írja: „A feltételezett boszorkány kínzása mostantól megtiltatik, és az elmebeteg a korházban orvosi megfigyelés alatt tartatik."[981]

A zsidó-keresztény tanítás legnagyobb buktatója a predesztináció tana

A magyar értelmező szótár a *predesztináció* szóról: „Kálvin legfontosabb tanítása, mely szerint Isten már a születéskor üdvözülésre vagy kárhozatra jelöli ki az egyént. … Ha a predesztináció igaz lenne, nem lenne értelme a javulásra való szándéknak. A predesztináció a szabad akarat létezése ellen ható elmélet."[982]

Téves és méltatlan ráfogni Kálvinra ennek a téves tanításnak a kiötlését. Valójában a predesztináció szükségszerűen következik a bibliai szövegekből, és úgy is mondhatnánk, hogy ez nem más, mint a zsidó–keresztény tanítás achilleszi sarka. Pál apostol úgy fogalmazott, hogy a „cserépedények" (teremtmények) sorsát a Fazekas dönti el, nem a cserépedény. Hogy is kerülhetne egy éjjeli edény az asztalra? De olyan edényekről is ír Pál apostol, melyek sorsa az, hogy összetörettessenek. Ha az üdvözülés útja Jézus követése, akkor a Jézus előtti emberek eleve a kárhozatra rendeltettek. Ez már nagy igazságtalanságot jelent, amit nem lehet egy jóságos isten számlájára írni.

A *Válogatott egyháztörténeti fejezetek* írója szerint: „Tanácsosabb volna a predesztináció (eleve elrendelés) kérdéséről hallgatni, mivel ez olyan magas fogalom, amit senki sem képes felfogni. Nagyon vétkeznek azok, akik újra napvilágra hozzák azt, amiről hallgatni kellene. Ezek Kámot utánozzák, aki felfedte apja meztelenségét, de inkább Szemet és Japhetet kellene utánozni, akik elfedték azt."[983]

A józan gondolkodású ember megtanulhatta, hogy a titkosítások mögött mindig valami hamisság rejlik. Krisztus szerint az igaz ember a világosságban jár, a sötétben pedig a tolvaj. A tolvaj nem csak lopni szokott a sötétben, de néha jó pénzért talmit is árul. Máté evangéliuma szerint: „Ti vagytok a világ világossága. Nem rejthető el a hegyen épült város. A lámpást sem azért gyújtják meg, hogy a véka alá rejtsék, hanem hogy a lámpatartóba tegyék, és akkor világít mindenkinek a házban." (Mt 5:14.)

A következő bibliai szövegben azt látjuk, hogy az embernek nincs szabad akarata, mert a szöveg szerint Isten nem csak kiválaszt egyeseket, de azokat meg is igazítja (magyarán úgy módosítja a tudatukat, hogy a Neki megfelelő módon éljenek):

„Mert akiket eleve kiválasztott (ismert – Károli Gáspár fordítás), azokról eleve el is rendelte, hogy hasonlókká legyenek Fia képéhez, hogy ő legyen az elsőszülött sok testvér között. Akikről pedig ezt eleve elrendelte, azokat el is hívta, és akiket elhívott, azokat meg is igazította, akiket pedig megigazított, azokat meg is dicsőítette." (Róma levél 8:29–30.) Könnyű belátni, hogy ebből egyenesen következik a kollektív kiválasztottság, és a kollektív bűnösség.

Egy mai „bibliás keresztény" honlapon olvashatjuk: „Az eleve elrendelés tanítása valójában azt mondja, hogy Isten előre eltervezte és akarta a bűnt, hogy az emberek tömegei a pokolba jussanak. Így Isten lenne a bűn okozója. Mielőtt megszületnek, Isten eldönti, hogy

---

[981] Göllner 1971. 121.

[982] Holott Szent Ágoston filozófiája – irányzatát ezért nevezik voluntarizmusnak – még a szabad akarat léte mellett érvelt, és ettől teszi függővé az üdvözülést, mert az ember szabadon választhatja Isten törvényének teljesítését, mégha szüksége is van hozzá az isteni kegyelemre, amit ő megad jóságánál fogva, az ember viszont elutasíthatja.

[983] „Consultius esse circa questiones illas de praedestinatione servare silentium. De his, inquit, taceri exigunt, quorum altitudinem nullus attigerit... Ipsos maxime culpandos, quod rediviva opinione diffament, quae silentio sepeliri oportebat. Ipsos Cham imitari, qui Patris nuditatem detexerat, cum Sem et Japhet potius imitari deberent, qui eam texerunt." (Noël Alexandre: Selecta historiae ecclesiasticae capita et in loca ejusdem insignia dissertationes historicae, chronologicae, criticae, dogmaticae, 9. kötet. J. Du Puis, Parisis, 1679 p. 239. https://books.google.ro/books?id=lllAAAAAcAAJ&dq=photius++scythia&hl=hu&source=gbs_navlinks_s)

soha nem lesz esélyük arra, hogy üdvözüljenek." De ez „hamis istenkép: ha Isten eleve elrendeli, hogy ki üdvözül és ki nem, akkor azokat az embereket bünteti, akiket valójában nem akart üdvözíteni. Nem igazságos azért büntetni, amiről nem tehet, amiért nem felelős az ember."[984]

Az igazság az, hogy az ember csak megigazulni tud. Megigazítani csak lelketlen tárgyakat lehet. Egy alkotás elkészítése sok időt vesz igénybe, még a legnagyobb tehetség mellett is. Az ember tökéletesedésére (a megigazulására) még több időre van szükség. Ezt a munkát senki más nem végezheti el helyette. Egy emberi élet túl rövid ahhoz, hogy valaki ez alatt elérje a tökéletességet (megigazuljon). A manicheizmus szerint a lélek a többszöri reinkarnáció által képes elérni a krisztusi tökéletességet.[985] Értelmes ember számára csak ez lehet az isteni igazságosság.

Vallás és szexualitás

Tény, hogy a vallásnak sokkal több köze van az érzelemhez, meg az érzékiséghez, mint az értelemhez. Az érzelem fogalma valójában az érzékiség nemesebb változata, de mindkettő ugyanarról a tőről fakad. Ember és állat közt a lényeges különbség az, hogy az ember az értelme által uralkodni képes az érzelmein és az érzékiségén, míg az állat és az állati ember erre nem képes.

Az hogy a vallás szinte kizárólag az érzelemre koncentrál, ez azt a célt szolgálja, hogy minél több hívet szerezzen. Ha az értelemre helyezné a hangsúlyt, akkor bizony nem sok híve maradna. Másrészt ez nem más, mint üzleti fogás, mert a vallás a régi időktől fogva üzletként működött. Az nem titok, hogy a hívek adakozásából származó jövedelem vetekedik szinte bármelyik üzlet profitjával, és ráadásul sosem áll fenn a csőd veszélye. Ezért élelmes ókori üzletemberek sikeresen összekapcsolták a vallást a prostitúcióval. Nyilvánvaló, hogy a legjövedelmezőbb üzletág a prostitúció. Nagyon sok jólmenő üzletember úgy érte el a sikereit, hogy valami módon meglovagolta a prostitúciót.

„A szent Vénus papnők a phöniciaiak 'kadesei', a görögök 'hieroduléi', akik Aphrodité istennő szolgálói voltak, a templom környékén laktak. Számuk gyakorta igen nagy volt. Így például Korinthusban több mint ezer női hierodulé állott a prostitúció szolgálatában, akik mesterségüket Aphrodite istennő előcsarnokában, sőt magában a templomban gyakorolták."[986]

Bár a mai kereszténységből már hiányzik ez a praktika, azért az Evangéliumban olyan mondatokat találunk, ami rávilágít a vallási, és a nemi révület összefonódására. Mert ha Krisztus az egyház vőlegénye, akkor értelemszerűleg bármely egyháztag vőlegénye, amely kijelentés egy frusztrált nőnek (és ilyenből akad bőven) még jól is jön, mint gyógyír a frusztráltságára. Arról ne is beszéljünk, hogy az apácák legtöbbje ezt a szó szoros értelmében veszi és olyan érzelmi kapcsolatot ápol a képzeletbeli Krisztussal, mintha valóban a menyasszonya lenne. Ez a hozzáállás azonban a legnagyobb lelki rombolást a férfiaknál váltja ki, akik mint Krisztus menyasszonyai elbizonytalanodnak a nő és férfi kapcsolatát illetően.

---

[984] Lásd: https://www.keresztenyek.hu/eleve-elrendeles/. A honlapkészítők aztán bibliai szövegek értelmezésével annak feloldásán dolgoznak, hogy „így Isten maga a felelős azoknak a kárhozatáért, akiket nem üdvözít". Pedig szerintük éppen ellenkezőleg van, Isten szabad akaratot adott az embernek, hogy személyiség lehessen, megértse az élet értelmét, célokat kövessen és viselje tetteiért a felelősséget. Ám a Bibliát nehéz jól olvasni: „Ahhoz, hogy megértsük azon versek valódi jelentését, melyek látszólag eleve elrendelésről szólnak, alaposabb vizsgálódás szükséges. Nem kevésbé fontos emlékezetünkben tartani mindazt, amit Isten lényéről tudunk. Végül pedig, mind az Ó-, mind az Újszövetségben előfordul sok más kifejezés, melyek nem értelmezhetőek szó szerint." – Azaz ők is megtagadják az eleve elrendelést mint keresztény tanítást.

[985] Avagy ugyanezt jelentheti, hogy az egyes ember tökéletesedését az összesség a nemzedékek hosszú során át, az értelem által felhalmozott tudás révén elősegíti.

[986] Dr. Bloch Iván: *Korunk nemi élete*. Kostyál Jenő kiadása, Budapest, 1910. 94..

A vallási fanatizmus térnyerése és a globalista birodalmi törekvések komoly félelemre adnak okot, és azt a víziót vetítik előre, hogy az emberiség nemsokára vissza fog hanyatlani az ókori társadalmi viszonyokba. Ha megkérdezném az embereket, hogy egy szóval jellemezzék az ókori társadalmi rendszereket, a legtöbben talán a rabszolgatartó szót használnák. Pedig szerintem a legrelevánsabb szó a fallokrácia. A fallokrácia nem más, mint az emberi érték falloszban való kifejezése. Ez a primitív értékrendszer Afrikából származik. Beszámolók szerint[987] még a 19. században is egyes afrikai falvakban úgy választottak törzsfőnököt, hogy előre meg volt adva a fallosz mérete, és erre felhatalmazott női küldöttség járta a falut, amíg megtalálta a megfelelő méretű jelöltet. Minél kisebb volt egy egyén fallosza, annál csekélyebb volt az értéke. Ezekben a társadalmakban ugyan ez az ok is hozzá járulhatott, hogy a nő értéke kisebb volt a férfiak értékénél. Nyilván való, hogy a dominancia szempontjából a hordában élő állatoknál ez egy nagyon fontos tényező. Ugyanez a helyzet olyan emberi közösségekben ahol nyíltan, vagy burkolt formában dívik a többnejűség.

Az európai emberre nem volt jellemző a többnejűség, amíg nem keveredett az afrikaiakkal. A keveredésből létre jött egy kevert faj, amely délre haladva mind jobban feketékre, és északra haladva mindjobban a fehérekre hasonlít. A felületesen gondolkodó ember mindig a látszatra koncentrál, vagyis a bőr színére. Pedig a lényeg az intelligencia, és a vérmérséklet. Ahhoz, hogy valakiből domináns egyéniség váljon, nem föltétlen szükséges a magas intelligencia. Ezt mindig pótolni tudta a tanácsadók tábora, ami legtöbbször nőkből és eunuchokból állt. A keveredés következményeként az átöröklött tulajdonságok néha olyan kombinációt is létrehoznak, amikor az intelligencia párosul a magas dominancia hajlammal. Ezeket az eseteket kiemelve, vannak akik lándzsát törnek a keveredés mellett.

A gender elmélet nem más, mint a kevert fajú társasdalom létjogosultságának elméleti megalapozása. A gender elmélet relativizálja a nemek közti különbséget. A gender elmélet propagálása kéz a kézben megy a kevert fajú társadalom propagálásával. Mert miről is van szó? A gyereknek nem szabad tudnia a nemi hovatartozásáról, ugyanakkor olyan csoportban kell nevelkednie, olyan társakkal, akik nemileg hamarabb érnek és akiknél a nemi aktivitás jóval hamarabb elkezdődik. Amennyiben minden szabadjára van engedve, a nemileg érettebb egyének elcsábítják már kiskorukban a nemileg éretlenebbeket. Ugye a genderelmélet szerint a homoszexualitás egy jó dolog. A nemileg érettek által elcsábított nemileg éretlenek nem is fogják elérni a nemi érettséget, így nem lesznek képesek soha a férfi szerepre. A csábító viszont képes lesz magának nem csak nőt szerezni, hanem e mellett homoszexuális viszonyt is folytatni. Nem nehéz megállapítani, hogy melyik népréteg fog prosperálni és melyik fog lassan eltűnni. Azonban a nemi érettség előtti mértéktelen nemi kihasználtság nemcsak a nemi szervek fejletlenségéhez vezet, hanem főleg az agy és az értelem fejletlenségéhez is. Mivel az iszlámhitűeknél megengedett az éretlen lányokkal való házasság, így nem csoda, ha náluk a nők gyengébb értelmi képessége egy nyíltan megvallott tény. Ez viszont vonatkozik a homoszexualitásra csábított kiskorú fiúkra is.

Az európai népesség az évszázadok folyamán keveredett az afrikaival. Ez a keveredés azonban elenyésző amellett, amit a mai bevándorlási politikával szorgalmaznak. A fenti levezetés szerint Európában egy olyan embertípus jön létre, amely a családon belüli többnejűség és az iszlám vallás felé fog elmozdulni. Ez a délről jövő nyomás előbb Észak-Afrikát, aztán a Köze-Keletet érintette. A kereszteshábórúk ezt a nyomást próbálták megállítani váltakozó sikerrel. A 15–16. században már úgy tűnt, hogy a folyamat megállíthatatlan. Az, hogy mégis megállt és szünetelt egy fél évezredig, az talán inkább a pestis járványoknak köszönhető.

---

[987] Stanley utazásairól. Lásd Otto Rumbaur: *Stanley's sämtliche Reisen in Afrika und Emin Paschas, Wissmanns, Dr. Peters Erlebnisse im dunklen Erdteil. Nach eigenen Berichten der Forscher für weitere Kreise bearbeitet.* A. Weichert, o. J., Berlin, 1890.

Mellébeszélések

A szent tanácsok és rendeletek új gyűjteménye 1272–1415. IV. fejezete felsorolja a keresztény egyház ellenségeit a múltban: „A kereszténység első ellenségei Istvántól kezdve a zsidók. A másodikak a bálványimádók, akik az apostolokat és a vértanúkat üldözték. A harmadikak a pogány filozófusok. A negyedikek a különböző eretnek szekták. Az ötödikek a császárok egész Nagy Konstantin idejéig, akik tíz főbb üldözést vittek véghez, amit az Apokalipszis a fenevad tíz szarvával szemléltet. A hatodikak a barbárok, éspedig a Vandálok, Gótok, Hunok azaz Hungárok, és a Tatárok. A hetedikek a Szaracénok voltak és vannak, kiket Mahomet elcsábított azt állítván, hogy őt Isten küldte, hogy megreformálja a zsidók és keresztények törvényét. Ezek Izrael hét törzsének az ellenségei."[988] – Látszik, hogy itt Izrael már a keresztény egyházat jelenti. A gentes jelenthet törzset, nemzetséget, de ez esetben talán a hét gyülekezetről van szó, amiről az Apokalipszisben olvashatunk.

V. fejezet: „Ez a hét üldöző mára már nagyon meggyengült a szaracénokon kívül. A zsidók ugyanis tudás által, és hatalom által lettek alávetve, így már nem árthatnak a kereszténeknek. A bálványimádók a kereszt zászlaja alá kerültek északon egész a Poroszokig. A filozófusok le lettek győzve az igaz bölcsesség által. Az eretnekek, kik az egyház ellen ugattak, most visszahúzódtak a rejtekhelyeikbe. A császárok, kik régen az egyházat tapodták, most azt felemelik. Barbárok már nem jelennek meg a Tatárokon kívül, kik bár csak a magyarokat üldözik, de ennek ellenére segítséget nyújtanak a kereszténynek a szaracénok ellen. A szaracénok folytatják a gonosz tevékenységüket."[989] – Azok a tatárok, akik a kereszténynek segítik, vajon miért éppen a magyarokat üldözik, ha csak nem lettek felbérelve?

VI. fejezet: „A szaracén üldözés, ami Heraclios idejében kezdődött, és már 660 éve tart, más üldözésekkel együtt ... mert egész Ázsiából ki lettek űzve a keresztények. A szaracénok egyész Afrikát a kezükben tartják, ott, ahol 444 püspök volt valamikor, mostanra csak Marokkóban van egy."[990]

VI. fejezet tovább: „A bátor és kitartó munkának köszönhetően sok zsidó, filozófus, eretnek, bálványimádó meg lett térítve és keresztelve. A Vandálok, azaz Lengyelek, a Hunok, azaz Hungárok, a Gótok, azaz Dákok katolikussá váltak. A szaracénokból viszont semmi, vagy nagyon kevés lett megtérítve. A hetedik (a szaracénok) körülmény a ravaszságról szól.

---

[988] „Primi impugnatores fuerunt Judaei a Stephano inchoantes. Secundi fuerunt idololatrae persequentes apostolos et martyres.Tertii fuerunt philosophi gentiles. Quarti sunt haeretici diversarum sectarum. Quinti fuerunt imperatores ante Constantinum magnum,qui moverunt decem generales persecutiones significatas per decem cornua bestiae monstruosae, de qua habetur Apocalipsis.Sextimi fuerunt barbari, videlicet Wandali, Gothi, Huni qui et Hungari dicitur, et Tartari. Septimi fuerunt et sunt Saraceni, quorum seductor Mohametus finxit se esse prophetam a Deo missum ad exponendum et corrigendum legem Judeorum et Christianorum. Isti septem gentes Israel impugnantes." (Catholic Church. Councils: *Sanctorum conciliorum et decretorum collectio nova: 1272-1415.* Ex typographia J. Salani, & V. Juncſinii, Lucae, 1749. p. 5. https://books.google.ro/books?id=4z8_AQAAMAAJ&printsec=frontcover&hl=hu&source=gbs_ge_summary_r&cad=0#v=onepage&q&f=false)

[989] „Quod ista septem genera persequtorum iam pene enervata sunt praeter Saracenos. Primum quidem Judaei scientia convicti potentia subacti, nihil ultra sciunt aut possunt contra populum Christianum. Secundo idolatria cum crucis vexillo exsufflata, tantum in partibus Aquilonis apud Prucinos et quosdam alios paucos exsultant. Tertio philosophia per veram, sapientiam destructa est, immo in obsequium fidei per viros excelentis ingenii explanata. Quarto Haeretici olim contra Ecclesiam palam latrantes, sua latibula sunt ingressi. Quinto imperatores ecclesiam quam olim conculcabant, a multo tempore iam exaltant. Sexto barbari non comparent praeter Tartaros, qui etsi solos Hungaros persequantur, contra tamen Saracenos praebent auxilium Christianis. Septimo autem, Saraceni semper in malitia perseverant." (Catholic Church. Councils, 1749. pp. 5-6.)

[990] „Persecutio vero saracenica que incepit a tempore Heraclii, iam duravit plus quam annos DCLX, et sic plus quam aliae simul iunctae ... nam de tota Asia sunt exspulsi Christiani. Totam etiam Africam tenent Saraceni, in qua aliquando fuerunt CCCCXLIV episcopi, nunc vero unus solus apud Marrochiam super Christianos sibi subiectos." (Catholic Church. Councils, 1749. p. 6.)

Ugyanis a törvényeik nagyon ravaszul vannak megszerkesztve, ami kerüli a nehézkes megértést, és a szigorú életvitelt, megengedi a testi érzékiséget, és azt hirdeti, hogy akik Mohamedhez imádkoznak, a jövőben megváltást nyernek. A hetedik körülményből adódik, hogy miért szaporodtak ilyen nagyszámúra a szaracénok, ugyanis több feleségtől és szolganőtől nemzenek gyerekeket."[991]

A fenti mondatokból egyértelműen látszik, hogy *a hunok és magyarok egyazon nemzet*. Az is kiderül, hogy valamikor Ázsia- és Afrika-szerte nagyon sok keresztény volt, akik idővel ki lettek űzve. Érdemes megvizsgálni ennek az okát, mivel ez a folyamat, nem hogy megállt volna, de már Európát is veszélyezteti. Ahogy a fenti szövegben látjuk, az egyik ok a szaracénok túlszaporodása. A fenti szövegekben találunk egy érdekes mondatot: „Primum quidem Judaei scientia convicti potentia subacti, nihil ultra sciunt aut possunt contra populum Christianum." Azaz: „Az első ellenség zsidók okosan meg lettek győzve, és alávetve, így már nem tudnak ártani a kereszténységnek." Látjuk, hogy ellenségnek számítottak úgy a zsidók, mint az úgynevezett barbárok, akik közül kiemelt helyen vannak a magyarok. Hogy is van az, hogy „okosan meg lettek győzve és alávetve"? Hát bizony ezt elérték egy olyan hamis történelemírással, amivel bármikor sakkban lehet tartani egy népet. Ilyen a zsidó történelem, és ugyanilyen a magyar történelem is. Talán újra kellene gondolni, hogy kik a keresztények külső és belső ellenségei.

Karma

A karma nem más, mint a létet kormányzó természeti törvény, aminek értelmében minden cselekedetnek következménye van, és ezeket a következményeket nem lehet megváltani áldozattal, vagy könyörgéssel. Ennek a törvénynek az érvényre jutása – nézetem szerint – a lélekvándorláson keresztül történik. A hatás és ellenhatás természeti törvényének érvényesülnie kell nemcsak az úgymond élettelen fizikai világban, hanem a társadalmi életben, de az egyén magánéletében is. Mivel néha azt látjuk, hogy úgy a jó, mint a gonosz cselekedetek az élet folyamán nem nyerik el méltó jutalmukat, ezért a logika azt diktálja, hogy a törvénynek érvényesülnie kell az aktuális életen túl is. A vallások ezt a pokol meg a mennyország által nyújtott büntetésben, illetve jutalomban látják. Könnyű belátni, hogy értelmes isten nem tölti fel sem a poklot, sem a mennyországot megszámlálhatatlan seregekkel, akiket valami módon felügyelni kell.

Léteztek és léteznek keresztény szekták, akik hisznek a lélekvándorlásban. A legtöbb mai keresztény felekezet viszont ezt tagadja, és azt állítja, hogy létezik a bűnbocsánat, és a gonosz ember ha megbánja a bűnét, akkor Isten, akár egy „jó" szülő, eltekint a büntetés alkalmazásától. Ez nem más, mint a természeti törvény (ok és okozat törvénye) tagadása. Hinni sok butaságban lehet, de a víz nem fölfelé, hanem csak lefelé folyik, és ha gáttal próbáljuk is megállítani, a végén áttöri a gátat. A mai vallások túlzottan érzelmiek. A jó pásztor elmegy megkeresni az egyetlen elcsángált bárányt, s közben megfeledkezik a többi millióról. Jézus előtt hány milliárd ember élt és meghalt, és hány milliárd ember most is él, akiknek más a hite. A Biblia a megigazultakat Isten gyermekeinek nevezi. Ha az ember gyermekéből ember lesz,

[991] 7. old. VI. „Quinta circumstantia est quantum ad animositatem obstinationis ipsorum, quia multi Judei et haeretici et philosophi et imperatores et plures idololatrae conversi sunt et baptisati. Nam Vandali, qui et Poloni, et Huni qui et Hungari, Gothi qui et Daci, sunt effecti catolici. Saraceni vero nulli vel paucissimi sunt conversi. Septima circumstantia est quantum ad calliditatem. Sicut enim lex illorum callide est conficta, quod contra difficultatem in credendis, austeritatem in preceptis, et poenis divinis, carnalia permitit, voluptuosa, sensibilia ad preces Mahometi omnes salvandos fore finaliter dogmatisat. Septima circumstantia est quantum ad multitudinem persecutorum, multiplicati sunt enim super numerum, propter multitudinem uxorum et ancillarum." (Catholic Church. Councils, 1749. p. 7.)

akkor az Isten gyermekéből isten. Vagyis az ember a tökéletesedés által istenné válhat. Valójában ez az eredeti krisztusi tanítás lényege. Az ember élettartama viszont szerintem olyan rövid, hogy a tökéletesedés nem mehet végbe egy emberi élet alatt. „Bármit teszel, egyszer váratlan úton jön vissza hozzád. Csak olyat tégy, amit nem fogsz megbánni, ha visszakapod!"

Ha vannak elévülhetetlen bűnök, akkor ezek egyike a történelemhamisítás. Az alábbi könyvet 1837-ben adták ki. Már az első mondatoknál ki lóg a lóláb, és rájövünk, hogy mi tette sürgetővé a szkita probléma tárgyalását. Valahogy még hazugság árán is ki kellett fogni a szelet a szabadságharchoz vezető reformkor vitorláiból. Tehát a magyarokat még a 19. században is a szkitákkal azonosították. A hamisító odáig képes menni, hogy ad absurdum Hérodotoszt a szkiták iránti részrehajlással vádolja. „Mivel Herodotosz a legtermékenyebb szerző ezekben a dolgokban, ki a legtöbbet írt a szkitákról, mindazonáltal nem mentes a tévedésektől: sőt ahogy mondani szokás, nem írt harag és részrehajlás nélkül."[992] Vagy értsük úgy, hogy *Hérodotosz valójában nem is görög, hanem szkita volt?*

„Szkitia északi részén nyugatról sorban négy nép él: Agatyrszek, Neurok, Andropofágok, Melanchlénok, melyek határait Herodotosz nem tudta pontosan leírni, mivel nagy pusztaságok vannak közöttük. A görögök mondái szerint Szkitiát nagy fenyvesek veszik körül, ezt a dolgot Herodotosz hóeséssel magyarázza, ahonnan, lehet, a 'szkita hó' szólás-mondás származik."[993] Ebből is látszik, hogy a szerző mennyire felületesen ismeri Hérodotosz írását. Hérodotosz valójában egy régi mondát idéz, ahol az áll, hogy az északi hegyeken nem lehet átmenni, mivel a rengeteg sas tollai lehetetlené teszik a látást. (Ebből lehet persze hóesésre következtetni, de ezt Hérodotosz nem teszi.)

Továbbá „Szkitia, mely négyszög alakú, de nem négyzet alakú, két oldala tenger felé igazodik, egyik a belső föld felé néz, másik oldala meg a tenger mellé. Tudnillik az Isztertől a Boristenesig tíznapi járás, és a Boristenestől a Meotiszig ugyancsak tíznapi járás. A Pontusztól a föld belseje felé a Melanklenokig húsznapi járás. Egy napi járás szerintem 200 stádium. Ilyen értelemben Szkitia átmérője 4000 stádium, és ugyanennyi a föld belseje irányában."[994] A szerző nem csak tévesen fordított, de tévesen idézett Hérodotosztól. Ilyen durva hamisítással ritkán találkozni. Itt ennek a résznek az eredetije Hérodotosztól: „Szkitia területe négyzetalakú, két oldala tengerek felé néz, az egyik a Mediterrán, a másik a (Fekete) tenger, ezektől egyenlő távolságra. Mert az Istertől a Boristenes folyóig tíznapi járás, és ugyanannyi a Boristenestől a Meotiszi-mocsarakig. A Mediterrán tenger felől (Szkitia déli határától) a Melanchlénokig, akik a Szkiták fölött laknak, húsznapi járás. Feltételezve, hogy egy nap alatt kétszáz stádiumot lehet megjárni. Így Szkitia szélessége négyezer stádium. Ekkora a föld nagysága."[995]

---

[992] „Quum enim Herodotus sit de illis rebus auctor locupletissimus longeque plurima de Scythis attulerit, is quoque omni errore vacuus non est: imo non scripsit, ut aiunt sine ira et studio." (Franz August Brandstäter: *Scythica: Dissertatio auctoritate ampl. phil. ord. in acad. Albert. pro* ... Fratres Bornträger, 1837. VI. https://books.google.ro/books?id=fJxOAAAAcAAJ&hl=hu&source=gbs_navlinks_s)

[993] „Ad boream Scythiae habitant ex ordine ab occidente IV. populi: Agathyrsi, Neuri, Androphagi, et Melanchleni, fines vero Herodotus non potest accurate describere, propterea quod vel deserta interiaceant. Quod supra eos omnia casu pinnarum perpetuo intercludi Scythae Graecis narrabant, eam quidem rem Herodotus facile per nivem cadentem explicat, inde fortasse nix Scythica in proverbium abiit." (Brandstäter, 1837. p. 30.)

[994] „Scythia quae est quadrangularis (minime vero quadrata) duo habet latera in mare prorecta, unum ad interiorem terram spectans, alterum praeter ipsum mare. Scilicet ab Istro ad Boristenem usque est decem dierum iter, a Boristene ad Meotim paludem iter decem. A Ponto in interiorem terram ad Melanclaenos usque, viginti dierum iter est. Diei iter vero 200 stadia mihi numeratur. Hac ratione obliqua Scythiae efficiuntur 4000 stadia, et recta in interiortem terram itidem. Talem haec terra habet magnitudinem." (Brandstäter, 1837. p. 32.)

[995] „Itaque Scythiae veluti formam quadratam habentis, duae partes quae ad mare pertingunt, altera ad mediterranea ferens, altera ad maritima, usquequaque sunt pares. Nam ab Istro ad Boristenem, decem dierum est iter, tantundem a Boristene ad Meotiidem paludem. A mari mediterranea versus, usque Melanchlaenos qui supra Scythas habitant, viginti dierum iter. Supputantur autem a me in singulos dies itineris ducena stadia. Ita transversa

Ha Szkitia valóban a Fekete-tengertől északra terül el, akkor hogy jön ide a Mediterrán tenger? Hogy pontosan mit értett Hérodotosz egy stádium alatt, azt ebből a mondatból lehet kiszámítani: „Mert az Istertől a Boristenes folyóig tíznapi járás, és ugyanannyi a Boristenestől a Meotiszi mocsarakig."

„A jónok a hajóikkal átmentek a Hellészpontoszon, elhaladtak a Cineas mellett, és behajóztak az Isteren, ahol kétnapi hajózás után eljutottak oda, ahol a folyó elszűkül és kettéválik, ide hidat építettek. Dárius tutajon átkelt a Boszporuszon, Trákiában haladt egész a Teari folyóig, ahol három napot időzött."[996] A folyó a Vaskapunál szűkül el és azért válik ketté, mert innen fölfelé Dunának nevezték, innentől lefelé Iszternek. Ez a szöveg is bizonyítja, hogy Dáriusz nem az orosz síkságon kereste a szkitákat.

Azt látjuk, hogy az őstörténeti eseményekről néha nagyon eltérően írnak a történetírók. Ez igy van a szkiták, a hunok, sőt a magyarok történetével kapcsolatban is. Próbáljuk megfejteni ennek az okát. A történelmi írások a reneszánsz korában kezdtek gombamód szaporodni. Ekkor kezdték felkutatni a régi történelmi írásokat, amiből minden bizonnyal nagyon kevés volt, és azok is csak töredékekben maradtak fenn. Ilyen volt Hérodotosz, Ammianus, Plinius, stb. írása, de valószínű, hogy a legtöbb „ókori" történelemíró valójában a reneszánsz korában írt, csak visszadatálták őket. Mindegyik reneszánszi író megpróbálta a rendelkezésre álló kevés információt tartalmazó régi írásokat kibővíteni a saját elképzelése szerint, a kornak és a hatalmi elvárásoknak megfelelően.

Az, hogy Herodotosz művét mikor hamisították a következő idézetből derül ki: „Azok a perzsák, akik itt harcoltak, a következőképpen voltak öltözve: a fejükön egy vízhatlan süveget viseltek, amit tiarának neveztek."[997] Ebből már kiderül, hogy ezt a könyvet a reneszánsz korában hamisították. A tiara nem más, mint a pápai süveg. Viszont a pápák sok ideig három abroncsos koronát viseltek, aminek a neve eredetileg triara. Az ara a magyar nyelvben eljegyzett hajadon, vagyis aki le van védve. A királyi korona és a pálium védelmet jelentett. A király a sakkban is immunitást élvez. A pápa, aki a hármas abroncsú koronát viselte, igy a királyokkal szemben hármas védelmet élvezett. Pontosan meg lehet határozni azt a történelmi időszakot, amikor a hármas abroncsú pápai süveget lecseréltrék a zsidó papi süvegre. Az utolsó pápa, aki hármas abroncsú süveget viselt II. Pius. Utána következett II. Pál, aki triara helyett már tiarát viselt. Ekkor vált a keresztény egyház zsidókeresztény egyházzá. Az abroncs két szó összetétele az ab=tól, től (latin) és a roncs (magyar). Ab ovo = a tojástól, vagyis kezdettől. A fából készült kerekekre is abroncsot húznak, hogy megvédjék a rongálástól. A koronának nevezett diszes abroncs is a rontás ellen való védelmet szimbolizálja.

A reneszánsz korban már el volt döntve, hogy melyik nép jogos örökös bizonyos európai területekre, és melyiket kell jövevénynek tekinteni. Miután a hatalom megalkotott egy törté-

---

Scythiae erunt quator millium stadiorum: recta quae ad mediterranea ferunt, totidem stadiorum. Tantae est haec terra magnitudinis." (Herodotus: *Historiarum Libri IX ... Ejusdem Narratio de Vita Homeri. Excerpta e Ctesiae Libris de Rebus Persicis et Indicis.* Dunmore, 1679. p. 257.
https://books.google.ro/books?id=wlpTAAAAcAAJ&dq=vita+heroum+scytharum&hl=hu&source=gbs_navlinks_s

[996] „Ducebant enim classem Iones et AEolos et Hellespontii. Hi praetervecti Cyneas, recta ad Istrum navigarunt, subvectique duorum dierum itinere a mari ad fauces fluminis, ubi in diversa scinditur, illud ponte jungunt. Darius transmissi per ratem Bosphoro, faciebat per Traciam iter, et quum ad fontem Teari amnis perventum esset, triduo hic habuit stativa." (Herodotus, 1679. p. 253.)

[997] "Ex quibus qui militabant hi erant Persae hunc in modum ornati: Circa capita gestabant pilea (quas vocant tiaras) impenetrabilia." Herodotus: *Historiarum Libri IX*... Dunmore, 1679. 406.
https://books.google.ro/books?id=wlpTAAAAcAAJ&dq=vita+heroum+scytharum&hl=hu&source=gbs_navlinks_s

nelmi építményt, ezt szinte lehetetlen kikezdeni, még a legjobb éleslátással megáldott történészeknek is. Az alábbi linken található Otto Maenchen-Helfen (ez is álnévnek tűnik), írásában láthatjuk, hogy milyen óvatosan nyúl a témához:

A hunokról író „Priszkosz 'királyi szkitái' vajon az uralkodó törzs, mint Hérodotosznál, vagy a királyi klán tagjai, vagy egyszerűen nemesek? Nem elegendő azt mondani, hogy e kifejezés csupán egy a számos irodalmi példa közül, amit Priszkosz Hérodotosztól átvett. Ez biztosan így van. De furcsa lenne, ha az az ember, aki a nagy történetírónak ezt és más kifejezéseit használta, itt-ott nem engedett volna a kísértésnek, hogy úgy lássa a hunokat, ahogy az ókoriak látták a szkitákat."[998]

A hivatalos történelem szerint Priszkosz Attila kortársa. Itt viszont az író azt sugallja, hogy Priszkosz nem szemtanúja az eseményeknek, hanem az egész történetet Hérodotosztól „plagizálta". Azon nem csodálkozom, hogy ez az emberke (Maenchen), csak félve merte leírni a véleményét, mert bizony az érzelmek veszélyes dolgok. Kétségbe vonni Attila létét, egyesek számára olyan, mintha valaki Mohamed létét tagadná. Ne feledjük, hogy mongolok, tatárok, törökök épp olyan nagy becsben tartják Attila emlékét, mint a magyarok. Azon el kellene gondolkodni, hogy hogy is van az, hogy a mongol–tatár inváziókról alig tudunk valamit, miközben a hun inváziókról egész regényre való „információ" áll a rendelkezésünkre, bár ezek az események majdnem ezer évvel régebbiek. De amennyiben a szerző úgy látja, hogy Priszkosz valójában a Hérodotosz szkítáinál vendégeskedett, akkor helyesen értelmezte Hérodotosz írását, hogy ugyanis a szkiták nem az orosz síkságon, hanem a Kárpát-medencében laktak. Tehát ez az őshaza, és nem az a fiktív, ahonnan a hamis történetirók „kihozták" Attilát.

Ezt más források is bizonyítják, amennyiben helyesen értelmezzük ezeket, és a helyes értelmezésből az is kiderül, hogy miért ragaszkodnak a kelet felé terjeszkedni vágyó nyugatiak ahhoz a hazugsághoz, hogy a szkiták őshazája valahol Ázsiában volt.

„A gótok, kik az elején az Iszteren (Dunán) túl laktak, ahol más barbárok fölött uralkodtak, a hunok által ki lettek szorítva és átmentek római területre. Ezeket a hunokat a régiek Nebrosoknak (Neuros, ma úgy mondhatnánk, hogy Nyíriek) nevezték, akik a Riphei (az erdélyi Kárpát koszorú) hegyek mellett laktak, ahonnan a Tanaisz (Tisza) folyó ered, amely a Meotiszi mocsarakba ömlik. Ez a nép ezelőtt ismeretlen volt a trákok számára, akik az Iszter mellett laknak, de még a gótok számára is. Hiába szomszédosak voltak, de nem ismerték egymást. Azért, mert egy nagy tó választotta el őket egymástól és mindketten úgy gondolták, hogy a határ egy óriási tenger (a Pannon-tenger maradványa, mely időről időre feltöltődött). Azonban egyszer egy bika, egy bögöly csípésétől megbokrosodva, átment a tavon és a pásztor őt követvén, felfedezte a túlsó partot, ezt elmesélte a társainak. Mások szerint a hunok úgy fedezték fel a túlsó partot, hogy egy szarvast követtek vadászat közben..."[999]

---

[998] „Are Priscus 'Royal Schitians' the dominating tribe as in Herodotus, or are they the members of the royal clan, or simply noblemen? It is not enough to say that the phrase is merely one of the several instances of Priscus literary debt to Herodotus. It certainly is. But it would be strange if the man who used this and other expressions of the great historian would not, here and there, have succumbed to the temtation to see the Huns as the anciants had seen the Scythians." (Otto Maenchen-Helfen, Otto Helfen: *The World of the Huns: Studies in Their History and Culture*. University of California Press, 1973. p. 7. https://books.google.ro/books?id=CrUdgzSICxcC&dq=eunapius+sigynnae&hl=hu&source=gbs_navlinks_s)

[999] „Gothi namque qui primum ultra Istrum domicilia habuere, et aliij ibi barbaris imperavere, ab Hunnis inde expulsi, Romanorum fines transierunt. Sunt autem Hunni isti, quos veteres Nebros appellarunt, Ripheorum montium accolas: unde Tanais fluvius ortum trahens, undas suas in Meotidem paludem provoluit. Haec gens antehac ignota fuit thracibus, qui Istrum accolunt, atque ipsis etiam Gothis. Quamvis enim finitimi sibi invicem essent alteri tamen alteros ignorarunt. Maximus namque lacus eos dirimens, effecit ut gens quaeque, quam ipsa coleret terram, continentis finem esse, et ulteriora loca immensis maris undis teneri crederet. Qum autem bos aliquando ab oestro ictus lacum traiecisset, et in ulteriorem ripam pervenisset, eumque pastor insequens aquarum terminum vidisset, rem eam popularibus suis indicavit. Alia quoque fama fert, non bovem sed cervum potius, vadosum hunc traminem, summis aquis tectum indicasset, quum retia venantium Hunnorum effugisset, qui

Vajon miért kellett bolhából elefántot gyártani? Azért, mert a források szerint a történet úgy kezdődött, hogy a gótok zaklatják a szkitákat. Ha a történetet meghagyjuk a Kárpát-medencében, akkor a gótoknak nincs elsőbbségük a régióban. Ellenben ha mindez valahol a mai Don torkolatánál, a mai Meotisz mellett történik, az már nem érinti a Kárpát-medencei őshonosság kérdését.

Bár a Meotiszt most csak az Azovi-tengerrel azonosítják, de ez más mocsár-tengerekre is vonatkozott, mivel a meo latin szó átjárót jelent (vagyis a Meotisz egy olyan csekély vizű tavat jelent, amelyen át lehet gázolni).

Az elveszett tenger kérdése

Aki feltette a honlapjára az alábbi képet (*37. ábra*) és a hozzá tartozó szöveget 2005-ben a világhálóra, úgy tervezte, hogy filmet fog forgatni a témáról. Úgy látszik, hogy ebből nem lett semmi, pedig már sokkal unalmasabb dolgokról készített filmek is váltak népszerűvé. A jelenlegi világhatalom, aminek az erkölcsi gerincét a papság jelenti, nem engedheti meg magának, hogy megkérdőjelezzék az általuk gyártott történelmi képet. Tudni kell, hogy a jövőt nem csak a jelen, de nagymértékben a múlt is meghatározza. Aki pedig a jövő ura akar lenni, az a múltat is kell birtokolja. Ha bebizonyosodik, hogy a birtoklevél hamis, akkor nem tarthat jogot a jövő birtoklására sem. Ezért van ilyen nagy ellenállás a múlt tisztázása irányában.

A hamis történelemíróknak jól besegített egy természeti jelenség, éspedig a Pannon-tenger eltűnése. A tudomány állítása szerint a Pannon tenger kb. 600.000 évvel ezelőtt száradt ki. Ez igaz lehet. De ugyanakkor figyelembe kell vennünk azt a tényt is, hogy mielőtt szabályozták volna a folyók medrét Magyarországon, a nagy áradások szinte évente megismétlődtek, óriási tavakat képezve.

Nem sokan teszik fel maguknak a kérdést, hogy vajon a Dunának miért volt két neve? Az ókorban Dunának hívták a Vaskapuig, de onnan a Fekete-tengerig Isternek. Ez jó ok arra a következtetésre, hogy volt időszak, amikor a Vaskapu zárva volt. Egy kapunak az a tulajdonsága hogy néha kinyílik, máskór bezárul. Tudjuk azt, hogy az erdők legnagyobb pusztítója az ember. Amikor az ember még nem volt ennyire elszaporodva, sokkal több erdő volt Európában. Egy nagy esőzés alkalmával, amilyenek mindig is léteztek, olyan óriási mennyiségű fa hordalék került a Vaskapuhoz, ami elzárta a folyást. Így automatikusan egy időre újra megjelenhetett a Pannon-tenger. Így ez a tenger nem 600.000 évvel, hanem csak pár ezer évvel ezelőtti, de ez is tenger az akkori emberek szemében.

Az ókori történelem, ahogy az írva van a könyvekben, azt a benyomást kelti, hogy Hérodotosz idejében az írástudók előtt már ismeretes volt Európa, Ázsia és Afrika nagy része. Ha azonban csak az akkori térképre ránézünk, azonnal láthatjuk, hogy ez távolról sem így van. Hogy számolhatnak be Hérodotosz írásaiban olyan népekről, például a Káspi-tenger környékéről, amikor abban az időben még úgy gondolták, hogy a Káspi-tenger nem más, mint az északi jeges tenger egy öble? Úgy, hogy meghamisították Hérodotosz írásait. Amikor kidolgozták a népvándorlás elméletet és sok népet, köztük a magyarságot is Ázsiából származtatták, akkor ki kellett találni ezen népek őseit és őshazáit. Ekkor a Hérodotosz és más történészek által említett Kárpát-medencei és balkáni népeket és földrajzi helyeket áttették keletre. Az elején Ázsiát sem képzelték annyira keletre, mint manapság. Előbb a Dunától keletre számított Ázsiának, aztán a Tanai (Don) folyótól, és végül az Uráltól.

---

tum feram persequentes, ultra lacum pervenere regionemque eam inspexere...” (Nicephorus Callistus (Xanthopulus): *Ecclesiasticae Historiae libri decem et octo*. Oporinus et Herwagen, Basilea, 1561. p. 585. https://books.google.ro/books?id=7PlFAAAAcAAJ&printsec=frontcover&hl=hu&source=gbs_ge_summary_r&cad=0#v=onepage&q&f=false)

Ez a folyamat a földrajzi ismeretek bővülésével párhuzamosan történt. Ezért van az, hogy a népek és földrajzi nevek egy része megduplázódott, egyet találunk nyugaton, és egyet keleten. Példa: Ibéria, Albánia, Bithania (Britania), Ethiopia (egy Afrikában és egy Kisázsiában), stb. Szarmata (nyugaton), Szauromata (keleten), Szkiták a Kárpát-medencében és Szkiták Ázsiában. A Tiszagetet, ami nem más mint tiszai nemzet (vagyis egy nép mely a Tisza mellett lakik), áttették valahova a Don környékére, ahol nincs is Tisza nevű folyó. A hamisítást elősegítette egyrészt az a tény, hogy a régi írások csak töredékekben maradtak fenn, így a hiányzó részekbe a kompilátorok írhattak, amit akartak.

Mit is jelent a kétségbe vonás. Magyarul azt jelenti, hogy a célzott fogalomból kettőt csinálunk. Ez történt a történelmi országokkal, népekkel. Van egy európai Szkitia, és egy ázsiai, aztán van kis Szkitia (Scythia minor), amiből ugyancsak kettő van: egy dobrudzsai, és egy krími. Úgy látszik, hogy a növekedéssel járó osztódás nem csak a sejtekre, hanem a történelmi írásokra is érvényes.

Az alábbi könyv-idézete a Fekete tengerről és környezetéről szól, valamikor az időszámitás kezdetén: „Appianus feketének mondja az igen nagy mélysége miatt, de amivel sokan nem értenek egyet. Méla például pont az ellenkezőét állítja és épp a csekély mélységének tulajdonítja az erős hullámverést. Ammianus pedig egyenesen azt állítja, hogy átgázolható a csekély mélysége miatt. Nem kevesen állítják, mint Boccatio is, (hogy nem sós) és a Pontus név a pont szóból származik."[1000] Ezek a fenti állitások bizonyítják, hogy az a Fekete-tenger, amelyikről Hérodotosz, majd később Ovidius ír, az nem a mai Fekete tenger. Ez egy sokkal kisebb méretű, sekély vizű sótalan tó.

Ovidius: „Nem hinnénk, hogy ne tudnád az okát, hogy ez a borzasztó Szarmát-tenger miért fagy be télen. Közelünkben vannak lakhatáshoz készített szekerek, melyekben olyan hideg van, mint a csillagok alatt. Itt keletkezik a Bóra, melynek az otthona a tengerpart, és amely egymáshoz kényszeríti az embereket. Az enyhe szellő, mely délről fúj, távol van és ritka, nagyon lassan jön. … És valóban, mint megrekedt víz, e lomha mocsár színe nem tiszta, hanem zavaros."[1001]

Ptolemeus: „És a' Maeotisz (tova) egész oldala mellett a Jazygesek."[1002] A meotis nem más, mint egy átjárható, sekély vizű tó. Ha a Vaskaput eltorlaszolta a hordalék, valószínű, hogy Ptolemeus idejében kialakult egy tó. A Jászok (latinul jazigok) nyilván e tónak az északi

---

[1000] „Appianus eum nigrum appellat nimiae profunditatis ratione ut nonnulli volunt. At vero Mela Pontum non nimis profundum, atque idcirco ferventem fluctuosumque esse dicit. Amianus quoque eundem vadosum esse ait, ob quam modicam eius profunditatem nonnulli teste Boccatio (que tamen inulsa nimis videtur esse notatio) Pontum quasi punctum voluerunt esse dictum." (Johann Wilhelm Stucki: *ARRIANI HISTORICI ET PHILOSOPHI PONTI Euxini [et] maris Erythraei Periplus, ad Adrianum Caesarem August.* Evstathivm Uignon, Genevae, 1577. 9.
https://books.google.ro/books?id=a25kAAAAcAAJ&printsec=frontcover&hl=hu&source=gbs_ge_summary_r&cad=0#v=onepage&q&f=false.)

[1001] „Crede tamen, nec te causam nescire sinemus, / Horrida Sarmaticum cur mare duret hyems. / Proxima sunt nobis plaustri praebentia formam, / Et quae praecipuum frigora sydus habent. / Hic oritur Boreas, oraque domesticus huic est, / Et sumit vires á propiore loco, / At Notus adverso tepidus qui spirat ab axe, /Est procul et rarus, languidiorque venit… Quinetiam stagno similis, pigraeque, paludi / Caeruleus vix est, diluiturque, color." (Stucki 1577. 11, 12.)

[1002] Horvát István, A' Széchényi Országos Könyvtár őrzője : Jászok. II. Értekezés. A' Jászokról, mint Toxotákról, Iónokról, Pannonokról, Pelasgusokról, Paeonokról és Hellenekről. *Tudományos gyüjtemény. Tizennegyedik esztendei Folyamat 1830.* VII. kötet. Trattner és Károlyi, Pest. 16.
https://books.google.ro/books?id=iL85AAAAcAAJ&printsec=frontcover&hl=hu&source=gbs_ge_summary_r&cad=0#v=onepage&q&f=false

oldalán laktak. „Mint az éjszaka tizedik órai sötétje, ez a nagy Puszta, nagy kiterjedésű, melynek a homloka és oldala a Kincs Nemzetéhez iratik, melyet az ősi Puszta Szkitiának mondanak.”[1003]

Ezt a Szkitiát nem lehet máshova lokalizálni, mint a Kárpát-medencébe. Itt található rengeteg arany, ezüst, vas, só (gaza=kincs) a terület homlokán (Erdély), és oldalán (Felvidék).

Ovidius sem beszélhetett más Szkitiáról. Attól eltekintve, hogy valójában megjárta a száműzetést, vagy csak az otthon melegében, régi írásokból kompilálta a Szomorú művét. „Szarmát föld az ahová a vitorláim visznek.”[1004] Azért a román tengerpartot nem nevezném Szarmátföldnek. „Számomra ez egy más szkita tenger. Közel az (A) Erymanthidos Ursae földhöz vagyok tartva, melyet felperzsel a fagy. A Boszporosz és a Tanais szeli át a szkitiai mocsarakat, mely helyek alig ismertek. Ezeken túl nincs semmi csak lakhatatlan hideg.”[1005]

Ez a másik szkita tenger, nem más, mint a Pannon-tenger, mely időről-időre feltöltődött. Az Erymanthidos-hegy Görögországban van, de az Ursae jelző mutatja, hogy itt egy más helyről van szó, ami inkább az Arymaspi névre utal, ahogy nevezték az ijjászó szkitákat: „Az arimaszpiak (más néven arimaszposzok, arimaszpoi; ógörögül: Ἀριμασπός, Ἀριμασποί) az északi Szkítia egyszemű népének legendás törzse volt, amely a Rifeai-hegység lábánál élt, amelyet többféleképpen azonosítottak az Urál-hegységgel vagy a Kárpátokkal.”[1006]

A Bosphoros egy átjáró a sekély vizű tavon, ahol a legenda szerint átment az ökör, és így győződtek meg a hunok, hogy a tó átjárható. A Tanais meg, lehet, a Duna, amely átfolyt a tavon.

„Tudatták velem, hogy a szauromaták barbárjai vesznek körül, vad népek, besenyők és géták.”[1007] „Tiszta (hideg) szelek fújnak, a befagyott Iszter jégtakarója alatt a víz a tengerfelé kígyózik. Ahol eddig tutajok úsztak, most lábon lehet járni, a megfagyott hullámokat a lovak patái kopogtatják, az új hidakon (jégtakaró), melyek alatt folyik a víz, barbár szarmata szekereket húznak az ökrök.”[1008]

[1003] „Decima ut hora noctis grandis Eremus est, et nimis spatiosa invenitur, cuius a fronte, vel latere Gens Gazorum adscribitur, quae Eremosa et antiqua dicitur Scythia.” (Horvát 1830. 17.)

[1004] „Sarmatis est tellus, quam mea vela petunt.” (Horvát 1830. p. 25.)

[1005] „Scythicus caetera Pontus habe. Proxima sideribus tellus Erymanthidos Ursae me tenet astrico terra perusta gelu. Bosphoros et Tanais superant Scythieque paludes, vixque satis noti nomina pauca loci. Ulterius nihil est, nisi non habitabile frigus.” (166.)

[1006] „The Arimaspi (also Arimaspians, Arimaspos, and Arimaspoi; Ancient Greek: Ἀριμασπός, Ἀριμασποί) were a legendary tribe of one-eyed people of northern Scythia who lived in the foothills of the Riphean Mountains, variously identified with the Ural Mountains or the Carpathians.” (https://en.wikipedia.org/wiki/Arimaspi)

[1007] ”Me sciat in media vivere barbarie / Sauromatae cingunt, fera gens Bessique Getaeque.” (Publius Ovidius Naso: *Tristium libri quinque et Ibis.* Reimer, Berolini, 1837. 194. https://books.google.hu/books?id=i8hVAAAAcAAJ&printsec=frontcover&hl=hu&source=gbs_book_other_versions_r&cad=4&fbclid=IwAR1t1NUTA08sVBD0Q_shDv2p7QI1mr11C14etT7yLo4e8pHx4ZSsEoX9Ehg#v=onepage&q&f=false.)

[1008] „Caeruleos ventis latices durantibus Ister / Congelat et tectis in mare serpit aquis. / Quaque rates ierant pedibus nunc iturum, et undas / Frigore concretas ungula pulsat equi, / Perque novos pontes subter labentibus undis / Ducunt Sarmatici barbara plaustra boves.” (Ovidius 1837. 197.)

37. ábra. A „Pannon-tenger” az ókorban.[1009]

Térnyerés időszámítás hamisítással

A könyvek tanúsága szerint Domicián, Tacitus, Probus, Joviánus, Valentinian, Valens, Gratian, II. Valentinian magyar származású császárok voltak. Túl naivnak kellene lennünk, hogy ezt el is higyjük a mai történelem felfogás kontextusában. Az biztos, hogy a probléma az időszámításból adódik. Ilyenkor a legtöbben Heribert Illigre hivatkoznak,[1010] és eszükbe sem jut, hogy egy Fomenko nevű matematikus és csapata sokkal komolyabb kutatást végzett ez irányban. Szerintük az ókori történet nagy része nem más, mint a koraközépkori történet visszavetítése az ókorba. Ha viszont valahonnan elveszünk valamit, ott hiány keletkezik, ezért annyira szegényes szerintük a görög koraközépkori történet. De ugyanezt mondhatjuk mi is a 12–13. századi magyar történelemről, ahol az akkori királyokról alig csak egy mondat erejéig futotta. A koraközépkorban a bizánciak[1011] rómaiaknak nevezték magukat, tehát ez volt a római birodalom. Ezek szerintem sok ideig gazdasági és kulturális kapcsolatban álltak a magyar

[1009] Martin Chlupáč: Quest For The Lost Sea. *Skriker* 12. 11. 2005. http://fredfred.net/skriker/index.php/quest-for-the-lost-sea/lang-pref/sv/

[1010] V. ö. Heribert Illig: Kitalált középkor. *A kitalált középkor. A történelem legnagyobb időhamisítása.* Allprint, Budapest, 2002. Uwe Topper: *A nagy naptárhamisítás. Kitalált évszázadaink rejtélye.* Allprint, Budapest, 2003. Heribert Illig, Klaus Weissgerber: *Magyarok a kitalált középkorban. Újraírt történelem.* Allprint kiadó, Budapest, 2003.

[1011] A „Bizánci Birodalom egy viszonylag újkeletű kifejezés, amit maguk a bizánciak nem értettek volna meg. 1557-ben (több mint száz évvel a Birodalom bukása után) született meg a kifejezés Hieronymus Wolf német

királysággal. A 12. századtól viszont valami okból (ami talán a nyugat „divide et impera" ármánykodásának a következménye) több évtizedes háborúra került sor, ami végletesen meggyengítette mindkét birodalmat. A sok keresztes háború legfőbb célja inkább ez volt, mint a Krisztus sírjának a védelme. Nagyon sokan áhítoztak arra a gazdagságra, ami a keletiekkel való kereskedelemből adódott. Itt a római birodalom alatt a bizáncit értem tehát. Szerintem a német-római, a frank birodalommal és Nagy Károllyal együtt, csak egy vágyálom volt. Csak kisebb német és olasz hercegségek léteztek, akiket a pápa a szerzetes kémhálózatával az orruknál fogva vezetett.

A történelmi írásokat olyanok írták, akik tudtak írni és olvasni. Ezek papok, vagy barátpapok közül kerültek ki. A történelmi írások szinte mindig bizonyos hadászati cselekményekhez vannak kötve. Mivel egy barátpap, aki csak írni és olvasni tud, ha fiktív ókori történetet fabrikál, és meggyőző akar lenni, akkor az ihletet az ismert írott adatokból meríti. Ezek az adatok viszont nagyrészt a keresztes háborúk idejéből származtak. Voltak lusta fráterek, akik csak lemásolták ezeket a történeteket dátumozással együtt. De ugye ha római történelemről van szó, akkor legyen egy római időszámítás is. Ekkor jött kapóra a Róma alapításától, a (teljesen fiktív) Kr. e. 753-tól számított datálás. Így már nem volt gond, ha egy-egy írásban felbukkannak a 11–13. századi dátumok, ha rá lehet fogni, hogy ezek a Róma alapításától számított évek. Amit egyszer összekevertek, azt nehéz tisztára mosni. Mindenesetre találunk egy pár érdekes egybeesést. Nagy Konstantin bizánci szent császár ideje (a Róma alapításától számított éra szerint) egybe esik Szent László magyar király idejével (a krisztusi éra szerint). És ha jól utána nézünk, biztos találunk majd más párhozamokat is.

Érthetetlen, amit az egyházi írásokban olvasunk, hogy amikor a keresztények a legnagyobb üldözést elszenvedik a 3–4. században a római hatalom részéről, mégis van idejük és erejük egymás torkának esni kisebb értelmezési dolgok miatt, egymást eretnekséggel vádolni és anatemizálni. A másik érthetetlen dolog, hogy ugyanazokon a vitákon esnek egymásnak a 13–14. században is. Ennek csak egy lehet a következtetése, hogy ugyanis némileg eltorzítva, de lényegében ugyanazokról az eseményekről van szó. Ami a koraközépkorban történik, azt a krisztusi időszámitás szerint datálták, amit pedig visszavetítettek az ókorba, azt a római időszámitás szerint (Róma alapításától számított idő szerint).

A kunok szerintem hunok, és a 13. századi történelem tisztázása kulcsfontosságú a következő századok történelmének megértésében. Ebben a században emelkednek ki azok az erők, melyek később rejtőzködő formában, de mindig jelen lesznek a történelem alakításában.

---

történetíró tollából, aki munkájában *(Corpus Historiae Byzantinae)* új rendszert alakított ki az ókori római és a középkori görög Római Birodalom megkülönböztetésére. A kifejezés általánossá válása egyébként a XVII-XVIII. században következett be, amikor híres francia írók (pl. Montesquieu) kezdték népszerűsíteni. Wolfot a kilencedik századra datálható frank-római (azaz bizánci) konfliktusból eredő szakadás befolyásolta: Nagy Károly frissen kiépített birodalmában (a pápákkal teljes egyetértésben) az új hódításokat azzal kívánták igazolni a frankok, hogy magukat a rómaiak örököseinek nyilvánították. Ebből következően a Keletrómai Birodalomban élőket már nem tekintették *igazi* rómaiaknak. Ebben a történelem egyik legnagyobb hatású hamisítványa, Constantinus adománylevele is nagy szerepet játszott. A nyugati államokban elterjedtté vált, hogy a Konstantinápolyban székelő uralkodókat nem a frank uralkodóknak fenntartott *Imperator Romanorum* (a rómaiak császára), hanem az *Imperator Graecorum" (a görögök császára) címmel illették. Ezzel párhuzamosan a területet is* Imperium Graecorum *(a görögök birodalma),* Graecia *(Görögország),* Terra Graecorum *(a görögök földje) sőt akár az* Imperium Constantinopolitanus *(konstantinápolyi birodalom) néven nevezték.* Ebből táplálkozhatott Wolf, aki újfajta megvilágításba akarta helyezni a történteket. Az általa kitalált név egyébként az egykor Konstantinápoly helyén álló, jelentéktelen görög gyarmatváros, Büzantion (latinosan Byzantium) nevéből ered. Esetében azonban ekkor még nem feltételezhetünk lealacsonyító szándékot, hiszen változtatásával csak a történetírást, nem pedig a történelemtudományt befolyásolta." (Harmat Árpád Péter: A Bizánci Birodalom története. *Történelem cikkek* 03/21/2015 - 09:25
http://tortenelemcikkek.hu/node/382.)

Európai viszonylatban két hatalom áll szemben egymással: a császárság és a katolikus egyház. A császárság és a nemesek megpróbálják fentartani ősi kiváltságaikat, az egyház pedig az univerzalitás jegyében megpróbál eltörölni minden olyan kiváltságot, szokást, vallást, mely etnikumokhoz kötődik és különbözik az egyház által lefektetett dogmáktól. A katolikus egyház meghirdeti a keresztes háborút minden olyan néppel szemben, amely nem akarja alávetni magát a pápa hegemóniájának. Magyarország vonatkozásában, a középkori forrásokat vizsgálva, azt vesszük észre, hogy a 13. század közepéig a források a magyarokat úgy említik, mint szkiták vagy hunok. Aztán hirtelen a tatárjárás után eltűnik a hun név és megjelenik a kun, amit latinosítva kumánnak írnak. Normális ember láthatja, hogy egy nép (mármint a hun) nem tűnhet el egyik napról a másikra, mint ahogy tavasszal a hó elolvad. Ugyanakkor gyanús az az állítás, hogy épp ekkor jelennek meg a kunok, és úgymond bekéretszkednek Magyarország területére. Ha viszont figyelembe vesszük a kunok (hunok) életformáját, mint nagyállattartó nép, kiket az egyház és a király nem egykönnyen tudott „kötőféken tartani", mivel félnomád életet éltek, akkor rájövünk, hogy valójában a kunok nem ekkor jöttek, hanem pont fordítva, ekkor lettek kitagadva a nemzetből, épp az egyház nyomására. Ekkor indult meg a kunok keletre való vándorlása.

Elolvasva az alábbi linken található krónikákat, felmerül a kérdés, hogy vajon ezek a krónikások annyira tudatlanok voltak, hogy nem tudtak különbséget tenni kun és hun között? Szerintem nagyon is jól tudták, hogy a kun és hun ugyanaz a nemzet. Csak az ilyenfajta könyvek nagy részét megsemmisítették, vagy átírták. Az Anjou legendáriumban Szent László a kun vitézzel küzd, aki úgymond elrabolta a magyar lányt. Ennek komoly szimbolikus mondanivalója van, ugyanis a 12–13. században éleződött ki az ellentét az egyház és a kun lakosság között. A legendákban Szent László az egyházat képviseli, miközben az egyház által a kunokra szórt összes mocsok Kun László fejére hull. Két síkon zajlott a kunok elleni háborúskodás. Mint eretnekeket, vagy eretnekekkel szimpatizáló népcsoportot (lásd a filiszteus megnevezést), kiüldözték az országból. Elméleti síkon leválasztották őket a hunokról, így megtagadták tőlük a nemzetalkotó státust, és ráfogták, hogy egy keletről nemrég érkezett, a magyarságtól idegen népcsoport. És hogy ne kívánja magát semmiképpen a hunokkal azonosítani, gyártottak a hunokról egy elrettentő történelmi képet.

Magyarország területén van egy Kiskunságnak nevezett régió, de van egy terület a határtól keletre, amit egy időben Kunországnak hívtak. A keleti pusztaságokban és idegen népek közti kóválygást, majd honfoglalást, a krónikát író papok egyenesen a Bibliából koppintották le. Mivel a magyarokra nem tudták bizonyítani sok nép kiirtását a „honfoglaláskor", de valahogy mégis be kellett „jönni" (ingressus), akkor biztosan azok a fránya besenyők kergették be őket a Kárpát-medencébe. Ez nagy tekintélyvesztés volt a magyarság számára, mert „hont foglalni csak véráldozattal lehet". De hát, ami elmaradt, azt pótolni kellett. Erre szolgáltak a nagy kalandozások. Ott aztán volt nemcsak vérontás, de vérivás is, persze csak papíron.

Ha elfogadjuk az evolúció elvét, akkor egy népesség az élelemszerzés szempontjából bizonyos fázisokon megy át. Az első a primitív gyűjtögető, halász, vadász periódus. A következő lépcsőfok az állatok megszelídítése. Ez már bőségesebb élelmet biztosított, ami elindította a népszaporulatot, megindultak a kirajzások. A harmadik korszak, a növények nemesítése és a gabonatermesztés, ami sokkal fáradságosabb és sokkal több tudást igénylő feladat volt. A szárisztott búza meg köles őrlemény, ami már nem annyira romlandó, mint a hús, már lehetővé tette a nagyobb távolságokra való kolonizációs folyamatokat. Ha Hunort és Magort, akiktől a magyarság származtatja magát, két népcsoporttal azonosítjuk, jelesen az állattenyésztőkkel (Hunor), és a gabonatermesztőkkel (Magor), akkor rájövünk, hogy előbb tényleg az állattenyésztő népcsoport jött létre, majd csak később a gabonatermesztő, amit a történelmi mese úgy ir le, hogy előbb bejöttek a hunok, majd később a magyarok (kettős bejövetel=ing-

ressus). A gabonatermesztők munkája sokkal izzadságosabb, ezért mindig is eléggé megalázott, és lenézett volt ez a réteg, ellentétben a szabad vándorló állattartó népcsoporttal, akik a hadászathoz szolgáltatták a lovat és az embert, így nagyobb tekintélynek örvendtek. Ezért megkapták a hunortól (honor=tisztelet) való származás kiváltságát. Ez a különbség jól érzékelhető a történelemírásban, ahogy a hunokról, illetve a magyarokról ír a történelem. A magyarokat megalázóan bekergetik a Kárpát-medencébe, míg a hunok Attila vezetésével térdre kényszerítik Európát.

„Tehát olyan hírek voltak, hogy a kunok be akarnak törni Galliába...”[1012] A lábjegyzetben ez áll: „A hunok betörése Galliába a 450. év után történt, amint Szkaliger bizonyítja az 'idők javítása' című könyvében.”[1013] A lábjegyzet írása egy könyvben mindig később történik, mint maga a könyv írása. Tehát a kun név volt a hun elött, és nem fordítva. Szkaliger csak az évszámot bizonyítja. „Tehát a kunok kijövén Pannoniából, ahogy mondják, épp a húsvéti virrasztáskor bementek Metensem városába, mindenkit legyilkoltak, felgyújtották a várost, az Úr papját is a szent oltár előtt gyilkolták le.”[1014]

Aztán ugyanez a történet megjelenik a 13. századra datálva, amikor a kunok betörnek Magyarországra húsvétkor, Radna városában legyilkolják az ünneplő népet. Más forrásokból tudjuk, hogy ezt a mészárlást nem kunok követték el, így az is valószínű, hogy a Metensei eset nem más, mint ennek a fantomképe. Az alábbi szövegek egyáltalán nem úgy írnak a hunokról, mint a hivatalos történelem, sőt azok, akik barbársággal vádolták a hunokat, ők voltak a barbárabbak.

Kivonatok Idatii krónikájából Marcianus császár idejében: „A kunok megszegvén a békét, betörtek Galliába, akiket mikor Agecius patricius észrevett, az aureliáni Ananiust Theudor gót királyhoz küldte segítséget kérve tőle a kunok ellen: ha sikerül őket feltartóztatniuk, nekik adja országa felét. Miután Theudor király igent mondott és megígérte a segítséget, Agecius küldötteket menesztett Attilához, segítséget kérve a gótok ellen, akik meg akarják szállni országát. Nekik is megígérte az ország felét. Attila, a kunok királya nagy sietséggel indult a gótok ellen, megkímélve a német és gall városokat. Az ütközet a Ligere folyó mellett esett meg, nem messze Aurelian várostól. Ebben az ütközetben elesett 200 000 gót, a királyukkal együtt. A kunokból 150 000 esett el. Thorismundus, a király fia, hogy megbosszulja apja halálát, nagy sereget gyűjtött össze és megütközött Attilával a Mauriak mezején, ahol három napot tartott a harc, és számtalan ember elesett mindkét részről. Agecius, aki ravasz tanácsadó volt, éjszaka elment Attilához, és figyelmeztette, hogy eddig csak egy kis csapattal ütközött meg, de a gótok igazi nagy serege melyet Theodorikusz, Toriszmundusz testvére vezet, csak ezután jön. Így jobban tenné, ha nem állna ki velük. Ekkor Attila adott Ageciusnak 10 000 szolidust és visszament Pannóniába. Ugyanezt a mesét beadta Thorismundusnak is, így megszabadult Gallia mindkét ellenségtől.”[1015]

[1012] 51.old.: „Igitur rumor erat Chunos in Gallias velle prorumpere...” (Grégoire de Tours: *Sancti Georgii Florentii Gregorii, episcopi Turonensis, Opera omnia, necnon Fredegarii scholastici Epitome et chronicum, cum suis continuatoribus et aliis antiquis monumentis, ad codices manuscriptos et veteres editiones collata, emendata et aucta, atque notis et observationibus illustrata, opera et studio domni Theoderici Ruinart...* Excudebat Franciscus Muguet, 1699. p. 51.
https://books.google.ro/books?id=v2tTAAAAcAAJ&dq=Amnarus+Hunnorum+rex=hu_s

[1013] „Anno 450 sequenti vero Hunnorum in Gallias irruptionem contigisse probat Scaliger lib. 6. de emendatione temporum.” (Uo.)

[1014] „Igitur Chuni a Pannoniis egressi, ut quidam ferunt, in ipsa sancti Pasche vigilia, ad Mettensem urbem, reliqua depopulando, perveniunt, tradentes urbem incendio, et populum in ore gladii trucidantes, ipsosque sacerdotes Domini ante santosacra altaria perimentes.” (Grégoire de Tours, 1699. p. 51.)

[1015] „Inter excerpta ex Idatii Chronicon. Martianus etc… Gens Chunorum pace rupta ruunt in Galleis, quos cum Agecius patricius venientes comperisset, sanctum Ananium Aurelianensium episcopum ad Theudorum regem Gothorum in legationem dirigit, petens auxiliare contra Chunis: si praevalebat resistere, mediam partem Galliae

Kb. száz évvel Attila halála után: „A kunok ismét Gallia ellen jönnek, akik ellen Sigibertus kivonul egy nagy sereggel. A kunok, kik mágikus mesterségekkel voltak kiképezve, sok káprázattal megijesztették Sigebertus seregét, akik így meghátráltak. Sigibertust bekerítették a hunok, de hála óvatosságának, megmenekült. Ugyanis ajándékot adott az ellenségnek, ami semmilyen módon nem vált szégyenére. Örök békét kötött a kunokkal, és a kunok királyától méltó ajándékokkal lett megtisztelve."[1016]

„Abban az évben az avarok közt kiket kunoknak is hívnak, nagy feszültség támadt, azon okból, hogy ki legyen a vezér, egyik avar volt, a másik bulgár. A két tábor megütközött és végül az avarok győztek. A bulgárok legyőzetvén kilenc millió férfi, feleségeikkel és gyerekeikkel ki lettek űzve Pannoniából. Ezek Dagoberthez fordultak segítségért, megkérve őt, hogy francia földön telepedhessenek le. Dagobert megparancsolta a bajoroknak, hogy télire fogadják be őket otthonaikba, míg megbeszéli a franciákkal, hogy mi legyen. Amint a menekültek a bajorok házaiban teleltek, Dagobertus a franciák tanácsára megparancsolta a bajoroknak, hogy ki-ki a saját házában egy éjszaka ölje meg a nála levő bolgárokat feleségeikkel és gyerekeikkel együtt, amit a bajorok pontosan végre is hajtottak. Nem sok bulgár maradt életben, csak Alticeus hetven férfival és feleségeikkel, gyerekeikkel menekültek meg, akik a Winidek (szlávok) területére mentek, és sok évig velük együtt éltek."[1017]

Latinok

A Latinok név a kereszteshábórúk idején jelenik meg és különös jelentőséggel bír Konstantinápoly (Bizánc) kifosztásának alkalmából. Ezen név alatt valójában azt a több nemzetiségből álló sereget és ezek vezetőit értjük, ami az akkori körülményeknek megfelelő katonai

---

Gothis daret. Cum a Theudoro rege huius petitionis annuens auxilium fuisset promissum, Agecius legatos mittens ad Attilanem regem Chunorum obviam, petens auxilium contra Gothis, qui galleas conabant invadere: si praevalebant Chuni e contra Gothis defendere, medietatem Galliae ab Agecio perciperent. Attila rex cum Chunis festinans, et parcens civitatibus Germaniae et Galliae, contra Gothis, super Ligere fluvio residens, nec procul ab Aurelianis confligit certamine. Caesa sunt Gothorum ducenta millia hominum. Theudorus rex hoc praelio occubuit. Caesa sunt Chunorum centum quinquaginta millia. Thoresmundus filius Theodori, qui ei successit in regnum collectum Gothorum exercitu, patrem ulcisci desiderans, cum Attilam et Chunis Mauriaco confligit certamine, ibique tribus diebus uterque phalangae in invicem praeliantes et innumerabilis multitudo gentis occubuit. Agecius cum esset strenuosissimus consilii, per noctem ad Attilam veniens, dixit ad eum: Optabilem duxeram ut tua virtute regionem hanc a perfidis Gothis potuissem eripere, sed nullatenus fieri potest. Usque nunc cum minimis pugnatoribus praelias, hac nocte Theudericus germanus Thorismundi cum nimiam multitudinem et fortissimos Gothorum pugnatores advenit: haec non sustines, atque utinam vel evadere possis. Tunc Attila dedit Agecio decem millia solidorum ut per suo ingenio Pannoniam repedaret..." (Grégoire de Tours, 1699. p. 707.)

[1016] „Chuni in Gallias venire conantur, adversus quos Sigibertus cum magno adgreditur exercitu. Chuni magicis artibus instructi, multis phantasiis ostensis exercitui Sigeberti metum concutiunt, terga vertunt. Sigebertus a Chunis circumdatur, sed sua prudentia dona offerens liberatur, nec ei quicquam haec conditio fecit opprobrium. Pacem sempiternam cum Chunis firmavit, et a rege Chunorum condignis muneribus honoratur." (Grégoire de Tours, 1699. p. 571.)

[1017] „Eo anno in Abarorum, cognomento Chunorum, regno in Pannonia surrexit vehemens intentio, eo quod de regno certarent, cui deberetur ad succedendum, unus ex Abaris, et alius ex Bulgaris, collecta multitudine uterque in invicem pugnarunt, Tandem Abari Bulgaros superant. Bulgaris superatis, novem millia virorum cum uxoribus, et liberis de Pannonia expulsi, ad Dagobertum expetunt, petentes, ut eos in terra Francorum ad manendum reciperet. Dagobertus iubet eos ad hiemandum Baioarios recipere ,dummodo pertractaret cum Francis, quid exinde fieret. Cumque dispersi per domos Baioariorum ad hiemandum fuissent, consilio Francorum Dagobertus Baioariis iubet, ut Bulgaros illos cum uxoribus et liberis unusquisque in domo sua in una nocte Baioarii interficerent, quod protinus a Baiopariis est impletum. Nec quisquam ex illis remansit Bulgaris, nisi tantum Alticeus cum septingentis viris, et uxoribus cum liberis, qui in marca Winidorum salvatus est. Post haec cum Walluco duce Winidorum annis plurimis vixit cum suis." (Grégoire de Tours, 1699. p. 645.)

tömböt jelentette. Ennek a katonai tömbnek a megszervezője és finanszírozója a katolikus egyházat irányító pápa.

Ahhoz, hogy tiszta képet alkothassunk, a tatárjárás és az ezt követő korszakról, meg kell vizsgálnunk az előzményeket. III. Ince pápa meg akarja szerezni a hegemóniát az összes keresztény felekezet felett, ezért 1180 körül elindítja a keresztes háborút, előbb a katarok és albigensek ellen, majd 1204-ben Konstantinápoly ellen, mely város a görög ortodox egyház központja. III. Ince kétszer jelenik meg a pápai listában. 1180 körül mint ellenpápa. Érdekes adatokat találunk ezekről az eseményekről Assemani Egyetemes Egyházi Naptárásban:

„Niceforus Gregoras *A történeti dolgokról* (I. könyv 2. fejezet) így számol be: Ami történt, nagyon fontos. A abban a bizonyos évben (1204) a latinok dolgai ekképp alakultak. Már arról álmodoztak, hogy a következő évben megszállják, és hatalmukba kerítik az egész keletet, hogy a rómaiaknak (görögöknek) ne maradjon semmi remény a terület visszaszerzésére. És át is mentek volna, és a rómaiak megmaradt seregét le is verték volna, ha hirtelen, mint menydörgés hangja, a bulgárok megmozdulása ebben őket nem akadályozza meg. Aszán testvére és örököse, Joannes összegyűjtötte a bolgár lakosokat és egy nem kis sereget az Iszter északi oldalán lakó szkítáktól, és eljöttnek látta az időt, hogy megtámadja a trákiai területeket, zaklatva a rómaiakat, és a latinokat elvonja a súlyosabb cselekményektől. Ezt látván Balduinus, és akikkel megosztozott a birodalmon, összegyűjtötte a seregét és gyorsan Oresztiádisz mezejére vonult. Itt hatalmas ütközet vette kezdetét, ahol a bolgárok az elején meghátráltak, úgy gondolom, hogy a latinok nehéz fegyverzete miatt, vagy pedig csapdába akarták csalni a latinokat. Mert miután sokáig üldözték a bolgárokat, hirtelen előjöttek a szkiták a leshelyeikből, mire a bolgárok is megfordultak, így a körbevett latinokat, akik a nehéz páncél öltözetük miatt menekülni sem tudtak, nyilakkal és lándzsákkal leölték. Nem keveset viszont élve elfogtak, köztük Balduinust. Ludovicus Blesnensis gróf a csatában esett el, a velencei Henricus Dandalus menekülés közben belehalt a szerzett sebesüléseibe. A bolgár és szkita sereg pedig megkóstolván a latinok gazdagságát, lovakat és szekereket ezekkel megrakva, akadálytalanul a túloldalra távoztak. Sok város átpártolt Joanneshez, de sokat a földdel tettek egyenlővé. Így Joannes könnyedén eljutott Tesszalonikáig és Makedóniáig a földdel egyenlővé téve a városokat, ahogy mondani szokták, szkita szokás szerint."[1018]

[1018] „Niceforus Gregoras lib. I. cap. 2. ram gestam sic refert: Ac illo quidem anno (1204) res Latinorum secundo cursu processerunt. At vero in annum sequentem somniabant se Orientem ipsum invasuros, et omnia illic in potestatem suam reducturos, adeo ut nulla Romanis (Graecis) Imperii recuperandi spes relinqueretur. Ac forsitan traiecissent, et Romanorum reliquias internecione delevissent, nisi de repente veluti magni tonitrus fragor, Bulgarici motus terror impetum illorum retardasset. Asanis frater et successor Joannes, delectu ex omnibus Bulgaris habito, et non parvis Scytharum copiis, qui Boreales Istri partes accolunt, conductis, occasionem sibi oblatam ratus est, Tracios pagos, et urbes opprimendi, re Romana vehementer turbata et afflicta ,Latinis autem rebus gravioribus distractis. Unde necessitate coacti, suas omnes copias revocare decreverunt Balduinus et qui cum eo partiti erant Imperium, ac usque ad Orestiadis planitiem celeriter progredi. Quo facto, exercitus illustri pugna conflixerant, et multa utrinque strages edita est, omnibus fortiter longo temporis spatio dimicantibus, donec tandem Bulgari cesserunt, haud scio an quod Latinorum gravem armaturam sustiinere non possent, an vero quod de industria illos in insidias pertrahere vellent: id quod probabilius est. Nam quum eos Latini longissime persecuti essent, Scythae ex insidiis consurgunt: et Bulgari velut ex composito conversi, hostes praeter omnem expectationem circumventos sagittis et jaculis strenue confixerunt: et terra sanguine et cadaveribus repleta, ingentem Latinorum stragem ediderunt: qui ob pondus armorum, continentes Scytharum incursiones et circuitus, et expeditissimus incursiones tolerare non poterant. Nonnullos etiam vivos ceperunt: inter quos et Balduinus fuit: nam Ludovicus Comes Blesensis acie ceciderat. Venetiarum vero dux Henricus Dandalus cum perpaucis fuga elapsus, non multo post ex acceptis in pugna vulneribus decessit. Bulgarorum vero Scytharumque multitudo, Latinorum opulentia gustata, equisque et curribus splendidis potiti, alacriter ad ulteriora pergebant, resistente nemine. Quare Traciarum urbium aliae ad Joannem se conferebant:pleraque vero vi expugnatae et direptae sunt,moenibus solo aequatis. Sic Joannes omnia facile Thessalonicam et in Macedoniam usque pervagatus, pagos, oppida castella, propemodum Scytharum, quod aiunt, solitudinem effeciit." (Joseph Simonius Assemani: Kalendaria ecclesiae universae, in quibus... sanctorum nomina, imagines

„Joannes pedig, aki a saját seregénél jóval nagyobb szkita sereget hozott, ezt úgy intézte, hogy a latinok ne tudjanak erről."[1019]

A szkiták (kunok, azaz magyarok) durván beleköptek a pápa levesébe, így nem csoda, ha jött a tatárbüntetés, és később a többi.

A pápa levélben megpróbálta kieszközölni a bolgár királynál Balduin szabadítását, de nem járt sikerrel: „Abból a különös kegyelemből, amivel dicsőítünk téged az összes keresztény király között, annyira szeretünk, hogy a te kényelmedre és tiszteletedre törekszünk, és bizton reméljük, hogy a római szent egyház iránti hűséged, aminek a győzelmedet köszönheted az ellenségeid felett...Tudd tehát szeretett fiunk, hogy nyugat felől hatalmas sereg indul Görögország irányába. Hogy meg tudd védeni a földedet, amíg lehet, köss békét a latinokkal, nehogy egyfelől ők, másfelől a magyarok megtámadjanak, mert nem fogsz tudni ellenállni a törekvéseiknek. Ezért ajánljuk és tanácsoljuk kegyelmednek, jóhiszeműen, hogy Balduin Konsztantinopoli császár szabadon engedésével békét köthetsz a latinokkal, hogy nyugodt lehess a te és földed biztonságában."[1020]

„Nicetas[1021] ezt jegyzi fel: 6812-ben (Kr. u. 1204.) a latinok elfoglalták a császári várost (Konstantinápolyt), 1205-ben a szkiták legyőzik a latinokat, és ezt adja hozzá: De mi következett ezután? Egy más csapás, sokkal kegyetlenebb és kellemetlenebb jelent meg... ez az új szokatlan gonosz, mely túltesz minden isteni büntetésen, ugyanarról a területről, ugyanaz a nemzet, mindkét népet megtámadta."[1022]

A kompilátornak nehezére esik megmagyarázni, hogy miről is van szó, mivel a történelemhamisítók szkitáknak nevezték úgy az Isztertől északra lakó magyarokat, mint a tatárjárás alatti mongol-tatárokat.

„Hogy mit jelent a szkiták név, helyesen bemutatja Cángius a Nikefor Gregori könyvében: 'Azok a szkiták (mondja Niketas Gregoras), kiket Villhardus kunoknak (cumanos) nevez. Hogy hol laktak a kun szkiták, azt ugyanaz a Gregoras mondja meg. 'Ezeket hunoknak és kunoknak hívják, de voltak, akik szkitáknak nevezték őket. Ezek megrettenve a súlyos és tűrhetetlen Szkiták (tudniillik a Dzsingiszkán tatárjai) nyomásától, úgy döntöttek, hogy elhagyják lakhelyeiket... Elkeseredve a szkiták (tatárok) harci sikerei miatt, szalmával megtöltött

---

et festi per annum dies ecclesiarum orientis et occidentis... recensentur... studio... Tomus I-VI. Kalendaria ecclesiae slavicae sive graeco-moschae. Sumptibus F. Amidei, Romae, 1755. p. 154. https://books.google.hu/books?id=VA_8NWBw-r0C&printsec=frontcover&hl=hu&source=gbs_ge_summary_r&cad=0#v=onepage&q&f=false

[1019] „Joannes vero, qui suas copias et auxilia Scytharum pene maiora numero adducebat, opera dabat, ut Latinos lateret." (Assemani, 1755. p. 157.)

[1020] „Ex illa gratia speciali, qua Te glorificamus inter omnes Principes Christianos, usque adeo Te diligimus, ut ad tuum commodum et honorem efficaciter aspiremus, pro certo sperantes, quod Tu in devotione sacrosancte Ecclesiae Romanae matris tuae proficere debes incessanter, per cuius merita gloriosum acquisivisti triunphum adversos eos, qui Te nitebantur graviter molestare. Quum igitur Regium diadema et militare vexillum a nobis per Legatum Apostolicae Sedis acceperis, ut Regnum tuum B. Petri speciale, providere volumus diligenter, ut ab hostium undique liberatus incursibus tranquilla pace laeteris. Noveris ergo, fili carissime, quod ingens exercitus de Occidentalibus partibus est in greciam profectus, praeter illum qui nuper accessit. Unde Tibi, et terra tuae debes summopere providere, ut dum potes, pacem ineas cum Latinis: ne si forte ipsi ex una parte, et Ungari ex altera Te studuerint impugnare, non facile possis resistere conatibus utrorumque. Quocirca Serenitate Tuae suggerimus et consulimus fide recta, quatenus quum Balduinum Constantinopolitanum Imperatorem dicaris tenere captivum, ita Tibi provideas, ut per liberationem ipsius, veram et firmam pacem facias cum Latinis, ut ab impugnatione Tua et Terrae tuae penitus conquiescant..." (Assemani, 1755. pp. 158-159.)

[1021] Nicetas Coniate.

[1022] „Nicetas hanc notat: Imperatrix urbs (Constantinopolis) XII. die Aprilis Indictione VII. anni 6812. a Latinis capta est: decimoquinto die eiusdem mensis, octava Indictione (anno Chr. 1205) Latini a Scythis victi sunt, et addit: Sed quid secutum est? Aliud flagellum atrocissimum, et calamitosissimum emicuit... Ibi novum inusitatum malum quod omne divinitus inflictum suplicium superat, erat cernere, terram eandem, eandem gentem, bini populi infestabant, alias utrique, alias alternis irruentes." (Assemani, 1755. p. 157.)

bőröket tutajként használva, feleségeikkel és gyerekeikkel átjöttek az Iszteren, sok ideig Trákiában kóboroltak, megfelelő kolóniát keresve maguknak: nem kevesebb, mint tízezer (ember). De még mielőtt megállapodtak volna, Joannes császár (III. Joannes bizánci császár) nagy ajándékokat és kedvezményeket nyújtott nekik, közülük sokat felvett a római légióba, másokat elhelyezett Trákiában, Makedóniában, meg Kis-Ázsiában Frígiában."[1023]

„Balduin haláláról Nicetas a 10. fejezet tanúsítja, hogy így történt: Végülis Balduin halála a következőképp történt. A szkita háborúban elfogták és bilincsben sok ideig Ternobiban tartották. Amikor pedig Aszpietes átpártolt a latinokhoz, Joannes haragra lobbant, a betegsége miatt is szinte megveszett, kihozatta Balduint a börtönből, levágatta a lábait térdből, a karjait könyökből, és megparancsolta, hogy vessék a szakadékba: ahol haláláig a madarak lakmároztak belőle. De nem csak őt, hanem a római foglyokat is a legnagyobb kegyetlenséggel végeztette ki."[1024]

Látszik, hogy a kompilátor (másoló és hamisító) megpróbálta elrejteni az igazságot, ezért felcserélte a normális idősorrendet, és olyan ködösen próbált fogalmazni, hogy ne kerüljön ellentétbe a hivatalos történelmi szemlélettel. Sajnos ez a hozzáállás még ma is tapasztalható. Itt volna ok sok magyarázatra, de akinek van értelme, úgyis rájön.[1025]

Az idők, az emberek, a jelmezek változtak, de a világhatalmat megcélzó ideológia ugyanaz maradt. A középkori egyház szerint az embernek az értékek teremtésében nincs érdeme, – Soli Deo gloria![1026] – ergo: az anyagi javak birtoklása, és elosztása is Isten és a földi helytartója joga. A mai liberális szemlélet szerint anyagi javakat előállítani nem lehet csak hitelből, tehát: a javak szétosztása azokat illeti, akik a hitelt nyújtják.

Az események sorrendjéből világosan látszik, hogy az 1206 és 1215 közötti keresztes hadjárat valójában büntetőhadjárat volt azok ellen, akik gátolták a pápaság világuralmi törekvéseit. Ezek voltak a szkiták (kunok), akik 1205-ben vereséget mértek a latinokra. Az albigensek ellen elkövetett vérengzések szerintem csak példastatuálásnak számítottak, ugyanis a pápaság legnagyobb ellenségei a szkitáknak nevezett kunok (hunok) voltak. Azok a szkiták (kunok), akik a latinokat megverték, bár a magyar királyság alattvalóinak számítottak, a félnomád életmódjuk miatt mégis nagy szabadságnak örvendtek, így sem az egyháznak, sem a magyar királynak nem volt módjában egyenesen végrehajtani ellenük a bosszúhadjáratot. Viszont az elkövetkező történelmi eseményekből kiderül, hogy a bosszú nem maradt el. De kik is voltak ezek a szkitáknak nevezett kunok?

Bár az *Alexius császár története* c. írást Anna Komnénának (Piroska lánya, Szent István unokája) tulajdonítják, valószínű, hogy a legtöbb okfejtés a későbbi kompilátorok agymenése.

[1023] „Quinam Scytharum nomine hic designentur, recte exponit Cangius in libri Nicefori Gregorae 'Quos Scythae (inquit Nicetas Gregoras), hos Comanos vocat Villhardinus. Ubi vero habitarint Scythae Comani, exponit idem Gregoras.' Hi vero Hunni et Comani vocabantur, erant etiam qui eos Scythas nominarent. Ii gravi et intolerabili Scytharum (Tartarorum scilicet sub Ginghiscano militantium) impressione territi, mutandas sibi sedes censuerunt... Unde et hi Scythici belli successu desperato pellibus palea plenis pro ratibus usi, cum uxoribus et liberis Istrum transierunt, et satis longo tempore in Tracia oberrarunt, idoneam sibi coloniam queritantes: decem millibus haud pauciores. Sed priusquam vagandi finem fecissent, Imperator Joannes (III. Joannes) magnificis muneribus aliisque beneficiis eos sibi adjungit, et ipsos etiam in Romanas legiones refert, alias aliis sedes partitus, quibusdam in Tracia, et Macedonia, quibusdam in Asia ad Maeandrum et apud Phrigia." (Assemani, 1755. p. 153.)

[1024] „Demum Baalduini mortem Nicetas num. 10. sic accidisse perhibet: Ceterum Balduinus mors ita contigit. Scythico bello captus et vinculis, ut dixi, oneratus, longo tempore Ternobi fuit. Quum autem Aspietes ad Latinos defecisset, Joannes ira aestuans, et dolore in dies ingravescente pene in rabiem actus, Balduino educto e carcere, pedes a genibus, et manus a brachiis tenedia plane securi amputari, et deinde ipsum in vallem praecipitari jubet: ubi tertio demum die esca volucrum miserabiliter expiravit. Neque vero hunc solum, sed Romanos etiam captivos eadem crudelitete interfecit, omni voce et supplice gestu reputatio." (Assemani, 1755. p. 158.)

[1025] Aki nem tudja, hogy hogyan hamisították a történelmet, annak egyszerűen zagyvaságnak tűnhet.

[1026] Egyedül Istené a dicsőség!

De olvassunk a sorok között! Például: „Tehát a szkita nemzet mely a szauromatáktól származik, elhagyta saját helyeit és leereszkedett a Dunához."[1027] – „Ad Danubium descendit = leereszkedtek a Dunához." Vajon honnan lehet leereszkedni a Dunához, ha nem Erdély felől.

De már itt is megtaláljuk a szkiták legnagyobb bűnét, hogy ugyanis manicheusok: „Mert a manicheus faj természete vérengző, nap mint nap háborúznak és a kiontott vért kutyák módjára felnyalják, mint valami csemegét. Ezt megtudván Alexius császár megparancsolta a nyugati haderők parancsnokának, hogy maga mellé véve Bránát, ki maga is kemény férfi, induljon a sereggel a szkiták ellen."[1028]

Amint tudjuk a történlemből, a szkiták itt is nagy vereséget mértek a császárra, akárcsak száz évvel később a latin császárra (Balduinusra).

„Domonkos a küldetésen Acebói Diego, az osmai püspök kísérője volt, és miközben átutaztak Dél-Franciaországon, szembesültek az albigens eretnekség elterjedtségével. 1206-ban hazatérésük előtt Rómába utaztak, ahol Domonkos kérte III. Incét, hogy engedje keletre, a kunokat téríteni. Az egyházfő erre nem adott engedélyt, viszont Domonkos kiválóan kamatoztathatta prédikátori képességeit a hazafelé vezető úton."[1029]

A pápa 1205-ben megtanulta, hogy nem jó ujjat húzni a kunokkal, ezért más eretnekeken próbálta levezetni a dühét. Ekkor szervezte meg Domonkos az inkvizíció intézményét, mely évszázadokon keresztül a legnagyobb kegyetlenséggel lépett fel az úgynevezett eretnekek ellen. *Az első századok prédikátorai szent rendjének évkönyvei*ben olvassuk: „Humbert krónikájából: Ezek után a király küldöttei a Kuria többszöri látogatása után Didacus és Domonkos két évig Toulouse vidékén prédikáltak, és ez alatt több utat tettek Magyarország és Róma között."[1030] Továbbá: „Mielőtt tovább mennénk, meg kell jegyeznünk, hogy Didacus és Domonkos nem véletlenül, vagy saját ösztöntől hajtva mentek prédikálni és téríteni az albigensekhez, hanem Ince pápa tudtával és felügyelete alatt, aki ezt a két kiváló embert szemelte ki erre a nagy feladatra."[1031]

„Vincenzius 29. könyv: Domonkos azon a helyen maradt, Didacus halála után mintegy tíz évet, egész a Lateráni zsinatig. Theodoricus: Domonkos tíz évig maradt a Narboni vidéken:

[1027] „Gens quidem Scythica genus ducens a Sauromatis, propriis sedibus relictis ad Danubium descendit." (Anna Comnena: Alexias, Sive De Rebus Ab Alexio Imperatore Vel Ejus Tempore Gestis gestis, Libri Quindecim etc. Bartholomaeus Javarina, Venetiis, 1729. p. 145. https://books.google.hu/books?id=YW5YAAAAcAAJ&printsec=frontcover&hl=hu&source=gbs_ge_summary_r&cad=0#v=onepage&q&f=false)

[1028] „Est enim Manicheorum genus natura sanguinarium, fundendoque quotidianis pugnis ac quasi liguriendo humano cruore luxuriari amans canino quodam genere deliciarum. His Imperator Alexius auditis, Domesticum Occidentalis Pacurianum (…) jussit, adjuncto sibi Brana, viro et ipso strenissimo, adversus Scythas vadere cum copiis." (Uo.)

[1029] https://en-m-wikipedia-org.translate.goog/wiki/Diego_de_Acebo?_x_tr_sl=en&_x_tr_tl=hu&_x_tr_hl=hu&_x_tr_pto=sc

[1030] „Humbert Chronicon manuscriptum haec habet: 'Deinde paracta Legatione Regis, semel et iterum Curia visitata ab ipso Episcopo Didaco, remansit S. Domenicus cum eodem quasi per biennium in praedicationis officio in partibus Tolosanis.' At cum dicat Humberus Didacum Episcopum, comite S. Dominico, semel et iterum Romanam Curiam visitasse, cogimur opinari in eundo, et redeundo ad Marchiam, vel in Ungariam, per Romam iter factum." (Tomas Malvenda: Annalium sacri ordinis Praedicatorum centuria prima. Auctore A.R.P.F. Thoma Maluenda Setabitano, eiusdem instituti, sac. theologiae magistro, prouinciae Aragoniae. Iussu reuerendissimi P. fr. Seraphini Sicci magistri generalis in lucem edita. .. Ex typographia Lazari Scorigij, Neapoli, 1627. p. 57. https://books.google.hu/books?id=a1UGsqu2VO0C&printsec=frontcover&hl=hu&source=gbs_ge_summary_r&cad=0#v=onepage&q&f=false)

[1031] „Sed antequam procedat oratio, diligenter illud observari cupimus, Didacum et Dominicum, non casu, et forte, vel instinctu privato, se illis tribus Apostolicis Legatis in praedicationis et conversationis Albigensium opere adiunxisse: sed scitu et auctoritate Romani Ponttificis Innocentii, qui duos istos praestantissimos viros, legatis illis, socios, addi in praeclara functione voluerit." (Maluenda, 1617. p. 60.)

főképp Karszonában, és Jovis templomában küzdött az eretnekekkel, hirdette a katolikus hitet, és sok megvetést és zaklatást kellett elszenvednie a Jézus Krisztus urunk szeretetéért."[1032]

„Albertus Stadiensi abbé krónikájából: Az urunk 1210. évében a keresztesek nagy tömege elindult Galliába az eretnekek ellen."[1033] És: „Ez a nagy sereg ötszázezer emberre duzzadt."[1034]

„Amint három eretnek az elégetésükre várt, és egy másik visszatért a katolikus hitre, a bírák megparancsolták ennek is a megégetését, mivel azt gyanították, hogy színlel: amikor mindhármukat a tűzbe vetették, ez sértetlenül megmenekült."[1035]

„Amikor megvizsgálták a népet, ha megígérik, hogy visszatérnek a hithez, ötvenen makacsul ellenkeztek az ördög ösztönzésére, kikből negyvenet elégettek, a többit felakasztották."[1036]

Az akkori hadviselésnek egy formája, amit sajnos napjainkban is megtapasztalhatunk, az a migránsok (idegen országokból összegyűjtött csőcselék) előre küldése támadás előtt.

„Amikor a zarándokok hozzájuk érkeztek fegyvertelenül, ezek rájuk rontottak, és sokakat megöltek."[1037] A peregrinus szót zarándokként is szokták fordítani, itt viszont nem valami jámbor zarándokokról van szó.

„Tehát a szolgálatban lévő püspökök bementek a várba, és prédikálni kezdtek az eretnekeknek, megpróbálván őket visszavonni a tévedéseikből: de mivel egyet sem tudtak megtéríteni, kimentek a várból: a zarándokok (migránsok) viszont megragadták az eretnekeket, hatvanat, és nagy örömmel megégették őket."[1038]

Tatárjárás

Érdekes, hogy IV. Béla nyolc lánya közül négy a boldog és a szent jelzőt kapta, miközben, ha igaz az alábbi források állítása, úgy Béla, mint fia István, a szentéletnek pont az ellentétét képviselte.

1259: „István Magyarország fiatal királya karhatalommal benyomul Karintiába, tűzzel és vassal, rengeteg foglyot hurcolt el Magyarországra… 1263: Ebben az évben nagy éhínség

---

[1032] „Vincentius lib. 29.: Mansit autem B. Dominicus in eisdem partibus quasi solus, annis fere decem a transitu videlicet beate memoriae Didaci Oxomensis episcopi, usque ad illud tempus, quo Laterasense Concilium celebratum est. Theodoricus: Decem annis B. Dominicus in diversis Narbonensis provinciae locis moratus: imprimis vero apud Carcassonam, et Fanum Jovis haereticos oppugnando, Chatolicum fidem promovit, animarumque saluti paranda addictus, totus concionandi officio vacabat, multas interim contumelias, multum sui contemptum, et abiectionem, multas angustias hilariter perferens propter amorem Domini nostri Iesu Christi." (Maluenda, 1617. p. 71.)

[1033] „Albertus Abbas Stadiensis in cronici haec habet: Anno domini milesimo ducentesimo decimo, multitudo crucisignatorum contra haereticos in galliam sunt profecti." (Maluenda, 1617. p. 76.)

[1034] „Hic magnus exercitus ad quinquies centum millia hominum devenerat." (Maluenda, 1617. p. 79.)

[1035] „Cum duo heretici ustulandi essent, et alter ad Catholicam fidem rediisset, ac nihilominus Iudices hunc quoque exuri iuberent, quod fictam conversionem suspicarentur: cum uterque in ardentem rogum immissus fuisset, consumto haeretico, alter ille qui respuerat, integer et illesus mansit." (Maluenda, 1617. p. 82.)

[1036] „In quo populo examinato, cum omnes promitterent, se velle redire a fidem, quinquaginta in sua pertinacia indurati a diabolo, permanserunt, ex quibus quadringenti combusti sunt in igne, ceteri patibulis appensi. Idem actum est in ceteris civitatibus, atque castellis." (Maluenda, 1617. p. 91.)

[1037] „...quo cum peregrini devenirent, illi insurrexerunt in eos, et quia inermes erant et proditioni ignari, ex ipsis innumerabiles occiderunt..." (Tissier, 1669. p. 29.)

[1038] „Intraverunt igitur Castrum episcopi, qui erant in exercitu, coeperuntque haereticis praedicare, volentes eos ab errore revocare: sed cum nec unum convertere potuissent, exierunt a castro: peregrini autem arripientes haereticos ferme sixtaginta, eos cum ingenti gaudio combusserunt." (Tissier, 1669. p. 31.)

tombol Ausztriában, Magyarországban és Csehországban és Morvaországban, ami egész aratásig tartott. … Ugyanebben az időben (1267) Béla király a fia, István király ellen vezette a seregét, melyet István gyorsan megvert, rengeteget levágtak és sok foglyot ejtettek az urak közül is. Ekkor Béla király az elszenvedett szégyen miatt haragra gerjedt és újból összegyűjtötte a sereget. Aki ellen bátran kiállt fia, István király (mert a bátrakat segíti a szerencse), és újra megfutamította apja seregét, egyeseket megöltek, másokat foglyul ejtették. Később ugyanebben az évben István még négy győzelmet aratott az apja fölött."[1039]

Tehát az országban két ellenlábas király van. Ha elfogadjuk, hogy IV. Béla a kunok elől menekült, ahogy a bécsi krónika állítja, és észrevesszük, hogy István mindig a kun seregek segítségével háborúzik, akkor rájövünk, hogy 1241-ben valójában egy polgárháború zajlott, és csak ez után jöttek a tatárok, és azt is sejteni lehet, hogy kinek, vagy kiknek a hívására.

„1270-ben meghal Béla király. Ez a Béla II. Frigyes halála után sok éven keresztül rosszindulatúan bánt a kunokkal és más népekkel, ugyanis (kegyetlen lévén) saját kezűleg mind és oly sok gonoszságot véghezvitt Ausztriában, Stiriában és Morvaországban, hogy a krónikás keze is megremegett, ezeket leírván. Az említett országokban még keresztény király nem vitt véghez ilyen borzalmakat..."[1040] II. Frigyes az előtte uralkodó császárokhoz hasonlóan nem fogadta el a pápaság világuralmi törekvéseit. A királyok egy része viszont, mint IV. Béla, vakon követték a pápa utasításait, ami az eretnekek ellen viselt keresztes hadjáratokat illeti. A kunokkal az volt a baj, hogy mivel félnomád életet éltek, nehéz volt tőlük behajtani úgy az egyházi tizedet, mint a királynak járó adót. A biztosítékot az verte ki a királynál, amikor a kunok nem voltak hajlandóak beállni a boszniai eretnekek ellen tervezett keresztes hadjáratba.

„Csehország királya nagy sereget gyűjtött, maga mellé állítva Ausztriát és Stíriát, megtámadta Magyarországot... Ebben az évben olyan nagy pestis járvány tombolt Ausztriában és Magyarországon, hogy közös gödrökbe hányták a halottakat és úgy földelték el őket, mint az állatokat."[1041]

És mindezek után a történelemkönyvek úgy tanítják, hogy IV Béla volt a második honalapító (ami rossz értelemben még igaz is lehet), de az már tényleg felháborító, hogy minden rosszat, ami ebben az évszázadban történt, Kun László nyakába varrták. Magyarázatra szorul az a tény, hogy az írások szerint a mongol–tatár invázió alatt, ami majdnem három évig tartott, az ország teljesen elnéptelenedett és elszegényedett, és mégis IV. Béla visszajövetelekor volt

---

[1039] „1259. Stephanus Juvenis Rex Ungariae manu armata intravit Kariintiam et eam incendiis et homicidiis heu devastavit, multosque captivos secum in Ungaria deduxit… 1263. Hoc anno fuit maxima fames per totam Austriiam, Hungariam et Bohemiam et Moraviam, qualis ante raro visa fuit, et duravit usque ad messem. … In tempore eiusdem anni (1267) Bela rex Ungariae contra filium suum Regem Stephanum misit exercitum, qui subito filio suo Rege Stephano vincitur et oppugnatur, et magna occisa multitudine hominum, ex eodem nihilominus exercitu potenter quosdam Comites captivat. Igitur iam dictus Rex Bela ira succensus, suffususque verecundia de tanta filii victoria, rursus cogit ad arma vocat exercitum. Cui audacter filius suus Rex Stephanus occurit (quoniam audaces fortuna iuvat) patris exercitum vice in fugam vertit, et in congressu belli alios occidit, et alios captivos abduxit. Porro Rex Strephanus anno eodem de patre suo quator laudabiles triumphi titulos reportavit." (Hieronymus Pez: *Scriptores rerum austriacarum veteres ac genuini, quotquot ex Austriae vicinarumque provinciarum bibliothecis et tabulariis, dedumano labore perlustratis, aut primum in lucem vindicari, aut ex Mss. codibus auctiores et emendatioes edi potuerunt*. Sumptibus Gleditschii, 1721. p. 465. https://books.google.ro/books?id=-bVJAAAAcAAJ&dq=millibus+ungari&hl=hu&source=gbs_navlinks_s)

[1040] „Anno 1270. Bela Rex Ungariae obiit. Iste Bela post obitum Ducis Frederici secundi multis annis per Comanos et per alios quosqunque malitiae sue habere potuit complices, imo (quod est crudelius) manu propriasaját tot et tanta mala perpetravit in Austria, Stiria, et Moravia ,quod manus scribentis stilus Cronicus memoriae trepidat commendare. In prefatis nempe terris nunquam fecit tot horribilia Rex Christianus..." (Pez, 1721, p. 707.)

[1041] „1270. Rex Bohemiae maximum exercitum traxit, Australes, cum Stiriensibus sibi coadunat, invadit Ungariam... Eodem anno tam inaudita facta pestilentia in Austria et in Ungaria, ut ex tam vehementi plaga pestilentiae huiusmodi in fossatis maximis simul et semel mortui homines tanquam pecora infoderentur." (Uo.)

elég pénz és paripa nemcsak a csehekkel hadakozni, hanem Béla és István, apa és fia egymással vívott belháborúira. Én ennek a magyarázatát abban látom, hogy IV. Béla vallási okok miatt összetűzött a kunokkal, akik fellázadtak ellene, és ezért kellett menekülnie az országból. Ezt olvashatjuk ki az osztrák krónikából. Majd amikor az egyház hívására bejöttek a mongol-tatárok, és „rendet csináltak" az országban, visszatért, és ezeket az idegen harcosokat kun név alatt alkalmazta a seregében. Valószínű, hogy az István seregében az őshonos kunok harcoltak.

Az, hogy a három éves mongol-tatár megszállásról alig van magyar beszámoló, szerintem annak tulajdonítható, hogy úgy a világi, mint az egyházi hatalom képviselőinek volt egy „kis" rejtegetni valója. Nagyobb hitelt tulajdonítok az osztrák krónikának, akik nem valami jó véleménnyel voltak a kunok iránt, de írásaikból ki lehet hámozni az igazságot.

„Amíg a magyarok a sátraikban pihentek, a kumánok hajnalban megrohanták a sátortábort, majdnem mindenkit levágtak, öreget, fiatalt, urat és közembert, köztük az összes papot, úgyhogy a nagy seregből csak kevesen tudtak elmenekülni a királlyal, aki a kiátkozott Frigyeshez menekült. Miután mindez lezajlott, jött egy másik nép napkelet felől, nevezetesen a tatárok, akik már sok országot feldúltak, köztük Oroszországot és Lengyelországot... Ezek maguk alá kényszeritették a kumánokat, akik mindenben engedelmeskedtek nekik... Mindennek a bajnak az oka az urak voltak, akik megölték a király anyját, és ezért a király megfosztotta őket a vagyonuktól... A tatárok és a kumánok semmi ellenállás nélkül végtelen sok zsákmánynyal, arannyal és ezüsttel, szép ruhákkal, állatokkal, rengeteg fogollyal mindkét nemből, a kereszténység szégyenére, kivonultak az országból."[1042]

Az osztrák krónika utolsó mondatával nem értek teljesen egyet, mert szerintem sokan a tatárok és kumánok közül (kivált a jó harcosok) bent maradtak az országba, egy része a Béla, más része az István seregében. De ezeket az írásokban később mind kunoknak nevezték.

Történelmi tévelygés

Ez az írás nem történelmi regény, mint a legtöbb történelmi írás, hanem dokumentumok sorozata, ami világossá teszi, hogy kik a felelősek a nagy történelemhamisítás miatt. Vajon világi tudósok, vagy egyházi emberek, annyira tudatlanok voltak, hogy ne tudták volna azt a tényt, hogy a legrégebbi írásokban (görög, vagy latin) nem használták az m és az n betűket, vagy tudatosan tették ezt a tömegek megtévesztésére? Ezen betük pótlására mindig az előtte lévő betű fölé egy vonalkát húztak. Amikor a későbbi másolók ezeket a vonalkákat ignorálták, akkor a szónak egy hamis értelme jelent meg. A félrevezetésnek persze rengeteg formája van. Ha egy szót, ami például egy főnév, át akartak alakítani tulajdonnévvé, akkor egyes latin hangzóit lecserélték görög hangzókra. Az i-t y-ra, a t-t th-ra (ami a görög tétát helyettesíti), Scita=tudás, Scytha=szkita (nemzet), Gente=nemzet, Gethe=Géta. Úgy látszik, hogy a görög agymosás, hogy ugyanis a görögön kívül minden nép barbár, nagyon hatékony volt. Így nemesítették sokan görög betűkkel a saját tulajdonnevüket: a Budai-ból Buday lett, a Hompot-

[1042] „Illis ibi in castris quiescentibus, Chomani summo diluculo inopinate supervenerunt et primo incedebant castra, deinde interfecerunt omnes episcopos, comites, senes et juvenes, nemine resistente ita quod ex tanta multitudine vix pauci cum ipso Rege salvarentur, sub II. Friderico imperatore excomunicato. His itaque perpetratis secuta est alia gens que dicitur Tartari, veniens ab ortu solis, que multa regna, civitates et castra subverterat, scilicet Rusciam, Poloniam... Quae gens subjecit sibi Chomanos ut in omnibus parerent eis... Horum omnium malorum auctores erant Comites, qui matrem Regis occiderant, eo quod filius eliminasset eos de sedibus suis... Tartari et Chomani, nemine resistente et occurente, recesserunt ab Ungaria cum infinita praeda auri et argenti, vestium, animalium, multos et captivos utriusque sexus ducebant in obproprium Christianorum." (Pez, 1721. p. 816.)

ból, Hompoth, a Németiből Némethy stb. A régi írásokban helyszűke miatt a szavakat abbreviáltak, vagyis bizonyos jelekkel rövidítették. Mivel ezek nem voltak egységesek, aztán a szövegek értelmezésénél ismét adott volt a csalás lehetősége. De a legnagyobb félrevezetést az időrenddel követték el. Amíg nincs tisztázva a történelmi időrend, addig minden történelmi vita csak puszta szócséplés. Számtalan bizonyíték van arra, hogy a történelmi időskála úgy Krisztus előttre, mint utánra, ezer évvel meg lett hosszabbítva. Ezt nehéz elfogadtatni több ok miatt. Elsősorban az érzelmi okok jönnek számításba. Másodsorban ez olyan szuperstrukturális összeomláshoz vezetne, amely káoszba taszítaná a társadalom nagy részét. Ezért nem is lehet elvárni, felelős társadalmi vezetők részéről, ennek a csalásnak az azonnali elismerését. Hazugságra azonban nem lehet jövőt építeni. Ezért kell erről beszélni, hogy fokozatosan megérjen a társadalom az igazság elfogadására. A történelmi időskálát Szkaliger szerkesztette, de később ezt módosította Denis Petavius az egyház elvárásának megfelelően.

Petávius vallomása a Krisztus születési évével kapcsolatban: „Egyesek úgy fogják fel ezt, mint a matematikában a posztulátumnak nevezettet. Példa a Krisztusi éra, vagy közismerten a krisztusi évek kezdete, ami 1627 évvel ezelőtt kezdődött, ez is egy posztulátum, amit nem bizonyítunk, hanem közmegegyezéssessel használunk, mégis senki sem tagadhatja, hogy ez nem bizonyító értékű. De ha egyszer el van fogadva, akkor szükség van következetességre.”[1043]

Ahhoz, hogy a Scaliger–Petávius kettős által felállított és a katolikus egyház áldásával elfogadott időskála minél hitelesebb legyen, rengeteg hamis írást gyártottak. Ezek nagy része a vatikáni könyvtárban található. Itt egy példa: Lucii Annaei Senecae, Annaei Senecae et aliorum opera. *Manuscript – Arch. Cap. S. Pietro. C. 121*. 1376–1425.[1044] A Wikipédia ezt így kommentálja: ”Seneca népszerűségét mutatja, hogy a keresztények a Kr. u. IV. században hamisítottak is egy Szent Pál és Seneca közötti levelezést.”[1045] A nagy hamisítások a 14–15. században történtek, így valószínű, hogy ezek is. De nagy a valószínűsége annak is, hogy a kereszténység az ezredforduló után jelent meg, így az iszlám pedig még később. Ha egyházi emberek ilyen hamisításokra vetemedtek, akkor fennáll a gyanú, hogy nemcsak a történelem, hanem a vallástörténet is a feje tetejére van állítva, vagyis sok állításnak épp az ellenkezője igaz. Sokan úgy gondolják, hogy a latin nyelvet már időszámításunk előtt beszélték. Van egy szó, melynek a formája ugyanolyan a latinban is mint az oroszban. Ez a „pravo”, ami oroszul igazat jelent, latinul meg rosszat. Elég elgondolkodni a Pravoszláv kifejezésen, hogy megértsük ennek a miértjét. A pravoszláv=igazhitűt jelent. Gyanítani lehet, hogy a pravo az egyházszakadás után kapta a rossz jelentést. Egyébként a latin szavaknak általában van négy-ötféle jelentése, néha ellentétes is, hogy a hamisításnak megfelelően lehessen alkalmazni.

Amíg a tudomány terén kizárólag csak logikai érvek mentén megy a vita, a vallás terén vajmi keveset érnek a logikai érvek az érzelmi kötődéssel szemben. Az a bibliai mondat, hogy az Isten a „bölcsek elől elrejtette és a tudatlanoknak megjelentette” – mármint a hitbéli igazságot, megmutatja, hogy a vallás fütyül a logikára. Érzelmi szempontból kétféleképp lehet megközelíteni az istenhitet. Van, aki szeretetből teszi, és van, aki félelemből. A krisztusi tanítás az előbbi, az Iszlám és a judeo-keresztény tanítás az utóbbi utat járja. Szeretni tiszta

---

[1043] „Alia assumuntur cuiusmodi sunt ea, quae Mathematici postulata nominant. Exempli causa Christianam aeram, sive vulgare Christi annorum initium ab hinc anno millesimo sexcentesimo ac vicesimo septimo coepisse, postulatum est:quod etsi non demonstratione, sed usu, et consensione nititur: tamen neque negari ab ullo potestet ad concludendam demonstrationem valet. Sit enim eo concesso quod consequens est necessarium.” (Petau, Denis: *Dionysij Petauij Aurelianensis e Societate Iesu de doctrina temporum: pars altera: in qua temporum ta historumena disputantur, tùm Doctrinæ vsus atque fructus Chronico Libro traditur*. Sumptibus Sebastiani Cramoisy, Paris, 1627. Prolegomena. Principia Chronologiae tria.
https://books.google.ro/books?id=eg70CYi42dUC&hl=hu&source=gbs_navlinks_s)

[1044] Biblioteca Apostolica Vaticana. http://digi.vatlib.it/view/MSS_Arch.Cap.S.Pietro.C.121.

[1045] https://moly.hu/alkotok/lucius-annaeus-seneca/wikipedia.

szívből csak egy igazságos jóistent lehet. Egy hatalomféltékeny személyválogató, kiszámíthatatlan istentől csak félni lehet. Akitől félünk, azt szeretni sem tudjuk. A krisztusi tanítás, legalábbis amíg a cseles eszű Pál (Saul) el nem ferdítette, nem a rabszolgaságra való nevelésről szólt. Amíg ezt nem vesszük észre és ki nem javítjuk, addig semmi esélyünk nincs az iszlámmal szemben. Ugyanis az Iszlám a teljes alávetettséget hirdeti. Itt az ember nem Isten gyermeke, hanem a rabszolgája. Sajnos az évszázadok során a kereszténységben is, főleg a katolikusságban, kialakult egy ehhez hasonló felfogás, amikor azt hangoztatják, hogy minden dicséret az Istené, vagyis az embernek nincs semmi érdeme. Minden jó dolog csak felülről jöhet, a hierarchia lépcsőjén lefelé. A kolostorokban és zárdákban, de még a középkori iskolákban is, az volt a szokás, hogy az újoncot a legmegalázóbb helyzetekbe hozták, így akarván a tudomására hozni, hogy mostantól az önállóságának vége. A végeredmény egy olyan rabszolga típus kialakítása, aki mindenben alá van rendelve a felettesének. A hierarchiában mindenki valakinek a szolgája volt. Innen származik a szervusz féle köszönési mód. De hogyne akarnának az emberből rabszolgát csinálni, amikor szerintük Jézus Jahve szolgája: „vagyis Jézus úgy beszél, mint Jahve szolgája (Iz 53,4-12), aki föláldozza magát." (Magyar Katolikus Lexikon)[1046]

Nincs szükség sok magyarázatra annak bizonyítására, hogy az ótestamentumi isten minden lehet csak nem jó isten. A Jó isten fogalma csak a krisztusi tanításban jelenik meg. A régi latin írásokban, melyek a Vatikánban lapulnak és még most is akadályozva van az ezekhez való hozzáférés, említés van egy Jov nevű pogány istenről. Ezek az írások persze mind másolatok, és nincs kizárva, hogy a másolás alkalmával az eredeti írás ne lett volna meghamisítva az aktuális hatalom igényeinek megfelelően. A latin írásban mivel nincs hosszú ó, így ezt az ou helyettesítheti. De a régi latinban az u-t a v helyettesítette. Ezért lett a Jó istenből Jov isten. Amikor a kereszténység magáévá tette az Ótestamentum tanait és eretneknek nyilvánította a szkita gnosztikus kereszténységet, akkor lett a Jó (Jov) isten pogány istennek nyilvánítva. A szkita – latinul scita=tudás – alapú kereszténységet felváltotta egy az érzelmekre, de primitívebb népeknél már az érzékiségre támaszkodó kereszténység. Elég megemlíteni a dél-amerikai, afro-amerikaiakat, akiknél a vudu tökéletesen keveredett a keresztény vallással.

Amíg a tudomány és a tudás fejlődött a keveseknél, addig a vallási felfogás az idő múlásával mindinkább primitívebb formákat öltött a nagytömegeknél. Így a keresztény vallás még viszonylagos tökéletessége nem előny, hanem hátrány az iszlámmal szemben. Maga a hit azt jelenti, hogy elhiszek olyan dolgokat (bizonyos jutalom reményében), amit sem tapasztalattal, sem logikus bizonyítással nem tudok alátámasztani. Így attól függetlenül, hogy keresztény, zsidó, iszlám, vagy bármilyen hitre alapított vallás, az nem más, mint a kiszolgáltatott ember korrumpálása. Mert a kiszolgáltatott ember mindent elhisz, mindent remél és mindenre kapható. Mindezzel nagyon is tisztában vannak a hit monopóliumának birtokosai, és ezért a nagy hallgatás, ezért inkább átkeresztelkednének az iszlámra, minthogy elveszítsék a monopóliumukat. Ez nem feltételezés, hanem logikus következtetés, ugyanis a Bibliában Pál apostoltól olyan mondás is van, hogy minden hatalom Istentől van. Tehát amint az Iszlám hatalomra jut, a Biblia szavait elfogadó keresztény azonnal a hatalom szolgálatába fog állni.

Ha elolvassuk a Tórát, amely zsidó történelem és ugyanakkor a zsidó-keresztény tanítás alapja, azt látjuk, hogy a zsidók épp olyan rossz színben vannak feltüntetve, akár a magyarok a saját történelmükben. Arra rájöttünk, hogy a magyar történetírásban sok minden nem felel meg a valóságnak, de mivel a Biblia szentnek van nyilvánítva, ezt nem sokan kérdőjelezik meg. Voltak azonban mégis a múltban is, akik másképp tudták a dolgokat, s ilyen volt egy Jusztinusz nevű történész is.

[1046] „Aki magára veszi népe bűneit és engesztelést nyújt". http://lexikon.katolikus.hu/J/J%C3%A9zus%20kereszts%C3%A9ge.html.

Van egy közmondás, amely így szól: „Az vagy, amit megeszel.” Ám az ember nemcsak fizikailag táplálkozik, hanem szellemileg is. És valóban, amilyen szellemi táplálékot vesz magához az ember, olyanná válik. Feltehetjük magunknak a kérdést, hogy vajon egészséges szellemi táplálékot nyújt-e, úgy zsidó, mint keresztény, vagy éppenséggel mohamedán számára az Ótestamentum? Parancsolhatta vajon Isten ártatlan gyerekek megölését? A legtöbb hívő ember számára ezek a kérdések fel sem merülhetnek, miután a Biblia neve szent írás. Tudjuk, hogy a történelem folyamán nagyon sok írást megsemmisítettek. Trogus Pompeiusnak az írásai eltűntek, és csak keveset tudott ebből megmenteni Justinus. Ha ezek is a vallási fanatizmus áldozatai lettek, akkor feltételezhetjük, hogy olyan történelmi vagy vallási témát tartalmaztak, ami szembe ment a már szentesített változatokkal. Egy ilyen írást találunk Justinusnál az Exodussal kapcsolatban.

„Mert a zsidók származási helye Damascena (Damaszkusz), Szíria nemes városa, ahol Szemirami királynő leszármazottai uralkodtak. A város neve Damaszkus királytól származik, kinek tiszteletére a szíriaiak templomot emeltek, ahol a legszentebb vallást gyakorolták. Damaszkusz után Azelus, ez után Adores, aztán Ábrahám és Izrahel királyok következtek. De Izrahel abban a szerencsés helyzetben volt, hogy 10 fia született, ez tette őt híresebbé a felmenői között. Felosztotta a népet tíz királyságra, és a tíz fiának adta őket örökségül, akik Juda után mind ezt a nevet kapták. A testvérek közt József volt a legfiatalabb. Mivel nagyon tehetséges volt, ezért a testvérei irigységük miatt eladták őt vándorkereskedőknek, akik tovább adták őt Egyiptomba. Ő nemcsak nagyon bölcs volt, hanem álomfejtő is. Nem volt sem emberi, sem isteni dolog, ami rejtve maradt volna előtte. Az egyiptomi fáraónak megjövendölte a hét évi száraz éveket, és azt is, hogy hogyan lehet elkerülni az éhséget. Nagy tapasztalattal rendelkezett, amit nem embertől, hanem az Istentől kapott. Az ő fia Mózes volt, aki örökölte a tudományát. De ebben az időben Egyiptomban különböző betegségek kezdtek terjedni: úgymint a rüh, bélpoklosság, pestis. A papok azt tanácsolták a fáraónak, hogy a betegség terjedését megakadályozandó, a betegeket vigyék Egyiptom határain kívül. Mózest megtették a kivonulók vezérének. A kivonulók magukkal vittek lopott szent tárgyakat, ami miatt az egyiptomi katonaság utánuk eredt, de a vihar megakadályozta őket ezen tárgyak visszaszerzésében. Így Mózes vissza akarván térni Damascénába a régi hazájába, elfoglalta a Sinai-hegyet, miután hét napig étlen szomjan bolyongtak az Arab-sivatagban. Mivel ez a hetedik nap szombatra esett, ezért a szombatot a következő századokban ünnepelték, mivel ekkor ért véget az éhezés.”[1047]

[1047] „Namque Judaeis origo Damascena, Siriae nobilissima civitas: unde et Assiris regibus genus, ex regina Semirami fuit. Nomen urbi a Damasco rege inditum: in cuius honorem Sirii sepulcrum Arathis uxoris eius pro templo coluere, deamque exinde sanctissime religionis habent. Post Damascum Azelus, mox ejus Adores, et Abraham, et Israhel reges fuere. Sed Israhelem felix decem filiorum proventus majoribus suis clariorem fecit. Itaque populum, in decem regna divisum, filiis tradidit, omnesque ex nomine Judae, qui post divisionem decesserat, Judaeos appellavit. Colique ejus memoriam ab omnibus jussit, cuius portio omnibus acceserat. Minimus inter fratres Josef fuit: cuius excelens ingenium veriti fratres, clam interceptum peregrinis mercatoribus vendiderunt. A quibus deportatus in Aegiptum cum magicas ibi artes solerti ingenio percepisset, brevi ipsi regi percarus fuit. Nam prodigiorum sagacissimus erat, et somniorum primus intelligentiam condidit: nihique divini juris humanique ei incognitum videbatur: adeo ut etiam sterilitatem agrorum ante multos annos providerit: perissetque omnis Aegiptus fame, nisi monitu ejus rex edicto servari per multos annos fruges jussisset: tantaque experimenta ejus fuerunt, ut non ab homine, sed a Deo responsa dari viderentur. Filius ejus Moses fuit, quem praeter paternae scientiae hereditatem, etiam formae pulchritudo commendabat. Sed Aegiptii, quum scabiem et vitiliginem paterentur, responso moniti, eum cum aegris, ne pestis ad plures serperet, terminis Aegiptii pellunt. Dux igitur exulum factus, sacra Aegiptorum furto abstulit, que repetentes armis Aegiptii, domum redire tempestatibus compulsi sunt. Itaque Moses Damascena antiqua patria repetita, montem Sinan occupat, quo septem diem jejuno per deserta Arabiae cum populo suo fatigatus, cum tandem venisset, septimum diem, more gentis, Sabbatum appellatum, in omne aevum jejuno factavit: quoniam illa dies famem illis erroremque finierat.”

Ez a verzió teljesen nélkülözi a csodákat, amelyek a Bibliában fellelhetők. Mózes nem csapkodja botjával a Nílust, hogy az vérré változzon. Különben ma már tudjuk, hogy a Nílus vize bizonyos időközökben Mózes nélkül is vörös színűre vált. Szó sincs arról, hogy a fáraó visszatartaná a zsidó népet. Arról sem ír, hogy az Isten megölette volna az egyiptomi csecsemőket. A 430 év szolgaság sem jöhetett számításba, hisz itt Mózes Józsefnek a fia. A szent tárgyak lopása sem elítélendő dolog, mivel feltételezhető, hogy a beteg emberek miatt tették. Itt nem esik szó a csecsemőket gyilkoló angyalról, aki ugyebár a zsidó nép cinkosa. Nincs szó a szomszédok kirablásáról. Arról sem ír, hogy a fáraó hadseregét elnyelte volna a Vörös-tenger vize. Egyszerűen a vihar akadályozta meg őket abban, hogy utolérjék Mózest. Amilyen tárgyilagos az írás, ha nem tudnánk, hogy az ókorban írták, mert ugye Justinus ókori történetíró, azt hihetnénk, hogy újkori hamisítvány. Az ókori történetek 90%-a fikció, de akkor vajon miféle emberek lehettek azok, akik olyan horrorfilmbe illő történeteket találtak ki, amiket a Bibliában is olvashatunk?

Ahogy az elején írtam, egy embernek, vagy egy népnek, olyan lesz a karaktere, amilyen lelki táplálékkal etetik. Vajon kiknek állt érdekében egy olyan történelmet varrni a zsidó nép nyakába, amivel megetetve bármelyik nép lelke torzul. S mivel a Biblia a keresztények szent könyve, így ők sem mentesek a lelki torzulástól. Azon el kéne gondolkozni, hogy megéri-e egy népnek a kiválasztottság fejében, ami valójában olyan, mint a mai politikusok ígéretei (tehát a bizonytalan jövő meséje), magára vállalni egy olyan múlt meséjét, ami ezért őt gyűlöletessé teszi más népek elött? Az az intelligens parazita réteg, amely a nyakára telepedett zsidónak és nem zsidónak, érdekelt a hamis történelem fenntartásában és terjesztésében, mivel ezáltal tudja egymás ellen ugrasztani a népeket és így uralkodni rajtuk. „Divide et impera!”

A felsorakoztatott írások arról tanúskodnak, hogy az a hatalom, amely évszázadokon keresztül parazita módon uralkodik olyan népeken, akik munkájuk révén értéket képesek előállítani, ezt agymosás révén éri el. Az agymosás azzal a szlogennel indul, hogy az embernek nincs semmi érdeme az értékek előállításában. Minden érdem istené, így az előállított javak is, ergo azé a hatalomé, aki istent képviseli a földön. Ezt az egyház a kinyilatkoztatásra hivatkozva tette, viszont a mai globalisták ugyanezt teszik, már mellőzve a Bibliát, egyszerűen a globalista értékekre hivatkozva, azt állítva, hogy értéket csak pénzhitelből lehet előállítani, így a megtermelt anyagi javak annak a tulajdona, aki a hitelt nyújtja.

A hazugságot le kell leplezni, még mielőtt nagyon hozzászokunk. Az ember, ha nem szűri ki a hazugságokat az információáradatból, ami nap-mint-nap beáramlik az agyába, akkor szép lassan hozzászokik, és a homo sapiens átalakul homo vegetatívusszá. Sajnos a mai ember annyira elkényelmesedett, hogy még gondolkodni is lusta. Ezt a műfajt meghagyja bizonyos tekintélynek örvendő egyéneknek, akiket aztán vakon követ úgy politikai, vallási, mint a tudományi téren. Nézzük a következő aranyköpést, ami egy mai agymosó pszichológustól származik, akinek a neve Stanislas Dehaene: „A matematika az emberi elme szüleménye, és mint ilyen, jellegzetesen emberi, tévedéseknek kitett, módosítható és nagymértékben függ agyi berendezkedésünk képességeitől és korlátaitól.”

Nem tudom, milyen matematikára, gondol ez a csodabogár, de szerintem a matematika, amely tételek sokaságából áll, az ideák világához tartozik, és mint ilyen független az agyi berendezkedésünktől, és örök. A matematikai igazságokat nem megalkotjuk, hanem felfedezzük. Püthagorasz vagy Thalész tételeit nem megalkották, hanem felfedezték. Ha megalkották

(Marcus Junianus Justinus: *The History of Justin, Taken out of the Four and Forty Books of Trogus Pompeius.* Ötödik kiadás, London, 1688. p. 250. https://books.google.ro/books?id=svg1AAAAMAAJ&printsec=frontcover&hl=hu&source=gbs_ge_summary_r&cad=0#v=onepage&q&f=false)

volna, akkor létezhetne több variánsa, az alkotó agyi berendezkedése szerint. A földrajzi nevezetes helyeket, mint egy hegycsúcs, egy sziget, tó, égitest stb. nem megalkotják, hanem felfedezik. A fizikai világgal párhuzamosan, de ettől függetlenül létezik az ideák világa. Ha minden ember kihalna, az ideák világa akkor is létezne, és valamikor, lehet egy más intelligens faj, ugyanazokat a matematikai igazságokat fedezné fel.

A gróf álma

„Hogy a szabadság legfőbb jó, s ekép soha nem lehet vad, tudatlan, rest s önkényes embernek sajátja, hanem csak azé, ki nemesített keblétül ösztönöztetve, s csinosult értelme által vezetve szintúgy meg tudja becsülni mindenkinek sorstul nyert sajátját, valamint önmaga tulajdonát védelmezni bátor."[1048] Ez a hitvallása Széchenyi Istvánnak nyíltan elítéli a vad liberalizmust. „Kereskedésre akarod állitani a nagyobb szorgalmat?" – Ebből a mondatból látszik, hogy Széchenyi nem tartotta helyesnek a munkaerő áruba bocsátását, mert az valójában álcázott rabszolgakereskedelem.

38. ábra. Barabás Miklós: Széchenyi István (1836).[1049]

Széchenyi „…azon napot, midőn majd a Magyart nem csak szójárás s rossz szokás szerint, hanem az értelem valódiságában is, Nemzetnek, 'szabad Nemzetnek' hívni lehet… a Magyart végre a Nemzetek sorába iktatnánk… a magyar Nemzet – vagy inkább nép…" – Idézi Orosz József: „Ha továbbad egyszer már ott volna a dolog, hogy a paraszt lenne Valami, az az Nemzet, az az Úr, ki védelmezné akkor a hazát?" Még a 19. században sem sorolták a parasztságot a nemzethez, holott valójában ez a réteg képezte a magyarság zömét. Ellenben az idegen urak a nemzethez tartoztak, mert úgymond ők védelmezték a hazát.

[1048] Gróf Széchenyi Istvántól idézi: Balásfalvai Orosz József: *Gróf Széchenyi István mint író.* Snischek Károly Nyomtató-Intézetében, Pozsony, 1832. p. 280.
https://books.google.ro/books?id=pPREAAAAYAAJ&hl=hu&source=gbs_navlinks_s
[1049] https://hu.wikipedia.org/wiki/F%C3%A1jl:Barabas-szechenyi.jpg.

A gengszterek szinte mindig úgy lépnek fel, mint védelmezők. Feltevődik a kérdés, hogy ha olyan áldatlan állapotban van az ország, ahogy azt Széchenyi fölvázolta, és utólag a történelmi események sajnos neki adtak igazat, akkor honnan az a híres latin mondás, hogy „Extra Hungariam non est vita, si est vita, non est ita"? Az biztos, hogy a paraziták sehol olyan jól nem érezték magukat, mint Magyarországon. Valamikor Magyarország el tudta látni egész Európát búzával, hússal és borral. A hanyatlás a nagy földrajzi felfedezésekkel kezdődött. Előbb behozták a burgonyát, ami olyan vidékeken is megtermett, ahol a búza nem. Idővel az amerikai búza és hús termelés felvirágzása lenyomta a Magyarországi árakat, így az itteni földtulajdonosok eladósodtak. A legfőbb ok persze az idegen megszállás török és osztrák részről. Ennek oka pedig a Bakócz-féle keresztes hadjárat, ami a Dózsa György vezette felkeléshez vezetett és végképp legyengítette az országot.

Széchenyi álma: „Volt nekem sok esztendő előtt Pesten egy különös álmom, ha szabad elmondom. „Messze távolban számos nagy tekintetű, vénnél vénebb Urak, kiken hószín szakál lengett, az akkor élőknek egy vasládát látszottak kijelenteni, 's őket kérőleg 's fenyegetőleg arra bírni, hogy az abban rejtező kincset egész elszánással 's férfiúi állhatatossággal védjék. Állottak a' hív szó- és tanácsfogadók hosszú időkig a láda mellett, 's bajnoki mód védelmezték, – sok el is veszett miatta; – míg azonban a' rozsda rágni kezdé a' ládát, 's ők éheztek, fáztak, sokat szenvedtek, fanyarogtak mellette, 's csak kevesen használhatták a' vén láda oldalát garádkép. Szívszorongva szántam szegényeket, 's mennyire álomba merülten okoskodhatni, úgy emlékezem, megszólítni kívántam őket: 'vennék ki a ládában hiába heverő kincset', 's adnák kamatra, mert – – – –' midőn egy mennyei fény minden szót elolvasztott számban, és szent rettegést ragyogó méltósággal az idők Szelleme – 's gondold csak magyar ruhában – a' kincset őrző számtalanok közibe lépett, s' felnyitá a' vasládát, melyben semmi sem volt – – egy kis kéziraton kívül, 's mondá: „kik Benneteket annyi sanyarúság-tűrésre kárhoztattak: a régi tudatlanság 's megőszült előítéletek Atyái, Nagyatyái, Szépapái, 's harmad negyed Ősapái 's a' t. voltak, tekintsetek most valódi kincsetekre 's olvasá: *„A magyar egy gyermek nép, most semmi, de minden lehet, mert lelki 's testi erő rejtezik fiatal keblében. Minden lehet, ha át akarja látni, hogy semmi. Csak két ellensége van, az Előítélet 's Elbizakodottság. Szép jövendő várja, ha – – – –"* … Itt egy a magyar fővárosban ablakom előtt sárban elakadt német furmán tüdeit-fárasztó lovaira-kiáltozásával felébreszte."[1050]

A szerző (Balázsfalvai Orosz József), egy híres álomfejtőhöz fordul, hogy megtudja az álom jelentését. Az álomfejtő ezt írja neki: „Azonban barátom, bármi üres legyen is a rozsdás vasláda: az mostmár sebaj! ugyan is van mit bele tennünk, hogy az perui kinccsel tele rakva legyen. A rómaiak legnagyobb kincseknek és palladiumoknak tartották a Sybilla könyveit – melyeknek bölcsessége azonban mai napig mély titok maradott – nem szegényebb már e részben a rómainál a magyar, kinek tudnillik hasonló nagyérdemű három könyve van, noha azokat számosan a vén láda garádkép használt oldala mellé hányni kívánják... – Csakhamar seperjük ki tehát a vén ládából az óság penészes szemetét, és zárjuk belé a mondott új módis, magyar ruhába felöltöztetett időszellem súgta három drágalátos könyvet – legalább tudni fogjuk miért éhezünk, fázunk, szenvedünk, fanyargunk."[1051] A szerző újra ír az álomfejtőnek, meg akarván tudni, mely és hol találhat meg a három könyv, de mire a levél odaér, az álomfejtő már halott. Tehát nem elég, hogy az álom nem fejtetett meg, de egy másik rejtéllyel is tetéztetett.

Azt tudjuk, hogy a grófok szerettek elmerülni az álomvilágban. Jó példa erre Babits Mihály Gólyakalifa című regénye. Bármennyire is cinikus a szerző hozzáállása, azért érdemes megvizsgálni egy olyan ember álmát, mint Széchenyi. Álmában az ember nagyon sok aggyal áll összeköttetésben, ezért néha olyan problémát is megold álmában, amit éberen nem képes.

[1050] Balázsfalvai Orosz, 1832. p. 282-283, 285.
[1051] Balázsfalvai Orosz, 1832. p. 284.

De az is megtörténik, hogy az álombeli megoldást éberen már nem tudja értelmezni. Az álom mindig kötődik azokhoz a problémákhoz, amelyek ébrenlétben foglalkoztatják az embert. Széchenyit az ország és a magyar nép problémái foglalkoztatták. A vasláda az ősöktől ránk hagyott valamilyen örökség, ez nyilvánvaló. De mi lehet ez? A hit, a vallás? Ez nem lehet, mert ezt idegenektől kaptuk, és nem kimondottan magyar tulajdon. Az ország? Ez sem lehet, mert tudjuk, hogy mi van benne, tehát nincs elrejtve. A nyelv? Az is ismeretes. Egyetlen, ami számításba jöhet, az az őstörténetünk. Vagyis az a kérdés, hogy ha jöttünk, honnan jöttünk? Ezért indult el Körösi Csoma Sándor is, hogy megtalálja az őshazát. Mert „a régi tudatlanság s megőszült előítéletek Atyái, Nagyatyái, Szépapái, s harmad, negyed Ősapái", azt a tévhitet hagyták ránk „vasládába" zárva, hogy valahonnan jöttünk. Pedig a láda üres, vagyis nem jöttünk mi sehonnan.

A ládában talált kéziraton ez állt: „A magyar egy gyermek nép, most semmi, de minden lehet, mert lelki s testi erő rejtezik fiatal keblében." – Ez tökéletesen igy van. Talán nincs még egy ilyen naiv gyermeteg nép, mint a magyar. Ha volt is, bizonyosan kipusztult. Az évszázadok folyamán százszor kisemmizték, mindig idegenek bitorolták az országát. Csak napjainkban is láthatjuk, hány banki és bróker botrány van Magyarországon.

Ez a naivság valójában őszinteség és jóhiszeműség, ami a magyar nyelv tulajdonságából adódik. Láthatjuk az indoeurópai nyelvekben, hogy hány értelme lehet egy szónak. Ha felütjük a latin szótárt, ami az indoeurópai nyelvek mintájául szolgált, azt látjuk, hogy majdnem minden szónak öt-hat értelme van, sokszor egymással teljesen ellentétesek. Így aztán könnyű hazudni és becsapni a másikat. Csakhogy saját magukat is becsapják. Ezért jutott oda a világ, ahol ma tart. Ebből egyetlen kiút csak az őszinteség, másokkal és magunkkal szemben.

És legújabban, azaz napjaink „genetikai őrülete" közben igen időszerű lett a következő kritika: A szkiták belakták egész Eurázsiát, a hunok úgyszintén, a magyarok szintúgy, a kunok a Kárpár-medencétől az Urálig, és ezek állítólag mind mi voltunk, magyarok. „Merjünk nagyok lenni", amikor még a Kárpát-medencét sem tudtuk úgy igazából soha belakni? Majd megyünk Amerikával, a NATO-val és Lengyelországgal visszavenni, ami a „mienk volt", akár a II. világháborúban? Igaza volt Széchenyinek: valóban gyermeteg a magyar nemzet?

ÍRÁSBELI HOZZÁSZÓLÁSOK

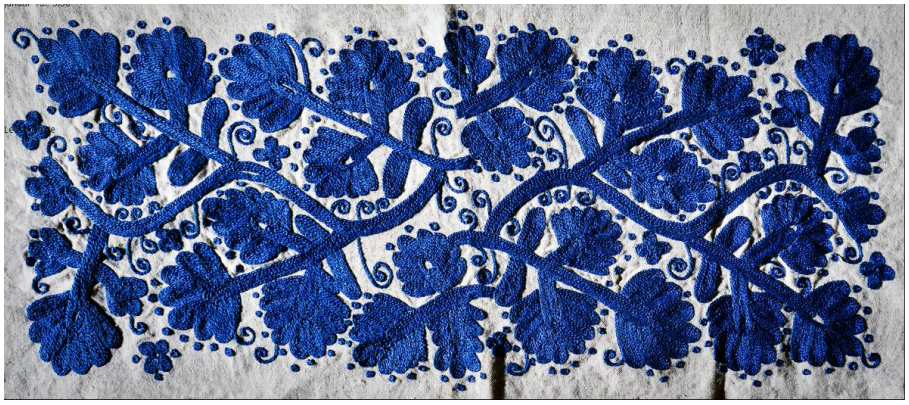

1. Az egyetemes és a korai magyar történelem összefüggései

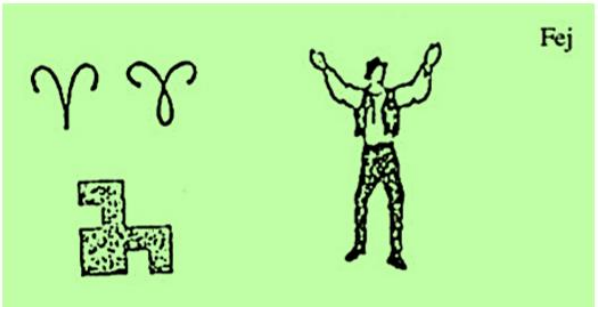

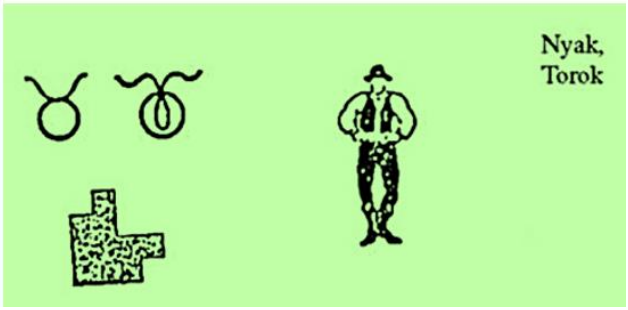

BÉRCZI Szaniszló (Budapest):

Ígéretes szálpárok összekapcsolása a történeti események leírásában

A konferencia szervezésekor javaslatot tettem arra, hogy a 32. MÖT tűzze ki egyik céljául a ***sokszálú történelemkép továbbformálását az új tudományági fejlődéstörténeti eseményszálak beillesztésével.*** Mintát adott ehhez a fejlesztéshez az, hogy a 31. MÖT alkalmával már ilyen szálnak látszott a genetika több új eredménye. A legrégebbi antropológiai és régészeti szálak összekapcsolását elsősorban a genetikai (DNS) és a nyelvek fejlődését bemutató tudományágak adatai egészíthették volna ki.

A szálakból font összetett történelem-leírás szükséges feltétele, hogy az egyes szálak több ponton illeszkedjenek. Példaként a Cser-Darai leírást említem (Cser, Darai, 2005, 2010), melyben a geológia szál (jégkorszakokkal), és az emberé-válás útján előrehaladó antropológiai szál (homo erectus, homo neanderthalis, és homo sapiens), az eszközök és a régészeti leletek együttesével, valamint a DNS adatokkal is külön illesztésre kerültek.

A hiányzó beszéd-evolúciós szál beillesztését mutatta be a beszéd elképzelt fokozataival egy fél évszázaddal ezelőtti modellben Critchley és Bunak.

Bunak, az általa fölismert nyelvi-gondolkodási fokozatokhoz régészeti műveltségeket kapcsolt. Ezzel egy korai példát hivatkozunk arra, hogyan is képzeltük el azt, hogy függetlenül kidolgozott fejlődési szálként kapcsoljuk egymáshoz a nyelvi és régészeti evolúciós szálat. Bunak említett cikkében (1968) azt hivatkozza, hogy a kő, kavics és csonteszközök előállításához szükséges intellektuális munka milyen ősemberi műveltségi korszakban illeszthető a beszéd fejlődésének néhány fokozatához. A legősibbek a szerzőnél az abbeville-i marokkövek, másodikként szerepel az acheuli műveltség szakócája, harmadikként a moustiere-i korszak lándzsahegyeinek és kaparóinak a készítési módja. Ezt követően már nagyszámú eszköz jelenik meg. A szellemi párhuzamban Bunak az abbeville-i eszközökhöz (formatartás, ékalak, hegyes vég) egy tulajdonság-csoportra jellemző fogalomhasználatot kapcsol. Szerinte ekkor már valószínű az, hogy a munka utánzásánál jelentős számban hangképletek segítik az ismeretátadást. A következő, acheuli szakaszban a kőeszközök tökéletesebbek, szimmetrikus alakúak, egyenletesen kicsik a törési felületek, ami arra utal, hogy a kezdetben hangok által közölt „fogalmak" differenciálódtak. „A moustiere-i korszak kaparói, hegyei és késszerű pengéi annak mutatói, hogy a fogalmak és a közöttük kialakult kapcsolatok tovább terjedtek, differenciált képzetek voltak a tárgyak alakjáról, és a cselekvési ciklus műveleteinek távoli láncszemei közötti kölcsönviszonyokról, azaz a ciklus céljáról. A moustiere-i Hominidáknak tekintélyes számú szóval [hangképlettel] és a beszédszervek különféle artikulációjával kellett rendelkezniük." „Minőségi haladást jelentett az összetett szerszámok széles körű felhasználása: segédeszközöket… csak a felső paleolitikumban használtak" (kő, csont, szaru).

Pontosabb és részletesebb korszak-hozzárendelést találunk Critchley (1960) cikkében. Anatómiai koponya-jellemzők alapján, másokra is hivatkozva, a neandervölgyieket tekinti annak a korai csoportnak, amelynél már valamilyen beszédet lehet feltételezni. De, - írja – „a kulturális bizonyítékok meggyőzőbbek, mint a [koponya] morfológiaiak. Az eolitok (durván megmunkált kőkorszakbeli szerszámok) létezése, megélesített kovakövek és nyílhegyek formájában, a tűz használatának és a főzés gyakorlatának jelei arra mutatnak, hogy a neandervölgyi ember a fogalmi és szimbolikus gondolkodás olyan fokán volt, ami összeegyeztethető a nyelv birtoklásával." Ez az i.e. 50 000 éves korig vetíti vissza a nyelvhasználat kezdetét. (ez

az acheuli időszak utáni korszak). „Ősrégészeti támpontok révén a beszédkészséget visszautalhatjuk legalább az i.e. 100 000 évekig, vagyis a középső pleisztocén korszakig." (Critchley, 1960).

Az eurázsiai DNS adatokat a nyelvészeti eredményekkel Baji Lázár (2020) illesztette. Az illesztés, melyre most nyílik lehetőség, mindhárom korábbi munkát előnyösen tudja hasznosítani. Legfontosabb törzsszálnak a Cser-Darai geológiai-antroplológiai szál mutatkozik, mert időléptéke átfogja a Kárpát-medence négy jégkorszakra kiterjedő eseménytörténetét. A beszéd (a nyelv és a gondolkodás) fejlődéstörténete ennek a történeti párba állításával a legvalószínűbb.

A nyelvi fejlődés belső rendszere

Fontos szempont volt, hogy föltárjuk a beszéd szervesen illeszkedő belső rendszerét. Ehhez új alapelvekre volt szükség, melyeket az eddigi elemzések figyelmen kívül hagytak.

Pontokba szedve ezek a következők voltak:

1. Szoros párhuzam van az élet és a vele együtt fejlődő közlés közt (**élet és közlés** párhuzamos fejlődése). Mindkét fejlődési szál folyamatos, megszakítatlan evolúciós láncot képez.
2. A rendszer vizsgálata az **állandóságokon nyugszik**. Az első feltételezés szellemében ez azt jelenti, hogy az élet állandóságai tükröződnek a beszéd állandóságaiban (hangképletekben, szerkezetben).
3. A beszéd szerves, ma megfigyelhető rendszerének szerkezetét **beágyazott állandóságok** sorozata alkotja.
4. A beágyazott szerkezet egyre magasabb **szintjei a beszéd fejlődésének lépcsőfokai** (jelentéselemek minden szinten).
5. A **beszéd evolúciós rendszerében** az állandóságok szükségszerűen eredményezik **tartalom és forma** összefonódását a korai jelentéselemekben.

Szükségszerű következtetés, hogy az evolúció a mélyebb, egyszerűbb szerveződési szintek felől haladt a magasabb, összetettebb szerveződési szintek felé. A korai belső beszédszerkezeti szinteken az egyszerű fogalmaknak szoros az összekapcsoltsága a természeti jelenségekkel. Ebből is fakad az ősibb hangképletek hangutánzó jellege. A legegyszerűbb fogalmak a mássalhangzókban vannak összesűrítve (1. ábra). A mai nyelvészeti modellekből hiányzik az időskála korai szakasza. Ezért nem mutatkoznak meg bennük a nyelvfejlődési időskála elejére jellemző igen egyszerű fogalmak. (Bérczi, 2022).

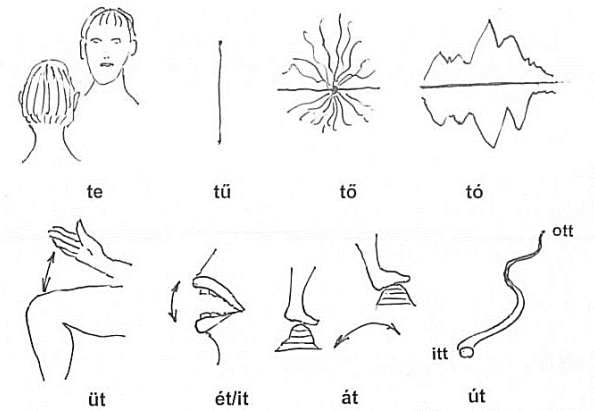

*1. ábra. A **t**-mássalhangzó ősfogalom-bokra néhány ábraelem segítségével megvilágítva. Jól látszik, hogy a **t** által megjelölt jelenségek milyen távoli élethelyzeteket kapcsolnak össze. Ugyanakkor a helyzetek hasonlósága is könnyen fölismerhető: két elválaszthatatlan dolog*

kapcsolódik össze általuk. A ***t*** *hangunk azért különleges, mert alapjelenség fogalmi világa mára még többféle irányban és formában ágazott szét. A* ***t*** *hangalakja az ütésből, és az ütést kísérő csattanó hangból indulhatott ki (****üt****).*

2. ábra. A t hang jelenléte csak t mássalhangzót tartalmazó ősfogalmakban, Eurázsiában (Bérczi, 2022)

Az egyszerű fogalmak elterjedtsége képezi a beszéd legszélesebb közös horizontját Eurázsiában (2. ábra.) Ha ebben a fázisban szoros a kapcsoltság a természeti jelenségekkel, akkor a későbbi összetettség korai forrásait nem találja a csupán nyelvtani végállapot megfigyelő modell. A mai nyelvészeti irodalom a korai időkre jellemző ***természeti gyökerű szerkezeti mélységet*** elhanyagolja (3. ábra). Ezért csak az időskála utolsó 10 000 éves szakaszára tud szerkezeti kapcsolati képeket és összetartozási térképet vázolni a nyelvekről. A beszéd és a gondolkodás azonban minimum 100 000 években mérhető időléptékű, de valószínű, hogy a millió éves tűzhasználat révén a jégkorszakok előtti időkre is visszanyúlik.

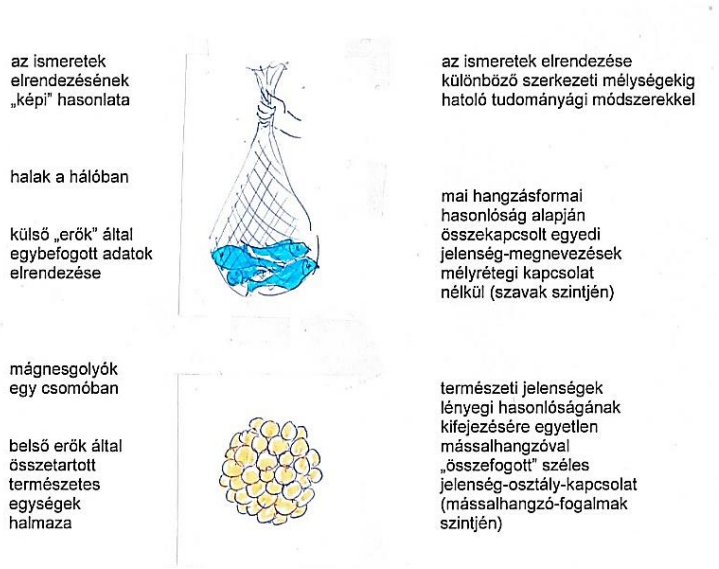

3. ábra. Példa a kívülről mesterségesen összefogott, ill. a belső erők által egybetartozó rendszerre.

A nyelvfejlődés-történeti törzsfát a beszéd kialakulásától modellezhetjük. A fejlődéstörténet vázát bemutattuk a gondolkodásra és a beszédre (Bérczi, 2020), és korai kísérlet már történt a genetikai szál figyelembe vételére és párhuzamosítására is (Baji Lázár, 2020). Egy másik illesztést is vázolhatunk a Cser-Darai kötetben bemutatott ősember-fejlődési szál fölhasználásával (5. ábra).

Bunak modellje: Az észlelés és a képzetek szerepe a fogalmak és a gondolkodás kialakulásánál

Bunak (1974) orosz szerzőnek az emberi gondolkodást és fogalomfejlődést (mai végállapotból kiindulva) modellező gondolatai fontos fölismeréseket tartalmaznak. Bár a szerző több munkája is az evolúciót, mint természettörvényt alkalmazza, (Pl. a Darwin emlékkötetbe írt munkája), mégis, a visszacsatolásos, lépésről lépésre fejlődő alrendszereket nem tudja azonosítani a nyelvben, mivel indoeurópai nyelvek nem őriztek meg olyan töretlen szerkezeti lépcsőt, mint amilyen a magyar nyelvben föltárható. Írásának egy fejezetéből azért idézünk, mert a gondolatmenet egyes mozzanatai jól párhuzamba állíthatók a modellünkben föltárt fejlesztési úttal.

Az orosz szerző hivatkozott munkája a gondolkodás és a nyelvi képesség korai fejlődési szakaszait tárgyalja (Bunak, 1974). A szellemi tevékenységek elindulását két alapozó fogalommal indítja. Egyik az ***észlelés***, amikor a látási, hallási, mozgási ingerek külön-külön szerepelnek még az agyban. A másik a ***képzet***, amikor az észlelésekből összetett kép rögzül az agyban. Ezek jóval a beszéd időszaka előtti fejlődési fokozatok. Mégis, a mai észlelés és a képzet fölhasználásával fogalmazza meg a gondolkodás fejlődésének néhány fontos korai lépését. „A szellemi tevékenységek típusai közül, – írja Bunak, – a legkevésbé bonyolult forma a képzeteké. Az élethelyzetek úgy tükröződnek az agyban, mint egy uralkodó képzetnek és több vele összefüggő képzetnek a kapcsolatvilága. Egy adott élethelyzetben az uralkodó képzet a meghatározó (például egy folyó elképzelésénél a szomjoltásnak, a vízbe fulladás veszélyének, az ehető puhatestűek keresésének a képzete). A képzet említett többi eleme elszakíthatatlan összefüggésben marad a fő képzettel, és nem cserélhető ki az összkép megzavarása nélkül. Két uralkodó képzet egy ideig nem egyesül egyetlen gondolkodási egységgé". (Ilyennel csak a fogalmak – pl. mássalhangzók és gyökök – képződésénél találkozhattunk. A szerző

a fogalmainak érvényességét a mai fogalmak világából meríti.) „A különböző bonyolultságú eseti (tehát élethelyzetekhez kapcsolódó) képzetek már az emlősállatok, így az emberszabású majmok agyi tevékenységét is jellemzik.

Bunak a mai modern fogalomvilág áttekintésével fontos megállapításokat tesz: „A fogalmak megjelenésével az emberi gondolkodási tevékenység meghatározása következő módon lehetséges. ***A mai fogalmak*** a tárgyak egy osztályának általánosított képzetét alkotják. (Ugyanígy jelenségek egy bizonyos osztályának lényegi tulajdonságait összefoglaló képzet is lehet egy mai fogalom.) Az ilyen fogalmak tartalma ***különböző jellegű észleletek összessége***" (pl. a természettudományokban az egyenes képzete a fénysugárból, a deszka éléből, a kihúzott zsinegből, képződött stb.). „***E fogalmak tartalma egésszé állt össze***, és egész voltát még akkor is megőrzi, ha egy elemet egy másikkal cserélünk ki. A kő fogalmához, amely bizonyos képzetekre – súly, keménység, stb. – terjed ki, változó alaki, kiterjedési és felületi sajátságok járulhatnak. A kő fogalmának alapja, a súly és a keménység képzete, például összeillik a lapos, kerek, vagy szögletes felszín képzetével" (Bunak, 1974). „A fogalmak elsajátítása megnyitja az utat bizonyos, – jegyeik alapján egymáshoz hasonló – tárgyak vagy jelenségek összefogása, valamint más jellegűektől való elválasztása felé. A tárgy fogalma által egybefogott különböző jellemző tulajdonságok nem közvetlenül az érzéki tapasztalatok révén egyesülnek egésszé. ***Azáltal válnak a fogalmak a jelenségek közötti viszony jegyeivé*** és osztályaik jellemzőivé, ***hogy a konkrét észlelések összefüggéséből kiszakítjuk őket***. Ahogy az észleletek analízise és szintézise bonyolultabb lesz, úgy a fogalmak kifejezte osztálykategóriák mind általánosabb elvont tartalmat nyernek." … „A bennük lévő elemek számát és ezek differenciáltságát, valamint a különböző jelenségek gyakorisági súlyát tekintve a fogalmak nagyon eltérőek lehetnek. De még a konkrét képzetekhez közel álló legszűkebb fogalmak is különböző osztályok, tárgyak, vagy cselekvések (összefoglalva élethelyzetek, – B. Sz.) tulajdonságainak kiválasztott képzeteit (ábrázolásait) tartalmazzák, és ezek viszonyát fejezik ki." … „Miközben a tárgyak és jelenségek osztályait különíti el az ember***, megismeri ezek változatlan tulajdonságait***, (állandóságait, – B. Sz.), megállapítja a világnak és törvényszerűségeinek objektív létét, függetlenül az egyén adott pillanatbeli állapotától, szükségleteitől, ösztöneitől. A fogalomalkotás képességének megléte ugyanakkor azt jelenti, hogy az egyedi „én" elkülönül a világtól, más szóval, hogy kezdetét veszi az öntudat, megnyílik az út a természet leigázása … felé." (Bunak, 1974).

Az orosz antropológus gondolatmenete azért tanulságos, mert egy meghatározó jelentőségű lépéssorral egészíthető ki – modellünk alapján, cikkünkben – a nyelvben is megtalálható nyelvrégészeti adatok felé. Ez a kiegészítő lépéssor a ***hierarchiaszinteken át zajló, a fogalmakat fokozatosan fejlesztő út modellje*** (Bérczi, 2020). Ahogy cikkünkben bemutattuk, a legkorábbi fogalomszint a mássalhangzóinkban már jelen van (ősfizika, ősfogalom-alkotás). A mássalhangzó-fogalmak azonban – mai szemmel nézve rájuk és mai szóhasználattal élve - még „pontatlanok", általánosak és „ködösek". A mássalhangzókból fogalom-összevonással keletkező gyökök már szélesebbre tárják a fogalomalkotás kapuját, ami még szélesebb lesz a toldalékolással. ***A mi modellünk egyrészt cáfolja az orosz szerző azon megállapítását, hogy nincsenek régészeti bizonyítékok a gondolkodás fejlődéséről***. ***Ilyenek vannak***, s ***ezeket a nyelvrégészetnek nevezett módszer tárta föl*** (Bérczi, 2011, Czakó, 2015, Faragó I. 2018). Ezek közül a cikkünkben szereplő modell nyúlik legmélyebbre, a jelenségvilágba, miközben folyamatosan követi a nyelvi szerkezetben megőrzött fogalmi hierarchiaszinteket is (Bérczi, 2011).

A magyar beszéd szerkezetének a fenti 5 pont szerinti vizsgálata segített fölismerni azt az első lépcsőt, amikor már a hangzó beszéd is, – a mássalhangzók formájában, – a különböző élethelyzetek egy közös jellemzőjét tartalmazta. Egyik példánk a ***fa, fű, fő, fi, fú*** gyökbokor

volt, amely a „***kijön belőle***” jellemvonást tartalmazza. A második az ***üt, út, át, tó, tő, tű*** gyökelem sor volt, amely az „***Égi Ütés***” (villám) jelenségrokonságát hangzósította. A forrásul szolgáló jellemzés idővel fokozatosan kiterjedt más – hasonló tulajdonságot hordozó – jelenségekre is. Az ***f***-es gyökelemeknél gyökként maradt fenn a magyar nyelvben a ***f***ény, ***f***agy, ***f***üst, ***f***ej (ige), ***f***orr, ***f***og, ***f***oly(ó), stb. gyököknél; a ***t***-s gyökelemeknél: a ***t***űz, ***t***ép, ***t***ap-, ***t***úr, ***t***ár, kú***t***, ké***t***, lá***t***, stb. Ez a megőrzött evolúciós szint számos eurázsiai nyelvben megtalálható.

Csatolt szerveződési szintek együttes evolúciója

Az MTA Geonómiai Tudományos Bizottsága (annak Anyagfejlődési Munkabizottsága szervezésében szimpóziumot tartott 1992-ben az evolúció egyik jellemző szerkezeti vonatkozásáról. A szimpózium címe: Csatolt szerveződési szintek együttes evolúciója volt (Lukács és mtsai, 1992).

Az 1992-es szimpózium előadásai azt mutatták be, hogy a fejlődéstörténet át van szőve párhuzamos fejlődési szálakkal. Ennek példájaként több előadás az Univerzum történetének egyes tartományait mutatta be, párhuzamosan zajló, csatolt szerveződési részfolyamatokkal. A MÖT 32. kötetben szereplő „A legegyszerűbb hangzó fogalmak születése” című írásom azt a korai szakaszt mutatta be, amikor a mássalhangzó fogalmak megszülettek. Ezt a szakaszt összekapcsolhatjuk – a Csatolt szerveződési szintek együttes evolúciója szellemében – a mondatfejlődés párhuzamos folyamatával is. Hiszen az ősi állandóságokat, hangképletként is, mindig eseménysor részleteként mutattak be az esti tábortűznél. Erre egy vázlatot mutatunk be (4. ábra). Az ábrán a legfelső és a legalsó szinten elhelyezkedő szövegdobozok jelölik a legősibb „párhuzamot”. A következő pár alkotja az időben rákövetkező későbbi fázist, Így épül föl a középvonal felé haladva a párhuzamosan fejlődő magasabb és mélyebb szintnek az „együttes evolúciója” az ábrán. Elképzelhető, hogy a MÖT 33 ilyen modellezésű tervezést is kitűzhetne célul az összetett események leírásában, amelyek párhuzamosan fejlődtek.

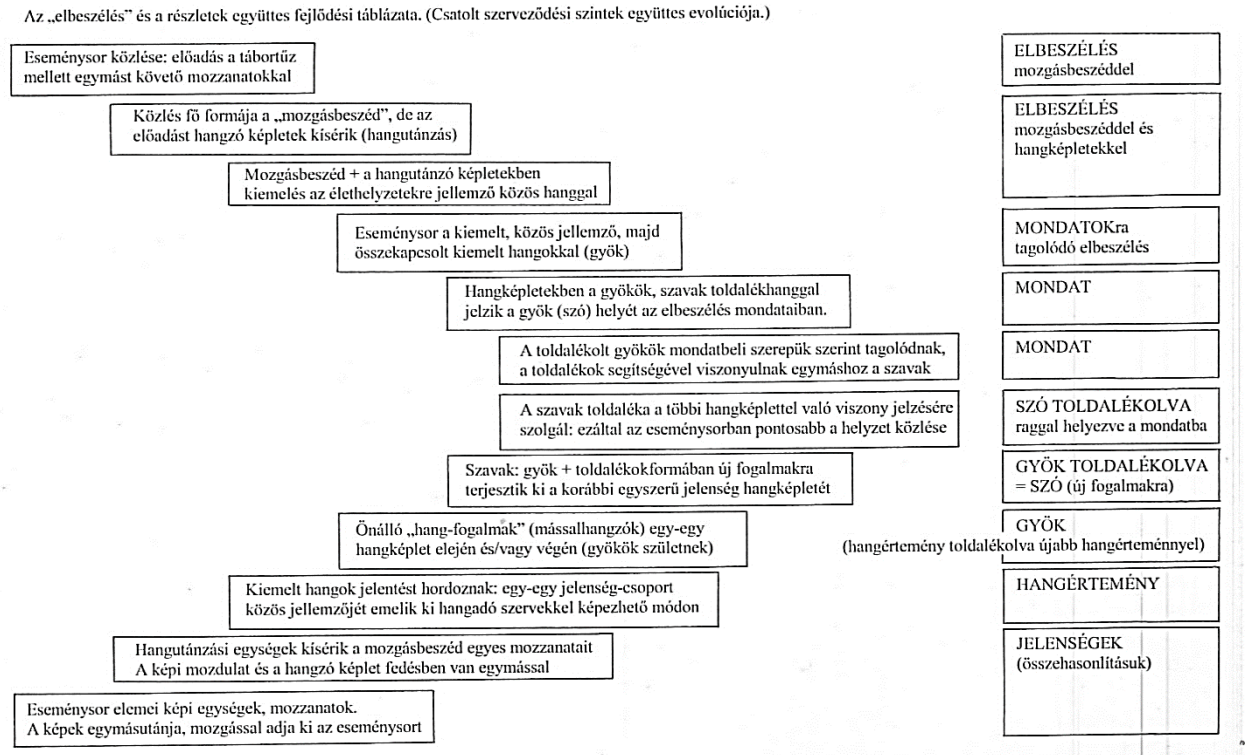

Ha fölhasználjuk az evolúció működési mechanizmusának egy fontos modelljét, akkor érdekes építési eseménysort kapunk úgy, hogy egyúttal a szerveződési hierarchia szintek egymásra épülő rétegei is a szemünk előtt születnek és formálódnak.

4. ábra. Az egyes bekeretezett szövegtestek fejlődési fokozatokat mutatnak be. 6 alsó lépcsőfokszerűen emelkedő fejlődési fokozat az alsó beszédfejlődési hierarchiaszinteket mutatja. Az idő előrehaladtával (az idő balról jobbra múlik) egyre magasabb szintre kerül a kimondható fogalmak egysége (egyre összetettebb jelentéselemek formájában). A felső 6 lépcsőfokszerűen csökkenő fokozat a mondat egyre több magasabb szintű hangzó elemet (jelentéselemet) tartalmazó sorozata. A modellben a párhuzamban álló szövegtestek képeznek „csatolt" fejlesztési fokozatot, amiben a felső és az alsó szövegtest tartozik össze. Időben így összetartozó párt képeznek. A jobb oldali oszlopban egyszerre vannak jelen, (időbeli széthúzás nélkül), a szerveződési szintek („összetolva" az ábra bal oldalán bemutatott lépcsőket).

A neandervölgyiek feltételezett szerepe a korai nyelv kialakításában

A legutóbbi évek antropológiai kutatásai, összhangban a Cser-Daraiban megfogalmazott sejtéssel, valószínűsítik, hogy ennek a cikkünkben elemzett korai szakasznak – a mássalhangzó fogalmak kialakulásának – már meg kellett jelennie a neandervölgyi emberek korszakában. A három szál alapján rekonstruálható nyelvfejlődés-történeti törzsfa Baji Lázár (2020) eurázsiai nyelveket összehasonlító adatainak és DNS adatainak fölhasználásával, valamint számos szerző ősi szavakat összehasonlító elemzésének nyomán, a következő fejlődési lehetőséget adja (5. ábra):

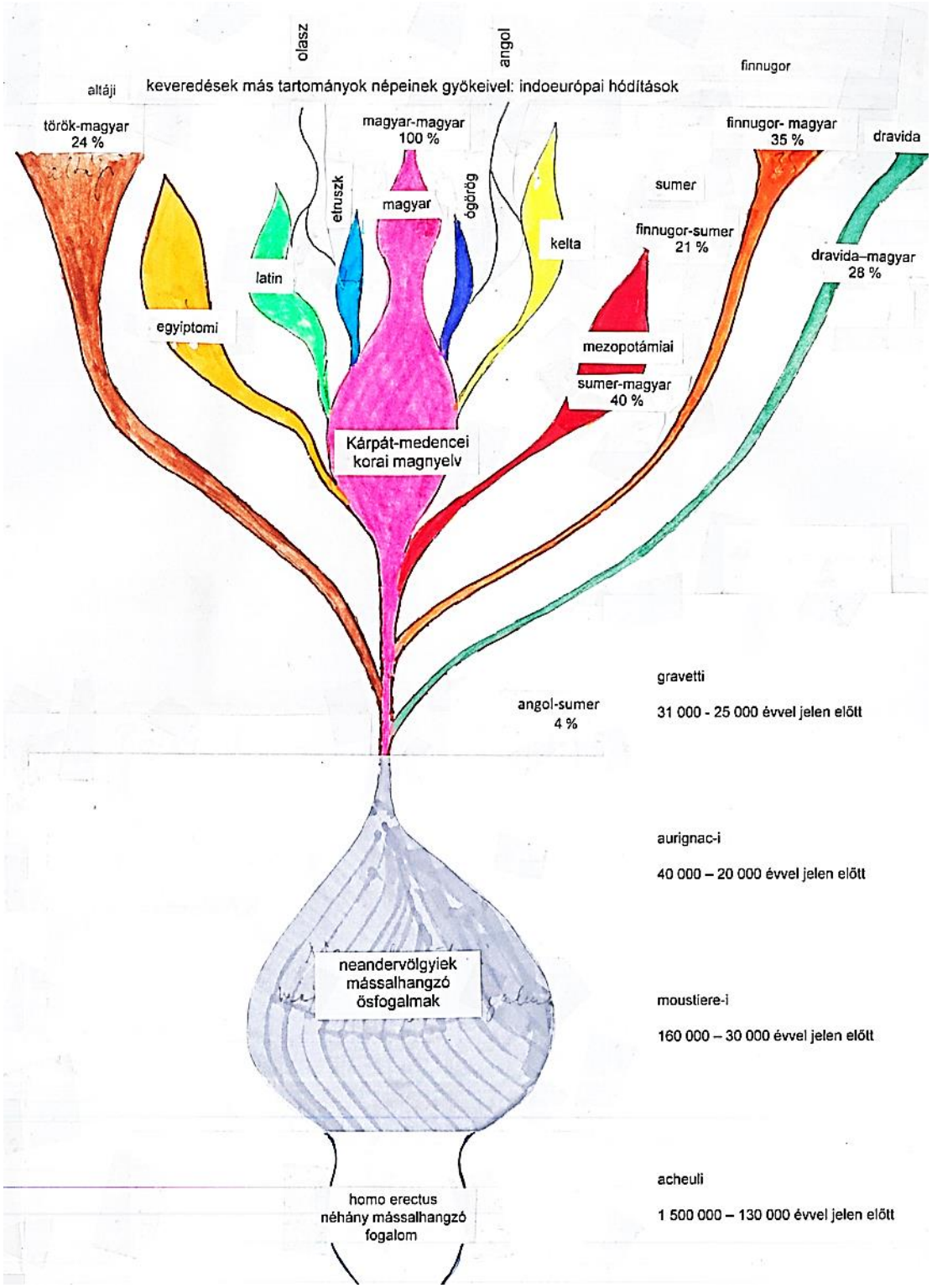

5. ábra. A Kárpát-medencei korai magnyelv modellből kiinduló nyelvfejlődés-történeti törzsfa, a Cser-Darai (2005) és Baji Lázár (2020) adatainak fölhasználásával. (A szavak hasonlítását jelölő százalékok a Polat Kaya, Dell Hymes, Timaru-Kast, Baji Lázár cikkek anyagából származnak.) A törzsfa jól illeszkedik a következő szerzők eurázsiai nyelvszétágazási modelljeihez: Krantz (2000), Szabó I.M. (2004), Wiik (2008), Cser-Darai (2005), Révész P. (2021). Az antropológiai kutatások azt jelzik, hogy egyes mássalhangzók kiejtésére, s a vele kialakuló ősfogalom korai kialakítására már a homo erectus képes lehetett. Ezért az

alsó szürke tömböt egy kisebb méretű nyúlvánnyal lefelé meghosszabbítottuk. Ez a legkorábbi néhány mássalhangzó fogalom megjelenésének korai idejére utal, melyek közé a ***t****-fogalom biztosan hozzátartozik. A korai idők mellé közelítő időskálaként beillesztettük a Bunak és Critchley modellekben szereplő régészeti műveltségeket.*

Irodalom:

Baji Lázár Imre (2010): Szentkatolnai Bálint Gábor: egy orientalista nyelvész munkássága és recepciójának kérdései. *Magyarország és Azerbajdzsán: A kultúrák párbeszéde*. V. Nemzetközi tudományos konferencia. Budapest, 2010, nov. 22-25.

Baji Lázár I. (2020): Etnoökológia és nyelvtörténet. In: *Körösi Csoma Sándor. A magyarság rétegei*. Szerk: Ferenczné Szőcs Éva, Gazda J. 229-250. old. Körösi Csoma Sándor Közművelődési Egyesület, Kovászna

Bérczi Sz. (2015): *A gondolkodásművészet kifejlődése a Kárpát-medencében és Eurázsiában*. Eurázsiai művészetek 30. TKTE, 52. old. Pirehab, Debrecen

Bérczi, Sz. (2019): A közlés hangzó formájának evolúciója a beszéd kialakulásának korai időszakában – ősfizika. *Acta Historica Hungarica Turiciensia XXXIV. évf. 3. szám*. 48-107. old. (A Zürichi Magyar Történelmi Egyesület 116. sz. kiadványa)

Bérczi Sz. (2020): *A beszéd eredete*. Püski, Budapest

Bérczi Sz. (2022): *A legegyszerűbb hangzó fogalmak születése*. MÖT32. konferencia, ZMTE, 2022, augusztus 13.

Bunak V. V. (1974): A gondolkodás és a nyelvi képesség fejlődési szakaszai és kutatásuk útjai. (In: *A nyelv keletkezése*. Szerk. Papp Mária) 259-283. old. Kossuth, Budapest

Critchley, M. (1974): Az ember nyelvi képességének evolúciója. (In: *A nyelv keletkezése*. Szerk. Papp Mária) 43-67. old. Kossuth, Budapest [The Evolution of Man's Capacity for Language. (In: Evolution after Darwin. Vol. II. Sol Tax Ed.)289-309. Chicago

Cser F., Darai L. (2005): *Magyar folytonosság a Kárpát-medencében*. Fríg Kiadó, Budapest

Cser F., Darai L. (2010): *Kárpát-medencei magyar ősiség. Kisenciklopédia 12. Magyarok Világszövetsége, Budapest*

Faragó I. (2017): *Helynévrégészet 1 – Ber Bere Berény folytatása.* Frig Könyvkiadó, Piliscsaba Krantz, S.G. (2000): *Az európai nyelvek földrajzi kialakulása*. Ősi Örökségünk Alapítvány, Budapest

Lukács B., Bérczi Sz., Lábos E., Molnár I. (Szerk.) (1992): *Mutual Dynamics of Organizational Levels in Evolution*. (*Csatolt szerveződési szintek együttes evolúciója.*) (p. 137). MTA-KFKI-1992-32/C. Budapest.

Munkácsi B., Kálmán B. (1986): *Wogulisches Wörterbuch*. Akadémiai K. Budapest

Papp M. (szerk.) (1974): *A nyelv keletkezése*. Kossuth, Budapest

Révész P. (2021): Duna-medencei őshaza: Révész P. aranyérmes előadása a Magyarok X. Világkongresszusán, Budapesten

Szabó I. M. (2004): A magyar nép eredete. Az uráli népek eurázsiai-amerikai őstörténete, Mundus Magyar Egyetemi Kiadó, Budapest, 2004. 142 p

Timaru.Kast S. (2000): *Kelta magyarok, magyar kelták*. (Magyar Ház, Budapest) Szkítia Kiadó

Varga Cs. (2006): *Ógörög: régies csángó nyelv*. Fríg Kiadó. Piliscsaba

Wiik, K. (2008): Where did European men come from? Journal of Genetic Genealogy 4/2008, pages 35-85.

Függelék:

Más hiányok, egy későbbi konferenciára előzeteseként

A Cser-Daraiban van egy másik hiányzó szál is: a kódexekben fönnmaradt Rováskrónikák anyaga. A magyarul írt krónikák és magyar nyelvű költészet legrégebbi rétege ez. Rovásírásos vers korpuszunk **254 verses szövegből áll**, s ezek 11 kódexben találhatók. A kódexek anyaga befejeződik az 1600-as évek elején, de a többsége befejeződik már 1570-1580 között. (Cicero, Karacsay). A kódexek ősi hagyományt is tartalmaznak, és írnak a honfoglalások menetéről.

A kódexek anyagának van egy megőrzött Közép-ázsiai és kaukázusi része. Ezeknek a történelmi értéke jelentős, mert a magyar törzsek kapcsolatát írja meg a szavárdok királyságával. A leghosszabb szakasz egy verses eposz. A főhős Bükkösi. Bükkösi Balk vezér fia, aki Közép-Ázsiából jött át a Kaukázusba. Ki írhatott még máshol is az egykori kaukázusi eseményekről? A Bizánci Birodalom. ***Prokopiosz írta le: De bello persico***. (2 kötetben). Ez a korszak az 500-580 közötti időszak. Prokopiosz írja: „Balk jött … hozta a csapatait. Az Észak-Kaukázusban sok harcos jött vele. Balkból jöttek, 514-ben átmentek a Kaukázuson. Száva szavard birodalmát meghódították, s együtt éltek velük." A megromlott viszonyról és az azt követő háborúról, elköltözésről szól az eposz. (Mandics György nyomán írom ezeket.)

A jelzett fejlesztésekhez, sajnos, a MÖT 32. konferencián nem jutottunk közelebb. Hiányoztak a genetikusok előadásai is. Ilyen típusú összekapcsolható modellek nélkül pedig nehezen gyarapodik az őstörténeti összkép. Csak a távlatokban formálódik majd meg **a sokszálú történelemkép. Pedig egyik vezérfonál már készen áll régebb idők óta: ez a** máig túl nem szárnyalt **Cser-Darai modell**. A párhuzamosan futó beszéd (+ nyelv, + gondolkodás) történeti szál itt bemutatott modellje körvonalazza az előrelépés lehetőségét a sokszálú, illesztett történelemkép felé.

CSER Ferenc (Queanbeyan), DARAI Lajos (Kápolnásnyék):

Hozzászólás Bérczi Szaniszló hozzászólásához

Mielőtt találkoztunk és együttműködésbe kezdtünk, egyikünk kifejtette a sok szálból font magyar őstörténet szükségességét, amin a magyarok több ágból származását értette, és szorgalmazta eme valóságunk történettudományi feldolgozását.[1052] Másikunk pedig ezt meg is valósította,[1053] ráadásul úgy, ahogy most Bérczi Szaniszló javasolni látszik, de már ugyanezt a javaslatot László Gyula egyszerűbben megtette annakidején, amikor a régészet, az embertan, a néprajz és a nyelvtudomány eredményeinek egyesített figyelembevételét javasolta az igaz magyar őstörténet megírásához.

Ezen előzmények után pedig a találkozásunkat együttműködés követte, előbb Darai ismertette a Cser könyvében elért eredményeket[1054], majd az öröklődéstan történelemre kiterjesztésének kritikai feldolgozását közös tanulmányokban, könyvekben végeztük a magyar vonatkozások lehető leggyümölcsözőbb felhasználását megcélozva.[1055] Az utána keletkezett fél tucat közös könyv és több tucat tanulmány többsége megtalálható a világhálón.

De ez, amit mi csináltunk, nem ugyanaz, mint amit Bérczi javasol, hanem egyszerűen mondva: több. Bonyolultabban fogalmazva: nem csupán az egyes tudományágak (újabbak is beléphetnek persze) belső tartalmait és módszereit vetettük össze egymással és „szálaztuk ki" belőle a vezérfonalat, mintegy csupán l'art pour l'art, azaz előzetes cél nélkül. Hanem eleve azért tevékenykedtünk, azzal a céllal, hogy az addigi egyoldalúságot – ha úgy tetszik, hazugságot – azaz a finnugor származtatást és honfoglalással véget érő végtelen magyarvándoroltatást felváltsuk az igazságot jobban megközelítő előadással, elmélettel, azaz a Kárpát-medencei eredettel, amely aztán sok szálat eresztett minden égtáj felé, de kapott is behatást, bejövetelt ismételten több irányból.

Lényeges része ennek az elméletnek, hogy korszerű időrenddel szolgál, azaz biztos természettudományi időadatokhoz köti a többi, időrendet nem tartalmazó (embertani, genetikai) adatot, másrészt ez utóbbiakat megfelelteti a régészet, a nyelvtörténet és a néprajz ismereteinek, kizárva az eddigi származtatásban az ilyen megfeleltetéseket nélkülöző állításokat.

[1052] Lásd Darai L.: Többágú őstörténetünk értelmezéséhez. *A Zürichi Magyar Történelmi Egyesület Ötödik Magyar Őstörténeti Találkozó Előadásai és Iratai Altenberg 1990*, ZMTE, Budapest–Zürich, 2005 pp. 22-29. *Acta Historica Hungarica Turiciensia* V/2. http://mek.oszk.hu/06800/06833/06833.pdf.

[1053] Lásd Cser F.: *Gyökerek. Töprengések a magyar nép és nyelv Kárpát-medencei származásáról.* Szerzői Kiadás, Melbourne, 2000. http://www.kincseslada.hu/magyarsag/e107_files/public/Cser_Ferenc_Gyokerek.pdf. További táblázatokkal: *Roots of the Hungarian Origin Contemplation on the Carpathian Origin of the Hungarian Language and People.* Melbourne, 2006. https://www.scribd.com/document/42548033/Ferenc-Cser-Roots-of-the-Hungarian-Origin.)

[1054] Lásd Darai L.: A magyar és az egyetemes őstörténeti időrend összehasonlító módszertana. *Magyar haditechnika és magyar hadjáratok a kora középkorban. A második világháború és történelmi következményei Magyarország szempontjából (1939-1949). (Szentendre 2001).* ZMTE, Budapest–Zürich, 2002. pp. 19-28. *Acta Historica Hungarica Turiciensia* XVI. évfolyam 1. szám. http://mek.oszk.hu/06700/06790/06790.pdf.)

[1055] Lásd Cser F., Darai L.: Sejti tulajdonság-örökítő kutatás kőkori eredetünkről. *A Kodolányi János Főiskola és Zürichi Magyar Történelmi Egyesület székesfehérvári, 2004. november 6-7-én tartott tudományos tanácskozása* alkalmából ismertetett és ott a helyszínen kézbe adott – handout – anyag. *Acta Historica Hungarica Turiciensia* 36, évfolyam 4. szám (2021) pp. 112-129. https://epa.oszk.hu/01400/01445/00064/pdf/EPA01445_acta_hungarica_2021_4_097-133.pdf.

Szerintünk tehát nagyon fontos a tartalmi egyeztetés is. Főként arra kell vigyázni, amikor a logika, netán a logisztika és egyéb néprajzi és értelmi szempontok kizárják azt az irányt, megállapítást, amerre a történelemtudomány eddig haladt. És ilyet sokat találtunk.

Tehát például a glottokronológia, mint nyelvi kiavulástan nekünk épp azért érdekes, sőt bizonyító erejű, mert a kiavulás a nyelvünkben igen kis arányú. Ezért valójában nem is alkalmas igazán a nyelv időbeli mélységének a megragadására. Ugyanis ha a mi nyelvünkről van szó, nem szabad csak nyelven belüli fejleményeknek tekinteni a kiavulást, mert a nagyarányú elvándorlás a Kárpát-medencéből s az azt követő helyi nyelvi hatások is befolyásolták a képet. S ez lehet nemcsak a helyi lakosság hatása, hanem bizonyos később érkező hódítóké is, ami szintén a nyelvbefolyásoló, esetleg nyelvcsökkentő volt.

Mert egyébként az ún. indoeurópai nyelvek ilyetén vizsgálatára fejlesztették ki ezt a módszert, minek során sem a ragozó nyelvi sajátságokat, sem a mi gyökrendszerünket nem vették figyelembe, de kivált nem a nyelvünk nagy távolságokat elérő és ott ható mivoltát. Ezért aztán még nincs valójában módszerünk a valódi nyelvi mélység vizsgálatára, tehát akár a gravetti kor, vagy a neandervölgyi korszak emberének nyelvéhez eljutni. Sőt még a vonaldíszes kerámiát felmutató Kárpát-medencei földműves kivándorlást nyelvi fejleményei sincsenek tisztázva. Ahol rajtuk kívül figyelembe kellene venni a helyben talált őslakosok nyelvét és a nemsokára megérkező kurgánhódítók nyelvi hatását is. Pedig bizonyos nagy távolságokban észlelhető egyezések miatt előbb-utóbb ennek meg kell születni, de hangsúlyozottan a magyar nyelvből kellene kiindulni a módszer kidolgozásának, nem az indoeurópainak mondott nyelvekből, és nem is a holt nyelvekből, ha azokat is hatalmi-uralkodó körök érdekében hozták létre, vagy ha úgy tetszik: jöttek létre.

Ilyen előzményekkel és megközelítéssel Bérczi Szaniszló nyelvelemzési modelljét csak tipikusan a mai nyelvi állapot mai szemmel való vizsgálatának tartjuk és nem a történeti régmúltban valamikor megtörtént nyelvkeletkezés bemutatásának. Az élethelyzeteknek megfeleltetett nyelvi találmányok vagy állapotok és összehasonlítások azért nem lehetnek ebben a formában gyümölcsözők, mert eredeti nyelvi fejleménynek veszik az előbb tagolt behatásokat. Mintegy átugorják ezt a nyelvtörténeti állomást, és előbbre tekintenek. A nyelvi tömbtől való eltávolodás, más nyelvet beszélők hatása, valamint a parancsnoki nyelv gázolása más értékelési szinten tud magyarázatot adni, mintha csak önmagának a nyelvnek a belső logikájából eredeztetnénk a változást.

Ehhez képest feltételezni egy nyelvkezdeti állapotot és ennek elhanyagolásával vádolni azt, aki ezt nem teszi, valamint valamilyen nyelvfejlődést bemutatni a kezdő alakoktól a bonyolultabb kifejező erő felé nemcsak visszavetítésnek látszik, hanem a nyelv eredendő működését sem veszi figyelembe: hogy a legegyszerűbb hangi szerkezet is teljes mondatot képez, egészen visszaadja a megcélzott tartalmat, kifejezi az akaratot, stb. Ugyanakkor a valós nyelvtörténet, azaz például vonaldíszeseink, illetve a magyar nyelv hatása Európa nyelveire elhanyagolásának nem annyira tudományos okai vannak, hanem a nyelvtudomány politikai célokra felhasználása, amit éppen a mi esetünkben látunk tehát kirívóan. És ez ilyen módon nemcsak minket sújt hamis történelmünk ránk erőltetésével (ami tehát nem ismer el magyar nyelvi hatást abban a körben), hanem az egyetemes nyelvtudományt is visszatartotta eddig a megfelelő látásmódtól.

Ugyanakkor mi már annakidején kimondtuk, hogy a modern ember félmillió éves, a maiéval egyező képességekkel, de ennek a nyelvi vonatkozásaival sokkal óvatosabban kell bánni, azaz minden ismert körülményt figyelembe véve, mert rengeteg példa van arra, hogy egyáltalán nem értjük a hozzájuk kötődő jelenségeket, amikről valamilyen módon jelzést kapunk.

A Kárpát-medencében kialakult népünkkel és nyelvünkkel kapcsolatban inkább azt feltételezhetjük, még a gyökszavak és rendszerük által is, de éppen a régészeti és néprajzi anyagból is, valamint az általunk feltárt történetiből, hogy sokkal inkább kifejlett állapotban volt már a földművelők túlszaporodott, fölös rétege elvándorlása kezdetén, mint eddig feltételezték. Azaz miránk, magyarokra, de emiatt a nyelv egészére sem alkalmazható a családfa modell. Az eredeti nyelv megőrzése mellett tehát a nyelvi kiegyenlítődés vizsgálata a feladatunk, és nem nyelvi leszármaztatás felvázolása, családfa-szerű ábrázolása.

A Bérczi-féle hozzászólás 5. ábrája az ősnyelv kifejezése, amelynek viszont nincsenek meg az alapjai.

Felhozza a ***t*** hangot, mint kölcsönösségi forrást, de egyetlen szóval, egyetlen mondattal sem hivatkozik sem itt, sem a Találkozó előadásának írott változatában arra, hogy a hangok tekintélyes része gyerekhang, sőt, inkább hangutánzó. Ez teszi közössé őket, nem pedig egy közös forrás. A ***t*** a fa eltörésekor hallható pattanó hang.

Az európai nyelvekben viszont megjelenik a múlt jele/ragjaként – de a zöngés változata a ***d*** is.

Az ***m*** a csecset szopó gyerek hangja és jelzi az élvezetet. A ***p*** hang ennek ellenkezője, amikor kiköpi azt. A ***köp*** viszont ellentétben van a ***kap***-pal, amelyet előszeretettel ragoz.

Az előadásban ragozza az ***f*** hangot. Csakhogy az ***f*** egyetlen általunk ismert nyelvben sem kötődik azokhoz a fogalmakhoz, amelyeket felhoz. Az ***f*** hang a kiáramló levegő hangja és ezt sem a ***fű***, sem a ***fa***, sem más nem produkálja.

Nem beszél a hangzóváltozások un. Grimm-szabályairól. A ***f–ph–p–b–bh*** zöngés/zöngétlen átfordulásáról. Pedig éppen ez az alapja a glottokronológiának, mert ezzel lehet a szavakat közös forrásba hozni. Ugyanígy a ***t–th–dh–d*** fordulatról. Az azonos nyelv/szájállással képzett hangok zöngés és zöngétlen változatairól.

A magánhangzókkal nem foglalkozik. Pedig a magas/mély magánhangzó – és emiatti harmónia – megintcsak kifejező. A mély a távoli, a magas a közelit jelenti. Nem csak magyarban, de ez felismerhető az angolszász nyelvekben – de a dravidában is (mással nem foglalkoztunk).

Gyökökkel foglalkozik, de nem látjuk a kelet-ázsiai nyelvek beillesztését. Ott az egyszótagú szavak valójában gyökökként szerepelnek. Nem ismeri azokat. Pedig az izoláló nyelvek a nyelvfejlődés egyik alsó lépcsőjét jelentik.

Ennek tükrében a Bérczi-féle, az ősnyelvet modellező statisztikák nem megalapozottak.

Fel kell hoznunk még a beszéddel kapcsolatban a madarak hangját. Az ausztrál szarka (magpie) néhány mássalhangzó (***g***, ***r*** és talán ***k, l***) és magánhangzók tömegével tudósít arról, hogy hol az ellenség, a fekete ruhás ember. A kisebb rokona, a peewee meg a vészjelzésével hasonlókat közöl. A ***peewee*** *hangja* képzetes, nehéz megfogalmazni a valódi hangot, mert visító.

Egyébként állatetológiai megfigyelés, madárfajok vészjelzései esetében tény, hogy az egyik fajét egy másik megérti és viszont. Bérczi ezt sem említi

De ha már beszédnél tartunk: csupa mássalhangzót kiejteni nem lehet, mindenképp ott vannak a magánhangzók – és azoknak is van jelentéstartalma. Különösen fontosak a nem közvetlen testközeli kapcsolatok esetén való közlésben.

A Bunak-modellel az az alapvető probléma, hogy talán fordítási okból, de összekeveredett benne az érzékelés, az észlelés és a fogalomalkotás. Ugyanis az egyszerű érzetet észleletnek mondja, de az ember esetében az észlelet az érzet és a képzet együttese, ráadásul képzet nélkül nem jutunk el az érzethez. A fogalmat pedig azért nem lehet a képzettel azonosítani, mert a képzet az érzethez, azaz az érzékelésünkhöz társuló agyi-elmei hozzáadásunk (mert az

öt érzékszerv számára nem különül el). S a fogalom máshonnan származik, mégpedig az arisztotelészi propozícióból, miszerint minden mondatunkban van állítás, és el tudjuk különíteni azt, amit, és azt, amiről azt állítjuk. Minden mondat, avagy minden megnyilvánulás esetében. És aztán az így elkülönült alanyról tehetők állítások, különböző kiterjedéssel, vonatkozással. Különbség van a sem nem igaz, sem nem hamis egyszerű kifejezések (szavak, dolgok: kategóriák) és a propozícionális nyelvi egységet (olyan összetett nyelvi formát, amelyben egy alany és agy állítmány kapcsolódik össze) alkotó kijelentések között. A kijelentések lehetnek ténybelien igazak (asszertórikusak), szükségszerűen igazak (apodiktikusak), lehetségesek (kontingensek) vagy problematikusak. Például apodiktikus egyetemes állító kijelentés: „Minden ember szükségképpen értelmes lény". (Alanya az ember, állítmánya az értelmes lény.)

A fogalmak rendjét jelentésük és alakjuk határozza meg. A fogalom lényegi szellemi ismeretkép, tartalmát meghatározás adja. Legegyetemesebb fogalmak az alapfogalmak vagy kategóriák, amelyek, ahogy maga Arisztotelész mondta: „Minden összekapcsolás nélkül kimondott szó vagy szubsztanciát, vagy minőséget, vagy mennyiséget, vagy viszonyt, vagy helyet, vagy időt, vagy helyzetet, vagy birtoklást, vagy cselekvést, vagy szenvedést fejez ki." S minden más fogalmunk a kategóriák vagy alapfogalmak keveréke, azok valamilyen összekapcsolásának az eredménye.

Két fogalom összekapcsolása az ítélet (amint a szavak általában mondatokká kapcsolódnak össze), ami vagy állítást, vagy tagadást fejez ki. Az igazság pedig az ítéletnek, kijelentésnek (a gondolkodásnak) a valósággal (a tárgyával) való megegyezése. A fogalmak önmagukban nem igazak és nem tévesek. Igaz ítélet az, amely a létezőt létezőnek, és a nem-létezőt nem-létezőnek mondja.

Míg lélektanilag, ismereteink időbeli sorrendjét tekintve megismerésünk az egyestől megy az egyetemes felé, ami indukció, addig logikai összefüggés szerint a megismerés az egyetemestől az egyesig halad. A bölcseletnek is ez az utóbbi megismerési mód, a dedukció szolgál alapul, mely nem más, mint részekre bontó következtetés. A következtetés olyan gondolatfűzés, amelyben bizonyos tételekből, azok érvényénél fogva, valami szükségképp következik. A tudomány célja, hogy a létező egy okból levezethető legyen.

A következtetésre épül a bizonyítás, amely szintén következtetés: valamit egy nála egyetemesebb tétel alá vonunk. A bizonyítás tehát azt mondja ki, hogy az alanyt az állítmány megilleti. A bizonyítási soroknak ugyanakkor Arisztotelész szerint határa van, azaz a feltételek száma mindig véges kell legyen (nem lehet végtelenbe hátrálni [regressus ad infinitum], mert a végtelent nem lehet végigjárni). Ez filozófiájának egyik alapelve.

A meghatározás (definíció) az alany lényegére vonatkozik. A tárgy lényegét fogalmi nem- és fajviszonyai adják. (Például: Az ember értelemmel bíró élőlény.) Minden nem-fogalom faj-fogalma a fölötte lévő nem-fogalomnak, és minden faj-fogalom nem-fogalma az alatta lévő faj-fogalomnak. (Például: A legegyetemesebb fogalmaknak nincs definíciója, sem az egyedi létezőknek (akik nem lehetnek fogalmi meghatározás tárgyai).

Különbséget érdemes tenni a közvetlen és az elvont gondolkozás között. Az elvont gondolkozás eredményének közlése mindenképp beszédet jelent, a mozgással, mimikával való kifejezése beszéd nélkül nehezen megérthető.

A macska a testmozdulataival tanítja kölykét, a játékuk is ezt fejezi ki – és ebből tanul a kölyök. Azonban a hangjával – hangszín, hangmagasság, esetleg a ***miau*** torokhangokkal való vegyítése fegyelmező, haragot kifejező valami.

A neandervölgyi ember eltemette halottait – és ez már eleve bizonyítja elvont gondolkozási képességét. A halott mellé élet utáni élethez kapcsolható tárgyakat, élelmiszert is tett. Mindezt szóbeli közlés nélkül nem tartom elfogadhatónak.

A mi tevékenységünknek nem az a lényege, amit Bérczi emleget, hanem amit itt is röviden bemutattunk. Mi ezért nem illeszkedünk sem a Bérczi-modellbe, sem az általa fontosnak tartott rováskrónikákba.

A 16–17. századi a kódexekben fönnmaradt úgynevezett rováskrónikák kapcsolatban pedig azt mondhatjuk, hogy az anyaggal igen felszínes találkozást lehetővé tevő ismertetést láttunk. Ezen azt értjük, hogy semmilyen bizonyíték nem áll rendelkezésre azt illetően, hogy ezek a kézírások tényleg „a magyarul írt krónikák és magyar nyelvű költészet legrégebbi rétege" lenne. Vagy hogy itt nem valamilyen egyéni ismeretek rögzítéséről, hanem krónikákról lenne szó. Ennek feltételezése inkább kikövetkeztetettnek látszik. Amit megtudhattunk, hogy ebben az esetben a 16. században írott kódexekről van szó, amikor már könyvnyomtatás is volt egyébként. De azt nem lehet tudni, hogy az akkor egybefűzött lapokra mikor írtak rá valójában a rovásírással írt szövegeket, illetve az a szöveg, az a tartalom mikor és hol keletkezett, amit ott rovásírást olvasva elérni lehet. Ennek a megfejtésnek van sajátos módszere, annak kidolgozásáról vagy alkalmazásáról nincs tudomásunk. Csak arról, hogy a szöveg tartalmát, benne lévő neveket, azaz személyeket és helyeket a szokásos más forrásokban szereplő adatokkal egyeztet Mandics György. Olyan adatokkal, amelyek akár a mi eddigi eredményeink szerint, akár az újabban felmerült szempontok, azaz az Acta Historica Hungarica Turiciensia hasábjain másoktól bemutatottak alapján is, kérdőjelesek.

Végül: Mi úgy éreztük annakidején és még ma is, hogy nem modellt, nem vezérfonalat, hanem képet adtunk a történelmünkről, talán hitelesebbet, mint a korábbiak.

CSER Ferenc (Queanbeyan), DARAI Lajos (Kápolnásnyék):

„Genetikai nyelvészet”? Török Tibor legújabb közleményének határozott kritikája

Új szó terjed vagy húsz éve, az archeogenetika.
Miért nincs rá magyar szavunk ? Az használóinak titka.
Ha téged az egyetemed becsületes régésszé tett,
használd a szörnyűség helyett nyugodtan, hogy génrégészet!
Gyimóthy Gábor

Van ma egy érvelés nemcsak Ukrajnában, hanem a szlovák és a román nacionalisták körében is, amely szerint a magyarok jelenléte törvénytelen a Kárpát-medencében, hiszen keletről jött népként mi itt csak vendégek vagyunk. Ez a nézet szülte évekkel ezelőtt azt a fenyegetést is, hogy ha Budapest sokat beszél vissza Ukrajnának, akkor a kárpátaljai, 128-as munkácsi hegyi dandár is rendet tud rakni Budapesten.

Bár a ZMTE 32. Magyar Őstörténeti Találkozójának nem volt előadója (a 31. MŐT-nek igen), most mégis betekinthetünk Dr. Török Tibor tárgyunkkal összefüggő nézeteinek alakulásába, mert nemrég megjelent a „Mit árulnak el a genomelemzések a honfoglalók származásáról?” című előadásának videófelvétele a Youtube-on.[1056]

Nem lehet megjegyzés nélkül hagyni a bizonyára nagy érdeklődéssel várt közleményt, a megtekintését tehát ezekkel a nyomós ellenérvekkel együtt érdemes megtenni.

Bár az ő szándéka biztosan nem a ma olyannyira erőltetett, húsba vágó divat követése, kiszolgálása lehet, de Dr. Török a magyar őstörténet kapcsán *csupán a bevándorlókra tekint*. És ez a buktatója egész közlendőjének.

Mert ugyan a bevándorlókra nézve igazak lehetnek a megállapításai, de akikre szerinte sorra rátelepedtek, itt a Kárpát-medencében, azoknak a száma – számára is – mindig kiabálóan nagyobb volt, mint a bevándorlóké, de előbbiekre nincs tekintettel.

És itt *előjön a nyelv és a nyelvészet*. Mert a magyar nyelv nem keveredett nyelv, nem lehet különböző időben ideérkezett rétegekből fölépíteni, mint ő mondja. Mégis, *ez a nyelvi műveltség határozza meg az életformát, a szemléletet* és sok minden mást. És ez a műveltség az évezredek hosszú során át, a változó körülmények között is *folytonosnak mutatkozik,* amint ezt műveinkben kimutattuk.[1057]

Csakis olyan modell fogadható el, amely valamennyi vonatkozásban ellentmondásmentes. Márpedig a mi nyelvünk egységessége, ősi etimonokra épülése, kifejlett kifejező készsége nem hagyható figyelmen kívül.

És ez kapcsolódik a terület műveltségéhez, amely 3,5 évezreden át *tükrözte a mellérendelést*. Egészen a hun időkig a sírok egységesek voltak, nem volt elit és szolga. Ezt Török Tibor az előadásához kapcsolt ábrákon a sárga–zöld jelekkel ki is fejezi összegezve:

[1056] https://youtu.be/_JcyJ3XIYBU 2022. december 8.
[1057] Online elérésükre ajánljuk az *Acta Historica Hungarica Turiciensia* oldalait: https://epa.oszk.hu/01400/01445

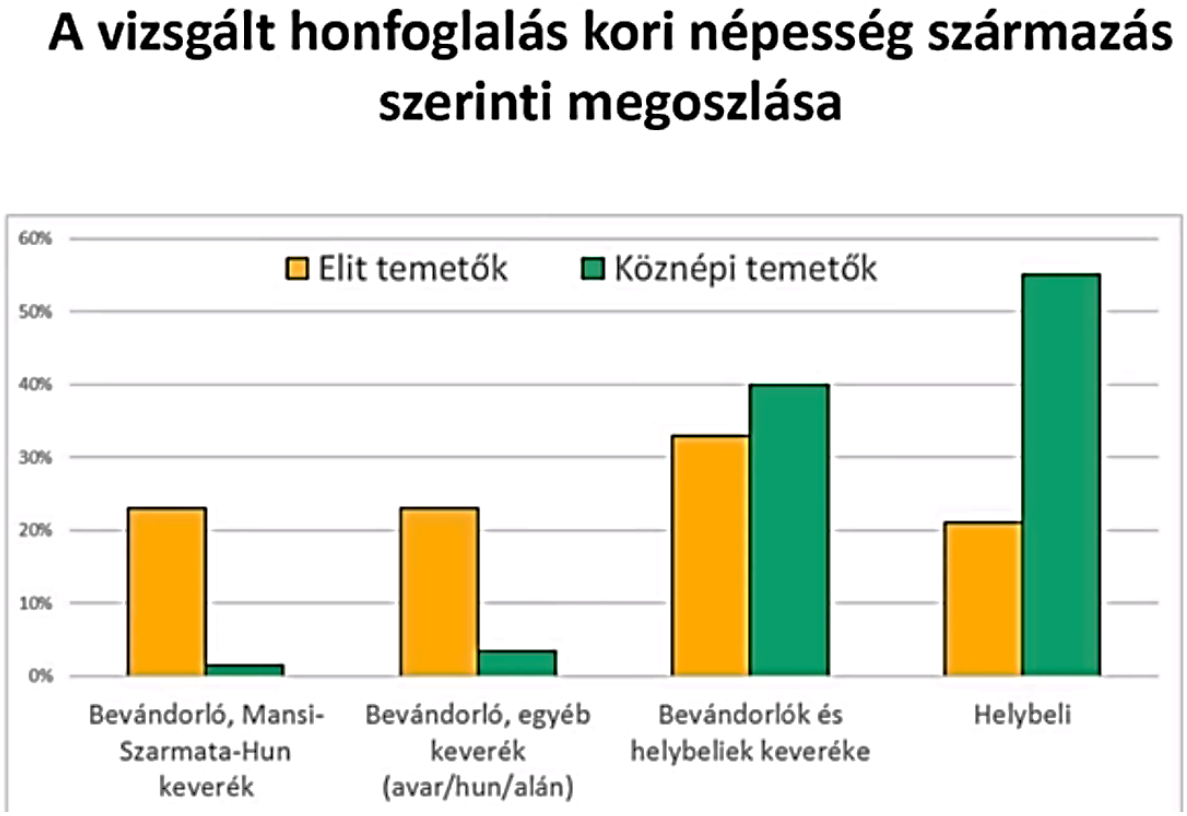

„A vizsgált honfoglalás kori népesség származás szerinti megoszlása" című ábrán: 37:16 perc.

De egy népesség jellegét nem az (uralkodó) elit határozza meg! Különösen, ha ilyen gyakori és *sok a hatalomváltás*. Ezt legalább László Gyulától megtanulhatta volna, ha nem akar minket olvasni.

És a különböző időszakokban betelepedettek forrása más és más, *nem hozhattak egységes nyelvet*. A részletekbe nem tudunk most belemerülni, de a nyelv itt valóban kritikus tényező. Jóllehet, Török Tibor éppen azon akar átlépni. A tárgyi, népi, mesei, legendai, zenei, jelképezési stb. műveltséggel sem látható, hogy foglalkozni akarna. A tapasztalat szerint *nem a meghódított, hanem a hódító veszíti el nyelvét*.[1058]

Nem értjük ez a merev elzárkózást, hiszen azt mondja, tanácskozott magyar régészekkel és történészekkel.

Összefoglalva az állapítható meg, hogy Török Tibor ebben az előadásában – amint azt korábban is tapasztaltuk, például a ZMTE 31. Magyar Őstörténeti Találkozóján[1059] – különösen a korai időkre nem veszi figyelembe, hogy *nemcsak harcosok voltak, hanem alapnépesség is mindig*. Neki a történelem mintha csak térképre rajzolt elnyújtott karikából, nyilakból állna, az emberek folyamatos élete nem érdekli, különösen a szegényeké, pedig legnagyobb régészünk éppen attól lett nagy, hogy a „szegény emberek és a szegényes sírok régésze" volt, mint maga mondotta: „A krónikáink, okleveleink, az írásos emlékek, mint a történelemtudomány forrásai, csak utalás szerűen foglalkoznak a szegény emberrel. Jogi alanyként, büntetendőként. De mindennapjairól, mindarról, amiben semmivel sem volt szegényebb a fölötte élőknél, nem tud a történelemtudomány. Nincs adata róla. Azzal nekünk, régészeknek kell törődni.

[1058] Lásd Nagy Sándor: *A Magyar Nép Kialakulásának története.* Hídfő Baráti körének Kiadása, Garfield, 1987.
[1059] Török Tibor és Neparáczki Endre (Szeged): Az öröklődéstan alkalmazásának lehetőségei és eredményei a magyar történelemtudomány számára. *Acta Historica Hungarica Turiciensia* 34. évfolyam3. szám (20019). https://epa.oszk.hu/01400/01445/00057/pdf/EPA01445_acta_hungarica_2019_03_234-248.pdf.

Feltárjuk az egykori telephelyeket, falvakat, temetőket, s abból megpróbáljuk visszaállítani, vissza – nem véletlenül mondom – álmodni azt, amilyen az élet egykor lehetett."[1060]

Amikor pedig Török Tibor mégis figyelembe veszi az elit mellett az alapnépességet is, akkor sokszoros rárétegződésről beszél, és *megfordítja az eredeti hatás*t, azt állítván, hogy a sok-sok beköltöző által apránként behozott nyelvi hatás összeadódott, egymásra rakódott és ebből lett a mai magyar nyelv.

Hát, nem!

[1060] László Gyula: *Góg és Magóg népe.* Örökségünk, Budapest, 1996. 332, 333.

CSER Ferenc (Queanbeyan), DARAI Lajos (Kápolnásnyék):

Nem látjuk a ménestől a lovat?

Lóról írni különösen időszerű lenne a magyarság számára, ha mi tényleg országunkat vettük volna egy lóért,[1061] nem úgy, mint III. Richárd, aki odaadta volna az övét érte.[1062] De országunk miénk volt, földműves, magyar nyelvű őslakosoké.[1063]

A ló háziasításával kapcsolatos hírt láttunk nemrég,[1064] és nemcsak azért írunk róla, mert elég nagy tárgyi tévedést tartalmaz, hanem mert rávilágíthatunk vele a veszélyre, amit most a történelem új, genetikai kezelése mutat.

[1061] https://hu.wikipedia.org/wiki/A_feh%C3%A9r_l%C3%B3_mond%C3%A1ja.

[1062] https://hu.wikipedia.org/wiki/Bosworthi_csata.

[1063] Cser Ferenc, Darai Lajos: *Kárpát-medencei magyar ősiség.* Hun-idea Szellemi Hagyományőrző Műhely, Budapest, 2008. http://www.magtudin.org/Cser_Darai_Karpat-medencei_magyar_osiseg.pdf.

[1064] -rc- (Papdi-Pécskői Viktor): „A tudósok rájöttek, hol háziasították a lovat." *Index.* 2021. október 23. 12:56. https://index.hu/techtud/2021/10/23/lovak-haziasitas-archeologia-genetika-tenyesztes-kultura-emberiseg-tortenelem/. Az eredeti közlés: Pablo Librado, Naveed Khan, Antoine Fages, Mariya A. Kusliy, Tomasz Suchan, Laure Tonasso-Calvière, Stéphanie Schiavinato, Duha Alioglu, Aurore Fromentier, Aude Perdereau, Jean-Marc Aury, Charleen Gaunitz, Lorelei Chauvey, Andaine Seguin-Orlando, Clio Der Sarkissian, John Southon, Beth Shapiro, Alexey A. Tishkin, Alexey A. Kovalev, Saleh Alquraishi, Ahmed H. Alfarhan, Khaled A. S. Al-Rasheid, Timo Seregély, Lutz Klassen, Rune Iversen, Olivier Bignon-Lau, Pierre Bodu, Monique Olive, Jean-Christophe Castel, Myriam Boudadi-Maligne, Nadir Alvarez, Mietje Germonpré, Magdalena Moskal-del Hoyo, Jarosław Wilczyński, Sylwia Pospuła, Anna Lasota-Kuś, Krzysztof Tunia, Marek Nowak, Eve Rannamäe, Urmas Saarma, Gennady Boeskorov, Lembi Lõugas, René Kyselý, Lubomír Peške, Adrian Bălăşescu, Valentin Dumitraşcu, Roxana Dobrescu, Daniel Gerber, Viktória Kiss, Anna Szécsényi-Nagy, Balázs G. Mende, Zsolt Gallina, Krisztina Somogyi, Gabriella Kulcsár, Erika Gál, Robin Bendrey, Morten E. Allentoft, Ghenadie Sirbu, Valentin Dergachev, Henry Shephard, Noémie Tomadini, Sandrine Grouard, Aleksei Kasparov, Alexander E. Basilyan, Mikhail A. Anisimov, Pavel A. Nikolskiy, Elena Y. Pavlova, Vladimir Pitulko, Gottfried Brem, Barbara Wallner, Christoph Schwall, Marcel Keller, Keiko Kitagawa, Alexander N. Bessudnov, Alexander Bessudnov, William Taylor, Jérome Magail, Jamiyan-Ombo Gantulga, Jamsranjav Bayarsaikhan, Diimaajav Erdenebaatar, Kubatbeek Tabaldiev, Enkhbayar Mijiddorj, Bazartseren Boldgiv, Turbat Tsagaan, Mélanie Pruvost, Sandra Olsen, Cheryl A. Makarewicz, Silvia Valenzuela Lamas, Silvia Albizuri Canadell, Ariadna Nieto Espinet, Ma Pilar Iborra, Jaime Lira Garrido, Esther Rodríguez González, Sebastián Celestino, Carmen Olària, Juan Luis Arsuaga, Nadiia Kotova, Alexander Pryor, Pam Crabtree, Rinat Zhumatayev, Abdesh Toleubaev, Nina L. Morgunova, Tatiana Kuznetsova, David Lordkipanize, Matilde Marzullo, Ornella Prato, Giovanna Bagnasco Gianni, Umberto Tecchiati, Benoit Clavel, Sébastien Lepetz, Hossein Davoudi, Marjan Mashkour, Natalia Ya. Berezina, Philipp W. Stockhammer, Johannes Krause, Wolfgang Haak, Arturo Morales-Muñiz, Norbert Benecke, Michael Hofreiter, Arne Ludwig, Alexander S. Graphodatsky, Joris Peters, Kirill Yu. Kiryushin, Tumur-Ochir Iderkhangai, Nikolay A. Bokovenko, Sergey K. Vasiliev, Nikolai N. Seregin, Konstantin V. Chugunov, Natalya A. Plasteeva, Gennady F. Baryshnikov, Ekaterina Petrova, Mikhail Sablin, Elina Ananyevskaya, Andrey Logvin, Irina Shevnina, Victor Logvin, Saule Kalieva, Valeriy Loman, Igor Kukushkin, Ilya Merz, Victor Merz, Sergazy Sakenov, Victor Varfolomeyev, Emma Usmanova, Viktor Zaibert, Benjamin Arbuckle, Andrey B. Belinskiy, Alexej Kalmykov, Sabine Reinhold, Svend Hansen, Aleksandr I. Yudin, Alekandr A. Vybornov, Andrey Epimakhov, Natalia S. Berezina, Natalia Roslyakova, Pavel A. Kosintsev, Pavel F. Kuznetsov, David Anthony, Guus J. Kroonen, Kristian Kristiansen, Patrick Wincker, Alan Outram & Ludovic Orlando: "The origins and spread of domestic horses from the Western Eurasian steppes." *Nature* 20 October 2021. https://www.nature.com/articles/s41586-021-04018-9. A magyar cikk írója ezekre hivatkozik: Alison Bosman: „The origin of horse domestication has finally been revealed." *earth.com* 10-20-2021. https://www.earth.com/news/the-origin-of-horse-domestication-has-finally-been-revealed/. Carly Casella: „Genetic Tracing Reveals Where The Powerful Ancestor of Modern Horses Came From." ***science****alert* 21 October 2021. . Jonathan Lambert: Scientists found modern domestic horses' homeland in southwestern Russia. Two genes tied to endurance and docility may help explain the equines' success. *ScienceNews* October 20, 2021 AT 11:00 AM. https://www.sciencenews.org/article/dna-genes-modern-domestic-horses-origin-russia.

A ló háziasításának helyére vonatkozó e mostani genetikai kutatáseredmény közlésben kettős tárgyi tévedésnek tekinthető, hogy azt Kr. e. 2200-ra teszik, és a Kaszpi-tengertől északra fekvő füves területre. Ezzel „csupán" 2300 évet és 1400 kilométert tévednek.

Az utolsó jégkorszak után az orosz sztyeppére a Fekete-tó feltöltődését[1065] közvetlenül követő időben telepszik vissza az ember, de a műveltségek itt kezdetben kisállattenyésztő, majd a ló befogását követően már nagyállattartó és tenyésztő közösségeket alkottak. Először a birkát, majd a lovat tenyésztették. Itt találjuk a legrégebbi lovaglás nyomait: zabla nyoma az emberrel eltemetett ló koponyán a Dnyeper bal partján, Dereivkában Kr. e 4500 körüli időből.[1066] És a lovaglás lehetővé tette, hogy elterjedjen a szarvasmarha tenyésztése. Saját fémjük nem volt, azt a nyugati, észak-nyugati műveltségektől szerezték be.[1067] Ellenben már Kr. e. 5500 körül megtalálható náluk a társadalom kasztosodása, vele párhuzamosan az emberölésre alkalmas fegyver is. Hitvilágukban a megszemélyesített elemek istenekként jelennek meg. A ló befogása után hamarosan megindulnak csoportosan és fegyveresen hódítani. Előbb dél-nyugati, majd nyugati, később észak-nyugati irányban törnek rá Európára.

Ugye, ha egy vadló hátára felülhetünk, sőt zablát is használunk, akkor az már nem vadló. Ilyen a dereivkai lelet. Csakhogy most azt állítják, hogy a vadló háziasítása jóval később történt, mert olyan géneket találtak, amelyek a tömeges lótartás alapjai. De a Dereivka temetőjében talált lókoponya fogazata zabla használatára utal. Hogy tenyésztett volt-e, illetve, hogy az utódai fennmaradtak-e, az persze kérdés. De az nem, hogy lovagoltak akkor már. Aki ezt nem veszi figyelembe, jobb esetben tudatlan, rosszabb esetben célja van vele. Félő, hogy a genetikusok történelmi–régészeti vaksága a kettő keveredése. Hogy miként, ennek szentelünk itt még pár sort.

Minthogy a dereivkai Dnyeper-kanyari leletet annakidején közlő D. W. Anthony és Marija Gimbutas szerepel a Nature-cikk irodalomjegyzékében, a tény mellőzését szándékosnak vehetjük. A nézésük ellenére a látás tehát elmaradt, egyfajta farkasvakságot látunk az emberiség alárendelő korszakát megelőző mellérendelő világot illetően. A kérdéses időszakban kialakuló alárendelő alapműveltség jellemzőit felidézve, először is a nevét – kurgán – az elit jellegzetes temetkezési módja alapján kapta. A kurgán műveltség kialakulásában meghatározó szerepet töltött be a sztyeppei ló. Félreértések elkerülése végett már most leszögezzük: a ló sztyeppei állat, sem Egyiptomban, sem a Folyamközben nem élt, oda csak sokkal később – a Kr. e. 3. évezredet követően került be. Azaz, amit a kurgán műveltségről elmondunk, annak elemei esetleg megtalálhatók ugyan ez utóbbi területeken is az alárendelő műveltség összetevőiként, de a lovaglás, a lovas pásztorkodás, a lóvontatású kocsi nem. A lovaglás tette aztán lehetővé, hogy az ember az utazását tekintve elszakadjon a vízpartoktól és a sztyeppén kelet-nyugati irányban tömegesen mozoghasson.[1068]

A lovat megülő sztyeppei nagyállattenyésztő műveltségek kifejezetten férfi központú szemlélettel, harcias életmóddal rendelkeztek és a fegyver – kezdetben a kőkés és az ún. harcibalta (az még kőbalta volt), később a bronztőr, még később a kard – isteni rangra tett szert. A letelepedettek hitvilágára addig a lélekhit volt a jellemző, melynek jelképei a későbbi világelemeknek nevezett tűz, víz, levegő és föld jelképei voltak és amelyek megszemélyesítéséből származtak az alárendelő műveltségek istenségei. A kurgán hitvilág lényegi eleme viszont az istenség, akinek magukat alárendelve rendelték maguk alá a letelepedett népességet. Általános volt náluk az emberáldozat, a véráldozat, az önmagáért való harc. Mindezek a jellemzők föllelhetők később az ún. nordikus hitvilágban, azaz a kurgán műveltséget elsősorban azokhoz lehet kötni.

[1065] William Ryan, Walter Pitman: *Noah's Flood. The New Scientific Discoveries about the Event that Changed History.* Simon & Schuster, New York, 1998.

[1066] D. W. Anthony: „Shards of Speech." *Science* 1996 January/February, p. 34. Marija Gimbutas: *The Civilization of the Goddess.* Harper, San Francisco, 1991. p. 353.

[1067] Gimbutas (1991), p. 369.

[1068] Padányi Viktor: *Dentu-Magyaria.* Turul. Veszprém, 1989.

Ugyanezeket a műveltségi jellemzőket találhatjuk meg a korábbi kurgán műveltség területein utóbb élő szkítáknak mondottakról szóló leírásokban is, istenneveik, vallási rítusuk, temetkezési módjuk mind ezt fejezi ki. Mindezek pedig tökéletesen idegenek a mellérendelő műveltségtől, amilyent a kurgán-hódítások után már csak a magyar népi emlékezetben és műveltségben találunk Európában.

A kurgán műveltség alapvető emberforrása a Fekete-tenger jégkorszakot követően édesvízi tóvá alakult medencéjének föltehetően északi területe, ahonnan a Boszporusz átszakadásakor – Kr. e. 5500[1069] – vonultak északra és telepítették be az orosz sztyeppét. A sztyeppei nagyobb sűrűségű emberi élet megköveteli az állattenyésztést és a kezdeti birka mellett később a befogott ló és annak birtokában a marhatenyésztés szolgálhatta az ember életét. A párhuzamosan, nyugatabbra letelepedett műveltségek elsősorban földművelésből éltek és ezek többletterméke képezte aztán később a kurgán inváziók hajtóerejét, merthogy anélkül telepedhettek rá a földművesekre, hogy azok kipusztultak volna. Európában velük párhuzamosan, ám előttük haladva terjedt a vonaldíszes kerámia műveltsége, melynek egyértelmű forrása a Kárpát-medence.

A lovaglás és később a kocsi birtokában tehát a sztyeppe kurgán műveltsége Európa meghódításába kezd – új társadalmi szervezettsége a rabszolga társadalom. A kurgán műveltség inváziója három – vagy Ázsiát tekintve négy – hullámban történt. Az I. kurgán invázió: Kr. e. 4500, a II. kurgán invázió: Kr. e. 3500, a III. kurgán invázió: Kr. e. 3000. Ez utóbbival – Maria Gimbutas szavával élve – gyakorlatilag befejeződik Európa 'indogermánosodása'.

A 4. invázió már nem invázió jellegű volt, hanem több lépésben, kisebb csoportok vándorlásával és a lóvontatási harci szekér hadi alkalmazásával valójában Ázsiába forduló inváziót jelent. Ennek kora Kr. e. 1900–1500. Ekkor jut el a lovaglás és a lovas harci szekér Mezopotámiába, majd később a hykszosz hódítás révén Egyiptomba. A kusiták idején ismeri meg Sumér ezt a fegyvernemet és tanulja meg. A lovas pásztorok a Balkánon és Anatólián át kerültek Ázsiába, nem pedig a Kaukázuson keresztül, vagy a Kaszpi-tenger partján, legkevésbé talán annak keleti oldalán.

Vessünk egy pillantást az I. kurgán invázióra. Ennek forrása a Kaukázustól északra elterülő sztyeppe, céliránya elsősorban a Balkán, majd a Duna mentén halad észak-északnyugat felé. Nem alakít ki kettős társadalmat, hanem a letelepedettek műveltségét fölégeti – azok teljességgel védtelenek voltak a támadó lovas pásztorokkal szemben! A letelepedett társadalom vagy pusztul, vagy elmenekül. Menekülési irány zömmel a Kárpátoktól északnyugatra történik.

Az egy évezreddel későbbi II. kurgán invázió forrása az orosz sztyeppe északi területe és nemcsak délnek, hanem északnak is halad. Ez már nem égeti fel a letelepedett műveltségeket, hanem lassan fokozatosan terjed nyugatra és a földművelőkre rátelepedve kettős műveltségeket alakít ki.

Itt láthatjuk a vonaldíszes kerámia műveltségének egy különleges mozgását: északkeletre, az Urál térségébe vonul! Oda, ahol ma az ún. finnugorok élnek. A legtávolabb vándorlók ekkor kerülnek aztán az Urál mögé és teremtik meg életfeltételeiket a hideg övben. Ők ma az ún. ugorok, azaz vogulok és osztjákok.

A III. kurgán invázió elsősorban a Kárpát-medencén ment át, de ennek következménye a Balkán később ismert műveltségeinek – mükénei, minószi[1070] – a kialakulása, majd ennek záró eseményeként fogható fel a tengeri népek inváziója, melyben a Földközi-tenger városi műveltségei megroggyantak, részben el is tűntek.

Az európai műveltségek ötvöződtek a kurgán inváziók műveltségi hatásával, a III. invázió végén a kialakult műveltségekben meghatározó a harangedény műveltség, s vele párhuzamosan

[1069] Az édesvizű tó feltöltődését Fekete-tengerré korábbi expedíciók bizonyították. A hatalmas ár 155 méterrel emelte a vízszintet, 155.400 km^2-t öntött el. Tengergeológusok szerint az özönvíz hirtelen jött. Lásd Ryan, Pitman, 1998.

[1070] A teljes Balkánra, beleértve a Peloponnészoszi-félsziget és a Kükládokat is.

a megalit kultúráé. A létrejövő európai ötvöződött műveltségek sorában a Kárpátoktól északra volt a szvidéri kultúra, és itt lesz a későbbi szlávság. A Germán-alföldről később a kelta műveltséget ismerjük. Közép-Kelet-Európában, az orosz sztyeppén a szkíta műveltség jelenik meg. A szkíta alkotta ebben a korban az orosz sztyeppe – főleg annak keleti szakasza – műveltségét, hatalma a Dnyeper vonaláig terjedt. Attól nyugatra csak a szkíta összeomlást követően kerül talán egy törzsnyi ember – és telepszik be a Kárpát-medencei sztyeppe északibb területeire. Nyugaton a kelta műveltség uralkodik. A kettő között van egy fehér folt, ahol ebben az időszakban – és még másfél évezredig – nincs kettős kultúra, van viszont fémfeldolgozás – és ezt a műveltséget tekintjük mi magyarnak. Nyugat-Európában pedig a harangedényes műveltség terjed tovább, majd ennek nyomában a kelta. Dél-Európában a később göröggé vált pelagéz műveltséget láthatjuk, mely göröggé a dór és ion törzsek hódításával válik. A Közép-Európában lévő fémfeldolgozó műveltség – fehér foltként – nem válik kettős műveltséggé, s mint fegyverkovács önállóan megmarad.

Ezeknek az alárendelő műveltségeknek az előtérbe állítása tehát az oka a mai túlnyomóan alárendelő világban annak a szellemi széljárásnak, amely szerint fordulva a genetikusok – mintegy arra alátámasztást keresve – kutatnak. Estünkben a máig elérhető lógénkészletből csak addig következtetnek vissza a ló-házisítást illetően, ameddig előfeltevésüket bizonyítva látják, ez pedig a következő: Minthogy az elmúlt 50.000 év európai és ázsiai lóállományának lovai az idő túlnyomó részében vegyes vadló-populációk voltak, ezeknek sokszínűsége éppen 4000 évvel ezelőtt azért tűnt el, és „i. e. 1500–1000 körül Spanyolországtól Mongóliáig már mindenütt megjelentek azok a lovak, amelyeknek a közös őse egy ponto-kaszpi sztyeppén 4200 éve élt ló", mert akkor háziasították és azt tenyésztették tovább.[1071] Hogy nem tenyésztetett lóra is fel lehet ülni, azt ugyan nem tagadják, de nem számolnak vele. Pedig elég cowboy-filmet láthattak vadló befogásról, betörésről – a 20. századból! Mennyivel inkább így lehetett ez 6000 éve. És így is volt, amint a dereivkai lelet bizonyítja. A Nature-tanulmányból már azt is tudhatjuk, hogy befogott, lovaglásra betört lókoponyáról van szó.

Így aztán a toulouse-i Antropobiológiai és Genomikai Központ molekuláris archeológusa, Ludovic Orlando és 162 kollégája, a Nature-beli tanulmány írói, megelégszenek annyival, hogy feltételezik továbbá, hogy csak olyan lóra ültek annakidején, amely mai fogalmaink szerint arra alkalmas volt, tehát erős gerinccel bírt és szelíd volt. Erre bizonyítékot a következők szerint találtak: „A Kaszpi-tengertől északra fekvő füves területen élt ló két, modern lovakra jellemző gént hordozott. A GSDMC nevű gén szelídebb magatartást, míg a ZFPM1 gén erősebb gerincet kölcsönzött az állatnak. A genetikai bizonyítékok alapján tehát kezdettől egy lovagolható, nyugodt temperamentumú állat kitenyésztése volt a cél… A tanulmány cáfolja a korábbi eredményeket, amelyek szerint a lovak ötezer évvel ezelőtt keleti nomádokkal érkeztek Európába, megjelenésüket egy évezreddel későbbre teszi. Az említett kutatás az egykori botaji nép lakóhelyén, Kazahsztánban talált 5500 éves csontvázból indul ki, amelynek fogazatán zabla nyomait fedezték fel. A DNS-vizsgálat kimutatta, hogy ez egy Przsevalszkij-ló volt, ami a mai lovak ma is élő vad rokona. A genetikai adatok egy robbanásszerű demográfiai változást mutatnak, amihez fogható nem volt az elmúlt százezer évben. Ez akkor volt, amikor átvettük az állat szaporodása feletti ellenőrzést, és elkezdtük csillagászati mennyiségben tenyészteni őket – mutatott rá Orlando. A tökéletes ló megjelenése ugyanakkor az emberi társadalmat is gyökeresen megváltoztatta, amiről a következő századokban megjelenő fogat építés és a népek tömeges vándorlásának nyomai tanúskodnak."[1072]

Van itt minden a hirtelen gyökeres társadalmi változástól a tömeges népvándorlásig – a ló háziasítása következményeként. Siker-történetről van szó tehát. De a gond az, hogy a valóság mást mutat, amint fentebb vázoltuk – például nem a nép vándorolt lóháton, hanem a hódító elit.

[1071] Papdi-Pécskői, 2021.
[1072] Uo.

Felmerül tehát az örök kérdés: ment-e a világ a hódítások által elébb, vagy előrébb járnánk, ha anélkül használtuk volna a lovat békés célokra, kezdve tehát a marhapásztorkodással és folytatva a szekeres szállítással. Mi utóbbit állítjuk.

Összefoglalóan tehát azt mondhatjuk, hogy a kerekes kocsi Kr. e. 3500 körül jelent meg és azt Mezopotámiában szamár húzta. Lovat csak az után lehetett kocsi elé fogni, hogy feltalálták a hámot, mert az iga, amit ökrös szekereknél használtak, a lovat megfojtotta volna. Azaz lovagolni hamarabb lehetett, – és kellett, – mint kocsit húzatni a lóval. Ahogy Padányi Viktor kimutatta, a ló befogása előtt az emberi vándorlás útja zömmel folyók mentén történt, azokra merőlegesen történő mozgás pedig igényelte a teherhordó, az embert hordó állatot.

Ide vágó adat az is, hogy a kengyel, amellyel a lóhátról való harc – a láb megtámasztása karddal való sujtáskor – lehetővé vált, még későbbi, nagyjából a hunokhoz köthető. A visszacsapó nyíl pedig a szkítákhoz – akik ezt lóhátról használhatták, de még kengyel nélkül.

A ló tette lehetővé a kurgán inváziókat.

Mindezzel nem azt akarjuk tagadni, hogy a mai lóállomány eredete nem ott volt, ahová a Nature szerzőgárdája teszi, de az igenis téves, hogy akkor kezdődött a ló házi alkalmazása. A kurgán előtti műveltségek a lovat szent állatnak tekintették – és fogyasztották. A befogása és a zabla használata – már a dereivkai lelet korától legalább – jelzi a lovaglást. Hogy akkor mennyire volt általános a tenyésztés, azon lehet vitatkozni, de azon nem, hogy az ember már Kr. e. 4500 körül lovagolt.

DARAI Lajos (Kápolnásnyék):

Új kiegyezésre van szükség, miközben az összemosás kényelme kísért. A szarmaták példája

I. Bevezetés. Kibékíthetetlen álláspontok?

Az 1867-es kiegyezést azok is kisbetűvel írják, akik áldják, de vannak, akik bírálják. Miért is? Íme, Tibai Takács József válasza: „Az Árpádok előtt és alatt a lovas népeket a türelmesség jellemezte, a Habsburgok alatt a türelmetlenségre való nevelés volt a cél. Horea segítségével kieszközölt népirtás után ez megváltozott. Következett a kényszerszülte türelem korszaka. Ugyanes a magyarság rájött, hogy ellenségek vannak a nyakára telepítve. A Habsburgokat szolgáló idegenek egy katonai stratégia szerint lettek széttelepítve az Országban. A magyarság már tudta, hogy egy hirtelen jött forradalom teljes kiirtással fenyegetett. Az Országnak nem volt egy színmagyar lakosságú vármegyéje sem. A szabad királyi városokba es részben idegeneket költöztetetnek be. De nem csak a magyar királyi városokban, hanem a rebelliseket támogató szász városokba es. Főleg a Felföldön. Hihetetlennek tűnik, de az Országnak a legnagyobb idegensziget nélküli része a Székelyföld volt. Bár ennek a széleibe voltanak már oláhok, és oláh ezred 'vigyázott' a székelyekre. A reformkorban a magyarság kényszertürelemből volt óvatos. A forradalom vértelen volt, de Jellasics hamar beindította a Habsburgok ördögi tervét. Ezen terv értelmében magyartalanítani kellett volna az Országot. Isteni szerencse volt a jobbágyfelszabadításról szóló törvénycikk. Ha ez nem lett volna, akkor az idegen ajkú jobbágyságot urai ráveszik a magyarok lemészárlására. Így azonban a jobbágyság megoszlott. Csak kevesen hallgattak uraikra, sokan tanácstalanul vártak, s sokan a magyar forradalom pártjára állottak. Ha az idegenajkú jobbágyság kiáll urai mellett, akkor vége a magyar nemzetnek. Nem ok nélkül gondolkodtak a nemzet nagyjai nemzethalálban. Nagyon közel volt hozzá a nemzet. A forradalom leverése után már nem merték visszaállítani a jobbágyságot, mert az addig tanácstalan jobbágyok es a császár ellen fordultanak volna. Ám amit nem tudtak megtenni a forradalom alatt, meg akarták valósítani a Bach-korszakban. Ez egy könyörtelen korszak, mentes minden türelmességtől. A Bach-korszak után az idegenajkúak fokozottabban kezdték követelni a forradalom leveréséért megígért jussot. Sok csel, hazudozás és ármány után az uralkodó kénytelen volt látszatkiegyezést kötni. Kivel? Az összes követelőző ellenségei ellenségével, a magyarsággal. A birodalom érdekében újra a katolikus egyház berkeibe terelte az uszító politikát. Az egyházon keresztül irányította a türelmetlenséget, s az állandó türelmetlenség tartotta össze a birodalmat. Ennek a háborúelőtti politikának egy igen borzalmas vezérvonala volt. Erre a szálra voltanak ráaaggasztva a türelmetlenség forrásai. Mármint mondtam, a császár kénytelen volt kiegyezni a halálraítélt nemzettel. Aztán gazdaságilag akarták az Országot tönkretenni. A császáriak számítását a zsidók akadályozták meg. A zsidók egy része már magyarérzelmű volt, s magyar érzelemből es cselekedett, de a legtöbben a saját zsebük hasznára hozták helyre a halálraítélt nemzet nemzetgazdaságát. Ezért a bécsi udvar valósággal sugallta a zsidók iránti ellenszenvet. Ez es a katolikus papságon keresztül működött. A magyarokkal akarták kiirtatni a zsidókat, s az idegenajkúakkal a magyarságot. Ezért ment a zsidóellenes uszítás, s ugyanakkor a nyelvi-nemzeti uszítás is. A birodalom felbomlása után a Kisantant államai elsőszámú ellenségei nem a zsidók, hanem a magyarok lettek. Ezen

államok mohósága miatt a sorrend megfordult, s a zsidóirtás még néhány évre eltolódott. Később-ben a zsidóirtást a magyarokkal akarták megcsináltatni. Bár a Kisantant több zsidót gyilkoltatott le, mint a magyarság, mégsem beszélnek róla. Sőt a Kisantant fővédnöke – Franciaország – sincs messze az első számtól a zsidóirtás listáján. A birodalom szétesése után türelmetlen mohó, önmagukat nemzetnek tartó népek osztozkodtanak. Nemzetállamnak nevezett nemzettelen országok jöttenek létre, mondvacsinált 50 %-os többséggel, sose volt történelmi tények alapján. Egy soknemzetiségű birodalomból, amelyet a rossz irányított, több soknemzetiségű államocskát hoztak létre, amelyeket szintén a rossz szándék vezérelt. Tették mindezt az akkoron nagyon használatos 'Népek, nemzetek önrendelkezési joga' jelszavának teljes megtagadásával. A béke Franciaországban köttetett, s minden 'győztes' állam francia módra szeretett volna egynyelvű államot alakítani. Tehát ki kell irtani először az összes másként beszélőt, majd a másként gondolkodót. Úgy cselekedtenek, mint a franciák. Fennkölt jelszavakat hangoztatva, demokráciáról, jogegyenlőségről beszélve irtották a népet. Történelmi kegyhelyek, falvak, temetők tüntenek el, új falvak születtek egy hasból húzott határvonal mentén. A Kárpátok medencéjében megszűnt mindenforma türelmesség a más iránt. A csonkaországban es! Itt először a menekültek áradata szülte a türelmetlenséget. Pl. a pesti munkanélküliek nem értették, miért bánnak másként az elszakított országrészek menekültjeivel. A türelmetlenséget a kommunizmus es fokozta, majd újra fokozva lett a láthatatlan kommunisták részéről Horthy alatt es. Hirtelen túl sok lett az úr, a katonatiszt, a vasutas stb, akiket nem lehetett a szakmájukban alkalmazni, sőt sok lett az olcsó munkaerő es. A helyben születettek nehezebben jutottanak munkához. Ez mind a türelmetlenséget fokozta. A visszacsatolásoknál némelyik katonai egységek úgy jöttenek, mint a gyarmatba, pedig a nép a felszabadítókat várta. A belbiztonság emberei a rendes emberek között keresték az árulót. Pl. Inkább adtanak hitelt a tiszai kiejtést utánzó kétes eredetű katolikus papnak, mint a csak palócosan beszélő igazmondó helybelinek. Ez es türelmetlenséget okozott. Családegyesítésekről beszéltenek a rádióban, de valójában hallgattanak azon családokról, amelyeket az új határ vágott el. Türelmetlenség volt minden új határ minkét oldalán, kivéve azt a részt, ahol visszaállt az Istenszabta határ. Bár a keleti Kárpátok e részén es maradt néhány kakukktojás. A két világégés közötti és a második alatti korszak méges a türelmesség korszaka volt. De ez a türelmesség teljesen más, mint az Árpád-kori. Már Európában mindenütt nagyban folyt a zsidóirtás, de a kissé kibővített csonkahon még a zsidók menedékéül szolgált. Itt pattant el a húr a legkésőbben, s azért látszik iszonyatosnak, mert eléggé gyorsan folyt. Akármit es beszélnek, itt maradt életben a legtöbb zsidó. A második párizsi feldarabolás után legalább három évig népirtások, áttelepítések, kitelepítések következtenek. Most már Bukarest es követte a prágai nyájas politikát (soha be nem tartott szép törvények leírata, s hangoztatása) és látszólagos jogokat ad. Többek között kintről látszó önkormányzatot a székelyeknek. Aztán jön a világmegváltó kommunizmus türelemparancsa. Légy türelmes, bántsad a vallást! Légy türelmes, irtsd ki a mást! Mindenki egyforma lesz! Mit jelent ez az utolsó? Talán azt, hogy nem létezhet két ember a földön. A világmegváltó kommunizmus alól a látszatforradalmak meghozták a felszabadulást. Ez nem szabadulás, hanem szabad dúlás. Sajnos csak a türelmetlenség lett felszabadítva, kiszabadítva. Nagyon nehéz lesz a türelmetlenség rossz szellemét visszazárni a palackba."[1073]

Miért idézem ilyen hosszan Takács Józsefet? Azért, mert manapság is ezt *a kibékíthetetlen ellentét-keletkezést – türelmetlenséget – kell elkerülnünk*, igen hasonló esetben. Ahol a kiegyezésnek az 5–8%-os múltat,[1074] a keletről, az európai és ázsiai sztyeppéről érkezetteket egész nép-

[1073] Jóemlékezetű Tibai Takács József (1957-2002) a Zürichi Magyar Történelmi Egyesületben. (Acta Historica Hungarica Turiciensia 34. évf. 4. szám, 2019.
https://epa.oszk.hu/01400/01445/00058/pdf/EPA01445_acta_hungarica_2019_04.pdf pp. 139-141.)

[1074] Anyai oldalon 3% alatti. Lásd Neparáczki et al.: Mitogenomic data indicate admixture components of Central-Inner Asian and Srubnaya origin in the conquering Hungarians. PLOS ONE **13** (10): e0205920.

nek tekintőket kellene megbékéltetni, a „maradék” 92–95%-ot kitevő Kárpát-medencei leszármazást elfogadókkal.[1075] Amidőn előbbiek támogatottsága – érthetően – nagy a mai magyarság körében s óriási a kormányzat oldaláról, viszont utóbbiak kevesen vannak, mert inkább a látókörüket szélesítő érdeklődők szereztek ismereteket erről.

Mindhárom jellemzőre van magyarázat:

1. A finnugor eredet egyoldalúságát régóta támadja a *turanizmus*, s bár utóbbinak a modern világ berendezkedéséhez történő kötése, azaz hamisságának leleplezése megtörtént,[1076] ez nem lett irányadó, hanem a *hősi múlt* kívánalmának eleget tevő honfoglalás eszméjét őrző, bár hamis elvi alapon nyugvó szemlélet erősödött meg, felhasználva a felszínen látszó *műveltségi azonosságok*at és a mélyben látszatra szintén meglévő *genetikai kapcsolat*ot.

2. A kormányzat számára a *keleti nyitás* folyamatába jól beleillik a sztyeppei népekkel való bármiféle rokonság ápolása, ami a túloldalról is erőteljes érzelem és igény.

3. Bár voltak jelentős kutatók, akik a *Kárpát-medencei magyar eredet és folytonosság* elméletét eléggé jól alátámasztották, a múltbeli tudománypolitika és annak tehetetlenségi nyomatéka, azaz máig való folytatólagossága miatt kevés nyilvánosságot kaptak.[1077]

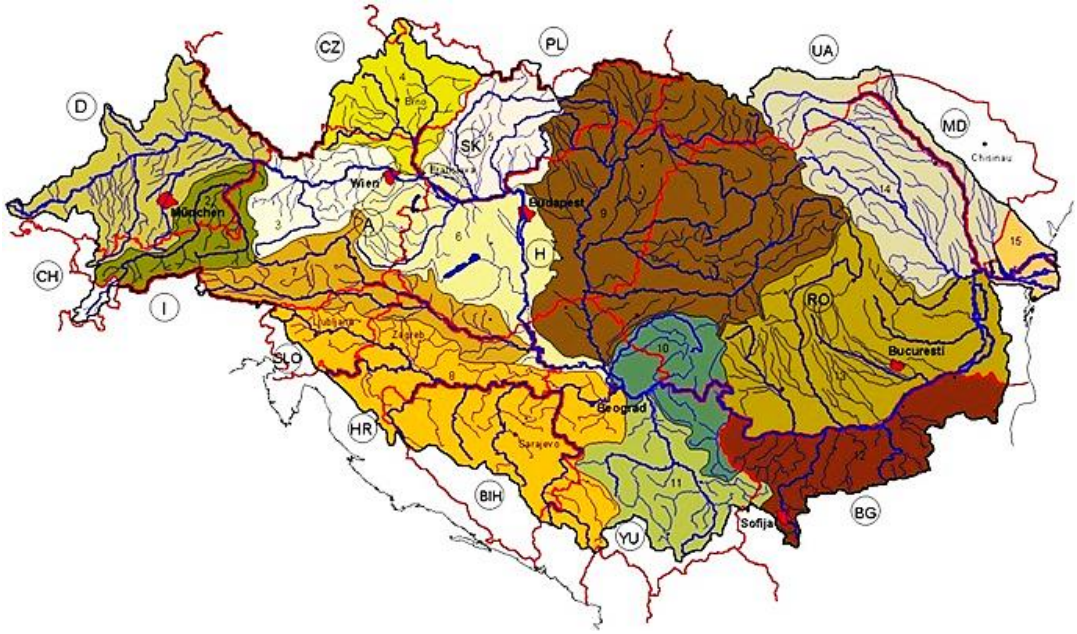

1. ábra. Duna-vízgyűjtő és nagyobb részvízgyűjtői: máig külön országok, országrészek.[1078]

---

https://doi.org/10.1371/journal.pone.0205920. V. ö. Tibor Török et al.: A new linear combination method of haplogroup distribution central vectors to model population admixtures. *Molecular Genetics and Genomics* 297, 889–901. 2022. április 11. https://doi.org/10.1007/s00438-022-01888-0. Maroti et al.: The genetic origin of Huns, Avars, and conquering Hungarians. *Current Biology* **32**, 2858–2870. 2022. július 11. https://doi.org/10.1016/j.cub.2022.04.093.

[1075] A 2000. novemberi Science- és Nature Genetics-beli közléseket (Semino et al, Underhill et al.) az Y kromoszómáról összegeztük és feleltettük meg a régészeti műveltségeknek. Lásd Cser Ferenc, Darai Lajos: *Magyar folytonosság a Kárpát-medencében, avagy kőkori eredetünk és a sejti tulajdonság-örökítő jutatás.* Fríg Kiadó, 2006. http://www.leventevezer.extra.hu/folytonos.pdf.

[1076] A magam hozzájárulása ehhez „Árpád Atila örökén – a magyarok őseik útján” címmel történt. (*Acta Historica Hungarica Turiciensia* 33. évf. 11. sz. 2018. https://epa.oszk.hu/01400/01445/00053/pdf/EPA01445_acta_hungarica_2018_11_092-237.pdf).

[1077] Például Cser Ferenc: *Gyökerek. Töprengések a magyar nép és nyelv Kárpát-medencei származásáról.* Szerzői Kiadás. Melbourne, 2000. http://www.leventevezer.extra.hu/gyokerek.pdf (angolul: Ferenc Cser: Roots of the Hungarian Origin. Contemplation on the Carpathian Origin of the Hungarian Language and People. Melbourne, Author’s Reprocessed Edition, Melbourne, 2006. http://www.hungarianhistory.com/lib/cser/rootsls.pdf).

[1078] Gergely Erzsébet: A folyó, ami összeköt. https://slideplayer.hu/slide/1928441/.

Ráadásul a mi mostani magyar kiegyezésünknek kihatással kell lennie *a Kárpát-medence többi népére* és szomszédságára is. Ezért fontos végigvennünk a Takács József által felvázolt folyamat elemeit és állomásait. Mert valójában csupán a hatalmi oldalt jelentő 5-8% magyarság eredetének igazabb felmutatása, az eddigi „elnyomatás" alóli felszabadulása nem fog változtatni azon az „ezer éves" állapoton, amikor az összes szomszédunk szerint a magyarság elnyomta a többi itteni népet, amiért ők „jogos revánsot" vesznek rajtunk 100 év óta, és még a 21. században is. Holott egyértelmű bizonyság, hogy *a latin hivatalos nyelvű magyar állam a többi népet is felnevelte* itt, a magyar nyelvűn kívül.

Ehhez képest kell tekintetbe vennünk azokat az újabb kutatási eredményeket, amelyek már *a katonai mozdulatokat is a Kárpát-medencén belül látják* figyelembe veendőnek.[1079] És a társadalmi szerkezetet legalább a történelmi korszak európai színvonalán állónak, ahol nincs helye külön a magyarság ellen a modern kor értékítéletével vagdalkozni, ha egyszer egyetemes állapotról van szó. Az új adatok nem különleges, netán látványos (bár azzá tehető) szabatos adatok, leletek felbukkanása miatt adódnak, hanem a *következetes gondolkodás* okán. Ilyen például a Kárpát-medence eredeti földrajzi neveinek kiderítése, vagy ha összeszámoljuk a „magyar honfoglalásnak" nevezett és például Anonymus krónikájában leírt hadmozdulatok összes megtett – lehetetlenül nagy számot mutató – kilométerét, a csapatok által megtett távolságot. Nézzük előbb ez utóbbi részleteit:

Bánlaky József hadtörténész írja: „Mialatt Árpád a Tisza mentén ily gyönyörűen operált, a keleti határhegységen át Erdélybe beszorult törzsek szintén nagyobb nehézség nélkül nyomultak a Maros mentén előre. Hogy a Felső-Maros és a Felső-Szamos völgye mentén lakó székelyek és hogy az Erdély területén lakó többi népek, az ottani avarok, szlávok, vlachok, bolgárok, minő magatartást tanúsítottak a benyomult magyar hadakkal szemben, arról adataink nincsenek, miután a XI. századbeli *Gesta*, amely teljesen biztos támpontokat nyújt a két irányban a Tisza mentén és Erdélyen át történt benyomulásra nézve, az erdélyi műveletekről csak szűkszavúan emlékezik meg. Valószínű, hogy az Erdélyen át benyomult törzsek élén *Bulcs* törzse haladt. Ezt követte a *Botond*-törzs s legutolsónak a *Gyula*-törzs zárkózott fel. A határhegységen való átvergődés és az ezt követő rendezkedés után úgy látszik mindhárman a Maros völgye felé gravitáltak. Hogy valamelyiknek sikerült-e a Meszes kapun át Erdélybe benyomult Töhötömmel az érintkezést felvenni, erről sem tudunk semmi biztosat. Az azonban elvitázhatatlan, hogy az élen haladó Bulcs-törzs emberei a Maros és Körös között a főhaderőtől oda kikülönített osztagokkal, ha másutt nem, a Körtvély-tó mentén érintkezésbe jutottak s így az erdélyi és a tiszai csoport között, ha előbb nem, ekkor helyreállt az összeköttetés. Lehet, hogy ez csak akkor történt meg, amidőn Árpád hada az alpári nagy csata utána a Gyümölcsény-erdő mögött a már említett hosszú pihenőt tartotta."[1080]

[1079] V. ö. Fábián Sándor: *Történelmi szürreál. Az Igazság Kálváriája. Acta Historica Hungarica Turiciensia* 36/1. (2021.) https://epa.oszk.hu/01400/01445/00061/pdf/.

[1080] Bánlaky József: *A magyar nemzet hadtörténete.* 1. A honfoglalás. III. Az új hon elfoglalása. 11. Az Erdélyen át benyomult oszlop műveletei. Arcanum Adatbázis, 2001. https://mek.oszk.hu/09400/09477/html/0001/27.html.

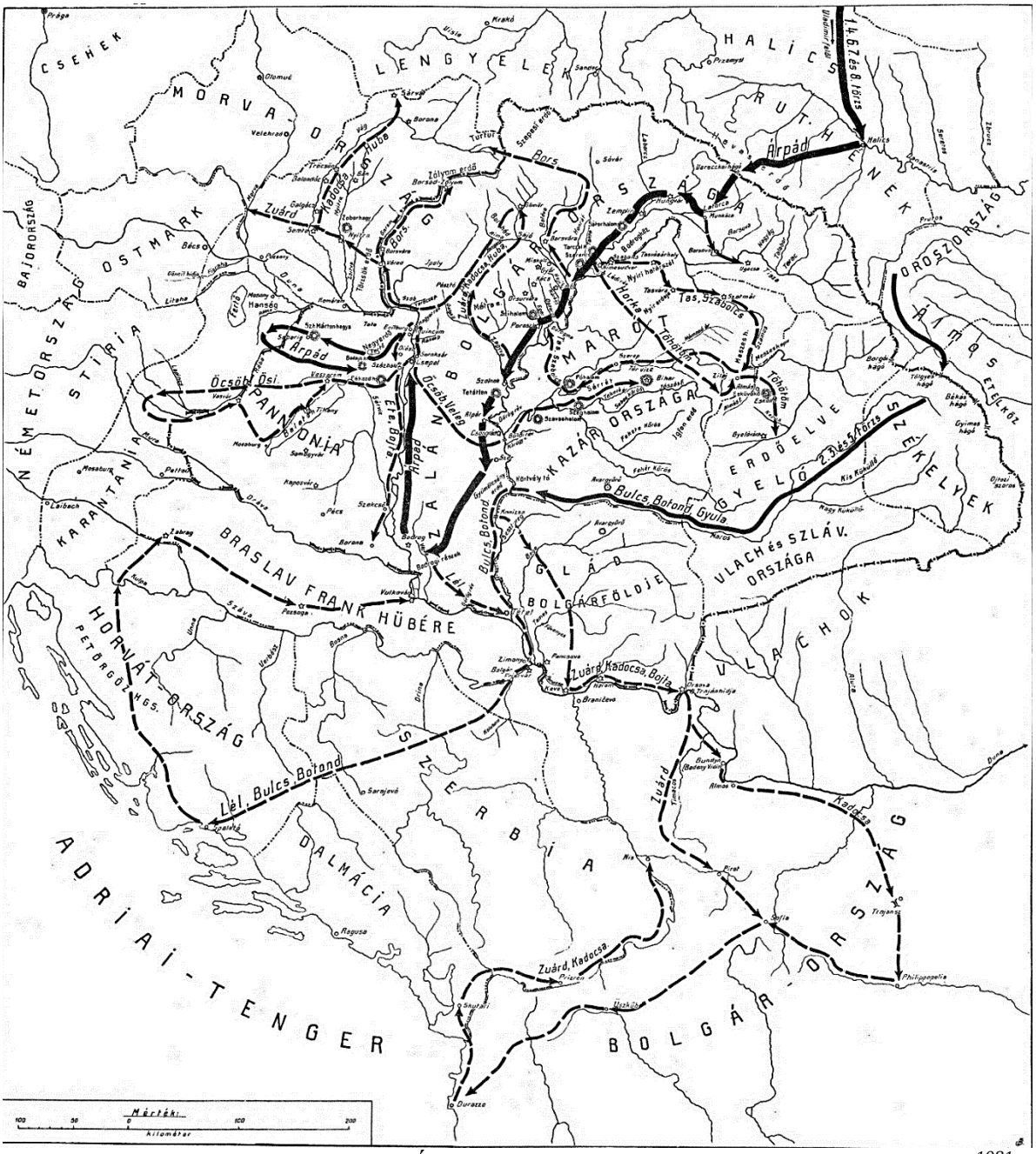

2. ábra. Bánlaki József térképe az Árpád vezér vezette honfoglalás hadmozdulatairól.[1081]

Ha aprólékosan kijelöljük *az egyes csapatmozgásokat* az Anonymus-féle krónika[1082] szerint és a Google térkép útvonaltervezőjével *összeszámoljuk*, a következő megtett távokat kapjuk:

1. Az Álmos vezetésével együtt megtett úton szereplő helyek mai távolsága:

Perm–Szuzdal 1246 km (Azért Perm az irány, mert Szuzdal előtt átkeltek a Volgán, de előtte ”Sok-sok nap pedig puszta tájakon vonultak.”)

[1081] Bánlaky József: *A magyar nemzet hadtörténete.* 2. Külföldi kalandozások a vezérek korában (898-970-ig). c) Külföldi kalandozások Taksony alatt. 36. Az országhatárok meghatározása és védelme. Megjegyzések. Elmélkedések. 2. sz. melléklet. https://mek.oszk.hu/09400/09477/html/images/banlaky-big_hadtortpic_0102.jpg

[1082] Anonyus: Gesta Hungarorum. Ford. Pais Dezső. Interpopulart Könyvkiadó (elektronikus kiadás). 1998/03. http://www.mek.iif.hu/porta/szint/tarsad/tortenel/mo_kozep/anonim/anonym.mek.

Szuzdal–Kijev 1085 km, Kijev–Ladomér 763 km, Ladomér–Halics 291 km, Halics–Munkács 259 km, Munkács–Ungvár 41 km. ***Ezek összesen: 3685 km***

2. *Az Árpád által kiküldött csapatok mozgása, hadmozdulatai:*

Ungvár–Sátoraljaújhely–Tarcal 2x120=240 km (Ond, Ketel és Tarcal vezette csapat, és Tarcal visszatér Ungvárra.)

Tarcal–Tiszaalpár 2x243 + 2x120=706 km („Ond és Ketel pedig továbbindultak Tarcal hegyéről, és gyors lovaglással harmadnap megtalálták Salán vezért várában, a Tisza mellett.")

Szerencs–Sóvár 2x98=196 km (A terület meghódítása.)

Szerencs–Borsod vára (Edelény)–Tátra 2x231=462 km (Bors küldetése.)

Szerencs–Bihar vára 2x170=340 km (Ösbő meg Velek követsége Mén-Maróthoz.)

Szerencs–Tiszaladány 46 km (Tas, Szabolcs és Tétény hadjárata kezdete), Szabolcsvár–Szatmár–Meszesi kapuk (Zilah)–Szeghalom–Tiszadorogma–Szerencs 181+93+189+96 +77=636+46=682 km (A Szabolcs és Tas vezette hadjárat-folytatás), Szabolcsvár–Zilah–Gyalu–Esküllő–Szerencs 202+83+98+224=617+46=663 km (Tétény és fia, Horka vezette hadjárat-folytatás), Zilah–Szerencs 2x256=512 km (Tétény követe Árpádhoz.

Hejőcsaba–Tiszaalpár 2x196=392 km (Et és Vajta követsége.)

Szolnok–Pásztó–Sajógömör–Nógrád–Verőce–Zólyom–Nyitra–Sempte–Galgóc–Trencsén–Bánov–Trencsén–Boronás–Szolnok 216+167+20+185+107+97+32+90+72+64 +446=1496 km (Szovárd, Kadocsa és Huba hadjárata.)

Bodrog (Bátmonostor)–Bolgárfehérvár–Vaszil kapu (Traján-szoros)–Krusevác– Spalato (Split)–Zágráb–Pozsega–Valkótard–Bodrog (Bátmonostor) 231+236+237+606+413 +174+149+135=2181 km (Lél, Bulcsú és Botond hadjárata.) Krusevác–Konstantinápoly (Isztanbul) 2x787=1574 km (Botond mondai szereplése). A „bizánci" kiruccanással együtt 2185+1574=3759 km

Ráckeve–Törökkanizsa–Kevevára 208+227 km (Szovárd, Kadocsa és Vajta hadjárata), Kevevára–Ráckeve 435+435=870 km (Vajta visszatérése), Kevevára–Orsova+ Branićevo (Barancsság)–Szófia–Athén („Fülöp király várát bevették")–Alexandria („Kleopátra városáig az egész földet meghódították")–Athén–Durazzo– Krusevác–Ráckeve 189+141 +386+3881+3881+735+508+ 585=10325 km (Szovárd és Kadocsa hadjáratának folytatása).

Százhalom (Százhalombatta)–Baranyavár– Ecilburg (Óbuda, Aquincum) 200+231=431 km (Et meg Vajta hadjárata.)

Százhalom (Százhalombatta)–Veszprém–Lapincs-folyó–Vasvár–Tihany–Veszprém 110+147+54+107+34=452 km (Ősbő meg Őse hadjárata.)

Pannonhalma–Murau–Pannonhalma 2x377=754 km (Hadjárat a karantánok ellen.)

Ráckeve–Bódi-rév (Zsurmó tanya)–Kórógy-ér–Szarvas, Balczó-halom (Szarvas-halom)–Bihar–Ráckeve 143+19+49+137+288=636 km (Ösbő meg Velek hadjárata.) Bihar–Ráckeve–Bihar 2x288=576 km (Ösbő meg Velek követei Árpádhoz.) ***Ezek összesen: 23256 km***

3. *Árpád vezetésével folytatott előrehaladás, hadmozdulatok:*

Ungvár–Szerencs 121 km, Szerencs–Hejőcsaba 38 km, Hejőcsaba–Szihalom 48 km, Szihalom–Szolnok 100 km, Szolnok–Köröstetétlen–Tiszaalpár 63 km, Tiszaalpár–Pusztaszer 43 km, Pusztaszer–Titel 206 km, Titel–Szalánkemén–Bodrog (Bátmonostor) 220 km, Bátmonostor (Bodrog vára)–Ráckeve (Csepel-sziget) 156 km, Ráckeve–Budapest Vizafogó (Rákos-patak) 60 km, Vizafogó–Megyer–Ecilburg (Óbuda, Aquincum) 20 km, Ecilburg (Óbuda, Aquincum)–Százhalom (Százhalombatta) 38 km, Százhalom (Százhalombatta–Biatorbágy (Torbágy-erdő)–Ecilburg (Óbuda, Aquincum) 61 km, Ecilburg (Óbuda, Aquincum)–Sóskút–Bodajk–Pannonhalma–Komárom–Visegrád–Ecilburg (Óbuda, Aquincum)–Ráckeve 35+57+56+54+77+39+61=379 km. ***Ezek összesen: 1553 km***

4. *Salán vezér mozgása*

Tiszaalpár–Bolgárfehérvár (Belgrád) 287 km.

Mindösszesen: 3685 + 23256 + 1553 = 28494 km (Salán mozgása nincs benne.)

Összehasonlításként: „Bukephalos Nagy Sándort állítólag 18.000 km-en át vitte a hátán… A Magyar Távlovagló Bajnokság egynapos versenyein 100-160 km-t kell teljesíteni, kétnapos verseny esetén pedig minimum 80 km a napi táv.”[1083]

Ha napi 80 km-t vennénk (de nem két napig tartott egy-egy küldetés), akkor 28494:80=351 nap kellett a „honfoglaláshoz”, és ebben alig van 1-2 párhuzamos út, mindig megvárták, hogy a kiküldöttek visszajöjjenek és beszámoljanak az eredményről. Ugyanakkor nem távlovas verseny-ről van szó, hanem hadseregek vonulásáról, nem kijelölt pályán, hanem akkori – úttalan – utakon! És Anonymus leírásában ennél sokkal rövidebb időt érzékelünk, és tél sincs benne.

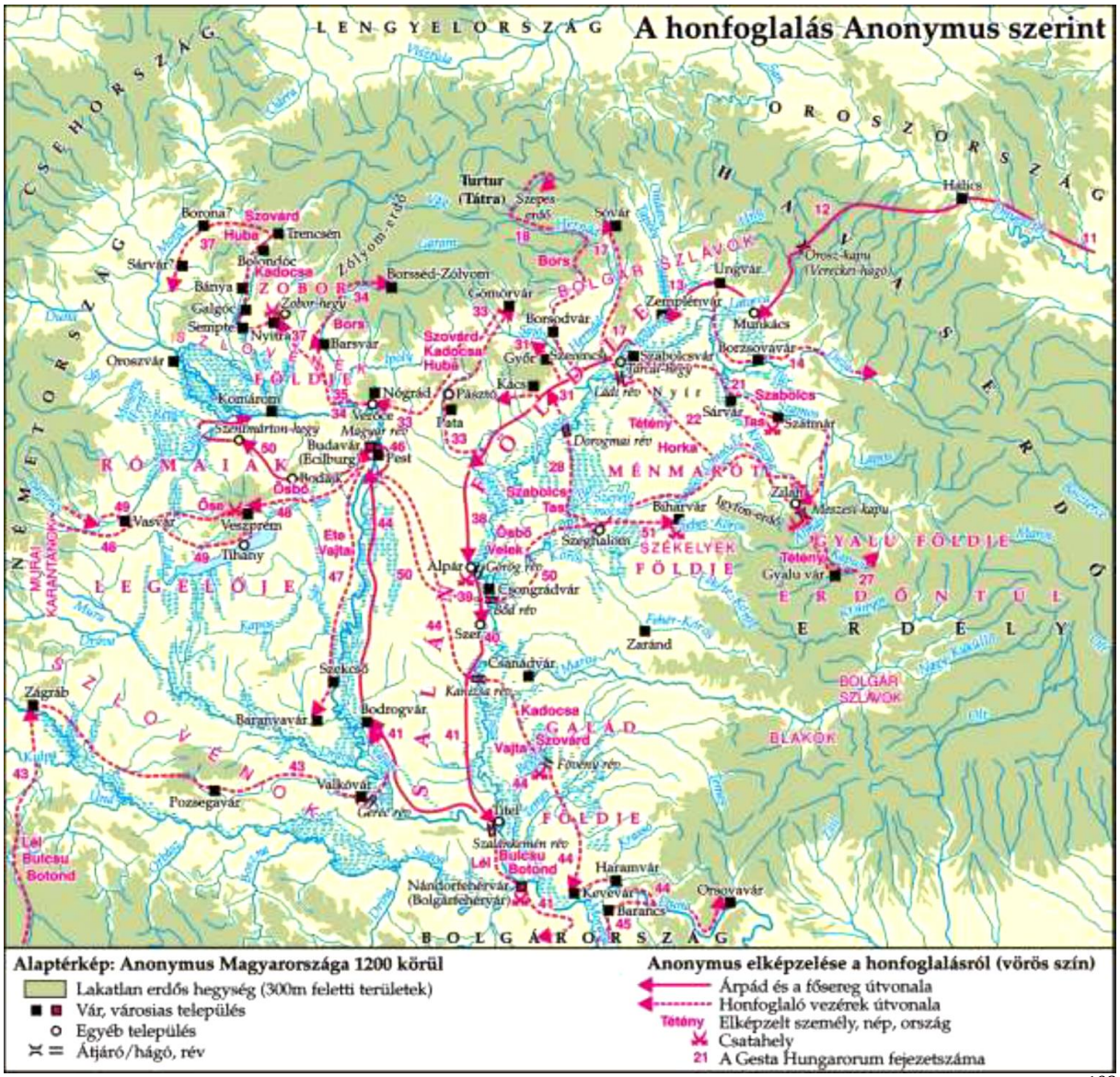

3. ábra. E „honfoglalás-térképről” hiányzik jópár hely a krónika 11, 41. és 45. fejezetéből.[1084]

[1083] http://www.lovasok.hu/index-archive.php?i=2006.

[1084] http://arpad.btk.mta.hu/14-magyar-ostorteneti-temacsoport/260-anon http://arpad.btk.mta.hu/

Ha a Kárpát-medence *földrajzi nevei*t akarjuk további vizsgálat alá vonni, legjobb lesz a Fábián-féle erről szóló vizsgálatokat megtekinteni.[1085] Ő a legrégebben latin nyelven nyomtatott könyveket kutatja, amelyek többnyire kéziratos kódexek átírt változatai. Így ókori és középkori valós viszonyokra eredeti rálátást nyerhetünk, nem kell csupán a modern értelmezésekre hagyatkozni.

Fábián szerint „a szkitákhoz és magyarokhoz köthető történések helyszínét – ha helyesen értelmezzük az ókori írókat – mind be lehet azonosítani a Kárpát-medence és közvetlen szomszédságában található területekkel... Minden névből, legyen az földrajzi, ország- vagy népnév, kettő van. Van egy európai és egy ázsiai. A népek és országok legtöbbje Európában most is létezik, ellentétben ázsiai duplikátjaikkal, amik csak a történelmi könyvekben léteznek. Aztán jött a népvándorlási rögeszme. Erre persze szükség volt ahhoz, hogy az ázsiai duplikátoknak érvényt szerezzenek. Egyesek úgy vélik, hogy a szkiták voltak az özönvíz utáni első nép. A Biblia azonban sehol sem említi a szkitákat.[1086] Csak későbbi történészek állítják, hogy Nimród lenne a szkiták ősapja. Itt szerintem összemosni próbáltak két nagyméretű katasztrófát. Egyik a vízözön, a másik pedig az 535-ben (?) bekövetkezett mini jégkorszak.[1087] A vízözön jóval régebbi, de nem terjedhetett ki az egész földre. Az utóbbi nagyobb kiterjedésű volt, s ha nem is az egész földet, de legalább az Északi Féltekét érintette.[1088] A régi kultúra képviselői a Kárpátok védőkoszorújába húzódtak és egy ideig védték magukat az indoeurópai áradattal szemben. Ők írták az első történelemi írásokat. Ezek az írások csakis a Kárpát-medencén belüli, vagy szomszédságában lefolyt eseményeket tárgyalták. A szkiták művelt, békés népek voltak, ezért estek áldozatul a vad indoeurópai népeknek. Ezek miután legyőzték a szkitákat, nemcsak javaikat, hanem kultúrájukat is kisajátították. Azt a történelmi múltat, amit a szkiták följegyeztek, és ami a Kárpát-medence körül zajlott, a győztesek átírták és csináltak belőle egy nagy világtörténelmet. Az indoeurópaiak írásaiból kiderül, hogy a legrégibb és legműveltebb nép a szkita volt… Ezért próbálta mindegyik tőlük származtatni magát (kivétel a zsidó). Ezért tűnik úgy, hogy mindenfelé szkiták éltek. A szkitákról fel van jegyezve, hogy békés igazságos nép volt. Így nem lehetett hódító. A hódító népek a leigázott rabszolgáikkal számtalan építményt hoztak létre. Ha a szkitáknak olyan nagy birodalmuk lett volna, ami igazolná, hogy örmények, oroszok, olaszok, gótok stb., mind tőlük származnak, ahogy egyesek állítják, akkor valami nagy építményeket is a számlájukra írnának, de ilyen nincs. Ami kevés műalkotás fennmaradt tőlük, és ami bizonyítaná, hogy a szkiták a

---

[1085] Fábián 2021.

[1086] Homérosz sem. Lásd Franz August Brandstäter: *Scythica: Dissertatio auctoritate ampl. phil. ord. in acad. Albert. pro venia legendi.* Fratres Bornträger, Regiomonti, 1837. 4. https://books.google.ro/books?id=fJxOAAAAcAAJ&printsec=frontcover&hl=hu&source=gbs_ge_summary_r&cad=0#v=onepage&q&f=false.

[1087] „David Keys, az angol The Independent című lap archeológus munkatársa: A szélsőséges időjárást okozó természeti katasztrófa Kr. u. 535 körül következett be, aminek nyomán a Nap fény ereje meggyengült. Erről a természeti katasztrófáról több forrás is említést tesz, többek között az *Egyház története* című munkájáról ismert Epheszoszi János monofizita történész, Epheszosz püspöke: 'Jel jött a Napból, amilyen fajtát soha ezelőtt senki sem látott és nem is számolt be ilyenről. A Nap elsötétült és tizennyolc hónapon át tartott a sötétsége. Minden nap úgy négy órát sütött, és még ez a fény is halovány árnyék volt csupán.' (Lukács András: Katasztrófatörténelem. Vulkánrobbanás és világméretű sötétség indította el a középkort? *Hetek* 2005. 01. 14. http://www.hetek.hu/hit_es_ertekek/200501/katasztrofatortenelem. V. ö. Dr. Harangi Szabolcs: Kitört a vulkán, megváltozott a történelem menete. *Index* 2020. 06. 30. https://index.hu/techtud/2020/06/30/kitort_a_vulkan_megvaltozott_a_tortenelem_menete/.) Erről az eseményről ír Prokopiusz bizánci történész is: „És ebben az évben került sor a legrémisztőbb előjelre. Merthogy a Nap ragyogás nélkül bocsátotta ki fényét, ahogy a Hold, ebben az egész esztendőben, és szerfelett olyannak tűnt, mint a fogyatkozásban levő Nap, mivelhogy sugarai nem voltak sem világosak, sem olyanok, amilyennek megszokhattuk." (Lukács 2005.)

[1088] „A katasztrófa előtti európai népek nyelve, nagy valószínűséggel ragozó nyelv volt. Az írásuk a rovásírás (runa) többféle változata. Ezek a népek alkották az úgynevezett ókori monumentális építményeket, utakat és vízvezetékeket, amelyeket ma a rómaiaknak tulajdonítanak." (Fábián 2021. 31.)

Kárpát-medence őslakói és a magyarság ősei, azt a hódító népek megsemmisítik vagy elrejtik."[1089]

Mindezt Fábián egyrészt a szkíta név eredeti értelmével támasztja alá, másrészt felhoz példákat az ókori auktorok helyes földrajzi értelmezésére.

Lássuk előbb a szkita fogalmat. A szót azért írjuk itt rövid i-vel, mert a *scita* latin szót fedi, amely a *scio 4, scive, scitum* (= tud, ért, ismer) szótári alakú ige befejezett melléknévi igeneve (alakmeghatározása: participium perfectum passivum singularis nominativus femininum, part. perf. pass. sing. ablativus. f., part. perf. pass. pluralis nom. neutrum és part. perf. pass. plur. accusativus n.) és *tudás*t, *tudós*t jelent. S minthogy a török elleni háborúban leverettettünk, szinte képviselet nélkül maradtunk a középkor végi, újkor eleji egyetemes tudományban, ami akkor a vallásos szakirodalmat jelentette, abban nyilvánult meg leginkább. Kiszolgálva a hatalmi oldal igényeit is. Ebből a helyzetből vagy nemzetközi szerkezet viszonyból adódott, hogy *azonosságunkat a tudás (scita) népével* kitörölték az emlékezetből, mert mint később megfogalmazódott: a tudás hatalom. És a hatalom új birtokosai igényelték a tudást is. Ezzel kapcsolatban pedig a régi birtokosokat el kellett távolítani az európai vagy Kárpát-medencei színtérről, hogy a kapcsolat ne derüljön ki. Így lettünk keletről hódító szkíták. „Kelet népe", ahogy Széchenyi fogalmazott, de ez a békés világunkra, mellérendelő felfogásunkra vonatkozott valójában. Ám ezzel rokon vonásokat egyes keleti népeknél is láthatunk, amint a harcászat eszközei szintén elterjedtek keleten.

Hogy elődeink a Kárpát-medencében a tudás népe voltak, azt eredeti latin szövegben látjuk: „Ezekről az eseményekről Radfridus tudósít a kódex évkönyvében, melyet Henrik császár idejében írt Anno Domini 1000-ben, az események V. Leo pápa idejében zajlanak. Faviani Radfridus, kit Wigenensisnek is neveztek, Bécsben volt püspök, ahol egykor Mamertinus is. V. Leo foglalta el a Szentszéket Arnulf fia, Lajos alatt, aki a kronológiai számítások szerint Nagy Károly leszármazottja volt. Ebben az időben az avarok és a hunok harmadízben hagyták el a keresztény hitet és visszatértek a magyar tudásra [ad scita Hungarorum], a származásuk szerinti kegyetlenségre és nemcsak a bécsi egyházkerület-beli és norikumi frankokat támadták, hanem irtották a népet az Enns folyón túl is. Nagy sereggel megszállták Rétiát, Galliát, Misniát, Turingiát és a Német területeket, de nem csak egyszer rohanták le, hanem ezekben az években: 903, 908, 909, 912, 916, 929, 933, 937, 944, 954, 955. Ebben az időintervallumban az avarok és a magyarok nemcsak Pannóniát és a Norikumot szállták meg, hanem az egész német és francia területeket, Itáliával, és az egész Római Birodalomban új adminisztrációt vezettek be. Így a birodalom [a Római Birodalom!] titulusa átkerült a szászokhoz, Itáliában Berengár vette át a hatalmat, Galliában a Rudolfik, Hugonesek meg az Odonesek vették át a hatalmat…"[1090]

Mellékesen, az előzőekből nehéz lenne kiválasztani, melyik is volt a „pozsonyi csata", ami mutatja, hogy „A magyarok irtassanak ki!" szólamot utólag találták ki. A nyugatnak nem volt olyan katonai ereje az említett korokban, hogy a magyarokat kiirthassa. Amit elértek, és sokat, azt mind a vallási vádaskodások terén érték el. Mert „ahogy a két szó – a tudni és a hinni – között a különbség a biztos tudás mértéke, úgy mi mást jelent a vallás szó tágabb értelemben, mint a világnézet megvallását? És szerintem kár, hogy miután a katolikus vezetés egy kalap alá vette és megsemmisítette az eretnekeket, minden iratot eltüntettek, ami a tanaikra vonatkozott. Így csak

[1089] Fábián 2021. 35-37.

[1090] Uo. 105-106. Innen idézve: Johanne Gualterio Belga: *Chronicon chronicorum ecclesiastico-politicum: Ex Huius Superiorisqve Aetatis Scriptoribus Concinnatum; Quo non modo Pontificum, Cardinalium Archiopiscoporum, ... dies natalis ... delineantur*. Officina Aubriana, Francoforti, 1614. 1109. https://books.google.ro/books?id=bqMAAAAAcAAJ&printsec=frontcover&hl=hu&source=gbs_ge_summary_r&cad=0#v=onepage&q&f=false.

találgatni tudunk. Azért egy névből is sok következtetést levonhatunk. A gnosztikusok eretnekeknek számítottak.[1091] A név a megismerést, megértést sugalmazza. A megértés pedig egy tudományos aktus. Így nem lehet lezárt dogma. De ha a scita 'vallás' valójában nem is vallás, hanem tudomány volt, még ha kezdetleges formájában is, ahogy Pez írásából látszik,[1092] akkor nem is maradhatott semmiféle szertartásnak nevezett pótcselekvésre utaló dokumentum sem. Ebben az esetben új megvilágításban kell értelmezzük az eretnekek ellen viselt hadjáratot a katolikus egyház részéről. A Dubnici Kódex szerint, amikor Aba Sámuel legyőzése után Péter király a császárral és a teuton lovagokkal Fehérvárra jött, ahol visszakapta a koronát: 'A Szűz Mária nevére szentelt székesegyházban tárgyalt a magyarokkal a kiegyezésről. Engedve a magyarok azon kérésének, hogy gyakorolhassák a magyar scita [scita=tudás] vallást és szokásaik szerint törvénykezzenek… Ez a 'hungarica scita' többes tárgyesete valóban megengedi – tág értelemben – a 'magyar ismeretek→tudás→vallás' értelmezést… Mert egyébként a tudomány latinul scientia, a vallás pedig religio. Itt valószínűleg a latin szöveg szerkesztője igen ügyesen üzent az utókornak… S a későbbiekben látjuk ennek a scita szónak a messzemenő jelentőségét: népnév lett belőle!"[1093]

Harsai Mária Magdolna is észrevette, hogy mennyire nem egyértelmű a válasz arra a kérdésre: miért vették fel a magyarok az „egy igaz hitet"? Ugyancsak, mintha a kiváló latin nyelvtudású Kézai Simon is – kétértelmű megfogalmazásával – üzenni akart volna az utókornak. Szerinte Szent István király apja, Géza fejedelem – ahogy Harsai fordítja – „külde azért követeket a keresztyén tartományokba, hogy óhajtását mindenkinek hirescelték. …sok gróf, vitéz és nemes jöve hozzá … isten szerelméből, ...mások, hogy ... üldözőiktől szabaduljanak: mert ez a nemzet, míg pogányságban élt, kegyetlen üldözöttje vala a keresztyéneknek."[1094] Harsai véleménye: „A zsidó-keresztény szerzetesrend, a domonkosok, Jézus Krisztus katonasága volt. Az 'eretnekség' elleni fegyveres harcának célja éppen a hunok által terjesztett jézusi tanítások és vele a magyar ősmúlt kiirtása lehetett, aminek ismerete még a XIII. században is elterjedt lehetett a Kárpát-

[1091] „A gnózis, akár a latin scita, tudást, megismerést jelent. Krisztus tanítása szerint az igaz ember a világosságban jár, a tolvaj pedig a sötétben. A világosság nem a vakhitet jelenti, hanem a tudást, a megismerést. Ennek a tanításnak az ellenkezőjét találjuk az ótestamentumi írásban, amikor az Isten az embert azért bünteti, mert a tudást akarta megszerezni. Nyilvánvaló ennek a tanításnak (jobban mondva ellentanításnak) a politikai üzenete: Nektek, rabszolgáknak nem lehet hozzáférésetek a tudáshoz. A tudás csak a kiválasztottak előjoga, és aki ezt megszegi, az a legkeményebben büntetendő, mint eretnek." (Fábián 2021. 595.)

[1092] Aki így ír arról, hogy Kun László idején, 1288-ban, Albert osztrák herceg, Habsburg Rudolf fia megtámadta a magyarokat: „Mialatt a győzelem kétes fordulatokat vett, a magyarok egy tudományosan megalkotott hajítófegyvert vetettek be, ami az Albert táborát teljesen megzavarta, a sebesülteket és a gyengéket elvitték magukkal Magyarországra." De hozzáteszi: „Ezt az obskurus helyet így lehet magyarázni: a magyarok nagyon értettek a lándzsavetéshez." Amihez Fábián ezt fűzi hozzá: „Ami szerintem egyszerűen nevetséges, mert miféle tudományosság kellene az egyszerű lándzsadobáshoz. Viszont jól látszik, hogy a latin mondat igen megcsonkított, más szóval cenzúrázott. Mert valójában a 'jacula perpensius scientias' olyan, a magyarok által használt hajító fegyver volt, amit más népek nem ismertek. És a dolog azért lett obskurus, mivel a történelemgyártók az ilyen fegyvereket visszadatálták az időben, azt sugallva, hogy ezeket a hajító fegyvereket, amelyekkel Leonardo da Vinci is foglalkozott, már az ókorban feltalálták. Ha az íj a puska primitív formája, akkor ez a 'jacula perpensius scientias' volt az ágyú primitív változata, ami valószínű, hogy egy óriási nyilat lőtt az ellenség közé." (Fábián 2021. p. 361. Az idézet forrása: Hieronymus Pez: *Scriptores rerum austriacarum veteres ac genuini, quotquot ex Austriae vicinarumque provinciarum bibliothecis et tabulariis, dedumano labore perlustratis, aut primum in lucem vindicari, aut ex Mss. codibus auctiores et emendatioes edi potuerunt.* Sumptibus Gleditsthii, Lipsiae, 1721. p. 862.https://books.google.ro/books?id=-bVJAAAAcAAJ&printsec=frontcover&hl=hu&source=gbs_ge_summary_r&cad=0#v=onepage&q&f=false.

[1093] Fábián 2021. 362.

[1094] A szóanforgó rész: „constituta crudelis persecutio fuerat Christianis". (https://kupdf.net/download/simon-de-keza-gestahunnorum-et-hungarorum_58d53d77dc0d607f33c34693_pdf.)

medencében."[1095] És igen, a történelmünk meghamisítását kell látnunk abban, hogy a mai fordításokban azonban nem mint a keresztények „üldözöttje", hanem „üldözője" szerepel „ez a nemzet".[1096]

Ezért Fábián joggal mondja a következőket: „A legtöbb történésznek nem erőssége a logikus gondolkodás. Ezért aztán bármennyire nemzeti elkötelezettek, mindig bedőlnek az olyan hátsó szándékkal írt megtévesztő írásoknak, amelyek a nemzeti érzelmek kijátszásával hamis múltat tárnak az emberek elé. Ezért sajnos a legtöbb magyar úgy tudja, hogy őseik hazát foglaltak, és még nagyon büszkék is ezekre a honfoglaló őseikre. Nem fér ahhoz kétség, hogy a legtöbb ókori történész tanúsága szerint fennáll a szkita–hun–avar–magyar származási vonal. A gond ott van, hogy a magyarok többsége érzelmileg annyira kötődik a magyar krónikákhoz, hogy fenntartás nélkül mindent elhisz, ami ott le van írva. Pedig ezeket jezsuita szerzetesek írták, akik inkább a kozmopolita Szentszék iránt voltak elkötelezettek, mint a magyar érdekek iránt. Hiába írott dokumentumokkal bizonyítható, hogy Szent István előtt a Kárpát-medencei magyarok a görögkeleti vallást gyakorolták, jobban jött a katolikus papoknak azt állítani, hogy a magyarok pogányok voltak. Jelenleg a korlátolt gondolkodásúak félnek elfogadni ezt a tényt, és Erdélyben meg úgy gondolván, hogy az ortodox azonos a románnal. A románok valóban így hiszik, de az első ezredforduló idején olyan, mint román, még nem létezett. Az akkori ortodoxok szkita magyarok voltak. Acominati Choniate (egyike a legnagyobb bizánci történetíróknak) még a 12. században is szkitáknak nevezi a Kárpát-medencei népeket. Ahhoz nem fér kétség, hogy sok magyar éppen a vallása miatt is változtatta meg a nyelvét és nemzetiségét, abban az időben ugyanis a vallási hovatartozás sokkal mélyebb érzelmeket váltott ki, mint a nemzeti. Sokaknál ez még ma is így van."[1097]

Fábián meg is adja a magyarázatott erre az akár anakronisztikusnak, korszerűtlennek is tekinthető jelenségre: „Sokan megbotránkozhatnak azon, hogy hogyan lehet a IX. században szkitákról beszélni, amikor a hivatalos történelem szerint ezek már mindjárt az időszámításunk után eltűntek. Itt jön a képbe az időcsalás." Így folytatja: „Nézzük Pliniust, aki – hangsúlyozom – csak állítólag írt az első évszázadban, ami azért kétséges, mert már tudta, hogy a föld gömbölyű, hogy a Föld a Nap körül forog, sőt azt is, hogy számtalan a Naphoz hasonló csillag létezik. Eltelik másfél évezred és ezért az állításért embert égetnek máglyán.[1098] Vajon a tudás emberei 1500 évig elnémultak, vagy egyszerűen az ókor valójában a középkorban volt? Plinius szerint 'a világ és az, amit más néven égnek hívnak, ami mindent körülvesz, hogy istenek műve lenne kevéssé hihető, ami örök, végtelen nagy, nem született és nem is fog elpusztulni soha'.[1099] És 'a Föld a formája szerint tökéletes gömb alakú, és nemcsak hogy minden része magába fordul, de saját magában nyugszik és nincs semmi, ami fenntartaná, nem lehet tapasztalni sem a kezdetét sem a végét, sem azt, hogy mi mozgatná, mivel állandó forgásban van.'[1100]

Ez a latin nyelvezet jellemezte a koraközépkort, amivel – fizikai ismeret hiányában – elég nehéz volt megmagyarázni az ilyen elméletet. Könnyű volt az Egyháznak egyszerűen eretnek zagyvaságként beállítani az egész elméletet. Viszont elgondolkodtató, lehetséges-e, hogy ezer éven keresztül a kutyát sem érdekelték azok az írások, melyek a 15. században csodával határos módon valahonnan előkerültek. Ez alatt az ezer év alatt nem volt sem tatár-, sem törökjárás, ezért

---

[1095] Harsay Mária Magdolna: A magyar ősvallási örökség és a keresztény hitvilág kapcsolata. *Acta Historica Hungarica Turiciensia* 35. évfolyam 1. szám. (2020.) 449. https://epa.oszk.hu/01400/01445/00060/pdf/EPA01445_acta_hungarica_2020_01_185-230.pdf

[1096] Lásd Kézai Simon: *A magyarok cselekedetei.* Osiris Kiadó, Budapest, 2004. (76.) 120.

[1097] Fábián 2021. 80-81.

[1098] Giordano Brunót 1600-ban, Rómában.

[1099] Jean Hardouin: *Caii Plinii secundi Naturalis historiae libri XXXVII interpretatione et...* Franciscum Muguet, Paris, 1585. p. 136. https://books.google.ro/books?id=GnOednE9a_sC&printsec=frontcover&hl=hu&source=gbs_ge_summary_r&cad=0#v=onepage&q&f=false

[1100] Hardouin, 1585. 138.

joggal feltehetjük a kérdést, hogy mi történt ezalatt Európában? Valójában semmi, mert ez az ezer év nem is létezett.

Egy *Latin szómagyarázat és nyelvtan* a 15. századból példáján, melynek szerzője Ioannis Altenstaig Mindelheimensis sacrum litterarum baccalaureo, azaz a szent irodalom díjazottja, bemutatom, hogy egy írásban minél több az abbreviáció, a rövidítés, annál régebbi az írás, és annál több az esély, hogy közelebb kerüljünk a tiszta forráshoz. Ebben az írásban rengeteget találtam. Figyeljük meg, hogyan zárja a szerzőhöz írt levelét Jacobus Henrichman Sindelfingensis, a szerző egyik barátja: 'Vale iterum ex Crespachio nonis Maij: Anno octavo ultra sesquimillesimum. – Ismételt üdvözletem Chrespáchióból május kilencedikén 6008-ban.'[1101] Aki valamennyire jártas a latin írásokban, észreveheti, hogy a modern latin szótárakat olyan fordítások alapján készítették, mely fordítások a hatalmi követelményeknek megfelelően és nem a valódi értelem szerint készültek. Így a sesquimillesimumot másfél évezrednek fordítják. Ráfogják, hogy létezik egy sesqui szó, ami másfelet jelent. Ebben az időben még nem léteztek sem szótárak, sem pontos szabályok a latin szóhasználatra, ezért néha keverték, mikor az olasszal, mikor a franciával. Elég, ha elolvassuk Nostradamus írásait. Különben a fenti könyv szerzője épp azzal a céllal ír, saját bevallása szerint, hogy valamelyest rendet tegyen a latin szavak értelmezésében. A ses olaszul hatot jelent, a qui = mint. Tehát a sesquimillesimum = úgymint hatezer. Ebben a korban még nem létezett egységes időszámítási rendszer. Vallási körökben a világ teremtésétől (anno mundi) számították az időt. Ez nem más, mint az anno mundi szerinti 6008. év. Ebből kivonva a Jézus születési évét, 5500-at, megkapjuk a Kr. u. 508-as évet. Tehát ekkor még sokan nem tudtak az ezeréves csalásról, és az 1508-at csak 508-nak írták. A könyv elején a szerző hivatkozik egypár ókori íróra, mint Arisztotelész, Eratosztenész, Vergilius, de az úgynevezett sötét középkorból senkit sem említ. Ezért biztosra vehetjük, hogy az említett nagy klasszikusok ezer évvel közelebb álltak a szerzőhöz, mint ahogy azt a mai történelem tanítja.

Más példákat is találtam, pl. Erycius Puteanus: *Scripsi Lovani, in Arce.* VIII. Kalend. Septemb. ∞.DC.XIV.[1102] Ez az év 1614. Látszik, hogy még ekkor is 614-et írnak,[1103] előtte pedig egy végtelen időtartamot. Ez persze eretnekségnek számít, mivel nem veszi figyelembe a világ teremtését. Ugyanabból az évből dátum egy másik 'eretnek' írásból, – és tudni kell, hogy 1600 körül égetik máglyán Giordano Brunot, – Laurens Beyerlinck: *Actum Antverpiae,* X. Kal. April. ∞.DC.XIV.[1104]

És ebből több mindenre következtethetünk: A múlt hamisítása abból a kényszerképzetből indult ki, hogy az írás már évezredekkel ezelőtt megjelent. A társadalmi életben, akár a fizikában, az ok-okozat törvénye érvényesül. Valami csak akkor jöhet létre, ha annak oka van, vagyis szük-

---

[1101] Johann Altenstaig: *Vocabularis Ioannis Altenstaig Mindelhaimensis.* Ioannes Prüss, 1509. https://books.google.ro/books?id=iDDikKkACTIC&printsec=frontcover&hl=hu&source=gbs_ge_summary_r&cad=0#v=onepage&q&f=false

[1102] Erycius Puteanus: *Historiae insubricae sive Barbaricae ab origine gentis ad Othonem Mag. Imp. lib. VI.* Groß, Francofurti & Lipsiae,1680. A DEDICATIO EDITIONI PRIMAE végén. https://books.google.ro/books?id=xe4_AAAAcAAJ&printsec=frontcover&hl=hu&source=gbs_ge_summary_r&cad=0#v=onepage&q&f=false

[1103] „Aztán Petavius döntése (az Egyház döntése) alapján 627-tól már megjelent az ezer év. Egyébként van sok olyan évszám, ahol az ezer helyett egy I vagy egy J betűt találunk, jelezve, hogy krisztusi időszámítás, de ezer évvel későbbi a mostaninál." (Fábián 2021. p. 50.) Egy másik példa: „A IV. század ötvennegyedik évében a keresztény fejedelmektől a törökök elleni szent misszióra – megszállottan törekvőktől – két vagy több hadüzenetre vannak tervek." (Uo.)

[1104] Laurens Bayerlinck: *Promptuarium morale super Evangelia festorum totius anni, 1. kötet.* Sumptibus Antonii Hierati Bibliopolae, Coloniae Agrippinae, 1614. Aprobatio censoris a könyv elején. https://books.google.ro/books?id=DDc_AAAAcAAJ&printsec=frontcover&hl=hu&source=gbs_ge_summary_r&cad=0#v=onepage&q&f=false

ségszerűen. Azt tudjuk, hogy a reneszánsz korában az írás robbanásszerűen terjedt. Vajon létezett-e egy-két évezreddel a reneszánsz előtt olyan ok, ami szükségessé tette volna az írást? Ez az ok a nagy római birodalom léte lehetne, ami viszont úgy néz ki, hogy csak egy fikció. A kezdetleges római számjegyekkel lebonyolított számítási technika mellett teljesen lehetetlen lett volna egy ilyen óriási birodalmat működtetni. De a nagy Szent Római Német birodalom léte is csak egy vágyálom, mert soha nem volt olyan egységes, hogy az lett volna, ami a neve. A nagy földrajzi felfedezések a reneszánsz korában kezdődtek, és ekkor vált igazán szükségessé az írás. Az írás nem más, mint a beszéd papíron való rögzítése. Az tudott igazán írni, aki a beszédnek is ura volt. Ezek pedig a kereskedők voltak."[1105]

Végül Fábián levezet egy pontosnak tekinthető évszámot is, a perzsák támadásáét a szkíták ellen: „Az orosz krónikákat nem tudták teljes egészében átírni a Scalighieri-féle időskálának[1106] megfelelően. Márpedig az orosz krónikák a IX. században szkitákról beszélnek. A Fomenkó vezette csapatnak ezen kívül számtalan oka volt feltételezni, hogy az időskálába betoldottak ezer évet.[1107] Ugyanezt állítja Uwe Topper is a Kanári-szigetek kapcsán.[1108] A történelemkönyvekben az áll, hogy a rómaiak már Krisztus előtt meghódították a szigeteket. Aztán jön egy ezer éves csend (senki nem tud a szigetekről), és majd a reneszánsz korában térítik át az ottani őslakosokat a keresztény hitre. Tóth Gyula szépen kifejtette, hogy az idő betoldását csak úgy lehetett megejteni, elkerülendő a csalás gyanúját, hogy egy úgynevezett nagy ciklust, ami kereken 532 év, vagy ennek a többszörösét kellett betoldani az időskákába.[1109] Ennek a kétszerese 1064 év. Tehát innen kellene kezdeni az időszámítást. Vonjuk ki az 1064-ből (ez két húsvétciklus) a Dárius hadjáratának évszámát a szkíták ellen, vagyis az i. e. 513-at, és így megkapjuk az i. u. 551-et. Így 1064 évvel tolták vissza a történelemben a Dárius hadjáratát."[1110]

[1105] Fábián 2021. 40-41.

[1106] Lásd Scaliger,: *Encyclopaediae, seu Orbis disciplinarum, tam sacrarum quam prophanarum, Epistemon* Paul *Pauli Scalichii de Lika, comitis Hunnorum, Et Baronis Zkradini, S. T. Doct..: Eiusdem Theses Mysticae Philosophiae. Eulogus ... De iusticia aeterna ... Gradatio. Exilium ... De chorea Monachorum ... De labirynthο Romani Antichristi. De Illustrium origine. Revolutio alphabetaria ... Dialectica contemplativa ... Conclusiones ... De mundo archetypo, Intellectuali, Coelesti, Elementali, Minore, et Infernali. Dialogus de Missa. Glossa in trigintaduos articulos Canonis Missae, ex Apostolo. Epistola ad Romanum Antichristum. Encomium Scientiarum.* Oporinus, Basileae, 1559.
https://books.google.ro/books?id=MVSPETX3qEoC&printsec=frontcover&hl=hu&source=gbs_ge_summary_r&cad=0#v=onepage&q&f=false.
169. Paul Scaliger: *Pavli Principis De La Scala Et Hvn, Marchionis Veronae, &c. Domini Crevtzbvrgi Prussiae. Miscellaneorvm De Rervm Cavssis, Et Svccessibus & de secretiore quadam Methodo qua eversiones omnium regnorum universi orbis, et futurorum series erui prossint Libri septem: Item Certissima Methodvs, Qva Homines Palantes, et erroribus turbulentis impliciti, ad viam veritatis revocandi, et ad beatitudinem consequendam promovendi veniant. ... Deinde Oratio de instauranda Romanae Ecclesiae doctrina, cum Epistola qua omnes abditae artes* ... Coloniae, 1570.
https://books.google.ro/books?id=dcE5AAAAcAAJ&printsec=frontcover&hl=hu&source=gbs_ge_summary_r&cad=0#v=onepage&q&f=false.

[1107] V. ö. Fomenko, A. T.: History, Fiction Or Science? Chronology 1. Delamere Publishing, Paris, London, New York, 2006. https://books.google.ro/books?id=YcjFAV4WZ9MC&pg=PA120&dq=saturn+scythe&hl=hu&sa=X&ei=lK2lU7OxGejR7Aa5k4CIAQ&redir_esc=y#v=onepage&q=saturn%20scythe&f=false

[1108] Uwe Topper: *A nagy naptárhamisítás. Kitalált évszázadaink rejtélye.* Allprint, Budapest, 2003.

[1109] Tóth Gyula: A nagy ciklus I. https://maghreb.blog.hu/2012/08/06/a_nagy_ciklus, A nagy ciklus II. Arszakida évek https://maghreb.blog.hu/2014/05/04/a_nagy_ciklus_ii_arszakida_evek, A nagy ciklus III. Dionysius Exiguus https://maghreb.blog.hu/2014/05/04/a_nagy_ciklus_iii_dionysius_exiguus, A nagy ciklus IV. Mártír kor https://maghreb.blog.hu/2014/05/04/a_nagy_ciklus_iv_martir_kor. *A kitalált középkoron túl. Szkítiától Maghrebig.* 2014.

[1110] Fábián 2021. 40-41.

4. ábra. Szűz Mária megkoronázza Károly Róbertet. Szepeshelyi káptalani templomi freskó.[1111] *Jobbra alul kinagyítva a dátuma: „’O CCCI da Scp’ azaz: 301. év az Áldozat után. Mert az O=Anno, a CCCI= 301, a da=tól és az Scp=Scr=Sacrificio. Hiszen Annus (latin) = év (nagykör), anulus (latin) = kiskör, köröcske, gyűrű.”*[1112]

Ezek után nézzük az egyes földrajzi helyeinket, és a történelmi szereplőket is, felhasználva Fábián találmányát, ahogy észrevette, a legkorábbi nyomtatott írott források sokban eltérnek a későbbiektől, nincs még bennük minden meghamisítva, egyes esetek egyezhetnek a hamisítás előtti állapotokkal. Ilyennel találkozunk például „Nicephorus Callistus (Xanthopulus) írásában: ’Bizony, bizony, nemcsak ez, de ennél sokkal veszélyesebb dolgok is megakadályozták Valenst, hogy megtámadja a hunokat. A gótok ugyanis, akik előbb az Isteren túl laktak, és ahol más barbárokon uralkodtak, a hunok által ki lettek taszítva, és átmentek római területre. Ezek a hunok azonban ugyanazok, kiket a régiek Nebrosoknak[1113] neveztek, és akik a Riphei-hegyeken laktak, ahonnan a Tanais folyó ered, mely a Meotiszi-mocsarakba ömlik. Ez a nemzet ismeretlen volt a trákoknak is, akik az Ister mellett laktak.’[1114] Szerintem ezt az utolsó mondatot és a Neuros Nebrossá torzítását céltudatosan szúrták be, nehogy valaki rájöjjön a tényekre. Mert egyébként Hérodotosz, amikor leírja a szkíták országát, tudniillik a Kárpát-medencében, itt említést tesz a neurok törzséről. A régi írásokban a *b, v, u* betűk néha felcserélődnek. A Riphei hegyek vonulata Hérodotosz szerint nyugatról kelet felé húzódik, tehát csakis a Kárpátok lehet. Amelyik folyó innen ered, és amit itt Tanaisnak nevez, az csak a Tisza lehet. Hérodotosz szerint Dárius felhajózik az Isteren addig, ahol a folyó ketté válik (a Vaskapu környéke) és ott hidat építtet. A Vaskaput nem hiába nevezték így, mert volt idő, amikor majdnem elzárta a Duna folyását, így a folyó ketté lett választva. Ha ehhez hozzávesszük azt a kevés időt (tudniillik 60 nap), ami alatt Dárius a szkítákat üldözi, szamarakkal és gyalogos katonákkal, közben nyolc várat épít, akkor a hadjárat helyszíne csakis a Kárpát-medence lehet.”[1115]

[1111] https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/e/e3/Coronation_of_Charles_I_by_Virgin_Mary.jpg.
[1112] Fábián 2021. 156.
[1113] Azaz Nevrosoknak, Neurosoknak.
[1114] Nicephorus Callistus [Xanthopulus]: *Ecclesiasticae Historiae libri decem et octo*. Oporinus et Herwagen, Basileae, 1561. 585. https://books.google.ro/books?id=7PlFAAAAcAAJ&printsec=frontcover&hl=hu&source=gbs_ge_summary_r&cad=0#v=onepage&q&f=false
[1115] Fábián 2021. 228.

Aztán „Jornandes szerint 'a hunok vad nemzetsége, ahogy Priszkosz elbeszéli … a Meotiszon túl lakott, vadászattal foglalkoztak, egyébhez nem értvén, csak amikor nagyobb néppé nőtték ki magukat, rablással, és fosztogatással zaklatták a szomszédos törzseket.'[1116] Tekintsünk el a gyalázkodástól, ami Jordanes magyar-gyűlöletéből sugárzik. Itt a Meotisz, ami mocsarat jelent, bőven megtalálható volt Pannonia területén. Továbbá 'Cezáriai Prokópiusz pedig a Kaukázusban lakókként említi őket, azt állítván, hogy szabíroknak is nevezték őket.'[1117] Ez a cezáriai Prokópiusz, közel-keleti lévén, valahol a Közel-Keleten képzelte el a hunok eredetét. Itt viszont a hunokat a történetíró már a jeges tenger mellől származtatja: Ammianus Marcellinus szerint 'a hun nemzet emlékei könnyen felismerhetők a régieknél, kik a Meotiszi mocsarakon túl a jeges óceán mellett laktak, kik túltettek minden kegyetlenkedőn...'[1118] És 'nemsokára a gótok ellen fordították a fegyvereiket, kik nem sokkal azelőtt vándoroltak ki a hazájukból, és a Tanais mellett sátoroztak le, ahogy Prokópiusz meséli: Tehát a Kimmerek, kik alatt Hunokat ért, elrabolták a gótok földjeit, kik egy ideig ellenálltak, aztán gyerekeikkel és asszonyaikkal átkelve a Dunán, elárasztották a római területeket.'[1119] A kimmer szó szörnyszülöttet jelent, és ezt a hunokra érti a szerző. Tehát olyan nép, hogy Kimmer, valószínű, hogy nem létezett. És bizony még sok más kitalált nép is feleslegesen van jelen a történelemkönyvekben. Michael Ritius szerint 'Valens a városban ura volt a helyzetnek, de 373-ban, a szkíta nemzetségű hunok, kiket egyesek Ungroknak hívtak, Keme és Kadika testvérek és Béla vezérekkel elhagyták szállásaikat, gyerekeikkel, asszonyaikkal, állataikkal és szükséges szerszámaikkal átkeltek a Meotiszon, ahonnan kiűzték a gótokat és elfoglalták a területüket.'[1120] Ezek a hunok a neveikből ítélve, és abból, ahogy egyesek hívták őket, már inkább magyarok. Arra viszont itt nincs utalás, hogy a gótokat milyen területről űzték el. Ez lehet a Dunántúl is, mint ahogy már annyiszor megtörtént. A katalaunumi csata helyszíne is a legenda homályába vész. A mai történelmi szemlélet szerint a franciaországi Champagne-Ardenről van szó. Az alábbi szövegben viszont egyértelműen Spanyolországról: 'A Katalaunumi mező, melyet Mauricinek is neveznek, száz leukas hosszú és hetven leukas széles. A galloknál egy leuka ezerötszáz lépés. Katalaunia vagy Katalonia ahogy mások kiejtik, Spanyolországban található, nem messze Aragóniától és a Pireneusoktól a Mediterrán tengerhez közel. Egyesek szerint az eredeti név a Gothalania a Goth és az Alán nevek összevonásából van'[1121]."[1122]

S még kitekintésként valami, hogy szemléletünket lassan-lassan mennyi minden újdonsághoz hozzá kell szoktatni a régmúltból földrajzi tekintetben, hiszen a spanyol kapcsolat után itt már afrikairól van szó: „És egy kedves történet Budáról görög–latin szómagyarázatból: 'Zerkon, kit szkítának mondtak, mór-származású rút, hebegős, és nevetséges külsejű. Kisnövésű, púpos, görbelábú, széles lapos nagy orrlyukakkal, melyek közt az orr alig volt kivehető. Ardaburio ajándékozta Asparusnak Afrikában, majd fogságba esett, amikor a barbárok (hunok) megszállták Trákiát, és a Szkíták királyához vitték. Attila nem volt elragadtatva a külsejétől. Blédának viszont mód felett tetszett amilyen furcsán beszélt, és méltóságteljesen járt. Így mindig jelen volt a lakomákon meg a hadjáratokon, ahol nevetségesen használta a fegyvereket. Blédának annyira kedves volt, hogy amikor római foglyokkal megszökött, nem törődve a többi szökevénnyel, megparancsolta, hogy csak őtet hozzák vissza. Amikor megkötözve visszahozták, és elmúlt a haragja,

[1116] Rudolph Roht: *Attila Hunnorum rex: quem ex historicis delineatum superiorum indultu in illustri Salana publice doctorum censure exponit.* Szerzői kiadás Christ. Enochi Buchta költségén, 1679. 4. §. https://books.google.ro/books?id=e7xKAAAAcAAJ&printsec=frontcover&hl=hu&source=gbs_ge_summary_r&cad=0#v=onepage&q&f=false. (1679: A. O. R [anno orbis redempti = a világmegváltás évében] CIↃ [M] IↃC [D] LXXIX, ahol a CIↃ = M esetében az eredet a ∞ = CIↃ lehet.)
[1117] Roth, 1679. Uo.
[1118] Roth, 1679. 4, 5. §.
[1119] Roth, 1679. 10. §.
[1120] Roth, 1679. 11. §.
[1121] Roth, 1679. 32. §.
[1122] Fábián 2021. 228-230.

Bléda megkérdezte a szökés okát, és hogy miért gondolja, hogy a rómaiaknál jobb dolga lenne? Zercon azt felelte, hogy nem is igazán menekült, de a szökés oka, hogy nincs felesége. Így hát Bléda inkább tréfából, hozzá adott egy asszonyt a királyné cselédei közül. Ez után mindig Blédánál tartózkodott. Bléda halála után Attila elajándékozta Aetiusnak a nyugat-római fejedelemnek, aki visszaküldte őt Asparinak'[1123].''[1124]

A genetikusok belekontárkodásának történettudományi tanulságai

1985-ben – a nemrég elhunyt – Fehér Márta tudományfilozófus, a Műegyetem Filozófia Tanszékének tanára azzal a megdöbbentő hírrel tért haza New Yorkból, a Rutgers Egyetemen végzett vendégoktatói munkájából és számolt be róla közvetlen munkatársainak, hogy az Amerikai Egyesült Államok egyetemein a hallgatók által választott nem európai kultúrtörténeti tanfolyamok (kurzusok) abban a tanévben többségbe kerültek. Ezt azzal magyaráztuk akkor, hogy a diákok által „a világ szeme" a Föld többi térségére irányulva, azoknak nagyobb jelentőséget tulajdonít, mint az európainak. Sokkal később derült ki ennek valós oka, ami mostanára lázadássá érett, hogy „a világ maradék része" – ahogy az angolok annakidején a nem a Brit Világbirodalom részét képező területeket nevezték – elnyomottan, háttérbe szorítottan nem kapott kellő teret és hangsúlyt a huszadik század utolsó negyedéig sem a tudományban, sem a hírközlésben, különösen a kultúra, illetve a kultúrtörténet területén.

Amikor a magyarság Kárpát-medencei eredete és folytonossága elméletét kidolgoztuk és közreadtuk, ugyanezen háttérbe szorításnak a következményeit tapasztaltuk. Mert ugyan megdönthetetlen bizonyítékokkal alátámasztott elméletet adtunk elő, az mégis szinte teljesen hatástalan maradt. Akire hatással volt, az is félreértette és a turáni eredetelmélet szolgálatába állította. A többség azonban nem vett róla tudomást. Ennek oka pedig szintén az volt, hogy a magyarságnak kiosztott ősmúlt leginkább homályba borult jellegű volt, illetve a ködös messzeségből származtatással vizsgálhatatlanná tették.

A Kárpát-medencei magyar ősmúlt részleteit közelebbről megtekintve azonban az láttuk, hogy az része az egyetemes emberi őstörténetnek, és nagyon nagy részt vállalt egész Európa őstörténetéből, népessége túlnyomó részben innen eredt. Ezért hamis az, amit a mai tudomány és oktatás erről előad, valójában a magyarságtól ellopott világról szól. Ami sok kárt okoz, mert nem az alapműveltségre vonatkozó ismereteket közöl, azaz nem az eredeti, mellérendelő egyenrangúságon alapuló együttműködés előnyeit ecseteli a ma ifjúsága számára, hanem még mindig egy szent rendet, hierarchikus, alárendelő társadalmat népszerűsít, amivel – meghirdetett elvisége ellenére – demokráciaellenes és emberellenes is, amennyiben a háborút elfogadható eszköznek tekinti és alkalmazza is.

De a valóság lassanként diadalt arat a hazugság fölött és törekszik a világ minden olyan részének történeti teljesítményét feltárni, amit a gyarmatosítás háttérbe szorított. Így már érthető az 1985-ös kultúrtörténeti fordulat. S lelepleződik az is, hogy az annak túlzásaként éppen manapság világméretűvé válni szándékozó társadalmi mozgalom indítói és haszonélvezői feltehetően ugyanazoknak a folytatói, akik az európai világhegemóniát – éppen a magyarság kárára is – végbevitték. S rá kell mutatnunk arra is, hogy amikor itthon a távol-keleti eredetünk bizonyítására kezd nagy erőkkel összpontosítani a tudomány, abban a Szent Szövetséget alkotó birodalmak érdekszemlélete köszön vissza.

[1123] Hieronymus Wolf Suida: *Svidae Historica, Caeteráque omnia quę ulla ex parte ad cognitionem rerum...* Oporinus et Herwagen, Basileae. 1564. 362. https://books.google.ro/books?id=7PlFAAAAcAAJ&printsec=frontcover&hl=hu&source=gbs_ge_summary_r&cad=0#v=onepage&q&f=false.

[1124] Fábián 2021. 230.

Az ehhez vezető folyamatokat és eljárásokat jól ragadja meg, mégpedig írásos anyagok bizonyító erejét felhasználva Fábián Sándor korábbi könyve,[1125] valamint a jelen kötetben szereplő tanulmánya.[1126] Ahonnan, de máshonnan is, megláthatjuk azt a nagy különbözőséget, amit az új kutatások, ill. eszközök használata által elért eredmények és a hagyományos, megszokott és még mindig ránk erőltetett megállapítások mutatnak. Ehhez látványos adalékot vagy példát szolgáltatnak azok a számítógépes segédeszközökkel rajzolt térképek, amelyek ugyan létező szakirodalomra építenek, de csak egyoldalúan, a „minden keletről jött" szemléletet kiszolgálva, csak ahhoz keresve – legtöbbnyire már idejétmúlt – adatokat.[1127] Persze tudjuk, hogy a természettudománynyal foglalkozók a társadalomtudományokból vagy a filozófiából nincsenek megfelelő szinten képezve, ami fordítva is igaz, könnyebben megelégszenek, kényelmesek, megalkudnak, ha úgy tetszik, a könnyen elérhetővel, tolakodóan rendelkezésre álló ismeretekkel. Ellenvethető, hogy de hiszen akkor mit tegyenek a térképre, ha mindenben kételkedni kell már, amit korábban megállapítottak, akkor nem marad értelme térképre vinni a történelmet. Hát, lehet, ebben a mentegetődzésben sokkal több van, mint gondolnánk, mert ki kellene végre mondani, hogy amíg nem ismerjük az igazságot, a területek valóságát, addig nem lenne szabad térképen mutogatni a múltat. Mert, ahogy a mítoszokat is előbb képen ábrázolták és utána költöttek hozzájuk szöveget,[1128] lassan oda jutunk, hogy a fejlett térképészet korának érdekköréhez költünk töténelmet. Továbbá hiába törekszünk tökéletességre a családtörténetben (genealógiában),[1129] ott is megvan az esélye hamis adatokhoz jutni, hiszen a források birtokosainak valós különböző érdekeik voltak mindig, s ezeket nem lehet beszámítani, ha ragaszkodunk a leírtakhoz, viszont az ilyen velejáró kuszaságot bizonyára a genetika se lesz képes kibogozni.

Tudomásul kell venni, hogy a történettudomány segédtudományai segédeszközök, és nem léphetnek fel önállósági igénnyel a történelem ábrázolása, magyarázata terén. Inkább azt látjuk, hogy több tudományágnak kell összefogni, azaz összeillenie, megegyezni ahhoz, különösen az őstörténetben, hogy tudományosan igazolhatónak tekinthessük a leírásunkat. Ez László Gyula javaslata volt, hogy a történettudomány megállapításait négy tudományág – a régészet, az embertan (ennek része a genetika), a nyelvészet és a néprajz – alapján igyekezzünk összesítve kikövetkeztetni, úgy, hogy ellentmondástól mentes származási modellt alakítsunk ki. Ennek megvalósítója, Cser Ferenc, tehát nem véletlenül, hanem ezzel a módszertannal jutott a magyar nép és nyelv Kárpát-medencei eredetéhez.[1130]

A régóta tartó hamisítási folyamat továbbélése tehetetlenségi erejének bemutatására foglalkozunk itt a tudományos kutatást jellemző mozzanatokkal. Ennek magyar vonatkozását is tapasztaljuk, de mutatkoznak a többi világrész valóságos múltjának saját értékén és jellegzetességeiben való feltárása múltból örökölt nehézségei és újonnan támadt, feltartóztathatatlan leleplezési lehetőségei is. Utóbbiak előbb-utóbb megrengetik majd eddigi tudásunkat az emberiségről, most már a valóság feltáruló felfoghatatlan gazdagságával.

A régészet, az embertan, a nyelvészet és a néprajz egybefoglalt eredményeit őstörténetként adja elő tehát a tulajdonképpeni történettudomány, és történelemként azt, amikortól feljegyzéseket is fel tud használni a múlt vizsgálatához, feldolgozásához és előadásához. Minthogy a sejti

---

[1125] Fábián 2021.

[1126] Fábián Sándor: A parazita áfium ellen való magyar orvosság. *Acta Historica Hungarica Turiciensia* 38. évf. 1. szám (2023.) 207-279.

[1127] Dr. Winkler Gusztáv: Elfelejtett kapcsolatok. (Magyarság, kereszténység, informatika.)
I. rész: http://www.pannonpalatinus.hu/wp-content/uploads/2013/09/elfelejtettkapcsolatok.pdf
II. rész: http://www.pannonpalatinus.hu/wp-content/uploads/2013/09/elfelejtettkapcsolatok2.pdf
III. rész: http://www.pannonpalatinus.hu/wp-content/uploads/2013/09/elfelejtettkapcsolatok3.pdf

[1128] Fábián 2023. 254.

[1129] Klára Berzeviczy, Gyula Pályi: King Béla III of the Árpád Dynasty and Byzantium—Genealogical Approach. *Genealogy* 6(4):93, December 2022. DOI:10.3390/genealogy6040093

[1130] Cser 2000.

öröklődéstan (genetika) nem történeti segédtudomány, hanem az embertan része, úgy is kellene kezelni. Ha manapság ez kezd másként lenni, működni, helyére kell tenni a dolgot, rámutatva a téves eljárás hamis eredményre vezethető veszélyeire.

A genetikai régészet azért helytelen megközelítés, mert az öröklődéstani eredményekhez keresi a régészeti és az őstörténeti adatokat, s ha nem találja, akkor a hiányt gátlástalanul áthidalja modern földrajzi fogalmak bevonásával. E ténymegállapítást nem kívánjuk erkölcsileg minősíteni, de nyilvánvaló, hogy a tudományetikai kódex elítéli, és az egyetemes tudomány képviselőinek meg kellene tiltani az alkalmazását. Ugyan működik a régészeti genetika is a régebb óta folyó történeti kutatások eredményeinek természettudományos alátámasztására, de egyre inkább háttérbe szorul, mert a régészethez és az őstörténethez nem értő genetikusok át akarják venni e tudományterület művelésének irányítását.

Azzal jellemezhetnénk a helyzetet, hogy az archeogenetika kifejezést úgy értelmezik, mintha a genetika ősi időkbeli alkalmazásáról lenne szó. Pedig archeológiai genetikáról van szó. Ezért kellene nekünk mindig a magyar elnevezéseket, fogalmakat használnunk, mert akkor nem lehetne ilyen alig észrevehető torzítással célt érni. Nem lehet ugyanis a régészeti öröklődéstant úgy rövidíteni, hogy régi öröklődéstan, mert rögtön lelepleződik a félrevezetés, a régészet meghatározó szerepének kiiktatása.

Olyan ez, mintha az embertörténetből biológiatörténetet csinálnánk, mondván, hogy az ember is élőlény – a lelkét és a szellemi közösségépítését kihagyva a vizsgálatból.

És igen, éppen emiatt lépünk fel az ilyen torzítások ellen, mert – egyéb lehetetlenségek figyelmen kívül hagyása mellett – a magyar őstörténetet meghamisító szemlélet tovább éltetését látjuk a magyar lélek, a magyar szellemiség mellőzését lehetővé tevő genetikai régészet bevezetésének kísérleteiben. Ahol egyébként még az öröklődéstanon belül is gyakran megjelennek ellentmondásos jelenségek, fellép az egyoldalúságból fakadó tévedés. Nem zárható ki, hogy éppen a régészeti és történeti összefüggések mellőzésének szándéka vezet ilyen, a tudományban megengedhetetlen fejleményekre. Ugyanakkor a más világrégiók önálló fejlődése, értékei is mindig valahogy európai kapcsolatba futnak, mégha igen erőltetetten, azaz halványan is.

De ha a genetikusokon múlik, akkor a sokévezredes és sokezer kilométeres távolságok és időjárási szakadékok is könnyen áthidalhatók, mintegy egyidejűségben szemlélhetők a modern Föld-térképre rajzolt ábrák alkalmazásával. Elég hozzá valamilyen, eredetét tekintve nem egyértelműen tisztázott, de megnevezhető kapcsolat. Ezen ábrák többnyire körök, íves vonalas alakzatok, hatóköröket szemléltetve, ahol a színezés élénkségének csökkentésével jelzik a genetikai előfordulás és arány csökkenését. És a legsötétebb árnyalatot, a legnagyobb arányú vagy számú előfordulás helyét tekintik egyúttal kiindulási, származási, keletkezési pontnak. Az nem zavarja őket, hogy esetleges előfordulásról van szó a régészet tekintetében: a lelet másholi nemlétét nem bizonyítja, ha ott még nem ástak, ott még nem került elő valamilyen használható nyom.

Ez a véletlenszerűségi szerep azonban a valóságban olyan nagyarányú, hogy felfoghatatlan, lehet akár 1:1 000 0000. Ilyet a térképeken látunk. A mai Magyarország térképe éppen 1:1 000 000 létékű. De Kína, Oroszország vagy az Amerikai Egyesült Államok már csak tízmilliós, a földrészek ötvenmilliósra, a Föld egésze kétszáz milliós léptékű térképen fér el. A Föld nagyságához képest az emberiség kisszámúnak tekinthető. A XX. század végén még elfértünk volna a Balaton jegén. És az évezredek során a lakható területeken élt emberek száma is rettenetesen nagy, ami rávilágít, mennyire kevés sírt tártak fel eddig. Azaz ez szűkíti a genetika megállapításainak érvényét, az ilyenek kiterjesztésének kizárólagosságát korlátozza.

A korlátozást eddig is figyelembe lehetett volna venni, mert az adatot jelentő leletek előfordulásának esetlegessége mellett az sem bizonyosság, amit a terjedés és sűrűség esetén megállapítanak. Kedvező körülmények között ugyanis sokkal későbbi csoportot is lehet nagyobb számúnak találni, mint sokkal korábbit, ha azt kedvezőtlen hatások meggyérítették. Ráadásul ha egyéni

tulajdonságot hordozó jellegzetességeket nézünk, akkor egyéni sorsokat kellene képes lenni követni, hogy helyes legyen a következtetésünk. Persze ilyenkor a régészethez fordulnak, ahol azonban a régészeti műveltségek jellemzése hasonló nehézségekkel küzd, mert a kulturális elemek terjedése nem jelent népesség terjedést. Így ennek a kettős tévedési lehetőségnek könnyen áldozatául eshet a kutatás. Ehhez társul azután a birodalmi szemléletből fakadó egyoldalú látásmód, vagy szigorúbb megítéléssel hamisítás.

Ezért figyelmeztetnünk kell a leegyszerűsítő szemlélet nagy tévedési veszélyeire, mert a műveltség terjedésének, a kultúra vándorlásának folyamata igen bonyolult módon történt meg a valóságban, annak sem népesedési, sem hatalmi, sem egyéb vonatkozása nem egyértelműen jön elő a hozzáférhető régészeti nyomokból, így aztán a genetikai adatokból mégannyira sem. Az összes – földtörténeti, időjárástörténeti, növény- és állattörténeti, régészeti, embertani, néprajzi, nyelvtörténeti és történeti vonatkozás – figyelembe vételével lehet róla az igazsághoz közelítő megállapítást tenni.

Hogy megint hasonlattal éljünk, olyan ez, mintha a manapság – műholdról jól – megfigyelhető felhőkarcolók száma és magassága alapján határoznánk meg csupán a ma élő emberiséget alkotó népek legjellemzőbb vonásait, és adnánk elő értékelésüket.

Így aztán ha például jelölési kevertséget látunk a genetikában, akkor tartalmi torzításra is számíthatunk az öröklődéstani adataink őstörténeti értelmezésében. Találtunk is már rá több példát, és a módszer miatt ezek sorozatos előfordulására kell számítanunk. Amivel vissza is kanyarodtunk a kiindulásunkhoz, azaz a szemléletváltás szükségességéhez és következményeihez. Főként persze a magyar vonatkozások érdekelnek minket, de azért ezek környezeti beágyazódásától sem tekinthetünk el.

II. Középpontban, főszerepben: a Kárpát-medence

1. Kultúrabölcső: a „szarmata korszak” előzményei

a) Az ember megjelenése

A legkorábbi biztosan emberszabású leletek észak-egyiptomi Fayum 30-32 millió év körüli rétegeiből valók. 20 millió éve a kelet-afrikai (tanzániai, kenyai) leletek már nagyobb, fejlettebb emberszabásúakat mutatnak, de 12 millió éve ott kihaltak. Ennek rokona a rudabányai csoport a miocén végén 13 millió éve és a bécsi medencében 12 millió éve. Ezután 7 millió évig nincs afrikai lelet, de Európában 1500-at találtak. Kisméretű alakok a Pireneusoktól az Alpokon át a Kaukázusig. Középnagyságú csoport: Ramapithecus punjabicus, Rudapithecus hungaricus, Bodvapithecus altipalatus (e kettőből jövő hasonló alakot mutató további emberelődök: Ardipithecus, Australopithecus, Plesianthropus, Parantanthropus és Zinjanthropus.) Nagyméretű csoport: Indopithecus (8 millió év, gorilla méret) és Gigantopithecus (4-2 millió év, Dél-Kína); Graecopithecus (8 millió év); mai afrikai emberszabásúak (gorilla, csimpánz és bonobó). Afrikai emberszabásúak (4,5-2,5 millió év) távol voltak az emberré válástól.

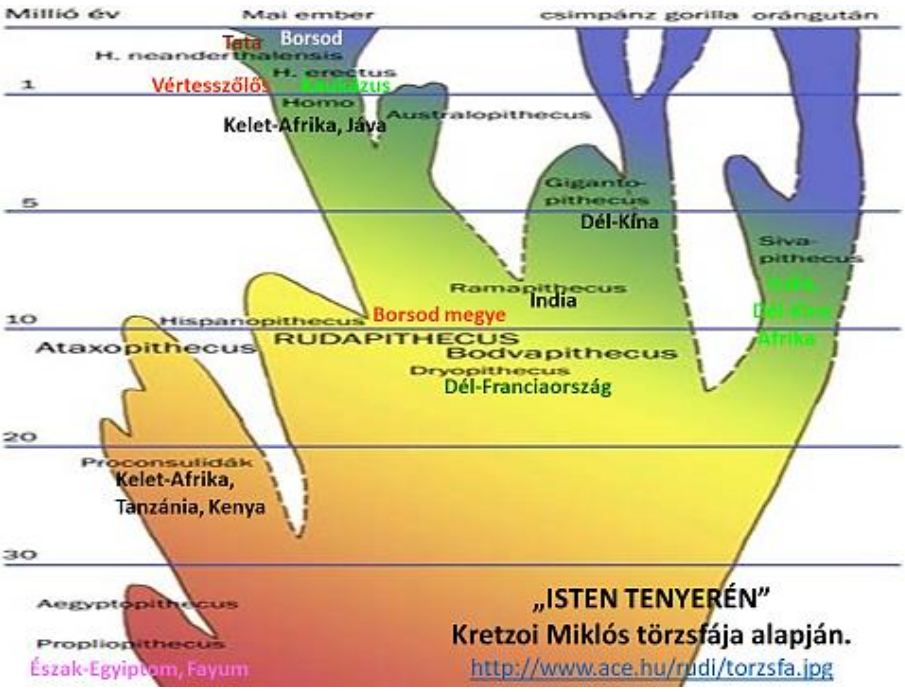

1. ábra. Törzsfa: állatvilág – emberszabásúak - mai ember.

Ősember helyett a Földön már 2,5 millió éves emberről és félmillió éves modern emberről beszélhetünk. Földtörténet és embertörténet időrendi párhuzama: egyöntetű ember jelent meg egyszerre a Föld több helyén, ezért ezen időn belül nem különböző emberfokozatokról, hanem műveltségi különbségű emberi korszakokról (előemberi, neandervölgyi, cromagnoni) kell beszélnünk. Ismerjük a 2,5 millió éves kelet-afrikai embert (Homo) és a 2 millió éves jávai hasonló fejlettségű embert, az Indiai-óceán két végén tehát. Az indiai emberszabásúak eltűnése és a jávai Homo között 5-6 millió éves űr van, amint ez látható Kelet-Afrikában is a helyi emberszabásúak és az ember megjelenése között. Kína déli felében ugyanebben a 7-8 millió éves idősávban az

eddigi leggazdagabb emberszabású-leletanyag került felszínre, több mint az európai és az afrikai anyag együttvéve.[1131]

Nagy kérdés, miért nem váltak mindeme emberszabásúak emberré?

A Homo-vonal első eszközleletei a kelet-afrikai Oduvaiból, illetve a jávai Trinilből és a kelet-kínai Choukoutienből kerültek elő. Majd Európa alsópleisztocén-végi, s főleg középső pleisztocén (400.000–700.000 éves) képződményeiből: Mauer, Vértesszőlős, Petralona, Bilzingsleben, Atapuerca, stb. Létrehozója a helyi fajtákra elkülönülő Homo erectus gyűjtőnév alatt regisztrált csoport nagy agyüreg méreteivel. Utolsó lépése a Homo neanderthalis ősember, amely 30.000-35.000 éve tűnt el az Óvilág mindhárom földrészéről. Átadta a helyét a ma emberének, akinek agyürege azonos méretű, nem ritkán kisebb, és műveltségét tudjuk kutatni. A modern ember európai őstörténetének megalapozását ezzel az időrenddel (jégkorszakok) és az újabb genetikával (Y kromoszóma allélek) is elvégezték. Legkorábbi európai betelepülése a Homo ergatras kb. másfél millió éve, majd a Homo erectus félmillió éves. Aztán eltűnt ősünk lett a Homo neanderthalis is, de tovább él a délről érkezett szaporább cromagnoni emberben. Végső fejlemény pedig a mai ember jégkorszak végi szétterjedése lett.

2. ábra. A Rudapithecus hungaricus koponyája.[1132] Fontos, az emberré válásfelé mutató jellemzői: kisebbedő fogazat, az alsó arc rövidülése, az orr-rész kiemelkedése, függőleges állású fogak és megemelkedett álkapocs (ami a beszédképesség alapja).

Az ember eurázsiai, afrikai, ausztráliai és amerikai megjelenése az egyetemes őstörténet legszélesebb kerete, de nem kizárólagos alapja, mert ez utóbbi még nem ismert és a többnyire ugyanazon a helyen létrejött és élt előember alakjában megelőzi az embert. Mindez azt jelenti, hogy e legszélesebb keret kizárja a földön kívülről jött beavatkozást, de megengedi eltérő helyszínek emberelődeinek párhuzamos létrejöttét és egymásra hatását. Valamint az időrend alsó határát is kitolja a felső őskőkoron túl, az alsó őskőkor igen messzi távlataiba.

b) Az őstörténet Kárpát-medencei színpada

Az európai őstörténet színpada a Kaukázustól a Kárpát-medencén át az Ibériai-félszigetig tart, s a szereplők e teljes teret bejátszották, ám a tágabb környezettel kapcsolatban nemcsak a két vég felőli külső hatást mutatnak, hanem innét is van kiáramlás Ázsia, illetve Afrika irányába az ősidőkben és később. Ez az őstörténet sokkal bővebb, tagoltabb és sokrétűbb összefüggéseket

[1131] Kretzoi Miklós: Gondolatok az emberré válás korai szakaszáról. *Rudabánya és az emberré válás korai szakasza*. Kiállítás a Magyar Nemzeti Múzeumban, 2004. február 9. – május 24. http://www.ace.hu/rudi/rudhu.html.

[1132] Fotó: http://blogs.ngm.com/blog_central/2009/06/rudapithecus-hungaricus-above-may-be-the-ancestor-of-african-great-apes-including-humans-but-it-lived-in-europe-artwork.html és https://twitter.com/pubnames/status/1080819069580967936/photo/1.

mutat tehát, mint az a hamis elmélet, hogy ide mindig minden, már kifejlett alakban máshonnét, Európán kívülről érkezett volna.

A Kárpát-medence és környezete folytonos és magyar végződésű [1133] őstörténetét akár részleteiben is bemutathatjuk a kezdetektől, tehát az alsó őskőkortól az őstörténet történelemmé válásáig. Párhuzamosan futtatva az embertípusok, a régészeti kultúrák, a sejti átörökítő jelzők változásait, a nyelv és a műveltség, valamint a testi megjelenés jellegzetességeit. Beleszőve az eredeti emberi közösség mellérendelő szerveződésének átalakulását alárendelővé, sőt még a felsőbbrendűség társadalomformáló erejének összefüggéseit is a vallások szerepkörével az emberek életében.

Az európai alapműveltséget adó népesség jelentős része a Kárpát-medencéből távozott el, először mintegy 14 ezer évvel ezelőtt, amikor a würm jégkorszak komolyabb fölmelegedésével a rénszarvasok északra vonultak és követték őket a gravetti műveltség emberei is. Mert a würm fölmelegedése 20-22 évezreddel ezelőtt kezdődött és 18 évezrede váltott gyorsuló mértékre, majd még három kisebb-nagyobb visszahűlést követően (idősebb dryas 15,5–14.000, az ifjabb dryas 13–11.500 és egy rövid lehűlés 8–7500 évvel a jelen előtt) a világóceánok JE 7,5 évezreddel ezelőttre érték el a jelenlegi vízszintjüket. Azaz ekkorra fejeződött be a jégkorszak fölmelegedése, az északi féltekét borító jég elolvadása. A Fekete-tenger erre az időszakra területének a felére zsugorodott, mert kiszáradt édesvízi élet azért még volt.[1134]

Ugyanis a würm leghidegebb időszakára a világtengerek szintje mintegy 150 m-t csökkent, és amiatt mert a Boszporusz-hasadék akkor még zárt volt, a fölmelegedés első szakaszában az olvadékvizek a Fekete-tengerbe ömölvén és az azonos szinten lévő Sakarya folyón át távoztak a sokkal alacsonyabb szintű tengerbe. Ezért annak korábbi sós vizét kimosták. Az újabb lehűlések alkalmával ennek a víznek egy része elpárolgott és a Fekete-tó vízszintje fokozatosan csökkent – egyre nagyobb száraz területet hozva létre, ahol emberi élet lehetségessé vált. A további olvadáskor viszont már az északi területek terhelése lecsökkent, mert a rájuk rakódott jégréteg vastagsága csökkent és az újabb olvadék vizek már nem a Fekete-tóba ömlöttek, hanem a Baltitengeren át a világóceánok felé távoztak.[1135]

A dombvidéki műveltségek területén a legfelsőbb rétegeket a csapadékos időjárás elmosta, ezért nincs adatunk, hogy túlélték-e azok a műveltségek a jégkorszakot.[1136] Mégis, két adattal

---

[1133] A magyar kultúra egyetemessége aztán több népet is adott a Kárpát-medencének s környezetének. Lásd Zrínyi Miklós, a költő mondását: „Horvát vagyok, tehát magyar."

[1134] Ryan, William & Pitman, Walter (1998): *Noah's Flood. The New Scientific Discoveries about the Event that Changed History*. Simon & Schuster, New York. 104, 154-158. Oppenheimer, Stephen (1998): Eden is the East. The Drowned Continent of Southeast Asia. Phoenix, London. 30, 37-38. Lorius, C. et alia: A 150,000-year climatic record from Antarctic ice. *Nature*, 1985. 316**(**6029): 592.

[1135] Megjelenése óta a Ryan és Pittman elméletét már módosították: korábbra tették és kibővítették, mert sokkal pontosabb mérésekből következtetnek. Ezt a fejleményt azonban arra használják, hogy a tudományba nem odaillő ugrásokkal „Noé leszármazóit" a fejleményekbe, következményekbe beszámítsák. Világos azonban, bár vitatkozhatnak azon, hogy miként állt be a Fekete-tó, majd a tenger élővilága, de számunkra egyértelmű, hogy volt egy száraz, édesvizes időszak, előtte meg egy nedves, ahogy az első olvadás leve itt folyt át, majd jött a kiszáradás és a 7,5 évezredes hirtelen feltöltődés. Hogy mennyire volt hirtelen, vagy sem, az lényegtelen, mert a hajdani száraz területek víz alá kerültek és az ott élők onnan elmentek. Hogy el is pusztultak-e, vagy sem, lényegtelen. A legenda szempontjából lehet ennek jelentősége, de a Kárpát-medence felől rátekintve, ezzel nem kell foglalkoznunk. Számunkra fontos, hogy a Vinča-műveltség ezt követően létezett már és rezet bányászott. Vö. https://www.geosociety.org/gsatoday/archive/12/5/pdf/i1052-5173-12-5-4.pdf Aksu, Ali E. et alia: Persistent Holocene Outflow from the Black Sea to the Eastern Mediterranean Contradicts Noah's Flood Hypothesis. GSA [Geological Society of America] Today, 2002 May. https://www.geosociety.org/gsatoday/archive/12/5/pdf/i1052-5173-12-5-4.pdf James Alcock: Enthusiasm for Earth System Science Continues at GSA. GSA Today, 2002 Dec. https://www.researchgate.net/publication/328286667_The_Mystery_of_the_Black_Sea_Floods_Solved Kuman, M.: The Mystery of the Black Sea Floods Solved. Journal of Earth Science & Climatic Change, 2018, 9(9).

[1136] Gáboriné Csánk Vera (1980): *Az ősember Magyarországon.* Gondolat, Budapest. 199.

rendelkezünk: a bükki Balla-barlang környékén egyéves gyermek csontvázát találták meg, akinek 12 évezredes kort mutatott ki a kormeghatározása.[1137] A másik adat, hogy az újkőkorszakban a Kárpát-medence síkvidéki folyampartjaihoz (Körös–Tisza) Anatóliából gabonatermelő népesség érkezett,[1138] és a dombvidéki területeken túlélő emberek mintegy száz év alatt átvették az új típusú műveltséget és kifejlesztették a *vonaldíszes kerámia alföldi és bükki műveltségét*.[1139] Ennek *kora* a korszerű adatok alapján a *JE 9. évezred*, azaz JE 8500 körüli.[1140]

Az ekkor is folytatódó gravetti műveltség legrégebbi telepe a bodrogkeresztúri, később Szegvár mellett, a Dunakanyarban, Szegednél találhatók szerszámaik, vadásztanyáik. *Mozgó életformát folytattak, amint a sokkal későbbi sztyeppei pásztorok:* téli és nyári szállásaik között ingáztak. A nyári szállásaik, pl. a Duna felső folyása környékén voltak, a téliek pedig a Kárpát-medencében. Legutolsó gravetti típusú eszközöket tartalmazó telepek azonban nem folyóvölgy mellettiek, hanem dombvidékről kerültek elő: Pilis, Gerecse barlangjaiból, koruk 10-12 évezred.[1141] Valamennyi táborukban a megtalált rénszarvas csontok mennyisége alapján ezres nagyságrendre becsülik az ott feldolgozott állatok számát. Jellemző a nyílt téri, mesterséges 'lakás' építése: favázas sátraik nagymértékben hasonlíthattak a mai északi tundralakók rúd-sátraihoz. Csonteszközök számának megnövekedése, kőeszközök csiszolása jellemzőjük. Emberi maradványokat a Kárpát-medencében nem találtak, de föltételezik, hogy ez már a modern ember volt. Ez a 'nép' lehetett a helyi cromagnon (B) kialakulásának a hajdani neandervölgyi mellett a másik összetevője. A szerszámaik kidolgozásához már nemcsak a pattintást, hanem az eszközök csiszolását is használták, ezért az ő korszakuk nevezhető csiszolt kőkorszaknak.

c) A Fekete-taviak valószínűsíthető hatása

A Kárpát-medencében jelentős kulturális hatást a Vincsa korszaktól kezdve kell számításba vennünk. Mert a korábban érkező földművelők[1142] hatását „csupán" a földművelés elindulásában látjuk,[1143] azaz a társadalmi szerkezet nem mutat változást, hacsak azt nem tekintjük annak, hogy a földművelőink, megszaporodván, több irányú kirajzásba fogtak. A Tordos–Vincsa műveltséget a Fekete-tenger feltöltődésekor ide érkezők hatására kialakultnak tételezhetjük. Akik ugyan már társadalmi hierarchikus munkamegosztást alkalmaztak korábbi területükön, a Fekete-tavi öntözéses földművelést folytatva, de itt nálunk nem a hierarchia megjelenését köthetjük hozzájuk, hanem a csillagászati és mérnöki ismereteket, egyáltalán az írásbeliséget.

[1137] Gáboriné Csánk Vera: i. m. 173.

[1138] Mellaart, James (1981): The Neolithic of the Near East. Thames and Hudson, London. 244, 245, 247. Mellaart kifejti (p. 261), hogy a Balkán-műveltség anatóliai kapcsolatokat mutat és semmiképpen sem szíriaiakat.

[1139] Gimbutas, Marija (1982): The Goddesses and Gods of Old Europe 6500-3500 BC Myths and Cult Images. Thames and Hudson, London. 27. Gimbutas, Marija (1991): The Civilization of the Goddess. Harper, San Francisco. 43. James Mellaart: i. m. 262. is arra utal, hogy a Körös–Starčevo kultúra északra terjedése lelassult, azaz nem az eredeti betelepülők viszik tovább, hanem a megmaradt őslakosok vették át.

[1140] Marija Gimbutas (1991): i. m. 45.

[1141] Cser, 2000, 132. V. ö. Gáboriné, 1980. 244-248.

[1142] Akik a mai 8,9% Eu4 (M35) haplotípus behordozói voltak és akiktől a helyi lakosság a földművelést átvette. és majd tovább terjesztette Európa minden égtája felé. (Emlékeztetőül: Kárpát-medencei magyar jellegünk záloga – bármikor is lett az a népnevünk – a helyre nem álló szakasz mutációi az Y kromoszómán: mai 13,3% Eu18 (M173) a Vértesszőlősi ember óta, mai 60,0% Eu19 (M17) a gravetti műveltség óta, mai 8,9% Eu4 (M35) az itteni földművelés kezdete óta, mai 11,1% Eu7 (M120) a kurgán inváziók óta, továbbá 2,2–2,2% Eu9 (M172), Eu11 (M201) és EU17 (M11) egyelőre nem tudjuk, mióta.)

[1143] A hatás pedig inkább alkalom, amit az időjárás változása tett lehetővé, midőn a levegő hőmérséklete emelkedésével a talajviszonyok alkalmassá váltak a földművelésre. Ugyanezt a lehetőséget ehhez képest például Észak-Európa majd csak 4000 év múlva éri el.

Akkoriban volt a würm utolsó kisebb lehűlése, amikor Anatólia kiszáradt és onnan a korábbi, immár kerámiát készítő műveltségek eltűntek. Az utolsó hirtelen olvadáskor a Boszporusz átszakadt és a Fekete-tenger ekkor rendkívüli gyorsan sós vízzel töltődött fel. A partján lévő emberi települések részben elpusztultak, részben a környezetbe elmenekültek.[1144] A hatalmas ár elől a földművesek délre és keletre, ill. északra és nyugatra menekültek.

Az tengerár 155 méterrel emelte meg a vízszintet és 155.400 km2 területet öntött el. Az édesvizű tóból Fekete-tenger lett e „vízözön" következtében Kr. e. 5550 körül. A partvidéknek a korábbi mini jégkorszakok alatti klímája alkalmas volt emberi településre, ugyanakkor azt a Fekete-tót övező környező területeké nem. És a Boszporusz átszakadása utáni időben a Fekete-tenger mentén aztán megjelent egyszerre több műveltség is.[1145] Jellemzőjük, hogy már a háziasított búzát és az árpát ekés földműveléssel termelték (fogatoltak), embert formáló edényeket készítettek, ismerték a rézöntés technikáját és alárendelő szemléletük volt: isteneket tiszteltek. *A Kárpát-medencében a Duna–Tisza összefolyás mellé telepedtek*, és hamarosan fölváltották a tőlük északra virágzó Körös–Tisza műveltséget. Vinča a legjelentősebb telephelyük, ahonnan Vinča műveltségnek nevezik őket. Rezet bányásztak.[1146] A JE 8. évezred végén, több mint két évezreddel megelőzve a sumér műveltség megjelenését, rezet öntöttek. A Szegvár–Tűzköves (Szentes) mellett kiásott 7 évezredes szobor vállán rézsarlót lehet látni.[1147]

Ez a műveltség már írt. Írásjeleiket nemcsak a Tatárlakai táblákon,[1148] hanem számtalan cseréptöredéken meg lehetett találni, de nem csak a Kárpát-medencében, hanem a Balkánon is több helyen. Így pl. Thesszalonikiben, a Karanovó műveltségben, majd Erdélyben is több helyen.[1149] Torma Zsófia a XIX. században már ásott ki ehhez a műveltséghez tartozó írásjeleket tartalmazó cseréptöredékeket.[1150] Az írásjelek mintegy kétharmada megtalálható a későbbi ún. Lineáris A írásjelei között, aminek a fele viszont a még későbbi Lineáris B jeleinek felelt meg.[1151] A lineáris A jeleit találjuk meg aztán a ciprusi írásjelek között is.[1152] Az itt megtalált írás nem kereskedelmi, elszámoló jellegű, mint a másfél-két évezreddel később megszületett sumér írás, hanem minden bizonnyal vallási emlékeket rögzítő. A Tatárlakai 3. tábla 13 írásjeléből nyolc megtalálható a székely/magyar rovásírás jelei között.[1153]

[1144] Ryan, William & Pitman, Walter: i. m. 188-201.

[1145] Mellaart, James: i. m. 101, 248-248.

[1146] Rudna Glavánál 25 méter mélyre vezető bánya alján korabeli kerámiát találtak. Lásd: Renfrew, Colin (1973): *Before Civilization. The Radiocarbon Revolution and Prehistoric Europe*. Jonathane Cape, London. 209. https://doi.org/10.1017/S0003598X00054193.

[1147] Ez is azt jelenti, hogy rezet önteniük kellett, mert természetes rézből ilyen eszköz nem készíthető. A szobor vállán lévő rézsarló egy példányát Zaleszentmihályon, régészetileg nem datálható helyen meg is találták. Lásd: Gimbutas, Marija (1982): i. m. 84.

[1148] Forrai Sándor (1994): Az ősi magyar rovásírás az ókortól napjainkig. Antológia, Lakitelek. 24-26. Gimbutas, Marija (1982): i. m. 88. Rudgley, Richard (1999): *The Lost Civilizations of the Stone Age*. The Free Press, New York. 59. V. ö. Lippai Bertalan (2020): Tatárlaka üzenete. *Acta Historica Hungarica Turiciensia* 35. évf. 1. sz. https://epa.oszk.hu/01400/01445/00060/pdf/EPA01445_acta_hungarica_2020_01_301-322.pdf.

[1149] Gimbutas, Marija (1991): i. m. 310-347. Rudgley, Richard: i. m. 59-70. Ezt az írást találhatták meg legutóbb a boszniai „piramisban" is. Vö. Friedrich Klára, Szakács Gábor (2007): *Tászok-tetőtől a bosnyák piramisokig*. Kiadó: Szakács Gábor, Budapest. https://mek.oszk.hu/05400/05403/.

[1150] Forrai Sándor: i. m. 24-26.

[1151] Rudgley, Richard: i. m. 70.

[1152] A krétai lineáris Á-val való egyezésére lásd Darai Lajos: Révész szerint a Kárpát-medencei őshaza összeegyeztethető a finnugor nyelvészettel. *Acta Historica Hungarica Turiciensia* 36. évfolyam 3. szám (2021). https://epa.oszk.hu/01400/01445/00063/pdf/EPA01445_acta_hungarica_2021_3_139-158.pdf.

[1153] Forrai Sándor: i. m. 25.

A Kárpát-medencében ekkor három – háromfajta – alapvetően vonaldíszes kerámiát készítő műveltség van jelen.[1154] A Tisza (Vinča) műveltséggel érintkezett nyugaton az alföldi vonalkerámiás műveltség, amely átterjedt a Dunántúlra is. Északon a Bükki műveltséget találjuk, amely embertanilag nem hígult fel a tiszai műveltség emberével,[1155] de nem vette át annak embert formáló kerámiáját sem. Később *kottafejes műveltség néven terjedt át a Kárpátokon*, egészen a Dnyeperig, és *alkotta a kukutyini (cucuteny-i) műveltséget JE 6 évezreddel*.[1156] A földművesség mellett az ércbányászat, a fémöntés és a fémfeldolgozás jellemezte a műveltséget, olyannyira, hogy a tőle délre és keletre élő sztyeppei pásztor műveltségeket is innen látták el rézzel.[1157]

A kottafejes műveltség terjedt aztán tovább Európa nyugati felére, ahol útját faluközösségek és mellérendelő szemlélet, istenek hiánya jelezte. Childe a vonaldíszest öreg-európai, ill. Duna I és Duna II műveltségnek nevezte, és kiemelte békés jellegét, meg azt, hogy más jellegű mezőgazdaságot folytatott, mint a korabeli folyamközi, ill. balkáni műveltségek. A gabonatermelés során kimerült földet itt elhagyták, de előbb betelepítették erdővel, majd amikor az megerősödött, az erdőt fölégették és visszatértek. A hamuval ugyanis visszakerültek a termőföldbe a kilúgozott elemek. Éppen ezért nem a folyamközben megismert tellek jellemzik az itteni településeket, hanem időszakonként odébb költöztek, majd tovább, majd vissza, de nem pontosan ugyanarra a helyre. Virágzása tetőpontján több még a tízezres nagyságot is meghaladó telepe volt, melyekre a városi szervezettség nem volt jellemző: hatalmas faluközösségeket alkottak.[1158]

2. „Szarmata korszaki" kultúrakeveredés és párhuzamai

a) A kurgán műveltség hatása: kettős társadalom

Erre az időre az orosz sztyeppe pásztornépei befogták a lovat és a kőkést emberölésre alkalmas méretben készítették, majd kialakították a harci baltát – kezdetben kőből, később rézből – és a JE 6. évezred közepén megindult délnyugat felé az első kurgán invázió.[1159] Ennek forrása az orosz sztyeppe déli peremén élő halomsíros műveltség volt. Az invázió során a harcibaltások fölégették a balkáni műveltségeket, és megjelent ott is a sztyeppén ekkorra már egyeduralkodó társadalmi tagozódás és annak jele: a gazdag ember sírja a szegény mellett. Különösen gazdagok voltak azok a sírok, amelyek fölé hatalmas dombot – kurgánt – emeltek, ahová a főnököt temették, gyakran udvaroncaival és ágyasaival egyetemben.[1160] Az első kurgán invázió még mindent fölégetett, és pásztor műveltséget vitt a korábbi földművelő helyére.[1161]

Az inváziót követően néhány emberöltővel később azonban újra helyreállt a földművelés, hogy aztán a következő, a második kurgán invázió idején – a JE 5,5 évezreddel, immár az állatokkal vontatott kocsi birtokában – már ne égessék föl azt, hanem rátelepedve, úr és szolga viszonyt teremtve folytassák az alárendelő szemléletű műveltséget. Egyben a letelepedett és a rá-

[1154] Makkay János (1982): *A magyarországi neolitikum kutatásának új eredményei: Az időrend és a népi azonosítás kérdései.* Akadémiai Könyvkiadó, Budapest. 47-67. Kalicz Nándor (1970): *Agyag istenek. A neolitikum és a rézkor emlékei Magyarországon.* Corvina, Budapest. 43.

[1155] Gimbutas, Marija (1991): i. m. 26. Mellaart, James: i. m. 258. szerint hosszúfejű, ovális arcú, vékony és alacsony termetű (163 cm) mediterrán. A helyi cromagnon ismert forrásaként a Lepenski Vir-i átmeneti kőkorszaki lakosságot kell érteni. A Tisza mentén a jégkorszakot követő fölmelegedés idejéről nincsenek sem emberi maradványok, sem szerszámok, eszközök.

[1156] Gimbutas, Marija (1991): i. m. 103. Gimbutas, Marija (1982): i. m. 33-36.

[1157] Gimbutas, Marija (1991): i. m. 361.

[1158] Childe, V. Gordon (1954): *What Happened in History.* Penguin Books, Harmondsworth. 1954. 62.

[1159] Gimbutas, Marija (1991): i. m. 358-359.

[1160] Félreértés ne essék: őket le kellett ölni ahhoz, hogy eltemethessék, tehát itt már emberáldozatról van szó.

[1161] László Gyula (1974): *Vértesszőlőstől Pusztaszerig.* Gondolat, Budapest, 1974. 75.

telepedő társadalom műveltsége ötvöződött, ami a nyelveik ötvöződésével is járhatott: kialakultak a kettős műveltségek.[1162] A kurgán műveltség lovas pásztor népének a forrása az orosz sztyeppe északkeleti területe, a Volga és Káma vidéke volt. A korábbi faluközpontok közösségi házai átalakultak urasági erőddé, ahol már az urak hitének megfelelő formájú kerámia és rézeszközök sorozata készült.

Ám ebben az időszakban jelent meg ezen a területen a bronz is, amihez a környezet bronzával ellentétben a Kárpát-medencében az ötvöző elemként nem arzént – később ónt – használtak, mint máshol, hanem antimont.[1163] Ettől pedig a Kárpát-medence antimon bronzának a minősége olyan jó volt, hogy később még a vaskorszak megérkezését is késleltette, mert a Kr. e. 5. évszázadban ez a bronz még mindig olcsóbb és jobb volt, mint a korabeli vas.[1164]

A második kurgán invázió elsősorban a Kárpátokon belül, a Tisza és a Duna mentén haladt északra, majd nyugatra, de nem hatolt be a dombvidéki műveltségi területekre. Ugyanakkor a Kárpátoktól északra is haladt, és ekkor a Dnyeper keleti oldalától a vonalkerámia műveltsége északra, északkeletre „menekül", és az Urál nyugati területeit foglalja el.[1165] A glottokronológiai eredményekkel összhangban ekkor távozhatott az „ugor" műveltség (vogulok és osztjákok), és a szamojédek a Kelet-európai síkság közepéről az Urál előterébe, majd mögé, és kezdett a nyelve lepusztulni, hogy mára mintegy harminc nyelvjárásban csak töredékeiben tartalmazza mindazt, amit a magyar nyelv még ma is bír.

A harmadik kurgán invázió forrása immár a Kárpát-medence nyugati fele volt. JE 5 évezreddel indult el Somogyvár–Vinkovciból az ún. harangedény műveltség nyugatra, teljessé téve Európa kurganizálását („indoeurópaizálódását").[1166] Ezzel egyidőtől ismert – függetlenül ettől – a már sumér nyelvűnek mondható városias műveltség a Folyamközben. A Kárpátok északkeleti területein – a medencén belül és kívül egyaránt – a vonalkerámiás műveltség szinte érintetlenül tovább élt eddig. Ez több mint három évezredes viszonylag egységes fejlődést jelent. Ennek magva a bükki műveltség volt, aminek a maga korába a Felvidéken, egészen az Alföld pereméig, majd Erdélyben több mint 700 telepe ismeretes.[1167]

Ha egy műveltség ennyi ideig viszonylag folyamatosan fejlődhet, akkor a műveltséghez tartoznia kell egy viszonylag fejlett nyelvnek is. Ha a továbbiakban nem találkozunk olyan eseménynyel, aminek során ez a műveltség kiirtódott volna, akkor a területen élők nyelvében még ma is meg kell találnunk a hosszú ideig fejlett műveltség nyelvét, mint utódnyelvet.[1168]

A harmadik kurgán invázió most sem érintette az Észak-kelet Kárpátok környezetét. Sőt, az egységes sírokat, azaz a gazdagok sírjának a hiányát egészen a Kr. e. VII. századig megfigyelhetjük, elsősorban Erdélyben.[1169] Ekkorra pedig a kimmerekkel is találkozhattunk már, akiknek a vezértörzse erre a területre telepedett be, amikor a szkíták Kr. e. 700 körül elüldözték őket a sztyeppei területükről.[1170]

[1162] Gimbutas, Marija (1982): i. m. 34. Marija Gimbutas (1991): 385. Sherrat, Andrew (1998): The Transformation of Early Agrarian Europe: The later Neolithic and Copper Ages 4500-2500 BC. In: Cunliffe, Barry (szerk.): *Prehistoric Europe. An Illustrated History.* Oxford University Press, Oxford. 169.

[1163] Bárczy Zoltán (1999): Újabb adatok a Kárpát-medence bronzkori kohászatáról. Turán XXIX (Új II): 10-16.

[1164] Bárczy Zoltán: i. m. 11.

[1165] Sherrat, Andrew: i. m. 169.

[1166] Gimbutas, Marija (1991): i. m. 392-393. Renfrew, Colin (1987): Archaeology and Language: The Puzzle of Indo-European Origins. Jonathan Cape, London. 86-93. László Gyula (1974): i. m. 94.

[1167] Gimbutas, Marija (1991): i. m. 43.

[1168] Különösen így van ez, mikor a nyelv mellé saját írás is társul, amint ebben az esetben valójában történt. Lásd: Lippai Bertalan (2020): Rovásírás hatása a nyelvre. Acta Historica Hungarica Turiciensia 35. évf. 1. szám. https://epa.oszk.hu/01400/01445/00060/pdf/EPA01445_acta_hungarica_2020_01_323-439.pdf

[1169] László Gyula (1974): i. m. 82. Taylor, Thimoty (1998): Thracians, Scythians, and Dacians. *Prehistoric Europe. An Illustrated History.* Szerk. Barry Cunliffe. Oxford University Press, Oxford. 378.

[1170] Taylor, Thimoty: i. m. 380.

Nem olyan fajta kereskedelemmel találkozunk itt, mint amilyet a Folyamközben folytattak! Az erdélyi területeken ekkoriban terjedt el a temetkezéseknél a csónakos temetkezési mód két madárral a csónak két orrában. A madár pedig lélekszimbólum.

A vaskorszak küszöbére érkeztünk. A Kárpát-medencében azonban nem ez az időszak az, amikor legelőször már vasat önthettek. A Tátra térségében a JE. 4. évezred elejéről ismert vaskohó.[1171] Ennél sokkal korábbról ismert olyan kemence, amelyik hőmérséklete már 1600 °C fölött lehetett, ami a vas olvasztásához kell. Korábban még a vastárgyakat szivacsos vasból kalapálással készítették el, mert a fémfeldolgozó, fémöntő műhelyek nem voltak képesek a vas olvadáspontjára fölmelegíteni a reakciós elegyet, és a vas szivacsos formában redukálódott az érceiből. A Kárpát-medencében mégsem terjedt el ekkor a vasolvasztás, mert a vaseszközök önmagukban alkalmatlanok voltak, pl. fegyverként mindaddig, amíg az acélt föl nem találták. S a Kárpát-medence bronza pedig annyira jó minőségű volt, hogy egyszerűen nem volt még szükség a vasra.

Ebben az időszakban a Dunántúlon már az urnasíros műveltséggel találkozunk. Ez a műveltség hatott a későbbi etruszk területen lévő Villanova műveltségre, ahová ugyanakkor Erdélyből szállítanak rezet.[1172] Érdekes, hogy nemcsak a fémet szállították, hanem vele együtt ment a mester és a családja is, ott dolgozta fel a fémet, majd visszament eredeti telephelyére.

b) A „szkíták és szarmaták” megjelenése, szerepe

A „szkíta időkben” a Kárpátok észak-keleti környezetében nyugalmat találunk. Ugyan föltehető, hogy a szkíták „hatalma” átmenetileg kiterjedt erre a területre is, de a műveltséget illetően semmiféle drasztikus átalakulást nem lehet kimutatni. Hérodotosz maga is írta, hogy a szkíták nem egységesek, számtalan velük együttműködő, esetleg nekik adózó törzs tartozik alájuk, akiket egyaránt szkítáknak neveznek,[1173] de ezek akár meg is tagadhatják a szkíták katonai támogatását – mint ahogy ez Dáriusz hadjáratakor megtörtént.[1174] A szkíták sztyeppei uralma a Kr. e. 3. században megroppant, és a szarmaták elől részben Iránba vonultak, ahol megalapították a médek birodalmát,[1175] míg másik részük a Kárpátokon belülre telepedett, ahol a helyi lakosságban feloldódtak.[1176]

A Kárpát-medencei magyarság közvetlen turáni eredetét cáfolja, hogy a jégkorszak felmelegedését követő időkben az Aral-tótól délre nem sztyeppe volt, ott letelepedettek éltek, de erős pásztorság mellett.[1177] A későbbi Khorezm állam eredete jégkorszaki népességre vezethető viszsza, de az északról és délről jövő nyomás hatására az őslakos népesség a Kr. e. 3. évezred végétől keletnek mozog. A keletnek mozgók meg aztán majd az északi sztyeppére adnak nyomást és ott a mozgás iránya nyugati. De ez csak Kr. e. 1000 körül lesz komolyabb, aztán fokozódik egészen a Kr. e. 500-as évekig. Később már csak átszáguldanak rajta a mongol–tatár lovasok, de azok is északon, nem pedig a Káspi-tengertől délre.

Akik a Káspi-tótól délre mennek, azok aztán Levantin felé veszik útjukat, nem mennek fel északra. Sztyeppe van még Irán északkeleti részén is és vékony sávban a nagy hegyektől északnyugatra is, de az jelentéktelen – bár lassabb pásztorvonuláshoz elegendő. A lényeg az, hogy nagyobb tömegben – törzsi, vagy nagyobb keretben, azaz kocsikkal, asszonyokkal s nemcsak lóháton katonaként – a déli útvonal nehezen járható. Főként nincs kapcsolat a Kaukázustól

[1171] Taylor, Thimoty: i. m. 377-378.
[1172] Bárczi Zoltán: i. m. 11.
[1173] Újabban Kárpát-medencén belüli tevékenységük, sőt a nevük is elkülönülni látszik a „klasszikus szkítaságtól”. Lásd erről: Fábián 2021..
[1174] Herodotos (1972): The Histories 4:87. Penguin, Harmondsworth & New York. 243. Taylor, Thimoty: i. m. 381.
[1175] Ascherson, Neal (1996): Black Sea. Vintage, London. 223-224.
[1176] László Gyula (1974): i. m. 103.
[1177] Mellaart, James: i. m. 208-210.

északra elterülő részek és az iráni fennsík között, mert itt csak lovas katonák tudnak közlekedni – ahogy „a szkíták" is katonaként törtek oda be, és viszont: később arabok is csak katona csapatokat vezettek át ott – lóháton. Kínában is vannak sztyeppei területek, de azokra nem mehettek be – pedig akartak – a lovas nagyállattenyésztők, mert ott kínaiak gyakorolták a hatalmat. A későbbiek – a turkok – már a Kaukázus hágóit is használták délre törésükben, ahogy ezt korábban „a szkíták" is megtették. De akkor a Kaspi-tó nyugati szélén is levonulhattak – de azok csak lóháton ügetők voltak. A korábbiak – akik kocsikkal közlekedtek – ezeket az utakat általában nem használhatták, ezért, hogy délre kerüljenek nagyobb tömegben, az Aral- és a Káspi-tó közötti arid területen kellett átvonulniuk.

Érdekesség, hogy „a szkíták" egyenes utódai az alánok leszármazottai, az oszétek,[1178] és ők, a kardot istenítők, a kovácsot is istenítették. Ugyanakkor tudnunk kell, hogy a sztyeppén – különösen annak déli területein – általában nincs fa, melyből a kovácsoláshoz feltétlenül szükséges faszenet készítsenek. Ez lehetett a szkíták korlátja is: nem volt korlátlan mennyiségű nyílhegyük! És ugyanezért azokat, akiktől beszerezték, isteníthették, azaz fémműves elődeinket is, s ami lényegesebb számunkra, hogy szerepkörükben meghagyták. Mert az isteni szimbólum kard imádata tehát a sztyeppei kultúrákban igen mélyen gyökerezik.[1179]

A kardimádat Sulimirski szerint az iráni nyelvű pusztai népeknél egészen szokványos. Ennek igazolására Hérodotoszt idézi, miszerint az észak-pontuszi tartomány szkítáinál a vaskardot, a 'szkimitárt' a hadisten, a szkíta Árész[1180] képmásának tekintették. Claudius Marius Victor 5. századi marseilles-i rétor is Alethia[1181] című művében az alánok „primitív" vallásáról mondja, hogy a korabeli alánok áldozatokat mutattak be őseik tiszteletére, és a kard az ősi alánok vallásában is központi helyen állott. Sőt a kard sokkal több ajándékot kívánt, mint más istenségek. Arésznak hadifoglyokat is áldoztak.[1182] Bachrach a kardkultuszt még a nem indoeurópai hunoknál is kimutatja, mivel azt átvehették alán és szarmata szomszédjaiktól.[1183] A kardkultusz aztán az 5–6. század során Nyugat-Európába telepedő alánokkal megérkezett nyugatra is. E kereszténység előtti alán–szarmata vallás a csupasz kardot, ill. az általa képviselt természetfölötti erőt

[1178] Littleton, Scott L. & Malcor, Linda A. (2005): Szkítiától Camelotig. Az Arthur királyról, a Kerekasztal Lovagjairól és a Szent Grálról szóló legendák eredetének radikális újraértelmezése. Szkíta Szarvas Könyvkiadó, Nyíregyháza. Lásd: Az Arthurról, Lancelotról és Batrazról szóló legendák feltételezett kialakulási menete szerint az északkelet iráni alaptípus három alakban, illetve időben fejődött tovább: a szkítáknál, a jazigoknál (szarmatáknál) és az alánoknál. A szkítáknál a 'szkíta Árészig', a jazigoknál Arthurig, és az alánoknál két, nyugati és keleti részre oszlott. A galliai alánoknál jelent meg Lancelot, és az oszéteknél Batraz. Uo. 32. „A középkori Arthur-legendák az időszámításunk előtti első évezredben az ősi Szkítiában virágzó epikus hagyományban gyökereznek… Batraznak, az oszét hősök, a nártok vezérének Arthurhoz hasonlóan varázserejű kardja van." Uo. 27. Vö. Dirr, Adolf (1925): Caucasian Folk Tales. Dutton, New York. Dumézil, Georges (1930): Légendes sur les Nartes. Librairie Ancienne Honoré Champion, Paris. Dumézi1, Georges (1965): Le livre des héros. Gallimard, Paris.

[1179] Hérodotosz: i. m. 4.59. 290-291.

[1180] Sulimirski, Tadeusz (1873): The Sarmatians. McGraw-Hill, New York. 1970. 36. Hérodotosz: i. m. 4.62. 190.

[1181] Lásd: Cladius Marius Victor (1888): Claudii Marii Victoris oratoris Massiliensis Alethia. In: Schenkl, Carl (szerk.): Corpus Scriptorum Ecclesiasticorum Latinorum 16. F. Tempsky, Vindebonae, Pragae, Lipsiae. I. 335-498, II. 189-200. Bachrach, Bernard S. (1973): A History of the Alans in the West. University of Minnesota Press, Minneapolis. 31-32. Courcelle, Pierre (1948): Histoire littéraire des grandes invasions germaniques. Hachette, Paris. 221. Werner, Joachim (1956): Beitrage zur Archologie des Attila-Reiches. Munich. 16. pedig a marseilles-i alán temetkezések bizonyítékairól ír.

[1182] Az emberáldozat másféle rendben történt, mint az állatáldozat: minden századik férfi fogoly fejére bort öntöttek, nyakát tál fölött elvágták, a tálat vérrel a halomra tették, s a kardot vérrel öntözték. Ez a gyakorlat hatással lehetett a legendákra, ahonnét a vérrel telt Szent Grál edény, ill. kehely történetei kifejlődtek. Vö. Littleton, Scott L. & Malcor, Linda A.: i. m. 8. és 9. fejezetet.

[1183] Bachrach, Bernard S.: i. m. 111. szoros tagolásában az egyes mesék sokkal inkább a három nemzetség lakóhelye szerint oszlanak el (földműves, állattenyésztő és harcos).

központi helyre tette.[1184] Sőt, itt már csak az a harcos sajátíthatja el tökéletesen hivatása művészetét, aki képes kardot kovácsolni magának. S jóllehet a kőbe zárt kard motívumának e vetülete a keresztény kort megelőző időkből való, nem jellegzetesen alán–szarmata eredetű. A széles körben elterjedt észak-európai kovácsszimbolika megnyilvánulása inkább.[1185] Valószínűsíthető, hogy az alánoknál és a szarmatáknál is ugyanez a hagyomány élt. S ez mind a széles körben elterjedt észak-európai kovácsszimbolika megnyilvánulása. S ahogy a kőbe zárt kard történetét – a hadistent földbe szúrt karddal tisztelő – galliai alánok vallása átalakította, ugyanúgy a Grál legendák kialakulását a varázskupáról szóló történetek hatásának tekinthetjük.[1186]

A fentiek azonban a magyar népi történetekből, regékből, mesékből, népművészeti alkotásokból hiányoznak, jóllehet, a későbbi időkben a krónikáink alapján ezek jó eséllyel meggyökerezhettek volna a magyar népi kultúrában.

Ekkor ritkul meg a Kárpátokról keletre ismert Przeworsk műveltség, és későbbi ikertestvére, a Cjernjakov műveltség.[1187] E két műveltség emberei – bár hátrahagytak katonasírokat is, lovaskatonákat rejtve – zömmel közepesen gazdag emberek egalitárius telepeit alkották. Mozaikszerűen, hihetetlen változatosságot mutattak fel, ezért a kutatók képtelenek egységes nép alá rendelni őket. Ellenben mindezen sajátságok megfelelnek a mellérendelő társadalomnak, amely a magyarságot jellemzi. Telepeik voltak a Tiszától keletre a Dnyeszterig, az Al-Dunától északra az Odera és a Visztula völgyéig. Véglegesen az V. század elején, a hun időkben tűnik el ez a műveltség innen – és költözik el, vagy inkább átalakul mássá.[1188]

S ha folytatjuk a Kárpát-medence keleti területei régészeti anyaga időbeli feldolgozását, azt látjuk, hogy az írott történelmi időkben sem kerül ez a terület elnyomó hatalom igája alá. A kimmerek vezértörzse hatalmuk vesztésekor ide érkezik és beolvad.[1189] Ugyanez látszik a szkítáknál néhány évszázad múltán.[1190] A kelták megjelentek ugyan a terület nyugati részén, de jelenlétük

---

[1184] A kardot itt már nem földbe szúrva ábrázolták, hanem kőbe zárva. A kard egyfajta világtengely (axis mundi), szent, központ, ahonnan a törzs származik. A szent kardot a kőből kihúzó aktus a harcost elválaszthatatlanul összefűzi a szent kiindulóponttal. Egyúttal felruházza a fegyver természetfeletti erejével és teljes jogú harcossá teszi. S aztán a kőbezárt kard a legtöbb nyugati, azaz arthuri szövegben módosul, mert a kard kovácsüllőből áll ki, és az üllő van kőbe ágyazva. Lásd Cowen, James (1969): The Elements of the Aboriginal Tradition. Element Books, Shaftsbury. 1969. I. 16. Kivételként az Arthour és Merlin című jelenetben üllőről nincs szó, hanem „a földön nagy kő hevert", melyből „egy szép míves kard kiállt." Lásd: uo. II. 27-29. Vö. Weston, Jessie L. (1910): Chief Middle English Poets. Houghton Miillin, Boston. 119. Az üllő szerepét Udo Strutynski azzal magyarázza, hogy a Nibelung-énekben Siegfridet egy Mime nevű isteni kovács beavatja a fémmegmunkálás titkaiba, mely tudás révén a hős úgy jut a varázskard birtokába, hogy maga készíti el a fegyverét, amivel azt is igazolja, hogy már igazi harcos. Megjavítja a kardot, melyet apja, Siegmund húzott ki egy fából, miután a kardot Odin lándzsája kettétörte. Lásd: Davitson, H. R. Ellis (1964): Gods and Myths of Northern Europe. Penguin, Harmondsworth & New York, 49. Az Arthur legendakörből Perceval kardját és a törött Excaliburt a Tó Hölgye cseréli ki Arthurnak.

[1185] E szimbólumrendszer jelenik meg a *Kalevalában* Wayland kovács történetében, és egyéb olyan regékben, ahol isteni vagy félisteni kovácsok őrzik az ércet fémmé alakító mágikus tudományt, s annak művészetét, hogy a harcosok miként alkalmazhatják e tudást a gyakorlatban. Így például Arthur kihúzza a kardot az üllőből, s Perceval szinte „újrakovácsolja" a Grál-kard törött darabjait, amikor összeilleszti őket. A kovácsmesterség jelképéből kovácsolja meg a saját kardját, és Siegfriedhez hasonló jártasságot mutat a mesterségben.

[1186] Az alán hitben a kupához és egyben a hordozó nárt-családhoz kötődő fő istenség a Napisten. A kupa az Alagáta-nemzetségről, az uralkodói szereppel felruházott nárt-családról a Borata családra, a marhapásztor nemzetségre szállt. Lásd: Littleton, Scott L. & Malcor, Linda A.: i. m. 517. Az utóbbi nemzetséghez társuló isten a tűzhely és a víz istensége, őket a nárt mondákban Szatana, ill. Batraz/Don Bettir képviseli. Lásd: Abaev, V. I. (1960): The Prechristian Religion of the Alans. Oriental Literature, Moscow. 12-14. Dumézil megjegyzi, hogy noha a nártoknál a hadistenhez az Ahszartaghta család, vagyis a második szerepkör nemzetsége kötődik, a többi nemzetség csöppet sem kevésbé harcias. Lásd: Dumézil, Georges (1930): i. m. 19.

[1187] Todd, Malcolm (1998): Barbarian Europe, AD 300-700. In: Cunliffe, Barry (szerk.): Prehistoric Europe. An Illustrated History. Oxford University Press, Oxford. 452.

[1188] Uo.

[1189] Taylor, Thimoty: i. m. 380-381.

[1190] László Gyula (1974): u. m. 103, 107.

nem feltétlenül uralmi jellegű, és a rómaiak elleni harcuk vereségét követően ugyancsak a terület észak-keleti részére menekültek és ott beolvadtak.[1191]

A sztyeppén a szkítákat a szarmaták és a dákok követték, és jelenlétük a Kárpát-medencében hangsúlyosabb. Az ő hatásuk már annyiban jelentkezett, hogy megszűnt a sírok egyformasága Erdélyben,[1192] de a népesség átalakulásáról még ekkor sincs hírünk. Ekkor Erdély a dákok érdekeltségi területévé vált, de nem alakult ki ekkor sem igazi dák uralom. Ugyanakkor Josephus Flavius úgy értesült, hogy ezen a területen egyistenhit uralkodott, amit sokkal inkább úgy értelmezhetünk, hogy itt nem volt többistenhit.

Ezenközben nyugatról a kelták látogattak a Dunántúlra, majd a műveltségük (a halott hamvasztása) fokozatosan elterjedt a keleti területeken is, de a népesség átalakulása még ekkor sem figyelhető meg. A népességben a bükki kultúra utódnépe, a cromagnon B még mindig meghatározó mértékben megtalálható. A vaskohászat azonban erőre kapott már ebben az időszakban. De a vaskohók itt sem olyan hatalmas üstök, mint amiket ma használnak, hanem a faszénégető kemencékhez hasonlítottak, mint amilyen maradványát, pl. Jósvafő határában még nemrég is lehetett találni.[1193]

A rómaiak sem kívánták átlépni a Dunát, nem kívánták kiterjeszteni hatalmukat a keleti területekre, jóllehet, a Fekete-tengerhez vezető szárazföldi út biztosításában érdekeltek voltak, és erre lépéseket is tettek. A rómaiak a Kr. u. első században kiszorították a keltákat, akiknek utolsó csoportja az északi Felvidékre költözött, és az ottani népességbe beolvadt.[1194] A rómaiak átalakították a Dunántúl műveltségét, de ők sem okoztak komoly mértékű lakosságcserét. Ugyan a hatalmukat átmenetileg kiterjesztették az erdélyi terület déli részére, de ez az uralom nagyon rövid idejű volt. Az ide telepített katonai erő idegen, például szíriai volt, ezért az utódnyelvként nem a latinnal analóg románt, hanem valamilyen arab nyelvet várhatnánk. A románok nyelve ezért innen nem eredeztethető.[1195]

A letelepedett lakosságba való beolvadást onnan tudhatjuk, hogy azok érkezését követően a műveltségi jegyek alapvetően nem változtak meg, a műveltségek nem ötvöződtek, ahogy azt a Kárpátokon kívüli területeken a kurgán hódítások alkalmával tapasztalhattuk.

Mindezekből arra következtethetünk, hogy a genetikai jegyek eddig az időig a számos betelepülés ellenére sem nagyon módosulhattak, hiszen a betelepülők számaránya töredéke lehetett az eredeti lakosságénak. Ezen a területen tehát a lakosság zömében eredeti, a jégkorszak utáni embertani jegyeit megőrizhette. Ha ez a jegy az Eu18 (M173) és Eu19 (M17) génjelzőket mutatta fel, akkor ezek a génjelzők ebben az időszakban továbbra is itt jellemző mértékben megmaradhattak.[1196]

A rómaiak végül is mai időszámításunk kezdete környékén kerültek csak be a területre, majd itt találkoztak a szarmatákkal, akik mellett keletről – föltehetően a Kárpátok külső pereméről – megindult egy helyhez kötött földművelő társadalom betelepülése. A szarmata jelenlét régészeti leletekben elhanyagolható mértékű. A rómaiak idején kezdődött meg tehát a Kárpátokon kívülről való tömegesnek tekinthető betelepedés, és *szarmata törzsnek vélték a régészek azokat, akik Kr.*

[1191] Szabó (1971), 17.
[1192] Taylor, Thimoty: i. m. 201, 378
[1193] Cser Ferenc: i. m. 5
[1194] Szabó Miklós (1971): A kelták nyomában Magyarországon. Corvina Kiadó, Budapest. 17.
[1195] Vö. Darai Lajos (2019): Cui prodest? Miért szervetlen Erdély román állami fennhatóság alá erőszakolása? Acta Historica Hungarica Turiciensia 34. évf. 2. sz.
https://epa.oszk.hu/01400/01445/00056/pdf/EPA01445_acta_hungarica_2019_02_211-312.pdf.
[1196] Vö. Cser Ferenc, Darai Lajos (2005): Magyar folytonosság a Kárpát-medencében, avagy kőkori eredetünk és a sejti tulajdonság-örökítő kutatás. Fríg Kiadó, 2005.

u. 270 körül az Alföld északi peremére telepedtek be, holott sírmellékleteik között nem volt fegyver. Olyan szarmata törzset még más régész nem talált, amelyiknek a sírjaiban ne lett volna fegyver. Ezekében nem volt.[1197] A szarmatákat az általuk felfegyverzett őslakosok a végén leverték.

Ekkor északról megindult a germán törzsek délre telepedése, és a Kárpátokon belülre előbb a vandálok, majd 400 körül a hunok elől menekülő ostrogótok települtek be a dunántúli sztyeppei jellegű területekre. Őket aztán a keletről beáramló hunok tovább kergették (Kr. u. 405). A hun betelepülés is csak a sztyeppei területeket érintette, ott sem százezres, hanem csak néhány tízezres tömeget, miközben a Medence lakossága több százezres lehetett, mely zömmel a nem sztyeppei, domb- és hegyvidéki löszös, földművelésre alkalmas területen élt. Az ostrogótok távozását követően folytatódott a lakosság betelepedése a Dunántúlra. A hunok összeomlását követően (456-458) érkeztek a langobárdok (500), akiket aztán az avarok tessékeltek ki (Kr. u. 558), ill. olvasztottak magukba.

Mindezen időkben a Kárpátok északi és a keleti peremén nem tapasztalható népességváltozás, műveltségváltás. A bükki műveltség lakosságát még mindig itt érezhetjük, ezért a nyelvének erre az időre még itt föllelhetőnek kell lennie.[1198] Az egyetlen komolyabb mértékű változást az jelenti, amikor 670 körül az ún. griffes–indás nép áramlik be a Kárpát-medencén belülre, és telepszik le a földművelésre alkalmas területeken az eddigi itt élő őslakosság közötti helyeket kitöltve.[1199] Eredetüket a Volgához teszi László Gyula, ám megjegyzésre méltó, hogy a griffes–indás műveltség népére semmi olyasmi nem jellemző, ami a korabeli Volga-menti népességet meghatározta.[1200] Így pl. nem találjuk meg náluk azokat az edényeket sem, ami a Volga mellett települőket a környezetüktől megkülönböztette. A griffes–indás jelzőt a sírmellékleteken talált hímzés alapján kapták. Ez azt jelenti, hogy a műveltség felfogása nagymértékben egyezett a későbbi magyarságéval: nem azokat a jelképeket hímezték az eszközeikre, ruháikra, amik a sztyeppei nagyállattenyésztőket jellemezte, hanem olyanokat, amiket a letelepedett, a földműves ember használt. László Gyula bennük látja a magyarság első hullámát. Ez el is fogadható, csak azzal a megszorítással, hogy nem a Volga mellől, hanem esetleg éppen csak a Kárpátok szomszédságából indultak és telepedtek a Kárpát-medencén belülre, de a korábban már itt élő magyarok mellé.

Az avarokat Kr. u. 800 körül nyugatról a frankok verték le, keletről pedig a turk törzs, a bolgár terjesztette ki hatalmát a Kárpátokon belülre (Kr. u. 803).[1201] Ekkoriban jelentkezik a híre annak a katona csapatnak, akik később Árpád „honfoglalóiként" a Kárpát-medencében főszerepet vívnak ki magunknak 895-től. A hivatalosan tanított elképzelések szerint Árpád népe hét törzs szövetségében, több százezres népességet jelentett, s lovas nagyállattenyésztők voltak, de furcsa módon a Kárpát-medencébe településüket követően földművelő mezőgazdaságra tértek át a nem sztyeppei területeken.[1202]

Továbbá különös módon közös temetőket használtak a Medencében lakókkal, akik számát a hivatalosan tanított felfogás képviselői csupán néhány tízezerre becsülik,[1203] és akiket elsősorban szláv töredékeknek vélnek. Erre Anonymus Gestájában olvasható *sclau* latin szóból következtetnek. Ámde ama szó akkori jelentése kizárólagosan szolga, fogoly,[1204] és nem szláv nyelvű,

---

[1197] László Gyula (1974): i. m. 156-157.

[1198] Cser Ferenc (2000): Gyökerek. *Töprengések a magyar nyelv és nép Kárpát-medencei származásáról*. Szerzői kiadás, Melbourne. 161.

[1199] László Gyula (1974): i. m. 207. László Gyula (1967): *Hunor és Magor nyomában*. Gondolat, Budapest. 51.

[1200] László Gyula (1974): i. m. 219.

[1201] Dümmerth Dezső (1977): *Az Árpádok nyomában*. Panoráma, Budapest. 510.

[1202] Vö. Cser Ferenc, Darai Lajos (2015): A mellérendelő magyar társadalom kialakulása. *Acta Historica Hungarica Turiciensia* 31. évf. 5. sz. https://epa.oszk.hu/01400/01445/00019/pdf/EPA01445_acta_hungarica_2016_5_0153-0297.pdf.

[1203] Glatz Ferenc (1996): *Magyarok Krónikája*. Officina Nova, Budapest. 8-9.

[1204] Du Cange, Dominu (1954): *Glossarium Mediae et Intimae Latinitatis*. Tomus Septimus. (Az 1883-1887-es kötetek változatlan utánnyomása.) Akademische Druck, Graz. 357.

merthogy Anonymus felsorolja a Kárpát-medencén kívül élő szerbeket, horvátokat, lengyeleket, ukránokat az akkor ismert saját nevükön.

Vita van arról is, hogy kik is voltak Árpád úgynevezett honfoglalói. A krónikáink szerint hun utódok, s Árpádot Attila családjából eredeztették. Erre vonatkozó adatok valójában vannak is.[1205] Krónikáink azonban nem említenek törzseket, sem törzsi vezetőket, hanem csak kapitányokról, seregparancsnokokról írnak. A hét kapitánynak egyenként háromezernyi hadereje volt, s ez a turk törzsi szervezetek alapján[1206] valóban csak egyetlen törzset jelent.

A föltételezett törzsnevekkel meg az a helyzet, hogy megfelelnek a turk hadrend csapatneveinek. Így nem feltétlen jelenti azt, hogy két helyen azonos nép, vagy törzs élt volna, ha Árpád ún. törzsnevei megjelennek, mert a hadrend szerinti nevek a különböző türk törzsek telepeit is egyazon névvel illethetik.[1207]

Adatok vannak arról, hogy Álmos és katonái a IX. század első felében nyugat felé terjesztették hatalmukat, és ellenőrzésük alá vették a Dnyeper menti településeket.[1208] Kijevben megszervezték a kardkovácsoló ipart, és ott találkoztak a Kárpát-medence bizonyos lakosságát képviselő küldöttekkel, akik kérésére telepedtek át aztán a Kárpát-medencének elődeik által uralt részébe.[1209]

Az ún. vérszerződés uralkodó nemesség és letelepedett népesség közötti szerződésnek fogható fel. A „honfoglalás" során Árpád katonanépe elsősorban a legeltethető területekre telepedett be, a hegy- és dombvidéket viszont ellenőrzése alá vette. Anonymus a Gestájában utal is Bors vezérre,[1210] akiről a helyi lakosok várat neveztek el (Borsod), és megjegyzi, hogy a –d képző azok nyelvén kicsit jelent.[1211] Ezek szerint sem éltek szláv töredékek a Medencén belül, minthogy azok egyikének a nyelvén sem jelent a –d képző kicsit. A magyar nyelvében ellenben igen.

A „honfoglalás" Krónikás története szerint akkoriban a Dnyeper és a Kárpátok között hét kunkapitány is élt a népével, és ők is betelepedtek a Medencén belülre. Folytatódott tehát az, ami a szarmata időben a jazigok által elkezdődött, majd az avar korszak alatt a griffes–indás népességgel is folytatódott: a Kárpátok külső peremén élő, hajdani kukutyini (cucuteny-i) műveltség maradványa a medencén belülre költözött. Ezért megállapítható, hogy a Kárpát-medence domb-

[1205] Dümmerth Dezső: i. m. 40, 76-77.

[1206] Padányi Viktor (1989): Dentu-Magyaria. Turul, Veszprém. 23-24.

[1207] A vezéri csapatok elnevezésére, elhelyezkedésére vonatkozóan több forrást és beszámolót ismerünk. Bíborbanszületett Konstantin A birodalom kormányzásáról című művében így idézi Vérbulcsút (aki Padányi szerint Árpád unokája): „Első a kabaroknak a kazároktól elszakadt törzse, második a Nyékié, harmadik a Megyerié, negyedik a Kürtügyarmatué, ötödik a Tarjáné, hatodik Jeneh, hetedik Kéri, nyolcadik Keszi." Lásd: László Gyula (1967): 90. A törzsnevek türk nyelven értelmezett jelentése pedig ez: „Nyék = sövény, védőtörzs; Megyer = főhely, központi hely (vezértörzs); Kürt = elővéd és Gyarmat = hátvéd (vezértörzshöz tartoznak), Jenő = Gyenő = oldalvéd, Kér = hátsó, utolsó; Keszi = maradék, töredék." Lásd: Hosszú vándorút. A hét törzs nevének az eredete. Honfoglalás CD. Itt a Tarján név megfejtése nem szerepel, csak az, hogy Levéd, a Megyer törzs vezére nem vállalja a kazároktól a fővezéri megbízást, és a Tarján törzs vezérét, Álmost, ill. fiát, Árpádot javasolja. Pap Gábor szerint Tarján jelentése kovács. Ugyanő a nomád karaván szervezettsége alapján az egyes „törzsekhez" a következő szerepkört rendeli: Nyék = elővéd, Keszi = hátvéd, Kéri = oldal véd. Nyék = nyugati határ, Kéri = északi határ, Keszi (Gyula) keleti határ, Jenő = déli határ. Lásd: Pap Gábor (1996): Hazatalálás. Püski, Budapest. 122. Padányi is hasonlóan gondolja: Letelepedéskor a nyugati határ déli szakaszára kerül a Nyék, északi szakaszára kerül a Kéri. Az északi határt a kún (avar) csatlakozottak védik, a keletit meg a Keszi, a „gyula törzse". Csak a déli határra kerül szabír törzs (Jenő), az is csak azért, mert oda nem jutott „csatlakozott". Lásd: Padányi Viktor: i. m. 347.

[1208] Padányi Viktor: i. m. 317-318.

[1209] Uo. 353

[1210] Anonymus (1877): *Gesta Hungarorum*. 16. fejezet. Magyar Helikon, Budapest. 96.

[1211] Anonymus maga mondja tehát, hogy a -d kicsit jelent, de ha a -d képző a valamiben bővelkedőt is jelenti, akkor a Borsos későbbi alakot kapjuk, ami még mindig alátámasztja a magyarnyelvű őslakosság tézisét. Vö. a Buzád és Buzás névvel, ahol már csak az utóbbi használatos. Kiss Dénes is elismeri, hogy a –d lehet a magyar nyelvben sajátosan kicsinyítő. Lásd: Kiss Dénes (2004): Bábel után. Esszék, tanulmányok a magyar nyelvről. Püski, Budapest. 319-320. https://maghon.weebly.com/uploads/2/0/0/3/20035969/kiss_denes_-_babel_utan.pdf.

és hegyvidékén élőkkel egyetemben ők alkották a magyar nyelvű és magyar műveltségű népességet.[1212]

Láthattuk, hogy a Kárpátok keleti oldalán több évezredig virágzott egy földműves és fémfeldolgozó műveltség, amelynek szemléletére az egalitáriusság és nem az alárendelés volt a jellemző. Az ilyen hosszú ideig élő műveltséghez mindenképpen tartozik egy utódnyelv. Minthogy azt is láthattuk, hogy ennek a műveltségnek és emberének az utódait mindvégig megtaláljuk a Kárpát-medencén belül, ezért a „honfoglaláskor" adott népek egyikének a nyelvét kell hozzájuk rendelnünk. A Kárpát-medencébe a műveltség virágzását követően betelepülő törzsek, népek nyelve zömmel a türk nyelvek közé sorolható, ezért elsősorban türk nyelvet kellene itt megtalálnunk. Ezzel szemben *a Kárpát-medencén belül élők* kis részben szláv, vagy germán, ám *zömében magyar nyelven beszélnek*.

Beláthatjuk, hogy a magyar nyelv fejlettsége, hangzó- és szókészlete, nyelvtana mind-mind hosszú ideig letelepedett, zárt, nagy sűrűségben élő időszakot igényel. Ezt a hivatalosan tanított „finnugor" vagy a „turáni" származási elképzelések képtelenek biztosítani. Egyszerűen azok szerint érthetetlen nyelvünk tömörsége, szavainak ősi jellege, a magánhangzó harmóniája, a ragozás következetessége és a szóképzés hihetetlen hajlékonysága. Ellenben logikusan összetartozónak foghatjuk fel a két jelenséget, azaz kijelenthetjük, hogy *a magyar nyelv és a magyar nyelvet beszélők az utódai ennek a hosszú ideig békésen fejlődő műveltségnek. Ezzel összhangban van a magyarság mellérendelő kulturális szemlélete, népi ábrázoló művészete, valamint népdal-, népmese- és regekincse, de embertani összetétele és genetikai jellemzői is*.[1213]

Eredményként – a valóság felszabadításával – rendeződik az immár több mint harmadfélszáz éve tévúton indult és folyó vita a türk és a finnugor származtatásunk között. Eszerint a finn népnek a későbbi skandináv túlnyomó hatás mellett voltak olyan rénszarvas vadász elődei, akik a Kárpát-medencéből távoztak északra a rénszarvasokkal együtt az utolsó jégkorszak felmelegedésekor, aminek igen régi idejét a glottokronológia is megerősíti a gyér nyelvi rokonság miatt. Valamint a szalagdíszes kerámia földműves népe a Dnyeperig megtalálható lösztalajra telepedett, akikből alávetettként a késői szlávok lettek, és a hódítás elől északkeletre távozókból és műveltségi hatásukból alakult a többi finnugornak mondott nép. Az ázsiai „hunokkal", turkokkal való kapcsolatunk pedig tudományos cáfolat alá került.[1214]

Mindezek nyomán világos, hogy a korai magyar történelem éppen annyira bonyolultan szerteágazó, mint az egyetemes őstörténet, éppen úgy nem köthető egyetlen népcsoporthoz, mint a többi népé se. Annyi különbség mégis van, hogy mi a Kárpát-medencéhez tudjuk kötni elődeink életútját a messzi őskőkorig vissza, ahol pedig minden más, máshonnan érkezett embertani és műveltségi jellegzetesség megkülönböztethető és ezért meg is kell különböztetnünk az eredeti és túlnyomó itteni jellegzetességtől. Ehhez azonban figyelembe kell venni az egymásután következő időrétegekben a helyi népkohó egyre megváltozott állapotát, mint befogadási kiindulópontot a további külső hatásokhoz. Mert hatás volt rengeteg, aminek eddig tudósaink nem annyira itteni megvalósulását, hanem a sokszor inkább csupán feltételezett eredeti helyszínén talált jellegzetességeit kutatták. Miközben jól kirajzolódik, hogy a bejövők sora nem alapvetően tudta megváltoztatni a Medence-béliek erőteljes – mert sikeres – eredeti jellegét, mert mindig kis arányt jelentett. Ugyanakkor az ellenkező irányt, a Kárpát-medencéből kiáradó hatást is nyomon kell követnünk az esetleges visszatérések felismerésén túl azért is, mert a Kárpát-medence valós

[1212] Vö. Darai Lajos (2016): Műveltségünk és nyelvünk titka, írása. *Acta Historica Hungarica Turiciensia* 31. évf. 5. sz. https://epa.oszk.hu/01400/01445/00019/pdf/EPA01445_acta_hungarica_2016_5_0427-0581.pdf.

[1213] V. ö. Cser Ferenc, Darai Lajos (2007): Az újkőkori forradalom népe. Fríg Kiadó, Pilisszentiván, 2007. Cser Ferenc, Darai Lajos (2008): Európa mi vagyunk. Európa történeti kapcsai a sejti átörökítő jelzőkhöz és a Kárpát-medencei magyar népi, nyelvi, műveltségi folytonosság. II. kötet. Fríg Kiadó.

[1214] Lásd: Darai Lajos (2018): Árpád Atila örökén – a magyarok őseik útján. Acta Historica Hungarica Turiciensia 33. évf. 11. sz. http://epa.oszk.hu/01400/01445/00053/pdf/EPA01445_acta_hungarica_2018_11_092-237.pdf.

szellemi eredményei, avagy találmányai valamiért háttérbe lettek szorítva az elmúlt időkben a világ többi részén fellelhető műveltségekhez képest. Pedig a kézművesség, a legkorábbi fémművesség, valamint a földművelés és állattenyésztés sikeressége miatt egyenesen Kárpát-medencébe gyökérző népnek tarthatjuk magunkat, egyetemes névvel: magyaroknak, akiknek régészeti szinten megragadható elődei az emberiség kultúrájának kifejlesztői és elterjesztői voltak, mégpedig új európai földművelő területekre elvándorolva az itteni nagy népszaporulat miatt és révén.[1215]

Az igen régi időkbe visszavisz bennünket a hely szellemének ápolásán túl magyar mivoltunk embertani megalapozása is, benne a genetikai, vércsoporti és alkati jellemzőinkkel. Szintén ezt teszi nyelvünk, különösen gyökszói megjelenésével a többi nyelvben, de saját írásunk is, mint az írástörténet meghatározó elsője, jelképrendszerünk meghatározója. Ám a magyarság legértékesebb vívmánya a – legjobban a mai tudományos felfogáshoz hasonlító – gondolkodása, világlátása, lelki tartalma, valamint igazságossága, egyenrangúságon alapuló együttműködése és a mellérendelő szemlélete. Ennek megnyilvánulása a közélete, ahol az irányítók és az irányítottak nem szakadnak kettős – hatalmi és alávetett – kultúrára, mint máshol, legalábbis a középkorban még általánosan ezzel találkozunk, s utána is búvópatakként.[1216]

A magyar nyelv ennek a mellérendelő szemléletnek a kifejezési formája. A Kárpát-medence északi, keleti hegy- és dombvidékének műveltsége az újkőkorig visszavezetve mellérendelő jellegű volt. A mellérendelő szemléletben az egyes népek, népcsoportok önmagukat nem nevezik meg. Az alárendelő szemléletben viszont éppen a másikaktól való elkülönítés – és valamelyik szellemi fölötteshez való születési alapon való kapcsolatának kifejezése végett – önmaguk megnevezése fontosnak tűnhetett. A legkorábbi magyar nyelven írt dokumentum – a Halotti Beszéd – a Kr. utáni XII. századra tehető. Abban a mai, magyarnak nevezett nyelv szinte összes sajátsága felismerhető – azaz a közel egy évezred alatt a nyelv változása nem volt tetemes. Köszönhető ez a föntebbi elemzésben már kimutatott ragozó jellegének és az ősinek tekintett szókészletének.

Fontos megjegyezni, hogy a jelen tanulmányban még használt *finnugor* és *indoeurópai,* ill. *indogermán* kifejezések az eleddig ezen nevekkel megjelölt nyelvek csoportjára vonatkoznak. Tudván, hogy ezek a kifejezések mesterkélten rendelnek egymás mögé – és alá – nyelveket, holmi családfát alkotva belőlük. Használatuk alapja, az volt, hogy ezek a nyelvek Eurázsiában a nevükben használt területeken terjedtek el és használtattak. De az ún. *indoeurópai* nyelvek csoportjánál már ezt a gyűjtőfogalmat elhagyják a nyelvészek, merthogy valójában csak kényszerrel sorolhatók a nyelvek egy fa törzséhez, ágakat és leveleket alkotván. Az ún. *finnugor* nyelvek esetében ez méginkább igaz, a rokonítás csak laza kapcsolatokat jelent. Götz László inkább nyelvláncot említ, semmint nyelvcsaládot.[1217]

Innen visszatekintve a Kárpát-medence régészeti adataira és figyelemmel mind az embertani, mind a genetikai adatokra – a magyarnak nevezett nyelv a Kárpát-medence újkőkoritól ismert emberi településeihez köthető. Ezek közül is a korábban ott éltekéhez, akik az újkőkorszak

---

[1215] V. Gordon Childe és tanítványa, Stuart Piggott egyenesen a civilizáció bölcsőjének tekintette a Kárpát-medencét. Lásd: Childe, V. Gordon (1925): The Dawn of European Civilisation. K. Paul, Trench, Trubner & Co. London, & A. A. Knopf, New York. Stuart Piggott (1987): Az európai civilizáció kezdetei. Az őskori Európa az első földművesektől a klasszikus ókorig. Gondolat, Budapest. Childe a Tordos–Vinča kultúrát, amely fénykorában kitöltötte a Kárpát-medencét és a Balkánt, sőt még Kis-Ázsiában is vannak nyomai, összefoglalóan Duna-menti műveltségnek nevezi, Duna I. és Duna II. szakaszra osztva, mely utóbbi terjedt el aztán Nyugat-Európa felé az újkőkorban. Piggott pedig ugyan Eurázsia nyugati végét emlegeti helyszínként, de végig a Kárpát-medencéről ír, és szerinte bár az élet lehet gyakori, biztos, hogy a civilizáció igen ritka a világmindenségben. Ez a gondolat visszaköszön Gánti Tibornál is, biológiai szempontú érvekkel alátámasztva. Lásd: Gánti Tibor (1989): Kontra Crick avagy az élet mivolta. Gondolat, Budapest. 56-60.

[1216] Vö. http://epa.oszk.hu/01400/01445/00019/pdf/EPA01445_acta_hungarica_2016_5_0320-0426.pdf Darai Lajos (2016): „A magyar állam jelleme: képviselet, nemzet.” Acta Historica Hungarica Turiciensia 31. évf. 5. sz.

[1217] Vö. Götz László (1994): Keleten kél a nap. Püski, Budapest.

mezőgazdasági technikáit a Medence déli részébe betelepülőktől eltanulták, átvették és továbbfejlesztették.

A kurgán hódítások idején nem mutatható ki a kurgán és a letelepedett emberek műveltségének itteni ötvöződése, ezért joggal feltételezhető, hogy a magyarnak nevezett nyelv – esetleg szókészletét bővítve nyelvtani sajátságait és ősi szókészletét továbbra is megtartva – adódott át az utókornak.

Erre utal a lineáris A írás megfejtésével azonosított minószi nyelv szavainak a mai magyarral való nagyfokú hasonlósága.[1218] Azaz a jelen előtt már 5 évezreddel a Kárpát-medencéből a Földközi-tenger szigeteire vándoroltak innen vihették oda a nyelvüket.

További utalás rá, hogy a tengeri népek vándorlása (Kr. e. 2. évezred vége) a trák területek északi részéről – a Duna-völgyéből – a hettitákhoz vándorolt embertömeg vihette magával a Medence nyelvét és alakíthatta ott ki az iráni szókészlettel, de magyar nyelv nyelvtani sajátságával rendelkező örmény nyelvet.

Összefoglalásként elmondható, hogy a *magyar műveltségi és nyelvi kezdetek azonosítása egyedülálló jelentőséget mutat az egyetemes és az európai emberi őstörténet folytonosságának vonatkozásában. A magyar nép és nyelv jelenléte a Kárpát-medencében és annak keleti környékén az őskőkor óta folytonos, itteni élete, műveltségi működése őstörténeti bizonyosság, amint a magyar írás szintén az őskőkor óta jelen van, a későbbi írások alapjaként. A Kárpát-medencéből, ahol előbb mindenki menedéket talált, a földművesek túlnépesedése miatt indult elvándorlás, amivel ők átvitték a műveltségüket a Kárpátok keleti túloldalára, de még Dél-, Nyugat- és Észak-Európába is. Ennek nyomait látjuk a mai európai élő s holt nyelvekben, s részben e földművesek utódjaként tekinthetünk az európai népességre. Így a magyar előtörténet nagyrészt azonos a modern ember megjelenésével és működésével, s majd a magyar történelem az egyetemes európai történelem alkotója lett. S bár idők során, a sztyeppén a kultúra harciassá torzult és hatása szétszóródott Eurázsiában, mialatt a Kárpát-medencei hatékony, gazdag és nagyszámú lakossága által művelt életmód megőrizte az eredeti emberséget: Fenntartotta a mellérendelést és az egyenrangúságot, egyedülállóan a közvetlen környezetéhez képest. Ennek csak ritka eszmei és gyakorlati rokonságát ismerjük a Föld távoli tájairól. Ugyanakkor a fent említett tudományágak mai magyarokra vonatkozó eredményei szintén rámutatnak ezekre a gyökerekre, elviségre. Ezért csak a Kárpát-medence jelenhet meg mint lehetséges őshaza, ahol a magyarnak nevezett műveltség, nyelv, illetve az azt létrehozó embere kialakult s létezik ma is.*

Minden korszakból és eseményből kitűnhet, hogy ott az eredményeket az emberösszesség, és nem az uralkodói, vezetési zseniség érte el, s azt a gazdagságot csakis az egész nép tudta megteremteni, amit régóta már az emberi élet görget magával.

Bizonyosságként előáll az az összefüggés is, hogy a Kárpát-medence emberanyaga és a környezet hatásai által kialakult teljesítmény hozta létre az itteni embert és nyelvét, műveltségét, aki aztán a keresztségben végezetül a máig maga által használt magyar nevet kapta, bár a környező népek most szinte mind más, korábbi elnevezéssel illetik.

Van a Kárpát-medencei ősmagyarságnak különböző, még teljes összefüggésében kevéssé feltárt külső hatása, kiterjedése a kezdetektől az őstörténete végéig. Ez a befolyás eddig különböző beállításokban tárgyalva jelent meg, bármiféle innét kiinduló kezdemény teljes tagadásától az egész eurázsiai, sőt afrikai, amerikai és óceániai térség magyarnak tekintéséig. E két véglet hátrányainak felszámolására alkalmazni kell a legkorszerűbb módszereket is az oda–visszahatá-

[1218] Lásd: Acta Historica Hungarica Turiciensia - 36. évf. 3. sz. (2021.) (oszk.hu) Darai Lajos (2021): Révész szerint a Kárpát-medencei őshaza összeegyeztethető a finnugor nyelvészettel. *Acta Historica Hungarica Turiciensia* 36. évf. 3. sz. (letöltés dátuma: 2020. 02. 24.)

sok és áramlások kimutatására és magyarázatára: az emberi gondolkodás természetéről ismerteket, az általános nyelvészet eredményeit, az embertan és az öröklődéstan vonatkozásait, a művelődéstörténet, a vallás- és a politikatörténet összefüggéseit.

A csodaszarvas mondánk fedi le a hivatásszerű hatalomszervezés gyakorlatát a Kárpát-medencében. Őstörténetünk betetőzése nemcsak a magyar nevezetű nép és állam létrejötte, hanem a hódító elit megrögzítése az erővel kivívott helyzetében. Ebben olyan megegyezést kell látnunk, amikor a megérkező hódítók a maguk keresztelő helyzete és berendezkedést teremtő gyakorlata mellett érvényesülni engedték az új helyen találtak ősi joggyakorlatát is, mely két rész ötvöződése lett a Koronaeszme. Az uralkodó elit ugyanakkor az egyedüli megmentő, a hős, a szent, valamint a haladó szellem hordozója szerepét fokozatosan átvette és betöltötte. Ám hosszú távon mégis a többség leghasznosabb tapasztalatai emelkedhettek általános gyakorlattá.

De az őstörténet által meghatározott magyar történelem alakítói, az uralkodó elit az európai környezetben nem maradhatott közömbös és elzárt, állása egyre kapósabb lett, ezért nyugati hatásra ő is egyre kapzsibb lett, megfeledkezve eredeti feladatáról és erkölcseiről. Újra előtérbe került idegensége a magyarságtól, most már szó szerint idegen elemekkel átszőtten. Az idegen érdekeket érvényesítő királyokkal egyetemben az idegen hódítások elleni lázadások lettek a mi történelmi eseményeink, amiket az uralkodók megengedtek ünnepelni, nehogy győztes dolgot, önállóságot tehessünk ilyen szerepkörbe.

A Kárpát-medencei földművelés élelmiszertöbblete nagy lakosságnövekedést hozott, míg a kézművesség időtálló előnyei a fazekasságban és a szerszámhasználatban, majd pedig később a fémművességben és a fegyvergyártásban, valamint az ötvös ékszerészetben mutatkoztak meg. Mindezek kulturális hatását a Kárpátok keleti oldalára a kivándorlás is vitte. Fő szerepet ebben a földműves (paraszt, pásztor és mesterember), és utóbb pedig a katona- és vezető réteg vállalt.

c) Hagyományos nézet: Kárpát-medencei szarmaták

Az Istvánovits–Kulcsár szerzőpár könyvében[1219] bemutatott szauromaták és szarmaták különbségének kérdéskörét[1220] párhuzamba lehet állítani a Kárpát-medencei jazigok és szarmaták viszonylatával, különösen abból kiindulva, ahogy ezt Cser bemutatja:[1221] „A szarmaták egyik törzse, a jazigok (jászok?) az időszámításunk kezdetén telepedett le az Alföldre, a Duna–Tisza-köze északibb részére. Az első betelepedés Ukrajnából történt és ennek sírjaiban nincs fegyver, a férfi és nő egyenértékű. Későbbi betelepedettekében azonban ez megbomlik, ott már a harcos lovas kultúra jegyei láthatóak.[1222] I. sz. 271-ben újabb betelepedés történt, de ez már falvakba. Az elnyomottak ekkor fellázadtak a szarmata vezetőréteg ellen és azok részben a germánokhoz, részben a rómaiakhoz távoztak.[1223] A későbbi lengyel arisztokrácia szarmata örökségként társadalom felettinek deklarálta önmagát a XVII. században. Utolsó ‘hullámuk’ a hunok elől menekülő alánoktól érkezett, i. sz. 370 körül. Ők az igazi jászok.[1224] László Gyula írja: ’A régész mégis kénytelen megkockáztatni, hogy a szarmatáknak legalábbis egy része az avar kort bizonyára megérte, sőt talán a magyar honfoglalás koráig is fenntartotta magát.’[1225] Az ekkor érkezettek

[1219] Istvánovits Eszter, Kulcsár Valéria: *„…Aligha állhat nekik bármely csatarend ellent.” Egy elfelejtett nép, a szarmaták.* Jósa András Múzeum Kiadványai 74. és Monográfiák a Szegedi Tudományegyetem Régészeti Tanszékéről 5. Kiadja a Jósa András Múzeum és a Szegedi Tudományegyetem Régészeti Tanszék, Nyíregyháza–Szeged, 2018. http://real.mtak.hu/80406/1/Szarmata_web.pdf.

[1220] Lásd ugyanott. 55-61.

[1221] Lásd pl. Cser Ferenc: *Gyökerek. Töprengések a magyar nyelv és nép Kárpát-medencei származásáról.* Szerzői kiadás, Melbourne, 2000. 261-162.

[1222] Lásd László Gyula: *Vértesszőlőstől Pusztaszerig.* Gondolat, Budapest, 1974. 156-157.

[1223] László, 1974. 159.

[1224] Glatz Ferenc: *Magyarok Krónikája.* Officina Nova, Budapest, 1996. 25.

[1225] László, 1974. 159.

azután a Duna középső szakaszán (limes) Rómát támadták. Marcus Aureliustól vereséget szenvedtek, aki azonban nem ölte meg őket, hanem szolgálatába állította. Ekkor került 5500 szarmata-alán Angliába, ahol az északi kelta (később skót) törzsek ellen védték Hadrián falát. Itt azután beolvadtak a környezetükbe.[1226] Ők voltak az utolsó indoeurópai eredetű lovas-nomádok, akik a Kárpát-medencét keletről meglátogatták."[1227]

A fegyverek hiánya a sírokban egy régészeti szakírónak is feltűnt, sőt még tovább megy, amikor kijelenti, – előtte már felsorolta és régészeti leletekkel azonosítottaz ókorinak mondott forrásokat (valójában ezeket a reneszánsz idején és a jezsuiták jóváhagyásával „őrizték meg" az utókornak és nyomtatták ki) – hogy feltűnően nincsenek szarmata leletek, ám erre azt találja (Marjalakinál), hogy *apránként jött a magyar nyelv és nép korábban ide*. A szöveg vége majd fordulatos lesz, hogy megmentse a sztyeppei és ázsiai mivoltunkat, eredetünket, de a részletekkel nem foglalkozik, hogy mégis hogyan hozták azok a népek az ugor nyelvet ide: „Egy *rendkívül nagy lélekszámú nép él tehát a Kárpát-medencében legalább négyszáz éven keresztül*,[1228] akiknek nagyszámú emlékük kellett maradjon. Maradt is! A Magyar Alföld a későbbi Szerémségtől a Felső-Tisza-vidékéig zsúfolásig tele van szarmata temetőkkel és leletekkel.[1229] Van azonban egy súlyos gond a szarmaták régészeti emlékanyagával: annak ellenére, hogy ***hiteles*** *forrásokból és ábrázolásokból*[1230] pontosan tudjuk, hogy a szarmata jazigok, roxolánok, szirákok, etc. nehéz fegyverzetű, rendkívül erős hadsereggel rendelkező népek voltak, *a hazai sírokban szinte alig fordul elő fegyver*[1231] vagy értékesebb tárgy,[1232] többnyire egyszerű gyöngyök, kések, gyűrűk, fibulák vannak csak a sírokban. Miért van ez így? Igen fontos kérdés, de a feleletet egyelőre nem tudjuk megadni, holott nyilvánvalóan a hunkor településtörténete sem írható meg a szarmaták nélkül. Annál kevésbé, mivel – nagy valószínűséggel – egy népcsaládról van szó. Erre utalhat, hogy Ptolemaiosz a basztarnák és a roxolánok között lakó népet mondja hunnak.[1233] Volt a magyar kutatók között valaki, aki ezt a kérdést a legfontosabb történeti kérdésnek tartotta, mégpedig Marjalaki Kiss Lajos (1887-1972).[1234] Marjalaki Kiss Lajos elvetette a magyarság ázsiai eredetét és Anonymusra támaszkodva azt vallotta, hogy a szkíta-szarmata maradék népesség magyarul beszélt. Ezért van tele a Kárpát-medence magyar helynevekkel. Nem lehetséges tehát, mondja Kiss Lajos, hogy Árpáddal jött volna be a magyar nép zöme. Így összegezte mondanivalóját: 'Úgy gondolom, hogy a mai tősgyökeres magyarság zöme nem Árpáddal jött be, sőt már az avarok és a hunok előtt is itt élt és magyarul beszélt. Felfogásom szerint ez a magyarul beszélő pórnép nem más, mint az i. e. évezredeiben szkítha, később szarmata gyűjtő néven említett lovas-

[1226] Neal Ascherson: *Black Sea*. Vintage, London, 1996. 236.
[1227] Cser, 2000. 161.
[1228] Kiemelés nem az eredetiben.
[1229] Párducz Mihály, A nagy magyar Alföld római kori leletei. Dolgozatok 7 (1931) 74-187. – uo. A szarmatakor emlékei Magyarországon. I-III. Budapest 1941.,1944., 1950. – uő. Húnkori szarmata temető Szeged-Öthalmon. A Móra Ferenc Múzeum Évkönyve 2 (1960) 71 99. – uő. Hunkori szarmata temető Bugac-Pusztaházán. Cumania 1 (1972) 115-129. – Istvánovits Eszter, A Felső-Tisza-vidék legkorábbi szarmata leletei. A Jósa András Múzeum Évkönyve 28-29 (1984-1986) 83-113. – Vörös Gabriella, Hunkori szarmata temető Sándorfalva-Eperjesen. A Móra Ferenc Múzeum Évkönyve 1982/83/1, 129-172. – uő. Újabb szarmata kori leletek a szentesi múzeumban. Studia Archaeologica I. A Móra Ferenc Múzeum Évkönyve, Szeged 1995, 123-127. (Eredeti lábjegyzet.)
[1230] Kiemelés nem az eredetiben.
[1231] Kiemelés nem az eredetiben.
[1232] Vörös Gabriella, Fegyveres sírok az Alföldön a 4. század második fele és az 5. század közepe között. A Móra Ferenc Múzeum Évkönyve 1988/1, 41-58. – Kőhegyi Mihály, Kora szarmata aranyleletes női sírok az Alföldön. A Debreceni Déri Múzeum Évkönyve 63 (1982) 267-351. (Eredeti lábjegyzet.)
[1233] Ptolemeus 3, 5, 10. – Cuntz, Die Geographie des Ptolemaios. (Eredeti lábjegyzet.)
[1234] Marjalaki Kiss Lajos. Történeti tanulmányok. Szerkesztette: Dobrossy István. Miskolci várostörténeti tanulmányok I. Herman Ottó Múzeum. Miskolc, 1987. – Marjalaki Kiss Lajos, Anonymus és a magyarság eredete. Visszhang Zajti Ferenc híradására. Miskolc. 1929. – uő. Gondolatok a magyar nép eredetéről. Borsodi Szemle 1-2 (1956) 3-37. (Eredeti lábjegyzet.)

nomád néphullámok által ide sodródott ugor néptörzsek maradéka.' Noha manapság szinte reneszánszát éli azon régi tanok feleleventése, hogy ti. Árpád nagyfejedelem népe kisszámú volt,[1235] és nem is magyarul beszélt,[1236] Kiss Lajost mégis elítélik, mondván: 'az hogy a Kárpát-medencét a szarmata kortól folyamatosan magyar csoportok lakták, nem igazolható, ...megállapításainak jó részén már túlhaladt a kutatás.'[1237]"[1238]

A fordulatosság azért körmönfont és megtévesztő, mert látszólag a települések történetéről van szó egy és ugyanazon népcsaláddal kapcsolatosan, akiknek gyűjtőneve lehet a szarmata, és nem az elitről, mert a sírok szegényesek, nincsen bennük fegyver. Már-már elkezd felforrósodni a szívünk, hogy tehát a népről van szó, hiszen Marjalaki Kiss Lajos ezt tartotta a legfontosabb történeti kérdésünknek, stb. Sőt Marjalaki elvetette a magyarság ázsiai eredetét és szerinte a szkíta-szarmata maradék népesség magyarul beszélt, amit Anonymusra támaszkodva gondolt. Ebből származtatta a tényt, hogy magyar helynevekkel van tele a Kárpát-medence, azaz a magyar nép zöme nem jöhetett Árpáddal, már az avarok és a hunok előtt is itt élt, magyarul beszélő pórnép volt. Utolsó mondatában pedig Marjalaki e pórnépet már a Krisztus születése előtti évezredekben szkíta, utániakban szarmata lovasnomád hullámokkal idesodródott ugor néptörzsek maradékának mondja. Mely utóbbi mondat sokmindent jelenthet, és leginkább azt, hogy többféle hatalom uralma alatt élt ugyanaz a nép. Mégis azt látjuk, hogy a szakíró azt emeli ki, hogy Marjalaki szerint Árpád népe kis számú volt és nem is magyarul beszélt, pedig Marjalakinél nem erről van szó. És más szájából halljuk vissza az ítéletet, hogy Marjalakin már túlment a kutatás, mert nem igazolható, hogy a Kárpát-medencét folyamatosan magyar csoportok lakták a szarmata kortól. Milyen kutatásról lehet szó? Csak nem a genetikairól, amely csak a fegyveres sírok csontjait kutatja?

A Kárpátok keleti oldalától távolodva a földművelés a Dnyeperig terjedt a löszös talajon, így azon túl a „szarmata korban" a régészeti adatokkal két nomád népcsoportot különböztetnek meg, illetve azonosítanak: „A szauromata régészeti leletanyag elterjedési területe a Don–Volga köze, az Alsó-Volga-vidék és a Dél-Urál." Így „a keleti és nyugati szállásterület régészeti anyagában – hangsúlyozva az azonosságokat – két csoportot különíthetünk el, az egyik a Volga–Don-i, a másik a szamara–uráli."[1239] Továbbá „a szauromaták kizárólag a Don és Volga közén, illetve az Alsó-Volga-vidéken laktak. A szarmaták pedig Közép-Ázsiából bevándorló, teljesen más, ugyancsak nomád népesség volt, amely keletről érte el a Dél-Urált."[1240] Azaz „az új leletanyag csak a Kr. e. VI. század második felében – a VI–V. század fordulóján jelent meg a Dél-Urálban, és hordozója egy újonnan megjelenő, keletről érkezett lovas nomád népesség volt, amelynek ezen a területen nincsenek bronzkori kapcsolatai."[1241] De amikor „a szauromataként meghatározott leletanyag két nagy csoportjának eltérései, valamint a fenti érvek alapján az Alsó-Volga-vidéken még szauromaták laktak, ugyanakkor a dél-Urál-melléki leletek a szarmatákhoz köthetők és a prohorovkai kultúra (= kora szarmata kor) névvel jelölhetők. Innen hadjáratok révén jutott el a prohorovkai leletanyag az Alsó-Volga-vidékre, majd tovább a Fekete-tenger északi partvidékére. Tény, hogy az uráli területen a kora szarmata kori ún. prohorovkai kultúra korábban – talán már

[1235] Makkay János, A magyarság keltezése. A szerző kiadása. Budapest 1993. – uő. A magyarság keltezése. A Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Múzeumok Közleményei 48 (1994). – Az iráni népek szerepének túlhangsúlyozása: Makkay János, Attila kardja, Árpád kardja. Irániak, szarmaták, alánok, jászok. A Csongrád Megyei Múzeumok Igazgatósága. Szeged 1995. – uő. Indul a magyar Attila földjére. Budapest, Közdok. 1996. (Eredeti lábjegyzet.)
[1236] Vékony Gábor, A magyar etnogenezis szakaszai. Életünk 35 (1997) 400. (Eredeti lábjegyzet.)
[1237] Révész László, Marjalaki Kiss Lajos régészeti tevékenysége. A Miskolci Hermann Ottó Múzeum Közleményei 25 (1987-88) 44-47. (Eredeti lábjegyzet.)
[1238] Bakay Kornél: Őstörténetünk régészeti forrásai 1. Miskolci Bölcsész Egyesület, Miskolc, 1997. 165-186. http://mek.oszk.hu/21500/21580/pdf/21580_01.pdf, 2. kötet: https://mek.oszk.hu/21500/21580/pdf/21580_02.pdf
[1239] Istvánovits–Kulcsár, 2018. 58.
[1240] Istvánovits–Kulcsár, 2018. 59.
[1241] Istvánovits–Kulcsár, 2018. 58.

a Kr. e. IV. században – alakult ki, mint a Volga mellett. Az európai sztyeppe nagy részét uralmuk alá hajtó szarmaták nyugati vándorlása a Dél-Uráltól indult el. Innen ez a bevándorlás a Volga-vidékre tömeges volt."[1242] „A kettős névhasználatot azzal magyarázhatjuk, hogy a görögök a szauromata, a rómaiak a szarmata nevet alkalmazták előszeretettel."[1243] „Ovidius minden alkalommal Sauromatae néven említi az Al-Duna-vidéki népcsoportot, ugyanakkor jelzőként minden esetben sarmaticust vagy sarmatist ír."[1244]

A szerzőpár megállapítja: „A jelenlegi – igen kis szériákon végzett kutatáson alapuló – vélemények szerint a dél-uráli és az alsó-volgai temetkezések embertani anyaga eltérő, amennyiben a Volga–Don-köziekben több a mongolid elem. Annyi azonban még a vizsgálatok kezdeti stádiumában is megállapítható volt, hogy a IX–VII. századi, ún. 'kimmer típus' megmarad a szarmata leletanyag elterjedésének időszakáig, és ez kerül el később egészen a Dunáig. Ezek az emberek alapvetően europidok." A két terület régészeti anyaga „vagy azonos, vagy közeli rokon népek hagyatéka lehet annak ellenére, hogy hatalmas területről van szó. A szauromatákról és szarmatákról pedig semmi esetre sem tudjuk elképzelni, hogy az egyik az Azovnál, a másik Közép-Ázsiában formálódott volna néppé, és ne lett volna köztük igen közeli rokonság. Elképzelésünk szerint minden bizonnyal ugyanannak a népnek két névvariációjáról van szó. …a szarmata név esetében – jelentsen bármit is – önelnevezésről van szó. Erről nemcsak iráni eredete tanúskodik, hanem az a tény is, hogy több boszporuszi királyt Sauromátésnak hívtak"[1245]

Ezen név különbségre, és annak valószínűbb valódi eredetére és nem hagyományos medrű magyarázatára alább még visszatérünk, de most tovább kell mennünk, megnézni, hogy az azonosításba a Kárpát-medencét hogyan próbálják bekapcsolni. Ezt azonban, mint láttuk, a korábbi mellérendelő társadalmakat felváltó, alárendelő hatalmat gyakorló korszakból tudjuk egyetemesíteni, mégpedig a társadalmat vezérlő katonaréteg szellemi alapozását jelentő jelképrendszer megragadásával.

Ezt pedig a régészet által feltárt tárgyak fejezik ki, különösen persze az aranytárgyak, a maguk alakja vagy a rajtuk lévő alakzat által ábrázolt tartalommal, amely legáltalánosabban a világmindenséget, azaz a csillagvilággal való kapcsolatot jelenti, mégpedig olyan mitológiai utalásokkal, ahol az istenalakok bizonyos földi anyagi és szellemi összefüggések hordozói. Ez a régészeti anyagból kirajzolódó képzőművészeti adathalmaz tehát nem a nagy területre elvándorló és ott szétterjedő nép műveltségének tükre, hanem – például a harci kocsi terjedésével nyomon követhető – korábbi hatalmi hódító terjeszkedés által azokra a területekre is elvitt és használt tárgyaknak főként a temetkezési szokások miatt megőrződött nyoma. Mutatja mindezt ezeknek a tárgyaknak a feltalálási helye, illetve annak változása is, amennyiben a kurgános temetkezés mellékleteiként találták meg őket, majd egyéb előfordulásuk, harcosok egyszerűbb sírjaiban vagy menekülők elásott kincseiként, sokkal későbbi időkből valók.

Ugyanakkor a történelmi bemutatása mindennek igencsak ellentmondásos, ha szigorú kritikát alkalmazunk, mert az ókori auktorok kortárs beszámolóit az újkori értelmezés – amely a mai képünket kialakította – átértelmezte, egyetemessé téve egy-egy hatalmi elit más területen való felbukkanását, és az egész népességre vetítve, óriási birodalmakat tételeznek fel az érintett területekre folyamatosan egymás után. Amihez a régészet által feltárt tárgyakat úgy állítják be, mint bizonyítékokat, megerősítését a történeti képnek. A kör így bezárulni látszódik.

Visszatérve Istvánovits Eszter és Kulcsár Valéria szarmata-könyvére,[1246] itt bemutatott felfogásunkkal összevetve kérdéses megállapításaikat látjuk tehát, amennyiben csupán írott forrásokból vették azok alapjait, összetevőit. Ilyenek a következők, hogy párat kiemeljünk:

[1242] Istvánovits–Kulcsár, 2018. 60.
[1243] Istvánovits–Kulcsár, 2018. 61.
[1244] Istvánovits–Kulcsár, 2018. 60.
[1245] Istvánovits–Kulcsár, 2018. 61.
[1246] Istvánovits–Kulcsár, 2018.

Az eurázsiai sztyeppe urai évezredeken keresztül iráni nyelvű népek voltak. Az iráni területről bevándorló irániak a helyben talált magaskultúrák hordozóival összeolvadva Közép-Ázsia egésze és Belső-Ázsia egy része urai lettek. Ők voltak a görögök és rómaiak legrettegettebb ellenfelei. S a sztyeppelakók a rézkor végétől, a bronzkor elejétől kezdve, a mongol invázió koráig folytatva, több hullámban eljutottak egészen a Duna völgyéig. A római császárkor legjelentősebb barbár lakossága a Kárpát-medencében az iráni szarmata nép volt. Gyakran törtek borsot a Római Birodalom orra alá. A II. század végi háborújuk során Róma-ellen, Marcus Aurelius csapataiba ütköztek, de túlélték és a térség meghatározói maradtak. Újabb kutatások szerint az irániaknak, azaz a szarmatáknak fontos hatása volt a honfoglaló magyarok hitvilágára, művészetére.

Ez láthatóan szemben áll Cser Ferenc megállapításaival, amennyiben itt a szarmaták meghatározó mivoltán és ugyanabban a pozícióban maradásán van a hangsúly, míg Csernél leáldozik itt a hatalmuk.

Ugyanakkor önmagában megállóknak látszanak a következő megállapítások, mert régészeti tapasztalatra és történeti forrásokra alapozottak: A szarmaták szokatlanul sűrűn laktak az Alföldön több mint négy évszázadon keresztül: a mai Magyarország, Szerbia és Románia területén. Ez a nagy létszámú szarmata népesség a magyar Alföldről nem tűnhetett el a rómaiak hanyatlásával és a hunok hódításával. Keveset tudunk az V. századi és későbbi szarmata dolgokról, de a forrásadatok szerint szarmata nyomokat találhatunk utána a gepida, langobárd, avar, magyar népek hagyatékában. A szarmaták a középkori lovagi kultúra kialakításában is szerepet játszottak. Ennek ellenére Magyarországon és Európában az ismeretanyag a szarmatákról igen felületes, kutatásukat méltánytalanul elhanyagolták (az orosz és ukrán kutatók kivételével). Tadeusz Sulimirski kötetét a szakma már túlhaladottnak tartja. A Kárpát-medence szarmata-forrásait Alföldi András elemezte kritikailag,[1247] de ezzel nem pótolta a sztyeppei történetre és a szarmaták „utóéletére" vonatkozó műveket. A megszaporodott régészeti leletanyag új kép felvázolását igényli. A szarmata történeti múlt a Kr. e. IX. században gyökerezik és messzi területen, az eurázsiai sztyeppén, olykor egészen Kínáig.

Amivel szembe kell tehát máris helyeznünk, hogy nem a szarmata hatalmi továbbéléséről, hanem a jazig földművesekéről lehet szó egyrészt, megerősítve az Ammianus Marcellinus által megörökített híres esettel, másrészt a sztyeppei hatalmi jelképek itteni megjelenése nem feltétlen hódítást jelent..

A „szarmata" szempontok számára szerencsés és előremutató, hogy Istvánovits és Kulcsár a szarmatákat avarkori etnogenezisüktől kezdve egészen középkori utóéletükig vizsgálta, a hangsúlyt a Kárpát-medencei történésekre és leletekre helyezve. És felsorolják, mely tárgyakat kell úgy tekintenünk, hogy e hosszú korszak jellegzetességeiként szerepelnek. Szinte kényszerűen Kárpát-medencén kívüli hasonlóságokat is bevonnak ebbe a bemutatásba, mivel nem térhettek ki a könyvtárnyi erről szóló anyag elől Magyarországon, és az oroszországi, ukrajnai, moldovai és kazahsztáni múzeumi raktárakban felhalmozott tárgysokaság szarmatának beállított ismertetései elől. Az Alföldön történt ásatások persze sokkal értékesebbek, sírleleteik fel vannak dolgozva, igen nagy adatbázist építve. Ők maguk pedig olyan nagy mennyiségű adatot halmoztak fel, hogy – mint mondják – jelen kötetük csak a történeti-régészeti fejezeteket tartalmazza, a társadalom, a gazdaság, a kereskedelem, a hitvilág, a viselet, a fegyverzet, a települések további könyv tárgyául szolgálhatnak majd. Ez azért biztató a szarmata-kérdés megoldására, mert teljességgel bíró keresztmetszet igényével kecsegtet, még akkor is, ha a sztyeppei és ázsiai kapcsolatok kétségesek.

Ahogy már a szarmata–lengyel kapcsolat is erősen kérdőjeles lett, s mint előbb láttuk, Sulimirski tekintélye erősen megkopott. A székelyudvarhelyi régészeti kiállításnak már a címe is ezt sugallja: „Szarmaták: mítosz és valóság. Az ókori szarmaták régészeti hagyatéka és az újkori

[1247] Sok tekintetben Carl Patsch munkáira támaszkodva, teszik hozzá.

lengyel nemesi képzelet".[1248] Az online katalógus utal a hagyományos tudományos közhelyre, hogy az ókorban a kelet-európai sztyeppeövezetet iráni nyelven beszélő népek uralták volna. Ahol előtte a szkíták voltak az urak, ott utána a Kr. e. 3. századtól keleti szomszédaik, a különféle szarmata népek nyomultak nyugat felé egyre erőteljesebben és végül Magyarország területén is megtelepedtek. Itt aztán 400 évig szerepük jelentős volt az általuk ránk hagyott gazdag régészeti hagyatékuk szerint. Ám itteni honfoglalásukkal állítólag életmódot váltottak, feladták addigi nomád életmódjukat a több hullámban betelepedő – jazig, roxolán és alán – szarmata népcsoportok és letelepedett földműves nagyállattartó életformára váltottak át. Sűrű faluhálózatuk volt és jelentősebb településeik is voltak. A hunok inváziója a 4. század második felében megmozdította a sztyeppe népeit, legyőzték az alánokat, akik egyes részei hun alattvalók lettek és velük szövetségben hódítottak tovább Nyugat-Európában. Maciej Miechowita, a krakkói egyetem professzora volt az első, aki 1521-es értekezésében[1249] a lengyel nemesi nemzetet a szarmatáktól származtatta. Idősebb Plinius adatán alapozott, aki szerint a szarmaták országhatára a Visztula volt, ami lehetőséget adott Miechowita számára a lengyel–szarmata azonosság felállítására. Ezt viszont a hagyományos történettudomány nem fogadja el, mondván, nem terjedt a Fekete-tengeri sztyeppeövezettől annyira északra a szarmata népek területe. A lengyel-szarmata rokonságot aztán a 20. században Tadeusz Sulimirski megkísérelte tudományos alapra helyezni. Ő foglalta össze először a szarmaták régészetét és történetét, ahol előadta, hogy a 2. századtól Kis-Lengyelország, Szilézia és Nagy-Lengyelország déli része egy „szarmata" törzs, az antok uralma alá került. A hun korban pedig az északi szláv területeken szerinte a szarmata alánok alkották a hun birodalmi uralkodó réteget, akik később elszlávosodván adták a lengyel nemesség őseit. S bárha ma már ezt a lengyel-szarmata rokonságot csupán romantikus elképzelésnek tekintik, kultúrtörténeti tényezőként elismerik, hogy nagy szerepet játszott a lengyel nemzeti öntudat kialakulásában. Mert a szarmata ősök nemesi ideálja, a független, szabadság- és vendégszerető, öntudatos, becsületükre kényes, vakmerő elit minta máig meghatározó a lengyel hazafias önképben.

A kiállításmegnyitót ismertető újságbeszámoló[1250] szintén leírja, hogy a megnyitót tartó magyarországi régész amellett, hogy bevezetett az ókori nép világába, betekintést nyújtott a „belőlük sarjadt, érdekes lengyel mozgalom világába" is. Szabó Dénes Kristóf hangoztatta, hogy „soha nem volt a szarmatáknak saját államuk, és a népvándorlás viharaiban 'tűntek el', azaz beolvadtak a környező népek sorába. Az ún. szarmatizmus mégis továbbélt, az ókori nép emlékezetét egy érdekes jelenség ápolta: a kora újkori lengyel nemesség tőlük eredeztette magát… Egyfajta szarmata származástudat alakult ki a lengyelek körében, amely akár a magyar nemesi ideológia szkíta és hun leszármazástudatával is párhuzamba állítható. Még érdekesebb, hogy ennek a 'divatnak' Báthory István és a vele vonulók keleties öltözete, fegyverzete még nagyobb löketet adott, annyira, hogy öltözetben, hajviseletben, a fegyverekben egészen a 18. századig tetten érhető ez a fajta sajátos szarmata-értelmezés."[1251]

[1248] Haáz Rezső Múzeum, 2019. 09. 27. –2020. 01. 10. https://www.hrmuzeum.ro/szarmatak-mitosz-es-valosag.
[1249] Maciej Miechowita: Tractatus de duabus Sarmatiis Asiana et Europiana et de contentis in eis. Auguste Vindelico: S. Grimm, M. Wirsung, 1518-08-04.
[1250] Asztalos Ágnes: Mítosz és valóság a Haáz Rezső Múzeumban. *Hargita Népe* 2019. szeptember 30. https://hargitanepe.ro/mitosz-es-valosag-a-haaz-rezso-muzeumban/.
[1251] Uo.

A zupan[1252] *kissé szegényes kivitelben.*[1253]

Amit aztán a kiállítás a lengyel barokk portréfestészet néhány darabjával szemléltetett, és volt egy jellegzetes „szarmata" öltözetbe, zupanba bújtatott bábu is keleties köntössel, azaz kontusszal és gyönyörűen szőtt slutski övvel. A 17–18. századi lengyel nemesember viseletétét mutatva, ahonnan eredetileg a szablya sem hiányzott, sőt még a „szarmata-mintájú" nehéz pikkelypáncél, karacena vért se. A lószerszámot is a szarmata ideológia jegyében mintázták. És a régész a lengyel nemesség szarmata származástudatát a magyar nemesi ideológia szkíta és hun leszármazástudatával állította párhuzamba. Előbbit még Báthory István és kíséretének keleties öltözete, fegyverzete is tovább éltette, így e sajátos szarmata értelmezés öltözetben, hajviseletben, fegyverekben egészen a 18. századig megmaradt náluk. Ma viszont a szarmatizmus lengyelországi megítélése vegyes, ám évszázadokig alakította a lengyel népi-nemzeti öntudatot, minthogy a lengyelek közel tizede nemesember volt annakidején.

A kiállítás persze nemcsak erre volt kihegyezve, hanem a lengyel vonatkozású képzőművészeti tárgyakon kívül magyarországi múzeumokból kölcsönzött eredeti szarmata régészeti műtárgyakat is felvonultatott, tablókra rajzolva és írva is, amit a történettudomány a szarmatákról tud. Hogy például az ókori római történetírók szerint rettenetes, veszedelmes emberek voltak,

[1252] Uo.

[1253] Összevetve az interneten felajánlott hasonló képi tartalommal: imgurl:https://hargitanepe.ro/wp-content/uploads/2019/09/szarmatak_5.jpg - Bing és a zupan eredeti képével https://en.wikipedia.org/wiki/%C5%BBupan.

akik a limesen túl élték barbár életüket. Ugyanakkor tény, hogy igen gazdag régészeti hagyaték maradt utánuk, ami különösen az Alföldön lett már feltárva, ahol szarmata kerámiatöredékekkel van tele a föld. De az eredeti és helyreállított tárgyak között bemutattak férfi és női ékszereket, borostyán gyöngyöket, korongolt korsókat, fegyverek darabjait, pikkelypáncél töredéket, bronz tűtartót, varrókészletet, agyagmécsest is. Több apró csontfaragványt, amelyek szerepét nem ismerjük, bár láthatóan emberi testrészeket, arcokat ábrázolnak. A régészek a nép hitvilágával kapcsolatosan is bizonytalanok, de azért feltételezik, hogy „valamiféle tűzkultusznak is hódoltak". S hogy papnőik is voltak, arra egy jellegzetes fejdíszből következtetnek és egy bronzveretes kis ládikóból. Aztán még kiállítottak szarmata településeken talált római emlékeket is.

Ez a kiállítás a hagyományos felfogásra épülve jellegzetesen mutatja mind a történelemhamisítást, mind az abból fakadó, számunkra hátrányos következményeket a mi így us hosszú szarmata korszakunkat illetően, hogy itteni utóéletét nem veszik figyelembe. Átveszik a kegyetlen hódítást képviselő rómaiaktól származtatott barbár minősítést rájuk, holott tudható, hogy már a görögök is barbárnak neveztek minden nem görögöt. Az sem zavarja a kiállítást rendezőket ebben, hogy igen-igen gazdag szarmata anyagból válogathattak. Tehát, minthogy rómainak tartott tárgyakat is találtak a szarmatáknál, feltevésesen legalább, de sokkal kiegyensúlyozottabb kapcsolatokat kellene emlegetni a Duna két oldalán akkoriban élőket illetően. És a hitvilágra való határozott megállapítás különösen furcsa, ha éppen előtte vallották be, hogy a mai tudományunkra hajazó ábrázoló leleteket illetően nincsen elképzelésük se.

Mégis, a legnagyobb hiba, amiről külön kell szólnunk, hogy a lengyel–szarmata kapcsolat tárgyalásakor fel sem merül a magyar–szarmata kapcsolat. Pedig a lengyelnek nincsen földrajzi vonatkozása, míg a magyarnak kézenfekvő lenne, ha nem sokkal későbbi időben költöztetnénk be a Kárpát-medencébe a mindig is itt lakó népünket. Ám a lengyelnek a földrajzi lehetetlenség ellenére mégis valamiképp megengedik a történeti emlékezetből fakadó kapcsolódást, aminek aztán nem nagyon mennek utána. Pedig ha helyrajzilag lehetetlen, de történetileg lehetséges a kapcsolat, akkor a helyrajzot vizsgálat alá kellene venni. Esetleg mélyebbre vetíteni a lengyel-magyar barátságot, és ebből a szarmata azonosságból származtatni, ahonnan aztán a lengyel nemeseknek megengedték az azonosságtudat építését, míg nekünk nem. Azért nem, nehogy kiderüljön, hogy az egész népünk áll a szarmata korszak mögött is, amint előtte és utána szintén a főszerepet vittek a Kárpát-medencében. A következmények körébe tartozik még, hogy így aztán a hun és avar uralkodói korszak is ki lett metszve történelmünkből.

A mai magyarországi „szarmata" régészeti kutatásnak vannak más sikeres szereplői is. A korábbiakat összefoglaló könyv[1254] mutat 140 „szarmata" találatot az ásatási ismertetések és tanulmányok terén. Újabban jelent meg Vörös Gabriella könyve[1255] az eddig a kiskunhalasi múzeum raktárjai polcain pihent régészeti leletek sokasága és ásatásokon aprólékosan feljegyzett megfigyelések alapján 500 év emlékeit tárja elénk az 1–5. századból, neves szerzők tanulmányaival kísérve. Színes kockák ezek egy hatalmas és bonyolult mozaikból, amelynek a címét úgy adják meg, hogy „a szarmaták történelme".

[1254] Borbély Zsuzsanna, Vajda Olga: *A Közép-Duna-medence régészeti bibliográfiája 1988–2008.* Pázmány Péter Katolikus Egyetem Bölcsészet és Társadalomtudományi Kar Régészettudományi Intézet, Budapest, 2017. http://files.archaeolingua.hu/ARCHAEOLINGUA/Ebooks/PPCU0009_e.pdf.

[1255] Mészáros Boglárka: Egy késő szarmata kori temetőrészlet Kiskunhalas határában. Vörös Gabriella: Szarmata temetőrészlet Kunfehértóról a 2-3. századból. *Halasi Múzeum 4. Emlékkönyv a Thorma János Múzeum 140. évfordulójára.* Szerk. Szakál Aurél. Thorma János Múzeum könyvei 40. Thorma János Múzeum Halasi Múzeum Alapítvány, Kiskunhalas, 2015.
https://library.hungaricana.hu/hu/view/MEGY_BACS_ThormaJanosMuzeumKonyvei_40/?query=m%C3%BAzeum&pg=7&layout=s.
Vörös Gabriella: *Szarmaták két folyó között. A kiskunhalasi Thorma János Múzeum római és római kori szarmata gyűjteménye (1–5. század).* Opitz Archaeologica 21. Martin Opitz Kiadó, Kiskunhalas, 2022.

Legújabban Törökszentmiklós melletti ásatáson[1256] találtak egy nagy kiterjedésű szarmata települést, amely római leleteket is tartalmaz, és a szarmata gödrök között avarkori, illetve honfoglalás kori temető nyomait is felfedezték Damjanich János Múzeum munkatársai. Mali Péter régész számolt be róla, hogy a szarmata falu kb. 1800 éve épült rá egy 5000 négyzetméter területű 4500 éves kurgánra. Ami jól mutatja a lakossági folytonosságot a területen. A kora avar sírok pedig kb. 1400, a „honfoglalás" koriak 1000–1100 évesek. A római kori szarmata faluban fazekasság, ill. tűzzel kapcsolatos tevékenység nyomaira, hamus gödrökre, kemencékre leletek.
Aztán 2–3. századi eszközökre, csontmaradványokra, nagyméretű tárolóedényre, kutyacsontvázra, római kori pénzekre, s Pannónia provinciai kerámiaedények töredékeire. Fémtárgyakra, melyek ruházati csatként szolgáltak. Lócsontok, amelyekből lótenyésztőkre, nemesebb családokra következtetnek. Amint a későbbi avar és a „honfoglalás" kori vezetőket is látványos helyre temették, ezért van sok, 35 sír a kunhalom alatt, melyekből már kilencet feltártak.

Már ennyi sír feltárásából is érdekes részleteket megtudhattunk: Egy kora avar sírban az embercsontváz mellett lóbőrben lófejet és lábakat, valamint lószerszámokat találtak. Férfi lehetett az elhunyt, mert mellé tették íjának nyílhegyeit is, de a sírban számos bronz ékszer, fülbevaló és csüngő is volt. Más avarkori sírokban ezüst övvereteket, ruhára varrt lemezeket is találtak. Az egyik „honfoglalás" kori sírba idős nőt szintén lóval és lószerszámokkal temettek. Őrajta bronz karperec volt, derékövét sírrablók elvitték, lábánál 30-50 bronzveret, melyek vagy a cipőjét, vagy a lószerszámot díszítették. Ez a kis veret viking, Thor, a mennydörgés istene jelképe, amelyet a Kijevi Rusztól, a keleti vikingektől szerezhetett be, vagy ő maga is bevándorló volt – mondta a régész. A legalsó réteg, a valószínű rézkori sír feltárása, ami fölé a kunhalmot emelték, még ezután következik.

d) A hagyományos nézet kritikája a sztyeppei szauromatákról, avagy hogyan kerültek a szarmaták Ázsiába?

Istvánovits és Kulcsár nem elemzi külön a sztyeppei ázsiai és a Kárpát-medencei kapcsolatokat, hanem igényesen rámutatnak alapvető földrajzi fogalmi problémákra a kérdéskör szakirodalmában, például hogy Közép- és Belső-Ázsia meghatározását felváltva és összevissza használják, nem megmondva melyik területet értik alatta. Ezt ábrájuk tisztázza:

Kiindulásukat illetően tehát módszeres kételyünket kell előadnunk és kezelnünk azt majd az alábbiakban. Könyvük „II. Sztyeppei előzmények a kezdetektől a Kárpát-medencei foglalásig" című részéről van szó. Ez a cím csak egy oldalról szemléli a „szarmatákat", a sztyeppe oldaláról, a Kárpát-medence felől viszont nem, mintha nem lett volna legalább kulturális kölcsönöshatás vagy valamilyen előzetes kapcsolat közöttük. Pedig ha volt egyáltalán ilyen foglalás, fontos az ide jövés tárgya és célja, azaz az itteni állapotok összefüggése. Mert a fentebb felvázolt műveltségi ás hatalmi egyetemesség kapcsolatrendszere sokkal bonyolultabb annál a hagyományos képnél, hogy az a szarmata jelenség ott a messze távoli keleten egyszerűen csak kialakult, majd idejött és itt érvényesült.

[1256] MTI: Avar, szarmata és viking eredetű tárgyakat is találtak a Törökszentmiklós melletti ásatáson. *Múlt Kor. Történelmi Magazin.* 2022. augusztus 26. 11:25 https://mult-kor.hu/avar-szarmata-es-viking-eredetu-targyakat-is-talaltak-a-torokszentmiklosi-melletti-asatason-20220826?fbclid=IwAR1jpm14QNmJOoE5OvW1xXRFOvW0dFWIf6tSNZjvfiA5eVNLY82_38Rhp-8.

*1. ábra. **Ázsia tájai.** 1: nagytájcsoport határa, 2: nagytáj határa. **A: Délnyugat-Ázsia,** A1: Kis-Ázsia, A2: Kaukázus-vidék, A3: Szír-árok, A4: Arab-tábla, A5: Iráni-medence. **B: Közép-Ázsia. C: Észak-Ázsia,** C1: Urál, C2: Nyugat-szibériai-alföld, C3: Közép-szibériai-fennsík, C4: Kelet-Szibéria, C5: Altajidák-Bajkalidák, C6: Távol-Kelet. **D: Dél-Ázsia**, D1: Dekkán, D2a: Indus-alföld, D2b: Hindusztáni-alföld, D3: Himalája. **E: Délkelet-Ázsia**, E1: Indokínai-félsziget, E2: Maláj-szigetek, E2a: Nagy-Szunda-szigetek, E2b: Kis-Szunda-szigetek, E2c: Maluku-szigetek, E2d: Fülöp-szigetek. **F: Belső-Ázsia**, F1: Hszincsiang, F2: Tibet, F3: Külső- és Belső-Mongólia. **G: Kelet-Ázsia**, G1: A „belső és középső lépcső", G2: A „külső lépcső".*[1257]

Hérodotosz ezt mondja a szarmaták nyelvéről: „A szauromaták szkütha nyelvet beszélnek, de mindegyre csak hibásan..."[1258] Ez azt jelenti, hogy Hérodotosz nem a sztyeppei szarmata népről beszél, hanem a Kárpát-medencei szarmata (görögül szauromata) uralkodó rétegről, akik még nem sajátították el tökéletesen azok nyelvét, akiken uralkodnak. Hiszen mint láttuk, a scita a tudás nyelve, így hibás használatának említése is erre utalhat, azaz sokatmondó lehet számunkra,

[1257] Istvánovits–Kulcsár, 2018. 14.
[1258] Hérodotosz: *A görög-perzsa háború.* Ford. Muraközy György. Bibliotheca Classica. Európa Könyvkiadó, Budapest, 1989. IV. 117.

ha Kárpát-medencei környezetbe helyezzük. Erre feljogosítanak Fábián Sándor vonatkozó kutatásai is.[1259] Ezt írja: „A Scythica dissertatio[1260] – a Szkitiáról való értekezés – nyomán kijelenthető, hogy minden jel arra mutat, hogy a nagy orosz síkságra lokalizált Szkitia mellett létezett egy ősibb, kisebb méretű Szkitia a Kárpát-medencében…'Ők (a szkiták) magukat skolotáknak nevezték.'[1261] A régi latin írásokban a szkita szót scitanak írják, ami tudást jelent. Valószínű, hogy ugyanilyen értelme volt a skolotának, és lehet, hogy a skola latin szó is innen ered. 'A szkita név valójában talán a perzsa háborúk idején kezdett elterjedni: Homérosz biztosan nem tesz említést róla. Úgy tudni, hogy északon nomád életet élve a nemes igazságosságuk miatt dicsérték őket. Valójában sem a szkita, sem a szkolota név nincs említve Homérosznál, pontosan nem lehet a névre következtetni még ott sem, ahol Homérosz északi tejevőkről beszél.'[1262] 'Ptolemeusznál sem találunk írást a szkitákról, csak annyit, hogy különbséget tesz az Imáumi-hegyen kívüli, és azon belüli Szkitia között.'[1263] Az Imáumi-hegyet csakis a Kárpátok gyűrűjével lehet azonosítani. Ha valamiről azt állítjuk, hogy belül van, akkor azt valami körül veszi."[1264]

Ugyanakkor az az elnagyoltság a hagyományos történészi felfogásban, amivel a sztyeppei szkíták és szarmaták azonosságát kezelik, nem megengedhető, mert ott a hatalmi váltásokat a régészet a sírokban megjelenő újtípusú fegyverek használatához, illetve hadviselési változásokhoz köti. Nem lehet őket egykalap alá venni, vagy úgy tekinteni, hogy minden szteppei harcias nép szkíta, és azon belül voltak a szarmaták, roxolánok, alánok, avarok, hunok stb. Cser Ferenc a fegyverzet újdonságához köti egy-egy új hatalmi csoport, szerveződés megjelenését: „A szkíták vezették be a hadviselésbe az ún. visszacsapó nyilat,[1265] ami egészen a puskapor koráig az egyik legfélelmetesebb, messze hordó fegyver volt, különösen lóhátról, ezért a lovas hadviselésben szinte legyőzhetetlenek voltak. … A szarmaták … vezették be Európában az ún. nehézlovasságot és az azzal való hadviselést.[1266] Hosszú lándzsával harcoltak, miközben magukat acélerősítéses páncéllal védték. Ez több évszázadra előnyt biztosított számukra a hódítók között." A hunok pedig „visszacsapó szkíta íjjal harcoltak és náluk találkozott Európa először a kengyellel, tőlük ismerte meg a lóhátról való test-test elleni küzdelmet, amit a kengyel tett lehetővé."[1267]

Fábián ezt a szkíta–szarmata viszonyt is segít tisztázni: „A magyaroknál szokásban volt, és talán még ma is, hogy egyesek a nevükben az i-t, y-ra, vagy a t-t th-ra cserélték, ezzel bizonyítva nemesi származásukat. Az y és a th talán attól nemesebb az i- és a t-nél, mivel görög eredetű betűk, és amint tudjuk, a görögök nemesebbeknek tartották magukat más népeknél. Ez a praktika nagyon jól beleillik az uralkodó osztály módszerébe, amelynek a mottója a *'divide et impera!'* Ilyen megvilágításban vizsgáljunk meg két szót, a scita és a Scytha szót. A scita latin szó, tudást jelent, a Scytha szóról azt állítják, hogy egy ókori nép neve, ezzel azt sugallva, hogy semmi köze a scita szóhoz. Azt is állítják, hogy a görögök nevezték így a szkitákat. Ha jobban megvizsgáljuk, azt látjuk, hogy ugyanaz a szó mindkét esetben, csak a népet jelölőnél két betűt kicseréltek görög betűkre. Amíg a szónak latinul van értelme, addig görögül nincs. Görög nyelven a tudás gnózis.

[1259] Lásd Fábián 2021. 231, 362, 416, 593-595.

[1260] Brandstäter, Franz August: Scythica: *Dissertatio auctoritate ampl. phil. ord. in acad. Albert. pro venia legendi.* Fratres Bornträger, Regiomonti, 1837. https://books.google.ro/books?id=fJxOAAAAcAAJ&printsec=frontcover&hl=hu&source=gbs_ge_summary_r&cad=0#v=onepage&q&f=false

[1261] Brandstäter 1837. 1.

[1262] Brandstäter 1837. 4.

[1263] Brandstäter 1837. 25.

[1264] Fábián, 2021. 231.

[1265] Lásd Taylor, Thimoty: Thracians, Scythians, and Dacians. *Prehistoric Europe. An Illustrated History.* Oxford Univ. Press, Oxford, 1998. 381, Kiszely István: *A magyarság őstörténete. (Mit adott a magyarság a világnak.)* Püski, Budapest, 1996. 716, László Gyula: Isten ostora. *Népszava* 1973, április 28. Idézi: Kovács Vilmos: *Kik voltak? Nyelv- és őstörténeti írások a honfoglaló magyarság kialakulásáról.* Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség, Ungvár, 1997. 55. Glatz Ferenc: *Magyarok Krónikája.* Officina Nova, Budapest, 1996. 41.

[1266] Ascherson, Neal: *Black Sea.* Vintage, London. 1996. 223.

[1267] Cser 2000. 154, 161, 163.

A scita latinul jelent tudást. Hérodotosz szerint a Dunától északra egész a jeges tengerig szkiták éltek. Ha a szkita nevet a fenti megvilágításban nézzük, vagyis hogy a szó gnózist jelent, akkor óhatatlanul a gnosztikus kereszténységre gondolunk. És valóban, a régi írások arról tanúskodnak, hogy még a 13. században is Észak-Európában nagyszámú gnosztikus keresztény közösség létezett. Sok ókori történetíró említést tesz a szkitákról, azonban az időmeghatározást nem lehet komolyan venni. … Plinius állítására, miszerint a Szarmatákat és a Germánokat is szkitáknak nevezi, a *Scythica dissertatio* szerzője a következőt mondja: 'Úgy tartják, hogy mindazon nemzetek, akik ott laktak, ahol ma a szarmaták és a germánok, szkitáknak neveztettek, mostanra azonban ezen vidékekről eltűnt ez a név, amit most távoli ismeretlen népeknek tulajdonítanak.'[1268] 'Ptolemeus különbséget tesz az Imaumon belüli, és az azon kívüli Szkitia között, amiből az következik, hogy a Szkita név széltében-hosszában el volt terjedve.'[1269] 'Hogy van-e kapcsolat a szkiták és a szlávok közt, ezt nem lehet egy szóval sem tagadni, de van, aki egyenesen azt állítja, hogy a szkiták és a szlávok ugyanazok. De ez sem eszementebb azon állításnál, hogy a germánok szkita eredetűek.'[1270] Ha a fenti állításoknak valami értelmet akarunk tulajdonítani, akkor azt kell mondjuk, hogy a szkita név nem egy etnikumra, hanem inkább valami másfajta közösségre vonatkozik. Ez a közösség nem lehet más, mint a vallás, éspedig a szkita vallás, ami úgy tűnik, hogy Hérodotosz idejében, egész Eurázsiában el volt terjedve."[1271]

„Az Imaum-hegy csakis a Kárpátok lehet, ami egy belső Szkitiát különít el. Ez a belső Szkitia nem más, mint a Kárpát-medence. A 72. oldaltól a szerző felsorolja azt a sok ellentmondást, amit Hérodotosz írásában találunk a szkitákkal kapcsolatban. Mindezek az ellentmondások feloldódnak, ha a Hérodotosz által leírt Szkitiát a Kárpát-medencére vonatkoztatjuk. Tehát a szkita vallás (gnosztikus vallás) a Kárpát-medencéből indult és terjedt szét egész Eurázsiában. 'Bárki, magyar vagy jövevény, aki a szkita nemzeti etnikus rítust gyakorolja, és nem tér vissza az igazi Krisztusi hitre, és a Szent István király törvényére, fej- és vagyonvesztéssel büntettessék. A városok, várak, falvak, templomok leromboltassanak és újraépíttessenek. (Werbőczy, 1628.)' Hát akkor ki is kezdte el a templomrombolást? Azért meg kell jegyezzük, hogy habár nem kételkedhetünk Szent István létezésében, azért nagyon kevés kétséget kizárható adat maradt fenn tőle. Így nehéz ítélkezni a tettei felől. Anno 1017: 'A német és szászországi területeken a szlávok visszatértek a hitre, a vallás virágzott. Angliában véget ért az önkényuralom, Canuto dán király alatt visszatért a szent élet. Magyarországon Szent István alatt a napok többségében terjed fényesen a Krisztus kultusz. Gallia Robert király alatt visszaesett a manicheus eretnekségébe. (Melchiore Inchofer, 1650.)' Péter a császárral és a teuton lovagokkal Fehérvárra jön, ahol visszakapja a koronát: 'A Szűz Mária nevére szentelt székesegyházban tárgyalt a magyarokkal a kiegyezésről. Engedve a magyarok azon kérésének, hogy gyakorolhassák a magyar scita (gnosztikus) vallást és szokásaik szerint törvénykezzenek… Ekkor Magyarország nemesei, látván a nemzetük romlását, összegyűltek Csanádban, tanácskozásra az egész magyar nemzet, és követeket menesztettek Oroszországba… Ekkor azonban sajnálatos módon, Vata tanácsára hallgatva, a démonokhoz kezdtek imádkozni, lóhúst enni, nyers húst enni, és mindenféle gyalázatos dolgot művelni. Ugyanakkor sok katolikus egyházi és laikus embert megöltek és templomokat romboltak le. Ezután a Péter ellen lázadók ölni kezdték a német és latin tisztségviselőket, kik közül kevesen menekültek meg. (Chronicon Dubnicense, 1884.)' Tudjuk, hogy Csanád (Marosvár) volt az egykori Ajtony vezér székhelye. Abban az időben a politika kéz a kézben ment a vallással. Ha a magyarok Csanádban gyűléseztek és a követelésük egyik pontja a gnosztikus vallás visszaállítása volt, akkor azt is feltételezhetjük, hogy Ajtony sem volt pogány, hanem éppen gnosztikus keresztény. Azt jól látjuk az írásokból, hogy az eretnekekre a katolikusok kígyót-békát szoktak kiabálni, de

[1268] Brandstäter 1837. 22.
[1269] Brandstäter 1837. 26.
[1270] Brandstäter 1837. 22.
[1271] Fábián 2021. 593.

ezek általában hamis vádaknak bizonyultak. Azt is figyelembe kell venni, hogy akárcsak a mai békés tüntetések alkalmával, mindig megjelennek a diverzánsok és provokátorok, ami akkor is így volt. De vajon ördögtől való-e a gnózis? A gnózis, akár a latin scita, tudást, megismerést jelent. Krisztus tanítása szerint az igaz ember a világosságban jár, a tolvaj pedig a sötétben. A világosság nem a vakhitet jelenti, hanem a tudást, a megismerést. Ennek a tanításnak az ellenkezőjét találjuk az ótestamentumi írásban, amikor az Isten az embert azért bünteti, mert a tudást akarta megszerezni. Nyilvánvaló ennek a tanításnak (jobban mondva ellentanításnak) a politikai üzenete: Nektek, rabszolgáknak nem lehet hozzáférésetek a tudáshoz. A tudás csak a kiválasztottak előjoga, és aki ezt megszegi, az a legkeményebben büntetendő, mint eretnek."[1272]

„Értelmezzük a következő szöveget, melyhez hasonlót a Bibliában is találunk, de már a jézusi történethez igazítva: 'Verbigena Christus ex verbo Dei natus. – Az igelényegű Krisztus az Isten igéjéből [szavából, tanításából] született. (Altenstaig, 1509.)' A verbigena=igefajú. Vagyis Krisztus nem más, mint Isten tanítása. Az Isten élő lélek és tanítás. Nem igényel áldozatot, még szimbolikus, jelképes vagy képletes formában sem, s nem lehet sem megvesztegetni, sem megpuhítani. Nincsenek számára előre kiválasztottak, akiknek mindenáron kedvezne, és többre értékeli a becsületet és igazságosságot, mint a mindenáron való hűséget és imádatot."[1273]

E megfontolásokat nincs okunk nem érvényesíteni Istvánovits és Kulcsár kulcsmondatára, hogy „a Kr. e. IX–VIII. században a délorosz sztyeppén feltűntek az első név szerint ismert népek: a kimmerek és a szkíták".[1274] Azaz lehet ez az elnevezés akár késői átvitel rájuk máshonnan, más szempont szerint keletkezett fogalomként, ill. névként, de attól még azokat a régészeti leleteket, amiket a „nevük alatt" azokon a sztyeppei területeken találtak, a maguk valóságában kell tekintenünk. Amint az általuk lábjegyzetben említett nevezék emlékeket: „Ladislav Zgusta összegyűjtötte a Fekete-tenger északi partvidéke görög városainak teljes személynév-anyagát, amelynek beható elemzése során arra a következtetésre jutott, hogy elkülöníthető egy korábbi és egy későbbi iráni dialektus. Az archaikusabb nevek a szkítákhoz köthetők, és ezeket elsősorban Olbia és Khersonésos feliratairól lehet megismerni. A fiatalabb réteget a szarmaták nyelvi emlékei adják, melyeket főként az Észak-Pontus keleti városainak (Pantikapaion és Tanais, valamint a Tamany-félszigeten Phanagoreia és Gorgippia) feliratai tartalmazzák."[1275]

E feliratok még külön is vizsgálandók, de annyi azért látszik, hogy itt utólagos görög értelmezéssel állunk szemben. Ugyanakkor a népről átugrottunk a nyelvre, és valószínűleg több évszázadot, sőt évezredet is, de ennyi bizonyíték nem elegendő, hogy a szkíta–szarmata–alán nyelvi vonalat kimerítően tárgyaljuk, különösen iráni mivoltukat állítsuk. Sőt a szerzők rámutatnak, hogy van olyan is, aki „a kimmereket thrák–fríg nyelvűeknek tartja (pl. Vásáry 2003. 30)." Amire magyarázat lehet, hogy „a thrák–fríg hipotézis hátterében alighanem Strabón adatát sejthetjük, aki szerint 'A kimmeriosok, akiket tréreknek is neveznek, vagy azoknak csak egyik törzse...', illetve 'a kimmeriosok, meg a trérek is gyakran engedtek meg maguknak ilyen kalandozásokat.' (Strabón I.3.22.) Minthogy pedig ugyancsak szerinte '...a trérek, ... szintén thrákok' (Strabón XIII.1.8.), így kézenfekvőnek tűnt az azonosítás. Azt persze hozzá kell tennünk, hogy a nyelvészeknek mindössze néhány kimmer királynév áll rendelkezésére. (V. I. Abajev hármat említ: Tugdamme/Lygdamis, fia Sandakšatru és Teušpa. Ezeknek a neveknek iráni etimológiáját bizonyítja. Nem tesz viszont említést a Strabónnál szereplő és általunk lejjebb említendő Kóbos nevének eredetéről – Abajev 1965. 126.). Ugyanakkor a kimmer–szkíta rokonsághoz mégse nagyon

[1272] Fábián 2021. 593-595.
[1273] Fábián 2021. 600.
[1274] Istvánovits–Kulcsár, 2018. 25.
[1275] Istvánovits–Kulcsár, 2018. 28 lábjegyzet.

férhet kétség, hiszen a kimmer toponímiák elhelyezkedése, a nevek etimológiája, a korabeli aszszír feliratok, az antik források és a régészeti leletanyag értékelése egybehangzóan bizonyítja ezt (vö. legutóbb Ivancsik 1999. – további irodalommal!).”[1276]

Nem is annyira a konkrét eset a lényeg itt a trákok bekeveredésével, hanem hogy az írott történelmi anyag keveredik egyéb, valódi forrásokkal – bár Abajev iráni nyelvi bizonyításának szintén utána kellene menni. Megjegyzendő még, hogy akár a helynévanyag, akár névjelentés, nem minden ellenőrzés nélkül vetendő össze a keletinek mondott feliratokkal és az antik forrásokkal tehát. Mert mégha a régészeti anyag sok egyezést mutat is, annak az egyezésnek akár sokkal mélyebb eredete lehet az időrendet tekintve.

A sztyeppei hatalom egységességének irániakhoz kötése évezredekkel korábbtól kezdve egészen a hunokig, szintén tovább vizsgálandó. És ez már érinti a szarmata ügyet. Nemcsak a szauromata és a szarmata kettősség miatt, nemcsak a Kárpát-medencei felbukkanásuk miatt, hanem mert az egységes vonásokat, amit a hatalom művelésében látunk Eurázsia-szerte, szintén érdemes sokkal korábbról, nevezetesen a Fekete-tenger helyén volt Fekete-tó partvidékén volt magas műveltségből eredeztetni. Ám ekkor kiderül, hogy a mi Tordos-Vincsa műveltségünk ezer évekkel megelőzi a sumér és a sztyeppei műveltségeket, illetve itt a Kárpát-medence és a Kárpátok keleti oldala sokkal eredetibb alakjában őrizheti, mint ahol a műveltség harciassá változott, harciassá torzult és hódító jelleget öltött. Emiatt pedig sem az időben késői, sem a térben távoli hasonlóságokat nem szabad azonosítani a Kárpát-medencei jelenségekkel, de a hasonlóságukat fel kell használni az eredeti korai állapot lehető legjobb újrafelfedezéséhez, modelljének újraépítéséhez.

Ugyanakkor tehát ha számba vesszük a sztyeppei terület emlékeit, főként az ott talált aranykincset, közelebb juthatunk ennek a folyamatnak és összefüggéseinek a megismeréséhez, sőt megértéséhez is. Indokolt, hogy az ilyen bonyolult dolgokat próbáljunk megragadni és bemutatni, mert a felhalmozott anyag, amely rendelkezésre áll ebből az igen hosszú időből és igen nagy területről való és igen gazdag.

Felmerült előbb egy külső és belső Szkítia, azaz a Kis és Nagy Szkitia kérdése. Az imént idézett Brandstäter-disszertációban említett Ptolemaiosz szerinti Belső- és Külső-Szkitia tehát azonosítható a Kárpát-medencével és az európai sztyeppével, ahogy ez a két terület Istvánovits és Kulcsár könyvében látható „A mérsékeltövi sztyeppe a legfontosabb antik nevekkel” aláírással (*2. ábra*). [1277] Itt láthatunk bizonyos földrajzi neveket a mai helyekhez fűzve. Ezen nem szerepel sem Pannonia, sem például Sirmium, amelynek köze volt a szarmatákhoz Ammianus Marcellinus híres története szerint és a magyar régészeti feltársok szerint is. A Marha! kiáltás története persze vitatott, de leginkább csak a berögzött történelmi kép miatt, amely nem engedi meg a magyar nyelvi vonatkozást.

A *2. ábrá*n látható földrajzi nevekkel kapcsolatban érdemes visszatérnünk a Brandstäter-disszertációhoz, illetve Fábiánhoz: „’Az Iszter a Nílus után a Föld legnagyobb folyója, mely a keltáktól ered, egész Európát átszeli kelet felé: miután pedig az Agathirszeknél (a mi Magyarországunknál) találkozik a Marossal, utána kelet felé veszi az irányt. Mégis (hogy úgy mondjam), mintha egy más folyóról lenne szó, amely újra kelet felé megy, melyet Hérodotosz nem nevez meg, bár nem feltételezhető, hogy ő ezt nem ismerte, azon mindenesetre csodálkozni lehet, hogy miért mondja, hogy a kijárat ismét kelet felé fordul. (Brandstäter, 1837. 38.)’ Hérodotosz tudhatott egy pannóniai tengerről, amely a Vaskapu elzáródásakor időnként feltöltődött a Duna–Tisza–Maros találkozása körül. És amikor egyes írásokban megjelenik a Ponto aquilonari (Északi-tenger), akkor inkább erre gondolhatunk, és nem az északi jeges óceánra. Valószínű, hogy a Maris (Maros) folyó a nevét épp ettől a ’tengertől’ kapta: mare=tenger. A Marossal persze a Duna csakis

[1276] Istvánovits–Kulcsár, 2018. 29. lábjegyzet.
[1277] Istvánovits–Kulcsár, 2018. 19. 7. kép.

úgy találkozhatott, ha már előzőleg egyesült a Tiszával, egy tavat képezve. Valószínű, hogy Ovidiust is ide száműzték és nem a Fekete tenger mellé. Ovidius: 'Azonban hidd el, hogy nem feltételezzük, hogy nem tudod az okát, hogy miért fagy be télen a Szarmát-tenger. A közelünkben (lakó) kocsik vannak, melyekben igen hideg van. Innet ered a Bóra, ez gyűjti egy helyre az embereket. De az északkal ellentétes irányból fújó melegebb szél lassan jön és ritkán… Ez a megrekedt mocsári állóvíz nem igen kék, inkább zavaros színű. (Brandstäter, 1837. 11, 12,)'– Ez a szarmát tengernek nevezett mocsári állóvíz nem lehet más, mint az említett Pannon-tó."[1278]

2. ábra. Latin földrajzi nevek Kelet-Európában?[1279]*A Rhipei (Rifei-hegy) nagy Találat!*

Az Istvánovits–Kulcsár szerzőpár elveti a Marus és Maros azonosítását, ámbátor csupán „valószínűsíthető" adatokra hagyatkozva. Ők egyébként a korai szarmaták dunántúli szereplését elfogadják.[1280]

„Másik forrás szerint: 'Ezt a magyar Szkitiát az első történelemírók Európába helyezték: mely kelet felé terjed, egyik oldalát az északi tenger, másik oldalát a Rifei-hegy határolja, kelet felé Ázsia, nyugat felé az Etele folyó, melyet Donnak is neveznek… Azt is írják, hogy az itt élő népek csak hiábavalóságokkal foglalkoznak, lusták, nemi kicsapongók, szeretnek rabolni, inkább sötét, mint fehér a bőrszínük… Ezenkívül Szkitiából ered a Donnak nevezett nagy folyó, amit a magyarok Etelnek hívnak, mely folyó havas hegyeken folyik át, melyek körülzárják Szkitiát… A Szkita Haza hossza háromszáz hatvan stádium, a szélessége pedig százkilencven stádium: az elhelyezkedése annyira megerősített, hogy csak egyetlen kis helyen van bejárat hozzá. Kelet felőli szomszédaik a besenyők és a fehér kumánok, és az északi tenger nyugati felén olyan sűrű erdőség található, ami ember számára átjárhatatlan.'[1281] Nyilvánvaló, hogy a kompilátor régi írásokból másolt, amelyeket nem sok sikerrel a 16. századi történelmi felfogáshoz akart igazítani.

[1278] Fábián, 2021. 231.
[1279] Az ábra nem ezzel az aláírt szöveggel: Uo. 19. 7. kép.
[1280] Istvánovits Eszter, Kulcsár Valéria: *„…aligha állhat nekik bármely csatarend ellent." Egy elfelejtett nép, a szarmaták*. Jósa András Múzeum és Szegedi Tudományegyetem Régészeti Tanszék, Nyíregyháza–Szeged, 2018. 192-194. 560. lábjegyzet. http://real.mtak.hu/80406/1/Szarmata_web.pdf.v
[1281] Jacques Bongars: a, 1543. 28. Bongars, Jacques: *Rerum Hungaricarum Scriptores Varii. Historici, Geographici: Ex veteribus plerique, sed iam fugientibus editionibus reuocati: Quidam nunc primùm edit.* Wechelus, Marnius & Aubrius, Francofurti, 1600. 7.

Itt megtaláljuk a Jordánes-féle magyar gyalázkodást és a magyarok mindenáron való kiebrudalását a Kárpát-medencéből. A Don viszont lehet a Donau (német) rövidítése. Az Etele pedig valószínű, hogy a folyó általános neve, ami az étellel áll kapcsolatban. A legbőségesebb táplálékot a folyók nyújtották, nem hiába mondták a Tiszáról, hogy kétharmada víz és egyharmada hal. Az 'északi tengert' itt megint a Pannon-tóval azonosíthatjuk. A Rifei-hegyek pedig a Kárpátok, melytől keletre valóban a besenyők és a kumánok laktak, de ez a vidék abban az időben már Ázsiának számított. Ha ezt a Szkitiát a Kárpátoktól keletre helyezzük, akkor óriási ellentmondásokat találunk, mivel a Don folyó nem folyik keresztül olyan havas hegyeken, melyek körülzárnák Szkitiát. Ellenben a Duna igen. A hab a tortán az, hogy ez a Szkitia annyira körülzárt, hogy csak egyetlen kis bejárata van. Ezt szintén csak a Kárpát-medencével lehet azonosítani. Hérodotosz Dárius hadjáratáról szólva mondja: 'Így Szkitia alakja majdnem négyzetalakú, két része (oldala) tengerek felé tart, egyik a mediterrán, a másik a (Fekete) tenger felé, ugyanakkora távolságra mindkettőtől. (Mert az Isztertől a Boristenesig tíznapi járás, és ugyanennyi a Boristenestől a Meotiszig). A mediterrán tenger irányából a Melanklénosokig, akik a szkiták fölött laknak, húsznapi út. Feltételezem, hogy egy nap alatt 200 stádium utat lehet megtenni. Így Szkitia szélessége (délről északra) 4000 stádium, a Mediterrán tengerig ugyanennyi stádium.'[1282] Egy stádiumnak vegyünk 200 métert, így a 4000 st = 800.000 m = 800 km. Tehát körülbelül ennyi a Szkitia hossza és szélessége. A fent leirt elhelyezés szerint épp a Kárpát-medence közepén található. A későbbi kompilátor hamisítási célból ide is beszúrt egy megtévesztő mondatot, ami viszont teljesen idegen a szövegkörnyezettől: Mert az Isztertől a Boristenesig tíznapi járás, és ugyanennyi a Boristenestől a Meotiszig."[1283]

A *3. ábra* mutatja, hogy az Al-Dunától az Urálig volt egy széles nagy sztyeppei sáv, amelyen azonos életmód volt folytatható. Azt tekinthetjük Külső- vagy Nagy Szkitiának. Sebestyén László meglátásait figyelembe véve is, ennek a területnek a szkita–szarmata benépesedése másodlagos, délről kiinduló volt. Ezt írja: „Az i. e. XI–VIII. század az egész Kárpát-medencében a bronz virágkora Európai méretekben is talán ez a leggazdagabb bronzművesség helye. Kardok, lándzsák, nyeles kések, sarlók, tokos balták, vésők, borotvák különféle ékszerek és más tárgyak a bizonyság erre. Feltétlenül ismertetésre vár még a korai vaskor régészeti hagyatéka, különösen hogy részben az a nép képviseli minden valószínűség szerint, amelyik legfőként érdekelhet e témánkban bennünket. Sigynnek a nevük, s korántsem ismeretlenek a hazai szakirodalomban, még az uralkodó történészi felfogás hívei körében sem, jóllehet ezek nem egyértelműen látják bennük a korai vaskor kezdetétől a keleti eredetű régészeti anyag hagyakozóit. Nagyállattartó, lótartó életmódú népről van szó. Kultúrájuk jellemzője, amelyet mezőcsáti kultúra néven tartunk számon, a lovas, illetve kocsizó életmódra való lófelszerelés. Tőlük eredhetnek medencénk első vaspengéjű keleti kardjai. Tárgyi hagyatékuk párhuzamai Kelet-Európa déli felében, a Kaukázus vidékén és Közép-Ázsiában találhatók meg. E hagyaték fontos elemei Perzsiáig követhetők."[1284]

https://books.google.ro/books?id=igZPAAAAcAAJ&printsec=frontcover&hl=hu&source=gbs_ge_summary_r&cad=0#v=onepage&q&f=false.

[1282] Herodotus: *Historiarum Libri IX ... Ejusdem Narratio de Vita Homeri. Excerpta e Ctesiae Libris de Rebus Persicis et Indicis.* Dunmore, Londini, 1679. 257.
https://books.google.ro/books?id=wlpTAAAAcAAJ&printsec=frontcover&hl=hu&source=gbs_ge_summary_r&cad=0#v=onepage&q&f=false.

[1283] Fábián, 2021. 232-233.

[1284] Sebestyén László: *Őstörténeti tanulmányok.* Posztumusz internetes kiadás, 1995 körül (az előszó szerint az 1975-ös Kézai Simon védelmében c. könyve megjelenése után több mint 20 évvel). 71-78.
http://www.napturul.hu/letoltesek/sebestyen_ostortenetitanulmanyok.pdf.

3. ábra. A pontuszi (-káspi) sztyeppe.[1285]

Kövessük hát, de tehát ne onnan származtassuk, ha itteni eredetű, és legyünk tisztában vele, hogy a régészeti anyagot vizsgáljuk, és az eddigi felszínes történeti kép miatt kritikával kell kezelnünk a hatalmas területről szóló és azt egységesnek kezelő történeti iratokat.

Sebestyén így folytatja: „A nagyon részleges régészeti bemutatásuk után lássuk, kik is ők. A Magyarország története az Alföld vaskori népességének leírásában példásan idézi róluk Herodotos sorait, de mert nem dönti el, ezek Hekataiosztól származnak-e, nem állíthatja egyöntetűen, hogy a szkíta vaskor előtti preszkíta lakosokkal azonosak ők. Több magyar szerző és kutató megítélése előtt, nézzük először Herodotos véleményét; ahogyan ő az Alföld és talán a Dél-Dunántúl népét a trák törzsek és szokások leírása közé iktatva említi. 'Mi van országuktól északra, milyen emberek laknak ott, senki sem tudja biztosan; közvetlen az Isztroszon túl lakó népnek csak a nevét sikerült megtudnom, szigünáknak hívják őket és méd viseletben járnak. Lovaikat ötujjnyi szőrzet borítja, kicsik, tömpe orrúak és olyan gyengék, hogy nem bírják el az embert. Kocsiba fogva azonban igen fürgék, ezért az ottani emberek kocsikkal utaznak. Országuk megközelíti a venétekét az Adria partján. Azt mondják, Médiából származnak, de hogy hogyan juthattak Médiába, el sem tudom képzelni. A régi időkben azonban minden lehetséges volt.' Ami e tudósításból a valószínűen csak hallomásból ismert lófajtát illeti, inkább elfogadhatjuk a mezőcsáti kultúra számos sírjából feltárt kistermetű, igénytelen ázsiai lófajta képét, amelyre illett, az hogy hosszú szőrű, de hogy 'lovast nem bírhatott volna el', meseszerűen hat. Magyarország földje a régi görög irodalom tükrében című, 1936-ban Pécsett megjelent írásában Borzsák István már kétségtelennek látja, hogy Herodotos forrása Hekataiosz Periegesis c. műve volt. Ez a Kr. e. VI. századi geográfus lakóhelyzetéből eredően jól ismerhette az Isztrosz, a Duna Fekete-tengeri vidékét, de éppen úgy a fölötte északra lévő területeket is. Az ő idejében, a VII. század folyamán kezdenek kialakulni a Pontus északi és nyugati partjain a milétoszi telepek. 657-ben megalapítják Istriát, tíz évvel később Olbiát. Gyarmatot alapítanak, még ebben a században, a Szeret torkolatánál, a mai Galacztól nyugatra, Barbosinál. Ennek révén cserekereskedést folytattak az északi törzsekkel 500 körül a Duna, a Szeret torkolatáig, sőt azon túl görög folyam volt. Ebből következően a Duna és mellékfolyói egész rendszerének leírását Herodotos csak Hekataiosz térképéből és ahhoz fűzött

[1285] https://www.tf.uni-kiel.de/matwis/amat/iss/kap_b/advanced/ab_1_4b.html.

megjegyzéseiből meríthette, így ezt a közlését is: 'Az agathirsektől folyik a Maris folyó, így ömlik a Dunába'. Vagy ezt megelőzően: 'A Dunától északra az első nép az agathyrsok.' Erdélyt ugyanis Szkítiával a Szeret völgyén és az Ojtozi-szoroson át vezető út kötötte össze."[1286]

Sebestyén nem vette észre az ellentmondást, amit az a félezer kilométeres távolság jelent, ami az al-dunainak tekintett és a Maros-menti terület, valamint az Ojtozi-szoroson át és a Szeret-völgy vége között feszül, ha az agathyrsek lakóhelyét Hérodotoszból, illetve Hekataiosztól véve az adatokat, meg akarjuk határozni.

Továbbá: „Ha már az agathyrsokról, e szkíta népről beszélünk, nézzük, mit mond róluk Herodotos: 'Az agathyrsok a legelpuhultabb emberek, ők hordanak legtöbb arany ékszert. Nőközösségben élnek, hogy így egymás testvérei legyenek, és mint rokonok mindnyájan ne irigykedjenek egymásra, s ne gyűlölködjenek. Egyéb szokásaik hasonlók a trákokéhoz.' Különös jellemzés, igen elüt attól, amit általában a szkítákról a legtöbb korabeli író, de a későbbiek is reánk hagytak."

Mert ez nem a sztyeppei szkítákról szól, akiket vadaknak tartottak – lehet, csak utólag.

„Említendő, hogy Karl Müllenhoff Deutsche Altertumskunde című 1890-ben kiadott munkájának első kötetében Herodotos különös tévedésének tartja, hogy a sigynneket odatette az Istrostól északra. Ebbe Strabonra épít annyiban, hogy ez Nagy Sándor történetíróit használva, így Aristopulost és Patroklost, a Kaspitól délkeletre talált sigynneket, s ugyanazt tudja bozontos lovacskáiról, amit Herodotos, sőt azt is, hogy 'asszonyaik fiatal koruktól vezetnek, kocsit persze, s közülük a jó kocsis akkor megy férjhez, amikor akar'. Ez a Kaukázus melletti lakás nem feltétlenül mond ellent a médektől való elvándorlásnak, s a Duna–Tisza-közére való feljutásnak, mint azt a későbbiekben majd láthatjuk."

Viszont az is látható, hogy Sebestyén a szkíta nevet elképesztően rugalmasan használata, hiszen itt már több ezer kilométeres távolság áthidalásáról van szó. Elegendő hozzá a méd név bevonása a feltételezett terjeszkedési folyamatba, és máris nyugati szkíta néphullám azonosul a keletivel. Amit Sebestyén a továbbiakban részletez is, de azért a régészeti adatokat tekinti alapnak ő is, nem a történeti hivatkozásokat.

„Hekataiosz egyéb adatai is erősítik azt, úgyszintén az archeológiai leletek is, hogy e nép esetében az egyik nyugati szkíta néphullámmal van dolgunk. Ismerünk e területek közötti, mondhatni köztes álláspontot, mégpedig a Kr. u. 230-ban született Rhodus Apolloniustól, aki a sigynneket a Duna deltájához teszi. Argonauticái 4. könyvében elismerően ír a teherhajóval átjárható Iszterről s leírását a 319-320. versében így végzi: 'Mert soha sem láttak még azelőtt tengeri hajókat sem a trákokkal vegyült szkíták, sem a sigynnek'."[1287]

Fentebb még a pontuszi, azaz tengerparti görög gyarmatokról volt szó, sztyeppei szkíta kapcsolatokkal, itt pedig a Duna-deltához kijutó szkítákról van szó, akik tehát csak nyugatról jöhettek a tengerig.

De nézzük tovább a sigynnákra vonatkozókat, ahol az iráni eredetben Sebestyén se biztos:

„Mindenképpen ide kívánkozik hazai munkáinkból, A kelták nyomában Magyarországon című művéből a szerző Szabó Miklós meglepően sokrétű leírása e népről. Állításai részletes közreadását feltétlenül megérdemli. Azzal kezdi, hogy az 'Alföldön steppei eredetű kultúra alakult ki, melynek etnikuma a korábban a kimmer törzsszövetséghez tartozó, később szkíta hatás alá került iráni sigynnákból (ezt Herodotos munkájából tudjuk) és az őslakosságból tevődött össze.' (Ezúttal nem feladatom, hogy az iráni eredet feltevését vitassam, különösen, hogy ezt Herodotos nem mondja. Csak örülhetnénk, ha az őslakosságról is mondott volna Szabó valamit). De idézzük tovább: Az i. e. VI. században a magyarországi kora vaskor nemzetközi kapcsolatai jelentősen bővültek. A Nyugat-Magyarországot átszelő 'borostyánúton a Balti-tenger partjáról borostyán, dél felől – szórványosan – görög áru és az észak-itáliai bronzműhelyek termékei jutottak el a

[1286] Sebestyén 1995. 71-78.
[1287] Sebestyén 1995. 71-78.

Kárpát-medencébe'. A történészek számára 'a látóhatár kiszélesítésében nagy szerepet játszottak a sigynnák, akiknek régészeti hagyatéka a Dunántúlon és Szlovéniában is megtalálható'. (Szabó Miklós ezt feltehetően arra alapozza, hogy Hekataiosz nyomán Herodotos úgy tudja, hogy 'ezeknek a Sigynneknek a földje az adriai Enetoi határáig: terjed'). Ismét Szabó: 'Ők közvetítették hazánk területére a déli árut s cserében elsősorban lovakat adtak üzletfeleiknek.' A korai kelta művészet szempontjából is érdemes egy pillantást vetni erre az iráni népre. A ligur sigynna szó – erről még szólunk – kereskedőt jelent, s ez nyilván a sigynna kereskedelem nyugati hatósugarára vonatkoztatható."[1288]

A nagyvonalúság innen sem hiányzik, mert ne feledjük Irán és Liguria 4000 km távolságát. De ha már kereskedelemről van szó, ne a nyugati irányúval foglalkozzunk csupán, hanem a keletivel is, ami jól magyarázza az európai sztyeppén, sőt távolabb is megjelenő „görög ízlésű" dísztárgyak egyöntetűségét a Kárpát-medenceiekkel és másokkal. És ha már a sigynnák keleti kapcsolatait előbb feltártuk, most azt miért is mellőznénk? Hogy nem kifejezetten hatalmi- és népmozgásból származik e kapcsolat, hanem kereskedelemből? Ismerjük el, hogy ez a valóság.

Sebestyén további megállapításai is erre vonatkoznak: „Feltehetőleg a sigynnák közvetítésével kerültek a La Tén művészet formanyelvébe a kimmer–szkíta művészeti körből átvett állatalakok és egyéb díszítőmotívumok. Érdekes ez a következtetés, különösen, ha e Svájc területéről származó lelethellyel a kelták bővebb ismertetése kapcsán beszélnénk. Mivel ez nem célunk, a későbbiekben példákkal utalhatunk arra, hogy a művészeti kifejezés ötvöződése a kelták és sigynnek részéről megtörténhetett országunk területén is. Fontos állítása Szabónak az időrendiség miatt, hogy 'a IV. század folyamán a szkíta–sigynna kultúra zavartalanul virágzott', továbbá, hogy 'a III. században az Alföld nagy »szkíta« (sigynna) temetői még használatban voltak', azonban a tápiószelei temető legfiatalabb sírja már kelta sír, amely nem korábbi i. e. 250-nél. Nagyjából ez lehet az az időpont, amikor a kelta—sigynna kapcsolatok kiépültek (rákospalotai sír), megkezdődött a két kultúra keveredése, amely végső soron kelta terjeszkedést, hódítást jelenlett. A hódítás – legalábbis amennyire ez a régészeti leletekből következtethető – a Dunakanyar irányából indult meg.[1289] Itt helyezkednek az i. e. III. század elején kezdődő legnagyobb kelta temetők (Kosd, Szob), és később is az Alföld és az Északi-hegyvidék peremén találhatók a legtipikusabb, keverék sigynna–kelta temetők (Radostyán, Rozvágy, Mátraszőllős stb). Továbbítottam a szerző e jobban kelta történelmet szolgáló sorait, hiszen az ő Kápát-medencei korszakukat tárgyalja, ám hadd tegyem ide a későbbiekben majd alátámasztást kapó ezen tudósítását is: 'az Alföldön a dák hódítások, majd az iráni jazigok betelepedése nyomán a kelta lakosság felszívódott'. Vagyis a szkíta népek kerekedtek felül, az ő itteni történelmük folytatódott. Ismerünk ellentétes véleményt a sigynnák eredetéről, sőt ugyanannak a szerzőnek a művében is. Baráth Tiborról van szó. A magyar népek őstörténete első kötetében található egyik véleménye a 14. oldalon. 'Alkalomadtán nevezik őket (a hunokat) a Herodotos által feljegyzett titokzatos »Sigynnai« néven is, ami szintén olyan kifejezés, ami a régi keleten fordul elő.' Nagy kár, hogy a forrást itt nem említi, mert sokat jelenthetne. Annál is inkább, mert említett kötete 50. oldalán. mintha forrásait egyeztetés nélkül használta volna, azt írja, hogy a 'herodotosi sigynnei voltaképpen cigányokat jelent'. Cipruson hallhatta ugyanis (amelynek régi neve szerinte Mak-aria), az ottani makuráktól, hogy a szó, amit kiejt, 'szigonyt' jelent. Viszont a 'szigony és a szegény szó régiesen ejtve sigini-nek, sigoninak hangzik'. Baráth nyilvánvalóan sokkal többet tud, mint én, de állítása ellenőrzésekor Herodotosnál Ciprust Küprosznak olvashatta, a cigány szó pedig a korabeli görög nyelven sztüganosznak hangzik és sötét színűt jelent. A görög nyelvű és görögül író Herodotos nem nevezte a sigynnákat sztüganosznak hanem, amit Szabó Miklós említ, hogy Marseilles-ben a ligurok sigynnek hívják a kereskedőket, ezt vehette Baráth könyvéből is, mert ezt ő is említi. Feltáratlan még viszont az eredetük. Ez Herodotos számára is kétséges volt, mint

[1288] Sebestyén 1995. 71-78.

[1289] Ezt is inkább a kelta kultúra megjelenésének, terjeszkedésének tekinthetjük.

hallottuk tőle: 'Azt mondják, Médiából származnak, de hogy hogyan juthattak Médiába, el sem tudom képzelni. A régi időkben azonban minden lehetséges volt.' Bennünket persze inkább az érdekel hogyan, miként és mikor juthattak el a Kárpát-medencébe. Feltehetően egy nagyobb népmozgás jövevényeiként."[1290]

Vegyük észre: előbb még kereskedőkről volt szó, most már népről, mert Hérodotosznál állítólag úgy szerepel. Egyáltalán, mivel Hérodotosz a perzsákról ír, azért minden Kárpát-medencei hasonló szereplő iráni eredetűnek mondott. Legfeljebb becserkészik hozzá a sztyeppét is, ám a dolog hihetetlen távolságát mutatja, hogy még Dél-Franciaországot is be kellene vonni. Ilyen távolságra tényleg nincsen népmozgás, inkább ahogy Sebestyén felveti, a Kárpát-medencét kell a központnak nevezni, lehetséges, hogy még a perzsáknak mondottak esetében is.

Mindenesetre Sebestyén is el tudja képzelni itteni megjelenésüket, bár az ő fejében nem fordult még meg a mi mostanra vesszőparipánkká vált felismerés, az utólagos helyrajzi cseréről, illetve keveredésről: „Magyar történészek Dareiosz i. e. 513-beli, szkíták elleni hadjáratának idejére teszik azt a lehetőséget. Régebben kellett azonban lennie, mert az 550-560-ban író Hekataiosznál olvashatunk már róluk. A méd történelem valamelyest talán eligazíthat bennünket. Róluk az első dokumentumok az asszír királyok évkönyveiből kerültek elő. Innen is tudjuk, hogy az asszírok a médek nevét III. Salmanasszar egy hadjárata során, i. e. 835-ben jegyezték fel. A médek ekkor az Urmia tótól délre, Hamadan vidékén éltek, s ide az i. e. IX. században juthattak. A 800-as évekbeli hadjáratok méd vereségeinek olyan hatásuk volt, hogy közülük 65000 foglyot az eredeti asszír határ vonalában a Dijála mentén telepítettek le, s helyüket arámi népesség foglalta el a felföldön. Tudunk ugyancsak méd vereségről egy asszír-szkíta szövetséggel szembeni háborúból, 653-ból, ez ninivei háború néven is ismeretes. Ekkor özönlötték el a szkíták Médiát, s Herodotos szerint az uralmuk alatt is maradt 615-ig. Tudunk tehát menekülésre is okot adó népmozgásokról. S köztük egy igen lényeges másik átköltöztetésről is. Szicíliai Diodor említi i. e. 40-ben írott munkájában, hogy a szkíták által meghódított népek közül sokan átköltöztek Szkítiába, s így két nagy gyarmatosítás is történt: 'egyik Moesiából a Tana (Don) környékére, ezek népei sauromatáknak neveztettek, kik sok év múltán elszaporodván, Szkitiát prédálva az egész országot pusztasággá tették'. Konkrétabban hangzik ennél C. Plinius Secundus, Solinus és Diodor egybevágó közlése arról, hogy 'e nép származtatása Médiából való, ahonnan i. e. 650 körül kerültek el, a méd birodalom visszaállítása idejében. Herodotos korában még csak a Don vizéig éltek, de i. e. 138-ban már annyira elszaporodtak, hogy Ptolemaeus szerint az egész európai és ázsiai Szkítiát Szarmatiának nevezték'. Igen fontos adatunk van a már idézett Plinius IV. könyvéből. Thrácia lakói között említ ugyanis a Sztrümon-folyó jobb partján élő maedusokat. Igaz, közlése időszámításunk 40-es, 60-as éveiből való, de mégis jelzi médek északra húzását. A mai Törökország területéről, az Urmia-tó vidékéről nem lehetett oly nagy dolog ide felhatolni. Thrácia különben Plinius idejében i. sz. 50 táján az Égei-tenger, a Boszporusz, Moesia és a Fekete-tenger között terült el. Ugyanitt említ Plinius, de az Isztrosz felöli északi oldalon gétákat és szarmatákat is, megjegyezve hogy észak felöl Thráciát a Pontus határolja, az Isztrosz torkolatánál. Megvilágításul kitűnők Plinius népnév-ismertetései. A további területeken laknak a szkíták népes nemzetségei, írja, így a géták, kiket a rómaiak dákoknak neveznek, a szarmaták a görögök elnevezésében szauromaták, s több nép megemlítése után az alánok és a roxolánok sűrű településeit említi."[1291]

Az előbb még a Donig éltek, most már Thráciáig? Vagy nem is a Kaukázuson át mentek nyugatra, hanem tehát a Dunától keletre, Északra? S valójában Trákiát Moesia határolja északról. A keveredést persze az időrend is mutatja, hiszen itt több mint 500 év van áthidalva.

[1290] Sebestyén 1995. 71-78.
[1291] Sebestyén 1995. 71-78.

Mivel a nevekkel eddig szinte csak bajunk volt, vegyük sorra őket. Nézzük hát először a „gétákat" és a „dákokat". Jogos az idézőjel, mert Fábián úgy találta, hogy a régi iratok jellegzetessége, hogy „nagyon sok összevont szavat találni benne, amit általában helyspórolás miatt alkalmaztak, amikor még nem létezett az olcsó papír és a drága borjúbőrre írtak. Így például a nazális *m* és *n* betűt úgy ugrasztották, hogy az előtte lévő betűre egy vonalkát húztak. A krónikamásolók néha nem vették ezt figyelembe, vagy egyszerűen jól jött nekik a hamisításhoz. Így a *gente*-ből, ami nemzetséget jelent, lett egy *gete*, vagyis a *géták*. A *Varang*-ból lett egy *varég*, az *ungor*ból az *ugor*, amit aztán tovább lehetett ragozni, mint *ogur*, *onogur* stb. Ebből is látszik, hogy a magyar őstörténet, ami az ázsiai kalandozásokat illeti, nem más, mint fikció."[1292]

Jordanes pedig a gótokkal azonosként említi a gétákat: „Filimer, a gótok királya, Nagy Gadarich fia, Scandza szigetéről való távozásuk után a getáknak már ötödik fejedelme, akiről már azt is mondtuk, hogy népével scytha területre költözött…"[1293] Az újabb fordítás viszont megengedi a géták=nemzetek értelmezést: „ötödikként tartotta kezében a géták fölötti hatalmat".[1294] Összefügg ezzel Jordanes írásának felkapottságára a magyarázat: „Az egyházi őstörténet a Bibliában lett összegezve. Itt kétféle népről olvashatunk: egyfelől a zsidók és keresztények, másfelől a nemzetek. A nemzetek alatt a meg nem tért pogányokat értették, de ugyanúgy azokat az egyébként kereszténységeket, akik az egyházi hatalom ellen próbáltak fellépni. Itt elég megemlíteni Itáliában a gelphiek és a gibelliniek közti konfliktust, ahol a gelphieken a pápaság által támogatott autochton szegény rétegeket, és más vidékekről, főleg Afrikából jött zarándokokat (peregrini) kell érteni, a gibellinieken pedig a nemesség, és néha egy-egy király (császár) által támogatott őshonos, tulajdonnal rendelkező réteget. Így már érthető, hogy az egyházi írások miért szólnak úgy a nemzetekről, mint Isten ellenlábasairól. A végítéletben (armegeddon, apokalipszis) a Szentföldön az Isten népe, vagyis a keresztények állnak szemben az úgynevezett nemzetekkel (pogányokkal). Ezeket a nemzeteket az egyházi könyvek általában Góg és Magóg népének nevezik. A történelem folyamán, mivel a végítéletet nagyon közelinek vélték, így a Góg és Magóg nevet mindig az aktuális ellenfélre fogták: 'Tehát Góg és Magóg nem más, mint a Géták és Maszszagéták... de vannak a régiek közül, akik ezek alatt a szkitákat és az északi hunokat értették'[1295]."[1296]

Magyarázat és tanulság: „A nagy történelemhamisítások a 15. század körül zajlottak. Ekkor gyártottak egy sor történetírót, mint Pompeius Trogus, vagy Paulus Orosius, Jordanes, akiket jó szokás szerint visszadatáltak a múltba, hogy hitelessé tegyék a hamisítást. A szkiták és a hunok nagy történelmi múlttal rendelkeztek, ezért minden indoeurópai nép megpróbálta őket az elején a saját őseinek beállítani, csak amikor kiderült, hogy a történelmi írások ezt nem támasztják alá, akkor elkezdték úgy a szkitákat, mint a hunokat befeketíteni és a származási helyüket eltolni minél keletebbre."[1297]

[1292] Fábián, 2021. 71.
[1293] Jordanes: *A gótok eredete és tettei.* Brassói Lapok, Brassó, 1904. 121. fejezet. http://mek.oszk.hu/16200/16211/16211.pdf
[1294] Iordanes: Getica. A gótok eredete és tettei. L'Harmattan, Budapest, 2005. XXIV/121.
[1295] Tomás Malvenda: *R. P. F. Thomae Malvenda Setabitani... De Antichristo, tomus primus [-secundus]...* Sumptibus Societatis Bibliopolarum, Lungduni, 1647. 567. https://books.google.ro/books?id=Cg76WJ7tX60C&printsec=frontcover&hl=hu&source=gbs_ge_summary_r&cad=0#v=onepage&q&f=false.
[1296] Fábián, 2021. 97.
[1297] Fábián, 2021. 83.

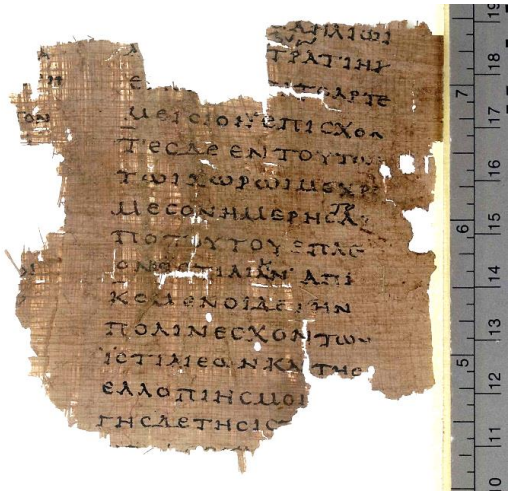

4. ábra. Az Oxyrhynchus 2099-es papirusz töredéke (a Kr. u. 2. század első felére keltezhető), amely Hérodotosz Történetek VIII. könyvének egy részletét tartalmazza.[1298]

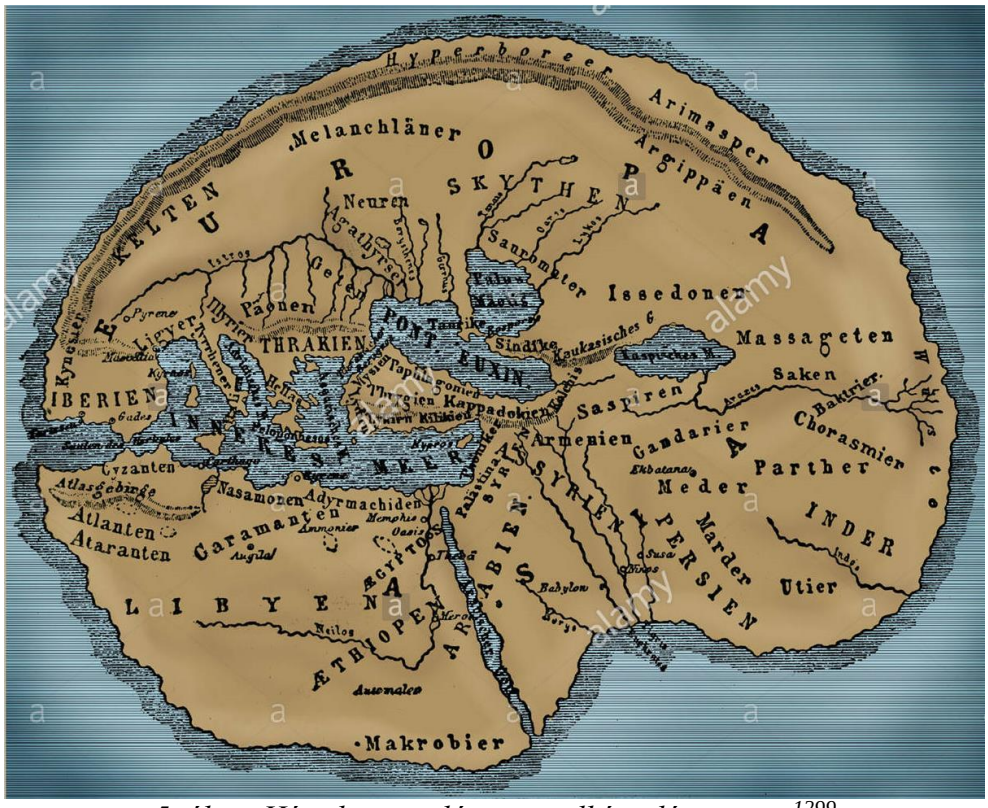

5. ábra. Hérodotosz világa mai elképzelés szerint.[1299]

Még pár további gondolat a földrajzi nevekkel és helyekkel kapcsolatban: „Amikor a világtörténelmet összefércelték a választott nép történelmének mintájára, akkor mindazon népeknek, kiket az ókori történészek úgy említenek, mint barbárok, tehát egyszersmind pogányok, ugyanúgy kellett vándorolniuk, mint a zsidóknak a pusztában, amíg végre hazát találtak. Ezt szinte Isteni büntetésként is értelmezhették. A vándor népeket Góg és Magóg népének nevezték és

[1298] https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/5/5c/POxy_v0017_n2099_a_01_hires.jpg
[1299] https://geowiki.tistory.com/1749#

ezektől várták az Antikrisztust. A keresztények szemszögéből a zsidó nép is bűnösnek lett nyilvánítva, és a jövendölések szerint a Messiás, akit ők várnak, maga az Antikrisztus.[1300] Ennek a vándorlásnak nem voltak kitéve a görögök és a rómaiak, mivel ők leghamarabb felvették a keresztény hitet. Be kellene végre látni, hogy ezek a nagy népvándorlások csak papíron léteztek. Nem voltak nagy népvándorlások. A népek zöme mindig az eredeti helyén maradt. Constantin Radu-Conradu a *Contradictii biblice* c. könyvében bebizonyítja,[1301] hogy az úgynevezett zsidó exodus sem más, mint fikció. Aztán a népvándorlás rögeszméjétől szabadulni nemtudók legújabban úgy okoskodnak, hogyha nem volt exodus, akkor legalább Ázsiából" (Kvarezm, vagy Kazária) „a kabarokkal, vagy netán az avarokkal kellett vándorolniuk. Magyar szempontból azért érdekes a zsidó történelem, mert úgy néz ki, hogy a magyar történelmet az előbbi mintájára írták meg: Vándorlás, honfoglalás, az 'igaz hittől elfordulók lemészárlása', stb. Koppány legnagyobb bűne (amit azonban nem volt ideje elkövetni), azonos a Heródiás Antipasz bűnével. … Egy nép kialakulásához három tényező járul. Az egyik a foglalkozás, a második a nyelv, a harmadik a vallás. Ezt ki lehet mutatni bármely európai nép esetében. Azon népek, akiket az ókori történészek szklávoknak neveztek, olyan népek voltak, kiknek a fő tevékenységük a földművelés, állattenyésztés és különféle mesterségek. Ezek kiszolgálták az uralkodó osztályt, de mivel védtelenek voltak, mindig ki voltak szolgáltatva a különböző irányból jött erőszaknak. Ezért kapták a pejoratív sqlav (szkláv) nevet. A nyelvüket nagyban befolyásolta a vallásuk. A nemesek (földtulajdonosok), a katonák, az egyházi emberek és a kereskedők voltak a szabadok. A nemesek viselték a különböző nemzetségek neveit. Sok ideig az egyház emberei voltak a kultúra képviselői. Ezek a reformáció megjelenéséig nemzetek feletti hatalmat képeztek. … Úgy hírlik, hogy Hérodotosz lenne a történelem atyja, vagyis a legelső történész. I. e. V. század körül élt, ha elfogadjuk a ma használatos kronológiát. Ha megnézzük a szertefoszlott pergamentekercs darabot, amit itt a képen láthatunk (*4. ábra*), és ha a többi is ilyen állapotban volt, amikor elkezdték az átmásolást, akkor el lehet képzelni, hogy mennyi maradhatott meg az eredeti írásból, és mennyi az adalék. Mindezek dacára, ha az igazságot keressük, akkor a legrégibb írásokban kell kutakodni. Ha szemügyre vesszük az akkori világtérképet (*5. ábra*), akkor rájövünk, hogy a Földközi-tenger partjaitól számított 2-3 ezer kilométeren túlról nemigen volt tudomásuk sem a földrajzi viszonyokról, sem az ott élő népekről. Ázsiáról és Afrikáról szinte semmit sem tudtak. Európában a görög és római kolóniáktól északra kétféle népet azonosítottak: nyugatra a keltákat, és keletre a szkitákat. Azonban az ismert Európa nem ért az Urálig. Ezt a hegységet még nem ismerték. Egy úgynevezett Riph-hegységről írnak a krónikák, amely nem észak-dél irányban helyezkedik el, mint az Urál, hanem nyugat-kelet irányban, és Szkitiát határolja észak felől. Tehát ez nem lehetett más, mint a Kárpátok vonulata. Szkitiát északról a Riph-hegység és délről a Duna határolta. Így Szkitia nem más, mint a Kárpát-medence és a mai Moldova. A Szkitiában élő népek mind ezen a területen éltek, és nem a Fekete-tenger északi részén. Nem arról van szó, hogy a Fekete-tenger északi részén és ettől keletebbre nem éltek volna népek, de ezekről abban az időben vajmi keveset tudtak. Egy nép kaphatja a nevét egy aprócska nemzetségről" (törzsről), „de a nép zöme a már említett három tényező hatására jön létre: foglalkozás, nyelv, vallás. Amikor népvándorlásról beszélünk, ezen azt értjük, hogy egy nép kicsije-nagyja óriási távolságokat megtéve hazát cserél. Nagyon sokan kivándoroltak Amerikába, de ezt mégsem hívjuk népvándorlásnak, mert a nép zöme a helyén maradt. Ez történt mindig. A nép zöme a helyén maradt. Gondoljunk csak bele. Kelták, szarmaták, yazigok, roxolánok, alánok, tysszagéták, hunok, gótok, türkök, Góg és Magóg népe, dacára annak a nagy akadálynak, ami a sűrű erdővel borított Kárpátok, egy óriási területről, ami a Pontus északi része, nyugatra vándorolva mind beszorulnak a Kárpát-medencébe, mintha egy örvény vonzaná őket. Itt valami sántít. Erdély legrégibb népe az agatyrsz, másik nevükön traususok" (tauruszok), „amelynek lakóhelyét a különböző írók az európai Szarmátiában más-

[1300] Lásd Malvenda, 1647. 453-603.

[1301] Radu-Conradu, Constantin: *Contradicţii biblice.* Editura Societăţii Tempus România, Bucureşti, 1996.

más vidékre teszik. Az első, aki említi őket, Hérodotosz, szerinte a Maros mentén, a mai Erdélyben laktak. Klaudiosz Ptolemaiosz szerint északabbra, a Balti-tenger mellékén éltek. Mások szerint az Urál mellett. Ugyebár a népvándorlás Szkitiából kellett induljon, Szkitia pedig a hamis felfogás szerint a Pontustól" (Fekete-tenger) „északra van. De nézzük, mit ír Hérodotosz: 'Az Istros (Duna) valamennyi ismert folyam közül a legnagyobb, mindig azonos" (vízállással) „folyik, télen is, meg nyáron is, a Szkíta föld" (vizei) „közül az első Nyugatról folyik; nagyságát annak köszönheti, hogy más folyók is ömlenek bele. Naggyá tehát ezek teszik: a szkíta földön folyik keresztül öt, mégpedig az, aminek a szkíta neve Porata" (Prut – valóban ez az első, amelyik keletről nyugatra haladva a Dunába ömlik), „görög neve pedig Pyretos, azután Tiarantos, az Araros, a Naparis, és az Ordéssos… Ezek a szkítaföldi folyók duzzasztják" (az Istrost), „az agathyrsek földjéről pedig a Maris folyó egyesül vele. A Haimos csúcsairól három másik folyó iparkodik észak felé, és ömlik az" (Istrosba): „az Atlas, az Auras, és a Tibisis. Thrákián, és a thrák krobyzok földjén keresztül folyó Athrys, Noés, és Artanés ugyancsak az Istrosba ömlik; a paionoktól, és a Rhodopé-hegytől" (eredő) „Skios-folyó kettévágja a Haimost, és úgy ömlik az Istrosba. Az illyrek földjéről észak felé folyó Angros a triballos síkságra kijutva a Brongosba ömlik, az pedig az Istrosba; így az Istros fogadja magába mindkettőt. Az ombrikosok földjéről észak felé siető Karpis, és egy másik, az Alpis ugyancsak beléje ömlik. Mert az Istros egész Európán keresztül folyik. A keltáknál ered, akik a kynétek után legnyugatabbra laknak Európában. Végigfolyik tehát egész Európán, és oldalról jut ki szkíta földre.'[1302] Akinek van egy kis sütnivalója, az láthatja ebből, hogy a szkita föld nem más, mint a Kárpát-medence. De olvassuk tovább Hérodotosznak egy személyes utazását a szkiták földjén: 'A Tanais folyónak másik partján már nincs skytha föld, hanem a vidéknek eleje a sauromatáké, akik a Maiotis öblétől kezdve tizenöt napnyi útra laknak észak felé, s az egész területen nem található vadon nőtt vagy gyümölcsfa; rajtuk túl a másik rész a budinusok tulajdona, a kiknek földje mindenféle sűrű erdőtől van borítva. A budinusokon túl északra először hét napnyi hosszú pusztaság terül el: e pusztaságon túl kissé keletre fordulva laknak a thyssageták, egy népes és különleges népfaj, mely vadászatból él. Mindjárt mellettük, ugyanezen a vidéken lakik az úgynevezett jyrka nép, mely szintén vadászatból él, mégpedig a következő módon: a vadász a fára mászva, mely az egész területen sűrűn terem, áll lesben; mindenkinek van egy olyatén módon betanított lova, hogy hasára fekve alacsonynak lássék, meg egy kutyája; ha már most a fáról megpillantja a vadat, rányilaz, és lovára szállva üldözi, a kutya pedig nyomon követi. Ezeken túl északra fordulva más skythák laknak, akik a királyi skytháktól elszakadtak, és így jutottak erre a vidékre.'[1303] Egyértelmű, hogy ez az első mondat '… describens solitudinem supra Meotidem, et Tanaim, inquit' = 'a Meotisz és Tanaisz fölötti kietlen táj leírása', a későbbi kompilátoroktól származik, akik a Meotiszt az Azovi-tenger mellékével, a Tanaiszt pedig a Donnal azonosítják). Több mint valószínű, hogy a Bodinos egy hegység neve, amelynek a jelzője a Sasok (Aquilon). (Gondoljunk itt arra a legendára, amikor a sasok felfalták az Árpád magyarjainak a marháit.) '…statim excipit solitudo octo dierum itineris' = nyolcnapi magányos utazáson voltunk. Ez után kelet felé tértünk, ahol a Thissagete nemzetség lakik, egy gazdag és sajátos nemzetség, akik vadászatból élnek. Ezek szomszédai, akik ugyanott élnek és akiket Iyrcának (Jyrka, Jurka) neveznek, ugyanúgy, a vadászatból élnek. Mindenfelé hatalmas erdők melyekben könnyű eltévedni. Egyedüli állataik a jól megszelídített kutyák és lovak. A fákról lesik a vadat és nyillal lövik, majd lóra ülve követik őket a kutyákkal. Ezektől keletre más

[1302] Tartalmi összefoglaló innen: Hérodotosz, 1893. 39.

[1303] Hérodotosz, 1893. 23. V. ö. Nicetas Acominatus Choniatae: *Nicetae Acominati Choniatae, ... 86. annorum historia, uidelicet ab anno restitutae salutis circiter 1117., in quo Zonaras desinit, usque ad annum 1203., libris 19. descripta, quorum hic ordo est: ... Opus ... nunc primùm liberalitate magnifici & generosi uiri d. Antonii Fuggeri, &c. ... Graecè Latinéque editum, cum indice copioso Latino rerum, & Graeco uerborum & phrasium aliquot: unà cum uarijs lectionibus, ex trium codicum laboriosa inter sese collatione. Hieronymo Vvolfio Oetingensi interprete.* Apud Ioannem Oporinum, Basiliae, 1557. 66-67.
https://books.google.ro/books?id=GL7Q3VBpLisC&printsec=frontcover&hl=hu#v=onepage&q&f=false.

szkiták laknak. (Tehát a Tisza felső folyásánál vagyunk, Máramaros, Kárpátalja.) A Jurka egy nagyon elterjedt név Máramarosban, pont a Tisza környékén. Így azt a vidéket ahol a Thisagete (Thisagente) nép élt, nem messze északon kell keresni, hanem ott, ahol a Jurka név található. Az lehet, hogy valamikor ilyen nevű törzs létezett, de az is itt kellett éljen. Messze északon megtaláljuk még valahol a Tisza nevet? Az a gyanúm, hogy Hérodotosz idejében az Ázsia név olyan vad területet jelentett, amely a görögök számára megközelíthetetlen volt, egyszóval Erdély is Ázsiának számított. A történészek, ugye, a Meotiszt a Fekete-tenger fölé helyezik. De hol találunk olyan tájakat ezen a vidéken amit Hérodotosz leír? Az Urál nem nyolcnapi járásra van, de ahogy a korabeli térképből kiderül, csak a Kárpátok jöhet számításba. A régi írásokban a gentet úgy írták, hogy gete, és az első e fölé egy vonalkát tettek. Tehát a gete az nemzet. A Thissagete az a Tiszai nemzetség, vagyis a régi Máramarosi nép, akik szintén szkiták, mert ha 'Super hos auroram versus, incolunt alis Scythae', azaz ezeken túl keletre más szkiták laktak, akkor ezek is szkiták voltak. Nicetae Acominati Choniatae krónikájában[1304] a XII. századi magyarokat mikor szkitáknak, mikor hunoknak, mikor hungárusoknak nevezi. Leírja a Bizánc Magyarország ellen indított trónkövetelő hadjáratát IV. István részére. Itt a bizánciakat két hadvezér, Gabra és Brana vezette, a magyarok csúfos vereséget szenvedtek. Az ütközet előtti felállásban a fegyverekből inkább a lándzsákat, mint a nyilakat emeli ki. A magyarok elvesztik ezt a csatát és a foglyokat elviszik Bizáncba, ahol végigvonultatják őket a főtéren, akár a dákokat Róma főterén, nagy üdvrivalgás és ünnepség közepette. A császárt Manuelt római császárnak, a birodalmat Rómának és a hadsereget is mindig római hadseregnek nevezi. Könnyen meglehet, hogy a Trajanus által a dákok ellen vezetett hadjáratok nem mások, mint ezen történetek duplikációi."[1305]

Összefoglalva: a Médiától a Kárpát-medencén át a Donig tartó területívet felrajzoló ókori történészi adatok félreértelmezése nyilvánvaló. Láttuk is fentebb és a logisztika sem engedi meg, mert a terjedés ilyen nagy területre sokkal hosszabb időt vesz igénybe. Ezért, mint középutat, a Kárpát-medencét kell kitüntetett szerepben módszertanilag elfogadnunk és ehhez igazítanunk mind a régészet által feltártakat, mind a történettudományi ügyek felülvizsgálatát, különösen, ha az időbeli nagy elsőbbség is ezt követeli.

Azaz a sztyeppén találtakat összefüggésbe kell, mert lehet, hozni, és éppen az aranyon keresztül, de úgy, hogy ezek tárgyi megjelenését és alakzatát, jeleit vetjük össze először és nem mítikus elemekből indítunk. Anyagvizsgálatot végzünk, és pontos időrendet állítunk fel. A párhuzamosságokat pedig nem egymásból vezetjük le, hanem valamilyen közös elődből, ha az látszik kézenfekvőnek, mint a csillagmítoszok és ábrázolt alakzatjaiknak, sőt írásjegyeiknek a Fekete-tavi előzményekhez utalása. Bátornak kell lennünk és felfüggeszteni az eddigieket, sőt elvetni eddigi tudásunkat, ha egyszer a helyszínekkel baj van, azok nem egyezhetnek meg a bármennyire is odaillesztett történettel, mítikus összefüggésekkel, amint azt – itt általunk bírált típushibaként – az „ókori auktoroktól" vett példa mutatja az Istvánovits–Kulcsár könyvben, minthogy aztán a következő bekezdés már a Bibliát hivatkozza magyarázatként, majd a Bibliát meg egy „ékírásos feljegyzés" igazolja: „A kimmerek Gimmirai(a) neve Gomerként bekerült a Bibliába. A Biblia apa és fia viszonyt állapít meg a Gomer és egy másik nép, az Ashkenáz között. Ez utóbbi azonos a II. Szargon (722–704) asszír király idejében az ékírásos feljegyzésekben emlegetett Urmia-tó vidéki Askuzai vagy Iskuzai vagy Iskuza néppel, azaz a szkítákkal. Nem véletlen, hogy a VIII. század végén és a VII. században az asszír, az urartui és a méd hadseregben könnyűlovas alakulatokat, elsősorban íjászokat szerveztek: a hadseregreform hátterében a kimmerek és a szkíták megjelenését sejthetjük." [1306] Az idézet második fele már mai értelmezés, ami történeti szereplőkkel egyezteti a bibliai szereplőket, személynevet népnévnek véve, pontos helyszínt meg-

[1304] Uo.
[1305] Fábián, 2021. 75-78.
[1306] Istvánovits–Kulcsár, 2018. 27.

jelölve, majd pedig hadtörténeti tényt következtetésként bevonva („nem véletlen”) az elején felvetetthez lyukad ki, de a legvégén elmismásolva a bizonyítatlanságot („sejthetjük”). A bizonytalanság a következő mondatban is folytatódik a „talán” szóval, de ahogy az előző mondatokat sem vonta vissza a bizonyítatlanság, ezt sem. Sőt döntő állítás következik: „Innen indultak el nyugat felé.”

Ez a bírálat bár konkrét, nem annyira a megállapításoknak szól és nem a könyv két szerzőjének, hanem annak az egész beállítódásnak, ahogy a tudomány kezeli ezt a kérdéskört. Hogy bár minden bizonytalan, de azért határozottan állást foglal és ad helyszínt és forgatókönyvet az eseményeknek. Szkítákat, kimmereket, szarmatákat azonosít úgy, hogy még nem tisztázta, milyen népről, vagy ahogy fogalmaznak: etnikumról van szó. És mintha a modern, egységes nép fogalom állna előtérben, visszavetítve, és a már sokat emlegetett kettős társadalom nem jöhetne szóba, amikor megkülönböztetett a vezető katonai elit és az őt kiszolgáló különféle foglalkozás szerint elkülönülő népi réteg.

Pedig ezt a kettős társadalmat csak a kereszténység tudta, vagy csak akarta felszámolni az isten előtti egyenlőség és emberi testvériség nevében. Azaz amíg és ahol nem beszélhetünk keresztény államvallásról, addig ott a kettős társadalmat kell alapul venni. Ilyen módon egymást kiegészítő, komplementer leletekkel tudunk minden korszakról és helyszínről teljes képet adni az akkori viszonyokról. A hangsúly a legrégiségibb időkben a használati tárgyakon, különösen kerámia edényeken van, ami az akkori teljes társadalmakat átfogó, mellérendelő állapotoknak felel meg. A fémkorszakokban aztán, amikor már előtérbe került a harciasság, a hódítás, alárendelés, a fegyverek és az ékszerek túlsúlya figyelhető meg a leletekben. Legalábbis a múzeumokban, mert az ilyeneket tartották érdemesnek begyűjteni, kiállítani. Nekünk egyfajta egyensúlyt kell teremteni az által, hogy végig figyelembe vesszük, felmutatjuk a békés élet és építés eszközeit, jelképeit is, nemcsak a hódítás és az elnyomás velejáróit, mely utóbbi az anyagi gazdagság felhalmozását is jelenti az arany birtoklásával. Ezeknek a hagyományosan a szkítákhoz kötött aranytárgyaknak aztán vannak hasonló vagy azonos alakzati és szerkezeti jellegzetességeik, bár tehát igen hosszú időt felölelnek és nagy térbeli kiterjedéssel nyomon követhetők, valamint jelképes jelentésük, eszmei mondanivalójuk, világnézeti tartalmuk szintén hasonlóságokat mutat, amin az azonos – valószínűleg Fekete-tavi – eredetük és a hatalmi használati szerepkörük miatt a nagy időbeli és térbeli távolság csak kisebb értelmezési különbségeket okozhatott. Tehát ha ezekből a tárgyakból egyszer ilyen szellemben készítenénk kiállítást, akkor vele párhuzamosan az anyagi-termelési és az eszmei-irányítási folytonosságot tárhatnánk a nézőközönség elé. Azaz ebbe a szellembe vagy szemléletbe az is belefér, hogy nemcsak a Kárpát-medencében, hanem az egész eurázsiai sztyeppén is érvényesült a kettős társadalom eme meghatározó mivolta, ahol a két oldal sokkal szorosabban és eredményesebben együttműködött, mint azt a sztyeppei nomádságra ráhúzott kegyetlen hódító szerep és az általuk sanyargatott hódítottak elnyomatásáról szóló kizárólagos felfogás megengedte.

És most végezetül még a szarmata név, illetve jelenség felbukkanásának, előfordulásainak ellenmondó mivoltát kell megtekintenünk a történeti iratokból, hogy annál inkább meg akarjuk mutatni azt az időt és teret átfogó sajátos egységet, ami mind a szteppei, mind a Kárpát-medencei szereplésüket külön-külön jellemezte, valami régi időből származó azonosságokat is őrizve, de nagy valószínűséggel csak a történetírás által összemosva és előbbit utóbbi hódítóiként beállítva, bemutatva.

Bár az *Alexius császár története* c. írást Anna Komnénának (Piroska lánya, Szent István unokája) tulajdonítják, valószínű, hogy a legtöbb okfejtés a későbbi kompilátorok agymenése. De olvassunk a sorok között! Például: „Tehát ’a szkita nemzet, mely a szauromatáktól származik, elhagyta saját helyeit és leereszkedett a Dunához.’[1307] – Ad Danubium descendit = leereszkedtek

[1307] Anna Comnena: Alexias, Sive De Rebus Ab Alexio Imperatore Vel Ejus Tempore Gestis gestis, Libri Quindecim etc. Bartholomaeus Javarina, Venetiis, 1729. 145.

a Dunához. – Vajon honnan lehet leereszkedni a Dunához, ha nem Erdély felől. De már itt is megtaláljuk a szkiták legnagyobb bűnét, hogy ugyanis manicheusok: „Mert a manicheus faj természete vérengző, nap mint nap háborúznak és a kiontott vért kutyák módjára felnyalják, mint valami csemegét. Ezt megtudván Alexius császár megparancsolta a nyugati haderők parancsnokának, hogy maga mellé véve Bránát, ki maga is kemény férfi, induljon a sereggel a szkiták ellen."[1308] Amint tudjuk a történelemből, a szkiták itt is nagy vereséget mértek a császárra, akárcsak százévvel később a latin császárra (Balduinusra).[1309]

Nézzük a magyar történetírás szerint „honfoglalásnak" nevezett eseménysor leírását a két Szarmátiával összefüggésben: „'Abban az évben, amikor a Krisztusi éra szerint 891 esztendőt írtak, ugor szomszédaink, kik magukat magyaroknak nevezik, Kusszále király vezetésével Szkitiából és az ázsiai Szarmátiából, meg a nagy Orosz hercegségből, átkelve a Tanai folyón, Európába és a német Szarmátiába jöttek. Egyesek a jobb földek miatt, másokat üldöztek, másokat meg hívtak, hogy beavatkozzanak német ügyekbe, amikor Arnulf a szklávok és Szvatebog ellen harcolt, akinek birodalma belső Németföldön terült el… Akkor az ugorok nagy pusztítást vittek véghez a Dácsiában lakó Vendek között, akik ez időben hódoltatták Szvatebogot, Morávia királyát: az egész Dácsiát leverték, amelyet most ők maguk Nagy Németország Magyarországának hívnak. Arnulf halála után Moemar Szvatobog királyát megölik, Moráviát elfoglalják: átkelve a Dunán elözönlik Bajorországot. Az Iszterhez tartozó Pannónia részét elcsatolják: emberi vért isznak, a helyiek beszámolója szerint.'[1310] Világosan látszik, hogy Aventinus idejében a Kárpát-medence kisajátításának a terve már készen volt, azonban a magyar őstörténet még nem volt tisztázva. Itt nem szerepel sem Álmos, sem Árpád, hanem valami Kuszále nevű ugor. A Moráviában való beavatkozás meg van hamisítva, és inkább a gyűlölet beszél, mint a józan ész."[1311]

Éppen az imént láttuk, hogy a mai Erdély akkor Ázsiának számított. Tehát ha „Árpád magyarjai" az „ázsiai Szarmátiából" érkeztek, akkor biztosan nem a mai Ázsiából. Felmerült az is, hogy a Tanais felső folyásánál lakott a Thisagente, a tiszai nemzetség. Ráadásul Kézai az Árpád serege elől elfutó németeket rómaiaknak mondja.

„Vizsgáljuk meg, miket írnak különböző történészek azon népekről, akik a dákok lakta részeken éltek valamikor. Egyik ilyen nép az agatürsz volt: 'Az Excerpta de Legationibusban Ammianus (4. század) megemlíti az agathürszöket is a szkíta népek között, mint például jaxamaták, maeoták, jazigok, roxolánok, alánok, melanchlaenák, gelónok. Pomponius Mela (1. század) az agathürszöket a Buces (Nogaika) folyónál találja, amely a Maeotisba folyik, más szkíta népek, például a szauromaták, az arimaspok, az essedonok és a hamaxobiók mellett. Az agathürszöket Hérodotosz a Kárpátokban mondja lakni, Transilvaniában, szintén a Maris folyó közelében. Heracleai Marcianus (4. század) Periplusában az agathürszöket a Chesunus folyóra helyezi a Maeotis közelében. Dionysius Periegetes (2. század) szerint az agathürszök a Riphei (Urál) hegységtől nem messze élnek. (Nem messze a Rhiphei-hegységtől, a hidegben az agathürszök tündöklő gyémántokat gyűjtenek.) Avienus (4. század) az agathürszöket a Boryshtenes folyó–Euxine (Fekete-tenger) és a Riphei-hegység közé helyezi. Ptolemaios (2. század) az agathürszöket a Dvina (Daugava, Düna) folyó közelében helyezi el, Sarmatiában, mely ma Fehéroroszország. Solinus (3. század) szerint az agathüszök a Borysthenes (Dnyeper) folyó mellett élnek, Baptista Mantuanus (15. század) Szent Balázsról (316-ban halt meg) szóló versében agathürszökről beszélt, olyan népek körében, mint hunok, alánok, türkök, szarmaták. A thyrsageták és egy másik szkíta nép is, az agathürszökről Pomponius Mela megemlíti a Thyrsageteket vagy Thyssagetákat

https://books.google.hu/books?id=YW5YAAAAcAAJ&printsec=frontcover&hl=hu&source=gbs_ge_summary_r&cad=0#v=onepage&q&f=false.

[1308] Comnena 1729. 145.

[1309] Fábián, 2021. 78.

[1310] Aventinus Turmair, 1554. 465.

[1311] Fábián, 2021. 54.

a türkök mellett Maeotis közelében. A türk nevet az 1. században Pomponius Mela és Plinius említette, Tyrcae és Turcae néven; és Hérodotosznál a jobban emlékeztető Iurcae név a Tjurkae (a szláv népeket manapság »türköknek« tjurki-nak hívják) – tehát úgy tűnik, hogy Hérodotosznál a Jur-cae a Turcae sérült formája.'[1312] Észre lehet venni egy olyan irányt, hogy nagyon sok népet, akik a Kárpát-medencében éltek, keletre 'taszítottak', mivel így felelt meg annak a téves történelmi dogmának, hogy minden nép keletről jött a Kárpát-medencébe. Pedig az agatürszöket Hérodotosz a Kárpátokban élőknek mondja, Erdélyben, a Maros mellett. A Meotis nem más, mint egy átgázolható mocsaras vidék, ami nem feltétlenül a Fekete-tenger mellett van. A Riphei-hegy pedig nem lehet az Urál, mivel Hérodotosznál és a korabeli térképeken nyugat–kelet irányban helyezkedik el. De vajon a jazigok, roxolánok, alánok szarmaták, mind a Fekete-tenger északi partjáról vándoroltak a Kárpát-medencébe? Vajon a maeota nép tényleg az Azovi-tenger melletti Meotisz helyen élt? A meo=gázló, vagyis olyan sekély víz, ahol lábon át lehet menni. Hát, ilyen mocsaras hely épp elég volt a pannóniai medencében. Az agatürsz nép nem volt olyan nagy, hogy a Kárpátoktól az Urálig terjedt volna az élettere. A Riphei-hegységtől nem messze élt, és ott tündöklő gyémánt bányászatával foglalkozott. A Riphei-hegy, ahol gyémántot találni (ez lehet a bolondok aranya), több mint valószínű, hogy a Keleti-Kárpátok, amit akik uraltak, azok uralkodtak is. És itt arany is volt bőven, mert Hérodotosz azt meséli róluk, hogy a legbujálkodóbb emberek, s a legtöbb aranyat hordják magukon. 'Solinus azt állítja, hogy az agatürszök a Boristenes (Dnyeper) folyó mellett élnek… ő az agatürszöket a hunok, alánok, türkök, szarmaták és a thyrsagetae mellett említi és ugyancsak szkita népnek tartja. Pomponius Melo pedig a thyrsagetákat thyssagétáknak mondja, akik Törökország és Meotisz mellett élnek.'[1313] Thyrsagéte = Thyssagete = Thyssagente = Tisza-parti nemzetség. Magyarországot meg sok régi történész Törökországnak hívta. Az, hogy a Kárpát-medencei–dunai hely- és népneveket „kinyomták" a Kaukázusig, Fekete-tengerig, látszik másból is. Persze attól még élhettek ott is és itt is ugyanazok a népek, csak az a 'lényeg', hogy innen 'eltüntették' őket."[1314]

„A XV-XVI. századi politika legbefolyásosabb tényezője a katolikus egyház, amelynek a szlogenje az 'egy akol, egy pásztor' volt. Ezen cél kivitelezésének az útjában a legfőbb akadályt a nemzetállamok és a nemzeti protestáns vallások jelentették. Mivel a Szent Német-római Birodalom egymagában nem volt képes megtörni a kelet-európai nemzetállamok gerincét, ezért titokban szövetkezett az oszmán birodalommal, és így ha nem is volt képes megszerezni teljes egészében az ezen államok fölötti hegemóniát, de legalább a felét megkapta. Ennek az eljárásnak azonban már volt előzménye, amikor is a XIII. században ugyanígy szövetkezett a pápai hatalom a tatár-mongol birodalommal, azzal az ürüggyel, hogy majd a mongolok segítségével meg fogják akadályozni az iszlám térhódítását. A politikai cél elérése érdekében a katolikus egyház két rendet alapított. Előbb a domonkos rendet, akik valamilyen módon kapcsolatba kerültek a mongol–tatár invázióval, lásd Juliánus barát keleti útját, aminek az igazi célját titok fedi. Egy másik, ugyancsak politikai céllal létrehozott rend a Jezsuita, amelynek a tevékenysége a XV-XVI. században követhető nyomon. Ezek semmisítették meg mindazon írásokat, amelyek nem feleltek meg az egyház politikai érdekeinek, és ezek írták át az egész történelmet, egyszóval hamisítottak. Ekkor lettek papíron átrakva Ázsiába mindazon népek ősei, akik nyelvükben és hitükben különböztek a Szent Német-római Birodalom népeitől. Így kerültek Ázsiába a szkiták, az agathirszek, a szarmaták (szauromata néven), és sok más őshonos európai nép. Ahhoz, hogy ez hihetővé váljon, ki kellett dolgozni egy nagy népvándorlási elméletet. Ezt a dominó effektus jelenségével próbálták hitelessé tenni, ami sikerült is, olyannyira, hogy a mai napig fennáll ez az elmélet… A

[1312] Silvanus: The-Agathyrsi-were-Hun-Scythians. 2013. https://www.scribd.com/document/192684966/The-Agathyrsi-were-Hun-Scythians-2013.
[1313] Turan Silvanus 2013.
[1314] Fábián, 2021. 148.

vándorló népek utolsó kockája a sereghajtó, a hunok. Így a népek egymást kergetve, pár száz év alatt átkerülnek Ázsiából Európába."[1315]

„Azért nem árt megvizsgálni komolyan, hogy mennyire tartható a dominó effektus alapon működő népvándorlási elmélet. A nagy népvándorlás a történelemírás szerint Krisztus után következett be. Hérodotosz, aki Krisztus előtt élt, amikor a Dáriusz-féle szkiták elleni hadjáratról ír, az agathirszeket a Maros mellé helyezi. Így a többi szkita nemzet, mint a gelonok, budinok, szarmaták stb, akik ellen ment Dáriusz, már a népvándorlás előtt a Kárpát-medencében voltak. 'Az aeoleszi és hellészpontoszi jónok, akik a seregeket hajóikon szállították, Cianeast elhagyva az Ister torkolatához hajóztak, ahonnan kétnapi hajózás után az Isteren felfelé elérték azt a helyet, ahol a folyó először kettéágazik, ahonnan a folyót Isternek nevezik, mert ezen a választó ponton felül az ott lakók Dunának hívják, ide parancsolta a király, hogy jól összekötött hajókból hidat építsenek.'[1316] Tehát ha a hidat a Vaskapu környékén építették, akkor a hadjárat színhelye sem lehetett a Fekete-tenger fölött. Az egyik meghatározó dominókocka, amely az elmélet szerint döntő szerepet játszott a népvándorlásban, a hunok voltak. A legtöbb latin nyelvű történelmi írásban úgy találjuk, hogy '„huni sive hungari'= hunok, vagyis magyarok. És ez így áll mindenütt, ahol hunokról olvasunk. Ezért joggal állíthatjuk, hogy Attila magyar király volt. Ha elolvassuk a hunokra vonatkozó történelmi írásokat, akkor azt látjuk, hogy mindaz, amit a hunok cselekedeteiről ír, mind Európában, sőt a Kárpátoktól nyugatra történnek. Sem a birodalom megalakulásakor, sem annak szétesésekor semmit nem találunk a Kárpátoktól keletre történt eseményekről. A legújabban felfedezett kínai krónikákban található hunok nehezen hozhatók kapcsolatba Attila hunjaival.[1317] Ezért azt mondhatjuk, hogy a hun történet, ha egyáltalán úgy volt, ahogy le van írva, magyar történet. A legtöbb hunoknak tulajdonított történet valójában a mongol–tatár seregek által elkövetett cselekedetek visszavetítése az ókorba. Maga a hun birodalom, ahogy a térképeken le van rajzolva, megegyezik a Nagytatária néven létezett tatár birodalommal. Elég megemlíteni a Szent Orsolya legendát, amely a XIII. században jelent meg. Ha valóban a 238-as évben történt volna, akkor nem kellett volna a XIII. századig várni a legenda megjelenésére."[1318]

A középkorinak mondott szerzők „a gótokat Skandináviából származtatják, és utána a Kárpát-medencébe vándoroltatják őket. Jordanes szerint az orosz a pusztán hadakoztak a szkitákkal, majd leértek a Meotiszi-mocsarakig, ahonnan a hunok nyomására átjöttek a Kárpát-medencébe és Trákiába. Itt azonban egy más változattal állunk szemben: 'Az alánok széltében és hosszában a tulajdonukba vették a szarmát síkságot, a gótoknak egy részét magukba olvasztották, a többiek meg elmenekültek a Dán-félszigetre, a Kárpát-hegyekbe, Dákiába, és a német területekre.'[1319] Itt meg sem említi a Jordanes-féle változatot, de logikailag nem is teheti, mivel az alánok keletről jöttek, így a menekülő gótok nem is tudtak volna kelet felé menekülni vagy vándorolni, mint ahogy Jordanes állítja. Ha a gótokat a Kárpát-medencébe akarták helyezni, hogy ezzel igazolják

---

[1315] Fábián, 2021. 148.

[1316] Marcus Antonius Coccius Sabellicus: *M. Antonii Coccii Sabellici opera omnia, ab infinitis qvibvs scatebant mendis, repurgata & castigata; cum supplemento Rapsodiæ historiarum ab orbe condito [...] qui, quid contineant, aduersa pagina indicabit ; atque hæc omnia per Cœlium Secundum Curionem, non sine magno labore iudicioque confecta. 1. kötet.* Per Ioannem Heruagium, Basileae, 1560. 367. https://books.google.ro/books?id=Lbg_AAAAcAAJ&dq=scytharum+meotide&hl=hu&source=gbs_navlinks_s.

[1317] Vesd össze: Darai Lajos: Árpád Atila örökén – a magyarok őseik útján. I/1. A xiongnuk nem hunok. *Acta Historica Hungarica Turiciensia* - 33. évf. 10. sz. (2018.) *https://epa.oszk.hu/01400/01445/00053/pdf/EPA01445_acta_hungarica_2018_11_092-237.pdf*

[1318] Fábián, 2021. 149.

[1319] Ioannes Goropii Becani: *Origines Antwerpianae, siue Cimmeriorum Becceselana nouem libros complexa.* 1. Atuatica, 2. Gigantomachia, 3Niloscopium,. 4. Cronia, 5. Indoscythica, 6. Saxsonica, 7. Gotodanica, 8. Amazonica, 9. Venetica, & Hyperborea, Ex officina Christophori Plantini, Antverpiae, 1569. 716. https://books.google.ro/books?id=Uaotu92eMEIC&printsec=frontcover&hl=hu&source=gbs_ge_summary_r&cad=0#v=onepage&q&f=false.

az erdélyi német etnikum ősiségét, mert világosan látszik, hogy ez volt a cél, akkor miért nem választották az itt bemutatott rövidebb utat? Ennek egyszerű oka az, hogy a Kárpát-medencéből ki kellett iktatni a szkitákat, oly módon, hogy keletre helyezték őket, mert ha nem, akkor az övék az ősiség. És mivel az írások szerint a gótok valamikor a szkiták ellen harcoltak, ez semmiképp nem volt szabad a Kárpát-medencében történjen, hanem valahol keleten. De van olyan történész, mint Johannes Nauclerus, aki nem meri ignorálni a szkitákat, de hogy megmentse a gót elméletet, ráfogja, hogy a gótok valójában a szkiták leszármazottai: 'A gótok nemzetsége, amely a Gétikában gótikának neveztetik, megállapíttatik, hogy szkita eredetű. Mert bizony a szkiták az elsők Európában, az északi területektől a Tanais határáig, vadak és legfelkészültebbek a halálra, ezt minden (történet)írónál így találjuk.'[1320] A géta, gót, dák elméletet, úgy tűnik, hogy a XV. század vége felé találták ki, amikor Magyarország annyira meggyengült, hogy a német terjeszkedésnek már nem állt útjában. A kronológiát csak a XVI. században kezdték kidolgozni. Ezért a XII. század előtt leírt történelmi események ideje és valóságtartalma megkérdőjelezhető. Azt észre lehet venni, hogy a ma elfogadott történelemben a hunok és a gótok harci cselekményei tökéletesen egymás tükörképe, csak időben el vannak tolódva egy fél évszázaddal. …a gótok Kárpát-medencei jelenléte az időszámítás első évszázadaiban csak fikció, és ami úgy tűnik, hogy a XV. században lett kidolgozva a Német-római Birodalom terjeszkedésének idejében… Nagyon sok esemény nem akkor történt, ahogy le van írva, vagy meg sem történt. Az időskálába betoldottak legalább ezer évet. Egy sor történelmet író papnak, akik nagy része a XIII. század után élt, fantom képet készítettek, és visszadatálták őket pár száz évvel korábbi időszakokra. Ilyen volt Dionisius Exiguus, Jornandes, de lehet, hogy az összes koraközépkori vallási írások szerzői is."[1321]

„'A törökök először Oszmán idejében jöttek át Európába. Ekkor a szkiták kiszorították őket. 'Ezidőben a szkiták kevés csapattal Szarmátiából indulva átjöttek az Iszteren és kegyetlenül elbántak a törökökkel, kiszorítva őket Európából'.[1322]„[1323]

„'A Hungárok, vagy Ungorok, ahogy Marcellinusnál [Ammianus Marcellinus 400-ban halt meg] olvashatjuk, Arnulf császár idejéig [IX. század vége felé] a szarmátiai erdőségekben és a Kárpátok hegyei között laktak. Miután Nagy Károly az Avarokat, vagyis a Hunniváriakat a Dunán túlra kergette, Arnulf kihívta őket [a Hungárokat] azzal a megállapodással, hogy ha segítik őt, nekik adja Dáciát lakóhelyül: ezt ők gyorsan el is foglalták és hét évig itt laktak békességben. Aztán Arnulf halála után, kihasználva a még gyerek Ludovik tehetetlenségét, a keresztények ösztönzésére elfoglalták Moráviát, megölették Szatoplukot, és benyomultak Bajorországba…"[1324] Tehát hol laktak a magyarok Arnulf idejéig? A Kárpátok hegyei és a szarmátiai (Lengyelországi) erdőkben, vagyis az avarok (hunok) közvetlen közelében. Akkor milyen nyelvet beszélhettek?"[1325]

[1320] Nauclerus, Johannis: *Tomus primus [-secundus] Chronicon D. Iohannis Naucleri præpositi Tubingensis, succinctìm compraehendentium res memorabiles seculorum omnium ac gentium, ab initio mundi vsque ad annum Christi nati 1500. magnitudinem suî & vsum lectoris per tomos & paragraphos lepidè nunc primùm recens distinctorum. Cum appendice noua rerum interim gestarum, videlicet ab initio anni 1500. vsque ad Septembrem praesentis 1564. ex optimis quibusque scriptoribus per Laurentium Surium Carthusianum summa fide & studio congesta. Quid editioni huic tribuendum sit, facilè aduertent ij, qui vel priores huius chronographiae editiones probè nôrint, vel hanc cum illis seu quibusuis alijs conferre non grauentur. 1. kötet*. Apud Haeredes Iohannis Quentel & Geruuinum, Coloniae, 1564. 587. https://books.google.ro/books?id=1AqTwDcibGIC&printsec=frontcover&hl=hu&source=gbs_ge_summary_r&cad=0#v=onepage&q&f=false.

[1321] Fábián, 2021. 152-153.

[1322] Georges Acropolite: *Historiae Byzantinae scriptores tres Graeco-Latini, vno tomo simul nunc editi.* Apud Petrum de la Rovière, Coloniae,1615. 27. https://books.google.ro/books?id=iHx-ULm3t-AC&printsec=frontcover&hl=hu&source=gbs_ge_summary_r&cad=0#v=onepage&q&f=false.

[1323] Fábián, 2021. 222.

[1324] Goropii Becani, 1569. 780.

[1325] Fábián, 2021. 284-285.

„A magyarok Ammianus Marcellinus tanúsága szerint már II. Constantius császár idejében a Kárpát-medencében voltak. ’Ammiánus 31. könyvében, ahol ezekről ír, említi a magyarokat (Ungoriorum), de az a hely, ahol erről ír, nagyon megrongálódott, úgyhogy nehezen érthető. Ahogy sejtem, a Hungorosokat vagy Hungoriosokat nem azonosítja az Onogurokkal, akiket régebb hunoknak hívtak. Az említett erődítmények bevétele után a magyarság nem áll meg a morvák határánál. Elindul visszaszerezni a Nagy Károly által elrabolt arany és ezüst tárgyakat, amelyeket eredményesen vissza is szerez. Ezt nevezik a történészek kalandozásoknak. De ennek az akciónak volt egy másik, még fontosabb célja is. Mai szóhasználattal azt mondhatnánk, hogy a magyarság blokád alá volt helyezve. Ez egy régi jól bevált harci technika, amit manapság a szemünk előtt alkalmaznak. Ma nem erődöket építenek az adott ország köré, hanem rakéta támaszpontokat. Ki kellett törni a blokádból, és megszüntetni az okokat, amelyek előidézték a blokádot. ’Itt (Liutprandus) ahogy erődítményeket emleget és amelyeket a magyarok felszámoltak, úgy látom, hogy ezek a Sléziai és Lengyel határ között, meg a Dácsia (Erdély) északi részein található erődítmények, amelyeket a frankok telepítettek, hogy sem a németek felé, sem Pannónia felé ne lehessen átjárni, így igazat adok Sigebertusnak, aki azt állítja, hogy a magyarok Arnulf koráig be voltak zárva, hogy sem nyugat, sem délfelé nem tudtak kimenni. Kelet felől a Kárpátok, nyugat felől a szarmát szorosokon a frank erődített határvédelem. Habár figyeltem a Liutprand által említett erődítményeket, ahogy beszél róluk, de nem hozta kapcsolatba Arnulffal, hogy ugyanis a magyarok, mint egy fallal, körül voltak zárva.’[1326] Ha katonai akadémiákon tanulmányozni lehet egy katonai cselekményt, az semmi esetre sem a sosem létezett pozsonyi csata, hanem ez. Tehát nem a hungárok érkeztek a határon túlról 890-ben, csak a segédcsapatok. Kik voltak ezek a segédcsapatok, ha nem Árpád seregei? Árpád magyarjai nem hont foglaltak, hanem segítséget nyújtottak a magyaroknak, és nem asszonyostól-gyerekestől jöttek, hanem csak mint férfi haderő. Aztán hogy vérszemet kaptak, és végigverték Európát, az, amint Liutprand is írja, Arnulf számlájára írható. Érdekes, hogy sem a krónikák, sem a régebbi történelmi írások nem említenek pozsonyi csatát. Bonfininél se találunk egy szót sem erről, pedig olyan bőven senki sem írt a magyar történelemről, mint ő. Kíváncsi volnék, hogy milyen forrásokból táplálkoznak azok, akik erről írnak. Vagy ha csak szélből kapott dolog A pozsonyi csatáról ezt olvashatjuk a világhálón: ’899-ben meghalt a magyarok korábbi szövetségese, Arnulf keleti frank király, és a magyarok hamarosan Berengár itáliai király szövetségesei lettek. A Keleti Frank Királyságban Arnulf fia, Gyermek Lajos uralkodott, aki helyett valójában Hatto mainzi érsek kormányozta a birodalmat. A birodalom magyarokkal határos részén, a Bajor Hercegségben Liutpold bajor herceg kormányzott. 904 nyarán Gyermek Lajos keleti frank király meghívására Kurszán a magyarok egyik legfőbb fejedelme, a Fischa melletti tárgyalásokon vett részt kíséretével. Ekkor a király parancsára Kurszánt és kíséretét orvul megtámadták és a küldöttség minden tagját legyilkolták.’[1327] Tarján M. Tamás tollából ezt olvashatjuk: ’907. július 4-én kezdődött a pozsonyi csata, melyben a honfoglaló magyarok döntő győzelmet arattak Liutpold bajor őrgróf seregei felett, aki Pannónia visszaszerzése érdekében tört a törzsszövetség területére. Az ütközetben aratott diadal nyomán a Dunántúlon is megszilárdult magyar uralom; ezt követően aztán több mint 120 évig nem lépett ellenséges katona hazánk földjére.’[1328] Felteszem a kérdést, hogy azok, akik a pozsonyi csatáról írnak, és akkora fontosságot tulajdonítanak neki, minthogy ’e nélkül a győzelem nélkül nem lenne Magyarország’, miért nem tulajdonítanak ilyen jelentőséget az Arnulf császárral vívott csatának? Ennek szerintem két oka van, de mindkét ok a vallásra vezethető vissza. A katolikus Egyház számára óriási erkölcsi veszteséggel járna annak a beismerése, hogy a magyarok nem pogányok voltak, hanem keleti rítusú keresztények. Ezért az egyház szolgálatában álló történészek körömszakadtáig ragaszkodnak a honfoglalás elméletéhez. És most gondolkozzunk tiszta

[1326] Goropii Becani, 1569. 780.
[1327] https://hu.wikipedia.org/wiki/Pozsonyi_csata
[1328] https://rubicon.hu/kalendarium/907-julius-4-a-pozsonyi-csata-kezdete

fejjel. Mit is jelent ez? Hogy 'de a Hungárok megsegítésére olyan seregek is érkeztek a határon túlról, akik nem eretnekek vagy vallási szakadárok, hanem pogányok, akik számára a Krisztus vallásának megsemmisítése kedves dolog'. Tehát nem a hungárok érkeztek a határon túlról 890-ben, csak a segédcsapatok. Kik voltak ezek a segédcsapatok, ha nem Árpád seregei? Árpád magyarjai nem hont foglaltak, hanem segítséget nyújtottak a magyaroknak, és nem asszonyostól-gyerekestől jöttek, hanem csak mint férfi haderő. Aztán hogy vérszemet kaptak, és végigverték Európát, az, amint Liutprand is írja, Arnulf számlájára írható. Érdekes, hogy sem a krónikák, sem a régebbi történelmi írások nem említenek pozsonyi csatát. Bonfininél se találunk egy szót sem erről, pedig olyan bőven senki sem írt a magyar történelemről, mint ő. Kíváncsi volnék, hogy milyen forrásokból táplálkoznak azok, akik erről írnak. Vagy ha csak légből kapott dolog, milyen érdekeket szolgál? Ezzel próbálják teljesen hiteltelenné tenni a magyar történelmet? Érdemes elolvasni Bonfinitől a következőket: 'Sok aranyat és ezüstöt visszavettek a bajoroktól, a frankoktól és szaxonoktól, amiket Nagy Károly elrabolt Pannóniából. Ludovikus tehát újra a magyar nemzet ellen indított háborút, de nemcsak hogy nem tudta visszaszerezni a prédát, de óriási veszteséggel alig tudott elmenekülni.'[1329] Ez viszont nem Pozsonynál, hanem még német területen történik. 'Visszatérve a hazájukba… a vezérek rendelete szerint a fegyvereket a görögök ellen fordították. Látván, hogy két nagyhatalom közé vannak szorulva, egyfelől a Római birodalom, ami a frankok kezében volt, másfelől a görögök, akik sok háborúval zaklatták a pannonokat… Így megkezdték Felső-Moesia, Illírikum, Trákia és Makedónia lerohanását, sok várost meghódítván, akiket évi adófizetésre köteleztek. Miután ezt sikeresen végrehajtották, a nomád bulgárok ellen fordultak'[1330] (akiket ugyancsak adófizetőjükké tettek). Bonfini nem használ évszámokat, de az Arnulf ellen indított hadjárat és az augusztai csata közt sehol nem említi a pozsonyi csatát. Mindezekből látszik, hogy itt nem egy új állam létrejöttéről van szó, hanem egy államnak a folytonosságáról, amelyet mikor Pannóniának, mikor Hungáriának neveznek. Nem állja meg a helyét az az érv, hogy a pozsonyi csata nélkül nem lenne magyar államiság. Ez az érzelmekre ható hamis történet csakis a honfoglalás elméletét hivatott alátámasztani."[1331]

„L. N. Gumilev: 'A nyugati hunok keveredtek az ugorokkal és szarmatákkal.' – A kérdés az, hogy hol keveredtek és mikor? Figyelembe véve az időrendet, ez a keveredés csakis a Kárpát-medencében történhetett. Jordanes, amikor egy szigetről ír, ahonnan a gótokat származtatja, így ír: 'Ez a sziget a Visztulával szemben fekszik, amely folyó a Szarmát-hegyekből ered…' A Visztula a Kárpátokból ered, tehát ezek a Szarmát-hegyek. De lássuk mit ír egy másik ókori történész, Ammianus Marcellinus a szarmatákról a Rerum gesterum libri qui supersunt c. művében: 'Amikor a császár megjelent az emelvényen, és barátságos hangon éppen megszólítani készült, s úgy akart hozzájuk beszélni, mint a jövőben engedelmes alattvalóihoz, egyikük éktelen haragra lobbanva az emelvény felé hajította a csizmáját, és ezt kiáltotta: »marha, marha«, ami náluk csatakiáltásként hangzik. Erre az egész gomolygó tömeg arrafelé tódult, és hirtelen magasba emelve a barbár zászlót, vad üvöltéssel egyenesen a császár felé rohant, aki a magasból letekintve mindenféle ide-oda futkosó tömeget látott feléje közeledni dárdákkal, kivont kardokkal, kopjákkal.' A történet lényege: II. Constantius császár 359-ben hadjáratot vezetett a mai Bácska (Vajdaság)

[1329] Bonfini, Antonio: *Antonii Bonfinii civis asculani Rerum ungaricarum decades IV. cum dimidia. seu libri XLV.: Gesta Hunnorum, & Ungarorum à primis initiis, ad annum usque r.s. M. CCCC. LXXXXV. complexi. Adjungitur chronologia Abrahami Bakschay, ad annum M.D. LXVII. continuata per anonymum usque ad praesentem. Editio post geminas basileenses, francofurtanam, hanoviensem, coloniensem, sexta.* Sumptibus J. M. Kochberger, Posonii, 1744. 118.
https://books.google.ro/books?id=NBPp2aOaL0AC&pg=PA595&lpg=PA595&dq=%28latinul%29+Antonio+Bonfini:+Rerum+Ungaricarum+decades&source=bl&ots=GflC2xpeVM&sig=1CKFLLr4QW5wmCS3Z42I6M_znMg&hl=hu&sa=X&ei=H6cFVfL3L8z2UJbSgOAE&ved=0CFUQ6AEwCA#v=onepage&q=(latinul)%20Antonio%20Bonfini%3A%20Rerum%20Ungaricarum%20decades&f=false.

[1330] Bonfini, 1744. 119.

[1331] Fábián, 2021. 309-312.

területén, hogy a szarmata háborúba beavatkozzon. A jelenetet persze megtorlás követte. Ez a 'marha, marha' kiáltás semmi más nyelvben a magyaron kívül nem létezik. A csatakiáltás a csata kezdetét jelenti. Vajon ki indul levett csizmával a csatába? Itt elég furcsa dolgokkal állunk szemben. A hivatalos történelemkönyvekben a szarmaták úgy vannak feltüntetve, mint kis néptöredék, amelyik hirtelen előjön a ködből, s aztán ugyanolyan hirtelen a ködbe vész. Itt pedig az áll, hogy nemcsak a Kárpátokat birtokolták, hanem a Bácskát is, és ráadásul magyar nyelven sértegetik a római császárt. Következtetés csak az lehet, hogy *vagy a magyar történelmet vissza kell vinni a római korig, vagy a római kort előrehozni a magyar korig*. Sokat feszegetett kérdés: a magyar nyelv a Kárpát-medencében alakult ki, vagy valahonnan keletről hozták a honfoglalók?"[1332]

„A Dárius vezette szkiták elleni hadjáratot a Krisztus előtti V. századra datálták, de könnyen meglehet, hogy ez inkább a Krisztus utáni V-VI. században történt. A Herodotosz latinra fordított írásában az én olvasatomban ez áll: A perzsák átkelnek a Boszporuszon, meghódoltatják a trákokat, aztán hidat csinálnak az Isteren és átkelnek Pannonia területére. A gelonok, budinok és szarmaták szövetkeznek a szkitákkal. Ugyanígy az agathirsek, a neuruszok, az androphágok, a tauruszok (tauroszkiták) és a melanchlenok. A szarmatákról annyit ír, hogy a mai Északi-Kárpátok vidékén laktak, amazon módra harcoltak és vadásztak, romlott szkita nyelvet beszéltek, amiből látszott, hogy nem e vidékről származnak. A szkiták és szövetségeseik menekülnek a perzsák elől az Észak-KeletiKárpátok irányába. A perzsák követik őket a budini (budai) régión át egész a hegyekig, ahol a thisszagéták (tiszai nemzetség) lakik. Itt építettek nyolc nagyvárost (erődítményt), hatvan stádium távolságra egymástól. Említés van négy nagy folyóról, amelyek ezen a vidéken erednek: Lykus, Oarus, Tanais, Syrges. Eközben a szkiták kerülő úton visszamennek eredeti lakhelyükre. Így a perzsák is visszafordulnak nyugat felé. A szkiták lovai, mivel nem ismerik a szamarat, annyira megriadtak a perzsa táborban lévő szamarak bőgésétől, hogy a szkiták képtelenek voltak őket az ütközetbe vinni. Miután Dáriusz átkelt az Iszteren (Dunán), egy őrséget hagyott a híd mellett, akiknek hagyott egy kötelet, amelyen hatvan bog volt. Megparancsolta, hogy minden nap bontsanak szét egy bogot, és ha a bogok elfogytak és a hadsereg nem tért volna vissza, akkor szedjék szét a hidat és menjenek haza. A hatvan nap leteltével azonban Dárius visszatért.[1333] Figyelembe véve a fent leírtakat, a szkiták elleni hadjárat színtere semmiképp nem lehetett az orosz síkságon. Ugyanis hatvan nap alatt szamarakkal nem lehetett volna bejárni azt a távolságot, amit a hivatalos történelem állít, és közben még nyolc várost is építeni."[1334]

„'A szkiták egymás közt megtárgyalták, hogy mivel a Dáriusz seregei összehasonlíthatatlanul nagyobbak az övéikkel szemben, így követeket küldtek tárgyalásra hívni szomszédjaikat, a taurokat, agathyrszeket, neuronokat, androphágokat, melanchlenokat, gelonokat, budinokat és szauromatákat.'[1335] – A szarmaták helyett berakták a szauromatákat, ezzel akarva bizonyítani, hogy Szkitia nem a Kárpát-medence."

„Aventinus a dákokat a germán népek közé sorolja. Ez persze nem az ő magánvéleménye, hanem az akkori politika emanációja volt." – Ami még olyan messzemenő magyarázattal is szolgálhat, hogy miért lettek annyira kedvezményezettek a 19–20. században a dáko-román elméletet valló románok.[1336] – „Ezt még azzal is megspékeli, hogy a dákok közé sorolja a 'bajorok nemzetségéhez tartozó' búrokat [holott tudjuk, hogy a búrok holland parasztok voltak]. Amikor

[1332] Fábián, 2021. 359.
[1333] Herodotus, 1679. 60-265.
[1334] Fábián, 2021. 548-549.
[1335] Herodotus, 1679. 257.
[1336] A dáko-román elmélet kezdeti terjesztéséről lásd Darai Lajos: Cui prodest? Miért szervetlen Erdély román állami fennhatóság alá erőszakolása? *„A Hazáért!" című 3. emlékkonferencia az első világháború befejezéséről a Nemzeti Közszolgálati Egyetem Hadtudományi és Honvédtisztképző Kara és a Zürichi Magyar Történelmi Egyesület közös rendezésében. Budapest, NKE Kápolna, 2018. december 1–2.* Acta Historica Hungarica Turiciensia 34. évfolyam, 2. szám (2019.) 211-312.

Aventinus a bajor név etimológiáját tárgyalta, úgy okoskodott, hogy a bojból lett a bojer, ebből a bájer, ami a bajorok német neve. De azt tudni kell, hogy a hollandok a boiér szót búrnak ejtik ki. Ugyanakkor a román földesurat bojérnek hívták. Tehát előbukkan a Dács (holland) és a Dák–Dán összefüggés. Azt is figyelembe kell venni, hogy a germanos görög szó, édes gyermeket vagy édes testvért jelent. Így a németek, amikor a görög krónikákban a germanos szót (ami Trajánusz nevei közt is megtalálható) találták, azt németnek könyvelték el. Ezért Trajánusz németföldi helytartóként kezdi pályafutását, csak azt nem tudom, hogy miért csúfolták őt Kisgörögnek. 'Mert Attila, Germánia, Szkitia, Szarmátia legnagyobb királya a világ ura akart lenni, szövetségre lépett Genzerikkel, a Vandálok Afrikát uraló királyával. (Aventinus Turmair, 1554.)' Itt is úgy tűnik, mintha a Hun birodalom központja Németföldön lenne."[1337] (54-55.)

„'Az alánok széltében és hosszában a tulajdonukba vették a szarmát síkságot, a gótoknak egy részét magukba olvasztották, a többiek meg elmenekültek a Dán-félszigetre, a Kárpáthegyekbe, Dákiába, és a német területekre (Goropii Becani, 1569.)'."[1338]

10. „'Az ugorok, kik magukat magyaroknak nevezik, egy nemzetet alkotnak, nem úgy, mint a németek több nemzetiségben. (Aventinus, 1580.)' Hát épp ez volt a baj a magyarokkal, és ma is ez. 'Németországnak Ausztria és Magyarországgal határos vidékein még a mai napig is megmaradt a szkita név. (Aventinus, 1580.)' Összegezve: ha ugyanabban az időben ugyanazon helyen létezett a Kárpát-medencei népnek különféle megnevezése, úgymint szkita, hun, avar, magyar, akkor ezek nem szerre jöttek és egyik a másikat irtotta, hanem mindig is ott voltak. „A Tarcal (szerbül Фрушка Гора / Fruška Gora, horvátul Fruška Gora, latinul Mons Almus) középhegység a Szerémség északi részén, Szerbiában. Régi magyar neve Almus-hegy, de ismert Árpataró néven is. Kis része átnyúlik Horvátországba is. Néha a 'Vajdaság ékszerének' nevezik gyönyörű tájai miatt. (https://hu.wikipedia.org/wiki/Tarcal-hegys%C3%A9g)" Na, itt már megtaláljuk Álmost és Árpádot is. Mivel Hérodotosz számított a történem atyjának, ezért minden nemzet a saját javára próbálta értelmezni az írásait. De van egy pár írása, amit nehéz kiforgatni. Ilyen a Dárius hadjárata. Egyesek nem átallják dicsérni a Habsburgokat a magyar történelemmel szemben tanúsított toleranciájuk miatt. De vajon ugyanilyen toleranciát tanúsítottak volna, ha a magyarok idejében hozzájutnak a történelmi forrásokhoz és egyszerűen kijelentik, hogy tulajdonképp mi nem jöttünk keletről, hanem itt voltunk ősidőktől, sőt jóval nyugatabbra, mint most? Ne feledjük, hogy egy történelmi írás egyben birtoklevélül is szolgált sok ideig. Ezen birtoklevelek érvényesítéséhez indítottak nem egy háborút. Az ezredforduló előtti időkről írt történelem több mint 90% fikció. Ezt a fikciót kétféleképpen lehet megírni: az adott nemzet hasznára, vagy kárára. Akkor tegyük fel a kérdést, hogy a „vándorlás" és „honfoglalás" koncepció a magyar nép hasznát, vagy kárát szolgálta-e? És ha idegen történelmi források tanúsítják, hogy nem volt vándorlás, akkor mi miért erőltetjük, hogy volt? Ennyire birkák vagyunk, vagy saját magunk ellenségei? Itt pedig nézzük ezt egy másik történész olvasatában. Ezt a könyvet 1569-ben adták ki. Ez valamivel közelebb áll az eredeti forrásokhoz, mert a nagy ferdítéseket a jezsuiták viszik véghez a 17. században: 'Visszatérve az avarokhoz azt mondhatjuk, hogy valamikor összevegyültek a bójokkal, és a kevert népet Bojováriaknak nevezték, és akik ignorálták ezt a keveredést, boioárijnak hívták őket, mint Aventinus, aki egyszerűen utálta a Bavar megnevezést… Lajos (Arnulf fia) Norikum mellett birtokolta az apjától örökölt birodalmat, vagyis Németországot, Thoringiát, Ausztrázsiát, Szászországot, és az Avarok vagyis a Hunok birodalmát. Amikor azt mondjuk, hogy avarok, azok a hunok. (Goropii Becani, 1569.)'"[1339] (pp. 284-285.)

https://epa.oszk.hu/01400/01445/00056/pdf/EPA01445_acta_hungarica_2019_02_211-312.pdf.

[1337] Fábián 2021. 54-55.

[1338] Fábián 2021. 152.

[1339] Fábián 2021. 284-285.

„A XVII. század elején még olyan, hogy világtörténelem, nem létezett. Léteztek történelmi írások meg legendák, melyek eseményeit még nem helyezték el az időskálán. Ilyen írásokat olvasva az embernek az az érzése, hogy az összes leírt esemény egy időben, vagy nagyon szűk időintervallumban történik. Az események időrendi elhelyezését Jozef Scaligeri kezdte meg a XVI. században és Dionisius Petavius fejezte be a XVII. században. Ez a kronológiai rendszer még ma is tartja magát, habár nagyon sokan megkérdőjelezik a helyességét. A következő idézetekben megtaláljuk az irányelvet, ami Petaviust és a Jézus Társaság tagjait (akik a világtörténelmet megírták) vezérelte. Ezek az elvek olyanszerűek, mint a 'Higgy, és ne kutass!' vagy: 'A cél szentesíti az eszközt'. Nézzük, hogy ír erről maga Petavius: 'Előismeretek. Például a Krisztusi időszámítás problémája, közismerten Krisztus születésének éve, ami mostantól 1627 éve történt, csak egy posztulátum, amit nem bizonyítanak, hanem használják a konszenzus fényében: aminek a használatához következetességre van szükség. (Petau, 1627.)' A posztulátum feltételezett követelmény, amit bizonyítás nélkül elfogadunk. A következetességre pedig azért van szükség, hogy az ellentmondásokat elrejtsük. Tehát hazudhatunk bármit, csak legyünk következetesek, hogy ne lepleződhessünk le. Ugye, a rajta nem kapott tolvaj tisztességes embernek számít. 'Tehát figyelembe kell venni a Nap, a Hold ciklusait és a feljegyzett nap- és holdfogyatkozásokat. (Petau, 1627.)' Hát igen, mert a téves kronológia úgy lepleződne le a leghamarabb, ha figyelmen kívül hagynák az úgynevezett nagy ciklust (a nap és hold ciklusát), ami 532 év. Fennáll annak a gyanúja, hogy bizonyos történelmi eseményeket jóval korábbi időre toltak azért, hogy helyet csináljanak az időskálán olyan eseményeknek, amelyek soha meg nem történtek, de amelyek bizonyos népeknek vagy felekezeteknek történelmileg 'dokumentált' jogokat biztosítanak. Így betoldhattak az időskálába 1064 évet anélkül, hogy ezzel megsértették volna a 'következetesség' szabályát. Krisztus születését a Bibliában talált évszámok alapján próbálták kiszámítani. Kedrénosz szerint, aki állítólag a XI. században élt, Krisztus 5500 körül született. Petavius pontosabb számításokkal 3983-ra teszi. Radu Conradu (mai tudományosabb módszerekkel számítva) pedig a 4348-as évre. Ha figyelembe vesszük, hogy a ma hivatalosan elfogadott 5500 és a Petavius által kiszámított évek közt másfél évezred a különbség, akkor joggal feltételezhetjük, hogy az időskálába betoldottak két nagyciklust, vagyis 1064 évet. A XIII. században élt bizánci történész, Acominati Choniate a Kárpát-medencei magyarokat három névvel illeti: hungárok, hunok és szkiták. A magyarok ilyenfajta megnevezésével aztán még a XVII. századi történelmi írásokban is találkozunk, de lassan teljesen mellőzik, sőt a XIX. században már tagadják, hogy a magyaroknak bármi közük lett volna a szkitákhoz és a hunokhoz. Érdekes módon ez a tagadás párhuzamosan jelenik meg bizonyos Kárpát-medencei területek magyar tulajdonjogának a tagadásával. A szkita örökséget megkapták az oroszok, a hun örökséget a németek (német területeken manapság is divatosak a hun egyletek), a magyarokat meg valahonnan Ázsiából kergették be a Kárpát-medencébe, így adott esetben, ha nem viselkednek jól, ki is lehet őket kergetni. A Dárius vezette szkiták elleni hadjáratot a Krisztus előtti V. századra datálták, de könnyen meglehet, hogy ez inkább a Krisztus utáni V-VI. században történt. A Herodotos latinra fordított írásában az én olvasatomban ez áll: A perzsák átkelnek a Boszporuszon, meghódoltatják a trákokat, aztán hidat csinálnak az Isteren és átkelnek Pannonia területére. A gelonok, budinok és szarmaták szövetkeznek a szkitákkal. Ugyanígy az agathirsek, a neuruszok, az androphágok, a tauruszok (tauroszkiták) és a melanchlenok. A szarmatákról annyit ír, hogy a mai Északi-Kárpátok vidékén laktak, amazon módra harcoltak és vadásztak, romlott szkita nyelvet beszéltek, amiből látszott, hogy nem e vidékről származnak. A szkiták és szövetségeseik menekülnek a perzsák elől az Északkeleti-Kárpátok irányába. A perzsák követik őket a budini (budai) régión át egész a hegyekig, ahol a thisszagéták (tiszai nemzetség) lakik. Itt építettek nyolc nagyvárost (erődítményt), hatvan stádium távolságra egymástól. Említés van négy nagy folyóról, amelyek ezen a vidéken erednek: Lykus, Oarus, Tanais, Syrges. Eközben a szkiták kerülő úton visszamennek eredeti lakhelyükre. Így a perzsák is visszafordulnak nyugat felé. A szkiták lovai, mivel nem ismerik a szamarat,

annyira megriadtak a perzsa táborban lévő szamarak bőgésétől, hogy a szkiták képtelenek voltak őket az ütközetbe vinni. Miután Dáriusz átkelt az Iszteren (Dunán), egy őrséget hagyott a híd mellett, akiknek hagyott egy kötelet, amelyen hatvan bog volt. Megparancsolta, hogy minden nap bontsanak szét egy bogot, és ha a bogok elfogytak és a hadsereg nem tért volna vissza, akkor szedjék szét a hidat és menjenek haza. A hatvan nap leteltével azonban Dárius visszatért. (Herodotus, 1679.) Figyelembe véve a fent leírtakat, a szkiták elleni hadjárat színtere semmiképp nem lehetett az orosz síkságon. Ugyanis hatvan nap alatt szamarakkal nem lehetett volna bejárni azt a távolságot, amit a hivatalos történelem állít, és közben még nyolc várost is építeni. Mindazon népek, akikről itt szó van, a hivatalos történetírás szerint egyszer Ázsia határán élnek, aztán később a Kárpát-medencében, mintha csodával határos módon egy óriási területről mind benyomultak volna a Kárpát-medencébe. Ez egy olyan örvényhez hasonló jelenség, aminek az epicentruma a mai Magyarország területe. Ilyen csak a mesékben lehetséges. Erre a dologra már ezelőtt száz évvel rájött egy Sedlacsek nevű cseh amatőr történész. (Lásd Chlupáč, 2005.) … I. Dáriusz hadjárata, ami hatvan napot tartott, azon a vidéken zajlott, ahol az agathyrszek éltek, tehát Erdély területén, és nem a Fekete-tengertől északra, mint ahogy azt a mai történelemtudomány állítja. Hérodotosz az egyik, ha nem az egyetlen történetíró, akinek az írásai, ha részben manipulálva is, de fennmaradtak olyan állapotban, amelyből elég jól ki lehet hámozni az igazságot: 'Az Isternek (Duna) azon részei, melyek a Mediterrán-tenger fölött vannak [ez a Duna magyarországi szakasza], elkülönítik a szkitákat, az agathyrszeket, a neurokat, az androphágokat, és végül a melanchlénokat. [Az itt felsorakoztatott törzsek közül a szkiták törzse a legnagyobb, és később ezek mind beolvadnak a szkitákba.] Szkitia területe négyzet alakú, két széle két tenger felé néz, az egyik a Mediterrán-tenger, a másik a (Fekete-) tenger, ezektől egyenlő távolságra. [Itt beszúrtak egy nem odaillő mondatot: „nam ab Istro ad Boristenem decem dierum est iter, tantundem á Boristene ad Meotidem paludem", aminek semmi köze az előbbiekhez, ezzel azt sugallva, hogy Szkitia a Fekete-tengertől északra található.] Az Istertől a Boristenes-folyóig tíznapi járás, és ugyanannyi a Boristenestől a Meotiszi-mocsarakig. A Mediterrán tengertől a melanchlénokig, akik a Szkiták fölött laknak, húsznapi járás. Feltételezve, hogy egy nap alatt kétszáz stádiumot lehet megjárni. [Ha Szkitia valóban a Fekete-tengertől északra terül el, akkor hogy jön ide a Mediterrán-tenger?] Így Szkitia szélessége négyezer stádium. Ekkora a föld nagysága. A szkiták egymás közt megtárgyalták, hogy mivel a Dáriusz seregei összehasonlíthatatlanul nagyobbak az övéikkel szemben, így követeket küldtek tárgyalásra hívni szomszédjaikat, a taurokat, agathyrszeket, neuronokat, androphágokat, melanchlenokat, gelonokat, budinokat és szauromatákat. (Herodotus, 1679.)' – A szarmaták helyett berakták a szauromatákat, ezzel akarva bizonyítani, hogy Szkitia nem a Kárpát-medence. Még szerencse, hogy a hamisítók nemigen tudtak számolni, így meg lehet találni az igazságot. Egynapi járás (24 órai erőltetett katonai menetelés) kb. 100 km lehet. Akkor az egynapi 200 stádium 100 km. Ez azt jelenti, hogy egy stádium kb. 500 m. Akkor a 4000 stádium 2000 km. A Dáriusz hadjárata kb. 6o napot tartott, ez azt jelenti, hogy ha éjjel-nappal meneteltek volna, akkor a megtett út háromszor húsznapi járás, vagy is 12.000 stádium, ami 6000 km. De mivel éjjel-nappal nem meneteltek, és közben még nyolc várost is építettek, így a megtett út nem lehetett nagyobb, mint 2000 km. Így ki van zárva, hogy a hadjárat színhelye az orosz síkság lett volna, és olyan hatalmas területen, mint ahogy a hivatalos történelem állítja. Nézzük a történéseket Herodotosz tolmácsolásában: 'A (szkiták) menekültek a (perzsák) nyomása elől, azon (törzsek) területeire, akik előzőleg megtagadták a velük való szövetséget, először a melanchlonokéra. Ezek most megzavarva úgy a szkitáktól, mint a perzsáktól, vitték magukkal az ellenséget az androphágok földjére, ezek majd a neurok földjére, akik az agathyrszek felé igyekeztek. Az agathyrszek aggodalommal figyelték a menekülőket, és mivel annak előtte a szkiták részéről már támadás érte őket, megüzenték a szkitáknak, hogy nem fogják őket beengedni. Azonnal a határhoz vonultak, hogy a betolakodókat megakadályozzák. A melanchlenok, androphágok és neurok a szkitákkal együtt menekültek észak felé a perzsák elől. A

szkitáknak egy része az agathyrszekhez ment, akik már nem tagadták meg befogadni őket, a másik része azon neurid részekre, amelyeket a Perzsák nem szálltak meg. (Herodotus, 1679.)' – Amint látjuk, az események az agathyrszek szomszédságában zajlanak, tehát a Kárpát-medence térségében, és nem az Orosz-síkságon. Az is érdekes, hogy az agathyrszek hogy kerülhették el a többi szkita törzs sorsát? Talán mivel gazdagok voltak, aranyban lefizették a perzsákat? Erről nem ír Hérodotosz. Ezek az események történtek a Maros-menti fenyveserdő aljában, ezelőtt 2500 évvel, ha hitelt adunk a mai kronológiának. A végén a szkita törzsek mégis összefognak és megfutamítják a perzsa sereget. Miután a görögökkel lebontatják a hidat, így akarván megakadályozni a perzsák visszavonulását, a görögök hajóikat újból hídba kötik, így mentve meg a perzsákat. A görögök ezen cselekedetét a szkiták nagyon szégyenletesnek mondták: 'Így Dárius megmenekült és miután egy Megabizo nevű perzsa férfit hagyott Trákiában helytartóul, hajón visszament Ázsiába. (Herodotus, 1679.' A megabizo szón látszik, hogy görög: mega=nagy, bizó meg magyarul is érthető, ugye, a Szentkoronán az egyik zománc képen megtaláljuk a biztos szót pistos formában, ami több mint valószínű, hogy megbízottat, vagyis helytartót jelent."[1340]

Nézzük „hogyan vélekednek Fomekóék a magyar történelemről. 'Orosz nyelven Magyarország neve Vengria és Jugaria. Szerintük és azok szerint, akiket történelmi forrásként idéznek, mint F. Gregorovius, L. N. Gumilev és Sigismund Gerberstein, a magyarok a nyugati hunok, ugorok és szarmaták keveredéséből jöttek létre, de mivel a két utóbbi népcsoportot a hunok hódoltatták, így utóbb mind a hun nevet kapták".[1341] – Itt azonban egy másik verzió is számításba jöhet. A hódoltatták helyett lehet, hogy egyszerűen a honi (huni) népek magukba olvasztották a később érkezett ugorokat és szarmatákat. Ugyanezt tették a bretáni franciák a vikingekkel."[1342]

Hogy a szarmata név túlélte a hun hatalom felemelkedését, mutatja ez az idézet is: „Mert Attila, Germánia, Szkitia, Szarmátia legnagyobb királya a világ ura akart lenni, szövetségre lépett Genzerikkel, a Vandálok Afrikát uraló királyával."[1343]

És még a lengyelekről pár szó: Régi írásokban betűket cserélnek fel egymással, mint a d és a g betű esetében. Eredetileg a d betűt g-vel jelölték, és ez az orosz nyelvben a mai napig megmaradt, de a nyugati írásokban a g-t már g-nek olvassák. A történelem, említést tesz a vandálokról, mint vándor népről, akik – más migrációs népekhez hasonlóan – valahonnan Ázsiából jöttek Európába, törtek-zúztak (hisz innen a vandál melléknév), majd átmentek Afrikába. Viszont, ha észrevesszük, hogy a szláv népek a g-t d-nek olvassák, akkor a vandált vangálnak, és mivel az l gyakran felcserélődik az r-rel (lásd Amsterdam régi neve Amsteldam), így a szóból vangár lesz, ami nem más, mint a magyarok megnevezése a szlávok által. A Neugebauer-féle lengyel történelem-könyvben[1344] a vandálok egyszerre vannak említve az alánokkal. A Czuczor–Fogarasi szótár szerint a lengyel szó kapcsolódik a len és az alán szavakhoz. És valóban, ha a polák szó a szláv nyelvben mezei (síkségi) lakost jelent, akkor a lenti (lendi), alanti ugyanezt a magyarban. Több forrásban említve vannak az alánok is ezen a területen. Az alán jelentése ugyancsak alföldi,

---

[1340] Fábián 2021. 547-551.

[1341] A. T. Fomenko, G. V. Nosowsky: *New chronologia and conception of the english history*. https://chronologia.org/en/en_history/03.html. Vesd össze A. T. Fomenko: *History, Fiction Or Science? Chronology 1*. Delamere Publishing, Paris, London, New York, 2006.
https://books.google.ro/books?id=YcjFAV4WZ9MC&pg=PA120&dq=saturn+scythe&hl=hu&sa=X&ei=lK2lU7OxGejR7Aa5k4CIAQ&redir_esc=y#v=onepage&q=saturn%20scythe&f=false

[1342] Fábián, 2021. 579.

[1343] Johann Aventinus Turmair: *Annalium Boiorum libri septem Ioanne Auentino autore. In Auentini libros Carmen Abrahami Löscheri. ... Accessit rerum & uerborum memorabilium index copiosus.* Per Alexandrum, & Samuelem Veissenhornios fratres Germanos, 1554. 229.
https://books.google.ro/books?id=ZO4bFyJ51kcC&pg=PA128&dq=vANNIANI+PLINIUS&hl=hu&sa=X&ei=FIb4U8zaBKqp7Abe5YHICA&ved=0CB0Q6AEwAA#v=onepage&q=vANNIANI%20PLINIUS&f=false.

[1344] Salomon Neugebauer: Historiæ Rerum Polonicarum libri quinque, etc. Typis Wechelianis, 1611.
https://books.google.ro/books?id=M-xmAAAAcAAJ&hl=hu&source=gbs_navlinks_s

vagyis síkságon lakó. „Alánról azt állítják, hogy Ázsiából vándorolt Európába, a négy fia közül a nagyobbik, Vandál adta a Visztula folyónak és a Lengyeleknek a nevet, meg azt is, hogy Vandál nagyon sok fiat nemzett, kik Európa negyed részét foglalták el, és a Lengyel, Orosz, Kassubi, Cseh, Morva, Szlovén, Dalmát, Pannon, Bosnyák, Horvát és Bolgár Királyságot alapították... A lengyelek és a szlávok a Vandálok után jöttek ezekre a helyekre, melyet most Lengyelországnak hívnak."[1345] „Valószínűbb, hogy azok a népek, kiket most lengyeleknek és cseheknek neveznek, Attila ideje körül, vagyis 430-ban indultak el orosz és szarmát földről, ugyanekkor más szlávok a vandálok üres, vagy gyérebben lakta területeit foglalták el, ahonnan később támadták a német és bohém területeket. Mert a Kárpátok jobboldali lejtőin gyorsan és könnyen be tudtak nyomulni a német föld nem lakott területeire. Oroszországból indulva eljutottak a római császárok által védett messzi dalmát és szlavóniai területekre. Ezekre a provinciákra, mint Dalmácia, Makedonia, Trákia és Illyrikum, jóval Jusztiniánusz császár ideje után nyomultak be, Krantzio és Blondus szerint. Hogy a lengyelek ősi neve a szláv volt, vagy egy bizonyos nép specifikus neve, ez nem derül ki. Mindenesetre a 700 évvel ezelőtti külföldi évkönyvekben a nevük sehol nem szerepel. Sem egyetlen szavuk (etymon) nincs feljegyezve."[1346]

Ez pedig lengyelekről lengyel szerző által írt könyvből való: „'Ezeknek a kegyetlen szarmátoknak, kiknek a génjeit hordozzuk, és akiknek a nyelvében még a rengeteg migráció és változás után is a pole jelentése akárcsak a szláv nyelvekben síkság és vadászat. Nem ismerjük az igazságot, csak azt tudjuk, hogy kilencszázhatvanötben Mieciszlav Ziemomiszli volt az uralkodónk, és ettől az időtől kezdjük írni a könyvünket.'[1347] Sebastian Münster: *Cosmografia universale*. In Colonia, 1575. 877 szerint 'a vidéket az Elbán túl a vandálok lakták, akik közé számláltattak a brandenburgiak, a meklenburgiak, a pomeránok, a pruténok, a csehek és lengyelek, akik mind nehezen akarták elfogadni a keresztény vallást a Nagy Károly és más császároktól ellenük vezetett retorziók ellenére is... Ezek a népek mielőtt keresztények lettek volna, a vandál nyelvet beszélték, de utána azt elhagyták és ma a szakszont beszélik.' 878: A vandál birodalom utolsó 'végvára' Pruténia, mai nevén Prusszia. Ezeket 'térítették' a 13–14. században nyugatról a teuton keresztesek, keletről a lengyelek. A térítés valójában hódítást jelentett. A keresztény hit akkoriban, akárcsak manapság az iszlám hit, csak ürügyül szolgált olyan népek leigázására, akik megtagadták elfogadni a hitet. De még ha el is fogadták, mindig lehetett a dogmákon módosítani, és akik nem ismerték, vagy nem ismerték el a módosításokat, azokat meg lehetett vádolni eretnekséggel."[1348]

[1345] Neugebauer, 1611. 1.
[1346] Neugebauer, 1611. 4.
[1347] Szymon Starowolski: *Sarmatiae bellatores.* Apud Henricum Crithium, 1631. 1. https://books.google.ro/books?id=YjkVAAAAQAAJ&hl=ro&source=gbs_navlinks_s.
[1348] Fábián 2021. 364-365.

III. Az új kiegyezés példája lehetne egy szarmata kiállítás „Ami fénylik, nemcsak arany” címmel

E fejezet, illetve a kiállítás címével a *Nem mind arany, ami fénylik* mondás előremutató értelmére kellene jutnunk. Azaz a szembenállás helyett a szerves egységre kellene összpontosítani. A hatalmi érdekkör és a paraszti élettér együttlátására, békés együttélésére, nem hatalmi szférának mondva előbbit és elmaradott alantasságnak tartva utóbbit. Kizárva a kettősséget, a folytonosságot és egységet hangsúlyozva. A kő, a fa, a kerámia és a fém szerepét bemutatni a kőkortól a „szarmata” korig, ahol aztán az aranynak persze különleges szerep jutott.

Vezérgondolatunk lehetne két helytálló kritika, amely ugyanakkor kibékíthetetlen szembenállást jelentetett eddig:

1. Napjaink „genetikai őrülete” közepette igen időszerű lett, hogy ugyan a szkiták, szarmaták állítólag belakták szinte egész Eurázsiát, a hunok úgyszintén, a magyarok szintúgy, a kunok is a Kárpát-medencétől az Urálig uralkodtak, és ők állítólag mind mi voltunk, mind magyarok voltak, és „Merjünk nagyok lenni!” – mondják, mikor még a Kárpát-medencét sem tudtuk igazából soha belakni.

2. A világbirodalmi uralmat máig szolgáló történelemhamisítás kedvezményezett népei a szomszédságunkban még mindig úgy tekintenek Magyarországra, mint amelynek népe másoktól rabolta el mai hazáját, továbbá a „sztyeppei népek” önképét kétségbe vonják, mintha azok nem volnának illetékesek saját múltjuk tekintetében. A „sztyeppei stílusban” készült ékszerek régészeti feltárása kapcsán a gazdag szíták, szarmaták, hunok, stb. rablott kincseiről fantáziálnak. De csak képzeljük el, amint a zsákmánynépek eleve sztyeppei stílusban készítenek ékszereket, hogy legyen mit a szkitáknak, hunoknak stb. rablásra felajánlaniuk. Vagy másként történt? Szkita stílusban idegen ékszerész-rabszolgákat dolgoztattak a barbárok? Az, hogy ezek a hatalmak a nagyállattartó életmódjuk miatt voltak gazdagok, eszükbe se jut. Hogy téli szálláshelyeik és temetkezési helyeik védhető hegyekben voltak, ahol az aranymosás, aranybányászat történt, az eszükbe se jut. Vagy, hogy a földműveseket megvédve szervezték, szolgálták őket, akik cserébe a saját terményükkel, termékükkel adóztak nekik. Számoljunk: egy tömény 10 000 lovaskatonából állt és minden család egy katonát adott a töménybe. Egy családot kb. tíz ember alkotott. Egy tömény kiállítója tehát százezer ember. Egy lovaskatona legalább három hátaslóval és hat-hét málhással ment hadba. Vagyis egy tömény kb. 100 000 lóval állt hadba. Ez pedig sokszázezres ménest feltételez. Ha lóból sok százezret tartott egyetlen ilyen szervezeti egység (a törzs fogalmát késői időkre is alkalmazzák, amikor már nem léteztek törzsek), marhából annak legalább a háromszorosát, millió feletti marhaállományról beszélünk. A marha és a vagyon (arany) a magyar nyelvben régen azonos értelemmel bírt. Ahány marhád van, annyi aranyad. Sok marha, sok arany. Ilyen egyszerű. A rablónépek elmélete elvetendő fajgyűlölő agyrém. S ha az öröklődéstan (genetika) a „sztyeppei népek” között képes pontos összefüggéshálózatot megmutatni, legyen az bármilyen vékony szál is, foglalkozni kell vele, mert a műveltség terjesztésnek ők lehettek az irányítói, azaz kevesen, így áthidalva az eltelt igen nagy időt, valamint az irdatlan távolságokat.

Harmadik vezérgondolatnak pedig jöjjön ez az őstörténeti levezetés:

3. A korábban kialakult és virágzott kettős társadalom mint olyan a népet az elit kiszolgálójaként használva évezredeken át, eszmei eszközként teljes jelképrendszerrel alapozta meg és tartotta fenn katonai hatalmát. Azt a rendet képezve és képviselve, amely birtokolja ég–föld–alvilág üzenetét, értelmét és befolyását, – amennyiben élet és halál uraként tőle függ a közösség sorsa, élete, s hivatása irányítást gyakorolni, törvényekkel megszabni e berendezkedést, harcban fegyverrel kivédeni a támadást, szükséges új területet hódítani, felsőbbségi elvet szentként betartatni. Eszköznek mindehhez a vagyon is szolgált, földterület, állatállomány és az arany, amellyel a hősi

vezérség rendelkezett, átszállt nemzedékről nemzedékre, mint a tudás is. S mindez szerves folytatása volt korábbi idők alacsonyabb fokozaton élő világának, ahol ugyan már megvolt minden ismeret, de egyenrangúak együttműködése folyt, hatalmat egyedül a természet mutatott, hozzá alkalmazkodásban versenyeztek, az eredményeset örökítették át, fényűző életmódra nem volt igényük. Amikor megbomlott éghajlat áldása s csak emberfeletti erőfeszítéssel tudtak fennmaradni, olyan lépést tettek akkori emberek, aminek máig látjuk a következményeit. Vizsgálták az eget, szabályosságait a földre vetítve, és óriási földmunkákat elvégezve öntözött növények magva adott étket. Feltárult és működött ez a világrend, de elsodorta semmisítő erő, fokozatos éghajlatváltozást váltott hirtelen haragú tengerárrombolás. A maradék menekült, mentette, ami menthető, de csak a fejében vihette magával szellemi téren nyert és működő tapasztalatát, a szent rend ígéretét, hogy azt fel lehet építeni újonnan, új körülmények között is. De szigorúbb szabályozással, mert rosszabb feltételek között kellett élni, másokra támadva esetenként, ha más választás nem maradt, ezért a harciasság váltotta fel a korábbi békés egyetemességet, csak a széleken megbújva őrződött a régi. A békés szellemi réteg jelképein, melyeket tárgyainkon látunk, küzdelmet segítő, erőt és fegyvert istenítő ábrázolások kerekedtek felül, hármas tagolású világot mutatva, a csillagos ég olyan nagy befolyását, ami részletesen irányítja sorsunk, ezért léptennyomon kedvében kell járni. A halál utánra pedig gondoskodni kellett folytatáshoz szükséges örök javakról, melyeket a sírok ma feltának nekünk, híradással ama egykori világnézetről. Ezt az uralmat és szolgaságot gyártó, alá- és fölé rendelést működtető, kiszolgáltatottságot természetesnek vevő, a tömegembert háttérbe nyomó berendezkedést kívánta meg javítani a kereszténység. Megújítani elvi és gyakorlati alapon, testvériség és istengyermekség eszméjével, egység teremtés céljával a boldogulásért, megtartva a hatalmat is, de a békét előtérbe hozva, szabályokat lelki erővel betartatva, mialatt tudást és törvényt a természet és minden ember fölött álló istenségtől származtatva, a hagyományt célszerűen betagolva, szent rendet teremtve kezdett kormányozni. Ha pedig ez is megváltozott, elromlott, mielőtt ténylegesen egyetemessé válhatott volna, jobb, ha kiderítjük, kiken és miken múltak a dolgok, mert lassan oda jutunk, hogy nem mehet tovább a kinyilatkoztatott vallások eszmei torzulásait megszenvedő emberiség alárendelő módon történő irányítása. Különösen akkor ígéretes ez próbálkozásunk a magunk megmentésére, ha bizonyos jelekből, emlékekből tudjuk, hogy az eszme és gyakorlat egyoldalú kisajátítása előtt igen jól működött a mellérendelő társadalom és hitrendszer.

Már-már drámai az a tobzódás, ahogy a genetikusok és nyomukban mások a magyarságról annak 3% körüli keleti összetevői alapján beszélnek. A Kárpát-medencét védő katonáinkat nem tekinti Kárpát-medenceieknek, még ha nagy számban az itteni nép közül kerültek is ki. Mert a népről egyáltalán nem beszélnek, vele öröklődéstanilag alig foglalkoznak. A keleti vagy ázsiai eredet vezérgondolata mindent háttérbe szorít. És mivel van a keletiekkel kulturális rokonság, nemcsak a hatalmi jelvények tekintetében, hanem alapvető jelképekében is, amelyeket vissza tudunk vezetni nagy területeken a kőkorig, jogosnak vélik az ázsiai hunokat és ottani elődeiket a magyarok elődeinek tekinteni – teljes egészében. De ebben nagy felelősségük van, ha nem öntenek tiszta vizet a pohárba, például a nyelvet illetően, homályban tartva, hogy a nép zöme és nyelve teljesen, jellemzői alapján, csakis itteni lehet.[1349] Pedig nyelvünk ténylegesen itt létezőként mutatkozik az őskortól a középkorig, különösen a Kárpát-medence északkeleti régióiban megőrzöttként, miután aztán az újkorban mindenütt találkozunk vele.

És miközben kevés, nem teljesen megalapozott kiinduló adatból messzemenő állításokat tesznek, a velük ellenkezőt nem cáfolják, így pedig azok miatt előbb-utóbb összedől az elméletük. Például hogy az egész csak egy kis társadalmi részt érint, vagy a kétes III. Béla csontokból való kiindulás, a karosi sír magyar vezér sírjaként azonosítása, stb. Inkább hit vezérelte és vágy

[1349] Lásd egyéb Cser Ferenccel közös műveink mellett az e kötetben található „'Genetikai nyelvészet'? Török Tibor legújabb közleményének határozott kritikája" című kis írásunkat.

beteljesítő az érvelés, hogy az a magyar eredet, a dicsőség kora és kara. Minden hatalom szakrális, minden ázsiai hatalom szép, stb.

Az sem teljesen megálló érvelés, hogyha ezek az „aranyosak" a mi felmenőink voltak, akkor az remek dolog, ők biztos nem rabolták az aranyat, mert a Kárpát-medencében sok volt az arany. Örüljünk, hogy olyan gazdagok voltak, annyi szép aranytárgy vette őket körül. Ez mély félreértést takar, a hatalom fogalmának elégtelen értését. Azaz hogy több minden biztosította a hatalom kikezdhetetlenségét, nemcsak a fegyveresei, hanem az egyszerű ember számára mérhetetlen, felfoghatatlan gazdagsága. Elég csak meséinkben a király kincstárára gondolnunk.

Divat lett a kard, de különösen a visszacsapó íj istenítése, a ló ajnározása, de hogy valójában mi az eredeti magyar népi műveltség, arról semmit vagy keveset hallunk.[1350] És mintha mindenki olyan gazdag lett volna, mit az irányító elit. És hogy mi volt annak a gazdagságnak az ára, arról sincs megint tisztázva csak igen kevés.

Viszont a kettős társadalom elmélete megoldás lehet mindezen nagy ellentmondásokra, azaz hogy az aranytárgyak az uralkodó réteget jellemzik, a régészet egyéb leletei pedig a népet. László Gyula a szegények sírjait is ásta. A faluközösségek Mária Terézia koráig megmaradtak az ország egyharmadában, stb. Úgyhogy a „Szarmata Kiállítás" címébe talán be kellene venni a kettős társadalmat, pl. így „*Arany és kerámia társadalmi kettőssége a szarmata korban*".

Az uralkodó réteg szerepében tetszelgők egyoldalú öntömjénezés helyett hangsúlyozandó, hogy az alapnépesség, a nagy embertömeg tartotta el azokat, tette lehetővé kincsek felhalmozását. És ez nem elitelmélet, vagy túlzó kritika, hanem a valóság. Az az idő pedig, amikor a katonai elit már felnőtt a honvédő feladathoz, az már a keresztény kor, amiért még mindig küzdenünk kell, hogy elismertessük, ez igazából a Kárpát-medencei hun, avar és magyar kor.

A nyugati és szibériai sztyeppe leletei mellett a kazahsztáni aranyakat és a Kárpát-medenceieket tudjuk párhuzamba állítva bemutatni. E földrajzi területek közötti nagy térbeli távolság miatt páthuzamaik magyarázatára mélyebb, időben távolibb egyezési lehetőségeket kell találnunk. Ehhez jó módszernek látszik figyelembe venni a Kárpát-medencei arany és a korábbi egyéb, nem arany leletek közötti nagy időbeli távolságot. S mivel a korábbiak az eredeti műveltség termékei, változásaikhoz kapcsolható külső hatások máshol is érvényesülek, magyarázattal szolgálhatnak hasonlóságokra. Ugyancsak érdemes az időjárási viszonyokból következtetni a hatásirányokra, a különböző földrajzi területeket, a köztük lévő kapcsolatot illetően. Bemutathatók e régi tárgyakon azok az ősi alakzatok, amelyek már jelképekként is felfoghatók, és jópár évezreddel megelőzik a későbbi aranytárgyakon előfordulókat. Kimutatandó, mióta és honnan van az ilyen kerámia tárgyak között alaki és jelképi egyezés. Eme kerámia tárgyak készítése viszont átvezet a fémtárgyak előállításához. Ezek időrendjét valamennyire ismerjük, így a rézkori, bronzkori világ újfajta társadalmi alakulatot eredményezve a fegyverek használatáig és terjedéséig, szintén adhat támpontot az aranyakat illetően. Akár gyártás, akár jelképezés tekintetében. Fémművességben, fegyvergyártásban élen járt a Kárpát-medence iparossága. Ennek folyamatát, időbeliségét össze lehet vetni kaukázusi és uráli hasonló folyamatokkal. Ezen felül azonban az itteni hatásforrás eredetiségét mutatja aranytárgyainkon a késő középkorig meglévő jelképi folytonosság a hatalmi szférában,[1351] ami nem mondható el arról a területről, ahol az aranytárgyakat már jó kétezer éve földbe tették.

[1350] Egy rövid vázlatot mi is adtunk róla: Cser, Darai: A magyar nemzeti kincs világörökség. Tanuljuk együtt, milyenek vagyunk! *Acta Historica Hungarica Turiciensia* 35. évf. 1. sz. (2020.) https://epa.oszk.hu/01400/01445/00060/pdf/EPA01445_acta_hungarica_2020_01_118-168.pdf

[1351] Lásd Váralljai Csocsán Jenő: A nagyszentmiklósi kincs eredete. és ugyanő: 'Lehel kürtje' jelentősége. *Acta Historica Hungarica Turiciensia* 31. évf. 5. sz. (2016.) https://epa.oszk.hu/01400/01445/00019/pdf/EPA01445_acta_hungarica_2016_5_1191-1270.pdf és https://epa.oszk.hu/01400/01445/00019/pdf/EPA01445_acta_hungarica_2016_5_1271-1348.pdf.

Ez a felfogásmód vagy irányvonal nem csökkenti például a kazah aranyak jelentőségét, hiszen egyetemes összefüggésbe helyezi, de ugyanakkor egy igazabb látásmódot is elősegít a Kárpát-medence jelentőségét illetően. Ám hogy mindez mögött még milyen alapvető meghatározó tényezők vannak, azaz a több tízezer éves emberi és az időjárással, a földrajzi térségi helyzettel összefüggő természeti összefüggések és a hozzájuk alkalmazkodó itteni emberi teljesítmények, azt fentebb láttuk. Azok a hátterét adják a kiállítás itteni tárgyait illetően.

Mindenesetre azért reménykedjünk, hogy sem az ukrán, sem az orosz területekről előkerült aranytárgyaknak legalább jelzésszerű bemutatásáról nem kell lemondanunk. (Éppen ma hirdettek karácsonyi tűzszünetet, igaz, egyoldalúan, de a támadó oldaláról. Mire a tárgyak elkéréséről szó lehet a helyzet annyira javulhat, hogy újraindulhatnak a múzeumok közötti tudományos kapcsolatok.)

Kirajzolódik tehát, hogy egy ilyen kiállítás a tárgy érdekessége mellet rávilágíthat a Kárpát-medencei eredetiségre, folytonosságra és az „elsőbbrendűség" valóságközeli megítélését is jobban megközelítheti, a Fekete-tavi fejleményekhez vezető utat és onnan származó hatást illetően.

A nagy térbeli távolságon kívül, ami két földrajzi terület között van, figyelembe kell vennünk a nagy időbeli távolságot is, például a Kárpát-medencei arany és egyéb leletek között. Így viszont adódik, hogy a mi területünk leletei lesznek a sokkal korábbiak, azaz az itteni műveltség az eredetibb. Ha mai tevékenységünk csak ezt az egyszerű üzenetet közvetíteni tudja, már sikeres. Ismerjük azokat az ősi jelképi alakzatokat, amelyek jó pár évezreddel megelőzik a későbbi arany tárgyakon előfordulókat. Kő, csont vagy kerámia tárgyakon láthatók. Utóbbi készítése viszont átvezet a fémtárgyak előállításához, ami szintén itt a legkorábbi.

A rézkori, bronzkori világ viszont újfajta, kettős (vagy később hierarchikus, rangsoron alapuló) társadalmi alakulatot eredményezett a fegyverek használatával és terjedésével. Viszont még a fegyvergyártásban is élen járt a Kárpát-medence iparossága. Ennek folyamatát is jól feltárták már. Nálunk tehát jelképi folytonosság van a hatalmi szférában, ami később átszivárog a nép közé, míg ahol földbe téve várta a késői véletlen előkerülést, ami sírrablást elkerülte, az odakerülés esetlegességére is utal. Nálunk viszont a jelképek késői használata a hatalom megszelídítését jelentette. Így a sztyeppei aranyak és ábrázolások jelentőségét önmagában ez a megállapítás nem csökkenti, viszont egyetemes összefüggésbe helyezi. Ahol a forrás lehet akár igen korai, ezért közös, még a megsemmisült Fekete-tavi is. De ugyanakkor elősegít ez az igazabb látásmódot a Kárpát-medence embereinek a jelentőségét illetően. S hogy mindez mögött még milyen alapvető meghatározó tényezők vannak, azaz a több tízezer éves emberi és az időjárással, a földrajzi térségi helyzettel kapcsolatos természeti összefüggések, arra csak az időrétegeknek megfelelő eszközrendszer használatával és a már felhalmozott ismeretanyag kritikai elemzésével szabad tovább foglalkozni.

Cser Ferenccel minderre a „szarmata fejleményre" azt a magyarázatot adtunk, hogy a jazig földművesek szarmata uralom alatt voltak, azaz magyar elődök voltak. És ezeknek a földműveseknek a folytonosságát mutattuk ki itt, azaz nem kellett nekik sehonnan se ide „sodródniuk". Arra is adtunk magyarázatot, hogyan került 13 ezer éve a felmelegedés miatt északra vonuló rénszarvassal magyar nyelvi és kulturális hatás a rénszarvasvadászok által a finnekhez és lappokhoz, majd pedig 7-8000 éve a földművesek (vonaldíszes kerámiájú népünk) által a Dnyeperig, akik aztán még a harciasok elől tovább menekültek északkeletre, az Urálig.

Akik „fordítva ülnek a lovon", azok a finnugor és a turáni elmélet egyesítésén dolgoznak.[1352] Keverik az elit és a nép fogalmát, valamint a genetikát keverik a kultúrával és az írott forrásokkal. Őshazát mondanak az Urálhoz, és Joseph Deguignes-t hun-modelljét, – amit Pray György és Szekér Aloysius is átvett, és csak nálunk tőlük ismert – kritikátlanul elfogadják.[1353] De ott van a

[1352] Lásd a Kossuth Rádió „Regényes Történelem" című műsorának 2022. augusztus 2-i adását: https://www.youtube.com/watch?v=uSxVRwZ5Aqo

[1353] Deguignes kritikájára lásd: Darai 2018.

viszont a krétai írás, amelynek a magyar rovásírással való megfeleltetése éppen napjainkban történt meg,[1354] és ami szerint magyar nyelvünk 5000 éve itt van a Kárpát-medencében. Ha valaki mindezt a finnugor nyelvi ismeretekkel is egyeztetni akarja, csak azon az úton lehet, amit az előzőekben itt felvázoltam.

A genetikai eszközfejlesztés azt hozta magával, hogy már az egész genomot vizsgálják, nemcsak a mutációs szakaszt, és a genetikai eltérések, azaz polimorfizmusok segítségével – 800 millió van belőlük – úgy azonosítják a csontleleteket, mint mi az autókat országjelzés alapján, hogy hova valósiak. Csakhogy azok a csontok nem autók és nem érvényes rájuk az országjelzés. Azokat időben és viszonyokban nem szabadna a mai állapotok szerint értékelni, hanem a régészeti és földtörténeti, sőt egyéb embertani és paleontológiai, műveltségi, stb. tényezőt is figyelembe kellene venni az értékelésben. Ahogy mi annakidején Cser Ferenccel ezt a munkát már elvégeztük a génmutációk alapján. Ahol különösen az Y-kromoszóma helyre nem álló hosszabb szakaszának mutációit vetettük össze az egyéb adatokkal, és a fontosabb mutációs szintekhez földrészeke tudtunk kötni az elmúlt félmillió évből. A rövidebb mtDNS helyre nem álló szakasz sokkal kevesebb megállapítást enged egyébként. Manapság viszont a puszta genetikai kapcsolatokból építik fel az eredményt, mégpedig mivel nem nagyon ismerik a történelem(hamisítás) bugyrait, többnyire a bevett elméletet megerősítőt olvasnak ki belőle.

Mindenesetre biztató, hogy az ázsiai eredetük bizonyításán gőzerővel dolgozó Magyarságkutató Intézet vezetője ugyanakkor a Kárpát-medenceiségünkről nyilatkozik: szerintük a magyar nép már legalább a rézkortól a Kárpát-medencében él, s akik bejöttek, azok legfeljebb hazatérők és az itten lakosok génállományát nem nagyon befolyásolták és a műveltségét sem, azaz a nyelv is itt volt, nem azok hozták be: őslakosok vagyunk. Ez egyértelmű és örömteli fejlemény tehát.[1355] 23 éve mondjuk ezt Cser Ferenccel és írtuk meg több könyvben, több tucat tanulmányban, rengeteg előadásban előadtam igaz mi a kezdetektől itt lévőnek és folytonosnak gondoljuk földműves, kézműves, fémműves és állattenyésztő elődeinket. László Gyula javaslatára négy tudományág – a régészet, az embertan (ennek része a genetika), a nyelvészet és a néprajz – alapján igyekeztünk összesítve úgy következtetni, hogy önellentmondástól mentes származási modellt alakítsunk ki. Ezt a követelményt ma a legtöbb magyar őstörténetről szóló elméletben nem látjuk teljesülni.

Egyébként a javasolt összegző kiállítás a keleti közvetlen (harcias) kapcsolatok feltáratlansága miatt csak az arany és egyéb, a régészet által feltárt tárgyak kapcsolatát mutathatná be. A sztyeppeieket és a Kárpát-medenceieket amennyire lehet párhuzamba állítva, de az önálló létükre, fejlődésükre, kifutásukra is hangsúlyt fektetve. Mivel az időrend nem tisztázott, inkább logikai, azaz tartalmi rendet kellene keresni, és a legrégebbi gyökerekre is utalni, valamint a magyar királyságig felhozni a tárgyakat. Ezt a munkát már elkezdte Váralljai Csocsán Jenő tanulmánya,[1356] mert ő mutatja az alapvető párhuzamokat a Nagyszentmiklósi kincsen és a Lehel kürtjén, minden irányban. De ilyen igényű például Valerij Cagarajev tanulmánya is.[1357] A kurgánokban talált sztyeppei aranyszavasok is ide tartoznak. De még a Nagy Károly-kincsek közül is lehetne válogatni. Bár az aranyak anyagvizsgálata kétséges a bevatkozások, beolvasztások miatt, amelyek a tárgyakat érték.

[1354] Darai 2021.
[1355] Ágoston Balázs: Voltunk, vagyunk, leszünk. *Demokrata* 2022. 06. 24. https://demokrata.hu/magyarorszag/voltunk-vagyunk-leszunk-544628/
[1356] Váralljai Csocsán 2016.
[1357] Valerij Cagarajev: A nartok aranyalmafája. (Fejezetek *A nartok aranyalmafája*. Vlagyikavkáz, 2000. című könyvből.) http://jaszlajosmizse.hu/dokumentumok/nartok_arany.pdf

A „szarmata” kapocs a Kárpát-medencei és a sztyeppei (nomád) világ között – részletes javaslat egy kiállítás-tervhez

A kiállítás célja

Az európai műveltség egységének, erejének és megtartó képessége folytonosságának felmutatása eredendően és a megszakítottságokat okozó harcias és hatalmi hatás közepette. Ennek földtörténeti okokból a Kárpát-medence, az itteni civilizáció az eredője,[1358] ami emlékei közvetlenül rendelkezésünkre állnak a régészeti ásatások által hatezer, hatvanezer vagy akár hatszázezer éves folytonosságot mutatva. Miközben a mai Ázsia és Afrika ilyen régiségét nem igazán ismerjük még, mert a gyarmatosító érdek szerint lettek besorolva, értelmezve.

Mai eszközeink által megtehetjük azonban, hogy a kultúra-kiáramlás nyomait olyan valóságos sorrendbe rakjuk, idő- és térbeliség tekintetében, a jellemzők változásait figyelembevéve, miáltal bizonyosságot nyerhetünk az emberiség egysége tekintetében is. Ennek példája lehet a népzeni téren elért eredmény, amikor az derült ki, hogy itt volt, sőt van a központi, leggazdagabb motívumkincs és ez ritkul, halványodik keletre és nyugatra távolodva a földön.[1359]

Elindíthatunk egy olyan kiállítási sorozatot, amikor ennek az alapvetésnek a mentén újravizsgáljuk az eddig leginkább felszínesen értékelt ilyetén javainkat, ős- és ókori életünket. Amiből sok-sok új következményt és magyarázatot remélhetünk az újabb korokra, és magyar nemzetünkre nézve is.[1360]

A kiállítás kiinduló alapja

Az Európában még nem kiállított szauromata (korai szarmata) (pap)nőnek az elmúlt évek régészeti szenzációjának számító leletegyüttese. Ezt a mai Nyugat-Kazahsztán területén, a Taksaj 1-es kurgánban tárták fel és Krym Altynbekov restaurátor műhelye (Ostrov Krym) tette – hiteles alakban – bemutathatóvá.[1361]

A Kárpát-medence összefüggő aranykincsei.[1362]

[1358] Lásd V. Gordon Childe és Stuart Piggott műveit.

[1359] Lásd Juhász Zoltán: *A zene ősnyelve.* Fríg Kiadó, 2006.

[1360] V. ö. Tanulmányok a magyar eredetről és következményeiről. *Acta Historica Hungarica Turiciensia* 31. évf. 5. sz. (2016.) https://epa.oszk.hu/01400/01445/00019/pdf/

[1361] Lásd: https://e-history.kz/en/news/show/7992/
https://www.researchgate.net/publication/348787914_The_wooden_comb_of_the_'golden_lady'_a_new_battle_image_from_the_Taksai-1_kurgan_western_Kazakhstan
(PDF) ВОЗРОЖДЕННАЯ ИЗ ПЕПЛА. Реконструкция по материалам погребения жрицы из комплекса Таксай I. Алматы-Уральск, 2013 / REVIVED FROM THE ASHES. Reconstruction on material of priestess burial from Taksay I complex. Almaty-Uralsk, 2013 | Krym Altynbekov - Academia.edu és https://vestikavkaza.ru/interview/Krym-Altynbekov-Stepnoy-Kazakhstan-prones-traditsii-cherez-tysyacheletiya.html és https://e-history.kz/en/news/show/7992/ és https://mongols37.rssing.com/chan-13714591/article510.html Fordító link: https://www.deepl.com/translator?fbclid=IwAR23bO6X0miFYLBP9N9Tea-DSJa-HuWben5OQWEjtw98Ije0Mx6UHITETvfg

[1362] Lásd Vágó Ádám: *A Kárpát-medence ősi kincsei a kőkortól.* Magyar Nemzeti Múzeum, Kossuth Könyvkiadó. http://real.mtak.hu/39920/1/R%C3%A1cz-Szenthe_A%20hun%20kor.pdf

A kiállítás többi anyaga tárgyi emlékek sora: a szarmatának mondott, hatalmi kultúrához tartozók, valamint azon népi alapműveltségeké, amelyek lehetővé tették e gazdag világ létrejöttét.

1. A Kárpát-medencei mellérendelő földművesek jellegzetes emlékeiből.
2. A „szarmata korszakot" megelőző 4000 év harciasságának jelei az eurázsiai sztyeppén.
3. A „Fekete-tó" menti magas műveltség nyomai, vélhető hatásai (kurgán, Vincsa, Sumér).[1363]
4. A Marija Gimbutas könyveiben felvázolt kelet-európai időrend és műveltségi sorozat.
5. Herodotos, VII. Konstantin és a magyar krónikák sztyeppe- és Ázsia-képének ellentmondásai Fábián Sándor felfedezései nyomán.[1364]
6. Az „ázsiai és európai hunok" közti szakadék Turáni-alföldi vonatkozása a szarmatákra.[1365]

A szarmaták megjelenését a szkíta területeken a szarmaták ekhós szekereinek (valójában a szekérre telepített sátor) és lovainak megjelenésével vezetik be.[1366] De itt meg lehetne mutatni a kapcsolatot az 5000 éves Kárpát-medencei kocsimodell, a sztyeppei harci kocsi, és a későbbi magyar szekér típusok között is.

7. A Takszaj-lelet aranytárgyainak helye a sztyeppei „szkíta-jellegű" aranytárgyak között.
8. A nehézfegyverzetű (bőrpáncél és lándzsa) szarmaták Kárpát-medencei bemutatása.
9. A Kárpát-medencei szarmata és jazig, roxolán, stb. leletek különbsége, mert a szarmata sírokban mindig van fegyver, míg a szarmatának mondott jazigokéban nincs.
10. Ide tartozik az Ammianus Marcellinus által megörökített híres eset a szerémségi jazigok magyar nyelven történt császárszidása: Marha! Valamint a földművesek szarmaták általi felfegyverzése a rómaiak ellen, midőn ők azután a szarmatákat is kiűzték.
11. Utána a szarmaták (egyesek szerint alánok) római birodalmi, pl. Anglia provinciai szereplése.
12. Eme szarmaták által nyugatra közvetített mondai anyag, az Arthur mondakör, amely eleven párhuzamai a Nárt-legendák az alánoknál.[1367]
13. A lengyelek és szarmaták (és ezáltal a lengyelek és magyarok?) kapcsolata.
14. A lengyel nemesség hivatkozása szarmata elődeire.
15. A Kárpát-medencei és egyéb „szkíta" aranyszarvasok különbsége, hasonlósága.
16. Ugyanilyen ábrázolási és előállítási hasonlóságok felmutatása későbbi, azaz hun-avar-magyar kori leleteken, tárgyakon. Pl. Nagy Károly kannája, Suger apát sólyma, a Nagyszentmiklósi kincs égberagadási jelenete, a Magyar Koronázási Jelvények ilyen összefüggései.

A kiállítás létrehozásának módszertana, eszközei, megfontolásai, a megjelenítés részletei, a kiállítás előkészítésekor megoldandó feladatok

1. A kiállítás tárgyainak elméleti kiválasztása, bemutatásnak és ismertetésének megtervezése.
2. A kiválasztott tárgyak kiállításra elkérése, ideszállítása, előtte azok hitelességi vizsgálata.
3. Az e célra elérhetetlen tárgyaknak a lehető legjobb módon való felidézése (rajz, fénykép, dia, animáció, videó).

[1363] Lásd Cser 2000. 14, 135-170.
[1364] Lásd Fábián 2021.
[1365] Lásd Darai 2016.
[1366] Lásd Neal Ascherson: *Black Sea*. Vintage, London, 1996.
[1367] Lásd Scott L. Littleton, Linda A. Malcor: *Szkítiától Camelotig. Az Arthur királyról, a Kerekasztal Lovagjairól és a Szent Grálról szóló legendák eredetének radikális újraértelmezése.* Szkíta Szarvas Könyvkiadó, Nyíregyháza, 2005.

4. Anyagvizsgálatok a sztyeppei és Kárpát-medencei aranytárgyak származási helyének megállapítására, amiből határozott következtetéseket lehet levonni az eddigi bizonytalanságokkal szemben a tárgyak készítési, az arany származási helyét illetően. Ahogy az történt, sokkal korábban, fejletlenebb eszközökkel, az egyiptomi, mezopotámiai aranynál, ahol az erdélyi arany tellúr szennyeződése megmutatta, hogy innen vitték oda az aranyat. Ezt a vizsgálatot a megfelelő helyeken a kiállítandó tárgyakon és a kiállítottakon elvégezni majd, hogy nem kell mintát venni belőlük.

5. Az azonosítás a korai fémművesség három területéről származó aranytárgyakon lehetséges: Kárpát-medenceiek, uráliak és kaukázusiak, illetve lehetnek többhelyről származó beolvasztott kevertek, de az is igen nagy jelentőségű tájékoztatás lesz róluk.

6. Az Arthur-mondakörrel, illetve a Nárt-legendákkal kapcsolatban annak figyelembe vételével eredményre jutni, hogy a szkíták egyenes utódaiként számon tartott alánok leszármazottai, az oszétek,[1368] nem voltak manicheisták, amint azt még a mi magyar elődeinkre is feltételezik újabban. A vonatkozott népek hitével kapcsolatban látnunk kell a következő érdekes nyugati összefüggéseket: Az Arthurról, Lancelotról és Batrazról szóló legendák feltételezett kialakulási menete szerint az északkelet iráni alaptípus három alakban, illetve időben fejődött tovább: a szkítáknál, a jazigoknál (szarmatáknál) és az alánoknál. A szkítáknál a 'szkíta Árészig', a jazigoknál Arthurig, és az alánoknál két, nyugati és keleti részre oszlott. A galliai alánoknál jelent meg Lancelot, és az oszéteknél Batraz.[1369]

7. Az alánok a kardot tekintették istenüknek, a kovácsot is istenítették – és mindenképp hozzá kell tennünk: azon a sztyeppén, ahol a szkíták hajdan éltek és uralkodtak, nincs fa, hogy ott vasat önteni, de akár még csak kovácsolni is lehessen. Ez lehetett a szkíták korlátja is: minthogy nem állt rendelkezésükre korlátlanul faszén a kovácsoláshoz, nem lehetett korlátlan mennyiségű nyílhegyük! És ugyanezért azokat, akiktől beszerezték a fémeszközöket, vagy annak alapanyagát, azaz a fémműves szomszédaikat isteníthették. S ami lényegesebb számunkra, hogy a fémkovácsokat szerepkörükben meghagyták. Mert az isteni szimbólum kard imádata tehát a sztyeppei kultúrákban igen mélyen gyökerezik.[1370] A fémkohászat pedig részben a Dnyepertől nyugatra, a Kárpát-medencében, részben az Urál hegység déli lejtőin és az ahhoz kapcsolódó erdős területeken, részben pedig a Kaukázus környezetében virágzott.

8. Ezekkel összefüggésben, ezek előzményeként magának a mondai anyagnak a csillagmítoszi előzményeit, illetve azoknak a vallószínűleg a Fekete-tavi műveltségből eredeztetését és háromirányú szétterjedését (a sztyeppére, Mezopotámia felé és a Balkánra, ill. a Kárpát-medencébe), de valamennyire azonosként megmaradását és a hatalmi körökből általánosan szétterjedését is figyelembe kell venni, folyamatábrán megjeleníteni.

9. Közben ki kell mutatni az alakzatok és motívumok, az ízlés, a funkciók kulturális vándorlását, a hasonlóságokat és különbségeket, mint a harciasságot kísérő felsőbbrendűség tudatot szolgálók és a termékenység kultusz óta folytonos életszimbólumok találkozását, esetleges keveredését, egyensúlyt adó mivoltát a csillagmítoszi vonatkozásokkal és a békés tapasztalatokat jelölő ábrázolásokkal. Kiemelni az életet szaporító, világépítő szellemiséget, szemben a rombolás általi világhódítóval.

10. Fontos érinteni végül, mintegy a szarmata kor folytatásaként, amikor azután a motívumok, aranyak átnyúltak a Nagy Károly által szétosztott avarnak mondott kincsekig, valamint a

[1368] Littleton, 2005.

[1369] Lásd: „*…a középkori Arthur-legendák az időszámításunk előtti első évezredben az ősi Szkítiában virágzó epikus hagyományban gyökereznek… Batraznak, az oszét hősök, a nártok vezérének Arthurhoz hasonlóan varázserejű kardja van*." (Littleton, 2005. 27.) V. ö. Dirr, 1912, Dumézil, 1930, 1965.

[1370] Lásd Hérodotosz 4.59 62. és de Sélincourt 1972. 290-291.

részben 9. századinak tekintett, de avar kori részt is tartalmazó kincsekig és a koronázási ékszereinkig.[1371]

11. A Kárpát-medencei aranyművességet be tudjuk mutatni, mert egész aranyműves műhelyt is kiástak ebből a korból az Alföldön. Amellett sem szabadna elmennie a kiállításnak tehát, hogy az aranygazdagság forrása szellemi, azaz technológiai is. Mert kilónyi aranylelet aranyként hogyan jött össze: nem csak bányákból jött, hanem a Duna homokjából is. Egyébként az aranyat nem kell megolvasztani, össze lehet kalapálni, annyira puha fém és annyira nemes, hogy hidegen is összeheged. Később aztán már olvasztották és öntötték is. Ezek mellett nem szabad szó nélkül elmenni, mert nem szeretnénk vallásos áhítatot kelteni az aranytárgyak iránt, hanem a régmúlt jellegzetességeire, tudására és képességeire rámutatni.

12. Tehát igen jó lenne a szellemi termékeket is bemutatni, pl. a rézöntést, a rézolvasztást, a különleges bronzot (antimon), majd a vasolvasztást a megfelelő hőmérsékletű kohókkal.

13. Be kellene mutatni az élelmiszer technológiát, a savanyítást, a füstölést, mint tartósítást. A főző konyhát, mert körülöttünk sütő konyha volt a mérték. Főzni pedig a tartósított és zömmel növényi alapú ételeket kell. A húst lehet sütni. A nyershúst jégveremben tárolták.

14. A Kárpát-medence szolgáltatta még a középkor végén is Európa aranyát és marháit. Merthogy a 'művelt' Nyugaton ősszel levágták az állatok zömét, mert nem tudták átteleltetni azokat. A szaporulat a Kárpátok közül jött tavasszal.

15. A Kárpát-medencében faluközösségek éltek, erre is kellene utalni. Nem volt uraság, nem voltak olyan törvények, parancsok, amelyek a királyokat jellemzik. Nem voltak királyok. Volt táltos, a faluközösség papja, bírája, tanítója, orvosa és volt közös földgazdálkodás, földhasználat. Egészen Mária Terézia koráig ez fennállt. Persze, akkorra már csak a falvak harmadában, de a harmadában ez még akkor megvolt! A falvak közepén volt a – talán mágikus csomó alakú – szentély, amely nem templom volt, hanem ott volt a fémöntő kohó, a kovácsműhely, a magtár, a raktárak. Ezt a szerepkört még a mai erdélyi erődtemplomok is megőrizték a modern korig, amennyiben ott tárolták, őrizék a gabonát, a füstölt húst, szalonnát, kolbászt, és csak meghatározott napokon vehetett a magáéból mindenki.

16. Nem voltak várak a medencén belül, azokat a tatárjárás után kezdték építeni. Nem volt rá szükség – ahogy szervezett katonaság sem volt. Nem volt rá szükség, mert a kardkovácsot egyik hódító sem öli, hódítja meg, mert szüksége van a kardra. A Közel-Keleten szükség volt a védelemre és as Fekete-tó feltöltődése után ez meg is jelent. A falvak legfeljebb palánkkal voltak körbekerítve, nem védelemre készülten, hanem a vadállatok ellen. Ez is bemutatandó ősiségünkből.

17. Fontos szem előtt tartani végig a kiállítás tervezése, megvalósítása során, hogy akár a szarmata korban, akár előtte és utána ugyanarról a népről van szó.

18. Együttműködés a Lengyel Intézettel lengyelországi helyszíneken történő bemutatásra. Például Molnár Imre lehet a közvetítő.

19. Az összképhez még:

A rómaiak által megszállt területeken alakultak meg az első keresztény közösségek is és építették meg az első templomaikat, bazilikájukat. Illirikumban 325-ben:[1372] Pécsett, Esztergomban, Fenékpusztán, Tácon ezt követően épült fel templom.[1373] I. sz. 374 után építik át a B periódusban épült vendégfogadót bazilikává. A római 'uralom' egybeesett másik két elit uralmával:

[1371] Lásd Váralljai Csocsán 2016. Darai Lajos: Műveltségünk és nyelvünk titka, írása. Acta Historica Hungarica Turiciensia 31. évf. 5. sz. (2016.). Acta Historica Hungarica Turiciensia - 31. évf. 5. sz. (2016.). Csomor Lajos: *Őfelsége, a Magyar Szent Korona.* V. Hunyadi László kiadása, Budapest, 1996.

[1372] Henry Chadwick, G. R. Evans: *Atlas of the Christian Church.* Time Life, Oxford, 1987. 25.

[1373] Sági Károly: A fenékpusztai későrómai erőd ásatási eredményei. A Harmadik (Tapolcai) Magyar Történeti Iskola Előadásai és Iratai. Budapest-Zürich, 1994. p. 194. *Acta Historica Hungarica Turiciensia* IX. évf. 2. szám. http://mek.oszk.hu/06300/06365/06365.pdf

Erdélyben a dákok, északra tőlük pedig a szarmaták képviselték az uralkodó réteget. A három uralkodó réteg között az összetűzések eléggé gyakoriak voltak, de egyik sem tudott a másik területére nagy mélységben behatolni. A rómaiak megkísérelték a dákokat kiszorítani, de ez nem sikerült nekik. Ugyan eljutottak a Fekete-tengerhez is, de ott már nem tudtak igazán megtapadni.[1374] Pannónia a rómaiak szempontjából fontos és meghatározó tartomány volt. Egyrészt innen tudták a keletről özönlő népvándorlás hullámait feltartóztatni, másrészt a római császárok személyének kiválasztásában Pannónia többször is határozottan beleszólt: leváltott császárokat. Van még Pannóniának egy nagyon fontos tulajdonsága: a Rómaiak nem tudták a határait tartósan átlépni! Itt találkoztak azzal a haderővel, ami már számukra is új és félelmetes elemet hordozott, amivel szemben a római haderő képtelen volt győzedelmesen fellépni: a sztyeppei népekkel és azok új 'találmányával', a nehézlovassággal. Az Alföldön ugyanis megjelentek a szarmaták és az i. sz. 375-ben Adrianopoliszban legyőzték az egyik római légiót.[1375] A római kor emberére nézve nagyon nagyfokú változatosság jellemző. A rómaik által megszállt területeken a fél világ emberanyaga rövid időre, átmenetileg megjelent.[1376] Ez alátámasztja László Gyula megállapítását: a római uralom még a megszállt területeken sem érintette az ott már korábban élt lakosság etnikai, nyelvi összetételét.[1377]

A szarmaták a szkítákhoz nagyon hasonló, sőt, azzal rokon népesség. Iráni népeknek tekintik őket.[1378] Az i. e. 300 körül jelentek meg a pontuszi sztyeppén, de Hérodotosz már sokkal korábbról említi a sauromatákat, akik Dárius hadjárata idején Dontól keletre, délre települtek, és akik a szkítákkal szövetségben álltak ellen Dárius haderejének.[1379] Ami további vizsgálatokat érdemel, hogy ez pontosan hol történt, mert a Dont újabban a Kárpát.medencébe teszik,[1380] és onnan fokozatosan kiszorították a szkítákat.

A szarmaták a szkítákhoz hasonlóan azonban ők is csak uralkodó réteget alkottak. A gótok és a hunok előrenyomulásával felbomlott a szövetségük és törzseik nyugatra szorulva elvegyültek az alattuk lévő lakosságba, felszívódtak.

Embertani vonatkozásban a következőket tudhatjuk meg a Kárpát-medencei szarmatákról: 'Az iráni eredetű jazig szarmaták több hullámban özönlötték el a Duna-Tisza közét. Egy részük tiszta dinári-taurid, dinári-kelet-balti, másrészük pedig turáni típusú. Gyakori a dinári típusnak magas termetű változata. A korai periódusba tartozó temetőkből (pl. Szentes-Kistőke) hiányoznak a mediterrán elemek, kisebb számban fordulnak elő az északi típusok, és kifejezettebbek a pamiro-turáni jellegek. A későbbi periódusba tartozó temetőkben viszont (pl. Csongrád-Határút, Hódmezővásárhely-Fehértópart) inkább megtalálhatók az északi és mediterrán elemek, háttérbe szorulnak a pamiro-turán elemek. E változás valószínűleg a helyi lakossággal történt házasodások eredménye'.[1381] Mi pedig ebből a tudósításból két fontos megállapítást tehetünk. Az egyik az, hogy az indo-iráninak tartott jazig-szarmaták embertanilag nem voltak egységesek és nem voltak indoeurópaiak, a másik pedig az, hogy viszonylag szűk területre, zömmel a legeltetésre alkalmas területre érkeztek, és hamarosan beleolvadtak a helyi lakosságba, ami még ekkor is és itt is továbbélt, megmaradt. A római uralom idején vált egészen nyilvánvalóvá a Kárpát-medence

[1374] Neal Ascherson: *Black Sea*. Vintage, London, 1996. 82.
[1375] Ascherson, 1996, 223.
[1376] Kiszely István: *A magyarság őstörténete. (Mit adott a magyarság a világnak?)* Püski, Budapest, 1976. 200.
[1377] László, 1974. 111.
[1378] Ascherson, 1996, 210, 212. szerint az alánok egyik törzse, ami miatt az ő minden megállapítását pontosítanunk kell.
[1379] Lásd Herodotos 4:123. 253.
[1380] Lásd Fábián 2021. 35-36, 66, 68, 78, 81, stb.
[1381] Kiszely, 1976. 200.

hármas tagozódása.[1382] A romanizált Pannónia (Dunántúl) élesen elkülönült a sztyeppei jellegű Alföldtől, majd ez is a Kárpátok domb- és hegyvidékétől. Pannónia a Mediterráneum része, az Alföld a pásztor műveltséghez tartozott, ezzel szemben hová tartozott a Kárpátok területe? Ott folyamatosan letelepedett mezőgazdasági és fémműves kultúrát találtunk. Oda a pásztor társadalom nem hatolt be. Rómának sem sikerült oda eljutnia. Ebben az időszakban találkoztunk az első 'honfoglalás' jellegű betelepedéssel is, a szarmatákhoz sorolt, de fegyvertelenül temetkezőkével. Számunkra azonban ebből a korszakból van még egy nagyon fontos értesülés: északra-északkeletre csakis akkor mentek a kelták, amikor már a létükért küzdöttek, amikor már mindenünnen kiszorultak. Úgy tűnik, ennek a területnek az őslakossága menedéket nyújtott a keltáknak, ők adták végső harcukhoz a fegyvereket, hiszen itt volt a vasgyártás központja is. Nagyon fontos azt is látnunk, hogy erre a területre a keltákat kiszorító hatalmak végül is nem kerültek be. Sem a rómaiak, sem a szarmaták, sem a dákok nem jelentek meg számottevő mértékben az északi-északkelti területeken, jóllehet mind a dákok, mind a szarmaták hatalmukat azért bizonyos mértékig mégis csak kiterjesztették erre a területre is (adóztatás). A hatalom azonban itt nem tűnik elnyomónak, nem látszik komoly összetűzés. Ennek lényegében nem mond ellent László Gyula megállapítása sem, miszerint a szarmaták a lakosságot fölfegyverezték a rómaiak ellen és azok ekkor föllázadtak ellenük és ez lett végül a szarmata uralom vége,[1383] merthogy ez a megállapítás az alföldi területekre vonatkozhat.[1384]

[1382] Makkay János: Magyarország Európa közepén. *Nemzeti Történelmünk III. Az őshazától Árpád honalapításáig. Tanulmánykötet a honfoglalásunk 1100. évfordulója tiszteletére.* Magyar Kálmán kiadása, Kaposvár, 1996. 241100.(László, 1974. p. 159),

[1383] László, 1974. 159.

[1384] Lásd Cser 2000. 161-163.

OLÁH Zoltán (Hódmezővásárhely):

Nem vagyunk nomádok utódai. Mi következik ebből?

Nem vagyunk nomádok: ragozó nyelvünk és a „génnyelv”

Mi, a Kárpát-medence mai magyarjai, kb. 5-8% közötti arányban vagyunk a csak „hódítóknak” nevezett törzsek leszármazottai, ráadásul ez anyai ágon kevesebb, mint 3%.[1385] Erre következtethetünk az „előkerült új tények” szerint, például a karosi temető 2016-os archeogenetikai DNS-olvasataiból.[1386] E tekintetben viszont az a kérdés, hogy hány törzsi vérvonal keveredett az adott időszakban, nyelvi szempontból nem számít. A kuntörök törzsi invázió a XIII. században a „kurgán nép” teljes beolvadásával befejeződött (napjaink Magyarországán 40.000 kurgánt számoltak össze).

A kőkor óta őshonos nyelvünk az állatok háziasításával együtt terjedt, még északra is a rénszarvasokkal a legutóbbi jégkorszak végén. Ez indokkal a hagyományos nyelvészek félrevezetően finnugornak határozták meg, az olyan ragozó mivolta helyett, amilyen az ugor-hettita volt. Ezt a szemléletet módosította Russell Gray számítógépes nyelvész: lásd *1. ábrát* és az általam kiegészített *2. ábrát*. Lásd még a törzstagok *N1a1a1 és W* kőkori génjelzőit a jelen előtt 9–8000-től, archeogenetikailag datálva 7000-től, s a X. századi magyarországi karosi lovaspásztor elit R1a1 génjelzőit jelen előtt 4000-től Babilon (elágazó indoeurópai), majd pártus, majd kelta/etruszk (Mario Alinei összehasonlító nyelvész), mai magyar, még mindig különbözik minden más, az eredeti ragozó ugor–hettita nyelvtechnika úgynevezett „modern”, valójában torzítva beszélt változatától.

A magyarok közül is csak kevesek által felismert, de anyanyelvünk mindennapi használatát átszövő, de tudat alatt anti-kanti, a KÖR-t is megengedő hálózatokban gondolkodásunk különössége alapján ismertem fel, hogy anyanyelvünk valójában megőrizte kettős, számokkal adatoló és gráfnyelvtani KÉP jellegét.

Az őstudat hasadása az elmúlt 10 ezer év során a KÉPI visszacsatolás elvesztésével a nyelvek tudathasadásos családfájának kialakulásához vezetett. A JEL és KÉP agyféltekék közötti munkamegosztása, folyamatos egymásba fordíthatósága, az ősetimonokra visszafejthetősége, a ragozó (agglutináló) nyelvünk hasadása során végleg háttérbe szorították a „hajlítók”, a közmegegyezésen alapuló szótárakkal működő nyelvek, amelyek a világot a téridőben ok-okozat láncokkal írják le, és az élet kihívásaira nem az anyanyelvi műveltségünk, a világot összefüggéseiben értő és egységlátó tudással közelítenek. A gráfelmélet, kezdve az Erdős gráfokkal, folytatva a Gánti-féle kemoton-elméleten át (ma metabolomikának hívják!) a karcfalvi Barabási Albert László számítógépes hálózattanulmányaival, az új összehasonlító DNS-nyelvészeti algoritmusok kikényszerítik a rendszer-biológiai és rendszerelméleti KÉP-szerű gondolkodást, amely anyanyelvünk természete folytán bennünk többletként mindig is megmaradt.

Tehát nyilván itt a legfontosabb a nyelv kérdése, és nem hagyhatjuk, hogy e szakterületet úgy számolják fel, hogy az valamilyen más tudományos módszertant kövessen. Most a tudományos módszertan, ami a DNS nyelvet kezelhetővé tette, a legújabb összehasonlító genetikai algoritmusoknak a megszületése. Kiderült, hogy ezek az algoritmusok alkalmasak több ezer

[1385] Lásd Zoltán Maróti et al. 2018.
[1386] Lásd Neparáczki et al. 2018a.

nyelvnek a szimultán összehasonlítására. Nyilván, ez eddig nyelvészekkel nem volt megoldható. A legismertebb nyelvész, aki ki volt küldve, hogy az indoeurópai nyelveket tanulmányozza, és mondja meg, hogyan történt ez a nyelvhasadás, Mario Alinei volt.[1387] Aki 30 nyelvet valamennyire ismert, de pont a magyar nyelvben nem volt jártas. Ezért az ilyen értelemben elkészített nyelvcsaládfát Russel Gray közölte le a Nature-ben 2003-ban.[1388]

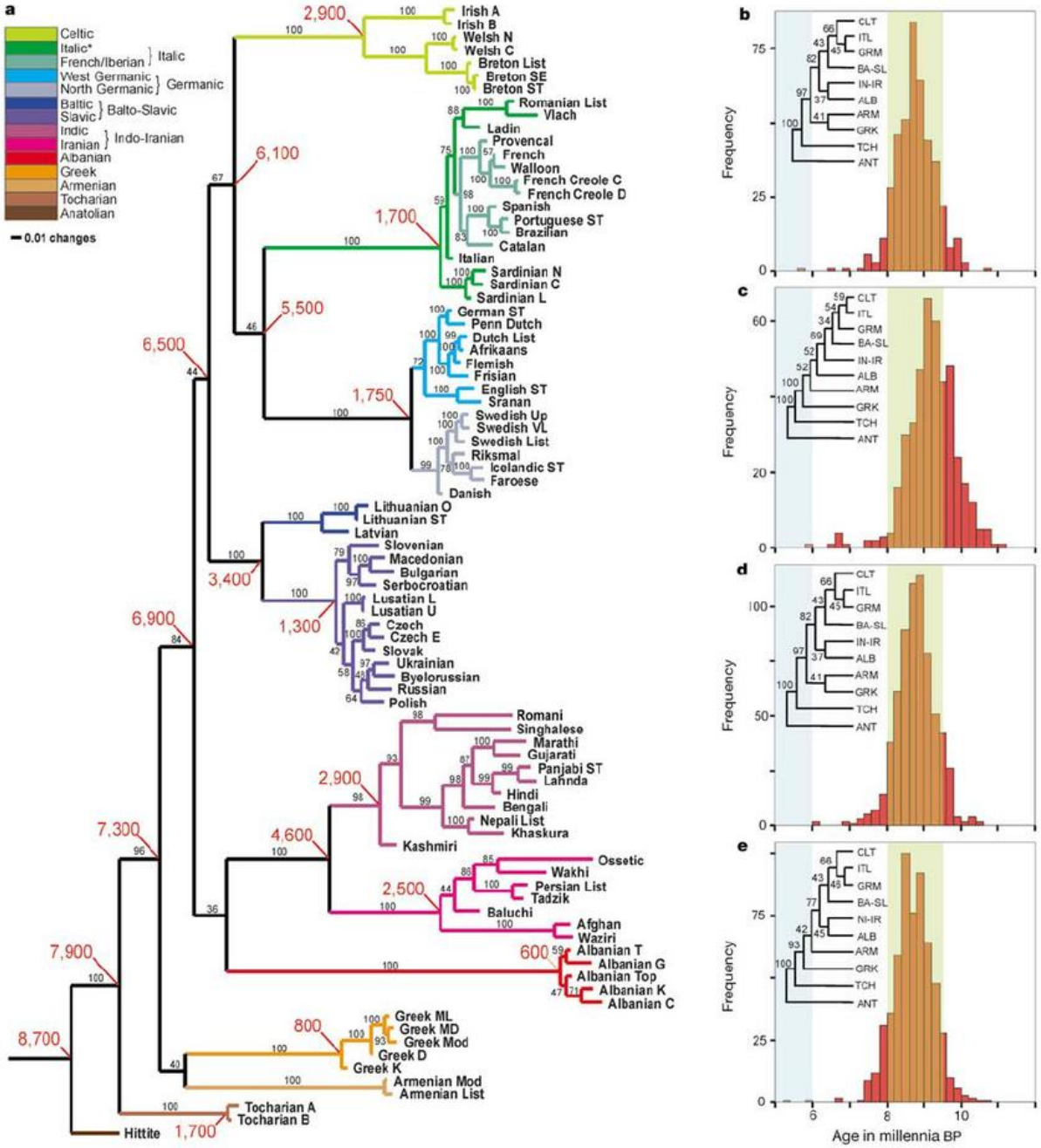

1. ábra. A Russel Gray-féle nyelvi családfa. Legalul a hettita: Hittite.[1389]

[1387] Lásd alább.

[1388] Russell & Atkinson 2003.

[1389] https://www.researchgate.net/figure/Consensus-tree-and-divergence-time-estimates-a-Majority-rule-consensus-tree-based-on_fig1_8984201.

Azóta is finomítja ezeket a nyelvhasadási térképeket. Itt látszanak évszámok, hogy hova teszik a nyelvek családjának, családfájának a hasadási pontjait. Nos, ezen például a magyar nyelv nem található. Azért nem található meg, mert az utolsó agglutináló nyelv a hettita ezen. És a hettiták fővárosa Hatos [Hattusa] volt. Ez a két számnév (hét és hat) csak a mi anyanyelvünkben létezik. Tehát biztos, hogy csak véletlen, de én azt gondolom, hogy a nyelvészeti algoritmusokkal olyan dolgok is megszólaltathatók, amihez lehet, hogy nem vagyunk szakemberek, de még lehetünk.

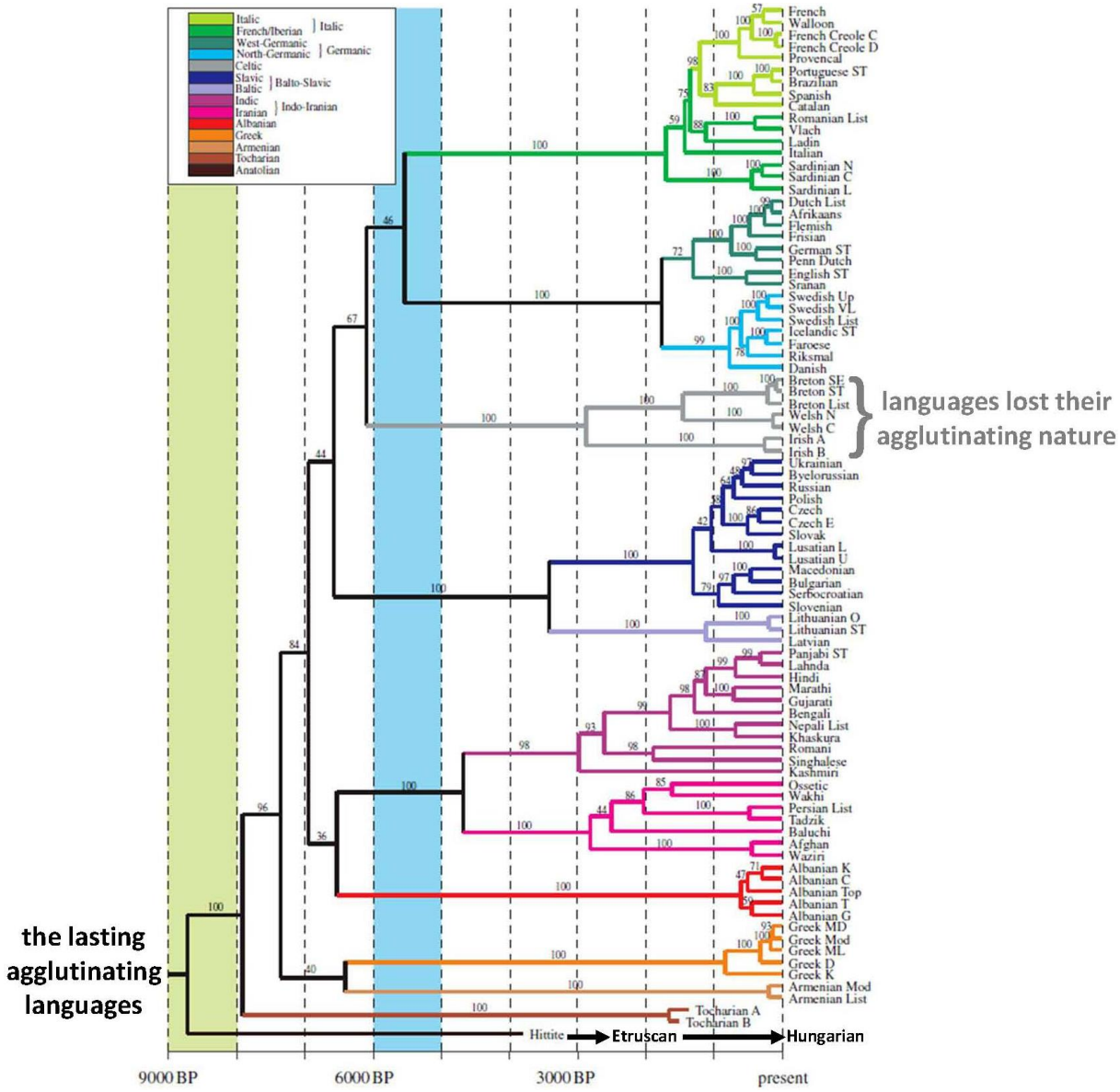

2. ábra. Gray–Atkinson 2003. ábrája az én kiegészítéseimmel.

A DNS-ben van olyan szakasz, amelyik a nyelvért felelős. A foxtoo-ról[1390] gondolták azt, de szerintem ez szétszórva van a genom különböző helyein. Valószínűleg – mert ilyen dolgokból lehet a nyelv eredetére, vagy a nyelv genetikai természetére következtetni, hogyha beszédhibákat próbálunk letérképezni a kromoszómák bizonyos pontjaira. Nyilván van oly algoritmus vagy eljárás, amivel vissza lehet következtetni ezekre. A genetika kapcsolódik az

[1390] FOX-2 fehérje.

összes tudományhoz, minden élőhöz. S ha a régészetnek problémás az időrend, azaz csak relatív időrendet adhat meg, vele szemben a genetika abszolút időrendet, például az egyes mutációk kialakulására. Merthogy nyelvészet az egész világ. Ebből ki lehet következtetni, hogy mindent, amit tudni akarunk, nyelvészettel és nyelven fogjuk megtudni. Ami nem nyelvészet, az nincs is. És egyszerűen tízezres létszámú népek nem lehetnek leszármaztató ősei milliós létszámú népeknek. Ha még a százezres (?) nagyságrendű nomád bevándorlásokkal számolunk is, még akkor is fordított kellett legyen a viszony a nyelvünket illetően. Ezért én sokkal nagyobb léptékben vagy méretben, számosabb összetevőben gondolkodom, mint az *N1a* mélyvonal, amelyet „honfoglaló specifikusnak" tartanak, mert nagy gyakoriságú ez az anyai vonal a honfoglalóknak mondottakban, az olyan temetőkben nagy létszámban találták. Azért is, mert igazából, hogyha tényleg meg akarjuk érteni a nyelvet, a nyelvnek sincs fejlődése, hanem az alkalomhoz alkalmazkodása. Bár a nyelv persze változik, de nem akarom, hogy valaki azt mondja, hogy az egyik nyelv fejlettebb, vagy kevésbé fejlett, mint a másik. Szó sincs ilyesmiről, és aki nyelv és nyelv között bármilyen fejlettségi különbséget próbál tenni, rossz úton jár. Mert az utolsó ragozó nyelv, Gray ábráján, amiről az irodalom tud, a hettita. Ettől a Nature-cikktől számítom a valódi nyelvészetet.[1391] Ami előtte volt, azt nyugodtan be lehet dobni a kukába. Ebben rengeteg nyelv van, amit ma is beszélnek, csak egyetlen nyelv nincs, a magyar. A magyar ma is hettita nyelv, mert nem hozta senki sehonann sem. Illetve, pontosan fordítva, elvitték. Megvoltak itt azok a géncentrumok, amiket 8000 évvel ezelőtt létrehoztak a Kárpát-medencéből elvándorló családok. Megvan erre a szakirodalom.

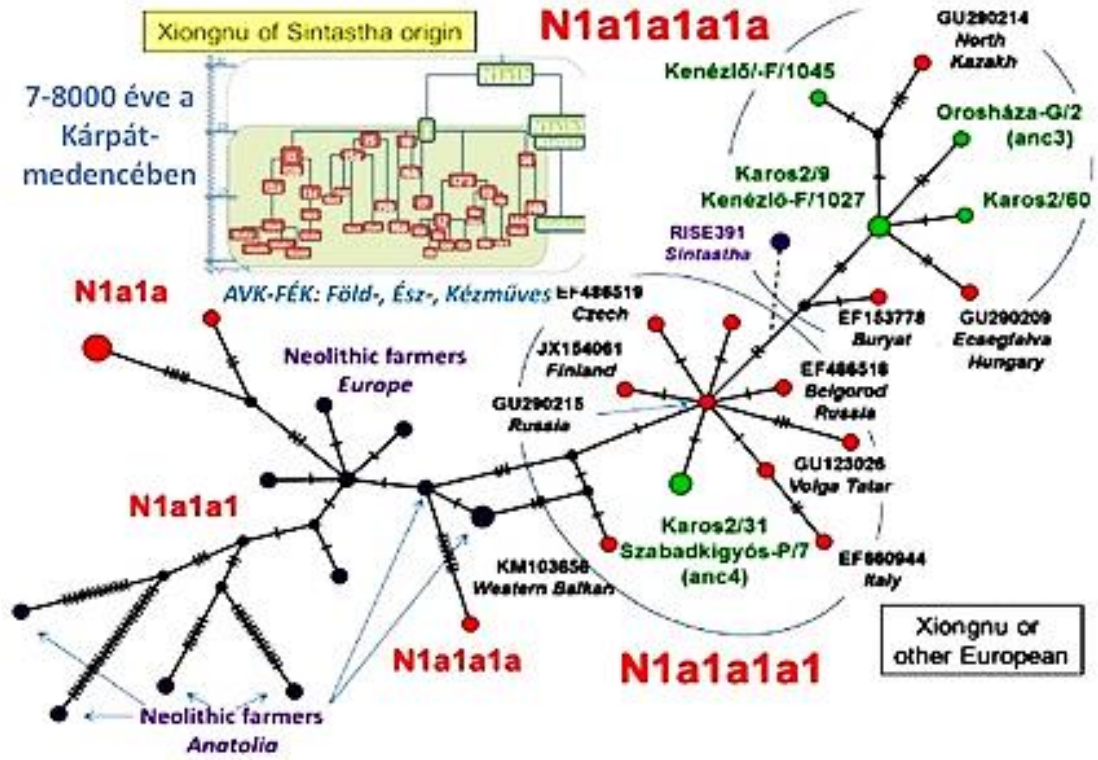

3. ábra. Az N1a1 őslovaspásztor huszárok R1a1 génjeivel gazdagodva tér vissza 4-500 nemzedék után Eurázsiából, de kihígulva a mai magyarságból.[1392] A „honfoglalókkal" azonos N1a1a101 és N1a1a1a1a alcsoportba tartozó mintákat kék vonallal karikáztuk be. A piros

[1391] Gray–Atkinson 2003. Helytelenítem, hogy Dr. Bakay Kornél tankönyvében: Történelem 5. osztály, A Kaukázus és a kincses Kelet részben „indoeurópai nyelvű hettiták" szerepel.

[1392] Neparáczki et al. 2018. a „honfoglalók" genomtérkép adatai alapján, 2016-tól napjainkig.

körök recens mintákat, a lila körök ásatag mintákat, míg a zöld körök a vizsgált „honfoglaló” mintákat jelölik. A körök mérete arányos a bennük foglalt azonos szekvenciájú minták számával. Az összekötő vonalakon lévő áthúzások száma a két minta közötti nukleotid különbséget jelzi. A legközelebbi minták mellett feltüntettük a hozzájuk tartozó NCBI GenBank azonosító számokat és a származási helyet

A kombinatorikus képnyelv-vesztés, a JEL-KÉP-ek, szóbokrok, a szavak egymásból keletkezése, indoeurópai nyelvekben a gyökérszóig visszafejthetetlenség, a hangsúly élről átkerülésével a „félszavakból is értés” helyét a „fejetlenség” veszi át a Kárpát-medencei génközpontokon kívül.

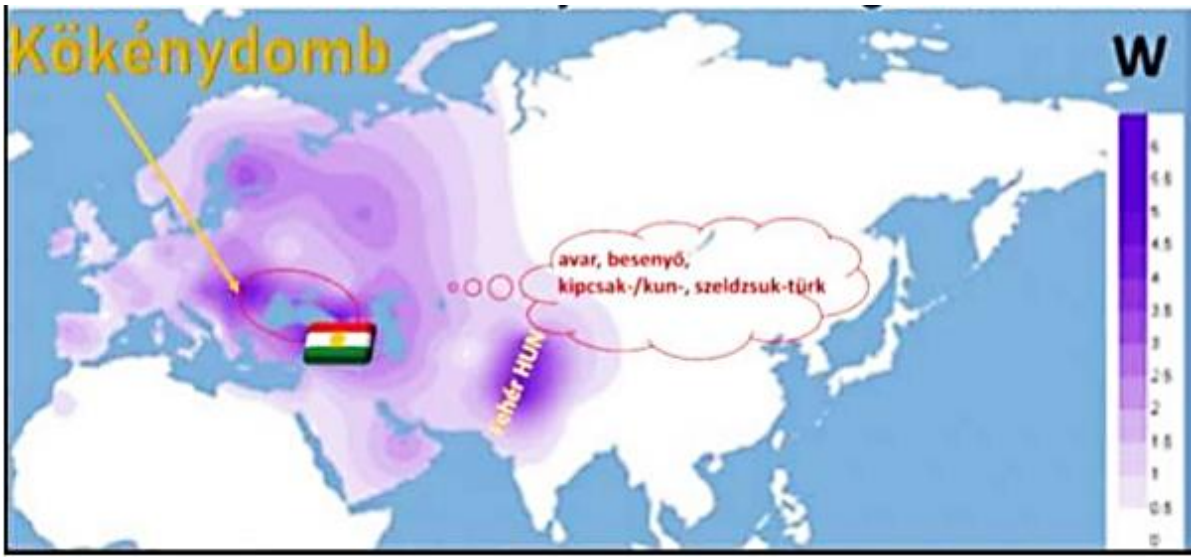

4. ábra. Az alföldi vonaldíszes kerámia/Linealbandkeramie (AVK/LBK) föld-, ész- és kézműves (FÉK), N1a→W génjelű népe 7500 évvel ezelőtti kirajzása hatásának mai géncentrumai.

A látszólagos többnyelvűséget, az „apanyelveket”, anyanyelvünk ma is ragasztó nyelvtechnológiájának hajlítóra módosulása, zömében haszonelvű, „hajdúi” feladatok ellátására szakosodott lovas-pásztor királyságok szétvándorlása okozhatta”. És a határok kitűzésével, valamint azok védésével az „apaföldfoglalásokat”, királyságokat korábbi jogarhordozói-közbirtokosságokból, amelyek ősi, mellérendelők élenjáró választási közigazgatással működtek még 7500 évvel ezelőtt is a Kökénydombon (Hódmezővásárhely AVK/LBK, N1a1→W genetikai jelölővel meghatározott, letelepedett, növény állat-háziasító, de időszakonként kirajzással a Föld-, Ész- és Kézművességet a termékeny félhold területén elterjesztő népesség). A Kárpát-medencét nem alá-fölé sorolt osztályok KÖZPONTI ERŐTÉR vezérelte REND-ű népe lakta a népvándorlás kezdetéig és lakja most is nehezen tűrve a megújult, ismét csak az „ANDROKRÁCIA”-hajtotta megélhetési férfi inváziót.

A Russell Gray 2003-óta csiszolgatott nyelvhasadás családfáin szemléletessé tehető, hogy a hajlító, de inkább töredezésre hajlamos indoeurópai-változatokból milyen időbeliséggel alakult, 8-9000 évvel ezelőtt, a tudományosság által is agglutináló "7-ita"/HITTITE-ből kiindulva, napjainkig, a többnyelvűség látszata (*2. ábra*).

Az írás nyilván e nyelvhasadást tehetetlenségénél fogva nehezen tudta csak lekövetni. De nem csoda, hogy gondot okozott a nyelv, mint „hasadóanyag” felezési idejének, élettartamának lerövidülése, a mutációs ráta (sajtóhibák) számának emelkedésével, a kihaló változatokból az élő nyelvekbe átmentése. Ahogyan az evolúció tagadásával sikerült termékeny gondo-

latokat felszínre hozni, ugyanúgy gondolom, hogy bár nem vagyunk nyelvészek, lehet e hátrányból előnyt kovácsolni, új nézőpontokból innovatív együtt-gondolkodást kiprovokálni, akár a JEL-KÉPÍRÁSunk újra- és újra-gondolásával.

Ebben lenne hasznos segédeszköz egy naprakész archeogenetikai, DNS-olvasatokban és meta-adatokban gazdag, a szövegbányászati elemzés alapján vázolt 29 tudományterület (lásd a *6. ábrát*) átjárhatóságát végérvényesen megoldó, „adatkori" egybenyitását megvalósító szakirodalmi adattó kimélyítése, amelyet aztán mindenki saját szűrőjével, hálójával halászna a magyarság tudásszintézisének érdekében, hiszen mi megtehetjük, mert megúsztuk a nyelv- és tudathasadások korát, önjavító ragozó-kombinatorikus nyelvtechnológiánknak köszönhetően.

Mert nem mi őriztük meg anyanyelvünket, hanem annak rendje tesz bennünket máig azzá, akik vagyunk, önazonosak a nyelvhasadásosak között.

Valódi archeogenetika: bioinformatikai szintézis

Hogy elődeink hányszor írtak le – oda és vissza – köröket, nem tudjuk. Nem is tudhatjuk meg eleve ilyen anti-kanti logika nélkül. A kört a kanti logika nem engedi. De rengeteg kör lehet. A sokat emlegetett *N1a1* a helyben maradó rész, amelynek a mozgó része a *W*. A *W* több körben visszatér. Gyakorlatilag a visszatérés fölgyorsulását a ló háziasítása okozta. S ugyanakkor történt, hogy ugyanis nem egyforma a nemek visszatérése, hanem ahogy Marija Gimbutas mondta, inekvális. Tehát andokrácia kezdődik el, a hátasló nemesítésével. Ugyanis a férfi nem tér vissza a családi tűzhelyhez. Ennek ez szociológiai következménye, ki van mérve, azaz genetikai tény is. Ugye az *N1a1* a földhöz ragaszkodó, egyhelyben élő földműves, észműves, kézművesnek a markere, amit a világ szakirodalma elfogadott. Ezt a markert hozzák vissza lovon a férfiak. Meg persze egy csomó mást. 400 nemzedék telik el. 4000 év alatt, vagy 5500 év alatt rengeteg nemzedék van, és amikor visszatér, akkor érti az itt élők nyelvét. A három eurázsiai géncentrum genomra nézve három különböző népességet takar. De ez nem ugyanannak a géncentrumnak a körzése, hanem valójában a népek kicserélődnek. De még a Közép-Keleten is van kettő, az ötödik és hatodik. Nyilván a Kaukázus két oldala két különböző nép. Tehát ebből az archeogenetika által felvázolt mozgásokból kell főznünk.

Ezek genetikai tények. Ha ezeknek a markereknek a frekvenciáját rávetítjük a térképre, olyan géncentrumokat kapunk, amelyekről pontosan tudjuk, hogy mikor jöttek létre. Tehát téridőben a legegyszerűbb térképezni a genetikai markerek mozdulását vagy helyben maradását. Ennél egyszerűbb a világon nincs. Közben hogy milyen szociológiai változások történnek, és azt hozzátársítani ezekhez a dolgokhoz, na, itt kezdődik az egymás tisztelete, hogy mindenféle tudománnyal szembesíteni kell az adott genetikai találmányokat. Szembesülünk olyan genetikai találmányokkal, amit először nem értünk meg, aztán később más mellékes dolgok által igen. Így az általam elképzelt magyarságkutató intézetnek nem merev szakmai jellegű tevékenysége kell legyen, hanem szintetikus. Ez azt jelenti, hogy a szakmát egyenlően kell művelni az összes tudományterületen. Ez a bioinformatikai a szintézis.

A legnagyobb genetikai változatosság a világban Afrikán kívül a Kárpát-medencében van, ami nem lehetséges másként, csak úgy, hogy innen a Kárpát-medencéből eláramlottak, népkiáramlások, majdnem az egész világba, és ide vissza is jöttek emberek, népek. A vonaldíszes kerámia földműves népessége a Kárpát-medencéből lakta be egész Európát. Mielőtt rájuk ment a jamnaja nomád nép. Korábban ez az európai kurgán hódító – M170-Eu7 jelű mutáció – nép a Kaukázusból ment a sztyeppére Seminóék szerint.[1393] A Kárpát-medence

[1393] Semino 2000.

egységes nyelvű terület volt, a földművelést átvette az Anatólia felől a szárazság elől ide érkezőktől. A Semino-féle jelentés táblázata szerint azok a betelepülő földműves férfiak – M35-Eu4 jelű mutáció – aránya 8,9% a mai lakosságban, mialatt az általuk itt talált népességé – M173-Eu18, M17-Eu19 jelű mutáció – 13,3+60,00=73,3%.

Messzemenően egyetértve Török Tibor és munkatársainak kutatásainak eredményeivel,[1394] az archeogenetikai adatok nem támasztják alá anyanyelvünk import jellegét. Igaz viszont, hogy ugor, de nem finn, hanem a hettita kor előttről származó, máig agglutináló technológia, mintegy 2200 gyökszóból építkező, Czuczor Gergely és Fogarasi János gyökszótárában már[1395] 1862-ben felsorolt őshonos (aboriginális, „HANGFOGLALÓ") nyelv népe vagyunk.[1396] Minden bizonnyal ez a nyelv a Kárpát-medencében kiterjedve használtban volt a termékeny félhold területén, az állat- és növény háziasítás területét, a folyamközi népeket beleértve, a Tigristől a Nílusig.

Russell Gray és mtsai számítógépes összehasonlító elemzései (2003-2018) alapján ezen előzetes eredményeink el kell hogy vezessenek a történelem legújabb krónikájáig, amelyet nem a győztesek és nem a megrendelők írnak, hanem a feltárt DNS adatok.

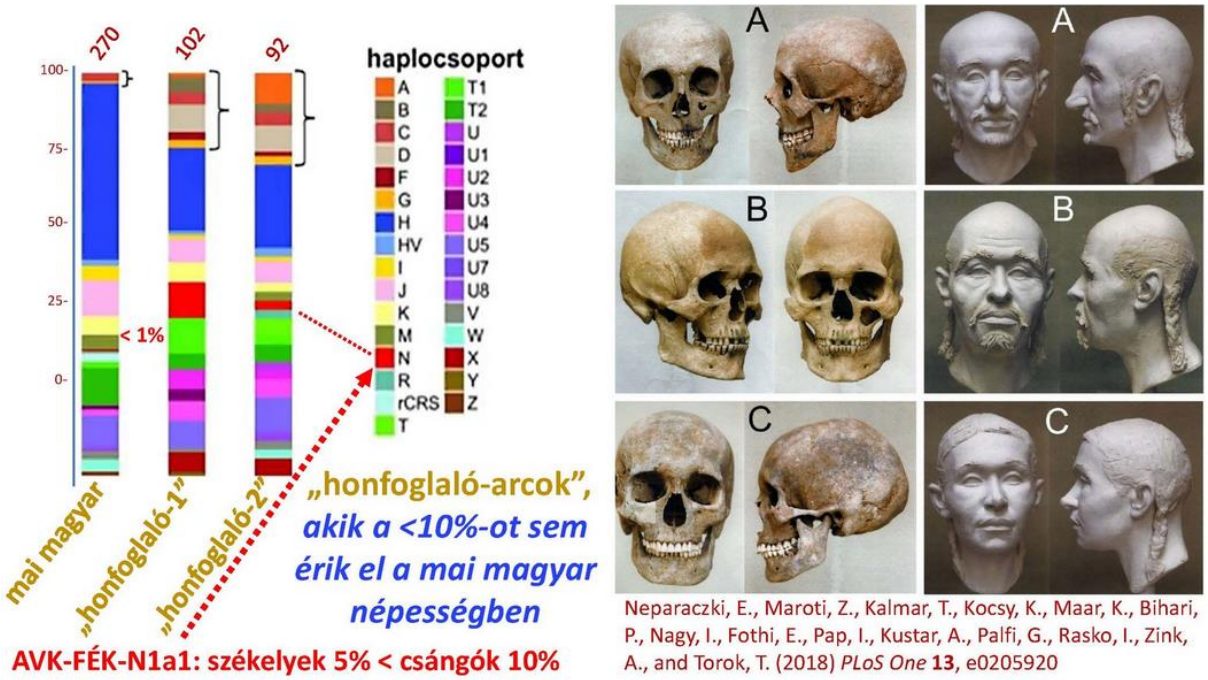

5. ábra. Balra többdimenziós skálázási diagram. Az S4A táblázat linearizált Slatkin Fst-értékeiből készített MDS-diagram. Jobbra a modern és az ősi magyar populációkból származó haplocsoportok fő eloszlásainak összehasonlítása. A modern magyarok nagyon kis ázsiai komponenseket tartalmaznak, ami a honfoglalók kis hozzájárulására utal.[1397]

Valójában nincs több nyelv, csak egy gyökérzetű, a hangfoglaló népesség anyanyelv technológiája, amelyet a Kárpát-medencéből családostól kirajzók terjesztettek el. Annak valószínűségét, hogy az emberi beszéd többször, több helyen jött volna létre, lassan ki lehet archeogenetikai téridőben szintetizált archeogenetikai térképekkel zárni. Ráadásul az egynyelvűséget még a Bibliában, Bábel után sem sikerült meghamisítani. A mai magyar nyelv ugor, de

[1394] Maróti et al. 2018.
[1395] http://osnyelv.hu/czuczor/.
[1396] Ágoston 2019.
[1397] Neparáczki et al. 2018.

nem obi vagy finn, hanem hettita, az egyetlen korábban az egész termékeny félhold területén kiterjedt, beszélt, és máig fennmaradt, 1-3 értelemmel bíró, mintegy 2200 etimon-szótárból, szóbokrokat építő agglutináló világnyelv a mai magyar is, ahogyan az elődje, az etruszk-kelta, breton, baszk-hun, az (h)ispánok, katalánok nyelve. Hiszen a lovaspásztorokat két dolog állította csak meg: vagy az asszonyok vagy a tenger!

Russell Gray ebből az „utolsó mohikánok nyelvéből", a hettitából (ld. HITTITE) vezeti le, 2003-tól napjainkig finomítva, az indoeurópai nyelvhasadás családfáját, amelyen sem az etruszk, sem a hun, sem a magyar nyelvtechnológia nem szerepelhet, hiszen ez az őshonos, aboriginális ön-javító nyelvtechnológiát követi máig, és nem a gyorsan avuló indoeurópai memoriter nyelvekét (lásd Grandpierre Attila számításait).[1398] Amelyek megállapodás alapján hajlítgatják a jelentést, az etimont többször eltemetve a szótáraikban listázott szavak közepén, majd fragmentálódással amortizálódás útján kikopva a hétköznapi használatból.[1399]

Bár Mario Alinei összehasonlító nyelvészként igazolt, de számítógép nélküli tudományos módszertannal kutatta egész életén át az indoeurópai nyelveket és lehetséges eredetüket, mégis unortodox módon a magyar–etruszk nyelvrokonságban vélte felfedezni az igazságot. Sőt, finnugor nézetekből kiindulva mégis tudott újat mondani, de ezt a megélhetési nyelvészek nem vették jó néven tőle. Ám mégis megírta részletesen a nyelvészeti összehasonlításainak szintézisét az etruszk–magyar kapocsról szóló könyvében: „A magyar embereket tanulmányaim révén ismertem meg, és megdöbbentett kreativitásuk, intelligenciájuk, valamint különleges képességeik, amelyek ugyancsak tükröződnek nyelvükben és kultúrájukban. Azt a felfedezésemet, hogy a mai magyarok azon kurgános temetkezésű népek örökösei, akik Magyarországot a bronzkorban árasztották el, és örökösei az ősi etruszk civilizáció megalapítóinak, a hivatalos tudomány még nem fogadta el. Ám nincs kétségem a felől, hogy végül el kell fogadnia, és a magyarokat el fogják ismerni, mint a bronz- és vaskori Európa egyik legeredetibb és legjelentősebb civilizációjának megalapítóit."[1400]

[1398] „Az eurázsiai szkíta-hun-magyar ragozó nyelvből eredhetnek a finnjugra nyelvek közös elemei éppúgy, mint az altáji nyelveké. A szkíta-hun nyelvet Atilla hunjainak idejében, 1500 éve 20-30 millióan, a korabeli Kína lakosságával összemérhető létszámban beszélhették a Kárpát-medencétől északra Skandináviáig, keletre a Csendes-óceánig, délen Anatóliáig, az Iráni-fennsíkig és az Indus-völgyig. A magyar nyelv i.e. 6000 előtt, az átmeneti kőkorban vagy még korábban, a többmillió éves múltig terjedő őskőkorban született, és azóta, legalább 8-10 000 éve önállóan fejlődik. A történelemből a szkíta-hun népek nyelveként ismert, ezen nyelv közvetlen, szerves folytatása, mai állapota." (Grandpierre 2019.)

[1399] További részletek: Oláh Zoltán és az az etruszkok. 2013. jún. 13. https://www.youtube.com/watch?v=M49OozEFgK8.

[1400] Lásd Alinei 2005. További részletek: Mario Alinei: Magyar nyelvemlék Etruriából. 2012. jan. 13. https://www.youtube.com/watch?v=fGLctziOc3w. Alinei 2003.

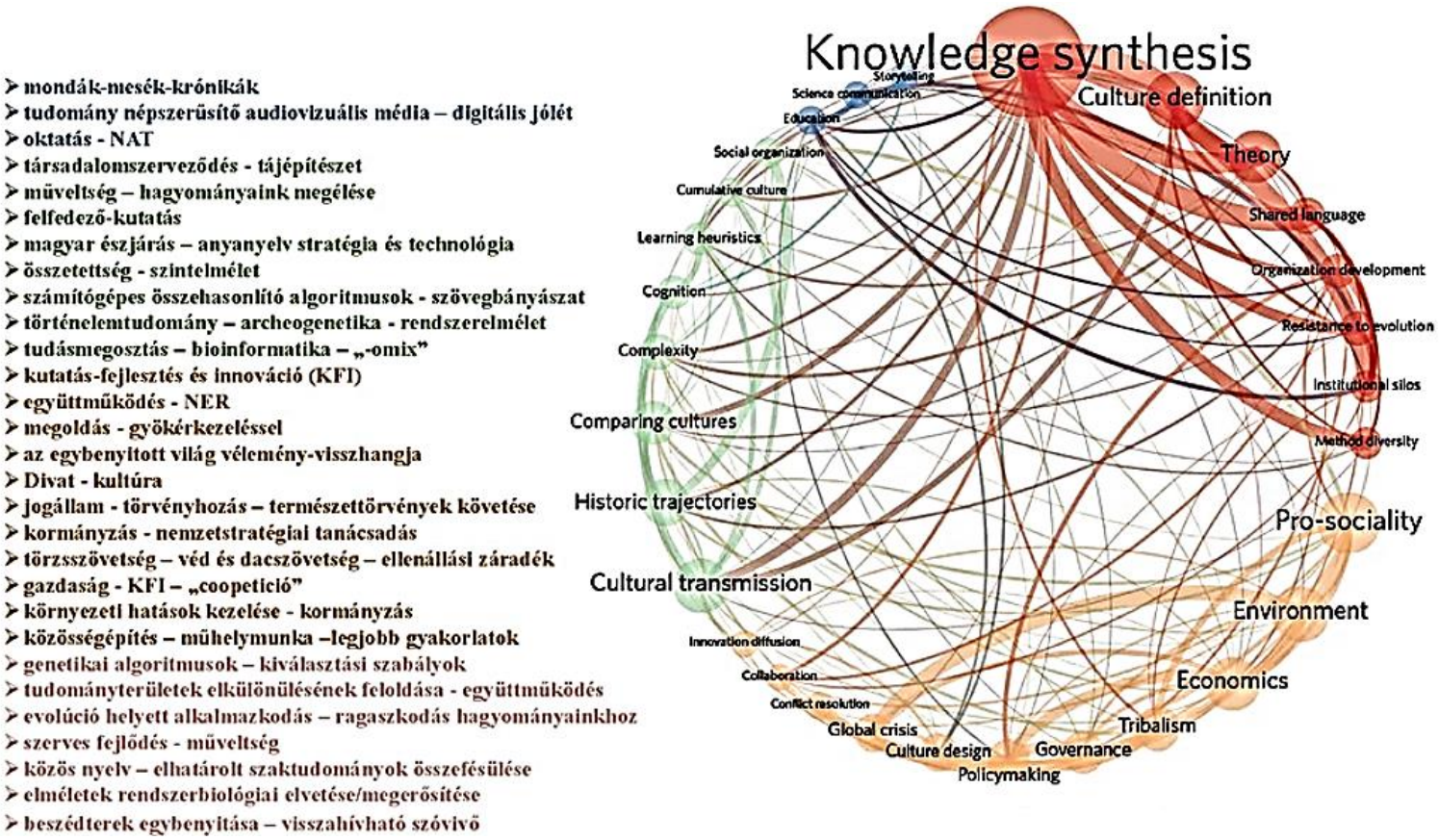

6. ábra. Tudományterületek együtt előfordulási gyakorisága a szakirodalomban.

Minden, a számítógép operációs-, a DNS kémiai – nem különben az ember által beszélt vagy írott – nyelv mono-filetikus, EGY-gyökerű/fraktálszerű/öntörvényű, és ezért nem is lehet utólag „belepiszkálni" a nyelvépítési algoritmusokba, legfeljebb átnevezni (pl. a latin – ki is halt!). Ahogyan pl. a számítógépes operációs rendszereknél tisztán nyomon követhető (lásd a *3. ábrát*), erre ma is van élő analógia. Nem utolsó sorban épp ezért kellenek olyan innovatív számítógépes adaptációk/változtatások, amelyek a DNS-összehasonlító nyelvészeti algoritmusainkat természetes nyelvek összehasonlítására a mostani próbálkozásoknál is jobb alkalmazott nyelvészeti eszközökké fejlesztik (pl. l/r, k/h/g „köhögö"-mutációs szabályok stb. kezelése).

Ahhoz, hogy a legújabb archeogenetikai eredményeket naprakészen szintetizálhassuk, interdiszciplináris, ugyanakkor sokoldalúan visszakereshető, didaktikailag áttekinthető, oktatható formába hozható alakra kell hoznunk. Ehhez elengedhetetlennek tartom a témában megjelenő összes archeogenetikai tudományos közleményben feltalálható, statisztikai kiértékelésére érdemes számszerű adatainak egy adattóba mentését.

Szövegbányász munkatársaim megkezdték a 2000-től (Semino–1000 genom projekt) napjainkig megjelent mintegy kb. 3000 cikk gyűjtését, és az archegenetikai DB építő taxonómiájának, a meta-adatfeltöltő rendszer/interface megalkotását, a majdani oktathatóság igényével (egy – archeogenetikai – könyvtár, amely oktat, kutat és még profitot is termel).

A korábban gyűjtött cikkek feldolgozottsága alapján az alábbi tudományágak (eltérő színnel jelölve) 29 listázott területe között mutat erősebb vagy gyengébb (vonalvastagság az együtt előfordulás gyakorisága és kapcsoltsága) tudásszintézisre okot adó összefüggést.

A CRISPR/Cas9 eljárás ma a genomszerkesztés legélesebb eszköze, de nem az egyetlen a DNS-ábécében (ATGC) a teremtő (molekuláris) biológusok által írt szövegeket vágó génsebészeti olló a hozzáérő „szerkesztő" kezében, amelyet kb. 1990 óta használunk rutinszerűen.

Az egyik a „terepről” a laborba vitt feladatom épp az üvegházi paradicsomgyárakban szaporodó vírusnak ellenálló fajtanemesítés, amelyet évtizedek helyett 2 év alatt szeretnék a termesztők kezébe adni, és a vírus életterét így megszüntetni.

A molekuláris biológia másik korszakalkotó felfedezése az oszcillogenom, egy olyan géncsalád, amely az agyhullámok keltésért és abban gondolatok, agyban születő utasítások/parancsok szerkesztéséért és végrehajtásáért, pl. végtagok mozgatása, felelős.[1401]

A bioinformatikai adatbányászatra szakosodva a mai világban, ahol a haszonelv motivál és a kíváncsiság, hivatástudat másodlagos, ráadásul a tornyosuló adattömeg sokkoló, rá kellett jönnöm, hogy az élő szervezetek jobb megértésében a tényeket ok-okozati láncba rendező hagyományos logika nem fenntartható, még ha a molekuláris világban járatos, DNS-nyelven folyékonyan író-olvasó vagyok is. A sejtszintű működés tisztázása ismeretelméleti szemléletváltást, olyan tudást követel meg e posztgenomikai korban, amely az anyagcsereutak önmagukba visszatérő hurkait is képes egy új, hálózatos logikával kezelni – mint azt először Szent-Györgyi Albert a citromsavciklus esetében felismerte és bevezette az orvostudományba.

Az élővilág egymásba ágyazott körök hálózata, így az ember–ember közötti láthatatlan kapcsolatokat – immár digitálisan is – mérhető, egymáshoz csomózással kötött hálószemek biztosítják. Ezek nem ok-okozati logikát, inkább képelemzést igényló matematikai kezelését Barabási Albert-László szemlélteti a leginkább közérthető módon friss tudományos közleményeiben.[1402] Tőle megtudható, hogy az információcsomókat összekötni képes hálózatos formavilág kiterjedten alkalmazható a nanométerektől a „Zuckerberg-galaxis” szerkezetének modellezéséig. Olyan összetett rendszerek keletkezését ismerjük meg a hálózati képnyelv segítségével, ami korábban elképzelhetetlen volt a „Zuckerberg-világegyetem” használói számára. Az 1950-es években az úgynevezett Erdős-gráfok által már sejtett „szép új világ” eljövetelét Barabási pontosította azáltal, hogy valós méréseket végzett először az interneten, majd a sejtanyagcsereutakat feltérképezve. Erdős korábban a csomók és kapcsolatok arányos eloszlását valószínűsítette; ehhez képest a valós rendszereken elvégzett mérések az információcsomópontok egyenlőtlen kapcsolatrendszerét tárták fel. A valóságban nem adatik meg mindenkinek, hogy „a tudás asztaláról egyaránt vehessen”. Ahogy a kapcsolati tőke kártyajátszmában se mindenkinek osztanak lapot – miközben van olyan is, aki szövetségesre lel, és némi szerencsével visz mindent.

A valós hálózatok világában egyik vagy másik csomópont a legváltozatosabb számú másik csomóval kötődhet össze, és tarthatja fenn vagy szakíthatja meg a kapcsolatot, akárcsak az emberi agy szinapszisai, megrendelve a kötések más csomókba való átrendeződését a működés során. Ma már olyan informatikai forradalomról beszélhetünk, amely a szövegbányászat emberfeletti sebességűre gyorsításáért elektronikus agyakat alkalmaz a megszerzendő tudás előszűrésére vagy fontos döntések segítésére. De hiába minden számítógép nyerte sakkjátszma, az emberi agyat nem lehet leváltani: a tudásszerzésben – ahogy az információ-éhségben is – párját ritkítja. Amióta ettünk a tiltott fa gyümölcséből, nem tudunk betelni az ízével. A fától viszont ma már gyakran nem látjuk a gyümölcsökkel teli erdőt.

Ugyanakkor Barabási Albert-László műve sok használható adatot vet föl, de az archeogenetikai adatolás több felvetését már cáfolta. Az általánosan is megállapítható, hogy számos korábbi feltételezés, pl. az, hogy itt egy honfoglaló törzs nyelvét beszélnénk, megdőlt. A legújabb archeogenetikai eredmények szintéziséből kiderült, hogy legalább 95% valószínűséggel

[1401] Dr. Oláh Zoltán: Grafénoxid, 5G, mRNS. https://www.youtube.com/watch?v=v0hf4lg-_5c. Dr. Oláh Zoltán: Molekuláris immunológiával a mutáns koronavírus falkával szemben. https://www.youtube.com/watch?v=HuKeC5D8HAE.

[1402] Barabási 2003, 2010, 2018, 2021.

sem hunok, sem magyarok nem vagyunk, HANGFOGLALÓ anyanyelvünk alapján sem.[1403] Műveltségünk több százezer évre folytonos a Pannon- és Erdélyi-medencékben. Feleslegessé vált az őshazakeresés.

A „vándoroltatás" mániája az újabb, genetika-vezérelte őstörténet kutatás alapja.[1404] Pedig az „olvasztótégely" feltételezés ellentmond JEL = KÉP anyanyelv-technológiánk egyedi agglutináló szabályának, amely jégkorszakokon át Ibériától Szibériáig mit sem változott a Kárpát-medencében, annak ellenére, hogy az „SZÍV"-ként és egyben menedékhelyként is szolgált. Amíg 1100 éve egy kazár hatalmi elit ránk, anyanyelvi HANGFOGLALÓ népre nem erőltette a keleti pusztákon megvagyonosodott, a Kárpát-medencében korábban ismeretlen kiválasztottsági mítoszt, személyi kultuszt, bálványimádatot és születési kiváltságait. A populációgenetikát sem az erősen „előítéletes anyanyelvi párválasztó", mindig is egy helyen élő NEM nomádokra találták ki. Anyanyelvünk józan paraszti észjárása, az alföldi *N1a* AVK Föld, Ész- és Kézműves szülőföldjéhez ragaszkodásáról szól. A honfoglalók ezt a közbirtokos szerveződési szintet soha sem érték el, lóhalálában, az ANYA-minőség megalázása, betyár/hajdú bajtársiasság mellett fizikai képtelenség anyanyelvet művelni (lásd Rózsa Sándor), csak hódítani lehet. Így már érthető, hogy sem baskírok, sem csuvasok nem vagyunk, és nem is ők az ősanyáink, vagyis a Kárpát-medencét most sem Megyer-türk törzsek leszármazottjai lakják. Ehhez nem kell még archeogenetikussá sem átvedleni.

Ki és mi a magyar?

Kérdés, kit tartunk élettani átöröklődési szempontból magyarnak. Mitől lesz valaki önazonos valamilyen magyar, legalábbis anyanyelvi közösséggel. *Manapság magyarnak hívják azt, ami korábban hettita, ugor, etruszk nyelv volt és őseredeti a Kárpát-medencében.* Egyedülállóan, még mindig 14 millió magyarul beszélő ember használja ezt a ragozó nyelvgyártó megoldást, amely minden tekintetben különbözik a szomszédos nyugati szláv beszélőkétől, mint például a csehekétől és szlovákokétól, de egyben nem szlávokként a románokétól is, akik eredeti szlávos nyelvét mesterségesen alakították át latinossá.

[1403] „…a vezető réteg megvolt korábban is, de nem különült el, származását tekintve úgy, ahogy Árpád magyarjai, vagy az avarok elkülönültek az ősnépességtől, mondjuk a székelyektől vagy palócoktól, akiknek nevét nem tudjuk, hiszen önmagukat ők nem nevezték meg (ami önmagában is igen régiségükre vall)." (Cser & Darai 2005. 90.)

[1404] „Számtalan bizonyíték van arra vonatkozólag, hogy az őstörténetet meghamisították. Erre azért volt szükség, mert olyan népek (nemzetek), akiknek nem volt történelmük, de hatalomra tettek szert, megpróbáltak idegen tollakkal ékeskedni. Akiknek a 'tollait' elvették, azokat valami módon el kellett tüntetni a történelemből, vagy legalább Európától minél távolabbra űzni őket. Ahhoz, hogy a saját jelentéktelen történelmüket fel tudják nagyítani, azt térben és időben megnyújtották, átraktak eseményeket olyan térségekbe, ahol addig teljes történelmi sötétség volt. (Fábián 2022.)

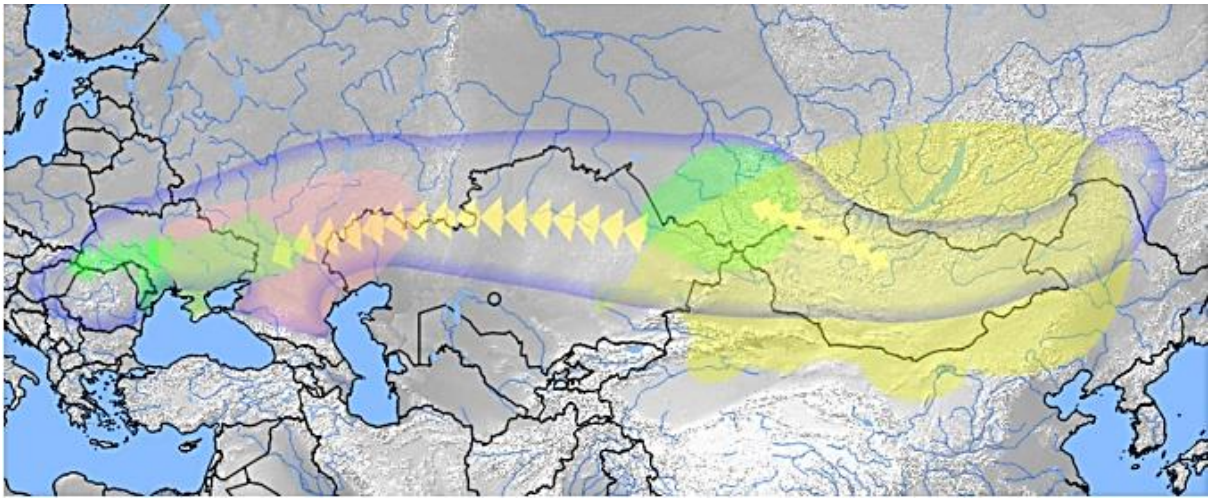

7. ábra. „Genetikai alapú" feltevés a magyar „honfoglalók" eredetére és vándorlására. Kék vonal az eurázsiai sztyeppeövezetet mutatja, ahol minden ős kelet-eurázsiai leszármazási vonalból ered. A modern kelet-eurázsiai öröklődéstani bázissorrend terjedési eloszlása jól illeszkedik e területre, mivel a jakutok, evenkik és evenek a múltban délebbre éltek és az európai tatárok is innen származtak. Zölddel jelölve, ahol ázsiai és európai szkíta maradványokat találtak, és rózsaszínnel a szrubnaja kultúra feltételezett elterjedési területe. A xiongnu eredetű migránsok valószínűleg e csoportok leszármazottait testesítették meg.[1405]

Ez, a magyar, az egyetlen olyan nyelvalakítási mód, amely egyrészt beépített önjavítással rendelkezik a szavak elhasználódása ellen, másrést még mindig ősi szabályokat és észelvet alkalmaz szavaira, amikor a legrövidebb, az 1-3 betűs szavakból, gyökökből új szavakat alkot. Mintegy 2200 ilyen rövid magyar gyökszó létezik, amely legteljesebb szótárát Czuczor Gergely és Fogarasi János állította össze 1862-ben.[1406] Ezek alkotják aztán a magyar szókincs megszámlálhatatlan szavát.

A „magyar" lovas elit népesség csak kisebbség volt a „kelet–nyugati országútról" hazatérők között, akik jelenleg a fókuszban a *Neparáczki & Török csoport* archeogenetikai vizsgálatainak középpontjában állnak, ahogyan azt a *7. ábra* ábrázolja.

A magyarok a Kárpátaljáról visszatérő – AVK/LBK eredetű – *földműves közösségek leszármazottai*. A Kárpát-medencéből és a termékeny félhold területéről az utolsó jégkorszak során-után, kb. jelen előtt 16.000 és 5500 között kialakultak az őseredeti és könnyen felismerhető másodlagos alapító közösségek, ahogyan azt a mezo-/neolitikus földművesek archeogenetikai markerei (N1a1→W) képviselik a jelenleg meghatározott archaikus populációkban (*8. ábra*). Ezek elég jól illeszkednek „Atilla hun birodalmának" határaihoz, és ezért van sok genetikai rokonunk, akiket a W-génmarkerrel újabban feltérképezett „hot-spotok" körvonalaznak Eurázsiában. Míg a nyugati szláv beszélők, mint például a csehek és a szlovákok, de a kumánok/kipcsákok/valahaiak/nem szlávok/baszarábok is nyelvi változásokon mentek keresztül, sőt nyelvcsaládváltáson mentek keresztül, és közelebb kerültek az indoeurópai típusú technológiákhoz.[1407]

[1405] Neparáczki et al. 2018b.
[1406] Lásd http://osnyelv.hu/czuczor/.
[1407] Martinez-Cruz 2012.

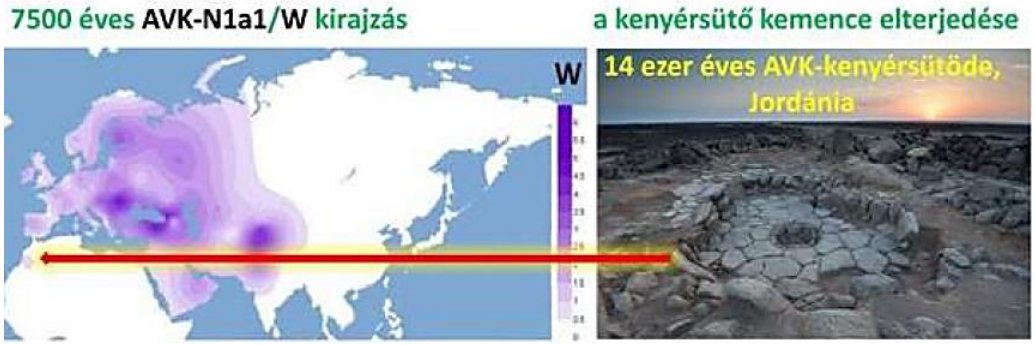

8. ábra. Anyanyelvi és genetikai közösségeink elterjedésének határai.

A magyarok egyértelműen a nyugati szláv beszélőkkel, például a horvátokkal, szlovákokkal, makedónokkal állnak a legközelebbi (genetikai) rokonságban, de a nem szláv románokkal is. Tehát a magyarok leginkább azokkal állnak rokonságban, akik közvetlenül mellettük vannak földrajzilag, ami teljesen rendjén való. Szerintem az autoszomális és az Y-kromoszóma esetében a nyugati szlávok illeszkednek a legjobban, de az mtDNS, bár hasonló a gyakorisága, úgy tűnik, sokkal közelebb áll a románokhoz.

Magyarországé a világ egyik legnagyobb, régészek által a különböző ásatások során feltárt, a kőkortól kezdve rendszerezett, több tízezer emberi csontváz gyűjteménye a Kárpát-medencéből. A 'csontraktárainkból', amióta nemzetközi ásatag-DNS (aDNS) olvasási vizsgálatok folynak, számos leletet kölcsönöztünk járványok és más betegségek eredetének kiderítésére.[1408] Raskó István, genetikusokkal, 2000 óta a honfoglalás-kori temetők aDNS olvasatait kezdte el elemezni.[1409] Ehhez kapcsolódott utóbb Török Tibor és Neparaczki Endre a karosi „honfoglalók" sírjainak részletes genetikai elemzésével. Megállapították, hogy az avar–magyar folytonosság a korábban már itt élők genetikai bélyegeinek meghatározása nélkül aligha visz közelebb a Kárpát-medence örökítőanyagösszetételének jobb téridőbeli feltérképezéséhez és végső megértéséhez.[1410]

Ezért célul tűztük ki akkoriban, hogy a nemzetközi tudományos irodalomban közölt összes vonatkozó aDNS, és kapcsolt meta-adatok kigyűjtésével egy egységes, de több archeogenetikai szempont szerint visszakereshető adatbázist hozzunk létre.

Elsődlegesen a Körös műveltségi és AVF/LBK korokban, úgy 9 és 7 ezer éve tartósan itt letelepedett föld- és kézműves közösségek jobb téridőbeli genetikai beazonosítására számítunk, de további aDNS adatokkal is szeretnénk a genetikai térképet gazdagítani az innen kirajzók és visszaköltözők rokonsági fokának aDNS-ből kiolvasható pontosításával (*12. ábra*).[1411] Meglepő, hogy az eddigi adatok nem erősítik meg a kaukázusi fehér rassz afrikai eredetét, de valószínűsítik az egymillió évvel ezelőtt is itt élt neandervölgyi őseink örökletes immunrendszerének megmaradását a maiakban.[1412]

[1408] Palfi, Maixner et al. 2015.
[1409] Jakab, Gardian et al. 1999; Tomory, Csanyi et al. 2007; Csanyi, Bogacsi-Szabo et al. 2008; Nagy, Tomory et al. 2011.
[1410] Neparaczki, Juhasz et al. 2016; Neparaczki, Kocsy et al. 2017.
[1411] Haak, Balanovsky et al. 2010; Szecsenyi-Nagy, Brandt et al. 2015.
[1412] Dannemann, Andres et al. 2016; Deschamps, Laval et al. 2016; Warren 2018.

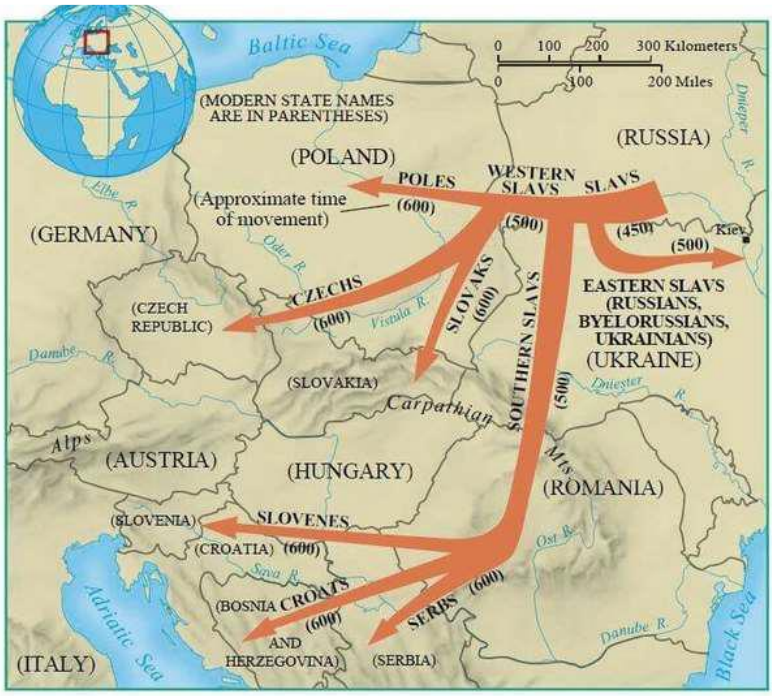

12. ábra. Feltételezett szláv vándorlások. De a térkép nem tünteti fel, hogy eredetileg a Kárpát-medencéből érkeztek a „szláv őshazába”.

A legújabb aDNS vizsgálatok kizárják a magyarság szoros finnugor genetikai rokonságát.[1413] A finn–lapp résszel való vékony közös nyelvi eredet feltehetően jégkorszakok közötti, a felmelegedéssel a Kárpát-medencéből északkeletre vándorló, rénszarvasok követésével/háziasításával magyarázható. Így, az anyanyelvünk sem a „honfoglalókkal”, hanem az itt letelepedetten élt föld- és kézműves közösségek nemzedékeinek, fejlett műveltségének és a termékeny félhold népességének a hettita nyelvű, 8000 évvel ezelőtti tudásmegosztásának, növény-, gyümölcs-, és állatnemesítő, maguk közül jogarhordozó élenjárót választó, a kor legnagyobb demográfiai robbanásainak hatására családostól kirajzó, magas tudást terjesztő közösségeinek köszönhető.[1414]

Ezeket a valós archeogenetikai eredményeket kell, az íráskutatási fejleményekkel együtt közkinccsé tenni nemzetközi tudományos folyóiratokban – végre elmondani "HANGFOGLALÁS" történetünket. Az első kapavágások megtörténtek, de további mérföldkövek kellenek a jövőben!

[1413] Neparaczki, Juhasz et al. 2016; Neparaczki, Kocsy et al. 2017.
[1414] Balanovsky, Dibirova et al. 2011; Simonti, Vernot et al. 2016; Goldberg, Gunther et al. 2017.

A feladatmegoldás kapcsoltsági térképe és kérdései

Föl kell vázolni a feladat megoldásának kapcsoltsági térképét, és annak módszertanát hogyan fogjuk ezt egyszerre több nemzetközi tudományos folyóiratban, mint magyarságkutató alkotó közösség közzétenni.

Ehhez jó bioinformatikai segédlet a 29 tudományterület kapcsoltságát, összetartását mutató erőtérkép (*6. ábra*).

Így külső segítségre nem nagyon számítva nekünk kell hidakat építeni, természetes intelligenciával, előbb kevés esetszámra, aztán tanítható mesterséges intelligenciára bízva egyre több algoritmizálható feladatot. De csak azok tudnak ilyen feladatokra tanítható AI-algoritmusokat írni, akik tisztában vannak a szemantika és a szintaktika szabályaival, vagy még újabbak alkotására is képesek, Mint általában ez az átlátó képesség meg van a magyaragyú programozással is foglalkozó hálózatkutatókban (pl. Barabási-Albert László).

De a kultúr-archeogenetika-DB is ehhez előkészület, meg arról is szól, hogy a jelenleginél minőségileg sokkal jobban megismerjük a formanyelvi és gráfnyelvtani szervezeti és működési szabályainkat, és elmélyüljünk bennük. Ahogyan Juhász Zoltán épít mintegy 250 ezer kottából dallamvezetési motívum-DB-t.

A beszélt-, majd írt nyelvünk, hangalakjaink kombinatorikus szabályainak visszafejtésére találtuk ki egy évtizede e természetes-, számítógépes- és DNS-nyelvi laboratóriumi tevékenységek összevonását.

Az önmagukat 3D-be felcsavaró fehérjeszerkezetek molekuladinamikai számítási algoritmusai rengeteg példát adnak a formanyelvi kísérletezésre (a DNS, de a fehérje fonala sem mindegy merre pödörödik!), de mára a számítógépes arcfelismerés, a képanalitika is sokat fejlődött.

A szövegbányászatban a pályázatunkba bevont programtervező matematikusok által alkalmazni kezdett, BioDjinn-re keresztelt, tudásmenedzsmentre kész vájár-robotok első kapavágását kell most azáltal tovább lökni, hogy az adatbázisainkba feltöltött mezőket, legyen az szöveg vagy kép, tanítható algoritmusokkal felvértezett AI és természetes programozói intelligenciával ellátott keresőmotorokkal átalakítjuk bemutatható szintetikus tudássá.

Köszönöm mindenki észrevételeit, mindazonáltal magam sem vagyok tekintélytisztelő, sőt számomra a mindennapi felhasználó sokkal hitelesebb adatszolgáltató adatbázis építés során, mint az elfogult régész, történész vagy nyelvész. Ezért fognék formanyelvi adatbázis építésbe, mert az így képződött adattóból mindenki képességei, „horgászkészsége” szerint megfoghatja az isten lábát felfedezéseivel, szabadon állhat a világ nyilvánossága elé.

El kell azonban fogadnunk, hogy a kutatók ma többet írnak, mint a még szintézisre alkalmas magyaragy meg tudna tenni, ezért mi természetes és mesterséges intelligenciát vegyesen alkalmazunk adattavak feltöltésére. Adattavaink a Szent Korona birtokába mennek át, azaz közkincsé válnak, már amennyiben elkészülnek. Lophatatlanok a magas elektronikus biztonság okán, de így szerzői jogvitát is előre ki tudjuk zárni. Néphagyományra nem lehet jogot formálni – erre is jó az adattó, nincs szerzői vita. Aki illetékes saját tetszőleges intelligenciájú, akár AI-„hálóval”/radarral, „vak tyúk is talál szemet” módszertannal halászhat a tiszta, nagy hozamú forrásból, amely visszakereshető adatközlőktől származik.

Ez a módszertan a néprajzi és egyéb lexikon építő legjobb hagyományainkat követi, mint pl. a Czuczor–Fogarasi-féle gyökszótár, amely mint közvetlen elérésű forrás a rendszerünk része, referencia gyűjteménye is lehet.[1415]

A formanyelvünk egyik – az archeogenetikai adatrobbanással, DNS-olvasatokkal megtámogatott – mérföldköve: az Alföldi Vonalas Kerámia népessége. Ez 7500 évvel ezelőtt DNS-

[1415] http://osnyelv.hu/czuczor/.

ében nyomon követhetően, akkori ÉSZ_NÉZ_KÉZ kézműves, anya- és formanyelvi tudásával elárasztotta sikeres kirajzásával egész Eurázsiát. Akiknek genetikai lábnyomát (N1, N2, W) vezető nyugati DNS-olvasó laboratóriumok adatbázisaiból géntérképen tudjuk bemutatni. A ma ott élők népdallamait, mint a felismerhetően „Tavaszi szél...” és még néhány ezer másikat – Agócs Gergely zenész és gyűjtő dallamaival tudjuk igazolni.

Ez csak néhány példa, hogyan gondolom a tudásszintézist megvalósítani EGY adattó naprakész építésével–töltésével és a források megjelölhetőségével

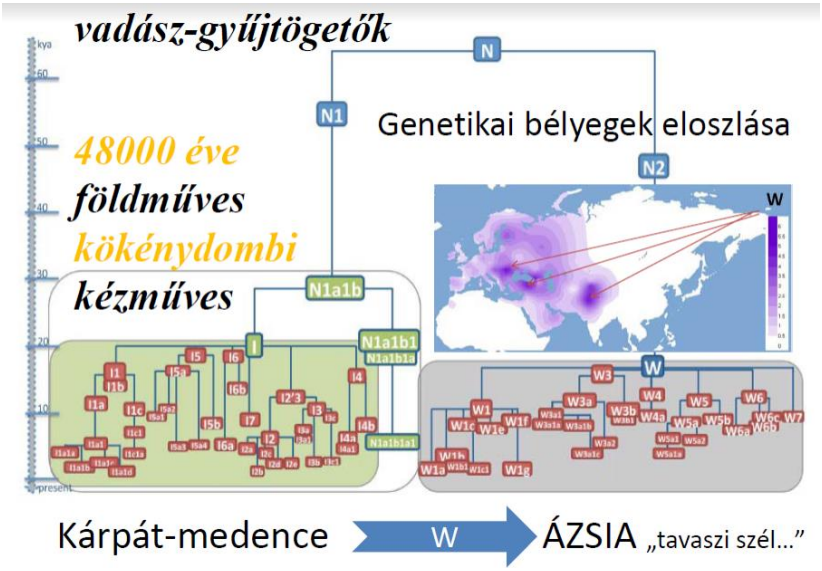

13. ábra. Közös genetikai és műveltségi elemek.

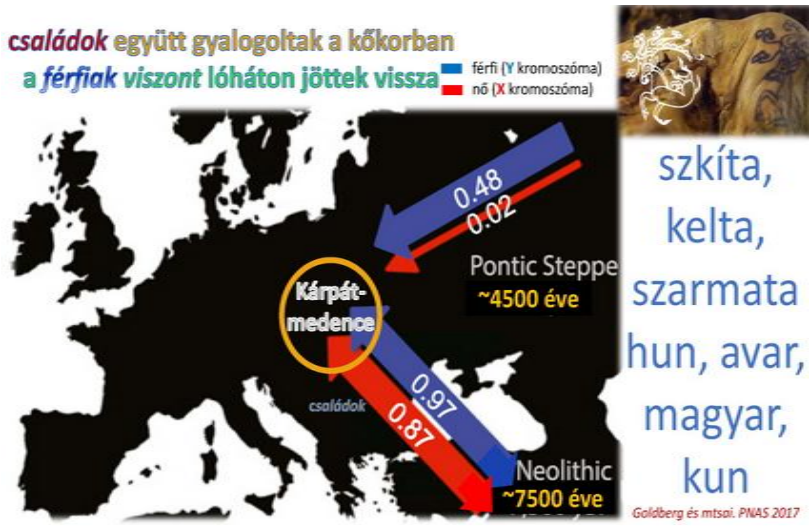

14. ábra. Korábbi délkeleti és későbbi északkeleti hatások.

A gép és ember együttműködésével kapcsolatban igen fontos, hogy a mindenfajta „gépies” problémamegoldó folyamatot, automatikusan végrehajtható számítást (Turing gépet) Neumann János anyanyelvünkön működő agya a számítógép működésének modellezésével hozta a józan paraszti észjárásunk, és részben más nyelvet használók számára használható állapotba. De ezzel a jelenlegi szerveződési szinttel a magyar agy nem lehet elégedett. Tovább kell lépni. Mi csak az agglutináló anyanyelv-technológiánk teljes, grafikus KÉP→JEL→KÉP

anti-kanti kört is megengedő hálózatok modellezési erejének gépesítésével tehetjük hatékonnyá és korszerűvé. De ehhez kellenek a csak nekünk felgyűjtött és értelmes gyökérszavak, formanyelvünk atomi objektumai. Nem különben népdalkincsünk hangjegyeinek digitális rögzítése és tanítható algoritmusokkal. Valamint kézműves hagyományaink beszédes faragás-, cserép-, szövés- és ékszer mintázataink számítógépes összehasonlító elemzése. Nem utolsó sorban azért, mert ezek tagadhatatlanul és bizonyíthatóan egymásra lefordítható nyelvi rendszerre utalnak.

Az összehasonlító 3 milliárd 300 millió betű/emberi genom gépesítését kikényszerítette a DNS-szövegeket tartalmazó adatbázisok robbanása. Túl vagyunk a százezredik teljes genomon azért, mert megértettük hogyan kell ezeket a szövegeket eltologatni, hogy a legnagyobb homológiát és a legtöbb pontmutációt felfedezzük, téridőbeli mutációs órát és génközpontokat betérképezzünk. Az egyik ilyen csúcstermék az indo-európai tudat és nyelvhasadás családfájának felrajzolhatósága, miközben a szótárazó nyelvek mellet megmarad agglutináló anyanyelv-technológiánk. És még ide sorolnám az oszcillo-genom agy hullámaiban terjedő, *de novo* képződő MÉM-kódok megfejthetőségét, a képletek-jelsorozatok egymásba fordíthatósága mechanizmusának megfejtését.

Igen, egy műveltségünket megalapozó korba testileg-lelkileg belehelyezkedni, forradalmi lehetőséggé vált, és ebben az archeogenetika is jelentős téridőben működő igazoló eszközzé vált. De a lényeg, hogy megélhettük a beleélés lehetőségét.

A felmerülő kérdések, megoldandó feladatok nem fontossági sorrendben:

1. Nincsenek egymillió éves archeogenetikai eredmények. *De néhány százezer éves csontokból vannak teljes genom olvasatok is, és valóban közelítünk az egymillióhoz a Neandervölgyi ősünk aDNS-évl.*

2. Pár évtizedesek vannak, amelyek viszont amint a Science cikk címe mutatja, olyan „ősi emberi genomokat tartalmaznak, amelyek kulcsok múltunk megértéséhez. A különböző korokból és kontinensekről származó ősi genomok segítenek megérteni a múltbeli emberi vándorlásokat." Az Abstract így folytatja: „2000-ben, amikor az 'archeogenetika' kifejezést eredetileg az emberi múlt molekuláris genetikai technikák segítségével történő tanulmányozására javasolták, az ősi DNS-vizsgálatok még gyerekcipőben jártak. Abban az időben a genetikusok által a régészek, antropológusok és nyelvészek számára az archeogenetikai vizsgálatokhoz biztosított DNS-adatminták szinte teljes egészében élő populációkból származtak, néhány ősi DNS-mintával, amelyek főként a mitokondriális DNS-re (mtDNS vagy mitogenom) korlátozódtak. Az azonban már akkor világossá vált, hogy az ősi DNS sokkal nagyobb szerepet játszhat, amint számos jelentős technikai probléma megoldódik. A jelen számban szereplő két tanulmány jól példázza az azóta elért gyors fejlődést. Az 1028. oldalon Ebenesersdóttir és munkatársai (2) az első izlandiak genomjáról számolnak be, az 1024. oldalon pedig Scheib és munkatársai (3) ősi indián genomok segítségével rekonstruálják az ember amerikai kontinensen való elterjedésének első fázisait."[1416]

Tehát 2000-től vannak csontból DNS-olvasatok, és genetikai markerekre alapozott nép téridő térképezési szakirodalom.

3. Genetikai (DNS) nyelvészet nem létezik úgy, ahogy azt Pjotr Garjajev előadta.[1417] De miért ne lennének új számítógépes összehasonlító algoritmusok, amelyeket a DNS-ATGC sorozatok legnagyobb átfedéseinek, homológiák meghatározására használunk, akár mtDNS-ről akár teljes genomról van szó – az 5G neurobiológia és oszcillogenomika kérdése, de ezzel most nem foglalkoznék.

4. Így szabályszerűségei se lehetnek. A DNS-nyelvtanról és szabályszerűségeiről szól a molekuláris biológia 50-60 éve.

[1416] Achilli et al. 2018.

[1417] Leleplezte Cser & Darai 2021.

5. Mit ereszt át a természetes nyelv?

6. 6000 szótárt?

7. Ki elemez és mit?

8. Mit hasonlít össze?

9. Minek alapján?

A DNS- és természetes nyelvi szövegek, az új 20-30 éves fejlesztéseknek köszönhetően, a nagy tárhelyeket pl. 6000 szótárt használó szuperszámítógépes összehasonlító algoritmusoknak köszönhetően párhuzamba hozhatók és az átfedésekből és "sajtóhibákból"/mutációkból kiszámítható és

10. Milyen céllal?

Kikövetkeztethető, pl. az Indo-európai nyelvek hasadásának téridőbeli felbontású családfája.

11. Hogy kerül anyanyelvünk a számítógépbe?

Szótárak formájában, de épp azért, mert anyanyelvünk nem szótárhasználó, ezért kihagyják ezekből a vizsgálatokból.

12. Miért technológia a ragozás?

Az agglutináló nyelvtechnológiát anyanyelvünk megtartotta, míg más nyelvtechnológiák lexikális tudásra, kész szavak megjegyzésére vannak kárhoztatva

14. A ragozás hogyan szoríthat ki valahonnan?

Úgy, hogy elnyeli a szótárhasználó nyelvi használót és asszimilálja.

15. Miféle jövevényszavakról van szó?

16. A magyar nyelvben ilyenek nincsenek.

17. Ideiglenesen lehet idegen szó használat.

17. A gyökrendszer előbb-utóbb minden fogalmat saját szóval lefed.

18. Az adás-vétel ugyan pongyola megfogalmazás, de arra utal, hogy kimaradt az előző részmondatból a nem.

Anyanyelvünk nem kereskedik szavakkal, mert minden szót elemeiből állít elő és ragozással pontosít, ha kell.

19. Mi az, hogy „nyelvünk alapítása”?

Anyanyelvünknek volt kezdete, ezt nevezem a HANGFOGLALÁS korának, amely több százezer évig is eltarthatott, kialakultak a szóképzés szabályai.

20. Miért kellene a gyököt továbbképezni, ha kombinatorikus?

21. Továbbképzés-e a gyökalkalmazás új módja?

Minden 1-3 hangból álló értelmes beszédre alkalmas szóbokor gyökerével sikerült lefedni a majdani feladat megosztáshoz szükséges beszédterek igényeit, miközben így csökkenhetett az agytérfogat fél literrel.

22. Ki a teremtő?

A Kárpát-medence hangfoglalói.

23. A magyar nyelv teremtőjéről van szó?

Anyanyelvünk nem magyar, avar vagy hun, mert százezer évekkel korábbi teremtési folyamat eredménye szabályrendszerének és nyelvtanának kialakulása, valamint kiteljesedése a használat folytán

24. Vagy egy vallási jelképről van szó?

Nem jelkép, hanem a teremtés folyamata, és folytonos műveltségünket biztosító eszköztára, amelyet csak élő rendszerek használnak az önszerveződés során

24. A nyelvalapító hogyan képes bármi magyar nyelvi változást megakadályozni?

Anyanyelvünk mindig korszerű, mert ellenáll a rongálásnak és önjavító algoritmusai egyben öntökéletesítők. Minél többen használják a kombinatorikus agglutináló/ragasztható „félszavait", annál kifejezőbb és pontosabb lesz, ellentétben a „szótárhasználó nyelvekkel", melyek „nehezen tanulnak, de könnyen felejtenek".

25. A vallási jelkép hogyan képes bármi magyar nyelvi változást megakadályozni?

Anyanyelvünk nem vallás, hanem vállalás kérdése. A nyelv algoritmusai teremtésének kezdetétől változtathatatlansága akadályozza meg az elavulást, + nincs szükség egyetlen szó megjegyzésére a használathoz, mert szükség szerint képezhetők szavaink.

26. Nem művileg be lehet-e avatkozni?

27. Mi a nem művi beavatkozás?

A gyakori használatból fakadó kombinatorikus változatosság – rekombináció, amely a DNS-nyelvben is gyakori, bevált szófordulatok rögzülnek. És ilyen

28. a használat általi frissülés IS.

29. Mi frissülés és mi nem az?

A frissülés örök, a divat/idegen szavak átmeneti megjelenése nem az.

30. Hol van a nyelvünkben javításra szükség?

Amikor tiltással, pl. I. István Árpád-háza erőszakkal, vagy mint pl. az ön/magyar tudatra ébredő reformkori nemesség megpróbálta önvédelmi fegyverként használni az idegen befolyás ellen.

31. Melyik nyelvhasználó tudja ezt és honnan?

A történelemhamisítás leleplezése éppen nyelvünk és műveltségünk feltárásával vihető végbe, amikor a tények tisztázódásával fény derül ezekre is.

31. Mi bizonyítja, hogy 1 millió éve használjuk magyar anyanyelvünket?

Az ember nyelvhasználata egyszer jött létre, és azóta folyton hoz létre állandósult fordulatokat, szólásokat közmondásokat.

32. Abból milyen tapasztalat szűrődött le?

Így tudatosságot nem igényel szabályainak átvétele a szülőktől, és a mindennapi használatban az állandósult szólások száma, 250 ezret meghaladó népdalkincsünk mutatja anyanyelvünk szellemi javainak folyton halmozódását, amely íratlanul is fönnmarad.[1418]

33. Mi az, hogy folyton tökéletesedik a nyelvünk?

A kifejező készségét, az „idő feneketlen kútjából" kinövését a Kárpát-medencében mindig tízmilliós nagyságrendben jelen levő, soha ki nem rajzó, szellemi javaikkal helyben gazdálkodó nyelvművelő családok biztosították – lovon gyakori helyváltoztatással nyelvet művelni képtelenség, ezt bárki beláthatja, viszont nyelvi műveltségünket a kirajzás vitte szét az eurázsiai mérsékelt övi folyosóban

34. Előtte nem volt és most sem az? (Azért kell tökéletesednie?)

A nyelvi műveltségünk folyton csak gazdagodik a helyes tudatos nyelvhasználattól.

35. Ki dönti el, hogy ki a jó nyelvi közbirtokos?

Az anyanyelvi közösség, amely közbirtokosságként gyakorolja nyelvünket és fél szavakból is megérti egymás beszédét és tetteit, olvassa a testbeszédünket is.

36. Vannak a közbirtokos nyelvhasználók és egy vizsgálóbizottság a döntésre?

Anyanyelvi közösségeinkben működik a folyamatos +/– visszacsatolás, így vizsgálóbizottsági döntés felesleges

27. Mi az a türk és finnugor nyelvi behozatal?

32. Honnan hová hozták volna?

33. A honfoglalásnak nevezett hazugsággal?

35. Mi az a behozatalból összegyúrás?

[1418] Mint az erkölcsi szabályok, amelyek magától értetődők és belénk ívódtak, nem kell gondolkodnunk rajta, mi a helyes és jó, hanem egyből azt tesszük.

36. Ha nem türkből és finnugorból, akkor miből van összegyúrva?

A FINN_UGOR és türk mindössze elfajzott nyelvjárás, ezért a nyelvészeket lebeszélném arról, hogy ebbe az irányba kutakodjanak tovább.

37. És az miért biztos?

Aki nem hiszi, most már utána járhat, archeogenetikai téridő térképeken való eltájékozódás készségének kérdése a bizonyosság záloga.

Eredmények és helyreállítás

A most már közel 1 millió éves archeogenetikai eredményekre és DNS-nyelvészeti algoritmusokra alapozható, nagy áteresztőképességű (pl. 6000 szótár) természetes nyelv számítógépes összehasonlító elemzéséből anyanyelvünk az agglutináló technológiájával azért szorul ki, mert nem használ jövevényszavakat, hiszen szükségtelen ezek adás-vétele, mikor nyelvünk alapítása óta máig működnek kombinatorikus gyök továbbképző algoritmusaink, amibe a teremtő akarata szerint, senki emberfia sem tud utólag hozott szabályokkal művileg beavatkozni. Anyanyelvünk a használói által frissül, használjuk tehát bátran ahol javításra van szükség, mert legalább 1 millió év nyelvhasználat szűrt tapasztalata van a folyton tökéletesítő legjobb közbirtokosi gyakorlatában, mert nem türk vagy finnugor importból van összegyúrva, az már biztos.

A „szálak" felfeslése, legalább most már néhány százezer évre visszamenően, segít azoknak az új, nemzetközi folyóiratokban megjelent archeogenetikai DNS-olvasatoknak az összeillesztésében, amelyek a vérrokonsági fák meghatározásával és a genetika sziklaszilárd módszertanát felhasználva, a legalább 300 ezer éves téridő kapcsoltságok, és azok erősségének meghatározhatóságával kirajzolják azt a most már egyre tisztábban körvonalazható erdőt, amelyről eddig is voltak sejtéseink, de „írott" DNS-olvasatunk nem volt. Legfeljebb az embertani csont-adatok rögzítő mérőszámai álltak rendelkezésre, de ezek elrendezhetősége is sok bizonytalanságot, mint rendet szült. Sőt, eddig a legfejlettebb koponya-helyreállító számítógépes modellek sem eredményeztek olyan minőségi adatolást, mint most a biológiai mutációs óra pontosításával sikerülni fog évezredekre, akár 1 millió évre visszamenően, az emberi vérvonalra és az abból kiágazó főemlősökre vonatkozóan.

Az „óra" pontosításához eddig begyűjtött emberi teljes genomok napjainkig meghaladják a százezret, és ezeknek a DNS-szövegeknek az összehasonító nyelvészeti kiértékelhetősége így szinte napról-napra szolgáltat meglepetéseket. Ráadásul, olyan aDNS adatbázisokban leszünk gazdagabbak, amelyek minden hozzáértő genetikus számára elérhetővé válnak a szabad hozzáférés (open access) jegyében. Ezzel az anyagi régészeti adatok az azt alkotó DNS-nyelvi leírásával párosíthatóvá válnak. Ennek köszönhetjük majd, hogy egyre nagyobb téridő felbontásban rajzolódik ki a genomika és az anyanyelvművelő egyértelmű kapcsoltsága. Az egyedi aDNS-motívumok vizsgálata rávilágít azokra a fontosabb lelőhelyekre, ahol érdemes még több csontleletet DNS-olvasás tárgyává tenni, és ezzel a génmintázatok és nyelvhasználat részleteire vonatkozó, új, pl. rovás és formanyelvi adatolás eredményeinek szintézisét tökéletesíteni.

MIND_ÉN_KI tud valamit, de sENKI sem tud mindent! (megjegyezni), ezért kellene a számítógépes taxonómián alapuló, a Kárpát-medence folytonos anyanyelvi műveltségét kereshetővé tévő, nyílt végű adatbázis építés. Amikor a gazdag adathalmazt felhasználó tanulmányokat egyéni következtetéssel készítjük és mindenki számára rendelkezésre állnak.

Ha egy régész nem tartja érdemesnek, hogy továbbgondolja a legújabb nyelvrégészeti eredményeket, biztosan nem értette meg, hogyan kellene újraértelmezni a kőkori életmódunkat. A németekkel folytatott archeogenetikai vizsgálatok eredményei sem fogják a Kárpát-medence átfogó AVK/LBK 7500 éves genomszerkezetét feltárni. Megtették helyettük mások, akiknek ebből a korból származó csontleleteket szolgáltattak ki régészeink némi archeogenetikai, de mulandó világhírért.

Az összefonás első biztos, ma már a Bátaszék, a Hold-Mező-Vásárhely Kökénydomb ásatásait is DNS-bizonyítékok további módszeres kutatásában, az anya- és formanyelvi bizonyítékok együtt vizsgálatában, összefésülésében és szintézisében látom, amely legalább 10 ezer évre visszamenően meg is indítható.

Ötzi „Öcsi” a maga 5300 évvel ezelőtti genomjával már az AVK végét egyre pontosabban meghatározható, teljes genomjával rendelkezésre áll. Ötzi Öcsi örökítő anyaga 2012-től úgyis, mint DNS-óra, de úgy is, mint rézkori vadász–gyűjtögető, a Kárpát-medence szélére sodródott NEM-Föld, Ész- és Kézműves (FÉK) örökítőanyag mintázat-referencia, aDNS-olvasat – több korabelivel – rendelkezésre áll közösségi adatbázisokból.

Az aDNS kutatások, súlyozottan az első biztosan helyben gazdálkodó, józan paraszti ész-járással élőkről, a FÉK, pl. Tatárlakai korong aDNS-évél élőkről, a biztosan beazonosítható rovás használók népességéhez tartozókról. Ezek a jóval a bábeli nyelv és tudathasadás előtti, „a holdról is jól látható” (SIC!), vegytiszta forma- és anyanyelvművelési, KÖZÖS_ÉG háztartás régészeti felbontottságú és DNS-nyelvi bizonyítékai (N1a1 helyi, N2, W – az AVK kirajzó, hordozható ezermester- és kézműves tudású nyelvművelőcsaládok) ma már teljes terjedelemben rendelkezésre állnak az életmód régészet számára.

15. ábra. Még a számítógépes összehasonlító nyelvészet hőskorában a Sorbonne-on elvégzett kutatás egyike megmutatta, hogy a magyarban máig használt, a Czuczor–Fogarai szótárban részletezett gyökök a mára már kihalt ótörökben fordultak elő leggyakrabban. A latin 5%, az angol 4% ős-etimont őrzött csak meg ezekből.

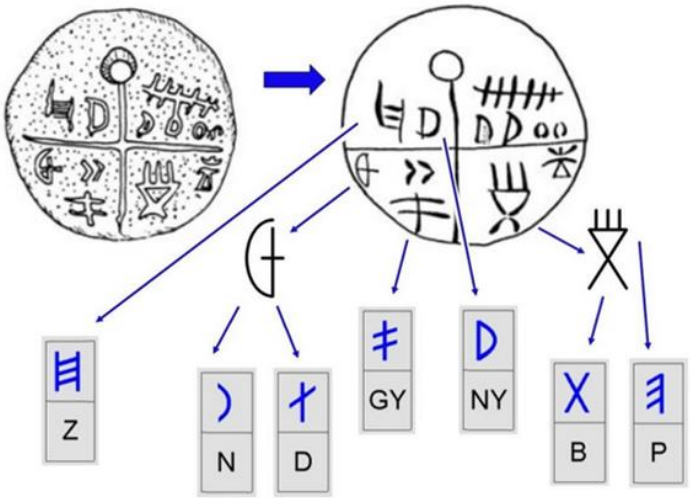

16. ábra. A Tatárlakai korong viselője egyidős volt az alföldi vonalas kerámia (AVK) Föld-Ész- és Kézműves népességével, csak néhány száz kilométerrel keletebbre élt.

Kőkori képírásunk díszítőművészetté alakulásának kb. 4000 éves története van. Ami arról szól, hogyan veszti el a KÉP_ÍRÁS a jelentés értékét/tartalmát, és válik szkíta-hun, távolról is jól beazonosítható ismétlésekben gazdag felségjellé, és végül tisztán díszítőművészetté, ahol, az AVK-ban még meglévő „JEL_KÉP”, a tartalom átmegy, a csak a szimmetriára ügyelő

szépelgésbe/szépművészetbe. És mindez, képi-anyanyelvünk ma ezért is igényli a REND_SZER-elvű helyreállítást, és e-szerinti, legalább középiskolai tanítását.

Művészettörténészeink (pl. Pap Gábor), néprajzosaink (pl. Molnár V. József) a képírásunk díszítőművészetté torzulásának folyamatára már több tíz éve felhívják figyelmünket, de előadások és könyvkiadásokon kívül sok más nem történt csak költséges műemlékvédelem. Amelyre sokat költöttünk, de ennek költséghatékonysága, jóval kisebb, mintha a REND_SZER-elvű helyreállítás megtörténne végre.

17. ábra. A 8000 éves kökénydombi N1 genetikai bélyegű kézműves–földműves (AVK/LBK) kultúra az Alföld „újkori szilíciumvölgye”.

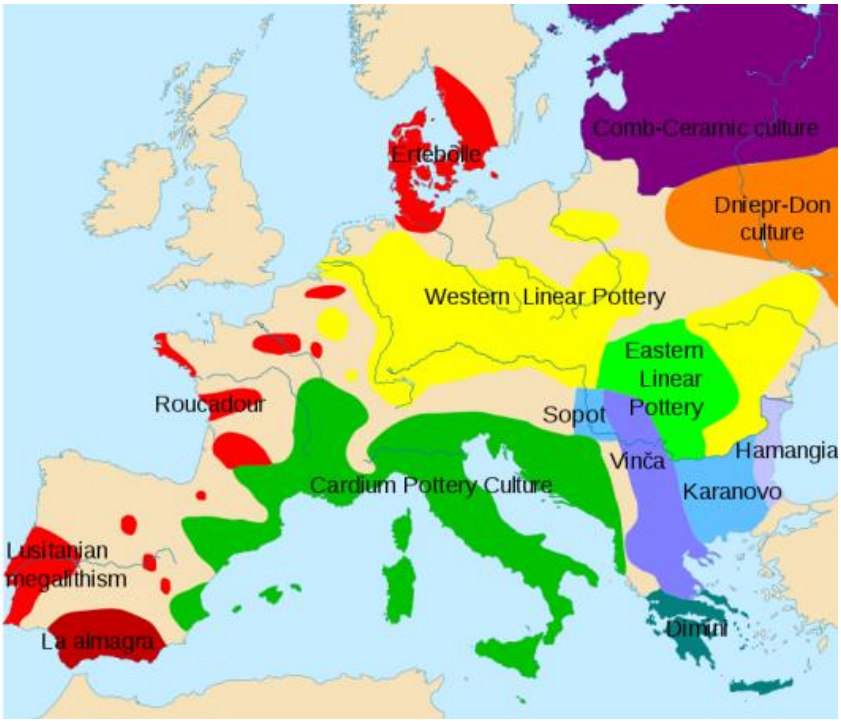

18. ábra. A vonaldíszes kerámia elterjedése Európában.[1419]

1419 https://hu.wikipedia.org/wiki/Vonald%C3%ADszes_ker%C3%A1mia_kult%C3%BAr%C3%A1ja#/media/F%C3%A1jl:European-middle-neolithic-en.svg

A csak a fizikai munkára épített jelenlegi kormányzati múzeum-, kastély-rekonstrukciós modell ezért is, de bődületes költségei miatt is helytelen. További meglátásaimat ez ügyben is elég kiterjedtek, messze visznek, sok mindent érintenek. Például mai fejjel már látom, mi volt az oka, hogy kisiskolás koromban, bár minden érdekelt, de a fizikakönyvvel sehogy sem tudtam megbarátkozni. Démoni materializmus áradt a lapokból, de akkor ezt nem fogtam föl, csak valami rossz érzés keltődött bennem, hogy valami nincs rendjén. Az ember számára majdhogynem leküzdhetetlen erők bibliáját sikerült összeállítani a jószándékú szerzőknek, mely a szabadakarat szárnyalását a gravitáció erejével húzza vissza a sárba, amelyből vétetett. Ezt gyerekfejjel senki nem képes átlátni, de felnőttként már tudom a választ, hogy miért kifogásolható meg egy kifogásolhatatlannak hitt természettudományos tantárgy is. Hibás lenne a fizika oktatása az egész világon mind a mai napig? Hát ez fura gondolat egy természettudós szájából. Pedig az ipari forradalom hozta a félresiklást, csak erre is másként emlékszünk. Ott rontottuk el, hogy számmisztikailag helyes ugyan minden, ami a nevezett könyvekben írva vagyon, csak szemléletében sérti a természethez magukat valamelyest közelinek érzék észjárását.

Vegyük példának okáért, miért is időszerű manapság a munka fogalmának pontos meghatározása. A munka világa van eljövőben, erre kell felkészülni, még ha sokan már a munka nélkül kapott alapjövedelemről álmodnak is. De mit mond erről a fizikakönyv? Egy *joul* az a munka, amely egy *newton* erő kifejtéséhez szükséges egy *méter* távolságon. Vegyük észre, hogy a képletben szereplő névadó mindkét úriember az ipari forradalom hajnalán serénykedett, és ezért kerültek, nem is érdemtelenül, a munka mértékegységének meghatározásába. Lefordítva azonban és a mindennapok nyelvén értelmezve e definíciót, menthetetlenül belekeveredünk a materializmus ingoványába. Mert így a munka nem más, mint az a mindennapi anyagi teher, amelyet minél tovább vonszolunk, annál több erőt kell kifejtenünk nap mint nap. És ez az ipari forradalmaink hajnala óta beleívódott először a tudatalattinkba, majd generációkon keresztül átadva, s ma már intézményesült formában, az egyetemes tudás révén minden felnövekvő nemzedékbe. Az iskolai tankönyveink, az így szocializálódott tanáraink ebből a kottából kódolják már utódainkba a materializmus hamis tudatát. A munkatudatunk egyben kiköveteli azt az emberórát, azt az ipari forradalom óta ugyancsak mechanikus eszközzel mért időt, amely alatt kimeríthetjük az aznapra szánt összes munkakedvünket. Vagyis a máig használatos fizikatankönyvek azért voltak olyan gyanúsak számomra gyerekként, mert folyton az anyag rögvalóságára emlékeztettek. Az idő múlására, az anyag és energia *Einstein* óta tudott egymásba alakításáért folytatott gyilkos versenyre ösztönöztek körülöttem mindenkit a puszta létezés, az alkotó munka élvezete helyett.

Máig a kilowattóra figyelmeztet a belénk döngölt teljesítményszemléletre, amely ellentétben áll a természetből jött ember szabadságvágyával. Ahelyett, hogy a Napból gyűjtenénk az olaj- és gázéhségünket, napi szinten elpazarolt munkával enyhítjük. Máig az ember nem lehet szabad, mert ott zakatol a piacgazdaság nyűge az egymás legyőzésére feltüzelteken, az állítólagosan a demokráciáért egymás sarkára taposók hadán. A Szentírásba is belecsempészték az „arcod verejtékével” szemléletet, és hogy a hívők a megélhetésért való napi aggódáson túl félelemmarketingben éljék életük, mert az egekben trónoló büntető isten terawattórányi nyilaival „oda csap, ahova köll”.

Pedig amire most áhítozunk, az a természetben máig benne van. Ám e javak visszaszerzésére a fizikakönyveink bemagolása mit sem ér. De ha a való világ mérnökének képeznénk magunkat, akkor sem mennénk ma túl sokra itt, a Kárpát-medencében. Előlünk az anyagi javakat elhappolták, hagyományos mérnöki munka alig csurran-cseppen, és a könnyen kinyerhető energiaforrásokat mára pazarlóan feléltük.[1420] Akkor hát marad a munka új értelmezése

[1420] Feléljük világszerte, pedig már Mengyelejev megmondta, hogy olajat elégetni olyan, mintha papírpénzzel fűtenénk, olyan sok egyéb felhasználási módját látta az olajnak.

kitörési pontként, de azt sem az anyagi, hanem a szellemi javak frontján kell keresnünk. Ott hál' istennek, a *newtonméter* és a *terajoule* értelmezhetetlen. Az idő szellemi síkon nem a testvérgyilkos versenyszemléletre van kiélezve. A teremtő munka időtlen, de maradandó alkotást képes létrehozni. Soli Deo gloria – egyedül azé az Istené a dicsőség, aki nem az égben, de bennünk lakozik, főleg, ha nem tagadjuk meg, és élünk vele, általa.

De ez – a búcsú a materializmustól mint megszokottságtól – persze hogy borzolja az állóvizet a fejekben, még ha irányt vesz is a szellem egyetemes pallérozottságára, nem mellékesen felszabadítja a diákokat az eddig rájuk terhelt nagy tananyagmennyiségtől. A fizika tantárggyal foglalkozók persze úgy érzik, harcolniuk kell a mundér becsületéért. Pedig nem a fizika ismert vagy eddig fel nem ismert törvényeivel van probléma, hanem ama legnagyobb kihívás teljesítésével korunkban, hogy a természet egyre több megismert törvényét elterjesszük a széles tömegeknek, ami még a diákok esetében is elég döcögősen halad. És vannak olyan ismeretek is, amelyeket titkosítanak, például a tömegpusztító fegyverré fejleszthető anyagokról, pl. az uránról, plutóniumról szólók.

Így lett a katedrálisépítőből történelmi „röpke idő" után az ipari forradalmat követően szabadkőműves, az egyház által kitagadott természetfilozófusokból arctalan hadiipari beszállító, mesterlövészek optikafejlesztője, lövedékek és egyéb repülő testek röppályájának tudora, tüzérek zsoldosa, csodafegyver kitaláló. *Wernher von Braun* rakétakutató akár a „III. birodalomban", akár az Egyesült Államokban otthon érezte magát. *Neumann János* is csak az atomtöltetű ballisztikus rakéták röppályájának meghatározására kapott pénzt. A komputer kifejlesztésére hiába is kért volna az őt alkalmazó Egyesült Államok hadiipari héjáitól. A holdutazásba, e meglehetősen drága játékba még nem rokkant bele a föld lakossága, de a hidegháború megnyerésébe igen. Egy évtizedes győzelmi szárnyalás után ballisztikus pályán a világon egyik pénzügyi válság a másikat éri.

László Ervin tudományfilozófus szerint évszázadokkal ezelőtt elkezdődött az emberiségnek egy olyan hibát-hibára halmozó korszaka, amely visszaél az anyagi világ véges erőforrásaival és azok felhasználásának törvényszerűségeivel sem törődik. Önkényesen birtokba vesz mindent, majd kénye-kedve szerint átalakítja, de aztán gátlástalanul fel is használja háborúiban. Egyes, kibogozhatatlan hálózatba szerveződött érdekcsoportok, a nemzetek szabad akaratát semmibevevő katonai/ipari lobbik olyan (hadi) technológiákat birtokolnak és fejlesztenek, amelyeket ma már senki nem képes ellenőrizni és korlátozni. Sőt, a multinacionális vállalatok, fegyverkereskedők étvágyát az általuk létrehozott, az önidentitásuktól elidegenedett fogyasztók mára kialakult szellemi restsége még csak tovább fokozza.

Az emberek többsége, legyen az gyermek vagy szülő, a fizikát, a matematikát, de néha még a kémiát is, a napi élet egyéb nehézségei mellett, buktató tantárgyként éli meg. Sőt, a gyereknek vett különórák miatt a pénztárcáján is érzi a család. Ugyanakkor orvosegyetemi felvételin kimondottan ilyen célból alkalmazzák ezeket a tárgyakat, szűrendő a túljelentkezést, csak győzze a szegény szülő megfizetni a csemete okítását szaktanárokkal, házi tanítókkal. Ugyanakkor nem valószínű, hogy aki matek- vagy fizikapéldákat tud megoldani normaidőre a felvételin, abból jobb orvos lesz. Az indokolatlanul szított, látszólag a boldogulás érdekében teremtett versenyhelyzetet a diákok nagy része szorongással viseli, mások bele is betegednek, de vannak olyanok is, akikről lepattan az egész és a tanárt küldik el melegebb vidékre.

Miért idegenkednek a tanulók ezektől a tantárgyaktól? Mert nem életszerűek, vagy éppen életellenesek. Ki szeret szembetalálkozni egy, eltéved puskagolyóval, a lejtőn kikerülhetetlen magatehetetlenséggel leguruló testtel vagy a lépten-nyomon a természetbe ürített vegyipari rákkeltő mérgekkel, élelmiszernek látszó tárgyakkal?

Azt szokták mondani, „ráfér a gyermekre a természettudomány, mert fejleszti a logikáját". Van benne igazság, azonban arra ott lenne a sakk, a malom, és még számtalan társas- és kártyajátékot lehetne felsorolni, amely fejleszti a szellemi képességünket, ha a család együtt

játszana rendszeresen.[1421] Sőt, ha kombinálni akarjuk a szellemi erőfeszítést a fizikaival, mint stratégia és taktika oktatását, ott vannak a szabadidős csapatsportok, labdajátékok. Van ott ballisztika, erőátvitel, biofizika és észjáték. Minden egyben. Ezzel összetettebb készségfejlesztést, előrelátásra, közösségi létre nevelést nehéz lenne elképzelni. Ehhez képest mit csinálnak a fiatalok? Óra után „egerésznek", nyomogatják a billentyűket a számítógépeken lövöldözve, szilikonprotézisek bűvöletében, görnyedezve sötét szobában, képernyőre meredve látástól mikulásig.

A hajdanvolt magas tudás/természetfilozófia, mint a széthulló kéve, az ipari forradalomtól napjainkig folyamatosan szaktudományokra esik szét. amelyekből csak a fizika területén egy tucatot lehetne említeni anélkül, hogy sokaknak egyáltalán sejtése lenne arról, mi is folyik ma az adott szakterületen. A szecskává aprított szaktudást oktatásra átcímkézve kellene a fejekbe táplálni, de mind az oktató, mind a befogadó épp ebbe a lesilózott, de emészthetetlen anyagba kezd belefulladni. Nem tanítható a legjobb fizika-, kémia-, biológia- és matematikakönyvekből sem, és ma már a tanárok sem képesek lefedni a természettudományokat a hagyományos tantárgyi, tudományági felosztásban. Hiába végeztem kémia–biológia tanárként, ma semmire se mennék vele az oktatás területén. Visszahallom ezt kollégáimtól is, nemcsak az én véleményem ez.

Az egyetemes tudás ilyen értelemben végérvényesen veszni látszik. A bennünket körülvevő élő természetet, a közvetlen tapasztalatot szinte kizárva, termekbe zárva, mindent leegyszerűsítő módon, tehetetlen testekkel modellezve, golyók ütközésével, pálcikák dugdosásával szemléltetve hiába sírják vissza a mindent egyben kezelő természetfilozófia reneszánszát. Lehúzza a diákot a rá terhelt anyagmennyiség.

A világ, különösen Amerika egekig magasztalt „elit" (drága) egyetemeiről kikerültek félműveltségéről vagy szakbarbarizmusáról ne is beszéljünk. Az iparszerűvé vált oktatás során hiába mérjük a diákokra a természettudományosnak kikiáltott tantárgyakat, az egyetem elvégzése után legtöbbje csak tengődik diplomás munkanélküliként a saját hazájában. Az itthon végzettek közül sokan külföldre viszik magukkal a drágán beléjük vert tudást, és adják el munkaerejüket áron alul, emberhez méltatlanul.

Ha eddig halogattuk, épp most, mikor újra nemzetté akarunk válni, ki kellene végre találni, mit nevezünk tudásnak/egyetemes műveltségnek. Az adatrobbanás korában elkerülhetetlen a „leltárkészítés", már aki rendelkezik elegendő átlátó képességgel, interdiszciplináris tudással, ami ehhez a feladathoz elengedhetetlen. Végre ki kellene jelölni mindazt, amire a gyereknek feltétlen szüksége lesz felnőttkorban. Meg kell vitatni, egyáltalán ki rendelkezik valójában mindazzal a tudással, amit a közösség ad a felnövekvőnek ingyen, „kegyelemből", amely tudást nem elhanyagolható anyagi áldozatok árán ruház át a mindenkori felnőtt generáció gyermekeire a munkafedezetű társadalomba való beilleszkedés reményében.

Felejtsük el az elitképzést, az öt év egyetemi parkolópályát, az egyik buliból a másikba járást, amit vagy a szülő, vagy a közösség áll. Mert ez a jelen tapasztalatok alapján erkölcs és érték nélküli világunkban sem vált be. Pedig a befektetett munka, a fizika forrástörvénye alapján, visszajár a közösségnek. Ha örökre elhagyjuk szülőhazánkat, fizessük vissza pénzben, ha csak rövidebb-hosszabb tanulmányi utakat teszünk külföldön, utólag szolgáljuk meg a közösség belénk fektetett bizalmát. Ez lenne a magától értetődő, az erkölcsös.

Igazából ezeket a nem anyagi szempontokat kell felszínre hozni, a jobbára anyagformákra korlátozódó tudományok oktatásában máig tapasztalható túltengést felemlítve, a tárgy művelőit pedig a megoldásra biztatva. Azt viszont hangsúlyozni, hogy a fizika materializmusa önkéntelenül visszaköszön mindennapjainkban, az élettel összeegyeztethetetlen valós és virtuális cyberfegyverekben, interneten terjedő, agyvírusokat meghazudtoló médiapropagandában,

[1421] Hogy régen a gyerekek mennyit és milyen hasznosan játszottak, már sok szakkönyv feldolgozta. Lásd Gágyor 1982. Trevarthe 1986.

elektronikus lehallgatásokban, hozzászokással fenyegető komputerjátékokban, okostelefonokban, és még sorolhatnám. Én csak az élő testeket féltem a ballisztikus mozgás számszerűsíthető törvényeit követő golyóktól. Az ember viszont az öntudatlan anyaggal ellentétben számokkal, képletekkel nehezen modellezhető sérülékeny szellemtest is. Ezért javaslom, hogy inkább ezt a sajátságunkat próbáljuk kidomborítani a természettudományok integrált oktatásában. S nekünk, mai magyaroknak azért nagy előnyünk, hogy mellérendelő nyelvünk és szerves műveltségünk még megőrzött, illetve elérhető annyira, hogy segíthet ebben a célkitűzésünkben.[1422]

[1422] Lásd Lükő 1942. László 1944. Magyar 1975. Ugyanő 1990. Uő. 1995. Karácsony 1985. Uő. 2008. Csomor & Kocsi 1981. Uők. 1982. Molnár 1986. Uő. 1990. Uő. 1991. Uő. 1995. Uő. 1996, 2001. Uő. 1998. Uő. 2001. Uő. 2014. Uő. 2018. Pap 1987. Uő. 1990. Uő. 1994. Uő. 1999. Uő. 2015. Sörös 2004. *Spirál a tudományban és művészetben*. INTART 1988. Varga 2005. Varga 2017.

Az AVK-tól az étel-egészségig és a hálózatos tanításig avagy mi mindent tanulhatunk a magyar ősmúlt hagyományából

19. ábra. Temetés csontvázzal és aranykinccsel. Temetkezési hely Várna közelében. Kőkor-szak, i. e. 4600-4200. Várnai Régészeti Múzeum.[1423]

„Várna az eddig talált legrégebbi temető, ahol embereket temettek el bőséges aranydíszekkel... A várnai temetőben talált aranyleletek súlya és száma többszörösen meghaladja a világ minden tájáról, köztük Mezopotámiából és Egyiptomból származó, ugyanabból az évezredből (Kr. e. 5000-4000) származó összes ásatási lelőhelyen talált aranylelet együttes súlyát és számát ... Három sírban találtak olyan aranytárgyakat, amelyek együttesen a temetőből előkerült összes aranytárgy összsúlyának több mint felét teszik ki. Mindhárom sírban találtak egy-egy jogart, a legfelsőbb világi vagy vallási hatalom jelképét."[1424]

A sztyeppei, főleg zodiákus állatábrázolások katonai rangra, mint közméltóság elismerésére voltak használatosak, az önazonosság-, nemzetség-, és törzsi-összetartozás-tudat cím és rangkórság felmutatására alkalmas formanyelvét használva.

Itt, a Kárpát-medencében viszont a Római, majd Német-római Birodalom határán soha sem volt idegenuralom azelőtt, csak közbirtokosság, AVK-FÉK falvak, jogarhordozó TELepÜLÉSEK, amelyek méltán az archeogenetika – helyben lakó gazdálkodók/farmer populációk – hiteles azonosítóiként váltak világhíressé (pl. AVK-FÉK [N1a1, W] farmer-ecsegfalviak).[1425]

[1423] https://en.wikipedia.org/wiki/Varna_culture#/media/File:Burial_with_gold_treasure,_4600-4200_BC,_AM_Varna,_Varm25.jpg.
[1424] Slavchev 2010. 192–211. V. ö. Govedarica 2004.
[1425] V. ö. 2007.

20. ábra. AVK: közbirtokosság, helyi beszédterek, tudáscsere, közjó-vezérlet.

A maiakhoz hasonló pusztító virális és/vagy bakteriális betegségek az egy helyben lakókban nem voltak jelen. Főleg azért, mert 100 ezer éves egyhelyben élés a Kökénydomb kézműves (ÉSZ NÉZ KÉZ!) közösségeiben az örökletes immun-génjeinket (kb. 500 gén genomunkban) megtanította alkalmazni az intelligens sejtszintű közvetlenül beavatkozó és a fertőzésekre közvetlenül választ adó (IgG + sejtes!) immunrendszerünket a helyi kórokozók legyőzésére. Mivel helyben, „miután állat és ember egy födél alatt élt", volt mindig elég idő (ezer évek!) immun-egyensúlyba kerülni környezetünkkel és genetikailag alkalmazkodni a Kárpát-medence 100 ezer évek alatt sem lényegesen változó gomba, baktérium vírus összetételű kórokozóihoz.

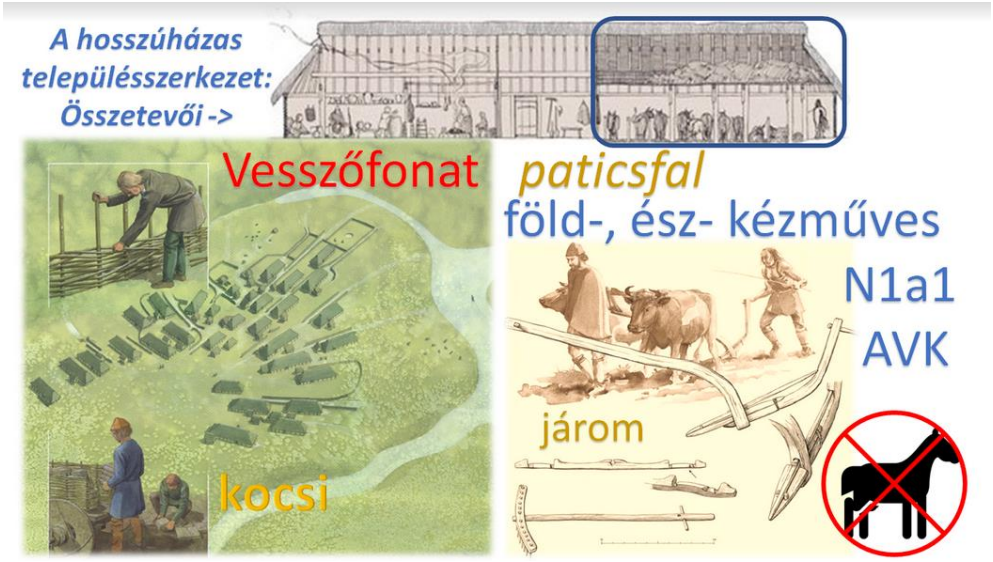

21. ábra. AVK-házak.

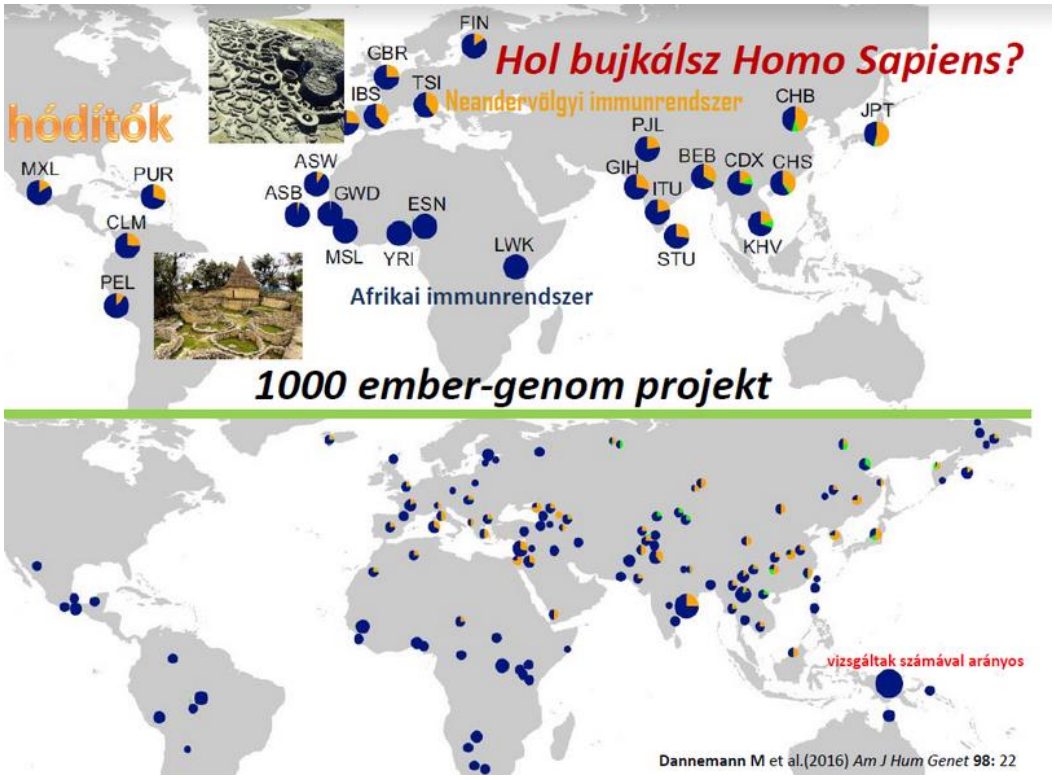

22. ábra. A neandervölgyi ősünk, akinek az örökletes immunrendszere a miénk is (sárga), soha sem járt Afrikában (kék), de megjelent Dél-Amerikában kör-házaival.

A korszakalkotó változást az akkori keleti hátasló nemesítés okozta, ma a repülőre ülés okozza. Olyan gyors mozgású lett a madarak és rágcsálók hordozta pl. pestis és más kórokozók terjedése keletről (selyem kufár/kalmár őrző-védő marhahajcsár út), a máig őshazának titulált ős-hun régióból, amelyre az örökletes immunrendszerünk nem és ma sincs felkészülve. A szorosok, ma a kínai vesztegzárak sem elegek az ártatlannak látszó és láthatatlan biológia fegyverek kiszűrésére.

A Kárpát-medence az I. században szarmatákkal megindult tömeges beözönléssel „műveleti területté" vált. A korábbi békésebb FÉK-életmódból „átjáróházzá" váltunk. A pusztából az
AVK-FÉK + R1b génjelölőket is hordozó lovaspásztor királyságok elitjei, a „köbüki" fokon vérrokonaink hullámokban kezdtek visszaérkezni távol-keleti (pl. szeldzsuk türk) nyomásra. Így semmilyen értelemben sem lehettek honfoglalók a Kárpát-medencében, mert a „HON" foglalt volt. Sőt, „HANGFOGLALÓ" anyanyelvi őseink csak a szabad területeiket bocsájtották szálláshelyként a hazalátogatók/átutazó őrző-védők, a marha-vagyont terelő „hajdú" csapatok rendelkezésére.

De ez a közel ezeréves jövés-menés 1000-re befejeződött, illetve az „államalapítást" lekéső kun elitnek élén az archeogenetikailag 2012-ben betérképezett Vasd-Tepes/Drakula nemzetségnek „már csak a füle jutott", az Al-Duna és Havasalföld.

A „tejuton" érkező „néma gyereknek az anyja sem érti a szavát" „német"/„germán"/„GYEP"-ida-lovagok kora leáldozott, a selyemút végleg felszabdalódott és járhatatlanná
vált. Az Álmos alapította Kijev „elrusszosodott, és/vagy elkazárosodott"! Míg a déli útvonal, (Szkítia, MEZŐ-PATAKA majd Anatólia) véglegesen „eltürkösült" és megindult a „-tánok" muszlimizálódása, egészen Újghuriáig.

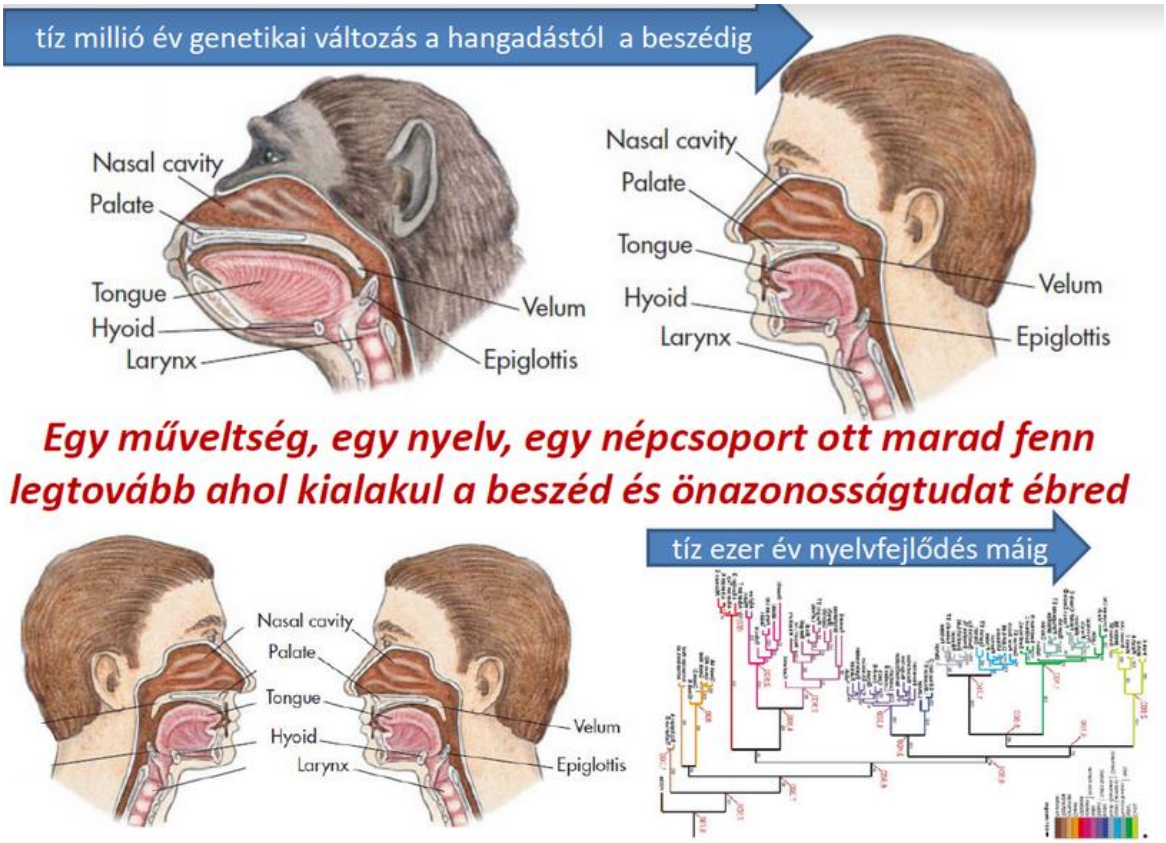

25. ábra. A mai főemlősök tudnának emberi hangon beszélni, ha a beszéd képző és értő központjaik nem vesztek volna el a fordított, nem darwini „evolúció" során.

Ugyanakkor mégis az a helyzet, hogy az oktatás, akármilyen pocsék is nem tudja elnyomni ragozó anyanyelvünk beszéd, történet mesélés és belső gondolkodás technológiáját, amely minden más nyelven, lexikális tudásra alapozva működik, és belső javító mechanizmusok híján mulandó. Az anyanyelvünkön gondolkodókról, amely folyton gazdagodó etruszk-pannon s nem megyer-türk kazár/kipcsák import, jegyezte meg Teller (származására nézve független megfigyelő!), hogy diplomája alapján középiskolai tanár lehetett volna, s nem atomfizikus. A nyelvhasználat az emberi minőség meghatározóinak tudáshalmaza?

A jövő hálózatos iskolarendszerének a két világháború között bevált modellt kellene követni, akárcsak a kor támogatott tanyai iskoláiban. Ez a két világháború között fölhalmozódott legjobb gyakorlatok tárháza a svájciaknál kimaradt, és ez súlyos hátrány, mert bizonyított! Nem kellene rendőrkézre adni most sem a tudásátadást.

A mai magyar oktatási rendszer még magán hordozza, afféle kövületként a Rákosi- és Kádár-korszak jellemzőit. A hosszan elnyúló gulyáskommunizmus éveiben voltak szebb napjai, amikor a most nyugdíjba vonuló tanártársadalmat kinevelte, de sajnos három évtizeddel a rendszerváltás után sem volt képes a megújulásra. Máig meghatározó az internacionalista, a múltat végképp eltörölni hivatott „anyagtudomány", amelynek átadására a kommunisták 1948-ban sebtében létrehozták a kiegyenlített tudást közvetítő klebelsbergi tantervet leváltó, mára nyögve nyelőssé vált, rutintananyaggá kövesült torzót. A jó szándék, illetve a kényszer szülte „modernizálás" azóta se tudta helyrepofozni az alapítás során elkövetett rendszerhibákat, és mára végképp időszerűtlenné vált a toldozgatás.

Ehhez képest külföldön tapasztalhatjuk a tudás mibenlétének és átadásának gyökeres változását. A gazdag, illetve nagyobb méretű nyugati társadalmak – különösen a múlt század '90-es éveiben a hidegháború nyereségét agy-elszívásba fektető Egyesült Államok – a szellemi

elitjüket Nyugat- és Közép-Európából szerezték be. Korábban a brit, német, olasz kutatók tolongtak a vezető amerikai élettudományi intézetek által meghirdetett állásokért, d a 2000-es évekre ez a lelkesedés elapadt, és sokan visszatértek hazájukba. Hoztak-e magukkal a tengerentúlról tananyagváltó tapasztalatot? Valójában nem volt mit ellesni, mert Amerika a saját szellemi elitjét sem volt képes soha kitermelni. Mindössze annyi történt, hogy az európaiak távozása után – meglehetős pragmatikusan – ázsiai szakemberekkel töltötték fel a számukra, „jöttmentek" számára jól fizető helyeket. Úgy tűnik, minden, nemzetformáló előzmény nélküli, társadalom olyan oktatási formába fagy be, hogy az onnan kikerülők előbb-utóbb a rendszer elvárásaihoz idomuló szolgává, szolgáltatóvá vagy éppen fogyasztóvá válik.

Ami a szerves tudásátadást illeti, az éppúgy, mint a régebbi korokban, a XXI. században is csak mester és tanítvány együtt végzett munkáján alapulhat. Ennek az alapelvnek az érvényesítésére megörökölt iskolarendszerünk teljességgel alkalmatlan. Inkább tűnik fiataljaink gyűjtőfogházának arra az időre, amíg a szülők megkeresik a kenyérre. és a rendszer fenntartására valót. Így marad a versenyfutás, vagy még inkább vesszőfutás a majdan versenyképes emberi erőforrás előállításáért. A gyerekek legjobb esetben a minden pillanatban megélt stresszhelyzetek kezelését tudják elsajátítani, minimális, az életben használható tudás megszerzése nélkül, mert a tananyag nemcsak az élettől, de a magyar észjárástól is idegen: aránytalan mértékben hordozza a szocialista embertípus materialista beidegződésének sulykolását.

Szigetként éljük meg a körülöttünk Trianon után képződött utódállamokban megtűrtté vagy üldözöttévált létünket, agglitunáló (toldalékoló) nyelvünkkel egyetemben. Ráadásul nemcsak tudományos, hanem hétköznapi nyelvhasználatunkat is minél alkalmasabbá kell tenni az élettudományok, különösen a sikert sikerre halmozó, nagy hozzáadott értéket közvetítő molekuláris biológia és genomika új eredményeinek magyar nyelvű közvetítésére, népszerűsítésére. Hiszen világunk (nano-) szerkezetének jobb megismerése eddigi tudásunk újragondolását és általános ismeretanyagba ágyazását, didaktikus átadását közelíti meg. Méghozzá anélkül, hogy tovább duzzadjon a tananyag egésze. Ezt a növekedést már csak azért is el kell kerülni, mert reális kívánalom, hogy a tizenhatodik életévére, amely ma a tankötelezettség felső határa, valóban záruljon le a tudásátadás jelentős része. Nem lehetetlen, ez, ha Klebelsberg Kunó idejében négy elemi és négy polgári elég volt az akkori tanároknak a tanyától a városig egyaránt boldoguló felnőttek kinevelésére az egységes nemzeti hálózatként működő oktatási rendszer gyors kiépítésének köszönhetően. Nem mellesleg ez a rendszer hívta vissza a felsőoktatásba Szent-Györgyi Albertet is, hogy itthon teremtsen élettani iskolát és neveljen tanítványokat.

E tanítványok egyike volt Straub F. Brunó, a biokémia tudományát meghonosító akadémikus, aki a molekuláris biológia hazai fellegvárának, az MTA Szegedi Biológiai Központjának alapítójaként annak első igazgatója lett. Ma már ugyan nincs közöttünk, de életművének, szellemi örökségének folytatói molekuláris biológusként, genetikusként és újabban a bioinformatika meghonosítóiként közöttünk járnak. Folytatják a tudásátadást, ahogy elődeiktől ők is átvették a mesterfogásokat – „nem középiskolás fokon".

Hallott már valaki svájci tudósról bankárországban? A pénzszámolás nem a mi asztalunk. Svájc nem oktat, hanem vásárolja a képzett agyakat, de csak keveset tud kihozni, legfeljebb gyógyszervigéc tudást, amelynek az árát a megfélemlített beteg fizeti meg márkanév és egyéb reklám formájában, ami másnak egyébként tiltott. Ahogyan az USA, úgy Svájc sem tudja kitermelni saját szellemi, sport és értelmiségi elitjét.

Pénzért viszont magunk szellemi birtokait, mint Irinyi a gyufát, egy tál lencséért is képesek vagyunk eladni, mert e téren is minőségi éheztetésre kárhoztatott egybenyitott világunk. Holott szellemi javaink birtokában bármikor leválhatnánk. De nézzük: Hogyan építhetnénk innovatív nemzetgazdaságot és hogyan ne próbálkozzunk vele?

Kutatásra, fejlesztésre, innovációra (KFI) 2014 és 2020 között 1200 milliárd forintot költhettünk: 500-at hazai forrásból, 700-at az Európai Unió felzárkóztatási alapjaiból. Az első két évben máris elköltöttünk akkor 12 milliárdot agykutatásra, de egyáltalán nem lehetünk bizonyosak, hogy attól okosabbak lettünk és megvilágosodott aggyal építjük a nemzetgazdaságot, de inkább azt érezhetjük, hogy feneketlen kútba dobtuk azt a pénzt. Mert a magyar anyanyelvből eredeztethető tudományos sikerek a tudománypolitikát kevéssé érdeklik, inkább elköltannyit évente agykutatásra forintban, mint az Egyesült Államok dollárban, divatból, és nem azért, mert nemzetgazdasági hasznot várna az agykutatástól. Amivel legfeljebb az agykutatókat itthon tartja, akiket így nem szív el a Nyugat, de egyébként a szemünket már e téren is Keletre kellene vetnünk, az „ázsiai kistigrisekre", például alkalmazni a Dél-Koreában bevált üzleti gyakorlatot a hazai KFI felhasználás tekintetében.

E téren a konkrét nyertesek témái azt mutatják, hogy nem lett a dél-koreai modell követve, s állami megrendelés hiányában minden papíron alkalmas cég ráveti magát az „ingyen pénzre" és bespájzol eszközökből, működésre irányítható összegekből a pályázatírás által mutatósra tupírozott KFI által. Ahogy a túlárazott autópályák építésével teremtettünk vonzó befektetési környezetet, és a befektetők, mint a mesében, hoztak is, meg nem is, – de inkább vittek innovatív könyveléssel az Óperencián túli adó-paradicsomaikba. Ugyanígy nem nekünk épült szuperlézer központ, amely multicégek malmára hajtja a vizet, akik itt végeznek kutatásokat, amihez mi adjuk a méregdrága gépeket, merthogy műszerek nélkül nem lehet kutatást végezni, de azokra a nyugat-európai beszerzésekre el is költöttük a KFI támogatást.

A tudós, mivel korábban jobbára nemzetközi együttműködéseken szocializálódott, képtelen kisebb, nemzetgazdasági léptékben gondolkodni. Sőt a kétkedők telekürtölik valami megengedhetetlen pazarlással részünkről a világot, ha Magyarország esetleg tudományos műszerek fejlesztésébe fog. Elég legyen a kereskedelemben kapható részegységek összeszerelése, mégha ott mutatunk is kimagasló innovációt, nem kell továbblépni, önállósodni. Maradjon a KFI tipikusan magas importhányada. Hogy ez nekünk nem jó, az biztos, de akkor miért csináljuk? Túl kell ezen lépni és bízni magunkban, a tengernyi eszünkben, és olyat megcélozni, amire eddig senki nem gondolt. Bátran használva a reklámokkal sújtott kommerszen túli, KFI-találatokra programozott, mesterséges intelligenciával megfejelt, tanítható keresőmotorok használatát bevonó eredetiség kínálatot. S nem drágán üzemeltethető inkubátorházakban, hanem kkv-kban, táblagépen, a „magyar agyra" alapozva, az állam olyan segédletével, ami az ilyen startupok „üzleti-angyal" befektetője lehetne.

A ma csak nyomokban jövőbe látó nemzetgazdaság irányítóknak ilyen KFI- és pályázati készséget szűrő alkalmatosságot kellene a kezébe nyomni, ha szeretnénk innovatív nemzetgazdaságot építeni. Esetlegesen kiválasztott munkatervek és cégek helyett ésszerűen befektetni a még mindig „agyelszívható" minőségű és költséghatékonyan kiképezhető szürkeállományunkba. Ne legyen már végre lassú és bürokratikus a pályázatbírálati rendszerünk, ahogy korábban volt. Ha tényleg haladni akarunk, akkor az útvesztőket el kell kerülnünk, és úgy befektetni a rendelkezésre álló megcsappant pénzt, mint az államkapitalizmus jótékony hatását élvező ázsiai kistigtisek. S nem úgy, mint a „pannon puma", amely, mint az oroszlán, ugrani készült, de már az elrugaszkodás pillanatában, a levegőben kimúlt.

Egyébként pedig a népfőiskoláké a jövő, mert a jelenlegi iskolarendszer összeomlott, csak úgy teszünk, mintha kormánypropagandával mindent lehetne gyógyítani vagy helyettesíteni. Ezt a szarvashibát először a 2013-ban már észleltük, és az akkor alapított VÁTÉSZ Népfőiskola Egyesület (VÁTÉSZ NFE) legjobb gyakorlatainak alkalmazásával kezdtük pótolni a terepen. Megjelentünk a Makó-rákosi pusztán, ahol csak tanyaromok voltak, egy iskola és egy 120 éves pusztatemplom, amelyet addig az enyészet birtokolt. Nyilván a helyiek komplett idiótának gondoltak, de mára már változott ez a nézetük. Nem gondolták, hogy egy

„tanyagazdaságtan” kísérleti tájlaboratórium részévé válnak megjelentünkkel. Ennek terepgyakorlata az a tanyagazdaságtan, amelyet az 50 hektáros BOGÁRZÓN valósítunk meg a SUMCULA egyetemi tananyag gyakorlati hagyományőrző részeként (Design for Sustainable Cultural Landscapes. A Whole-Systems Framework).

A kihívás óriási, az ösztönzés hivatalos körökből úgyszólván NULLA (0). A családunk nekilátott a romeltakarításnak, és mivel tégla nem volt, szalmaház-építésbe kezdtünk 70 centis falakkal. Nem a lótenyésztés és nemesítés volt az első, de most már az is van, és kút a lassan kiégő pusztában az itatásra. A lényeg a víz, és kézműves tudás (ragozó anyanyelv!) legalább annyi van, mint 7500 évvel ezelőtt. Nálunk jöhet a világvége hangulat, talán pont ettől nyerésre állunk, jut idő archeogenetikai szintézisre és nyelveredet kutatásra is. Amennyiben nem kezdünk bele a molekuláris tájsebészetbe, nem foglaljuk vissza a tájat, továbbra is külföldről kell majd behoznunk az élelmiszert. A legcélszerűbb az lenne, ha visszaállítanák az Árpád-korban létezett fokgazdálkodást, hogy az ember együttműködhessen a víz áradásával, az erek, folyógyűrődések és vízgyűjtők karbantartásával tartalékolni tudjon a száraz időkre. Ehhez újjá kellene éleszteni a Tisza holtágait, értelmet adni a sok kis érnek, lebontani az elvezetőcsatornákat.

A régi időkben pákászok éltek a lápokban, mocsarakban. Az európai piacokat Makó környéke látta el orvosi piócával, amit Kelet-Európában máig sikerrel használnak a gyógyászatban, újabban idehaza is. Rákos is a messze földön híres rákászatáról kapta a nevét. Tehenet Moldvából hoztak. Szándékuk az, hogy visszatenyésszenek régi alföldi magyar fajtákat, amelyek szívósak, és alkalmazkodnak a helyi viszonyokhoz. Száz éve még árut cseréltek egymással a tanyasiak. Ez ma is előfordul, de ritkábban. Sütéshez-főzéshez saját lisztet használnak, ami pedig nem jó kenyérnek, azt megkapják az állatok. Utóbbiak saját takarmányon és ismerőstől vásárolt kukoricán élnek. A házi kosztba mezei kakukkfű, tárkony, zsálya, réten termő gyógy- és fűszernövények kerülnek, ihletet Bornemisza Anna 1680-as szakácskönyvéből merítenek.

Az nem járható út, hogy mindenki áttér a vegetarianizmusra. Nem előnyös, hogy a mezőkön monokultúrákat csinálunk, kiirtjuk a vadállatok élőhelyét, mert kell a vega étel. A vadászokat eltiltjuk a vadászattól, arra hivatkozva, mennyire etikátlan, amit művelnek. Ha ezt tesszük, az őzike le fogja legelni a gabonát, az embernek pedig nem lesz mit ennie. Amúgy a böjt fontos a szervezetnek, hogy pihenjen, könnyebbedjen a meleg időre. Farsangkor viszont kell az erő a húsból. Mindennek megvan a maga ideje. Kisfarsangkor azokat az állatokat vágják le, amelyek nem tarthatók takarmányon télidőben. Az sem véletlen, hogy a farsangi időszak alatt levágott hús pont annyi idő alatt érik meg, amíg tart a böjt. Így kap értelmet a húsvéti sonka. Az ünnepeknek tehát gyakorlati jelentőségük is van a négy évszakos mérsékelt övön.

Jó terv, ha a rozsdaövezeti felsőoktatási intézményekből élettudományit hoznak létre. Mert ha mi, magyar emberek nem kezdünk bele a molekuláris tájsebészetbe, nem foglaljuk vissza a tájat, nem várhatunk elmozdulást a jelenlegi helyzetből. Sűríteni kellene a hálót, azaz Makó környékén háromezer tanyának kéne lennie, Vásárhelyen nyolc-kilencezernek. Ezen még sokat kell dolgozni, lépésről lépésre, hogy megvalósuljon. A bioinformatikának azért nagy a jelentősége, mert fel kell fogjuk, hogy az „adatkorba” léptünk, és nekünk újra kell tanulnunk, amit már nyolcezer évvel ezelőtt tudtunk. Nem elég előadásokat tartani minderről mert az emberek hazamennek és folytatódik, ami volt. Ki kell kiköltözni a tanyára és megmutatni, hogy a molekuláris biológus is tud fát ültetni és a tanyán a legkönnyebb az élet, sőt egyenesen imádni való. Sokkal jobb, mert míg az urbánus lét teljesen kiöli a lelket, a tanyán feltöltődik az ember. Nagy a csönd, csak néha megy el egy-egy mezőgazdasági gép, és ez a nyugalom nagyon sokat jelent. Aki csak a sarat látja a tanya körül, az ezt nem fogja megtapasztalni. Azaz jobb társadalmat csak az általánosan elterjedő felismerések után lehet építeni: a panellakás árán venni egy tanyai házat, mert abban van a jövő.

Vannak már legelőkertek a tanyák környékén, a birkák maguktól mennek ki legelni, s vissza is jönnek esténként. A tanyán élők azért vásárolnak tíz kiló cukrot, mert nem járnak be naponta a városba. Tartalékolnak, hogy legyen mihez nyúlniuk. Mert drága dolog lenne egy tejfelért beugrani Makóra. Baromfit, tojást, disznót is adnak el, olyan nagy baj nem jöhet, hogy ők ne legyenek meg valahogyan. Nem sajnálkoznak. Ötven évvel ezelőtt még villanyáramuk se volt, most meg már napelemük van. A víz is bent van a házban. Mert a tanyasi embernek sem kell lemondania az automata mosógépről, angolvécéről, fürdőszobáról. Bekötötték az internetet is, igaz ugyan, hogy kicsit lassúbb, mint városon.

A termelési és értékesítési kistérségek önszerveződése, vagyis a szervesen fejlődő kertgazdaságok alapozzák meg a jövő tájegység beosztását. Élelmiszerből önellátásra kell törekedni minden tájegységnek, mind a Pannon-, mind az Erdélyi medencében, mert az emberi minőség HANGFOGLALÁSA, mintegy archeogenetikai @DNS-bélyegek által visszakövethetően, amióta Világ a világ, így volt! Az öngondoskodó államot a mellérendelt kistérségek gazdaságföldrajzi tájegységeinek szerves összeillesztése valósítja meg legjobban. E kistérségek igazgatását, visszahívható al- és főispánokkal kell megoldani a régi vármegyék vagy svájci kantonok mintájára. Az alkalmatlanság/kiégés/elhalálozás esetén – a szervezeti és működési szabály szerint – visszahívható vezetőségét is ilyen lehatároltságú választókerületekre érdemes bízni, – a kiüresített megyerendszer felváltását, településfejlesztő és érdekérvényesítő erővel. A természetromboló monokultúrás és kaotikus földalapú támogatottságú mezőgazdaság helyett, vissza kell térni a természetföldrajzi lehetőségek lehető legjobb használatához, a természet ésszerű fenntartásához.

Itt jön képbe a természet és társadalom helyes kapcsolata. Az eddig atomizált helyi közösségeket helyzetbe kell hozni és az öngondoskodásukat a Helyi Együttműködés Rendszerének (HER) ösztönzésével kell megvalósítani – amely a Nemzet Egyesítő Mozgalom egyik alapprogramja is. E mozgalom szerint a KÖZJÓ érdekében kell kormányozni az országot is a helyben választott pártonkívüli képviselők ellenőrzésével.[1426] Röviden, a gondoskodó állam feladata a családi, több nemzedék egy tájegységben folytatott táj- és tanyagazdaságainak, birtokainak, illetve azok közbirtokosi, kistérségi föld- és épített környezet használatának elősegítse. S ezzel lehet a városi létből visszatéríteni minél többeket a természethez! A földalapú támogatási rendszert a jóval nagyobb hozzáadott értéket biztosító, jóval szélesebb körnek munkát teremtő, a helyi önfoglalkoztatásra ösztönző Hangya szövetkezeteknek, kézműiparnak és a helyi feldolgozóiparnak kell leváltania – a lehető legrövidebb idő alatt. Ez a biztos jövőt, a fenntartható visszavonulást fogja eredményezni!

A munkaadó és -vállaló tudathasadásos világszemléletet az elfelejtett közbirtokos tudatra neveléssel, a nemzeti értékrend megélésével és az önfoglalkoztatás mesterfogásaira neveléssel, a város és vidékének szerves kapcsolatának megvalósításával érjük el. Tudásmegosztást népfőiskolák, az esélyegyenlőség megteremtését biztosító kistérségi felsőoktatási szervezetekkel, alapítványi egyetemekkel és élettudományi kutatóintézetekkel kívánatos megoldani, amelyek exportképes, különleges gyógyászati termékeket is képesek létrehozni.

Ne csak beszéljünk, tegyünk is! A Kárpát-medencében rendet kell tenni, megszabadulni az 1022 éves állam terheitől, és svájci kistérségek mintájára rendezni be közigazgatásunkat, ahol azt sem tudja SENKI, ki az államfő. Ehhez a „jogász-bicikli-kormányt” el kellene végre engedni, és svájci önkormányzatok hálózatával helyettesíteni a ránk nehezedő gyámhatóságot, amely helyben minden közösségi szövetkezési/egyesületi szerveződési formát kiöl.

Egy nemzetgyűlés termelési mód és közigazgatás váltó pontjai lehetnek:

[1426] Lásd https://magyarmegmaradasert.hu/kozerdeku/nekunk-irtak/item/6237-z?language=hu-HU.

1) Stratégia párthegemónia megszüntetésére: Ami jó azt megtartjuk, a hibákat kijavítjuk! A ma pénzpórázon tartott „pártképviselőket” helyben ismert és elismert, visszahívható tisztességes, pártonkívüli, és alkalmas NÉPKÉPVISELŐK váltják, akik kaláka közösségeket építenek ki maguk körül.

2) A bevált hazai közjogi hagyományok korszerű gyakorlatára építjük önkormányzatainkat, amelyek bevételi forrásait, a központi elvonást lecsökkentve, helyben vidékfejlesztésre fordítjuk ezzel is növelve bármely település esélyegyenlőségét.

3) Az eddig atomizált helyi közösségeket helyzetbe kell hozni és az öngondoskodásukat a Helyi Együttműködés Rendszerének (HER) ösztönzésével, a KÖZJÓ nevében kormányozni a helyben választott pártonkívüli képviselők ellenőrzésével.

4) A HER tevékenységének szerves fejlődése érdekében a helyi gazdaságföldrajzi lehetőségek minél jobb kihasználása érdekében termelési és értékesítési kistérségekké kell szervezni.

5) E szervesen fejlődő kistérségek adják majd a jövő tájegység vezetőségének választókerületeit is a kiüresített megyerendszer felváltását közjó-vezérelte településfejlesztő érdekérvényesítő erővel.

6) Az öngondoskodó államot mellérendelt, a kistérségek gazdaságföldrajzi tájegységeinek szerves összeillesztése valósítja meg ma a legjobban.

7) Kistérségek igazgatását, visszahívható al- és főispánokkal kell megoldani a régi vármegyék vagy svájci kantonok mintájára.

8) A természetromboló monokultúrás és kaotikus földalapú támogatottságú mezőgazdaság helyett, vissza kell térni a természetföldrajzi lehetőségek lehető legjobb fenntartásához. A jövő az Árpád kor előtti vízrendszerre állás.[1427]

9) A gondoskodó állam feladata a családi, több nemzedék egy tájegységben folytatott tanyagazdaságainak, birtokainak, illetve azok közbirtokosi, kistérségi földhasználatának elősegítse. A földalapú-támogatási rendszert a jóval nagyobb hozzáadott értéket biztosító, jóval szélesebb körnek munkát adó, a helyi önfoglalkoztatásra ösztönző Hangya szövetkezeteknek, kézműiparnak és a helyi feldolgozóiparnak kell leváltania a lehető legrövidebb idő alatt.

10) A munkaadó és -vállaló tudathasadásos világszemléletet az elfelejtett közbirtokos tudatra neveléssel, a nemzeti értékrend életszerű oktatásával és az önfoglalkoztatás mesterfogásaira neveléssel, a város és vidékének szerves kapcsolatának megvalósításával érjük el. Tudásmegosztást népfőiskolák, az esélyegyenlőség megteremtését biztosító kistérségi felsőoktatási szervezetekkel alapítványi egyetemekkel és élettudományi kutatóintézetekkel kívánatos megoldani.

11) A mai „betegségügyet” a megelőzés, a szükséges esetekben személyre szabott gyógyítás váltja le a gyógyszerlobbi hegemóniájának leépítésével.

12) A közjó érdekébe kell állítani a tudomány módszertanát, amelynek naprakésszé tett protokolljainak, a szakma szabályai szerint megvalósított alkalmazásait az öngondoskodó állam hivatott biztosítani úgy, hogy az EGY-nemzethez tartozás ismét gazdasági felemelkedést és jóllétet teremtsen a Kárpát-medencében!

[1427] Lásd: https://www.youtube.com/watch?v=xygOM5Y8wlw.

Az Alföld, ahol élünk, a mérsékelt égövi Eurázsia elsődleges génközpontjaként ismert mintegy 8000 éve. A talajtani módszertannal meghatározott, a Pannon-tenger alatt húzódó különösen vékony kéregnek köszönhetően, a helyi átlaghoz képest 5 C°-kal magasabb hőösszeg, a jegesedések elől menedékként szolgált az itt élőknek, és a jégkorszakok között innen kirajzóknak. A Kárpátok karéja délkeletre nyitott, így évezredeken át innen rajzottak ki és ide tértek vissza vérrokonaink a Balkánról, a Földközi-tenger mellékéről, a „termékeny félhold" mediterrán szubtrópusi területeiről és/vagy Anatóliából. Ők azok, akik újabban az N1a1-DNS motívummal is meghatározott Föld-, Ész- és Kézműves (FÉK) családjaink, az Alföldi Vonalas Kerámia (AVK/LBK) népe. A mérsékelt égöv alatt a fehér bőrszín, illetve annak mindenkori besugárzásra rugalmasan sötétedő, mintegy 72 gén által a nap- és évszakoknak megfelelően szabályozódó formája alkalmazkodott a legjobban, a jégkorszak megpróbáltatásait beleértve, napjainkig. Így ragadt ránk a „fehér rassz" megnevezés, pedig ez inkább északi rokonaink bőszínére illik maradéktalanul.[1428]

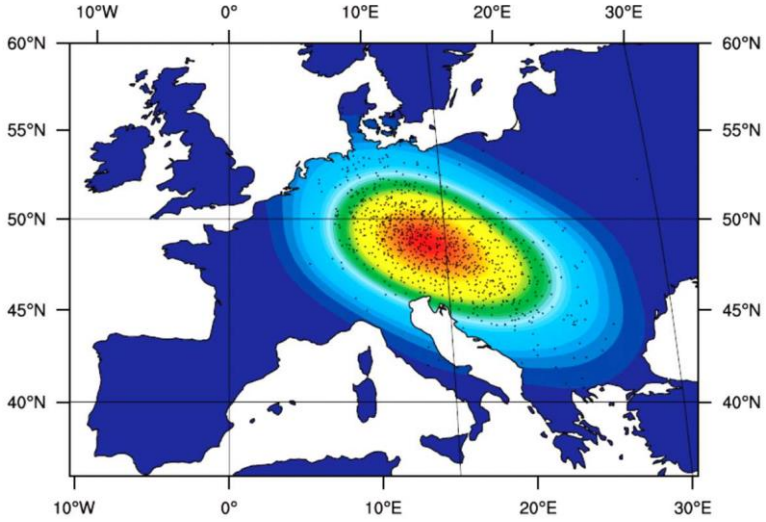

26. ábra. Tejérzékenység elterjedése Közép-Európában.

Kaukázusi fehér rasszként, a felszínes embertani hasonlóság ellenére, a mintegy 3 milliárd 300 millió ATCG-betűkombinációból álló DNS-eink akár több 10 millió helyen eltérhetnek, „sajtóhibásak" lehetnek, de ettől még életképességünk, sőt születéskor várható élettartamunk sem változik jelentősen. Érdemes megjegyezni, hogy a felnőttkori tejcukor (laktóz) bontás génjei nem működtek a 8000 évvel ezelőtti Kárpát-medence lakóiban.[1429]

A legújabb genetikai vizsgálatok ugyanakkor megerősítik azt is, hogy a fehér bőr sok esetben kék szemmel párosulhatott. A melanint szintetizáló gének itt a Kárpát-medencében az évezredes genetikai alkalmazkodásnak megfelelően fényre szabályozottak.

Tőlünk északabbra a bőrfesték termelése gátolt, délre viszont annyi melanin termelődik a bőrben amennyi csak lehetséges. A mi fényre genetikailag sötétedő bőrünk alkalmazkodott a mérsékeltövi éghajlathoz, év- és napszakokhoz, ezzel „tájfajtánk" egyik sajátosságává vált. Anyanyelvünkhöz hasonlóan, a mai magyar lakosság bőrszíne,[1430] és laktáz enzimünk felnőttkori termelődésének egyeseknél kimutatható hiánya, ugyancsak jégkorszaki eredetű és Kárpát-medence központú. A tej itteniek általi megemészthetetlensége az erjesztés biotechnológiájának megismeréséhez, aludttej, túró, sajt, vaj készítés elterjedéséhez vezetett, amelynek

[1428] Fernandez et al. 2014. Gamba et al. 2014.
[1429] Ingram et al. 2009.
[1430] Beleza et al. 2012. Candille et al. 2012.

mesterfogásai máig változatlanok.[1431] A világos bőrszín kedvez a D3 vitamin termelésének, az erjesztett tejtermékek pedig a csontrendszer építésében kulcsfontosságú Ca2+-beépülésének folyamatos forrását biztosítja,[1432] hiszen a D3 vitamin a napozás mellett tejtermékekből pótolható, egyben foszfátanyagcserét, csontépítést serkentő hormon.[1433] Bőrünk védelmét a foto oxidációtól, nyári színárnyalatunkat, „lebarnulásunkat", a TYR gén terméke, egy, a melanin termelődés mértékét meghatározó kulcsenzim szabályozza. Több génünk működése egyébként is függ a besugárzó fény spektrumától, hullámhossz szerinti eloszlásától, így sejt szinten befolyásolja egészségünk megmaradását.[1434]

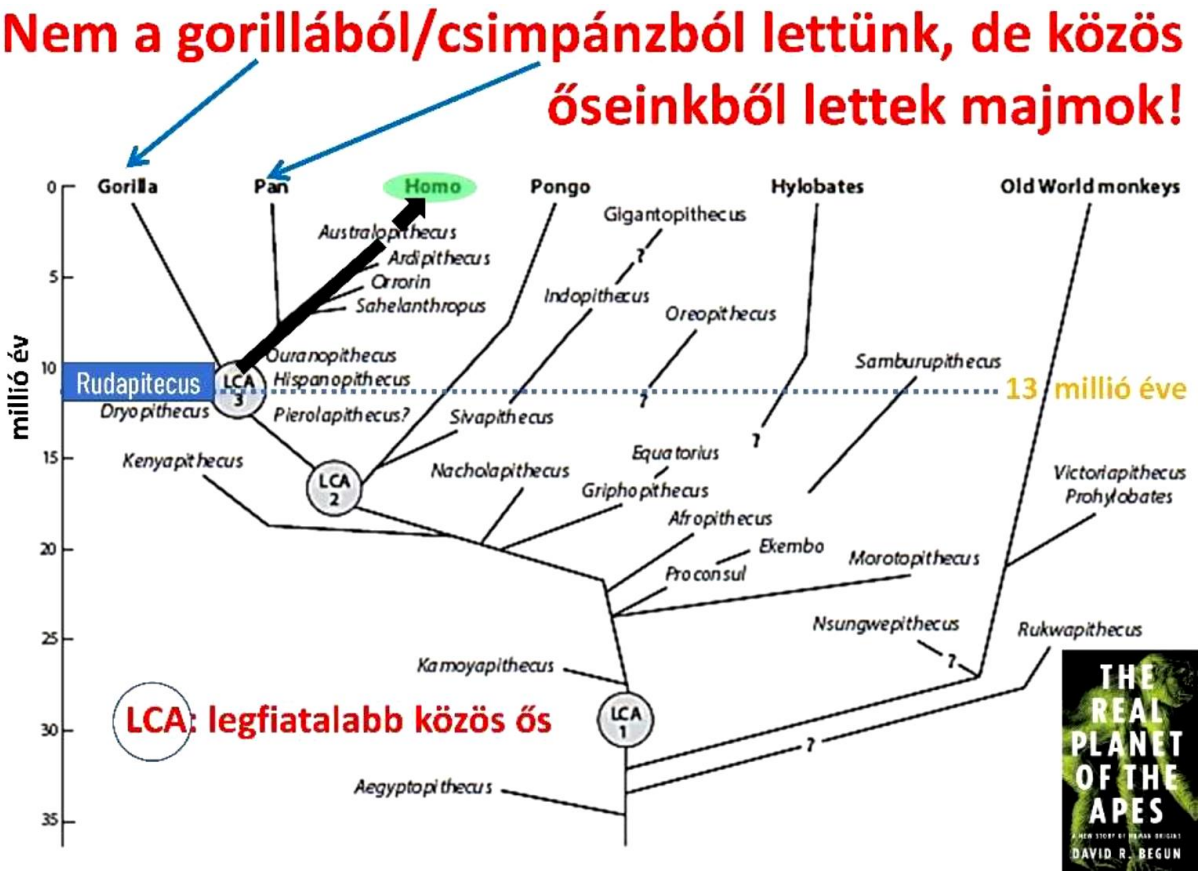

27. ábra. Közös őseinkből lettek a majmok.

A bőrszínt meghatározó sötétbarna melanin festék szintézisének lecsökkenésével együtt felerősödhet a napsugárzás kiváltotta D vitamintermelődés és más fényérzékeny biokémiai folyamatok. A D-vitamin köztudottan, állatkísérletekkel bizonyítottan rákellenes hatású.[1435] A téli, akár csak negyedórás napozás, ezért egészségvédő és felesleges vitamin, valamint gyógyszerfogyasztástól óvhat meg, nem utolsó sorban csökkenti a bőrrák veszélyét.

A mediterrán vidékekhez képest kevesebb napfény ellenére a falvakat alkotó FÉK közösségek az Alföldtől a német-lengyel síkságig mindenütt településeket hoztak létre 6300-6000 között.[1436] Mindez az AVK/LBK és a Körös kultúra népének teremtő munkáját dicséri. A már

[1431] Haakvet al. 2010. Juras et al. 2017.
[1432] Luxwolda et al. 2012a. Luxwolda et al. 2012b.
[1433] Holick 2014. Neer 1975.
[1434] Slominski & Postlethwaite 2014.
[1435] Wasiewicz et al. 2015.
[1436] Garlowska 2001.

legalább 8 ezer évvel ezelőtt is itt, helyben gazdálkodó fehérbőrű FÉK fazekasmesterek találmánya az egyedi vonalas formanyelv. A vonalas kézjeggyel kitöltött felületű sírmellékletek ezért kor- és az AVK-népesség meghatározásra alkalmas jelölőként bevonultak az archeogenetika eszköztárába is, hiszen 2010-re ismerté vált ennek a FÉK technológiát gyakorló népesség genetikai meghatározója, az N1a1 DNS-motívum.

Nem véletlen, hogy az itt eltöltött több tíz-, vagy még inkább százezer év alatt a mindig is letelepedetten élő népesség genetikailag alkalmazkodott a Kárpát-medence mérsékeltövi éghajlatához.[1437] Egyes pontmutációk (SNP) már évmilliók óta csendesen velünk élnek, mások kihaláshoz vezettek és mint az életképtelen DNS változat, nyomtalanul „kikopott" a ma élő népesség genomjából, vagy jelenléte csak laboratóriumi körülmények között tanulmányozható.

A melanin bőrfesték alul-termelődése és a vér magasabb D-vitamin szintje a négy évszak lehetőségeinek minél jobb kihasználásában és a kelet-nyugati irányban 10 ezer kilométert meghaladó mérsékeltövi élettér meghódításában játszhatott fontos szerepet.[1438] Érdemes megjegyezni, hogy bőrünk és agyunk idegsejtjei az egyedfejlődés során ugyanabból, az un. ektodermális csíralemezből származnak. A D-vitamin szintézisének szabályozottsága mindkét szervünkre, de különösen az agytevékenységünk fokozódására is fejlődésgenetikai befolyással volt.[1439]

A testünk és életműködésünk tervrajza, a számunkra ma már ismert elveken működő, DNS-szövegeket kémiai úton írni-olvasni és építeni tudó enzimek megismerésével megfejthetővé vált. A genetikai algoritmusokban jártas molekuláris biológusok számára az emberi genom nyitott génkönyvtár. Szinte hihetetlen, hogy e nem ember által írt DNS-nyelvű szövegekből mi mindent ki lehet olvasni akár közel 1 millió évre visszamenően. Az ugyancsak robbanásszerű fejlődésen keresztülesett összehasonlító számítógépes DNS nyelvészet ebben nagyban közrejátszott. Eszköztára olyan algoritmusokkal bővült, amellyel a 3 milliárd 300 millió ACTG kombináció „betűről betűre" kiterjedő pontossággal elemezhetővé vált. Sőt, a régészeti csontmaradványokból vett DNS-minták olvasatai alapján akár a hajdan élt arcának háromdimenziós rekonstrukciója, nem akármilyen „fantomkép" minőségben, megvalósítható, amelyet ráadásul 3D-ben rögtön ki is nyomtathatunk.[1440]

Az emberi agy, a nyelvtechnológia és a kézművesség együttes fejlődése, valamint ma már ennek genetikai meghatározói, mind megtalálhatók a Kárpát-medencében föllelhető neandervölgyi csontleletekben. A 12-13 millió évvel ezelőtt itt élő Rudapithecus Hungaricus emberszabásúakból levezethető az AMH, azaz az Anatómiájában Modern Humán.[1441]

Lassan kirajzolódik, műveltségünk hajnala. Beigazolódni látszik az állítás – egy nép ott marad fönn legtovább ahol keletkezett.[1442]

A hazai DNS-minták 2000-ben elindult vizsgálatának tükrében világossá vált, hogy a mai magyar népesség négy ősapára vezethető vissza, akik közül három leszármazott soha sem hagyta el a Kárpát-medencét, vagy ha ki is rajzottak, azt családostól tették, és ha nemzedékek után is, legalább férfi utódaik előbb-utóbb hazataláltak. Ez az állításunk elsőre megdöbbentőnek hangzik, mivel nehezen egyeztethető össze azzal a Magyar Tudományos Akadémia (MTA) által, valamint az alsó osztályoktól a felsőoktatásig, máig egyöntetűen hirdetett dogmával, hogy nyelvünk finn-ugor import, valahonnan Ázsiából. Pedig ez a dogma megdőlni látszik a legújabb archeogenetikai adatok tükrében. Sokkal valószínűbb, hogy nyelvünk és

[1437] Fernandez et al. 2014, Gamba et al. 2014. Kruttli et al. 2014. Plantinga et al. 2012.
[1438] Gamba et al. 2014.
[1439] Morley 2014. Schlogl & Holick 2014.
[1440] Claes et al. 2014.
[1441] Le Cabec et al. 2017. Deane et al. 2013. Begun et al. 2003.
[1442] Sabeti et al. 2007. Yu et al. 2007.

népünk itt, a Kárpát-medencében keletkezett millió évekkel ezelőtt,[1443] amikor az akkor ismert világ még a mondáink szerint is egynyelvű volt és a Kárpát-medencéhez képest másodlagos génközpontban, melynek fővárosa „Hatos” volt, HITTITE/7-itául beszéltek.

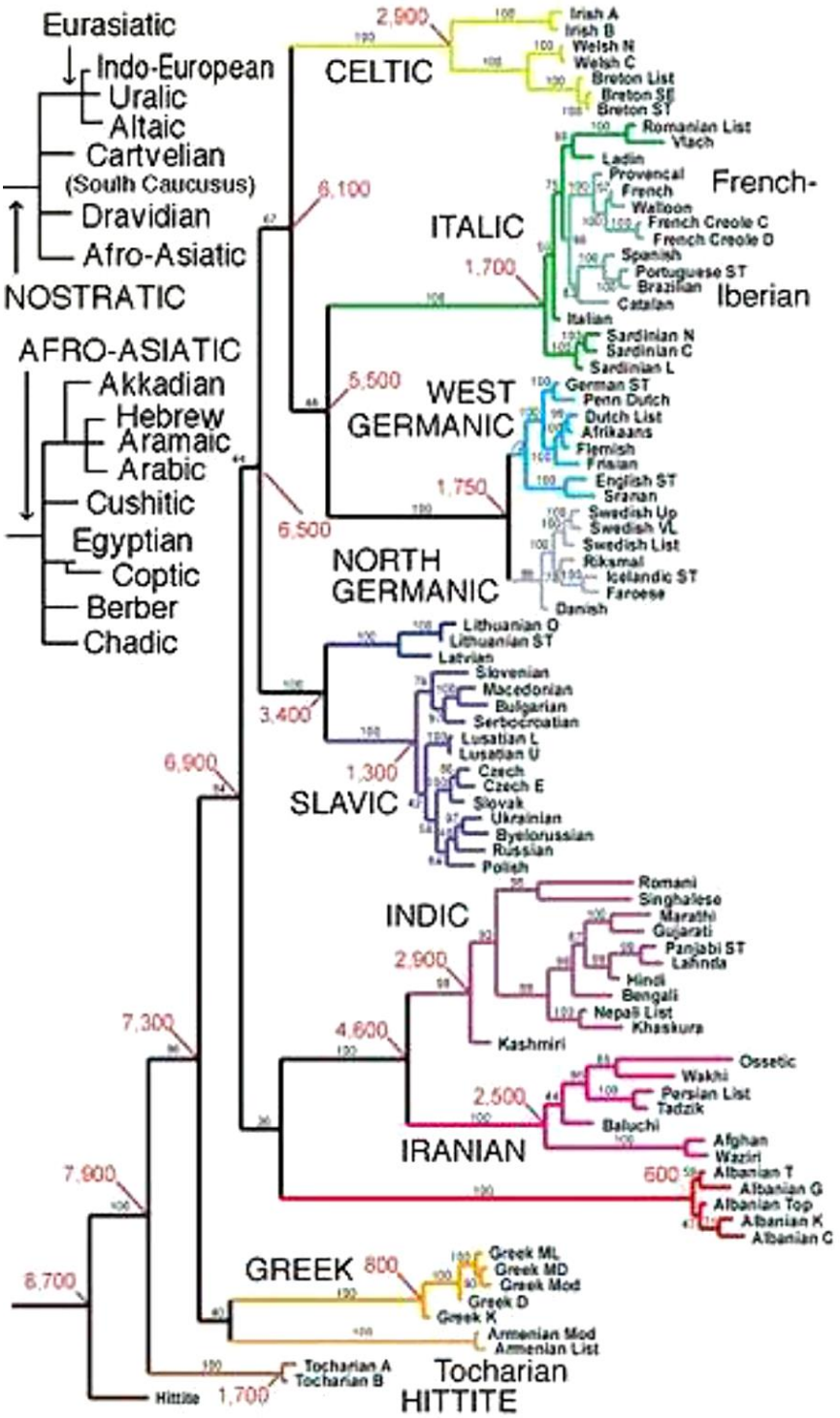

28. ábra. Nyelvi családfa.

[1443] Ryan et al. 2012. Begun et al. 2012. Wolpoff 1977.

Azonban az új, az un. „honfoglalók” DNS-olvasatainak fényében ma már bátran elvethetjük azt a feltevést, hogy anyanyelvünk külföldi eredetű. Ugyanis, a honfoglalók jellegzetes genetikai bélyegei nem, vagy csak alig kimutathatóan találhatók meg a mai magyar népességben. Ha viszont csak a honfoglalás-kori sírokban, vagy az azt megelőző avar és hun genomokkal hasonlatos,[1444] akkor adódik az a kézenfekvő következtetés, hogy egy őshonos nép fogadta békésen és szeretettel az eurázsiai folyosóból lovon visszaérkező, több ezer évvel korábban innen, a Kárpát-medencéből kirajzott rokonait. Ma már az Árpád-házi elitről is tudjuk, hogy nem a „finnekhez”, hanem a vikingekhez vagy a kijevi „RUSZ”-hoz volt inkább némi nemű közük, csakúgy mint a „honfoglalóknak”.[1445]

Az 1000-genom program keretén belül vizsgált mai budapesti, de a középkor óta viszonylag zárt közösséget alkotó palóc népesség körében a „honfoglalókat” máig beazonosíthatóvá tevő DNS-motívumok csak 10 % alattiak és a X. században lovon „visszatérők” sem lehettek többen az itt őshonos népességhez képest.[1446]

Ha nyelvünk a Kárpát-medencén kívülről származna és csak Árpád magyarjai által honosodott volna meg Európa közepén, akkor az csak erőszakkal történhetett volna. Ráadásul, nagyon rövid idő alatt kellett volna rákényszeríteni az akkori őslakosokra a maroknyi, 20-50 ezer „megszálló” nyelvét.[1447]

A Kárpát-medencén kívül 5 ezer éve háziasított lovaikon hullámokban érkező „hódítók”, inkább folyamodtak szálláshelyért az itt évezredek óta élőkhöz, hiszen téridőben és lélekszámban mindig kisebbségben voltak. A mai magyar népességben az un. „honfoglaló” komponens, a mtDNS-haplocsoport olvasataiból kimutathatóan, 10% alatti.[1448]

Az eddig feltárt eurázsiai sírleletek DNS-vizsgálatai[1449] és más tárgyi emlékek, valamint a „honfoglalás” korabeli hiteles írott forrásokból kiolvasható történelemtudományi tények sem utalnak tömeges „elmagyarosodásra”, ezzel immár sokoldalú, köztük természettudományos eszközök által is kizárható anyanyelvünk Kárpát-medencén kívüli eredete.[1450]

Az egymásra rétegezett anyagi kultúrák, a csontmaradványok együttes, most már archeogenetikai vizsgálatai arra utalnak, hogy a Kárpát-medence szárazulatai, őserdővel borított, egymástól folyamközi és ártéri ligetekkel váltakozó tájai, a környező hegyekhez képest rendezett és sűrűn beépített volt, legalábbis az AVK-kortól a ló 5500 évvel ezelőtti háziasításáig. A beindult nagyállattartó csikós, gulyás nomád életmód elterjedésével a „lovaspásztor” férfiak hazatelepedése felgyorsult, különösen a népvándorlás korában a X. századig, amely átalakította az évezredeken keresztül letelepedett, AVK-FÉK közbirtokosságot ismerő, maguk közül élenjárót, „jogarhordozót” választó faluközösségek életét. A „honfoglalók” a sűrűn, un. „hosszúházas” településekkel lakott Alföldön kaptak szálláshelyet.

A Kárpát-medencében eltemetettek és a ma itt élők mitokondriális/mtDNS térképezése alapján a ma már ritka N1a típusba sorolható nyerstejre érzékeny ősanyáink[1451] és az Y kromoszóma G2a1 haplocsoportjába tartozó ősapáink a vadászó-gyűjtögető életmódról 7-8000 évvel ezelőtt már-már teljesen áttértek a helyben gazdálkodó AVK-FÉK életmódra (N1a1a1). Az állat- és növénynemesítés, valamint a földművelés gyakorlata mellett ismerték a szövés, a gyékényfonás minden csínját-bínját, valamint különböző kézműves mesterségeket, így a műveltség nevét adó jellegzetes AVK formanyelvet terjesztő fazekasságot folytattak. Az útra

[1444] Neparaczki et al. 2017. Neparaczki et al. 2016.
[1445] Olasz et al. 2018.
[1446] 30. Neparaczki et al. 2017. Neparaczki et al. 2016. Semino et al. 2000. Neparaczki 2018a.
[1447] 33. Semino et al. 2000.
[1448] Neparaczki et al. 2008.
[1449] de Barros et al. 2018.
[1450] Murphy & Benitez-Burraco 2018.
[1451] Witas et al. 2015.

kelő családok a Kárpát-medencéből a túlnépesedés okán vitték tudásukat és az N1a1 AVK-FÉK génmotívumaikat Anatólián át Mezopotámiaba és az Indus völgyébe.[1452]

[1452] Fernandez et al. 2014.

Összefoglalva

Minden kimondott szó, minden megélt gondolat: rezgés. A hangképző szervek és a szájüreg alakítja hanggá és bármilyen hihetetlen, ez folyamatosan alakítja DNS-einket. A gének evangéliuma jóval több, mint azt öröklődéstani ismereteink feltételezik. Egyetlen sejt önálló intelligenciával rendelkezik. Minden népnek más-más a nyelve, és ez megjelenik génkészletében, habitusában, hitrendszerében. A magyar nyelv, ragozó nyelv. A magyarság mellérendelő, ami azt jelenti, hogy békében él azokkal a népekkel, amelyekkel kapcsolatba kerül. Vannak úgynevezett alárendelő nyelvek, amely tagjai hitükben, természetükben minden más népet maguk alá kívánnak rendelni. Ez tehát azt jelenti, hogy nincsenek „gyík emberek", „sárkány nagyhatalmasságok", hanem mindent az emberek tettek magukért, ha ellenünk. Ez a téma sokkal többről szól, mint a nyelvünkről, hiszen amíg ápoljuk, óvjuk nyelvünket, addig ápoljuk DNS-szintű magyarságunkat.

A társadalom sejtjeit az egy-háromság, másnéven az egy és oszthatatlan család képezi, amely politikamentes, de önazonosságtudatánál fogva képes betölteni a rendelkezésre álló életteret, nevezetesen történelmi határainkat, a Kárpát-medencét. Anyanyelvünk egyesít, ahogyan ezt gyakorolja a Kárpát-medencei Rudapithecus Hungaricus „hangfoglalása" óta. A Kárpát-medence genetikai folytonosságát ma már az archeo-genetika korában nehéz elvitatni. Anyanyelvünk egyetlen nép nyelvéből sem származtatható, mert agglutináló/gyökragasztó kombinatorikus természetű, viszont szó-teremtő gyökeink minden beszélt és holt nyelveben fellelhető és számítógépes összehasonlító etimológiai eszközökkel visszavezethetők a mai magyarra.

Mi a legősibb csoporttudatosság? Hogyan hat ránk anyanyelvünk, a ránk ragasztott jelek és szimbólumok? Hogyan tudjuk a legjobban kifejezni azt, hogy kik vagyunk valójában? Az örökítő anyagunk és a beszédnyelvünk önmagát értő és olvasó nyelv. Miért olyan fontos az emberi beszéd, az, hogy beszéljünk? Miért nem jó, hogy a beszédet átváltjuk írásbeli műveltségre, miért olyan károsak a helyesírási hibák és mi történik, ha valamit átfordítunk más nyelvekre? Az örökítő anyagunk és a beszédnyelvünk önmagát értő és olvasó nyelv. Hogyan lehet felismerni és kijavítani a génhibákat? Mit lehet elérni a génterápiával? Felmerült a veszély, hogy a génmanipulált táplálékok DNS morzsái a sejt-közötti állományból képesek bediffundálni és megváltoztatni az osztódó sejt génállományát. De ennek kevés az esélye, ugyanakkor a gondolataink, szokásaink által beágyazott sztereotípiáink igenis meghatározzák sejtjeink életét, jövőjét.

Mi maradt nekünk „szegény" magyaroknak? A mozdítható anyagi javainkat és munkánk gyümölcsét, „aki kapja, marja alapon" viszik máig is a világ négy tája felé, mint anno „a Csáki-szalmáját". A labancok a talpunk alól az anyaföldet is kilopták, amelyet nagy buzgóságunkban zsebszerződéssel rájuk testáltunk. A tudatos magyar a vagyonát nem zsebben, hanem észben tartja. A Homo sapiens sapiens túlnőtte a Neandervölgyi sapiens Mesterét. A tanítvány ősi hangképző szervei úgy módosultak néhány ezer generáció alatt, hogy közben a keltett hangrezgés nyelvben kódolt és közvetített információvá nemesült. Mivel az egész testünk különféle frekvenciájú rezgések (fény) összessége, a hangképző szervek által generált rezgésképek folyamatosan hatással vannak sejtszinten genetikai állományunkra. A Homo sapiens sapiensszel létre jött egy új faj és egy olyan ősnyelv, amely felgyorsította családok, nemzetségek, néptörzsek folyamatos metamorfózisát, a legváltozatosabb természetes élőhelyhez, majd háziasított élőlényekhez és épített környezethez való alkalmazkodását. A tudósok megegyeznek abban, hogy ősműveltség és nyelv ott maradt fönn legtovább ahol létrejött. Így lettünk mi magyar hitvallásúak az ősnyelvben halmozódó tudás őrzői és szerves fejlesztői, más néven „Marslakók". Az anyagon túli világ máig a miénk. Ezt az ősvallást csak átadni lehet, oktatni lehetetlen.

A legveszélyesebb fegyver a média. A beszédtér elrablói, akik felhígítják a nemzetállamokat. Hogyan lehetne ezt a beszédteret visszaszerezni és nem politikai csatározásokra használni? Újra el kellene kezdeni a kisebb közösségekben beszélgetni, hogy megnyissuk a beszédtereket. A beszélgetések segíthetnek megtalálni a helyi szimbólumokat, amelyek helyre tehetnék lerombolt nemzetünket. Azt várják el az iskolákban, hogy a diákok bemagolják a tananyagot, és szépen visszaadják azt, dolgozatok és felelések formájában. Ez még csak szaktudás, szakbarbároknak, idomítható birkáknak. A „magas" tudás átadása a cél, ahol a diákot az összefüggések megértésére tanítjuk. Erre egy kiváló módszer a képlátás. Ez benne van a magyar nyelvben, a nyelvtan önmagát generálja, és ahogy egyre mélyebben és tisztábban fejezzük ki magunkat, feltárul az egész partitúra, a hasznavehető tudás. A jeleket képpé tudjuk alakítani és a képeket jelekké.

Minden társadalom olyan oktatási formát tart fenn, ahonnan a kikerülő diákok szolgálói, kiszolgálói a rendszer elvárásainak. Az igazi tudás a tudás megszerzésének ismerete. A jelenlegi szemléletben versenyfutás, vesszőfutás medrében oktatják a gyerekeket, a minden pillanatban megélhető stressz kezelése a maximum, amit elsajátíthatnak. A jövőbelátás, az analógiákban való gondolkodás, a szintetizálás, a képlátás mind-mind hiányzik oktatási képzéseinkből. A kikerülő szürkeöltönyös, matrózblúzos, szolgálatkész „rabszolgák" sosem lesznek képesek felülírni, átértékelni a családi és társadalmi környezetüket. Gondolják ők… De nézzétek meg, mi is itt vagyunk! A felébredés mindenkinek a szabad akarata, egyéni döntése. Ennek során a Kárpát-medencében az egyedüli előremutató a közösségek minden eddiginél tudatosabb, tudás-alapú megszervezése a terepen elvégzett labor- és más műhelymunkák összefogásával önhasonló közösségek/sejtek építése.

Az avar, magyar, hun/kun törzsi nevek, ha valamennyire tudományosan akarunk e kérdéshez hozzáállni, lehetőleg ne gyakran vagy csak megmagyarázva a tartalmát, használjuk. Ha lehet, ne engedjünk a kísértésnek és a korábbi előítéleteknek, mert a nyelv, amit használunk, sem türk kipcsak/karacsaj.

A jelenlegi tudathasadás oka a nyelvhasználat és a genomika összehangolatlansága, pl. Török–Neparáczki-páros hibás mintavételi helyei okozzák a csuvas anyázást. Hiszen a katonák csak nőrablással, és nem családalapítással foglalkoztak párválasztás helyett.

Nekünk nem valami indoeurópai apanyelvünk van hanem HANGFOGLALÓ anyák leszármazottjaitól tanuljuk ma is különleges gyökérszavainkat, szóbokrainkat, szólásainkat, állandósult kifejezéseinket, és 127 két hangzós szavakból építjük ragozva (agglutinálva) máig mondanivalónkat, ehhez lexikális tudást alig használva.

A Pannon-tenger partján egy soha teljesen el nem költözött népesség folytonos műveltsége hozta létre az emberi minőséget, elfoglalva az összes szógyökérzetet, s ez több százezer évig is eltarthatott. A számítógépes összehasonlító nyelvészti tudomány az utolsó agglutináló nyelvként a 7-itát nevezi meg, de tudjuk, hogy ennek „jogutódja" az etruszk, valamint a Pannon- és Erdélyi-medencékben mindig is egy helyben élő szellemi szabadfoglalkozású/józan paraszti észjárású családalapító, ahol a női és férfi minőség egyensúlya soha sem bomlott fel.

A józan paraszti észjárás és hitvilágunk a házi oltár megjelenésével a hosszú-házas családi településszerkezet kialakulását hozta magával, amely körül lakta a közlegelőt. A körbe írt kereszt, a koszorú, az egyetlen hiteles tárgyi JEL_KÉP, a téli napforduló várását erősíti meg, a többi kereskedelmi egyházi máz mára vállalhatatlan fogyasztói kufár termék.

Székelység és Csángóság ugyanazt a nyelvhasználót jelöli, csak zárványban, vagy a nyelvi határokon a halmazelemcsoportosító (kombinatorikus) nyelvek visszacsatolásos módon nehezebben fejtik ki önjavító és hiba-felismerő áldásos tevékenységüket.

Az utóbbi évek @DNS-nyelvi perdöntő bizonyítékokat számos laboratórium termeli a világban, amit csak molekuláris biológusokkal, DNS és természetes szövegbányászatban otthonos adatbázis építőkkel, csapatmunkában lehetne elvégezni, a természettudományokban,

így a teljes genomikában megszokott módszertannal, természetes nyelvi összehasonlító algoritmusokkal, amelyek indoeurópai nyelvek esetében kiválóan vizsgáztak, de ragozó halmazelemcsoportosító (agglutináló kombinatorikus), nem hajlítgató nyelvtechnológiára csak nehezen vagy egyáltalán nem alkalmazhatók.

A ragozó (agglutináló) nyelvrendszermódban (nyelvtechnológiában) az indoeurópaiul tudók nem érdekeltek, és nem is ismerik még a HANGFOGLALÁS alapjait sem (Alinei & M. Naddeo stb.), úgy, mint pl. Bérczi Szaniszló, aki elkezdte szétszálazni a kifejezéseink jelentéstartalmának eredetét.

A kerecsen egy a szó szoros értelmében vett „pogány" össznépi ünnepünk, amely a fény újjászületéséről, az év körré zárulásáról szól, és így is kellene a szabadban ünnepelni, zárt helyen kerecsensólyom röptetéssel.

Tudom, sokan, a 3T (tilt-tűr-támogat) őskommunista bűn vallással birodalomépítésben hívők, megbotránkoznak, padig a római akasztófa azt hirdeti, hogy ha nem állsz be a sorba, TE is így végzed! A körbe zárt KÖR_OSZT_ÉN, a körosztó rovással is megerősített jelképünkön kívül mindent nyugodtan a történelem szemétdombjára lehet vetni a testi–lelki megújulásunk érdekében.

Így kell, e jelben küldeni jókívánságainkat a téli napforduló megünnepléséhez, mert a SZER_ETET-et nem ünnepelni kell, hanem gyakorolni minden nap.

Itt a Pannon-medencében a legritkább a magyar törzsi leszármazott, ha valahol a kihalt születési előjogokkal születettek kriptáiban lehet még egyáltalán találni a karosi honfoglalóhoz hasonló genomokat. Ez a nyelvészettel mit sem törődő Magyarság Kutató Intézet felelőssége.

Mint molekuláris biológus mereven elzárkózom minden genom-magyarkodástól! A magyar törzsek csuvas ágyasoktól? Ennek közzétételét talán, mert nem tudják, mit beszélnek, azért tették közzé,[1453] hogy rávilágítsanak arra: „nem minden arany a [genomunkban] ami fénylik"! Vegyük észre, hogy HANGFOGLALÓ anyanyelvünk téridőben lehatárolt az – ebben a „honfoglaló" értelemben vett – magyarságtól, akik most is Magna Hungáriában, Etelközben, Levédiában és az Álmos alapította/hódoltatta Kijevben tudhatják őseiket (Julianus 1235).

A székelyek/siculus/csángók legkevésbé származtathatók a keleti pusztákról, mivel tudjuk, hogy az erdélyi medencéből kényszerültek az erőszak elől menekülni hangfoglalással birtokolt nyelvi határainkra.[1454]

A hun, a b-awar/magyar törzsnevek, véres kezű TÚL_ÚR-i megszállóinkról – pl. Csongrád/Csanád – elnevezett megyéink kiüresedtek, akárcsak az állandósulni látszó törzsi jelzők.

Új hangfoglalásra is szükség mutatkozik, most, hogy az ideiglenesen hazánkban tartózkodó hatalmi elit végérvényesen kihalt, és ismét vallhatjuk magunkat apai vezetéknév nélküli uraknak, egyedi képességek birtokosainak.

A testi-lelki-szellemi önjavító úr népe végre az önjavításra összpontosíthat és a népből nemzetté emelkedés megkezdődhet az erre szentelt beszédtereinkben.

A téli napforduló ebben is sokak számára elhozhatja a megvilágosodást. Ha az idén nem megy, majd a következő évkörben! Legyen minden nap karácsony!

[1453] Török, Neparáczki és mtsai, MKI 2017.
[1454] https://en.wikipedia.org/wiki/Diodorus_Siculus.

Irodalom

Achilli, Alessandro, Anna Olivieri, Ornella Semino, Antonio Torrini: Ancient human genomes—keys to understanding our past. Ancient genomes from different times and continents are helping to understand past human migrations. *Science* **360**, 6392. 1 Jun 2018. pp. 964-965. https://www.science.org/doi/abs/10.1126/science.aat7257

Ágoston Balázs: Itt voltunk mindig. Az archeogenetika új megvilágításba helyezi az eredettörténetünket. (Interjú dr. Oláh Zoltán Sándor molekuláris biológus, bioinformatikussal.) *Demokrata* 2019/1. https://demokrata.hu/tudomany/itt-voltunk-mindig-112397/

Alinei, Mario: *Ősi kapocs. A magyar-etruszk nyelvrokonság.* Allprint, Budapest, 2005

Amorim, C. E. G., Vai, S., Posth, C., Modi, A., Koncz, I., Hakenbeck, S., La Rocca, M. C., Mende, B., Bobo, D., Pohl, W., Baricco, L. P., Bedini, E., Francalacci, P., Giostra, C., Vida, T., Winger, D., von Freeden, U., Ghirotto, S., Lari, M., Barbujani, G., Krause, J., Caramelli, D., Geary, P. J., and Veeramah, K. R. (2018) *Nat Commun* **9**, 3547

Anthony, David; Chi, Jennifer (eds.). *The Lost World of Old Europe: The Danube Valley, 5000-3500 BC.* New York University, Institute for the Study of the Ancient World, New York, 2010. 192–211. https://books.google.hu/books?id=gFEARIQ6zYoC&newbks=0&printsec=frontcover&source=gbs_ge_summary_r&cad=0#v=onepage&q&f=false

Balanovsky, O., K. Dibirova et al.: Parallel evolution of genes and languages in the Caucasus region. *Mol Biol Evol* **28**(10): 2905-2920. (2011)

Barabási Albert-László: *Behálózva – a hálózatok új tudománya.* Magyar Könyvklub, Budapest, 2003. Ugyanő: *Villanások. A jövő kiszámítható.* Nyitott Könyvműhely, Bp. 2010. Uő: *A képlet. A siker egyetemes törvényei.* Libri, Bp. 2018. Uő: *Rejtett mintázatok. A hálózati gondolkodás nyelve.* Open Books, 2021

Begun, D. R. (2003) *Scientific American* **289**, 74-83

Begun, D. R., Nargolwalla, M. C., and Kordos, L. (2012) *Evolutionary anthropology* **21**, 10-23

Beleza, S., Santos, A. M., McEvoy, B., Alves, I., Martinho, C., Cameron, E., Shriver, M. D., Parra, E. J., and Rocha, J. (2012) *Mol Biol Evol* **30**, 24-35

Candille, S. I., Absher, D. M., Beleza, S., Bauchet, M., McEvoy, B., Garrison, N. A., Li, J. Z., Myers, R. M., Barsh, G. S., Tang, H., and Shriver, M. D. (2012) *PLoS One* **7**, e48294

Claes, P., Liberton, D. K., Daniels, K., Rosana, K. M., Quillen, E. E., Pearson, L. N., McEvoy, B., Bauchet, M., Zaidi, A. A., Yao, W., Tang, H., Barsh, G. S., Absher, D. M., Puts, D. A., Rocha, J., Beleza, S., Pereira, R. W., Baynam, G., Suetens, P., Vandermeulen, D., Wagner, J. K., Boster, J. S., and Shriver, M. D. (2014) *PLoS Genet* **10**, e1004224

Csanyi, B., Bogacsi-Szabo, E., Tomory, G., Czibula, A., Priskin, K., Csosz, A., Mende, B., Lango, P., Csete, K., Zsolnai, A., Conant, E. K., Downes, C. S., and Rasko, I. (2008) *Annals of human genetics* **72**, 519-534

Csanyi, B., E. Bogacsi-Szabo et al.: Y-chromosome analysis of ancient Hungarian and two modern Hungarian-speaking populations from the Carpathian Basin. *Ann Hum Genet* **72**(Pt 4): 519-534. (2008)

Cser Ferenc, Darai Lajos: A „hullámgenetika" nem lehetséges, de a DNS-t és az emberi gondolkodást kutatni kell. *Acta Historica Hungarica Turiciensia* 36. évf. 3. szám (2021.) https://epa.oszk.hu/01400/01445/00063/pdf/EPA01445_acta_hungarica_2021_3_339-352.pdf

Cser Ferenc, Darai Lajos: *Magyar folytonosság a Kárpát-medencében, avagy kőkori eredetünk és a sejti tulajdonság-örökítő kutatás.* Fríg Kiadó, 2005. 90.)

Csomor Lajos, Kocsi Márta: Korondi székely fazekasság. Népművelődési Propaganda Iroda, Bp. é. n. [1981]. Uők: *Festett bútorok a Székelyföldön.* NPI, Bp. é. n. [1982.]

Dannemann, M., A. M. Andres et al.: Introgression of Neandertal- and Denisovanlike Haplotypes Contributes to Adaptive Variation in Human Toll-like Receptors. *Am J Hum Genet* **98**(1): 22-33. (2016)

de Barros Damgaard, P., Martiniano, R., Kamm, J., Moreno-Mayar, J. V., Kroonen, G., Peyrot, M., Barjamovic, G., Rasmussen, S., Zacho, C., Baimukhanov, N., Zaibert, V., Merz, V., Biddanda, A., Merz, I., Loman, V., Evdokimov, V., Usmanova, E., Hemphill, B., Seguin-Orlando, A., Yediay, F.

E., Ullah, I., Sjogren, K. G., Iversen, K. H., Choin, J., de la Fuente, C., Ilardo, M., Schroeder, H., Moiseyev, V., Gromov, A., Polyakov, A., Omura, S., Senyurt, S. Y., Ahmad, H., McKenzie, C., Margaryan, A., Hameed, A., Samad, A., Gul, N., Khokhar, M. H., Goriunova, O. I., Bazaliiskii, V. I., Novembre, J., Weber, A. W., Orlando, L., Allentoft, M. E., Nielsen, R., Kristiansen, K., Sikora, M., Outram, A. K., Durbin, R., and Willerslev, E. (2018) *Science* **360**

Deane, A. S., Nargolwalla, M. C., Kordos, L., and Begun, D. R. (2013) J Hum Evol 65, 704-714

Deschamps, M., G. Laval et al.: Genomic Signatures of Selective Pressures and Introgression from Archaic Hominins at Human Innate Immunity Genes. *Am J Hum Genet* **98**(1): 5-21. (2016)

Fábián Sándor: A parazita áfium ellen való magyar orvosság. *Zürichi Magyar Történelmi Egyesület 32. Magyar Őstörténeti Találkozó* (Arany10, Budapest, 2022. augusztus 12–14). https://drive.google.com/file/d/14VCQ_HuFoXjhVf4eKJ4BOVCsIEFNwK14/view

Fernandez, E., Perez-Perez, A., Gamba, C., Prats, E., Cuesta, P., Anfruns, J., Molist, M., Arroyo-Pardo, E., and Turbon, D. (2014) *PLoS Genet* **10**, e1004401

Gágyor József (szerk.): *Megy a gyűrű vándorúton I-II.* Gondolat, Budapest, 1982

Gamba, C., Jones, E. R., Teasdale, M. D., McLaughlin, R. L., Gonzalez-Fortes, G., Mattiangeli, V., Domboroczki, L., Kovari, I., Pap, I., Anders, A., Whittle, A., Dani, J., Raczky, P., Higham, T. F., Hofreiter, M., Bradley, D. G., and Pinhasi, R. (2014) *Nat Commun* **5**, 5257

Garlowska, E. (2001) Z Morphol Anthropol 83, 43-57

Goldberg, A.,T. Gunther et al.: Ancient X chromosomes reveal contrasting sex bias in Neolithic and Bronze Age Eurasian migrations. *Proc Natl Acad Sci U S A.* (2017)

Govedarica, Blagoje: *Zeptertrager: Herrscher der Steppe (Jogarhordozók – a puszták urai).* Heidelberger Akademie der Wissenschaften 21. Verlag Philipp von Zabern, Mainz am Rhein. 2004

Grandpierre Atilla: Történelmünk visszavétele: Ősi Magyarország. A Kárpát-medence és a Selyemút népeinek felemelkedése. *A Zürichi Magyar Történelmi Egyesület „A korai magyar történelem és a ZMTE barátai" című 31. Magyar Őstörténeti Találkozó előadása Budakalász, 2019. április 28. Acta Historica Hungarica Turiciensia* 34. évfolyam 3. szám. 2019. 211 https://epa.oszk.hu/01400/01445/00057/pdf/EPA01445_acta_hungarica_2019_03_199-221.pdf.)

Gray, R. D. and Q. D. Atkinson: Language-tree divergence times support the Anatolian theory of Indo-European origin. *Nature* **426**(6965): 435-439. (2003)

Haak, W., Balanovsky, O., Sanchez, J. J., Koshel, S., Zaporozhchenko, V., Adler, C. J., Der Sarkissian, C. S., Brandt, G., Schwarz, C., Nicklisch, N., Dresely, V., Fritsch, B., Balanovska, E., Villems, R., Meller, H., Alt, K. W., and Cooper, A. (2010) *PloS biology* **8**, e1000536

Haak, W., O. Balanovsky et al.: Ancient DNA from European early neolithic farmers reveals their near eastern affinities. *PLoS Biol* **8**(11): e1000536. (2010)

Hakenbeck, S. E., Evans, J., Chapman, H., and Fothi, E. (2017) *PLoS One* **12**, e0173079

Hakenbeck, S., McManus, E., Geisler, H., Grupe, G., and O'Connell, T. (2010) *Am J Phys Anthropol* **143**, 235-249

Holick, M. F. (2014) Exp Dermatol 23, 391-392

Ingram, C. J., Mulcare, C. A., Itan, Y., Thomas, M. G., and Swallow, D. M. (2009) *Hum Genet* **124**, 579-591

Itan, Y., Powell, A., Beaumont, M. A., Burger, J., and Thomas, M. G. (2009) *PloS Comput Biol* **5**, e1000491

Jakab, K., G. Gardian et al.: Analysis of CAG repeat expansion in Huntington's disease gene (IT 15) in a Hungarian population. *Eur Neurol* **41**(2): 107-110. (1999)

Jakucs, J., Banffy, E., Oross, K., Voicsek, V., Bronk Ramsey, C., Dunbar, E., Kromer, B., Bayliss, A., Hofmann, D., Marshall, P., and Whittle, A. (2016) *Journal of world prehistory* **29**, 267-336

Juras, A., Chylenski, M., Krenz-Niedbala, M., Malmstrom, H., Ehler, E., Pospieszny, L., Lukasik, S., Bednarczyk, J., Piontek, J., Jakobsson, M., and Dabert, M. (2017) *Forensic science international Genetics* **26**, 30-39

Karácsony Sándor: *A magyar észjárás*. Magvető Könyvkiadó, Bp. 1985. Uő: *Magyarok kincse.* Széphalom Könyvműhely. Bp. 2008.

Kruttli, A., Bouwman, A., Akgul, G., Della Casa, P., Ruhli, F., and Warinner, C. (2014) *PLoS One* **9**, e86251

Krzewinska, M., Kjellstrom, A., Gunther, T., Hedenstierna-Jonson, C., Zachrisson, T., Omrak, A., Yaka, R., Kilinc, G. M., Somel, M., Sobrado, V., Evans, J., Knipper, C., Jakobsson, M., Stora, J., and Gotherstrom, A. (2018) *Curr Biol* **28**, 2730-2738 e2710

László Gyula: *A honfoglaló magyar nép élete*. Bp. 1944.

Le Cabec, A., Dean, M. C., and Begun, D. R. (2017) *J Hum Evol* **108**, 161-175

Luxwolda, M. F., Kuipers, R. S., Kema, I. P., Dijck-Brouwer, D. A., and Muskiet, F. A. (2012) *Br J Nutr* **108**, 1557-1561

Luxwolda, M. F., Kuipers, R. S., Kema, I. P., van der Veer, E., Dijck-Brouwer, D. A., and Muskiet, F. A. (2012) *Eur J Nutr* **52**, 1115-1125

Lükő Gábor: *A magyar lélek formái*. Exodus, Budapest, 1942.

Magyar Adorján: *A lelkiismeret aranytükre.* Duna Könyvkiadó Vállalat, Fahrwangen, 1975. Ugyanő: *Magyar Építőízlés.* Kráter Kiadó, Bp. 1990. Uő: *Az ősműveltség*. Magyar Adorján Baráti Kör, Bp. 1995.

Mario Alinei: Etruscan: *An Archaic Form of Hungarian*. Il Mulino, Bologna, 2003. http://s155239215.onlinehome.us/turkic/34Etruscans/EtruscanAndHungarianEn.htm.

Maróti, Zoltán, Tibor Török, Endre Neparáczki, István Raskó, István Nagy, Miklós Maróti, Tamás Varga, Péter Bihari, Zsolt Boldogkői, Dóra Tombácz, Tibor Kalmár: MITOMIX, an Algorithm to Reconstruct Population Admixture Histories Indicates Ancient European Ancestry of Modern Hungarians. *bioRχiv*. *The Preprint Server for Biology*, January 12, 2018. https://www.biorxiv.org/content/10.1101/247395v1.full.pdf

Martinez-Cruz, B., et al.: Y-kromoszóma-elemzés a valahai királyok közül az első, a Basarab-dinasztia nevét viselő egyéneknél. *PLoS One* **7**(7): e41803. (2012)

Martinez-Cruz, B., Mendizabal, I., Harmant, C., de Pablo, R., Ioana, M., Angelicheva, D., Kouvatsi, A., Makukh, H., Netea, M. G., Pamjav, H., Zalan, A., Tournev, I., Marushiakova, E., Popov, V., Bertranpetit, J., Kalaydjieva, L., Quintana-Murci, L., and Comas, D. (2016) *Eur J Hum Genet* **24**, 937-943

Molnár V. József: *Vázlat a természetes modellezéshez*. Művelődési Központ, Gödöllő, 1986. Uő: *A nap arca*. Művelődési Központ, Gödöllő, 1990. Uő: *Az emberélet fordulói*. Pécs, 1991. Uő: *Egész-ség*. Pécs, 1995. *Világ-virág*. Örökség Könyvműhely, Bp. 1996. (2. bőv. kiad. 2001), Uő: *Ég és föld ölelésében*. Bp. 1998. Uő: *Örökség. Válogatott tanulmányok 1994–2001*. Örökség Könyvműhely, 2001. Uő: *A magyar lélek képe. Az emberi élet fordulói néphagyományunkban.* Hun-idea, Bp. 2014. Uő: *Kerek istenfája: az esztendő körének szokásrendszere.* Ős-Kép Kiadó, Bp. 2018.

Morley, J. E. (2014) Nat Rev Neurol 10, 613-614

Murphy, E., and Benitez-Burraco, A. (2018) *Journal of anthropological sciences = Rivista di antropologia: JASS* **96**

Nagy, D., Tomory, G., Csanyi, B., Bogacsi-Szabo, E., Czibula, A., Priskin, K., Bede, O., Bartosiewicz, L., Downes, C. S., and Rasko, I.: Comparison of lactase persistence polymorphism in ancient and present-day Hungarian populations. *Am J Phys Anthropol* **145**, 262-269. (2011)

Neer, R. M. (1975) *Am J Phys Anthropol* **43**, 409-416

Neparáczki Endre; Maróti Zoltán; Kalmár Tibor; Kocsy Klaudia; Maár Kitti; Bihari Péter; Nagy István; Fóthi Erzsébet; Pap Ildikó; Kustár Ágnes; Pálfi György; Raskó István; Zink Albert; Török Tibor: Mitogenomic data indicate admixture components of Central-Inner Asian and Srubnaya origin in the conquering Hungarians. *PLOS ONE* **13** (10) (2018).http://publicatio.bibl.u-szeged.hu/14177/1/Mitogenomic%20data%20indicate%20admixture_2018_Plos_One_Neparaczki.pdf.

Neparaczki, E., Juhasz, Z., Pamjav, H., Feher, T., Csanyi, B., Zink, A., Maixner, F., Palfi, G., Molnar, E., Pap, I., Kustar, A., Revesz, L., Rasko, I., and Torok, T. (2017) *Molecular genetics and genomics: MGG* **292**

Neparaczki, E., K. Kocsy et al.: Revising mtDNA haplotypes of the ancient Hungarian conquerors with next generation sequencing. *PLoS One* **12**(4): e0174886. (2017)

Neparaczki, E., Kocsy, K., Toth, G. E., Maroti, Z., Kalmar, T., Bihari, P., Nagy, I., Palfi, G., Molnar, E., Rasko, I., and Torok, T. (2017) *PLoS One* **12**, e0174886

Neparaczki, E., Maroti, Z., Kalmar, T., Kocsy, K., Maar, K., Bihari, P., Nagy, I., Fothi, E., Pap, I., Kustar, A., Palfi, G., Rasko, I., Zink, A., and Torok, T. (2018) *PloS One* **13**, e0208295

Neparaczki, E., Maroti, Z., Kalmar, T., Kocsy, K., Maar, K., Bihari, P., Nagy, I., Fothi, E., Pap, I., Kustar, A., Palfi, G., Rasko, I., Zink, A., and Torok, T. (2018) *PloS One* **13**, e0205920

Neparaczki, E., Z. Juhasz et al.: Genetic structure of the early Hungarian conquerors inferred from mtDNA haplotypes and Y-chromosome haplogroups in a small cemetery. *Mol Genet Genomics*. (2016)

Neparáczki, Endre, Zoltán Maróti, Tibor Kalmár, Klaudia Kocsy, Kitti Maár, Péter Bihari, István Nagy, Erzsébet Fóthi, Ildikó Pap, Ágnes Kustár, György Pálfi, István Raskó, Albert Zink and Tibor Török: Mitogenomic data indicate admixture components of Asian Hun and Srubnaya origin in the Hungarian Conquerors. *BioRxiv* January 19, 2018. Fig. 7. https://doi.org/10.1101/250688,https://www.biorxiv.org/content/10.1101/250688v1.full.pdf

Olalde, I., Schroeder, H., Sandoval-Velasco, M., Vinner, L., Lobon, I., Ramirez, O., Civit, S., Garcia Borja, P., Salazar-Garcia, D. C., Talamo, S., Maria Fullola, J., Xavier Oms, F., Pedro, M., Martinez, P., Sanz, M., Daura, J., Zilhao, J., Marques-Bonet, T., Gilbert, M. T., and Lalueza-Fox, C. (2015) *Molecular biology and evolution*

Olasz, J., Seidenberg, V., Hummel, S., Szentirmay, Z., Szabados, G., Melegh, B., and Kásler, m. (2018) *Archaeol. Anthropologic. Sci*

Palfi, G., F. Maixner et al.: Unusual spinal tuberculosis in an Avar Age skeleton (Csongrad-Felgyo, Urmos-tanya, Hungary): A morphological and biomolecular study. *Tuberculosis (Edinb)* **95** Suppl 1: S29-34. (2015)

Pap Gábor: „A népköltészet és az évkör." *Magyarság és műveltség. Nyelvében él...?* Az INTART Társaság 1. Szimpóziumának előadásai. Művelődéskutató Intézet és INTART, Bp. 1987. Uő: *Csak tiszta forrásból.* Koós Károly Egyesülés–Mandátum, Bp. 1990. Uő. (szerk).: *Csodakút. Népmese, beavatás, álomfejtés, napút, mélylélektan, ezotéria. Tanulmányok a népmeséről.* Pontifex Kiadó, 1994. Uő: *Hazatalálás.* Püski, Bp. 1999. Uő *Üdvtörténet - magyarul.* Két Hollós Kiadó, Bp. 2015.

Plantinga, T. S., Alonso, S., Izagirre, N., Hervella, M., Fregel, R., van der Meer, J. W., Netea, M. G., and de la Rua, C. (2012) *Eur J Hum Genet* **20**, 778-782

Russell D. Gray & Quentin D. Atkinson: „Language-tree divergence times support the Anatolian theory of Indo-European origin" *Nature* **426**, 2003. November 27. 435–439. https://www.researchgate.net/publication/8984201_Language-Tree_Divergence_Times_Support_the_Anatolian_Theory_of_Indo-European_Origin

Ryan, T. M., Silcox, M. T., Walker, A., Mao, X., Begun, D. R., Benefit, B. R., Gingerich, P. D., Kohler, M., Kordos, L., McCrossin, M. L., Moya-Sola, S., Sanders, W. J., Seiffert, E. R., Simons, E., Zalmout, I. S., and Spoor, F. (2012) *Proceedings. Biological sciences* **279**, 3467-3475

Sabeti, P. C., Varilly, P., Fry, B., Lohmueller, J., Hostetter, E., Cotsapas, C., Xie, X., Byrne, E. H., McCarroll, S. A., Gaudet, R., Schaffner, S. F., Lander, E. S., Frazer, K. A., Ballinger, D. G., Cox, D. R., Hinds, D. A., Stuve, L. L., Gibbs, R. A., Belmont, J. W., Boudreau, A., Hardenbol, P., Leal, S. M., Pasternak, S., Wheeler, D. A., Willis, T. D., Yu, F., Yang, H., Zeng, C., Gao, Y., Hu, H., Hu, W., Li, C., Lin, W., Liu, S., Pan, H., Tang, X., Wang, J., Wang, W., Yu, J., Zhang, B., Zhang, Q., Zhao, H., Zhou, J., Gabriel, S. B., Barry, R., Blumenstiel, B., Camargo, A., Defelice, M., Faggart, M., Goyette, M., Gupta, S., Moore, J., Nguyen, H., Onofrio, R. C., Parkin, M., Roy, J., Stahl, E., Winchester, E., Ziaugra, L., Altshuler, D., Shen, Y., Yao, Z., Huang, W., Chu, X., He, Y., Jin, L., Liu, Y., Sun, W., Wang, H., Wang, Y., Xiong, X., Xu, L., Waye, M. M., Tsui, S. K., Xue, H., Wong, J. T., Galver, L. M., Fan, J. B., Gunderson, K., Murray, S. S., Oliphant, A. R., Chee, M. S., Montpetit, A., Chagnon, F., Ferretti, V., Leboeuf, M., Olivier, J. F., Phillips, M. S., Roumy, S., Sallee, C., Verner, A., Hudson, T. J., Kwok, P. Y., Cai, D., Koboldt, D. C., Miller, R. D., Pawlikowska, L., Taillon-Miller, P., Xiao, M., Tsui, L. C., Mak, W., Song, Y. Q., Tam, P. K., Nakamura, Y., Kawaguchi, T., Kitamoto, T., Morizono, T., Nagashima, A., Ohnishi, Y., Sekine, A., Tanaka, T., Tsunoda, T., Deloukas, P., Bird, C. P., Delgado, M., Dermitzakis, E. T., Gwilliam, R., Hunt, S., Morrison, J., Powell, D., Stranger, B. E., Whittaker, P., Bentley, D. R., Daly, M. J., de Bakker, P. I., Barrett, J., Chretien, Y. R., Maller, J., McCarroll, S., Patterson, N., Pe'er, I., Price, A., Purcell, S., Richter, D. J., Sabeti, P., Saxena, R., Sham, P. C., Stein, L. D., Krishnan, L., Smith,

A. V., Tello-Ruiz, M. K., Thorisson, G. A., Chakravarti, A., Chen, P. E., Cutler, D. J., Kashuk, C. S., Lin, S., Abecasis, G. R., Guan, W., Li, Y., Munro, H. M., Qin, Z. S., Thomas, D. J., McVean, G., Auton, A., Bottolo, L., Cardin, N., Eyheramendy, S., Freeman, C., Marchini, J., Myers, S., Spencer, C., Stephens, M., Donnelly, P., Cardon, L. R., Clarke, G., Evans, D. M., Morris, A. P., Weir, B. S., Johnson, T. A., Mullikin, J. C., Sherry, S. T., Feolo, M., Skol, A., Zhang, H., Matsuda, I., Fukushima, Y., Macer, D. R., Suda, E., Rotimi, C. N., Adebamowo, C. A., Ajayi, I., Aniagwu, T., Marshall, P. A., Nkwodimmah, C., Royal, C. D., Leppert, M. F., Dixon, M., Peiffer, A., Qiu, R., Kent, A., Kato, K., Niikawa, N., Adewole, I. F., Knoppers, B. M., Foster, M. W., Clayton, E. W., Watkin, J., Muzny, D., Nazareth, L., Sodergren, E., Weinstock, G. M., Yakub, I., Birren, B. W., Wilson, R. K., Fulton, L. L., Rogers, J., Burton, J., Carter, N. P., Clee, C. M., Griffiths, M., Jones, M. C., McLay, K., Plumb, R. W., Ross, M. T., Sims, S. K., Willey, D. L., Chen, Z., Han, H., Kang, L., Godbout, M., Wallenburg, J. C., L'Archeveque, P., Bellemare, G., Saeki, K., An, D., Fu, H., Li, Q., Wang, Z., Wang, R., Holden, A. L., Brooks, L. D., McEwen, J. E., Guyer, M. S., Wang, V. O., Peterson, J. L., Shi, M., Spiegel, J., Sung, L. M., Zacharia, L. F., Collins, F. S., Kennedy, K., Jamieson, R., and Stewart, J. (2007) *Nature* **449**, 913-918

Scheeres, M., Knipper, C., Hauschild, M., Schonfelder, M., Siebel, W., Pare, C., and Alt, K. W. (2014) *Am J Phys Anthropol* **155**, 496-512

Schlogl, M., and Holick, M. F. (2014) *Clin Interv Aging* **9**, 559-568

Semino, O., Passarino, G., Oefner, P. J., Lin, A. A., Arbuzova, S., Beckman, L. E., De Benedictis, G., Francalacci, P., Kouvatsi, A., Limborska, S., Marcikiae, M., Mika, A., Mika, B., Primorac, D., Santachiara-Benerecetti, A. S., Cavalli-Sforza, L. L., and Underhill, P. A. (2000) *Science* **290**, 1155-1159

Semino, O., Passarino, G., Quintana-Murci, L., Liu, A., Beres, J., Czeizel, A., and Santachiara-Benerecetti, A. S. (2000) *Eur J Hum Genet* **8**, 339-346

Semino, Ornella–Passarino, Giuseppe–Oefner, Peter J.–Lin, Alice A.–Abruzova, Svetlana–Beckman, Lars E.–De Benedictis, Giovanna–Francalacci, Paolo–Kouvatsi, Anastasia–Limborska, Svetlana–Marcikiæ, Mladen–Mika, Anna–Mika, Barbara–Primorac, Dragan–Sanatachiara-Benerecetti, A. Silvana–Cavalli-Sforza L. Luca–Underhill, Peter A.: The Genetic Legacy of Paleolithic Homo sapiens sapiens in Extant Europeans: A Y Chromosome Perspective. *Science* **290 (**2000. november 10)

Simonti, C. N., B. Vernot et al.: The phenotypic legacy of admixture between modern humans and Neandertals. *Science* **351**(6274): 737-741. (2016)

Slavchev, Vladimir: *The Varna Eneolithic Cemetery in the Context of the Late Copper Age in the East Balkans.*

Slominski, A., and Postlethwaite, A. E. (2014) *Endocrinology* **156**, 1-4

Sörös István: Az ókori megalitikus építészet. *17. Magyar Őstörténeti Találkozó és 11. Magyar Történelmi Iskola előadásai és irata*i, *Budapest 2003.* Acta Historica Hungarica Turiciensia XVV/2. ZMTE, Budapest–Zürich. 2004. 222-238. http://mek.oszk.hu/05900/05943/05943.pdf.

Spirál a tudományban és művészetben. INTART, Budapest, 1988.

Szecsenyi-Nagy, A., Brandt, G., Haak, W., Keerl, V., Jakucs, J., Moller-Rieker, S., Kohler, K., Mende, B. G., Oross, K., Marton, T., Osztas, A., Kiss, V., Fecher, M., Palfi, G., Molnar, E., Sebok, K., Czene, A., Paluch, T., Slaus, M., Novak, M., Pecina-Slaus, N., Osz, B., Voicsek, V., Somogyi, K., Toth, G., Kromer, B., Banffy, E., and Alt, K. W.: Tracing the genetic origin of Europe's first farmers reveals insights into their social organization. *Proc Biol Sci* **282**(1805). (2015)

Tomory, G., B. Csanyi, et al.: Comparison of maternal lineage and biogeographic analyses of ancient and modern Hungarian populations. *Am J Phys Anthropol* **134**(3): 354-368. (2007)

Trevarthe, Colwyn, Grant, Fiona: *Gyermekjátékok és a kultúra teremtése. Nem csak munkával él az ember. A nem létfontosságú tevékenységek*. Gondolat, Budapest, 1986.

Varga Csaba: *A magyar szókincs titka: bevezetés az új szótanba.* Fríg Kiadó, 2005.

Varga Géza: *A magyar hieroglif írás.* Írástörténeti Kutatóintézet, 2017.

Wahl, J., and Price, T. D. (2013) *Anthropologischer Anzeiger; Bericht über die biologisch-anthropologische Literatur* **70**, 289-307

Warren, M.: Mum's a Neanderthal, Dad's a Denisovan: First discovery of an ancienthuman hybrid. *Nature* **560**(7719): 417-418. (2018)

Wasiewicz, T., Szyszka, P., Cichorek, M., Janjetovic, Z., Tuckey, R. C., Slominski, A. T., and Zmijewski, M. A. (2015) *Int J Mol Sci* **16**, 6645-6667

Whittle. Alasdair (szerk.): *The Early Neolithic on the Great Hungarian Plain: investigations of the Körös culture site of Ecsegfalva 23, County Békés I-II.* Varia Archaeologica XXI. Institute of Archaeology of the Hungarian Academy of Sciences, Budapest, 2007. http://real-eod.mtak.hu/3301/1/MTA_VariaArchaeologicaHungarica_21_000808296.pdf

Witas, H. W., Ploszaj, T., Jedrychowska-Danska, K., Witas, P. J., Maslowska, A., Jerszynska, B., Kozlowski, T., and Osipowicz, G. (2015) PLoS One 10, e0122384

Wolpoff, M. H. (1977) *Am J Phys Anthropol* **47**, 357-363

Yu, F., Hill, R. S., Schaffner, S. F., Sabeti, P. C., Wang, E. T., Mignault, A. A., Ferland, R. J., Moyzis, R. K., Walsh, C. A., and Reich, D. (2007) *Science* **316**, 370

2. A magyar nyelv: beszéd és írás

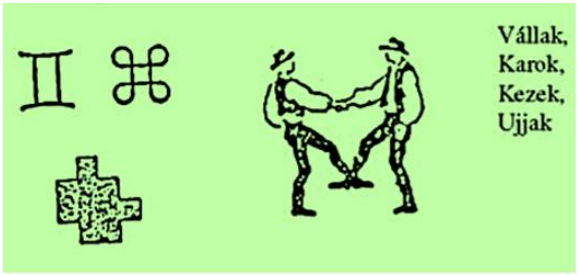

FÁBIÁN Sándor (Aknasugatag):

A magyar nyelvről

Sok írás foglalkozik a magyarság pusztulásának okaival, és a legtöbb helyen az okokat Trianonban látják. Szerintem az okok sokkal régebbi keletűek. A magyarság pusztulása a ragozó nyelvet beszélő népek pusztulásával van kapcsolatban. A ragozó nyelvek a ragok révén egy precíz kommunikációt tettek lehetővé. Ez nagyon fontos volt a tudás átadásában abban az időben, amikor a népsűrűség csekélysége még nem tette lehetővé a szakosodást. Ahhoz, hogy az alkotás létre tudjon jönni, az alkotónak ismernie kellett az alkotás minden fázisát. Ennek a tudáshalmaznak az átadásához a nyelvnek tökéletesnek kellett lennie. Az évezredek folyamán a ragozó nyelvet beszélő népekben a kommunikáció tökéletessége olyan géneket termelt ki, amik öröklődés folytán nagyfokú alkotó képességet tett lehetővé a leszármazottaik számára.

A legendás Nimród is ezek közé tartozott és a legenda szerint városokat épített. Az istenek megijedtek, amikor egy hatalmas tornyot kezdett építeni, és ekkor összezavarták a nyelvet ezt megakadályozandó. Kik voltak ezek az istenek, és mitől féltek? Mivel a legenda a Bibliában van leírva, ugyanitt kell keresni a feleletet a kérdésre. Az isten (a főisten) egy kegyetlen, hatalomféltékeny zsarnok. Ez nem más, mint a flektáló nyelvet beszélő hódító népek teljhatalmú ura, a birodalom császára. A császárok, fáraók az istenek leszármazottainak vallották magukat. Valóban ilyen hús-vér istenektől származtak. Ezek a hús-vér istenek mindig is a hatalmukat féltették. Tehát Nimród idejében már léteztek birodalmak és ezeknek voltak isten-császáraik. A császár hatalma az alattvalóik sokaságában rejlik. Ezért az uralkodók mindent megtettek hogy a népeiket fölszaporítsák. A nyelvek összezavarása, amit a legenda tudtul ad, valójában a népek összekeverését jelenti. Az Isten-császár számára fontosabb volt a népek összekeverése és fölszaporítása, mint az alkotó építés.

A népsűrűség növekedésével lehetőség nyílt arra, hogy az alkotók különböző munkafázisokra szakosodjanak. Az összekevert nép kétféle elemet tartalmaz. Egyik része a munkafázisok végrehajtói, akik idővel szolgákká, rabszolgákká váltak, másik része a munka megszervezői, akik vezetőkké, urakká lettek. Így alakult át a mellérendelő társadalom fölérendelő társadalommá. Ugyanekkor csúcsosodott ki az uralkodó rétegben a hierarchia. Az uralkodó réteg legfőbb tulajdonsága a szervezésre való hajlam. Manapság is ez a kétféle embertípus létezik: a szervező hajlamú (politikus, munkaadó), ez az uralkodó réteg, és a munkavállaló, az alkotó szolgaréteg. Amint már említettem, a szervező rétegben megvan a hierarchia, amit részben ráerőltetett a szolga rétegre is. A szolga réteg hierarchiája csúcsán a legjobb szakemberek és tudósok állnak. Miután a munkára vagy hódító hadjáratra szánt tömeg jól meg van szervezve, a feladat végrehajtásához már nincs szükség sok nyelvi ismeretet igénylő magyarázatokra, hanem csak rövid utasításokra.

Ebben a légkörben az évezredek folyamán a precíz ragozó nyelvek lassan átalakultak az igényteleneb flektáló nyelvekké. Megjegyzendő, hogy idővel a flektáló nyelveket is kimunkálták az uralkodó réteg ízlése szerint, de ennek a tökéletes elsajátítása már csak az uralkodó réteg csúcsán állók számára volt elérhető, ezért az alsó néprétegek szellemileg visszafejlődtek. Ez viszont megkönnyítette a felettük uralkodók dolgát. Nem ilyen könnyű volt a dolguk az uralkodóknak a ragozó nyelvet beszélő népek fölötti uralommal. Ezért ezek lettek a birodalmak elsőszámú ellenségei. Így a ragozó népek élettere egyre zsugorodott. Ezeknek az utolsó maradéka a Kárpát-medencében van.

Az elmondottakból következik, hogy a ragozó nyelvet beszélő népek nem voltak hódító hajlamúak. Itt minimális volt a hierarchia és központosítás. A kis városállamok is csak a hóditó

népek ellen való védekezés miatt alakultak ki. Ezek persze nem bizonyultak elég erőseknek ahhoz, hogy ne morzsolódtak volna fel a hierarchiára beállított népek támadásai alatt. A Kárpátok koszorúja egy relatív védelmet nyújtott az itt élő ragozó nyelvet beszélő népnek, de a folyamatos honfoglalások, amelyek már jó kétezer éve tartanak, lassan a pusztulás szélére sodorták ezeket is.

A hamis történelem úgy állítja be a honfoglalást, vagy honfoglalásokat, mint ha azt a magyarok, (a ragozó nyelvet beszélő népek) hajtották volna végre. Pedig ezek mindig idegen vérűek, nyelvűek és fajúak voltak, akik idővel elsajátították a nyelvet, de ahogy mondani szokás „a farkas megváltoztatja a szőre színét, de a szokását nem". Ez az idegen uralkodó elem mindig tálcán szolgálta fel a Kárpát-medence gazdagságát a megbízóinak. Ezek a megbízók mikor keleti, mikor nyugati impériumok vezetői voltak.

Az impériumok számára elsősorban nem is a Kárpát-medence kincsei a legfontosabbak, habár ebből van jócskán (jó termőföld, altalaj kincsek, termál- és folyó vizek), de a legnagyobb kincs, amit évszázadok óta visznek kifelé, az az emberi anyag. Ezt csinálták a rómaiak, a törökök, a Habsburgok, a szovjetek, amerikaiak, és most Európa. Magyarország szuverenitását azért akadályozták tűzzel-vassal évszázadokon keresztül a környező impériumok, hogy nehogy elessenek ettől a humán erőforrástól, ami az utolsó ragozó nyelvet beszélő népek leszármazottai.

Mitől is értékes ez az emberi „anyag"? Ez abból kifolyólag értékes, hogy nagyon alkotóképes és jól manipulálható. A flektáló nyelvet beszélő hódító népek génjében benne van a szervezőkészség és az uralkodásra való hajlam, azonban hiányzik, vagy csekélyebb mértékben van meg az alkotási hajlam. A ragozó nyelvet beszélő nép a méhekhez hasonló. Szorgalmas, alkotókész, az uralkodókkal és kizsákmányolókkal szemben kompromisszum-kész és csak végső esetben, amikor már végveszélyben érzi magát, lázad fel a kizsákmányolói ellen.

Véleményem szerint ez a méhekhez hasonlatos alkotó réteg, amely a ragozó nyelvűekből származik, tartja fenn a mostani civilizációt. A folyamatos kizsákmányolás és keveredés miatt a ragozó nyelvet beszélő réteg lassan a kihalás szélére sodródik. Ezek kihalása úgy, mint a méhek kihalása, a civilizáció végét fogja jelenteni. A magasfokú szervezettség addig fogja lehetővé tenni a civilizáció létét, amig be nem áll egy nagyfokú katasztrófa, ami után az emberiség visszaesik majd a majmok szintjére.

GYIMÓTHY Gábor (Zollikerberg, Svájc):

Nyelvünk romlása ellen

Feltételezem, hogy ezen a 32. tudományos Találkozónkon fennkölt beszédek hangzottak el dicsőséges őstörténetünk újra tudatosításáról, nyelvünk ősiségéről és a távoli múltban keletkezett rovásírásunk eredetéről. Sajnos, amiről én készülök jelentést tenni, nem az örömteljes tárgykörök közé tartozik, mert nyelvünk romlásáról szól.

Igen, a nyelv keletkezett valahol és valamikor, és egyre fejlődve olyan szintet, vagy fokot ért el, amelyen magasröptű gondolatok váltak kifejezhetővé. Azt is valószínűnek tartom, hogy ez a fejlődés a gondolatokkal, azaz a gondolatok egyre bonyolultabbá válásával párhuzamosan történt, tehát a nyelv és a szellem szorosan együtt, egymástól elválaszthatatlanul fejlődött. Emiatt aztán ésszerű következtetés, hogyha a nyelv silányul, ellaposodik, az a gondolatvilágunk, gondolkodásunk silányulásához, ellaposodásához vezet, helyesebben azzal együtt jár.

És itt már fejest is ugrottam mondókám tárgykörének kellős közepébe. Miután külföldön élek most már több mint hatvan éve, azt az anyanyelvet kíséreltem meg megtartani, amelyet magammal hoztam. Lehet, hogy vannak, akik ezt nevetséges maradiságnak tekintik, én ezt másképp látom. A nyelvet örököltük, amely szilárd hagyomány, és ragaszkodnunk kell hozzá a szilárdságával együtt. Noha bizonyos változások elkerülhetetlenek, de a nyelvünkkel szembeni elképesztő nemtörődömség, hányavetiség, kimondott trehányság következtében rohamos változás, nyelvromlás zajlik, amit nem túlzás nyelvpusztulásnak nevezni és ami ellen – ahogy szomorúan látom – senki nem tesz semmit. Akiknek ez lenne a dolguk, ölbe tett kézzel, minden érzelmi érintettség nélkül mondogatják: „*Hát igen, változik a nyelv, változik a nyelv...*” Vagy, ami még rosszabb, azt hajtogatják, hogy ebbe a változásba nem is kell, nem is szabad beavatkozni! – Tiszteletem a kivételnek!

Hogy a nyelv változik az természetes. Változik az élet, új fogalmak bukkannak föl, amelyeket új szavakkal kell jelölnünk és ha a fogalmak külföldről jönnek, rendkívül kényelmes az azokat fedő, külföldről származó kifejezéseket is átvenni. Ezt a gyakorlatot, bár érthető, nem kellene szolgai és önmegalázó módon követnünk, hiszen aligha van nyelv, amely olyan könnyen és hatékonyan tudna új szavakat képezni vagy alkotni, mint a magyar. De hát ebből is látszik, hogy aki gondolkodás nélkül veszi át az idegen szót, az főleg a saját anyanyelvére nem gondol, azzal nem törődik. Két szót említek csak, amelyeket saját szakállamra magyarítottam. Az egyik a **link**, amit én következetesen **címsornak** mondok, a másik a – megrökönyítően rettenetes hangzású – **fícsör**, ami nem más, mint **jellegzet**. Természetesen magyarázat nélkül is mindenki érti, mit jelentenek ezek az általam bevezetett szavak, hiszen használatukkor a mondat összefüggéseiből egyértelműen kiderül a jelentésük. Ezt, egy kis jóakarattal és fáradozással, jó néhány új jövevényszóval is meg lehetne tenni.

Nem is annyira azokkal az átvett szavakkal van a baj, amelyekre nincs, pedig lehetne magyar kifejezés, hanem azokkal, amelyek meglévő magyar szavakat szorítanak ki, tesznek elavulttá, sőt szinte nevetségessé. A kedves hallgatóságom közül ki hallotta utoljára és mikor a **fénykép** szavunkat? Ma a **fotó** kizárólagosan van használatban, és én undorodom tőle! Ha megemlítem, meg szokták kérdezni, hogy miért rosszabb a **fotó**, mint a **magnó**, az **autó**, a **telefon**, a **mikrofon**, a **rádió**, satöbbi? Egyszerűen azért, mert **fénykép** szavunk létezik, pontosan leírja azt, amit jelöl, amire kitalálták, amit a **fotó** divatból, lustaságból helyettesít, ugyanakkor mindössze fényt jelent. Az angolból nemcsak szavakat veszünk át, hanem azt a megszégyenítő pongyolaságot is, amellyel elharapjuk a szavak folytatását, mint amikor az applikációt **app**-ra a tablet-et és a tablettát is **tab**-ra rövidítik. A hőlégsugaras motorral működő

repülőgépet egyszerűen **dzset**-nek nevezik. Ez körülbelül olyan értelmes egyszerűsítés, mintha valaki a tehenészetet **tej**-nek nevezné.

Szolgai, sőt rabszolgai módon veszünk át olyan szavakat, mint a **sztrók**, a **spré**, a **lájk**, a **lízing**, az **oké** és társaik. Pedig az agyvérzés, vagy szélütés létező szavaink, pontos jelentéssel, míg a sztrók csak csapást jelent, ugyanúgy, mint egy már régebben átvett angol szó, a sztrájk. A spré pedig, ha a készüléket értjük alatta: **porlasztó**. Ha azt, amit kifújunk belőle: **permet**. Gyönyörű szavainkat és szabatos nyelvünket szemétbe dobva átveszünk és kizárólagosan terjesztünk el egy rettenetesen magyartalanul, – mondjuk ki – rondán hangzó szót: **spré**! Hogy a **lízing** ártörlesztő kölcsönt jelent, már szinte ki sem merem mondani. Elvárható a mai embertől, hogy képes legyen – anyanyelvének szépségére ügyelve – **hatszótagú** kifejezéssel bajlódni, amikor ugyanazt **kétszótagú** idegenszóval is kimondhatja? Úgy látszik, nem várható el...

De – a mondatomat már megint így kell kezdenem – nem is itt van a legnagyobb baj. Néhány éve Budapesten ültem a televízió előtt, és unalmamban – helyesebben: dühömben – fölírtam azokat az elhangzott idegen kifejezéseket, amelyeket – mint külföldi – soha nem használnám, ha magyarul beszélek. Egy-két óra alatt tekintélyes mennyiség jött össze. Íme a jegyzék, nagyjából betűrendbe szedve:

Ambíciózus, alteregó, adaptáció, ambivalens, aukció, affinitás, aktualitás, attitűd, alternatíva, büdzsé, börze, centrum, diagnózis, drog-abúzus, disztingvál, devalválódik, definiál, dokumentum, donor, diszpreferál, deviáns, differencia, debütál, disszipál, eszenciális, evidens, sőt: **evidencia, evakuál, extrém, egzisztencia, exkluzív, fókuszál, fizikailag és mentálisan** (így egyben, ugyanis egy sportolóról volt szó és a *testileg és szellemileg* úgy látszik, túl póriasan hangozhatott volna), **fesztivál, funkció, formula, favorit, frakció, generál** (mint ige), **globalizáció, garancia, hidratál, hezitál, instruál, inspirál, interpretál, információ, intenzitás, indirekt, iniciatíva, ideál, koncentrál, kvalifikáció, konszenzus, kommunikál, koprodukció, kontextus, konfliktus, kompromisszum, koalíció, kampány, konferencia, kompjúter, koncert, karakter, karantén, katabilis, konzultáció, legitimizál, lojalitás, motiváció, mentalitás, manifesztáció, mandátum, metafórikusan, normatív, opció, organizál, prezentál, promóció, publikus, prognózis, pozíció, poetica, performansz, prodzsekt, paraméter, prevenció, petíció, portfólió, preferál, prosperál, reprezentatív, regisztráció, releváns, relaxáció, regeneráció, reagál, recesszió, realizál, stigma, szponzor, skandalum, spirituális, szegmens, szelektál, szofisztikált, szimbolizál, szankció, szenzibilizál, szintetikus, tolerál, tendencia, tumultus, trauma, teoretikus, trend, terminál, verzió, vizualizáció, voksolás, verbalitás.**

Több mint százhúsz szó, mely fogalmak mindegyikére – kevés kivétellel – pontos és pompás magyar kifejezésünk van! Néhány héttel később elém került Kosztolányinak egyik, a nyelvhasználatot bíráló írása, és amelyet kereken száz évvel ezelőtt írhatott. A szöveg tartalmazta az előbbihez hasonló felsorolását a gyakran – és fölöslegesen – használt idegen szavaknak. Sajnálom, hogy nem találom sehol azt az írást,[1455] mert megdöbbentő, hogy az a szójegyzék majdnem azonos azzal, amit talán öt éve hordtam össze a tévét nézve. Nagyon szomorú lenne, ha azt a kérdést tehetném föl, hogy: **Tehát most még mindig itt tartunk?**

Sajnos a helyzet sokkal szomorúbb, mert nem **még mindig**, hanem **már megint** itt tartunk! Feledésbe merültek azok az idők, 60-70 évvel ezelőtt, vagy még régebben, talán éppen

[1455] Kosztolányi csak szerkesztette *A Pesti Hírlap nyelvőre. A Pesti Hírlap ajándéka* című sorozat 1933-as kötetét (Légrády testvérek kiadása), és abban volt benne Tolnai Vilmos akadémikusnak *A tiszta magyarság szótára* című cikke, amelynek végén kapott helyet egy idegenszó gyűjtemény, szójegyzék vagy szószedet, valóságos idegen szavak szótára, ami a használatra nem ajánlott idegen szavakat tartalmazta. – *A szerk.*

Kosztolányi panaszainak köszönhetően,[1456] amikor bizony törődtek a magyar nyelvvel! Félek, hogy ma még hosszabb lenne a listám, mint az, amelynek szavait néhány éve gyűjtöttem össze, ha ugyanannyi ideig ülnék a tévé előtt, mint akkor. Azóta kizárólagos használatot élveznek például olyan – teljesen fölösleges – szavak, mint az **adekvát**, az **emblematikus**, a **szkeptikus,** és sok más, amelyeket tíz évvel ezelőtt még senki se használt. Némelyik ijesztő módon befolyásolja az emberek gondolkodásmódját. Sokan már nem magyarul gondolkoznak! Például, ha ezt mondják: *Abban vagyok szkeptikus*. Ez magyarul egyszerűen, célratörően és főleg röviden így hangzana: *Azt kétlem*.

Ha már itt tartunk: azt hihetnénk, hogy rövidségük miatt használjuk szorgalmasan a **sztrókot**, **sprét**, **lízinget** és még néhány keveset. Akkor viszont miért nem használjuk a tüntetést a demonstráció helyett, a hagyományost a tradicionális helyett, a magánosítást a privatizáció helyett, a robbanást a detonáció helyett (amely egyébként nem robbanást, hanem durranást jelent!), az úticélt a desztináció helyett és még rengeteg más, rövid, magyar szót az elterjedt és hosszabb – gyakran sokkal több szótagból álló – idegen szavak helyett?

Előttem fekszik *Tótfalusi István* **Magyarító szótára**, amelyben 14 okát adja meg az idegen szavak fölösleges használatának. Én mindössze három fő okát látom ennek az elítélendő jelenségnek.

Az idegen szavakat használók három „fajtája”:

1) Szándékosan és tudatosan használ idegen szavakat, mert azt hiszi, hogy attól ő a „menő”, vagy hogy attól hangzik igazán „tudományosnak” a szövege.
2) Fütyül az anyanyelvére, és azt szajkózza, amit – sajnos – mindenütt hall, és gondolkodás nélkül veszi át a gyakran csak „félig magyarra fordított” szövegekben éktelenkedő idegen szavakat.
3) Nem is ismeri már a megfelelő magyar kifejezéseket...

Ezt a siralmas helyzetet csak úgy lehetne jóra fordítani, ha széles körben mutatjuk be és tudatosítjuk, hogy mekkora **önmegalázás** a meglévő magyar szavak helyett idegeneket használni. Tudni kell, hogy mi a magyar és mi nem. Ez az iskolák föladata. És aztán tudatosan kell használni a magyar nyelvet. Ez nem csak az iskolák föladata, hanem mindannyiunké.
Érdemes röviden szólni a tudományos cikkek, értekezések és más szakszövegek szóhasználatáról. Attól, hogy azokat telerakjuk a latinból, ógörögből és az angolból származó kifejezésekkel, nem tudományosabbak lesznek, hanem a nem szakemberek (vagy még nem szakemberek) számára érthetetlenebbek. A magyar szakemberek megértenék ezeket a szövegeket a magyar kifejezésekkel is. A nem magyar szakemberek számára szánt, tudományos szövegeket pedig nem magyarul szokták írni.

[1456] Kosztolányinak az idegen szavak elleni fellépésére lásd ezeket az írásait a *Nyugat*ban: Nyelvtisztítás (1916/3). Nyelvművelés: Eszmecsere, Nyelvtan és vaskalap, Veszedelemben van-e nyelvünk? A »soviniszta« nyelv. Azok az idegen szavak. Újító teremtés. Mi a teendőnk? Čokol… vigiazat…! Válasz Schöpflin Aladárnak (1933/9). http://epa.oszk.hu/00000/00022/nyugat.htm. A *Pesti Hírlap*ban: Bábel tornya. Válasz Schöpflin Aladárnak. (1933. márc. 25. és ápr. 2). Fellegjáró és elképesztő (1926. szept. 5). Nyelvi írásai összegyűjtve: Kosztolányi: *Nyelv és lélek.* Szerk. Réz Pál. Szépirodalmi, Budapest, 1971. Voltak, tehát akik másként gondolták, illetve bizonyos buktatókra figyelemeztettek. Lásd Schöpflin Aladár: Nyelvművelés és Nyelvművelés. Vita Kosztolányi Dezsővel (*Nyugat* 1933/5. és 1933/9). Garázda Péter: Pénzpuffasztás és nyelvszegényítés. *Széphalom* 7. évf. (1933). http://acta.bibl.u-szeged.hu/20728/1/szephalom_007_027-029.pdf. Zolnai Béla úgy érvelt, a nyelvben nincsen felesleges szó, az idegen szavakat be kell fogadnunk, mert két szó jelentése sosem azonos. A jó magyarítás sem szünteti meg a jövevényszó jogosultságát, mert finom, jelentésbeli és hangulati megoszlások mindkettő számára lehetővé teszik a létezést. Gombocz Zoltán kívülálló álláspontja, hogy az igazi nyelvész nem nyelvápoló. (Murányi Gábor: Nyelvháborús históriák. Elszállt szavak. *HVG* 1997/26. https://web.unideb.hu/~tkis/hvg06.htm). – *A szerk.*

Álljon itt végül két elrettentő példája annak, hogy egyesek mit értettek magyar nyelven. Az első talán valahol még a tizenkilencedik században hangzott el egy országházi vita során, de az is lehet, hogy szándékosan összeállított, erőltetett példa:

„Individuális politikám esszenciája abban kulminál, hogy mindazon dilemmák, differenciák, konflagrációk és konfliktusok elimináltassanak, amelyek az európai kabinettek kooperációjának rezultátumait nullifikálhatnák."

A másik idézet Kosztolányi egyik szintén idevágó írásából származik:

„Hadd idézzem újra annak a színházi beszámolónak néhány sorát, mely nem a »kültelki sajtó«-ban jelent meg és szerzőjéül egyik legismertebb tollforgatónkat vallja: »**A premiér pittoreszk és artisztikus mise en scenje, az akció frappáns miljője, a színészek produkciója, a szubtilis nüanszok valóságos chef d'oeuvreje«.**

És íme egy példa a félig lefordított szövegekre az ***Élet és Tudomány***-ból:

„A németnyelvű folyóiratok csak egyfajta tudásarchivumok; nem az aktuális és releváns kutatások orgánumai, hanem a provincialitás művelői."

Egészen lefordítva ez valahogy így hangzana:

A németnyelvű folyóiratok csak egyfajta tudástárolók; nem az időszerű és jelentős kutatások hírüladói, hanem vidékies tudósítók.

Ám az elburjánzó idegen szavak áradata csak az egyik tény a mai magyar nyelvhasználatban. Az egész ország szégyene, hogy egy másik jelenség egyáltalán létezik. Ez a trágár beszéd gátlástalan használata, amely most már – ahogy látom – a legelőkelőbb körökben is kezd igényt tartani a szalonképességre! Ez az általam ismert idegen nyelvekben teljesen elképzelhetetlen lenne, és noha egyes amerikai filmek fordítása nagyban hozzájárult e ronda szokás magyarországi elterjedéséhez, Amerikában nem beszélnek így. Erre több szót kár lenne fordítani. Ezt be kell szüntetni! Ezt a szokást gyökerestül ki kell irtani, mert ez a nyelvi züllés minden más területen is zülléshez vezet. Az egész kultúra züllését fogja okozni, ha nem okozta – esetleg visszavonhatatlanul – már ma is.

Egy másik tekintélyes területe nyelvünk romlásának bizonyos értelmetlenségek elterjedése, amelyeket – miután divatból terjedtek el – divatfordulatoknak szoktam nevezni.

Ezzel együtt. Ezt a fordulatot egyre gyakrabban hallom ott, ahol a mondat értelme azt kívánná, hogy helyette az **annak ellenére** álljon. Az egyik példát egy nyári tévéhíradóban hallottam. A bemondó arra figyelmeztet, hogy a városban (Budapesten) nagy útépítések, útfelújítások kezdődnek, és noha az iskolák bezártak már és sokan nyári szabadságukat a várostól távol töltik, **ezzel együtt** nagy közlekedési dugókra kell számítani. Szerintem **annak ellenére** kell az útépítések miatt dugókra számítani, hogy a nyárnak köszönhetően sokan nincsenek is a városban. Egy másik példa, szintén a tévéből. Ha jól emlékszem Buenos Airesről és valami ifjúsági olimpiáról volt szó. A sportolók 30 kilométerre laktak a versenyek színhelyétől, amely hosszú odautazást jelentett (már nem emlékszem rá, mennyi időt), de – így a további szöveg – a fiatal sportolók **ezzel együtt**, nagyon jó eredményeket értek el. Szóval nem **annak ellenére**, hogy már az utazás is részben kifáraszthatta őket?

Alapvetően. Ezt a szót ma nagyon sokan minduntalan és mindenhova beszúrják! Például az időjárás-jelentésbe: *Ma alapvetően esős idő lesz*. Vajon mihez vet alapot az esős idő, amihez a napos idő nem? Azt akarja mondani, hogy **főleg**, **többnyire**, **kiterjedten**, **leginkább**, stb. De nem! Átveszi az angolból a ***basically*** magyar fordítását, mert nem tudja, hogy az angol nyelvterületen (de lehet, hogy csak Amerikában) a ***basically***-t manapság leginkább a **főleg** értelmében használják, noha kétségtelenül alapvetően-t jelent. Pedig az alapvetően-nek tisztességes és becsületes értelme is van, ha értelemszerűen használjuk. Például: Az űrkutatásban a rakétatechnika kifejlesztésének **alapvető** szerepe volt. Vagy: A rakétatechnika az űrkutatást **alapvetően** befolyásolta. Olyannyira, hogy nélküle nem létezhetne űrkutatás, legföljebb csak távcsövön keresztül. Itt jó lelkiismerettel használhatjuk az **alapvetően**-t, egyszerűen azért, mert a jelentése pontosan megfelel az értelmének.

Nem elég tehát, hogy az angolból nyakra-főre veszünk át szavakat, de a – néha helytelenül lefordított – szavakat és kifejezéseket is hagyjuk divattá válni. Ilyen a **nem igazán** (*not really*), aminek a magyarban **egyáltalán nem** az az értelme, mert ha valami nem igazán, akkor sehogy se, azaz nem. Ezt annak idején **nem nagyon**-ra kellett volna fordítani, ugyanis pontosan ez az angolban az értelme. A másik a **nem annyira** (*not so much*). Gyakran hallani ilyesmit: *Szereted a görögdinnyét? Nem annyira*. Mi az, hogy nem annyira? Nem annyira, mint a sárgadinnyét, vagy nem annyira, mint a kisöcséd? Itt is nyilván úgy érti a válaszoló, hogy **nem nagyon**. Némelyik lefordított jövevény kimondottan nevetséges, például ha valaki egyszerű **igen**-nel helyeselhetne, de azt mondja: **Így igaz!** – lehetőleg három-négyszer egymásután: ***That's right!***

Ide tartozik az az elképesztő mértékben elterjedt hiedelem is, hogy a mondatokat csak így lehet kezdeni: **Én azt gondolom, hogy**... (vagy: Én úgy gondolom, hogy...). Van, aki ezt a futó mondataiban is még kétszer-háromszor megismétli. Ez a kezdés teljesen fölösleges (egyébként az angolban is!), hiszen ha nem idézzük valaki véleményét, akkor nyilván azt mondjuk, amit gondolunk. De ha hangsúlyozni szeretnénk, hogy a saját véleményünkről van szó, akkor ennek a módját a magyarban már régen kitalálták. Így hangzik: **szerintem**! **Szerin-tem**. Három szótag, mint az angol megfelelője: **I-think-so**... És mert ott szokás így kezdeni a mondatot, nálunk is elterjedt, de a magyar fordításban **hatszótagú** szósorral..! A nem tudatos magyar beszédnek – és a messzemenő önmegalázásnak – kitűnő példája!

További divatok:

Arról szól. Vannak bizonyos dolgok, amelyek **arról szól**-hatnak, például egy történet, egy mese, egy regény, egy film, satöbbi. De az *X-autópályához vezető Y-bekötőút építkezése* nem **szólhat arról**! Az építkezés egyetlen szót se szól! Helyesen persze: *Az építkezés esetében arról van szó...* Ezt a divatfordulatot csak az használja, aki nem beszél tudatosan, nem törődik saját szavainak értelmével, csupán átvesz valamit, amit másoktól hallott.

X-Y **úgy fogalmazott, hogy**... Ez a fordulat szinte minden híradásban előfordul legalább egyszer. Nincs is vele semmi baj, ha például egy **ravasz** politikus valamilyen **kényes** kérdésre **agyafúrt** választ ad és azt nem túl rövid mondatban teszi. Ilyen esetben szinte kötelező a szavait *úgy fogalmazott, hogy*-gyal idézni. Ám ez a bevezetés olyan gyakori, hogy az esetek nagyon nagy százalékában teljesen kielégítő lenne az *X-Y azt mondta, hogy... Úgy nyilatkozott, hogy... Azt válaszolta, hogy...* satöbbi.

Úgymond. Ez tulajdonképpen a beszédbeli idézőjel, és aránylag ritkán fordul elő, hogy használni kell, vagy használni lehet, de mert divatba jött, vannak akik minden második mondatukban **úgymond**-anak valamit. A legtöbb esetben szó sincs a beszédbeli idézőjel szükségszerinti használatáról.

Hat óra **magasságában**. Lehet ezt mondani, miért ne lehetne – igaz, hogy lelki szemünk előtt élénken látjuk, amint az illető homokóráról olvassa le az időt – de miért válhatott ez szinte kizárólagossá? Miért nincs ma már **hat órakor**, **hat óra táján**, **hat óra körül**, **hat óra felé,** és esetleg még egynéhány további változat? Még furcsább, ha a hét napjainak esetében hangzik el ez a zengzetes fordulat: Csütörtök magasságában...

X-Y ezt és ezt **megkérdőjelezte**. Nem azt mondja, hogy **kétli**, **kétségbe vonja**, **kérdésesnek tartja**. Nem! Ő **megkérdőjelezi**! Lelki szemeimmel látom, amint az illető lopakodva, mint a haszontalan gyerek, aki házak kapuira pingál valamit, odabiggyeszt egy kérdőjelet a szóbanforgó hír mögé... Érdekes, hogy egy további nyelvi nyalánkság még várat magára: a **megfelkiáltójelezést** eddig még nem hallottam.

Ne ragozzuk tovább! Ezt valaki egyszer mondhatta, akinek talán fogalma sem volt a ragozásról. Eddig rendben van, de hogy' terjedhet el az ilyesmi? Valakinek megtetszett és jópofáskodásból ő is így mondta? És aztán mindenki, aki szintén használja, csupán jópofáskodásból csinálja? A jópofáskodás egy idő után elér egy szintet, ami már egyáltalán nem jópofáskodás, mert olyan emberek veszik át a terjesztését, akik azt hiszik, hogy amit mondanak, az nem hülyeség.

Fajsúlyos. Ha valaki olyan személyt, akit fontosnak, jelentősnek, figyelemre, elismerésre méltónak tart, **fajsúlyosnak** nevez, akkor a nem tudatos beszéd legmegrökönyítőbb példájáról tesz tanúbizonyságot! Mert nehéz elhinni róla, hogy nem ismeri a fajsúly fogalmát. De ha mégis így lenne, akkor olyan szót használ, aminek nem ismeri az értelmét. Ha meg tudja, hogy a legkönnyebb elem sem fajsúlytalan, tehát a **fajsúlyos** szóval nem lehet fontossági fokozatot jelölni, akkor egyszerűen nem figyel saját szavainak értelmére. Harmadik eset nincs! És a két eset közül nem tudom, hogy melyik a **nagyobb fajsúlyú** butaság.

Van egy másik, nevetséges szavunk, amely a múlt század ötvenes éveinek elején terjedt el, és éppen úgy nem jelent önmagában semmit, mint a fajsúlyos. Ez a szó a **minőségi**. Mindennek van minősége. Van jó minőség és rossz minőség, és közöttük az összes elképzelhető fokozat. Akkor ebből hogy' következik, hogy a **minőségi** jó minőségűt jelent? Sehogy! Mégis elterjedt és szorgalmasan használják, noha továbbra is értelmetlen. Nem szeretném, hogy ha a **fajsúlyos** is ilyen sikeresen terjedne el értelmetlenségének ellenére...

A divatfordulatokkal együtt három divatosan elterjedt szót is szeretnék megemlíteni. Érdekes, hogy – noha az újonnan beáramló idegen szavak magyarításában nem jeleskednek a mai nyelvhasználók – új kifejezéseket mégis kitalálnak és elterjesztenek, még ha azok teljesen fölöslegesek is. Az egyik ilyen az **okán**. *Ennek és ennek* **okán** *ez és ez történt*, vagy *történik*. Erre a fogalomra kitűnően bevált és régóta ismert a **miatt**, vagy **emiatt** szavunk. De ha ezek túlzottan pórias hangzásúak lennének, akkor még mindig elővehetjük az **ebből az okból kifolyólag**, vagy **ez az oka annak, hogy...** szósorokat, amelyeknek az **okán**-nal, vagy **ennek okán**-nal való helyettesítését én találom rettentően póriasnak...

A másik a **mindösszesen**. Hát kérem! Van **mind**, van **mindössze**, van **összes** és van **összesen**, de **mindösszesen** nincs! Annak **okán**, helyesebben azért, mert az **összesen**-nél nincs **összesen**-ebb! Az **összes** már **mind**egyikét tartalmazza annak, amiről szó van. Ezért nincs **mindösszes** szavunk sem. Tehát az összesen elé odabiggyeszteni a **mind**-et fölösleges meghosszabbítás. Gondoljunk a rövidségre és arra, hogy miért is használjuk a **link**, **sztrók**, **oké**, **infó**, **spré**, **app**, satöbbi szavakat??

A harmadik pedig a **másodjára**, **harmadjára.** Régen volt: **először**, **másodszor**, **harmadszor**, és ezért volt **másodszorra**, **harmadszorra**, **negyedszerre** is, amely sorozat tetszés szerint folytatható bármeddig. Nem tudom, mikor találta ki valaki, hogy a **másodjára**, **harmadjára** szavakat használja – kétezer előtt soha nem hallottam –, de úgy elterjedt, mint a pestis a középkorban. Olyan nincs, hogy **elsődjére**, tehát honnan a csudából jött a **másodjára**, **harmadjára**? Nem merem azt állítani, hogy rossz, mert nem vagyok nyelvész, de valahogy

minden porcikám tiltakozik az ellen, hogy valamit, ami régóta létezik és régóta bevált, **minden ok nélkül** kicserélünk valamire, ami aztán a régóta használtat elrégiesíti és egy idő után kimondottan nevetségessé teszi.

Áttérek a nyelvpusztulás további, **nagy fajsúlyú** területeire. Az egyik az **ikesige** elérvénytelenülése. Nem hiszem, hogy ez a szabály létezett volna valaha is kivételek nélkül, de hogy ma az **eszek**, **iszok**, **alszok** elterpeszkedik a nyelvünkben és úgy tesz, mintha minden rendben lenne, sőt úgy tűnik, mintha mindenki úgy tenne, mintha minden rendben lenne, ahhoz most nem fűzök hozzá semmit, mert csak nagyon durván tudnám magamat kifejezni. Ide tartozik a **-ban**, **-ben** n-betűjének nagyvonalú elhagyása, most már nagyon gyakran írásban is.

Egy másik borzalom is terjed, mint a futótűz, mégpedig ez a szerkezet: Természetes**en**, hogy... Nyilvánvaló**an**, hogy... Valószínű**leg**, hogy... Kétségtelen**ül**, hogy... Feltehető**en**, hogy... Nem hiszem, hogy sokat kellene magyaráznom, mi ebben a rossz. Természetes, hogy... Valószínű, hogy... Nyilvánvaló, hogy... Stb. Vagy pedig: Természetesen, valószínűleg, nyilvánvalóan, feltehetően, stb. A két dolgot nem lehet összekeverni, illetve lehet, de az merőben helytelen. Ennek fölismeréséhez nem kell nyelvésznek lenni.

Koromnál fogva ez nem saját panaszom, de külföldön élő, fiatalabb ismerőseim nagyon furcsállják, hogy Magyarországon sok üzletben, az elárusító személyzet egyszerűen **letegezi** őket. Itt is az angolt utánozzuk? Hagyjuk kipusztulni a nyelvünkből a magázást, amely emberi kapcsolataink egyik szintjének hangsúlyozását teszi lehetővé? Nem találom jónak. Már csak azért sem, mert ez is olyasmi lenne, amely egy idő után régi szövegek megértését csak egy bizonyos magyarázattal, „fordítással" tenné lehetővé.

A nyelv, a szabályaival együtt az írással rögzítődött, ami azonban még nem volt egységes. Az egységesítés a könyvek megjelenésével és elterjedésével következett be. Ezért játszott a nyelv **egységesített rögzítésében** óriási szerepet a Biblia lefordítása, valószínűleg jó néhány más nyelvben is, de a németben és a magyarban mindenképpen. Ez a rögzítettség rendkívül előnyös dolog és ragaszkodnunk kell hozzá. Ettől a nyelv még jócskán maradhat rugalmas, de nem úgy, hogy lényeges részeket dobunk ki belőle, vagy rúgunk föl benne! Ez a rögzítettség biztosította eddig nyelvünk hosszú időt megért érthetőségét. Milyen büszkék vagyunk rá, hogy a 800 éves Halotti beszédet nagyjából magyarázat, vagy „fordítás" nélkül ma is megértjük, ellentétben az összes **nagy**, európai nyelvvel, amelyek 800 éve még gagyogó gyermekkorukat élték.

Ámde nagyon elkalandoztam. Lépjünk tovább! Nem tudom, hogy a lenyűgözően bárgyú *politikai korrektséghez* tartozó jelenség-e az állatok, sőt tárgyak megszemélyesítése. Tudományos előadás folyamán hallottam: *A szúnyogok,* ***akik***... Vagy amikor a piacon egy kiló cseresznyét akartam venni, de mert többféle volt – noha én is rámutattam – az elárusító rámutatott ugyanarra a fajtára és megkérdezte: **Ő** belőle? Sőt, amikor az egyik üzletben messziről mutattam a szappanokra és csak az eltérő csomagolás szerint tudtam megmondani, melyiket kérem, az elárusító kisasszony biztonság kedvéért rámutatott és megkérdezte? **Őt**? Ő, a szappan! Sírjunk, vagy... nem, ez már nem nevetséges.

Tavaly előtt **Görögbe'** voltunk, tavaly **Olaszba'** (hol az n?), idén **Spanyolba** megyünk... Tessék mondani, a **Francba** mikor tetszik elmenni? Ki üldöz minket annyira, hogy nem jut időnk, vagy erőnk az **ország** szó kimondására?!

„A vonat hatvan **kilométer per óra** sebességgel haladt". Nagyon jó eset, ha az illető, aki nyilván fölolvas, azt mondja, hogy hatvan kilométer per **órás** sebességgel! Igen, mert amiről

olvassa, azon ott a **60** – számokkal leírva – aztán a kilométer – **km**-re rövidítve – mögötte egy **ferde vonal** és utána ez áll: **óra**. Tehát az már a fölolvasó becsületére válik, ha ezt így olvassa: Hatvan kilométer per **órás** sebességgel... De miért van ez így a papíron? Miért ne lehetne ezt már ott is magyarul leírni: *A vonat **óránként** hatvan kilométeres sebességgel haladt*... Mint ahogy az se magyar, ha valaki **pillanatnyilag** helyett **per pillanat**-ot mond. Amint mondtam már, az elcsépelt jópofáskodás nem jópofa, hanem egyszerűen rossz nyelvezet.

„**Négyszer gyorsabban tanul angolul**...” – olvasom a hirdetést. Mihez viszonyítva? Mint ha féllábon állna, vagy mint ha meztelen csiga lenne? (A valamilyen kozmetikai szer) „**Kétszer gyorsabban hat”**! Mint micsoda? Mint a ráolvasás? A vonat a megengedettnél **háromszor gyorsabban** ment. Ezeknek egyike se magyar szöveg. Magyarul csak ezt lehet mondani (és főleg írni): Négyszer **olyan** gyorsan tanul angolul, **mint**... A szer kétszer **olyan** gyorsan hat, **mint**... És akkor bizony ki kell rukkolni az összehasonlítási alappal, amit persze nem lehet a hirdetésben megtenni, mert akkor nem lehetne a célközönséget hülyének nézni!!! A vonat pedig a **megengedett sebesség háromszorosával haladt**, vagy **háromszor olyan gyorsan ment**, **mint az megengedett lett volna**. A két**szer**, három**szor**, négy**szer** a **gyorsabban**-nal nem fér össze! Valószínűleg ez a szerkezet is az angol mérhetetlen pongyolaságából származott hozzánk. De az is lehet, hogy a németből.

Bocsánat! Azt mondtam, hogy **kétszer**? Van ilyen még a mai magyarban? Szerintem már csak **kettő** van és **kettőször**, a **két**- kihalt. Miért, mert a két- és a hét összecserélhető, félreérthető? Pont ma, amikor a telefon is olyan tökéletes hangzású, hogy egy-egy szó betűzése is csak nagyon ritkán válik szükségessé? A **két**- kihalásával tovább csökken nyelvünk színessége. Tessék a kettőt ott használni, ahol külön áll, vagy ahol komoly veszély fenyegetne, ha valaki hétnek értené! Mikor lehet az évszám **két**-jét hétnek érteni? A **hétezertizenkilencet** nem csak mi nem fogjuk megérni, de a szorgalmas nyelvrongálóink sem. Tehát szigorúan **kétezertizenkilencet** mondjunk és ne kettőezertizenkilencet!!!

Majdnem végül rátérek kedvenc nyelvi katasztrófámra, az igekötők használatának teljes zűrzavarára.

Íme a helytelenül használt igekötők:

...A megnövekedett faágak **kitakarják** az útjelző táblákat... **eltakarják** helyett... Az áldozatok számát még nem lehetett **megbecsülni... felbecsülni** helyett... X-Y-t **megvezették…** ilyen nincs a magyarban! Ez van: **félrevezették**!! …Az új felüljáró **kiváltotta** a régit... **felváltotta**, esetleg **leváltotta**, vagy **fölöslegessé tette**, de leginkább **helyettesíti** a régit. **Kiváltani** a télikabátot lehet a zálogházból, vagy valamilyen szokatlan étel **válthat ki** csalánkiütést. ...Az utasok (akik a vasúti kocsikban ültek!) **betörték** az ablakokat. Szerintem **kitörték**, ha nem akarjuk maholnap a betörőt kitörőnek nevezni... **Bevéd**, **beelőz**, **beájul**, **bealszik**, **beindul**, **bevizsgál.** Szerintem: **megvéd** vagy **körülvéd**, **megelőz**, **elájul**, **elalszik, elindul** vagy **megindul**, **megvizsgál.**

És a fölöslegesen használt igekötők:

...**Beazonosít**, **bepótol**, **lerendez**, **leellenőriz**, **kihangsúlyoz**, **megörököl**, **megtapasztal**, **bevállal**. Helyesen: **azonosít**, **pótol**, **rendez** (esetleg **elrendez**), **ellenőriz**, **hangsúlyoz**. A **meg**- igekötőnek fontos szerepe van, mert valami folyamatosat, vagy általánosat tesz befejezetté. Például: tanultam japánul, de sajnos nem mondhatom, hogy **meg**tanultam japánul. Vagy valami szándékosságot fejez ki, ha jelenidőben használom: **meg**nézem, **meg**tanulom, **meg**csinálom, **meg**vizsgálom, stb. Az öröklésnél és a tapasztalásnál nincs értelme a **meg**- igekötőnek, mert ha azt mondom, hogy ezt és ezt **örököltem**, vagy **tapasztaltam**, mindkét esetben befejezett tény és semmivel sem mond többet, ha azt mondom, hogy ezt és ezt **megörököltem**,

vagy **megtapasztaltam**. Vitatkozni szoktak velem, mert például a tapasztalást egyre gyakrabban használják jelenidőben: *...itt a látogatók* ***megtapasztalhatják…*** stb. Világos, hogy itt maga az ige az, ami nem a legmegfelelőbb. Szerintem jobb lenne a megismerhetik, meglát-hatják, magukévá tehetik, megtudhatják, megtanulhatják, kitanulhatják, átélhetik, stb. Tehát itt nem a **meg-** igekötővel van a fő baj. A **vállalni** igénél pedig már a **fel-**, vagy **el-** igekötők is teljesen fölöslegesek. Esetleg az **átvállal**-nak van létjogosultsága, de a **bevállal**-nál hülyébb szóképzést nehezen lehetne kitalálni!!! Meg szoktam kérdezni, hogy hol tartod a válladat, a hasadban? A rekeszizom alatt vagy fölött?

Ha már a jelenkori nyelv eltévelygésének bírálatára ennyi időt fordítottam, hadd említsek meg egyet a múlt bűnei közül. Sok idegen szót vettünk át, amelyek annyira beépültek a nyelvünkbe, hogy ma már nevetséges lenne ellenük tenni bármit is. Nem is nagyon lehetne, tehát egyúttal hasztalan fáradozás lenne. Igenám, de sok szónak átvettük a helyes kiejtését és sajnos az írásmódját is, figyelmen kívül hagyva, hogy az átadó nyelvekben más kiejtési szabályok uralkodnak, mint a magyarban, tehát az írásmódot saját szabályaink szerint kellett volna rögzíteni és hivatalosítani. Ez sok esetben nem történt meg. Főleg ott nem, ahol az idegen szóban kettős mássalhangzó van, mert ha nem lenne, akkor – az idegen szabályok szerint – előtte hosszú magánhangzót kellene ejteni. Ilyen például a **mammut** és a **tennisz**, amit ma már szerencsére csak egy m-mel és egy n-nel írunk, de ez hetven évvel ezelőtt még nem így volt. Ha – például a németben – csak egy m-mel és egy n-nel írnák ezeket a szavakat, akkor azt m**aa**-mutnak és t**ee**nisznek ejtenék ki. Nem tudom, hogy' kopott ki a mamut és a tenisz egy-egy fölösleges betűje, de valószínűnek tartom, hogy amikor már gyakorlatilag mindenki a fölösleges betű nélkül írta, azok, akiknek eleve föladata lett volna az átvett szót így írni, **kénytelen-kelletlen** hivatalosították. Ideje lenne tehát a helyesírást meghatározóknak fölébredni és jó néhány további szóból is kidobni azt, ami – a mi fonetikánk szerint – nem odavaló. Íme, néhány ilyen: mi**ll**ió, mi**ll**iárd, e**ll**ipszis, szi**mm**etria, a**ll**ergia, inte**ll**igencia, ko**mm**unikál, mo**tt**ó, mode**ll**, stb. Ez nem csak azért lenne helyes és rendkívül sürgős, mert a magyar felbecsülhetetlen értékű előnye más nyelvekkel szemben a hangzásszerinti írásmód, hanem mert ezekben a szavakban egyre többen nyomják meg magyar módra a kettős mássalhangzókat. Ez régebben műveletlenségnek számított. Ma viszont már alig lehet rossz néven venni, mert vagy hangzás szerint írunk, vagy nem?!

A **futball** a legjobb példa arra, hogy néhány átvett szavunk hivatalos helyesírása milyen nevetséges. Nincs ember a Földön, aki ezt ne **fudbal**-nak mondaná! Néhány hete láttam egy nyolcvan évvel ezelőtti magyar filmet, amelyben ez a szó a női főszereplő szájából hangzott el (aki, azt hiszem, Ágay Irén volt). A szóban zengzetes d volt hallható és nyoma sem volt a hosszú l-nek. Tehát már talán száz éve mindenki **fudbal**-nak ejti ezt a szót és mi még mindig helytelen „helyesírással" írjuk!

Mi történt? Az eredeti angol szó **football**, vagyis *láblabda*. A szóban rejlő kettőzött rövid o-ból u-t csináltak – nagyon bölcsen. Viszont egyáltalán nem bölcsen, benne hagyták a kettős l-t, amit az égvilágon senki nem ejt kettőzve, és benne hagyták a t-t, ami viszont a kiejtésben, a zöngés b előtt zöngés d-re változik! Hát akkor miért nem **fudbal** a szó hivatalos helyesírása? És ezt olyan emberek határozták meg, akik nyelvészek voltak! Nálam legalábbis jóval nyelvészebbek, és mint olyanoknak tudniuk kellett, hogy magyar szavainkban is igazodik az írásmód „beszélő szerkezetünk" lehetőségeihez, de legalábbis a kényelméhez: a le**b**kéből le**p**ke lett, mert csak erőltetve lehet zöngés b-t zöngétlen k előtt ejteni. A la**p**dában pedig a zöngétlen p alakult zöngés b-vé a la**b**da szavunkban!

Bírálatom utolsó pontját csak körülírni tudom ugyan, de többre nincs is szükség. Elég bekapcsolni a rádiót vagy a tévét, és meghallgatni, hogy az emberek lenyűgözően nagy százaléka milyen hanglejtéssel beszél. Hosszú mondatsorok hangzanak el és mindegyik mondat végén fölviszik a hangot, ahelyett, hogy levinnék. A mondatok utolsó három-négy, néha öt szótagja is egy szinten, nagyon magasan lebeg. Végül – nagy kegyesen – a befejező mondat végén kerül oda a hang, ahova minden előző mondat végén is kerülnie kellett volna. Az énekelve, nyafogva beszélést és a hadarást már szinte kár megemlíteni. Tönkreteszik a magyar szép, ütemes, dallamos, kimért nyugalmú hangzását.

Nem említettem a *szlenget*, amivel nincs baj, ha nem csupán bemutatásaként, példaként engedjük betolakodni az irodalmi nyelvbe. És nem említettem az SMS-ezés szecskára vágott és agyon rövidített nyelvezetét, egyszerűen azért, mert nem vagyok szakértője. Pedig lehet, hogy éppen ez pusztítja a nyelvet a leghatékonyabban. Csak remélni tudom, hogy a makogásból kiindult nyelv, ragyogó pályafutása után nem silányul újra olyan szintre, amely ha nem is makogás, de valami rövidítésekbe fulladt, szabály áthágásokból álló, agyon egyszerűsített és színtelenített kotyvalék.

Befejezésül idemásolom egyik nemrégen írt versemet:

Felszólítozat
(Talán ezt írná ma Vörösmarty)

Nyelvednek rendületlenül
Légy híve, ó magyar,
Mert csak, míg jól beszéled azt,
Vagy valóban magyar.

A nagyvilágon e kívül
Nincsen számodra nyelv,
Mely jobban adná meg neked,
Mi szép és józan elv!

E szó, amely az őseid
Reád hagyott szava,
Ha végleg elfelejtenéd,
Nem jő vissza soha!

Lehet, hogy hazád földje az,
Mely sírként majd takar,
De csak, míg bírod ezt a szót,
Csak addig vagy magyar.

Vigyázz e nyelvre, ó magyar,
Mert más, rá nem vigyáz.
S ha pusztul, hantján nem borul
Rá mástól semmi gyász!

Nyelvedben élsz – tán nem tudod?
Azzal vagy önmagad
És véle tűnsz, ha ajkadon

Az ősi szó apad!

Nyelvednek rendületlenül
Légy híve, ó magyar,
Hisz csak, míg jól beszéled azt,
Vagy valóban magyar!

Lábjegyzet idegen szavaink életrajzához:

Idegen szavakat régóta használunk, hiszen a latin volt sokáig az államnyelv, s azon az eszmei területen a jogtest elkülönülten építkezett, de erősen idomult a magyar sajátosságokhoz a Koronatan révén, amely háttér nagy szerepet vitt uralkodóréteg és nép viszonyában. S mivel latinul írtak okleveleket, tulajdoni ügyekben mozogva be kellett vonni a használt fogalomkörbe a tárgyi és az elvont elvi környezetet, így az élet egyre több területén idegen szavakat kellett megtanulnia mindenkinek, akit érinthetett a biztos jogi alapvetés. Ezért a középkor során ezt az idegen nyelvet mi is sokban fejlesztettük, bár ebben voltak, akik korábban kezdve a folyamatot, előttünk jártak, ám Pannóniai János latin költészetének világhíre mutatja, hogy semmivel nem maradtunk le „latin" országok mögött.

A nyugatról, keletről és a görögöktől a hatalom közelébe érkezettek, szintén hatottak ránk, idehoztak új szemléletet a közügyek intézésében, különösen a királyi udvarba, s mi viszonoztuk szülőföldjükre küldve hercegnőinket házastársnak, és kereskedve. Így mire a reneszánsz ideje kibontakozott, közösnek mondható ez a követett út-mód a maga felfoghatatlan gazdag mivoltában, jelentőségében, mit csak épület, festmény és szoborként emlegetnek, ámde a bölcselet is párját ritkítja, minek latin egyetemesség mérvadója.

Ehhez a mi hozzájárulásunk még kutatandó, mert volt e téren igen sok kezdeményezésünk és eredményünk, hisz' a szellemiséggel párhuzamban a magyar nyelv is kiszabadult az évszázadok óta a pogány eretnekséggel vádolt sajátosságai börtönéből és az egész nemzeté lett. Ez a nép nyelve volt, de nemcsak magyarként, hanem a belőle kiváltak, messzire távozva hosszú idő alatt nyelvi távolságot teremtettek, s így elkülönülten ha visszatértek, műveltségpályájuk miatt idegen nyelvűként mutatkoztak, és a zömmel tartva színesíteni tudták az újabb életvilágot.

A régészettől tudjuk, hogy igen régen volt itt e tájon egy kőkorszak utáni egyetemesség még, parasztságunk által létrehozva, minek ős-jelei a mai nyelvünk felé irányulnak, magukhoz kötnek bennünket, s az országon kívülre került elődeink műveltségi hatása is hihetetlenül kiterjedtté vált. A nemzeti ébredést hozó újkor során ezek a népek mind igyekeztek saját kezükbe venni sorsuk, ennek jó eszköze lett volna a népnyelv államnyelvvé tétele, de amit éppen nemcsak az uralkodó réteg ellenállása nehezített, hanem a latin örökség is, ha nagyon erős szerepe volt korábban.

Nyugaton gyengébb lett népnyelvi szerep, mint nálunk, a latin szavakat sajátjukként érzékelik használóik, míg mibennünk feltámadt alkotó igyekezet rugalmas nyelvi átalakítással az élet új területein is magyarul boldogult, keletebbre pedig a vallás papjai végeztek nyelvi pótlást. Azaz olyan gazdaggá tettük magunkat nyelvi kifejező eszközökben, hogy fogalmi árnyalatokra is jut szavunk elég, sokszor magyarral helyettesítve a latint, s máskor változatként megtartva azt, s még szomszédaink sikeres szóit is átvehetjük, végtelen erejű nyelvünknek nem árt.

Darai Lajos

RÉVÉSZ Péter (Lincoln/NE):

Kr. e. 7. századinak beállított hamis Altáj-hegyi felirat lelepleződése[1457]

1. Bevezetés

a) Eposzi kellék a kutatáshoz: enumeráció (seregszemle)

Nemrég találkoztam a mesébe, vagy inkább eposzba illő „felfedezéssel", hogy az Altaj-hegységben ómagyar feliratot találtak, amely állítólag több mint 2600 éves, és akkor ez az ómagyar írás legrégebbi fennmaradt példánya. Megvizsgálva a kérdést, dupla hamisításra leltem, amit kénytelen vagyok bemutatni, leleplezni, hiszen a tudomány presztizse és az íráskutatók, írástörténészek becsülete forog kockán.

Már az „altáji felirat" gondos megfigyelése és más ómagyar feliratokkal való összehasonlítása során számos hibát fedeztem fel az ott lévő jeleknek mint ómagyar jeleknek az értelmezésében. Miután kijavítottam ezeket a hibákat, amelyek nyilvánvalóan a felirat és az alatta lévő állatábrázolások összekeverésével keletkeztek, az „ómagyar jelek" új sorrendjét kaptam meg, és fordítottam le az addigiaktól lényegesen eltérő új szöveget kapva. Ez a szövegkörnyezet viszont már arra utalt, hogy a felirat lényegesen újabb keletű, és nem valószínű, hogy 19. századinál korábbi lenne.

De ekkor robbant a bomba, mert kiderült a felitattal kapcsolatban egy sokkal későbbi hamisításnak számító cselekedet is, amikor egy arra járó magyar, mint feltehetően 19. századi elődje, talán nem hasonló okból, tehát nem a magyar nemzet nagyobb dicsőségére, csak a kedvese felé tett gesztusként megörökítette ott szerelmüket, az addigiakhoz eléggé hasonló betűkkel.

Eddig az eposzi felvezetés, a főszereplők felvonultatása, s most nézzük a részletes előadást.

b) Kazahsztáni híradás a leletről

Rejtélyesnek, egyedülállónak beállított, az Altaj-hegységből származó feliratot mutatott be nemrégiben *Karžaubaj Sartkožauly*, a Kazahsztáni Tudományos Akadémia tagja, az orkhoni írásról szóló monográfiájában.[1458] Sartkožauly szerint a felirat a Kr. e. 7. században készült. Azt is észrevette, hogy a felirat hasonlóságokat mutat az *ómagyar írással*.[1459] Ez angolul *Old Hungarian script* néven szerepel,[1460] ami magyarul lehet *régi magyar írás*, és használatos a *székely-magyar rovásírás* név is.[1461] Ezt a magyarok a latin ábécé középkori átvétele előtt használták.[1462] Sartkožauly könyvére Máthé Lajos hívta fel a közfigyelmet, és így vállaltam el először Varga Gézával együtt a feladatot, ellenőrizni Sartkožauly állításait, értékelni és lehetőleg lefordítani a feliratot. Először én azonosítottam néhány szót, aztán pedig a szerzőtárs a többit, és megkezdte a fordítást,

---

[1457] Ezen írásom angol változatát lásd Peter Z. Revesz: Decipherment Challenges Due to Tamga and Letter Mix-Ups in an Old Hungarian Runic Inscription from the Altai Mountains. *Information* (*MDPI* [Multidisciplinary Digital Publishing Institute]) **2022**, 13, 422. https://doi.org/10.3390/info13090422.

[1458] Sartkožauly, K.: *Complete Atlas of the Orkhon Monuments.* Almaty Samga Press: Almaty, Kazakhstan, 2019; Volume 3.

[1459] Ahogy ennek az írásfajának az elnevezését itt látjuk: Benkő, E.; Sándor, K.; Vásáry, I.: *A Székely Írás Emlékei*. Bölcsészettudományi Kutatóközpont, Budapest, 2021.

[1460] *Wikipedia.* Old Hungarian Script. Available online: https://en.wikipedia.org/wiki/OldHungarianscript (accessed on 8 December 2021).

[1461] Lásd például Hosszú, G.: *Scriptinformatics: Extended Phenetic Approach to Script Evolution.* Nap Kiadó, Budapest, 2021.

[1462] A Wikipédia idézett szócikkén kívül lásd erre még: Benkő 2021.

amit én folytattam, de a végeredménnyel nem voltam elégedett.[1463] Aztán tovább dolgoztam egyedül, és ahhoz a végleges eredményhez jutottam, amit itt bemutatok, először magyarul közzétéve kutatásom végeredményét.

Ez a 40 jelet tartalmazó ómagyar rovásírás „lelet" különleges kihívást jelentett a megfejtés szempontjából, mivel több betű keveredett, és tamga jelet is használtak rajta, ami az első bejelentett tamga használat ebben az írástípusban. Dolgozatom teljes és megfelelő fordítást ad, és levon néhány tanulságot a megfejtéssel kapcsolatban. Bevezet jelhasonlósági mátrixokat (táblázatokat), mint a véletlen helyesírási hibák felderítésének módszerét, és megmutatja, hogy a jelhasonlósági mátrixok (hálózatok) hatékonyan kiszámíthatók. Azt is példázza, mennyire fontos az érvényes megfejtés három feltételének – a jelek, a jelrendszer és a jelentés megfelelése – egyidejű teljesítése.

1. ábra. A felirat általam átrajzolva a Sartkožauly-fénykép alapján.

Sartkožauly bár már bemutatta a felirat fordítását, az számos hibát tartalmaz. Ennek egyik oka lehet, hogy a felirat részben több állat vésett képe fölé van írva (*1. ábra*). És Sartkožauly nem volt elég óvatos és több esetben összekeverte a tényleges feliratot és az állatok kőbe metszett vonalait. Ezeket a hibákat kijavítva az ómagyar jelek más sorrendjét kapjuk. Ráadásul ez lehetővé teszi számunkra, hogy egy jobb, alternatív fordítást adjunk az altáji feliratról.

A paleográfiában, azaz az írástörténetben eleddig még nem fordult elő olyan eset, hogy egy régen elhalt írástudó életre kelt volna, és közölte volna a leendő megfejtőkkel, hogy tévedtek. Kínos módon mégis valami ilyesmi történt velünk, miután először közzétettük[1464] ennek a rejtélyes ómagyar rovásírásnak a megfejtését. Ám menjünk sorban!

c) A nagy fordulat

A felirattal kapcsolatban a magyar nevezetet használjuk ugyan, de előfordul a székely-magyar rovás és az ómagyar elnevezés is. Az „ómagyar" kifejezés azért lehet zavaró, mert egyes tudósok a latin ábécén alapuló írásra szoktak utalni vele, amelyet a 10. századtól kezdve a 16. századig

[1463] Revesz, P. Z., Varga, G. A proposed translation of an Altai Mountain inscription presumed to be from the 7th century BC. *Information* **2022**, 13, 243. https://www.mdpi.com/2078-2489/13/5/243/htm.
[1464] Uo.

terjedő korszakra használnak Magyarországon. A bővített „ómagyar rovásírás” elnevezés egyértelműbb, hiszen a „rovásírás” értelme még a Cambridge Dictionary szerint is „rúnákkal kapcsolatos (mágikus jelek vagy betűk, különösen egy ősi ábécé betűi, amelyeket a múltban kőbe vagy fába vésték)”. Ezért az angol „runes” és a magyar „rovás” is ugyanarra az írásfajtára utal.

A bázeli Multidiszciplináris Digitális Kiadói Intézet *Information* című lapjában megjelent újságcikkünk nagy közérdeklődést váltott ki Magyarországon. Egy népszerű, a magyar történelemről szóló YouTube-videóban is szerepelt. Végül az egyik néző hagyott egy megjegyzést a hozzászólások között: *„Ezt a feliratot a mongol Altaj-hegységben, a Bajan-Ölgii tartományban, az Uygariin folyó felső folyása mellett, 2000 júniusában véstem a sziklába.”* Az írnok megtalálása egyedülálló lehetőséget biztosított arra, hogy ellenőrizzem a fordításunkat, és néhány részletet megkérdezzek a felirat keletkezésének körülményeiről. Ez azért volt igen fontos, mert a felirat 40 jelből áll, és ebből a 40 jelből három jel sorrendje bizonytalan maradt.
Jelen dolgozatom célja, hogy ismertessem a korábbi dolgozatunkban maradt problémát a jelsorozattal kapcsolatosan, és javaslatot tegyek egy teljes és helyes fordításra. Az elemzés részeként dolgozatom bemutatja a hasonlósági mátrixok használatát a helyesírási hibák ellenőrzésére, és levon néhány általános tanulságot az ókori feliratok megfejtői számára.

A dolgozat további része a következőképpen szerveződik: A 2. szakasz néhány háttérinformációt ad az ómagyar rovásírásról; a 3. szakasz ismerteti az adatforrást és az adatok kezelését; a 4. szakasz a jelek átírását adja meg. Egy jelhasonlósági mátrix segítségével megmutatom, hogy a felirat tartalmaz néhány gyakori helyesírási hibát. Az 5. szakasz áttekinti a korábbi megfejtéseket, javaslatokat, és értékeli azokat a jel–jelentés megfelelés és a helyes írásmód kritériumai szerint; a 6. szakasz a vitatott jelcsoport tamgaként való helyes azonosítását adja meg; a 7. szakasz a megfejtéssel kapcsolatos néhány tanulságot mutat be; végül a 8. szakasz ad néhány következtetést és javaslatomat a további munka irányára.

2. A régi magyar írás háttere

A régi magyar rovásírás (magyarul: székely írás vagy rovásírás) az elmúlt években számos tanulmány tárgya volt.[1465] Sebestyén Gyula korai könyve[1466] a témáról népszerűsítette azt az elképzelést, hogy az ómagyar rovásírás az ótörök orkhoni leszármazottja. Ez az eredetelmélet még a minószi civilizáció felfedezése előtt alakult ki, viszont annak feltárásakor Sir Arthur Evans írásokat talált Kréta szigetén. A minószi írás, a *lineáris A* kriptográfiai (visszafejtési) vizsgálata során felfedeztem annak rokonságát az ómagyar rovásírással. Pontosabban kimutattam, hogy a minószi lineáris A őse a kariai írásnak, amely pedig a régi magyar rovásírás őse.[1467] Amint a fenti előzményekből kiderül, az ómagyar rovásírás jelentősen fejlődött a legkorábbi formájától napjainkig. Az 1. táblázat mutatja a jelenlegi állapotát, amely Unicode szabvány részét is képezi. Még a kétbetűs magyar átírások is egyetlen betű fonémát jelölnek.[1468] A tisztán alfabetikus jelleg alól csak egyetlen figyelemre méltó kivétel van. A K^1 és a K^2 a elöl, illetve hátul képzett magánhangzók (magas és mély magánhangzók) esetében használatos. E jellegzetesség talán egy olyan korszakra nyúlik vissza, amikor ezek a jelek még szótagjelek voltak, amelyeket KE-nek, illetve KA-nak értelmeznek.

[1465] Lásd Sartkožauly 2019, Benkő 2021, Hosszú 2021.
[1466] Sebestyén Gyula: *A Magyar Rovásírás Hiteles Emlékei.* Magyar Tudományos Akadémia, Budapest, 1915.
[1467] Lásd Revesz, P. Z.: Establishing the West-Ugric language family with Minoan, Hattic and Hungarian by a decipherment of Linear, A. *WSEAS Trans. Inf. Sci. Appl.* **2017**, 14, 306–335. V. ö. Darai Lajos: Révész szerint a Kárpát-medencei őshaza összeegyeztethető a finnugor nyelvészettel. Acta Historica Hungarica Turiciensia 36. évf. 3. sz. (2021.) https://epa.oszk.hu/01400/01445/00063/pdf/EPA01445_acta_hungarica_2021_3_139-158.pdf.
[1468] *Wikipedia.* Hungarian Phonology. Available online: https://en.wikipedia.org/wiki/Hungarian_phonology (accessed on 14 May 2022).

Old Hungarian Runic Sign	Hungarian Transliteration	Old Hungarian Runic Sign	Hungarian Transliteration
	A		LY
	Á		M
	B		N
	C		NY
	CS		O, Ó
	D		Ö, Ő
	E		P
	É		R
	F		S
	G		SZ
	GY		T
	H		TY
	I		U
	J		Ü
	K¹ (front-vowel)		V
	K² (back vowel)		Z
	L		ZS

1. táblázat. A régi magyar rovásírás és magyar átírása.

3. Adatforrások és adatgondozás

Karžaubaj Sartkožauly rajza kisebb pontatlanságokat tartalmazott (*1. ábra*). Egy fényképet is mellékelt a munkájához. Az *1. ábrán* egy új rajz látható, amely ezen a fényképen alapul. A rajz azt mutatja, hogy a felirat egyes részei a szarvasok rajzai és néhány sziklarepedés miatt nem egyértelműek.

A *2. ábra* egy továbbfejlesztett rajzot mutat, amelyen piros színnel vannak kiemelve azok az elemek, amelyek egyértelműen a felirathoz tartoznak, és a különböző jelcsoportokba tartoznak. Aki ismeri az ómagyar rovásírást, könnyen felismerhet itt számos jelet. Ezért gyanítható, hogy néhány további elem is a régi magyar jelek közé tartozik a rajz közepén található (d) jelcsoportban, ahol sajnos a bal oldali nőstény szarvas farka és a jobb oldali szarvas agancsa zavarja a jelek hű lerajzolását.

Az ómagyar jelek között ez az interferencia, azaz inkább jelütközés, legalább kétféle értelmezést eredményez, mint az a 3. ábrán látható.

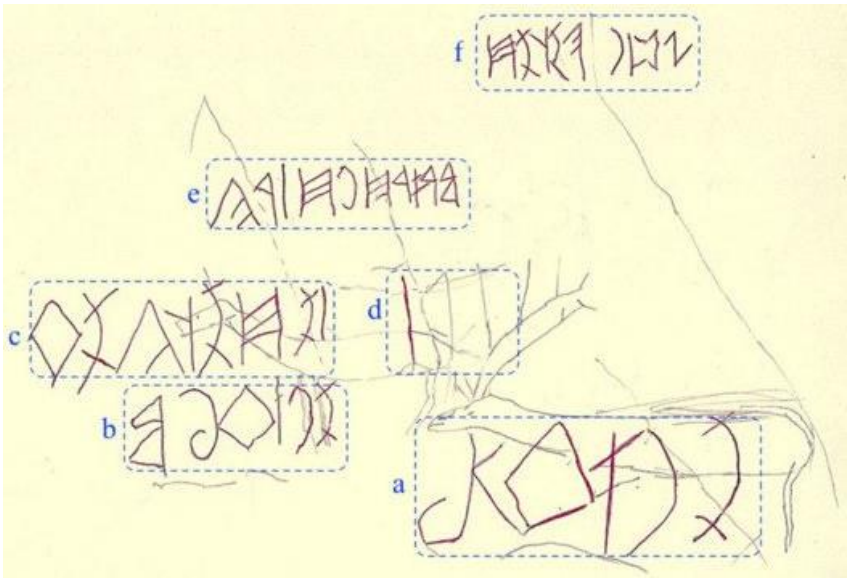

2. ábra. A felirat általam feljavított rajza. Piros színnel kiemelve azok az elemek, amelyek vitathatatlanul a felirathoz tartoznak. Hat jelcsoportot is elkülönítettem (a-f).

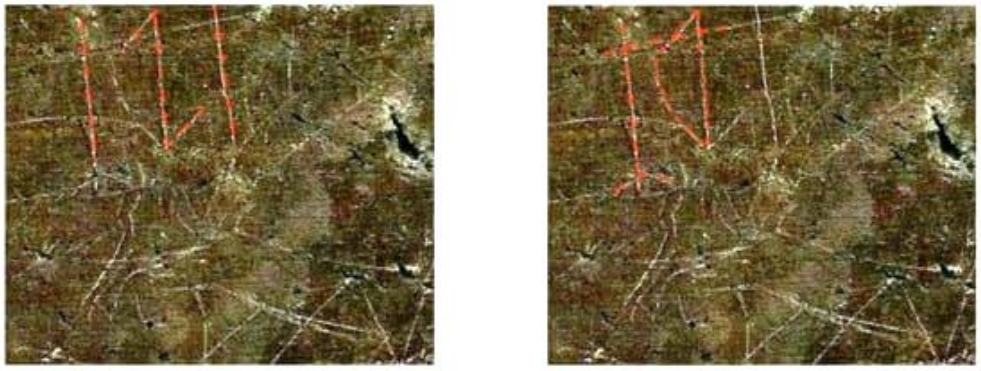

3. ábra. A d) jelcsoport két értelmezése a fénykép közepén.

A d) jelcsoport első értelmezése a következő jelsorozathoz vezet:

A második értelmezés, amely egy régi magyar A és N ligatúrát tartalmaz, a következő jelsorozathoz vezet:

Míg az N jel általában úgy néz ki, ahogy a fenti ábrán látható, az írója megfordíthatja az irányt a ligatúra kedvéért. Az rovást író a (b) jelcsoportban Ő-K[1] ligatúrát is használt. A két értelmezés közötti különbség csak néhány, halványan látszó karcolt vonal kifinomult értelmezésének kérdése. Amit az első értelmezés az ómagyar S-nek tart, azt a második értelmezés a szarvasagancs részének tekinti.

A kétértelműségek kezelésének leglogikusabb módja, ha tovább haladunk a megfejtésben, mert a többi szóval való összefüggés segíthet választani a lehetőségek közül. Ezért most csak egyszerűen (d1) és (d2) néven hivatkozom erre a két jelcsoport-választásra.

4. A jelek átírása és javítása

Mivel az ómagyar feliratokat jobbról balra írják, ezért először átalakítom a jelcsoportokat a 2. táblázatban látható balról jobbra haladó sorrendbe. Ezután megkísérlek egy átírást, hogy megtaláljuk a szavak jelentését.

Row	Inscription	Transliteration	Meaning
a	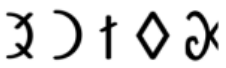	E N I K[1] Ő	Enikő
b	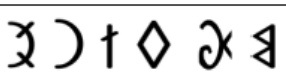	E N I K[1] Ő M	my Enikő
c	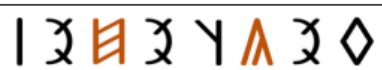	SZ E Z E T G E K[1]	
d1	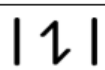	SZ K[2] SZ	
d2	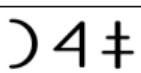	N A GY	great
e		M A GY A Z O Z SZ Á L	
f	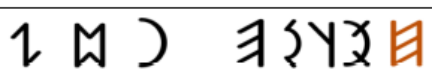	K[2] U N P É T E Z	Kun

2. táblázat. Az Altaj-hegyi felirat, a hibás jeleket barna színnel kiemelve.

A magyarul beszélők számára nyilvánvaló, hogy egyes szavaknak nincs értelme, annak ellenére, hogy közel állnak a közismert magyar szavakhoz. Például az (f) jelcsoportban könnyen felismerhető, hogy a PÉTEZ értelmetlen betűsor helyett a PÉTER név akart állni. Ez arra utal, hogy az írnok helyesírási hibát vétett. Esetünkben a rovás Z jelét írta a rovás R jele helyett.

Ez a két jel hasonlóként mutatkozik, ezért érthető az ilyen hiba attól, aki nem ismeri jól a rovásírásunkat. Az Altaj-hegységi felirat olyan Z alakot használ, amelynek két lába van. Számos szövegben, így ebben a dolgozatban is, a Z következő, kissé eltérő formáját használják:

Nyilvánvaló, hogy az írnok szintén összekevert két betűt, a G-t és az L-et a következő két szóban: MAGYARORSZÁG és SZERETLEK. Ez a két jel is hasonlóan néz ki:

Azokat a hibás jeleket és átírt betűket, amelyeket barna színnel kiemeltem a 2. táblázatban, kijavítottam a 3. táblázatban, hogy jól látható legyen, mit akart valójában írni a felirat rovója.

Row	Inscription	Transliteration	Meaning
a	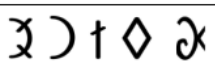	ENIK[1] Ő	Enikő
b	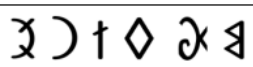	ENIK[1] ŐM	my Enikő
c	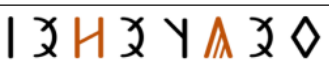	SZERETLEK[1]	I love you
d1		SZ K[2] SZ	
d2	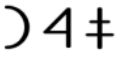	NAGY	great
e		MAGYARORSZÁG	Hungary
f	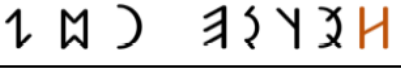	K[2] UNPÉTER	Kun

3. táblázat. Az Altaj-hegyi felirat a hibás jelek rendeltetésszerűre cserélése után.

A fenti ómagyar jelpárok összekeverése természetes következménye igen hasonló megjelenésüknek. Mindazonáltal feltehető a kérdés, hogy pontosan miért keverhették össze ezeket a jeleket a feliraton. E kérdés megválaszolásához a jelek hasonlóságára vonatkozó matematikai alapú megközelítést alkalmaztam, amit egy korábbi tanulmányomban dolgozam ki. Abban összehasonlítottam a minószi Lineáris A, a kariai és az ómagyar írást.[1469] A megközelítés annak megállapításával kezdődik, hogy melyik jelnek melyik a jellemzője a következő tizenháromból:

1. A jel tartalmaz valamilyen görbe vonalat.
2. A jel valamilyen területet zár körül.
3. A jel tartalmaz egy ferde egyenes vonalat.
4. A jel párhuzamos egyeneseket tartalmaz.
5. A jel egymást keresztező vonalakat tartalmaz.
6. A jel teteje ék alakú: ∧.
7. A jel alja ék alakú: ∨.
8. A jel jobb oldala ék alakú: >.
9. A jel tartalmaz egy szárat, egy egyenes függőleges vonalat, amely középen fut át.
10. A jel alján két láb van, két egyszerű vonal, amelyek az alját érintik.
11. A jel aljának három lába van, három egyszerű vonal érinti az alját.
12. A jel tartalmaz egy hajszálat, egy kis vonalat, amely egy zárt térből nyúlik ki.
13. A jel tartalmaz két háromszöget.

A 4. ábra az ómagyar jelek jellemzőinek elemzéséből származó mátrixot mutatja: rovás-jelek a fenti 13 jellemző szempontjából.

Az 5. ábra az ómagyar rovásjelek hasonlósági mátrixát mutatja. Minden egyes bejegyzés ama jellemzők számát, amelyekben a sor- és az oszlopjelek megegyeznek. Két jel megegyezik egy jellemzőben, ha mindkettő tartalmazza a jellemzőt, vagy mindkettőből hiányzik a jellemző. Ez azt jelenti, hogy mindkettő értéke 1, vagy mindkettőjük értéke -1 ugyanarra a jellemzőre vonatkozóan a 4. ábra táblázatában. Alább javaslok egy erről szóló tételt (1. tétel).

[1469] Lád Révész 2017.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
𐰀	-1	1	1	-1	-1	1	-1	-1	-1	-1	-1	1	-1
𐰁	-1	1	1	-1	-1	1	-1	-1	-1	-1	-1	1	-1
𐰂	-1	-1	1	-1	1	-1	-1	-1	-1	1	-1	-1	-1
𐰃	-1	-1	1	-1	-1	1	-1	-1	1	-1	-1	-1	-1
𐰄	-1	1	1	1	-1	-1	-1	-1	-1	1	-1	1	-1
𐰅	-1	-1	-1	-1	1	-1	-1	-1	1	-1	-1	-1	-1
𐰆	1	-1	1	-1	1	-1	-1	-1	-1	1	-1	-1	-1
𐰇	1	-1	1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1
𐰈	1	1	1	-1	1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1
𐰉	-1	-1	1	1	-1	1	-1	-1	-1	-1	1	-1	-1
𐰊	-1	-1	-1	1	1	-1	-1	-1	1	-1	-1	-1	-1
𐰋	1	1	-1	-1	1	-1	-1	-1	-1	1	-1	1	-1
𐰌	-1	-1	1	-1	1	-1	-1	-1	1	-1	-1	-1	-1
𐰍	-1	-1	1	-1	-1	1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1
𐰎	-1	1	1	1	-1	1	1	1	-1	-1	-1	-1	-1
𐰏	-1	-1	1	1	-1	1	1	-1	1	-1	-1	-1	-1
𐰐	-1	-1	1	1	-1	1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1
𐰑	1	1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1
𐰒	-1	1	1	1	-1	1	1	-1	-1	-1	-1	-1	1
𐰓	1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1
𐰔	1	1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1
𐰕	1	-1	-1	-1	-1	1	1	-1	-1	-1	-1	-1	-1
𐰖	1	-1	1	-1	-1	1	1	-1	-1	-1	-1	-1	-1
𐰗	-1	-1	1	1	-1	1	-1	-1	-1	1	-1	-1	-1
𐰘	-1	-1	1	1	-1	-1	-1	-1	-1	1	-1	-1	-1
𐰙	-1	-1	1	-1	-1	1	-1	-1	-1	1	-1	-1	-1
𐰚	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	1	-1	-1	-1	-1
𐰛	-1	-1	1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1
𐰜	-1	-1	1	1	1	-1	-1	-1	-1	-1	1	-1	-1
𐰝	-1	1	1	1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1
𐰞	-1	1	1	1	1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	1
𐰟	-1	-1	1	1	-1	-1	-1	-1	-1	1	-1	-1	-1
𐰠	-1	1	1	1	-1	-1	-1	-1	-1	1	-1	1	-1
𐰡	-1	-1	1	-1	-1	-1	-1	-1	1	-1	-1	-1	-1

4 ábra. Az ómagyar rovásjelek jellemzőinek elemzése: Az 1 azt jelzi, hogy a sorban lévő jel tartalmazza az oszlopban lévő jellemzőt; az -1 azt jelzi, hogy nem tartalmazza a jellemzőt. Ez az elemzés a Z jel Altaj-hegyi változatát használja.

1. tétel. *Legyen A egy n x m tulajdonságmátrix n jellel és m tulajdonsággal. Legyen továbbá A^T az A transzponáltja, és legyen M az n x n hasonlósági mátrix az n jelhez. Ekkor a következő formula érvényes:*

$$M = 0.5 ((A \times A^T) + C), \quad (1)$$

ahol C olyan mátrix, melyben minden bejegyzés m.

Bizonyítás. Tekintsük a hasonlósági mátrix bármely M[i, j] bejegyzését, melynek az értéke

$$M[i, j] = 0,5 ((A[i] \cdot A[j])+m), \quad (2)$$

ahol a pont a két vektor pontszorzatát jelöli. A (2) egyenletben a belső zárójel az i és j jel előfordulási száma, amely vagy mindkét jellemzőt tartalmazza, vagy mindkettőből hiányzik, mínusz azon alkalmak száma, amikor nem egyeznek meg egy jellemzőben, az alábbiak szerint:

1 x 1 = 1, ha *i* és *j* egyaránt tartalmaz egy jellemzőt. (3)

(-1) x (1) = 1, amikor *i* és *j* jelekből egyaránt hiányzik egy jellemző. (4)

(-1) x 1 = -1, ha *i* nélkülöz és *j* tartalmaz egy jellemzőt. (5)

1 x (-1) = -1, ha az *i* tartalmaz és a *j* nélkülöz egy jellemzőt. (6)

Egyezés kell legyen a (3) és (4) eset előfordulási száma között, és *nem egyezés* az (5) és (6) eset között. Ekkor a következő kell érvényesüljön *m* bármely számú jelesetében, mert a két jelnek vagy egyeznie kell, vagy nem kell egyeznie minden jellemző esetében:

m = egyezés + nem egyezés. *(7)*

Ezért a fenti megfigyelés és a (7) egyenlet szerint a belső zárójelben lévő a következő értéket kapja:

egyezés – nem egyezés = egyezés – (m – egyetért) = 2 egyezés – m. *(8)*

A (8) egyenletből az is látható, hogy

M[i, j] = 0,5((2egyezés m) + m) = egyezés. *(9)*

Az *M(i, j)* értéke tehát azon jellemzőszámok összessége, amelyeken az *i* és *j* jelek olyan egyezést mutatnak, ami a hasonlósági mátrixhoz szükséges. QED.

Az 1. tétel hasznos a hasonlósági mátrix gyors kiszámításához, bármilyen mátrix jellemző esetén. Az 1. tételt az 5. ábrán látható hasonlósági mátrix kiszámításához használtam az 4. ábrán látható jellemző mátrixból. A hasonlósági mátrix kiszámítása után azok a bejegyzések, amelyek 12 vagy 13 hasonlósági értékkel rendelkeznek két különböző jel között, rózsaszínnel lettek kiemelve, mint az 5. ábrán látható.

A hasonlósági mátrixnak 34 x 33 = 1122 nem diagonális bejegyzése lett. Ezek közül 52 (4,63%) rózsaszín jelölésű. Valószínűsíthető, hogy ezek a párok voltak azok, amelyek a leginkább összetéveszthetők voltak a matematikai modell szerint.

Kérdésemre Friedrich Klára igazolta is, hogy több évtizedes rovásírás tanítási tapasztalata szerint gyakori a következő betűk összetévesztése:

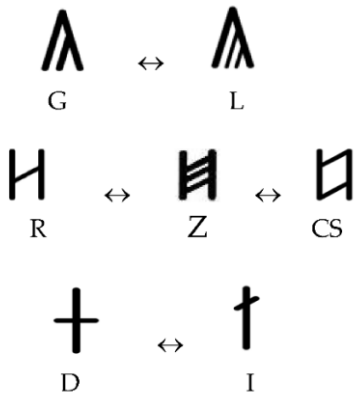

Ezek közül a G-L pár hasonlósága 12, az R-Z és a Z-CS páré pedig 11. illetve 13, míg a D-I páré hasonlóképp 12. Tehát, ezek a gyakran összekeveredő párok is magas hasonlósági pontszámmal rendelkeznek az 5. ábrán látható hasonlósági mátrix értékei szerint. Ennélfogva a matematikai modell és a tanári tapasztalat azt mutatja, hogy a G–L és az R–Z párok összekeverése az 1. ábrán látható ómagyar rovásírásos feliraton valószínűleg a véletlen műve volt.

5. ábra. Az ómagyar rovásjelek hasonlósági mátrixa rózsaszín kiemelésekkel.

Nem mindenki ért egyet a betűtévesztés véletlenszerűségével. Varga Géza úgy vélte, hogy valamilyen szexuális üzenete van a feliratnak. Sőt, azt állította, hogy férfi írta, aki eredetileg minden jelet helyesen írt, de később szándékosan megváltoztatta a feliratot, több sort hozzáírva. Mégpedig egy Enikő nevű hölgy kedvéért, aki zavarba jött és „nyilvánvalóan nem akarta közzétenni a történteket". Varga szerint ezek a szándékosan betoldott sorok megmagyarázzák a betűk olyatén összekeveredését, ahogy az a 2. ábráján látható. Ez az elképzelés azonban komoly problémába ütközik, amikor meg kellene magyaráznia a hibás G betűt a SZ E Z E T G E K[1] szóban.

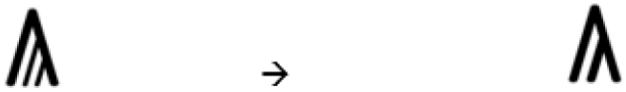

Helyes L-ből → **helytelen G Enikő miatt?**

Mivel a karcolásokat és véséseket nem lehet kitörölni a kőzetfelületről, ahogy a papírról igen, egy helyes L-t nem lehet tönkretenni egy helytelen G-vé, mert ez egy vonalka törlését igényli, nem hozzáadást. Ezért tarthatatlan feltételezés, hogy az összes helyesírási hibát szándékosan követték el, hogy tönkretegyék az írás értelmét.

5. A helyes megfejtés pontos jeleket, megfelelő jelrendszert és kifogástalan jelentést igényel

Ezek meghatározhatók az alábbiakban leírtak szerint.

1. Jelek: Ez két dolog kombinációját jelenti.
   Először is a jelek alakját látványként helyesen ismerik fel. Mert, ahogy az Altaj-hegyi felirat esetében történt, az alakzatok felismerését akadályozhatják a vizuális minőség hiányosságai, mint a repedések a sziklán, a időjárás kihatásai, a jelek felülírása más feliratokkal, rajzok zavaró hatása, stb. Valamint az is, ha nem áll a vizsgálatot végző rendelkezésére megfelelő fényképfelvétel. A helyszíni vizsgálat szinte mindig jobb, mint az elérhető legjobb fénykép.
   Másodszor, a vizuálisan helyesen azonosított jelet helyesen kell átírni. Semmi értelme, ha helyesen felismerjük egy jel alakját, de helytelenül végezzük el az átírását. Ez nyilvánvalóan nem vezethet érvényes megfejtéshez.

2. Jelrendszer (szintaxis): Ez azt jelenti, hogy a szavak az elfogadott nyelvtani szabályok szerint illeszkednek egymáshoz. Ezenkívül a nyelvtannak meg kell felelnie a felirat korának. Például nem használhatunk mai magyar nyelvtant olyan feliratnál, amely a középkorból származik. Az olyan fordítás, amely a megfejtés során hozzáad csupán a képzeletből vett toldalékokat, nem tekinthető érvényesnek, még akkor se, ha a szógyökök elfogadhatónak tűnnek. Még az ősi sumér piktogramok és ékírások is jól megformált, összetett nyelvtant tükröznek.

3. Jelentéstan (szemantika): Ez azt jelenti, hogy a mondatok és a történet értelmes. A szöveg értelmességét az írás idejének és egyéb körülmények szempontjából kell értékelni. Nem lehetnek benne anakronizmusok, például nem beszélhetünk a dinoszauruszokról egy ősi szövegben, mert azok már jóval az első írások megjelenése előtt kihaltak.

Az Altaj-hegyi feliratban minden jelcsoportnak egyértelmű az olvasata, kivéve a (d) jelcsoportot (2. ábra). Most értékeljük ki a (d2) javaslatomat (2. táblázat), amely a NAGY szót azonosította. Ha a jelcsoportokat alulról felfelé haladva olvassuk a 2. ábrán látható sorrendben, akkor a következő magyar mondatot kapjuk:

E N I K[1] Ő, E N I K[1] Ő M, SZ E R E T L E K[1].
N A GY- M A GY A R O R SZ Á G, K[2] U N P É T E R.

Itt a „Nagy-Magyarország" természetesen a történelmi Magyarországra utal, és az angol cikkben elmondtam, hogy az magában foglalta a mai Magyarországot és szomszédos területeket, ahol magyarok élnek kisebbségben. Magyarázatként hozzátettem, hogy a Nagy-Magyarországra való irodalmi utalás nem területi követelést jelent, hanem csupán hivatkozást arra a nemzetközi magyar nemzeti közösségre, amelyhez nagyszámú kisebbségi magyar érzi magát tartozónak. A felirat tehát nyelvtanilag és jelentéstan szerint helyes üzenetként így adható vissza:

Szeretlek Enikő, Enikőm!
–Kun Péter, Nagy-Magyarország.

Nézzük most a (d1) javaslatot, amely SZ K[2] SZ volt. Azonnal láthatjuk, hogy ennek a javaslatnak gyenge pontja, hogy nem értelmes szó. Hiányoznak belőle a magánhangzók. Bár az ómagyar rovásírásos feliratok régebbi, többnyire középkori példáiban a magánhangzókat gyakran kihagyták, ha azok nem befolyásolták a szöveg olvashatóságát (amiben nagy segítségükre volt a magyar szavak hangrendi illeszkedése, ez itt azonban egyértelműen nem középkori szöveg. Néhány helyesírási megfontolás az ómagyar jelek írásmódjával kapcsolatban alátámasztja ezt az állítást. De ezeket a megfontolásokat átugorhatjuk, mert van egy egyszerűbb, újkori magyarázat, merthogy az Enikő nevet a Vörösmarty Mihály (1800-1855) alkotta.[1470] Ez a nyelvészeti megfontolás önmagában segített a szöveg 19. század második felétől számított időre datálásában. Ezért olyan időszakot kellett figyelembe vennünk, amikor a magánhangzók elhagyását már nem gyakorolták. Ez az időszak viszont magában foglalja a régi magyar rovásírás iránti érdeklődés jelentős újjászületésének idejét is az elmúlt 30 évben.

Nem valószínű, hogy az írnok minden szóba minden magánhangzót leírt volna, kivéve az SZ K[2] SZ esetét. Viszont próbálkozhatunk, ha az értelmi élvezetet okoz, találni rá szót. Mivel a K[2]-höz mély magánhangzóra van szükség, ilyen találat lehet az SZaK[2]aSZ vagy szakasz szó (a Nemzetközi Fonetikus Ábécé jelölésével: /sakas/), amelynek 'szakasz' jelentése értelmes magyar szó. Ez azonban jelentéstanilag helytelen, mert a SZeReTLeK[1] SZaK[2]aSZ 'szeretlek szakasz' kifejezésnek nincs értelme.

Az első a felirattal foglalkozó cikkünk[1471] társszerzője, Varga Géza a szex szót javasolta (Nemzetközi Fonetikus Ábécé jelölése: /seks/), amelynek jelentése 'szex' erre a jelegyüttesre. Mivel az X betű nem fordul elő az ómagyar rovásírásban, az X-szel írt szavakat K SZ kombinációval írják le. Ezért próba kedvéért a szót SZeK[2]SZ-ként írhatjuk le. Ez megszegi a második jelfeltételt, azaz nem megfelelő, hiszen a K[2]-t olyan mássalhangzónak kell átírni, amely mély magánhangzóval együtt fordul elő, míg az e magas magánhangzó.

Lehetne azzal érvelni, hogy az írást végző elfelejtette a K[1] és a K[2] közti különbséget. Ez azonban valószínűtlen, mert az írnok mindenhol máshol helyesen használja ezt a két jelet, ami könnyen ellenőrizhető.

Magas magánhangzós szavak: E N I K[1] Ő, E N I K[1] Ő M, SZ E R E T L E K[1].
Mély magánhangzós szó: K[2] U N.

[1470] *Wikipedia.* Enikő. Available online: https://en.wikipedia.org/wiki/Enikő (accessed on 13 January 2022).
[1471] Revesz 2022a.

Úgy látszik tehát, hogy az írnok következetesen használta a K^1 és a K^2 szótagokat, és nem igazán logikus feltételezni, hogy épp itt hibázott a használati közmegegyezést illetően, és csak ebben a szóban követett el hibát a magánhangzó érvényes lejegyzésével kapcsolatban. A SZeK^2SZ nyelvtanilag is helytelen, mert a helyes kifejezés a következő lenne:

E N I K^1 Ő, E N I K^1 Ő M, SZeK^2SZ-uálisan SZ E R E T L E K^1,

ami azt jelenti, Szeretlek szexuálisan Enikő, Enikőm.

Az -uálisan utótag azonban teljesen hiányzik. Ezért a SZeK^2SZ szójavaslat jelentését tekintve ugyan helyes, de jeltanilag és nyelvtanilag hibás. Ezen aggályaim ellenére társszerzőm e javaslatát alternatívaként, szövegváltozatként megtartottuk a közös cikkben az én NAGY szójavaslatommal együtt. Sajnálatosan azt a sejtésünket nem említettük a cikkben, hogy a (d) jelcsoport személyes jel lehet vagy tamga. Mindazonáltal szerzőtársam a saját honlapjára írott 2022. március 16-i blog-bejegyzéséhez[1472] a következő végjegyzetet fűzte:

> (3) A szó olvasatát alátámasztja, hogy ez a *szeksz* magyarázza meg, miért is próbálta meg titkosítani a már elkészült feliratot Kun Péter. Ha ez egy tamga lenne, ahogyan azt Révész Péter említette, akkor a titkosítást még meg kellene magyarázni.

6. A (d) jelcsoport tamgaként való azonosítása

A tamga egy család, klán vagy törzs jelképe. A tamgákat széles körben használták az eurázsiai nomádok a személyes tulajdon megjelölésére, például a jószágok megjelölésére. A korai bolgár uralkodó dinasztia, a Dulo klán például a *6a. ábrán* látható tamgát használta. Ezt a tamgát megtalálták VI–IX. századi bronz rozettán a bulgáriai Pliskában[1473] és egy IX. századi agyagedénytöredéken a magyarországi Zalaváron.[1474] A kaji a 21 oguz-török törzs egyike volt. A káji tamga a *6b. ábrán* látható.

6. ábra. A Dulo klán tamgája (a),[1475] a kaji tamga (b)[1476] és Kun Péter tamgája (c).

A nyilvánosságra hozott közös cikkünk hatására remek ötletbörze alakult ki, sokan küldtek nekem különböző tippeket arról, ki lehet Kun Péter. Végül egyvalaki elküldte a telefonszámát is, felhívtam, és megerősítette, hogy ő az Altaj-hegységi felirat írója, helyesebben rovója. Beszélgetésünket követően e-mailben kérdéseket tettem fel a részleteket illetően. A 7. ábrán látható válaszában elmagyarázta, hogy a (d) jelcsoport egy tamga. A középső K^2 jel a családnevét, a Kunt jelöli, amelynek mély magánhangzója van. Ezért van a K^2-t használva a K^1 helyett, amely magas magánhangzóval bíró névhez illene.

[1472] https://vargagezairastortenesz.blogspot.com/search?q=R%C3%A9v%C3%A9sz.
[1473] Wikipedia. Pliska Rosette. Available online: https://en.wikipedia.org/wiki/Pliska_rosette (6 July 2022).
[1474] Szőke B. M.: *A Karoling-kor a Kárpát-Medencében.* Magyar Nemzeti Múzeum, Budapest, 2014.
[1475] *Wikipedia https://en.wikipedia.org/wiki/Dulo (Utolsó elérés: 2022. május 16.)*
[1476] *Wikipedia https://en.wikipedia.org/wiki/Tamga (Utolsó elérés: 2022. május 16.)*

A tamga bal és jobb oldalán lévő két párhuzamos jel a kumánokat jelképezi, egy ősi sztyeppei népet, akiknek területe 1200 körül szerinte Magyarországtól Mongóliáig terjedt. Időnként a párhuzamos vonalakat két nyíl vagy lándzsa szokta helyettesíteni. A 6. ábra három tamgája mind két függőleges párhuzamos vonallal rendelkezik a bal és a jobb oldalán. Csak a két párhuzamos vonal közé zárt középső betűben különböznek. Ezek a középső betűk pedig az Y esetében a Dulo klánra, a V alak esetében a kaji törzsre és a ↴ alak esetében Kun Péterre vonatkoznak. E három tamgát a török tamgák ugyanazon alcsoportjába sorolhatjuk.

Kun Péter ezt a tamgát saját használatra készítette kumán ősei tiszteletére, akik Magyarország a mai napig róluk Kunságnak nevezett részén telepedtek le. A magyarországi kumán leszármazottaknak saját szervezetük van, és Kun Péter ennek a szervezetnek a vezetője. Kun Péter szarvasmarha-tenyésztő is, és használja a tamgát a szarvasmarhái megjelölésére.

Kun Péter megerősítette, hogy nem végzett szándékos változtatásokat a jeleken. Azt is elmondta, hogy nagyon hiányzott neki Enikő, szeretett felesége, aki Magyarországon maradt, amíg ő az Altaj-hegységben utazott és kutatott. Doktori fokozatot szerzett, a türk tudományok doktora lett. Még egy könyvet is kiadott ázsiai kutatóútjairól, amelyek során a sztyeppei nomádok lovas kultúráját tanulmányozta.[1477]

A teljes felirat tehát a következőképpen értelmezhető:

E N I K[1] Ő, E N I K[1] Ő M, SZ E R E T L E K[1].

| ↴ |, M A GY A R O R SZ Á G, K[2] U N P É T E R

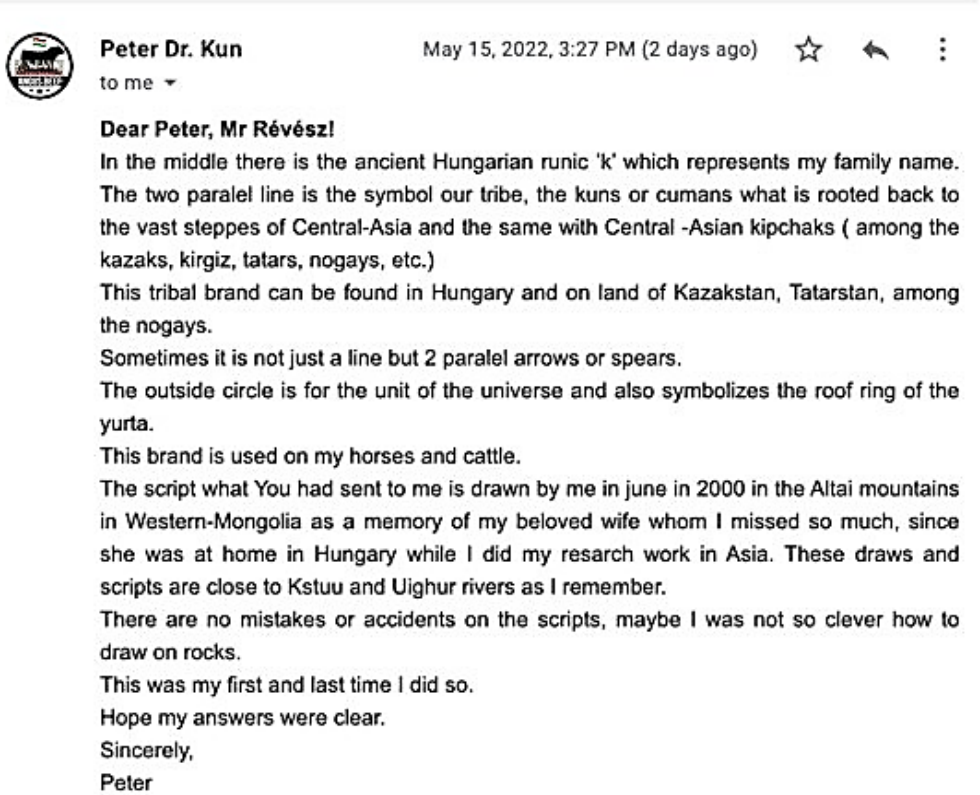

6. *ábra. Dr. Kun Péter e-mailje, amely igazolja, hogy a feliratot 2000 júniusában készítette. Ez az e-mail tartalmaz néhány kisebb angol helyesírási hibát. Például az etnikai csoportok neve kisbetűvel van írva, ami a magyar nyelvben az etnikai nevek általános írásmódja.*

[1477] Lásd Kun Péter: *Szelek Szárnyán.* Arcadas Press, Debrecen, 2003.

7. A megfejtés tanulságai

Az, hogy a (d) jelcsoport egy tamga, nem tűnt hihetőnek, mert nincs más nyoma tamga jelek használatának az ómagyar rovásírásos feliratokban. Ennélfogva ez a jelhármas hapax legomenon maximusnak, egyszer előforduló nyelvemléknek nevezhető, mert nemcsak a rovásírásos nyelveken belül egyedülálló az ómagyar rovásírásos feliratok korpuszában, hanem abban is egyedülálló, hogy tamga.

A Kun-farm tamga könnyen összetéveszthető az ómagyar SZ K^2 SZ jelsorral, rovásjelekkel, amint az a *8. ábrán* látható.

8. ábra. Kun Péter-tamga (balra) és a régi magyar jelek (jobbra) összetéveszthetősége.

A *hapax legomenon maximus* jelenléte az ilyen egyszer előforduló nyelvemlék elemeinek összetéveszthetőségét tette lehetővé az ómagyar rovásírásos jelsorával, ami szinte lehetetlenné tette az Altaj-hegyi felirat megfejtését. Az a szerencse, hogy a tényleges írás-„elkövetőt" megtaláltuk, és a tamga pontos jelentése feltárult előttünk.

Az ősi feliratok megfejtői értékes tanulságokat vonhatnak le ebből a munkából. Mint a *9. ábra* mutatja, ebben az esetben csak a tamga a helyes megoldás. Sajnos, hogy nem vetettünk el egyéb elképzeléseket korábban. Különösen az SZ eK^1 SZ javaslatot már korábban el kellett volna vetni, amikor a problémái világossá váltak. Ezért én azt tanácsolom, hogy mindig olyan megoldást keressünk, amely megfelel e három követelménynek: a jel megfelelésnek, a helyes nyelvtannak (szintaxis) és a pontos jelentésnek (szemantika), és ne ragadjunk le olyan megoldásnál, amely e három kritérium valamelyikét nem teljesíti.

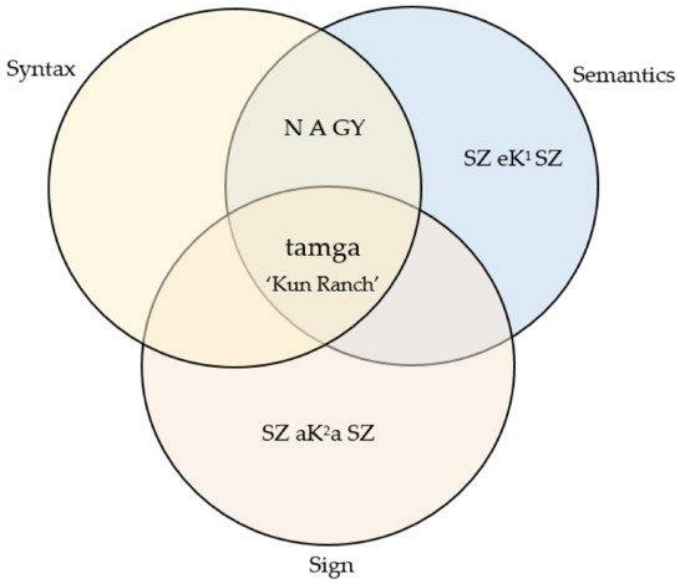

9. ábra. Az érvényes megfejtésnek három szempontot kell helyesen megoldania: a jeleket, a nyelvtant és a jelentést. Ennek megfelelően ezen a Venn-diagramon a (d) jelcsoportra vonatkozó négy javaslat közül csak egy felel meg mindháromnak.

8. Következtetések és további munka

Az Altaj-hegységből származó ómagyar rovásírásos feliratnak most már teljes a megfejtése. Ennek a feliratnak a története számos értékes tanulsággal szolgál, amelyek más feliratok megfejtésében is hasznosak lehetnek. A hasonlósági mátrixok, amelyek hatékonyan kiszámíthatók az *1. tételben* szereplő képlet segítségével, általánosan használhatóvá válhatnak a következő területeken a jövőbeni megfejtésekben. Ezt más géppel támogatott fordítási módszerekkel együtt figyelembe lehet venni, amelyek valamilyen hasonlósági ütemezést használnak.[1478] Ez segíthet tovább az Indus-völgyi írás[1479] és a minószi írások[1480] megfejtésében.

Az elvégzett munka személyesen kapcsolathoz is eredményezett a felirat írójával, aki történetesen jelenleg egy szorgalmas és nagylelkű alföldi szarvasmarhatenyésztő. Emellett turkológus doktor, és az Altaj környéki népek kutatója. A kutatása segíti elmélyíteni a kapcsolatot az Altaj környéki népek és a közép-európai magyarok között.

[1478] Tóth, L., Hosszú, G., Kovács, F.: Deciphering Historical Inscriptions Using Machine Learning Methods. In Proceedings of the 10th International Conference on Logistics, Informatics and Service Sciences; Liu, S., Bohács, G., Shi, X., Shang, X., Huang, A., Eds.; Springer: Singapore, 2020; pp. 419–435. https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-981-33-4359-7_30. Daggumati, S., Revesz, P. Z.: Data mining ancient scripts to investigate their relationships and origins. In Proceedings of the 23rd International Database Engineering and Applications Symposium, Athens, Greece, 10–12 June 2019; ACM Press: New York, NY, USA, 2019; pp. 209–218. https://dl.acm.org/doi/pdf/10.1145/3331076.3331116.

[1479] Daggumati, S.; Revesz, P.Z. A method of identifying allographs in undeciphered scripts and its application to the Indus Valley Script. Humanit. Soc. Sci. Commun. **2021**, 8, 50. https://www.nature.com/articles/s41599-021-00713-0.

[1480] Revesz, P. Z.: Bioinformatics evolutionary tree algorithms reveal the history of the Cretan Script Family. *Int. J. Appl. Math. Inform.* ***2016***, 10, 67–76. Revesz, P. Z.: A translation of the Arkalochori Axe and the Malia Altar Stone. *WSEAS Trans. Inf. Sci. Appl.* **2017**, 14, 124–133. Revesz, P. Z.: Experimental evidence for a left-to-right reading direction of the Phaistos Disk. *Mediterr. Archaeol. Archaeom.* **2022**, 22, 79–96.

3. A magyar jelképrendszer

LIPPAI Bertalan (Budapest):

Fényeslitkaei hímzések olvasása

Fényeslitkei szőttes, 1921-ben szőtte nagymamám, Lippai Józsefné Csimbók Borbála.

Az X és az élére állított háromszög, egymást kiegészítve a rombusz. Két ház egyesítése adja meg az új ház alapját jelképező négyszöget, a rombuszt.

A rovásban az X a B betű, a kiejtése aBa. Az aTYa jel is X, de így: 𐳬

A többes száma jele a K, rovásjele a rombusz: ◊

◊ƆИ٩Λ = sarok. Négy sarok: négyszer s=Λ, azaz

Λ + > + V + < = ◊

Balogh Borbála szekfű alakzata.

A rovás H = 𐳬 betűjét a rombusz, azaz a K = ◊ kíséri a mintasorban.

Kisasztalterítő, de násznagykendőként is szerepet vállalhatott szőtteseken, varrotasokon. Mindemellett jelképhordozó az asztalterítő, amit más néven *abros*znak nevezünk: *aba ur oszt* áldást, melyhez magát Krisztus-Jézust hívja vendégségbe a ház ura, aki az áldást elmondja.

A Jézus-jelkép az X, mig az anyai szimbólum a két háromszögből álló rombusz: ◊, boldog anyák nyakéke. A szentlélek jelképe.

Imádságos népünk jelképe még a rovás H jele: ᚺ, ami a halál szimbóluma. Itt a rombusz jelképezi az életet, mint a másik szőttesen.

Életfa, világfa, fénylőfa, családfa. Népünk életében fontos jelképei, az élet és az életen túli világ jelképei. December 24. Ádám és Éva bűnbeesése. Ádám és Éva bűneitől a közénk születő Isten vált meg bennünket, újra meg újra minden esztendő karácsonyán. A szakrális év legsötétebb napja. Bűnbánat és szigorú böjt jellemezte; de e napra esett a születés előkészítése is, a Fény-Krisztust varázsló játékok garmada.[1481] Karácsony a szeretet, a gyermekvárás, a megújulás, az istenfiú, Jézus születésének ünnepe a családi hagyományok fényében, amit a családfa jelképez a legjobban. Nincs a kárpáti hazában olyan néprajzi terület, ahonnan kiváló néprajzosaink ne gyűjtötték volna be ezt az alapvető rajzolatú indítékot (motívumot), melyre azt mondjuk életfa, családfa, hiszen családmodell. A nagyszülők, a szülők és a gyerek van rajta jelképesen, ahogy ezt az „Erzsike nénik" elmondták már róla. Makovecz Imre egyik tévébeszélgetés során lerajzolta, hogy megtalálható székelykapun, bútorokon, textilmunkákon, asztalterítőn. Azt, hogy igen gyakran láthatjuk mostanában akár ruhán viselt díszként is, nem véletlen, hiszen népünk megújulásának idejét éljük, ilyenkor a jelképek (szimbólumok) előkerülnek, hogy erősítsék a nemzeti tudatot, a szeretet, a tisztelet jegyében. Először három fényeslitkei mintát mutatok, majd más néprajzi terület, az Alföld és Székelyföldről, stb. mintáit veszem elő a kincses ládából.

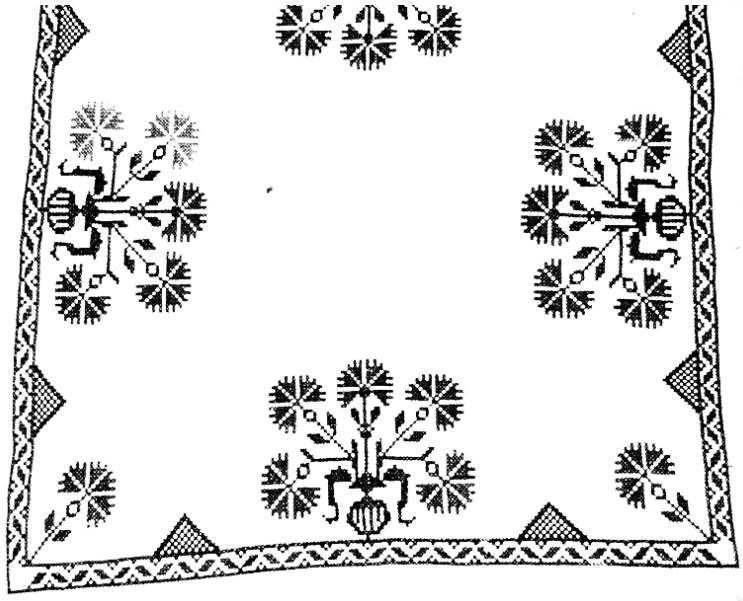

Beregi minta, de Rákoson is megtalálható, Takács Manyi szőtte.

Itt a szék-fű>fő ábrázolja a családmodellt, ugyanakkor itt emberalakként is képes volt egyesíteni a három jellemzőt, a nagyszülőt, a szülőt és a gyermeket.

[1481] V. ö. Molnár V. József: Kalendárium. Az esztendő körének szokásrendszer. Ős Kép Kiadó. 2018.

Balra fényeslitkei szőttesek, jobbra Sz. Lippai Margit szőlős és orgona mintái egyedi rajzolatú és varázsú kis, illetve nagy asztalterítők, hal mintázatú szőttes, asztalterítő. A mezőkövesdi vásárolt mintát (jobbra lent) párnahuzatra, húgom, Lippai Erzsébet varrta édesanyja segítségével. Bal és jobb szélen édesanyám szőttese, ami mintázatában egyedinek tűnik, hiszen ezzel a pillangóábrázolással még nem találkoztam, másik két varottas is az ő saját rajzolata.

Fényeslitkei szőttes, Sz. Lippai Margit szőtte.

További fényeslitkei szőttesek és hímzések.

Balra Géczi Istvánné Takács Manyi munkája: életfa, családfa. Ez akár fényeslitkei mintaként is szerepelhet az országos minták között, mint a mellette lévő újkígyósi mutatja.

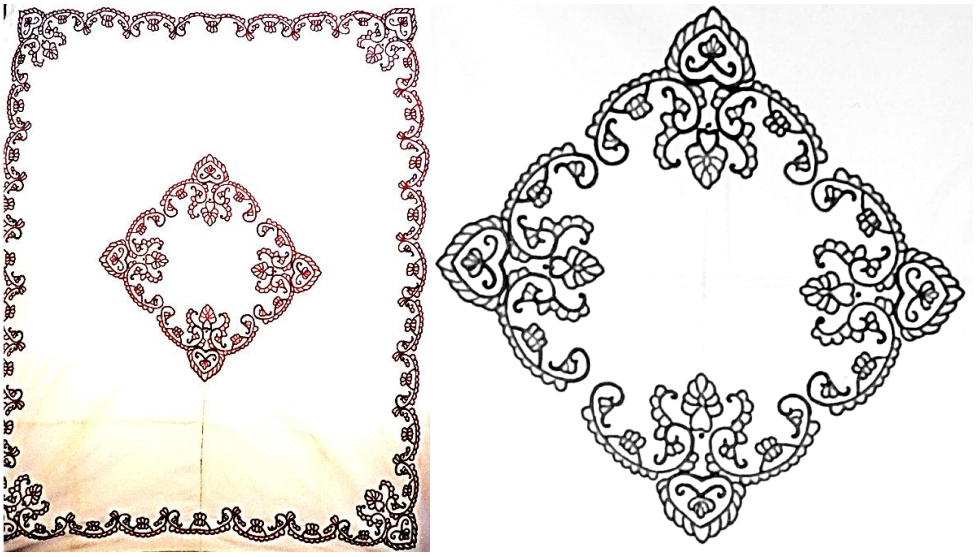

Fényeslitkén Balog Borbála irottasa, benne elrejtve a neve.

Fényeslitkei szőttesek. Készítői: Lippai Józsefné, Albert Józsefné, Széles Endréné.

Karcagi kunhímzés.

Kalotaszegi családmodell.

Székely varrottas. Három mag-ős, fölötte az életfa a nagyszülék, a szülők, és a gyermek, akiből lesz majdan az új ős. A madar nép családfája ekként írja le.

Fényeslitkei hímzés.

Világfa. Olajos György grafittója a fényeslitkei iskola falán. Egyedülálló hétszintes világfa. A lélek öröklétbe való jutásának, az élet, és azon túli élet útját látjuk. Vallási, biblikus és ősi elgondolás van megformázva. Jelképes almafák, tejtó, a túlvilág négy folyója, és a föld szintjén azok az ábrák, melyeket a gyerekek kérték a művész úrtól, hogy ott legyenek.

Buzsáki, piros-fekete. ill. piros-kék fonallal kitöltött vézás hímzések.

A régi úri hímzésre visszavezethető boszorkányos buzsáki hímzések.

Buzsáki rátétesek.

Nagyon régi buzsáki minták.

Két párnahuzat és ágytakaró Fényeslitkéről.

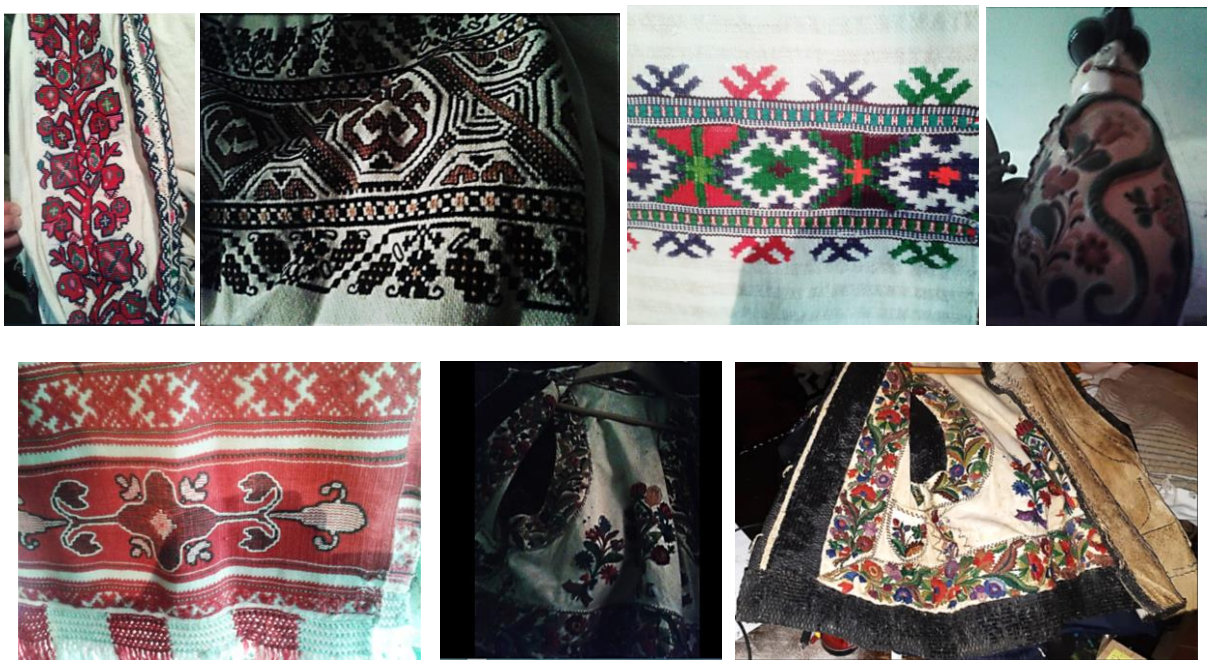

A Gábor család gyűjtései erdélyi és moldvai területről. Fénykép: Lippai Bertalan, 2019.

A Gábor-hagyaték további két darabja. Fénykép Lippai Bertalan, 2019

Magyarkiskapus. Középről kifelé haladó a minta készítésekor, míg a hatás a középpont felé tart. Harangozó Imre felvétele, 1988.

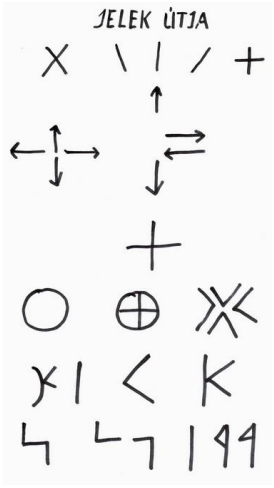

Mindenek kezdete a szár, származás, születés, kezdő jel a rovásban, az egy jele. Amint a jel dőltével jobbra-balra dől el, aRRa, eRRe, úgy megmarad az út kezdeti helye, ha az útkereszteződében van, amint bent van, a b=ᚷ jel jelzi, a k=ᚴ kifelé nyílaz, végül megszemélyesül ő=ᚼ, sőt ü=ᛋ ül, vagy á=ᛅ áll. Íme, a rovás jelek útja.

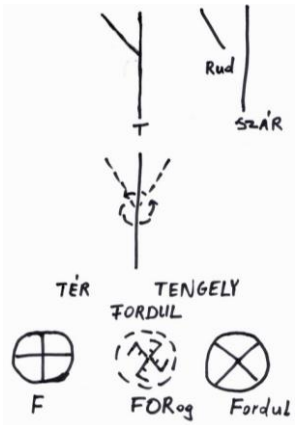

A szártól eltérő hely a rúd, R=ᚱ jel, a feRde egyenestől eltérő, amint a szártól eltér, a térbe tér el, Ahogy minden tárgy a térben van, ezért a t=ᛏ mindig a tárgy, a tér kezdőhangjaként, fogalomjelként állandóan visszatér a fogalmainkban, Ha mepörgetjük, tengely, ami minden esetben az ég felé mozog el, a központi erő tartja vissza.

Amit a tér tengelyről iménti írtam érvényes a nép gondolatvilágában is: „kétfejű sas”, voltaképp egyetlen fejét jobbra-balra forgató „griffmadár”, székelyudvarhelyi hímzésen.

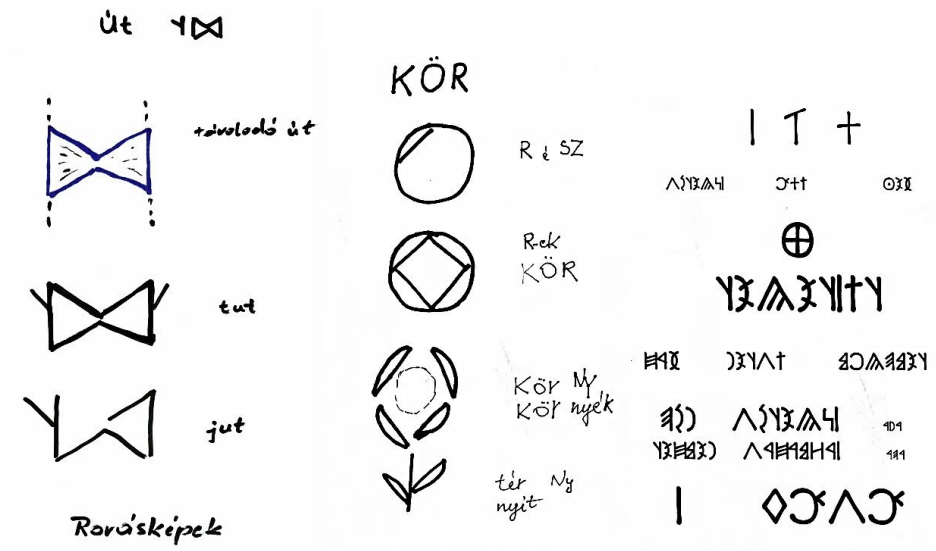
Út
távolodó út
tut
jut
Rovásképek
KÖR
R é SZ
R-ek
KÖR
Kör Ny
Kör nyék
tér Ny
nyit

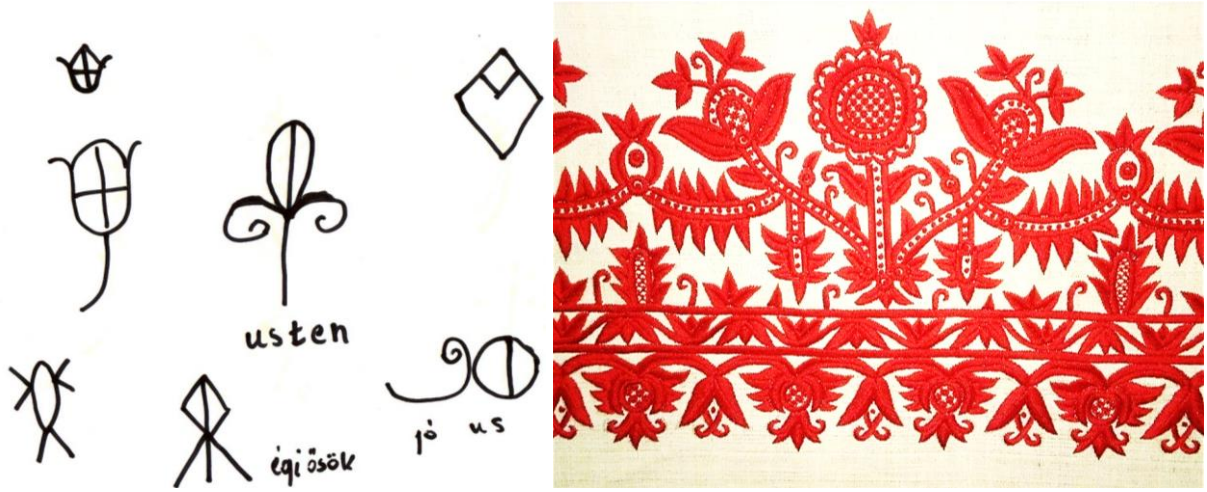
usten
égi ösök
jó us

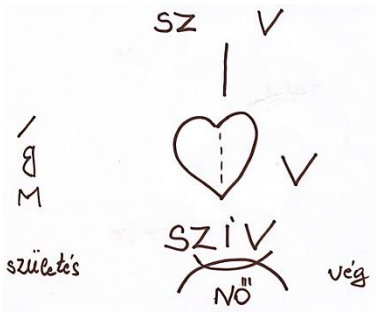
SZ
V
SZÍV
V
születés
NŐ
vég

szív
SZAKAD
SZÍV
aNYa
szót
szakad

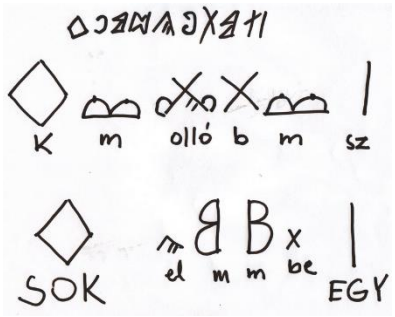
K
m
olló
b
m
sz
SOK
el
m
m
be
EGY

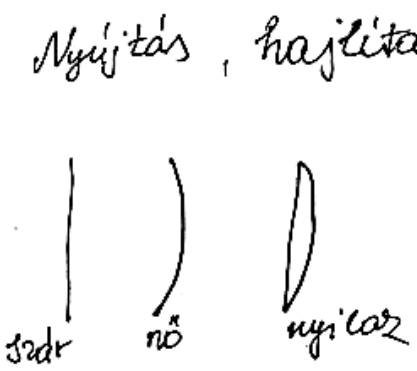
Nyújtás, hajlítás
szár
nő
nyílcsz

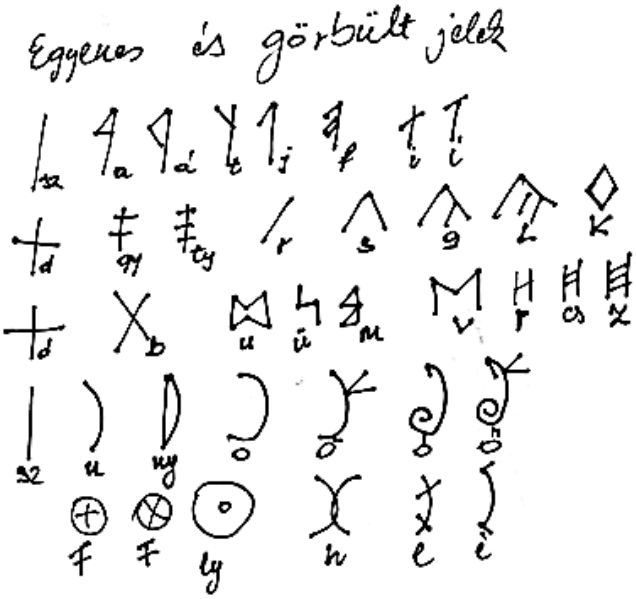
Egyenes és görbült jelek

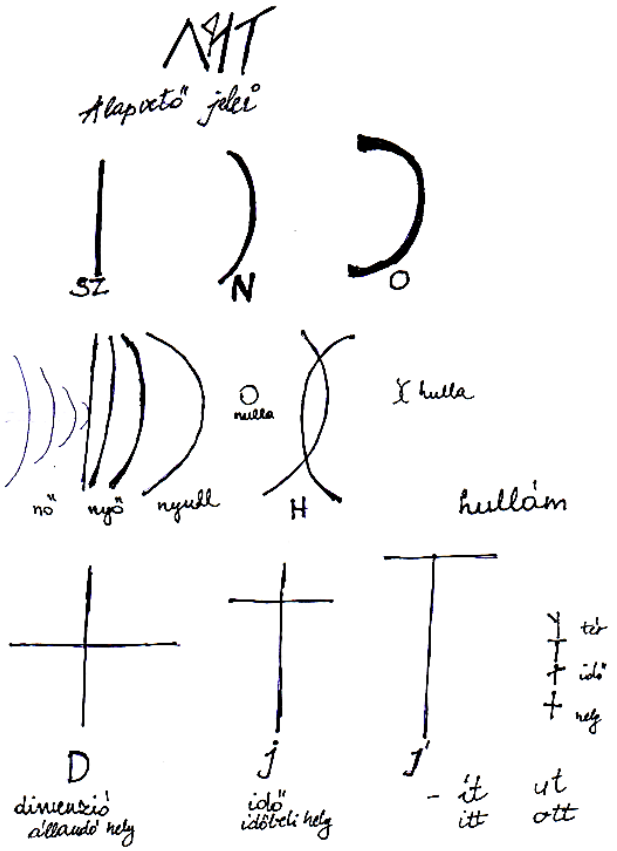
Alapvető jelei
SZ
N
O
O
nulla
X hulla
hullám
H
D
dimenzió
állandó hely
j
idő
időbeli hely
J
- it
itt
ut
ott
tér
idő
hely

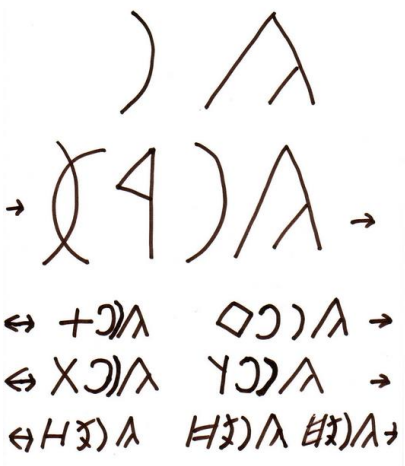

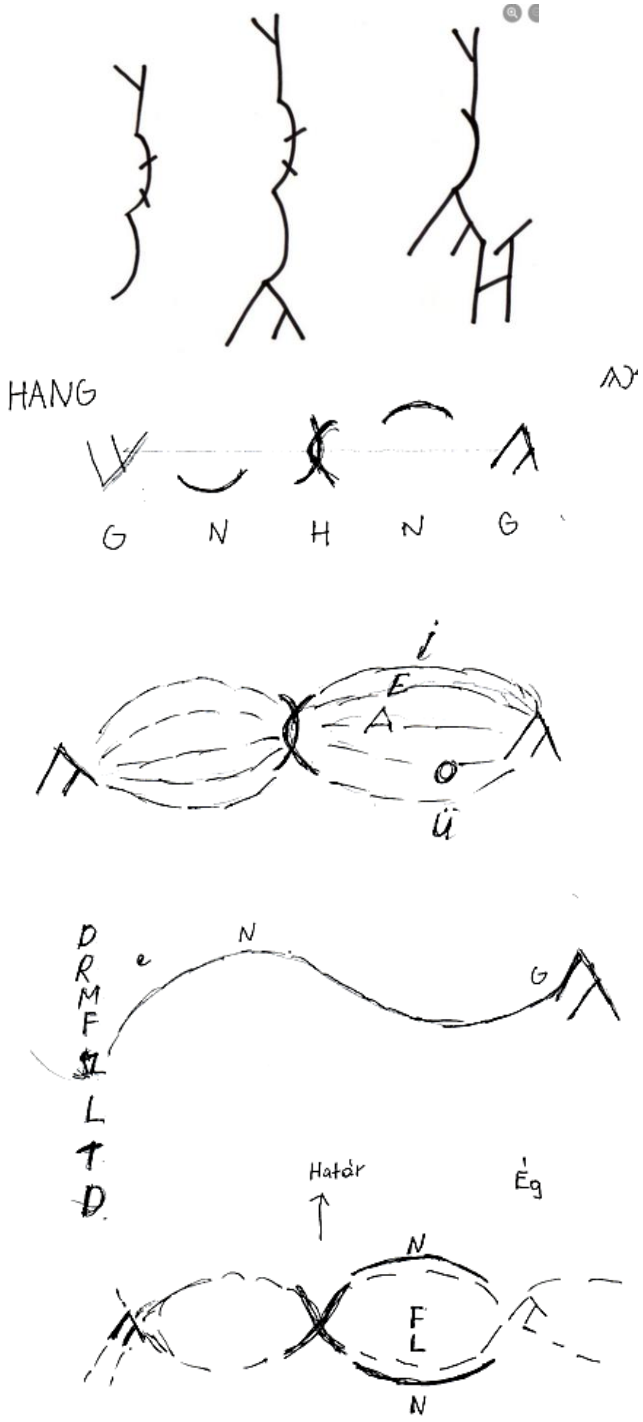

A rovásírás „Sz", illetve „N" jele

Az Sz=ᛁ jel a szár: származás, születés szavakban nem csupán szókezdő betű, hanem a származás és születéssel való kezdetnek a fogalomkörébe tartozik, mely a szár görbületével létrehozott oldalirányú növekkedéssel az n=ᚢ jel fogalomkörét határoza meg.

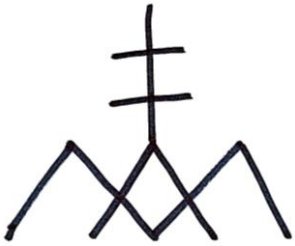

Címerünk alaprajzolata, értelme a hármas halom, a három ősföld egyesítéseét is szibolizálja. A rovásírás fontosságára hívja fel a figyelmet, hiszen annak fogalomjeleivel sok ősi jelkép megfejthető.

FŐD. L hangzó kimarad, FŐ HELY, a rovás F=ᚠ jele, álló. Forgó alakja kör közepén ᚷ , de a felforgatott szántóföldnél már helyes az L bevitel, mint mozgató hang, mozgatóhang még az R.

H Ó D. A holdat régi kiejtéssel hódnak mondták, ahogy a földet fődnek. A hold hódol a földnek. Ugyanakkor a hó (hónap) hely, hideg hely. A h a halál hidegségére is utal. a hold ciklusa is havi ciklus, kapcsolata az élethez szintén fontos, vizeket mozgató erejével, ár–apály, befolyásolja a földi életet.

NAP, amiben benne van NY=ᚾ anya, az A=ᚨ és P=ᛈ apa. De úgy is olvasható, hogy anya, apa és fiú, az élet hármassága.

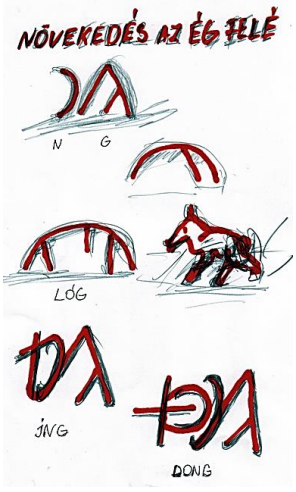

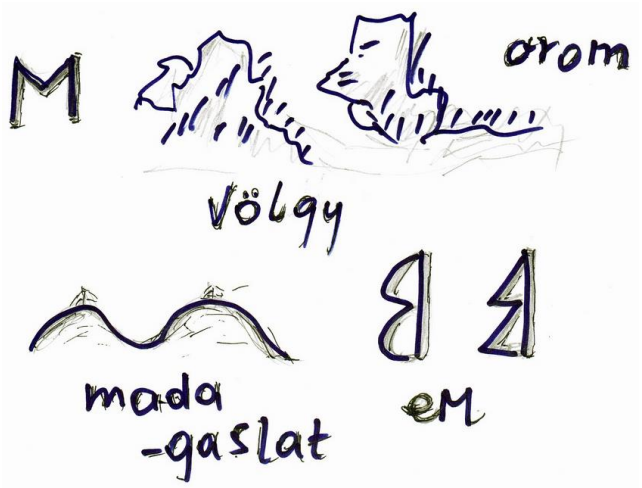

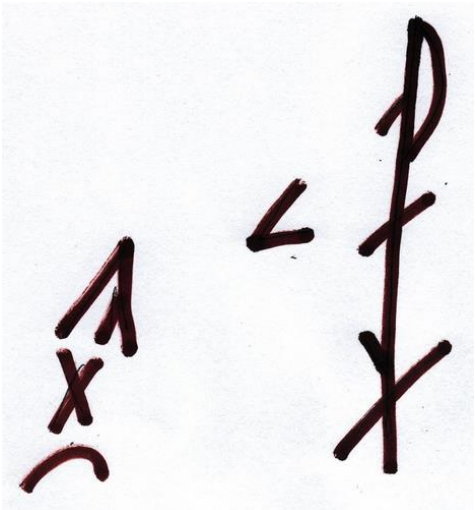

Viszokói egyik kőről másolt írás, olvassuk jobbról balra, fentről lefelé: „anya jó istenben ős az égben”. Ez tudósít minket arról, hogy akik több ezer évvel ezelőtt itt jártak, az égben vannak.

Ezen a táblázaton formai szempontokból soroltam be a jeleket, nem abc sorrendiséget követve. A jelek az SZ=ᛁ születés, származás, és az N=ᛋ a növekedés alapfogalom jelei, a táblázat legalján a H=ᚼ, ᛝ jel a halál, haladás, hátsó szavak fogalomkörét alkotja meg, nem véletlenül, mert a rovásírás jelei fogalomjelek.

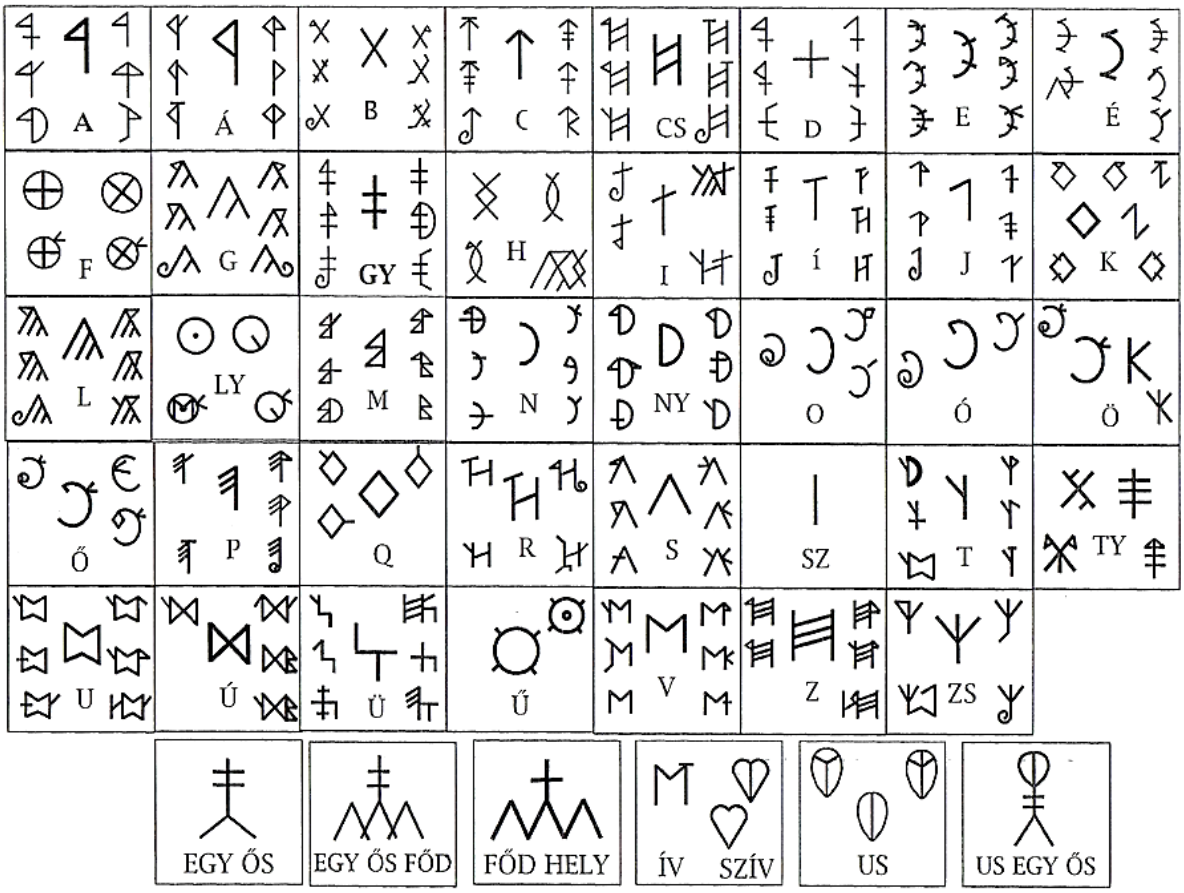

Javasolt jel, abc, és jelösszevonások.

Mi is az US jelentése? Az anyai ős, egyesül a férfiúi őssel, us a nyíló virág, a befogadás jelképe, míg a férfi ős az égi mag hozója. Az anya a földet, a férfi az eget jelképezi, föld és ég egyesülése a megtermékenyítés, a mag termékenyítése.

Szótag Ligatúrák

1 sz önálló

betűsor	fogalom	rag	képző	Jel
A a	Alap	Birtok-a	Bitok-os Birtokká	
Á á	Ál,áll			
B b	Belső	Ban, ben	-bé,vá,vé	
C c	Cél	Pince,ce hely	ci, ce, kicsinyítő	
CS cs	Cső	Ócsa, hely	kicsi	
D d	Da	Várda,hely	h.név képző	
E e	E, ez,eddig	Birtok,	mutató n.m.	
É é	Él,	Övé, birtoké	birt. n. más érés, elérés	
F f	Föd	Fő, fel	forgás	
G g	Ég	Ige, izeg	hang képző	
GY gy	Egy		szám n. k.	
H h	Hal-ál, hall		elhaló h. lágyító	
I i	Idő, itt	Idei, idõ hat.		
Í i	Íj-en	Csel.bef –ít		
J j	Jó		melln. Képző	
K k	KöR, ék	Többes sz.r. k	övék –ék	
L l	Ló	Mozgató, szél	leng, légies	
LY ly	Lyuk	Ige k.-lyik, lyuk		
M m	Mag, ma	Magam, -am, em	növkedés, nő,	
N n	Nő, nagy	Rajta, an,-en…	nagy	
NY ny	Nyíl, Anya	-ony, eny….	nyítás	
O o	Oldal, olló	Ott, fogott		
Ó ó	Régi	ó	óság, fakó	
Ö ö Ő ő	Ön, ős	cselekvő, ő	össég, bös	
P p	pó,nap,pár	pup, kiem.-----	pós, pős	
R r	Ró, tér, rét	pér,pur er, ar ,úr		
S s	Sor, sarok		os, es as	
SZ sz	Szár, szül	isz, esz	osz, esz, asz	
T t	Tér, táj	tárgy r, t, tt..		
TY ty	Atya			
U Ú u ú	Út, uj	ujjá, -ujjé.	-ji,-ju, -jus	
Ü Ű ü ű	Üllő, űt	Végű, ul, ül	üs,-űs	
V v	víz, vés, év	Iv,-ov	vá, vé	
Z z	Zár, zene	Ez, az	zá,-zé	
ZS zs	zsák	Zsa, zse	zsá, -zsé, stb.	

A fogalomjelek szerepe.

4. A magyar társadalmi és állami szervezőelv

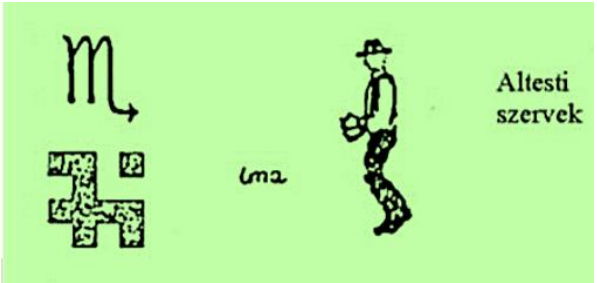

CSIHÁK György (Zürich):

Sajtószabadság

A szabadság olyan, mint a rabszolga.
Ha jól bánsz vele, életed végéig híven szolgál,
ha meghaltál, könnyeket hullat érted s ápolja sírodat.
De ha rosszul bánsz vele, fellázad ellened és megöl.
Csiháк György

„Hányszor támadt tennfiad
Szép hazám kebledre,
'S lettél magzatod miatt,
Magzatod hamvedre?"
Kölcsey Ferenc

Kedvelt német kancellár – szövetségi miniszterelnök – volt Helmut Schmidt. Miután nyugdíjba vonult, előadásaival bejárta az egész világot. Egy-egy ilyen szerepléséért öt-hatjegyű összeget kapott amerikai dollárban. Feleségemmel végig néztük egy ilyen szereplését és igen meg voltunk vele elégedve.

Amikor a végén kifelé indult volna, valaki bekiáltott valamit – amit mi nem hallottunk. Az előadó eloltotta cigarettáját, majd arra fordulva mondta: „Nincs ilyen, hogy emberi jog. Nincs a Bibliában, nincs a 'Függetlenségi nyilatkozatban', nincs az ENSZ alapokmányában, nincs az EU 'Alapokmányában' sem" – majd kedvesen mosolyogva kiment.

Hosszan elgondolkodtunk a dolgon. Az ENSZ-nek van emberjogi nyilatkozata. Európában van emberjogi bíróság. A világ minden táján, mindenféle ember szájján van, hogy demokráciát követel, meg emberi jogokat. Viszont az is igaz, amit Schmidt mondott. Hát, akkor olyan ez is, mint a *„megújuló energia"?* Elég csak sokat mondani és máris nemcsak a gyerekek, hanem állami és még nagyobb vezetők szájából is kijön? Márpedig azt még senki nem bizonyította, hogy az *energia meg tud újulni.* Soroljuk csak ide, az *emberi jogokat* is. Elég csak sokat mondogatni – és máris igaznak tűnhet sok ember számára. És így jutottunk el gondolatban mi, a *sajtószabadsághoz*.

A földön aligha található ország, ahol ne kiabálnák utca hosszat, hogy így sajtószabadság, meg úgy sajtószabadság. Az EU is büntet minket és visszatarja milliárdjainkat, mert – sajtószabadság. Miről is van itt szó?

Kezdjük talán azzal, hogy mi is az a *sajtó?* Mert van nálunk Médiahatóság, újabban vannak médiák, médiumok, sőt vannak igazgatói a médiumoknak, meg még egy sor ilyesmi. Valahogy úgy, ahogyan a televíziónak *csatornája* van. No, de hol van a *sajtó* és vele a *sajtó szabadsága*? Az nem médiumszabadság? Nincs itt valami zűrzavar? Nincs. Vagy mégis? És akkor mi az, hogy „sajtószabadság"? Az nem médiumszabadság? De így azt sehol sem mondják. A médiumok képviselői, amikor valahol szerepelnek, akkor nem azt írják magukra, meg a járművükre, meg mindenhová, hogy médium, hanem azt, hogy „Press", meg „Presse". Akkor, hát ez meg mi? Ez bizony annyit tesz, a mi szép magyar nyelvünkön, hogy „*sajtó*". Ez az egyszerű, igénytelen kis szavacska, idővel befutott óriási karriert.

Nem gondolom, hogy a présnek a sajthoz köze lenne, noha van olyan sajtféle, amit éréskor összepréselnek. (A rend kedvéért jegyezzük meg, hogy a sajtot Európába a nagyállat tenyésztők hozták.) Gondolom, inkább van köze a borhoz, amit a szőllőből préselnek – préssel. A szőllő termesztését Európába szintén, a Kárpát-medencében élt őseink, az avarok, vagy még inkább a kelták hozták. Minden esetre, ezt a szerszámot is mi találtuk ki, de legalább a „gyártása tudományát".

Visszatérve a sajtószabadsághoz, az újságot – nyomtatják. Az első sajtóterméket Európában – a könyvet – állítólag egy Kr. u. 1400-ban Mainz-ban, Németországban (Das Heilge Reich Deutscher Nation) született Gutenberg Johannes ötvösmester nyomtatta *mozgatható* betűkkel. A nyomást nyomtatóval végezték, *a nyomtató* német neve Presse. Amint ott valahol az első újság megjelent, hozzá a szó már készen volt: presszetermék és az intézmény, ami vele született a Presse, alias pressze nevet viselte. Az újságnak igen gyorsan kellett készülnie, nem lehetett a betűit gondosan, egyenként szedegetni, ezért feltalálták a *táblás nyomtatást*. (Szabad legyen itt nagyon csendben megjegyeznem, hogy ugyanezt a technikát, a táblás nyomtatást az ujgurok már évszázadokkal korábban alkalmazták.) Ezt követően, aztán az egész világon „hazatalált" a *sajtó* a pressze formájában, nálunk is, ahol a szabad sajtó is (így jelzővel!) megszületett 1848-ban. Természetesen egy „magyar nyomdában", a pesti Landerer és Heckenast nyomdában, ahol Petőfi Sándornak, a magyar szabadság költőjének a „Nemzeti dal" című verse volt a „szabad sajtó" első terméke. Így született meg, egy újabb, véresen levert szabadságharcunk hajnalán. Német mintára a sajtó neve nálunk is pressze volt, de hamarosan magyarosított *sajtó* névre, ami megmaradt mindmáig. Az már a világon senkit sem zavart, hogy amikor megjelent mindenütt a *rádió*, akkor az *újság* és a *rádió*, mint a *hírközlés eszköze*, természetesen békésen, *együtt maradt*, *sajtó* néven. Az pedig már végkép senkit sem zavart, hogy a televízió *persze – magyarul sajtó* néven – észrevétlenül hozzájuk csapódott. Megjegyzendő, hogy a németek mind a rádiót, mind a televíziót a saját nyelvükön, külön is megtanulták – amit a magyar nyelvészek már nem követnek.

Most pedig következzék a „szabad sajtó" története. Sajt és bor nélkül – noha a kettő együtt igazán élvezetes – ellentétben a „szabad sajtó" történetével.

Amikor 1956 októberében, a Bródy Sándor utcában, a Magyar Rádióban elhangzott: „Hazudtunk éjjel, hazudtunk nappal, hazudtunk minden hullámhosszon!" – ezt akkor mi érvényesnek éreztük az egész sajtóra. Eszünkbe jutott Deák Ferenc mondása, amikor az első sajtótörvényt tárgyalta a Magyar Országgyűlés: „A sajtótörvény két szóból áll: *hazudni tilos."* Nyilván, már akkor is volt vélemény a *sajtóról*, és tapasztalat annak *„szabadságáról".*

Ezt megérteni igazándiból csak mainapság lehet, amikor Széphazánkban az *elektronikus média megannyi csatornáján* (ezt magyarul írni nem tudom, mert a magyar nyelvészek mindennel foglalkoznak, csak a dolgukkal nem. Vagy igen? Csak a Sajtó Munkatársai nem tudják? Vagy nem is akarják ismerni, „mert ez a menő"?) ömlesztik ránk – ami onnan kijön.

Ide jutottunk a mai napig. Bárki írhat – bármit. Választhat egy csatornát a sok közül, ott foglalhat helyet magának, odaírja az adatait, elengedheti a fantáziáját – és ír! – sőt: készíthet filmet és oda teheti. Akik működtetik ezeket a csatornákat, azok állítólag abból élnek, hogy az ilyen csatornákat telerakják fizetett hirdetésekkel. Minél érdekesebbek az írások – annál drágább a hirdetés. A csatorna tulajdonosa általában ismeretlen, de vannak híres, sőt hírhedt tulajdonosok. A tulajdonosok mindenféle okos gépi programokat kitalálnak, és azok segítségével elemzik azokat, akik látogatják ezeket a csatornákat. Hozzá tudnak férkőzni bizalmas közlésekhez, adatokhoz is, esetleg azokat ki is bővítik, és jól fizető egyedeknek eladják. Képesek országos választásokat befolyásolni, sőt eldönteni. Feldolgozzák és elemzik azok írásait, akik az ő rendszerükben írnak, véleményt formálnak. „Közvéleményt" alakítanak azok

írásaiból, akik valamely ügyben azonos véleményt emlegetnek és azt, mint tényleges „közvéleményt” többször kinyilvánítják, miáltal sok, kevésbé gondolkodó ember számára előkészített véleményt nyújtanak. Azok ezt „beveszik” – és az országos választás már el is dőlt.

Magyar írók már jó százötven évvel ezelőtt megállapították, hogy „nyelvében él a nemzet”! Igen szép gondolat, de én Svájcban, ahol a nemzet négy nyelvében él, azt tanultam, hogy a nemzet sokkal inkább *történelem tudatában él.* Minden esetre, akik a magyar elpusztítására szövetkeznek, azok elhatározták: ha ez a nemzet a nyelvében él, akkor pusztítsuk a nyelvét. Így azután, az ember, bármerre is „fordítja kalapját” azt tapasztalja, hogy a magyar sajtóban igen sokfele a nyelvet nem művelik, hanem pusztítják. A dolog úgy tűnik, mintha divat lenne, amit különösen az ifjabbak szívesen követnek. Kedves régi barátom, Gyimóthy Gábor állandóan újabb és újabb verset ír erről, ide vettem egyet mutatóul.

„***Utószó az Ébresztődalhoz***

Már megint írtam egy verset,
a tárgyköre ugyanaz,
mint már sokszor: magyar szónak
alig van, ki irgalmaz!
Úgy tűnnek el a szavaink,
mint a nyárhajnali köd,
mert sajnos a magyar szóért
már magadat se töröd.

Íme egy kis szóáradat,
mely nyelvünkben othonos,
s használatuk, fájdalmamra
szinte kizárólagos.
Néhányat soroltam csak föl,
kevesebb, mint negyvenet,
ám ezúton, ki szorgalmas
többszáz szóig elmehet.

A fönti vers magyar szói
itt vannak idegenül.
Magyar szót szólni helyettük?
Ez igény föl se merül...
Petíció, úvé sugár,
spré és evolúció,
koncert, fesztivál s a pollen,
attitűd és a fotó !
Lárva, asszó s a karantén,
aktuális, hezitál,
identitás, dokumentum,
extrém, retró, informál.
Emblematikus, koncentrál,
vulkán, generáció,
univerzum, szimpatikus
és a gravitáció.

A prosztata, a kompjúter
és az intersztelláris.
Empátia, terápia,
szkeptikus és rivális.
És elébünk tündérkedik
íme, a fosszília,
s a kovidnak köszönhető,
mesésen szép vakcína.

Én arra is mérget vennék,
vagy sok pénzben fogadnék,
hogy magyar szót nem mondtál a
kompromisszum helyett még...
A tényállás nagyon enyhén-
szólva bizony szomorú.
S remény, hogy ez jórafordul,
növekvően sanyarú...!”

No, persze nem minden áru oly kelendő, hogy hirdetés is lehessen belőle. Íme, néhány esetem. Egy időben sokat szerepeltem a sajtóban, némely médium kedvenceként szerepeltetett. Elmondtam a magamét – azt mindig is hozzátettem – néha meg is tudtam hallgatni saját bölcsességem. A fordulat után, egy magyarországi fő helyen, vagy egy órán át faggatott az okos. Többen rögzítették, valaki a szöveget ki is nyomtatta és úgy terjesztette. A felvétel végén azt mondta nekem az okos, hogy neki nagyon tetszik, de ebből sokat kivág, mert ha ezt leadná, akkor holnap már nem lehetne ott, a helyén. Így tett, egy nagy nyugati központ okosa is. Neki is nagyon tetszett, de nem hiszi, hogy a főszerkesztő ezt megengedi. Nem is engedte

Valahol a világ túlsó végén több előadást tartottam, ottani magyarok figyelmeztettek, hogy a helyi nagy adó biztosan megkeres, de nehogy oda menjek, mert ott egy Magyarországról oda küldött zsidó készíti ezeket a műsorokat magyarul. Az illető tényleg keresett, a hívását azonnal elfogadtam és felkerestem a szerkesztőségben. Gyermekkoromban azt tanultam: mindegy mit ír a sajtó, csak írjon. Az illető kedvesen fogadott és majd egy órán át beszélgettünk. Neki is tetszett, de meg kell vágja, mert igen hosszú – majd tesz közé zenét. Mit gondolok, milyen zene illene hozzá? Mivel főleg a magyar történelemről beszélgettünk, szerintem Liszt, Erkel zene illene a legjobban – válaszoltam. Véletlenül sikerült felvennem mindazt, amit leközölt. Úgy vettem észre, hogy az egész szövegemet leadta, még azt is, ahol döcögtem. A zene is jó volt. Teljesen meg voltam elégedve, azok közül is sokan, akik előzőleg ijesztgettek az illetővel.

Mit tesz Isten, akkor hamarosan Magyarországon szerepeltem egy alföldi nagyvárosban, ahol a helyi rádió embere meghívott másnapra a szerkesztőségbe, beszélgetésre. Elmentem, egy nagybajuszú, igen derék alföldi kun volt a társam. Itt is hosszan beszélgettünk, és mondta a derék kun, hogy majd tesz közé egy kis zenét. Erre azt mondtam, hogy mivel főleg a magyar történelemről beszéltünk, a legjobb lenne Erkel, meg Liszt. Szó sem lehet róla! – hördült fel derék kunom a nagy bajuszával. Ugyan, miért nem – kérdeztem csodálkozva. Mert a tulajdonos nem engedi. Ennyi.

A sajtó szabadságát többnyire a kormányoktól féltik. Igaz, nagy a hatalmuk és bizonyára igazuk van azoknak, akik félnek is tőle. Csak azt kérdem, tisztelettel: a sajtó munkatársai mire eszkúsznek? Mert a hatalom birtokosai kell, hogy esküdjenek. Mire? Akármire. Fontos, hogy esküdniök kell. Hogy, hisz-e az illető abban? – az mindegy. Például, ha hiszi, hogy van Isten, akkor esetleg fél tőle. Ha nem hiszi – akkor is esküdjön rá! Akár hiszi – akár nem. Hátha,

utóbb majd hiszi. Vagy, ha nem is hiszi, talán elbizonytalanodik – és inkább fél majd tőle, tehát esküjét betartja.

De a főszerkesztő (meg a többi): mire esküszik?

Nem tudom. Csak azt tudom, hogy az USA egyik hivatalban lévő elnökét, egyszer az egyik média kirúghatta arról a csatornáról, ahol az illető elnök éveken keresztül megnyilatkozott. Ennyit a – ma már minden tekintetben – szabad sajtó *hatalmáról*.

Írtam Zürichben, az Úr 2022. évében karácsonykor

GYIMÓTHY Gábor (Zollikerberg):

Kell az Aranycsapat!

Kell az **Aranycsapat**!

A legeslegjobb téglákból sem építhetsz szilárd falat,
Ha nincsen jó habarcsod a téglák között és alatt.
Hát még ha a „tégláknak” a szemlélete meglazul,
S nem is akarnak fölállni szilárd és kemény falul!

Csak ez a „habarcs” az, amely itt változtathat képet:
A Nemzeti Öntudat és a Nemzeti Önérzet!
Ám a rémhírt terjeszteni nagy gazemberség, hiba,
Hogy ez érzés egykettőre átcsaphatna „náciba!”

Szeretem a kolbászomat és a szomszédomét is,
És a szomszédomnak bizony ízlik ám az enyém is.
Sajátjainkat szeretjük, ámde fontos a másság!
Okos népek csatabárdjukat jó mélyre elássák.

Egyenirányítsd, barátom, *mind* a kultúrákat,
S nem csak te felejtheted el saját kultúrádat...
Keverd össze a derelyét, lecsót, májat, babot,
Nem elég, hogy zagyvalék lesz, *minden nap* azt kapod!

Nemzeti Öntudatra más népeknél is van igény,
És aki ezt be nem látja, sajnos szellemi szegény.
Egészséges nemzettudat ezt kimondani meri:
Más népnél ily érzés jogát bölcsen el is ismeri.

Csakhogy mi tápálja nálunk? Mi élessze újra??
Hisz’ ma szegény ifjúságunk a nyavalygót fújja!
Vagy nem is törődik vele, ami tán még rosszabb:
Baromként csalják akolba nemzetközi rosszak.

Minek örüljünk manapság? Mire legyünk büszkék?
Történelmünk csontvelejét sikerrel kiűzték!
Fényes dicsőségeinket, Habsburg, komcsi, libernyák,
Százhetven éve – s még ma is – serényen radírozzák!

Ha büntető hadjáratot tanít majd az iskola,
És nem ám e cím alatt, hogy: „Kalandozások kora,”
Ismert lesz a *Brenta Menti* és a *Pozsonyi Csata*,
De a népnek abból mikor lesz Magyar Öntudata??

Száz év múlva? S akkor is, a népnek melyik hányadán?
Hogy állunk ma mi e téren? – Nem tudjuk, hogy hányadán?
Nándorfehérvár, *Egervár* kihatnak-e még mára?
Szép mesének tartják őket, és unalom az ára?

Persze, ha azt valaki még egyáltalán ismeri.
S nem *Csillagok Háborúja* részleteinek hiszi...
Bár ma sajnos sok fiatal fejet a homokba dug,
De az Aranycsapatról tán valamicskét mégis tud.

Aranycsapat kell a népnek, és ez részemről *parancs*!
(A citrom, bár lehet magyar, de nem eléggé narancs!)
Hülyére vert ellenségről ma nem is álmodhatunk,
Ámde megváltozik minden, ha van Aranycsapatunk!

Lenne Nemzeti Öntudat s Önazonosság is, és
Külföldről is özönlene az irigy elismerés.
Hetven éve fogalom még külföldön ez a csapat,
Puskásnál híreseb magyart a külföldi nem kutat.

(Ó, – Olvasóm – feltevésed meglehetősen bizar:
Akiről külföldön tudnak, bizony nem a Tivadar...!)[1482]

Zollikerberg, 2022 IX. 25.

[1482] Ám lehet, van ilyen eszmei puskája ennek a csapatnak is, aki ezt a kötetet összehozta. – *A szerk.*

5. A magyar ó- és középkor helyszínei

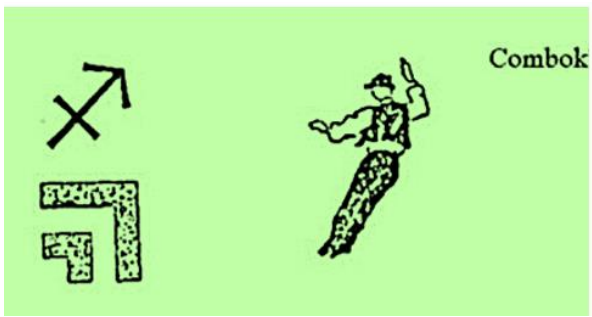

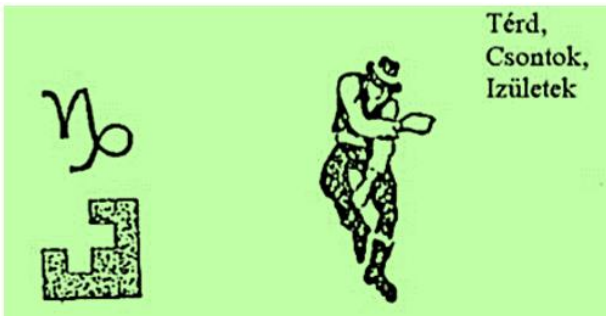

HARSAY Mária Magdolna (Budapest):

Hol volt, holnem volt a „Selyemút”

Bevezető

A történelemhamisítás témakörét másik tanulmányomban[1483] azzal fejeztem be, hogy a 860-ban a Bizánci Birodalmat megtámadó skandináv népeknek a Fekete-tenger környékére érkezése előtti időkben nagyon valószínű, hogy Kelet-római Birodalom helyett inkább Hun Birodalomról kellene beszélni.

Bár ezt megalapozott hipotézisnek tekintem, de ellenőrizzük az állítást másik oldalról közelítve. Az alapkérdés továbbra is az: *Vajon miért és hogyan kerülhetett elsikkasztásra a Kárpát-medence és a Pártus Birodalom ókori kulturális szerepe más európai kultúrákkal szemben? Hogyan vághatták el a magyarság eredetének ősidőkig visszamenő történetét? Azaz vajon kik és miért akarhattak megfosztani bennünket a saját archaikus kultúránk gyökereitől?*

Míg az említett másik írásom vitaanyagában a történelemhamisítási technikákat, a tudományos módszerekben rejlő csúsztatási lehetőségeket bemutatva vontam le következtéseket, most a magyar királyság eredetét szeretném megérteni. *Hogyan lehetséges, hogy a feltehetően kis létszámú, állítólag török nyelvet beszélő hunok utódjaként kezelt Árpád-házi királyaink koronáján pártusi kéztartás látható, III. Béla nagykirályunk pénzérméin pedig nem latin a felirat, amikor Szent István érméjén már az volt?*

A Szent Koronánk keresztény ereklye. Eszmei rendszere az üldözött ókeresztények hitvilágát tükrözi. Ez Jézus halála után éppen a Pártus Birodalomból elindulva a kereskedelmi utak mentén terjedhetett szét Európában és Ázsiában. Szent András ikonján a pártus kéztartás felveti, hogy talán a keleti történelem sokkal jobban érinti eredetünket, mint ahogyan azt gondoljuk.

Bár eredeti célom az volt, hogy megértsem a szinte a semmiből felvirágzó arab kereskedelmet (mivel a Heribert Illig-féle történelemhamisítási elmélet kritikusai ennek meglétére is hivatkoznak), a régészeti leletekkel igazolható kereskedelem bővülésének áttekintése nélkül azonban nehéz rávilágítani, hol, mikor, milyen lehetett a valós gazdasági élet, és mi lehet vele kapcsolatban csúsztatás. A magyarság eredetének feltárásához érdemes visszamenni egészen a kezdetekhez, és azt megnézni, hogy Szent Koronának, az igen magas színvonalú ötvösi remekműnek, hol lehettek a technikai gyökerei. Felismerve a Korona eszmei szerkezetét,[1484] természetesen fontos az is, kik voltak képesek ilyen magas szellemiséget tükröző remekmű elkészítésére.

A történelemhamisítási folyamatról röviden most csak annyit, hogy a *Klaus Weissgerber* által leírt ún. átfolyásos technika – a lényegét tekintve – *nem* a naptár meghamisításról szól, hiszen az I. évezredben nem is beszélhetünk a mai értelemben vett naptárhasználatról. A több évszázadnyi *csúsztatásokat* részben a többféle időszámítási módszer alkalmazása teszi lehetővé. Például könnyen összekeverhető az Úr születése szerinti és a Krisztus születése szerinti időszámítás, pedig közötte 284 év a különbség! Az ún. átfolyásos technikával a többféle időszámítási rendszer keverhetőségét felhasználva ide-oda lehet tologatni valós és fiktív eseményeket, nemcsak időben, hanem akár még a térben is.

Az ún. rendteremtő történészek – hamis írásokat elfogadva hiteles forrásként – csúsztatásokra kényszerültek, amikor azon lyukak kitöltésére törekedtek, amiket a fiktív *Macedón dinasztia* lét-

[1483] Lásd *Hogyan vágták el magyarság eredetének ősidőkig visszamenő történetét?* című írásom ebben a kötetben.
[1484] Lásd *Szent Korona, mint az ókeresztény hitvilág jelképe* című írásom ebben a kötetben.

rehozásával VII. Konstantin indított el, majd a germánok a *Karolingokkal* folytattak. Ennek gyakorlatát felismerve akár azon sejtések is elfogadhatók, hogy bizonyos középkori szereplők, események – mint minták – kerültek visszavetítésre a sokkal korábbi időkbe.[1485] Az ilyen jellegű „javítgatások" jóhiszeműsége erősen kétséges, már csak azért is, mert közben gyakran a valós eseményeket átírták, az eredeti dokumentumokat pedig megsemmisítették.

A történelemhamisításokra már minden bizonnyal fény derülhetett volna, ha az ún. tudományos gondolkodás fogalomcsúsztatásai nem nyújtottak volna támogatást a hazugságok elfedésére. Ilyen csúsztatás például, amikor az akadémikus tudomány – a hatalom szolgálata érdekében – nem valós nyelvi- és vallási közösségeket határoz meg. Például a gótok ellentmondásos történetét nem létező személy, *Jordane*s „írta" meg, elvileg még a középkor elején, aki valójában azonos *Aenea Silvio de 'Piccolominivel*, *III. Frigyes* császár magántitkárával, a későbbi II. Pius pápával, aki a humanizmus apostolaként őrződött meg az utókor emlékezetében. A germán gyökerűnek beazonosított fiktív gótokkal (illetve ún. árja népességgel) pedig süllyesztőbe küldték azokat a keletről több hullámban érkező – a mai magyarság eredetében az ÁRP haplotípus segítségével genetikailag kimutatható[1486] – olyan rokon népeket is, akiket pl. az Oxus katasztrófája kényszerített lakhelyük elhagyására.

Érdemes az elején tisztázni, hogy a *germán, mint jelző* a bronzkorban még elszigetelten élő harcos törzsekre ragadt rá. Ők lehettek szerintem már az ún. tengeri népek is, akik i. e. 1200 körül[1487] érkeztek a Földközi tenger keleti partjához. Az utolsó hullámukat pedig a XII. századtól szokás skandináv jelzővel illetni, azonban a Bizánci források rusznak, nyugati források normannak, önmagukat pedig vikingnek nevezték.[1488] Az ortodox kereszténység nyelve révén aztán ők alkotják a legnagyobb szláv népcsoportot is.

Észak-felől vándorolva mialatt a germánok jellemzően nyugatról támadták a kibontakozó kereskedői világot, addig a tatár nomád törzsek kelet felől. Mivel a természeti adottságok zordsága

---

[1485] Vesd össze: „A XVII. század elején még olyan, mint világtörténelem, nem létezett. Léteztek történelmi írások meg legendák, melyek eseményeit még nem helyezték el az időskálán. Ilyen írásokat olvasva az embernek az az érzése, hogy az összes leírt esemény egy időben, vagy nagyon szűk időintervallumban történik. Az események időrendi elhelyezését Jozef Scaliger kezdte meg a XVI. században és Dionisius Petavius fejezte be a XVII. században. Ez a kronológiai rendszer még ma is tartja magát, habár nagyon sokan megkérdőjelezik a helyességét. …bizonyos történelmi eseményeket jóval korábbi időre toltak azért, hogy helyet csináljanak az időskálán olyan eseményeknek, amelyek soha meg nem történtek, de amelyek bizonyos népeknek vagy felekezeteknek történelmileg 'dokumentált' jogokat biztosítanak." (Fábián Sándor: *Történelmi „szürreál". Az Igazság Kálváriája. Acta Historica Hungarica Turiciensia* 36/1. 547. https://epa.oszk.hu/01400/01445/00061/pdf/EPA01445_acta_hungarica_2021_1.pdf.)

[1486] Közvetlen információm Neparáczki Endrétől, ő beszélt erről az ITSH Ősi Örökségünk körében Budapesten, a Háló Közösségi és Kulturális Központban „A magyar uralkodóházak családfa kutatása az archeogenetika segítségével" címmel tartott előadásában 2022. május 3-án. Hasonlót nyilatkozott Kásler Miklós https://magyarnemzet.hu/belfold/2020/07/baktriatol-a-karpat-medenceig-ujra-kell-ertelmezni-az-okori-irasokat-es-a-magyar-nepi-hagyomanyt

[1487] Valójában i. e. 950 körül. A Manhetto-féle királylista ennyit téved a tébai Ápisz-bikák élet idejéhez képest a párhuzamos fáraó-uralkodások hosszának mechanikus összeadása miatt. (Peter James, I. J. Thorpe, Nikos Kokkinos, Robert Morkot and John Frankish: *Centuries of Darkness. A Challenge to the Conventional Chronology of Old World Archaeology*. Jonathan Cape, 1991. p. 258. V. ö. Susan Sherrat-recension. *Proceedings of the Prehistoric Society* · Volume 80. January 2014. pp. 432-435. file:///C:/Users/Darai%20Lajos/Downloads/SherrattPPS1992reviewofcenturies_of_darkness_a_challenge_to_the_conventional_chronology_of_old_world_archaeology_by_james_peter_in_collaboration_with_thorpe_i_j_kokkinos_nikos_morkot_robert_and_frankish_j%20(1).pdf.)

[1488] Cser Ferenc szerint, aki Lockwoodra hivatkozik, a trák (?) területek északi részéről – a Duna-völgyéből – vittek magukkal földműves szolgákat (akik vihették magukkal a Kárpát-medence nyelvét) a hettitákhoz és alakíthatták ki ott az iráni szókészlettel, de a magyar nyelv nyelvtani sajátságával rendelkező örmény nyelvet. A III. kurgán invázió utóhatását láthatjuk ebben, mely invázió elsősorban a Kárpát-medencén ment át, de következménye volt a Balkán később ismert mükénei és minószi műveltségének kialakulása, majd ennek záró eseményeként a tengeri népek inváziója, melyben a Földközi-tengeri városi műveltségek megroggyantak, részben el is tűntek. (Cser Ferenc: Gyökerek. *Töprengések a magyar nyelv és nép Kárpát-medencei származásáról.* Melbourne, 2000. 7, 10, 32, 42, 104, 153. http://www.leventevezer.extra.hu/gyokerek.pdf. V. ö. W. B. Lockwood: *Panorama of Indo-European Languages.* Hutchinson, London, 1972. 179.)

okán kezdetben a létminimum alján tengődhettek, ők nem lehetnek szkíta utódnép, azaz ők nem a hunok.

Tehát a neveket átírva, az eseményeket időben elcsúsztatva, megduplázva, a történetírás megalkotta a szkíták történelméből a gótok dicső történelmét, és közben a germánok bűneit átruházták a hun jelzőre. A HUNI az óegyiptomi nyelvben (1. ábra) az isteni eredetű teremtőképességet jelentette, ami egykor a szkíták jelzője lehetett. Identitást a hunoknak pedig a tatár nomád törzsek segítségével *utólag* adtak.

1. ábra. A HUNI jelenése az óegyiptomi nyelvben.[1489]

A beszélt nyelvek árulkodnak arról, milyen gyökerű népek keveredéséről lehet szó.

A Nibelung-kincsek után kutatók (Rajnavidék–Pfalz német tartomány déli részén) találták ezeket az I. e. V. századból való leleteket (2. ábra), amelyek értékét 1 millió euróra becsülik. *Vajon a kidolgozásuk alapján ezek az ezüsttálak, arany ékszerek, kicsiny szobrok és az aranyozott összecsukható szék a germánoké vagy a hunoké lehetett?*

1. *ábra. „Római kori” arany- és ezüstkincsek Rajna vidékéről.*[1490]

Az ilyen kérdésekre úgy adhatunk helyes válaszokat, ha felismerjük az írott történelem ellentmondásait, és a létrehozó csúsztatási technikákat elemezzük. Például: ha a gót valóban egy létező nyelv lett volna, akkor annak hatását – a nyelvi emlékek segítségével – ki kellene tudni mutatni a gótnak tartott gepidák által lakott erdélyi területeken is. Ha ez nem mutatható ki, akkor a Szilágysomlyón talált nagyon hasonló kidolgozású tál sem lehet az ún. gótoké. Következésképpen a Rajnavidék–Pfalz német tartomány déli részén talált tál sem valószínű, hogy gót kincs lenne (bár kereskedelem révén elkerülhetett oda), azonban feltételezhető az is, hogy korai hunok (gepidák) jártak a Rajna vidékén is. Megjegyezve, hogy az ún. hallstatti régészeti leletek is szinte összekeverhetők az ugyan azon korból származó erdélyi leletekkel.

[1489] Forrás: https://archive.org/details/DictionaryOfMiddleEgyptian/page/n1/mode/2up

[1490] https://mult-kor.hu/20140221_megtalaltak_a_nibelungok_kincset?fb_comment_id=467907266644858_2357525

I. A legkorábbi kultúrák (laza birodalmak), azaz a történelmi korok kicsit másképpen értelmezetten

Célszerű tehát először is a régészeti leleteket egymáshoz hasonlítva meghatározni az ún. kultúrköröket, és nem az írott történelemhez igazítottan. Ennek elősegítése érdekében a megszokott kulturális korokra szeretnék kicsit másképpen kitérni, mint ahogy ezt általában tárgyalni szokás. A fémfeldolgozás történetén keresztül igyekszem feltárni, hol lehettek képesek a Szent Korona elkészítésére? Feltehetően ugyanis nem a szibériai nomádoktól származtatható.

- *Az arany ötvösművészet gyökere:* Újkőkorszak i. e. V. évezred
- *A fémkohászat kezdete:* Arzénbronz (i. e. V-IV. évezred) és Ónbronz (i. e. 3100 után)
- *Természeti katasztrófák hatására népvándorlások:*
    - Boszporusz áttörése i. e. 5550 → Fekete-tengertől szétköltözés
    - Santoríni vulkánkitörés i. e. 1610 körül → népvándorlás
        - Minószi kultúra elköltözése Krétáról → etruszkok megjelenése Itáliában
        - Hükszoszok Egyiptomban
          → kedvezőtlen környezeti hatások kivédése, rohamos fejlődés
    - Északi germán népek délre vándorlása
        - Elhagyott görög szigeteken germánok letelepedése
          → Tengeri népek megjelenése→ háborúk Közel-Keleten
        - Itáliában → etruszk királyság megszűntetése, Római Köztársaság
- Vaskorszak (i. e. 950-450): *Mitől lenne pre-szkíta a kelta kultúra?*
- Görög klasszikusok kora (i. e. 510-323) *A görög-perzsa háborúban ki az agresszor?*
    - Célja: Óperzsa Birodalom elnyomása,
      összekeverhetősége Nagy Sándor Birodalmával
- Hellenizmus (i. e. 333 isszoszi csata) *A görög kultúra átadó vagy átvevő?*
    - Célja: Pártus Birodalom elnyomása

Az arany ötvösművészet gyökere

3. ábra. Egyértelmű hasonlóságok a kerámiákon: a várnai a Vinča kultúra része.[1491]

[1491] https://www.foreigner.bg/the-mystery-of-varna-gold-the-oldest-gold-in-the-world/.

A várnai kultúrából származik a legrégebbi – ismert – aranykincs, egy gyűrű (3. ábra). Az e kultúrát bemutató filmből[1492] felsejlett, hogy ottanihoz hasonló agyagszoborral már találkoztam Kalicz Nándor könyvében a bezdédi leleten, ami a Felvidékről, a mai Kelet-Szlovákia területéről származik. Valószínűsíthető tehát, hogy a Fekete-tenger környéki kultúra az egykori ún. bükki kultúrának a folytatása.

Erre a következtetésre jutottam már korábban is, az obszidián lelőhelyek kapcsolata révén (4. ábra), azaz a hasonló zempléni és az Ararat környéki régészeti leletek alapján. Az obszidián olyan vulkanikus üveg, ami igen élesen törik. Jól hasznosítható késként, manapság a szívsebészet is ezt használja. Azaz már az őskortól rendelkezésre állhatott egy olyan eszköz a Fekete-tenger környékén, ami lehetővé tette az Erdélyben található aranyrögök precíz megmunkálását. Az obszidián nem csak a nyílhegyekhez volt nélkülözhetetlen, hanem késként is használhatták a mai emberi civilizáció elindítói.

4. ábra. Obszidián elosztó helyek Andrew Collins: „Az istenek eredete” Göbekli Tepe *c. könyvéből és a későbbi URARTU, azaz a Fekete-tenger környéki kultúra keleti része.*

Az említett filmből[1493] fényképeztem azt a várnai nekropoliszban talált kerek aranytárgyat (5. ábra), amelyet forrasztás nélkül készítettek mintegy 7000 évvel ezelőtt. Egyetlen lemezből megmunkált karika tökéletesen beleillő rúddal! Ez bizonyítja, hogy már a mosott aranyrögöket milyen tökéltesen meg tudták munkálni. Feltehetően obszidián késekkel vágott leheletvékony lemezeket használtak.

Az ugyanitt talált aranylemezről azt feltételezik, hogy egy mérőeszköz lehetett, mivel a méretarányai pontosan megfeleltethetők a gizai nagy piramisról leolvasható arányokkal.

Az 5. ábrán balra látható tárgyat Nagyenyed környékén találták; masztodon, azaz a 10 ezer éve kihalt mamutcsontok mellett. E tárgynak nemcsak az az érdekessége, hogy közel 90%-a alumínium, ami még azután is évezredekig ismeretlen, hanem hogy éppen a Maros mellett találták. *Vajon később került a csontok mellé, vagy a fémművesség nálunk még korábbi, mint ahogy eddig hittük*?[1494]

[1492] https://www.youtube.com/watch?v=pk9YMY-Fldc. V. ö. Vladimir Slavchev: The Varna Eneolithic Cemetery in the Context of the Late Copper Age in the East Balkans. *The Lost World of Old Europe. The Danube Valley, 5000-3500 BC.* New York University, Institute for the Study of the Ancient World. New York and Princeton University Press, 2010. pp. 192–211. https://www.google.co.uk/books/edition/The_Lost_World_of_Old_Europe/gFEARIQ6zYoC?hl=en&gbpv=0. Govedarica, Blagoje: *Zeptertrager: Herrscher der Steppe (Jogarhordozók – a puszták urai).* Heidelberger Akademie der Wissenschaften 21. Verlag Philipp von Zabern, Mainz am Rhein. 2004.

[1493] A várnai kultúrát bemutatott filmmel a Viasat Historyn a „Mítoszok: Az emberiség legnagyobb mítoszai” c. sorozat keretében találkoztam

[1494] V. ö. „A Vinča műveltség kialakulásával szinte egyidőben megjelentek a rézöntés nyomai is. Nem csak magában Vinčában, hanem tőle északra a Tisza mentén is. Erre leginkább a Szegvár-Tűzköves mellől a JE 7500-7300 időből előkerült férfi szobor ad utalást, akinek a vállán olyan sarlót ábrázoltak, amilyet később egy nem hitelesíthető időpontú telepen meg is találtak (Gimbutas 1982. p. 84, ill. Gimbutas 1991. p. 250). A kerámiáknál az ún. szürke, azaz grafitot tartalmazó kerámia olyan hőmérsékletű, ill. szabályozott oxigén ellátású égetési technikákra utal (pl. aggteleki fekete cserepek), amikre a réz olvasztásához is szükség van. A kerámia égetettségi foka a szükséges hőmérséklet elérését is

5. ábra. Balra Nagyenyednél talált, 89%-ban alumínium műtárgy, jobbra fent aranytárgy forrasztás nyoma nélkül és jobbra lent etalon aranylemez.

Sok más jel is utal arra, hogy ez a vidék lehetett az a központi hely, ahol elkezdett kikerekedni az emberi civilizáció. Mintegy 39 ezer évvel ezelőtt a Nápoly-környéki szupervulkánkitörést – csodával határos módon – a Kárpátokban túlélte a neandervölgyi és cromagnoni ember szerencsés kereszteződése,[1495] amit a régészet is igazolt *(6. ábra)*.

6. ábra. Föld benépesítése neandervölgyiekkel, majd kereszteződése a cromagnoniakkal, kipusztulás a Nápoly környéki Campi Flegre-i szupervulkán kitörés okán, illetve a túlélés bizonyítéka a Kárpátokban a megnyúlt koponya.[1496]

bizonyítja már (Renfrew 1978. p. 209.), azaz a rézöntésnek itt és ekkor technikai akadálya már nincs. A Medence déli peremén lévő Vinča mellett van kilenc hajdani rézbánya, Rudna Glava, amiben JE 7. évezred közepéből származó kerámiát, égetett agyag szobrocskákat találtak a 20-25 méter mélyre húzódó bányajáratokban (Gimbutas 1991. p. 331). A járatok mélysége egyben azt is jelenti, hogy a bányát már esetleg évszázadok óta művelték követve a rézércet a mélybe. A célja csakis réz előállítása lehet." (Cser 2000. 139.)

[1495] Lásd Cser 2000. 129.

[1496] Forrás: Viasat History, Neandervölgyi apokalipszis, és http://ejke.hu/erdelyrol.html

Bár a régészek nem árulják el, hol találták a megnyúlt koponyacsontokat,[1497] de feltételezem, hogy a Hargitán, ahol négy folyó ered, melyek vizét a Duna összegyűjti és így ömlött az egykori édesvizű Fekete-tóba. Azaz vélhetően innen eredeztethető az őstudásnak, mint kozmikus tudásnak azon vételező képessége, aminek eredménye, mint szkíta kultúra (vagy inkább már, mint vallás) terjedt szét Eurázsiában. Eme szkíta eredetünket, jellegünket nemcsak hagyományaink, hanem a magyar nyelvnek és a Szent Koronánknak a tökéletessége is valószínűsíti.

7. ábra. Neandervölgyi koponya Gibraltárról, jellemzője az alacsony homlok, a neandervölgyi és cromagnoni keveredése a Kárpátokból magas homlokkal.

A Campi Flegre-i szupervulkán kitörését követő hamu és savas eső elpusztította az eurázsiai neandervölgyi emberiség nagy részét. Feltehetően innen eredhet az özönvíz története. Csak a peremvidékeken maradhatott fenn az élet, például Gibraltárnál (6. ábra). Bár minden fehér emberben kimutathatók a neandervölgyi gének, azonban a különböző korokban történő kereszteződések révén különböző mértékben, és más-más tulajdonságokat érintve (7. ábra).

Sokkal-sokkal későbbi társadalmi folyamatokból eredhetnek a germán és szibériai tatár törzsek erőszakos, azonban a zord körülményekhez is alkalmazkodni képes tulajdonságai. A germánok később – a szkíta származtatás kisajátítására törekedve – a történelmi eseményeket átértelmezték. Képesek voltak még a csecsemők koponyáját is eldeformálni, mivel azt hihették, hogy az alacsony homlok elárulja alantas származásukat. Így születhetett meg az ún. pre-szkíta korszak is.

A főleg az I. évezredet érintő történelemhamisítások feltárásával a célom az identitásunk meghatározása szempontjából fontos szkíta gyökerünk helyes értelmezése.

A 8. ábrán látható térképre először a „szkíták” címszó alatt leltem rá, mint amely a vaskori szkíta lelőhelyeket jelzi. Szkítának a mai történelemtudomány a szkíta nyelvet beszélő kelet-európai és közép-ázsiai – a vaskorban felemelkedő, jellemzően helyhez kötött életmódot folytató – népességet nevezi. *De vajon miért hiányzik a meghatározásból éppen Közép-Európa? Milyen alapon feltételezik a helyhez kötöttséget? Milyen nyelvet érthetnek a szkíták nyelvén?*

[1497] A hosszúkás alakú megnyúlt koponya tehát eredeti „szkíta jellemző”. Ebből következően a gyermekek fejének eltorzítása becsavarással éppen arról árulkodik, hogy már az ókorban is sokan szerették volna gyermeküket szkíta küljegyekkel erőszakoltan ellátni, meghamisítva ezzel a származásukat.

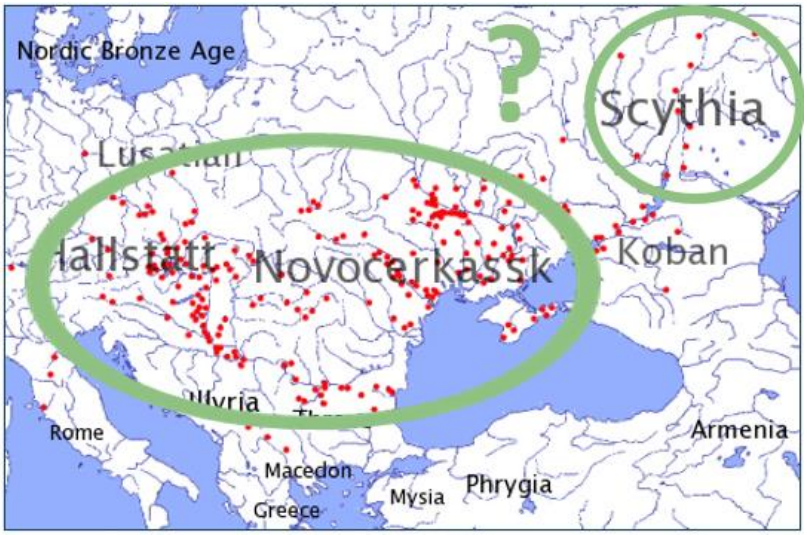

8. ábra. „Az európai szkíta népek lelőhelyei a vaskor elején (i. e. 8–7. század).”[1498]

Az e térképre írt Scythia távol esik a Kárpát-medencétől. Őket kimmer névvel illetik, míg a Kárpát-medence lakosságát részben a hallstatti, részben novocserkaszki kultúrához sorolják, mely utóbbi – a Don partján fekvő város – a zöld ellipszisen még kívül is esik.

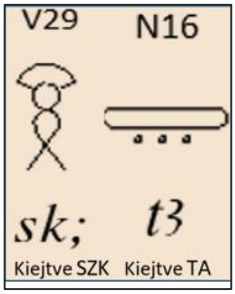

9. ábra. Egyiptomi hieroglifa rajza és jelentése. SZK: szabályok szerinti származtatás központi kezdete → szék, székely, székhely, székesegyház, székesfőváros… stb. TA: a titkok tárát, az alapokat tartalmazzák → talaj, tanya, tartás, tabu, takar, tag, tavaly… stb.

A latinba is átment SCITU, SCITA szavak értelmezése[1499] szerint állítható, hogy a szkíta szó egykor az tudás népére utalhatott. Bár hivatalosan a szó eredetét görögnek tartják. Azonban a V29-es és az N16-os egyiptomi hieroglifa olvasata is kiadja a SZKITA szót, miközben a 9. ábra együttes tartalma jól kifejezi, mit is érthetünk őstudás alatt. Nyugodtan tekinthetjük tehát olyan „ómagyar” szónak, amit az ún. ógörög csak átvett, *vagy talán az ógörög nyelv nem is más, mint az ókori szkíta népek közösen használt nyelvének elnevezése? De az meg mitől lett görög?*

Ha a szkíták helyhez kötött életmódot folytattak is, – mivel a tudásuk széleskörűen elterjedt – szoros kapcsolatban kellett állniuk a tudás-terjesztőivel. Vélhetően ők kaphatták a hun jelzőt, utalva Amon két karja nyújtotta támogatásra. *A valós történelem feltárása leegyszerűsíthető, ha a változásokat – a régészeti leletek alapján – a kereskedelmi útvonalak mentén elemezzük.* Felesleges a hunok pusztai népvándorlását vizionálni, ha ennek nem ismert a tárgyiasult régészeti, azaz gazdasági, illetve geológiai magyarázata.

[1498] https://hu.wikipedia.org/wiki/Szk%C3%ADt%C3%A1k#/media/F%C3%A1jl:Thraco-Cimmerian.png.
[1499] Lásd Fábián 2021. pp. 231, 362, 416, 593-595.

A kelták *Roberts Graves* szerint i. e. 1200 táján az őshazájukból, a Fekete-tenger vidékéről vitték magukkal a kultúrájukat. Mivel a nyelvük keveredett a nyugati germán népek nyelveivel, ezért képzelhetnek a történészek számukra manapság nyugati származást. Ha a keltákat pre-szkítának tartják, akkor viszont *milyen jogon szerepel a szkíták definíciójában a helyhez kötöttség, vagy marad ki Közép-Európa?* Vagy legalább már a keltákat is – mint a szkíta kultúra terjesztőit – hun jelzővel kellene illetni.

A berlini múzeumban található az az igen furcsa aranytárgy, amit jelenleg részben kalapnak, részben naptárnak értelmeznek. Bár ez már bronzkori, mégis előbbre hoztam a bemutatását, mert az anyaga szinte azonos a 22 karátos aranyéval. Azaz tudatos technológiai művelettel létrehozott legkiválóbb összetétel, amiben van egy kevés alumínium. Az alumínium ütötte meg a fülem a tévében látott filmben,[1500] meg hogy ennek az aranyfövegnek a lelőhelye régészeti módszerekkel nem értékelhető, utólag helyezték oda, ahol megtalálták, Berlinhez közel.

Több aranykalap is van. A berlini kalapon 21 gyűrű látható és a tején egy 8 ágú csillag. E számok tudatos használata feltételezi, a készítői tisztában lehettek a számok jelentésével.

10. ábra. Szent Vid-hegyi diadém és lapok hasonlósága a „berlini aranykalappal.[1501]

Az 10. ábrán láthatók más hasonló mintázatú késő bronzkori öltözködést díszítő tárgyak is, melyeket Miske Kálmán talált Velem környékén. *Vajon hogyan lehet az ilyen tárgyakat az urnás temetkezésekhez kötni?*

Nemcsak az alumínium okán hoztam elő ezeket a tárgyakat, hanem azért is, mert a régészek szerint már a bronzkortól keveredett a nyugat felől érkező kultúra a Kárpát-medencében a keletről átvett kultúrával. *De ez hogyan lehetséges? Előtte lakatlan lett volna Kárpát-medence?* Ez ellene mond az ismereteinknek róla.

Tehát akkor hol lehetett aranyművesség bölcsője?

Térjünk még vissza az emberi történelem egyik legfontosabb régészeti helyszínére, a Várnai Nekropoliszhoz, ahol közel 300 olyan sírt tártak fel, amelyeket i. e. 4500 körüli időre datáltak. A sírokból sok száz arany, réz és agyag tárgyat emeltek ki. Az első aranyötvösök – még a mosott aranyból – bámulatos precizitással dolgoztak. Papírvékony aranyból fűztek gyöngyöket (11. ábra).

[1500] Viasat History: Legfurcsább dolgok.

[1501] Lásd Ilon Gábor: Egy aranyos viselet a „Varázshegyről". A késő bronzkori urnamezős kultúra emlékei a velemi Szent Vid-hegyről (Vas megye). Határtalan Régészet. Archeológiai Magazin 2018. III. évfolyam 3. szám. pp. 38-41.https://moramuzeum.hu/wp-content/uploads/2019/01/Hat%C3%A1rtalan-R%C3%A9g%C3%A9szet-2018_2.pdf, és Olga Frolova: Berlini aranykalap – ősi naptár vagy bronzkori varázsló fejdísze? https://hu.greatplainsparanormal.com/6458453-berlin-gold-hat-ancient-calendar-or-bronze-age-wizards-headdress-alternative-view és https://wikipredia.net/hu/Golden_hat

11. ábra. Több mint 6000 éves arany rátét, amely bikának látszik, szarvai bivalyszerűek,[1502] és kicsiny gyöngyök papírvékony aranylemezből.[1503]

Akárhogyan nézzük, ennek a kultúrának itt kellett lennie a Kárpát-medencében, mivel csakis a bükki kultúra utódjáról lehet szó. Ennek a lakossága részben közelebb költözött a további obszidián lelőhelyekhez és a tengerhez, ahol az életet az északi irányból folyó, olvadékvizekből táplált folyók még az akkori szárazság idején is lehetővé tették, a feltételezett öntözéssel. E még édes vizű tó partján kialakult kultúra embereinek jó részét azonban i. e. 5550 körül a Boszporusz áttörése és a világtenger beömlése (mint egy vízözön)[1504] elpusztította, más részét a környezetbe menekülőkkel szétszórta. Viszont a sokkal későbbi geopolitika, amely a történelemírást meghatározta, erről a katasztrofális áradásról, amely a Fekete-tengert eredményezte, nem adott hírt, hanem ami abból megmaradt, azt kettévágta, két külön területtel és központtal jellemezte. Mert az egykor még egységes gyökérű, azaz Fekete-tenger környéki kultúrának a szétvágásával lehetővé vált – elméletben – *a civilizációk bölcsőjének akár két ellentétes irányba* való el- vagy áthelyezése. Ennek következményeként lett Kárpát-medence átjáróház, a különböző kultúrák találkozóhelye.

Lenyűgöző az a tökéletesség, ahogy 6500 évvel ezelőtt a Fekete-tenger (ahová az említett Hargitáról eredő négy folyó vize a Dunában összegyűlve ömlik) vidékén az ötvösök dolgoztak (11. ábra). Mellesleg a FEKETE szó[1505] is valamiféle őskezdetre hívja fel a figyelmet. A fekete szín – elnyelve minden fényt – a sötétséggel jellemezhető. De az égből, fényként a Napból őstudás érkezik, amit az emberek megfelelő agyképességgel felfognak. Ami azonban igazán nehéz, hogy az ember tudatosítsa szellemi képességét ebben a duális – anyagi és szellemi – világban. Ezért oly nehéz megértenünk például a piramisok rejtélyét, pedig valójában azt a vágyat sugározzák, hogy a 4 dimenzióból – ahol három a tér és egy az idő – azaz a strukturált világából szeretnének abba az égi egységbe jutni, ahonnan az őstudást is származtatták, majd onnan szeretnének ismét visszatérni ebbe a világba.

Az őstudás létének egyik bizonyítékaként említhető az a szerkezet, amit egy i. e. 70 körül elsüllyedt hajón találtak, a görög szigetektől nem messze délre (12. ábra). Nemrégen CT-vel átvilágítva feltárták a szerkezetét, majd elkészítették a hasonmását. Meglepetésre a Nap körül keringő és látható égitestek állását jelzi, igen pontosan. A Holdnak még azon sebességváltozását is követi, ami a földtávolság változásából adódik. Sőt a telítettségének mértéke is látszik!

Egyértelmű, a szkíták az ismereteiket nem közvetlen megfigyelés révén szerezték, hanem valamiféle isteni beavatással kapott intuícióval. Ilyen képességgel azonban már az ókorban sem rendelkezhetett minden ember. E képességbeli különbség az emberek között máig nemcsak meg nem

---

[1502] Natsionalen Istoritcheski Muzej, Szófia, Bulgária, https://www.smithsonianmag.com/travel/varna-bulgaria-gold-graves-social-hierarchy-prehistoric-archaelogy-smithsonian-journeys-travel-quarterly-180958733/.

[1503] https://www.researchgate.net/figure/Domed-and-tauriform-appliques-and-armlets-with-convex-or-tapered-cross-sections-represent_fig13_276527606.

[1504] Lásd William Ryan & Walter Pitman: *Noah's Flood. The New Scientific Discoveries about the Event that Changed History.* Simon & Schuster, New York, 1998. Az eredeti vízözönt a Campi Flegrei vulkánkitörés utáni savaseső jelenthette, amelyet csak magas hegyi barlangban felszín alatti vízfolyás mellett lehetett túl élni.

[1505] A fekete a gyász jele a nyugati népeknél.

értést eredményez, hanem hívők és nem hívők a földi élethez, illetve az ismeret megszerzésének útjához is másként viszonyulnak. Azaz előbbiek, az istenteremtette rend követői, az ún. konzervatívok, míg az utóbbiak az ateisták, az ember rendteremtési képességére alapozók.

12. ábra. Az őstudás megnyilvánulásának bizonyka?[1506]

Egyszerűen bámulatos a legkorábbi aranyleletek megmunkálása! Abban az időben, amikor még fémkohászatról nem beszélhetünk, az ötvösművészet már szinte tökéletes! A 13. ábrán egy olyan sírhelyből előkerült tárgyak láthatók, amelyekről úgy gondolják, hogy i.e. 4560-4450 közöttiek, és egykor egy kovácsé lehettek.

13. ábra. „Trák" kincsek a mai Bulgária területén.[1507]

Mosott aranyból ötvös remekművek i. e. IV. évezredtől már elterjedtek a Van–Urmia-tavi (az Ararat-hegyvidéki) kultúrában, és Elámban, Egyiptomban, Sumérban. A történelmi csúsztatások ugyanakkor már valahol itt kezdődnek azzal, hogy a várnai kultúrát nem vizsgálják nagyobb összefüggéseiben, hanem – a 3500 évvel későbbi – trák jelzővel illetik, és a még későbbi Bulgáriához kötik. Erre még nemsokára visszatérek.

[1506] Forrás: „Legfurcsább dolgok". Viasat Historyn vetített film.
[1507] https://www.foreigner.bg/the-mystery-of-varna-gold-the-oldest-gold-in-the-world/, https://youtu.be/pk9YMY-Fldc, http://thehistoryofeuropepodcast.blogspot.com/2012/05/victorious-varna-culture.html.

A fémkohászat kezdete

A keleti fémkohászat a bronzkorral indul az Ararat-hegység környékétől az iráni fennsíkon át az Aral-tóig, ami északra felnyúlik a Volga mentén is (az arany olyan lágy fém, hogy kalapálással eggyé áll).

14. ábra. AR_GUNT ásatások.[1508]

Felhívnám a figyelmet az AR gyökre, ami bár nem élő szó, mégis mintha a tiszta, égi forrás értelmeződne benne. Gondoljunk csak az ARC, ARANY, ARITMETIKA, ARASZ, ARCHAIKUS, ARKHON stb. szavakra! Jézus is ARATÓ munkásokat keresett, a Szent Korona arányai pedig Rumi Tamás szerint a Naprendszer ARÁNYAIT modellezik.[1509]

Feltételezem tehát, hogy az ARÁM lehetett az égi forrású tökéletes nyelv, amit egyszerűen átneveztek proto-arabnak is. Az ARZÉN is onnan kaphatta a nevét, hogy a bronz tulajdonságait a vele ötvözött 2% arzén tökéletesítette. Az ARZÉNBRONZ volt az első fémkohászati művelettel előállított fém.

Ezek után érdekes, hogy az MKI kutatói is AR GUNT nevű településen végeznek ásatásokat és találnak 2000 éves öntött vas üstöt a sírban (14. ábra). Azaz ismerniük kellett a vasöntés technológiáját.[1510] A település nevében a GUN gyök – a benne lévő betűk, mint fogalmak összeolvasásával – valami olyasmit jelent, hogy a hiánynak gerjesztő hatása új utakat nyit meg a fennmaradás megsegítése érdekében. A hagyomány alátámasztja ezt az értelmezést, miszerint a GÚN_ÁR gágogása volt az első hang a Földön. Feltehetően AR-GUNT környékére valamilyen nyersanyag hiány beszerzése érdekében –talán éppen a vas beszerezhetősége okán – költözhettek át családok (akik a mai ujgurok elődei lehettek). Nyilván e messzi távolban élő nép még tisztában lehetett az eredetével.

A fémkohászat tehát az arzénbronzzal indult, és amikor felismerték az arzén mérgező hatását, azt ónnal kezdték helyettesíteni. Az ón beszerzése elindította a kereskedelem kiterjesztését (15. ábra). Ennek első központjai a későbbi Arménia és a mai Szerbia területén volt; valamint egy további gazdag ónlelőhely Farah – a mai Afganisztán területéről – szintén hamar bekapcsolódott a kereskedelembe.

[1508] A Magyarságkutató Intézet honlapjáról. https://mki.gov.hu/hu/kutatasok-hu/hun-kutatas-mongoliaban-hu
[1509] Rumi Tamás: *Két kör. Napjelképek rendszere, Naprendszer jelképek*. Rovás Info kiadó, 2012.
[1510] Tudományos áttörések a magyar őstörténetkutatásban – Ez itt a kérdés, 2022. szeptember 21. https://www.youtube.com/watch?v=60jo9LXjmPo

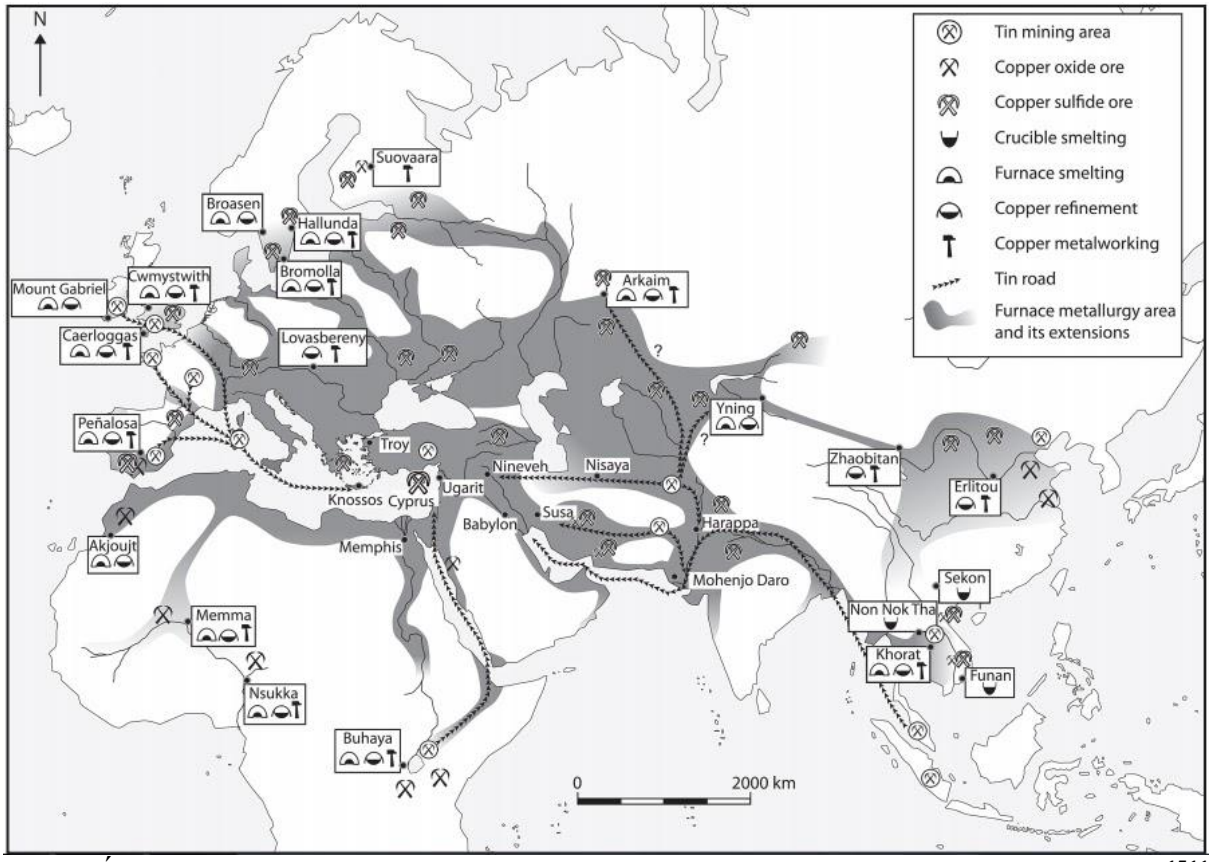

15. ábra. Önkereskedelmi útvonalak, azaz a rézkohósító ismeretek elterjedése a bronzkorban.[1511]

Az i. e. III–II. évezredekben a világ legfejlettebb fém (réz és arany) megmunkáló kultúrája a Vincsa volt, mégsincs kiemelve az ón kereskedelmi útvonalát mutató térképeken. Területén *a dákok már i. e. 6200 táján* búza- és árpa-termesztést folytattak, háziállatokat is tartottak. A Duna termékeny völgyében tovább terjedve jelentős civilizációs központot hoztak létre, ami a Morava folyó mentén délre is leágazott. A Duna alsó szakaszától délre lakó népet *tráknak* nevezik, eredetüket indoeurópainak, korábbi szóhasználattal indogermánnak tartják. Mivel a Vincsa kultúrához tartozó terület déli részéről van szó, a trákok eredetének tisztázása érdekében kérdezem: *Hogyan lehetséges, hogy a szkíták közé sorolt dákok egy részéből is germán gyökerű népesség lett?*

A pre-szkíta nyilván az a vas-kultúra, ami a Duna mentén a Vincsától indulva terjedt el. A kutatók azonban ennek manapság fordított, azaz nyugatról eredő irányt vizionálnak, amihez még a régészeti leletek értelmezését is gyakran megerőszakolják.

Erre példa a 16. ábrán látható ún. nebrai korong, aminek készítését i. e. 1600-ra becsülik. Fémkeresővel 1999-ben egy kőládában találták, illegális ásatás során. Jelentőségét az adja, hogy igazolja a több forrásból eredő fémek összedolgozását. Anyaga főleg réz, amely az Alpok keleti oldalából, Mitterberg bányából származik, és rajta az égitestek aranybevonata a Kárpátokból. A benne lévő réz anyaga [1512] megegyezik a hajdúsámsoni kincs és vámospércsei csákány anyagával, azaz a Tisza vidéki fémművesek dolgoztak a mitterbergi bányából származó rézzel.

Bár az indoklás eléggé meseszerű, mégis egy olyan csillagászati mérőeszköznek tartják, ami Szászország területén volt használható. A Fiastyúkként értelmezett csoportosulásban csupán az

[1511] https://bencsik.rs3.hu/?Itemid=238

[1512] MTA BTK Régészeti Intézet Lendület Mobilitás Kutatócsoport vizsgálata alapján. https://mobilitas.ri.abtk.hu/?lang=hu

elemek száma fogadható el, azonban a korongon lévő 32 csillagot és az alsó körívet már nem azonosítják be, sőt az alsó körívre sincs magyarázatuk.

16. ábra. Nebrai korong és a hajdúsámsoni kincs.[1513]

Ugyanakkor a Nap–Hold, mint „a teremtés és befogadás" szimbolikus ábrázolása inkább Erdélyt és az ún. Selyemút melletti népeket jellemzi, mint a germánokat. A körív a magyar rovásjelekben minden esetben a teljességre utal, önmagában pedig „N hanggal" analóg, és a fennmaradást támogató jelentést hordozza.[1514] Érdekesség, hogy a magyar ősi rováskészlet 34 elemű, és a korongon a Nappal és Holddal együtt szintén 34 féle[1515] „erő" jelenik meg a korongon, ami így feltehetően a földünket „megtartó erők" szimbólumaként értelmezhető, és az általa hordozott tartalomnak nincsen köze Szászországhoz, helyesebben az ottani germánok ősi gondolkodásához.

Közlekedés és kereskedelem az ókorban

Nyilván a Duna lehetett az európai közlekedés fő útvonala. Az áruszállításhoz főleg vízijárműveket használtak. A szárazföldi szállítás – kiépített szárazföldi úthálózat hiányában – még sokáig lassan, főleg szamarak és tevék hátán az ösvényeken zajlott, bár a kocsit is ismerték.

Meglepő, de az akkori közlekedési eszközök már oly tökéletesek voltak, hogy a sumérok óta szinte semmit sem változtak. Az Eufráteszen ugyanúgy közlekednek ma is (17. ábra). Az ún. guffákat főleg teherszállításra használják, az állatokéra is; míg a folyókon való közlekedésre az olyan hosszú keskeny csónakokat, amiknek kicsi az ellenállása a vízben.

Mivel a fémbányászat hegyvidéken történt, a fémből olyan ún. ingókat készítettek, amiket – a speciális formájuk révén – az állatok hátán kényelmesen lehetett szállítani. Az ingókról szóló leírás az eblai táblákról származik, kb. i. e. 2400-ból. A rézércek olvasztásához szükséges 1000-1200 C°-ot fújtatókkal elérhették, és 6 literes agyagtégelyeket használva, az ingótokok súlya kb. 30 kg lehetett. Az ingók magyar kapcsolatára utal ingó és ingatlan szavunk.

[1513] Tanulmányút Mannheimben: a bronzkori fémnyersanyag-ellátás kutatásának helyzete és új lehetőségei NKFIH ERC MOBIL pályázat segítségével. *MTA BTK Régészeti Intézet Lendület Mobilitás Kutatócsoport* 2018. 09. 18. https://mobilitas.ri.abtk.hu/?media=tanulmanyut-mannheimben-a-bronzkori-femnyersanyag-ellatas-kutatasanak-helyzete-es-uj-lehetosegei-nkfih-erc-mobil-palyazat-segitsegevel&lang=hu

[1514] Lásd *A magyar nyelv archaikus jellegének bizonyítása* című írásom ebben a kötetben.

[1515] Fibonacci szám.

17. ábra. Ókori vízijárművek és egy „ingó”.[1516]

Mivel a kézműveseknek szükségük volt élelmiszerre is, kialakultak olyan települések, ahol a kézművesek nemcsak a nyersanyagaikat, eszközeiket szerezhették be, hanem az élelmiszerüket is. A kereskedő hely környékén növényt termesztettek tehát, ami nemcsak étel volt az embereknek és az állatoknak, hanem alapanyag is a lenvászonhoz.

Mindehhez kiváló területnek bizonyult (még a nílusi gazdálkodás kezdete előtt) a Tigris és Eufrátesz vidéke is. Az itteni első város URUK (végén K-val jelezvén a kezdeti központot) is már *csatornázott* volt, azaz a tudást hozták magukkal. Feltehetően a Boszporusz áttörése okán i. e. VI. évezredben a Fekete-tenger környékről elvándorolni kényszerülők vihették magukkal a csatornázás ismeretét. A vízgazdálkodásban ismert ókori eredetű fokrendszert a Kárpát-medencében is már használhatták, csak a faszerkezetek elkorhadtak.

18. ábra. Girsui híd maradványa és csatornák a város körül.[1517]

[1516] https://bencsik.rs3.hu/?Itemid=323.

[1517] A fényképek a Viasat Historyn vetített „A Biblia elveszett városai” c. filmből származnak, amely a mai Bagdadtól 300 km-re a sumérok által épített városokról szólt. A British Museum megbízásából érkező csapat többek között az Uruk mellett található Girsut vette górcső alá, ahol egy híd talpazatára bukkantak, ami egy ősi vízellátó rendszert is működtetett. Drónok és az általuk készített több száz felvétel segítségével a kutatók feltárták, hogy Grisu városát keresztül-kasul szelték a csatornák, és a falait az ősidőkben víz vette körül. Ez a város a maga idején olyan lehetett, mint most Velence.

A 18. ábrán látható égetett téglából készült műtárgyat évszázadokon át karbantartották. Ebből jöttek rá a Girsuban dolgozó régészek, hogy ez bizonyára a világ egyik első hidjának a maradványa lehet, néhány kilométerre Uruktól. Drónokkal készített felvételek segítségével feltérképezték a környéket, amely egykor olyan lehetett, mint ma Velence, ahol csatornákon csónakokon lehetett közlekedni mindenfelé.

Úr városnak irányító szerepe volt a többi város felett, tehát nem véletlen az ÚR magyar szónak a formai egyezése az ottani második város nevével. Az Úr városától alig 20 km-re fekvő ERIDU-ban (19. ábra) épült az első templom, amely valamiféle szellemi központ lehetett. Ezért érdekes a neve, ami mintha az EREDET tiszteletére utalna.

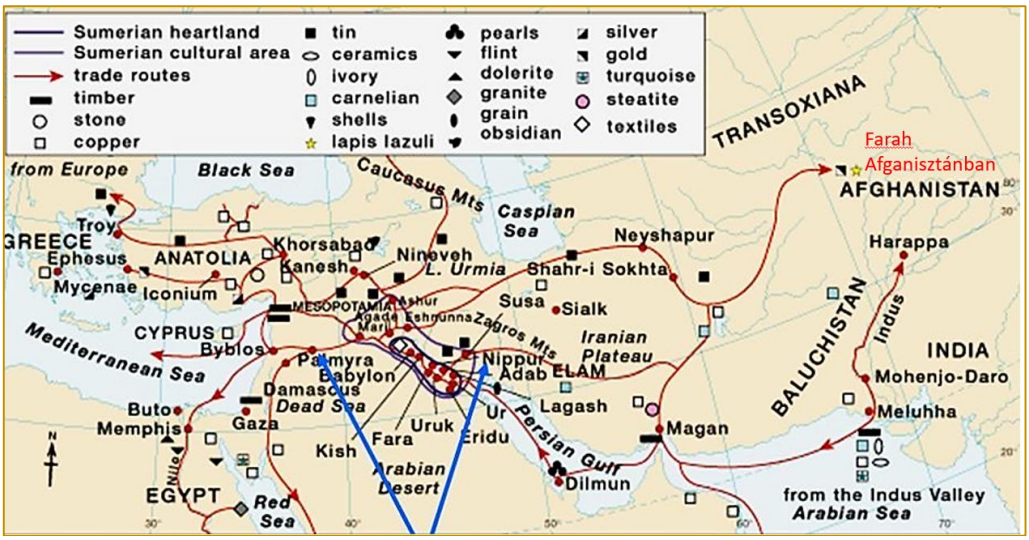

19. ábra. Mezopotámia kereskedelme az i. e. III. évezredben.[1518]

Sumerológusok állítják: a sumér nyelvtani szabályok sokban egyeznek a magyar nyelvével. Megjegyzem, amikor a mai magyar szavak és a sumér szavak állítólagos egyezőségét igyekeztem ellenőrizni, akkor meglepő módon sokkal több akkád szóban ismertem fel a hasonlóságot, sőt gyakran a pontos egyezést. Példaként megmaradt bennem a TAR gyök jelentése, ahol a tarkó, tarló, stb. szavakban egyértelműen felismerhetők azok a jelentések, amik szerepelnek az akkád szótárban.

Hipotézisem szerint az arám nyelv maga a sumér, illetve az akkád nyelv közvetlen elődje és utódja, ami a mezopotámiai kereskedelem bővülésével párhuzamosan terjedt és lett a kereskedelem közvetítő nyelve. Ennek helyi nyelvhasználatai mellett kialakult az a közösségi nyelv is, amelyet a kereskedelmi utak mentén mindenhol értettek és használtak (19. ábra). Ezek közé kell sorolni Kárpát-medencei dahák (dák) nyelvét is, ami még sokáig azonos lehetett Anatólia és Ararat-hegyvidékének nyelvével, mint *a Fekete-tenger környéki kultúra nyelve*.

A történelmi csúsztatások következő lépcsőfoka tehát az, hogy a civilizáció bölcsőjeként Mezopotámiát kezdik említeni, elhallgatva a Kárpát-medence és az Ararat-hegyvidékének a megelőző szerepét. Míg az ún. uruki kultúra kb. i. e. 4300 és 3100 közötti, azaz a kőrézkor és a korai bronzkor idején létezett, addig a Szegvár-Tűzköves mellől i. e. VIII. évezred közepéből előkerült férfi szobor (20. ábra) vállán már sarló látható.

[1518] https://bencsik.rs3.hu/?Itemid=244.

20. ábra. Szegvár-Tűzköves „sarlós istenkéje” kb. i. e. VIII. évezred.[1519]

A fémtechnológiák elterjedése tette szükségessé a nyersanyag beszerzését, ami felosztotta a társadalmat kézművesekre, földművelőkre, bányászokra és kereskedőkre.

A használt kereskedelmi utak menti régészeti leletek nyújthatnak információt arról is, hogy az adott korban mely területek vettek részt a kulturális és a gazdasági élet alakításában. Azonban eléggé félrevezető a mai földrajzi viszonyok közé helyezni a több ezer évvel ezelőtti gazdasági helyzetet. Az lenne a helyes, ha – igazodva az akkori jóval magasabb vízálláshoz – az ókort ábrázoló térképek szerves egységként jelenítenék meg a Kárpát-medencével együtt egészen az Aral-tó vidékéig fekvő területet, amely annak idején még hajózható volt és összeköttetésben állt a Nílust a Vöröstengerrel összekötő (hajózható) csatornával is, ahol nemrégiben mesterségesen épített kikötőket tártak fel a régészek.

Az ókori kereskedelmet jól jellemző tematikus válogatásokat (pl. hajózás története, bronzkori fémművesség) *Bencsik István* honlapjáról gyűjtöttem ki.[1520] Azonban máshol is kerestem olyan ókori úthálózati térképet, amelyen a Kárpát-medence szerepel, HIÁBA, miközben a Dunának az ókori régészeti leletek alapján egy központi közlekedési útvonalnak kellett lennie. Ez sugárzik a korábban bemutatott a vaskori szkíta leletek térképéről is (8. ábra). Igaz a kultúrát hallstattinak nevezve germán gyökereket sugallnak. Később pedig a Duna vonalában található gazdag régészeti leletegyüttest – a feltehetően fiktív Római Birodalomhoz[1521] csatoltan – a nyugati kultúra termékeként jelenítik meg.

Mivel a réz megmunkálása közel egyidőben alakult ki a Fekete-tenger nyugati és déli oldalán (beleértve délen az Ararat hármas dombját, Mezopotámiát és Egyiptomot is), ami északon a jól hajózható Volga kanyarulatig is elterjedt, *ezért* elvárható lenne – legalább az ókor viszonylatában – e területeknek egy közös térképen való megjelenítése. Azonban e szervesen összetartozó gazdasági egységet megtörik azzal, hogy

- az Ararat vidékét már Közel-Kelet és dél-nyugat Ázsiához sorolják, mintha semmi köze sem lenne a Kárpát-medencéhez,

---

[1519] Forrás: https://www.facebook.com/regeszszovetseg/posts/5455988607764472/. V. ö.: „A Szegvár-Tűzköves-i ásatások során előkerült, JE 7300-ból származó agyag szobor (Marija Gimbutas: *The Goddesses and Gods of Old Europe 6500-3500 BC Myths and Cult Images.* Thanes and Hudson, 1982. 84. Marija Gimbutas: *The Civilization of the Goddess.* Harper, San Francisco, 1991. 250. Time Life Books: *Lost Civilizations. Celts: Europe's People of Iron.* Alexandria, Virg. 1995. 44), ahol egy, a mezopotámiai ábrázolásokban egyáltalán elő nem forduló, lapos arcú 'istenség' egy rézsarlót tart a vállán, olyat, ami egyébként egy nem hitelesíthető idejű dunántúli lelőhelyről (Zalaszentmihály) elő is került (Gimbutas 1982, 48. kép). Ez egy eléggé egyértelmű bizonyíték arra vonatkozóan, hogy JE 7000-ben a Tisza partján tudtak rezet önteni." (Cser 2000, 28.)

[1520] https://bencsik.rs3.hu/.

[1521] Lásd erről a *Hogyan vágták el magyarság eredetének ősidőkig visszamenő történetét?* c. írásomat e kötetben, valamint e tanulmány végi összefogalalót.

- a Vincsa kultúrát pedig csupán a Balkánra helyezik, miközben régészeti leletek alapján egészen a Felvidékig be lehetne jelölni. Sőt könnyen lehet, hogy az Északi középhegység vidékén élő ABA nemzetség – a neve alapján – ennek a Bükki őskultúrának a közvetlen leszármazottja.

21. ábra. Van-tavi apátság oldalán látható szobor.[1522]

Nemcsak ezt a szervesen összetartozó gazdasági egységet törik meg azonban, hanem a Vantó vidéke (21. ábra) is általában a perifériára esik, mintha az Ararat-hegyvidék kultúráját sem akarnák – a valóságot tükrözve – egy nagyobb egység központjaként elhelyezni.

Azaz általában éppen azok a területek vagy lemaradnak az ókori térképekről, amelyeket *Bíró József* a szabír nyelv elterjedtsége alapján a magyarság őshazájának vél,[1523] vagy kétes értelmezésekkel a nyugati világhoz csatolják azokat.

Természeti katasztrófák hatására népvándorlások

Kétes a hükszoszoknak és a tengeri népeknek is a történelmi identitása. A hükszoszok egy északi pásztornép. Uralkodásuk alatt Szíriára és Palesztinára is kiterjedő hatalmas virágzó királyság jött létre Egyiptomban. Szemita mivoltukra AN és BÁL istenek nevéből következtetnek. Nevük eredete eszerint értelmezve heka haszut ≈ „az idegen földek urai”, akikről az egyiptomi thébaiak, mint az északi, ázsiai uralkodóikról beszélnek. De ekkor *hogyan is értelmezhető azok szemita volta*? A szemita viszonylag egy új keletű fogalom, csupán a XVIII. század végén vezették be Göttingában.

Mivel a HEKA varázslási képességekkel rendelkező elöljárót jelent, SETH isten neve pedig a szétterjesztésre utal, a hükszoszok neve úgy is értelmezhető, hogy *a kozmoszi értelemben érvényesülő égi erőket ismerők népe, akik a tudásukat szétterjesztik a világban*, ahogy ezt később a hunok is teszik. A hükszoszok elterjesztették a ló vontatta harci szekeret, a vertikális szövőszéket, a lant és az összetett vagy másképpen kompozit íj használatát. Azaz Egyiptom történelmében a 14. dinasztiaként[1524] ők inkább, mint „égi segítség” jelentek meg. Ezt támasztja alá a 22. ábrán látható madár – mely különös kincs az e korban élő egyik fáraó feleség, talán Mentuhotep sírjából származik és – rokonságot mutat a jóval későbbi Zaratustra-jelképpel.

Erdélyből származik az egyiptomi arany 80%-a, és ha igaz, Tutanhamon i. e. XIV. századi aranykincsei is, amelyek még mosott aranyból készültek, ami egy békés kereskedelmi kapcsolatot sugall.

[1522] Fénykép: Gondos Béla.
[1523] Biró Józsefnet: *A magyarság szabir-onogur eredete.* A szerző magánkiadása, Budapest, 2008. Erre hivatkozó cikk: Szabír-magyar őshaza jelentősége. https://www.angyalimenedek.hu/blog.php?mode=cikk&article=000091
[1524] A dinasztiák számozása eltérő az egyes forrásokban.

22. ábra. Sírlelet Egyiptom XIV. dinasztia idejéből.[1525]

Manethón egyiptomi krónikás leírása szerint azonban a hükszoszok barbár fegyveres hordaként jelentek meg Egyiptomban, ahol kevés ellenállásba ütközve, mégis erővel elfoglalták az országot. Állítólag felégették a városokat, lerombolták a templomokat és rabszolgasorba vetették a nőket és gyermekeket. Ugyanakkor nincsen semmilyen régészeti nyoma ebben az időszakban olyan háború okozta pusztításnak, amilyenről *Manethon* ír. A hükszoszok negatív lefestése, miszerint a helyieket elnyomva uralkodtak, könnyen lehet, csak utólagos csúsztatás, amit az is alátámaszt, hogy a hükszoszokról olvasva eléggé különböző dátumokkal találkoztam. Továbbá *egyrészt* Egyiptom sokat köszönhet nekik, *másrészt* a réz kereskedelme révén Egyiptom szoros kapcsolatban állhatott már jóval korábban is a tőle északabbra lévő területekkel, ahonnan a hükszoszok – feltevésem szerint a Szantorini vulkánkitörés után részben menekültként, részben segítő szándékkal – érkezhettek az északi pásztornépektől, feltehetően az Anatólia vidékéről.

Mivel *Manethón* egyiptomi pap az i. e. IV. században, I. Ptolemaiosz uralkodásának idején élt, könnyen lehet, hogy nemcsak az általa összeállított Aigüptiaka (a fáraók korának történelme) későbbi görög nyelvű hamisítvány, hanem maga *Manethón* személye is fiktív alak lehet, ahogy ez bizonyára igaz az egész Ptolemaida dinasztia történetére.[1526] Egy esetleges valódi krónika utólagos módosításával azonban nemcsak a hükszoszok valódi kilétének az elfedése lehetett a cél, hanem a vitatható gyökerű ún. tengeri népek rombolását is át akarhatták csúsztatni rájuk.

A másik vitaható eredetű népcsoport *az ún. tengeri népek*. *Homérosz,* bizonytalan élettörténettel bíró, de feltehetően fríg származású költő számol be arról, hogy Trójáját 8 évszázaddal korábban támadták meg a görögök. Állítását ma már a régészet is igazolja. Trójáját tehát az ún. tengeri népek pusztíthatták el i. e. 1200/950 körül. A vereség menekülésre kényszerítette Trója túlélő lakóit, akik – az újabb kutatások szerint – TENEA városban, nem messze Mükénétől települtek le, bár a franciák, olaszok és a németek is úgy gondolják, ők Trója lakosainak utódai.[1527]

Meg kell jegyezni, hogy i. e. 1610 körül a Szantorini vulkán kitörése elpusztította a minószi kultúrát, azonban – a feltárások szerint – a nép sikeresen elmenekülhetett. Ugyanakkor ezt a hatalmas katasztrófát a kitörés tágabb környezete is jelentős mértékben megszenvedte. A kb. 39 km magasságig fellövellt szemcsék még Egyiptom földjén is kimutathatók. A kitörést követő savas eső pedig akár az özönvíz történetét is feleleveníthette. A mai Görögország területe feltehetően lakatlanná vált, ahová később az észak felől érkező germán törzsek – a mai görögök elődei – minden akadály nélkül letelepedhettek, és ahonnan akár rablóhadjáratokat is indíthattak a kisázsiai partok felé. Egyes germán törzsek délre vándorlását igazolja, hogy az illírek, mint tengeri kalózok

[1525] Forrás: Viasat History. Ókori Egyiptom. Egy birodalom krónikái I/7.
[1526] Lásd Hogyan vágták el magyarság eredetének ősidőkig visszamenő történetét? c. írásom e kötetben.
[1527] V. ö. *A magyarok története. Tarih-i Üngürüsz.* Magvető, Budapest, 1982. 96-101.

lettek ismeretesek, ami egyben egy tengerparti útvonalat jelöl a görög szigetek irányába. Meglepő, az illírek zöld színe a térképen (23. ábra). *Vajon a félrevezető színezéssel nem a tengeri népek germán gyökerét akarhatták eltusolni?*

23. ábra. Európa és Ázsia kapcsolata az ún. tengeri épek idejében[1528]

A zöld nyilak ugyanis elvileg *a nem tengeri népeket* jelölik, ilyenek például a Maros tágabb környezetéből érkező al-dunai trákok és a sivatagi arameusok. A trákok és az arameusok állítólagos találkozása vetett végett a Hettita Birodalomnak. Így jött létre Urartu, azaz Arménia elődje. *Vajon mennyire valószínű, hogy Urartu nyelve, az arám, a szinte a semmiből feltűnő arameusoktól ered?* Valószínű, az arám a már korábban is helyben élők és a környező kereskedők nyelve lehetett.

Miért nem tűnik fel senkinek, hogy a tengeri népek vándorlását bemutató térképeken a semmiből születő népek számolják fel a sokezer éves kultúrát? A piros nyilak jelentik ugyanis *az ún. tengeri népek* mozgását. A tengeren kalózkodó illíreket miért nem piros nyíllal jelölik?

Igaz, hogy csak szaggatottan, azonban megtévesztő az is, hogy ugyanakkor pirosan jelzik az etruszkok Itáliába vándorlását. Ez azért csalóka, mert ők inkább menekültek lehettek, mint hódítók. Feltevésem szerint ugyanis, ők a minószi kultúra átörökítői, mivel – a régészeti feltárások szerint – még Szantorini vulkánkitörése előtt a minószi lakosság sikeresen el tudott menekülni, és az etruszkok i. e. 1600 táján érkezhettek Itáliába.

[1528] https://bencsik.rs3.hu/?Itemid=237.

24. ábra. Etruszk és villanovai leletek.[1529]

E hipotézisemet alátámasztja, hogy a görög-római háborúban i. e. II. században nem bántották Tenea lakóit. Bár az Aeneis-féle eredetmítosz is megerősíti Trója és az etruszkok kapcsolatát, azonban a genetikai vizsgálatok nem. Ez viszont csak annyit jelenthet, hogy az egykori minósziak nem Anatólia, hanem a Balkán felől érkezhettek a szigetre, azaz a genetikai vizsgálatok mutathatnak akár több ezer évvel korábbi kapcsolatra is. Ugyanakkor az etruszk tárgyi emlékek (24. ábra) arra utalnak, hogy élénk kereskedelmi kapcsolatban állhattak a trójaiakkal és a hettitákkal, ami a hagyományok, az életszemlélet és a szellemi javak egymásra hatását is jelentette.

Az etruszkok kultúráját is a germán törzsek támadásai rombolhatták le, mivel Titus Livius is azt állítja, hogy Rómát olyan kalandorok és társadalomból kitaszított egyének alapították, akik a városban korábban menedékjogot kaptak. Azaz a város etruszk uralkodóját elűzte a befogadott alja népesség állítólag az i. e. VI. században.[1530] A Római Köztársaság tehát nem más, minthogy – a germán gyökerű népek elbirtokolva más népek javait – uralkodnak a helyi lakosságon. Itália lakossága tehát egyértelműen egy erősen kevert népesség, ami visszatükröződik a kereszténységben betöltött szerepében is.

Visszatérve Trójára, bizonyára azért lett célpontja a görögöknek, mert onnan felügyelhető a balkáni kereskedelem. A trójai háborúnak az ad történelmi jelentőséget, hogy az akháj görögök győzelmével *megindult a kereskedelem felügyleti jogáért folyó küzdelem Nyugat- és Kelet-Európa között***,** aminek kimenetét – utólag – a nyugati történészek is befolyásolták. A hellenizmus történészei ugyanis nemcsak megalkották az *ún. koiné ógörög nyelvet*, amivel aztán el is tüntették az arámot, amit mellesleg azonosítanak héberrel, perzsával, szírrel, arabbal és még ki tudja hányféle nyelvvel, hanem – létrehozva egy „görög" Trákiát a Balkán-félszigeten – elnyomták a szkíta dákok történetét is. Ezért állítható, hogy *a trákok jelenleg kétes beazonosíthatósága is egy szándékos csúsztatás következménye*.

[1529] https://hu.wikipedia.org/wiki/Etruszkok.

[1530] Ugyanakkor mivel az időszámításunk szerinti első három évszázad egyértelmű betoldás, mint a Római Birodalom történelme, így állítható, hogy az állítólagos római történelem első azonosítható alakjai a Tarquiniitől származó etruszk királyok nem uralkodhattak régebben, mint i. e. III. század. Lásd még e tanulmány végső összefoglalóját, mivel valószínűsíthető, hogy az etruszkok királysága a pontuszi királysággal párhuzamosan még tovább fennállhatott.

Birodalmak eseményeit átírhatták? (A trákok eredete)

A gazdag arany- és ezüstbányákkal rendelkező ókori trákok az *ellenségei* a görögöknek (Trója, később pedig a géták, dákok szövetségesei), tehát az eredetüket tekintve nem lehettek görögök. A korai történetük szinte összekeverhető a dákok történetével, azoknak az egyik törzse lehetett.

Az ún. hellenisztikus korban azonban már 80 törzset azonosítanak tráknak, akik részt vettek Nagy Sándor makedón – azaz nem görög – király keleti hadjáratában is, bár korábban a trákok a makedónokkal ellenséges viszonyban álltak. Önmagában már a 80 törzs említése is gyanús, melyeket ráadásul olyan hadjáratokhoz kötnek, ami nem életszerű.

A trák Boszporuszánál jött létre i. e. 667-ben elvileg a görög Bizánc, s a római I. Constantinus hódítása után 330-ban a nevét Konstantinápolyra változtatták, ma Isztambulként pedig török világváros. Történelme az írott források alapján zavaros, nem véletlen, hogy ezt kutatva született meg *Heribert Illig* történelemhamisításról szóló elmélete. *Vajon Bizánc mitől lett görög?* Elvileg az akháj-görögök terjeszkedve elfoglalhatták a dákok által lakott terület egy részét, amit utólag, visszamenőleg Trákiának neveztek el, felhasználva Trója szövetségesei nevét.

25. ábra. Szkíta-hun leletek → hellenisztikus művészet: trák tányér és olbiai karkötő.[1531]

Ekkor viszont az a kérdés: *mivel a trák a dákok utódnépe, értelemszerűen a szkíták egyik népcsoportja, és mivel a Kelet-római Birodalomban Justitianus előtt 457 és 518 között a trák dinasztia császárai uralkodtak, akkor vajon milyen alapon nevezhették Római Birodalomnak a trákok által irányított területet? Miért nem tekintik pl. a Hun Birodalom folytatásának e kort?*

Valószínűsíthetően a trákok kultúrájának kisajátításával indulhatott el visszamenőleg a hellenizmus (25. ábra), amivel nemcsak megszüntették a dák-szkíta történelmet, hanem ezáltal született meg az ún. gazdag görög kultúra, amit állítólag más népek később „átvettek". A germán gyökerekből adódó saját rablótermészetüket pedig „átruházták" a szkíták utódnépeire. Így lettek a szkíta kultúra terjesztői a Belső-Ázsiából származó barbár hunok, akiknek a vadságát azzal támasztották alá, hogy a történetüket összemosták a nomád tatárokkal.

A 25. ábrán látható, a mai Ukrajna területéről (Olbiából) származó karkötőt a hellenisztikus kultúrára jellemzőként mutatják be.[1532] Azonban ez az *ukrajnai terület hogyan lehetett volna a Római Birodalom része?* A görögökkel való germán rokonságot a vikingek (azaz az északi germán népek) két évezreddel későbbi délre vándorlása jelentheti. Olbia állítólag VI. (Nagy) Mithridatész pontuszi király idején lett hellén, akinek uralkodása szinte egybeesett II. Mithridatész arszakida

[1531] https://bencsik.rs3.hu/?Itemid=253 és https://art.thewalters.org/detail/77272/bracelets-from-the-olbia-treasure/

[1532] Olbia melletti sírból, Parutino, Ukrajna (?), fedezték fel 1913-ban; FL van Gans, Frankfurt (?) [a beszerzés dátuma és módja ismeretlen]; P. Mavrogordato, [a beszerzés dátuma és módja ismeretlen]; Galerie Bachstitz, Hága [katalógus 1921, II. rész, 92 A tétel]; Henry Walters, Baltimore, 1926, vásárlás útján; Walters Művészeti Múzeum, 1931, hagyatékból.

pártusi király uralkodásával. Mivel valószínűsíthető, a két uralkodó ugyanaz, *akkor a karkötő mitől lett hellenisztikus remekmű?* Bár ismeretlen a kincs eredete, mégis automatikusan az eredetét a görög kultúrához kötik. De miért nem beszélnek pártusi leletekről?

A magyarság gyökereit érintő történelmi csúsztatásokra éppen az a kettőség hívja fel a figyelmet, amikor *a „szkíta kultúrát elbirtokolni akaró vágy" révén azt görögnek, indogermánnak, indoeurópainak nevezik, miközben e kultúra gyökereit fiktív írásokkal igyekeznek elvágni.*

A görög mitológia szerint Európa nővére Trákia egy varázslónő, ami hangsúlyozza Trákia ókori jelentőségét. *Vajon a trák, miért lenne indoeurópai nép (26. ábra)?*

- A madarai lovason Perzsa szimbólumok láthatók: az oroszlán legyőzése az erő jelképe, az uralkodó vállán sólyom, kezében kehely.
- A fényben színét változtató serlegen Dionüszosszal[1533], azaz a bor szeretetével küzdő Lykourgosz trák uralkodó látható.
- Trákia fővárosának Perperikont tartják, ahol a Balkán legnagyobb megalit együttese közelében talált lovasdombormű hangsúlyozza, hogy *a trák egy lovas nép*.
  Mellette *a IV. századra datált szószék jelzi az ókereszténység korai jelenlétét***.**
- Azonban a római trák dinasztia császárainak érmei az igazán érdekesek.
  Vajon milyen korona lehet a fejükön? Nem lehet, hogy ez már a Szent Korona?

26. ábra. Trák kultúrát jellemző régészeti leletek.[1534]

A 26. ábra jobb felső sarkában egy olyan térkép látható, amely szerint még Dácia is római provincia, ami állítólag i. u. 106-276 között állt fenn; tehát éppen abban az időszakban, amikor Augustus személyének megkettőzése okán (Octavianus és Diocletianus azonossága) még a Római Birodalom létezése is megkérdőjelezhető.

Dácia elfoglalását azonban Traianus császár nevéhez kötik, aki elfoglalta Arméniát, Észak-Mezopotámiát is egészen Ktésztifonig; azaz a Pártus Birodalom jó részét, beleértve még a fővárosát is**.** *Traianus nevéhez kötik a Római Birodalom vízellátásának, kereskedelmi úthálózatának*

[1533] VI. Mithridatésznek volt mellékneve *Dionysus, aki* scytha, bastarna és thraciai törzsekkel kötött szerződést, uralja Armeniát és Colchist, Nagy Arménia királyának (Tigranésznek (i.e. 140-55) Cleopatra nevű leányát vette nőül.
[1534] Források: https://hu.wikipedia.org/wiki/Tr%C3%A1kok és https://en.wikipedia.org/wiki/Perperikon, és jobb felső térképé http://historia-cronologia.lapunk.hu/pannonia-provincia-1205980

és hídjainak kiépítését. A Nílust a Vörös-tengerrel összekötő csatornát ő is újjáépítette. (Traianus nővérét és apját is istenné avatták). Mivel a régészeti leletek valósak, kérdés, *ki lehetett Traianus császár valójában, aki 117 előtt elfoglalja a Pártus Birodalom jórészét és hatalmas építkezéseket irányít Rómában?*

Tegyük fel, ő valójában egy Pártus uralkodó, és akkor – az uralkodási idejét 293 évvel korrigálva – olyan uralkodót keresünk, aki a nyilvántartások szerint kb. i. e. 176-ig uralkodott. Mily meglepő, III. Arszak éppen i. e. 176-ig uralkodott (27. ábra), de nem lehet róla tudni semmit, pedig kétféle számozást is kapott.[1535] Vagyis éppen abból az időből nem lehet tudni szinte semmit a pártus történelemről, amikor a rómaiak állítólag a területük nagy részét elfoglalták.

	(II. Arsak)	II. Arsak	Kr. e. 211 – 185	*Aršak Ardawân*	I. Artabanosz
	III. Arsak	IV. Arsak	Kr. e. 185 – 176	*Aršak*	Priapatiosz

27. ábra. Éppen a Trajánusszal egyidőben uralkodó pártus királyról, III. Arszakról (sőt még IV. és V. Arszak uralkodóról sem) lehet tudni semmit.

Róma történetét 229-ig Cassius Dio írta meg 80 könyvben, azonban csak a 37–59. könyvek maradtak meg, a többi „elveszett"; vagyis *éppen azon írások vesztek el*, és csak későbbre datálható változatok maradtak fenn, *amelyek a Traianus korszakról szólnak*. Gyanítható, hogy *a történetírók megfordíthatták az eseményeket*, azaz a pártus uralkodók irányíthatták az építkezéseket az ún. Római Birodalomban, amire vonatkozó dokumentumok nyilván nem véletlenül vesztek el.

Más források szerint azonban a Kárpát-medence nagy részébe az i. u. 1–3. század között keleti szkíta népek érkeztek. A rómaiak rettegett ellenfelei, a roxolánok fokozatosan telepedtek le Erdélyben, az Alföldön, majd a Dunántúlon (28. ábra).[1536] *Vajon ezek a források nem a hunok terjeszkedéséről szólnak, amikor szkíta népeket említenek?*

Ahogy a fentiek alapján Dácia nem valószínű, hogy római provincia volt, úgy bizonyára ez igaz Trákiára is. Minden valószínűség szerint *keletről irányított hatalmas építkezések* folyhattak a kereskedelem fejlesztése érdekében, amelyet a történetírás ma Róma dicsőségeként jellemez. De menjünk időben kicsit vissza!

[1535] https://hu.wikipedia.org/wiki/P%C3%A1rtus_kir%C3%A1lyok_list%C3%A1ja
[1536] https://alfahir.hu/kik_azok_a_roxolanok-20120709

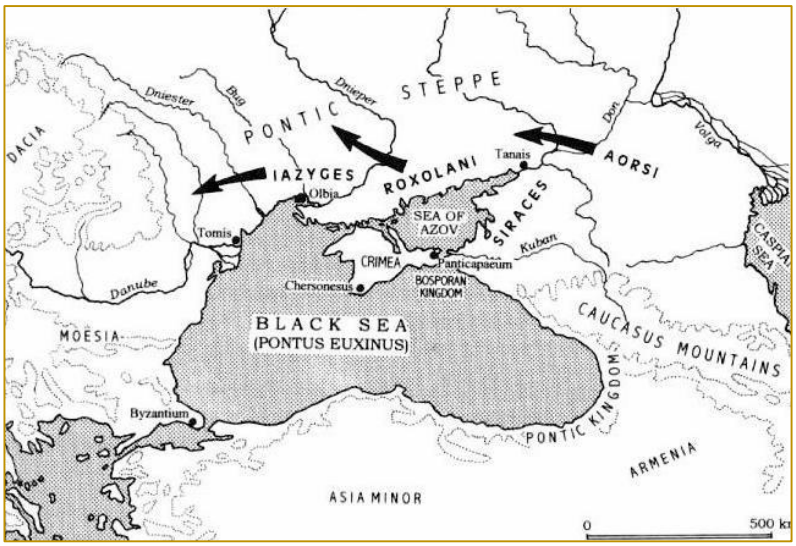

28. ábra. Dácia területére keleti szkíta népek érkeztek éppen abban az időben, amikor állítólag Traianus hódításának köszönhetően Dácia római provincia volt.

Az i. e. V. században *a géta és trák szkíta törzs* az Ordysziai királyságban egyesült, amelyet állítólag Nagy Sándor apja vert szét. Azaz az i. e. V. században a géta és trák szkíta törzs *az Óperzsa Birodalomba beolvadhatott*, ami éppen azt bizonyítja, hogy később akár a Pártus Birodalom érdekeltsége is kiterjedhetett a Fekete-tenger nyugati oldalára. Amikor a történetírás Dácia római provinciáról beszél, akkor éppen arról lehet szó, hogy bővült a pártusok által felügyelt terület. Ezt elősegíthette a szkíta utódnépek Kárpát-medencébe áramlása, továbbá, hogy nyugat felől valóban növekedhetett a germán nyomás, ami ellen védelmi vonalat kellett építeni.

Vaskorszak (i.e. 950-450): Mitől lenne pre-szkíta a kelta kultúra?

A pre-szkíta kor téves értelmezése

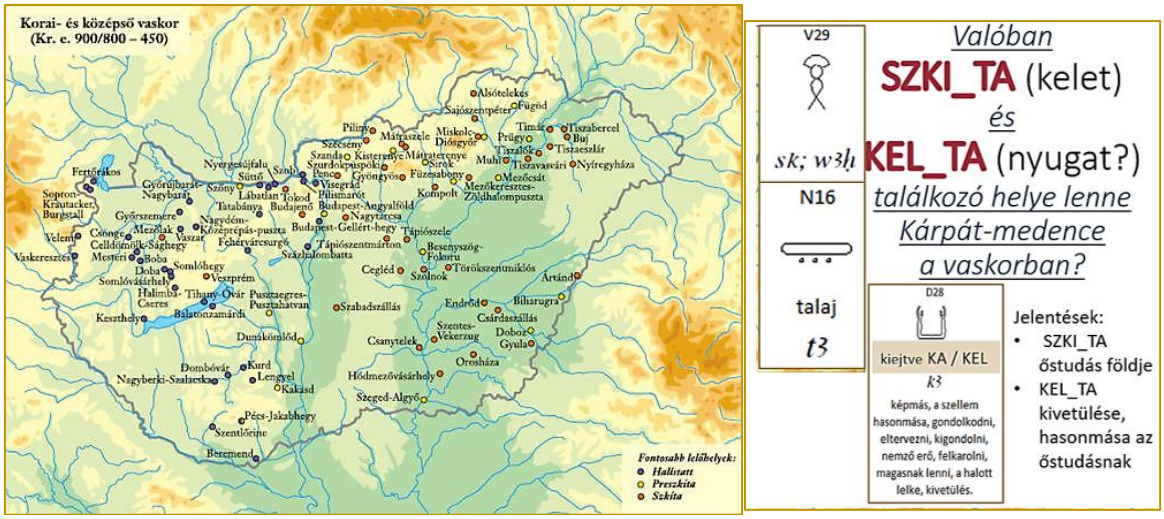

29. ábra. Kereskedelmünk bővülése a vaskorban[1537] és a pre-szkíta kor téves értelmezése.

[1537] https://miskolciszemelvenyek.blog.hu/2018/01/10/szkitak_es_keltak_miskolcon.

A történészek nem csak a szkíta utódnépek történelmét írták át azonban, hanem létrehoztak egy ún. pre-szkíta korszakot is.

A hükszoszok és a tengeri népek eredetének félremagyarázása miatt kijelenthetjük, hogy már az i. e. II. évezredet is érinti a történelem meghamisítása. Így nem meglepő, hogy az ún. pre-szkíták (vagyis a kelták) a hivatalosított nézetek szerint a Kárpát-medencébe nyugatról érkeztek. Így terjedhetett el az a hamis kép, hogy a vaskorban a Kárpát-medence a nyugatról és a keletről érkező népek találkahelye volt, mintha előtte lakatlan lett volna (29. ábra).

A valóság ezzel szemben az, hogy az i. e. II. évezred vége felé *a Fekete-tenger környéki kultúra tovább bővült, főleg a Duna mentén nyugat felé.* A kelták a nevüket onnan kaphatták, hogy az őstudást ők vitték nyugatra. Az útjuk során találkozhattak olyan germán törzsekkel, akik – tapasztalva a gazdagságot – rablóhadjáratokat indítottak nyugatról kelet-felé. Ezzel magyarázható a titokzatos tengeri népek megjelenése, akik Tróját is lerombolták.

A korai kelták kultúrája csak azért lett hallstatti, mert ott a só viszonylag jól konzerválta a kb. 2500 éves leleteket. Megmosolyogtató azt feltételezni, hogy a kelták onnan, az Alpok közepéből terjedhettek szét, elhallgatva a Duna mentén keletről való terjedés lehetőségét.

A későbbi kelta kultúra – mely állítólag Spanyolországból indulva elterjedt Törökországig – La Tène svájci községről kapta a nevét. Érdekessége, hogy e kultúra utódjának a szarmatákat és a szkíta népeket tartják, azaz olyan népeket, amelyek a magyarság elődjeként is számításba jönnek.

Kérdés tehát nemcsak az, hogy *a keleti szkíták mitől lennének az állítólag nyugatról érkező kelták utódai,* hanem az is, *hogyan lehetséges*, hogy míg a fémművesség a Fekete-tenger tágabb vidékéről terjedt szét, addig az ismeretterjesztő filmek úgy beszélhetnek a keltákról, mint akik a nyugati fémművesség kultúráját hozták el keletre.

Mivel már a bronzkorban a fémművesség kultúrája eljutott nyugatra, – ahogy azt az ón kereskedelem térképén láthattuk (15. ábra) – természetes, hogy vannak bronzkori régészeti leletek nyugaton is, de ez nem jelenti, hogy nekik köszönhető a vaskori szkíta kultúra elterjedése.

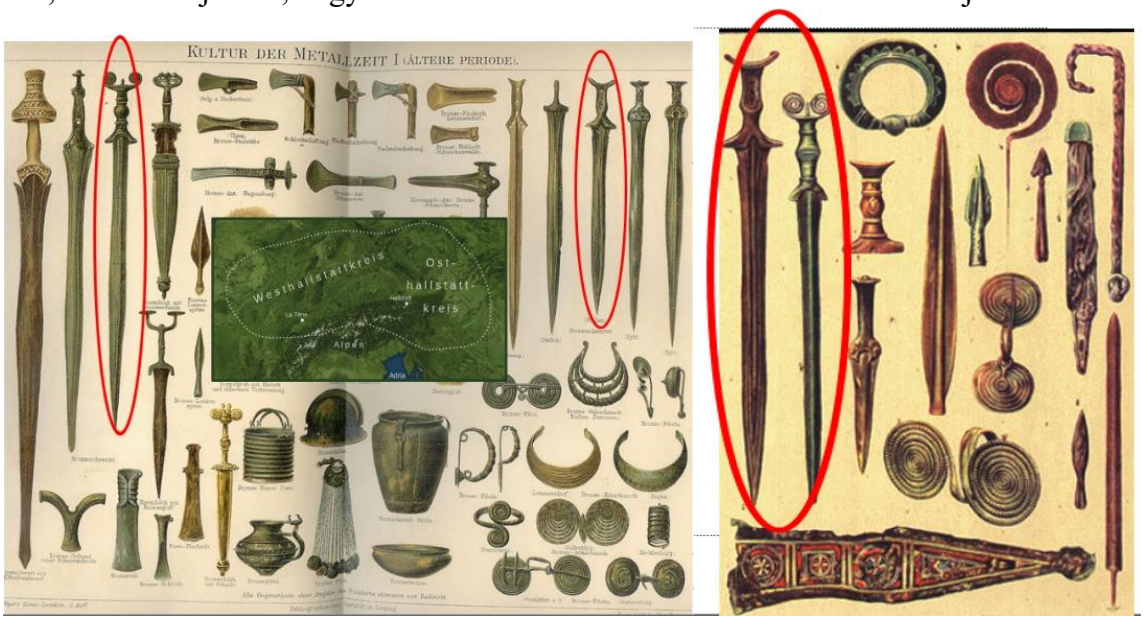

30. ábra. Hallstatti (kelta)[1538] és erdélyi fegyverek[1539] összehasonlítása.

[1538] https://hu.wikipedia.org/wiki/Hallstatti_kult%C3%BAra#/media/F%C3%A1jl:Hallstattfunde.jpg.
[1539] https://hu.wikipedia.org/wiki/A_K%C3%A1rp%C3%A1t-medence_t%C3%B6rt%C3%A9nete_a_honfoglal%C3%A1sig#/media/F%C3%A1jl:Bronze_age_weapons_Romania.jpg.

A 30. ábrán az azonos régészeti leletek éppen azt bizonyítják, hogy az ún. hallstatti kultúra azonos az Erdély területén élő dák-szkíták kultúrájával.

A szkíták beazonosítása azért nem egyszerű, mert a nyugati történetírás elmossa az ázsiai szkítákkal való közös gyökereket azzal, hogy az európai szkíták kultúráját a régészeti lelőhelyükön a ma ott élő népekhez köti.

A vaskort miért kötik az i. e. 911–609 között fennállt Asszír Birodalomhoz?

Míg a bronzkort – a piramisok okán – főleg az egyiptomi kultúrával jellemzik, addig a vaskort az építészeti alkotások után az Asszír Birodalomhoz kötik, mindig elhallgatva azoknak a területeknek a szerepét, ahol szkíták éltek, miközben a korokat éppen a fémtechnológiák alapján különböztetik meg.

A vaskori régészeti leletek gazdagsága jellemzi a Kárpát-medencét is, amit legfeljebb, mint a kelták átvonulási területét szokás említeni. Ez is egy csúsztatás. A besenyszögi leletek (31. ábra) arra utalnak, hogy a vaskori leletek Szolnok környékén sem különböztethetők meg a hallstatti kultúrától. *Vajon milyen megfontolásból lett a hallstatti kultúra határa meghúzva?*

31. ábra. Besenyszögi pre-szkíta arany,[1540] Nahal-mishmari bronzlelet[1541] és az Újasszír Birodalom.[1542]

[1540] https://szolnokiregeszet.blog.hu/2021/06/17/kora_vaskori_aranykincs_besenyszog_hatarbol.

[1541] https://www.bridgemanimages.com/en/chalcolithic/selections-from-the-judean-desert-trove-nahal-mishmar-mixed-media/mixed-media/asset/275875.

[1542] https://hu.wikipedia.org/wiki/%C3%9Ajassz%C3%ADr_Birodalom#/media/F%C3%A1jl:Empire_neo_assyrien-hu.svg.

Az ún. tengeri népek (rárakva egy lapáttal a szantorini vulkán i. e. 1610. körüli pusztítására) tönkretették a bronzkori mezopotámiai és egyiptomi kereskedelmet, ugyanakkor az általuk kiépített új uradalmat a fémmegmunkálási technikák gazdagsága már nem jellemzi. Az asszírok inkább építők voltak, a paloták falait díszítették, esetleg faragott szobrokat állítottak, amivel a saját dicsőségüket örökítették meg az utókor számára. Jól érezhető a szemlélet megváltozása a tekintetben, mi a gazdagodás hajtóereje.

Majd a föníciaiak (azaz a punok) fölvirágoztatták a Földközi-tengeri kereskedelmet. Bennük a helyi lakosság ősi kultúrája a germán gyökerű tengeri népek vadságával vegyülhetett, hiszen Ugarit elpusztítása után jutottak vezető szerephez.

Feltehetően a föníciai kereskedők utódai az arabok.

A görög-római kultúra eredete

A görög nép eredete

Az ókori Görögország – úgy gondolom – nem létezett, a hellenizmus előtti ún. görög civilizáció értendő alatta. I. e. 2200-1900 között a mai görög szárazföldre érkező germán gyökerű bevándorlókat később akhájoknak, a keletről érkezetteket iónoknak nevezték.

Hozzájuk kötik a mükéniéi civilizációt, ami megintcsak összeolvadást jelenthetne a korábbi helyi kultúrával, de a szantorini vulkánkitörés köztes hatásainak okán inkább kultúraváltásról szabad beszélni. A vulkánkitörés hatalmas környezet pusztító hatásainak elcsendesedése után az Égeitengerhez érkező műkénéinek nevezett görög invázió tagjai a thébai falvakba települtek le (32. ábra). Érdekes kérdés, *hogyan kaphatta a görög Thébai nevet Egyiptom Théba nevű fővárosa.* Talán a városállami szervezettségre utalva, azonban egy ilyen névazonosság a csúsztatásokra is lehetőséget nyújt.

Az újabb akháj-görög inváziók újabb városállamokat hoztak létre, amelyek összefogtak az állítólagos perzsa uralom ellen. Azonban az ókori Perzsa Birodalom még a legnagyobb kiterjedése (33. ábra) idején sem terjedt ki az ún. görög városállamokra.

Az i. e. V. századi görög-perzsa háborúkat *Hérodotosz* meséli el. A perzsák elleni déloszi szövetséget szokás „Athéni Birodalomnak" nevezni. A háborúk i. e. 404-ben Athén teljes pusztulásával zárultak. A thébaiak ezért összefogtak a makedónokkal, és *Nagy Sándor makedón király* birodalma ettől lett görög.

A makedónok

32. ábra. Az ókori Makedónia határa.[1543]

[1543] https://hu.wikipedia.org/wiki/Maked%C3%B3nia#/media/F%C3%A1jl:Macedonia_overview-hu.svg.

Azonban Makedónia ekkor akár része is lehetett az Óperzsa Birodalomnak, ahogy Dárius király idején már szövetséges volt.[1544] Ez esetben Nagy Sándor utazásai akár, mint a makedón uralkodó látogatásai is, értelemezhetők a birodalom többi országában (33. ábra).

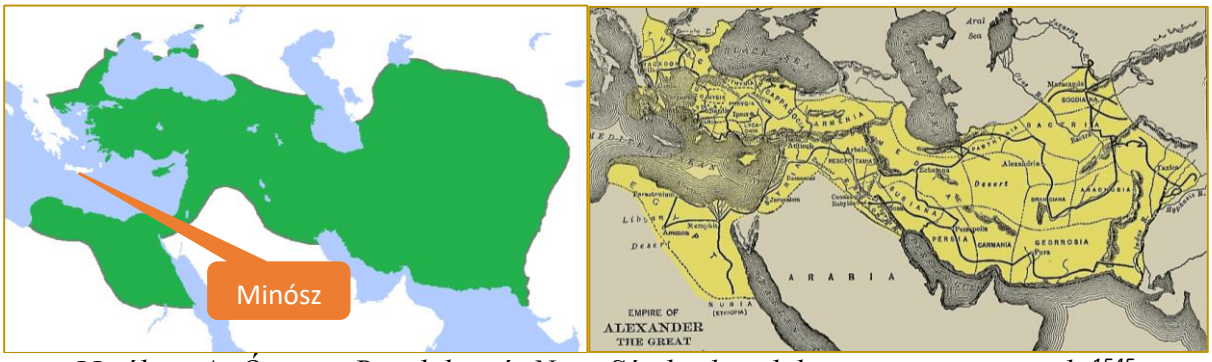

33. ábra. Az Óperzsa Birodalom és Nagy Sándor birodalma szinte megegyezik. [1545]

De kik lehettek a makedónok? Bár nyelvük ógörög, azonban ide sorolják pl. a szarmaták nyelvét is. Az „ógörögség” egy nagy olvasztótégely. A Makedón királyság területe (Trákiától délre) az egykori Vincsa kultúra határára esett. Állítólag i. e. 468-ban a mükénéi görög menekülteket befogadták, és ekkortól a lakosságuk keveredhetett, azaz ekkortól, már görögként gondolunk a területre. Más ügy a mai küzdelem érte a macedón szlávok és a görögök között.

A perzsák

A Perzsa Birodalomban élő szkíták nyelvét az ógörög skatulyába sorolja a nyelvészet. *Vajon ennek a hátterében nem az áll-e, hogy az Óperzsa Birodalmat egyszerűen megfeleltették Nagy Sándor fiktív birodalmának?* A *33. ábra* térképein szinte ugyanarról a területről van szó!

34. ábra. Dárius király és a győzelmeiről szóló Behisztuni felirat óperzsa, új-elámi, akkád és arámi nyelven, de utóbbi teljesen elpusztult – talán nem véletlenül! [1546]

[1544] Lásd a „Hogyan vágták el a magyarság eredetének ősidőkig visszamenő történetét?” c. írásom 59. ábráját e kötetben.

[1545] https://hu.wikipedia.org/wiki/Perzsa_Birodalom#/media/F%C3%A1jl:Achemenids500BC.png és https://hu.wikipedia.org/wiki/III._Alexandrosz_maked%C3%B3n_kir%C3%A1ly#/media/F%C3%A1jl:Map-alexander-empire.png

[1546] https://hu.wikipedia.org/wiki/I._D%C3%A1rajavaus_perzsa_kir%C3%A1ly#/media/F%C3%A1jl:Darius_I_the_Great's_inscription_crop.jpg és https://hu.wikipedia.org/wiki/I._D%C3%A1rajavaus_perzsa_kir%C3%A1ly#/media/F%C3%A1jl:Darius-Vase.jpg.

Nagy Dáriusz (inkább Dari király)[1547] a jó szervezőkészségének köszönhetően 23, később már 28 népet irányított. Ahura Mazda isten kegyelméből lett király, uralkodását a kaldeusoktól örökölte. Nézzük meg a süvegét a fején! Perzsa király szkíta-fríg süveggel (34. ábra).[1548]

Dari még az uralkodásának elején állítólag megtámadta a Kaszpi-tengertől keletre élő szkítákat (szakákat, masszagétákat), majd a Fekete-tengeren túli trákokat és gétákat. Érdekesség, hogy *e „támadások" vége mindig szövetségkötés*. *Fábián Sándor* korai nyomtatott latin szövegek fordítása során arra a következtetésre jutott, hogy Dáriusz a Vaskapun átkelve építtetett hidat a Dunán.

Dari király tiszteletben tartotta a népek vallását. Az általa már szervezett kereskedelem fejlődését pénz veretésével is elősegítette és ilyen értelemben uralkodott Anatóliában, Babilonban és Egyiptomban.

A királyi utak lényege tehát, hogy – legyőzve a természeti akadályokat – *összeköttetést teremtett szárazföldön Bactria, Mezopotámia és a Boszporusz között*. Dari későbbi utódja, III. Dareiosz Persepolis (azaz PÁRSZÁ) védelmét nem tudta megoldani, amikor i. e. 331-ben, a gaugamélai csatában a görögök legyőzték, a várost felgyújtották. *Akkor most ki az agresszor?*

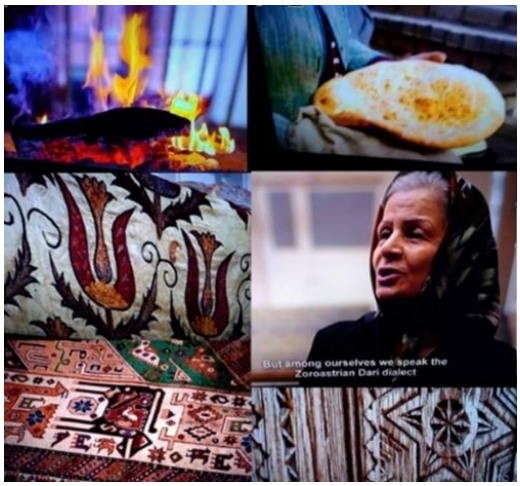

35. ábra Hagyomány őrzése Iránban, Iszfahán környékén. [1549]

Tehát mindaz, ami a vad perzsák hódításiról szól, feltehetően ugyanolyan csúsztatás, mint ahogy a hunokat jellemzik, és csupán abból fakad, hogy a görögöknek ellenségei voltak. A perzsa nevet a görögök adták, jelentése valami olyasmi, hogy a „frászt hozó". A perzsák nyelve ma a fárszi, ezt a nevet adta a nyelvtudomány, de önmagukat mindig is irániként definiálták.

A perzsáknak a fárszi az egyik hivatalos nyelve, azonban a Selyemútról szóló filmben egy iszfaháni kendős asszony szinte székely büszkeséggel meséli, hogy ők maguk között az ősi dari nyelvet használják. Azaz *a zoroasztriánus vallás megőrzése* nagy hatással van a helyi nyelvhasználat megtartására. A tűztemplomaikban 1500 éve őrzik a tüzet. Mások jóízűen ették lángost, a szőnyegekről pedig a torontáli minták jutottak eszembe. A tulipán és a faragott motívumok eredete mind jóval a törökök előtti időkre nyúlhat vissza (35. ábra).

[1547] „Az újperzsa داریوش Dāriūsh, latin Dārīus, Dārēus, görög Δαρεῖος Dareîos, arámi drwš, drywš, elámi Da-ri-ya-(h)u-(ú-)iš, akkád Da-(a-)ri-muš, egyiptomi tr(w)š, trjwš, intr(w)š, intrjwš, líciai Ñtarijeus-, és óperzsa Dārayauš, az óperzsa Dārayauš rövidített alakjai az óperzsa Da-(a-)ri-muš. 𐎭𐎼𐎡𐎹𐎢𐎽𐏁 Dārayavauš, (görög Dareiaîos, arámi dryhwš, elámi Da-ri-(y)a-ma-u-iš, akkád Da-(a-)ri-ia-(a-)muš). A hosszabb óperzsa Dārayavauš a Dāraya- [tartsd] + va(h)u- [jó] szavakból áll, jelentése 'a jót szilárdan tartva'." (https://en.wikipedia.org/wiki/Dariush)

[1548] Pontosabban fríg sapkáról van szó, ami pártus, tehát szkíta. V. ö. Fábián 2021. pp. 241-244.

[1549] Selyemút, Viasat Historyn vetített filmből képkivágások.

név	betű	változat	megfelelő betű…							ejtésközelítő (IPA)
			ugaritiban	ókánaánitában	nabateusban	héberben	arabban	szíriaiban	grúzban	
álef (āleph)	𐎀	𐡀	𐎀	𐤀	𐢀 𐢁 𐢂	א	أ	ܐ	ა	ʔ / a / e
bét (bēth)	𐎁	𐡁	𐎁	𐤁	𐢃 𐢄	ב	ب	ܒ	ბ	b / v
gámal (gāmal)	𐎂	𐡂	𐎂	𐤂	𐢅	ג	ج	ܓ	გ	g / ɣ
dálat (dālath)	𐎃	𐡃	𐎃	𐤃	𐢇	ד	د	ܕ	დ	d / ð
hé (hē)	𐎄	𐡄	𐎄	𐤄	𐢈 𐢉	ה	ه	ܗ	ჰ / ჱ	h
váv (waw)	𐎅	𐡅	𐎅	𐤅	𐢊 𐢋	ו	و	ܘ	ვ / ო / უ	w / o / u
zain	𐎆	𐡆	𐎆 / 𐎇 / 𐎈	𐤆	𐢌	ז	ز	ܙ	ზ	z
hét (ḥēth)	𐎇	𐡇	𐎉	𐤇	𐢍 𐢎	ח	ح,خ	ܚ	ჴ	ħ
tét (tēth)	𐎈	𐡈	𐎊	𐤈	𐢏	ט	ط	ܛ	თ	nyomatékos t
jud (yudh)	𐎉	𐡉	𐎋	𐤉	𐢐 𐢑	י	ي	ܝ	ი / ჲ	j / i / e
káf (kāph)	𐎊	𐡊	𐎌	𐤊	𐢒 𐢓	כ ך	ك	ܟ	კ	k / x
lámad (lāmadh)	𐎋	𐡋	𐎍	𐤋	𐢔 𐢕	ל	ل	ܠ	ლ	l
mim	𐎌	𐡌	𐎎	𐤌	𐢖 𐢗	מ ם	م	ܡ	მ	m
nun	𐎍	𐡍	𐎏	𐤍	𐢘 𐢙	נ ן	ن	ܢ	ნ	n
szemkát (semkath)	𐎎	𐡎	𐎐	𐤎	𐢚	ס	س*	ܣ	ს	s
ajin (ayin)	𐎏	𐡏	𐎑	𐤏	𐢛	ע	ع,غ	ܥ	ჲ	ʕ
pé (pē)	𐎐	𐡐	𐎒	𐤐	𐢜 𐢝	פ ף	ف	ܦ	პ / ფ	p / f
szádé (ṣādhē)	𐎑, 𐎒	𐡑	𐎓	𐤑	𐢞 𐢟	צ ץ	ص	ܨ	ს	nyomatékos s
kof (qoph)	𐎒	𐡒	𐎔	𐤒	𐢠	ק	ق	ܩ	ყ	q
rés (rēsh)	𐎓	𐡓	𐎕	𐤓	𐢡	ר	ر	ܪ	რ	r
sin (shin)	𐎔	𐡔	𐎖	𐤔	𐢢	ש	س,ش	ܫ	შ	ʃ
táu (tau/w)	𐎗	𐡕	𐎗	𐤕	𐢣 𐢤	ת	ت,ث	ܬ	ტ	t / θ

36. ábra Az arámi abc: vajon a föníciaiból fejlődött ki?[1550]

1550 https://hu.wikipedia.org/w/index.php?title=Ar%C3%A1mi_%C3%A1b%C3%A9c%C3%A9&action=edit&section=2.

Az Óperzsa Birodalom királyi kancelláriájába az i. e. V. század elején az arámot, mint a hivatalos közvetítő nyelvet bevezették (36. ábra).

37. ábra. Az Óperzsa birodalom kultúrája emlékei.[1551]

Az Óperzsa Birodalom kultúrájának számos emléke fennmaradt (37. ábra), ezzel szemben Nagy Sándor Birodalma köddé vált, eldönthető, mi a valóság, és mi a meghamisított történelem.

Mivel Dari király a kereskedelmet keletre is kiterjesztette legalább a szogdokig, természetesen a kereskedelem szervezőinek kisebb csoportjai az i. e. századokban a birodalom területéről keletre kiköltözve tovább használták az arám nyelvet, így ez lehet az ujgurok nyelvének is az elődje.

Az ujgurok írása az arámi írással rokon

A Selyemút egyik fontos állomása körül alakult ki – a magyart rokonának tartó – ujgur nép. Írásuk az arámi írással rokon (38. ábra). Szerepük Nyugat-Ázsia, Kelet-Ázsia és Közép-Ázsia összekötése a mediterrán világgal.

Az ujguroknak legalább az egyharmada európai géneket hordoz. Ugyanakkor a Magyarságkutató Intézet kutatói Mongóliában az AR GUNT temetkezési helyet feltárva megállapították,

[1551] https://hu.wikipedia.org/wiki/%C3%93perzsa_Birodalom

hogy itt az i. e. századokban europid típusú emberek, azaz hunok élhettek. Tehát attól, hogy a hunok keletről érkeztek, még nem feltétlenül ázsiai eredetű török tatárok.

Vajon melyik selyemúti ókori város környékén élhettek az ujgurok? Erről nem találtam térképet. Pedig *„volt a Selyemútnak ugyanakkor egy északabbi ága a sztyeppe és az erdős sztyeppe vidékén is, amelynek jelentőségét a szogdok szintén felismerték, akik a Hsziungnu Birodalom területén megtalálhatók voltak a Bajkál-tó és az Ivolga-folyó mellett, ahol többek között a nomádok által Kínából rabolt, vagy adóként kipréselt árukat közvetítették az egyes törzsek között”.*[1552]

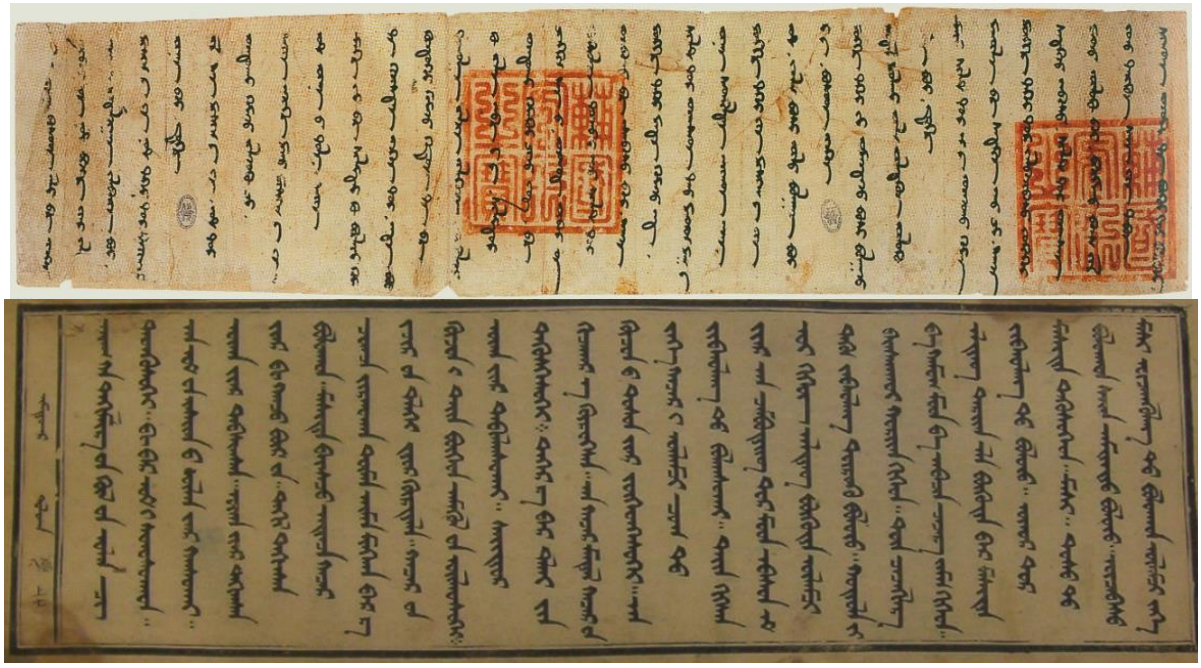

38. ábra. Argun ilkán (iráni terület mongol uralkodója) levele IV. Miklós pápának (1290).[1553] *Alatta az Altan gerel ’Aranyfény’ című buddhista mű mongol fordítása.*[1554]

Azaz bár volt egy északi ága is a kereskedelemnek, azt egyetlen térkép sem tünteti fel, és természetesen rajta jellemzően „rabolt és kizsarolt” árukkal kereskedtek, és e kereskedést a szogdokhoz kötik. *Vajon miért éppen hozzájuk?* A szogdok nyelvét az ún. török nyelvek között lehet megtalálni, ami feltehetően későbbi bevándorlások hatása.

De vajon miért lehet tudni oly keveset a hunok nyelvéről, amikor még az ujgurok írását is az arámból eredeztetik, és hasonló formák ismerhetők fel III. Béla érmein is?

A „hellenizálás és romanizálás” módszertana

Az eddig elmondottak alapján nehezen elképzelhető, hogy a Római Birodalom olyan magasszintű fejlettségű, szervezettségű lett volna, ami megindokolhatná a vele egyidejű más birodalmak történelmi szerepének elnyomását. Megjegyezve, hogy ókori „birodalom” alatt jellemzően a kereskedelemfelügyeleti jogok értendők, azaz közös érdekek mentén a népek laza szövetsége, ahogyan általában a Pártus Birodalmat jellemzik, még a nevüket is innen kapták.[1555] *A közös kultúra*

[1552] Harmatta János: A selyemút nyelvei. *Antik Tanulmányok* XLVII (1), Akadémiai Kiadó, Budapest, 2003. 83. Idézi: https://hu.wikipedia.org/wiki/Selyem%C3%BAt.

[1553] https://www.nyest.hu/media/argun-ilkan-levele-iv-miklos-papanak-1290-a-szoveg-eleje-hianyzik.png?large.

[1554] https://www.nyest.hu/media/az-altan-gerel-aranyfeny-cimu-buddhista-mu-mongol-forditasanak-egy-oldala.png?large.

[1555] „Hogyan vágták el a magyarság eredetének ősidőkig visszamenő történetét?” c. írásom 54-55. oldal, e kötetben.

szerinti beazonosíthatóság attól fogva vitatható, hogy a népek keveredni kezdtek.

A 39. ábrán a leletek a Krím-félszigetről származnak, onnan, ahol a Szent Koronánkat is jellemző griffes-indás ábrázolás is megjelent.[1556] A Krím-félszigeten a *középkori bizánci Herszón*[1557] az 1300-as évek „nomád dúlásáig" (helyesebben az éhínséges időszakig) mint *görög városállam* állt fenn, miközben vannak itt sírok az V–XI. század között „zsidó felirattal". A Pártus Birodalom területéről menekülő Zaratustra-hívők sírjairól lehet szó, akikhez köthető az ún. griffes-indás kultúra. Az arszakida időszámítás átkonvertálva azt jelenti, hogy kb. a II–III. századtól a VIII–IX. századig voltak itt temetkezések a mai héber betűkre emlékeztető sírkövekkel.[1558]

Vajon mennyire lehet valós, hogy a rómaiak elől elmenekülő Zaratustra-hívők a görög városállamok mellé menekültek? Vagy inkább az valószínűsíthető, hogy a jelentősebb szkíta régészeti leleteket így akarják „hellenizálni"?

39. ábra. Krím-félszigetről származó aranykincs, balra IV. századi szkíta szertartásos sisak [1559]

A Nagy Sándor előtti időszakot *„görög klasszikusok"* korának nevezik, az utána lévő kort pedig *„hellenizmusnak"*, mintha minden a görögöktől származna.

A hellenizmust még definiálni sem lehet. Hiszen valami olyasmiről szól, hogy a görög kultúra hogyan olvadt egybe más népek kultúrájával, mintha a görögök lettek volna mindenkor az átadók. A hellenisztikus kultúra jellemzéseként találtam a 27. ábrán látható Ukrajna területéről származó – a 40 ábrán lévő ékszerekhez igen hasonló kidolgozású – karkötőre.

A mai Ukrajna már csak azért sem lehetett a Római Birodalom része, mert minden bizonnyal valójában nem is létezett a Római Birodalom úgy, ahogyan azt részletesebben egy másik vitaanyagomban is bemutattam.[1560] S mint fentebb írtam, a mai Ukrajna területén élő lakosság rokonsága a görögökkel a vikingek (azaz az északi germán népek) két évezreddel későbbi délre vándorlása jelentheti. *Akkor a karkötő mitől lett hellenisztikus remekmű?*

[1556] Kherszonészosz egykori görög városállam a Krím-félszigeten, a mai Szevasztopol mellett, a középkori bizánci Herszón. Az i. e. 4. századbeli alapításától az 1300-as évek nomád dúlásáig maradt fenn. https://hu.wikipedia.org/wiki/Kherszon%C3%A9szosz_(kr%C3%ADmi_polisz). Eszerint létezhettek görög városállamok a mai Ukrajna területén. Ugyanakkor a Krím-félszigeten a sírok az V–XI. század között „zsidó feliratúak".

[1557] A Wikipédia szerint Kherszonészosz egykori görög városállam a Krím-félszigeten.

[1558] Lásd a „Hogyan vágták el a magyarság eredetének ősidőkig visszamenő történetét?" c. írásom e kötetben, 37. ábra

[1559] https://24.hu/elet-stilus/2016/12/14/szittya-kincseken-marakodik-a-krim-es-ukrajna/.

[1560] Lásd a Hogyan vágták el magyarság eredetének ősidőkig visszamenő történetét? című írást ebben a kötetben.

A 40. ábrán a híres kazahsztáni leletek láthatók, amelyek Altynkazganból, a Kászpi-tenger Urál felőli oldaláról származnak. A régészek szerint ezek a hun leletek a Kászpi-tenger keleti oldala felőli előfordulása a hunok Urálon túli eredetét igazolja; elnyomva a hagyományként őrzött heftalita gyökereket, amit sokak szerint a Kárpát-medencében fellelhető ún. fehérvárak is bizonyítanak. Eszerint a *„Fehérvár”* név a szkíta gyökerű fehérhunok, azaz heftaliták letelepedésére utal. Az alapvető probléma tehát éppen az, hogy *nem tisztázott, kiket is érthetünk valójában a hunok alatt?*

40. ábra. Altynkazgan-kultusz darabjai[1561] *és rommező (Kazahsztán).*[1562]

A magyar hagyomány szerint *a hunok a szkíták örökösei*, így érdemes kitartani e vonal mellett. *Miért ne élhettek volna a szkíták örökösei, a fehér hunok a Kaszpi-tenger keleti oldalán, ha éltek az egykor onnan keletre eső – az akkor még jóval nagyobb – Aral-tó vidékén is?*

Imént láttuk, hogy létezett egy *északi kereskedelmi útvonal* is, amely (az ujgurok által lakott területeket és a szogdokat érintvén) a Kászpi-tenger és a Fekete-tenger vízi útvonalon át – az északi partvonalak mentén haladva – tartott a Duna felé. Voltak tehát kereskedelmi kikötők is, és ilyen lehetett Altynkazgan, és így az is természetes, hogy szkíta, ill. hun leletek előfordulhatnak a víziútvonal északi oldalán is, ami még nem bizonyítja a hunok Urálontúli[1563] eredetét.

A mai ukránok elsősorban azoknak a kijevi ruszoknak a leszármazottai, akik északról érkezvén elfoglalták a nomádok lakta területeket, és 860-ban megtámadták Bizáncot; *vagy inkább a „Pártus Birodalmat”?* Ez indíthatott egy nagyobb beköltözési hullámot a IX. század végén a Kárpát-medencébe.

Az egyik legnagyobb csúsztatásnak azonban az ún. avar kincseket tartom. Az avar törzsnevek

[1561] https://e-history.kz/en/photosets/show/22880/.
[1562] https://felfedes.hu/2016/11/16/hun-romokat-talaltak-a-kaszpi-tenger-partjan/ .
[1563] Uralontúl egy adott tájegység neve, Dunántúlhoz hasonlóan, ezért egyben írandó.

megegyeznek az Árpád-vezette törzsek neveivel.[1564] *Az avarok történelme főleg a hunok megnyújtott történelmének egy szakasza, amit a kunbábonyi régészeti leletek (41. ábra) is igazolnak. Hasonló technikával készültek, mint a 40. ábrán bemutatott hun leletek.*

41. ábra Kunbábonyi sírlelet [1565]

Mivel a hunok történelmét időben hátra datálták, az V. századi események történhettek akár a VII. század végén, vagy a VIII. század elején is. A kunbábonyi sír elvileg lehetett tehát Attiláé. Az eltemetett férfi rangját többek között arany kürtje, ivóedénye, madárfejes jogara, aranyveretes kardja igazolja.

Éppen ennek a sírleletnek téves értelmezése hívja fel a figyelmet arra, milyen galibákat okozhatnak a fiktív történetek elfogadása valóságként, beleértve Attila háromkoporsós temetkezését, ahogyan Jordanes *Getica* című művében eltemetteti egyébként Alarikot, a nyugati gótok dicső királyát, ami Dzsingiszkán temetésének is mintát adott.[1566]

A hunok, mint a szkíta, majd az ókeresztény kultúra terjesztői, valóban érkezhettek a kereskedelmi útvonal bármely részéről, ezért is lehetett az általuk felügyelt terület oly hatalmas. Azonban ettől ők még nem lettek sem vad törökök, sem germán gyökerű gótok vagy görögök, a nyelvük pedig a szkíták nyelve, ami természetesen némiképp keveredhetett a helyi nyelvekkel. Ezért oly nehéz beazonosítani a történelmüket, bár e tanulmányom második felében ezzel is próbálkozom.

A „romanizálás" pedig valójában a perzsa-arám gyökerű hun-pártus kultúra kisajátítását jelenti, aminek számos útja felismerhető, de mindegyiket jellemzi a perzsák, a hunok elítélése mellett a görögök és rómaiak dicsőítése és az arám nyelv és a pártus leletek elnyomása, átnevezéssel máshová sorolása. Erre egy igen meggyőző bizonyíték, ahogy az ún. barbár hitet elítélik, míg az ún. „egy igaz hitet" példaként állítják, amin belül valójában átminősítik a valós eseményeket. Például az ún. IV. századi mártírok szenvedéstörténetei – amelyek nem tekinthetők szabatos jogi szövegeknek – legalább 50-100 évvel az események után keletkeztek. Bár az elbeszélés menete követi a kronológiai sorrendet és látszólag törekszik egyfajta történeti hűségre (a helyszínt is megemlítik), azonban elsősorban a mártíromság leírását állítja példaként. Bár a vádlottak a „regnáló politikai hatalom" császári rendeleteinek mondtak ellen, azonban a 303-304-es nagy keresztényüldözések kiváltó oka – Hudák Krisztina és Nagy Levente elemzése szerint – még sem lehetett politikai,

[1564] Lásd a Hogyan vágták el magyarság eredetének ősidőkig visszamenő történetéti című írást ebben a kötetben, 4. ábra.
[1565] Kunbábony, egy avar fejedelem kincsei (prospektus).
[1566] https://ntf.hu/index.php/2021/09/17/egy-korokon-es-idokon-ativelo-mitosz-attila-hun-kiraly-folyoba-temetesenek-tortenete/

hanem a tetrarchia-kori válság problémáiról akarhatta a hatalom elterelni a figyelmet, mivel a vértanúk szembenállása a vizsgált szövegekben lelkiismereti és nem politikai okokra vezethető vissza.[1567] Hudák egy másik tanulmányában arra a következtetésre jutott, hogy az első mártírok mind kis-ázsiai származásúak voltak,[1568] azaz a kereszténységük nem kötődött Rómához.

A romanizálás (illetve hellenizálás) folyamatára azért jó példa a Hudák–Nagy szerzőpár által elemzett pannóniai szenvedéstörténet, mert ők bár nem vonják kétségbe a Római Birodalom létezését, azonban felhívják a figyelmet arra, hogy az ún. tetrarchia-kori válság[1569] idején (azaz a fiktív korszak végén) milyen eszközökhöz nyúltak a valóság átértelmezésének érdekében. A jóval későbbi *valós keresztényüldözéseket felhasználva kreáltak visszadatált fiktív olyan történeteket,* amelyekkel nemcsak elleplezik a Római Birodalom fiktív jellegét, hanem egyben átminősítik a szereplőket. A levonható következtetés, hogy kb. 50-100 évvel később valóban lehettek ókeresztény üldözések Pannóniában, ami a hunok által terjesztett kereszténységre vonatkozhatott, az üldözők pedig azok a germán gyökerű népek lehettek, akik később, mint a kereszténység megmentői léphettek elő.

A hellenizálás legtipikusabb példája azonban az Aleandriai Könyvtár történeteinek a megkreálása, amiről a másik vitaanyagomban részletesen írtam.[1570]

A levonható következtetés az, hogy feltehetően a IV. vagy inkább a VI. század előtt sem Római Birodalomról, sem Gót Birodalomról, sem gazdag görög kultúráról nem beszélhetünk, mivel valójában a szkíta gyökerű perzsák, hunok gazdag kultúrájának a kisajátításról van szó, amit bizonyít, hogy *az uralkodók jellemzően balkáni származásúak voltak*, azaz sem nem görögök, sem nem rómaiak. [1571]

[1567] Hudák Krisztina–Nagy Levente: Pannoniai ókeresztény mártírperek és politikai aspektusaik. https://ojs.uni-miskolc.hu/index.php/jogiszemle/article/view/1466

[1568] Lásd a Hogyan vágták el magyarság eredetének ősidőkig visszamenő történetét? c. írásom e kötetben, 82. o.

[1569] „Diocletianus és Maximianus az állítólagos 20 évnyi közös kormányzás után lemondott, addigi caesarjaik, (I.) Constantius és Galerius követte őket a trónon, akik ezzel egyidejűleg két új caesart neveztek ki, két, szintén a Balkánról származó katona személyében: Severust és Maximinus Daiát." (Diocletianus és a tetrarchia (284-305) – Újrakezdés. *Római kor* c. honlap. https://romaikor.hu/roma_tortenelmet_irt_(a_romaiak_tortenete)/a_ketteosztott_birodalom/az_okor_alkonya___a_kesei_romai_birodalom_tortenete/cikk/diocletianus_es_a_tetrarchia_(284_305)___ujrakezdes

[1570] Lásd Hogyan vágták el magyarság eredetének ősidőkig visszamenő történetét? c. írásom, e kötet VII. fejezetét.

[1571] *Római kor* c. honlap.

II. Az „ázsiai szkíták” és a „Selyemút”

Az eredeti kérdés, ami kutatásokra ösztönzött: *Miért lehet oly természetes sokak számára Magyarország Megszentelt Koronájának bizánci eredetet tulajdonítani?* Nekem, ami bizánci, az azt jelentette eddig, hogy görög.

Már kezdem érteni: Ahogy a szkíta kultúra indogermán, úgy a perzsa kultúra arab lett, miközben a szkíta kultúrát terjesztő hunokat összemosták a tatárokkal. És akkor még nem beszéltem a hellenizmusról, ahol pedig már minden görög lett.

A lényegre térve, ebben a tanulmányomban arra keresem még a következőkben a választ, hogy *kik lehettek a Szent Korona tervezői, megalkotói, és mi lehet a magyarázata annak, hogy III. Béla érmein nem latin felirat szerepel?* Az utóbbi ugyanis azt valószínűsíti, hogy a magyarság valódi gyökereit elnyomták, és az identitástudatunk megerősítése érdekében ez egy kardinális kérdés.

Hol élhettek a szkíták, ill. utódjaik a hunok?

Mivel az ókorban nem valószínű, hogy birodalom alatt sokkal többet lehetne érteni, mint kereskedelmi érdekszférát, már a 42. ábra térképét is csúsztatásnak tartom. Ezért bejelöltem rajta a germánok tartózkodása mellett, a délre vándorolt görög rokonaikat, az ún. proto-török-, valamint a szkíta gyökerű népeknek – a néhány évszázaddal korábban (Xerxész uralkodása idején) még biztosan fennálló – helyzetét is.

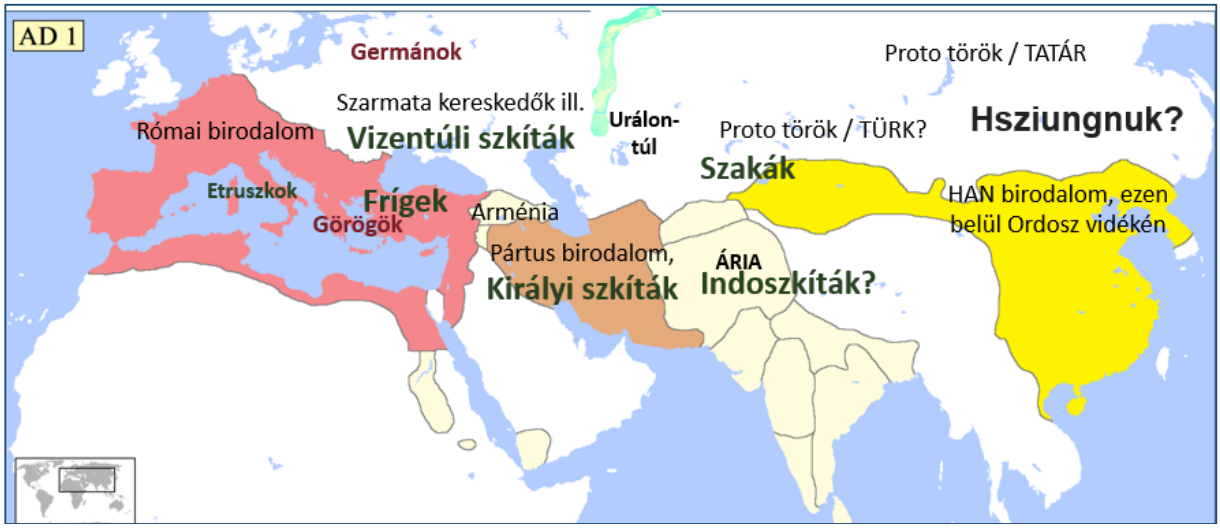

42. ábra. Eurázsia az I. évszázadban. Szkíták és hunok a „birodalmak” viszonylatában.

Egy szogd forrásban a hsziungnukat (xiongnukat) khun névvel illették, ezért lefordítva mondhatjuk: ők ázsiai hunok. *De vajon kiket takarhat e megnevezés? Tatárokat vagy europid népességet?*

Az égtájak jelölésére a kínaiak a színeket használják. Középen a napsárga, amihez viszonyítanak. Kínától a Kárpát-medence is nyugatra fekszik, így szinte *minden szkíta kultúra-terjesztő egyben fehérhun*, kivéve az Ordosz-környéki sárgahunokat, és az innen északra élő ún. feketehunokat Mongólia területén.

Ugyanakkor az ázsiai hunok megnevezés megilleti azokat is, akik még az Óperzsa Birodalom területéről költöztek keletre nyersanyag után kutatva, illetve a kereskedelmi úthálózat kiterjesztése érdekében. Mongólia igen gazdag ásványi kincsekben, így geológiai kutatások is indokolhatják a szkíta/hun-elődök letelepedését.

Tehát van mit tisztázni, de nézzük előbb a gepidákat![1572] Mivel keletről a Kárpát-medencébe érkező hunoknak ők alkothatták az első nagyobb hullámát.

43. ábra. A „gepida" (azaz inkább hun) ékszerstílus, mely Közép-Ázsiától a Kárpátokig bukkant fel. V. századi hun nyakperec,[1573] az apahidai sólyom[1574] és szaka övcsat.[1575]

Bactriából, illetve a Turáni alföldről – az Oxus katasztrófája okán a megélhetéshez alkalmas helyet keresve a III. században – a szélrózsa minden irányába tömegesen elvándoroltak az emberek. Míg a földművelők és a kézművesek a kereskedelmi útvonalakon nyugatra, addig az állattenyésztők inkább csak a közeli folyómenti völgyekbe menekülhettek.

A 44. ábra térképe alapján az afgán migránsok mai Törökország felőli érkezése felveti, vajon *miért lehet annyira elhallgatott* ***a Balkán felöli bevándorlás*** *lehetősége?* Ez is lehetett egy természetes vándorlási útvonal keletről nyugatra, ezen az úton indult Kőrösi Csoma vissza.

44. ábra. Közép-Ázsiától a Kárpátokig.

A fehérhunok első hulláma – még talán a Pártus Birodalom idején – ezen az úton érkezhetett, mivel a birodalom szó éppen arra utal, hogy szervezett kereskedelem folyt. A történeti szakirodalomban kevés szó esik arról, hogy a Kárpát-medence nagy részébe az i. u. I-III. század között keleti

[1572] Lásd a Hogyan vágták el magyarság eredetének ősidőkig visszamenő történetét? c. írásom e kötetben, V. fejezet.
[1573] https://alfahir.hu/sites/default/files/barikad.hu/files/2014/11/hun1_0.jpg.
[1574] https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Saddle_fittings_of_a_Gepid_prince_-_Apahida.jpg.
[1575] https://alfahir.hu/uj_szempontok_a_szakak_tortenetehez-20121115.

szkíta népek is érkeztek. A rómaiak rettegett ellenfelei, a roxolánok fokozatosan telepedtek le Erdélyben, az Alföldön, majd a Dunántúlon.[1576] A Dáciában letelepülő ún. gót gepidák germán gyökerét azonban a hiányzó gót nyelvi emlékek cáfolják, amit a régészeti leletek csak megerősítenek.

Egy orosz régészek által talált nyakperec megmunkálása nagyon emlékeztet az Erdélyben talált (gótnak tartott) gepida kincsekre. Hasonló technika felismerhető a Közép-Ázsiai szaka leleteken is (44. ábra), sőt a későbbi kunbábonyi hun fejedelem leletein is (41. ábra). Még a Nibelungok kincse után kutatók is hasonló technikával készült tálra találtak a Rajnához közel (2. ábra), és az itteni tál megmunkásához nagyon hasonló az. V. századra datált szilágysomlyói tálé is.[1577] Ezek bizonyára mind szkíta utód, azaz hun régészeti leletek!

Mivel a hunok elődei a hagyomány szerint is a szkíták. Ezért a 44. ábra térképén feketével bejelöltem Xerxész perzsa király síremlékén ábrázolt szkítákat is, pirossal pedig a jellemző helyeket a könnyebb tájékozódáshoz. Középre éppen a *Kura és az Araxes folyóról elnevezett kultúra* került, ami nem csak a fémművességéről nevezetes, hanem lótenyésztéséről, borkészítéséről és később a harci szekereiről is. Valójában **ez *az Ararat hegyvidéki kultúrát*** jelenti. Azaz azt a területet, ahol hagyomány szerint Noé bárkája kikötött.

NOÉ neve arról árulkodik, hogy ezt jelképesen kell érteni; azaz minden bizonnyal a fennmaradást segítő égi erők itt adtak a tudatos cselekvéshez értelmet az embereknek. Az örmények hagyománya szerint éppen itt, a volt Arménia területén készült a Szent Korona is, amit az ún. szakértők oly előszeretettel neveznek bizánci kincsnek. Az előbbiekben láthattuk, hogy tulajdonképpen *nem a „bizánci" elnevezéssel van a probléma, ami alatt lényegében a Fekete-tenger tágabb környékének kultúrája értendő*, hanem az, hogy a bizánci kultúrát a mai tudomány – az eredeti gyökereket elnyomva – hellenizálta.

Nemcsak az Ararat hegyvidéke, hanem minden bizonnyal a Balkán is, sőt még Dácia is a Pártus Birodalomnak szerves része lehetett, hiszen már Dárius is a birodalmához csatolta ezeket a területeket (Egyiptommal együtt), azaz a kereskedelmi úthálózat jelentősen kibővült már i. e. az V. században. Sőt az előbb láthattuk, hogy feltehetően Traianus is azonos lehetett III. ARSZAK pártus uralkodóval, azaz folyamatosan tovább bővíthették a kereskedelem révén lazán szerveződő együttműködést, ami a kelták által lakott területeken nyugaton is terjedt.

Mivel a Pártus Birodalom i. e. 247- i. u. 226. között állt fenn, ami Jézus születésével (292. december 25.)[1578] korrigálva a mai időszámításunk szerinti I. évezred első felét jelenti. Így elvileg Attila királyságát követő trák császárok uralkodása azonos lehet a Hun Birodalomnak egy „elsüllyesztett" időszakával, ami helyett a történelem Bizánci Birodalomról és Német-Római Császárságról (annak kezdeti időszakáról) regél.

E logika mentén pedig valószínűsíthető, hogy a Római Birodalom tulajdonképpen azonos a Pártus Birodalommal, aminek még a neve is latin, és arra utal, hogy önálló királyságok szövetséget követve szerveződtek elsősorban a kereskedelem fejlesztése érdekében, amivel együttjárt olyan kereskedelmi központok kiépítése, mint Lugdunum, Lutetia, Róma, Bizánc, Olbia, Aquincum, Savaria, Sirmium, stb.

[1576] https://alfahir.hu/kik_azok_a_roxolanok-20120709

[1577] Lásd a Hogyan vágták el magyarság eredetének ősidőkig visszamenő történetét? c. írásom e kötetben, 1. ábra.

[1578] Lásd a Szent Korona, mint az ókeresztény hitvilág jelképe c. írásomat e kötetben.

45. ábra. Mithras dombormű Gyulafehérvárról.[1579]

Az utak mentén terjedő szkíta-szellemiségnek jó fokmérői lehetnek azon régészeti leletek, amelyeken a Mithra kultusz jelenléte felismerhető. Bár ezek a bactriai érmeken ugyanúgy megtalálhatók, mint Duna-mentén vagy Erdélyben (45. ábra), mégis e kultúrát általában a rómaiakhoz kötik, annak ellenére, hogy sokkal hamarabb jelen volt a Pártus Birodalom területén, mint Rómában.[1580] A gyakori Mithridatész uralkodói név (jelentése Mithra adománya) feltehetően a hellenizmusnak köszönhető, ami által az uralkodók könnyen összekeverhetővé váltak.

Mitra, a Rend és Igazság őre, megadja a lehetőséget a fejlődéshez, azonban mint kemény harcos végez azzal, ami visszahúz, gonosszá tesz. A *tiszteletét angyalok formájában őrizte meg a manicheizmus,* amely –mint ókeresztény vallás– Jézus tanítását ötvözte az akkori különböző vallási irányzatokkal. Bizonyára *ezért szerepelnek angyalok a Szent Koronán*, aminek tervezői nagy valószínűséggel tehát a manicheizmus hívei lehettek, azonban annak készítésére – a Korona tökéletes szerkezete okán – csakis a szkíták jöhetnek számításba.

46. ábra. Szkíták ábrázolása I. Xerxész (Khsajárszá) király síremlékén.[1581] *Besorolásuk: 1. Vízentúliak: géták, dákok, etruszkok stb, 2. Hegyes süvegűek: dahák a folyamköztől az Oxusig (királyi szkíták), 3. Haumát fogyasztó frígek 4. Szogdián túl élők: szakák.*

[1579] Forrás: ubi-erat-lupa.org, https://muvelodes.net/enciklopedia/mithras-kultusza-a-romai-daciaban
[1580] https://erdelyikronika.net/2018/09/09/mithras-kultusza-a-romai-daciaban/
[1581] https://www.wikiwand.com/hu/Szk%C3%ADt%C3%A1k#Media/F%C3%A1jl:Xerxes_detail_three_types_of_Sakas_cleaned_up.jpg és https://www.wikiwand.com/hu/Szk%C3%ADt%C3%A1k#Media/F%C3%A1jl:Xerxes_I_tomb_Parthian_soldier_circa_470_BCE.jpg.

Ha I. XERXESZ perzsa király síremlékén (42, 44, 46, 47. ábra) ábrázolt szkítákat a leírásuk alapján elhelyezem Eurázsia térképén, akkor velük az egykori Selyemút gerincének négy szakasza jól leírható:

Az ***1. szakasz*** a „vízentúliak" ahová géták, dákok és egyéb olyan – a Fekete-tengertől északra és nyugatra élő – szkíták sorolhatók, akik eltűntek a történelemből. DÁK – mint népnév – feltehetően a népek kezdeti központjára utal. GÉ_TA pedig egy olyan nép jelzője lehetett, amely vágyódott az észlelés, ill. a megismerés után, ami egyben ösztönzően hatott a világ titkainak feltárására. A „TA" gyök felismerhető a hettita, a hurrita, a szkíta, a kelta… stb. népnév végén. Ahogy a tanító is „a talaj" értékeit hozza elő a tanulóból, ehhez hasonlóan a „TA" gyök népnevek végén a felszín alatti őstudásra utalhat.

A ***2. szakasz*** – az ún. királyi utak megszervezése révén – Dárius király nevéhez kötődik. Önmagukat dahának nevezték, és a dahákat – talán a kincseik okán – szokták az avarokkal azonosítani. Ábrázolásuk alapján „hegyes süvegűeknek" is hívták őket.

A ***3. szakasz*** a haumát fogyasztó frígek Anatóliában. Nyelvük ógörög, a szkíták nyelve. A föníciaiak írását használták. *De miért is nem „ómagyar" rovással írtak?* A nyelvészek csak a sírokon gyakori BÉKOS szó jelentését „tudják" megadni, amiről nekem a „BÉKE poraira", „Nyugodjék békében" jut az eszembe. Azonban az angol „bake"=sütni és az albán „buké"=kenyér szavak alapján a nyelvészek szerint kenyérfélét jelenthet. Ennyit a nyelvtudományról! *Ulfila* (Szávaszentdemeter ariánus püspöke) szülei Anatólia keleti feléből származtak. A püspök arról nevezetes, hogy Jézus tanításainak rögzítéséhez az ábécét tökéletesítette. Feltehetően *a fríg rovásábécét tökéletesíthette*, ami a magyar rovás alapja lett később.

A ***4. szakasz*** az Oxuson túl élő szkíták, a szakák. Az itteni szogd kereskedők tartották a kapcsolatot Kína felé. A VI. századi szárazságban meggyengültek, ekkor északról a nedvesebb sztyeppén élő tatárok leigázták őket.

47. ábra. Szkíták Xerxes síremlékén. Jobbra az A28 hieroglifa: qAt=KOT, KAT: „kiemelkedni, katlan (tűzhányó hegy), szellemi magaslaton lenni, bekattan, kattog az agya, kutat, kotor."[1582]

A Xerxes síremlékén ábrázoltakon kívül természetesen lehettek más kereskedelmi útvonalak is (például az üstök jelölik az Urálon átvezető utat), azonban bizonyára nem véletlen, hogy a szkíták felsorolásában nem szerepelnek az északi nomád törzsek. Ugyanakkor a mai térképek a szkítákat jellemzően az ún. Selyemúttól jóval északabbra helyezik, amely területek távol esnek a fő kereskedelmi forgalomtól (8. és 62. ábra).

Mivel célom a magyarság eredetének kulturális beazonosítása, érdemes tisztázni, hogy az (egykori) ún. „Selyemút" mentén a ma ott élő népekre rácsúsztatott szkíta jelző is okozhat zavart, mivel ily módon könnyen kimutatható az előkelőnek számító szkíta gyökerű származás. Így tesz nemcsak *Borisz Rybakov* például, amikor a Kijevi Rusz (azaz germán) gazdasági fölényét úgy

[1582] https://en.wikipedia.org/wiki/List_of_Egyptian_hieroglyphs#A.

kívánja demonstrálni, hogy a szkítákat egyszerűen a modern szláv nemzetek őseinek tekinti,[1583] de így tesznek a tatárok is, amikor a szakák türk kultúráját proto-töröknek tartják. Bár az utóbbiban lehet némi igazság olyan értelemben, hogy nemcsak, mint hódítók települtek be a korábban szkíták, hunok által lakott területekre, hanem feltehetően évszázadokon át kereskedelmi kapcsolatban állhattak, ami kulturális kapcsolatot is jelentett.

A magyar nyelv és kultúra eredete

Csakis a fennmaradt nyelv adhat megbízható támpontot a kultúra átörökítésére! A nyelvcsere egyben megváltoztatja egy nép identitását is.

Mivel a magyar akadémikusok körében általánosan elfogadott, hogy a hunok török nyelven beszéltek, kérdés: *Vajon a magyar vagy a török-e a szkíták/hunok utódnyelve?* A rovásírás ókori elterjedése adhat támpontot arra, hogy a tudás népe kikkel kereskedhetett, hová továbbíthatta az írás tudományát. Rovással kezdetben az arámi nyelvet is írták, aminek későbbi változata ránézésre az egyiptomi démotikus írással (a hieroglif írás egyszerűbb változatával) keverhető össze a legjobban.

A szkíta szó jelentése az ábrázolásnak megfelelő egyiptomi hieroglifa (47. ábra) szerint: *olyan szellemi magaslaton álló személy, akinek mindig kattog az agya valamin, és az ötleteket úgy ontja magából, mint a tűzhányó katlanja a tüzes köveket*.[1584] I. Xerxész síremlékén a szkítáknak felemelt kezű ábrázolása az A8-as egyiptomi hieroglifa tartalmát érzékelteti.

48. ábra. Fríg sapkás görögök és szkíta harcosok,[1585] tudásuk az őstudásban gyökerezik: „KOT-KOT-ács, KOT-KOT-ács, / Minden napra egy tojás", amin KOT-lik a tyúk.

Ez is lehet egy bizonyítéka, hogy szógyökeink már sokezer éve őrzik a jelentésüket. *A magyar nyelv archaikus jellege* csakis azzal magyarázható, hogy mi örökítettük át – a kereskedelem révén is elterjedt – közvetítő nyelvet (48. ábra).

[1583] https://en.wikipedia.org/wiki/Boris_Rybakov. V. ö. https://warfields.ru/hu/communication/rybakov-kievskaya-rus-i-russkie-knyazhestva-chitat-boris-rybakov--/

[1584] Lásd a latinba is átment SCITU, SCITA szavak értelmezését fentebb, a 4. ábrát és v. ö. Fábián 2021. pp. 231, 362, 416, 593-595.

[1585] A képek forrása: https://hu.wikipedia.org/wiki/Fr%C3%ADgiai_sapka#/media/F%C3%A1jl:Mus%C3%A9e_du_Louvre_Darafsh_(194).jpg,https://wunderkammer.blog.hu/2017/04/22/sapkamizeria_avagy_mi_a_kozos_a_francia_forradalomban_es_a_hupikek_torpikekben,https://mandiner.hu/cikk/20220528_szkitak_szabo_gabor_karpat_medence_szkita_magyar_rokonsag,https://www.wikiwand.com/hu/Szk%C3%ADta_szok%C3%A1sok#Media/F%C3%A1jl:Buner_reliefs_Scythian_bacchanalian_dancers.jpg, https://slideplayer.hu/slide/11114806/.

Abszurd állítás, ami ma újra terjed, hogy a magyar nyelv valamikor kb. 1500 évvel ezelőtt – különböző arra tévedő népektől átvéve szavakat – az Urál környéki pusztákban formálódott volna. Ma is így tanítják, csak még északabbra. Ebben az időben az Urálon túl még nem is létezhetett sem latin, sem szláv nyelv, mégis – az erőltetett hangváltási szabályok révén – a szavak jelentős hányadát állítólag tőlük vettük át.

Nem sokat javít a helyzeten az se, hogy a turkológusok szerint már kb. 3000 éves a nyelvünk, mert még így is a magyar szavaknak legalább a fele ismeretlen eredetű lenne. A török nyelvvel való rokonság csupán arra lehet bizonyíték, hogy a szkítáknak már nagyon régen lehetett kereskedelmi kapcsolata a török nyelvű népességgel, ami a Mongólia területén – vagyis a tatárok között – élő fekete hunok révén nyilvánvaló. Továbbá a II. évezred elején török nyelvű népesség költözött be éppen azokra a területekre, ahol a lakosság korábban az arámi nyelvjárások valamelyikét beszélte.

A magyar etimológiai szótár a gót nyelvet is beazonosítja: „*gót – a keleti gótok nyelve, amely a keleti germán nyelvek régóta kihalt ágát képviselte. Egy gót bibliafordítás révén, amely a 6. századból maradt fenn, a nyelvet rekonstruálni lehetett; ez az egész germán nyelvcsalád legkorábbi nagy terjedelmű nyelvemléke.*” Senkit nem zavar, hogy ez a Biblia bizonyára hamisítvány,[1586] azzal a céllal, hogy a hunokat „germánosítani” lehessen.

A nyelvészek meghatároznak ugor kort és urál kort (miközben nagy tömegekben nem élhettek a magyarok elődei a pusztában), ugyanakkor elzárkóznak attól, hogy sumér, akkád vagy éppen egyiptomi rokonságot vizsgáljanak, mondván a magyar egy sokkal fiatalabb nép. A magyarság gyökere azonban nagyon mélyre nyúlik, ha nem is nevezték mindig magyarnak. *Miért is lenne tudománytalanság annak vizsgálata, hogy hasonló tartalommal a magyar szógyökök hogyan jelennek meg az ókori nyelvekben?*

49. ábra. Az Y1 hieroglifa[1587] (mDAt=madzsat, magyat): „könyvtekercs, azaz szellemi értékek átmentése” és Székes Bertalan Vérszerződés c. secco-n[1588] központi helyen látható a Nagyszentmiklósi kincsből a bikafejes ivócsanak.[1589]

Az a törekvésem, hogy a magyar szavak gyökerét felismerjem ókorból ismert szavakban, és ezek útmutatása szerint finomítsam a magyarban használatos hangok (mint ősfogalmak) jelentését.

[1586] Lásd a Hogyan vágták el magyarság eredetének ősidőkig visszamenő történetét? c. írásom e kötetben, 37. oldal.

[1587] https://en.wikipedia.org/wiki/List_of_Egyptian_hieroglyphs#A

[1588] https://hu.wikipedia.org/wiki/Nagyszentmikl%C3%B3si_kincs. A secco a kecskeméti városháza dísztermében található: https://www.kozterkep.hu/24241/verszerzodes#vetito=186502.

[1589] https://hu.wikipedia.org/wiki/Nagyszentmikl%C3%B3si_kincs, https://24.hu/tudomany/2018/05/01/kincs-arany-nagyszentmiklos/.

Ilyen megfigyelések alapján állítom például, hogy

a „D” az egység eredeti felosztását jelenti, a struktúraképződést, a stabilitást elősegítő erőt;

az „SZ” pedig a szabályok szerint származtatást, lásd pl. a színek, számok, szülés szavakat.

E hangok *mint ősfogalmak jelentése jól felismerhető a Dari király által bevezetett első pénzérmék nevében.* 1 dari arany=20 szigl ezüst érme.

Hasonló gondolatmenettel a „magyar” szó jelentése: *a szellemi értékeket átmentő nép.* Egyiptomiaknál a könyvtekercset MADZSAT-nak hívják, ahol a szóvégi T a tárgyat jelöli, míg a szóvégi R egy népnevet takar. Az egyes népek mintha „arcai” lennének az égi forrásnak. Ezzel a számomra nyilvánvaló magyarázattal eddig máshol még nem találkoztam. Tudtommal legelőször – a IX. század második felében – egy arab (vagy arámi?) szövegben fordult elő a „madzser” népnév, ami időben alátámasztja az Álmos-féle eredetmondánkat, és hogy akkor adhattuk magunknak a magyar nevet (49. ábra).

Zavaró tehát, amikor a Kárpát-medencei – IX. század előtti – lakosságra is a magyart használják, mivel e szó jelentése éppen *az utódok által a korábbi elődök értékeinek átmentésére, azaz az újjászületés képességére utal.*

50. ábra. Példa a kulturális rokonság szemléltetésére.

Amikor viszont a magyarságnak a gyökerét kutatjuk, akkor a Kárpát-medence régészeti leleteit, mint kulturális hagyatékokat más népek adott korára jellemző hagyatékainak viszonylatában célszerű nézni. Például a számok és a hangok által hordozott jelentések ókori ábrázolásával kapcsolatosan az ősi szellemi hagyatékok felismerhetőségére a sumér, az egyiptomi és a perzsa kultúrában máshol már kitértem[1590] *(50. ábra).*

Erősd környékéről 7500 éves festett kerámiák kerültek elő.[1591]

[1590] Lásd A magyar nyelv archaikus jellegének bizonyítása című írásomat ebben a kötetben.

[1591] Forrás: Székely Nemzeti Múzeum. Késő-neolitikum. Fénykép: Henning János.

51. ábra. 7500 éves kerámiák a Kárpát-medence területéről.

Kárpát-medence fazekasságának ókori formavilága áthagyományozódott a mai magyar fazekasságra (52. ábra).

52. ábra. Arcos kerámiák a Kárpát-medencében i.e. 6000-től napjainkig[1592]

[1592] Ötletadó: http://magyarostortenet.gportal.hu/picview.php?prt=490415&gid=2063177&index=28

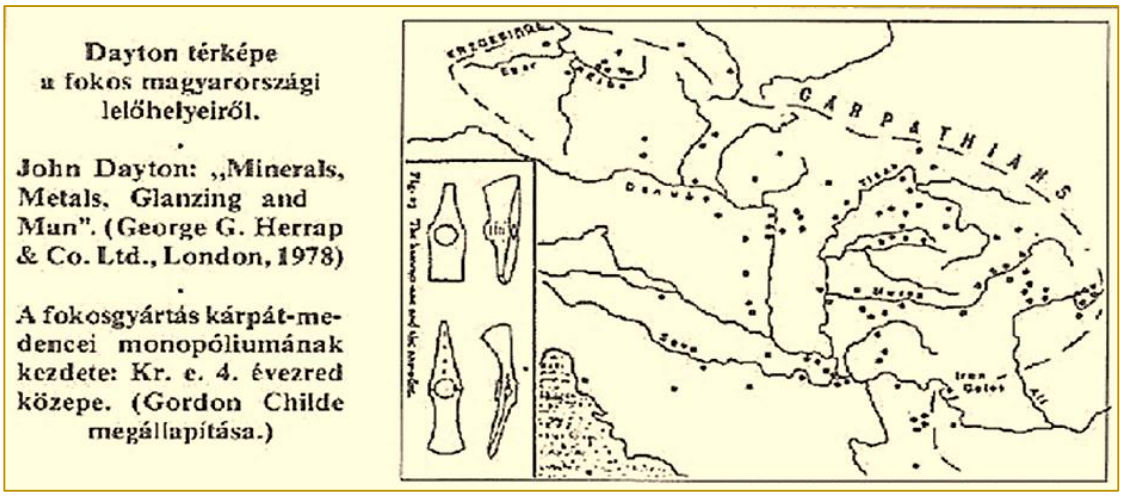

53. ábra. A „fokos" elterjedése a Kárpát-medencében. Fokos látható Nergál kezében az 50. ábrán.

A szkítákat általában koporsóban a felszín alá temetkezés jellemezte. A sír korábban *kőhalomban* volt, innen a halomsíros temetkezés (54. ábra). A KŐ szóban a „K" a központi kezdetet, az „Ő" az anyagi természetet jelöli, azaz a KŐ, az anyagi világ kezdete, mintha a KŐ segítene visszatérni a másvilágból. A kőhalom tökéletesített változata lehet a piramis.

54. ábra. Szkíták temetkezése halomsírban, sírkövekkel megjelölten.[1593]

Egy mezőségi karácsonyi kántáló szövegben: *„Paradicsom **kőkertjében arany**szőnyeg leterítve, azon vagyon rengő bölcső, abban fekszik az Úrjézus*." A kőkertre utalás egyértelműen egy olyan archaikus kifejezés, amely a központiságát hangsúlyozza Jézus születésének. Innen a magyar hagyomány, hogy a templom körül kőkerítés volt gyakran. Az arany szőnyeg pedig Jézus égi származásának a szimbolikája.

Az 55. ábrán bemutatott Derecske–Nagymező-dűlő 643. számú honfoglaláskori sírnak textilleletei (amelyek a nagyméretű ezüstkorongok által védve maradtak) bizonyítják, hogy nem csak ún. bizánci textiliát használtak itt a Kárpát-medencében. Selyemből készült taqueté[1594] lelet csak Iránból ismert a korszak hagyatékában (a kaukázusi Moscsevaja Balka lelőhelyről közöltek még ilyen szövéssel készült *kínai eredetű* darabokat).

[1593] Források: Trák halomsír: Szófiai Nemzeti Régészeti Múzeum. Arany temetési maszk a Svetitsata Tumulusból (Teréz király?) (cropped).jpg

[1594] Vetülékrendszerű kötött kelme.

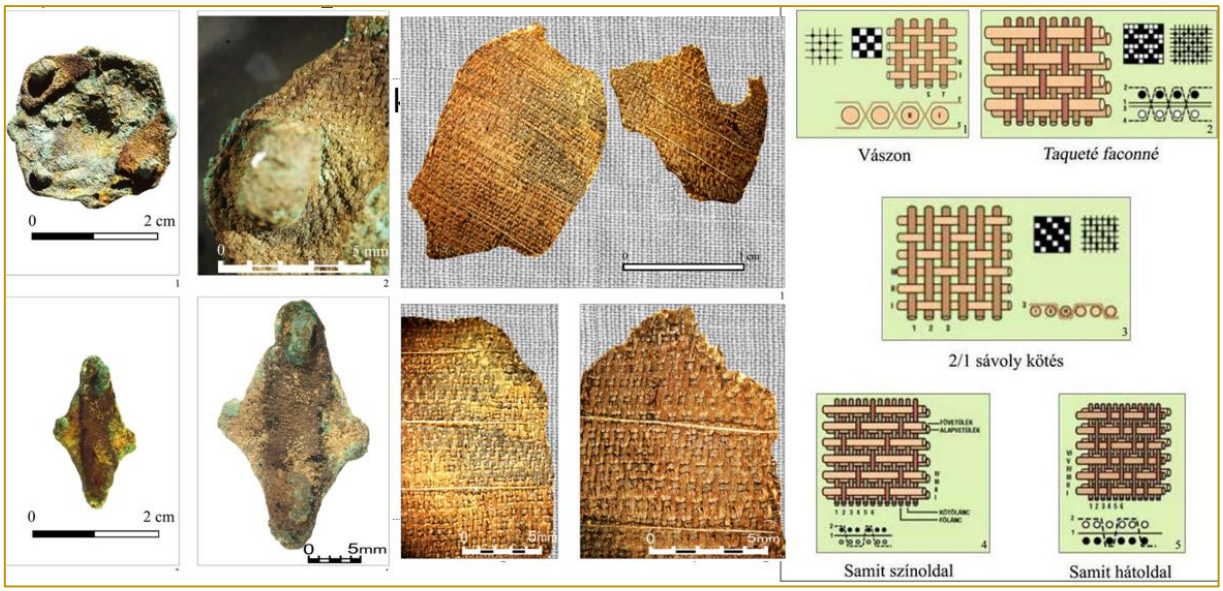

55. ábra Derecske–Nagymező-dűlő 643. számú honfoglaláskori sír selyemből készült taqueté lelete és a textilszövési minták[1595]

A derecskei sír egyik taqueté töredékén is megfigyelhető az egykori (geometrikus) apró minta kis részlete, amely a honfoglalás kori leletanyagban igen ritka. Egy hasonló mintás darab utoljára 1875-ben Nagyteremiáról került elő. Ez a lelet bár bizonyítja a kapcsolatot a távol-keleti kultúrával, azonban az előfordulás ritkasága nem valószínűsíti a nagyobb tömegű bevándorlást még annak ellenére sem, hogy a lábbelik selyemmel történő díszítését az ukrán régészek az etelközi dmitrievkai sírlelet alapján is már dokumentálták. Az ún. bizánci selyem leletek pedig éppen azt bizonyítják, hogy Kárpát-medence annak a Hun Birodalomnak a része volt, amit ma bizánci néven „hellenizáltak."

„A Selyemút" Ázsiája

Mindezeket a magyar nyelv- és kultúra eredetére utaló megállapításokat szem előtt tartva megállapítható**,** *a magyarság elsősorban a Kárpát-medencében formálódott*,[1596] azonban nem elzártan, hanem bizonyára szerves kereskedelmi kapcsolatban állhatott elsősorban *a Fekete-tenger környéki népekkel,* azonban kimutathatók – jóval kisebb arányban – az igen távoli kapcsolatok is, mind keletre, mind nyugatra.

A „Selyemút", egy *újkori* megnevezése a kelet-nyugat irányú kereskedelemnek, aminek forgalmában a gyakorlatilag *a centrumban fekvő Kárpát-medencének* (együtt a Fekete-tenger vidékével) bizonyára mindig is központi szerepe kellett legyen. Ezt igazolják az igen ősi régészeti leletek (51–53. ábra).

A „Selyemút" kifejezés is egy csúsztatás. Egyrészt mivel bizonyára az ókori kelet–nyugati irányú kereskedelem több útvonalon bonyolódott, azonban a térképek elhagyva belőle az északi nomádok útvonalát, és sokszor még a déli ágakat is, csak a középső ágat tüntetik fel. Másrészt az

[1595] Berta Norbert, Harangi Flórián, E. Nagy Katalin, Türk Attila: Újabb adatok a 10. századi textilleletek kutatásához. Honfoglalás kori temető Derecske–Nagymező-dűlő lelőhelyről. Magyar *Régészet online* magazin • 2018 Ősz. http://real.mtak.hu/101056/1/04_%C3%9AJABB%20ADATOK%20A%2010.%20SZ%C3%81ZADI%20TEXTILLELETEK%20KUTAT%C3%81S%C3%81HOZ.pdf

[1596] Amit a legújabb archeogenetikai vizsgálatok is igazolnak. Lásd *a Hogyan vágták el magyarság eredetének ősidőkig visszamenő történetét?* c. írásom e kötetben, 12. ábra.

elnevezéssel azt sugallják, hogy a kereskedelem fejlődése a selyemmel, távol keletről indult, és ezzel elnyomják a központi szervező szerepét a Fekete-tenger környéki kultúrának. Sőt áthelyezik a hangsúlyt a Földközi-tengerre, a kereskedelem történetét némiképpen átkozmetikázva, mintha a célállomások Velencében vagy Rómában lettek volna, pedig Marco Polóig nem is tudták, honnan származnak az áruk. A karavánút talán onnan kaphatta *utólag* a Selyemút elnevezését, hogy fizetésül már nem csak darit, és sziglit, azaz arany és ezüst érméket fogadtak el, hanem selymet is. Megjegyzendő azonban, hogy Iszfahánban például sohasem használták ezt a kifejezést, így inkább egy újkori csúsztatás lehet ez az elnevezés.

A középső ág kiépítése Nagy Dareiosz (inkább Dari) királyhoz köthető, aki az i. e. VI–V. században a jó szervezőkészségének köszönhetően 23, később már 28 népet irányított.

Technikai bravúr, ahogy a sivatagon át vizet vezetetett a városokhoz. Az űrből is láthatók azok a gumikerekek, amelyek alatt lévő víznyerő hely neve QANAT (kiejtve KANAT), a kisebbeké KAREZ (56. ábra). *Vajon nem innen eredeztethető a kanál szó? Milyen alapon hangoztatják az ismeretterjesztő filmekben, hogy a világban elterjedő kanat-rendszerek az araboknak köszönhetők?*

A XX. századra a számuk sok tízezer lett, csak a mai Irán területén. Az egymástól 30 m-re eső gödrök alján biztosítani kellett, hogy a víz mindenhol áramoljon. A legmélyebb helyeken 300 méternél mélyebben folyik az életet biztosító víz. Nemcsak a karavánok használják máig, hanem még sokezres lakosságú városok is épültek rá. A legújabbkori bombázások hatalmas károkat okoznak sokfelé az ilyen rendszerekben, és csak egy-egy szakasz védett, mint világörökség. Azzal sehol sem találkoztam, hogy a szkíták tudásának köszönhető ez a több mint két és félezer éves megoldása a sivatagi vízellátásnak, helyette csak a „perzsa támadásokról” hangosak a tanítások.

56. ábra. Perszepolisz vízellátását a QANAT rendszer biztosította, a szállítást kétpúpú tevéken bonyolították. A város felgyújtása után a nyílászárók kőkeretei maradtak meg.[1597]

[1597] Viasat Historyn vetített Selyemút c. filmből.

57. ábra. Ókorban épült karavánszeráj, amit máig használnak a sivatagi utasok.[1598]

Az ókorban épült karavánszerájokat máig használják a sivatagon átkelő kereskedők (57. ábra). A nehéz terepviszonyok között az árut kétpúpú tevéken szállítják, amelyek a vastag bundájuk okán alkalmasak a magashegyi ösvényeken történő közlekedésre is.

58. ábra. A Selyemút karavánútjai Ázsia térképén.[1599]

A karavánút Mezopotámia felől – Dari király útjainak keleti folytatásaként – az Oxus-folyó két oldalán egymással szemben fekvő Bactria–Szogdia központok felé haladt. Az egyik nagy begyűjtő pont Bactria lehetett, ami nemcsak azért érdekes, mert e vidéket tartja Árpád magyarjai őshazájának Komjáthy István a *Mondák könyvében*, hanem mert ez a területet a legújabb archeogenetikai vizsgálatok, mint az ARP haplotípus gyökerének helyszínét igazolják az ún. honfoglaló kori sírokra, azaz a valamikor régen *innen elvándoroltak* közül néhányan valóban később letelepedtek a Kárpát-medencében.

Amikor a mongol támadások miatt Zhang Qian (Csau Csien), kínai diplomata szövetségest keresve meglátogatta *az ún. vándorló kereskedő népeket* az i. e. II. században, látván a hunok harcos paripáit, selymet ajánlott értük. Ez fellendíthette a távol-keleti kereskedelmet, aminek Kínában legnagyobb központja DUN_HUANG lett (58. ábra). Mintha a Dunára utalna az első tag! *Stein Aurél* 1907-ben rengeteg ókori írást és kincset vitt el innen a British Múzeumnak.

[1598] Viasat Historyn vetített Selyemút c. filmből.
[1599] Ez alapján: http://www.geopolitika.hu/hu/2016/06/10/terkepek-a-selyemutrol/.

A selyem beszerzési helye CHENDU, ahol már 5000 éve ismerik, hogy forróvíz segítségével, hogyan lehet legombolyítani a szálakat. A titkot a II. században kicsempészte egy Indiába férjhez adott hercegnő, így később már ott is előállították, ahonnan a titok átkerült Európába is, a szövés mintája pedig egyszerűsödött.

Kínában XI'AN, a mai Peking is egy árubegyűjtő központ volt, és a keleti oldalon az út egészen Koreáig tartott, legalábbis a kínai Tang dinasztia (618-907) idejéig, amikor a kapcsolatuk állítólag megromlott. Azonban könnyen lehet, hogy itt is csak az időcsúsztatásból eredő információhiányról van szó. *Itt ugyanis kétévszázadnyi elcsúszás tapasztalható a kínai és az európai történelem között.*[1600]

A térképeken (14. ábra) AR_GUNT vidéke– ahol jelenleg az MKI munkatársai kutatnak – nincsen rajta. Ráadásul a hely jóval a Kínai Nagyfaltól északra esik, tatárok által lakott terület közelében. Ugyanakkor a sárga hunok – Ordosz vidékén – attól délre éltek.

Az 59. ábra térképén Zhang Qian (Csau Csien), kínai diplomata útja látható. A híres kínai i. e. 126-ban eljutott egészen Bactriáig, helyesebben, ahogy ők mondják Daxiában is járt. Zhang Qian (Csau Csien) útja azt sugallja, hogy ő *a szkítákban szövetségesekre* lelt, azaz amennyiben ők a xiongnuk (ázsiai hunok), akkor ők nem lehetnek azonosok azokkal, akiknek a támadásaival szemben fordult segítségért a vándorkereskedőkhöz.

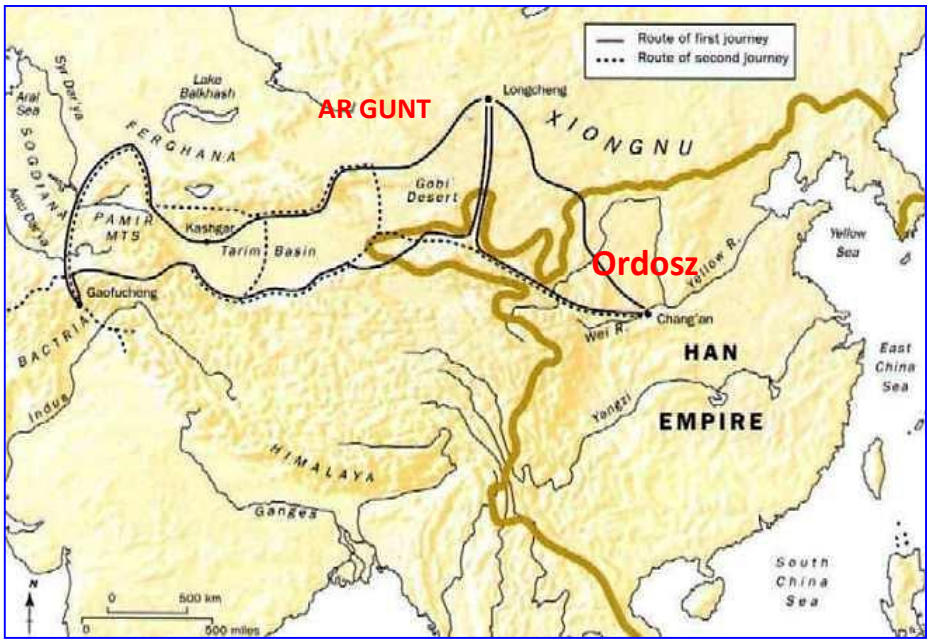

59. ábra. A xiongnuk – fekete hunok – elhelyezkedése.[1601]

Az egykori „Selyemút", bár sohasem hívták így az ókorban, egyben *egy védelmi szerveződés is lehetett* a mongol és görög, illetve északi germán támadásokkal szemben.

Bactria az ún. „hegyes süvegűek" görög neve lehetett. A kínaiak dahák földjének írták, ahogy a pártusok nevezték magukat. Központjuk BALKH, ahonnan Mandics György szerint – általa eredetinek tartott rovásszöveg nyomán állítja[1602] – 233-ban magukat Csík népének nevező emberek nagy tömegben elköltöztek. Teszem hozzá, feltehetően az Oxus katasztrófája okán.

[1600] Weissgerber szerint.

[1601] http://resourcesforhistoryteachers.pbworks.com/w/page/123938082/Zhang%20Qian%20and%20the%20Beginnings%20of%20the%20Silk%20Road.

[1602] Mandics György: *Rovott múltunk* c. könyvéről a HÁLÓ közösségben tartott tájékoztatóján hangzott el az információ.

Már ekkor a kereskedelmi utak középső szakaszának a védelme meggyengülhetett, amire a VI. századra kimutatott nagy szárazság csak rátett. Azonban itt is kb. 3 évszázad az eltérés az írott források és a geológia magállapításai között!

A lényeg, hogy a Hetepe vulkánkitörést követő II. század végi szárazság, majd a III. század első felében a Himalája jelentősebb földmozgásainak következtében kialakult szárazságban a népesség annyire meggyengült, és ettől kezdve már nem tudott kellőképpen ellenállni azon kívülről érkező támadásoknak, ami néhány évszázaddal korábban Zhang Qian (Csau Csien)-t is összefogásra ösztönözte.

A lényeg: *a Pártus Birodalom ún. „széteséséhez" nem a perzsa támadások vezethettek,* – ahogy ezt ma tanítják – hanem inkább (keletről és nyugatról egyaránt érkező) külső támadások által megkövetelt átszervezés szükségessége. *Egyrészt* a török (mongol) tatárok lehettek a „frászt hozók" és nem az irániak. Valahogy soha nem egyezik a magas színvonalú perzsa kultúra azzal a kegyetlenséggel, ahogy a perzsákat jellemezték. *Másrészt,* ami még valószínűbb, hogy a Pártus Birodalom a Hun Birodalomban folytatódott. Mivel az ún. Római Birodalom uralkodói jellemzően a Balkánról származtak, valószínűsíthető, hogy egészen 860-ig a pártus királyi leszármazottak adták a királyokat, akiknek folytatói lehetnek az Árpád-házi királyok is. Csupán a IX. századtól érték nyugatról és északról jelentősebb germán támadások, és feltehetően kelet felől nem sokkal ezt követően megjelentek a törökök. (Megjegyezve, hogy Nyugat-Európában már a Hetepe vulkán kitörés (kb. 180) után megindultak északról a germán támadások, amelyet pl. a lugdunumi (mai lyoni) régészeti leletek igazolnak.)

A magyarnak a török nyelvvel való rokonsága a közös arámi gyökérben keresendő. Az Újperzsa Birodalomban beszélt számtalan – a török nyelvcsaládhoz sorolt – helyi nyelvnek a közös gyökere a magyarral az őslakók arámi nyelve lehet. Azaz visszanyúlik arra az időszakra, amikor a *Kárpát-medence hármashalma és az Ararat három csúcsa még szerves kulturális egységet* alkotott, majd a kereskedelem révén terjedni kezdett. Azaz a török nyelvvel való rokonságunk valójában az óperzsák nyelvével való rokonságban gyökeredzik, s nem a hunok török voltában.

60. ábra. Térkép a Kínai Nagy Fal vonalaival.[1603]

[1603] https://www.sumidamagazin.com/2021/04/16/a-kinai-nagy-fal/.

Dun Huangból Szogdia felé két út is vezet. Azaz a Takla Makán sivatagot két irányból védett út vette körül, amelyek akár a Kínai Nagyfal (60. ábra) hosszabbításaként is felfoghatók. Fal a sivatag szélén könnyen lehet, hogy a közlekedés megkönnyítése céljából készült.

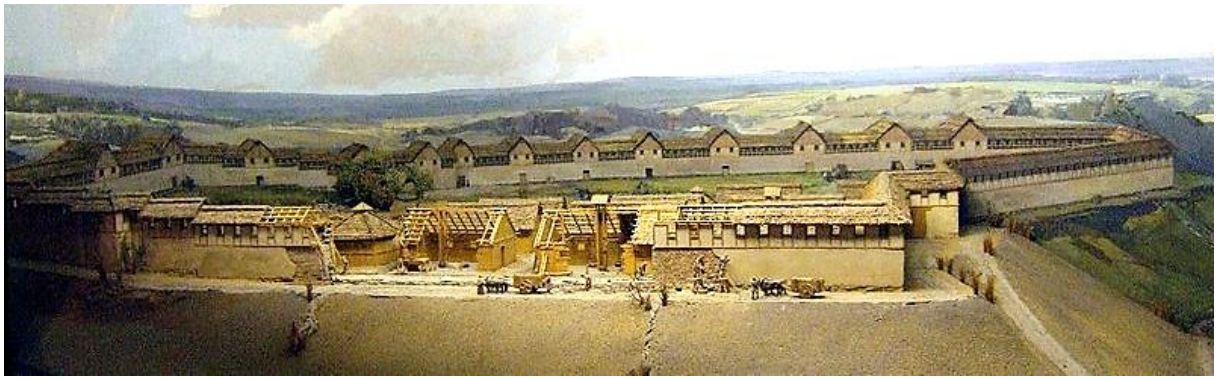

61. ábra. A vályogtéglás kelta Heuneburg i. e. 500-ból a Duna forrásvidékén.[1604]

A vályogtéglás építkezés a Duna menti keltákat is jellemezte Heuneburgnál (61. ábra), ahogy Tungvancseng *(Fehérvár***)** épületei is így épültek (62 ábra). Bár *a helyi építőanyagot felhasználó vályogtéglás építkezés* elterjedt a világban, mégis érdekes, hogy a Selyemút minkét végén megfigyelhető. Sőt így építkeztek az emberek a déli leágazás végén, Egyiptomban is.

62. ábra. A vályogtéglás Tungvancseng (Fehérvár) talán xiongnu város?[1605]

A szogdok (bár a szovjet áttelepítések okán már nem beszélik a fiatalok a nyelvüket) őrzik az évszázadok óta kibékíthetetlen ellentétüket az üzbégekkel. A (perzsa) reneszánsz hódító, Timur az új Szamarkandban létrehozta a világ akkor bizonyára legpompásabb közterét, amire az üzbégek ma rengeteg pénzt fordítanak, miközben a közeli *eredeti szogd főváros vályogtéglás* épületét és freskóit teljesen elhanyagolják. A 63. ábrán középen a díszes öltözetben figyelemreméltó a király

[1604] https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Heuneburg_(Diorama_im_Heuneburg-Museum,_Hundersingen).jpg.
[1605] https://tortenelmi.blog.hu/2019/10/17/a_hunok_rejtelyes_fovarosa_kinaban_637.

koronájának a formája. *Lehetséges-e, hogy a régi szogd fővárosba látogató uralkodó fején a mi Szent Koronánk látható?*

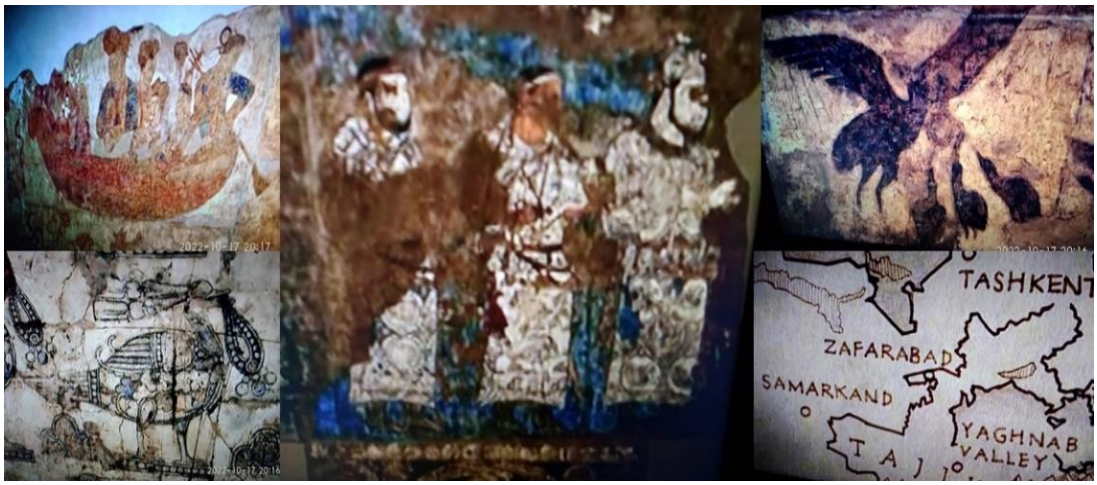

63. ábra Szogdia régi fővárosának elhanyagolt freskói.[1606]

Az arabok nemcsak a nekik nem fontos műemlékek elhanyagolásával, a települések nevének megváltoztatásával, hanem *a meghamisított krónikákkal* is átírták a múltat. Erre jó példa Közép-Ázsia elvileg legrégebbi muszlim helytörténeti krónikája. Mert ez a krónika sincs meg, „elveszett". Csak a „perzsára" fordított XII. századi változatnak egy XV. századi példánya maradt fenn, amelyben egyértelműen felismerhetők az ún. „kisebb kiegészítések".

Bukhara egy szogd alapítású város, ahol – a kereskedelem virágzásának köszönhetően – több kisebb település összenőtt. Védekezés céljából – a 64. ábrán látható – várfallal vették körbe magukat, ami a híres könyvtárukat is védte. *De vajon eredetileg kik ellen emelhették ezt a hatalmas várfalat?* Mivel az északabbi sztyeppéről a tatárok a VI. században sikeresen leigázták a szogdokat, valamint *a kínaiak a hsziungnuk ellen építettek falat*, valószínűsíthető, hogy a két harcias nép azonos, és *akikhez a magyarságnak semmi köze*. Sőt ellenük kereshetett védelmet Zhang Qian (Csau Csien), kínai diplomata és kötött szövetséget a fehér hunokkal, akiknek a nyelve bizonyára nem lehetett török.

64. ábra. A buharai szogd vár fala, kapuja i. e. 500-ból és a Mir-i Arab medresze.[1607]

[1606] Viasat Historyn vetített Selyemút c. filmből.
[1607] Képek: Uo.

A város X. század derekáig szóló krónikáját mostanában fordította magyarra *Sárközy Miklós*, aki – bár a magyar népnév nem szerepel a krónikában – megjelent nyilatkozatában a magyarokat az Ural vidékén élő nomádokkal azonosítja.[1608] Ez is egy csúsztatás!

A cikk szerint Bukhara a X. századtól a közép-ázsiai szunnita iszlám egyik legfontosabb tudományos és teológiai központja. A történetében van utalás a korábbi századok zoroasztriánus, keresztény, buddhista, gnosztikus vallású csoportjaira, szerepére, amivel éppen az iszlám középázsiai terjedéséről szóló híradást akarja elhitetni. De *kiket tarthattak a X. század előtt arabnak, ha – a cikk szerint – az ún. „arab" hadsereg katonái „perzsául" beszéltek?* A krónika bár megemlít egy VIII. századi arabellenes felkelést, azonban a krónikás azt is írja, az imádkozás nyelve nem volt arab.

Vajon a perzsa nyelv az I. évezredben jelenthetett török nyelvet? Nem hinném. Mivel az arabok időszámítása kezdetben még Máni próféta születésével indult (erre még visszatérek), feltűnő, hogy a krónika a felsorolt vallások között éppen a manicheizmust nem említi meg. *A manicheizmus elhallgatása a krónikában* éppen arra való utalás, hogy e krónikát – feltehetően utólag, a XV. században – erősen átírták, kozmetikázhatták. *Vagy talán egyenesen akkor írták, kitalálva a X. századi Nagaski személyét?* Több krónikásról bebizonyosodott, hogy a személyük fiktív, akiknek *„krónikája" valójában a reneszánsz korában készült*.

Bukharában, a perzsa reneszánsz centrumban „született meg az arab betűs perzsa irodalmi nyelv", amire lefordították Arisztotelészt, akitől Avicenna merítette filozófiai nézeteit. Evvel csupán az a gond, hogy más források szerint Averroes, Cordobában élő középkori arab filozófusról állítják, hogy a kalifa felkérésére 1182-ben kezdett Arisztotelész műveinek lefordításához, azaz Bukharától 8000 km-re! Ma *Üzbegisztán a hivatalosított tudomány számára az arab civilizáció bölcsője*.

Vagyis a 65. ábra szerint, *ahol egykor a daha királyi szkíták éltek, van a mai tudomány bölcsője*. Jogosan merülhet fel tehát a gyanú, hogy a helyszínek áthelyezésével megnövelt fiktív Arab Birodalom létrehozásával is a valódi cél a szkíta gyökerű hunoknak a tudás terjesztése területén betöltött szerepének az elnyomása lehetett.

65. ábra. Daxia (görögül Baktria), Szogdia, Parthia és Kasmir területén lévő ország, ahol egykor a daha királyi szkíták éltek, a mai tudomány bölcsője.[1609]

[1608] Kovács Gergő: Új megvilágításba helyezheti a magyar őstörténetet egy iszlám krónika – Sárközy Miklós a Mandinernek. *Mandiner* 2022. január 23. 6:58. https://mandiner.hu/cikk/20220123_iszlam_kronika_magyar_ostortenetet_sarkozy_miklos.

[1609] Forrás: https://irissansfrontieres.wordpress.com/2016/10/18/art-from-greece-through-persia-to-china-before-the-silk-road/bactria-and-gandhara-map/.

Míg Scythiát Xerxész síremlékével ellentmondásban a jelzett kereskedelmi utaktól távoli helyekre – hol a Kaszpi-tenger fölötti síkságra (8. ábra), hol a Bajkál-tótól északra (67. ábra) – teszik, addig Nagy Sándor idején minden görög lett, amit meglátogatott. Az ún. Görög Bactriai Királyság a dahák földjén sem más, mint egy kisajátítási törekvés (66. ábra).

66. ábra. Szkíta régészeti leletek Baktriából. Balra Cybelét, fogadalmi áldozatot és a Napistent ábrázoló tábla, Al Khanoum, i. e. 3. század.[1610] *Jobbra „királyok sárkányokkal", fülbevaló Tillia Tepéből, i. e. 1. századból.*[1611]

Vajon nem azért kreálták a Selyemút elnevezést, hogy bizonyos ókori fontos kereskedelmi útvonalakat a süllyesztőbe küldhessenek a történészek?

A Selyemút egyik déli ága érinti Indiát. Az északi, a kínai és a pakisztáni útvonalak egy-egy ága Bactria környékén egyesült, és innen a mai Iránon át a Pártus Birodalom központja felé haladt. *A mai ún. bagdadi központ, egykor még Ktésztifon és Szeleukeia pártusi városokat jelölte.* A Földközi- és a Fekete-tenger felé vezető utak elágazása a Palmyrában lévő tónál volt. A kereskedelem jellemzően vízi útvonalakon történt, ahogy erről már volt szó (67. ábra).

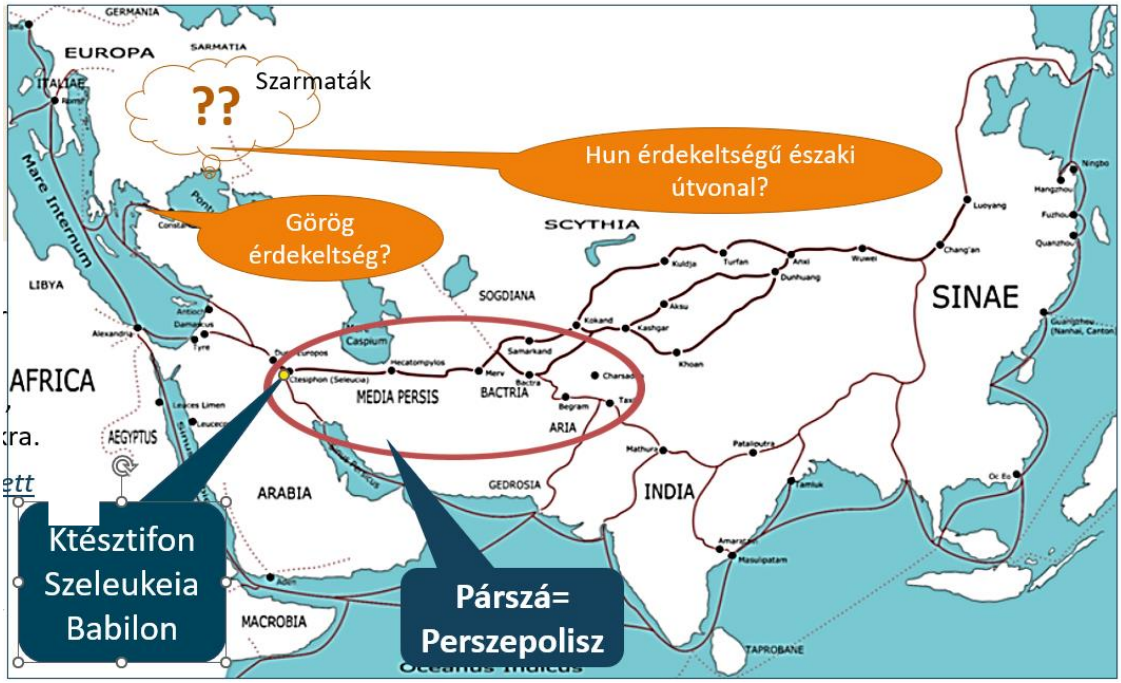

67. ábra. A Selyemút szárazföldön és vízen.

[1610] http://empiriamagazin.com/jelenido/Baktria%20Aranykincsei.htm.
[1611] http://wikimapia.org/28055766/Tillia-Tepe#/photo/3803230.

Bár általában perzsa támadásoknak tudják be a selyemúti kereskedelem visszafejlődését, az igazi ok azonban a szárazság mellett részben a nomád török-tatárok rabló támadásainak elszaporodása lehetett.

Elvileg a közel 1000 éven át tartó görög–perzsa háborúk is hatással lehettek a kialakult helyzetre, azonban ennek legalább a fele a Pártus Birodalom idejére esik, ami közben virágzott, és e virágzást is a perzsáknak tudják be. A hellenisztikus kultúrát pedig szinte lehetetlenség a pártus, perzsa, szír, arám virágzástól elkülöníteni.

Nagy Sándort, az első kozmopolitát erősen eltúlozva állítják példaként a fiatalság elé. Az egyiptomi könyvtárat is tévesen kötik *Nagy Sándor* nevéhez, amelyet elvileg Phaléroni Demetriosz tanácsait követve I. *Ptolemaiosz* fáraó alapított. A könyvtárról még metszeteket is készítettek, hogyan nézhetett ki, azonban a létezésével kapcsolatos hiteles régészeti leletet nem lehet találni. Mieza közelében lévő Nimfák templomában (a mai Vérnon-hegyen) ők mindhárman Arisztotelész tanítványai voltak[1612], ami jó lehetőség a csúsztatásokra. A valóság azonban az lehet, hogy ez a könyvtár sohasem létezett. Arisztotelész nevét használták fel arra, hogy a tanítványait olyan érdemekkel ruházzák fel a történészek, akiknek dicsőségét fényezni akarták a történelem meghamisítás céljából.

.

[1612] https://hu.wikipedia.org/wiki/III._Alexandrosz_maked%C3%B3n_kir%C3%A1ly

III. Az arabok eredete

Ahogy engem is sikerült kezdetben megtéveszteni azzal, hogy Nyugat-Európa az arab kultúrát vette át, gondolom, ezzel így lehetnek mások is. Nem gondoltunk bele, hogy a mai iráni–arab kultúra gyökere valójában a szkíták/perzsák/hunok kultúrájának öröksége. A pártusok fővárosa, Ktésztifon helyett – gyakran még az ókori térképeken is – Bagdad, az arab kereskedelem központja jelenik meg (68. ábra), miközben a daha szkítákat, azaz a pártusokat összegyúrják a törzsszövetségben élő sivatagi beduinokkal, akiket az ókori városlakók lenéztek. Beduinok lennének azok a kultúra közvetítők, akik közel három évszázadon át uralták a fél világot? Nyilván nem.

68. ábra. Vajon az Ibériából elvándorlók vitték magukkal a szkíta gyökerű kultúrát Hispániába, vagy az, mint a kelta kultúra jogutódja terjedt nyugaton? Miért az Omajjádok?

Az iszlám vallás története röviden

610-ben Gábriel arkangyal Isten nevében felszólította Mohamedet, hogy a beduin törzsek ne sokféle istenhez imádkozzanak, csak az Egyetlenhez. Mohamed új vallását azonban éppen a saját törzse ellenezte, ezért 622-ben híveivel kivonult Mekkából. Ezt nevezzük Hidzsrának, lefordítva „kivonulásnak”.

Az iszlámhívők szunnita megnevezése az öröklött szokásjog, a szunna elnevezéséből ered, aminek része, hogy szavazatok többségével lehet hatalomra jutni. A dzsihádot, a szent háborút hitük terjesztése érdekében hirdetik, azaz a vallásuk terjesztése érdekében nem riadnak vissza erőszakos úttól sem, amiben a török–tatár hódítások mentalitása ismerhető fel. Szépen pedig úgy tálalják, hogy az iszlámvallás a Hidzsrának köszönhetően terjedt szét a világban. Ugyanis ezt felhasználva uralkodtak az Omajjádok, akiket aztán az Abbaszidák legyőztek. Állítólag a bukásuk után elmenekülő Omajjádok jutottak el egészen Ibériáig. *Hol is van Ibéria?* (68. ábra.)

Érdekesség: az állítólagos Omajjád kalifátus 1492-ig, azaz éppen a reneszánsz kor idejéig állt fenn az Ibériai-félszigeten. Azaz a XV. századi történészek névazonosságot kreálva a nyugaton is elterjedő szkíta gyökerű kultúrát az akkor még fiktív arabokra átruházták, ahogy az arám nyelvből is hirtelen arab lett. Az ariánus kereszténység pedig a süllyesztőbe került.

Az arabok fiktív „kezdete”

Ahogy a vaskorban a kelták, *a középkorban m*inden bizonnyal *a hunok terjeszthették nyugatra a kultúrát*, és nem az arabok. Az arab történetírók is csak utólag mesélnek arról, hogy a kereskedelmük a VIII. században élte fénykorát, és a kalifák hatalma a X. századra már névlegessé is vált. Ugyanúgy eltűnt, ahogy Nagy Sándor birodalma. A korábbi írások, amire hivatkoznak, ugyanis mind „elvesztek”.

Evvel az „elveszett” szóval jellemezhetjük a reneszánsz kori történetírás lényegét. A régészek azonban úgy tartják, ha létezik két egyforma másolat, akkor az írás elfogadható az ún. „elveszett” írás helyett. Azonban gyanítható, hogy a hamisítók – a véleményük terjesztése céljából – akár több példányt is készítettek egyidőben. A latin nyelvű Aranybullát is 7 példányban állították elő a főpapok, és bár nincsen rajta az uralkodó aláírása, mégis elfogadják a történészek, mert több példány van belőle.

Kerestem régészeti bizonyítékot az Omajjádok létezésére. A városi palotáik csak az írott források alapján ismerhetők. Így a városoktól messze épült, ún. „sivatagi palotákat” kötik inkább hozzájuk, azonban ezeknek a funkciója és az eredete is vitatott. A 69. ábrán az épületen belüli angyalábrázolás inkább keresztény, mint iszlám motívum.[1613] A megmaradt mecsetet –mivel rendelkezik a mekkai Kába szentély felé néző fülkével (az ún. mihrábbal) – feltételezhető, az iszlámhívők kívülről utólag építették az elhagyott, palotának tupírozott alig egy lakásnyi épülethez.

Érdekes kérdés az is: *Vajon miért nem említik az arabok – még szájhagyomány szintjén sem – eredetüket, a beduinokat?*

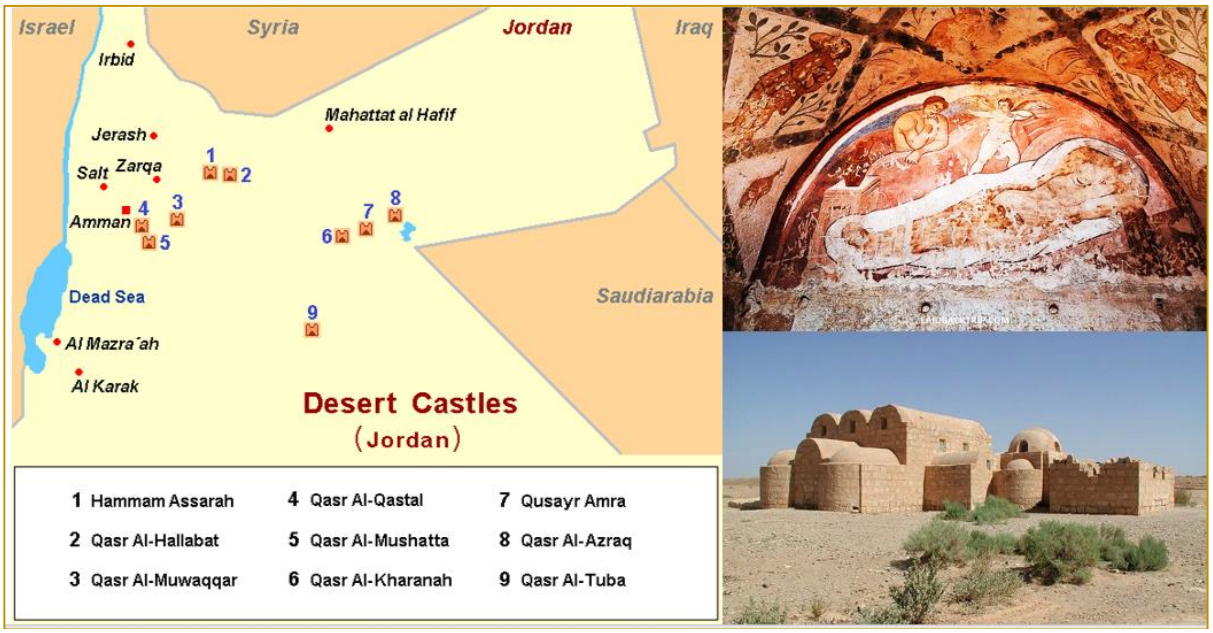

69. ábra. Sivatagi palotatérkép,[1614] és Qasr Amra „Omajjád palota”[1615] és freskója.[1616]

A történészek az Illig-féle elméletre vonatkozó kritikájukat a 70. ábra térképén látható előtörténettel nem rendelkező iszlám birodalmakkal igyekeznek alátámasztani, azt állítván, hogy az Illig által fiktívnek vélt korban igenis léteztek olyan arab birodalmak, amelyeknek semmiféle érdekük

[1613] Günter Lüling a Korán keresztény eredetéről beszél. (https://hu.frwiki.wiki/wiki/Origines_de_l%27islam.)
[1614] https://hu.wikipedia.org/wiki/Sivatagi_v%C3%A1rak#/media/F%C3%A1jl:Karta_DesertCastles.PNG.
[1615] https://hu.wikipedia.org/wiki/Sivatagi_v%C3%A1rak.
[1616] https://www.laidbacktrip.com/posts/qusayr-amra-jordan.

nem fűződött az európai történelem meghamisításához. Azonban nagyon keveset lehet tudni a 750 előtti arab történelemről, ami máris azt sejteti, hogy olyan behamisított forrásokról lehet szó, amiről más népek nem tudnak:

- 711-ben legyőzik a nyugati gótokat. *Kiket? Léteztek egyáltalán gótok?*
- Einhard: „Frank évkönyvek" c. művének is a hamis voltával kell számolnunk. Természetesen nincsen olyan régészeti lelet sem, ami igazolhatná, hogy 732-ben a frankok (Martell Károly révén) megállították volna az arabokat.

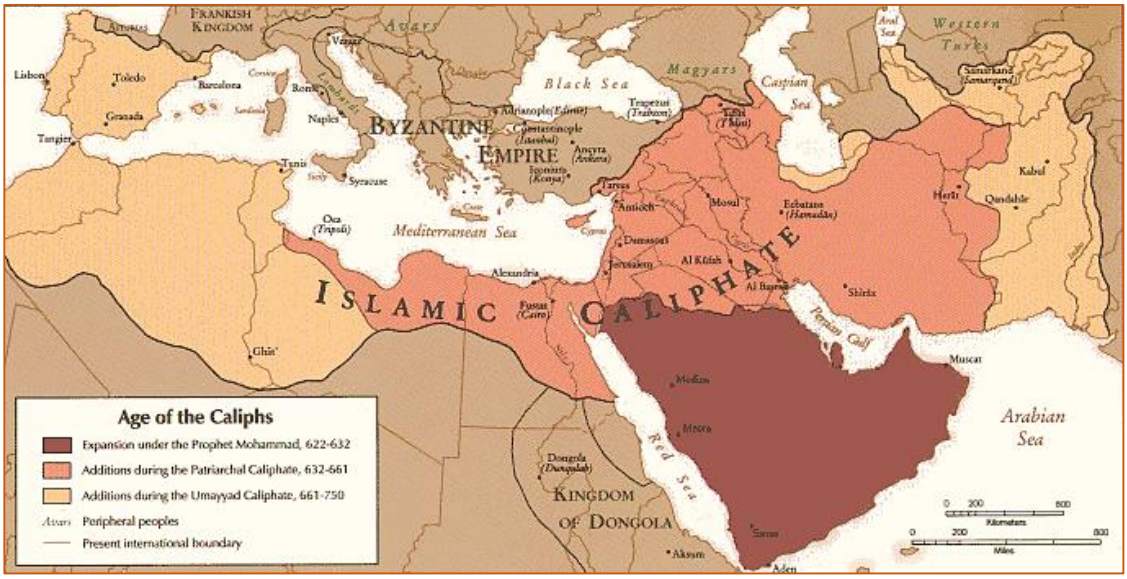

70. ábra. Az arab birodalom kiterjedése az Omajjádok idején (650–750).

Az arabok I. évezredi létezését igazoló régészeti leletek erősen megkérdőjelezhetők, a következő birodalmak tehát fiktívnek tekinthetők:

- Elő-ázsiai birodalom Bagdad központtal a Mohamed nemzetségéből származó Abbaszidákat jelenti (633-632).
- Afrikában Mohamed lányának a Fatimida birodalma (632-661).
- Spanyolországban Muávija nemzetségének Omajjád birodalma (661-750).

Az arabok történelmét olvasva, nekem olybá tűnt, mintha előtörténetet akartak volna gyártani a szunniták részére. Ugyanis állítólag az iszlám tanításokat kihasználva (pl. szent helyen nem szabad harcolni, mégis – azaz ennek ellenére – templomi gyilkosságok révén), kerültek hatalomra az Omajjádok, azaz Moávija és fia Jazid. E történet arról szól valójában, hogy *az iszlám vallás fogalma alatt összemossanak legalább két – szinte teljesen ellentétes – vallási irányzatot*. *Kinek állhatott ez érdekében?* Nyilván azoknak köszönhető a későbbi iszlámon belüli megosztottság is. Az „arab nép" mesterséges kitalálását *Gunnar Heinsohn* kutatási eredményei is alátámasztják:

- A „kétszer induló arab időszámítás" hatására a professzor felismerte az ősi örmény történetek és a „hidzsra" közötti párhuzamot, majd ezen oknál fogva az ókori kronológia átdolgozását javasolta.
- Megállapította továbbá: a Grúz krónika más információt tartalmaz az örményországi arab helytartókra vonatkozóan, mint az arab-perzsa Tabari iskola listája.
- Azt is állítja, hogy a pártusok kultúrájában – a médek révén – természetes az óperzsa hatás.

Kérdés, *hogyan tüntethette fel bárki is ezt arabnak, azaz eredetileg a beduinok kultúrájának?* Ennek megértése időben egy még mélyebb visszanyúlást igényel, hiszen a Pártus Birodalomnak már elvileg vége kellett lennie, amikor az iszlám megjelent.

Amennyiben azonban abból indulunk ki, hogy Konstantinápolyban a 66. ábrán látható 428-as évszám feltehetően az Úr születése szerinti (azaz Diocletianus császárhoz kötődő, vagyis a mai időszámításunk szerint 284-el induló) időszámításban volt megadva, akkor megérthetjük, *hogyan ismerhették fel a szírek a gyermek „Mohamedet" az V. században?* Mivel 428+284= 712, ez azt jelenti, hogy *az iszlám vallás csak a VIII. században kezdhetett el terjedni.* Eszerint a 70. ábrán bemutatott 750 előtti története az araboknak egyértelműen betoldás.

Azaz Heribert Illig kritikusainak nincsen igaza, mivel a betoldás igenis igazolható.

71. ábra. XIV. századi perzsa miniatúrán Nesztoriosz szír szerzetes, konstantinápolyi patriarcha (438–431) felismeri a gyermek Mohamedet.[1617]

De vajon kinek az érdeke lehetett fiktív arab birodalmak létrehozása? Az arabok kétszer induló időszámításának eredete megadhatja erre a választ.

A kutatók (pl. *Ulrich Becker, Uwe Topper és Spengler*) általában már a IV. századra teszik az iszlám kezdetét, és közvetlenül Jézus tanításaiból eredeztetik. Azaz három évszázaddal korábbra helyezik azt, amit a rómaiak ERA 666. évhez igazítva határoztak meg. Ez a mai időszámításunk szerint korrigálva 666-45=621. Ennek az évszámnak a hátterében az Arius–Mohamed féle megkettőzés állhat, minthogy *Heribert Illig* szerint 297 év különbséggel az életrajzuk szinte azonos. Ez lehet a magyarázat arra, hogy az iszlám vallást egyes kutatók a három évszázaddal korábban már terjedő ariánus vallásban felismerni vélhetik, hiszen mindkettő ugyanazon közel-keleti területről indult.

Ugyanakkor az állítólagos araboknak lehetett egy másik, saját időszámításuk, amelyet *a próféta születésétől tartottak nyilván*; *Gunnar Heinsohn* szerint ugyanis a régi pénzérméiken még nem hidzsra évszám van, hanem valami más (72. ábra). *De akkor ki lehetett a prófétájuk, ha nem Mohamed? És mikor születhetett?*

[1617] http://armariummagnus.blogspot.com/2011_01_01_archive.html.

72. ábra. Arab terjeszkedés Európában és Afrikában.

Talán Máni, aki Ktésztifonban, a Pártus Birodalom fővárosában 216-ban született? Máni szülei a pártus arszakida családból származnak. Mivel Máni hivatkozik Jézusra, nem élhetett előtte,[1618] az életrajzi adataiban csak az Úr születése szerinti időszámítási adatról lehet szó, azaz 216+284=500, ami ERA szerinti 545. *Ezek szerint az arabok Máni prófétához igazítva határozták volna meg a saját időszámításukat?* A manicheizmus a Föld egykor legelterjedtebb vallása volt az iszlám előtt. Sokan tekintenek rá úgy, mint a magyarok vallására a római kereszténység előtt. Valószínűsíthető tehát, hogy a manicheizmus, az arianizmus és az iszlám kezdetben egységesen az ókeresztényeket jelentette, amit tulajdonképpen a történészek szabdaltak széjjel, hogy ezzel is vallási feszültséget gerjesszenek.

Ennek bizonyítéka, hogy a történészek nem tiltakoznak azon képtelen helyzet ellen, hogy Iránban a VII. században a perzsák úgy cserélhették le a saját, akár nemzetinek is tekinthető vallásukat, hogy – a Számánida Birodalom IX. századi megjelenése előtt – még a kutatók szerint sincsen semmiféle nyoma az arabellenességnek. A történelem meghamisítását pedig az éppen ilyen képtelen helyzetek elemzése tárhatná fel, ami azonban láthatóan nem érdeke a mai hatalmaknak.

Mohamed alakja tehát bizonyára fiktív személy, akinek alakját Máni próféta és Arius, azaz a Jézus-követők két vezérének összegyúrásával képezhették a Német-római Birodalomban,[1619] és ezzel egyben a nem kívánatos ókeresztény vezetőket (Ariust és Mánit) süllyesztőbe tették. Ez magyarázat arra is, miért gondolhatják a kutatók az iszlám kezdetét az ókereszténységgel egyidejűnek. És végre itt vagyunk az ókeresztségnél!

Foglaljuk össze, mit állít a mai történelemtudomány az arabok eredetére vonatkozóan!

Mohamed 610-ben egy látomásának a hatására – megismervén a zsidó és a keresztény vallást – iszlám név alatt egyesíti a kereskedői törzseket; és Mohamed halála után alig 100 év alatt a selyemkereskedelmi utak mentén az arabok – szinte minden ellenállás nélkül – uralmuk alá vehették a városokat. De ez nem minden, hiszen a könyveket lemásolták arab nyelvre, és így terjesztették a keleti kultúrát nyugaton, a beduinok unokái, *VAGY KIK IS? A terjesztés a klasszikus arab nyelven* történt, tehát *még létrehoztak egy új nyelvet is, amit mindenki megtanult volna?*

Bár úgy tartják, a szászánidák 224-651 között (427 éven át) uralkodtak, és ezt követte az „arab betörés”. A pártusok tudták azonban, mikor született Jézus (az ő időszámításuk szerinti 248-ban),

[1618] Jézus 292. dec. 25-én született Lásd Harsay Mária Magdolna: A magyar ősvallási örökség és a keresztény hitvilág kapcsolata. *Acta Historica Hungarica Turiciensia* 35. évf. 1. sz. (2020.) 198. https://epa.oszk.hu/01400/01445/00060/pdf/EPA01445_acta_hungarica_2020_01_185-230.pdf.

[1619] Bár e birodalomnak még a léte is kérdéses, így jó kutatási téma, kik lehettek a hamisítók.

és mivel Jézus a mai időszámítás szerint csak 292. decemberében született,[1620] így korrigálva *a Pártus Birodalom a mai időszámítás szerint 44-től kb. 518-ig tartott.*

Ezek szerint a szasszanidák elvileg csak 518 után – feltehetően körülbelül az ezredfordulóig – uralkodhattak. Így *szasszanidák történelme azonos lehet a korai arab történelemmel. Vallásuk a manicheizmus,* amiben a zoroasztrizmus összeolvadt Jézus tanításaival. Ez átírva pedig alapja lehetett egy mesterségesen kreált iszlám vallásnak. A szászánidákhoz is köthető Mithra istenség előfordulásai is ezt igazolják.

De ez nem minden, hiszen 651+293 (azaz a mai időszámításunk szerint a szászánidák uralkodásának vége: *944, vagyis éppen az az év, amikor VII. Bíborbanszületett Konstantin az egész birodalmában kötelezővé tette a sajátos történelemszemléletét*.

Azaz a korai arab történelem bizonyára nem más, mint a hunok történelme.

Az arabok nyelve

A népek meghatározásában a beszélt nyelv lehet az útmutató, azonban az arab rengeteg változatú, nem is értik egymást. Bár létezik az ún. standard arab is, azonban ez nem más, mint a Pártus Birodalom közvetítő nyelvének, *az arámnak utód nyelve*. Így érthető, miért oly kevés az arámként beazonosított írásemlék, és honnan a sok arab irodalom!

Az iráni nyelvek szakirodalmi útmutatójában[1621] *elő sem fordul az „arám" szó,* azonban az igen, hogy éppen az arab volt nagy hatással a perzsa nyelv kialakulására. *Hogy is van ez?*

Iránban Günter Lüling szerint 690-1003 között – tehát ismét közel 3 évszázadon át – hallgattak a költők. *Vajon milyen nyelven nem daloltak?*

A „Selyemút" egykori nyelvét ma szírnek nevezik, ami egy helyi arámi dialektus. Azaz csak a szír/arámi (vagyis a szabír kultúra?) lehetett nagy hatással az arabra, és nem az arab a perzsára. Mivel az új perzsa nyelvekben az arám gyökér felismerhető, a nyelvészek úgy nyomják el, hogy egyszerűen arabnak nevezik az arámot. *Ez is egy gyakori hamisítási technika, amikor átnevezéssel eltörlik a múltat*.

Az egykori szűkebb Pártus Birodalom területén (azaz a teljes Iránban és a mai Irak egy részén) a csupán 10%-nyi síita él. Mivel a szunniták részaránya 90%, az ember hajlamos arra, hogy arabok alatt az erőszakos szunnitákat értse. Vagyis azokat, akik csupán „jogelődgyártás" okán hivatkoznak az iszlám vallásra, dzsihádot hirdetnek, miközben mélyen hallgatnak a beduinokról, akiktől a szunnát, azaz a szokásjogon alapuló vallásukat eredeztetik.

Az ún. arab kultúra, amit Európa átvett, tulajdonképpen tehát a pártusok/perzsák kultúrája. Az iráni pénzeken tűzoltár (a zoroasztrizmus szimbóluma) látható (72. ábra).

A X. századig semmi nyoma egy új vallással történő erőszakos hódításnak. Sőt vannak tüzek a selyemúti templomokban (35. ábra), amelyek több mint másfélezer éve máig nem aludtak ki. *Az I. évezred második felének történetében a perzsák (keleten), a hunok (nyugaton, részben, mint a kelta népek utódjai) és az arabok valójában ugyanazon népességet kell, hogy jelentsék.* Nem valószínű ugyanis, hogy 19 évvel Mohamed halála után, 651-ben a Szasszanida birodalom a beduin arabok hódításának hatására omlott volna össze, amikor a perzsák állítólag még az iszlámra is áttértek.

A szunnita iszlám vallás – ahol az erőviszonyok döntik el a hatalmat – jól jött a hódítani akaró tatároknak. Vidáman felvették és kanonizálták a nekik felkínált vallást, amivel a XIII. században

[1620] Lásd Harsay Mária Magdolna: A magyar ősvallási örökség és a keresztény hitvilág kapcsolata. *Acta Historica Hungarica Turiciensia* 35. évf. 1. sz. (2020.) p. 198. https://epa.oszk.hu/01400/01445/00060/pdf/EPA01445_acta_hungarica_2020_01_185-230.pdf.

[1621] https://gepeskonyv.btk.elte.hu/adatok/Okor-kelet/Okori.es.keleti.nyelvek.es.irasok/index.asp_id=130.html

– a hatalmas világméretű éhínséget kihasználva – már agresszorként meg is jelenhettek. (Megjegyzendő, hogy a Szamaszlasz vulkánkitörést követő kisjégkorszakban a délre vándorló germán gyökerű népek kegyetlensége inkább valószínűsíthető a Kárpát-medencében, mint a „tatárjárás", amit belénk vertek.)

Az anatóliai törökök tehát egy erőteljesen kevert népesség. Az őslakóik a frígek, akik a rovásról áttértek az ógörög betűk használatára, sőt a „görög" iskolákban ógörögül[1622] tanultak, azaz sokáig a területet elsősorban szkíták lakták, majd csak a II. évezred elején érkezhettek a nomád török nyelvű hódítók.

A szunnita iszlám vallás jól jött több afrikai törzsnek is, azonban az ő nyelvük már nem az ún. standard arab (azaz az arámi), így az arab népek jellemzően sokszor meg sem értik egymást.

[1622] Az ógörög nyelv valójában a szkíták nyelve lehetett, azaz az arámnak egy helyi változata, ami aztán, mintegy olvasztótégely lett a tudomány számára.

IV. Nyugat-Európa milyen alapon formál jogot az európai népek jogviszonyainak elrendezésére?

I. Constantinus

Az ún. „Constantinusi adománylevél" bizonyítottan egy hamisítvány. I. Constantinus, aki bár csak a halálakor tért meg, mégis ő segítette volna elő az egyházi állam létrejöttét azzal, hogy Itáliát a pápaságnak adományozta. Így a pápaság felsőbbségi viszonyba került volna a császársággal szemben. Ezzel több legyet ütöttek volna egycsapásra:

- A Bizánci császárság (ahol jellemzően Balkánról származó uralkodók voltak hatalmon, ezért a Bizánc görög nyelve is erősen megkérdőjelezhető) leértékelődött Rómával szemben.
- A pápaság jogot formálhatott az uralkodók kinevezésére, meghatározhattak államhatárokat.
- A „barbár pogányok" térítőjeként léphettek fel. A korai kereszténység (ariánus, nesztoriánus, manicheizmus terjesztőit) – feltehetően elsősorban az őstudást felelevenítő Jézus tanításainak követőit – eretnekséggel vádolhatták, üldözhették, azaz „megtérésre" kényszeríthették az ókeresztényeket. (A hunok ellen indított hadjárataikat megideologizálhatták).
- Az iszlám, ill. az ókereszténység és a római újkereszténység szembeállításával vallásháborúra, illetve a Szentföld visszaszerzésére hivatkozva hódíthattak.
- A korábbi kegyetlen keresztényüldözésüket elkendőzhették azzal, hogy magukat megtették a kereszténység megmentőinek.

De mivel I. Constantinus (280-337) állítólag a halálos ágyán tért meg, ott bizonyára egyéb dolga volt, *előtte pedig ugyan miért adományozta volna el a birodalma nagy részét a pápának?* Ha fel is vette a keresztséget, az bizonyára Arius szelleménben történhetett.[1623]

Nagy Konstantin 305-ben Diocletianus lemondásával *kijelölés révén* került hatalomra (Maximinianusszal együtt) az ún. „tetrarchia" értelmében, és a 20 éves uralma végén (325-ben) a hatalmát nem a fiának, hanem szintén kijelöléssel balkáni katonáknak adta át. *Az ún. kijelöléses hatalomátadásra vajon nem éppen a fiktív Római Birodalom végének kezelése okán volt szükség? Róma császára vajon miért balkáni katonáknak adja át a hatalmat?*

A Német-római Birodalom alapja tehát egy hamisítvány. *Vajon mennyi lehet az igazság a 962-től 1806-ig állítólag fennálló ún. Szent Római Birodalom létezéséből?* Minden bizonnyal tehát hamis az az állítás is, hogy 962-től 1806-ig fennállt volna az ún. Német-római Birodalom. Feltehetően tehát ez is a történészek utólagos kreálmánya, amit alátámaszt, hogy a XVI. századtól a Német Nemzet Szent Római Birodalma (Heiliges Römisches Reich Deutscher Nation) történetét a bizonyíthatóan fiktív Nagy Károly személyéig vezetik vissza.

VII. Constantinus

De vajon mi történhetett 944-ben, amikor VII. Konstantin egyeduralkodóvá válhatott? Korábban a társuralkodója, I. Romanosz Lekapenosz, a Bizánci Birodalom örmény (vagy inkább Arméniából származó szkíta?) származású császára volt, aki a lányát VII. Konstantinhoz adva feleségül, szerzett magának társcsászári rangot. Uralkodása alatt sokat tett a Bizánci Birodalom megerősítéséért. Az egyik fiát VII. Konstantin megölette 931-ben, majd másik két fiát 945-ben, ő maga szerzetesként magányosan halt meg. *Nem inkább az a valószínű, hogy VII. Konstantin a császár vejeként tört hatalomra, és ezért ölette meg a sógorait?* Ez lehet a magyarázata annak, hogy *a Szent*

[1623] Márki Sándor: *Az ókor története.* Athenaeum, 1810. 384. https://mek.oszk.hu/13300/13364/pdf/13364_1_1.pdf

Koronát VII. Konstantin megszerezhette, és hátulra a saját képmását felhelyeztette, ezzel is bizonyítván, ő a törvényes örökös. Ez megmagyarázza azt is, miért kezdett bele a történelem meghamisításába.

III. Béla szkíta feliratos pénzérmei

Talán túlzásnak tűnhet, miért tartom fontosnak az arabok és a perzsák történetét, amikor a célom a magyar identitás megerősítése. Azonban még az Árpád-házi pénzérmék feliratai is arról tanúskodnak, hogy a XII. században itt a Kárpát-medencében a királyok a régi írásuk szerint verethettek pénzérméket. Mostanában Árpád-házi királyok olyan érmeiről beszélnek, amelyeken héber feliratok láthatók (73. ábra). Bár az írásokat nem tudom beazonosítani, azonban héberül ebben az időben nem beszélt senki. Ugyanakkor az egyértelmű, hogy a feliratok nem latin írásjelekkel készültek.

Mintha III. Béla szeretett volna az ősi szkíta gyökereihez visszatérni. Vagy talán el se hagyták azt a magyar királyok? Ez azért is érdekes, mert III. Béla Koppány vérszerinti utódja, hiszen Géza és Szent István vérvonala megszakadt. Ezzel a mentalitásával a király Magyarországot vezető hatalommá tette a térségben. Bár a régészek szerint III. Béla érmein csak díszítő jelleggel jelenik meg az arabhoz hasonló írás, azonban nem keresik ennek magyarázatát, *milyen okkal fordulhatott ez elő?*

73. ábra. XI–XIII. századi Árpád-házi pénzérmék „héber feliratokkal".

A 74. ábrán néhány ábécét látunk *Tűzkő Tamás* írástörténeti munkájából[1624] és az arab írást is az internetről. Azt szerettem volna eredetileg szemléltetni, hogy arab írás az tulajdonképpen arámi, „pontokkal" pontosítva. Végignéztem számtalan összevetést, azonban ilyet nem találtam. Ennek okát abban látom, hogy az arab írást – díszítésként is használva – hamar átalakították, így számomra még az arab se hasonlít az arabra, ahogy az az ábrára két különböző forrásból feltett példán látható.

Gyanítható, *az írásjelek értelmezésében is hatalmas csúsztatások valószínűsíthető*k, ebbe azonban már nem szándékozom belebonyolódni. Csak annyit jegyzek meg, hogy III. Béla pénzérméin a jelek mintha az egyiptomi démotikus írásra hasonlítanának a legjobban. Az egyiptomiak

[1624] Tűzkő Tamás: Kevés jeggyel sok értelmet, avagy a többezer éves ősi magyar írás. *Acta Historica Hungarica Turiciensia* 37. évf. 1. sz. (2022.) p. 133.
https://epa.oszk.hu/01400/01445/00065/pdf/EPA01445_acta_hungarica_2022_1_114-260.pdf.

valóban a „római hódítással szembenállásként” a pártusok, illetve perzsák írását – azaz az arámot is[1625] – használták. Talán mert nem a Római Birodalomba, hanem a Pártus, majd a Szászánidák Birodalmába tagozódtak be. *Valaki nézett már így III. Béla érmeire?*

Azért sem vizsgálom az írásjelek hasonlóságát, mert gyakran az azonos jeleket az egyes ábécékben egészen más kiejtéssel azonosítják a nyelvészek. Ezért nem fogadom el Varga Csaba összehasonlítását, aki túlzottan a formai hasonlóságokra koncentrált.

74. ábra. Kvadrátírás kialakulás (Varga Csaba alapján) és arab írásjelek összehasonlítása.

Tudomány az, amit a hatalom annak elismer

Az elmondottakból következik, hogy általában nem könnyű a történelem meghamisítóinak megnevezése. Elsősorban a mai tudományos gondolkodás hivatkozási alapjainak megalkotóira kell gondolnunk, kezdve VII. Bíborbanszületett Konstantintól, az udvari igényeket kiszolgáló krónikásokon át a XIV-XVI. századi reneszánsz tudományos forradalom képviselőig, valamint a XIX. századi „összehasonlító” nyelvtudományok megalkotóin át azon mai kutatókra, akik a korábban tudományosnak elfogadott álhírekre építenek, és nem akarják észrevenni még azon nyilvánvaló ellentmondásokat sem, amikre már kevés gondolkodással bárki felfigyelhetne.

Ezt az ún. tudományos gondolkodást a materiális, és ezzel párhuzamosan az evolúciós szemlélet jellemzi. A másként gondolkodó korai keresztények – akik szerint a világunk működése állandó alapokon nyugszik, amihez alkalmazkodva lehet csak boldogulni – mind üldözött eretnekek lettek. Pedig Jézus tanításainak a lényeges vonása, hogy *mindenkor érvényes* erkölcsi útmutatást nyújt az emberiségnek. Ezzel szemben az új keresztény egyház – a hatalom szolgálatába szegődve – az intézményesített oktatáson keresztül terjesztette a meghamisított történelmet és a dogmákká merevedet állításokat. Például a pápa tévedhetetlenségét, miközben még a pápák listájának a hitelessége is erősen megkérdőjelezhető.

[1625] Aminek eredete feltehetően az egyiptomi hieroglif írás.

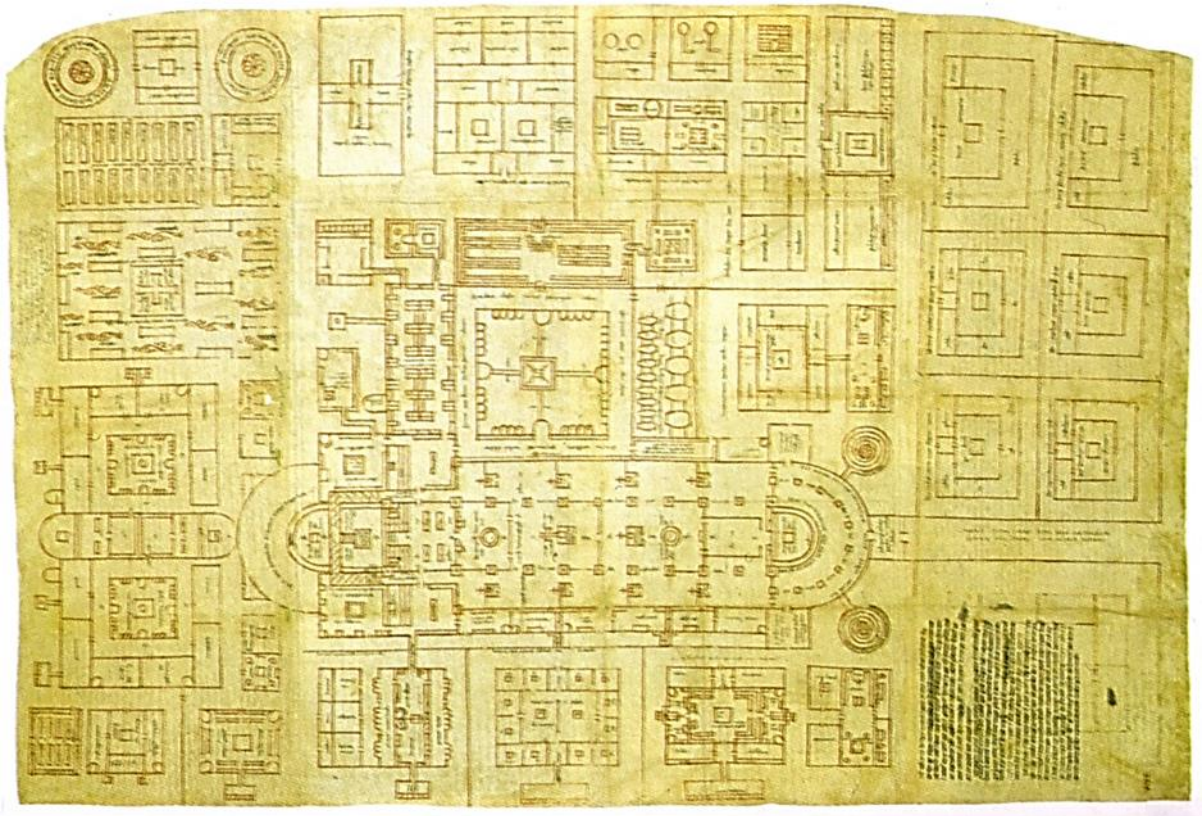

75. ábra. A Sankt Gallen-i kolostor-alaprajz állítólag az V-VI. századból.[1626]

A hamisításokban indító szerepe lehetett a Sankt Galleni kolostornak, amelyet, úgy tudjuk, 613-ban alapítottak, de a 646-ban elhunyt Szent Gálról kapta nevét, ami már önmagában egy ellentmondás. Nemcsak könyvtárának, hanem a kéziratok átmásolásának is köszönheti hírnevét. A szerzetesek, miután az eredeti nagybetűs formában készült iratokat „átmásolták" kisbetűsre, az eredetieket – a gyenge minőségükre hivatkozva – megsemmisítették.[1627]

Az itt őrzött „Ekkehard szerzetes krónikája" ír a kalandozó magyarok 926. évi támadásáról. *Vajon a X. század elején miért is fenyegethették a magyarok az apátság könyveit?* – olyannyira, hogy a könyveket a magyarok elől Reichenauba át is menekítették.

[1626] https://artmargok.files.wordpress.com/2013/10/pianta_dellabbazia_di_san_gallo_816-830_san_gallo_stiftbibliothek.jpg.

[1627] „És ugyanezt „eljátszották" már VII. Konstantin íródeákjai is. A császár „az előszóban maga bevallja a felhasznált szövegek áladatokkal bőbeszédűen túlzsúfolt költött mivoltát, amit ő egyszerűsített… Moravcsik Gyula kétnyelvű könyvének összegyűjtött szövegiben szintén meg lehet tapasztalni ezt a bőbeszédűséget, amiért akár mind is tekinthető hamisított szövegnek, – a VII. Konstantin és III. Ottó féle 'kitalált középkor' szellemében – ahol a szöveg a mellébeszélés miatt szószátyár, hogy ne vegyük észre a hamisítást. Heribert Illig egyenesen a 'kitalált középkor' szerzőjének és bevezetése levezénylőjének tartja a görög császárt és művét, hogy az akkor égetően fontos keresztény ereklyeügyeket rendezze vele. Illig rámutat, hogy ebben az időben történt az az igen hihetetlen nagyszabású művelet, amidőn a korábbi majuszkulát, a nagybetűs írásos történeti műveket átírták minuszkulára, kisbetűkkel írottra. Ennek során pedig, úgy tudni, a számos másolat elkészülte után az egyetlen mintapéldányt megsemmisítették, ezért a régi írások tartalmát már soha nem ismerhetjük meg. Ugyanakkor mivel ez a munka az egész birodalom területén központi utasítás szerint folyt, mindez lehetőséget teremtett kihagyni és beírni eseményeket, azaz akár egy egész korszakot is kitalálhattak és kedvükre benépesíthettek. És ennek jelentőségét nem szabad lekicsinyelni, … mert látjuk a DAI tartalmából, hogy a Kárpát-medence ilyenféle 'benépesítése' is szerepel benne, egyedüli forrásaként az ún. 'magyar honfoglalásnak'." (Darai Lajos: Árpád Atila örökén – a magyarok őseik útján. *Acta Historica Hungarica Turiciensia* 33. évf. 10. sz. (2018.) 143. https://epa.oszk.hu/01400/01445/00053/pdf/EPA01445_acta_hungarica_2018_11_092-237.pdf.)

Különös értéke a könyvtárnak a IX. századi Sankt Gallen-i alaprajz (75. ábra), ami arról nevezetes, hogy ez az egyetlen jelentős építészeti rajz, ami fennmaradt a Római Birodalom bukása és a XII. század között eltelt 700 évből, azonban e tervből sohasem készült épület.

Elgondolkodtató: *Miért csak egyetlen tervrajz maradt fenn, ráadásul éppen olyan, amiből nem készült épület? Miért nem maradtak fenn azon tervek, amelyek épületeit állítólag lerombolták?*

Az egyházak szervezték meg az intézményes oktatást, ahol fontos szempont lehetett a könnyen taníthatóság mellett a fiatalság befolyásolása a hatalom kiszolgálása érdekében. Így lett aztán a tudomány mindaz, amit a hatalom annak elismer.

A magyar szó jelentése alapján a magyar nemzet a Szent Korona alatt élő különböző genetikai eredetű népek azon szövetségét jelenti, akik feladatuknak érzik a szellemi értékek megőrzését, benne az anyanyelvüket, vallásukat.

A régészeti leletek igazolják, hogy a hunok (vagy elődjeik szkíták, kelták) nemcsak Ázsia keleti felébe, hanem Európa nyugati részébe is eljutottak, így az innen történő bevándorlás akár az utódok Kárpát-medencébe visszaköltözését is jelentheti.

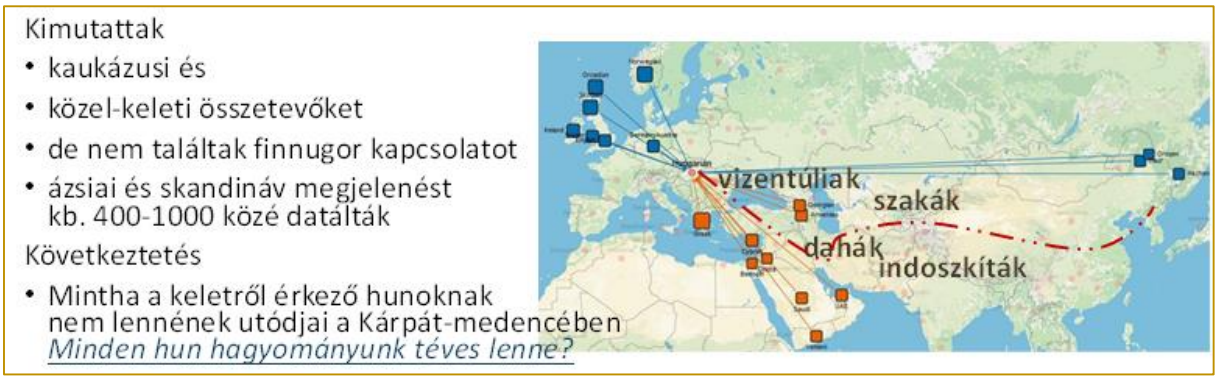

76. ábra. A ma élő magyarok genetikai összetevői Admixtre analízis alapján.[1628]

Dr. Horváth-Lugossy Gábor szerint az avarok Belső-Ázsiai eredete bizonyított, és ott a magyarral rokon nyelven beszélhettek egykor.[1629] Az előadásom elején említettem is, hogy Dr. Neparáczki Endre most ott vesz mintát a genetikai kapcsolatok igazolására, azonban az erre vonatkozó információ ezen a térképén még nem szerepel (71. ábra).

Ha a kutatók ki is tudnak mutatni genetikai kapcsolatot, abból még nem következik, hogy az avarok ne lehetnének azonosak az ún. honfoglaló magyarokkal, ha még *erős túlzás is őket az egész magyarsággal azonosítani.* Illetve nem veheti semmibe a saját kutatási eredményeit, amiből arra lehet következtetni, hogy *az ún. „hun korszakban" feltehetően az ókereszténység terjesztői Jézus tanítását elvitték távoli vidékekere*. Ebben a terjesztésben óriási része lehetett a korábban kiépült kereskedelmi hálózatnak, ami a nagyobb településeket összekötötte. E települések kiépítése pedig a fémtechnológiák fejlődésének köszönhető, amelyekre idővel rátelepültek a hódítók.

[1628] Garrett Hellenthal, George B. J. Busby, Gavin Band, James F. Wilson, Cristian Capelli, Daniel Falush, Simon Myerset: A Genetic Atlas of Human Admixture History. *Science* Vol. 343, No. 6172 14. Feb. 2014. https://www.science.org/doi/10.1126/science.1243518

[1629] https://www.youtube.com/watch?v=-xwMOsRG7Bo. V. ö. Fény derült a hunok, avarok és honfoglaló magyarok származására. *Magyar Nemzet* 2022.05.30. https://magyarnemzet.hu/kultura/2022/05/feny-derult-a-hunok-avarok-es-honfoglalo-magyarok-szarmazasara.

Árulkodó jelek arról, hol lehetett a kereskedelem központja az I. évezredben

Egy Hódmezővásárhely melletti tanyáról 1439 db solidus került elő. Ez óriási mennyiség! Az érméket az V. századra datálták. II. Theodosius császár 2100 fontnyi aranyat fizetett sarcként a hunoknak, miután kiderült, hogy meg akarta öletni Attilát. Attila hun király azonban minden valószínűség szerint később élhetett. Theodosius folytatta nagyapja üldözéseit az ún. „pogányokkal" és „zsidókkal" szemben, egyszerűbben: folytatta az ókeresztények üldözését.

77. ábra. Bizánci solidus vagy nomiszma.[1630]

A fémeknek a korát csak más leletekhez kapcsoltan lehet megállapítani. A 77. ábrán látható solidus keleten és nyugaton egyaránt elfogadott fizetőeszköz a IV. századtól a XI. századig. Bár a lelet eredete elvileg akármi is lehet, azonban azt valószínűsíti, hogy a Maros és a Tisza találkozásának vidéke olyan fontos kereskedelmi csomópont lehetett, ahol ilyen nagy mennyiségű érmét szállítottak, miközben a terület nem lehetett a feltehetően nem is létező Római Birodalom része.

E solidusok képével azt is szeretném jelezni, hogy a szkíták tudása, már csak Jézus tanításának terjesztése révén a hunok által is, a kereskedelmi utak mentén mindenfelé elterjedt Eurázsiában, sőt még vélhetően Afrika északi részén is, azonban az új emberi civilizáció központja kezdetektől itt lehetett a Kárpát-medencében (illetve a Fekete-tenger környékén), és itt is maradt fenn a Szent Korona országában.

Remélem, sikerült érzékeltetnem, hogy a pártus kéztartás azért lehet fenn a Szent Koronán, mert a Pártus Birodalom, illetve az utód Hun Birodalom valójában az egész I. évezred folyamán (944-ig) a szkíta származású uralkodók irányítása alatt állhatott, a Szent Koronát pedig csakis a szkíták tudásával készíthették.

[1630] http://magyarno.com/wp-content/uploads/szik%C3%A1ncsi_aranykincs.png.

Befejezésül az összegző következtetések

Környezeti hatások a lakosság összetételére

A magyarok eredetével kapcsolatos kutatási eredmények összegezéséhez idézet: *„A vaskor végére tulajdonképpen létrejön a ma is itt élő, többgyökerű magyar nép a Kárpát-medencében (a mai génállomány ~87%-a)! Az ekkorra létrejött lakosságnak a Kárpát-medence, a Közel-Kelet, és a Pontic–Kaszpi-sztyeppe tekinthető őshazájának. – Ehhez jönnek a későbbi további keleti (sztyeppei és közel-keleti) beáramlások miatti csekély felülrétegződések vagy génrokon betelepülések; szarmaták, jászok, dákok, némi távol-keleti gén (N1c) beáramlás a hunokkal (ez később feloldódik a helyi őslakosságban), avarok, griffes-indások, Árpádék honfoglalása: többnyire R1a+R1b jelzők a keleti szomszédból. Ez tehát a magyarság genetikai származása, ami illeszkedik a régészeti adatokhoz.”*[1631]

Környezeti katasztrófák vagy egyéb jelentős gazdasági hatások kényszerítik az embereket a lakhelyük elhagyására, ami jól felismerhető a 78. ábra alapján is, ahol Kalicz Nándor (kicsit leegyszerűsített) táblázata[1632] került kiegészítésre a fenti kutatások – kultúrákhoz kapcsolt – genetikai eredményeivel, valamint a nagyobb környezeti katasztrófák ismert környezeti hatásaival.[1633]

KB i.e.	Katasztrófa	Következmény	mai népes-ségben	Eredet	KB i.e.	Régészeti és genetikai módszerek szerint		Dunántúl	Észak és Kelet Magyarország	Dél-Magyarország
39000	Campi Flegrei vulkánkitörés	Neandervölgyiek nagy arányú kihalása	8.5%	Európa	45000-30000	Ős-kőkor	M170 - I1	aurignaci (első homo sapiens) keveredése a neandervölgyivel és a gravetti kultúra is megjelenik		
18000-10000	Würmi jégkorszak enyhülése	Népvándorlások	30%	Eurázsia	30000-8000		M173-M17-R1a	?	gravetti (nyílegyek)	
5500	Boszporusz áttörése	Fekete-tengertől tovább vándorlás	16%	Közel-kelet	8000-3700	Újkőkor	M170 - I2a	?	?	Kőrös-Starčevo
3700	Egy óriási aszteroida-robbanás	**Éhínség** Sodoma és Gomora pusztulása	6.5%	Anatólia-Kaukázus	3700-2400			Vonaldíszes kerámia, Zselizi kultúra	Alföldi vonaldíszes kerámia Tiszai-Herpályi-Csőszhalmi	Bánáti (Vinča) kultúra
2400	Arzén mérgezés	Ón kereskedelem hálózat bővülése			2400-2300	Bronzkor	J2	Lengyeli kultúra	Tiszapolgári kultúra	
2200-2100	Porvihar villámokkal	**Éhínség** Sumér-Akkád Birodalom vége			2200-2100			Balatoni csoport	Ludani-cei	Bodrogkeresztúri csoport (gravetti)
1610	Santoríni vulkánkitörés	**Énínség** Közel-keleten és a meditárriumban	8%	mediterrán	2000-1600		YAP M35 - E1b	Péceli (badeni) kultúra		
1200-900	Tengeri népek	Dór invázió Közel-keleten	18.5%	Szkíták, kelták	900-450	Vas-kor	M173-R1b	**Kultúrák keveredése** kurgán és dór inváziók okán, majd a kereskedelem bővülése okán		
Összesen:			87.5%							

78. ábra. Környezeti katasztrófák hatása a Kárpát-medencei lakosság összetételére.

Eléggé egyértelmű mindezek figyelembevételével, hogy a mai magyar lakosság genetikai állományának összetétele kb. 3000 évvel ezelőtt már a vaskorszak idején kialakult. Amikor a kelták vándorolva a folyók mellett kerestek jól megművelhető további területeket, akkor a Fekete-tenger környéki lakosság génállományát nyugaton is elterjesztették. Valószínűsíthető, hogy a pre-szkítának nevezett keltáknak köszönhető annak az úthálózatnak a kiépítése is, amely, mint „római utak” ismeretesek. Július cézár a csapataival – a feljegyzései szerint – a már kész utakon vonult, azaz a kereskedelmi úthálózatnak még az ún. római kor előtt kellett megépülnie.

[1631] Embertan, vércsoport, genetika. *A magyarság eredete… avagy egy újabb lelkes próbálkozás a lehetetlenre* c. honlap. http://magyarokeredete.blogspot.com/p/ii-embertan-vercsoport-genetika.html

[1632] Kalicz Nándor: *Agyag istenek.* Corvina Kiadó, 1970.

[1633] A Viasat History-n vetített ókori apokalipszisekből vettem az információim. A Sodoma és Gomora helyét megtalálták a Holt-tengertől ÉK-re, ahol igen ritkán előforduló aszteroid robbanás nyomai nagy területen kimutathatók. Geológusok azt is kimutatták, hogy i. e. 2200 körül hatalmas területen (pl. Tell Brak környékén IS) van olyan porréteg, amiben műanyag szemcséket csakis villámlás okozhatta. Ha igen nagy mennyiségű por kerül a fel a légkörbe, akkor az létrehozhat olyan szupervillám jelenséget, ami magyarázat a régészeti leletekre.

Elég nehezen értelmezhető az is, hogy a császárról elnevezett az ún. Július-féle naptárt csak 525-ben vezették be. Igaz, ERA jelzéssel és csak a provinciákban, azonban a Római Birodalom már 395-ben tulajdonképpen már meg is szűnt (ha egyáltalán létezett).

A lakosság genetikai állomány összetételére tehát a környezeti katasztrófák jelentős hatással voltak, aminek felismerése után került összeállításra 79. ábra, hogy jobban megérthessük a későbbi történelmi eseményeket. Pl. a XIII. századra datált tatárjárást minden bizonnyal a Szamalasz vulkánkitörés okozhatta, ami egyben azt is sejteti, hogy akár az éhező északi germán törzsek is végezhették a népírtást, akik hívatlanul érkeztek és települhettek be a Kárpát-medencébe.

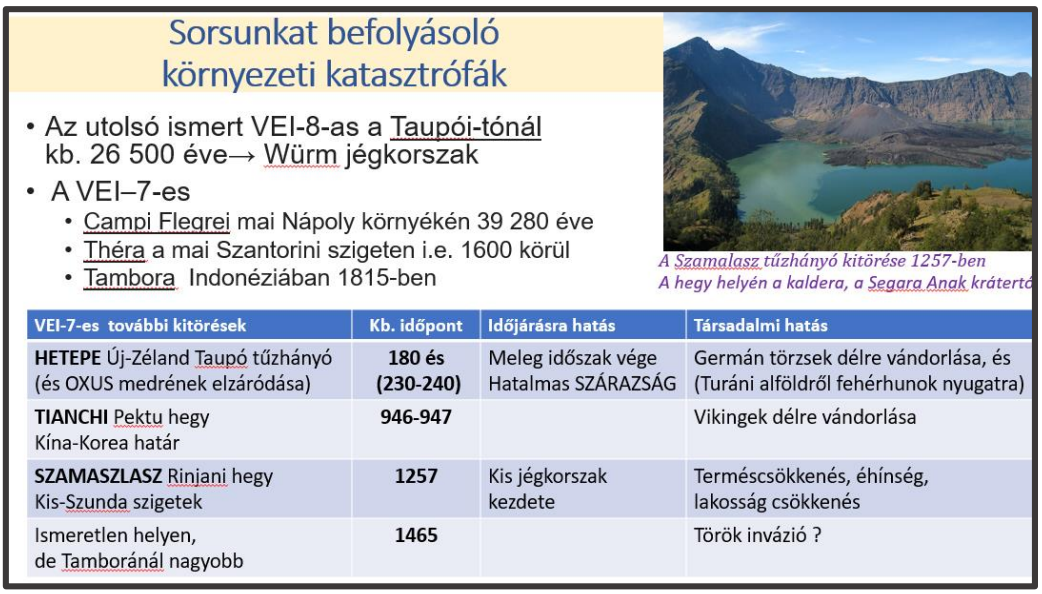

VEI-7-es további kitörések	Kb. időpont	Időjárásra hatás	Társadalmi hatás
HETEPE Új-Zéland Taupó tűzhányó (és OXUS medrének elzáródása)	**180 és (230-240)**	Meleg időszak vége Hatalmas SZÁRAZSÁG	Germán törzsek délre vándorlása, és (Turáni alföldről fehérhunok nyugatra)
TIANCHI Pektu hegy Kína-Korea határ	**946-947**		Vikingek délre vándorlása
SZAMASZLASZ Rinjani hegy Kis-Szunda szigetek	**1257**	Kis jégkorszak kezdete	Terméscsökkenés, éhínség, lakosság csökkenés
Ismeretlen helyen, de Tamboránál nagyobb	**1465**		Török invázió ?

79. ábra. A VEI-7-es vulkánkitörések alkalmával annyi szennyezőanyag kerül a levegőbe, amelyek keringése érezhető lehűlést, termés visszaesést eredményez mindenhol

Az első nagy építők nem a rómaiak voltak

Amikor i. e. 1200 vagy 900 táján az ún. tengeri népek hasonló módon jelentős befolyást szerezhettek a Földközi-tenger keleti partvidékén, akkor részben ellenük szerveződhetett a Méd, majd a Perzsa Birodalom. A perzsák jelenléte – a régészeti feltárások szerint – mindenhol inkább a kereskedelem fellendülését, a felvirágzást jelentette, a negatív jellemzésük feltehetően a görög történetírásnak köszönhető. Mivel Nagy Sándor túl rövid ideig uralkodott ahhoz, hogy „minden göröggé lehessen", a korszakuk végén létrehozták a 300 évnyi vélhetően fiktív Ptolemaiosz korszakot. Majd Julius Cézár dicsőítésével nemcsak beolvasztják az uralkodásra alkalmatlan ptolemáioszokkal az Egyiptomi kultúrát, hanem Nyugat-Európában még ki is sajátítják mindazt, amit a szorgos kelta népek előállítottak. Július Cézár tetteiről csak a saját feljegyzéseiből van tudomásunk, amivel gyakran ellentétes megállapítást tesznek a régészek.[1634]

A lényeg tehát az, hogy már a vaskortól kezdve a békés fejlődést külső, germán törzsek támadásai fenyegették. Ennek következtében az európai lakosság génállományában kimutatható a népek keveredése, azonban ennek értelmezésében is tapasztalható némi csúsztatás. Ugyanis míg a

[1634] „Vercingetorix a gallok vezére színpadiasan adta meg magát. Állítólag körbelovagolta Julius Caesar táborát, aztán a fegyvereit Caesar lába elé dobva meztelenre vetkőzött és a lábai elé térdelt. Róma Tullianum börtönében tartották fogva öt évig, mielőtt Caesar diadalmenetének részeként közszemlére tették i. e. 46-ban. A diadalmenet után kivégezték: valószínűleg megfojtották, de lehet, hogy lefejezték." Ebben a történetben is sok a hatásvadászat, Vercingetorix történetében pedig sok a bizonytalanság, így Cézár feljegyzéseit nem támasztják alá más források.

fémtechnológia elterjedése alapján egyértelműen a Fekete-tenger környékéről történt a kultúra kiáramlása, addig a nyugati történészek előszeretettel egy fordított áramlást vizionálnak, aminek alátámasztására hívják a keltákat pre-szkítának.

Mivel a szkíta szó őstudást jelent, a kelták tulajdonképpen a nyugatra vándorolt szkíta gyökerű népességet jelenti, akik bár mindenhol hasonlóan éltek, mégis a későbbiekben sokféle névvel illették őket. A ma Franciaország területén élők voltak a gallok, akik a kereskedelem támogatása céljából az úthálózatot már Julius Cézár hadjárata előtt kiépítették.

Eléggé gyanúsnak tűnik az is, hogy Róma első útjának (az Appi-út) és az első vízvezetékének (Aqua Appia) (80. ábra) Appius Claudius Caesus (i. e. 312–279) lenne az építtetője, aki nem mellesleg jogi értekezést írt latinul, valamint egy morális esszégyűjtemény és számos vers szerzője, továbbá – mint Róma egyik legkorábbi irodalmi alakja – egyben hadjáratokat is vezetett az etruszkok ellen. *Nem túl sok ez így egyszerre? Mikortól verselhettek latinul?*

80. ábra. Róma első vízvezetéke, Traianus vízközmű fejlesztése és víztárolók Bizáncban

Ebben az időben (i. e. III. században) még létezett Etruria (12 városállam szövetsége) és sok egyéb etruszk város is. A fennmaradt terrakotta templomdíszítő elemek sejtetik a vallási célú épületeket. A TEMPLUM szó az etruszkból ment át a latinba, a vallási épületek hagyománya ily módon bár megőrződött, azonban az eredeti etruszk épületeket a rómaiak mind lerombolták, és építőanyagként felhasználták. Az etruszkoktól ered a boltozatok építése is. *De így nem érthető, hogy miért nem etruszkoknak tulajdonítják az első boltíveket is tartalmazó vízközműveket?*

Ha nyugaton a gallok építették az ún. „római utakat”, akkor itt a Kárpát-medencében *vajon miért nem a helyi lakosság?* A vaskori régészeti térképen (8. ábra) éppen a Duna vonala igen gazdag a régészeti leletekben. Ez nemcsak azt igazolja, hogy ebben az időben a Duna egy központi kereskedelmi útvonal, hanem megkérdőjelezi azt is, *mennyire lehet valós a Duna vonalát római provincia-határként feltüntetni?*

Az I. évszázadban a Pártus Birodalom formálódik

Az ismert európai védvonalak az északi germán törzsekkel szemben épültek ki. *De vajon kik építhették?* Könnyen elképzelhető ugyanis, hogy méd-perzsa mintára az etruszk városállamok szerveződtek birodalommá védelmi szövetséget követve a Kárpát-medencében élő szkítákkal és a nyugaton élő gallokkal. *Miért ne lehetett volna ez a Pártus Birodalom, mint az európai népek laza*

védelmi szövetsége? Így érthető lenne, hogy a mai történelemtudomány miért küldi a süllyesztőbe. Kérdés tehát az, hogy valójában *kik felügyelhették a Földközi-tenger kereskedelmét az I. évezred elején?*

Mivel ***Augustus*** uralkodásának ideje gyakorlatilag a ***Diocletianus*** (és az illír császárok, azaz a kalózok) korának visszavetítése 291 évvel (87. ábra), ami közel három évszázadnyi eltolást jelent. Azonban míg Ptolemaiosz korát régészeti leletekkel nem lehet megbízhatóan igazolni, addig az ún. gigantikus római építészeti remekművek megkövetelik annak tisztázását, hogy *kik építkezhettek valójában?*

[4.] I. Claudius	41–54	13	együtt 38 év	I. Arsak	46-82	36 év
[5.] Nero	54–68	13				
[9.] Vespasianus	69–79	10				
[10.] Titus	79–81	2				
[11.] Domitianus	81–96	15	együtt 35év	II. Arsak	82-108	35 év
[12.] Nerva	96–98	1		III. ARSAK		
[13.] Traianus	98–117	19		IV. Arsak	108-117	

81. ábra. Az ún. római császárok I. Claudius és Traianus között megfeleltethetők az első négy arszakida király uralkodásával, megjegyezve, hogy a III. IV. V: Arszak királyokról semmit sem lehet tudni.

I. Claudius Lugdunumban a gallok fővárosában született. Julius Cézár feljegyzései szerint ugyan a gallokat legyőzték a rómaiak, így ő lehetett akár egy római előkelő is. Azonban még római életrajzírója[1635] is azt írta róla: „*míg aztán csaknem ötvenedik éve felé szinte csodával határos véletlen folytán hatalomra jutott*", azaz Claudius egyáltalán nem volt járatos a politikában. Az ókori történetírók körében nem is volt népszerű, ám a modern történettudomány „tárgyilagosan" vizsgálva az eredményeit, egy erőskezű és tehetséges szervezőt feltételez. *Vajon nem azért, mert másnak a munkáit neki tulajdonítják?*

Akár a dinasztia alapító I. Arszak (az avarok fejedelme, akinek az eredeti neve kb. TRDAT) is elvileg köthetett szövetséget az európai keltákkal és szkítákkal, aminek köszönhető a 2000 évvel ezelőtti fellendülés. Az arszakida királyokról azonban szinte semmit se lehet tudni. *Egy félezer éves birodalom, ahol az uralkodók szinte semmit se csináltak?* Éppen ez által lesz aztán igazán gyanús a Római Birodalom történelme, figyelembe véve sok más tényezőt is.

Lehetséges volna ugyanis, hogy éppen egy sokezres római mészárlás állítólagos egyedüli túlélője, Iosephus Flavius írja meg ***Titus császár*** *kérésére Jeruzsálem pusztulásának, majd* ***Domitianus*** *kérésére a zsidók történetét?* Mellékesen ugyan megemlíti Jézust és a kereszténységet, ugyanakkor Heródes csecsemőgyilkosságáról nem ír. Eme csodásan megmenekülő ember – a zsidó származása ellenére – rómaiakat dicsőítő történeteket írt, elfelejtkezve a társai lemészárlásáról. Bár a császárok pártfogoltjaként több évtizedet a császári palotában élt, mégis a halálát elfelejtették feljegyezni. Nem lehet tudni, hol és mikor hunyt el Iosephus, akinek írásait olvasván *Fábián Sándor* arra jutott, hogy a Római Birodalom történetét csak a reneszánsz idején találhatták ki.[1636] *Vajon* Iosephus *állítólagos görög szövegeinek jóval későbbi latin fordításai mennyire szolgáltathatnak valós információt Júdea és Róma I. évszázadi kapcsolatáról?*

Éppen 117-ig uralkodott nem csak ***Traianus*** hanem IV. Arsak is, amennyiben 293 évvel korrigáljuk az évszámokat. *Vajon ki lehetett valójában Traianus, akinek uralkodása alatt érte el a birodalom legnagyobb kiterjedését?* Nerva adoptálta Titus sógorának a fiát, így lehetett császár,

[1635] Suetonius
[1636] Lásd Fábián 2021. pp. 31-33.

akinek az alkalmi consuli kinevezése alkalmából Plinius 95 fejezetből álló dicsőítő beszédet mondott (100 oldal). *Nem túl hosszú ez egy beszédnek? Vajon tényleg legyőzhette a pártusokat,*[1637] *vagy a pártusok (ill. a szkíták) építkezéseit*[1638] *tulajdonítják neki?*

Dacia állítólag Traianus ideje alatt lett római provincia, ami felveti, *vajon Traianus vagy az arszakidák uralkodhattak-e Dáciában?*

82. ábra Várhelyből (i. e. I. század) érmék Koson király ábrájával, akit a numizmatikusok egy része balkáni szkíta királynak tart.

Várhely (82. ábra) a dákok fővárosa, Ptolemaiosz Sarmizegetusa néven adja meg a koordinátáit. *Vajon honnan ez a név? A* 83. ábrán látható kő állítólag Sarmizegetusából, a „római Dacia tartomány" fővárosából származik. A spolia alkalmazása gyakori csúsztatási módszer. A dákok i. e. II. századtól kiterjesztették fennhatóságukat a mai Erdélyre és a Tiszántúl egy részére, úgy, hogy *szövetségben álltak más szkíta népekkel*. Ez a szövetség éppen a laza szervezetű Pártus Birodalom fennállását igazolja.

*83. ábra Decurios Lucius Coelius Aelianus római szentélye, amelyet **spoliaként** falaztak be a romániai sepsiszentgyörgyi ortodox templomban.*

[1637] 114 ben „elfoglalta" Arméniát és Észak-Mezopotámiát, majd 115-ben Ktésziphont és tovább vonult a Tigris folyó torkolatáig.

[1638] Közművek (Aqua Traiana) építése mellett jellemzően újjáépítéseket kötnek Traianus nevéhez (a via Appia , a via Latina, valamint a Nílust a Vörös-tengerrel összekötő hajózható csatorna újjáépítésé). „Augustus uralkodásától" Traianus haláláig (i. u. 117) minden itáliai város kapott vízvezetéket, 700 víztároló, 500 szökőkút épült.

A római vízközmű rendszer kiépítéséről az igazság

Az épített vízközműre utaló első régészeti lelet Minószi kultúrából (bronzkor i. e. 2700 idejéből) van. „A QANAT technológiáját a perzsák fejlesztették ki az i. e. I. évezred elején, ahonnan aztán lassan terjedt el Nyugat, illetve Kelet irányába.” [1639] Zibad (Irán) területén, a vízórák használata egészen i. e. 500-ra nyúlik vissza, amelyek egészen 1965-ig voltak használatban, sőt i. e. 400-ra a perzsa mérnökök már tökélyre vitték a nyárközépi jégtárolást a sivatagban. A karos kisebb elágaztatásokat szemléltetve KAREZ/KARÍZ rendszernek is nevezik, és a 83. ábra szerint az araboknak köszönhető az elterjedése; ami eléggé kétséges, hiszen számtalan víztároló ismert korábbról is.

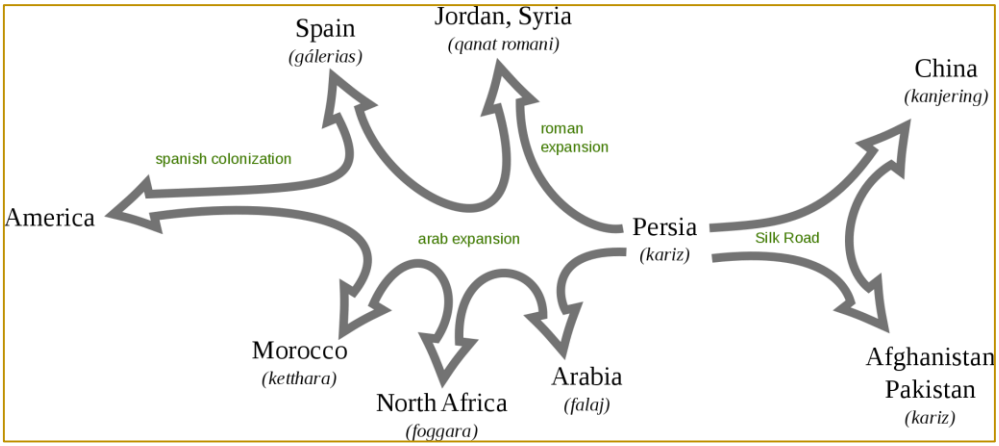

83. ábra. Vízközművek szétterjedése.

A rómaiaknak tudják be az Aquincum, Savaria (Szombathely) (84. ábra), Gorsium (Tác), Scarbantia (Sopron) és Brigetio (Ószőny) 2000 éves vízvezetékeit, mivel régészetileg az ún. római korra datálható az elkészítésük. Azonban mivel eléggé megalapozott hipotézis szerint a Római Birodalom az I. évezred elején nem is létezett, így inkább az valószínűsíthető, hogy a Pártus Birodalom keretében formálódó szövetséghez csatlakoztak a Kárpát-medencében élő népek is (ahogy feltehetően Bizánc és általában a Fekete-tenger tágabb környezetében élő népek is), és e szövetségnek köszönhető nem csak a vízközmű hálózatok hanem az úthálózat építése is.

84. ábra. 2000 éves VÍZVEZETÉK DOZMAT (újkőkori település) HATÁRÁBAN Savária vízellátásának megoldására.[1640]

[1639] https://hu.wikipedia.org/wiki/Qanat
[1640] *forrás: https://www.sztv.hu/hirek/romai-kori-vizvezetek-dozmat-hataraban-20181031*

A Hetepe vulkánkitörés hatása (a II. század végén)

A Taupó tűzhányó (a Hetepe vulkánkitörés) okán egy olyan hideg időszak köszöntött be, aminek hatására az északi germán népek elindultak délre, amit Lugdunum (Lyon) régészeti leletei is igazolnak. A kemény évtizedek után szükség volt egy olyan nagy uralkodóra, mint VI. Mithridatész, akiből azonban több is van.

Nyilván a kiemelkedő alakját nem lehetett elnyomni, a történelem meghamisítói ezért inkább kisajátították. Így került az 58 éves uralkodása alatt az egész Fekete-tenger környéki kultúra az irányítása alá, beleértve természetesen Bizáncot és a Fekete-tenger parti Olbiát is, ahol a hellenizmus remekműveként emlegetett karkötőt találták. Őt szokás másnéven a pontuszi Nagy Mithridatész királynak[1641] is említeni.

IX. Arsak	Kr. e. 121 – 91	172	202	30	Aršak	II. Mithridatész
X. Arsak	Kr. e. 91 – 87	202	206	4	Aršak	I. Gotarzész
Ardaván	Kr. e. ??? – 77	206	216	10		
Mehrdát	Kr. e. ??? – 67	216	226	10	Mehrdât	(III.) Mithridatész

85. ábra. Nagy Mithridatész pontuszi király i. e. 121-től, azaz korrigálva 172-től uralkodott 58 éven át, amikor a Pártusi Birodalomban éppen II. Mithridatész-III. Mithridatész uralkodtak.

A másik VI. Mithridatész[1642] 15 évig uralkodott (i. u. 50-65, azaz korrigálva i. u. 343-358), és a személye a pártusi királylistán keresztül nem érhető el. Azonban a „vulkánkitörés utáni időszak" eseményei inkább IX. Arszak, másnéven II. Mithridatész uralkodásának feleltethetők meg, aki felvette a diplomáciai kapcsolatot a rómaiakkal és a kínaiakkal is, és szintén NAGY jelzővel illették[1643] (85. ábra).

Mithridatész az iráni Mihrdāt névnek a görög átirata; jelentése "Mithra ajándéka", azaz a név a zoroasztrianizmust követő uralkodóra utal. II. Mithridatész volt az első pártus uralkodó, aki a Kaukázus térségére is kiterjesztette a pártus uralmat. Ebből pedig már nagy valószínűséggel állítható, hogy a pontuszi Nagy Mithridatész király nem a VI., csak a II. lehetett. Az arszakida uralkodók hátra-datálása eredményezi a számozás elcsúsztatását. A méd fejfedővel való ábrázolása (86. ábra) pedig emlékeztet az urartui hagyományokra, ami felismerhető a Szent Korona formájában is.

86. ábra. II. Nagy Mithridatész méd fejfedővel.

II. Mithridatész i. e. 109/108 körül felvette a „királyok királya" címet (korrigálva: *i. u. 184 körül*) és ebből az időből nem ismert római császár. Azaz a Hetepe vulkán kitörést követő nehéz időszak nem volt elég dicsőséges, és a „római történetírók" megfeledkeztek róla.

[1641] *Forrás* https://hu.wikipedia.org/wiki/VI._Mithridat%C3%A9sz_pontoszi_kir%C3%A1ly
[1642] Forrás https://hu.wikipedia.org/wiki/P%C3%A1rtus_kir%C3%A1lyok_list%C3%A1ja
[1643] https://hu.wikipedia.org/wiki/II._Mithridat%C3%A9sz_p%C3%A1rtus_kir%C3%A1ly

Az Oxus medrének elzáródása is népvándorlást eredményezett

A III. évszázad első felében az Oxus katasztrófája kényszerített tömegeket a szülőföldje elhagyására. Közülük sokan letelepedtek Dáciában, őket hívják gepidáknak, sokan északra a Visztula mentén telepedtek le, ahol germán törzsekkel keveredve jött létre a lengyel nép (genetika igazolja), és még nyugat felé is tovább vándorolhattak elég sokan (a régészeti leletek hasonlósága okán lehet erre következtetni).

Ezekben a zavaros időkben (II. Mithridatész uralkodását követően) – thrák légiók segítségével – a Pannóniából származó Severus szervezte meg a védelmet, majd balkáni származású katona császárok és gall császárok uralkodtak egészen 274-ig. Eléggé érthetetlen, *miért beszélnek a történészek ebben az időben Római Birodalomról, ha az uralkodók feltehetően nem is voltak rómaiak?*

A nyilvánvalóan fiktív „Római Birodalmat" egy fiktív „Gót Birodalom" történetével igyekeztek a XIV. században felszámoltatni. Ahogy a római történelem megkreálásához a kor pártus, etruszk, gall, avar, … stb. uralkodók eredményeit birtokolták el, míg azoknak a történetét szinte kiüresítették (vagy legjobb esetben megduplázták), addig a gótok történetéhez a korai hunok történetét használták fel. Ily módon nem csak a szkíta gyökerek elbirtoklására törekedhettek, hanem később a kereszténység megmentőjeként is felléphettek.

A III. században Európa már annyira lakott volt, hogy a szárazság okán több hullámban, több irányból érkező népek a folyók mentén eléggé szétszórtan – különböző gyökerű népek szomszédságában – telepedtek le. Míg az őshonosnak számító kelta gyökerű lakossággal hamar oly annyira össze tudtak olvadni, hogy pl. Erdélyben az V. századi leletek alapján a régészek már nem tudnak különbséget tenni közöttük, addig a germán gyökerű törzsekkel már a IV. századtól kiéleződhettek a hatalmi harcok. Legalább is erre lehet következtetni Lugdunum régészeti leleteiből, ahol a germánok építőanyagnak széthordták még a színházat is, Rómában is az etruszk templomokat lebontották, és építőanyagnak használták fel később.

Jézus tanításának a hatása

Jézus 292. december 25-én született, azaz Diocletianus császár idejében. Innen, hogy az Úr születése szerinti időszámításnak a Diocletianus-féle időszámítást nevezzük. Jézus feltehetően 325. április 17-én halt meg, I. Constantinus idejében. Azonban az nem valószínű, hogy ekkor a Niceai zsinatot rögtön összehívták volna.

[1.] Augustus	i. e. 27 – i. u. 14	**266**	**307**	41	
8 illiír császár [45-53.]	**268-285**	561	578	17	együtt 44 év
[54.] Diocletianus	**284–305**	577	598	21	
[57.] Galerius	305–311	598	604	6	
[59.] I. Nagy Constantinus	306–337	599	630	31	

87. ábra. Római uralkodók Jézus idejében.

A 87. ábrából leolvasható, hogy a 293 évvel korrigált évszámok (kék oszlopok) Augustus császár esetében Diocletianus korának feleltethetők meg, míg azok a keresztényüldözések, amelyeket Diocletianusnak és Galeriusnak tulajdonítanak bizonyára csak valamikor a VI. században történhettek. Azért is valószínűsíthető a VI. század, mert 525-től bevezetett ERA időszámítással valószínűsíthetően valamit el akarhattak leplezni.

XXIX. Arsak (más néven V. Vologaészész, élt 145-208) pártus király 192-209, azaz korrigálva *485-502* között uralkodott. A személye az érméje alapján (88. ábra) figyelemre méltó, azt sugallja, hogy vélhetően neki köszönhető egy olyan tökéletes alkotás, mint a Szent Korona.

87. ábra. XXIX. Arsak (V. Vologaészész).

A sokat szenvedett emberek között a IV. század közepétől Jézus tanításai futótűzként terjedhettek a kereskedelmi utak mentén, ami az V. századtól már akár komoly vallási vitákat is eredményezhetett. Jézus bár nem alapított vallást, azonban a követői a tanítását a korábbi vallási irányzatokkal összedolgozták, aminek bizonyítéka a Szent Korona.

A Pártus Birodalom egy minőségi ugrást jelenthetett a fejlődésben olyan értelemben, hogy egyre nagyobb szerep jutott a városi életforma minőségi javításának. A piacok megszervezése és a vízellátás biztosítása mellett már fontos szerepe lett a színházaknak és az iskoláknak is. ***Jézus tanításaival az örökérvényű erkölcs, mint eszmerendszer is hangsúlyossá vált, ami a kereszténység lényege.***

Mivel a hatalomra vágyók azonban maguk akarták megmondani mi legyen a rend, ezért már a VI. századtól elindulhatott a „keresztény tanítások szabályozása", ami később magával hozta az ókeresztények üldözését is. Bizonyára a VII. században ezekben a harcokban vehetett részt Attila hun király, már a Pártus Birodalom teljes szétesése után.

A bizánci császárság

A Pártus Birodalom korrigálva 517-ig állt fenn, majd Iusztinosz (518-527) és utódja Petrus Sabbatius Justinianus császár 527-565-ig uralkodott. Ez olyan, *mintha a Bizánci császárság tulajdonképpen a Pártus Birodalom folytatása lenne*.

A Szent Korona bizánci eredete tehát tulajdonképpen el is fogadható lenne, amennyiben felismerjük, hogy *a Bizánci Birodalom tulajdonképpen nem lehet más, mint a Pártus Birodalom utódjaként a Hun Birodalom*, ahol már a hangsúly a kereszténység elterjesztésére esett, függetlenül a szövetségbe tartozó népek nyelvétől.

A Bizánci császárság történetében azonban egy gyökeres változás történt azzal, hogy a bizonyára jogosan uralkodó bizánci császár *veje*, VII. Konstantin megöleti a törvényes örökösöket (azaz a feleség testvéreit) és 944-től így lesz ő az egyedüli uralkodó. Ehhez az aljassághoz szüksége volt támogatókra. A mai Ukrajna területére érkező skandinávok (azaz vikingek) már 860-tól támadták Bizáncot, és főleg a vulkánkitörés után egyre nagyobb tömegekben érkezhettek, mivel ők alkotják a mai orosz népességet. Így már érthető az is, hogy miért is kezdett VII. Konstantin olyan jelentős történelemhamisításba, valamint az is, hogy Géza nagyfejedelemnek miért lehetett fontos egy dinasztikus házassággal a békekötés legalább a nyugati uralkodókkal.

TIMARU-KAST Sándor (Ingelheim):

Nimrúd földjén

avagy

Az iráni kapcsolat

Egyszer *Csihák György*, a ZMTE elnöke, azt kérdezte tőlem, hogy mi magyarok, nem vagyunk-e esetleg, éppen irániak, tekintettel arra, hogy a magyar szókincs egy tetemes iráni (szkíta, szarmata, méd, alán) eredetű szókinccsel rendelkezik? Erre azt válaszoltam neki: attól függ, hogy hol s mettől meddig van Irán.

A magyar történelem szerves részét alkotják népmeséink, mondáink és krónikáink is. A hazugok és habzó szájú fecsegőkre, akik a *„hazudtunk éjjel, hazudtunk nappal, hazudtunk minden hullámhosszon”* jelszó szerint élnek, agygörcsös felböffenéseire odafigyelni nem kell. Sőt, még a kudarctól sem kell visszariadni, mert: *Minden tévelygés mélyén valami rejtett igazság lappang*. (*Thierry Amadé*)[1644]. Egyébként is, *ami a ma igazsága, az a holnap tévedése*.[1645])

Amúgy sincs örökigazság: *A tudós szellem nem annyira a helyes válaszokat keresi, mint inkább a helyes kérdéseket teszi fel* – véli a francia *C. Levi-Strauss* (*Ellis*[1646]).

A történelemírás az a hazugsággyűjtemény, mellyel többnyire mindenki egyetért – vélte találóan *Napóleon Bonaparte*.[1647])

Csak az jut el a tiszta forráshoz, aki az ár ellen úszik, csak döglött halak úsznak az árral – mondja egy régi magyar közmondás.

A magyar nép eredetéről nagyon sokan, sokfelé keresték a magyar múltat és őshazát. Ennek kutatása vezette Körösi-Csoma Sándort is keletre.

„A világnak bármely sarkán eredtek és bárhonnan jöttek is a hunok, vagyis a magyarok, dicsőségük híre-neve széles e világon elterjedt, hála viselt dolgaik nagyszerűségének, s e hír mindenfelé hirdeti, (…) hogy dérékségük fényeskedik, erkölcseik ékes tisztességben virulnak, és hogy katonai kiválóságban és fegyveres vitézségben a többi nemzeteket messze-messze felülmúlják.“ – írta *Túróczi János*, 15. századi krónikájában.

[1644] Csihák György: A hattyú, Zürich/Budapest, 2019.
[1645] Konrad Lorenz.
[1646] Timaru-Kast Sándor: Kelta magyarok, Magyar kelták, Budapest, 1999: Ellis, P.B.: Die Druiden, 9. old.
[1647] Timaru-Kast Sándor: A Fehérló fiai, Budapest, 2008.

A Van-tó partján, a Nimrúd-hegy aljában, Anatóliában.

A magyarság eredetét, néppé alakulását és a magyar nyelv kialakulását kutatva, nem tekinthetünk el attól, hogy akárhogy is csűrjük-csavarjuk, az őshaza maga a Kárpát-medence. Sok bizonyítékot gyűjtöttek már össze a kutatók, úgy öröklődéstani, mint nyelvi emlék erről tanúskodik. Ehhez még két régiót kell figyelembe venni az etnogenezis kutatásában. Ezek Anatólia, Van-tó (Nimród-hegy) vidéke és az ezzel kapcsolatos szkíta-szarmata terület. Mindkét vidékről feltehető egy Kárpát-medencei és környékéről való kivándorlás, és majd innen való el-, illetve visszavándorlás. Ennek bizonyítéka a ***Hunor és Magor*** testvérek mondája, és a „hunok” beköltözése a Kárpát-medencébe.

Idézzük fel a régi magyar krónikák szövegét.

Kézai Simon krónikájában kihangsúlyozza, hogy a Perzsiában maradt, és az ő idejében még ott elő szkíta testvérek utódai (irániak), ugyan olyan alkatúak és bőrszínűek voltak, mint az onnan Magyarországra költöző hunok és magyarok. Ezt nyilván, azért hangsúlyozza ki,

hogy az ottmaradt rokonok nem sötétbőrűek voltak, mint a perszák, hanem fehérbőrűek, mint a hunok és a magyarok. Csak nyelvük különbözött valamelyest.

Majd *Kézai*, visszatérve Ménróthoz, így folytatja: *„Ez az óriás, a nyelvzavar kezdete után Havilah földjére költözött, melyet ekkor Perszisz*[1648] *(Perzsia) vidékének neveztek, és ott két fiút nemzett a feleségével Enethtel, nevezetesen Hunort és Magort, akiktől a hunok és a hungarusok erednek. De mert Ménrótnak, az óriásnak – a hagyomány szerint – Enethen kívül több felesége is volt, akikkel Hunoron és Magoron kívül több más fiút és lányt nemzett, ezek fiaik és azok utódai lakják Persziszt; termetükre és bőrük színére hasonlóak a hunokhoz, csupán beszédükben különböznek valamelyest, mint a szászok és a türingiak. De mert Hunor és Magor elsőszülöttei voltak Ménrótnak, apjuktól különváltan éltek sátraikban.”*[1649]

Ménrót / Nimród / Ninyas (Ninus) / Nemere a magyarok (és a Rajna menti, marne-moseli lovas-harcos, szkíta műveltségű kelta-treverek)[1650] ősatyja.

A **Ménrót** férfinév eredete homályos. A középkori mondákban – Ladó és Bíró szerint – a magyarság ősapjaként emlegetett Nimród nevét helyettesítik vele.[1651] A Ménrót név valószínűleg magyar gyökerű, s jelentése – *mén* (csődör) és *rós* (vörös) szavunkból következtetve – alighanem *vörös mén*.[1652]

Kézai Simon Gesta Hunnorum et Hungarorum (Hunok és magyarok cselekedetei) című művében Ménrót – az eredeti latin szövegben Menrot – Thana fia, Jáfet utódja, a magyarok őse. Kézai tudósításához igazodik több középkori évkönyv is.[1653]

Induljunk el az elején: miről mesél a Biblia.

Nimród (**נִמְרוֹד** Nimrod, tiberi héber: **נִמְרֹד** Nimrōḏ) mezopotámiai király a Bibliában, illetve népmesékben és legendákban. A Bibliában Noé dédunokája; hatalmas vadászként, és az erő szimbólumaként is ábrázolják. Gyakran őt tekintik Bábel tornya építőjének. Előképe a sumer tűzisten Gisdhubar lehetett, aki a sémi mitológiában a Naphoz kötődő hérosszá vált.[1654]

Magyar szerzők Nimród nevét gyakorta összekapcsolják, illetve helyettesítik a *Kézai Simon* művében – *Gesta Hunnorum et Hungarorum* (Hunok és magyarok cselekedetei) – szereplő Ménrót óriással (Menrot gygans), Thana fiával, Jáfet ivadékával, a magyarok mondabeli vagy valóságos ősével, fejedelmével. Egyesek szerint, Ménrót személyét Nimróddal felcserélni már csak azért sem szerencsés eljárás, mivel utóbbi a Biblia szerint nem Jáfet, hanem Kám legidősebb fia, Khús sarjadéka.

Nimród a Bibliában meglehetősen homályos körvonalakkal felrajzolt alak, a későbbiekben azonban Josephus, illetve a Midrást összeállító rabbik szerint számtalan legenda vette körül. Ezek közül a leghíresebb, hogy ő építtette a Bibliában is szereplő Bábel tornyát, bár ezt a Biblia nem erősíti meg. A Biblia szerint az özönvíz után életben maradt Noé három fiától származik az emberiség. Noé legrosszabb fia, Kám utódai közül Kús (vagy Khús) nemzette Nimródot, aki hatalmaskodni kezdett a Földön. Országa először a babilóniai Bábelben volt, amit aztán Asszíria vidékére is kiterjesztett.

[1648] Isidorus (Sevillai Izidor): Chronica majora.

[1649] Kézai Simon: A magyarok cselekedetei, 91. old., Budapest, 1999, Milleniumi Magyar Történelem.

[1650] Gesta Treverorum (1105) szerint a kelta Trier (rómaikori *Augusta Treverorum*) városát, Trebeta, Ninus fia alapította, 1300 évvel Róma megalapítása elött.

[1651] Ladó János – Biró Ágnes: Maygyar utónévkönyv, 91. old., Budapest, 2005.

[1652] Czuczor – Fogarasi: A magyar nyelv szótára.

[1653] https://hu.wikipedia.org > wiki > Ménrót.

[1654] Sayce, A.H.: The Hibbert Lectures, 1887: Lectures ont eh Origin and Growth of Religion, 551. old.

Mózes I. könyve 10.8-12 (*Károli Gáspár* fordítása szerint):

„Khús nemzé Nimródot is; ez kezde hatalmassá lenni a földön. Ez hatalmas vadász vala az Úr előtt, azért mondják: »Hatalmas vadász az Úr előtt, mint Nimród.« Az ő birodalmának kezdete volt Bábel, Erekh, Akkád, és Kálnéh a Sineár földén. E földről ment aztán Assiriába, és építé Ninivét, Rekhoboth városát, és Kaláht. És Reszent Ninivé között és Kaláh között: ez az a nagy város." [1655])

Id. Pieter Bruegel festménye (1563): Bábel tornya építése.

Nimród nevét (נִמְרוֹד *nimrôd*), a héber מרד *mrd* gyökből származtatják, jelentése „lázadó" – Josephus Flavius szerint: *Isten ellen lázadó*. Feltehetően neve visszatükrözi az akkád Ninurta a *vadászat istene* nevét. Nimród az a legendás „etelközi" (mezopotámiai) uralkodó, Kus fia és Hám unokája (Kézainál: Thana fia, Jafét utódja), Bábel, Uruk és Sineár királya, aki *„nagy vadász vala az Úr előtt"*. Hogy modellje ki lehetett, arra nézve több elgondolás ismeretes, talán Gilgames, talán Ninurta, a vadászat akkád istene (a hangalak ezt valószínűsíti), vagy valamelyik korai asszíriai király, akinek ez az elem a nevében szerepel (pl. Tukulti-Ninurta); ismeretesek a vadászó asszír királyok dombormüves ábrázolásai.[1656])

Nimród nevét a Septuaginta *Νεβρωδ* „Nebrōd"-nak írja, a Vulgataban pedig Nemrod alakban szerepel.[1657]

Nimrod (romanizált Nimrud, magyar Nimród) egy bibliai alak, akit a Mózes első könyve vagy a Teremtés könyve, másként Genezis (Kr.e. 6 – 5. sz.) könyve és a Krónikák első könyve megemlít. A Biblia állítása szerint *„nagy vadász vala az Úr előtt"* és aki kezd *„hatalmassá válni a földön is"*.[1658])

Későbbi, Biblián kívüli hagyományok arról tanúskodnak, hogy Nimród az a fejedelem, aki elhatározta a Bábel tornya megépítését, ami a „lázadó" – „Isten ellen lázadó" – hírnevét eredményezte. A Biblia erről nem tesz említést.

[1655] https://hu.wikipedia.org > wiki > Nimród.
[1656] htpps://www. Arcanum.com > Arcanum kézikönyvtár > Nimród.
[1657] https://de.wikipedia.org › wiki › Nimrod

[1658] Bible Gateway, Geneva Bible, 1599. kiadás, Világháló.

Ellenben nagyon sok közel-keleti romot neveztek el róla. Mikeás[1659] könyve szerint Nimrúd országa kifejezést Asszíria vagy Mezopotámia szinonimájaként alkalmazza. Nimród királysága kiterjedt Bábel, Erech (Uruk), Akkád és esetleg Calneh városára (Gen 10:10) Sinar vagy Sineár földjén. *Josephus Flavius* állítja, hogy Nimród volt az, aki megszervezte és levezette Bábel tornyának megépítését. *Josephus* írta, hogy Nimród fellázította népet Isten meggyalázására és azt hitette el velük, hogy saját indulatuk (lelkesedésük, bátorságuk) eredményezte ezt a merészséget. Ugyanakkor fokozatosan kormányzását zsarnoksággá váltotta, mivel nem látott más lehetőséget elterelni népét Istentől való félelemétől, mint hogy függővé tegye őket az ő hatalmától. A Torony megépítése bosszú volt azért, mert annak idején Isten elpusztította az Őzönvízben elődeiket. Azt a helyet, ahol felépítették a hatalmas tornyot, írja *Josephus*, ma Babilonnak nevezik, az ősi nyelv összezavarása miatt, a zsidók nyelvén ez pedig Bábel…[1660])

Mivelhogy az Akkád birodalom, a Közel-Kelet első birodalma elpusztult, amúgy Kr.e. 2200 – 2154 körül, a Nimróddal összefüggő történetek a kései bronzkort idézik. Erech (Uruk) városának említése, amely Kr.e. 2000 körül vesztette el vezető szerepét, ugyancsak alátámasztja ezt a feltételezést.

Egy korai arab, egyiptomi arab keresztények által szerkesztett munkában, a Kitab al-Magall, egy apokrif írás, amit alexandriai Szent Kelemen apostol (215-ben hunyt el) görögül írott egyik titkos könyvének tekintenek, az vala írva, hogy Nimród, uralkodása elején, egy darab fekete posztót, papi ruhát (reverendát?) és egy koronát látott az égben, és megparancsolta, hogy egy ugyanolyan koronát készítsenek neki is. Ebből azt következtette a tudatlan nép, hogy Nimród koronája az égből szállt alá. Később arról ír, hogy a tűz imádatát és bálványozását honosította meg birodalmában.

A szentbeszéd (homília, H 9:4-6) szerint Nimród azonos Zoroaster / Zarathusztra ókori iráni pappal, Ahura Mazda profétával, a zoroasztrizmus, az iráni ősvallás alapítójával.[1661])

Nimród (Ménrót), az Óriás, volt az, aki 201 évvel az Özönvíz után elhatározta egy hatalmas toronynak megépítését. Bábel tornyának összeomlása és a nyelvek összezavarása (Isten akarata szerint), után Nimród elköltözik családjával és követőivel (népével) Havilah/Evilath vidékére. Itt, Perszisz határán (*Kézai Simon*: *Gesta Hungarorum*, 1282–1285), felesége Eneth / Enéh megszülte Nimród első szülött ikerfiait, Hunort és Magyart (Magort).

[1659] https://en.wikipedia.org > wiki > Book_of_Micah: Mikeás (Mikayahu) próféta, a dél-judeai Moreshethben élt, Kr.e. 750 – 700 körül.
[1660] https://en.wikipedia.org > wiki > Nimrod.

[1661] https://en.wikipedia.org > wiki > Nimrod.

Eviláth / Havilah: „Édentől keletre” (Bibliai atlasz).

A mai földrajzi nevek alapján (Nimrut Dagh / Nimród hegy) megállapítható, hogy Nimród népe a Van-tó környékén teleped(het)ett le. Örmény mondák szerint, az örmények ősatyja, Hayk, Hayk Nahapet, a pátriárka, ahogyan Chorenei Mózes, örmény történetíró az Örményország Története könyvében megfogalmazta, itt a Van-tó környékén legyőzte Nimród seregét.

A további történetet jól ismerjük a magyar mondákból, a Csodaszarvas (Fehér Szarvas) legendájából. Történt egyszer, hogy apa és fiai, mindhárman félelmetes vadászok és íjászok hírében álltak, együtt vadászatra indultak, ahol egy *csodálatos ismeretlen lényt* (Csodaszarvast) pillantottak meg, és vettek üldözőbe. Egyszer csak, az űzött lény eltűnik szemük elől. Mivel a szarvasűzés közben nagyon messzire kerültek otthonról, Hunor és Magor elhatározták, hogy ott azon a helyen, ahol a Csodaszarvas eltűnt, ott, kíséretükkel együtt, letelepednek. Majd elrabolják Dul alán király lányait, akiket feleségül vesznek, és akik nekik fiakat szülnek. Így lesznek ők két nemzet (nép) alapítói, Hunor a hunok és Magyar (Magor) a magyarok első fejedelmei. Ebből kifolyólag Nimródot tekintik a magyarok, a magyar mondák és a középkori krónikák a magyarok ősatyjának. Nimród örökségének tulajdonítják úgy a hunok mind a magyarok tudását és ügyességét, jártasságát a visszacsapó íj használatában. *Nicolaus Olahus* állítja, hogy Attila felvette a *Nagy Nimród Utódja* címet.[1662])

[1662] https://en.wikipedia.org > wiki > Nimrod.

Szkíta feldíszített paripa, „táltos” ló.

Caesareai Eusebius (*Kaiszareiai Euszebiosz*)[1663] a korai 4. században írott munkájában, Nimródot tartja a világ első királyának.

Ronald Hendel[1664] szerint Nimród, a mitikus *vadászkirály* neve az asszíriai Ninurta, a *vadászat istene* (meg a mezőgazdasági munkák istene, talán eredetileg *Napisten*) nevének elferdítése. Kultusz helye volt Kalhu és Babilon is, és számos asszíriai király viselte nevét. Nimród birodalomépítő vakmerősége, amiről a Genezis beszámol, összeköthető az asszír Tukulti-Ninurta király tevékenységével.

← Sumér világ (Kr.e. 2900 – 2350).

Alexander Hislop (1807 – 1865), a skót Szabadegyház lelkésze, a *The Two Babylons* / A Két Babilon című könyvében (1853), vallásos röpiratában, Nimródot Ninus asszír királlyal azonosítja, akinek felesége, a görög mitológia szerint, Szemiramisz volt. Hislop Nimródhoz köti az istennő, az Ősanya imádatának bevezetését. Tammuz (Dumuzi) kultuszát is őhozzá köti. Dumuzi neve sumérul *„Igaz fiú”*-t jelent. A fiatal pásztor-isten, Inanna (Istár) első hitvese volt, illetve házastársa a sumér mitológiában. Kultusza elterjedt az egész Közel-Keleten, Levantéban (föníciai Adón), és a görögökhöz is eljutott, ahol Adonis lett belőle.

[1663] http://hu.wikipedia.org > wiki > Kaiszariai Eusazebiosz: (265 körül – 339), Szíria-Palesztina római provincia püspöke, a kereszténység első három századának történetét bemutató „Egyháztörténete” írója.
[1664] Hendel a Berekely kaliforniai egyetemen működő Jewish Studies (Zsidó Tanulmányok) tanszék elnöke.

Ki is volt *Szemiramisz*, Nimród felesége, Babilon királynéja?[1665]

Egy ókori történet egy érdekes mesét mond el nekünk, véli *Jerry Robinson*, mesét egy anyáról és fiáról, egy kultikus képet tár elénk, amely elterjedt az egész világban. Az anya neve Szemiramisz volt, a fiú neve pedig Tammuz (Dumuzi).

Eusebius történész szerint, Szemiramisz Nimród felesége volt. Szemiramisz az ókori történészek (*Strabon, Diodórosz Szikulosz* Kr.e. 1. század) szerint a babiloni *függőkertek,* az ókori világ hét csodája egyikének úrnője volt. Sumér nyelven a neve „Sammur-amat" volt: *According to the historian Eusebius, Semiramis was the wife of Nimrod. In the Sumerian language, her name is "Sammur-amat."* – Vö. sumér Tiamat (akkád Ti.Amat)[1666] víztündér, babiloni tenger istennő, egy hatalmas sárkány, aki megszülte az összes babiloni istent; lásd még: héber anat[1667]) > Anat vagy Anát (héber: ענת, görög: Ανα) a háború és a szerelem istennője, valamint a szépség és a szüzesség megtestesítője az ókori Levante jelentős területein (Ugarit, Mezopotámia, Szíria-Palesztina), és Egyiptomban Kr. e. II. és I. évezredben. Lásd még: Ménrót felesége Eneth / Enéh.

Függőkertek (illusztráció).

A görög geográfus, Sztrabón, aki leírta a függőkertet a Kr. e. 1. században, ezt írta: *„Boltozatos teraszokból áll egymás felé emelkedve, és a pillérek kocka-alakban pihennek. Ezeket a lyukakat feltöltötték földdel, így a fák képesek voltak a lehető legmagasabbra megnőni. A pillérek, boltozatok és a teraszok égetett téglából és aszfaltból készültek."*

Ha a kert egyáltalán létezett, gyönyörű látvány lehetett: egy zöld, leveles-lombos, mesterséges hegy az alföld közepén.

Egy másik elképzelés szerint a függőkertek az Eufrátesz partján épült teraszokon álltak, és a folyóból szivattyúk segítségével látták el vízzel. A kertekben a következő növények voltak megtalálhatók: rózsa, gránátalma, füge, mandula, dió, vízililiom.

[1665] Jerry Robinson (1922 – 2011): Old Testament, Topical Studies nyomán.
[1666] http://en.wikipedia.org > wiki > Tiamat.
[1667] http://hu.wikipedia.org > wiki > Anat.

Babilon ásatója, *Robert Koldewey* a 19. század végén e teraszok alapjait vélte felfedezni. Ebben megerősíthette őt a Biblia is, mely két helyen említ terméskő alapozást, ebből az egyik ez volt. Más kutatások azonban a ninivei északi palotából előkerült, Szín-ahhé-eríba (i. e. 704 – 681) asszír király ninivei palotájának környékét ábrázoló domborműveken vélnek felfedezni egy „függőkert”-rendszert.

Maga a görög elnevezés is Asszíriára utal. A Szemiramisz nevet a görög források hagyományozták ránk, és vélhetően Sammuramat asszír királyné, anyakirályné és régens nevének görögösítése.

Érdekes módon Szemiramisz neve felmerül nagyszabású csatornaépítések kapcsán, azonban nem Asszíriában, hanem Urartuban. A Tuspa várának ellátását célzó csatornát Ispuini alatt kezdték meg, majd Menua idején fejezték be. A mai Van városát máig ellátó vízvezetéket Szemiramisz-csatorna néven ismerjük, és valóban Sammuramat idején készült. A csatorna és a királyné kapcsolata homályos, mindenesetre azt erősíti meg, hogy a vízvezetékekkel kapcsolatos legendának itt is valóságalapja van.

Az Oxfordi Egyetem Keletkutató Intézetének munkatársa, *Stephanie Dalley* szerint az építmény Szín-ahhé-eríba asszír királyhoz köthető (i. e. 704–681). „További ékírásos források, valamint a régészek által Ninive, az Újasszír Birodalom akkori központja körül feltárt vízvezeték-rendszer maradványai is alátámasztják a hipotézist, továbbá Szín-ahhé-eríba újraértelmezett felirata, amelyen a vizet nagy magasságba felemelni képes, bronzból készített csavarszerkezetről esik szó – jó négy évszázaddal az arkhimédészi csavar néven ismert szivattyú előtt!” [1668])

[1668] http://hu.vikipedia.org > wiki > Szemiramisz függőkertje.

A "függőkertek" Babilonban, a Bábel tornyával a háttérben.

Szemiramisz neve máshol is, különféle mondákban felmerűl, mondák melyek alapját alkották a későbbi mondák, hitek, vallások, de még ezek jelképrendszerének kialakulásában is.

Különféle legendák arról mesélnek, hogy Nimród egy erőszakos és hirtelen halált hal. Szemiramisz bánatában egy merész kijelentést tett, éspedig, hogy Nimród feltámadt mint Napisten. És, mint Napisten, sugarait arra használta, hogy csodálatos módon áldott állapotba hozza őt, Szemiramiszt, aki így megszüli Nimród csodálatosan nemzett gyerekét. A gyereknek Tammuz (Dumuzi) lett a neve, akit így isteni eredetűnek, istennek tekintett a nép. Tammuz atyjának, Nimródnak újra megtestesülésé, volt, és így Szemiramisz Nimródnak úgy felesége, mint anyja is volt.

(...) Semiramis makes a most audacious claim. She publicly declares that upon Nimrod's death he had been resurrected as the god of the sun. As the sun-god, Nimrod used his sun rays to miraculously inseminate Semiramis with a child. This child was thus considered to be divinely conceived. The child's name was Tammuz, which she claimed was the reincarnated Nimrod. (Thus, Semiramis was both Nimrod's wife and mother.)[1669]

[1669] https://truerichesradio.com › who-is-semiramis (Jerry Robinson: Old Testament. Topical Studies).

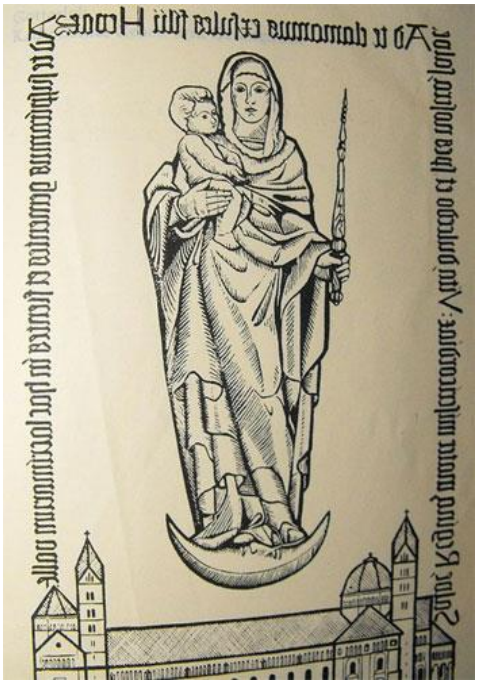

← *Semiramis – The Mother and Wife of Nimrod.*

Íme milyen kicsi a Világ, és mennyire összefonódnak a kultúrák.

Ismerős a történet. A Bábel Tornya történetével együtt ezt a vallásos misztériumot is átvette a nagyvilág, és beépítette vallásos hagyományaiba. A következő nemzedékek, a különböző korszakokban Szemiramisznak és Tammuz (Dumuzi) fiának más és más nevet adtak. – *(...) this story of the miraculous conception of this child disseminated throughout the world and led to the rise of the various birth-death-rebirth cults that are littered through history. These mystery religions of future generations adopted different names for Semiramis and her child, Tammuz.*

A történet szempontjából édes mindegy, hogy a monda igaz-e vagy sem. A jelkép-világ szempontjából hihetetlen erővel tör be múltunkba, történelmi tudatunkba: Nimród ősatyánk maga a magasságos Isten, a Napisten. Ugyanakkor az anya Szemiramisz képe Napisten fiával karján áthatja majd minden kultúrkört a történelem során. – *However, the image of a mother holding her child is pervasive throughout nearly every culture throughout history. This gives some credence to the import of Semiramis and her place in history.*[1670])

A fentiek megerősítésére érdekes megvizsgálni Dumuzi történetét, amit a sumér mondákban ránk maradt.

A Dumuzi végzete című siratóénekben a déli rekkenő hőségben a nyája mellett álomra dőlt Dumuzi megálmodja baljós végét, s az Alvilág ördögei magukkal ragadják. Ez a mítosz és a többi hasonló az állatok nyári meddőségéhez kapcsolódik. Az Innin, Dumuzi és Bilulu című mítoszban Dumuzit nyája mellett a pusztában, a forgószél megtestesítői, Bilulu anyó és fia, Girgire megölik, de Innin bosszút áll érte, és Dumuzi nővérével, Gestinanna istennővel együtt siratja. A termékenységistenek mítosza halálukban csúcsosodik, isteni természetük ekkor teljesedik ki, ez az igazi funkciójuk: mert haláluk az új termékenységi periódus kezdete. Dumuzi nevének jelentése: az *Életet Létrehozó*; s csak később értelmezték át *Igaz Fiú*nak.[1671]) – Ugye milyen ismerős!

[1670] https://truerichesradio.com › who-is-semiramis (Jerry Robinson: Old Testament. Topical Studies).

[1671] http://hu.wikipedia.org > wiki > Dumuzil

Egy másik hagyomány szerint Szemiramisz egy istennő leánya és sellő alakja van, akinek feje asszony, teste meg hal. – *According to another tradition, Semiramis was the daughter of a goddess. She had mermaid-like features with the head of a woman and the body of a fish.*

Mondhatnánk, itt sincs semmi új a nap alatt. Gondolkozzunk el Hérodotosz Históriájában közölt *szkíta eredetmondán*, ahol arról számol be nekünk, hogy a szkíták ősatyja maga a Napisten, ősanyjuk pedig egy sellő, Borysthenes leánya[1672]). Hát kicsi a Világ…

Szemiramisz házassága Ninyas / Ninus (Nimród) királlyal sok más mondát is megihletett. – *These legends concerning Semiramis and her marriage to Ninyas (also known as Ninus) inspired still more tales of the queen's reign.*

Mózes megjegyzi, hogy Szemiramisz elesik Zoroaszter / Zarathustra elleni harcban, akitől aszért félt, hogy ő azt tervezte, hogy elfoglalja birodalmát. A királynő merészen szembeszáll vele, de elveszti a harcot. – *Moses then notes that Semiramis had a falling out with Zoroaster whom she feared was planning to assume control over her empire. She waged a war against him, which she lost.* [1673])

Eviláth (Havilah)

Kézai Simon 1282 körül irt krónikájában közli, hogy Nimród (Ménrót) a magyarok ősatyja, a bábeli nyelvzavar után, Eviláth földjére költözik, ahol felesége, Enéh két fiút szül neki, Hunort és Magort.

„Sokféleképpen és sokféle módon megírták már a különböző írók a különböző népek történetét.(…) Ezek a nemzetségek, mint Josephus[1674] írja, héberül (értsd: egy nyelvet) *beszéltek, mígnem a Jáfet törzséből származó Ménrót[1675], az óriás, Thana[1676] fia a vízözön utáni tizenegyedik esztendőben egész rokonságával együtt torony építésébe kezdett, tekintettel a korábbi veszedelmekre, hogy ha vízözön megismétlődne, a torony oltalmában kikerülhessék a bosszúálló ítéletet.(…) Maga a torony négyszögletesre épült: hozzá egyik sarkából a másikig tizenötezer lépés volt és ugyanennyi a szélessége is. Magassága ugyan még nem épült meg teljesen, de elgondolásuk szerint egészen a Hold kérgéig kellett volna emelkednie, ahová nem ért el a vízözön hulláma. Alapjának vastagsága háromszáz lépésnyi volt, ám fölfelé lassanként keskenyedett, hogy az alsó vastagabb rész a föléje nehezedő terhet elbírhassa.(…) – Kézai*[1677]).

Érdemes kiemelni, hogy *Kézai* egy tökéletesen kitervelt és kivitelezett magas tudású mérnöki teljesítményről beszél. Itt nem kerül említésre semmilyen gőg, nagyravágyás, netán Isten hatalmára törés, sem Isten elleni lázadás – mint maga a zsidó hagyományban. Nimród a Bibliában meglehetősen homályos körvonalakkal felrajzolt alak, a későbbiekben azonban Josephus, illetve a Midrást összeállító rabbik szerint számtalan legenda vette körül. Ezek közül a leghíresebb, hogy ő építtette a Bibliában is szereplő Bábel tornyát, bár ezt a Biblia nem

---

[1672] Timaru-Kast Sándor: A Fehérló Fiai, 9. old., Budapest, 2008.

[1673] htpps:// worldhistory.org > Semiramis

[1674] Josephus Flavius (Titus Flavius Josephus), első századi (élt Kr.u. 37 – 95) római-zsidó történész, Jeruzsálemben született, születési neve: Yosef ben Matityahu. (Wikipedia: en.wikikipedia.org/wiki/Josephus).

[1675] A „Menrod" bibliai névvariáns átvétele lehet. (Györffy Gy.: Krónikáink és a magyar őstörténet, 207. old.).

[1676] Justinus (Marcus Iunianus Iustinus, római történetíró, Kr.u. 2 –4. század) és Isidorus (Sevillai Szent Izidor / Isidorus Hispalensis, Kr.u. 560 – 636, Sevilla püspöke): ***Etymologiae*** említ egy Tanaus nevű szkíta királyt. Regino (Prümi Regino, 842 – 915, trieri német krónikás, aki a „szkíta-magyarok viselt dolgairól" ír) ***Szkítia*** földrajzi leírásában megemlíti a Thanais nevű folyót, aminek névadója Izidor szerint is Tanaus szkíta király volt. (Györffy György: Krónikáink és a magyar őstörténet, 206. old., Budapest, 1993). (Wikipédia)

[1677] Kézai Simon: A magyarok cselekedetei (***Gesta Hunnorum et Hungarorum***), 90 old., Budapest, 1999, Millenniumi Magyar Történelem .

erősíti meg. A Biblia szerint az özönvíz után életben maradt Noé három fiától származik az emberiség. Noé legrosszabb fia, Kám utódai közül Kús (vagy Khús) nemzette Nimródot, aki hatalmaskodni kezdett a Földön. Országa először a babilóniai Bábelben volt, amit aztán Asszíria vidékére is kiterjesztett. Őt, a görög nyelven írt zsidó Biblia (Septuaginta)[1678] Shinar/Sennaar (Sumér, Mezopotámia) ország (egyik) királyának nevezi.

Mózes I. könyve 10.8-12 (Károli Gáspár fordítása szerint): *„Khús nemzé Nimródot is; ez kezdett hatalmassá lenni a földön. Ez hatalmas vadász vala az Úr előtt, azért mondják: »Hatalmas vadász az Úr előtt, mint Nimród.« Az ő birodalmának kezdete volt Bábel, Erekh, Akkád, és Kálnéh a Sineár földén. E földről ment aztán Assiriába, és építé Ninivét, Rekhoboth városát, és Kaláht. És Reszent Ninivé között és Kaláh között: ez az a nagy város."*

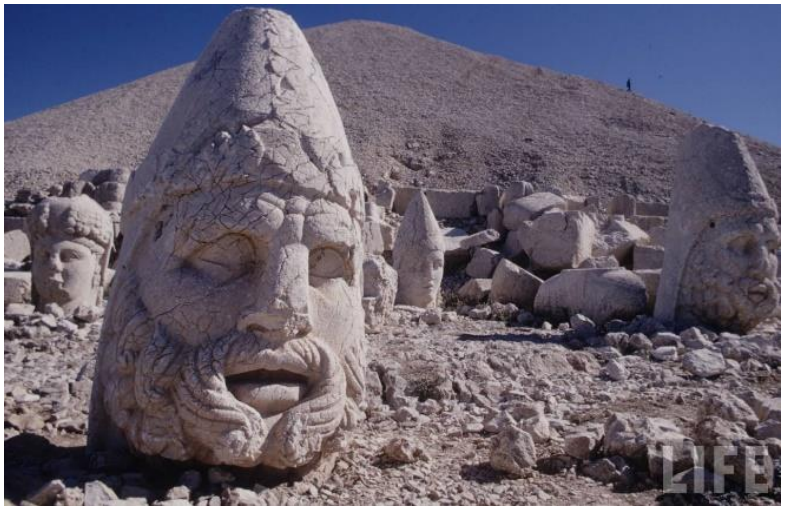

Nimród szobor, Nimród-hegy.

A Jubileumok könyve[1679] (ószövetségi apokrif irat) szerint, Nimród volt az, aki népét felbuzdította erre az Isten elleni lázadásra, és Isten megvetésére szolgáló istentelen toronyépítésre. Ő eleve gonosz volt, mert a gonosz Cham unokája volt, azé az arcátlan Chamé, aki Noé leggonoszabb fia volt. Nimród azt mondta népének, hogy megbosszulja Istent az özönvízért, mert elpusztította őseit, és ezért egy égigérő tornyot szándékszik építeni, amely magasabbra emelkedik majd, mint valaha a vizek felérhetnek. És elkezdték építeni az istentelen tornyot, nem törődve testi fájdalmakat, nem kímélve a megfeszítéseket, és a nagy számban foglalkoztatott szorgos kezek segítségével magasra nőtt a torony, hamarabb mind azt gondolták. A tornyot olyan erősnek építették, hogy megtarthassa a hatalmas magasságot. Égetett cseréppel építették, habarccsal összekötve, amit földszurokból (aszfalt, bitumen) állítottak elő, aminek a víz nem tehet kárt. Amikor Isten látta ezt az eszelős cselekedetet, elhatározta, hogy ezt az őrült építkezést megakadályozza. Ezért összezavarta nyelvüket, mindegyiknek más és más nyelvet adva, és ezzel a nyelvi sokasággal, a munkások tömegében nagy kavarodást okozott. Azt a helyet, ahol a tornyot építették ma *Babylonnak* nevezik, és ezt a nyelvi felfordulást nevezi a zsidó Biblia babiloni nyelvzavarnak vagy babiloni zűrzavarnak.

Ő volt Nimród, az országépítő király, aki „Isten ellen lázadott". Tényleg?

[1678] Ez alatt a Ószövetséget kell érteni.

[1679] Világháló: hu.wikipedia.org/wiki/ Jubileumok könyve.

Kézaihoz visszatérve, Ménrótról így folytatja: *„Ez az óriás, a nyelvzavar kezdete után Havilah földjére költözött, melyet ekkor Perszsisz*[1680] *(Perzsia) vidékének neveztek, és ott két fiút nemzett a feleségével Enethtel, nevezetesen Hunort és Magort, akiktől a hunok és a hungarusok erednek. De mert Ménrótnak, az óriásnak – a hagyomány szerint – Enethen kívül több felesége is volt, akikkel Hunoron és Magoron kívül több más fiút és lányt nemzett, ezek fiaik és azok utódai lakják Persziszt; termetükre és bőrük színére hasonlóak a hunokhoz, csupán beszédükben különböznek valamelyest, mint a szászok és a türingiak. De mert Hunor és Magor elsőszülöttei voltak Ménrótnak, apjuktól különváltan éltek sátraikban.”*([1681])

Kézai a krónikájában kihangsúlyozza, hogy a Perzsiában maradt, és az ő idejében még ott elő testvérek utódai (irániak), ugyan olyan alkatúak és bőrszínűek voltak, mint az onnan Magyarországra költöző hunok és magyarok. Ezt nyilván, azért hangsúlyozza ki, hogy az ottmaradt rokonok nem sötétbőrűek voltak, mint a perszák, hanem fehérbőrűek, mint a hunok és a magyarok. Csak nyelvük különbözött valamelyest(!), ahogyan, a szarmatáké a szkíták nyelvéhez.

A Van-tó környékén, a „Nimród-hegy” aljában lakott a szkíta NAIRI nép. Hérodotosz is megemlékezik e népről, és azt írja, hogy amikor áttelepülnek a Kaukázuson túlra, felveszik a NEURI nevet. A neurokat Kelet-Európában találjuk, a Dnyesztertől Nyugatra, az agathyrszek és a királyi szkíták szomszédságában.

[1680] Isidorus (Sevillai Izidor): Chronica majora.
[1681] Kézai Simon: A magyarok cselekedetei, 91. old., Budapest, 1999, Milleniumi Magyar Történelem.

A török történész (Diker)[1682], aki a szkíta *neurok* őshazáját Kis-Ázsiába helyezi, és Urartu meg a hurrik vidékén élő *nairi* ősi néppel azonosítja őket.

Amikor átkelnek a Kaukázuson és megjelennek a Fekete-tenger feletti pusztákon, nevet váltanak. Innentől ***neuri*** néven ismeri őket a történelem. Őket Diker török történész az ono(g)urokkal azonosítva, mondván, hogy Hérodotosz hallás alapján jegyezte fel a különféle szkíta törzsek nevét, és az „onour" helyet „neur"-okról írt Históriájában. Neuri nevüket, tehát Hérodotosz elírásának tekinti, valódi nevük pedig *onogur* volt, de mivel törökül a g-hangot kihagyják, nevük kiejtve „onour"-nak hangzott. Ezt érthette a görög történész „neur"-nak. Törökül az onogur népnév értelme: „Tíz-Nyíl" – átvitt értelemben: „Tíz-Törzs". Ők a magyarok ősei, véli a török történész. Őshazájuk Kis-Ázsia volt, a Nimród-hegy aljában, a Van-tó partján, de a „kígyók" (ótörök *ylan*) túlságos elszaporodása miatt költöztek a Kaukázuson túlra, talán éppen Hunor és Magor vezetésével a Csodaszarvast követve, a Meotiszba. Az ótörök ylan (kígyó) szóval kapcsolatban, írja Diker, hogy ez alatt az alánokat kell érteni. Az alánok (szarmaták) a Kígyó (Sárkány) képét tűzték lobogó gyanánt kopjájukra. Hérodotosz a szkíta eredetmondában említi, hogy Thargitaosz harmadik fiának a mellékneve skolot volt, ami miatt népét, a szkítákat, szkolotoknak nevezték a görögök. Az ógörög nyelvben *skolt* nyílhegyet jelent. Tíz „skolot" törzs az *onogur*. A magyar honfoglalásban is tíz törzs „vérszerződéssel" megpecsételt szövetségével találkozunk: hét szkíta és három alán-szarmata törzs.

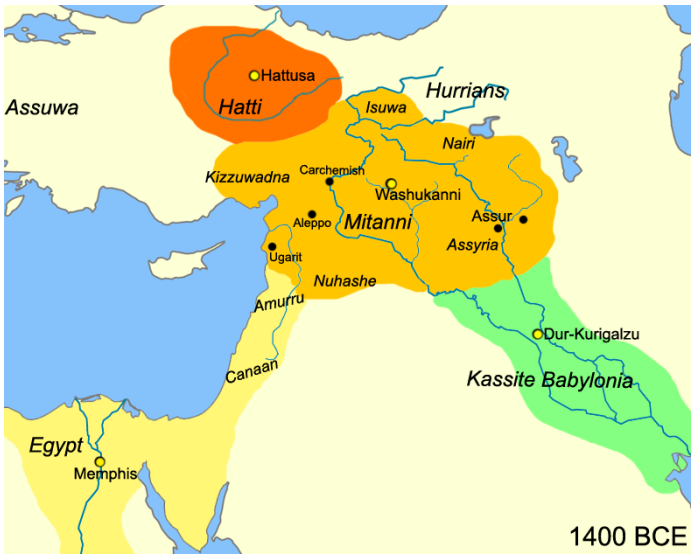

„Történt pedig, hogy egy nap vadászni igyekeztek Meótisz ingoványaiba, amikor is a pusztaságban egy gímszarvas jelenet meg előttük; ők üldözőbe vették, az meg menekült előlük. Ott azután végérvényesen eltűnt a szemük elől, s noha sokáig keresték, képtelenek voltak bármiképp rátalálni. Végül, miután bebarangolták az említett ingoványokat, úgy találták, hogy azok alkalmasak barmok táplálásra. Ezt követően visszatértek az apjukhoz s beleegyezését elnyerve, minden ingóságokkal együtt a Meótisz ingoványai közé költöztek, hogy ott telepedjenek el." (*Kézai*[1683])

Majd rátalálnak az alánok fejedelmének Dulának két lányára, és *„egyiküket Hunor, a másikukat Magor vette feleségül. Az összes hun ezektől a nőktől veszi eredetét."*(uo.)

[1682] Diker, Selahi: And the whole Earth was of One Language, 1996/1999 (Wikipédia) > Timaru-Kast Sándor: A magyar nép eredete és őshazája, ZMTE, 43. old. > Timaru-Kast Sándor: A Fehérló Fiai, Budapest.
[1683] Kézai Simon: A magyarok cselekedetei, 91-92. old., Budapest, 1999, Milleniumi Magyar Történelem.

És, a szabirok meg az alánok szövetséget kötöttek, egyesültek, és ezen túl magukat magyaroknak azaz a *Föld Fiainak* nevezik!… ([1684])

Végül pedig beköltöznek Szkítiába, az Etul (Etil)[1685] folyó vidékére. Innen indulnak majd a Kárpát-medencébe (vissza)foglalni.

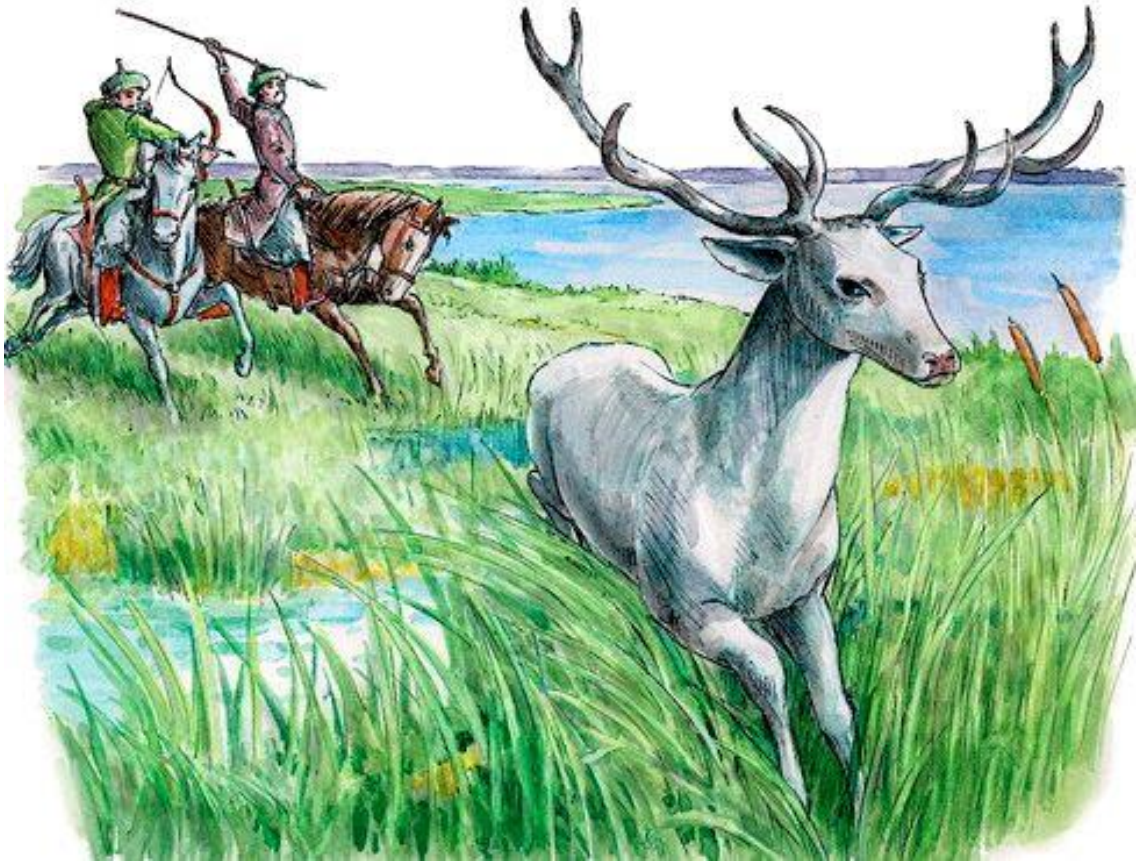

A Csodaszarvast űzők, Hunor és Magor.

De, akárhányszor is tértek vissza a hunok, Nimród fiai, itt Magyarhonban (a Kárpát-medencében) egy olyan néppel találkoztak, aki egy velük azonos nyelvet beszélt. A magyar nyelv már a mezolitikum óta jelen volt a Kárpátok koszorúzta tájon, sőt, még egy kicsit azon túl is. Professor *Grover S. Krantz* megállapítása szerint a magyar nyelv Európa legősibb nyelve, és ez a nyelv a Kárpát-medencében alakult ki. *Grover Krantz* nyilatkozta: ***„A magyarság ősisége egyenesen meglepő; én mezolitikumi nyelvnek találom, amely megelőzi a neolitikumi kort.”*** Emellett még azt is kijelenti, hogy ha ez igaz, akkor **a magyar nyelv tulajdonképpen a legidősebb helybeni nyelv Európában, vagyis az itt élők eredeti nyelve**. (*Krantz*, 72. old.) [1686]

[1684] Timaru-Kast Sándor: A Fehérló fiai, 219. old. Budapest, 2008 > Steinbauer, Pia: “Sőhne der Erde”.
[1685] Kézainál a Don régi magyar neve.
[1686] http://www. magtudin.org/Botos László: Történelmünkkel az ifjúságunk felé. > Krantz, Grover: Geographical Development of European Languages, Peter Lang, 1988. 10-11.

Tatárlakai korong / varázsszer (i. e. 5500–5300.).

A tatárlakai lelet önmagában (…) a rovásírás Kárpát-medencei ősiségének… ékes bizonyítéka. A „rovásírás" elnevezés, ami egyaránt jelent felületbe karcolást és felületre írást, kiváló szobrászunktól, Fadrusz Jánostól származik, előtte középkori krónikásaink főleg „szkíta írásként" jellemezték, míg a XIX. századtól a hun-székely alak terjed el.

Az erdélyi származású *Torma Zsófia* mintegy tízezer rovásjeles cserép töredéket és korongot gyűjtött (Tordos).

A kortárs történészeinek megbocsájthatatlan bűne az volt, hogy *Torma Zsófia* munkásságát figyelembe sem vették, sőt a tudósasszonyt, nézetei miatt kiközösítették, kigúnyolták. Torma Zsófiának a rovásjelek és a sumér képírás rokonságának hangoztatása nem illet bele a *Trefort Ágost* vallási és oktatási miniszternek 1877-ben tett, csupán a finnugor elméletet valló tudósok támogatásáról szóló elhatározásába.[1687])

Mi történik ekkortájt Magyarhonban?

Anatólia és a Kárpát-medence között már rég óta nagy volt a forgalom. Erről a történelemben első alkalommal a trójai háború kapcsán szerzünk tudómást, először a kauka (caucones) nép említésekor. A kaukákat Homérosz az Iliásdzban a trójaiak szövetségeseként említi.[1688] Őket a hettiták kaz-kaz (gasgas) néven említik. Nevükből származik a Kaukázus-hegy neve. Érdekes, hogy Erdély legrégebbről ismert neve „Kaukaland" (Ammianus Marcellinus), és ez Erdély keleti részét foglalta magába, ahol a szarmaták éltek, a Keleti-Kárpátok vidékén, és átterjedt a mai Moldva területére is. A Tatros vidékén találták meg tárgyi hagyatékukat a román régészek. Ez a bizonyítéka lehet annak az elméletnek, miszerint a kaukák az elveszett trójai háború (Trója várának leégése, meg Vilusza[1689] és Ijalanda vidékének eleste, valamint a Fekete-tengeri szorosok ellenőrzésének elvesztése) után Erdélybe költöztek.[1690] A Keleti-Kárpátokat az óorosz Nesztor krónika Kaukázusnak nevezi. A Kr.e. 1. században Strabón feljegyezte, hogy amikor a Kaukázusban élő szkíták nyugatra költöztek magukkal vitték földrajzi

[1687] Magyar Demokrata, 2006, 35. szám: Tatárlaka titka.

[1688] Homérosz: Iliasz, X. könyv, Dolon hírnök története.
[1689] Viluisza a hettita neve Trójának.
[1690] Timaru-kast Sándor:A magyar nép eredete és őshazája (ZMTE), 16. old.

neveiket. Hérodotosztól tudjuk, hogy a szkíták, a szkíta neurok (Dilek, történész szerint: *onogurok*, ahogyan ő fogalmaz: a magyarok ősei!), addig éltek a Van-tó vidékén míg túl nem szaporodtak a beköltöző médek, a kígyós-/sárkányos-zászlót viselő asszíro-médek, vagyis *szauromaták*. Azokat a médeket nevezték így, azért kapták e nevüket, mert médek beköltöztek a (volt) asszír területekre. Ekkor a szkíták északra vándoroltak, de magukkal ragadták az „asszíro-médek" (szauromaták) egy részét, akiket ezen túl szarmatáknak ismeri meg a történelem.

Kr.e. 1500 körül.

Ugyancsak Hérodotosztól tudjuk, hogy a Kárpát-medencében, és környékére, Keleten Scythia minor-/ mai Dobrudzsától, az Etelközig, Nyugaton meg a későbbi rómaikori kelta Noricumig, amely nevében a szkíta neurik nevét lehet sejteni, már korai időkben (elő-)szkíták telepedtek le.[1691])

Történelmében Hérodotosz lejegyezte a szkíták eredetmondájának két változatát. A szkítáktól hallott mondaváltozatban Thargitaosz első szkíta vezérről, fejedelemről számol be, aki letelepítette szaka[1692] („Szarvas népét"), azaz székely népét a „Világközepére" – nevéből ítélve, a Hargita vidékére. Az első szkíta fejedelem nemzője maga az Égisten, szülőanyja egy víztündér („Borysthén leánya"). A másik mondaváltozatban pedig, Thargitaoszt lecserélte Héraklész, a naphérosz, akit Zeusz nemzett, aki megtermékenyíti a Földanyát („egy félig nő, félig kígyó alakú lény"), aki majd megszüli fiait, Lipoxais, Arpoxais, Koloxais, a szkíta utódnépeinek (agathyrsz-etruszkok, kelták és szkíta-hun-magyarok) vezéreit. A Földanya megszülte a Föld(anya) Fiait, a „magyarokat".[1693])

Ennek a történetnek van egy székely-magyar népmesei párhuzama. Itt a fiuk neve: Zab vitéz, Árpa vitéz és Köles vitéz.[1694]) A sors fintora, hogy a zab, az árpa és a köles gabonafélék őshazája éppen az az Anatólia, ahonnan Trója eleste után vándorolhattak ki népek a Kárpát-medence felé.

[1691] Herodot: Historien, IV. könyv, 268 – 272. old., Stuttgart, 1971 > Hérodotosz: Historia (Történelem).
[1692] A középkori Oláhország (Havasalföld) székely megyéjét hívták úgy Judetul Saac (Secuieni).
[1693] Akta Historica Hungarica Turiciensia, 36. évf., 2. szám, 321-332. old, 2021: Timaru-Kast Sándor: A magyar nép eredete és őshazája – A Világközepén. > Steinbauer, Pia: „Die Magyaren und das ungarische Reich" (1995).
[1694] Kálmány Lajos: „Köles" / Arany László: „Fehérlófia" / Benedek Elek: „Táltos kecske".

Hérodotosz első szkíta vezérének (Thargitaosz) megfelelőjét megtaláljuk az ófrancia krónikákban is. Trója eleste után, a tengeri út (Vergilius Maro: *Aeneis*) – (elő)etruszkok vándorlása – mellett, a trójai menekültek egy része a szárazföldön indult el Európa felé. Több középkori krónika is megemlékezik róluk. Őket a krónikaírók, és nyomukban a régi történelemírók, a keltákkal és a frankokkal kapcsolták össze. Itt említésre kerül, hogy Makedónia területén a menekülők nagy tömege kettéválik, az egyik csoport a Balkánon, a déli balkáni úton, az Adria északi partján haladt Gallia felé, a másik meg ***Turchot*** vezetésével északra vándorolt. Ő lett majd a *turkok* királya. A turkok alatt a középkorban a szkítákat, illetve a magyarokat értették. Turchot nevével találkozunk Hérodotosznál is, a szkíták eredetmondáját megörökítő Historia (Történelem)[1695] művében. Nála az addig ismeretlen és lakatlan (értsd: gazdátlan) területre, a Kárpát-medencébe letelepedett előszkíták első királyának neve Thargitaosz volt. Egyes vélemények szerint neve „harkát" jelent, alapját a szkíta háború istenének, a háborúság (harc) megszemélyesítőjének neve (*Harag* > harc) szolgálta. Neve alapján azonosítható letelepedésének helye: a Hargita vidéke. Itt születtek meg a szkíták, a magyarok ősei, ez a vidék lett tehát az előmagyarok (szkíták) Őshazája.

Kenneth J. Dillon, a Georgetown University történésze szerint a ***trójaiak eredetileg sztyeppei nép voltak, a magyarok rokonai***. A Phaistos korongot trójainak vallja, amely ugor nyelvtannal íródott. Ebből kifolyólag maga a trójai nyelv is az urál-altáji nyelvcsaládba tartozott. Sokat mond, hogy az etruszk nyelven íródott Magliano korong az egyedüli, amely a Phaistos koronggal hasonlóságot, rokonságot mutat[1696].

Asszíria (Kr.e. 1400 – 700).

Az iráni kapcsolat

A magyar múlt egyik fontos üzenete éppen az „iráni kapcsolattal" függ össze. Arról az Iránról beszélünk, amely már a perzsák elött megalakult, és a médek nevéhez kötődik. Erre a területre, Irán határára, a Havilah-/Eviláthra érkezik Nimród népével, hogy majd utódai innen a Van-tó vidékéről vezessék a hunok és a magyarok őseit, akihez médek is csatlakoztak, a Kaukázuson túlra, majd vissza a Kárpát-medence őshazába. Valamikor Kr.e. 700 körül méd

[1695] Hérodotosz: Historien, 4. könyv, 268 – 272. old., Stuttgart, 1971.
[1696] Világháló: www.scientipress.com/Scientia Press: Kenneth J. Dillon: The Phaistos Disk Seems To Be Trojan.

törzsek telepedtek át az Urmia- és Van-tó környékére, a régi Asszíria területére. Asszíria volt az első nagyszabású birodalom a Közel-Keleten (és az ismert világunkban).

Miután Kr.e. 10. században új felemelkedés kezdődött Asszíria számára, és végül III. Tukulti-apil-ésarra idején stabilizálódott a birodalom helyzete, majd utódai, II. Sarrukín, Szín-ahhé-eríba és Assur-bán-apli (Kr.e. 669 – 631) alatt minden irányban terjeszkedett és fontos győzelmeket arattak, az Újasszír Birodalom magába olvasztotta Babilóniát, Szíriát és Kánaánt, egy időre meghódította Egyiptomot, kiiktatta Urartut és Elámot – azaz a kor vetélytárs nélküli szuperhatalmává vált. Assur-bán-pli (Asszurbanipál) uralkodásához kötődik Egyiptom meghódítása és kiürítése, Elám elpusztítása, de a ninivei könyvtár létrehozása is.

Bukása mégis rohamos gyorsasággal következett be. A folyton lázongó Egyiptomot már nem lehetett tartani, Elám megszűntével az iráni népek akadálytalanul törhettek nyugatra, Urartu végzetes meggyengülése pedig a szkíták és kimmerek számára nyitott zöld utat. A lakosság emellett folyamatosan lázongott, elsősorban a nagy történelemmel és kultúrával rendelkező, alárendelt, de mégis bálványozott Babilóniában, ahol számos kháld vetette meg a lábát. Az arámi vándorlást követően a nomád arabok is megjelentek a térségben, gátolva a rendezett kereskedelmet. Az oly gyakran alkalmazott deportáció már nem segíthetett. Az utolsó évei során trónviszályban meggyengült Asszíriát az Újbabiloni Birodalom és az iráni médek kényszerítették térdre. Ezt követően sosem éledt újjá, csak nevében: olykor a császárkorban a Római Birodalom is birtokolt egy Assyria nevű keleti provinciát.[1697])

← Subartu (Kr.e. 1600).

A médek Irán északnyugati részén, a hegyvidéken éltek. A történelemben először az asszírok alattvalóiként jelentek meg az asszír birodalom szélén. A méd birodalom megalakulását Hérodotosz Kr.e. 700 körülire teszi. A kháld dinasztia sarja, Nabopolaszar (Kr.e. 626 – 605), (Új-)Babylon ura, a szkíták segítségével Kr.e. 612-ben elfoglalta az asszír fővárost. A médek megkapták az addig asszír uralom alá tartozó terület északi részét. Később megszerezték a későbbi Örményország és a kis-ázsiai hegyvidék feletti uralmat, egészen a Halüsz (mai Kızılırmak „*Vörös folyam”*) folyóig.

[1697] https://hu.wikipedia.org > wiki > Asszíria.

Méd birodalom (Kr.e. 600) →

Augustus császár idejében élt és Gallia Narbonensis provinciában született gall származású Gnaeus Trogus Pompeius történetíró utalást tesz a médföld első birtokosainak kilétére: „*A szkíták ezerötszáz éven át, minden más nép előtt birtokolták Káldeát (Mezopotámiát) s ők a világ legősibb nemzete, régiségben még az egyiptomiakat is felülmúlják.”*([1698])

A római történetírás Róma-centrikusságát figyelembe véve különleges jelentősége van Pompeius Trogus *Historiae Philippicae* című munkájának, mivel műve latin nyelvű, Róma-ellenes tendenciájú egyetemes történelem.

Az idézetek segítségével, megbizonyosodhatunk Mezopotámia szkíta előzményeiről, valamint a pártusokban és szarmatákban tovább élő médek létezését jóval közelebb helyezhetjük Attila korához, s a méd királyi címen, már nem szabad megütköznünk, sőt a médek „indoiráni” származása kérdőjeleződik meg azzal, hogy két szkíta néppel hozzák közvetlen összefüggésbe. A méd nyelvről semmilyen emlék nem maradt fenn, leszámítva a Hérodotosz által említett törzsneveket, illetve néhány személynevet[1699]).

„Sarmatae, Medorum (ut ferunt) suboles” (*a szarmaták, mint hírlik, a médektől erednek*). [Plinius, VI. 7,19].

Továbbá, Strabó (Kr.e. 64 – Kr.u. 20) kappadókiai történetíró megjegyzi: " *A Kaspi tenger körüli dákok egyesültek a médekkel és megalkották a Pártus birodalmat"* (ami i.e. 250-től isz.u.225-ig állt fenn)[1700].

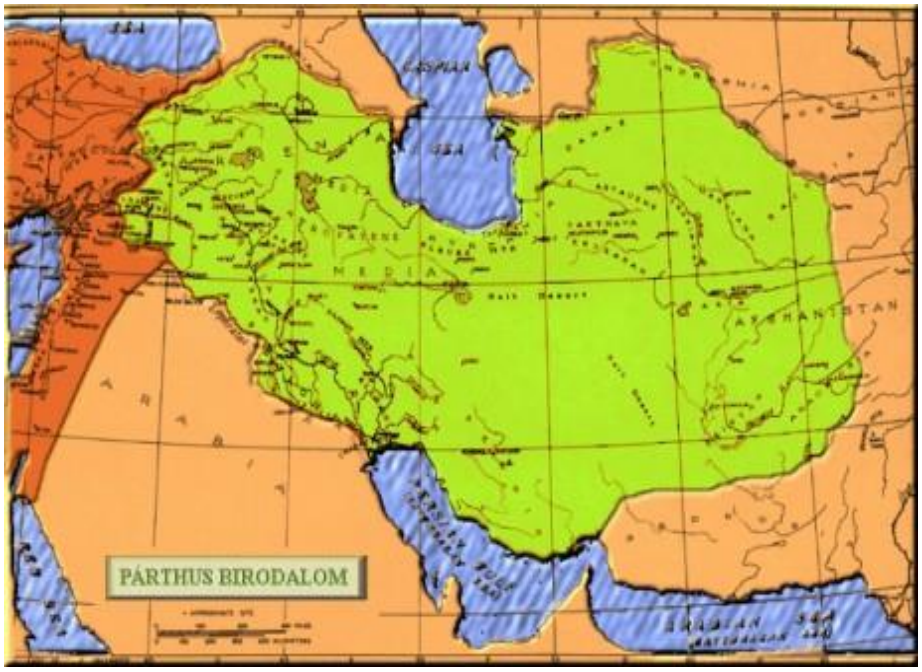

[1698] Zentai Ákos:Méd kulcs őstörténetünk megfejtéséhez, Magyar Megmaradásért (2019).
[1699] https://hu.wikipedia.org > wiki > Méd brodalom.
[1700] https://hu.wikipedia.org > wiki > Strabó: *Geógraphika hüpomnémata* (Földrajzi feljegyzések).

Benkő István 2016-ban megjelentette érdekes írását arról, hogy a nemzeti jelképeink (zászló, oroszlán) „méd eredetre utalnak”.[1701])

A zászlók bonyolult és még ma sem teljesen ismert, hosszú folyamat eredményeként alakultak ki. Az bizonyos, hogy eredetük az ősidőkre nyúlik vissza.” (Világ-Atlasz Nyíregyháza 2004.) Ez teszi alkalmassá a zászlókat őstörténeti összefüggések feltárására

A zászlók tanulmányozása érdekes párhuzamokra bukkanunk: a magyar zászlók színei – piros, fehér, zöld – és ezek sorrendje is tökéletesen megfelel a tadzsik és a kurd lobogóval.

Média eredeti neve a Pallas Lexikon szerint Mada, a Szentírás héber szövegének olvasata szerint pedig Madai volt. Itt meg kell említeni, hogy – tudomásom szerint – egyetlen nyelvben sem írják a „gy” hangot „g” és „y” kettősbetűvel a magyaron kívül. Ázsiában a köztörök-nyelvű, de a finnugor népeknél is a legkülönbözőbb írás ismert, úgy, mint madjar, madiar, madyar. A közelmúltban Kazakisztánban és Nyugat-Szibériában felfedezett, magát magyarnak nevező törzs is így írja a nevét, de úgy ejti, ahogy mi. Ennek alapján feltételezhető, hogy a mada-nak, madainak írt név is magyar-nak hangzott. (A latin betűkkel író magyarság is sokáig küszködött a speciális magyar hangok leírásával. A XV. századig pl. a magyar írásban sem volt „gy” betű).

A kurdok ma is a Van- és Urmia-tó környékén élnek, ott, ahonnan annak idején elköltöztek a hunok és magyarok ősei, Nimród fiainak vezetésével. A tadzsikokat meg a médek rokonainak, a tadzsik nyelvet iráni eredetűnek tekintik.

A Szentírás a médeket Isten Ostorának nevezi: „a seregek ura ostort emel ő ellenük...” (az asszírok ellen): i.e. 612-ben méd csapatok foglalják el Ninivét, Asszíria fővárosát. A Szentírás részletesen foglalkozik Babilon i.e. 539-ben történt elfoglalásával – „Parancsoltam felszentelt vitézeimnek...Pusztítsd el Madai”. Leírja félelmetes lovas-íjász hadseregüket. A Méd Királyságban az i.e. VI. század végén a hatalmat a korábbi vazallus perzsák vették át, megalakult a Perzsa Birodalom. Az Irtis és Ob folyók vidékén illetőleg az Altajban (Szargatka, Pazirik) feltárt régészeti leletek alapján feltételezhető, hogy a médek egy része – nem kívánva perzsa uralom alatt élni – ezt követően északi irányba, a Turáni Alföld végtelen síkságaira távozott... Az i.e. III-i.sz. IV. században Közép-Ázsiában hun-méd (magyar) szövetség jött létre, mely később Nyugati irányba vándorlót és megtámadta a Római Birodalmat. Ekkor újra említésre kerül az Isten Ostora kifejezés: „Attila, rex hunorum, medorum ... flagellum Dei”.

Ezért is, nem is olyan hihetettlen Attila „hunok és médek királya” címe.

Szkíták (Kr.e. 100) →

A Tadzsikisztán zászlóján látható stilizált korona és azon félkörben elhelyezkedő hét csillag a magyarok hét törzsével állítható párhuzamba. Hasonlóan a magyarhoz, a tadzsik címerben is található három halom, azonban ezek hófödte csúcsok.

A magyarság ősi jelképei közül kimagaslik a Budapesten is lépten-nyomon, bálványként működő oroszlán szobrok, oroszlán ábrázolások. Az esztergomi oroszlán képe (alábbi kép) a ZMTE címerét is ékesíti.

[1701] Világháló: Benkő István: Nemzeti jelképeink eredete. (Julianus Barátai, 2016.06.23).

ZMTE

A babiloni Istar kapun és az Altajban található paziriki ásatások lépegető oroszlája egymás pontos párhuzamai. Az Esztergomi várkápolna-szentélyének falán - az 1930-as években folytatott ásatás során – találtak egy freskót, mely lépő oroszlánt ábrázol. Imre király hasított címerében, valamint II. András pecsétjén is megtalálhatók a lépő oroszlánok.

Az Oroszlán nap szimbólum, az égi nap (Napisten) földi helytartója, akárcsak a Tűz – a Napisten megnyilvánulása (láng, fény, meleg). Abulfeda arab író szerint a magyarok tűzimádók, a tüzet Isten gyanánt imádják[1702]. A mondák Nimródhoz kötik a Napisten és a tűz kultuszának megteremtését. A kurd lobogó közepén ott díszeleg a Nap képe. A kurd himnusz a mai napig így szól: *„Mi vagyunk a médek és Küaxaresz*[1703] *utódai”*. Az oroszlán türk neve: *arslan* (csuvas *araszlan*) és az *arsil* „vöröses-sárga” kifejezésre vezetik vissza.[1704])

A Napisten másik jelképe a Turul, aki akár a kelták „magasan szálló sólyma” a Napisten lelki (lélek mivoltában) megjelenése és az Égisten üzenetének közvetítője. Tadzsikisztán nemzeti madara a *sivatagi sólyom*. A magyarok nemzeti madara a *kerecsen sólyom*, a „Turul”.

Végszó

Összegezve elmondható, hogy a Kárpát-medencébe végbement etnogenezis (lásd: *Cser – Darai*: Kárpát-medencei magyar ősiség)[1705] tartozéka a folyamatosan ide vissza-visszaköltöző népek, amelyek az itteni őshonos (elő-)magyarokkal azonos, vagy hasonló nyelvet beszéltek, és az ősnépet gyarapították. *Mesterházy Zsolt* könyvében[1706] hét honfoglalásról ír. Akárhányszor is honfoglaltak, ill. visszatértek is őseink, mindig egy olyan népre bukkantak a visszafoglalt Kárpát-medencében, akik velük hasonló nyelvet beszéltek.

[1702] https://www.arcanum.com > tűzimádó.
[1703] https://hu.wikipedia.org > wiki > Kurdisztán. Küaxarész a Méd Birodalom uralkodója (i.e. 625 – 585).
[1704] https://www.arcanum.com > oroszlán.
[1705] https://www.magtudin.org > Cser – Darai: Kárpát-medencei magyar ősiség (Magyarságtudományi füzetek, Kisenciklopédia 12. szám.)
[1706] Mesterházy Zsolt: A Magyar őstörténet. Budapest, 1998.

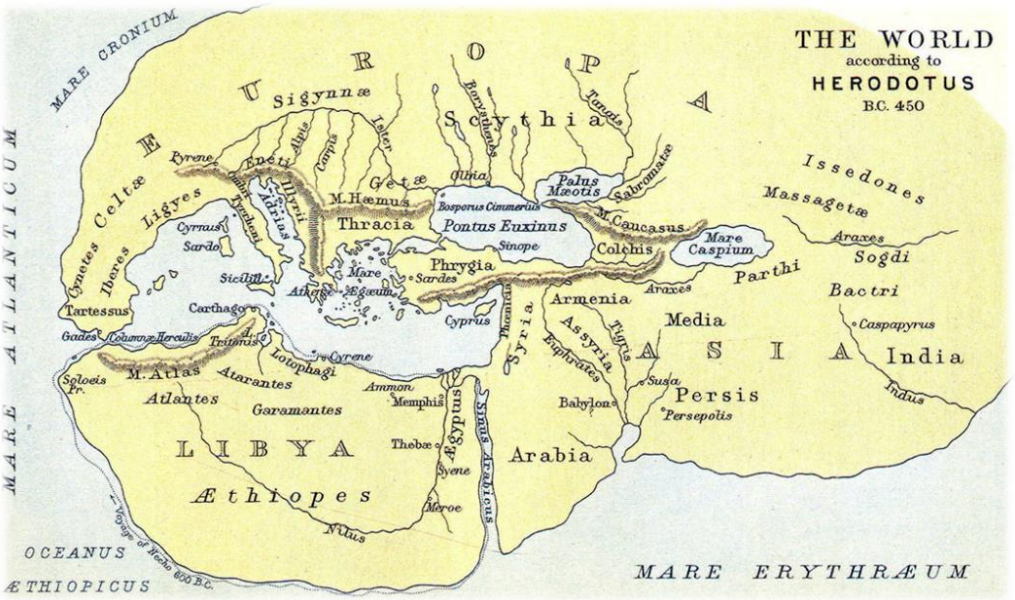

Kik lehettek ezek a visszatérő, a „honvisszafoglaló” népek?

Az én értelmezésem szerint, ezek a népek a következők lehettek:

Alapnépség, őslakosok: akik itt a Kárpát-medencében születtek meg, illetve szerveződtek néppé.

Kunhalmok az Alföldön.

Erre az alapnépességre, Kárpát-medencei őslakoságra telepedtek rokon népek:

Első visszatérők: Hunor népe, Nimród utódai (hunok és hungarusok – *Kézai*).

Második visszatérők: Hun-szakák (székelyek), szkíták (Thargitaosz).

Harmadik visszatérők: Szikánok / szigünnek (Páris népe); Turchot népe (turkok).

Negyedik visszatérők: Hun-(s)pálik (*sabartoi asphaloi*, „magyarok”), szarmaták.

Ötödik visszatérők: Hunok, szkíta-hunok, Attila népe.

Hatodik visszatérők: Fehér hunok, pártusok, avarok, Baján népe.

Hetedik visszatérők: Magyarok, „griffes-indások”, Árpád népe. Lehet, hogy két lépésben. *László Gyula* fejtette ki a „kettős honfoglalás” (670 körül, 895-896) elméletét: *Árpád-*

kori krónikáink szerint a honfoglaló magyarok által a Kárpát-medencében talált székelyek a hunok maradékai (akik Árpád magyarjai elé mentek és csatlakoztak hozzájuk), a magyarok a hunok rokonai, az Árpádok pedig Attila leszármazottjai.[1707])

Képes krónika: A magyarok bejövetele.

Már említettük Thargitaosz > Hargita (szkíta HARAG *harc istene*) nevének elemzését. Még érdekes röviden megemlíteni Héraklész „görög hős" nevét is. „Hercules" nevének eredeti méd alakja „Hari-cul-es" lehetett, azaz a „Hari faj vezére" („cul" = gyula)[1708]. Ahogyan a székelyek számára a Hargita képviselte a Világ közepét, az irániaknál a Világközepe a mondabeli Hara-hegység volt.

Herculest a Rhodosz szigeti „görögök" Magor-(Makar)-nak nevezték. Magog, Japhet második fia, a szkíták ősatyja (*Josephus Flavius*: A zsidók története) / Magor a magyarok őse (*Kézai*: Gesta Hunnorum et Hungarorum).

*

[1707] https://hu.wikipedia.org > wiki > Kettős honfoglalás (László Gyula).
[1708] Grandpierre K. Endre: Attila és a hunok, 62. old. (> Metcalfe, C.T.: The Rajput Tribes, 1982, I. 38.).

6. Hivatásunk és küldetésünk

GYIMÓTHY Gábor (Zollikergerg/CH):

A világ és az élet

Noha látjuk a világot,
körülvitatott a helyzet,
ha a kérdést feszegetjük,
milyen volt, s hogy volt-e kezdet?

Volt valami energia,
ám még nem tellett a fényre.
Aztán nagynehezen mégis.
sor került a Hidrogénre.

És az sűrűsödni kezdett,
központ felé nehézkedve
és egyszercsak csillagoknak
kigyúlni jött meg a kedve.

Az anyagból újra éledt
iszonyatos energia!
S a csillagnak nem sikerült
önmagába omlania.

Elemek jöttek így létre,
ki ne felejtsük a vasat!
Ám ezután a csillagnak
erőforrása elapadt.

Szerencsére volt nagy csillag,
s annál megszűntek a gátak:
önmagukba roskadások
azoknál valóra váltak.

Rettenetes robbanással
– környezetét dehogy óvva –
pusztult a hatalmas csillag,
becenevén: szupernóva.

Nagy kegyesen szerteszórt így
vason túli, sok elemet,
mely benne a robbanáskor
– és elötte – keletkezett.

És a szétoszló törmelék?
– Soká keresheted, nincs-e –
a nagy világegyetemnek
hasonlóan becses kincse...

E kozmikus szemétdombra
joggal irányul figyelem:
benne volt az összes fontos,
élethez szükséges elem.

Ebből van a Naprendszerünk
és hát ebből vagyunk mi is.
(Aki ma mást állítana,
annak elmélete hamis.)

Ámde ezt a törmeléket
előbb össze kell még „fújni”,
mert ebből – segítség nélkül –
semmi sem tud alakulni.

Új robbanások kellettek,
azaz újabb szupernóvák,
s hozzá még évmiliárdok,
és nem hetek, napok, órák...

Így született a világba
nem csak a mi Naprendszerünk.
Ezt találjuk a Tejúton,
azon akárhová megyünk.

Véletlen, hogy a mi Napunk
olyan forró s pont akkora,
évmiliárdnyi fejlődést
enged hosszú életkora.

És a Földünk véletlenül
tőle olyan messze kering,
hogy nem válnak gőzzé és nem
fagynak be a tengereink.

Földünk forgástengelyének
hajlásszöge éppen olyan,
hogy évszakok változása
szerencsés és örök folyam.

Földünk mérete akkora,
hogy benne az olvadt fémek
mágneses teret képeznek:
keringnek a fémörvények.

Véletlen hát, hogy Napunknak
haragosan fúvó szele
nem fújja el légkörünket:
a mágnestér elbír vele!

Az is véletlen talán – és
nem tudom, ezért ki fizet? –
pont a Földön találni a
rettentő tömegű vizet.

Véletlenül Holdunk is van,
és vigyáz rá őfelsége,
hogy a Földünk tengelyének
ne változzék ferdesége.

S ár-apályról gondoskodik.
Ennek folytán könnyen lehet,
ezzel okozta partokon,
az életet keltő teret.

Aztán ott van a Jupiter,
Földünknek hatalmas bátyja,
ránk-veszélyes kisbolygóknak
nagy részét magához rántja.

Azt nem tudjuk, hogy miért van,
de tán véletlen – úgy hiszem:
a földrészek úgy úszkálnak,
mint a jégtáblák a vizen.

Ezzel lassan kevergetik
Földünk kérgének anyagát,
keletkeztetve eközben
tűzhányóknak hosszú sorát.

Hogy a tűzhányó csak pusztít?
Ebben tévedsz ám, barátom.
Új anyagot hoz a mélyből,
aminek sok hasznát látom.

És mélyen a tenger alatt
forró vegy-keverék tör föl.
Van elmélet, amely szerint
élet alakult e szörpből...

S ha a véletlenek során
bátran eggyel tovább megyünk:
Tejutunknak milyen táján
található Naprendszerünk?

Ott, ahol nincs gammasugár,
robbanni vágyó csillagok,
s közel négymilliárd éve
nem tűntek föl komoly bajok.

Azaz, dehogynem: az élet
ötször majdhogynem kipusztult,
de a véletlenek folytán,
eddig mindig újraindult.

Véletlenek elképesztő,
hihetetlen láncolata !
Hogy itt legyünk a Földtekén,
ez volt tán a „föladata”?

Énszerintem, ebben hinni,
nem helyes szemlélet.
Hanem, mert mindez így
történt, jöhetett az élet!

Ha nem létezett volna
e véletlenek sora,
ki e kérdésen tűnődne,
nem jön létre soha...

Más kérdés, hogy van-e ilyen,
hasonlón szerencsés
naprendszer, vagy bolygó
és tán ilyen „életkeltés”?

Tejutunkban lehet akár
egybilió bolygó!
Számítok rá, hogy hírt kapunk,
örök kérdést oldót...

Zollikerberg, 2019 VI. 25.

DARAI Lajos (Kápolnásnyék):

Történelmi szózat

Magyar vagy-e az utolsó gyökig, hűséges néphez, nyelvhez,
hazához, nemzethez, műveltség átadáshoz, mikor mindezt
szakadékba lökik? Megtart-e téged, Isten küldötte embert
e csodálatos hited, ha jó törvényt igaz múlt és jövő rendel,

s áldott családok vérében van minden? Hogy ezért érvényes
parancs, jobbként fennmaradni, mint ahogy születtünk, minek
elvét adván értelmes a szó, erre lehet egymásnak munkát adni,
élet-étket anyaföldtől kapni, midőn az időnk lét-kamat-adó.

⊕

Hol *volt*, hol *nem volt* Magyarország, értetlen hatalmasok
fejtik történelembe rejtett sorsát. Nem értik létezését, mert
itt akkor is magyar volt az élet, mikor pattintott kavicsok
széle adott minden vágáshoz élet. Százezres időréteg nálunk

itt a mérték, jégkorszakok hátán műveltük túl magunkat
a pusztuláson: egyre ragyog Napunk, arcunk felé fordulhat.
Földünk, e napozó felület, ha áldott színeket ölt lelkünk,
szorgalmunk ünnepén a szüret által ad épp eleget ennünk.

Hol volt, *hol nem* volt Magyarország? Térkép rajzoló katona
had söpri asztalunkról a morzsát. Másfélezer éve így halad
vérezve előre a nemzet, majd lecsökken, mégis szaporodik
a nép, de más alakban nemzett. Dőzsöl, kérkedik, aláz porig

emberölő eszközhöz nyúlók hívságos tábora, és marad
a magyar virtus jövőt múltból építő csodatény áradat.
Nekünk szól a lelkiismeret: legyen becsület társas szinten,
egyenlő tág a világ keret, és végül adjon igazat Isten.

⊕

Múlt mélyére tekintő keresés lehet-e korszerű naprakész eszközök nélkül?
S mit érnek ez eszközeink mélyenszántó történelmi szemléletmód heve nélkül? Előadhatóvá rendeződhetnek-e valaha is adatok, ismeretek beleélő részvétel nélkül?
Hitetlenségtől mentő céltudattal vitethetjük-e vissza magunkat, érdekeinket a múltba,

vagy csak az elfogulatlan ítéletünk nyújthat megfontolandó tanulságot számunkra?
Elhanyagolható-e, hogy nem törhetünk teljességre múltban adott körülmény halmaz

összeszámolt figyelembevételében: életünk hasonló adottságából egészíthetjük ki a múlt fehér foltjait, ábrázolhatjuk, mérlegeljük gondolatban részletes mindennapjait.

⊕

Hogy honnan jöttünk, honnan vagyunk mi, egyáltalán nem földrajztudomány-kérdés,
nincsenek benne ezer kilométerek, inkább a hagyományos emberség-féltés.
Mert onnan jövünk, a barlangok mélyéről, hol nem volt még se fűtés, se világítás,
állatbőrökben vészeltünk át hideget, s kellett beszédizom és torok tágítás.

Okosan gyűjtögettünk, futva vadásztunk, magunknak készítettünk jó eszközöket,
ismertük a tájat, mint a tenyerünket, egységbe forrasztott a szellemi közeg.
Onnan, a hegyes-dombos vidékről jövünk, ahol az erdővel barátságban voltunk,
házunk oszlopait földbe süllyesztettük, napjainkat Hold-naptárral számoltuk.

Állatokkal, ha lehetett, jó barátságot ápoltunk, vadak ellen védekeztünk,
a tüzet igen sok mindenre használtuk, ösztönösen gyógyfüvekkel fűszereztünk.
A csendes és nagy vizek partjáról jövünk, mikor még a folyók igen lassan folytak,
hogy a bő haláldást kedvünkre átadják, mocsarat képezve bőszen kanyarogtak.

A gabonatáblák közepéről jövünk, hol kézzel gyomláltuk ki a káros gyomot,
a konyhakertekből, hol minden megtermett, mikor az életünk alig hagyott nyomot.
A fenntarthatóság lényegéből vagyunk, üres fényűzőket mindig elkergettünk,
mi abban látjuk a világ szabadságát, ha előre is, hátra is tekinthetünk.

⊕

Ha eredeti, jó magyar akarsz lenni, nincs nehéz dolgod, csak maradj természetes, nem
kell senkinek se a kedvére tenni, ráadásul mindez igen élvezetes.
Mert a köztudottnál régebben vagyunk itt, lényegében a kezdettől alakulunk,
mikor még barlang jelentette a bunkit, van onnan sok nyoma, hogy ősi a múltunk.

Nem lehet kérdés velük a folytonosság: megszakadására nincsen bizonyíték,
inkább a jó élőhely adta hasznosság szaporított bennünket végig – veríték,
szorgalom árán, és mintául szolgálván, innen messzire távozó szülötteink
számára, amitől hasonló a táj már ott is, megművelt föld, s takaros tereink

falvak közepének: közös szentelt mű hely, hol jól tárolható volt gabona, füstölt
hús, megfért fonóval kohó s kovácsműhely, apraja-nagyja fonalat, vasat nyüstölt,
s tartotta öregebb a fiatalt szóval, sok mondanivaló volt, mindenki fülelt,
ott ismerkedhetett meg szellemi jóval, kit hazafiság, kit szerelem tüzelt.

Azaz olyanok vagyunk, mint a nagy többség, leigázó hatalom ritkán merészelt
ránk támadni esztelenségében, fölség hirdette védelemben mindenki részt vett.
Ki ezzel, ki azzal, erővel, kenyérrel, de persze a béke volt az alapállás,
mert a hitünk spórolt az emberi vérrel, elő élet volt istennek felajánlás.

⊕

Kárpát-medencénk jelentőségét még az itt élők sem tudatosítják eléggé,
hogy itt a föld és víz napfény hatására emberré vált, lett, s nem szélfútta léggé.
Ha a teremtésnek gyermek képzeletét meghaladó fokon nézzük részleteit,
a tudomány is csak csodát emlegethet, számba véve régészet eredményeit.

Mert a feltételek megvoltak ugyan jól, sűrű lombozat és benne ezer állat
állt rendelkezésre, hogy az ügyességet hasznára fordítsa gyűjtés és vadászat.
De a nagy teleket csak úgy élhették túl, hogy sokkal szorosabban együttműködtek,
mint a trópusokon, hol ösztönéletben megrekedtek majmok, itt jól jött sok ötlet.

S ahhoz, hogy a tudást és a képességet minden utódra átruházhassák, kellett
a szó a mozdulat mellé, agyhasználat tette meg hatását, őrzött emlékeket.
Azóta szeretünk este beszélgetni, ételt és képzetet sütögetni tűz mellett,
oly gazdaggá téve gondolat világát, felkészülten várjunk megújuló terhet.

És látunk példákat, közösség erejét, ahogy ég s föld vizét kedvükre terelve
halat tenyésztettek, majd háziállatot, búza termett, s főztjüket kenyérrel ették.
Hegyet s völgyet megműveltek szép őseink, aztán még hódítókkal is megbirkóztak,
szószerint, azaz testüket kápráztatva, kényeztetve használtattak lelki jókat.

⊕

Vajon díszletté silányulhat-e a táj, égi világot jelölő jelképrendszer,
ahol azért szent a föld, mert csillagképi alakzattá rendezte a régi ember?
Olyan gondolat rejlik e kérdés mögött, végtelenné tágítva az idők mélyét,
két irányba viszi a magyarázatot, hogy mi emelte vezér és népe fényét.

Mert az égi világ földi helytartóját közös neve kötötte mint főszereplőt
össze és egységbe, hogy az évkör útján ne engedjen hibát, elhárítson szeplőt.
S minden kis és nagy tagja e közösségnek a természet törvényeit úgy tisztelte,
hogy eszébe véste örök tételeit, feladata képét lelkébe hímezte.

Tudhatjuk, hogy így volt, nem kell hozzá más sem, csak a földre és mélyébe tekinteni,
s megfejteni azt az arány összefüggést, arannyá váltan lényegét őrizheti.
Ki az ételtartósítást feltalálta, eszmerögzítésre is használt jó eszközt,
hordozóját agyagból, fémből égette, virággá díszítve írt rá keresztes kört.

Időtálló szentségként működött soká részletgazdagsággal is teljes okosság,
helyreállította test–lélek egységét, egyensúlyát, ha árulók megtaposták.
Ez az igaz háttér adhat tovább reményt, és a fogalmakat tartalmazó Ige,
általa teremtett és alkotó lényként szüntelen születni mindannyiunk hite.

⊕

A Magyar Bibliát nem Ázsia írta, nem Távol-Keleten volt a szülőhazánk,
békés eszünk, lelkünk erőszaktól sírna, őslakók voltunk, nem kellett honfoglalás.
Oly régóta vagyunk itt ezen a tájon, amilyen régen itt megtermett az ember,
gazdájaként gyönyörködünk a szép tájban, nekünk meredek a hegy, a síkság a tenger.

Épületes nyelvünk lett a szentírásunk, meséinkkel messze múltba kalandozunk,
természet körforgás éves szertartásunk, legszebb ünnepünkön családnak áldozunk.
Kényelmesre rendeztük be életünket, kézreálló szerszámokkal dolgozgatunk,
állataink vannak jó segítségünknek, kemény a tél, évente egyszer aratunk.

Istenünket megegyezés teremtette, együtt és külön is tiszteljük hatását,
nagy felelősség hárul minden felnőttre, berendezze életét és folytatását.
Sok támadás ért bennünket ezenközben, hithű védelmezőink hőseink lettek,
gazdagodtunk itt megjelent új népkörrel, s nagyhatalmak is erőt belőlünk vettek.

⊕

Hány múlt fér a hasbeszélő hasába, ő se tudja, akár egyszerre belefér a szteppe
és a tundra, vagy az ellopott hun-avar korszak együtt ad tőle üres múlthoz minket onnan
kisöprő seprűt. Időt se számítgat, amint igaz valóságban történt, idővonal csúszkán tolo-
gatva kedve szerint az önkényt. Nem ember, természet ura ő az égből,

népeket támaszt dicsőségre vagy foszt meg örökségtől. De ősi emberség hiánya arany
tarsolyából boldogtalanságba taszít mindenkit, ki nem része sikernek, mi épül más le-
igázásából. Állunk üres hassal, s tele fejünk olyan múlttal és jövővel, hogy zsong tőle
mindünk erős képzelete, látván régi s új képünk éledni örök világkútban.

⊕

Álmomban babbilonai mezőség fölé mézelő méhecskeként szálltam, lila virágú lucerna
földekről gyűjtöttem nektárt. Kendert is találtam, s bódult világom mélyére érve a bol-
dogság szigetét kertelés nélkül éltem. Veletek vívódtam, ma élők, hogy mertek-e ébren
vállalni álom mentén élő mennyországot. Ahol még termő a föld,

s ha nem szent a törvény, van még vasárnap tyúkleves, de nem magasra vetett az ágy,
bonyolult hazug a pénz s egyéb erőltetve elvont ügy, visszatérhet múltban kipróbált vir-
tus. Kis lépésekkel jutunk előrébb, mint a lapátonként mélyített árok a folyás helyén és
magasítva a medrét. Száz és ezer évet köszöntve jó kimenetel idejéül, ha

pillantásnyi életünkbe úgy halunk bele, mint a kérész. Akkor honnét a hosszú távot át-
ívelő gondolatfolyam, a világ világa mögé tekintő, Tejúton otthonosan mozgó? Honnét
a csecsemő komoly tekintete, hogy mély kút se borzongat meg jobban, ha csillagokat
tükröztet? A halál édes bájú öregsége, hogy letészem a lantot, mit staféta

örökösként kaptam, ha botfülem volt, akkor is. Meg hogy már nyolcszor milliárd a lét-
szám, de nem sort alkotva vagyunk, mert kilógna a kevés kis és sok nagy lábnyom. Így,
aki kimondani mer igazságot, úgy húz fejére hamis átkot, hogy észre se veszi a nép, az
istenadta: közüle gyomláltat a ’köz ügye’. De akkor mégiscsak a hódítónak

megtetszett emezek teremtő ereje, magból hús, tej, és a földi javakból az erkölcs.
Mellékük állt, az én álmot adó népem mellé, mert miért ne lehetne nevén nevezni min-
den értékünk eme létrehozóját? Nem más árnyékával, magunknak fényével foglalkozha-
tunk hát, áttetsző egekkel, örök kincsével a boldogulás teljesülésének.

⊕

A korábban kialakult és virágzott kettős társadalom, mint olyan a népet
az elit kiszolgálójaként használva évezredeken át, eszmei eszközként
teljes jelképrendszerrel alapozta meg és tartotta fenn katonai hatalmát,
olyan rendet képezve és képviselve, amely birtokolja ég, föld és alvilág

üzenetét, értelmét és befolyását, amennyiben élet és halál uraként
tőle függ a közösség élete, sorsa, hivatása irányítást gyakorolni,
törvényekkel szabni e berendezkedést, harcban fegyverrel kivédeni támadást,
szükséges új területet hódítani, felsőbbségi elvet szentként betartatni.

Eszköznek mindehhez a vagyon is szolgált, földterület, állatállomány és az arany,
a hősi vezérség rendelkezett vele, nemzedékről nemzedékre szállt a tudás.
Mindez szerves folytatása volt korábbi idők alacsonyabb fokozaton élő világának,
ahol ugyan már megvolt minden ismeret, de egyenrangúk együttműködése folyt.

Hatalmat egyedül természet mutatott, hozzá alkalmazkodásban versenyeztek,
az eredményeset örökítették át, fényűző életmódra nem volt igényük.
Amikor megbomlott éghajlat áldása s csak emberfeletti erőfeszítéssel
tudtak fennmaradni, olyan lépést tettek akkori emberek, minek máig látjuk

következményeit. Vizsgálták az eget, szabályosságait a földre vetítve,
és óriási földmunkákat elvégezve öntözött növények magva adott étket.
Feltárult és működött ez a világrend, de elsodorta semmisítő erő,
fokozatos éghajlat változást váltott hirtelen haragú tengerár rombolás.

A maradék menekült, mentette ami menthető, de csak a fejében vihette
magával szellemi téren nyert s működő tapasztalatát, a szent rend ígéretét,
hogy azt fel lehet építeni újonnan, új körülmények között is, de szigorúbb
szabályozással, mert rosszabb feltételek között kellett élni, másokra támadva

esetenként, ha más választás nem maradt, ezért a harciasság váltotta fel a
korábbi békés egyetemességet, csak a széleken megbújva őrződött a régi.
A békés szellemi réteg jelképein, melyeket tárgyaikon látunk, küzdelmet
segítő, erőt és fegyvert istenítő ábrázolások kerekedtek már felül,

hármas tagolású világunk mutatva, a csillagos ég olyan nagy befolyását,
ami részletesen irányítja sorsunk, ezért lépten-nyomon kedvében kell járni.
A halál utánra gondoskodni kellett folytatáshoz szükséges örök javakról,
melyeket a sírok ma feltának nekünk, híradással ama egykori világról.

Ezt az uralmat és szolgaságot gyártó, alá- és fölé rendelést működtető,
kiszolgáltatottságot természetesnek vevő, a tömegembert háttérbe nyomó
berendezkedést kívánta javítani a kereszténység, megújítani elvi
és gyakorlati alapon, testvériség és istengyermekség eszméjével, egység

teremtés céljával a boldogulásért, megtartva a hatalmat is, de a békét
előtérbe hozva, szabályokat lelki erővel betartatva, mialatt tudást
és törvényt a természet és minden ember fölött álló istenségtől származtatva,
a hagyományt célszerűen betagolva, szent rendet teremtve kezdett kormányozni.

Egyre csak keresik, honnan jöttünk, hogyan keveredtünk ide, mintha földönfutók
lettünk volna, szállva néprakás hegyire, földhöz, hazához legutoljára jutók.
Nemcsak vándorlásunk nem igaz, nem valós, de rokonságunk is másképpen alakult,
fazekalt fazék cseréppé tört használva, lenvászon, kender daróc viselve fakult.

Erdőégetéses földművesek lettünk, és igen sok fa kellett fémolvasztáshoz,
vad természetből szelíd javat nyertünk, szaporítottunk nemzetet, családot.
Sikeres volt messze földekre terjedés, ahová békés, jó tudás vitt bennünket,
idegen érdek és megosztó törekvés hamisítja meg közös történelmünket.

Kitörölve a közös múltunk emlékét még mindig ellenséggé akarnak tenni,
más földrészekről származók keverékét előállítva belőlünk, szolgák lenni.
Ezért fontos tudnunk: mi mindig itt voltunk, s hódító hatalmak jöttek-mentek folyton,
úgy megmaradhat épségben embervoltunk: minden nemzetünk élete tovább folyjon.

Igaz múltunkat keresni a történelem igaztalan ölelésében kudarcra ítélt
már eleve és eltervezetten, azaz jól elrendezetten: hamis fényű arcra
tekinthetünk vissza minden közelmúlti vezérség révén, mert győztesek
sikere ellenünkre tovább él, újabb területekre kiterjesztve vezetnének

bennünket az orrunknál fogva, de felhasználva jogos önvédelmünket,
legalább régmúltra vonatkozó ügyekben orvosoljuk sok sérelmünket.
Mert az aztán igazán bebetonozott, mesterségességében következetes
alkotás: őstörténetünkben ördögivé összegyúrt mind, mi nem istenes.

Istenszózattá lesz a legmagasabb, a legmagasztosabb eszmék összege,
forrásuk évezredek homályába fúlt okos emberek emléktelen vetése.
Ráadás a földön igen elterjedt csillagvilágból jövő egyöntetű ismeret
azonossága, megszemélyesített alakzattal kívánva magához hűséget.

És a bejáratott örökkévalóság szintén átvitetett a beláthatatlanságra,
élet vége fádalmán könnyítve, a lét végtelenét a mennyben belakva.
Az, kinek kevés múlt-találata lehet önmagáról, másokhoz futna érte
lelketlen, de lélek nemz nemzetet, s oly távolról fénylik, mint régről.

Szembemenni a világtörténelemmel, immár sokaknak megfordul a fejében,
mert azt birodalmi nézőpontból írták, erőszakot téve az emberiségen.
Két irányból is félrevezetőt adva, ami veszélyeket hordozott magában:
kisebb csoportérdeket nem tekintettek, s az embert mint olyat nem értették tágan,

minden földrészre kiterjedő hangsúllyal, ami megilletné az ott ténykedőket,
mert egyedit hoztak elő természetből, hanem alsóbbrendűnek tekintve őket,
szolgasorsot szántak nekik nagy kegyesen, bekapcsolódhattak egy másik világba,
felejtve sajátot, mint ami elavult, mert a Nap fejlettekre sütött hétágra.

Azaz inkább ágyút s puskát sütöttek el – alattvalói létet bebiztosítva –
a meghódolásra ítéltetettekre, a lázadó pusztult, menekült sikítva.
Olyan világrendet alakítottak ki, mi ezt az egyoldalúságot szolgálta,
még a növény- és állatvilág is szenved, fajok tűnnek el, megbénult a Föld mára.

Messzi vidékekről szállítanak mindent, arról közben a hasznot lefölözhessék,
s azt a hasznot ugyan fejlesztésre költik, de nem oly célra, hogy mindenkinek tessék.
Mert nem a népek egyensúlyát keresik: javát mindenki maga állítsa elő,
de múltból örökölt felsőbbrendűségét megtartja világunk rettegtető erő.

⊕

A nagyon régmúltat illetően kialakult nem csak tudományos,
hanem áltudományos tagozat is, utóbbit igen nehéz leleplezni,
napjainkig nem is igen sikerült, mert a tudományosság alapjai
tekintetében kellene zöldágra vergődni a sok elszáradófélben

lévő ágról, amit a korábbi hiedelmek, hamisítások jelentenek.
Olyan ez, mint mikor rossz erdőben keresünk eldugott kincset,
mert félrevezetett az emlékezet vagy a titkot elrejtő volt igen
ügyes, hiába ássuk fel a megjelölt területet, s hogyha sehogyse

találjuk a keresettet, akkor nem szoktuk bevallani magunknak,
hanem végeredményként azt jelöljük meg, amit ott találtunk.
Mivel az eddig bevált beállítás bizonyos érdekeket is szolgált,
hosszú időre biztosította, hogy követőkre találjon, győztesként

mindig volt s lesz elegendő ereje és vagyona gondoskodni ama
múltápoló munkásokról, akik, a tudomány köpönyegébe bújva,
csak az addigiaknak nem ellentmondó feltárásokat támogattak.
E két oldalról nem unják meg egymásra kígyót-békát kiabálni,

kölcsönös a kiátkozás, minden előadásuk és tanulmányuk úgy
indul vagy fejeződik be, hogy a másik áltudományosságát kell
kifigurázni, ez parancs, megköveteli a saját tábor, s elismerést
érhetünk el vele, még csak saját eredményt se kell felmutatni.

Világos tehát, hogy arról van szó, megcsontosodott nézeteket oldana az új szemlélet, de azt a régi veszélyesnek találja, mert kidobja a fürdővízzel a gyereket, ha mindent megkérdőjelezne és Ádám-Évától akarná átrendezni a történelmet, holott az így

felforgatással vádolt csak gazdagítani szeretné ismereteinket. De ha ténylegesen olyan nagyszámú új adat kerül napvilágra, hogy régi szemlélettel már feldolgozhatatlan és nyilvánvalóvá válik a változtatás szükségessége az átfogó elméletben, érdemi

mélységű megvitatást igényel a közmegegyezés, hogy minden jelentős szempontot magába építve szülessen meg a megoldás. Mindennek hiánya mutatja, tehát békés átmenet lehetetlensége, hogy alapvető hiba van a rendszerben, mert új és régi össze nem

illeszthetőségét a kiindulópontok okozhatják időben, térben és oly vélt eseményekben, amelyeket mondai és regei történtekből előzményekként szerkesztettek be a múltkezdetbe dolgos kezek. Ezért feléled, sőt soha ki sem hunyt a lángja az ősi múlt vallásos

megközelítésének, s láthatóan mára teljesen tételes alakot öltött a tudomány helyén működő vallási tagozat, s ahol aztán tényleg nincsen vita, mindent el kell fogadni, amit a múltvadászok lőnek, kitartó keresgélők örök adalékként szorgalmasan összehordanak.

Tisztelendő örökség ez, kételynek nincs helye benne, mert minden úgy tárul fel, ahogy nemcsak igaz múltba, hanem vele még mindig szerves egységben létező lelkünkbe is beillik, ha áhítat és szeretet tölt el bennünket e szentséges varázslat iránt, s be tudjuk fogadni

tartalmas üzenetét, amit őseink, hőseink küldenek egyre felénk. Így tehát fordított bizonyítás történik, nem az egyes adat felől, de az egész irányából, ahol minden megtaláltat olyanként lehet látni, hogyha felmerült, az nem véletlen, hasznos és a miénk, szívünket

dagasztja, olyan sajátságunk, miről eddig nem tudtunk, ezért nem hagyhatjuk elorozni tőlünk idegen irigyeink, mai támadóink által. Félő tehát, hogy már-már mindenki ellenségünk, azaz e vallásunk üldözője lesz, aki nem azt vallja, amit mi, még a tudósok közül is

kiválogatjuk a velünk egyezően nyilatkozókat, a mi embereinket, bár nézetük egészét nem fogadjuk el, hogy üdvözüljünk már itt a földön, olyan környezetben, mit mi teremtünk álmodozás közben. De az álom nem valóság, a hit is csak erő, bölcsességre ítéltetett,

aki dudás akar lenni, és meg kell tudni férni a többi dudással eme szép csárdánkban, örök hazánkban, mindenkit tanítani táncunkra s hirdetni, hogy mindenhol van hely a táncra, mert akaratból van a jelen, igazságból jövő, ami kezünkbe múltunk jutalmából jövő.

⊕

Kik birtokolták a régmúlt emlékeit, mielőtt a múzeumokba kerültek
és a levéltárakba, ki kezdett ásni először s hol, régészeti hevület
vezérelte céllal-e, hogy megtudjuk, hogyan éltek évezredekkel korábban,
vagy épp az auktoroknál szereplők, s kikről Bibliában, Koránban szó van?

Üresen tátongtak-e ama barlangok, ahol olyan sok írásos anyagot találtak,
tényleg félredobták-e kincskeresők a papírt, s azok a modern korra vártak?
Királyi és főnemesi udvarokban nemcsak kincseket őriztek a kamrákban,
okleveleket is nagy viasz pecséttel: jogosan vannak vagyonuk birtokában.

És jöttek felszabadítónak mondott háborúk lecserélve a főhatalmat újabbra,
a birtokleveleket átírták, a régit megsemmisítették, és új, fényesebb udvarba
szállították a kincseket, emlékeket, s csak annyit hagytak ránk a történetírók,
amivel továbbra megalapozottan maradtak már élen a hatalommal bírók.

⊕

Micsoda mérgező lepel takarja múltunkat: romlást látunk benne és vesztes háborúkat,
mintha nem született volna nálunk jó példa, ami ne lett volna ellenségeinknek préda.
Ezt a takarót legalább vékonyítani kell: átlátva rajta, alatta az igazság kikel,
igazság magvát ültette el történelmünk, valódi eseményeit ideje meglelnünk.

Keresni biztos helyeit, helyszíneit, mert krónika mindenféle mesterkedés titkos eredményeképp másként történtre adhat hamis választ: a terület állandó maradhat.
Ahol minden történt, ott múltunkba elődök érdemeiket tömték, kik eltávoztukkal
ama sok helyszínt sem hagyták veszni, ezer bizonyítékunk van ma már tételezni.

Látjuk gazdag városok rajzát, királyok kincseit, családfák festményeit, hatalom jelvényeit, folytonosságuknak kirablásunk volt az ára, templomok lerombolása,
s ami nekünk aztán ő utánuk maradt, csak a magyarázat, miért vagyunk mi most
ilyen szegények, míg ők gazdagok: mert a mi vagyonunk saját, az övéké rablott.

⊕

Két váltás fontos a történetírásban, bár erről még mástól nem hallottam szólni,
egyik csillagmítoszok földre hozása, másik, bár megtörtént, nincs róla hír, csak bóvli.
Hogy a csillagképek főszereplők lettek, alakzataikból hősöket faragtak,
érthető, hiszen nem voltak feljegyzések az óvilágról, de feltüntették nagynak,

meghatározónak, alapvető időt betöltőnek, misztikus őshatalomnak
a kevés hagyományt megőrző korszakot, hol maga a régmúlt látszott csupa romnak.
Nem úgy a következő váltás indoka, ahol virágzó népeket hódoltattak, ha szép
szóval nem ment, nyúltak erőszakhoz, saját eszmék helyett közszellemet adtak.

Olyan újat tettek meg egyetemesnek, mi megtörte az addigi szervességet,
hiába volt nekünk fejlett hitrendszerük, sutba kellet dobnunk ezt a képességet.
Persze hogy volt a folyamat mögött érdek, de háttérben maradt, magát eltitkolta,
megvásárolt híveit hozta helyzetbe, emberiség üdvét előtérbe tolta.

Eme tanításból ítélték meg aztán a letiport nép műveltség gyökereit,
történetét hamis mesére cserélték, már nem ápolhatta valós emlékeit.
Kiválogatottak hozzájárulhattak a továbbéléshez, de az elvetettek
idősírba estek, nem szól róluk ének, fölidézésüktől mai úrság retteg.

Meghamisított múltból csak zavarosat tudsz csinálni, ha nem igazságot kutatsz,
ha te is arra törekszel, mint korábbi hatalmak: kedvedre való ténysort mutass.
Régi szűk csoportnak teszed hasznossá a történelmet: mert hogyha minden az írott,
hát törvénnyé válik, mi szövegbe foglalt s végül szentírásként igen nagyra hízott.

E csak sok év alatt megtanulhatóval találkozunk iskolás éveink alatt:
vesztes csaták során elhullt sok hazafi, vagy ha tudott, gyáván jó messzire szaladt.
S érdekes, hogy legyőzőnk nem maradt nálunk, de mindig messziről sanyargatott:
munkánk nagy eredményét kivitték innen, s elnyomónk gyarapodására válhatott.

Most nincs nálunk megszálló hadsereg, szomszédok is hozzánk hasonló országok,
de ama réges-régi hazugság kedvéért tovább örökíti mesés mondájuk az átkot:
Mintha mi távolról, gyilkos hódítókként jöttünk volna ide: nomádló elődök,
alvadt vérből építve mai jövőnket, holott népünk őtőlük szenvedett új csődöt.

Mesés Keletről eredeztetni magunkat olyan divattá vált pár évszázad óta,
hogy még a tudományt is megtévesztette, igyekeztek, nehogy megteljen a kvóta.
Nehogy kimaradjunk ama leosztásból, ami rangot adott az új nemzeteknek,
mert valamely nagy ókori birodalmat, vagy középkorit számítottak kezdetnek.

Akkor fél világot átkarolt, állítólag majdnem olyan eszközökkel rendelkezett,
úgy működött, mint mi mainap, s hogy erről nincs adat, semmit nem döntött el.
De adaton a tudomány alapját értve, és nem a szép monda-beli történeteket,
melyek egyébként hatalmi irányba toltak fényűző módon díszített múlt-szekeret.

Hogy azon a kiválasztottak üljenek, kiknek ősei voltak hős alapítók,
nagy tettekre magas rangjuk nyújt hivatást, s ehhez idomuljanak a krónika-írók.
Mert nincs más kritika fegyveres had ellen, csak még erősebb felfegyverzett csapat,
és megírt eseményekhez is jött a merev, örökös szentírássá váló olvasat.

Ez keveredik össze ma tudományban, ahol pedig már pontos mérések vannak:
de nem hittel mozgatott természetünkről, hogy ne legyen bírálója hamis tannak.

Hogy milyenek vagyunk és honnan származunk, ránk erőltetett értelmetlen kérdés,
hiszen valós képünk van, nem káprázatunk magunkról, a kétely ellenséges sértés,
azoktól származik, akik hódítottak és így a hontalanság kenyerét ették,
előbb saját hazát gyarmatosítottak, majd az nem volt elég, tovább terjesztették

minden népre az elnyomó gyakorlatot, saját történelmüket meghamisítva
aláztak belőlük primitív gyarmatot, fényes emberségük lealacsonyítva.
Aztán már úgy arattak, hogy nem vetettek, pénzcsatornákon folyt feléjük a haszon,
termelést nyersanyagtól függővé tettek, s szállítván nagyra nőtt hatalom és vagyon.

Olyan építkezésbe kezdtek merészen, mit csak ők voltak képesek megfizetni,
új városok nőnek ki égig egészen, közben el kell a múltat végképp feledni.
Hogy ne emlékeztessen semmi igazra: kik és miként hozták létre szép világunk,
inkább fogjuk rá az isteni malasztra, hogy vezetőket küldött, őket szolgálnunk.

Pedig egyszerű ez, a természet célja sokkal egyszerűbb és egyezik miénkkel,
ne lehessen senki pazarló és léha, éljünk békét kötve sok-sok ezredévet.

Messze múltba vigyen-e az eredet mese, vagy időtlenségbe, attól függő kérdés,
származottnak felmenőkön jár-e esze, vagy az örökség általános létérzés.
S mert nem láthatunk el az első emberig, hiszen emberöltők sűrű erdőt szülnek,
a kétféle módot immár úgy keverik, hogy a kezdet kezdetén is majd ők ülnek.

Sőt, az Alkotó őket választotta ki, egyenes út vezet Ádámig, Éváig,
hogy emberré tegye, ami volt állati, s e felhatalmazásuk érvényes máig.
A másik, nagyobb csoport kapkodja fejét, hogy lehet ekkorát büntetlen hazudni,
tudomány tisztázta fejlődés menetét, s hogyhogy a Jóisten mindig velünk szúr ki.

Nagy túlzásokra lelünk mindkét oldalon, egyik angyaloknak állítja be magát,
másikat ördögként kezeli hatalom, nem számol belőlük vőlegényt és arát.
Pedig valóságban ez sokkal egyszerűbb: már rég túlszaladt emberi hatékonyság
a szükségleteken, felhalmozott-szerűt teremtve, szokatlantól függ a boldogság.

Fűszer, ékszer, álom vonz sok áldozatot, magas árat érte már senki nem sajnál,
ha a Nap aranyozott fegyverén ragyog, s mindenféle ízlést kielégít kalmár.
Így e furcsa egyetemesség visszahat a gyökerekig, héroszok, félistenek
tobzódnak egyrészt, de legnagyobb hadat képeznek jelenben lebegő emberek.

Régóta időutazók vagyunk, szinte úgy megyünk vissza az időben, mint szomszéd
tanyára juhsajtért, egy kis történeti nyalánkságért, ha létünkre unalom lép.

Sőt, addig volt igazán jó világ, mikor még nem ástak a régészek, feltáratlan
voltak a föld alatti részek, nyugodtan szárnyalt képzelet, nem volt hazugság abban,

ahogy a múltat jelen előzményének látták, ugyanolyan szereplőkkel, mint ők,
vágyakkal, reménységgel és csalódással, de érettük voltak jövőbe tekintők,
hősök, akik megvédték nekünk a hazát, szorgalmas újjáépítők vihar után,
akik örök mintát adtak szép hitükkel, nem álltak a sorscsapások után bután,

az örömtelit meg vígan ünnepelték, szertartásaikat hagyták ránk örökül,
és gondosan kimunkált szerszámaikat, s meséiknek is még minden gyerek örül.
Ismerősökké tették a csillagokat, mert ők nem a múltba, fel az égre néztek,
tanulságokat fűztek alakzatukhoz, jelükben meglátva az időtlenséget.

Mi is onnan vesszük a mitológiát, színházi előadáshoz, kultúrához,
pedig már ismerjük a természettörvényt, hogy a fejlett a fejletlenből származott.
De nekünk mégis az kell, a biztonságos változatlanság, mintha idő se lenne,
mert akkor magától jön ide a jövő, és múlttá válik mai jelenünk benne.

⊕

Sokan járnak keletre kapcsolat után kutatva, rokonságot keresve, tudván
amit krónikáinkban leírva látunk, hogy onnan hoztuk volna szép világunk.
Pedig széppé az csak ugyanitt válhatott, ahol a nép földművelésbe fáradott,
kiterjesztve azt olyan nagy területre, járni kellett benne nyugatra, keletre.

Menni általában a szomszédba szoktunk, s távolról sót, fűszert, drágakövet hoztunk,
lóháton, szekéren hódítani járni, távolabb állt tőlünk, mint életben bármi.
Mégis jöttek ide ilyenek és győztek, a mieink nekik is eleget főztek,
meg a fegyverüknek fémet olvasztottak, kardot, kengyelt és nyílhegyet kovácsoltak.

Lett is nekünk ezért saját hadseregünk, honvédelemre rendelve meneteltünk,
de csak maga magunk határain belül, hősen védve a hazát rendületlenül.
Közben megérett bennünk az eszmeiség, körosztónak vallotta népünk a hitét,
hogy az embereket egyenlőn szeretjük, üdvözülésünket a jövőbe vetjük.

Messze földre terjedt el eme gondolat, mert vitte a hátán sikeres gyakorlat,
oly messze, hogy mikor onnan visszaköszönt, feledve kevertük a történet özönt.
Könyveink nem a mi nyelvünkön íródtak, s azt nem ellenőrizhették, kik meghóttak,
és most már örülünk minden hasonlónak, nyugatról jött hírnek, keleti vadlónak.

⊕

Hát, neve szerint az Arany Horda inkább az aranyat összehordva lett fél világ
ura, s úgy ragyogott aranyba öltözve, mint sztyeppei világverő nomád titán.
Azaz nem az emberi aranykor dicső letéteményeseként, mert az csak békés
időszak lehetett, égbe emelt körön csillagrend szép járásaként felidézés.

Csupa utólagos hasonlat szól hozzánk, ha a múltat kutatjuk magunk számára
nyerő fogódzónak s olvassuk rá földből kiásott leletekre: semmi se drága.
Vastagon fog a ceruza és színezi az eseményeket, gyászos veszteséget
felnagyít győzelemmé, ha nyertesek zsákmánya máig nagy hatalmat jelképez.

Mert a valóságban ugyan mi volt oly nagy, mint milyennek mondanak hadseregeket,
birodalmakat, midőn a közlekedés ezerszerest alulmúlt mai legeket?
Belátjuk, elővéve józan eszünket, hogy ama ezernyi évet s kilométert
szellemi oldalhoz kell kötnünk higgadtan, az okosság terjedt, legyőzve az étert.

Ennek pedig szorgalmatos eredménye lett aranyból apránkénti felhalmozás
a túlélés mellett, rajta megrögzítve örök emberikénti tudás, a csodás.
S bár, tulajdonosaitól elrabolva ilyen készleteket, akik birtokoltak,
csodálat tárgyai ma, jobb értékelés, ha azokat nézzük, kik más célért éltek s holtak.

⊕

Kevert lakosságú volt-e a magyar nép, sokszor kérdezik és félnek a választól,
egyöntetűséget szét vadkan agyar tép mindig, pártütőnek tartva mást választót.
Nem terjedhet ki addig elképzelésük, hogy nem vérségi kötelékre szavaznak,
de nem egyforma díszítésű a vértjük, ha együtt vágnak neki harcos kalandnak.

Ami egyáltalán nem haza-hódítás, hanem megvédése családnak és népnek,
amit két kezünk épített és kitárt világ felé, s bizonyult igaznak, szépnek.
Mert a hadivállalkozások csúf tétje nagyobb fejlettségű világ kirablása,
dicsekvéssel párosult leltárba véve a zsákmányt, s örök dicsőség bitorlása.

Állandó betelepülőket is vonzott e jó föld itt és gyönyörűség termése,
megfértek egymással, nem nyitottak frontot, közös kincs lett nép sikeres műveltsége.
Abban voltak egyek, ami lélek dolga, ami külsőségben is megnyilvánult,
nem volt zavaró az egység tarka tolla, jelképek értelmén mindenki elámult.

Olyanná válván lettünk eredményesek, hogy az unalmat még hírből sem ismertük,
fáradtságot észerő pótolt, s ki nemes vállalást tett, vezetőnek elismertük.

⊕

Pogányon istentelent érteni: Isten ellen való vétek, eleinkre nincsen
hazugabb vád, amit lelki hatalmasság használt ellenünk, mert nem az az igazság.
Így a vallás alattomosabb fegyvernek bizonyult, s üldözést kaptunk, eretnekek,
mint a nyílt harc: ne csatamezőn az erő, érzelmi elv legyen mindennapi nyerő,

háttérbe szorítva esendő okosság, túlvilági gondviselő az új okság,
természet dolgai megszemélyesítve, többé már nem ember tesz fel pontot í-re,
hanem éppúgy, amint menny urát szolgálja, a földön is legyen urának szolgája.
Békés életbe vittek át csatarendet, szigorú bírák vettek el életkedvet,

mert az evilági csak siralomvölgy lett, örök üdvösséget halál után görget.
Ezzel állt szemben az az ősi virtusunk, hol a nehézségektől úgy szabadulunk,
hogy az minden egyes embernek jó legyen, ne függjön a jólét embertelen kegyen.
Hol világ feltárulva mutatja magát, hisz' megkeressük minden része igazát,

és úgy teremtjük élhető valóságát, hogy közben kedveljük is hasznosabb ágát,
nem megfeledkezve kicsiny voltunkról, csillagokban rejtőző szellemi jussról.
Azaz ki kell végre egyezni a múltról, kijönni a színre vádlott alagútból,
hogy jó emberséget olyan fokon adjunk, mint ősi időkben, s ettől megmaradjunk.

⊕

Hogy lehetett volna Koppány az áldozat, ha már a nagyapja sem áldozott lovat,
táltoshitű volt régóta az ország is, és felépült a koronázó katedrális
jóval korábban, mint azt gondolni mertük, a vallás tartalmát saját múltunkból mertük,
régi emberi erkölcs mutatott irányt, szerető kapcsolat minden társad iránt.

Az összes ember sorsa volt irányadó, ismeretlen a köznek adott pénzadó,
közösen végezve közmunkákat, midőn egyénileg nem győzhettek nehéz időn.
Nem termelt ki főnököt az a világ, elegendőt adott élethez a napvilág,
vezére volt mindenki, amihez értett, a munka gyümölcse egyénileg érett.

Emlékezet rögzített jó módokat, dallal-tánccal űztek el lelki gondokat,
barátként műveltek földi természetet, égi jelképeknek vettek csillag-életet.
Ma tele a fejünk hamisításokkal, koppányozók támadnak fel teljes joggal,
csakhogy őket elragadja a másik véglet, igazság szolgálata hoz boldog véget.

⊕

Nincs, és soha se volt magyar vallás, mert a vallás feladná a hely szellemét,
kerüli a saját eszmét, urat emel fejed fölé, lefokoz a sárga földig, s feledtet
tapasztalatot, máglyára küld okos elmét, gyilkost egekbe vitet, sírját is arannyal
tölti: ne láss rabló szándék mögé, széttép embertársulatot: nem kell magyar vallás

nekünk! Hisszük, valljuk, amit tudunk, hittel végezve a dolgunk, minden maga-
magától értődik, tudás a tettel erősödik, beszédünk az eszmét közli, jót, szépet
társként üdvözli, jövőnk közösségből épül, munkánk gyermekben megtérül,
hazánk a mennyország, s az üdvösség lelki barátság: végtelen nagyság ember.

⊕

Hogy ne nyíljon tovább az olló, ne hasadjon agyunk régiségünk tudományában,
legmélyebbre nyúló értékeink felé kell fordulnunk adatok sokaságában.
Mit ma képességnövelő eszközrendszer tesz lehetővé felhalmozni, s csak kullog
utána elméletbe sorolás ügye, pedig azon mindig is igen sok múlott.

Mert aki a történelemkönyvet írja és terjeszti tartalmát az iskolákban,
annyiban meghatározza a jelent is, hogy ő van igaz hatalom birtokában.
S ha mindez kisebb-nagyobb és óriási elnyomás árán tud felszínt megnyugtatni,
ki kell végre egyeznünk abban az elvben, mi mindnyájunknak tud előre mutatni.

Ez pedig csak a közös gyökerünk lehet, emberségünk legkorábban csúcsra járva,
hogy nagy természeti kihívások között teljesítményünk lett a jövő számára.
S merjük bevallani, hogy kihasználtattunk, mert fegyverhasználatig ment a fényűzés,
s a kegyetlenséghez elvi támasz társult, hogy tisztára mossák piszkosságuk művét.

Előbb-utóbb elfogy istenünk türelme, kiben ismeretlenül bíztunk annakidején,
mikor még, mint most kell, szabadon élhettünk alkotó képességet létünk mezején.
De ha mindezt átlátjuk, már nincs megállás, hogy kiiktassuk közös veszély rémségét,
ha pusztulás vár ránk élet régi módján, bátran vállanunk kell biztonság reményét.

És nem nyílik majd tovább olló, nem hasad tudat ősmúltunkat illetően, egység
értékét ahogy ott, akkor, megélhetjük ismét, miben segít örökség kegyesség.
Mert aki a történelemkönyvet írja és terjeszti tartalmát az iskolákban,
annyiban meghatározza a jelent is, hogy ő van igaz hatalom birtokában.

⊕

Alapvető kérdés az iskolában, hogy mikor volt a „honfoglalás”, de kiderült,
hogy nem történt ily költözőmadár dolog velünk, hogy népünk keletről ide repült.
Még a madaraknak is van annyi esze, hogy északról délre szállnak, aztán vissza,
de hogy egész nép távolra elköltözne, példátlan: mindegyik saját vizét issza,

és borát, ha van neki, hiszen szereti művelni a földet, nincs más foglalkozás,
mely ettől eltántorítaná, így nem lesz hódító soha, de lehet fegyverkovács.
Aztán mindenféle földi jó gazdája s szolgáltatója, mert előbb-utóbb békés
világ köszönt be a háborúk utánra, és divatba jön a kényelemben élés.

A harciasok is megszelídülhetnek, s ekkortól védelemre rendezkednek be,
az alávetettek is kaphatnak fegyvert, az uralkodók meg vigyáznak a rendre.
Világhódítások után már nem maradt célja erőszakot alkalmazóknak,
minthogy lelkeket úgy befolyásoljanak, hajszoljanak ők is csupán földi jókat.

De mennél nagyobb birodalom alakul, annál kevésbé lehet irányítani,
saját helybéli szellem felerősödik, képes múltját kikutatni s tanítani.

⊕

Teljes genom a hívószó, keveseket izgat, akit igen, reméli, hogy ebben jobban bízhat,
mint az eddigelé használt nemzeteredetben, közelebb visz igazsághoz, bármily hihetetlen.
Mert a múltunk története befagyott valahol, ama korban, mikortól történetírás karol
fel hatalmat, süllyesztőbe téve ellenfelet: idő vasfoga és feledés mindent eltemet.

Papíron a szöveg arrafelé terelhető, és okiratként érvénye kikényszeríthető:
a nép gazdája az legyen, aki elfoglalta harccal a földjét, ki kezdjen dicsőítő dalba.
Csakhogy, katonai erő leáldozik hamar, győztesek kormányzása alig több, mint zűrzavar,
mert hősi erkölcs kiválasztottjai békében koloncot, terhet jelentenek légüres térben.

Mert ekkor már nem lehet rombolással vezetni, hanem újat építeni, aratni és vetni,
miközben megszerzettre már nekik kell vigyázni, koncra támadók új szerveződését kizárni.
Pedig azok jönnek, sorra egymás után, hacsak ez nem hazugság, mit elfogadunk bután, vacak
érdekérvényesítéssel krónikák piacán, közben minket minden hatalom szolgaságra szán.

Nohát, ezek előttre kell visszakanyarodnunk, bevallva, hogy attól kezdve káoszos a sorsunk,
mert már minket terelgetnek oly bakugrásokkal, valóság nem tud mit kezdeni ekkora sokkal.
Mert a való az volt, hogy gyilkos támadás után védelmet szerveztek és azóta az muzsikált,
elődeinknél így kettős előny érvényesült, fegyvert is gyártottak, s volt katona és kétszersült.

Csak a modernkori embertelen árulással nem bírtunk, fejbe furakodott hamis tudással,
s mikor új, jó eszközökkel leleplezhetnénk, teljes genom árulással fertőzik meg elménk.

⊕

Mai ifjúságunk helyében én leborulnék a magyar nemzet nagysága előtt,
mint tettem fiatal koromban, és örvendenék annak, hogy magyar vagyok.
Tenném, míg lehet, míg ember felé növök, magyarul beszélhetek, hazát
ismerhetek ott, ahol lakom, és anyám nyelvét gyakorolhatom szabadon.

Művelhetem magam, magam és mások kedvére, kedvesemére, családom
kedvére, s nem kell idegen nyelvet és kultúrát lépten-nyomon lenyelnem.
Tisztelném azokat, akik nemcsak vérüket áldozták értünk, de becsületet
és szorgalmat, eszességet s jóindulatot nyilvánítottak meg rendületlenül.

Akik olyan sikeresek voltak, hogy Európát megalkották jó emberrel és jó
földműves képességekkel, örök időkre példát állítva más földrészeknek is.
Nem akarnék önző és nagyravágyó lenni most sem, megelégednék a mai
állapotok adta lehetőség szinttel, hogy azt munkámmal megemelhessem.

Együtt akarnék élni a többiekkel, öregekkel és csecsemőkkel, sikeresekkel
és elesettekkel, segítve rajtuk s elfogadva őket, őrizve a közös boldogulást.
Tájékozódnék az okosabbak, tevékenyebbek körében, sőt szolgálnám őket,
hogy kitanuljam, mi a dolgom, mivel lehetek később a kisebbek példaképe.

Ha nem is katona, de honvédő lennék, ha kell a gáton, ha kell a nemzetközi
média fronton, de nem hagynám, hogy hollók kiénekeljék a sajtot szánkból.
Legalábbis törekednék erre, ha egyedül nem megy, összefogva a többiekkel
és az öregekkel, mert közösen egyek vagyunk és összeforrva megmaradunk.

Újra megtanulnám értékelni, élni nemzeti létünk, dalaink, táncunk, ételünk,
viseletünk, műveltségünk eredeti s oly sokrétű, izgalmas és felemelő elemeit.

Nem hagynám, hogy hamis történelemmel teljen csak a fejem, odafigyelnék
mai vesztes világháborúnkban még életben maradt résztvevőkre, rokkantakra.

Ellenállnék a kábító megtévesztésnek, az embergyalázó kísértésnek és a soha
vissza nem térő alkalmak elrablóinak, hogy hűen állva maradjak a mai árban.
Hűen hazámhoz, mely rögtön süllyed, ha megállunk javításán, kihasználjuk
áldozathozatal helyett a magunk javára, sosem haboznék igazak mellé állni.

Társaként korábbi nagyoknak és kicsiknek, akik egyaránt hozzájárultak mai
valónkhoz, társaként a maiaknak, akiket ugyanúgy elfogadok, mint magamat.
Semmivel sem lennék se kisebb, se nagyobb senkinél, de egyedüliként abban,
amihez legjobban értek, kivívva és élvezve elismerést, megadva azt másoknak.

Így intézném a jövőt a jelenben, nem kockáztatva, nem felélve azt, de úgy
megalapozva, ahogy csak lehet, amit elődeinktől ellesnünk kötelességünk.
Nem egyedül tehát, hanem nemzetben gondolkodva, alkalmazkodva mások
azonos törekvéséhez, őket befogadva az enyémhez, míg létünk biztossá lesz.

⊕

Ha nemzeti a vallás, akkor van lépcső isten és ember között, a nemzeti
közösség és nyelv végeláthatatlanul szolgál értékkel, tagjait felemeli
eszmei magasságba, jó megnyugvással, hogy megközelíthető a magamon túli,
ami ugyan nem földöntúli, de erőt és egyenlőséget mutat, ha nyúz úri

huncutság vagy túlkapás: nem isten ellen kell lázadni, csak magunk közt rendet rakni,
elhivatott nemzeti érzés ihlette belátható igazságnak teret adni.
Ez ugyanolyan elkötelezettséget hoz ki belőlünk, hősies áldozatot akár,
mint mit egyetemes hitéletben látunk, hol a csillagos ég a mennyország határ.

Eredetileg azonban fordítva volt, nem szabdalt fel romboló elkülönülés,
csak a természethez kellett igazodni, egymás javára történt menés és gyüvés.
Akik hódító hadakozásba fogtak, átvágták a helyi eszmei köröket,
sajátos új hitet terjesztettek bőszen: leigázott test mellett lelket is nyöget.

Bármennyit is szelídült a modern világ s lett egyetemes túlvilági üdvösség,
időnként beüt nagynemzeti háború, nem enged mást a hit, mint saját község.

⊕

Mi az a magasabb érdek, amit méltán el kell fogadnunk egyesek szerint, vita nélkül,
ősi múltunkkal kapcsolatosan, hogyha komolyan állunk hozzá, felelősséggel?
Nincs ez így kimondva, csak érzékeltetve persze, hogy ártalmas kilógnod a sorból,
mert a magyarság szívére teszel béklyót, ha nem a végtelen lovas száguldással

együtt szárnyaló szabad lélek híveként nyilvánulsz meg, hanem békés földművelők
ártatlan életmódjában akarsz hinni, bizonytalanságot vállalva időtlen

gyökerek hangoztatásával, pontosan megadott időt és helyet tartalmazó
győzelmek helyett, mi a honalapítást illeti, s lemondsz győztes dicsőségről is.

Ámde pontosítással éppen nem képes dicsekedni e földrészeket átfogó
hit sem, de elnagyolt korrajzokkal ámít, erkölcstelenség ingoványos talaján.
Fenntarthat minket máig veszélyeztető, bár általánosan használt eljárási
gyakorlatot, hogy jajj a legyőzötteknek, és a történelmet a győztesek írják.

Megfontolandó hát, hogy mely irány tudja egyesíteni a két széthúzó elvet:
egyértelműen, mely nem zár ki közülünk egyik fő- s mellékszereplő csoportot sem.

Szabadságszeretőnek mondják a magyart, mert örökkön lázad elnyomói ellen,
ami természetes, ha régmúltját nézzük, mert rá jellemző az eredeti kellem.
Nem a dicsőségre áhítozik folyton, hanem aprómunkája a diadal,
amit megteremhet az emberi szellem, míg magától rájön, rajta addig agyal.

Aztán csodálkozik, hogy te ezt nem tudod, és szívesen megmutatja, magyarázza,
a magától értetődő elvetése az, mi az embert igazán megalázza.
Eszébe se jut, hogy bárkit leigázzon, ez a találmány igen távol jött létre,
s habár képes volt híveket toborozni, sosem hatolt a lelkekben elég mélyre.

Hanem csak a felszínen parancsolgatott, reménytelenül tekingetve az égre,
onnan lehívogatva a segítséget, de a szabad élet tört felszínre végre.
Mi abban találtuk meg az igazságot, hogy a kettősséget mindig egyesítsük,
úr és szolga viszonyra bomlott életet egyre csak boldogság vizébe merítsük.

Ha kibontakozhat az emberi lényeg, sosemvolt hasznos tevékenységet folytat,
tejjel-mézzel folyó Kánaánt hoz létre, nem csupán hatalmi közkenyeret csorgat.
Ezért kell kiiktatnunk a nagyravágyást, hamvadjon el minden felsőbbrendű szikra,
helyére felnő majd szép tevékeny élet, megtermékenyülve sok gondolat ikra.

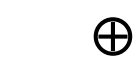

Hogy mekkora lehet egy nemzet mérete, a békés módú kiterjedésétől függ,
addig érhet el közösségének keze, ameddig fakadhat műveltségéből rügy.
E termékenységnek két tényezője van, egyik a természet adta körülmények,
másik amit az agyfejlődés belead, közvetítve egymás felé eredmények.

Amit megfigyelhetünk a méheknél is, hogy térképet rajzolnak mozdulatokkal,
és a maguknak megszerzett nektárt védik, sokszorosan feltételezhetjük joggal
kiválóan szorgalmas ősembereknél: alkalmazkodtak változó éghajlathoz,
emlékezetüket beszéddel növelték, ragaszkodván eredményes gyakorlathoz.

Így aztán a békés módú földfoglalás ősidőben egyszer körbeért a földön,
ezért szégyen a fegyveres honfoglalás, csak másodlagos hatalom lett a Földön.

Más földrészeken élők célpontok lettek, „szellemi fölénynek” estek áldozatul,
de a hódítók már hanyatlásba estek, és az emberiség még mindig nem tanul?

Pedig már bizonyos, hogy a kicsi a szép, és a helyi táplálékot kell megenni,
s hogy a világunk vagy új korszakába lép, vagy a mai élet pusztulását termi.
Elméleti szinten is egyértelmű már, hogy az egyetemest egyedi képezi,
összesség önálló léte hamis mű vár, összetevője viruljon, a nemzeti.

Király, királyné és királynő, ugyanaz, legalábbis nálunk, ahol a nemzetnek
beavatott vezetőt választás útján állítottak, amit manapság megvetnek,
tagadva, hogy az a réteg képviselő volt eleve, már születésénél fogva,
mert erre felmenője érdemessé vált, s lett utódainak bátorság a sorsa:

Biztonság teremtés önfeláldozással akár, ha a szerencse elpártolt tőlük,
akik csatában, harcban őriztek hazát, s volt öregkort megélt forradásos bőrük.
Így magas eszményt szolgáltak mindahányan, ősi időfolyamból jött fennmaradást,
oly vívmányok békés érvényesülését: nyújtott földreszállt istennel együttlakást,

természettel közvetlenül együttélést csillagos égre rajzolt feladatokkal,
miről öregek unokáknak meséltek, jóban voltak növényekkel, állatokkal.
Gyógyszertár és szupermarket volt a házuk, önellátásuk ma nyálcsurgatós módi,
nekik csak kevés termék volt beszerzendő, azt szállító kereskedő se volt csóri:

Engedélyért vámot adott a királynak, majd a gazdagodás pénzadóra váltott,
végül a piacon hitellel fizetve új hatalom támadt s hódított világot.
De ha élet forrása még mindig a föld, s szerves társadalomszerkezet ad irány,
órjássá lett emberiség-tagországok szervezett működése királyért kiált.

Szentté lett elődökkel a legnehezebb és a legkönnyebb bánni, attól függ, honnan
hová tart az értékelésünk: tetteik adatainak forrása hitbe lobban,
s nem papírmáglyán égnek el oklevelek, hanem az utókor, szellemi érdemkör
jelölte ki útjuk összes viszonylatban, elkerülve benne, hogy kritika megtör

valamely érdeket és lehoz a földre égi magasságból, hol fogant eredet
lelki örökkévalóságot példázva, s ő, ahogy a múltban, most is itt van veled.
Lényéből, mint magból, ered sok-sok jóság, ámde ember volta közelebb van hozzád,
mintha imádat az istent célozza meg, megtörtént esetek bizalmad fokozzák.

Mert amikor kérésed meghallgattatik, biztos, hogy megfogalmazása gondos volt,
már abból felderengett megoldás módja, ettől aztán ügyed cselekvésbe torkollt.
És az ilyen eset mégcsak fokozódik, amikor országos dolgokról esik szó,
és éppen szent királyunkhoz szól a fohász, bizalmunkból lesz jövőnket kitapintó.

De akkor már őhozzá is kötünk múltat, minden emberi kormányzás legjobbikát,
aminek megtámadóit visszaverte, eredményessége utánzásért kiált.
Ám ha történelmi tényből valóság lesz, mikor megkívánja megbolondult világ,
hogy a megdőlt rendet újjal váltsa az ész, igazság lép elő, mi szentséget kínál.

A magyar jogtest: minden jogunk alapja, ahogy van mindenkinek anyja és apja,
a nép nemzete teremt közös teret és eszmét, birtokolni földet és eget.
Olyan kiterjedt általánosság éltet, egymásra következő sok nemzedéket,
melyben az egyes egyén személyiségét használtatva jutalmazza közösségét.

Mert még így sem tudja mindazt visszaadni értékben, mit szerencséje tőle kapni,
ezért feltétlenül szeretjük a hazát, minden tagja kész érte áldozni magát.
Áldozza is hosszabb, rövidebb élete, napsütéses nyara, borultabb tele,
családossággal fenntartva folyamatát, ezerszeresen kamatoztatott javát.

Bűnösökké lettek azok a vezérek, kikkel a hit magántulajdonná széledt:
közvélelem jogteste nem szent már nekik, országunkat idegenek elé vetik.
És hogy mi a mi teendőnk mostanában, megtaláljuk a magyar jogrend tanában:
ismeretlenséget ismerőssé tenni, egymás lelkében otthonosságra lelni.

Mi döntsük el, mire emlékezünk, mi volt győzelmünk, miben vétkeztünk:
az idegen érdekű történetírás ne legyen útmutató, sem nem szentírás.
Emeljük ki a múlt hamis mocsarából elődeinket, akik nem voltak fából,
és kőszívük se volt, de éppen érzékeny lelkükre mutat gazdag nyelvünk,

s régen volt teljesítményünk: ma mezőgazdaság a neve mindannak, amilyen gazdagság
tárul elénk, ha régész a földet ássa, kell róluk mutatvány, mindenki lássa.
Azzal vádoltak miket, mit ellenünk tettek: hódítottak, öltek, házakat égettek,
de újra és újra mi felépítettük, vagy bujdosók, szolgák kenyerét ehettük.

Olyan történetek keringenek rólunk, hogy nem csoda, ha most már ellene szólunk:
nem kell tovább hazugságot eltűrnünk, modern eszközökkel tudományt kell űznünk.
Nem a dicsőségvágy hajt, hanem igazság fényre juttatása, megdőljön a gazság:
azzal szolgálunk jövői emberlétet, ha feltárjuk múltunkból az emberséget.

Befelé légy büszke rá, hogy magyar vagy, leginkább befelé, hogy a magyar nagy, külö-
nösen ha a megélt időt tekintjük, mióta emberként egymást emberségre intjük.
Erkölcsi nagyságot teremt föld művelése, napját hit ragyogtatja, hogy beérik vetése,
hogy hűség, szorgalom ifjakra átragadjon, teszünk lehetetlent is, még többet adjon.

A szerencsének fémekkel voltunk kovácsa, kenyerének sosem fogyhatott ki kovásza,
de mennél többet adott munkánk eredménye, földönfutókat vonzott, rablásnak kitéve.
Azok öltek, gyújtogattak és tovább mentek, hősiesen harcoltunk, amikor visszatértek,
családért, hazánkért megvédtük a hont, ahol legszebben az örök béke dallama zsong.

Életmódalkotás csúcspontja törvényhozás, szívbe véstük, ésszel féltük minden sorát,
mindegyre betartod, ha természeted, úgy neveltek téged, nincs oly, hogy megszeged.
Emberségben vagyunk legnagyobbak, s ha kiműveltük, egyetemessé emelnünk
a földön szívügyünk, szívesen adnunk belőle, előbb szomszédjainknak, kölcsön.

⊕

Hamu alatti parázs is kihuny hamar, de a föld feltárható ősmúltat takar,
még fiatal nép is legmélyebbre kapar, itt, ahol minden nyilvánvalóan magyar.
Olyan ez, mint az alvás, ivás és evés, felmenők nélkül gyökértelen a levés,
ám ehhez az erőltetett szándék kevés, ha nem valóságos, az eredet, mesés.

Mint erdőben elaggott fákat volt szokás hagyni pótlódni ugyanott nőtt cserjékkel,
egymást váltó nemzedékek az újhodást végezték majdnem ugyanazzal a néppel.
Csak az újkorban jött tarvágás rontása és a mesterséges erdőtelepítés,
amint nemzetek, népek megújítása, új vallásokból fakadt nyelvi gyérítés.

Alap fegyveres urak birodalmának, s a szolganép is kapott munkát eleget,
majd sok, új országföldet foglalt magának, a többi, megosztotta a régi teret.
Így előbb göröggé s latinná lett magyar, majd kialakult a germán, szláv és héber,
legtöbb új országot is foglalt magának, s többi a magyar teret osztotta még meg.

⊕

Történelmünk helyszíneit nem vitatjuk, megörököltek, mint családnak ősatyjuk,
de ahogy ez csupán egyetlen vérvonal, egyik nemzet sem egy régi helyen fogan.
Bár a krónikákat honfoglalók írják, hódító csapatok csak a felszínt bírják,
őshazából származtatott hatalommal rendelkeznek a leigázott új honnal.

És fegyverek drága ritkasága miatt, harci cselekményre hazánk ritkán riadt,
régen is voltak hosszú békés korszakok, amikor építés piramist rakatott.
És mindenkinek remek kis házikókat, szabadon termeltek minden földi jókat,
kitaláltak szekeret, hajót, vitorlást, távolról érkezetteknek bevándorlást.

A végén már csak az eszme volt őshonos, vérfrissítés testileg szerencsés, jogos,
mígnem újra indult hódítás hulláma, fölé kerekedni jólét oltalmára.
Nagy területről nagy gazdagságra jutni, menekülteknek meg világból kifutni,
mert a nagyobb erő nem állt meg félúton, nem állhatta meg, hogy mindent fel ne dúljon.

A szellemi ellenállást is letörve végül a rombolás eljutott oly körbe,
már nem volt elég a régi hivatkozás, mindenütt kisarjadt egy új tavasz, csodás.
Mindenki érdeklődik mindenki iránt, földrészek kapcsolata szabja az irányt,
végzetes bűn lenne visszafordítani, egy központ alá rendeltnek áhítani.

⊕

Ősi népünk utódai között járván nem göröngyök között, hanem sima járdán
megyünk, s akként jutunk egymás közelébe, hogy örömajándék lesz a másik léte.
Otthonról, az akadékoskodók közül elszabadulván, itt szívünk szárnyán repül
a jóakarat egymás felé, teremtő képzelet tettekké válván igaz nemtő.

A jókívánságok gyökeret eresztenek, ha új ismerőseink eleresztenek,
hogy menjünk újra a magunk dolga után, már sokkal okosabban, ha eddig bután.
Mennyivel egyszerűbb lenne csak így élni, mint ők merik, láthatatlantól nem félni,
s ha eljön a cselekedetek ideje, maradjon kivitelezéshez ereje

az embernek, mert ha lebénul s áll bambán, mert nem tudott túllépni a gyatra hantán,
nem lesz méltó rá, hogy túlélésig jusson, igazságosan osztozva régi jusson.
Itt ehhez engednek legközelebb érni, mihez nálunk már nem lehet hozzáférni,
mert tetszhalottként szenderül a magyarság, itt meg szemlélhetem igaz szép arcát.

⊕

Különbözőképpen tekintjük magyarnak magunkat: a legfelszínesebb tényezőt
az ország neve jelenti, mert hatalmat ritkán látunk mögé, inkább hegyet s mezőt
gondolunk annak, utat, folyót, tavakat, s aztán városokat és templomokat,
ismerős tájakat, mosolygós falvakat, gyárkéményeket és sűrű erdőt sokat.

Pedig az országot a nemzet jelenti, csak korlátozott a földrajz befolyása:
de ahogy a tudást a nyelvébe rejti, mint süt, főz, s ahogy ízesített a kása.
És ahogy belaktuk s megőriztük terünk, kétféle támadásnak voltunk kitéve,
hódítónk nemcsak rabságot hozott nekünk, életmód még nehezebben volt megvédve.

Ne feledd, hogy mindig a nemzet nagyjai keltek fel a szabadságért harc élére
állván: megszűnjenek emberek jármai, ma ez annyi, hogy magasabb lesz a bére.
S a jólétünk híre már messzire elszáll, ide vonzza a szorgalmas munkáskezet,
közben kisajátítható lesz e fertály, befolyást nyerne társadalmi szervezet.

Abból már hiányzik történelmi mélység, szervetlen szerkezete igen ingatag,
és sajnos nem férhet hozzá semmi kétség, egészen mást ért magyar nevezet alatt.

⊕

Zoboralján olyan az élet, mint máshol, ismerős dombos táj, a házak is szépek,
nem hinnéd, itt milyen indulatok forrnak, ha helyüket keresik különböző népek.
A háborúk igen régtől ritkították, mert a dolgos kézre mindig is pályáztak
hódító hatalmak, hogy nekik szolgáljon, akit ezért néha a porig aláztak.

Vagy nem, csak az új hatalom találta ki, amikor kegyetlenebb lett, mint a régi,
hogy ő előtte volt iszonyú elnyomás, emléküket ezért nemcsak a szél tépi.

És a közvetlen múlt lassan mutat arcot, hosszú idő telt el, mire fény derülhet,
hogy a jóért harcolt, akit úgy üldöztek, mint gonosztevőt: most lénye példát szülhet.

Vegyes érzelmekkel keverednek aztán egy falun és családon belül élők:
különböző nyelven fogalmazva nekik tudás, hír, de ugyanazon istent félők.
Mindenütt a többség tud eluralkodni, mert ha kisebbségbe szorul szaporulat,
minden intézkedés a gyengébbet sújtja, fájó, ha iskola ott már nem indulhat.

Az ő nyelve és műveltsége így elvész, máséra, idegenére kell átállni,
és mivel élni kell, már azt gazdagítja, mert emberként akar mindenképp helytállni.
Ez a csapdahelyzet kiegyenlítődik, valahogy, mert elég nagy teret nyújt világ,
mindenki megtalálja a helyét benne, s egyre kevesebb, ki igazságért kiált.

⊕

Akikkel összetartozunk, jól érezzük ismeretlenül magunk velük, kiderül
rögtön, ahogy meglátjuk egymást, hogy testvér a másik, mert magyar közösségen belül
lévőnek tekintjük, tudjuk, s ő is minket, és ismerős arcokra rácsodálkozunk,
mennyit változott, mióta nem láttuk őt, de eleven kapcsolatban találkozunk.

Jó ügy hozott össze eredetileg is, és a mai ugyanolyan felemelő,
a szépséget ugyanúgy élvezzük együtt, ahogy közös létünkben felbukkan erő.
Ugyancsak hivatkozunk oly gyökérzetre, minek eszmei értékét nagyra tartjuk,
nyelv és nemzet fogant abban valamikor, több ezer évvel ezelőtt volt a rajtunk.

Akkortól kedvezett nekünk itt természet, de másoknak máshol pusztulást okozott,
ők meg ránk törtek, hogy mentsék irhájukat, befogadásuk békétlenséget hozott.
Mi szorgalmaztuk a kiegyenlítődést, ahogy tesszük ezt mai napig szívesen,
és éppen azért kedveljük társainkat, mert köztünk lemaradva élnek kevesen.

Idegenek viszont nem nőnek fel hozzánk, s alacsonyabb szinten belénk kötnek folyton,
mielőtt megérne, szedik a gyümölcsöt, megisszák a murcit, nem hagyják, kiforrjon.
De minthogy mi sokkal kevesebben vagyunk kiművelten szerencsések, mint nagy tömeg
ember szűkösség világából, feladat kedvesség s hasznosság által emelt közeg.

⊕

Akarod-e, hogy idegeneké legyen az ország, hogy Magyarországot
nem magyarok megvásárolják? Vagy azt akarod-e, hogy szabadon
boldoguljon nemzetünk, saját észből, erőből jusson táplálék nekünk?
Akarsz-e idegen ünnepeket ülni napestig, gyermekedet hazátlanként

neveltetni, még ameddig? Akarsz-e vesztes bűnösként megbélyegzetten
élni, elnyomóidat segítők talpát nyalva veszetten? Vagy akarsz-e hitet
élni hagyni, vetni önmagadba, hogy már e perctől eljöjjön feltámadásod?
Akarsz-e reményt nyújtani az igaz emberségnek, hogy még legyen millió

éve az emberiségnek? Akarsz-e magyarságod által nyújtott szabadságot, mely megteremti a téged jellemző azonosságot? Akarsz-e teret, közösséget alkotó szellemnek, lelket örök életnek, testet méltatott jelennek? Akarod-e, hogy magyaroké legyen mindig Magyarország, minekünk elő-mennyország?

Mi jó, vagy rossz sorsunk, hova állítottál? Oda állítottál, ahol szükség van ránk, ahol nem kérdezik, hát téged ki küldött, ahol, hogy elfáradsz, azt kell megbecsülnöd. Nem mondták, mit tegyél, adódott magától, összes felmenődben tapasztalt tanár szólt hozzád, aki átjöttél ebbe a világba,

utóbb tudós lehetsz, előbb világ árva. Bár anyanyelveden folyt idegen beszéd, volt, ki veled együtt meglátta a veszélyt: magyar elvek nélkül fenntartani hazát nem lehet sokáig, áttörni a határt a világ és köztünk olyan lendület kell, mely jó, vagy rossz sorsot is elvisel rendületlen.

Magyar. Nem baloldali, nem jobboldali, nem nemzeti vagy nemzetközi: magyar. Magyar jelleg, magyar jellem és magyar gondolkodás. Lehetne akár egyetemes a földön, ha bátran vállalva terjesztenénk. Legalább magunk között – akik értjük s érezzük lényegét – kellene tudatosítani, mert tudatlan lassan elfogyunk miatta.

Emberit jelent elsősorban, ami magyar, emberséget minden körülmény között, s az emberiség egészként boldogulását, bolygónyi lét nyújtotta örömöt-bánatot. Magyaros eszmét a magyar hit hátára, hogy az emberésznek sose lesz határa, mert alapja a világ bensőjéből ragyog, örökkön fennmarad, mint a magyarok!

Nézd, fiam, nekem az egyetemességet a magyarság jelenti, ezért nem kapkodok külföldön elért, idegen siker után, ami nálunk igen régóta megszokott, hogy vagy kint kell nagy elismerést aratni, vagy onnan hozottat itt beilleszteni, mintha nekünk nem lenne elég sajátunk: mi földhözragadtak vagyunk, más éteri.

Hát, nem, és erre sok gondolkozás emelt, és sokan voltak, kik hasonlóan láttak, te is gyakorlod az újdonság keresést, hogy mélyebbre áss, mint mit kínál a látszat. Különbség van igazság és haszon között, utóbbi hajlamos kisajátítani nemcsak előbbit, hanem mindent, ami csak érték, s azt neki tovább tud hajtani.

Nem kell mondanom, hogy ez mennyire emberi kicsinység és önzés üres találmánya, mégha megtölti is gazdagnak tűnőség, szenvedésözön lesz ugyanis az ára. Ezért letaroló e hódító ármány, s bár elszoktunk tőle, újra éled fegyvert fitogtatató lényege, rettegtetőként láttatja magát, kezeli az embert.

Tehát ez semennyire sem egyetemes, egyáltalán nem követendő, mert végünk szakad, akár emberiségként is hamar, pedig úgy már évmilliók óta élünk. Ezért ragaszkodom a mi békés énünk szülte jellegzetességekhez szilárdan, mi újra és újra megváltásra vezet ebben a minket megtagadó világban.

FÜGGELÉK

1347

E számunk szerzői

Bakk István PhS magyarság és székelység kutató.

Bátonyi Pál ny. honvéd ezredes, hadtörténet kutató, Szentendre.

Bérczi Szaniszló a földtudomány kandidátusa, csillagász, fizikus, egyetemi docens Eötvös Loránd Tudományegyetem Természettudományi Kar Fizikai Intézet Anyagfizikai Tanszék, Budapest.

Csámpai Ottó a filozófia tudomány kandidátusa, etnoszociológus, habilitált egyetemi docens, a Magyar Arany Érdemkereszt kitüntetettje, Nyitracsehi, Szlovákia.

Cser Ferenc kémiatudomány MTA doktora, nyugalmazott kutatásvezető mérnök, Queanbeyan, Ausztrália.

Csihák György közgazdász egyetemi doktor, történész, a ZMTE elnöke, Zürich.

Czeglédi Katalin altajista MTA-doktor, nyelvész, szlavista, Pilisvörösvár.

Darai Lajos a filozófiai tudomány kandidátusa, professor emeritus Kodolányi János Egyetem, Kápolnásnyék.

Deák István földrajz–biológia szakos tanár, Budapest.

Fábián Sándor magánkutató, ny. matematika tanár, Akna Sugatag.

Fehér András nyugalmazott okl. kohómérnök, hőkezelő szakmérnök, műszaki egyetemi doktor, radiográfiai és ultrahangos roncsolásmentes anyagvizsgáló, ezüstkoszorús vitorlázó repülő, Rácalmás.

Gyimóthy Gábor költő, magánkutató, Zollikerberg, Svájc.

Haraszti Zsuzsanna Karolina magánkutató, Budapest.

Harsay Mária Magdolna ny. gazdaság matematikus, rendszerszervező, művelődéstörténész, Budapest.

Mandics György matematikus, újságíró, költő, írás- és művelődéstörténész, a Magyar Művészeti Akadémia tagja, több mint negyven könyv szerzője, Temesvár/Budapest.

Oláh Sándor Zotlán PhD molekuláris biológus, bioinformatikus, www.biognozis.hu, Miskolci Egyetem Kémiai Intézet Bioinformatikai és Molekuláris Sebészeti Egység, Vásárhelyi Tájépítész (VÁTÉSZ) Népfőiskola Egyesület www.vatesz-mag.hu, Acheuron Kft. Szeged www.acheuron.hu, NEFELEJTS B2B Kft. www.nefelejts-b2b.hu, BIODOZIS Kft. www.biodozis.hu, Hódmezővásárhely.

Péterfai János István ny. tanár, költő, a magyar nyelv és írás kutatója, Budapest.

Prokopp Mária a művészettörténet kandidátusa, Széchenyi-díjas művészettörténész, professzor emeritus ELTE BTK Művészettörténeti Intézet, Budapest.

Révész Péter PhD informatika professzor University of Nebraska-Lincoln, Amerikai Egyesült Államok.

Rihmer Aurél történész-tanár, Budapest.

Szekeres István írástörténet kutató, Budakalász.

Sántha Attila PhD irodalomtudós, szociolingvista, 11 kötetes író. a Székely szótár (2004), valamint a Bühnagy székely szótár (2018) szerzője, őstörténeti tárgyú írásai többek között a *Székelyföld*ben, a *Moldvai Magyarság*ban, a *Kelet Kapujá*ban, a *Kárpát-haza Szemlé*ben jelentek meg, Kézdiszászfalu.

Timaru-Kast Sándor orvos, a kelta nyelv és történelem magánkutatója, Ingelheim, Németország.

Végh Tibor jogász doktor, az utolsó az országban, aki latinul tette le a római jog vizsgát a Pécsi Egyetemen, Budapest.

Waszlavik László számítástechnikus egyetemi végzettségű Magyar Arany Érdemkereszttel kitüntetett hagyományőrző, népdalkutató, rockzenész, a Magyar Hagyományőr Világszövetség Elnökségének tagja, Csontváry-100 tudományos emléknap kezdeményezője, Szentendre.

Záhonyi András mérnök, írástörténész, régi írások kutatója, Budapest

Z. Tóth Csaba őstörténész, művelődéstörténész, Pécs.

A Zürichi Magyar Történelmi Egyesület őszinte története XXXVI

Igazi nehéz időt éltünk. Az egész világon végig zúdult egy kíméletlen vírus – sokan azt állították, hogy ez nem egy „egyszerű” természeti csapás. Meglehet, emberi is volt benne. A rendezvényeket betiltották, azon igyekeztek mindenütt, hogy az emberek lehetőleg kerüljék egymást, főleg a nagyobb összejöveteleket.

Rendezvényeinket igyekeztünk megtartani – ahogy lehet. Gyakran az előadók lemondták a szereplést – féltünk. Elhatároztuk, hogy taggyűlést sem tartunk. Nekünk az ilyen fontos összejövetelt jóval előbb meg kell hirdetni – azt viszont senki nem tudta megmondani, hogy akkor majd az egyes országok milyen határrendezést vezetnek be. Ha a taggyűlést meghirdethettük volna bármely országba – oda minden esetben többen jöttek *volna* határon túlról. Ilyen helyzetben nem lett volna tisztességes a rendezés. Ez lett az első eset, hogy elhatároztuk: idén nem lesz taggyűlés.

Havi rendezvényeinket azért igyekeztünk megtartani – ahogy lehetett. Lásd alább, ez írásom végén a meghívókat a budapesti előadássorozatunkról, amelyet az akadémiai év minden hónapja harmadik csütörtöként tartunk 1989 óta a Budapest V. kerület, Arany János utca 10-ben, amely intézmény ma Arany10 Kultúrház néven fut és ingyenesen látogatható. Ugyancsak ilyen előadássorozat a ZMTE Régi magyat nyelvű rovásírások munkacsoportjának nyilvános ülései az említett hónapok harmadik péntekén Budakalászon a Kós Károly Művelődési Házban.

A múzsa viszont – úgy látszik! – mégis megcsókolt minket. Elindult egy vita az interneten és alig tudtuk befejezni! Előnye volt, hogy nem kellett sehová sem utazni, mindenki otthonról részt vehetett benne. Valamire csak jó lett ez a házi bezártság. A vitát összefoglaltuk, az egyes hozzászólásokat rendeztük – és egyik legnagyobb kiadványunk lett belőle, a 123. kötetünk, 803 oldalon: Acta Historica Hungarica Turiciensia 36. évfolyam 4. szám: Öröklődéstan és történettudomány: tudományos vita a korai magyar történelem kutatásáról villámpostai úton levelezve - világjárvány alatt.

Megjelent még az Acta Historica Hungarica Turiciensia 36. évf. 1. számaként Fábián Sándor (Akna Sugatag): Történelmi „szürreál”. Az Igazság Kálváriája című kötete, valamint a 36/2. számként Timaru-Kast Sándor (Ingelheim): A magyar nép és a kelták: eredetünk és környezetünk című kötete és 36/3. számként a ZMTE száma Pannon Kutató és Képzőközpont 2021/A száma.

Nem volt az év terméketlen, a betegség nem győzött le közülünk senkit, ismét letettünk valamit a nemzet asztalára. Isten nem hagyott el minket. Talán – jövőre jobb lesz. A remény hal meg utoljára.

Zürich, 2023. január 3.

Csihák György

A ZMTE előadássorozatai Budapesten és Budakalászon:

2021

Zürichi Magyar Történelmi Egyesület

UNGARISCH HISTORISCHER VEREIN ZÜRICH

Magyar Őstörténeti Találkozók Titkársága

Sekretariat der „Treffen zur Frühgeschichte der Ungarn"

Háromszor jelölve az Európa Tanács „René Descartes" tudományos díjra
Dreimal nominiert für den „René Descartes Prize" der Europäischen Union

Árpád fejedelem díj 2012
Encyclopaedia Hungarica tulajdonosa

Közérdekű Egyesület
Gemeinnütziger Verein

Hungarian Historical Society of Zurich
Association Historique Hongroise de Zurich
Società Storica Ungherese di Zurigo
Asociación Histórica Húngara de Zürich

CH-8004 ZÜRICH, Birmensdorferstrasse 51
zmte@freemail.hu www.zmte.org
Postkontonummer: Zürich 80 36214-1
IBAN elektronisch: CH1309000000800362141
IBAN Papierform: IBAN CH 13 0900 0000 8003 6214 1
SWIFT Code/BIC: POFICHBEXXX
Empfängerbank: Swiss Post, PostFinance, Nordring 8,
CH-3030 Bern Clearing Number: 09000
Kapcsolati cím Magyarországon: Haraszti Zsuzsanna
H-1046 Budapest, Szent Imre utca 10
Telefon: +36/1/389 4087
e-mail: haraszti.zsuzsanna1@chello.hu

34
1985 2019

Budapest

Meghívó

Nyilvános előadás
általában minden hónap utolsó előtti csütörtökjén.
Kezdete: pontosan 17 óra.
Belépés díjtalan.
Az előadást vita követi.
Helye: H-1051 Budapest V., Arany János utca 10.
Telefon: 0036/1/354-3400. Fax: 0036/1/354-3404
Aranytíz Kultúrház www.aranytiz.hu

	Előadás	Elnök
Január 23	**Záhonyi András régi írások kutatója, Budapest, ZMTE** *Magyarország Megszentelt (Szakrális) Koronája. Koronáink képi rendje a feltételezett zománckép-cserék előtt*	**Haraszti Zsuzsanna** magánkutató, ZMTE, Budapest
Február 20	**dr. Pandula Attila az MTA (történelemtudomány) doktora ELTE BTK docens, Budapest, ZMTE** *Házaspárcímerek a magyar heraldikában*	**dr. J. Újváry Zsuzsanna** történész, kandidátus, egyetemi docens, PPKE BTK Budapest, ZMTE
Március 19	**dr. J. Újváry Zsuzsanna történész, kandidátus, egyetemi docens, PPKE BTK Budapest, ZMTE** *Fülek a török korban* **ELMARADT**	**dr. Váralljai Csocsán Jenő** PhD., Oxford/Piliscsaba, ZMTE
Április 23	**dr. Tímár Sándor magánkutató, Ingelheim, ZMTE** *A Föld(Anya) Gyermekei. Egy kis magyar őstörténelem másképpen* **ELMARADT**	**dr. Pandula Attila** az MTA (történelemtudomány) doktora ELTE BTK docens, Budapest, ZMTE
Május 21		
Június 18		
Szeptember 23	**dr. Csámpai Ottó PhD., etnoszociológus, habil. egyetemi docens, Nagyszombati Egyetem, ZMTE** *J. A. Comenius - Szeges és a Gentis felicitas (A nemzet boldogsága)*	**dr. Csihák György** a ZMTE elnöke, Zürich
Október 21	**Sancz Klára Lujza ny. muzeológus, Budapest, ZMTE** *Gróf Széchenyi Ferenc tevékenysége a keresztény magyar nemzet megmentéséért*	**dr. Czoma László** ny. múzeumigazgató, Budapest, ZMTE
November 18	**Rihmer Aurél történész, Budapest, ZMTE** *Cigányok a mai Magyarországon*	**Szekeres István** írástörténet kutató, Budakalász, ZMTE

Secretariate for the conferences on the Early and Medieval History of the Hungarians
Secrétariat pour les réunions traitant l'histoire ancienne et médiévale hongroise 01_035_A_W-2020
Segreteria delle riunioni per la storia antica ed alto-medievale degli Ungheresi
Secretaría para reuniones de história antigua y medieval de los Húngaros

2021

Zürichi Magyar Történelmi Egyesület

UNGARISCH HISTORISCHER VEREIN ZÜRICH

Magyar Őstörténeti Találkozók Titkársága

Sekretariat der „Treffen zur Frühgeschichte der Ungarn"

Háromszor jelölve az Európa Tanács „René Descartes" tudományos díjra
Dreimal nominiert für den „René Descartes Prize" der Europäischen Union

Közérdekű Egyesület
Gemeinnütziger Verein

Árpád fejedelem díj 2012

Hungarian Historical Society of Zurich
Association Historique Hongroise de Zurich
Società Storica Ungherese di Zurigo
Asociación Histórica Húngara de Zürich

CH-8047 ZÜRICH
Postfach 502 zmte@freemail.hu www.zmte.org
Postkontonummer: Zürich 80 36214-1
IBAN elektronisch: CH1309000000800362141
IBAN Papierform: IBAN CH 13 0900 0000 8003 6214 1
SWIFT Code/BIC: POFICHBEXXX
Empfängerbank: Swiss Post, PostFinance, Nordring 8,
CH-3030 Bern Clearing Number: 09000
Kapcsolati cím Magyarországon: Harsányi Zsuzsanna
H-1046 Budapest, Szent Imre utca 10
Tel: +36/1/389 4087 harsanyi.zsuzsanna1@chello.hu

30
1985 2014

Budakalász

Meghívó

Nyilvános előadás
általában minden hónap utolsó pénteki napján.
Kezdete: pontosan 17 óra.
Belépés díjtalan.
Az előadást beszélgetés követi.
Helye: H-2011 Budakalász, Szentendrei út 9.
Telefon: +36/26-340-468 Fax: +36/26-540-422
Kós Károly Általános Művelődési Központ
e-mail: info@koskarolymh.hu

Előadás	Elnök

A ZMTE „Régi magyar nyelvű rovásírások munkacsoport" nyilvános előadásai

Szeptember 24.-én	**dr. Mandics György** írás és művelődéstörténész, Budapest, ZMTE. *Legújabb eredmények a Rovástörténikák kutatásában (A csíki csoda. A csíkiak származása a rovástörténikák tükrében.)*	*Elnök:* **Szekeres István**, írástörténet kutató, Budakalász, ZMTE
Október 29.-én	**dr. Bérczi Szaniszló** kandidátus, ELTE Fizikai Intézet, Budapest, ZMTE. *A beszéd fejlődésének két korai korszaka*	*Elnök:* **Záhonyi András** régi írások kutatója, Budapest, ZMTE
November 26.-án.	**Záhonyi András** régi írások kutatója, Budapest, ZMTE. *Indus-völgye kulturális (művelődési) hagyományai és írásemléke*	*Elnök:* **dr. Mandics György** írás és művelődéstörténész

Megjegyzés. Háznagy: Molnár Zsuzsanna ZMTE; ZMTE = a Zürichi Magyar Történelmi Egyesület tagja; KJE = Kodolányi János Egyetem, Székesfehérvár; ELTE = Eötvös Lóránd Tudomány Egyetem

2022

Zürichi Magyar Történelmi Egyesület

UNGARISCH HISTORISCHER VEREIN ZÜRICH

Magyar Őstörténeti Találkozók Titkársága

Sekretariat der „Treffen zur Frühgeschichte der Ungarn"

Háromszor jelölve az Európa Tanács „René Descartes" tudományos díjra
Dreimal nominiert für den „René Descartes Prize" der Europäischen Union

Árpád fejedelem díj 2012
Encyclopaedia Hungarica tulajdonosa

Közérdekű Egyesület
Gemeinnütziger Verein

Hungarian Historical Society of Zurich
Association Historique Hongroise de Zurich
Società Storica Ungherese di Zurigo
Asociación Histórica Húngara de Zürich

CH-8004 ZÜRICH, Birmensdorferstrasse 51
zmte@freemail.hu www.zmte.org
Postkontonummer: Zürich 80 36214-1
IBAN elektronisch: CH1309000000800362141
IBAN Papierform: IBAN CH 13 0900 0000 8003 6214 1
SWIFT Code/BIC: POFICHBEXXX
Empfängerbank: Swiss Post, PostFinance, Nordring 8,
CH-3030 Bern Clearing Number: 09000
Kapcsolati cím Magyarországon: Hanszti Zsuzsanna
Telefon: +36/1/389 4087
e-mail: hanszti. zsuzsanna1@chello.hu

34
1985 2019

Budapest

Meghívó

Nyilvános előadás
általában minden hónap utolsó előtti csütörtökjén.
Kezdete: pontosan 17 óra.
Belépés díjtalan.
Az előadást vita követi.
Helye: H-1051 Budapest V., Arany János utca 10.
Telefon: 0036/1/354-3400. Fax: 0036/1/354-3404
Aranytíz Kultúrház www.aranytiz.hu

		Elnök
Január 23.	**Dr. Prokopp Mária prof. emeritus, Budapest, ZMTE:** **Árpád-házi Szent Margit halála 750. évfordulójára.** **"Szent Margit ábrázolások a 20-21. században"**	**dr. J. Ujváry Zsuzsanna** történész, kandidátus, egyetemi docens, PPKE BTK Budapest, ZMTE
Február 20.	**dr. Pandula Attila a MTA (történelemtudomány) doktora ELTE BTK docens, Budapest, ZMTE:** *A Szentpétervári „1812-es Hősök Galériájának" osztrák-magyar falerisztikai vonatkozásai*	**dr. Czoma László** ny. múzeumigazgató, ZMTE, Budapest
Március 19.	**dr. J. Újváry Zsuzsanna történész, kandidátus, egyetemi docens, PPKE BTK Budapest, ZMTE** *Kora újkori járványok a Magyar Királyságban*	**Dr. Prokopp Mária** prof. emeritus, Budapest, ZMTE:
Április 23.	**dr. Prokopp Mária prof. emeritus, Budapest, ZMTE:** *Magyarországi Mária nápolyi királyné helye a 13. századi Európa életében*	**dr. Pandula Attila az MTA** (történelemtudomány) doktora ELTE BTK docens, Budapest, ZMTE
Május 21.	**dr. Tímár Sándor magánkutató, Ingelheim, ZMTE:** *A magyar nép eredete és őshazája*	**Mesterházy Zsolt magyar ókor kutató, Budapest, ZMTE**
Június 18.	**Záhonyi András régi írások kutatója, Budapest, ZMTE:** *Új módszer a mezopotámiai nyelvek és az etruszk tanulmányozásához*	**Szekeres István** írástörténet kutató, Budakalász, ZMTE
Szeptember 17.	**Szekeres István, írástörténet kutató, Budakalász, ZMTE:** *Amikor megszólalnak a régészeti leletek*	**Mesterházy Zsolt** magyar ókor kutató, Budapest, ZMTE
Október 22.	**Sancz Klára Lujza ny. muzeológus, Budapest, ZMTE:** *Gróf Széchenyi Ferenc tevékenysége a keresztény magyar nemzet megmentéséért*	**dr. Csihák György a ZMTE elnöke,** Zürich
November 19.	**Szekeres István, írástörténet kutató, Budakalász, ZMTE:** *Him- és nőnemet jelölő urali fejszimbólumok és más adatcsoportjai őstörténelmünknek*	**dr. Darai Lajos** filozófus, kandidátus, prof. emeritus KJF, Kápolnásnyék, ZMTE

Megjegyzés. Háznagy: Molnár Zsuzsanna ZMTE; ZMTE = a Zürichi Magyar Történelmi Egyesület tagja; PPKE=Pázmány Péter Katolikus Egyetem; BTK=Bölcsészettudományi Kar; ELTE = Eötvös Lóránd Tudomány Egyetem, MTA=Magyar Tudományos Akadémia

2022

Zürichi Magyar Történelmi Egyesület

UNGARISCH HISTORISCHER VEREIN ZÜRICH

Magyar Őstörténeti Találkozók Titkársága

Sekretariat der „Treffen zur Frühgeschichte der Ungarn"

Háromszor jelölve az Európa Tanács „René Descartes" tudományos díjra
Dreimal nominiert für den „René Descartes Prize" der Europäischen Union

Árpád fejedelem díj 2012
Encyclopaedia Hungarica

Közérdekű Egyesület
Gemeinnütziger Verein

Hungarian Historical Society of Zurich
Association Historique Hongroise de Zurich
Società Storica Ungherese di Zurigo
Asociación Histórica Húngara de Zürich

CH-8047 ZÜRICH
Postfach 502 zmte@freemail.hu www.zmte.org
Postkontonummer: Zürich 80 36214-1
IBAN elektronisch: CH1309000000800362141
IBAN Papierform: IBAN CH 13 0900 0000 8003 6214 1
SWIFT Code/BIC: POFICHBEXXX
Empfängerbank: Swiss Post, PostFinance, Nordring 8,
CH-3030 Bern Clearing Number: 09000
Kapcsolati cím Magyarországon: Haraszti Zsuzsanna
Tel: +36/1/389 4087 haraszti.zsuzsanna1@chello.hu

30
1985 2014

Budakalász

Meghívó

Nyilvános előadás
általában minden hónap utolsó pénteki napján.
Kezdete: pontosan 17 óra.
Belépés díjtalan. Az előadást vita követi.
Helye: H-2011 Budakalász, Szentendrei út 9.
Telefon: +36/26-340-468 Fax: +36/26-540-422
Kós Károly Általános Művelődési Központ
e-mail: info@koskarolymh.hu
web: www.koskarolymh.hu

A ZMTE: „Régi magyar nyelvű rovásírások munkacsoport" nyilvános ülései

Előadás		Elnök
Január 28.-án.	**Deák István** tanár: **A magyar őstörténet tér- és időbeli viszonyai.** (Örökléstani, alaktani, nyelvészeti, régészeti és történeti szintézis.)	**Dr. Bérczi Szaniszló**, a földtudomány kandidátusa. ELTE Fizikai Intézet, Bp. ZMTE.
Február 25.-én.	**Tisza András** tanár, rováskutató: **Rovás számítógéppel. A szabványosítás problémái.**	**Dr. Mandics György** írás és művelődéstörténész. ZMTE Budapest.
Március 25.-én.	**Petrás Mária** énekművész, keramikus: **Anyanyelvünk megőrzött ősi (moldvai) rétegei, archaikus imáink, énekeink, földrajzi neveink. A székely-magyar rovás Moldvában.**	**Záhonyi András**, a régi írások kutatója, Budapest, ZMTE.
Április 29.-én.	**Szekeres István** írástörténet kutató. Budakalász, ZMTE: **Amikor megszólalnak a régészeti leletek. Kutatástörténeti összefoglaló.**	**Haraszti Zsuzsanna** Budapest, ZMTE.
Május 27.-én.	**Dr. Bérczi Szaniszló** a földtudomány kandidátusa, ELTE Fizikai Intézet. ZMTE, Budapest: **A beszéd kialakulása, a hangok eredeti jelentése.**	**Dr. Csihák György**, Budapest, a ZMTE Elnöke.
Junius 24.-én.	**Kerekasztal. A** törökszentmiklósi Tatárlaka konferencia előadóinak bemutatkozása. (Boros I., Boros E., Friedrich K., Szakács G., Tamás M., Tisza A., Záhonyi A.)	**Dr. Bérczi Szaniszló** kandidátus, ELTE Fizikai Intézet. Budapest ZMTE.
Szeptember 30.-án.	**Záhonyi András** mérnök, íráskutató Budapest, ZMTE. **A magaskultúrák jelkészleteinek feltételezett kapcsolata** (Mezopotámia — sumer, akkád; Indus-völgye; etruszk feliratok; türk írásrendszer; székely-magyar rovás.)	**Dr. Farkas Lőrinc Imre** Kőrösi Csoma Sándor Egyetem. Vallásfilozófus (és az ősi kultúrák szakértője.)
Október 28.-án..	**Dr. Czeglédi Katalin**, nyelvész: **A magyar és turáni nyelvek alapja** (Földrajzi neveink nyomában.)	**Dr. Darai Lajos** prof. emeritus, ZMTE.
November 25.-én.	**Dr. Mandics György** írás és művelődéstörténész. Bp., ZMTE: **A magyar történelem új forrásai. A Csik és kam nevek** felbukkanása ó-türk szövegekben.	**Szekeres István** írástörténet kutató. Budakalász, ZMTE.

Megjegyzés. MTA = Magyar Tudományos Akadémia; ZMTE = a Zürichi Magyar Történelmi Egyesület tagja; NKE = Nemzeti Közszolgálati Egyetem Hadtudományi és Honvédtisztképző ; Molnár Zsuzsanna hatmagy.

Folytatás a következő kötetben.

A Zürichi Magyar Történelmi Egyesület őszinte története

XXXVII

Az Úr 2021. évében még azt gondoltuk, hogy eddig az volt a legrosszabb. Ami utána jött, a 2022-es év, az megcsúfolta elődjét: feltámadt a „reset".

Az előző évi, „pandemiának" nevezett világjárvány után, amikor egész városokat, országokat lehetett bezáratni, a határokra visszavezényelték a határőrségeket, az emberek a lakásukból intézték a hivatali dolgukat – és végül, de nem utolsó sorban: kitört a világháború, vagy a *fegyveres* világháború, amikor bombáztak, romboltak és emberek milliói menekültek világszerte. A fegyveres háború látszólag Oroszország és Ukrajna között tört ki és zajlott, de mindenki tudta, hogy Ukrajna mögött az USA áll – és a belekényszerített EU. A mindent tudó Henry Kissinger akkor megjelent könyvében írta, hogy ha Európa Ázsia felé igazodik, akkor kis idő múltán Amerika egy nagy sziget marad a tenger túlsó partján (Henry Kissinger: *World Order*. Penguin Press, New York, 2014). Kis vállalatok milliószám tönkrementek. Emberek megfagytak a saját lakásukban. Világszerte tízmilliók éheztek, nőket ezerszámra elraboltak, megtermékenyítették és a született gyermekeikből önfeláldozó robbantók, emberiszerv kereskedők áldozatai lettek. Mi volt mind ehhez képest az előző évi világjárvány!?

A háborúból Európa „természetesen" ki sem maradhatott. Miközben Európa Ukrajnának mindent adott, az oroszok továbbra is szállították, amire Európának szüksége volt. Lényeg az, hogy Európa nem „hadviselő fél". Nem. De tönkre ment, lezüllött. Tehát Európa elindult a maga útján, az USA erősödött és meggazdagodott, Oroszország pedig Kína felé fordult. Európa nem tanult Kissingertől – és elindult egy nagyon furcsa úton.

Az előző év egyik története alkalmából azt írtam, hogy ilyenkor hallgatnak a múzsák. Mára a múzsák – meghaltak. Az egész világon mindenki maszkot viselt – mind a termelői, mind a kereskedői óriási hasznot zsebeltek be rajta – úgyszintén az oltóanyag előállítói és kis meg nagy kereskedői. Akkor azt gondoltuk, hogy ez volt a világon a legnagyobb – üzlet. Tévedtünk. Lett nagyobb üzlet is: az olaj és a gáz. A termelők is, a kereskedők is bezsebeltek soha nem látott milliárdokat, a legtöbb ember meg azon törte a fejét, hogy egyen-e, vagy fűtsön-e?

A technika csodás fejlődése eredményeként világszerte lehetett megismerni az eseményeket, de magát a világot is. Nézték a televízió műsorát a legsűrűbb dzsungel mélyén is. Ennek az lett a következménye, hogy milliók elindultak a gazdag „Nyugat" felé. Egyik-másik határra magas kerítést építettek és katonákkal, rendőrökkel és kutyákkal vigyázták. Rozoga hajókkal, gumicsónakokkal milliók próbáltak a tengeren át Európába jutni. Persze nem oda, amit „Keletnek" neveznek, hanem Nyugatra. Törökországtól Marokkóig mindenhonnan özönlöttek ezek a járművek és el is érték tömegek a szemben lévő partot – Angliáig. Az egyes országokban párhuzamos társadalmat alakítottak és az ország bizonyos részei felett átvették, megszervezték a tényleges hatalmat. London polgármestere is egy moszlim férfi lett.

Magyarország magas falat építve igyekezett megállítani az áradatot – amit egész Nyugat-Európa és az USA bizonyos körei rossz néven vett. Az Európai Unió támogatta a „menekülők" beözönlését. Ezek a szerencsétlen emberek pedig még az úton rájuk leselkedő halált is szívesebben vállalták, mint azt, amit a saját hazájuk élet néven nekik biztosított. Az egész világ iszonyú átalakuláson vett részt. Az USA déli határát is fallal védték és milliók támadták.

Így kezdődött a „reset" – a világ *átalakítása*. Nehezen volt hihető, de óriási tőke és még nagyobb világi hatalom állt mind ezek mögé. „Szétszórt hajával, véres homlokával áll a viharban maga a magyar." Ismételhetjük Petőfi Sándor majd száznyolcvan évvel ezelőtti versét. A világ

pedig mérföldes léptekkel haladt a maga átalakítása felé – miközben az emberek milliárdjai ijedten tekintettek saját jövőjük elé.

Elhatároztuk, hogy taggyűlésünket ebben az évben már megtartjuk. Igaz, most sem tudhattuk, hogy mi lesz az egyes országok határán, mire eljön a meghirdetett nap, de azért meghirdettük. Nekünk fontos, hogy egyesületi tagjaink, bárhol is élnek a világban, egyszer évente, legalább a taggyűlésünkre el tudjanak jönni.

Zürichi Magyar Történelmi Egyesület — Ein gemeinnütziger Verein im Kanton Zürich

ZÜRICHI MAGYAR TÖRTÉNELMI EGYESÜLET

Magyar Őstörténeti Találkozók Titkársága — Sekretariat der Treffen zur Frühgeschichte der Ungarn

JEGYZŐKÖNYV

a Zürichi Magyar Történelmi Egyesület rendes taggyűléséről
2022. június 25-én, Budapesten
az Alapszabály 4. pontja szerint

Kezdete: 10 óra 20 perc

A taggyűlésen részt vesz 11 szavazattal rendelkező egyesületi tag (1. sz. melléklet). A résztvevők megegyeznek abban, hogy a szavazások nyilvánosak. Ezt követően a Taggyűlés 11 igen szavazattal
- megválasztja a jegyzőkönyv vezetőjévé Záhonyi Andrást és a jegyzőkönyv hitelesítőjévé Lukács Lászlót és Szekeres Istvánt;
– jóváhagyja az elnökség által előzetesen kiküldött meghívóban szereplő napirendet (2. sz. melléklet).

A taggyűlés legmélyebb tisztelettel elbúcsúztatja az egyesület elhunyt tagját: Eöry Ajándok (Budapest), Halabuk József (Budapest), Kovács Veronika (Helsingborg), Váralljay Csocsán Jenő (Oxford) és az egyesület érdekében kifejtett munkájukért jegyzőkönyvi köszönetet mond;
– jóváhagyja a 2019. évi taggyűlés jegyzőkönyvét változtatás nélkül (3. sz. melléklet).

Az elnökség beszámolója az alábbi részekből áll:

1. Az elnök beszámol az egyesület kétévi tevékenységéről (világméretű járvány!) és a különböző országokban megtartott rendezvényekről. Továbbra is folytatjuk honlapunk megújítását. Tudományos kutatómunkánkat folytatjuk két munkacsoportunkban. A régi magyar nyelvű rovásírások munkacsoportunk havonta nyilvános ülést tart Budakalászon a Kós Károly Általános Művelődési Központban. Sikeresen megszerveztük a soron következő, három napos 32. magyar őstörténeti találkozónkat Budapesten. Eddig megjelent összesen 124 kiadványunk. Tudományos Tanácsunk két ülést tartott.
2. Beszámolnak a munkacsoportok vezetői.
3. Az elnökség jelenlévő tagjai beszámolnak saját végzett munkájukról.
4. A pénztáros beszámol a pénzügyekről (4. sz. melléklet) és bejelenti, hogy az egyesület pénzforgalma a folyó üzleti évben negatív egyenleggel zárult. Az egyesületnek vagyona nincs.
5. A számviteli ellenőrök beterjesztik jelentésüket és javaslatukat (5. sz. melléklet).
6. A beszámolók több javaslatot tartalmaznak.

A beszámolót követően:

A. A taggyűlés felkéri az egyesület minden tagját, hogy tevékenységével segítse egyesületét, aminek költségét mindenki maga fedezi, mivel tagdíj nincs. Az egyesület zürichi közhasznú intézmény, az egyesületnek adott adományok mindenütt a helyi adóban elszámolhatók.

B. A taggyűlés az alábbi határozatokat hozza mindig 11 igen szavazattal:
- elfogadja az elnök beszámolóját és a felmentést megadja;
- elfogadja az elnökség beszámolóját és a felmentést megadja;
- elfogadja a pénztáros jelentését és a felmentést megadja;
- elfogadja a számviteli ellenőrök jelentését és javaslatukat határozatra emeli;
- megbízza az elnökséget a további egyesületi tevékenység szervezésével és lebonyolításával.

C. A taggyűlés köszönetét fejezi ki: Darai Lajosnak, Gáspár Róbertnak, Haraszti Zsuzsannának, Molnár Zsuzsannának, Szekeres Istvánnak és Záhonyi Andrásnak az egyesület érdekében kifejtett áldásos tevékenységükért, a többi egyesületi tagnak pedig szorgalmas együttműködéséért.
D. A taggyűlés 11 igen szavazattal további egy évvel meghosszabbítja az elnök és 11 igen szavazattal egy évvel az elnökség tagjai megbízatását (6. sz. melléklet).

A mellékletek a jegyzőkönyv lényeges részét képezik, ami azt jelenti, hogy tartalmuk csakis az egyesület tagjai tudomására hozható. A nyilvánosság körének bővítéséről az elnök dönt.

Vége: 12 óra 5 perc

Ezen jegyzőkönyv készült németül és magyarul két-két eredeti példányban papíron, mind a négy példány hiteles.

Jegyzőkönyvvezető: Záhonyi András, Budapest

A jegyzőkönyv hiteles: Lukács László, Budapest

Szekeres István, Budakalász

Melléklet: 6 db.

Egyesületünk címe: CH-8004 Zürich, Birmensdorferstrasse 51

Egyesületi közleményt csak e-mail címre küldünk.

Kapcsolati címünk Magyarországon:

Haraszti Zsuzsanna, Budapest

T: +36/1/389 4087
haraszti.zs.karolina@gmail.com

Az egyesület e-mail címe: zmte@freemail.hu Erre a címre mindenki küldje el e-mail címét – akár gondolja, hogy tudjuk, akár nem.

Honlapunk: **www.zmte.org**

Segítség: aki tud, biztosítson ide kapcsolatot (link).

Eszme-csere rovatunkban két nyelven lehet vitatkozni.
Digitális folyóiratunkba várjuk az írásokat: zmtehu@gmail.com
Honlapunk fennmaradásának biztosítéka: gyakori látogatása!

01 020 A W

*Néhány kép **Tudományos Tanácsunk** üléséről, 2022. április 9.-én:*

Sok dolgot kellett megvitassunk: Darai Lajos Csámpay Ottóval, Bérczi Szaniszló Sipos Györggyel, J. Újváry Zsuzsanna Záhonyi Andrással…

Szekeres István Csihák Györggyel – hallgatja őket Rihmer Aurél és….

a kép közepén elgondolkozva ül Sipos György doktorandusza Sopronból az indiai Shimang Chamopara Mary, az előtérben rendezvényeink „házi asszonya” Molnár Zsuzsanna.

A múzsák ugyan – talán csak elnémultak? – de a mi előadásaink tovább mentek, ebben az évben már a szokásos helyeken és hónapban – az alábbiak szerint:

1. Budapesten az Arany10 Kultúrházban:

2022

Zürichi Magyar Történelmi Egyesület

UNGARISCH HISTORISCHER VEREIN ZÜRICH

Magyar Őstörténeti Találkozók Társasága

Sekretariat der „Treffen zur Frühgeschichte der Ungarn"

Háromszor jelölve az Európa Tanács „René Descartes" tudományos díjra
Dreimal nominiert für den „René Descartes Prize" der Europäischen Union

Árpád fejedelem díj 2012
Encyclopaedia Hungarica tulajdonosa

Közérdekű Egyesület
Gemeinnütziger Verein

Hungarian Historical Society of Zurich
Association Historique Hongroise de Zurich
Società Storica Ungherese di Zurigo
Asociación Histórica Húngara de Zürich

CH-8004 ZÜRICH, Birmensdorferstrasse 51
zmte@freemail.hu www.zmte.org
Postkontonummer: Zürich 80 36214-1
IBAN elektronisch: CH1309000000800362141
IBAN Papierform: IBAN CH 13 0900 0000 8003 6214 1
SWIFT Code/BIC: POFICHBEXXX
Empfängerbank: Swiss Post, PostFinance, Nordring 8,
CH-3030 Bern Clearing Number: 09000
Kapcsolati cím Magyarországon: Haraszti Zsuzsanna
Telefon: +36/1/389 4087
e-mail: haraszti. zsuzsanna1@chello.hu

34
1985 2019

Budapest

Meghívó

Nyilvános előadás
általában minden hónap utolsó előtti csütörtökjén.
Kezdete: pontosan 17 óra.
Belépés díjtalan.
Az előadást vita követi.
Helye: H-1051 Budapest V., Arany János utca 10.
Telefon: 0036/1/354-3400. Fax: 0036/1/354-3404
Aranytíz Kultúrház www.aranytiz.hu

		Elnök
Január 23.	**Dr. Prokopp Mária prof. emeritus, Budapest, ZMTE:** **Árpád-házi Szent Margit halála 750. évfordulójára. "Szent Margit ábrázolások a 20-21. században"**	**dr. J. Ujváry Zsuzsanna** történész, kandidátus, egyetemi docens, PPKE BTK Budapest, ZMTE
Február 20.	**dr. Pandula Attila a MTA (történelemtudomány) doktora ELTE BTK docens, Budapest, ZMTE:** *A Szentpétervári „1812-es Hősök Galériájának" osztrák-magyar falerisztikai vonatkozásai*	**dr. Czoma László** ny. múzeumigazgató, ZMTE, Budapest
Március 19.	**dr. J. Újváry Zsuzsanna történész, kandidátus, egyetemi docens, PPKE BTK Budapest, ZMTE** *Kora újkori járványok a Magyar Királyságban*	**Dr. Prokopp Mária** prof. emeritus, Budapest, ZMTE:
Április 23.	**dr. Prokopp Mária prof. emeritus, Budapest, ZMTE:** *Magyarországi Mária nápolyi királyné helye a 13. századi Európa életében*	**dr. Pandula Attila az MTA** (történelemtudomány) doktora ELTE BTK docens, Budapest, ZMTE
Május 21.	**dr. Tímár Sándor magánkutató, Ingelheim, ZMTE:** *A magyar nép eredete és őshazája*	**Mesterházy Zsolt magyar ókor kutató, Budapest, ZMTE**
Június 18.	**Záhonyi András régi írások kutatója, Budapest, ZMTE:** *Új módszer a mezopotámiai nyelvek és az etruszk tanulmányozásához*	**Szekeres István** írástörténet kutató, Budakalász, ZMTE
Szeptember 17.	**Szekeres István, írástörténet kutató, Budakalász, ZMTE:** *Amikor megszólalnak a régészeti leletek*	**Mesterházy Zsolt** magyar ókor kutató, Budapest, ZMTE
Október 22.	**Sancz Klára Lujza ny. muzeológus, Budapest, ZMTE:** *Gróf Széchenyi Ferenc tevékenysége a keresztény magyar nemzet megmentéséért*	**dr. Csihák György a ZMTE elnöke,** Zürich
November 19.	**Szekeres István, írástörténet kutató, Budakalász, ZMTE:** *Him- és nőnemet jelölő uráli fejszimbólumok és más adatcsoportjai őstörténelmünknek*	**dr. Darai Lajos** filozófus, kandidátus, prof. emeritus KJF, Kápolnásnyék, ZMTE

Megjegyzés. Háznagy: Molnár Zsuzsanna ZMTE; ZMTE = a Zürichi Magyar Történelmi Egyesület tagja; PPKE=Pázmány Péter Katolikus Egyetem; BTK=Bölcsészettudományi Kar; ELTE = Eötvös Lóránd Tudomány Egyetem, MTA=Magyar Tudományos Akadémia

Secretariate for the conferences on the Early and Medieval History of the Hungarians
Secrétariat pour les réunions traitant l'histoire ancienne et médiévale hongroise 01_023_A_W-2020
Segreteria delle riunioni per la storia antica ed alto-medievale degli Ungheresi
Secretaría para reuniones de historia antigua y medieval de los Húngaros

2. Budakalászon a Kós Károly Művelődési Házban:

2022

Zürichi Magyar Történelmi Egyesület

UNGARISCH HISTORISCHER VEREIN ZÜRICH

Magyar Őstörténeti Találkozók Társasága

Sekretariat der „Treffen zur Frühgeschichte der Ungarn"

Háromszor jelölve az Európa Tanács „René Descartes" tudományos díjra
Dreimal nominiert für den „René Descartes Prize" der Europäischen Union

Árpád fejedelem díj 2012
Encyclopaedia Hungarica

Közérdekű Egyesület
Gemeinnütziger Verein

Hungarian Historical Society of Zurich
Association Historique Hongroise de Zurich
Società Storica Ungherese di Zurigo
Asociación Histórica Húngara de Zürich

CH-8047 ZÜRICH
Postfach 502 zmte@freemail.hu www.zmte.org
Postkontonummer: Zürich 80 36214-1
IBAN elektronisch: CH1309000000800362141
IBAN Papierform: IBAN CH 13 0900 0000 8003 6214 1
SWIFT Code/BIC: POFICHBEXXX
Empfängerbank: Swiss Post, PostFinance, Nordring 8,
CH-3030 Bern Clearing Number: 09000
Kapcsolati cím Magyarországon: Haraszti Zsuzsanna
Tel: +36/1/389 4087 haraszti.zsuzsanna1@chello.hu

30
1985 2014

Budakalász

Meghívó

Nyilvános előadás
általában minden hónap utolsó pénteki napján.
Kezdete: pontosan 17 óra.
Belépés díjtalan. Az előadást vita követi.
Helye: H-2011 Budakalász, Szentendrei út 9.
Telefon: +36/26-340-468 Fax: +36/26-540-422
Kós Károly Általános Művelődési Központ
e-mail: info@koskarolymh.hu
web: www.koskarolymh.hu

A ZMTE: „Régi magyar nyelvű rovásírások munkacsoport" nyilvános ülései

Előadás	Előadó	Elnök
Január 28.-án.	**Deák István** tanár: **A magyar őstörténet tér- és időbeli viszonyai.** (Örökléstani, alaktani, nyelvészeti, régészeti és történeti szintézis.)	**Dr. Bérczi Szaniszló**, a földtudomány kandidátusa. ELTE Fizikai Intézet, Bp. ZMTE.
Február 25.-én.	**Tisza András** tanár, rováskutató: **Rovás számítógéppel. A szabványosítás problémái.**	**Dr. Mandics György** írás és művelődéstörténész. ZMTE Budapest.
Március 25.-én.	**Petrás Mária** énekművész, keramikus: **Anyanyelvünk megőrzött ősi (moldvai) rétegei, archaikus imáink, énekeink, földrajzi neveink. A székely-magyar rovás Moldvában.**	**Záhonyi András**, a régi írások kutatója, Budapest, ZMTE.
Április 29.-én.	**Szekeres István** írástörténet kutató. Budakalász, ZMTE: **Amikor megszólalnak a régészeti leletek. Kutatástörténeti összefoglaló.**	**Haraszti Zsuzsanna** Budapest, ZMTE.
Május 27.-én.	**Dr. Bérczi Szaniszló** a földtudomány kandidátusa, ELTE Fizikai Intézet. ZMTE, Budapest: **A beszéd kialakulása, a hangok eredeti jelentése.**	**Dr. Csihák György**, Budapest, a ZMTE Elnöke.
Junius 24.-én.	**Kerekasztal.** A törökszentmiklósi Tatárlaka konferencia előadóinak bemutatkozása. (Boros I., Boros E., Friedrich K., Szakács G., Tamás M., Tisza A., Záhonyi A.)	**Dr. Bérczi Szaniszló** kandidátus, ELTE Fizikai Intézet. Budapest ZMTE.
Szeptember 30.-án.	**Záhonyi András** mérnök, íráskutató Budapest, ZMTE. **A magaskultúrák jelkészleteinek feltételezett kapcsolata** (Mezopotámia — sumer, akkád; Indus-völgye; etruszk feliratok; türk írásrendszer; székely-magyar rovás.)	**Dr. Farkas Lőrinc Imre** Kőrösi Csoma Sándor Egyetem. Vallásfilozófus (és az ősi kultúrák szakértője.)
Október 28.-án.	**Dr. Czeglédi Katalin**, nyelvész: **A magyar és turáni nyelvek alapja** (Földrajzi neveink nyomában.)	**Dr. Darai Lajos** prof. emeritus, ZMTE.
November 25.-én.	**Dr. Mandics György** írás és művelődéstörténész. Bp., ZMTE: **A magyar történelem új forrásai. A Csík és kam nevek felbukkanása ó-türk szövegekben.**	**Szekeres István** írástörténet kutató. Budakalász, ZMTE.

Megjegyzés. MTA = Magyar Tudományos Akadémia; ZMTE = a Zürichi Magyar Történelmi Egyesület tagja; NKE = Nemzeti Közszolgálati Egyetem Hadtudományi és Honvédtisztképző ; Molnár Zsuzsanna hátmagy.

Secretariate for the conferences on the Early and Medieval History of the Hungarians
Secrétariat pour les réunions traitant l'histoire ancienne et médiévale hongroise 01_023_A_W-2014
Segreteria delle riunioni per la storia antica ed alto-medievale degli Ungheresi
Secretaría para reuniones de historia antigua y medieval de los Húngaros

Tervünk szerint, sikerrel rendeztük meg ***32. Magyar Őstörténeti Találkozó***nkat, ezúttal ezt is Budapesten, az Aranytíz Kultúrházban:

MŰSORFÜZET

A Zürichi Magyar Történelmi Egyesület

32. Magyar Őstörténeti Találkozója

2022. augusztus 13–14.
(szombat, vasárnap) 10-17 óráig
Arany10 Kultúrház, Bp. V., Arany János u. 10.

Zürich, Budapest, Adelaide, Athén, Bangkok, Beijing, Beregszász, Boulogne Sur Mer, Brno, Carrigmore, Csíkszereda, Felsőőr, Heidelberg, Helsingborg, Honolulu, Koppenhága, Lendva, London, Pozsony, Szabadka, Vancouver

AZ ELŐADÁSOK MŰSORA

Első nap: **2022. augusztus 13.**

Megnyitó

Csihák György ZMTE elnök

Délelőtti előadások **(10,00-13,00)**

Elnök: Pandula Attila egyetemi tanár

1. Az egyetemes és a korai magyar történelem összefüggései c. témacsoport:

Bakk István: A székelység és a magyarság eredetének állomásai

Bátonyi Pál: A 9. század fontosabb történelmi összefüggései a Kárpát-medencébe bevonuló magyar népességre

Raig Mária Magdolna: Hogyan vágták el a magyarság eredetének ősidőkig visszamenő történetét?

Sántha Attila: Évszámozás a magyar krónikákban

2. A magyar nyelv: beszéd és írás c. témacsoport:

Bérczi Szaniszló: A legegyszerűbb hangzó fogalmak születése

Czeglédi Katalin: Oktatói és kutatói program. A Volga–Urál vidéke földrajzi neveinek nyelvtana és kapcsolatai. A turáni nyelvek (szkíta, hun és utódai, köztük a magyar és a székely) alapja

Ebédszünet **(13.00-14.00)**

Délutáni előadások **(14.00–17.00)**

Elnök: J. Újváry Zsuzsanna egyetemi docens

2. A magyar nyelv: beszéd és írás c. témacsoport:

Mandics György: Balkh ideológiája és hatása a rováshagyományra

Raig Mária Magdolna: A magyar nyelv archaikus jellegének bizonyítása

Szekeres István: A magyar népnév és három „ismeretlen eredetű” szavunk etimológiája

Rihmer Aurél: Miképp hat a nyelvi állapot az összetett gondolkodásmódra. (A hazai roma népesség világáról)

Záhonyi András: Miért különleges a magyar nyelv? A gondolkodás, a zene és a humor nyelve: a magyar

3. A magyar jelképrendszer c. témacsoport

Csihák György: Sacra Regni Hungarici Corona

Második nap: **2022. augusztus 14.**

Délelőtti előadások **(10.00-13.00)**

Elnök: J. Újváry Zsuzsanna egyetemi docens

3. A magyar jelképrendszer c. témacsoport:

Fehér András: Tudatosan szerkesztett geometriai jelek a Szent Korona két Pantokrátor zománcképén

Haraszti Zsuzsanna Karolina: Az ősi magyar jelképrendszer keresése. Michelangelo Naddeo (1943-2013) emlékezete és jelképei.

Prokopp Mária: A Nagyszentmiklósi Kincs és az 1031. évi Koronázási palást díszítő motívumai közötti kapcsolat és folytonosság

Raig Mária Magdolna: Szent Korona, mint az ókeresztény hitvilág jelképe

Szekeres István: A Szent Korona nemeket jelölő szimbólumai

Waszlavik László: Magyar népdalszimbolika és szerves műveltségi beágyazottsága, különös tekintettel a népdalnyelv csillagmítoszi összetevőjére

Ebédszünet **(13.00-14.00)**

Délutáni előadások **(14.00-17.00)**

Elnök: Csámpai Ottó ny. egyetemi tanár

5. A magyar ó- és középkor helyszínei c. témacsoport:

Deák István: A magyar őstörténet tér- és időbeli viszonyai

6. Hivatásunk és küldetésünk c. témacsoport:

Csámpai Ottó: Magyar évezredek – magyar küldetéstudat

Prokopp Mária: Hivatásunk nemzeti kincseink tükrében

Összegző beszélgetés **(a maradék időben)**

Elnök: Csihák György ZMTE elnök

BEKÜLDÖTT DOLGOZATOK

2. A magyar nyelv: beszéd és írás c. témacsoport:

Péterfai János: Néhány Szó (Egynyelvű szótár)

3. A magyar jelképrendszer c. témacsoport:

Végh Tibor: Koronánk Magyarrá Szentelése. Az igazságosság mellérendelő elvének és az évköri egyensúly képi megjelenésének összefüggő ténye Megszentelt Koronánkon és a Koronatanban

Z. Tóth Csaba: Sacra Regni Hungarici Corona Ünnepek

4. A magyar társadalmi és állami szervezőelv c. témacsoport:

Fábián Sándor: A parazita áfium ellen való magyar orvosság

*Néhány kép a **találkozóról**:*

A rendezvény megnyitója: megnyitja Csihák György, mellette ül az első előadó Bakk István, mellette a délelőtti elnök Pandula Attila, az asztal egyik szélén az előadó felesége, aki a filmfelvételt készíti, az asztal másik végen Darai Lajos figyel.

Az érdeklődő közönség.

A kép jobb szélén Prokopp Mária, középen Záhonyi András, aki felvételt készít.

A kép bal szélén áll az előadó Bátonyi Pál, mellette az elnök Pandula Attila, majd a következő előadó Sántha Attila, majd Csihák György, a kép szélén Raig Mária Magdolna.

Megjelentettük a ZMTE Pannon Kultúraközösség Kutató és Képzőközpont Folyóiratának 2022/A számát, az Acta Historica Hungarica Turiciensia XXXVII. évfolyam 1. számaként, azaz a Zürichi Magyar Történelmi Egyesület 124. kiadványát. A **125**. kötet anyaga is összeállt 2023 elejére, amely az alább részletesen bemutatott 32. Magyar Őstörténeti Találkozónk előadásait és irataит tartalmazza.

Az évben valamennyi rendezvényünket sikerült rendben lebonyolítani. Terveinket sikerült megvalósítani – amiben nagy segítségünkre volt mindkét kultúrház. Remélve Istenünk segítségét, bizodalommal nézünk a jövő elé.

Zürich, 2023. január 2.

Csihák György

Folytatás a következő kötetben.

Kiadványaink jegyzéke

1367

Jahrgang Évfo- lyam	Nr. Szám	Titel A kiadvány megnevezése	Nr. Sor- szám*
I.	1	**Acta Historica Hungarica Turiciensia I. évfolyam 1. szám. Első (Benidorm 1986) Magyar Őstörténeti Találkozó Előadásai és Iratai**. Zürich, 1991. ISBN 963 02 8926 1 és ISSN 2297-7538 http://mek.oszk.hu/06300/06366/06366.pdf	1
II.	1	**Acta Historica Hungarica Turiciensia II. évfolyam 1. szám. A Második (Zürich 1987) Magyar Őstörténeti Találkozó Előadásai és Iratai.** Zürich, 1993. ISBN 963 02 8926 2 és ISSN 2297-7538 http://mek.oszk.hu/06400/06487/06487.pdf	2
III.	1	**Acta Historica Hungarica Turiciensia III. évfolyam 1. szám. A Zürichi Magyar Történelmi Egyesület Harmadik (London 1988) Magyar Őstörténeti Találkozó Előadásai s Iratai**. Budapest-Zürich, 1999 ISBN 963 85684 5 3 és ISSN 2297-7538 http://mek.oszk.hu/05900/05930/05930.pdf	25
IV.	1	**Acta Historica Hungarica Turiciensia IV. évfolyam 1. szám. A Zürichi Magyar Történelmi Egyesület Negyedik Magyar Őstörténeti Találkozó Előadásai és Iratai. (Felsőőr/ Oberwart 1989)** Budapest-Zürich, 2005. ISBN 963 9349 10 0 és ISSN 2297-7538 http://mek.oszk.hu/05900/05927/05927.pdf	46
V.	1	**Acta Historica Hungarica Turiciensia V. évfolyam 1. szám. Csihák György: A magyar parlamentarizmus ezer éve**. Budapest, 1990. ISBN 963 02 8925 3 és ISSN 2297-7511	6
V.	2	**Acta Historica Hungarica Turiciensia V. évfolyam 2. szám. A Zürichi Magyar Történelmi Egyesület Ötödik Magyar Őstörténeti Találkozó Előadásai és Iratai. (Altenberg 1990)** Budapest-Zürich, 2005. ISBN 963 9349 09 7 és ISSN 2297-7538 http://mek.oszk.hu/06800/06833/06833.pdf	49
VI.	1	**Acta Historica Hungarica Turiciensia VI. évfolyam 1. szám. A Zürichi Magyar Történelmi Egyesület Hatodik Magyar Őstörténeti Találkozó Előadásai és Iratai.) (Szent Gallen 1991**) Budapest-Zürich, 2005. ISBN 963 9349 08 9 és ISSN 2297-7538 http://mek.oszk.hu/05900/05946/05946.pdf	47
VII.	1	**Acta Historica Hungarica Turiciensia VII. évfolyam 1. szám. A Zürichi Magyar Történelmi Egyesület Hetedik Magyar Őstörténeti Találkozó Előadásai és Iratai. (Szentendre 1992)** Budapest-Zürich, 2005. ISBN 963 9204 48 X és ISSN 2297-7538 http://mek.oszk.hu/06800/06844/06844.pdf	51
VII.	2	**Acta Historica Hungarica Turiciensia VII. évfolyam 2. szám. Magyarok Őstörténete.** Zürich-Budapest, 1992. ISBN 963 02 8925 3; második kiadás 1996. ISBN 963 85274 6 3; **harmadik bővített kiadás** 2007. ISBN 963 9204 37 4 és ISSN 2297-7538 http://mek.oszk.hu/06300/06375/06375.pdf	3
VII.	3	**Acta Historica Hungarica Turiciensia VII. évfolyam 3. szám. A Zürichi Magyar Történelmi Egyesület Első (Szeged 1992) Magyar Történelmi Iskolájának Előadásai és Iratai**. Zürich, 1993. ISBN 963 8465 00 X és ISSN 2297-7538 http://mek.oszk.hu/06400/06488/06488.pdf	4
VIII.	1	**Acta Historica Hungarica Turiciensia VIII. évfolyam 1. szám. Magyar Történelmi Tanulmányok 1**. Zürich, 1993. ISSN 1217 4629 és ISSN 2297-7538 http://mek.oszk.hu/06400/06486/06486.pdf	5
VIII.	2	**Acta Historica Hungarica Turiciensia VIII. évfolyam 2. szám. A Zürichi Magyar Történelmi Egyesület Második (Tab 1993) Magyar Történelmi Iskola Előadásai és Iratai**. Budapest-Zürich, 1994. ISBN 963 04 4413 5 és ISSN 2297-7538 http://mek.oszk.hu/06300/06381/06381.pdf	9
VIII.	3	**Acta Historica Hungarica Turiciensia VIII. évfolyam 3. szám. A Zürichi Magyar Történelmi Egyesület Nyolcadik (Kaposvár 1993) Magyar Őstörténeti Találkozó Előadásai és Iratai.** Budapest-Zürich, 1999. ISBN 963 85684 2 9 és ISSN 2297-7538 http://mek.oszk.hu/06500/06527/06527.pdf	23
IX.	1	**Acta Historica Hungarica Turiciensia IX. évfolyam 1. szám. A Zürichi Magyar Történelmi Egyesület Kilencedik (Tapolca 1994) Magyar Őstörténeti Találkozó Előadásai és Iratai**. Budapest-Zürich, 1995. ISBN 963 85274 1 2 és ISSN 2297-7538 http://mek.oszk.hu/06700/06769/06769.pdf	15
IX.	2	**Acta Historica Hungarica Turiciensia IX. évfolyam 2. szám. A Zürichi Magyar Történelmi Egyesület Harmadik (Tapolca 1994) Magyar Történelmi Iskolája Előadásai és Iratai**. Budapest-Zürich, 1994. ISBN 963 85274 12 és ISSN 2297-7538 http://mek.oszk.hu/06300/06365/06365.pdf	11
IX.	3	**Acta Historica Hungarica Turiciensia IX. évfolyam 3. szám. Die Frühgeschichte der Ungarn.** Zürich-Budapest, 1994. ISBN 963 85 274 4 7. **Zweite erweiterte Ausgabe** 2007. ISBN 963 9204 30 7 és ISSN 2297-7538 http://mek.oszk.hu/06300/06362/06362.pdf	10
IX.	4	**Acta Historica Hungarica Turiciensia IX. évfolyam 4. szám. Nagy Gyula: Az ellopott magyar őstörténet**. I. Budapest-Zürich, 1994. ISBN 963 04 4112 8 és ISSN 2297-7511	7
IX.	5	**Acta Historica Hungarica Turiciensia IX. évfolyam 5. szám. A Zürichi Magyar Történelmi Egyesület Első (Székelyudvarhely 1994) Övezeti Történésztalálkozó Előadásai és Iratai**. Budapest-Zürich, 1994. ISBN 963 85274 2 0 és ISSN 2297-7538 http://mek.oszk.hu/06300/06364/06364.pdf	12
IX.	6	**Acta Historica Hungarica Turiciensia IX. évfolyam 6. szám. A Zürichi Magyar Történelmi Egyesület Második (Komárom 1994) Övezeti Történésztalálkozó Előadásai és Iratai.** Komárom-Komárno-Zürich, 1995. ISBN 963 85274 3 9 és ISSN 2297-7538 http://mek.oszk.hu/06300/06370/06370.pdf	14
IX.	7	**Acta Historica Hungarica Turiciensia IX. évfolyam 7. szám. Képeslapok magyar történelmi motívumokkal**. 8 különféle, szimpla és dupla, színes ISSN 2297-7511	8
X.	1	**Acta Historica Hungarica Turiciensia X. évfolyam 1. szám. A Zürichi Magyar Történelmi Egyesület Tizedik (Tapolca 1995) Magyar Őstörténeti Találkozó és Negyedik Magyar Történelmi Iskola Előadásai és Iratai**. Budapest-Zürich, 1996. ISBN 963 85274 8 X és ISSN 2297-7538 http://mek.oszk.hu/06500/06505/06505.pdf	17

Jahrgang Évfo- lyam	Nr. Szám	Titel A kiadvány megnevezése	Nr. Sor- szám*
X.	2	**Acta Historica Hungarica Turiciensia X. évfolyam 2. szám. Csihák György: Beszélgetés népemmel a hazánkról**. Budapest-Zürich, 1995 ISBN 963 85274 5 5 és ISSN 2297-7538 http://mek.oszk.hu/11200/11213/11213.pdf	13
X.	3	**Acta Historica Hungarica Turiciensia X. évfolyam 3. szám. A Zürichi Magyar Történelmi Egyesület Erdélyi Övezeti Történésztalálkozói (1995-1999) Előadásai és Iratai**. Csikszereda-Budapest-Zürich, 2000. ISBN 963 85684 9 6 http://mek.oszk.hu/06300/06372/06372.pdf	30
XI.	1	**Acta Historica Hungarica Turiciensia XI. évfolyam 1. szám. Honfoglalásunk és előzményei. Keresztény egyházak és történelmi szerepük a Kárpát-medencében. (Tapolca 1996)** Budapest-Zürich, 1997. ISBN 963 85684 1 0 és ISSN 2297-7538 http://mek.oszk.hu/06500/06503/06503.pdf	20
XI.	2	**Acta Historica Hungarica Turiciensia XI. évfolyam 2. szám. Csámpai Ottó: Nemzet és társadalom.** Bevezetés az etnoszociológiába. Budapest-Zürich, 1996. ISBN 963 85684 02 és ISSN 2297-7511	19
XI.	3	**Acta Historica Hungarica Turiciensia XI. évfolyam 3. szám. Germann Georg: Ungarisches im Bernischen Historischen Museum. A Berni Történelmi Múzeum magyar emlékei.** Bern-Budapest, 1996. ISBN 963 85274 9 8 és ISSN 2297-7538 http://mek.oszk.hu/05900/05935/05935.pdf	18
XI.	4	**Acta Historica Hungarica Turiciensia XI. évfolyam 4. szám. Csihák György: Ex Oriente Lux**. Budapest-Zürich, 1996. ISBN 963 85274 7 1 és ISSN 2297-7538 http://mek.oszk.hu/06300/06363/06363.pdf	16
XII.	1	**Acta Historica Hungarica Turiciensia XII. évfolyam 1. szám. Magyar út és nehézségei a nemzetállamtól az övezetek Európájába a huszadik század fordulóján. Avarok – onogurok – magyarok. (Tapolca 1997).** Budapest-Zürich, 2005. ISBN 963 9349 11 9 és ISSN 2297-7538 http://mek.oszk.hu/06800/06837/06837.pdf	50
XIII.	1	**Acta Historica Hungarica Turiciensia XIII. évfolyam 1. szám. Nagy Kálmán: A honfoglalás hadtörténete**. (A Szabadtér Kiadóval együtt.) Budapest, 1998. ISBN 963 7810 97 8	21
XIII.	2	**Acta Historica Hungarica Turiciensia XIII. évfolyam 2. szám. A honfoglalás és az 1848-1849-es magyarországi polgári forradalom és szabadságharc évfordulójára. (Tapolca 1998).** (324 oldal) Budapest-Zürich, 2001. ISBN 963 86100 5 0 és ISSN 2297-7538 http://mek.oszk.hu/06500/06536/06536.pdf	31
XIV.	1	**Acta Historica Hungarica Turiciensia XIV. évfolyam 1. szám. Az első világháború és magyar történelmi következményei (1914-1921). Szent István és a magyar államalapítás. (Tapolca 1999)** Budapest-Zürich, 2004. ISBN 963 9349 02 X és ISSN 2297-7538 http://mek.oszk.hu/06800/06802/06802.pdf	42
XIV.	2	**Acta Historica Hungarica Turiciensia XIV. évfolyam 2. szám. Csihák György: Válasz népem kérdéseire a hazánkról**. Budapest-Zürich, 1999 és ISSN 2297-7538 http://mek.oszk.hu/05900/05921/05921.pdf	22
XIV.	3	**Acta Historica Hungarica Turiciensia XIV. évfolyam 3. szám. Die Ungarn und die Abtei Sankt Gallen. Magyarok és a Szent Galleni Apátság.** ISBN 963 85684 3 7 (Közösen St. Gallen Kanton levéltárával) – Második kiadás: Szent Gallen-Budapest, 1999. ISBN 96386100 8 5 és ISSN 2297-7538 http://mek.oszk.hu/06100/06107/06107.pdf	24
XIV.	4	**Acta Historica Hungarica Turiciensia XIV. évfolyam 4. szám. Csihák György: A magyar nemzet múltja - Szent István király életműve és a magyar államalapítás - A bambergi lovas - Sacra Regni Hungarici Corona és a magyar közjogi rendezés kérdései ma - Magyar - nép - kisebbség**. Budapest-Zürich, 1999. ISBN 963 85684 6 1 és ISSN 2297-7511 http://mek.oszk.hu/06300/06373/06373.pdf	26
XIV.	5	**Acta Historica Hungarica Turiciensia XIV. évfolyam 5. szám. Fünfzehn Jahre UHVZ - A ZMTE tizenötéves 1985 - 1999**. Zürich-Budapest, 1999. ISBN 963 85684 7 X és ISSN 2297-7511	27
XIV.	6	**Acta Historica Hungarica Turiciensia XIV. évfolyam 6. szám. Nagy Gyula: Az ellopott magyar őstörténet II**. Budapest-Zürich, 1999. ISBN 963 85684 4 5 és ISSN 2297-7538 http://mek.oszk.hu/06700/06783/06783.pdf	28
XV.	1	**Acta Historica Hungarica Turiciensia XV. évfolyam 1. szám. A magyar műveltség gyökerei. Az 1930-as évek magyar műveltsége. (Felsőőr/Oberwart 2000)** Budapest-Zürich, 2004. ISBN 963 86100 3 4 és ISSN 2297-7538 http://mek.oszk.hu/06700/06799/06799.pdf	41
XV.	2	**Acta Historica Hungarica Turiciensia XV. évfolyam 2. szám. Délközép Kárpát-medence műveltsége, különös tekintettel a sárközi települések és népi műveltségük fejlődésére. (Sárköz-Decs 2000)** Decs-Zürich, 2004. ISBN 963 9349 03 8 és ISSN 2297-7538 http://mek.oszk.hu/05900/05926/05926.pdf	39
XV.	3	**Acta Historica Hungarica Turiciensia XV. évfolyam 3. szám. Közös jelen, múlt és jövő Észak Kárpát-medencében, különös tekintettel a gömöri tájegységre. (Rozsnyó 2000)** Rozsnyó-Budapest-Zürich, 2002. ISBN 9638610026 és ISSN 2297-7538 http://mek.oszk.hu/06700/06792/06792.pdf	38
XV.	4	**Acta Historica Hungarica Turiciensia XV. évfolyam 4. szám. Csihák György: Dunhuang barlangképei és a Sánszi agyagkatonák néma üzenete a magyar műveltség gyökereiről**. Budapest-Zürich, 2000. ISBN 9638568488 és ISSN 2297-7538 http://mek.oszk.hu/06300/06368/06368.pdf	29
XVI.	1	**Acta Historica Hungarica Turiciensia XVI. évfolyam 1. szám. Magyar haditechnika és magyar hadjáratok a kora középkorban. A második világháború és történelmi következményei Magyarország szempontjából (1939-1949). (Szentendre 2001)** Budapest-Zürich, 2002. ISBN 963 86100 6 9 és ISSN 2297-7538 http://mek.oszk.hu/06700/06790/06790.pdf	35
XVI.	2	**Acta Historica Hungarica Turiciensia XVI. évfolyam 2. szám. Barabási László: Nemes Székely Nemzet – Csillagösvényen**. Csiksomlyó-Budapest, 2001. ISBN 963 86100 4 2	32

Jahrgang Évfo- lyam	Nr. Szám	Titel A kiadvány megnevezése	Nr. Sor- szám*
XVII.	1	**Acta Historica Hungarica Turiciensia XVII. évfolyam 1. szám. Csihák György: Magyar nempolitikai írások**. Budapest-Zürich, 2002. ISBN 963 86 100 0 X és ISSN 2297-7538 http://mek.oszk.hu/05900/05917/05917.pdf	33
XVII.	2	**Acta Historica Hungarica Turiciensia XVII. évfolyam 2. szám. Kiadványaink tartalomjegyzéke – Vereinspublikationen mit Inhaltsübersicht**. Zürich-Budapest, 2002. ISBN 9638610077	34
XVII.	3	**Acta Historica Hungarica Turiciensia XVII. évfolyam 3. szám. Achtzehn Jahre UHVZ – A ZMTE tizennyolc éve 1985-2002**. Zürich-Budapest, 2002. ISBN 9638610093	36
XVIII.	1	**Acta Historica Hungarica Turiciensia XVIII. évfolyam 1. szám. Magyar Történelem. Tízezer év – ezer oldalról**. Oktatási segédkönyv a magyar történelem tanításához. (636 oldal) Budapest-Zürich, 2003. ISBN 963 86100 1 8 és ISSN 2297-7538 http://mek.oszk.hu/05900/05939/05939.pdf	37
XVIII.	2	**Acta Historica Hungarica Turiciensia XVIII. évfolyam 2. szám. A Zürichi Magyar Történelmi Egyesület Tizenhetedik Magyar Őstörténeti Találkozó és Tizenegyedik Magyar Történelmi Iskola Előadásai és Iratai. (Budapest 2003)** Budapest-Zürich, 2004. ISBN 963 9349 06 2 és ISSN 2297-7538 http://mek.oszk.hu/05900/05943/05943.pdf	43
XIX.	1	**Acta Historica Hungarica Turiciensia XIX. évfolyam 1. szám. A magyar huszárság története. A lovasműveltség sajátosságai. Az első magyar huszártörténeti konferencia keretében. (Nyíregyháza, 2004)** Budapest-Zürich, 2004. ISBN 963 9349 07 0 és ISSN 2297-7538 http://mek.oszk.hu/06800/06824/06824.pdf	45
XIX.	2	**Acta Historica Hungarica Turiciensia XIX. évfolyam 2. szám. Zwanzig Jahre UHVZ – A Zürichi Magyar Történelmi Egyesület 20 éve 1985-2004.** Zürich-Budapest, 2004. ISBN 963 9349 05 http://mek.oszk.hu/06000/06008/06008.pdf	44
XIX.	3	**Acta Historica Hungarica Turiciensia XIX. évfolyam 3. szám. Csihák György: Forog a történelem kereke...** Budapest-Zürich, 2004. ISBN 963 9349 04 6 és ISSN 2297-7538 http://mek.oszk.hu/05900/05916/05916.pdf	40
XX.	1	**Acta Historica Hungarica Turiciensia XX. évfolyam 1. szám. Csámpai Ottó: Nemzet és társadalom.** Bevezetés az etnoszociológiába. Második, bővített kiadás. Közösen a Heraldika Kiadóval. Budapest-Zürich, 2005. ISBN 963 9204 38 2	48
XXI.	1	**Acta Historica Hungarica Turiciensia XXI. évfolyam 1. szám. Kiadványaink tartalma**. Budapest – Zürich, 2006. ISBN 9639204 37 4 és ISSN 2297-7538 http://mek.oszk.hu/06000/06007/06007.pdf	52
XXII	1	**Acta Historica Hungarica Turiciensia XXII. évfolyam 1. szám. Őstörténetünk és a genetika. 1456 – Nándorfehérvár – 1606 Zsitvatorok – 1956 Budapest.** (Mártély 2006) (372 oldal). Budapest-Zürich 2007. http://mek.oszk.hu/09100/09137/09137.pdf	53
XXIII	1	**Acta Historica Hungarica Turiciensia XXIII. évfolyam 1. szám. A Zürichi Magyar Történelmi Egyesület Huszadik Magyar Őstörténeti Találkozó Előadásai és Iratai**. (Hódmezővásárhely 2007) (159 oldal). Budapest-Zürich, 2008. ISSN 2297-7538 http://mek.oszk.hu/06800/06849/06849.pdf	54
XXIII	2	**Acta Historica Hungarica Turiciensia XXIII. évfolyam 2. szám. Pannon Kultúraközösség Kutató és Képzőközpont Folyóirata 2008/A**. (137 oldal) Budapest 2008. ISSN 2297-7538 http://epa.oszk.hu/01400/01445/00001/pdf/ és http://epa.oszk.hu/01400/01445/00001/pdf/00001.pdf	55
XXIII	3	**Acta Historica Hungarica Turiciensia XXIII. évfolyam 3. szám. Árpád-házi Szent Erzsébet tiszteletére. Tudományos emlékülés**. (Esztergom 2007) (67 oldal). Budapest-Zürich, 2008. ISSN 2297-7538 http://mek.oszk.hu/06800/06850/06850.pdf	56
XXIII	4	**Acta Historica Hungarica Turiciensia XXIII. évfolyam 4. szám. Pannon Kultúraközösség Kutató és Képzőközpont Folyóirata 2008/B**. (176 oldal) Budapest 2008. ISSN 2297-7538 http://epa.oszk.hu/01400/01445/00010/pdf/ és http://epa.oszk.hu/01400/01445/00010/pdf/EPA01445_acta_hungarica_2008_4.pdf	57
XXIV	1	**Acta Historica Hungarica Turiciensia XXIV. évfolyam 1. szám. Hunyadi Mátyás és a magyar újjászületés. Tudományos emlékülés**. (Esztergom 2008) (115 oldal). Budapest-Zürich 2009. ISSN 2297-7538 http://mek.oszk.hu/09100/09125/09125.pdf	58
XXIV	2	**Acta Historica Hungarica Turiciensia XXIV. évfolyam 2. szám. Pannon Kultúraközösség Kutató és Képzőközpont Folyóirata 2009/A**. (145 oldal) Budapest 2009. ISSN 2297-7538 http://epa.oszk.hu/01400/01445/00002/pdf/ és http://epa.oszk.hu/01400/01445/00002/pdf/acta_hist_01445_2009_2.pdf	59
XXV	1	**Acta Historica Hungarica Turiciensia XXV. Évfolyam 1. szám. 25 év, 1985-2009. A Zürichi Magyar Történelmi Egyesület Őszinte Története** (239 oldal). Budapest-Zürich 2010. ISSN 2297-7538 http://mek.oszk.hu/09100/09126/09126.pdf	60
XXV	2	**Acta Historica Hungarica Turiciensia XXV. évfolyam 2. szám. Csihák György: „Cum Deo pro Patria et Libertate". „Horthy fasizmus" – „Antall demokrácia." Történelmi előzmény és párhuzam.** (142 oldal). Budapest-Zürich 2010. ISSN 2297-7538 http://mek.oszk.hu/09100/09110/09110.pdf	61
XXV	3	**Acta Historica Hungarica Turiciensia XXV. évfolyam 3. szám. Pannon Kultúraközösség Kutató és Képzőközpont Folyóirata 2010/A**. (130 oldal). Budapest 2010. ISSN 2297-7538 http://epa.oszk.hu/01400/01445/00003/pdf/ és http://epa.oszk.hu/01400/01445/00003/pdf/EPA01445_2010A.pdf	62

Jahrgang Évfo- lyam	Nr. Szám	Titel A kiadvány megnevezése	Nr. Sor- szám*
XXVI	1	**Acta Historica Hungarica Turiciensia XXVI. évfolyam 1. szám. Pannon Kultúraközösség Kutató és Képzőközpont Folyóirata 2011/A. Az 1920. június 4-től 1944. december 21-ig tartó időszak magyarországi eseményeinek elemzése, különös tekintettel az október körüli eseményekre.** (231 oldal). Budapest-Zürich 2011. ISSN 2297-7538 http://epa.oszk.hu/01400/01445/00006/pdf/ és http://mek.oszk.hu/09400/09484/09484.pdf	63
XXVI	2	**Acta Historica Hungarica Turiciensia XXVI. évfolyam 2. szám. Pannon Kultúraközösség Kutató és Képzőközpont Folyóirata 2012/A. Zentai KJF–ZMTE Történelemtanár-Továbbképzés Vizsgaelőadásai.** (230 oldal). Budapest-Zürich 2011. ISSN 2297-7538 http://epa.oszk.hu/01400/01445/00004/pdf/ és http://epa.oszk.hu/01400/01445/00004/pdf/EPA01445_acta_hungarica_2011.pdf	64
XXVII	1	**Acta Historica Hungarica Turiciensia XXVII. évfolyam 1. szám. Pannon Kultúraközösség Kutató és Képzőközpont Folyóirata 2012/B**. (229 oldal) Budapest-Zürich 2012. ISSN 2297-7538 http://epa.oszk.hu/01400/01445/00005/pdf/ és http://epa.oszk.hu/01400/01445/00005/pdf/EPA01445_acta_hungarica_2012.pdf	65
XXVIII	1	**Acta Historica Hungarica Turiciensia XXVIII. évfolyam 1. szám. Pannon Kultúraközösség Kutató és Képzőközpont Folyóirata 2013/A. A Zürichi Magyar történelmi Egyesület „Az altöttingi országgyűlés történelmi vizsgálata" című zártkörű tudományos tanácskozásán elhangzott előadások írott változata.** (176 oldal) Budapest-Zürich 2013. ISSN 2297-7538 http://epa.oszk.hu/01400/01445/00007/pdf/ és http://epa.oszk.hu/01400/01445/00007/pdf/EPA01445_acta_hungarica_2012_2.pdf	66
XXVIII	2	**Acta Historica Hungarica Turiciensia XXVIII. évfolyam 2. szám. Pannon Kultúraközösség Kutató és Képzőközpont Folyóirata 2013/B.** Budapest-Zürich 2013. ISSN 2297-7538 http://epa.oszk.hu/01400/01445/00008/pdf/ és http://epa.oszk.hu/01400/01445/00008/pdf/EPA01445_acta_hungarica_2013_1.pdf	67
XXIX	1	**Acta Historica Hungarica Turiciensia XXIX. évfolyam 1. szám. Pannon Kultúraközösség Kutató és Képzőközpont Folyóirata 2014/A.** Budapest-Zürich 2014. ISSN 2297-7538 http://epa.oszk.hu/01400/01445/00009/pdf/ és http://epa.oszk.hu/01400/01445/00009/pdf/EPA01445_acta_hungarica_2014_1.pdf	68
XXIX	2	**Acta Historica Hungarica Turiciensia XXIX. évfolyam 2. szám. Pannon Kultúraközösség Kutató és Képzőközpont Folyóirata 2014/A. „Tízezer hontalan magyar Szent István-napi zarándoklata 1947. augusztus 20-án" címmel a Zürichi Magyar Történelmi Egyesület és a Pilisszántáért Egyesület közös rendezésében 2014. augusztus 20-án Pilisszántón a Boldogasszony Sziklakápolnában és a Páduai Szent Antal Templomban tartott ünnepi megemlékezés és tudományos ülésszak beszédei és előadásai.** Budapest-Zürich, 2014. ISSN 2297-7538 http://epa.oszk.hu/01400/01445/00011/pdf/ és http://epa.oszk.hu/01400/01445/00011/pdf/EPA01445_acta_hungarica_2014_2.pdf	69
XXX	1	**Acta Historica Hungarica Turiciensia XXX. évfolyam 1. szám. Pannon Kultúraközösség Kutató és Képzőközpont Folyóirata 2015/A. A Hazáért! A Nemzeti Közszolgálati Egyetem Hadtudományi és Honvédtisztképző Kara, valamint a Zürichi Magyar Történelmi Egyesület centenáriumi rendezvénye Budapest, 2014. november 28. előadásai.** Budapest-Zürich, 2015. ISSN 2297-7538 http://epa.oszk.hu/01400/01445/00012/pdf/ és http://epa.oszk.hu/01400/01445/00012/pdf/EPA01445_acta_hungarica_2015_1.pdf	70
XXX	2	**Acta Historica Hungarica Turiciensia XXX. évfolyam 2. szám. Pannon Kultúraközösség Kutató és Képzőközpont Folyóirata 2015/B.** Budapest-Zürich 2015. ISSN 2297-7538 http://epa.oszk.hu/01400/01445/00013/pdf/ és http://epa.oszk.hu/01400/01445/00013/pdf/EPA01445_acta_hungarica_2015_2.pdf	71
XXX	3	**Acta Historica Hungarica Turiciensia XXX. évfolyam 4. szám. Pannon Kultúraközösség Kutató és Képzőközpont Folyóirata 2015/C. A Hazáért! A Nemzeti Közszolgálati Egyetem Hadtudományi és Honvédtisztképző Kara, valamint a Zürichi Magyar Történelmi egyesület második emlékkonferenciája az első világháborúról. Budapest, 2015. április 24. Ludovica tér 2. NKE Kápolna.** Budapest-Zürich 2015. ISSN 2297-7538 http://epa.oszk.hu/01400/01445/00014/pdf/ és http://epa.oszk.hu/01400/01445/00014/pdf/EPA01445_acta_hungarica_2015_3.pdf	72
XXX	4	**Acta Historica Hungarica Turiciensia XXX. évfolyam 4. szám. Géza A. Kósa: Calvinist Hungarians in Australia. The first 60 years of Hungarian speaking congregations 1950-2010.** Academia Press Co. and the Hungarian Historical Society of Zurich. Melbourne, 2015. 214 pages. National Library of Australia Cataloguing-in-Publication ISBN 9780957770744 (paperback)	73
XXXI	1	**Acta Historica Hungarica Turiciensia XXXI. évfolyam 1. szám. Pannon Kultúraközösség Kutató és Képzőközpont Folyóirata 2016/A.** Budapest-Zürich 2016. ISSN 2297-7538 http://epa.oszk.hu/01400/01445/00015/pdf/ és http://epa.oszk.hu/01400/01445/00015/pdf/EPA01445_acta_hungarica_2016_1.pdf	74
XXXI	2	**Acta Historica Hungarica Turiciensia XXXI. évfolyam 2. szám. A Zürichi Magyar Történelmi Egyesület 30 éve. 30 Jahre Ungarisch Historischer Verein Zürich. 1985–2015.** Budapest-Zürich 2016. ISSN 2297-7538 http://epa.oszk.hu/01400/01445/00016/pdf/ és http://epa.oszk.hu/01400/01445/00016/pdf/EPA01445_acta_hungarica_2016_2.pdf	75

Jahrgang Évfo- lyam	Nr. Szám	Titel A kiadvány megnevezése	Nr. Sor- szám*
XXXI	3	**Acta Historica Hungarica Turiciensia XXXI. évfolyam 3. szám.** Z. **Tóth Csaba: Magyar őstörténeti tanulmányok 2014- 2016.** Budapest-Zürich 2016. ISSN 2297-7538 http://epa.oszk.hu/01400/01445/00017/pdf/ és http://epa.oszk.hu/01400/01445/00017/pdf/EPA01445_acta_hungarica_2016_3.pdf	76
XXXI	4	**Acta Historica Hungarica Turiciensia XXXI. évfolyam 3. szám. A Kodolányi János Főiskola és a Zürichi Magyar történelmi egyesület „*A magyar történelem tanításának tartalmi és módszertani megújítása*" című 120 órás komáromi történelemtanár tovább és felnőttképzése vizsgaelőadásai.** Budapest-Zürich 2016. ISSN 2297-7538 http://epa.oszk.hu/01400/01445/00018/pdf/ és http://epa.oszk.hu/01400/01445/00018/pdf/EPA01445_acta_hungarica_2016_4.pdf	77
XXXI	5	**Acta Historica Hungarica Turiciensia XXXI. évfolyam 5. szám. Alapvetés. Tanulmányok a magyar eredetről és következményeiről. Oktatási segédkönyv II.** Budapest-Zürich 2017. ISSN 2297-7538 http://epa.oszk.hu/01400/01445/00019/pdf/ és http://epa.oszk.hu/01400/01445/00019/pdf/EPA01445_acta_hungarica_2016_5.pdf	78
XXXI	6-18	**Acta Historica Hungarica Turiciensia XXXI. évfolyam 6-21. szám. ZMTE Emlékkönyv (UHVZ Erinnerungsbuch) I-XIII. 1985–1998.** Budapest-Zürich 2016. ISSN 2297-7538 http://epa.oszk.hu/01400/01445/00020/pdf/EPA01445_acta_hung_ZMTE_emlekkonyv_01_1985_1986.pdf http://epa.oszk.hu/01400/01445/00021/pdf/EPA01445_acta_hung_ZMTE_emlekkonyv_02_1986_1987.pdf http://epa.oszk.hu/01400/01445/00022/pdf/EPA01445_acta_hung_ZMTE_emlekkonyv_03_1987_1988.pdf http://epa.oszk.hu/01400/01445/00023/pdf/EPA01445_acta_hung_ZMTE_emlekkonyv_04_1988_1989.pdf http://epa.oszk.hu/01400/01445/00024/pdf/EPA01445_acta_hung_ZMTE_emlekkonyv_05_1989_1990.pdf http://epa.oszk.hu/01400/01445/00025/pdf/EPA01445_acta_hung_ZMTE_emlekkonyv_06_1990_1991.pdf http://epa.oszk.hu/01400/01445/00026/pdf/EPA01445_acta_hung_ZMTE_emlekkonyv_07_1991_1992.pdf http://epa.oszk.hu/01400/01445/00027/pdf/EPA01445_acta_hung_ZMTE_emlekkonyv_08_1992-1993.pdf http://epa.oszk.hu/01400/01445/00028/pdf/EPA01445_acta_hung_ZMTE_emlekkonyv_09_1993_1994.pdf http://epa.oszk.hu/01400/01445/00029/pdf/EPA01445_acta_hung_ZMTE_emlekkonyv_10_1994_1995.pdf http://epa.oszk.hu/01400/01445/00030/pdf/EPA01445_acta_hung_ZMTE_emlekkonyv_11_1995_1996.pdf http://epa.oszk.hu/01400/01445/00031/pdf/EPA01445_acta_hung_ZMTE_emlekkonyv_12_1996_1997.pdf http://epa.oszk.hu/01400/01445/00032/pdf/EPA01445_acta_hung_ZMTE_emlekkonyv_13_1997_1998.pdf	79-91
XXXII	1-10	**Acta Historica Hungarica Turiciensia XXXII. évfolyam 1-17. szám. ZMTE Emlékkönyv (UHVZ Erinnerungsbuch) XIV-XXX. 1998–2007.** Budapest-Zürich 2017. ISSN 2297-7538 http://epa.oszk.hu/01400/01445/00033/pdf/EPA01445_acta_hung_ZMTE_emlekkonyv_14_1998_1999.pdf http://epa.oszk.hu/01400/01445/00034/pdf/EPA01445_acta_hung_ZMTE_emlekkonyv_15_1999_2000.pdf http://epa.oszk.hu/01400/01445/00035/pdf/EPA01445_acta_hung_ZMTE_emlekkonyv_16_2000_2001.pdf http://epa.oszk.hu/01400/01445/00036/pdf/EPA01445_acta_hung_ZMTE_emlekkonyv_17_2001_2002.pdf http://epa.oszk.hu/01400/01445/00037/pdf/EPA01445_acta_hung_ZMTE_emlekkonyv_18_2002_2003.pdf http://epa.oszk.hu/01400/01445/00038/pdf/EPA01445_acta_hung_ZMTE_emlekkonyv_19_2003_2004.pdf http://epa.oszk.hu/01400/01445/00039/pdf/EPA01445_acta_hung_ZMTE_emlekkonyv_20_2004_2005.pdf http://epa.oszk.hu/01400/01445/00040/pdf/EPA01445_acta_hung_ZMTE_emlekkonyv_21_2005_2006.pdf http://epa.oszk.hu/01400/01445/00041/pdf/EPA01445_acta_hung_ZMTE_emlekkonyv_22_2006_2007.pdf http://epa.oszk.hu/01400/01445/00042/pdf/EPA01445_acta_hung_ZMTE_emlekkonyv_23_2007_2008.pdf	92-101
XXXIII	1-8	**Acta Historica Hungarica Turiciensia XXXIII. évfolyam 1-9. szám. ZMTE Emlékkönyv (UHVZ Erinnerungsbuch) XIV-XXX. 2008–2016.** Budapest-Zürich 2017. ISSN 2297-7538 http://epa.oszk.hu/01400/01445/00043/pdf/EPA01445_acta_hung_ZMTE_emlekkonyv_24_2008_2009.pdf http://epa.oszk.hu/01400/01445/00044/pdf/EPA01445_acta_hung_ZMTE_emlekkonyv_25_2009_2010.pdf http://epa.oszk.hu/01400/01445/00045/pdf/EPA01445_acta_hung_ZMTE_emlekkonyv_26_2010_2011.pdf http://epa.oszk.hu/01400/01445/00046/pdf/EPA01445_acta_hung_ZMTE_emlekkonyv_27_2011_2012.pdf http://epa.oszk.hu/01400/01445/00047/pdf/EPA01445_acta_hung_ZMTE_emlekkonyv_28_2012_2013.pdf http://epa.oszk.hu/01400/01445/00048/pdf/EPA01445_acta_hung_ZMTE_emlekkonyv_29_2013_2014.pdf http://epa.oszk.hu/01400/01445/00049/pdf/EPA01445_acta_hung_ZMTE_emlekkonyv_30_2014_2015.pdf http://epa.oszk.hu/01400/01445/00050/pdf/EPA01445_acta_hung_ZMTE_emlekkonyv_31_2015_2016.pdf http://epa.oszk.hu/01400/01445/00051/pdf/EPA01445_acta_hung_ZMTE_emlekkonyv_32_2016_2017.pdf	102- 110
XXXIII	10	**Acta Historica Hungarica Turiciensia XXXIII. évfolyam 10. szám. Pannon Kultúraközösség Kutató és Képzőközpont Folyóirata 2018/A.** ISSN 2297-7538 http://epa.oszk.hu/01400/01445/00052/pdf/ és http://epa.oszk.hu/01400/01445/00052/pdf/EPA01445_acta_hungarica_2018_10.pdf	111
XXXIII	11	**Acta Historica Hungarica Turiciensia XXXIII. évfolyam 11. szám. Pannon Kultúraközösség Kutató és Képzőközpont Folyóirata 2017/B.** ISSN 2297-7538 http://epa.oszk.hu/01400/01445/00053/pdf/ és http://epa.oszk.hu/01400/01445/00053/pdf/EPA01445_acta_hungarica_2018_11.pdf	112
XXXIII	12	**Acta Historica Hungarica Turiciensia XXXIII. évfolyam 12. szám. Hirdető műsorfüzet. Az első világháború befejezéséről szóló, *A Hazáért!* című harmadik emlékkonferencia a Nemzeti Közszolgálati Egyetem Hadtudományi és Honvédtisztképző Kara (NKE), valamint a Zürichi Magyar Történelmi Egyesület (ZMTE) közös rendezésében. 2018. december 1-2. NKE Kápolna, Budapest, Ludovica tér 2.**	113

Jahrgang Évfo-lyam	Nr. Szám	Titel A kiadvány megnevezése	Nr. Sor-szám*
		ISSN 2297-7538 http://epa.oszk.hu/01400/01445/00054/pdf/ és http://epa.oszk.hu/01400/01445/00054/pdf/EPA01445_acta_hungarica_2018_12.pdf	
XXXIV	1	**Acta Historica Hungarica Turiciensia XXXIV. évfolyam 1. szám. Pannon Kultúraközösség Kutató és Képzőközpont Folyóirata 2019/A.** ISSN 2297-7538 http://epa.oszk.hu/01400/01445/00055/pdf/ és http://epa.oszk.hu/01400/01445/00055/pdf/EPA01445_acta_hungarica_2019_01.pdf	114
XXXIV	2	**Acta Historica Hungarica Turiciensia XXXIV. évfolyam 2. szám. A Hazáért! A Nemzeti Közszolgálati Egyetem Hadtudományi és Honvédtisztképző Kara, valamint a Zürichi Magyar Történelmi Egyesület harmadik emlékkonferenciája az első világháborúról. Budapest, NKE Kápolna, 2018. december 1.** ISSN 2297-7538 http://epa.oszk.hu/01400/01445/00056/pdf/ és http://epa.oszk.hu/01400/01445/00056/pdf/EPA01445_acta_hungarica_2019_02.pdf	115
XXXIV	3	**Acta Historica Hungarica Turiciensia XXXIV. évfolyam 3. szám. A Zürichi Magyar Történelmi Egyesület A korai magyar történelem és a ZMTE barátai című 31. Magyar Őstörténeti Találkozója, Budakalász, 2019. április 27-28,** ISSN 2297-7538 http://epa.oszk.hu/01400/01445/00057/pdf/ és http://epa.oszk.hu/01400/01445/00057/pdf/EPA01445_acta_hungarica_2019_03.pdf	116
XXXIV	4	**Acta Historica Hungarica Turiciensia XXXIV. évfolyam 4. szám. Emlékkötet. Jóemlékezetű Tibai Takács József (1949-1999) a Zürichi Magyar Történelmi Egyesületben.** ISSN 2297-7538 http://epa.oszk.hu/01400/01445/00058/pdf/ és http://epa.oszk.hu/01400/01445/00058/pdf/EPA01445_acta_hungarica_2019_04.pdf	117
XXIV	5	**Acta Historica Hungarica Turiciensia XXXIV. évfolyam 5. szám. Nagy Kálmán: A honfoglalás hadtörténete.** ISSN 2297-7538 https://epa.oszk.hu/01400/01445/00059/pdf/ és https://epa.oszk.hu/01400/01445/00059/pdf/EPA01445_acta_hungarica_2019_05.pdf	118
XXXV	1	**Acta Historica Hungarica Turiciensia XXXV. évfolyam 1. szám. Pannon Kultúraközösség Kutató és Képzőközpont Folyóirata 2020/A**. ISSN 2297-7538 https://epa.oszk.hu/01400/01445/00060/pdf/ és https://epa.oszk.hu/01400/01445/00060/pdf/EPA01445_acta_hungarica_2020_01.pdf	119
XXXVI	1	**Acta Historica Hungarica Turiciensia XXXV. évfolyam 1. szám. Fábián Sándor: Történelmi "szürrelál". Az Igazság Kálváriája.** ISSN 2297-753 https://epa.oszk.hu/01400/01445/00061/pdf/ és https://epa.oszk.hu/01400/01445/00061/pdf/EPA01445_acta_hungarica_2021_1.pdf	120
XXXVI	2	**Acta Historica Hungarica Turiciensia XXXVI. évfolyam 2. szám. Timaru-Kast Sándor: A magyar nép és a kelták. Eredetünk és környezetünk** ISSN 2297-753 https://epa.oszk.hu/01400/01445/00062/pdf/ és https://epa.oszk.hu/01400/01445/00062/pdf/EPA01445_acta_hungarica_2021_2.pdf	121
XXXVI	3	**Acta Historica Hungarica Turiciensia XXXVI. évfolyam 3. szám. Pannon Kultúraközösség Kutató és Képzőközpont Folyóirata 2021/A**. ISSN 2297-7538 Szerkesztés alatt. https://epa.oszk.hu/01400/01445/00063/pdf/ és https://epa.oszk.hu/01400/01445/00063/pdf/EPA01445_acta_hungarica_2021_3.pdf	122
XXXVI	4	**Acta Historica Hungarica Turiciensia XXXVI. évfolyam 4. szám. Öröklődéstan és történettudomány. Tudományos vita a korai magyar történelem kutatásáról villámpostai úton levelezve – világjárvány alatt.** ISSN 2297-7538 http://epa.oszk.hu/01400/01445/00064/pdf/ és http://epa.oszk.hu/01400/01445/00064/pdf/EPA01445_acta_hungarica_2021_4.pdf	123
XXXVII	1	**Acta Historica Hungarica Turiciensia XXXVII. évfolyam 1. szám. Pannon Kultúraközösség Kutató és Képzőközpont Folyóirata 2022/A**. ISSN 2297-7538 https://epa.oszk.hu/01400/01445/00065/pdf/ és https://epa.oszk.hu/01400/01445/00065/pdf/EPA01445_acta_hungarica_2022_1.pdf	124
XXXVIII	1	**Acta Historica Hungarica Turiciensia XXXVIII. évfolyam 1. szám. Zürichi Magyar Történelmi Egyesület 32. Magyar Őstörténeti Találkozó „Magyarságunk forrása régen és ma" címmel 2022. augusztus 13-14. Arany10 Kultúrház Budapest V., Arany János u. 10.** ISSN 2297-7538 Jelen kötet.	**125**
XXXVIII	2	**Acta Historica Hungarica Turiciensia XXXVIII. évfolyam 2. szám. A Zürichi Magyar Történelmi Egyesület emlékülése „190 éve született Dr. Torma Zsófia, az első magyar régésznő" címmel 2023. január 27. Kós Károly Művelődési Ház, Budakalász, Szentenderi út 9.** ISSN 2297-7538 Szerkesztés alatt.	126

***** Sorszám a megjelenés időpontja szerint/Nummerung nach Erscheinung

Zürichi Magyar Történelmi Egyesület Ungarisch Historischer Verein Zürich
CH-8004 Zürich, Birmensdorferstrasse 41.
zmte@freemail.hu www.zmte.org

Az 53. számtól csak digitálisan Ab Nr. 53 nur in digitalisierter Form

Az Acta Historica Hungarica Turiciensia minden száma megtalálható ingyenesen a ZMTE honlapján: www.zmte.org, azon kívül az OSZK Magyar Elektronikus Könyvtárában (MEK) és az

Elektronikus Periodika Archívumban (EPA), és az első 52 szám az Európai Digitális Könyvtárban (European Library).

Hivatkozható az MTA Magyar Tudományos Művek Tára (MTMT) egyéni adatbázisában.
Felvették a Svájci Nemzeti Könyvtár Katalógusába (Helveticat)
az időszakos és online kiadványok közé.

Die Periodikas der Acta Historica Hungarica Turiciensia gefunden werden kann kostenlos über unsere Hompage: www.zmte.org sowie in Ungarische Elektronische Bibliothek und Elektronische Periodika Archiv (EPA), weiterhin die ersten 52 Periodika in Europäische Digital Bibliothek (European Library).
Die Periodikas der Acta Historica Hungarica Turiciensia werden von der Ungarischen Akademie der Wissenschaften (MTA) als Erscheinungsort für die Publikationsdatenbank der Ungarischen Historischen Werke (MTMT) anerkannt.
Aufgezeichnet in Helveticat (Schweizerische Nationalbibliothek)
als periodisch und online Publikationen.